

فهرست‌نویسی پیش از انتشار کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

سرشناسه:	درایتی، مصطفی، ۱۳۳۴ - ، گردآورنده
عنوان و نام‌پدیدآور:	فهرستگان نسخه‌های خطی ایران (فخنا) / به کوشش مصطفی درایتی.
مشخصات نشر:	تهران: سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۹۰-
مشخصات ظاهری:	ج.
فروست:	نسخه شناسی؛۱
شابک:	دوره: ۹-۲۷۱-۴۶۶-۹۶۴-۹۷۸ ؛ ج.۱: ۶-۲۷۲-۴۴۶-۹۶۴-۹۷۸
وضعیت‌فهرست‌نویسی:	فیپا
مندرجات:	ج.۱. آئین - اجوبه.
موضوع:	نسخه‌های خطی -- ایران -- فهرستگان‌ها
شناسه افزوده:	سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران
رده‌بندی کنگره:	۱۳۹۰ ۳۶د۹الف / Z۶۶۲۰
رده‌بندی دیویی:	۰۱۱/۳۱
شماره کتابشناسی ملی:	۲۵۹۶۷۰۸

فهرستگان

نسخه‌های خطی ایران (فنخا)

جلد اول

آئین – اجوبة

به کوشش:
مصطفی درایتی

نسخه شناسی/۱

فهرستگان نسخه‌های خطی ایران (فنخا)

مولف : مصطفی درایتی | Derayatimostafa@yahoo.com

ویراستار: دکتر مجتبی درایتی

چاپ اول: ۱۳۹۰

ناشر: سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

مدیریت هماهنگی: عباسعلی علیزاده یزدی

مدیریت فنی و کامپیوتر: مهندس امین رشیدی، مهندس محبوبه درایتی

آماده سازی اطلاعات: علی علیزاده یزدی، حسین متدین طوسی

تقی چیت‌ساز یزدی، ابراهیم ملکی، عباسعلی علیزاده یزدی

تایپ و تصحیح: طاهره موسوی فر، سمیرا عابد پور، ملیحه فولادی، ملیحه اسلامی

طرح روی جلد: برگرفته از جلد نسخه خطی کلیات سعدی دورهٔ صفوی

با شماره ثبت ۱۹۱۶۵ کتابخانه ملی

خوشنویسی روی جلد: مهدی فلاح

صفحه آرایی: مهندس محبوبه درایتی

ناظر چاپ: نصرت‌ا... امیر آبادی

چاپ و صحافی: قلم قم

نشانی: تهران بزرگراه شـهید حقانی (غرب به شرق)،

بعد از ایسـتگاه مترو، بلوار کتابخانه ملی

تلفن فروشگاه: ۸۱۶۲۳۳۱۸ - ۸۱۶۲۳۳۱۵ - ۸۸۹۴۱۹۴۶ دورنگار: ۸۸۹۴۷۴۹۶

وب‌سایت : www.nlai.ir | پست الکترونیک انتشارات: Publication@nlai.ir

الفهرس الموحّد

للمخطوطات الايرانية

المجلد الأول
آئين - اجوبة

اعداد:
مصطفى الدرايتى

رموز و اختصارات

- **آتشی:** مجموعه آقای سید علی آتشی در یزد
- **آثار ملی:** کتابخانه آثار ملی کاشان
- **آغاز: برابر:** آغاز برابر نمونه کتاب
- **آغاز و انجام برابر:** آغاز و انجام برابر نمونه کتاب
- **احتمالاً غیر همانند:** در مورد نسخه‌های فاقد مؤلف به کاررفته است که نام مشترک دارند و ما به احتمال آنها را متفاوت می‌دانیم
- **احتمالاً همانند:** در مورد نسخه‌های فاقد مؤلف به کار رفته که نام مشترک دارند ولی ما احتمال می‌دهیم برخی از آنها یک اثر است ولی مطمئن نیستیم.
- **احتمالا بعضا همانند:** در مورد نسخه‌هایی به کار رفته که نام مؤلف آنها معلوم نیست ولی نام مشترک دارند و تعدادی نسخه به این نام معرفی شده است و برخی از آنها احتمال می‌رود یک کتاب باشند ولی مطمئن نیستیم
- **ادبیات: با نام شهر تهران:** کتابخانه دانشکده ادبیات دانشگاه تهران؛ با نام شهر مشهد: کتابخانه دانشکده ادبیات دانشگاه فردوسی مشهد؛ با نام شهر اصفهان: دانشکده ادبیات دانشگاه اصفهان.
- **اصغر زاده:** مجموعه اصغر زاده
- **الفبائی:** فهرست الفبائی نسخه‌های خطی کتابخانه آستان‌قدس رضوی.
-
- **الهیات:** با نام شهر تهران: کتابخانه دانشکده الهیات دانشگاه تهران؛ با نام شهر مشهد: دانشکده الهیات دانشگاه فردوسی مشهد.
- **امام جمعه:** کتابخانه امام جمعه زنجان
- **امام صادق:** مدرسه امام صادق چالوس و مدرسه امام صادق قزوین و کتابخانه مؤسسه امام صادق قم و کتابخانه حوزه علمیه امام صادق اردکان یزد. که هر کدام با قرینه نام شهر قبل از آن قابل تشخیص است.
- **امام عصر:** کتابخانه مدرسه امام عصر شیراز
- **امام هادی:** کتابخانه عمومی امام هادی در مشهد
- **امیر کبیر:** کتابخانه امیر کبیر در باغشاه فین
- **امیر المؤمنین:** کتابخانه امیر المؤمنین بشرویه
- **انجام برابر:** انجام برابر نمونه کتاب.
- **اندازه:** اندازه صفحه.
- **اوراق عتیق:** مجموعه ای به همین نام که به کوشش محمد حسین حکیم از طریق کتابخانه مجلس شورای اسلامی منتشر شده است.
- **اهدائی ف:** فهرست نسخه‌های خطی اهدائی رهبری به آستان قدس رضوی، تالیف رضا استادی
- **اهدائی رهبر:** مجموعه فهارس نسخه های خطی اهدائی رهبری به آستان قدس رضوی که چندین جلد آن منتشر شده است.
- **بی تا:** بدون تاریخ کتابت.
- **بی کا:** بدون کاتب.
- **پ:** پشت

- **تا:** تاریخ کتابت.
- **جا:** محل کتابت.
- **چهل ستون:** مدرسه چهل ستون تهران
- **حجتیه:** کتابخانه مدرسه حجتیه
- **حججی:** کتابخانه آیهٔ الله حججی نجف آباد
- **حقوق:** دانشکده حقوق دانشگاه تهران
- **حوزه علمیه:** حوزه علمیه آشتیان
- **خاتم الانبیاء:** کتابخانه مدرسه خاتم الانبیاء (صدر) بابل
- **دائرۀ المعارف:** کتابخانه مرکز دائرۀ المعارف بزرگ سلامی
- **دار الحدیث:** کتابخانه مرکز دار الحدیث در قم
- **دانشگاه:** کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
- **د.ث:** به معنای دفتر ثبت کتابخانه مجلس شورای اسلامی است.
- **دهگان:** مجموعه ابراهیم دهگان اراک.
- **دیانی:** کتابخانه شیخ محمد علی دیانی بیرجند
- **ذکاء، یحیی:** مجموعه ذکاء یحیی
- **ر:** رو
- **رایانه:** رایانه کتابخانه ملی ایران و کتابخانه آستان قدس رضوی و در مواردی کتابخانه مسجد گوهرشاد. لازم به ذکر است که شماره بعد از آن در مورد کتابخانه ملی غیرقابل پیگیری است و منظور شماره صفحاتی است که متن پیاده شده فایل آن می‌باشد که در اختیار ماست و برای کنترل کار خود ما می‌باشد.
- **رضوی:** کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی
- **روضاتی:** مجموعه شخصی سید احمد روضاتی
- **سپهسالار:** کتابخانه مدرسه عالی شهید مطهری (سپهسالار)
- **سر یزدی:** کتابخانه مسجد حظیره (سر یزدی)
- **سعید نفیسی:** نسخه‌های خطی مرحوم سعید نفیسی
- **سم:** سانتیمتر
- **سناف:** فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه مجلس سنا (که مجموعه آن به کتابخانه مجلس شورای اسلامی منتقل شده است.
- **سلطنتی:** کتابخانه کاخ گلستان (سلطنتی)
- **شاهچراغ:** کتابخانه آستانه حضرت شاهچراغ شیراز
- **شیخ علی حیدر:** مکتبه شیخ علی حیدر (مؤید)، این مجموعه شخصی که ظاهراً هنگام جنگ کویت توسط صاحب آن از کویت به ایران منتقل شده بود ابتدا در قم نگهداری می شد و بعد دچار مشکلاتی شد و معلوم نبود در چه محلی نگهداری می‌شود. آخرین اطلاع این است که این مجموعه به شهر مشهد و به آستان قدس رضوی انتقال یافته است و ضمن مجموعه اهدائی رهبری نگهداری می شود.
- **ص:** صفحه
- **صادقیه:** کتابخانه مدرسه فتحعلی بیگ (صادقیه) دامغان
- **طبسی:** کتابخانه طبسی حائری در قم
- **عبدالعظیم:** آستان مقدس حضرت عبدالعظیم در شهر ری

- **عکسی:** این تعبیر در دو جا به کار رفته است: یکی در کنار شماره برخی از نسخه‌ها که به معنای آن است که نسخه، عکسی است و باید برای یافتن نسخه در کتابخانه معرفی شده، به عکسی بودن توجه شود؛ و دوم در معرفی مأخذ است که منظور فهرست عکسی آن کتابخانه می‌باشد.
- **علامه طباطبائی:** کتابخانه علامه طباطبائی شیراز که نام شیراز در قبل از آن آمده است.
- **علامه طباطبائی:** مکتبه علامه طباطبائی قم که نام شهر قم در قبل از آن آمده است.
- **علوم پزشکی:** کتابخانه دانشگاه علوم پزشکی تهران
- **عمومی ساری:** کتابخانه عمومی ساری
- **عمومی:** با کلمه قبل سمنان: کتابخانه عمومی سمنان
- **عمومی:** با کلمه قبل مراغه: کتابخانه عمومی مراغه
- **غیر همانند:** در مورد نسخه‌هایی که نام آنها یکی است ولی نسخه‌ها متفاوت است و به دلیل صرفه‌جویی و جلوگیری از تکرار، نام مکرر آنها حذف شده است.
- **ف:** این رمز در مورد مأخذ به کار رفته است و هنگامی که برای یک کتابخانه فهرستی به نام همان کتابخانه به صورت مستقل منتشر شده باشد، نام مأخذ آن با رمز «ف:» به معنای فهرست، به کار رفته است و اگر نام مأخذ با نام کتابخانه متفاوت باشد، نام مأخذ ذکر شده است.
- **فاضل:** کتابخانه آیة‌الله فاضل خوانساری
- **فاضل قائینی:** کتابخانه فاضل قائینی قم
- **فرهاد معتمد:** مجموعه فرهاد معتمد
- **فرهنگ و هنر:** کتابخانه فرهنگ و هنر مشهد
- **فرهنگ و ارشاد:** کتابخانه فرهنگ و ارشاد اسلامی کاشان
- **فیاض:** مجموعه دکتر علی اکبر فیاض
- **فیضیه:** کتابخانه مدرسه فیضیه قم
- **فیلمها:** فهرست فیلم‌های کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
- **قاضی طباطبائی:** مجموعه محمد علی قاضی طباطبائی تبریز
- **قمر بنی هاشم:** کتابخانه قمر بنی هاشم دامغان
- **کا:** کاتب
- **کاتب = مؤلف:** نسخه به خط مؤلف است.
- **کاظمینی:** کتابخانه میرزا محمد کاظمینی
- **گ:** برگ.
- **گلپایگانی:** کتابخانه عمومی حضرت آیة‌الله العظمی گلپایگانی.
- **گوهرشاد:** کتابخانه مسجد جامع گوهرشاد.
- **مجلس:** کتابخانه، موزه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی
- **محدث ارموی مخ:** فهرست مجموعه نسخه‌های خطی محدث ارموی، مخطوط
- **محمد هلال:** کتابخانه امامزاده محمد هلال آران کاشان، مخطوط.
- **مختصر ف:** فهرست مختصر نسخه‌های خطی مجلس شورای اسلامی که در سال ۱۳۸۷ منتشر شده است.
- **مخ:** به معنای مخطوط بودن فهرست می‌باشد.
- **مدارک فرهنگی:** سازمان مدارک فرهنگی انقلاب

- **مدرسه غرب:** کتابخانه مدرسه غرب همدان
- **مدرسی:** کتابخانه سید محمد مدرسی در یزد
- **مرعشی:** کتابخانه عمومی آیهٔ الله العظمی مرعشی نجفی
- **مرکز احیاء:** مرکز احیاء میراث اسلامی، قم.
- **مرکز مطالعات:** کتابخانه پژوهشگاه علوم و تحقیقات اسلامی قم
- **مروی:** کتابخانه مدرسه مروی تهران
- **مسجد اعظم:** کتابخانه مسجد اعظم قم
- **مطالعات فرهنگی:** کتابخانه (پژوهشگاه) مؤسسه مطالعات و تحقیقات فرهنگی
- **معصومیه:** آستان مقدسه حضرت معصومه علیها سلام
- **مفتاح:** مجموعه محمد حسین مفتاح
- **ملک:** کتابخانه ملک
- **ملی:** با نام قبلی تهران: کتابخانه ملی ایران؛ با نام قبلی شیراز: کتابخانه ملی شیراز؛ با نام قبلی تبریز: کتابخانه ملی تبریز.
- **مهدوی:** مجموعه دکتر اصغر مهدوی
- **موزه ملی:** کتابخانه موزه ملی ایران (موزه ایران باستان)
- **مؤسسه آیهٔ الله بروجردی:** مؤسسه حضرت آیهٔ الله العظمی بروجردی.
- **مولوی:** عبد المجید مولوی (قسمتی از این مجموعه به کتابخانه دانشکده الهیات دانشگاه فردسی مشهد منتقل شده است.)
- **مینوی:** مجتبی مینوی
- **نجومی:** مجموعه سید مرتضی نجومی
- **نسخه پژوهی:** مجموعه‌ای با همین عنوان که چند شماره از آن از طرف کتابخانه مجلس شورای اسلامی و به کوشش ابوالفضل حافظیان منتشر شده است.
- **نشریه:** نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
- **نک:** این علامت به معنای «نگاه کنید» می‌باشد و در موارد ارجاع به کار رفته است. اِرجاع دو گونه است: گاهی عنوان ارجاع داده شده کلاً در جای دیگری که راهنمائی شده، ثبت شده است و گاهی قسمتی از عنوان ارجاعی در محل دیگری ثبت شده است که در واقع به معنای «نیز نگاه کنید» می‌باشد.
- **نواب:** کتابخانه مدرسه نواب مشهد
- **نمازی:** کتابخانه مدرسه نمازی خوی
- **نوربخش:** کتابخانه نوربخش (خانقاه نعمت اللهی تهران)
- **وابسته به:** این اصطلاح در جایی به کار رفته که کتاب معرفی شده به اثری دیگر وابسته است و بیشتر در مورد شرح‌ها، حاشیه‌ها، تعلیقه‌ها، منتخب‌ها، مختصرها، گزیده‌ها، و ترجمه‌ها به کار رفته است و نام کامل اثر اصلی، همراه با نام مؤلف آن معرفی شده است و در صورت نیاز می توانید به اثر اصلی مراجعه کنید.
- **وزیری:** کتابخانه وزیری یزد
- **همانند:** این کلمه در جایی به کار رفته، که اثر معرفی شده فاقد نام مؤلف است و چند نسخه از آن در کشور وجود دارد و به معنای آن است که نسخه‌ها یک اثر است.

آوانگاری و اختصارات

در آوانگاری عناوین کتاب‌ها چند نکته هست که باید یادآوری شود:

۱- در آوانگاری فقط حروفی که تلفظ می‌شوند، ضبط می‌گردند. مثال: آداب الشریعه = ādāb-oš šarī'a

۲- عنوان کتاب‌های فارسی با تلفظ فارسی و عنوان کتاب‌های عربی با تلفظ عربی آوانگاری شده‌اند.
مثال: آداب صوفیه =ādāb-e sūfīye
آداب الصوفیه =ādāb-uṣ ṣūfīya

۳- کلمات و ترکیباتی که از زبان‌های دیگر (از جمله عربی) به فارسی وارد گردیده، با تلفظ متداول در فارسی ضبط شده است.
مثال: اسطرلاب = ostorlāb
ابواب الجنان =abvāb-ol jenān

۴- چون در آوانگاری مقصود فقط نشان دادن تلفظ کلمات است، حروف اول عناوین مانند دیگر حروف کوچک نوشته شده است.

۵- برای آوانگاری کلماتی که بارها تکرار شده‌اند، از اختصار استفاده شده است.

ترجمه	tarjuma(t) / tarjome	t.
دیوان	dīvān / dīwān	d.
رساله	risāla(t) / resāle	r.
شرح	šarh / šarḥ	š.
کتاب	ketāb / kitāb	k.
منتخب	montaxab / muntaxab	mn.
منظومه	manẓūma(t) / manzūme	mnz.
مختصر	moxtasar / muxtaṣar	mx.

الف - آوانگاری کلمات و ترکیبات فارسی:

۱. مصوت‌ها:

اَ	در کلمه	زَن	a
اِ	در کلمه	دل	e
اُ	در کلمه	گُم	o
آ	در کلمه	راه	ā
او	در کلمه	سود	ū
ای	در کلمه	بیرون	ī

۲. صامت‌ها:

ء، همزه	ʾ
ب	b
پ	p
ت،ط	t
ث، س، ص	s
ج	j
چ	č
ح، ه	h
خ	x
د	d
ذ، ز، ض، ظ	z
ر	r
ژ	ž
ش	š
ع	ʿ
غ، ق	q
ف	f
ک	k
گ	g
ل	l
م	m
ن	n
و	v
ی	y

ب - آوانگاری کلمات و ترکیبات عربی:

۱. مصوت‌ها:

فتحه	a
کسره	i
ضمه	u
آ	ā
او	ū
ای	ī

۲. صامت‌ها:

همزه	`
ب	b
ت	t
ث	ṯ
ج	j
ح	ḥ
خ	x
د	d
ذ	ḏ
ر	r
ز	z
س	s
ش	š
ص	ṣ

ض	ḍ
ط	ṭ
ظ	ẓ
ع	’
غ	ġ
ف	f
ق	q
ك	k
ل	l
م	m
ن	n
ه	h
و	w
ى	y

سخن نخست

در سرزمین ایران همواره عالمانی زیسته‌اند که آثاری بی‌بدیل برجای گذاشته‌اند؛ آثاری که در طی اعصار گذشته، از همهٔ مصیبت‌ها و کژفهمی‌ها جان به در برده و از بیراهه‌های تاریخ، خود را به زمان حال رسانده‌اند تا چراغی فراراه ظلمت نادانی انسان‌ها باشند. آثاری که هر کدام گوشه‌ای از تاریکی دانش بشر را روشن کرده‌اند و پیشرفت دانش امروزی بشر، مدیون آنهاست. حال که این آثار به دست ما رسیده، برماست تا با همت خستگی‌ناپذیر در معرفی و شناسایی آنها بکوشیم.

تدوین «فهرست‌های نسخ خطی»، ابزاری بایسته در همین راستاست. معرفی هر عنوان نسخهٔ خطی در فهرست‌ها می‌تواند حلقهٔ مفقودهٔ تاریخ علم باشد، آنچنان که حتی شناسایی و ارائهٔ یک عنوان نسخه خطی کمیاب و منحصر بفرد علمی، به منزلهٔ حلقهٔ مکمل از تسلسل و ترتب در حوزه‌ی طبقه‌بندی آن علم است. با توجه به پراکندگی نسـخه‌های خطی، باید به فهرست‌نویسـی آنها به عنوان مهم‌ترین ابزار بازیابی اهتمام ورزید. اما به دلیل وجود فهرست‌های گوناگون از نسخ خطی کتابخانه‌ها و مراکز مختلف، جستجوی یک عنوان خاص از لابه‌لای اوراق فهرست‌های متعدد دشوار است، بنابراین تهیه و تدوین فهرستگان و فهرستواره‌های نسخ خطی و متمرکز کردن کلیهٔ اطلاعات کتابشناسی و نسخه‌شناسی مربوط به نسخه‌های مختلف و پراکنده، از اهمیت بالایی برخوردار است.

هر چند در عصری که فناوری‌های نوین، ابزاری برای تسـهیل امر اطلاع‌رسانی محسوب می‌شوند و با طراحی نرم‌افزارهای متنوع و تکمیل داده‌های آنها، می‌توان پایگاه و بانک اطلاعات نسخه‌های خطی ایجاد کرد و در این پایگاه از طریق کلید واژه‌ها به راحتی امکان جستجو را فراهم آورد، اما به دلیل توجه به سهولت دسترسی به کتاب و فراگیربودن آن در زمان‌ها و مکان‌های مختلف، همچنان تدوین و انتشار کتاب «فهرستگان نسخ خطی»، مورد

انتظار طیف وسیعی از پژوهشگران است..

سازمان اسناد و کتابخانهٔ ملی جمهوری اسلامی ایران با این دیدگاه، انتشار «فهرستگان نسخه‌های خطی ایران» را از وظایف اصلی خود می‌داند. این کتاب گرانسنگ، اطلاعات کتابشناختی تمام نسخه‌های خطی فهرست شده در کتابخانه‌های ایران از سال ۱۳۰۴ تا ۱۳۹۰ شمسی ـ بالغ بر ۳۲۰,۰۰۰ عنوان ـ را در برمی گیرد.

در کشوری که دانشمندانش سالیان متمادی ـ از قرون نخستین اسلامی تا قرن ۱۳ هجری ـ بیشترین آثار علمی دنیا را در قالب انبوه نسخه‌های خطی به یادگار گذارده‌اند، هم اکنون فهرست‌نگارانش تعداد قابل توجهی از آن آثار را در فهرستگانی به صورت متمرکز معرفی می‌نمایند.

امید است با توجه به پراکندگی نسخه‌های خطی اسلامی ـ ایرانی در منطقهٔ آسیای میانه و کشورهای متعدد همچون هند، پاکستان، ترکیه، مصر و غیره، هر چه سریع‌تر شاهد تدوین و انتشار فهرستگان نسخ خطی فارسی و عربی در آن کشورها هم باشیم.

از حجت‌الاسلام و المسلمین مصطفی درایتی که در «مؤسسه فرهنگی الجواد» سالیان متمادی از عمر خود را به گردآوری و تدوین این مجموعهٔ ارزشمند اختصاص داده‌اند، تشکر و قدردانی می‌شود. همچنین از کتابخانه‌ها، مؤسسات و مراکزی که فهرست‌های نسخ خطی موجود در مجموعهٔ خود را برای شکل‌گیری این اثر بزرگ در اختیار گذارده‌اند، سپاسگزارم.

اسحق صلاحی

رئیس سازمان اسناد و کتابخانه ملی

جمهوری اسلامی ایران

مقدمه

انتشار «دنا» (فهرستواره دست‌نوشت‌های ایران) در سال ۱۳۸۹ش / ۱۴۳۱ق / ۲۰۱۰ م و اقبال پژوهشگران دانشگاهی و حوزوی به آن نشان داد که آنچه از نیاز به چنین کاری در ذهن داشتم با واقعیت ناهماهنگ نیست. ولی «دنا» یک فهرست خلاصه یا به عبارتی «نامگو» است که به جهت رعایت اختصار بسیاری از اطلاعات در آن نادیده گرفته شد. چنین فهرستی آینه‌ای از میراث پر برگ و بار کشور نیست بلکه فقط راهنمایی است تا کار پژوهشگران را در مراجعه به فهرست‌های پراکنده و ناهمگون تسهیل کند و نباید بیش از این از «دنا» انتظار داشت. آنچه از ابتدا در ذهن داشتم، تدوین فهرست مشترکی جامع از نسخه‌های خطی و عکسی ایران بود تا جوابگوی نیازهای گوناگون و متنوع پژوهشگران باشد و مطمئن بودم این هدف با انتشار «دنا» تأمین نخواهد شد ولی به جهت آن‌که از یک طرف، این کار حجم نسبتاً سنگینی را به خود اختصاص می‌داد و از طرف دیگر، در تطبیق ذهنیت خودم با نیاز جامعه تحقیقاتی کشور اطمینان کامل نداشتم، کار تلخیصی آن را برای ارزیابی دقیق‌تر منتشر کردم تا با اطمینان بیشتری بتوانم کار تدوین «فهرستگان» را دنبال کنم. امروز خوشحالم از این که پس از سالیان دراز رنج و عشق و نگرانی کار «فهرستگان نسخه‌های خطی ایران» با نام تلخیصی (البته بدون معنی) «فنخا» را آماده نشر می کنم، کاری که بیش از یک دهه به طول انجامید و همواره نگران ابتر ماندن آن بودم، چون مسبوق به سابقه بود، حداقل نسبت به دیگران.

بارها و بارها دوســتانی از سر دلسوزی یادآور شدند که به‌سرانجام‌رسانی کاری با این حجم، بدون داشتن یک پشتوانه‌مطمئن مادی، خطر کردنی بزرگ است و در میانه راه، زمین گیری می آورد و چنین پروژه‌های ملی را باید مراکز ملی کشور دنبال کنند یا پشتیبانی کنند! سخن حقی که جای انکار نداشت، ولی تجربه مدیریتی من نشان

می‌داد که امید به تحقق چنین ایده‌هایی از واقعیت به دور است. دغدغه‌ها، ناپایداری مدیریت‌ها، بی‌سامانی در برنامه‌ها، جهت‌گیری هزینه‌ها، درک اولویت‌ها و ده‌ها مسئله دیگر اجازه نمی‌دهد چنین مقوله‌هایی در ساختار مراکز ملی ما، پایدار بمانند و سرانجام پیدا کنند، بلکه کارهای در نیمه راه مانده، در این مراکز محبوس می‌شود و باید همه چیز از نو آغاز شود.

مهمتر این که بر این اعتقاد بوده و هستم که پشتوانه اصلی در به‌سرانجام‌رسانی کارهای بزرگ عشق به کار است، نه امکانات گسترده؛ امکانات لزوماً به تحققِ کارِ ماندگار نمی‌انجامد، ولی عشق به کار بسیاری از موانع را برخواهد داشت. بنابراین تحذیر دوستان را جدی نگرفتم و عزم کردم که با ورود به این عرصه، یکی از کاستی‌های موجود را مرتفع کنم. چشم از همه برگرفتم و دل به خدا سپردم، بر لطف او امید بستم و دست همت بر زانوی خویش نهادم و کار را آغاز کردم. بارها تا مرز توقف کار پیش رفتم، ولی لطف و عنایت حضرت حق و استمدادی که از روح بلند و ملکوتی علی بن موسی علیه السلام کرده بودم، راه‌ها را گشود و موانع را مرتفع ساخت. به هر صورت، آنچه در ذهن داشتم، به واقعیت نزدیک شد و بدیهی است که احساس خوشی داشته باشم و از خدای بزرگ سپاس گزارباشم.

آنچه فراهم آمده، مطمئناً دارای کاستی‌های بسیار است، ولی واقعیت آن است که مصالحِ در اختیار به حدی ناهمگون، مشوش، پراکنده و مغلوط بود که تبدیل آن به بنایی بدون نقص غیرممکن می‌نمود. لذا تلاش شد از آن همه، نمایی ساخته شود که نواقص، در شکل و قواره اصلی بنا ــ که می‌تواند غرورآفرین باشد ــ خللی وارد نکند و این یکی از اهداف اصلی تهیه و تنظیم فهرستگان بود. اصولاً دلیل ورود من به این عرصه، دل‌آزردگی از این مسأله بود که پیشینیان، ابزار بزرگی و افتخار ما را فراهم آورده‌اند، ولی ما از تبدیل آن به مجموعه‌ای هویت‌بخش و افتخارآفرین برای نسل امروز و فردای خود یا غافلیم یا ناتوان. اگر وجود نسخه‌های خطی بسیار، سندی بر پیشینه تمدن‌ساز و توجه به پایه‌های بالندگی یک ملت است که حتماً چنین است، چرا از تبدیل آن به سرمایه‌های ملی و فرهنگی غفلت می‌کنیم.

نگاه من به «دنا» و «فنخا» صرفاً نگاه فهرست‌نگارانه نیست، بلکه نگاه یک متخصص اطلاع‌رسانی پژوهشی است که در تلاش بودم اطلاعات هنگفت تولیدشده را در قالب و شکلی زودیاب و مرتبط به گونه‌ای عرضه کند که عمده آن در دسترس سریع‌تر پژوهشگران قرار گیرد تا بتواند نمایشی شایسته نام ایران و گنجینه مکتوب آن باشد.

«**فنخا**» نشان می‌دهد که مردم ایران با همه فراز و فرودهای سنگین سیاسی، هیچ‌گاه و در هیچ برهه‌ای از تاریخ از دانش و علم غافل نبوده‌اند و از هر محدودیتی، فرصتی ساخته‌اند تا تلاش و نبوغ فکری و فرهنگی خویش را اثبات کنند.

موجودی امروز ایران اسلامی ــ به جز آنچه از آن به غارت رفته ــ نشان می‌دهد که این کشور حداقل یکی از بزرگ‌ترین کشورهای دارای نسخه خطی است و ذخائر موجود آن، منبعی عظیم در اختیار پژوهشگران،

ایران‌شناسان، شرق‌شناسان و محققان رشته‌های گوناگون قرار می‌دهد. این موجودی محصول فکر یا عمل این ملت است و کمتر از دیگر کشورها منتقل شده است و اکثر قریب به اتفاق آن یا تراوش فکری یک شیعه یا یک ایرانی است یا حداقل یک ایرانی آن را کتابت کرده است.

تمدن پیشین ما، در دو نماد اصلی بروز دارد: آثار به‌جامانده باستانی و آثار به‌جامانده مکتوب. حفاظت و نگهداری و تبدیل این آثار به دستمایه‌های علمی و فرهنگی، همت و عزم می‌طلبد و در غیر این صورت، ارزش و اثرگذاری خود را از کف خواهد داد و به مرور نابود خواهد شد. همواره از این نکته دل آزرده بوده‌ام که باید ارزش ذخائر ما را دیگران بگویند تا اهمیت آن را دریابیم و یا آنها بشناسانند تا مورد توجه قرار بگیرد.

باید دانست که «نسخه‌های خطی» نماد مکتوب پیشینه علمی، فرهنگی و تاریخی این ملت است و دستمایه بسیاری از پژوهش‌های علمی و تاریخی، شناخت توانایی‌ها، فراز و فرود علوم، شخصیت‌های تأثیرگذار و نظریات برجسته در مسائل علمی، روند شکل‌گیری و رشد و تعالی علوم گوناگون، شناخت نوآوری‌ها و چگونگی بسط و گسترش علوم گوناگون، شناخت تأثیر فرهنگ‌ها در یکدیگر، شناخت تحولات اجتماعی و سیاسی و تأثیر آن در رکود یا بسط مسائل علمی، چگونگی فربهی و نزاری برخی از علوم و شناخت علل و عوامل آن، شناخت نقش ایرانیان در فرهنگ و تمدن بشری، شناخت تاریخ علمی و فرهنگی بسیاری از مناطق ایران و بررسی و تحلیل تاریخی رشد و تکامل خط، تذهیب، کاغذ، مرکب، تجلید و ... همگی نیازمند مراجعه و کاوش علمی در نسخه‌های خطی است، جز آن که آثاری بسیار فاخر در میان آنهاست که ابداً به زیور طبع آراسته نشده و نیازمند تصحیح انتقادی و انتشار است.

توجهی که در دو دهه اخیر به آثار باستانی ایران به عنوان بخشی از تاریخ و تمدن مردم ایران صورت گرفته، قابل تقدیر است گرچه کاستی در آن حوزه نیز اندک نیست؛ ولی چرایی همسان ندیدن بخش دیگری از میراث عظیم و افتخارآفرین این ملت که در قالب نسخه‌های خطی وجود دارد، بر من پوشیده است! اگرچه نهادی با عنوان «میراث فرهنگی» وجود دارد ولی گویا نسخه‌های خطی، جزء میراث فرهنگی این کشور نمی‌باشد و لذا نه تنها در شهرستان‌ها و استان‌ها، که حتی در کشور نیز نمی‌توان متولی مشخصی برای این حوزه پیدا کرد.

البته در دو دهه اخیر کارهایی در این حوزه انجام شده است ولی فاصله بسیار تا بایستگی دارد. هنوز شاید از نیمی از نسخه‌های موجود در کشور ابداً اطلاعاتی منتشر نشده است. کارهای به‌جامانده بسیار است بالاخص در مراکز مهم نگهداری نسخه‌ها که یا دولتی‌اند و یا کاملاً شناخته‌شده و از اهتمام جدی در فهرست کردن موجودی خود و انتشار حداقل اطلاعات اولیه آن غفلت دارند و عملاً به مهجوری ذخائر علمی کشور دامن زده‌اند. بسیاری از این نسخه‌ها هم در مراکز مختلف کشور پراکنده است که هیچ مرکزی همت بر فهرست کردن آنها نمی‌کند. واقعیت آن است که اگر ما مدعیان پرسخن و کم‌عمل در مورد اهمال در استحکام‌بخشی به پایه‌های اصلی هویت تاریخی و فرهنگیمان ملامت شویم، ابدا ناروا نیست.

دو هدف اصلی، انگیزه تدوین این مجموعه بود:

۱- تبدیل اطلاعات ناهمگون و پراکنده به مجموعه‌ای سامان‌یافته به جهت نمایش حجم و اهمیت ذخائر مکتوب ایران.

۲- ایجاد پشتوانه اطلاعاتی برای مراکز پژوهشی و پژوهشگران این حوزه.

این دو هدف، البته با عنوان عام آن، دغدغه‌ای بوده است که در طول سه دهه گذشته چه در مراکزی که مسئولیت داشته‌ام و چه در کارهای علمی شخصی‌ام، دنبال کرده‌ام. معتقدم اگر در حوزه تولید علم و نوآوری‌ها یا تعمیق آنها، حرکتی شتابان پدید نیاورده‌ایم، بدان جهت است که مقدمات و زمینه‌های آن را فراهم ننموده‌ایم. یکی از زمینه‌ها، دسترسی آسان و جامع به اطلاعات متن‌های علمی است که از آن به کارهای «میان‌پژوهشی» یاد می‌کنم؛ به عبارتی تا کارهای میان‌پژوهشی ما کامل نشود، انتظار تحرک و نوآوری و تولید علم کمی غیرواقعی است و در این حوزه، کار مانده بسیاری است که باید افراد و مؤسسات بر آن همت جدی بگمارند.

«فنخا» از جمله کارهای میان‌پژوهشی است که تلاش می‌کند از اطلاعات گسترده و پراکنده در حوزه نسخه‌های خطی، بنایی بسازد که راه‌های ورود تعریف‌شده داشته باشد و راه‌های فرعی احتمالی را نیز به راه اصلی هدایت کند و بهره از اطلاعات ناهمگون را میسر سازد.

در کتاب‌های فارسی، عنوان «پیشکسوت کار فهرستگان» از آن استاد احمد منزوی ــ که عمرش دراز و جسمش سلامت باد ــ است که مقدار نشانی‌دهی به آن نشان می‌دهد که هر کس درباره اثری فارسی به تحقیق بپردازد، چاره‌ای جز مراجعه به آن ندارد، ولی زمان گذشته بر آن و انحصار آن در کتاب‌های فارسی و ... می‌طلبید همه ذخائر کشور یا دست کم اطلاعاتی که تا امروز نشر یافته، در شکلی زودیاب‌تر و البته هماهنگ‌تر و جامع‌تر تدوین شود تا پشتوانه‌ای برای مؤسسات و پژوهشگران این عرصه باشد.

البته در این حوزه، گه‌گاه هزینه بسیار سنگینی در استفاده از امکانات سخت‌افزاری صرف شده است، در حالی که این امکانات زمانی کارآیی مناسب خواهد داشت که امکانات نرم‌افزاری و زمینه‌های آن از یک روش و روند هدفمند و اجمالاً هماهنگ تبعیت کند و بدون آن، کارآیی سخت‌افزار در حد صفر است و اگر اطلاعاتی نیز بدون رعایت استانداردها به آن داده شود، نتیجه آن یا اطلاعات مغشوش است یا اینکه دچار ریزش و اختلاط شدید خواهد بود.

به هر صورت احساس کردم اطلاعات فراهم آمده از نسخه‌های خطی بسیار قابل توجه است و تشویش و ناهماهنگی در آن بسیار زیاد و لذا بهره از آن بسیار اندک است و تا وقتی با یک کار میان‌پژوهشی منضبط، تجمیعی صورت نگیرد، نتیجه مورد انتظار از آن حاصل نخواهد شد. کار سخت و سنگین بود و آشنایی‌های گوناگون را می‌طلبید، علاوه بر این، حجم اطلاعات نیز ایجاد نگرانی می‌کرد. سراغ ندارم در هیچ کجای دنیا، بالاخص در این حوزه،

مجموعه‌ای با این حجم اطلاعات فراهم آمده باشد. بنابراین برای من و آشنایی‌ها و دغدغه‌هایم، کاری اساسی و ضروری تلقی می‌شد. لذا با همه نگرانی‌ها و کاستی‌ها بدان پرداختم و امیدوارم دو هدفی که برای آن تعریف کرده بودم، اجمالاً محقق شده باشد.

ابتدا در نظر داشتم که به اطلاعات نسخه‌شناسی موجود در «دنا» اکتفا نموده و در «فنخا» بیشتر به کتاب‌شناسی بپردازم ولی به دلایلی جامع دیدن «فنخا» را ترجیح دادم که فقط به برخی از آنها اشاره می‌کنم:

۱- اطلاعات نسخه‌شناسی موجود در «دنا» به جهت تلخیصی بودن کار، محدود دیده شده و عملاً بخش عمده‌ای از اطلاعات نسخه‌شناسی از مدار تحقیق خارج شده است.

۲- بیش از ۲۰ هزار نسخه جدید باید استدراک می‌شد و مقدار اطلاعات این نسخه‌ها عملاً کامل‌تر بود و باعث تفاوت اطلاعات نسخه‌شناسی می‌گردید.

۳- حدود ۵۰ هزار اصلاح اطلاعات نسبت به «دنا» صورت گرفته است که می‌بایست استدراک و جبران می‌شد و این کار باعث سردرگمی مراجعه کننده می‌گردید.

۴- عملاً هر دو مجموعه ناقص عرضه می‌شد که نیازمند منابع جدید بود تا پژوهشگر را به مقصود نزدیک کند و این کار نقض غرض بود.

۵- عملاً امکان ارزیابی نسخه به جهت عدم تطبیق با معیارها، نه در «دنا» و نه در «فنخا» وجود نداشت و این نقیصه مهمی بود که پژوهشگر را وادار به جستجویی دیگر برای ارزیابی می‌کرد یا این که مجبور به اعتمادی بود که ممکن است خطا هم در آن راه یافته باشد و ...

لذا تصمیم گرفتم «فنخا» را جامع‌تر پیش‌بینی کنم گرچه عملاً به تکرار قسمتی از اطلاعات «دنا» نیز منجر شود. «دنا» یک فهرست بین‌الدفتین است ولی «فنخا» یک فهرست مشترک فنی و تمام‌عیار است که تلاش می‌کند اطلاعات فراهم‌آمده درباره نسخه‌های خطی و عکسی ایران را در مجموعه‌ای سامان‌یافته و استاندارد برای قرار گرفتن آنها در مدار تحقیق و پژوهش عرضه نماید و راه را برای تحقیقات جدید هموار نماید. مهم آن است که در «فنخا» امکان ارزیابی و داوری نسبت به اطلاعات وجود دارد و درهم‌کرد اطلاعات و کنارهم‌نشانی آنها، همراه با معیارهای ارزیابی است تا داوری پژوهشگر نسبت به داده‌های عرضه‌شده را امکان‌پذیر نماید.

در مدت کوتاهی که از انتشار «دنا» می‌گذرد، انتقادات و پیشنهادات را از اهل فن و استفاده کنندگان آن شنیده‌ام و تلاش کرده‌ام تا آنها را در «فنخا» مورد توجه قرار دهم، از شکل و خط و اندازه تا محتوا و اطلاعات. امیدوارم که آنچه در این مجموعه عرضه می‌شود عمده نظرات را تأمین نماید.

ابداً مدعی کاری بدون خطا و نقص نبوده و نیستم ولی امید دارم با انتشار کامل «فنخا» ــ که انشاء الله تمامت

آن بیش از دو ســال به طول نینجامد ــ آینه‌ای تمام‌نما از گوشــه‌ای از میراث ارزشمند و غرورآفرین ملت ایران را به جامعه علمی عرضه کنم. امیدوارم انتشــار این مجموعه تحرکی در میان پژوهشگران، دانشجویان، اساتید، ایران‌شناسان و ... ایجاد نماید و راه را برای تحقیقات جدید در حوزه‌های مختلف که اطلاعات نسخه‌های خطی می‌تواند دستمایه آن قرار گیرد، هموار نماید.

نکته مهم دیگر آن است که «فنخا» فهرست مشترکی از کلیه اطلاعاتی است که از سال ۱۳۰۴ شمسی تا اوایل سال ۱۳۹۰ شمسی درباره نسخه‌های خطی و عکسی ایران به نحوی منتشرشده یا در اختیار ما قرار گرفته است. به عبارتی حدود یکصد نفر از فهرست‌نگاران بنام یا گمنام ایرانی در فراهم آمدن این مجموعه به صورت مستقیم ایفای نقش کرده‌اند تا بتوان بخش عمده‌ای از میراث علمی و فرهنگی ایران را به نمایش گذاشت. یکی از اهداف «فنخا» درهم کرد و تجمیع و استانداردسازی اطلاعات مشوش، پراکنده و ناهمگونی بود که با زحمت و رنج بسیار در طول حدود نود سال توسط فهرست‌نگاران سخت‌کوش و فاضل تهیه و در لابه‌لای فهرست‌ها ثبت شده بود و به جهت پراکندگی و ... امکان انتقال آن به مدار تحقیق سخت و بعضاً ناممکن بود. در «فنخا» تلاش شده است از همه اطلاعات مهم فراهم آمده، در جای خود و به صورت شکل‌یافته استفاده شود و با بهره گرفتن از روش‌های نوین تجربه‌شده، راه‌های رسیدن به آنها تسهیل گردد. چون بسیاری از اطلاعات حاشیه‌ای نسخه‌ها هنگامی کاربرد پیدا می‌کند که با اطلاعات مشابه آن مرتبط شود و در غیر آن صورت، ممکن است ارزش چندانی نداشته باشد. اطلاعات بسیار مفید و ارزشمندی در لابه‌لای کار فهرست‌نگاران ایران دیده می‌شود که از این جهت نیز کار آنها نسبت به بسیاری از فهرست‌نگاران دیگر کشورها متمایز است. ولی سوگمندانه به دلایل گوناگون حاصل این رنج سنگین و سخت و این همه اطلاعات بکر و مستند، چندان به کار پژوهشگران نیامده است. به یاد ندارم در طول این سالیان دراز یک فهرست (که چاپ همه آنها با شمارگان بسیار محدود بوده) به چاپ دوم رسیده باشد. «فنخا» بازتولید فنی و استاندارد تلاش فهرست‌نگاران ایران است همراه با افزودن اطلاعاتی دیگر و شکل‌دهی مناسب، تا زحمت آنها را در مدار تحقیق قرار دهد و مجموعه آن را به نمایشی هویت‌بخش و افتخارآفرین برای نسل امروز و فردای ایران تبدیل نماید.

البته تصور نشود که این کار، یک درهم کرد صرف و کم‌زحمت است. آنهایی که دستی بر آتش دارند می‌دانند سر و سامان دادن به این حجم عظیم از اطلاعات مغشوش چه کار سترگی را می‌طلبد. زمان بیش از ۱۳ ساله‌ای که صرف آماده‌سازی و شکل‌دهی، تصحیح و استانداردسازی آن شده گویای کاری است که در پس این مجموعه قرار دارد. که اگر لطف خداوند و همکاری و شــکیبایی همکارانم نبود امکان به پایان بردن آن محال می‌نمود. خوب به یاد دارم که مؤسساتی با امکانات گسترده ــ در قبل و بعد از انقلاب ــ به آن مبادرت کردند و پس از چند سال تلاش و هزینه بسیار متوقف شدند.

بررسی‌های اولیه نشان می‌دهد که این مجموعه به حدود چهل جلد خواهد رسید که چندین مجلد آن اختصاص

به نمایه‌های ده‌گانه (و یا محتملاً دوازده‌گانه) دارد که برای آن طراحی شده است. این نمایه‌ها عبارت است از: نمایه مؤلفان (که اطلاعات و شمایلی ویژه دارد)، نمایه کاتبان، نمایه واقفان، نمایه موضوعی، نمایه محل تالیف، نمایه محل کتابت، نمایه اعلام، نمایه اماکن، نمایه کتاب‌های به خط مؤلف و نمایه اهداءشوندگان. دو نمایه دیگر که عبارت است از نمایه مهرها و نمایه کتاب‌های فارسی و عربی و ترکی و غیره محتملاً بدان افزوده خواهد شد. به هر صورت در تلاشم که آنچه از اطلاعات در این مجموعه عظیم قرار می‌گیرد، به گونه‌ای رافع نیاز بخشی از پژوهشگران باشد و با راهنمای مناسب، رسیدن به آن اطلاعات تسهیل گردد.

مداخل رسیدن به اطلاعات «فنخا» در نمایه‌ها به جهت محدودیت‌های کار چاپی منحصر در نام کتاب و چند گزینه است، در صورتی که اطلاعات موجود درباره نسخه‌های خطی به حدود ۶۰ گزینه می‌رسد که هر کدام می‌تواند، اطلاعات خاصی را در اختیار پژوهشگر قرار دهد که دست‌یابی و جمع‌آوری آن، به صورت عادی بسیار زمان‌بر و بعضاً غیرممکن است. این کار آیی‌ها نیازمند استفاده از رایانه بود که نسبت به کار چاپی، محدودیت کمتری دارد. این کار نیز همراه با آماده‌سازی اطلاعات فهرستگان انجام شد و با دورنمایی گسترده‌تر با عنوان «بانک اطلاعات نسخه‌های خطی جهان اسلام» پی گرفته شد که به نظر من اکنون یکی از کارآمدترین بانک‌های اطلاعات علمی است که می‌تواند فراتر از «فنخا»، نیازهای بسیار دیگری را پاسخگو باشد و زمینه‌های بکری را جهت پژوهش در اختیار محققان قرار خواهد داد. این «بانک اطلاعات» نسبت به نسخه‌های ایران، روزآمد است و کار آماده‌سازی و ورود اطلاعات نسخه‌های دیگر کشورها را در دست کار دارد و حجم فعلی اطلاعات آن ۴۱۰/۰۰۰ نسخه (حدود ۸۰/۰۰۰ نسخه مربوط به دیگر کشورها) است که مرتب در حال افزایش و ویرایش است. این بانک در سایتی که با آدرس www.mssdb.com تعریف شده است، در دسترس محققان است. با وجود این، کار چاپی دارای امتیازاتی است که نمی‌توان همه را در کار الکترونیکی جبران کرد، علاوه بر این، نمایش عظمت و حجم کار، جز با اثر مکتوب امکان‌پذیر نیست.

فهرست‌نگاری در ایران

فهرست‌نگاری نسخه‌های خطی در ایران دارای قدمتی حدود ۹۰ ساله است و اولین فهرست‌های ایران که ۳ جلد نخستین فهرست کتابخانه آستان‌قدس رضوی، کار فهرست‌نگاران پیشتاز ایران آقایان افسر، شیخ محمد خالصی، مرتضی قلیخان نائینی، حاج عماد المحققین واعظ تهرانی معروف به عماد فهرستی، میرزا علی اکبر شهیدی ثقه الاسلام و اوکتائی و جلد اول فهرست کتابخانه مجلس شورای اسلامی است به سال ۱۳۰۵ شمسی بازمی‌گردد. پس از آن حدود ۵۰۰ جلد فهرست در ایران نشر یافته که از جهت تعداد، ایران را در جایگاه پرکارترین کشورها از جهت فهرست‌نگاری می‌نشاند. حجم انبوه دست‌نویس‌ها در ایران زمینه‌ای بسیار غنی در اختیار علاقمندان به این رشته قرار داد تا بتوانند با معرفی آن، پیشینه پر برگ و بار این ملت را معرفی کنند. در طول سالیان دراز تاریخ

فهرست‌نگاری ایران، مجموعه‌ای ــ گرچه به نام فهرست ــ در ایران پدید آمد که اطلاعات بسیار متنوعی از قبیل کتاب‌شناسی، نسخه‌شناسی، تحلیل و نقادی کتاب‌ها، تراجم و شرح حال مؤلفان و بعضاً کاتبان و حتی اطلاعات ریز و درشت بسیاری از علوم و فنون مختلف را در خود گنجانیده است و در واقع دائره المعارفی را می‌ماند که نام فهرست به خود گرفته است و بعضاً اظهار نظرهای بسیار عالمانه‌ای را در ضمن خود دارد، گرچه برخی این چنین فهرست نوشتن را نقص و نوعی اختلاط و درهم آمیختگی غیرضرور می‌پندارند. این روند البته چندان دوام نیاورد و به مرور فهرست‌های نسخه‌های خطی ایران، به طرف فهرست صرف شدن حرکت کرد و امروز فهرست‌های ایران بیشتر در همین چهارچوب در حرکت‌اند تا پرداختن به اطلاعات حاشیه‌ای و یا اظهارات مربوط یا نامربوط.
آنچه از یک فهرست‌نگار خبره انتظار می‌رود در مرحله اول، شناخت صحیح نام اثر و نام مؤلف آن است و می‌توان گفت ۷۰٪ کار اصلی و بسیار مهم او در این مرحله است و فقط ۳۰٪ به دیگر خصوصیات نسخه بازمی گردد. تفاوت میان یک فهرست‌نگار فاضل و خبره با فهرست‌نگار غیرمتخصص در صحت و خطای او در این مرحله از کار است. علاوه بر این، لازم است فهرست‌نگار جهت مستند کردن تشخیص خود، ابتدا و انتهای نسخه را دقیق و به مقدار لازم و با جدا کردن دقیق متن مؤلف از متن احتمالی کاتبان، متذکر شود، چراکه در غیر این صورت، ابداً نمی‌توان به اظهار نظر وی اعتماد کرد. اشتباهاتی که حتی برخی از فهرست‌نگاران بنام و آن هم نسبت به کتاب‌های معروف مرتکب شده‌اند، اندک نیست و در «فنخا» به برخی از آنها حتماً برخواهید خورد؛ لذا لازم است فهرست‌نگار حتی نسبت به کتاب‌های معروف، از ثبت آغاز و انجام نسخه غفلت نکند.
با انبوه شدن اطلاعات نسخه‌های خطی، بهره‌برداری از آنها دچار مشکل می‌شود و باید برای زودیابی اطلاعات، تغییراتی در شکل کار فهرست‌نگاران روی دهد تا اطلاعات به زحمت فراهم آمده با سرعت و دقت در مدار کار پژوهشگران قرار گیرد. از این روی تعیین اصول کار و رعایت استانداردها در تنظیم فهرست بسیار اساسی و مهم است. ناهماهنگی و عدم رعایت اصول کار و اعمال سلایق خودساخته یا اصرار بر روش‌های قدیمی، نتیجه‌ای جز کم‌بهره شدن زحمت فهرست‌نگار را در پی نخواهد داشت. ما در این فهرستگان تلاش کرده‌ایم تا مداخل اصلی فهرست را به یک‌دستی و اجمالاً قاعده‌مندی نزدیک کنیم و با توجه به این که حجم بسیار زیادی از اطلاعات در آن گنجانیده شده، انتظار دارم فهرست‌نگاران محترم با رعایت قواعد در تنظیم اطلاعات جدید، متخصصان اطلاع‌رسانی را در اشاعه سامان‌یافته و کم‌خطاتر آن یاری کنند.
اگر این کار بیش از یک دهه زمان به خود اختصاص داد، از این روی بود که اطلاعات عرضه‌شده بسیار ناهماهنگ و مغشوش بود و با همه تلاشی که صورت گرفت هنوز بسیاری از آن نواقص باقی است و باید به مرور سامان پیدا کند. روشمند شدن فهرست‌نگاری، هم زمان کمتری را در تجمیع و کنارهم‌نشانی خواهد گرفت و هم خطای کمتری را در سامان‌دهی کار موجب خواهد شد. واقعیت آن است که ذخایر موجود در کشور برای جامعه علمی، منبعی پرمایه و برای ملت ایران پیشینیه‌ای افتخارآمیز است و وظیفه فهرست‌نگاران و متخصصان اطلاع‌رسانی تبدیل

این گنجینه عظیم به بنایی چشم‌نواز و دلپذیر است تا کارآیی و اثربخشی خود را پیدا کند. عرضه ناهماهنگ، مغشوش و پراکنده، ارزش و اعتبار این میراث عظیم را کاهش خواهد داد.

سهم فهرست‌نگاران

در طول سابقه فهرست‌نگاری در ایران حدود یکصد نفر در معرفی میراث مکتوب ایران ایفای نقش کرده‌اند و البته سهم آنها در معرفی این آثار یکسان نبوده است. عده‌ای به تمام معنی فهرست‌نگار بوده و بیشتر تلاش علمی خود را به این حوزه اختصاص داده‌اند و عده‌ای در برهه‌ای از کار خود بدان پرداخته‌اند و عده‌ای اجمالاً از سر تفنن تعدادی نسخه خطی را شناسانده‌اند. در نظر داشتم به پاس زحمات و خدمات ایشان، سهم آنها را در «فنخا» معلوم و تعداد عناوین شناسانده شده از آنها را تعیین کنم ولی به دلایلی از آن صرف نظر کردم و فقط به این نکته اشاره می کنم که در میان همه فهرست‌نگاران ایران سهم مرحوم استاد محمد تقی **دانش‌پژوه** چه از جهت تعداد و چه از جهت کیفیت بسیار برجسته و پرمایه است و به حق می توان او را «**پدر فهرست‌نویسی**» نسخه‌های خطی ایران نامید. سهم او در این فهرستگان، معرفی حدود ۷۷۰۰۰ عنوان نسخه است و با نفر دوم که سید احمد حسینی اشکوری است تفاوتی حدود ۳ برابر دارد. لازم به ذکر است که این تعداد فقط مربوط به نسخه‌های خطی و عکسی موجود در داخل است و اگر نسخه‌های معرفی شده از دیگر کشورها را بدان بیافزاییم حدود ۹۰ هزار عنوان را دربر خواهد گرفت که آماری به‌یادماندنی و شـاید از جهتی دسـت‌نیافتنی باشد؛ نامش جاودانه باد و روحش قرین رحمت الهی.

از میان برجستگان و پیشکسوتانی همچون ایرج افشار، عبدالحسین حائری، ابن یوسف شیرازی، سعید نفیسی، احمد گلچین معانی، احمد منزوی، علینقی منزوی، عبدالله انوار، آقا عزیز طباطبائی، سید احمد اشکوری و ... که عمر خود را در راه معرفی میراث مکتوب این مرز و بوم نهاده‌اند و نام خود را در معرفی فرهنگ اسلام و ایران جاودانه کرده‌اند، به آنان که به رحمت خدا رفته‌اند، درود می‌فرستیم و برای آنان که در قید حیات‌اند، سلامتی و عمری دراز همراه با توفیق بیشتر را آرزو می کنیم.

شایسته است دست‌کم نام فهرست‌نگارانی را که در طول تاریخ فهرست‌نگاری ایران تلاش کرده و سهمی در این فهرستگان داشته‌اند به اختصار یاد کنم با این توضیح که اولاً از افرادی نام برده شده که از فهرست آنها در این مجموعه استفاده شده است؛ ثانیاً سهم و نقش آنها بسیار متفاوت است و ترتیب الفبایی فقط به منظور روشی برای ثبت نام آنها است نه تقدم و تأخر یا اهم و مهم. در هر صورت برای آنهایی که در این مسیر تلاش کرده‌اند و امروز در میان ما نیستند، رحمت و مغفرت و برای آنها که همچنان در تلاش اند توفیق و سلامت می‌طلبم.

۱- آتابای، بدری
۲- آصف فکرت، محمد
۳- ابن یوسف شیرازی
۴- اذکائی، پرویز
۵- اردلان، علی
۶- ارگانی بهبهانی، محمود
۷- استادی، رضا
۸- اشکوری، احمد
۹- اشکوری، جعفر
۱۰- اشکوری، صادق
۱۱- اصغرزاده، اصغر
۱۲- اصیلی، سوسن
۱۳- اعتصامی، یوسف
۱۴- افشار، ایرج
۱۵- امینی، محمد حسین
۱۶- انتظاری، رمضانعلی
۱۷- انصاری، محمد باقر
۱۸- انوار، عبدالله
۱۹- انواری علمی
۲۰- اوکتائی
۲۱- ایزدپناه، حمید
۲۲- برکت، محمد
۲۳- بشری، جواد
۲۴- بینش، تقی
۲۵- بهروزی، علینقی
۲۶- بیانی، مهدی
۲۷- بیگ باباپور، یوسف
۲۸- ترابیان، محمد
۲۹- توفیق
۳۰- حائری، عبدالحسین
۳۱- حائری، محمد علی
۳۲- حافظیان بابلی، ابوالفضل
۳۳- حاکمی، اسماعیل
۳۴- حجتی، محمد باقر
۳۵- حسن زاده، حسن
۳۶- حسینی، احمد
۳۷- حضرتی، صادق
۳۸- حکیم، محمد حسین
۳۹- خانی‌پور، رضا
۴۰- دانش‌پژوه، محمد تقی
۴۱- درایتی، مصطفی
۴۲- دیباجی، ابراهیم
۴۳- ذکاء، یحیی
۴۴- راستکار، فخری
۴۵- روشن، محمد
۴۶- روضاتی، محمد علی
۴۷- ریاضی، محمد رضا
۴۸- زادهوش، محمد رضا
۴۹- سالاری، علیرضا
۵۰- سمامی حائری، محمد
۵۱- سنندجی، سلطان حسین
۵۲- سید یونسی، میر ودود
۵۳- شاکری، رمضانعلی
۵۴- شریعتی، مهدی
۵۵- شکر اللهی، احسان الله
۵۶- شکور، علی اکبر
۵۷- شیروانی، محمد
۵۸- صدر هاشمی، محمد
۵۹- صدرائی خوئی، علی
۶۰- ضمیری، امیره
۶۱- طاهری، شهاب
۶۲- طباطبائی، عبدالعزیز
۶۳- طباطبائی، محمد (منصور)
۶۴- طیار مراغی، محمود
۶۵- عاطفی، حسن
۶۶- عراقی، آقامجتبی
۶۷- عرفانیان، غلامعلی
۶۸- عظیمی، حبیب الله

۶۹- غلامی مقدم، براتعلی

۷۰- فاضل، محمود

۷۱- فاضل قائینی، علی

۷۲- فاضل هاشمی، محمد رضا

۷۳- فرزانه‌پور، غلامرضا

۷۴- فرشچی، معصومه

۷۵- فقیری، محمد صادق

۷۶- فقیه امامی، احمد

۷۷- قاسمی، رحیم

۷۸- گلچین معانی، احمد

۷۹- مایل هروی، نجیب

۸۰- متقی، حسین

۸۱- محقق، مهدی

۸۲- مختاری، رضا

۸۳- مدرسی طباطبائی

۸۴- مدیر شانه‌چی، کاظم

۸۵- مرعشی نجفی، محمود

۸۶- معیری، زهره

۸۷- مقصود، جواد

۸۸- مقصود، رضا

۸۹- منزوی، احمد

۹۰- منزوی، علینقی

۹۱- موسوی، میر محمود

۹۲- ناطقی، علی اوسط

۹۳- نظری، محمود

۹۴- نفیسی، سعید

۹۵- نقیبی، حسن

۹۶- نورانی، عبدالله

۹۷- وفادار مرادی، محمد

۹۸- ولائی، مهدی

۹۹- هاشم‌پور سبحانی، توفیق

۱۰۰- هدایت، محمدعلی

******* *******

توضیحات کلی در باره « فنخا»

اطلاعات این مجموعه به دو بخش کتاب‌شناسی و نسخه‌شناسی تقسیم می‌شود که پس از چند توضیح کلی، تحت همین دو عنوان به ترتیب گزارش می‌شود.

۱- محدوده کار: شامل کلیه آثار خطی که اصل نسخه یا عکس آن در داخل ایران موجود است و اطلاعاتی از آن (حتی بسیار مختصر و ناقص) تا نیمه اول سال ۱۳۹۰ شمسی/ ۱۴۳۱ قمری/ ۲۰۱۱ میلادی منتشر شده یا به نحوی در اختیار ما قرار گرفته است.

۲- تلاش آن بوده است که حداکثر اطلاعات ممکن در کشور جمع آوری و در «فنخا» از آن استفاده شود. به جز فهرست‌های منتشرشده یا اطلاعاتی که از نسخه‌های خطی ایران در مجلات یا برخی ویژه‌نامه‌ها منتشرشده و ما از آنها استفاده کرده‌ایم، یا تک‌نگاری‌هایی که در قسمتی از آن به معرفی نسخه‌ها پرداخته‌اند، قسمتی از اطلاعات موجود در «فنخا» از سیاهه‌های اولیه یا با استفاده از اطلاعات اولیه رایانه کتاب‌خانه‌ها تهیه شده است یا اطلاعاتی است که توسط مؤسسه فرهنگی-پژوهشی الجواد فهرست شده ولی هنوز فهرست آن منتشر نشده است (که بخشی از آن با همکاری کتابخانه مجلس شورای اسلامی چاپ شده است). لذا ضمن تشکر از این مراکز بالاخص مسؤولان محترم کتابخانه ملی ایران و کتابخانه آستان قدس رضوی که اطلاعات موجود در رایانه خود را در اختیار ما نهادند و مسؤولان محترم کتابخانه مجلس شورای اسلامی که امکان دسترسی به اطلاعات موجود در دفتر ثبت نسخه‌های خطی خود را میسر ساختند، باید اشاره کنم که اطلاعات موجود در «فنخا» به مراتب بیش از اطلاعات نشریافته در کشور است.

۳- به جهت حداکثر صرفه‌جویی و حداکثر بهره‌برداری، رموزی در «فنخا» به کار رفته است که در بخش معرفی رموز توضیح داده شده است.

کتاب‌شناسی:

۴- نام رساله و کتاب یکی از مهمترین مداخل است. آنچه در فهرست‌ها ثبت شده بسیار ناهماهنگ، متفاوت و بعضاً مغلوط است. برخی از نام‌ها نه آن است که مؤلف بر آن نهاده، بلکه نامی حدسی است که کاتب و یا فهرست‌نگار بدان داده‌اند. از این رو، بسیار پیش آمده که یک اثر با چندین نام در فهارس ثبت شده و کوچکترین اشاره‌ای به همانندی آنها نشده است یا این که خود مؤلف به دلایلی از اثر خود با چند نام یاد کرده و همین باعث شده که یک اثر به چندین نام در فهرست‌ها آمده باشد و در عین حال اشاره به همانند بودن آن نشده باشد یا این که نام اثری به‌دلیل ناقص بودن نسخه یا دلیل دیگری برای فهرست‌نگار معلوم نشده باشد و فهرست‌نگار با استفاده از قراین، نامی برای آن برگزیده باشد، در صورتی که اثر دارای نام مشخص بوده است و ... . نتیجه آن که ما با اطلاعات پراکنده و بعضاً غیرقابل‌اعتمادی روبه‌رو بودیم که لازم بود راهی

برای کاستن از تفرق و اشتباه آن پیدا کنیم، کاری که با صرف وقت بسیار و تلاش مستمر انجام شد. مهمترین ابزار ما تطبیق آغاز یا انجام نسخه بود، گرچه قراین دیگری را نیز به کار بستیم تا ثبت نام کتاب اجمالاً دقیق‌تر آورده شود. باید اذعان کنم که تجربه تطبیق نشان داد که به فهرستی که آغاز و انجام نسخه را ثبت نکند ابداً نمی‌توان اعتماد کرد و خطاهایی رخ داده است که فقط با تطبیق آغاز یا انجام می‌توان فهمید.

در تقدم و تأخر و یا ترجیح نامی بر نام دیگر، شاید در مواردی دقت لازم را به کار نبسته باشیم ولی تلاش کردیم تا اثری را به چند نام و در چند جا معرفی نکنیم. البته این کار بیشتر در مورد نسخه‌هایی انجام شد که دارای آغاز و انجام بوده‌اند ولی درباره دیگر نسخه‌ها دچار محدودیت بوده‌ایم. در تطبیق آغاز و انجام، چه بسیار نسخه‌های مجهولی که شناخته شد و چه بسیار نسخه‌های غلط معرفی شده‌ای که اصلاح شد و چه بسیار نسخه‌هایی که گرچه نام مؤلف آن معلوم نبود، ولی در یکجا و کنار هم چیده شد تا امکان بررسی‌های بعدی را آسان‌تر کند. در مورد آثاری که دارای چند اسم بوده‌اند یا به چند نام در فهارس ثبت شده‌اند، یک نام را در ابتدا قرار دادیم و بقیه نام‌ها در دنباله نام کتاب آمده و با علامت «=» از یکدیگر جدا شده‌اند؛ نام‌های دیگر در جای الفبایی آن، به نام اول ارجاع داده شده‌اند. همان گونه که متذکر شدم در انتخاب نام اول، وسواس چندانی به کار نرفته است.
در انتخاب نام کتاب تصرفات مختصر دیگری نیز انجام شده است که به آنها اشاره می‌شود:

۴-۱- کلیه آثاری که با نام‌های «مثنوی»، «رباعی»، «چند بیتی»، «شعر»، «قصیده»، «قصاید» و نام‌های مشابه بوده است، در صورتی که نام مؤلف آن معلوم بوده، تحت عنوان «دیوان» آمده است و اگر مؤلف آن نامعلوم بوده، تحت عنوان «اشعار» آمده است.

۴-۲- این قاعده فقط در مورد عناوینی که معروف است، رعایت‌نشده و به همان نام در فهرست آمده است: مثل رباعیات خیام یا رباعیات بابا طاهر یا قصیده بانت سعاد یا قصیده برده و ...

۴-۳- عناوینی چون «رساله در ...» و یا «کتاب ...» در ابتدای نام کتاب، یا حذف شده یا در انتهای نام داخل () قرار داده شده است. بنابراین چنین آثاری را منهای این کلمات باید جستجو کرد.

۴-۴- این قاعده در مورد کلماتی چون «مختصر»، «منتخب» «ترجمه» نیز به کار رفته است. در این موارد نام اصلی اثر ابتدا آمده و کلمه ترجمه یا مختصر یا منتخب در آخر نام کتاب و داخل () آورده شده است. لازم به ذکر است این رویه در مورد کتاب‌هایی اعمال شده که مترجم یا مختصر کننده یا انتخاب کننده، نام مشخص دیگری به اثر نداده باشد. به عنوان مثال مختصر تحفه الابرار به «تحفه الابرار (مختصر)» تغییر یافته است.

۴-۵- منظومه‌هایی که دارای نام مشخص بوده‌اند، تحت همان نام آمده است.

۴-۶- آثاری که ابتدای آن کلمه منظوم و یا منظومه بوده، مثل «منظومه‌ای در منطق»، بدین شکل تغییر یافته: «منطق منظوم» یا «المنطق (منظومه)».

۴-۷- عباراتی که در ابتدای نام کتاب آمده و معنایی جهت راهنمایی ندارد مثل «قسمتی درباره ربا» و مانند اینها، به عنوان «ربا» تغییر یافته و عبارت حذف شده در قسمت مباحث افزوده شده است. لازم به ذکر است که این رویه بیشتر در مورد کتاب‌هایی پیش آمده که نام ذکر شده، از طرف فهرست‌نگار بدان داده شده و نام اصلی کتاب نمی‌باشد.

۴-۸- کلیه رساله‌های حدیثی که نام خاصی نداشته و فهرست‌نگاران نام‌های ناهماهنگ و مختلفی بدان داده‌اند، همگی تحت عنوان «احادیث» آمده است.

۴-۹- در مورد کتاب‌ها و رساله‌هایی که محتوی دعا بوده‌اند و اکثراً فاقد مؤلف‌اند و با نام‌های بسیار متفاوت و ناهمگون ثبت شده‌اند، همگی تحت عنوان «ادعیه» آمده‌اند، جز کتاب‌هایی که دارای نام مشخص بوده‌اند که تحت همان عنوان آمده است.

۴-۱۰- چون تمامی محتوای مجموعه‌ها تفکیک شده و جدا جدا در فهرستگان آورده شده است، بنابراین مجدداً تحت عنوان «مجموعه» نخواهد آمد. جز در مورد مجموعه‌هایی که چند رساله از یک مؤلف را در خود جای داده است که این مجموعه‌ها تحت عنوان «رسائل» و در جای الفبایی خود آمده است.

۴-۱۱- عنوان نسخه‌هایی که با نام «مجموعه» در فهرست‌ها آمده‌اند ولی محتوای آنها نشان می‌دهد که شامل رساله‌های جدا و قابل تفکیک نیستند، به «جنگ» تغییر یافته است. برعکس آن، عنوان نسخه‌هایی که نام «جنگ» بدانها داده شده است، ولی رساله‌های جدا جدا و قابل تفکیک دارند، به «مجموعه» تغییر یافته و کلیه رساله‌های آنها جدا جدا در «فنخا» معرفی شده است.

۴-۱۲- عناوینی چون «پراکنده‌ها»، «گوناگون» و ... همگی تحت عنوان «متفرقات» آمده است.

۴-۱۳- عناوینی چون «بیاض» یا «جنگ» گرچه از جهاتی همپوشانی دارند ولی برای این دو عنوان به نظر فهرست‌نگار اعتماد کردیم و هر چه در فهرست آورده‌اند، در «فنخا» نیز گنجانیده‌ایم.

۴-۱۴- در مورد کتاب‌های عربی که نام کتاب با الف و لام اضافی آمده، در ردیف الفبایی، الف و لام اول کلمه لحاظ نشده و حروف بعد از الف و لام ملاک ترتیب الفبایی بوده است. این رویه در مورد کلیه کلمات عربی موجود در عنوان کتاب رعایت شده است. به عنوان مثال: المنطق، در حرف میم آمده است و کلمه «آداب نکاح» و «آداب النکاح» علی‌رغم تفاوت نوشتاری در کلمه دوم، در دو جا ثبت نشده‌اند. بنابراین

مراجعه‌کننده محترم باید به این تفاوت‌ها توجه کند و عبارات عربی در نام کتاب را منهای الف و لام زاید دنبال کند و جستجوی خود را تا یافتن نام کامل اثر دنبال نماید. ضمناً این قاعده در مورد ارجاعات نیز اعمال شده است.

۱۵-۴- در سیستم ارجاعات مهمترین کار، ارجاع نام دیگر کتاب به نام انتخاب‌شده است که حداکثر تلاش در این خصوص صورت گرفته است. در برخی کتاب‌ها یا رساله‌ها، ارجاعاتی جهت راهنمایی صورت گرفته با این که نام دیگر یک اثر محسوب نمی‌شود. ولی بدان جهت که در راهنمایی مراجعه‌کننده مهم تشخیص داده شد، از آن استفاده شده است.

۵- بعد از نام و نام‌های دیگر کتاب، و در همان ردیف، موضوع و زبان اثر آمده است و با علامت/ از هم جدا شـــده است. در ثبت موضوع گرچه مفیدتر آن بود که ثبت موضوع، دقیق‌تر و جزئی‌تر باشد، ولی به دلیل عدم رعایت این مطلب از جانب تمامی فهرست‌نگاران و عدم امکان دسترسی کامل ما به نسخه‌ها، ما نیز از موضوعات کلی استفاده کردیم.

۶- در خط بعد آوانگاری لاتین نام کتاب آمده اســـت. گرچه این کار مخالفان و موافقانی داشت و برای ما نیز تنگناها و مشـــکلاتی پدید آورد ولی در مجموع، بودن آن را ترجیح دادم. در آوانگاری لاتین علائم برای عبارات عربی و فارسی متفاوت است و لذا فهرست جایگزین کلمات عربی و فارسی پیش از همین مقدمه توضیح داده شده که باید برای تلفظ صحیح به آن مراجعه کرد.

۷- دومین مدخل بسیار مهم نام مؤلف است که در این مدخل چند کار اساسی در «فنخا» دنبال شده است که به آن اشاره می‌شود:

۱-۷- یکسان‌سازی و تلاش برای ثبت هماهنگ نام مؤلفان ضرورتی است که مدتهاست متخصصان اطلاع‌رسانی در کشور برای آن تلاش کرده‌اند تا از ناهماهنگ‌نویسی بکاهند و راه را برای طبقه‌بندی کارآمد اطلاعات ــ بدون ریزش و اختلاط ــ فراهم سازند. نام نویسنده امروز در طبقه‌بندی اطلاعات مهمترین مدخل است و سرشناسه قرار می‌گیرد گرچه در گذشته نام اثر، بیش از نام نویسنده مورد توجه بوده است و به نظر نمی‌رسد با تحولات پیش آمده در تولید علم، این گذشته تکرار شود و اثری بتواند بیش از مؤلف آن شهرت پیدا کند. شاید تعمیم این رویه، که در مورد کتاب‌های چاپی بیشتر معمول است، به نسخه‌های خطی چندان درست نباشد. از این رو، ما در «فنخا» نام کتاب را اصل قرار داده‌ایم ولی همان وسواس را درباره نام نویسنده نیز به کار بردیم تا رسیدن به اطلاعات از طریق نام نویسنده نیز بدون اختلاط صورت گیرد. اولین اثر مورد استفاده در مورد نام مؤلفان، کتاب «مستند مشاهیر» کار کتابخانه ملی ایران بود. به نظر ما این کار می‌تواند مبنا باشد، گرچه

فهرست‌نگاران نسخه‌های خطی کمتر از آن استفاده کرده‌اند. مبنا قرار دادن «مستند مشاهیر» به معنای عدم وجود نقص در این کار نیست و ما تلاش نموده‌ایم با رعایت اصول کار، برخی از نواقص آن کاسته شود. این کار گرچه زمان بسیاری را به خود اختصاص داد ولی تمامی آثار خطی ایران به یک روش مشخص و نسبتاً استاندارد در آمد. امیدوارم فهرست‌نگاران محترم و معزز با رعایت اصول به کاررفته در این فهرستگان، روش هماهنگ‌تری را در تدوین فهرست‌های آینده دنبال نمایند تا زحمت آنها کاربردهای بهتری داشته باشد.

۷-۲- برای تدوین و مستند کردن نام مؤلفان، ابتدا تمامی اطلاعات درج شده در مستند مشاهیر ثبت و در رایانه ذخیره شد و پس از آن با استفاده از تراجم و اطلاعات موجود در فهرست‌ها به تکمیل آن پرداخته شد و اشتباهات احتمالی مرتفع گردید و بعضاً نام مستندشده در مستند مشاهیر تغییر یافت و نام‌های مستندنشده ــ که اندک هم نبود ــ به آن افزوده شد و البته در این کار همان قواعد به کار گرفته شده در مستند مشاهیر رعایت شد. در ادامه برای فراهم آوردن یک بانک جامع‌تر مؤلفان، اطلاعات بیشتری به صورت مستند آماده و در سیستم ثبت گردید تا در مراحل بعدی کار استفاده شود؛ همچون مذهب مؤلف به صورت سامان‌یافته، جنسیت، تخصص‌ها و جهت فکری او و اطلاعات دیگری که ممکن بود در بهره‌دهی بیشتر به کار آید. به مرور ما دارای یک بانک اطلاعات نسبتاً کارآمد از مؤلفان شدیم که توانمندی ویژه‌ای در تنظیم و استخراج مطالب دارد و با ضمیمه شدن به بانک اطلاعات نسخه‌های خطی جهان اسلام، امکان تنظیم و تدوین گزارش‌های بسیار متنوعی را فراهم نمود؛ به عنوان مثال تفکیک آثار شیعه، اسماعیلیه، زیدیه، سنی بـا تفکیک مذاهب چهارگانه و غیر آن؛ امکان گزارش از تألیفات در قرن خاص، امکان گزارش گیری از آثار عارفان، فیلسوفان، متکلمان، ریاضیدان‌ها، شعرا، موسیقیدان‌ها، پزشکان، فقیهان و دیگر تخصص‌های موجود و ... .

۷-۳- در مستند نمودن نام مؤلف، همان روش مستند مشاهیر دنبال شده و در مورد تاریخ وفات و تولد مؤلف، سال هجری قمری مبنا قرار گرفته است، چون کاربرد بیشتری در مورد مؤلفان نسخه‌های خطی دارد.

۷-۴- تلاش شد حتی المقدور سال تولد و وفات مؤلف استخراج و ثبت شود و در صورت نامعلوم بودن، قرن زندگی مؤلف را تعیین کنیم که البته درباره همه مؤلفان موفق نشدیم ولی اطلاعات بسیاری از مؤلفان را کامل کردیم. تاریخ سمت راست خط تیره « - » سال تولد و تاریخ سمت چپ خط تیره سال وفات مؤلف است و علامت «ق»، «ش»، «م»، «ق م.»، «ق ه.» بعد از تاریخ، به ترتیب سال قمری، سال شمسی، سال میلادی، قبل از میلاد و قبل از هجرت است.

۷-۵- برخی از سال‌های تولد و یا وفات مورد اختلاف است که علامت سؤال (؟) قبل از سال تولد یا وفات نشان

اختلاف در سال می‌باشد.

۶-۷- در مورد نام مؤلف، پس از نام خانوادگی یا لقب او (در صورت وجود)، بعد از یک ویرگول (،) فقط نام مؤلف و نام پدر او آمده است.

۷-۷- اگر نسبت اثری به مؤلف محتمل یا مورد شبهه و اختلاف باشد، قبل از نام مؤلف علامت سؤال (؟) آمده است و این علامت در ابتدای نام مؤلف به معنای منسوب بودن اثر به مؤلف است.

۸-۷- نام مؤلف در تمامی آثار معرفی‌شده از او در این فهرستگان، یکسان ثبت شده و از این جهت منحصر به فرد است، گرچه هنوز دچار کمبودها و مشکلاتی است که به مرور باید مرتفع کرد.

۹-۷- در مورد برخی از نام‌ها، نام مشهورشـــده او را به نام واقعی مؤلف ترجیح دادیم چون آن را زودیاب‌تر از نام واقعی او دانستیم همانند «شهید ثانی»، «شهید اول»، «شیخ بهائی»، «صاحب معالم» و «صاحب جواهر» که شاید نام واقعی آنها برای بسیاری از افراد غریب و ناآشنا باشد. البته در نمایه مؤلفان «فنخا»، تمامی اسامی دیگر مؤلف را که در منابع و فهارس آمده با ارجاع کامل به نام مستندشده برگردانیده و راهنمای کاملی برای آن در نظر گرفته‌ایم.

۸- پس از نام مؤلف، آوانگاری لاتین آن همراه با تبدیل تاریخ تولد و وفات به سال میلادی آورده شده است. لازم به ذکر است علامت‌های به کاررفته در آوانگاری برای اسامی مؤلف، همگی بر اساس جایگزین فارسی است.

۹- از کارهای دیگر، ثبت وابستگی اثر به اثری دیگر است. این کار بیشتر در مورد حاشیه‌ها، شرح‌ها، تعلیقه‌ها، ترجمه‌ها، منتخب‌ها، مختصرها و ... صورت گرفته است. در این موارد بعد از عبارت «وابسته به:» نام کتاب به صورت کامل و همان‌گونه که در این «فهرستگان» ثبت شده، همراه با نام مؤلف آن، همراه با تاریخ تولد و وفات او آمده است و می‌توان آن را به‌راحتی در جای الفبایی آن در «فنخا» پیدا کرد. البته ثبت این وابستگی در صورتی است که نسخه‌ای از اثر اصلی در ایران موجود باشد. از این جهت این فهرست منحصر به فرد است.

۱۰- در سطر بعدی، اگر مؤلف کتاب را برای کسی نوشته یا به کسی اهداء نموده باشد با عنوان «اهدا به:» تذکر داده شده است.

۱۱- در سطر بعد اگر تاریخ تألیف اثر معلوم باشد یا محل تالیف آن مشخص باشد با عنوان «تاریخ تالیف» و «محل تالیف» گزارش شده است.

۱۲- پس از آن گزارشی خلاصه از کتاب داده شده است. دست‌مایه اصلی ما در تهیه این کتاب‌شناسی‌ها گزارشی است که فهرست‌نگاران از محتوای اثر به دست داده‌اند. البته برخی از رساله‌ها یا کتاب‌ها چون هیچ گزارشی از آنها در فهرست‌ها موجود نبوده است و دسترسی ما نیز به اصل نسخه برای تهیه گزارش میسر نبود، فاقد کتاب‌شناسی‌اند. لازم به ذکر است که اگر گزارش فهرست‌نگاری را جامع و کامل یافتیم و از آن به‌عینه استفاده کردیم، در پایان گزارش نام گزارشگر را آورده‌ایم جز درباره برخی کتاب‌ها که فقط یک نسخه داشته است که با توجه به آدرس آخر نسخه و مشخص بودن گزارشگر، تکرار آن را ضروری ندانسته‌ایم.

۱۳- تلاش شده یک آغاز و انجام کامل از اثر گزیده شود و نسخه‌ها با تطبیق با آن ارزیابی گردند. آغاز و انجام بعد از کتاب‌شناسی همان نمونه است تا کار تطبیق را تسهیل کند.

۱۴- بعد از آن اطلاعات چاپ آمده که با استفاده از منابع گوناگون تهیه شده است. در ثبت اطلاعات چاپ به ذکر همه چاپ‌ها نپرداختیم و فقط در پی آن بودیم که اگر اثری به چاپ رسیده تذکر داده شود. البته عدم وجود اطلاعات چاپ به معنای آن است که ما به اطلاعاتی درباره چاپ آن دست نیافته‌ایم، نه آن‌که آن اثر حتماً چاپ نشده است.

۱۵- پس از اطلاعات چاپ، مآخذ عمومی در میان [ ] آمده است.

۱۶- اگر اثری دارای شرح، حاشیه، تعلیقه، ترجمه و ... باشد و از آن در ایران نسخه‌ای معرفی شده باشد تحت عنوان «شروح و حواشی» معرفی شده است که باید آن را برخی از شروح و حواشی دانست. شکل معرفی آن فقط با عنوان نام کتاب و مؤلف و تاریخ تولد و وفات اوست و به همان شکل نیز در «فنخا» و در جای الفبایی آن قابل یافتن است.

نسخه‌شناسی:

۱۷- قبل از معرفی برخی نسخه‌ها از دو کلمه «همانند» و «غیر همانند» استفاده شده که مربوط به کتاب‌هایی است که فاقد نام مؤلف‌اند، ولی نام مشترکی دارند. آنجا که نسخه‌های معرفی شده از یک اثر باشند، از کلمه «همانند» استفاده شده بدان معنی که همه نسخه‌ها مربوط به یک اثر هستند؛ ولی اگر نسخه‌ها رساله‌های متفاوتی باشند که فقط نام مشترک دارند، از «غیر همانند» استفاده شده بدان معنی که نسخه‌های یکی نیستند.

۱۸- بعد از مداخل کتاب‌شناسی، معرفی نسخه‌ها آغاز می‌شود که در ابتدای آن شماره‌ای است که از ۱ آغاز می‌شود و تعداد نسخه‌های یک کتاب را نشان می‌دهد و اگر کتابی فقط دارای یک نسخه باشد، شماره‌ای در ابتدای آن قرار ندارد.

۱۹- بعد از شــماره، ســه مدخل اساسی ثبت شده اســت که برای مشخص بودن با خطوط سیاه و در یک سطر چیده شده است: ۱- نام شهری که نسخه در آن نگهداری می‌شود؛ ۲- نام محلی که نسخه معرفی‌شده در آنجاست و عمده آنها کتابخانه‌های عمومی و خصوصی است. البته نام اکثر این مراکز خلاصه شده است و برای شــناخت نام کامل آن به بخش توضیح رموز مراجعه نمایید؛ ۳- شــماره نسخه، یعنی شماره‌ای که نسخه را می‌توان با آن شماره در آن کتابخانه پیدا کرد. به عنوان مثال در عبارت «**تهران - دانشگاه، شماره نسخه: ۷۱۹۱/۱۱**»، «تهران»، نام شهری است که کتابخانه در آن قرار دارد؛ «دانشگاه» به معنای کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، مکانی است که نسخه را نگهداری می‌کند؛ «شماره نسخه: ...» به معنای شماره‌ای است که به نسخه در کتابخانه مذکور داده شده است. بنابراین برای مراجعه به نسخه باید این شماره را در نظر گرفت. در ثبت شماره بازیابی نسخه اگر نسخه حاوی یک اثر باشد، شما یک شماره خواهید دید و اگر مجموعه‌ای باشد که در آن چند رساله قرار دارد، بعد از شماره اصلی نسخه، شماره‌ای قرار دارد که جای این رساله را در آن مجموعه نشــان می‌دهد. مثلاً در نمونه بالا شــماره ۷۱۹۱ شماره نسخه است و شماره ۱۱ که بعد از خط مورب/ قرار دارد نشان‌دهنده این است که این رساله یازدهمین رساله آن مجموعه می‌باشد. البته فقط در شماره کتابخانه گلپایگانی قم، تفاوتی دیده می‌شود که شماره‌ها را افزایش داده است. شماره این کتابخانه دارای سه قسمت اســت: دو شــماره در ابتدا از سمت چپ که با خط مورب/ از هم جدا شده است. این دو شماره مربوط به قفسه‌هاست که در کتابخانه شماره اول صورت و شماره بعد در مخرج قرار دارد. سپس بعد از خط تیره (-) شماره‌ای دیگر قرار دارد که شماره نسخه محسوب می‌شود ولی برای یافتن نسخه دو شماره اول مورد نیاز است. البته اگر نسخه دارای چند رساله باشد بعد از شماره آخر با خط مورب (/) مشخص شده که نشان‌دهنده جای این رساله در آن مجموعه است.

۲۰- بعد از اطلاعات اولیه نسخه، آغاز و انجام نسخه آمده است. در این قسمت اگر در فهرست، آغاز و انجام ثبت شده باشد، چنانچه آغاز و انجام نسخه با آغاز و انجام کتاب (نمونه) در ذیل کتاب‌شناسی، برابر باشد، عنوان «آغاز و انجام: برابر» آمده است بدان معنی که این نسخه آغاز و انجامی هماهنگ با نمونه دارد. اگر فقط آغاز یا فقط انجام آن برابر نمونه بوده، در برابر همان کلمه «برابر» آورده شده و تفاوت دیگری به عینه ذکر شده است. عدم ذکر آغاز یا انجام به معنای آن است که نسخه در فهرست فاقد آغاز یا انجام یا هر دو بوده است.

۲۱- در سطر بعد به ترتیب این اطلاعات آمده است: ۱- اگر نسخه در فهرست ناشناس (فاقد نام مؤلف یا نامی مشخص برای کتاب) باشد و در «فنخا» شناخته شده باشد یا اگر تفاوتی در نام کتاب بین فهرست و «فنخا» وجود داشته باشد در این قسمت توضیح داده می‌شود، همچنین هر توضیحی که مربوط به تفاوت مأخذ اصلی با «فنخا» باشــد در ابتدا آورده می‌شود. در دنبال آن مباحث نسخه آورده می‌شود، بدین معنا که اگر نسخه

بخشی از کتاب یا جلدی مشخص از کتاب‌های چندجلدی باشد، تذکر داده خواهد شد. در مورد نسخه‌های عکســی اطلاعات مربوط به نســخه اصل آنها در همان ابتدا خواهد آمد (تنها در مورد جلد اول نسخه‌های عکســی کتابخانه دائره المعارف بزرگ اسلامی اطلاعات نسخه اصل آورده نشده چرا که همه نسخه‌های این مجلد عکس‌هایی از نسخه‌های موجود در کتابخانه خصوصی اهدایی زین العابدین ابراهیمی می‌باشند). لذا این مطالب در تمامی نسخه‌ها موجود نیست فقط در اطلاعات نسخه‌هایی دیده می‌شود که نیازمند این توضیحات می‌باشند.؛ ۲- خط نسخه؛ ۳- کاتب نسخه. اگر نسخه دارای نام کاتب باشد بعد از «کا:» آورده شده و اگر فاقد نام کاتب باشد کلمه «بی کا» آمده است یعنی بدون نام کاتب؛ اگر نسخه به خط مؤلف باشد عبارت «کاتب = مؤلف» آمده است بدان معنی که نسخه اصل و به خط مؤلف می‌باشد؛ ۴- تاریخ کتابت نسخه: اگر تاریخ کتابت نسخه معلوم باشد با عنوان »تا:» تاریخ کتابت آورده شده است. در برخی نسخه‌ها تاریخ دقیق کتابت معلوم نیست و قرن آن (که معمولاً حدس فهرست‌نگار است) ذکر شده که ما نیز همان تاریخ را آورده‌ایم. در برخی نســخه‌ها نه تاریخ کتابت و نه قرن آن معلوم نشده ولی تاریخی در تملک‌ها، مهرها، یادداشت‌ها، رساله‌های دیگر آن مجموعه و ... ذکر شده که حداقل می‌رساند تاریخ کتابت نسخه همزمان یا قبل از آن تاریخ بوده است. در این موارد بعد از کلمه «تا:» عبارت «با تاریخ ...» را آورده‌ایم و این کلمه بدان معنی است که در نسخه چنین تاریخی آمده و تاریخ کتابت آن قبل از این تاریخ است؛ در صورت مشخص نبودن تاریخ کتابت نسخه، کلمه «بی تا» آمده است، به معنی بدون تاریخ کتابت؛ ۵-اگر محل کتابت نسخه معلوم باشد بعد از کلمه «جا:» به معنی محل کتابت آورده شده و اگر معلوم نباشد، ذکری از آن نیامده اســت؛ ۶-اگر نســخه افتادگی داشته باشد بعد از آن با کلمه «افتادگی:» در آغاز یا انجام یا وسط ذکر شده است؛ ۷ – بعد از آن توضیحات اضافی نسخه خواهد آمد که عبارت است از تصحیح، با عبارت: «مصحح»، دارای حاشیه یا تعلیقه، با عبارت: «محشی»، علامت بلاغ، مقابله و سماع، ذکر تملک‌ها و مهرها، اطلاعات وقف و اهدا، یادداشت‌های مفید و روشن، تزئینات، جدول، سرلوح‌ها، کتیبه‌ها و غیره، که تلاش شده است به صورت خلاصه گزارش شــود؛ ۶- نوع کاغذ؛ ۷- مشــخصات جلد (البته گاهی به صورت تلخیصی)، ۸- تعداد برگ‌ها (با حرف «گ» بعد از عدد) یا صفحات (با حرف «ص» بعد از عدد)؛ ۹- تعداد ســطرها؛ ۱۰-اندازه سطرها، داخل ()؛ ۱۱-قطع؛ ۱۲؛ اندازه صفحات. پس از آن در داخل قلاب [ ] نام مأخذی است که اطلاعات نسخه از آن نقل شده است. در نقل مأخذ اگر نام فهرست و نام مرکز نگهداری تقریباً همانند باشــد، علامت «ف:» قرار دارد که به معنای فهرســت آن کتابخانه است و شماره یا شماره‌های بعد، شماره جلد و صفحه مأخذ می‌باشد. شکل کاردر نشانی‌دهی مأخذ بدین گونه است که شماره اول از سمت چپ، شماره صفحه است و شماره بعد از خط تیره شماره جلد مأخذ است. اگر مأخذ چند جلدی باشد، مثلاً [ف: ۲-۲۴۵] یعنی فهرست جلد دوم صفحه ۲۴۵. اما در مورد مأخذی که نام آن متفاوت با نام محل نگهداری است، نام مأخذ به صورت اختصاری آمده است که برای شناخت نام کامل آن باید به قسمت توضیح رموز

و اختصارات مراجعه شود.

چیدمان «فنخا»

شکل تنظیم و چیدمان کتاب‌ها و رساله‌ها در «فنخا» از قاعده خاصی پیروی می کند که به برخی از موارد مهم آن اشاره می‌شود:

۱- فهرست بر اساس نام الفبایی کتاب‌ها و از حرف «آ» تا «ی» مرتب و چیده شده‌است.

۲- در مرتب‌سازی نام کتاب‌هایی که عربی است و ابتدای آن با الف و لام زاید آغاز شده، الف و لام زاید، در مرتب‌سازی لحاظ نشده و حرف سوم آن به عنوان اولین حرف ملاک بوده است. این قاعده در مورد کلمات دوم و سوم و ... نیز رعایت شده است، به جز در مواردی خاص جهت کنار هم چیدن‌های ضروری. بنابراین باید کلمات را منهای الف و لام زائد اول آن در کلمات عربی در نظر گرفت.

۳- کتاب‌هایی که دارای یک اسم‌اند ولی مؤلفان متفاوت دارند، همانند «آداب البحث»، جهت اعمال رویه‌ای مناسب، کتاب‌ها به ترتیب تاریخ وفات مؤلفان از اقدم به متأخر چیده شده‌اند تا سیری تاریخی از آن بحث را به خواننده منتقل نماید و برای این منظور اجمالاً دستکاری‌ها و یا خروج از قاعده مرتب‌سازی نیز به کار برده شده است.

۴- کتاب‌های همانند که بدون نام مؤلف بوده است پس از کتاب‌های دارای مؤلف چیده شده است.

۵- کتاب‌هایی که مؤلف آن معلوم بوده ولی سال یا قرن زندگیش به دست نیامده و دارای کتاب همنام بوده، معیار برای جاسازی آن، تاریخ قدیمی ترین نسخه آن بوده است.

۶- در صورتی که کتاب، همنام و دارای مؤلف باشد و تاریخی برای مؤلف و نسخه آن ثبت نشده باشد، بعد از کتاب‌های دارای مؤلف و تاریخ چیده شده است.

۷- در چیدن کتاب‌های همنام، زبان و موضوع اثر مد نظر قرار نگرفته است و آن آثار با هر زبان و موضوعی بوده، بر اساس زمان مؤلف آن مرتب شده است.

۸- کتاب‌هایی که دارای چند نسخه بوده است، چینش نسخه‌ها بر اساس قدمت آن‌ها مد نظر بوده است.

۹- اگر در میان نسخه‌های یک کتاب، نسخه‌ای به خط مؤلف دانسته شده حتی اگر تاریخی برای آن در فهرست ثبت نشده باشد، آن نسخه‌ها عموماً مقدم آورده شده است.

۱۰- رعایت چیدن نسخه‌ها بر اساس تقدم کتابتی، در مورد نسخه‌های پراکنده که ممکن است یک کتاب

هم نباشند رعایت شده است. مثلاً در مورد عناوین عامی چون «ادعیه» یا «احادیث» که تعداد بسیاری نسخه غیرهمانند وجود دارد، چیدن نسخه‌ها بر اساس قدمت آنها می‌باشد.

تشکـر

برای به سامان رسانیدن این مجموعه، در طول سالیان دراز مدیون افرادی بسیاری بوده‌ام از خانواده و نزدیکانم گرفته که می‌بایست کار ۱۲ تا ۱۴ ساعته مرا تحمل کنند و توقعات معمولی از من را نادیده بگیرند تا اساتید و دوستانم که در طول راه سخت و نفس گیر مرا همراهی کردند و مدد رساندند. از توجه و تشویق‌ها و گره گشایی‌های ویژه فرهنگیان شایسته ایران و اسلام باید تشکر کنم که با درایت و شناختی که در این حوزه داشتند و اهمیتی که به پایه‌های اصلی فرهنگ و تمدن اسلامی و ایرانی می‌دادند، همواره بر ادامه کار و به‌سرانجام‌رسانی آن تأکید داشتند و برای من قوت قلبی تمام بودند.

از همکاران و دوستان صمیمی‌ام در مؤسسه فرهنگی ـ پژوهشی الجواد که سال‌های دراز با شکیبایی و کم‌توقعی مرا همراهی کردند تا این کار به ســرانجام رسد، بالاخص از دوست گرامی و فاضلم حجه الاسلام و المسلمین عباسعلی علیزاده که از ابتدای تأسیس مؤسسه تا امروز زحمت مدیریت آن را به دوش کشیده است سپاسگزارم که اگر این همدلی نبود یا کار متوقف می‌شد یا سال‌های بسیار دیگر به طول می کشید و مرا فرسوده می کرد. از فرزند فاضلم آقا مجتبی که مجدانه پدر را در سرانجام‌رسانی آن یاری کرد و رنج سنگین ویرایش آن را به عهده گرفت و همچنین دخترم محبوبه که با علاقه و پشتکار همراهی پدر را ترجیح داد و به سنگ‌دست من تبدیل شد، سپاسگزارم.

در پایان باید از ریاست محترم سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران جناب آقای دکتر صلاحی که با روشن‌بینی و بلندنظری پیشنهاد چاپ این مجموعه را پذیرفت تشکر نمایم.

امید دارم کار عرضه شده مورد توجه عالمان و فرهیختگان قرار گیرد و با نقد و آشکارسازی کاستی‌های آن ــ که حتماً اندک نیست ــ مرا رهین منت خویش سازند تا در آینده مجموعه‌ای کم‌نقص‌تر داشته باشیم.

مشهدمقدس

دیماه ۱۳۹۰ شمسی

صفر ۱۴۳۳ق

مصطفی درایتی

ǈǵÀǖ ȸþÀǖ ! ǖ ǈÊǣ

ǦŋǽÖţ

ǦǽÀŌ Ƀǫʒ ÜȳÀ3 âÀȚǫ ǫȽ ¬ÀÅǫ¼ ǈøèǖ pøÀÔǫṅǖ ȼǶ3 ȨŸÛ Ƀǿǖ ¬ǦǫǖÀŗǖ ğÀùǫÛÅŧ ǽǵǫţ âÀȚÀǖ¼ ǰÜ
şÿĤĬĥĩ ÿǞÖ 8åÀÔţ øȽĤĦħÿÀ3 ȷǖÀǖ Ž ǦèÀȚÀǖ ǒǽǣ ȸŋ ǦǫǖÀŗǖ ğÀùǫÛÅţ ȯǫǵ ğÀĨ Ɣǖ ğÀŋǫŸĤţ
ğÀ3ǫŧƒşÜ âÀȚǫ ŽÛê . øȽĤĦĬǵ şÿĥǵĤĤ ÿǞÖ 8åÀÔţ øȽĤħĦĤ ÿÀ3 ȤÀǘŋ ŵǫǵ Ûê . øȽ ĤĦǵĨ
şÜǦǫǫȮţ ğÀùǫÛÅţ ȯǫǵ ğÀŋǫŸĤŋ âÀȚÀǖ ǖǾȽ ŌŧĨş .ÀṅÜǫĦ ÀǽÜ ŌÒşÀŋşÜǦǫÀŋ ğÀǫŌşÜ ğŶƒş
Ɣǖ ğÀùǫÛÅţşÜŴÀṅȷǖ ȷǖǽǵǖ ŽǦǫǫȮţ ğÀùǫÛÅţŌŧĨŗşÜÙǫ ȷǖÀǖ Žǵǽǫţ (ǦǫǖÀȡǫǫÀǖ) ǵǿǫÔţ
ǨÀǽò şÛÀÔǫƯşÜŌǬÀŋ âÀȚǫ Ĩǵǵ ŵȲ3 ǽÀÀÀȼ ğÀŋǫŸĤţ ȻǾȽ ǨǱÀÅǫèǖ ǽş . ȷǖÀǖ ȸŋ ǨǱÀṅ ÀȚÜŌŧʒ
Ħĥǵǵǵǵ ȸŋ ÀǯŌÜ Ǧ3ǫèǫţ ȻǾȽ ŽǦȑşÀĤţ ğÀùǫÛÅţ ɳǦǩ ş .ÀǿÀŋǫŸĤŋ ŵȲ3 ȯǫÔΣǖ ĸÊǫǖ ǽÀǽȲ ǼǫǩÀǣ
Ûğ Àŋǫ ŸĤŋşÜ âÀȚǫ ÀȚǫ ǿǽÔÀB şÛǦǫȚƒ şǵǿǫŧ8ŋ Ǩǖâŗ ȷǖÀǖ Ž ğÀùǫÛÅţ ȸŋ pǨǯŌ ŏÀȽ ǰÜ ÀŧŌ ÛȷǫÀ3
ǽȚȲ ǵÀɋ ¬ÀÅǫ¼ ǰÜ .ÀǿÀùǫÛƯ ǨÔǵÜ Ɣǖ ȯşǽǖ ǿǽÔǩ ȷǖÀǖ ǰÜ ŵȲ3 ǒǽǵǿåÀÔǖ ğÀŋǫŸĤţ ȸŋ ǿǽŌǖ ǖǾȽ ǰÜ ǽǣ
.ǦŧȚÀŋ âǿÀȚǫ ÀȚŶṅ ǫŋǽş ÛşǦÀÖǩ ɀŋÀ3 Ĩǵ ȯǫù ƆǖÀǖ âÀȚÀŋ ǦǝÀŋ ȸŋ ÀǯŌȷ ǽȲǩ ÀÅǫş ǽȚȲ
ǖǫǩşÜÀŋ ǖşǖÀȮǫÀǫ ÛǈǿÀùÀĨşƙǫǖÀŗǖ ƙèÀȚÀţɄ3ÀÊţpøÀŧȒŋ ǨǫÀŌ ǦǫǖÀŗǖ ğÀùǫÛÅţǦǫÀ Ȿ ƘǦȮǖ ǈǱΣǖ ǰÜ
ɀǾÒǵ pǽǾòø ş ǈȚ3 ǈǵ ğǣ ȨɯǨǫÀȮǫ ÛǦǫǦǖ ǈȽøÀǫÜ ş ǈǿÀȒǵ ş ǈǫŶèÜ ǸøÀǩ ôÀ3 ŵȲ3 ǽȚȲ ȸŋ

[illegible]

منابع و مآخذ

آران کاشان

● کتابخانه امامزاده **محمد هلال** آران کاشان، فهرست نسخ خطی آران کاشان (امام زاده هلال)، طیار مراغه‌ای، به کوشش و ویرایش مصطفی درایتی، مؤسسه فرهنگی-پژوهشی الجواد، مشهد، مخطوط، ۳۰۳ص.

آشـتیان

● کتابخانه **حوزه علمیه** آشتیان، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه حوزه علمیه آشتیان، صادق حضرتی، مجمع ذخائر اسلامی، قم، ۱۳۸۴، ۲۲۸ص.

آمـل

● کتابخانه میرزا **ابوالحسـن پیشنماز**، نسخه‌های خطی، دفتر پنجم، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران زیر نظر محمد تقی دانش پژوه و ایرج افشار، جلد ۵، محمد تقی دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، صفحات ۴۰۳-۴۰۰.

اراک

● کتابخانه ابراهیم **دهگان**، نسخه‌های خطی، **دفتر پنجم**، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه و ایرج افشار، ایرج افشار، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۶، صفحه ۱۱۲؛ کتابخانه ابراهیم دهگان، نسخه‌های خطی، **دفتر ششم**، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه و ایرج افشار، ایرج افشار، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۸، صفحات ۵۹۲-۵۸۹؛ کتابخانه استاد ابراهیم دهگان، فهرست

نسخه‌های خطی، **دفتر اول**، صادق حضرتی، مجمع ذخائر اسلامی، قم، زمستان ۱۳۸۷ ش / ۱۴۳۰ق، صفحات ۲۶۱ ؛ کتابخانه استاد ابراهیم دهگان، فهرست نسخه‌های خطی، **دفتر دوم**، صادق حضرتی، مجمع ذخائر اسلامی، قم، ۱۳۸۷ش، صفحات ۵۱۸-۲۶۳.

- کتابخانه عبدالحسین **بیات**، نسخه‌های خطی، دفتر ششم، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه و ایرج افشار، گلچین معانی، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۸، صفحات ۱۱۷-۶۳.

اردستان

- نسخه‌های خطی آیه الله سید علیرضا **جدلی** (اردستانی)، میراث اسلامی ایران، دفتر پنجم، به کوشش رسول جعفریان، جلد ۵، ایرج افشار، کتابخانه آیه الله العظمی مرعشی نجفی(ره)، قم، ۱۳۷۶، صفحات ۶۱۲-۶۱۱.
- اردکان
- کتابخانه حوزه علمیه **امام صادق** اردکان، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه حوزه علمیه امام صادق(ع) (اردکان ـ ایران)، **دفتر اول**، سید جعفر حسینی اشکوری، مجمع ذخائر اسلامی، قم، ۱۳۸۴، ۲۴۰صفحه؛ کتابخانه حوزه علمیه امام صادق اردکان، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه حوزه علمیه امام صادق(ع) (اردکان ـ ایران) **دفتر دوم**، سید جعفر حسینی اشکوری، مجمع ذخائر اسلامی، قم، ۱۳۸۴، ۱۹۲صفحه.

اسفراین

- نسخه‌های احمد **شاهد**، میراث اسلامی ایران، دفتر پنجم، به کوشش رسول جعفریان، ایرج افشار، کتابخانه آیه الله العظمی مرعشی نجفی(ره)، قم، ۱۳۷۶، صفحات ۶۱۳-۶۱۲.

اصفهان

- کتابخانه مرکزی **دانشگاه** اصفهان، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه مرکزی و مراکز اسناد دانشگاه اصفهان، **دفتر اول**، (۱-۴۰۰)، با همکاری حوزه معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه اصفهان، سید جعفر حسینی اشکوری، دانشگاه اصفهان با مشارکت مجمع ذخائر اسلامی قم، اصفهان، ۱۳۵۸، ۲۷۹صفحه؛ دانشگاه اصفهان، نسخه‌های خطی، **دفتر یازدهم و دوازدهم**، نشریه کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه و اسماعیل حاکمی، ایرج افشار، محمد تقی دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۶۲، صفحات ۸۸۱-۹۵۰.
- کتابخانه‌های اصفهان، فهرست کتب خطی **کتابخانه‌های اصفهان**، نشریه تاریخی موسسه نشر نفایس مخطوطات ـ اصفهان، **جلد۱**، سید محمد علی روضاتی، نشر نفایس مخطوطات اصفهان، اصفهان، پاییز ۱۳۳۷، صفحات ۴۰-۱؛ فهرست کتب خطی کتابخانه‌های اصفهان، نشریه تاریخی موسسه نشر نفایس مخطوطات ـ اصفهان، **جلد۲**، سید محمد علی روضاتی، نشر نفایس مخطوطات اصفهان، اصفهان، زمستان۱۳۳۷، صفحات ۸۰-۴۱؛ فهرست کتب خطی کتابخانه‌های اصفهان، نشریه تاریخی موسسه نشر نفایس مخطوطات ـ اصفهان، **جلد۳**، سید محمد

علی روضاتی، نشر نفایس مخطوطات اصفهان، اصفهان، بهمن ۱۳۴۰، صفحات ۱۱۲-۸۱؛ فهرست کتب خطی کتابخانه‌های اصفهان، نشریه تاریخی موسسه نشر نفایس مخطوطات ــ اصفهان، **جلد٤**، سید محمد علی روضاتی، نشر نفایس مخطوطات اصفهان، اصفهان، بهمن ۱۳۴۰، صفحات ۱۴۴-۱۱۳؛ فهرست کتب خطی کتابخانه‌های اصفهان، نشریه تاریخی موسسه نشر نفایس مخطوطات ــ اصفهان، **جلد۵**، سید محمد علی روضاتی، نشر نفایس مخطوطات اصفهان، اصفهان، اســفند ۱۳۴۰، صفحات ۱۷۶-۱۴۵؛ فهرست کتب خطی کتابخانه‌های اصفهان، نشریه تاریخی موسسه نشر نفایس مخطوطات ــ اصفهان، **جلد٦**، سید محمد علی روضاتی، نشر نفایس مخطوطات اصفهان، اصفهان، اسفند ۱۳۴۰، صفحات ۲۰۸-۱۷۷؛ فهرست کتب خطی کتابخانه‌های اصفهان، نشریه تاریخی موســـسه نشر نفایس مخطوطات ــ اصفهان، **جلد۷**، سید محمد علی روضاتی، نشر نفایس مخطوطات اصفهان، اصفهان، اسفند ۱۳۴۰، صفحات ۲۴۰-۲۰۹؛ فهرست کتب خطی کتابخانه‌های اصفهان، نشریه تاریخی موسسه نشر نفایس مخطوطات ــ اصفهان، **جلد۸**، سید محمد علی روضاتی، نشر نفایس مخطوطات اصفهان، اصفهان، اسفند ۱۳۴۰، صفحات ۲۷۲-۲۴۱؛ فهرست کتب خطی کتابخانه‌های اصفهان، نشریه تاریخی موسسه نشر نفایس مخطوطات ــ اصفهان، **جلد۹**، سید محمد علی روضاتی، نشر نفایس مخطوطات اصفهان، اصفهان، فروردین ۱۳۴۱، صفحات ۳۰۴-۲۷۳؛ فهرست کتب خطی کتابخانه‌های اصفهان، نشریه تاریخی موسسه نشر نفایس مخطوطات ــ اصفهان، **جلد۱۰**، سید محمد علی روضاتی، نشر نفایس مخطوطات اصفهان، اصفهان، خرداد ۱۳۴۱، صفحات ۳۳۶-۳۰۵؛ فهرست کتب خطی کتابخانه‌های اصفهان، نشریه تاریخی موسسه نشر نفایس مخطوطات ــ اصفهان، **جلد۱۱ و ۱۲**، ســید محمد علی روضاتی، نشر نفایس مخطوطات اصفهان، اصفهان، آبان ۱۳۴۱، صفحات-۳۳۷ ۳۹۲؛ کتب خطی کتابخانه‌های اصفهان، فهرست کتب خطی اصفهان دو هزار نسخه عربی و فارسی، **جلد ۱**، سید محمد علی روضاتی، مؤسسه فرهنگی مطالعاتی الزهراء، اصفهان، ۱۳۸۶، ۴۴۶ ص.

- مدرسه **صدر بازار** اصفهان، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه مدرســه صدر بازار (اصفهان ــ ایران)، **دفتر اول** (۳۵۰-۱)، سید جعفر حسینی اشکوری، مجمع ذخائر اسلامی، قم، ۱۳۸۵، ۲۴۴ ص؛ مدرسه صدر بازار اصفهان، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه مدرسه صدربازار (اصفهان ــ ایران)، **دفتر دوم** (۷۰۰-۳۵۱)، سید جعفر حسینی اشــکوری، مجمع ذخائر اســلامی، قم، ۱۳۸۵، ۵۱۱ ص؛ مدرسه صدر بازار اصفهان، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه مدرسه صدربازار (اصفهان ــ ایران)، **دفتر سوم** (۹۷۳-۷۰۱)، سید جعفر حسینی اشکوری، مجمع ذخائر اسلامی، قم، ۱۳۸۵، ۸۰۸ ص
- کتابخانه سید **احمد روضاتی**، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه سید احمد روضاتی، (اصفهان ــ ایران)، رحیم قاسمی، مجمع ذخائر اسلامی، قم، ۱۳۸۵، ۱۵۱ ص.
- کتابخانه **مکتبه الزهراء** اصفهان، فهرست نسخه‌های خطی مکتبه الزهراء، (اصفهان ــ ایران)، تألیف حضرت آیه الله حاج سید احمد فقیه امامی (قدس سره)، مقدمه و تصحیح: سید صادق حسینی اشکوری، مجمع ذخائر اسلامی،

قم، **۱۳۸۵**، **۱۸۲**ص.

- کتابخانه **عمومی** اصفهان، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه عمومی اصفهان، جلد اول، تهیه و تنظیم جواد مقصود همدانی، اداره کل فرهنگ و هنر، تهران، آبان ماه ۱۳۴۹، **۳۹۵** ص.
- کتابخانه ســید رضا **ابوالبرکات**، فهرست نسخه‌های خطی سه کتابخانه اصفهان (ابوالبرکات، علامه فانی، سید شفتی)، (اصفهان ــ ایران)، رحیم قاسمی، مجمع ذخائر اسلامی، قم،، صفحات ۷۸-۱.
- کتابخانه **علامه فانی**، فهرست نسخه‌های خطی سه کتابخانه اصفهان (ابوالبرکات، علامه فانی، سید شفتی)، (اصفهان ــ ایران)، رحیم قاسمی، مجمع ذخائر اسلامی، قم،، صفحات ۱۵۵-۸۲.
- کتابخانه سید مهدی **شفتی** ــ مسجد سید، فهرست نسخه‌های خطی سه کتابخانه اصفهان (ابوالبرکات، علامه فانی، سید شفتی)، (اصفهان ــ ایران)، رحیم قاسمی، مجمع ذخائر اسلامی، قم،، صفحات ۲۰۰-۱۵۹.
- کتابخانه مدرســه **صدر خواجو**، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه مدرســه صدر خواجو، (اصفهان ــ ایران)، نگارش: جعفر حسینی اشکوری، مجمع ذخائر اسلامی، قم، ۱۳۸۶، ۹۶ ص.
- کتابخانه آیه الله **حجتی** (نجف آباد)، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه آیت الله حجتی، (نجف آباد ــ ایران)، نگارش: ابوالفضل حافظیان، مجمع ذخائر اسلامی، قم، ۱۳۸۶، ۲۴۸ ص.
- کتابخانه شخصی سید **کشفی**، دلیل المخطوطات، جلد ۱، سید احمد حسینی، چاپخانه علمی، قم، ۱۳۹۷ق، ۳۳۸ ص.
- کتابخانه علامه **روضاتی**، نسخه‌پژوهی، دفتر یکم، به کوشش ابوالفضل حافظیان بابلی، ترجمه و تنظیم: محمدرضا زادهوش، مؤسسه اطلاع رسانی مرجع، خانه پژوهش، قم، پاییز ۱۳۸۳، صفحات ۱۷۰-۱۴۵.
- کتابخانه **صدر هاشمی**، نسخه‌های خطی، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، جلد ۲، محمد صدر هاشمی، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۱، صفحات ۱۸۷-۱۸۲
- کتابخانه **شهرداری** اصفهان، نسخه‌های خطی، **دفتر چهارم**، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه و ایرج افشــار، محمد تقی دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، اسفند ۱۳۴۴، صفحات ۴۷۲-۴۷۰؛ کتابخانه شهرداری اصفهان، نسخه‌های خطی، **دفتر پنجم**، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه و ایرج افشار، محمد تقی دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۶، صفحات ۳۱۰-۳۰۸.
- کتابخانه دانشکده **ادبیات** اصفهان، نسخه‌های خطی، **دفتر چهارم**، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه و ایرج افشــار، محمد تقی دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۴، صفحات ۴۸۰-۴۷۵؛ کتابخانه دانشــکده ادبیات اصفهان، نسخه‌های خطی، **دفتر پنجم**، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه و ایرج افشار، محمد تقی دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۶،

صفحات ۳۰۷–۲۹۸.

- کتابخانه **عمومی** اصفهان(**فرهنگ**)، نسخه‌های خطی، **دفتر چهارم**، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه و ایرج افشار، محمد تقی دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۴، صفحات ۴۷۴–۴۷۳؛ کتابخانه عمومی اصفهان(فرهنگ)، نسخه‌های خطی، **دفتر پنجم**، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه و ایرج افشار، محمد تقی دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۴، صفحات ۳۲۲–۳۱۵.
- کتابخانه سید **محمد علی روضاتی**، نسخه‌های خطی، دفتر پنجم، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه و ایرج افشار، سید محمد علی روضاتی، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۴، صفحات ۱۵۲–۱۳۲.
- کتابخانه آقای **کتابی**، نسخه‌های خطی، دفتر پنجم، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه و ایرج افشار، محمد تقی دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۴، صفحه ۳۲۵.
- کتابخانه آقای دکتر کارو **میناسیان**، نسخه‌های خطی، دفتر پنجم، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه و ایرج افشار، محمد تقی دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۴، صفحه ۳۲۵.
- موزه **کلیسای ارمنیان** در جلفا، نسخه‌های خطی، دفتر پنجم، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه و ایرج افشار، محمد تقی دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۴، صفحات ۳۲۳ ـ ۳۲۴.
- کتابخانه **جابری** انصاری، نسخه‌های خطی، دفتر ششم، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه و ایرج افشار، ایرج افشار، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۸، صفحات ۵۹۹–۵۹۳.
- کتابخانه مصلح الدین **مهدوی**، نسخه‌های خطی سید مصلح الدین مهدوی، اهدائی به گنجینه نسخه خطی اصفهان، (اصفهان ـ ایران)، محمد علی هدایت، مجمع ذخائر اسلامی، قم، ۱۳۸۷، ۱۷۲ ص.
- **صارم الدوله** (کتابخانه فرهنگ)، فهرست نسخه‌های خطی صارم الدوله، اهدایی به کتابخانه فرهنگ، (گنجینه نسخ خطی ـ اصفهان)، محمد علی هدایت، مجمع الذخائر اسلامی، قم، ۱۳۷۸، ۲۱۵ ص.

اهواز

- **دانشگاه** اهواز، میراث اسلامی ایران، دفتر پنجم، به کوشش رسول جعفریان، ایرج افشار، کتابخانه آیه الله العظمی مرعشی نجفی(ره)، قم، ۱۳۷۶، ۵۹۲–۵۸۸.
- کتابخانه **محمد شوشتری**، نسخه‌های خطی، دفتر هفتم، نشریه کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه و ایرج افشار، علی نقی منزوی، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۵۳، صفحات ۷۹۶–۷۹۵.

بابـل

- کتابخانه مدرسه **خاتم الانبیاء** صدر، فهرست نسخه‌های خطی مدرسه خاتم الانبیاء (صدر) بابل، به کوشش علی صدرائی خوئی، محمود طیار مراغی، ابوالفضل حافظیان بابلی، آینه میراث، تهران، ۱۳۷۶، ۲۸۰ص.

بجـنورد

- نسخ خطی **بهروز شمس**، میراث اسلامی ایران، دفتر پنجم، به کوشش رسول جعفریان، ایرج افشار، کتابخانه آیه الله العظمی مرعشی نجفی(ره)، قم، ۱۳۷۶، صفحه ۶۲۶.

بشـرویه

- کتابخانه **امیرالمومنین**، محمد ترابیان، به کوشش و ویرایش مصطفی درایتی، موسسه فرهنگی ـ پژوهشی الجواد، مشهد، مخطوط.
- کتابخانه خصوصی مهدی **اسدی** مقدم، محمد ترابیان، به کوشش و ویرایش مصطفی درایتی، مؤسسه فرهنگی ـ پژوهشی الجواد، مشهد، مخطوط.

بیرجـند

- کتابخانه شیخ محمد علی **دیانی**، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه شیخ محمد علی دیانی، (بیرجند ــ ایران)، به ضمیمه نسخه خطی مسجد الرسول بازار بیرجند، سید جعفر حسینی اشکوری، مجمع ذخائر اسلامی، قم، ۱۳۸۴، ۱۸۴ص.
- کتابخانه **مسجد الرسول** بازار، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه شیخ محمد علی دیانی به ضمیمه نسخه خطی مسجد الرسول بازار بیرجند، سید جعفر حسینی اشکوری، مجمع ذخائر اسلامی، قم، ۱۳۸۴، ۱۸۴ ص.

تبـریز

- کتابخانه **ملی تبریز**، فهرســت کتابخانه ملی تبریز، جلد اول، کتب خطی اهدائی مرحوم حاج محمد نخجوانی، میرودود سید یونسی، چاپخانه محمدیه، تبریز، ۱۳۴۸، ۴۷۵ص؛ کتابخانه ملی تبریز، فهرست کتابخانه ملی تبریز، جلد دوم، کتب خطی اهدائی مرحوم حاج محمد نخجوانی، میرودود سید یونسی، چاپخانه شفق، تبریز، ۱۳۵۰، ۹۲۹ص؛ کتابخانه ملی تبریز، فهرســت کتابخانه ملی تبریز، جلد سوم، کتب خطی اهدائی مرحوم حاج محمد نخجوانی، میرودود سید یونسی، چاپخانه شفق، تبریز، ۱۳۵۴، ۱۵۲۵ص.
- کتابخانه **ثقه الاسلام**، نسخه‌های خطی، دفتر چهارم، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه و ایرج افشــار، محمد تقی دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۴، صفحات ۳۲۸–۳۲۵؛ کتابخانه ثقه الاسلام، نسخه‌های خطی، دفتر هفتم، نشریه کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه و ایرج افشار، سید عبدالعزیز طباطبائی، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۴، صفحات ۵۴۳–۵۳۱.

- دانشکده **ادبیات** تبریز، نسخه‌های خطی، دفتر چهارم، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه و ایرج افشار، محمد تقی دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۴، صفحه ۳۲۳.
- کتابخانه آقای **محقق**، نسخه‌های خطی، دفتر چهارم، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه و ایرج افشار، محمد تقی دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۴، صفحات ۳۳۷-۳۲۹.
- کتابخانه **موزه آذربایجان**، نسخه‌های خطی، دفتر چهارم، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه و ایرج افشار، محمد تقی دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۴، صفحه ۳۲۴.
- کتابخانه حسین **نخجوانی**، نسخه‌های خطی، دفتر چهارم، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه و ایرج افشار، محمد تقی دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۴، صفحات-۳۳۸ ۳۴۳.
- کتابخانه واعظ **چرندابی**، نسخه‌های خطی، دفتر چهارم، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه و ایرج افشار، محمد تقی دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۴، صفحه ۳۳۷.
- کتابخانه محمد علی **قاضی طباطبائی**، نسخه‌های خطی، دفتر هفتم، نشریه کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه و ایرج افشار، سید عبدالعزیز طباطبائی، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۴، صفحات۵۲۳-۵۱۱.
- کتابخانه شخصی حجت الاسلام و المسلمین **خادم حسینی**، صدرایی خویی، به کوشش و ویرایش مصطفی درایتی، مؤسسه فرهنگی ـ پژوهشی الجواد، مشهد، مخطوط. اوراق عتیق، دفتر اول،به کوشش سید محمد حسین طباطبائی، نگارش صدرائی خوئی، کتابخانه، موزه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی، تهران، ۱۳۸۹، صفحات ۱۲۱-۸۳
- نسخه‌های خطی مدرسه علوم دینی **ولیعصر**(عج) تبریز، طیار مراغه ای، به کوشش و ویرایش مصطفی درایتی، مؤسسه فرهنگی ـ پژوهشی الجواد، مشهد، مخطوط.
- کتابخانه دولتی **تربیت**، فهرست کتابخانه دولتی تربیت تبریز، محمد نخجوانی، چاپخانه شفق، تبریز، ۱۳۲۹ش، ۳۲۰ ص.

تنکابن

- کتابخانه‌های **عمومی** تنکابن، نگاهی به نسخه‌های خطی کتابخانه‌های عمومی ساری و تنکابن، به اهتمام دکتر محمود یزدی مطلق(فاضل) با همکاری زین العابدین درگاهی، محمود فاضل، رسانش، تهران، ۱۳۸۳، صفحات ۱۸۴-۱۴۱.

تهـران

- **بنیاد فرهنگ** ایران، نسخه‌های خطی، دفتر یازدهم و دوازدهم، نشریه کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه و اسماعیل حاکمی، محمد تقی دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، **۱۳۶۳**، صفحات **۱۰۰۵–۹۹۰**، مشخص نشده محل نگاهداری آن کجاست.
- کتابخانه مجلس شورای اسلامی، فهرست کتابهای خطی کتابخانه **مجلس سنا، جلد اول**، محمد تقی دانش پژوه–بهاء الدین علمی انواری، انتشارات مجلس شورای اسلامی، تهران، ۴۱۱ص؛ کتابخانه **مجلس شورای** اسلامی، فهرست کتب خطی کتابخانه مجلس شورای اسلامی (سنای سابق)، **جلد دوم**، محمد تقی دانش پژوه–بهاء الدین علمی انواری، انتشارات مجلس شورای اسلامی، تهران، **۱۳۵۹**، **۵۲۰**ص؛ کتابخانه مجلس شورای اسلامی، فهرست کتابخانه مجلس شورای ملی، مطبوعات کتابخانه – **جلد دوم**، یوسف اعتصامی (اعتصام الملک سابق)، مطبعه مجلس، تهران، ۱۳۱۱، **۵۳۹**ص؛ کتابخانه مجلس شورای اسلامی، فهرست کتابخانه مجلس شورای ملی، تألیف یوسف شیرازی (ضیاء الدین حدائق) تهیه چاپ مجدد با اصلاح و تکمیل و تحقیق (و اضافه بخش ۲و۳)، **جلد سوم**، عبدالحسین حائری، چاپخانه مجلس شورای ملی، تهران، **۱۳۵۳**، ۷۸۲ ص، چاپ دوم؛ **جلد چهارم**، عبدالحسین حائری، چاپخانه مجلس، تهران، **۱۳۳۵**، **۴۷۹**ص؛ **جلد پنجم**، عبدالحسین حائری، چاپخانه مجلس، تهران، **۱۳۴۵**، **۶۱۲**ص؛ **جلد ششم**، سعید نفیسی، چاپخانه مجلس، تهران، **۱۳۴۴**، **۳۳۱**ص؛ **جلد هفتم**، مجموعه اهدائی امام جمعه خویی، عبدالحسین حائری، چاپخانه مجلس، تهران، **۱۳۴۶**، **۶۶۳**ص؛ **جلد هشتم**، فخری راستکار، چاپخانه مجلس، تهران، **۱۳۴۷**، **۵۲۹**ص؛ **جلد نهم**، اداره بررسی و تحقیق، **بخش اول**، عبدالحسین حائری، چاپخانه مجلس، تهران، **۱۳۴۶**، **۴۵۰**ص؛ **جلد نهم**، اداره بررسی و تحقیق، **بخش دوم**، عبدالحسین حائری، چاپخانه مجلس، تهران، **۱۳۴۷**، صفحات **۹۵۸–۴۵۱**؛ **جلد دهم**، اداره بررسی و تحقیق، **بخش اول**، تجدید نظر و تحقیق از عبدالحسین حائری، تألیف: عبدالحسین حائری با آقای علامه اوحدی و سید ابراهیم دیباجی، چاپخانه مجلس، تهران، **۱۳۴۷**، **۵۵۵**ص؛ **جلد دهم**، اداره بررسی و تحقیق، **بخش دوم**، عبدالحسین حائری، چاپخانه مجلس، تهران، **۱۳۴۷**، صفحات **–۵۵۶ ۱۰۷۵**؛ **جلد دهم**، اداره بررسی و تحقیق، **بخش سوم**، عبدالحسین حائری، چاپخانه مجلس، تهران، **۱۳۴۸**، صفحات **۱۶۷۵–۱۰۸۱**؛ **جلد دهم**، اداره بررسی و تحقیق، **بخش چهارم**، عبدالحسین حائری، چاپخانه مجلس، تهران، **۱۳۵۲**، صفحات **۲۲۳۰–۱۶۷۷**؛ **جلد یازدهم**، تحریر و چاپ و فهرست توسط احمد منزوی، زیر نظر ایرج افشار، محمد تقی دانش پژوه، علینقی منزوی، چاپخانه مجلس، تهران، **۱۳۴۵**، **۴۶۱**ص؛ **جلد دوازدهم**، تحریر و چاپ و فهرست توسط احمد منزوی، زیر نظر ایرج افشار، محمد تقی دانش پژوه، علینقی منزوی، چاپخانه مجلس، تهران، **۱۳۴۶**، **۴۳۹**ص؛ **جلد سیزدهم**، تحریر و چاپ و فهرست توسط احمد منزوی، زیر نظر ایرج افشار، محمد تقی دانش پژوه، علینقی منزوی، چاپخانه مجلس، تهران، **۱۳۴۶**، **۴۳۸**ص؛ **جلد چهاردهم**، تحریر و چاپ و فهرست توسط احمد منزوی، زیر نظر ایرج افشار، محمد تقی دانش پژوه، علینقی منزوی، چاپخانه مجلس، تهران، **۱۳۴۷**، **۴۶۷**ص؛

جلد پانزدهم، تحریر و چاپ و فهرست توسط احمد منزوی، زیر نظر ایرج افشار، محمد تقی دانش پژوه، علینقی منزوی، چاپخانه مجلس، تهران، ۱۳۴۷، ۴۶۱ص؛ **جلد شانزدهم**، تحریر و چاپ و فهرست توسط احمد منزوی، زیر نظر ایرج افشار، محمد تقی دانش پژوه، علینقی منزوی، چاپخانه مجلس، تهران، ۱۳۴۸، ۳۸۷ص؛ **جلد هفدهم**، اداره بررسی و تحقیق، عبدالحسین حائری، چاپخانه مجلس، تهران، ۱۳۴۸، ۴۲۴ص؛ **جلد هیجدهم**، کتب اهدائی رهی معیری، شرح حال و نقد شعر رهی از: تقی تفضلی، فخری راستکار، چاپخانه مجلس، تهران، ۱۳۴۸، ۱۶۰ص؛ **جلد نوزدهم**، عبدالحسین حائری، چاپخانه مجلس، تهران، ۱۳۵۰، ۴۶۴ص؛ **جلد بیستم**، نسخه های شماره ۶۴۱۱- ۷۰۰۰، سید جعفر حسینی اشکوری، کتابخانه، موزه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی، تهران، ۱۳۸۹، ۴۶۰ص؛ **جلد بیست و یکم**، عبدالحسین حائری، انتشارات مجلس شورای اسلامی، تهران، ۱۳۵۷، ۴۶۹ص؛ **جلد بیست و دوم**، شامل کتب خطی مجموعه اهدائی سید محمد صادق طباطبائی، عبدالحسین حائری، انتشارات مجلس شورای اسلامی، تهران، ۱۳۷۴، ۵۱۶ص؛ **جلد بیست و سوم**، شامل کتب خطی مجموعه اهدائی سید محمد صادق طباطبائی، عبدالحسین حائری، انتشارات مجلس شورای اسلامی، تهران، ۱۳۷۶، ۵۰۸ص؛ **جلد بیست و سوم / بخش دوم**، شامل کتب خطی مجموعه اهدائی سید محمد صادق طباطبائی، عبدالحسین حائری، انتشارات مجلس شورای اسلامی، تهران، ۱۳۷۸، صفحات ۹۶۶-۵۱۰؛ **جلد بیست و چهارم**، شامل کتب خطی مجموعه اهدائی سید محمد صادق طباطبائی، با نظارت و مقدمه استاد عبدالحسین حائری، سید محمد طباطبایی بهبهانی (منصور)، چاپخانه مجلس شورای اسلامی، تهران، ۱۳۸۱، ۵۰۲ص؛ **جلد ۲/۲۴**، مجموعه اهدائی سید محمد صادق طباطبائی، تألیف محمود نظری، کتابخانه و موزه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی، تهران، ۱۳۸۸،۲۵۰ص؛ **جلد ۳/۲۴**، مجموعه اهدائی سـید محمد صادق طباطبائی، تألیف سید محمد طباطبائی بهبهانی (منصور)، کتابخانه و موزه و مرکز اسناد مجلس شـورای اسلامی، تهران، ۱۳۸۹، ۱۶۰ص؛ **جلد بیسـت و پنجم**، ۷۵۰۰-۷۰۰۱، با همکاری کتابخانه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی، با نظارت عبدالحسین حائری، به کوشش علی صدرائی خوئی، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، قم، ۱۳۷۶، ۵۲۸ص؛ **جلد بیست وششم**، ۸۰۰۰-۷۵۰۱، با همکاری کتابخانه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی، با نظارت عبدالحسین حائری، به کوشش علی صدرائی خوئی، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، قم، ۱۳۷۶، ۵۴۲ص؛ **جلد ۱/۲۷**، نسخه‌های شماره ۸۲۰۰-۸۰۰۱، جواد بشری، کتابخانه، موزه و مرکز اسناد مجلس شوری اسلامی، تهران، ۱۳۸۸، ۵۶۴ ص؛ **جلد ۲/۲۷**، نسخه‌های شماره ۸۴۰۰-۸۲۰۱، محمود نظری، کتابخانه، موزه و مرکز اسناد مجلس شوری اسلامی، تهران، ۱۳۸۹، ۱۳۰ص؛ **جلد بیست و هشتم**، نسخه‌های شماره ۸۸۰۰-۸۴۰۱، سید جعفر حسینی اشکوری، کتابخانه، موزه و مرکز اسناد مجلس شوری اسلامی، تهران، ۱۳۸۸، ۲۸۸ ص؛ **جلد ۱/۲۹**، نسخه‌های شماره ۹۰۰۰-۸۸۰۱، سید محمد حسین حکیم، کتابخانه، موزه و مرکز اسناد مجلس شوری اسلامی، تهران، ۱۳۹۰، صفحات ۱ - ۵۸۵؛ **جلد ۲/۲۹**، نسخه‌های شماره ۹۲۰۰-۹۰۰۱، سید محمد حسین حکیم، کتابخانه، موزه و مرکز اسناد مجلس شوری اسلامی، تهران، ۱۳۹۰، صفحات ۱۰۴۳-۵۸۷؛

جلد سی‌ام، نسخه‌های شماره ۹۶۰۰-۹۲۰۱، ابوالفضل حافظیان بابلی، کتابخانه، موزه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی، تهران، ۱۳۸۸، ۳۲۸ ص؛ **جلد سی و یکم**، نسخه‌های شماره ۱۰۰۰۰-۹۶۰۱، ابوالفضل حافظیان بابلی، کتابخانه، موزه و مرکز اسناد مجلس شوری اسلامی، تهران، ۱۳۸۸، ۲۳۰ص؛ **جلد سی و دوم**، نسخه‌های شماره ۱۰۴۰۰-۱۰۰۰۱، محمود نظری، کتابخانه، موزه و مرکز اسناد مجلس شوری اسلامی، تهران، ۱۳۸۸، ۳۸۳ص؛ **جلد ۱/۳۳**، نسخه‌های شماره ۱۰۸۰۰-۱۰۴۰۱، محمود طیار مراغی، کتابخانه، موزه و مرکز اسناد مجلس شوری اسلامی، تهران، ۱۳۸۸، ۲۶۴ص؛ **جلد ۲/۳۳**، نسخه‌های شماره ۱۱۶۰۰-۱۰۸۰۱، محمود طیار مراغی، کتابخانه، موزه و مرکز اسناد مجلس شوری اسلامی، تهران، ۱۳۸۹، ۲۳۸ ص؛ **جلد سی و چهارم**، نسخه‌های شماره ۱۱۶۰۱-۱۲۰۰۰، محسن صادقی، کتابخانه، موزه و مرکز اسناد مجلس شوری اسلامی، تهران، ۱۳۸۹، ۲۰۴ص؛ **جلد سی و پنجم**، ۱۲۵۰۰-۱۲۰۰۱، مرکز مطالعات و تحقیقات اسلامی با همکاری کتابخانه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی، با نظارت عبدالحسین حائری، به کوشش علی صدرائی خوئی، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، قم، ۱۳۷۶، ۴۹۴ص؛ **جلد سی و ششم**، ۱۳۵۰۰-۱۲۵۰۱، مرکز مطالعات و تحقیقات اسلامی با همکاری کتابخانه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی، با نظارت عبدالحسین حائری به کوشش علی صدرائی خوئی، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، قم، ۱۳۷۷، ۵۲۶ص؛ **جلد سی و هفتم**، ۱۴۰۰۰-۱۳۵۰۱، مرکز مطالعات و تحقیقات اسلامی با همکاری کتابخانه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی، با نظارت عبدالحسین حائری، به کوشش علی صدرائی خوئی، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، قم، ۱۳۷۷، ۶۹۴ص؛ **جلد سی و هشتم**، ۱۴۵۰۰-۱۴۰۰۱، مرکز مطالعات و تحقیقات اسلامی با همکاری کتابخانه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی، با نظارت عبدالحسین حائری، به کوشش علی صدرائی خوئی، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، قم، ۱۳۷۷، ۷۲۵ص؛ **جلد ۲/۴۰**، نسخه‌های شماره ۵۱۰-۴۰۱، از مجموعه اهدایی محمد علی کریم زاده تبریزی، حسین متقی، کتابخانه، موزه و مرکز اسناد مجلس شوری اسلامی، تهران، ۱۳۸۸، ۵۱۰ ص؛ **جلد چهل و یکم**، نسخه‌های شماره ۱۴۹۰۰-۱۴۵۰۱، سید صادق حسینی اشکوری، کتابخانه، موزه و مرکز اسناد مجلس شوری اسلامی، تهران، ۱۳۸۹، ۳۶۰ ص؛ **جلد چهل و سوم**، نسخه‌های شماره ۱۵۷۰۰-۱۵۳۰۱، سید صادق حسینی اشکوری، کتابخانه، موزه و مرکز اسناد مجلس شوری اسلامی، تهران، ۱۳۸۹، ۳۱۰ ص؛ **جلد چهل و چهارم**، نسخه‌های شماره ۱۶۱۰۰-۱۵۷۰۱، ابوالفضل حافظیان بابلی، کتابخانه، موزه و مرکز اسناد مجلس شوری اسلامی، تهران، ۱۳۸۹، ۳۲۴ ص؛ **جلد چهل و پنجم**، نسخه‌های شماره ۱۶۵۰۰-۱۶۱۰۱، سید صادق حسینی اشکوری و یوسف بیگ باباپور، کتابخانه، موزه و مرکز اسناد مجلس شوری اسلامی، تهران، ۱۳۹۰، ۳۴۰ ص؛ **جلد ۱/۴۷**، نسخه‌های شماره ۱۷۱۰۰-۱۶۹۰۱، احسان الله شکر اللهی طالقانی، کتابخانه، موزه و مرکز اسناد مجلس شوری اسلامی، تهران، ۱۳۹۰، ۲۶۵ ص؛

- کتابخانه مجلس شورای اسلامی، **فهرست مختصر** نسخه‌های خطی، سید محمد طباطبائی بهبهانی (منصور)، کتابخانه، موزه و مرکز اسناد کتابخانه مجلس شورای اسلامی، تهران، ۱۳۸۶ش، ۱۳۰۵ ص؛ کتابخانه مجلس شورا،

نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه و ایرج افشار، جلد پنجم، محمد تقی دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۶، صفحات ۶۷۱-۶۵۸؛ کتابخانه مجلس شورا، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، به کوشش سید محمد طباطبایی بهبهانی، جلد سیزدهم، سیمین صیدیه، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، صفحات ۴۴۶-۴۰۵.

- کتابخانه مرکزی **دانشگاه** تهران، فهرست کتابخانه دانشگاه تهران، اهدایی آقای سید محمد مشکوه، **جلد اول**، کتب راجع به قرآن و دعا، علینقی منزوی تهرانی، انتشـارات دانشـگاه تهران، تهران، ۱۳۳۰، ۲۷۵ص؛ کتابخانه مرکزی دانشـگاه تهران، فهرست کتابخانه دانشـگاه تهران، اهدایی آقای سید محمد مشکوه، **جلد دوم**، کتب ادبی، علینقی منزوی تهرانی، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۳۲، ۸۹۸ص؛ کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، فهرست کتابخانه دانشگاه تهران، اهدایی آقای سید محمد مشکوه، جلد سوم، کتب فلسفی، عرفانی و کلامی، محمد تقی دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۳۲، ۶۸۹ص؛ کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، فهرست کتابخانه دانشگاه تهران، اهدایی آقای سید محمد مشکوه، **جلد سوم- بخش دوم (جلد چهارم)**، کتب تاریخ فلسفه، پزشکی، ریاضی و هنرهای شـگفت‌انگیز و افزارهای علمی، محمد تقی دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۳۲، صفحات ۶۹۳- ۱۰۵۱؛ کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، فهرست کتابخانه دانشگاه تهران، اهدایی آقای سید محمد مشکوه، **جلد سوم - بخش سوم (مجلد پنجم)**، کتابهای اخبار و اصول و فقه، محمد تقی دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۳۵، صفحات ۲۱۰۹-۱۰۵۵؛ کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، فهرست کتابخانه دانشگاه تهران، اهدایی آقای سید محمد مشکوه، **جلد سوم - بخش چهارم (مجلد ششم)**، ذیل، محمد تقی دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۳۵، صفحات ۲۶۰۰-۲۱۱۴؛ کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، فهرست کتابخانه دانشگاه تهران، اهدایی آقای سید محمد مشکوه، **جلد سوم - بخش پنجم(مجلد هفتم)**، دومین ذیل، محمد تقی دانش پژوه، انتشـارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۳۸، صفحات ۲۸۰۸-۲۶۰۱؛ کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، فهرست کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، **جلد هشتم**، نسخه‌های خطی شماره‌های ۲۱۲۰-۱۳۲۱، محمد تقی دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۳۹، ۷۵۹ص؛ کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، فهرست کتابخانه مرکزی دانشـگاه تهران، **جلد نهم**، نسخه‌های خطی شماره‌های ۲۶۲۹-۲۱۲۱، محمد تقی دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۰، صفحات ۱۵۰۴-۷۶۱؛ کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، فهرست کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، **جلد دهم**، نسخه‌های خطی شماره‌های ۳۰۶۲-۲۶۳۰، محمد تقی دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۰، صفحات ۲۰۰۰-۱۵۰۵؛ کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، فهرست کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، **جلد یازدهم**، نسخه‌های خطی شماره‌های ۳۴۶۹-۳۰۶۳، محمد تقی دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۰، صفحات ۲۵۰۲-۲۰۰۱؛ کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، فهرست کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، **جلد دوازدهم**، نسخه‌های خطی شماره‌های ۴۰۱۳-۳۴۹۷، محمد تقی دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران،

تهران، ۱۳۴۰، صفحات ۳۰۰۸-۱۵۰۵؛ کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، فهرست کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، **جلد سیزدهم**، نسخه‌های خطی شماره‌های ۴۵۷۹-۴۰۱۴، محمد تقی دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۰، صفحات ۳۵۱۲-۳۰۰۹؛ کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، فهرست کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، **جلد چهاردهم**، نسخه‌های خطی شماره‌های ۴۹۴۴-۴۵۸۰، محمد تقی دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۰، صفحات ۴۰۶۴-۳۵۱۳؛ کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، فهرست کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، **جلد پانزدهم**، نسخه‌های خطی شماره‌های ۵۴۰۰-۴۹۴۵، محمد تقی دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۵، صفحات ۴۲۴۴-۴۰۶۵؛ کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، فهرست کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، **جلد شانزدهم**، محمد تقی دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۵۷، ۷۶۸ص؛ کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، فهرست کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، **جلد هفدهم**، از شماره ۱۰۰۵۰-۸۰۰۱، محمد تقی دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۶۴، ۵۴۰ص،

- کتابخانه دانشکده **ادبیات**، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه دانشکده ادبیات دانشگاه تهران، **جلد اول**، محمد تقی دانش پژوه، دانشکده ادبیات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۳۹، ۶۸۰ص، ضمیمه مجله دانشکده ادبیات؛ کتابخانه دانشکده ادبیات، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه دانشکده ادبیات دانشگاه تهران، مجموعه وقفی جناب آقای علی اصغر حکمت، **جلد دوم**، محمد تقی دانش پژوه، دانشکده ادبیات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۱، ۱۰۴ص، ضمیمه سال دهم مجله دانشکده ادبیات؛ کتابخانه دانشکده ادبیات، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه دانشکده ادبیات دانشگاه تهران، مجموعه اما جمعه کرمان، اهدایی آقای احمد جوادی، **جلد سوم**، محمد تقی دانش پژوه، دانشکده ادبیات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۴، ۲۴۱ص، به جای شماره ال سال سیزدهم مجله دانشکده ادبیات.
- کتابخانه دانشکده **الهیات** تهران، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه دانشکده الهیات و معارف اسلامی دانشگاه تهران، با تحقیق و نظارت محمد تقی دانش پژوه، سید محمد باقر حجتی، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۵، ۱۲۲۷ص.
- کتابخانه دانشکده **حقوق** و علوم سیاسی تهران، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه دانشکده حقوق و علوم سیاسی و اقتصادی دانشگاه تهران، محمد تقی دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۳۹، ۶۰۲ص.
- کتابخانه **ملی ایران**، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه ملی ایران، **جلد اول**، کتب فارسی، از شماره ۵۰۰-۱، سید عبدالله انوار، کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، تهران، ۱۳۸۲، ۵۲۴ ص، چاپ سوم؛ کتابخانه ملی ایران، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه ملی ایران، **جلد دوم**، کتب فارسی، از شماره ۱۰۰۰-۵۰۱، سید عبدالله انوار، کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، تهران، ۱۳۸۲، ۶۰۹ ص، چاپ سوم؛ کتابخانه ملی ایران، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه ملی ایران، **جلد سوم**، کتب فارسی، از شماره ۱۵۰۰-۱۰۰۱، سید عبدالله انوار، کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، تهران، ۱۳۶۹، ۶۲۰ ص، چاپ دوم؛ کتابخانه ملی ایران، فهرست نسخه‌های خطی

کتابخانه ملی ایران، **جلد چهارم**، کتب فارسی، از شماره ۲۰۰۰-۱۵۰۱، سید عبدالله انوار، کتابخانه ملی جمهوری اســلامی ایران، تهران، ۱۳۷۱، ۵۵۳ ص، چاپ دوم؛ کتابخانه ملی ایران، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه ملی ایران، **جلد پنجم**، کتب فارسی، از شماره ۲۵۰۰-۲۰۰۱، سید عبدالله انوار، کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، تهران، ۱۳۶۵، ۷۲۰ ص، چاپ دوم؛ کتابخانه ملی ایران، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه ملی ایران، **جلد ششم**، کتب فارسی، از شماره ۳۰۸۳-۲۵۰۱، سید عبدالله انوار، کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، تهران، ۱۳۷۹، ۹۴۲ ص، چاپ دوم؛ کتابخانه ملی ایران، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه ملی ایران، **جلد هفتم**، کتب عربی، از شماره ۵۰۰-۱، سید عبدالله انوار، کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، تهران، ۱۳۷۹، ۴۵۰ ص، چاپ دوم؛ کتابخانه ملی ایران، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه ملی ایران، **جلد هشتم**، کتب عربی، از شماره ۱۰۰۰-۵۰۱، سید عبدالله انوار، کتابخانه ملی جمهوری اســلامی ایران، تهران، ۱۳۷۹، ۵۳۲ ص، چاپ دوم؛ کتابخانه ملی ایران، فهرســت نسخه‌های خطی کتابخانه ملی ایران، **جلد نهم**، کتب عربی، از شماره ۱۵۰۰-۱۰۰۱، سید عبدالله انوار، کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، تهران، ۱۳۷۹، ۵۹۴ ص؛ کتابخانه ملی ایران، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه ملی ایران، **جلد دهم**، کتب عربی، از شماره ۱۹۷۵-۱۵۰۱ و ضمیمه از ف ۳۰۶۴ تا ف ۳۰۸۳، سید عبدالله انوار، کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، تهران، ۱۳۵۸، ۷۳۶ ص؛ کتابخانه ملی ایران، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه ملی ایران، **جلد یازدهم**، کتب عربی، از شماره ۲۳۰۰-۱۹۷۶، تحقیق و تدوین: علینقی منزوی، کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، تهران، ۱۳۷۵، ۸۵۳ ص، چاپ اول؛ کتابخانه ملی ایران، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه ملی ایران، **جلد دوازدهم**، کتب عربی، از شماره ۲۶۰۰-۲۳۰۱، تحقیق و تدوین: حبیب الله عظیمی، کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، تهران، ۱۳۷۲، ۶۲۰ ص، چاپ اول؛ کتابخانه ملی ایران، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه ملی ایران، **جلد سیزدهم**، کتب عربی، از شماره ۲۹۰۰-۲۶۰۱، تحقیق و تدوین: حبیب الله عظیمی، کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، تهران، ۱۳۷۵، ۴۷۲ ص، چاپ اول؛ کتابخانه ملی ایران، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه ملی ایران، **جلد چهاردهم**، کتب عربی، از شماره ۳۲۰۰-۲۹۰۱، تحقیق و تدوین: امیره ضمیری، با همکاری زهره معیری، کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، تهران، ۱۳۷۵، ۳۳۱ ص، چاپ اول؛ کتابخانه ملی ایران، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه ملی ایران، **جلد پانزدهم**، کتب عربی، از شــماره ۳۵۰۰-۳۲۰۱، تحقیق و تدوین: امیره ضمیری، کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، تهران، ۱۳۸۰، ۳۳۵ ص، چاپ اول؛ کتابخانه ملی ایران، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه ملی ایران، **جلد شانزدهم**، کتب عربی، از شماره ۳۸۰۰-۳۵۰۱، تحقیق و تدوین: حبیب الله عظیمی، کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، تهران، ۱۳۷۹، ۴۹۱ ص، چاپ اول؛ کتابخانه ملی ایران، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه ملی ایران، **جلد هفدهم**، کتب عربی، از شــماره ۴۱۰۰-۳۸۰۱، تحقیق و تدوین: علینقی منزوی و حبیب الله عظیمی، کتابخانه ملی جمهوری اســلامی ایران، تهران، ۱۳۷۹، ۴۸۳ ص، چاپ اول؛ کتابخانه ملی ایران، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه ملی ایران، **جلد هجدهم**، کتب عربی، از شماره ۴۴۰۰-۴۱۰۱ع، تحقیق

و تدوین: زهره معیری با نظارت حبیب الله عظیمی، کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، تهران، ۱۳۸۱، ۴۱۰ ص، چاپ اول؛ کتابخانه ملی ایران، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه ملی ایران، **جلد نوزدهم،** کتب عربی، از شماره ۴۷۰۰–۴۴۰۱ع، تحقیق و تدوین: امیره ضمیری و زهره معیری، با نظارت دکتر حبیب الله عظیمی، کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، تهران، ۱۳۸۱، ۴۱۰ ص، چاپ اول؛ کتابخانه ملی ایران، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه ملی ایران، **جلد بیست و دوم،** کتب عربی(قرآن ها)، از شماره ۶۰۵۰–۵۵۰۱ع، تحقیق و تدوین: رضا خانی پور، با نظارت دکتر حبیب الله عظیمی، کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، تهران، ۱۳۸۳، ۳۸۹ ص، چاپ اول؛ فهرست نسخه‌های **عکسی** کتابخانه ملی، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه و ایرج افشـــار، **جلد دوم،** عبدالله انوار، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۱، صفحات ۲۸۱–۲۷۱؛ فهرست نسخه‌های عکسی کتابخانه ملی، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه و ایرج افشار، **جلد سوم،** ایرج افشار، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۲، صفحات ۱۰۴–۱۰۰.

- کتابخانه مدرسه عالی **سپهسالار،** فهرست کتابخانه دانشکده معقول و منقول در مدرسه عالی سپهسالار، **جلد اول،** کتب خطی عربی و فارسی، ابن یوسف شیرازی، مطبعه مجلس، تهران، ۱۳۱۵، ۶۹۶ ص؛ کتابخانه مدرسه عالی سپهسالار، فهرست کتابخانه مدرسه عالی سپهسالار، **جلد دوم،** کتب خطی فارسی –عربی – ترکی، ابن یوسف شیرازی، مطبعه مجلس، تهران، ۱۳۱۸، ۷۹۱ ص؛ کتابخانه مدرسه عالی سپهسالار، فهرست کتابخانه سپهسالار، دبیران دانشگاه تهران، **جلد سوم،** کتب خطی آ –ث، تصحیح و تجدید نظر به‌وسیله علینقی منزوی، محمد تقی دانش پژوه و علینقی منزوی، چاپخانه دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۰، ۵۴۶ ص؛ کتابخانه مدرسه عالی سپهسالار، فهرست کتابخانه سپهسالار، دبیران دانشگاه تهران، **جلد چهارم،** کتب خطی ج –ذ، تصحیح و تجدید نظر بوسیله علینقی منزوی، محمد تقی دانش پژوه و علینقی منزوی، چاپخانه دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۶، ۵۶۰ص؛ کتابخانه مدرسه عالی سپهسالار، فهرست کتابخانه سپهسالار، دبیران دانشگاه تهران، **جلد پنجم،** کتب خطی ر –ی، تجدید نظر محمد تقی دانش پژوه، محمد تقی دانش پژوه و علینقی منزوی، چاپخانه دانشـــگاه تهـــران، تهران، ۱۳۵۶، ۷۷۱ص؛
- کتابخانه ملی **ملک،** فهرست کتابهای خطی کتابخانه ملی ملک، وابسته به آستان قدس رضوی، **جلد اول،** کتابهای عربی و ترکی، ایرج افشـــار و محمد تقی دانش پژوه، با همکاری محمد باقر حجتی و احمد منزوی، انتشـــارات دانشـــگاه تهران، تهران، ۱۳۶۱، ۶۲۶ ص، چاپ دوم؛ کتابخانه ملی ملک، فهرست کتابهای خطی کتابخانه ملی ملک، وابسته به آستان قدس رضوی، **جلد دوم،** کتابهای فارسی، از آداب جنگ تا ذخیره خوارزمشاهی، ایرج افشار و محمد تقی دانش پژوه، با همکاری محمد باقر حجتی و احمد منزوی، انتشارات دانشگاه تهران، ۱۳۵۴، ۳۹۹ ص؛ کتابخانه ملی ملک، فهرست کتابهای خطی کتابخانه ملی ملک، وابسته به آستان قدس رضوی، **جلد سوم** (بخش اول)، کتابهای فارسی، ایرج افشار و محمد تقی دانش پژوه، با همکاری محمد باقر حجتی و احمد

منزوی، کتابخانه ملی ملک، ۱۳۶۱، صفحات ۶۵۶-۴۰۰؛ کتابخانه ملی ملک، فهرست کتابهای خطی کتابخانه ملی ملک، وابسته به آستان قدس رضوی، **جلد چهارم**، نسخه‌های فارسی از کلیات شوقی تا یوسف و زلیخا، ایرج افشار و محمد تقی دانش پژوه، با همکاری محمد باقر حجتی و احمد منزوی، کتابخانه ملی ملک، ۱۳۶۴، صفحات ۸۶۸-۶۵۷؛ کتابخانه ملی ملک، فهرست کتابهای خطی کتابخانه ملی ملک، وابسته به آستان قدس رضوی، **جلد پنجم**، مجموعه‌ها و جنگ‌ها، ایرج افشار و محمد تقی دانش پژوه، با همکاری محمد باقر حجتی و احمد منزوی، کتابخانه ملی ملک، ۱۳۶۳، صفحات ۴۹۰ص؛ کتابخانه ملی ملک، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه ملی ملک، وابسته به آستان قدس رضوی، **جلد ششم**، مجموعه ها و جنگ ها، ایرج افشار و محمد تقی دانش پژوه، با همکاری محمد باقر حجتی و احمد منزوی، کتابخانه ملی ملک، ۱۳۶۶، ۴۹۶ ص؛ کتابخانه ملی ملک، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه ملی ملک، وابسته به آستان قدس رضوی، **جلد هفتم**، مجموعه‌ها و جنگ‌ها، ایرج افشار و محمد تقی دانش پژوه، با همکاری محمد باقر حجتی و احمد منزوی، کتابخانه ملی ملک، ۱۳۶۹، ۴۸۷ ص؛ کتابخانه ملی ملک، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه ملی ملک، وابسته به آستان قدس رضوی، **جلد هشتم**، مجموعه‌ها و جنگ‌ها، ایرج افشار و محمد تقی دانش پژوه، با همکاری محمد باقر حجتی و احمد منزوی، کتابخانه ملی ملک، ۱۳۶۹، ۴۹۳ ص؛ کتابخانه ملی ملک، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه ملی ملک، وابسته به آستان قدس رضوی، **جلد نهم**، مجموعه‌ها و جنگ‌ها، ایرج افشـار و محمد تقی دانش پژوه، با همکاری محمد باقر حجتی و احمد منزوی، کتابخانه ملی ملک، ۱۳۷۱، ۴۳۴.

- مرکز **دائره المعارف** بزرگ اسـلامی، فهرست نسخه‌های خطی مرکز دائره المعارف بزرگ اسلامی، **جلد اول**، گنجینه اهدائی خاندان سلطانعلی سلطانی (شیخ الاسـلامی بهبهانی)، احمد منزوی، مرکز دائره المعارف بزرگ اسلامی، تهران، ۱۳۷۷، ۴۷۲ص؛ مرکز دائره المعارف بزرگ، فهرست نسخه‌های خطی مرکز دائره المعارف بزرگ اسلامی، **جلد دوم**، از شماره ۱۱۵۰-۵۴۱، احمد منزوی، مرکز دائره المعارف بزرگ اسلامی، تهران، ۱۳۸۴، ۵۵۲ ص؛ مرکز دائره المعارف بزرگ، فهرست نسخه‌های **عکسی** کتابخانه مرکز دایره المعارف بزرگ اسلامی، **جلد یکم**، (کتابخانه خصوصی اهدایی زین العابدین ابراهیمی)، احمد منزوی، مرکز دائره المعارف بزرگ، تهران، ۱۳۸۲، ۷۶۶ ص، **جلد دوم**، از شماره ۵۰۰-۱، احمد منزوی، مرکز دائره المعارف بزرگ، تهران، ۱۳۸۸، ۴۸۸ ص
- کتابخانه **سازمان مدارک** فرهنگی انقلاب، فهرست نسخ خطی فارسی موجود در کتابخانه سازمان مدارک فرهنگی انقلاب اسلامی، معصومه فرشچی، ارشاد اسلامی، تهران، ۱۳۷۷، ۲۱۳ ص [به کتابخانه ملی منتقل شده]
- کتابخانه مدرسه **مروی**، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه مدرسه مروی تهران، رضا استادی، کتابخانه مدرسه مروی، تهران، ۱۳۷۱، ۳۹۸ ص.
- کاخ **گلستان**، فهرست کتب دینی و مذهبی خطی کتابخانه سلطنتی، **جلد ۱**، بدری آتابای، بی نا، تهران، ۱۳۵۲، ۱۱۰۵ ص؛ کاخ گلستان، فهرست مرقعات کتابخانه سلطنتی، **جلد ۲**، بدری آتابای، بی نا، تهران، ۱۳۵۳، ۴۰۸ ص؛

کاخ گلستان، فهرست مرقعات کتابخانه سلطنتی، **جلد ۳**، بدری آتابای، بی نا، تهران، **۲۵۳۵** شاهنشاهی، **۷۲۴** ص؛ کاخ گلستان، فهرست دیوان‌های خطی کتابخانه سلطنتی و کتاب هزار و یکشب، **جلد ٤**، بدری آتابای، بی نا، تهران، **۲۵۳۵** شاهنشاهی، تا **۱۳۹۲**؛ کاخ گلستان، فهرست تاریخ – سفر نامه – سیاحت نامه – روزنامه و جغرافیای خطی کتابخانه سلطنتی، **جلد ۵**، بدری آتابای، بی نا، تهران، **۲۵۳۶** شاهنشاهی، **۷۵۹** ص؛ کاخ گلستان، فهرست آلبوم‌های کتابخانه سلطنتی، **جلد٦**، بدری آتابای، **۲۵۳۷** شاهنشاهی، **۲۳۸** ص؛ کاخ گلستان، فهرست کتب ادبی عرفانی خطی کاخ گلستان، **جلد ۷**، بدری آتابای، کاخ گلستان، **۸۲۳** ص، هنوز تهیه نشده است؛ کاخ گلستان، فهرست **ناتمام** کتابهای کتابخانه سلطنتی، دکتر مهدی بیانی، بی نا، تهران، **۶۷۶** ص، وارد نشده است.

- کتابخانه مدرسه **قنبر علی خان** (ولی عصر)، فهرست نسخه‌های خطی مدرسه قنبر علی خان (حضرت ولی عصر (ع) (تهران – ایران) به ضمیمه چاپ عکسی مجموعه‌ای کهن در علم نجوم (ذخائر کتابخانه‌های ایرانی – شماره ۴)، سید محمد حسین حکیم، مجمع ذخائر اسلامی، قم، ۱۳۸۶، ۸۵ ص.
- کتابخانه مدرسه **معمار باشی**، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه مدرسه معمارباشی (تهران – ایران)، سید محمد حسین حکیم، مجمع ذخائر اسلامی، قم، ۱۳۸۵، ۱۵۴ ص.
- کتابخانه **نوربخش** تهران، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه نوربخش (خانقاه نعمت اللهی تهران)، **جلد اول**، سید ابراهیم دیباجی، انتشارات خانقاه نعمه اللهی، تهران، ۱۳۵۲، ۲۳۵ ص؛ کتابخانه نوربخش تهران، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه نوربخش (خانقاه نعمت اللهی)، **جلد دوم**، سید ابراهیم دیباجی، انتشارات خانقاه نعمه اللهی، تهران، ۱۳۵۰، ۲۹۶ ص.
- کتابخانه **انجمن آثار ملی**، فهرست نسخه‌های خطی فارسی و عربی، کتابخانه انجمن و آثار و مفاخر فرهنگی، عبدالله انوار، انتشـــارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۸۰، ۲۴۰ ص؛ انجمن آثار ملی تهران، نشریه کتابخانه مرکزی دانشـــگاه تهران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه و ایرج افشار، جلد هفتم، ایرج افشار، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، **۱۳۵۳**، صفحات ۶–۱.
- کتابخانه **مدرسه صدر**، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه مدرسه صدر (تهران – ایران)، سید محمد حسین حکیم، مجمع ذخائر اسلامی (در مدرسه سپهسالار است)، قم، ۱۳۸۶، ۱۱۴ ص.
- کتابخانه مدرســـه **چهل ستون**، آشنائی با چند نسخه خطی، رضا استادی، مدرسی طباطبائی، بی نا، قم، ۱۳۹۶ق، ۴۴۸ ص.
- کتابخانه دکتر **مهدی بیانی**، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، دفتر **نخستین**، مهدی بیانی، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، **۱۳۴۰**، صفحات ۱۷–۸؛ کتابخانه دکتر مهدی بیانی، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه و ایرج افشـــار، **جلد دوم**، مهدی بیانی، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، **۱۳۴۱**، صفحات **۴۹–۴۳**؛ کتابخانه دکتر مهدی بیانی، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه و ایرج

افشار، **جلد ششم**، مهدی بیانی، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۸، صفحات ۶۹۵-۶۹۱.

- کتابخانه **حسین شهشهانی**، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، دفتر نخستین، غلامرضا فرزانه پور، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۰، صفحات ۲۷۰-۲۳۱.
- وزارت **امور خارجه**، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، دفتر **نخستین**، ایرج افشار، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۰، صفحات ۷-۱؛ وزارت امور خارجه، نشـریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه و ایرج افشـار، **جلد دوم**، ایرج افشار، انتشـارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۱، صفحات ۲۶۷-۲۵۹؛ وزارت امور خارجه، بررسی کتب خطی یا قدیمه وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران، علیرضا سالاری، انتشارات وزارت امور خارجه، تهران، ۱۳۷۷، ۲۲۷ص.
- کتابخانه **موزه ملی** (ایران باستان)، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه وایرج افشار، **جلد دوم**، محمد تقی دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۱، صفحات ۲۱۸-۲۰۰؛ کتابخانه موزه ملی (ایران باستان)، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه و ایرج افشار، **جلد سوم**، ایرج افشار، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۲، صفحات ۱۲۵-۱۱۹.
- کتابخانه دکتر **اصغر مهدوی**، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه وایرج افشار، جلد دوم، محمد تقی دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۱، صفحات ۱۳۶-۶۲؛ کتابخانه دکتر اصغر مهدوی، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه و ایرج افشار، جلد سوم، محمد تقی دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۲، صفحات ۴۸۵-۴۸۱.
- کتابخانه **یحیی ذکاء**، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه و ایرج افشار، جلد سوم، یحیی ذکاء، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۲، صفحات ۱۴۰-۱۳۵.
- دانشکده **علوم پزشکی**، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه و ایرج افشار، جلد سوم، محمد تقی دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۲، صفحات ۳۸۶-۲۹۹.
- کتابخانه محمود **فرهاد معتمد**، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه و ایرج افشار، جلد سوم، غلامرضا فرزانه پور و محمد تقی دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۲، صفحات ۱۴۱-۲۵۲.
- **لغت نامه دهخدا**، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه و ایرج افشار، جلد سوم، محمد تقی دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۲، صفحات ۵۹-۱ و ۴۲۶-۳۸۸.
- کتابخانه آقای **باقرزاده**، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه و ایرج افشار، جلد پنجم، ایرج افشار، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۶، صفحه ۱۱۲.
- کتابخانه آقای **ثامنی**، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه و ایرج افشار، جلد

پنجم، ایرج افشار، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۶، صفحه ۱۱۱.

- کتابخانه **خان ملک ساسانی**، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه و ایرج افشار، جلد پنجم، ایرج افشار، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۶، صفحات ۱۱۵-۱۱۴.
- کتابخانه عبدالعظیم **قریب** (دانشسرای عالی)، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه و ایرج افشار، جلد پنجم، محمد تقی دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۶، صفحات ۶۵۷-۶۱۸.
- کتابخانه حسن **علی غفاری** (معاون الدوله)، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه و ایرج افشار، جلد پنجم، ایرج افشار، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۶، صفحه ۱۱۲.
- کتابخانه مسعود **محتشمی**، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه و ایرج افشار، جلد پنجم، محمد تقی دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۶، صفحات ۶۷۳-۶۷۲.
- کتابخانه حسن **سادات ناصری**، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه و ایرج افشار، جلد ششم، محمد تقی دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۸، صفحات ۶۹۸-۶۹۶.
- کتابخانه مجتبی **مینوی**، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه و ایرج افشار، جلد ششم، محمد تقی دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۸، صفحات ۶۹۰-۶۳۷.
- کتابخانه اسدالله **خاکپور**، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه و ایرج افشار، جلد هفتم، محمد تقی دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۵۳، صفحات ۵۶۸-۵۶۶.
- کتابخانه **سعید نفیسی**، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه و ایرج افشار، جلد هفتم، ایرج افشار، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۵۳، صفحات ۶۸۹-۶۸۵.
- کتابخانه دکتر **رضا صحت**، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه و ایرج افشار، جلد هفتم، محمد تقی دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۵۳، صفحات ۵۶۱-۵۵۶.
- کتابخانه همایون **صنعتی زاده**، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه و ایرج افشار، جلد هفتم، ایرج افشار، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۵۳، صفحه ۷۹۹.
- کتابخانه حافظ **فرمانفرمائیان**، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه و ایرج افشار، جلد هفتم، محمد تقی دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۵۳، صفحات ۵۵۵-۵۴۴.
- کتابخانه علی اکبر **فیاض**، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه و ایرج افشار، جلد هفتم، محمد تقی دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۵۳، صفحات ۷۰۱-۶۹۵.
- کتابخانه محمد **حسین مفتاح**، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه و ایرج افشار، جلد هفتم، محمد تقی دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۵۳، صفحات ۳۴۵-۹۵.
- **موزه مردم شناسی**، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه و ایرج افشار، جلد سوم،

یحیی ذکاء ومحمد تقی دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، **۱۳۴۲**، صفحات **۱۳۴–۱۳۲**.

- **موزه هنرهای تزئینی**، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه و ایرج افشار، جلد سوم، یحیی ذکاء ومحمد تقی دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، **۱۳۴۲**، صفحات **۱۳۱–۱۲۸**.
- **موزه ملی ایران**، فهرست میکروفیلمها و نسخ خطی موزه ملی ایران، محمد رضا ریاضی، سازمان میراث فرهنگی کشور، موزه ملی ایران، تهران، **۱۳۷۴**، **۲۲۴** ص.
- کتابخانه(پژوهشگاه)موسسه‌مطالعات‌و **تحقیقات‌فرهنگی**،فهرستواره‌کتابخانه‌مینوی‌وکتابخانه‌مرکزی‌پژوهشگاه، (خطی، عکسی، میکروفیلم، یادداشتها)، به کوشش محمد تقی دانش پژوه و ایرج افشار، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، تهران، **۱۳۷۴**، صفحات **۱۹۷–۱۶۱**؛ فهرستواره کتابخانه مینوی، فهرستواره کتابخانه مینوی و کتابخانه مرکزی پژوهشگاه، (خطی، عکسی، میکروفیلم، یادداشتها)، به کوشش محمد تقی دانش پژوه و ایرج افشار، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، تهران، **۱۳۷۴**، صفحات **۱۵۸–۱۳**.
- نسخه‌های خطی سعید **اعتماد مقدم**، میراث اسلامی ایران، دفتر پنجم، به کوشش رسول جعفریان، ایرج افشار، کتابخانه آیه الله العظمی مرعشی نجفی(ره)، قم، **۱۳۷۶**، صفحات **۶۲۱–۶۲۰**.
- نسخه‌های **نوش آفرین انصاری**، میراث اسلامی ایران، دفتر پنجم، به کوشش رسول جعفریان، ایرج افشار، کتابخانه آیه الله العظمی مرعشی نجفی(ره)، قم، **۱۳۷۶**، صفحه **۶۲۷**.
- نسخه‌های باقر **رقت (ترقی)**، میراث اسلامی ایران، دفتر پنجم، به کوشش رسول جعفریان، ایرج افشار، کتابخانه آیه الله العظمی مرعشی نجفی(ره)، قم، **۱۳۷۶**، صفحات **۶۲۵–۶۲۳**.
- نسخه هایی از **بانکی پور**، میراث اسلامی ایران، دفتر پنجم، به کوشش رسول جعفریان، ایرج افشار، کتابخانه آیه الله العظمی مرعشی نجفی(ره)، قم، **۱۳۷۶**، صفحه **۶۲۷**.
- نسخه‌های ابراهیم **حکیمی**، میراث اسلامی ایران، دفتر پنجم، به کوشش رسول جعفریان، ایرج افشار، کتابخانه آیه الله العظمی مرعشی نجفی(ره)، قم، **۱۳۷۶**، صفحه **۶۲۰**.
- نســخه‌های خطی خانم **لشکری(بدر)**، میراث اسلامی ایران، دفتر پنجم، به کوشش رسول جعفریان، ایرج افشار، کتابخانه آیه الله العظمی مرعشی نجفی(ره)، قم، **۱۳۷۶**، صفحه **۶۲۶**.
- نسخه‌های خطی علی **وثوق**، میراث اسلامی ایران، دفتر پنجم، به کوشش رسول جعفریان، ایرج افشار، کتابخانه آیه الله العظمی مرعشی نجفی(ره)، قم، **۱۳۷۶**، صفحه **۶۲۱**.
- **رجائی زفره ای**، میراث اســلامی ایران، دفتر دهم، به کوشــش رسول جعفریان، محمد حسن رجائی زفره ای، کتابخانه آیه الله العظمی مرعشی نجفی(ره)، قم، **۱۳۷۸**، صفحات **۷۵۴–۷۴۵**.
- مؤسســه مطالعاتی اسلامی، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه دکتر **مهدی محقق** موجود در مؤسسه مطالعات اسلامی دانشگاه تهران، دانشگاه مک گیل، دکتر توفیق هـ سبحانی، مؤسسه مطالعات اسلامی دانشگاه تهران –

دانشگاه مک گیل، تهران، ۱۳۸۳، ۱۳۵ص.

جهـرم

- نسخه‌های خطی **کریم اشراق**، میراث اسلامی ایران، دفتر پنجم، به کوشش رسول جعفریان، ایرج افشار، کتابخانه آیه الله العظمی مرعشی نجفی(ره)، قم، ۱۳۷۶، صفحات ۶۱۱-۶۰۹.

چـالوس

- مدرسه **امام صادق** (ع) چالوس، فهرست نسخه‌های خطی مدرسه امام صادق(ع) چالوس، مقدمه: سید رفیع الدین موسوی، به کوشش: محمود طیار مراغی، میراث مکتوب، ۱۳۸۱، ۳۸۵ص.

خـرم آباد

- کتابخانه حمید **ایزدپناه**، نسخه‌های خطی نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه و ایرج افشار، دفتر ششم، حمید ایزدپناه، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۸، صفحه ۶۰۱.

خوانـسار

- کتابخانه آیه الله **فاضل** خوانساری، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه آیت الله فاضل خوانساری، خوانسار-ایران، **دفتر اول**، کتب خطی آخوند ملامحمد علی خوانساری(ره)، زیر نظر حاج محمد حسن فاضلی، سید جعفر حسینی اشکوری، مؤسسه علمی و فرهنگی آیه الله فاضل خوانساری -انتشارات انصاریان، قم، ۱۳۷۴، ۲۹۲ص؛ کتابخانه آیه الله فاضل خوانسـاری، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه آیت الله فاضل خوانساری، خوانسار-ایران، **دفتر دوم**، کتب خطی آخوند ملا محمد علی خوانساری(ره)، زیر نظر حاج محمد حسن فاضلی، سید جعفر حسینی اشکوری، مؤسسه علمی و فرهنگی آیه الله فاضل خوانساری -انتشارات انصاریان، قم، ۱۳۷۴، ۳۷۱ ص.
- مدرسه **علوی**، مجله آینه پژوهش، سال چهارم، شماره ۲۲، رضا مختاری، دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه، قم، ۱۳۷۲.

خـور

- نسخ خطی عبدالکریم حکمت **یغمایی**، میراث اسلامی ایران، دفتر پنجم، به کوشش رسول جعفریان، ایرج افشار، کتابخانه آیه الله العظمی مرعشی نجفی(ره)، قم، ۱۳۷۶، صفحه ۶۲۵.

خـوی

- کتابخانه مدرسـه **نمازی** خوی، فهرست نسخه‌های خطی مدرسـه نمازی خوی، علی صدرائی، انجمن آثار و مفاخر فرهنگی، دفتر نشر میراث مکتوب، تهران، ۱۳۷۶، ۵۶۰ صفحه؛ میراث اسلامی، دفتر نهم، به کوشش رسول جغفریان، غلی صدرائی خوئی، کتابخانه آیه الله العضمی مرعشـی نجفی (ره)، قـم، صفحه ۷۳ - ۱۰۶؛ میراث

اســـلامی، دفتر دهم، به کوشش رسول جعفریان، علی صدرائی خوئی، کتابخانه آیه الله العضمی مرعشی نجفی (ره)، قم، ص ۷۵۵ – ۷۸۱ .

- کتابخانه **موزه** (گنجینه)، فهرست گنجینه (موزه)، صدرایی خویی به کوشش و ویرایش مصطفی درایتی، مؤسسه فرهنگی ـ پژوهشی الجواد، مشهد، مخطوط.
- کتابخانه شـــخصی جناب آقای جواد **شـریف**، فهرست شریف، صدرایی خویی به کوشش و ویرایش مصطفی درایتی، مؤسسه فرهنگی ـ پژوهشی الجواد، مشهد، مخطوط؛ اوراق عتیق، دفتر اول، کتابخانه ملا علی خویی، به کوشش سید محمد حسین حکیم، نگارش صدرائی خویی، کتابخانه و موزه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی، تهران، ۱۳۸۹، صفحات ۱۴۳–۱۲۲.
- کتابخانه عمومی خوی، فهرست **عمومی** خوی، صدرایی خویی به کوشش و ویرایش مصطفی درایتی، مؤسسه فرهنگی ـ پژوهشی الجواد، مشهد، مخطوط.

دامغـان

- مدرســه **فتحعلی بیک** دامغان، فهرست نســخ خطی دامغان، سیدجعفر حسینی اشکوری، به کوشش و ویرایش مصطفی درایتی، مؤسسه فرهنگی ـ پژوهشی الجواد، مشهد، مخطوط، ۴۲۱ ص.
- مدرســه **قمر بنی هاشم** دامغان، فهرست نسخ خطی دامغان، سیدجعفر حسینی اشکوری، به کوشش و ویرایش مصطفی درایتی، مؤسسه فرهنگی ـ پژوهشی الجواد، مشهد، مخطوط، ۴۲۱ ص.

دزفـول

- مدرسه **نبوی**، مخطوطات دزفول (مدرسه النبوی و السید النبوی)، سید احمد حسینی الاشکوری، مجمع ذخائر اسلامی، قم، ۱۴۲۴، ۲۸ص.

رامـسر

- کتابخانه عبدالوهاب **فرید تنکابنی**، نسخه‌های خطی، دفتر هفتم، نشریه کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه و ایرج افشار، محمد سمامی حائری، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۵۳، صفحات ۷۹۴–۷۷۹.

رشـت

- کتابخانه جمعیت **نشـر فرهنگ**، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه‌های رشت و همدان، کتابخانه جمعیت نشر فرهنگ رشت – کتابخانه غرب مدرسه آخوند همدان و چند مجموعه خصوصی همدان، زیر نظر ایرج افشار، محمد روشن، انتشارات فرهنگ ایران زمین، تهران، ۱۳۵۳، صفحات ۱۲۳۸–۱۰۸۳.

- کتابخانه **شاد قزوینی**، نسخه‌های خطی، دفتر پنجم، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه و ایرج افشار، محمد تقی دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۶، صفحات ۳۹۶-۳۹۴.
- کتابخانه مدرسه **مهدویه**، نسخه‌های خطی، دفتر پنجم، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه و ایرج افشار، محمد تقی دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۶، صفحات ۳۹۳-۳۹۲.
- کتابخانه **ملی رشت**، نسخه‌های خطی، دفتر پنجم، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه و ایرج افشار، محمد تقی دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۶، صفحات ۳۹۲-۳۸۸.

رضوانشر

- نسخه‌های علی **عبدالی**، میراث اسلامی ایران، دفتر پنجم، ایرج افشار، کتابخانه آیه الله العظمی مرعشی نجفی(ره)، قم، ۱۳۷۶، صفحات ۶۲۷-۶۲۶.

ری

- کتابخانه آستانه **عبدالعظیم** شهر ری، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه آستانه حضرت عبدالعظیم حسنی، نگارش ابوالفضل حافظیان بابلی، **جلد اول**، سازمان چاپ و نشر دار الحدیث، قم، ۱۳۸۲، ۴۴۳ ص؛ کتابخانه آستانه عبدالعظیم شهر ری، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه آستانه حضرت عبدالعظیم حسنی، نگارش ابوالفضل حافظیان بابلی، **جلد دوم**، سازمان چاپ و نشر دار الحدیث، قم، ۱۳۸۲، صفحات ۶۷۸-۴۴۹.
- کتابخانه **حوزه** آستانه عبدالعظیم، فهرست نسخه‌های خطی حوزه و موزه آستانه حضرت عبدالعظیم حسنی، نگارش ابوالفضل حافظیان بابلی، سازمان چاپ و نشر دار الحدیث، قم، ۱۳۸۲، ۲۶۴ص.

زاهدان

- نسخه‌های امیر **توکل** کامبوزیان کرد غفرانلو، نسخه‌های خطی، دفتر پنجم، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه و ایرج افشار، ایرج افشار، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۶، صفحات ۱۱۲- ۱۱۳.

زنجان

- کتابخانه **امام جمعه** زنجان، دلیل المخطوطات، الجزء الاول، سید احمد حسینی، چاپخانه علمی، قم، ۱۳۹۷ق، صفحات ۱۷۰-۸۸؛ اوراق عتیق، دفتر اول، بخش اول ش ۲۰۰-۱، به کوشش سید محمد حسین حکیم، نگارش سید جعفر حسینی اشکوری، کتابخانه، موزه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی، تهران، ۱۳۸۹ق، صفحات ۲۳۸-۱۴۵؛
- **اخوان زنجانی** - جلیل، میراث اسلامی ایران، دفتر پنجم، ایرج افشار، کتابخانه آیه الله العظمی مرعشی نجفی(ره)، قم، ۱۳۷۶، صفحات ۶۲۰-۶۱۸.

ساری

- کتابخانه‌های **عمومی** ساری، نگاهی به نسخه‌های خطی کتابخانه‌های عمومی ساری و تنکابن، به اهتمام دکتر محمود یزدی مطلق (فاضل) با همکاری زین العابدین درگاهی، محمود فاضل، رسـانش، تهران، ۱۳۸۳، صفحات ۱۵-۱۴۰.
- کتابخانه **شهاب طاهری**، نسخه‌های خطی نشریه کتابخانه دانشگاه تهران، دفتر ششم، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه و ایرج افشار، شهاب طاهری، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۸ صفحات ۶۳۶-۶۱۲.

سمنان

- کتابخانه **عمومی** سـمنان، فهرست کتابخانه عمومی سمنان، ابوالفضل حافظیان، به کوشش و ویرایش مصطفی درایتی، مؤسسه فرهنگی-پژوهشی الجواد، مشهد، مخطوط.
- کتابخانه **میراث فرهنگی** سمنان، فهرست سازمان میراث فرهنگی سمنان، ابوالفضل حافظیان، به کوشش و ویرایش مصطفی درایتی، مؤسسه فرهنگی-پژوهشی الجواد، مشهد، مخطوط.
- مدرسه **صادقیه** سمنان، فهرست مدرسه صادقیه سمنان، نگارش ابوالفضل حافظیان، به کوشش و ویرایش مصطفی درایتی، موسسه فرهنگی-پژوهشی الجواد، مشهد، مخطوط.

شاهرود

- مخطوطات مکتبه مدرسه **اسماعیلیه**، مخطوطات مکتبه مدرسه اسماعیلیه، (شاهرود -ایران)، سید احمد حسینی، مجمع ذخائر اسلامی، قم، ۱۴۲۴، ۳۶ص.

شهرضا

- کتابخانه علی اکبر **شکور**، نسخه‌های خطی نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، دفتر ششم، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه و ایرج افشار، علی اکبر شکور، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۸، صفحه ۶۰۷.

شهمیرزاد

- **مسجد اعظم** شهمیرزاد، فهرست مسجد اعظم شهمیرزاد سمنان، ابوالفضل حافظیان، به کوشش و ویرایش مصطفی درایتی، مؤسسه فرهنگی-پژوهشی الجواد، مشهد، مخطوط.

شیراز

- کتابخانه **ملی شـیراز**، فهرسـت کتب خطی کتابخانه ملی فارس، **جلد اول**، از شماره ۱ تا ۴۰۰، نگارش علی نقی بهروزی و محمد صادق فقیری، انجمن کتابخانه‌های عمومی شیراز، شیراز، ۱۳۵۱، ۴۱۵ص؛ کتابخانه ملی شیراز، فهرست کتب خطی کتابخانه ملی فارس، **جلد دوم**، از شماره ۴۰۱ تا ۷۸۰، نگارش علی نقی بهروزی و محمد صادق فقیری، انجمن کتابخانه‌های عمومی شیراز، شیراز، ۱۳۵۱، ۳۹۹ ص.

- کتابخانه آســتانه حضرت **شـاهچراغ،** کتابخانه آستان حضرت احمد بن موســی شاهچراغ (ع)، فهرست کتب خطی، **جلد اول،** قرآنها و تفسیر ها، تهیه و تنظیم علی نقی بهروزی، علینقی بهرورزی، کتابخانه آستانه، شیراز، ۱۳۶۰، ۳۳۷ ص؛ کتابخانه آســتانه حضرت شاهچراغ، کتابخانه آستان حضرت احمد بن موسی شاهچراغ (ع)، فهرست کتب خطی، **جلد دوم،** تهیه و تنظیم علی نقی بهروزی، هدیه محمد مهدی مظلوم زاده، علینقی بهرورزی، کتابخانه آستانه، شیراز، ۱۳۶۰، ۴۶۸ ص؛ کتابخانه آستانه حضرت شاهچراغ، فهرست کتابخانه آستانه حضرت شـاهچراغ(ع)، فهرست کتابهای خطی، **جلد سـوم،** کتابخانه حضرت شاهچراغ(ع) با همکاری محمد برکت، کتابخانه آستانه، شیراز، ۱۳۸۲، ۱۶۴ ص.
- کتابخانه **بنیاد فارس‌شناسی،** فهرست نسخه‌های خطی بنیاد فارس‌شناسی، محمد برکت، بنیاد فارس‌شناسی، شیراز، ۱۳۸۴، ۱۷۵ص.
- کتابخانه مدرسه **امام عصر** شیراز، فهرست نسخه‌های خطی مدرسه امام عصر (عج)، جلد اول، سومین نشریه کتابخانه مدرسه امام عصر «عج» شیراز، محمد برکت، مدرسه امام عصر، شیراز، ۱۳۷۴، ۱۵۵ص.
- کتابخانه حجه الاســلام شیخ **عبدالکریم انصاری،** نسخه‌پژوهی، به کوشش ابوالفضل حافظیان بابلی، دفتر یکم، محمد برکت، خانه پژوهش، قم، ۱۳۸۳، صفحه ۶۲.
- کتابخانه حجت الاسلام سید **بدرالدین دستغیب،** نسخه‌پژوهی، به کوشش ابوالفضل حافظیان بابلی، دفتر یکم، محمد برکت، خانه پژوهش، قم، ۱۳۸۳، صفحات ۶۱-۶۰.
- کتابخانه **مدرسه حکیم،** نسخه‌پژوهی، به کوشش ابوالفضل حافظیان بابلی، دفتر یکم، محمد برکت، خانه پژوهش، قم، ۱۳۸۳، صفحات ۴۸-۴۲.
- کتابخانه **مدرسـه منصوریه،** نسخه‌پژوهی، به کوشــش ابوالفضل حافظیان بابلی، دفتر یکم، محمد برکت، خانه پژوهش، قم، ۱۳۸۳، صفحات ۵۵-۴۹.
- کتابخانه **موزه پارس،** نسخه‌پژوهی، به کوشش ابوالفضل حافظیان بابلی، دفتر یکم، محمد برکت، خانه پژوهش، قم، ۱۳۸۳، صفحات ۵۹-۵۶.
- کتابخانه **علامه طباطبائی،** نســخه پژوهی، به کوشــش ابوالفضل حافظیان بابلی، **دفتر یکم،** محمد برکت، خانه پژوهش، قم، ۱۳۸۳، صفحات ۴۲-۱۸؛ کتابخانه علامه طباطبائی، نسخه‌پژوهی، به کوشش ابوالفضل حافظیان بابلی، **دفتر دوم،** محمد برکت، خانه پژوهش، قم، ۱۳۸۴، صفحات ۲۴۲-۱۰۷؛ کتابخانه علامه طباطبائی، نسخه‌پژوهی، به کوشش ابوالفضل حافظیان بابلی، **دفتر سوم،** محمد برکت، خانه پژوهش، قم، ۱۳۸۵، صفحات ۱۷۸-۶۵.
- کتابخانه **خانقاه احمدیه،** نسخه‌های خطی، دفتر پنجم، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه و ایرج افشار، محمد تقی دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۶، صفحات ۲۲۹-۲۰۹.
- کتابخانه دکتر **خاوری،** نسخه‌های خطی، دفتر پنجم، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی

دانش پژوه و ایرج افشار، محمد تقی دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۶، صفحات ۲۶۹-۲۶۷.

- کتابخانه خدای خانه مسجد **جامع عتیق** شیراز، نسخه‌های خطی، دفتر پنجم، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه و ایرج افشــار، محمد تقی دانش پژوه، انتشــارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۶، صفحات ۲۰۸-۲۰۷.
- نسخ آقای حاج **محمد خلیلی**، نسخه‌های خطی، دفتر پنجم، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه و ایرج افشار، محمد تقی دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۶، صفحه ۲۶۶.
- کتابخانه دانشــکده **ادبیات** شیراز، نسخه‌های خطی، دفتر پنجم، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه و ایرج افشار، محمد تقی دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۶، صفحه ۲۳۰.
- کتابخانه **سیفی**، نسخه‌های خطی، دفتر پنجم، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه و ایرج افشار، محمد تقی دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۶، صفحه ۲۹۵.
- کتابخانه آقای **دکتر عینی**، نسخه‌های خطی، دفتر پنجم، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه و ایرج افشار، محمد تقی دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۶، صفحات ۲۷۶-۲۷۵.
- نسخه‌های آقای **فروردین**، نسخه‌های خطی، دفتر پنجم، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه و ایرج افشار، محمد تقی دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۶، صفحات ۲۷۸-۲۷۷.
- کتابخانه **کاظمی**، نسخه‌های خطی، دفتر پنجم، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه و ایرج افشار، محمد تقی دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۶، صفحه ۲۹۵.
- کتابخانه **امین الله کوثر**، نسخه‌های خطی، دفتر پنجم، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه و ایرج افشار، محمد تقی دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۶، صفحه ۲۹۵.
- کتابخانه آقای **صدرالدین محلاتی**، نسخه‌های خطی، دفتر پنجم، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه و ایرج افشــار، محمد تقی دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۶، صفحات ۲۷۱-۲۷۴.
- کتابخانه **آقای منتظر**، نسخه‌های خطی، دفتر پنجم، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه و ایرج افشار، محمد تقی دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۶، صفحه ۲۹۵.
- کتابخانه **دکتر میر**، نسخه‌های خطی، دفتر پنجم، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه و ایرج افشار، محمد تقی دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۶، صفحات ۲۸۴-۲۸۲.
- نسخه‌های **آقای واجد**، نسخه‌های خطی، دفتر پنجم، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه و ایرج افشار، محمد تقی دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۶، صفحه ۲۸۵.
- کتابخانه آقای **دکتر وصال**، نسخه‌های خطی، دفتر پنجم، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی

دانش پژوه و ایرج افشار، محمد تقی دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۶، صفحات ۲۹۴–۲۹۰.

- کتابخانه خاندان حاج سید **نورالدین هاشمی** حسینی، نسخه‌های خطی، دفتر پنجم، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه و ایرج افشار، محمد تقی دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۶، صفحات ۲۸۹–۲۸۶.
- کتابخانه **مزار روز بهان قلی**، نسخه‌های خطی، دفتر پنجم، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه و ایرج افشار، محمد تقی دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۶، صفحه ۲۹۵.
- بغایری، **عبدالرزاق**، میراث اســلامی ایران، دفتر پنجم، به کوشش رسول جعفریان، ایرج افشار، کتابخانه آیه الله العظمی مرعشی نجفی(ره)، قم، ۱۳۷۶، صفحات ۵۷۶–۵۶۶.
- اوراق عتیق، دفتر اولی، فهرست نسخه های خطی مرحوم آیت الله حاج شیخ محمدرضا ثامنی از علمای شیراز که بسیاری از نسخه های آن برای کتابخانه ملی تهران خریداری شد، به کوشش سید محمد حسین حکیم، نگارش محمد برکت، کتابخانه، موزه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی، تهران، ۱۳۸۹، صفحات۲۸۳–۲۶۵.

علی آباد کتول

- نســخه‌های خطی علی اصغر **معززی**، میراث اسلامی ایران، دفتر پنجم، به کوشش رسول جعفریان، ایرج افشار، کتابخانه آیه الله العظمی مرعشی نجفی(ره)، قم، ۱۳۷۶، صفحه۶۲۶.

فـردوس

- اداره **اوقاف** فردوس، فهرست اداره اوقاف فردوس، محمد ترابیان، به کوشش و ویرایش مصطفی درایتی، مؤسسه فرهنگی ـ پژوهشی الجواد، مشهد، مخطوط.
- دبیرستان **شهید بهشتی**، فهرست دبیرستان شهید بهشتی، محمد ترابیان، به کوشش و ویرایش مصطفی درایتی، مؤسسه فرهنگی ـ پژوهشی الجواد، مشهد، مخطوط.
- کتابخانه **مکتب مفید**، فهرست مکتب مفید، محمد ترابیان، به کوشش و ویرایش مصطفی درایتی، مؤسسه فرهنگی ـ پژوهشی الجواد، مشهد، مخطوط.
- کتابخانه **قائم**، فهرست قائم، محمد ترابیان، به کوشش و ویرایش مصطفی درایتی، مؤسسه فرهنگی ـ پژوهشی الجواد، مشهد، مخطوط
- مدرسه حبیبیه، فهرست **مدرسه حبیبیه**، محمد ترابیان، به کوشش و ویرایش مصطفی درایتی، مؤسسه فرهنگی ـ پژوهشی الجواد، مشهد، مخطوط.

قائـن

- کتابخانه مدرسه **جعفریه**، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه‌های قائن (قائن –ایران)، سیدجعفر حسینی اشکوری،

مجمع ذخائر اسلامی، قم، ۱۳۸۱، صفحات **۱۷۳-۹**؛ مدرسه جعفریه (امام صادق)، فهرست نسخ خطی کتابخانه مدرسه جعفریه امام صادق (علیه السلام)، سید جعفر حسینی اشکوری به کوشش و ویرایش مصطفی درایتی، مؤسسه فرهنگی-پژوهشی الجواد، مشهد، مخطوط.

- مدرسه جعفریه زهان -قائن، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه مدرسه جعفریه، (زهان -ایران)، به ضمیمه نسخه‌های خطی کتابخانه سید معصوم فهستانی(قائن-ایران)، سید جعفر حسینی اشکوری، مجمع ذخائر اسلامی، قم، ۱۳۸۳، صفحات۱۰۹-۷.
- کتابخانه سید **حسین امام**، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه‌های قائن (قائن -ایران)، سیدجعفر حسینی اشکوری، مجمع ذخائر اسلامی، قم، ۱۳۸۱، صفحات ۲۰۷-۱۷۷.
- کتابخانه اداره **فرهنگ و ارشاد** اسلامی (دکتر بهشتی)، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه‌های قائن (قائن -ایران)، سیدجعفر حسینی اشکوری، مجمع ذخائر اسلامی، قم، ۱۳۸۱، صفحات ۲۲۱-۲۱۱
- کتابخانه سید **معصوم قهستانی**، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه مدرسه جعفریه، (زهان -ایران)، به ضمیمه نسخه‌های خطی کتابخانه سید معصوم فهستانی(قائن-ایران)، سید جعفر حسینی اشکوری، مجمع ذخائر اسلامی، قم، ۱۳۸۳، صفحات ۱۵۲-۱۰۹.

قزویـن

- کتابخانه **امام صادق** قزوین، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه امام صادق قزوین، جلد اول، تحقیق و نگارش محمود طیار مراغی، حوزه علمیه قزوین، قزوین، ۱۳۷۸، ۴۹۱ ص.
- کتابخانه آقای **میر حسینا** قزوینی، نسخه‌های خطی نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، دفتر ششم، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه و ایرج افشار، دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۸، صفحات **۳۵۳-۳۳۴**.
- مخطوطات **فحول قزوینی**، مخطوطات مکتبه فحول قزوینی، (قزوین -ایران)، سید احمد حسینی، مجمع ذخائر اسلامی، قم، ۱۴۲۴، ۴۴ ص.

قـم

- کتابخانه عمومی آیه الله **مرعشـی**، فهرسـت نسخه‌های خطی کتابخانه عمومی حضرت آیت الله العظمی نجفی مرعشـی(ره)، **جلد اول**، ۴۰۰-۱، زیر نظر محمود مرعشی، سید احمد حسینی اشکوری، کتابخانه مرعشی، قم، ۱۳۵۴، ۴۳۰ ص؛ **جلد دوم**، ۸۰۰-۴۰۱، زیر نظر محمود مرعشی، سید احمد حسینی اشکوری، کتابخانه مرعشی، قم، ۱۳۵۴، ۴۲۲ ص؛ **جلد سـوم**، ۱۲۰۰-۸۰۱، زیر نظر محمود مرعشـی، سید احمد حسینی اشکوری، کتابخانه مرعشی، قم، ۱۳۵۴، ۳۸۴ ص؛ **جلد چهارم**، ۱۶۰۰-۱۲۰۱، زیر نظر محمود مرعشی، سید احمد حسینی اشکوری، کتابخانه مرعشـی، قم، ۱۳۵۴، ۴۱۴ ص؛ **جلد پنجم**، ۲۰۰۰-۱۶۰۱، زیر نظر محمود مرعشی، سید احمد حسینی

اشکوری، کتابخانه مرعشی، قم، ۱۳۵۴، ۳۸۸ ص؛ **جلد ششم، ۲۴۰۰–۲۰۰۱**،زیر نظر محمود مرعشی، سید احمد حسینی اشکوری، کتابخانه مرعشی، قم، ۱۳۵۷، ۳۹۸ ص؛ **جلد هفتم، ۲۸۰۰–۲۴۰۱**، زیر نظر محمود مرعشی، سید احمد حسینی اشکوری، کتابخانه مرعشی، قم، ۱۳۵۸، ۳۸۳ ص؛ **جلد هشتم، ۳۲۰۰–۲۸۰۱**، زیر نظر محمود مرعشی، سید احمد حسینی اشکوری، کتابخانه مرعشی، قم، ۱۳۵۷، ۴۴۳ ص؛ **جلد نهم، ۳۶۰۰–۳۲۰۱**، زیر نظر محمود مرعشی، سید احمد حسینی اشکوری، کتابخانه مرعشی، قم، ۱۳۶۰، ۳۹۵ ص؛ **جلد دهم، ۴۰۰۰–۳۶۰۱**، زیر نظر محمود مرعشی، سید احمد حسینی اشکوری، کتابخانه مرعشی، قم، ۱۳۶۲، ۳۹۰ ص؛ **جلد یازدهم، ۴۴۰۰–۴۰۰۱**، زیر نظر محمود مرعشی، سید احمد حسینی اشکوری، کتابخانه مرعشی، قم، ۱۳۶۴، ۴۲۰ ص؛ **جلد دوازدهم، ۴۸۰۰–۴۴۰۱**، زیر نظر محمود مرعشی، سید احمد حسینی اشکوری، کتابخانه مرعشی، قم، ۱۳۶۵، ۳۷۹ ص؛ **جلد سیزدهم، ۵۲۰۰–۴۸۰۱**، زیر نظر محمود مرعشی، سید احمد حسینی اشکوری، کتابخانه مرعشی، قم، ۱۳۶۵، ۴۲۴ ص؛ **جلد چهاردهم، ۵۶۰۰–۵۲۰۱**، زیر نظر محمود مرعشی، سید احمد حسینی اشکوری، کتابخانه مرعشی، قم، ۱۳۶۶، ۳۸۴ ص؛ **جلد پانزدهم، ۶۰۰۰–۵۶۰۱**، زیر نظر محمود مرعشی، سید احمد حسینی اشکوری، کتابخانه مرعشی، قم، ۱۳۶۷، ۳۸۷ ص؛ **جلد شانزدهم، ۶۴۰۰–۶۰۰۱**، زیر نظر محمود مرعشی، سید احمد حسینی اشکوری، کتابخانه مرعشی، قم، ۱۳۶۷، ۳۷۰ ص؛ **جلد هفدهم، ۶۸۰۰–۶۴۰۱**، زیر نظر محمود مرعشی، سید احمد حسینی اشکوری، کتابخانه مرعشی، قم، ۱۳۶۸، ۳۵۲ ص؛ ۷۲۰۰–۶۸۰۱، **جلد هجدهم**، زیر نظر محمود مرعشی، سید احمد حسینی اشکوری، کتابخانه مرعشی، قم، ۱۳۶۸، ۳۵۳ ص؛ **جلد نوزدهم، ۷۶۰۰–۷۲۰۱**، زیر نظر محمود مرعشی، سید احمد حسینی اشکوری، کتابخانه مرعشی، قم، ۱۳۶۹، ۴۳۲ ص؛ **جلد بیستم، ۸۰۰۰–۷۶۰۱**، زیر نظر محمود مرعشی، سید احمد حسینی اشکوری، کتابخانه مرعشی، قم، ۱۳۷۰، ۳۲۳ ص؛ **جلد بیست و یکم، ۸۰۰۱–۸۴۰۰**، زیر نظر محمود مرعشی، سید احمد حسینی اشکوری، کتابخانه مرعشی، قم، ۱۳۷۲، ۳۸۶ ص؛ **جلد بیست و دوم، ۸۸۰۰–۸۴۰۱**، زیر نظر محمود مرعشی، سید احمد حسینی اشکوری، کتابخانه مرعشی، قم، ۱۳۷۳، ۳۸۵ ص؛ **جلد بیست و سوم، ۹۲۰۰–۸۸۰۱**، زیر نظر محمود مرعشی، سید احمد حسینی اشکوری، کتابخانه مرعشی، قم، ۱۳۷۳، ۳۲۱ ص؛ **جلد بیست و چهارم، ۹۶۰۰–۹۲۰۱**، زیر نظر محمود مرعشی، سید احمد حسینی اشکوری، کتابخانه مرعشی، قم، ۱۳۷۴، ۳۴۷ ص؛ **جلد بیست و پنجم، ۱۰۰۰۰–۹۶۰۱**، زیر نظر محمود مرعشی، سید احمد حسینی اشکوری، کتابخانه مرعشی، قم، ۱۳۷۴، ۲۷۴ ص؛ **جلد بیست و ششم، ۱۰۵۰۰–۱۰۰۰۱**، زیر نظر محمود مرعشی، سید احمد حسینی اشکوری، کتابخانه مرعشی، قم، ۱۳۷۵، ۴۲۵ ص؛ **جلد بیست و هفتم، ۱۱۰۰۰–۱۰۵۰۱**، زیر نظر محمود مرعشی، سید احمد حسینی اشکوری، کتابخانه مرعشی، قم، ۱۳۷۶، ۴۲۴ ص؛ **جلد بیست و هشتم، ۱۱۴۰۰–۱۱۰۰۰**، از سید محمود مرعشی نجفی و گروه فهرست‌نگاران کتابخانه، کتابخانه مرعشی، قم، ۱۳۷۹، ۷۲۲ ص؛ **جلد بیست و نهم، ۱۱۸۰۰–۱۱۴۰۱**، سید محمود مرعشی نجفی با همکاری گروه فهرست‌نگاران کتابخانه، کتابخانه مرعشی، قم، ۱۳۸۰، ۶۷۸ ص؛ **جلد سی ام، ۱۲۲۰۰–۱۱۸۰۱**، سید محمود مرعشی نجفی با همکاری گروه

فهرست‌نگاران کتابخانه، کتابخانه مرعشی، قم، ۱۳۸۰، ۷۶۱ ص؛ **جلد سی و یکم**، بخشی از نسخه‌های کتابخانه‌های شخصی مرحوم آیت الله شیخ محمد باقر بهاری همدانی و مرحوم آیت الله شیخ محمد امین صدرالاسلام خویی و ...، ۱۲۶۰۰-۱۲۲۰۱، سید محمود مرعشی نجفی با همکاری گروه فهرست‌نگاران کتابخانه، کتابخانه مرعشی، قم، ۱۳۸۲، ۸۱۲ ص؛ **جلد سی و دوم**، بخشی از نسخه‌های کتابخانه‌های شخصی آیت الله حاج ملا محمد جعفر فارس آباده‌ای، آیت الله حاج میرزا علی ثقهالاسلام تبریزی، آیت الله حاج میرزا یحیی بیدآبادی اصفهانی، آیت الله حاج سـید عبدالله برهان سبزواری، آیت الله حاج سـید ریحان الله موسوی کشفی بروجردی، آیت الله حاج سـید مهدی لاجوردی قمی و..، ۱۳۰۰۰-۱۲۶۰۱، سید محمود مرعشی نجفی با همکاری گروه فهرست‌نگاران کتابخانه، کتابخانه مرعشی، قم، ۱۳۸۳، ۱۰۵۶ ص؛ **جلد سی و سوم**، ۱۳۰۰۱ -۱۳۴۰۰، سید محمود مرعشی نجفی با همکاری میر محمود موسوی، کتابخانه مرعشی، قم، ۱۳۸۰، ۷۶۱ ص؛ **جلد سی و چهارم**، بخشی از نسخه‌های خطی کتابخانه‌های شخصی فیض کاشانی، برادران فرزندان و نوادگان وی شامل ۲۵۱ جلد در ۵۱۵ عنوان و تعدادی دیگر از آثار عالمان و دانشمندان مشهور، ۱۳۴۰۱-۱۳۸۰۰، سید محمود مرعشی نجفی با همکاری محمد حسین امینی، کتابخانه مرعشی، قم، ۱۳۸۵، ۹۱۵ ص؛ **جلد سی و پنجم**، ۱۴۲۰۰-۱۳۸۰۱، سید محمود مرعشی نجفی با همکاری محمد علی صالحی و حسین متقی، کتابخانه مرعشی، قم، ۱۳۸۹، ۹۵۵ ص؛ **جلد سی و ششم**، ۱۴۲۰۱-۱۴۶۰۰، سید محمود مرعشی نجفی با همکاری سید محمد اسفیانی، کتابخانه مرعشی، قم، ۱۳۸۹، ۹۱۵ ص؛ **جلد سی وهفتم**، بخشی از نسخه‌های خطی کتابخانه‌های شخصی: میرزا قمی، میرزا یحیی اصفهانی، شیخ محمد بهاری، حاج میرزا محمود طباطبائی، شیخ محمد باقر بیرجندی، سید عبدالله شبر، ملا محمد جعفر آباده‌ای، سید محمد حجت، سید ابوالقاسم دهکردی، سردار کابلی، سید ریحان الله موسوی، شیخ محمد حسن نجفی رحیمی، سید مهدی لاجوردی، مهندس حاج عبدالرزاق بغایری، ۱۵۰۰۰-۱۴۶۰۱، سید محمود مرعشی نجفی با همکاری میر محمود موسوی، کتابخانه مرعشی، قم، بی تا، ۹۳۴ ص، **جلد سی و هشتم**، ۱۵۳۰۰-۱۵۰۰۱، سید محمود مرعشی نجفی با همکاری محمد حسین امینی، کتابخانه مرعشی، قم، ۱۳۸۸، ۹۵۴ ص؛

- کتابخانه عمومی آیه الله مرعشی، فهرست نسخه‌های **عکسی** کتابخانه عمومی حضرت آیه الله العظمی مرعشی نجفی، **جلد اول**، زیر نظر سید محمود مرعشی، محمد علی حائری، کتابخانه مرعشی، قم، ۱۳۶۹، ۴۵۷ص؛ کتابخانه عمومی آیه الله مرعشی، فهرست نسخه‌های عکسی کتابخانه عمومی حضرت آیه الله العظمی مرعشی نجفی، **جلد دوم**، زیر نظر سید محمود مرعشی، محمد علی حائری، کتابخانه مرعشی، قم، ۱۳۷۰، ۴۹۸؛ کتابخانه عمومی آیه الله مرعشی، فهرست نسخه‌های عکسی کتابخانه بزرگ حضرت آیه الله العظمی مرعشی نجفی، گنجینه جهانی مخطوطات اسلامی، **جلد سوم**، ۱۳۰۰-۱۰۰۱، زیر نظر سید محمود مرعشی، ابوالفضل حافظیان بابلی، کتابخانه مرعشی، قم، ۱۳۸۷، ۷۱۳ ص، **جلد چهارم**، ۱۶۰۰-۱۳۰۱، زیر نظر سید محمود مرعشی، ابوالفضل حافظیان بابلی، کتابخانه مرعشی، قم، ۱۳۸۸، ۶۰۱ ص، **جلد پنجم**، ۲۰۰۰-۱۶۰۱، زیر نظر سید محمود مرعشی، ابوالفضل حافظیان

بابلی، کتابخانه مرعشی، قم، ۱۳۸۸، ۵۲۵ ص؛ کتابخانه آیه الله مرعشی (نسخ عکسی)، مجله میراث شهاب، ابوالضل حافظیان، شماره‌های مسلسل: ۳۱، ۳۴-۳۳، ۳۶-۳۵، ۳۷، ۳۸، ۴۰-۳۹، ۴۲-۴۱، ۴۶-۴۵.

- کتابخانه سید **محمد حجت** کوه کمری، فهرست کتب خطی کتابخانه سید محمد حجت کوهکمری، جعفر حسینی اشکوری، مجمع ذخائر اسلامی، قم، ۱۳۷۷، ۸۰ ص.
- مرکز **مطالعات و تحقیقات**، فهرســت نسخه‌های خطی کتابخانه مرکز مطالعات و تحقیقات اسلامی، **جلد اول**، ۷۰۰-۱، علی صدرائی خوئی، علی اوسط ناطقی و رمضانعلی انتظاری، مرکز مطالعات و تحقیقات اسلامی واحد احیاء آثار اســلامی، بوستان کتاب، قم، ۱۳۸۱، ۶۱۶ ص؛ مرکز مطالعات و تحقیقات، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه مرکز مطالعات و تحقیقات اسلامی، (پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی)، **جلد دوم**، ۱۳۸۳-۷۰۱، علی اوسط ناطقی و رمضانعلی انتظاری، پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، مرکز احیای آثار اسلامی، بوستان کتاب، قم، ۱۳۸۶، ۳۵۸ ص.
- کتابخانه **مرکز احیاء** میراث اسلامی، فهرست نسخه‌های خطی مرکز احیاء میراث اسلامی، قم- ایران، ۴۰۰-۱، **جلد اول**، سید احمد حسینی اشکوری، مرکز احیاء میراث اسلامی، قم، ۱۳۷۷، ۵۳۴ ص؛ کتابخانه مرکز احیاء میراث اسلامی، فهرست نسخه‌های خطی مرکز احیاء میراث اسلامی، قم-ایران، ۸۰۰-۴۰۱، **جلد دوم**، سید احمد حسینی اشکوری، مرکز احیاء میراث اسلامی، قم، ۱۳۸۰، ۴۶۷ ص؛ کتابخانه مرکز احیاء میراث اسلامی، فهرست نســخه‌های خطی مرکز احیاء میراث اسلامی، قم- ایران، ۱۲۰۰-۸۰۱، **جلد سوم**، سید احمد حسینی اشکوری، مرکز احیاء میراث اسلامی، قم، ۱۳۸۰، ۴۷۲ ص؛ کتابخانه مرکز احیاء میراث اسلامی، فهرست نسخه‌های خطی مرکز احیاء میراث اسلامی، قم-ایران، ۱۶۰۰-۱۲۰۱، **جلد چهارم**، سید احمد حسینی اشکوری، مرکز احیاء میراث اسلامی، قم، ۱۳۸۱، ۴۶۷ ص؛ کتابخانه مرکز احیاء میراث اسلامی، فهرست نسخه‌های خطی مرکز احیاء میراث اسلامی، قم-ایران، ۲۰۰۰-۱۶۰۱، **جلد پنجم**، سید احمد حسینی اشکوری، مرکز احیاء میراث اسلامی، قم، ۱۳۸۲، ۴۴۰ ص؛
- مرکز احیاء میراث اسلامی- مجموعه **محدث ارموی**، فهرست محدث ارموی - مرکز احیاء التراث العربی، **جلد اول**، ســید جعفر حسینی اشکوری به کوشش و ویرایش مصطفی درایتی، مؤسسه فرهنگی ـ پژوهشی الجواد، مشهد، مخطوط، صفحات ۵۳۷-۱؛ مرکز احیاء میراث اسلامی -مجموعه محدث ارموی، فهرست **محدث ارموی** -مرکز احیاء التراث العربی، **جلد دوم**، سید جعفر حسینی اشکوری به کوشش و ویرایش مصطفی درایتی، مؤسسه فرهنگی ـ پژوهشی الجواد، مشهد، مخطوط، صفحات ۱۰۸۷-۵۳۹؛ مرکز احیاء میراث اسلامی- مجموعه محدث ارموی، فهرست **محدث ارموی** - مرکز احیاء التراث العربی، **جلد سوم**، سید جعفر حسینی اشکوری به کوشش و ویرایش مصطفی درایتی، مؤسسه فرهنگی ـ پژوهشی الجواد، مشهد، مخطوط، صفحات ۱۶۹۱-۱۰۸۹؛ کتابخانه مرکز احیاء میراث اسلامی، فهرست نسخه‌های **عکسی** مرکز احیاء میراث -اسلامی، قم ایران، **جلد اول**، زیر نظر

سید احمد حسینی اشکوری، نگارش سید جعفر حسینی اشکوری و سید صادق حسینی اشکوری، ۴۰۰-۱، مرکز احیاء میراث اسلامی، قم، ۱۳۷۷، ۴۸۸ ص؛ کتابخانه مرکز احیاء میراث اسلامی، فهرست نسخه‌های **عکسی** مرکز احیاء میراث اســلامی، قم - ایران، **جلد دوم**، زیر نظر سید احمد حسینی اشکوری، نگارش سید جعفر حسینی اشکوری و سید صادق حسینی اشکوری، ۸۰۰-۴۰۱، مرکز احیاء میراث اسلامی، قم، ۱۳۸۰، ۴۹۶ ص؛ کتابخانه مرکز احیاء میراث اسلامی، فهرست نسخه‌های **عکسی** مرکز احیاء میراث اسلامی، قم -ایران، **جلد سوم**، زیر نظر سید احمد حسینی اشکوری، نگارش سید جعفر حسینی اشکوری و سید صادق حسینی اشکوری، ۱۲۰۰-۸۰۱، مرکز احیاء میراث اسلامی، قم، ۱۳۸۰، ۵۰۴ ص؛ کتابخانه مرکز احیاء میراث اسلامی، فهرست نسخه‌های **عکسی** مرکز احیاء میراث اســلامی، قم -ایران، **جلد چهارم**، زیر نظر سید احمد حسینی اشکوری، نگارش سید جعفر حسینی اشکوری و سید صادق حسینی اشکوری، ۱۶۰۰-۱۲۰۱، مرکز احیاء میراث اسلامی، قم، ۱۳۸۲، ۴۸۸ ص؛ کتابخانه مرکز احیاء میراث اسلامی، فهرست نسخه‌های **عکسی** مرکز احیاء میراث اسلامی، قم -ایران، **جلد پنجم**، زیر نظر سید احمد حسینی اشکوری، نگارش سید جعفر حسینی اشکوری و سید صادق حسینی اشکوری، -۱۶۰۱ ۲۰۰۰، مرکز احیاء میراث اسلامی، قم، ۱۳۸۳، ۴۶۴ ص؛ کتابخانه مرکز احیاء میراث اسلامی، فهرست نسخه‌های **عکسی** مرکز احیاء میراث اسلامی، قم -ایران، **جلد ششم**، زیر نظر سید احمد حسینی اشکوری، نگارش سید جعفر حســینی اشکوری، ۲۴۰۰-۲۰۰۱، مرکز احیاء میراث اسلامی، قم، ۱۳۸۶، ۵۰۷ ص؛ کتابخانه مرکز احیاء میراث اسلامی، فهرست نسخه‌های **عکسی** مرکز احیاء میراث اسلامی، قم -ایران، **جلد هفتم**، نگارش سید جعفر حسینی اشکوری، ۲۸۰۰-۲۴۰۱، مرکز احیاء میراث اسلامی، قم، ۱۳۸۷، ۴۲۰ ص.

- مدرسه **فیضیه**، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه مدرسه فیضیه قم، **جلد اول**، بخش اول (کتابهای عربی)، رضا استادی، بی نا، قم، ۱۳۹۶، ۳۱۵ ص؛ مدرسه فیضیه، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه مدرسه فیضیه قم، **بخش دوم** (کتابهای ترکی و فارسی)، رضا استادی، بی نا، قم، ۱۳۹۶ق، ۱۲۰ ص؛ مدرسه فیضیه، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه مدرسه فیضیه قم، **بخش سوم** (مجموعه‌ها)، رضا استادی، بی نا، قم، ۱۳۹۶ق، ۲۰۸ ص؛ مدرسه فیضیه، فهرست کتابخانه **مبارکه** مدرسه فیضیه قم، **جلد اول**، آقا مجتبی عراقی، بی نا، چاپخانه علمیه قم، قم، ۱۳۳۷، ۴۷۵ ص.
- کتابخانه مدرســه **حجتیه**، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه مدرسه حجتیه قم، رضا استادی، بی نا، قم، ۱۳۵۴، ۱۳۵ص.
- **رضا استادی**، صد و شصت نسخه از کتابخانه شخصی رضا استادی، رضا استادی، چاپخانه مهر، قم، تابستان ۱۳۵۴، ۸۰ ص.
- کتابخانه آستانه مقدسه **حضرت معصومه**، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه آستانه مقدس حضرت معصومه (ع)، **جلد اول**، ایران- قم، نگارش و تحقیق: سید حسن نقیبی، زائر، قم، ۱۳۵۷، ۴۲۲؛ کتابخانه آستانه مقدسه حضرت

معصومه، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه آستانه مقدس حضرت معصومه (ع)، **جلد دوم**، ایران–قم، نگارش و تحقیق:علی صدرائی خوئی، زائر، قم، ۱۳۵۷، ۴۲۴ ص؛ کتابخانه آستانه مقدسه حضرت معصومه، فهرست نسخ خطی کتابخانه آستانه مقدسه قم، محمد تقی دانش پژوه، آستان مقدسه قم، قم، بی تا، ۴۳۴ ص، فهرست قدیمی قبل از انقلاب.

- کتابخانه **مفتی الشیعه**، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه مفتی الشیعه، (قم –ایران)، سید احمد حسینی اشکوری، مجمع ذخائر اسلامی، قم، ۱۳۸۱، ۱۳۰ ص؛ مخطوطات مکتبه الاردبیلی (قم–ایران)، السید احمد الحسینی، مجمع ذخائر اسلامی، قم، ۱۴۲۴ق، ۵۱ ص.
- مؤسسه **آیه الله بروجردی**، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه مؤسسه حضرت آیه الله العظمی بروجردی، قم – ایران)، **دفتر اول**، ۴۰۰–۱، سید احمد حسینی اشکوری، مجمع ذخائر اسلامی، قم، ۱۳۸۴، صفحات ۲۵۳–۱؛ مؤسسه آیه الله بروجردی، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه مؤسسه حضرت آیه الله العظمی بروجردی، قم –ایران)، **دفتر دوم**، ۴۰۱ –۶۲۳، سید احمد حسینی اشکوری، مجمع ذخائر اسلامی، قم، ۱۳۸۴، صفحات ۴۶۶–۳۵۵.
- کتابخانه **مؤسسه امام صادق** قم، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه مؤسسه حضرت امام صادق(ع)، سید احمد حسینی اشکوری، مجمع ذخائر اسلامی، قم، ۱۳۸۳، ۱۳۰ ص.
- کتابخانه **ارگانی بهبهانی**، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه ارگانی بهبهانی (قم –ایران)، شیخ محمود ارگانی و بهبهانی حائری، مجمع ذخائر اسلامی، قم، ۱۳۸۶، ۱۴۰ ص.
- کتابخانه **مدرسه رضویه** قم، آشنائی با چند نسخه خطی، دفتر اول، مدرسی طباطبائی، بی نا، قم، ۱۳۹۶ق، صفحات ۶۱–۳.
- کتابخانه شخصی **آیت الله زنجانی**، آشنائی با چند نسخه خطی، دفتر اول، مدرسی طباطبائی، بی نا، قم، ۱۳۹۶ق، صفحات ۲۴۹–۱۸۹.
- کتابخانه شـــخصی سید مهدی **لاجوردی**، آشنائی با چند نســـخه خطی، دفتر اول، مدرسی طباطبائی، بی نا، قم، ۱۳۹۶ق، صفحات ۱۱۶–۱۰۵.
- کتابخانه شخصی **مهدی روحانی**، آشنائی با چند نسخه خطی، دفتر اول، مدرسی طباطبائی، بی نا، قم، ۱۳۹۶ق، صفحات ۴۴۸–۴۴۵.
- مکتبه **علامه الطباطبائی**، مجله تراثنا، سید احمد حسینی اشکوری، شماره‌های ۲۵–۲۲.
- مکتبه علی **فاضل قائنی**، مجله تراثنا، علی فاضلی، شماره‌های ۲۵–۲۲.
- کتابخانه **مهدوی**، مجله تراثنا، سید احمد حسینی، شماره‌های ۲۵–۲۲.
- نسخه‌های خطی کتابخانه محمد حسین **شریعتی**، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه شهید محمد حسین شریعتی– قم، با یادمانی از مرحوم آیه الله حاج شیخ ابوالقاسم شریعت نیاسری و برخی دیگر از بزرگان نیاسر کاشان، مهدی

شریعتی، کتابخانه شهید شریعتی، قم، ۱۳۷۹، ۱۹۶ ص.

- دارالحدیث، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه تخصصی مرکز تحقیقات **دارالحدیث**، جلد اول، علی صدرایی خویی، سازمان چاپ و نشر دارالحدیث، قم، ۱۳۸۴، ۳۸۶ ص.
- مسجد **اعظم** قم، فهرست نسخ خطی کتابخانه مسجد اعظم قم، **جلد اول**، طیار مراغی – حسن زاده، به کوشش و ویرایش مصطفی درایتی، مؤسسه فرهنگی ـ پژوهشی الجواد، مشهد، مخطوط، صفحات ۵۲۱–۱؛ مسجد اعظم قم، فهرست نسخ خطی کتابخانه مسجد اعظم قم، **جلد دوم**، طیار مراغی – حسن زاده، به کوشش و ویرایش مصطفی درایتی، مؤسسه فرهنگی ـ پژوهشی الجواد، مشهد، مخطوط، صفحات ۵۲۳ – ۹۶۶؛ مسجد اعظم قم، فهرست نسخ خطی کتابخانه مسجد اعظم قم، **جلد سوم**، طیار مراغی – حسن زاده، به کوشش و ویرایش مصطفی درایتی، مؤسسه فرهنگی ـ پژوهشی الجواد، مشهد، مخطوط، صفحات ۹۶۷ – ۱۴۱۷؛ مسجد اعظم قم، فهرست نسخ خطی کتابخانه مسجد اعظم قم، **جلد چهارم**، طیار مراغی – حسن زاده، به کوشش و ویرایش مصطفی درایتی، مؤسسه فرهنگی ـ پژوهشی الجواد، مشهد، مخطوط، صفحات ۱۴۱۸ – ۱۸۷۰؛ مسجد اعظم قم، فهرست نسخ خطی کتابخانه مسجد اعظم قم، **جلد پنجم**، طیار مراغی – حسن زاده، به کوشش و ویرایش مصطفی درایتی، مؤسسه فرهنگی ـ پژوهشی الجواد، مشهد، مخطوط، صفحات ۱۸۷۱–۲۳۰۳.
- کتابخانه شخصی حجه الاسلام **حافظیان**، فهرست کتابخانه‌ی شخصی حجه الاسلام حافظیان قم، ابوالفضل حافظیان، مؤسسه فرهنگی ـ پژوهشی الجواد، مشهد، مخطوط.
- کتابخانه **طبسی** حائری، فهرست نسخ خطی کتابخانه طبسی حائری (قم)، **جلد اول**، ابوالفضل حافظیان به کوشش و ویرایش مصطفی درایتی، مؤسسه فرهنگی ـ پژوهشی الجواد، مشهد، مخطوط، صفحات ۴۷۶–۱؛ کتابخانه طبسی حائری، فهرست نسخ خطی کتابخانه طبسی حائری (قم)، **جلد دوم**، ابوالفضل حافظیان به کوشش و ویرایش مصطفی درایتی، مؤسسه فرهنگی ـ پژوهشی الجواد، مشهد، مخطوط، صفحات ۴۷۷–۹۲۷.
- کتابخانه آیه الله **گلپایگانی**، فهرست نسخ خطی کتابخانه عمومی آیت الله العظمی گلپایگانی (قم)، **جلد اول**، الف – الف، صدرائی، حافظیان، به کوشش و ویرایش مصطفی درایتی، مؤسسه فرهنگی ـ پژوهشی الجواد، مشهد، مخطوط، صفحات ۵۷۳–۱؛ کتابخانه آیه الله گلپایگانی، فهرست نسخ خطی کتابخانه عمومی آیت الله العظمی گلپایگانی (قم)، **جلد دوم**، ب – ث، صدرائی، حافظیان، به کوشش و ویرایش مصطفی درایتی، مؤسسه فرهنگی ـ پژوهشی الجواد، مشهد، مخطوط، صفحات ۱۱۰۰–۵۷۵؛ کتابخانه آیه الله گلپایگانی، فهرست نسخ خطی کتابخانه عمومی آیت الله العظمی گلپایگانی (قم)، **جلد سوم**، ج – خ، صدرائی، حافظیان، به کوشش و ویرایش مصطفی درایتی، مؤسسه فرهنگی ـ پژوهشی الجواد، مشهد، مخطوط، صفحات ۱۷۸۲–۱۱۰۱؛ کتابخانه آیه الله گلپایگانی، فهرست نسخ خطی کتابخانه عمومی آیت الله العظمی گلپایگانی (قم)، **جلد چهارم**، د – س، صدرائی، حافظیان، به کوشش و ویرایش مصطفی درایتی، مؤسسه فرهنگی – پژوهشی الجواد، مشهد، مخطوط، صفحات –۱۷۸۳

۲۳۶۶؛ کتابخانه آیه الله گلپایگانی، فهرست نسخ خطی کتابخانه عمومی آیت الله العظمی گلپایگانی (قم)، **جلد پنجم**، ش – ع، صدرائی، حافظیان، به کوشش و ویرایش مصطفی درایتی، مؤسسه فرهنگی ـ پژوهشی الجواد، مشهد، مخطوط، صفحات ۲۹۶۶–۲۳۶۷؛ کتابخانه آیه الله گلپایگانی، فهرست نسخ خطی کتابخانه عمومی آیت الله العظمی گلپایگانی (قم)، **جلد ششم**، غ –م، صدرائی، حافظیان به کوشش و ویرایش مصطفی درایتی، مؤسسه فرهنگی ـ پژوهشی الجواد، مشهد، مخطوط، صفحات ۳۵۹۸–۲۹۶۷؛ کتابخانه آیه الله گلپایگانی، فهرست نسخ خطی کتابخانه عمومی آیت الله العظمی گلپایگانی (قم)، **جلد هفتم**، م – م، صدرائی، حافظیان به کوشش و ویرایش مصطفی درایتی، مؤسسه فرهنگی ـ پژوهشی الجواد، مشهد، مخطوط، صفحات ۴۲۷۷–۳۵۹۹؛ کتابخانه آیه الله گلپایگانی، فهرست نسخ خطی کتابخانه عمومی آیت الله العظمی گلپایگانی (قم)، **جلد هشتم**، م –ی، صدرائی، حافظیان به کوشش و ویرایش مصطفی درایتی، مؤسسه فرهنگی ـ پژوهشی الجواد، مشهد، مخطوط، صفحات ۴۹۵۵–۴۲۷۹.

قوچان

- مدرسه **عوضیه**، فهرست نسخ خطی مدرسه عوضیه، رمضانعلی انتظاری، به کوشش و ویرایش مصطفی درایتی، مؤسسه فرهنگی ـ پژوهشی الجواد، مشهد، مخطوط.
- کتابخانه حضرت **سلطان ابراهیم**، فهرست حضرت سلطان ابراهیم، رمضانعلی انتظاری، به کوشش و ویرایش مصطفی درایتی، مؤسسه فرهنگی ـ پژوهشی الجواد، مشهد، مخطوط.

کاشان

- کتابخانه **مجتهدالزمان** بیدگلی کاشان، فهرست نسخه‌های خطی و اسناد کتابخانه مجتهدالزمان بیدگلی، (بیدگل – ایران)، سید صادق حسینی اشکوری، مجمع ذخائر اسلامی، قم، ۱۳۸۵، ۲۷۰ ص.
- کتابخانه **آثار ملی** کاشان، نسخه‌های خطی، دفتر چهارم، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه و ایرج افشار، محمد تقی دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۴، صفحات ۳۵۸–۳۵۵.
- کتابخانه سید **ابوالرضا** کاشان، نسخه‌های خطی، دفتر چهارم، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه و ایرج افشار، محمد تقی دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۴، صفحه ۳۵۵.
- کتابخانه **امیر کبیر**، نسخه‌های خطی، دفتر چهارم، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه و ایرج افشار، محمد تقی دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۴، صفحات ۳۵۵–۳۵۴.
- کتابخانه مزار **افضل الدین** کاشانی، نسخه‌های خطی، دفتر چهارم، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه و ایرج افشار، محمد تقی دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۴، صفحه ۳۵۴.
- کتابخانه **آیه الله رضوی**، نسخه‌های خطی، دفتر هفتم، نشریه کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد دانشگاه تهران، زیر

نظر محمد تقی دانش پژوه و ایرج افشار، محمد تقی دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، **۱۳۵۳**، صفحات ۹۴-۲۹.

- کتابخانه **حسن عاطفی**، نسخه‌های خطی، **دفتر هفتم**، نشریه کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه و ایرج افشار، حسن عاطفی، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، **۱۳۵۳**، صفحات ۷۵۷-۷۲۱؛ کتابخانه حسن عاطفی، نسخه‌های خطی، **دفتر یازدهم و دوازدهم**، نشریه کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه و اسماعیل حاکی، حسن عاطفی، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، **۱۳۶۲**، صفحات ۹۵۵-۹۵۱.
- **بهیا عباس**، میراث اسلامی ایران، دفتر پنجم، ایرج افشار، کتابخانه آیه الله العظمی مرعشی نجفی(ره)، قم، ۱۳۷۶، صفحه۶۱۳.
- نســخه‌های خطی **علامه فیض**، میراث اســلامی ایران، دفتر پنجم، ایرج افشار، کتابخانه آیه الله العظمی مرعشی نجفی(ره)، قم، ۱۳۷۶، صفحات ۶۲۰-۶۱۹.
- **افشین عاطفی**، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه افشین عاطفی (کاشان – ایران)، سید صادق حسینی اشکوری، مجمع ذخائر اسلامی، قم، ۱۳۸۵، ۱۴۰ ص.
- فرهنگ و **ارشاد اسلامی** کاشان، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه فرهنگ و ارشاد اسلامی (کاشان –ایران)، سید احمد حسینی اشکوری، مجمع ذخائر اسلامی، قم، ۱۳۸۱، ۱۲۰ ص.
- مدرسه **سلطانی** کاشان، فهرست نسخ خطی کاشان (۱)، (مدرسه سلطانی و مدرسه جعفری)، طیار مراغه ای، به کوشش و ویرایش مصطفی درایتی، مؤسسه فرهنگی ـ پژوهشی الجواد، مشهد، مخطوط، ۵۱۰ ص.
- مدرسه **جعفری** کاشان، فهرست نسخ خطی کاشان (۱)، (مدرسه سلطانی و مدرسه جعفری)، طیار مراغه ای، به کوشش و ویرایش مصطفی درایتی، مؤسسه فرهنگی ـ پژوهشی الجواد، مشهد، مخطوط، ۵۱۰ ص.
- مدرسه عزیز الله **امامت**، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه آیه الله عزیز الله امامت، طیار مراغه ای، مؤسسه فرهنگی ـ پژوهشی الجواد، مشهد، مخطوط.
- کتابخانه **میثم نمکی**، فهرست خصوصی میثم نمکی، طیار مراغه‌ای، مؤسسه فرهنگی ـ پژوهشی الجواد، مشهد، مخطوط.

کرمان

- نسخه‌های مهندس محمد حسین **اسلام پناه**، میراث اسلامی ایران، دفتر پنجم، ایرج افشار، کتابخانه آیه الله العظمی مرعشی نجفی(ره)، قم، ۱۳۷۶، صفحه ۶۲۲.

کرمانشاه

- کتابخانه آیه الله **جلیلی** کرمانشاه، فهرست کتب خطی کتابخانه آیه الله جلیلی (کرمانشاه)، محمد وفادار مرادی، سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مراکز اسناد آستان قدس رضوی، مشهد، ۱۳۸۳، ۳۷۲ ص.
- کتابخانه مدرسه **آیه الله بروجردی** کرمانشاه، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه مدرسه آیت الله بروجردی، سید احمد حسینی، مجمع ذخائر اسلامی، قم، ۱۳۸۰، ۱۳۸ ص.
- کتابخانه شخصی **میبدی** کرمانشاه، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه شخصی میبدی (کرمانشاه - ایران)، **دفتر اول**، سید احمد حسینی اشکوری، مجمع ذخائر اسلامی، قم، ۱۳۸۴، ۲۲۲ ص؛ کتابخانه شخصی میبدی کرمانشاه، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه شخصی میبدی (کرمانشاه - ایران)، **دفتر دوم**، سید احمد حسینی اشکوری، مجمع ذخائر اسلامی، قم، ۱۳۸۵، ۲۰۰ص.
- کتابخانه **خاندان میبدی** کرمانشاه، فهرست نسخه‌های خطی خاندان میبدی(کرمانشاه - ایران)، دفتر اول، سید احمد حسینی اشکوری، مجمع ذخائر اسلامی، قم، ۱۳۸۱، ۲۲۳ ص.
- کتابخانه **فیض مهدوی**، مجله تراثنا، سید احمد حسینی اشکوری، شماره‌های ۲۵-۲۲.
- کتابخانه سید مرتضی **نجومی**، دلیل المخطوطات، جلد اول، سید احمد حسینی، چاپخانه علمی، قم، ۱۳۹۷ق، صفحات ۲۹۵-۲۱۴.

گلپایگان

- کتابخانه حجه الاسلام **گلپایگانی**، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه‌های گلپایگان (گلپایگان - ایران)، سید جعفر حسینی اشکوری، مجمع ذخائر اسلامی، قم، ۱۳۸۱، صفحات ۱۱۴-۱۱.
- کتابخانه سید محمد حسن **امام جمعه**، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه‌های گلپایگان (گلپایگان - ایران)، سید جعفر حسینی اشکوری، مجمع ذخائر اسلامی، قم، ۱۳۸۱، صفحات ۱۸۱-۱۱۵.
- کتابخانه **مسجد جامع** گلپایگان، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه‌های گلپایگان (گلپایگان - ایران)، سید جعفر حسینی اشکوری، مجمع ذخائر اسلامی، قم، ۱۳۸۱، صفحات ۲۰۵-۱۸۳.
- کتابخانه حاج آقا **رضا شهیدی**، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه‌های گلپایگان (گلپایگان - ایران)، سید جعفر حسینی اشکوری، مجمع ذخائر اسلامی، قم، ۱۳۸۱، صفحات ۲۱۲-۲۰۷.

مراغه

- کتابخانه **عمومی** مراغه، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه عمومی مراغه، محمود طیار مراغی، انتشارات آل علی، قم، ۱۳۷۹، ۳۱۲ ص.
- کتابخانه **مسجد جامع** مراغه، فهرست کتابخانه مسجد جامع مراغه، طیار مراغه‌ای، به کوشش و ویرایش مصطفی

درایتی، مؤسسه فرهنگی ـ پژوهشی الجواد، مشهد، مخطوط.

- مســجد **شیخ بابا** مراغه، فهرست مسجد شــیخ بابا مراغه، طیار مراغه ای، به کوشش و ویرایش مصطفی درایتی، مؤسسه فرهنگی ـ پژوهشی الجواد، مشهد، مخطوط.

مشــهد

- شــیخ **علی حیدر** (مکتبه)، فهرست مخطوطات مکتبه خطیب شیخ علی حیدر مؤید نسخ عربی، الخاصه فی قم المقدســه، **الجزء الاول**، المخطوطات العربیه، ۵۰۰–۱، محمد باقر انصاری، مؤسسه الهادی، بیروت، ۱۴۲۰، ۴۵۶ ص؛ شیخ علی حیدر (مکتبه)، فهرست مخطوطات مکتبه خطیب شیخ علی حیدر مؤید نسخ عربی، الخاصه فی قم المقدسه، **الجزء الثانی**، المخطوطات العربیه، ۸۹۳–۵۰۱، محمد باقر انصاری، مؤسسه الهادی، بیروت، ۱۴۲۰، ۳۵۲ ص؛ شیخ علی حیدر (مکتبه)، فهرست مخطوطات مکتبه خطیب شیخ علی حیدر مؤید نسخ عربی، الخاصه فی قم المقدسه، **الجزء الثالث**، المخطوطات العربیه، ۱۵۰۴–۱۰۰۱، محمد باقر انصاری، مؤسسه الهادی، بیروت، ۱۴۲۰، ۶۶۴ ص.
- کتابخانه مرکزی **آستان‌قدس**، فهرست هزار و پانصد نسخه خطی، اهدائی رهبر معظم انقلاب، حضرت آیه الله خامنه‌ای به کتابخانه آستان قدس رضوی، رضا استادی، آستانقدس رضوی، قم، ۱۳۷۳، ۴۷۲ ص؛
- کتابخانه مرکزی آســتانقدس، فهرست **الفبائی** کتب خطی کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی، استدراک و پیوست: محمد وفادار مرادی، محمد آصف فکرت، آستانقدس رضوی، مشهد، ۱۳۶۹، ۹۴۸ ص، تنها نسخه‌هایی که در فهرســت آستان‌قدس نیامده است؛ کتابخانه مرکزی آستان‌قدس، فهرست کتب خطی کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی، **جلد اول**، چاپ دوم، سید علی اردلان جوان، کتابخانه مرکزی آستان‌قدس رضوی، مشهد، ۱۳۵۶، ۷۴۷ ص؛ کتابخانه مرکزی آستان‌قدس، فهرست کتب خطی کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی، **جلد دوم**، آستان‌قدس رضوی، مشهد؛ کتابخانه مرکزی آستان‌قدس، فهرست کتب خطی کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی، **جلد سوم**، آستان‌قدس رضوی، مشهد؛ کتابخانه مرکزی آستان‌قدس، فهرست کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی، **جلد چهارم**، حکمت – کلام – فلسفه – منطق از ص ۳۶۶، تفسیر خطی – تفسیر چاپی، آستان‌قدس رضوی، مشهد، بی تا، ۵۰۵ ص؛ کتابخانه مرکزی آستان‌قدس، فهرست کتب خطی کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی، **جلد پنجم**، چاپ دوم، (فقه و اخبار)، تحقیق و بازنگاری از: ســید محمد رضا رضا پور، مهدی ولایی، آستان‌قدس رضوی، مشهد، ۱۳۷۹، ۷۵۶ ص؛ کتابخانه مرکزی آستان‌قدس، فهرست کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی، **جلد ششم**، اصول فقد – ادعیه و مزار – اخلاق – رجال – انســاب و درایه، آستان‌قدس رضوی، مشهد، بی تا، ۶۸۷ ص؛ کتابخانه مرکزی آستان‌قدس، فهرست کتب خطی کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی، **جلد هفتم**، احمد گلچین معانی، آستان‌قدس رضوی، مشهد، ۱۳۴۶، ۱۰۱۵ ص، در دو جلد است؛ کتابخانه مرکزی آستان‌قدس، فهرست کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی، **جلد هشتم**، احمد گلچین معانی، آستان‌قدس رضوی،

مشهد، ۱۳۵۰، ۴۸۳ ص؛ کتابخانه مرکزی آستان‌قدس، فهرست کتب خطی کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی، **جلد نهم**، مایل هروی –علی اردلان، آستان‌قدس رضوی، مشهد، ۱۳۶۱، ۴۲۰ ص؛ کتابخانه مرکزی آستان‌قدس، فهرست کتب خطی کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی، **جلد دهم**، غلامعلی عرفانیان، آستان‌قدس رضوی، مشهد، ۱۳۶۲، ۳۱۵ ص؛ کتابخانه مرکزی آستان‌قدس، فهرست کتب خطی کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی، **جلد یازدهم**، مهدی ولائی، آستان‌قدس رضوی، مشهد، ۱۳۶۴، ۷۳۲ ص؛ کتابخانه مرکزی آستان‌قدس، فهرست کتب خطی کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی، **جلد دوازدهم**، غلامعلی عرفانیان، آستان‌قدس رضوی، مشهد، ۱۳۷۰، ۵۷۶ ص؛ کتابخانه مرکزی آستان‌قدس، فهرست کتب خطی کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی، **جلد سیزدهم**، لغت، احمد گلچین معانی – غلامعلی عرفانیان، آستان‌قدس رضوی، مشهد، ۱۳۷۲، ۲۴۱ ص؛ کتابخانه مرکزی آستان‌قدس، فهرست کتب خطی کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی، **جلد چهاردهم**، موضوع: اخبار، براتعلی غلامی مقدم، آستان‌قدس رضوی، مشهد، ۱۳۷۶، ۶۶۹ ص؛ کتابخانه مرکزی آستان‌قدس، فهرست کتب خطی کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد آستان قدس رضوی، **جلد پانزدهم**، موضوع: ادعیه، محمد وفادار مرادی، آستان‌قدس رضوی، مشهد، ۱۳۷۶، ۵۹۱ ص؛ کتابخانه مرکزی آستان قدس، فهرست کتب خطی کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد آستان قدس رضوی، **جلد شانزدهم**، موضوع: اصول فقه، محمد وفادار مرادی، آستان قدس رضوی، مشهد، ۱۳۸۰، ۵۶۹ ص؛ کتابخانه مرکزی آستان قدس، فهرست کتب خطی کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد آستان قدس رضوی، **جلد هفدهم**، موضوع: ادبیات، محمدرضا فاضل هاشمی، آستان قدس رضوی، مشهد، ۱۳۸۰، ۶۳۲ ص؛ کتابخانه مرکزی آستان قدس، فهرست کتب خطی کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد آستان قدس رضوی، **جلد هجدهم**، موضوع: ریاضیات، مهدی ولائی، آستان قدس رضوی، مشهد، ۱۳۸۰، ۱۹۴ ص؛ کتابخانه مرکزی آستان قدس، فهرست کتب خطی کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد آستان قدس رضوی، **جلد نوزدهم**، موضوع: طب، غلامعلی عرفانیان، آستان قدس رضوی، مشهد، ۱۳۸۰، ۷۴۷ ص؛ کتابخانه مرکزی آستان قدس، فهرست کتب خطی کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد آستان قدس رضوی، **جلد بیستم**، موضوع: کتب فقهی چاپ نشده، براتعلی غلامی مقدم، آستان قدس رضوی، مشهد، ۱۳۷۹، ۶۲۳ ص؛ کتابخانه مرکزی آستان قدس، فهرست کتب خطی کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد آستان قدس رضوی، **جلد بیست و یکم**، موضوع فقه، براتعلی غلامی مقدم، آستان قدس رضوی، مشهد، ۱۳۸۱، ۱۷۱۷ ص، در دو جلد است؛ کتابخانه مرکزی آستان قدس، فهرست کتب خطی کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی، **جلد بیست و دوم**، موضوع: تفسیر، براتعلی غلامی مقدم، آستان قدس رضوی، مشهد، ۱۳۸۴، ۴۹۶ ص؛ کتابخانه مرکزی آستان قدس، فهرست کتب خطی کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی، **جلد بیست و سوم**، موضوع: تجوید و قرائت، محمد وفادار مرادی، آستان قدس رضوی، مشهد، ۱۳۸۴، ۲۳۷ ص؛ کتابخانه مرکزی آستان قدس، فهرست کتب خطی کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی، **جلد بیست و چهارم**، موضوع: منطق، براتعلی غلامی مقدم، آستان قدس رضوی، مشهد، ۱۳۸۳، ۲۸۷ ص؛ کتابخانه

مرکزی آستان قدس، فهرست کتب خطی کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی، **جلد بیست و پنجم**، موضوع: معانی و بیان، براتعلی غلامی مقدم، آستان قدس رضوی، مشهد، ۱۳۸۳، ۲۳۷ ص؛ کتابخانه مرکزی آستان قدس، فهرست کتب خطی کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی، **جلد بیست و ششم**، موضوع: اخبار، براتعلی غلامی مقدم، آستان قدس رضوی، مشهد، ۱۳۸۶، ۷۴۳ ص؛ کتابخانه مرکزی آستان قدس، فهرست کتب خطی کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی، **جلد بیست و هفتم**، موضوع: اجازات، رجال، درایه الحدیث، براتعلی غلامی مقدم، آستان قدس رضوی، مشهد، ۱۳۸۷، ۳۶۰ ص

- دانشکده **الهیات** مشهد، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه دانشکده الهیات و علوم انسانی دانشگاه فردوسی، **جلد اول**، محمود فاضل، مؤسسه چاپ و انتشارات و گرافیک دانشگاه فردوسی، مشهد، ۱۳۵۳، ۶۷۶ ص؛ دانشکده الهیات مشهد، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه دانشکده الهیات و معارف اسلامی مشهد، **جلد دوم**، محمود فاضل، مرکز نشر دانشگاهی، تهران، ۱۳۶۱، ۷۲۰ ص؛ دانشکده الهیات مشهد، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه دانشکده الهیات و معارف اسلامی مشهد، **جلد سوم**، محمود فاضل، مرکز نشر دانشگاهی، تهران، ۱۳۶۱، صفحات ۱۳۵۸-۸۲۱
- دانشکده **ادبیات** مشهد، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه دانشکده الهیات و علوم انسانی دانشگاه فردوسی، محمود فاضل، انتشارات دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه فردوسی، مشهد، ۱۳۵۴، ۲۹۴ ص.
- کتابخانه عمومی مسجد جامع **گوهرشاد**، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه جامع گوهرشاد مشهد، **جلد اول**، محمود فاضل، کتابخانه جامع گوهرشاد، مشهد، ۱۳۶۳، ۴۹۶ ص؛ کتابخانه عمومی مسجد جامع گوهرشاد، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه جامع گوهرشاد مشهد، **جلد دوم**، محمود فاضل، کتابخانه جامع گوهرشاد، مشهد، ۱۳۶۵، صفحات ۱۰۷۸-۵۰۵؛ کتابخانه عمومی مسجد جامع گوهرشاد، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه جامع گوهرشاد مشهد، **جلد سوم**، محمود فاضل، کتابخانه جامع گوهرشاد، مشهد، ۱۳۶۷، صفحات ۱۸۳۸-۱۰۸۸؛ کتابخانه عمومی مسجد جامع گوهرشاد، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه جامع گوهرشاد مشهد، **جلد چهارم**، محمود فاضل، کتابخانه جامع گوهرشاد، مشهد، ۱۳۷۱، صفحات ۲۲۶۸-۱۸۴۳، **جلد پنجم**، براتعلی غلامی مقدم، سازمان کتابخانه ها و موزه ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی، مشهد، ۱۳۸۷، ۹۲۷ص؛ کتابخانه جامع گوهرشاد، فهرست نسخه‌های خطی چهار کتابخانه مشهد (مدرسه سلیمانیه، مدرسه میرزا جعفر، کتابخانه فرهنگ، جامع گوهر شاد)، مدیر شانه چی، عبدالله نورانی، تقی بینش زیر نظر: محمد تقی دانش پژوه، انتشارات فرهنگ ایران زمین، تهران، ۱۳۵۱، صفحات ۴۳۵-۵۹.
- مدرسه **آیه الله خوئی**، فهرست نسخه‌های کتابخانه مدرسه آیت الله العظمی خوئی، سید احمد حسینی اشکوری، مجمع ذخائر اسلامی، قم، ۱۳۷۷، ۱۵۰ ص؛ اوراق عتیق، دفتر اول، به کوشش سید محمد حسین حکیم، نگارش عبدالله غفرانی، کتابخانه و موزه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی، تهران، ۱۳۸۹، صفحات ۲۴۱-۲۶۶؛

- کتابخانه عمومی **امام هادی،** فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه عمومی امام هادی(ع)، مشهد مقدس -ایران، سید احمد حسینی اشکوری، مجمع ذخائر اسلامی، قم، ۱۳۷۷، ۱۰۰ ص.
- کتابخانه **فرهنگ و هنر** مشــهد، فهرســت کتب خطی کتابخانه عمومی فرهنگ و هنر مشهد، فارسی - عربی، رمضانعلی شاکری، فرهنگ و هنر خراسان، مشهد، ۱۳۴۸، ۱۲۷ ص.
- مدرسه **فاضلیه** مشهد، فهرست کتب کتابخانه مدرسه فاضلیه، اوکتائی، آستان قدس رضوی، مشهد، ۱۳۰۹، ۲۶۵ ص، در فهرست نواب آستان قدس آمده.
- کتابخانه مدرسه **سلیمانیه** (سلیمان خان)، فهرست نسخه‌های خطی چهار کتابخانه مشهد (مدرسه سلیمانیه، مدرسه میرزا جعفر، کتابخانه فرهنگ، جامع گوهر شاد)، مدیر شانه چی، عبدالله نورانی، تقی بینش زیر نظر: محمد تقی دانش پژوه، انتشارات فرهنگ ایران زمین، تهران، ۱۳۵۱، صفحات ۲۴-۱.
- کتابخانه مدرسه **میرزا جعفر،** فهرست نسخه‌های خطی چهار کتابخانه مشهد (مدرسه سلیمانیه، مدرسه میرزا جعفر، کتابخانه فرهنگ، جامع گوهر شاد)، مدیر شانه چی، عبدالله نورانی، تقی بینش زیر نظر: محمد تقی دانش پژوه، انتشارات فرهنگ ایران زمین، تهران، ۱۳۵۱، صفحات ۴۳-۲۶.
- کتابخانه مدرسه **نواب،** مجموعه فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه‌های شهرستانهای ایران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه، جلد دوم، فهرست نسخه‌های خطی. دو کتابخانه مشهد (مدرسه نواب - آستان قدس)، مدیر شانه چی، عبدالله نورانی، انتشارات ایران زمین، تهران، ۱۳۵۱، صفحات ۵۶۲-۴۳۹؛ **مدرسه علمیه عالی نواب،** محمود یزدی مطلق (فاضل)، عروج اندیشه، مشهد مقدس، ۱۳۸۸، ۶۳۹ص.
- فهرست نسخه‌های خطی مدرسه **خیرات خان** مشهد، مجموعه فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه‌های شهرستانهای ایران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه‌های رشت و همدان، کتابخنه جمعیت نشر فرهنگ رشت- کتابخانه غرب مدرسه آخوند همدان و چند مجموعه خصوصی همدان، محمود فاضل، انتشارات ایران زمین، تهران، ۱۳۵۳، صفحات ۱۷۹۵-۱۷۱۸.
- کتابخانه سید علی اصغر **اصغرزاده،** نسخه‌های خطی، **دفتر پنجم،** نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه و ایرج افشار، اصغر اصغر زاده، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۷، صفحات ۶۱۷-۶۱۳؛ نسخه‌های خطی مجموعه اصغرزاده، نسخه‌های خطی، **دفتر هفتم،** نشریه کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه و ایراج افشــار، اصغر اصغرزاده، انتشــارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۵۳، صفحات ۷۷۱-۷۶۹.
- کتابخانه آقای کاظم **مدیر شانه چی،** نسخه‌های خطی، دفتر پنجم، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه و ایرج افشار، کاظم مدیر شانه چی، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۷، صفحات ۶۱۱-۵۸۴.

- کتابخانه عبدالمجید **مولوی،** نسخه‌های خطی، دفتر پنجم، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه و ایرج افشار، مهدی ولائی، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، **۱۳۴۷، صفحات ۱۰۷–۸.**
- نسخه‌های خطی **محمود فاضل،** نسخه‌های خطی، دفتر هفتم، نشریه کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه و ایراج افشــار، محمود فاضل، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، **۱۳۵۳،** صفحات ۷۵۹–۷۷۱.
- نسخه‌های خطی مدرسه **عباسقلی خان،** نسخه‌های خطی، دفتر هفتم، نشریه کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه و ایراج افشــار، محمود فاضل، انتشــارات دانشگاه تهران، تهران، **۱۳۵۳،** صفحات ۷۶۸–۷۶۶.
- نسخه‌های خطی مدرسه **حاج حسن،** نسخه‌های خطی، دفتر هفتم، نشریه کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه و ایراج افشــار، محمود فاضل، انتشــارات دانشگاه تهران، تهران، **۱۳۵۳،** صفحات ۷۶۴–۷۶۳.
- مدرسه **باقریه،** مجله تراثنا، محمود فاضل، شماره‌های ۲۵–۲۲.
- کتابخانه **رجائی** معزی، مجله تراثنا، سید احمد حسینی، شماره‌های ۲۵–۲۲.
- کتابخانه **مرتضوی،** مخطوطات مکتبه المرتضوی (مشهد –ایران)، سید احمد حسینی، مجمع ذخائر اسلامی، قم، ۱۴۲۴، ۴۸ ص.
- معرفی نســخه‌های خطی کتابخانه شــخصی حاج آقا **حیدری،** مجله اندیشه حوزه (فصلنامه فرهنگی، سیاسی، اجتماعی)، سال۲شماره۷، دکتر محمود یزدی مطلق(فاضل)، مشهد، **۱۳۷۵،** صاحب امتیاز:دانشگاه علوم اسلامی رضوی.
- کتابخانه **فرهنگ،** فهرست نسخه‌های خطی چهار کتابخانه مشهد (مدرسه سلیمانیه، مدرسه میرزا جعفر، کتابخانه فرهنگ، جامع گوهر شاد)، مدیر شانه چی، عبدالله نورانی، تقی بینش زیر نظر: محمد تقی دانش پژوه، انتشارات فرهنگ ایران زمین، تهران، ۱۳۵۱، صفحات ۵۵–۴۵.
- مخطوطات مکتبه **الامام الهادی** (مشهد –ایران)، سید احمد حسینی، مجمع ذخائر اسلامی، قم، ۱۴۲۴ ق، ۶۲ ص.
- مخطوطات مکتبه **المیبدی** (مشهد –ایران)، سید احمد حسینی، مجمع ذخائر اسلامی، قم، ق۱۴۲۴، ۵۴ ص.
- فهرســت نســخه های خطی **اهدائی حضرت آیت الله العظمی خامنه ای، جلد اول**: علوم قرآنی، زیر نظر اداره مخطوطات، دکتر سیدعلی اردلان جوان –سید محمدرضا فاضل هاشمی، نگارش: براتعلی غلامی مقدم –حسین قاسمیان–نادر علیزاده؛ سازمان کتابخانه ها و موزه ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی، مشهد، ۱۳۸۹، ۴۴۴ص؛ **جلد دوم**: اخبار ۱، زیر نظر اداره مخطوطات، ابوالفضل حافظیان – سید محمدرضا فاضل هاشمی، نگارش: براتعلی غلامی مقدم –نادر علیزاده – علی علیزاده؛ سازمان کتابخانه ها و موزه ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی، مشهد،

۱۳۸۹،صفحات ۴۷۵-۱؛ **جلد دوم**: اخبار۲، زیر نظر اداره مخطوطات، سید محمدرضا فاضل هاشمی، نگارش: محمد حسن نوری نیا - نادر علیزاده - حسین خبازیان؛ سازمان کتابخانه ها و موزه ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی، مشهد، ۱۳۸۹،صفحات ۹۴۰-۴۸۸؛ **جلد سوم**: فقه۱، زیر نظر اداره مخطوطات، محمد وفادار مرادی-سید محمدرضا فاضل هاشمی، نگارش: براتعلی غلامی مقدم -حسین قاسمیان-علی علیزاده -حسین خبازیان -محمد حسن نوری نیا؛ سازمان کتابخانه ها و موزه ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی، مشهد، ۱۳۸۷، صفحات ۴۴۰-۱؛ **جلد سوم**: فقه۲، زیر نظر اداره مخطوطات، محمد وفادار مرادی-سید محمدرضا فاضل هاشمی، نگارش: براتعلی غلامی مقدم - حسین خبازیان - محمد حسن نوری نیا؛ سازمان کتابخانه ها و موزه ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی، مشهد، ۱۳۸۸، صفحات ۸۷۹-۴۴۶؛ **جلد هشتم**: درایه، رجال، تراجم، تاریخ، داستان، کتابشناسی، زیر نظر اداره مخطوطات، نگارش: سید محمد حسین حکیم - ابوالفضل حافظیان؛ سازمان کتابخانه ها و موزه ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی، مشهد، ۱۳۸۹، ۶۰۰ص؛

میبد

- مخطوطات و اسناد میبد، مخطوطات و اسناد میبد (میبد - ایران)، سید صادق حسینی اشکوری با همکاری رحیم قاسمی، مجمع ذخائر اسلامی، قم، ۱۳۸۶، ۲۷۸ ص.

همدان

- **دانشگاه بوعلی** همدان، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه دانشگاه بوعلی (همدان -ایران)، احمد حسینی اشکوری، مجمع ذخائر اسلامی، قم، ۱۳۸۴، ۲۲۲ ص.
- کتابخانه غرب **مدرسه آخوند** همدان، مجموعه فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه‌های شهرستانهای ایران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه‌های رشت و همدان، کتابخنه جمعیت نشر فرهنگ رشت- کتابخانه غرب مدرسه آخوند همدان و چند مجموعه خصوصی همدان، جواد مقصود، انتشارات ایران زمین، تهران، ۱۳۵۳، صفحات ۱۶۱۸-۱۲۴۱.
- کتابخانه خصوصی **بحر الفضائل**، مجموعه فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه‌های شهرستانهای ایران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه‌های رشت و همدان، کتابخنه جمعیت نشر فرهنگ رشت- کتابخانه غرب مدرسه آخوند همدان و چند مجموعه خصوصی همدان، پرویز اذکانی، انتشارات ایران زمین، تهران، ۱۳۵۳، صفحات ۱۶۷۱-۱۶۶۳؛ کتابخانه بحر الفضائل، نسخه‌های خطی، **دفتر پنجم**، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی روشن و ایرج افشار، محمد تقی دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۷، صفحه ۳۷۰.
- کتابخانه حبیب **جواهری**، مجموعه فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه‌های شهرستانهای ایران، زیر نظر محمد تقی

دانش پژوه، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه‌های رشت و همدان، کتابخنه جمعیت نشر فرهنگ رشت- کتابخانه غرب مدرسه آخوند همدان و چند مجموعه خصوصی همدان، پرویز اذکائی، انتشارات ایران زمین، تهران، **۱۳۵۳**، صفحات ۱۶۸۵-۱۶۷۳.

- کتابخانه آقای **رضا همراه**، مجموعه فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه‌های شهرستانهای ایران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه‌های رشت و همدان، کتابخنه جمعیت نشر فرهنگ رشت- کتابخانه غرب مدرسه آخوند همدان و چند مجموعه خصوصی همدان، پرویز اذکائی، انتشارات ایران زمین، تهران، **۱۳۵۳**، صفحات ۱۷۰۱-۱۶۸۷.
- صدیقه **حیدریان**، مجموعه فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه‌های شهرستانهای ایران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه‌های رشت و همدان، کتابخنه جمعیت نشر فرهنگ رشت- کتابخانه غرب مدرسه آخوند همدان و چند مجموعه خصوصی همدان، محمد روشن، انتشارات فرهنگ ایران زمین، تهران، ۱۳۵۵، صفحات ۱۷۱۶-۱۷۰۳.
- **عباس زند**، مجموعه فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه‌های شهرستانهای ایران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه‌های رشت و همدان، کتابخنه جمعیت نشر فرهنگ رشت- کتابخانه غرب مدرسه آخوند همدان و چند مجموعه خصوصی همدان، محمد روشن، جواد مقصود، پرویز اذکائی، انتشارات فرهنگ ایران زمین، تهران، **۱۳۵۳**، صفحات ۱۷۱۶-۱۷۰۳.
- امیر **ساسان دهگان**، مجموعه فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه‌های شهرستانهای ایران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه‌های رشت و همدان، کتابخنه جمعیت نشر فرهنگ رشت- کتابخانه غرب مدرسه آخوند همدان و چند مجموعه خصوصی همدان، محمد روشن، جواد مقصود، پرویز اذکائی، انتشارات فرهنگ ایران زمین، تهران، **۱۳۵۳**، صفحات ۱۷۱۶-۱۷۰۳.
- **حمید سیر لو**، مجموعه فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه‌های شهرستانهای ایران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه‌های رشت و همدان، کتابخنه جمعیت نشر فرهنگ رشت- کتابخانه غرب مدرسه آخوند همدان و چند مجموعه خصوصی همدان، محمد روشن، جواد مقصود، پرویز اذکائی، انتشارات فرهنگ ایران زمین، تهران، **۱۳۵۳**، صفحات ۱۷۱۶-۱۷۰۳.
- **کتابخانه خرد**، مجموعه فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه‌های شهرستانهای ایران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه‌های رشت و همدان، کتابخانه جمعیت نشر فرهنگ رشت- کتابخانه غرب مدرسه آخوند همدان و چند مجموعه خصوصی همدان، محمد روشن، جواد مقصود، پرویز اذکائی، انتشارات فرهنگ ایران زمین، تهران، **۱۳۵۳**، صفحات ۱۷۱۶-۱۷۰۳.
- **علی اکبر مجیدی**، مجموعه فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه‌های شهرستانهای ایران، زیر نظر محمد تقی دانش

پژوه، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه‌های رشت و همدان، کتابخنه جمعیت نشر فرهنگ رشت- کتابخانه غرب مدرسه آخوند همدان و چند مجموعه خصوصی همدان، محمد روشن، جواد مقصود، پرویز اذکائی، انتشارات فرهنگ ایران زمین، تهران، ۱۳۵۳، صفحات ۱۷۱۶-۱۷۰۳.

- **فروزان مهر**، مجموعه فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه‌های شهرستانهای ایران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه، فهرســت نسخه‌های خطی کتابخانه‌های رشت و همدان، کتابخانه جمعیت نشر فرهنگ رشت- کتابخانه غرب مدرسه آخوند همدان و چند مجموعه خصوصی همدان، محمد روشن، جواد مقصود، پرویز اذکائی، انتشارات فرهنگ ایران زمین، تهران، ۱۳۵۳، صفحات ۱۷۱۶-۱۷۰۳.
- **هادی مرتضوی**، مجموعه فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه‌های شهرستانهای ایران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه، فهرســت نسخه‌های خطی کتابخانه‌های رشت و همدان، کتابخانه جمعیت نشر فرهنگ رشت- کتابخانه غرب مدرسه آخوند همدان و چند مجموعه خصوصی همدان، محمد روشن، جواد مقصود، پرویز اذکائی، زیر نظر:محمد تقی روشن پژوه، انتشارات فرهنگ ایران زمین، تهران، ۱۳۵۳، صفحات ۱۷۱۶-۱۷۰۳.
- **آرامگاه بوعلی** همدان، نسخه‌های خطی، دفتر پنجم، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی روشن و ایرج افشار، محمد تقی دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۷، صفحات ۳۴۰-۳۲۷
- کتابخانه **اعتماد الدوله**، نسخه‌های خطی، دفتر پنجم، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی روشن و ایرج افشار، محمد تقی دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۷، صفحات ۳۴۶-۳۴۲
- کتابخانه **دبیرستان امیر کبیر**، نسخه‌های خطی، دفتر پنجم، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی روشن و ایرج افشار، محمد تقی دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۷، صفحات ۳۴۸-۳۴۷.
- کتابخانه **اوقاف**، نسخه‌های خطی، دفتر پنجم، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی روشن و ایرج افشار، محمد تقی دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۷، صفحه ۳۴۹.
- کتابخانه **مدرسه دامغانی**، نسخه‌های خطی، دفتر پنجم، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی روشن و ایرج افشار، محمد تقی دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۷، صفحه ۳۴۹.
- کتابخانه **مدرسه زنگنه**، نسخه‌های خطی، دفتر پنجم، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی روشن و ایرج افشار، محمد تقی دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۷، صفحات ۳۵۱-۳۵۰.
- کتابخانه **حاجی ایزدی**، نسخه‌های خطی، دفتر پنجم، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی روشن و ایرج افشار، محمد تقی دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۷، صفحات ۳۶۸-۳۶۶.
- کتابخانه **محمود ایزدی**، نسخه‌های خطی، دفتر پنجم، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی روشن و ایرج افشار، محمد تقی دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۷، صفحه ۳۶۹.
- کتابخانه **قاسم برنا**، نسخه‌های خطی، دفتر پنجم، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی روشن

و ایرج افشار، محمد تقی دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۷، صفحات ۳۸۰-۳۷۱.

- کتابخانه آقای حاج سید **نصرالله بنی صدر،** نسخه‌های خطی، دفتر پنجم، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی روشن و ایرج افشار، محمد تقی دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۷، صفحه ۳۸۰.
- کتابخانه حسن **پنبه چی،** نسخه‌های خطی، دفتر پنجم، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی روشن و ایرج افشار، محمد تقی دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۷، صفحه ۳۸۱.
- کتابخانه دکتر **جلالی،** نسخه‌های خطی، دفتر پنجم، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی روشن و ایرج افشار، محمد تقی دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۷، صفحه ۳۸۲.
- کتابخانه آقای **دامغانی،** نسخه‌های خطی، دفتر پنجم، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی روشن و ایرج افشار، محمد تقی دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۷، صفحات ۳۸۴-۳۸۳.
- کتابخانه **نجفی عرب زاده،** نسخه‌های خطی، دفتر پنجم، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی روشن و ایرج افشار، محمد تقی دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۷، صفحه ۳۸۵.
- کتابخانه آقای **کمالی،** نسخه‌های خطی، دفتر پنجم، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی روشن و ایرج افشار، محمد تقی دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۷، صفحات ۳۸۷-۳۸۵.
- کتابخانه تقی **یوسفی،** نسخه‌های خطی، دفتر پنجم، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی روشن و ایرج افشار، محمد تقی دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۷، صفحه ۳۸۷.

یـزد

- کتابخانه **وزیری،** فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه وزیری یزد، وابسته به کتابخانه آستان قدس رضوی، **جلد اول،** از شماره ۱ تا ۵۰۰، محمد شیروانی، چاپخانه تابان، تهران، ۱۳۵۰، ۴۳۶ ص؛ کتابخانه وزیری، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه وزیری یزد، وابسته به کتابخانه آستان قدس رضوی، **جلد دوم،** از شماره ۵۰۱ تا ۱۰۰۰، محمد شیروانی، چاپخانه تابان، تهران، بی تا، صفحات ۸۱۵-۴۳۷؛ کتابخانه وزیری، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه وزیری یزد، وابسته به کتابخانه آستان قدس رضوی، **جلد سوم،** از شماره ۱۰۰۰ تا ۲۰۰۰، محمد شیروانی، چاپخانه تابان، تهران، ۱۳۵۳، صفحات ۱۱۲۲-۸۱۷؛ کتابخانه وزیری، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه وزیری یزد، وابسته به کتابخانه آستان قدس رضوی، **جلد چهارم،** از شماره ۲۰۰۱ تا ۳۰۰۰، محمد شیروانی، به هزینه انجمن آثار ملی، تهران، ۱۳۵۵، صفحات ۱۵۰۰-۱۱۲۳؛ کتابخانه وزیری، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه وزیری یزد، وابسته به کتابخانه آستان قدس رضوی، **جلد پنجم،** از شماره ۳۰۰۱ تا ۳۹۵۰، محمد شیروانی، به هزینه انجمن آثار ملی، تهران، ۱۳۵۸، صفحات ۲۰۱۰-۱۵۰۱؛ کتابخانه **جامع کبیر** یزد، نسخه‌های خطی، **دفتر چهارم،** نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه و ایرج افشار، محمد تقی دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۴، صفحات ۴۱۶-۳۷۴.

- کتابخانه **سریزدی** (حظیره)، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه سریزدی (مسجد حظیره)، (یزد -ایران)، **دفتر اول**، ۴۰۰-۱، جعفر حسینی اشکوری، مجمع ذخائر اسلامی، قم، ۱۳۸۴، ۲۳۵ ص؛ کتابخانه سریزدی (حظیره)، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه سریزدی (مسجد حظیره)، (یزد -ایران)، **دفتر دوم**، جعفر حسینی اشکوری، مجمع ذخائر اسلامی، قم، ۱۳۸۴، ۱۴۰ ص .
- کتابخانه میرزا محمد **کاظمینی** یزد، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه میرزا محمد کاظمینی (یزد -ایران)، **دفتر اول**، جعفر حسینی اشکوری، مجمع ذخائر اسلامی، قم، ۱۳۸۳، ۲۸۴ ص؛ کتابخانه میرزا محمد کاظمینی یزد، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه میرزا محمد کاظمینی (یزد -ایران)، **دفتر دوم**، جعفر حسینی اشکوری، مجمع ذخائر اسلامی، قم، ۱۳۸۳، ۲۷۹ ص
- کتابخانه **صدوقی** یزد، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه صدوقی یزدی (یزد -ایران)، سیداحمد حسینی اشکوری، مجمع ذخائر اسلامی، قم، ۱۳۸۳، ۱۸۰ ص.
- کتابخانه **مدرسه خان** یزد، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه مدرسه خان (یزد -ایران)، سید احمد حسینی اشکوری، مجمع ذخائر اسلامی، قم، ۱۳۸۴، ۱۲۵ ص.
- کتابخانه شرف الدین **علی یزدی**، نسخه‌های خطی، دفتر چهارم، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه و ایرج افشار، محمد تقی دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۴، صفحه ۴۳۵.
- کتابخانه شیخ **علی علومی**، نسخه‌های خطی، دفتر چهارم، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه و ایرج افشار، محمد تقی دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۴، صفحات ۴۳۶-۴۵۰.
- کتابخانه میرزا حسن **محمود آبادی**، نسخه‌های خطی، دفتر چهارم، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه و ایرج افشار، محمد تقی دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۴، صفحات ۴۵۱-۴۵۸.
- کتابخانه سید ابوالفضل **سعیدی** یزد، نسخه‌های خطی، دفتر چهارم، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه و ایرج افشار، محمد تقی دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۴، صفحات ۴۵۹-۴۶۲.
- کتابخانه محمد علی **فرهمند**، نسخه‌های خطی، دفتر چهارم، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه و ایرج افشار، محمد تقی دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۴، صفحات ۴۶۳-۴۶۴.
- کتابخانه علی **اصغر خجسته**، نسخه‌های خطی، دفتر چهارم، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه و ایرج افشار، محمد تقی دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۴، صفحات ۴۶۵-

۴۶۶.

- کتابخانه محمد باقر **عجمین**، نسخه‌های خطی، دفتر چهارم، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه و ایرج افشار، محمد تقی دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۴، صفحه ۴۶۷.
- کتابخانه **جواد مدرسی** یزدی، نسخه‌های خطی، دفتر چهارم، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه و ایرج افشار، محمد تقی دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۴، صفحه ۴۶۸.
- کتابخانه آقای **آتشی**، نسخه‌های خطی، دفتر هفتم، نشریه مرکزی و مرکز اسناد دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه و ایرج افشار، سید احمد حسینی، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۵۳، صفحات ۷۰۹-۷۰۳.
- کتابخانه آقای **آصف پور**، نسخه‌های خطی، دفتر هفتم، نشریه مرکزی و مرکز اسناد دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه و ایرج افشار، سید احمد حسینی، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۵۳، صفحات ۷۱۱-۷۰۹.
- کتابخانه **محمود علومی**، نسخه‌های خطی، دفتر هفتم، نشریه مرکزی و مرکز اسناد دانشگاه تهران، زیر نظر محمد تقی دانش پژوه و ایرج افشار، سید احمد حسینی، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۵۳، صفحات ۷۱۳-۷۱۱.

برخی از مآخذ عمومی

- **الاعلام قاموس تراجم، لأشهر الرجال و النساء من العرب و المستعربین و المستشرقین**

المجلد الاول، (الآبری -اغناطیوس)، تألیف: خیر الدین الزرکلی، دار العلم للملایین، بیروت، لبنان، الطبعه السابعه، ۱۹۸۶م، ۳۳۶ص؛ **المجلد الثانی**، (افتخار -دنینیر)، تألیف: خیر الدین الزرکلی، دار العلم للملایین، بیروت، لبنان، الطبعه السابعه، ۱۹۸۶م، ۳۳۶ص؛ **المجلد الثالث**، (الدهان -عبدالسلام)، تألیف: خیر الدین الزرکلی، دار العلم للملایین، بیروت، لبنان، الطبعه السابعه، ۱۹۸۶م، ۳۵۵ص؛ **المجلد الرابع**، (عبدالسلام - علی)، تألیف: خیر الدین الزرکلی، دار العلم للملایین، بیروت، لبنان، الطبعه السابعه، ۱۹۸۶م، ۳۳۴ص؛ **المجلد الخامس**، (علی - محمد)، تألیف: خیر الدین الزرکلی، دار العلم للملایین، بیروت، لبنان، الطبعه السابعه، ۱۹۸۶م، ۳۳۶ص؛ **المجلد السادس**، (محمد - محمد)، تألیف: خیر الدین الزرکلی، دار العلم للملایین، بیروت، لبنان، الطبعه السابعه، ۱۹۸۶م، ۳۳۵ص؛ **المجلد السابع**، (محمد -نافع)، تألیف: خیر الدین الزرکلی، دار العلم للملایین، بیروت، لبنان، الطبعه السابعه، ۱۹۸۶م، ۳۵۲ص؛ **المجلد الثامن**، (نافع - یوهنس)، تألیف: خیر الدین الزرکلی، دار العلم للملایین، بیروت، لبنان، الطبعه السابعه، ۱۹۸۶م، ۲۶۵ص؛

- **احوال و آثار خواجه نصیرالدین طوسی**

تألیف: استاد محمد تقی مدرس رضوی، انتشارات اساطیر، چاپ اول، ۱۳۷۰، ۷۲۲ص؛

- **ایضاح المکنون فی الذیل علی کشف الظنون عن اسامی الکتب و القنون**

مجلد الاول، اسماعیل پاشا البغدادی، دار إحیاء التراث العربی، بیروت -لبنان، ۶۲۲ص؛ **مجلد الثانی**، اسماعیل پاشا البغدادی، دار احیاء

التراث العربی، بیروت -لبنان، ۷۳۱ص؛

- **تاریخ الادب العربی**

القسم الاول ۲-۱، ألفه بالألمانیه: کارل بروکلمان، الإشراف علی الترجمه العربیه: ا.د. محمود فهمی حجازی، الهیئه المصریه العامه للکتاب، ۱۹۹۳م، ۶۲۲ص؛ **القسم الثانی ٤-۳**، ألفه بالألمانیه: کارل بروکلمان، الإشراف علی الترجمه العربیه: ا.د. محمود فهمی حجازی، الهیئه المصریه العامه للکتاب، ۱۹۹۳م، ۷۹۲ص؛ **القسم الثالث ٦-٥**، ألفه بالألمانیه: کارل بروکلمان، الإشراف علی الترجمه العربیه: ا.د. محمود فهمی حجازی، الهیئه المصریه العامه للکتاب، ۱۹۹۳م، ۵۶۳ص؛ **القسم الرابع ۸-۷**، ألفه بالألمانیه: کارل بروکلمان، الإشراف علی الترجمه العربیه: ا.د. محمود فهمی حجازی، الهیئه المصریه العامه للکتاب، ۱۹۹۳م، ۴۵۰ص؛ **القسم الخامس ۹**، ألفه بالألمانیه: کارل بروکلمان، الإشراف علی الترجمه العربیه: ا.د. محمود فهمی حجازی، الهیئه المصریه العامه للکتاب، ۱۹۹۵م، ۴۰۶ص؛ **القسم السادس ۱۱-۱۰**، ألفه بالألمانیه: کارل بروکلمان، الإشـــراف علی الترجمه العربیه: ا.د. محمود فهمی حجازی، الهیئه المصریه العامه للکتاب، ۱۹۹۵م، ۶۹۹ص؛ **القسم السابع ۱۲**، ألفه بالألمانیه: کارل بروکلمان، الإشراف علی الترجمه العربیه: ا.د. محمود فهمی حجازی، الهیئه المصریه العامه للکتاب، ۱۹۹۵م، ۵۶۲ص؛ **القسم الثامن ۱۳-۱۲أ (عصر العثمانی)**، ألفه بالألمانیه: کارل بروکلمان، الإشراف علی الترجمه العربیه: ا.د. محمود فهمی حجازی، الهیئه المصریه العامه للکتاب، ۱۹۹۵م، ۴۱۹ص؛ **القسـم التاسـع ۱۳ب-١٤ (عصر العثمانی)**، ألفه بالألمانیه: کارل بروکلمان، الإشراف علی الترجمه العربیه: ا.د. محمود فهمی حجازی، الهیئه المصریه العامه للکتاب، ۱۹۹۵م، ۵۷۳ص؛ **القسـم العاشـر ۱۵**، ألفه بالألمانیه: کارل بروکلمان، الإشراف علی الترجمه العربیه: ا.د. محمود فهمی حجازی، الهیئه المصریه العامه للکتاب، ۱۹۹۹م، ۳۱۲ص؛

- **تاریخ نگارش های عربی**

جلد اول، (قرآن، حدیث، تاریخ، فقه، عقاید، تصوف)، تألیف: فؤاد سزگین، ترجمه، تدوین و آماده سازی: مؤسسه نشر فهرستگان، به اهتمام: خانه کتاب، سازمان چاپ و انتشارات وزارت فرهنگ وارشاد اسلامی، تهران، چاپ دوم، بهار ۱۳۸۶، ۱۰۳۶ص؛ **جلد دوم**، (شعر)، تألیف: فؤاد سزگین، ترجمه، تدوین و آماده سازی: مؤسسه نشر فهرستگان، زیرنظر: خانه کتاب، به اهتمام: احمدرضا رحیمی ریسه، سازمان چاپ و انتشارات وزارت فرهنگ وارشاد اسلامی، تهران، چاپ دوم، تابستان ۱۳۸۶، ۹۹۵ص؛ **جلد سوم**، (پزشکی، داروسازی، جانورشناسی، دام پزشکی)، تألیف: فؤاد سزگین، ترجمه، تدوین و آماده سازی: مؤسسه نشر فهرستگان، به اهتمام: خانه کتاب، ســـازمان چاپ و انتشارات وزارت فرهنگ وارشاد اســـلامی، تهران، چاپ دوم، بهار ۱۳۸۶، ۵۳۲ص؛ **جلد چهارم**، (کیمیا، شیمی، گیاه شناسی، کشاورزی)، تألیف: فؤاد سزگین، ترجمه، تدوین و آماده سازی: مؤسسه نشر فهرستگان، به اهتمام: خانه کتاب، سازمان چاپ و انتشارات وزارت فرهنگ وارشاد اسلامی، تهران، چاپ دوم، بهار ۱۳۸۶، ۴۲۲ص؛

● **الذریعه الی تصانیف الشیعه**

الجــزء الاول، (آب حیات – ازهاق الباطل)، علامه شــیخ آقا بزرگ طهرانی، دارالأضواء، بیروت، الطبعــه الثالثه ۱۴۰۳ه–۱۹۸۳م، ۵۳۶ص؛ **الجزء الثانی**، (الأساری – ایوان مدائن)، علامه شیخ آقا بزرگ طهرانی، دارالأضواء، بیروت، الطبعه الثالثه ۱۴۰۳ه–۱۹۸۳م، ۵۱۹ص؛ **الجزء الثالث**، (البائیه الحمیریه – التحیه المبارکه)، علامه شیخ آقا بزرگ طهرانی، دارالأضواء، بیروت، الطبعه الثالثه ۱۴۰۳ه–۱۹۸۳م، ۴۹۱ص؛ **الجزء الرابع**، (التخاطب – التیمیه)، علامه شیخ آقا بزرگ طهرانی، دارالأضواء، بیروت، الطبعه الثالثه ۱۴۰۳ه–۱۹۸۳م، ۵۱۸ص؛ **الجزء الخامس**، (ثابت نامه – چینی ســازی)، علامه شــیخ آقا بزرگ طهرانی، دارالأضواء، بیروت، الطبعه الثالثه ۱۴۰۳ه–۱۹۸۳م، ۳۱۸ص؛ **الجزء السادس**، (الحائریات – حزن المؤمنین)، علامه شیخ آقا بزرگ طهرانی، دارالأضواء، بیروت، الطبعه الثالثه ۱۴۰۳ه–۱۹۸۳م، ۴۰۴ص؛ **الجزء السابع**، (الحساب – خیمه شب بازی)، علامه شیخ آقا بزرگ طهرانی، دارالأضواء، بیروت، الطبعه الثالثــه ۱۴۰۳ه–۱۹۸۳م، ۲۹۴ص؛ **الجــزء الثامن**، (الدائره – دیو و پری نامه)، علامه شــیخ آقا بزرگ طهرانی، دارالأضواء، بیروت، الطبعه الثالثه ۱۴۰۳ه–۱۹۸۳م، ۲۹۵ص؛ **القسم الاول من الجزء التاسع**، (دیوان آئینه – دیوان دیهیم)، علامه شیخ آقا بزرگ طهرانی، دارالأضواء، بیروت، الطبعه الثانیه، ۳۳۶ص؛ **القسم الثانی من الجزء التاسع**، (دیوان ذاتی – دیوان عبدالصمد)، علامه شیخ آقا بزرگ طهرانی، دارالأضواء، بیروت، الطبعه الثانیه، صفحات ۶۸۸–۳۳۷؛ **القسم الثالث من الجزء التاسع**، (دیوان عبدالصمد – دیوان مینوی همدانی)، علامه شیخ آقا بزرگ طهرانی، دارالأضواء، بیروت، الطبعه الثالثه، صفحات ۱۱۴۴–۶۸۹؛ **القسم الرابع من الجزء التاسع**، (دیوان نائب – دیوان یونس)، علامه شیخ آقا بزرگ طهرانی، دارالأضواء، بیروت، الطبعه الثالثه، صفحات ۱۵۴۰–۱۱۴۵؛ **الجزء العاشر**، (ذائقه ماتم – الرسائل و المکاتیب)، علامه شیخ آقا بزرگ طهرانی، دارالأضواء، بیروت، الطبعه الثانیه، ۱۴۰۳ه، ۲۶۱ص؛ **الجزء الحادی عشر**، (رساله آب – ریگستان)، علامه شیخ آقا بزرگ طهرانی، دارالأضواء، بیروت، الطبعه الثانیه، ۱۴۰۳ه، ۳۴۳ص؛ **الجزء الثانی عشر**، (الزائریه – ســیه کاران)، علامه شــیخ آقا بزرگ طهرانی، دارالأضواء، بیروت، الطبعه الثانیه، ۲۹۳ص؛ **الجزء الثالث عشر**، (شاپور و شهناز – شرح قصیده)، علامه شیخ آقا بزرگ طهرانی، دارالأضواء، بیروت، الطبعه الثانیه، ۳۹۸ص؛ **الجزء الرابع عشر**، (شرح قصیده – الشینیه)، علامه شیخ آقا بزرگ طهرانی، دارالأضواء، بیروت، الطبعه الثانیه، ۱۴۰۳ه، ۲۷۶ص؛ **الجزء الخامس عشر**، (صابون الغم – عیون الوصول)، علامه شیخ آقا بزرگ طهرانی، دارالأضواء، بیروت، الطبعه الثانیه، ۳۸۹ص؛ **الجزء السادس عشر**، (الغارات – فیه ما فیه)، علامه شیخ آقا بزرگ طهرانی، دارالأضواء، بیروت، الطبعه الثانیه، ۴۴۰ص؛ **الجزء السابع عشر**، (قائد القوات العلویه – الکسوف و الخسوف)، علامه شیخ آقا بزرگ طهرانی، دارالأضواء، بیروت، الطبعه الثانیه، ۳۲۹ص؛ **الجزء الثامن عشر**، (کشف – لیلی و مجنون)، علامه شیخ آقا بزرگ طهرانی، دارالأضواء، بیروت، الطبعه الثالثه، ۴۳۳ص؛ **الجزء التاسع عشر**، (المآب – المجاهدات)، علامه شیخ آقا بزرگ طهرانی، دارالأضواء، بیروت، الطبعه الثانیه، ۴۰۷ص؛ **الجزء العشرون**، (المجتبی – المسبل)، علامه شیخ آقا بزرگ طهرانی، دارالأضواء، بیروت، الطبعه الثانیه، ۴۲۷ص؛ **الجزء الحادی و العشرون**، (المستبین – المقاله)، علامه شیخ آقا بزرگ طهرانی، دارالأضواء، بیروت، الطبعه الثانیه، ۴۴۸ص؛ **الجزء الثانی و العشرون**، (المقالید – المنتخب)، علامه شیخ آقا بزرگ طهرانی، دارالأضواء، بیروت، الطبعه الثانیه، ۴۴۳ص؛ **الجزء الثالث و العشرون**، (منتزع – میوه)، علامه شیخ آقا بزرگ طهرانی، دارالأضواء، بیروت، الطبعه الثانیه، ۳۶۲ص؛ **الجزء الرابع و العشرون**، (نائیه – نیه)، علامه شیخ آقا بزرگ طهرانی، دارالأضواء، بیروت، الطبعه الثانیه، ۴۸۷ص؛ **الجزء الخامس و العشرون**،

(واثق – یهو)، علامه شیخ آقا بزرگ طهرانی، دارالأضواء، بیروت، الطبعه الثانیه، ۴۹۶ص؛

- **ریحانه الادب در شرح احوال و آثار (علما، فقها، فلاسفه، شعرا، خطاطین بزرگ اسلامی از آغاز تا عصر حاضر)**

جلد اول، تألیف: محمدعلی مدرس تبریزی، انتشارات خیام، چاپ چهارم، ۱۳۷۴، ۴۵۲ص؛ **جلد دوم**، تألیف: محمدعلی مدرس تبریزی، انتشارات خیام، چاپ چهارم، ۱۳۷۴، ۴۵۶ص؛ **جلد سوم**، تألیف: محمدعلی مدرس تبریزی، انتشارات خیام، چاپ چهارم، ۱۳۷۴، ۴۸۴ص؛ **جلد چهارم**، تألیف: محمدعلی مدرس تبریزی، انتشارات خیام، چاپ چهارم، ۱۳۷۴، ۵۰۱ص؛ **جلد پنجم**، تألیف: محمدعلی مدرس تبریزی، انتشارات خیام، چاپ چهارم، ۱۳۷۴، ۳۹۸ص؛ **جلد ششم**، تألیف: محمدعلی مدرس تبریزی، انتشارات خیام، چاپ چهارم، ۱۳۷۴، ۴۰۴ص؛ **جلد هفتم**، تألیف: محمدعلی مدرس تبریزی، انتشارات خیام، چاپ چهارم، ۱۳۷۴، ۵۹۰ص؛ **جلد هشتم**، تألیف: محمدعلی مدرس تبریزی، انتشارات خیام، چاپ چهارم، ۱۳۷۴، ۴۸۶ص؛

- **فهرست کتابهای چاپی فارسی**

جلد اول، (الف–ت)، تألیف: خانبابا مشـــار، ناشر: مؤلف، تهران، بهمن ۱۳۵۰، ۱۴۷۲ص؛ **جلد دوم**، (ث–ژ)، تألیف: خانبابا مشار، ناشر: مؤلف، تهران، چاپ دوم، دیماه ۱۳۵۱، صفحات ۲۸۶۰–۱۴۷۳؛ **جلد سوم**، (س–ق)، تألیف: خانبابا مشار، ناشر: مؤلف، تهران، چاپ دوم، دیماه ۱۳۵۲، صفحات ۳۹۷۵–۲۸۶۱؛ **جلد چهارم**، (ک–م)، تألیف: خانبابا مشار، ناشر: مؤلف، تهران، چاپ دوم، دیماه ۱۳۵۳، صفحات ۵۱۰۰–۹۳۷۷؛ **جلد پنجم**، (ن–ی)، تألیف: خانبابا مشار، ناشر: مؤلف، تهران، چاپ دوم، خرداد ۱۳۵۵، صفحات ۵۱۰۱–۵۶۱۴؛

- **فهرستگان نسخه های خطی حدیث و علوم حدیث شیعه**

جلد اول، درایه و رجال (ش کتاب ۴۷۵–۱)، نگارش: علی صدرائی خوئی،سازمان چاپ و نشر دارالحدیث، قم، چاپ اول، بهار ۱۳۸۲، ۵۵۴ص؛ **جلد دوم**، متون حدیث شیعه (الف–پ) (ش کتاب ۸۴۶–۴۷۶)، نگارش: علی صدرائی خوئی،سازمان چاپ و نشر دارالحدیث، قم،چاپ اول، تابستان ۱۳۸۴، ۳۶۸ص؛ **جلد سوم**، متون حدیث شعیه (ت–ح) (ش کتاب ۱۳۸۸–۸۴۷)، نگارش: علی صدرائی خوئی،سازمان چاپ و نشر دارالحدیث، قم، چاپ اول، تابستان ۱۳۸۴، ۴۸۸ص؛ **جلد چهارم**، متون حدیث شعیه (خ–ض) (ش کتاب ۲۰۰۹–۱۳۸۹)،نگارش: علی صدرائی خوئی،سازمان چاپ و نشر دارالحدیث، قم، چاپ اول، تابستان ۱۳۸۴، ۵۳۶ص؛ **جلد پنجم**، متون حدیث شعیه (ط–مکاتیب الرسول) (ش کتاب ۲۴۶۸–۲۰۱۰)، نگارش: علی صدرائی خوئی،سازمان چاپ و نشر دارالحدیث، قم، چاپ اول، تابستان ۱۳۸۴، ۵۴۳ص؛ **جلد ششم**، متون حدیث شعیه (مکارم الاخلاق–ی) (متون حدیث اهل سنت) (ش کتاب ۳۰۷۳–۲۴۶۹)،نگارش: علی صدرائی خوئی،سازمان چاپ و نشر دارالحدیث، قم، چاپ اول، تابستان ۱۳۸۴، ۵۷۶ص؛ **جلد هفتم**، احادیث قدسی و اسماء حسنی (ش کتاب ۳۲۸۶–۳۰۷۴)، نگارش: علی صدرائی خوئی،سازمان چاپ و نشر دارالحدیث،

قم، چاپ اول، تابستان ۱۳۸۴، ۵۳۶ص؛

- **فهرست نسخه های خطی فارسی**

جلد اول، نگارش: احمد منزوی، نشریه شماره ۱۴، مؤسسه فرهنگی منطقه ئی، تهران، مهر ۱۳۴۸، ۷۱۷ص؛ **جلد دوم ۱،** نگارش: احمد منزوی، نشریه شماره ۲۱، مؤسسه فرهنگی منطقه ئی، تهران، مهر ۱۳۴۹، صفحات ۱۴۸۹-۷۲۰؛ **جلد دوم ۲،** نگارش: احمد منزوی، نشریه شماره ۲۲، مؤسسه فرهنگی منطقه ئی، تهران، مهر ۱۳۴۹،صفحات ۱۸۴۴-۱۴۹۰؛ **جلد سوم،** نگارش: احمد منزوی،نشریه شماره ۳۳، مؤسسه فرهنگی منطقه ئی، تهران، مهر ۱۳۵۰، صفحات ۲۶۱۵-۱۸۴۵؛ **جلد چهارم،** نگارش: احمد منزوی،نشریه شماره ۳۸، مؤسسه فرهنگی منطقه ئی، تهران، شهریور ۱۳۵۱، صفحات ۳۴۳۹-۲۶۱۶؛ **جلد پنجم،** نگارش: احمد منزوی، نشریه شماره ۴۱، مؤسسه فرهنگی منطقه ئی، تهران، اسفند ۱۳۵۱، صفحات ۳۹۲۹-۳۴۴۰؛ **جلد ششم،** نگارش: احمد منزوی،نشریه شماره ۵۴، مؤسسه فرهنگی منطقه ئی، تهران، آبان ۱۳۵۳، صفحات ۴۷۲۶-۳۹۳۰؛

- **فهرستواره کتابهای فارسی**

مجلد اول، به کوشش: احمد منزوی، انجمن آثار و مفاخر فرهنگی، چاپ اول: ۱۳۷۴، ۷۹۵ص؛ **مجلد دوم،** به کوشش: احمد منزوی، انجمن آثار و مفاخر فرهنگی، چاپ اول: ۱۳۷۵، صفحات ۱۵۱۷-۸۰۵؛ **مجلد سوم،** به کوشش: احمد منزوی، انجمن آثار و مفاخر فرهنگی، چاپ اول: ۱۳۷۶، صفحات ۲۵۷۰-۱۵۲۹؛ **مجلد چهارم،** به کوشش: احمد منزوی، انجمن آثار و مفاخر فرهنگی، چاپ اول: ۱۳۷۸، صفحات ۳۲۴۳-۲۵۹۳؛ **مجلد پنجم،** به کوشش: احمد منزوی، انجمن آثار و مفاخر فرهنگی، چاپ اول: ۱۳۸۰، صفحات ۴۱۷۲-۳۲۵۷؛ **مجلد ششم،** (فلسفه و اخلاق)، به کوشش: احمد منزوی، مرکز دائره المعارف بزرگ اسلامی (بخش کتابخانه)، چاپ اول: ۱۳۸۱، ۹۱۰ص؛ **مجلد هفتم،** (عرفان - بخش اول)، به کوشش: احمد منزوی، مرکز دائره المعارف بزرگ اسلامی (بخش کتابخانه)، چاپ اول: ۱۳۸۲، ۸۱۶ص؛ **مجلد هشتم،** (عرفان - بخش دوم)، به کوشش: احمد منزوی، مرکز دائره المعارف بزرگ اسلامی (بخش کتابخانه)، چاپ اول: ۱۳۸۲،صفحات ۱۴۹۷-۸۱۷؛ **مجلد نهم،** (کلام و عقاید)، به کوشش: احمد منزوی، مرکز دائره المعارف بزرگ اسلامی (بخش کتابخانه)، چاپ اول: ۷۶۴، ۱۳۸۳ص؛ **مجلد دهم،** (منظومه ها - بخش اول)، به کوشش: احمد منزوی، مرکز دائره المعارف بزرگ اسلامی (بخش کتابخانه)، چاپ اول: ۹۳۰، ۱۳۸۶ص؛

- **فهرست های خودنوشت فیض کاشانی**

بانضمام پژوهشی در کتاب شناسی و نسخه شناسی آثار او، تصحیح و تحقیق: محسن ناجی نصر آبادی، بنیاد پژوهشهای اسلامی آستان قدس رضوی، چاپ اول ۱۳۷۷، ۳۵۹ص؛

- **فهرستواره نسخه های خطی آثار علمی فیض کاشانی**

در گنجینه جهانی مخطوطات اسلامی، به کوشش: سید محمود مرعشی نجفی و محمد حسین امینی، کتابخانه بزرگ حضرت آیت الله العظمی مرعشی نجفی (ره)، قم، چاپ اول، ۱۳۸۷، ۵۰۱ص؛

- **فهرست نسخه های مصنفات ابن سینا**

یحیی مهدوی، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۳۳، ۴۱۳ص؛

- **کتابشناسی فیض کاشانی**

به اهتمام محسن ناجی نصر آبادی، بنیاد پژوهشهای اسلامی و مدرسه عالی شهید مطهری، چاپ اول، ۱۳۸۷،۴۴۳ص؛

- **کتابشناسی جامع ملاصدرا**

تألیف: ناهید باقری خرمدشتی با همکاری فاطمه عسگری، بنیاد حکمت اسلامی ملاصدرا و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، چاپ اول، بهار ۱۳۷۸، ۵۰۶ص؛

- **کتابشناسی شیخ بهائی**

به اهتمام سید محسن ناجی نصر آبادی، مؤسسه چاپ و انتشارات آستان قدس رضوی، چاپ اول، ۱۳۸۷، ۸۱۵ص؛

- **کتابشناسی توصیفی فارابی**

تألیف: جعفر آقایانی چاوشی با مقدمه ژان ژولیوه، انتشارات هرمس با همکاری مرکز بین المللی گفتگوی تمدنها، چاپ اول، ۱۳۸۳، ۱۲۲ص؛

- **کشف الحجب و الاستار عن اسماء الکتب و الاسفار**

للعلامه المحقق السید اعجاز حسین النیسابوری الکنتوری، مکتبه آیه الله العظمی المرعشی النجفی، قم، الطبعه الثانیه، بهمن، ۱۴۰۹ق، ۶۰۷ص؛

- **کشف الظنون عن اسامی الکتب و الفنون**

مجلد الاول، مصطفی بن عبدالله الشهیر به حاجی خلیفه، مع مقدمه للعلامه الحجه آیه الله العظمی السید شهاب الدین النجفی المرعشی، دار ءحیاء التراث العربی، بیروت –لبنان، ۹۴۰ص؛ **مجلد الثانی،** مصطفی بن عبدالله الشهیر به حاجی خلیفه، دارءا حیاء التراث العربی، بیروت –لبنان،صفحات ۲۰۵۶-۹۴۵؛

- **مؤلفات الزیدیه**

المجلد الاول، (الآداب –ذیل)، السید احمد الحسینی، مکتبهَ آیه الله العظمی مرعشی النجفی، قم، ۱۴۱۳ق، ۴۹۴ص؛ **المجلد الثانی،** (رافع –المسائل)، السید احمد الحسینی، مکتبهَ آیه الله العظمی مرعشی النجفی، قم، ۱۴۱۳ق، ۴۶۳ص؛ **المجلد الثالث،** (المسائل – الیواقیت)، السید احمد الحسینی، مکتبهَ آیه الله العظمی مرعشی النجفی، قم، ۱۴۱۳ق، ۳۵۸ص؛

- **مؤلفات الغزالی**

تألیف: عبدالرحمن بدوی، وکاله المطبوعات، الطبعه الثانیه، ۱۹۷۷م، ۵۷۴ص؛

- **معجم التراث الکلامی**

الجزء الاول، (آ، أ)، إشــراف: العلامه المحقق جعفر السبحانی، تألیف: اللجنه العلمیه فی مؤسسه الإمام الصادق (ع)، مؤسسه الإمام الصادق (ع)، قم، ۱۴۲۳ه، ۵۶۸ص؛ **الجزء الثانی،** (ب، ج)، إشراف: العلامه المحقق جعفر السبحانی، تألیف: اللجنه العلمیه فی مؤسسه الإمام الصادق (ع)، مؤسسه الإمام الصادق (ع)، قم، ۱۴۲۳ه، ۴۸۲ص؛ **الجزء الثالث،** (ح، س)، إشراف: العلامه المحقق جعفر السبحانی، تألیف: اللجنه العلمیه فی مؤسسه الإمام الصادق (ع)، مؤسسه الإمام الصادق (ع)، قم، ۱۴۲۳ه، ۵۷۰ص؛ **الجزء الرابع،** (ش، ل)، إشراف: العلامه المحقق جعفر السبحانی، تألیف: اللجنه العلمیه فی مؤسسه الإمام الصادق (ع)، مؤسسه الإمام الصادق (ع)، قم، ۱۴۲۳ه، ۵۷۶ص؛ **الجزء الخامس،** (م، ی)، إشراف: العلامه المحقق جعفر السبحانی، تألیف: اللجنه العلمیه فی مؤسسه الإمام الصادق (ع)، مؤسسه الإمام الصادق (ع)، قم، ۱۴۲۳ه، ۵۴۰ص؛

- **معجم المؤلفین تراجم مصنفی الکتب العربیه**

الجزء الاول، تألیف: عمر رضا کحاله، دار إحیاء التراث العربی، بیروت، لبنان، ۳۲۰ص؛ **الجزء الثانی،** تألیف: عمر رضا کحاله، دار إحیاء التراث العربی، بیروت، لبنان، ۳۲۰ص؛ **الجزء الثالث،** تألیف: عمر رضا کحاله، دار إحیاء التراث العربی، بیروت، لبنان، ۳۲۰ص؛ **الجزء الرابع،** تألیف: عمر رضا کحاله، دار إحیاء التراث العربی، بیروت، لبنان، ۳۲۰ص؛ **الجزء الخامس،** تألیف: عمر رضا کحاله، دار إحیاء

التراث العربی، بیروت، لبنان، ۳۲۰ص؛ **الجزء السادس**، تألیف: عمر رضا کحاله، دار إحیاء التراث العربی، بیروت، لبنان،۲۹۵ص؛ **الجزء السابع**، تألیف: عمر رضا کحاله، دار إحیاء التراث العربی، بیروت، لبنان، ۳۲۰ص؛ **الجزء الثامن**، تألیف: عمر رضا کحاله، دار إحیاء التراث العربی، بیروت، لبنان، ۳۲۰ص؛ **الجزء التاسع**، تألیف: عمر رضا کحاله، دار إحیاء التراث العربی، بیروت، لبنان، ۳۲۰ص؛ **الجزء العاشر**، تألیف: عمر رضا کحاله، دار إحیاء التراث العربی، بیروت، لبنان، ۳۲۰ص؛ **الجزء الحادی عشر**، تألیف: عمر رضا کحاله، دار إحیاء التراث العربی، بیروت، لبنان، ۳۲۰ص؛ **الجزء الثانی عشر**، تألیف: عمر رضا کحاله، دار إحیاء التراث العربی، بیروت، لبنان، ۳۲۰ص؛ **الجزء الثالث عشر**، تألیف: عمر رضا کحاله، دار إحیاء التراث العربی، بیروت، لبنان، ۴۲۱ص؛ **الجزء الرابع عشر**، الإحالات، تألیف: عمر رضا کحاله، دار إحیاء التراث العربی، بیروت، لبنان، ۳۲۶ص؛ **الجزء الخامس عشر**، الإحالات تألیف: عمر رضا کحاله، دار إحیاء التراث العربی، بیروت، لبنان، ۳۲۰ص؛ **الجزء الرابع**، تألیف: عمر رضا کحاله، دار إحیاء التراث العربی، بیروت، لبنان، ۳۳۲ص؛

● **معجم الشامل للتراث العربی المطبوع**

الجزء الاول، (ا-ث)، د.محمد عیسی صالحیه، معهد المخطوطات العربیه (المنظمه العربیه للتربیه و الثقافه و العلوم)، قاهره، ۱۹۹۲م،۳۱۳ص؛ **الجزء الثانی**، (ج-ذ)، د.محمد عیسی صالحیه، معهد المخطوطات العربیه (المنظمه العربیه للتربیه و الثقافه و العلوم)، قاهره، ۱۹۹۳م،۳۷۷ص؛ **الجزء الثالث**، (ر-ظ)، د.محمد عیسی صالحیه، معهد المخطوطات العربیه (المنظمه العربیه للتربیه و الثقافه و العلوم)، قاهره، ۱۹۹۳م،۵۳۹ص؛ **الجزء الرابع**، (ع-ل)، د.محمد احمد المعصرانی، تقدیم: د. فیصل الحفیان، معهد المخطوطات العربیه (المنظمه العربیه للتربیه و الثقافه و العلوم)، قاهره، ۲۰۰۸م/۱۴۲۹ه،۷۳۵ص؛ **الجزء الخامس**، (م-ی) (و کتب مجهوله المؤلفین)، د.محمد عیسی صالحیه، معهد المخطوطات العربیه (المنظمه العربیه للتربیه و الثقافه و العلوم)، قاهره، ۱۹۹۵م،۴۱۹ص؛

● **معجم المطبوعات العربیه و المعربه**

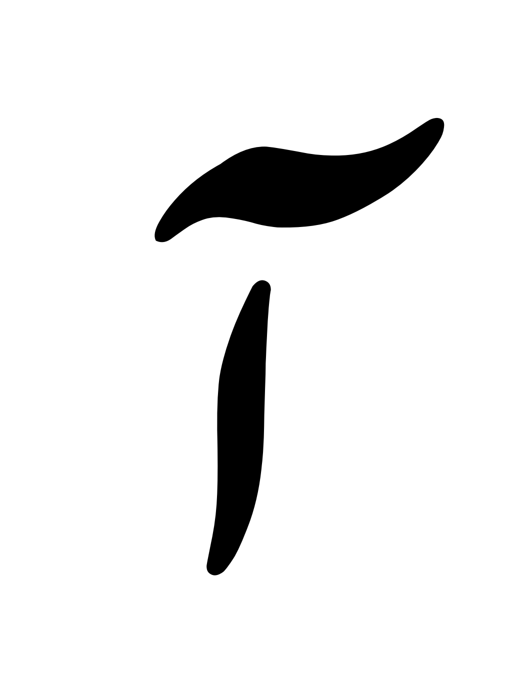
الجزء الاول، عنی بجمعه و ترتیبه: یوسف الیان سرکیس الدمشقی، مطبعه سرکیس بمصر، ۱۳۴۶ه/۱۹۲۸م، دارصادر، بیروت، ۱۱۴۴ص؛ **الجزء الثانی**، عنی بجمعه و ترتیبه: یوسف الیان سرکیس الدمشقی، مطبعه سرکیس بمصر، ۱۳۴۶ه/۱۹۲۸م، دارصادر، بیروت،صفحات۲۰۲۴-۱۱۴۵؛

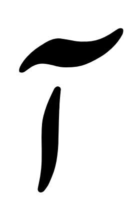
● **معجم المخطوطات المطبوعه**

الجزء الاول، (۱۹۶۰-۱۹۵۴)، الدکتور صلاح الدین المنجد، دارالکتاب الجدید،طبعه الثانیه، بیروت، لبنان، ۱۹۷۸م/۱۳۹۸ه،۱۴۱ص؛ **الجزء الثانی**، (۱۹۶۵-۱۹۶۱)، الدکتور صلاح الدین المنجد، دارالکتاب الجدید،طبعه الثانیه، بیروت، لبنان، ۱۹۹۳م/۱۴۱۴ه،۱۴۱ص؛ **الجزء الثالث**، (۱۹۷۰-۱۹۶۶)، الدکتور صلاح الدین المنجد، دارالکتاب الجدید، طبعه الاولی ۱۳۶۸م، طبعه الثانیه ۱۹۸۳، بیروت، لبنان، ۱۷۴ص؛ **الجزء الرابع**، (۱۹۷۵-۱۹۷۱)، الدکتور: صلاح الدین المنجد، دارالکتاب الجدید،طبعه الاولی، بیروت، لبنان، ۱۹۷۸م/۱۳۹۸ه،۱۶۴ص؛ **الجزء الخامس**، (۱۹۸۰-۱۹۷۵)، الدکتور صلاح الدین المنجد، دارالکتاب الجدید،طبعه الاولی، بیروت، لبنان، ۱۹۸۲م،۱۳۹ص؛

- **هدیه العارفین اسماء المؤلفین و آثار المصنفین**

مجلدالاول، اسماعیل پاشا البغدادی،دار إحیاء التراث العربی، بیروت، لبنان، ۸۴۲ص؛ مجلدالثانی، اسماعیل پاشا البغدادی،دار إحیاء التراث العربی، بیروت، لبنان، ۱۹۵۱م، ۵۷۴ص؛

← آئین اکبری > الامامة و السیاسة
← آئین اکبری > تاریخ اکبری

● **آئین نامه خدمت در اماکن متبرکه آستان قدس رضوی** / قانون / فارسی

āyīn-nāme-ye xedmat dar amāken-e motabarreke-ye āstān-e qods-e razavī

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۸۰۷۴

آغاز: بسمله تعالی، معاون محترم اماکن و بیوتات و امور زائرین؛

انجام: سند اصلی به توشیح معظم له مزین گردید

بی‌کا، تا: ۱۴۱۱؛ کاغذ: شکری، جلد: مخمل؛ اندازه: ۲۳×۳۳سم [رایانه]

← آئینه شاهی > آیینه شاهی
← آب > معالجات با آب

● **الآباء و الامهات** / حدیث / عربی

al-ābā' w-al ummahāt

عبدالطیب بن داود، - ۱۰۴۱ ق

'abd-ot-tayeb e-bn-e dāvūd (-1631)

در نیکی و احسان به والدین و نکوهش عقوق است که با بیان روایاتی از اهل البیت (ع) نگارش یافته است. مؤلف از فرقه اسماعیلیه و احتمالاً ساکن هند بوده است. در آخر کتاب از کتاب کلی نام رفته که کتابی با این نام در مدارک موجود به دست نیامد.

آغاز: الحمدلله الذی خلق الانسان من سلالة من طین ثم جعله. ..

أما بعد فاعلموا أیها الاخوان الملتزمون طاعة داعی امام زمان.

انجام: فاذا فعل ذلک فلیس فوقه عقوق هذا ما جاء فی الکتاب المشهور بالکلی، تمت.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۱۲۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ کا: جیواجی بن لاج بها قدرتی، تا: ۱۲ شوال ۱۲۷۶، جا: امریلی کاتهیاوار (هندوستان)؛ مصحح؛ ۴۵گ؛ ۲۰ سطر (۹×۱۳/۵)، اندازه:۱۶×۲۲/۵سم [ف: ۳۰-۵۷۶]

● **آبان یشت** / داستان / فارسی

ābān yašt

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۳۶/۱-ف

نسخه اصل: بادلیان اوزلی ۳۰ (۱۹۳۹)؛ خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی تا؛ ۱۳ سطر [فیلمها - ف: ۱-۵۶۰]

● **آب حیات** / کلام و اعتقادات / فارسی

āb-e hayāt

استرآبادی، محمد جعفر بن سیف الدین، ۱۱۹۸ - ۱۲۶۳ ق

estarābādī, mohammad ja'far e-bn-e sayf-od-dīn (1783-1846)

رساله‌ای کلامی در پنج اصل و هراصل نیز دارای پنج مقام بدین ترتیب: اول، توحید است که آن کمال واجب الوجود است در ذات او؛ دوم، عدل است که آن کمال واجب الوجود است در افعال او؛ سوم، نبوت است که آن ریاست الهیه است بالإصاله از

برای بشر معصوم اعلم از تمامی مکلفین یا برخی در امر دنیا و دین؛ چهارم، امامت است که آن ریاست الهیه است عامه بر وجه نیابت خاصه از برای بشر معصوم منصوص اعلم بعد از رسول اکرم از جانب خدا و خاتم النبیین بر جمیع مکلفین در امر دنیا و دین؛ پنجم، معد است که زمان اجزای عباد است و عود ارواح و حشر اجساد است.

مؤلف دارای پنج گفتار در این باره است بزرگترین آنها «فلک مشحون» و سپس «آب حیات» است و کوچکترین آنها «اصل الاصول» می‌باشد. دوگفتار دیگر به عربی است که هر دو با ممیزه تفصیل و اختصار برگرفته از «فلک مشحون» است.

بخش‌هایی از این رساله با کتاب «اصل الأصول» او همخوانی دارد و جز «فلک المشحون» اثر دیگر مؤلف که به آب حیات کبیر مشهور است می‌باشد. این رساله از سوی داعی دزفولی به نظم نیز کشیده شده است. در فهرستواره منزوی (۸۳/۱۰) آب حیات را فقط منظوم فرض کرده و آن را از استرآبادی دانسته که به نظر می‌رسد که دو اثر است و منظوم آن از شاگرد اوست.

چاپ: تهران، ۱۲۹۶ق. سنگی؛ اصفهان، ۱۳۴۵ش. سربی، جیبی، کتاب فروشی تحریریان، با مقدمه سید احمد روضاتی، ۵۰ص، با منظومه اصول دین در یک جلد

آغاز: بسمله الحمدلله الواجب الوجود بالذات. اما بعد پس می‌گوید خادم بساتین مذهب جعفری و شرع محمدی محمدجعفر استرآبادی که این رساله ایست مسماة به آب حیات در بیان معانی اصول دین

انجام: شفاعت می‌کنند از برای هفتاد هزار همسایگان و خویشان خود نجاناالله من عذاب القبر و البرزخ و النار و حشرنا مع النبیین و الصدیقین و الصالحین الهی آمین

شرح و حواشی:

۱- آب حیات (منظوم) داعی دزفولی، عبد الله بن محمد باقر (۱۱۵۸-۱۲۵۶)

[اعلام الشیعه (الکرام البرره) ۲۵۴؛ منزوی ۹۷۷/۲ و ۲۶۷/۲۴؛ الذریعه ۱۰۱/۲۵]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۱۸/۱

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۲۸ص (۱-۲۸)، ۱۷ سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [سنا - ف: ۱-۶۱]

۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۵۸۶۱/۲-۲۹/۲۰۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳، جا: کربلا؛ ۱۴-۱۷ سطر، اندازه: ۱۱×۱۵سم [ف: ۱-۳]

۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۸۷۴۰/۷-۵۸/۱۹۰

آغاز: برابر

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: غره ربیع الثانی ۱۲۳۶، جا: مدرسه مادرشاه؛۱۳گ (۵۵-۶۷)، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۰×۱۴سم [ف: ۱-۳]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۴۱۷/۶

آغاز: برابر، **انجام:** قد تم هذه الرسالة الموسومة به آب حیات

خط: نستعلیق؛ کا: حیدر علی بن محمد بن امین هزار جریبی، تا: رجب ۱۲۳۹؛ دنباله رساله از ۴۹ر تا ۵۰ر دعائی است به سریانی و مطلبی راجع به عقد ازدواج؛ ۶گ (۴۳ر-۴۸پ)، ۱۳ سطر [ف: ۱۶-۳۲۶]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۷۳۷۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خفی؛ کا: کاشانی آرانی، ابوطالب، تا: ۱۲۴۱؛ این رساله به نسخه ۲۷۳۵۹ ضمیمه شده است؛ ۱۳ سطر (۱۵/۲×۹/۳) [رایانه]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۸۸۹/۱

آغاز: برابر، **انجام:** و شقی شقی در شکم مادر بود و الله العالم و له الحمد الدائم و الصلوة و السلام علی محمد و اله القائم.

خط: شکسته تعلیق؛ کا: علی اکبر پسر عبدالعلی کرمانی، تا: ۱۸ ربیع الثانی، ۱۲۶۸، جا: کرمان؛ ۳۲گ (۱پ-۳پ)، ۲۱ سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۳-۵۲۲]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۳۸۶۱

آغاز: بسمله، الحمدلله. .. اما بعد میگوید؛ **انجام:** میرزا هادی. .. سنه ۱۳۵۸

خط: نستعلیق؛ کا: میرزا هادی، تا: ۱۳۵۸؛ ۱۹ سطر (۷×۱۹)، اندازه: ۱۷×۲۱سم [رایانه]

۸. ساری؛ عمومی؛ شماره نسخه: ۱۳۰/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۵ تا ۲۶ سطر راسته و چلیپا (۱۳×۱۸)، اندازه: ۱۷×۲۰سم [عمومی ساری و تنکابن - ف:-۱۰۵]

۹. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه: ۹۳۴/۵

بی‌کا، بی‌تا؛ ۲گ، قطع: رقعی [ف: -۳۲۸]

۱۰. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۲۰۶۰/۴

آغاز: برابر

خط: نسخ و نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۳گ، اندازه: ۱۱×۱۵سم [ف: ۳-۱۷۵]

● آب حیات / حدیث / فارسی

āb-e hayāt

کاشان؛ عاطفی، افشین؛ شماره نسخه: ۵۳/۴

خط: نستعلیق؛ کا: علی محمد بن ملا سیف علی کاشانی، بی‌تا؛ ۵گ (۷۱ر-۷۵پ)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: -۵۰]

← آب حیات کبیر ≻ الفلک المشحون فی اصول الدین
← آب حیات کبیر ≻ رد پادری

● آب حیات (منظوم) / کلام و اعتقادات / فارسی

āb-e hayāt

داعی دزفولی، عبد الله بن محمد باقر،۱۱۵۸-۱۲۵۶؟ق
dā'ī dezfūlī, 'abd-ol-lāh ebn-e mohammad bāqer (1745-1840)

وابسته به: آب حیات استرآبادی، محمد جعفر بن سیف الدین (۱۱۹۸-۱۲۶۳)

منظومه‌ای است در حدود ۱۲۶ بیت در اصول پنج گانه. بنا به گفته ذریعه (۱: ۱) این منظومه از یکی از شاگردان شریعتمدار استرآبادی است که «آب حیات» استاد خود را به نظم درآورده است. منزوی در فهرستواره (۱۰: ۸۳) آب حیات منظوم را همان آب حیات منثور فرض کرده و نسخه‌های معرفی شده نیز مخلوط از منثور و منظوم است و از استرآبادی دانسته شده ولی ظاهراً دو اثر است و منظوم آن از شاگرد او داعی است. گرچه در صفحه بعد، از آب حیات داعی دزفولی نام می‌برد و «داعی» را به معنای لغوی آن حمل کرده و از استرآبادی می‌داند. در اشعار پایانی به نام استاد اشاره نموده است: «نسخه آب حیات این است گر جوئی به کام ×× رشحه‌ای از قلزم تالیف مولانا بود / از جلال و علم و فضل و رافت حق نام وی ×× چار حرف آمد که جیم و عین و فاء و راء بود»

چاپ: تهران، ۱۲۹۳ق، سنگی؛ اصفهان، ۱۳۴۵ش، سربی با پیشگفتار سید احمد روضاتی.

آغاز: هر که را در سر هوای لؤلؤ لالا بود ×× باید این سلک گهر را طالب و جویا بود

انجام: قاریا چون زین مراتب بهر ور گردی بگو ×× جای داعی در ریاض جنة المأوی بود

[در دنا به جهت تفاوت بسیار در ثبت اثر و اکثراً بدون مؤلف در فهارس، پراکنده شده]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۸۵۲/۴

آغاز و انجام: برابر

نام مؤلف به استناد نسخه ش ۳/۶۴۵ مرکز احیاء ذکر شد؛ کا: اسدالله موسوی، تا: ۱۲۵۳؛ ۱۰گ (۳۴پ-۴۳ر)، ۱۸ سطر، اندازه:۱۱×۱۶/۵سم [ف: ۱۰-۲۴۱]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۳۲۷/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ۱۲۵۷؛ ۶گ (۳۵-۴۰)، ۱۱ سطر، اندازه:۸×۱۲/۵سم [ف: ۳۶-۲۰۳]

۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۶۴۵/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ کا: غلامحسین بن علی اصغر خان، تا: رمضان ۱۲۶۰؛۱۱گ(۲۹پ-۳۹ر)،۱۲سطر،اندازه:۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۲-۳۰۶]

۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۵۵۱/۴

نام مؤلف به استناد نسخه ش ۳/۶۴۵ مرکز احیاء ذکر شد؛ خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: ۱۲۶۳؛ ۵ص (۱۲۲-۱۲۶) [ف: ۱۲-۴۶۱]

۵. مشهد؛ شیخ علی حیدر (مکتبة)؛ شماره نسخه: ۱۰۷۰/۱

آغاز و انجام: برابر

در فهرست نام کتاب «اصول عقائد» از محمد جعفر استرآبادی دانسته شده که با توجه به آغاز و انجام تصحیح شد؛ خط: نستعلیق؛ کا: ابوالقاسم بن احمد کتابفروش، تا: ۱۲۶۹، جا: لاهیجان، مدرسه اکبریه؛ ۷گ (۹پ-۱۵ر)، اندازه:۱۶/۵×۲۲/۵سم [مؤید: ۳-۷۵]

۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۷۰۳/۳

آغاز و انجام: برابر

در فهرست نام کتاب «اصول دین» از محمد جعفر استرآبادی دانسته شده که باتوجه به آغاز و انجام و نسخه تصحیح شد؛ بی‌کا، بی‌تا [ف: ۲-۲۱۱]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۲۶/۵

آغاز و انجام: برابر

نام مؤلف نصحیح شد؛ کا: محمد بن حسین خراسانی، بی‌تا؛ ۵گ (۱۴۳پ-۱۴۷پ)، اندازه:۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۲-۳۲۲]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۸۴۹/۶

آغاز و انجام: برابر

نام مؤلف تصحیح شد؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۸گ (۱۱۴پ-۱۲۱ر)، اندازه:۱۰×۱۵سم [ف: ۱۰-۲۳۴]

۹. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه: ۸/۲۲

آغاز و انجام: برابر

نام مؤلف تصحیح شد؛ خط: نستعلیق؛ کا: سید صدرالدین عربی استرابادی، تا: ۱۲۵۴؛ تملک: کاتب نسخه؛ ۴گ (۱۱۳-۱۱۷)، ۱۴-۲۳ سطر، اندازه:۱۲×۱۷/۵سم [ف: -۲۲]

● آب دهان / طب/ فارسی

āb-e dahān

ملکم، ۱۲۴۹ - ۱۳۲۶ ق
malkam (1833-1908)

رساله‌ای در اثبات سمی بودن آب دهان.

تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۵۶۳/۷

آغاز: یکی از مکاشفات جدیده عجیبه علم شیمی آنست که آب دهان انسان دارای ماده سمیه است. ..

خط: نستعلیق شکسته؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۲گ [ف: ۳-۱۲۳۳]

● آب زلال / عرفان و تصوف، شعر / فارسی

āb-e zolāl

فیض کاشانی، محمد بن شاه مرتضی، ۱۰۰۶-۱۰۹۱ق
feyz-e kāšānī, mohammad ebn-e šāh morteza(1597-

1680)

مثنوی با دیباجه‌ای به نثر در ۲ «جرعه»: ۱. خطاب به حق تعالی جل شانه؛ ۲. عتاب به نفس. هر یک از دو جرعه مشتمل بر سه نفس است. در آن مراتب وصول به معبود را بیان می‌کند.

آغاز: بسمله. فیاض علی الاطلاق را حمد و سپاس بی منتها رسانندگان فیض او را. .. اما بعد این شرری است چند از آتش دل خسته فیض جسته. ... موسوم بآب زلال. .. موصل باد طالب را بالله التوفیق. یا محیی قلب کل عارف ×× فیاض ذوارف العوارف / ستار معارف البرایا ×× غفار کبایر الخطایا

انجام: هان برون آی چو مغز از پوست ×× من گفتم و شنیدی ای دوست / از سر تا پای گوش بادت ×× وین آب زلال نوش بادت

چاپ: با تصحیح جوبا جهانبخش، در گنجینه بهارستان، ادبیات فارسی ۲ (شعر)، مسلسل ۹، تهران، کتابخانه مجلس شورای اسلامی، بهار ۱۳۸۴ش

[الذریعة ۲/۱؛ دائرة المعارف بزرگ اسلامی ۱/۱؛ نسخه‌های فارسی ۲۶۱۷/۴ (نشانی ۶ نسخه)؛ فهرستواره منزوی ۸۵/۱۰ و ۱۵/۷]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۵۲۳۵/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق چلیپا؛ بی‌کا، تا: قرن۱۱؛ ۹گ (۱۰-۱۸)، اندازه:۹/۵×۱۹سم [ف: ۱۷-۳۹]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۹۱/۲۲-فیروز

بی‌کا، تا: ۱۰۸۹؛ ۱۰ص (۵۰۴-۵۱۳)، قطع: رحلی، اندازه: ۲۲×۳۵سم [ف: ۲۱-۲۷۸]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۱۰۹/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن۱۲؛ ۸گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۴/۱×۲۰/۵سم [ف: ۸-۲۰۷]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۹۰۳/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ کا: بسطامی، تا: ۱۱۱۹، جا: اصفهان؛ ۷ ص (۱۰۱-۱۰۸)، قطع: رقعی، ۱۸-۲۵ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱۷-۲۹۵]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۲۵/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ کا: غلامعلی بهبهانی، تا: ۱۱۲۲، الذریعه معتقد است به دستور عبدالغنی بن عبدالغفار حسینی دهدشتی کتابت شده؛ ۲۱گ (۶۸پ-۸۷پ)، ۱۱ سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [ف: ۲-۱۳۰]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۶۶۷/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ کا: محمد بن معزالدین محمد حسینی موسوی نجفی قزوینی (به قرینه برگ ۴۵)، تا: ۱۱۸۳ق؛ ۱۱گ (۱۳پ-۲۳پ)، ۱۲ - ۱۳ سطر، اندازه:۱۱×۱۷سم [ف: ۵-۶۲]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۷۶/۵

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛۳ص (۳۷۴-۳۷۶)،ابعاد متن:۱۰×۱۹، اندازه:۲۰×۲۹سم [سنا-ف:۲-۵۸]

۸. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۵۲۵/۵

آغاز: برابر

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ قطع: رحلی [نشریه: ۷-۲۴۶]

۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۸۵۱/۷

آغاز و انجام: برابر

فاقد مقدمه منثوره؛ خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ۱۲۲۱؛ مصحح؛ ۱۰گ (۶۳پ-۷۲ر)، اندازه:۱۱×۱۸سم [ف: ۱۰-۲۳۹]

۱۰. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۲۷۱/۱

خط: شکسته نستعلیق؛بی‌کا،تا: سه‌شنبه ۱۹ رجب ۱۲۳۰ [ف: ۳-۴۲]

۱۱. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه: ۶۵۱/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ۱۲۴۹؛ قطع: رقعی، ۱۲ سطر، اندازه: ۸×۱۲/۵سم [نشریه: ۱۳-۳۹]

۱۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۵۳۸/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق؛ کا: سید هاشم بن حسن موسوی، تا: ۱۲۵۶؛ ۴گ (۳۷ر-۴۰پ)، اندازه:۱۷/۵×۲۱سم [ف: ۲-۱۷۳]

۱۳. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه: ۴۵۷/۱

آغاز: برابر

خط: نستعلیق؛ کا: اسدالله بن مصطفی، تا: ۱۲۶۰؛ ۱۵ سطر، اندازه: ۱۶×۲۰سم [ف: -۲۲۹]

۱۴. مشهد؛ شیخ علی حیدر (مکتبة)؛ شماره نسخه: ۱۴۴۱/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ کا: رضی بن رضا بن محمد علی حسینی قزوینی خیابانی حیدری، تا: ۱۲۹۲، جا: مدرسه اثنا عشریه مشهور به آقاسی؛۱۱گ (۴۷پ-۵۷ر)،اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [مؤید: ۳-۳۵۴]

۱۵. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۲۴۷/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری؛ بی‌کا، تا: صفر ۱۲۹۵؛ ۷گ (۱۹پ-۲۵پ) [ف: ۱-۱]

۱۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۸۸۶/۶

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۳گ (۱۹ر-۲۲)، قطع: بغلی، ۱۸ سطر (۱۱×۱۶)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱۶-۱۳۱]

۱۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۸۸۹۶

آغاز: برابر، **انجام:** موجود: در گناه دست گیردش مهر ابن شاه مصطفی بنی مرتضی علی مهر این. ..

خط: نسخ خفی خوش؛ بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ به نسخه ش ۲۸۸۹۵ ضمیمه شده است، پنج برگ در اشعار ضمیمه دارد؛ قطع: بیاضی، ۲۳ سطر (۶/۲×۱۵/۲)، اندازه: ۹/۶×۱۹/۳سم [رایانه]

۱۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۱۱۸/۴

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۵گ (۳۳-۴۸)، ۱۷ سطر (۱۱×۲۱)، اندازه: ۱۹×۳۰سم [ف: ۱۳-۳۰۹۷]

۱۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۹۱۹۸/۲-۶۰/۱۳۸
آغاز: برابر
خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۲گ (۹۰-۱۰۱)، اندازه: ۶×۱۳سم [ف: ۱-۳]

۲۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۲۷۵۷/۲ - ۱۴/۲۰۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق شکسته؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۱گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱-۳]

۲۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۱۴۸۹/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ فوائدی در حکایت، صفات خدای تعالی، فضیلت سوم، ۲۴ بیت شعر عربی [کاتب ضمیمه دوم (صلواتیه) محمد جعفر بن حسینی موسوی در تاریخ ۱۱۳۴هـ]، ادامه فوائد: فضیلت یس، یک رؤیاه چند فائده: ۱. قصیده دالیه صفی الدین حلی (۹۹ر)، ۲. صلواتیه (۱۰۱پ-۱۰۷پ)، **آغاز:** «و لیس ممکنک فی جمعتک و عبدک حمودک بذی خطبتی فحسب و تحمیدک ربک بصورة مکتوبی فی ورقی لیس غیر لقول بعض ذوی علم نبی طریقی و جزم غصة من مهرة ذوی فحلتی بعدم سوغ تلفظ»، ۳. صلواتیه (؟) (۱۰۸ر-۱۱۳ر) **آغاز:** «اللهم صل علی نبیک المصطفی و رسولک المجتبی و حبیبک المرتجی و نحیبک المنتمی شمس الضحی بدرالدجی کهف الوری غیث الندی لیث الشری نورالهدی نجم التقی ثمرة الشجر سید البشر»؛ ۴گ، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف مخ: ۱-۱]

۲۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۴۱۸/۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج سبز ضربی مجدول، ۲گ (۴۲ر-۴۴پ)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۳۸-۵۵۳]

← آب زندگانی ◄ رجوع الشیخ الی الصباوة (ترجمه)

● **آبستنی** / طب / فارسی

ābestanī

در علامات بار گرفتن، تدبیر پسر آوردن، علامات جنین از پسری و دختری، در موانع حمل، سنین زایش در مرد و زن، در ادویه معینه بر حمل.
[منزوی ۴۶۰؛ فهرستواره منزوی ۳۲۵۷/۴]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۲۰۷/۳
آغاز: بسمله. بدان که طالب نسل را از رعایت چند چیز چاره نیست، اول تحصیل و تعدیل و تکمیل نطفه، از آن جهت که اصل اوست؛ **انجام:** لیکن شراب کهنه موافق است ایشان را، تمت الرساله ... محمد جعفر الخوزانی الاصفهانی فی لیلة
خط: نسخ؛ کا: محمد جعفر خوزانی اصفهانی، تا: ۲۹ شعبان ۱۲۸۸؛ ۱۱گ (۲۵۲پ-۲۶۲ر)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۲سم [ف: ۷-۲۷۱]

● **آبستنی** / طب / فارسی

ābestanī

[فهرستواره منزوی ۳۲۵۷/۵]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۹۹۴/۳
آغاز: بسمله. بدانکه طالب نسل را از رعایت چند چیز چاره نیست اول تحصیل و تعدیل و تکمیل نطفه؛ **انجام:** تقلیل شرب هر مشروب ولیکن شراب کهنه موافق است ایشانرا.
خط: نسخ؛ کا: محمد جعفربن عبدالله خوزانی اصفهانی، تا: ۲۹ شعبان ۱۲۸۸، ۲۰ص (۴۸۷-۵۰۷)، ۱۹ سطر [عکسی- ف: ۵-۴۰۷]

● **آبستنی** / طب / فارسی

ābestanī

از هفت علت که زن را از آبستنی بازمی‌دارد یاد گردیده است.
[فهرستواره منزوی ۳۲۵۷/۵]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۴۶/۴۰
آغاز: فائده. هفت علت است که زنانرا از زائیدن فرزند باز میدارد؛ **انجام:** و باقی چیزها بعقل میتوان دانست. و الله اعلم.
خط: نستعلیق چلیپا؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۲گ (۲۰۸پ-۲۰۹ر) [ف: ۴-۸۱۳]

● **آبستنی و باه = الباهیة** / طب / فارسی

ābestanī va bāh = al-bāhīya

شفائی، مظفر بن محمد، - ۹۶۳ ق

šafā'ī, mozaffar e-bn-e mohammad (-1529)

اهداء به: وزیر اعتماد الدوله قاضی جهان سیفی حسینی (-۹۶۳ق)
تألیف: گویا رمضان ۹۵۲ق

رساله‌ای مختصر که در مباحث و ویژگی‌های قوه باه، دریک مقدمه و سه مقاله: مقدمه، در بیان این که امر باه ضروری است؛ مقاله ۱. در تشریح اعضای تناسل (سه باب)؛ ۲. در امر باه و آنچه متعلق به اوست (سه باب)؛ ۳. در امر باه و آنچه متعلق بدان است.
آغاز: حمد بیحد خالقی را سزاست که خلقت انسان کامل را بحکمت بالغه از توده خاک آفریده و بر مفاخرت او بذروه سمک رسانیده و بشرف خلقت لقد کرمنا بنی آدم و فضلنا هم علی کثیر ممن خلقنا تفصیلاً مکرم و معُزز فرموده. ..
انجام: .. واگر دم کرک یا پوست یا استخوان سوخته و کوفته با

شراب نسرشتد و بر آلتشان مالند نعوظ تمام آورد
[دنا ۴/۱ (۷ نسخه)؛ نسخه‌های خطی فارسی ۴۶۰/۱؛ الذریعة ۱۸۸/۳ و ۲۲۹/۷ و ۵۳۰/۹؛ استوری ۲۴۵: ۲؛ فهرستواره منزوی ۳۲۵۷/۴]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۱۹۸
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن۱۰؛ ۵۴گ، ۹ سطر (۷×۱۰/۵)، اندازه: ۱۴×۱۹سم [سنا - ف: ۲-۱۶۶]

۲. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۳۴۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن۱۱ [نشریه: ۷-۱۰۵]

۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۵۶۲-۴/۳۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق؛ کا: محمد امین انصاری، تا: ۱۰۷۷؛ این رساله در متن نسخه موسوم به «جنگ» آمده است؛ ۳۰گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۵×۲۶سم [ف: ۱-۴]

۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۲۹۳۱/۴۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ۱۱۰۱ و، ۱۱۰۲؛ مالک: اعتضادالسلطنه ۱۲۹۴ق؛ ۲۰گ [ف: ۳-۱]

۵. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۴۰۹۱/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ۱۱۱۴؛ دارای فائده در چند بیت طبی از ابن‌سینا و غیره؛ ۳۸گ (۶۱پ-۹۷ر)، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف مخ: ۱]

۶. همدان؛ دانشگاه بوعلی؛ شماره نسخه: ۱۳۴/۲
خط: نستعلیق، کا: حسین بن علی محمد رشتی متطبب، تا: ۱۲۲۹؛ ۱۷گ (۷۲پ-۸۹پ)، اندازه:۱۶×۲۱/۵سم [ف: -۶۹]

۷. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۶۱۰/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ۱۲۶۶؛ فوائد طبی طلسمات و ادعیه بسیار و بی‌سروته در ادامه آمده است؛ ۱۲ گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف مخ: ۱-۲]

← آبله ≻ آتشک

● آبله / طب / فارسی

ābele (r.)

در آن از آبله گاوی و تاریخ ۱۲۱۲ یاد می‌شود و پس از آن ساخته شده و باید تازه باشد و رازی در آن سریانی و عرب و مسلمان خوانده شده است و در آن از شانی زاده محمد عطاء الله قسطنطنیه‌ای نامبرده شده است.
[فهرستواره منزوی ۳۲۵۸/۴]

تهران؛ علوم پزشکی؛ شماره نسخه: ۲۶۳/۴
بی‌کا، تا: قرن ۱۲ و ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۱۰ص (۲۲۲-۲۳۲) [نشریه: ۳-۳۴۵]

● آبله / طب / فارسی

ābele

رساله‌ای در مرض آبله و تاریخ شناسایی آن و نظریه اطبای قدیم درباره آن و بالاخره نظر پزشکان اروپایی و داروهای ضد آن و بسط واکسیناسیون آبله در عثمانی. در آخر «صورت مکتوب مادام مرتته زوجه ایلچی دولت انگلیس که در باب مایه آبله زدن از شهر ادرنه به اهالی لندن نوشته است» می‌آید.
[فهرستواره منزوی ۳۲۵۸/۵]

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۲۲۷/۷
آغاز: در بیان کیفیت مرض آبله و تحقیقات بعضی از حکما و پیدا شدن؛ **انجام:** ازین عمل برای من نهایت اطمینان حاصل گشت حتی بچه‌های عزیز خودم را مایه زدم و السلام.
خط: شکسته نستعلیق؛ کا: عبدالستار گرگانی، تا: ۱۳۰۰؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سبز مقوایی، ۱۲ص (۶۵۹-۶۷۰)، ۱۶ سطر (۷/۵×۱۶)، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۳-۲۷۶]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۹۶۱/۱۱
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۳۰۶ق؛ کاغذ: فرنگی خط‌دار، جلد: میشن زرد، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۷-۱۱۳]

● آبله‌کوبی / طب / فارسی

ābele-kūbī

همدانی، میرزا علی، ق۱۳ ق

hamadānī, mīrzā ʻalī (19C)

دارای ۴ فصل و در آغاز فصل اول تاریخچه شناختن آبله و درمان آن آمده است. در دیباچه آمده که مؤلف وقتی بیماری آبله در ایران شایع شده و خلقی را هلاک ساخته، مأمور تألیف این رساله شده است. از ناصر الدین قاجار و مجدالدوله وزیر علوم و رئیس دارالشورای علمیه یاد می‌کند. در حواشی رساله توضیحاتی است از مؤلف به نقل از کتاب‌های فرانسوی و در کنار صفحه ۳ یادداشت مفصلی در منافع آبله‌کوبی دارد. در رساله چند شکل نیز رسم شده برای نشان دادن آبله چرکی و غیره. رساله آبله‌کوبی دیگری به نام «تعلیم نامه» از محمد بن عبدالصمد خویی که به‌نام فتحعلی شاه و به‌دستور عباس میرزا قاجار ساخته چاپ شده است.
آغاز: حمد و سپاسی مجرد از لباس و هم و قیاس حکیمی را ... و بعد چون اعلیحضرت قوی شوکت ... و وزرای کبارش همت بر این گماشته اند که روز بروز کمالی تازه تر بروز ... نماید.
انجام: و باید رساله به این مطلب ختم نمائیم که خاتمه آن به خیر باشد قدتم بید مؤلفه علی الهمدانی فی یوم الجمعه ... ۱۲۹۸

مستدعی از آقایان این است که اگر برخطا. واقف شوند ... عفو فرمایند بجهت اینکه در دو سه روز معجلا نوشته شد ... اگر بنای طبع آن شود تغییری در مطالب آن داده می‌شود.
[فهرستواره منزوی ۳۲۵۹/۵]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۲۷۸
خط: نستعلیق شکسته؛ کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۹۸؛ دارای یک سرلوح مذهب در ص اول؛ ۳۴ص، قطع: نیم‌خشتی، ۳۴-۱۵ سطر [ف: ۱۹-۲۵۶]

● **آبله کوبی** / طب / فارسی
ābelekūbī
دکتر طلوزان، ۱۸۲۰ – ۱۸۹۸ م
doktor tolūzān (1820-1898)
آغاز: بسمله. در بیان و کسین که عبارت است از مرضی که خود را ظاهر سازد و بثوراتی که بواسطه کوبیدن ماده ای که ابتداء از. ..
انجام: که در اطفال باشد از شبان است، و برخی اوقات این حمی در اطفال سه چهار روز طول کشد و همراه بود با حرارت جلد و سرعت نبض و قلت اشتها و وهن اعضاء.
[فهرستواره منزوی ۳۲۵۸/۵]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۶۱۹۳/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۷ سطر [ف: ۹-۲۳۸]

● **آبله کوبی** / طب / فارسی
ābelekūbī
در ۱ مقدمه و ۵ فصل: مقدمه، در بیان ایجاد و اختراع عمل آبله‌کوبی؛ فصل ۱. در صفت مایه آبله کاوی که آن را به فرانسه «واکسن» می‌گویند؛ ۲. در بیان گرفتن و حفظ کردن مایه آبله کاوی؛ ۳. دستورالعمل کوبیدن آبله؛ ۴. در کیفیت علامات ثبره واکسنی؛ ۵. تدابیر و علاج شخص که آبله کوبیده شده.
چاپ: تهران، چاپ سنگی، ۱۲۹۷ق، ۳۰ صفحه
[فهرستواره منزوی ۳۲۵۹/۵]

مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۱۱۱۲/۳
آغاز: بسمله پروردگاری را ستایش سزاست که از کمال توانائی قلب مظلم. ..
خط: چاپی؛ کا: علی بن محمد رضا، تا: رجب ۱۲۹۷؛ مهر: حاج سید سعید؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۶گ، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۳-۱۵۴۳]

← آبله‌کوبی (رساله) ≻ تعلیم نامه
← آب نیسان ≻ آداب استشفاء به آب نیسان

● **آب نیسان = منتخب زاد المعاد** / دعا / عربی، فارسی
āb-e neysān = montaxab-e zād-ol ma‘ād
مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی، ۱۰۳۷ – ۱۱۱۰ ق
majlesī, mohammad bāqer e-bn-e mohammad taqī (1627-1698)
وابسته به: زاد المعاد فی اعمال السنة؛ مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی (۱۰۳۷-۱۱۱۰)
رساله‌ای است کوتاه در خواص طبی آب باران ماه نیسان رومی به نقل از سید علی بن طاووس به نقل از رسول خدا. این روایت منتخب از زاد المعاد علامه مجلسی است، در مفاتیح الجنان مرحوم حاج شیخ عباس قمی نیز به نقل از زاد المعاد آمده است.
آغاز: سید جلیل علی بن طاووس روایت کرده است که روزی جمعی از صحابه نشسته بودند که حضرت رسول داخل شد و برایشان سلام کرد.
انجام: و در ای سالها بعد از بیست و سه روز که از نو روز بگذرد تقریباً داخل نیسان ماه رومی می‌شون و ماه نیسان سی روز است.
[مفاتیح الجنان: نشر پیدایش، سال ۱۳۷۶ ش، ص ۴۹۵-۴۹۸]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۶۷۷/۱۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۲گ (۸۳-۸۴)، ۲۶ سطر مورب، اندازه:۷×۱۹سم [ف: ۳۲-۲۰۰]

● **آب نیسان و قمر در عقرب** / هیأت / فارسی
āb-e neysān va qamar dar aqrab
حسینی خاتون آبادی، محمد باقر بن اسماعیل، ۱۰۷۰ – ۱۱۲۷ ق
hoseynī xātūn-ābādī ،mohammad bāqer ebn-e esmā‘īl (1659-1715)
اهداء به: شاه سلطان حسین صفوی
تألیف: ۱۱۱۵ق
نویسنده می‌گوید: «امر اشرف اعلی و فرمان عالم مطیع جهان پیما صادر شد که داعی دوام دولت قاهره. ... در باب آب نیسان و سبب شرافت بیسان ماه رومی و در باب این که آنچه در احادیث وارد شده است در منع کردن از نکاح و غیر آن در وقتی که قمر در عقرب باشد آیا مراد بودن ماه است در برابر کواکب عقرب یا در محاذات قطعه از فلك اطلس که آنرا منجمان برج عقرب مینامند رساله‌ای پردازم من هم امتثالا لامره این رساله را پرداختم و بشرف عرض رساندم، امیدوارم که مطبوع افتد.»

آغاز: بسمله. الحمدلله و سلام علی عباده الذین اصطفی و بعد چون امر اشرف اعلی و فرمان عالم مطیع جهان پیما صادر شد که داعی دولت قاهره محمد باقر بن اسمعیل الحسینی الخاتون آبادی را در باب آب نیسان و سبب شرافت نیسان ماه رومی. ... بر سبیل اختصار بعرض رسانم.
انجام: و شش کوکب مزبور در آخر برج عقر بند و الله تعالی یعلم حقایق الاحکام و حججه الکرام علیهم الصلوة والسلام.
[ذریعه ۱۳/۱۹؛ فهرستواره منزوی ۳۲۵۹/۵]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۸۹۰/۲
انجام: و گمان ایشان این باشد که کواکب و اوضاع فلکی علت مستقله حدوث حوادثند و نیز مذمت
خط:نسخ؛بی کا،تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، بسیار کثیف؛ ۹گ (۱۳پ-۲۲پ)، ۱۲ سطر، اندازه: ۹×۱۷سم [ف: ۲۰-۳۲۴]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۵۹۹/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ؛ کا: محمد باقر خاتون آبادی، تا: ۱۱۱۵، جا: محتملاً اصفهان؛ ۱۱ص (۶۰-۷۱)، ۱۶ سطر (۷×۱۲/۵)، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۶-۱۳۶]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۲۶۶/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ؛ کا: محمد ترشیزی، تا: ۱۱۲۵؛ ۴گ (۱۲پ-۱۶ر)، ۲۲ سطر (۱۰×۱۷/۵)، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: ۷-۲۷۱۷]

۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۱۸۴۴/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ؛ کا: محمد ابراهیم ابن محمد علی طباخ، تا: ۱۱۳۰؛ واقف: سپهسالار، تاریخ وقف: ۱۲۹۷؛ تملک: علی قلی میرزا در ۱۲۷۰؛ ۵گ (۹پ-۱۳ر)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [ف: ۳-۱]

۵. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۱۲۸۹/۱۷
خط: نستعلیق؛ کا: محمد بن عباس علی هزار جریبی، تا: سه‌شنبه ۴ شعبان ۱۱۹۶، جا: روستای پیل؛ قطع: بیاضی ربعی [نشریه: ۷-۲۷۶]

۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۴۰۶۵/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ؛ کا: آقا میرزا محمد علی کاتب، تا: ۲ شعبان ۱۳۳۵، جهت حاج آقا منیر؛ ۱۱گ (۳۳پ-۴۴ر)، ۱۵ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۶سم [محدث ارموی مخ: ۱-۱]

← آتش بازی ≻ مجموعة الصنایع
← آتش بازی ≻ باغچه گل

● آتش‌بازی / متفرقه / فرانسوی

ātaš-bāzī

این کتاب در دو قسمت نوشته شده است حاوی بحث مفصلی درباره آتش‌بازی و وسائل لازم آن می‌باشد. در آن از طریق ساختن وسائل و مواد محترقه ترکیبی و وسائل استعمال این مواد سخن می‌رود.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۵۵۴
آغاز: premiere pretiment batiment **انجام:** dans une journee ne travail
بی‌کا؛ تا: قرن ۱۳، جا: شاید تهران؛ لاتین خوش، با جدول دور سطور، حاوی جداولی برای بیان اندازه مخلوطها؛ ۱۷۳گ، ۲۱ سطر (۱۴×۲۰)، اندازه: ۲۰×۲۵سم [ف: ۶-۷۱]

● آتش‌بازی (رساله) / شیمی / اردو

ātaš-bāzī (r.)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۸۲۸۰
آغاز: وزن سهو هجری-شوره- کویله- گندهک- بئر ... **انجام:** گلی سی حوس دلوین جنگد گاره هوکجا کلدجی و بوس ...
خط: نستعلیق جلی ممتاز؛ بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ قطع: وزیری کوچک، مختلف السطر (۶/۷×۱۷)، اندازه:۱۴×۲۲/۸سم [رایانه]

● آتش پاره / شعر / فارسی

ātaš-pāre

میرزا طوفانی

mīrzā tūfānī

مثنوی و بهاریه‌های او (در ضمن جنگ)
[فهرستواره منزوی ۸۷/۱۰]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۶۴۷۴/۲۶
خط: نسخ؛ کا: ملا زین العابدین فرزند ملا اسماعیل معلم نخجوانی، تا: سه‌شنبه ۱۵ رجب ۱۲۵۳ [ف: ۹-۴۲۸]

← آتش‌پرستی ≻ بنای بت‌پرستی و آغاز آتش‌پرستی
← آتش‌خانه ≻ سوز و گداز
← آتش‌خانه غیب ≻ قضا و قدر

● آتشفشانی کوه وزوو / جغرافیا / فارسی

ātašfešānī-ye kūh-e vezūv

گویا ترجمه‌ای است از یکی کتابهای اروپائی برای مدرسه دارالفنون.
آغاز: بسمله. فصل اول در آتش فشانی کوه وزوو. کوهی است در جنوب و مغرب ایطالیا نزدیکی ناپل در شمال آن ایالت واقع است

انجام: و علت طبیعی آنها را هم نمیدانستند حمل باین قسم خرافات کرده و معتقد شده بودند.

تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه: ۱۶۳ – ج

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ در حواشی نامهای تاریخی و جغرافیایی شرح داده شده است؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ مقوایی،۳۴گ، ۱۵ سطر (۷/۵×۱۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: -۳]

● **آتشفشانی‌های جبال و زلزله** / طبیعیات / فارسی

ātašfešānīhā-ye jebāl va zelzele

مترجم: حکیم باشی، میرزا علی اکبر

hakīm-bāšī, mīrzā ʻalī akbar

ترجمه از زبان فرانسه به عربی و فارسی

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۱۵۳/۲

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ۲۳ ذیحجه ۱۲۹۲؛ ۴۳ص (۵۲–۹۴) [سنا – ف: ۲–۱۴۴]

● **آتشک** / طب / فارسی

ātašak

عماد الدین شیرازی، محمود بن مسعود، – ۹۸۴ ؟ ق

ʻemād-od-dīn-e šīrāzī, mahmūd e-bn-e masʻūd (-1576?)

تاریخ تألیف: ۲ ربیع الثانی ۹۹۷، محل تألیف: مشهد خراسان

کتابی است درباره بیماری آبله که در چهار فصل تنظیم شده: ۱. حدود و نامهای آتشک و طرق حدوث آن؛ ۲. علامات؛ ۳. اسباب؛ ۴. معالجات؛ و یک خاتمه (طلایی برای درمان جرب). مؤلف در فصل ۴، از رساله خود در باب بیخ چینی یاد و بخشی از آن را نقل می‌کند. مؤلف در مقدمه‌اش از ابتلاء برخی از پزشکان همزمان خود به عادات زیان‌بخش و عدم توجه به کار تألیف، سخن می‌گوید و از جمله درباره مولانا شرف الدین حسن طبیب شیرازی می‌گوید: «اوقات او تمام صرف بنگ و افیون و خمر میشد و در این باره چیزی از او مذکور نشد.»

آغاز: بسمله الحمدلله المحمود فی کل فعاله. ... اما بعد چون مرضی که معروف به آتشک در زمان سابق نبود و کسی مشاهده آن ننموده بود هر چند که امیر بهاء الدوله در طب. ... بخلاصة التجارب تصنیف کرده و جمعی میان اقوال بعضی اطباء یونانی و مجربان هند و سافی نموده در این مرض کلامی آورده که نقل کرده خواهد شد ... این بنده چون اکثر اوقات حیات صرف ملازمت حکام و سلاطین می‌شد نهایت منظور نظر این بود که در این خصوص رساله تالیف نماید و فرصت نمی شد در اینوقت که بسعادت آستان قدس ... جناب علی بن موسی الرضا (ع) ... مشرف گردید اگر چه مجال نبود

انجام: مجموع اهل خبرت و بصیرت بر آن اتفاق کرده اند. قد تم الرساله علی ید ابن اخ مؤلفها ... علی رضا بن حسن بن مسعود الطبیب فی سلخ شهر جمادی الاولی سنه اربع و ثمانین و تسعمائه و تاریخ اتمام تألیفه علی ید الاستاد ابن مسعود بن محمود محمود الطبیب سلمه الله من عواقب الزمان ... سنه سبع و سبعین و تسعمائه.

چاپ: تهران، با مقدمه محمد مهدی اصفهانی، مؤسسه مطالعات تاریخ پزشکی، طب اسلامی و مکمل، ۱۳۸۲ش

[مشترک ۴۷۶/۱ «آتشک و آبله»؛ نسخه‌ها ۴۶۰/۱ «آبله؛ آتشک» ناشناخته که همین رساله است، همانجا ۴۶۱ «آتشک» همین رساله (۵نسخه)؛ فهرستواره۳۲۵۹/۵ همین گفتار که در آنجا تاریخ نگارش۷۵۹ق آمده]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۳۰۷/۱

آغاز و انجام: برابر

کا: علی رضا بن حسن بن مسعود طبیب (برادرزاده عماد الدین مؤلف رساله)، تا: ۹۷۷؛ تملک: اسماعیل نعمة اللهی مورخ ۱۳۲۹؛ ۴۷ص (۲–۴۸)، قطع: خشتی کوچک، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۹–۲۸۸]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۸۲۴۶/۵

مباحث: عنوان‌های مطالب در هامش نسخه: فصل در حد این مرض و اسامی آن و طریق حدوث آن، فصل فی العلامات، فصل در اسباب این مرض؛ خط: نستعلیق؛ کا: محمد باقر، تا: ۱۲ شعبان ۹۹۶، جا: لاهیجان؛ ۱۲گ (۶۵پ–۷۶ر)، ۱۹ سطر (۵/۵×۱۱)، اندازه: ۸/۵×۱۴سم [ف: ۱۷–۸۶]

۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۸۲۴/۲

آغاز: برابر، **انجام:** نگاه دارنده. این است تمامی کلام سیدالدوله در فهرست بدون نام مؤلف است؛ خط: نستعلیق درشت خط، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ ۲۳گ (۲۹پ–۵۲ر)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰/۵سم [ف: ۳–۲]

۴. تهران؛ لغت نامه دهخدا؛ شماره نسخه: ۱۹۷/۱۸

بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۳ ربیع الثانی ۱۰۰۸، جا: کرمان؛ ۲گ (۱۷۴پ–۱۷۵ر) [نشریه: ۳–۱۵]

۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۶۹۵۴

آغاز: برابر، **انجام:** ... و جهة اصلاح جگرگاه از نیم مثقال تا دو مثقال ریوند چینی در جلاب اگر پزند نفع کلی دهد و روز ششم تا هفتم علی سبیل الاحتیاج جلاب خفیف مشمل بر بعضی از ادویه ...

خط: نستعلیق متوسط؛ بی‌کا، تا: ۱۰۴۰ احتمالاً قمری؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، دارای حواشی با امضای حکیم کمال الدین حسین، خریداری از مشیری ۱۳۸۲؛ ۳۲گ (۸پ–۳۹)، ۱۷ سطر (۵×۱۳)، اندازه: ۱۰×۱۹سم [رایانه]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۱۳۸/۱۱۸

آغاز: برابر، **انجام:** تاشرح تمام باید این روغن را نام روغن راحت است اسم موافق مسمی است صحت کامل باستعمال این حاصل است. انشاء الله تعالی.
در فهرست با عنوان «رساله در آبله» و ناشناس است؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۴گ (۴۷۳-۴۷۶) [ف: ۱۵-۱۸۹]

۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۵۰۴/۷

آغاز: برابر، **انجام:** ... تا بر مبصر روشن شود ... و التوفیق
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۱۳ سطر، اندازه: ۱۲/۸×۲۳/۵سم [ف: ۷-۴۱۴]

۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۹۴/۱۱-ف

آغاز: برابر، **انجام:** بعد از این بگویم تا بر مستبصر روشن شود و من الله الاعانة وقت مضیق. و نسخه سقیم امید که متوجه ارباب کمال صحت یابد. تمت.
نسخه اصل: موزه بریتانیا ش Add 19619 (ریو ۸۴۳)؛ خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ۲۱ جمادی الثانی ۱۱۰۳؛ ۲۳گ (۲۸۴پ-۳۰۷پ)، ۱۵ سطر [فیلمها - ف: ۱-۵۲۵]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۴۳۱/۱۱-عکسی

نسخه اصل: همان نسخه اصل بالا [عکسی - ف: ۲-۱]

۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۶۷/۲

آغاز: برابر، **انجام:** لیکن بلغمیت و سوداویت اجزای بدن غالب بود
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: شوال ۱۱۰۳؛ ۱۸گ (۲۷ر-۵۴ر)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۲-۲۶۱]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۵۲۱/۳

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۲۷ ذیقعده، ۱۱۰۶، کاتب رساله در چند جا اشاره کرده که عمادی الدین محمود شیرازی جد اوست؛ مصحح؛ ۵گ (حاشیه ۵پ-حاشیه ۱۰پ)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۷×۲۴سم [ف: ۲۰-۹۶]

۱۱. تهران؛ علوم پزشکی؛ شماره نسخه: ۲۸۷/۲

آغاز: برابر، **انجام:** کوفته و بیخته بکار دارند. تمام شد کلام سید بهاء الدین مولفها الفقیر ... ابن مسعود بن محمود الطبیب و الحمد لله اولا و آخرا و ظاهرا و باطنا و السلام
تذکر: نام مؤلف در این فهرست سید بهاء الدین آمده که آقای دانش پژوه در نشریه ۲۹۹/۳ اصلاح کرده‌اند؛ خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۵۱ص (۱۵۷-۲۰۸)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [نشریه: ۳-۳۶۱]

۱۲. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه: ۱۱۵/۱

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱ یا ۱۲، ۲۸گ (۱ر-۲۹ر)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۸/۵سم [ف: ۱-۱۱۰]

۱۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۳۷۹/۳-۲/۱۹۹

آغاز: برابر، **انجام:** و اتفاقا مجموع اهل خبرت و تجربه بر آن اتفاق کرده اند تمت الرساله علی ید ابن اخ مولفها الحقیر الفقیر الی ربه الحبیب علی رضا بن حسن بن مسعود الطبیب فی سلخ شهر جمادی الاول من سنة اربع و ثمانین تسعمائه سبع و ثلاثین و الف ...
خط: نستعلیق؛ کا: محمد کاظم بن محمد حسینی شریف، تا: یک‌شنبه ۲۸ ربیع الثانی ۱۲۵۱؛ ۲۴گ، ۱۶سطر [ف: ۱-۴]

۱۴. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۳۹۵۲/۸

آغاز: برابر، **انجام:** بگیرند ده درهم سفوف معوی و دو درهم حنا و فلفل و زنجبیل از هریک دو مثقال کوفته و نپخته بسمآب را به آنها بکشند و به عسل و شربت لیمو معجون سازند شربتی مقابل نخودی سفوف معوی دارچینی رازیانه و مصطکی بابویه کوفته و نپخته سفوف سازند این است تمام کلام سید بهاء الدین
خط: نستعلیق؛ کا: محمد حسین بروجردی، تا: ذیقعده ۱۲۸۴، جا: بروجرد؛ ۱۳گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف مخ: ۱-۳]

۱۵. همدان؛ دانشگاه بوعلی؛ شماره نسخه: ۲۹۹/۱

خط: نستعلیق؛ کا: مرتضی بن میرزا جعفر، تا: ۱۲۸۷-۱۲۸۸، ۲۴گ (۹ر-۳۳ر)، اندازه:۱۱×۱۷/۵سم [ف: -۱۶۲]

۱۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۲۰۷/۲

آغاز: برابر، **انجام:** مجموع اهل خبره و تجربه بر آن اتفاق کرده اند. قد تم الرسالة، تاریخ اتمام تألیفه علی ید مؤلف یوم الخمیس ۲ ربیع الثانی ۹۷۷ ...
خط: نسخ؛ کا: محمد جعفر خوزانی اصفهانی، تا: سه‌شنبه غره ربیع الاول ۱۲۸۸؛ ۱۵گ (۲۳۶پ-۲۵۱پ)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۲سم [ف: ۷-۲۷۱]

۱۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۳۱۶۷/۱

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق؛ کا: حکیمی حسینی، تا: محرم ۱۳۰۱؛ ۲۵گ، ۱۶-۱۴ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۳سم [ف: ۱۹-۴۷]

۱۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۵۷۳۱

آغاز: برابر، **انجام:** ... در آتشک و ادویه او نیز بهمین شیوه مسلوک شده است و اتفاقا مجموع اهل خبرت و تجربه بران اتفاق کرده اند تمت بعون الملک الوهاب
خط: شکسته نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، بعد از این رساله چند دستور دارویی نیز برای بیماری آتشک نوشته شده است؛ ۱۵گ (۳۳پ-۴۸)، ۱۹سطر (۱۰×۱۹)، اندازه: ۱۴/۵×۲۳سم [رایانه]

۱۹. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: ۴۷۲۲/۲

آغاز: برابر، **انجام:** حقیر می‌گوید که این کلام حفر است و سبب آن این است که باقصی الامکان طبیعة جد می‌کند در پاک داشتن باطن از این ماده خبیث ... لیکن بلغمیت متخلخل و سودا و به احتراقی بر آن غالب بود و ابن خلط می‌باشد و الله اعلم بالصواب.
در فهرست با عنوان «رساله نار فرنگی (جدری آتشک)»؛ خط: شکسته نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: ربعی [رشت و همدان - ف:۱۵۳۴]

۲۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۹۹۴/۲

آغاز: برابر، **انجام:** در آتشک و ادویه او نیز همین شیوه مسلوک

شده است و اتفاقا مجموع اهل خبره و تجربه بر آن اتفاق کرده اند.

خط: نسخ؛ کا: محمد جعفر بن عبدالله خوزانی اصفهانی، بی‌تا؛ ۳۱ص (۴۵۵-۴۸۵)، ۱۹ سطر [عکسی - ف: ۵-۴۰۶]

۲۱. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۹۵/۵

بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۱۱-۹۴۶]

۲۲. تهران؛ لغت نامه دهخدا؛ شماره نسخه: ۱۹۷/۱۱

بی‌کا، بی‌تا،[نشریه: ۳-۱۵]

۲۳. تهران؛ لغت نامه دهخدا؛ شماره نسخه: ۱۹۷/۱۸

بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۳-۳]

۲۴. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۵۴/۳

بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۲گ (۱۶۸ر-۱۶۹ر)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۱۱۱]

۲۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۵۳۶/۳

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، در پایان فائده‌ای پزشکی از کمال الدین حسین دارد؛ ۸گ (۶۱ر-۶۸ر)، اندازه: ۱۲×۲۱/۵سم [ف: ۲۰-۱۱۰]

● **آتشک** / طب / عربی

ātašak

طبیب، عبدالله بن فخر

tabīb, 'abd-ol-lāh e-bn-e faxr

رساله‌ای شامل ۳ بحث و ۱ خاتمه: ۱. فی تعریف تلک العلة؛ ۲. فی تبیین السبب لها؛ ۳. فی علاجها؛ الخاتمة، فی الادویة النافعة لتلک العلة. با استفاده از کتاب‌هایی چون «کناش منصوری» و «تجارب».

آغاز: الحمدلله الحکیم العلیم الملک العلام قاضی الحاجات و شافی الاسقام ... و بعد لما عمت العلة الحادثة فی زماننا هذا المشتهرة بالفارسیة بآتشک بحیث شمل جل الناس فی کل البلدان ... .

انجام: ... و حبة الخضراء و بالسکر او العسل و مربی الزنجبیل و البهمنین و الرج و الشقاقل و امثال ذلک هذا ما عندی من معالجة تلک العلة ههنا و نختم الرسالة حامدین لله.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۵۲۱/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: شنبه ۲۶ ذیقعده ۱۱۰۶، کاتب رساله در چند جا اشاره کرده که عمادی الدین محمود شیرازی جد اوست؛ مصحح؛ ۳گ (حاشیه ۲ر-حاشیه ۵ر)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۷×۲۴سم [ف: ۲۰-۹۵]

● **آتشک** / طب / فارسی

ātašak

در علاج آتشک و احوال آن

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۹۴۵۷/۳

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ قطع: ربعی، ۴گ (۹ر-۱۰پ)، ۱۷ سطر (۹×۱۶)، اندازه: ۱۷×۲۴سم [ف: ۱۷-۳۷۳]

● **آتشک** / طب / فارسی

ātašak

مؤلف می‌گوید: «من ندیده‌ام جز در «خلاصة التجارب» و رساله عمادالدین محمود المسعود از این بیماری یاد کرده باشند.»

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۸۸۲۵/۲

آغاز: مرض مشهور به آتشک است از جهت حرقت و هیبت او و این مرض در زمان سابق نبود و تازه یافت شده، **انجام:** بالکلیه زایل میکند باذن الله تعالی تمام شد ترجمه رساله دوم که مال مرحوم عمادالدین محمود بن مسعود الشیرازی است و رساله اول که مال مرحوم سیداست

خط: نستعلیق؛ کا: محمد حسن بن محمد جعفر بنحاج محمد ابراهیم، تا: یک‌شنبه پایان جمادی الثانی ۱۲۹۰، برای آقا میرزا ابوتراب؛ قطع: ربعی، ۸گ (۶۹پ-۷۶پ)، ۱۵ سطر (۸×۱۵/۵) [ف: ۱۷-۲۲۹]

● **آتشک** / طب / فارسی

ātašak

بندی به نثر فارسی در آتشک

تهران؛ فرمانفرمائیان، حافظ (دکتر)؛ شماره نسخه: بدون شماره/۶

بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: ربعی، ۱ص (۱۷۳ر) [نشریه: ۷-۵۵۱]

← آتشکده ﴿ سوز و گداز

● **آتشکده = منشآت** / متفرقه / فارسی

ātaškade = monšaāt

نشاط اصفهانی، عبدالوهاب بن محمد رحیم، ۱۱۷۵ - ۱۲۴۴ ق

nešāt-e esfahānī, 'abd-ol-vahhāb e-bn-e mohammad rahīm (1761-1828)

منشآت و چند دیباچه کتاب و صورت قباله‌جات و نامه‌های متفرقه‌ای است که بدون ترتیب در این مجموعه گرد آورده شده تا دستوری برای نامه‌نگاران باشد.

آغاز: منتخب دواوین شعرای فصاحت شعار و زبده رسایل منشیان بلاغت آثار حمد احد بی همتائی است.

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۸۹۴۱
آغاز: برابر
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ نسخه بیاضی است، روی برگ اول یادداشت عبدالحسین بن عبدالعلی به تاریخ ۱۲۷۰ و در آخر نسخه یادداشت ابوطالب اردکانی به تاریخ ۱۲۷۲ دیده می‌شود؛ ۱۵۷گ، مختلف السطر، اندازه: ۸×۱۶سم [ف: ۲۳-۱۱۳]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۶۷۹
آغاز: برابر، **انجام:** پیوستن به گسستن پیوندد و بستن بشکستن انجامد پس اولی که قبل از این مرافقت قولی، بیت او خود قلمی ...
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ مهرها: عبداه الرجی خسرو مالک و شعاع مالک؛ ۵۵گ، ۱۶ سطر، اندازه:۱۵×۲۱سم [ف: ۱۷-۲۳۹]

● آتشکده / ادبیات / فارسی
ātaškade

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۸۳۴۴
خط: نستعلیق شکسته؛ بی‌کا، تا: ۱۲۳۵ [رایانه]

● آتشکده = فرهنگ ادویه / طب / فارسی
ātaškade = farhang-e advīye

در ۲۸ باب، هر یک دارای چند فصل. در فرهنگ داروها به ترتیب تهجی با رعایت حرف دوم و سوم.
[فهرستواره منزوی ۵/۳۲۶۰]

تهران؛ علوم پزشکی؛ شماره نسخه: ۱۹۸
آغاز: در بیان تعداد ادویه مذکوره بامی (؟) و لغات مختلفه از عربی و یونانی و سریانی و فارسی و ترکی و هندی و غیرها مسمی به فرهنگ به ترتیب حروف تهجی با ملاحظه حرف دوم و سوم ...، **انجام:** فصل الیاء ییرکولی اسم ترکی
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۹۵ص، ۱۹ سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [نشریه: ۳-۲۹۹]

● آتشکده آذر / تراجم / فارسی
ātaškade-ye āzar

آذر بیگدلی، لطفعلی بن آقا خان، ۱۱۳۴ - ۱۱۹۵ ق
āzar-e bīgdelī, lotf-'alī e-bn-e āqā xān (1721-1780)

اهداء به: کریم خان زند
تألیف: ۱۱۷۴ق
تذکره‌ای است که به‌نام نگارنده‌اش به «آتشکده آذر» نامبردار شده. آن را در چهل سالگی در زمان پادشاهی کریمخان زند نگاشته و در آن ۸۴۲ تن شاعر را شناسانیده است. وی در این کتاب شاعران را مانند هفت اقلیم رازی به بخش‌های جغرافیائی دسته‌بندی کرده. کتاب دارای ۲ «مجمر» (آتشدان) است: مجمر نخست دارای ۱ «شعله» و ۳ «اخگر» و ۱ «فروغ» است. در شعله، پادشاهان و شاهزادگان شعرسرای را آورده؛ در اخگر، نخست شاعران ایران را در ۵ «شراره» آورده؛ شراره یکم، آذربایجان: اردبیل، اردوباد، تبریز، شیروان، گنجه، قراباغ، مراغه؛ شراره دوم خراسان: ابیورد، اسفرائین، بسطام، نون و نبس، ترشیز، جاجرم، جام، خبوشان، خواف، سبزوار، سمنان، سیستان، طوس، غرجستان، غزنین، غور، قاین، کرمان، مرو، رونه، مهنه، نیشابور، هرات؛ شراره سوم طبرستان: استرآباد، گرگان، گیلان، لاهیجان، مازندران؛ شراره چهارم عراق، دو شعاع دارد: نخست عراق عرب بغداد، و شعاع دوم: عراق عجم: اصفهان، جرفادقان (گلپایگان) ری، ساوه، قزوین، قم، کاشان، همدان، یزد؛ شراره پنجم فارس: ابرقوه، بهبهان، داراب جرد، شوشتر، شیراز، کازرون، لار، نیریز؛ اخگر دوم: شاعران توران در سه شراره: نخست بلخ، دوم خوارزم: او را گنج چچکنو، میند، سوم ماوراءالنهر: اسفرتگ، اخسیتک، بخارا، بدخشان، ترمذ، حصار شادمان، خجند، سمرقند، فرخار، فرغانه، قباه؛ اخگر سوم شاعران هند در ۳ «شراره»: نخست دکن؛ دوم دهلی، سهرند، کابل، لاهور؛ سوم کشمیر. فروغ: در شاعران زنان؛ مجمر دوم دو پرتو دارد: نخست، شاعران همزمان نگارنده، دوم، گزارش زندگانی خود او.
آغاز: در طوف حرم دیدم دی مغبچه ای می‌گفت ×× این خانه بدین خوبی آتشکده بایستی
فروغ آتشکده دل و زبانه اخگر زبان سپاس بی قیاس قدیمی است ...
انجام: بگشاد خدا برویت این در خوشباش ×× آن در که خدا گشاد بستن نتوان
چاپ: هند، ۱۲۴۹ق؛ سنگی؛ بمبئی، ۱۲۷۷ق؛ سنگی، وزیری، خط حبیب الله شیرازی، ۴۵۶ص؛ بمبئی، ۱۲۹۹ق، سنگی، وزیری، ۴۵۶ص؛ سه جلد، تهران، ۳۴۱-۱۳۳۷ش، سربی، وزیری، امیرکبیر
[الذریعة ۴/۱ و ۲۰/۱ و ۴ ۳/۹ «دیوان آذر»؛ مشار فارسی ۳۱/۱ نشانی ۶ چ؛ نقوی، تذکره نویسی ۷۲۰؛ فهرستواره منزوی ۲: ۴۶۵، ۳: ۱۸۳۹؛ مشترک پاکستان ۷۴۷/۱۱؛ ۱۵۰]

۱. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۲۸ حکمت
اصل پنداشته شده؛ خط: شکسته نستعلیق؛ کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ قطع: ربعی [ف: ۲-۳]

۲. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۴۶۲
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱ (کذا)؛ افتادگی: آغاز و انجام [ف: ۳-۱۰]

۳. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۱۴۹۹
آغاز: آن مجاور حرم انس که بیت الله الحرام از شرف کعبش محترم و پیوسته مطاف انبیاء مکرم شد.

خط: نستعلیق؛ کا: عبدالله بن حاج سید علی، تا: ۴ جمادی الاول ۱۰۲۵ (کذا)؛ افتادگی: آغاز؛ اهدائی صمدی زرگر است؛ ۱۷۴گ، ۲۵ سطر (۱۴×۲۳)، اندازه: ۱۹×۲۹/۵سم [ف: ۳-۹۷۵]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۱۲۲

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: رمضان ۱۰۴۵ (کذا)؛ ۳۱۰گ، قطع: وزیری، ۱۹ سطر (۱۴×۲۲)، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۱۵-۴۱۱۹]

۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۲۷۴/۱

آغاز: که از منه مختلفه بوده و گوی فصاحت از امثال و اقران خود ربوده، **انجام:** مرغ چمن وفاست جامی ×× در دام غم بلا چو افتاد

خط: نستعلیق؛ کا: محمد صادق بن مرحوم حاجی محمد بیک شیرازی، تا: ۱۱۳۲ (کذا)؛ افتادگی: آغاز؛ ۴۱۸ص (۱-۴۱۸)، ۲۵ سطر (۱۳/۵×۲۴/۵)، اندازه: ۱۹×۲۸سم [ف: ۳-۳۳۷]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۴۲۹۶

آغاز: برابر، **انجام:** جوارشی ز تحیت مفرحی ز ثنا

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ۱۱۹۳؛ ۲۲ سطر (۱۷×۲۵)، اندازه: ۲۰×۲۹سم [الفبائی: -۹]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۴۴۲۶

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق خوش؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ واقف: نایینی؛ ۲۳۰گ، ۲۵سطر (۱۲×۲۱/۵)، اندازه:۱۸/۵×۲۸/۸سم [ف: ۷-۱]

۸. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۳۹ ـ ب

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: از آغاز و انجام دیباچه افتاده است؛ ۲۳۲گ، ۲۴ سطر (۱۶×۲۶)، اندازه: ۲۱×۳۳سم [ف: ۱-۷]

۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۵۲۹

آغاز: برابر، **انجام:** آیا جهان مکارم که صبح و شام جهان ×× چو موردانه کش آورده بر سر تو هجوم

خط: شکسته نستعلیق؛ بی‌کا، تا: محتملاً قرن ۱۲؛ ۲۳۱گ، ۲۵ سطر (۱۵×۲۴)، اندازه: ۲۰×۳۱سم [ف: ۴-۲۳]

۱۰. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۷۳۷/۱

گزیده آن است، افتاده در شیراز تا نویدی؛ خط: نسخ و نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام [ف: ۷-۳۴]

۱۱. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۱۳۸۷

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ قطع: رحلی [نشریه: ۷-۹۶]

۱۲. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۸۱۶

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ قطع: رحلی [نشریه: ۷-۹۶]

۱۳. تهران؛ مینوی، مجتبی؛ شماره نسخه: ۱۳۴

خط: شکسته نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ قطع: رحلی [نشریه: ۶-۶۳۸]

۱۴. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۳۶۱

آغاز: برابر، **انجام:** محیط خشک شد و کان بخاک یکسان شد ×× پس از تو ماندم اگر چند شرط یاری نیست

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ اهدایی حاج وزیری است با نشانه‌ای که در کاظمین خریده است؛ ۲۳۲گ، ۲۵ سطر (۱۳×۲۲/۵)، اندازه: ۱۹/۵×۲۹سم [ف: ۱-۳۳۳]

۱۵. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه: ۴۹

خط:نستعلیق چهارستونی؛بی‌کا،تا:قرن ۱۲، در برگ اول یادداشتی آمده که کتاب از تحریرات ملامهر علی است و از نواب اشرف شاهزاده طهماسب میرزا خریداری شده است؛ برخی از اشعار تصحیح شده و در حاشیه نوشته شده: «من تصرفات محمد کاظم الواله الاصفهانی سلمه الله» در برگ ۸۲ و ۱۱۹ و ۱۲۲ یادداشتی از حسین باستانی‌راد در چهارم اردیبهشت ۱۳۲۸ و ۱۳۳۰ آمده است؛ ۲۵۳گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۲سم [ف: ۱-۵۴]

۱۶. یزد؛ جامع کبیر؛ شماره نسخه: ۱

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن۱۱و۱۲؛ قطع: رحلی [نشریه: ۴-۳۷۴]

۱۷. اصفهان؛ روضاتی؛ شماره نسخه: ۲۱

خط: شکسته نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مهرها: محمد تقی بن محمد کاظم، اسماعیل بن محمد کاظم، و محمد جعفر بن محمد صادق؛ ۲۸۰ص، ۲۱ سطر، اندازه: ۲۰×۲۸سم [ف: -۲۷]

۱۸. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۳

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲ [نشریه: ۱۱-۸۸۱]

۱۹. اصفهان؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۱

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲، قطع: رحلی [نشریه: ۴-۴۷۵]

۲۰. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۲۶۷۴

آغاز: برابر

خط: شکسته نستعلیق خوب؛ کا: علی اصغر، تا: ۱۲۰۷؛ واقف: سپهسالار؛ نویسنده خود را علی اصغر معرفی کرده و سال نگارش را چنین نوشته «۱۲۷»، از آثار و علائم ظاهر است که صفر در مرتبه عشرات را نگذاشته نه صفر در مرتبه آحاد را بنابراین در سال ۱۲۰۷ نگارش یافته؛ ۲۸۶ص، قطع: رحلی، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۹×۲۹سم [ف: ۲-۴۵۴]

۲۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۱۱۱۳-۷/۱۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: عبدالله حسینی، تا: ۱۲۰۹، به دستور میرزا محمد حسین بن میرزا محمد میرزائی؛ ۲۶۶گ، ۲۸ سطر چهارستونی، اندازه: ۱۹/۵×۳۱سم [ف: ۱-۵]

۲۲. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۱۲۱

آغاز: با این ابیات از خان احمد خان شروع می‌شود: قاتل من چو بسوی من محزون گذرد ×× چشم پر خون مرا بیند و از خون گذرد / بدگمانی بین که با هر کس حکایت میکنم ×× او تصور میکند کز وی شکایت میکنم / ترا کای همنشین بر گریه من خنده میآید ×× چو من کارت ببیر حمی نیفتاده است پنداری، **انجام:** اختتام پذیرفت آتشکده آذر ... فی شهر شوال لوی ئیل ۱۲۱۲ هـ

خط: نستعلیق شکسته؛ بی‌کا، تا: شوال لوی ئیل ۱۲۱۲؛ افتادگی:

آغاز (حدود پنج برگ)؛ در حواشی نام ولایات قید گردیده است و در شماره‌گذاری اغلب اشتباه است مثلا به‌جای صفحه ۳۵ سی و شش نوشته است و در نتیجه در برگ ۱۴۹ به‌جای صفحه ۲۹۸ صفحه ۳۰۰ مضبوط است؛ ۳۵۵گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۲۰/۵×۲۹/۵ [ف: ۱-۷]

۲۳. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه: ۱۷۶

خط: نسخ و نستعلیق؛ کا: لطف الله بن حاجی لطفعلی بیک آذر اصفهانی، تا: ۱۵ شعبان ۱۲۱۲؛ ۲۳۸گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۹×۲۹سم [ف: ۱-۱۱۳]

۲۴. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۱۴۷۸۱

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: چهارشنبه ۶ صفر ۱۲۱۶؛ دارای یک سرلوح مرصع، میان سطور و هامش دو صفحه اول طلا اندازی شده، جدول و ستون بندی صفحات با طلا و مشکی کاغذ ترمه؛ ۲۷۷گ، ۱۹ سطر در چهار ستون، اندازه: ۱۸/۵×۲۸سم [ف: ۲-۸۳]

۲۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۷۰۱۷-۳۶/۱۷

آغاز: بسمله فروغ آتشکده دل و زبانه اخگر زبان سپاس بی قیاس قدیمی است به هر بهانه که می‌نگارد و عوالم مختلفه از پرتو آفتاب، **انجام:** نهفته روی تو خورشید را ضیا از چیست ×× تهی زشخص تو ایوان فلک دوا از چیست

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: جمعه ۸ ذیقعده ۱۲۱۶، ۲۵۳گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۹×۳۱سم [ف: ۱-۶]

۲۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۸۶

خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد علی بن محمد اسماعیل، تا: ۱۲۱۷؛ صفحات مجدول به طلا و زنگار، پشت صفحه نخستین دعائی به خط نسخ نگاشته شده؛ ۴۲۰گ، قطع: رحلی، ۲۱ سطر، اندازه: ۲۰×۳۱سم [ف: ۳-۱۲۸]

۲۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۶۹۳۵

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق متوسط؛ کا: محمد علی الشریف الاشتری یزدی، تا: ۱۲۱۸؛ مهرها: محمد جعفر بن محمد صادق و اسماعیل بن محمد کاظم و محمد تقی بن محمد کاظم؛ چاپ سنگی، ۴۶۵ص، ۳۸ سطر (۱۴×۲۴/۵ متن و حاشیه)، اندازه: ۲۲/۲×۳۱سم [رایانه]

۲۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۸۳۳۹

خط: نستعلیق، کا: کلب حسین وزیر، تا: ۱۲۱۹؛ در پایان این نسخه پنجاه و یک بیت از مرثیه حاجی سلیمان صباحی بیدگلی که در فوت مؤلف سروده بوده نوشته شده است، جدول تحریر و زر و لاجورد و زنگار و سرنج، با یک سر لوح بزرگ و زیبا؛ واقف: سردار کل یار محمد افشار؛ ۲۸۳گ، ۲۲ سطر (۱۳×۲۱/۵)، اندازه: ۲۰/۷×۳۰/۳سم [ف: ۷-۱]

۲۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۸۶۵

خط: نستعلیق؛ کا: محمد بن کربلایی احمد قزوینی استرآبادی، تا: ۱۲۱۹؛ ۳۰۱گ، ۲۰ سطر (۱۴×۲۴)، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۱۴-۳۸۹۱]

۳۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۴۴۲۵

خط: نستعلیق؛ کا: محمد رفیع شیرازی، تا: ۱۴ جمادی الاول ۱۲۲۰؛ مرثیه صباحی بیدگلی را هم دارد؛ واقف: نایینی؛ ۲۶۲گ، ۲۳ سطر (۱۳/۵×۲۲/۳)، اندازه: ۲۰/۵×۳۱/۵سم [ف: ۷-۲]

۳۱. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۸۶۲

آغاز: برابر، **انجام:** شکایت از زمانه بیوفا ... نه جز آزار مردم کاری او ×× نه از زاری کسی آزاری او / .. غم عالم مخور تا شاد باشی ×× درین زندان ممان کازاد باشی

خط: شکسته نستعلیق خوب؛ کا: میرزا عبدالرحیم ابن میرزا محمد، تا: ۱۲۲۰؛ این نسخه قبلاً در تصرف حاجی محمد رحیم گازرانی بوده، سپس به سال‌های ۱۲۸۲ و ۱۳۱۴ و ۱۳۲۲ به ترتیب از عرض کتابخانه مبارکه ناصری و مظفری گذشته است، مجدول زرین بند مشکی، یک سرلوح مذهب مرصع مرزوج بسیار عالی در تارک صفحه اول طرح است، بین السطور و حواشی دو صفحه اول طلااندازی زرین با گل و برگ الوان، سه مجلس نقاشی آب و رنگ مکتب قاجار دارد اما در ۱۶ ورق این کتاب نقاشی‌ها مقراض و نصف هر صفحه بریده شده است؛ مهر: ناصرالدین شاه قاجار؛ ۵۳۰ص، قطع: وزیری، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۹/۵×۳۰/۵سم [ف: ۷-۲۴۰]

۳۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۷۹۹۴

بی‌کا، بی‌تا؛ با تملک: محمد بن محمد علی متخلص به طلعت در سال ۱۲۲۰ [د.ث. مجلس]

۳۳. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۳۸ ـ ب

از آغاز تا پرتو دوم که خاتمه باشد و در سرگذشت مؤلف؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد حسن خان محمد نصیر، تا: ۱۲۲۰؛ ۲۱۶گ (۲۱×۳۱)، ۲۵گ (۱۵×۲۳) [ف: ۱-۷]

۳۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۷۴۷

خط: نستعلیق؛ کا: محمد رحیم بن آقا مسلم نجف آبادی، تا: چهارشنبه ۶ ربیع الاول ۱۲۲۱، جا: نجف آباد از توابع اصفهان؛ روی برگ اول اشعاری است به خط عبد العلی چاوشی؛ ۲۵۸گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۹/۵×۳۰سم [ف: ۵-۱۴۹]

۳۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۳۹ سرود

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ۱۲۲۱؛ تملک: لطفعلی بن موید الدوله طهماسب میرزا قاجار مورخ ۱۳۰۵ق؛ قطع: رحلی [نشریه: ۱۳-۴۴۴]

۳۶. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۰۷

خط: شکسته نستعلیق خوش؛ بی‌کا، تا: ۱۲۲۲، جا: اصفهان؛ واقف: سید علی بن محمد حسین طباطبائی؛ برگ اول دارای سرلوح زرین با حاشیه‌سازی گل و بوته به نقش اسلیمی، صفحات مجدول به مشکی و زر و شنگرف، اشعار چهار ستونی، در برگ آغازین تاریخ تولدی به سال ۱۲۴۵؛ تملک: سید علی بن محمد حسین طباطبائی؛ مهر: «الرجی عبده محمد حسین الطباطبائی» (مربع)؛ ۲۸۹گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۲۱×۳۰/۵سم [ف: ۲-۳۹۶]

۳۷. همدان؛ دانشگاه بوعلی؛ شماره نسخه: ۴۸

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ۱۲۲۲؛ دارای یادداشت‌هایی به تاریخ‌های ۱۲۴۲–۱۲۶۷؛ ۲۲۹گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۰سم [ف: -۳۱]

۳۸. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۱۱۱۳

خط: نستعلیق؛ کا: محمد جعفر همدانی، تا: دوشنبه ۲۰ جمادی الاول، ۱۲۲۲، جا: مدرسه چهارباغ؛ قطع: وزیری [نشریه: ۷-۹۶]

۳۹. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۱۵۸

خط: نستعلیق؛ کا: مهدی اصفهانی ابن آقا حسین، تا: جمادی الاول ۱۲۲۵، جا: اصفهان؛ در برگ ۱۳۶ اشعاری از اسماعیل دلال متخلص به شعله دیده می‌شود؛ ۲۳۷گ، قطع: رحلی، ۲۴ س، (۱۴×۲۲/۵)، اندازه: ۲۱×۳۹/۵سم [ف: -۱]

۴۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۲۲

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ۱۲۲۵؛ محشی؛ ۱۲۸گ، قطع: رحلی، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۵/۵سم [ف: ۲–۱۸۸]

۴۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۰۵۴

خط: نستعلیق؛ کا: محمد مهدی قزوینی، تا: ۱۴ ربیع الاول ۱۲۲۵، جا: مچهلی بندر دکن؛ ۱ص (۲۷۱)، قطع: رحلی، ۲۲ سطر (۱۶×۲۵)، اندازه: ۲۳×۳۸سم [ف: ۱۵–۴۰۹۸]

۴۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۲۸۶

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق؛ کا: محمد بن محمد جعفر شیرازی، تا: ۱۲۲۶، جا: شیراز؛ سر لوحه مذهب زر و شنجرف و لاجورد، در صفحات اول و دوم میان دو جدول گل و بوته زر و شنجرف و لاجورد، در همان دو صفحه بین سطور طلا اندازی، مجدول؛ ۳۲۹گ، ۲۱ سطر (۹×۱۴/۵)، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [ف: ۳–۳۴۸]

۴۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۶۲۵۰

آغاز: برابر، **انجام:** تهی ز شخص تو ایوان فلک دو تا از چیست.

خط: شکسته نستعلیق؛ کا: امان الله زنگنه البار فروشی، تا: ۲۰ ذیقعده ۱۲۲۶، جا: اصفهان؛ واگذاری بنیاد مستضعفان در ۱۳۶۷؛ ۲۷۳گ، ۲۰ سطر چهار ستونی، اندازه: ۱۹/۵×۲۹/۵سم [ف: ۱۷–۱]

۴۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۳۸

آغاز: فروغ آتشکده دل و زبانه اخگر زبان سپاس بیقیاس قدیمی است که کرمی هنگام عوامل مختلفه از پرتو آفتاب ذات او است. **انجام:** نهفته روی تو خورشید را ضیا از چیست ×× تهی ز شخص تو ایوان فلک دوپا از چیست

خط: نستعلیق؛ کا: میر رضا بن محمد جعفر ترشیزی، تا: شعبان ۱۲۲۶؛ صفحه اول دارای سرلوح، در پایان نسخه چند رباعی و فرد شعر به خط بابا بیک افشار دیده می‌شود؛ ۳۰۷گ، ۱۹ سطر، اندازه:۱۵×۲۶/۵سم [ف: ۱–۱۹۱]

۴۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۷۰۷۴

خط: نستعلیق؛ کا: محمد نبی ابن محمد محسن، تا: ۱۵ ذیقعده ۱۲۲۷؛ مجدول؛ ۲۸۴گ، ۲۱ سطر چهارستونی (۱۴×۲۲)، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۳–۴]

۴۶. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۱۳۳ ـ ب

خط: نستعلیق؛ کا: غلامعلی بن محمد شیرازی، تا: محرم ۱۲۲۷، برای آقا میرزا مرتضی قلی؛ جدول و ستون‌بندی شنگرف و لاجورد و زر با سرلوح زرین، یادداشت‌های قزوینی در آغاز و انجام هست و او فهرستی در آغاز نسخه برای کتاب نوشته است. شماره قزوینی: 9IVC ۲۲۷۵۶؛ ۲۴۹گ، ۲۵ سطر (۱۳×۲۳)، اندازه: ۱۹×۳۱سم [ف: ۱–۷]

۴۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۹۶۶۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** تهی ز شخص توایوان فلک که از چیست مهر مصطفی

خط: نستعلیق شکسته؛ کا: محمد محسن بن محمد، تا: ۱۲۲۸؛ ۲۳ سطر (۱۴×۲۵)، اندازه: ۲۰×۳۰سم [رایانه]

۴۸. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: ۱۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** فتاد نخل تو از پا و در ترشح ابر ×× گل تو ریخت ز باد و در اهتراز نسیم / نهفته روی تو خورشید را ضیا از چیست ×× تهی ز شخص تو ایوان فلک دو تا از چیست

خط: نستعلیق زیبا؛ بی‌کا، تا: جمادی الاول ۱۲۲۹؛ مجدول؛ ۲۸۸ گ، ۲۱ سطر (اشعار چهار ستونی)، اندازه: ۱۸×۲۹سم [ف: ۱–۲۴]

۴۹. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۶۹۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** نهفته روی تو خورشید را ختیار از چیست ×× تهی ز شخص تو، ایوان فلک دو تا از چیست

خط: نستعلیق شکسته تحریری؛ بی‌کا، تا: رمضان ۱۲۲۹؛ مجدول؛ ۵۹۷ص، ۲۱ سطر (۱۵×۲۶/۵)، اندازه: ۲۰/۵×۳۳/۵سم [ف: ۲–۱]

۵۰. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۸۸۶

خط: نستعلیق خوش؛ بی‌کا، تا: جمادی الاول ۱۲۲۹؛ تملک: دکتر محمود به تاریخ ۱۳۱۶؛ ۲۸۰گ، ۲۲ سطر، اندازه:۱۸×۲۹سم [ف: ۵–۳۱۲]

۵۱. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۵۸۲

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ۱۲۲۹؛ قطع: ربعی [نشریه: ۷-۹۶]

۵۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۲۶۸۲

آغاز: برابر

خط: شکسته نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ۱۲۲۹؛ واقف: سپهسالار؛ کاتب از عباراتی که در آخر کتاب نوشته مردی ادیب بوده ولی نام خود را تصریح ننموده و شرحی که در بیان علت نگارش این کتاب به عباراتی ادیبانه می‌نوشته به انجام نرسیده، حرکت دست وی در نگارش آن به سکون مبدل گردیده، پس از نام ابوالقاسم هجری و شرح حال مختصر و آثار منتخبه از او که آخرین کس از معاصرین مؤلف می‌باشد، نویسنده نسخه به شرح حال محمد صادق متخلص به زری و اخیراً به زیور که در هنگام نگارش نسخه ۱۸ سال داشته با نقل قصاید و مقطعات و غزلیات و رباعیاتی از او در ص ۵۸۶ تا ۶۱۱ نسخه پرداخته و بنا بر آنچه گذشت تولد این محمد صادق ۱۶ سال پس از فوت آذر مؤلف آتشکده بوده و کاتب الحاق نموده است. در حاشیه ص ۱۶۶ مقابل نام خواجو

اعتضاد السلطنه عین یادداشت نام برده در اول این صفحه را نوشته اند، دارای یک سرلوح و چهارده مجلس نقاشی می‌باشد؛ ۳۴۰ص، قطع: رحلی، ۱۹ سطر، اندازه: ۳۰×۲۰/۵سم [ف: ۲-۴۵۵]

۵۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۶۹۸۹

خط: شکسته نستعلیق؛ کا: محمد جعفر، تا: ۱۲۲۹؛ با مرثیه صباحی بیدگلی در آخر نسخه؛ واقف: درة السلطنه ملکزاده کوثر؛ ۲۷۵گ، ۲۱ سطر (۱۳/۵×۲۲)، اندازه:۱۹/۸×۳۱سم [ف: ۷-۲]

۵۴. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۱۷۵۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** نهفته روی تو خورشید اختیار از چیست ×× زهی ز شخص تو ایوان فلک دوار یافت

خط: شکسته نستعلیق خفی؛ کا: محمد جعفر همدانی، تا: عید اضحی ۱۲۲۹، جا: اصفهان، مدرسه جدید سلطانی چهارباغ؛ مهر: ناصرالدین شاه قاجار؛ ۴۵۷ص، قطع: وزیری، ۲۵ سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [سلطنتی - ف:۷-۲۲۹]

۵۵. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۸۹۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** مرثیه ... دریغ و درد که رفت از جهان جهان سخن ×× نهان بزیر زمین گشت آسمان سخن / ... نهفته روی تو خورشید راضیا از چیست ×× تهی ز شخص تو ایوان فلک دوتا از چیست

خط: نستعلیق متوسط؛ کا: منصور تویسرکانی، تا: ۱۲۳۱، جا: دارالمؤمنین شوشتر؛ تملک: فرهاد میرزا در ۱۳۰۴؛ مهر: فرهاد میرزا معتمدالدوله؛ ۶۰۲ص، قطع: وزیری متوسط، ۱۹ سطر در متن و ۳۶ نیم‌سطر در حاشیه، اندازه: ۱۶/۵×۲۶سم [ف: ۷-۲۳۸]

۵۶. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۲

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ۱۶ رجب ۱۲۳۲؛ از روی نسخه صحیح، تصحیح شده و در برگ پایانی یادداشتی آمده که نسخه حاضر از روی نسخه عماد الدوله به سال ۱۲۹۷ تصحیح شده و به مقدار ثلث از نسخه چاپ بمبئی اضافه دارد، برخی از اشعار روی برگهای الصاقی آمده است؛ تملک: فرهاد میرزا در ۱۲۹۵، عبدالحسین سپنتا؛ ۴۶۲گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۲۲×۳۵سم [ف: ۱-۵۶]

۵۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۳۲۸

خط: نستعلیق؛ کا: علی محمد بیگدلی، تا: ۱۱ جمادی الثانی ۱۲۳۲؛ ۲۳۰گ، قطع: رحلی، ۳۰ سطر (۱۴×۲۱)، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۱۶-۲۴۳]

۵۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۹۸۶

آغاز: بسمله، فروغ آتشکده دل و زبانه اخگر زبان سپاس قدیمی است ذات دوست؛ **انجام:** نهفته روی تو خورشید را ضیا از چیست ×× تهی ز شخص تو ایوان فلک دو تا از چیست

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ۱۲۳۳؛ ۴۶۰ص، قطع: رحلی، ۲۵ سطر، اندازه: ۲۲/۵×۳۶سم [ف: ۱۰-۱۶۱۹]

۵۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۵۸۹۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** کم حصار قفس طایر اسیر گرفت.

خط: شکسته نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ۱۲۳۳؛ در پایان مرثیه صباحی بیدگلی را به طور ناقص یعنی ۱۴ بیت آن را دارا می‌باشد، واگذاری بنیاد مستضعفان در ۱۳۶۷؛ ۲۰۶گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۷سم [ف: ۱۷-۳]

۶۰. تهران؛ ذکاء، یحیی؛ شماره نسخه: ۱۸۳

خط: شکسته نستعلیق؛ بی‌کا، تا: آدینه ۲۸ رمضان ۱۲۳۴؛ ۲۵ سطر (۱۴×۲۱)، اندازه: ۱۹×۳۰سم [نشریه: ۳-۱۴۴]

۶۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۴۴۶

آغاز: برابر

خط: نستعلیق شکسته؛ بی‌کا، تا: ۱۸ جمادی الاول ۱۲۳۵؛ ۲۵۸گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۹/۵×۲۹سم [ف: ۳۰-۱۳۳]

۶۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۶۲۷۵

بی‌کا، تا: ۱۲۳۶؛ با تذهیب و خط خوب؛ قطع: رحلی کوچک [د.ث. مجلس]

۶۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۰۴۰۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** به بستر افتم و مردن کنم بهانه خویش ×× باین بهانه مگر آرمش به خانه خویش

خط: شکسته نستعلیق؛ تحریری؛ بی‌کا، تا: ۲۳ ذیحجه ۱۲۳۷؛ ۲۳۱گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۹-۳]

۶۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۷۰۲

آغاز: برابر، **انجام:** تهی ز شخص تو ایوان فلک دو تا از چیست ناقص؛ خط: نستعلیق زیبا؛ کا: ملا علی شیدای تویسرکانی، تا: ۱۲۳۷، جا: تویسرکان؛ ۵۲۶ص، قطع: رحلی، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۸×۲۹/۵سم [ف: ۱۷-۱۵۷]

۶۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۲۷۲

خط: نستعلیق؛ کا: اسماعیل، تا: سه‌شنبه ۱۰ صفر ۱۲۳۷؛ ۲۷۲گ، ۲۲ سطر (۱۲×۱۹)، اندازه: ۱۹×۲۸سم [ف: ۱۵-۴۱۸۹]

۶۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۷۳۹۱-۳۸/۱۱

آغاز: بسمله فروغ آتشکده دل وزبانه اخگر زبان سپاس بی قیاس قدیمی است به هر بهانه که می‌نگارد وعوالم مختلفه از پرتو آفتاب ذات اوست؛ **انجام:** هرجرم که بر گردن از آن دستش بود ×× از گردن خود فکند بر گردن من

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: شوال ۱۲۳۸؛ ۲۱۰گ، ۲۶ سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۱-۶]

۶۷. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۸۶۳

آغاز: برابر، **انجام:** شکایت از زمانه بیوفا ... نه جز آزار مردم کاری او ×× نه از زاری کسی آزاری او / ... غم عالم مخور تا شاد باشی ×× درین زندان ممان کازاد باشی

خط: شکسته نستعلیق خفی؛ کا: میرزا کوچک شیرازی متخلص به وصال، تا: ۱۲۳۸، جهت میرزا ابوالقاسم اینجوی شیرازی؛ مجدول کمنددار زرین بند مشکی بسیار ظریف، دو صفحه اول تماماً مذهب مرصع منقش ممتاز طرح کار شیراز و بسیار زیبا و جالب می‌نماید در ۴۸ صفحه از ابتدای کتاب جداول و لچکی و تزئینات بسیار شکیل و خوش نقشی طرح است، مطالب در متن کتاب میان

جداول بند زرین و در حواشی به طریق مورب نگاشته شده است؛ تملک: فرهاد میرزا در ۱۳۰۴؛ مهر: فرهاد میرزا معتمدالدوله؛ قطع: وزیری بزرگ، ۴۴۵ص، ۱۸سطر در متن و ۳۱ نیم‌سطر در حواشی، اندازه: ۲۲×۳۲سم [ف: ۷-۲۳۴]

۶۸. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۸۶۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** رباعیات. دور از تو شبی از اثر زاریها ×× دیدم ز تو در خواب بسی یاریها / ... بکشاد خدا برویت آندر خوشباش ×× اندر که خدا گشاد و بستن نتوان ...

کامل؛ خط: نستعلیق شکسته؛ کا: محمد اسمعیل، تا: ۱۲۳۸، جا: فرح آباد مازندران، به جهت شکرالله خان نوری؛ تملک: فرهاد میرزا در ۱۳۰۴؛ مهر: فرهاد میرزا معتمدالدوله، شکرالله خان نوری به تاریخ ۱۲۳۹، ناصرالدین شاه قاجار؛ ۳۹۲ص، قطع: وزیری، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۹×۳۱سم [ف: ۷-۲۴۴]

۶۹. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۱۶۸

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: دوشنبه ۱۲ جمادی الثانی ۱۲۳۸؛ ۲۸۷گ، قطع: رحلی، ۲۱ سطر (۱۳/۵×۲۲)، اندازه: ۲۱×۳۰/۵سم [ف: -۱]

۷۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۷۶۲۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** ... قاصدی با کاروان آید همی ×× جبرئیل از آسمان آید همی.

خط: نستعلیق شکسته؛ کا: محمد باقر خلف میرزا روح الله کجوری، تا: ۱۲۳۹؛ دارای حاشیه کوتاهی درباره شعرای صفویه در حاشیه برگ ۷۴ با تاریخ ۱۲۹۵ق.، در پایان قطعاتی شعر از مؤلف نگارش یافته است، در صفحه قبل از آغاز چند یادداشت تأیید برای ارزشمند بودن کتاب نگارش یافته یکی از آنها به تاریخ ۱۲۹۰ق است، دارای حاشیه تقریظی به تاریخ ۱۳۰۴ در برگ ۸۹؛ ۲۲۶گ، ۲۰سطر (۱۴/۵×۲۳/۵)، اندازه: ۲۰×۳۰سم [رایانه]

۷۱. کاشان؛ عاطفی، حسن؛ شماره نسخه: بدون شماره

خط: شکسته نستعلیق؛ کا: محمد باقر بن میرزا روح الله کجوری، تا: یک‌شنبه جمادی الثانی ۱۲۳۹، جا: بلوک کلارستاق؛ اندازه: ۲۰×۲۹سم [نشریه: ۷-۷۲۱]

۷۲. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۸۶۱

آغاز: برابر، **انجام:** شکایت از زمانه بیوفا ... نه جز آزار مردم کاری او ×× نه از زاری کسی آزاری او / ... غم عالم مخور تا شاد باشی ×× درین زندان ممان کازاد باشی

خط: نستعلیق خوب؛ کا: محمد حسن ابن محمد رضا، تا: ۱۲۴۰؛ تملک: فرهاد میرزا در ۱۳۰۴؛ مهر: فرهاد میرزا معتمدالدوله؛ ۴۷۵ص، قطع: وزیری، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۹×۳۰سم [ف: ۷-۲۴۲]

۷۳. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه: ۳۸۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد هادی بن حاجی عبدالله آشتیانی قمی، تا: ۷ جمادی الاول ۱۲۴۲، جهت میرزا محمد تقیا مستوفی دیوان عباس میرزا؛ ۵۲۶ص، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۷سم [ف: ۲-۱۰۳]

۷۴. تهران؛ فرمانفرمائیان، حافظ (دکتر)؛ شماره نسخه: بدون شماره

خط: شکسته نستعلیق؛ بی‌کا، تا: شعبان ۱۲۴۴؛ قطع: وزیری [نشریه: ۷-۵۴۴]

۷۵. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۹۰

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ۱۲۴۴؛ مصحح، روی برگ اول تملک طاهره امامی و در پایان یک بیت فارسی به خط همو آمده است؛ ۲۵۲گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۲-۵۳۴]

۷۶. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۲۱۶۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** نهفته روی تو خورشید راضیا از چیست ×× تهی ز شخص تو ایوان فلک دو پا از چیست.

خط: شکسته نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ۱۲۴۴؛ واقف: سید سعید طباطبایی، تاریخ وقف: ۱۳۳۲؛ ۲۸۵گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۲۰×۳۳سم [ف: ۵-۵۳۶]

۷۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۹-طباطبائی

آغاز: برابر؛ **انجام:** عجب که سطح زمین بر قرار خود مانده ×× که از دیده من رخته اش به بنیان شد

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: دوشنبه ۱۵ رجب ۱۲۴۵، جا: اصفهان، مدرسه چهار باغ اصفهان؛ ۲۲۹گ، قطع: وزیری، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۷سم [ف: ۲۴-۱۳۸]

۷۸. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۷۰۷۵

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ۲۱ شعبان ۱۲۴۵؛ افتادگی: آغاز (یک برگ)؛ در پایان مرثیه صباحی کاشانی برای آذر را دارد؛ ۲۹۹گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۲۰×۲۹سم [ف: ۳-۴]

۷۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۶۹۸۸

خط: نستعلیق تحریری؛ کا: میرزا محمد باقر رشحه اصفهانی، تا: شعبان ۱۲۴۷؛ واقف: درةالسلطنه ملکزاده کوثر؛ ۲۴۱گ، ۲۵ سطر ۱۳/۵×۲۳ سطر، اندازه: ۲۰/۵×۲۳۱۳سم [ف: ۷-۲]

۸۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۵۰-فیروز

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ۱۲۴۷؛ افتادگی: آغاز (یک برگ)؛ ۵۰۴ص، قطع: رحلی، ۲۴ سطر چهار ستونی، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۲۱-۲]

۸۱. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۳۰۱

آغاز: برابر

خط: نستعلیق خوش؛ کا: علی متخلص به سیدا، تا: ۱۳ رمضان ۱۲۴۷؛ ۳۱۶گ، ۱۹ سطر متن و حاشیه (۹×۱۹)، اندازه: ۱۵/۵×۲۴سم [ف: ۱-۲۵۵]

۸۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۱۶۵

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ۸ صفر ۱۲۴۷ [مختصر ف: ۱۰]

۸۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۱۶۹

خط: نستعلیق، کا: یوسف بن حاجی فریدون، تا: دوشنبه ۱۲ جمادی الاول ۱۲۴۸، برای آقا محمد رضا؛ ۲۸۱گ، ۲۱ سطر (۱۳/۵×۲۲)، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۹-۸۶۴]

۸۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۵۰۶۶

خط: شکسته نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ۱۲۴۸؛ مصحح، در دو برگ اول اشعار متفرقه به فارسی و در برگ‌های ۱۹پ–۲۱ مخمس دوازده امام و نیز اشعار پراکنده‌ای به فارسی نوشته شده؛ ۹ و ۱۰ سطر چلیپا (۸×۱۲/۵–۱۲) سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [رایانه]

۸۵. یزد؛ صدوقی یزدی؛ شماره نسخه: ۱۴۹

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ۱۴ جمادی الاول ۱۲۵۰؛ ۱۴۵گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۹/۵×۲۹/۵سم [ف: –۱۱۵]

۸۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۶۳۲

آغاز: فروغ آتشکده دل و زبانه اخگر زبان سپاس بیقیاس قدیمی است که کرمی هنگام عوالم مختلفه؛ **انجام:** نهفته روی تو خورشید را ضیا از چیست ×× تهی ز شخص تو ایوان فلک دوپا از چیست

خط: نستعلیق؛ کا: غلام رضا بن میرزا حبیب الله طباطبائی، تا: یک‌شنبه ۲۲ ذیحجه ۱۲۵۱؛ تملک: علی محمد طباطبائی به تاریخ ۱۲۶۵؛ ۲۷۶گ، ۲۱ سطر، اندازه:۱۶×۲۳سم [ف: ۷–۲۰۵]

۸۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۶۸۴۴

بی‌کا، تا: ۱۲۵۲؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی – مجموعه نوازی؛ ۲۲۵گ، اندازه: ۱۴/۶×۲۵سم [رایانه]

۸۸. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه: ۸۶

خط: شکسته؛ کا: محمد صادق انجوی، تا: صفر ۱۲۵۲، به فرموده میرزا محمد [نشریه: ۲–۶۲]

۸۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۱۲

خط: نستعلیق زیبا، کا: محمد علی مشرف شیرازی (از شاعران بنام قرن سیزدهم در شیراز)، تا: چهارشنبه ۱۳ صفر ۱۲۵۳؛ ۲۲۷گ، ۲۵ سطر (۱۲×۲۲)، اندازه: ۲۱×۳۱/۵سم [ف: ۲–۴۶۵]

۹۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۶۴۹۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** تهی ز شخص تو ایوان فلک دو تا از چیست.

خط: شکسته نستعلیق؛ کا: فتحعلی بن محمد کریم خان، تا: ۱۲۵۴، جا: دارالسلطنه اصفهان؛ واگذاری بنیاد مستضعفان در ۱۳۶۷، ۲۸۶گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۲۰×۲۹/۵سم [ف: ۱۷–۳]

۹۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۴۶۰

خط: شکسته نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ربیع الاول ۱۲۵۸؛ ۲۱۴گ، ۲۷ سطر (۱۵×۲۴)، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۱۲–۱۳۷]

۹۲. مشهد؛ مرتضوی؛ شماره نسخه: بدون شماره

بی‌کا،تا:چهارشنبه ۱۳ صفر ۱۲۵۹، ۸ روز بعد از نوروز [ف مخ: –۵]

۹۳. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۸۵۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** شکایت از زمانه بیوفا ... نه جز آزار مردم کاری او ×× نه از زاری کسی آزاری او / ... غم عالم مخور تا شاد باشی ×× درین زندان ممان کازاد باشی

خط: نستعلیق؛ کا: فتحعلی تنکابنی، تا: ۱۲۶۰؛ تملک: فرهاد میرزا در ۱۳۰۴؛ مهر: فرهاد میرزا معتمدالدوله؛ ۵۱۳ص، قطع: سلطانی، ۲۳ سطر، اندازه: ۲۴×۳۶/۵سم [ف: ۷–۲۳۱]

۹۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۸۴۴۴

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ۱۱ رمضان ۱۲۶۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج زرد مقوایی، ۲۳۶گ، ۲۵ سطر، قطع: رحلی، اندازه: ۱۹×۲۸سم [ف: ۱۷–۱۳۶]

۹۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: بدون شماره

خط: نستعلیق، کا: میرزا محمد مهدی بن میرزا رفیع شیرازی، تا: غره شعبان ۱۲۶۴، برای محمد قلی خان ایل بیگی مملکت فارس؛ صفحات چهارستونی، مجدول؛ قطع: وزیری [میراث شهاب: س۵ش۳و۴–۱۵۰]

۹۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۲۶۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** این باغ سر کوی نگاری بوده است ×× این شاخ گل آتشین عذاری بوده است / این سرو که در کنار جوی بینی ×× یاریست که در کنار یاری بوده است.

جاد دوم و سوم؛ خط: نستعلیق زیبا، کا: محمد مهدی بن میرزا رفیع شیرازی، تا: شعبان ۱۲۶۴؛ واقف: راجی سلطان، تاریخ وقف: ۱۲۵۲؛ تملک: کتابخانه «ضیاء لشکر» در شیراز؛ مهرها: ضیاء لشکر و راجی سلطان علی مالک؛ ۲۸۹برگ، قطع: حرزی بغلی، ۲۱ سطر (۱۱×۱۸/۵)، اندازه: ۱۷/۵×۲۷/۵سم [ف: ۳۳–۴۷۸]

۹۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۶۱۶۳

آغاز: من کلام استادی شیخ نظامی قمی رحمة الله علیه. بسم الله الرحمن الرحیم. هم جرس جنبید و هم در جنبش آمد کاروان ×× کوچ کن زین خیل خانه سوی دارالملک جان / شحنه ما دانش آنکه حرص در همسایگی ×× رستم ما زنده آنکه دیو در مازندران؛ **انجام:** تا کی بخدا نالم از ایشان شب و روز ×× روز آید و بنگرم که مستند همه

گزیده ای از این تذکره و شرح احوال و اشعار ۲۸ شاعر است. شاعران مذکور عبارتند از: نظامی قمی، شاه طاهر قمی، لوائی قمی، رفیعی کاشی، کلیم کاشی، مایلی کاشی، اثیرالدین همدانی، رشیدالدین محمد همدانی، ملا عبدالباقی، جوهری، تبریزی، حکیم قطران، ملهمی تبریزی، سید ذوالفغار، فلکی، کنجوری، اوحدی، معزی، ادیب صابر، دهلوی، وطواط، داعی، داعی، رفیق، شعله اصفهانی، محمد صادق تفرشی، صافی اصفهانی، طوفان مازندرانی، عاشق اصفهانی، عبدالباقی طبیب اصفهانی، نام انتخاب کننده در نسخه نیامده است؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: حسن بن احمد حسینی کاشانی متخلص به ثریا، تا: ۱۲۷۴؛ مصحح، در برگ ۷۳پ اشعاری نوشته شده است، زیر آنها با همان خط و مرکب آمده است: «خط الاستاد الکل درویش عبدالمجید» این دست‌خط یقیناً صورت دست‌خط درویش عبدالمجید طالقانی (م ۱۱۸۶ق) است، نام کاتب و تاریخ کتابت به قرینه نسخه شماره ۵–۶۱۶۴ف نوشته شده است؛ ۴۸گ (۲۶پ–۷۳)، ۱۷ سطر (۷/۵×۱۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱/۵سم [رایانه]

۹۸. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۷۶۷

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۱۰ شعبان ۱۲۸۴، برای آقا شیخ زکریا؛ تملک: کتابخانه ضیاء لشکر تقی دانش؛ قطع: رحلی

بزرگ [نشریه: ۷-۹۶]

۹۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۱۲۶۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** تهی ز شخص تو ایوان فلک دو تا چیست ... سمت اتمام پذیرفت ۱۲۹۰

خط: نستعلیق؛ کا: حسین مازندرانی، تا: ۱۲۹۰؛ ۲۵ سطر (۱۴×۲۲)، اندازه:۱۹×۲۷سم [الفبائی: -۹]

۱۰۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۱۳۷۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** تهی ز شخص تو ایوان فلک دو تا از چیست

خط: نستعلیق خوب، کا: نظیر زنگنه، امان الله بن محمد تقی بیک، تا: شعبان ۱۲۹۲، جا: اصفهان، دارالسلطنه؛ ۲۳۸گ، ۲۵ سطر چهارستونی، اندازه: ۱۸×۲۶سم [ف: ۱۷-۴]

۱۰۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۷۳۵۵

آغاز: موجود: شد ساعد سیم زمنش، چون ... قلم در آستینش ... فقیری پرهیزگار اوقاتش شد مصروف، **انجام:** من شیر جوانم چه غم از ... دشمن همه خود دوزد ... دیده به تیرم

خط: نستعلیق مخلوط به شکسته؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جدول، قطع: وزیری کوچک، ۱۵ سطر (۱۲×۱۵/۵)، اندازه:۱۵×۲۰/۷سم [رایانه]

۱۰۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۷۱۱۹

آغاز: برابر، **انجام:** گفتم که کنون جور تو باور نکند کس ... که دا آگهی از ... شد از دو چشم

خط: نستعلیق ممتاز؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ قطع: سلطانی، ۲۴ سطر (۱۴×۲۶)، اندازه: ۱۹/۵×۳۲سم [رایانه]

۱۰۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۶۴۵۶

آغاز: برابر، **انجام:** زکوه با رخ زرد آفتاب سر بر زد.

خط: شکسته نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ در این نسخه از مرثیه صباحی بیدگلی در مرگ مؤلف سه بیت باقی مانده، واگذاری بنیاد مستضعفان در ۱۳۶۷؛ ۲۱۰گ، چهارستونه ۱۹ سطر، اندازه: ۱۸×۲۸سم [ف: ۱۷-۴]

۱۰۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۳۴۵۶

آغاز: فهرست کتاب آتشکده مشتمل بر دو مجمره، مجمره اول در ذکر اطوار و اشعار، **انجام:** تهی ز شخص تو ایوان فلک دو تا از چیست.

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: اوایل قرن ۱۳؛ واگذاری بنیاد مستضعفان در ۱۳۶۷؛ ۲۳۸گ، ۲۴ سطر، اندازه:۱۸×۲۸/۵سم [ف: ۱۷-۵]

۱۰۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۶۳۶/۳

از ابتدا تا اول شراره سوم؛ خط: شکسته نستعلیق؛ بی‌کا، تا: اوایل قرن ۱۳، ۲۷ سطر، اندازه:۱۱/۱×۲۱/۴سم [ف: ۷-۴۴۳]

۱۰۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۴۳۴

خط:شکسته نستعلیق خوش؛کا:آقاجان متخلص به نوا، تا: قرن ۱۳؛ ۲۱۹گ، ۲۵ سطر (۱۲/۵×۲۳)، اندازه: ۱۹×۲۹/۵سم [ف: ۸-۱۰۴]

۱۰۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۴۵۸

خط: شکسته نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۳۸۴گ، قطع: وزیری، ۱۸ سطر (۱۱/۵×۱۹)، اندازه: ۱۷/۵×۲۷سم [ف: ۱۶-۱۴]

۱۰۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۸۱۷

خط: شکسته نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ صفحه بازپسین نونویس، اهدایی آقای حسن علی غفاری معاون الدوله کاشانی؛ ۲۵۲گ، ۲۲ سطر (۱۷×۲۲)، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۱۶-۷۱۴]

۱۰۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۵۶۵

خط: شکسته نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ یادداشت مورخ ۲۰ ذیحجه ۱۲۹۸ در صفحه عنوان هست؛ ۲۲۷گ، ۲۶ سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۹سم [ف: ۹-۱۳۵۵]

۱۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۷۳۵

انجام: هر روز گرفته شمع خورشید بکف ×× کردم پی آن شب که ترا دیدستم

خط: شکسته نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ ۵۴۰گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۲۰/۵×۲۹/۳سم [ف: ۴۱-۱۸۹]

۱۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۳۳۷

آغاز: برابر، **انجام:** تهی ز شخص تو ایوان فلک دو تا از چیست.

خط: نسخ؛ کا: عبدالواسع موسوی، تا: قرن ۱۳؛ جزو کتابخانه دکتر قاسم غنی بوده است؛ ۲۴۶گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۲/۲۷-۶۹]

۱۱۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۰۱۲

آغاز: بسمله. فروغ آتشکده دل و زبانه اخگر زبان سپاس بیقیاس قدیمی است؛ **انجام:** نهفته روی تو خورشید را ضیاء چیست ×× تهی ز شخص تو ایوان فلک را دوام چیست

خط: نستعلیق شکسته، کا: علی اصغر، تا: قرن ۱۳، برای فتحعلی شاه؛ شعرها در چهار ستون و سرگذشت‌ها راسته در یک ستون نوشته است؛ ۴۲۰گ، ۲۰ سطر (۱۲×۱۲/۵)، اندازه: ۱۸×۲۸/۵سم [ف: ۱۴-۳۱۸]

۱۱۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۰۹۹/۲

آغاز: برابر، **انجام:** که بوقت بی خودیها نکنم شکایت از تو

از آغاز کتاب تا همدمی از شعرای طوس؛ خط: نستعلیق تحریری؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳، ۹۲ص (۱۱۰-۲۰۲)، قطع: رحلی، ۲۴ سطر، اندازه:۲۰/۵×۳۰سم [ف: ۱۰-۶۵۰]

۱۱۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۵۴۸

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۴۹۲ص، قطع: رحلی، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۹/۵×۳۲سم [ف: ۱۷-۴]

۱۱۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۴۶-فیروز

خط: نستعلیق و شکسته؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ پشت صفحه اول و آخر صفحه آخر تاریخ فوت مظفرالدین شاه به خط محمد اسماعیل نوشته شده؛ ۴۸۰ص، قطع: رحلی، ۲۵ سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۲۱-۲]

۱۱۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۰۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش؛ بی‌کا، تا: محتملاً اواخر قرن ۱۲ و اوایل قرن

۱۳ق؛ مجدول؛ ۲۳۸گ، ۲۵ سطر (۱۴×۲۲)، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۱-۸۴]

۱۱۷. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۲۷۲۶

آغاز: برابر

خط: شکسته نستعلیق خوب؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲ یا ۱۳؛ واقف: سپهسالار؛ در متن و حاشیه نوشته شده، مرحوم اعتضادالسلطنه پشت صفحه نخستین نوشته‌اند «از خطوط خوب میرزا کوچک اصفهانی است که از شاگردان معتبر درویش عبدالمجید علیه الرحمه بوده و این کتاب داخل قطعات است الخ» و می‌دانیم که درویش (عبدالمجید) استاد معروف خط شکسته به سال ۱۱۹۰ وفات یافته است بنابراین نگارش این نسخه در اواخر قرن دوازدهم یا اوایل سیزدهم بوده؛ ۲۲۹ص، قطع: وزیری، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۸سم [ف: ۲-۴۵۳]

۱۱۸. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۲۶۷۶

آغاز: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد رضا کاتب اصفهانی، تا: قرن ۱۳؛ توضیحات: به سال ۱۲۷۹ داخل کتابخانه اعتضاد السلطنه شده، در حاشیه برگ ۶۹ اعتضاد السلطنه یادداشتی به خط خویش مبنی بر این‌که در کتاب رجال و بلدان که دربلو فرانسوی به فرانسه تألیف نموده در شرح حال خواجوی کرمانی گوید: «لقب وی ملک الفضلا بوده و چون اشعارش آبدار و سلیس بوده مردم وی را نخلبد الشعرا می‌گفته‌اند». نیز گوید صاحب تذکره هفت اقلیم گوید: «چون در اشعار خود همه تلاش الفاظ غیر متعارفه کرده است بدان جهت وی را نخلبند الشعرا گفته‌اند»؛ واقف: سپهسالار؛ ۲۶۳ص، قطع: رحلی، ۲۱ سطر، اندازه: ۲۰×۲۹/۵سم [ف: ۲-۴۵۴]

۱۱۹. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۷۱۹۰/۲

ناقص می‌باشد و تنها سرگذشت آذر و معاصران وی تا پایان کتاب را دارد و سپس چند برگ از آغاز کتاب می‌آید؛ خط: نسخ و نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ در انتها در دو برگ فهرست عنوان‌های مثنوی به نستعلیق شکسته در ۱۲۴۵ق نوشته شده؛ ۳۵گ (۴۲ر-۷۶پ)، ۲۶ سطر (۱۳×۲۳) [ف: ۳-۴]

۱۲۰. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۲۷۱۸

آغاز: در ذکر احوال و نقل اشعار شاهان و شاهزادگان هر دیار، و امرای عالی مقدار ... به ترتیب حروف تهجی نوشته می‌شود: ابن محمود غزنوی سبکتکین ثانی، محمد خلف محمود ... **انجام:** غم گرفته است فرا مجلس میخواران را ×× مگر امروز درین میکده هشیاری هست

مباحث: گزیده آن و در خاتمه سرگذشت مؤلف و سپس اشعاری از میر محمد تقی سپهر کاشانی است و پس از آن اشعاری از ابوالقاسم قائم مقام و شعری در مذمت حیدر علی خان شیرازی است، و سپس شعری از «ذره» و شعر دیگر خطاب به سالار در زمان معزولی دارد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۲۰۲گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۴×۲۳/۵سم [ف: ۳-۵]

۱۲۱. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه: ۸۷

خط: شکسته؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [نشریه: ۲-۶۲]

۱۲۲. تهران؛ موزه ملی؛ شماره نسخه: ۱۳

خط: نستعلیق شکسته؛ کا: غلامعلی، تا: قرن ۱۳ [نشریه: ۳-۱۱۹]

۱۲۳. تهران؛ خاکپور، اسدالله (خاندان)؛ شماره نسخه: ۱

بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [نشریه: ۷-۵۶۶]

۱۲۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۹۲۱

آغاز: برابر، **انجام:** بپاست رایت اسلام از سلامت او ×× خدا کند نفتد رخنه در مسلمانی / غرض نگارش تاریخ را نوشت آذر ×× زید بکام درین بوستان سرابانی

خط: نسخ و نستعلیق خوش و استادانه، کا: رشیدخان بیگدلی، تا: قرن ۱۳، کاتب نسخه از احفاد مؤلف می‌باشد؛ مصحح، محشی، روی برگ آغاز دست‌خط حضرت آیت الله العظمی مرعشی نجفی در کنار دستخط حاج رشیدخان بیگدلی با عبارت «هذا خط الأدیب الأریب الحاج رشیدخان البیگدلی؛ شهاب الدین الحسینی المرعشی النجفی ۱۳۵۰[ق]» آمده است؛ ۲۳۸گ، ۲۵ سطر (۱۴/۵×۲۴)، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۳۰-۲۱۳]

۱۲۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۶۴۸۸-۳۳/۳۸

آغاز: برابر، **انجام:** نهفته روی تو خورشید ... تمام شد بعون ملک الوهاب کتاب تذکره مسمی بآتشکده ...

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ تمامی صفحات مجدول مذهب، صفحه اول سرلوح مزدوج مذهب مرصع، هشت صفحه اول طلا اندازی بین سطور شده است، اشعار در چهار ستون درج شده است؛ ۲۳۶گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف: ۱-۶]

۱۲۶. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۳۳

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ تملک: فرهاد میرزا [نشریه: ۱۱-۸۸۱]

۱۲۷. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۸۳

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲ یا ۱۳؛ مصحح؛ ۲۸۵گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۸×۲۸سم [ف: ۲-۴۵۴]

۱۲۸. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه: ۲۲

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اشعار چهارستونی، در برگ اول یادداشتی در مدح مؤلف کتاب و در دو برگ آخر چند یادداشت متفرقه و چند بیت شعر فارسی دیده می‌شود؛ ۲۵۰گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۲۱/۵×۳۱/۵سم [ف: ۱-۳۵]

۱۲۹. یزد؛ صدوقی یزدی؛ شماره نسخه: ۱۱۹

خط: نستعلیق خوش؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ روی برگ اول یادداشت سید مجد الدین تفتی در طهران و پشت برگ آخر واقعه سیل عظیم در سانیح و علی آباد پشتکوه به تاریخ ۱۱ ذیحجه ۱۳۷۵ یادداشت شده است؛ مهر: «صح محمد حسین» (بادامی)؛ ۳۰۲گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۲۰×۳۳سم [ف: -۹۵]

۱۳۰. شیراز؛ هاشمی، نورالدین (خاندان)؛ شماره نسخه: ۱

بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [نشریه: ۵-۲۸۶]

۱۳۱. شیراز؛ بنیاد فارس‌شناسی؛ شماره نسخه: ۱۱

آغاز: برابر

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مهر: ابوالحسن الحسینی الانجوی ۱۳۱۲؛ برافزوده: روی برگ اول: اینک هلال ماه محرم شد آشکار ×× ای دل هزار پاره شو ای چشم خون ببار / ابر بهار نیست که می‌بارد این چنین ×× چشم ملایک است که گردیده اشکبار / شد تشنه لب شهید درین ماه شاه دین ×× در آن زمین که بود روان نهرش از کنار؛ ۲۴۷گ، ۲۸ سطر (۱۲/۵×۲۲/۵)، اندازه:۱۹/۵×۲۸/۵سم [ف: -۲۹]

۱۳۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۴۵۲۶۰

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۴ [رایانه]

۱۳۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۷۹۴

خط: نستعلیق خوب؛ بی‌کا، تا: احتمالاً ۱۳۰۰؛ ۲۴۰گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۹/۵×۳۰/۳سم [ف: ۴۱-۲۱۶]

۱۳۴. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۸۶۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** شکایت از زمانه بیوفا. ... نه جز آزار مردم کاری او ×× نه از زاری کسی آزاری او / ... غم عالم مخور تا شاد باشی ×× درین زندان ممان کازاد باشی

خط:نستعلیق خفی؛بی‌کا، بی‌تا؛ تملک: فرهاد میرزا در ۱۳۰۴؛ مهر: فرهاد میرزا معتمدالدوله؛ ۴۲۹ص، قطع: وزیری کوچک، ۱۷ سطر در متن و ۳۴ نیم‌سطر در حاشیه، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [ف: ۷-۲۳۶]

۱۳۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۱۶۹

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ برگ‌هایی از نسخه افتاده بود و محمود بن محمد علی به تاریخ ۱۱ رمضان ۱۳۱۴ آنها را تکمیل کرده است؛ تملک: سید حسن حسینی حائری به تاریخ صفر ۱۳۶۶؛ مهر: اهدایی مهدی خان آذری قمی به تاریخ ۱۳۵۴/۱/۵ ش؛ ۲۸۵گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۲۰×۲۸سم [ف: ۲۳-۲۸۹]

۱۳۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۴۴۲۵۰

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا [رایانه]

۱۳۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۶۲۹۷

آغاز: سرمدی گردانیده حسن گلوساز دل آن و عشق جان؛

انجام: عذرا لاله و گلگونه ز دیر گرفت

خط: نسخ ممتاز؛ بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ قطع: وزیری بزرگ، ۲۱ سطر (۱۳×۲۴)، اندازه: ۱۸/۵×۳۰/۵سم [رایانه]

۱۳۸. مشهد؛ شیخ علی حیدر (مکتبة)؛ شماره نسخه: ۱۰۸۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** هر جرم که بر گردن از آن دستش بود ×× از گردن خود فکند در گردن من

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ مقداری از مطالب متن در حاشیه با خط چلیپا نوشته شده؛ ۲۹۳گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۷سم [مؤید: ۳-۸۶]

۱۳۹. مشهد؛ اصغر زاده؛ شماره نسخه: ۷

بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۷-۷۶۹]

۱۴۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۱۳۶-ف

نسخه اصل: مونیخ ۴۲۸؛ خط: نستعلیق؛ کا: سید خان خواجه یدالله سید نعمان خواجه سرغانی، بی‌تا، به فرمایش غلام رضا خان پسر محمد رضا خان [فیلم‌ها - ف: ۳-۱۳۶]

۱۴۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۹۳۹-ف

نسخه اصل: کتابخانه ملی فرهنگ، ش ۶۱۸؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلم‌ها - ف: ۱-۱]

۱۴۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۵۰۵۷

بی‌کا، بی‌تا؛ مذهب مرصع [رایانه]

۱۴۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۶۸۶۲

بی‌کا، بی‌تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ ۳۷۵گ، اندازه: ۱۵×۲۴/۴سم [رایانه]

۱۴۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۷۴۷۹

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از مصطفی یسمعی؛ اندازه: ۱۸/۵×۲۹/۵سم [رایانه]

۱۴۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۸۸۹۲

بی‌کا، بی‌تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ ۴۴۴ص، اندازه: ۲۱/۵×۳۳/۶سم [رایانه]

۱۴۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۸۸۹۳

بی‌کا، بی‌تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ ۲۳۸گ، اندازه: ۲۰×۳۰/۹سم [رایانه]

۱۴۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۸۰۲۱

بی‌کا، بی‌تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ ۲۶۸گ، اندازه: ۲۰×۳۰/۳سم [رایانه]

۱۴۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۷۸۱۰

بی‌کا، بی‌تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ اندازه: ۲۷×۳۹سم [رایانه]

۱۴۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۲۲/۶

مقدمه قسمت اخیر آتشکده آذر؛ بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: خشتی، اندازه:۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۲-۳۸۲]

۱۵۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۲۱

آغاز: برابر

خط: نستعلیق ریز؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۵۶گ، قطع: رحلی، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۴/۵سم [ف: ۲-۱۸۸]

۱۵۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۳۲۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** بپاست رایت اسلام از سلامت او ×× خدا کند نفتد رخنه در مسلمانی / غرض نگارش تاریخ را نوشت آذر ×× زید بکام درین بوستان سرابانی

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۵۰گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۲۰×۲۹/۵سم [ف: ۳۸-۴۵۰]

۱۵۲. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه: ۱۷۲

آغاز: از شعشعه ذات مستجمع الصفات، **انجام:** فسردگی که به گلزارها زمستان داد.

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ ۵۶۰ص، ۲۲ سطر،

اندازه: ۱۷×۲۶سم [ف: ۱-۱۸۰]

۱۵۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۹۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** نهفته روی تو خورشید را ضیا از چیست ×× تهی ز شخص تو ایوان فلک دو پا از چیست

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا، نزدیک عصر مؤلف؛ ۲۳۸گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۲۰/۵×۲۹/۵سم [ف: ۱-۳۹۷]

۱۵۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۰۸۸

خط: نستعلیق شکسته خوش؛ بی‌کا، بی‌تا، نزدیک عصر مؤلف؛ مهر: المتوکل علی الله عبده اسماعیل بن محمد علی مالک؛ ۲۶۸گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۲۰×۲۸/۵سم [ف: ۳-۳۳۰]

۱۵۵. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۴۰۳۹

آغاز: مهر جمال اوست و هم شعله ی جانسوز از بارقه ی عشق به زوال او اگرلاله است جگرش ازآتش داغ اوسوزان. در رزم چو آتشم ودربزم چو موم ×× بر دوست مبارکیم وبر دشمن شوم؛ **انجام:** کاغذ به جهان گران بها شد ×× ازبس خو زدم دعای توبه / از دوزخ و زمهریر کردند ×× گویا ز ازل بنای توبه

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۱۶۰گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف مخ: ۱-۳]

۱۵۶. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۱۶۸۱

آغاز: افروزان است واگر برق یمانی است شراری از کانون قدرت اوست و اگر ابر بهار است دودی از گلخن صنعت اوست و اگر باد شمال است به فرمان او دامن بر آتش؛ **انجام:** دریغ و درد که رفت از جهان جمال سخن ×× نهان به زیر زمین رفت آسمان سخن / فتاد سرو بلاغت ز جویبار کمال ×× پرید مرغ فصاحت از آشیان سخن

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مجدول؛ ۱۶۰گ، قطع: رحلی، ۲۱ سطر، اندازه: ۲۲×۳۲سم [ف مخ: ۱-۴]

۱۵۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۲۴-/۲۴ ۱

آغاز: و امید که این فن شریف چون هنرهای دگر موجب حرمان نشود وهرگز غیر خیال نظم که میوه باغ عشق است فکری و به جز قیل و قال، **انجام:** منش می‌گفتم از هر کار در دنیاست عشق اولی ×× مرامی گفت او از هر چه در دنیاست حسنی / منش می‌گفتم اینک آید از پی میوه لاتحزن ×× مرا می‌گفت اختر گشت با ما ز امر لاتبکی

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ اهدائی حاج اسماعیل هدایتی؛ ۲۳۴گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۲۰×۲۹ [ف: ۱-۵]

۱۵۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۹۱۶-۶/۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** بگشاد خدا برویت این درخوش باشی ×× آن در که خدا گشاده ...

از اول تا آخر؛ خط: نستعلیق، کا: علی محمد شیرازی، بی‌تا، به دستور جعفر علیخان بهادر؛ ۲۷۹گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۲۳×۳۳/۵سم [ف: ۱-۶]

۱۵۹. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۱۹۸

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۶۵گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۲۰×۲۹سم [ف: ۱-۲۱۰]

۱۶۰. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۹۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** نهفته روی تو خورشید راضیا از چیست ×× تهی ز شخص تو ایوان فلک دو پا از چیست

خط: شکسته نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۸۷گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۸×۲۸سم [ف: ۱-۱۲۱]

۱۶۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۲۸۸

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۳۷گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۸×۲۸/۵سم [ف: ۱۱-۲۸۵]

۱۶۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۳۸۳۸

انجام: غوک همی کند کنون بر لب چشمه گازری

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ اهدایی سید حسن بقائی پور؛ ۲۱ سطر (۱۲×۱۲/۵)، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۵-۱۸۱۶]

۱۶۳. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۱۲۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** بعد از هزلیات نامربوط با خط خوش و زیبا غیر از خط و مرکب متن این رباعی مسطور است: خوش آنکه بفصل گل ببانگ دف و نی ×× سرخوش چو شوم از قدح پی در پی / من باشم و یار و ساقی و ساغر و می ×× ساقی لب جام بوسد و من لب وی. و بعد با همان خط و مرکب این مصرع را نوشته شده است: نگاه من بتو و دیگران بخود مشغول

خط: شکسته نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۱۰برگ، ۲۵ سطر، ۲۰×۳۱سم [ف: ۱-۵]

۱۶۴. ساری؛ طاهری شهاب؛ شماره نسخه: ۲۲۵/1

بی‌کا، بی‌تا؛ با وصف آن‌که تاریخ کتابت آن را ضمن صحافی محو کرده‌اند از حیث خط و کاغذ می‌رساند که در همان عصر مؤلف نوشته شده باشد زیرا این نسخه فاقد شرح سوانح ایران در حملات افغان است که در نسخه چاپ هند و ایران مذکور است و چنین استنباط می‌شود که این قسمت را که از یادداشت‌های مؤلف بوده بعداً به کتاب در پایان افزوده‌اند [نشریه: ۶-۶۳۳]

● آتشکده نوشیروان / ادبیات / فارسی

ātaškade-ye nūšīrvān

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۲۹۱/۴-ف

نسخه اصل: موزه بریتانیا ش Add 24413؛ خط: نستعلیق و شکسته؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلم‌ها - ف: ۱-۵۹۰]

● آتشک و کوفت / طب / فارسی

ātašak va kūft

طبیب مازندرانی، معصوم بن محمد

tabīb-e māzandarānī, ma‘sūm e-bn-e mohammad

در آن آمده: «چون در این ازمنه این مرض به سبب تردد تجار به

حاجی ترخان و آمیزش با زنان بیمار، بیماری بر ایشان سرایت نموده و بعد از برگشت این مرض دربار فروش مازندران شایع شده، این رساله را نگاشتم.»
آغاز: بسمله. این رساله‌ای است شریفه ... جهت دفع آبله فرنگ که بلغمی و سوداوی آن را کوفت و صفراوی آنرا آتشک گویند ... اما بعد باید دانست که این گونه از امراض ...
انجام: ... صفراوی و دموی، که این دو را مفید است، تمام شد.
[فهرستواره منزوی ۲۳۶۱/۵]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۴۵۲/۱۲
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، بی‌تا؛ ۶گ (۱۱۳پ-۱۱۸پ)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۱×۱۹/۷سم
[ف: ۷-۴۰۴]

● **آتش گرفتن تماشاخانه رینک** / متفرقه / فارسی
ātaš gereftan-e tamāšāxāne-ye rīnk

بارن نرمان، ق۱۳ ق
bāron normān (19C)

اهداء به: ناصرالدین شاه
تألیف: قرن ۱۳
تماشاخانه رینک یکی از تئاترهای معروف شهر وین پایتخت اتریش بود. این تئاتر آتش می‌گیرد و کاخ با عظمت آن با خاک یکسان می‌شود. مردم وین از این پیش‌آمد رنجور خاطر می‌گردند و حادثه در روزنامه‌های محلی منعکس می‌شود. در این نسخه جریان امر به وسیله بارون نورمان منشی اول وزارت خارجه ترجمه گردیده است.
آغاز: تفصیل آتش گرفتن تماشاخانه رینک تآتر که از روزنامه
انجام: و بهمین طریق هفتادو دو نفر از آتش نجات یافتند

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۷۹۶
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ حاوی عکس‌های فتوگرافیک؛ ۹گ، ۱۸ سطر (۹/۵×۱۹/۵)، اندازه: ۲۰/۵×۳۳سم
[ف: ۴-۲۵۰]

← آتش و خاک ⟵ مناظرة النار و التراب

● **الآثار** / فقه / عربی
al-āṯār

شیبانی، محمد بن حسن
šeybānī, mohammad e-bn-e hasan

احادیث مسندی را به ترتیب ابواب فقهی از باب الوضوء تا باب الامارة و من سن سنة حسنة، از استاد مصاحبش ابو حنیفه آورده و نظر خویش را که غالباً با ابوحنیفه موافق است بیان می‌کند.
آغاز: باب الوضوء - قال محمد بن الحسن اخبرنا ابو حنیفة عن حماد عن ابراهیم عن الاسود بن یزید عن عمر بن الخطاب انه توضأ فغسل یدیه مثنی ...
انجام: ... محمد قال اخبرنا ابو حنیفة عن حماد عن ابراهیم قال: البلاء موکل بالکلم تم بعون الله و حسن توفیقه ... و صلی الله علی سیدنا محمد و آله و صحبه اجمعین.
چاپ: پاکستان، کراچی، منشورات المجلس العلمی، تحقیق ابوالوفاء الافغانی، الطبعة الاولی، الجزء الاول، ۶۴۰ص، ۱۹۶۵م
[دنا ۱۱/۱ (۳ نسخه)؛ معجم المطبوعات ۱۱۶۲/۱-۱۱۶۳؛]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۴۷۱۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: سه‌شنبه جمادی الثانی ۱۱۴۴، جا: دارالخلافه شاه جهان؛ ۸۷گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۳/۴×۲۱/۳سم [اهدائی - ف: ۲ اخبار۲-۵۹۲]
۲. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۱۲۰۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، ۱۱۴۷؛ با اجازه روایت همین کتاب از ولی الله ابن عبدالرحیم (۱) برای ملا امان الله و ملا شیر محمد در سه صفحه مورخ ۱۱۴۷؛۷۲گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱-۳]
قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۸۹
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی - ف: ۱-۱۱۲]

● **آثار ابوالقاسم کازرونی (منتخب) = نمودار منشآت** / ادبیات / فارسی و عربی
āsār-e ab-ol-qāsem-e kāzerūnī (mn.) = nemūdār-e monšaāt

کازرونی، ابوالقاسم بن ابی حامد، ق۱۱ ق
kāzerūnī, ab-ol-qāsem e-bn-e abī-hāmed (17C)

مجموعه‌ای از گزیده آثار نظم و نثر «ابوالقاسم کازرونی» است که مانند سایر آثار وی، در ۷ باب تنظیم شده است:
باب اول: در این باب ۳۱ غزل ایراد می‌شود با **آغاز:** «هرگز گلی شکفته نگردد بروی ما ×× ره گم کند نسیم چون آید بسوی ما». و **انجام:** «هر ز اسباب حرمانست قاسم ×× دهد بر فضل تو حرمان گواهی».
باب دوم: در این باب منتخب ۹ قصیده ایراد می‌شود با **آغاز:** «منتخب قصیده در ذکر و نصیحت اخوان. ای مراد از تو ورد جان الله ×× حافظت باد جاودان الله». و **انجام:** «ز آنکه دندانهای سیم ستم ×× بر سرعین عدل سوهان است».
باب سوم: در این باب ۱۲۱ بیت مثنوی ایراد می‌شود با **آغاز:** «رساله مثنوی در مبدأ و معاد. بنام آنکه عالم نامه اوست ×× همه آفاق نقش خامه اوست». و **انجام:** «چنین گل در گلستان کم

دهد دست ×× توئی ای قاسمی آن گل اگر هست / قدم ننهاده بیرون از در باغ ×× ز رنگ و بو نهادی بر جهان داغ».
باب چهارم: در این باب منتخب ترجیع و بعضی رباعیات و اشعار مصنوع ایراد می‌شود با **آغاز:** «ای من ز تو دور مانده ناچار ×× از من تو جدا مباش زنهار / گر سر خواهی ز من هم اکنون ×× در پای تو افکنم چو دستار».
باب پنجم: در این باب پنج دیباچه از کتاب سلم السموات ایراد می‌شود.
باب ششم: با **آغاز:** «در این باب بسبیل نمودار، سه فصل از مقاصد سلم السموات ایراد می‌شود».
باب هفتم: با **آغاز:** «بسبیل نمودار، در این باب سه فصل از رساله خطاب الغائبین مذکور می‌شود».
آغاز دیباچه: «سرتاسر کائنات حمداست و ثناست ×× الله چشم بیننده کراست / بگشای نظر که آفرینش ورقی است ×× کز فاتحه تا خاتمه در حمد خداست».
آغاز دیباچه مرقوم دوم: «ای از تو بلند پایه ملت و دین ×× محکم ز تو حجت رسولان امین / جز معرفت تو هیچ مقصودی نیست ×× از بعثت انبیاء به آیات مبین / حمد فراوان و ستایش فراوان ...»
آغاز دیباچه مرقوم چهارم «در ذکر حکماء»: «بنام حکیمی که روز نخست ×× شد از حکمتش کار عالم درست».
آغاز دیباچه مرقوم پنجم، «در ذکر شعراء»: «بهترین سخن ثنای خداست ×× دم زدن بی ثنای او نه رواست».
آغاز دیباچه مرقوم هفتم «در موت و معاد»: «بسم الله أول کل شیء و آخره، منه البدایة و الیه النهایة و هو الکفایة، فاتحه هر باب و خاتمه هر کتاب حمد خداوندی رواست که بر صحیفه زمین و آسمان ...»
این مجموعه که بسیار نایاب و ظاهراً، نسخه منحصر است، پنجمین اثر از آثار «ابوالقاسم فرزند ابوحامد فرزند نصرالبیان» و فهرست تفصیلی و گزیده آنها است؛ آثار دیگر مؤلف «دیوان اشعار»، «رساله مبدأ و معاد»، «خطاب الغائبین» و «سلم السموات» است و تاکنون، نسخه کاملی از کتاب سلم السموات به دست نیامده است. مرقوم پنجم از کتاب سلم السموات توسط استاد دکتر یحیی قریب در سال (۱۳۴۰ش) در تهران به چاپ رسیده است.

[دنا ۱۱/۱ (۱نسخه؛ ایضاح المکنون ۲۳/۲؛ الذریعة ۸۶۵/۹؛ ۲۲۱/۲؛ ۲۸۷/۲۶؛ مرقوم پنجم سلم السموات (چاپی).]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۰۷۵/۱۲

آغاز: ... بسبیل نمودار، باب هفتم در ذکر نمونه از رساله خطاب الغائبین و من الله أستعین و هو المعین؛ باب اول، در این باب سی و یک غزل ایراد می‌شود، **انجام:** تمام شد نمودار منشآت بنده ابوالقاسم، امید که ناظران در اصلاح کوشند و سهو و سقمی که یابند بذیل عنایت به پوشند و من الله السداد و علیه الاعتماد.
خط: نستعلیق؛ کا: مسعود فرزند فضل الله، حسنی حسینی، تا: ذیقعده ۱۰۳۹؛ افتادگی: آغاز؛ ۴۳گ (۱۹۸-۲۴۰)، ۱۲ سطر (۱۳×۷/۵)، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۳۰-۴۸۵]

● آثار اتابکی = ترجمه آتالارا / مواعظ / فارسی

āsār-e atābakī = t.-ye ātālārā

طبیب، عبدالحسین، ق۱۴ ق

tabīb, ‘abd-ol-hoseyn (20C)

ترجمه کتابی داستانی با عنوان «اتالارا» از یکی از نویسندگان اروپایی است که به دستور «اتابک اعظم مربی ایران و ایرانیان» انجام و در ۱ مقدمه و متن داستان و ۱ خاتمه تنظیم شده است.
آغاز: سپاس بیقیاس مر خداوندی را که قامت زیبای بشر را به زینت علم و تمدن ممتاز فرموده و درود نامعدود بر فرستاده امینی که محض تشریف وجودش ...
انجام: ... در قسمت جلوی کشتی خوابش برد و کشتی هم روی دریا در این اواخر بطور آرامی متحرک بود میرفت.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۱۵۹۰

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ۱۳۱۸؛ ۶۰گ، ۱۲ سطر [ف: ۲/۳۳-۱۸۸]

● آثار احمدی = روضة النبی فی الآثار المصطفوی / تاریخ پیامبراکرم(ص) / فارسی

āsār-e ahmadī =rowzat-on nabī fe-l āsār-el mostafavī

استرآبادی، احمد بن حسن، ق۱۰ ق

estarābādī, ahmad e-bn-e hasan (16C)

وابسته به: روضة الاحباب فی سیرة النبی و الآل و الاصحاب جمال حسینی، عطاءالله بن فضل الله (-۹۳۰)
حالات رسول اکرم (ص) را به صورت نسبتاً ادبی نگاشته و درآخر خاتمه‌ای دارد که مختصری از حالات ائمه هدی (ع) را می‌آورد. گویا این کتاب برگرفته و تهذیب «روضة الاحباب فی سیر النبی و الآل و الاصحاب» تألیف امیر جمال الدین عطاء الله بن فضل الله بن عبدالرحمن دشتکی شیرازی ملقب به جمال الحسینی است. وی در مقدمه از «روضة الاحباب» یاد می‌کند و درباره شیوه تألیف خود می‌گوید: «چون کتب پیشین در سیر سید المرسلین (ص) مشتمل بر روایات مختلف ... خصوصاً روضة الاحباب که درجیست پر در ... اما بغایت طول الذیل ... موجب ملال و باعث کلال میشد ... بنا علی هذا ترک روایات متنوعه نموده اصح روایات را آوردم و لب لباب روضة الاحباب ... بین الاجمال و التفصیل». بخشی ازآن به ترتیب سالهای هجری است و خاتمه آن که حدود نیمی از کتاب است درباره حضرت

علی و فرزندان اوست.»
عنوان اول: قصه حلیمه خاتون و آمدن به مکه ... راویان معتبر و مورخان پاکیزه سیر آورده اند که چون آن حضرت متولد شد هفت روز مادرش آمنه خاتون؛ عنوان دوم: ذکر حالات آن سرور که بعد از سه سالگی روی داد و امور عجیبه و غریبه که از آن حضرت مشاهده افتاد اصحاب حکایات و ارباب روایات ...؛ خاتمه الکتاب در ذکر خلافت اصحاب علی سبیل الاجمال بعد از واقعه پیغمبر و شمه‌ای از احوال فرخنده حضرات ائمه اثنا عشر؛ آخرین عنوان: گفتار در ذکر امام حسن عسکری.
آغاز: خدایا زشکرت زبان کام یافت ×× زنام تو هر نامه ای نام یافت / دهان درج و در از عطای تو شد ×× زبان سرخ رو از ثنای تو شد
انجام: چون که بدین پایه رساندم کلام ×× به که کنم ختم سخن والسلام
چاپ: تبریز، ۱۲۷۴ق. سنگی (با تحفة المجالس در یک جلد)؛ با تحقیق میر هاشم محدث فرزند جلال الدین محدث ارموی، دفتر میراث مکتوب، تهران، ۱۳۷۴ش
[دنا ۱۱/۱ (۳۸ نسخه)؛ آثار احمدی، از انتشارات میراث مکتوب، تهران، ۱۳۷۴ش؛ الذریعه ۱/؛ فهرستواره منزوی ۱۵۲۹/۳ و ۱۶۶۷۶/۳]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۵۲۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق؛ کا: حافظ شریف بن حسن مدنی، تا: ۸ شعبان ۹۷۰، جا: ایروان آذربایجان؛ منزوی قدیمی‌ترین نسخه را در انجمن آسیایی در ایالت بنگال در شهر کلکته معرفی نموده است که در سال ۹۶۴ ق تحریر شده، بعد از آن این نسخه، دومین نسخه قدیمی می‌باشد؛ ۲۱۳گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۸×۲۶سم [ف: ۲۶–۲۹]
۲. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۵۳۳
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ تملک: فرهاد میرزا در ۲ صفر ۱۲۹۰ [نشریه: ۷–۹۶]
۳. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۳۳۶۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ۲۶ ربیع الثانی ۱۰۶۸؛ ۱۷۱گ، قطع: خشتی، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۶×۲۰سم [ف مخ: ۳–۱۰۴۸]
۴. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۶۱۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** آن جماعت با شمشیرهای کشیده بسرای وی در آمدند و کسی را ندیدند و در گوشه سرای خانه پرده‌ای دیدند. تم کتاب آثار احمدی بعون الملک السرمدی.
خط: نستعلیق؛ کا: اسدالله بن شاه محمد حسینی؛ تا: محرم ۱۰۷۳؛ اهدایی حاج وزیری؛ کاغذ: حنایی اصفهانی، ۳۳۵گ، ۲۰ (۷/۵×۱۶)، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۲–۵۱۸]
۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۸۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق هندی؛ کا: شهرسوار سوار بن شاه مراد بیک نوائی، تا: ۱۴ محرم ۱۰۷۷؛ محشی؛ نام نویسنده و تاریخ آن در پایان نسخه در برگ ۲۸۸پ چنین آمده است: «صورت اتمام یافت بعون الله الصمدی کتاب آثار احمدی» و در برگ ۲۸۹ر؛ تملک: ملاصالح ولد رجب خبوشانی در لاهور به تاریخ ۱۱۶۸؛ ۲۸۹گ، ۱۹ سطر [ف: ۲–۴۷۰]
۶. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۷۷۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق تحریری؛ بی‌کا، تا: ۵ صفر ۱۰۷۷؛ انتقالی از کتابخانه اندرون شهر صفر قوی ئیل ۱۳۰۱؛ مهر: مشیر السلطنه علی اکبر بن حسین الحسینی؛ ۴۵۸گ، قطع: رحلی، ۱۹ سطر، اندازه: ۲۲/۵×۳۳سم [ف: ۱–۱]
۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۴۱۶۴
آغاز: از ربط مبادی قصه و فهم سامع از حفظ مطلع حکایت تا به مقطع روایت عاجز می‌شد و موجب ملال و باعث کلال می‌گردند، **انجام:** برابر
خط: نستعلیق؛ کا: محمد تقی بن حاجی درویش، تا: ۵ ربیع الاول ۱۰۸۲؛ افتادگی: آغاز؛ ۱۶۶گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۵سم [محدث ارموی مخ: ۳–۷۷۳]
۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۵۷۱۷
آغاز: شدم از مال داران مقرر؛ **انجام:** سلسله ایشان به آن نه کس منتهی مس شود ... تمام شد
خط: نستعلیق ممتاز؛ کا: مازندرانی، محمد قاسم بن رستم، تا: ۱۰۸۵؛ افتادگی: آغاز؛ قطع: وزیری کوچک، ۱۴ سطر (۸/۳×۱۵)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [رایانه]
۹. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۳۱۴۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** ... و همسایگان را بیازاند وزکوات مال ندهند و مسایل حلال و حرام را بغیر علم جواب گویند و امثال این علامات بسیار فرمود، این مقدار نوشته شد که مومنان را کفایتست
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۲۶۸گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۷×۲۸سم [ف مخ: ۳–۱۰۴۷]
۱۰. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۱۸۸۶
آغاز: بسمله بعد از محامد حق و اوصاف مصطفی دارم هوای ذکر صفات پسندیده و اخلاق حمیده امام و پیشوا؛ **انجام:** و مساجد بفرش و عمارت بیارایند
خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۲۹۱گ، ۲۰ سطر (۷/۵×۱۵)، اندازه: ۱۱/۵×۲۱سم [ف: ۳–۱۰۸۵]
۱۱. کاشان؛ امیرکبیر؛ شماره نسخه: ۴
خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱ [نشریه: ۴–۳۵۴]
۱۲. شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه: ۱۶۴
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۲۳۷گ، ۲۰ سطری و سطح مکتوب (۷/۵×۱۸/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۳سم [ف: ۱–۳]

۱۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۹۳۵
آغاز: از اقامت حمد نامحدود و شرایط لوازم درود عاقبت محمود، **انجام:** برابر
خط: نسخ؛ کا: شمس محمد الخطیب، تا: شنبه ۱۷ جمادی الاول ۱۱۰۵، حسب فرموده آقا محمد تاج خان؛ افتادگی: آغاز؛ ۲۹۲گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۴×۲۴/۵سم [ف: ۲۶-۴۱۴]

۱۴. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۴۰
خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۲۳ ذیحجه ۱۱۱۵ [ف: ۳-۱۰]

۱۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۴۷
خط: نسخ؛ کا: حسن بن محمد بن قدیر سمنانی، تا: رجب ۱۱۳۶، جا: کرمانشاه، به جهت مستوفی الممالک میرزا نوری؛ ۲۵۰گ، ۱۹ سطر، اندازه:۱۶×۲۴سم [ف: ۳-۲۳۸]

۱۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۱۲۰
خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۲۴۱گ، قطع: وزیری، ۲۱ سطر (۱۰×۱۹)، اندازه: ۱۶×۲۶سم [ف: ۱۵-۴۱۱۸]

۱۷. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۱۵۰ حکمت
خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ قطع: ربعی [ف: ۲-۳]

۱۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۵۰۲
آغاز: که در بیدای نهایت فرس السبق در میدان بیان رانده ...؛ **انجام:** و کسی را ندیدند در گوشه سرای خانه پرده دریدند خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: محتملاً قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ ۲۷۶گ، ۲۱ سطر (۷/۵×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف: ۶-۳]

۱۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۸۹۳۲
آغاز: آن مرد الحاح کرد که جاریه را قبول فرماید آنحضرت فرمود که ای ...
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ مطالعه نسخه را سید حسین آموزگار در سوم محرم ۱۳۹۸ به پایان برده است؛ ۱۸۶گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۲۱×۳۴سم [ف: ۲۳-۱۰۶]

۲۰. شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه: ۱۲۲
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ ۱۹۱برگ، ۱۷ سطری و سطح مکتوب (۱۲/۵×۲۱/۵)، اندازه: ۱۸/۵×۲۹سم [ف: ۱-۳]

۲۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۸۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۲۲۷گ، ۲۰ سطر (۹/۵×۱۸/۵)، اندازه: ۱۶×۲۸سم [ف: ۱-۲۷۴]

۲۲. اصفهان؛ روضاتی؛ شماره نسخه: ۷۳
خط: نسخ؛ کا: ابراهیم بن حسن کازرونی، تا: سه‌شنبه ۱۸ رجب ۱۲۲۷؛ چند روایت به نقل از حدیقة الشیعه در پایان پایان تحریر شده؛ ۱۹ سطر، اندازه: ۲۰×۲۹سم [ف: -۵۳]

۲۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۹۰۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** این مقدار نوشته شد که مؤمنان را کفایت است. . و الیه المرجع و المآب
خط: نستعلیق؛ کا: زین العابدین، تا: ۱۲۳۲؛ ۲۳۶ص، قطع: رحلی، ۲۷ سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۱۷-۲۹۲]

۲۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۳۴۳
خط: نسخ؛ کا: حاجی محمد بن ملا کریم خسروشاهی، تا: ۹ جمادی الثانی ۱۲۳۲، ۲۲۹گ، قطع: وزیری، ۳۰ سطر (۱۲×۲۰)، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۱۶-۲۴۶]

۲۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۷۲۶۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** و امثال این علامات بسیار فرمود. این مقدار نوشته شد که مؤمنان را کفایت الله و الله اعلم
خط: نستعلیق؛ کا: حسن خان پسر محمد قلی هزاره‌ای فراهانی، تا: ۱۲ ربیع الاول ۱۲۳۲، جا: تبریز؛ ۱۴۵گ، ۲۱ سطر (۱۴×۲۲)، اندازه: ۲۰×۲۹سم [ف: ۵-۷۴]

۲۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۹۷۱
خط: نستعلیق؛ کا: جلیل بن ابراهیم خلخالی، تا: ۱۲۳۳؛ مهر: «الواثق بالله الغنی عبد الرزاق الحسینی»؛ ۱۷۴گ، ۲۲ سطر، اندازه:۲۲×۳۵/۵سم [ف: ۲۰-۲۹۹]

۲۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۳۸۸۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ؛ کا: ابراهیم به رجبعلی پوسکانی ساکن قصر الدشت، تا: دوشنبه ۲۴ ربیع الثانی ۱۲۳۳؛ مهر: «شعاع»، در چند برگ آخر مطالبی در بیان صفت دنیا و عجایب آن و متفرقاتی دیگر آمده است؛ ۲۱۷گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [محدث ارموی مخ: ۲-۷۷۳]

۲۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۶۷۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ۳ ذیحجه ۱۲۳۶؛ از روی نسخه بسیار مغلوطی نوشته شده؛ ۲۹۱گ، ۱۵ سطر (۱۰×۱۴)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱۲-۲۶۸۴]

۲۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۷۳۲
خط: نسخ؛ کا: آقا بابا بن محمد رفیع دیوکالجی از محال کجور، تا: سلخ رجب ۱۲۳۹؛ مهرها: «عبده الراجی بابا بن محمد رفیع» و «اللهم صل علی محمد و آل محمد»؛ ۲۲۹گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۲۱×۱۶/۵سم [ف: ۱۵-۱۲۸]

۳۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۲۶۴
آغاز: حمد بی حد و ثنای بی عد کریمی را سزد؛ **انجام:** بدین اکتفا نموده شد و الله اعلم بالصواب؛ شامل سیرت رسول (ص) و مختصری از مناقب و معجزات ائمه (ع) است
خط: تحریری متوسط؛ کا: محمد علی ولد مرحوم میرزا علی اردکانی، تا: ۱۲۴۵؛ نسخه بسیار پرغلط؛ ۳۵۳ص، ۲۳ تا ۲۴ سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۳سم [ف: ۶-۲۲۲]

۳۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۷۷۷/۳
آغاز: ... خلق قاصر بمانده در صفتش ×× فهم عاجز شده ز معرفتش / از زمان و مکان بیرون ذاتش ×× محض جهلست نفی

اثباتش؛ **انجام:** طریق اول، آنکه شفیق بلخی می‌گوید که چون پدر آن حضرت (ع) را وفات رسیده، جعفر که عم آن حضرت بود، خواست که بر او نماز کند، آنجا پسری در سن پنج سالگی حاضر گردید و جعفر را باز پس کشید و گفت: من سزاوارترم که بر این میت نماز گذارم و چون جعفر آن حجت از وی بدید
خط: نستعلیق؛ کا: مهدی بن ابراهیم هاشمی، تا: ۱۲۴۹؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۱۶۵گ (۴۸ر–۲۱۲پ)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۲سم [ف: ۳۷-۳۷۱]

۳۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۶۳۶
خط: نسخ؛ کا: علی اکبر بن سیودمعلی، تا: پنج‌شنبه ۷ ربیع الاول ۱۲۶۲؛ تملک: ابن یوسف شیرازی در ۱۳۵۵؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۹۷گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۷–۹۸]

۳۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۹۳۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ؛ کا: اسماعیل بن قاسم زائر مرقد امام رضا، تا: پنج‌شنبه ۷ ربیع الاول ۱۲۶۲؛ مهر: «عبده محمد اسمعیل ۱۲۶»؛ ۱۹۱گ، ۲۲ سطر (۹/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۰–۵۱۹]

۳۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۵۷۰۶
بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از میردادخان [رایانه]

۳۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۳۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ تملک: عبدالحمید علاء الحکماء به تاریخ رمضان ۱۳۳۵؛ ۳۲۵گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۲۲×۱۱/۵سم [ف: ۲–۳۲۸]

۳۶. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۱۲۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** جعفر آن حجت از وی بدید و چنان جرات شاهده کرد برنجید و عدوات وی در دل گرفت و به اتفاق جماعت همه نزد خلیفه رفتند چندان
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۲۰۷گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۸×۲۶سم [ف مخ: ۳–۱۰۴۸]

۳۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۶۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ؛ کا: عبدالصمد بن محمد مقیم حسینی ابرقوهی، بی‌تا؛ ۱۷۵گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۲۶×۱۷سم [ف: ۱–۲۹۳]

۳۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۸۷۹۷–۵۹/۱۷
آغاز: راوی می‌گوید که روزی آنحضرت طواف خانه کعبه می‌کرد و قریش آنجا حاضر بودند هرگاه نزدیک ایشان می‌رسید قوم ناسزا می‌گفتند.
از ما قبل «گفتار در ذکر آزار یافتن آن سرور از گروه کفار و اسلام آوردن عم بزرگوار» تا آخر؛ خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و وسط و انجام؛ ۲۱۳گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۷×۲۴سم [ف: ۴–۲۱۸۰]

● **الآثار الاحمدیة فی بیان الادلة الشرعیة** / فقه / عربی
al-āṯār-ul aḥmadīyya fī bayān-il adillat-iš šar'īyya
دامغانی، محمد باقر بن علی اکبر، ق۱۴ ق
dāmqānī, mohammad bāqer e-bn-e 'alī akbar (20C)
مولف پس از تالیف کتاب «*الالفین من احادیث سیدی الثقلین*» رساله حاضر را در بیان ادله شرعیه با استفاده از روایات نبوی گرد آورده و آن را در چهار قسم (عبادات، عقود، ایقاعات و احکام) ترتیب داده و در آن هزار حدیث از طرق خاصه جمع‌آوری و آن را به ترتیب کتب فقهی و با حذف اسانید آورده است.
آغاز: الحمدلله الذی جعلنا من امة محمد المصطفی و الشکر له علی ما اولانا بموالاة علی المرتضی والائمة المعصومین الائمة النجباء

۱. اردکان یزد؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۹۶/۲
آغاز: برابر
نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نسخ؛ کا: عبدالرحمن بن جعفر بن ابوالبقاء محمد، بی‌تا؛ مصحح؛ ۹گ، ۱۰گ (۲۷۳پ–۲۸۲ر)، اندازه: ۱۸/۵×۲۵/۵سم [ف: ۱–۸۲]

۲. یزد؛ سریزدی؛ شماره نسخه: ۱۳۲/۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** «من صام شعبان کان طهوراً من کل زلة و وصمة و بادرة فالوصمة الیمین فی المعصیة و البادرة الیمین عند الغضب»
خط: نسخ و نستعلیق؛ کا: محمد قاسم بن علی اشرف اصفهانی بندرآبادی، بی‌تا؛ ۲۳گ (۱۱۱پ–۱۳۳ر)، اندازه: ۱۰/۵×۱۶سم [ف: ۱–۱۱۳]

● **آثار الاخیار = ترجمه تفسیر امام حسن عسکری علیه السلام** / تفسیر / فارسی
āsār-ol axyār = t.-ye tafsīr-e emām hasan-e 'askarī 'alayh-es-salām
زواره‌ای، علی بن حسن، ق۱۰ ق
zavvāre'ī, 'alī ebn-e hasan (16C)
اهداء به: شاه تهماسب صفوی (۹۳۰–۹۸۷ق)
وابسته به: تفسیر الامام العسکری = تفسیر امام حسن عسکری حسن بن علی (ع)، امام یازدهم (۲۳۲–۲۶۰)
ترجمه فارسی تفسیر منسوب به امام حسن عسکری (ع) می‌باشد که مترجم آن را به درخواست شاه تهماسب صفوی به فارسی برگردانده است. مترجم متجاوز از ده کتاب معتبر امامیه را از زبان عربی به فارسی ترجمه کرده است.
آغاز: بسملة، تیمناً بذکره العلی العظیم، شکر شکر بار عسکری آثار که مذاق جان طوطیان گویای اسرار از آن شیرین گردد و حمد گوهر نثار درر نگار که روان جویبار طالبان دین دار از

تفسیر آن پیراسته شود سزاوار پروردگاریست ... و بعد ... واجب و لازم است بر همه ...
انجام: مستنیر گردد بانوار این تفسیر که بآثارالاخیارموسوم شده.
[دنا ۱۲/۱ (۳ نسخه)؛ الذریعه ۹۰/۴؛ فهرست نسخه‌های فارسی ۱/۱]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۵۲۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** پس هر جوانمرد بلند همت، چون خواهد که دنیا حمید باشد و در عقبی سعید، پس باید که به کوشش هوش، ندای هل من تائب و صدای هل من مستقفر شنوده و به مفتاح نجاح ابواب توبه را بر روی امید خود بگشاید ... بر سریر کرامت بیشیند ...
تا اواخر تفسیر آیه ۸۲ سوره بقره «آن تصل أحدهما فتذکر إحدیهما الأخری»؛ خط: نستعلیق ممتاز، کا: محمد بن علی، آیتی مداح، تا: ربیع الثانی ۹۵۳؛ نسخه‌ای بسیار نفیس و هنری و زیبا؛ ۳۰۶گ، ۱۷ سطر (۱۰/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۸/۵×۲۵سم [ف: ۳۶-۵۲۵]

۲. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه: ۶۷
آغاز: مقرب بارگاه اله مشرف بتشرف فاتبعونی یحببکم الله،
انجام: برابر
خط: نسخ جلّی؛ کا: نجف علی، تا: ۱۲۳۵؛ افتادگی: آغاز (دو یا سه ورق)؛ در آخر نسخه دستخط محمد باقر عراقی سال ۱۲۵۴؛ مهرها: «محمد باقر دارد امید شفاعت»، «محمد باقر» و «عبده حسین بن مصطفی»؛ ۲۵ سطر، اندازه: ۲۲×۳۰سم [ف: ۴۶]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۸۳۰
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی - ف: ۳-۲۶]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۴۳۲
آغاز: موجود: مقرب بارگاه اله مشرف بتشریف فاتبعونی یحببکم الله؛ **انجام:** برابر
مباحث: تا اواخر تفسیر آیه ۲۸۲ سوره بقره؛ خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ۱۲۶۵؛ افتادگی: آغاز؛ واقف: رجبعلی، تاریخ وقف: مرداد ۱۳۱۶؛ رونویس شده است از نسخه‌ای که ناقص بوده و چند سطری از دیباچه را هم ندارد؛ ۲۷۰گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۴-۴۰۱]

● **آثار الازلية /** بهائیت / فارسی

āsār-ol azalīya

صبح ازل، یحیی، ۱۲۴۶ - ۱۳۳۰ ق

sobh-e azal, yahyā (1830-1911)

مجموعه‌ای از بخش‌های کوتاه است دارای توصیه‌های اخلاقی و عرفانی به سبک دیگر آثار بابیه.
آغاز: لا اله الا الله هو المستعان المتعالی المنان. نقاط سائره از جواهر ارتفاع و حروف دائره از سوازج انقطاع بر افق اصباح حقیقت طالع
انجام: در سبیل آید و دلیل جویید و مقیل خود نزد او نموده و سیل و مثل خود یابید. ذلک ما یعظکم الوجه و یلقیکم لعلکم الی اعلی الدرجات تسلکون و انتم بلقاء ربکم تفرحون
[فهرستواره ۶۱/۹؛ پیوست کیمبریج ص ۲۴۰؛ ملی اتریش ص ۵۶]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۸۴۷
آغاز و انجام: برابر
کامل؛ خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ مصحح، بلاغ مقابله دارد: «بلغ مقابلة»؛ ۱۳۷گ، ۱۹ سطر (۶×۱۲/۵)، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [ف: ۲۰-۴۱۴]

● **آثار الازليه /** کلام و اعتقادات / فارسی و عربی

āsār-ol azalīya

آغاز: هو الله الکافی المستعان سبحانک اللهم بک الحفظ
انجام: و الحمد لله فی ملکوت السموات الارض و ما بینهما العالمین

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۳۶۸۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق شکسته؛ بی‌کا، تا: ۱۳۰۹؛ ابعاد متن: ۶×۱۱، اندازه: ۱۱×۱۸سم [رایانه]

● **آثار الاصفی = تفسیر سوره جمعه /** تفسیر / فارسی

āsār-ol asfā = tafsīr-e sūre-ye jom'e

حسینی نجف آبادی، هاشم بن حسین، ۱۲۹۷-۱۴ ق

hoseynī najaf-ābādī, hāšem ebn-e hoseyn (1879-20C)

اهداء به: آصف الدوله
تألیف: ۱۲۸۹ق
مؤلف به دستور مرحوم سید اسدالله فرزند حجة الاسلام شفتی به روستای اشترجان در لنجان اصفهان رفته و مشغول تبلیغ و ترویج احکام دینی گردید. مهاجرت وی به درخواست آصف الدوله از مرحوم سید اسدالله صورت پذیرفته، چون آصف الدوله می‌خواست در روستاهای ملکی وی کسی عهده دار مسائل دینی باشد. مؤلف رساله حاضر را در تفسیر سوره جمعه برای هدیه به آصف الدوله در ۱۲۸۹ق نگاشته در یک مقدمه و دوازده باب و آن را «*آثار الأصفی*» نام نهاد. وی از سه اثر دیگرش در این کتاب نام می‌برد: ۱. اعلام الفقهاء در علم فقه؛ ۲. کنز العرفان در تفسیر؛ ۳. مجمع الحجج در فقه. کتاب حاضر به صورت مجالس تنظیم شده و به مصائب اهل بیت نیز اشاره کرده و اشعاری از سروده‌های خود را آورده است.
آغاز: بسمله. و به نستعین نحمدک اللهم یا من شهدت بوحدانیتک السماء المزینة بالکواکب المنورة و نشکرک اللهم یا من أقرت بربوبیتک أرض الحاملة.
انجام: سید آقا بکن ختم کتاب ×× ز این سخن و الله اعلم

بالصواب. قد فرغت من تحریره و تصنیفه و تألیفه فی السابع و العشرین من شهر ... من شهور سنة ۱۲۸۹ ...

نجف آباد؛ حججی؛ شماره نسخه: ۱۲۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۸۹؛ ۱۰۸گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱۹۳]

● **آثار افلاطون** / فلسفه / عربی

āsār-e aflātūn

افلاطون، ۴۲۷؟ - ۳۴۷ ؟ق.م

aflātūn (427?B.C.-347B.C.)

۱- جوامع کتاب طیماوس فی العلم الطبیعی، نشر ریشارد والزر (r. walzer) (لندن: ۱۹۵۱)

۲- فلسفة افلاطون و اجزاءها و مراتب اجزائها من اولها الی آخرها نشر همان والزر (لندن: ۱۹۴۳)

۳- تلخیص نوامیس افلاطون، نشر فرانسیسکوس گابریلی (fr. gabrieli) (لندن: ۱۹۵۲) - همه اینها با دیباچه و ترجمه و حواشی لاتینی همراه است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۶۱۶-ف

بی کا، بی تا [فیلمها - ف: ۲-۸]

● **آثار اولاد ائمه علیهم السلام** / تاریخ / فارسی

āsār-e owlād-e a'emme 'alayhem-os salām

رسالهای در نقل احوال و آثار اولاد ائمه (نام مادر و پدر، دلیل امامت، تاریخ تولد، مدت عمر، خلافت ایشان، تاریخ وفات، موضع قبور آنان، اسامی قاتلان ایشان و اسامی اولاد از ذکور و اناث)، از امام اول تا امام دوازدهم.

اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه: ۱۳۵/۳۴

خط: نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ ۸گ (۷۴۹پ-۷۵۶ر)، قطع: وزیری، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱-۱۶۳]

● **الآثار الباقیة عن القرون الخالیة** / هیأت، تاریخ / عربی

al-āṯār-ul bāqīya 'an-il qurūn-il xālīya

ابوریحان بیرونی، محمد بن احمد، ۳۶۲ - ۴۴۰ ق

abū-reyhān-e bīrūnī, mohammad ebn-e ahmad (972-1048)

یکی از ادیبان، در خصوص تاریخهای مورد استعمال امتها و ملتها و اختلافات هر کدام، اعیاد مشهور و ایام مذکور برای اوقات مختلف و اعمالی خاص که برخی از امتها بدان عمل می کنند، از ابوریحان بیرونی سؤال نموده و ابوریحان در پاسخ به آن سؤال، شناخت اخبار گذشتگان را لازم دانسته چراکه بیشتر اخبار گذشتگان، احوال و رسوم باقی مانده از آنهاست بنابراین پس از تقلید و بررسی آن از اهل ملل و نحل است که امکان قیاس اقوال و آراء آنها در اثبات بعضی از آن به بعض فراهم میآید و در آن صورت میتوان به مطلوب رسید. لذا با همین انگیزه، ابوریحان بیرونی کتاب حاضر را به رشته تحریر درآورد.

عناوین مطالب و مندرجات: القول علی مائیة الیوم بلیلته و مجموعهما و ابتدائهما؛ القول علی مائیة مایرکب منها من الشهور و الأعوام؛ القول علی مائیة التواریخ و اختلاف فیها؛ القول فی اختلاف الأُمم فی مائیة الملك المقلب بذی القرنین؛ القول علی کیفیات الشهور الذی تستعمل فی التواریخ المتقدمة؛ القول علی استخراج التواریخ بعضها من بعض و تواریخ الملوك و مدد ملوکهم علی اختلاف الأقاویل؛ القول علی الأدوار و التفوقات و موالید السنین و الشهور و کیفیاتها و کبائسها فی سنی الیهود و سایر السنین؛ القول علی تواریخ المتنبئین و اُممهم المخدوعین؛ القول علی ما شهور الفرس من الأعیاد؛ القول علی ما فی شهور السغد من الأعیاد؛ القول علی ما لأهل خوارزم فی شهور من مثل ذلك؛ القول علی مذهب خوارزم شاه فی أعیاد أهل خوارزم؛ القول علی مافی شهور الروم من الأیام الملعونة عندهم و عند غیرهم؛ القول علی ما یستعمله الیهود فی شهورهم؛ القول علی ما یستعمله النصاری الملکائیة فی الشهور السریانیة؛ القول علی صوم النصاری و ما وقع اتفاق کلهم علیه من الأعیاد الموصولة و الأیام المترددة معه؛ القول علی أعیاد النصاری النسطوریة و ذکارینهم و صیامهم؛ القول علی أعیاد المجوس الأقدمین و صیام الصابئین و أعیادهم؛ القول علی ماکانت العرب تستعمله فی الجاهلیة.

آغاز: الحمدلله المتعالی عن الاضداد و الاشباه و الصلوة علی محمد المصطفی خیر الخلق و علی آله ائمة الهدی و الحق ... و بعد، فقد سألنی احد الادباء عن التواریخ التی یستعملها الامم و الاختلاف الواقع ...

انجام: یعرف فی ای شهر یکون و عدد الایام الماضیة من الشهر الموقع بالحمرة او بسواد ان شاءالله تعالی وحده و هو حسبی ... فهو من الشهر المکتوب بالحمرة. هذا تمام ما وجد فی آخر الکتاب و الحمدلله ...

چاپ: زاخائو در لایبزیك ۱۹۲۳م. آن را چاپ کرده است و قسمتی از آن پس از این پیدا شده و کارل گاربرس Karl Garbers و یوهان فوك Johan Fuch در Documenta Islamica Inedita چاپ برلین ۱۹۵۲، ص۴۵-۹۸ به چاپ رساندهاند؛ علی اکبر دانا سرشت آن را بفارسی برگردانیده و در ۱۳۲۱ش چاپ کرده است؛ بیروت، دار صادر، ۱۳۰۲ق؛ تهران، نشر میراث مکتوب، تحقیق و تعلیق پرویز اذکائی، ۱۳۸۰ش

شرح و حواشی:

۱- الآثار الباقیة (ترجمه)، اعتضادالسلطنه، علیقلی بن فتحعلی (۱۲۳۴-۱۲۹۸)

[الذریعة ۶/۱؛ اعلام زرکلی ۲۰۵/۶؛ معجم المطبوعات العربیة ۶۱۵/۱]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۹-ف

نسخه اصل: کتابخانه عمومی استانبول ش ۴۶۶۷؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ تقی بن المجتبی ابی شجاع الحسینی در رمضان ۶۰۳ از روی آن نسخه برداشته و صفی بن علی بن احمد بن حمزه در ۶۴۰ آن را خوانده است؛ ۲۰۳گ [فیلمها - ف: ۱-۲۷۹]

۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۹۳-عکسی

آغاز: برابر؛ **انجام:** محمد المعبوث الی خیر الامة دائما ابدا ...

نسخه اصل: همان نسخه اصل بالا؛ توضیحات: در ۳ مجلد: ۱. (ص۱-۱۴۹)، آغاز برابر، ۲. (ص۱۵۰-۲۹۲)، **آغاز:** لم تفضل القول فی ذلک تفصیلا، ۳. (ص۲۹۳-۴۰۳)، **آغاز:** فانما مال علی ناحیه [عکسی - ف: ۲-۱]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۹۷۱-ف

نسخه اصل: احمد ۳ توپ قپوسرای ش ۳۰۴۳؛ خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا: با تاریخ ۸۱۳؛ ۱۸۴گ، ۲۱ سطر [فیلمها - ف: ۱-۲۷۹]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۴۶-عکسی

نسخه اصل: همان نسخه اصل بالا [نشریه: ۲-۲۷۱]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۶۱۰/۲-ف

نسخه اصل: ایاصوفیا ۲۹۴۷؛ خط: نستعلیق؛ بی‌کا، ۸۳۹، جا: سمرقند؛ با گواهی وقف محمود خان عثمانی از مفتش اوقاف [فیلمها - ف: ۳-۷۸]

۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۱۵۱۷/۱

آغاز: مطابق چاپ اروپا؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ؛ کا: محمد مؤمن گلپایگانی، تا: آدینه ۲۰ ذیقعده ۱۰۷۵؛ در پایان جدول اعیاد اهل ذمه دیده می‌شود، در پنج برگ آغاز نسخه جدول‌های نجومی و زایجه‌ها است، اعتضاد السلطنه در ۱۲۹۲ق نوشته ۲۶ تصویر در این نسخه هست، ۱۹۲برگ شمار به حروف ابجد دارد؛ تملک: محمد کریم در ۱۰۰۹ق، محمد امین بن محمد رضا منجم در ۱۱۳۱ق؛ مهر: «محمد قاسم بن عبدالقادر نوائی» به تاریخ ۱۰۶۴؛ ۱۸۱گ (۶پ-۱۸۷ر)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف: ۳-۵]

۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۸۹۱

از آغاز تا ص ۳۲۳ چاپ اروپا پیش از «جدول الدور المعدل»؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۱۵۹ص، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۶/۹×۲۴/۱سم [ف: ۱-۱۱]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۵۶۵

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ دارای ۲۳ مجلس مینیاتور آب و رنگ جدید، در برخی از صفحات آثار تصحیح مختصری به خط کاتب دیده می‌شود، دارای دو حاشیه به سال ۱۲۸۳ق؛ ۱۵۸گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۳سم [ف: ۲۰-۱۳۰]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۱۹۷۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری؛ کا: محمد باقر (بن محمد الحسینی) منجم اصفهانی، تا: ۲۰ ذیقعده ۱۲۵۷؛ واقف: سید جلال الدین طهرانی، تاریخ وقف: مرداد ۱۳۶۱؛ ۱۲۳گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۸-۳]

۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۷۸۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ کا: زکی بن سلمان طالقانی، تا: ۱۲۷۲؛ نسخه به سال ۱۲۸۷ و ۱۲۹۵ با خط نستعلیق حاشیه‌نویسی و مقابله و تصحیح شده، بیشتر حواشی به فارسی؛ تملک: اعتضاد السلطنه علیقلی میرزا به سال ۱۲۷۳ و کتابخانه عزالدوله عبدالصمد قاجار به سال ۱۳۰۰؛ مهر: «اعتضاد السلطنة»؛ ۳۳۴ص، ۲۱ سطر (۹×۱۷)، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف: ۱۳-۲۵۸]

۱۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۶۲۴۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش؛ بی‌کا، تا: ۸ ذیقعده ۱۲۸۴؛ واگذاری بنیاد مستضعفان در شهریور ۱۳۶۷؛ ۱۲۹گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۸×۲۷/۴سم [ف: ۱۸-۱]

۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۸۳۷

خط: نسخ؛ کا: سید حسن ساوجی، تا: چهارشنبه ۱۲ رمضان ۱۲۸۴؛ تملک: محمد طاهر فارسی به سال ۱۳۳۳هـ و محمد حسین رئیس الکتاب؛ ۱۷۷گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۹سم [ف: ۲۰-۲۹۵]

۱۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۴۰۶

انجام: پایان کتاب الآثار الباقیه: و برهان ذلک مکتوب و مشروح فی کتاب المجسطی الآن نذکر جدول مواضع کواکب المنازل للاستفاده او معاداتها ... و شعاری اینا کنت دولة مولینا الامیر السید الاجل المضور ولی النعم شمس المعالی ... و بنورها الساطع اهتدائی و الی میامنها الزاهره اعتضادی و ارتجائی ... و ادمان الدعاء له بتولی مجازاته عنهم بمنه و کرمه و لنختم آخر الکتاب بالحمدله الذی نصر و هدی ... و علی اهله الطاهرین

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: ۱۲۹۵؛ ۳۴۶ص، ۲۴۴ گ، قطع: وزیری، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف: ۱۹-۵۷۰]

۱۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۴۵۴

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: ۲۵ شعبان ۱۲۹۶؛ روی برگ اول برچسب کتابخانه صنیع الدوله محمد حسن خان آمده است، در دو برگ پایانی ۲۵ کلمه از کلمات منسوب به بقراط حکیم در علامات موت به خط کاتب آمده است؛ ۱۷۴گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۵سم [ف: ۲۰-۳۶]

۱۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۷۱-طباطبائی

آغاز: برابر

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۲۱۱گ، قطع: وزیری، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۶سم [ف: ۲۴-۳۰۷]

۱۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۸۱۵۰

بی‌کا، تا: ۱۳۰۲؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی – مجموعه نوازی؛ ۱۵۲گ، اندازه:۱۶/۱×۲۶/۶سم [رایانه]

۱۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۴۵-عکسی

نسخه اصل: کتابخانه عمومیه ترکیه، ش ۴۲۶۷؛ بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۲-۲۷۱]

● **الآثار الباقیة (ترجمه)** / تاریخ / فارسی

al-āṯār-ul bāqīya (t.)

اعتضادالسلطنه، علیقلی بن فتحعلی، ۱۲۳۴؟- ۱۲۹۸ ق

e'tezād-os-saltane, 'alī-qolī e-bn-e fath-'alī (1818-1880)

تألیف: ۱۲۷۲

وابسته به: الآثار الباقیة عن القرون الخالیة ابوریحان بیرونی، محمد بن احمد (۳۶۲-۴۴۰)

مقدمه ای دارد و در آن مترجم از طرز کار خود صحبت می‌کند و این‌که «اکسیر التواریخ» را در جوانی نوشته است.

آغاز: اما بعد در این ایام خجسته فرجام که دارالخلافه تهران ... مقر سلطنت کبری و دارالملک خلافت عظمی است ... من بنده که اعتضاد السلطنه علی قلی بن فتح علی شاه قاجارم ...

چاپ: به کوشش علی اکبر دانا سرشت، سلسله انتشارات انجمن آثار ملی، تهران: ۱۳۵۲ ش

[فهرستواره منزوی ۵۹۶/۱]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۴۷۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** حفظ شهور و جداول این است

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ تملک: اعتضاد السلطنه در ۱۲۸۱؛ ۱۷۵گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۸/۷×۲۸/۶سم [ف: ۲-۱۲۶]

● **آثار بالزاک** / تراجم / فارسی

āsār-e bālzāk

سرگذشت مصوری است از بالزاک و خاندان او.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۴۶۹-عکس

بی‌کا، بی‌تا [فیلمها – ف: ۳-۲۳۴]

● **آثار البدیعة فی اخبار المنیعة** / گوناگون / فارسی

āṯār-ul badī'a fī axbār-il manī'a

سپهر، عبدالحسین، ۱۲۵۰ – ۱۳۱۲

sepehr, 'abd-ol-hoseyn (1834-1894)

اهداء به: شاید مظفرالدین شاه

تألیف: ۱۳۱۸ق

نویسنده از اصطلاحات علمی بعضی از فرق فلسفی سخن می‌گوید و نیز از برخی وقایع تاریخی اسلامی یاد می‌کند و سپس ترقی کشور ژاپن و بعضی از کشورهای اروپائی و اختراعات و اکتشافات روزگار خود را نام می‌برد. مطالب کتاب او مانند کشکول شیخ بهائی مختلف و متنوع است البته با اغلاط املائی بسیار.

آغاز: دیباچه آثار البدیعه فی اخبار المنیعه، بسمله، الحمدلله الذی انزل الکتاب المبین علی النبی الامین.

انجام: ششم زبری پوست هفتم سیاهی رنگ هشتم تشقق کعاب نهم درازی ذکر دهم کثرت طرب.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۵۵۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ کا: عبدالحسین لسان السلطنه، تا: ۱۳۱۸، جا: تهران؛ ۱۰۵گ، ۱۳ سطر (۱۵×۱۹)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۲-۴۸]

● **آثار برگزیده** / گوناگون / فارسی

āsār-e bargozīde

فرزاد عباس زاده، حسین، ق۱۴ ق

farzād-e 'abbās-zāde, hoseyn (20C)

مجموعه متنوعی است از موضوعات گوناگون اخلاقی، اقتصادی، اجتماعی، تاریخی، فرهنگی و ... . مؤلف، آنها را از روزنامه‌ها و مجلات گوناگون ایرانی و خارجی، از شانزدهم مهر سال ۱۳۰۴ تا ۱۳۱۶ شمسی گردآوری نموده است. وی این مجموعه را در شانزده جزء تهیه کرده که فهرست مطالب هر جزء از آن، قبل از آغاز مطالب آمده، ظاهراً این جزوه‌ها به صورت مجله در اختیار دیگران قرار می‌گرفته تا همگان از آن بهره‌مند شوند زیرا در چند جای آن اخطار داده شده که چون تک‌نسخه است، در استفاده از آن کمال دقت را نموده و از امانت بردن آن خودداری نمایند.

آغاز: مقدمه: برای اینکه بعضی مطالب اخلاقی و فنی و اجتماعی و اقتصادی که از جراید داخله و خارجه در یک مجموعه، به رسم گنجینه، جمع و ذخیره شود که با قرائت قسمتهای متنوعه آن، دل هر خواننده محفوظ ...

انجام: بانوان، در موقع تلاقی با پرچم، فقط رو به سمتی که پرچم حرکت می‌کند، خواهند ایستاد و به این طریق ادای احترام خواهند نمود.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۷۶۶

آغاز و انجام: برابر

خط:شکسته نستعلیق؛کاتب = مؤلف،تا: مهر ۱۳۰۴؛ مجدول؛ ۲۰۰ گ، مختلف السطر (۱۷×۲۲/۵)، اندازه:۲۱×۲۷سم [ف: ۳۷-۳۵۹]

● **آثار البلاد و اخبار العباد** / جغرافیا / عربی

āṯār-ul bilād wa axbār-ul 'ibād

قزوینی، زکریا بن محمد، ۶۰۵؟ - ۶۸۲ ق
qazvīnī, zakaryīā ben mohammad (1208-1283)

تألیف: ۶۷۴ق

کتاب آثار البلاد و اخبار العباد درباره هفت اقلیم عالم است با شرح مفصلی در ذکر قبایل و خصوصیات مردمان و بیان حال رجال و مشاهیر هر یک از بلاد هفت‌گانه. مؤلف در مقدمه یادآور شده که آنچه را که نوشته نتیجه مشاهدات و تجربیات و مطالعاتی است که در طی سفرهای متعدد خویش به دست آورده است. قزوینی اقلیم‌های هفت‌گانه را زیر عنوان‌های جداگانه بررسی می‌کند و بلاد آن را به ترتیب حروف الفبا شرح می‌دهد. این بلاد، شامل نواحی، سرزمین‌ها، مناطق جغرافیایی، کشورها، استان‌ها، شهرها، شهرک‌ها، روستاها، جزایر، کوه‌ها، دژها، ساختمان‌ها و آثار تاریخی می‌گردد و در میان همه اینها بسیاری از جاها واقعی و تاریخی است و برخی داستانی یا افسانه‌ای، مانند «جزیره زنان» در چین. مؤلف در هنگام یاد کردن از هر مکان تاریخی، مطالب بسیاری درباره آن به میان می‌آورد: روایات جاهلی، داستان‌های محلی، احادیث نبوی، کاریزها، فرآورده‌های صنعتی و کشاورزی، پرندگان، رویدادها، عالمان، ادیبان، شاعران برخاسته از آن و شعرهای سروده درباره آن. قضاوت وی درباره مردمان مناطق بر اساس عواطف و احساسات شخصی است. در مجموع این کتاب حاوی اطلاعات جغرافیایی، ادبی، تاریخی و علمی فراوانی است و در آن گزارش‌هایی درباره شماری از شاعران ایرانی بزرگ و نام‌آور آمده است که از آن میان می‌توان اوحد الدین کرمانی، صدرالدین خجندی، رشیدالدین وطواط، انوری، فردوسی، حکیم عمر خیام، ناصر خسرو، نظامی گنجوی و خاقانی شروانی را نام برد.

آغاز: بسمله، العز لک و الجلال لکبریائک و العظمة لشائنک و الدوام لبقائک

انجام: و السلام علی محمد خاتم النبیین خیر صحب و آل و علی آله و اصحابه و اولاده و اتباعه و احبائه و البائه صلوة زاکیه متوالیه

چاپ: وستنفلد آن را در گوتادر ۱۸۴۸-۱۸۵۰م با پیشگفتار آلمانی؛ بیروت، دار صادر، مأخوذة عن الطبعة الاروبیة، ۱۹۶۰م، ۶۶۵ص

شرح و حواشی:

۱- آثار البلاد و اخبار العباد (ترجمه) = بحر البلدان = تحفة العجایب؛ طایری هروی، علی (-۹۲۸)

۲- آثار البلاد و اخبار العباد (ترجمه) = سیر البلاد؛ محمد مراد بن عبدالرحمان (-۱۱)

۳- آثار البلاد و اخبار العباد (ترجمه)؛ جهانگیر میرزا (۱۲۲۲-۱۲۶۹)

۴- آثار البلاد و اخبار العباد (ترجمه) = عجایب الاقالیم؛ ناشناس

۵- آثار البلاد (منتخب)؛ ناشناس

[ترجمه عربی فرهنگ جغرافیائی خاوری کراچوسکی ص ۳۵۹؛ آینده ۲۶۴/۶ و ۴۱۹؛ الذریعة، ۷/۱؛ فهرست کتابهای چاپی عربی، مشار، ۱-۲؛ فهرستواره منزوی ۱۶۱/۱-۱۶۲؛ کشف الظنون ۹/۱؛ معجم المطبوعات العربیة و المعربة، ۱۵۰۷/۲-۱۵۰۸.]

۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۱۴۹۵

خط: نسخ و نستعلیق؛ کا: حسین بن عثمان بن حسین حافظ معلم، تا: سه‌شنبه ۵ رمضان ۸۰۳؛ مطابق چاپ اروپا، مصحح، نسخه در مدرسه شاهرخ هرات در ۴ رمضان ۱۰۵۵ به پنجاه تومان خریده شده است؛ ۲۰۲گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۲۲×۲۷سم[ف: ۳-۶]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۴۲۲-عکس

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها - ف: ۳-۲۵۸]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۶۸۲

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ تملک: ۹۷۶، در ۱۰۳۴ در دست عبدالسمیع بوده است؛ کاغذ: ترمه بخارایی، جلد: میشن سیاه، ۳۰۶گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲/۷×۲۱/۲سم [ف: ۱-۱۱]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۴۴عکسی

آغاز: الاقلیم الدول لزحل فجنوبیة مما یلی الزنج و النوبة و شمالیة الاقلیم الثانی و أوله حیث یکون الظل نصف النهار اذا استوی اللیل و النهار قدم واحد و نصف و عشر و سدس عشر قدم و آخره حیث یکون؛ **انجام:** الاقلیم السابع للقمر حیث یکون النهار فی الاستواء سبعة أقدام و نصفاً و آخره حیث یکون الظل نصف النهار ... حرف الصاد صقلاب أرض صقلاب فی غربی الاقلیم السادس و السابع ... ذکرت الفلاسفة انه من الجبال العلیة و لهذا البیت أخبار عجیبة فی کیفیة بنائه و ترتیب أحجاره تمت الکتاب.

نسخه اصل: کتابخانه سلطان احمد ثالث منتقل شده به طوپقاپی سرای در استانبول ترکیه، ش ۲۸۴۴؛ فاقد خطبه و مقدمه‌های سه گانه مؤلف، از اقلیم اول شروع می‌شود و در انجام نیز ناتمام است، همچنین با نسخه چاپی در حذف برخی مطالب و اضافات برخی کلمات تفاوت‌هایی دارد و گویا گزیده‌ای از کتاب باشد؛ خط: نسخ؛ کا: محمد بن حاجی علی مرعشی، تا: اواسط شعبان ۹۹۲، جا: ولایت کرخی؛ در زمان فتح حصن لوری، گویا برای مراد پاشا کتابت کرده است، در اول نسخه مهر کروی مربوط به وقف نسخه به کتابخانه سلطان احمد ثالث دیده می‌شود؛ ۱۲۸ص، ۱۷ سطر [عکسی - ف: ۳-۵۴۴]

۴. تهران؛ مینوی، مجتبی؛ شماره نسخه: ۶۸

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ ۲۸۹گ [نشریه: ۶-۶۳۸]

۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۳۱۸

آغاز و انجام: برابر

نام کتاب در فهرست «عجائب المخلوقات و ...» آمده است که با

توجه به آغاز نسخه تغییر یافت؛ خط: نسخ خوش؛ بی‌کا، تا: محتملاً قرن ۱۲؛ ۲۳۷گ، ۲۱ سطر (۹×۱۷/۵)، اندازه: ۱۷×۲۶سم [ف: ۹-۳۰۳]

۶. **تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۷۳۸**

آغاز: برابر؛ **انجام:** و السلام علی محمد خاتم النبیین خیر صحب و آل و علی آله و اصحابه و اولاده و اتباعه و احبائه و البائه صلوة زاکیه متوالیه

خط: نسخ؛ کا: شیخ موسی خوانساری، تا: ۱۲۸۸؛ ۱۵۲گ، ۲۶ سطر (۱۳×۲۴)، اندازه: ۲۰/۵×۳۴سم [ف: ۸-۱۹۶]

● **آثار البلاد و اخبار العباد (ترجمه) = بحر البلدان = تحفة العجایب** / جغرافیا / فارسی

āṯār-ul bilād wa axbār-ul ʻibād (t.) = baḥr-ul buldān = tuḥfat-ul ʻajāyib

طایری هروی، علی، - ۹۲۸ ق

tāyerī heravī, ʻalī (-1521)

وابسته به: آثار البلاد و اخبار العباد؛ قزوینی، زکریا بن محمد (۶۰۵-۶۸۲)

ترجمه‌ای است آزاد و در پایان آن خاتمه‌ای است در بیان فرقه ناجیه. درباره شهرهای ایران بزرگ و کسانی است که از آنجاها برخاسته‌اند: ابهر، ابیورد، اردبیل ... الموت، ایلایستان، بابل ... خاوران، خراسان، هرات. «منزوی، احمد»

آغاز ۱: حمد بیحد صانعی را که عجائب وغریب عالم، آثار ارقام قدرت اوست و منتهای بی منتها

آغاز ۲: حمد له ... اما بعد این مختصری است موسوم به تحفة العجایب محتوی بر تعریف عجایب و غرایب بلاد و جبال و صحاری و بحار (نسخه لنینگراد)

چاپ: تهران: ۱۳۷۴ ش

[راهنمای کتاب ۵۱۵: ۱۶؛ فهرستواره منزوی ۱۷۳/۱]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۲۸

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج مشکی ضربی و مقوایی زرکوب، ۲۵۱گ، ۱۴ سطر (۱۸×۱۸)، اندازه: ۲۳×۳۵سم [سنا - ف: ۲-۲۵۳]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۱۱۴-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها - ف: ۳-۱۶]

● **آثار البلاد و اخبار العباد (ترجمه) = سیر البلاد /** جغرافیا / فارسی

āsār-ul bilād w-a axbār-ul ʻibād (t.) = siyr-ul bilād

محمد مراد بن عبدالرحمان، ق۱۱ ق

mohammad morād e-bn-e ʻabd-or-rahmān (17C)

وابسته به: آثار البلاد و اخبار العباد؛ قزوینی، زکریا بن محمد (۶۰۵-۶۸۲)

اهداء به: سید موسی خان پسر میر علی اصغر

ترجمه «آثار البلاد» است، و برابر آن در ۷ «اقلیم» که به دستور معزالدوله موسوی به فارسی درآورده و بخش دوم آن را میان سال‌های ۱۰۳۷-۱۰۵۴ق ساخته است.

آغاز: حمد عالی اساس و سپاس بیرون از حد و قیاس مالک الملکی را در خور و سزاست که فتور و قصور را در ملک و ملکوتش راه نیست و هیچ سری از سر جبروت و لاهوتش آگاه نه.

چاپ: با تصحیح محمد شاهمرادی، انتشارات دانشگاه تهران، تهران: ۱۳۷۳ ش، در دو جلد

[دنا ۲۷۷/۶ (۴ نسخه) با عنوان «سیر البلاد»؛ فهرستواره منزوی ۲۲۵/۱؛ استوری ۱۲۸/۲؛ نسخه‌های منزوی ۳۹۶۸]

۱. **قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۸۸عکسی و ۱۵۶۵عکسی**

آغاز: برابر؛ **انجام:** آن پوشید و مدتی در میان آن مردم بوده و آفریدگار عالم حقیقت مخلوقات را نیکو داند، تمت.

نسخه اصل: کتابخانه آکادمی علوم آذربایجان در باکو، ش: M226 (فهرست کتابهای خطی شرقی در آکادمی علوم آذربایجان: ۴۴/۱)؛ خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ۱۰۹۷؛ مصحح؛ ۷۵۵ص، ۱۷ سطری [عکسی - ف: ۳-۴۴۹] و [عکسی - ف: ۴-۵۰۸]

۲. **قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۲۹۲**

آغاز: برابر

دارای اقلیم اول و دوم؛ خط: نستعلیق زیبا؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۸۷گ، ۱۲ سطر، اندازه:۲۰/۵×۳۴سم [ف: ۹-۷۵]

۳. **قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۲۹۳**

دارای اقلیم پنجم و ششم و هفتم؛ خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۸۲گ، ۱۲ سطر، اندازه:۲۰/۵×۳۴سم [ف: ۹-۷۶]

۴. **تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۲۱۷-ف**

نسخه اصل: بادلیان ۴۰۰، Add 45؛ خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۵۶۱گ، ۱۴ سطر [فیلمها - ف: ۱-۱۲۵]

● **آثار البلاد و اخبار العباد (ترجمه)** / جغرافیا / فارسی

āṯār-ul bilād wa axbār-ul ʻibād (t.)

جهانگیر میرزا، ۱۲۲۲؟ - ۱۲۶۹ ق

jahāngīr mīrzā (1807-1852)

وابسته به: آثار البلاد و اخبار العباد؛ قزوینی، زکریا بن محمد (۶۰۵-۶۸۲)

به نام: ناصرالدین شاه قاجار

تألیف: ۱۲۶۸ق، محل تألیف: تویسرکان

آن را به نام شاه زمان خود به فارسی در آورده با افزوده‌هایی از خود او. مترجم «تاریخ نو» دارد و در این ترجمه از آن یاد کرده است. و می‌نویسد که در یکم ذیقعده سال ۱۲۶۷ است که به این

ترجمه می‌پردازم. او در سال ۱۲۶۸ هم بدان می‌پرداخته است.
آغاز: بسمله، الملک لله تعالی شانه قادریکه ابداع آسمان و زمین را بیک تائی خود از دایره عدم بر صفحه وجود کشید ... اما بعد بعرض میرساند بنده سراپا تقصیر امیرزاده جهانگیر که پس از هیجده سال که در قصبه توی سرکان از جار و جیران دور و از بین الاخوان چون غلام کنعان بحکم ملک منان مهجور آمد ... و همه روزگار خود را درین چاه غربت تاریک دید و از همه جهة صدای ربنا اخرجنا من هذه القرية الظالم اهلها را شنید و از آفریننده خود بعجز و زاری دریافت حضور حضرت شهریاری ... ناصرالدین شاه مسئلت نمود ... بوساطت مهدعلیا و ستر کبری ... بشرف زیارت پادشاه زمان ... رسید ... قفل از زبان گشوده و تکلم آغاز نهاد و معروض داشت که در نزد حقیر نسخه ایست مسما به آثار البلاد که احوال عجایب بلاد اقالیم سبعه را بزبان عربی نوشته اند ... اگر حکم پادشاهی صادر شود او را برای تحفه درگاه شاهی بحول و قوه الهی بزبان فارسی ترجمه سازم و بقدر وسع در انجام این مطلب بپردازم حضرت شهریار جهان اشاره بامضای این امر فرمود ... بنده مشغول ترجمه کتاب آثار البلاد گردید به امید که دوباره بفضل الله تعالی فیض حضور با اتمام فرمایش شهریاری میسور آید بفضله و کرمه ... هذا چنین گوید زکریا ابن محمد ابن محمود القزوینی که جمع نموده ام در این کتاب ...
انجام: ... قحط در میان ایشان پیدا شود زیرا که قوت ایشان از گوشت این ماهی است و علم بلاد تا بشهر پورا منتهی میشود و خدایتعالی داناست با حوال ما بعد پورا و دریاها که بعد از او چه باشد. الحمدلله رب العالمین ... تمام شد ترجمه کتاب آثار البلاد در یوم دوشنبه چهاردهم شعبان المعظم فیسنه ۱۲۶۹ کتبه محمد تقی ابن محمد کاظم الهمدانی. (احتمالاً تاریخ فوق تاریخ اتمام ترجمه است)
چاپ: انتشارات امیر کبیر، تهران: ۱۳۷۲ش، افست از روی چاپ بیروت، دار صادر، ۱۳۸۰ق، ۲۷۱ص
[دنا ۱۳/۱ (۵ نسخه)؛ فهرستواره منزوی ۱/۱۶۱]

۱. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۸۳۴
آغاز و انجام: برابر
نام کتاب بر اساس فهرستواره منزوی ۱۶۱/۱ کامل شد؛ خط: نسخ؛ کا: محمد تقی بن محمد کاظم، تا: ۱۲۶۹؛ افتادگی: انجام؛ قطع: وزیری، ۳۷۱ص، قطع: وزیری، ۲۶ سطر، اندازه: ۱۹×۳۰سم [ف: ۵-۵۶۸]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۳۰۲
آغاز و انجام: برابر
نام کتاب بر اساس فهرستواره منزوی ۱۶۱/۱ کامل شد؛ خط: نستعلیق؛ کا: احمد بن ابوالحسن الهمدانی، تا: ۱۳۴۴؛ مهر: «الحاجیه سلطان ۱۳۱۷»؛ مجدول گرهی؛ ۴۱۵گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۱/۵سم [ف: ۳۸-۴۲۶]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۴۳۹
آغاز: الاقلیم الاول جنوب آن اقلیم ببلاد زنج و حبشه و ولایت نو به اتصال دارد؛ **انجام:** و دندانهای ایشان بدندان (یاجوج و ماجوج)
خط: نستعلیق؛ کا: حاجی یحیی میرزا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۲۸۰گ، ۱۶ سطر (۱۱×۱۵/۵)، اندازه: ۱۸×۲۳سم [ف: ۹-۱۱۱۴]

۴. تهران؛ مطالعات فرهنگی؛ شماره نسخه: ف۶۰
بی‌کا، بی‌تا [مینوی ف: ۱۶۵]

● آثار البلاد و اخبار العباد (ترجمه) = عجایب الاقالیم / جغرافیا / فارسی

āṯār-ul bilād wa axbār-ul ʻibād (t.) = ʻajāyib-ul aqālīm

وابسته به: آثار البلاد و اخبار العباد؛ قزوینی، زکریا بن محمد (۶۰۵-۶۸۲)
اهداء به: غیاث الدین خواجه حبیب الله
تألیف: ۹۰۸
در ۲ «مقاله» و ۱ «خاتمه»
[فهرستواره منزوی ۱۶۱/۱]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۴۸۴-ف
نسخه اصل: باکو ش m-۴۸۷۸/۲۲۰ ۹۱؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ص ۴۴ فهرست [فیلمها - ف: ۲-۱۵۱]

● آثار البلاد (منتخب) / جغرافیا / عربی

āṯār-ul bilad (mn.)

وابسته به: آثار البلاد و اخبار العباد؛ قزوینی، زکریا بن محمد (۶۰۵-۶۸۲)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۲۹۴/۲۸
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای؛ ۱۰گ (۱۴۸پ-۱۵۸پ)، سطور مورب، اندازه: ۹/۵×۲۰سم [ف: ۳۰-۶۱]

● آثار جعفری = فارس‌نامه / جغرافیا، تاریخ / فارسی

āsār-e jaʻfarī = fārs-nāme

خورموجی، محمد جعفر بن محمد علی، ۱۲۲۵ - ۱۳۰۱ ق

xormojī, mohammad jaʻfar e-bn-e mohammad ʻalī (1810-1883)

اهداء به: ناصرالدین شاه
جغرافیای فارسی ایران و جهان
آغاز: پس از بسمله و حمد ... بعد چنین گوید ... محمد جعفر الحسینی خورموجی ... اکثر اوقات به مطالعه کتب فارسی از

تواریخ و سیر مواظبت می‌نمود ... و این مختصر به آثار جعفری مسمی نمود ذکر مزیت این کشور و احادیث مأثوره از حضرت خیرالبشر ...
انجام: ذکر شمه‌ای از محاسن و اوصاف ... ناصرالدین شاه قاجار و سایه اقبال این خسرو بی همال ستوده افعال ... پاینده و مخلد دارد به محمد و آله الامجاد ... تمت.
چاپ: تهران، ۱۲۷۶ق، چاپ سنگی، **۳۹۳**ص، کتابت میرزا آقا کمره ای؛ شیراز، بنیاد فارس شناسی، با مقدمه و تصحیح احمد شعبانی، ۱۳۸۰ش، ۱۴۸ص
[دنا ۱۴/۱ (۶ نسخه)؛ نسخه‌های منزوی ۳۹۲۹ و ۳۹۳۱ و ۳۹۸۶؛ مشار ۱۳؛ الذریعة ۷/۱؛ استوری: ۳۴۳/۱ و ۳۵۲؛ فارسنامه ناصری ۲۸۰/۱ و ۹۷/۲ و ۱۵۵و ۲۰۷؛ ریحانة الادب ۳۳۵/۱]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۵۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق؛ کا: محمد جعفر بن ابی الحسن حسینی، تا: ۱۲ ذیحجه ۱۲۸۲؛ در ص ۱۴۵-۱۶۵ سه بند است درباره مربع مشهور به اجل عدد؛ ۶گ، ۱۹-۱۵ سطر (۱۱×۱۶)، اندازه: ۱۸×۲۳سم [سنا - ف: ۲-۵۲]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۹۰۹
خط: نستعلیق تحریری؛ کا: سید شکرالله بن میرزا محمد باقر طباطبائی بیدگلی کاشانی، تا: ۱۶ جمادی الثانی ۱۲۹۴ [مختصر ف: -۱۰]
۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۷۸۲-فیلم
آغاز و انجام: برابر
نسخه اصل: مجلس ش ۳۸۵ طباطبائی (۲۹۵۹۷)؛ بی‌کا، بی‌تا، [فیلمها - ف: ۱-۱]
۴. شیراز؛ محلاتی، صدرالدین؛ شماره نسخه: ۱
بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۵-۲۷۱]
۵. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۱۰۹۷
خط: نستعلیق خوش؛ بی‌کا، بی‌تا؛ با سرلوح و حاشیه‌سازی در ص ۱ و ۲؛ ۳۵ ص، قطع: ربعی [نشریه: ۷-۹۷]

● آثار حرفی / علوم غریبه / فارسی

āsār-e harfī

امیران حسینی، علی بن علی، ق۹ ق

amīrān hoseynī, 'alī-ye-bn-e 'alī (15C)

اهداء به: برای فرزند خود غضنفر الدین
تألیف: ۸۸۳
در خواص حروف جوهری و عرضی و قواعد تکسیر حروف، در ۲۸ «فصل» و ۱ «خاتمه». فصل‌ها: ۱. حقیقت عدد در عرف حکما؛ ۲. حقیقت حرف و اقسام آن؛ ۳. حقیقت حرفی لفظی؛ ۴. عدد حروف لفظی؛ ۵. عدد معنی حرف است؛ ... ۱۰. چیزی چند که وجود ایشان بدیهی است؛ ... ۱۵. اعمال تکسیر؛ ... ۲۰. استخراج نام‌های فرشتگان؛ ۲۱. استخراج اسم روحانیان؛ ... ۲۵. تقسیم منازل بیست و هشت‌گانه قمر بر بروج دازده‌گانه؛ ... ۲۸. چند که دانستن آن اصل کلی است.
آغاز: حی قیومی که چنانچه حماد حقیقی جواهر موجودات که ظهور آثار مختصر ... در سال هشتصد و هشتاد و سه هجری این کمترین ... غیاث الدین علی بن امیران ...
[دائرة المعارف بزرگ اسلامی ۱/۱؛ فهرست مشترک نسخه‌های خطی پاکستان، اسلام آباد ۳۲۱/۱]

۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۸۱۴/۲-عکسی
آغاز: برابر؛ **انجام:** اعداد اولی حروف ۴۲۴ می‌شود
مباحث: از فصل ۱۳ تا پایان. فصل‌ها را به‌گونه خلاصه دارد؛ خط: نستعلیق تحریری ریز؛ بی‌کا، تا: **۹۹۹** [عکسی - ف: ۱-۱]
۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۹۸/۶
آغاز موجود: ... بسمله، فصولات تکسیری در اظهار آثار حرفی تصنیف مولانا غیاث الدین بن علی امران [چنین]. فصل اول در اشارت به؛ **انجام:** الفت یا مودت یا محبت یا دوستی یا اتصال یا امثال آن
دیباچه را ندارد، با فصل ۲۱ پایان می‌یابد؛ خط: نسخ پخته؛ بی‌کا، تا: ۱۲۷۱-۱۲۸۰؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۱۸گ (۱۴۵پ-۱۶۲ر) [ف: ۱-۱]

● آثار حسان در بدایع اشعار نسوان = تذکره زنان شاعر / ادبیات / فارسی

āsār-e hesān dar badāye'-e aš'ār-e nesvān = tazkere-ye zanān-e šā'er

انصاری جابری، حسن بن علی، ق۱۲ ق

ansārī jāberī, hasan ebn-e 'alī (18C)

تذکره زنان شاعر است که مؤلف از کتاب‌های گوناگون جمع‌آوری نموده است. مؤلف در این کتاب شرح حال زنان فارسی و عربی‌گوی را از صدر اسلام تا عصر خویش به طور خلاصه ذکر نموده و پس از هر شرح حال نمونه‌ای از اشعار آنها را به فارسی و عربی آورده است. مؤلف بخشی از این کتاب را در باب سوم یکی از مجلدات کتاب عشق خود درج نموده است. اسامی شاعرانی که نامشان در این کتاب آمده عبارتند از: حضرت صدیقه طاهر (س)، حضرت خدیجه (س)، حضرت آمنه، سیده نفیسه، شاه جهان ملک بهوپال، رباب، زیب النساء دختر شاه هند، عایشه بطحاویه، مهد علیا، سوده، عیشه سمرقندیه، فاقره، عظمت، عاتکه، لاله خاتون والیه کرمان قتیله، عفت بکاره، نهالی، حجناء، قمرالسلطنه، متیم، مخفیه، طوطی هند، زهره، لیلی اخیلیه، سلامه، حیات، جهان، امیمه، مطربه، ام رعله، آغا کوچک، ریا، قمر، ام الحکیم، مهستی، مهستی دیگر، ولاده

اندلسیه، مهجه قرطبیه، قرة العین، سجاح، صنعت، فضل مهری، هند دختر خس، حاجیه گوهر خانم، خیزران، آغاباجی، خرنق، تصویر، تحفه، ماه لقا، رابع عدویه، نهانی، ام حکیم، جهان خاتون، اعرابیه، جهان آرا بیگم، رابعه شامیه، جمیله، کندیه، همدمی، بره، رشحه، طره، ام المظفر، محبوبه، قبیحه، نورجهان بیگم، ماریه، فخری، عبیده طنبیه، دلشاد خاتون، خنساء، حیاتی، عایشه دختر باعونی، حجابی، ثریا، آغادوست، آمنه یا امیمه، آغابیگم هروی، عجوزه، آرزو، زنی که عمر اشعارش را شنید، آغا بیگم خراسانی، خرقاء، خورشید، اعرابیه، ستاره بانو، شاریه، خدیجه دختر مأمون، گلچهره دختر بابر شاه، لیلی عامریه، عصمتی، ترکن، بثینه دختر معتمد ملك اسپانیا، فناء النساء، عفیره، حجابی، دختر حسن بن سهل، ضعیفی، حمیده اندلسیه، حمیده اصفهانیه، حاجیه، ذلفاء، گلتدن دختر بابر شاه، سعدونه، والده شاه سلیمان کابلی، حسانه، نائله، زینب اندلسیه، دنانیر، دختر عقیل، ام حکیم خارجیه، دهاء ریاء، امامه، ویکتوریا، علیه، عریب، عفت نسابه، مرزوعه، اعرابیتی، ام العلاء، میسون، ام الکرم، عدیه، متعه، نابغه، هندالاندلسیه، دنیا، اعتماد کنیز معتمد ملك اسپانیا، قره، غسانیه، غایة المنی، حمیده، مریم، بثینه، عیشه اندلسیه، خوله صحابیه، نزهون، قصیب البان، شلبیه، باکره، اسماء، عنان، دختران، همام بن مره، زنی که از حیص و بیص هجو نموده، بصبص، بنان، لیلی عامریه، بذل، مستوره، زائری، زبیده عباسیه، زبیده قاجاریه، زرقاء، زیبائی، زینب طثریه، زینب دختر عوام، زیور، سعدی، سلطان، سکن، سلمی، سلمی قراطیسی، سلمی یمانیه، شادن، شعانین، شهباز، شیما، صاحبه، صفیه قرشیه، صفیه باهلیه، ضباعه، تاج الدوله، طرفه، طیبه قاجاریه، طیبه بصریه، عایشه دختر احمد، عایشه دختر عبدالله، عایشه عباسیه، عاتکه دختر شهده، عاتکه هاشمیه، عتابهف عصمت، عصمت بیگم، عصمتی، عفاف، عفت قاجاریه ف عمره، عمره خثعمیه، عواراء غانمه، فارعه، ام حکیم، لیلی خارجیه، لیلی اخیلیه.

آغاز: اگر چه نام مبارك حضرت صدیقه طاهره ـعلیها سلام الله ـ را جوز آنان نگاشتن کمال بی ادبی است چه نسبت خاکرا با عالم پاك اما چون

انجام: در کشلول نبشته کتب بعض النساء و هی کسری علی ایوان کسری، ولا تاسفن علی ناسك ×× و ن مات ذو طرب فابکه / و نك من لقیت من العالمین ×× فان الندامة فی ترکه

[فهرست مجلس شورا ۴۸۳/۳۷؛ دایرة المعارف تشیع ۵۵۶/۲]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۳۸۹۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ کا: مؤلف، بی‌تا؛ ۱۶۳گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۳۷–۴۸۵]

● **آثار الحضرة الاحمدیة** / تراجم / فارسی

āsār-ol hazrat-el ahmadīyya

حسینی، احمد

hoseynī, ahmad

رساله کوتاهی است در حالات حضرت شاهچراغ احمد بن موسی برادر امام رضا (ع) مدفون در شیراز و چگونگی شهادت و محل دفن ایشان.

آغاز: طریقه حقه صراط المستقیم ولایت که سر شریعت ختمیه است و آنرا فقر محمدی (ص) مینامند.

انجام: هر کس که گشت پیرو آل کرام او ×× خط خطاش کم شد و ثوب ثواب یافت / زائر بقبر احمد موسی چه خطبه خواند ×× تاج عطیه آیت و ثوب ثواب یافت

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۹۰۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۲گ، ۱۰ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۲۶–۳۸۷]

● **آثار الرضا** / تاریخ / فارسی

āsār-or rizā

صدر السادات، محمد رضا بن میرزا رفیع، – ۱۳۴۵ ق

sadr-os-sādāt, mohammad rezā ebn-e mīrzā rafī‘ (-1926)

در آن از شیراز و کازرون و از نیاکان او و از خود او گفتگو شده است. در آن آمده است «حاج میرزا محمد رضا حاج صدرالسادات مسمی به رضا مولف کتاب آثار رضا» (فصل ۲۰ گویا از کتاب سوم). در فارس نامه (۲۵۲/۲) از نیاکان و پدر او یاد شده است.

چاپ: چاپ سنگی ۱۳۲۷ ق شیراز (فهرست ملی فارس ۴۷/۱ و ۸۱)؛ انتشارات کازرونیه، تهران: ۱۳۸۱ش، ۱۹۴ص مصور

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۷۳۰-ف

بی‌کا، بی‌تا [فیلمها – ف: ۳–۱۷۸]

← آثار رشت ⟵ مقامع الفضل

● **آثار زرتشتیان** / فارسی

āsār-e zartoštīyān

مجموعه آثار زرتشتیان است، مطالب این مجموعه عبارتند از:

۱ـ بهمن نامه؛ انوشیروان پورآن مرزبان (۱پ–۴ر)

۲ـ مطالبی درباره زرتشت و آئین او (۴ر–۳۵پ)

۳ـ کتاب علمای اسلام رساله یکم (۳۶ر–۴۰پ)

۴ـ علمای اسلام به دیگر روش (۴۰پ–۴۵ر)

۵ـ معنی زندو همین یشت (۴۵پ–۵۴ر)

۶ـ چند خبر (۵۴پ-۶۰پ)
۷ـ احکام جاماسب حکیم (۶۱ر-۷۰پ)
۸ـ شرح و ترجمه اوستا از روایت کامد بهره (۷۱ر-۸۳پ)
۹ـ نامه‌ای که از کرمان به بهمن سورتیه رسیده است به نظم و نثر (۸۴پ-۸۸ر)
۱۰ـ نامه‌ای از ترکاباد رسیده (۸۸ر-۹۱ر)
۱۱ـ کتاب وصف (۹۲ر-۱۰۵ر)
۱۲ـ مارنامه (۱۰۵ر-۱۰۶ر)
۱۳ـ کیفیت قصه سلطان محمود غزنوی (۱۰۶ر-۱۱۱ر)
۱۴ـ در صفت ایزد تعلی (۱۱۲ر-۱۱۴پ)
۱۵ـ حکایت شاه جمشید (۱۱۵ر-۱۱۷پ)
۱۶ـ دستان مزدک شاه نوشیروان عادل (۱۱۸ر-۱۲۷پ)
۱۷ـ داستان نشستن نوشیروان عادل (۱۲۸ر-۱۳۳پ)
۱۸ـ داستان مرغو زن نوشیروان عادل (۱۳۳پ-۱۳۵ر)
۱۹ـ حکایت شاه‌زاده ایرانزمین با عمر خطاب (۱۳۵پ-۱۴۳پ)
۲۰ـ ماده تاریخ نوشتن این نسخه (۱۴۳ر-۱۴۳پ)
۲۱ـ خردنامه = مینوی خرد (۱۴۴ر-۱۴۷ر)
۲۲ـ نوشته ای به خط سانسکریت (۱۴۷پ-۱۵۱ر)
۲۳ـ پرستش زرتشت از اورمزد و پاسخ دادن آن (۱۵۱پ)
آغاز: تو بشنو همین گفته از راه دین ×× که نوشیروان نظم کرد اینچنین
۲۴ـ معنی چند از اوستا و زند به نظم و نثر (۱۵۲ر-۱۵۴پ)
۲۵ـ نیرنگ‌ها (۱۵۴پ-۱۶۴ر)
۲۶ـ داستان (۱۶۴پ-۱۶۸پ)
۲۷ـ رفتن زرتشت به درگاه یزدان (۱۹۶ر-۱۷۶پ)
۲۸ـ حکایت (۱۷۷ر-۱۸۹پ)
۲۹ـ چند ابیات در معنی دین به ماز دینستان می‌گوید (۱۹۰ر-۱۹۱پ)، **آغاز:** تو بشنو معنی این دین به را ×× بشو یک رنگ اندر دین به ما
۳۰ـ اردای ویراف؛ نوشیروان مرزبان (۱۹۲پ-۱۹۹پ)
۳۱ـ توحید باری تعالی (۲۰۰ر-۲۰۶پ)
۳۲ـ نامه به سانسکریت با اندکی نظم و نثر فارسی (۲۰۷ر-۲۲۱پ)
۳۳ـ پرسش و پاسخ (۲۲۸ر-۲۳۱پ)
۳۴ـ گفتدر درباره نریمان هوشنگ (۳۲۳ر-۲۳۳ر)
۳۵ـ دونامه (۲۳۳ر-۲۳۷پ)
۳۶ـ دین به آویز مازدیستان (۲۳۸ ر-۲۴۷پ)
۳۷ـ حکایت شاه جمشید (۲۴۸ر-۲۵۱ر)
۳۸ـ تاریخ ملوک (۲۵۴ر-۲۵۶ر)
۳۹ـ احکام فصل سیوم درین قرن واحکام فصل چهارم از روز سیزدهم (۲۵۷ر-۲۵۷پ)
ـ (۲۵۸ر-۲۶۰پ) سفید مانده.
۴۰ـ نامه از اسفندیار رستم (۲۶۱ر-۲۶۲پ)
۴۱ـ مکتوب سهرابجی جمشید جی (۲۶۳ر-۲۶۷ر)
[فهرست مجلس شورا ۴۰۳/۳۷-۴۰۸؛]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۳۸۴۲
خط: نستعلیق؛ کا: فریدون بن مرزبان و رستم بن دستور نوشیروان بن مرزبان دستور، تا: ۹ آذر ۹۱۶ یزدجردی برابر با ۱۰۳۶هجری؛ ۲۶۷گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۸×۲۳سم [ف: ۳۷-۴۰۳]

● **آثار زرتشتیان(۱)** / فارسی
āsār-e zartoštīyān
مطالب و رسائل موجود در این مجموعه عبارتند از:
۱ـ داستان فریدون و گرشاسب و زراتشت (۱۷ر-۱۷پ)
۲ـ روایت بهمن پونجیه و شاپور بروجی وکامه بهره و نریمان هوشنگ (۱۷پ-۱۸ر)
۳ـ از صد در، نظم در چهل و نهم (۱۸ر-۱۸پ)
۴ـ پیتتی (توبه‌نامه) (۱۸پ-۲۰ر)
۵ـ روایت کامه بهره و کاوس کامان در مور سرگین (۲۰ر-۲۱پ)
۶ـ در ۶۸و ۶۱و ۶۸ از صد در منظومه (۲۱پ-۲۳ر)
۷ـ روایت شاپور بروجی اندر دین مهر (۲۳ر-۲۵ر)
۸ـ سوگندنامه (۲۵ر-۲۸پ)
۹ـ دستورات زرتشت به نقل از روایت بهمن و نریمان هوشنگ و کاوس و ... (۲۸ر-۳۱ر)
۱۰ـ نیرنگها (۳۱ر-۴۵ر)
۱۱ـ واج خواب کردن (۴۵ر-۴۶ر)
۱۲ـ تتمه گرشاسب‌نامه (۴۶ر-۷۱پ)
۱۳ـ دخمه ساختن (۷۱پ-۹۸ر)
۱۴ـ منتخباتی از ارادی ویراف تصنیف (۹۸ر-۱۷۹پ)
۱۵ـ آفرین‌نامه زرتشت (۱۷۹پ-۲۷۱ر)
۱۶ـ دعای بهرام ورجاوند پادشاه دین ما زدیسنان و چند دعا و نیایش دیگر (۲۱۷ر-۲۲۱ر)
۱۷ـ نکاح‌نامه زرتشتیان (۲۲۱ر-۲۳۳ر)
۱۸ـ منتخباتی از کتاب صد در بندهش نظم و نثر و صد در پشوتن داجی از تصنیف بهزاد بن رستم (۲۳۳پ-۲۷۲پ)
[مجلس شورا ۲۷۷/۳۷-۲۷۹؛]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۳۷۴۲
خط: نستعلیق؛ بی کا، تا: ۱۱۹۰ق (۵۴ر)؛ ۲۵۵گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۹×۲۶سم [ف: ۳۷-۲۷۷]

● **آثار زرتشتیان (۲)** / کلام و اعتقادات / فارسی
āsār-e zartoštīyān
مطالب و رسائل موجود در این مجموعه عبارتند از:

۱ـ خشنو من (۲۷۳ر-۲۹۵ر) متعلق به نیانش‌هایی که در روزهایی که در روزهای ماه باید به جا آورده شود به فارسی و سانسکریت در آخر آن آمده: (تمام شد این خشنومین میز گوسفند از نوشته دستور اردشیر ولایتی)
۲ـ بر شنوم و شرح آن (۲۹۵پ-۳۱۳ر)
۳ـ پرسش زرتشت (۳۱۳ر-۳۱۶ر)
۴ـ پرسش و پاسخ (۳۱۶پ-۳۱۸ر)
۵ـ تصویر خانه دریمهر و شرح چگونگی بنای آن (۳۱۸پ-۳۱۹ر)
۶ـ پرسش و پاسخ (۳۱۹پ-۳۲۱ر)
۷ـ دستور نوشیروان از روایت بهمن پونجیه (۳۲۱ر-۳۲۳ر)
۸ـ چند روایت از بهمن پونجیه و کامدین شاپور (۳۲۲ر-۳۲۳ر)
۹ـ پرسش و پاسخ (۳۲۳پ-۳۲۵ر)
۱۰ـ ا ز کتاب صد در بندهش (۳۲۵ر-۳۳۰ر)
۱۱ـ کرسی زرتشت پیغمبر و حقیت‌های او (۳۳۰ر-۳۳۱پ) در آن از کتاب صد در بند هش نقل شده است
۱۲ـ از کتاب جاماسب دستور برزوی قیامدین (۳۳۲ر-۳۳۲پ)
۱۳ـ روایت کامد بهره (۳۳۳ر)
۱۴ـ صد در بندهش (۳۳۳ر-۳۳۶ر)
۱۵ـ روایت بهمن پونجیه (۳۳۶ر-۳۴۳ر)
۱۶ـ خردنامه = مینوی خرد (۳۴۳ر-۳۴۶ر)؛ مرزبان
۱۷ـ دساتانی در مورد جمشید و اسکندر (۳۴۶ر-۳۴۶پ)
۱۸ـ داستان پرسش‌های دینی (۳۴۶پ -۳۴۹پ)
۱۹ـ روایت برزوجی و روایت شاپور بدوجی و نریمان هوسنگ (۳۵۰ر-۳۵۲پ)
۲۰ـ کتاب علمای اسلام رساله یکم (۳۵۳ر-۳۶۴ر)
۲۱ـ شرح و ترجمه اوستا (۳۶۴ر-۳۷۹ر)
۲۲ـ پیشگوئیها (۳۷۹ر-۳۸۱ر)، پیشگویی‌هایی است درمورد حوادثی که بعداً اتفاق خواهد افتاد
۲۳ـ جاماسب نامه، جاماسب فرزند لهراسب (۳۸۱ر-۳۹۵ر)
۲۴ـ پرسید و شتاسب شاه از حکیم جاماسب (۳۹۶ر-۳۹۸ر)
۲۵ـ پرسید کجسته ابالش (۳۹۹ر-۴۰۱پ)
۲۶ـ فرخ نامه که یونان دستور به نوشیروان نوشته بود (۴۰۱پ-۴۰۵پ)
۲۷ـ داستان مرغو زن انوشیروان عادل (۴۰۵ر-۴۰۷پ)
۲۸ـ قصه دستور پیدا شده (۴۰۷پ-۴۱۱پ)
۲۹ـ حکایت شاهزاده ایران زمین با عمر خطاب (۴۱۱پ-۴۱۸پ)
۳۰ـ نامه‌ای که از کرمان به هدین بهمن سورتیه آورده است (۴۱۹ر-۴۱۹پ)
۳۱ـ رقعه‌نامه (۴۱۹پ-۴۲۳پ)
۳۲ـ کتاب ترکاباد (۴۲۳-۴۲۴ر)
۳۳ـ دستور رستم نوشیروان (۴۲۴ر-۴۲۵پ)
۳۴ـ اختیارات ایام (۴۲۶ر-۴۲۸پ)
۳۵ـ مارنامه یعنی هر روزی که مار بیند و تأثیر آن (۴۲۹ر-۴۳۰ر)
۳۶ـ قصه سلطان محمود غزنوی (۴۳۰ر-۴۳۲پ)
۳۷ـ وصیت کرد دستور نوشیروان فرزند خود را (۴۳۳پ-۴۷۵۲ر)، حکایت‌های منظوم است در افسانه و پند و اندرز
۳۸ـ پرسشهای زرتشت از اورمزد (۴۷۲پ-۴۷۵ر)
۳۹ـ نامه‌ای از مهرداد و پرسش‌های او با جوابشان (۴۸۰ر-۴۸۳ر)
۴۱ـ سخنان نریمان هوسنگ در سال اول به یزد امده و فارسی نمی‌دانست (۴۸۳ر-۴۸۴ر)
۴۲ـ کتاب فریدون (۴۸۴ر-۴۸۷ر)
۴۳ـ دستوراتی به زرتشتیان در مورد دین زرتشت (۴۸۷پ-۴۸۸)
۴۴ـ اسامی کشورهای هفت اقلیم، حدود نیاز بقول حکیم افلاطون، حدود نیاز از کتاب دیگر (۴۸۸ر-۴۸۹پ)
۴۵ـ تاریخ ملوک ایران (۴۸۹پ-۴۹۲ر)
۴۶ـ معنی رپنت پشیمانی (۴۹۲پ-۴۹۷پ)
۴۷ـ مکتوبی که در سال ۱۰۱۹ یزدجردی از ایران به دست کاتب رسیده است (۴۹۸ر-۵۰۵پ) در ان سؤال و جواب‌هایی است در مورد اوستا و بخش‌های آن که نام بخش‌های اوستا ذکر شده است
۴۸ـ حکایت رفتن هارون الرشید برای زیات دخمه انوشیروان (۵۰۶ر-۵۰۹پ)
۴۹ـ انوشیروان‌نامه (۵۰۹پ-۵۱۱پ)، منظومه‌ای در مورد سرگذشت انوشیروان
۵۰ـ روایت برز و قیام الدین (۵۱۱پ-۵۱۴پ)، متنی به فارسی و سانسکریت
۵۱ـ معنی و زند خشنودثر (۵۱۵ر-۵۱۵پ)
۵۲ـ دو نامه که دستوران کرمان زمین به دستوران و موبدان هندوستان از وجر دین نوشته اند (۵۱۵پ-۵۲۲پ)
۵۳ـ کتاب صد در بندهش؛ فیروز بن کاووس (۵۲۲پ-۵۵۳پ)
[مجلس شورا ۲۷۱/۳۷-۲۷۷]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۳۷۴۱
نسخه حاضر که جلد دوم این مجموعه است از برگ ۲۷۳تا ۵۵۳ و شماره بعدی که جلد اول است از برگ ۱۷ تا ۲۷۲را شامل است و ۱۷برگ افتادگی دارد؛ خط: نستعلیق، کا: فردون بن مرزبان، تا: ۱۱ بهمن ماه الهی ۹۹۶ یزدجرد بن شهریار سنه ۱۰۳۶هجری؛ ۵۵۳گ، ۲۱-۲۳سطر، اندازه: ۱۹×۲۶سم [ف: ۳۷-۲۷۱]

● **آثار سیاسی و تاریخی ابراهیم زنجانی** / تاریخ / فارسی
āsār-e sīyāsī va tārīxī-ye ebrāhīm-e zanjānī
شیخ ابراهیم زنجانی، ق۱۴ ق
šeyx ebrāhīm-e zanjānī (20C)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۶۸۸۱
بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

● **آثار الشباب/** شعر / فارسی
āsār-oš šabāb
غزالی مشهدی، ۹۳۶ - ۹۸۰ ؟ ق
qazālī-ye mašhadī (1526-1572)
اهدائی به: جلال الدین محمد اکبر شاه
شامل دو دیباچه منثور و منظوم، قصاید، غزلیات، ساقی‌نامه، ترکیب‌بند، مقطعات، رباعیات است. به‌طوری‌که شاعر در مقدمه منثور آورده است، وی آثار منظوم خود را که در دوران زندگی به تدریج سروده بوده جمع‌آوری و به ترتیب حروف تهجی تنظیم و «آثار شباب» نامیده و به رسم کتابخانه ابوالمظفر پادشاه جلال الدین محمد اکبر تقدیم کرده است در سال ۹۶۶ ق.
آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم ×× هست شهاب از پی دیو رجیم / گم شدگان را شب تاریک جهل ×× لمعه او شمع ره مستقیم
چاپ: با تصحیح حسین قربانپور آرانی، مؤسسه علمی و فرهنگی، تهران: ۱۳۸۸ش
[فهرستواره منزوی ۱۰/۸۹]

تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۴۴۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** گر بی درمم مگو که این قلاشی است ×× ور بی سر و پا مگو که این او باشی است / ذرات جهان در نظر همت من ×× میدان بیقین که کمتر از خشخاشیست
خط: نستعلیق متوسط؛ بی‌کا، بی‌تا؛ مهر: ناصرالدین شاه قاجار ۱۲۷۴؛ ۵۴۹ص، قطع: وزیری، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳/۶×۲۳/۹سم [ف: ۴-۸۲۱]

● **آثار صوفیه هند /** عرفان و تصوف / فارسی
āsār-e sūfīye-ye hend
مجموعه هفده رساله از آثار صوفیه هند

تهران؛ سعید نفیسی؛ شماره نسخه: ۷۲
بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۷-۶۸۹]

● **آثار الظاهرة فی الجو /** طبیعیات / عربی
āṯār-uẓ ẓāhira fī-l jaww
گزارشی از آن داده نشده است.
آغاز: بسمله، اعلم ان الحکماء اختلفوا فی الاثار الظاهره
انجام: ضوء الشمس دون الشکل فنری قوس قزح و الله اعلم

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض۱۳۷۰۸
خط: نسخ؛ کا: احمد، بی‌تا؛ ۱۸ سطر (۵×۱۱)، اندازه: ۱۰×۱۶سم

[الفبائی: ۹]

● **آثار عبداللهی /** تاریخ ایران / فارسی
āsār-e abdollāhī
قزوینی، عبدالله بن کامران بیک، ق۱۳ ق
qazvīnī, ʻabd-ol-lāh e-bn-e kāmrān beyk (19C)
اهداء به: برای امین الملک و به نام ناصرالدین شاه (۱۲۶۴-۱۳۱۳ق)
تألیف: قرن ۱۳
روزنامه جنگ انگلیس و ایران است که عبدالله قزوینی پسر کامران بیک قراناج می‌گوید در این کتاب سه مطلب را به رشته تحریر می‌کشم: ۱. زندگی ناپلئون اول امپراطور فرانسه؛ ۲. جنگ انگلیسی‌ها با ایرانیان در بوشهر؛ ۳. جنگ انگلیسی‌ها با افغانان.
آغاز: بسمله، الحمد لله خلق اللوح و القلم و علم الانسان مالم یعلم ...
انجام: مذهب اهالی مملکت افغانستان اکثر و اغلب حنفی مذهب و قلیلی شیعه از مذاهب مختلفه هنود و غیره در آن ملک نیز موجود.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۲۴۵
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ۱۰ ذیقعده ۱۲۸۴؛ اهدائی امین الملک؛ ۱۶گ، ۱۵ سطر (۶/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۳-۲۹۸]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۲۳۸/۳-ف و ۴۹۶۶/۳-ف
نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها - ف: ۳-۳۵]

● **آثار علوی = کاینات جوّ /** طبیعیات / فارسی
āsār-e ʻolvī = kāyenāt-e javv
ابوحاتم اسفزاری، مظفر بن اسماعیل، - ۵۱۵ ؟ ق
abūhātam-e esfazārī, mozaffar e-bn-e esmāʻīl (-1121)
اهداء به: نظام الدین فخرالملک ابوالفتح مظفر بن قوام الدین
در ۳ مقاله. مقاله یکم: اندر حادثه‌ها در ۱۳ فصل یا باب: ۱. اندر باران و کیفیت قطرات، ۲. اندر برف و چگونگی او، ۳. اندر ژاله و هیأت او، ۴. اندر شبنم، ۵. اندر رعد و برق، ۶- اندر باد، ۷. اندر حریق، ... ۱۰. اندر نیازک، ... ۱۲. اندر هاله، ۱۳. اندر صاعقه؛ مقاله دوم: در حادثه هایی که در روی زمین است، در ۷ فصل؛ مقاله سوم: در حادثه هایی که در زیر زمین است، در ۷ فصل. مؤلف در بستن رصدخانه ملکشاهی با خیام نیشابوری شرکت داشته است.
آغاز ۱: سپاس آن خدای را که آسمانها و زمینها بیافرید به کمال قدرت خویش ... حکیمان چنین گفته اند که موجوداتی ...

آغاز۲: حکماء چنین گفته اند که موجودات عالم از دو گونه است یکی استحالتی ...
انجام: از آن سبب به آتش نسوزد و برطوبت زنگار شود.
چاپ: به تصحیح محمد تقی مدرس رضوی، تهران، ۱۳۱۹ش، سربی، ۵۲ص
[معجم المؤلفین ۲۹۸/۱۲؛ مشار فارسی ۳۸/۱؛ فهرست نسخه‌های فارسی ۳۹۲؛ فهرستواره منزوی ۳۷۷۳/۵]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۴۹۲/۷
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: دوشنبه غره محرم ۸۴۵؛ مصحح؛ ۸گ (۱۳۷ر-۱۴۵ر)، اندازه: ۱۸×۲۳/۵سم [ف: ۲۰-۷۲]
۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۴۵۲/۲
دیباچه‌ای دارد که در چاپ ۱۳۲۰ تهران نیامده و کامل است؛ بی‌کا، تا: ۱۴ شعبان ۹۶۴، جا: مشهد، مدرسه یوسفیه؛ ۲۰ص (۹۷-۱۱۶)، ۲۵ سطر (۱۴×۱۹)، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۹-۱۱۸۳]
۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۲۹۱۱/۱۷
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ۱۰۹۲، جا: شهر اجمیر هند؛ ۴ص (۷۰-۷۳)، ۱۱ سطر، اندازه: ۲۱×۳۲/۵سم [ف: ۳-۷]
۴. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه: ۲۸۱/۱۲
گویا از اسفزاری، در سیزده باب؛ خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: شنبه ۲۲ ربیع الاول ۱۱۰۸، جا: کرمان [نشریه: ۲-۱۰۵]
۵. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۵۲/۱
آغاز: برابر ۱، **انجام:** پس از این حادثه مدتی بزیست. و الله اعلم تنها مقاله یکم؛ خط: نستعلیق تحریری پخته؛ بی‌کا، تا: ۱۱۷۴؛ ۴گ (۱پ-۴پ) [ف: ۱-۱]
۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۳۸۷/۳۲
آغاز: بسمله و حمد له... و بعد یکی از علمهای نیکو و استنباطهای عجیب که قدماء کرده اند و کسی که در باید آسوده خاطر گردد علمی است که آن را آثار علوی خوانند ... پس تالیفی باشد به اسم فلان، آغاز کتاب: حکیمان چنین گفته اند که موجودات از دو گوهر است؛**انجام:** و بعضی مانده است و الله اعلم
بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۵گ (۷۳-۷۸)، قطع: رحلی، ابعاد متن: ۱۳×۲۳، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۱۶-۵۳۱]
۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۶۹۷/۱۱
آغاز: برابر۱؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق؛ کا: ملا محمد شهیر به ملا آقا جان مازندرانی، تا: ۱۲۶۸؛ ۷گ (۵۵پ-۶۱ر)، اندازه: ۲۱/۵×۱۷سم [ف: ۱۵-۱۰۰]
۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۲۹۴/۲
آغاز: برابر ۲؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ و نستعلیق؛ کا: عبد الرحیم خراسانی، تا: ۱۶ شوال ۱۳۴۸، جا: تهران، مدرسه سپهسالار، به دستور مرحوم آیت الله ضیاء الدین ابن یوسف شیرازی؛ ۸گ (۲-۹)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۲۸-۴۴۳]
۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۴۹۵/۴
آغاز: فرض کنی مانند آینه و تقدیر کنی که شعاع بصر بدان آینه پیوست و از این خط شعاع عمودی توهم کنی ...
خط: نستعلیق؛ کا: اصلان بن اسماعیل قلی افشار، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ ۱۷گ (۴۳ر-۶۰ر)، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۲۰-۷۵]
۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۳۶۷/۲۱
آغاز: سپاس و ستایش مر خدای را که آسمانها و زمینها بیافرید بکمال قدرت خود و مر آن را آراسته گردانید شگفتیها؛ **انجام:** اختلاف الوان راجات بسبب اختلاف آن خاکها بود
خط: نستعلیق شکسته؛ کا: محمد طاهر بن حسن (بابا حسن بیک) اراسنجی قزوینی، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۶گ (۲۵۸ر-۲۶۳پ)، مختلف السطر، اندازه: ۱۵/۲×۲۷/۵سم [ف: ۴۳-۵۴]
۱۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۹۸۰
آغاز: برابر ۲؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول به تحریر و طلا به شش جدول؛ واقف: نائینی؛ ۳گ، اندازه: ۲۶×۴۳سم [ف: ۴-۲۱۸]

● آثار علوی/ طبیعیات / فارسی

āsār-e ʻolvī

مسعودی غزنوی، محمد بن مسعود، ق۶ق
mas'ūdī qaznavī, mohammad ebn-e mas'ūd (12C)

شامل ۱ «مقدمه» و ۴ «فصل» و ۱۲ «باب» که به بررسی ابر و باد و چگونگی پدید آمدن باران می‌پردازد. خلاصه مطالب عبارت است از: مقدمه، فصل ۱. در انقسام اجسام به بسایط و مرکبات، ۲. طبقات زمین و هوا، ۳. استحالت اجسام، ۴. کیفیت تولد بخارات. سپس باب ۱. پدید آمدن ابر، ۲. در سبب پدید آمدن رعد و برق، ۳. در معرفت حدوث باران، ۳. در معرفت حدوث برف، ۵. پدید آمدن یخچه، ۶. سبب پدید آمدن نزم (شبنم)، ۷. در سبب پدید آمدن قوس و قزح، ۸. سبب پدید آمدن خرمن ماه (هاله)، ۹. سبب صواعق و کواکب منقصه، ۱۰. پدید آمدن بادها، ۱۱. سبب پدید آمدن زلزله، ۱۲. سبب پدید آمدن چشمه‌های آب، ۱۳. سبب پدیدآمدن معدنیات.
آغاز: بسمله منت خدایرا که آفریننده عقول و ارواح است و هست کننده اجسام و اشباح است وجود موجودات به فیض جود اوست
انجام: و از احوال معدنیات بدین قید اختصار افتاد تا دراز نشود رساله را به این باب ختم کردیم. تمت الرسالة بحمدالله و حسن توفیقه
چاپ: به کوشش محمدتقی دانش پژوه، انتشارات فرهنگ ایران زمین، ۱۳۳۷ش
[نسخه‌های فارسی منزوی ۳۹۳/۱؛ الذریعة ۸/۱؛ فهرستواره کتاب‌های فارسی ۳۷۷۴/۵؛ فهرست فارسی مشار ۲۵۵۸/۲]

۱. **قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۵۸۶**
خط: نسخ؛ کا: محمود بن بختیار اتابکی، تا: قرن ۷؛ ۴۶گ، ۱۳ سطر، اندازه:۱۲×۱۵/۵سم [ف: ۲۷-۶۰]
۲. **مشهد؛ مرتضوی؛ شماره نسخه: بدون شماره**
آغاز: برابر
کا: صدرالدین محمد بن محمد صادق حسینی، تا: عید رمضان ۱۰۸۰ [ف مخ: -۳۸]
قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۶۰۹/۳
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی - ف: ۷-۱۹۵]
۳. **یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه: ۴۷۲/۲**
خط: نستعلیق؛ کا: صالح، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ ۴۲گ (۱۱پ-۵۲پ)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۲-۱۶۰]
تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۸۱۹-ف
نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها - ف: ۱-۱ و ۵۴۱]
۴. **قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۶۲۳۸/۹-۳۱/۱۱۸**
آغاز: بسمله رساله حکمت در آثار علوی بدانند که سبب کون آتش حرکت فلکست وآن آتش که زیر فلک قمر است اورا اثیر خوانند؛ **انجام:** فلک می‌گردد افروخته شده تا آن وقت که فرو می‌رودد تمام شد آنچه در آثار علوی یادبود والله اعلم بالصواب
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ۱۲۶۶؛ صفحات مجدول؛ ۳گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱-۷]
۵. **قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۱۰۶۹/۶-۶/۱۵۹**
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: صفر ۱۲۶۷؛ پس از اتمام چند بیت فارسی است در معما به اسامی غیاث، شرف الدین و ... و فایده‌ای درباره ربع مسکون؛ ۲۸گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [ف: ۱-۶]
۶. **مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۱۳۵۸/۲**
آغاز و انجام: برابر
مباحث: مقدمه و ۱۳ باب؛ خط: نسخ؛ کا: محمد بن ملا عبدالعظیم بیدگلی، تا: قرن ۱۳؛ اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۱۱-۳۳۷]
۷. **تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۸۱۹-ف**
خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۵۵گ، ۲۴ سطر [فیلمها - ف: ۱-۱]
۸. **قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۸۵۰**
شامل مقدمه و ۱۲ باب و خاتمه؛ بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ قطع: جیبی [میراث شهاب: س۷ش۳-۴-۲۱]

● **آثار علوی = کاینات جو** / طبیعیات / فارسی
āsār-e ʻolvī = kāyenāt-e javv
شیروانی، محمد بن حسن، ۱۰۳۳ - ۱۰۹۸ ق
šīrvānī, mohammad e-bn-e hasan (1623-1686)
اهداء به: شاه عباس صفوی (۱۰۳۳-۱۰۷۷ق)
تألیف: قرن۱۱
در ۱ «مقدمه» و ۳ «باب» و ۱ «تذنیب»: مقدمه در دو «مطلب»: طبقات هوا و خاک، تغییر عناصر یکی به دیگری؛ باب ۱. در سبب پدید آمدن ابر و باد و باران، ۲. (در نسخه مجلس نیست)، ۳. سبب زلزله و پیدا شدن چشمه ها ... در پایان این باب کوشیده اخبار گاو و ماهی و علت زلزله و قوس و قزح را تاویل کند. شاید نام رساله «آثار علوی» یا «کائنات جو» باشد اما نام «کائنات جو» با نوشته دیباچه انسب است. در دیباچه گوید: «اما بعد راقم حروف آمنه الله من الحوادث و الصروف را نکته‌ای چند غریب در کائنات جو که اسباب حدوث آن از نظر بینندگان پوشیده و پنهان می‌باشد بخاطر فاتر رسیده بود و گاهگاهی خارخار این معنی در شاخسار ضمیر شکسته گل می‌کرد که آن بنات افکار را لباس عبارت در بر کرده بنظر ارباب تمیز جلوه دهد نا سازگاری روزگار و حوادث لیل و نهار از عزیمت لایق عایق می‌شد و گویی اشغال گوناگون شاخ و برگ نهال این ارادت می‌سوخت و سوزن آلام دهر ذوفنون دامن همت را بر بساط تقاعد می‌دوخت آخر الامر بیاوری توفیق الهی ... غنچه امل شکفته و در این نکته سفته آمد».
از ابوعلی سینا و شیخ اشراق به تکرار یاد کرده. در مطلب اول از مقدمه، از «رساله بعضی از فضلا که در این باب نوشته» یاد و اعتراض او را بر خواجه مظفر اسفزاری نقل و رد کرده. در باب دوم از شیخ ابوالفضل هندی و سخن او «در تاریخی که بنام فرمان فرمای ممالک هندوستان جلال الدین اکبر گورکانی» نوشته، یاد کرده است. صاحب ریاض و اردبیلی رساله کائنات جو را در شمار مؤلفات شیروانی یاد کرده‌اند.
آغاز: حمدی از قطرات باران فزون و سپاسی از حیز قیاس بیرون سزاوار بارگاه پادشاهیست که از تربیت سحاب مرحمتش کشت آمال زارعان مزارع ایمان چهره شادابی افروخته ... چنان مناسب نمود که این نامه بنام سامی نامی و القاب همایون گرامی پادشاهی ... مزین و موشح گردد ... باید دانست که طبقات زمین بقولی چهار است ...
انجام: و بحمدالله امسال باقبال بیزوال پادشاهی سایه مرحمت الهی مورد ناپیداست نا متناهی برازنده او رنگ شاهی فرازنده مرتبه تاجداری و صاحب کلاهی ... و تا کتان و مهتاب را عداوت استوارست کتان عمر اعادی ... از گزند مهتاب مهتابش چون جامه شکیبایی مهجوران رخنه رخنه ... باد سخن را بر همین ختم کردیم
[منزوی ۳۹۳؛ الذریعة ۲۲۸/۱۷ «رسالة فی کائنات الجو»؛ ریحانة الادب ۳۷۶/۵؛ فوائد الرضویة ۱۶۷؛ روضات الجنات ۶۴۳؛ هدیة الاحباب ۲۵۲؛ تذکره نصرآبادی ۱۵۷؛ فهرستواره منزوی ۳۷۷۴/۵]

۱. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۳۲۴/۳۱**
آغاز: برابر؛ **انجام:** از سالها یدیگر خوشتر می‌گذرد و سخن را بر اینجا ختم کردیم و مع الفراغ من تسویده یوم الثلثاء خمس و عشرین شهر جمادی الاولی سنه ۱۰۹۸ فی دار السلطنه اصفهان فی

مدرسه قرچغای بیک؛
بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۲۵ جمادی الاول ۱۰۹۸، جا: اصفهان، مدرسه قرچغای بیک؛ ۶ص (۲۰۴-۲۱۰)؛ قطع: رحلی، اندازه: ۱۸×۲۹سم [ف: ۱۹-۳۳۴]

۲. یزد؛ علومی، شیخ علی؛ شماره نسخه: ۵۳/۵
خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ قطع: ربعی [نشریه: ۴-۴۴۴]

۳. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۶۳/۳
خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن۱۲ [نسخه پژوهی: ۳-۷۳]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۹۳۷/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۴ یا اواخر قرن ۱۳؛ ۱۱ص (۸۵-۹۵)، قطع: رقعی، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۵-۴۳۷]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۲۱/۳
آغاز: برابر
در فهرست ناشناس آمده؛ خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول، قطع: رحلی، اندازه: ۱۹×۳۱سم [ف: ۲-۳۷۴]

۶. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۱۶۶۵/۲۲
در فهرست ناشناس؛ خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۳-۱۱۳]

۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۴۸۹/۱۱-ف
نسخه اصل: کتابخانه علومی ش ۶۱۳؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها - ف: ۱-۷۰۲]

۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۱۹۱/۱۱
خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۴ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۶-۴۸۰]

۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۰۰۸/۲۱
خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۳۰گ (۶۹پ-۹۹ر)، قطع: ربعی، ۱۵ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۲×۲۹سم [ف: ۱۶-۴۲۷]

۱۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۱۴۲/۲-ف
بی‌کا، بی‌تا [فیلمها - ف: ۳-۲۰۲]

● آثار علوی / طبیعیات / فارسی

āsār-e ʻolvī

حسینی خاتون آبادی، محمد باقر بن اسماعیل، ۱۰۷۰ - ۱۱۲۷ ق

hoseynī xātūn-ābādī, mohammad bāqer ebn-e esmā'īl (1659-1715)

اهداء به: شاه سلطان حسین صفوی
رساله‌ای در ۵ «فصل»، در گزارش اجسامی است که ما بین زمین و آسمان خلق شده‌اند و کیفیت ظهور بادها و ابرها و نزول باران‌ها و حدوث رعد و برق و احوال آنها با استفاده از آیات و روایات و اقوال حکما.
آغاز: بسمله، لطایف حمد ثنای از آلایش پاک و تخایف سپاس فزون از حوصله وهم و ادراک حریم
انجام: چنانکه در محل خود بیان شده و الله یعلم حقایق و الحمد الله العالمین
[الذریعة ۲۲۸/۱۷؛ نسخه‌های فارسی ۳۹۲/۱ و ۳۹۳؛ فهرستواره منزوی ۳۷۷۴/۵]

۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۱۸۴۴/۳
کا: محمد علی طباخی، تا: نوروز ۱۱۳۰؛ واقف: سپهسالار، تاریخ وقف: ۱۲۹۷؛ تملک: علیقلی میرزا ۱۲۷۰؛ ۲۲گ (۱۴پ-۳۵ر)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [ف: ۳-۷]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۹۵۶۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق جلی ممتاز؛ بی‌کا، تا: ۱۱۳۷؛ این رساله به نسخه ۱۶۳۳۱ ضمیمه شده است؛ ۲۵ سطر (۷/۵×۱۹/۸)، اندازه: ۱۰×۲۱سم [رایانه]

● آثار علوی / طبیعیات / عربی و فارسی

āsār-e ʻolvī

رساله‌ای دارای ۱ «تمهید» و ۲ «مقدمه» و ۴ «اصل» و ۱ «خاتمه» است: مقدمه ۱. در جسم، ۲. انقلاب عناصر، اصل ۱ بخار، ۲. دخان (دود)، ۳. ریح، ۴. قوس و قزح و هاله؛ تذنیب در اسباب زلزله؛ تتمه در ضرر زلزله. شعر فارسی نیز در ضمن متن عربی گنجانده است.
آغاز: بسمله. الحمد لولیه ... اما بعد فهذه رسالة مرتبة علی تمهید و اصول اربعة و خاتمة، مشتمل علی مقدمتین ...
انجام: انه علی کل شیء قدیر. و منه المبدء و الیه المصیر
[فهرست سپهسالار ۸/۳؛ فهرستواره منزوی ۳۷۷۵/۵]

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۷۴۲۶/۲
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، بی‌تا؛ ۴گ (۷۱ر-۷۴پ)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵/۵سم [ف: ۳-۸]

● آثار علوی / طبیعیات / فارسی

āsār-e ʻolvī

گویا ترجمه بخشی است از کتابی به عربی که به درخواست فرزند اعز امیر رضی الدین احمد مازندرانی انجام گرفته و مشتمل بر یک مقدمه و چند فصل کوتاه می‌باشد. این رساله جز رساله شماره ۶۵۲۵ فهرست کتابخانه آیةالله مرعشی می‌باشد.
آغاز: بعد حمدالله و ثنائه ... التماس فرمود فرزند اعز ارجمند خلاصه اکفا و زبده اقران
انجام: اگر چیزی معقول غیر اینها باشد احتمال دارد
[مرعشی ۳۴/۲۱ و ۱۰۶/۱۷]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۸۰۲۱/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ کا: احمد بن محمد بن حسن جرجانی، تا: دوشنبه ۵ شوال ۸۲۳، جا: هرات؛ ۶گ (۷۶پ-۸۱پ)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۲۱-۳۴]

● **آثار علوی = کاینات جو** / طبیعیات / فارسی

āsār-e ʻolvī = kāyenāt-e javv

درباره کاینات جو و ارض در ۱ «مقدمه» و ۲ «مقصد»: مقدمه در بیان برخی امور که قبل از شروع دانستن آن لازم است؛ مقصد ۱. در بیان کاینات جو، در ۳ «فصل»؛ ۲. در بیان کاینات ارض، در ۳ «فصل». در آن از ابن سینا یاد گردیده است.

آغاز: باب. این لجهایست در تنقیح و تشخیص ابرو باد و رعد و برق - بسمله الحمدلله الذی یرسل الصواعق فی ازمنة مقدرة ... و الصلوة و السلام علی ... محمد ... المستغرق فی بحار العلم و العرفان. اما بعد این مختصریست در بیان کائنات جو و ارض مشتمل بر مقدمه و دو مقصد. مقدمه در باین بعض امور که قبل از شروع در مقصود دانستنی است. مقصد اول در بیان کائنات جو (در سه فصل). مقصد دوم در بیان کائنات ارض (در سه فصل).

انجام: و از اختلاط زیبق با کبریت متکون میشود طلا و نقره و مس و آهن و برنج و سرب و قلعی. تم الکلام بعون الملک العلام

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۱۳۰/۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: شوال ۱۲۳۶؛ ۶گ (۲۵پ-۳۰پ) [ف: ۶-۲۲۵۷]

● **آثار علوی = اصول مهمه/ هیأت** / فارسی

āsār-e ʻolvī = osūl-e mohemme

آغاز: بسمله. حمدله. اما بعد این رساله‌ای است در احکام آثاری که در عالم حادث می‌شود، دلایل وی بر حسب ماههای رومی ... بفارسی بیان کردیم. و «اصول المهمه» نام نهادیم ...

انجام: تندرستی و راحت در میان مردم پدید آید.

[فهرستواره منزوی ۳۷۷۶/۵]

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۶۳۵/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق ریز؛ بی‌کا، تا: جمادی الاول ۱۲۶۴؛ ۲گ (۱۰۴-۱۱۵پ)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۱۹/۵سم [ف: ۳-۱۵۶]

● **آثار علوی**/ طبیعیات / فارسی

āsār-e ʻolvī

آغاز: باب اندر بیان کردن آبها و دریاها و رودخانه ها و چشمه ها. اما آب هم از عناصر زمین ...

انجام: چون شکل چنین باشد علی التحقیق آفتاب سیاه شود

[فهرستواره منزوی ۳۷۷۵/۵]

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۴۵۰۶/۹

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری سپهسالار ۱۳۱۵؛ ۵گ (۱۸۵پ-۱۸۹ر)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۴/۵سم [ف: ۳-۸]

● **آثار علوی** / طبیعیات / فارسی

āsār-e ʻolvī

باب اندر بیان کردن آب‌ها و دریاها و رود و چشمه، در بیان هوای بادها، باب اندر معرفت آفتاب و ستارگان، باب اندر شهاب و عمود، تا می‌رسد به باب اندر کسوف.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۵۹۲/۳

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۹گ (۵۹پ-۶۸پ)، قطع: بغلی، ۱۱سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۶-۴۱]

● **آثار علوی** / طبیعیات / فارسی

āsār-e ʻolvī

در یک مقدمه و سیزده باب است مانند آثار علوی شرف الدین محمد مسعودی مروزی، گویا کسی این رساله را از روی آن ساخته و در برخی جاها مطالبی را انداخته یا دگرگون ساخته است.

آغاز: بسمله. حمد و سپاس خدایی که بعجیب حکمت خویش عقل دوراندیش را ابداع کرد و مصور آفرینش زمین و آسمان را و کون و مکان گردانید ... اما بعد از جمله علوم و استنباطهای عجیب که حکما اندران خوض کردند و رنجهای بسیار کشیده‌اند تا آن را درست ساخته اند عملی است که آن را از آثار علوی خوانند

انجام: و مانده باشد نیست گردد و اگر تأثر حرارت (س۱۸ ص۱۲۴ چاپ تهران و س۲۰ ص ۸۰ چاپ لاهور)

چاپ: به کوشش محمدتقی دانش پژوه، ۱۳۳۷ش

[فهرستواره منزوی ۳۷۷۵/۵]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۴۰۱/۳۸

آغاز و انجام: برابر

اندکی از باب سیزدهم کم دارد؛ خط: نستعلیق؛ کا: رضا بن موسی کشمیری، تا: قرن ۱۱؛ دیباچه بسیار کوتاه است؛ ۱۷ص (۳۳۸-۳۵۴)، ۲۸ سطر (۱۳/۵×۱۹/۵)، اندازه: ۱۸×۲۴/۵سم [ف: ۹-۱۰۲۰]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۵۲۵/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** و جوهر خارصین را نیامده از احوال آثار علوی و معدنیات بدین قدر اختصار افتاد

در یک مقدمه و ۱۲ باب؛ خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۷گ (۲۳ر-۳۰پ)، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۱۷-۱۰۶]

● **الآثار العلوية = كتاب الآثار العلوية** / فلسفه / عربی

al-āṯār-ul ʻulwīyya = k.-ul āṯār-il ʻulwīyya

ارسطو، ۳۸۴ – ۳۲۲ ؟ق.م

arastū (384B.C.-322?B.C.)

چهارمین کتاب از آثار دوازده‌گانه ارسطوست که توسط فضلای قرن ۴ به عربی ترجمه شده است. شرح این کتاب توسط دو تن از حکمای یونانی یعنی «الامفیدورس» و «اسکندر الافرودیسی» نوشته شده بود که آنها نیز ترجمه شده است. این رساله در چهار مقاله تنظیم شده است.

آغاز: كتاب الاثار العلوية ابتدأ اولاً فی هذا الكتاب بذكر عرض كتاب كتاب من الكتب التی سلفت و يشير الى موضعه فی المرتبة ثم يعرف عرض هذا الكتاب وما بقی عليه بعده من هنا القول ...

انجام: و هنا انقضى القول فی تجريد الاقاويل البرهانيه من الكتب الاربعة من كتب ارسطو بحسب ما اشرطنا والحمدلله على ذلك كثيرا

چاپ: ترجمه به عربی یحیی بن البطریق، تحقیق کازیمیز بتراتیس (بیروت، دارالمشرق، بی تا)

[تاریخ علوم عقلی در تمدن اسلامی، ذبیح الله صفا ۹۶/۱]

شرح و حواشی:

۱- جوامع كتاب الآثار العلوية؛ حنين بن اسحاق (۱۹۴-۲۶۰)

۲- شرح الآثار العلوية؛ ابن باجه، محمد بن يحيى (-۵۳۳)

۳- تلخيص الآثار العلوية؛ ابن رشد، محمد بن احمد (۵۲۰-۵۹۵)

آران کاشان؛ محمد هلال؛ شماره نسخه: ۲۰۲/۴

آغاز و انجام: برابر

کامل؛ خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: ۲۰ رمضان ۱۰۶۵؛ علامت بلاغ دارد؛ ۴۹گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۶×۲۷سم [ف مخ: -۱۲۳]

← آثار علویات و اسرار کاینات ﹥ حکمت نامه

← آثار علوی (در ۲۰ باب سفینه تبریز) ﹥ دلائل برف و باران

● **آثار علوی سجزی** / طبیعیات / عربی

āsār-e ʻolvī-ye sajzī

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۶۹۹/۱-ف

نسخه اصل: گویا از دهخدا؛ خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها - ف: ۳-۱۷۶]

● **الآثار فی ذکر الابرار (منتخب)** / اخلاق، آداب و سنن / فارسی

āsār fī zekr-el abrār (mn.)

قهستانی، محمد بن جمعه، – ۳۱۳ ق

qohastānī, mohammad e-bn-e jomʻe (-925)

کتاب موعظه‌گونه‌ای است در چند «فصل» و «باب» که از کتاب‌های گوناگون جمع‌آوری شده و از از روایات، داستان و شعر با عناوین «روایت است، نقل است» استفاده شده است.

آغاز: بسمله، حمدله، اما بعد ابوقریش فقیه رحمه الله گفت که واجب دیدم آنکسانی را که خدای تعالی ایشان را معرفت داد و علم و ادب روزی کرد تا نگه کنند اندر رحمت و حکمت خدا بروند براه نیکان

انجام: بحق محمد و آله الطاهرین تمام شد منتخب الآثار یادگاری آقا غلامعلی حبراه زند

[سیراعلام النبلاء ۳۰۴/۱۴؛ الذریعة ۳۶۷/۲۲؛ معجم المؤلفین ۱۵۹/۹؛ فهرستواره منزوی ۲۶۳/۶ «الآثار فی ذکر الابرار، منتخب» ناشناس]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۲۵۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** افتاده: و در هر شهرستانی هفتاد هزار سرای آتشین و اندر هر سرائی هفتاد هزار صفه آتشین

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مطالب و روایات مختلفی به عربی در حاشیه کتاب نوشته شده است، در آغاز نسخه یک روایت و یک دعا آمده است، و نیز در برگ آغازین آمده که این کتاب از مال ورثه «محمد فاضل» می‌باشد؛ ۵۳برگ، ۲۷ سطر (چلیپا) (۶/۵×۱۵)، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۳۱-۹۱]

۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۳۱۰۸/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ؛کا: ملا احمد یزدی، تا: ۳ جمادی الثانی ۱۲۳۳؛۱۱۰ص (۱-۱۱۰)، ۱۷ سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۵-۱۵۳۴]

● **آثار قلم اعلی** / کلام و اعتقادات بهائی / عربی

āsār-e qalam-e aʻlā

عبدالبهاء، عباس بن حسینعلی، ۱۲۶۰ – ۱۳۴۰ ق

ʻabd-ol-bahāʼ, ʻabbās e-bn-e hoseyn-ʻalī (1844-1921)

تألیف: قرن ۱۴

آغاز: فهرست حبذا هذا اليوم الذی فيه تضرعت نفحات الرحمن

انجام: و از بندگانت و یاران با وفایت محسوب شود بنده آستانش شوقی

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۶۸۱۲

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ خوش خفی؛ بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: حمایلی، ۹ سطر (۵/۵×۱۰)، اندازه: ۸×۱۲سم [رایانه]

● **آثار کاینات جوّ و نجوم** / هیأت / فارسی
āsār-e kāyenāt-e javv va nojūm

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۶۱۵۴
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن۱۱ و ۱۲؛ قطع: خشتی [د.ث. مجلس]

● **آثار کسوف و خسوف (در ماههای رومی)** / ستاره‌شناسی / عربی
āsār-e kosūf va xosūf (dar māh-hā-ye rūmī)

دانیال پیامبر، ق۶ق.م
dānīyāl payāmbar (6C, B.C.)

آغاز: بسمله. الحمد لله رب العالمین و الصلوة ... اما بعد فانی ... اثار العلوم مرویة عن النبی
انجام: فاکهة و هلاک المشایخ و الحیوان و قلة المیاه و الحمد لله رب العالمین

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۹۲۴۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ خفی؛ بی‌کا، تا: ۱۲۶۵؛ ضمیمه شماره ۵۵۴۳ می‌باشد؛ قطع: رقعی، ۱۳ سطر (۶×۱۱)، اندازه: ۱۱×۱۶سم [رایانه]

● **آثار کسوف و خسوف و زلزله** / متفرقه / فارسی
āsār-e kosūf va xosūf va zelzele

تألیف: سه‌شنبه ۲۹ شعبان ۱۰۸۰
آثار کسوف و خسوف و زلزله و گرفتن ماه.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۵۵۳/۴
خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: ۱۶ شوال ۱۲۲۸؛ ۶ص (۲۳۱-۲۳۶)، ۱۷ سطر (۸/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۹-۱۳۴۷]

● **آثار گناهان** / مواعظ / فارسی
āsār-e gonāhān

رساله‌ای کوتاه در بیان آثار و خواص و ثمرات گناهان و معاصی در زندگی دنیوی که با استفاده از روایات نگاشته شده است.
آغاز: قال الله سبحانه فی کتابه العزیز ما اصابکم من مصیبة فبما کسبت ایدیکم و یعفو عن کثیر» ظاهر تفسیر آیه وافی هدایه اینکه هر مصیبتی که به شما میرسد بسبب معصیتها است ...
انجام: ... و باید دانست که آنچه ظاهر این حدیث باین عقوبات دنیویست و شک نیست که عذابهایی که درعالم برزخ و عالم آخرت شدیدتر و عظیم تر خواهد بود و عظم الله و ایاکم من شرور و انفسنا و نجانی من مهالک الدنیا و الاخره بجاه محمد و اله الطاهرین

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۹۱۸/۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق؛ کا: حسین بن علیرضا ندوشنی یزدی، تا: قرن ۱۳؛ ۸گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف مخ: ۱-۴]

● **الآثار المتخیلة فی الجو من البخار = قوس و قزح** / طبیعیات / عربی
al-āṯār-ul mutaxayyila fī-l jaww min-al buxār = quws wa qazaḥ

ابن خمار، حسن بن سوار، ۳۸۱ - ۴۸۹ ق
ebn-e xammār, hasan e-bn-e savār(930-1095)

در این گفتار از هاله و قوس و قزح و قضبان و شموس و مانند اینها کاوش نموده و روشن کرده که از بخار دخانی نیستند بلکه از بخار آبی و خیال بصری صرف هستند چنانکه ارسطو و سقولاوس و اولومقووروس یاد کرده‌اند. گرچه اسکندر آنها را امری موجود پنداشت. می‌گوید نام هاله در یونانی و سریانی از گرد گرفته شده است (السوس به یونانی و حوعرسه بحسها به سریانی). از ثاوفرسطس نیز یاد می‌کند. در پایان کتاب نوید می‌دهد که در فصل دوم نص سخن ارسطو را از سریانی به عربی ترجمه کرده بیاورد ولی چنین کاری را نکرد. خزرجی از وی «مقالة فی الاثار المخیلة فی الجو الحادثة عن البخار المائی و هی الهالة و القوس و الضباب علی طریق المسألة و الجواب» یاد می‌کند ولی این رساله به روش پرسش و پاسخ نیست. (دانش پژوه)
آغاز: مقالة لابی الخیر حسن بن سوار فی الاثار المتخیلة فی الجو من البخار المائی. و هی الهالة و القوس و الشموس و القضبان. الفصل الاول قال الحسن بن سوار لماکانت جمیع الامور التی لها علل مبادی انما یعرف حساوعلی ما یجب بعد العلم بمبادیها و عللها و کانت الهالة و قوس قزح و الاثار التی یظهر من الجو کالقضبان و الشموس.
انجام: نقلا یتوخی به تأدیة المعنی و حفظه بعون الله تعالی وحسن توفیقه و مشیته ... فهذا مبلغ مانقوله فی هذا الفضل من هذا الفصل من هذه المقالة و نحن نورد بعد ذلک فی الفصل الثانی منها نص کلام ارسطاطالیس بعد ان ننقل من اللغة السریانیة الی اللغة العربیة نقلا یتوخی به تادیة المعنی و حفظه بعون الله و حسن توفیقه و مشیته. و الحمدلله رب العالمین و صلوته علی سیدنا محمد و آله الطیبین الطاهرین. تم.
چاپ: تصحیح دکتر غلامرضا جمشیدی نژاد اول، میراث بهارستان، دفتر اول (۱۳۸۸ش)، اول، ص ۶۵۷ - ۶۹۴

[سزگین ۳۸۴/۷؛ الفهرست ابن ندیم (چاپ مصر): ۳۷۰؛]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۸۲۹/۲۶
دنباله آن در فصل دوم باید ترجمه او باشد از آثار علوی ارسطو از سریانی که در نسخه‌ها نیست؛ خط: شکسته نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ۱۰۲۳؛ ۱گ (۳۷۸پ-۳۷۸ر)، اندازه: ۱۳×۱۹/۸سم [ف: ۵-۲۰۱]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۳۴/۱۸
آغاز: برابر
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ۱۰۴۳؛ ۳۱ سطر، اندازه: ۱۸×۳۱سم [ف: ۲-۳۹۷]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۲۰۸/۷
خط: نستعلیق؛ کا: محمد مومن یزدی، تا: ۱۰۵۱؛ ۱۴گ (۱۲۳پ-۱۳۷ر)، قطع: ربعی، ابعاد متن: ۶×۱۲/۵، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۱۶-۴۸۸]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۵۳/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: تعلیق؛ کا: کرکی، تا: ۱۰۷۵؛۱۲گ(۲پ-۱۳پ)[ف:۳-۳۷۵]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۴۰۱/۵۸
خط: نستعلیق؛ کا: رضا بن موسی کشمیری، تا: قرن ۱۱؛۱۰ص (۴۱۲-۴۲۱)، ۲۸ سطر (۱۳/۵×۱۹/۵)، اندازه: ۱۸×۲۴/۵سم [ف: ۹-۱۰۲۳]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۲۳/۷-ف
نسخه کتابخانه علومی ش ۶۳۰؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ قطع: ربعی [فیلمها - ف: ۱-۶۸۳]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۹۴۲/۵۳
آغاز: ان الذی یظهر من کلام ارسطو طالیس و سقو لاوس و اولو معود و رس انهم یعتقدون انها خیال یحدث عن انعکاس القوة الباصرة من الغمام؛ **انجام:** لم ینعکس البصر الیها فاذن لا یمکن ان یکون القوس اکبر من نصف دایرة فهذا هو البیان الماخوذ من التعالیم
خط: شکسته نستعلیق چلیپا؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۳گ (۱۷۶پ-۱۷۸ر)، ابعاد متن: ۱۱×۱۹، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۱۴-۱۹۴]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۲۳۵/۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و شکسته؛ کا: محمد علی قائنی، تا: ۱۲۶۳؛ اندازه: ۱۴/۲×۲۰/۵۲سم [ف: ۱۰-۱۲۱]

۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۰۸۷/۲
آغاز: برابر
خط: شکسته؛ کا: میرزا عبدالله طبری، تا: ۱۲۷۶، جا: همدان؛ ۹گ، اندازه: ۱۵×۲۱/۲سم [ف: ۱۰-۱۶۲]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۰/۵-طباطبائی
انجام: فهذا هو البیان المأخوذ من التعالیم
قسمتی از آن؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ ۵گ (۱۲۱-۱۲۵ر)، قطع: خشتی، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۲۲-۱۷]

۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۰۹۲/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ؛ کا: اسدالله منجم مازندرانی هزارجریبی، تا: ۱۳۱۰؛ ۲۶ص (۴۶-۷۲)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲/۵سم [ف: ۱۹-۷۴]

● **آثار محمد باقر** / گوناگون / فارسی
āsār-e mohammad bāqer

?همدانی شیخی، محمد باقر بن محمد جعفر، ۱۲۳۹ - ۱۳۱۹ ق
hamadānī šeyxī, mohammad bāqer ebn-e mohammad ja‘far (1823-1898)
مؤلف از مریدان شیخ احمد احسایی و سید کاظم رشتی است و اعتقاد کامل به فرقه شیخیه دارد. گویا وی همان محمد باقر بن محمد جعفر بهاری شیخی باشد که تألیفات متعددی در عقاید شیخیه دارد. آثار موجود او در این مجموعه عبارت است از: ۱-اعتقادات؛ ۲-جواب نامه یکی از مریدا شیخیه؛ ۳-تحفه نجفیه؛ ۴-سؤال و جواب.

قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: ۳۱۱
خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: شنبه ۶ ربیع الاول ۱۲۹۳؛ مصحح؛ ۱۸۸گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱-۲۷۷]

● **آثار مشهد = کتابچه تعداد نفوس ارض اقدس و شهر مشهد رضوی** / جغرافیا / فارسی
āsār-e mašhad = ketābče-ye te‘dād-e nofūs-e arz-e aqdas va šahr-e mašhad-e razavī

قاجار، زین العابدین بن محمد ولی، ق۱۴ ق
qājār, zayn-ol-‘ābedīn e-bn-e mohammad valī (20C)
اهداء به: ناصرالدین شاه و رکن الدوله، فرمان فرمای خراسان و سیستان.
اثر زین العابدین پسر شاه زاده حاجی محمد ولی میرزای قاجار تربیت یافته مدرسه دارالفنون درباره س ئیل.
[منزوی ۳۹۳۱]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۸۳۷
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳ و ۱۴ [مختصر ف: -۶۴۴]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۷۷۶/۱-ف
نسخه اصل: مجلس ۲۱۲۲ (ظاهراً عکس همان نسخه بالاست)؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳ و ۱۴ [فیلمها - ف: ۳-۱۰۵]

● **آثار مظفر = سعادت‌نامه**/ تاریخ پیامبراکرم(ص) / فارسی
āsār-e mozaffar = sa‘ādat-nāme

نظام استرآبادی، – ۹۲۱ ق
nezām-e estarābādī (-1515)

اهداء به: خواجه سیف الدین مظفر بتکچی
تألیف: ۹۲۲ ق
در ستایش محمد (ص) و علی (ع) و سرگذشت و جنگ‌های پیامبر، به وزن خسرو و شیرین ساخته است. دو نسخه از آن در کتابخانه شجدرین لنینگراد معرفی شده است. در میانه کتاب آمده:ز هجرت نهصد و هجده گذشته ×× که کلکم زین هنر فیروز گشته. در پایان تاریخ ۹۲۲ دارد که ممکن است در طول چندین سال سروده باشد و در ۹۲۲ به پایان برده است.
آغاز: خداوند در گفتار بگشای ×× دلم را دولت دیدار بنمای / ز لطفم سرفراز انجمن کن ×× هدایت را دلیل راه من کن
انجام: مکمل چون شد این فرخنده دلبر ×× نهادم نامش آثار المظفر / گذشته نهصد و اثنی و عشرین ×× که کلکم یافت از رفتار تسکین
[منزوی ۲۹۱۰؛ چستر بیتی ۱۳/۳ ش ۲۳۵؛ فهرستواره منزوی ۱۶۸۴/۳]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۶۴۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** افتاده: در «ذکر خاتمه کتاب و مدح مخدوم کامیاب»: نبودی گر خدیو ملک اقبال ×× کزو گردیده دلها فارغ البال
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ یادداشت تولد ۱۱۹۴ و ۱۱۹۵ و ۱۱۹۷ و ۱۱۶۸ دارد؛ تملک: محمد جانی سلیمانی پسر محمد رفیع شریف مکی؛ ۲۸۴گ، ۲۴ سطر (۷×۱۶)، اندازه: ۱۲×۲۵سم [ف: ۱۲–۲۶۴۶]

● **آثار ملکم**/ حکومت و سیاست / فارسی
āsār-e malkam

ملکم، ۱۲۴۹ – ۱۳۲۶ ق
malkam (1833-1908)

چند اثر از او بر جای مانده که در آن از سیاست زمان و وضع عصر انتقاد شده است. دو تای از آنها: «اصول تمدن» و «حرف غریب» است.
چاپ: در جزء آثار او یک‌بار در تبریز سنگی و یک‌بار در تهران در ۱۳۲۵ ق سربی به چاپ رسیده است.
[نیز بنگرید به مشار ۱۲۷۶–ف ۲۳۳۱– درپیرامون تغییر خط فارسی از آقای یحیی ذکاء ص۴۶]

تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه: ۲۸۰ – ج
در این نسخه «اصول تمدن» (ص ۱–۸۴) و «حرف غریب» (ص ۸۴–۱۴۰) آمده است برابر با ص ۲–۶۶ چاپ نخستین و ص ۴–۵۶ چاپ دوم؛ خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ ۷۲گ، ۱۱ سطر (۸/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۰/۵سم [ف: –۳]

● **آثار ناصری = ترجمه و شرح عهدنامه مالک اشتر نخعی** / شرح حدیث، اخلاق / فارسی
āsār-e nāserī = t. va s.-e ahdnāme-ye mālek-e aštar-e naxa'ī

دزفولی، محمد تقی بن علی، ۱۲۲۳ – ۱۲۹۵ ق
dezfūlī, mohammad taqī e-bn-e 'alī (1808-1878)

وابسته به:عهد نامه مالک اشتر؛ منسوب به علی بن ابی طالب (ع)، امام اول (–۴۰)
اهداء به: به نام ناصر الدین شاه قاجار، و به علیرضا خان عضد الملک تقدیم شده
تألیف: ۱۲۸۶ق
شرح و تفسیری نسبتاً مفصل بر نامه ۵۳ نهج البلاغه (عهد نامه مالک اشترنخعی) است که نیمی از آن از سوی مؤلف (سال۱۲۸۶هـ) و نیم دیگر از سوی فرزند وی «اسماعیل» (سال ۱۳۰۲هـ) نگاشته شده است.
آغاز: الحمد لله ملهم الصواب و میسر الأسباب و مفتح الأبواب واهب العقل ... و بعد حضرت قوی شوکت شاهنشاه جمجاه اسلامیان پناه ...
انجام: که به این وصایای حکمت آمیز عمل نمایند بمحمد و آله الأطهار، هذا آخر ما أردنا جمعه و الحمد لله و صلی الله علی محمد و آله الأطهار.
[طبقات اعلام الشیعة (کرام البررة): ۲۲۲/۲؛ فهرستواره منزوی ۲۶۳/۶]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: بدون شماره
خط: نسخ خوش؛ کاتب = مؤلف، نسخه اصل به خط مؤلف که در ۲۴ شعبان ۱۲۸۷ قمری آن را نوشته و نیمه دیگر به خط فرزند مؤلف (اسماعیل) که در ۲۵ ربیع الثانی ۱۳۰۲ قمری به پایان برده است؛ قطع: رقعی [میراث شهاب: س۷ش۱–۲–۴۶]
۲. زنجان؛ امام جمعه؛ شماره نسخه: بدون شماره
آغاز: برابر
کاتب=مؤلف، تا: ۲۴ ربیع الثانی ۱۲۸۹ [دلیل المخطوطات: ۱–۸۸]
۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۷۸۶۱
بی‌کا، تا: ۱۲۸۶؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی – مجموعه نوازی؛ ۱۹۶گ، اندازه: ۱۳/۹×۲۱/۱سم [رایانه]
۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۹۶۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: ۱۲۸۷، ۱۳۰۲؛ مصحح، محشی؛ ۱۹۶گ، ۷ سطر (۶×۱۱/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۰/۵سم [ف: ۳۲–۸۵۷]

● **آثار و اخبار** / کشاورزی / فارسی
āsār va axbār

رشیدالدین فضل الله همدانی، ۶۴۸؟ – ۷۱۸ ق

rašīd-od-dīn fazl-lo-lāh-e hamadānī (1250-1318)
از آثار و اخبار او و بیشتر در باره پیوند زدن است.
[آینده ۴۸۲/۸]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۵۰۳/۴
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ۱۲۹۳ [ف: ۵–۲۷۷]

● **آثار الوزراء** / حکومت و سیاست / فارسی
āsār-ol vozarā'

عقیلی، حاجی بن نظام، ق۹ ق
'aqīlī, hājī e-bn-e nezām (15C)
اهداء به: خواجه قوام الدین نظام الملک خوافی
تألیف: ۸۷۵
مؤلف از منشئات سلاطین و بزرگان و علماء و وزراء مجموعه‌ای ساخته بوده، نظام الملک مجموعه را می‌طلبد و در آن موقع فکر تألیف این کتاب پیدا می‌شود: «بخاطر چنان رسید که هیچ یک از مورخان رفیع مقدار و فصحای سحر کرد تا بدین روزگار تاریخی مشتمل بر اخبار و آثار دستوران نامدار و وزیران نیکوکار ننوشته اند مگر احیانا در بعض تواریخ بر سبیل تقریب ذکر بعضی از وزراء نموده اند بنابراین این مقدمه بنده را سلسله رغبت جمع کردن آثار و اخبار وزرای سابق و لاحق در حرکت آمد ... و ذکر هر یک از تواریخ نامدار ... تحقیق کرده بیرون آورده می‌نویسد». نظام الملک خوافی در ۸۷۵ از وزراء سلطان حسین میرزا بایقرا بوده، محتمل است آثار الوزراء در همین تاریخ تالیف شده باشد. شامل ۲ «مقاله»: مقاله اول در ذکر اثار و اخبار وزراء سابق در دوازده باب: ۱. در ذکر وزرای سلاطین ماتقدم، ۲. در ذکر وزرای خلفای راشدین و ائمه مهديين، ۳. در ذکر وزرای بنی امیه، ۴. در ذکر وزرای خلفای بنی عباس، ۵. در ذکر وزرای آل سامان، ۶. در ذکر وزرای غزنویان، ۷. در ذکر وزرای آل بویه، ۸. در ذکر وزرای آل سلجوق، ۹. در ذکر وزرای خوارزمشاهیان، ۱۰. در ذکر وزرای چنگیز خانیان، ۱۱. در ذکر وزرای آل مظفر و ملوک غور، ۱۲. در ذکر وزرای امیر تیمور کورکان. مقاله دوم در ذکر آثار و اوضاع نظام الملک خوافی و آن چهار باب است.
آغاز: شرایف تحمیدات حضرت پادشاهی را که در ایجاد کائنات به سیر (نصیر) بل بوزیر محتاج نکشت و در بدو فطرت موجودات بعدیل و مشیر مشاورت نکرد.
چاپ: به تصحیح سید جلال محدث، تهران، دانشگاه تهران، ۱۳۳۷ش، سربی، وزیری، ۳۶۸+۲۸ص
[فهرستواره منزوی ۱۹۷۴/۳]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۶۳–ف
نسخه اصل: خدابخش در پتنه دهلی ش ۶۵۴ ج۸؛ خط: نسخ؛ کا: حسن بن درویش امام قلی کبروی، تا: ۱۰ ربیع الاول ۱۰۶۶؛ ۲۲۸برگ [فیلمها – ف: ۱–۱]
۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۱۲۰–ف
نسخه اصل: دیوان هند ش ۱۵۶۹ هیستینگز (hastings)؛ خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۹۰گ، ۱۶ سطر [فیلمها – ف: ۱–۱]
۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۲۹۰–ف
نسخه اصل: موزه بریتانیا ش or.4107؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۶۹گ، ۲۱ سطر [فیلمها – ف: ۱–۱]
۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۲۴–ف
نسخه اصل: بادلیان ش ۱۱۵ فریزر؛ خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۳۰۴گ، ۱۵ سطر [فیلمها – ف: ۱–۱]
۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۴۸–ف
نسخه اصل: موزه بریتانیا، ش or.1920؛ خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۹۵گ، ۲۱ سطر [فیلمها – ف: ۱–۱]
۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۵۲–ف
نسخه اصل: کمبریج add.214؛ خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۱۴گ، ۱۹ سطر [فیلمها – ف: ۱–۱]
۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۱۹/۴
آغاز: برابر
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا، قطع: رحلی، ۲۶ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۷سم [ف: ۲–۳۷۱]
تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۸۲۲/۴–ف
نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها – ف: ۱–۵۴۱]

● **آثاری در شرح حدیث «من عرف نفسه فقد عرف ربه»**
āsārī dar s.-e hadīs-e «man 'arafa nafs-ah faqad 'arafa rabb-ah»

فقهی، احمد
feqhī, ahmad
به آثاری که در شرح و تفسیر حدیث معروف «من عرف نفسه فقد عرف ربه» نوشته شده، پرداخته و مجموعه‌ای نفیس فراهم آورده است. فهرست آن عبارت است: ۱. از کتاب شیخ عبدالله دمشقی؛ ۲. از خالصة الحقایق شیخ ابوالفضل (۱۰۴ر–۱۱۸ر)؛ ۳. از رساله «قانون المحبة»؛ ۴. از کلمات حکیم غزنوی؛ ۵. از نفحات الانس جامی (۱۲۴پ–۱۲۵ر)؛ ۶. از رساله مرآت المحققین شیخ احمد جامی؛ ۷. از الهی نامه خواجه عبدالله انصاری (۱۸۶پ–۱۸۷پ)؛ ۸ از معارف حسین واعظ (۱۸۷پ–۱۹۲پ)؛ ۹. از تذکره ابن کمال الدین (۱۹۲پ–۱۹۳پ)؛ ۱۰. از رقعات شیخ عطار، هفت رقعه (۱۹۴ر–۱۹۵پ)؛ ۱۱. از کلمات شیخ لاهیجی، سه قطعه (۱۹۵پ–۱۹۶پ)؛ ۱۲. از کلمات عبدالرحمن جامی؛ ۱۳. از قصیده تائیه ابن فارض؛ ۱۴. از سیر و سلوک شیخ قاسم خوافی؛ ۱۵. شیخ سلمان شامی؛ ۱۶. شیخ

یعقوب؛ ۱۷. شیخ محمود گلستانی؛ ۱۸. شیخ کمال الدین؛ ۱۹. شیخ جمال الدین؛ ۲۱. شیخ شمس الدین؛ ۲۱. شیخ ابوالوفا؛ ۲۲. صدرالدین؛ ۲۳. شیخ معروف به حلوائی؛ ۲۴. نجم الدین کبری؛ ۲۵. از حلیة الابدان؛ ۲۶. از شیخ محی الدین عربی؛ ۲۷. از وصایای قدسیه شیخ محمد دمشقی؛ ۲۸. از حدائق شیخ ریاض؛ ۲۹. شیخ نجم الدین دایه؛ ۳۰. از سواطع علاء الدوله؛ ۳۱. از واردات نجم الدین کبری؛ ۳۲. از فواتح نجم الدین کبری؛ ۳۳. کلمات مجدالدین بغدادی؛ ۳۴. از کتاب علم نقطة الوحده شیخ رازی (۲۹ر-۹۱ر)؛ ۳۵. از نوریه آقا شمس؛ ۳۶. از اسرار الدقائق شیخ بدرالدین سماوی؛ ۳۷. معرفت نفس: (۱پ-۷۶)؛ ۳۸. گزیده فصوص محی الدین؛ ۳۹. کلمات امام محمد غزالی در قول «من عرف نفسه ...» در کتاب بداية الهدایه؛ ۴۰. از گفته‌های شیخ احمد غزالی در معنی قول «من عرف نفسه ...»؛ ۴۱. از رساله ابن کمال در معنی «من عرف نفسه ...»؛ ۴۲. از حکیم ابن عطاء الله در معنی «من عرف نفسه ...»؛ ۴۳. الغوثیه، عبدالقادر جیلانی، عبدالقادر بن موسی (۷ر-۱۰پ)؛ ۴۴. الفصوص، ابن عربی، محمدبن علی (۱۱ر-۲۹ر)؛ ۴۵. النورية، آقا شمس الدین (۹۱ر-۷۹۴)؛ ۴۶. اسرار الدقایق، از شیخ بدرالدین سماوی (۹۴ر-۱۰۳پ)؛ ۴۷. قانون المحبة، نوری، احمد (۱۱۸پ-۱۲۴پ)؛ ۴۸. مرآت المحققین، محمود شبستری، محمود بن عبدالکریم (۱۲۴پ-۱۳۴پ)؛ ۴۹. مقصد اقصی، عزیز نسفی (۱۳۴پ-۱۴۲پ)؛ ۵۰. رساله در بیان طریقه نقشبندیه، عبدالرحمن بن احمد (۱۴۳ر-۱۴۴پ)؛ ۵۱. زبدة الحقایق، عین القضات، عبدالله بن محمد (۱۴۴پ-۱۶۲ر)؛ ۵۲. زبدة الطریق، کوکدی، علی بن یوسف (۱۶۲ر-۱۷۱ر)؛ ۵۳. لمعات از فخرالدین، عراقی بخشی از آن است (۱۷۱ر-۱۸۵پ)؛ ۵۴. لمعات، از علاء الدوله سمنانی، بندی از آن است (۱۸۵پ-۱۸۶پ)؛ ۵۵. مفاتیح الغیب (۱۹۷پ-۳۰۳پ)؛ ۵۶. مفاتح الغیب، از حکیم اصفهانی، بخشی از آن است (۲۰۳پ-۲۰۸پ)؛ ۵۷. گزیده ای از کلمات شیخ حبیب عجمی در معنی قول «من عرف نفسه ...» (۲۰۸پ-۲۰۹ر)؛ ۵۸. رسالة الترکية فی الطرق النقشبندية (۲۱۰پ-۲۱۱ر)؛ ۵۹. بندهایی از کیمیای سعادت غزالی به ترکی در معنی «من عرف نفسه ...» (۲۱۱ر-۲۲۵ر)؛ ۶۰. زبده: از مولی الهی؛ ۶۱. نقطة الوحدة، از شیخ ابواسحق (۲۲۵ر-۲۳۲ر)؛ ۶۲. وصایای بابای عالم.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۶۰۹۶

خط: نسخ؛ کا: یوسف نسیم، بی‌تا؛ در آغاز شرح حال مؤلف و فهرست رسائل نسخه نوشته شده است، در پایان فهرست تألیفات فقهی افندی مؤلف کتاب به زبان ترکی آمده است؛ ۲۳۴گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۹-۱۴۴]

● **الآجال (القول فی)**/ کلام و اعتقادات / عربی

al-ājāl (al-qawl fī)

در آن از ابی الهذیل و قاضی القضاة یاد شده و گویا جزئی است از کتابی معتزلی.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۶۱۶/۲۶

خط: نسخ؛ کا: احمد سروی، تا: قرن ۱۱؛ ۳گ (۱۰۸پ-۱۱۰پ)، قطع: رحلی، ۲۷ سطر (۱۰×۲۱)، اندازه: ۱۸×۳۱سم [ف: ۱۶-۳۱۰]

● **الآجرومية = مقدمة الآجرومية** / نحو / عربی

al-ājurrūmīyya = muqaddamat-ul ājurrūmīyya

ابن آجروم، محمد بن محمد، ۶۷۲ - ۷۲۳ ق

ebn-e ājarrūm, mohammad e-bn-e mohammad (1273-1323)

محل تألیف: مکه

کتاب مختصر و معروفی است در نحو به مذهب کوفیین که در مکه تألیف و برآن شروح بسیار زیادی از ناحیه علمای مختلف نوشته شده است. این رساله جزء کتب درسی مبتدیان از طلاب بوده است و به زبان‌های فرانسه و انگلیس ترجمه شده است.

آغاز: الکلام هو اللفظ المرکب المفید بالوضع واقسامه ثلاثه اسم وفعل وحرف ... فالاسم یعرف بالحفض والتنوین ودخول الالف واللام ...

انجام: ... فاما الذی یتقدر باللام نحو غلام زید وکتاب عمرو واما مایقدر من نحو قولک ثوب خز وصاع تمر وخاتم حدید و باب ساج، تمت.

چاپ: با ترجمه انگلیسی و فرانسوی در کامبریج ۱۸۳۲م و ۱۸۵۲م و در الجزائر ۱۲۸۳ چاپ شده. در بولاق ۱۲۳۹ و ۱۲۵۲ و ۱۲۹۳؛ در مصر مکرر سنگی و حروفی در بیروت و در اکثر کشورهای عربی چاپ شده. رک: معجم المطبوعات ۲۶/۱؛ المعجم الشامل جلد ۱ ص ۴ (نشانی ۱۶ چاپ محقق و غیر محقق)؛ مشار عربی، ص۲، مصر، سنگی، ۱۲۸۱ق، رقعی، ۱۰ص (صص ۸۱-۹۰)

[کشف الظنون ۱۷۹۶/۲-۱۷۹۸؛ معجم سرکیس ۲۵/۱؛ دائرة المعارف بزرگ اسلامی ۲/۱؛ معجم المؤلفین ۲۱۵/۱۱؛ اعلام زرکلی ۳۳/۷؛ ذریعه ۶۳/۱۳-۶۴؛ سرکیس معجم المطبوعات العربية و المعربه ۲۵/۱؛]

شرح و حواشی: آنچه درایران دارای نسخه است:

۱- شرح الآجرومية؛ مکودی، عبدالرحمن بن علی (-۸۰۷)
۲- شرح الآجرومية؛ شاغوری، ابراهیم بن محمد (۸۵۵-۹۱۶)
۳- الرسالة المیمونية فی التوحید؛ فاسی، علی بن میمون (۸۵۴-۹۱۷)
۴- شرح الآجرومية؛ منوفی، علی بن محمد (۸۵۷-۹۳۹)
۵- متممة الاجرومية؛ حطاب، محمد بن محمد (۹۰۲-۹۵۴)
۶- نظم مقدمه ابن آجروم = منظومة فی النحو؛ شرفی عمریطی (-۱۰۴۹)

۷- الهدیة البدویة لمن یرغب فی بسط اعراب الاجرومیة؛ میهنی، علی بن عمر (-۱۲۰۴)
۸- الرسالة الدمشقیة فی ترجیز الاجرومیة (رسالة الاعراب)؛ انطاکی، داود بن حسن
۹- التحفة الوفیة بحل الفاظ الآجرومیة؛ بلخی، عبدالله بن محمد قلی
۱۰- شرح المقدمة الاجرومیة فی النحو؛ زین الدین جبریل

۱. کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه: ۳۳۱/۱
آغاز: ... و جمع المؤنث السالم و الفعل المضارع الذی لم یتصل بأخره شیء وأما الواو فتکون علامة للرفع فی موضعین فی جمع المذکر السالم و فی الاسماء الخمسة و هی ابوک و اخوک و حموک؛ **انجام:** برابر
از نسخه حاضر چند برگ از انتهایش باقیمانده است؛ خط: نسخ؛ کا: ابراهیم بن علی، تا: قرن ۹؛ ۱۹گ، ۹ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف]

۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۶۶۱/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ ۶گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۴×۱۷سم [ف مخ: ۱-۵]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۰۴۶/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ درشت؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ ۲۱گ (۵۰پ-۷۰ر)، ۹ سطر (۶/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱۳-۳۰۳۲]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۵۶۳۷
آغاز: بسمله قال الشیخ الامام العالم العلامة الاستاد النحوی ابوعبدالله محمد بن محمد داود الصنهاجی الشهیر بابن آجروم تغمده الله برحمته و اسکنه فسیح جنته بمنه و کرمه [الکلام] هو اللفظ المرکب المفید الخ؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: جمعه غره ذیقعده ۱۰۱۱؛ افتادگی: وسط؛ ۸گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۶/۷سم [ف: ۱۲-۲]

۵. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۱۰۶/۳
انجام: برابر
در فهرست ناشناس؛ خط: نسخ؛ کا: سید ادریس بن سید یوسف، تا: ۵ محرم ۱۰۴۵؛ افتادگی: آغاز؛ ۳گ (۸۲ر-۸۴ر)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: -۲۳۵]

۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۴۶۶/۳
آغاز و انجام: برابر
نام کتاب و مؤلف به قرینه آغاز و انجام نسخه به دست آمد؛ خط: نسخ؛ کا: حسن ولد تمر بن برخوردار بن تمر خان تکلو، تا: محتملاً قرن ۱۱، جا: پاکک شمیران؛ ۶ص (۱۱-۱۷)، ۱۷ سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۰×۱۷/۵سم [ف: ۵-۶۲۸]

۷. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۳۷۸/۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ تاریخ ۱۱۰۱ ق در برگ آخر آمده است؛ تملک: مصطفی زاهر؛ ۱۱گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف مخ: ۱-۵]

۸. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۸۱۵/۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** اذا ابدل اسم من اسم اوفعل من فعل تبعه فی جمیع اعرابه وهو علی اربعة اقسام بدل الشیء من الشیء و بدل البعض من الکل و بدل الاشتمال
خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ ۴گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف مخ: ۱-۵]

۹. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۱۱۱۹/۱
خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: اواخر قرن ۱۱؛ دارای با نشان «س»؛ ۱۵ص (۱-۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۸۶۴]

۱۰. یزد؛ جامع کبیر؛ شماره نسخه: ۱۳۸/۱
خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ قطع: ربعی [نشریه: ۴-۳۹۴]

۱۱. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه: ۲۰۸/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: ۱۲۲۰؛ محشی؛ ۲۵گ، ۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف مخ: ۱-۱]

۱۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۷۱۱۸/۱-۳۶/۱۱۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ؛ بی‌کا،تا: ۱۲۲۸؛ محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای بدون مقوا،۲۱گ، ۶ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۷]

۱۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۳۴۶۳/۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: ۱۲۳۰؛ مصحح، در برگ آخر اشعاری به عربی آمده؛ ۸گ (۸۱پ-۸۸ر)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [محدث ارموی مخ: ۱-۱]

۱۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۱۱۳/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** مثل باب صخر و خاتم فضة و مفتاح ذهب و ما أشبه ذلک، تم الکتاب بکرم الملک الوهاب
خط: نسخ؛ کا: مهدی آل شیخ امین الکاظمی، تا: یک‌شنبه ۱۲ رجب ۱۲۳۶، جا: تهران، دارالخلافه؛ در انجام نسخه یادداشتی از «غنی بن محمد رفیع افشار» در روز جمعه ۱۸ ربیع الاول سال ۱۲۶۱ نگاشته شده است، دارای حواشی بسیاری که احتمالاً از شروح معروف نقل شده است؛ ۲۴گ (۱-۲۴)،۵ و ۶ سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۶/۵×۲۱/۵سم [ف: ۳۰-۵۵۷]

۱۵. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۱۵۷۳/۸
آغاز: برابر؛ **انجام:** و هو علی قسمین ما یتقدر باللام ومایتقدر بمن فالذی یتقدر باللام نحو غلام زید والذی یتقدر بمن نحو ثوب جبة وخاتم حدید وما اشبه ذلک
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ۱۲۴۲؛ ۴گ، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف مخ: ۱-۵]

۱۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۶۷۶
آغاز و انجام: برابر
نام مؤلف به قرینه آغاز و انجام به دست آمد؛ خط: نسخ، کا: عثمان مختار افندی زاده، تا: ۱۲۴۳؛ در برگ اول یادداشت تملک کاتب نسخه به همراه یادداشت ملاحظه نسخه توسط سید عبدالغفار حسینی شافعی و مطالب متفرقه دیگر، در حاشیه برگ پایانی ثبت صیغه طلاق، توضیحاتی در ارتباط با عبارات کتاب همراه با تجزیه و ترکیب برخی از جملات متن در لابه‌لای سطور و با امضای «م»؛ ۲۷گ، ۵ سطر (۹×۱۴)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۳-۱۰۰]

۱۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۵۰۶۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ خفی؛ بی‌کا، تا: ۱۲۵۴؛ ضمیمه نسخه شماره ۲۵۰۶۳ می‌باشد؛ قطع: خشتی، ۱۰ سطر (۵×۱۰)، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [رایانه]

۱۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۷۹۲۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ ممتاز؛ کا: علی محمد بن محمد حسن نجف آبادی، تا: ۱۲۶۰؛ محشی؛ ۶گ، ۱۵ سطر (۶/۵×۱۰/۵)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱۲-۱]

۱۹. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه: ۴۸۰/۶
خط: نسخ؛ کا: جمال الدین طباطبائی، تا: ۱۲۶۲؛ ۷گ (۱۶۴پ-۱۷۱ر)، ۱۰ سطر، اندازه:۱۰/۵× ۱۵سم [ف: ۲-۳۰۴]

۲۰. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه: ۶۱۵/۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** ان یکون المضاف صفةالی معمولها و هی بتقدیر الانفصال فی اللفظ نحو ضارب زید غدا و حسن الوجه. تم الکتاب المسمس بالآجرومیة
خط: نسخ معرب؛ کا: عبدالحسین بن خلیفه آقا بابا بن اولاد بن خلیفه، تا: سه‌شنبه ۲۴ جمادی الثانی ۱۲۶۵ق، جا: مدرسه التفاتیه؛ ۲۲گ (۱۶۹پ-۱۹۱پ)، ۷ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۱-۱۷]

۲۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۱۴۹۸/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: رستم ابن کرای بک العربی، تا: ۱۲۷۹ و ۱۲۸۰؛ اوراق معلق به حواشی؛ ۹گ (۱۰۸-۹۹)، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۱۲-۳۴۴]

۲۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۷۱۰/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: ۱۲۸۰؛ ۱۹گ (۴۳پ-۶۱پ)، ۷ سطر (۵/۵×۱۱)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۱۶-۳۱۶]

۲۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۰۰۱/۱۲
آغاز: مقدمه: الحمدلله و کفی و السلام علی عباد الذین اصطفی قال الشیخ الامام العلامة ابی عبدالله ... الکلام اللفظ المرکب المفید بالوضع؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق؛ کا: فرج الله، تا: پنج‌شنبه ۱۵ شوال ۱۲۸۳؛ شرح این مقدمه در حواشی تحریر شده است؛ ۴گ (۱۷۴ر-۱۷۸ر)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳۸-۱۳]

۲۴. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه: ۳۸۰/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ؛ کا: احمد حسینی، تا: ۱۲۹۳؛ ۳۳گ، ۷ سطر، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف مخ: ۱-۱]

۲۵. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۹۵۹/۳
آغاز و انجام: برابر
نام مؤلف به قرینه آغاز و انجام نسخه به دست آمد؛ خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مهر: حاج سید سعید؛ جلد: تیماج عنابی لایه‌ای، ۹گ (۴۹-۵۸)، ۱۰ سطر (۵/۷×۱۲/۵)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۳-۱۳۱۶]

۲۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۶۱۶۴
بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ قطع: خشتی [د.ث. مجلس]

۲۷. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۵۲۶/۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** و لا قوة الا بالله العلی العظیم
خط:نسخ خوش؛بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۶گ (۱۶پ-۸۶پ) [ف: ۱-۲]

۲۸. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه: ۲۱۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** اما تابع للمخفوض فقد تقدم ذکره فی المرفوعات
خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ ۳۳گ، ۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۱-۱]

۲۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۸۲۶ ض
بی‌کا، تا: ۱۳۱۰ [د.ث. مجلس]

۳۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۲۰۷۰/۱-۱۱/۱۷۰
آغاز و انجام: برابر
این رساله در فهرست به عنوان «الشافیة» ابن حاجب آمده که به قرینه آغاز و انجام نسخه تصحیح شد؛ خط: نسخ؛ کا: محمد بن علی، تا: یک‌شنبه ۱۰ جمادی الثانی ۱۳۱۵؛ جلد: مقوا، ۶گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۵-۲۳۷۲]

۳۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۴۰۵/۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا، دارای حواشی با نشان «۱۲»، مصحح؛ ۱۷۷گ، ۷ سطر (۹×۱۳)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۵-۲۱۴]

۳۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۱۴۳۳
آغاز: و حروف الخفض و هی من و الی و عن و علی؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۲گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف مخ: ۱-۵]

۳۳. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه: ۸۵۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** باب مخفوضاة الاسماء المخفوضات ثلاثة مخفوض بالحرف و مخفوض ... و الباء و التاء وبوا و رب و منذو

و ما یخفض
خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ ۳۵گ، ۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف مخ: ۱-۱]

۳۴. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۶۳۸۳-۴/۶۹/۲
خط: نسخ؛ کا: دخیل بن علی بن صالح بن ثابت حلی، بی‌تا؛ قطع: ربعی، ۱۳ سطر [آستانه قم: -۲۱۰]

۳۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۶۷۰/۳
تنها دو صفحه از ابتدای رساله؛ خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۲گ (۴۴پ-۴۵ر)، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۳۱-۴۳]

۳۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۲۷۷۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۸ سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۴×۱۹سم [رایانه]

← آخر الزمان ⩾ آشوب آخر الزمان

● **آخر الزمان**/کلام و اعتقادات / فارسی
āxer-oz zamān

در علامت‌های آخر الزمان و ظهور حضرت صاحب (عج) از امتلاء ظلم و خسوف ثلاثه و خروج دجال و مشخصات وی، نزول عیسی و جز آن می‌باشد و از کتاب‌های «کمال الدین و تمام النعمة» ابن‌بابویه، «مجمع البیان» طبرسی و «علامات الساعة» و جز آن یاد کرده است. مؤلف در میانه کتاب به نام خود چنین اشاره کرده است: «به نظر این کمینه رضا»
انجام: مروی است که زمین محشر را بگسترانند و آن را بر زمین هموار می‌سازند که از مشرق تا به مغرب هیچ چیز از نظر محجوب نگردانی ارتفاعی باشد که در قفای آن اختفای توان نمود و نه مقالی که در آن جا از نظر خصم توان پنهان نمود.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۴۰۰۲/۱
آغاز: آن که هنوز آن حضرت در میان مردم بر خلافت مستند باشد ... و بعد از آن حضرت عیسی علی نبینا و اله و علیه السلام از آسمان نزول فرموده به شرف ملاقات او رسد چنانکه در محل خود مبین گردد؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: رجب ۱۲۳۱؛ افتادگی: آغاز؛ ۴۳گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۱-۶]

● **آخر الزمان (فصل فی ما یکون فی)**/ تاریخ / عربی
āxir-uz zamān (faṣl-un fī mā yakūn-u fī)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۲۸/۱۹
بی‌کا، تا: قرن ۹ [ف: ۵-۶۱]

● **آخرین برنامه تکامل بشر** / اخلاق / فارسی
āxarīn barnāme-ye takāmol-e bašar

طواری یزدی، عباس بن محمد، ق۱۵ ق
tavārī yazdī, ʻabbās e-bn-e mohammad (21C)

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۳۹۸۹
بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۱۳-۳۵۲]

● **آخرین شعار خاموش** / ادبیات / فارسی
āxarīn šoʻār-e xāmūš

خاموش، علی
xāmūš, ʻalī

آغاز: حیف کان شیخ طریق باد وفا و مهربان رخت بربست از جهان و دست بر بست از مهان
انجام: هر شب ... شهرباسانی سید مرتضی دریای علم و دین و ایمانی

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۸۱۳۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق تحریری جلی ممتاز؛ بی‌کا، تا: ۱۳۷۵؛ قطع: وزیری، مختلف السطر (۱۲/۲×۱۹/۶)، اندازه: ۱۸/۵×۲۴/۳سم [رایانه]

← آخرین گفتار ⩾ سؤال و جواب
← الآداب ⩾ الفرائد و القلائد
← آداب ⩾ اخلاق و آداب

● **آداب** / آداب و سنن / فارسی
ādāb

وابسته به: حلیة المتقین؛ مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی (۱۰۳۷-۱۱۱۰)
گزیده ای است از حلیة المتقین در ۱۴ «باب».

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۲۳۲/۲
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ ۱۳گ(۳ر-۱۶ر هامش)، ۱۵ سطر (۸/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۱۱-۲۱۸۹]

● **آداب** / آداب و سنن / فارسی
ādāb

رساله مفصلی است در آداب، شبیه «حلیة المتقین» علامه مجلسی در چند باب و هر باب در چند فصل. برخی باب‌ها عبارتند از: باب هفتم، سیزده فصل؛ باب هشتم: در آداب نکاح، در ده فصل؛ باب نهم: در آداب سفر، در هشت فصل؛ باب دهم: در دعا و چیزهایی که به دعا خواندن تعلق دارد، در پنج فصل؛ باب یازدهم: در آداب مریض، در پنج فصل؛ مؤلف گوید: «این باب

اختیار کرده شده است از طب ائمه علیهم السلام و از مجموع الدعوات پدر من طول الله عمره».
[مجلس شورا ۴۵۱/۳۸]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۳۲۱

آغاز: دوست می‌داشت و بعد از آن که سرکه و زیت آوردند و فرمودند که فاطمه علیها السلام این را دوست می‌داشت بعد از آن آش سرکه آوردند ... فصل چهارم در آداب آب آشامیدن و آنچه متعلق بدانست؛ **انجام:** منقول است از حضرت امام جعفر صادق علیه السلام که گفت چون روز قیامت شود خدای تعالی ... عیادت من نکردی ... بنده گوید بلی یا رب گوید

از فصل چهارم از باب هفتم تا بخشی از فصل اول از باب یازدهم؛ خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۷۰گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۷×۲۴/۵سم [ف: ۳۸-۴۵۱]

● **آداب آوازها** / موسیقی / فارسی

ādāb-e āvāzhā

در آداب آوازها و ذکرهایی که در منابر و جز آن خوانده می‌شود در ۱۰ «باب»: باب ۱. در آداب مقامات و رنگ و گوشه و شعبه آوازهای مختلف؛ ۲. در آداب آوازی که در چه وقت باید خوانده شود؛ ۳. در آداب آوازهایی که پیغمبران می‌خواندند؛ ۴. در آداب علاج امراض؛ ۵. در آداب وحش و طیر که چه آواز می‌خوانند؛ ۶. در آداب مرثیه محتشم که در منبرها می‌خوانند؛ ۷. در آداب ذکرهایی که در پای منبرها خوانده می‌شود؛ ۹. در آداب ذکرهایی که درویشان و صوفیان می‌خوانند؛ ۱۰. در آداب تصنیفات که در مجلس اهل طرب خوانده می‌شود.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۸۳۰/۲

آغاز: ... (فهرست بالا) و از جمله ده باب است: باب اول در آداب مقامات و گوشه ها و شعبه ها و آوازهائی که هریک اسمی دارد و این است. راست گویان حجازی بنوا می‌گویند ×× که چنین کشته شد از بهر مخالف بعراق؛ **انجام:** ذکر عشر آن: کو حسینم کو حسینم کو حسینم ×× کو شهیدم کو غریبم کو حسینم؛

خط: نسخ و نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۴گ (۳۰پ-۵۳ر)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۶-۱۲۶]

● **آداب اذکار و احراز برای قضاء حوایج** / آداب و سنن / فارسی

ādāb-e azkār va ahrāz barāye qazā’-e havāyej

منقول از میرداماد

تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۷۸/۹

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۳گ (۱۱۲ر-۱۱۵ر)، اندازه: ۱۷×۲۴/۵سم [ف: -۷۱۳]

● **آداب ارسطو** / فلسفه، اخلاق / عربی

ādāb-e arastū

ارسطو، ۳۸۴ – ۳۲۲ ؟ق.م

arastū (384B.C.-322?B.C.)

منسوب به ارسطو. در تقسیم عقل به فطری و اکتسابی و لزوم تکمیل فطری به اکتسابی و بیان فوائد عقل مؤید انسان است. دستوراتی اخلاقی به زمامدران است که در صدر برخی نسخه‌ها نوشته شده: «هذه آداب ارسطاطالیس کتبها فی صحیفة و کان یعلمها الاسکندر». برای نگارش‌های ارسطو سه فهرست در دست است: یکی از دیوگنوس لائرتیوس، دوم از کمنام گویا «هسوخیوس ملیتوسی»، سوم از قفطی و خزرجی که از بطلیموس رومی گرفته‌اند. داستان نشر کتابهای ارسطو در جغرافیای سترابن (ج۳ ص۵-۳۵) دیده می‌شود. در «زندگی مردمان نامور» پلوتارخوس داستان نگارش‌های ارسطو و نامه‌نگاری او با اسکندر درباره نشر کتابهای سماعی در میان توده مردم آمده (ترجمه فرانسوی Alexis Pierron چاپ پاریس در ۴ جلد بسال ۴-۱۸۴۳ ج۲ص۶-۶۳۵ و ج ۳ص۴۴۶) از این کتاب‌ها و همچنین فهرست ابن ندیم پیداست که پندهایی به ارسطو نسبت داده‌اند و برخی از آنها به عربی درآمده است. در جاویدان خرد مسکویه رازی از این‌گونه پندها و سخنان آمده است و نمی‌توان باور کرد که از ارسطو باشد (دیباچه بدوی بر جاویدان خرد ص ۴۲).

این گفتار در دو بند در جاویدان خرد ص ۷۰-۲۶۶ بچاپ رسید و بسیار با آغاز ادب صغیر ابن مقفع که در «رسائل البلغاء» ص ۴-۳۷ به چاپ رسیده همانند می‌باشد. (دانش پژوه)

آغاز: لکل انسان حاجة و إلی کل حاجة سبیل و من أصابه نجح و من أخطأه خاب و حاجة الانسان خیر الدنیا و الآخرة و السبیل إلی إدراکها

انجام: غیر حاسد للاصحاب و لامخادع للاخیار و لامتحرس بالاشرار و لامشاغب للمدارس و لاملاح للسلطان و لامرج للولایة. تمت آداب ارسطو طالیس. و الحمدلله واهب العقل.

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۳۴/۱۶

آغاز: برابر

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ۱۰۴۳؛ قطع: بیاضی، ۳۱ سطر، اندازه: ۱۸×۳۱سم [ف: ۲-۳۹۷]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۲۰۸/۲۰

خط: نستعلیق؛ کا: محمد مومن یزدی، تا: ۱۰۵۱؛ ۳گ (۲۳۹پ-۲۴۱)، قطع: ربعی، ابعاد متن: ۶×۱۲/۵، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۱۶-۴۸۹]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۵۸۹/۳۶
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ذیقعده ۱۰۷۰، جا: روستای اجین؛ در انجام چند سطر از رساله مابال ارسطو آمده که ناتمام مانده و دو برگ بعدی نانوشته است؛ ۲گ (۹۴پ-۹۵ر)، سطر چلیپا، اندازه: ۱۱/۵×۱۴/۵سم [ف: ۳۱-۷۰۲]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۳۶۶
خط: شکسته نستعلیق؛ کا: محمد طاهر بن حسن(بابا حسن بیک) اراسنجی قزوینی، تا: ۱۰۷۹؛ ۱گ (۸۸ر- ۸۸پ) [ف: ۴۳-۵۵]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۰۵۵/۵۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۳ص (۴۵۱-۴۵۳)، اندازه: ۱۱/۵×۲۳سم [ف: ۳۲-۷۴]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۲۳/۲۰-ف و ۲۸۳۰/۲۰-ف
نسخه اصل: کتابخانه علومی ش ۶۳۰؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ قطع: ربعی [فیلمها - ف: ۱-۶۸۴]

۷. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۸۷۳/۱۶
آغاز: برابر
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۲گ (۸۶ر-۸۷ر)، اندازه: ۱۹×۱۲/۵سم [نسخه پژوهی: ۳-۱۲۳]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۹۲۵۱
آغاز: بسمله. و الحمد لله رب العالمین و الصلاة و السلام علی سید المرسلین؛ **انجام:** تمت آداب ارسطو طالیس الفیلسوف و الحمد لله واهب العقل حق حمده
خط: نسخ خفی خوش؛ کا: تونی، محمد رضا، تا: ۱۱۰۷؛ واقف: محمد علی قائم مقام، تاریخ وقف: ۱۳۱۶؛ ضمیمه نسخه شماره ۵۵۴۲ می‌باشد؛ ۴گ، قطع: وزیری کوچک، ۱۰ سطر (۸×۱۶/۵)، اندازه:۱۵×۲۳/۵سم [رایانه]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۰۵۹-ف
نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها - ف: ۱-۲۷۹]

۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۶۹۳/۶
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۱گ (۱۲ر-۱۲پ)، اندازه: ۱۳/۷×۲۵/۵سم [ف: ۸-۳۳]

۱۰. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۴۶۰/۹
خط: شکسته نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ۱۲۷۰ [ف: ۵-۲۷۰]

۱۱. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه: ۶۵/۱۳ر
بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اندازه:۱۲/۵×۱۷/۵سم [رشت و همدان - ف:- ۱۱۹۵]

۱۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۵۳/۱۵
آغاز و انجام: برابر
خط: تعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۲گ (۹۵پ-۹۶پ) [ف: ۳-۶۴۱]

۱۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۰۲/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: تعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۲گ (۵۲پ-۵۳پ) [ف: ۳-۶۴۲]

۱۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۳۵۳/۱۳
کا: محمد مهدی بن علینقی حسینی قمی مشهور به توحید، بی‌تا؛ ۱گ (۴۳ر-۴۳پ)، اندازه: ۱۲/۵×۲۳سم [ف: ۱۱-۳۳۸]

۱۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۰۴۵/۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق نازیبا؛ کا: حسن بن میرزا علی یزدی، بی‌تا؛ ۲گ (۹۵ر-۹۶پ)، مختلف السطر، اندازه: ۱۴×۱۸سم [ف: ۸-۲۶۰]

۱۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۸۶۱/۱۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق؛ کا: رفیع الدین محمد بن غیاث الدین محمد، بی‌تا؛ مصحح؛ ۲گ (۵۵پ-۵۶پ)، اندازه:۱۵×۲۵/۵سم [ف: ۵-۲۸۴]

۱۷. رشت؛ ملی رشت؛ شماره نسخه: ۶۵/۱۱ر
آغاز: برابر
بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۵-۳۹۰]

۱۸. شیراز؛ هاشمی، نورالدین (خاندان)؛ شماره نسخه: ۱۷/۱۳
بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۵-۲۸۸]

● آداب ازدواج / آداب و سنن / فارسی

ādāb-e ezdevāj

در ۹ «فصل». فصل نهم در تربیت اولاد. مجموعه‌ای از روایات باب ازدواج است.
[فهرستواره منزوی ۶/۲۶۳]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۷۱۱/۱
بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ قطع: رقعی [اهدائی ف:۲۸۸]

● آداب اسب دوانی و تیراندازی = آداب الرمی / فقه، اخلاق / فارسی

ādāb-e asb-davānī va tīrandāzī = ādāb-ur ramy

مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی، ۱۰۳۷ - ۱۱۱۰ ق

majlesī, mohammad bāqer e-bn-e mohammad taqī (1627-1698)

رساله مختصری است در احکام و آداب اسب تاختن و تیر انداختن و فضیلت جهاد و جنگ نمودن با دشمنان دین.

آغاز: الحمدلله رب العالمین. . اما بعد این رساله ایست در بیان بعضی از احکام و آداب اسب تاختن.

انجام: و در حدیث دیگر فرمود که جهاد کنید که باعث عزت و بزرگواری فرزندان شما می‌شود.
[فهرستواره منزوی ۶/۲۶۳]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۰۷۶/۶

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق؛ کا: محمد رضا بن محمد هاشم منجردین جی، تا: ۲۵ ذیحجه ۱۱۲۴؛ ۹گ (۱۰۹پ–۱۱۷ر)، اندازه: ۱۲×۱۷/۵سم [ف: ۱۱–۸۳]

● **آداب استخاره**/استخاره / فارسی
ādāb-e estexāre

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۸۶۷/۸
بی‌کا، بی‌تا؛ ۲ص (۱۳۰–۱۳۱)، ۱۴ سطر (۶/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۰×۱۷/۵سم [ف: ۲–۷۲۸]

● **آداب استخاره به طریق حروف** / استخاره / فارسی
ādāb-e estexāre be tarīq-e horūf

آغاز: بسمله. پس اگر احدی سؤال کند که احوال غایب چیست از که روی قرض و مال دارد یا نه و بکدام طرفست صحت و مرض او را در حرف اول از سطر اول و ششم شناسند.
انجام: و حکم هر دو صورت در نیکی و بدی منسوب مساوی است و این هر دو معتدل در نیکی و بدی، و الله اعلم.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۹۶/۲۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۲ص (۷۰–۷۲) [عکسی – ف: ۳–۶۶۵]

● **آداب استشفاء به آب نیسان=آب نیسان**/ دعا / فارسی
ādāb-e estešfā' be āb-e neysān
در بهره‌مندی از باران بهاری آمیخته با افسون و دعا، بخش‌بندی نشده، چیزی نزدیک به کار محمد باقر خاتون آبادی اصفهانی (–۱۱۱۷ق).
آغاز: بسمله، آداب استشفا به آب نیسان. روایت است از برخی اصحاب رسول (ص): که روزی نشسته بودیم، حضرت رسول (ص) داخل شهر شد و گفت تعلیم کنم به شما دوایی که تعلیم کرده به من جبرئیل(ع) که محتاج نشوم به دوای اطبا.
انجام: او فرستند هر یک از اینها را هفتاد نوبت.
[فهرستواره ۳۲۵۹/۵ «آب نیسان و قمر در عقرب» از خاتون آبادی]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۳۹۸ ض
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق شکسته، کا: محمد حفیظ بن محمد اشرف (نوه میرداماد)، تا: ۱۱۳۱؛ شاید نسخه اصل باشد؛ ۲ص (۱۰۹–۱۱۰) [د.ث. مجلس]
تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۰۳۰/۸–ف
نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلم‌ها – ف: ۳–۱۹۳]
تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۳۳۵/۸–عکسی
نسخه اصل: همان نسخه اصل بالا [عکسی – ف: ۲–۱]

● **آداب الاصحاب** / عرفان و تصوف، اخلاق / فارسی
ādāb-ol-ashāb

فخرالدین صفی، علی بن حسین، ۸۶۸ – ۹۳۹ ق
faxr-od-dīn safī, 'alī e-bn-e hoseyn (1463-1532)
کتابی در آداب و اخلاق مشتمل بر ۸ «باب» و هر بابی در ۴ «فصل»: باب ۱. در آداب استیذان و سلام و مصافحه ...؛ ۲. در آداب خواب کردن و لباس پوشیدن ...؛ ۳. در آداب و شرایط اهل صحب؛ ۴. در آداب مصاحبت و معاشرت ازدواج ...؛ ۵. در رعایت حقوق اصحاب از عیادت و تعزیه ...؛ ۶. در آداب اکل و شرب و ضیافت؛ ۷. در آداب اهل سماع، در ۴ فصل: ۱) حل و حرمت سماع و رقص، ۲) اختلاف احوال مشایخ در سماع و ترک آن، ۳) در بیان فواید سماع، ۴) آداب مجلس سماع و شرایط قوال؛ باب ۸. در آداب سفر و متعلقات آن
آغاز: بسمله الحمدلله الذی زین من جزیل عطائه قلوب أولیائه بمحاسن الاوصاف و میامن الاداب ... اما بعد چنین گوید فقیر متوسل اسباب خدمت درویشان ... علی بن حسین الواعظ الکاشفی المدعو بالصفی
انجام: ادب هفتم قیام است به خدمت اهل الله ... و از آن تفرقه باز رستم و باصلاح دل خود باز نشستم والسلام علی من اتبع الهدی.
[نسخه‌های فارسی منزوی ۱۰۰۹/۲؛ فهرستواره منزوی ۱۵/۷ نیز ناشناس آمده، در ۲۶۳/۶ به نام صفی کاشفی]

۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۱۰۱۵–۶/۱۰۵
آغاز و انجام: برابر
از اول تا فصل چهارم از باب هشتم (فصل چهارم در آداب مسافر اجنبی ...)؛ خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ۱۱۵۰؛ افتادگی: وسط؛ مصحح، نسخه بدل آورده شده؛ ۲۱۳گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۱۹سم [ف: ۱–۸]
۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۸۳۷/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق خوش؛کا: فتح الله،تا: قرن۱۳؛افتادگی:وسط؛۱۵۱ ص (۱–۱۵۱)، ۱۷ سطر (۱۰×۱۶)،اندازه: ۱۶×۳۱سم [ف:۶–۴۸۰]
۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۲۴۳/۱
آغاز: بسمله. بمقارنت زمینهای فاسد و جیفهای متعفن فاسد و متعفن شوند؛ **انجام:** برابر
در فهرست ناشناس آمده ولی انجام آن برابر است؛ خط: نستعلیق؛ کا: محمد حسین قراباغی، تا: ۱۷ صفر ۱۳۲۹؛ ۱۵۹ص (۱–۱۵۹)، ۱۷ سطر (۹×۱۵/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف:۹–۹۰۳]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۷۷۵۰
بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]
۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۳۳۴
بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

● **آداب الاکل**/ فقه / عربی
ādāb-ul akl
وابسته به: الدروس الشرعية فی فقه الامامية؛ شهید اول، محمد بن مکی (۷۳۴-۷۸۶)
بخشی از کتاب الاطعمة و الأشربة «الدروس الشرعیة» شهید اول است در آداب خوردن و آشامیدن.

گلپایگان؛ کتابخانه حجة الاسلام گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۱۱۹/۶
آغاز: قال الشهید فی الدروس سابعها الآداب المنقولة من الأخبار یکره کثرة الاکل
کا: احمد بن علی مازندرانی، بی‌تا؛ مصحح؛ ۱۰گ (۹۳پ-۱۰۲ر)، اندازه: ۱۳×۱۸/۵سم [کتابخانه‌های گلپایگان - ف: -۹۹]

● **آداب انشاء** / انشاء / فارسی
ādāb-e enšā'
نوربخشی، محمد بن ناصر الحق، ق ۱۰ ق
nūrbaxšī, mohammad e-bn-e nāser-ol-haqq (16C)
اهداء به: شاه تهماسب حسینی و میر میران وزیر
تألیف: ۹۵۶، محل تألیف: سپاهان
در آن شعرهای او هم با تخلص « سید» آمده است و شعرهایی از میر حکیمی طبسی و مولانا حسین معمائی. رساله در «طرز مکاتبات و مراسلات و سوق قبالات و تمسکات و سایر صکوک و مجلات» است و «رساله جامعه [ایست] منطوی بر فقرات منشآت و مقاله نافعه [ایست] مبتنی بر اداب و صنایع و محسنات این فن بلاغت غایات» و درباره «صنوف انشاء در طرز عرضه داشت متضمن عرض حاجات و رفع مدعیات و ملتمسات و رقعات و مکاتبات مشتمل بر اهدای دعوات و انشای مدحات و امثله و احکام که از عتبات عالیات ائمه انام و دیوان سلاطین و حکام و مجالس صدور عظام و قضات اسلام و امرا و وزرا مشتمل بر تفویض مناصب علیه و مراتب جلیله و ترتیب احکام شرعیه و فرعیه و قبالات شرعیه و تمسکات و وقف نامجات ملیه مبنی بر مبایعات و معاملات و منبیء از انفاق تصدقات و سجلات و صورت شهادات و محضرها و اتفاق نامجات و تذکره‌های مصدق مطالب و مبین مقاصد و تواریخ و حکایات و قصص و محاورات و دیباچه کتب و قصاید و رسایل و نسب‌نامه‌ها و کتابه عمارات از مدارس و بقاع الخیرات و معابد و مصامع المبرات»
چنین است فهرست آن: فاتحه در افشای معنی انشاء و ایمای آداب و محسنات و صنایع این فن بلاغت غایات؛ لمعه اول در مکاتبات ارباب مراتب و مراسلات اصحاب مناصب؛ لمعه دوم در دو وضوء: ایراد بعضی آیات، فقرات متفرقه که در طی رقعات و سایر مکاتبات بهر گونه تقریبات مندرج توان ساخت مشتمل بر تعاریف اشیاء؛ لمعه سیم در ایراد رقعه و مکاتبات و احکام و پروانجات و دیباچه مجلات و محضرها و وقف‌نامجات؛ خاتمه در بعضی امثله و ظرایف و هزلیات و لطایف. نسخه‌های در تعداد و مقدار یکسان نیستند.

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۴۸۷
آغاز: در دیباچه افتاده: امتنان آن از مطلع جریده عرفان بر اوراق جراید زمان توانندکشید؛ **انجام:** و امین ظاهر گردد و السلام علی من اتبع الهدی. غریق رحمت یزدان کسی باد ×× که کاتب را به الحمدی کند یاد
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ ضربی مقوایی با لولا، ۱۴۴گ، ۱۶ سطر (۳×۱۱)، اندازه: ۷×۱۸سم [ف: ۱۳-۳۴۳۳]
۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۷۰۹۴/۲
آغاز: لمعه‌یی از ثواقب مناقبش در آسمان بیان درخشان و نورافشان تواند ساخت ... و پس از ذکر شاه گوید: سبب املای این انشای ... الحاح مالاکلام می‌نمودند ... که کمینه ... این ناصرالحق محمد الحسینی النوربخشی ... بعضی فقرات شیرین ... در طرز مکاتبات و مراسلات و شقوق قبالات ... و سایر صکوک و سجلات ... بر صفایح ... نگارد ... تا در سالی که در دارالسلطنه اصفهان بودم و از فضل الهی ... تاریخ آن سال رو نمود.
بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ این در مجموعه جنگ مانندی است؛ کاغذ: سپاهانی نخودی، جلد: تیماج نیلی، ۲۸گ (۵۲پ-۷۹ر)، سطور چلیپا، اندازه: ۱۶/۵×۳۴/۵سم [ف: ۴-۴۲۷]

← آداب اهل اصحاب ⟵ آداب الاصحاب

● **آداب اهل الاذکار (رسالة فی)** / عرفان و تصوف / عربی
ādāb-u ahl-il aḏkār (r.-un fī)
در مقدمه آمده: «و بعده لما رای الفقیر الراجی رحمة ربه الغفار آداب اهل الاذکار من صواحب الاطوار مستورا و مختلفا بین الاخیار و الابرار اراد ان یجمع ما هو المسنون و المعمول للمشایخ الکبار الذین یاخذون ما اخذهم بغیر واسطة من نور الانوار و جمع مستندا و مستمدا من الاولیاء و الاحرار مستعینا بالله الملک الجبار و ترکت الدلائل و الاسانید و الاقوال حذرا من ملال التطویل و الاکثار»
آغاز: بسمله. الحمدلله العلیم الحکیم الستار و الصلوة و السلام علی حبیبه الحلیم المختار ...
انجام: یطلبون فی القیل و القال و متی یجدون ثم الحدیث

الحمدلله علی التمام بحسن الختام ... ما دار الدور بالدهور و الاعوام

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۳۷۶/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ؛ کا: محمد بن ابراهیم، تا: پنج‌شنبه اوایل ذیحجه ۱۰۸۵؛ جلد: تیماج فرسوده، ۱۰گ (۵۰پ-۶۰پ)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۳۰-۹۸]

● **آداب اهل الله** / عرفان و تصوف / عربی
ādāb-u ahl-il lāh

قرمانی، لطف الله بن عبدالله، - ۸۹۴ ق
qaramānī, lotf-ol-lāh e-bn-e ‘abd-ol-lāh (-1488)

رساله‌ای عرفانی است سازگار با مذاق اهل سنت برگرفته از آیات و روایات نبوی و با استفاده از اشعار عربی و فارسی و اقوال صوفیان همچون جنید، نوری، ابوحمزه خراسانی، شهاب الدین سهروردی. در این رساله از شریعت و طریقت و حقیقت بحث می‌شود و دارای فصول می‌باشد و در یکی از فصول به تفصیل درباره غنا و سماع بحث کرده است.
آغاز: بسمله الحمدلله الذی جعل الشریعة سفینة السیر فی الطریقة و جعل خواص خواصه غواصین لاستخراج درر الحقیقة و جعلهم للاستهداء یهدون بالحق و به یعدلون ... و بعد فان الله قال انما المؤمنون اخوة
انجام: و روی أن عمر رضی الله کان ربما مر بآیة فی ورده ... اللهم انی أسألك الشوق الی بقائك المقیم ولذّة النظر الی وجهك الکریم الحمدلله علی التمام و لرسوله افضل السلام.
[دنا ۲۱/۱ (۱ نسخه)؛ از شیخ لطف الله بن عبدالله قرمانی (- ۸۹۴ق) «جناح السالکین فی التصوف» در «ایضاح المکنون» ۳۶۸/۱ و معجم المؤلفین ۱۵۵/۸ معرفی شده وآمده است که او شیخ زاویه امیرسلطان در بروسه بوده است.]

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۱۰۴۸/۱-۶/۱۳۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: اواخر ذیحجه ۹۷۱، جا: خانقاه شیخ صافی اردویل؛ مصحح، از روی نسخه‌ای که در ۸۵۰ به نزد مؤلف در خانقاه شیخ صافی اردویل قرائت شده است؛ ۱۲۸گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۱۸سم [ف: ۱-۲۱]

● **آداب اهل تصوف = آداب تصوف** / عرفان و تصوف / فارسی
ādāb-e ahl-e tasavvof = ādāb-e tasavvof

نسفی، عزیزالدین بن محمد، ق۷ ق
nasafī, ‘azīz-od-dīn e-bn-e mohammad (13C)

یکی از رساله‌های «انسان کامل» اوست. با عنوان‌های «فصل»، «ای درویش»: فصل ۱. در بیان آداب تصوف؛ ۲. فواید سفر؛ ۳. آداب خانقاه؛ ۴. در بیان ماجرا گفتن؛ ۵. سماع؛ ۶. طعام؛ ۷. ریاضت و مجاهدات؛ ۸. صحبت.
آغاز: الحمدلله رب العالمین ... جماعت درویشان از این بیچاره درخواست کردند که می‌باید در آداب اهل تصوف رساله جمع کنید
انجام: البته هر دو زیان کنند هم گوینده و هم شنونده. و الحمدلله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله الطیبین الطاهرین
چاپ: در مجموعه انسان کامل، به کوشش ماریژان موله، ۱۳۴۱ش، ص ۱۱۹-۱۳۰
[دنا ۲۱/۱ (۷ نسخه)؛ فهرست نسخه‌های خطی فارسی ۱۰۰۹/۲؛ فارس شناسی ص ۶۹؛ فهرستواره منزوی ۱۵/۷ (۲ نسخه)]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۰۴۵/۱۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** ... هر روز یاد کنند، هم گوینده و هم شنونده، تمت الرسالة
خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: ۱۰۷۵؛ کاغذ: آهار مهره فرنگی، جلد: رویه میشن سیاه، ۴گ (۱۰۱ر-۱۰۴پ)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۵/۷×۲۲/۲سم [ف: ۷-۱۶۸]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۹۴/۱۳-طباطبائی
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲-۱۳؛ کاغذ:فرنگی،۳ص (۱۲۳-۱۲۵)، قطع: وزیری کوتاه، اندازه: ۱۳/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۳-۲۸۵]

۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۱۳۱۶/۱۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ؛ کا: حیدر علی، تا: شوال ۱۲۸۰، جا: تهران؛ مصحح پرغلط؛ کاغذ: فرنگی سفید آهارمهره، جلد: مقوایی، ۵گ (۱۸۲ر-۱۸۶پ)،۱۵سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۲/۵سم [ف: ۵-۵۰]

۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۱۳۱۶/۱۷
آغاز: (مانند شماره پیش) درخواست کردند که باید بیان کنید عالم ملك و ملکوت و جبروت را؛ **انجام:** و آزاری نرسانی
خط: نسخ؛ کا: حیدر علی، تا: شوال ۱۲۸۰، جا: تهران؛ کاغذ: فرنگی سفید آهارمهره، جلد: مقوایی، ۵گ (۱۹۸پ-۲۰۲ر)، ۱۵ سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۲/۵سم [ف: ۵-۵۱]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۸۰۱۳/۱۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق زیبا؛ بی‌کا، تا: ربیع الثانی ۱۲۸۵؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴گ (۱۵۱ر-۱۵۴پ)،۱۳ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [ف: ۲۱-۱۸]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۹۴۹/۱۱
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق؛ کا: محمد جواد بن محمد حسین الطبیب

الطهرانی (نجم الحکماء)، تا: ۱۳۱۴؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ یک‌لا، ۳گ (۵۶ر-۵۸ر)، ۱۵ سطر (۹×۱۵/۵)، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۱۴-۲۱۵]

۷. شیراز؛ بنیاد فارس‌شناسی؛ شماره نسخه: ۴۷/۱

آغاز: الحمد لله رب العالمین و العاقبة للمتقین ... چنین گوید اضعف الضعفاء و خادم الفقراء ... که جماعت فقرا ازین بیچاره درخواست کردند که می‌باید، **انجام:** و ایشان از پیروان حق باشند و از ریاضت و عبادت و فرمان برداری بدین مرتبه رسیده باشند و الله اعلم بالصواب.

خط: نستعلیق شکسته؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج سبز مجدول بی لایه و آستر؛ ۳۹گ (۱پ-۴۰پ)، ۱۹ سطر، اندازه: ۲۱×۱۴/۵سم [ف: -۶۹]

● آداب اهل دنیا و آخرت / اخلاق / فارسی

ādāb-e ahl-e donyā va āxerat

رساله‌ای در ۱۹ «فصل»، بدین شرح: فصل ۱. در دنیا و حقیقت دنیا؛ ۲. در مرض و آداب مریض؛ ۳. در قناعة؛ ۴. در قصر امل؛ ۵. در خوف؛ ۶. در بکاء و حزن؛ ۷. در منع از ضحک؛ ۸. در اجتناب از معاصی؛ ۹. در ذکر موت؛ ۱۰. در سکرات موت؛ ۱۱. در ذکر قبر؛ ۱۲. در صفت جنت و نار؛ ۱۳. در علامات ساعة؛ ۱۴. در دجال؛ ۱۵. در قیامت؛ ۱۶. در مسأله؛ ۱۷. در میزان؛ ۱۸. در ذکر عذاب نار؛ ۱۹. در ذکر نعیم جنت.

آغاز: فصل دنیا و حقیقتها عن مغیرة ابن شعبه ...

انجام: و السادس وصف محن الدینا و بلایاها

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۰۳۴/۳

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: محتملاً ۸۷۸؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: مقوایی میشن عنابی ساده، ۱۳ص (۴۹-۶۲)، ۲۲ سطر (۹/۵×۱۷)، اندازه: ۱۵/۵×۲۴سم [ف: ۶-۸۲۷]

● الآداب الباقیة فی شرح آداب الشریفیة/ منطق / عربی

al-ādāb-ul bāqīya fī s.-i ādāb-iš šarīfīyya

صدیقی، عبدالباقی بن غوث الاسلام، ق۱۱ ق

seddīqī, ‘abd-ol-bāqī e-bn-e qows-ol-eslām (17C)

وابسته به: شرح آداب البحث للعضدی؛ جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰-۸۱۶)

شرح استدلالی و تحقیقی است بر رساله «شرح آداب البحث» میر سید شریف گرگانی. در انگیزه تألیف آورده که شروح موجود زمان خود را دیده و آنها را ناقص یافته و خود به شرح این رساله پرداخته است و آن را با یک مقدمه مفصل و نه بحث سامان است. به گفته او «ولم اجد ما الفیته من شروح المناظرین فیها الاوهی قاصرة فی تحقیق مطالبها و فاترة فی تدقیق النظر فی مآربها لیس فیها الا قیل او یقال ... او ما لایوجد فیه الذلل (کذا) و الختلال ... فخالج قلبی ان املی علیها شرحاً ینطوی علی تدقیق الأنظار فی المثائل و ادلتها و یحتوی علی تحقیقات التعاریف و تقاسیمها ... فاختلست من ایام التحصیل ایاما معدودة من شهر رمضان سنة الف و ستین من هجرة النبی آخر الزمان ...». او نکته‌هایی که یکی از دانشمندان بر شرح جدید جونفوری گرفته است در اینجا آورده و گفته که اگر فرصتی دست داد شرحی دیگر چنان‌که استاد به من گفته است خواهم نگاشت. بروکلمن (ذیل ۲:۳۰۵) نسخه‌های متن و شرح هر دو را بر شمرده است.

آغاز: بسمله، سبحانک یا مجیب دعاء السائلین بلامانع و معارض و حفیظ قلوب المعللین عن شبهات کل ناقض و مناقض ...

انجام: اقول کانه منه قال و من الواجب و لم یقل و الواجب هذا تمام الکلام بتوفیق الملک المنعام و قد طویت فی هذا الشرح ما سنح لی فی اثناء تألیفه علی الشرح الجدید الجونفوری لبعض افاضل الزمان و ان ساعدنی الفرصة افرد له شرحا آخر کما امرنی به استاذی بل استاذ الجل و مولائی بل مولاء (کذا) الکل انشاء الله تعالی.

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۴۳۸۵

آغاز: بسمله. یا من لا مانع لما اعطاه و لا ناقص لما ایاه و لا معارض ... **انجام:** و ان یکون ... فی رتبة ... و المیر علیه فقط

جزء اول؛ خط: نستعلیق خفی؛ بی‌کا، تا: ۱۰۶۰؛ قطع: وزیری بزرگ، ۲۵ سطر (۱۲×۲۳)، اندازه:۲۰×۳۲سم [رایانه]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۴۳۸۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خفی؛ بی‌کا، تا: ۱۰۶۰؛ ضمیمه نسخه ۲۴۳۸۵؛ قطع: وزیری بزرگ، ۲۵ سطر (۱۲×۲۳)، اندازه:۲۰×۳۲سم [رایانه]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۴۵۱۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی؛ ۴۳گ، ۱۹ سطر، اندازه:۱۶×۲۶سم [ف: ۲۴-۱۱]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۹۷۶۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: آدینه ۹ محرم ۱۲۳۵؛ قطع: رحلی کوچک، ۱۰۶گ، ۱۰سطر (۸/۵×۲۰)، انداره: ۱۷×۲۹سم [ف: ۱۷-۴۷۹]

← آداب البحث ﴿ ابیات فاخره در علم مناظره
← آداب البحث ﴿ آداب المناظرة

● آداب البحث/ منطق / عربی

ādāb-ul baḥt̲

جرجانی، محمد بن علی، - ۸۳۸ ق

jorjānī, mohammad e-bn-e ‘alī (-1434)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۰۹۰/۱۲

آغاز: بسمله، حامد الله الغنی ... .هذه رسالة مشتملة علی قواعد شریفة و فواید انیقة من علم النظر ولا یشذ عنها شیء من المناظرات الجزئیة الجاریة بین المناظرین علقه علامة بن العلامة و محقق بن المحقق الحبر المعظم و الفاضل الفخم سید محمد ابن سید شریف العلامة ... اعلم ان کلام المتناظرین اما ان یقع فی التعریفات او فی المسائل؛ **انجام:** فاذا انتهی التفسیر الی الفاظ جلیة فلیس للسائل المکاوحة فی طلب توضیحها من المعلل و المعرف الحمد الله اولا و آخرا و ظاهرا و باطنا

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۲گ (۵۷پ–۵۸ر)، قطع: ربعی، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۶–۴۵۱]

● آداب البحث = آداب بحث و مناظره = زبدة = رسالة فی الآداب/ منطق / فارسی

ādāb-ol bahs = ādāb-e bahs va monāzere = zobde = r. f-el ādāb

بقال، شرف الدین حسن شاه، – ۹۰۵ ق

baqqāl, šaraf-od-dīn hasan šāh (-1499)

رساله مختصری در آداب بحث است که به درخواست «امیر صدرالدین محمد» در ۴ «فصل» و ۱ «مقدمه» بدین ترتیب نگارش یافته است: فصل ۱. بدانکه کسی که درصدد آن است که مطلوبی و حکمی را بدلیل اثبات کند؛ ۲. اگر خسم متعرض دلیل معلل نشود؛ ۳. مثلاً اگر کسی گوید که مدعی آن است که لفظ صد اسم است؛ ۴. خصم را نیز می‌رسید در مثال مذکور که مقدمه معینه را از دلیل اصل منع نکند.

این رساله، در برخی از فهارس به ابن کمال پاشا و در برخی به میر سید شریف جرجانی و در بسیاری دیگر به حسن (حسین) شاه بقال نسبت داده شده است.

آغاز: الحمد لمن لا مانع لحکمه و لا ناقص لقضائه و الشکر لمن لا معارض له فی ارضه و سمائه و الصلوة و السلام إجمالاً علی جمیع الرسل ... و بعد فهذه زبدة مقنعة و جملة نافعة فی آداب البحث و المناظرة کتبتها بالتماس من لزمنی ... بدانکه وفقک الله تعالی للتحلّی بحلیة اهل العلم و الکمال و جنبک عن شیم الناقصین الجهال بدان که بحث در لغت تفتیش و جستجو کردن است تا حق ظاهر شود که در کدام طرف است از آن دو کس که بحث می‌کنند و در اصطلاح علما آن است که حکم ثبوتی یا سلبی را به دلیل ثابت کنند و مناظره بحسب لغة نظر بیکدیگر کردن است و در اصطلاح آنست که دو خصم نظر کنند در حکمی و مسئله ...

انجام: ... لا نسلم که هر چه مقترن به احد از منه ثلثه است اسم نیست چرا نشاید که هر چه به وضع اولی متقرن باشد اسم نباشد و «صه» بوضع اولی مقترن نیست بلکه به وضع ثانی مقترن هست.

چاپ: در سالنامه پارس، تهران، ۱۳۲۳ش؛ به کوشش سید محمد رضا رضاپور، در مجموعه رسائل فارسی، دفتر هشتم، مشهد، بنیاد پژوهشهای آستان قدس رضوی، ۱۳۸۷ش.

[فهرست نسخه‌های خطی فارسی ۱۴۹۰/۲؛ هدیة العارفین: ۲۸۸/۱؛]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۷۸۱/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ۹۳۱؛ مهرها: «المتوکل علی الله الغنی عبده مرتضی الطباطبائی»؛ تملک: مرتضی طباطبائی؛ در پایان این رساله یادداشتی است به قلم قرمز از نویسنده به نام فضل اله بن منصور و چنین است: «لمولانا مهدی قمی علیه الرحمة: صد درد کرده در دل من منزل از کجا ×× من از کجا و این همه درد دل از کجا؛ بتاریخ ۱۰ صفر ختم بالخیر و الظفر در بالاخانه خواجه نظام الملک در کوچه مصطفی این رساله را حسب الفرموده سلطان میر نوشت و چون این بنده هم ... تحریر افتاده کتبه العبد الداعی فضل الله بن منصور الموسوی»؛ ۷ص (۱–۷)، ۱۹ و ۱۸سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۷/۵سم [ف: ۱۰–۱]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۳۵۷/۷

آغاز و انجام: برابر

نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ۹۳۲؛ ۶ص (۱۶۲–۱۶۷) [سنا – ف: ۲–۲۳۲]

۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۴۵۶/۳

آغاز و انجام: برابر

نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق و عناوین نسخ؛ کا: علی خان بن سلطان بایزید قوقه، تا: ۹۳۹؛ ۳گ (۷۵پ–۷۸پ)، ۱۴ سطر، اندازه:۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۴–۲۸۳]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۹۷۱

آغاز و انجام: برابر

در فهرست مؤلف کمال پاشا دانسته شده؛ خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ۹۴۸؛ واقف: ملاموسی، تاریخ وقف: قرن ۱۳؛ ۴گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۹×۱۷سم [ف: ۱–۲۵۷]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ضمیمه ۲۷۱

آغاز و انجام: برابر

نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: محرم ۹۵۵؛ ۲۰ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱–۲۵]

۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۶۸۸/۱۲

آغاز: برابر

نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ۹۷۵؛ ۳گ (۱۲۰پ – ۱۲۲پ) [ف: ۵–۳۳۵]

۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۷۹۹/۱۱

در چهار فصل؛ خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ ۲گ (۱۱۰ر–۱۱۱ر) [ف: ۵–۱۷۸]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۴۳/۲ کر

آغاز: برابر؛ **انجام:** ... این دلیل بجمیع مقدمات صحیح نیست یعنی در او خلل است غیر معین آن را نقض اجمالی گویند درین هنگام بر خصم واجب شد که آن خلل که دعوی ...
خط: نسخ عربی؛ کا: علی بن طالب، تا: ۱۰۱۰؛ افتادگی: انجام (گویا یک برگ)؛ مصحح؛ ۱گ (۷۹پ)، ۲۶ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [ف: ۲/۴۰-۱۷۱]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۷۸۶/۲
آغاز و انجام: برابر
نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نسخ؛ کا: زین العابدین بن عبدالله المازندرانی، تا: ۱۰۲۲؛۳ص (۳۷-۳۹)، قطع: رقعی، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۱۰-۳۰]

۱۰. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۱۷۸۴/۳
آغاز و انجام: برابر
در فهرست مؤلف ابن کمال پاشا دانسته شده؛ خط: نستعلیق؛ کا: هاشم بن ابراهیم حسینی سمنانی، تا: ۱۰۳۱؛ واقف: سید سعید طباطبایی،تاریخ وقف:۱۳۳۲؛۷۳گ،اندازه:۹/۵×۱۴سم[ف: ۵-۲۰۶]

۱۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۳۸۴/۱
آغاز و انجام: برابر
نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نسخ؛ کا: عبدالقادر الاردوبادی، تا: ۱۰۳۴، جا: شیراز؛ ۴ص، ۲۳ سطر (۷×۱۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۲سم [ف: ۳-۴۴۰]

۱۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۰۸۳/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ مهر: «جمال الدین محمد طباطبایی ۱۰۵۲»؛ ۴گ (۹۹-۱۰۲)، ۲۱ سطر، اندازه: ۵×۱۱سم [ف: ۳۸-۲۲۸]

۱۳. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۱۷۷۸/۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا:پنج‌شنبه سلخ شوال ۱۰۶۵؛ واقف: سید سعید طباطبایی، تاریخ وقف: ۱۳۳۲؛ اندازه: ۹×۱۴/۵سم [ف: ۵-۱۹۹]

۱۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۸۶/۳۳
آغاز و انجام: برابر
نام مؤلف با توجه به آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق؛ کا: شاه مراد بن نقدعلی فراهانی ورامینی، تا: ۱۰۷۲؛ ۲گ (۱۲۰پ-۱۲۱پ)، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۸×۲۷/۵سم [میراث شهاب: ۴۲-۱۲۹]

۱۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۳۹/۳
آغاز و انجام: برابر
نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق و شکسته، کا: نصیرالدین حسین الحر الحسینی، تا: ۱۰۷۶؛ ۲گ (۵۷ر-۵۸ر)، ۲۱-۲۸ سطر(۱۰×۱۸)،اندازه: ۱۳×۳۰سم [ف: ۳-۴]

۱۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۵۵/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق؛ کا: محمد بن نعمت طبسی، تا: ۱۰۹۱؛ ۴ص (۱۱-۱۴)، ۲۵ سطر [سنا - ف: ۲-۱۸۷]

۱۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۳۸۸۶/۴۵
آغاز: الحمد لمن حفظ المؤمنین من الخطاء و الخلل ... و بعد فهذه رسالة فی علم آداب البحث؛ **انجام:** فلا یتکلما فی الیقین لوظایف الظن و بالعکس هذا ما اردنا ایراده فی هذه الرسالة
بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۱گ، ۱۱۰ر [ف: ۳۷-۴۷۵]

۱۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۶۷۵/۳
آغاز: بسمله رساله آداب البحث لمولانا حسینشاه الشهیر ببقال بدانکه بحث از روی لغت جستجوی کردن است و در اصطلاح علماء آنست که حکم ثبوتی یا سلبی را بدلیل اثبات کنند ...، **انجام:** برابر
در دو فصل؛ خط: نستعلیق چلیپا؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۲ص (۱۲۷-۱۲۸)، اندازه: ۱۰/۵×۱۹سم [ف: ۵-۱۴۲]

۱۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۸۶۱۲
آغاز و انجام: برابر
در فهرست به ابن کمال پاشا نسبت داده شده است؛ خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ نسخه حاضر فاقد دیباچه است؛ واقف: خواجه شیر احمد، تاریخ وقف: ۱۰۳۱ش؛ ۳ص، اندازه: ۱۷×۲۸سم [ف: ۲۴-۱۴]

۲۰. قم؛ فاضل قائینی؛ شماره نسخه: بدون شماره
آغاز و انجام: برابر
در فهرست مؤلف خواجه نصیر دانسته شده؛ کا: عبدالرحیم بن ملا عبدالکریم، تا: ۱۱۰۱ [تراثنا: س۱۳ش۱-۱۲۳]

۲۱. مشهد؛ شیخ علی حیدر (مکتبة)؛ شماره نسخه: ۴۹۲/۳
آغاز و انجام: برابر
نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق؛ کا: حاجی باقر بن میر محمد حسینی، تا: ۱۱۱۶؛ ۳گ (۵۲پ-۵۴پ)، ۱۵ سطر، اندازه:۱۲×۱۸/۵سم [مؤید: ۱-۴۰۱]

۲۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۷۸۹/۲
خط: شکسته نستعلیق؛ کا: میرزا محمد سعید بن ملا خلیل عرب شروانی، تا: سه‌شنبه ۱۱۸۵، جا: بروجرد؛ در ۱۱ر پراکنده‌ها است در مناظره؛ ۲گ (۱۰ر-۱۱ر)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۲/۱×۲۲/۳سم [ف: ۵-۱۷۶]

۲۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۴۷۳/۱۷
آغاز: برابر
نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مجدول؛ ۱ص (۶۷پ)، ۲۹ سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۵/۵سم [ف: ۳۸-۶۲۲]

۲۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۸۸۳۹/۱۰
آغاز و انجام: برابر
نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۲گ (۱۵۹پ-۱۶۰پ)، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: ۲۳-۲۷]

۲۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۷۲۵/۱
آغاز: بدانکه کسیکه درصد آن است که مطلوبی و حکمی را به دلیل اثبات کند مادام که بیان مذاهب و اقوال و شرح لغوی و اصطلاحی که در آن واقع است؛ **انجام:** برابر
در فهرست مؤلف ناشناس معرفی شده است؛ خط: نستعلیق؛ کا: هاشم بن ابی القاسم حسینی تنکابنی رشتی، تا: قرن ۱۳، جا: خالکیاسر لنگرود؛ مصحح، مهر حضرت آیة الله العظمی مرعشی نجفی و یادداشت فردی که کاتب، دایی او بوده در آغاز، ۲ برگ اشعار، و مطالب گوناگون در انجام آمده است. ترقیمه: «تمت القواعد فی المناظرة عل ید اقل الطلبة فی الادراک هاشم بن ابی القاسم الحسینی التنکابنی الرشتی»؛ ۳برگ (۱-۳)، ۱۶ سطر، اندازه:۸×۱۴سم [ف: ۳۲-۳۴۹]

۲۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۳۸۴/۲
آغاز و انجام: برابر
نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، نسخه‌بدل‌ها در حاشیه آمده است؛ ۳گ (۷ر-۹ر)، ۱۹ سطر،اندازه:۷×۱۴/۵سم [ف: ۳۳-۶۶۰]

۲۷. مشهد؛ مدرسه آیة الله خوئی؛ شماره نسخه: ۲۰۶/۴
در فهرست مؤلف ابن کمال پاشا دانسته شده؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [اوراق عتیق: ۱-۲۵۱]

۲۸. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه: ۱۱۳/۱
آغاز و انجام: برابر
دارای ۴ فصل؛ خط: نستعلیق؛ کا: محمد صالح بن محمد رضا طالقانی ساوجبلاغی، تا: قرن ۱۳؛ ۵ص (۲-۶)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱-۱۳۵]

۲۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۹۶۲/۱۲
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ دارای حواشی از خود کاتب با امضای «لمحرره محمد حسن»؛ ۳گ (۴۲پ-۴۴ر)، ۱۹ سطر، اندازه: ۹×۱۵سم [ف: ۳۲-۸۷۰]

۳۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۷۴۱۹/۱-۳۸/۳۹
آغاز و انجام: برابر
نام مؤلف به قرینه آغاز و انجام نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۲۱ ربیع الاول ۱۲۹۹؛ ۳گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۸×۲۳سم [ف: ۱-۹]

۳۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۱۳۲
آغاز: بدانکه بحث از روی لغت جست و جوی گردان است؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: قائم مقام؛ ۳ص، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۴-۳۶۶]

۳۲. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۱۷۷۸/۵
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: جیبی، ۱۶ سطر [چهار کتابخانه مشهد-ف: -۵۹]

۳۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۶۹۴/۴
خط: نستعلیق؛ کا: احمد بن محمد بن کمال شریف نیریزی، بی‌تا؛ ۵گ (۸۸پ-۹۲پ)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۶×۱۸سم [ف: ۲۵-۵۹]

۳۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۹۱۸/۱۷
آغاز و انجام: برابر
نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛۵ص(۱۴۶-۱۵۰)،قطع: رقعی، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۹-۶۱۰]

۳۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۳۷۲/۷
کا: محمد بن علی موسوی تهرانی شیرازی، بی‌تا؛ ۳ص (۱۴۲-۱۴۴)، قطع: وزیری، اندازه: ۱۶/۵×۲۵سم [ف: ۱۰-۱۲۲۱]

۳۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۵۹/۶
آغاز و انجام: برابر
نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ در سه فصل؛ خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۴ص (۱۴۵-۱۴۹)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱/۲سم [ف: ۵-۸۲]

۳۷. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۷۴۹/۲
آغاز و انجام: برابر
در دو فصل؛ خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۵گ (۸پ-۱۲پ)، ۱۵ سطر (۷×۱۲/۵)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: -۳۷۸]

۳۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۳۶۱/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: تحریری؛ بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ ۲ص (۱۸-۱۹)، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸/۵سم [ف: ۳۲-۳۴۳]

۳۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۳۱۳/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۶گ (۳۴پ-۳۹ر)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۶-۳۶۸]

۴۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۸۶/۲۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛۲ص (۱۶۱-۱۶۲) [عکسی - ف: ۳-۴۴۱]

● آداب البحث / منطق / عربی

ādāb-ul baḥt

میبدی، حسین بن معین الدین، - ۹۱۱ ؟ ق
meybodī, hoseyn-e-bn-e mo'īn-od-dīn (-1505)

تالیف: سه‌شنبه ۱۵ صفر ۹۰۳ق

رساله‌ای است مختصر در آداب بحث، شامل ۶ «تنبیه»: ۱. اذا اذکرت قضیة فان کان بطریق النقل فلامنع علیک؛ ۲. یجوز منع المقدمع قتل فراغ العلل؛ ۳. لایتوهم ان المعارض مصدق لدلیل المعل؛ ۴. اذا منع السائل مقدمة ... لزم علی المعلل دفعه بدلیل اوتنبیه؛ ۵. قد یطلق التعریف علی ما یقصد به تحصیل صورة غیر حاصله و یسمی تعریفا حقیقیا؛ ۶. زعم بعضهم انه لا معنی للذاتیات.

این رساله جز آداب البحث سمرقندی و سید شریف و عضدی است و مؤلف از صاحب «التلویح» و شیخ الرئیس نقل کرده است.
آغاز: بسمله، هذه تنبیهات شریفه فی آداب البحث ارجو النجاة بتحریرها یوم البعث الاول اذا ذکرت قضیه فان کان بطریق فلامنع علیک باعتبار تلک القضیه اذلیس فیها حکم و هی فی الحقیقة موضوع دعواک و انما المنع فیما تدعیه من نسبة القضیه الی قائلها و یندفع بسهولة و ان کنت بصدد ...
انجام: ان الحیوان ماخوذ من بدن الانسان و الناطق من نفسه الناطقه فتامل حتی یاتیک الیقین و الله ولی المتقین

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۶۷۵/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۳ص (۱۲۲-۱۲۵)، مختلف السطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۹سم [ف: ۵-۱۴۲]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۱۹۹/۲-طباطبائی
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، تا: ۱۲۹۲؛ ۸گ (۳۱-۳۸) [ف: ۲۳-۷۰۷]
۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۹۱۸/۲
آغاز و انجام: برابر
نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: رقعی، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۹-۵۹۵]
۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۶۰۱۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: قائم مقام؛ ۲گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۴-۳۶۶]
۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۹۱۸/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۲گ (۱۹پ-۲۰ر)، ۱۶ (۵×۱۱) و ۱۸ (۸×۱۲/۵) سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۱۴-۴۰۳۱]

● **آداب البحث** / منطق / عربی
ādāb-ul baḥṯ
صدیقی، عثمان بن عیسی، ق۱۰ ق
seddīqī, o‘smān e-bn-e ‘īsā (16C)
پیرامون معنی دلیل از دید منطقی و چگونگی اقامه آن و این‌که کدام دلیل صحیح یا ناصحیح می‌باشد.
آغاز: الحمد لله رب العالمین ... الدلیل قول مرکب من قضیتین أو اکثر لیتأدی الی تصدیق نظری
انجام: یجوز لک أن تطلب منه الدلیل علی ذلک

۱. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۳۵/۱
آغاز: برابر
خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۲گ (۵-۷)، اندازه:۱۰/۵×۱۹سم [نسخه پژوهی: ۳-۶۶]
۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۰۴۶/۱
آغاز و انجام: برابر
نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۲گ (۷۰ر-۷۱پ)، اندازه: ۳۰×۱۹/۵سم [ف: ۱۳-۲۴۱]

● **آداب البحث = آداب المناظرة** / منطق / عربی
ādāb-ul baḥṯ = ādāb-ul munāẓira
بصری، احمد بن عبدالرضا، ق۱۱ ق
basrī, ahmad e-bn-e ‘abd-or-rezā (17C)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۹۲۲/۸
خط:نسخ؛بی‌کا،تا:قرن۱۱؛ ۲گ (۲۱۹پ-۲۲۰ر) [مختصر ف: -۱۲]

● **آداب البحث = الرسالة الولدیة = آداب المناظرة = فن المناظرة** / منطق / عربی
ādāb-ul baḥṯ = ar-r.-ul waladīyya = ādāb-ul munāẓira = fann-ul munāẓira
ساچقلی زاده، محمد بن ابی بکر، - ۱۱۵۰ ق
sāčqolī-zāde, mohammad ebn-e abī-bakr (-1737)
رساله مختصری است که برای فرزندش نوشته و مشتمل است بر سه «باب»، و یک «خاتمه» و هر بابی دارای چند «فصل»: باب ۱. فی التعریفات؛ ۲. فی التقسیم و هو اما تقسیم الکلی الی جزئیاته و اما تقسیم الکل الی اجزائه؛ ۳. فی التصدیق و ما فی معناه من المرکبات الناقصة.
مؤلف معتقد است آموختن مناظره مستحب و واجب کفایی بودنش مشکوک است. در نظر او، مناظره هنری علمی است که به وسیله آن صحت و سقم و رد و ابطال استدلال خصم معلوم می‌شود. وی تحقیق بیشتر را به رساله‌اش «قوانین المناظرة» ارجاع داده است.
آغاز: بسم الله و بحمده و صلاة و سلام علی رسله یقول البأس الفقیر محمد المدعو بساچاقلی زاده اکرمه الله بالفلاح و السعادة هذه الرسالة فی فن المناظرة عملتها لک یا ولد و لا مثالک المبتدئین بارک الله فیها لک و لمن ارادها غیرک
انجام: و الحمدلله الذی بعزته و جلاله یتم الصالحات و سبحان ربنا و رب العزه عما یصفون و سلام علی المرسلین و الحمدلله رب العالمین.
شرح و حواشی:
۱- جامع الکنوز و نفایس التقریر فی شرح الولدیة؛ تبریزی مرعشی، حسین بن حیدر
[معجم المؤلفین ۱۴/۱۲؛ معجم المطبوعات ۹۹۵/۱؛ الاعلام زرکلی ۶۰/۶]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۸۲۰/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** هو الصورة الثالثة حلالان فيه بيان مبنى المقدمة الممنوعة و الحل هو بيان منشأ الغلط و أكثر وقوع الحل ... (ناتمام)

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: اواخر قرن ۱۰؛ رساله در هامش کتاب آداب البحث سمرقندی نگاشته شده است؛ ۴گ (۲۴-۲۷)، ۲۴ سطر چلیپا [ف: ۳۰-۵۲]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض ۱۳۷۰۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** و اما اذا كان مدللا فطلب الدليل عليه باى لفظ كان مجاز فى النسبة و المراد طلب الدليل على شىء

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: ۱۱۷۶؛ افتادگی: انجام؛ ۱۰گ، ۹ سطر، اندازه:۱۲/۵×۱۷/۵سم [ف: ۲۴-۱۸۵]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۶۷۳/۲

خط: نستعلیق؛ کا: خلیل بن ملا ولی لعل زاده، تا: ۴ محرم ۱۱۸۹، جا: مدرسه نقیب شهر عین تاب؛ دارای حواشی با نشان «منه»؛ ۱۰گ (۹پ-۱۸پ)، ۱۱و ۱۳و ۱۹و ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۶-۸۹]

۴. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۵۳۷/۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ کا: احمد ولد حاجی امیرخان ولد حاجی اوردخان، تا: ۱۱۹۸؛ در پایان نسخه به عنوان «الولاية» بر نام کتاب تصریح شده است؛ ۱۹گ، ۱۲ سطر [ف مخ: ۳-۹۹۱]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۸۴۶۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ کا: شیخ محمد بن سلیمان آفندی، تا: اواخر ذیحجه ۱۲۰۳؛ ۸گ، ۲۵ سطر، اندازه:۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۴-۱۵]

۶. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۰۲/۹

خط: نسخ ترکی؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۱گ (۲۰۸پ-۲۲۸پ)، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۲۰سم [ف: ۲-۳۹۳]

۷. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۱۳۰۸/۱۲

آغاز: برابر

تنها یک باب تعریفات را دارد؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱۱گ (۲۲۵ر-۱۲۵پ) [ف: ۳-۱۲]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۶۸۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ کا: محمد صالح بن محمد رفیع طبیب لاهیجانی، تا: ۱۳۶۲؛ دارای اغلاط بسیار است؛ قطع مجموعه: جیبی، ۴۴ص، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۴-۴۰۷]

۹. مشهد؛ شیخ علی حیدر (مکتبة)؛ شماره نسخه: ۶۵۵/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۲گ (۱پ-۱۲ر)، اندازه: ۱۲×۲۰سم [مؤید: ۲-۱۵۹]

۱۰. مشهد؛ فرهنگ و هنر؛ شماره نسخه: ب-۶/۵

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ اهدایی آقای محمود موید زاده به کتابخانه؛ ۲۸ص، ۱۳ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۶×۱۹/۵سم [ف: -۲۱]

۱۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۸۵/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و الحمدلله الذى بنعمته تتم الصالحات.

خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۹گ (۱۲پ-۲۱پ)، اندازه:۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۱-۲۰۰]

۱۲. اصفهان؛ علامه فانی (ضیاء الدین)؛ شماره نسخه: ۲۴/۷

آغاز: برابر

خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۳گ (۷۴پ-۸۶ر) [سه کتابخانه اصفهان - ف: -۱۰۵]

● آداب البحث / منطق / عربی

ādāb-ul baḥṯ

قزلجی، علی

qezeljī, ʻalī

رساله کوتاهی است در آداب البحث و المناظرة.

آغاز: بسمله، حمدله، اذا قلت بكلام خبرى و ادعيت صحته يطلب منك الدليل فاذا ذكرت دليلاً و الدليل مركب من مقدمتين.

۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۸۷۹۵/۴-۵۹/۱۵

آغاز: برابر

خط: نسخ؛ کا: محمد صالح البیژوی، تا: ۱۳۴۶؛ ۱ص، گ ۹، ۱۰ سطر، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: ۱-۹]

۲. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۳۶/۳

آغاز: برابر

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۱۱-۹۴۱]

● آداب البحث = آداب النظر / منطق / عربی

ādāb-ul baḥṯ = ādāb-un naẓar

قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: ۹۸۴/۵

آغاز: لخاتمة فى قواعد علم النظر و هى مواد لا يشذ عنها شى ء مع المناظرة.

خط: نسخ؛ کا: علی بن رسول، تا: ۱۲۳۲؛ ۳گ (۲۷ر-۳۰ر)، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۲-۲۴۹]

● آداب البحث = مقدمات نافعة / اصول فقه / عربی

ādāb-ul baḥṯ = muqaddamāt-un nāfeʻa

در مقدمات شیوه استدلال در بیان احکام با احادیث و روایات. مؤلف تفصیل مطلب را به کتاب دیگرش «مواعید» ارجاع می‌دهد.

آغاز: اعلم انه ينبغى أن تمهد قبل الشروع فى بيان الاحكام و

المسائل و ذکر الدلائل مقدمات نافعة
انجام: و هو منقسم إلى الواجب و المندوب و له احوال بحسب احوال المکلف و نحوه و من جملة احکامه الوجوب الشرعی بمعنی الطلب الحتمی تم
[فهرست آستان قدس ۴۶۲/۱۶ با عنوان « مقدمات نافعه»]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۶۸۹۷/۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** من جمله احکامه الوجوب الشرعی بمعنی الطلب الحتمی
خط: نسخ؛ کا: حسین بن حسن بسطامی، تا: ۱۲۵۶، جا: تهران، مدرسه ام الخاقان دارالخلافه؛ افتادگی: انجام؛ ۲گ، ۲۲ سطر، اندازه:۱۵×۲۰/۷سم [ف: ۱۶-۴۶۲]

۲. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: ۵۷۴/۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ زیبا؛ کا: حبیب الله بن محمد رفیع بسطامی، تا: دوشنبه ۱ شعبان ۱۲۵۶، جا: مدرسه ام السلطان؛ مجدول؛ ۲گ (۱۴۵پ-۱۴۶پ)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۴۹۱]

● آداب البحث = مختصر فی علم المناظرة / منطق / عربی

ādāb-ul baḥṯ = muxtaṣar-un fī ʻilm-il munāẓira

عنوان‌ها «المعلل»، «المعارضه»، «النقض» می‌باشد.
آغاز: الحمد لمن ما شاء فعل، و لا یسئل عما یفعل، لا مانع لأمره و لا تخلف فی حکمه ... و بعد فهذا مختصر فی علم المناظرة، و یسمی علم الخلاف و علم الجدل
انجام: ینفعک فی مظان اللبس علی خصمک. هذا آخرما قصدنا ایراده فی هذه الرسالة

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۱۳۰۸/۳
آغاز و انجام: برابر
بی کا، بی تا؛ ۶گ (۱۹پ-۲۴پ) [ف: ۳-۱۱]

● آداب البحث (منظومة)/منطق، شعر / عربی

ādāb-ul baḥṯ (mnz.)

بغدادی، غانم بن محمد، - ۱۰۳۰ ق
baqdādī, qānem-e-bn-e mohammad (-1620)

منظومه‌ای است در ۳۴ بیت، جهت آسانی برای حفظ کردن، مباحث آداب بحث‌ها را به نظم در آورده است.
آغاز: باسمک یا ذا البر و الانعام ×× نبدأ فی التحقیق و الکلام / ثم صلاة الله و السلام ×× علی الذی به اهتدی الانام
انجام: یقول ناظمها محمد زاده ×× تم الکلام طیب الله زاده

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۸۵/۴
آغاز و انجام: برابر
خط:نسخ کهن؛ بی‌کا، بی‌تا؛ محشی؛ ۱گ (۲۵ر-۲۵پ)، اندازه:۱۵×۲۰/۵سم [ف:۱-۲۰۱]

← آداب البحث و المناظرة > جهة الوحدة بین المتعلمین
← آداب بحث و مناظره > آداب البحث
← آداب البحث و المناظرة > آداب المناظرة

● آداب البحث و المناظرة / منطق / عربی

ādāb-ul baḥṯ wa-l munāẓira

سمرقندی، محمد بن اشرف، - ۶۰۰ ق
samarqandī, mohammad e-bn-e ašraf (-1203)

اهداء به: نجم الدین عبدالرحمان سمرقندی
در بحث و مناظره و تعلیم روش محاوره علمی و مشتمل است بر ۳ «فصل» و ۴ «قطب»: فصل ۱. تعریفات و شرح اصطلاحات؛ ۲. ترتیب و روش بحث؛ ۳. در مسائلی که مؤلف ابداع کرده است که در اینجا سه مسأله را بیان می‌دارد، یکی برگرفته شده از علم کلام، دیگری از حکمت و سومین از خلاف. شروح و حواشی زیادی بر آن نوشته است.
آغاز: رب یسر المنة لواهب العقل هذه رسالة فی آداب البحث، یحتاج الیها کل متعلم لتکون حافظة له فی البحث من الضلال و تسهل علیه طریق الفهم ... و هی و ان کانت متداولة بین المحققین لکنها ما کانت منظومة فی سلک و مجموعة فی عقد. اردت نظم منثورها. بحث الاخ العزیز ملک الصدور و الاعیان شرف الاماثل و الاقران نجم الدین عبدالرحمان ادام الله ایامه فالتمست ... و هی مرتبة علی ثلاثة فصول، الاول فی التعریفات. الثانی فی ترتیب البحث. الثالث فی المسائل التی اقترعناها ...
انجام: ثابتاً فی نفس الامر یتم ما ذکرنا و ان لم یکن یلزم الغلبة و بها یحصل المقصود کما مر و الله اعلم
[فهرست برلن ۵۲۷۲؛ کشف الظنون ۳۹/۱ و ۶۸؛ معجم المؤلفین ۶۳/۹]
شرح و حواشی: آنچه در ایران دارای نسخه است:
۱- شرح آداب البحث؛ شاشی، حمیدالدین (-۸)
۲- المآب فی شرح الآداب؛ بهشتی اسفراینی، محمد بن احمد (-۷۴۹)
۳- حاشیة شرح آداب البحث؛دنقوز، احمد بن علی جمعه(-۹)
۴- شرح آداب البحث؛ گیلانی، قطب الدین محمد (-۹)
۵- حاشیة شرح آداب البحث؛ الغ بیک، محمد بن شاهرخ (۷۹۶-۸۵۳)
۶- شرح آداب البحث و المناظرة = شرح آداب مسعودی = شرح آداب البحث = شرح آداب الفاضل شمس = المستقصی فی آداب البحث؛ شیروانی، کمال الدین مسعود (-۹۰۵)

۷- حاشية شرح الشروانی لآداب البحث؛ تاج السعیدی، محمد بن ابی سعید (-۹۵۰)
۸- حاشية شرح آداب البحث؛ دوانی، محمد بن اسعد (۸۳۰-۹۰۸)
۹- حاشية شرح آداب البحث شروانی، عبدالرحیم بن محمود
۱۰- شرح آداب البحث؛ میبدی، حسین بن معین الدین (-۹۱۱)
۱۱- حاشية شرح آداب البحث؛کاشانی، عماد بن یحیی (-۱۰)
۱۲- حاشية شرح آداب البحث؛ ابوحامد (-۱۰)
۱۳- حاشية شرح آداب البحث؛غفاری، حامد بن برهان (-۱۰)
۱۴- حاشية شرح آداب البحث؛ سیماوی، سنان الدین یوسف (-۱۰۰۶)
۱۵- حاشية شرح آداب البحث؛ رومی، لطف الله بن الیاس
۱۶- حاشية آداب البحث للسمرقندی؛ خوشنویس، احمد
۱۷- حاشية شرح آداب البحث؛ جنید، احمد
۱۸- المسعود
۱۹- شرح آداب البحث؛ ناشناس به همراه ۲۸ شرح ناشناس دیگر رک: دنا ۳۹۵/۶ (۲۹ شرح ناشناس)
۲۰- حاشية آداب البحث للسمرقندی؛ ناشناس (به همراه ۵ حاشیه ناشناس دیگر رک: دنا ۵/۴)

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۹۸۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ؛ کا: محمد بن احمد بن صقر بن سلام التدمری الغسانی الشافعی، تا: ۲۹ جمادی الاول ۷۴۲، جا: مکه؛ با رساله «جمل. ش۹۸۱» در یک مجلد می‌باشد، معرب و معجم؛ واقف: ابن خاتون، تاریخ وقف: ۱۰۶۷؛ ۴گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱-۲۵۸]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۹۵/۱۳۰-ف
نسخه اصل: حمدیه ش ۱۴۴۷؛ بی‌کا، تا: رمضان ۷۵۴؛ در هامش است [فیلم‌ها - ف: ۱-۴۳۰]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۳۰/۱
آغاز: برابر
بی‌کا، تا: قرن ۸؛ قطع: وزیری، اندازه:۱۲×۲۲سم [ف: ۲-۳۸۸]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۳۷۶/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۸؛ ۴گ (۱-۵)، ۲۷ سطر، اندازه: ۵×۱۷سم [ف: ۳۱-۲۸۱]

۵. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۳۵۷/۸
خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۹ [ف: ۳-۵۸]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۸۸۴/۱
خط: نسخ؛ کا: یعقوب بن عارف ازنیقی، تا: آغاز ربیع الثانی ۸۳۱؛ ۴۷گ، ۱۷ سطر (۸×۱۱)، اندازه: ۱۴×۱۸سم [ف: ۱۴-۳۹۳۳]

۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۷۹۶
خط: تعلیق؛ کا: علی بن عبدالقادر، تا: ۸۸۲؛ ۷۲گ، ۹ سطر، اندازه: ۱۰/۷×۱۴/۲سم [ف: ۱-۱۱]

۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۶۰۳/۳
خط: نسخ؛ کا: صمد بن خلیفه محمد، تا: رمضان ۸۹۴؛ ۱۰ سطر [ف: ۵-۳۰۳]

۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۹۱۰۴/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ؛ کا: طاهر بن مرتضی بن محمد، تا: ۷ ربیع الثانی ۹۰۰؛ ۵گ (۱۶پ-۲۰ر)، قطع: ربعی، ۲۳ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۳/۵×۱۹/۵سم [ف: ۱۷-۲۹۴]

۱۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۲۴۴/۱
خط: نستعلیق؛ کا: محمد بن امر الله الضفری، تا: ۹۵۶؛ ۹گ (۲پ-۱۰پ)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۲۴-۴۰]

۱۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۸۲۰/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق؛ بی‌کا، تا: اواخر قرن ۱۰؛ مصحح، دارای حواشی با نشان «ابن شاعر»؛ ۱۰گ (۲۳-۳۲)، ۹ سطر، اندازه: ۸×۱۱سم [ف: ۳۰-۵۲]

۱۲. خوانسار؛ مدرسه علوی؛ شماره نسخه: ض۱۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق؛ کا: محمد بن ابراهیم بن عیسی اوالی، تا: قرن ۱۰؛ ۵گ (۱۴۶-۱۵۱)، مختلف السطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [آینه پژوهش: سال۴ش۲۲-۱۰۴]

۱۳. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۹۱۵/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: اوایل ذیقعده ۱۰۳۴؛ مهر: حاج سید سعید؛ ۴گ (۶۸-۷۲)، ۲۳ سطر (۵×۱۵)، اندازه: ۱۰×۱۹/۵سم [ف: ۳-۱۲۴۵]

۱۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۴۹۵/۳-۳/115
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ؛ کا: جعفر بن ابراهیم بن جمال (برای خودش)، تا: قرن ۱۱؛ ۴گ، ۲۶ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۰سم [ف: ۱-۹]

۱۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۲۴۲/۲
خط: شکسته نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۴گ (۲۱ر-۲۴ر)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۵-۴۴۶]

۱۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۱۰۱/۱
خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۱۷ سطر [ف: ۵-۲۳۵]

۱۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۴۲۸/۳
آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ در ص ۱۳۷ شعری منسوب به شیخ الرئیس وجود دارد؛ ۱۱ص (۱۲۵-۱۳۵)، قطع: خشتی، اندازه: ۱۲/۵×۱۷/۵سم [ف: ۱۰-۱۲۸۹]

۱۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۴۵۷۶/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** لا یمکنه اثبات امور لانهانة لها (کذا)

خط: نسخ؛ کا: محمد بن فاضل سبزواری، تا: ۱۴ شوال ۱۲۱۰؛ این نسخه در مقایسه با سایر نسخ کسر دارد؛ ۲گ (۹-۱۰)، ۲۰ سطر، اندازه: ۹×۱۹سم [ف: ۱۲-۳۶۳]

۱۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۹۸۳۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق جلی ممتاز؛ بی‌کا، تا: ۱۲۲۵؛ ضمیمه نسخه ش۲۹۸۳۳؛ قطع: رقعی، ۲۰ سطر (۶/۲×۱۱/۲)، اندازه: ۱۰/۵×۱۶سم [رایانه]

۲۰. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۱۹۲۵/۵

خط: تحریری؛ بی‌کا، تا: ۱۲۴۳؛ اندازه: ۸×۱۴سم [ف: ۳-۱۵۰]

۲۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۰۸/۵

آغازبرابر؛ **انجام:** لهذا و ماکنا لنهتدی لو لا ان هدینا الله ثم الصلوة علی نبیه محمد و آله النقباء النجباء و رزقنا الله شفاعته الکبری یوم القیمه آمین یا رب العالمین تمت بالخیر و هو خیر ۱۳۰۲

بی‌کا، تا: ۱۳۰۲؛ ۵ص (۲۷۴-۲۷۹)، قطع: خشتی، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۹-۴۰۷]

۲۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۹۷۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ محشی؛ ۲۱گ، ۸ سطر، اندازه: ۹×۱۵سم [ف: ۱-۲۵۸]

۲۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۳۶۱/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: تحریری؛ بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ ۴ص (۱۹-۲۲)، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸/۵سم [ف: ۳۲-۳۴۴]

۲۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۳۵۸

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا [ف: ۴-۴۰۵]

۲۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۴۲۷۴/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ ۶گ (۱۱پ-۱۶پ)، ۱۶ سطر (۶×۱۲/۵)، اندازه: ۱۰/۳×۱۵/۳سم، [ف: ۱۸-۲۳۵]

۲۶. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۹۶۸/۸

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ ۶ص (۱۵۳-۱۵۸)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۹×۲۲سم [ف: ۳-۱۰]

۲۷. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۱۳۰۸/۴

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ دیباچه این نسخه (۱۳۰۸/۴) با دیباچه ۱۳۰۸/۲ شباهت دارد، اما آن پنج فصل و این سه فصل دارد و این از سمرقندی است و نامش در دیباچه یاد شده، و شاید ۱۳۰۸/۲ نیز از سمرقندی باشد؛ ۵گ (۲۵ر-۲۹پ) [ف: ۳-۱۱]

۲۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۹۱۷/۱

آغاز و انجام: برابر

از نیمه دوم فصل دوم است و بدین‌گونه: «من الدلیل غیر صحیح لیختلف الحکم عنه. و اما المعارضة» آغاز می‌شود؛ خط: نسخ ریز؛ کا: حسن بن محمد سپاهانی، بی‌تا؛ ۲گ (۱ر-۲پ)، ۲۸ سطر (۸×۱۷)، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف: ۱۴-۴۰۲۸]

۲۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۹۲۰/۷

انجام: یجب أن یکون موجباً بالذات لأنه لو کان فاعلاً بالاختیار

خط: نسخ و نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۶گ (۱۶۴پ-۱۶۹پ)، اندازه: ۱۱/۵×۱۷/۵سم [ف: ۲۵-۲۰۷]

۳۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۶۳۲/۱۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ کا: محمد مؤمن بن حاج علی اصغر قزوینی، بی‌تا؛ ۶گ (۶۳پ-۶۸پ)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۱۲-۱۹۷]

۳۱. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۳۶/۳

خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۱۱-۹۳۲]

۳۲. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۴۳/۴

بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سمرقندی [نشریه: ۱۱-۹۳۲]

۳۳. شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه: ۹۰/۱۰

بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۵-۲۲۱]

۳۴. شیراز؛ هاشمی، نورالدین (خاندان)؛ شماره نسخه: ۱۵/۱

بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۵-۲۸۷]

● آداب البحث و المناظرة / منطق / فارسی

ādāb-ul baḥṯ wa-l munāẓira

بخاری، علی بن محمد، ق۹ ق

boxārī, ʻalī e-bn-e mohammad (16C)

در ۱«مقدمه» و ۵ «بحث».

آغاز: بسمله. سپاس بی قیاس دلیلی را که تنبیه بنده به کلام خود کرده ... چنین گوید ... سید علی بن سید محمد بخاری چند سطری به زبان فارسی به جهت آسانی قواعد مناظره نوشت ...

انجام: در این حین یا مکابر است و یا سفیه جاهل. چنانکه در بعضی گفته شد

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۶۸۸/۱۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ کا: ملک شاه بن ملک محمد، بی‌تا؛ ۳گ (۱۱۵پ-۱۱۸ر)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۵-۳۳۴]

● آداب البحث و المناظرة / منطق / عربی

ādāb-ul baḥṯ wa-l munāẓira

?علامه حلی، حسن بن یوسف، ۶۴۸ – ۷۲۶ ق

ʻallāme-ye hellī, hasan e-bn-e yūsof (1250-1325)

در ذریعه (۱: ۱۳) از «آداب البحث» علامه حلی یاد می‌کند و می‌گوید که نسخه‌ای از آن در کتابخانه مولی محمد علی خوانساری نجفی هست ولی در فهرست کتاب‌های او دیده نشده است. این رساله چون در نسخه کتابخانه دانشگاه، دنبال «شرح حکمة العین» علامه آمده و هر دو به یک خط هستند به احتمال از علامه حلی دانسته شده و جز آن نسخه ای تا کنون از آن معرفی نشده است. افسوس که این نسخه هم پایان ندارد تا شک از میان برود. از دیباچه رساله پیداست که باید چندین فصل و یک خاتمه در این رساله باشد ولی ناقص و فاقد آن است.

آغاز: بسمله الحمدلله الذی انقذنا من الحیرة و الضلال و هدانا الی مناهج النظر و الاستدلال ... و بعد فهذه مقدمة فی معرفة الجدال مجموعة لتشحیذ الاذهان و توجیه المقال مرتبة علی فصول مختتمة بخاتمة.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۲۳/۲

آغاز: برابر، **انجام:** و السئوال کلام یستدعی الجواب عن الغیر و الجواب کلام

تنها بخشی از بحث یکم فصل یکم؛ خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۱ص (۱۳۷پ) [ف: ۳-۴]

● آداب البحث و المناظرة/ منطق / عربی

ādāb-ul baḥṯ wa-l munāẓira

عضدالدین ایجی، عبدالرحمن بن احمد، ۷۰۰؟ – ۷۵۶ ق

ʻazod-od-dīn-e ījī, ʻabd-or-rahmān e-bn-e ahmad (1300?-1355)

یکی از فروع علم منطق آداب مناظره و بحث است و این فن پس از رواج منطق و گسترش علم کلام و فقه میان دانشمندان آشکار گردید، چه متکلمان و فقیهان ناگزیر بودند هنگام اثبات آراء خود استدلال کنند و در اینجا از منطق ارسطو بهره برده از رموز فنی این علم آداب بحث و مناظره را استخراج کردند و مرحله عملی آن را «علم خلاف» نام نهادند. در این فن کتاب‌های بسیاری نوشته شده و از آنها است همین رساله که متکلم نامور ایرانی نگاشته است. این رساله بسیار کوتاه ولی جامع است که مؤلف برای فرزند خود نگاشته و مورد توجه عالمان قرار گرفته است.

آغاز: بسمله لک الحمد و المنة وعلی نبیک الصلوة و التحیة اذا قلت بکلام ان کنت ناقلاً فتطلب الصحة او مدعیاً فالدلیل و لایمنع النقل و المدعی

انجام: مرکب من الحروف. ان الکلام لفی الفؤاد وانما × جعل الکلام علی الفؤاد دلیلا

چاپ: معجم المطبوعات العربیه ۱۳۳۲

[کشف الظنون ۴۱/۱؛]

شرح و حواشی: که در ایران دارای نسخه است

۱- شرح آداب البحث للعضدی؛ جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰-۸۱۶)

۲- الآداب الباقیة فی شرح آداب الشریفیة؛ صدیقی، عبدالباقی بن غوث الاسلام

۳- حاشیة شرح الجرجانی علی آداب البحث؛ ناشناس

۴- شرح الرسالة الشریفیة فی آداب المناظرة؛ ناشناس

۵- شرح آداب البحث و المناظرة للعضدی؛ حسینی، طاهر بن رضی (-۱۰)

۶- شرح آداب البحث؛ علاء الدین اصفهانی، محمد بن اسماعیل (-۱۰)

۷- شرح آداب المناظرة = شرح الرسالة العضدیة = حل آداب العضدی؛ بیرجندی، عبدالعلی بن محمد (-۹۳۴)

۸- الرسالة الحنفیة فی علم الآداب = شرح آداب البحث = حاشیة آداب البحث = آدابیه؛ حنفی تبریزی، شمس الدین محمد (-۱۰)

۹- حاشیة شرح الحنفی لآداب البحث؛ تاج السعیدی، محمد بن ابی سعید (-۹۵۰)

۱۰- حاشیة الرساله الحنفیة؛ شاه حسین

۱۱- شرح آداب البحث؛ عصام الدین اسفراینی، ابراهیم بن محمد (۸۷۳-۹۵۱)

۱۲- حاشیة شرح آداب البحث = شرح آداب المناظرة عضدی؛ جرجانی، ابوالفتح بن مخدوم (-۹۷۶)

۱۳- شرح آداب البحث = شرح آداب المناظرة؛ کشمیری، شمس بن احمد

۱۴- حاشیة شرح آداب البحث مبارکشاه

۱۵- حاشیة آداب البحث و المناظرة؛ عصام الدین چلبی

۱۶- حاشیة شرح آداب البحث؛ ناشناس

۱۷- شرح آداب البحث للعضدی؛ ناشناس

۱۸- حاشیة آداب البحث و المناظرة؛ ناشناس

۱۹- شرح آداب البحث للعضدی؛ ناشناس

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۷۱۹/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق شکسته؛ کا: ابراهیم بن علی بن حاجی یوسف الخانیساری، تا: ۹۲۴، جا: نجف؛ دارای حواشی با نشان «س» که ممکن است از سیدشریف باشد؛ ۲ص (۱-۳)، قطع: رقعی، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۳×۱۷/۵سم [ف: ۹-۴۰]

۲. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه: ۵۰۰/۳

خط: نسخ؛ کا: علی بن محمد عبدالرزاقی صاحب التفسیر و

التأویلات و شارح منازل السائرین (نواده اوست)، بی‌تا؛ در پایان نسخه دو صفحه از آخر کتابی است فقهی نوشته ۹۳۸ [نشریه: ۲-۱۲۰]

۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۴۵۶/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق و عناوین نسخ؛ کا: علی خان بن سلطان بایزید قوقه، تا: ۹۳۹؛ محشی؛ ۲گ (۱پ-۳ر)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۴-۲۸۲]

۴. تهران؛ چهل ستون؛ شماره نسخه: ۴مجموعه بدون شماره

بی‌کا، تا: ۹۴۴؛ ۱گ، قطع: بیاض رقعی [چند نسخه-ف: -۳۸۸]

۵. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۱۴۳۰/۵

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: میانه‌های رمضان ۹۴۴؛ محشی [نشریه: ۷-۲۸۰]

۶. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۱۳۱۰/۲

خط: ثلث نازیبا؛ بی‌کا، تا: ربیع الاول ۹۴۹؛ ۱ص، ابعاد متن: ۷×۱۲، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۳-۹۲۴]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۱۲۳/۲

خط: نسخ؛ کا: ابوالحسن بن عبدالله استرابادی، تا: ۹۶۵، جا: دمشق؛ ۲گ (۴۴پ-۴۵ر)، ۱۵ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۵/۵سم [ف: ۱۳-۳۲۶]

۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۸۲۴/۶

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: ۹۶۹، دارای حواشی با نشان «ش»؛ ۲گ (۲۵پ-۲۶ر)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۶-۱۲۲]

۹. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۲۲۳۵/۳

خط: نستعلیق؛ کا: عبد السمیع بن عبد الصمد نور، تا: ۹۷۱؛ اهدایی شیخ احمد شریعت؛ ۱گ (۱۶-۱۷)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۴-۱۲۱۲]

۱۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۸۱۴/۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** فتدفع بالأصل فقیل إنه إضافة القدرة إلى المعذور فتمنع مستنداً بأنه حقیقی أو بعارض بأنه مادیة الحروف الحادثة تمت

خط: نسخ؛ کا: ابراهیم بن مولی حاجی محمد بن مولی علی بن حسن حسینی خزاعی (۷۵ الف)، تا: ۹۹۸، جا: کرند؛ در هامش ۶۲الف مطالب گوناگون در خصوص کلمه و کلام ... بحثی در حرف علی در دعای الصلوة علی نبینا، نیز ابیاتی به عربی منقول از بهلول با مطلع: «مالی و مالك یا دنیا قتلتینی و بالغرور علی رأسی رمیتینی و ...» آمده است؛ ۱گ (۶۲ر)، ۱۰ سطر، اندازه: ۷/۵×۱۰سم [ف: ۳۵-۷۹]

۱۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۳۱۸/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ مایل به نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ ۲گ (۱۳۹-۱۴۰)، ۱۹ سطر، اندازه: ۵/۵×۱۱سم [ف: ۳۶-۱۷۸]

۱۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۷۷۳/۳

خط: نستعلیق؛ کا: صدرای شیرازی، تا: ذیحجه ۱۰۰۵، جا: قزوین؛ دارای حواشی با نشان «منه دام ظله، منه»؛ ۱گ (۲۴ر)، ۱۸ سطر (۷/۵×۱۴)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۸-۳۱۵]

۱۳. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۲۰۸۶/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: صفر ۱۰۳۶؛ واقف: سید سعید طباطبایی، تاریخ وقف: ۱۳۳۲؛ دارای حواشی از عبدالرحیم، محمد امین، میر ابوالفتح، فیض الله، ابراهیم و منه رحمه الله؛ ۱۱ و ۱۲ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۵-۴۷۶]

۱۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۷۵/۳-طباطبائی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ کا: احمد بن بابکر، تا: ۱۰۶۰، جا: بلده بدلیس؛ ۲۳گ، ۱۱، ۱۸ و ۱۵ سطر، قطع: خشتی، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲۳-۷۸]

۱۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۰۲۱/۴

خط: نسخ؛ کا: نوروز علی، تا: ۱۰۶۹؛ مصحح؛ ۲گ (۴۸پ-۴۹ر)،۱۲ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۲۳-۱۷۴]

۱۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۰۱۷/۲

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: ۱۰۷۳؛ محشی؛ ۵ سطر [ف: ۵-۴۰۸]

۱۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۵۲۴/۴

خط: نسخ؛ کا: محمد مؤمن بن نظام الدین علی، تا: ۱۰۷۴-۱۰۷۵، جا: قریه «خنك» از قرای قائن؛ ۲گ (۵۰پ-۵۱پ)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۲۴-۲۷۷]

۱۸. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۵۰۰/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ کا: محمد بن شیخحم بابا، تا: ۱۰۷۷؛ ۲گ، ۶ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف مخ: ۱-۶]

۱۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۶۶۷۶

خط: نسخ؛ کا: ولی بن احمد قرنی سرجانی، تا: ۱۰۹۳؛ مصحح؛ مهر: «فخرالاطبا ۱۲۷۸» [رایانه]

۲۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۳۸۸۶/۵۱

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۱گ (۱۵۰پ) [ف: ۳۷-۴۷۷]

۲۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۰۶۶/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ کا: محمد صالح حاجی سرور، تا: قرن ۱۱؛ دارای حواشی با نشان «س»، عبارت «وقف عام» در آن آمده است، شرح محمد حنفی نیز پس از متن آمده؛ ۱گ (۱۰۷)، ۱۱ سطر، اندازه: ۷/۵×۱۰سم [ف: ۳۸-۱۵۷]

۲۲. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۱۱۵۲/۱۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ معرب؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی، در آخر نسخه بندی منقول از تحفه حکیم مؤمن (گ ۱۱۵و ۱۱۴)؛ ۲گ (۱۱۲-۱۱۳)، اندازه متن: ۵×۹، اندازه: ۹/۵×۱۶/۵سم [ف: ۳-۱۶۰۰]

۲۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۴۰۵۶/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، محشی؛ ۳گ (۵۰پ-۵۲ر)، ۶ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [محدث ارموی مخ: ۱-۲]

۲۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۱۵۴/۵-۱/۱۵۴
آغاز و انجام: برابر
مؤلف رساله در این نسخه خواجه نصیر طوسی معرفی شده است!؛ خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ دارای حواشی از «شیخ صدر» و «س»؛ ۱گ، ۲۴ سطر [ف: ۱-۱۱]

۲۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۵۴۹/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: ۱۱۰۰؛ فائده ای از امام فخر رازی شرایط و آداب مناظره در ده عنوان پس از پایان کتاب آمده است؛ ۲گ (۳۷پ-۳۸پ)، ۷ سطر، اندازه: ۵/۵×۹/۵سم [ف: ۳۶-۵۵۹]

۲۶. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه: ۶۶۹/۶
آغاز: بسمله هذه رسالة افادها المولی ... عضد الملة والدین ... فائدة مشتملة علی مقدمة و تقسیم و خاتمة اللفظ قد ... منك الصحة او مدعیاً فالدلیل و لا یمنع النقل، **انجام:** برابر
خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ دارای حواشی به صورت «قوله - قوله»، «قوله هذه فی بعض النسخ»؛ ۴گ، اندازه: ۹×۱۵سم [ف مخ: ۱-۴۶۹]

۲۷. تهران؛ ملك؛ شماره نسخه: ۲۹۴۰/۲
خط: نستعلیق؛ کا: رمضان بن محمد رضا، تا: ۱۷ شعبان ۱۲۰۴؛ ۲ص، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۶-۱۷۰]

۲۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۴۴۱۲/۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ بدخط؛ کا: محمد بن ابراهیم، تا: ۱۲۳۴؛ ۱۶۲گ، ۵ سطر (۸/۵×۱۳)، اندازه: ۱۶/۵×۲۱/۷سم [ف: ۱۹-۳۰]

۲۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۸۷۵/۹
خط: نستعلیق؛بی‌کا،تا:حدود ۱۲۵۹؛۱گ(۱۵۷پ)[مختصر ف: -۱۲]

۳۰. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: ۲۶۹/۳
آغاز: الحمدلله رب العالمین ... اذا قلت بکلام جزیی و ادعیت صحته یطلب منك الدلیل؛ **انجام:** اذا کان مساویاً للمنع فیتوجه علیه الابطال فقط الحمدلله اولاً و آخراً
خط:نسخ؛کا:محمد حسن بن مولی علی ترجانی،تا:۱۲۹۳،جا: قریه ترجان؛ ۱گ (۶۶پ)، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۱-۲۳۹]

۳۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۳۸۴/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ تملك: «جارالله صالح الصمیری» به تاریخ ۱۱۰۹هـ همراه با وقف نامه رساله با مهر مربع «من عمل صالحاً فلنفسه» در برگ نخست؛ ۱گ (۱)، ۱۱ سطر، اندازه: ۷×۸سم [ف: ۳۳-۶۵۸]

۳۲. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۱۶۶/۵
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [ف: ۳-۳۱]

۳۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۸۸۳/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ؛ کا: محمد علی، تا: ۱۳۰۰؛ دارای حواشی به خط نستعلیق با نشان «س سره»؛ ۲گ (۹ر-۱۰ر)، ۱۷سطر، ۴×۱۶ سطر، اندازه: ۸/۵×۲۲سم [ف: ۳-۳]

۳۴. قم؛ دارالحدیث؛ شماره نسخه: ۲۲۳/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ ۱گ (۲۹ر)، ۱۳ سطر [ف: -۲۱۳]

۳۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۱۳۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: حاج سید محمد شوشتری؛ ۲گ، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۴-۳۶۶]

۳۶. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۵۴۵/۳
آغاز: برابر
بی‌کا، بی‌تا؛ ۱ص، ۱۳ سطر (۴/۵×۹/۵)، قطع: جیبی [ف:۱-۴۲۹]

۳۷. مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه: ۳۷۷/۸
خط: نستعلیق هندی؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۱گ (۲۹۲پ)، اندازه: ۱۶/۵×۲۷سم [ف: ۲-۷۶]

۳۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۸۵۹۵/۲
بی‌کا، بی‌تا؛ ۱گ (۳ر)، ۱۱ سطر (۴×۱۰) [ف: ۱۷-۱۶۹]

۳۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۸۴۵/۷-ف
بی‌کا، بی‌تا [فیلمها - ف: ۲-۱۴]

۴۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۳۵۹/۱۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی، مجدول؛ ۲ص (۹۷-۹۸)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۳۲-۳۴۱]

۴۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۷۲۰
بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۴۲. تهران؛ ملك؛ شماره نسخه: ۶۴۱۵/۷
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، بی‌تا؛ ۳گ (۵۸پ-۶۰پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۹×۱۷سم [ف: ۹-۳۷۶]

۴۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۳۱۶۲/۲
آغاز و انجام: برابر
کا: محمد بن ابراهیم، بی‌تا؛ واقف: سپهسالار؛ ۱گ (۴۶ر)، قطع: خشتی، ۹ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۳-۹]

۴۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۷۴۵۳/۷
بی‌کا،بی‌تا؛۲گ(۳۸ر-۳۹ر)،۱۹ سطر، اندازه: ۱۶×۲۳سم [ف: ۳-۹]

۴۵. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۷۵۷/۷
بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۷-۲۵۶]

۴۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۶۳۲/۲
خط: نسخ؛ کا: محمد مؤمن بن حاج علی اصغر قزوینی، بی‌تا؛

۲گ (۲پ-۳ر)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۱۲-۱۹۳]

۴۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۸۹۶۶/۶

بی‌کا،بی‌تا؛۲گ (۱۳۶پ-۱۳۸ر)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۲۳-۱۳۵]

۴۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۹۵۹/۶

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۲گ (۹۰پ-۹۱ر) [ف: ۱۳-۱۵۸]

۴۹. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۱۴۴۶/۱

آغاز: برابر

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۱گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۳-۹۲]

۵۰. قم؛ حافظیان، ابوالفضل؛ شماره نسخه: ۳۳/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۱گ (۲۹ر)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۸×۲۲سم [حافظیان قم]

۵۱. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه: ۲۴۵/۱۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۱گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف مخ: ۱-۴۳۷]

۵۲. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه: ۳۶۲/۲

خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ تملک: فتح الله بن محمد رضا شریف حسینی خویی فرزند کاتب رساله چهارم؛ مهر: «عبده الراجی فتح الله»؛ ۱گ، ۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۸۲]

۵۳. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۳۱۶/۴

آغاز: برابر

نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا، جا: تهران [ف: ۱-۳۱۸]

● آداب البحث و المناظره / منطق / فارسی

ādāb-ol bahs va-l monāzere

ابن کمال پاشا، احمد بن سلیمان، - ۹۴۰ ق

ebn-e kamāl pāšā, ahmad e-bn-e soleymān (-1533)

در ۱ «مقدمه» و ۴ «فصل» به اختصار.

آغاز: بسمله، بدان وفقک الله تعالی که بحث از روی لغت تفتیش و جست و جو کردن است و در اصطلاح علما آن است که حکم ثبوتی یا سلبی را به دلیل اثبات کنند.

انجام: وصه به وضوح اول مقترن نیست بلکه به وضوح ثانی مقترن است.

مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۱۷۷۸/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: پنج‌شنبه سلخ شوال ۱۰۶۵؛ واقف: سید سعید طباطبایی، تاریخ وقف: ۱۳۳۲؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: مقوا، عطف و گوشه پارچه سرخ، اندازه: ۹×۱۴/۵سم [ف: ۵-۱۹۹]

● آداب البحث و المناظرة = مسائل المناظرة = آداب المناظرة = المناظرات = رسالة فی المناظرة / منطق / عربی

ādāb-ul baḥṯ wa-l munāẓira = masā'il-ul munāẓira = ādāb-ul munāẓira = al-munāẓirāt = r.-un fi-l munāẓira

فخرالدین حسینی، محمد بن حسین، - ۹۸۴ ؟ ق

faxr-od-dīn-e hoseynī, mohammad e-bn-e hoseyn (-1576?)

تألیف: صفر ۹۵۸

رساله مختصر و مشهوری است در آداب بحث به روش منطقی و فلسفی و همراه با مثال‌های تطبیقی که آن را به جهت تقاضای برخی از دوستانش نگاشته است. مؤلف پس از بیان واژه‌های مناظره، مجادله، مناقشه، تنبیه و برخی دیگر از اصطلاحات با هجده مثال به بحث مغالطات پرداخته است. این فخرالدین محمد غیر از فخرالدین محمد سماکی است و تشابه اسمی این دو باعث انتساب کتاب به سماکی شده و حال آن‌که سماکی در قرن ۱۱ می‌زیسته و معاصر میرداماد (م۱۰۴۱هـق.) بوده است.

آغاز: بسمله الحمدلله الحکیم الوهاب و الصلوة علی خیر من نطق بالصواب ... و بعد فهذه خلاصة ما لابد منه مسائل المناظرة لمن خاص فی شیء ... الشهیر بفخر الدین الحسینی ...

انجام: ... الطلاق موقوف علی النکاح و النکاح موقوف علی رضاء الطرفین ... قول آخر هو ان الموقوف علی الشیء موقوف علی ذلک الشیء فیلزم توقف الطلاق علی رضاء الطرفین لقول هو صادق ولکن بالواسطه و المحذور توقف الطلاق علی رضاء الطرفین بلاواسطة و هو غیر لازم فتأمل جیدا ... و الله الهادی الی سواء السبیل و هو حسبی و نعم الوکیل.

[الذریعة ۳۱/۱]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۳۹۴ ض

کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۰ [د.ث. مجلس]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۰۶۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: نیمه قرن ۱۰؛ کاتب در این نسخه، نام مؤلف را از قلم انداخته است و به همین جهت در چاپ نخست آن را به حدس و گمان به «محمود بن عبیدالله الشافعی الاصولی المراغی متوفای ۶۸۱» منسوب داشته و نامش را «رساله خلاصه در جدل» دانسته‌اند. این نسخه با مقایسه نسخه شماره ۹۶۷ دربردارنده نصف کمتر رساله می‌باشد یعنی از ۲۰ صفحه، فقط تا نیمه صفحه ۹ را دربردارد و گاه از نظر عدم تطابق جملات به گونه تحریر دوم از رساله مذکور می‌نماید. (+۳ برگ نانوشته و ۱صفحه در منطق به خط شاه حسین بن عبدالمجید تربتی، در آغاز)؛ واقف: ابن خاتون ۱۰۶۷؛ ۴گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۹×۱۷سم [ف: ۱-۲۶۰]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۰۴۶/۱۲

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: در حیات مؤلف؛ ۱۸گ (۳۵۲پ-۳۷۰پ)، اندازه: ۳۰×۱۹/۵سم [ف: ۱۳-۲۴۵]

۴. کرمانشاه؛ نجومی، سید مرتضی؛ شماره نسخه: ۲مجموعه بدون شماره

آغاز: برابر

کا: محمد بن عباد الله حسینی اعرجی، تا: جمعه ۱۵ ربیع الثانی ۹۶۶، جا: شیراز، مقبره شیخ خلیفه [دلیل المخطوطات: ۱-۲۷۶]

۵. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۲۲۳۵/۱

خط: نستعلیق؛ کا: عبد السمیع بن عبد الصمد نور، تا: ۹۷۱؛ اهدایی شیخ احمد شریعت؛ ۱۰گ(۱-۱۰)،اندازه:۱۱×۱۷سم [ف: ۴-۱۲۱۲]

۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۳۵۷/۱-۲/۱۷۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ کا: حاجی محمد کردانی، تا: ۱۰ ذیقعده ۹۸۴، جا: شیراز؛ مصحح، نسخه‌بدل وجود دارد، دارای حواشی با نشان «منه مدظله»، در آخر رساله چند فایده منطقی و سه بیت در تاریخ فوت میر سید شریف درج شده؛ ۱۳گ، ۱۴-۱۶ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۱-۱۰]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۵۲۴/۲

خط: نستعلیق؛ کا: عبدالقادر بن عبدالرزاق طبیب، تا: پنج‌شنبه ۷ ربیع الاول ۹۸۶، جا: قزوین، مدرسه زرمساریه؛ از روی خط مؤلف تصحیح شده، در پایان رساله امضای مقابله کتاب با نسخه مؤلف دیده می‌شود؛ ۲۰گ (۱۰۹پ-۱۲۹ر)، ۱۵ سطر، اندازه: ۸/۵×۱۲/۵سم [ف: ۲۰-۹۹]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۱۳۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ۹۸۸؛ واقف: فهرستی؛ ۹ص، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۴-۳۶۶]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۵۴

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی - ف: ۱-۶۷]

۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۶۸۵۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: دوشنبه ۱۱ صفر ۱۰۰۲؛ واقف: موسسه باقیات الصالحات، تاریخ وقف: تیر ۱۳۷۹؛ ۱۰گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۳×۱۸/۵سم [ف: ۲۴-۱۲]

۱۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۱۰۰/۶

بی‌کا، تا: ۵ شعبان ۱۰۰۳؛ در پایان این نسخه حل بیست مغالطه است که بسیار سودمند است. در پایان آمده «و قد تم تحریر الرسالة فی شهر صفر من ثمان و خمسین و تسعمائة حرره مولفه. ... محمد بن حسین الشهیر بفخر الدین الحسینی باضافة مغلطتین قبل الاخیر فی اثنین و سبعین و تسعمائة»؛ ۲۲گ (۵۸-۸۰)، ۱۸ سطر (۵×۱۲)، اندازه: ۹×۱۶سم [ف: ۱۳-۳۰۸۰]

۱۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۰۹۰/۴

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ۸ ربیع الثانی (ایام البیض) ۱۰۰۴؛ ۱۰گ (۳۳پ-۴۳ر)، قطع: ربعی، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۶-۴۵۰]

۱۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۷۸۶/۱۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ کا: زین العابدین بن عبدالله المازندرانی، تا: ۱۰۲۲؛ ۱۰ص (۱۴۹-۱۵۸)، قطع: رقعی، اندازه: ۲۰×۱۲سم [ف: ۱۰-۳۴]

۱۳. تبریز؛ خادم حسینی؛ شماره نسخه: ۸۷/۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** ولما کان تصویر ما ذکرت من المسایل غیر غسیر علی الفطن اعرضت عن التمثیل الی التطویل والله الهادی الی سواء السبیل ونعم الوکیل. نقلت من خط مصنفها مدظله العالی.

خط: نستعلیق؛ کا: رشید الحسینی، تا: ۱۰۳۰؛ دارای حواشی با نشان «منه سلمه الله»؛ ۴گ (۲۵-۲۸)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [اوراق عتیق: ۱-۱۱۷]

۱۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۳۸۷/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق؛ کا: محمد قاسم بن محمد صالح اصفهانی، تا: جمادی الثانی ۱۰۳۶، جا: مشهد؛ ۱۶گ (۳۳پ-۴۸ر)، ۱۴ سطر (۵×۸/۵)، اندازه: ۱۰×۱۵/۵سم [ف:۱۶-۲۹۲]

۱۵. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۸۱۲/۴

خط: نستعلیق؛ کا: درویش بن مهر علی اردبیلی، تا: ۱۰۳۸؛ ۱۰گ (۱۱۷-۱۲۷)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [نسخه پژوهی: ۳-۱۱۸]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۵۰۰/۲۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ کا: فضل الله بن مسعود، تا: ۱۰۴۷؛ ۱۷گ (۱۴۶پ-۱۶۳ر)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۳-۱۷۳]

۱۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۴۱/۱-طباطبائی

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ کا: باقر ابن محمد امین حسینی، تا: ۱۰۵۷، به دست چند کاتب نگارش یافته است؛ دارای حواشی مؤلف؛ ۱۳گ (۱پ-۱۳پ)، قطع: رقعی، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۸/۵سم [ف: ۲۲-۱۶۸]

۱۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۱۰۱/۵

خط: نستعلیق، کا: محمد باقر بن محمد تقی (علامه مجلسی)، تا: ۱۰۵۷؛ ۴گ (۳۷پ-۴۱پ)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۱۳-۳۰۴]

۱۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۵۶۹/۲

خط: نستعلیق نازیبا؛ کا: حسین بن علی بحرینی، تا: ربیع الثانی ۱۰۶۰؛ ۷گ (۱۰۴پ-۱۱۲پ)، اندازه: ۲۰×۱۳/۵سم[ف:۲۴-۳۱۰]

۱۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۴۹۸/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ کا: عبدالرشید بن جانی جنابذی، تا: ۱۰۶۰، جا: مشهد؛مصحح؛۸گ(۱۴۶پ-۱۵۴ر)،اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۷-۸۷]

۲۰. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۰۸/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: صفر ۱۰۹۳؛ ۱۰گ (۳پ-۱۳پ)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۱-۱۵۱]

۲۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۷۱۰/۳
خط: نستعلیق ریز؛ کا: نصیرالدین محمد رضوی شاگرد آقا حسین خوانساری، تا: قرن ۱۱؛ ۱گ (۱۰پ-۱۱ر)، قطع: رحلی، ۴۲ سطر (۱۳×۲۳)، اندازه: ۲۰×۳۱سم [ف: ۱۶-۳۳۸]

۲۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۲۰۰۰/۹-عکسی
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق شکسته تحریری؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۲ص (۳۴۶-۳۴۷) [عکسی - ف: ۱-۳۷۹]

۲۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۵۸۰/۸
خط: شکسته نستعلیق؛ کا: علی بن میر سبحان اصفهانی، تا: قرن ۱۱؛ دارای حواشی با نشان «منه»؛ ۱۱گ (۱۲۸پ-۱۳۷پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳/۴×۱۹/۸سم [ف: ۶-۶۱]

۲۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۳۵۶/۳
آغاز: برابر
خط: نستعلیق؛ کا: نصیر الدین محمد رضوی، تا: بین ۱۰۶۴ تا ۱۰۹۶؛ مصحح، محشی؛ ۲ص (۲۱-۲۳) [عکسی - ف: ۴-۱۶۵]

۲۵. بیرجند؛ دیانی؛ شماره نسخه: ۱۴۱/۵
کا: محمد امین، تا: قرن ۱۱؛ ۱۴گ (۷۴پ-۸۸ر)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: -۱۰۹]

۲۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۵۱۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ دارای حواشی با نشان «منه مدظله»؛ ۹گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۹سم [ف: ۴۳-۱۳۴]

۲۷. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: ۵۴۱/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق؛ کا: محمد علی ابن حاجی محمد امین، تا: چهارشنبه ۲۰ ربیع الاول ۱۱۱۱؛ مجدول؛ ۱۳گ (۵۹پ-۷۱پ)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۱-۴۶۹]

۲۸. مشهد؛ مدرسه باقریه؛ شماره نسخه: ۳۲۱/۸
بی‌کا، تا: ۱۸ ربیع الثانی ۱۱۷۰ [تراثنا: س۶ش۴-۱۰۲]

۲۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۷۸۹/۳
خط: نسخ؛ کا: محمد سعید بن ملا خلیل عرب شروانی، تا: یک‌شنبه ۹ ربیع الاول ۱۱۸۵؛ ۷گ (۱۱پ-۱۷پ)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۲/۱×۲۲/۳سم [ف: ۵-۱۷۶]

۳۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۳۲۸/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ؛ کا: الغ محمد مدعو به جعفر، تا: محتملاً قرن ۱۲؛ نام در فهرست: «خلاصة من مسائل المناظرة»؛ ۴ص (۴۱۳-۴۱۷)، ۲۷-۱۸ سطر (۱۲×۱۷/۵)، اندازه: ۱۸×۲۴/۵سم [ف: ۹-۳۱۲]

۳۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۶۹۳/۱۶
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۴گ (۳۸ر-۴۲ر)، اندازه: ۱۳/۷×۲۵/۵سم [ف: ۸-۳۵]

۳۲. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۳۶/۴
خط: نسخ؛ بی‌کا، قرن۱۲ [نشریه: ۱۱-۹۳۲]

۳۳. کرمانشاه؛ نجومی، سید مرتضی؛ شماره نسخه: ۳مجموعه بدون شماره
آغاز و انجام: برابر
کا: محمد طاهر بن محمد صالح، تا: بین ۱۲۲۷-۱۲۶۳ [دلیل المخطوطات: ۱-۲۷۰]

۳۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۱۱۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق؛ کا: ابوالقاسم نوری رستاقی دیلم، تا: ۱۶ ربیع الثانی ۱۲۸۰، جا: تهران، مدرسه خان؛ پس از کتاب در چند برگ دوازده امام و دعای استخاره محیی الدین ابن العربی نیز نوشته شده است؛ تملک: ابوالقاسم لاریجانی به تاریخ ۱۳۱۵؛ ۲۴برگ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۱۱-۱۳۲]

۳۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۲۴۰/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: محتملاً قرن ۱۳؛ ۱۰ص (۱۸۰-۱۸۹)، ۱۳ سطر (۱۵×۲۱)، اندازه: ۹/۵×۱۵سم [ف: ۹-۲۲۲]

۳۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض ۹۸۵۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: اواخر قرن ۱۳؛ دارای حواشی با نشان «منه»؛ واقف: ورثه مرحوم تنکابنی به وسیله معتمد خراسانی، تاریخ وقف: مرداد ۱۳۴۶؛ ۱۰گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۲۴-۲۶۸]

۳۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۸۴۷۰
آغاز: برابر؛ **انجام:** و ثانیا بعد التسلیم الاندراج بان قولک فان کان احدهما؛
خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: اوایل قرن ۱۳؛ دارای حواشی با نشان «منه سلمه الله تعالی» و «منه رحمة الله علیه»؛ ۶گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۴-۱۳]

۳۸. کرمانشاه؛ میبدی (خاندان)؛ شماره نسخه: ۸۵/۳
خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱۶گ (۱۰۲پ-۱۱۷پ)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵/۵سم [ف: -۶۶]

۳۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۸۸۳/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** اعرضت عن التمثیل المفضی الی التطویل و الله الهادی الی سواء السبیل و هو حسبی و نعم الوکیل؛
کا: محمد علی، تا: رمضان ۱۳۰۰؛ دارای حواشی به خط شکسته نستعلیق با نشان «منه مد ظله العالی» که پیداست که حواشی نگارنده خود رساله در اینجا آورده شده و بی‌واسطه یا باواسطه از روی نسخه زمان نگارنده رساله نوشته شده است؛ ۱۷ سطر (۴×۱۶)، اندازه: ۸/۵×۲۲سم [ف: ۳-۵]

۴۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۹۶۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ محشی؛ واقف: ابن خاتون، تاریخ

وقف: ۱۰۶۷؛ ۱۱گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۱-۲۵۹]

۴۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۱۳۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ واقف نائینی؛ ۱۰گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳×۲۴سم [ف: ۴-۳۶۷]

۴۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۹۷۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ محشی؛ ۲۰گ +۴گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۲۱سم، [ف: ۱-۲۵۷]

۴۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۷۹۳۳ ض

بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۴۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۳۴۳

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا [ف: ۴-۴۰۷]

۴۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۴۵۹/۱۱

آغاز: لکل منهما مدخل فیه و هو شامل للصحیح و غیره و قیل المطلوب من المدعی الاول لدلالة تعریف المناظرة علیه؛ **انجام:** برابر

نام مؤلف به قرینه انجام نسخه تعیین شد؛ خط: نسخ، کا: شریف محمد شریف بن باباجان حسینی، بی‌تا، جا: رامجین ساوجبلاغ؛ افتادگی: آغاز؛ در نیمه دوم آن حل دوازده مغالطه است؛ ۱۷گ (۶۸-۸۵)، ۲۳ سطر (۴×۱۲)، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۱۱-۲۴۶۷]

۴۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۹۳۶/۱۰

انجام: برابر

در فهرست با عنوان «رسالة فی المناظرة و الشبهات» آمده، نام مؤلف به قرینه انجام نسخه تعیین شد، نیمی از مغالطه ۸ را دارد تا ۱۸؛ خط: نستعلیق، کا: سلطان محمود بن علی طبسی، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ ۵گ (۲۹۷-۳۰۲)، ۲۱ سطر ۸/۵×۱۵، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱۰-۱۸۱۲]

۴۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۷۵۹/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، دارای حواشی با نشان «منه»، در ۲ برگ اول اشعاری از شوکت، میرزا محمد علی منشی و ابن سینا همراه با مطلبی در طریق استخراج خاتم؛ تملک: ابوالحسن بن عبدالقادر طبیب و احمد بن میرزا محمد طبیب اصفهانی؛ مهرها: «عبدالعلی ابوالحسن» و «ابن عبدالقادر الطبیب ابوالحسن الشریف»؛ ۱۶گ (۲پ-۱۷پ)، ۱۴ سطر (۵×۱۱/۵)، اندازه: ۱۰×۱۶/۵سم [ف: ۱۶-۳۸۷]

۴۸. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۶۶۸۵/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق چلیپا؛ بی‌کا، بی‌تا [ف: ۵-۶۵۴]

۴۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۹۴۲/۳

بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: جانمازی [میراث شهاب: س۹ش۲-۳۸]

۵۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۷۴۹/۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۳گ (۴۱پ-۵۴پ)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰×۱۴سم [ف: ۷-۳۰۴]

۵۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۳۷۰۲/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ کا: علی حسن مازندرانی، بی‌تا، جا: مشهد؛ ۶گ، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف مخ: ۱-۶]

۵۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۴۹۰۳/۳-۲۴/۲۰۳

آغاز: بسمله رب عم بالخیر هذه مغالطات ینتفع بها اهل التحصیل ... ان زیداً حجر مثلاً؛ **انجام:** برابر

در فهرست با عنوان «المغالطات» و ناشناس آمده و با توجه به انجام نسخه شناخته شد، مسائلی است در ایراد و مغالطه بر قواعد منطقی که برای انتفاع اهل علم نوشته شده است؛ خط: نسخ؛ کا: محمد بن علی، بی‌تا؛ ۲۰گ، ۱۰ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۸-۴۴۴۱]

۵۳. اردکان یزد؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۳۱۳/۱

خط: نسخ؛ کا: محمد شرف بن حاجی زینا نائینی، بی‌تا؛ ۲۰گ (۱پ-۲۱پ)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۲-۵۶]

۵۴. بابل؛ خاتم الانبیاء؛ شماره نسخه: ۲۵۳/۲

آغاز: برابر

نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۱ص، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: -۱۸۳]

● آداب البحث و المناظرة / منطق / عربی

ādāb-ul baḥt̲ wa-l munāẓira

نصیری طوسی، محمد تقی بن عبد الحسین، ق۱۱ ق

nasīrī tūsī, mohammad taqī ebn-e ʻabd-ol-hoseyn (17C)

مؤلف پس از بحث اصولی متعارف به آداب مناظره و قواعد کلی اصولی و کلامی به روش اخباریان پرداخته و این مباحث را در دو سطر گذارده است. نخستین آن آداب مناظره است که ساخته خود اوست و سپس سخن شریف گرگانی و آداب بحث عضدی.

آغاز: استطراد فی بعض ما ینفع لارباب النظر فی الناموس و هو یشتمل علی شطرین: الشطر الاول فی طریق المناظرة و آداب النظر و البحث

انجام: و الآن فصل وقت بیان طریق المناظرة بالحق و الانصاف.

تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه: ۱۱۱/۲۰ - ب

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ پس از این عبارتی از سید شریف گرگانی در حاشیه شرح شمسیه درباره مناظره آمده و سپس رساله آداب بحث عضدی آورده شده و نصیری حواشی بر آن هم نوشته است؛ ۲گ

(۲۸۰ر–۲۸۱ر) [ف: -۴۴۵]

● **آداب البحث و المناظرة = آداب گلنبوی = رسالة گلنبوی** / منطق / عربی
ādāb-ul baḥṯ wa-l munāẓira = ādāb-e gulinbūy = r. gulinbūy

گلنبوی، اسماعیل بن مصطفی، - ۱۲۰۵ ق
golenbūy, esmā'īl ebn-e mostafā (-1790)

رساله مختصری است در آداب بحث و مناظره و اصطلاحات و شرایط آن که در ضمن چند فصل گزارش شده است. آن را «رسالة الآداب» نیز گویند.

آغاز: یقول الفقیر الی رب العباد القدیر لما کان متون علم الآداب لم تشتمل علی تفصیل امثلة البحث لجمیع الابواب ...

انجام: و اما المنع فطلب الدلیل، و الطلب لا یحتاج الی شاهد بخلاف الابطال الذی هو الحکم بالبطلان فلا یسمع من غیر دلیل و ایضا قد عدوا ابطال المقدمه الغیر المدلله بدلیل یدل علی فسادها غصبا غیر مقبول ایضا و فیه ما فیه تم.

[کشف الظنون: ۴۱/۱؛ فهرست نسخه‌های فارسی ۱۴۹۰/۲؛ ذریعه ۴/۱۱ و ۱۸۱/۷؛ ایضاح المکنون ۳/۱]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۴۵۷/۲

آغاز و انجام: برابر

نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نسخ؛ کا: ابوالبقاء بن محمد معروف به معتمد الاسلام، تا: شعبان ۱۳۱۸؛ ۱۶گ (۸۱پ–۹۶پ)، ۱۰ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۲۶–۳۷۵]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۴۸۳/۲

آغاز: برابر

خط: نسخ؛ کا: علی بن عبدالکریم السنتی در خدمت استاد ملا احمد مشهور به سقزی، تا: ۱۳۲۰، جا: سنندج؛ ۱۶ص (۲۰۹ - ۲۲۴)، ۱۰ سطر، اندازه: ۱۷/۴×۲۲/۸سم [ف: ۴۳–۱۱۹]

۳. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه: ۴۱۴/۲

آغاز: برابر

نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نسخ نازیبا؛ کا: عبدالله بانی سیاه کویزی، تا: ۱۳۲۹؛ با حواشی زیاد از کتب مربوط به آن فن، مصحح؛ اندازه: ۱۸×۲۳سم [ف: ۲–۸۹]

۴. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۸۶/۱۱

آغاز و انجام: برابر

نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ کا: محمد بن صوفی مامه‌ای، تا: ۱۳۳۱، جا: مسجد کبیر کوی سنجق؛ ۹گ (۱۴۶پ–۱۵۴پ)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۱–۱۳۷]

۵. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۷۴۲/۵

آغاز: ... یقول العبد الفقیر الی رب العباد القدیر لما کانت متون علم الآداب لم تشتمل علی تفصیل امثلة البحث لجمیع الابواب؛

انجام: برابر

خط: نسخ؛ کا: عبدالرحیم، تا: ۱۳۳۲، جا: ساوجبلاغ؛ افتادگی: آغاز، ۱۸گ (۱۵۸ر–۱۷۶پ)، ابعاد متن: ۱۸×۲۲ [ف:۲–۳۷۳]

۶. مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه: ۲۵۲

آغاز: برابر

نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نسخ؛ کا: محمود بن محمد، تا: ۱۳۳۳، جا: قریه غریبک؛ محشی؛ ۱۴گ، ۸ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۲/۵سم [ف: ۲–۱۳]

۷. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: ۹۴۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: چهارشنبه ۱۴ ذیقعده ۱۳۴۷؛ ۲۰گ، ۸–۹ سطر، اندازه: ۱۰×۱۶/۵سم [ف: ۲–۲۱۴]

۸. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: ۴۶۰۵/۱

آغاز و انجام: برابر

نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: خشتی [رشت و همدان - ف: -۱۵۰۷]

● **آداب البحث و المناظرة** / منطق، ادبیات / عربی
ādāb-ul baḥṯ wa-l munāẓira

استرآبادی، محمد جعفر بن سیف الدین، ۱۱۹۸ - ۱۲۶۳ ق
estarābādī, mohammad ja'far e-bn-e sayf-od-dīn (1783-1846)

آغاز: بسمله. و الصلوة ... أما بعد فیقول الغریق فی بحر العصیان المتمادی محمد جعفر الاسترآبادی هذه رسالة ألفتها لمعرفة آداب البحث و المناظرة لمن کان من أهل الآخرة. اعلم ان البحث فی اللغة الفحص ...

انجام: ... و اقتران معنی صه به انما هو بالوضع الثانی لا بالوضع الأول فتدبر.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۶۰۵۶/۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ کا: محمد بن ملا عبدالعظیم بیدگلی، تا: ۱۲۵۷؛ مصحح؛ ۲گ (۱۹۵ر–۱۹۶ر)، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۱سم [ف: ۴۴–۲۲۵]

● **آداب البحث و المناظرة = الرسالة الحسینیة** / منطق / عربی
ādāb-ul baḥṯ wa-l munāẓira = al-r.-ul ḥusaynīyya

انطاکی، شاه حسین
antākī, šāh hoseyn

رساله کوتاهی است در آداب بحث و مناظره. در فهرس

مخطوطات دارالکتب الظاهریة (الفلسفة و المنطق و آداب البحث، ص ۱۹۲) رساله‌ای با عنوان «الرسالة الحسینیة فی آداب البحث» از حسین افندی معرفی شده که آغاز آن با نسخه حاضر برابر است ولی گویا آن رساله شرح رساله حاضر است. با توجه به نسخه‌های دیگری که با این آغاز موجود است چنین استفاده می‌شود که حسین افندی یا شاه حسین انطاکی شارح این رساله است نه مؤلف.

آغاز: یا من وفقنا لوظایف البحث فی التحریرات و التحقیقات و یا من یسرنا لتمیز سمینها عن سقیمها فی التقریرات و التدقیقات ... و بعد فهذه عجالة کافیة لوسائل السائلین لوظائف الکلام ...

انجام: و قس علیه التقییدات و التخصیصات الواقعة فی التحریرات و التحقیقات.

[قرطای ۶۸۹۴؛ شیخ علی حیدر ۱۶۲/۲با عنوان «عجالة فی آداب البحث»؛ فهرست محطوطات دارالکتب الظاهریه (الفلسفه و المنطق و آداب البحث): ۱۹۲؛ عثمانعلی مولفلری: ۲۷۴/۱؛]

شرح و حواشی:

۱- شرح الرسالة الحسینیة؛ دارندی، محمد بن عمر (-۱۱۵۲)

۲- حاشیة علی الرسالة الحسینیة؛ ارزنجانی، محمد صادق بن عبدالرحیم (-۱۲۲۳)

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۱۸۹/۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق ترک؛ کا: خلیل بن محمد بن علی، تا: ۱۱۲۷، جا: ارزن روم؛ ۴گ (۷۵پ-۷۸پ)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۴۴۷]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۸۱۵/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ کا: محمد ثاقب، تا: ۱۲۷۶؛ ۸گ (۷۴ پ-۸۱ ر)، ۱۵ سطر، اندازه: ۶/۵×۱۲سم [ف: ۳۵-۸۷]

۳. مشهد؛ شیخ علی حیدر (مکتبة)؛ شماره نسخه: ۶۵۵/۱۴

آغاز و انجام: برابر

نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ در هامش؛ جلد: چرم زرد، ۵گ (۱۴۲پ-۱۴۷ر)، اندازه: ۱۲×۲۰سم [مؤید: ۲-۱۶۲]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۱۱۰/۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۲گ (۱۵۷پ-۱۵۹پ)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳۸-۱۴۵]

۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۶۷۳/۳

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۵گ(۱۹پ-۲۳ر)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۶-۹۰]

● **آداب البحث و المناظرة (منظومه)**/ منطق، شعر / فارسی

ādāb-ol bahs va-l monāzere (mnz.)

حنفی قراباقی

hanafī qarābāqī

آداب بحث منظوم در ۱۵ بیت و در برخی هفده بیت و برخی هیجده بیت. در فهرست دانشگاه از حنفی قراباقی دانسته و در برخی نسخه‌ها از غیاث الدین، که در نسخه مرعشی او را غیاث الدین منصور دشتکی (؟) دانسته است.

آغاز: چنین گفته ارباب معانی ×× چو بگشادند ابواب معانی

انجام: بیان شد آنچه می‌باید درین باب ×× خطا باشد جزین در بحث آداب

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۸۵۹۵/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج ترنجی لائی بغلی؛ ۱گ (۲پ)، ۱۱ سطر (۴×۱۰) [ف: ۱۷-۱۶۸]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۰۴۶/۸

آغاز و انجام: برابر

این منظومه در پایان همین نسخه به غیاث الدین منصور [دشتکی] نسبت داده شده؛ خط: نسخ معرب؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱گ (۱۴۱ر)، اندازه: ۳۰×۱۹/۵سم [ف: ۱۳-۲۴۴]

۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۱۳۰۸/۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ لمولانا غیاث الدین رحمة الله علیه. در ۱۷ بیت، در پایان دارد: «نمقه نوری»؛ ۶۲گ [ف: ۳-۱۳]

● **آداب البحث و المناظرة** / منطق / عربی

ādāb-ul baḥṯ wa-l munāẓira

هندی، کرامت علی

hendī, karāmat ʻalī

در آداب مناظره (منطق) است.

آغاز: بسمله، الحمد لله بداء بعد التیمن بالتسمیته بحمد الله سبحانه اقتداء باحسن الکلام.

انجام: سرعة الغضب المنافیة للمناظره و لا ممتلیا کل الامتلاء ایضا لانه یوجب جمودة الطبعته و خمود شعلة القریحه ...

شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۹-و/۵۹۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۳۴گ، ۱۵ سطر (۷/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۱×۱۹/۵سم. [ف: ۲-۱۸۰]

● **آداب البحث و المناظرة** / منطق / عربی

ādāb-ul baḥṯ wa-l munāẓira

رساله‌ای مشتمل بر ۱ «مقدمه» و ۹ «بحث» و ۱ «خاتمه»: المقدمة: فی التعریفات؛ بحث ۱. فی طریق البحث و ترتیبه الطبیعی ...؛ ۲.

التعریف الحقیقی ... یمنع و یمنع و ینقض ببیان الاختلال فی طرده ...؛ ۳. عدم توجه المنع حقیقة علی النقل و الدعوی حیث لم یقصد ارجاعه الی المقدمة کالنقض و المعارضة ...؛ ۴. منع مقدمة معینة او اکثر صریحة او ضمنیة ...؛ ۵. من المعلوم ان السند ملزوم لخفاء المقدمة مقو للمنع ...؛ ۶. لا یسمع النقض من غیر شاهد؛ ۷. نفی المدلول من غیر دلیل مکابرة؛ ۸. قد ینقض المقدمة او یعارض بعد اقامة الدلیل علیها؛ ۹. لا یحسن النقض و المعارضة اذا کان المستدل مشککاً مغالطا ...؛ خاتمة: المناظرة کلها یتعلق بالاحکام صریحة کانت او ضمنیة.
آغاز: الحمدلله الذی لا مانع لحکمه و لا ناقض لقضائه و الصلاة علی سید انبیائه و سند اولیائه و أحبائه المعارضین لأعدائه.
انجام: و من الواجب التکلم فی کل مقام بما هو وظیفته فلا یتکلم فی التعیین بوظائف الظن و بالعکس.

۱. اصفهان؛ مهدوی، مصلح الدین؛ شماره نسخه: ۱۴۰/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ؛ کا: صادق بن محمد شفیع قاینی، تا: ۱۱۰۹؛ ۷گ (۱-۷)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۲۱سم [ف: ۱۴۳]
۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۸۷۴۶/۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۵گ (۱۲۳پ-۱۲۸پ)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۲۲-۲۷۹]
۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۸۷۴۹/۲-۵۸/۱۹۹
آغاز: برابر
خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: چهارشنبه ۱۶ شوال ۱۲۰۹؛ در پایان کتاب اشعاری از مایل به خط خودش به فارسی؛ ۴گ (۳۴-۳۷)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۰×۱۴سم [ف: ۱-۱۰]
۴. ساری؛ عمومی؛ شماره نسخه: ۱۵۴/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: ربیع الثانی ۱۲۵۷؛ ۱۲ سطر (۴×۸/۵)، اندازه: ۸/۵×۱۲سم [عمومی ساری و تنکابن - ف: -۱۲۰]
۵. دامغان؛ قمر بنی هاشم؛ شماره نسخه: ۱۴۶/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: ۲۲ محرم ۱۳۰۳، جا: کربلا؛ ۱۰گ [ف: ۱]
۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۱۲۴۰
آغاز: برابر؛ **انجام:** « و ان کان الآخر اکثر استحقاقا من الأول ... ان رمت تضعیف شطرنج بجملته
خط: نستعلیق، کا: سید احمد حسینی، تا: ربیع الاول ۱۳۳۹؛ ۳ص، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۲۴-۱۳]
۷. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۸۶/۱۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** لانه لایدعی حقیة مقاله بل غرضه ایقاع الشک و هو باق دوم المناقضة و اذا اجتمع المنوع الثلاثة فالمنع
بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ در فهرست کتابخانه شیخ علی فاضل قائنی نجفی چاپ شده در مجله تراثنا ۴۹/۱۲۳ نیز رساله‌ای به عنوان «آداب البحث» با همین سرآغاز نسخه حاضر به فارسی از خواجه نصیر طوسی معرفی شده است؛ ۶گ (۱۷۴پ-۱۷۹ر)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۱-۱۳۸]
۸. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۲۱۸۳/۲
آغاز: اما المقدمه ففی التعریفات المناظره؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ؛ کا: شیخ عبد الرحمن، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ اهدایی شیخ مهدی طاهری؛ ۴گ (۳۴-۳۸)، ۱۵ سطر (۸×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۴-۱۱۹۴]

● آداب البحث و المناظرة / منطق / عربی
ādāb-ul baḥṯ wa-l munāẓira

رساله کوتاهی است در آداب مناظره که در نسخه‌های حاضر خطبه‌ای ندارد، لذا نام مؤلف رساله به دست نیامد.
آغاز: بسمله اعلم ان کلام المناظرین اما فی التعریفات اوفی المسائل فان کان فی التعریفات فلایرد المنع
انجام: ان یتکلما فی کل علم هو وظیفته و الله اعلم بالصواب و الیه المرجع و الماب.

۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۳۵۷/۵-۲/۱۷۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق؛ کا: حاجی محمداصفهانی، تا: قرن ۱۰؛ در حاشیه تصحیح شده؛ ۲گ [ف: ۱-۲۰]
۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۵۲۲/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۱ص (۱ر)، ۲۰ سطر (۶/۵×۱۳)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۸-۱۵۴]

● آداب البحث و المناظرة / منطق / فارسی
ādāb-ol bahs va-l monāzere

در دو فصل: تعریفات (المناظرة هی المباحثه)، آداب بحث، تا معارضه بالغیر.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۶۶۶/۲۰
خط: نستعلیق؛ کا: علی بن شعبان رومی علائی، تا: ۱۰۰۰؛ ۲گ (۲۵۹پ-۲۶۰ر)، اندازه: ۱۲×۱۳سم [ف: ۵-۳۲۵]

● آداب البحث و المناظرة / منطق / عربی
ādāb-ul baḥṯ wa-l munāẓira

اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۰۶/۸
خط: نسخ؛ کا: محسن بن عبدالله بحرانی ساری مقابی نجفی، تا: ۲۵ ذیقعده ۱۰۸۲؛ مصحح؛ ۳گ (۱۷۲ر-۱۷۴پ)، اندازه:

۱۱/۵×۱۷سم [ف: ۱–۱۵۸]

● **آداب البحث و المناظرة** / منطق / عربی
ādāb-ul baḥṯ wa-l munāẓira

کرمانشاه؛ میبدی (خاندان)؛ شماره نسخه: ۸۵/۲
آغاز: الحمد لمن جعل آداب الشریعة سالمة عن المنع و المناقضة
خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۵گ (۹۶پ–۱۰۰ر)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵/۵سم [ف: -۶۶]

● **آداب البحث و المناظرة** / منطق / عربی
ādāb-ul baḥṯ wa-l munāẓira

مشهد؛ مدرسه آیة الله خوئی؛ شماره نسخه: ۳۵۱/۵
کا: مولوی رضا حسن خان بهادر، تا: ۱۲۶۲ [اوراق عتیق: ۱-۲۵۴]

● **آداب البحث و المناظرة** / منطق / فارسی
ādāb-ol bahs va-l monāzere

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۸۱۳/۲
خط: نستعلیق؛ کا: عبدالرزاق بن عبدالرحیم خلخالی، تا: محرم ۱۲۸۷، جا: زنجان، مدرسه سید؛ ۲گ (۸۹ر–۹۰پ)، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۸–۱۵]

● **آداب البحث و المناظرة** / منطق / عربی
ādāb-ul baḥṯ wa-l munāẓira
در اقسام بحث و آداب ورود به آن و خروج از آن.

مشهد؛ شیخ علی حیدر (مکتبة)؛ شماره نسخه: ۸۲۳/۳
آغاز: اعلم ان البحث و هو المنازعة فی المسئلة العلمیة ان کان لاظهار الصواب فهی المناظرة؛ **انجام:** هو علم تفید معرفة القدر الکافی من اقسام الاعتراضات و الجوابات و الموجهات فیها و غیر الموجهات
خط: نستعلیق؛ کا: محمد حسین بن احمد الخوانساری، تا: ۲۸ رمضان ۱۲۹۶؛ ۴گ (۲۲پ–۲۶پ)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [مؤید: ۲-۲۶۳]

● **آداب البحث و المناظرة** / منطق / عربی
ādāb-ul baḥṯ wa-l munāẓira

قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۳/۶۶/۲-۶۱۵۵
خط: نسخ؛ کا: مهدی گیلانی، تا: ۱۳۰۶؛ قطع: ربعی، ۱۹ سطر [آستانه قم: -۱۹۵]

● **آداب البحث و المناظرة** / منطق / عربی
ādāb-ul baḥṯ wa-l munāẓira
رساله کوتاهی در آداب بحث و مناظره.
آغاز: الحمدلله حمدا یلیق بنواله و الصلوة علی سیدنا محمد و آله اما بعد حمدالله ان هذه الحدود معرفتها فریضة و معانیها غریبة و ان کانت قلیلة لکن فضیلتها نبیلة.
انجام: و حد التسبیح عبارة عن تعبد الرب عن اوصاف جمیع المخلوقات قیل الشکر فعل ینبیء ... النهی فی اللغة المنع و فی الاصطلاح استدعاء ترک الفعل تمت.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۱۱۰/۱۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۳گ (۱۷۵ر–۱۷۸ر)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳۸-۱۴۶]

● **آداب البحث و المناظرة** / منطق / عربی
ādāb-ul baḥṯ wa-l munāẓira
آغاز: بسمله. رسالة فی آداب البحث و المناظرة. البحث فی اللغة الفحص و فی الاصطلاح اثبات حکم ایجابی او سلبی من الادلة.
انجام: و المعارضة علی ما ذکرنا (هذا آخر الرسالة فی آداب البحث و المناظرة)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۱۲۳/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق چلیپا؛ کا: جلال الدین بن غیاث الدین حسینی افچه‌ای کوشک دشتی، بی‌تا؛ ۹گ (۱۲۸–۱۳۷)، ۱۶ سطر (۵×۱۱)، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۱۳-۳۱۰۴]

● **آداب البحث و المناظرة** / منطق / عربی
ādāb-ul baḥṯ wa-l munāẓira
در ۵ «فصل». شاید از سمرقندی و شاید از کتاب وی گرفته شده باشد.
آغاز: بسمله. حمدله. العاقبة للمتقین ... اما بعد فهذه رسالة فی آداب البحث ... تحفة للأخ العزیز ملک الصدور و الاعیان ... و هی مرتبة علی خمسة فصول؛ الاول فی التعریفات، و الثانی البحث، و الثالث فی التلازم، و الرابع فی التنافی، و الخامس فی الدوران ...
انجام: و ان لا یلزم ان یکون مداراً، و التقدیر بخلافه

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۱۳۰۸/۲
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، بی‌تا؛ ۵گ (۱۵پ–۱۹ر) [ف: ۳-۱۱]

● **آداب البحث و المناظرة** / منطق / عربی
ādāb-ul baḥṯ wa-l munāẓira
رساله بسیار کوتاهی که آداب بحث را در ۹ شرط بیان کرده است. مؤلف آن را از امام فخر رازی نقل کرده است.
آغاز: قال الامام الرازی ان للمناظرة تسعة شرایط الاول انه یجب علی المناظر ان یحترز عن الایجاز و الاختصار فی الکلام عند المناظرة لئلا تکون مخلا بالفهم
انجام: الثامن ان یحترز فی المناظره عما کان مهیبا محرما اذهیبة الخصم واحترامه یزیل دقة النظر فی المناظره وحده ذهنه التاسع ان لا یحسب الخصم حقیرا لئلا یصدر عنه بسببه کلام ضعیف

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۷۶۴/۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۱گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف مخ: ۱-۱۵]

● **آداب البحث و المناظرة** / منطق / عربی
ādāb-ul baḥṯ wa-l munāẓira
چون این عبارت در پایان آمده «هذا املاء النصیر فی مجلس مسعود الرامی» گمان می‌رود که رساله «آداب البحث» نصیر الدین طوسی باشد که در ذریعه (۱۴/۱) بدان اشاره شده است. گرچه در منابع چنین رساله‌ای به او نسبت داده نشده است. البته محمد تقی نصیری طوسی (قرن ۱۱) رساله‌ای با این نام دارد و محتمل است همو باشد.
آغاز: المنة لله و التحیة علی رسول الله، اما بعد فان المناظرة المباصرة فی النسبة للاصابة و الدلیل.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۶۳۲/۱
آغاز: برابر
خط: نسخ؛ کا: محمد مؤمن بن حاج علی اصغر قزوینی، بی‌تا؛ ۲گ (۱پ-۲ر)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف:۱۲-۱۹۳]

● **آداب البحث و المناظرة** / منطق / عربی
ādāb-ul baḥṯ wa-l munāẓira
آغاز: بسمله ... مسئلة متعلق بعلم المناظرة و کیفیة البحث مع الخصم و الرد علیه اذ اذکرت قضیة فان کان بطریق النقل فلا منع علیک
انجام: و المعارضة مناقضة علی سبیل المعارضة

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۸۳۰/۲۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق؛ کا: عبدالصمد بن حسین بن محمد شوشتری، بی‌تا؛ ۲ص (۳۰۳-۳۰۴) [ف: ۱۰-۱۶۷۰]

● **آداب البحث و المناظرة** / منطق / عربی
ādāb-ul baḥṯ wa-l munāẓira
گزیده‌هایی است از یک کتاب در آداب مناظره و ادبیات، با عنوان‌های: الجملة السابعة من الاجزاء الاول من الکتاب فی ذکر العلة فی تشوق نفوس الشبان ...؛ الباب الاول من الجملة التاسعة من الاجزاء الاول فی آداب المحادثة؛ الباب الخامس و السادس نیز دارد.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۹۰۰/۲۲
خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۴گ (۳۸ر-۴۱پ)، ۲۵ سطر (۱۵×۲۹)، اندازه: ۲۳×۳۵سم [ف: ۱۴-۶۲]

● **آداب البحث و المناظرة** / منطق / عربی
ādāb-ul baḥṯ wa-l munāẓira

اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۳۶/۱۴
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی [نشریه: ۱۱-۹۴۲]

● **آداب البحث و المناظرة** / منطق / عربی
ādāb-ul baḥṯ wa-l munāẓira

اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۳۶/۱۱
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی [نشریه: ۱۱-۹۴۲]

● **آداب البحث و المناظرة** / منطق / فارسی
ādāb-ol bahs va-l monāzere
آغاز این رساله بی‌شباهت به آداب المناظره مولی عبدالغفار رشتی شاگرد میر داماد نیست.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۹۰۸/۴
بی‌کا، بی‌تا؛ ۲گ (۱۵ر-۱۶پ) [مختصر ف:-۱۰]

● **آداب البحث و المناظرة** / منطق / فارسی
ādāb-ol bahs va-l monāzere

تهران؛ مروی؛ شماره نسخه: ۹۱۵/۳
بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: رقعی، ۱گ [ف: -۳۲۶]

● **آداب البحث و المناظرة** / منطق / فارسی
ādāb-ol bahs va-l monāzere
مشتمل بر ۴ «فصل»: فصل ۱. بدان که بحث از روی لغت ...؛ ۲.

بدان که هر کسی که در صدد آن آید که مطلوبی را به دلیل اثبات کند ...
آغاز: بسمله الحمدلله رب العالمین و الصلواة علی خیر خلقه محمد و آله اجمعین بدانکه این رساله ایست در آداب بحث.

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۱۴۸۵۵/۳
آغاز: برابر
خط: نسخ؛ کا: سید عبدالقادر بن محمد علی اردبیلی حسینی، بی‌تا؛ ۴گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۲-۱۵۵]

● **آداب البحث و المناظرة** / منطق / فارسی
ādāb-ol bahs va-l monāzere

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۱۰۹۸/۲
بی‌کا، بی‌تا؛ ۳گ (۵۶پ-۵۸ر)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: ۳-۹]

● **آداب البحث و المناظرة** / منطق / فارسی
ādāb-ol bahs va-l monāzere
شاید از ابن کمال پاشا باشد.

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۱۲۱۶/۴
بی‌کا، بی‌تا؛ ۲ص (۸-۱۰) [ف: ۳-۱۰]

● **آداب البحث و المناظرة** / منطق / فارسی
ādāb-ol bahs va-l monāzere

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۶۳۲/۱۱
انجام: زیرا که این دلیل بر اصابا جاری است و حکم تو که اسمیت دارد نیست ...
خط: نسخ؛ کا: محمد مؤمن بن حاج علی اصغر قزوینی، بی‌تا؛ افتادگی:انجام،۴گ(۶۰پ-۶۳پ)،اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۱۲-۱۹۷]

● **آداب بندگی** / فقه، اخلاق / فارسی
ādāb-e bandegī
به دستور: فتح علی شاه قاجار
رساله مختصر فقهی است که احکام واجب و مستحب طهارت و صلات را به طور اجمال بیان می‌کند و همچنین در بیان شک و سهو و نماز است. بعضاً به احتمال از محمد جعفر بن محمد صفی آباده ای (-۱۲۸۰ هـ‍ق.) دانسته اند.
آغاز: بسمله هذا رساله ورد الورد حمدالله الاول و الآخر و طیب التعقیب صلواته الذاکرین الداعی الی الله محمد (ص) و خلیفة ... اما بعد بدانکه این اجمالی است از تفصیل احکام واجبه و مستحبه طهارت و بیان شک وسهو نماز که به امر فتحعلی شاه قاجار ... موسوم بآداب بندگی و آداب سه چیز است اول پاکی دل بحمدلله سبحانه خداوند جهان راحاصل است
انجام: در عرف مردم دست برداشتن از نماز بر آن صادق آید و در این موجز به همین قدر از واجب و مستحب و احکام ضروریه کفایت رفت خداوند یگانه حسن ظن و عمل و پرهیز از خطا و زلل و عافیت عاقبت روزی کند.

۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۴۵۹۶/۳-۲۳/۱۱۶
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته؛ نستعلیق؛ بی‌کا، تا: صفر ۱۲۴۵؛ جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی مجدول گرهی، ۱۵گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱-۲۱]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض ۱۱۳۵۰
آغاز و انجام: برابر
این کتاب در فهرست با عنوان «احکام النساء» و به احتمال از محمد جعفر صفی آباده‌ای آمده است، ولی سه نسخه دیگر در فهارس بدون مؤلف و با عنوان «آداب بندگی» ذکر شده، از این جهت تصحیح شد؛ خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ۱۲۴۵؛ واقف: شیخ محمد صالح علامه حایری، تاریخ وقف: مرداد ۱۳۵۱؛ کاغذ: نخودی آهارمهره، جلد: مقوا، رویه پارچه طوسی، ۶گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۱/۲۱-۶۰]

۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۷۵۵۵-۳۸/۱۷۵
آغاز: نجس شود ویک جامه داشته باشد کفایت می‌کند او را شستن روزی یکدفعه؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: دوشنبه ذیقعده ۱۲۴۵؛ افتادگی: آغاز و وسط؛ جلد: مقوا، عطف گالینگور قهوه‌ای، ۴۱گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۴-۲۱۰۱]

۴. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۱۹۲۰/۱
آغاز: برابر
خط: نستعلیق؛ کا: محمد بن مرتضی قلی، تا: ۱۲۴۶؛ ۱۷گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۳-۱۴۹]

۵. بشرویه؛ امیرالمؤمنین؛ شماره نسخه: ۱۱۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: شعبان ۱۲۴۹؛ افتادگی: وسط؛ جلد: مقوای لایی با عطف پارچه، ۱۱گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۰×۱۶/۵سم [ف]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۸۱۵/۱
آغاز: برابر
خط: نسخ و نستعلیق؛ کا: محمد علی هزارجریبی خادم روضه رضویه،تا: ۲۴ ذیقعده ۱۲۵۳؛ جا: مشهد، مدرسه میرزا جعفر؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۹گ (۱ر-۲۰ر)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۲۷-۲۳۶]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۹۳۱۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** پس هجده حرف است و آن حروف این است

خط: نسخ و نستعلیق خفی؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ دارای سرلوح مذهب و منقش، صفحات جدول‌کشی به طلا و کمند، جدول؛ کاغذ: نخودی، جلد: روغنی با گل و بوته، ۱۱ سطر (۴×۷/۵)، قطع: حمایلی، اندازه: ۷/۵×۱۲سم [رایانه]

۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۶۸۰۶/۲-۳۴/۱۷۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۰گ، ۱۰ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱-۲۱]

۹. قم؛ زنجانی (آیة الله)؛ شماره نسخه: ۹۸/۱

آغاز: بسمله. حمدله ... اما بعد این ایجازی است از تفصیل احکام طهارت و صلاة که به امر قدر جواز اعلی حضرت ... فتحعلی شاه قاجار. .. مرقوم خامه غرقه بحر شرمندگی و گرفتار سرای پراکندگی و از زبان الهام بیان شهریار جهان موسوم به آداب بندگی گشت

بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: الوان؛ ۹گ (۱پ-۹پ)، قطع: بیاض رقعی [چند نسخه-ف: -۲۳۳]

● **آداب پدر و فرزند**/ اخلاق / فارسی

ādāb-e pedar va farzand

شائق تبریزی، محمد رضا بن محمد مهدی، ق۱۴ ق

šā'eq-e tabrīzī, mohammad rezā ebn-e mohammad mahdī (20C)

تألیف: شوال ۱۳۱۳ق

آغاز: بعد التحیة و التسلیم مختصری در میان آداب پدر و فرزند

انجام: همه از دست انسان بیرون آید.

[فهرستواره منزوی ۲۶۵/۶]

قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۲۰۴۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ کاتب = مؤلف (گویا)، بی‌تا؛ ۱۷گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۲-۵]

● **آداب پیغامبر**/تاریخ پیامبراکرم(ص) / فارسی

ādāb-e peyqāmbar

رساله‌ای در ۱۲ «باب»

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۵۲/۱۲-ف

نسخه اصل: حسین چلبی ش ۱۱۸۴؛ خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: ۷۵۶ [فیلمها - ف: ۱-۴۲۰]

← آداب التجارة ⟵ احکام تجارت و مکاسب

● **آداب التجارة = بضاعة التجار**/ فقه، حدیث / فارسی

ādāb-ot tejāra = bezā'at-ot tojjār

علم الهدی کاشانی، اسحاق بن محمد، - ۱۱۴۷ ق

'alam-ol-hodā kāšānī, eshāq ebn-e mohammad (-1734)

تألیف: ۱۱۲۶ ق، محل تألیف: کاشان

در آداب و مسائل تجارت، با استفاده از احادیث اهل بیت (ع)، در هشت باب به شماره درهای بهشت با این عناوین: ۱. در وجوب تحصیل روزی از حلال؛ ۲. در جدا ساختن طلب آخرت از دنیا و اجتناب از حرام؛ ۳. در اقسام کسبها و بیان ستوده و ناستوده آنها؛ ۴. در فضیلت تجارت؛ ۵. در آداب تجارت؛ ۶. در احکام و آداب و اوراد دخول بازار و آنچه تعلق به خرید و فروش داشته باشد از ادعیه و اذکار.

آغاز: حمد بیحد و ثنای بیعد رازقی را سزد که ببرکت داد و ستد ابواب نعم بیعدد بر روی بندگان گشوده و سبب تحصیل قوت حلال.

انجام: و لا تؤاخذنا بارتکاب المناهی و العصیان انک انت المنان الجدیر بالاحسان ...

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۸۷۱۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ کاتب = مؤلف، تا: ۱۱۲۹؛ مهرها: «جمال الدین اسحاق مالک»؛ کتاب به محمد علی به تاریخ محرم ۱۱۶۱ بخشیده شده؛ تملک: مهدی بیانی به تاریخ مرداد ۱۳۳۷ش؛ ۱۱۱گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۲۲-۲۵۷]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۳۸۲۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و بعضی از فقها علیه الرحمة نبودن ربا میان شوهر و زن را تخصیص به زن دائمی داده اند و گرفتن زیادتی را از زن

به علت ناتمام بودن نسخه، درهای هفتم و هشتم موجود نیست؛ خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ واگذاری اولاد مرحوم فیض کاشانی در دی ۱۳۷۵؛ ۸۱گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۲۶-۱۱]

● **آداب التجارة = أربعة عشر** / فقه / فارسی

ādāb-ot tejāra = 'arba'at-o 'ašar

تنکابنی، هاشم بن حسین، ق۱۳ ق

tonekābonī, hāšem ebn-e hoseyn (19C)

رساله‌ای در ۱۴« باب» در آداب تجارت.

آغاز: الحمدلله ... و بعد بر تاجران انواع البسه جلال و طالبان أرباح مکاسب حلال ...

انجام: ... این آیه شریفه مبارکه است «فالله خیر حافظاً و هو أرحم الراحمین».

مشهد؛ شیخ علی حیدر (مکتبة)؛ شماره نسخه: ۱۴۷۶/۱

آغاز و انجام: برابر

کا: نجفقلی بن عبدالرحیم معمار شیرازی، تا: ۵ ربیع الثانی ۱۲۵۹؛ ۹۳گ (۱پ-۹۳پ)، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [مؤید: ۳-۳۸۵]

● **آداب التجارة** / فقه / فارسی

ādāb-ot tejāra

میرزای شیرازی، محمد حسن بن محمود، ۱۲۳۰ - ۱۳۱۲ ق

mīrzāy-e šīrāzī, mohammad hasan ebn-e mahmūd (1814-1894)

رساله مفصلی است در آداب تجارت که مطابق فتوای میرزای شیرازی برای عمل مقلدین ایشان تدوین شده و در آغاز آن تصدیق ایشان و شیخ فضل الله نوری موجود است.

آغاز: الحمدلله رب العالمین وصلی الله علی محمد وآله الطاهرین ربنا وفقنا لما تحب بل خذ بنا صیتنا الیه و نفع جمیع المؤمنین و المؤمنات بما فی هذه الرسالة و غیرها علی حسب ما انت اهله.

انجام: سؤال اسب و الاغ و امثالهما که پشت آنها زخم می‌شود و خوب می‌شود آیا پاک است یا محتاج به شستن است و علی الثانی فکیف یطهر ج انشاء الله پاک است تم.

چاپ: ایران، سنگی، بی ناشر، ۱۲۹۴ق، خشتی، ۱۹۱ص (در هامش)

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۵۷۳۸-۲۹/۷۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: ۱۳۱۱، برای حاجی محمد جعفر بن محمد تقی خوانساری کتابفروش؛ مسوده چاپ سنگی، مجدول؛ ۱۵۶گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۸×۲۴سم [ف: ۱-۱۱]

● **آداب التجارة** / فقه / فارسی

ādāb-ot tejāra

رساله مفصلی است در آداب تجارت و معاملات اقتصادی مانند آداب استجاره وحید بهبهانی ولی غیر از آن. این رساله در ۱۴ باب تنظیم شده است، با این عناوین: ۱. انواع مکاسب؛ ۲. کیفیت و آداب بیع؛ ۳. انواع بیع؛ ۴. احکام عقود؛ ۵- احکام ربا؛ ۶. بیع ثمار؛ ۷. بیع حیوان؛ ۸. اقسام خیار؛ ۹- مجملی از احکام قرض و رهی؛ ۱۰. احکام مضاربه؛ ۱۱- پاره‌ای از ضروریات مسایل ودیعه؛ ۱۲. مجملی از ضروریات مسایل و احکام عاریت؛ ۱۳. احکام ضمان؛ ۱۴. در بیان مجملی از ضروریات صلح؛ خاتمه در بیان بعضی از محاسن عادات و آداب نفس در ترجمه رساله حقوق.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۲۳۷۵-۱۳/۵۵

آغاز: بالباطل إلاّ أن تکون تجارة عن تراض منکم داخل خواهد بود مگر آنچه بدلیل خارج از شریعه مقدسه حکم بفساد آن ظاهر گردد ...؛ **انجام:** و در راه رفتن پیش میفت ازو و او رانسبة بجهل مده واگر جهالة نماید متحمل آن شوی وبسبب حق و حرمة اسلام

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۸۰گ، ۱۴-۱۶ سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۱-۱۲]

● **آداب التجارة** / فقه / فارسی

ādāb-ot tejāra

رساله مفصلی است در احکام و آداب تجارت و داد و ستد مشتمل بر چند مبحث. این رساله غیر از رساله آداب التجارة وحید بهبهانی است.

آغاز: ... جناب امام جعفر صادق (ع) فرمودند که لیس منا من ترک دنیاه لآخرة ولا آخرته لدیناه ... در آداب کسب نموده است بدانکه اهم امور از برای کسب کننده

انجام: مبحث چهارم در بیان خیارات و احکام آنهاست ... بایع می‌تواند بیع را فسخ نماید اگر چه شب هم داخل نشده باشد بشرط آنکه آن سه شرط سابق متحقق باشد.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۴۴۱۸/۲-۲۲/۱۳۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۶گ، ۱۸-۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱-۲۲]

← آداب تجهیز اموات ← آداب و احکام اموات

● **آداب تحویل سال**/آداب و سنن / عربی و فارسی

ādāb-e tahvīl-e sāl

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۷۴۸۶

بی‌کا، تا: ۱۳۱۴؛ خریداری از سید مرتضی علی حسینی در تاریخ ۸۷/۴/۱۰ [رایانه]

● **آداب ترسل** = **صورت نوشتجات** / نامه‌نگاری / فارسی

ādāb-e tarassol = sūrat-e neveštejāt

الگوی سرآغازهای نامه‌های خانوادگی و اخوانی است با سر عنوان‌های «قربانت گردم»، «تصدقت گردم»، «بلا گردانت شوم» و امثال آن که بهتر است نامه‌ها را با آن شروع کنند. همین بخش خود به قسمت‌های ریزتری تقسیم شده مانند: این نوشتجات است که به جهت دوستان عزیز الوجود بخواهند انشاء نمایند (۲۱ر)؛ محبت‌نامه (در خطاب همسر) (۲۱پ)؛ «رقیمه دوست نوازی است» و نامه به مخدوم (۲۲ر) و مانند اینها. آغاز و انجام این قسمت عیناً با نسخه مرعشی ۷۵۲۱ که در برگ ۸۰ر پایان

می‌یابد یکی است.
آغاز: قربانت گردم در هنگامیکه از دست جفای آسمان از چشمم رود خون جاری و از فراقت آن یار عزیز در کنار خود لاله گری مینمودم که ناگاه پیک خجسته ...
انجام: بسرت گر همه عالم به سرم جمع شوند ×× نتوان برد هوای تو برون از سر من. هر چه می‌کنید مختارید. لیکن بهر سلاح که خون مرا بخواهی ریخت ×× حلال کردمت الا به تیغ بیزاری. باقی بقایت. جانم فدایت.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۰۰۵/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوایی با روکش تیماج زرشکی ساده با جدول‌هایی ساده در اطراف، ۲۵گ (۲۱ر-۴۶پ)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱/۲۷-۱۹]

● **آداب التزویج** / طب، آداب و سنن / فارسی

ādāb-ot tazvīj

حسینی اسفراینی، ابوطالب بن محمد، ق۱۲ ق
hoseynī esfarāyenī, abū-tāleb e-bn-e mohammad (18C)

تألیف: شاید در ۱۰۹۱
در روزگار شاه سلیمان در ۱۲ «باب» و هر باب در چند «فصل» و در آن از «ذخیره خوارزمشاهی» نقل شده است. باب یکم: در اغذیه مبهیه و اطعمه مقویه (دو فصل)؛ باب دوم: در ادویه مفرده که تقویت باه کند (دو فصل)؛ باب‌های دیگر در نسخه نیست.
آغاز: بسمله. حمدله. و الصلاة علی رسوله محمد و آله الطاهرین. اما بعد این رساله‌ای است در ازیاد قوه باه ... از احادیث ... و رسایل اطباء سلف و مقالات تجربه کاران، واقف بتوفیق سبحانی ابوطالب بن محمد الحسینی الاسفراینی و بآداب التزویج موسوم گردانید، و بنانها آن را بر دوازده باب. باب اول ...
[فهرستواره منزوی ۳۲۶۱/۵]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۲۹۱/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** ... روغن را بر پارچه بمالند و برهر زخم که بینداختی ناسور به شود ...
خط: نستعلیق؛ کاتب = مؤلف (شاید)، تا: قرن ۱۱ -۱۲؛ افتادگی: انجام؛ ۶۶گ (۱پ-۶۶پ)، اندازه: ۱۵/۷×۲۵/۱سم [ف: ۷-۳۳۵]
۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۲۹۱/۳
آغاز: بسمله. الحمدلله الذی خلق الذکر و الانثی و جعل بینهم مودة و الفا، ... اما بعد، این رساله ایست ... (برابر)؛ **انجام:** اگر منی از جای خود حرکت کند آن وقت خود را نگاه داشتن ضرر میکند، میباید بریزد ...
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱-۱۲؛ افتادگی: انجام؛ ۱۸گ (۶۹پ-۸۶پ)، اندازه: ۱۵/۷×۲۵/۱سم [ف: ۷-۳۳۵]

← آداب تصوف ﴾ آداب صوفیه
← آداب تصوف ﴾ آداب اهل تصوف

● **آداب تصوف** / عرفان و تصوف / فارسی

ādāb-e tasavvof

طبسی، درویش محمد بن علی شاه، ق۹ ق
tabasī, darvīš mohammad ebn-e ‘alī-šāh (15C)

به نثر آمیخته به نظم. رساله‌ای است در ۲۸ «فصل»: ۱تا ۳ افتاده؛ ۴. ریاضت؛ ۵. مراقبت؛ ۶. تقوی؛ ۷. خلوت؛ ۸. تفکر؛ ۹. خوف؛ ۱۰. رجاء؛ ۱۱. صبر؛ ۱۲. شکر؛ ۱۳. ارادت؛ ۱۴.شوق؛ ۱۵. محبت؛ ۱۶. معرفت؛ ۱۷. یقین؛ ۱۸. انس؛ ۱۹.سکون؛ ۲۰. توکل؛ ۲۱. رضا؛ ۲۲. تسلیم؛ ۲۳. دیده نشد؛ ۲۴. قرب؛ ۲۵. تجرید؛ ۲۶. غیبت و شهود؛ ۲۷. اتحاد و توحید؛ ۲۸. فنا.
آغاز: بقا در عشق اگر خواهی فنا شو ×× حیات از وصل اگر جویی جو (سوی؟) ما شو / فابقوا بالبقاء ربی ×× فاقتوا از وجود خود فنا شو

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۷۷/۱
از نیمه‌های فصل سوم در فقر تا پایان؛ خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۹؛ با یادداشت جمادی الاول ۱۰۰۵ در حاشیه ش ۳ و ۴ (۱۳۶۷۶)؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی مقوایی نو، ۸۴ص (۱-۸۴)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۷×۲۵سم [سنا - ف: ۱-۱۳۳]
۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۰۱۷/۱-ف
آغاز: برابر
نسخه اصل: کتابخانه آقای دکتر مهدوی بیانی؛ خط: نستعلیق تحریری؛بی‌کا، تا: ۸۳۵-۸۴۲؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج تریاکی ضربی مقوایی، ۴۱گ (۱ر-۴۲پ)، ۲۱ سطر (۹/۵×۱۶)، اندازه: ۱۷×۲۵سم [فیلمها - ف: ۱-۶۴۰]
تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۲۲/۱-عکسی
اصل نسخه: همان نسخه اصل بالا [عکسی - ف: ۲-۲]

● **آداب تصوف**/عرفان و تصوف / فارسی

ādāb-e tasavvof

خوافی، قوام الدین
xāfī, qavām-od-dīn

اندرزهای کوتاهی است به سالکان.
آغاز: بسمله. من انتایج نفاس شریف امیر قوام الدین الخوافی قدس روحه العزیز از جنون المجانین خاصیت جلال کار نیک و یار نیک را دوست دارد کار بد و یار بد را دشمن گیرد
انجام: و دائم در سیر باشد تا بمقصود رسد از مقصد و الله اعلم بالصواب و الیه المرجع و المآب و الحمدلله رب العالمین
[فهرستواره منزوی ۱۶/۷]

تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۴۷۴/۱۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سبز و حاشیه سرخ ضربی مقوایی، ۴گ (۲۵۰پ-۲۵۳پ)، ۱۴ سطر (۱۳/۵×۷)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: -۳۰۹]

● **آداب تصوف** /عرفان و تصوف / فارسی
ādāb-e tasavvof
گفتاری است در آداب تصوف و دارای ۳ «فصل»، که نام دقیق رساله و مؤلف آن شناخته نشد.
آغاز: بسمله، بدان و آگاه باش، که اصل همه ادب‌ها در تصوف، مواظبت است بر سنن نبوی، چه اول یادگارست، پس دیدکارست پس بودکار، هر چه در تصوف نوشته‌اند یا گفته‌اند ...
انجام: پیوسته بر وضو بودن طریقت و در نماز وری به قبله آوردن شریعت است، و دل حاضر داشتن طریقت است این قدر اشارت بس باشد بر هر که ذکائی و فطنتی دارد.
[فهرست نسخه‌های فارسی ۱۱۷۳/۱]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۶۹۷/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ؛ کا: محمود بن علی طبسی، تا: ۱۰۵۹؛ مصحح؛ کاغذ: شرقی، ۴گ (۴۲پ-۴۵پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۶/۵×۱۵سم [ف: ۳۷-۲۰۸]

۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۲۷۹۹/۱۰
آغاز و انجام: برابر
در فهرست با عنوان «رساله عرفانی»؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۳ص (۳۶-۳۸) [ف: ۵-۱۲]

● **آداب التصوف** / عرفان و تصوف / عربی
ādāb-ut taṣawwuf
در آداب تصوف و وظیفه مرید و کیفیت تصفیه باطن و بیان روح که منبع انوار الهی و تجلیات عرفانی است.
آغاز: الحمد لله الملک العلام و صلاته و سلامه علی محمد خیر الانام اعلم ایها الطالب اول ما یجب علیک ان تسعی الی معرفته
انجام: فأراهم من آیاته مالاعین رات و لا اذن سمعت و لا خطر علی قلب بشر

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۸۷۲/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ؛ کا: محمد قزقز العجلونی، تا: جمعه ۲۵ شعبان ۱۲۷۴؛ ۵گ (۴۴ر-۴۹ر)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۲۷-۲۹۵]

● **آداب تصوف** / عرفان و تصوف / ترکی
ādāb-e tasavvof
در آداب و اوراد و دعاها و مناجات‌های مختلف بعضی از فرق تصوف که به صورت یادداشت‌های متفرقه گرد آورده شده و دارای نظم و ترتیب مخصوصی نیست. بیشتر مطالب به ترکی و بعضی از آنها عربی است.
مطالب آن چنین است: شروط دخول الخلوة، ترتیب سیدی عبدالقادر الجیلانی، آداب الذکر فی الطریقة الخلوتیة البکریة، اوراد الخلوتیة، منظومة الاسماء الحسنی للشیخ الدردیر، ترتیب طریق قادریة، ترجمان نصیحت، قاعده مبایعه طریق الرفاعیه، قاعده مبایعه قادری، بیان الخرقة، فتوت‌نامه، اوراد عبدالقادر جیلی، اوراد الرفاعیة، اوراد القادریة، تلقین طریق نقشبندی، رؤیة الواصلین، جنة الاسماء، حزب البحر، حزب الکیلانی، کلمة التوحید علی اصول القادریة، مقابله و سماع قرآن کریم، اوراد خلیفه مجاهد، صلوات و دعوات، اصولات النقشبندیة الخالدیة، طریقت احمد رفاعی.
آغاز: حکم ما فی الکتاب، اعلم ان المرید اذا دخل الخلوة لا یطلع علیه أحد الا شیخه و یکون طعامه کل یوم و لیلة خمسة و عشرون درهم خیز
انجام: ... او جیور اون لمقوز سنه هجریه سی صفر الخیرک او اسطنده ختام پذیر اولمشدور.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۲۰۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: ۱۲ رمضان ۱۲۹۱ تا ۱۶ صفر ۱۳۱۹؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۸۵گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۹-۱۰]

● **آداب تصوف = سیر و سلوک** / سیر و سلوک / فارسی
ādāb-e tasavvof = seyr va solūk
شامل دیباچه، مناجات، نعت سیدالمرسلین منقبت امیرالمؤمنین و ۲۸ «فصل»: ۱. در مبدء سلوک؛ ۲. درمعرفت سالک؛ ۳. در مقامات سالک؛ ۴. در نصیحت سالک؛ ۵. در بدایت خلقت؛ ۶. دربیان وحدت؛ ۷. در تجرید سالک؛ ۸. درقاعده طریقت؛ ۹. در کمال استغنا؛ ۱۰. در آغاز فطرت؛ ۱۱. در اختلاف حالات؛ ۱۲. بیان دل؛ ۱۳. در تصفیه دل؛ ۱۴. در دیباچه عشق؛ ۱۵. در حقایق عشق؛ ۱۶. در حیرت عشق؛ ۱۷. معرفت نفس؛ ۱۸. در مخاطبه نفس خود؛ ۱۹. در معاملات؛ ۲۰. در نیکوئی احوال؛ ۲۱. در صحبت و مطابعت؛ ۲۲. در نصیحت اهل وفا؛ ۲۳. دلالت در صبر و تسلیم؛ ۲۴. در کشف معانی؛ ۲۵. در ارشاد و انتباه؛ ۲۶. در اشارت اهل طریقت؛ ۲۷. در نهایت طریقت؛ ۲۸. در ختم کتاب.
آغاز: بسمله صانعی که دست ارادتش فلک را پی پای در چرخ آورد، مبدعی که انگشت مشیتش چهار طغرای پنجه بر هم یافت

منظومه: یگانه کردگار شیب و بالا ×× باو جسم و باو جوهر تعالی ...
انجام: رباعی: تصویر نکو نامی را کرده رقم ×× از حرمت خود یافت پناهی بعدم / تا از قلم سجود بر لوح وجود ×× مرقوم شود ثواب بر بام عدم. تمت

مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۱۰۷۸/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج عنابی، ۱۱سطر (۶/۵×۱۳)، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [ف: ۳-۱۴۸۶]

● **آداب تعلم** / آداب و سنن / عربی
ādāb-e ta'allom
دشتکی شیرازی، منصور بن صدرالدین محمد، - ۹۴۸ ق
daštakī šīrāzī, mansūr ebn-e sadr-od-dīn mohammad (-1541)

منقول از خط غیاث الدین منصور (م-۹۴۸)
آغاز: منقول من خط استاد البشر غیاث الاسلام و الدین منصور بواسطة واحدة قال المعلم الثانی ابونصر الفارابی طالب العلم ینبغی ان یکون شابا صحیح المزاج ...
انجام: و المبالغة مؤکد فی ترک النفاق و الکذب معهم.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۳۰/۳
آغاز و انجام: برابر
خط:نستعلیق؛کا:محمد میرحسین استرآبادی،تا:۱۰۵۸[ف:۹-۴۵۷]

● **آداب تعلیم الکتاب** / خط / فارسی
ādāb-o ta'līm-el k.

بخشی از رساله‌ای است در خط و خطاطی این بخش خاتمه این رساله را شامل است. در این خاتمه مؤلف پسرش را مخاطب قرار داده و آداب منشی‌گیری و مسائلی را که منشی باید رعایت کند ذکر نموده است. در مقدمه کتاب که فقط صفحه اول آن موجود است مؤلف گوید که سنش به ۸۵ رسیده است.
آغاز: بسمله بعد از ادای حمد خالق لوح و قلم الذی علم بالقلم علم الانسان مالم یعلم وپس از مؤدای درود بنی هاشمی مکرم الذی ... خاتمه در ذکر بعضی وصیتها است که نویسندگانرا
انجام: پروردگار خود را بان تعظیم کردم وگفتم جل جلاله پس این کلمه را از برای پیغمبر خود صلی الله علیه واله ذکر مکن ... بگذاری وباز سطر دیگر کنی آغاز زین غلط بگذر هوالباقی

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۵۲۸۲-۲۶/۱۲۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ؛ کا: محمدعلی، تا: شوال ۱۳۰۳؛ جلد: مقوا لایی، عطف پارچه‌ای، ۸گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱-۲۳]

← آداب تعلیم و تعلم ﴾ آداب المتعلمین (ترجمه)

● **آداب تلاوت القرآن**/ علوم قرآن / عربی
ādāb-u tilāwat-il qur'ān
نووی، یحیی بن شرف، ۶۳۱ - ۶۷۶ ق
navavī, yahyā ebn-e šaraf (1233-1277)
در ۱۰ «باب» است.

تهران؛ لغت نامه دهخدا؛ شماره نسخه: ۲۹۸/۲
خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۳ ذیقعده ۹۰۱؛ جلد: تیماج سبز مقوائی، قطع: ربعی [نشریه: ۳-۴۱۴]

● **آداب تلاوت قرآن** / علوم قرآن / فارسی
ādāb-e telāvat-e qor'ān
خاتون آبادی، محمد حسین بن صالح، - ۱۱۵۱ ق
xātūn ābādī ،mohammad hoseyn-e-bn-e sāleh (-1738)
آداب تلاوت قرآن را بر اساس روایات وکلام فقهاء به اختصار برگزار کرده است.
آغاز: در بیان آدابی که از احادیث وکلام فقها رضوان الله علیهم برای تلاوت قران مجید ظاهر می‌شود و آن ها بر دو قسم است قسم اول آداب واجبه وآنها چند امر است
انجام: و در بعضی روایات جهر باستعاذه وارد شده است و علما آن را بر بیان جواز حمل نموده‌اند و جد علامه ام مولانا محمدباقر مجلسی قدس الله روحه به رجحان جهر نمودن آن خصوصا برای امام و خصوص در نماز مغرب میل نموده است و در تلاوت غیر نماز مخیر است میان جهر و اخفات

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۵۶۹/۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: گالینگور سبز، عطف تیماج زرشکی، ۳گ، ۲۱ سطر، اندازه:۱۶×۲۱سم [ف مخ: ۱-۷]

● **آداب تلاوت القرآن**/ آداب و سنن / عربی
ādāb-u tilāwat-il qur'ān
نجفی، سید نصرالله
najafī, seyyed nasr-ol-lāh
آغاز: بعد البسملة ... من افادات سیدنا الاجل السید نصرالله النجفی رحمة الله للتلاوة آداب منها ظاهرة کالطهارة و الاستعاذة و تعظیم المصحف و الدعاء اولا و آخرا و فی الاثناء
انجام: ... فتعطیه ما لا تعطینی فبئس العبد عبدا یکون کذلک ...

انتهی کلام المصنف رحمه الله عن خطه العبد محمد علی الاصفهانی الرهنانی و السلام.

همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: ۱۰۱۳۷/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ؛ کا: محمد علی اصفهانی رهنانی، بی‌تا؛ از روی خط مصنف؛ اندازه: ۱۷×۲۲سم [رشت و همدان - ف: -۱۵۸۷]

← آداب تلاوت قرآن ⟵ تلاوت و آداب قرائت قرآن مجید

● **آداب التهجد** / عربی
فایده‌ای است در آداب تهجد به طریق صوفیه به خصوص برای مریدان شیخ علوان
آغاز: بسمله. حمدله. و الصلوة ... اما بعد فاعلم ایها الراغب فی الاخرة ان المراد من العلم لیس الا العمل ...
انجام: و منها قراءة فاتحة الکتاب و سور اقرا.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۹۴۰/۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۱گ (۴۸ ر و پ)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۴۴-۱۴۶]

● **آداب الجماع (احادیث)** / حدیث / عربی
ādāb-ul jimā' (aḥādīṯ)
به روایت از ابی سعید خدری از آنچه حضرت پیغمبر به امیرالمؤمنین (ع) آموخته است.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۵۳۱/۶
خط: شکسته نستعلیق؛ بی‌کا، تا: یک‌شنبه رمضان ۱۲۶۷؛ ۴گ (۱۱۱پ-۱۱۴پ)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۶-۳۶]

● **آداب الجمعة** / دعا / فارسی
ādāb-ol jom'e
به نام و درخواست: شاهزاده محمد ولی میرزا
در اعمال وارده در شب و روز جمعه، در ۲ «باب» و ۱ «خاتمه». باب اول، در ۱ «مقدمه» و دو «فصل»: مقدمه، در بیان فضیلت شب جمعه؛ فصل ۱. در ذکر تلاوت سور قرآن و اذکار مختصه شب جمعه؛ ۲. در اعمال و نوافل و ادعیه شب جمعه الی طلوع صبح؛ باب دویم، در مقدمه و سه فصل: مقدمه، در بیان فضیلت روز جمعه و بعضی اعمال آن، فصل ۱. در ذکر و ادعیه و اذکار موقته روز جمعه و تعقیب نمازها؛ ۲. در ذکر تلاوت سور قرآنی و ادعیه و صلوات؛ ۳. در آداب نوافل و ادعیه مخصوصه بعد از نوافل؛ خاتمه، در ذکر برخی زیارات شب و روز جمعه.

آغاز: الحمدلله الذی اصطفانا ببرکات یوم الجمعه علی سائر الامم و اختصنّابها دون سایر الملل التی لبنی آدم و جعل العمل فیها من بین سایر الایام اتم و اقوم و هدانا للدین القویم ...
انجام: ... و مرویست که قبور اکابر دین و والدین و علما و مومنین را رعایت ادب باید نمود و نیز مرویست که حرمت مومن بعد از مردن مثل حرمت اوست درزندگی باینجا ختم شد این مجموعه.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۳۵۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: ذیقعده ۱۲۵۶؛ سرلوح زر زیبا در بالای برگ اول، با حواشی زر و گل و بوته و صفحات مجدول زر و سیاه؛ جلد: تیماج روغنی مجدول، با گل و بوته الوان، ۲۱۳گ، قطع: رقعی، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف مخ: ۱-۷]

← آداب جنگ ⟵ بحر النظام

● **آداب جنگ = کتاب هندسه نظامی** / فنون نظامی / فارسی
ādāb-e jang = k.-e hendese-ye nezāmī
شیرازی، محمد حسن، ق۱۳ ق
šīrāzī ،mohammad hasan (19C)
اهداء به: ناصرالدین شاه (۱۲۶۴-۱۳۱۳ق) و به جهت حاج میرزا آقاسی
تالیف: احتمالاً ۲۱ شعبان ۱۲۶۷ق
ترجمه کتابی از فرانسوی است در بیان قواعد جنگ به ویژه قواعد توپخانه. مؤلف یکی از مهندسین ارتش فرانسه بوده و تجربیات خود را که از زمان ناپلئون و غیره داشته به رشته تحریر درآورده است. دارای ۳ «باب» است: ۱. در دانستن بعضی از علوم ضروریه غزویه از قبیل ساختن سنگر و غیره، مشتمل بر ۲۳ «قاعده»؛ ۲. در بیان ساختن سنگرهای توپ و غیره، مشتمل بر ۸ «قاعده»؛ ۳. در بیان گرفتن و نگاهداشتن و استحکام قلاع و سنگرها و غیره، مشتمل بر ۱۰ «پرسش و پاسخ».
آغاز: ستایش موفور و ثنای غیر محصور کریمی را سزاست که از قدرت کامله خود گوهر نفس نفیس انسانرا در سلک موجودات شرف نطق بخشید.
انجام: مابقی علومات استحکامیه را از این بعد مشروحاً در معرض عرض آورده که سپاهیانرا از مطالعه آن فایده‌ها حاصل شود؛ و السلام علی من اتبع الهدی.

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۸۲۹
آغاز: این نام برای کتاب از دفاتر اخذ شد ...؛ **انجام:** از آتش زدن و انداختن نارنجک عدد دشمنانرا اندک نمایند
خط: نستعلیق؛ کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۶۴، جا: تهران؛ به اول و آخر

کتاب نقشه‌های نظامی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز ترنج و نیم‌ترنج، ۷۶گ، ۱۵ سطر (۱۴×۲۴/۵)، اندازه: ۲۱×۳۴/۵سم [ف: ۴-۲۷۶]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۹۰۵/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خوش؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره شده، ۹۷گ (۱-۹۷)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۳۰-۱۸۶]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۸۹۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** که چه قسم باید انداخته و شناخته شود.

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ۱۲۶۴؛ دارای یک نقشه جنگی؛ کاغذ: کاغذ قورخانه، جلد: میشن قهوه‌ای لایی، ۹۹گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵/۹×۲۱/۳سم [ف: ۲-۱]

● آداب جنگ / فنون نظامی / فارسی

ādāb-e jang

رساله‌ای است در فن و اصول جدید جنگ با اسلحه اروپائی، در سه «مقاله» و یک «مقدمه» و چهار «باب». گویا مؤلف همان کاتب آن یعنی باقر بن میرزا احمد مهندس است.

آغاز: بسمله و حمدله ... اما بعد چون در ازمنه سابقه سلاطین سلف قاعده محاربه و قانون جنگ در مملکت ایران گذاشته بودند هنوز توپ و تفنگ اختراع نشده بود. .. محمد شاه غازی ... حاجی میرزا آقاسی ... و از معلم فرانسه موسی نام مهندس هم رموزات علم ریاضی را کسب کرده ...

انجام: چنانکه در دوازده پوند مذکور گردید.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۳۲۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ کا: باقر بن میرزا احمد مهندس، تا: رجب و شعبان ۱۲۷۴، جا: یورت عیشه مرو، هنگام آمدن از مرو به مشهد؛ نقوش و تصاویر قلعه‌سازی آب‌رنگ است؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن قهوه‌ای ضربی، ۶۷گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۷/۸×۲۹/۷سم [ف: ۲-۱]

● آداب جهاد / عرفان و تصوف / فارسی

ādāb-e jehād

رساله‌ای عرفانی در ۲ «مقاله».

آغاز: فرض جهاد و بست و گشاد و فتح بلاد و قهر عباد از فرایض اسلام است

انجام: و عارض مقصود نامشهود و ذیل مراد لاینال

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۷۴۳/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ کا: علی محمد بن محمد رضا شاه رودی، تا: قرن ۱۳ و ۱۴؛ کاغذ: آهار مهره فرنگی، جلد: عطف و گوشه میشن، رویه ساغری پارچه‌دار، ۱۲گ (۴۴ر-۵۶پ)، اندازه: ۱۶/۸×۲۱/۹سم [ف: ۵-۱۶۵]

● آداب چوب طریقت/ عرفان و تصوف / فارسی

ādāb-e čūb-e tarīqat

نعمة الله ولی، نعمة الله بن عبدالله، ۷۳۰؟ - ۸۳۴ ق

ne'mat-ol-lāh-e valī, ne'mat-ol-lāh ebn-e 'abd-ol-lāh (1329?-1430)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۹/۳۰

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج قهوه‌ای مقوایی، ۲ص (۱۶۷-۱۶۸)، ۲۰ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [سنا - ف: ۱-۷۵]

● آداب حجامان = کسوت‌نامه حجامان/آداب و سنن / فارسی

ādāb-e hajjāmān = kesvat-nāme-ye hajjāmān

فرهنگ عامیانه دعاست درباره حجامت‌گران.

آغاز: حمدله. عاقبة، صلات، بدانکه اسعدک الله فی الدارین که این تحفه کسوت نامه حجامان است، در احکام و ارکان حجامت.

انجام: خواهد گرفت، هر که بر تواند خواهند گذاشت. تمام شد کسوت نامه حجامان ...

[مشترک ۲۵۱۱/۴]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۳۲۲/۱۰-عکسی

آغاز و انجام: برابر

نسخه اصل: گنج بخش ش ۱۱۳۳؛ خط: نستعلیق پخته؛ بی‌کا، تا: ۱۹ ذیحجه ۱۳۱۴؛ ۲ص (۲۸-۲۹) [عکسی - ف: ۲-۲]

← آداب الحج ≻ مناسک حج
← آداب الحج ≻ آداب حج
← آداب حج ≻ مناسک حج

● آداب حج / فقه / فارسی

ādāb-e haj

مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی، ۱۰۳۷ - ۱۱۱۰ ق

majlesī, mohammad bāqer ebn-e mohammad taqī (1627-1698)

تألیف: ۱۰۸۰ق

وی در بیان علت تألیف نوشته است: «چون والد ماجد فقیر نورالله مرقده رسائل صغیره و کبیره در بیان آداب و احکام حج

بیت الله الحرام تصنیف فرموده بودند و فقیر نیز رساله صغیره در این باب تألیف نموده بودم و بر رساله کبیره ایشان امرار نظر نموده الحاقات کرده بودم خواستم رساله مختصری تألیف نمایم که مقصور بر آداب و ادعیه بوده باشد و احکام را بر رسائل دیگر حواله نمایم که موجب تسهیل امر بر مؤمنان و شیعیان گردد». او دارای رساله‌ای با عنوان «مناسک حج» به فارسی است که به مناسک صغیر هم خوانده شده که جز این رساله است و خود نیز اشاره کرده است. گرچه در فهارس این دو رساله با هم خلط شده و بعضاً آن را «مناسک حج کبیر» نام گذاشته‌اند. محتمل است این رساله الحاقی به همان رساله صغیره باشد که به آداب و ادعیه پرداخته است.

آغاز: الحمدلله الذی جعل من فضائل الانعام علی الانام ان فرض علیهم حج بیته الحرام لیشهدوا منافع لهم ... اما بعد چنین گوید ذره حقیر ... که چون والد واجد فقیر نور الله مرقده رسایل صغیره کبیره در بیان آداب و احکام حج بیت الله الحرام تصنیف فرموده بودند. ... خواستم رساله مختصری تالیف نمایم که مقصور در آداب ادعیه بوده باشد.

آغاز صغیر: حمد له. اما بعد این رساله‌ای است مختصر در بیان واجبات حج و عمره ...

انجام: و بهترین زیارت زیارت جامعه کبیره است باید که تا ممکن باشد آنرا نیز بخواند.

[دنا ۲۵/۱۰ (۲۸ نسخه با عنوان «مناسک حج» آمده که دو رساله است و آداب حج او فقط ادعیه مربوط به حج است که با هم خلط شده لذا برای تفکیک شماره‌های مسلسل ۲۷۲۷۲۹ و ۲۷۲۷۳۰ و ۲۷۲۷۳۳ و ۲۷۲۷۳۵ و ۲۷۲۷۳۹ و ۲۷۲۷۴۱ و ۲۷۲۷۴۳ و ۲۷۲۷۴۶ و ۲۷۲۷۴۸ و ۲۷۲۷۵۱ در ذیل «مناسک حج» همان رساله مناسک اوست و بقیه نسخه‌ها این رساله است)؛ الذریعة ۱۵/۱؛ فهرستواره منزوی ۲۶۶/۶ (۱۱ نسخه)]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۹۱۵۱

آغاز: در این باب تألیف نموده بودم؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: شوال ۱۰۸۰؛ افتادگی: آغاز (برگ اول)؛ مجدول؛ واقف: حاج شیخ محمود واعظ حلبی، تاریخ وقف: آذر ۱۳۴۱؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا عطف گالینگور، ۴۵گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱۵-۴]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۱۵۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: ۱۰۹۱؛ مصحح و مقابله شده؛ واقف: نادر شاه، تاریخ وقف: ۱۱۴۵ق؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا با روکش پارچه، ۴۹گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۱/۶×۱۸سم [ف: ۱۵-۳]

۳. قم؛ موقوفه میرزا ابوطالب قمی؛ شماره نسخه: ۳۶

آغاز: برابر

خط: نسخ زیبا؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: مقوایی، ۱۱۳گ، ۷ سطر [جنگ: ۱-۵۰۲]

۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۴۴۴۸-۲۲/۱۶۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ کا: میر خسرو مدنی بن میر حسن مدنی ساکن کشمیر، تا: ۱۱۰۳؛ تملک: محمد اصفهانی فرزند عبدالرحیم قزوینی در ۲۹ شعبان ۱۲۶۹؛ جلد: تیماج مشکی، ۷۵گ، ۹ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۸-۴۵۶۵]

۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۸۵۴/۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج سبز، ترنج و نیم ترنج، ۱۶ص (۳۴۶-۳۶۰)، ۲۷ سطر، اندازه: ۲۲×۳۳سم [ف: ۴-۳۱۶]

۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۶۳۸۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ در آغاز و انجام دعاها است به قلم همین نویسنده؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن لایی قهوه‌ای، ۶۲گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۷/۸سم [ف: ۲-۲۰۷]

۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۶۴۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** اللهم لا تجدنی حیث نهیتنی و بارک لی فیما اعطیتنی و ارحمنی اذا توفیتنی انک علی کل شئ قدیر.

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ تملک: سید محمد بن احمد موسوی حسنی حسینی شهر بابکی در غره رمضان ۱۲۰۰؛ جلد: تیماج مشکی، ۷۸گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۵-۵۴]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۹۲۵۵

آغاز: بسمله، حمد له اما بعد ... درگاه رب العالمین و خادم آثار الائمة الطاهرین محمد باقر بن محمد تقی الموسوی ...، **انجام:** اگر مطمئن باشد که مو کنده نمی شود عیب ندارد حکم بعدم جواز نمی توان نمود تمت

خط: نستعلیق خوش جلی؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: نخودی شنگرف، جلد: میشن ضربی، قطع: رقعی، ۱۳ سطر (۶×۱۱)، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [رایانه]

۹. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۶۱۴۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ کا: عبدا پسر محمد، تا: ۱۲۰۵؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی یک لا، ۱۲ سطر (۶×۱۱)، اندازه: ۱۱/۵×۱۶سم [ف: ۴-۲۸۵]

۱۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۶۲۰/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ کا: محمد حسن بن علی اکبر شریف (به قرینه رساله نخست)، تا: ۱۲۲۳؛ کاغذ: فرنگی، ۲۷گ (۳۴۳پ-۳۶۹ر)، ۱۶ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۲/۵×۱۶سم [ف: ۳۷-۴۳]

۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۳۰۶

آغاز: المبعوث علی الخاص و العام ... اما بعد چنین گوید ذره حقیر و مجرم کثیر التقصیر محمد باقر بن محمد تقی؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: شوال ۱۲۲۶؛ از دیباچه کتاب اندکی افتادگی دارد؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶۱گ، ۱۰ سطر، اندازه: ۸/۵×۱۴سم [ف: ۳۵-۲۷۰]

۱۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۱۷۱۹/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: ۱۲۳۰؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: چرمی ضربی طلاپوش، ۲۰گ (۳پ-۲۲پ)، قطع: رحلی، ۳۷ سطر، اندازه: ۱۸/۵×۳۰سم [ف: ۳-۱۳]

۱۳. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۱۶۲

آغاز: برابر

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: ۱۲۴۱؛ ۶۳گ، اندازه: ۱۰×۱۴/۵سم [نسخه پژوهی: ۲-۲۲۹]

۱۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۶۸۰

آغاز: در آداب رفتن بحج است بدانکه کسی که اراده سفر حج دارد باید که قطع تعلقات و علایقات نماید؛ **انجام:** و بتصدق باو بدهد.

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: ۱۲۸۶؛ واقف: نائینی؛ کاغذ: آبی رنگ، ۴۰گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۶-۱۹۹]

۱۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۷۶۰۵/۲-۳۸/۲۲۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: مقوا با عطف گالینگور قهوه‌ای،۲۳گ، ۱۸سطر،اندازه: ۱۰×۱۵سم[ف:۸-۴۵۶۵]

۱۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۰۵۹/۱

آغاز: برابر

کا: سید مصطفی صفائی خوانساری، بی‌تا؛ از روی نسخه‌ای به خط مؤلف؛ قطع: رقعی [اهدائی ف: -۳۳۰]

۱۷. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه: ۱۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: ایرانی، جلد: تیماج تریاکی یک‌لا، ۱۵۸ص، ۹ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱-۱۴]

۱۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۶۸۸۹/۱-۳۵/۶۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی، ۵۱گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۸-۴۵۶۵]

۱۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۱۸۳۶-۱۰/۱۴۶

آغاز: لهم الجرایم والخطایا والاثام والصلوة علی سید الانام و اشرف الکرام محمدالمبعوث علی الخاص و العام ... چنین گوید ذره حقیر و مجرم کثیر التقصیر محمد باقر بن محمد تقی؛ **انجام:** برابر

از اول تا آخر، کمی از خطبه تحریر نشده؛ خط: نسخ معرب و نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: گالینگور سبز، ۴۶گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۰/۵سم [ف: ۸-۴۵۶۵]

۲۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۸۷/۳۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ زیبا؛ بی‌کا، بی‌تا؛ دعاها و زیارت‌ها معرب؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۶گ (۳۳۳ر-۳۴۹پ)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۱-۲۱۶]

● آداب حج/فقه / فارسی

ādāb-e haj

تنکابنی، احمد بن محمد حسین، ق۱۳ ق

tonekābonī, ahmad ebn-e mohammad hoseyn (19C)

در ثواب و آداب حج که در آن سرزمین مکه و ذبح اسماعیل با کربلا و خود آن حضرت مقایسه شده، مشتمل بر «مقدمه» و ۷ «فایده» و ۱ «خاتمه»: مقدمه و اوائل فایده اول که در ولادت و مقام والای امام علی (ع) و علت واجب بودن حج است ساقط می‌باشد؛ فایده ۲. در بیان شرافت مکه و اسامی آن؛ ۳. در آداب خروج از منزل؛ ۴. دل از غیر خدا بریدن و به یاد خدا بودن؛ ۵. قربانی و شرایط آن؛ ۶. وظیفه حاجیان پس از قربانی؛ ۷. وظایف و اعمال حاجیان در مدینه منوره؛ خاتمه: در مواعظ و نصایح.
انجام: فلهذا این عاصی را از دعا فراموش نفرمایید حیاً و میتاً حسب الحکم سرکار شریعتمدار آقا دام فضله

مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۲۳۱۸

آغاز: منفرج گشته فاطمه بیرون آمد و آن آفتاب اسمان اعجاز در کنارش قرار گرفته روشنی بخش عرصه هستی گردید؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ؛ کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۸۲؛ واقف: سیده فقیهی، تاریخ وقف: ۱۳۶۴ش؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا، عطف گالینگور زرشکی، ۱۳۸گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۶/۵سم [ف: ۵-۶۷۸]

● آداب حج / فقه / فارسی

ādāb-e haj

گفتاری کوتاه در آداب و اعمال حج.
آغاز: بسمله. نیت جامه کندن جامه‌های دوخته از تن خود ...
انجام: در حج اسلام حج تمتع واجبست قربة الی الله. من الله الاعانة و التوفیق، و به الحول و القوة.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۶۲۴/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: ترمه و سپس پسته‌ای، جلد: رویه میشن قرمز ضربی، ۱گ (۹۱ر-۹۱پ)، اندازه: ۱۸/۱×۳۰/۳سم [ف: ۷-۶]

● آداب حج (رساله)/فقه / فارسی

ādāb-e hajj (r.)

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۷۲۳۷

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از علیرضا طاهری یزدی در تاریخ ۸۴/۱۲/۶ [رایانه]

● **آداب حج و عمره** / فقه / فارسی

ādāb-e haj va ‘omre

فصیح، جعفر علی

fasīh, ja‘far ‘alī

رساله‌ای است در بیان احکام و ادعیه حج برگرفته از «مناسک حج» ملا محمدتقی مجلسی و «انتخاب الزاد» آقا محمد علی و «رساله حجیه» میرزا ابوالقاسم و «زاد المعاد» علامه مجلسی با عنایت ویژه به احکام حج شخص نایب در حج.

آغاز: بسمله حمدله والصلوة علی محمد وآله الطیبین و بعد این مختصریست در آداب حج وعمره و زیارت به طریق دستور العمل خصوصاً برای کسانیکه حج و زیارت را بنیابت بر خود واجب ساخته باشد و زبده ایست

قم؛ طبسی؛ شماره نسخه: ۲۸۱/۱

آغاز: برابر؛ **انجام**: مستحب است که نماز کند درخانه حضرت امام زین العابدین علیه السلام و خانه حضرت امام جعفر الصادق علیه السلام ومسجد حضرت ...

خط: نسخ معرب و نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ جلد: گالینگور مشکی، عطف تیماج مشکی، ۱۲۳گ، ۹ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف مخ: ۱-۴۴۲]

● **آداب الحرب و الشجاعة = آداب الملوک و کفایة الملوک** / حکومت و سیاست، اخلاق / فارسی

ādāb-ol harb va-š šojā‘a = ādāb-ol molūk va kefāyat-ol molūk

فخر مدبر، محمد بن منصور، ق۷ ق

faxr-e modabber, mohammad e-bn-e mansūr (13C)

اهداء به: ابوالمظفر سلطان ناصر

در آداب جنگ و چگونگی فراهم آوردن لشکر و پرورش آنان و ذکر بعضی از اخلاق پادشاهان و تشویق آنان به عدل و داد و رحم بر رعیت، با بهره‌گیری از آیات و احادیث و داستان‌هایی تاریخی. مشتمل بر ۳۴ «باب»: ۱. اندر کرم و حلم و عفو پادشاهان؛ ۲. اندر عدل و نیت پادشاهان و خصال حمیده ایشان؛ ۳. اندر رحمت و شفقت پادشاهان؛ ۴. اندر آنچه که باید پادشاهان از آن غافل نباشند؛ ۵. اندر اختیار کردن وزیر کانی عالم و ناصح؛ ۶. اندر فرستادن رسول و تحف و هدایا؛ ۷. اندر مشورت کردن در حرب؛ ۸. اندر خلقت و فضیلت اسب و ثواب تعهد آن؛ ۹. اندر شیت اسب و عیب و ریاضت او؛ ۱۰. اندر شناختن اسب و معالجت آن؛ ۱۱. اندر فضیلت و خاصیت هر سلاحی و کار بستن آن؛ ۱۲. اندر عرض کردن لشکر و ترتیب نگاه داشتن؛ ۱۳. اندر فرود آوردن لشکر و لشکرگاه کردن؛ ۱۴. اندر بیرون فرستادن طلایه و جاسوسان و منهیان؛ ۱۵. اندر شبیخون فرستادن؛ ۱۶. اندر کمین فرمودن که چگونه باید کرد؛ ۱۷. اندر اختیار کردن زمین مصاف و جای جنگ؛ ۱۸. اندر تعبیه راست کردن مصاف هر گروه؛ ۱۹. اندر راست کردن صفهای حرب و ترتیب آن؛ ۲۰. اندر حرب کردن و بیداری سالاران؛ ۲۱. اندر آغاز کردن جنگ؛ ۲۲. اندر بیرون شدن بمبارزان؛ ۲۳. اندر فرهنگ و آدابهای حرب؛ ۲۴. اندر سپاه حشری؛ ۲۵. اندر غزا کردن و فضیلت جهاد کردن بر کافران؛ ۲۶. اندر ستدن غنیمت از لشکریان؛ ۲۷. اندر جنگ حصار و تدبیر ساختن و حیلت آن؛ ۲۸. اندر لشکر صلاح و معونت و مدد ایشان؛ ۲۹. اندر علامت ظفر و پیروزی در روز حرب؛ ۳۰. اندر پرداخت حق بر اندازه کار؛ ۳۱. اندر آنچه لشکریان بدان سزاوار عقوبت گردند؛ ۳۲. اندر آنچه استادان هر چیزی را حکمتی نهاده‌اند؛ ۳۳. اندر آنکه اجل بجنگ و پرهیز پستر و پیشتر نشود؛ ۳۴. اندر پندهایی که پادشاه و رعیت باید بکار بندند.

آغاز: حمد و ثنای بی نهایت و سپاس و ستایش بی غایت آن صانعی را که از گل خار و خاک تیره کثیف سفلی چون آدم صفی بوجود آورد

انجام: تا نیکو تأمل نمایند و بدل و جان قبول کنند و مؤلف را بدعای خیر یاد نمایند

چاپ: تهران، ۱۳۴۶ش، سربی، وزیری، اقبال، به اهتمام احمد سهیلی خوانساری، ۳۰+۵۳۹ص

[مقاله آقای احمد سهیلی، راهنمای کتاب، ۳۳۰/۵-۳۳۲؛ نذیر احمد، همان مجله، ۳۰۵/۶-۳۰۶-۴۴۷؛ عبدالحی حبیبی، آریانا، ج ۶ ش ۱/۷-۱۹؛ سرور گویا اعتمادی، کابل ج ۹ ش ۷۲/۱۲-۷۸؛ عبدالحسین میکده، مهر ۹۰۱/۳-۹۰۴؛ فهرست ایوانف انجمن آسیایی ص ۷۴۴ س ۱۰۶۸؛ فهرستواره منزوی ۲۶۶/۶ (۳ نسخه)]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۸۹۶۸

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۹ و ۱۰؛ افتادگی: آغاز (در دیباچه) و انجام (در باب ۳۴)؛ این باید همان نسخه میکده باشد؛ ۱۶۴گ، ۱۵ سطر (۱۰×۱۷)، اندازه: ۱۷×۲۶سم [ف: ۱۷-۲۶۵]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۳۱۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خوش؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ تملک: بدون نام به تاریخ صفر ۱۰۷۹؛ مهرها: «کلب شیر خداست کیخسرو» و «توکلی بالله العلی و توسلی بالنبی و الولی عبده فتحعلی»؛ ۱۱۶گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۸سم [ف: ۲۶-۲۵۳]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۳۴۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** و به دل و جان قوبل کنند و مؤلف را به دعای خیر یاد نمایند. تم الکتاب.
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: رمضان ۱۰۸۴؛ تملک: عثمان بن رفعت؛ مهرها: «عثمان بن رفعت» و «محمد عاصرم ۱۱۵۹»؛ ۱۱۹گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۸/۶×۳۱/۶سم [ف: ۲-۲]

۴. تهران؛ مطالعات فرهنگی؛ شماره نسخه: ف۴۰
نسخه اصل: دیوان هند ۶۴۷ (۲۷۶۷ فهرست اته)؛ باب‌های ششم و هفتم و هشتم و نهم و دهم و یازدهم و دوازدهم؛ بی‌کا، بی‌تا [مینوی ف: -۱۶۱]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۲۸۸-ف
نسخه اصل: موزه بریتانیا ش add. 16853؛ خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۰۱گ، ۱۵ سطر [فیلمها - ف: ۱-۲]

● **آداب الحکمة** / شعر / فارسی

ādāb-ol hekma

ادیب، احمد

adīb, ahmad

در متن آن را «عیون فاریابی» و در پایان آن را رساله ی «آداب الحکمة» نامیده است.
آغاز: چنین گوید ادیب از متن قرآن ×× برو من یؤت حکمة را فرو خوان / اگر خواهی که حکمت را بدانی ×× بیا بشنو عیون فاریابی
انجام: اگر خواهی تو برهانی موفا ×× بخوان مقداره خمسین الفا
[فهرستواره منزوی ۹۰/۱۰]

شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه: ۱۵۱/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ۱۲۴۲؛ محشی؛ کاغذ: سفید، جلد: مقوا با کاغذ سبز، ۱۶ص، اندازه: ۱۱×۲۲ [ف: ۲-۳۸۸]

← آداب خرقه پوشیدن ⟵ آداب صوفیه
← آداب خط ⟵ آداب المشق
← آداب خط ⟵ اصول خط

● **آداب خط = صراط السطور = قلمیه منظوم = آداب المشق = خط و دوایر = رساله خط** / شعر، خط / فارسی

ādāb-e xat = serāt-os sotūr = qalamīyye-ye manzūm = ādāb-e mašq = xat va davāyer = r.-ye xat

سلطان علی مشهدی، ۸۴۱؟ - ۹۲۶؟ ق

soltān ʻalī-ye mašhadī (1437?-1519?)

اهداء به: خواهر زاده خود محمد هاشم حسینی متخلص به هاشمی

تألیف: ۹۲۰ق
در تعلیم خط که در ۸۲ سالگی در حدود ۲۵۲ بیت سروده است. با عناوین: در اسناد خط با امیرالمؤمنین (ع): علیکم بحسن الخط فانه من مفاتیح الرزق، در بیان آنکه حسن خط وابسته به تعلیم استاد است که عبارت از تعلیم زبانی است و در بیان تعلیم و تعلم، خلاصه سخن، در بیان کلمة الخط ما یقرو، در بیان ادوات کاتب و ساختن قلم و غیره، در سبب سیاهی ساختن، در ساختن کاغذ نیک و بد، در بیان آهار، در بیان مهره کشیدن، در بیان قلمتراش، در تراشیدن قلم، در بیان نی قط، در بیان قط زدن قلم، در بیان تجربه قلم، در شأن واضع نستعلیق (از خواجه میرعلی است)، در بیان ترکیب و کراسی و نسبت و شمیر بردن، در جمع کردن خطوط، در بیان مشق و نوع تعلیم، در بیان نقل کردن خط، در میان رجوع کتاب مسطری، در بیان آنکه خط نویسنده از تعلیم استاد است که عبارت از تعلیم با زبانست، در قواعد حروف مذکوره، در بیان اصلاح خط، در بیان تعیین اوقات سلوک کاتب.
آغاز: ای قلم تیز کن زبان بیان ×× بهر حمد خدای هر دو جهان / آن خدایی که آفرید قلم ×× زان قلم حرف صنع کرده رقم
انجام: ای خوش آنانکه عیب پوشانند ×× نه که سر خیل عیب پوشانند / حق نگهدار عیب پوشان باد ×× با النبی و آله الامجاد
چاپ: در المشرقیه به چاپ رسیده است
[ایوانف کرزن ۶۳۸؛ خوشنویسان بیانی ۲۵۳؛ لس آنجلس ۶۷۹ د به نام قلمیه؛ فهرست نسخه‌های فارسی ۱۹۰۱/۳؛ الذریعه ۱۰۵/۱۹؛ فهرستواره منزوی ۹۲/۱۰]

۱. تهران؛ ذکاء، یحیی؛ شماره نسخه: ۱۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق خوش؛ کا: جمال الدین مشهدی خطاط، تا: ۹۸۴؛ با سرلوح زرین و جدول‌کشی؛ کاغذ: سمرقندی نخودی متن و حاشیه، جلد: تیماج مشکی سخت لچکی ترنجی، ۱۵گ، ۱۰ سطر (۹×۱۵/۵)، اندازه: ۱۷×۲۶سم [نشریه: ۳-۱۳۷]

۲. بشرویه؛ امیرالمؤمنین؛ شماره نسخه: ۱۳۱/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: حسین بن یار محمد ازغندی، تا: رمضان ۱۰۹۱؛ ۷گ (۵۶ر-۶۳ر)، ۲۱ سطر، اندازه: ۹×۱۵سم [ف]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۷۶۴/۹
آغاز: برابر؛ **انجام:** بود هشتاد و چهار عمر عزیز ×× گشته زایل تمام عقل و تمیز / سال اتمام این چنین نامه ×× نهصد و بیست زد رقم خامه / شرح آداب خط ز بیش وز کم ×× کردم آنرا در این رساله رقم
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱، به خط کاتب هندی؛ کاغذ: رنگارنگ هندی، جلد: قهوه‌ای مغزیدار یشمی، ۹گ (۱۵۸ر-۱۶۷پ)، ۱۳ سطر، اندازه:۱۲/۸×۳۰/۹سم [ف: ۹-۳۱]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۴۹۶/۲

آغاز: ... صلوات خدای بر جانش× باد بر آل و دوستدارانش؛ **انجام:** ورنه در عهد خواجه دو سرا × کی بدی فارغ از جهاد و غزا

خط: نستعلیق؛ کا: علی بن خلیل الله حسینی نطنزی، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی، ۶گ (۶۴ر–۷۰پ)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۲۰–۷۵]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۳۴۰۷/۲

آغاز: ای که خواهی که خوشنویس شوی ×× خلق را مونس و انیس شوی / خطه خط مقام خود سازی ×× عالمی پر زنام خود سازی الخ؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ بعد از آن رساله‌ای است به فارسی؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج دورویه، ۳ص، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۹–۵۹۵]

۶. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۲۰۷۰/۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** بود ماه نخست از اول سال × که بآخر رسید قال و مقال

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ۲۴ شوال ۱۱۸۱ و ۱۱۹۵؛ واقف: غیاثی، تاریخ وقف: بهمن ۱۳۳۷؛ کاغذ: نخودی آهارمهره، جلد: تیماج یک لای مشکی، اندازه: ۱۱×۱۶/۵سم [ف: ۵–۴۶۱]

۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۳۰۳۲/۶-۱۶/۴۲

آغاز: یا علی باسمک استعین فی آداب الخط از گفتار مولانا سلطان علی المشهدی. باب در بیان شناختن قلم. اولاً می‌کنم بیان قلم ×× بشنو این حرف از زبان قلم؛ **انجام:** کاغذ خویش چون دهی آهار ×× مال آبی به روی او زنهار / مهره کاغذ آنچنان باید ×× که رخ رخ بدوی بنماید

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج مشکی با جدول گرهی ضربی، ۱۴گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف: ۱–۲۴]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۱۳۲۱

آغاز: بسمله. چونکه از مشق بیحد و بیعد بهر تعلیم خط؛ **انجام:** یادگیر این سخن ز پیر کهن

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج، اندازه: ۱۷×۲۶سم [رایانه]

۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۰۸۶/۲

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا، ۲گ (۵ر–۷ر)، قطع: وزیری، ۲۷ سطر (۱۲×۲۲)، اندازه: ۱۷×۲۶سم [ف: ۱۶–۱۹۵]

۱۰. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۸۵۵/۵

آغاز: برابر

کا: عبدالرحیم بن کریم قمی کهکی، تا: ۱۲۲۰، جا: شیراز و مشهد؛ قطع: بیاضی ربعی [نشریه: ۷–۱۳۴]

۱۱. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۶۰/۲

آغاز: برابر

خط: نستعلیق؛ کا: محمود قاجار، تا: ربیع الاول ۱۲۶۳، جا: مدرسه میرزا صالح [نشریه: ۱۱–۹۴۸]

۱۲. اصفهان؛ شهرداری اصفهان؛ شماره نسخه: ۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** وز نوک قلم زبان گشادم ×× نامش خط توامان نهادم

خط: نستعلیق؛ کا: محمود خان قاجار، تا: ربیع الاول ۱۲۶۴، جا: مدرسه میرزا صالح در بالاخانه تفرشی‌ها [نشریه: ۵–۳۰۸]

۱۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۸۳۶۵/۳

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: ۱۲۷۲، به دستور حسینقلی خان؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، ۱۱گ (۴۱پ–۵۱پ)، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۶×۲۳/۵سم [ف: ۲۱–۳۲۹]

۱۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۱۵۱

آغاز: بعد از ادای حمد خالق لوح و قلم الذی علم بالقلم؛ **انجام:** آداب مشق منظوم: بالنبی و آله الامجاد المقلب به شمس الکتاب که عکس روی دروی بماند و ...

خط: نستعلیق، کا: محمد حسین شمس الکتاب، تا: ۱۲۹۹؛ کاغذ: حنایی،جلد:تیماج،۱۰سطر (۷×۱۱)، اندازه: ۱۳×۲۲سم [الفبائی: ۱۱]

۱۵. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۳/۲

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: مقوایی آبی عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۰گ (۵۹پ–۶۸ر)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱–۵۷]

۱۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۹۹۵/۵

آغاز: بعد از ادال حمد خالق لوح و قلم الذی علم بالقم؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: حدود ۱۳۱۱؛ ۱۳ص (۷۱۹–۷۳۰) [مختصر ف: ۱۱]

۱۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۹۲۸/۱

خط: نستعلیق و شکسته؛ کا: علی اصغر تهرانی، تا: ۱۴۲۰؛ دارای یک سرلوح؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج، ۳۱ص (۲–۳۳)، قطع: خشتی، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۱۷–۳۱۸]

۱۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۷۳۶/۵۹

آغاز: بسمله بعد از ادای حمد خالق لوح و قلم ... و پس از مؤدی درود هاشمی بنی مکرم ... و آل آن حضرت ... نموده میشود. ای قلم تیز کن زبان بیان ×× بهر حمد خدای هر دو جهان / بنده سلطان علی غلام علی است ×× شهره خط او زنام علی است؛ **انجام:** گوشه انزوا نشیمن کن ×× یادگیر ای گیر تا شود معلوم

بی‌کا، بی‌تا؛ در ص۳۱۱ بندی است به نثر درباره «ساختن کاغذ ابری که نیل را چون بکار برد»؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ ضربی مقوایی،۱۰ص (۳۰۱–۳۱۰)، سطور چلیپا (۹×۲۳)، اندازه: ۱۳×۲۶سم [ف: ۱۴–۳۶۹۷]

۱۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۸۲۸–ع و ۳۸۳۸–عکس

آغاز و انجام: برابر

نسخه اصل: آکادمی علوم شوروی CDLIV؛ خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ وقف شاه عباس بر آستانه شاه صفی؛ ۱۶گ، ۱۴+۲

[فیلمها - ف: ۱-۱۲۹] و [فیلمها - ف: ۳-۲۲۹]

۲۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۱۰۵-ف، ۱۵۹۴-ف و ۴۶۳۶-ع

آغاز و انجام: برابر

نسخه اصل:آکادمی علوم شوروی C.1655(فهرست آکادمی ص ۲۶۰ ش ۱۸۷۴)؛خط:نستعلیق؛ بی کا، بی تا [فیلمها - ف: ۱-۲ و ۱۲۹]

۲۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۸۸/۲

آغاز: برابر

خط:نستعلیق خوش؛بی کا،بی تا؛ کاغذ: سفید، جلد: مقوایی، ۲۵ص (۲۰-۴۴)، ۱۲ سطر (۵×۱۱)، اندازه: ۹×۱۸سم [سنا - ف: ۱-۲۸۶]

۲۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۰۷۹

آغاز: بعد از ادال حمد خالق لوح و قلم الذی علم بالقم؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق زیبا؛ کا: محمد حسینی شمس الکتاب، بی تا، به فرمان میرزا محمد حسین خان مستوفی؛ کاتب در پایان نسخه رقم چند سطری دارد؛ کاغذ: فرنگی ضخیم سیصدرسگ، جلد: تیماجی عنابی رنگ، ۳۰ص، ۱۲ سطر، قطع: رقعی، اندازه: ۱۳×۱۶/۵سم [ف: ۱۰-۶۳۳]

۲۳. تهران؛ دانش‌سرای عالی-کتابخانه میرزا عبدالعظیم خان قریب گرکانی؛ شماره نسخه: ۸۹/۲

خط: نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ قطع: بغلی [نشریه: ۵-۶۳۹]

۲۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۹۳۵/۱۶

آغاز و انجام: برابر

بی کا، بی تا؛ ۳گ (۲۶۲پ-۲۶۴پ)، اندازه: ۱۹/۵×۳۲سم [ف: ۲۰-۲۶۵]

۲۵. اصفهان؛ روضاتی، سید محمد علی؛ شماره نسخه: ۲/۲۰

آغاز و انجام: برابر

این منظومه به نام «صراط السطور» در آخر جلد دوم کتاب تذکره سنگلاخ «امتحان الفضلاء» چاپ شده است، لکن آغاز نسخه ما با آنچه در ذریعه آمده تفاوت دارد؛ خط: نستعلیق زیبا؛ بی کا، بی تا؛ ۱۱گ (۱۹۶پ-۲۰۷ر)، اندازه: ۱۲×۱۷سم [نشریه: ۵-۱۴۰]

● آداب خط = قواعد خط = مثنوی در آداب و قواعد خط / شعر، خط / فارسی

ādāb-e xat = qavā‘ed-e xat = masnavī dar ādāb va qavā‘ed-e xat

مجنون مشهدی، - ۹۴۰ ؟ ق

majnūn-e mašhadī (1533?)

اهداء به: شاهزاده تهماسب (۹۳۰-۹۸۴ق)

در دیباچه با اشاره به خود می‌گوید: «مجنون» قلم مصور آن است ×× مو بر سرش از برای آن است. در منابع به چند نام آمده است. دو نسخه آن در موزه بریتانیا نادرست از دیگران دانسته شده. شمار بیت‌ها و آغاز منظومه در نسخه‌ها یکی نیست. شمار بیت‌ها در نسخه عکسی ش۲۳/۳ پیرامون ۵۸۰ بیت در قالب مثنوی است. پس از حمد و نعمت پروردگار، منقبت دوازده امام، تاریخ مرگ شاه اسماعیل (۹۸۴-۹۸۵ق) و ستایش از شهزاده تهماسب، نمایه ۵ باب را می‌آورد: ۱. در ذکر مخترعان و داستان ایشان؛ ۲. در بیان اوقات کتابت، در صنعت سیاهی و اجزای آن، طلا جلا کردن، ساختن شنگرف، در لطافت کاغذ، معرفت رنگ گلگون، رنگ زرد، رنگ لاجوردی، الوان مختلف، قلم خوب و قلم تراشیدن؛ ۳. در معرفت نقطه و حروف، معرفت حرف الف (از واضع خط و نستعلیق (چنین) ×× حرفی بشنو ز روی تحقیق / بالای الف سه نقطه باید ...)، حرف با، حرف جیم، حرف دال ... حرف یا؛ ۴. در شکل حروف و نام هر یک و اتصال و تعیین مقام هر یک، در تشکیل حرف الف، تشکیل با، اتصال بای منحنی، در اتصال بای دندانه، بای طولانی و مدور و دندانه و سینه دار، بای مضمر، در تشکیل جیم، جیم چخماقی، جیم مدور ...، ۵. در اتصالات و انفصالات، اتصال بای مضمر، اتصال جیم چخماقی ... اتصال ها.

[فهرست مشترک پاکستان ۳۹/۵ و۱۴/۱۴؛ نسخه‌های فارسی منزوی ۱۹۰۲/۳؛ الذریعة ۱۰۵/۱۹ و ۱۸۳/۱۷ و ۹۶۷/۹؛ فرهنگ سخنوران ۵۱۳؛ فهرستواره منزوی ۹۰/۱۰]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۶۶۸/۲-ف

آغاز: در قلم واسطی گوید: وصف قلم لطیف و رنگین ×× سرخ است و سفید و سخت و سنگین / وان نقطه مربع ار نباشد ×× مجنون قلمی ز سر تراشد. (در نسخه دانشگاه: باید قلمی ز سر تراشد) / از واضع خط نسخ تعلیق ×× حرفی بشنو ز روی تحقیق / لام است الفی به نون مرکب ×× کردند بدین صفت مرتب / استاد هنر در آخر میم ×× یک نقطه نموده است تعلیم. **انجام:** پس از هجده بیت: طولانی و منحنی مدور ×× دندانه و سینه ای و مضمر

خط: شکسته نستعلیق؛ کاتب = مؤلف، تا: سه‌شنبه ۲۸ جمادی الاول ۱۳۳۷ [فیلمها - ف: ۲-۲۱۸]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۸۹۷/۱

آغاز: بسمله، آیات بنیات که در قرآن مجید در شأن سیزده پیغمبر مرسل علیهم السلام نازل شده؛ **انجام:** لام الف دو نوعست مفرد لا مرکب بلا و یا دو نوعست مفردی معکوس لی؛

خط: نستعلیق؛ بی کا، تا: محتملاً قرن ۱۲؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: مقوایی رویه کاغذ فرنگی رنگی گل و بوته دار، عطف و تیماج مشکی، ۱۲ص (۱-۱۲)، ۱۵ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۳/۵سم [ف: ۶-۶۰۱]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۷۴۰/۹

آغاز: از واضع خط نسخ و تعلیق ×× بشنو سخنی ز روی تحقیق؛ **انجام:** لا را الفی بنه در آغاز ×× یک نقطه به سوی زرکش باز؛

خط: نستعلیق؛ بی کا، تا: قرن ۱۳؛ یک برگ در خصوص ساخت مرکب خط در پایان نسخه آمده است؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳گ (۱۰۵-۱۰۷)، ۱۲-۱۳ سطر (۷×۱۳)، اندازه:

۱۷×۲۱سم [ف: ۳۴-۷۲۰]

۴. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۳/۳

خط: نستعلیق؛ کا: محمود خان قاجار، تا: شنبه ربیع الاول ۱۲۶۳، جا: مدرسه میرزا صالح؛ جلد: مقوایی آبی عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۹گ (۶۸پ-۸۶پ)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱-۵۷]

۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۲۱۱/۵

آغاز: ای کاتب هر صحیفه و راز ×× لوح قلم تو خامه پرداز / از کلک ... به دلخواه ×× بر پنجه ما نوشته الله

انجام: در آخر کار مرد کافی ×× گر کاف کشش دهی معافی / گفتم حدث یا بظاهر (؟) ×× در آخر سخن باشد آخر (؟)

خط: نسخ؛ کا: عبدالوهاب اصفهانی، تا: ۱۲۶۹؛ کاغذ: فرنگی آهارمهره، جلد: رویه میشن قهوه‌ای ضربی، ۲۰گ (۹۰ر-۱۰۹پ)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۷/۲×۲۱/۷سم [ف: ۷-۲۷۴]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۲۳/۳-عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی - ف: ۲-۲]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۷۳۶/۲۴

آغاز: تو روز نوی و وین جماعت ×× نوروز ترا بجای ساعت / چرخی تو و این دوازده برج ×× برد ور تو چون دوازده برج،

انجام: لام است الفی بنون مرکب ×× کردند بدین صفت مرتب

بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ ضربی مقوایی،۵ص (۱۴۴-۱۴۹)، سطور چلیپا (۹×۲۳)، اندازه: ۱۳×۲۶سم [ف: ۱۴-۳۶۹۴]

۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۷۷۲

آغاز: ای کاتب هر صحیفه راز ×× لوح و قلم از تو نامه پرداز / ... وین نسخه که نسخ هر کتاب است ×× تعلیق خوشش زینج باب است؛ **انجام:** نه نقطه چو بعد از او بر آید ×× شکل سر یا مطول آید

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ تملک: عباس علی خان؛ در ص ع و آغاز نسخه آمده: «رساله ملا میر علی در علم نستعلیق مشتمل بر قانون خوشنویسی»؛ جلد: گالینگور، ۱۶گ، قطع: ربعی، ۱۱ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۱۶-۶۹۴]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۴۰۹/۴

آغاز: بسمله. باید دانست که خط نسخ و تعلیق و واضع الاصل ملامیر علی التبریزی نورالله مرقده؛ **انجام:** زو بازو دریغ مدار ×× ورنه میدان که کرده بیکار

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج یشمی، ۱۰گ (۶۲پ-۷۲ر)؛ اندازه:۱۱×۱۶سم [ف: ۳۰-۱۱۴]

● آداب الخط = مداد الخطوط / خط / فارسی

ādāb-ol xatt = medād-ol xotūt

هروی، میرعلی بن میرباقر، - ۹۶۰ ق

heravī, mīr-ʻalī ebn-e mīr-bāqer (-1552)

میر علی هروی رساله‌ای در آداب خط دارد موسوم به «مداد الخطوط» مشتمل بر پنج باب: ۱. در بیان خطوط و سطح و دور؛ ۲. در ذکر استادان و مخترعان و بیان مرتبه ایشان؛ ۳- در بیان ادوات کتابت؛ ۴- در بیان قواعد مفردات و اصول ترکیب خطوط؛ ۵- در بیان کتابت و انواع حروف.

چاپ: سه باب اول این کتاب در «کتاب آرایی در تمدن اسلامی» به کوشش نجیب مایل هروی (ص ۸۹-۱۱۰) به چاپ رسیده و در همان جا اظهار شده که باب چهارم و پنجم این کتاب مفقود است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۱۷۶/۱

آغاز: چهارم فم الاسد که بشکل نعلیست و بدهان شیر ماند؛

انجام: یاهای مجرد پیوندد که ایشان را مدور نویسد اما حروف دال و ذال نیز این حال دارد دیگر به ایشان متصل تواند شد و صلی الله علی خیر خلقه محمد و آله اجمعین تم بالخیر

بخشی از باب پنجم این کتاب؛ خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ تمام صفحات جدول زرین و لاجوردی؛ ۲گ (۱ر-۲ر)، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸/۵سم [ف: ۳۸-۲۱۹]

● آداب الخط / خط / عربی

ādāb-ul xatt

رساله‌ای است کوتاه در تاریخچه علم خط و بیان انواع آن، از بزرگان این علم مانند: ابن مقله، ابن بواب «علی بن هلال»، یاقوت مستعصمی و دیگران.

آغاز: علم الخط مبدأ العلوم التعليمية و هو فضيلة عظيمة من فضائل بنی آدم

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۴۲۹/۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** و إن دور ذيل الحاء يكون حاء غير معوج و ميم الثلث الواقع أولاً يكتب ...

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول یک‌لا، ۱۲گ (۸۹-۷۶)، ۱۱ سطر (۵/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۹/۵×۱۸/۵سم [ف: ۳۱-۴۱۰]

● آداب خط / خط / فارسی

ādāb-e xat

شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه: ۲۵۰

آغاز: موجود: ... باب چهارم: در بیان قواعد خط، قال أميرالمؤمنين عليه السلام ...: اعلم أن حسن الخط مخفی فی تعليم الاستاد و قوامه ... و دانستن اصول خط موقوف است بر دانستن و معرفت مفردات ...

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ ۶گ، اندازه: ۱۰/۵×۱۶سم [ف: ۳-۴]

● **آداب الخلوت** = **شروط خلوت**/عرفان و تصوف/ فارسی
ādāb-ul xalwat = šorūt-e xalvat
علاء الدوله سمنانی، احمد بن محمد، ۶۵۹- ۷۳۶ ؟ ق
'alā'-od-dowle semnānī, ahmad ebn-e mohammad (1260-1335?)

آغاز: ... خلوت و عزلت بدان تو ای سالک ...
[فهرستواره منزوی۱۷/۷ و ۳۳۷/۷]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۴۱/۱۸-ف
نسخه اصل: بایزید ولی الدین ش ۱۸۱۹؛ در فهرست با عنوان «بندی در خلوت)؛ بی‌کا، تا: قرن ۹؛ ۲گ (۱۰۹-۱۱۰) [فیلمها - ف: ۱-۴۷۴]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۱۹۷/۹
آغاز: برابر؛ **انجام:** ... علی قلب بشر؛ منقول از زین المعتقدین شیخ علاء الدوله سمنانی
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ فهرست مندرجات به خط احمد گلچین معانی در ص۲۰ و ۲۱ الحاق شده است؛ جلد: تیماج مشکی،۴ص(۶۰ حاشیه-۶۳حاشیه)،اندازه:۱۴×۲۰سم[ف: ۳۲-۲۴۵]

● **آداب الخلوة** = **رساله خلوت** / عرفان و تصوف / فارسی
ādāb-ol xalva = r.-ye xalvat
نعمة الله ولی، نعمة الله بن عبدالله، ۷۳۰؟ - ۸۳۴ ق
ne'mat-ol-lāh-e valī, ne'mat-ol-lāh ebn-e 'abd-ol-lāh (1329?-1430)

به نثر و نظم عرفانی و در آن از آداب خلوت صوفیان گفتگو می‌کند: از تقلیل طعام، قلت منام، صوم ایام، قلت کلام، ترک محافظت انام، مداومت ذکر، نفی خواطذ، دوام مراقبت.
آغاز: یا اخی اعزک الله فی الدارین، معلوم باد که خلوت از جمله مستحسنات متصوفه است، و خلوت مجموعه ایست از چند گونه مخالفت نفس ...
انجام: ... این چنین خلوتی مبارک باد ×× یا چنین حضرتی مبارک باد. بحق محمد و آله الامجاد. والسلام خیر ختام.
چاپ: به کوشش عبدالحسین ذوالریاستین، در مجموعه رساله‌های عرفانی او، تهران: ۱۳۱۱ش
[منزوی ۱۱۴۰؛ فهرستواره منزوی ۳۳۷/۷]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۲۹۸/۶
خط: نستعلیق؛ کا: شیخ السلام بن حسین بن علی کاتب، تا: ۱ ذیحجه، ۸۶۰؛ کاغذ: ترمه، جلد: رویه کاغذ سبز نگارین، ۱گ (۴۲پ-۴۳ر)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۶×۲۳سم [ف: ۴-۶۸۱]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۲۶۲/۲۱
خط: نستعلیق؛ کا: میرغلام محی الدین، تا: ۱۱۰۹؛ کاغذ: ترمه، جلد: رویه میشن قهوه‌ای ضربی، ۱گ (۱۹۷ر-پ)، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۴-۶۷۳]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۱۸۹/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: ترمه، جلد: رویه میشن لائی قرمز، ۲گ (۲۳پ-۲۴پ)، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۰/۳×۱۵/۴سم [ف: ۷-۲۳۶]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۱۲۴/۱۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق؛ کا: اسماعیل بن مبین، تا: ۱۲ربیع الثانی ۱۲۲۱؛ ۱ص (۱۶۹)، قطع: بیاضی، اندازه: ۱۱/۵×۲۳سم [ف: ۳۲-۱۲۵۶]

۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۴۶۴/۵۶
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ۱۲۵۵؛ کاغذ: فرنگی، ۴ص (۸۳۶-۸۴۰)، ۱۷ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۹سم [ف: ۳-۵۲۲]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض۵۳۰
خط: نسخ؛ کا: عباس بن حاجی محمد شیرازی همدانی، تا: سلخ رمضان ۱۲۶۴؛ جلد: کالینکور مشکی، ۱گ (۱۲۶)، ۲۹ سطر، اندازه: ۲۸/۵×۴۰سم [الفبائی: ۲۴۱]

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۴۰/۳۱ عکسی
نسخه اصل: همان نسخه بالا [ف: ۳-۱۳۰۷]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۱۱۹/۳۱
خط: نسخ ریز؛ کا: عباس بن حاجی محمد شیرازی الاصل همدانی المسکن، تا: ۱۲۶۴؛ ۲ص (۲۴۷ - ۲۴۸)، قطع: رحلی، ۲۹ سطر، اندازه: ۱۹/۵×۳۲سم [ف: ۳۲-۱۴۹]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۰۶۷/۲۹
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ۱۲۶۵؛ کاغذ: فرنگی نازک شکری آهارمهره، جلد: تیماجی مشکی، ۲ص (۱۴۰-۱۴۱)، قطع: وزیری، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۳/۵سم [ف: ۱۰-۵۹۳]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۳۲/۴-فیروز
آغاز: برابر
خط: شکسته نستعلیق؛ کا: میرزا احمد نعمة اللهی کرمانی، تا: ۱۳۰۴، جا: تهران؛ کاغذ: فرنگی شکری رنگ، جلد: تیماج عنابی یک لا، ۲ص (۷۵-۷۶)، قطع: خشتی، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۲۱-۲۴۹]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۷۲/۳۱
بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج مشکی مقوایی، ۳۳ سطر (۹×۲۰)، اندازه: ۱۳×۲۴سم [سنا - ف: ۱-۲۰۷]

۱۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۱۶/۵
آغاز و انجام: برابر
نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ بی‌کا، بی‌تا [ف: ۵-۲۵]

۱۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۱۸۴/۹
خط: نستعلیق؛ کا: محمد علی بن میرزا عزیز تفرشی، بی‌تا؛ کاغذ:

ترمه پسته‌ای، جلد: رویه میشن سیاه، ۱گ (۱۳۰ر-پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۲۳سم [ف: ۴-۶۷۰]

۱۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۸۳۱/۵

خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سبز ضربی مقوایی،۱ص (۱۴۴) [ف: ۱۰-۱۶۷۲]

● **آداب الخلوة = شروط خلوت** / سیر و سلوک / فارسی

ādāb-ol xalwat = šorūt-e xalvat

شروط خلوت هشت است: اول تنها در خانه نشستن است روی به قبله آورد و مربع دستها بر ران نهاده و غسل کرده - اما به واسطه وفات شیخ ما با سفری دور که نتواند ... به خدمت شیخ دیگر پیوندد.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۶۸۸/۱۲

خط: نستعلیق چلیپا؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن یشمی [ف: ۵-۱۵۰]

← آداب خوردن > آداب صوفیان

● **آداب الدخول علی النساء** / آداب و سنن / عربی

ādāb-ud duxūl ʻala-n nisāʻ

آل عبدالجبار، اسماعیل بن حسن، ق۱۳ ق

āl-e ʻabd-ol-jabbār, esmāʻīl ebn-e hasan (19C)

روایات و دستورات بهداشتی را که باید در روابط زناشویی و معاشرت با زنان و تربیت فرزندان رعایت شود در بخش‌های کوتاهی بدون ترتیب خاصی جمع‌آوری نموده است.

آغاز: بسمله. روی عن علی بن ابی طالب عن النبی ان رسول الله کره ان یغتشی الرجل امرته و هی حایض

انجام: باب الدعا فی طلب الولد ... و یقول اللهم انی سمیته محمداً ولد له غلام و ان حول اسمه اخذ منه

قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: ۲۵۸/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوانا؛ کاتب = مؤلف، تا: یک‌شنبه شعبان ۱۲۸۷؛ جلد: تیماج با روکش کاغذ سرخ، ۱۱گ (۱۲۳پ-۱۳۳ر)، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۱-۲۲۷]

● **آداب درونی (رساله)** / عرفان و تصوف / فارسی

ādāb-e darūnī (r.)

ابوالحسن خرقانی، علی بن احمد، ۳۵۲ - ۴۲۵ ق

ab-ol-hasan-e xaraqānī, ʻalī ebn-e ahmad (963-1033)

در دیباچه به ابوالحسن خرقانی نسبت داده اما از تالیفات متاخران و از خاکساریان می‌نماید و مؤلف آن در باب ۹ از نجم الدین کبری یاد می‌کند. در فهرست کتابخانه انجمن ترقی اردو (پاکستان) تالیف سر فراز علی (ص۳۳) دو نسخه از رساله توبه از ابوالحسن خرقانی یاد شده و دور نیست همین نسخه حاضر باشد. در آغاز دیباچه آن آمده: «این نسخه من تصنیف شیخ ابوالحسن خرقانی در بیان توبه و ارادت و ذکر و عبادت و مقراض و کلاه و خرقه پوشیدن و میان بستن و سجاده گستردن و قندیل و زنبیل و جاروب و کشکول گردانیدن و خدمت کردن و تکبیر گفتن». این رساله در ۹ «باب» است: باب ۱-۸ در شرح ارادات و توبه و دیگر عناوین یاد شده در دیباچه و باب نهم در بیان ۴۴ مقام فقر. مؤلف برخی از مطالب خویش را به گونه سؤال و جواب بیان می‌دارد. در باب نهم رساله چنین آرد: «پس بنابراین بعضی از جهال عوام ناس که مثل بهائم هستند ... و می‌خواهند امر معاش بگذرانند و تکدی کنند و تن به کار ندهند و از شریعت غراء ... بیرون هستند اینها اراذل ناس هستند و فقیر نیستند بل که سائل به کف هستند.»

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۷/۲۶-فیروز

کاتب: سید اسماعیل خوانساری، تا: قرن ۱۴؛ در باب نهم کاتب چند سطر زیر عنوان «تنبیه در توضیح معنی طریقت و حقیقت و شریعت» افزوده (ص۲۴۱)؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز، ۱۴ص (۲۳۰-۲۴۴)، قطع: نیم‌خشتی، اندازه: ۱۲/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲۱-۲۱۱]

← آداب درویشی > طریق السلوک
← آداب درویشی > فقرنامه
← آداب درویشی > وحدت وجود و آداب درویشی

● **آداب درویشی** / عرفان و تصوف / فارسی

ādāb-e darvīšī

نعمة الله ولی، نعمة الله بن عبدالله، ۷۳۰؟ - ۸۳۴ ق

neʻmat-ol-lāh-e valī, neʻmat-ol-lāh ebn-e ʻabd-ol-lāh (1329?-1430)

پرسش و پاسخ است.

[فهرستواره منزوی ۱۸/۷]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۹۲۰/۸

خط: نسخ و نستعلیق؛ کا: محمود بن محمد حسینی، بی‌تا؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی مقوایی، ۳گ (۵۶-۵۹)، ۳۲ سطر(۱۰/۵×۱۹)، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: ۱۰-۱۷۷۵]

● **آداب درویشی** / عرفان و تصوف / فارسی

ādāb-e darvīšī

در ۹ «باب»: ۱. در بیان توبه؛ ۲. در بیان ارادت؛ ۳. مقراض

راندن؛ ۴. کلاه پوشیدن؛ ۵. خرقه پوشیدن؛ ۶. میان بستن؛ ۷. قندیل و زنبیل و علم؛ ۸. جاروب دادن و کجکول گردانیدن و تکبیر گفتن؛ ۹. چهل و چهار مقام فقر.
آغاز: بسمله، حمدله عاقبة صلاة. بدانکه اسعدک الله تعالی فی الدارین این رساله‌ای است در بیان توبه دادن و ... ارادت آوردن و مقراض راندن
انجام: ... هفتم قناعت و قول دیگر هر که قناعت دارد.
[فهرستواره منزوی ۲۶۷/۶]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۷۳۲/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق تحریری به شیوه شبه قاره هند؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۹گ (۶پ-۱۴پ) [ف: ۲-۲]

● **آداب درویشی**/ اخلاق / فارسی
ādāb-e darvīšī

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۲۵۸
آغاز: بسمله، الحمدلله رب العالمین؛ **انجام:** سفر نیس و احوط جمع است
خط: نستعلیق؛ کا: چراغعلی، تا: ۱۲۹۸؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج، ۱۵ سطر (۱۱×۱۴)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [الفبائی: -۱۰]

● **آداب درویشی** / عرفان و تصوف / فارسی
ādāb-e darvīšī

به نظم و نثر با عنوان «باب» بسیار سودمند.
[فهرستواره منزوی ۱۸/۷]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۳۹۸/۷-ف
نسخه اصل: کتابخانه آقای سید جواد مدرسی یزدی؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها - ف: ۱-۶۷۹]

● **آداب درویشی**/ اخلاق / فارسی
ādāb-e darvīšī

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۴۰۹۸
آغاز: در ضمن تفسیر قول خداوند فتول عنهم فا انت ...؛ **انجام:** ابلیس یا ویله اطاع و عقب و سجدوا بیت؛
خط: نسخ؛ کا: حسین بن ابوالقاسم، بی‌تا؛ کاغذ: نباتی، جلد: مقوا، ۲۲ سطر (۷×۱۶)، اندازه: ۱۰×۲۲سم [رایانه]

← آداب الدعا ﴿ اختیار الدعوات

● **آداب الدعاء** / دعا / فارسی
ādāb-ud du‘ā’

سبزواری، قاسم بن محمود، ق ۱۰ ق
sabzevārī, qāsem ebn-e mahmūd (16C)

تألیف: جمعه ۶ جمادی الثانی ۹۵۰
در آداب دعا و دارای ۱ «مقدمه» و ۸ «فصل» (به ازای درهای بهشت) و ۱ «خاتمه: مقدمه، در بیان احتیاج به دعا و افتقار به آداب؛ فصل ۱. در بیان اقوال و مذاهب؛ ۲. در فضیلت دعا؛ ۳. در تعریف دعا و صفت و تقسیم آن و معنی اجابت؛ ۴. در اوقات دعا؛ ۵. در شرایط داعی و آداب دعا؛ ۶. در اسباب تأخیر اجابت و حکمت آن؛ ۷. در آنکه داعی چه دعا خواند؛ ۸. در فواید تلاوت دعوات؛ خاتمه: در نصیحتی شایسته و وصیتی بایسته.
آغاز: الحمدلله الذی أمر عباده لطفاً علیهم بدعائه ... اما بعد این مختصری است مفید و تمام از خیار فواید
انجام: و قد تمت بحمدالله علی وفق الارادة هذه المقالة و تنسیقها و اتفقت الفراغة من تلفیق هذه الرسالة و تنمیقها ...
[فهرستواره منزوی ۱۹/۷]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۱۱۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا، نزدیک عصر مؤلف؛ جلد: تیماج قرمز بدون مقوا، ۵۳گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۶سم [ف: ۲۶-۸۰]

● **آداب الدعاء** / دعا / فارسی
ādāb-ud du‘ā‘

حزین، محمد علی بن ابی طالب، ۱۱۰۳ - ۱۱۸۰ ق
hazīn, mohammad ‘alī ebn-e abī-tāleb (1691-1766)

در ترغیب بر دعا و آداب آن و برخی از ادعیه مجربه.
آغاز: الحمد لله و سلام علی عباده ... پوشیده نیست که معنی دعا طلب حاجت است از حق تعالی.

زنجان؛ امام جمعه؛ شماره نسخه: بدون شماره
آغاز: برابر
کاتب = مؤلف، بی‌تا [دلیل المخطوطات: ۱-۸۹]

● **آداب الدعاء**/دعا / فارسی
ādāb-ud du‘ā‘

عبدالرشید بایزید بستکی
‘abd-or-rašīd-e bāyazīd-e bastakī

در مقدمه آمده: «چون بتقدیر پروردگار و تغییر فلک دوار از جهت ارشاد بعضی ایلات مقدم و افشار نامدار وارد بلده ارومیه و حوالی آن دیار گردیده دید که اکثر مردم از مؤمنین آن دیار از معرفت مسائل ضروری طهارت و نماز که اهم ضروریات دین

مبین است غافل و عاری و بعضی دیگر محتاج بادعیه طلب فرزند و ضروری آن از حضرت باری و خواص ایشان محتاج بآداب و اسباب رعیت پروری». رساله دارای ۱ «مقدمه» و ۳ «باب» است: مقدمه در بیان تحریص و ترغیب بر خواندن ادعیه و اذکار و بیان بعضی شرائط دعاء و حالات داعی و اوقات دعاء؛ باب ۱. در بیان آداب طهارت و کیفیت و اقسام ادعیه آنها؛ ۲. در بیان آداب واجبات ضروری نماز و تعقیبات؛ ۳. در بیان ثواب فرزند داشتن و آداب ادعیه طلب آن؛ خاتمه در بیان دستور العملی که حضرت امام جعفر صادق (ع) جهت عبدالله نجاشی در باب حکومت اهواز نوشته. مؤلف دارای رساله دیگری بنام «تحفة الاخوان» است.

آغاز: ... و سپاس قایم الاساس و شکر و ثنای خارج از حد و قیاس ... استحقاق و لوازم اختصاص واجب الوجودیرا مخصوص و سزاست.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۸۴۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** و پادشاهی او را گفت زراقه که بعد از واقعه از اول تا آخر باب دوم؛ خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: اواخر قرن ۱۲، ضمیمه: در ۵ برگ: آداب نماز میت و دعاء رویت هلال سجادیه (ع) و دعاء عقیقه، اوراق با کمند طلایی و تحریر مشکی و جدول بندی به زر و سیاهی؛ واقف: حسین کی استوان، تاریخ وقف: آبان ۱۳۴۸؛ کاغذ: حنائی، جلد: تیماج اسقاطی، ۸۶گ، ۱۰ سطر، اندازه: ۱۰/۳×۱۶سم [ف: ۱۵-۱]

● **آداب الدعاء** / دعا / عربی

ādāb-ud du‘ā’

موسوی، نورالدین محمد بن علی، - ۱۳۰۱ ؟ ق

mūsavī, nūr-od-dīn mohammad ebn-e ‘alī

رساله مختصری است در آداب دعا با استفاده از آیات و روایات و کلمات علما که شانزده امر را در این باره بیان می‌کند: ۱.تسمیه؛ ... ۱۲. ان لایعلوا صوته؛ ۱۳. ان یدعوا و هو خائف من الرد لقصور عمله و طامعاً بالاجابة تفضلاً منه؛ ۱۴. ان لایطلب شیئاً منهیاً عنه؛ ۱۵. التقلید او الاجتهاد فی اسماء الله تعالی؛ ۱۶. ان لایکون ملحوناً.

آغاز: بسمله حمدله و صلی الله علی محمد وآله الطاهرین ... اعلم ان المستفاد من الآیات الشریفة و الاخبار الواردة عن الائمة الاطهار (ع) و من کلام العلماء الاخیار انه ینبغی لمن أراد الدعا و التوسل الی باری الارض و السماء ان یلاحظ امورا و ایاه و التغافل عنها ...

انجام: و البناء للفاعل او المفعول و امثال ذلک و یأتی فی المقام بعض الکلام یتجدد عند ذکر بعض الاداب اسأله تعالی ان یوفق للاتمام انه ارحم الراحمین علی ید فخر العلماء و افصح الفصحاء ... مولانا السید محمدنورالدین ... و هو محمد بن علی بن حسن بن مرتضی ... بن ابراهیم بن الامام موسی الکاظم ...

چاپ: با تصحیح فارس حسون کریم، در میراث حدیث شیعه، دفتر نوزدهم، قم، مؤسسه فرهنگی دار الحدیث، ۱۳۸۸ش

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۷۶/۴عکسی و ۱۵۷۸/۴عکسی

آغاز و انجام: برابر

نسخه اصل: کتابخانه واتیکان در رم ایتالیا، ش ۱۷۳۹؛ خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: ۵ رمضان ۱۳۰۱؛ محشی؛ ۲۰گ (۱۷-۳۶)، ۱۴-۱۹ سطر [عکسی - ف: ۴-۱۵۵ و ۵۲۲]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۱۱۹/۴

نسخه اصل: همان نسخه اصل بالا [عکسی - ف: ۳-۴۰۱]

۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۶۳۷۱-۳۲/۷۱

آغاز و انجام: برابر

این نسخه عکسی است (شاید این هم عکسی از همان نسخه بالا)؛ خط: نسخ؛ بی‌کا؛ تا: ۱۳۰۱؛ جلد: مقوای سفید عطف گالینگور قهوه‌ای، ۲۰گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۲۱×۲۹سم [ف: ۱-۱۳]

● **آداب الدعاء** / دعا / عربی

ādāb-ud du‘ā’

مختصری است در آداب دعا به روش اهل سنت و سپس متن چند دعا که در مناسبت‌های مختلف خوانده می‌شود. گویا بخشی از کتابی مفصل باشد. برخی از آداب دعا که در این رساله مطرح شده از این قرار است: تجنب الحرام فی المأکل و المشرب و الملبس و المکسب؛ اخلاص لله تعالی؛ تقدیم عمل صالح؛ التنظف و التطهر و الوضوء؛ استقبال القبلة الثناء علی الله تعالی؛ الصلوة علی النبی صل الله علیه و آله و سلم بسط الیدین و رفعها؛ التأدب و الخشوع و الخضوع؛ السؤال بأسماء الله الحسنی و صفاته العلی؛ اجتناب السجع و التکلف؛ التوسل بانبیاءالله و الصالحین من عباده؛ خفض الصوت؛ الاعتراف بالذنب؛ اختیار الادعیة الصحیحة عن النبی صل الله علیه و آله و سلم؛ الدعاء للوالدین و اخوان المؤمنین و ... اوقات مناسب برای دعا با عنوان «اوقات الاجابة» چنین مطرح شده است: لیلة القدر، یوم عرفه، شهر رمضان، لیلة الجمعة، یوم الجمعة، نصف اللیل الثانی و ثلث اللیل الأول و ثلث اللیل الآخر و جوفه و وقت السحر و ...

پس از بیان آداب و اوقات مناسب، متن چند دعا نقل شده است، از جمله: اسماء الحسنی (شامل ۹۹ نام پروردگار متعال) دعا در هنگام طلوع خورشید، دعای روز و شب، دعاء منت نزل به کرب أو شدة، دعای فراغ از اکل و شرب، دعاء الاستسقاء دعاء اذا سمع الرعد و الصواعق، دعاء اذا رأی المطر، دعاء اذا سمع صیاح الدیکة و دعاء اذا سمع نهیق الحمیر و اذا سمع نیاح الکلاب و اذا رأی لیلة القدر، و اذا أبلغ سلاماً من أحد و اذا عطس و اذا أراد نمو ماله و اذا رأی أخاه المسلم یضحک و اذا اصطنع الیه معروف، و اذا ابتلی بالدین، الدعاء عند الغضب و ...

در این رساله، احادیثی از پیامبر اکرم صل الله علیه و آله و سلم نقل شده و در جایی از عمر بن خطاب مطلبی آمده و از نووی و کتاب الدعاء واحدی نیز مطالبی نقل شده است.
آغاز: آداب الدعاء بسمله. منها ما یبلغ أن یکون رکناً و أن یکون شرطاً و أن یکون غیر ذلک من مأمورات و منهیات و غیرها و هی تجنب الحرام فی المأکل و المشرب و الملبس و المکسب و الاخلاص لله تعالی.
انجام: و منن انتهی الی مجلس فلیسلم فان بدا له أن یجلس ثم اذا قام فلیسلم د ت س.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۷۷عکسی
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ معرب؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، در ابتدای نسخه نام کتاب «آداب الدعاء» ثبت شده است، در بین برخی جملات کلماتی به رمز نهاده شده مانند: «مس»، «م ت»، «خ د مس»، «ع»، «د ت س»، «ت س حب» و ...، شماره‌گذاری در بالای صفحات از ۳۴ شروع و به ۵۹ ختم می‌شود، در جایی از نسخه کلمه «بلغ» دیده می‌شود؛ ۵۴ص، ۹ سطر [عکسی - ف: ۳-۳۹۹]

● **آداب الدعاء** / دعا / عربی

ādāb-ud du'ā'

رساله کوتاهی در آداب دعاء و گویا ناتمام، مشتمل بر چند «حرف»، از جمله حرف اول در شرائط دعا و حرف دوم در مراتب دعوات.
آغاز: أحمدک یا مجیب دعوة المضطرین و أصلی علی اشرف الداعین محمد سید المرسلین

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۸۰۲/۳
آغاز: برابر؛
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: جمادی الثانی ۱۳۱۴؛ مصحح؛ جلد: تیماج قرمز بدون مقوا، ۵گ (۴۳پ-۴۷پ)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۸-۵]

● **آداب الدعاء**/آداب و سنن / عربی

ādāb-ud du'ā'

در فضل وآداب دعا است. بخشی تحت عنوان «ذکر» نیز به آن الحاق شده است. در عناوین « فصل - فصل» تنظیم شده است.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۴۱۳۲
آغاز: ... قال ان رجلا دخل المسجد وصلی رکعتین ثم یسال الله عزوجل فقال رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم اعجل العبد ربه وجاء اخر وصلّی رکعتین ثم اثنی علی الله عزوجل وصلی علی النبی صلی الله علیه وآله وسلم؛ **انجام:** ولا یزال المرض بالمؤمن حتی لایبقی علیه دینا وصداع لیلة یحط کل خطیة الا الکبایر
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: گالینگور سبز عطف تیماج زرشکی، ۲۲۰گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۸×۱۶سم [ف مخ: ۱-۸]

● **آداب الدعاء** / آداب و سنن / فارسی

ādāb-ud du'ā'

رساله مختصری است در بیان فضیلت دعا و فواید آن و توضیح مجملی از شرایط و آداب دعا و شرایط استجابت، با استفاده از احادیث شیعی.
آغاز: بسمله در بیان فضیلت دعا و فوائد آن است بدانکه افضل عبادات و نزدیکترین راههای قرب بنده به جناب قاضی الحاجات طریقه دعا
انجام: اگر بدون آن شرائط به عمل آورد مقبول نیست پس اگر نمازی بی وضو بکند نماز نکرده است.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۷۷۶۷/۱-۳۹/۱۴۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ جلد: مقوا با عطف گالینگور قهوه‌ای؛ ۱۴گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۲۵]

● **آداب الدعاء** / آداب و سنن / فارسی

ādāb-ud du'ā'

بخشی از یک کتاب است. از آغاز ارشاد پنجم. با عنوان‌های «کفایة، کفایة».

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۲۱۰/۳
آغاز: الارشاد الخامس. در بیان فضیلت دعا نمودن و آداب آن و قرائت قرآن و آداب. که ذکر آنها بعد از قسم نماز و روزه ها خالی از مناسبت نیست؛ **انجام:** و طاهر بودن از حدث و خبث و گفتن تکبیر بعد از برداشتن سر را از آن هیچ کدام واجب نیست و مستحب است. و الحمدلله رب العالمین
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ۲۶ ذیحجه ۱۲۷۳؛ جا: بروجرد؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج زرد ضربی [ف: ۱۶-۴۲]

← آداب دعا ← استجابت دعا

● **آداب دعا (رساله در)** / دعا / فارسی

ādāb-e do'ā

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۸۴۴
آغاز: بسمله، حمد و سپاس قائم الاساس و شکر وث ثنای خارج؛ **انجام:**موجود: گفت زراقه که بعد از واقعه ... فقیر را طلبیدن بهتر است

خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: نخود، جلد: تیماج، ۱۰ سطر (۶×۱۱)، اندازه: ۱۰×۱۶سم [رایانه]

● **آداب دعا و عبادت** / آداب و سنن / فارسی

ādāb-e do‘ā va ‘ebādat

آداب دعا و عبادت و سیر و سلوک به طریقه صوفیه نقشبندیه و در پایان مطالبی را از گفتار اقطاب نقشبندی نقل کرده است.

آغاز: بسمله الهی یا حی یا قیوم بک تحصنت ناحمنی بحمایة کفایة حقیقة حرز امان بسم الله

انجام: هذا مهر الشریف الذی بین کتفیه المبارک حضرت رسول الله صلی الله علیه و ... مسلمانی که در روزها بخواند ... از جمیع بلاها محفوظ و منصور است

قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: ۵۳۶/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: سه‌شنبه آخر صفر ۱۲۶۲؛ جلد: مقوایی، عطف تیماج قهوه‌ای، ۲۹گ (۹۹ر–۱۳۷ر)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱–۴۶۴]

● **آداب دعای اولاد** / آداب و سنن / فارسی

ādāb-e do‘ā-ye owlād

تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۳۰۳/۲

آغاز: بسمله. طریق آداب و شرایطی که در دعای اولاد لازم الرعایه است؛ **انجام:** سلام قولا بمن رب رحیم یا ولی یا حمید

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: فرنگی، ۳گ (۳۷پ–۳۹پ)، ۱۸ سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: –۲۷۸]

← آداب دلاکی < دلاکی

● **آداب دم زدن (رساله)**/ عرفان و تصوف / فارسی

ādāb-e dam-zadan (r .)

سجزی، خواجه معین الدین، – ۶۳۲ ق

sejzī, xāje mo‘īn-od-dīn (-1234)

در ۲ «باب»: ۱. رگ‌های وجود آدمی؛ ۲. کیفیت دم (نفس)

[مشترک پاکستان ۲۱۰۱/۳ (۱۰ نسخه)؛ نسخه‌های منزوی ۱۰۱۰/۲ «آداب دم زدن»؛ فهرستواره منزوی ۱۰۷۱/۸ «وجودیه»]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۶۷۲/۵

خط: نستعلیق؛ کا: محمد اسمعیل، تا: ۱۱۲۸؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی زرکوب مقوایی عطف سرخ درون سوخت زرکوب آراسته، ۵ص (۸۴–۸۸)، ۱۱ سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۹×۱۴سم [ف: ۱۴–۳۶۲۲]

● **الآداب الدینیة للخزانة المعینیة** / حدیث، آداب و سنن / عربی

al-ādāb-ud dīnīyya li-l-xazānat-il mu‘īnīyya

طبرسی، فضل بن حسن، ۴۶۸؟ – ۵۴۸ ؟ ق

tabarsī, fazl ebn-e hasan (1075?-1153)

اهداء به: خواجه اتابک ابواحمد بن فضل بن مرتضی امیرالمؤمنین

در بیان آداب دینی و اخلاق و ادعیه و اعمال و سنن مرویه از خاندان عصمت (ع) است. به جهت اختصار و هم شهرت احادیث منقوله، اسانید و رواة اخبار را حذف کرده است. کتاب مکارم الاخلاق تألیف فرزندش به مانند مستدرک و متمم این کتاب است. کتاب بر ۱۴ «فصل» ترتیب یافته است: ۱. فی ذکر الملابس و ما یتعلق بها؛ ۲. فی ذکر الحمام و ما یتعلق به؛ ۳. فی تسریح الشعر و ما جاء به؛ ۴. فی ذکر الاخذ من الاطراف و ما یتعلق به؛ ۵. فی ذکر السواک و السنة فیه؛ ۶. فی ذکر ما یتعلق بالنظر من الاداب و الادعیه؛ ۷. فی ذکر ما یتعلق بالسمع؛ ۸. فی ذکر آداب الاکل و الشرب؛ ۹. فی ذکر آداب التجارة و ما یتعلق بها؛ ۱۰. فی ذکر المناکحة و المباشرة و ما یتعلق بهما؛ ۱۱. فی ذکر ما یتعلق بالولادة و المولود؛ ۱۲. فی ذکر ما یتعلق بحالتی النوم و الانتباه؛ ۱۳. فی کر ما یتعلق بالسفر؛ ۱۴. فی ذکر آداب یختم به الکتاب من الاداب و الادعیه.

آغاز: بسمله الحمدلله و سلام علی عباده الذین اصطفی محمد و آله الطاهرین و بعد فان نعم الله المنعم علی عباده کثیرة ذوالجلال و الاکرام علی عباده ... سماه کتاب الاداب الدینیة للخزانة المعینیة

انجام: تکرار المکارم و یویده مما یزلفه لمرضاته ویبوه بالفردوس الی اعلا من جناته بمنه و طوله و سعة فضله و جوده و الحمدلله رب العالمین

چاپ: با تحقیق احمد عابدی، قم، انتشارات زائر، ۱۳۸۰ش

شرح و حواشی:

۱– الآداب الدینیة للخزانة المعینیة (ترجمه)؛ ناشناس (سه نسخه از آن معرفی شده)

۲– الآداب الدینیة للخزانة المعینیة (ترجمه)؛ ناشناس

[الذریعة ۱۸/۱ و ۱۹؛ ریحانة الأدب ۳۸/۴؛ معالم العلماء ش ۸۹۳]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۱۱۷/۱۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ کا: علی بن فضل بن هیکل حلی، تا: ۸۳۳؛ مصحح، در آغاز و انجام مطالب پراکنده‌ای از کتاب‌های گوناگون نقل گردیده و بخشی از کتاب انوار در دو فصل در پایان آمده است؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول با ترنج و سرترنج، عطف: تیماج قرمز؛ ۱۸گ (۱۱۷پ–۱۳۴ر)، ۲۳ سطر (۹/۵×۱۳)، اندازه: ۱۴×۱۸/۵سم [ف: ۳۵–۶۷۲]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۸۶۱۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** ان لو كانوا يعلمون الغيب ما لبثوا فی العذاب المهين

خط: نسخ؛ کا: حسن بن احمد بن علی بن امين الدين، تا: اواخر قرن ۹؛ واقف: خواجه شيراحمد، تاريخ وقف: ۱۰۳۴؛ کاغذ: نخودی، جلد: تيماج زرشكی، ۲۴گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱۴-۲]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۲۷۷/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** و ضلا عن اتباع الشهوات و الحمدلله رب العالمين ... الطاهرين

خط: نسخ؛ کا: نجم الدين ولد الحاجی عبدالله الاديب بن الحاجی احمد بن الحاجی نصراسيی (؟)، تا: ۹۲۰؛ مهر: «عبده مرتضی يطلب من ربه الرضا»؛ جلد: تيماج قرمز، ۲۴ص (۱۲۳-۱۴۶)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۳۲-۲۹۷]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۶۲۵/۲

خط: نستعليق، کا: لطيف بن عبدالباقی طالقانی، تا: ۹۵۳، جا: مشهد؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوا، ۵۲ص (۴۹-۱۰۰)، ۱۷ سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۰/۵×۱۸سم [ف: ۹-۱۵۰۰]

۵. شيراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۲۴۵/۱

خط: نستعليق؛ کا: شاهوردی بن بيستون، تا: ذيقعده ۹۵۵؛ ۲۰گ (۷-۲۷)، اندازه: ۱۱/۵×۱۹سم [نسخه پژوهی: ۳-۸۴]

۶. قم؛ مركز احياء؛ شماره نسخه: ۲۰۰۷/۷ و عكسی۲۱۹۱/۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** بذخاير الجبر فی الدنيا والإخرة ولم يتفق جمع مثل لاحد من المتقدمين والله يوفق مولانا للعمل بمضمونه وسيده ...

خط: نسخ؛ کا: محمد بن ابراهيم اوالی بحرانی، تا: جمعه از شوال ۹۵۷، جا: تبريز؛ جلد: تيماج قهوه‌ای بدون مقوا، ۱۸گ (۱۶۷پ-۱۸۵ر)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [محدث ارموی مخ: ۱-۴] و [عكسی - ف: ۶-۲۴۱]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۹۵۸۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعليق؛ کا: ابوالحسن بن عبدالله استرآبادی، تا: نيمه جمادی الاول ۹۶۶؛ محشی، تصحيح و مقابله شده، مذيل به دو صفحه تفسير برخی از آيات سوره مزمل به نقل از تفسير امام فخر رازی؛ کاغذ: نخودی آهارمهره، جلد: مقوای روغنی با نقش ترنج و سرترنج، بوم مزين به گل و بوته، ۲۸گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۲۶-۱۲]

۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۹۱۹/۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** صلوات متصلة غير منفصلة الی يوم الدين يا رب العالمين

نام مؤلف به قرينه آغاز تعيين شد؛ خط: نسخ؛ کا: علی بن محمد عاملی، تا: ۹۷۹؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تيماجترياكی يک لائی، ۲۱ص (۱۴۱پ-۱۶۲)، ۱۷ سطر (۱۴/۵×۲۰)، اندازه: ۹×۱۳سم [ف: ۱۰-۵۸۲]

۹. قم؛ مركز احياء؛ شماره نسخه: ۳۲۷۲/۳

خط: نستعليق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ مصحح؛ ۳۵گ (۸۷پ-۱۱۶پ)،۱۷سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [محدث ارموی مخ:۱-۴]

۱۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۷۴۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** فقال له اكتب تقبل قال نعم قال و تركت ذاک قال نعم قال عد فعاد ...

تا فصل ۱۲؛ خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ کاغذ: شرقی، جلد: مشمعی مشكی عطف تيماج مشكی، ۳۹گ، ۱۱ سطر(۷×۱۱)، اندازه:۱۳×۲۱سم [ف:۳۲-۴۰۵]

۱۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۵۴۶۶

آغاز: ... تبع و نحن علی آثاركم و اردون؛ **انجام:** و بر اختصار اقتصار كردم از اسانيد بيفكندم ...

خط: نستعليق؛ بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۸ شوال ۱۰۲۷؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: نباتی، جلد: تيماج، ۱۳ سطر (۷×۱۱)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [رايانه]

۱۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۶۰۴۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد صالح بن محمد مؤمن تونی، ۱۰۲۵؛ واقف: فهرستی، تاريخ وقف: تير ۱۳۱۰؛ کاغذ: حنايی روشن، جلد: مقوا با روكش پارچه برنگ دار چينی، ۳۱گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۵-۱]

قم؛ مركز احياء؛ شماره نسخه: ۲۵۸

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عكسی - ف: ۱-۲۹۶]

۱۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۲۲/۷

كاتب: حسينی تفرشی، علی بن يونس، تا: ۸ رمضان ۱۰۳۶، جا: اشرف؛ کاغذ: سفيد، جلد: تيماج آلبالوئی ضربی يک لايی، ابعاد متن: ۱۲×۱۵، اندازه: ۱۷×۲۴سم [سنا - ف: ۱-۳۲۲]

۱۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۲۱۲/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حسن بن محمد حسينی مدنی احسائی خراسانی تونی جنابذی، تا: پنج‌شنبه ۱۳ صفر ۱۰۴۱، جا: بندر سورت گجرات؛ جلد: تيماج سرخ با ترنج و سرترنج، ۲۱گ (۹پ-۳۰ر)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۳۰-۱۵]

قم؛ مركز احياء؛ شماره نسخه: ۵۶۹

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عكسی - ف: ۲-۱۶۱]

۱۵. قائن؛ مدرسه جعفريه؛ شماره نسخه: ۱۹۶/۲

خط: نسخ؛ کا: محمد قاسم بن حسين حسينی تونی، تا: چهارشنبه ۸ ربيع الثانی ۱۰۴۹؛ مصحح؛ جلد: تيماج مشكی بدون مقوا و فرسوده، ۲۶گ (۳۲پ-۵۸پ)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [كتابخانه‌های قائن - ف: -۱۷۰]

۱۶. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۶۱۷۴/۲

خط: نسخ؛ کا: قوام الدين بن حبيب الله كازرونی؛ تا: پنج‌شنبه ۱۳

ربیع الاول ۱۰۶۵؛ در سلخ جمادی الاول ۱۰۶۶ق با جمال ابن شاه محمد فسوی مقابله کرده است؛کاغذ:سپاهانی نخودی،جلد: مقوا، ۴۵گ (۱۲۷ر-۱۷۱پ)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۳-۱۴]

۱۷. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۷۰/۳ ـ د

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۲۳ ذیحجه ۱۰۷۳؛ مقابله شده در ۱۶ شعبان؛ ۱۵گ (۱۵ر-۲۹ر) [ف: ۱-۸]

۱۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۱۳۰۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عبدالله بن محمد باقر، تا: ۱۲ شوال ۱۰۸۳؛ منقول از نسخه محمد بن رحمة بن حسن بن احمد بن کامل بحرانی (مکتوب در ۱۸ صفر ۹۵۸)، حواشی برخی از صفحات توضیح و ترجمه لغات؛ اهدایی رهبر در خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: مقوا، ۳۴برگ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳×۲۵سم [اهدائی - ف: ۲ اخبار۱-۱۴]

۱۹. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۷۰ د

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: آدینه ۲۸ محرم ۱۰۸۴؛ مقابله شده با دو نسخه در آدینه ۵ صفر ۱۰۸۵؛ ۶۷گ (۷۲پ-۱۳۸ر) [ف: ۱-۸]

۲۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۷۹۹/۲۶

آغاز: کتاب آداب الدينية. ... و هذا يشتمل على فصول متعلق بالآداب من الادعية و الاعمال من اهل البيت؛ **انجام:** اللهم اجعل اوبتى هذه مباركة ميمونة مقرونة بتوبة نصوح توجب لى بها السعادة يا ارحم الراحمين

خط: نسخ و نستعلیق؛ کا: محمد ابراهیم نصیری، تا: ۱۰۹۷؛ با چند خط، دیباچه کتاب در این نسخه نیامده است؛ جلد: تیماج مشکی، ۴گ (۴۶۵ر-۴۶۹پ)، اندازه: ۱۸/۵×۳۱سم [ف: ۲۷-۲۲۰]

۲۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۴۶۶/۴۴

منتخباتی از آن؛ خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۳ص (۸۵-۸۷) [مختصر ف: ۸۰۵]

۲۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۶۲۲/۱

خط: نسخ؛ کا: جلیل الله غیاث الدین حسینی جزی، تا: قرن ۱۱؛ قطع: رقعی [میراث شهاب: س۹ش۲-۳۳]

۲۳. قم؛ دارالحدیث؛ شماره نسخه: ۱۰۰

آغاز: ... بقدح من ماء فيقرأ فيه انا انزلناه عشرة مرات ... الفصل الثانى فى آداب دخول الحمام فلا تدخله الا بميزر و قل فى الوقت الذى تنزع ثيابك فيه اللهم انزع عنى ربقة النفاق. **انجام:** فانى سمعت الله يقول بعقبها ان ترك انا اقل منك مالا و ولدا فعسى ربى ان يؤتينى خيرا من جنتك و عسى موجبه. و الله اعلم بالصواب تم الدعوات.

خط: نسخ و نستعلیق؛ کا: قطب الدین محمد ابرقویی، تا: ۱۵ ربیع الاول ۱۱۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ تمام صفحات مجدول، مصحح، علامت بلاغ نیز به چشم می‌خورد، رساله چهارم مجموعه؛ ۳۷گ، ۱۴ سطر [ف: -۱۷]

۲۴. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۱۶۳۲/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و ثلاث يتخوف من الجنون التغوط بين القبور و المشى فى خف واحد.

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ واقف: سد سعید طباطبائی، تاریخ وقف: ۱۳۳۲؛ برگ ۱۱ دستخط سید محمد بن زین العابدین موسوی؛ کاغذ: نخودی، جلد: میشن یک‌لای قهوه‌ای ضربی با ترنج و سر ترنج، ۴۰گ، قطع: ربعی، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۵-۴۵]

۲۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۳۱۴۳/۲-۱۶/۱۵۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** قال قضاء حاجة المؤمن افضل من طواف وطواف حتى عد عشرة وروى عن ميمون بن مهران قال كنت جالساً عند.

نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲، جلد: تیماج مشکی ضربی مجدول گرهی، ۵۱گ، ۱۱-۱۴ سطر، اندازه: ۹×۱۵سم [ف: ۶-۳۰۵۹]

۲۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۱۵۵/۲

انجام: يا على سبع من كن فيه فقد استكمل حقيقة الايمان و ابواب الجنان ...

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای بدون مقوا، ۴۱گ (۱۴۰پ-۱۸۰پ)، ۱۴ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۷سم [محدث ارموی مخ: ۱-۴]

۲۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۵۱۷/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ کا: روح الله فرزند نعمت الله، رازی، تا: قرن ۱۲؛ مصحح، محشی، در پایان ادعیه مختلفی نوشته شده است؛ کاغذ: فرنگی،۵۴گ(۲۵-۷۸)،۱۱سطر،اندازه:۶/۵×۱۰/۵سم[ف: ۲۹-۱۵۸]

۲۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۴۷۴۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** هذا كله لمن طاف طوافا و احدا قال نعم افلا اخبرك بافضل منه قال بلى قال حاجة المومن افضل من كل شر شر كل دابة آخذ بناصيتها انك رب العرش العظيم

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: چهارشنبه ۲۴ رمضان ۱۲۵۰؛ اهدایی در خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی مستعمل، ۹۳گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [اهدائی - ف: ۲ اخبار۱-۱۴]

۲۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۷۹۳/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و بها يدرك الخير فى الدنيا و الآخرة و لم يتفق جمع مثله لاحد من المتقدمين و صلى الله على سيدنا محمد و آله الطاهرين و الحمدلله رب العالمين

خط: شکسته نستعلیق؛ کا: محمد علی بن آخوند ملا احمد، تا: ۱۲۸۸؛ ترقیمه: «حسب الفرموده عالیجناب فضائل و کمالات اکتساب علام فهام عمدة العلماء الاعلام و الفضلاء العظام استادنا المعظم الحاج بيت الله الحرام ... الحاج ملا على اكبر سلمه الله ... بجهت شخصی که عارف به حق او نیستم باتمام این نسخه در حالت افسردگی و رنجوری در شب شنبه ششم شهر رجب

المرجب کوشیدم قلم و کاغذ و مرکب معشوق استدعا دارم از ناظرین بقلم عفو اصلاح ... محمد علی ابن مرحمت مآب آخوند ملا احمد را به دعای خیری یاد نمایند فی سنة ۱۲۸۸»، محشی، مصحح؛ کاغذ: فرنگی، ۴۲گ (۱-۴۲)، ۱۰ سطر، اندازه: ۶×۱۴سم [ف: ۳۴-۸۲۶]

۳۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۵۱۸/۱

خط: نستعلیق؛ کا: محمد تقی بن محمدرضای کوکدی گلپایگانی، تا: قرن ۱۳، جا: سپاهان؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی ضربی مقوایی، ۲۵گ (۱پ-۲۵ر)، ۱۵ سطر (۵/۵×۱۱)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۸-۱۵۲]

۳۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۳۶۶/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و نسئل الله أن ینفعنا بما أملیناه و یجعلنا من أهل الوصف بما ذکرناه إنه أحق مدعو و أملاء مرجو و صلی الله علی من لا نبی تعده محمد و آله الطاهرین

خط: نسخ؛ کا: صاحب مجموعه، تا: ۱۳۳۳؛ کاغذ: فرنگی، ۴۸گ (۷-۵۴)، ۱۹ سطر، اندازه: ۷×۱۴سم [ف: ۳۶-۲۸۵]

۳۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۷۴۶۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** و الحمدلله وحده و صلی الله علی محمد و آله و صحبه و سلم تسلیما کثیرا

خط: نسخ؛ کا: محمد حسین بن زین العابدین ارموی، تا: ۱ شعبان ۱۳۵۲، جا: نجف اشرف؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا، ۲۳گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۹×۲۰/۶سم [ف: ۱۴-۱]

۳۳. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: ۴۸/۲

آغاز: من کتاب آداب الدینیة ... قال حدثنا الحسن بن الصقر ... قلت یابن رسول الله یخالج فی صدری شیء من العلم الذی خصکم الله به و فضلکم علی الخلایق؛ **انجام:** نسخه: قلت یا سیدی یابن رسول الله لقد اشفیت قال ان علمنا شفاء لما فی الصدور و هدی و رحمة للمؤمنین و لا حول و لاقوة الا بالله العلی العظیم

خط: نسخ معرب؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ترجمه در بین سطور به شنگرف؛ ۱۶گ(۴۹۹پ-۵۱۴ر)،۱۹و۲۰سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۱-۵۰]

۳۴. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۳۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** قال فکان لا یری احدا من محبی آل محمد علیهم السلام الا وضع خده له ... و الله تعالی یوفق مولانا للعمل بمضمونه ... وسعة جوده و فضله.

خط: نستعلیق زیبا؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ناسخ پیش از آغاز کتاب مقدمه‌ای ادیبانه و شیوا آورده است و از حضرت علی (ع) با عظمت نام می‌برد؛ جلد: گالینگور، عطف پارچه، ۱۷گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۳سم [ف: ۱-۵۹]

۳۵. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه: ۲۶۹/۱۳

خط: مختلف؛ بی‌کا، بی‌تا؛ به صورت بیاض نوشته شده است؛ جلد: تیماج قرمز مجدول، عطف تیماج قرمز بدون مقوا، ۱۵ص (۲۰۱-۲۱۶)، اندازه: ۱۲/۵×۲۵سم [ف:۱-۲۵۳]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۶۱۰/۸

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی - ف: ۲-۲۱۱]

۳۶. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه: ۴۲۸/۲

خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج قرمز بدون مقوا، ۲۹گ (۴۴پ-۷۳ر)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۲-۲۷۰]

۳۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۷۷/۱عکسی

آغاز و انجام: برابر

نسخه اصل: کتابخانه واتیکان در رم، ش ۱۷۶۷؛ خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، در پایان آن چند بیت عربی درج شده است از جمله ابیاتی از شهید اول محمد بن مکی؛ ۲۰گ (۱-۲۰)، ۲۰ سطر [عکسی - ف: ۴-۱۵۶]

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۶۱۳۳/۱-۳۲/۴۳

عکسی، نسخه اصل: همان نسخه اصل بالا [ف: ۱-۱۴]

۳۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۷۲۱۲ ض

بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

● الآداب الدینیة للخزانة المعینیة (ترجمه) / آداب و سنن / فارسی

al-ādāb-ud dīnīya li-l-xazānat-il mu'īnīya (t.)

وابسته به: الآداب الدینیة للخزانة المعینیة؛ طبرسی، فضل بن حسن (۴۶۸-۵۴۸)

از مترجمی نامعلوم و کاملاً منطبق با متن عربی. شامل بعضی از آداب شرعی و دعاهای کوتاه که در احادیث اهل بیت (ع) آمده است، در ۱۴ «باب»: ۱. در آنچه تعلق به حال پوشیدن دارد؛ ۲. در آنچه تعلق به حال گرمابه رفتن دارد؛ ۳. در آنچه تعلق به موی شانه کردن دارد؛ ۴. در آنچه تعلق به موی فراگرفتن و ناخن چیدن دارد؛ ۵. در آنچه تعلق به نگریستن دارد؛ ۶. در آنچه تعلق بگوش کردن و شنیدن دارد؛ ۷. در آنچه تعلق به خوردن و آشامیدن دارد؛ ۸. در آنچه تعلق به تجارت و بیع و شرا دارد؛ ۹. در آنچه تعلق به مناکحت و مباشرت دارد؛ ۱۰. در آنچه تعلق به مولود و ولادت دارد؛ ۱۱. در آنچه تعلق به خفتن و بیدار شدن دارد؛ ۱۲. در آنچه تعلق به حال سفر کردن دارد؛ ۱۳. در انواع فواید متفرقه؛ ۱۴. در مجموع فواید که کتاب به آن ختم گردد.

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... این مختصریست مشتمل بر انواع آداب و سنن و فوائد و ادعیه.

انجام: و بر اختصار اقتصار کردم و اسانید بیفکندم تا کتاب دراز نشود و خواننده را ملال نگیرد.

[فهرستواره منزوی ۶/۲۶۷]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۷۲۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ۹۴۸؛ واقف: حسین کی استوان، تاریخ وقف: آبان ۱۳۴۸؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج ضربی مشکی،

۷۰گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۴سم [ف: ۱۴–۲]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۰۴۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ۲۰ محرم ۹۸۴؛ مجدول به زر و مشکی و لاجورد، صفحه اول دارای سرلوح مختصر؛ جلد: تیماج سبز بدون مقوا، ۹۳گ، ۹ سطر، اندازه: ۹×۱۴سم [ف: ۱۱–۵۱]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۵۴۶۶

آغاز: ... و نحن علی اثارکم واردون نسأل الله الصلوة علی محمد و آله، **انجام:** برابر

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۸ شوال ۱۰۲۷؛ این نسخه با اندک تفاوتی مانند نسخه شماره ۱۲۷۲۵ آستان قدس است، اما از باب ۱ تا اواسط ۵ و همچنین ابواب ۷ و ۸ ساقط است؛ فاقد جلد، کاغذ: نخودی، ۳۰گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳/۴×۲۰سم [ف: ۱۴–۳]

۴. مشهد؛ امام هادی؛ شماره نسخه: ۱۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** و بنده تابده رسیده گفت مانند آن و مانند آن تا هفتاد

خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ برگ آخر کتاب دیگری است؛ ۳۷گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف: –۱۳]

← آداب الذکر ≻ جلاء القلوب

● آداب ذکر / عرفان و تصوف / فارسی

ādāb-e zekr

رساله‌ای است عرفانی در بیان صورت شغل نقش اسم ذات و صورت شغل هشت رکنی، صورت شغل خلوت در انجمن و ...

آغاز: بسمله طریق کشش الله هو اینست صورت شغل هشت رکنی دو طریقست یکی از تحت هو برآرد و همدر آن هو گم گردد ... صورت شغل نقش اسم ذات سالک اسم ذات برنگذر

انجام: یا الله بفکر گوید و گردن واعضا را هیچ حرکت ندهد و صفات نودونه نام هم بفکر گوید یا درعین گفتن الله هرصفت را باحد متصف کند یا بغیر احد گوید عین المعانی تمت بالخیر

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۳/۱۳۴-۵۱۴/۱۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا، ۵گ، ۱۱ سطر [ف: ۱–۲۵]

● آداب الرسالة / ادبیات / عربی

ādāb-ur r.

به نظم و نثر به عربی با عنوان‌های «اذا راسلت، اذا راسلت»

آغاز: بسمله. الحمدلله و کفی و سلام علی عباده الذین اصطفی و سلم تسلیماً کثیرا، و کما ذکرک الذاکرون. و کلما غفل عن ذکرک الغافلون ... و بعد فهذا جمع لطیف فی وصف الرسل و الرسایل و التلطیف فی المدایح ...

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۵۵۳/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** و ربما یکون له یسفده ان ینال مراماً و ماربا

خط: نسخ و نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: گوناگون از ترمه کلفت و متوسط، جلد: رویه پارچه آبی، ۱۶گ (۱۹ر–۳۴پ)، اندازه: ۱۳×۱۷/۲سم [ف: ۶–۴۸۳]

← آداب الرمی ≻ آداب اسب دوانی و تیراندازی
← آداب الریاضة ≻ طریقة الریاضة

● آداب زناشویی / طب / فارسی

ādāb-e zanāšūyī

رساله‌ای پیرامون مسایل زناشوئی و دستورهای پزشکی برای مردان و زنان و آدابی که باید آنان رعایت کنند تا بهتر لذت برند و مبتلا به بیماری نشوند. در چند «فصل» است.

آغاز: حمد بیحد و ثنای بیعد مر خداوندی را که عالم اجسام را از عوالم اربعه بید قدرت کنج خانه کنت کنزاً مخفیاً.

انجام: و در پنبه کهنه حل کند و به پشم پاره بموضع مخصوص بنهد عجایب بیند.

[فهرستواره منزوی ۳۲۶۱/۵]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۴۰۹/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ معرب و نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ۱۲۵۸؛ جلد: تیماج مشکی، ۴گ (۲۷پ–۳۰ر)، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف: ۱۹–۲۱۵]

● آداب زیارت / آداب و سنن / فارسی

ādāb-e zīyārat

تبریزی، محمد بن محمد، ق۱۳ ق

tabrīzī, mohammad ebn-e mohammad (19C)

رساله‌ای مختصر در آداب و اعمال زیارت اماکن مقدسه مدینه و اعمال حج و مناسک آن و اعمال دهه ذیحجه به اختصار نوشته و گفته که کتابی مستقل و مفصل در مناسک حج نوشته است.

آغاز: بسمله چون بمدینه رسد غسل کند جهت دخول مدینه وهم چنین جهت دخول مسجد وجهت زیارت ودرحین غسل این دعا بخواند اللهم طهّرنی وطهر قلبی ...

انجام: ... مثل انداختن موی و یا شپش واوغافل بوده باشد آن تصدق کفاره او می‌شود این بود تمام مناسک حج به وجه اختصار ومواضعی که در اعمال حج مذکور شد ازین شکل ظاهر است.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۳۰۰۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ نام مولف در برگ ۱۰پ و ۱۸پ آمده

است؛ فاقد جلد، ۵۰گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۰×۱۶ [ف مخ: ۱-۹]

● **آداب زیارت** / زیارات / عربی
ādāb-e zīyārat

مدرس حائری، محمد، ق۱۴ ق
modarres-e hā'erī, mohammad (20C)

اهداء به: شیخ موسی نجفی
تألیف: ۷ رمضان ۱۳۱۲ق
با اعتماد به آثار ابن طاوس در طریق زیارت احمد بن اسحق قمی از اصحاب امام حسن عسگری مدفون در سرپل استان کرمانشاه نگاشته است.
آغاز: الحمدلله الذی وفقنا لمعرفة اولیائه
انجام: و بک علیهم توجهی و السلام علیک و رحمة الله و برکاته

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۴۷۴/۲
خط: نسخ؛ کاتب = مؤلف، تا: ۷ رمضان ۱۳۱۲؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج کنار تریاکی، ۳گ (۴۱-۴۴)، قطع: ربعی، ۱۱ سطر (۷×۱۴/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۱۹/۵سم [ف: ۱۶-۵۸۳]

۲. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه: ۲۳۶/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ تحریری؛ بی‌کا، بی‌تا؛ نسخه مسوده اصلی است، آخر نسخه متفرقات در۹برگ؛ کاغذ: حنایی و شکری فرنگی کاهی، جلد: تیماج مشکی، ۱۵ سطر، اندازه: ۹×۱۴/۵سم [ف: ۲۸۱]

● **آداب الزیارة** / زیارات / فارسی
ādāb-oz zīyārat

رساله مختصری است در آداب زیارت ائمه طاهرین (ع) و دعایی که در هر یک از آنها باید خوانده شود.
آغاز: بسمله و به توفیقی چون خواهد یکی که به زیارت یکی از ائمه علیهم السلام رود در حال بیرون رفتن غسل کند و نیت چنین کند که.
انجام: اللهم صدقة من روحه الی ارواح آبائنا و امهاتنا و جمیع المؤمنین و المؤمنات و الاخوان والاخوات برحمتک یا ارحم الراحمین.

مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۱۶۵۵/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ واقف: سید سعید طباطبایی، تاریخ وقف: ۱۳۳۲؛ کاغذ: نخودی آهارمهره، جلد: مقوا رویه گالینگور دارچینی عطف و گوشه تیماج قهوه‌ای، ۲۸گ، قطع: ربعی، ۹ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۵-۷۱]

● **آداب الزیارة** / دعا / فارسی
ādāb-oz zīyārat

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۷۵۳۲
آغاز: موجود: طریقه نماز میت اصلی علی هذا المیت لوجوبها قربة الی الله. ...؛ **انجام:** هادیا مهدیا اللهم صل علی محمد و علیه افضل ما صلیت علی احد من انبیائک و اصفیائک یا رب العالمین
خط: نسخ خفی؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: نخودی شنگرف، جلد: تیماج، قطع: رقعی، ۸ سطر (۶/۵×۱۲)، اندازه: ۹/۵×۱۴/۵سم [رایانه]

● **آداب زیارات**/آداب و سنن / عربی
ādāb-i zīyyārāt

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۶۹۳۸
بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از عباس محسنی [رایانه]

● **آداب زیارت امام رضا علیه السلام** / زیارات / فارسی
ādāb-e zīyārat-e emām rezā 'alayh-es-salām

حسینی میبدی، علی بن محمد علی، - ۱۳۱۳ ق
hoseynī meybodī, 'alī ebn-e mohammad 'alī (-1895)

مؤلف، پس از مدتی اقامت در کرمانشاه، قصد سفر به مشهد مقدس و زیارت حضرت امام رضا (ع) را نمود و با عجله به تألیف کتاب حاضر پرداخت، ولی گویا موفق به اتمام آن نشد و فقط سه فصل آغاز آن را تحریر نموده است: ۱. در فضیلت زیارت قبور ائمه (ع)؛ ۲. در خصوص فضیلت امام رضا (ع)؛ ۳. در آداب زیارت هر یک از ائمه (ع).
آغاز: الحمدلله رب العالمین ... چون بعد از مجاورت متمادی بجهت اصلاح بدن بکرمانشاهان آمدم از قضای خداوندی اسباب ماندن فراهم آمد

۱. کرمانشاه؛ میبدی (خاندان)؛ شماره نسخه: ۹/۱مشهد
آغاز: برابر
خط: نستعلیق؛ کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۴ص (۲-۳۶)، اندازه: ۱۸×۱۰سم [ف: ۱۴۲، شخصی میبدی - ف: ۱-۳۲]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۱۳۴/۱
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی - ف: ۶-۱۶۴]

● **آداب زیارت امام رضا علیه السلام** / زیارات / فارسی
ādāb-e zīyārat-e emām rezā 'alayh-es-salām

هروی مشهدی، حسین بن یوسف، ق۱۴ ق
heravī mašhadī, hoseyn-e-bn-e yūsof (20C)

اهداء به: مقرب السلطنه کارگزار مشهد
در آداب و کیفیت زیارت حضرت امام رضا (ع) چنانچه در

کتب معتبره نقل شده. برای این تألیف شده که زایران زیارت‌ها را هنگام تشرف به حرم مطهر درست و صحیح بخوانند. در آغاز احکام نماز و تعقیبات و بعضی از دعاها آمده و گویا بیش از این تدوین نشده که مقرب السلطنه معزول گردید و تألیف کتاب ناتمام ماند.
آغاز: الحمدلله راحم عبرات المتضرعین و رافع درجات المخلصین ... و بعد فیقول المتمسک بولاء اهل بیت نبیه المفتقر الی شفاعتهم

۱. کرمانشاه؛ میبدی (خاندان)؛ شماره نسخه: ۴۵مشهد
آغاز: برابر
خط: نستعلیق خوش؛ کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۴۲، جا: مشهد؛ دعاها نسخ معرب نیکو؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۲گ، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: -۱۷۵، شخصی میبدی – ف: ۱-۶۳]

● **آداب زیارت پیامبر (ص) و ائمه علیهم السلام** / آداب و سنن / فارسی
ādāb-e zīyārat-e payāmbar va a'emme 'alayhem-os-salām
رساله‌ای در بیان زیارت حضرات معصومین (ع) که در چهار «فصل» تنظیم شده است.

خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه: ۳۴۲/۵
آغاز: در زیارت حضرت رسالت پناه (ص) و حضرت امیر المؤمنین و ائمه معصومین (ع) و ایام مولود ایشان و وفات ایشان.
از آخر ناتمام؛ خط: مختلف؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای ساده، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: -۱۶۹]

● **آداب الزیارة الرضویة** / زیارات / فارسی
ādāb-oz zīyārat-er razavīyya
کاشف یزدی، قاضی بن کاشف الدین محمد، – ۱۰۷۵ ق
kāšef-e yazdī, qāzī-ye-bn-e kāšef-od-dīn mohammad (-1664)
در فضیلت زیارت امام رضا (ع) و شرح آداب و ادعیه متعلقه به آن و ترجمه احادیث و ادعیه مرویه، که مؤلف به واسطه سفر شاه عباس صفوی به مشهد مقدس نگاشته و آن را در ۱ «مقدمه» و ۱ «مقاله» و ۱ «خاتمه» تنظیم نموده است. مقدمه: در بیان احادیث مروی از اهل بیت علیهم السلام در فضل زیارت آن مشهد مقدس و ترجمه آنها به فارسی؛ مقاله: در بیان آداب زیارت آن حضرت و ادعیه متعلق به آن و تفسیر و ترجمه ادعیه به فارسی؛ خاتمه: در بیان زیارت‌نامه مشهوره در ماه رجب و ترجمه آن به فارسی و آداب زیارت امام رضا (ع) از دور.

انجام: و لاحول و لاقوة الا بالله العلی العظیم و صلی الله علی أطیب المرسلین محمد و آله الطاهرین

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۳۸۰۰
آغاز: و بعد چنین گوید معتکف زاویه دعا قاضی بن کاشف الدین محمد الیزدی ... که چون ثواب زیارت مرقد منور و مشهد ازهر؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱ یا ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی، برخی از ادعیه ترجمه نشده است؛ جلد: تیماج جگری ضربی، ۱۲۴گ، ۷ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۵سم [محدث ارموی مخ: ۱-۵]

● **آداب زیارت عاشورا** / زیارات / فارسی
ādāb-e zīyārat-e 'āšūrā (r.)
اصطهباناتی، محمد باقر بن ملامحسن، – ۱۳۲۶ ق
estahbānātī, mohammad bāqer ebn-e mollā-mohsen (-1908)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۳۷۳/۹
آغاز: در روز محرم روایت حکیم ابن داود از سیف بن عمره،
انجام: از صفوان از صادق آل محمد گفت عرض نمودم خدمت امام علیه السلام چه اجر است.
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: ابری مقوایی، ۹گ (۱۵۷-۱۶۶)، ۱۷ سطر (۱۱×۲۲)، اندازه: ۱۸/۵×۲۴/۵سم [ف: ۱۲-۸۴]

● **آداب زیارت و سفر** / آداب و سنن / فارسی
ādāb-e zīyārat va safar
رساله کوتاهی است در ۱ «مقدمه» و ۱۲ «باب» و ۱ «خاتمه».
آغاز: بعد الحمد و الصلاة ... در بیان آداب سفر و زیارت مراقد منوره و ضرایح مطهره ...

مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه: ۳۴۹/۱
آغاز: برابر
خط: نستعلیق خوب؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: دو رو تیماج قهوه‌ای، ۴۳گ (۲پ-۴۴پ)، اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف: ۲-۵۹]

● **آداب ساغون گذاشتن اسب** / حیوان‌شناسی / فارسی
ādāb-e sāqūn gozāštan-e asb

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۷۹۲/۴
خط: نستعلیق؛ کا: محمد طاهر بن محمد حاتم بن رضاقلی بن محمد امین خان مهاجرانی، تا: چهارشنبه ۷ ربیع الاول ۱۲۶۳، جا:

کنگاور؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷گ (۶۶پ-۷۲پ)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۷سم [ف: ۴۴-۶۹]

● **آداب ساغون گرفتن اسب** / حیوان‌شناسی / فارسی
ādāb-e sāqūn gereftan-e asb

در ۳ «باب».

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۸۹۹/۵

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: جمادی الثانی ۱۲۵۴؛ سپس بندی است با عنان علاج سلاطین نزدیک به یک صفحه؛ ۱۶۱-۱۶۲، کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی لایی، ۸ص (۱۵۳-۱۶۱)، قطع: ربعی، ۱۸ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۱۶-۱۳۹]

← آداب السالکین ⟵ زاد السالک
← آداب سالکین ⟵ آداب السالکین

● **آداب السالکین** / عرفان و تصوف / فارسی
ādāb-os sālekīn

خواجگی کاسانی، احمد بن جلال الدین، - **۹۴۹ ق**
xājegī kāsānī, ahmad ebn-e jalāl-od-dīn (-1542)

نگارشی در آداب سلوک به مشرب عرفاء سلسله نقشبندیه است. درباره نفس حیوانی و انسانی و خودشناسی، مسائل عرفانی و سیر و سلوک آمیخته به نظم نگاشته شده و همچون بیشتر تألیفات او با عناوین «بدان ای طالب صادق» است و به عبیدالله خان شیبانی (۹۰۴-۹۴۶) در مصرعی (ای عبیدی سرمتاب از خدمت مردان راه) اشاره نموده است. جز آن از چند تن از متصوفه مانند: نظام الدین خاموش علاء الدین عطار، خواجه محمد بابای سماسی، شمس الائمه کردری، حافظ الدین محمود، خواجه عبدالخالق، خواجه احمد صدیق، خواجه عارف ریوگری، خواجه اولیا کلان و خواجه محمود انجیر فغنوی و خواجه علی رامیتنی و شیخ امیر حسین موزه فروش، خواجه عبدالله برقی، خواجه حسن اندقی، خواجه احمد یسوی، امیر عبدالاول و خواجه مکاس یاد می‌کند.

آغاز: بسمله. الحمد لله الذی خلق الانسان ... بدان ای طالب صادق که پیغمبر صلی الله علیه و سلم چنین می‌فرمایند که هر که شناخت نفس خود را بدرستی که شناخت پرودگار خود را ... بدان ای درویش که نفس بر دو قسم است ... نفس انسانی که عبارت از آن قطره ایست که از دریای حقیقت خود در قالب آدم دمید.

انجام: هر چگونه که خواهد و آن شو ×× هر سوی که دواندت می‌رو / هر که کشتش غلام شاه شود ×× ملک و انس را پناه شود

[فهرست مشترک نسخه‌های خطی فارسی پاکستان ۱۲۱۱/۳؛ دانشنامه ادب فارسی آسیای مرکزی ۵۵/۱؛ فهرستواره منزوی ۱۹/۷ (۵ نسخه)]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۵۶۰/۱۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق هندی؛ کا: بابا گلکار، تا: قرن ۱۰؛ جلد: تیماج سرخ، ۳۴گ (۱۸۵پ-۲۱۸ر)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۳۳/۱-۱۰۱]

۲. تهران؛ فرهاد معتمد؛ شماره نسخه: ۱۸۷/۴

در فهرست بدون نام مؤلف آمده است؛ خط: نستعلیق؛ کا: حسن خان جوهر، تا: ۱۰۵۴؛ کاغذ: سپاهانی آهارمهره، جلد: تیماج مشکی مقوایی ضربی، ۱۷ سطر (۹/۵×۱۸/۵)، اندازه: ۱۶×۲۳سم [نشریه: ۳-۲۳۲]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۳۵/۴-فیروز

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق هندی؛ کا: محمد جمیل بن عبدالرحمن، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: فرنگی آهارمهره، جلد: تیماج زرشکی با یک ترنج، ۳۲گ (۴۴پ-۷۵پ)، قطع: وزیری، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۶سم [ف: ۲۱-۳۳۵]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۵۳۷/۳

آغاز: ... درین مقام سبب ترقیات سالک طریق می‌شود باعلی درجات و مقامات این طایفه علیه کقوله تعالی لإن شکرتم لأزیدنکم؛ **انجام:** سلطان ابراهیم ادهم گورمادی معشوق لورین سر جمله یارلیقنی بوقلوق قاسا نمعونجی

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: شرقی، ۷گ (۱۹-۲۵)، ۱۷ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۸سم [ف: ۳۱-۵۸۹]

۵. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۲۶۷/۴-عکسی

آغاز: برابر؛ **انجام:** و اعتقاد اهل سنت و جماعت و روش محققان و عارفان است. قدس الله اسرارهم.

نسخه اصل: گنج بخش، ش۱۴۰۱ (گنج۵۴۵/۲، ۶۶۴)؛ خط: نستعلیق تحریری؛ کا: محمد امین، تا: ۱۲۸۰؛۲۵ص (۴۸-۷۲) [عکسی - ف: ۲-۳]

۶. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۳۷۴۱/۴

آغاز: برابر

خط: نستعلیق؛ کا: میرک، بی‌تا؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: مقوایی با تیماج عنابی، ۳۷ (۶۹-۱۰۶)، ۱۰×۱۸ سطر، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۵-۱۷۷۶]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۸۷۶۲

آغاز: الحمدلله الذی خلق الانسان لمعرفة النفس و الخالق و الصلوة علی محمد المبعوث لبیان المعارف و الحقائق و اصحابه المسحوبه (کذ) قال النبی علیه السلام حکایة عن الله تعالی اعرف نفسک یا انسان تعرفه ربک؛ **انجام:** و ملک و انس را پناه شود

نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ توضیحات: پس از این ضمن ۲۱ برگ عبارات مختلفه در سلوک و عرفان و چهار غزل از «سیدا» ضمیمه است؛ ۷۰گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۶-۳۶۷]

● **آداب سخن گفتن و غذا خوردن**/ آداب و سنن / فارسی
ādāb-e soxan goftan va qazā xordan

رساله‌ای کوتاه که در سه بیان: سخن گفتن، حرکت و سکون و غذا خوردن که از بیان کلمات بزرگان انتخاب و به همراه مواعظ و پندهای لقمان حکیم و بزرجمهر در یک دفتر گردآورده است.

آغاز: بسمله در آداب سخن گفتن و حرکت و سکون و غذا خوردن حقیر از کتب حکما انتخاب کرده و در اینجا بمناسبت مینگارد و مراعات این آداب برای همه کس ... بیان اول: در آداب سخن گفتن باید بسیار نگوید و سخن دیگری را به سخن خود قطع نکند و چیزی را که از دیگری پرسند و جواب ندهد ...

انجام: ... و بهره زبان ذکر و بهره اعضا طاعت، گفتم عاقبت را چه بهتر گفت: خشنودی خدا.

[فهرستواره منزوی ۲۶۸/۶]

۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۶۵۸/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ کا: سید مهدی بن محمد حسین قاسانی، تا: ذیحجه ۱۳۱۲؛ ۱۷گ، ۱۰ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف مخ: ۱-۹]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۹۸۰/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ کا: سید بهاء الدین حسینی ولد مقرب الخاقان آقا میرزا سید رضی مستوفی، تا: ۲۷ربیع الثانی ۱۳۱۲، جا: قریه جهره از توابع بلوک خنج از محال فارس؛ تملک: امان الله خان ولد امرالله ساکن قریه بزم در ۱۳۳۷هـ؛ جلد: تیماج سرخ، ۱۲گ (۱پ-۱۲ر)، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۴۴-۱۶۹]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۱۱۶/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** سبقت نکند بر دیگران ...

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا، ۳گ (۱۲۴ر-۱۲۷ر)،۱۵سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۱۳-۳۰۹۴]

← آداب السبق و الرمایه ≻ آداب اسب دوانی و تیراندازی
← آداب السفر ≻ الرفیق
← آداب سفر ≻ آداب السفر

● **آداب السفر**/ آداب و سنن / فارسی
ādāb-us safar

عسکری موسوی، حسن، ق۱۱ ق
'askarī mūsavī, hasan (17C)

رساله‌ای است روان، در آداب و ادعیه سفر شامل مقدمه و چهار فصل: مقدمه سفر از دیدگاه احکام خمسه؛ فصل ۱. فی الطلوع عن البلد والشروع فی المقصد؛ ۲. فی اختیار الطریق و الاغترار بالرفیق؛ ۳. فی نزول المنازل و حلول المراحل؛ ۴. فی وصول المقام و دخول الحمام

آغاز: اللهم اهدنا الصراط المستقیم حمد بیحد واهب العطایی را سزد که نوع انسان را بتاج وهاج و لقد کرمنا بنی آدم و حملنا هم فی البر و البحر سرافراز فرموده و از جنس حیوان صنف ایشان را بخطاب مستطاب فامشوا فی مناکبها و کلوا من رزقه ممتاز نموده.

انجام: و الکفاف من الرزق برحمتک یا ارحم الراحمین و اصلی علی نبیک محمد و آله الطیبین الطاهرین

[منزوی ۱۵۱۴؛ فهرستواره منزوی ۲۶۸/۶ (۱ نسخه)]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۸۲/۳۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** فانه لاحول و لاقوة الا بالله العلی العیم ...

خط: نستعلیق چلیپا؛ بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۶ ذیقعده ۱۰۶۰؛ ادعیه به نسخ معرب؛۳ص (۸۷-۸۹) [عکسی - ف: ۳-۴۱۸]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۰۹۴/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ معرب؛ کا: محمد علی بن محمدیان، تا: صفر ۱۱۱۰؛ کاغذ: فرنگی آهارمهره، جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی مجدول یک لا، ۴۱گ، ۱۲ سطر (۵×۱۰)، اندازه: ۱۰×۱۴ [ف: ۲۸-۱۴۴]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۳۰۲/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، ۳۰گ (۶۵-۹۴)، ۱۳ سطر، اندازه: ۶/۵×۱۱/۵سم [ف: ۳۶-۱۳۷]

۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۱۶۶۷/۳-۹/۲۱۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، پس از اتمام رساله فایده‌ای در دعا درج شده است؛ جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول، ۲۷گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [ف: ۱-۱۵]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۸۸۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** و صل علی نبیک محمد و اله الطاهرین

خط: نسخ و نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۶۳گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۶-۱۹۹]

● **آداب السفر** / دعا / فارسی
ādāb-os safar

آغاز: بسمله. بعد از حمد الهی و صلوات نامتناهی برحضرت رسالت انتباهی این نخبه ایست مختصر در بیان آداب ...

انجام: و اخرجنی مخرج صدق و اجعلنی و صلی الله علی سیدنا محمد و آله اجمعین الطیبین الطاهرین و سلم تسلیما کثیرا کثیرا

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۹۷۸۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق جلی ممتاز، کا: محمد شریف بن نجم الدین، تا: ۹۹۹؛ ضمیمه نسخه ۱۷۵۴۴؛ کاغذ: نخودی شنگرف، جلد: تیماج

ضربی با ترنج و دو سرترنج ضربی، قطع: رقعی، ابعاد متن: ۷×۱۶، اندازه: ۹/۶×۱۷/۸سم [رایانه]

● **آداب السفر** / حدیث / عربی

ādāb-us safar

برگرفته از کتاب «من لایحضره الفقیه» و «المجموع فی الآداب» فیض کاشانی به قلم فرزند او.

اصفهان؛ روضاتی؛ شماره نسخه: ۱۷۹/۲

بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۴سم [ف: ۱۲۱]

● **آداب السفر** / آداب و سنن / عربی

ādāb-us safar

فصل نخستین از کتابی است درباره سفر و در این فصل از صاحب «عوارف المعارف» یاد شده و بسیاری از آداب مقدمات سفر از احادیث نقل گردیده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۴۸/۴-طباطبائی

آغاز: ... الفصل الاول فی مقدمات السفر و آدابه و ما یتعلق بذلک ... اذا اردت الخروج الی السفر فینبغی ان تصوم ... و تختار من ایام الاسبوع یوم السبت.

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: اصفهانی آهارمهره نخودی، جلد: تیماجی مشکی،۱۳ص (۱۹۵-۲۰۷)، قطع: رقعی، ۱۲-۱۵ سطر، اندازه: ۹×۱۴/۵سم [ف: ۲۳-۳۹]

● **آداب السفر**/آداب و سنن / فارسی

ādāb-os safar

یادداشتهایی مختصر در آداب سفر منقول از کتاب «مصباح» کفعمی و «مصباح الزائر» می‌باشد

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۵۲۳/۵

آغاز: بدانکه بهترین روزهای هفته از برای سفر بنا بر آنچه مفهوم می‌شود از احادیثی؛ **انجام:** و باید که نظر کنی در رفقا و اقل آن سه کس اند و اکثر آن

خط: نسخ و شکسته نستعلیق خوش؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، آغاز این نسخه از پایان نوشته شده و پایان آن به آغاز می‌انجامد، در آغاز نسخه حکایات فاضل هندی آورده شده است؛ کاغذ: شرقی، ۳گ (۷۲-۷۴)، ۲۱ سطر، اندازه: ۸×۱۵سم [ف: ۲۹-۱۷۷]

● **آداب السفر** / آداب و سنن / فارسی

ādāb-os safar

پاره‌ای از آداب سفر و در ذیل آن چند طلسم و دعاست برای دفع تب غب و درد سر.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۰۵/۲-طباطبائی

آغاز: آن چه به سند معتبر رسیده عصاره بادام تلخ

بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی شکری و سفید آهارمهره، جلد: تیماجی قهوه‌ای، ۱گ (۲۸ر)، قطع: رقعی، اندازه: ۱۰/۵×۱۸سم [ف: ۲۲-۱۹۰]

● **آداب السفر** / آداب و سنن / عربی

ādāb-us safar

البحث الخامس فی بیان آداب السفر. نقل هذا البحث عن کتاب «المنتهی»

مشهد؛ مدرسه باقریه؛ شماره نسخه: ۳۱۸/۳

بی‌کا، بی‌تا [تراثنا: س۶ش۴-۹۸]

● **آداب السفر**/ آداب و سنن

ādāb-us safar

مشهد؛ مدرسه باقریه؛ شماره نسخه: ۳۱۸/۴

بی‌کا، بی‌تا [تراثنا: س۶ش۴-۹۸]

● **آداب السفر المنتخب من کتاب امان الاخطار** / دعا / عربی

ādāb-us safar al-mn. min k.-i amān-il axṭār

شاه میر، اسدالله، ق ۱۰ ق

šāh mīr, asad-ol-lāh (16C)

وابسته به: الامان من اخطار الاسفار و الازمان = امان الاخطار؛ ابن طاوس، علی بن موسی (۵۸۹-۶۶۴)

تاریخ تألیف: ۹۵۵

منتخبی است تهذیب شده از کتاب «الامان من اخطار الاسفار و الزمان» اثر ابن طاووس علی بن موسی. مؤلف از دانشمندان روزگار شاه تهماسب است که در آن از سفری که در سال ۹۵۵ با پادشاه به جنگ روم یا عثمانی رفته بود یاد کرده و در آن «امان لاخطار» ابن طاوس را در ۸ «باب»، هر یک چند «فصل» در همین سال مرتب کرده است.

آغاز: بسمله، نحمدک اللهم باشرف قنایاک و اعلا صفات جلالک و بهائک ... و بعد لما تشرفت بمطالعت کتاب الامان من اخطار الاسفار و الزمان

انجام: قلت لابی عبدالله (ع) علمنی دعاء قال افضل الدعاء ما جری علی لسانک هذا آخر ما اردنا ایراده فی هذا المنتخب

۱. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۱۳۱۸

خط: نسخ؛ کا: شریف محمد بن برکات شریف رازی، تا: قرن ۱۰؛ دارای حواشی لغوی نستعلیق؛ قطع: ربعی [نشریه: ۷-۹۷]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۲۲۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: ۹۵۵ (شاید تاریخ تألیف باشد)؛ مصحح؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: تیماج زرشکی یک‌لایی، ۹۶گ، ۱۵ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۱۵-۳۳]

● **آداب السفره** / آداب و سنن / فارسی

ādāb-os sofre

در این رساله از آداب شرعی خوردن و نوشیدن یاد شده است و روی هم هفتاد و نه ادب شماره گردید. رساله از دانشمندی سنی می‌باشد.

آغاز: بسمله. هذه الرسالة الشریفة فی بیان السفرة. حمد و ثنا پادشاهی را که خلق را از کتم عدم بمیدان وجود آورد

انجام: ۷۹ بگوید: اللهم انی اعوذبک من الخبث ... الخبیث المخبث

[فهرستواره منزوی ۲۶۸/۶ و ۳۲۶۱/۵]

تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه: ۲۵۱/۷ - ج

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ کا: عبدالله کشمیری بخاری، تا: سه‌شنبه ۱۵ صفر ۱۲۵۹، جا: بخارا؛ ۵گ (۳۶پ-۴۰پ) [ف: -۴]

← آداب سقایی ⧀ کسب نامه سقایی

● **آداب سلام** / آداب و سنن / فارسی

ādāb-e salām

حسینی خاتون آبادی، محمد حسین بن عبدالحسین، ۱۱۰۴ - ۱۱۳۹ ؟ ق

hoseynī xātūn-ābādī, mohammad hoseyn ebn-e ʻabd-ol-hoseyn

اهداء به: سلطان حسین صفوی

رساله‌ای در آداب سلام کردن با استفاده از آیات و احادیث و مشتمل بر ۱ «مقدمه» و ۲ «باب» و ۱ «خاتمه». مقدمه: در اینکه در واجب و مستحب باید پیروی پیامبر نمود؛ باب اول: در آیاتی که در باب سلام وارد شده؛ باب دوم: در احادیثی که در باب سلام روایت شده؛ خاتمه: در بقای ثواب ترویج سنت‌ها.

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... و بعد بنابر آنکه ترویج سنن حضرت سید المرسلین از اهم مطالب و وسیله اعظم مقاصد و مآرب است.

انجام: بعد از مردن آدمی آن سنت یا واجب را بکنند تو در ثواب آن شریک باشی ...

[فهرستواره منزوی ۲۶۸/۶]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۲۸۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای بدون مقوا، ۱۵گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۱۹-۷۵]

← آداب سلطانی ⧀ آداب سلطنت
← آداب سلطنت ⧀ نصایح الملوک

● **آداب سلطنت = آداب سلطانی** / حکومت و سیاست / فارسی

ādāb-e saltanat = ādāb-e soltānī

شاه میری شیرازی، هبة الله بن عطاء الله، - ۸۹۸ ق

šāh-mīrī-ye šīrāzī, hebat-ol-lāh ebn-e ʻatā'-ol-lāh (-1542)

اهداء به: علاء الملک

تألیف: ۸۸۲ق

رساله‌ای در آداب ملکداری در ۲ «باب» و هر باب در چند «فصل»: باب اول در آداب سلطنت، در ۴ فصل: ۱. در آدابی که پادشاه را جمع می‌باید کرد؛ ۲. در استماع کلمات؛ ۳. در مشورت؛ ۴. در اعوان مملکت. باب دوم در آداب وزارت در سه فصل: ۱. در آدابی که وزیر را جمع باید کردن؛ ۲. در صنوف خدمات که واجب است وزیر را؛ ۳. در خدمات جذب منفعت و دفع مضرت. در ۸۸۲ق. تألیف و در ۸۹۸ق آن را تصحیح کرده است.

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۴۵۷

آغاز: بسمله لالی بیقیاس حمد و سپاس پادشاهی را سزد که فطرت انسانی را در مکتب علم؛ **انجام:** از همه غم رستی اگر راستی و بر راستی ختم این رساله صادقه المقاله اتفاق افتاد ... عبدالرحمن

خط: نسخ؛ کا: عبدالرحمن بن محمد بن حسن، تا: ۸۹۸ق جا: جهرم؛ کاغذ: نخودی، جلد: میشن، ۱۷ سطر (۵×۱۲)، اندازه: ۹×۱۷سم [الفبائی: -۱۰]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۸۳۷/۳

آغاز: بسمله. سپاس و ستایش مر خدایی را جل جلاله که پدید آرنده مخلوقات و دارنده مصنوعات است ... اما بعد بدان ... که این رسالتی است در آداب سلطنت و وزارت مبنی بر دو باب ...؛

انجام: تا خلل برخیزد و الله اعلم بالصواب

نام مؤلف به استناد نسخه ش ۱۶۳۳ مکتبة امیرالمؤمنین نجف ذکر شد؛ خط: نستعلیق درشت خط؛ بی‌کا، تا: ۱۱۳۶؛ با جدول زر و لاجورد و سرلوح زیبا؛ کاغذ: سپاهانی آهارمهره، جلد: تیماج سرخ

ضربی مقوایی، ۱۸گ (۲۵پ-۴۳پ)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۱۲-۲۸۲۲]

● **آداب سلطنت** / حکومت و سیاست / فارسی
ādāb-e saltanat
محمد قاضی، محمد بن برهان الدین، - ۹۲۱ ق
mohammad qāzī, mohammad ebn-e borhān-od-dīn (-1515)

اهداء به: ابوالخیر سیونج خواجه بهادرخان
آغاز: بسمله. الحمد الله الذی خص طایفه من عظماء المکاشفه شمیم نسیم الحقایق و العرفان ...
انجام: اما این که مذکور شد فاضل تر است و به همه قولها درست است ان الله یقول الحق و هو یهدی السبیل.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۸۶۱/۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج قهوه مقوایی، ۱۷گ (۱۳۷-۱۵۴)، قطع: بغلی، ۱۷ سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱۶-۱۱۲]

● **آداب سلطنت و مملکت‌داری**/حکومت و سیاست فارسی
ādāb-e saltanat va mamlekatdārī
از مؤلفی امامی از روزگار صفوی. وی نخست از لزوم در اجتماع زیستن سخن گفته که پیامد آن لزوم تشکیل حکومت و سلطنت سلطانی دادگر و نظم و نسقی است و نیز لزوم گردن نهادن بر نظامی. در یک مقدمه و چند باب و هر باب در چند فصل. باب یکم: فصل ۱، در ذکر صفات و اخلاق مرضیه و اطوار و آداب پسندیده پادشاهان؛ فصل ۲، در ذکر بعضی از خواص و آثار نفس پادشاه؛ باب دوم: فصل ۱، در بیان آنکه پادشاه پیوسته باید جمعی از بزرگان این طبقات را در مقام تربیت و ترقی و آزمایش داشته باشد؛ فصل ۲، در بیان کیفیت و آداب تربیت این جماعت و سلوک با ایشان؛ باب سوم: فصل ۱، در اقسام و اصناف مردمان و چیزهایی که به جهت آبادی و رفاهیت لازم است؛ فصل ۲، در بیان اخلاق و صفات هر یک از این جماعت و طبقات که مذکور شد؛ فصل ۳، در بیان ضرورت اطلاع پادشاه بر احوال و اوضاع مملکت؛ فصل ۴، در بیان لزوم سعی و اهتمام پادشاه در حفظ رعیت و سپاه؛ خاتمه، در چند فایده: ۱. اجر و ثواب و صعوبت شغل سلطنت. سپس فصل سوم [چنین است در متن]، در ذکر اقسام و اصناف پادشاهان و شرف رتبه هریک و نسبت هریک با دیگران؛ باب دوم [باب چهارم]: فصل ۱، بعضی از چیزها و مردمانی که در کار ضرور است پادشاه را؛ فصل ۲، در ذکر بعضی دیگر از ضروریات پادشاهی [تندرستی شخصی او]؛ فصل ۳، در ذکر بعضی دیگر از ضروریات پادشاهی، تندرستی شخص او؛ فصل ۴، در بیان آنکه هریک از آن جماعت [کارگزاران] از چه طایفه و کدام طبقه باشند. در این فصل از «ریش سفید کتابخانه» (=رئیس کتابخانه) سخن رفته است. (احمد منزوی)
آغاز: بسمله، حمدله، صلات. حمد بی حد و ثنا و ستایش مر خدای را که دلیل است ذات او بر ذات او ... بدانکه چون خلایق خواهند که از آفات و بلیات محفوظ ...
انجام: درود فرستد خدا بر محمد و آل او که پاکانند. سزاوار است که ختم شود این رساله به نام خدا و پیغمبر او تا عاقبت به خیر باشد

[دائرة المعارف بزرگ اسلامی ۲/۱؛ ذریعه ۲۰/۱، که اثری به نام آداب سلطنت از سید هبة الله شاهمیر نوشته شده در ۸۸۲-۸۹۸ق، معرفی کرده است که ممکن است همین باشد؛ نسخه ها ۱۵۱۴/۲، نشانی ۲ نسخه که این کتاب نیست]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۲۷۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق مخلوط به شکسته؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: مقوایی تیماج مشکی، ۴۴۲ص، ۱۵ سطر (۵×۱۰/۵)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۱-۲]

← آداب السلوک ﴿ زاد السالک
← آداب سلوک ﴿ سلوک
← آداب السلوک ﴿ السیر و السلوک

● **آداب السلوک = آداب المریدین = السیر و السلوک** / عرفان و تصوف / عربی
ādāb-us sulūk = ādāb-ul murīdīn = as-siyr wa-s sulūk
نجم الدین کبری، احمد بن عمر، ۵۴۰ - ۶۱۸ ؟ ق
najm-od-dīn-e kobrā, ahmad ebn-e ‘omar (1145-1221?)
در نسبت آن به نجم الدین کبری اختلاف است. در ۲ «باب»: ۱. بیان السفر القلبی الروحانی (یک فصل)؛ ۲. بیان سفر القوالب و الاشباح (سه فصل).
آغاز: الحمدلله العلی الکریم الذی یسیر عباده فی الآفاق ... اما بعد فاعلم یا عبدالله انک مسافر الی الله ... و دبر له سیرین احدهما قهری و الآخر کسبی اختیاری ... و نحن نذکر لک فی کل واحد من هذین السفرین بابا ...
انجام:انه علی ذلک قدیر و باجابة العبد جدیر.

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۰۳۴/۱۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** ... و یصل الی حضرت الجلیل انه علی ذلک قدیر و باجابة العبد جدیر ... علی اتمامه. به همان خط. جمادی الثانیه ۸۴۲

خط: نسخ؛ کا: محمد بن احمد علوی اردکانی، تا: قرن ۹؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن سیاه، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۱/۷×۱۹/۳سم [ف: ۷-۱۵۵]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۶۸۵/۲

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی ضربی مقوایی،۷ص (۲۰۳-۲۰۹)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف:۸-۲۴۴]

۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۵۹۳/۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** ... غیر بنعمته الادب السادس الحزن الدایم

نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق شکسته، کا: محمد، تا: ۱۲۵۸، ۲گ (۱۲۰پ-۱۲۱ر)، ۱۷سطر [ف: ۲-۲]

۴. مشهد؛ شیخ علی حیدر (مکتبة)؛ شماره نسخه: ۱۱۶۱/۸

آغاز: الحمدلله الکریم الحلیم العلی العظیم و الصلاة علی النبی المصطفی و الولی المرتضی؛ **انجام:** منها یزهر الانسانیة المؤمنیة و لایثمر له الولایة و النبوة فافهم ترشد

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۳گ (۲۳۵پ-۲۳۷پ)، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [مؤید: ۳-۱۴۱]

۵. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه: ۲۰۲/۶ - ج

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ نویسنده کتاب را به خیوقی نسبت می‌دهد؛ ۶گ (۳۵۳پ-۳۵۸ر) [ف: -۲۲۹]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۶۵۰۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق ممتاز؛ کا: گوهرین، صادق، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: گالینگور سفید، ۱۲ سطر (۱۰×۱۶)، قطع: وزیری کوچک، اندازه: ۱۳×۲۰سم [رایانه]

۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۸۷۶/۲-ف

بی‌کا، بی‌تا [فیلم‌ها - ف: ۲-۲۷۴]

● آداب السلوک = السلوک = کیفیة التوجه نحو الحق / سیر و سلوک / عربی

ādāb-us sulūk = as-sulūk = kayfīyyat-ut tawajjuh naḥw-al ḥaqq

صدرالدین قونیوی، محمد بن اسحاق، ۶۰۷ - ۶۷۳ ق

sadr-od-dīn qūnīyavī, mohammad ebn-e eshāq (1210-1274)

در این رساله توجه به خداوند و انواع آن را بیان می‌کند و صراط اقوم و طریق اقصد را در آن باز می‌گشاید و نشان می‌دهد که چگونه اگر کسی بر قواعد و تعریفات مندرج در این گفتار دست داشت به راه راست رهبری خواهد شد. دارای ۱ «مقدمه» و ۳ «فصل» و ۱ «تتمه».

آغاز: بسمله.و نستعین. الحمد لله المنعم علی الصفوة من عباده بمطبة الاجتباء الباذل لهم زیل المنح و سوابغ النعماء ... امام بعد فهذه عجالة یتضمن التعریف بکیفیة التوجه الاتم الاولی نحو الحق ... و کیفیة تخلیص العریمة و تحریر المطلب حال القصد الیه و الاقبال بوجه القلب علیه و بیان الصراط الاقوم و الطریق الاقصد

انجام: بطول ذکر انواعها فکیف تعینها و بیانه فافهم والله یقول الحق و یهدی من یشاء الی صراط مستقیم

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۸۲۹/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ۲۴ جمادی الثانی ۱۰۲۲، جا: بقعه شیخ عبدالله انصاری؛ کاغذ: ترمه، جلد: ابری فرنگی، ۴گ (۱۹پ-۲۲پ)، اندازه: ۱۳×۱۹/۸سم [ف: ۵-۱۹۷]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۳۸۳/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ کا: محمد تقی بن رفیع الدین قاشانی ۱۰۴۶؛ کاغذ: ترمه اصفهانی، جلد: تیماج تریاکی عطف و سجاف تیماج مشکی مقوایی، ۱۲ص (۱-۱۲)، ۲۲ سطر (۶/۵×۱۳)، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۹-۳۸۷]

۳. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه: ۷۱۵/۶

آغاز: برابر

نام مؤلفه به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ کا: عبدالرحیم حسینی یزدی، تا: ۱۳۰۱؛ ۶گ، قطع: خشتی [ف: -۲۹۹]

۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۶۵۲۱/۵

آغاز و انجام: برابر

نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ بی‌کا، تا: ۱۳۰۶؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مقوایی، ۱۴گ (۱۷۸پ-۱۹۱ر) [ف: ۳-۱۴]

۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۶۵۲۱/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** کما سبقت الاشارة الیه فی بعض المباحث المقدمة

خط: نسخ؛ کا: محمد علی کرمانشاهی، تا: ۱۳۰۶؛ در نیمه دوم (۴۰-۸۱) پرسش‌هایی از خواجه طوسی دارد؛ ۴۲گ (۹۱پ-۱۳۲پ) [ف: ۵-۱۷]

۶. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۹۰/۳۳ ـ د

آغاز و انجام: برابر

نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۷گ (۱۱۴ر-۱۲۰پ) [ف: ۱-۱۳۸]

● آداب السلوک / عرفان و تصوف / فارسی

ādāb-os solūk

علاء الدوله سمنانی، احمد بن محمد، ۶۵۹- ۷۳۶ ؟ ق

'alā'-od-dowle semnānī, ahmad ebn-e mohammad (1260-1335?)

به درخواست: عزالدین ابوبکر طوسی

تاریخ تالیف: دوشنبه ۲۶ صفر ۷۵۲ (؟)؛ محل تالیف: خانقاه قطب الاقطاب عبدالرحمن اسفراینی
در کیفیت سلوک خود و بیان طریقه و نتیجه آن. مؤلف از عزیزالدین ابی بکر طوسی و جنید بغدادی در آغاز کتاب یاد کرده است. نسخه دانشکده الهیات تهران ناشناس است و نسخه کتابخانه ملی از علاء الدوله دانسته است که تاریخ نقل شده در نسخه دانشکده الهیات انتساب به علاء الدوله را نفی می کند. ولی هر دو نسخه یکی است.
آغاز: بسمله، رب یسر و تمم بالخیر، فاتحه الکتاب را بحمد رب الارباب که مفتح ابواب و مسبب اسباب مزین گردانیدن اولی ...
انجام: و ثمرات معارف مطلوبه از شجره انسانی چیده و ذوق چشیده شود انشاء الله تعالی
[فهرستواره ۵۱۵/۷ ناشناس]

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۱۶۳/۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** نسخه: تمت الرسالة الشریف نقل عن خط المبارک الشیخ الزمان السالک الصمدانی شیخ رکن الدین علاء الدوله سمنانی قدس الله سره العزیز فی یوم الثلثاء من شهر ذی قعده الحرام سته ثلث و ثلثین و تسعمائه من هجرة النبویه (۹۳۳ه.ق)؛
خط: نسخ؛ کا: محمد بن عبداله محمد مولائی و سلطان محمد بن شیخ علی، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، قرمز، مقوائی، ۲۷ص، ۱۹ سطر (۱۰×۱۶/۵)، اندازه: ۱۶/۵×۲۳سم [ف: ۵-۲۳۲]

۲. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۱۴/۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** انه ولی الاجابة فرغ من تحریره یوم الاثنین سادس عشرین من صفر ختم بالخیر و الظفر سنة اثنین و خمسین سبعمائة هجریة
در فهرست ناشناس آمده و نسخه در ملی دارد که از علاء الدوله سمنانی دانسته شده؛ خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مقوایی، ۱۴گ (۳۵۹پ-۳۷۳ر)، اندازه: ۱۳×۲۷/۵سم [ف: -۱۵۱]

● **آداب سلوک** / عرفان و تصوف / فارسی

ādāb-e solūk

گیسودراز، محمد بن یوسف، ۷۲۱ - ۸۲۶ ؟ ق

gīsūderāz, mohammad ebn-e yūsof (1321-1422?)

آغاز: بسمله از رسوم مستمره و عادات ملتزمه دوام وضو است عوام و ...
انجام: دامن خرقه بربستند کارش بفضل الله تمام شد و الله اعلم بالصواب
[فهرستواره منزوی ۲۱/۷]

۱. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۵۵۰/۲
آغاز و انجام: برابر؛ انجام نسخه: تمت الکتاب من تصنیف حضرت خواجه صدر الملة ودین حضرت سید محمد حسینی گیسودراز قدس الله سره العزیز بخط فقیر حقیر سید محمد حسینی از اولاد حضرت شاه ابراهیم مصطفوی حسینی خالوی حضرت خواجه قدس الله سرهما برای پاس خاطر برادرم حضرت شاه جعفر حسینی مدظله العالی بروز سلخ رمضان المبارک ۱۱۲۳ ه بوقت عصر باتمام رسانید
خط: نستعلیق؛ کا: سید محمد حسینی از دودمان گیسو دراز، تا: رمضان ۱۱۲۳؛ جلد: مقوا، ۱۶ سطر هندی (۱۰×۱۹)، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف: ۱-۲۷۱]

● **آداب السلوک**/عرفان و تصوف / عربی

ādāb-os solūk

شبر، عبدالله بن محمد رضا، ۱۱۸۸؟ - ۱۲۴۲ ق

šobbar, ʻabd-ol-lāh ebn-e mohammad rezā (1774?-1826)

تألیف: ۱۵ جمادی الاول ۱۱۲۴
نام رساله و مؤلف در آغاز و پایان نیامده. محدث نوری علیه الرحمه در کتاب «دارالسلام» (ص ۲۷۷) مؤلفات سید عبدالله شبر را به تفصیل ذکر نموده و نامی از این رساله نبرده است و در «روضات الجنات» که به اجمال ترجمه وی را آورده ذکری از این رساله نیست لیکن به قرینه ارجاع برخی مطالب این کتاب به کتابهای دیگرش از جمله «انیس الذاکرین» و «نزهة العابدین» و «روضة العارفین»، مؤلف شناخته شده است. در دیباچه آورده است که برخی پنداشته‌اند که راه به خداوند متعال تنها از راه مکاشفه و تحمل رنج ریاضت‌های مخترعه و خواندن اذکار و اوراد مبتدعه است با اعراض از آداب شریعت و برخی گمان کرده‌اند که راه به سوی حق تعالی تنها در اداء جمله اعمال ظاهری است هر چند دارای ملکات سوء و آلوده و گرفتار آفات قلبی (چون حقد و حسد و عجب و ریاء) باشد لذا به اصرار برخی از اخیار به نگارش این رساله پرداختم که راه نجات از نقتمت و عقاب خداوند و رسیدن برضوان را چنانچه بین خود و خدا می‌دانم نشان دهم. مؤلف عقاید حقه و طاعات و معاصی جوارحی و جوانحی و آداب و وظائف و اعمال را طبق نصوص شریعت به اختصار در ۲۰ «فصل» بیان نموده است: فصل اول، اعلم ان الحق الحقیق بالاتباع و التصدیق ان وجود الصانع و توحیده امر فطری؛ ... فصل آخر، ثم اذا اصفرت الشمس فتجهدان تعود ...
آغاز: حمدله. صلاة اما بعد، فقد حثنی بعضی العارفین المحصلین من الاخبار المقدسین مرة بعد اخری ... علی بیان طریق السلوک الی الله تعالی الذی یحصل به النجاة فی الآخرة و الاولی.
انجام: کل آفة و بلیة و ان مات فی ذلک الیوم مات شهیداً. هذا ما

اقتضاه الحال فی هذه الرسالة علی العجالة. و الحمدلله اولاً و آخراً و ظاهراً ...

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۶۰۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۱۵ جمادی الاول ۱۲۴۰؛ مصحح است؛ واقف: نائینی؛ ۵۰گ (۱پ–۵۳ر)، مختلف السطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۶–۳۶۷]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۹۶/۱–عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی – ف: ۲–۱۶۲]

● **آداب السلوک/** عرفان و تصوف / فارسی

ādāb-os solūk

همان رساله عرفانی منسوب به ابن طاوس است و نباید از بحرالعلوم هم باشد و در سرگذشت او که در دو سرگذشت انصاری (ص ۱۵۹) و بهبهانی (ص ۲۲) هست از این رساله یاد نگردید. در عنوان نسخه آمده «رساله سید سند مرحوم بحرالعلوم در آداب سلوک»

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۵۹۴/۳

خط: نستعلیق؛ کا: محمد بن محمد باقر کاشانی، تا: ۱۰ شوال ۱۲۹۰، جا: تهران؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، ۷۸ص (۱۵۳–۲۳۰)، ۵ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۲–۲۶۰۴]

● **آداب سلوک** / عرفان و تصوف / فارسی

ādāb-e solūk

رساله‌ای است در بیان سلوک و آداب آن در ۳ «فصل»: ۱. در گشوده شدن دیده ارباب سلوک در نگاه داشتن دیده و نفس از شهوات؛ ۲. در بیان علماء صوری و معنوی؛ ۳. در بیان ارباب نعم واصحاب مال.

آغاز: رساله در بیان ارباب سلوک فصل اول بدانکه دیده بصیرت ارباب سلوک آنگاه گشاده شود که دیده هوای نفس از مطالعه مزخرفات دنیوی

اردکان یزد؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۱۷۸/۲

آغاز: برابر

خط: نستعلیق؛ کا: محمدبن شمس الدین محمد کرانی، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی، ۶گ (۲۹پ–۳۵پ)، اندازه: ۱۸/۵×۲۲سم [ف: ۱–۱۵۹]

● **آداب السلوک** / سیر و سلوک / عربی

ādāb-us sulūk

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۴۷۶۲

آغاز: اعلمان اشرف الممکنات و الغایت؛ **انجام:** و التاء و الخلاف و الاصل و قد یجاء

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: نباتی، جلد: گالینگور، ۵۳گ (۱پ–۵۳ر)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [رایانه]

● **آداب سنیه/** اخلاق / فارسی

ādāb-e sanīyye

حسینی خاتون آبادی، محمد صالح بن عبدالواسع، ۱۰۵۸ – ۱۱۲۶ ؟ ق

hoseynī xātūn-ābādī, mohammad sāleh ebn-e ‘abd-ol-vāse‘ (1648-1714?)

اهداء به: شاه سلطان حسین صفوی

تألیف: دهه آخر رمضان ۱۱۲۶ق

مؤلف این کتاب را پیرامون مسائل مربوط به‌بردگان (غلامان – کنیزان) طی سه «مقاله» نوشته و درباره هر یک از مطالب با أستناد به روایات گسترده سخن گفته است. به شیوه پسندیده مؤلف که برای هر یک از تألیفات مستقل خود فهرس مفصلی ترتیب و در آغاز کتاب قرار می‌داده، این اثر نیز دارای فهرس مطالب است. این رساله مشتمل است بر سه مقاله: مقاله اول در ۴ باب (در بیان کفاری که بنده کردن آنها حلال است و در تفصیل طوایف اسیران که در آن ازمنه اسیر می‌شدند و نیز احوال مادران بعضی از ائمه که از کنیزان بوده اند)، مقاله دوم در ۷ باب (در مسائل مربوط به خرید و فروش غلامان و کنیزان، حقوق مولی بر ممالیک، احکام مقاربت مولی با کنیز و حقوق ممالیک بر مولی)، مقاله سوم در ۱۲ باب (در بیان استحباب عتق و ازمنه وقوع عتق و احکام مختلف مربوط به عتق). در «ریحانه الادب» در ذیل نام ایشان اسمی از این کتاب نمی‌برد.

آغاز: بسم ... الحمدلله مالك الرقاب، و محررها بفضله من أليم العقاب. و الصلوة علی محمد و الهل بيته الأكارم الأخيار، الذين بولايتهم يحصل العتق من النار، و يا طاعتهم يستحق الفوز فی دار القرار. و بعد؛ گوشه نشین زاویه عبودیت و بندگی و معتکف صومعه دعا گوئی، المذنب الخاطی محمد صالح بن عبدالواسع الحسینی جعلهما الله علیق لطفه و رحمته و طلیق عفوه و مغفرته؛ أثر نگار صفحه ذکر مطلب، و چهره پرداز شاهد عرض مدعا میگردد که: چون حکمت عملی که معرفت آن و عمل نمودن بآن سرمایه فوز بسعادات جاودانی است، منقسم بسه فن است. فن اول علم تهذیب أخلاق که عبارتست از تصفیه باطن و معالجه نفس بتخلیه آن از صفات ذمیمه و تحلیه آن بأخلاق حمیده. و فن دویم علم تدبیر منزل است که عبارت از معرفت کیفیت سلوک اهل یک منزل و ساکنان یک خانه با یکدیگر است. و

فن ثالث علم سیلست مدنیه است که علم سلوک با اهل بلاد و متوطنان مدینهاء شهرها از بندگان و عباد است. و همواره خاطر قدسی مظاهر شهنشاه گیتی ماه انجم سپاه ... الشاه سلطان حسین الصفوی الموسوی الحسینی. ... بترویج جمله معارف و علوم ... متعلق است ... و در این وقت، مراسم علم ثانی و فن باقی از آن فنون ثلثه را مکنون ضمیر منیر و الا ساخته، خاطر خورشید إعتلا بمعرفت تفصیلی آنها بنحوی که از أخبار و أحادیث أئمه أطهار علیهم الصلوات الملك الجبار و کلمات علمای أخیار رضوان الله علیهم معلوم و مستفاد میگردد؛ متعلق، و باینجهت این بنده البضاعة و فرو مایه عدیم الإستطاعة، بنگارش معظم مباحث آن که معرفت طریق سلوک با ممالك و عبید و إماء است، مأمور گردید.
لهذا این بنده مطیع بتحریر این رساله شافیه پرداخت، و چون خواست که فائده آن أتم و أکمل و منفعت آن أعم و أشمل بوده باشد، ببعضی از تحقیقات و تدقیقات که مناسب این مقصد أقصی بود نیز إشاره نمود، و آنرا به «آداب سنیه» موسوم، و بر سه مقاله مرتب ساخت ...
انجام: ختام: بدانکه أشهر میان علما آنست که مال إمام علیه السلام را در زمان غیبت واجبست که بفقرا و مساکین رسانند ... و بهر یک زیاده از قدر إحتیاج او ندهند ... باینجا ختم میکنم این رساله کثیر الفائده را، و قد وقع الإتمام فی لیالی العشر الآخر من شهر الله الأعظم شهر رمضان من شهور سنة عشرین و مائة بعد الألف، و الحمدلله أولاً و آخراً، و صلی الله علی محمد و آله الأقدسین.
[فهرستواره منزوی ۶/۲۶۹ (۱نسخه)]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۶۱۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج سبز، ۸۷گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۰-۱۰]

۲. مشهد؛ شیخ علی حیدر (مکتبة)؛ شماره نسخه: ۱۳۵۹
آغاز: ... افروز محفل دانش و بینش و روشنی بخش کلبه تاریک آفرینش ...، **انجام:** برابر
خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: اواخر رمضان ۱۱۲۸؛ افتادگی: آغاز؛ مهرها: «ابوالقاسم» و «لا حول و لاقوة الا بالله عبده علاءالدین محمد»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۴۳گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [مؤید: ۳-۲۹۵]

۳. اصفهان؛ کتابخانه‌های اصفهان؛ شماره نسخه: ۲۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۲ برگ در اول و دو برگ در آخر عطف، مصحح، روی برگ ۱ چند دعا نوشته شده؛ مهر: «عبده زین العابدین حسینی»؛ تملک: کتابخانه مرحوم حاج میرسید محمد چهارسویی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج سیاه یک لا، ۱۲۹گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۷/۵سم [فهرست روضاتی: ۷۲]

● **آداب شاهی** / اخلاق / فارسی
ādāb-e šāhī
آغاز: بسمله تبارک و تعالی ... ای بوده در معراج اقبال کامجوی
انجام: زخصم دولت ماب خواهی رخ بعدل شاه کن

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۶۰۰۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق شکسته؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: نخودی، جلد: میشن، ۷ سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [رایانه]

● **آداب الشریعة** / اخلاق / فارسی
ādāb-oš šarī'a
فشارکی، محمد باقر بن محمد جعفر، ۱۲۵۲-۱۳۱۴ ق
fešārakī, mohammad bāqer ebn-e mohammad ja'far
وابسته به: حلیة المتقین مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی (۱۰۳۷-۱۱۱۰)
در ۱۴ باب، گویا گزیده از «حلیة المتقین» مجلسی است.
چاپ: مشار فارسی، ج۱، ص۵۰ (۶ چاپ)؛ ایران، سنگی، بی ناشر، ۱۲۹۶ق، خشتی، ۵۳ص (صص۳۵-۸۷)؛ آداب الشریعة المطهرة: ایران، سنگی، ۱۳۰۶، خشتی، ۵۲ص(صص۳۵-۸۶)؛ ایران، سنگی، ۱۳۴۳، وزیری، ۴۸ص(صص۹۰-۱۳۷)؛ ایران، سنگی، ۱۲۹۳، جیبی، بدون شماره صفحه؛ ایران، سنگی، ۱۳۰۱، جیبی، بدون شماره صفحه؛ [مشهد]، سنگی، ۱۳۳۱، جیبی، ۱۱۱+۱ص
[الذریعه ۲۱/۱؛ فهرستواره منزوی ۶/۲۶۹]

۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۳۵۵۲/۲
انجام: بیان دو چیز زیاده واسطه میخواهد تا دو بودن ...
خط: نستعلیق؛ کا: محمد رحیم، تا: ۱۳۰۸؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی روکش کاغذ ابری عطف تیماج قرمز، ۵۰گ (۹۲-۱۴۲)، ابعاد متن: ۸×۱۵، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۵-۱۶۹۴]

۲. اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه: ۱۶۸/۱
خط: نستعلیق تحریری؛ بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: نخودی، جلد: چرم قهوه‌ای روشن، ۸۵گ (۱ر-۸۵پ)، قطع: نیم‌رقعی، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۱-۲۲۱]

● **آداب الشریعة و الحکم المرعیة فی الشریعة = القصیدة المیمیة الخالیة من الالف** / فقه، شعر / عربی
ādāb-uš šarī'a wa-l ḥikam-ul mar'īyya fi-š šarī'a = al-

qaṣīdat-ul mīmīyyat-ul xālīya min-al alif

موسوی اصفهانی، جعفر بن حسین، ۱۰۹۰ – ۱۱۵۸ ق

mūsavī esfahānī, ja'far ebn-e hoseyn (1679-1745)

منظومه‌ای است بدون الف که شاعر (که جد صاحب روضات الجنات است) در پیروی از خطبه علی (ع) که بدون الف است سروده است. این منظومه قریب به هفتصد بیت است. موضوع این قصیده، اخلاق، اعتقادات و فقه است و شاعر در آن فرزندش را به آداب و محاسن اخلاقی سفارش می‌کند. در پایان اشعاری در تمجید از منظومه حاضر از سید شریف کاظمینی درج شده است.

آغاز: بسمل تنشمت فی قصدی بخیر تنشم ×× و بدیت منظومی بذکر معظم / فبسملت فی قیدوم نظمی و منطقی ×× تبرکت من فوری بخیر مقدم

انجام: و من بعدهم و رطت فی مثل قصدهم ×× لقتلی من دوم بعزم مصمم / فیبنی فی صدرهم بعد محضری ×× فلم یر منهم غیر فعل معظم

چاپ: این منظومه به ضمیمه «معدن الفوائد» میرزا محمد هاشم خوانساری از احفاد ناظم، به چاپ رسیده است.

[الذریعة ۵۸/۲ و۵۸/۲۳؛ طبقات اعلام الشیعة، تا: قرن ۱۲، ص ۵۹۱؛]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۱۹/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ کا: محمد صادق بن محمد موسوی، تا: جمعه ۱۸ رمضان ۱۲۶۴، جا: خوانسار؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، ۲۷گ (۶۲پ–۸۸ر)،۱۸ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۴–۳۲۰]

۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۵۷۹۴/۱–۲۹/۱۳۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد حسین جرباد قانی، تا: ۱۸ صفر ۱۳۳۱؛ کاتب حواشی توضیحی بر لغاظ مشکله قصیده درحاشیه نوشته است؛ جلد: مقوای سفید، عطف گالینگور قهوه‌ای، ۱۹گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۶×۲۰سم [ف: ۸–۴۶۳۷]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۳۳۴۱

آغاز و انجام: برابر

در فهرست با عنوان «فقه منظوم» آمده، مشتمل است بر مباحث ذیل: فی الصلاة، فی الزکاة، فی الخمس، فی الصوم، فی الحج؛ خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: ۱۳۳۱؛ کاغذ: نخودی آهارمهره، جلد: میشن عنابی، ۲۱گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۲۰–۳۷۵]

۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۶۷۲۰–۳۴/۹۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ معرب؛ بی‌کا، بی‌تا؛ دارای حواشی با نشان «منه» و «ق»؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۶گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۸–۴۶۴۳]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۲۷۷/۳

آغاز و انجام: برابر

نام مؤلف به قرینه آغاز و انجام نسخه تعیین شد؛ خط: نسخ معرب؛ بی‌کا، بی‌تا؛ با حواشی «منه، منه اعلی الله مقامه»، در پایان (ص ۴۲۵) ستایشی است در شش بیت عربی از این منظومه از سید شریف کاظمینی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سبز ضربی مقوایی، ۴۹گ (۳۷۶–۴۲۵)، ۱۷ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱۳–۳۲۴۵]

● **آداب الصالحین** / عرفان و تصوف / عربی

ādāb-uṣ ṣāliḥīn

سهروردی، عمر بن محمد، ۵۴۲ – ۶۲۲ ؟ ق

sohravardī, 'omar ebn-e mohammad (1147-1225?)

رساله‌ای کوتاه در بیان آداب و سنت‌های پسندیده در مکتب صوفیان که به صورت وصیت و نصیحت به سالکان ابراز شده است

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... و بعد فانی اذکر لاخوانی اننی ما اریت (؟) من آداب الصالحین اعون علی طریق الحق سبحانه من العزلة و الانقطاع عن الخلق ...

انجام: ... و اهجر المقیمین علی الغفلات (؟) علی ادخار الخیرات و یبلغ اعلی درجات ان شاء الله تعالی.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۷۱۷/۱۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج، ۵ص (۲۶۴–۲۶۸)، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: ۱/۳۳–۱۹۳]

● **آداب الصالحین**/اخلاق / فارسی

ādāb-uṣ ṣāliḥīn

عبدالحق دهلوی، عبدالحق بن سیف الدین، ۹۵۸ – ۱۰۵۲ ق

'abd-ol-haqq-e dehlavī, 'abd-ol-haqq ebn-e sayf-od-dīn (1551-1642)

وابسته به: احیاء علوم الدین = احیاء العلوم غزالی، محمد بن محمد (۴۵۰–۵۰۵)

در پاسخ درخواستی که چهار سال پیش از او کرده‌اند. ترجمه‌مانندی است از ربع معاملات احیاء العلوم غزالی، در احکام معیشت و آداب مجالست و محافظت. در دیباچه می‌گوید: «بعد از مدتی مطالعه احیاء العلوم ... برخی از ربع معاملات را ترجمه کردم و کمتر چیزی باشد که از غیر آن کتاب در اینجا آورده باشم». به خواهش یکی از احباب، در ۷ «باب» و «فصل»ها: باب ۱. آداب آکل؛ ۲. آداب نکاح؛ ۳. آداب صحبت و اخوت؛ ۴. فصل؛ ۴. حقوق مسلم و قرابت و رحم، ۲ فصل؛ ۵– عزلت، ۳ فصل؛ ۶– سفر، ۲ فصل؛ ۷– امر به معروف و

نهی از منکر، ۷ فصل.
آغاز: جمیع محامد از ازل تا ابد ازهر حامدی که باشد بر هر صفت کمال در مقابله هر نعمتی که بود به هر معنی که تواند تصور نمود ثابت است مر خالق جمیع موجودات و رازق تمامی مخلوقات را.
انجام: و اختلاف است در حرمت او و تشدید امر دروی بسیار واقع است و السلام علی من اتبع الهدی و صلی الله. . اجمعین.
[منزوی ۱۵۱۵؛ سمنوف ۱۱۴: ۳؛ لنینگراد ۴۱؛ فهرستواره منزوی ۲۷۰/۶]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۹۷۴۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق؛ کا: غلام مرتضی وانی پسر غلام عنی وانی، تا: پایان رجب ۱۲۶۳؛ کاغذ: هندی، جلد: مقوایی، ۱۵۰گ، ۱۱ سطر (۷/۵×۱۳)، اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف: ۱۷-۴۷۶]

● آداب الصالحین/ فقه / فارسی

ādāb-os sālehīn

کتاب، مختصری است ذوقی و اخلاقی، در اسرار، احکام، اعمال، واجبات و اقسام نماز، همراه با ذکر دقایق اصول دین منقول از فرمایشات امام صادق (ع) خطاب به مفضل بن عمر در توحید مفضل. نام مؤلف و عنوان کتاب در متن نیامده است، در طرفین «بسمله» به خط مصحح نسخه آمده «هذا کتاب آداب الصالحین در اصول دین و فروع دین». مؤلف در مطاوی و مندرجات کتاب به رساله مستقل خود در باب غیبت اشاره نموده و همچنین ضمن بیان واجبات نماز، ذکر مستحبات را به رساله علیحده خود ارجاع می‌دهد. با بررسی شیوه نگارش و نظر منفی وی نسبت به فرقه صوفیه و مستندات دیگر موجود و تألیفات دیگر، مؤلف به احتمال ملاحسن بن عبدالرزاق لاهیجی متوفی ۱۱۲۱ق. صاحب «جمال الصالحین» «شمع الیقین»، «تزکیة الصحبة در ترجمه کشف الریبة»، «رساله فی الغیبه»، «رساله فی الزکاة» و غیره می‌باشد .
آغاز: بسمله. بدانکه ایدک الله تعالی فی الدارین که خداوند عالم مطلع است بر قدر هر کس ...

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۷۳۱۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** و از جمله نمازهای سنتی نماز حضرت زهرا (ع) است
خط: نسخ و نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، ظهر برگ اول دو یادداشت هبه و تملك به خط محمد حسینی مشکاة در جمادی الاولی ۱۳۶۳ و به قلم سرهنگ عطاء الله فصیحی در ۱۳۲۳/۲/۱۸ شمسی آمده است؛ کاغذ: شکری آهار مهره فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۹گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [اهدائی - ف: ۳-۱۱]

● آداب الصدیقین/ عرفان و تصوف / فارسی

ādāb-os seddīqīn

خواجگی کاسانی، احمد بن جلال الدین، - ۹۴۹ ق
xājegī kāsānī, ahmad ebn-e jalāl-od-dīn (-1542)

این کتاب با حدیث نبوی «أدبنی ربی فأحسن تأدیبی» و اهمیت مقام پیر آغاز می‌گردد، سپس داستان‌هایی از ملامتیان و آزمون‌هایی که پیران از مریدان خود نقل می‌کرده‌اند می‌آید و این‌که مرید می‌باید تابع بی چون و چرای مراد باشد ... و هدف پرورش مریدان است بدانگونه که بایستی پرورش یابند.
آغاز: سپاس بی حد و ستایش بی عد خدایی را سینه آدم را گنجیه گنج بی نهایت آن ذات شریف خودش بود ساخت ...
انجام: این است کمال مرد دانا به یقین ×× در هر چه نظر کند خدا را بیند
[دانشنامه ادب فارسی آسیای مرکزی ۵۵/۱؛ فهرستواره منزوی ۲۱/۷؛ مشترک پاکستان ۱۲۱۲/۳(۲نسخه)]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۵۶۰/۱۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق هندی؛ کا: بابا گلکار، تا: قرن ۱۰؛ جلد: تیماج سرخ، ۱۰گ (۲۱۹پ-۲۲۸پ)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱/۳۳-۱۰۱]

۲. تهران؛ فرهاد معتمد؛ شماره نسخه: ۱۸۷/۵
در فهرست این رساله بدون نام مؤلف آمده است؛ خط: نستعلیق؛ کا: حسن خان جوهر، تا: ۱۰۵۴؛ کاغذ: سپاهانی آهارمهره، جلد: تیماج مشکی مقوایی ضربی، ۱۷ سطر (۹/۵×۱۸/۵)، اندازه: ۱۶×۲۳سم [نشریه: ۳-۲۳۲]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۵۳۷/۱۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: شرقی، ۱۱گ (۱۰۷-۹۷)، ۱۷ سطر، اندازه: ۹×۱۸سم [ف: ۳۱-۵۹۴]

۴. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۲۶۷/۶-عکسی
آغاز و انجام: برابر
نسخه اصل: گنج بخش ۱۴۰۱ (گنج، ۶۶۵/۲)؛ خط: نستعلیق تحریری؛ کا: محمد امین، تا: ۱۲۸۰؛۹ص (۷۶-۸۴) [عکسی - ف: ۲-۳]

۵. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۳۷۴۱/۵
آغاز: برابر
خط: نستعلیق؛ کا: میرک، بی‌تا؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: مقوایی با تیماج عنابی، ۱۱ص (۱۰۵-۱۱۵)، ابعاد متن: ۱۰×۱۸، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۵-۱۷۷۶]

← آداب الصلاة ← مقدمة الصلاة

← آداب الصلاة > احکام نماز

● **آداب الصلاة = آداب نماز = ترجمة الصلاة /** فقه / فارسی

ādāb-os salāt = ādāb-e namāz = tarjomat-os salāt

مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی، ۱۰۳۷ - ۱۱۱۰ ق

majlesī, mohammad bāqer ebn-e mohammad taqī (1627-1698)

رساله عملی فتوایی است در کیفیت انجام نماز. مؤلف پس از ذکر مسائل اعتقادی به شرایط صحت نماز از جمله طهارت، نیت و سایر اعمال پرداخته و آنچه در نماز از قرائت و ادعیه خوانده می‌شود ترجمه و در خاتمه احکام مشترک مردان و زنان و همچنین احکام مخصوص به زنان را بیان نموده است.

آغاز: بسمله، حمدله و بعد چنین گوید احقر عبادالله محمد باقر بن محمد تقی که چون نماز عمده ارکان ایمان است می‌باید بنده مؤمن شرایط و آداب آن را بداند.

انجام: ذرع میان جای ایستادن مرد و جای ایستادن زن بوده باشد این مجملی است از احکام مختلفه مردان و زنان و احکام دیگر هست که در کتب مبسوطه مذکور است. و الحمدلله اولاً و آخراً.

[الذریعة ۲۱/۱ و۱۱۳/۴؛ کتابشناسی علامه مجلسی۶۷]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۲۹۱/۳

آغاز: اراده کند که موجود شود بمجرد اراده مجرد می‌شود، **انجام:** برابر

خط: نستعلیق؛ کا: محمد علی بن حسین رازی سبزواری، تا: پنج‌شنبه ربیع الثانی ۱۱۰۴؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی ضربی ترنجی مقوایی، ۳۹گ (۱۸۱-۲۲۰)، ۱۶ سطر (۵×۱۴)، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۱۳-۳۲۶۰]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۲۷۱/۱

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا:۱۱۱۳؛ ۳۱گ (۱پ-۳۱ر) [مختصر ف: -۱۲]

۳. بیرجند؛ دیانی؛ شماره نسخه: ۱۶۲/۲

خط: نسخ زیبا؛ کا: میراحمد بن میرحمزه حسینی، تا: پنج‌شنبه ذیقعده ۱۱۲۰؛ جلد: مقوائی، عطف تیماج مشکی، ۲۵گ (۶۵پ-۹۰پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۹×۱۶سم [ف: ۱۲۴]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۴۱۸/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ کا: محمد طاهر بن علی اصغر حسینی طالقانی، تا: ۱۱۲۰؛ تمامی صفحات مجدول محرر مذهب مرصع؛ جلد: تیماج دورو، سوخت شمسه با سر، ۶ص (۳-۸)، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۸×۳۱سم [ف: ۳۵-۳۷۴]

۵. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۳۲۸۴/۲

انجام: و تذل من تشاء بیدک الخیر

خط: نسخ؛ کا: ولی محمد بن علیرضا، تا: ۱۱۲۱؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماجی مشکی،۹ص (۱۰۴-۱۱۲)، ۲۰ سطر (۵×۱۴)، اندازه: ۷×۱۸سم [ف: ۵-۱۶۰۱]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۳۵۹/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: تحریری؛ کا: میر محمد امین بن میر محمد حسین مازندرانی مشهد سری، تا: ۲۴ ربیع الاول ۱۱۳۱، جا: اصفهان، مدرسه باب قصر؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج مشکی مجدول، ۱۶ص (۵۶-۷۱ حاشیه)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۳۲-۳۴۱]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۰۰۷/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** پیش از فرو رفتن، این دعا را بخواند الحمدلله الذی یفعل ما یشاء و لا یفعل ما یشاء غیره.

بی‌کا، تا: ۱۱۵۱؛ از انجام ناتمام؛ جلد: تیماج مشکی سوخت ترنج با سر، ۱۵ص (۳۹۷-۴۱۱)، اندازه: ۱۵×۲۸سم [ف: ۲۵-۱۱]

۸. قم؛ فاضل قائینی؛ شماره نسخه: ۱۳۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** و عمده از جمیع عبادات و اذکار حضور قلب است در جمیع عبادات. تمت.

بی‌کا، تا: قرن ۱۲، در حیات مؤلف تحریر شده و از او با «دام ظله» یاد می‌کند [تراثنا: س۱۳ش۲و۳-۳۲۹]

۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۵۰۸۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** ادعیه را در کتاب مقیاس بیان کرده ایم

خط: نسخ؛ بی‌کا، قرن۱۲[رایانه]

۱۰. مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه: ۲۲۶/۶

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: مقوائی عطف و گوشه‌ها تیماج مشکی، ۱۰گ (۶۷ر-۷۶پ)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۱-۱۷۸]

۱۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۸۵۴/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج سبز ترنج و نیم ترنج، ۱۳ص (۱-۱۳ حاشیه)، ۲۷ سطر، اندازه: ۲۲×۳۳سم [ف: ۴-۳۱۲]

۱۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۸۶۲/۲

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: نیمه اول قرن ۱۲؛ ۳ص (۲۴-۲۶) [مختصر ف: -۱۱]

۱۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۱۶۸۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خوش؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ اهدایی رهبری، بهمن ۱۳۸۳؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج فرنگی دارچینی، ۵۲گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۶سم [اهدائی - ف: ۳-۱۲]

۱۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۷۷۲۲

آغاز: ظاهر است و در ازل الآزال علم داشت با آنکه در ابدالآباد آفریده ...؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ اهدایی رهبری،

مهر ۱۳۸۶؛ کاغذ: نخودی، جلد: میشن یک‌لای قهوه‌ای، ۱۷گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [اهدائی - ف: ۳-۱۳]

۱۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۴۰۶۹/۳-۲۰/۱۸۹

آغاز: بیرون کند و بعداز آن دست چپ را به دستور بشوید و بعد از آن مسح پیش سر را بکند و بهتر آن است که اقلا به مقدار سه انگشت، **انجام:** برابر

نام کتاب و مؤلف به قرینه انجام نسخه تعیین شد؛ خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج قهوه‌ای عطف گالینگور قهوه‌ای، ۲۵گ، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۱-۱۳۰]

۱۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۸۵۲۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: نخودی بیاضی، جلد: تیماج قهوه‌ای یک‌لا، ۱۶گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۱×۲۱سم [ف: ۲۱-۱]

۱۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۵۰۰۰

خط: نستعلیق شکسته؛ کا: علیرضا بن امین الله، تا: ۲۰ جمادی الاولی ۱۲۱۷؛ مذیل به (۴ برگ) روایاتی در اذکار و ادعیه بعد از نماز و طول روز و منافع آنها، اهدائی در اردیبهشت ۱۳۸۶؛ کاغذ: حنایی آهار مهره کشمیری، جلد: میشن فرنگی، ۲۲گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۶×۲۳سم [اهدائی - ف: ۳-۱۲]

۱۸. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه: ۴۶۱/۱

خط: نستعلیق هندی؛ کا: بهادر علی بن شاه محب علی هاشمی، تا: دوشنبه ۲۳ رجب ۱۲۲۵، جا: قصبه ساده بودن؛ جلد: مقوایی عطف و گوشه‌ها پارچه مشکی، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲-۱۱۸]

۱۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۸۴۶/۶

بی‌کا، تا: ۱۲۲۷؛ کاغذ: فرنگی سفید و آبی، جلد: میشن قهوه‌ای، ۱۱گ (۱۵۹ر-۱۷۰ر)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۵-۳۸۳]

۲۰. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۵۸۰/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ کا: علیمراد بن ملاباقر هراتی، تا: ۱۲۳۹؛ جلد: مقوا با روکش پارچه، ۳۶گ، ۱۵ سطر [ف مخ: ۱-۱۰]

۲۱. شیراز؛ موزه پارس؛ شماره نسخه: بدون شماره

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ۱۸ ذیقعده ۱۲۵۲؛ افتادگی: آغاز (برگ اول)؛ ۱۹گ (۳۸۲-۴۰۰)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [نسخه پژوهی: ۱-۵۹]

۲۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۷۶۲/۳

خط: نستعلیق هندی؛ کا: میرغلام حسین، تا: ۱۰ ذیحجه ۱۲۶۸؛ جلد: تیماج قرمز ترمیمی عطف و دور تیماج مشکی، ۵۳گ (۶۹پ-۱۲۲پ)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۲۰-۲۴۳]

۲۳. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۴۶/۲

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ با آداب غسل جمعه در هامش؛ کاغذ: سپاهانی آهار مهره [نشریه: ۱۱-۹۳۳]

۲۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۶۸۶۵

آغاز و انجام: برابر

نسخه کامل؛ خط: نسخ و نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ واقف: غفور حقیقی ایرانی، تاریخ وقف: مهر ۱۳۶۸؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج مشگی مستعمل، ۴۳گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۲۱-۱]

۲۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض۱۲۸۰۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ واقف: حسین کی استوان، تاریخ وقف: آبان ۱۳۴۸؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای یک لا، ۴۰گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۷/۵×۱۳سم [ف: ۲۱-۲]

۲۶. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه: ۲۵/۱

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۲۹گ (۱پ-۲۹ر)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۱-۳۳]

۲۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۰۹۲۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ کا: احمد بن محمد رضا حسینی، تا: ۱۳۲۸؛ اهدایی رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: شکری، جلد: مقوا، ۸ص، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۱/۵سم [اهدائی - ف: ۳-۱۳]

۲۸. مشهد؛ شیخ علی حیدر (مکتبة)؛ شماره نسخه: ۱۲۷۷/۱

آغاز: ... ظاهر است و در ازل آزال علم داشت با اینکه در ابد آباد آفریده ...؛ **انجام:** برابر

نام مؤلف به قرینه انجام نسخه تعیین شد، در فهرست نام رساله «احکام و عقائد» آمده است؛ خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۷گ (۱ر-۱۷پ)، اندازه: ۱۲×۱۷/۵سم [مؤید: ۳-۲۲۹]

۲۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۹۵۴/۲

آغاز: برابر

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۷گ (۱۱۳پ-۱۳۰)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۲۶-۴۲۸]

۳۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۸۸۸۹/۳-۵۹/۱۰۹

آغاز: برابر

خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۵۷گ (۳۵-۹۱)، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۱-۱۵]

۳۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۱۰۷۶/۴-۶/۱۶۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۹گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۲-۸۴۱]

۳۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۶۶۲۳/۶-۳۳/۱۷۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶گ، ۱۷ سطر [ف: ۱-۱۵]

۳۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۲۶۷۰/۹-۱۴/۱۲۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** واحوط مبادرت نمودن آن است بر روزه روز

سیم بعد از آن ایام مذکوره والله العالم باحکامه
خط: شکسته؛ نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا، جلد: تیماج مشکی، ۴۷گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱-۱۵]

۳۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۰۳۴/۶
خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۲۷گ (۸۵پ-۱۱۱پ)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۸-۲۲۶]

۳۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۸۷/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ زیبا؛ بی‌کا، بی‌تا؛ دعاها و زیارت‌ها معرب؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۳گ (۲پ-۱۴ر)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۱-۲۰۵]

۳۶. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۳۷۰/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی بی مقوا، ۸۷گ، ۱۰ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۱-۳۵۲]

۳۷. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۵۶۴/۱۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق؛ کا: شمس الدین محمد حسین بن میر محمد یوسف، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۶ص (۴۸۳-۵۰۹)، ۱۹ سطر (۱۲/۵×۲۰)، اندازه: ۱۹/۵×۲۸/۵سم [ف:۲-۲۰۲]

۳۸. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۹۳۷/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** زنان را نماز جماعت کردن آن قدر تاکید ندارد که مرد آن را دارد وپیشنمازی زنان مردآن راجایز نیست هرچند محرم باشند اما پیشنمازی زن زنان را هرگاه متصف به صفات پیشنمازی باشند محل خلاف است واشهر کراهت است واحوط ترک است
خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج زرشکی بدون مقوا مجدول گره‌ای، ۳۳گ، ۱۵ سطر [ف مخ: ۱-۱۱]

۳۹. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۱۴۲۰/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ در پایان فایده‌ای در ذکر اشعار منسوب به مولا امیرالمومنین (ع) ذکر شده است؛ جلد: تیماج دورو مشکی و قهوه‌ای، مجدول، ۲۲گ، ۱۶ سطر [ف مخ: ۱-۱۰]

۴۰. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۳۵۷۰/۲
خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: مقوایی روکش کالینگور مشکی عطف تیماج قرمز،۱۸ص (۶-۲۴)، ۱۸ سطر (۹×۱۸)، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف: -۱۷۰۴]

۴۱. بشرویه؛ اسدی مقدم، مهدی؛ شماره نسخه: ۲/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** تواند کرد هرچند میان پیش نماز و ایشان حایلی باشد که مأمومان او را نبینند
خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج مشکی فرسوده، ۴۰گ (۲۵-۶۵)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف]

۴۲. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۴۰۸/۱
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: -۲۲۶]

۴۳. زنجان؛ امام جمعه؛ شماره نسخه: ۹مجموعه بدون شماره
بی‌کا، بی‌تا [دلیل المخطوطات: ۱-۱۳۳]

۴۴. شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه: ۲۸۱/۴
بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۵-۲۲۴]

● **آداب الصلاة** / بهائیت / فارسی و عربی

ādāb-uṣ ṣalāt

بهاء الله، حسینعلی بن میرزا بزرگ، ۱۲۳۳ - ۱۳۰۹ ق

bahā'-ol-lāh, hoseyn-'alī ebn-e mīrzā bozorg (1817-1891)

رساله بسیار مختصری است در بیان آداب وضو و نماز بهائیان.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۶۵۷۶
آغاز: آداب صلوه صغیر و مقارنات آن شش است؛ **انجام:** انک انت الغفور الکریم ...
کا: سید حسن ناصری، بی‌تا؛ دو برگ چاپ سربی در ورد اخلاق بهایی با عنوان «پراگرام کلاسهای یازدهم و دوازدهم درس اخلاق»؛ جلد: مقوایی با روکش کاغذی مشکی عطف و گوشه‌ها تیماج مشکی، ۱گ، ۱۵ سطر (۱۵/۵×۱۸/۵)، اندازه: ۱۸×۲۲سم [رایانه]

● **آداب الصلاة** / فقه / فارسی

ādāb-uṣ ṣalāt

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۱۴۱۲
آغاز: موجود: و از خدا بهشت و حور العین و خلاصی از جهنم سئوال نکند ...
خط: نسخ؛ کا: عبدالحسین پسر محمد هادی، تا: ۱۳۰۹؛ افتادگی: آغاز؛ اهدایی محمد جواد علمیه؛ کاغذ: مختلف، جلد: تیماج مشکی، ۷۹گ، ۱۰ سطر (۶/۵×۱۱/۵)، اندازه: ۱۰×۱۶/۵سم [ف: ۳-۹۵۳]

← آداب صلاة اللیل ≻ آداب نماز شب

● **آداب صلاة اللیل** / فقه / عربی و فارسی

ādāb-u ṣalāt-il layl

چند برگ از کتابی در خصوص آداب نماز شب نقل گردیده و سپس ناتمام رها شده، با اینکه تألیف آن به پایان نرسیده است.
آغاز: الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی خیر خلقه محمد و آله الطیبین الطاهرین؛ أما بعد بدانکه قیام در اسحار که

بعد از گذشتن نصف شب تا صبح که اشرف اوقات است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۱۰۱/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و ما آثرونا علی أبنائهم و أهالیهم و قراباتهم اللهم ان أعداءنا عابوا علیهم خروجهم فلم ...

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی، در حاشیه برگ آغاز و انجام مطالبی در مورد نماز وصیت والدین، دعای دفع عقرب و مار، دعای قنوت وتر و افزودگی‌های دیگری آمده است؛ کاغذ: فرنگی آبی، ۷گ (۱-۷)، ۱۶ سطر، اندازه: ۸×۱۴سم [ف: ۳۰-۵۲۸]

● **آداب الصلاة و ...** / فقه / فارسی

ādāb-os salāt va ...

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۹۷۸۰

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از عبدالله ناصری [رایانه]

● **آداب الصلاة و الوضوء** / فقه / عربی

ādāb-uṣ ṣalāt wa-l wu□ū’

آداب صلاة و وضوء به روش حنفیان است.

آغاز: بسمله. رساله در آداب وضو و نماز بطریق مذهب امام اعظم ابوحنیفه نعمان بن ثابت. اعلم وفقک الله ... ان اول آداب الصلاة الوضوء ...

انجام: عبدالرحمان عوف ... و علی اصحاب رسول الله اجمعین. و الحمدلله رب العالمین

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۵۹۷۳/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوایی عطف تیماج سرخ، ۲گ (۱۱۴پ-۱۱۵ر)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۳-۱۵]

● **آداب الصلاة و تعقیباتها** / دعا / عربی

ādāb-uṣ ṣalāt wa ta‘qībātihā

رساله مختصری است در آداب نماز و توضیحی کوتاه از برخی ذکرها و سپس ذکر تعقیبات نمازهای پنج‌گانه است در برخی از مطالب (مثلاً بحث نیت). مؤلف به طور فتوایی سخن گفته است و با عناوین «فصل - فصل» برگزار شده است

آغاز: افتاده: الاول الصّیت الحسن والذّکر الجمیل بین من یتأخّر عنه من الامم و قد استجیب دعاؤه فان کلّ من تاخّر عنه من الامم یحبونه ویثنون علیه

انجام: افتاده: اعوذ بنور وجهک الذی اشرقت به السماوات والارض وکشفت به الظّلمة وصلح علیه امر الاولین والاخرین اَن یحلَّ علی غَضَبک وینزلَ بی سخطَک لک الحمد حتّی ترضی و بعد الرضا و لاحول و لَاقوة الا بک توضیح رب الظلام و الفلق المراد

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۴۰۱۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ دارای حواشی با نشان «منه» و «محمد صادق»؛ جلد: گالینگور سبز عطف تیماج زرشکی، ۵۶گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۹×۱۷سم [ف مخ: ۱-۱۱]

← آداب صوفیان ≻ منور القلوب

● **آداب صوفیان** / عرفان و تصوف / فارسی

ādāb-e sūfīyān

محمد حسین بن محمد، ق۱۳ ق

mohammad hoseyn ebn-e mohammad (19C)

در آداب خوردن برای صوفیان و در آن از مفید و سید مرتضی و حکیم غزنوی و خواجه طوسی و ابن فهد حلی و علی بن طاوس و شیخ صفی الدین و مجلسی یاد شد.

آغاز: آداب طعام خوردن اول آنکه رازق را الله داند نه فلان.

انجام: و نفوس محدث اند بحدوث ابدان مع ذالک هیچ یک یکدیگر را تکفیر نکردند.

[دانشگاه تهران ۴۵۱/۳ با عنوان «آداب خوردن»؛ فهرستواره منزوی ۲۲/۷ با عنوان «آداب صوفیان»]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۵۸/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ بی‌کا، بی تا؛ ۴گ (۱۱۷پ-۱۲۰ر) [ف: ۳-۴۵۱]

● **آداب صوفیان** / عرفان و تصوف / فارسی

ādāb-e sūfīyān

به نقل از ابوالقاسم عبدالکریم بن هوزان قشیری نیشابوری (۳۷۶-۴۶۵ ق /۹۸۶ -۱۰۷۳م). برای نشانی: «باب صحبت المشایخ مع المرید. اگر پرسند که صحبت پیران با مریدان بر چه صفت [است]. باید گوییم به نصیحت و شفقت و مدارا و خلق نیکو، پیر می‌باید که می‌نگرد چنانک مرید طاقت دارد وی را به اندازه آن تأدیب کند، به خلق و رفق و شفقت». با «الرسالة القشیریة» عربی او مقابله شد، ترجمه‌ای از آن نبود. (احمد منزوی)

آغاز: بسمله، حمدله، عاقبة، صلاة. از گفتار شیخ امام اعظم. استاد ابوالقاسم عبدالکریم بن هوزان القشیری (ق). قال الشیخ: سپاس ایزد را بر نعمت هایش، و درود بر مصطفی و اهل بیت و یارانش. اما بعد، در پیداکردن بعضی از آداب صوفیان چنانکه مبتدی را

بدان قولی باشد و منتهی را نیز تذکری ...
انجام: ... و شاید که طاعت ما را قبول نکنند. تمت.
[دائره المعارف ۲/۲؛ کحاله، ۶/۶؛ زرکلی، ۵۷/۴؛ بغدادی، هدیه ۶۰۷/۱ که هیچ یک رساله‌ای بدین نام از وی یاد نکرده اند.]

۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۰۷۸/۵
آغاز و انجام: برابر
تنها باب صحبت المشایخ؛ خط: نسخ پخته؛ بی‌کا، تا: قرن ۹؛ افتادگی: میانه (پس از دیباچه)؛ ۲گ (۱۲۷پ-۱۲۸پ)[ف:۲-۲]
۲. اصفهان؛ روضاتی، سید محمد علی؛ شماره نسخه: ۱/۳۱
خط: نسخ جلّی؛ بی‌کا، قرن ۹؛ کاغذ: چهار بغل، ۲گ (۱۲۷-۱۲۸پ)، اندازه: ۱۳×۱۵سم [نشریه: ۵-۱۳۴]

← آداب الصوفیة > تحفة البررة فی اجوبة المسائل العشرة

● آداب صوفیه = آداب تصوف = اصطلاحات صوفیه = خرقه / عرفان و تصوف / فارسی

ādāb-e sūfīye = ādāb-e tasavvof = estelāhāt-e sūfīye = xerqe

نجم الدین کبری، احمد بن عمر، ۵۴۰ - ۶۱۸ ؟ ق
najm-od-dīn-e kobrā, ahmad ebn-e ʻomar (1145-1221?)
تألیف: ۶۱۶ق

رساله‌ای است در بیان آداب تصوف که آنها را به هفت «باب» تقسیم نموده با این عناوین: ۱. پوشیدن خرقه؛ ۲. در نشستن و خاستنگاه؛ ۳. رفتن در خانقاه؛ ۴. در طعام خوردن؛ ۵. در دعوت؛ ۶. در سماع؛ ۷. در سفر. برخی نسخه‌ها بدون بخشبندی است.
آغاز: بسمله صفت هذه الاداب الشیخ الکبیر ... وضع هذه الاداب علی سبعة ابواب باب اول درخرقه پوشیدن هرکه را ارادت این پدید آید وخواهد که خرقه پوشد.
انجام: مجاهده و ریاضت باید کشید یا درباطن او چیزی ظاهر شود و الله اعلم بالصواب و صلی الله علی محمد و آله اجمعین.
[ریحانة الادب ۱۴۴/۶؛ احوال میر سید علی همدانی ص ۱۵۸-۱۵۹؛ فهرستواره منزوی ۲۲/۷ (۵ نسخه داخلی)؛ فهرست نسخه‌های خطی فارسی، ۱۰۱۲/۲ «آداب صوفیه»؛ اصطلاحات صوفیه، «خرقه»؛ مشترک پاکستان، ۱۲۱۲/۲«آداب صوفیه ... » در ۷ «باب».]

۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۱۸/۷-عکسی
آغاز: بسمله. هذه نسخة ... خرقة الشیخ سیف الدین الباخرزی (ق). حمدله. صلاة. اما بعد، یقول اضعف عبادالله تعالی ... احمد بن عمر بن محمد بن عبدالله الصوفی الخیوقی فی لبس الخرقه،
انجام: و التجرید و الله اعلم. هذه النسخة کتبها سلطان المشایخ شیخ نجم الدین الکبرا (قد) بخطه الشریف و ذکر فی آخرها کتب احمد بن عمر بخطه سنة ستة عشر و ستمائة و الله اعلم

نسخه اصل: ترکیه، مرادخان بخاری ش ۳۱۸؛ خط: نسخ تحریری؛ کا: محمد بن حسین الشیخ الخرقانی، تا: اواخر ۶۹۱، از روی نوشته نجم الدین کبری در ۶۱۶ [عکسی - ف: ۲-۱۰۷]
تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۳۶۷/۷-ف
نسخه اصل: همان نسخه اصل بالا [فیلمها - ف: ۱-۶۷۶]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۰۱۳/۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** ... و آداب باطن چیز دیگریست و اگر کسی خواهد که زیادت کند ریاضت و مجاهدت بسیار باید کشید. و پنج آهن با خود باید داشت در سفر کارد و ناخن گیر و استره و سوزن و آتش تمت آداب التصوف و الحمدلله رب العالمین
خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۸؛ جلد: مقوا قهوه‌ای عطف تیماج، ۱۰ص (۳۲۵-۳۳۴)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۳۵-۳۵]
۳. تبریز؛ خادم حسینی؛ شماره نسخه: ۸۵/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ؛ کا: ضیا الحافظ، تا: ۷۰۹؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ضربی، مجدول، ۶ص (۱۲-۲۰)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۱۷سم [اوراق عتیق: ۱-۱۱۵]
۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۹۵/۳۳-ف
نسخه اصل: حمیدیه ش ۱۴۴۷؛ بی‌کا، تا: ۷۵۰ تا ۸۱۱ [فیلمها - ف: ۱-۴۲۴]
۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱/۱۹-عکس
آغاز: الحمدلله رب العالمین ... اما بعد بباید دانست که اهل تصوف را آدابی است در نشستن و برخاستن وخفتن و جامه پوشیدن و خوردن و آشامیدن و به دعوت رفتن
نسخه اصل: ایا صوفیا ش ۴۷۹۲؛ خط: نسخ، کا: اسعد بن احمد بن محمد کاتب، تا: با تاریخ ۸۱۵، جا: شیراز، ۷ص (۳۳۶-۳۴۳) [فیلمها - ف: ۳-۲۱۶]
قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۲۰۶/۱۵
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی - ف: ۴-۲۱]
۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۲۹۹/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** بزرگان گفته اند طلب الحال بعد الزوال محال (از مقاله شیخ مرشد السالک الشیخ نجم الدین الکبری
خط: نسخ و تعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۸ و ۹، با تاریخ ۵ ربیع الثانی ۸۳۱ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج مشکی ضربی مقوایی، ۱گ (۱-۲)، ۱۳ سطر (۹×۱۴)، اندازه: ۱۳×۱۷سم [ف: ۱۱-۲۲۷۷]
تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۰۱/۱۳-عکسی
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی - ف: ۲-۲]
۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۴۲۸/۱۰
آغاز: این اجزا در آداب تصوف بیرون آورده اند و تصنیف این اجزاء شیخ زاهد عابد سلطان طریقت و برهان حقیقت، شیخ نجم الدین قدس الله روحه وضع کرده است برهفت باب باب اول در پوشیدن خرقه باید هر کس که خواهد خرقه پوشد ...؛ **انجام:** در باطن تو خبری ظاهر شود از نور الهی که مردان چنان کردند که

بحق رسیدند و السلام علی محمد و آله أجمعین
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ۸۴۰؛ در ترقیمه، کلمه «اربعین» اندکی مخدوش شده، لکن قدر مسلم کتابت سده ۹ می‌باشد، در پایان قطعات شعر از سعدی به خط نسخ و قطعه ای به خط نستعلیق با تخلص «عماد» آمده است؛ کاغذ: شرقی، ۶گ (۴۲-۴۷)، ۲۵ سطر، اندازه: ۶×۱۲/۵سم [ف: ۳۱-۴۰۳]

۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۲۱۶/۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** ... تا کوتاه امل شوی، و چون کوتاه امل شدی نیکو عمل شوی. تمت الکتاب بعون الملک الوهاب
بی‌کا، تا: قرن ۹؛ کاغذ: نوعی ترمه رویه کاغذ فرنگی، ۸گ (۸۲پ-۸۹پ)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۳/۱×۱۸/۹سم [ف: ۷-۲۷۷]

۹. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۴۷۴/۹
خط: نستعلیق؛ کا: عزیز الله بن محمد یوسف ختلانی، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سبز و حاشیه سرخ ضربی مقوایی، ۹گ (۲۴۱پ-۲۴۹ر)، ۱۱ و ۱۳ و ۱۴ سطر (۷×۱۳/۵)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: -۳۰۹]

۱۰. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۹۶۴/۲۹
آغاز: برابر
در فهرست از سید علی همدانی دانسته شده؛ خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۶ص (۵۴۹-۵۵۵) [عکسی - ف: ۳-۲۰۱]

● آداب صوفیه / عرفان و تصوف / فارسی

ādāb-e sūfīye

خوافی برآبادی، محمد بن محمد، ۷۵۷ - ۸۳۸ ق
xāfī borābādī, mohammad ebn-e mohammad (1356-1434)

رساله برگزیده‌ای است از رفتار و آداب صوفیان که مؤلف آن را در ۱۹ «باب» نگاشته و جزئیات آداب معاشرت یک صوفی را در این رساله بیان نموده است.
آغاز: الحمدلله رب العالمین و العاقبة للمتقین ... و بعد چنین گوید بنده ضعیف محب الفقراء ... این رساله ست در آداب صوفیه و موسوم است به آداب الصوفیة در باب نشستن و برخاستن از سجاده و غیره
انجام: باب ۱۹ بدانکه تجرید قسم ظاهر است و تفرید قسم باطن و هو الموفق و المعین
[الذریعة ۴۰۹/۹؛ إیضاح المکنون ۷۱۱/۲؛ فهرستواره منزوی ۲۲/۷]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۵۹۳/۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افزودگی‌هایی در موضوع دعا بعد از انجام آمده؛ کاغذ: شرقی، ۴گ (۴۰پ-۴۳پ)، اندازه: ۶×۱۱/۵سم [ف: ۳۱-۷۳۶]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۰۱۶/۵۵-ف
نسخه اصل: مجموعه‌ای از خاورشناسی سارایوو؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۵ص [فیلم‌ها - ف: ۱-۶۴۰]

● آداب الصوفیة / عرفان و تصوف / عربی

ādāb-uṣ ṣūfīya

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۶۱۶۳
بی‌کا، بی‌تا؛ مجموعه آقا رفیع قزوینی استاد اخلاق و فلسفه امام خمینی؛ خریداری از منصوره تألهی معین الدین [رایانه]

● آداب صوفیه صفویه / عرفان و تصوف / فارسی

ādāb-e sūfīye-ye safavīyye

سه باب کوتاه است در طریقه و آداب صوفیه صفویه منسوب به شیخ صفی الدین اردبیلی نیای پادشاهان صفویه، بیشتر آن به طور پرسش و پاسخ «اگر پرسند - بگو» با این عناوین: باب: در بیان تاج‌های پنج گانه؛ باب: در بیان ایمان؛ باب: در نصیحت پره.
آغاز: در سیر و سلوک راه محمد و علی صلوات الله علیهما در معرفت خاموشی و غصه نوشی و سر پوشی و تاج پوشی.
انجام: هشتم باید که در مال پره طمع نکنند، نهم باید که غیبت مردم نکنند، دهم باید که از خود بگذرند تا بمراد رسند.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۷۶۶/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق؛ کا: رضا قلی بن نور الله (مشهدی)، تا: ۱۲ شعبان ۱۰۸۵؛ جلد: تیماج قرمز بدون مقوا، ۵گ (۳۴پ-۳۸پ)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف: ۵-۱۷۴]

● آداب الصیغ و التحریر / متفرقه / فارسی

ādāb-os sīyaq va-t tahrīr

اصفهانی، محمد مقیم بن محمد باقر، ق۱۱ ق
esfahānī, mohammad moqīm ebn-e mohammad bāqer (17C)

در صیغ عقود و کیفیت نوشتن قبالجات و تمسکات، در آن به تاریخ ظهور کتابت و نقش خواتیم ائمه و معصومین (ع) نیز اشاره کرده. مؤلف دارای صیغ عقودی دیگر به نام «توضیح العقود» است که آن را در کتابخانه مرحوم شبر با اجازه‌ای از او به شاگردی به نام سلطان محمد (مورخ ۱۰۷۲) دیده اند (ذریعه ۴۹۴/۶). دارای ۱ «مقدمه» و ۱۶ «فصل»: مقدمه: در شرعیت و بعضی از آداب نکاح؛ فصل ۱. در آداب صیغه گفتن؛ ۲. در کیفیت صیغه عقد فضولی؛ ۳. در صیغه خواندن اگر موجب و قابل یکی باشند؛ ۴. در کیفیت صیغه کنیز آزاد شده به آزادیش؛ ۵. در کیفیت صیغه نکاح عبید؛ ۶. در بیان نکاح متعه؛ ۷. در کیفیت صیغه تحلیل؛ ۸. در کیفیت صیغه طلاق؛ ۹. در کیفیت

عقد اجاره؛ ۱۰. در بدایت ظهور صنعت کتابت؛ ۱۱. در نقش خواتیم حضرات معصومین علیهم السلام؛ ۱۲. در آداب نوشتن مکتوبات و قبالجات و تمسکات؛ ۱۳. در آداب نوشتن تمسک بیع شرط؛ ۱۴ در نوشتن تمسک مرهون؛ ۱۵. در کیفیت تکاتب.
آغاز: حمد و ثنائی که درر غرر الفاظ آن چهره عرایس ابکار معانی را آراید و شکر و سپاسی که جواهر زواهر عبارات آن لایق عقد عبودیت و اخلاص نماید.
انجام: و بتوجهات شاهانه مستمال و امیدوار باشد، هذا آخر ما اردناه فی هذه الرسالة

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: بدون شماره/۲
خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام [میراث شهاب: س۷ش۱-۲-۳۵]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۸۶۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد محسن بن محمد محسن، تا: ۱۶ ذیقعده ۱۰۹۲، به دستور آخوند مولانا کداعلی؛ مصحح؛ تملک: میرزا صادق طبیب و عبدالباقی بن محمد حسین حسینی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۶گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۸سم [ف: ۱۸-۶۱]

۳. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه: ۵۵۲/۵ر
آغاز: برابر
نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲ [رشت و همدان – ف: -۱۲۲۰]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۱۰۶
آغاز: چنین گوید محمد مقیم ... که این رساله‌ای است مشتمل بر برخی از صیغ عقود و کیفیت نوشتن قباله جات و تمسکات ... فصل در شریعت و بعضی از آداب نکاح؛ **انجام:** و مباحث دیگر در باب اقرار در کتب اصحاب بطلبند، هذا آخر ما اوردنا ایراده فی هذه الرسالة
خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: میانه؛ محشی؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی با ترنج، ۵۱گ، ۱۵ سطر (۸×۱۳)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۳۸-۲۷۳]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۸۳۷۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** و مباحث دیگر در باب اقرار در کتب اصحاب بطلبند هذا آخرما اوردنا ایراده
خط: نسخ خوش؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: نسخ خوش، جلد: گالینگور زرشکی بیاضی، ۳۶گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۰×۲۰سم [اهدائی – ف: ۳-۱۴]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۳۹/۲-طباطبائی
آغاز: برابر؛ **انجام:** و دیگر در باب اقرار در کتب اصحاب بطلبند. هذا آخر ما اردنا ایراده فی هذه الرساله
خط: نسخ و نستعلیق؛ کا: عبدالخالق خراسانی، تا: ۱۲۳۴، جا: اصفهان، مدرسه چهار باغ؛ کاغذ: فرنگی سفید آهار مهره، جلد: تیماجی قرمز روشن، ۴۹گ (۲۱-۷۰)، قطع: رقعی بزرگ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۲۲-۸۰]

۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۹۴۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق؛ کا: محمد بن حاج محمد، تا: ۱۲۶۷؛ جلد: گالینگور قرمز، ۵۹گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۱×۱۵/۵سم [ف: ۵-۳۷۹]

۸. مشهد؛ شیخ علی حیدر (مکتبة)؛ شماره نسخه: ۱۴۰۲/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** بدو چیز مبهم الزام می‌دهند مقر را ببیان و مباحث دیگر در باب اقرار در کتب اصحاب بطلبند
خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۳۶گ (۱ر-۳۶پ)، اندازه: ۱۰×۲۰سم [مؤید: ۳-۳۲۸]

← آداب الضیافه > گلزار قدس

● آداب الطالبین / عرفان و تصوف / فارسی

ādāb-ot tālebīn

چشتی گجراتی، محمد بن حسن محمد، - ۹۸۲ ق
čaštī gojrātī, mohammad e-bn-e hasan mohammad (-1574)

مؤلف از نوادگان شیخ نصیرالدین محمود اودهی چشتی چراغ دهلی بوده است. کتابی عرفانی است با سربندهای «طالب را باید» در آداب طریقت چشتیه.
آغاز: بسمله الحمدلله رب العالمین علی کلّ حال وفی کل حین و الصلوة و السلام علی رسوله محمد و آله ... اماً بعد فیقول العبد الفقیر ... الشیخ محمدبن قطب الاولیاء ... طالب را باید که کتاب احکام الصلوة یا مقدمة الصلوة
انجام: ... آنچه در این رساله است ممکن بسیار ... و الصواب بلا شک و لا ارتیاب. تمام شد.
چاپ: دهلی، ۱۳۱۱ق، همراه با رفیق الطلاب
[نسخه‌های فارسی منزوی ۱۰۱۲/۲؛ فهرست کتابهای فارسی چاپ سنگی گنج بخش ۱۰۹/۱؛ فهرست مشترک ۱۲۱۳/۳]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۰۶۵/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ جلد: مقوایی با نقش طوفانی و حاشیه و عطف قهوه‌ای، ۲۲ص (۱-۲۲)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۵×۲۴/۵سم [ف: ۳۲-۸۷]

۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۱۳۸۱/۱-۸/۹۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** و توفیق بیابد دراین کار مگر صاحب دولت در هر دو سرای آنچه در این رساله است ممکن بسیار مردمان باشد که عمل بیارند. الحمدلله و المنة ... الهی بیامرز هرسه را ×× مصنف نویسنده خواننده را

خط: نسخ و نستعلیق؛ کا: غلام محیی الدین، تا: ۱۶ محرم ۱۳۰۴، جا: حیدرآباد دکن؛ جلد: مقوا با روکش کاغذ عطف و حاشیه تیماج قهوه‌ای، ۳۸گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف: ۱-۱۶]

● **آداب الطریق** / عرفان و تصوف / فارسی

ādāb-ot tarīq

عبدالرحیم، ق۱۱ ق

'abd-or-rahīm (17C)

اهداء به: ناصرالدین سید عبدالعزیز بهادرخان

مؤلف شاگرد سید مرجان محمد قلندر است. در آن از جامی و طریقه قادریه و کبرویه یاد شده است با عنوان‌های «اگر بپرسند ... جواب بگو» سلسله خرقه او از محمد (ص) است تا شیخ عبدالقدوس که از نزد او به سوی خوارزم شتافته است. سلسله خرقه او از صدیق است تا خواجه عبدالله کوچک که اکنون در لنگر است. از سلسله عصا هم یاد نموده است. او می‌گوید که کشکول در زمان شهادت حسین شکست و اثری از آن نماند، کدو مطبخ در زمان ابوذر شکست و ادهم سعالدونی یافت و چهار تسمه به آن بست، در ۱۲ «باب»: ۱- کله؛ ۲- موی سر؛ ۳- دلق و خرقه و ژند؛ ۴- کمره عصا؛ ۵- کشکول؛ ۶- کدو مطبخ؛ ۷- سفره؛ ۸- تخته پوست؛ ۹- لباس؛ ۱۰- ...

آغاز: بسمله ستایش و سپاس بی قیاس مر خیاطی را در خور است که به سوزن الوهیت و رشته ربوبیت لباس فقر در بر و دوش و سر به عربانی بر آورده ...

انجام: ... ندای سید القوم و خادم الفقرا زده امید بروزنات نوید نهاده. امید است که خطاب مستطاب رب الارباب شود که فادخلوها خالدین برحمتك یا ارحم الراحمین.

[فهرستواره منزوی ۲۳/۷]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۵۵ط

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ برگ‌های اضافی آغاز نسخه (ص۱-۸) مشتمل بر تعقیب مشترك رمضان المبارك و نیز دعای سحر است، در صدر صفحه آغاز بیت ذیل به قلم شنگرف وجود دارد: حب درویشان کلید حنت است ×× دشمن ایشان سزای لعنت است، بر پشت برگ پایان سه بیت ترکی و نیز یادداشتی در باره اقسام ایمان دیده می‌شود؛ کاغذ: فرنگی آهارمهره، جلد: تیماج حنایی یك لایه، ۵۹گ (با احتساب برگ‌های اضافی)، قطع: جیبی، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱×۱۵/۵سم [ف: ۲/۲۴-۱۲۰]

● **آداب طریقت = وصیت نامه = رشحات**/ عرفان و تصوف / فارسی

ādāb-e tarīqat = vasīyyat-nāme = rašahāt

غجدوانی، عبدالخالق بن عبدالجمیل، - ۶۱۷ ؟ ق

qojdavānī, 'abd-ol-xāleq ebn-e 'abd-oj-jamīl (-1220?)

رساله مختصری است که مؤلف در آن خواجه اولیاء کلان را به جوامع کلم و دستورات سلوك امر فرموده است.

آغاز: بسمله حمدله. اما بعد این رساله ایست از آداب و طریق سلطان المشایخ عبدالخالق غنجدانی قدس سره هر سالکی از سالکان طریقت را به جمع این کلمات قدسیه امر فرموده اند، چون مرد سالك باین دقایق که گفته می‌شود موصوف شود از چشمه معرفت قطره ای در کام جانش چکانند که تا ابد مست حضرت شود که جمله هشیاران طالب آن مستی اند خواجه قدس سره هر سالك را اول به تقوی امر فرموده اند که اول مقامات نیکان طریقت تقوی است فرمود یا بنی ای پسرك من به صغیر شفقت است وصیت میکنم که تقوای را شعار خود کن ...

انجام: محل آن اسرار گردان ... برحمتك یا ارحم الراحمین

[فهرست نسخه‌های فارسی ۱۰۱۲/۵؛ دانشنامه ادب فارسی آسیای مرکزی ۵۹۳/۱؛ هدیة العارفین ۵۰۹/۱؛ فرهنگ ایران زمین دفتر ۱ مجلد ۱ و دفتر ۱ مجلد ۲؛ فهرستواره منزوی ۲۳/۷ (۶ نسخه) و ۱۰۳۳/۸]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۸۶۳۲/۲

خط: نستعلیق؛ کا: محمد بن سلطان محمد شپرغانی، تا: ۲ رمضان ۹۹۸؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی لائی بغلی، ۵گ (۱۲۰ر-۱۲۴پ)، ۱۸ سطر ۷×۱۳ [ف: ۱۷-۱۸۳]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۰۴۵۰/۶

آغاز: بسمله. الحمدلله رب العالمین و العاقبة للمتقین ...؛ **انجام:** وصیتهای مرا نگاه دار تا از جمله رستگاران باشی

خط: نسخ خوش؛ کا: محمد تبریزی، تا: ۹۹۹؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج ضربی مشکی، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۴سم [ف: ۹-۳۳۱]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۴۶۴/۱۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** تا زمانی که الم برخیزد و پاك شود

خط: نسخ و نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی ضربی درون ترياکی، ۴گ (۱-۴ حاشیه یکم)، سطور چلیپا (۱۷/۵×۳۳)، اندازه: ۱۸/۵×۳۴سم [ف: ۹-۱۲۰۴]

۴. تهران؛ ملك؛ شماره نسخه: ۴۱۸۵/۱۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** ... و هر که بعد از نماز شام هفت بار بگوید «اللهم اجرنی من النار» آمرزیده شود

بخشی از آن؛ خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: ترمه و رنگارنگ، جلد: رویه میشن سیاه مغزیدار، ۲گ (۱۱۲پ-۱۱۳ر)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲/۶×۲۳/۸سم [ف: ۷-۲۳۴]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۹۱/۱۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** اگر در سالگی از سالکان راه پدید آید مرتبه شیخی او را شاید و هر که بدو اقتدا کند به مقصود بر سدان شاء الله تعالی.

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج حنایی ضربی مقوایی، ۲گ (۲۱۸پ–۲۱۹پ)، ۸×۱۳ سطر، اندازه: ۱۶×۲۹سم [سنا – ف: ۱-۲۳۶]

۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۳۳۱۲/۱-۱۷/۹۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** واز آن اسراری که بر جانهای پاکان کشف کردی شمه ای بر ما مکشوف گردان وخاتمه ما را به خیر گردان وصلی الله علی خیر خلقه محمدوآله اجمعین آمین آمین

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: گالینگور قهوه‌ای، ۷گ، ۷ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۸-۴۹۳۴]

۷. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه: ۲۵۱/۱ – ج

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ کا: عبدالله مقبول شاه مخدوم کشمیری بخاری، تا: قرن ۱۳، جا: بخارا؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوای سبز زرکوب عطف میشن سرخ، ۳۸۹گ، ۱۳ سطر (۱۴×۷/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۱/۵سم [ف: -۴]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۵۳۷/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** سالک این راه خواجه اولیاء کلان است قدس الله روحه العزیز می‌گوید خواجه اولیاء کلان که خواجه عبدالخالق عجدوانی و الله اعلم بالصواب تمت

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی؛ کاغذ: شرقی، ۵گ (۱۴–۱۸)، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۳۱-۵۸۹]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۷۹۲۰

بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۱۰. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۸۰۷/۳

آغاز: برابر

خط: نستعلیق خوش؛ بی‌کا، بی‌تا؛ مهر: حاج سید سعید؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی لایه‌ای، ۴ص، ۱۶ سطر (۶/۵×۱۳)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۳-۱۰۹۴]

۱۱. مشهد؛ صحت، رضا (دکتر)؛ شماره نسخه: بدون شماره/۹

بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۷–۵۶۰]

۱۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۸۵۷۳/۱۲

خط: نستعلیق، کا: سید احمد خرسوه، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا عطف و گرداگرد تیماج تریاکی، قطع: ربعی، ۱گ (۱۳۴ ر–پ)، ۱۴ سطر (۸×۱۴) [ف: ۱۷-۱۶۴]

● **آداب طریقت**/عرفان و تصوف / فارسی

ādāb-e tarīqat

خفاجی، احمد بن محمد، ۹۷۹؟ – ۱۰۶۹ ق

xafājī, ahmad ebn-e mohammad (1571?-1658)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۷۷۴۸

بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

● **آداب الطریقة**/عرفان و تصوف / فارسی

ذهبی دزفولی، عین الدین حسین، ق۱۴ ق

zahabī dezfūlī, ʻayn-od-dīn hoseyn

در فقر و مراتب آن پس از خطبه دارای چند «فصل»

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: بدون شماره/۱

آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم و به ثقتی؛ **انجام:** فی الطریقة بمنزلة السیف فی المجاهد بحکم الشریعة و الشیخ امیر السریة و السلاک الفئة المجاهدة ...

بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۵–۷۳۶]

● **آداب طریقت**/عرفان و تصوف / فارسی

ādāb-e tarīqat

مطالبی در مورد نزدیک شدن طالبان به احدیت از طریق نماز و روزه و مجاهدت و تزکیه نفس و غیره و جملاتی از عرفا در این زمینه می‌باشد.

تهران؛ مدارک فرهنگی؛ شماره نسخه: ۱۱۸

آغاز: نسخه: بسمله بدان ای عزیز که راه طالبان جناب احدیت برقسم یاد می‌گردد؛ **انجام:** نسخه: چهارم به قضای ایزدی جل قدرته رضا تمام شد ... کند در حق درویشان دعائی

خط: شکسته نستعلیق خوب؛ کا: میرزا آقا صید آبادی، تا: ۱۰ شعبان ۱۳۳۱، جا: قریه ازاده از ییلاقات و کوهستانهای جام؛ محشی، ۵ برگ ابتدایی حاشیه اکلیلی دارد؛ کاغذ: فرنگی نخودی، فاقد جلد، ۲۹گ، مختلف السطر، اندازه: ۹×۱۶سم [ف: ۱۱۲]

● **آداب طریقت**/عرفان و تصوف / فارسی

ādāb-e tarīqat

آغاز: بسمله. و به نستعین. شمه ای از آداب طریقت باز نمایم و هشت شرط خلوت که تلخیص سید الطائفة شیخ جنید بغدادیست ... بیان کنم.

انجام: و شکوک نفسانی بکلی برخیزد و الله اعلم بالصواب

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۷۳۶/۶۸

آغاز و انجام: برابر

کا: محب الله حسینی برای آخوندی مولانا محمد قاسم، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ ضربی مقوایی،۳ص (۳۳۷–۳۳۹)، سطور چلیپا (۹×۲۳)، اندازه: ۱۳×۲۶سم [ف: ۱۴-۳۶۹۹]

● **آداب طریقت و شریعت و معرفت و حقیقت بر طریق مولوی**/ عرفان و تصوف / فارسی

ādāb-e tarīqat va šarī'at va ma'refat va haqīqat bar tarīq-e mowlavī

در سه «قسم» که هر کدام دو «باب» دارند درجات صوفیان را در طریقت مولوی بیان کرده است.

آغاز: در آداب طریقت و شریعت و معرفت و حقیقت بر طریق مولوی ... که از جمله اولیاء و زمره اصفیاء و پیشوا و سالار و شیخ طریقند و مظهر اسرار قیومی

انجام: درجه عاشر ورع است و اصل دین و قاعده اسلام ورع است و ورع اصل توفی نفس است از وقوع در مناهی بلکه ترک شبهات و فضول است فعلا و قولا ظاهرا و باطنا اگر چه شرع در آن رخصت داده پس تورع از منتهی درست نیاید الا به ترک شبهات و در چیزی که شبهه داری از قلب علم استفتا کردن است

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۷۴۵/۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: گالینگور سبز، عطف تیماج زرشکی، ۵گ، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف مخ: ۱-۱۱]

● **آداب طریق همدانیه** / عرفان و تصوف / فارسی

ādāb-e tarīq-e hamedānīye

احمد بن عمادالدین

ahmad ebn-e 'emād-od-dīn

آداب تصوفی روش ختلانیان و طریق سید محمد نوربخش را برای مطالعه پادشاه وقت نگاشته و آنها را هشت چیز برشمرده است: وحدت، ذکر، وضو، نفی خاطر، ربط قلب، صمت، تقلیل، رضا. در آغاز این رساله سلسله سند این طریقه را نیز ذکر کرده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۸۳۵/۵

آغاز: نسخه: و هرچند رعایت این آداب را بیشتر مرعی دارند دقایق آنرا بیشتر مشاهده نمایند

خط: نسخ و نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ۱۳۱۰؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷گ (۱۰۵پ-۱۱۱ر)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۱۸-۲۹]

● **آداب طعام خوردن و فواید صحبت نیکو** / آداب و سنن / فارسی

ādāb-e ta'ām-xordan va favāyed-e sohbat-e nīkū

رساله‌ای به نظم در آداب طعام خوردن.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۷۵/۲۵-ف

نسخه اصل: ایاصوفیا ش ۲۰۴۹؛ خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۱گ (۲۴۸پ) [فیلمها - ف: ۱-۴۶۲]

● **آداب طلب مسائل** / دعا / فارسی

ādāb-e talab-e masā'el

حسینی خاتون آبادی، محمد باقر بن اسماعیل، ۱۰۷۰ - ۱۱۲۷ ق

hoseynī xātūn-ābādī, mohammad bāqer ebn-e esmā'īl (1659-1715)

به دستور: شاه سلطان حسین صفوی

مؤلف می‌گوید از طرف شاه سلطان حسین صفوی دستور داده شد که رساله‌ای در «آداب و کیفیت طلب مسائل و مطالب و خواستن حوائج و مآرب از جناب قاضی الحاجاب و معطی المسوولات» تحریر شود من بنده نیز به نوشتن این رساله پرداختم و در آن ادعیه لازم و کیفیت بیان این ادعیه لازم و کیفیت بیان این ادعیه را به طور وضوح نگاشتم امیدوارم که در محضر سلطانی مورد استفاده قرار گیرد.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۵۹۹/۱

آغاز: ادای فرائض پنجگانه به پنج نوبت دعای دوام دولتش؛

انجام: پایان: لیکن حقیر درین مختصر تذکر همینقدر که مطابق فرمان واجب الاذعان بود اکتفاء نمود و الحمدلله رب العالمین و الصلوة والسلام علی اشرف الخلایق اجمعین محمد و اهل بیته الطاهرین

خط: نسخ؛ کاتب = مؤلف، تا: ۱۱۱۵، جا: محتملاً اصفهان؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج زرد یک‌لائی، ۱۰ص (۱-۱۰)، ۱۶ سطر (۷×۱۲/۵)، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۶-۱۳۳]

● **آداب طهارة و صلاة** / فقه / فارسی

ādāb-e tahārat va salāt

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۵۴۹۴

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از منصور گلستانی [رایانه]

● **آداب طهارت و نماز** / فقه / فارسی

ādāb-e tahārat va namāz

رساله‌ای است روان در آداب طهارت و نماز و روی نشانه‌های نسخه ما باید در روزگار صفویان نگاشته شده باشد.

آغاز: بسمله. آبی که دغدغه نجاست آن داشته باشیم مثل آب چاهها‌ئی که در اکثر خانها میباشد احتیاطا اولا بآب کر یا آب روان بی دغدغه فرو میکنیم و بعد از آن استعمال می‌نمائیم.

انجام: و بعد از اتمام حمد و بعد از بسمله توحید و بعد از قل هو الله احد ... و بعد از رسوله و بعد از اتمام تشهد و بعد از اتمام سلام. والسلام.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۹۲/۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: از میانه طهارت (میان گ ۱۱۰ و ۱۱۱) افتاده و به مبحث نماز می‌پیوندد؛ در پایان نسخه دارد «بلغ قبالا»؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی ضربی، ۵گ (۱۱۰-۱۱۴ر)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۵-۱۷۵۷]

● آداب عباسی = ترجمه مفتاح الفلاح / دعا / فارسی
ādāb-e ʻabbāsī = t.-ye meftāh-ol falāh

صدرالدین تبریزی، محمد بن محب علی، ق۱۱ ق
sadr-od-dīn-e tabrīzī, mohammad ebn-e moheb-ʻalī (17C)

وابسته به: مفتاح الفلاح؛ شیخ بهائی، محمد بن حسین (۹۵۳-۱۰۳۰)
اهداء به: شاه عباس صفوی (۹۹۶-۱۰۳۸ق)
مولف که از شاگردان شیخ بهایی (-۱۰۳۱ق) بوده کتاب «مفتاح الفلاح» استادش را به ترتیب اصل به فارسی ترجمه نموده و به نام شاه عباس صفوی ساخته و به همین جهت به نام «آداب عباسی» نامیده شده است. این اثر نخستین ترجمه کتاب مذکور به شمار می‌رود. بخش دیباچه را ترجمه نکرده و خود به‌جای آن دیباچه مستقلی نگاشته است. به گفته صاحب ذریعه از این کتاب دو تحریر بزرگ و کوچک در کتابخانه سردار کابلی در کرمانشاه و کتابخانه خوانساری در نجف بوده است. در دیباچه نسخه بزرگ این شعر دیده می‌شود: «چنین گوید این بنده خاکسار ×× به صدرا شده شهره روزگار». ظاهراً این شعر در تحریر کوچکتر آن نیامده است و برخی وجود نام «صدرا» در آن را با تصریح به این که مؤلف شاگرد شیخ بهائی است و صدرالدین تبریزی ناهماهنگ دانسته و در نسبت آن تردید کرده‌اند. از کیفیت ذکر اسم مؤلف در مقدمه معلوم می‌شود که در زمان حیات ایشان ترجمه شده است.
آن را در شش «باب» تنظیم ساخته: ۱. در بیان آنچه از طلوع صبح صادق تا طلوع آفتاب بجا باید آورد؛ ۲. در بیان آنچه از وقت طلوع آفتاب تا وقت ظهر بجا باید آورد؛ ۳. در بیان آنچه از وقت ظهر تا فرو رفتن آفتاب بجا باید آورد؛ ۴. در بیان آنچه از وقت خوابیدن تا نصف شب بجا باید آورد؛ ۶. در بیان آنچه از نصف شب تا طلوع صبح باید بجا آورد.
آغاز: تقدیس و تسبیح پادشاه قادری را که خلص عبادش بمفتاح الفلاح قد افلح المؤمنون الذین هم صلوتهم خاشعون اقفال خزاین عبودیت و بندگی گشانید.
انجام: و ما را بغیر خود محتاج مساز، درد ما را خود دوا کن بحق الحق و النبی المطلق و آله.
[مجله «علوم حدیث» شماره ۱۱ص ۱۰۹؛ الذریعه ۲۴/۱ و ۱۳۸/۴ و ۳۳۹/۲۱؛ اعیان الشیعه ج ۱۷۱/۴۳؛ طبقات اعلام الشیعة، قرن ۱۱هـ ص ۵۰۲؛ فهرستواره منزوی ۲۵/۷ (۱۱ نسخه)؛ دنا ۴۲/۱ (۳۳نسخه)]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۳۰۴
آغاز و انجام: برابر
کا: میرزا علی، تا: سلخ رمضان ۱۰۶۲؛ بخش خاتمه به خط نستعلیق ریز حسین هروی در غره رمضان ۱۳۳۵ کسرنویسی شده، صفحه اول دارای سرلوح، صفحات مجدول به تحریر و طلا و شنگرف و لاجورد، میان سطور صفحه اول و دوم طلااندازی شده؛ واقف: فهرستی؛ ۲۱۲گ، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۶-۲۰۰]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۳۷۱۳
آغاز: برابر
خط: نستعلیق؛ کا: مقصود علی شیرازی، تا: ۱۹جمادی الثانی ۱۰۶۹، جا: شیراز، دارالفضل، برای علیخان بیک ولد بهرام سلطان عز الدینلو؛ برگ اول سرلوح مزدوج مذهب مرصع، دو صفحه اول طلااندازی بین سطور، تمام صفحات جدول زرین و لاجوردی و محرر، مصحح، مقداری از دو برگ اول نسخه از بین رفته؛ جلد: تیماج دورو قهوه‌ای ضربی ترنج با سر مجدول گرهی، نام جلدساز در داخل ترنج «فتاح الموسوی ۱۲۳۸»، ۷۱گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۸سم [ف: ۳۷-۲۳۹]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۶۳۹۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** بسوء اعمالنا الی یوم الدین ... ابوالحسن شیراز
خط: نسخ خفی؛ کا: شیرازی، ابوالحسن بن عبدالله، تا: ۱۰۷۱؛ جدول کشی به زر و لاجورد و مشکی، مجدول؛ کاغذ: نخودی، جلد: روغنی با عطف تیماج گل و برگ در دو طرف درون ترنج و سرترنج، مختلف السطر (۵/۵×۱۴)، قطع: وزیری کوچک، اندازه: ۱۲×۲۲سم [رایانه]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۸۴۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** (۱۱۸ الف) فصل و اگر وقت وسعت داشته باشد بخوان این دعا ... و تملأ الأرض و السماء صلی الله علیه و آله حتی یرضی و صلی الله علیه و آله بعد الرضا صلوة لاحد لها و لا منتهی یا أرحم الراحمین
خط: نسخ؛ آیات معرب، کا: الله ویردی بن یعقوب الاردبیلی، تا: ۱۰۷۴، ۲۴ سال بعد از درگذشت مترجم کتابت گردیده است؛ مصحح، دارای حواشی عربی با نشان «منه» ظاهراً از مرحوم شیخ بهاء الدین عاملی باشد، مقابله گردیده با این عبارت: «قد قوبل و صحح بقدر الواسع و الامکان بعون الله الملک المنان فی عشر الاخر الملک المنان»، در آغاز نسخه یک سرلوح مرصع زیبا از عصر صفوی محرابی زمینه طلا لاجورد و سبز (زنگار) با گل و بوته رنگارنگ و نگاره‌های اسلیمی طلایی وجود دارد، برگ‌ها مجدول ۳ خطی به طلا، لاجورد و مشکی است؛ واقف: حاجی یوسف یوزباشی، تاریخ وقف: ۱۰۹۵ق؛ مهرها: «عبده محمد علی الحسینی ۱۱۸۴» و «محمد علی الحسینی ۱۲۶۳»؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج زرشکی تیره با ترنج ضربی، ۱۲۲گ، ۱۴ سطر

(۱۲/۵×۶/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: ۳۵-۱۶۸]

۵. نجف آباد؛ حججی؛ شماره نسخه: ۱۱۱

آغاز: نسخه: بر اقدس مقدسین و مهللین و اشرف ممجدین و مسبحین شارب رحیق و انهار من خمر لذة للشاربین تاجدار ملک ... چون رساله مفتاح الفلاح که تازه گلیست از بهار گلزار افادات، **انجام:** و صلی الله علی خیر خلقه محمد و آله اجمعین برحمتک یا ارحم الراحمین. تمت الکتاب.

خط: نسخ و نستعلیق؛ بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۸ جمادی الاول ۱۰۷۸؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۱۴گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: -۱۶۵]

۶. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۲۱۷۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق خوب؛ کا: محمد رفیع بن عبدالرحمن، تا: ۱۰۷۸؛ مجدول به طلا و زنگار؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: ضربی منقّش، ۱۷۹ص، قطع: ربعی، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۰×۱۶/۵سم [ف: ۱-۱۳]

۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۷۲۰۰-۳۶/۲۰۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ کا: رضی بن قاسم حسینی رودسری، تا: شنبه ذیحجه ۱۰۷۸؛ تمام صفحات جداول زرین و لاجوردی و شنگرفی و محرر، در دو برگ اول کتیبه مزدوج زرین و لاجوردی و عبارات در داخل جدول بین دو کتیبه نوشته شده، مابین تمام سطور خطوط زرین، مصحح؛ تملک: سردار کابلی با مهر وی؛ جلد: تیماج سرخ مجدول، ۲۶۱گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۹×۱۶سم [ف: ۱-۲۶]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۲۶۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** و صلی الله علیه و آله بعد الرضا صلوة لاحدلها و لامنتهی یا ارحمن الراحمین

خط: نسخ معرب و نستعلیق، کا: اسماعیل، تا: دهه سوم شعبان ۱۰۸۱، حسب الاشاره میرزا محمد کاظم؛ تمامی صفحات مجدول محرر به زر و مشکی لاجورد، صفحه آغاز سرلوح مذهب مذیل به کتیبه مذهب و دو صفحه نخست تشعیر و طلااندازی بین سطور دارد، مصحح، دارای رکابه‌نویسی؛ جلد: تیماج فرنگی قهوه‌ای، ۱۲۲گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۷سم [ف: ۳۰-۴۷۳]

۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۵۷۶/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ زیبا و نستعلیق؛ کا: محمد رفیع بن عبدالرحمن (شیداسر) (شیدابر) (شیداتر) (سیداثر)، تا: ۱۰۸۱؛ مصحح، با سرلوح زیبای مذهب، برگ‌ها مجدول به رنگ‌های لاجوردی و قرمز؛ مهرها: «لا اله الا الله الملک الحق المبین علیرضا بن ادریس الموسوی»؛ کاغذ: شرقی، ۲۰۴گ (۱-۲۰۴)، ۱۲ سطر، اندازه: ۵×۱۳سم [ف: ۳۴-۴۰۸]

۱۰. تهران؛ مدارک فرهنگی؛ شماره نسخه: ۴۵

آغاز: مفتاح فلاح دنیا و عقبی و مقدمه نجاح اخری ... که دعاء کلمه خزاین فضل و احسان و مفتاح ابواب؛ **انجام:** نزدیک بشوید به نماز و حال آنکه ... باشید تا اینکه بدانید آنچه می‌گوئید

خط: شکسته نستعلیق و نسخ؛ بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۶ شوال ۱۰۸۳؛ محشی؛ کاغذ: اصفهانی حنایی، جلد: مقوایی روکش تیماج تریاکی ضربی و عطف تیماج مشکی دارای ترنج و سرترنج، ۲۰۷گ، ۱۵و ۱۶ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: -۴۳]

۱۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۵۱۰/۲

خط: نستعلیق؛ کا: حسنعلی بن حیدر شیرازی، تا: ۱۰۸۳، جا: سپاهان؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ ضربی ترنجی، ۱۲ سطر (۵×۱۱)، اندازه: ۱۲×۱۲سم [ف: ۱۲-۲۵۱۶]

۱۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۹۵۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ کا: میر هادی بن میر مهدی حسینی لنگرودی، تا: شنبه ۲۲ جمادی الثانی ۱۰۹۱؛ مهر: «لا اله الا الله الملک الحق المبین حسن الطباطبائی»؛ جلد: دو رو تیماج رو سبز پشت قرمز، ۱۱۸گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰×۲۱سم [ف: ۱۰-۳۳۶]

۱۳. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۰۰۱/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** ... وروی رئیس المحدثین عن الصادق علیه السلام انّه قال من صلی رکعتین یعلم ما یقول فیهما انصرف و لیس بینه و بین الله دنب ... فی هذا الکتاب مفسرا مشروحا سهلا التناول. ... اتوکل وبالله استعین ...

خط: نستعلیق؛ کا: محمد تقی بن محمد زمان تفرشی، تا: دوشنبه پنج‌شنبه ۱۱ رمضان ۱۰۹۳، جا: احمد آباد از بلاد گجرات هند؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول، ۱۱۱گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف مخ: ۱-۱۲]

۱۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۰۳

خط: نسخ؛ کا: محمد جعفر بن محمد حسین لاهیجانی، تا: چهارشنبه ۱۸ رمضان ۱۰۹۵؛ افتادگی: آغاز؛ جدول زر و لاجورد، نشان زر، ص۱ حاشیه‌سازی با گل و بوته زر و لاجورد، خط‌کشی میان سطرها زر و لاجورد؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج سبز ضربی مقوایی، ۱۵۶گ، ۱۲ سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۲×۲۰سم [سنا - ف: ۱-۹۶]

۱۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۴۸۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** و ان یوفقنا و سایر الاخوان للمواظبة علی العمل بما تضمنه

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: کاغذ خطائی، جلد: رویه میشن سیاه مجدول، ۱۶۷گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۱/۶×۱۹/۲سم [ف: ۲-۳]

۱۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۴۶۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** لاتضلنی بهم و ارزقنی بهم

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: شکری، جلد: تیماج، ۱۲ سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [رایانه]

۱۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۷۲۳
خط: ادعیه نسخ معرب؛ نستعلیق، کا: محمد مهدی بن ابی طالب، تا: ۱۱۰۰؛ مصحح، دارای رکابه‌نویسی، در اول نسخه چند تاریخ تولد و نقلی از خصال شیخ صدوق و در هامش برگ‌های آخر نسخه هفت بند ملاحسن کاشی درج شده و در صفحات آخر دعای ام داود آمده است؛ جلد: تیماج سرخ دورو با ترنج و سرترنج، ۱۶۵گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۴۴-۲۳]

۱۸. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۱۱۸۶
آغاز: بسمله مفتاح فلاح دنیا و عقبی و مقدمه نجاح آخرت ... و بعد چون رساله مفتاح الفلاح که تازه گلیست از بهار گلذار ...
انجام: یا ارحم الراحمین ای رحم کننده ترین رحم کنندگان؛
خط: نسخ و نستعلیق؛ کا: ملک محمد بن عباس، تا: شنبه ۱۱ ربیع الاول ۱۱۱۳؛ کاغذ: آهارمهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۴ سطر (۶×۱۱)، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۳-۱۶۴۴]

۱۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۲۱۵/۱۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** و دست را بکش برآن تا سرانگشتان اما اینجا واجب است رسانیدن ...
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: نخودی، اصفهانی، جلد: مقوایی رویه تیماج حنایی ضربی با ترنج و ستاره و جدول، ۱۰گ (۱۶۱پ-۱۷۰)، ۱۴ سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸ [ف: ۱۱-۵۵۲]

۲۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۸۳۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** سلام علی موسی و هرون سلام علی آل یس سلام علیکم طبتم فادخلوها خالدین سلام هی حتی مطلع الفجر تمت
خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: محتملاً قرن ۱۲؛ سرلوحه مذهب (پارگی دارد)؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج ماشی، ترنج و نیم ترنج، ضربی مقوایی، ۲۱۵گ، ۱۵ سطر (۶/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۲-۳۶۸]

۲۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۵۵۰۷-۲۷/۱۷۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** قرائت را با توجه تمام وحضور دل بجا آرد چنانکه هر اسمی از اسماء الهی که بزبان گذراند معنی آنرا دردل نقش کند وا را قرب زیاده شود بدرگاه
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: مقوا عطف گالینگور، ۱۹۲گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۱-۲۶]

۲۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۱۳۵
آغاز: باب ششم در بیان آنچه از نصف شب تا طلوع فجر بجا باید آورد؛ **انجام:** و ما املت فی زیارتکما انه قریب مجیب
فقط باب ششم؛ خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: اواخر قرن ۱۲؛ ضمیمه: ضمن دو برگ ادعیه ماه رجب و رمضان و مغفرت والدین و قنوط نماز عید فطر، انجام نسخه: «عبادك المخلصون»؛ واقف: عضدالملك، تاریخ وقف: ۱۲۷۶ هـ‌ق؛ کاغذ: فرنگی نباتی، جلد: تیماج مشکی، ۵۸گ، ۹ سطر، اندازه: ۱۰/۲×۱۵/۶سم [ف: ۱۵-۲]

۲۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۳۱۹۳/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** و صلی الله علیه و آله بعد الرضا صلاة لاحدلها و لامنتهی یا ارحم الراحمین.
خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، در پنج برگ اول یادداشتی در فضل دعای سمات و متن دعاء با علامت بلاغی در آخر و دعای شب شنبه به سال ۱۱۷۶ کتابت شده است؛ ۱۰۶گ (۵پ-۱۱۱پ)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۴سم [محدث ارموی مخ: ۱-۸]

۲۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۲۲۵/۱
خط: نسخ؛ کا: محمد قاسم بن محمد علی، تا: ۱۲۰۵؛ ۸۷گ (۱پ-۸۷پ) [مختصر ف: -۱۱]

۲۵. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۳۲۶۶/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق؛ کا: ابوطالب بن محمد حسین (ساکن قریه سقانلیق)، تا: ۱۲۴۷؛ ۶۳گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف مخ: ۱-۱۲]

۲۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۱۸۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق؛ بی‌کا، تا: جمادی الثانی ۱۲۶۴؛ مصحح، اصل کتاب از قرن دوازدهم و تاریخ کتابت فوق مربوط به چند برگ آخر است که بازنویسی شده؛ جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی بدون مقوا، ۱۷۴گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [محدث ارموی مخ: ۱-۸]

۲۷. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۱۷۶۸
آغاز: برابر؛ **انجام:** و بر خدا توکل می‌کنم و یا رویارویی می‌جویم تا این جا قلم شکسته رقم بر ترجمه کلام شیخ رحمه الله اقدام نمود
خط: نسخ؛ کا: عبدالحمید خراسانی، تا: ۱۲۶۷؛ واقف: سید سعید طباطبایی، تاریخ وقف: ۱۳۳۲؛ اندازه جدول ۵×۱۲، کاغذ: نخودی آهارمهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۸۲گ، قطع: جیبی، ۱۰ سطر، اندازه: ۸×۱۴/۵سم [ف: ۵-۱۸۵]

۲۸. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۵۷۴۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ؛ کا: ابوطالب بن محمد شریف خافی، تا: سه‌شنبه ۲۵ شعبان ۱۳۳۳؛ خاتمه را ندارد، ترجمه را با نثر به شیخ اهدا کرده است؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی یک لا، ۹۶گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۳-۱۶]

۲۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۴۶۰
آغاز: برابر؛ **انجام:** موجود: و اهدنی بهم و لاتضلنی بهم و ارزقنی بهم
از اول تا آداب نماز شب؛ خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ بعضی اوراق معلق به حواشی مؤلف،؛ واقف: عباس فخیمی، تاریخ وقف: مرداد ۱۳۶۲؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج خرمائی، ۱۲۸گ، ۱۲ سطر،

اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم، [ف: ۱۵-۲]

۳۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۴۲۲/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** فصل پس چون سلام نماز دادی سه تکبیر بگو دستها را برداشته تا برابر رو و کفها دست ها

فقط چند فصل از مقدمه کتاب؛ خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا، جلد: مقوایی زرد، ۱۲ص (۱۲۹-۱۴۰)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۱سم [ف: ۳۵-۳۷۹]

۳۱. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** کما احسنت فیما مضی منه یا ارحم الراحمین

بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول کمندکشی زرین و رنگین است، حواشی ساده و بین السطور کتابت هم ساده می‌باشد، در پیشانی صفحه اول یک سرلوح مذهب ساده به طرح محرابی دارد؛ مهر: «ناصرالدین شاه قاجار» و «حسین بن هدایت الله - رضا الحسینی»؛ جلد: چرمی قهوه‌ای، ۳۷۲ص، ۱۴ سطر [ف: ۱-۳]

۳۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۸۹۸۸/۱

خط: نسخ معرب؛ بی‌کا، تا: نزدیک عصر مولف؛ تفسیر سوره فاتحه در پایان این نسخه ترجمه نشده و کاتب زیارت امین الله را بر آن افزوده است؛ جلد: دورو تیماج فرسوده، ۱۷۰گ (۲پ-۱۷۲ر)، ۱۰ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف:۲۳-۱۵۱]

۳۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۱۸۹۸-۱۰/۲۰۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** اما قضاش افضل است از تقدیم پس چون خواستی که شروع در نماز شب کنی بگو که اللهم انی اتوجه الیک بنبیک ... ومن المقربین اللهم ارحمنی و از نزدیکان خداوندا رحم کن مرا

خط: نستعلیق، عبارات عربی نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ تمامی صفحات مجدول، صفحه اول سرلوح مزدوج؛ جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول، ۱۶۷گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۷سم [ف: ۱-۲۶]

۳۴. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۲۰۵۹

خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۴۶گ، ۹ سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۲-۶]

۳۵. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۳۸۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** و ان تغفرلی موبقات الذنوب و تستر علی فاضحات الذنوب ...

خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ صفحات آن مجدول به آب طلا و اطراف صفحه و ما بین سطرهای دو صفحه اول آن نیز با آب طلا نقاشی و رنگ‌آمیزی شده؛ قطع: کوچک، کاغذ: زرد، جلد: تیماج مشکی، ۲۹۲ص، ۹ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [فهرست عراقی: ۱-۱۳۶]

● آداب عباسی / حکومت و سیاست / فارسی

ādāb-e ʻabbāsī

اهری، عبدالکریم بن محمد صادق، ق۱۳ ق

aharī, ʻabd-ol-karīm-e-bn-e mohammad sādeq (19C)

اهداء به: فتحعلی شاه (۱۲۱۱-۱۲۵۰ق)

در یک مقدمه و شش باب و خاتمه در مملکت داری، به اشاره میرزا عیسی قائم مقام و به نام ولیعهد (عباس میرزا) تألیف شده است.

آغاز: بسمله، حمد و ثنای بی حد و منتهای شکر و سپاس بیعد و احصا مالک الملکی را سزاست ...

انجام: به آب چشمه بیغش کند پاک ×× جهان را از وجود روس بی باک

[فهرستواره منزوی ۳۷۰/۶]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۶۱۷۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: کاغذ فرنگی، جلد: میشن قهوه‌ای، ۵۰گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۴/۴×۲۰/۵سم[ف:۲-۲]

● آداب العبودیة و السلوک / اخلاق / عربی

ādāb-ul ʻubūdīyya wa-s sulūk

رساله‌ای است اخلاقی که مستند مطالبش گفته حکماء است.

آغاز: بسمله قال افلاطون ان الفلسفة معناها التشبه بالله بقدر الامکان عنی بقوله التشبه بالله باقتناء نوعی الحکمة الذین هما العلم بالحق و العمل الفاضل

انجام: و یناطق من ینبغی ان یناطق و الله یقول الحق و هوی یهدی الی سواء السبیل

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۰۰۱/۱۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ کا: تقی الدین گیلانی، تا: ۱۰۱۴، جا: آگره؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوائی ضربی زرکوب، ۴گ (۱۱۴ر-۱۱۷ر)، اندازه: ۱۴×۲۳ [ف: ۱۱-۵]

● آداب العبودیة و فوائد الربوبیة / اخلاق / فارسی

از: ملاجعفر (ق۱۳ و ۱۴هـ)

در مقدمه گوید: «تحریر این اجزاء متفرقه جهت تذکره خواطر محرر احقر عباد و مفتق الی رحمة ربه یوم التناد از کتب اوتاد و علما و امجاد دست داد، چون بر مراتب عبودیت مشتمل و افاضات پروردگار را نسبت به کملین شامل نمود، آداب العبودیة و فوائد الربوبیه مسمی باشد خالی از وجهی نخواهد بود». همچنین بر فراز برگ دوم نسخه به خط جدید نوشته شده: «آداب العبودیه تألیف مرحوم آخوند ملاجعفر و به خط خودشان مرقوم شده است». در ذریعه، ۲۵/۱ کتابی موسوم به آداب العبودیه از ناشناسی در عصر فتح علی شاه قاجار معرفی شده که آغاز آن با نسخه حاضر مطابقت ندارد.

کتاب حاضر ابواب و فصولی ندارد و در آن از منابع حدیثی شیعه و کتب تاریخی نقل قول شده است.
آغاز: بسمله. الحمدلله و کفی و سلام علی علی عباده الذین اصطفی سیما محمد المبعوث علی الوری و آله ائمة الهدی. تحریر این اجزاء متفرقه ...
انجام: ... حضرت قرآن را باو داد و در برابر ناکسان ناکثان فرستاد و ایشان او را شهید کردند

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۹۳۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق؛ کا = مؤلف، تا: قرن ۱۳ و ۱۴؛ روایاتی در هامش برخی صفحات درج شده است؛ جلد: تیماج مشکی فرسوده، ۲۴۴گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: ۴۴-۱۴۰]

● آداب العرب و الفرس = جاویدان خرد = الحکمة الخالدة / آداب و سنن / عربی

ādāb-ul ‘arab wa-l furs = jāvidān xerad = al-ḥikmat-ul xālida

ابن مسکویه، احمد بن محمد، ۳۲۰ - ۴۲۱ ق
ebn-e meskavayh ،ahmad-e-bn-e mohammad (932-1030)

در نام کتاب اختلاف است چنانکه در ترجمه‌ای که تقی الدین محمد بن ارجانی شوشتری (ق۱۰هـ) از این کتاب ترتیب داده، از اصل کتاب با عنوان «جاوید خرد» یاد می‌کند و همین نام را بر ترجمه نهاده است. در کشف الظنون و ذریعه از این کتاب با عنوان «آداب العرب و الفرس» یاد می‌کند. دایرة المعارف اسلامی برای این کتاب عنوان ذکر نمی‌کند و با عبارت «مجموعة من الحکم ...» از آن نام می‌برد و عبدالرحمن بدوی اصل کتاب را با عنوان «الحکمة الخالدة» به چاپ رسانیده است. حال آنکه به گفته صاحب ذریعه، «جاویدان خرد» عنوان ترجمه فارسی ابن مسکویه از ملخص عربی «جاویدان خرد» تألیف حسن بن سهل است. برای رهائی از این تشتت نیازمند بررسی جدی‌تری است. متن اصلی کتاب از تألیفات حکمای ایران در قبل از اسلام بوده و در عصر مأمون به عربی و سپس به فارسی ترجمه شده است.
مجموعه‌ای است از اقوال حکمای فارس، هند، عرب و یونان. مؤلف در این اثر به جزئیات آداب و اخلاق و مواعظ حکما پرداخته و بیان اصول علم اخلاق را به کتاب دیگرش «تهذیب الاخلاق»، که همان «طهارة الاعراق» اوست، احاله می‌کند. در توصیف اثر خود آورده: «فهذه جمل نحکمها قبل تفصیلها بالجزئیات و إن کنا قد أحکمنا لک الاصول کلها فی کتابنا الموسوم «تهذیب الاخلاق» لاوجبنا لک ایرادها هنا و لکن هذا کتاب عرضنا فیه ایراد جزئیات.»
مطالب کتاب در ۴ «بخش» و «خاتمه» ترتیب یافته است که به به اختصار چنین است: بخش ۱. کتاب «جاویدان خرد» با دیگر از حکم و آداب پارسیان باستانی که مؤلف بدان ضمیمه نموده است از مواعظ آذرباد و سخنان بزرگمهر، گفتار قباد، گفتار انوشیروان، گفتار بهمن و آراء و عقائد جمله دیگر از دانایان ایران، تحقیق درباره فرزانگانی که این حکم و آداب از آنها بیادگار مانده از عهده این دفتر بیرون است و این قدر مسلم است که از آثار ایران پیش از دوره اسلامی است و دارای اصلی است قدیم، در شاهنامه مطالب شبیه آن آمده؛ ۲. حکم و اقوال حکماء هند؛ ۳. گفتار حکماء عرب (شامل جمله‌ای از احادیث پیغمبر اکرم (ص ع) و حضرت امیرالمؤمنین و برخی از ائمه اطهار علیهم السلام، احادیث قدسی، وصایای لقمان، کلمات مشایخ صوفیه و امراء عرب، وصیت قس بن ساعدة، امثال عرب در دوره جاهلیت نیم‌بیتی‌هایی که حکم مثل سائر دارد)؛ ۴. حکم روم (شامل گفتار و آراء و عقائد سقراط، هرمس، دیوجانس بطلیموس، وصایای افلاطون و ارسطو و فیثاغورث، لغز قابس افلاطونی، اقوال حکماء اسلامی از آداب ابن مقفع و آراء فارابی)؛ خاتمه در جمله‌ای از گفتار دانایان متقدم و ارباب فضل از وصایای عامری و غیره.
آغاز: قال أبو علی أحمد بن محمد بن مسکویه: بعد حمدالله و الثناء علیه بما هو أهله و الصلاة علی النبی محمد و آله الطاهرین الأخیار، إنی کنت قرأت فی الحداثة کتاباً لأبی عثمان الجاحظ یعرف باستطالة الفهم ... فرأیت ان أنسخ هذه الوصیة علی جهتها ثم ألحق به ما أجده من الواصایا و آداب الأممم الأربعة أعنی الفرس و الهند و العرب و الروم ...
انجام: قال أبو عثمان الجاحظ قال الحسن بن سهل. . هذا ما یهمنا لنا ترجمته من الأبواب و الأوراق التی أخذنا من کتاب جاویدان خرد.. و فیما أوردناه غنی و کفایة و بلاغ ممن أراد الانتفاع و فی أکثر منه مشغلة للمتحفظ المستعبد منه إن شاء الله
چاپ: به کوشش عبدالرحمان بدوی، با نام «الحکمة الخالدة»
شرح و حواشی:
۱- آداب العرب و الفرس = جاویدان خرد (ترجمه)؛ قزوینی، عثمان بن ابی الوفاء (-۷)
۲- جاویدان خرد (ترجمه)؛ ارجانی شوشتری، محمد بن محمد (قرن ۱۰ق)
۳- آداب العرب و الفرس = جاویدان خرد (ترجمه)؛ حکیم، محمد حسین بن شمس الدین (-۱۱)
۴- جاویدان خرد (منتخب)؛ قمی، علیقلی بن قره چغای (۱۰۲۰-۱۱)

[اعیان الشیعة ۱۵۸/۳-۱۷۲؛ الذریعة ۲۵/۱و ۷۸/۵؛ کشف الظنون ۵۷۷/۱؛ دنا ۱: ۴۳ (۱۸ نسخه)]

۱. تهران؛ مینوی، مجتبی؛ شماره نسخه: ۲۹۰ و ۲۹۱بخش۳
نسخه اصل: بادلیان (۸۶/۱ ش ۲۹۲)؛ کا: علی بن عبدالله رازی، تا: محرم ۴۳۹ [ف: -۱۳۷]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۴۳۵ ض
بی کا، ۷۷۵ [د.ث. مجلس]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۳۳۰/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** ... و یصح بذلک جاویدان خرد، فلذلک یجب ان یقتصر علی مبلغ ما احیته و لایطلب الغایة فیما لا غایة له. تم الکتاب المسمی بجاویدان خرد. و الحمدلله حمد الشاکرین، و الصلاة علی خیر خلقه محمد و آله الطیبین

خط: نسخ؛ کا: حسین بن محمد بدر استرآبادی، تا: ۷۷۹؛ کاغذ: نوعی ترمه، جلد: میشن سیاه، ۱۶۱ص (۲-۱۶۳)، ۲۱ سطر، اندازه: ۲۸/۲×۳۷/۲سم [ف: ۸-۳۰۰]

تهران؛ مطالعات فرهنگی؛ شماره نسخه: ف۴۱/۱ و ف ۱۸/۱

نسخه اصل: همان نسخه بالا [مینوی ف: -۱۸۲]

۴. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۴۹۷

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۹؛ تمام کتاب همراه با اضافات؛ ۱۷۵گ، اندازه: ۱۸/۵×۲۵/۵سم [نسخه پژوهی: ۱-۲۱]

۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۹۱

آغاز: بسمله، قال احمد بن یعقوب مسکویه، بعد حمدالله و الثنا علیه و هو اهله و الصلوه. ...؛ **انجام:** فذلک یجب ان یقتصر علی مبلغ ما احصته و لایطلب الغایة فیما لا غایة له

خط: نسخ؛ کا: عزیز الله الحسنی السبزواری ابن امیر معروف به زیرای، تا: ۱۰۱۸؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن عنابی ترنج‌دار ضربی مقوایی لولادار، ۲۷۶گ، ۱۲ سطر (۹/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۸/۵×۲۵سم [ف: ۷-۳۳۶]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۰۰۱

خط: نسخ خوش؛ بی‌کا، تا: ذیحجه ۱۰۵۸؛ در آغاز و هامش و پایان نسخه پراکنده‌ها است در اخلاق و حدیث شیعی بسیاری از کتاب ورام و شعر عربی از ابن عامر و امام افضل الدین القاسی: اذا ما جیفة الدنیا ترکنا ×× نجونا من مهارشة الکلاب / فلاقاسان خیر الارض طیبا ×× ولا سکانها خیر الصحاب. در آن آمده: «عدد اوراقه قلب و من غریب الاتفاق کانت عدد اوراقه العددیة مشعرة باسم الموضوع له»، بهای نسخه بیست عباسی، از آن علی خان کاظمی و سماهیجی و علی بن احمد بن زین بوده است، دارای یادداشت‌های تملک به خط عبدالامام که شعر عربی او در آغاز و پایان هست و جز خط متن است؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج عنابی ضربی مقوایی، ۱۳۹گ، ۲۱ سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۳×۲۵سم [ف: ۱۲-۲۹۹۰]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۵۸۹/۴۷

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، نسخه‌بدل‌ها در حاشیه آمده؛ کاغذ: شرقی، ۳گ (۱۲۳ر-۱۲۴پ)، ۴۰ سطر، اندازه: ۱۴×۲۸/۵سم [ف: ۳۱-۷۱۱]

۸. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه: ۶۷۹/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۹گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۱۹/۵سم [ف: ۱-۱۷۲]

۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۵۸۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** فلیکن مبعدا منحی عن هذا التعلیم تمت وصایا افلاطن فی تادیب الاحداث و تم بها ما اردت ان اکتب من کتاب جاودان خرد

خط: نسخ خوب؛ کا: محمدتقی بن ابی الحسن، ۱۱۰۱، به دستور علم الهدی محمد فرزند فیض کاشانی؛ این نسخه منتخبی است از آن کتاب و مشتمل است بر جاویدان خرد و جمله برگزیده از حکم و آداب فرس و روم و پند لقمان، دستخط و مهر علم الهدی در پشت صفحه اول است؛ واقف: نائینی؛ ۴۵گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۶-۳۷۱]

۱۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۴۹۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** و سلطان ظلوم خیر من فتنة یدوم

جلد ۱، از اول کتاب تا اواسط بخش سوم؛ خط: نسخ؛ کا: رجبعلی اصفهانی، تا: رمضان ۱۱۲۳؛ صفحات مجدول به تحریر و طلا و شنگرف؛ واقف: نائینی؛ ۹۵گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۶×۲۳سم [ف: ۶-۳۶۹]

۱۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۴۹۵

آغاز: کتب امیرالمؤمنین علیه السلام الی عبدالله بن عباس رضی الله عنه اما بعد فان المرء ...؛ **انجام:** فیما لاغایة له

جلد ۲، از اواسط بخش سوم (حکم عرب) تا خاتمه؛ خط: نسخ، کا: رجبعلی اصفهانی، تا: رمضان ۱۱۲۳؛ واقف: نائینی؛ نسخه بی‌غلط نیست، صفحات مجدول به تحریر و طلا و شنگرف؛ ۷۷گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۶×۲۳سم [ف: ۶-۳۷۱]

۱۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۵۲۱/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** فمن قصر فی هذه الوصایا فلیکن مبعداً منحی عن هذا التعلیم، تمت وصایا افلاطن فی تأدیب الاحداث و تم بها ما اردت ان اکتب من کتاب جاودان خرد

خط: نسخ؛ کا: محمد تقی بن ابی الحسن (به قرینه رساله‌های قبلی)، تا: اوایل قرن ۱۲، برای نوه فیض کاشانی، به نام محمد هادی بن شاه مرتضی ثانی بن محمد مؤمن بن شاه مرتضی اول کاشانی؛ حواشی و تصحیحات آن نیز به خط محمد هادی با نشان «ص» می‌باشد؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج قهوه‌ای ۲۳×۱۵/۵، ۲۷گ، ۱۸ سطر (۹×۱۴)، اندازه: ۱۲/۵×۱۵/۱سم [ف: ۳۴-۳۰۹]

۱۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۳۸ط

آغاز: الروح للجسد لاینفع احدهما الا بالاخر الحق یعرف من وجهین ...؛ **انجام:** ... فانظر الی هذه المقامات سرها و علا نیتها فأن سببها الهوی و یمکن

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ تمام صفحات دارای جدول به قلم شنگرف زر و مشکی است؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج حنایی، ۱۸۱گ، قطع: وزیری، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: ۲/۲۴-۱۱۵]

۱۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۵۶۵/۲

بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قرمز، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۲-۲۵۷]

۱۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۷۶/۱-ف
نسخه اصل: ایاصوفیا ش ۲۰۹۸؛ خط: نستعلیق و شکسته نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۴۵گ (۱-۴۵) [فیلم‌ها - ف: ۱-۴۶۲]
۱۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۵۵/۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ زیبا؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۹ سطر [عکسی - ف: ۳-۳۳۲]

● آداب العرب و الفرس = جاویدان خرد (ترجمه) /
آداب و سنن / فارسی
ādāb-ul ʻarab w-al furs = jāvīdān-e xerad (t.)
قزوینی، عثمان بن ابی الوفاء، ق۷ ق
qazvīnī, oʻsmān ebn-e ab-el-vafāʼ (13C)
وابسته به: آداب العرب و الفرس = جاویدان خرد = الحکمة الخالدة؛ ابن مسکویه، احمد بن محمد (۳۲۰-۴۲۱)
اهداء به: ابوبکر بن سعد بن زنگی (۶۲۳-۵۶۸)
[فهرستواره منزوی ۴۱۳/۶]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۱۹۷-ف
نسخه اصل: بنیاد خاورشناسی لنینگراد c650؛ خط: نسخ معرب؛ کا: اسحق بن محمود بن محمد بن محمود یمانی، تا: ۷۰۹ [فیلم‌ها - ف: ۳-۲۹]

● آداب العرب و الفرس = جاویدان خرد (ترجمه) /
آداب و سنن / فارسی
ādāb-ul ʻarab w-al furs = jāvīdān-e xerad (t.)
حکیم، محمد حسین بن شمس الدین، ق۱۱ ق
hakīm, mohammad hoseyn ebn-e šams-od-dīn (17C)
وابسته به: آداب العرب و الفرس = جاویدان خرد = الحکمة الخالدة؛ ابن مسکویه، احمد بن محمد (۳۲۰-۴۲۱)
اهداء به: نواب شایسته خان از بزرگان دربار اورنگ زیب (۱۰۶۸-۱۱۱۸ق)
تاریخ تألیف: ۱۰۶۵ق
دیباچه و خاتمه‌ای بر آن افزود. مترجم در کتاب ابن مسکویه دست برده و پس و پیش کرده و در میانه فرخ‌نامه یونان دستور و نامه دهقان خداپرست با نوشیروان و داستان دخمه انوشیروان و در پایان رساله ایمنی از بطلان نفس بابا افضل کاشانی را در آن گنجاند.
آغاز: پادشاه معارف آگاه هوشنگ شاه، این پندنامه که معروف است به جاودان خود ترتیب داد ...
انجام: که حلم با دشمن کردن سفاهت کردن است.
چاپ: به کوشش درویش فانی مانکجی، به نام ناصرالدین شاه، به سال ۱۲۹۳-۱۲۹۴ق، در بمبئی و تهران چاپ سنگی شده است.
[دنا ۴۴/۱ (۲ نسخه)؛ الذریعة ۷۸/۵؛ مشار ص۴۷۶؛ فهرستواره منزوی ۳۲۸/۶]

تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۱۱۱ ـ ج
خط: نستعلیق؛ کا: شعبانقلی بن جعفر، تا: ۱۳۲۴؛ کاغذ: فرنگی کبود، جلد: تیماج سرخ زرکوب مقوایی، ۹۸گ، ۱۵ سطر (۷/۵×۱۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۲سم [ف: ۱-۱۵۲]

● آداب العشرة/اخلاق / فارسی
ādāb-ol ʻašara
هزارجریبی، محمد کاظم بن محمد شفیع، -۱۲۳۴؟ق
hezārjarībī, mohammad kāzem ebn-e mohammad šafīʻ (-1818)
در هفت باب: ۱. معاشرت نمودن؛ ۲. مصاحب کردن با نیکان خلق؛ ۳. سلام کردن؛ ۴. شناختن دوستان؛ ۵. عطسه کردن؛ ۶. تعظیم نمودن پیران؛ ۷. گرامی داشتن بزرگ قوم
آغاز: بسمله حمدله وصلی الله اما بعد چنین گوید عبد خاطی محمد کاظم بن محمد شفیع هزار جریبی عفی الله جرائمهما که این کلمات مختصره ایست در آداب عشرت مؤمن با یکدیگر ... واین رساله مشتمل است بر هفت باب
[الذریعة ۲۶/۱]

قم؛ طبسی؛ شماره نسخه: ۳۶۶/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** وآن حضرت خانه باز را کرایه نمی کرد
خط: نسخ؛ کا: محمد علی ولد شاطر تقی، تا: ۲۰ جمادی الاول ۱۲۹۱؛ جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول با ترنج و سرترنج، ۸گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف مخ: ۱-۳]

● آداب العشرة و ذکر الصحبة و الآخرة / اخلاق / عربی
ādāb-ul ʻašara wa ḏikr-uṣ ṣuḥba wa-l āxira
از: غزی (؟). در این کتاب اقوال بزرگان درباره آداب معاشرت و وظیفه برادران مومن نسبت به هم و این‌که گذشت از لغزش دوستان و برادران از واجبات است و این‌که آدمی چه باید کند تا در جامعه محبوب افتد، سخن رفته است.
آغاز: بسمله، الحمد لله الذی اکرم خواص عباده بالالفة فی الدین.
انجام: قال استحی من الله عزوجل کما یستحیی.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۹۳۶/۴
آغاز و انجام: برابر
کا: احمد بن سید عبدالحی بن سید محمد بن سید احمد حسنی قدسی، تا: ۱۰۸۷؛ جلد: مقوایی تیماج مشکی ترنج، ۲گ (۳۷-۳۸پ)، ۲۱ سطر (۹×۱۵/۵)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱۰-۶۰۸]

● آداب عطایا / فقه / فارسی
ādāb-e ʻatāyā

نوری دونائی، محمود بن محمد تقی، ق۱۴ ق
nūrī dūnā'ī, mahmūd ebn-e mohammad taqī (20C)
به دستور: عضدالملک قاجار
در بیان آداب و شرایط ادای خمس و زکات و عطایای دیگر که واجبات آن مطابق با فتوای میرزا حسن شیرازی و مستحباتش طبق اقوال سایر فقها می‌باشد، مشتمل بر ۱۲ «مطلب».
آغاز: بسمله، الحمدلله رب العالمین ... و بعد چنین گوید به امر امیرالامراء العظام
انجام: که در این صورت اظهار افضل است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۶۴۲۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: رمضان ۱۳۰۳؛ واگذاری بنیاد مستضعفان در شهریور ۱۳۶۷؛ کاغذ: حنایی آهاری، جلد: تیماج ماشی یک لا، ۲۴گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۰/۷×۱۷سم [ف: ۲۱-۴]

● **آداب عقد نکاح** / فقه / فارسی
ādāb-e 'aqd-e nekāh
مازندرانی، محمد هادی بن محمد صالح، - ۱۱۲۰ ق
māzandarānī, mohammad hādī ebn-e mohammad sāleh (-1708)
رساله مختصری است در آداب و شرایط خواندن خطبه عقد نکاح، پس از اتمام رساله مصنف یک صفحه در «حل فرج به سبب ملک یمین» اضافه نموده و به رساله ملحق کرده است.
آغاز: بعد الحمد و الصلوة مستحب است خطبه پیش از ایقاع و این خطبه که مذکور می‌شود فقیر محمدهادی بن محمدصالح مازندرانی خود انشاء نمود. ... بسم الله الرحمن الرحیم الحمدلله الذی خلق من الماء بشرا
انجام: وآنها از متتبع کتب نحو و صرف معلوم می‌شود والله یعلم تمت ... بسم الله الرحمن الرحیم بباید دانست که حلال می‌شود فرج به یکی از سه چیز به عقد دوام وعقدمتعه و ملک یمین ... احللت لک لمسها او ا حللت لک تقبیلها تم.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۵۹۹۹/۲-۳۰/۶۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی؛ جلد: تیماج سرخ عطف و حاشیه قهوه‌ای، ۳گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۲×۲۴سم [ف: ۱-۲۷]

● **آداب العقل و الدین** / اخلاق / عربی
ādāb-ul 'aql wa-d dīn
ماوردی، علی بن محمد، ۳۶۴ - ۴۵۰ ق
māvardī ،'alī ebn-e mohammad (974-1058)
نام این کتاب «آداب العقل و الدین» در ظهر نسخه ملی نوشته شده و در متن نامی بر آن نهاده نشده. در دفتر کتابخانه ملی به نام «آداب الدنیا و الدین» آمده است که حداقل مناسب‌تر است. کتابی اخلاقی است که از اموری سخن می‌گوید که موجب سعادت دنیا و آخرت می‌شود. مطالب خود را ضمن کلمه «ادب» بیان می‌کند و در ۵ «باب» می‌آورد: ۱. فی فضل العقل و ذم الهوی؛ ۲. فی ادب العلم؛ ۳. فی ادب الدین؛ ۴. فی ادب الدنیا؛ ۵. فی ادب النفس.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۵۵
خط: نسخ کهن؛ بی‌کا، تا: قرن ۸؛ افتادگی: انجام؛ در آخر نسخه پنج صفحه از «نوابغ الکلم» ابو القاسم محمود بن عمر زمخشری آمده که حاوی کلماتی است چون مثال‌های سایر ولی افتادگی دارد؛ کاغذ: اصفهانی، الوان، جلد: تیماج مشکی مقوایی لولادار، ۲۳۵گ، ۱۵ سطر (۱۰/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۷-۲۲۶]

● **آداب عقیقه**/ آداب و سنن / فارسی
ādāb-e 'aqīqe

آغاز: باید گوسفند نر باشد، خواه مولود نر باشد

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۱۶۲/۱۰-طباطبائی
آغاز: برابر
خط: شکسته نستعلیق خوب؛ کا: آقا نور ابن حاج نقد علی، تا: قرن ۱۲؛ در ذیل این بخش فقره‌ای است با این عنوان: «جهت خواب دیدن یکی از انبیاء یا پدر و یا مادر»، در حاشیه آداب عقیقه اشعاری است که مطلع آن بیت زیر است: «آمد آشفته به خوابم شبی آن مایه ناز ×× به روش مهر فزا و به نگه صبر گداز»؛ ۱۱گ [ف: ۲۳-۶۴۸]

● **آداب العلماء و المتعلمین** / اخلاق / عربی
ādāb-ul 'ulamā' wa-l muti'allimīn
یمنی، حسین بن قاسم، ۹۹۹ - ۱۰۵۰ ق
yamanī, hoseyn ebn-e qāsem (1590-1640)
وابسته به: جواهر العقدین فی فضل الشرفین شرف العلم الجلی و النسب العلی؛ سمهودی، علی بن عبدالله (۸۴۴-۹۱۱)
هفت «فصل» است در آداب تعلیم و استادان و شاگردان انتخاب شده از کتاب «*جواهر العقدین فی فضل الشرفین*». عناوین فصول چنین است: ۱. فی آداب العالم فی نفسه؛ ۲. فی آداب العالم فی درسه؛ ۳. فی آداب العالم مع طلبته؛ ۴. فی آداب المتعلم فی نفسه؛ ۵. فی آداب المتعلم مع شیخه؛ ۶. فی آداب متعلم فی درسه؛ ۷. فی الاداب مع الکتب؛ الخاتمة: فیما ینبغی لاهل البیت النبوی من الاداب و الاخلاق.
آغاز: الحمدلله الهادی الی طریق الصواب الرافع درجات العلماء

المتأدبين باکرم الاداب الناهجين مناهج السنة و الکتاب
انجام: فنسأل الله ان ينفع به و أن يجعل أعمالنا خالصة لوجهه الکريم و أن يهدينا الی صراط المستقيم

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۰۱۵/۱۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ؛ کا: احمد بن صلاح بن علی، تا: ۲۸ رمضان ۱۱۴۶؛ جلد: مقوايی عطف تيماج قهوه‌ای، ۲۵گ (۷۵پ–۱۰۰پ)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۱۳–۲۱۵]

← آداب عليه ⟵ رفيق توفيق
← آداب عمره تمتع ⟵ مناسک حج

● **آداب عيد قربان و عيد فطر** /آداب و سنن / فارسی
ādāb-e ʻeyd-e qorbān va ʻeyd-e fetr
آغاز: در بيان اعمال ضروريه عيد قربان که شب آن و روز آن بايد بعمل آورد و مستحب است و ايام تشريق است ... بدان که عيد اضحی از جمله چهار شب است که احيای آنها سنت است ...
انجام: هر که در اين دعا شک آورد کافر گردد، و حضرت ابراهيم اين دعا را ميخواندند. بسمله، اللهم انی اسئلک اعوذ بنور قدسک. .
[فهرستواره منزوی ۲۷۱/۶]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۶۱۳۸/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعليق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: رنگارنگ، جلد: ميشن لايی پازهری، ۸گ (۱ر–۸پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۷/۸×۲۲سم [ف: ۹–۱۸۸]

● **آداب الغرر** / رمل / عربی
ādāb-ul ġurar
رساله‌ای است در رمل
آغاز: بسمله – رب سهل – الحمدلله القديم الازلی المومن المهيمن الفرد العلی
انجام: ارجوزه سميت اداب الغرر صح بها حلم البيان و الخبر احکمتها من سالفات الکتب من نسخه مکتوبه بالذهب ايضاء من حکم بنی العباس من صحب ثابته الاسايبی مارواه المغربی فی القاهره فليطه کان فکری ناظره – تمت بحمداللهو حسن توفيقه

شيراز؛ ملی؛ شماره نسخه: ف۲۴۸/۱۲
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، بی‌تا؛ ۴گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱–۲۲۶]

● **آداب غسل و نماز و کفن ميت (رساله)** / اجتهاد و تقليد / عربی و فارسی
ādāb-e qosl va namāz va kafan-e meyyet (r.)
شامل آداب غسل و نماز و تکفين ميت. در آخر آن نماز وحشت و نماز آيات هم شرح داده شده است.
آغاز: در بيان آداب غسل و نماز و تکفين ميت و ميته و اين سه غسل است.
انجام: پايان – ذکر رکوعات و سجودات و ذکر تشهد و سلام مثل نمازهای ديگرست.

شيراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه: ۱۰۵
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعليق و نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عبارات عربی به خط نسخ و شرح آنها به فارسی و خط شکسته نستعليق نوشته شده؛ کاغذ: سفيد، جلد: مقوا با کاغذ سبز، ۷گ (۱۳ص)، مختلف السطر (۶/۵×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۶/۵ [ف: ۲–۲۴۸]

● **آداب فصاحت و بلاغت** / بلاغت / فارسی
ādāb-e fesāhat va belāqat
رساله‌ای است در آداب فنون فصاحت و بلاغت مشتمل بر ۴۸ فن.
آغاز: بدانکه آداب فنون فصاحت و بلاغت آنچه به استقصای تام بيرون آمده است چهل و هشت فن است

يزد؛ کاظمينی؛ شماره نسخه: ۸۹/۲
آغاز: برابر
خط: نستعليق؛ کا: محمدابراهيم بن محمد حسين يزدی، بی‌تا؛ جلد: تيماج مشکی بدون مقوا، ۱۰گ (۴۶پ–۵۶ر)، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۰×۱۴سم [ف: ۱–۹۱]

← آداب فقر ⟵ فقرنامه

● **آداب الفقر** /عرفان و تصوف / فارسی
عنقا طالقانی، ابوالفضل بن علی، ۱۲۶۶ – ۱۳۳۳ ق
ʻanqā tāleqānī, ab-ol-fazl ebn-e ʻalī (1849-1914)
در سير و سلوک از روی اخبار نبوی.
آغاز: گرچه بسيار است آداب طريقت ای جوان ×× عمده اينها بود اين هشت کامد در بيان / وحدت و ذکر و طهارت نفی خاطر ربط قلب ×× صحبت و تسليم و رضا شرط سلوک سالکان. و در شرايط ثمانيه دوام مواظبت مطلوبست و ابن هشت شرط از هشت پيغمبر که برکت دين ايشان بوده مانده.
انجام: وفقنا الله و جميع المؤمنين بالعمل بها.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱-عنقا
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق؛ کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ ۷۰ص، قطع: جیبی، ۴ سطر [نشریه: ۵-۷۴۶]

● آداب فقر و درویشی / عرفان و تصوف / فارسی

ādāb-e faqr va darvīšī

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۹۷۲/۶
خط: نستعلیق؛ کا: حسین بن حاج محمد ترشیزی، تا: ۱۸ ذیقعده ۱۰۹۴؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج حنایی لایی، ۲گ (۳۶-۳۷)، قطع: بغلی، ۱۷ سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۶-۱۷۱]

● آداب الفلاسفة / فلسفه / عربی

ādāb-ul falāsifa

حنین بن اسحاق، ۱۹۴ - ۲۶۰ ق

honayn ebn-e eshāq (809-873)

از حنین بن اسحاق کتابی به نام «نوادر الفلاسفة و آداب المعلمین القدماء» به یادگار مانده که سه نسخه از آن در دست هست:
۱- نسخه مورخ ذیقعده ۵۹۵ اسکوریال مادریدش ۷۵۶ (ش۷۶۰ کنونی)
۲- نسخه مورخ روز آدینه ۷ صفر ۵۰۶ مونیخ ش ۶۵۱
۳- نسخه ش ۶۰۸ کوپرولی در استانبول که در برگ‌های ۱-۱۰ و ۱۱-۴۷ و ۵۲-۶۵ و ۷۴-۷۷ و گویا هم در جاهای دیگر آن بخش‌های این کتاب هست. خزرجی در عیون الانباء (۲۸/۱-۲۹-۴۷-۵۱-۵۷-۶۱-۶۲-۶۳-۸۸-۸۹) بندهایی از آن آورده است. مرکله (k.Mmerkle) آن را از روی نسخه مونیخ به آلمانی درآورده و در ۱۹۲۱ به چاپ رساند. ترجمه اسپانیایی کهن آن از روی نسخه مادرید در ۱۸۷۹ به چاپ رسیده و ترجمه حبشی و عبری آن هم چاپ شده است. (دانش پژوه) اما این که این رساله همان است یا جز آن، اطلاعی به دست نمی‌دهد و از محتوای آن هم گزارشی ندارد تا بتوان تشخیص داد.

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۱۶۵
خط: کوفی؛ بی‌کا، بی‌تا؛ این نسخه ما که از حنین دانسته شده و در پایان آن آمده که او آن را در ذیحجه ۲۴۹ نوشته است با دو نسخه اسکوریال و مونیخ چندان ربطی ندارد و به اندازه یک‌دهم آنها هم نمی‌شود. در آغاز این نسخه نخست خطبه‌ای است که به سخن فیلسوفی مسلمان بیشتر مانند است تا به گفتار دانشمندی نصرانی، سپس سخنان فیلسوفان است در مرگ اسکندر و سخنان برخی از دانشمندان و گفتار چهار حکیم نزد اسکندر و نیز چهار فیلسوف دیگر و مطالبی دیگر و بخش نخستین بدین گونه پایان می‌یابد: «تمت الرسالة ... کتبها حنین بن اسحاق العبادی ... » که درست خوانده نمی‌شود و گویا تاریخی در اینجا بوده است (۲۷ر و پ). پس از این بخش دوم یا رساله دیگری بدین‌گونه آغاز می‌شود: «بسمله. قد بلغنا ان افلاطن الحکیم نظر الی بعض التلامیذ و هو یکتب ما یسمع» (۲۸ر). در این بخش نقش نگین‌های انگشتری فیلسوفان آمده است. روی هم مطالب این کتاب که به ساخت دو رساله می‌ماند اگر چه با تغییری هم باشد در نوادر حنین و کتب دیگر جسته گریخته دیده می‌شود و به گواهی نسخه ما این یکی جزو یکم است و باید گفت که یا طرح و شالوده‌ای است که حنین ریخته و سپس کتاب نوادر بزرگ خود را ساخته است یا این‌که کسی دیگر این رساله ما را از روی کتاب حنین و کتاب‌های دیگر ساخته است. در این باره گویا نتوان درست داوری نمود مگر این‌که این نسخه ما به دقت با سه نسخه نوادر و نسخ منتخبات صوان الحکمه و کتاب‌های ابن فاتک و ابن هند و مشکویه رازی و شهرزوری و دیگران سنجیده شود تا دانسته شود که این رساله (نسخه ما) چیست و چگونه ساخته شده است. در پایان آن آمده «و کتبه حنین بن اسحق الطبیب العبادی فی ذی الحجه من سنة تسع و اربعین و مأتین من الهجرة»، در صفحه عنوان امضای شیخ بهایی دیده می‌شود؛ کاغذ: بغدادی، جلد: تیماج مشکی آراسته مقوایی گرد سرخ، ۵۱گ، ۸ سطر (۹×۱۴)، اندازه: ۱۳×۲۸سم [ف: ۹-۸۵۸]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۲۸۲-ف
نسخه اصل: موزه بریتانیا or8681؛ خط: نسخ معرب؛ بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام [فیلم‌ها - ف: ۳-۴۱]

● آداب الفلاسفة و نوادرهم / فلسفه / عربی

ādāb-ul falāsifa wa nawādir-u-hum

اسحاق بن حنین، ۲۱۵ - ۲۹۸ ق

eshāq ebn-e honayn (830-910)

آنچه «دانش پژوه» درباره آن آورده چنین است:
این رساله جز نوادر حنین بن اسحق است و شاید از پسرش ابویعقوب اسحاق عبادی ترجمان باشد چه:
۱- در آن آمده که من این سخنان را از کتاب‌های کهن سریانی به عربی در آوردم (ص ۲ و ۱۵)
۲- در آن آمده «کنت سمعت هذه الحکایة من یوحنا ابن بختیشوع المطران» (ص ۱۶۵) این یوحنا مطران موصل بوده و در ۲۸۵ (۸۹۸م) می‌زیسته است.
۳- در دو جای این کتاب از حنین بن اسحاق یاد شده است (ص ۱۵۹ و ۱۶۱) اگر چه در آن هیچ اشارتی نشده که پدر مؤلف است.
۴- می‌دانیم که اسحاق «تاریخ الاطباء» دارد و در مجله ارینس (ش۱ ج ۷ سال ۱۹۵۴) به چاپ رسیده است. او در آغاز این رساله از «ابی الحسین» (اصل: ابی الحسن) ولی الدوله یاد کرده و در این نوادر نسخه ما هم چنین آمده است: «نسخة فصل کتبت

(اصل: کتب) به الی ابی الحسن ایده الله ...» و از نامه‌ای اخلاقی و فلسفی یاد شده که او بدو نوشته است (ص ۱۶۵). این ابی الحسین همان ولی الدولة قاسم بن عبیدالله بن سلیمان بن وهب است که در ۲۸۸ ق پس از مرگ پدر، وزیر معتضد شده و تا مرگش در ۲۸۹ ق وزیر بوده و سپس وزیر مکتفی (۲۸۹–۲۹۵) گشته و تا پایان زندگی خود وزیر او بوده است. اسحاق «تاریخ الاطباء» را در سال ۲۹۰ ق برای این وزیر ساخته است. دور هم نیست که آن نامه را به او نوشته و در این کتاب خود آورده باشد. افسوس که نسخه در انجام افتادگی دارد و این نامه به پایان نمی‌رسد.

خزرجی (۲۰۱/۱) سرگذشت او را آورده و از این کتاب «آداب الفلاسفة و نوادرهم» او و «کتاب ذکر فیه ابتداء صناعة الطب و اسماء جماعة من الحکماء و الاطباء» همان‌که به نام «تاریخ الاطباء» چاپ شده یاد نموده است. او در جاهای دیگر (۷۱/۱ و ۷۵ و ۷۶) بندهایی از کتاب دوم را آورده ولی در یک جای دیگر (۳۶/۱) یک بند از اسحاق آورده که در «تاریخ الاطباء» نیست و در این «آداب الفلاسفة» نسخه ما هم نیافته ام.

باری این کتاب اگر از خود اسحاق باشد از نسخه‌های نادر دانشگاه به شمار خواهد آمد و اگر هم نباشد باز کتابی است لطیف و برای تاریخ فیلسوفان یونانی بسیار ارزنده است. در بیشتر جاها سخنان ثمسطیوس آمده و گویا بیشتر از شرح او بر کتاب النفس ارسطو که خود اسحق به عربی درآورده است (ابن ندیم ص ۳۵۲) این سخنان آورده شده باشد. سخنان بسیاری از فیلسوفان یونانی در برخی از مسائل مهم فلسفی در آن دیده می‌شود.

فهرست پاره‌ای از مطالب مهم این کتاب:

۱– درباره توحید و خداشناسی و رستاخیز و پیامبری که رساله جداگانه ای را می‌ماند (ص۲)
۲– درباره فضائل و رذائل (ص ۱۶)
۳– اقسام موجودات و تعاریف برخی از آنها (ص۲۰)
۴– عوالم عالیه و عالم نفس و عقل و ربوبیت (ص ۲۸)
۵– صور افلاطونی (ص ۳۰)
۶– فرق فلاسفه (ص ۵۵)
۷– موسیقی و نغمه (ص ۵۶)
۸– سخنان فیلسوفان و حکما و اهل رای و زهد (۶۸). در این بخش نامه‌ای که انوشیروان به موبذان موبذ نوشته است آمده است (ص ۷۵) سخنان منسوب به فیثاغورس در رساله ذهبیه و جز آن هم در آن فراوان است.
۹– تعریف فلسفه (ص ۱۲۳–۱۳۸)، در اینجا از اجتماع در بیت الذهب که در نوادر الفلاسفه حنین مانند آن آمده است یاد گردید (ص ۱۳۴و ۱۳۷).
۱۰– از اخلاق النفس جالینوس ترجمه حنین بن اسحق در آن بندهایی دیده می‌شود (ص ۱۵۹و ۱۶۱)

در این رساله تعریفی است از سه گونه نفس از افلاطون (ص ۱۶۰) آمده که مانند آن را نسبت به امیرمؤمنان علی (ع) داده‌اند (ص ۲۵۹ و ۴۶۰).

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۱۰۳

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۹ و ۱۰؛ افتادگی: پایان؛ تملک: محمد مکی بن الشریف محمد بن شمس الدین بن الشریف حسن من ذریة الشریف الشهید محمد بن شرف الدین مکی المطلبی العاملی، در ۱۱۵۷؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوا عطف میشن، ۸۴گ، ۱۵ سطر (۹/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: ۸–۷۳۰]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۳۷۲–ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها – ف: ۱–۲۷۹]

● آداب القرآن/ تجوید / عربی

ādāb-ul qur'ān

رساله مختصری است در مسائل تجوید مشتمل بر چندین باب که چون مؤلف کتب این فن را مفصل دیده و به تحریر این رساله پرداخته است.

آغاز: الحمدلله رب العالمین حمداً طیباً مبارکاً علی کل حال ... و بعد فان القرآن العظیم افضل کلام و اشرف خطاب و اولی علم صنف فیه کتاب.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۶۱۲/۸

آغاز: برابر

نسخه اصل: کتابخانه واتیکان، رم، ش ۱۱۵۹؛ آغاز نسخه با کتاب «الدر الاحسان ...» محمد بن صلاح بن مهدی برابر است؛ خط: نسخ؛ کا: هادی بن عبدالله بن داود بن محمد بن صالح بن داود، تا: قرن ۱۱؛ کاتب تمامی نسب خود را تا امام هادی الی الحق یحیی بن الحسین آورده است، مصحح؛ ۱۶ص (۳۲۲–۳۳۷) [عکسی – ف: ۵–۳۱]

● آداب قرائة القرآن / قرائت / عربی

ādāb-u qirā'at-il qur'ān

دشتکی شیرازی، منصور بن صدرالدین محمد، – ۹۴۸ ق

daštakī šīrāzī, mansūr ebn-e sadr-od-dīn mohammad (-1541)

ظاهراً بخشی است از یک رساله او.

آغاز: منقول من کلام غیاث المدققین منصورا، المقالة الرابعه النصوص الدالة علی فضیلة القاری و القراءة کثیرة عدیده معروفه مشهورة غیر مستورة و من الاداب ان ینبغی للقاری السواک ...

انجام: الاستحسان و جوز وا فی الصلوة و اکثر هم علی ان السجدات اربع عشر و الاکثرون اوجبوا الطهارة فی سجدة التلاوة

و کذا استقبال القبلة و قد یجوز خلاف هذا

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۳۰/۶
آغاز و انجام: برابر
خط:نستعلیق؛کا: محمد میرحسن استرآبادی، تا:۱۰۵۸[ف:۹-۴۵۸]

● **آداب قرائت قرآن** / آداب و سنن / فارسی
ādāb-e qerā'at-e qor'ān

استرآبادی، محمد جعفر بن سیف الدین، ۱۱۹۸ – ۱۲۶۳ ق
estarābādī ،mohammad ja'far-e-bn-e sayf-od-dīn (1783- 1846)

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۷۵۱۵ ض
بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]
۲. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه: ۹۳۴/۷
بی‌کا، بی‌تا؛ ۴گ، قطع: رقعی [ف: -۳۲۹]

● **آداب قشون = سیاست نظام ارتشی** / حکومت و سیاست / فارسی
ādāb-e qošūn = sīyāsat-e nezām-e artešī

تبریزی، علی بن محمد، ۱۲۰۲ – ۱۳۱۶ ق
tabrīzī, 'alī ebn-e mohammad (1787-1898)

اهداء به: ناصرالدین شاه
تاریخ تألیف: ۱۲۸۳ق
رساله‌ای در سیاست نظامی و آداب قشون است در ابتدا با تعریف لفظ دولت آغاز می‌شود و سپس درباره اسباب دفاع و علت عقب‌ماندگی مشرق زمین سخن گفته و در پی آن سه جدول درباره بزرگی مملکت و جمعیت و تعداد لشکر بری و بحری سه کشور روس و عثمانی و انگلیس با آمار و ارقام آورده است. رساله دارای سه فصل است، ۱. در بیان ترتیب و تربیت آحاد و افراد لشکر و فرماندهان و اجزای آن؛ ۲. در بیان قانون گرفتن و تشخیص اهل محاربه و مجادله از عموم سکنه مملکت؛ ۳. در بیان نظارت سپاه و رسانیدن مواجب صاحب منصبان و ملاحظه آسایش افراد اسلحه سه گانه.
آغاز: لفظ دولت با علم فیزیک و ژقرافیا عبارت از قسمتی از روی کره است که با علامات مختلفه از کوه و دریا و شهر محدود نموده.
انجام: عمله و عرادکش نظامی یک دسته.
چاپ: به کوشش منصور جغتائی، مجموعه رسائل خطی، بنیاد پژوهشهای آستان قدس رضوی، دفتر پنجم، مشهد، ۱۳۷۸ش.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۳۴۹
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته، نستعلیق؛ کا: فرج الله، تا: ذیقعده ۱۲۸۷؛ کاغذ: فرنگی آبی، جلد: میشن سورمه‌ای ضربی لایی، ۲۲گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۵/۹×۲۱/۸سم [ف: ۳-۴۸۰]

● **آداب قلم‌تراشی و خوشنویسی**/ خط / عربی
ādāb-e qalam-tarāšī va xošnevīsī

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۹۳۱/۵
آغاز: وصف قلم لطیف رنگین ×× سرخ است و سفید و سخت و سنگین / بسیار ضعیف و لک نباید ×× سست و سیه و سبک نباید / بر دور قلم رسن بگردان ×× بنگر که چه شد بلندی آن / نوک قلمت بدان درازی ×× کافی است از آن فزون نسازی ... / بالای الف سه نقط باید ×× اما به همان قلم که آید ... باید تن جیم را چنان ساخت ×× کش هیأت بیضه ای توان ساخت
انجام: طولی و منحنی و مدور ×× دندانه و سینه دار و مضمر/ نه نقطه چو بعد از آن برآید ×× شکل سر یا مطول آید. تمت الرسالة التعلیمیه
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای یک‌لا دورو، وسط و حاشیه‌های آن با طرحهای اسلیمی تزئین شده است، مجدول گرهی، ۲گ (۷۵ر-۷۶پ)، سطور چلیپا (۱۰/۵×۱۹/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۰-۵۱۲]

● **آداب القمار = قمارنامه = قمارخانه** / متفرقه / فارسی
ādāb-ol qomār = qomār-nāme = qomār-xāne

قاجار، محمد امین میرزا، ۱۲۳۴-۱۳۰۹ ق
qājār, mohammad amīn mīrzā (1818-19C)

اهداء به: ناصر الدین شاه (۱۲۶۴-۱۳۱۳ق)
تدوین رساله از شاه زاده محمد امین میرزای قاجار (پسر فتح علی شاه قاجار)، که برای پسر خود ساخته و در آن به او با عبارت‌های «بدان ای پسر، بدان ای فرزند، بر تو باد ای فرزند» خطاب کرده است. آن را در ۱ «منصوبه» و ۹ «لعب» و هر لعب در ۳ «بساط»، جمعا بیست و هفت «بساط» و ۱ «نیرنگ» ساخته است که دارای حکایاتی شیرین و اشعاری از خود او در بیان انواع بازی‌ها و قمار و مخترع هر فن و استادان آن و مفت‌بری‌های متقامرین است. در پایان دیباچه گوید: «در این قمارخانه هر آنکس که بنگریست ×× آگه شود که رسم فنون قمار چیست / با هیچکس مباز قمار ای پسر بمفت ×× بشناس از نخست که مرد قمار کیست» مؤلف می‌گوید چون در خردی پدر را از دست دادم و سر گرمی و تعلیم دهنده اخلاق عالیه نداشتم لذا بر آن شدم که قمار بیاموزم و از انواع آن اطلاع و بهره گیرم پس، از دوستی استاد این فن را خواستم. او تنی چند را بمن شناساند – نویسنده نام یکایک آنها را می‌آورد – من از این گروه حسینقلی خان زاد را اختیار کردم و در خدمتش نرد

قمار باختم و فنون قمار را آموختم که حاصل آن این کتاب شد.
فهرست آن چنین است:
منصوبه در آداب کلیه قمار باختن و بیان مقاماتی که در آنها از قمار احتراز باید کرد و شناختن اشخاصی چند که قمار با آنها نشاید کرد؛ لعب ۱. در پیدا شدن شطرنج و واضع و آداب و شرایط کلیه آن و اقسام شطرنجها؛ ۲. در آداب نرد باختن و واضع و قاعده کلیه این بازی و مقامرین است و حیله‌هایی که در بازی نرد کرده‌اند؛ ۳. در آداب اسناس بازی و واضع آن و حیله و مفت‌بری‌ها و اشخاصی که در این قمار هنر کامل دارند؛ ۴. در آداب گنجفه‌بازی و بازی‌هایی که با گنجفه الان معمول است و اشخاص مفت‌بر گنجفه‌باز و حالات ایشان؛ ۵. در آداب بیجاربازی و طریقه آن و اشخاصی که به بیجار طالب و راغب هستند؛ ۶. در پیدا شدن دوزبازی و واضع آن؛ ۷. در آداب کلیه قاپ‌بازی و واضع آن و اشخاصی که قاپ بازند و کلمات مضحک آنها و غذاهایی که مخصوص ایشان است؛ ۸. در بازی به معنی مغل افغان که به مغل بتان معروف و چنگ نادر مشهور است؛ ۹. در اقسام بازی‌های متفرقه و بازی که با پول سیاه می‌کنند و اشخاصی که مایل این بازی هستند و تخم‌بازی و لیل‌بازی و فنجان‌بازی؛ نیرنگ: در افعال شنیعه وگفتار قبیحه قماربازان.
از قرار معلوم محمد امین میرزا این رساله را به دستیاری ضیاء الدین حاج میرزا محمد ابراهیم مشتری شیرازی طوسی (۱۲۶۴–۱۳۰۵) تألیف کرده است از این رو در بعضی از نسخه‌ها مؤلف میرازی مشتری دانسته شده است.
آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم ×× داد نخست است ز نرد قدیم / ای نقش جهان ز صنع تو گشته پدید ×× در حکم تو کعبتین ماه و خورشید ... ستایشی که پاک بازان منصوبه نرد بندگی را شاید و نیایشی که یکه تازان رقعه شطرنج پرستندگی را باید حمد و ثنای منصوبه پرداز نرد وجود و رقعه ساز شطرنج موجود است ... و بعد طرازنده این رقعه نرد مروت و فرازنده بقعه قمار خانه فتوت بنده کمین شهریار محمد امین قاجار دراندرز نصیحت فرزند دلبند خود چنین گوید ای فرزند سعادتمند در آغاز جوانی چنانکه بیشتر کس را افتد و دانی مرا پدر تا جور سایه از سر برگرفت و از جای فانی بسرای جاودانی برفت ...
انجام: بندگان را نیز مترصد بودن باید تا آنکه نظام عیش را سببی دیگر از اسباب زاید یا مالک ازمنه امور پس از آنکه سد این باب فرمود فتح دیگر باب فرماید اگر قهرمان حکمش سد باب حرامی نمود فتح باب حلالی نیز خواهد فرمود انشاء الله انه قادر علی ذلک تمت الکتاب.
[دنا ۴۵/۱ (به نام محمد امین قاجار و مشتری خراسانی که یک رساله است)؛ منزوی ۱۷۰۹/۲؛]

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۲۹۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** ... نیز خواهد فرمود انه قادر علی ذلک
خط: نستعلیق؛ کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۸۰، جا: تهران؛ سر لوحه مذهب زر و شنجرف و لاجورد و سبز، در صفحات اول و دوم میان دو جدول گل و بوته زر، در این دو صفحه میان سطور طلااندازی؛ کاغذ: فرنگی آبی، جلد: تیماج سبز مقوایی، ۱ص (۱۴۶گ)، ۱۱ سطر (۸/۵×۱۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۳/۵سم [ف: ۳-۳۵۵]

۲. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۷۹۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق خوب؛ کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ صفحات مجدول کمندکشی زرین رنگین است، در پیشانی صفحه اول یک سرلوح کنگره‌ای و یک کتیبه مذهب منقش مرصع بسیار خوب طرح است، بین السطور دو صفحه اول طلا اندازی دندان موشی است، در صفحات ۳۸ و ۵۴–۷۲–۸۰–۹۸ تصاویر آلات و ادوات قمار به آب زر ترسیم شده است؛ کاغذ: ترمه آهارمهره بخور رنگ، جلد: مقوای روکش تیماج گلی رنگ مجدول کمند دار زرین حاشیه ریسه گل و برگ طلایی، ۳۰۴ص، قطع: وزیری متوسط، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۳/۵سم [ف: ۷–۵۵۴]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۴۹۴/۲
خط: شکسته نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ذیحجه ۱۲۹۱، به دستور میرزا مشتری؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج عنابی ضربی لایی، ۲۲گ (۸۱–۱۰۳)، قطع: ربعی، ۱۲ سطر (۸×۱۳/۵)، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۱۶–۲۱]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۹۱۶/۲–ف
نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها – ف: ۱–۷۴۱]

۴. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۹۶۸
آغاز: برابر؛ **انجام:** ... بعد از توفیق و تاکید و مواثیق و عهود و شرایط قرار بر آن شد که در مجالس و محافل بی انکار و نفاق و کدورت و شقاق زندگانی کنند ... که گاهی از مطالعه آن بعیبهای قمار و بی شانی مقامرین آگاهی یافته هیچوقت پیرامون این عمل نگردی و الله بصیر بالعباد ...
خط: نستعلیق؛ کا: مشتری، حاج ابراهیم طوسی حسام الشعراء، تا: ۱۲۹۳؛ در خاتمه مطالبی در قمار به عنوان «نصایح شیخ المقامرین» و لغت‌نامه طنزآمیز به ترتیب حروف تهجی مسطور است به آغاز: «حرف الالف: آب: چیزی است که درغربال نپاید ...» و انجام: «... عاقبت اندیش و آنکسیکه نتواند در شهر زیستن کند» و در آن قصیده نونیه و رائیه از شاعری نامعلوم در مدح سلطان جمال الدین؛ کاغذ: فرنگی، جلد: چرمی، ۶۹گ (۶۲+۷)، ۱۷ سطر؛ اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵ [ف: ۳–۱۰۴۴]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۴۸۷۲/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** گاهی از مطالعه آن بعیب‌های قمار و بی شأنی مقامرین آگاهی یافته هیچوقت پیرامون این عمل نگردی، و الله بصیر بالعباد

خط: شکسته نستعلیق؛ کا: مشتری طوسی، تا: ذیقعده ۱۲۹۳؛ با اغلاط املایی بسیار؛ کاغذ: سفید فرنگی، جلد: پارچه‌ای، ۳۶گ، اندازه: ۱۷/۷×۲۲/۳سم [ف: ۷-۷۶۴]

۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۰۴۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** فتح باب جلالی نیز خواهد بود، انه قادر علی ذلک

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: میشن سرخ،۱۵۵گ،۱۱ سطر،اندازه:۱۴/۴×۲۱/۸سم[ف: ۳-۵۹۷]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۳۵۵۵/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و بی شانی مقامرین آگاهی یافته هیچوقت پیرامون این عمل نگردی و الله بصر بالعباد

خط: شکسته؛ نستعلیق؛ بی‌کا، تا: دوشنبه ۱۵ ربیع الاول ۱۳۰۹؛ جلد: تیماج سبز، ۶۲گ (۱پ-۶۲پ)، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۳۷-۵۰]

۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۹۴/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** بدان ای فرزند من این کتاب را به مقتضای رای مهر نمای شاهنشاه جهان به دستاری و ربط و آن الفاظ و اشعار میرزای مشتری که سالها است معاشر شب و روز من است انجام دادم که گاهی از مطالعه آن به عیبهای قمار و بی شانی مقامرین آگاهی یافته هیچ وقت پیرامون این عمل نگردی و الله بصیر بالعباد. تمت الکتاب الموسوم بقمارخانه مستعجلا بید اقل الشعراء ابراهیم المتخلص بمشتری الطوسی. کس نداند که پس پرده که خوب است و که زشت. فی شهر ذی القعدة الحرام ۱۲۹۳

خط: نسخ و نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ذیقعده ۱۳۱۴؛ از روی نسخه کتابت شده توسط میرزای مشتری در ذیقعده ۱۲۹۳ (شاید همان نسخه آستان قدس ش ۴۸۷۲/۲ یا نسخه کتابخانه ملی تبریز)، در پشت ورق اول یادداشتی است از اسماعیل بن علی اکبر مبنی بر این که نسخه را جزء جزء از میرزای مشتری گرفته و دستور استنساخ آن را داده است؛ تملک: اسمعیل بن علی اکبر با تاریخ ربیع الاول ۱۳۱۴؛ جلد: میشن مشکی، ۱۶۲ص (۴-۱۶۵)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴×۲۱/۶سم [ف: ۵-۴۴]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۰۱۱/۱-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها - ف: ۱-۷۸۱]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۳۲۷/۲

خط: نستعلیق؛ کا: فرج الله بن میرزا علی خان تفرشی، تا: چهارشنبه ۵ صفر ۱۳۱۷؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج مشکی ضربی و مقوایی،۹۱ص (۱۶۰-۲۵۰) [سنا - ف: ۲-۲۲۴]

● **آداب کسب**/ فقه / فارسی

ādāb-e kasb

رساله‌ای در آداب کسب با شواهدی از روایات مطابق مذاق عارفان و درویشان، او ده شرط از آداب کسب را برشمرده و معتقد است اگر این ده شرط رعایت نشود آنچه کاسب به دست می‌آورد حرام است.

آغاز: حمد و سپاس مر خداوندی را سزاست که آفتاب مشرق از واهب او و صید مرکز دل دوستان است

انجام: و کسانی که حقی در گردن ما دارند از زبان تکبیر گوئیم الله اکبر ...

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۷۶۶/۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ کا: رضا قلی بن نور الله (مشهدی)، تا: ۱۲ شعبان ۱۰۸۵؛ جلد: تیماج قرمز بدون مقوا،۴گ (۶۸ر-۷۱پ)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف: ۵-۱۷۷]

● **آداب کفش دوزان= کسب نامه نعلین دوزان /** آداب و سنن / فارسی

گفتارهایی در فرهنگ مردمی است جدا از یکدیگر، همه در آداب کفش دوزی و کفش دوزان است، با روش اگر پرسند، بگو.

آغاز: حمدله. عاقبت. صلات. بدانکه خواندن این رساله بر کفش دوزان فرض است، هر که این رساله را نداند.

انجام: نتواند و یا نداند پیش خود نگاهدارد بهتر است. تمام شد کسب نامه نعلین دوزان به بد ...

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۳۲۲/۴-عکسی

آغاز و انجام: برابر

نسخه اصل: گنج بخش ش ۱۱۳۳ (مشترک ۲۵۹۳/۴)؛ خط: نستعلیق پخته؛ کا: غلام محمد قرشی، تا: ۱۳۱۵؛ ۵ص (۶-۱۰) [عکسی - ف: ۲-۳]

← آداب کفن و دفن ﹤ آداب و احکام اموات
← آداب کفن و دفن ﹤ دراهم الکبیر
← آداب گلنبوی ﹤ آداب البحث و المناظرة

● **الآداب لاولی الالباب** / اخلاق / عربی

al-ādāb li-uli-l albāb

ذهبی، احمد بن محمد، ق۵ ق

zahabī, ahmad ebn-e mohammad (11C)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۵۰/۵-ف

نسخه اصل: اورخان جامع ش۱۵۴۳؛ خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۵؛ ۳۱گ (۹۱-۱۲۲) [فیلمها - ف: ۱-۴۵۷]

← آداب لباس رسول ﹤ آداب لباس سید البشر

● **آداب لباس سید البشر**/ آداب و سنن / فارسی

ādāb-e lebās seyyed-ol bašar

عبدالحق دهلوی، عبدالحق بن سیف الدین، ۹۵۸ - ۱۰۵۲ ق

'abd-ol-haqq-e dehlavī, 'abd-ol-haqq ebn-e sayf-od-dīn (1551-1642)

در پوشاک پیامبر (ص) از «مدارج النبوة» خود او. در دیباچه از اینکه لباس بدعتی گمراهان پوشیده می‌شود اندوهگین است و این را نگاشت تا از آن پوشاک‌ها بپرهیزند. وی دو رساله در این زمینه دارد: یکی به نامهای «رسالة آداب لباس» و « آداب لباس سید البشر» و «آداب لباس رسول» خوانده شده که با «دستور الفایض» یکی است. دوم «مطلع الانوار» و «حلیة حضرت سید المرسلین» و «حلیة جلیله حضرت سید المرسلین» که سرآغاز خطبه آنها جداست.

آغاز: بعد حمد و سپاس الهی و پس از نعمت و تحیت رسالت پناهی نموده می‌آید که این رساله ایست مختصر در بیان آداب لباس حضرت سیدالبشر ...

انجام: و باید که جامه کهنه بفقیر و مسکین دهد یا باهل و عیال خود به بخشد اگر مستحق باشند که درین اجر بسیار و ثواب بی شمار است

چاپ: مشار ۲۵۴۰/۲؛ ۱۹۰۲م، وزیری، ۱۶۷ص

[فهرستواره منزوی ۱۵۳۰/۳؛ دانشنامه ادب فارسی ۱۰۰۴/۴؛ نسخه‌های فارسی منزوی ۴۵۲۴/۶]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۱۷۸۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** عبدالله الصالحین برحمتک یاارحم الراحمین

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: شکری، جلد: مقوا، ۱۷ سطر (۱۰×۱۹)، اندازه:۱۷×۲۶سم [رایانه]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۹۴۸/۱۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ کا: عمر، تا: قرن ۱۳؛ اشعاری به اردو در حاشیه چند برگ آغازین آمده است؛ کاغذ: شرقی، ۱۰گ (۲۰۱پ-۲۱۱ر، ۱۵ سطر، اندازه: ۹×۱۶سم [ف: ۳۵-۳۹۰]

۳. قم؛ ارگانی بهبهانی؛ شماره نسخه: ۱۳۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق هندی؛ بی‌کا، تا: جمادی الثانی ۱۲۸۱؛ پرغلط؛ جلد: مقوایی با روکش کاغذی سبز سیر، ۱۲گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: -۱۰۵]

● **آداب الکتاب = نامه‌نگاری**/ نامه‌نگاری / فارسی

ādāb-ol k. = nāmenegārī

اهداء به: محمد علی پاشا

در آداب نامه نگاری است در ۲ «قسم»: یکی نامه‌های عادی و دیگر نامه‌ها و نوشته‌هایی که برای پادشاهان و بزرگان باید تحریر شود. هریک از این قسمت‌ها را به چند نوع دیگر تقسیم می‌کند و یک یک آنها را شرح می‌دهد و در ضمن بیان مطالب خود نامه هایی برای شاهد مثال می‌آورد که بسیار زیبا و بعضی از آنها واجد نکات با ارزش ادبی و فنی است.

آغاز: بسمله و به ثقتی، اما بعد حمد من بیده الاعادة و الانشاء و صلوة و سلام علی من رفع منار الشریعة و نشاء و علی اله من اصبح بهم برد البلاغة موشی

انجام: فؤادنا بحکم متحقق و الدعا ترفع و القلب یبتهل و یخضع ابقاکم الله سالمین و اقرکم فی اوطانکم آمنین آمین غیره

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۴۳۱/۱۸

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: وسط؛ کاغذ: فرنگی الوان، جلد: تیماج قرمز، مقوایی، رویه ساغری، ۴۱ص (۳۵۹-۴۰۰)، ۱۵ سطر (۹/۵×۱۷)، اندازه: ۱۶/۵×۲۱سم [ف: ۱-۴۲۲]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۲۸۵/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** علی سیدنا محمدنا و آله

خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی آبی، جلد: تیماج مشکی، ۱۵ سطر (۶×۱۱/۵)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۱۶-۲۳۵]

● **آداب الکفوی**/ منطق / عربی

ādāb-ul kafawī

کفوی، محمد بن حمید، - ۱۱۷۴ ق

kafavī ،mohammad-e-bn-e hamīd (-1760)

در دیباچه از خود و کار خود چنین یاد می‌کند: «الفقیر الی الله ... السید الکفوی ... النسبی الهاشمی. هذه رسالة فی الآداب لخصتها من کتب هذا الباب». گفتاری است در آداب مناظره، کوتاه و نامبوب.

آغاز:بسمله. حامداً لله علی نعمائه و مصلیاً علی سید انبیائه و علی الآل و الاصحاب ... و بعد، فیقول السائل الفقیر الی الله ...

انجام: ... المقبول من المردود و نکرة المقبول و لا تکون من المردود. تمت

شرح و حواشی:

۱- شرح آداب البحث؛ قره حصاری، عمر بن حسین (-۱۲۰۰)

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۴۳۴/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ پخته؛ بی‌کا، تا: ۱۱۷۶، جا: مدرسه ایاصوفیه استانبول؛ در ادامه شرح آن از قره حصاری؛۴گ (۲۱پ-۲۴ر) [ف: ۱-۳]

● **آداب الکمال**/گوناگون / فارسی

ādāb-ol kamāl

آغاز: بسمله این کتاب مشتمل است بر چند فصل، اول درعلم نحو، دوم در صرف، سیم در معانی بیان، چهارم در لغت، پنجم در محاوره، ششم در شعر، هفتم در عروض، هشتم در سیاق

مشهد؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۲۴۳/۲ فرخ

آغاز: برابر

خط: شکسته؛ نستعلیق، کا: علی بن حسین به خاطر آقا میرزا کاظم، تا: غره رمضان ۱۳۰۲؛ کاغذ فستقی، جلد: تیماج لایه‌ای قهوه‌ای، ۱۲ص (۱۰۴-۱۱۵)، قطع: پستی، ۱۵ سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۹×۱۵/۵سم [ف: -۱۷۳]

● **آداب مباشرت** / طب / فارسی

ādāb-e mobāšerat

آغاز: بسمله. این رساله ایست در آداب مباشرت از قول حکما و علماء برانند که در وقتی که مباشرت زنان باید کرد که نعوظ تمام حاصل شود.

انجام: قوت مجامعت دهد و الله اعلم.

[فهرستواره منزوی ۳۲۶۲/۵]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۱۵۷/۷

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی ضربی مقوایی، ۶گ (۱۷۸-۱۸۴)، ۱۴ سطر (۸×۱۲)، اندازه: ۱۰×۱۵/۵سم [ف: ۱۱-۲۱۱۸]

● **آداب مباشرت و معاشرت**/ طب / فارسی

آغاز: رساله در باب معاشرت و مباشرت و در معجونهای این باب در باز نمودن منفعت و مضرت جماع و در داروها و معجونهایی که قوت و لذت مجامعت زیاده کند. ...

انجام: ... با شب یمانی پیش از جماع و پس از جماع به خویشتن برداشتن دفع آبستنی کند.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۶۴۵/۲۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق زیبا؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج تریاکی ترنج و سرترنج دار ضربی، ۹گ (۲۹۳-۳۰۲ حاشیه)، ۱۸ سطر چلیپا، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲۰-۱۷۴]

← آداب مباشرت و معاشرت با زنان ⩾ باهنامه سنجری

← آداب مبتدی ⩾ تلقینیه

● **آداب متعلم**/عرفان و تصوف / فارسی

ādāb-e mote'allem

همراه با حکایاتی از عرفاء.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۵۶۶/۹

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای مقوایی، قطع: بغلی، ۱۵ سطر (۸/۵×۱۵)، اندازه: ۱۰/۵×۱۸سم [ف: ۱۶-۶۳۱]

← آداب متعلم حکمت ⩾ آموختن حکمت و فوائد آن

← آداب متعلم حکمت ⩾ عرض نامه

● **آداب المتعلمین** / اخلاق / عربی

ādāb-ul muti'allimīn

?نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد، ۵۹۷ - ۶۷۲ ق

nasīr-od-dīn-e tūsī, mohammad ebn-e mohammad (1200-1273)

مختصری است در دوازده فصل دارای دستورات اخلاقی که استادان و شاگردان و طالبان علم باید آنها را به کار بندند. در مورد مؤلف این کتاب اختلاف است، مشهور بین علمای شیعه آن است که از تالیفات خواجه نصیر الدین طوسی است.

همسانی فصول و مطالب این کتاب با «تعلیم المتعلم» زرنوجی (۵۱۹ق) موجب گردیده که عده‌ای گمان کنند این کتاب همان کتاب زرنوجی می‌باشد.

دانش پژوه معتقد است که آن را از خواجه طوسی دانسته‌اند ولی از زرنوجی است و همان تعلیم المتعلم او (فهرست ادبیات ص ۸؛ حقوق ۲۲۹). این رساله در مجله معهد المخطوطات العربية مجلد ۳ جزو ۲ ص ۲۶۷-۲۸۴ نیز بنام خواجه طوسی چاپ شده و در آن آمده (ص ۲۸۰ حاشیه ۱) که «محمد بن الحسن» که در فصل ۶ و ۷ از آن یاد شده است «محمد بن الحسن المهدی» است که از ترس دشمنان پنهان شده است. از این حاشیه پیداست که گروهی در پرداختن این رساله به نام طوسی دست اندر کار بوده‌اند. (دانش پژوه)

با تطبیق کامل مطالب و نیز آغاز و فصول هر دو کتاب می‌توان نتیجه گرفت:

الف: «تعلیم المتعلم» تألیف زرنوجی می‌باشد.

ب: «آداب المتعلمین» تهذیب و تلخیص «تعلیم المتعلم» است و کتابی مستقل می‌باشد.

ج: مشهور این است که مؤلف «آداب المتعلمین» خواجه نصیر طوسی می‌باشد، فصول و عبارات کتاب با «تعلیم المتعلم » تنها تلخیص و مهذب بودن این کتاب را می‌رساند نه اینکه این هم از تالیفات زرنوجی باشد. (صدرائی با تلخیص)

علامه مجلسی (در مقدمه جلد اول بحار الانوار) و متأخرین این

رساله را از خواجه نصیرالدین طوسی دانسته‌اند. لکن اختلاف این نسخه با نسخه چاپی متداول دور می‌دارد که این رساله از خواجه باشد. در فصل ششم و هفتم نام محمد بن محمد بی کلمه «طوسی» آمده و استشهاد به گفته او شده و بعید است که مؤلف به گفتار و مدعاء خویش استناد کند. (اردلان)

زیاده آن‌که مؤلف فصل دهم را ختم داشته به پنج بیت شعری را که برای نجم الدین عمر بن محمد نسفی (متوفی در ۵۳۷ یا پس از ۵۶۱) انشاء داشته و همچنین در فصل یازدهم بیتی از نصر بن حسن مرغینانی نقل کرده است که علاوه بر اینکه در نسخه‌های متداول نیست با زندگی خواجه نصیرالدین طوسی وفق نمی‌دهد و انتساب به او درست نمی‌آید (ولائی). در فهرست سپهسالار، از آقای دانش پژوه و علینقی منزوی بخش سوم صفحه ۱۶ کتاب حاضر به شیخ برهان الدین زرنوجی حنفی متوفی ۵۹۱ هـ‌ق. نسبت داده که این انتساب درست نیست، چون علاوه بر ضعف دلایل ذکر شده در فصل سوم (فی اختیار العلم و الاستاد و الشریک این کتاب) آمده است: «قال العارف الشیرازی مصلح الدین علیه الرحمه: با بدان کم نشین که صحبت بد ...» پیداست که سعدی شیرازی در سال ۶۹۱ هـ‌ق. یا ۶۹۴ هـ‌ق. درگذشته است در صورتی که شیخ برهان الدین حنفی متوفی ۵۹۱ هـ‌ق. می‌باشد و یکصد سال با سعدی فاصله داشته، چگونه به شعر او استشهاد می‌جوید؟ (فاضل)

نقل نظرات بدان جهت بود که تشابه بسیار و برخی قرائن نشان می‌دهد که «آدب المتعلمین» تلخیصی از کتاب زرنوجی است و این تلخیص که تالیفی دیگر است را کسی از زرنوجی ندانسته، لذا باید نسبت آن را به او منتفی دانست. فقط سخن در نسبت آن به خواجه نصیر و احتمالاً فرد دیگری است. تا آنجا که من مطلعم نسبت این کتاب فقط به دو نفر مطرح بوده که اگر نام زرنوجی را حذف کنیم جز خواجه نصیر کسی نخواهد ماند. تردید میان خواجه و زرنوجی نیز از این جهت بوده که این دو کتاب را یکی فرض کرده‌اند در حالی که «آداب المتعلمین» تلخیصی از «تعلیم المتعلم» است نه عین آن.

آغاز: بسمله؛ احمد علی آلائه و اشکره علی نعمائه و الصلاة علی سید انبیائه و خیر اوصیائه، اما بعد فکثیر من طلاب العلم و لا تیسر لهم التحصیل و ان اجتهدوا ...

انجام: و لابد لطالب العلم من ان یتعلم شیئاً من الطب و یتبرک بالإثار الواردة فی الطب الذی جمعه الشیخ الامام ابوالعباس المستغفری فی الکتاب المسمی بطب النبی صلی الله علیه وآله یجده من یطلبه و الحمدلله رب العالمین.

چاپ: مکرر چاپ شده٠

[الذریعة ۲۶/۱ و۲۸و۲۷ و ۲۴/۱ و ۳۱۵/۱۵؛ مشار عربی/ ۴؛ برای توضیح بیشتر به دائرة المعارف بزرگ اسلامی ج ۱ ص ۱۶۵ ذیل آداب المتعلمین؛ چلبی ۲۶۶/۱؛ معجم المطبوعات ۱۱و۹۶۹؛ التعلیم علی رای القابسی ۲۱۸؛ سرگذشت طوسی از مدرس رضوی ۲۹۴و ۳۱۹؛]

شرح و حواشی:

۱- آداب المتعلمین (ترجمه)؛ نحوی، ملامحمد صادق

۲- آداب المتعلمین (منتخب) = زبدة الآداب = لب آداب الطالبین؛ خوئینی، محمد حسن بن مصطفی (-۱۳)

۳- آداب المتعلمین (ترجمه)؛ ناشناس

۱. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۴۳/۸

خط: نسخ؛ کا: محمود بن ابراهیم بن علی یعرف بابه، تا: محرم ۷۴۵؛ کاغذ: سمرقندی [نشریه: ۱۱-۹۳۲]

۲. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه: ۱۳/۱

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا؛ تا: قرن ۹ یا ۱۰؛ کاتب رساله دوم این مجموعه محمد بن علی بن علی بن محمد بن طی (با تاریخ کتابت: ۹ صفر ۸۵۴) است؛ جلد: تیماج مشکی مجدول بدون مقوا، اندازه: ۱۳×۱۷/۵سم [ف: ۱-۱۶]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۰۸/۱

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی - ف: ۱-۱۲۹]

۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۲-۹۶/۹۶-۱/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** الفصل الثانی عشر فیما یجلب الرزق ... و تبارک الذی بیده الملک وقت الصبح و حضور المسجد

مباحث: از اول تا فصل دوازدهم؛ خط: نستعلیق، کا: هدایت الله دست غیب حسنی حسینی، تا: ذیقعده، ۹۶۲، جا: دارالسلطنه تبریز؛ افتادگی: انجام؛ ۴گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱-۱۸]

۴. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۱۹۹۵/۱۱

خط: تحریری؛ کا: حسن ظهیر بن فاضل ظهیر حسینی کور سرخی، تا: ۹۷۰؛ ۷گ، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۳-۱۶۲]

۵. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۸/۲عکسی

آغاز: برابر

خط: نسخ؛ کا: جلال بن نورالدین احمد بن قاسم بن حسین حسنی حسینی، تا: اواخر جمادی الثانی ۹۸۷؛ مصحح، محشی، علامت بلاغ و قرائت و مطالعه در بسیاری صفحات دیده می‌شود؛ جلد: مقوا، ۸گ (۱۰۴پ-۱۱۱ر)، ۱۹ سطر، اندازه: ۸×۱۲سم [ف: -۳۳۵]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۹۳۲/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ۹۹۹؛ کاغذ: اصفهانی شکری، جلد: تیماجی و قرمز سیر با عطف از کرباس مندرس،۲۲ص (۴۹-۶۱)، قطع: رقعی، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۹-۶۳۸]

۷. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۶۳۱/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ ۱۲گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف مخ: ۱-۱۳]

۸. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۷۵۵/۵

خط: نستعلیق؛ کا: محمد شریف بن شمس الدین، تا: چهارشنبه ۴ ربیع الاول ۱۰۰۹؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی ضربی، ۶گ (۳۷پ-۴۲پ)، ۲۱ سطر (۴×۱۳)، اندازه: ۹×۱۹/۵سم [ف: -۳۸۴]

۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۶۳۰/۵

خط: نستعلیق؛ کا: شمس الدین مازندانی، تا: شعبان ۱۰۱۵، جا: شیراز؛ جلد: میشن سیاه، ۱۷ سطر [ف: ۵-۳۱۴]

۱۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۱۵۴/۴-۱۵۴/۱

آغاز و انجام: برابر

از اول تا آخر؛ خط: نسخ، کا: محمدباقر، تا: چهارشنبه آخر صفر ۱۰۱۸؛ مصحح، نسخه‌بدل آورده شده، دارای حواشی با نشان «زین رحمه الله»؛ ۴گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۱۹/۵سم [ف: ۱-۱۷]

۱۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۶۸۲/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: ۱۰۲۱؛ جلد: تیماج مشکی فرسوده، ۱۲گ (۵۲پ-۶۳پ)، اندازه:۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۱۲-۲۷۰]

۱۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۶۷۹

آغاز: الا قدر ما یعرف به القبله و اوقات الصلوة ... **انجام:** برابر

خط: نسخ ریز؛ بی‌کا، تا: ۱۰۲۲؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: کاهی و وصالی شده، جلد: تیماجی قرمز، قطع: ربعی، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲×۱۵سم [ف: ۴-۴۰۶]

۱۳. مشهد؛ شیخ علی حیدر (مکتبة)؛ شماره نسخه: ۵۷۷/۵

خط: نستعلیق؛ کا: حسن بن حاجی محمد حسین مرنجان، تا: ۱۵ رمضان ۱۰۲۵؛ جلد: چرم زرد، ۱۰گ (۱۸۱پ-۱۹۱ر)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [مؤید: ۲-۸۱]

۱۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۵۴/۷ط

آغاز: برابر

خط: نسخ و نستعلیق؛ کا: نورالهدی، تا: ۱۰۲۵؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۶ص (۱۹۳-۲۱۸)، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف: ۳/۲۴-۴۲]

۱۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۳۴۰/۵

خط: نسخ؛ کا: بدرالدین، تا: اواخر شعبان ۱۰۲۶؛ ناقص؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: رویه مقوا عطف میشن، ۲گ (۱۲۳ر-۱۲۵پ)، ۱۸ سطر (۵/۵×۱۱)، اندازه: ۱۰×۱۷/۵سم [ف: ۱۶-۲۵۲]

۱۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۴۹۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: سعید بن قاسم حسنی حسینی طباطبائی، تا: چهارشنبه سلخ رمضان ۱۰۲۷؛ واقف: نادرشاه؛ ۹گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۶-۳۷۱]

۱۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض۹۶۹۰

خط: نسخ؛کا: ابراهیم سلیمی، تا: ۱۰۲۸ [الفبائی: ۱۱]

۱۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۰۳۶/۱۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق؛ کا: شمس الدین محمد بن اسعد، تا: ۱۰۲۸، جا: کربلا؛ کاغذ: شرقی نخودی نازک، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴گ (۱۴۲ر-۱۴۵پ)، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۸/۵×۳۰سم [ف: ۱۸-۲۰۰]

۱۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۹۶۸۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق جلی ممتاز؛ بی‌کا، تا: ۱۰۴۱؛ اهدایی خاندان مرحوم سید ضیاء الدین تقوی بهبهانی شیرازی به کتابخانه شیرازی به کتابخانه آستان قدس مشهد، ضمیمه به نسخه ۱۶۶۷۹؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج ضربی ترنج و سرترنج ضربی، قطع: رقعی، ۱۵ سطر (۷/۵×۱۴)، اندازه: ۱۳×۱۹/۷سم [رایانه]

۲۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۹۶۵۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** فی آداب العلم اللهم اغفر للمسلمین و المسلمات

خط: نستعلیق؛ کا: مقصود بن محمد امین، تا: ۱۰۴۴؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، ۱۵ سطر (۶×۱۱)، اندازه: ۱۶×۱۲سم [رایانه]

۲۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۴۹۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ پس از این در چهار صفحه در بیان نوع الفباء خطوط مرموزه است: نام نوع قلم اول نوشته نشده، ۲. صورت قلم قلطیر نوش حکیم، ۳. قلم سرمایوس حکیم، ۴. قلم فیلاوس حکیم، ۵.قلم هیلیانوس حکیم، ۶. قلم قیطوخیس حکیم، ۷. خط قبطیان، کاتب این چهار برگ صالح تونی است که در ۳ رجب ۱۰۵۲ نوشته، ظاهراً تمام نسخه به خط او باشد؛ واقف: فهرستی؛ ۱۱گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۶-۳۷۲]

۲۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۹۳۶/۱۴

بی‌کا، تا: جمعه ۱ ربیع الثانی ۱۰۶۱؛ کاغذ: نخودی آهارمهره، جلد: تیماج مشکی با ترنج و نیم ترنج ضربی، ۲ص (۳۳۵-۳۳۷)، قطع: خشتی، ۱۵ و ۲۴ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱۰-۲۰۵۳]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۲۹۶/۱۰-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها - ف: ۱-۶۷۰]

۲۳. قم؛ فاضل قائینی؛ شماره نسخه: بدون شماره

بی‌کا، تا: ۱۰۶۱ [تراثنا: س۱۳ش۱-۱۲۳]

۲۴. مشهد؛ شیخ علی حیدر (مکتبة)؛ شماره نسخه: ۵۵۹/۳

خط: نسخ؛ کا: صالح بن رمضان المسالی اصلا و الجزائری مسکنا، تا: ۱۴ شوال ۱۰۶۲، جا: شیراز، مدرسه منصوریه؛ جلد: چرم زرد ترمیمی، ۳۴گ (۱۸۲پ-۱۴۸پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۹/۵×۲۱سم [مؤید: ۲-۶۶]

۲۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۳۶۶/۱

خط: نسخ؛ کا: حاجی غیاث الدین بن ابوالفضل گیلانی، تا: ۱ ذیحجه ۱۰۶۴، جا: طوس؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی ضربی مقوایی، ۹گ (۱پ-۹ر)، ۱۵ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱۵-۴۲۲۰]

۲۶. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۱۷۷۸/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ کا: احمد بن محمد افلاطون مازندرانی، تا: پنج‌شنبه سلخ شوال ۱۰۶۵؛ واقف: سید سعید طباطبایی، تاریخ وقف: ۱۳۳۲؛ کاغذ: نخودی آهارمهره، جلد: مقوا، عطف و گوشه پارچه سرخ، قطع: جیبی، اندازه: ۹×۱۴/۵سم [ف: ۵-۱۹۸]

۲۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۳۸۸/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: رجب ۱۰۷۱؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: فرنگی سفید، ۷گ (۱پ-۷پ)، ۱۶ سطر، اندازه: ۸×۱۱/۵سم [ف: ۳۳-۶۶۶]

۲۸. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه: ۶۰۳/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ کا: قمر بن نجم بن هلال بن حاجی عبدالعزیز، تا: نیمه جمادی الاول ۱۰۷۲؛ واقف: آیت الله مرعشی نجفی؛ مصحح، در حاشیه صفحات و صفحه آخر مطلب پراکنده‌ای درج شده از جمله طریق نماز حاجت خواندن و طریق ختم آیه «من یتق الله» به تاریخ جمادی الاول ۱۱۸۶ و تاریخ مختصر چهارده معصوم که در ۱۱۴۳ق کتابت شده است؛ ۸گ (۱۶۴پ-۱۷۱ر)، ۱۵ سطر، اندازه: ۲۰×۲۴/۵سم [ف: ۱-۱۸]

۲۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۱۱۲/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ کا: محمد امین بن احمد لیمانی گیلانی، تا: پنج‌شنبه ۲۰ ذیحجه ۱۰۷۶؛ جا: قم؛ کاغذ: شرقی نخودی نازک، جلد: گالینگور قهوه‌ای، ۱۰گ (۸۸پ-۹۷ر)، ۲۰-۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۱۶-۱۱۵]

۳۰. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۴۹۳/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: شعبان ۱۰۷۹؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۲گ (۱۳ر-۳۵ر)، ۱۱ سطر (۵×۱۰)، اندازه: ۶×۱۶سم [ف: ۲-۱۰۵]

۳۱. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۲۸۶/۲

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: شنبه ۱۵ شوال ۱۰۸۳؛ جلد: تیماج سیاه، ۱۸ سطر [ف: ۱-۳۵۵]

۳۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۰۵۸/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ۱۰۸۳؛ مصحح، محشی، مقابله شده با نشان «بلغ»، چند بیت عربی از شیخ محیی الدین در آغاز آمده است؛ کاغذ: شرقی و فرنگی، ۴گ (۹۳-۹۶)، ۲۱ سطر، اندازه: ۸×۱۵سم [ف: ۳۸-۱۴۳]

۳۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۵۱۴/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ کا: نور ابن آقا محمد علی یا «ابن آقا محمد علی نورا» (به قرینه رساله قبلی)، تا: ۱۰۸۳؛ مصحح، محشی، یک بیت شعر و برگ نخست رساله کبری از میر سید شریف جرجانی در پایان این نسخه آمده است؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: مشمع قهوه‌ای، عطف: تیماج قهوه‌ای، ۹گ (۷۵-۸۳)، ۱۵ سطر (۸×۱۳)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳۴-۲۸۹]

۳۴. اصفهان؛ روضاتی؛ شماره نسخه: ۱۴۷/۳

بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۵ رمضان ۱۰۸۵؛ ۱۷سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: -۱۰۱]

۳۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۷۷ ضمیمه ۲۷۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ کا: محمد فاضل ولد محمد مهدی، تا: رمضان ۱۰۸۵؛ کاغذ: نخودی آهارمهره، جلد: ساغری مشکی ساده، ۱۰گ، ۱۵ سطر [ف: ۱-۲۵]

۳۶. کرمانشاه؛ میبدی (خاندان)؛ شماره نسخه: ۸۸/۴

خط: نسخ؛ کا: میرهاشم بن میر ابوطالب حسنی حسینی اصفهانی، تا: ۱۰۷۷-۱۰۸۷؛ جلد: تیماج قهوه‌ای فرسوده، ۱۳گ (۴۹پ-۶۱پ)، اندازه: ۷/۵×۱۷سم [ف: -۶۸]

۳۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۸۰۰/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** الوضوء و حفظ الصحه و الحمدلله رب العالمین

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: ۱۰۹۳؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج سرخ، مقوایی، ساده، ۱۷ص (۱۵۰-۱۶۷)، ۱۹ سطر (۵/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۳/۵سم [ف: ۸-۳۰۳]

۳۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۲۴۱۹

آغاز: بسمله. الحمدلله و بعد فان کثیرا من طلاع العلم، **انجام:** بن صالح بن حسین بن آدم بن حزر عفا الله عن المومنین اجمعین

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: ۱۰۹۵؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا، ۲۸ سطر (۹×۲۱)، اندازه: ۱۳×۲۳سم [رایانه]

۳۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۳۸۲/۱۳

خط: نسخ؛ کا: حاجی محمد بن حاجی عباس، تا: ۱۰۹۷؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای فرسوده، ۱۲گ (۱۸۱-۱۹۳)، ۲۰ سطر (۷×۱۵/۵)، اندازه: ۹×۱۸/۵سم [ف:۱۱-۲۳۸۲]

۴۰. تهران؛ مؤسسه مطالعات اسلامی؛ شماره نسخه: ۴۷/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ بدخط؛ کا: محمد حسین بن رستم ... هزار جریبی، تا: رجب ۱۰۹۸؛ کاغذ: زرد فرسوده، جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی، ۱۴ سطر [ف: -۴۲]

۴۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۹۸۷/۲

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: شکری رنگ، جلد: تیماجی قرمز،۹ص (۱۷-۲۵)، قطع: رقعی، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [ف: ۹-۶۹۳]

۴۲. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه: ۶۵۴/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ ۱۱گ (۳۰پ-۴۰ر)، ۱۵

سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱-۱۸]

۴۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۲۵۱/۶

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سمرقندی آهار مهره، ۸گ (۷۶-۸۴)، ۲۱ سطر، اندازه: ۴×۱۲/۵سم [ف: ۲۸-۳۶۳]

۴۴. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۳۳۹۳/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی؛ جلد: تیماج سیاه، ۷گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف مخ: ۱-۱۳]

۴۵. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۳۱۷/۴

خط: نسخ؛ کا: حاجی بن محمد بوانی، تا: قرن ۱۱؛ ۴گ (۱۶۴-۱۶۸)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [نسخه پژوهی: ۳-۹۱]

۴۶. قم؛ دارالحدیث؛ شماره نسخه: ۹۱/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ کا: محمد طاهر بن محمد تقی مهدیان، تا: قرن ۱۱؛ ۸گ (۳۶پ-۴۳)، ۱۷سطر [ف: -۲۱۴]

۴۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۲۵۲/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سمرقندی، ۱۰گ (۵۱-۶۱)، ۱۴ سطر، اندازه: ۵×۱۰/۵سم [ف: ۲۸-۳۶۷]

۴۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۲۷۱/۲

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ ضربی مقوایی با لولا، ۱۷ سطر (۵/۵×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۵-۴۱۸۹]

۴۹. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۲۷۳/۴

خط: شکسته نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱ [ف: ۳-۴۲]

۵۰. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۸۵/۱

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۱۰گ (۱-۱۰)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [نسخه پژوهی: ۳-۷۸]

۵۱. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه: ۲۷/۱ - ج

خط: نستعلیق ریز؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ ضربی مقوایی، ۴گ (۳پ-۶ر)، ۲۴ سطر (۸×۲۳)، اندازه: ۱۰×۲۴سم [ف: -۲۲۹]

۵۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۳۱۵/۴

آغاز: برابر؛**انجام:** علی نفسه و علی غیره وقال النبی علیه السلام الناس کلهم فی الفقر ... ناتمام.

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ کاغذ: شرقی، ۸گ (۳۰-۳۷)، ۱۸ سطر، اندازه: ۳/۵×۱۳سم [ف: ۳۶-۱۶۹]

۵۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۰۹۹/۴

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: ۱۱۰۰؛ کاغذ: پسته‌ای، جلد: میشن مشکی، ۱۵ سطر [ف: ۵-۲۳۳]

۵۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۴۶۶/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ کا: محمد سعید بن محمد مؤمن تبریزی، تا: غره ربیع الثانی ۱۱۰۴؛ مصحح؛ کاغذ: شرقی نخودی نازک آهار مهر زده، جلد: تیماج قرمز بدون مقوا، ۱۶گ (۱پ-۱۶ر)، ۱۴ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۶/۵سم [ف: ۲۴-۲۲۸]

۵۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۴۵/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ کا: فضلعلی بن نقد علی رازی، تا: ۱۱۰۸؛ کاغذ: شرقی نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای بدون مقوا، ۱۲گ (۷۲ر-۸۳پ)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۳-۳۱۹]

۵۶. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۴۵۱/۷

خط: نسخ؛ کا: عبدالاحد بن عبدالغفور نیریزی، تا: ۱۱۱۴، جا: مدرسه غیاثیه؛ ۹گ (۸۸-۹۷)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [نسخه‌پژوهی: ۳-۹۸]

۵۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۱۷۴/۸

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق؛ کا: محمد کریم بن محمد باقر حسینی (طبیب تنکابنی)، تا: شنبه ۲۶ صفر ۱۱۱۴، جا: ییلاق؛ مصحح، محشی، نسخه‌بدل‌ها را نیز در حاشیه آورده‌اند، در پایان نسخه تاریخ تولد فرزندان کاتب نگاشته شده است؛ کاغذ: سمرقندی، ۶گ (۸۳-۸۸)، ۱۶ سطر، اندازه: ۸/۵×۱۰سم [ف: ۲۸-۲۵۰]

۵۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۱۷۲/۳-۱/۱۷۲

آغاز: المقصود قل أوجل أردت و أجبت أن أبین لهم طریق التعلم علی ما رأیت فی الکتب وسمعت من استاذی اولی العلم والحکم؛

انجام: برابر

خط: نسخ؛ کا: احمد بن یوسف، تا: ۱۱۱۷؛ افتادگی: آغاز؛ با حواشی به نقل از «شرح» و حواشی دیگر، مصحح؛ ۲۸گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۱۸سم [ف: ۱-۱۷]

۵۹. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۴۰۵۱/۱۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ کا: محمد علی خراسانی، تا: سه‌شنبه غره رجب ۱۱۲۰؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای سوخته، ۹گ (۱۱۸پ-۱۲۷پ)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۶سم [محدث ارموی مخ: ۱-۶]

۶۰. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه: ۲۴۸/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: چهارشنبه وسط ربیع الاول ۱۱۲۵؛۱۰ص (۷۹-۸۸)، ۱۳ سطر [ف: -۲۴۴]

۶۱. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۱۹۸۹/۱

خط: نسخ؛ کا: عبدالله بن محمد زمان رودباری سر آشفت، تا: ۱۱۳۱؛ اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۳-۱۶۱]

۶۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۷۴۳۷/۱

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ۱۱۸۹؛ تا برگ ۱۵ فوائدی در منازل قمر است به فارسی؛ کاغذ: سپاهانی و فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای یک‌لا، ۱۳گ (۱پ-۱۳پ)، ۱۳ سطر (۵×۱۰/۵)، اندازه:

۱۰/۵×۱۵/۵سم [ف: ۳-۱۷]

۶۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۸۰۶۱

آغاز: موجود: المال فیفرض علی الطلاب ما یصلح حاله و شرف ...؛ **انجام:** برابر؛

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: نخودی، ۱۴ سطر (۱۱×۱۴) [رایانه]

۶۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۶۳۵۴/۱

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: شنبه ۱ شعبان ۱۲۰۰؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج مشکی یک لا ضربی، ۱۵گ (۲-۱۶ر)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [ف: ۳-۱۷]

۶۵. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه: ۱۳۱/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: محرم ۱۲۰۲؛ جلد: تیماج سرخ، ۹گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف مخ: ۱-۳]

۶۶. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه: ۶۸۲/۱

انجام: برابر

از اواسط فصل چهارم تا آخر کتاب؛ خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ۱۲۰۳؛۵گ (۱پ-۵ر)،۱۳سطر،اندازه:۱۳/۵×۱۹/۵سم[ف:۱-۱۸]

۶۷. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۳۰۹/۵

خط: نسخ؛ کا: غلام رضای خراسانی، تا: رمضان ۱۲۰۷؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا، ۶گ (۵۱ر-۵۶پ)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۲۷۹-]

۶۸. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه: ۶۹۹/۳

خط: نسخ؛ کا: محمد حسین موسوی، تا: ۱۲۰۸ [ف: -۱۲۱]

۶۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۱۴۹/۴

بی‌کا، تا: ۱۲۰۸؛ ناقص، قطع: خشتی [اهدائی ف: ۳۴۷]

۷۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۴۵۷۶/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ کا: محمد بن فاضل سبزواری، تا: ۱۴ شوال ۱۲۱۰؛ کاغذ: حنائی، جلد: تیماج خرمائی یک لا، ۸گ (۱-۸)، ۲۰ سطر، اندازه: ۹×۱۹سم [ف: ۱۲-۳۶۳]

۷۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۴۷۰۰/۴-۲۳/۲۲۰

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته؛ نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ۴ ذیحجه ۱۲۲۱؛ جلد: تیماج و عطف تیماج مشکی، ۱۰گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۱×۱۵سم [ف: ۱-۱۷]

۷۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۱۶۵/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق؛ کا: محمد تبریزی، تا: شعبان ۱۲۲۳؛ ۹۸گ (۱۹۹ر-۱۰۲پ)[ف: ۶-۲۱۱۴]

۷۳. مشهد؛ شیخ علی حیدر (مکتبة)؛ شماره نسخه: ۱۴۸۲/۴

کا: باقر بن محمد کاظم، تا: ۱۲۲۵؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۱گ (۱۰۲پ-۱۱۲پ)،۱۲سطر،اندازه: ۱۰/۵×۱۴/۵سم [مؤید: ۳-۳۹۰]

۷۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۹۲۱/۳

خط: نسخ؛ کا: فتحعلی بن علیقلی بیگ بیگدلی شاملو، تا: ۱۲۲۶؛۱۰ص(۱۷۶-۱۸۵) [عکسی - ف: ۳-۱۲۵]

۷۵. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه: ۶۸۷/۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۲ صفر ۱۲۲۷؛ در حاشیه تصحیح شده؛ ۸گ (۱۷۴پ-۱۸۱پ)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۱×۱۵سم [ف: ۱-۱۸]

۷۶. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه: ۶۵۷/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ کا: محمد علی بن ملا محمد علی، تا: چهارشنبه ۱۴ ربیع الاول ۱۲۲۸؛ ۵گ (۱پ-۵پ)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۱-۱۸]

۷۷. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه: ۲۷۴/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: شنبه ۲۴ ربیع الثانی ۱۲۲۹؛ جلد: مقوا، عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۲گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۶سم [ف مخ: ۱-۴]

۷۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۸۳۱۱/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: محرم ۱۲۳۰؛ جلد: تیماج قهوه‌ای بدون مقوا، ۱۲گ (۷۸پ-۸۹ر)، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۲۱-۲۷۲]

۷۹. دامغان؛ صادقیه؛ شماره نسخه: /۲ ۲۸۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق؛ کا: محمد امین، تا: سه‌شنبه ۵ جمادی الاول ۱۲۳۱؛ جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی، ۱۱گ، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۲]

۸۰. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۷۴۲/۱۵

بی‌کا، تا: جمادی الثانی ۱۲۳۳؛ کاغذ: پسته‌ای، جلد: میشن قهوه‌ای، ۵گ (۲۱۱پ-۲۱۵پ)، ۲۱ و ۲۳ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۵-۳۵۶]

۸۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۸۸۲۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خفی؛ کا: لاریجانی، محمد رضا، تا: ۱۲۳۵؛ ضمیمه به نسخه ۲۸۸۱۳؛ کاغذ: فستقی، ۱۴ سطر (۶/۸×۱۱/۵) [رایانه]

۸۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۵۵۷۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خفی؛ بی‌کا، تا: ۱۲۳۶؛ احادیث اخلاقی در ۱۲ صفحه و تفسیر آیه نور ۶برگ ضمیمه اند؛ کاغذ: آبی، جلد: مشمع، قطع: خشتی، ۱۴ سطر (۵/۵×۱۰/۵)، اندازه: ۱۷×۱۰/۵سم [رایانه]

۸۳. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۴۰۳/۳

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: ۱۲۳۶، جا: روستای پالنچری؛ در برگ ۵۵ر

تا ۷۴ر شرح امثله و کبری (در منطق) به فارسی دیده می‌شود؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶گ (۴۹پ-۵۴پ)، ۱۷ سطر (۶×۱۰)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: -۲۹۴]

۸۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۵۸۲/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ کا: علی محمد بن حسین اصفهانی، تا: ۱۲۳۷؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی مقوایی، ۱۰ص (۱-۱۰)، ۱۷ سطر (۸/۵×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۶-۱۱۱]

۸۵. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۵۵۲/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ کا: سید بشیر موسوی، تا: ۱۵ جمادی الثانی ۱۲۳۸؛ کاغذ: فرنگی صیقلی، جلد: تیماج مشکی ضربی دار، ۲۰-۲۴ سطر برخی صفحات به صورت چلیپا (۸×۱۶)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲-۶۵۷]

۸۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۲۳۹۴/۱-۱۳/۷۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ کا: محمد بن ملامحمد تفرشی مشهور به تاجر اصفهانی، تا: چهارشنبه ربیع الاول ۱۲۳۹؛ جلد: ساغری مشکی، ۹گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۱-۱۸]

۸۷. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۲۱۵۶/۲

آغاز: برابر

خط: نسخ؛ کا: علی بن محمد ابراهیم، تا: ۱۲۴۲؛ اهدایی موسس محترم؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی با تیماج تریاکی، ۷گ (۳۰-۳۷)، مختلف السطر (۹×۱۴)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۴-۱۱۸۳]

۸۸. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه: ۴۴۹/۲

خط: نسخ و نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ۱۲۴۴ [ف: -۱۰۸]

۸۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۲۳۲/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ کا: ابوالحسن بن زین العابدین (به قرینه برگ ۸۴ و ۱۰۱)، تا: ۱۲۴۴؛ محشی، در برگ آغاز و انجام چندین بیت شعر آمده است؛ کاغذ: فرنگی آبی، ۱۳گ (۱-۱۳)، ۱۳ سطر، اندازه: ۷×۱۲سم [ف: ۳۱-۵۸]

۹۰. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۱۹۲۰/۳

خط: نستعلیق؛ کا: محمد بن مرتضی قلی، تا: ۱۲۴۶-۱۲۴۷؛ ۱۰گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۳-۱۴۹]

۹۱. تهران؛ چهل ستون؛ شماره نسخه: ۲۹۴/۲

بی‌کا، تا: ۱۲۴۶ [چند نسخه-ف: -۳۷۵]

۹۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۴۵۳/۳

خط: نسخ زیبا؛ بی‌کا، تا: ۱۲۴۷؛ مصحح؛ جلد: پارچه‌ای ترمه، اندرون و دور و عطف تیماج زرشکی، ۱۴گ (۸۷پ-۱۰۰پ)، ۱۴ سطر، اندازه: ۷/۵×۱۴سم [ف: ۲۸-۵۲]

۹۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۶۳۹/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ کا: محمد رحیم بن محمد خلیل بن محمد جعفر بن محمد خلیل هرنجی، تا: ۱۲۵۰؛ کاغذ: فرنگی (الوان)، جلد: تیماج تریاکی یک‌لایی ساده، ۱۴ص (۱۶۲-۱۷۶)، ۱۷ سطر (۸×۱۳/۵)، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۱۰-۲۱۶]

۹۴. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه: ۳۴۶/۲

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: صفر ۱۲۵۰، جا: کربلا [نشریه: ۲-۱۱۴]

۹۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۸۹۴۹/۳-۵۹/۱۶۹

آغاز: برابر

خط: نسخ؛ کا: عبدالباقی بن الصادق حسینی، تا: ۱۲۵۱، ۷گ (۴۵-۵۲)، ۱۷و۱۶ سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۱-۱۸]

۹۶. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: ۴۶۸۳/۱

خط: نسخ؛ کا: محمد ابراهیم بن محمد قاسم، تا: ۱۲۵۲، جا: همدان، مدرسه شیخ علی خان؛ قطع: حرزی بغلی [رشت و همدان - ف: -۱۵۲۳]

۹۷. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۴۰۳۵/۳

بی‌کا، تا: ۱۲۵۲ [نشریه: ۱۳-۳۵۷]

۹۸. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه: ۴۵۸/۴

خط: نسخ زیبا؛ کا: ابوطالب بن محمد خطیب سرخه‌ای، تا: ۱۲۵۳، جا: سمنان، مدرسه صادق خان؛ مهرها: «عبده ابوالقاسم بن ...» و «عبده عبدالکریم»؛ جلد: تیماج مشکی ضربی ترنج و سر ترنج‌دار، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف:۲-۱۱۷]

۹۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۹۲۹۷/۲

خط: نسخ؛ کا: محمد علی بن فضل الله حسینی سبزواری، تا: ذیقعده ۱۲۵۴، جا: مدرسه فخریه، در اطاق آقا محمد جعفر بیاری؛ کاغذ: فرنگی سفید و کبود، جلد: تیماج مشکی لایی، ۱۱گ (۶۹ر-۷۹پ)، ۱۲ سطر (۵/۵×۱۰/۵)، قطع: بغلی، اندازه: ۹×۱۴سم [ف: ۱۷-۳۴۲]

۱۰۰. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۳۰۴/۱

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: یک‌شنبه غره ماه جمادی الاول ۱۲۵۵؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۳گ (۱پ-۱۴ر)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۴-۱۳۵]

۱۰۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۸/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و تضییع اوقاتک و علیک بالتحمل لا سیما من السفهاء ...

تنها شامل ۸ فصل؛ خط: نستعلیق مخلوط به شکسته؛ بی‌کا، تا: رمضان ۱۲۵۵؛ بر فراز نسخه به خامه کاتب نام «آداب المتأدبین» بدون نسبت به مؤلف آمده است؛ ۴گ (۱۵۵پ-۱۵۸پ) [ف: ۱-۳]

۱۰۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۵۳۱۷/۳-۲۶/۱۹۷

آغاز و انجام: برابر

خط: تحریری؛ بی‌کا، تا: چهارشنبه ۱۳ شوال ۱۲۵۵؛ جلد: تیماج مشکی، ضربی جدول‌دار، ۱۰گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۱×۱۵سم

[ف: ۱-۱۹]

۱۰۳. مشهد؛ شیخ علی حیدر (مکتبة)؛ شماره نسخه: ۱۷۶/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: چهارشنبه ۲۸ ربیع الثانی ۱۲۵۵، جا: مدرسه حاجی صفرعلی؛ جلد: عادی، ۱۰گ (۱۴پ-۲۳پ)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [مؤید: ۱-۱۷۲]

۱۰۴. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳ر۲۷۰۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ کا: عبدالله بن العابدین الهریسی، تا: ۱۲۵۷؛ کاغذ: فرنگی، جلد: چرمی سیاه، ۶گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵ [ف: ۱-۸]

۱۰۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۶۱۵۲

آغاز و انجام: برابر

در نسخه حاضر این کتاب از تالیفات شهید ثانی دانسته شده، دارای سیزده فصل و عنوان فصل سیزدهم آن (فیما یزید فی العمر) است؛ خط: شکسته نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ۱۲۵۹؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: میشن قهوه‌ای مقوایی لبه‌ها سجاف عنابی و عطف سجاف تریاکی سوخته، ۷گ (۵۴پ-۶۰)، ۱۷ سطر (۹×۱۸)، اندازه: ۱۳/۳×۲۱/۷سم [رایانه]

۱۰۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۱۵۵/۱

دارای دوازده فصل؛ کا: محمد اسماعیل بن محمد کاظم بن محمد باقر مازندرانی، تا: ۱۲۶۰؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی، ۱۸گ (۱-۱۹)، ۱۷ سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱۳-۳۱۲۴]

۱۰۷. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: ۷۷۰۲/۲

خط: شکسته نستعلیق و نسخ؛ کا: رضا حسینی، تا: ۱۲۶۰؛ قطع: ربعی [رشت و همدان - ف: ۱۵۷۵]

۱۰۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۹۲۰/۲

خط: نسخ؛ کا: محمد رضا بن محمد علی، تا: ۱۲۶۲؛ ۲۷گ (۷۸پ-۱۰۵) [مختصر ف: ۱۲]

۱۰۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۴۴۲۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ کا: اسد الله ابن محمد علی الحسینی، تا: ۱۲۶۲؛ کاغذ: فرنگی الوان، جلد: گالینگور روکش کاغذ شطرنجی آبی و سفید، ۸گ، ۱۵ سطر (۸/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۵/۸×۲۱/۵سم [ف: ۱۹-۴۱]

۱۱۰. کرمانشاه؛ نجومی، سید مرتضی؛ شماره نسخه: ا مجموعه بدون شماره

کا: محمد طاهر بن محمد صالح، تا: ۱۲۲۷-۱۲۶۳ [دلیل المخطوطات: ۱-۲۷۰]

۱۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۸۳۹/۷

کا: سید ابراهیم بن محمد بن میرزا عبدالله جندقی، تا: ۱۲۶۳؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، ۶گ (۴۹ر-۵۵ر)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵×۱۹/۵سم [ف: ۲۰-۲۹۷]

۱۱۲. مشهد؛ شیخ علی حیدر (مکتبة)؛ شماره نسخه: ۷۷/۲۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ کا: ابوالقاسم حسینی تفریشی، تا: ۱۲۶۳؛ جلد: چرم سبز، ۴گ (۸۸پ-۹۱پ)، ۳۳ سطر، اندازه: ۲۱/۵×۳۴/۵سم [مؤید: ۳-۶۳۲]

۱۱۳. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه: ۲۶۲/۱

خط: نسخ؛ کا: عبدالجواد بن کربلائی مصطفی مسگر اردبیلی، تا: ربیع الاول ۱۲۶۵؛ جلد: گالینگور مشکی، ۱۱گ (۱پ-۱۲پ)، اندازه: ۱۱/۵×۱۶/۵سم [ف: ۱-۲۲۷]

۱۱۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۱ /۷۷۴۷-۵۲/۸۷

آغاز: برابر؛ خط: نسخ، کا: ابراهیم محمد، تا: ۱۲۶۵؛ ۱۶گ، ۱۳ و ۱۴ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱-۱۸]

۱۱۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۴۹۰/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ کا: حسن بن غلامحسین سیستانی، تا: ۱۲۶۶؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، ۱۱گ (۱۴۱پ-۱۵۱ر)، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [ف: ۲-۱۰۶]

۱۱۶. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: ۴۸۱۵/۳

خط: شکسته نستعلیق؛ کا: اسعیل، تا: صفر ۱۲۶۷؛ قطع: بیاض رقعی [رشت و همدان - ف: -۱۵۷۰]

۱۱۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۶۳۵/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ کا: فتحعلی، تا: رمضان ۱۲۶۷؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای بدون مقوا، ۱۳گ (۲۲پ-۳۵پ)، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۱۰-۳۵]

۱۱۸. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۳۶۱۷/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ کا: محمد تقی بن محمد رضا قزوینی، تا: چهارشنبه ۱۹ رجب ۱۲۶۷؛ در برگ اول اشعاری به خط کاتب آمده است؛ ۸گ (۷۶پ-۸۴ر)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [محدث ارموی مخ: ۱-۶]

۱۱۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۲۰۹/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: ۲۶ جمادی الثانی ۱۲۶۹؛ جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول گرهی با ترنج و سرترنج و لچکی‌ها، ۷گ (۱پ-۸ر)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۳۰-۱۳]

۱۲۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۹۲۴۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ کا: محمد تقی، تا: ۱۲۶۹؛ ۲۱گ، ۱۰ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۶-۳۷۲]

۱۲۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۴۷۶/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: ۱۲۷۱، جا: همدان؛ در پایان نسخه ۲ صفحه مطالب متفرقه آمده است؛ کاغذ: فرنگی، ۵گ (۱۰۴-۱۰۸)، ۲۵ سطر چلیپا، اندازه: ۹/۵×۱۸/۵سم [ف: ۳۶-۴۵۶]

۱۲۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۴۵۰۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خفی؛ کا: کشمیری، محمد علی بن محمد صادق، تا: ۱۲۷۳؛ به هم ریختن شیرازه، کاغذ: نخودی، جلد: مقوا منقش با عطف و گوشه تیماج قهوه‌ای، ۱۷ سطر (۸/۷×۱۶/۵)، قطع: وزیری بزرگ، اندازه: ۱۷×۲۸سم [رایانه]

۱۲۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۷۳۴/۲

خط: نسخ؛ کا: عبدالرزاق بن محمد مهدی، تا: ربیع الاول ۱۲۷۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی ضربی ترنجی مقوایی فرسوده، ۳۰ سطر (۱۰×۱۶)، قطع: ربعی، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۱۶-۶۸۶]

۱۲۴. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: ۱۰۵۵۲/۱

خط: نسخ درشت؛ کا: غلامحسین، تا: ۱۲۷۵؛ اندازه: ۱۵×۲۳سم [رشت و همدان - ف: -۱۵۹۹]

۱۲۵. قم؛ فاضل قائینی؛ شماره نسخه: بدون شماره

کا: محمد تقی بن نوروز مراغه‌ای، تا: ۱۲۷۵ [تراثنا: س۱۳ش۱-۱۲۴]

۱۲۶. مشهد؛ شیخ علی حیدر (مکتبة)؛ شماره نسخه: ۵۸۵/۲

خط: نسخ؛ کا: سید محمد بن سید علی بن سید مرتضی، تا: چهارشنبه ۲۵ رمضان ۱۲۷۸، جا: یزد؛ جلد: مشکی، ۸گ (۲۵پ-۳۳پ)، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [مؤید: ۲-۹۰]

۱۲۷. کرمانشاه؛ میبدی (خاندان)؛ شماره نسخه: ۱۵۱/۸

خط: نسخ؛ کا: محمد صادق بن محمد جواد بن محمد صادق استرآبادی حائری، تا: ۱۲۷۷-۱۲۷۹؛ جلد: تیماج قرمز، ۴گ (۸۵ر-۸۸ر)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۱۱۴]

۱۲۸. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۱۱۳۸

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: ۲۵ صفر ۱۲۸۳؛ اندازه: ۱۱×۱۷سم [نسخه پژوهی: ۲-۱۰۸]

۱۲۹. قائن؛ مدرسه جعفریه؛ شماره نسخه: ۱۷۹/۱

آغاز: فی المال کما یقال العلم علم الحال و افضل العمل حفظ المال

خط: نسخ؛ کا: حاجی عبدالله بن محمد جعفر (ساکن مزرعه محموبی)، تا: ۷ محرم ۱۲۸۳؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج مشکی ضربی فرسوده، ۱۲گ (۱ر-۱۲پ)، اندازه: ۱۷×۲۱سم [کتابخانه‌های قائن - ف: ۱۵۶]

۱۳۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۸۲۶۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** فانه یقول و الله لئن ذکرتم عثما بشتمه لاعلیا علیه السلم

خط: نستعلیق شکسته؛ بی‌کا، تا: ۱۲۸۶؛ کاغذ: الوان، جلد: مقوا، ابعاد متن: ۱۲×۷، اندازه: ۱۶×۱۰سم [رایانه]

۱۳۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۲۷۳۹/۴

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: ۱۲۸۷؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی روغنی مشکی با سه ترنج و جدول زر، ۱۱گ (۱۳۶-۱۴۷)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۴-۱۴۱۰]

۱۳۲. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه: ۳۹۳/۱۵

خط: نسخ و نستعلیق؛ کا: علی قلی بن همت علی سرابی، تا: ۱۸ ذیحجه ۱۲۹۶، جا: دارالسلطنه تبریز؛ جلد: مقوایی نازک، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۲-۷۷]

۱۳۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۹۹۶/۵

آغاز و انجام: برابر

در فهرست با عنوان «آداب المتعلمین و المحصلین» و ناشناس آمده؛ خط: نستعلیق؛ کا: عنایت الله الحسینی هرآبادی الخلخالی، تا: ۱۲۹۷، جا: قریه سرای بادکوبه در خانه آخوند ملا فتح الله؛ کاغذ: فرنگی رنگارنگ، جلد: تیماج قهوه‌ای فرسوده یک‌لا، ۴گ (۱۲۵ر-۱۲۹ر)، مختلف السطر (۹×۱۷)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۱۱-۴۶]

۱۳۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۲۹۳۲/۱

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا، ۵گ (۱پ-۵پ)، ۱۴ سطر، اندازه: ۲۰×۱۵سم [ف: ۳-۱۶]

۱۳۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۴۴۱۸/۳-۲۲/۱۳۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج مشکی، ۶گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱-۱۸]

۱۳۶. قم؛ دارالحدیث؛ شماره نسخه: ۳۴۷

انجام: و طریق تقلیله تقلیل الطعام لان النسیان من کثرة البلغم و کثرة البلغم من کثرة

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ ۵گ (۵۲پ-۵۶ر)، ۱۲ سطر [ف: -۲۱۴]

۱۳۷. قم؛ دارالحدیث؛ شماره نسخه: ۹۲/۱

انجام: الفصل الثامن فی ما یورث الحفظ و ما یورث النسیان و اقوی اسباب الحفظ و ما یورث النسیان ... لاسیما آیة الکرسی و قراءة القرآن

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ ۸گ (۱پ-۸پ)، ۱۱سطر [ف: -۲۱۴]

۱۳۸. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۱۸۳۸/۴

خط: نستعلیق تحریری خوش؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی روکش کاغذ رنگین عطف تیماج آبی، ۴ص (۷۹-۸۲)، ۳۰ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۳-۱۰۷۰]

۱۳۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۰۷۸/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشی، مقابله‌شده؛ تملک: ابراهیم حسینی؛ کاغذ: فرنگی آهارمهره، ۲۷گ (۱-۲۷)، ۹ سطر، اندازه: ۶×۱۱سم [ف: ۲۸-۱۱۷]

۱۴۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۵۳۲/۴
خط: نسخ؛ کا: حاجی علی اکبر بن حاجی محمد علی شاه میرزایی شهیرزادی، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی کبود و سفید، جلد: تیماج مشکی،۱۷ص (۱۱۰–۱۱۶)، ۱۶ سطر (۹/۵×۱۷)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۹–۱۳۳۱]

۱۴۱. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۱۱۳۰/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ؛ کا: علی بن ملا عید محمد شورابی، تا: قرن ۱۳؛ مهر: حاج سید سعید؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوا عطف پارچه سرخ، ۱۷ سطر (۵/۵×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۳–۱۵۷۲]

۱۴۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۷۲۸۴/۲–۳۷/۷۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول با ترنج و سر ترنج، ۶گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱–۱۸]

۱۴۳. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۴/۱۶۵/۱–۶۳۷۶
خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا، قطع: ربعی، ۱۱ سطر [آستانه قم: –۲۲۳]

۱۴۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۳۵۶۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** یجده من مطلب برحمتک یاارحم الراحمین
خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج، ابعاد متن: ۷×۱۴؛ اندازه: ۱۳×۲۱سم [رایانه]

۱۴۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۸۳۲۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** لانبی بعده و آله الطاهرین آمین یا رب العالمین
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا، ابعاد متن: ۱×۱۳ [رایانه]

۱۴۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۳۱۴/۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** و یقول الهوم من الحرارة و کان یصنع عنده دفاتر فکان إدا من نوع ...
از آغاز تا فصل ۷؛ خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ در ادامه نسخه (گ ۱۳۶–۱۴۹) یادداشت‌های گوناگون آمده؛ کاغذ: فرنگی، ۸گ (۱۲۸–۱۳۵)، ۱۳ سطر، اندازه: ۶/۵×۱۲سم [ف: ۳۶–۱۶۳]

۱۴۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۷۴۴/۵
بندهایی از «آداب المتعلمین»؛ خط: نسخ؛ کا: مرتضی بن احمد حسینی گیلانی، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فستقی، جلد: میشن قرمز [ف: ۹–۱۱]

۱۴۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۳۸۰/۳
کا: محسن بن محمد قراجه داغی الاصل نیریز المسکن، تا: ۱۳۰۰–۱۳۰۱؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج قرمز بدون مقوا، ۱۸ص (۴۹–۶۶)، قطع: رقعی، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱۰–۱۲۳۰]

۱۴۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۵۱/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق؛ کا: علی نوری، تا: ۱۳۰۲؛ کاغذ: فرنگی شکری رنگ، جلد: تیماجی قرمز رنگ، ۱۹ص (۲۲۹–۲۴۷)، قطع: رقعی، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۸سم [ف: ۹–۵۲۸]

۱۵۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۲۱۸/۳
آغاز: برابر
خط: نسخ؛ کا: محمد حسین بن محمد موسوی خوانساری، تا: ۱۳۰۷، جلد: تیماج قهوه‌ای بدون مقوا، ۲۲گ (۸۷پ–۱۰۸ر)، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵/۵سم [ف: ۲۴–۱۹]

۱۵۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض۱۲۸۱۰
خط: مختلف؛ کا: ابوالقاسم خوانساری، تا: ۱۳۱۵ [الفبائی: ۱۱]

۱۵۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۸۹۷۹/۱–۵۹/۱۹۹
آغاز: برابر
خط: نسخ و ترجمه نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ۱۳۲۰؛ ۱۹گ (۱–۱۹)، ۸ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۱–۱۷]

۱۵۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۲۲۹۸/۴–۱۲/۱۸۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ؛ کا: میر محمد موسوی، تا: ۲۲ ربیع الاول ۱۳۳۰؛ جلد: مقوا، ۸گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱–۱۸]

۱۵۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۴۱۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: نائینی؛ کاغذ: شکری، ۷گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۶–۳۷۲]

۱۵۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۵۱۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: نخودی، جلد: پارچه‌ای، ۱۴گ، ۱۳ سطر (۶×۱۰)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۶–۳۷۲]

۱۵۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۹۹۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ اوراق مجدول به تحریر و طلا؛ واقف: نائینی؛ ضمیمه به نسخه شماره ۸۴۷ حکمت؛ اندازه: ۲۶×۴۳سم [ف: ۶–۳۷۳]

۱۵۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۸۶۰۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ خفی خوش؛ کا: اردبیلی، نظام الدین بن احمد، بی‌تا؛ ضمیمه به نسخه شماره ۱۵۹۵؛ کاغذ: نخودی شنگرف، جلد: مقوا با رویه پارچه‌ای، ۲۱ سطر (۸×۱۵)، قطع: رقعی، اندازه: ۱۳×۱۹سم [رایانه]

۱۵۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۱۰۲۲/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ خفی؛ بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: مرحوم حاج آقا محمد ایرانی؛ کاغذ: حنایی فرنگی سرخی، جلد: تیمج ضربی دارای ترنج و سرترنج، ۲۱ سطر (۶×۱۴)، قطع: رقعی، اندازه: ۱۰×۱۹سم [رایانه]

۱۵۹. مشهد؛ شیخ علی حیدر (مکتبة)؛ شماره نسخه: ۵۵۰/۵
بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۱گ (۸۹پ-۱۰۰ر)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [مؤید: ۲-۵۰]

۱۶۰. مشهد؛ شیخ علی حیدر (مکتبة)؛ شماره نسخه: ۶۱۳/۱
خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: چرم مشکی، ۱۰گ (۱پ-۱۰ر)، اندازه: ۱۰×۱۴/۵سم [مؤید: ۲-۱۲۱]

۱۶۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۷۱۲۹ ض
بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۱۶۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۷۷۵۴ ض
بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۱۶۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۵۲۸/۶
خط: نسخ؛ کا: محمد کاظم بن محمد صادق، بی‌تا؛ محشی؛ جلد: تیماج مشکی ضربی ترنج و سرترنج دار، ۹گ (۱۹۳پ-۲۰۲پ)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۲۰-۱۰۳]

۱۶۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۴۸۴/۲
آغاز: برابر
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی مجدول، ۶گ(۴۳ر-۴۹پ)،۱۶-۲۴سطر،اندازه:۱۶×۲۱/۵سم[ف:۳۸-۶۴۰]

۱۶۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۳۰/۱-طباطبائی
کا: شمس الدین اصطهباناتی، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۲۱گ (۱-۲۲ر)، قطع: وزیری، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۲۲-۱۱۳]

۱۶۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۶۲۲/۱۱
خط:نسخ؛بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول ضربی، ۵گ (۱۱۳پ-۱۱۸پ)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۳۱-۲۰]

۱۶۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۶۹۹/۹
فقط بخش پایانی رساله؛ خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴گ (۱۹۶پ-۲۰۰ر)، اندازه: ۹/۵×۱۶/۵سم [ف: ۲۰-۲۱۰]

۱۶۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۷۱۱۹
بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از آزیتا نامجو [رایانه]

۱۶۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۵۹۵۰
بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از حوزه علمیه ولی عصر کرمان [رایانه]

۱۷۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۶۶۸/۲
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی تیماج مشکی، ۱۲ص (۲۶۷-۲۷۹)، ۱۵ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۰-۲۴۸]

۱۷۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۴۲۷۴/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ خوانا؛ بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، برگ ۲و۳ انتهای اثری است به فارسی در معنی لغات؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای روشن یک‌لایی ساده؛ ۷گ (۴پ-۱۱پ)، ۱۶ سطر (۶×۱۲/۵)، اندازه: ۱۰/۳×۱۵/۳ سم [ف: ۱۸-۲۳۴]

۱۷۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۶۸۸/۱۳
بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۱۱۴ر-پ درباره توحید است، ۱۱۵ر برای برآوردن نیاز، معنی مناظره به فارسی، ۱۲۰ر بندی از شرح آداب البحث مولا حنفی بر مختصر میبدی، ۱۲۳ر بندی از حاشیه گرگانی بر مطول و در ۱۳۰ر و پ بندی در صرف؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج تریاکی لایی، ۵گ (۱۲۴ر-۱۲۹پ)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۵-۳۳۵]

۱۷۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۷۱۲/۷
خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن قهوه‌ای لایی مغزی سیاه، ۷گ (۱۹۹پ-۲۰۶پ)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۵-۳۴۴]

۱۷۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۷۱۲/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا، جلد: رویه کاغذی، ۷گ (۱پ-۸پ)، اندازه: ۱۳/۸×۲۰/۵سم [ف: ۸-۴۷۳]

۱۷۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۷۸۲/۴
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: میشن تریاکی لایی، ۲۰گ (۸۶پ-۱۰۵ر)، اندازه: ۱۰/۸×۱۶/۶سم [ف: ۹-۳۸]

۱۷۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۷۰۵/۲
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: میانه؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج مشکی، ۱۷ سطر (۵×۱۰/۵)، اندازه: ۹×۱۶سم [ف: ۱۶-۶۷۹]

۱۷۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۳۰۱/۳
بی‌کا، بی‌تا؛ ۴گ (۶۵پ-۶۹پ) [ف: ۷-۲۶۰۱]

۱۷۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۰۸۲/۲
کا: محمد مؤمن جرفادقانی (گلپایگانی)، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا، ۵گ (۲۱پ-۲۵ر)، اندازه: ۱۷/۵×۲۱/۵سم [ف: ۸-۷۰۵]

۱۷۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۱۰۲/۴
خط: نسخ؛ کا: عبدالله بن محمد قاسم بن علی مردان، بی‌تا، جا: قزوین، مدرسه مولاوردی خان؛ کاغذ: فرنگی کبود، جلد: تیماج حنایی، ۱گ (۱۴۷پ-۱۴۸ر)، قطع: خشتی، ۱۷ سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۱۵-۴۱۱۳]

۱۸۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۹۰۴/۳
خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی عطف حنایی و لایی، قطع: خشتی، ۱۷ سطر (۱۰×۱۸)، اندازه: ۱۸×۲۳سم [ف: ۱۶-۱۴۲]

۱۸۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۶۲۵/۳
خط: نستعلیق؛ بکا: امان الله بغدادی، بی‌تا؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوا، ۱۹ص (۱۱۳-۱۳۱)، ۱۷ سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۰/۵×۱۸سم [ف: ۹-۱۵۰۰]

۱۸۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۰۷۲/۳
در یازده فصل و یک خاتمه، در نسخه منسوب به کسی نشده

است؛ خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی و فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۱۵گ (۱۵۰-۱۶۵)، ۱۷ سطر (۷×۱۲/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف: ۱۱-۲۰۱۶]

۱۸۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۷۱۲/۴-ف

نسخه اصل: کتابخانه آقای روضاتی در اصفهان؛ در دوازده فصل؛ خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلم‌ها - ف: ۱-۷۲۳]

۱۸۴. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۳۶۹/۲

خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا، ۱۱گ (۴۵ر-۵۰ر)، ۱۲و ۱۶ سطر (۷/۵×۱۴)، اندازه: ۱۰/۵×۱۸سم [ف: ۲۸۷]

۱۸۵. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۴۷۰/۳

خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی مقوایی، ۱۱گ (۱۵۲پ-۱۶۲ر)، ۱۷ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: -۳۰۶]

۱۸۶. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۷۰/۸ ـ د

از فصل ۱۲ افتاده دارد؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۸گ (۱۶۰پ-۱۶۸پ) [ف: ۱-۱۰]

۱۸۷. تهران؛ شهشهانی، حسین؛ شماره نسخه: بدون شماره

بی‌کا، بی‌تا [میراث اسلامی: ۵-۶۰۶]

۱۸۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۳۷۹۷/۱۱-۱۹/۱۲۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی، ضربی، ترنج با سر ولچکی، مجدول گرهی، ۷گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۱۸]

۱۸۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۳۸۲۲/۳-۱۹/۱۵۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای بدون مقوا، ۵گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱-۱۸]

۱۹۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۳۵۷/۳-۲/۱۷۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، با حواشی «نصیرالدین رحمه الله» و «زین رحمه الله»؛ ۸گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۱-۱۸]

۱۹۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۱۲۱۸/۱۱-۷/۱۱۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، نسخه‌بدل آورده شده؛ جلد: تیماج مشکی ضربی ترنج با سر، مجدول گرهی؛ ۵گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱-۱۸]

۱۹۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۱۲۵۲/۳-۷/۱۵۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ پس از اتمام رساله چند حدیث در فضیلت علم درج شده است؛ جلد: تیماج مشکی عطف و حاشیه قهوه‌ای، ۷گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۱-۱۷]

۱۹۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۱۵۵۹/۲-۹/۱۰۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای سیر لولادار، ۹گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۱-۱۸]

۱۹۴. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۸۵۷/۴

خط: نسخ؛ کا: محمد حسین، بی‌تا [ف: ۳-۳۲]

۱۹۵. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: ۳۳۶/۱۰

خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ محشی؛ ۱۵گ (۱۹۳پ-۲۰۷پ)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۱-۲۹۴]

۱۹۶. قم؛ فاضل قائینی؛ شماره نسخه: بدون شماره

بی‌کا، بی‌تا، ضمن مجموعه‌ای که کاتب آن عبدالرحیم بن ملا عبدالکریم در سال ۱۱۰۱ است [تراثنا: س۱۳ش۱-۱۲۳]

۱۹۷. یزد؛ سریزدی؛ شماره نسخه: ۱۰۰/۳

انجام: قال النبی صل الله علیه و آله الناس کلهم فی الفقر مخافة الفقر و کان فی الزمان ...

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ در آغاز رساله یک برگ از شرح رساله‌ای در کلام آمده است؛ جلد: مقوایی، عطف تیماج قرمز، ۴گ (۱۹۷پ-۲۰۰پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۱-۸۱]

۱۹۸. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۲۴۵۸/۵

خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ اهدایی اخوان مصلائی؛ کاغذ: کبود اصفهانی، جلد: تیماجی مشکی، ۷گ (۶۵-۷۲)، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۴-۱۳۰۱]

۱۹۹. اصفهان؛ ابوالبرکات، رضا؛ شماره نسخه: ۴۸/۴

خط: نسخ؛ کا: محمد حسین بن برخوردار بیک تبریزی، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای بدون مقوا، ۱۱گ (۸۳ر-۹۳ر)، ۱۵ سطر [سه کتابخانه اصفهان - ف: ۵۳]

۲۰۰. اصفهان؛ ابوالبرکات، رضا؛ شماره نسخه: ۳۳/۲

خط: نسخ؛ کا: ابوالحسن حسینی، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای بدون مقوا، ۱۱گ (۷۸پ-۸۸پ)، ۱۷ سطر [سه کتابخانه اصفهان - ف: ۳۷]

۲۰۱. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۳۲/۱

خط: نسخ؛ کا: ملااحمد پسر محمد، بی‌تا [نشریه: ۱۱-۹۴۱]

۲۰۲. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه: ۵۵/۱

خط: نسخ؛ کا: محمد مهدی بن حاجی ظهیر، بی‌تا؛ ۶گ (۳پ-۹پ)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱-۵۰]

۲۰۳. تبریز؛ ثقة الاسلام؛ شماره نسخه: بدون شماره/۲

بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۷-۵۴۱]

۲۰۴. تبریز؛ ثقة الاسلام؛ شماره نسخه: بدون شماره/۲

بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۷-۵۴۰]

۲۰۵. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه: ۸۹۳/۳

خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی ضربی با ترنج، ۸گ (۱۳۷پ-۱۴۵ر)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳×۲۴/۵سم [میراث اسلامی:

دفتر دهم-۷۷۰]

۲۰۶. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه: ۸۳۵/۱

خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۸گ (۱پ-۸ر)، اندازه: ۱۶×۲۱سم [میراث اسلامی: دفتر نهم-۸۹]

۲۰۷. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه: ۷۳۸/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: -۳۹۸]

۲۰۸. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: ۴۷۹۴/۳

خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: بیاض رقعی [رشت و همدان - ف: ۱۵۵۸]

۲۰۹. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: ۸۳۸/۲

خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: بیاض رقعی [رشت و همدان - ف: ۱۴۵۷]

۲۱۰. کرمانشاه؛ نجومی، سید مرتضی؛ شماره نسخه: ۲مجموعه بدون شماره

کا: عبد سمعی، بی‌تا [دلیل المخطوطات: ۱-۲۶۵]

۲۱۱. کرمانشاه؛ میبدی (خاندان)؛ شماره نسخه: ۹۹/۴

بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی، ۲۰گ (۱۰۶ر-۱۲۵پ)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: -۷۵]

۲۱۲. دامغان؛ صادقیه؛ شماره نسخه: ۱۹۳/۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** وکثرة الهموم والاحزان فی امور الدنیا وکثرة الاشتغال والعلایق وقد ذکرنا لانه ینبغی ...

خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی لبه‌دار، ۶گ (۱۰۳پ-۱۰۹پ)، اندازه: ۷/۵×۱۸/۵سم [ف: ۲]

۲۱۳. دامغان؛ صادقیه؛ شماره نسخه: ۸۶/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی ضربی بدون مقوا، ۸گ (۶۳پ-۷۱پ)، اندازه: ۱۲×۲۵/۵سم [ف: ۲]

۲۱۴. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه: ۳۴۷/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سفید، جلد: مقوا با تیماج قهوه‌ای با ترنج ضربی، ۱۴ص، ۱۶ سطر (۹×۱۴/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱ [ف: ۲-۱۷۴]

۲۱۵. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۵۱۹/۴

انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۵گ، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: -۲۷۳]

۲۱۶. قوچان؛ مدرسه عوضیه؛ شماره نسخه: ۴۵/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی ضربی مجدول، ۱۰گ (۱۳۰پ-۱۴۰پ)، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۱×۲۱سم [ف]

۲۱۷. بیرجند؛ دیانی؛ شماره نسخه: ۱۴۱/۱

کا: محمد شفیع بن محمد قاسم، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، ۶گ (۱پ-۷ر)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: -۱۰۸]

۲۱۸. کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه: ۳۰۰/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج سرخ مجدول با ترنج و سرترنج ضربی لولادار، ۸گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف]

۲۱۹. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۳۱۶/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا، جا: تهران؛ جلد: تیماج با مقوا [ف: ۱-۳۱۷]

۲۲۰. زهان؛ مدرسه جعفریه زهان؛ شماره نسخه: ۱۱۲/۳

انجام: برابر

خط: نسخ؛ کا: احمد بن ملااسماعیل ترشیزی، بی‌تا؛ جلد: گالینگور قرمز عطف تیماج قرمز، ۲۰۳گ، اندازه: ۱۱/۵×۱۹سم [ف: ۸۹]

● آداب المتعلمین (ترجمه) /اخلاق / فارسی

ādāb-ol mote‘allemīn (t.)

نحوی، ملامحمد صادق

nahvī, mollā-mohammad sādeq

وابسته به: آداب المتعلمین؛ نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد (۵۹۷-۶۷۲)

آغاز: الحمدلله علی آلائه ... اما بعد بدان ایدک الله تعالی که این ترجمه رساله آداب متعلمین است

انجام: در کتاب خود که مسمی است به طب النبی صلی الله علیه و آله می‌یابد آنرا هر که می‌جوید و الحمدلله رب العالمین

گلپایگان؛ امام جمعه، محمد حسن؛ شماره نسخه: ۶۶/۱

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج قهوه‌ای بدون مقوا، ۲۷گ (۲پ-۲۸ر)، اندازه: ۱۱×۱۵سم [کتابخانه‌های گلپایگان - ف: ۱۷۶]

● آداب المتعلمین (منتخب) = زبدة الآداب = لب آداب الطالبین/ اخلاق / عربی و فارسی

ādāb-ul muti‘allimīn (mn.) = zubdat-ul ādāb = lubb-u ādāb-it tālebīn

خوئینی، محمد حسن بن مصطفی، ق۱۳ ق

xū’īnī, mohammad hasan ebn-e mostafā (19C)

وابسته به: آداب المتعلمین؛ نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد (۵۹۷-۶۷۲)

رساله‌ای مختصر که مؤلف از «آداب المتعلمین» خواجه نصیر

الدین گزیده است. به جز چند سطر پایانی که به فارسی است متن کتاب به عربی نگاشته شده است.
آغاز: الحمد لله الذی خلق الإنسان و علمه البیان و أحکام القرآن ... و بعد اعلم أن العلماء رضوان الله علیهم قد صنفوا فی آداب السالکیة ... و إنی أردت أن انتخب آداب المتعلمین تبصیر وجیزاً مفیداً و مختصراً لطیفاً.
انجام: طاعات و عبادات ریاضات و ادب ×× بی این همه تحصیل محال است و عجب

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۹۶۲/۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و شکسته نستعلیق خوش؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشی، برخی از حواشی ادامه متن می‌باشد که مؤلف بعداً بدان افزوده است؛ کاغذ: فرنگی، ۲گ (۱۱پ-۱۲ر)، ۲۱ سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۳۲-۸۶۵]

● **آداب المتعلمین (ترجمه)** /اخلاق / فارسی
ādāb-ol mote'allemīn (t.)
وابسته به: آداب المتعلمین؛ نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد (۶۷۲-۵۹۷)
آغاز: حمدله، صلاة، بدانک این مختصری ست در آداب تعلم و تعلیم. باید که متعلم پیوسته این را در تحت نظر دارد، تا از علم محفوظ گردد و تمتع یابد. و هذا ترتیب الابواب: باب ۱ در ماهیت علم ... باب اول در ماهیت علم. بدانک طلب علم فریضه است. قالی رسول الله (ص) طلب العلم فریضة علی کل مسلم و مسلمة. لکن بر هر فردی از افراد طلب همه علوم واجب نیست، بل که علم حال از فریضه است. چنانک گفته اند افضل العلم علم الحال ...
انجام: ... از شیخ ابوالعباس مستغفری در کتابش که مسمی می‌باشد به «طب النبی» صلی الله علیه و آله و سلم می‌باید آن را هر کس که طلب نماید و الحمدلله وحده و الصلوة علی ... و آله الطاهرین ...

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۰۷۶/۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ؛ کا: محمد شیرازی، تا: ۸۸۹ و ۹۰۰ ق؛ ۱۱ صفحه پایان نوشته محمد بن زین العابدین موسوی (برادر صاحب روضات)؛ ۲۲گ (۲۰۰پ-۲۲۱ر) [ف: ۲-۱]

● **آداب المتعلمین (ترجمه)** / اخلاق / فارسی
ādāb-ol mote'allemīn (t.)
وابسته به: آداب المتعلمین؛ نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد (۶۷۲-۵۹۷)
شاید مؤلف آن محمد شیرازی باشد. ترجمه متعلق به قرن ۱۳ و ۱۴هـ
آغاز: بسمله فصل اول واجب است بر طالبان که اول متوجه شوند بر اصلاح و خوب کردن نفس خود ...
انجام: که جمع کرده است شیخ فاضل ابوالعباس مستغفری و از کتابی که ... که طلب هر علمی را که می‌کند بتوفیق رب العالمین و صلوات بر محمد و ال محمد بفرستد. تمت.

مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۱۵۸۲/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی لایه‌ای، ۱۳برگ (۱۹-۳۰)، ۲۲ سطر (۹×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۴-۲۱۳۲]

● **آداب المتعلمین (ترجمه)** /اخلاق / فارسی
ādāb-ol mote'allemīn (t.)
وابسته به: آداب المتعلمین نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد (۶۷۲-۵۹۷)
این رساله ترجمه و شرح مختصری است بر رساله «آداب المتعلمین» منسوب به خواجه طوسی به قلم یکی از فضلاء اهل سنت و بسیار خوب نگاشته، لکن مع الاسف ناقص است و از اوایل باب یازدهم تا آخر را که از اصل نسخه مفقود بوده، دانشمند محقق مرحوم حاج میر سید محمد موسوی برادر بزرگتر صاحب روضات الجنات در شش برگ از روی اصل کتاب خواجه ترجمه و به نسخه الحاق کرده است.
آغاز: بسمله. الحمد ... بدانکه این مختصری است در آداب تعلم و تعلیم، باید که متعلم پیوسته این را در تحت نظر دارد تا از علم محفوظ گردد و تمتع یابد و هذا ترتیب الابواب

اصفهان؛ روضاتی، سید محمد علی؛ شماره نسخه: ۳/۹
آغاز: برابر؛ **انجام:** مسمی می‌باشد به طب النبی می‌یابد آن را هر کس که طلب نماید ... ترجمه یعنی «ستة اوراق منه» العبد محمد بن زین العابدین الموسوی، تمام شد ترجمه آداب المتعلمین خواجه نصیرالدین طوسی، رحمة الله
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ از ۹۸پ تا ۱۰۰ر مناقب امیرالمومنین (ع) از کتاب حضرت سید علی همدانی؛ کاغذ: اصفهانی، ۲۱گ (۲۰۰پ-۲۲ر)، اندازه: ۱۳×۱۸سم [نشریه: ۵-۱۴۷]

● **آداب المتعلمین**/ اخلاق / فارسی
ādāb-ul muti'allimīn
خراسانی، محمد جعفر بن محمد طاهر، ۱۰۸۰ - ۱۱۷۵ ؟ ق
xorāsānī, mohammad ja'far ebn-e mohammad tāher

(1669-1761?)

اهداء به: میرزا محمد
رساله مختصری است در بیان آنچه دانش آموزان باید بدانند مشتمل بر دو منهج: ۱. در بیان آنچه محصلین را دانستنی است؛ ۲. در تقدیم بعضی علوم بر برخی دیگر.
آغاز: الحمدلله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله اجمعین معروض اخ گرامی و موفق بتوفیقات سبحانی میرزا محمد می‌دارد.
انجام: و در تعطیلات شفا را مباحثه و آخر الامر اوقات خود را صرف تفسیر و حدیث فرمایند.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۴۰۵۱/۱۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ در پایان این رساله مقداری از رساله شهید ثانی در آداب متعلمین آمده است؛ جلد: تیماج قهوه‌ای سوخته بدون مقوا، ۲گ (۱۲۸ر-۱۳۰ر)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۶سم [محدث ارموی مخ: ۱-۷]

● **آداب المتعلمین** / اخلاق / عربی
ādāb-ul muti‘allimīn
استرآبادی، محمد جعفر بن سیف الدین، ۱۱۹۸ - ۱۲۶۳ ق
estarābādī, mohammad ja‘far ebn-e sayf-od-dīn (1783-1846)
رساله‌ای کوتاه و موجز در آداب و اخلاق متعلمین و دانشجویان و شیوه مباحثه، مدارسه و برخورد با اساتید و همقطاران و ... که در یک دفتر جمع آوری شده است.
آغاز: الحمد لله رب العالمین ... اما بعد فیقول العبد الذلیل العریق فی بحر العصیان المتمادی محمد جعفر الاسترآبادی قده رسالة فی بیان آداب المتعلمین اعلم انه ینبغی لطالب العلم الذی
انجام: ... و العبر النافعة للعوام و المجادلة بالطریقه التی هی احسن طرق المجادلة ما یکون مع الرفق و اللین و ایثار الوجه الا یسر و المقدمات الاشهر فبذلک یهتدی المهتدون.
[الذریعة ۱۱/۵؛]

۱. سلیمانیه؛ محمد هلال؛ شماره نسخه: ۱۵۰/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ؛ کا: حسین بن غلامرضا بن محمدعلی آرانی، تا: شعبان ۱۲۶۲؛ جلد: تیماج سیاه، ۲گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف مخ: -۱]
۲. قم؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۱۲۲/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ؛ کا: محمدرحیم بن علی اکبر، تا: ۱۲۹۵؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲گ (۵۴پ-۵۶ر)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۱سم [ف: - ۹۲]

● **آداب المتعلمین** / اصول فقه / فارسی
ādāb-ol mote‘allemīn
استرآبادی، محمد ابراهیم بن محمد خلیل، ق۱۳ ق?
estarābādī, mohammad ebrāhīm ebn-e mohammad xalīl (19C)
این رساله در بیان عدم جواز عمل به مظنه است و محتمل است مؤلف آن محمد ابراهیم استرابادی باشد. عنوان مرتبی در آن یاد نشده است.
آغاز: الحمدلله علی نعمه و آلائه ... اما بعد این رساله ایست در بیان عدم جواز ادخال عمل بمظنه در شریعت مطهرة تألیف نموده است آنرا بعضی از علمای زمان و نامیده است آنرا به‌آدب المتعلمین و جامع عقول المتأدبین و داعی بر وضع و تألیف آن این است که چون اختلاف در ادیان و مذاهب مشاهد گردیده و معلوم شد که آن ناشی از عمل بمظنه و از اکتفاء بآن است ...
انجام: و اگر کسی که از قواعد خدا و رسول باخبر است اظهار علم خود را نماید اینقدر در مذمة او میگویند که چاره نشود و طریقه تحصیل علم بقانونی که خدا و رسول قرار داده اند در این رساله مندرج شد هر کس طالب صادق باشد توفیق هدایت خواهد یافت ان شاء الله.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۹۰۵/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج عنابی یک لا،۷۹ص (۳۵۸-۴۳۶)، قطع: رقعی، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹/۶سم [ف: ۱۰-۳۰۱]

● **آداب المتعلمین** / اخلاق / عربی
ādāb-ul muti‘allimīn
رساله مختصری است در آداب تعلیم که بر اساس روایات و حکایات اهل سنت نگارش یافته است. فصول و مطالب آن شبیه آداب المتعلمین معروف می‌باشد ولی روایات و حکایات آن از سران اهل سنت آورده شده و از هارون رشید با عبارت «رحمة الله علیه» یاد شده بعضی از فصول آن عبارتند از: فصل فی التوکل، ... فصل فی النیة، ... فصل فی تعظیم العلم، ... فصل فی وقت التحصیل ...

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۱۰۸۴/1
آغاز: ... به سته بما انه را ... فی ذلک مذلة لنفسه وقال صلی الله علیه وآله للمومن من ان یذل نفسه وحکی ان فخر الاسلام ...؛
انجام: افتاده: فلم یقبلها فقال عجل لکم فی واجلّ لنا ولعله انما لم

یقبلها وان قبول الهدیة ...
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: مقوا، ۲۴گ، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف مخ: ۱-۱۳]

● **آداب المتعلمین (ترجمه)** / اصول فقه / فارسی
ādāb-ol mote‘allemīn (t.)

عبدالله بن محمد اکمل
‘abd-ol-lāh ebn-e mohammad akmal

شیخ حسین بن محمد بن احمد بن ابراهیم بن عصفور بحرانی (م-۱۲۱۶) برادرزاده شیخ یوسف بحرانی و شیخ اجازه شیخ احسایی کتابی به نام «آداب المتعلمین» به عربی درباره لزوم تحصیل علم و یقین و عدم جواز اکتفاء به ظن و تخمین نگاشته. فردی به نام عبدالله بن محمد اکمل آن را به درخواست جمعی به فارسی ترجمه نمود. کتاب «آداب المتعلمین» بر یک مقدمه و دو فصل ترتیب یافته: مقدمه در بیان تحریر محل نزاع ما بین فریقین و بیان کیفیت شرایط استدلال به عنوان اجمال؛ فصل ۱. در ذکر آیات قرانیه که دلالت واضحه دارند بر لزوم تحصیل علم و یقین به مراد خداوند رب العالمین و بر عدم جواز اکتفاء به ظن و تخمین در احکام دین مبین؛ فصل ۲. در ذکر احادیث متواتره و غیرها که دلالت صریحه دارند بر لزوم تحصیل علم به مراد خدا و عدم جواز عمل به ظن در نفس احکام و لزوم ملازمه تقوی و احتیاط هنگام عدم حصول علم.
آغاز: الحمدلله الذی رفع سماء العلوم و جعل لها ابر اجاوا جری فیها شمس الدرایة فجعلها سراجاً و هاجا ... اما بعد چنین گوید عبداقل عبدالله بن محمد الاکمل ... که چون جناب افضل الفضلاء ... حسین بن شیخ عصفور البحرانی ... در تحقیق مذهب اهل علم و اهل ظن رساله درسلک تحریر و رشته تقریر در آورده اند ... و جمعی از فارسی خوانان که از وصول بفیض مطالب آن مرحوم بودند از این بی بضاعت خواهش نمودند که آنرا بلغة فارسی ترجمه نمایم ...
[ریحانه ج ۱-۱۴۲؛ اعلام الشیعه (کرام البررة): ۴۲۷؛ فهرستواره منزوی ۱۹۶/۹]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۹۰۵/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** چنانکه عامه در احادیث دلالة کنند بر خلاف کبری وسوسه ها کرده اند و احتمالات داده اند و بواسطه اینها دلالت صریحه آنها را مظنونه نموده اند و چنانکه اهل ظن را از امامیة دلالت صریحه آیات و احادیث داله بر وجوب اجتناب از عمل بظن و لزوم عمل بعلم و با احتیاط و کذلک احادیث علاجیه را مظنونه ...
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج عنابی یک‌لا، ۱۰۴ص (۱۹۰-۲۹۳)، ۱۵ سطر، قطع: رقعی، اندازه: ۱۲×۱۹/۶سم [ف: ۱۰-۲۹۹]

● **آداب المتعلمین** / اخلاق / عربی
ādāb-ul muti‘allimīn

در پنج فصل گویا گرفته از آداب المتعلمین منسوب به طوسی.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۸۵۱/۱
خط:نسخ؛بی‌کا، تا: دوشنبه ۱۳ ربیع الثانی ۱۱۱۷؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا گرد و عطف تیماج تریاکی، ۱۶گ (۱ر-۱۷ر)، ۲۲ سطر (۸×۱۴)، قطع: ربعی، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱۶-۳۸۲]

● **آداب المتهجدین** / آداب و سنن / فارسی
ādāb-ol motehajjedīn

رساله‌ای است در آداب نماز شب شامل «مقدمه» و ۳ «فصل» و «خاتمه»: فصل ۱. فضیلت نماز شب و خواص بیدار بودن در شب؛ ۲. آداب بیدار شدن؛ ۳. آداب نماز شب و کیفیت آن.
آغاز: بسمله سپاس و ستایش بی قیاس معبودی را سزاست که از راه تفضل و مرحمت بندگان خود را به تهجد و قیام در شب ترغیب نموده
انجام: من الخدام و صرفت وجه تأمیلی بالخیبة فی دار المقام فغیر ذلک منتنی نفسی منک یا ذالفضل والانعام الهی و عزتک.
[فهرستواره منزوی ۲۷۲/۶]

۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۸۴۵/۲-۵/۱۳۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ قسمتی از ادعیه در بین سطور ترجمه شده، مصحح؛ جلد: تیماج زیتونی ضربی مجدول گرهی، ۲۷گ، ۱۵-۱۶ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰/۵سم [ف: ۱-۱۹]
۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۲۶۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** و عنده ام الکتاب؛
خط: نسخ و نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: کاغذ فستقی، جلد: میشن سیاه، ۱۶۵گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۱/۲×۱۷/۱سم [ف: ۲-۳]

← آداب المحادثة و المحاورة ⟵ الغفاریة

● **آداب مداومت بر لعب شطرنج و نرد** / متفرقه / فارسی
ādāb-e modāvemat bar la‘b-e šatranj va nard

بندی است در موضوع بازی‌ها و سرگرمی‌های ملوک مانند شکار، تیراندازی، شطرنج و نرد، مشتمل بر قطعات نثر و نظم لطیف و برگزیده. درباره شکار چنین آمده: «شکار ملاعب و لهو ملوک که منافی مناقب نباشد شکار است چه آن هزلیست جدها در آن مضمون و جدیست هزلها به آن مقرون ...»
درباره نرد این شعر آمده: «خانه گیر عمر شو فکر طویل آور به

کار ×× دهر را منصوبه بگشا کین بود نردی شریف/ عرصه ملک و مهره عدل و حقه دل طاسکش ×× داد و بذل و کعبتین انصاف و توفیقت حریف.»
آغاز: از سیر ملوک جهان دار ستوده نیست مگر احیاناً انما الحیوة الدنیا لعب و لهو را. ... بر سری عظیم منطویست یعنی چون حد و حقیقت دنیا بازی و مجازیست لغو لهو او خود چگونه باشد صهصة ابن دامر که واضع لعب شطرنج است ...

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۰۱/۳۶-طباطبائی

آغاز: برابر
خط: نستعلیق خوب؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماجی قهوه‌ای با ترنج و نیم ترنج طلائی و با نقاشی گل و بوته، ۲ص (۲۴۷-۲۴۸)، قطع: وزیری، اندازه: ۱۵/۵×۲۵سم [ف: ۲۳-۲۱۵]

● **آداب مذهبی (رساله)** / آداب و سنن / فارسی

ādāb-e mazhabī (r.)

همانند «حلیة المتقین».

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۲۰۴/۲

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: فرنگی، جلد: نو، ۱۵ سطر (۱۰×۱۴)، قطع: ربعی، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۱۶-۵۰۸]

● **آداب مراقبه** / اخلاق / فارسی

ādāb-e morāqebe

دوازده شرط در آن آمده است.
آغاز: نخست می‌باید که در جمیع احوال حق را جل ذکره مطلع احوال و ناظر افعال خود دانند
انجام: دوازدهم هر کجا باشد این ضعیف را بدعای خیر یاد آورد و الحمدلله رب العالمین و الصلوة علی محمد و آله

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۳۹۸/۱۰

آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی ضربی درون سرخ زرکوب، ۲ص (۱۰۵۱-۱۰۵۲)، ۲۰ سطر (۱۲×۲۰)، اندازه: ۱۶/۵×۲۵سم [ف: ۹-۱۰۰۲]

● **آداب مرض و مرگ**/ اخلاق / فارسی

ādāb-e maraz va marg

دارای ۳ «مقدمه» و ۵ «باب». عنوان مطالب: «تحفة» و «تحفة أخری» می‌باشد. آغاز مقدمه یکم افتاده، مقدمه دوم در اشعار مریض مردم را به مرض خود.

[فهرستواره منزوی ۲۷۲/۶]

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۲۱۶۳/۳

آغاز: .. تا عمل بنده مؤمن صالح را ثبت نمایند ... مقدمه دوم در اشعار مریض مردم را به مرض خود ...؛ **انجام:** بدنیا و عقبی و روز جزا ×× نگردانی این رو سیه را جدا
بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ سپس سه صفحه فضایل ابوحنیفه است به فارسی به روایت فضایل بن حسن، اعمال سه ماهه دیده می‌شود؛ ۳۳گ (۵۰ر-۸۲ر) [ف: ۳-۱۸]

● **آداب مرکب ساختن**/صنعت / فارسی

ādāb-e morakkab-sāxtan

رساله مختصری است در مرکب ساختن و رنگ کردن کاغذ. در آخر از مولانا سلطانعلی مشهدی (۹۲۶ ق) مطلبی نقل کرده است.
آغاز: نسخه مداد مطوسی که جهت سلطان مرحوم بایسنقر ترکیب کرده شده ... آداب مرکب ساختن آنچه از همه بهتر بود باید که قدری روغن کتان خالص بستاند واز پنبه نو فتیله سازد بسیار سطبر
انجام: باید که قلم تراش درغایت تیزی باشد وقلم سخت سست نباشد چنانچه مولانا سلطانعلی درباب قلم وکاغذ معین فرموده والحمدلله اولاً وآخراً وباطناً.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۱۲۹۵/۳

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۶گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف مخ: ۱-۱۴]

● **آداب مرید**/ عرفان و تصوف / فارسی

ādāb-e morīd

نویسنده با عنوان «فهذا المسکین» از خود یاد کرده است. چون هدف نویسنده در این کتاب ارائه طریق برای سالک الی الله است لذا ده شرط برای آن ذکر کرده است: ۱. طهارت بدن؛ ۲. خلوت؛ ۳. دوام السکوت الاعن ذکرالله؛ ۴. دوام الصوم؛ ۵. دوام الذکرلله؛ ۶. تسلیم؛ ۷. نفی الخواطر؛ ۸. ربط القلب بالشیخ؛ ۹. النوم عن غلبه؛ ۱۰. المحافظة علی الامر الوسط فی الطعام و الشراب لافوق الشبع و لاالجوع المفرط.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۸۳۶/۱

آغاز: ... المرید یوسوسانه فیمنعانه و یردعانه و لایدعانه علی برهانه، **انجام:** قال (ص) و ثلث للطعام و ثلث للشراب و ثلث للنفس
خط: نسخ؛ کا: محتملاً ابوالقاسم بن میرزا جان منجم، تا: قرن ۱۱؛

افتادگی: آغاز؛ کاغذ: دولت آبادی (فستقی، شکری، آبی)، جلد: تیماج قرمز یک‌لایی،۲۱ص (۱–۲۱)، ۱۵ سطر (۵/۵×۱۲)، اندازه: ۱۲×۲۰/۵سم [ف: ۲–۳۶۹]

● **آداب مرید نسبت به شیخ** / عرفان و تصوف / فارسی

ādāb-e morīd nesbat be šeyx

در آداب احترام کردن به شیخ و رابطه سالک با او.

آغاز: دلجوی گردد روی او بروز پس هر گاه سبب کثرت عبادت و وفور مجاهدت سالک را رنجی طاری بر بدنش المی ساری گردد.

انجام: و کندن در خیبر نیز یکی از کرامات دست حق بر دست حیدر صفدر است.

قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: ۸۷۹/۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی ضربی مجدول، ۸گ (۵۷ر–۶۵پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۲–۱۳۷]

← آداب المریدین ⊲ آداب المشیخه و المریدین
← آداب المریدین ⊲ آداب السلوک

● **آداب المریدین** / عرفان و تصوف / عربی

ādāb-ul murīdīn

سهروردی، عبدالقاهر بن عبدالله، ۴۹۰ – ۵۶۳ ق

sohravardī, ʻabdolqāher ebn-e ʻabd-ol-lāh (1096-1167)

این کتاب در عقاید و آداب و اخلاص و روش و گفتار صوفیان است که به خامه روان نگاشته است. برای شناسانیدن کتاب چند سطری از دیباچه نقل می‌گردد: «اعلم ارشدک الله ان کل طالب شیئی لابد له ان یعلم ماهیته و حقیقته حتی تتکامل له الرغبته فیه و لایصح لاحد ان یسلک طریق التصوف حتی یعرف عقآئدهم و آدابهم فی ظاهرهم و باطنهم و یفهم اطلاقاتهم فی محاوراتهم و اصطلاحاتهم فی کلماتهم حتی یصح له ان یحذو حذهم و یقفو اثرهم فی افعالهم و اقوالهم فانه من کثرة المدعین جهل حال المحققین و فساد الفاسدین الیهم یعود و لایقدح فی صلاح الصالحین فنبدأ او لابذکر مذهبهم فی اصل الاعتقاد.» اعتقادات صوفیه را با عنوان «اجمعوا» آورده به این ترتیب «اجمعوا علی ان الله تعالی واحد» ... «اجمعوا علی اثبات ما ذکره الله تعالی فی کتابه و ما صح عن النبی صلعم» .... فروع اخلاق و آداب را با عنوان «فصل» ذکر کرده، فصل اول: «الفقر غیر التصوف بل نهایته بدایته» ... فصل آخر: «آدابهم فی الرخص».

آغاز: بسمله. و به الاستعانة و علیه التوکل حمد له. و الصلوة علی خاتم النبیین محمد و آله اجمعین. اعلم ارشدک الله ان کل طالب لشئی لا بد له ان یعلم ماهیته و حقیقته حتی یتکامل ... فنبداء بذکر مذهبهم فی اصل الاعتقاد

انجام: دون استعماله و متابعته بجوده و سعة رحمته انه قریب مجیب.

چاپ: محقق: فهیم محمود شلتوت، قاهره، دار الوطن العربی، ۱۹۷۷م.، ۱۸۳ص

شرح و حواشی:

۱- شرح آداب المریدین؛ قاری هروی، علی بن سلطان محمد (-۱۰۱۴)

۲- حاشیة آداب المریدین؛ ناشناس

۳- آداب المریدین (مختصر)؛ ناشناس

۴- آداب المریدین (ترجمه) (سه ترجمه ناشناس)

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۶۲۳۵

آغاز: الحمدلله رب العالمین و صلواته علی خاتم النبیین سیدنا محمد النبی و آله اجمعین؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ؛ کا: رکن بن محمد بن ابی بکر، تا: سه‌شنبه ۹ ربیع الثانی ۶۶۳؛ واقف: نائینی؛ ۷۹گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۶–۳۷۳]

۲. تهران؛ علوم پزشکی؛ شماره نسخه: ۲۷۴/۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: دهه سوم محرم ۷۰۱؛ ۷۹ص (۳۰۸–۳۸۷)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [نشریه: ۳–۳۵۰]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۱۴/۶–ف

نسخه اصل: احمد ۳ ش ۱۴۱۶؛ خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: ۸۲۲؛ ۹۶گ (۲۴۱–۳۳۷)، ۱۳ سطر [فیلمها – ف: ۱–۴۳۵]

۴. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۲۰۳۸۴/۲

آغاز: برابر

خط: نستعلیق؛ کا: سید هاشم بن حسین حسینی، تا: یک‌شنبه ۱۸ صفر ۹۹۵؛ مهر: «محمد هادی»؛ جلد: مقوا عطف میشن مشکی، ۱۶ و ۱۸ سطر (۶/۵×۱۰/۵)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۲–۴۵۵]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۲۸۹/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: ۱۱۰۵؛ تملک: حسین بن عبدالرحمن بن کثیر احساوی (به احمد متقی هبه کرده)؛ مهر: «الفقیر الی الله تعالی جل جلاله احمد ۱۰۹۸»؛ جلد: مقوایی با عطف و حاشیه تیماج قرمز، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۳۲–۳۰۲]

۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۰۵۷/۶۹

بندی از آن به فارسی؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد زمان بن کلبعلی متطبب خراسانی، تا: قرن ۱۳ [ف: ۷–۱۸۸]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۲۹۰/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ کا: علی بن ملا محمد نهبندی ساکن طارق، تا: ۱۸ جمادی الاول ۱۳۱۳؛ در حاشیه مطالب عرفانی متفرقه افزوده شده

است؛ جلد: تیماج سبز، ۲۳گ (۱۰۱پ-۱۲۴ر)، اندازه: ۲۱×۳۴سم [ف: ۹-۷۲]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۶۲۳۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ کا: عبدالحکیم بن حافظ یوسف، بی‌تا؛ معلق به حواشی فارسی و عربی، ظاهراً این حواشی از کاتب نسخه باشد؛ واقف: خواجه شیراحمد؛ ۲۷گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۶-۳۷۴]

● **آداب المریدین (ترجمه)** / عرفان و تصوف / فارسی

ādāb-ol morīdīn (t.)

وابسته به: آداب المریدین؛ سهروردی، عبدالقاهر بن عبدالله (۴۹۰-۵۶۳)

در فهرست کاتب را همان مترجم دانسته ولی آقای دانش پژوه معتقد است مترجم معلوم نیست. توضیح دانش پژوه این است: گیسو دراز در ۸۱۳ق «آداب المریدین» را به فارسی درآورده است. نسخه کتابخانه مجلس تهران، نسخه‌ای از ترجمه فارسی کهن است در جمادی الثانی ۷۶۰ (ستین و سبعمائة). در پایان آن پیش از نام نویسنده و تاریخ آمده است: «تم الکتاب بحمدالله الملك الوهاب [علی ید الفقیر] الحریق بنار الفراق ...» که آنچه میان دو قلاب گذارده‌ام تراشیده شده و با ذره‌بین آن هم با رنجی خوانده می‌شود و شاید آنچه در اینجا آورده‌ام درست نباشد. گویا تراشیدند که نویسنده نسخه را نگارنده رساله نشان دهند. مترجم در آن از خود یادی نکرده است.

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... اما بعد از حمد آفریدگار عز شأنه و علت کلمة و قدرته و صلوات بر سید مختار مصطفی ... چنین تقریر کنند نویسنده ی این کلمات اضعف عبد من عبادالله ... که چون کاتبی که موسوم است باداب المریدین. . و الفاظ آن عربی بود و از فوائد آن عوام بی تصیب بودند آن را ترجمه بپارسی نوشته می‌شود ...

انجام: ... خدای ما را و شما را اندرین رؤف و رحیم است و درود بسیار بر سید مختار محمد رسول الله باد و بر اهل بیت و خویشاوندان و یاران و متابعان و دوستان وی جمله. تم الکتاب.

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۶۱۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ کهن؛ کا: عمر بن محمد بن حاج محمد بن ابی القاسم بن احمد شیرکان، تا: جمادی الثانی ۷۶۰؛ مهر: «متوکل به حضرت معبود چاکر اولیاء مسعود»؛ نسخه کهن، نفیس و گرانبها است؛ جلد: تیماج سیاه، ۱۲۲گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۲×۱۵سم [ف: ۱/۳۳-۱۳۲]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۴۷۸/۱-ف

آغاز و انجام: برابر

نسخه اصل: کتابخانه توبینگن Ma VI 90؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها - ف: ۳-۱۵۶]

● **آداب المریدین (مختصر)** / عرفان و تصوف / عربی

ādāb-ul murīdīn (mx.)

وابسته به: آداب المریدین؛ سهروردی، عبدالقاهر بن عبدالله (۴۹۰-۵۶۳)

خلاصه و زبده کتاب «آداب المریدین» ضیاء الدین ابوالنجیب عبدالقاهر سهروردی

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۰۵۷/۱۱۹

خط: شکسته نستعلیق؛ کا: محمد زمان بن کلبعلی متطبب خراسانی، تا: قرن ۱۳؛ ۴گ (۲۲۰پ-۲۲۳ر) [ف: ۷-۱۹۳]

● **آداب المریدین (ترجمه)** / عرفان و تصوف / فارسی

ādāb-ol morīdīn (t.)

وابسته به: آداب المریدین؛ سهروردی، عبدالقاهر بن عبدالله (۴۹۰-۵۶۳)

آغاز: بسمله الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی محمد صاحب الشریعة الغراء و علی صاحب ...

انجام: بطن اول از بطون شریعت مقدسه حضرت ختمیه است علیه السلام الی یوم القیام

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۰۴/۴

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۴ص (۵۸-۸۱) [ف: ۵-۴۹۷]

● **آداب المریدین** / عرفان و تصوف / فارسی

ādāb-ol morīdīn

همدانی، علی بن محمد، ۷۱۴ - ۷۸۶ ق

hamadānī, ʻalī ebn-e mohammad (1314-1384)

در بین آثار میرسید علی همدانی آمده است و احتمال دارد که از او باشد.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۷۴/۱۸-ف

نسخه اصل: پاریس p.39 (بلوشه ۱۵۶)؛ خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۳ سطر [فیلمها - ف: ۱-۵۳۸]

● **آداب المریدین** / عرفان و تصوف / فارسی

ādāb-ol morīdīn

کمال خوارزمی، حسین بن حسن، - ۸۳۹ ؟ ق

kamāl xārazmī, hoseyn ebn-e hasan (1435)

تألیف: ۲۴ ذیحجه ۹۳۶، محل تألیف: خانقاه فیض آباد سفیدمون

از قرای بخارا
دستورالعمل و آداب سیر و سلوک جهت ساکنان خانقاه، در دو فصل.
آغاز: حمد و ثنای بیحد احدیرا که غمام رحمت عامش بر شجره وجود انام متقاطر گشته اصل آنرا در بوستان ارادت بعیون شریعت خرم گردانیده و فرع آنرا بفحوای اصلها ثابت و فرعها فی السما ...
انجام: هر که با فاتحه کند یادم ×× از رقاب جریمه آزادم / نور ایمان ورا قرین گردد ×× روز محشر ز محسنین گردد
[فهرستواره منزوی ۲۶/۷]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۰۴۳/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق؛ کا: علی محمد، تا: ۹۵۶؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، مجدول، ۴۶گ (۷۷پ-۱۲۳پ)، ۹ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۷/۵سم
[ف: ۳۲-۵۸]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۲۶۰/۱۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق؛ محمد هاشم، تا: ۱۸ ذیحجه ۱۳۰۷، جا: دارالسلطنه قزوین، به فرموده عالیجاه مقرب الخاقان آقائی آقای معین الرعایا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج بی‌مقوا، ۱۵ص (۲۹۳-۳۰۸)، ۱۹ سطر، قطع: خشتی، اندازه: ۱۸×۲۸سم [ف: ۱۰-۸۶۵]

● **آداب المریدین** / عرفان و تصوف / فارسی
ādāb-ol morīdīn
فاروقی، احمد بن عبد الاحد، ۹۷۱ - ۱۰۳۴ ق
fārūqī, ahmad ebn-e ‘abd-ol-ahad (1563-1624)
آغاز: بسمله، رب یسر و تمم بالخیر، الحمد لله الذی ادبنا بالآداب النبویه و هدینا بالاخلاق المصطفویة ...

۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۲۷۰۸/۱
آغاز: برابر
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ۱۲۱۳؛ اهدایی نواب؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی با تیماج مشکی، ۳گ (۱-۴)، اندازه: ۱۰/۵×۱۴سم
[ف: ۴-۱۳۹۸]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۶۱۷۹
آغاز: بسمله، الحمد لله رب العالمین و ایاک ان معتقد السادات النقشبندیه قدس الله احوالهم؛ **انجام:** فی سائر الطرق و ذکروه فی کتبهم والله سبحانه الموفق
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: نخودی، ۱۱ سطر (۱۰×۱۱)
[رایانه]

● **آداب المریدین** / عرفان و تصوف / فارسی
ādāb-ol morīdīn
شیروانی، زین العابدین بن اسکندر، ۱۱۹۴؟-۱۲۵۳؟ق
šīrvānī, zayn-ol-‘ābedīn ebn-e eskandar (1780?-1837?)
آغاز: بسمله جناب شمس الموحدین و قطب السالکین مستعلیشاه سیاح شیروانی در ضمن سیاحت ... فقیر روزی از آنجناب پرسید که شرط ارادت چیست ... و آداب مرید چگونه است ؟ جواب فرمود: ...

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۱۴۸۶۵/۲
آغاز: برابر
خط: شکسته؛ نستعلیق، کا: احمد بن آقا حیدر خوانساری، بی‌تا؛ جلد: تیماج ضربی‌دار نیلی، ۱۵ سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم
[ف: ۲-۱۷۰]

● **آداب المریدین = تنبیه المرید** / سیر و سلوک / فارسی
ādāb-ol morīdīn = tanbīh-ol morīd
میرزا بابا شیرازی، ابوالقاسم بن عبد النبی، ۱۲۱۲؟ - ۱۲۸۶ ق
mīrzā bābā šīrāzī, ab-ol-qāsem ebn-e ‘abd-on-nabī (1797?-1869)
سال تألیف: ۱۲۶۹ ه.ق.
رساله مختصری است در بیان مجملی از طریقه سلوک در طریقه رضویه مرتضویه با استفاده بسیار از روایات از جمله حدیث نبوی «الشریعة اقوالی و الطریقة افعالی و الحقیقة احوالی و المعرفة رأس مالی». در آن صمت، جوع، سهر، عزلت را توضیح داده و آنها را باعث تخلیه و دباغی ظاهر و باطن و ذکر را باعث تحلیه و آرایش باطن سالک می‌داند.
آغاز: ای دوستدار سلوک سبیل حضرت رب العالمین، آگاه باش که شرایع انبیاء علیهم السلام که در حقیقت نظام نشاتین، صورت و معنی بر آن است بحسب کمال قوه قدسیه و مراتب عقول قادسیه و ارواح کلیه ایشان علی حسب مراتبهم من قرب الحضرت الالیهه ... کما قال علیه السلام اوتیت جوامع الکلم و نحن الکلمات التامات وارد است ...
انجام: اگر چه حاصل نشود این سیر بطریق کمال مگر از برای نادری از الوف الوف الوف از سالکین الهی و لیکن این است مجملی از طریقه سلوک در طریقه رضویه مرتضویه که بطن اول از بطون شریعت مقدسه ختمیه است صلی الله علیه و آله تمت.
چاپ: ایران، سنگی، ۱۳۳۰، خشتی، ۱۳۸ ص
[فهرستواره منزوی ۲۳۴/۷؛ منزوی ۱۲۱۲/۲؛ اطرایق ۲۱۱/۳؛]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۶۰۳/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** ... ولایت الهیه را بشم قلبی که انی لاجد نفس الرحمن من قبل الیمن و ان الله فی ایام دهرکم نفحات..

خط: نستعلیق؛ کا: ابوالفتح، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: چرم قهوه‌ای روشن ساده، ۸گ (۴۰پ-۴۷پ)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۳/۹×۲۲/۳سم [ف: ۴۳-۱۸۳]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۰۸۱/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی ضربی، ۳۰گ (۸۹-۱۱۹)، ۱۵ سطر (۶/۵×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۱۱-۲۰۲۶]

۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۹۱۳/۱

آغاز: بسمله، الحمدلله رب العالمین و الصلوة و سلام علی محمد صاحب الشریعة الغراء

خط: شکسته نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج آبی مقوایی؛ ۳۵ص (۱-۳۵)، ۱۵ سطر (۹×۱۴)، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۴-۳۶۴]

۴. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۱۶/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش؛ کا: علی رضا بن حسین شیرازی، تا: شعبان ۱۲۵۳؛ جلد: تیماج حنائی، ۷گ (۲۴۳پ-۲۵۰پ)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱-۲۹]

۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۷۸۹/۱-۵/۷۹

آغاز و انجام: برابر

نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نسخ و نستعلیق؛ کا: محمد حسین بن محمد صادق حسنی حسینی خاتون آبادی، تا: شنبه ۲۵ شعبان ۱۲۸۲، جا: تهران، دارالخلافه؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۱گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۲سم [ف: ۴-۲۳۵۹]

۶. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: ۴۸۱۰/۱

آغاز و انجام: برابر

نام مؤلف به قرینه آغاز و انجام نسخه تعیین شد؛ خط: شکسته نستعلیق؛ کا: محمد حسن نوری، تا: یک‌شنبه ۱ جمادی الثانی ۱۲۸۲؛ قطع: بیاض رقعی [رشت و همدان - ف: ۱۵۶۶]

۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۵۰۴/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ۳ ذیقعده ۱۲۸۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: رویه میشن سیاه یک‌لائی، ۲۰گ (۱پ-۲۰پ)، ۱۰ و ۱۱ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۶-۲۶]

۸. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۹۹۲/۲

آغاز: برابر

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ۱۲۸۹؛ صفحات مجدول؛ مصحح؛ اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [نسخه پژوهی: ۳-۱۲۸]

۹. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه: ۲۰۶۵/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: ۱۳۰۰؛ کاغذ: سفید، جلد: مقوا با پارچه سورمه‌ای فرسوده، ۱۴گ، ۱۷ سطر (۸×۱۵/۵)، اندازه: ۱۳×۲۰/۵ [ف: ۲-۳۵۱]

۱۰. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۴۲۷/۹

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ مقوایی، ۴گ (۱۱۸پ-۱۲۱پ)، ۱۵ سطر (۸/۵×۱۳)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: -۲۹۸]

۱۱. بیرجند؛ دیانی؛ شماره نسخه: ۱۵۹/۱

آغاز: برابر

نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ کا: سید اسماعیل خراسانی بیرجندی، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای بدون مقوا، ۱۹گ(۸پ-۲۷پ)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف:۱۲۱]

● آداب مریدین منظوم/ عرفان و تصوف / فارسی

ādāb-e morīdīn-e manzūm

یگانه نسخه در دست، تنها «فصل»های ۴، ۵ و ۶ را دارد؛ فصل ۴. در آداب مرید با شیخ؛ ۵. در آداب شیخ با مرید؛ ۶. در آداب صحبت و صلاح و فساد آن.

[فهرستواره منزوی ۹۳/۱۰]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۸۴۹/۲

آغاز: آغاز فصل ۴: بود واجب بر ارباب ارادت ×× که باشد شان ادب با شیخ عادت

آغاز فصل ۵: نبی را نایب آمد شیخ کامل ×× که او را پایه عالی است حاصل

آغاز فصل ۶: ز صحبت می‌شود حاصل سعادت ×× که در صحبت ...

خط: نستعلیق تحریری؛ بی‌کا، تا: ۷۸۸؛ به دنبال «معارف، ترجمه عوارف» نوشته، روی هم ۵۹ بیت [ف: ۲-۲]

● آداب المسافرین / تراجم / فارسی

ādāb-ol mosāferīn

خوئی، محمد تقی بن محمد، ق۱۳ ق

xūī, mohammad taqī ebn-e mohammad (19C)

تألیف: روز پنج‌شنبه ۲۸ صفر ۱۲۵۶

در سرگذشت صوفیان و بویژه عارفان متاخر ایران و سرگذشت خود مؤلف نیز در پایان هست.

آغاز: بسمله. حمد و سپاس مرخدای آفرینش را سزا است که کم گشتگان بادیه ضلالت را با مصباح هدایت انبیا بسرحد اقلیم سعادت رسانید

انجام: این مسکین را یادی بکنند و رحمتی فرمایند

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۴۰۹ و ۶۱۱۳-ف

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج

تریاکی ضربی مقوایی، ۲۵۸گ، ۱۵ سطر (۱۰/۵×۱۶)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۹-۱۰۳۴] و [فیلمها – ف: ۳-۱۹۹]

● **آداب مسلمانی** / آداب و سنن / فارسی

ādāb-e mosalmānī

غزالی، محمد بن محمد، ۴۵۰ – ۵۰۵ ق

qazzālī, mohammad ebn-e mohammad (1058-1111)

با عنوان «باب»، نخستین باب ایمان.

آغاز: الحمدلله خالق الخلق و رازق الرزق ... اما بعد بدانکه این کتابرا محمد بن محمد غزالی رحمة الله ... باب، ایمان قال رسول الله (ص) الایمان ان تؤمن بالله و ملئکته و کتبه و رسله

انجام: و بالاسلام دیناً و بمحمد (ص) نبیاً و بالقرآن کتاباً و بالکعبة قبلةً و بالمؤمنین اخواناً

[مؤلفات غزالی، بدوی ۴۶۷ « آداب الشریعة»؛ اعلام ۲۴۱۱/۲؛ نسخههای فارسی منزوی ۱۵۱۶/۲؛ فهرستواره منزوی ۲۷۲/۶]

تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۲۰۳/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲ و ۱۳؛ ۱۱گ (۳۴پ-۴۴)، ۲۲ سطر (۷/۵×۱۷)، اندازه: ۱۲×۲۱/۵سم [ف: -۱۸۳]

← آداب المشق ⩤ خط (رساله در)

← آداب المشق ⩤ آداب خط

● **آداب المشق** / خط / فارسی

ādāb-ol mašq

مستعصمی، یاقوت، – ۶۹۸ ق

mosta'semī, yāqūt (-1298)

آغاز: فی معرفة المفردات، بدانکه اصل خط منقسم به شش می‌شود ...

قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۱۶۷۶/۵

آغاز: برابر

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ۱۰۵۶؛ ۳گ، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۳-۱۱۵]

● **آداب المشق = رساله خط = اصول خط = آداب خط = رسالة الخط = قلمیه** / خط / فارسی

ādāb-ol mašq = r.-ye xat = osūl-e xat = ādāb-e xat = r.-ol xat = qalamīye

صیرفی تبریزی، عبدالله بن محمود، – ۷۴۲ ق

sayrafī tabrīzī, 'abd-ol-lāh ebn-e mahmūd (-1341)

تألیف: قرن۶

در اصول نوشتن و قواعدی که در نوشتن خط ثلث به کار می‌رود و همچنین چگونگی ساختن مرکب و کاغذ و آهار کردن. در ۱ «مقدمه» و ۳ «فصل» و ۲ «باب» و ۱ «خاتمه»: فصل ۱. فضیلت و شرف این علم؛ ۲. مداد ساختن؛ ۳. مداد تراشیدن؛ باب ۱. وضع خط؛ باب ۲. اصول خط از الف تا یاء. در سبب تألیف گوید: «اما بعد چنین گوید مقرر این رساله و محرر این کتابت عبدالله الصیرفی اصلح الله احواله که چون جمعی از بزرگزادگان پیش این ضعیف ترددی میکردند، و تعلیم اصول خط با ایشان به قدر فهم و استعداد هریک گفته می‌شد، و به اندک روزگاری در خط ایشان را ترقی پیدا می‌شد و از همسران سبق می‌بردند، التماس نمودند که مختصری در اصول خط باید نوشت، تا مبتدیان را عدتی و منتهیان را حجتی بود، پس چون جانب ایشان عزیز بود و نازک، این مختصر را در قلم کشید.»

آغاز: بسمله. و به نستعین. شکر و سپاس فراوان و ثنا و ستایش بی پایان کاملی را که از نقطه نیستی دائره هستی نهاد ... اما بعد چنین گوید. ... عبدالله صیرفی. ... که چون جمعی از بزرگان زاده ها پیش این ضعیف تردد می‌کردند و تعلیم اصول خط ایشان ... گفته میشد ... التماس نمودند که مختصری در اصول خط باید نوشت ... این مختصر را در قلم کشید و بر یک مقدمه و دو باب و خاتمه مؤسس گردانید

انجام: و این مقدار که درین فن مختصر یاد کرده آمد، ضبط کردن و بدان عمل نمودن قابل مستعد را کافیست، و الله اعلم.

[الذریعة ۶۲۴/۲؛ احوال و آثار خوشنویسان ۱۰۹۰/۴؛ دانشمندان آذربایجان ص۲۳۸]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۲۲۴

آغاز: بسمله، الحمدلله الذی انزل علی عبده الکتاب؛ **انجام:** عجب بموصل الدنیا یطلبه صدق رسول الله ... و مصلیا علی نبیه

خط: نسخ؛ کا: ابودوس، تا: ۹۶۱ [الفبائی: ۲۳۵]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۴۸۰۶/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ کا: طالب بن جعفر نوروزی، تا: ۸ رمضان ۱۰۱۰؛ افتادگی: اواخر (یک برگ = المقالة فی المرکبات)؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوایی، ۱۸ص (۲۲-۴۰)، اندازه: ۱۰/۶×۱۵سم [ف: ۷-۷۵۴]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۲۰/۱۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** فاصله میان لام و این حروف می‌باید که بقدر دو نقطه باشد اما اگر دو ...

خط: نستعلیق؛ کا: حمزة بن احمد گیلانی، تا: ۱۰۱۸؛ نسخه ناقص است؛ ۲۱ص (۱۹۷-۲۱۶) [ف: ۵-۴۹۹]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۹۲۸/۲-ف

نسخه اصل همان نسخه بالا [فیلمها – ف: ۲-۲۸۳]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۶۱۵/۱

خط: نسخ و نستعلیق خوش و استادانه؛ بی‌کا، تا: ۱۰۵۳؛ مصحح؛ تملک: میرزا باقر در مدرسه علی قلی خانا؛ قطع: رقعی [میراث شهاب: س۹ش۲-۴۰]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸/۲ خوئی

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته؛ بی‌کا، تا: نیمه محرم ۱۰۸۱؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۹ص (۷۶-۸۵)، قطع: رقعی، ۹ سطر (۱۰/۵×۱۹/۵)، اندازه: ۲۲×۳۰سم [ف: ۷-۱۵]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۹۲۸/۱-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها - ف: ۲-۲۸۳]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۳۶۱

آغاز: برابر

در یک مقدمه و دو مقاله و یک خاتمه؛ خط: نسخ ممتاز؛ بی‌کا، تا: صفر ۱۰۸۸؛ کتاب چهل حدیث پیغمبر (ص) را کاتب خواسته بنویسد که فقط به حدیث اول و دوم کفایت کرده است؛ جلد: مقوایی با روکش کاغذی طرح‌دار نقطه‌ای، عطف و لبه‌ها تیماج خاکستری تیره، ۱۴گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۲/۲×۱۸/۳سم [ف: ۴۳-۴۸]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۴۲۹/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ یادداشت‌هایی در آغاز و انجام دیده می‌شود؛ کاغذ: شرقی، ۳۰گ (۶۶-۳۷)، ۱۱ سطر، اندازه: ۵/۵×۱۲/۵سم [ف: ۳۱-۴۰۸]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۴۰۹/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** بحرفی که پیش ازوست پنجم فم الثعبانی و آن عین صادی

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج یشمی، ۲۴گ (۱پ-۲۲پ و ۲۹ر-۳۲پ)، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۳۰-۱۱۴]

۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۳۰۳۲/۵-۱۶/۴۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ کا: علی رضا بن محمد مؤمن ریحانی کمره‌ای، تا: جمعه ۳ شوال ۱۱۲۵؛ جلد: تیماج مشکی با جدول گرهی ضربی، ۱۲گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف:۱-۲۳]

۱۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۰۵/۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** و متابعت خط بن بواب کرد و خط بدو رسانید بعد از او در قلم تراشیدن و قط کردن تغییر می‌کرد ...

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام، کتاب حاضر ناقص بوده و فقط دارای ۲ برگ است؛ کاغذ: خانبالغ، ۳گ (۳۴-۳۶)، ۱۷ سطر، اندازه: ۷/۵×۱۴/۵سم [ف: ۲۸-۱۵۷]

۱۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۸۳۳/۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** یا نزدیک باشد یا متصل واگر متصل نشود بهتر باشد ...

خط: نستعلیق؛ کا: محمدطاهر، تا: ۱۲۲۶-۱۲۳۲؛ جلد: تیماج مشکی فرسوده، ۲گ (۵۱پ-۵۳پ)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۵-۲۱۸]

۱۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۳۹۱۴/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ تملك به تاریخ ۱۲۶۲؛ جلد: مقوا، ۱۷ برگ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف مخ: ۱-۱۴]

۱۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۰۹۷/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: عطف و گوشه میشن رویه کاغذی، ۶گ (۱۱پ-۱۷پ)، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف: ۵-۴۲۱]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۲۴/۴-عکسی

اصل نسخه: همان نسخه بالا [عکسی - ف: ۲-۴]

۱۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض۱۱۵۴۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** بدین دو کلمه اختصار یافت و الله اعلم بالصواب

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا [الفبائی: ۲۳۵]

۱۵. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۶۸۸/۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** وملایمة القرطاس ولمعان الانقاش وحبس الانفاس

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سفید فرنگی، جلد: تیماج لایه‌ای قهوه‌ای، ۷گ، ۲۳ سطر (۶/۵×۱۶)، اندازه: ۱۰×۲۱سم [ف: ۱-۵۰۹]

۱۶. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۵۱۱/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ در خاتمه سه بیت شعر دارد باین مطلع: پنج چیزی است که تا جمع نگردد با هم؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج مشکی، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱-۲۶۲]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۸۹۸-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها - ف: ۲-۲۷۷]

۱۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۹۶۳/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج سرخ، ۲۸ص (۴۶-۷۳)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۴۴-۱۶۰]

۱۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۳۶۶/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و محقق نام نهاده اند از بهر آنکه این خط رادانگ و نیم دور است و چهار دانگ و نیم سطح بس مشابهت با خط معلقی و کوفی بیشتر دارد از جهة سطحیت پس این قسم را مقدم داشت ...

بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ حاشیه‌هایی به عربی و فارسی دارد؛ کاغذ: سمرقندی شکری، جلد: تیماجی قرمز رنگ، ۷ص (۱-۷)، قطع: خشتی، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۱۰-۱۲۰۲]

۱۹. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۱۲۷/۱ ـ د
آغاز: برابر؛ **انجام:** ی اما سریا نیز مرکب است ... بهتر بود المقالة فی المرکبات (خاتمه ندارد)
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ در ۱ر–۱۴ر و نیز از ۱۰ تا ۷۵پ شعر است؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، ۱۱۹گ، ۱۶ سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: ۱–۲۸۸]

۲۰. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۴۱۴۳/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ فائده در تعلیم خط نستعلیق تصنیف میر علی خوش نویس؛ جلد: گالینگور سبز عطف تیماج زرشکی، ۱۴گ (۵۵ر–۶۸پ)، اندازه: ۸×۲۱سم [ف مخ: ۱–۱۴]

۲۱. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۱۶۷۶/۴
آغاز: برابر
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۳گ، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۳–۱۱۵]

۲۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۹۳۵/۱۵
بی‌کا، بی‌تا؛ ۳گ (۲۵۹پ–۲۶۱ر)، اندازه: ۱۹/۵×۳۲سم [ف: ۲۰–۲۶۴]

● **آداب المشق**/ خط / فارسی

ādāb-ol mašq

اصفهانی، بابا شاه، – ۹۹۶ ؟

esfahānī, bābā šāh (-1587?)

رساله‌ای در ۶ «فصل»: ۱. در بیان آنکه کاتب را از صفات ذمیمه احتراز می‌باید؛ ۲. در بیان اجزای خط؛ ۳. در تعریف مشق؛ ۴. ...؛ ۵. در آداب مرکب ساختن؛ ۶. در ترتیب کردن کاغذ.
چاپ: به کوشش نجیب مایل هروی، کتاب آرایی در تمدن اسلامی، مشهد، ۱۳۷۲
[منزوی ۱۹۰۲/۳؛ نشریه ۹۷/۷؛ خوشنویسان بیانی ص ۸۷ و ۵۳۰]

۱. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۹۱۴
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ۷ صفر ۱۲۰۷، با نسبت به میر عماد؛ در پایان چند انشاء است به نستعلیق ریز، جدول زر و لاجورد؛ قطع: ربعی [نشریه: ۷–۹۷]

۲. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۱۲۵۵
خط: نستعلیق؛ کا: محمد ایروانی، تا: رمضان ۱۲۱۳؛ قطع: ربعی،[نشریه: ۷–۹۷]

۳. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۱۲۶۶
آغاز: شکر و سپاس خداوند را سزاست
خط: نستعلیق شکسته زیبا؛ بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۷ ذیحجه ۱۲۸۲، جا: تهران، دارالخلافه؛ ۱۰گ، اندازه: ۱۰×۱۷سم [نسخه‌پژوهی: ۲–۱۰۷]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۷۰۴/۲
آغاز: و هر کس را ادراک این صفت در خط دست ندهد با وجود آن که مشاهده آن کنند؛ **انجام:** ... و آن نقل کردن است از خط استاد، بدان که مبتدی را ناچار است
شامل بخش آغازین فصل سوم در تعریف مشق و آداب آن (برابر با صفحات ۱۵۱–۱۵۳ متن چاپی)؛ خط: شکسته نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج تریاکی یک لا، ۱گ (۷ر–۷پ)، ۱۰ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف: ۲۰–۲۱۷]

← آداب مشق ≻ آداب خط

● **آداب مشق**/خط / فارسی

شریف استرآبادی، علی بن علی، ق ۱۰ ق

šarīf-e estarābādī ،‘alī ebn-e ‘alī (16C)

آغاز: بسمله، صبا بعطر آمیزی رقم مشگین بسم الله که سر دفتر ارقام مشکفام دیوان حمد و ثنای خالق ...
انجام: عکس روی دروی نماید مثل آیینه مصقول – یلوح الخط فی القرطاس دهرا و کاتبه رهیم فی التراب

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۹۳۷۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق خوش جلی؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ضمیمه به نسخه ۱۶۰۲۵؛ کاغذ: حنایی سرخی، جلد: تیماج، قطع: وزیری کوچک، ۱۶ سطر (۷×۱۴/۷)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱/۸سم [رایانه]

● **آداب المشق**/ خط / فارسی

ādāb-ol mašq

میرعماد، ۹۶۱؟ – ۱۰۲۴ ق

mīr ‘emād (1553?-1615)

نویسنده می‌گوید چون به خط مولانا سلطانعلی مشهدی نظر کردم آن را نکو یافتم و بر آن شدم که در آداب نوشتن رسالتی بپردازم. مؤلف نام این رساله را «آداب المشق» نهاده و در «دیباچه» و ۶ «فصل» مرتب کرده: ۱. در این که کاتب از صفحات ذمیمه باید احتراز کند؛ ۲. در بیان اجزای خط؛ ۳. در تعریف مشق و آداب آن؛ ۴. در بیان چگونگی قلم و تراشیدن آن؛ ۵. در آداب مرکب ساختن؛ ۶. در تربیت کردن کاغذ و اقسام آن و طریقه رنگ آمیزی و آهار و مهره کردن آنها. این رساله در حدود ۲۰۰ بیت می‌باشد.
آغاز: بسمله. صبا بعطرآمیزی رقم مشکین بسم الله که سر دفتر ارقام مشک فام دیوان حمد و ثنای خالق بی چونست چون آفتاب تابان از مطلع رحمت بر جمله کائیات پرتو تجلی یافت و بقلم صنیع و قدرت سواد این رقم در سویدای مردمک دیده اقل خلق الله الغنی عماد الحسنی جای گرفت ... اما بعد برای مدققان جهان صنایع و موی شکافان عالم بدایع پوشیده نماند که روزی این فقیر بحسب اتفاق بمطالعه خط نسخ تعلیق مشغول بود و بجست و جوی انوار جمال شاهد حقیقی راه تماشای خط

می‌پیمود که چند بیتی از کتابت شریف قبلة الکتاب مولانا سلطان علی المشهدی علیه الرحمه در نظر آمد و در نظر از هر چه گویی خوبتر آمد ... اکنون می‌خواهد که آنچه بیمن صحبت عزیزان فراهم آورده و بکثرت کتابت و مشق تجربه کرده سمت التیام و صورت انتظام یابد شاید که مبتدئی را شاد کند و آن مبتدی این خاکسار را بدعای خیر یاد کند بنابراین درین باب اتفاق شش فصل افتاد و آن را آداب المشق نام نهاد ... الی آخر.
انجام: فصل ششم در بیان قلم تراشیدن اول باید که قلم سرخ و سفید که سختی آن متوسط بود و دو قلمتراش که یکی باریک و تنگ و تیز باشد ... در وقت مهره کردن کاغذ را نم کند تا از گرمی مهره نسوزد و خوبی مهره آن است که چنان روشن شود که عکس روی در وی نماید. والله اعلم بالصواب.
چاپ: تهران، ۱۳۰۸ق، سنگی، جیبی، ۴۷ص؛ ایضا با رساله «نصایح الملوک فی السیر و السلوک»، ۱۳۱۷ق، جیبی، ۴۵+۱۷ص؛ تبریز (ضمیمه تذکره سنگلاخ)، ۹۵-۱۲۹۱ق، سنگی، رحلی، بی شماره صفحه.
[دنا ۵۴/۱ (۳۰ نسخه)؛ فهرست نسخه‌های خطی فارسی،۱۹۰۴/۳؛ الذریعة ۲۹/۱؛ مشار فارسی ص۵۱/۱]

۱. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۲۲۲۱
آغاز و انجام: برابر
در فهرست با عنوان «وصف الخط و آداب المشق» و ناشناس آمده؛ خط: نستعلیق ممتاز؛ کا = مؤلف، تا: اوایل قرن ۱۱؛ در این نسخه چهار مجلس مینیاتور تصویر آداب کتابت و طریقه مشق‌نویسی نشان داده شده است، صفحات مجدول کمندکشی زرین بند مشکی است، دو صفحه اول بین السطور طلااندازی دارد و یک سرلوح و یک کتیبه مذهب منقش بسیار خوب در تارک صفحه اول طرح است؛ کاغذ: متن و حاشیه شده اصفهانی متن نخودی رنگ تیره حواشی، جلد: تیماج یک‌لای لاکی رنگ حاشیه سجاف تیماج مشکی، ۴۸ص، قطع: رقعی، ۷ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۳سم [ف: ۷-۷۸۰]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۶۸۴/۱
آغاز: شکر و سپاس خداوندی را که مفردات و مرکبات عالم آفرید؛ **انجام:** مقدار سه من زریر باید، اما زمه پنج سیر باید ...
خط:نستعلیق؛کا: حسن شریف ابن محمد نصیر، تا: صفر ۱۰۸۹؛ افتادگی: انجام؛ در پایان نسخه کیفیت خواندن نمازهای قضاء، دعای شب‌های جمعه، دعای برآمدن مهمات و صفای باطن منقول از امام رضا (ع)، صیغه توبه و زیارت سید الشهداء (ع) درج شده است؛ جلد: چرم مشکی ضربی ترنج و سرترنج دار، ۳۰گ (۱پ-۳۰پ)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۴۱-۱۵۷]

۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۶۸۹۹
بی‌کا، تا: ۱۲۰۷؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ ۵۰گ، اندازه: ۱۵/۲×۲۱/۹سم [رایانه]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۵۱۳
خط: تایپی؛ بی‌کا، تا: ۱۲۵۷؛ کاغذ: فرنگی زرد، جلد: تیماج عنابی سیر، ۱۸گ، قطع: ربعی، ۹ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱۶-۲۶]

۵. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۸۰۵
آغاز و انجام: برابر
نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق؛ کا: محمدحسین الطهرانی، تا: ۱۲۵۹؛ مجدول و کمند دار زرین و رنگین است، یک کتیبه مذهب در پیشانی صفحه اول طرح است و بین السطور دو صفحه اول طلااندازی است؛ کاغذ: متن و حاشیه آهارمهره اصفهانی متن حنایی، جلد: مقوای روکش مخمل زیتونی رنگ، قطع: وزیری، ۲۸ص، ۹ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۶/۵سم [ف: ۷-۵]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۹۲۳
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: جمادی (؟) ۱۲۶۱؛ کاغذ: فرنگی، فاقد جلد، ۲۰گ، ۹ سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۱۴-۴۰۴۳]

۷. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۸۰۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق؛ کا: ابوالفضل مجدالدین محمد بن فضل الله، تا: ۱۲۶۱؛ مهر: ناصرالدین شاه قاجار؛ متن و حاشیه شده بین السطور دو صفحه اول طلااندازی است و تمامی صفحات مجدول کمنددار زرین و نیلی رنگ است؛ کاغذ: متن و حاشیه دولت آبادی متن نخودی رنگ تیره حواشی زن، جلد: تیماج یک لایی لاکی رنگ حاشیه سجاف تیماج مشکی، ۲۹ص، قطع: ربعی، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۳/۲سم [ف: ۷-۱]

۸. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۲۷۶۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ۱۲۶۱؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج، ۱۱ص، قطع: وزیری، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲-۳]

۹. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۵۷۴/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ۱۲۶۴؛ با پنج رساله دیگر در یک مجلد؛ کاغذ: فرنگی، جلد: چرمی، ۹گ، ۱۴-۱۳ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸ [ف: ۲-۷۴۸]

۱۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۸۸۴۲
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: جمادی الثانی ۱۲۶۶، جا: شیراز؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۳گ، ۸ سطر، اندازه: ۱۸×۲۲/۵سم [ف: ۲۳-۳۳]

۱۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۹۹۱/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۲۲ ربیع الثانی ۱۲۸۱، در خدمت آقا میرزا بزرگ؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج، ماشی، مقوائی، ۲۹ص (۱۶۹-۱۹۸)، ۱۳ سطر (۶/۵×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف:

۴-۴۸۹]

۱۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۲۸۴

خط: نستعلیق؛ کا: ابوالفتح بن حسام السلطنه، تا: شعبان ۱۲۸۴؛ کاغذ: کاغذ فرنگی آبی، جلد: میشن لایی سیاه، ۱۹گ، ۹ سطر، اندازه: ۱۳/۷×۲۰/۸سم [ف: ۲-۳]

۱۳. تهران؛ سازمان مدارک فرهنگی انقلاب؛ شماره نسخه: ۲۰/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق عالی؛ کا: عماد الحسنی (احتمالاً نام مؤلف است نه کاتب)، تا: ۱۲۸۵؛ جلد: تیماج زرشکی ضربی حاشیه عطف سرمه‌ای، ۲۷گ (۸پ-۳۵پ)،اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: -۱۶]

۱۴. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه: ۴۱۹ت

خط: نستعلیق خوش؛ بی‌کا، تا: ۱۲۸۸؛ کاغذ: زرد و آبی، جلد: مقوا، ۴۰ص [رشت و همدان - ف: -۱۰۸۳]

۱۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۱۱۰-۱/۱۱۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ کا: محمدحسن، تا: ۱۲۹۰، از روی خط آقا میرزا محمدحسین منشی؛ در برگ اول سرلوح مزدوج با کتیبه بسمله در ذیل با زمینه زر و مزین به شنگرف و لاجورد و سبز و گل‌های الوان با حواشی سبز و لاجورد و شنگرف مرصع، تمامی صفحات مجدول مذهب و لاجورد و تحریری؛ جلد: تیماج،کرمی سیر، ۲۳گ، ۸ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱-۲۰]

۱۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۴۶۴/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق و نسخ؛ بی‌کا، تا: شوال ۱۲۹۱، جا: محتملاً مشهد؛ کاغذ: فرنگی سفید و آبی، جلد: تیماج مشکی دولائی، ۲۷ص (۱-۲۷)، ۱۴ سطر (۱۰×۱۶)،اندازه:۱۶×۲۱سم[ف:۱-۴۴۹]

۱۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۶۶۶۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خوش؛ کا: محمود خان نعیم السلطنه، تا: ذیقعده ۱۲۹۲، جا: کرمانشاه؛ جدول به تحریر و زر؛ واقف: علی فهیمی، تاریخ وقف: فروردین ۱۳۲۴؛ کاغذ: نوعی ترمه، جلد: مقوایی، ۱۹گ، ۹ سطر (۹/۵×۱۲/۸)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [ف: ۷-۱۸۷]

۱۸. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۴۲۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: سپهسالار؛ در سال ۱۲۹۶ داخل در کتابخانه اعتضادیه شده و پشت صفحه اول به نام «رساله در قواعد خط از میرعماد» یادداشت گردیده است؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج، ۲۵ص، قطع: نیم خشتی باریک، ۹ سطر، اندازه: ۶/۵×۱۱سم [ف: ۲-۳]

۱۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۸۱/۳

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: سفید، جلد: حنایی ضربی یک‌لایی، ۳۰ص (۶۵-۹۴)، ۱۱ سطر (۵×۱۱)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [سنا - ف: ۱-۲۱۷]

۲۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۴۳۹/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق زیبا؛ کا: علی رضا بن محمد کاظم اصفهانی، تا: ۳ ذیحجه ۱۳۰۵؛ جلد: مقوایی، ۱۰گ (۶۲پ-۷۲ر)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۹-۲۲۶]

۲۱. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۷۱۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ کا: میرزا آقا، تا: ۱۳۰۵، به خواهش استادش آقا شیخ؛ کاغذ فرنگی نخودی، جلد: مقوا عطف و گوشه تیماج، ۱۴گ، ۱۰ سطر (۵/۵×۱۱/۲)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱-۲]

۲۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۰۳/۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** ... بعد از آن سر آن را ببندد ...

خط: نستعلیق مخلوط به شکسته؛ کا: فضل الله بن عبدالله بن میرزا نجف هراتی خراسانی، تا: ۱۳۰۷؛ ۱۰گ (۲۸۷ر-۲۹۶ر) [ف: ۱-۳]

۲۳. شیراز؛ وصال (دکتر)؛ شماره نسخه: ۱

کا: علی یزدانی، تا: ۱۳۱۲ [نشریه: ۵-۲۹۰]

۲۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۵۸۴

خط: نستعلیق خوش؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳ و ۱۴؛ جدول زر و لاجورد، سرلوح زیبا دارد؛ کاغذ: فرنگی آهارمهره، جلد: تیماج تریاکی ضربی مقوایی، ۱۷گ، ۱۵ سطر (۷×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱۲-۲۵۹۹]

۲۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۶۴۳۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خفی؛ کا: میرعماد، محمد بن حسین (احتمالاً همان مؤلف است و با کاتب اشتباه شده است)، بی‌تا؛ کاغذ: نباتی، جلد: میشن قهوه‌ای، قطع: رقعی، ۹گ، ۱۴ سطر (۷×۱۳/۵)، اندازه: ۱۱×۱۷/۲سم [رایانه]

۲۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۲۶/۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** در آداب مرکب ساختن چون ده مثقال ... که چهل مثقال صمغ در آب ریزد تا چون

خط: نستعلیق؛ کا: سید حسن حسینی متخلص به ثریا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: آهارمهره فرنگی، جلد: میشن قهوه‌ای، ۱۴ص (۱۶۸-۱۸۲)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱/۱×۱۷/۳سم [ف: ۵-۵۹]

۲۷. تهران؛ دانش‌سرای عالی-کتابخانه میرزا عبدالعظیم خان قریب گرکانی؛ شماره نسخه: ۸۹/۱

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: بغلی [نشریه: ۵-۶۳۹]

۲۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۲ /۷۸۸۵-۵۳/۹۵

آغاز: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ ۳گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱-۲۰]

۲۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۸۷۹۸

خط: نستعلیق خوش؛ بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ برگ‌ها با کاغذ سبز یا آبی حاشیه‌سازی شده است، صفحه‌ها مجدول به زر و شنگرف و مشکی و لاجورد؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲گ،

۱۰ سطر، اندازه: ۲۰/۵×۱۳/۵سم [ف: ۲۲-۳۲۹]

۳۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۳۷/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ کا: مسیح نوری واری، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷گ (۶۶ر-۷۳ر)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۳-۱۲۴]

۳۱. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: ۱۰۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق زیبا؛ کا: میرزا رضای کلهر، بی‌تا؛ تمام صفحات جدول شنگرف و زرین و مشکی و لاجوردی؛ مهر: «دکتر ابوالحسن»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۶گ، ۷ سطر، اندازه: ۲۱×۳۵سم [ف: ۱-۹۳]

۳۲. اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه: ۲۲۴/۳

بی‌کا، تا: محرم ۱۳۲ (؟)؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا با رویه پارچه گلدار، ۱۶گ (۱۱۵ر-۱۳۰پ)، قطع: وزیری، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: ۲-۳۰۴]

● **آداب المشق**/ خط / فارسی

ādāb-ol mašq

محمد یوسف بن مقصود

mohammad yūsof ebn-e maqsūd

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۴۳۹/۴

کا: ابوالقاسم قاضی، بی‌تا؛ قطع: جیبی [میراث شهاب: س۸ش۴-۶۹]

● **آداب المشق** / خط / فارسی

ādāb-ol mašq

رساله کوتاهی در آداب خط ثلث است.

آغاز: بدانکه دانستن خط به طریق استاد الکتاب یعقوب مستعصمی علیه الرحمة

انجام: یا دو نوع است مفرد ی ی ی معکوس تم بعون الله و حسن توفیقه

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۴۲۹/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ در انجام سه برگ مطالب گوناگون آمده است؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول یک‌لا، ۶گ (۷۴-۶۸)، ۱۱ سطر (۵/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۹/۵×۱۸/۵سم [ف: ۳۱-۴۰۹]

● **آداب المشق** / خط / فارسی

ādāb-ol mašq

چند رساله آداب المشق غیر همانند

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۹۰۱۲

کا: ابوالفضل مجدالدین، تا: ۱۲۶۵؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ اندازه: ۶×۱۰سم [رایانه]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۹۰۱۵

کا: علیین یزدانی، تا: ۱۳۱۲؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی مجموعه نوازی [رایانه]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۹۶۶

آغاز: بسمله، از واضح خط نسخ تعلیق حرفی بشنو ز روی تحقیق ...؛ **انجام:** باید سرکردنش چنان ساخت کازیی سرنکون توان ساخت

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: شکری، جلد: پارچه‌ای، ۱۶ سطر (۱۰×۱۸)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [رایانه]

● **آداب المشیخه و المریدین = آداب المریدین /** عرفان و تصوف / عربی

ādāb-ul mašīxa wa-l murīdīn = ādāb-ul murīdīn

عثمانی، تاج الدین بن زکریا، - ۱۰۵۰ ق

ʻosmānī, tāj-od-dīn ebn-e zakaryīā (-1640)

آغاز: بسمله اللهم خلصنا عن الاشتغال بالملاهی و انها حقایق الاشیاء کما هی ...

انجام: ... و لا تعتمد علی عبادتک و لا تقنطوا من رحمة الله و کن راضیا ... تسلیما کثیرا کثیرا

[فهرستواره منزوی ۲۶/۷ (۱ نسخه)]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۱۷۱/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد باقر، تا: ۱۰۳۹؛ ۵۰ص (۴۵ - ۹۵)، ۱۳-۱۴ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۷/۵سم [ف: ۳۲-۲۰۴]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۷۶۹۰ ض

بی‌کا، تا: ۱۲۶۷ [د.ث. مجلس]

۳. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۱۴۸۲۲/۶

آغاز: برابر

خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج عنابی ضربی دار لولایی، ۲۴گ، قطع: پستی، ۱۹ سطر [ف: ۲-۱۲۴]

● **آداب المضیفین و زاد الآکلین** / اخلاق / فارسی

ādāb-ol mozīfīn va zād-ol ākelīn

سلطان محمود بن محمد، ق۸ ق

soltān mahmūd ebn-e mohammad (14C)

اهداء به: خواجه جمال الدین شیخ صوفی علی

رساله‌ای است در بیان فضیلت مهمانداری و موضوعات مربوط به آن، که در ۵ «باب» نگاشته شده است: ۱. در بیان معنی حلال و حرام بر حسب فتوای فقها و تقوای ارباب هدی و فضیلت

حلال خوردن و فواید آن ...؛ ۳. در بیان فضایل و مثوبات حلال خوردن و رذایل و عقوبات حرام خودرن و فواید کم خوردن و مفاسد پر خوردن؛ ۳. در بیان فضیلت و مثوبات طعام دادن مسلمانان و رعایت حال اخوان؛ ۴. در بیان آدابی که رعایت آن بر مهمان لازم می‌باشد؛ ۵. در بیان آداب طعام خوردن.
آغاز: حمد نعمتهای حق کریم نخست ×× تا شود این نامه با نامش درست / شکر منعم نیز واجب می‌شناس ×× ورنه بگشاید در خشم و هراس
انجام: رسول فرمود که تمام باقی مانده مگر شانه، حق سبحانه مذاق جان همکنانرا بحلاوت انفاق شیرین کناد و همه را توفیق نعمت مهمانداری رفیق کرد اناد بحرمة محمد و آله الامجاد.
[فهرستواره منزوی ۲۷۳/۶]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۲۱۲/۱۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: ۹۴۱؛ این مجموعه نفیس و کهن است؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی مجدول با ترنج و سر ترنج گل و بوته، ۴۴گ (۲۰۷-۲۵۰پ)، ۱۵ سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۳۳-۳۹۷]

● آداب المطالعة / منطق / عربی

ādāb-ul muṭāli'a

غفاری، حامد بن برهان، ق ۱۰ ق

qefārī ،hāmed-e-bn-e borhān (16C)

کتاب در منطق و آداب مطالعه است در ۱ «مقدمه» و ۱ «مقصد» و ۱ «وصیت»: مقدمه در تصور و تصدیق، مقصد در آداب شروع مطالعه. آن را به درخواست گروهی از دوستان نگاشته است. نسخه ملك از آن صدرالدین محمد حسینی گویا دشتکی دانسته است.
آغاز: بسمله حمدا من استغرق فی مطالعة جماله انظار الناظرین ... فیقول المتوکل علی الباری حامد بن برهان ابی ذر الغفاری ... هذه رسالة فی آداب المطالعه مشتمله علی مقدمة و مقصد و وصیة ... مقدمة کل ماتذکر فی کتب الفنون لایخلوا عن ...
انجام: ... فان ذلك ایض سوالب الادراك و مورثات البلادة و الاعوجاج فی الطبایع، تمت

۱. تهران؛ ملك؛ شماره نسخه: ۲۲۶۱/۲۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** و لیس المقصود کما هو المتبادر من العبارة ان ذلك المعنی معنی لغوی او اصطلاحی له
خط: شکسته نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن لایی قهوه‌ای سیر، ۲۱گ (۱۳۲ر-۱۵۳پ)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۵-۴۵۴]

۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۴۵۹/۲
آغاز: و علیك اعتمادی یا کریم. اما بعد حمد من استغرق فی مطالعة جماله انظار الناظرین ... فیقول المتوکل علی الله الملك الباریء حامد برهان بن ابی ذر الغفاری ... هذه رسالة فی آداب المطالعة ... **انجام:** برابر
خط: نستعلیق تحریری؛ کا: علی بن حسن، تا: ۱۰۶۱؛ ۳گ (۳پ-۵ر) [ف: ۱-۳]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض۱۱۴۴۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: ۱۰۹۳؛ مذیل به ۵ برگ مطلب به عربی؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا با رویه پارچه، قطع: وزیری کوچك، ۱۷ سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [الفبائی: ۱۱]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۹۵۵/۸
بی‌کا، تا: اوایل قرن ۱۲؛ قطع: جیبی [میراث شهاب: س۹ش۲-۳۲]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۱۰۳/۲۷
آغاز و انجام: برابر
شامل مقدمه و مقصد و وصیت؛ خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱ص، ۱۳۹، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۳۲-۱۲۹]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۸۵۳۳
آغاز: بسمله، لملا حامد فی اداب المطالعة حمد لمن اسنغرق؛ **انجام:** برابر؛
خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: ۱۲۴۴؛ کاغذ: آبی، جلد: اسقاطی، ۱۵ سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۰×۱۶سم [رایانه]

۷. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۵۳۲/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق؛ کا: محمد هاشم بن علی اصغر هروی، تا: غره ذیقعده ۱۲۶۱؛ کاغذ فرنگی، جلد: تیماج مشکی لایه‌ای، ۶گ، قطع: جیبی، ۷ سطر (۴×۹/۵)، اندازه: ۷/۵×۱۵سم [ف: ۱-۴۳۲]

۸. مشهد؛ شیخ علی حیدر (مکتبة)؛ شماره نسخه: ۴۸۲/۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق؛ کا: عبدالوحید بن نعمت الله الجیلی، بی‌تا؛ جلد: چرم قرمز، ۲گ (۱۵۶پ-۱۵۷پ)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۹سم [مؤید: ۱-۳۹۰]

۹. تهران؛ ملك؛ شماره نسخه: ۲۹۷۵/۵
آغاز و انجام: برابر
در فهرست از صدرالدین دشتکی دانسته؛ خط: نسخ؛ کا: شیخ اسماعیل بن عبدالوهاب بن سعید، بی‌تا؛ کاغذ: ترمه، ۳گ (۱۳۳پ-۱۳۵ر)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۶-۱۷۶]

۱۰. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۵۱۳/۵-عکسی
آغاز: برابر
در ۱ «مقدمه» و «مقصد»؛ خط: تحریری شکسته؛ بی‌کا، بی‌تا [عکسی - ف: ۱-۲]

۱۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۷۵۱۸/۱۰
آغاز: برابر؛ **انجام:** علی من تبعهم فی زمرة احبائه (قد استراح ...

بنقل هذا الشرح من السواد الی البیاض العبد الفقیر عبدالرحمان الجامی. ... ضحوة السبت الحادی عشر من رمضان ... فی مسلک سبع و تسعین و سبعمائة)؛
خط: نسخ؛ کا: محمد علی کرمانشاهی، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج حنایی یک لا، ۲گ (۷۵ر-۷۶پ)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۳-۱۹]

۱۲. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: ۷۹۷/۹
آغاز: برابر
خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی ضربی ترنج با سر مجدول عطف قهوه‌ای،۱گ (۸۹ر)،اندازه:۱۴×۲۱سم[ف: ۲-۷۹]

● آداب المطالعة / اخلاق / عربی

ādāb-ul muṭāli‘a

کشمیری، محمد شریف، ق۱۱ ق

kešmīrī, mohammad šarīf (17C)

رساله بسیار کوتاهی است در آداب مطالعه که با عنوان «ارشاد و تخذیر» نگاشته شده و شرایط مطالعه با استفاده از عبارات علما بیان شده است. «رساله علم الله عین ذاته» نیز از همین مؤلف است.

آغاز: هذه مقالة فی آداب المطالعة نمقتها و نفقها من کلام اکابر الفضلاء المقتفین الی الله الغنی محمد شریف الکشمیری وفقه الله تعالی لارتقاء ... اذا شرعت فی المطالعة فاطلب الفیض من الله تعالی

انجام: قد یتوقف علی معرفة اصطلاحات الفنون و الله الموفق و المعین و الحمدلله رب العالمین

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۳۲/۱۴
کا: غیاث الدین مسعود حسنی حسینی طباطبائی، تا: ۱۰۷۶، جا: میانه؛ کاغذ: رنگین، جلد: تیماج مشکی ضربی یک لایی [سنا - ف: ۲-۱۷۶]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۳۸۸/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی، ۱گ (۸)، ۱۶ سطر، اندازه: ۸×۱۱/۵سم [ف: ۳۳-۶۶۶]

۳. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۷۱۰/۱۰
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن۱۱ [نشریه: ۷-۱۳۲]

۴. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه: ۶۶۰/۲
خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۲۵ سطر، اندازه: ۱۳×۲۲/۵سم [ف: -۳۵۸]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۷۷۹/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: فرنگی، ۱گ (۱۰)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۰×۱۴سم [ف: ۳۴-۷۹۲]

● آداب مطالعه = مفتاح الفنون = کنز الجواهر مکنون / منطق / فارسی

ādāb-e motāle‘e = meftāh-ol fonūn = kanz-ol javāher-e maknūn

از ناشناس که نام خود را در دیباچه و پایان نبرده است. نام رساله بر فراز نسخه «رساله در آداب مطالعه کردن» آمده است. و در دیباچه گوید: «و اگر قدر فهمان رتبه تألیف و تدوین «مفتاح الفنون» نامندش سزاست، و قیمت شناسان جوهر تصنیف این فن منیف «کنز الجواهر مکنون» خوانندش رواست». در خاتمه از «مولانا جلال الدین محمد دوانی» (د۹۰۸ق/۱۵۰۲م) به واسطه بعضی از شاگردانش نقل می‌کند. و تاریخ نوشتن نسخه ۱۰۷۳ ق در حیدرآباد است، که این دو تاریخ حدود روزگار نگارش را نشان می‌دهد. در ۱ «مقدمه» و ۱ «باب» و ۱ «خاتمه»: مقدمه در تعریف و بیان غایت و موضوع این علم؛ باب در بایان مقصود؛ خاتمه در اشارات و رموز مصنفین که دانستن آنها در کار ناچار است.

آغاز: نیکوتر فکری در ابواب نسخه آفرینش مطالعه و احضار، باب الحمد منعم علامی ست که ... اما بعد، این رساله‌ای است وجیزه، بل جوهره ای ست عزیزه ...

انجام: ... و شاگردش، شکرالله مساعیه و مساعیهم. و الله ولی التوفیق، و بیده ازمة التحقیق. تمت ...

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۸۷۴/۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق تحریری؛ بی‌کا، تا: ربیع الاول ۱۰۷۳، جا: حیدرآباد؛ ۵گ (۷۳ر-۷۸پ) [ف: ۲-۲]

● آداب مطالعه و تعلم / اخلاق / فارسی

ādāb-e motāle‘e va ta‘allom

همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: ۴۸۱۵/۲
از برهان بن ابی ذر غفاری (منقول از کشکول شیخ بهائی)؛ خط: شکسته نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: بیاض رقعی [رشت و همدان - ف: ۱۵۷۰]

← آداب المعاصرین ≻ ده باب

● آداب معاشرت و امثال و اخلاق/ اخلاق / عربی

ādāb-e mo‘āšerat va amsāl va axlāq

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۶۸۶/۲۰
کا: محمد تقی دزفولی، تا: ۱۲۵۹؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۱ص، قطع: رحلی، اندازه: ۱۹/۵×۲۹/۵سم [ف: ۱-۵۱۸]

● **آداب المعانی**/متفرقه / فارسی

ādāb-ol ma'ānī

?دهدار عیانی، محمود بن محمد، ق۱۰ ق

dehdār-e 'ayānī, mahmūd ebn-e mohammad (16C)

در فهرست آستان قدس این رساله بدون نام مؤلف است. در فهرستواره منزوی ۳۰/۷ آورده که می‌نواند از محمود بن محمد دهدار باشد که در ۹۸۵ق نگاشته و نسخه دیگری جز همین نسخه آستان قدس معرفی نکرده است. در علم حروف است.

آغاز: بسمله، اول این درج معانی گهر ×× هست بنام احد دادگر / عقل که آداب معانی نهاد ×× قفل ز ابواب معانی گشاد

انجام: خواسته ها را بطریق صواب ×× از کرم و لطف نما مستجاب

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۰۷۷/۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق و شکسته؛ کا: شفیع بن محمد صالح یزدی، تا: ۱۰۶۲؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج جگری یک‌لا، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۱۰-۱۶۱]

● **آداب المفتی**/ فقه / عربی

ādāb-ul muftī

ابن صلاح، عثمان بن عبدالرحمن، ۵۷۷ – ۶۴۳ ؟ ق

ebn-e salāh, o'smān ebn-e 'abd-or-rahmān (1181-1245?)

عنوان کتاب در نسخه چاپی و دیگر منابع «ادب المفتی و المستفتی» آمده است.

آغاز: بسمله ... الحمد لله الذی کرم هذه الأمة بالشریعة السمحة الطاهرة و أیدها بالحجج الباهرة.

چاپ: چاپ شده

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۵۹/۱عکسی

آغاز: برابر

نسخه اصل: کتابخانه چستربیتی، ش ۳۸۵۴ (فهرس تشستربیتی، ۵۰۰/۱-۵۰۴)؛ خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: ۵ شوال ۷۳۶؛ ۲۸ص (۳-۳۰)، ۲۲ سطر [عکسی - ف: ۴-۱۲۱]

● **آداب الملوک**/ اخلاق / عربی

ādāb-ul mulūk

ثعالبی، عبدالملک بن محمد، ۳۵۰ – ۴۲۹ ق

sa'ālebī, 'abd-ol-malek ebn-e mohammad (961-1037)

ساخته به نام مامون بن مامون خوارزمشاه.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۳۲/۱-ف

نسخه اصل: اسعد افندی ش ۱۸۰۸؛ خط: نسخ؛ کا: عمر الشهدشتی، تا: دهه سوم رجب ۱۰۰۰؛ ۱۹۱گ (۱-۹۱) [فیلمها - ف: ۱-۴۹۶]

● **آداب الملوک = شرح عهد نامه مالک اشتر** / شرح حدیث / فارسی

ādāb-ol molūk = š. 'ahdnāme-ye mālek-e aštar

نظام العلماء، محمد رفیع بن علی اصغر، ۱۲۵۰ – ۱۳۲۶ ق

nezām-ol-'olamā' ،mohammad rafī'-e-bn-e 'alī asqar (1834-1908)

وابسته به: عهد نامه مالک اشتر؛ منسوب به علی بن ابی طالب (ع)، امام اول (–۴۰)

در گزارش عهدنامه اشتر با آوردن داستان‌ها و شعرها با عنوان «اصل و ترجمه».

آغاز: قل اللهم مالک الملک تؤتی الملک من تشاء و تنزع الملک ممن تشاء تعز من تشاء ...

انجام: زان نواز شگری که یافت از او ×× بعد از آن روی بر نتافت از او.

چاپ: تبریز، ۱۳۲۰ق، سنگی، خشتی، ۳۲۳ص

[مشار فارسی ص۵۱/۱؛ فهرستواره منزوی ۲۷۳/۶]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۲۰۴/۱

خط: نسخ و نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی مغز پسته‌ای، ۱۵ سطر [ف: ۵-۲۴۴]

۲. مشهد؛ شیخ علی حیدر (مکتبة)؛ شماره نسخه: ۱۲۶۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق زیبا؛ بی‌کا، بی‌تا؛ در برگ اول هدیه کتاب از ملک الشعرای بهار به محمد حسین در ۱۳۴۹ دیده می‌شود؛ جلد: معمولی، ۹۸گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [مؤید: ۳-۲۱۹]

● **آداب الملوک فی اقصی مراتب السلوک** / شرح حدیث / فارسی

ādāb-ol molūk fī aqsā marāteb-es solūk

دزفولی، محمد تقی بن علی، ۱۲۲۳ – ۱۲۹۵ ق

dezfūlī, mohammad taqī ebn-e 'alī (1808-1878)

وابسته به: عهد نامه مالک اشتر منسوب به علی بن ابی طالب (ع)، امام اول (–۴۰)

اهداء به: ناصرالدین شاه

تألیف: ۱۲۸۴ق

ابتدا شرح مفصلی در مناقب ناصر الدین شاه دارد و می‌گوید شاهزاده محسن میرزا مرا بر آن داشت تا عهدنامه حضرت امیر به مالک اشتر نخعی را از عربی به فارسی برگردانم. در این ترجمه

بیشتر سعی بر رساندن مقصود بوده تا ترجمه لغت به لغت.
آغاز: بسمله و به ثقتی، الحمدلله الذی الهمنا بالصواب و احیا قلوبنا
انجام: و منافع و منها تأکلون و من الانعام خموله و فرشا

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۴۵۹/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی (الوان)، جلد: تیماج ماشی مقوایی، ۶۱ص (۱-۶۱)، ۱۱ سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۵-۶۱۳]

● **آداب الملوک و ذوی الالباب**/ اخلاق / عربی
ādāb-ul mulūk wa ḏawi-l albāb
سرخسی، احمد بن محمد، - ۲۸۶ ق
saraxsī, ahmad ebn-e mohammad (-899)

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۹۳۶-ف
نسخه اصل: کتابخانه دانشکده ادبیات انکارا ش ۴۴۶۸۸، مصطفی چون الف ۷۰؛ خط: نسخ؛ کا: یوسف بن عماد، تا: ۱۰ ذیحجه ۸۴۷؛ ۹۱گ، ۱۱ سطر [فیلم‌ها - ف:۱-۲۷۹]
تهران؛ مینوی، مجتبی؛ شماره نسخه: ۲۹۲بخش۳ و ۳۷۶بخش۳
نسخه اصل: همان نسخه اصل بالا [ف: ۱۳۷ و ۱۵۵]

← آداب الملوک و کفایة الملوک ⩾ آداب الحرب و الشجاعة
← آداب المناظرة ⩾ جمع الفرائد
← آداب المناظرة ⩾ آداب البحث و المناظرة
← آداب المناظرة ⩾ آداب البحث
← آداب مناظره ⩾ آداب البحث و المناظرة

● **آداب المناظرة** / منطق / عربی
ādāb-ul munāẓira
فخر رازی، محمد بن عمر، ۵۴۴؟ - ۶۰۶ ق
faxr-e rāzī, mohammad ebn-e ʻomar (1149?-1209)
ده دستور کوتاه در آداب مناظره و گفتگو با خصم، و در آغاز تنها نسخه معرفی شده به فخر رازی نسبت داده شده است.
آغاز: آداب المناظرة ... اعلم ان هذه الابواب عشرة، الاول ان لایکون قوله فی الاختصار بحد الاملال.
انجام: فاحفظها فانها امهات آداب المناظرة.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۰۲۱/۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ؛ کا: نوروز علی، تا: ۱۰۶۹؛ مصحح؛ جلد: تیماج فرسوده عطف پارچه، ۱گ (۴۹پ-۵۰پ)، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۲۳-۱۷۴]

● **آداب المناظرة** / منطق / عربی
ādāb-ul munāẓira
فاضل کاشی کبیری
fāzel-e kāšī kabīrī
تألیف: در چاشت روز ۲۶ رمضان ۹۶۴
در این رساله وظیفه سائل و معلل در مناظره بیان شده است. برخی فهارس از طاش کبری زاده دانسته‌اند.
آغاز: احمد ک یا مجیب کل سائل و اصلی علی نبیک المبعوث باقوی الدلائل ... و بعد فهذه رسالة لخصتها فی علم الاداب مجتنبا عن طرفی القتصاد الاخلال و الاطناب ... اعلم ان المناظرة هی النظر بالبصیرة من الجانبین فی النسبة بین الشیین اظهاراً للصواب
انجام: و ان لا یحسب الخصم حقیرا هذه غایة ما یراد فی هذا الباب، و من الله التوفیق فی کل باب
[ظاهریه ۱۸۷؛ کحاله ۱۷۷/۲و ۱۳/۳۷۰؛ سرکیس ۱۲۲۱/۲؛]

۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۴۵۹/۳
آغاز و انجام: برابر
در فهرست نام مؤلف را طاش کوبری زاده ذکر کرده است که به قرینه آغاز نسخه تغییر یافت؛ خط: نستعلیق تحریری؛ کا: علی بن حسن، تا: ۱۰۶۱؛ ۱گ (۵ر-۵پ) [ف: ۱-۳]
۲. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۱۲۳/۲ ـ د
آغاز و انجام: برابر
نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین گردید؛ کا: محمد جواد بن محمد تقی ساوجی، تا: دهه اول شعبان ۱۲۹۰؛ در ۸۴پ ـ ۸۵ پ گفتاری است درباره اصطلاحات علم مناظره به فارسی و ناقص و ۸۶ و ۸۷ سفید است، در ۸۸پ ـ ۹۰ر ترجمه و شرح چند بیت عربی است به فارسی و در ۹۲ر- ۱۰۱پ از باب چهارم منهاج العارفین است در شرح اسماء حسنی؛۲گ(۸۳ر-۸۴پ)[ف:۱-۸]
۳. اصفهان؛ علامه فانی (ضیاء الدین)؛ شماره نسخه: ۲۴/۵
آغاز: برابر
خط: نسخ؛ کا: سید ضیاءالدین علامه، تا: ۱۳۱۴؛ این رساله را سید ضیاءالدین علامه با نسخه‌ای که علامه شیخ آقا بزرگ طهرانی در سال ۱۳۱۴ در مازندران کتابت کرده مقابله کرده و اختلاف دو نسخه را با مداد در حاشیه نگاشته است؛ جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی، ۱گ (۳۷ر-۳۷پ) [سه کتابخانه اصفهان - ف: ۱۰۴]
۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۷۴۵۳/۶
آغاز و انجام: برابر
عنوان در فهرست «آداب البحث» و ناشناس آمده؛ بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج زرد مقوایی، ۳۸گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۶×۲۳سم [ف: ۳-۱۲]

۵. مشهد؛ شیخ علی حیدر (مکتبة)؛ شماره نسخه: ۶۵۵/۱۳
آغاز و انجام: برابر
نام کتاب و مولف با توجه به آغاز و انجام به دست آمد؛ خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: چرم زرد، ۱گ (۱۴۱پ-۱۴۲پ)، اندازه: ۱۲×۲۰سم [مؤید: ۲-۱۶۱]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۸۵۹۵/۶
آغاز: برابر
نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ بی‌کا، بی‌تا؛ نسخه ناقص؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج ترنجی لایی بغلی، ۱گ (۹۰ر و پ)، ۱۱ سطر (۴×۱۰) [ف: ۱۷-۱۶۹]

۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۸۴۶۶/۸-۵۷/۱۳۶
آغاز: برابر
نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۳گ (۵۹-۶۱)، ۱۵-۲۳ سطر، اندازه:۱۴×۱۹سم [ف:۱-۱۰]

● **آداب المناظرة**/ منطق / عربی

ādāb-ul munāẓira

طبری، محمد کاظم بن رضا، ق۱۳ ق

tabarī, mohammad kāzem ebn-e rezā (19C)

آغاز: بسمله. الحمد الله الذی ارسل رسله بالهدی ... فیقول ... محمد ابن الرضا الکاظم الطبری قد سئلنی من لا یسعنی الا اسعافه تحریر رسالة فی المناظرة فاجبته ... فرتبته علی مقدمة و ثلثة فصول و خاتمة.
انجام: بعید عن اهل التحصیل و الکمال عصمنا الله عن ذلک هذا آخر ما اردنا تحریره و الصلوة علی محمد وآله.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۳۵۸/۱
آغاز و انجام: برابر
کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج حنایی ضربی مقوایی، ۲۲گ (۱-۲۲)، ۱۵ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۱۱-۲۳۵۹]

● **آداب المناظرة** / منطق، شعر / عربی

ādāb-ul munāẓira

قزوینی، محمد تقی، ق۱۳ ق

qazvīnī ،mohammad taqī (19C)

منظومه‌ای است در ۴۴ بیت در آداب مناظره و تعریف آن و وظایف مثبت و ...
آغاز: بسمله الحمدلله الذی تحیرا ×× فی فضله المناظرون الکبرا
انجام: صل علی بحر جوامع الکلم ×× و آله خیر الانام والامم

مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۱۰۴۹/۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق؛ کا: محمدکاظم بن محمد صادق بن محمدرضا بن محمدصادق، تا: ۱۲۲۸؛ کاغذ: فستقی و شکری، جلد: سرخ عطف و گوشه پارچه، ۲گ (۴۳-۴۵پ)، ابعاد متن: ۷×۱۲/۵، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۳-۱۴۳۷]

● **آداب المناظرة** / منطق / عربی

ādāb-ul munāẓira

کاشانی، حبیب الله بن علی مدد، ۱۲۶۲ - ۱۳۴۰ ق

kāšānī, habīb-o-llāh ebn-e ‘alī madad (1845-1921)

رساله مختصری است در آداب و شرایط و کیفیت مناظره که بنا به گفته مؤلف، راهی برای یافتن حق و حقیقت می‌باشد، با بهره بردن وی از گفته‌های علماء دیگر که در این موضوع بحثی دارند.
آغاز: سبحان من دل علی ذاته بذاته و اصلی علی محمد برهان صفاته و علی آله مظاهر آیاته.
انجام: و هکذا جمیع ما یعترض علیک فی ذلک الباب، هذا آخر ما اردناه فی تلک الوجیزة فالحمد لله حق حمده.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۹۰۹/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ؛ کا: حسن شریف بن علی کاشانی، تا: ۱۳۰۹، جا: کاشان؛ جلد: گالینگور سبز، ۹گ (۱پ-۹پ)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۸×۲۳سم [ف: ۳-۱۲۸]

● **آداب المناظرة** / منطق / عربی

ādāb-ul munāẓira

آغاز آن ساقط شده و مؤلفش مجهول است. قسمت موجود شامل یک مقدمه، تتمه، دو مقصد و یک خاتمه است.
آغاز: افتاده: و فیضه لاحتیاج الناظر المباحث إلیه لیعصمه عن الخطاء الواقع فی المناظرات
انجام: زادک الله تعالی من الفهم و اوفر حظک فی العلم و احیاک فی الحلم و هداک الی ما یهتدی إلیه ذهنک انه عزیز جلیل واهب الجزیل

خوانسار؛ مدرسه علوی؛ شماره نسخه: ض۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق؛ کا: محمد بن ابراهیم بن عیسی اوالی، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز؛ ۷گ (۱-۷)، مختلف السطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [آینه پژوهش: سال۴ش۲۲-۱۰۳]

← آداب المناظره ﴿ ابیات فاخره در علم مناظره

● **آداب المواقعه و دستور المجامعة** / حدیث / فارسی

ādāb-ol movāqe‘e va dastūr-ol mojāme‘e

رواياتی درباره آميزش، حرمت زنا، لواط، مساحقه، قذف، فحاشی و نظر آورده سپس اسامی پدران و مادران معصومين و پس از آن چيزهايی که موجب فقر و پريشانی می‌شود بيان کرده است.

آغاز: الحمدلله الذی احل التزويج و النکاح و حرم الزنا و السفاح و الصلواة و السلام علی محمد و عترته اهل الفوز و الفلاح.

قم؛ معصوميه؛ شماره نسخه: ۸۷/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** بر ۶۶ در حال راه رفتن چيزی خوردن، ۶۷ روز يک‌شنبه ناخن گرفتن، ۶۸ حاجت مسلمان با قدرت بر نياوردن.

خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: شميز مشکی بزرگتر از کتاب‌ها، ۱۳گ (۱ر-۱۴پ)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۱-۱۰۶]

● آداب المؤمن / دعا / فارسی

ādāb-ol mo‘men

خطيب اردلانی، عبدالمؤمن بن محمد

xatīb-e ardalānī, ‘abd-ol-mo’men ebn-e mohammad

در اعمال و دعاهای شبانه‌روز است، از هنگام برخاستن از خواب تا وقت خفتن. از کتابهای اذکار نووی و «حصن حصين» جزری و کتاب‌های غزالی و ايقاظ شهرانی و ديگر کتابهای معتبر نزد اهل سنت گرفته شده است.

آغاز: ای بسرا پرده عزتو راه ×× داده آن مرد که گم کرده راه پاکا يگانه‌ای که سالکان مسالک شريعت را بقائد جذبات لطف و هدايت به پيشگاه قرب وحدت رساننده

انجام: در زمين مانم تهی خشکی و بس، و السلام علی تابعی سبيل الحق و الهداية ...

قم؛ مرکز احياء؛ شماره نسخه: ۱۷۷۷/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تيماج قهوه‌ای، ۲۳گ (۵۰پ-۷۲پ)، اندازه: ۱۰/۵×۱۸سم [ف: ۵-۱۹۲]

● آداب المؤمنين و أخلاقهم / آداب و سنن / عربی

ādāb-ul mu’minīn wa axlāq-u-hum

گيلانی، سليمان بن محمد، ق۱۱

gīlānī, soleymān ebn-e mohammad (17C)

تاليف: اواخر ذيحجه ۱۰۹۸ق

چند باب مختصر در آداب و فضائل اخلاقی که با استفاده از روايات تنظيم شده است. احاديث را همراه با سند اجازه خود نقل می‌کند و بيشتر آنها در حاشيه شرح شده است.

آغاز: أحمد الله الذی لا اله الا هو و هو رب العالمين و الصلاة علی محمد نبيه الذی خلق لاجله السماوات و الارضين.

انجام: و قال اذا لم تکن حليماً فتحلم.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۰۸۷/۵

آغاز و انجام: برابر

کاتب = مؤلف، تا: ۱۰۹۸؛ مصحح، محشی؛ جلد: تيماج قهوه‌ای بدون مقوا، ۸گ (۷۵پ-۸۲پ)، اندازه:۱۲×۱۸/۵سم[ف:۱۱-۱۰۴]

● آداب ميت / فقه / فارسی

ādāb-e meyyet

رساله کوتاهی است در مسائل و احکام و آداب مربوط به ميت مانند نماز ميت، تلقين، مسائل دفن و ...

آغاز: بسمله بدانکه در وقت حضور موت سنت است که تلقين کنند ميت را به شهادتين و اقرار به امامت دوازده امام صلوات الله ... اشهد ان لا اله الا الله.

انجام: فضيلت قراءت اين سوره بسيار است ليکن اختصار نموديم تا خواننده و نويسنده را ملال نيفزايد و الله اعلم بالصواب، بسمله يس و القرآن الحکيم.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۳۳۴/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعليق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تيماج قهوه‌ای، ۷گ (۷۱ر-۷۸ر)، اندازه: ۱۰/۵×۱۶سم [ف: ۳۸-۴۶۵]

● آداب ناصری/اخلاق / فارسی

ādāb-e nāserī

خلوتی، محمد ابراهيم بن احمد، - ۱۲۵۲ ؟ ق

xalvatī, mohammad ebrāhīm ebn-e ahmad (-1836?)

اهداء به: ناصر الدين شاه قاجار (۱۲۶۴-۱۳۱۳ق)

تأليف: ۱۳۰۳، محل تأليف: تهران

رساله کوتاهی است به نظم و نثر، در اخلاق از يکی از خادمان خلوت ناصرالدين شاه قاجار که به خلوتی نيز مشهور شده است. اين رساله فصل‌بندی مشخصی ندارد.

آغاز: السلام علی من اتبع الهدی سلام و درود من برجوانان نوخاسته و نوباوکان آراسته روشن ضمير نصيحت پذير پاک نهاد نيک اعتقاد باد که عمر همه بر تلف است و حامل آن افسوس و اسف ...

انجام: روی به پستی نهی اين مقام حکم اکل ميته در مخمصه دارد و از مطالعه کنندگان مستدعی و متمنی دعای خير است.

چاپ: چاپ سنگی در ۱۳۲۲؛ تهران، ۱۳۰۱ق، سنگی، رقعی، ۲۵۴ص؛ تهران، بی تاريخ، سنگی، رقعی، خط محمد رضا سلطان الکتاب، ۱۱۸+۲۵۴ص؛ مشار فارسی، ج۱، ص۵۳، (صص۱-۲در هامش)

۱۳۰۵، (تاریخ تألیف ۱۳۰۳)، وزیری کوچک، ۱+۱۱۸صص؛ دارالخلافه طهران، سنگی، ۱۳۲۲، رقعی، (مجموعة البلاغة: صص۱-۷۸)، (تصویر ناظم: ص۷۸)
[۵۶۹؛ رجال ایران ۲۹۶/۳؛ فارسی مشار ۱۸۲۳؛ مولفین مشار ۸۹/۱؛ ذریعه ۳۱/۱ و ۳۰۱/۹ و ۶۱۰؛ خوش نویسان بیانی ص ۷۳۰-فرهنگ سخنوران ص ۱۹۴؛ فهرستواره منزوی ۲۷۴/۶ (۴ نسخه)]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۴۳۴
خط: نستعلیق؛ کا: صفا، تا: ۱۳۰۳؛ با چند بیت از پرتو شعاع الدین میرزا نوشته برادرش شاه زاده تاج الدین میرزای قاجار در چهارشنبه ۲۷ ذیحجه ۱۳۱۸؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج آلبالویی با جدول مشکی مقوایی، ۶۰گ، قطع: ربعی، ۱۰ سطر (۱۶/۵×۸/۵)، اندازه: ۱۳×۲۹سم [ف: ۱۶-۵۶۹]

۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۱۹۰
خط: نستعلیق خوش؛ بی‌کا، تا: ۱۰ رجب ۱۳۰۴؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷۰گ، ۱۰ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۳-۴۵۰]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۷۷۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق خوش؛ بی‌کا، بی‌تا، در روزگار مؤلف؛ روی برگ اول تفریظی از محمود الشریف به تاریخ جمادی الاول ۱۳۰۴ و برفراز صفحه اول تفریظی از فرهاد میرزا به همان تاریخ آمده است؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶۰گ، ۱۰ سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۲۵-۱۱۶]

۴. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۲۲۹
آغاز: و **انجام:** برابر
خط: نستعلیق نازیبا؛ کا: جعفر قلی [از روی نسخه محمد رضا بن میرزا حبیب الله خاقانی محلاتی (متخلص به صفا و ملقب به سلطان الکتاب)، تا: ۱۳۰۶؛ در پایان سیزده بیت از کاتب نسخه در وصف کتاب و طبع آن سروده شده است؛ جلد: مقوا اسلیمی با عطف تیماج قهوه‌ای، ۶۰گ، قطع: خشتی، ۱۰ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف مخ: ۱-۱۵]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۷۱۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق؛ کا: حسین بن محمد طاهر خان قزوینی، تا: رجب ۱۳۰۸؛ در هامش برگ اول و دوم مطالبی در معرفی مؤلف و اثر حاضر به خط محمدحسن خان مراغی اعتماد السلطنه در سال ۱۳۰۵هـ نوشته شده است؛ جلد: تیماج سبز با کناره و عطف قهوه‌ای،۵۸گ،۱۱سطر،اندازه:۱۳×۲۱سم [ف: ۱/۳۳-۱۹۰]

۶. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۱۲۵۶
خط: نستعلیق؛ کا: حاجی محمد رضای صفای سلطان الکتاب پسر میرزا حبیب الله شیرازی محلاتی، تا: ذیحجه ۱۳۱۰؛ قطع: ربعی [نشریه: ۷-۹۷]

۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۶۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق خوش؛ کا: موسی مفتاح، تا: ۲ ذیحجه ۱۳۱۰، از روی خط حاج محمدرضا فرزند میرزا حبیب متخلص به صفا و ملقب به سلطان الکتاب که قصیده‌ای در پایان نسخه در تقریظ کتاب نیز دارد؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قرمز، ۴۰گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۲سم [ف: ۱-۹۴]

۸. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۲۳۲۷
آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم نخستین ستایش آن محبوب یکتائی را سزاست که سراپا کم کرده گان سیر گوش مات رخسار اویند و دل از دست داده کان خیال رویش محو دیدار او در پرده هزار عاشق شیدا دریده و. ... نام این کمنام محمد ابراهیم ابا خلف مرحوم میرزا احمد محلاتی آنچه از اسلاف خود بتواتر شنیده بخواجه نصیرالدین طوسی اعلی الله مقامه منتهی میشود امام زاده صبیه مرحوم مغفور شاه خلیل الله طاب ثراه. ...؛ **انجام:** تا که دیوان تو بنوشت صفا کاتب شه شه مظفر کرمش بر همه بسیار فتاد علی ید العبد الراجی الی رحمة الملك الوهاب ابن مرحوم حاجی میرزا حبیب الله متخلص بخاقانی محلاتی کاتب قدیم استان مبارک حاجی محمد رضای ملقب بسلطان الکتاب ۱۸ ربیع الاول ۱۳۲۲.
خط: نستعلیق؛ کا: محمد رضا ملقب به سلطان الکتاب متخلص به صفا، تا: ۱۳۲۲؛ کمند سرخ رنگ و مجدول زرین بند مشکی است، پنج سرلوح منقش مذهب (متوسط) سرآغاز عناوین این کتاب طرح است، اشعار در جداول بند زرین رقم رفته است؛ مهر: دولت علیه ایران ۱۳۲۹ق؛ کاغذ: فرنگی آهارمهره نباتی، جلد: مقوای روکش تیماج یشمی، وسط گل ترنج منگونه‌ای، ۲۹۰ص، قطع: وزیری، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۹×۲۷/۵سم [ف: ۷-۶]

۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۷۰۷۰
بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از مصطفی حسینی؛ اندازه: ۱۳×۲۱سم [رایانه]

۱۰. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۴۰۷۲/۴
آغاز: در دارالخلافة الباهرة الناصریة سکنا نموده حسن اتفاق ابتدای افتخار و اعتبار دین و دولت ... به چه دلیل وچه امتیاز استوار داری و خود را اشرف مخلوقات شماری؛ **انجام:** شه ناصر دین جز ره حق کی پوید ×× برهر چه کند رضای حق می‌جوید / با مهر علی ز آب شمشیر غزا ×× از روی زمین گرد ستم می‌شوید ... جهاد را حاضر و بلاد را عامر کم و کاستی نداند و جز به راستی نپوید ...
خطبه را ندارد؛ خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: گالینگور سبز عطف تیماج زرشکی، ۵۶گ (۱۵۲ر-۲۰۷پ)، ۱۰ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف مخ: ۱-۱۶]

● **الآداب النافعة بالألفاظ المختارة الجامعة** / مواعظ / عربی

al-ādāb-ul nāfi'a bi-l-alfāẓ-il muxtārat-il jāmi'a

افضلی، جعفر بن محمد، - ۶۲۲ ق

afzalī, ja'far ebn-e mohammad (-1225)

کلمات حکمت‌آمیز را به نظم و نثر در ۵ «باب» تنظیم نموده: ۱. الحکمة من النثر؛ ۲. الفصول القصار من الحکمة؛ ۳. الحکمة من الشعر؛ ۴. أبیات الأمثال المفرة؛ ۵. اعجاز الأبیات.

آغاز: بسمله. حمدله. و صلواته علی محمد خاتم النبیین و آله الطاهرین و صحبه المنتخبین و سلامه و بعد فان ألطف الکلام موقعاً و أشرفه موضعاً کلمة حکمة یقتدی الانسان بسناها فیهتدی و یتبع هداها فیرتدع و مثل سایر یغنی بایراده فی المحافل عن ألفاظ یولفها و معان یتکلفها.

انجام: کم نعیم نعمته ×× غیر انی عدمته

چاپ: چاپ شده

[الأعلام زرکلی ۱۲۸/۲]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۰۸/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: ۱۰ شوال ۸۷۷؛ ۷۲ص (۲۹-۱۰۰)، ۱۷ سطر [عکسی - ف: ۳-۲۲۶]

← آداب نامه‌نگاری ⟵ ترسل

● **آداب نامه‌نگاری** / نامه‌نگاری / عربی

ādāb-e nāmenegārī

ابیاتی است به عربی مناسب صدرنامه خطاب به دوستان یا پاسخ نامه به دوستان.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۷۰/۳۹-طباطبائی

بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی سفید آهارمهره، جلد: تیماجی مشکی رنگ، ۳ص (۱۶۱-۱۶۳)، قطع: رقعی، ۱۹، ۲۰ و ۲۷ سطر، اندازه: ۱۰×۲۱سم [ف: ۲۳-۷۰]

● **آداب النساء** / آداب و سنن / فارسی

ādāb-on nesā'

احتشام الدوله، - ۱۲۷۸ ق

ehtešām-od-dowle (-1861)

تألیف: ۱۸ جمادی الاول ۱۲۷۱

[فهرستواره منزوی ۳۲۶۲/۵]

تهران؛ فرهاد معتمد؛ شماره نسخه: ۹۱

خط: شکسته نستعلیق؛ کا: محمد باقرخان، تا: ۱۲۸۰؛ کاغذ: فرنگی کبود، ۹ سطر (۵×۱۱/۵)، اندازه: ۹/۵×۱۵سم، [نشریه: ۳-۱۴۴]

● **آداب النساء و الفرق بین احکامهن**/حدیث / عربی

ādāb-un nisā' wa-l farq bayn-a aḥkām-i-hin

برگرفته از خصال شیخ صدوق.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۸۱۹/۳

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی ضربی درون آبی، ۴ص (۸۹-۹۲)، ۱۴ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱۲-۲۷۹۸]

← آداب النظر ⟵ آداب البحث

● **آداب النفس** / اخلاق / عربی

ādāb-un nafs

عیناثی، محمد بن محمد، ق۱۱ ق

'aynāsī, mohammad ebn-e mohammad (17C)

تاریخ تألیف: ۱۰۸۸ق

کتابی برگرفته از روایات اهل بیت و بزرگان از فلاسفه و زهاد در مواعظ، مشتمل بر ۱ «مقدمه» و چند «فصل» و ۱ «خاتمه». المقدمة: فی حاجة النفس الی التأدیب و التهذیب؛ فصل: فی الترغیب فی الطاعات و الزهد فی الدنیا الفانیة، فی العزلة و الخلوة، فی صحبة الأنفس الطاهرة، فی ادآب النفس بالعفة و التقوی، فی اشیاء متفرقة، فی الشکر، فی المعارف و السعادات النفسیة، فی آداب النفس، فی نبذ من آداب السفر، یشتمل علی مواعظ، یشتمل علی محاسن آداب النفس، فی التواضع و التکبر، فی التنبیه علی ما فی النفس من الحیاء و الوفاء، یشتمل علی ما فی الانفس من أحوال الفقر و الجوع، یشتمل علی ما فی الانفس من دواعی الحرص، فی قمع الأنفس و مخالفتها فی شهواتها، فی غصب الانفس و الحکمة فی وضعه فیها، فی استصلاح نفس الانسان البشریة الملکیة، یشتمل علی ما فی الأنفس من الخیر و الشر، فی أسباب الشرور فی العالم، فی کمیة أنواع الخیرات و الشرور فی العالم، فی کیفیة معاشرة اخوان الوفا و خلان الصفا، فی ماهیة الایمان و الخصال الحسنة، فی کیفیة دعوة الأنفس الی الله؛ خاتمة: فی خطاب الشاکین فی أمر النفس.

آغاز: الحمدلله الذی لا یحصر آداب فضله دیوان و لا یحصی آفات نفس الانسان لسان فالواجب علینا أن نؤدب أنفسنا.

چاپ: تحقیق سید کاظم موسوی میاموی، تهران، انتشارات مرتضوی، ۱۳۸۰ق، ۲۸۰ ص، چاپ اول.

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۰۰۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** افتاده: و الجیء الی الله وغ ×× سیر بابه لا تفزعی؛

خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی، روی برگ اول نام کتاب و مؤلف به خط خودش؛ تملک: محمد بن

حاجی حسن عرجاوی شیرازی به تاریخ ربیع الاول ۱۱۱۴؛ مهرها: «یا رب صل علی محمد و آل محمد» و «عبده زین العابدین الموسوی» و «زین العابدین الموسوی»؛ پشت برگی قبل از کتاب یادداشتی است که حسن بن احمد بن محمد باقر موسوی اصفهانی (نواده صاحب روضات) به تاریخ ربیع الاول ۱۳۵۸ مشهود است؛ جلد: دو رو تیماج رو قهوه‌ای پشت قرمز عطف مشکی،۲۸۲گ،۲۱ سطر، اندازه: ۱۶×۲۵/۵سم[ف:۱۶-۳]

۲. تبریز؛ قاضی طباطبائی؛ شماره نسخه: بدون شماره

بی‌کا، بی‌تا؛ نسخه به خط مؤلف تصحیح شده، این کتاب در تهران از روی همین نسخه چاپ شده [نشریه: ۷-۵۱۱]

● آداب النفس / اخلاق / عربی

ādāb-un nafs

آغاز: بسمله، الحمد لله الذی لا یحصر آداب فضله دیوان و لایحصر افات نفس الانسان لسان فالو اجب ...

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۹۳۸۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** موجود: و لاتهم یوم المیثاق بایعوا الله فصافحوا ...

خط: نسخ و نستعلیق شکسته؛ بی‌کا، تا: ۱۲۴۱؛ افتادگی: انجام؛ ضمیمه به نسخه ۱۶۰۲۸؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج ضربی با حواشی زنجیره‌ای ضربی و جداول خط‌کشی، قطع: وزیری کوچک، ۱۸ سطر (۹/۵×۱۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۲سم [رایانه]

● آداب النفوس / اخلاق / عربی

ādāb-un nufūs

حارث محاسبی، ۱۶۵ - ۲۴۳ ق

hāres-e mohāsebī (781-857)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۷۴/۷-ف

نسخه اصل: جارالله ش ۱۱۰۱؛ خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: ۵ ذیقعده ۵۲۲؛ ۴۵گ (۶۳-۱۰۸)، ۲۰ سطر [فیلمها - ف: ۱-۴۸۸]

← آداب نکاح ⟵ صیغ عقود و نکاح و کفاره افطار رمضان (رساله در ...)

● آداب النکاح = النکاح / آداب و سنن / عربی

ādāb-un nikāḥ = an-nikāḥ

عرب، علی، ق۱۰ ق

'arab, 'alī (16C)

در آداب زناشویی از منظر فقهی و پزشکی و با استفاده از روایات، در ۱۵ «فصل» و ۱ «خاتمه»: ۱. فی فضل النکاح و استحبابه و وجوبه؛ ۲. فی آداب عقد النکاح و الاکفاء و الصداق و ما یتعلق به؛ ۳. فی آداب الخلوة؛ ۴. فی آداب الجماع و ما یتعلق به؛ ۵. فی حق کل من الزوجین علی صاحبه و کیفیة المعاش بینهما فی المنزل و الفراش؛ ۶. فی الوطی؛ ۷. فی ان الانسان هل ینبغی ان یجامع ام لا؛ ۸. فی طلب الولد؛ ۹. فی المرئة المحمودة و المذمومة؛ ۱۰. فی احوال الناس فی الجماع؛ ۱۱. فی الرجال الذین لهم قوة علی الجماع؛ ۱۲. فی جمال النساء؛ ۱۳. فی صفات مفردة للرجل و المرئة؛ ۱۴. فی صفات کل واحدة من النساء علی حدة؛ ۱۵. فی ان ضعف الجماع من ای شییء یکون.

آغاز: الحمدلله الذی حرم السفاح و احل النکاح و الصلوة علی محمد و آله اجمعین فی الغدو و الرواح اما بعد فیقول الفقیر الحقیراضعف من الی الله هرب المشهور شیخ عرب ان النکاح فضله عظیم و سره جلیل و هذه الرسالة تحتوی علی بعض اسراره و تنطوی علی شیء من اخباره و آثاره و رتبتها علی فصول و خاتمه ...

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۵۵۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و الضعیف یورد ما أورده بعض الفضلاء، و ان تجد عیباً فسد الخلل فجل من لا عیب فیه

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: جمعه ۲۸ رجب ۱۰۶۵؛ جلد: تیماج قهوه‌ای بدون مقوا، ۳۴گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰×۱۴/۵سم [ف: ۱۴-۳۱۵]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۷۵/۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** الفصل الرابع فی آداب الجماع ... فلهذا جاء الدجال بعین واحدة فی وسط جبهته

بی‌کا، بی‌تا؛ ۳گ (۳۳ر-۳۵پ) [ف: ۵-۱۷۷۶]

۳. همدان؛ دانشگاه بوعلی؛ شماره نسخه: ۲۶۱

آغاز: برابر

خط: نستعلیق نازیبا؛ بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: گالینگور قهوه‌ای، ۲۱گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: -۱۳۹]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۰۳۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** موجود: من الادهان الباردة کدهن البنفسج و من ...

موجودی از نسخه ۱۵ فصل است؛ خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: فهرستی، تاریخ وقف: تیر ۱۳۱۰؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا با روکش پارچه، ۱۴گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۵-۱۶۰]

● آداب النکاح / فقه / فارسی

ādāb-un nikāḥ

یزدی، عبدالخالق بن عبدالرحیم، - ۱۲۶۸ ق

yazdī ,'abd-ol-xāleq-e-bn-e 'abd-or-rahīm (-1851)

رساله‌ای کوتاه در بیان آداب واجب و مستحب و مکروه زناشوئی، دارای ۱ «مقدمه» و ۱۲ «فصل» و ۱ «خاتمه». مقدمه: در طریق اجراء صیغه عقد؛ فصل ۱. در مدح تزویج و مذمت

عزوبت؛ ۲. در آداب خطبه؛ ۳. در آداب ادعیه شب زفاف؛ ۴. در ادعیه وارده نزد جماع؛ ۵. در مستحبات متعلقه به نکاح؛ ۶. در مکروهات متعلقه به نکاح؛ ۷. در آداب طلب فرزند؛ ۸. درآدابی که به آن فرزند پسر می‌شود؛ ۹. در گشادن بسته شدن؛ ۱۰. در فضیلت حمل و پرستاری فرزند؛ ۱۱. در آنچه باعث آسانی وضع حمل می‌شود؛ ۱۲. در آداب تولد فرزند؛ خاتمه: در بیان طریق معاشرت زن و شوهر.

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... چون نکاح را آداب و شرایط بسیار از واجبه و محرمه و مستحبه و مکروهه و مباحه می‌باشد

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۱۸۸/۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** هرگاه عذری نباشد چهار ماه یکدفعه با او جماع کند و چهارشب یکشب پیش او بخوابد

خط: نسخ؛ کا: عبدالرحیم، بی‌تا؛ به خط مؤلف تصحیح شده است؛ جلد: تیماج قهوه‌ای،۱۹گ (۱۴۵پ-۱۶۳ر)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۸-۳۲۶]

● **آداب النکاح** / آداب و سنن / عربی

ādāb-un nikāḥ

آغاز: بسم ... ایجاب زوجت موکلك موکلتی ...

انجام: لاتجعل للشیطان فیما رزقنی نصیبا تمت

تهران؛ مؤسسه مطالعات اسلامی؛ شماره نسخه: ۸۶/۲

آغاز و انجام: برابر

خط:نستعلیق بد؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ کاغذ: الوان، جلد: تیماج نرم مشکی فرسوده،۱۳ سطر(۶×۱۱/۵)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: -۷۲]

● **آداب النکاح** / آداب و سنن / عربی

ādāb-un nikāḥ

رساله کوتاهی است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۸۶۲۷

بی‌کا، بی‌تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ ۶۶گ، اندازه: ۱۰/۴×۱۴/۸سم [رایانه]

● **آداب النکاح**/ آداب و سنن / فارسی

ādāb-un nikāḥ

در آداب و احکام زناشوئی و بعضی از صفات خوب و بد زنان که در روایات و کلام فقها آمده است، دارای ۸ «فصل» کوتاه و ۱ «خاتمه».

آغاز: این رساله‌ای است در نکاح زنان و آداب و احکام آن، در حدیث وارد شده که حضرت امام جعفر علیه السلام

انجام:و همچنین نگاه کردن به زنی بقصد آنکه اگر پسند کند او را زن خود کند جایز است

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۷۲۹/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ کا: محمد علی بن آقا علی رایانی، تا: ۱۰۸۴؛ جلد: تیماج زرد بدون مقوا، ۱۳گ،۱۳گ (۹۴پ-۱۰۶ر)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۲۵-۸۲]

● **آداب النکاح** / آداب و سنن / فارسی

ādāb-un nikāḥ

آغاز: بسمله. این چند کلمه در آداب نکاح است مروریست هر که دو رکعت نماز کند در حالتیکه زن داشته باشد ...

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۷۷۷/۵

آغاز: برابر

خط: نستعلیق؛ کا: گیلانی، محمد رضی بن شیخ علی، تا: قرن ۱۴؛ رکابه دارد؛ جلد: تیماج سرخ، ۴گ (۱۱۳ر-۱۱۷ر)، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۴۴-۶۱]

● **آداب نکاح** / فقه / فارسی

ādāb-un nikāḥ

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۳۹۷۷

آغاز: وصیت نامه جناب پیغمبر در بیان آداب زنان؛ **انجام:** که نام خدا نقش کرده باشد جماع نکند تمام شد

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: ۱۲۴۴؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا، ۸ سطر (۹×۱۰)، اندازه: ۹×۱۴سم [رایانه]

● **آداب نکاح**/ فلسفه احکام / فارسی

ādāb-un nikāḥ

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۹۵۲۹

آغاز: اجناس شکر و انواع سپاس متجاوز از سپاس ...، **انجام:** همه مسلمانان را از این خصلتهای بد نگاه دارد آمین

خط: نستعلیق شکسته؛ بی‌کا، تا: ۱۲۵۰؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، ۲۲ سطر (۸×۱۷)، اندازه: ۱۲×۲۰سم [رایانه]

● **آداب النکاح و احکام اولاد** / آداب و سنن / فارسی

ādāb-on nekāh va ahkām-e owlād

رضوی، شاه بن میر رضا

razavī, šāh ebn-e mīr rezā

اهداء به: امیر قوام الدین

رساله‌ای مختصری در آداب نکاح و احکام اولاد با اشاره به آیات و روایات که مؤلف از کتب علمای دین جمع نموده،

شامل ۱ «مقدمه» و ۱۰ «فصل» و ۱ «خاتمه»: مقدمه، در فضل نکاح؛ فصل ۱. در آداب نکاح و عروسی؛ ۲. آداب دخول و آداب جماع؛ ۳. در فضیلت فرزند؛ ۴. در آبستن شدن و آسان زاییدن؛ ۵. در غسل کردن و نام نهادن؛ ۶. در عقیقه؛ ۷. در رضاع؛ ۸ در فضیلت دختر و دوست داشتن فرزند؛ ۹. در تربیت کردن فرزند؛ ۱۰. در حقوق والدین؛ خاتمه: درحقوق زن بر شوهر و ایام تولد.
آغاز: بسمله، اجناس شکر و انواع سپاس متجاوز از سپاس هر سخن سپاس که خالقی را سزاوار پروردگاری را رواست
انجام: بارخدایا همه مسلمانان را ازین خصلت‌های بد نگاهدار آمین یا رب العالمین برحمتك یا ارحم الراحمین

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۹۵۲۹
آغاز و انجام: برابر
در فهرست ناشناس آمده؛ خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: چهارشنبه ۲۴ رمضان ۱۲۵۰؛ مذیل است به واقعه کربلا از عزیمت امام حسین (ع) به جانب کوفه تا ماجرای شام و پس از آن شهادت امام موسی کاظم (ع)؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی مستعمل، ۹۳گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [اهدائی - ف: ۲ اخبار۱-۱۶]

۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۷۸۳۱/۱-۳۹/۲۱۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** وسعی کند به اینکه کشته شود درراه خدا وجهاد زن آن است که صبر کند از ایذای که از شوهر ...
از آغاز تا خاتمه؛ خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوا عطف گالینگور قهوه‌ای، ۲۵گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱-۲۷]

← آداب نماز ≻ مقدمة الصلاة
← آداب نماز ≻ تحفة الابرار (مختصر)
← آداب نماز ≻ صلاة
← آداب نماز ≻ تعقیبات نمازها
← آداب نماز ≻ آداب الصلاة
← آداب نماز ≻ کیفیت و آداب نماز
← آداب نماز ≻ غوامض الصلاة

● **آداب نماز = شرح حدیث حماد** / آداب و سنن / فارسی
ādāb-e namāz = š.-e hadīs-e hammād
خوانساری، رضی الدین محمد بن حسین، - ۱۱۱۳ ق
xānsārī, razī-od-dīn mohammad ebn-e hoseyn (-1701)
اهداء به: شاه سلطان حسین صفوی
از آقا رضی الدین محمد خوانساری برادر آقا جمال خوانساری که حدیثی را که از ابو محمد حماد بن عیسی جهنی کوفی بصری در دستور نماز آورده شده به فرمان شاه سلطان حسین صفوی ترجمه کرده و آداب نماز را پس از آن گزارش داده است. خوانساری در دیباچه از خود به نام «محمد رضی» یاد می‌کند و می‌گوید که این خبر از دو راه یکی صحیح از راویان شیعی امامی عادل، دیگر حسن مانند صحیح که تنها به عدالت بعضی از آنها تصریح نشده است روایت گردید و دانشمندان هم به آن عمل کردند و در «کافی» و «من لا یحضر» آمده است. نیز می‌گوید که من بر حدیث بیضه شرح نوشتم و بر شاه عرضه کردم.
آغاز: بسمله فاتحه نماز بندگی حمد معبود یکتائی است که هر بنده طاعت پژوه که از روی خلوص نیت و صفای طویت پشت بماورا و رو بکعبه جلالش کرده از جمله فرائض یومیه یکی را بوجهی که مقبول نظر اندك پذیری رحمت بالغه و عنایت سابقه اش تواند افتاد افتاد ... اما بعد ... پوشیده نماناد که بمقتضای مصدوقه الناس علی دین ملوکهم اهتمام پادشاه دل آگاه بکار گذاری شعایر دین مبین باعث رونق پذیری کیش و آئین ... میباشد لهذا ... لازم است که از جمله احکام دینیه هر چه را اهم دانند بتقریبات مناسبه بعرض اقدس رسانند.
انجام: و اینست وقت ختم کلام بذکر حق تعالی و سجده شکر ملك علام و هنگام اشتغال بورد دائمی دعای بود دین و دولت و خلود فتح و فیروزی و نصرت پادشاه ظل الله دین پناه و المستعان و علیه التکلان

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۴۰۷/۲
خط: نستعلیق؛ کا: ابوالقاسم بن سید حسین موسوی حسینی، تا: ۱۷ شوال ۱۱۰۹، از روی خط مؤلف؛ ۲۷ص (۱۸۴-۲۱۱) [عکسی - ف: ۴-۲۵۴]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۹۲/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ در ۵۳ الف دارد «ترجمه حدیث حماد من افادات عالیحضرة علامة العلمائی آقا رضی خوانساری طاب ثراه» و در ۸۲ الف دارد «قوبل مع نسخة الاصل» از اینجا برمی‌آید که نسخه پس از مرگ خوانساری نوشته شده است؛ مهرها: «محمد تقی» و «عبده الراجی فیروز»؛ ۳۰گ (۵۳پ-۸۲ر) [ف: ۵-۱۷۵۶]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۳۹۸
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی - ف: ۴-۲۴۹]

● **آداب نماز** /فقه / فارسی
ādāb-e namāz
موسوی اصفهانی، جعفر بن حسین، ۱۰۹۰ - ۱۱۵۸ ق
mūsavī esfahānī, ja'far ebn-e hoseyn (1679-1745)
اهداء به: علی رضا بن قربانعلی قراتیکنی
رساله‌ای است مختصر در آداب نماز روزانه در یک «مقدمه» و

چندین «فصل» که ظاهراً تألیف آن ناتمام مانده است چرا که کاتب که از نوادگان مرحوم مؤلف است در پایان اشاره کرده که تا بدینجا نوشته اند.
آغاز: الحمدلله رب العالمین ... اما بعد پس این مختصری است در آداب نماز شبانروزی و مقدمات آن که صحت یا کمال آن موقوف بر آنها بوده باشد.
انجام: یعنی علی با حق است و حق با علی است و دور می‌زند و می‌گردد با او هر کجا که بگردد یعنی هرگز حق از علی مفارقت نخواهد کرد و همیشه با او خواهر بود.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۴۲۵۹/۶
آغاز: و **انجام:** برابر
خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، ۶گ (۱۰۶پ-۱۱۱پ)، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [محدث ارموی مخ: ۱-۹]

● **آداب نماز**/ فقه / ترکی
ādāb-e namāz

اهداء به: سلطان مرادخان عثمانی
تاریخ تالیف: ۹۹۴ق
رساله کوتاهی در آداب نماز و نمازهای پیامبران گرامی و پیامبر اسلام و روایاتی در فضیلت نماز که به عربی یا فارسی یا ترکی نوشته شده، پس از آن همان مطلب را به نظم ترکی سروده است. در آن نامی از کمال پاشا نیز برده شده است.
آغاز: خدایه صد هزاران شکر و منت ×× که محبوبینه قلدی بنری امت
انجام: یعنی کشینک سفری صفات بشریدن صفات ملکیه اوله و صفات مذمومدن صفات حمیده اوله.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۴۵۱/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۴گ (۱پ-۱۴پ)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴×۲۳/۵سم [ف: ۱۲-۴۲]

● **آداب نماز**/ فقه / فارسی
ādāb-e namāz

شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۱۷۲۲/۱
آغاز: کتاب دوم: در بیان احکام نماز است و آن مشتمل است بر چند باب ...
خط: نستعلیق؛ کا: نورمحمد بن علی محمد نوری، تا: ۱۲۳۵؛ ۲۷گ (۱-۲۸)، اندازه: ۱۰×۱۴/۵سم [نسخه‌پژوهی: ۳-۱۷۲]

● **آداب نماز**/فقه / فارسی
ādāb-e namāz

آغاز: بسمله به نستعین. اما بعد از اصول دین عمده مقاصد در میان سائر واجبات نماز است ... رساله‌ای درین یاد شد و مرتب شد بر یک مقدمه و چهار باب و یک خاتمه.
انجام: و نماز کردن بر دو جنازه با هم.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۹۴۹/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق؛ کا: محمد طاهر بن محمد صالح حسینی مازندرانی، تا: آدینه ذیقعده ۱۲۵۲، جا: سمنان؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۱۸گ (۱۲ر-۳۰پ)، ۳۰ سطر (۱۰×۲۰/۵)، اندازه: ۱۶×۲۸سم [ف: ۱۰-۱۸۳۲]

● **آداب نماز** / فقه / فارسی
ādāb-e namāz

گویا دنباله کتاب فرض و سنت عجلی است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۷۵/۳-ف
نسخه اصل: ایاصوفیا ش ۲۰۴۹؛ خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۵گ (۱۸-۳۳) [فیلمها - ف: ۱-۴۶۱]

● **آداب نماز تراویح**/ آداب و سنن / عربی
ādāb-e namāz-e tarāvīh

قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: ۷۷۵/۶
بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا، کرم عطف تیماج، ۱گ (۸۶ر-۸۷پ)، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۲-۵۲]

● **آداب نماز شب**/ فقه / فارسی
ādāb-e namāz-e šab

سلطان العلماء، حسین بن محمد، ۱۰۰۱ - ۱۰۶۴ ق
soltān-ol-‘olamā’, hoseyn ebn-e mohammad (1592-1653)

رساله کوتاهی است درآداب و مستحبات نماز شب مشتمل بر ۱ «مقدمه» و ۳ «فصل».
آغاز: بسمله الحمد الخالق اللیل والنهار والصلوة والسلام علی شفیع اهل العثار فی یوم الاعسار ... اما بعد این رساله ایست در بیان ثواب وکیفیة نماز شب
انجام: در نصف اول شب بعداز نماز خفتن کرده شود بنیه ادا یا بنیه تقدیم اما قضای آن افضل است از تقدیم والله اعلم بالصواب.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۲۶/۱۹۹-۵۳۱۹/۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: گالینگور سبز عطف تیماج، ۱۲گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۱×۱۵سم [ف: ۱-۲۹]

● **آداب نماز شب = آداب صلاة اللیل** / آداب و سنن / فارسی

ādāb-e namāz-e šab = ādāb-o salāt-el layl

مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی، ۱۰۳۷ - ۱۱۱۰ ق

majlesī, mohammad bāqer ebn-e mohammad taqī (1627-1698)

رساله کوتاهی است در آداب و ثواب و کیفیت انجام دادن نماز شب و دعاهایی که در آن خوانده می‌شود با ترجمه آنها و تفصیل بیشتر به رساله کبیر در آداب نماز شب و حلیة المتقین و روضة المتقین محول شده است.

آغاز: الحمدلله مکرم العابدین و الصلوة علی سید المتهجدین محمد و عترته الاکرمین و بعد این رساله ایست در آداب نماز شب که از احادیث معتبره استخراج نموده.

انجام: و تفصیل احکام نماز شب و دعاها در رساله کبیره والد مرحوم قدس الله روحه مذکور است بهمین اکتفا نمود مستدعی آنست که هر که باین رساله عمل کند این مجرم را از دعا فراموش نکند و الحمدلله اولا و آخرا و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین.

[الذریعة ۲۲/۱ رقم ۱۱۰؛ کتابشناسی مجلسی حسین درگاهی، علی اکبر تلامی دارینی (ص. ۶۹)]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۷۴۱۰

آغاز و انجام: برابر

خط:نسخ و نستعلیق؛کاتب=مؤلف، بی‌تا؛ ۶گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم[ف:۶-۲۰۰]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۰۳۴/۳

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: غره رجب ۱۱۲۱؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۵گ (۴۹ر-۵۳پ)، اندازه: ۱۱۲×۱۸سم [ف: ۸-۲۲۵]

۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۲۸۲/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ کا: محمد هادی، تا: ۹ صفر ۱۱۲۴؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، ۳گ (۱۲۹پ-۱۳۱ر)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [محدث ارموی مخ: ۱-۱۰]

۴. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۳۴۲۰/۱۰

آغاز: برابر

خط: نسخ؛ کا: محمد تقی بن حاج عبدالله، تا: ۱۴ ذیقعده ۱۱۲۶؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی روکش کاغذ آبی عطف تیماج قرمز،۴گ (۱۳۴-۱۳۷)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۸×۲۴سم [ف: ۵-۱۶۴۷]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۳۶۹/۱۰

خط: همان نسخه بالا[عکسی - ف: ۴-۲۱۶]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۳۱۵

آغاز: و اعبده پس هرگاه خواهی که شروع در نماز شب؛ **انجام:** هرچه قدر که خواهی

خط: نسخ؛ احمد نیریزی، تا: ۱۱۳۹؛ افتادگی: آغاز؛ به طور مرقع مرتب شده، مجدول به سفید آب و شنجرف و حواشی با کاغذهای الوان تزیین شده است؛ واقف: نائینی؛ ۲۴ص، ۷ و ۸ سطر [ف: ۶-۲۰۱]

۶. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۱۲۸۹/۷

خط: نسخ و نستعلیق؛ کا: محمد هزار جریبی، تا: پنج‌شنبه ۱ رجب ۱۱۷۷؛ قطع: بیاضی ربعی [نشریه: ۷-۲۷۵]

۷. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۲۹۱۸/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ کا: رضی الدین محمد صادق بن محمد خوانساری، بی‌تا؛ پس از آن تفسیر آیه «والسابقون الاولون» است که در ۱۵ ربیع الثانی ۱۲۲۹ق. به همان خط نوشته شده است؛ کاغذ: فرنگی، ۱ص (۱۰۰)، اندازه: ۲۱/۵×۳۱سم [ف: ۳-۲۰]

۸. بیدگل؛ مجتهد الزمان بیدگلی؛ شماره نسخه: ۲۲/۷

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۲۴۰؛ جلد: تیماج مشکی ضربی، ۳گ (۷۶پ-۷۸ر)، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف: ۳۳]

۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۰۹۳۱

آغاز: بسمله، بدان که سنت است نماز شب به استحباب مؤکد و احادیث در فضیلت آن بسیار است؛ **انجام:** تا در آن روز معذب و خائب و خاسر نباشند الهی بجاه محمد و عترته الطاهرین الانجبین ...

خط: نستعلیق؛ کا: احمد بن محمدرضا صفائی خوانساری، تا: ۱۳۲۸؛ اهدایی رهبری، خرداد۱۳۷۳؛ کاغذ: شکری، جلد: مقوا، ۳ص، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۱/۵سم [اهدائی - ف: ۲ اخبار۱-۱۴]

۱۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۷۶۰۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ این رساله در حاشیه «زاد المعاد» است؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: تیماج یک‌لا قهوه‌ای الحاقی مجدول منگنه ضربی، ۸ص (۱۸-۲۵)، مختلف السطر، اندازه: ۱۶×۲۲/۵سم [رایانه]

۱۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۵۹/۱۹۸-۸۹۷۸/۲

آغاز: بدانکه سنت است نماز شب باستحباب مؤکد و آیات و احادیث در فضیلت آن بسیار است و وقتش بعد از نصف شب است.

خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۱گ (۳۴-۴۴)، ۹ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۵-۲۸۵۶]

۱۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۶/۱۶۶-۱۰۷۶/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۴گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۱-۲۹]

۱۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۴۳/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، صفحه‌ها مجدول به زر و مشکی؛ جلد: تیماج مشکی، ۴گ (۳۴۱پ-۳۴۴ر)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف: ۴-۲۳۱]

۱۴. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۳۰۸۲/۴

خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی با تیماج مشکی ضربی با گل و بوته زرین، ۲ص (۲۰۲-۲۰۱)، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۵-۱۵۲۶]

● **آداب نماز شب**/ آداب و سنن / فارسی

ādāb-e namāz-e šab

شیرازی، عبدالنبی بن محمد مفید، - ۱۱۹۲ ق

šīrāzī, ʻabd-on-nabī-ye-bn-e mohammad mofīd (-1778)

اهداء به: میرزا ابوطالب طبیب

رساله‌ای کوتاه در آداب، آثار و شیوه ادای نماز شب. این رساله در ۱ «مقدمه» و پنج «دقیقه» تنظیم شده است: مقدمه، در فضیلت نوافل ۲۴ ساعته و شب بیدار شدن؛ ۱. در بیان اوقات سیزده رکعت مذکوره؛ ۲. در کیفیت هشت رکعت نماز است؛ ۳. در کیفیت دو رکعت شفع است با مفرده وتر؛ ۴. در کیفیت نافله فجراست؛ ۵. در بیان چند مسأله در احکام نماز شب خاتمه در ادعیه قضای مهمات.

آغاز: الحمدلله الذی لایواری عنه لیل ساج ولاسماء ذات ابراج و لاارض ذات فجاج و الصلاة علی محمد البشیر النذیر السراج و آله البررة ما تلاطمت السجور بالا مواج وبعد چنین گوید: «که چون عالیحضرت قدس طویت ...

انجام: ... دراخبار به بلند کردن دو دست دعا مفسر شده است حق تعالی عواقب امور هر کس را بخیر مبدل نماید وهمه را موفق کند بطاعت وعبادت وخیر دنیا وآخرت فانه علی ما یشاء قدیر، تم بالخیر.

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۳۰۰۰

آغاز: برابر

خط: نسخ و نستعلیق؛ کا: مرتضی طباطبائی یزدی، تا: ۱۲۳۸؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، اندازه: ۲۰×۱۱سم [رایانه]

۲. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۱۳۷

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۴۳گ، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [نسخه پژوهی: ۲-۱۶۷]

۳. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۶۸۲/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مطالب متن پس از پایان یافتن در هامش ادامه یافته؛۱۴گ،۱۹سطر،اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف مخ: ۱-۱۶]

● **آداب نماز شب**/ فقه / فارسی

ādāb-e namāz-e šab

حسینی، محمد صالح، ق۱۲ ق

hoseynī, mohammad sāleh (18C)

در چگونگی نماز شب و آداب آن، در نهایت ایجاز و اختصار و بر وجه منقول از ائمه اطهار (ع) و بدون نقل دعاهای متفرقه.

آغاز: الحمد لله الذی جعل التهجد و سیلة لقرب المتهجدین ... و بعد خامه متشبث بأذیال ائمة معصومین

انجام: و ما در این رساله بهمین قدر اکتفا نمودیم و الله الموفق

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۳۱۲/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ کا: زکیه بنت ملا محمد صالح، تا: ۱۱۱۳، جا: مشهد؛ صفحه‌ها مجدول به زر و مشکی، جلد: دو رو تیماج قرمز، ۲۰گ (۲پ-۲۲ر)، ۱۲ سطر، اندازه: ۹×۱۵سم [ف: ۹-۹۳]

● **آداب نماز شب** / آداب و سنن / فارسی

ādāb-e namāz-e šab

محمد علی بن عبدالمطلب

mohammad ʻalī ebn-e ʻabd-ol-motalleb

در آداب شب از هنگام خوابیدن و بیدار شدن برای نماز شب تا هنگام طلوع صبح، با اشاره به مستحبات و ادعیه وارده در نماز شب. در دعا برای مؤمنین در قنوت نماز وتر به نام خود و پدرش اشاره کرده است.

آغاز: الحمدالله رب العالمین ... اما بعد این مختصری است در بیان نافله شب و ادعیه آن از اداب وقت خوابیدن و بیدار شدن از برای عبادت.

اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه: ۴۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** که نافله صبح است و افضل وقت ان ما بین فجرین است و در رکعت اول جحد و در رکعت دوم سوره ...

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ فاقد جلد، ۳۵گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [ف: ۱-۴۱]

● **آداب نماز شب** / فقه / فارسی

ādāb-e namāz-e šab

ایجی، علی اکبر بن محمد باقر، - ۱۲۳۲ ق

ījī, ʻalī akbar ebn-e mohammad bāqer (-1816)

در کیفیت نماز شب، ثواب و فضایل و آداب آن. از این رساله، طبق ادعای صاحب روضات الجنات، برمی‌آید که مؤلف دائما در عبادت و تهجد بوده و بسیار می‌گریسته از خوف خداوند و

مستحباب الدعوة بوده است.
آغاز: بسمله نحمدک یا من اذاق احِبّائه حلاوة المونسة فقاموا بین یدیه متضرعین ونشکرک یا من البس اولیاؤه ملابس هیبته
انجام: متوقع می‌باشیم که مرا درنیم شبها خصوص در وقت گریه یاد نمایند
چاپ: مشار فارسی عربی، ج۴، ص۴۸۹، اصفهان، سنگی، ۱۳۲۹ق، رقعی، ۱۶۷ص
[الذریعة ۲۳/۱]

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۳۸۳۵-۱۹/۱۶۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، ۷۸گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱-۲۸]

● **آداب نماز شب** / آداب و سنن / فارسی
ādāb-e namāz-e šab
فشارکی، محمد باقر بن محمد جعفر، ۱۲۵۲-۱۳۱۴ ق
fešārakī, mohammad bāqer ebn-e mohammad ja‘far (1836-1896)

در این رساله بسیار مختصر آداب نماز شب و اینکه در هر وقت و هر جا و لو بطور ناقص می‌شود انجام داد.
آغاز: الحمدلله رب العالمین ... بعرض برادران ایمانی می‌رساند که چون از اعظم اسباب.
انجام: در کتب ادعیه مثل منهاج العارفین و غیر آن مذکور است و در اینجا نقل آنها ملحوظ نبوده.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۱۸۳/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق؛ کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: تیماج قرمز، ۲گ (۸۳ر-۸۴ر)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱۱-۱۹۲]

● **آداب نماز شب** / آداب و سنن / فارسی
ādāb-e namāz-e šab
اردکانی یزدی، محمد حسن بن محمد ابراهیم، ۱۲۳۲-۱۳۱۵ ق
ārdakānī yazdī, mohammad hasan ebn-e mohammad ebrāhīm (-1897)

تاریخ تألیف: جمادی الثانی ۱۲۷۶ ق
رساله‌ای متوسط در آداب و کیفیت نماز شب که از کتاب‌های مختلف و گوناگون جمع‌آوری شده و برای آسانی کار مؤمنین در هفت «فصل» تنظیم شده است: ۱. در اموری که مانع از قیام لیل می‌شود؛ ۲. در فضیلت و تحریض بر قیامت لیل؛ ۳. در وقت نمازشب؛ ۴. در مستحبات وقت برخاستن از خواب؛ ۵. در کیفیت نماز شب؛ ۶. در کیفیت نماز وتر؛ ۷. ...
آغاز: الحمدلله الذی من علینا بمحمد نبیه صلی الله علیه دون الامم الماضیة وختم بنا علی جمیع ... اما بعد این مختصر رساله ایست که از هر جا جمع شده از کتب احادیث و دعوات از برای آسانی ...

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۷۵۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** صلاة لا حدلها و لا منتهی یا ارحم الراحمین، رحمتی که حد نباشد مر آنرا و منتهائی که رحم‌کننده‌ترین رحم‌کنندگان
خط: نسخ؛ کا: سید عبدالرحیم، تا: پنج‌شنبه ۱۸ شوال، قرن ۱۳؛ در پایان کتاب چند دعا و روایت به خط اسماعیل موسوی افزوده شده است؛ جلد: تیماج مشکی، ۴۷گ، مختلف السطر، اندازه:۱۱×۱۷سم [ف: ۲۵-۱۰۱]
۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۷۹۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** ... و تملاء الارض و السماء صلی الله علیه حتی یرضی و صلی الله علیه واله بعد الرضا صلوة لاحد لها و لامنتهی یا ارحم الراحمین.
خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: ۱۳۰۲؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول مذهب حلقوی،۴۹گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف مخ: ۱-۱۷]

● **آداب نماز شب** / فقه / فارسی
ādāb-e namāz-e šab
محمد باقر بن محمد تقی
mohammad bāqer ebn-e mohammad taqī

اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه: ۲۵/۲
انجام: و انت الله زین السموات و الارض و انت الله جمال السموات و الارض ...
خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۴گ (۲۹پ-۳۲پ)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۱-۳۳]

● **آداب نماز شب**/ فقه / فارسی
ādāb-e namāz-e šab
علیاری، علی بن عبدالله، ۱۲۳۴ - ۱۳۲۷ ق
‘alīyārī, ‘alī ebn-e ‘abd-ol-lāh (1818-1909)
اهداء به: مقرب خاقان محمد هادی خان
تاریخ تالیف: ۱۲۸۹ق
رساله‌ای در آنچه از آیات در ثواب و جزای نماز شب و از روایات در فضیلت نماز شب وارد شده و نیز آداب و اذکار آن، در یک «مقدمه» و سه «فصل» و یک «خاتمه»: مقدمه، در بیان ادعیه‌ای که در وقت خوابیدن و بیدار شدن باید خواند؛ فصل ۱. در آداب دو رکعت مقدم بر نماز شب؛ ۲. در آداب هشت

رکعت نماز شب؛ ۳. در آداب نماز شفع و وتر؛ خاتمه: دارای دو «امر» مشتمل بر آنچه که در صورت عدم موفقیت بر قرائت نماز شب باید بجا آورد.
آغاز: حمد و ستایش بی قیاس و بی حد و شکر و سپاس بیعد قادر لم یزل و خالق عزوجل را سزد که عبادت را سبب فوز و فلاح.
انجام: باین ترکیب بخواند درحقیقت گویا از نماز شب غفلت ننموده است و ثواب او را درک نموده است

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۵۶۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق؛ کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۸۹؛ مصحح، در برگ اول یادداشتی ظاهراً به خط مرحوم شیخ آقا بزرگ تهرانی درباره کتاب و مؤلف و در برگ سوم دعایی جهت رفع درد سر آمده است؛ جلد: تیماج قهوه‌ای بدون مقوا، ۴۲گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۷/۵سم [محدث ارموی مخ: ۱-۹]
۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۸۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق؛ کا: محمد علی قراچه داغی، تا: شب پنج‌شنبه ذیحجه ۱۳۰۴؛ مصحح، قبل و بعد از کتاب چند برگ است دارای موضوعات متفرقه؛ جلد: تیماج سبز بدون مقوا، ۵۵گ، ۱۵ سطر، اندازه:۱۰/۵×۱۶سم[ف:۴-۱۶۲]

● **آداب نماز شب** / آداب و سنن / فارسی
ādāb-e namāz-e šab

انصاری، محمد بن جابر
ansārī, mohammad ebn-e jāber

در آداب و اعمال و دعاهای نماز شب با استفاده از روایات و اخبار، تنظیم شده به روشی آسان که برای عموم مفید و قابل استفاده باشد، در یک «مقدمه» و پنج «فصل» و یک «خاتمه»: مقدمه: در فضیلت نماز شب؛ فصل ۱. در آداب وقت بیدار شدن؛ ۲. در وقت نماز شب؛ ۳. در کمیت و عدد رکعات این نماز؛ ۴. در کیفیت و چگونگی نماز شب؛ ۵. در نماز شفع و وتر؛ خاتمه: در نافله صبح.

کرمانشاه؛ میبدی (خاندان)؛ شماره نسخه: ۹۶
آغاز: ... کلمات و وفق بازار بیمقداری ابن جابر محمد انصاری که یکی از اخوان دین و خلان یقین؛ **انجام:** کسی که سعی کند در حاجت برادر مسلمان خود ثواب کسی دارد که در روز روزه داشته و شب را به عبادت بسر برده باشد
خط: نسخ؛ کا: سید احمد موسوی جواهری، تا: اوایل قرن ۱۴، به دستور میرزا محمد کاظم فرزند آقا محمد جعفر؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، ۴۹گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۴/۵سم [ف: -۷۲]

● **آداب نماز شب**/ عرفان و تصوف / فارسی
ādāb-e namāz-e šab

اصفهانی، علی اکبر
esfahānī, ‘alī akbar

مختصری عرفانی در آداب و فضیلت نماز شب که از آیات مبارکه و برخی اشعار بهره نیز برده است.
آغاز: الحمدلله ... اما بعداین رساله‌ای است در آداب نماز شب وکیفیت و احوال و احکام آن که بعضی از این بی بضاعت خواهش نمودند.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۴۱۱۹/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** وعجب فیضی است هرگاه گریان شدی به خدا قسم لذتی به مرتبه آن نمی رسد درهای پادشاهان وحکام وبزرگان درآن وقت بسته است.
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ فائده در چند دعا، چند برگ در اصول دین محمد جعفر استرآبادی و چند برگ از بداية الانشاء؛ جلد: گالینگور سبز عطف تیماج زرشکی، ۸گ (۵۹پ-۶۶پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف مخ: ۱-۱۷]

● **آداب نماز شب**/آداب و سنن / فارسی
ādāb-e namāz-e šab

مختصری است در آداب و اذکار و اوقات نماز شب. موجودی تنها نسخه حاضر: چهار باب آخر به انضمام خاتمه آن با این تفصیل: در تحقیق و تحدید اوقاتی که مذکور شد و بیان اوقات مرغوبه شب؛ در ذکر آداب نماز شب و بعضی اذکار مخصوصه آن؛ در بیان کیفیت نماز شفع و وتر و آداب آنها؛ در بیان نافله صبح و آداب آن؛ خاتمه، در بیان آداب ادای این نوافل در مضائق اوقات و قضای هر یک در محل فوات.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۳۵۶۹/۱
آغاز: از فراغ از نماز شفع است تا طلوع صبح صادق و اکثر در عرف شرع وتر باین رکعت با دو رکعت شفع اطلاق میشود؛ **انجام:** بنابراین بزواید بتخصص [کذ] ذکر آداب پی اثر اطناب ننموده و الحمدلله اولا و اخرا و باطنا و ظاهرا
خط: نسخ؛ کا: خضرشاه بن نجیب الله شوشتری، تا: چهارشنبه ذیحجه، ۹۸۰؛ کاغذ: آهار مهره حنائی، جلد: مقوا عطف پارچه مشکی، ۲۵گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۷/۵سم [ف: ۱۵-۳۹۹]

● **آداب نماز شب = ترجمه مفتاح الفلاح (منتخب)** /
دعا / فارسی
ādāb-e namāz-e šab = t.-ye meftāh-ol falah (mn.)

آغاز: بسمله، حمد و سپاس مرخدای را که شرافت بخشیده است
انجام: و قول به سقوط قنوت در نماز شفع ضعیف است

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۵۴۸۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ترجمه به سرخی؛ کاغذ: نخودی سرخی، جلد: مقوا، قطع: وزیری کوچک، ۱۰ سطر (۱۲/۵×۷/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [رایانه]

● **آداب نماز شب**/ آداب و سنن / فارسی
ādāb-e namāz-e šab

اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۴۶/۳
خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مقابله شده نویسنده نسخه با همکاری علی نقی و علی محمد پسران آقا محمد در ۲ ربیع الاول ۱۲۷۰؛ کاغذ: سپاهانی آهار مهره [نشریه: ۱۱-۹۳۳]

● **آداب نماز شب**/ دعا / فارسی و عربی
ādāb-e namāz-e šab
آغاز: بسمله. الحمد لله و السلام علی عباده الذین اصطفی سیما محمد المصطفی ... اما بعد چون در این ایام بعض ارباب
انجام: و غرض از اصلی از آمدن آدمی به دنیا همین است مثمر و بارور فرماید انه قریب مجیب

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۶۷۰۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق خوش؛ بی‌کا، تا: ۱۲۱۸؛ هفت صفحه مطالب در پایان نسخه سؤال حضرت رسول از معاد می‌باشد؛ کاغذ: نخودی شنگرف، جلد: اسقاطی، قطع: وزیری، ۱۵ سطر (۱۱×۲۲)، اندازه: ۱۷×۲۸سم [رایانه]

● **آداب نماز شب** / دعا / فارسی
ādāb-e namāz-e šab
آغاز: بسمله الحمد لله و سلام علی عباده الذین اصطفی
انجام: الطیبین الطاهرین الخیرین لاسیما بعده

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۸۲۱۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق؛ کا: حسینی، ابوتراب بن محمد، تا: ۱۲۱۹، جا: حیدر آباد دکن؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، ۱۲ سطر (۸×۱۷)، اندازه: ۱۵×۲۵سم [رایانه]

● **آداب نماز شب**/ آداب و سنن / فارسی
ādāb-e namāz-e šab
دارای چند «فصل» در فضایل و آداب نماز شب و نماز شفع و وتر و مستحبات بر خواستن از خواب و تهجد در نیمه شب و دعاهایی که در این موضوع روایت شده است.
آغاز: الحمدلله رب العالمین ... و بعد این رساله ایست در آداب نماز شب و کیفیت و احکام آن.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۴۹۹/۱
آغاز: برابر
خط: نستعلیق؛ کا: ابوتراب بن ابی القاسم حسینی نطنزی، تا: جمادی الثانی ۱۲۳۹؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، ۶۵گ (۱پ-۶۵پ)، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [ف: ۱۹-۲۹۷]

● **آداب نماز شب** / دعا / فارسی
ādāb-e namāz-e šab
آغاز: بسمله، بداکه وقت نماز شب از انتصاف لیل است تا صبح و هر قدر نزدیک بصبح باشد افضل است ...
انجام: و حوالی الاعمام و مواصی الازمان و الایام الی آخره فلیرجع الی الصحیفه السجادیه الصلوه و السلام علیه و علی آبائه و ابنائه.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۹۷۳۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ جلی خوش؛ بی‌کا، تا: ۱۲۴۵؛ ضمیمه به نسخه ش۱۷۱۴۴؛ کاغذ: نباتی، جلد: تیماج با حواشی خط‌کشی، قطع: وزیری کوچک، ۱۹ سطر (۱۴/۵×۸/۵)، اندازه: ۱۴/۸×۲۱سم [رایانه]

● **آداب نماز شب** / آداب و سنن / فارسی
ādāb-e namāz-e šab
در آداب و کیفیت و ثواب و بعضی از اذکار و دعاهای نماز شب به درخواست یکی از بانوان نگاشته شده است.
آغاز: چون محترمه که اجابت او مقرن به ثواب بود خواهش نمود چند سطری از منتخبات ادعیه و کیفیت نماز شب
انجام: تمت المختصرة بحمد الله و شکره و الصلاة علی اکرم رسله و آله المطهرین ابدا دائما سرمدا

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۸۱۵/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق؛ کا: محمد علی هزار جریبی خادم روضه رضویه، تا: ۲۴ ذیقعده ۱۲۵۳، جا: مشهد، مدرسه میرزا جعفر؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۷گ (۳۴پ-۵۱پ)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۲۷-۲۳۷]

● **آداب نماز شب**/ آداب و سنن / فارسی

ādāb-e namāz-e šab

رساله‌ای مختصری پیرامون آداب نماز شب و دعاهای وارده در قنوت‌های آن با ترجمه تحت اللفظی دعاها.

آغاز: وقت نماز شب از اول نصف شب است تا طلوع فجر صادق و تقدیم این نماز بر نصف شب جایز نیست مگر در حق مسافری که مظنون او باشد عدم تمکن از اتیان نماز شب بعداز نصف شب که جایز است

انجام: یا مولای قبل ان تغل الایدی الی الاعماق یا ارحم الراحمین و یا خیر الغافرین

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۴۸۳/۱

آغاز و انجام: برابر

کا: محمد حسن هروی، تا: ۱۲۶۴، جا: مشهد، از روی خط میرزای نیریز در ایام سالار جعفر قلیخان نوشته شده؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۸ص (۱-۱۸)، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۳۵-۴۳۸]

● **آداب نماز شب**/ آداب و سنن / فارسی

ādāb-e namāz-e šab

رساله کوتاهی است در آداب نماز شب و ادعیه و سوری که خواندن آنها در نماز شب مطلوب است.

آغاز: بسمله در بیان آداب نماز شب چون بنده مؤمن شب از خواب بیدار شود اول چیزی که باید بکند آنست که

انجام: مغفرتک اوسع من ذنوبی و رحمتک ارضی عندی من عملی فصل علی محمد وآله.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۳/۴۵-۴۲۵/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: ۱۲۷۳؛ ۴گ، ۲۱ سطر [ف: ۱-۲۸]

● **آداب نماز شب**/ آداب و سنن / فارسی

ādāb-e namāz-e šab

گویا نقل ترجمه «مفتاح الفلاح» شیخ بهائی است.

آغاز: ... بدان که هرگاه بیدار شوی از خواب پس اول آنچه سزاوار است برای تو کردن آن این است که سجده کنی از برای خدای تعالی.

انجام: بعد از نماز شب یعنی یازده رکعت این دعا را می‌خوانده‌اند حضرت سید العابدین ع ... اللهم یا ذا الملك المتابد بالخلود تا آخر دعا تمت.

قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: ۸۸۷/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲گ (۲۴ر-۲۶ر)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۲-۱۴۹]

● **آداب نماز شب**/ آداب و سنن / فارسی

ādāb-e namāz-e šab

بیاضی است شامل دعای کمیل در ۸ برگ اول و پس از آن آداب نماز شب و طریقه آن که گویا از کتابی نقل شده است.

آغاز: مقامه و لا یخفف عن اهله لانه لا یکون الا عن عضبک و انتقامک و سخطک

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۵۹/۲۷۴-۹۰۵۴

آغاز: برابر

خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۳۲گ، قطع: بیاض رقعی، ۱۰ سطر، اندازه: ۷×۱۳سم [ف: ۱-۲۸]

● **آداب نماز شب = آداب صلاة اللیل** / آداب و سنن / فارسی

ādāb-e namāz-e šab = ādāb-o salāt-el layl

رساله مختصری است در بیان کیفیت و آداب نماز تهجد.

آغاز: بسمله، بعد از حمد الهی و درود نامتناهی بر حضرت رسالت پناهی و آل هدایت انتباهی ... بر ارباب طاعات و اصحاب عبادات از مومنین و مومنات مخفی نماند که نماز تهجدگزاردن سنت موکد است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۶۴۹/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و کلمات فرج بخواند آنگاه چهل مرد مومن از برادران دینی خود یاد کند با ...

خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ در حواشی اوراق ادعیه مختلفی نوشته شده، احتمال دارد رساله حاضر همان کتاب المتهجدین باشد که در الذریعه (۲۸۰/۱۷) با مولف ناشناس معرفی شده و به سال ۱۳۳۹ به چاپ رسیده است؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: تیماج عنابی عطف تیماج تریاکی، ۳گ (۱۰۹پ-۱۱۱پ)، ۱۷ سطر (۷×۱۳/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۱۶-۲۴۴]

● **آداب نماز شب و زیارات**/ آداب و سنن / فارسی

ādāb-e namāz-e šab va zīyārāt

رساله‌ای است در آداب نماز شب و ادعیه‌ای که در آن باید خوانده شود و در پایان آداب زیارات را آورده است.

آغاز: چون از خواب بیدار شوی اول چیزی که سزاوار است ترا که بجای آری این است که سجده کنی خدایتعالی را.

یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه: ۴۰۷/۵

آغاز: برابر

خط: نسخ معرف (عبارات عربی) و نستعلیق (عبارات فارسی)؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ جلد: تیماج قرمز، ۶۰گ (۳۵پ-۹۵ر)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲-۱۰۱]

● **آداب نماز میت و تلقین و غیره**/ آداب و سنن

مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه: ۱/۷

خط: نسخ؛ کا: زین العابدین، تا: ۱۲۰۲؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی‌دار، ۲۲ص (۴۵۶-۴۷۷)، ۱۷ سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: -۱۰]

● **آداب نماز و ادعیه = ادعیة الاسبوع** / دعا / عربی

ādāb-e namāz va ad'īye = ad'īyat-ul usbū'

از ادعیه شیعی است مربوط به روزهای هفته از جمعه تا پنج‌شنبه شامل تسبیح، عوذ و ورد برای هر روز، در پایان نسخه چند قطعه صلواتیه با عناوین «تحیة ریحانیة، تحیة یاسمینیة، تحیة مسکیة» درج شده است.

آغاز: اوراد هفته دعاء روز جمعه بسمله مرحبا بخلق الله الجدید وبکما من کاتبین وشاهدین

انجام: من شر ما اخاف واحذرو اشهد ان الله علی کلّ شیء قدیر و لاحول و لاقوة الا بالله العلی العظیم و صلی الله علی محمد و آله و سلم تسلیماً و حسبنا الله و نعم الوکیل

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۷۳۶۹-۳۷/۱۵۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ معرب؛ بی‌کا، بی‌تا؛ صفحات مجدول، صفحه اول سرلوح مزدوج مذهب، حواشی از احمد بن حسن؛ جلد: تیماج مشکی مجدول،۴۶گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۱-۱۷۹]

● **آداب نماز و ادعیه = ادعیة الاسبوع** / آداب و سنن / فارسی

ādāb-e namāz va ad'īye = ad'īyat-ul usbū'

قم؛ طبسی؛ شماره نسخه: ۶۳/۲

آغاز: قدیر الله اکبر اللهم ان هذا عبدک و ابن عبدک و ابن امتک. ... و اگر میّت زن باشد ضمیرهای آن را مؤنث بیاورد و اگر میت طفلی باشد که به حد بلوغ؛ **انجام:** و بولاة امرالله من غیرها ما اخاف و احذروا و اشهد ان الله علی کل ّ شیء قدیر و لاحول و لاقوة الاّ بالله العلی العظیم و حسبنا الله و نعم الوکیل و صلی الله علی سیدنا محمد و آله و سلم تسلیماً

خط:نسخ معرب؛بی‌کا،تا:غره ربیع الثانی۱۱۶۵؛افتادگی:آغاز؛جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۸گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۱-۴]

● **آداب نماز و ادعیه**/آداب و سنن / فارسی

ādāb-e namāz va ad'īye

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۲۲۶۷/۲

انجام: الا ما کنت ...

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ۱۲۱۹؛ افتادگی: انجام؛ اهدایی شیخ مهدی روحانی فیروز آبادی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی با پارچه قرمز، ۲۰گ(۹-۲۹)،۱۴سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۰×۱۵/۵سم [ف: ۴-۱۲۲۵]

● **آداب نماز و چند مبحث فقهی دیگر**/ فقه / فارسی

ādāb-e namāz va čand mabhas-e feqhī-ye dīgar

رساله عملی در آداب نماز و چند مبحث فقهی دیگر شامل مباحث زیر است: ۱. رساله درباره نکاح که اول آن افتاده؛ ۲. فصل نکاح که مؤلف آن محمد بن باقر الحسینی النائینی است و در سال ۱۱۲۵ نوشته شده؛ ۳. رساله نکاحیه از مرحوم مجلسی؛ ۴. مختصری در بیان شکیات در بیان شکیات نماز (مرحوم مجلسی)، این رساله در سال ۱۱۷۹ نوشته شده است؛ ۵. فهرست رساله ارثیه در دو برگ و بعد خود رساله شروع می‌شود، نویسنده محمد هادی ابن محمد صالح مازندرانی و کاتب ابن ابی المحسن الحسینی ابوطالب است و در سال ۱۱۷۹ نوشته شده؛ ۶. کتاب الطلاق؛ ۷. صورت مسائلی است از محمد باقر اصفهانی مشهور به مجتهد بهبهانی (رساله عملی)؛ ۸ مجملی از احکام زکوة و خمس (علامه مجلسی)؛ ۹. مختصری در بیان کفارات (علامه مجلسی)؛ ۱۰. مختصری در آداب نماز و شکیات نماز (محمد باقر اصفهانی مشهور به مجتهد بهبهانی از جهت حاجی عیدی محمد نوشته)؛ در آخر کتاب یک صفحه درباره پیدا کردن مساحت نوشته شده است.

آغاز: ازمة التحقیق فصل بدان ایدک الله بالهدایة و التوفیق و سقاک من رحیق التحقیق.

انجام: یعنی احاد آن اسم را همان احاد حساب کنند و عشرات و مآت و الوف را همه بآحاد گیرند تمت بعون الملک الوهاب.

شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۸-ب/۴۳۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ کا: ابوطالب ابن ابی محسن حسینی، تا: ۱۱۲۵؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: مقوا با تیماج مشکی، ۱۶۶ص، ۲۴ سطر (۶/۵×۱۶)، اندازه: ۹/۵×۱۸/۵سم [ف: ۲-۲۵]

● **آداب نهان شده طلسمات دیگر** / علوم غریبه، آداب و سنن / عربی

ādāb-e nahān-šode-ye telesmāt-e dīgar

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۵۷۶/۲۵

خط: نسخ؛ کا: علاء الدین طریحی نجفی مسلمی عزیزی، تا: ۱۰۸۳؛ ۲گ (۹۸ر-۹۹ر هامش) [ف: ۶-۵۶]

● **آداب نوافل اللیل**/ آداب و سنن / عربی

ādāb-u nawāfil-il layl

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۲۶۳/۱

خط: نسخ، کا: کرکری، موسی بن حسن، بی‌تا، کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه ای عطف مشکی، ۲۴برگ (۱-۲۵)، ۲۰ سطر ۱۴×۷، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۳-۳۲۳۴]

● **آداب نویسندگی** / ادبیات / فارسی

ādāb-e nevīsandegī

تألیف: ۹۲۷ق

این رساله که حاوی یک سلسله مطالب و مقالات گوناگونی است. ابتدا ادعیه‌ای که برای شاه و حرم پادشاه باید نگاشت و بعد فرامین اعلی و سپس نامه به امرای اعلی و خواجگان ... و فرزندان و والدین و اعمام و اخوال باید نوشت آمده و پس از آن خطاب‌هایی که باید به مقامات کشوری کرد و در نامه‌ها باید رعایت نمود آمده است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۸۳۵

آغاز: و عنایتش دیگر هر که را کشته؛ **انجام:** و این را تمثالی نموده شد صورتش این است.

خط: شکسته نستعلیق؛ بی‌کا، تا: محتملاً قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز؛ در آخر این رساله اسماء ایام به عربی و اسماء شهور به عربی و اسماء سال‌ها به ترکی آمده و نیز مطالبی درباره حساب و هندسه و عددنویسی ذکر گردیده است؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی ساده خاکستری، ۷۸گ، ۶ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۳/۵×۱۹/۵سم [ف: ۶-۴۷۸]

● **آداب نیمه شب تا طلوع فجر**/ آداب و سنن / فارسی

ādāb-e nīme-šab tā tolū‘-e fajr

تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۲۱۸

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ سرلوحه با گل و بوته‌های زرین و جدول شنگرف و لاجورد و زرین و مشکی، ترجمه‌های فارسی شنگرف؛ کاغذ: متن و حاشیه فرنگی، جلد: تیماج مشکی ضربی زرکوب مقوایی، ۴۶گ، قطع: رحلی، ۱۶ سطر (۱۰/۵×۱۹)، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۲]

● **آداب و آثار دعای سیفی**/ دعا / فارسی

ādāb va āsār-e do‘ā-ye seyfī

جمع‌آورنده وکاتب رساله می‌نویسد چون دعای سیفی (حرز یمانی) بسیار آثار و خواص خارق العاده دارد، من در صدد تهیه نسخه صحیحی از آن برآمدم ولی همه دارای اختلافات بسیار با هم بودند تا اینکه به نسخه‌ای که به خط شیخ بهایی بود دست یافتم و آن را با شرح و آثار و خواص و شأن نزول در اینجا آوردم.

آغاز: بسمله، اما بعد بشرف عرض برادران دینی خود می‌نگارد این بنده خاکسار واین ذره بیمقدار ... که درمدت مدیدی وعهد بعیدی طالب وجویای نسخه مبارک سیفی بودم ...

انجام: ... فقل حسبی الله لا اله الا هو علیه توکلت وهو رب العرش العظیم.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۶۳۰/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ کا: محمد حسین، تا: قرن ۱۳؛ برخی فقرات ادعیه ترجمه شده‌اند، در ادامه ادعیه و اذکار مختلف و گاه بی‌سروته آورده شده‌اند؛ ۳۳گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف مخ: ۱-۱۷]

● **آداب و احکام اموات = آداب تجهیز اموات = آداب کفن و دفن** / فقه / فارسی

ādāb v ahkām-e amvāt = ādāb-e tajhīz-e amvāt = ādāb-e kafan va dafn

مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی، ۱۰۳۷ - ۱۱۱۰ ق

majlesī, mohammad bāqer ebn-e mohammad taqī (1627-1698)

تاریخ تألیف: ۶ ربیع الثانی ۱۰۹۹

رساله‌ای متوسط در احکام اموات و جنایز که از احتضار تا زمان دفن را دربر می‌گیرد، در پنج فصل: احتضار، غسل، کفن، نماز میت و دفن. در «کشف الحجب» از آن به عنوان «رسالة فی احکام الجنائز» تعبیر شده است و همان باب سیزدهم از «زاد المعاد» است که در اینجا جداگانه آمده است.

آغاز: الحمدلله الذی لایبقی الا وجهه و لایدوم الا ملکه ... اما بعد، این رساله‌ایست در بیان آداب تجهیز و تکفین و تغسیل و دفن اموات مؤمنین

انجام: و بعد از وفات باستدعای رحمت و مغفرت یاد نمایند

[الذریعة: ۱۴/۱ و ۲۹۴؛ ریحانة الادب ۱۹۱/۵؛ کتابشناسی مجلسی ص ۶۴؛ فهرستواره منزوی ۲۶۵/۶ (۵ نسخه داخلی)]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۲۷۱/۵

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: ۶ ربیع الثانی ۱۰۹۷؛ ۳۱گ (۵۹پ-۹۰ر) [مختصر ف: -۱۰]

۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۳۴۶۱/۴

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح، در پایان علامت بلاغی

آمده است، در حاشیه و برگ اول مطالب متفرقه‌ای مکتوب است؛ ۳۲گ (۷۳ر-۱۰۵پ)، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۰×۱۴/۵سم [محدث ارموی مخ: ۱-۷۱]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۴۹۶/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ زیبا؛ بی‌کا، تا: اوایل قرن ۱۲؛ مصحح، مطالبی از کتاب «امان الاخطار» سید بن طاوس، مطالبی از کتاب «الجواهر المنثورة فی الادعیة المأثورة» و مطالبی دیگر در برگ پایانی نسخه آمده است؛ کاغذ: فرنگی، ۲۵گ (۱۶۲-۱۸۶)، ۱۵ سطر، اندازه: ۸×۱۶سم [ف: ۳۴-۲۳۰]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۶۷۷/۲۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح، دارای حواشی با نشان «۵»؛ کاغذ: شرقی، ۲۱گ (۱۷۳-۱۹۳)، ۲۱ سطر، اندازه: ۷×۱۸سم [ف: ۳۲-۲۱۴]

۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۴۰۶۷-۲۰/۱۸۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ بعد از پایان رساله منتخب سور برای برآورده شدن حاجات، دعای کفن و دعای جوشن کبیر و صغیر تحریر شده است؛ جلد: تیماج مشکی ضربی مجدول، ۶۵گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۱-۱۲۴]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۹۰۳/۱۹

آغاز: این چند کلمه ایست از رساله مولانا محمدباقر مجلسی که در بیان آداب تجهیز و تغسیل و تکفین میت ... بدانکه احکام میت از غسل دادن و کفن کردن و نماز کردن؛ **انجام:** فصل در آداب دفن میت. واجبست ... که عقاید حق را تلقین او کنند، خصوصاً ولایت ائمه معصومین صلوات الله علیهم اجمعین

گزیده‌ای است از رساله پنج فصلی او؛ خط: نستعلیق، کا: محمد مؤمن بن علینقی باکی، تا: ۱۱۱۱، جا: اصفهان؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ یک لایی، ۲گ (۱۷۴پ-۱۷۵پ)، ۴۸ سطر (۹×۲۳)، اندازه: ۱۴/۵×۳۰سم [ف: ۱۴-۱۲۶]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۰۳۴/۲

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: غره رجب ۱۱۲۱؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۲۹گ (۲۱ر-۴۹ر)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۸-۲۲۵]

۸. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۷۳۷/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ کا: محمد بهزاد و محمد مجید، تا: قرن ۱۳؛ در چهار برگ اول صلوات بر چهارده معصوم (ع) مکتوب است؛ جلد: تیماج مشکی فرسوده، ۳۴گ (۵ر-۳۹ر)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [محدث ارموی مخ: ۱-۷۱]

۹. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۲۲۷۳۵

آغاز: برابر

خط: شکسته؛ نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج لایه‌ای عنابی، ۴۳گ، ۱۵ سطر (۵/۵×۱۱)، اندازه: ۸×۱۵سم [ف: ۳-۸۶۷]

۱۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۹۱۹۸/۴-۶۰/۱۳۸

آغاز: برابر

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا، ۱۱گ (۱۱۸-۱۲۸)، اندازه: ۶×۱۳سم [ف: ۱-۳۰]

۱۱. اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه: ۱۳۵/۶

خط: نستعلیق تحریری، کا: سلطان علی ابن علی گواری، تا: چهارشنبه ۲۸ شوال؛ کاغذ: نخودی آسمانی بعضی از رساله‌ها آهار مهره، جلد: تیماج مشکی مقوایی، ۳۴گ (۱۰۷ر-۱۴۰ر)، قطع: وزیری، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱-۱۵۷]

۱۲. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۵۶۴/۱۸

آغاز: سنت است که چون آثار احتضار ظاهر شود مکرر بگوید اللهم اغفر لی الکثیر من معصیتک و اقبل منی الیسیر من طاعتک، **انجام:** چون این تلقین را بکنند منکر و نکیر می‌گویند بیا برویم تلقین حجتش کردند احتیاج به پرسیدن نیست.

خط: نستعلیق؛ کا: شمس الدین محمد حسین بن میر محمد یوسف، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۰ص (۵۰۹-۵۱۹)، ۱۹ سطر (۱۲/۵×۲۰)، اندازه: ۱۹/۵×۲۸/۵سم [ف:۲-۲۰۲]

۱۳. کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه: ۳۷۷

آغاز: برابر

خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷۱گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۶×۱۵سم [ف]

۱۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۸۸۷۹/۸

بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سبز تیره لایی، قطع: بیاضی، ۱۷ سطر (۹×۲۰) [ف: ۱۷-۲۴۲]

● آداب و احکام اهل سنت (مختصر) / فقه / فارسی

ādāb v ahkām-e ahl-e sonnat (mx.)

در احکام طهارت و برخی مسائل اعتقادی و صلاة و زکات و اکل و شرب و مسائل ضروری دیگر بنا بر رای اهل سنت.

آغاز: الحمدلله رب العالمین و العاقبة للمتقین ... چهار نوع استنجاء فرض است اول استنجاء جنب دوم استنجاء زنی که از حیض پاک شده

یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه: ۹۶

آغاز: برابر

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی؛ جلد: مقوایی، ۱۵گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [ف: ۱-۹۶]

● آداب و احکام صلاة / فقه / عربی

ādāb va ahkām-e salāt

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۱۰۱۸
بی‌کا،بی‌تا؛ خریداری از محمد مصطفی حسینی [رایانه]

● **آداب و احکام ماه رمضان (رساله)**/آداب و سنن / فارسی
ādāb va ahkām-e māh-e ramezān (r.)
رساله‌ای است در آداب و احکام ماه مبارك رمضان در چند «فصل» و برخی از فصول آن بدین تفصیل می‌باشد: فصل ۲. در بیان حقیقت روزه و آنچه در آن معتبر است؛ ۳. در سنت‌ها و آداب روزه؛ ۴. در بیان آداب دخول ماه مبارک رمضان؛ ۵. در اعمال هر شب و هر روز ماه مبارک رمضان؛ ۶. در اعمال مختصره شب‌ها و روزهای مخصوص این ماه.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۵۷۳۰
آغاز: ... شر خود را از مردم باز دارد حق تعالی غضب خود را در قیامت از او باز دارد و هر که در اینماه؛ **انجام:** و بحق الراغبین الیك الفرقین منك المتعوذین بك و بحق ...
خط: نسخ و نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی نخودی، ۵۹گ، ۱۵ سطر (۱۵/۵×۷/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۱۹سم [رایانه]

● **آداب و احکام میت = احکام اموات** / فقه / فارسی
ādāb va ahkām-e meyyet = ahkām-e amvāt
رساله‌ای است در آداب تجهیز و احکام اموات در ۵ فصل بدین ترتیب: ۱. حالت احتضار؛ ۲. تغسیل و تکفین میت؛ ۳. نماز میت؛ ۴. دفن میت؛ ۵. تلقین میت.
آغاز: الحمد لله رب العالمین ... اما بعد این رساله‌ای در آداب و احکام میت نوشته می‌شود و از حالت احتضار تا هنگام دفن ...

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۶۷۷/۲۸
آغاز: برابر؛ **انجام:** و تجدید نمودن قبری که کهنه شده باشد مکروه است مگر اینکه قبر یکی از اهل فضل و شرف باشد ...
خط: نسخ و نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ ۷ برگ مطالبی منقول از کشکول شیخ بهایی، خواص اسماء الله تعالی، چند سطر از آغاز کتاب «نبذ الداعی فی مختصر عدة الداعی» و مطالب گوناگون در انجام آمده است؛ کاغذ: شرقی، ۷گ (۱۹۳-۱۹۹)، ۲۱ سطر، اندازه: ۶/۵×۱۹سم [ف: ۳۲-۲۱۵]

● **آداب و احکام نوافل یومیه** / فقه / فارسی
ādāb va ahkām-e navāfel-e yowmīye
موسوی بادکوبه‌ای، یعقوب بن احمد، ق۱۳ ق
mūsavī bādkūbeī, ya'qūb ebn-e ahmad (19C)

تألیف: ۴ محرم ۱۲۸۲ق

رساله کوتاهی است در احکام و آداب نمازهای مستحبی روزانه که نوافل یومیه نامیده می‌شود.
آغاز: بسمله. الحمدلله الذی فضلنا علی سائر الامم و اکرمنا بالولایة و اعظم النعم و اخرجنا بالمحبته عن الکره و النقم و الصلوة الطیبة و التحیة الزکیه ...
انجام: طلب آمرزش از خداوند غفار بکن آن وقت امید هست بلطف عمیم و بکرم جسیم خود لباس مغفرت را باو بپوشاند. هذا آخر ما اوردناه فی هذا الرسالة ...

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۲۵۰۰-۱۳/۱۸۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۲۷ رجب ۱۲۸۲؛ جلد: گالینگور، ۱۳گ، ۱۵-۳۱ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱-۳۰]

● **آداب و اخلاق** / آداب و سنن / فارسی
ādāb va axlāq

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۶۴۱۲
بی‌کا، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ افتادگی: آغاز [د.ث. مجلس]

● **آداب و اخلاق** / اخلاق / فارسی
ādāb va axlāq

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۸۴۱۳
کا: محمد تقی، تا: ۱۰۸۲؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ ۲۲۴گ، اندازه: ۱۱/۵×۲۴سم [رایانه]

● **آداب و اخلاق** / آداب و سنن / فارسی
ādāb va axlāq
در بیان آداب و مستحبات و دعاهایی که در موارد گوناگون باید خوانده شود. مشتمل بر چهارده «باب» کوتاه است: ۱. در آنچه تعلق به پوشیدن دارد؛ ۲. در آنچه تعلق به گرمابه دارد؛ ۳. در آنچه تعلق به موی شانه کردن دارد؛ ۴. در آنچه تعلق به موی چیدن دارد؛ ۵. در آنچه تعلق به نگریستن دارد؛ ۶. در آنچه تعلق به شنیدن دارد؛ ۷. در آنچه تعلق به به اکل و شرب دارد؛ ۸. در آنچه تعلق به بیع و شری دارد؛ ۹. در آنچه تعلق به مناکحه و مباشره دارد؛ ۱۰. در آنچه به مولود و ولادت دارد؛ ۱۱. در آنچه به خفتن و بیداری دارد؛ ۱۲. در آنچه تعلق به حال سفر دارد؛ ۱۳. در آنچه تعلق در انواع فواید و آداب متفرقه دارد؛ ۱۴. در چیزهایی جامع و ختم کتاب.
آغاز: در آنچه تعلق به پوشیدن دارد روایت است از امیرالمؤمنین علیه السلام که چون خدای تعالی مؤمنی را جامه نو دهد باید که وضو کند و دو رکعت نماز بگزارد و در هر رکعتی الحمد یکبار

و ...
[فهرستواره منزوی ۲۷۵/۶]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۴۵۱/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** ... بسم الله خیر الاسماء رب الارض و رب السماء بسم الله الذی لایضر مع اسمه شی فی الارض و لا فی السماء
از باب اول تا آخر باب هفتم؛ بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز (یک برگ)؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای،۱۶ص (۱-۱۶)، اندازه: ۱۲×۱۷/۵سم [ف: ۳۵-۴۰۱]

● **آداب و اخلاق** / آداب و سنن / فارسی
ādāb va axlāq
با استناد به احادیث نبوی و علوی و انتخاب ابیات مناسب از مثنوی مولوی.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۷۶۳۴
بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

● **آداب و ادعیه زراعت (رساله)** / دعا / فارسی
ādāb va ad'īye-ye zerā'at (r.)
خاتون آبادی، محمد حسین بن صالح، - ۱۱۵۱ ق
xātūn-ābādī, mohammad hoseyn ebn-e sāleh (-1738)
مطالب بسیار مختصری است در آداب و ادعیه کاشتن تخم و درخت نشانیدن.
آغاز: در بیان آداب و ادعیه تخم کشتن و درخت نشانیدن بدان که بهتر ان است که اول زمین را شخم کنند و بعد از آن تخم بکارند چنانچه کلینی رحمت الله علیه
انجام: کلینی رحمت الله علیه به سند مرفوع ازحضرت امام محمد باقر علیه السلام یا امام جعفر صادق علیه السلام روایت کرده است که هر گاه خواهی نهالی در زمین بنشانی یا تخمی بکاری این آیه را بخوان و مثل کلمه طیبة کشجرة طیبة اصلها ثابت و فرعها فی السماء تؤتی اکلها کل حین باذن ربها

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۵۶۹/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: گالینگور سبز عطف تیماج زرشکی،۱گ، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف مخ: ۱-۱۸]

● **آداب و ادعیه نماز شب**/ فقه / فارسی
ādāb va ad'īye namāz-e šab
حسینی مازندرانی، محمد کاظم بن محمد، ق۱۱ ق
hoseynī māzandarānī, mohammad kāzem ebn-e mohammad (17C)
انجام: ... و صلوات مرغبة فیها بسیار است و در اینجا همین قدر اختصار شد

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۸۳۰/۷
آغاز: بتو کسی که ختم شد برای او بقیام شب بعد از آن مرد ... باب اول در بیان آداب و ادعیه نماز شب و نوافل بعد از آن تا طلوع فجر و در آن دو فصل است؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ۲ ربیع الثانی ۱۱۲۸؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج فرنگی، ۵ص (۱۳۹-۱۸۹)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۴۴-۸۸]

● **آداب و اسلوب و مشی طریقه ذهبی** / عرفان و تصوف / فارسی
ādāb va oslūb va mašy-e tarīqe-ye zahabī
غافل سلماسی، پرویز بن فرج الله، - ۱۳۳۶ ق
qāfel-e salmāsī, parvīz ebn-e faraj-ol-lāh (-1917)
مختصری است در دستور العمل برای سالکان طریقه ذهبی از صوفی‌ها. از همین نویسنده «جواهر الکلام و مفتاح المرام» و «وجیزة» را در همین موضوع سراغ داریم.
آغاز: الحمدلله رب العوالم و الانام و الصلوات و السلام علی اشرف المکونات محمد و آله البرره الکرام سیما وصیه الذی هو هادی الامة من الخواص والعوام
انجام: دل خون سکندر است به ظلمات تن اسیر ×× ای خضر پی خجسته تو هادی راه باش / خواهد حبیب [...] مولا زفضل رب ×× جان را اسیر حب تو در سلسله ذهب
[نسخه‌های خطی فارسی ۱۱۱۹/۲ و۱۴۷۲ و۱۴۸۲؛]

۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۳۷۳۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: شعبان ۱۳۰۳؛ صفحات مجدول شنگرف، جلد: تیماج زرشکی بدون مقوا مجدول منقوش، ۲۵گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف مخ: ۱-۱۸]
۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۹۳۸۲
بی‌کا، بی‌تا [الفبائی: -۲۷۳]
۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۹۴۰۴
خط: شکسته نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا [الفبائی: ۲۷۳]

← آداب و اعمال حج ← مناسک حج

● **آداب و اعمال مساجد کوفه** / آداب و سنن / فارسی
ādāb va a'māl-e masājed-e kūfe
رساله مختصری است در آداب و اعمال و ادعیه مساجد شهر

کوفه: مسجد کوفه، مسجد سهله، مسجد زید بن صوحان، مسجد صعصعة بن صوحان، مسجد غنی، عمارت حنانه، مسجد جعفی، مسجد بنی کاهل معروف به مسجد امیرالمؤمنین علیه السلام و دربیان اعمال مسجد کوفه و مسجد سهله آداب و اذکار تمام مقام‌های دو مسجد مذکور را ذکر کرده است.
آغاز: بسمله بدانکه حق سبحانه وتعالی از شهرها چهار شهر را اختیار فرموده و التین و الزیتون وطور سینین وهذا البلد الامین. تین مدینه طیبه است. زیتون بیت المقدس است و طورسینین کوفه است و ...

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۳۵۳-۲/۱۷۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** و قال ابوالحسن الرضا(ع) انّی ساقتل بالسم مظلوماً فمن زارنی عارفاً بحقّی غفر الله له ماتقدم من ذنبه و ماتأخر انجام ناتمام؛ خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳ و ۱۴؛ مصحح، دارای نسخه‌بدل؛ جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی مجدول، ۴۵گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۱-۳۱]

● **آداب و اعمال نوروز** / دعا / فارسی
ādāb va a‘māl-e nowrūz
وقار شیرازی، احمد بن محمد شفیع، ۱۲۳۲- ۱۲۹۸ ق
vaqār-e šīrāzī, ahmad ebn-e mohammad šafī‘ (1816-1880)
شامل: آداب و اعمال مستحبه نوروز منقول از کتاب اقبال و سوره‌های فاطر و یس و قصیده در تهنیت عید نوروز و مدح میرزا یوسف خان مستوفی الممالک آشتیانی.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۰۳۰۰
آغاز: پس از خطبه مختصر: و بعد این مختصریست در بیان آداب و اعمال روز نوروز و وقت تحویل سال ...؛ **انجام:** با شکوه و جلال و قدر و محل.
خط: نسخ خوب؛ بی‌کا، تا: ۱۲۸۱، جا: تهران؛ اوراق با کمند سیاهی و جدول‌بندی با زر و لاجورد و سیلو و سیاهی، صفحه اول دارای سرلوح کوچک مزدوج زرپوش مرصع پرکار، سوره فاطر و یس در زمینه زرپوش با سرخی، فواصل آیات گوی زرین منقش؛ کاغذ: آهارمهره نباتی متن و حاشیه، جلد: تیماج دو رویه سرخ و سبز، ۲۴گ، ۱۰ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱۵-۴]

● **آداب و اعمال و مراسم دینی**/فقه / فارسی
ādāb va a‘māl va marāsem-e dīnī
حج، اقسام نماز و ادعیه برای شیعیان.

کاشان؛ عاطفی، حسن؛ شماره نسخه: بدون شماره
بی‌کا، بی‌تا؛ اندازه: ۱۵×۲۱سم [نشریه: ۷-۷۲۱]

● **آداب و بعضی از شرایط سلوک**/ سیر و سلوک / فارسی
ādāb va ba‘zī az šarāyet-e solūk
همدانی، علی بن محمد، ۷۱۴ - ۷۸۶ ق
hamadānī, ‘alī ebn-e mohammad (1314-1384)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۰۵۷/۱۲۱
خط: شکسته نستعلیق؛ کا: محمد زمان بن کلبعلی متطبب خراسانی، تا: قرن ۱۳؛ ۱گ (۲۲۴پ) [ف: ۷-۱۹۳]

● **آداب و تعقیبات نماز** / دعا / فارسی
ādāb va ta‘qībāt-e namāz
شریف، محمد کاظم بن محمد فاضل، ق۱۲ ق
šarīf, mohammad kāzem ebn-e mohammad fāzel (18C)
اهداء به: اسماعیل آقا جبادار باشی [جبادار باشی (ترکیب وصفی) صاحب منصب جباخانه
مشتمل بر سه «مطلب» و ۱ «خاتمه»: ۱. در بیان فضیلت مسواک کردن و بیان فوائد و منافع و آداب آن؛ ۲. در بیان فضیلت با وضو بودن و کیفیت وضو و ذکر ادعیه و اذکار آن؛ ۳. در بیان کیفیت نماز و ترجمه اذکار آن و ذکر سوره فاتحه الکتاب و سورة قدر و سوره مبارکه توحید و ترجمه آن؛ خاتمه در بیان فضیلت تعقیب و ذکر بعضی از تعقیبات بر سبیل اختصار و فضیلت سجده شکر و اذکار متعلقه به آن.
در مقدمه نوشته است: «بخاطر فاتر رسید که رساله مشتمله بر آداب و بعض تعقیبات نماز بر سبیل اختصار و ترجمه اذکار آن به تحریر در آورد».
آغاز: الحمدلله رب العالمین و العاقبة للمتقین و الصلوة و السلام علی سید الانبیاء و المرسلین و حبیب اله العالمین محمد المصطفی.
انجام: ما لابد منه از آنچه از اذکار نماز و آنچه خوانده میشود در نماز و بعد از آنرا بر وجه اختصار بیان و شرح کردیم و ما توفیقی الا بالله و هو حسبنا و نعم الوکیل.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۲۸۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: اوایل قرن ۱۲؛ مصحح؛ واقف: نادرشاه، تاریخ وقف: ۱۱۴۵ ق؛ کاغذ: شکری، جلد: مقوا با روکش پارچه، ۶۹گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰/۶سم [ف: ۱۵-۵]

● **آداب و رسوم معاشرت (رساله)** / آداب و سنن / فارسی
ādāb va rosūm-e mo‘āšerat (r.)
اهداء: ناصرالدین شاه قاجار (۱۲۶۴-۱۳۱۳ق)
مؤلف آداب معاشرت و اصول مدنیت را در بعضی از اصناف اجتماع از قبیل عرفا و مرشدان، فیلسوفان، واعظان، طبیبان و وزرا

به طور بسیار مختصر بیان کرده است. در این اثر نامی از عنوان رساله و مؤلف آن نیامده است.
آغاز: در بیان آدابی که متعلق به رسوم معاشرت و اصول مدنیت است و مراعات این از لوازم صورت آدمیت که بطور نصیحت بیان می‌شود ...

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۶۹۴۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** ... رمالان و دعانویسان را هم در معزولی دور خود جمع مکن که رندان بشنوند و به زبانهای مختلف مضمون کنند از عدم ...
در حاشیه کتاب «مصاحب الخلوات» نوشته شده است؛ خط: نستعلیق متوسط؛ بی‌کا، تا: ۱۳۰۴؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای مقوایی دارای ترنج و سرترنج و لچک، ۵۳ص (۱۴-۶۶ حاشیه)، ۱۰-۱۲ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸/۵سم [رایانه]

● **آداب و رویه ارباب غنا** / موسیقی / فارسی
ādāb va ravīyye-ye arbāb-e qenā
گفتاری است کوتاه در غنا و مقامها، از مجلس مأمون سخن می‌گوید و مقایسه هنرهای بازی شطرنج و استماع اقاویل مقلدان و مسخره‌گان و افسانه‌گویان با سماع آغانی، بخش بندی نشده.
آغاز: آداب و رویه ارباب غنا. اما بعد، سراینده بلبل معنی طرازی و گوینده طوطی شکرستان سخن سازی، یعنی مطربان خوش الحان بیان گلفشان (نام تصنیفی است) ...
انجام: ... غم را از دل بزداید. از حکمای قدیم نوشته و به تحریر رسانیده اند. تمام شد

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۸۳۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق خوش؛ کا: میرزا محمد، تا: ۱۲۱۵؛ ۱۳گ، ۱۱ سطر (۶×۱۲/۵)، اندازه: ۱۰×۱۷/۵سم [ف: ۲-۳]

● **الآداب و الزيارة** / گوناگون / عربی
al-ādāb wa-z zīyārāt
خوانساری، عبدالحسین بن محمد مهدی، ق۱۱ ق
xānsārī, ‘abd-ol-hoseyn ebn-e mohammad mahdī (17C)
تألیف: سه‌شنبه ۲۵ ربیع الثانی ۱۰۹۷ق
مقاله رابعه وگویا آخرین قسم کتاب مفصل مؤلف است که در این مقاله آداب و سنن مأثوره را بیان کرده. دارای سرآغاز و ۵ فصل: در آغاز بحثی پیرامون تسامح در ادله سنن؛ فصل ۱. فیما ینبغی الاخذ به والعمل علیه من حین ارادته السفر قبل الخروج من المسکن و الدار؛ ۲. فیما ینبغی ان یتخذه الانسان فی اسفاره للسلامة؛ ۳. فیما ینبغی العمل علیه من حین ارادته الخروج من الدار؛ ۴. فیما ینبغی العمل به من الادعیة اذا کان سفره فی السفینة؛ ۵. فیما ینبغی التنبیه علیه لکونه نافعاً لدفع الاخطار؛ دعائی که بعد از زیارت هر یک از ائمه باید خواند.
مؤلف در آخر می‌گوید چون حین نگارش این رساله عزم زیارت امام رضا (ع) داشتم رساله را با ذکر پاره‌ای از فضائل زیارت آن حضرت و برخی از زیارات آن حضرت به پایان می‌برم.
آغاز: بسمله، الحمد لله الذی وعظنا بالناطق و الصامت ... و بعد فنقول المقالة الرابعة فیما و عدنا فی بدو الرسالة من اختتامهما بالسنن و الإداب المأثورة الامنة للاخطار.
انجام: اما غایة التسلیم او للنعم المذکورة قبله فی البرزخ او لامر مقدر بقرینة ما سبق ای اسئل الکون فی تلك النعم حتی العود. هذا آخر ما اردنا ایراده فی المختصر وفقنا الله لنیل المقصود.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۳۴۴-۲/۱۶۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ؛ کا: اسماعیل بن عبدالله، تا: سه‌شنبه ۲۵ ربیع الثانی ۱۰۹۷؛ در اول نسخه زیارت‌نامه حضرت معصومه (س) در چهار صفحه نوشته شده است، با حواشی «منه» و «منه غفر الله له»، در آخر نسخه اشعاری درباره امام رضا (ع) و رقعه استغاثه به امام زمان (عج) نوشته احمد در ۱۳۴۳ق؛ جلد: تیماج سرخ ضربی مجدول، ۹۴گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸/۵سم [ف: ۱-۳۲]

● **الآداب و السلوك** / عرفان و تصوف / فارسی
al-ādāb wa-s sulūk
نیشابوری، محمود بن ابی الحسن، ق۶ ق
neyšābūrī, mahmūd ebn-e ab-el-hasan (12C)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۳۶/۱۳-ف
نسخه اصل: ایاصوفیا ش ۴۸۲۱؛ کا: عبدالرزاق بن عبدالکریم، بی‌تا [فیلمها - ف: ۱-۴۶۷]

● **الآداب و السنن** / آداب و سنن / عربی
al-ādāb wa-s sunan
آداب دینی که در احادیث حضرت پیامبر اکرم (ص) آمده است از روایت‌های اهل سنت. در این کتاب آداب نکاح و معاشرت و اعمال روز و شب و فضیلت نمازهای روزانه و تهجد در شب و ثواب روزه داری و صدقه دادن و جز اینها ذکر شده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۰۹۱
آغاز: ... قال من صلی بعد المغرب قبل أن یتکلم رکعتین و فی روایة أربع رکعات رفعت صلاته فی علیین؛ **انجام:** قال رسول الله

صلی الله علیه و سلم نوم العالم عبادة و نفسه تسبیح و لکن المراد بهذه الطهارة الطهارة الکاملة

خط: نسخ؛ بی‌کا، قرن۸؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ برگ‌هایی دارای مطالب تفسیری و حدیثی قبل و بعد و گاهی وسط کتاب گذاشته شده است؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۰۰گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۱۸سم [ف: ۱۸-۲۴۵]

● **الآداب و السنن** / آداب و سنن / عربی

al-ādāb wa-s sunan

استرآبادی، ابراهیم بن ولی الله، ق۱۰ ق

estarābādī, ebrāhīm ebn-e valī-yol-lāh (16C)

شامل آداب و سنن اخلاق است. نام کتاب دقیقاً معلوم نشد.

آغاز: بسمله، الحمدلله الذی خلق الحدیث باللسان و امر عبیده بالبیان.

انجام: و عنه ۴ مکتوب علی باب الجنة الصدقة بعشر و القرض ثمانیة عشر.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۶۸۲۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: ۱۳۵۲، جا: نجف اشرف؛ برخی از سطور مترجم به فارسی تحت اللفظی؛ واقف: عبدالکریم بقالان، تاریخ وقف: تیرماه ۱۳۶۸؛ فاقد جلد، کاغذ: نخودی و فستقی، ۱۳۶گ، ۷ سطر، اندازه: ۱۱×۱۶/۵سم [ف: ۱۴-۳]

● **آداب و سنن** / اخلاق / فارسی

ādāb va sonan

اصفهانی، محمد بن محمد ابراهیم، ق۱۳ ق

esfahānī, mohammad ebn-e mohammad ebrāhīm (19C)

آداب و سنن اسلامی را از واجب و مستحب و مباح و مکروه و حرام، در این کتاب گرد آورده، و ضمناً بعضی از دعاها و خواص سوره‌ها و آیات را نیز می‌آورد.

آغاز: بسمله، الحمدلله رب العالمین ... چنین گوید تراب اقدام المومنین و خادم طلبه علوم ائمه طاهرین محمدبن الحاج محمدابراهیم الاصفهانی ... که چون عمده امتیاز بنی نوع انسان

انجام: و امثال این اعمال بسیار است بدین اکتفا شد امید هست هرکس برسد به اینها اینها را نگهداری کند که انشاءالله منتفع خواهد شد.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۳۵۳۹-۱۸/۵۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ کاتب = مؤلف، بی‌تا، نسخه را مؤلف اصلاح و اضافه کرده است، بعضی از فصول ناتمام مانده؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۷۵گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱-۳۳]

● **آداب و سنن** / آداب و سنن / فارسی

ādāb va sonan

رساله کوتاهی است در هشت «فصل» در آداب و سنن دینی: ۱. در بیان نوافل یومیه؛ ۲. در بیان اوقات نوافل؛ ۳. در بیان نوافل یوم الجمعة؛ ۴. در بیان زیارات؛ ... ۸. در بیان اغسال مستحبه. احتمال می‌رود گردآورنده، همان کاتب نسخه باشد.

آغاز: فصل: در بیان نوافل یومیه یعنی سنتهای شبانه روزی در حضر سی و چهار رکعت است ...

انجام: چون کسی خواهد که بر کلام الله یا در غیر آن استخاره کند مستحب است که او غسل کند و بعد از آن استخاره کند.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۱۱۲/۲

آغاز و انجام: برابر

کا: شاهوردی، تا: قرن ۱۰؛ ترقیمه: «تم بالخیر ... سوده بطریق الاستعجال الفقیر الداعی شاهورودی عفی عنه و لوالدیه»، مصحح؛ کاغذ: شرقی، ۶گ (۱پ-۶ر)، ۱۵ سطر، اندازه: ۷×۱۱/۵سم [ف: ۳۵-۶۵۲]

● **آداب و سنن** / آداب و سنن / فارسی

ādāb va sonan

رساله‌ای است در باب آداب و سنن و واجبات که برای یک مسلمان لازم است. مؤلف که از علمای اهل سنت است کتابش را در چندین باب قرار داده و در هر باب دعاهای مندوبه وارده در آن را ذکر کرده است. تنها نسخه حاضر از اول و انتها ناقص است و از اثنای باب دهم شروع شده و در آن از کتاب فقیه فخرالدین احمد کاکوک تبریزی که در آن از کتاب وظایف ابی موسی حافظ نقل نموده و همچنین از غزالی نقل قول شده، فهرست عناوین ابواب آن چنین است: باب ۱۱. در دعوات بعد از نماز بامداد و اوراد پس ازآن؛ ۱۷. در سجده سهو؛ ۱۸. سجده تلاوت و سجده شکر؛ ۲۰. در نماز جمعه؛ ۲۱. در نماز عیدین؛ ۲۵. در نوافل و نماز شب؛ ۲۶. در نماز شب و رغایب؛ ۳۰. در زکوة؛ ۳۲. در صلوات بر رسول؛ ۳۷. در تصوف و جوانمردی؛ ۳۸. در طعام خوردن؛ ۳۶. در ترک معاصی و آداب با خلق و آداب حقوق

قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۶۷۷/۲

آغاز: ... باب یازدهم در دعوات بعد از نماز بامداد و اوراد پس از آن و اعمال شبنگاه بسم الله الرحمن الرحیم بسم الله خیر الاسماء

... **انجام:** ... نماز در روز عاشورا، رسول صلعم فرمود که هر که در روز عاشورا دو رکعت نماز کند در هر رکعتی یکبار فاتحه و یکبار آیت الکرسی و ده بار قل هو الله، چندان باشد که تقرب جسته باشد بخدای تعالی بعمل صدیقان.

از میانه باب دهم تا باب سی و ششم؛ خط: نسخ و نستعلیق؛ بی‌کا،

تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ در اثنای نسخه صفحاتی پس و پیش شده است؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۲۶گ (۱۱ر–۱۳۷پ)، مختلف السطر (۱۰×۱۴)، اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف: ۲–۳۱۶]

● **آداب و سنن** / امامت / فارسی

ādāb va sonan

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۹۴۳۵

آغاز: ورود مقاصل و سلسل بول و طپیده دل؛ **انجام:** اندک چیزی تناول می‌گرداند و او می‌گفت که مردم می‌گویند

خط: نستعلیق خفی؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: شکری، جلد: اسقاطی، قطع: وزیری کوچک، ۱۶ سطر (۹/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [رایانه]

● **آداب و سنن** / آداب و سنن / فارسی

ādāb va sonan

باب‌های کوتاهی است در اخلاق و آداب با عنوان «باب فی» بدین ترتیب: حصول القیامه، البغض و الغیظ، رعایة الفقراء، الصبر، المصیبة، الوضوء، المسواک، الاذان، الصلوة، فضیلت صلوة جمعه، الحرمت المساجد، القرآن، شهر رمضان، الزکوة، دهه محرم. مؤلف در هر باب ابتدا آیه‌ای می‌آورد پس از آن ترجمه احادیث نبوی را در آن موضوع آورده است.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۵۷۸۲/۱–۲۹/۱۲۲

آغاز: که در تو ساکن بودند وتو را آبادان داشتند حق تعالی فرمان داد وگفت رفتند و مردند گویا هرگز نبودند عیسی (ع) از آنجا بگذشت گور دید بر سر راه از گورهای دیگر جدا ... حکایت آورده‌اند که عیسی (ع) بر زمین شام گذر کرد؛ **انجام:** حکایت که در بنی اسرائیل قومی بودند و ایشان را باغی بود پر از میوه و چون وقت میوه چیدن بودی همه درویشان و مسکینان را به باغ بردی ... چون میوه را وقت چیدن آمد همه اتفاق کردند

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ۱۲۴۵؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: مقوای سفید عطف گالینگور قهوه‌ای، ۲۲گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۱–۳۴]

● **آداب و سنن** / آداب و سنن / فارسی

ādāb va sonan

رساله مفصلی است در آداب و سنن، مانند «حلیة المتقین» ولی غیر از آن این رساله در دوازده «باب» و هر باب در چند «فصل» تنظیم شده: باب ۲. در تنظیف بدن و جامه، ۱۰ فصل؛ ۳. در فضائل نماز و متعلقات آن، ۱۵ فصل؛ ۴. در فضائل ذکر و دعا و احکام متعلق به آنها، ۱۰ فصل؛ ۵. در آداب عادت و مجاری احوال به سبیل اجمال، ۱۲ فصل؛ ۶. در حقوق اموال و رعایت احوال عیال، ۱۰ فصل؛ ۷. در فضائل روزه و اعتکاف، ۱۰ فصل؛ ۸. در اعمال شهور و اعوام و لیالی، ۱۲فصل؛ ۹. در تزویج و احکام آن، ۱۰ فصل؛ ۱۰. در آداب سفر و احکام آن، ۱۰ فصل؛ ۱۱. در فضل حج و عمره، ۱۰ فصل؛ ۱۲. در احکام متعلق به اموات، ۱۰ فصل.

انجام: کجایند آنان که ایشان را گمراه دانستیم و اولیا برایشان نگرند و خنده کنند هرکس یکی را از اولیای ما به کلمه ای اعانت کند در آن بهشت عنبر سرشت رود الله ولی التوفیق.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۴۱۵۱/۱–۲۱/۷۱

آغاز: ... بر او بگذرد و اجرش باطل شود و فرموده هر کس از جمله خلق قطع امید کند و طمع برگیرد و توکل و اعتماد بر من کند و پناه به من آورد و در این امر نیتش صادق ...؛ **انجام:** برابر.

خط: نستعلیق شکسته؛ کا: سید اسماعیل بن میر محمدتقی مکنی به میرزا کوچک دستجردی الاصل کشیرمانی المسکن، تا: ۱۴ ربیع الثانی ۱۲۷۲؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: مقوای سفید و سیاه، ۱۹۵گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱–۳۲]

● **آداب و سنن** / آداب و سنن / فارسی

ādāb va sonan

اوراق متفرقه در خواص اسماء حسنی و آداب عبادت در منزل، نگاه داشتن برخی حیوانات در منزل، در آداب خانه، آداب پیاده و سواره رفتن، رعایت حقوق چهارپایان و فضیلت و آداب تجارت.

قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: ۴۹۷

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۳ ربیع الاول ۱۳۲۸؛ از وضعیت برگ‌ها و مطالب معلوم است این اوراق مربوط به چند رساله جداگانه بوده است که یک جا صحافی شده است؛ جلد: مقوا، عطف پارچه، ۲۵گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۱–۴۳۰]

● **آداب و سنن** / آداب و سنن / فارسی

ādāb va sonan

تألیف: قرن ۱۳ق

رساله مفصلی است در آداب و سنن و اخلاق و پند و اندرز، تالیف یکی از عالمان شیعه در سده سیزدهم هجری. مؤلف کتابش را در یک «مقدمه» و ۲۰ «باب» و هر باب در چند «فصل» و یک «خاتمه» قرار داده است. او مباحث را اغلب مستند به آیات و روایات نموده و از آوردن متن روایات و مآخذ آن خودداری نموده است. فهرست کتاب در آغاز آن ذکر شده که عنوان ابواب آن چنین است: مقدمه: در ذکر بعضی از معجزات حضرت پیامبر ۱۹ معجزه؛ باب ۱. در ذکر فضیلت محبت اهل بیت؛ ۲. در ذکر اینکه هیچ عصری خالی از امام نمی باشد، ۲

فصل؛ ۳. در ذکر صفات و علامات امام و شرایط امام و معجزات ایشان؛ ۴. در ذکر عدم اعتراف به عبادت و اعتراف به عجز آن، ۴ فصل؛ ۵. در ذکر فضیلت دعا و فواید آن و فضیلت بعضی از آیات قرآن، ۳ فصل؛ ۶. در ذکر فضیلت اذکاری که مخصوص به وقتی نیست، ۶ فصل؛ ۷. در ذکر اذکاری که مخصوص بوقتی چنداند، ۷ فصل؛ ۸. در ذکر فضیلت نماز شب، ۴ فصل؛ ۹. در ذکر ثواب اعانت مؤمنان، ۲ فصل؛ ۱۰. در ذکرمذمت غیبت مؤمنان، ده فصل؛ ۱۱. در ذکر مذمت سخریه و استهزا، سه فصل؛ ۱۲. در ذکر مذمت خندیدن، ۴ فصل؛ ۱۳. در ذکر مذمت دنیا، ۴ فصل؛ ۱۴. در ذکرطلب مال از حلال، ۲ فصل؛ ۱۵. در ذکر شرافت عمر و بی بهایی آن، ۵ فصل؛ ۱۶. در ذکر خوف و رجا، ۲ فصل؛ ۱۷. در ذکر صفت تواضع و فروتنی؛ ۱۸. در ذکر مذمت صفت کبر و تکبر، ۲ فصل؛ ۱۹. در ذکر مذمت صفت ریا و سمعه، ۲ فصل؛ ۲۰. در ذکر مذمت تندخویی و تلخ‌گویی، ۳ فصل؛ خاتمه، در ذکر قلیلی از احادیث متفرقه.

آغاز: بامامت ائمه اثنی عشر صلوات الله علیهم اجمعین و بدون آن ثمری نمی بخشد بلکه باعث عقاب میشود. اما مقدمه در ذکر بعضی از معجزات سید انبیاء محمد مصطفی صلی الله علیه و آله بد انکه معجزات

۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۸۹۸۷-۵۹/۲۰۷

آغاز: ... گفتند دستوری داد تا خانه از برای او بسازند چون بدان خانه در آمد گفت سبحان الله من از قوم عادیان نیستم که در خانه قرار گیرم

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۱۵۰گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۱-۳۳]

۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۸۸۵۰-۵۹/۷۰

آغاز: برابر

از اول تا باب چهاردهم؛ خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز (مختصری از اول مقدمه) و انجام؛ ۱۸۰گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱-۳۳]

● **الآداب و السنن**/آداب و سنن / عربی

al-ādāb wa-s sunan

تاریخ تالیف: یک‌شنبه ۲۲ ربیع الاول ۱۳۷۸؛ محل تالیف: در «اورله» از توابع از میر

چهل و هشت «باب» در مسایل اعتقادی و عبادی و فضایل و سرگذشت پیامبران گذشته و آداب و سنن اسلامی، گرفته شده از آیات کریمه با تفسیر پاره‌ای از آنها و احادیث مرویه از طریق اهل سنت و گفته‌هایی از علما و شیوخ.

عناوین کتاب: ۱. الاستعاذة؛ ۲. البسملة؛ ۳. الایمان و الاسلام؛ ۴. قول «لا اله الا الله»؛ ۵. التسبیح و التحمید؛ ۶. نشأة نبینا علیه السلام؛ ۷. معراج نبینا علیه الصلاة و السلام؛ ۸. فی معجزات النبی «ص»؛ ۹. الصلاة علی النبی «ص»؛ ۱۰. القرآن العظیم؛ ۱۱. فضیلة العلم و المعرفة؛ ۱۲. صفة الملائکة؛ ۱۳. خلقة آدم و حوا و أحوال الزوجیة؛ ۱۴. قصة نوح (ع)؛ ۱۵. محاجة نمرود مع ابراهیم؛ ۱۶. ذبح ابراهیم ابنه اسماعیل؛ ۱۷. صبر ایوب فی البلاء لأهل الولاء؛ ۱۸. قصة موسی مع فرعون؛ ۱۹. قصة داود و سلیمان؛ ۲۰. قصة زکریا و یحیی؛ ۲۱. التوبة و الاستغفار؛ ۲۲. فضیلة الوضوء و الاذان؛ ۲۳. الصلوات الخمس؛ ۲۴. الجمعة و الجماعات؛ ۲۵. عقوبة تارک الصلاة؛ ۲۶. فضیلة الصوم؛ ۲۷. فضائل الحج؛ ۲۸. الزکاة و الصدقة؛ ۲۹. فضائل الفقر و الفقراء؛ ۳۰. الاخلاص و ترک الریاء و السمعة؛ ۳۱. الاخلاص أیضاً؛ ۳۲. فضل التواضع و ذم الکبر؛ ۳۳. ذم الحسد و الحقد؛ ۳۴. الغیبة و آفات اللسان؛ ۳۵. فضل الجوع و ذم الشبع؛ ۳۶. الأخوة و حقوق الوالدین؛ ۳۷. المحبة و أهلها؛ ۳۸. الأمر بالمعروف و النهی عن المنکر؛ ۳۹. التقوی و الورع؛ ۴۰. الربا و الخمر و غیرهما من المحرمات؛ ۴۱. هجرة النبی و غزاة بدر و أحد؛ ۴۲. هول الموت و شدته؛ ۴۳. عذاب القبر و کلماته؛ ۴۴. رؤیة الاموات فی المنامات؛ ۴۵. القیامة و البعث؛ ۴۶. صفة النار؛ ۴۷. صفة الرحمة؛ ۴۸. صفة الجنة.

آغاز: الباب الاول فی الاستعاذة ... قال اهل المعرفة هذه الکلمة وسیلة الی المقربین و اعتصام الخائفین و مباسطة المحبین

انجام: و هذا بسط قوله علیه السلام حفت الجنة بالمکاره و حفت النار بالشهوات

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۴۴۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ کا: محمد بن احمد بن مصطفی، تا: یک‌شنبه ۲۲ ربیع الاول ۱۳۷۸، احتمالاً کاتب خود مؤلف و این تاریخ تاریخ تألیف باشد؛ جلد: گالینگور نیلی، ۳۰۸گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۲۶-۳۶۵]

● **الآداب و السنن**/آداب و سنن / عربی

al-ādāb wa-s sunan

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۸۲۳

بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

● **الآداب و السنن**/آداب و سنن / عربی

al-ādāb wa-s sunan

آغاز: فوائد مما ینبغی اجتنابه حرق قشر البصل و النوم علی الوجه و کنس البیت باللیل

انجام: و الاکل علی الطبق المقلوب و کل هذه الخصال ثرت ... فینبغی اجتنابها هکذ ذکر اکثرها الکاشغری فی بعض مصنفاته ... و الله اعلم

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۸۹۸/۸
آغاز و انجام: برابر
فوائد مما ینبغی اجتنابه؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۱گ (۱۷۶ر) [ف: ۱۴-۴۸]

● **آداب و سنن**/آداب و سنن / فارسی
ādāb va sonan
رساله مختصری است در آداب و سنن که مؤلف از احادیث نبوی و ائمه (ع) بدون ذکر سند و مآخذ، به فارسی ترجمه نموده است. عنوان باب‌ها و فصول رساله، در تنها نسخه موجود نانوشته مانده است.
آغاز: بسمله الحمدلله رب العالمین و درود و صلوة نامیات زاکیات بر قبر پر فتوح حضرت رسالت پناه صلی الله علیه و آله و بر آل و اولاد او باد

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۹۱۰۹/۱-۶۰/۴۹-۹۱
آغاز: برابر
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۲۸گ (۲-۲۹)، ۱۴-۱۸ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱-۳۴]

← آداب و سیر اهل کمال ⟵ داودیه

● **آداب وصیت** / آداب و سنن / فارسی
ādāb-e vasīyyat
آغاز: بدانکه سزاوار آنست مریض را بلکه صحیح خالی از مرض خصوصاً کسیکه متوجه سفر باشد.
انجام: و وصایای ایشان در گردن داشته باشد بصاحب رساند اگر میسر باشد و الا ذکر آنها نماید و اوصیا را گوید که بصاحب رسانند

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۹۴۳/۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج کبود با لولا، ۱۵ سطر (۶×۱۱)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱۴-۱۹۹]

● **آداب و عبادات (رساله در)**/ دعا / عربی
ādāb va ʻebādāt (r. dar)
رساله‌ای است در ترتیب و کیفیت وضو و چگونگی آن از نماز واجب و سنت نوافل و آنچه از ائمه هدی (ع) وارد شده است، مطالب در چند «فصل» آمده با این عناوین: در یاد کردن غسل‌ها؛ نماز حضرت فاطمه؛ نوافل ماه رمضان و دعای سحر در هر روز رمضان؛ دعاء عشرات؛ روز آدینه؛ عوذه روز آدینه و عوذه و دعای روزها؛ دعای شب نیمه شعبان و ...
آغاز: بسمله و به نستعین، الحمدلله رب العالمین و الصلوة علی محمد و آله الطیبین و الطاهرین اما بعد این مختصریست و مجموعه از عمل السنة از جمله عبادات شرعی و ترتیب آن از وضو ...
انجام: عیوبی و لم یفضحنی بین الناس و صلی الله علی محمد و آله اجمعین الطیبین و الطاهرین تمت ...

اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه: ۲۴۴/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ (عربی) و نستعلیق (فارسی)؛ کا: محمد باقر بن ملاسلطانعلی گواری، تا: شنبه ۲۹ رجب ۱۲۶۴؛ کاغذ: کرم، جلد: مقوا زیتونی، ۱۸۸گ (۱ر-۱۸۸پ)، قطع: نیم رقعی، اندازه: ۱۱×۱۵سم [ف: ۲-۳۳۳]

● **آداب و فنون جنگ**/فنون نظامی / فارسی
ādāb va fonūn-e jang
تقریرات درس «کلنل صاحب» است در آداب و رموز جنگ، مطالب تحت عنوان ماده ۱ و۲ و ... فصل آمده، دارای نقشه‌های جنگی می‌باشد.

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۳۸۳
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای لایه‌ای، ۸۸گ، ۱۳ سطر (۱۰/۵×۱۷)، اندازه: ۱۸×۲۱/۵سم [ف: ۱-۲۲۹]

● **آداب الولاة = سلوک ولاة العدل = عهدنامه مالک اشتر (ترجمه)** / حدیث، اخلاق / فارسی
ādāb-ol volāt = solūk-o volāt-el ʻadl = ahdnāme-ye mālek-e aštar (t.)
مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی، ۱۰۳۷ - ۱۱۱۰ ق
majlesī, mohammad bāqer ebn-e mohammad taqī (1627-1698)
وابسته به: عهد نامه مالک اشتر منسوب به علی بن ابی طالب (ع)، امام اول (-۴۰)
تألیف: ربیع الاول ۱۰۹۵
توضیح استاد دانش پژوه درباره این عهدنامه:
«این دفتر از مجلسی دوم و هزار بیت است. در اجازه‌ای که او به یکی از شاگردان خود در طوس در پایان شعبان ۱۰۸۵ داده (بحار ۱۷۱:۲۵) و در اجازه‌ای که در ۱۷ ذیقعده سال ۱۰۹۸ به مولانا حاجی محمد اردبیلی داده است (پایان جامع الرواة) از آن به نام «ترجمة وصیة امیرالمؤمنین للاشتر» یاد نمود و در روضات (ص ۱۲۰) «رسالة فی ترجمة رسالة مالک الاشتر» و در فیض قدسی (ص ۹) «ترجمه عهد امیرالمؤمنین الی مالکم و در ذریعه (۱۱۹:۴) «ترجمة عهد مالک الاشتر» خوانده شده است. مجلسی پند و دستوری را که از امیر مؤمنان علی (ع) و به نام

مالک اشتر نخعی نامزد فرمانروایی مصر دانسته شده با سه حدیث دیگر که همه اینها درباره کشورداری است در این دفتر به پارسی درآورد و می‌خواست این بندها و دستورهای پیشوایان شیعی برنامه کار دربار صفوی باشد.
این نامه امیر مؤمنان علی به مالک اشتر در «تحف العقول» ابی محمد الحسن بن علی بن حسین بن شعبه حرانی حلبی (-۳۳۲ق) آمده و دارد که آن را علی (ع) هنگامی‌که فرمانروایی مصر به اشتر می‌داد ساخته است و اندکی هم با آنچه در نهج البلاغه سید رضی آمده است جدایی دارد.
همچنین در «دعائم الاسلام» ابی حنیفه نعمان مغربی دانشمند اسماعیلی (- ۳۶۳) با دیباچه‌ای که در جاهای دیگر نیست دیده می‌شود و گسترده‌تر و درازتر از آن است که در «نهج البلاغه» آمده و در شیوایی کمتر از آن است و آنچه رضی آورد بسیار شیواتر و گزیده‌تر از این است.
در «دعائم» دارد که علی (ع) آن را از پیامبر روایت کرده و برخی هم آن را از خود علی دانسته‌اند و نامی از مالک در آن برده نشده است. سید رضی گویا در «نهج البلاغه» از این دو جا آن را گرفته باشد و به نام سفارش علی (ع) به اشتر خوانده و پس از او به همین نام بر سر زبان‌ها افتاد.
ابن ابی الحدید معتزلی در شرح نهج البلاغة (۴:۵۶-۵۸ چاپ مصر) دریافت که این نامه مالک با سفارش‌نامه‌ای که اردشیر بابکان پادشاه ساسانی برای جانشینان خویش نوشته مانند است و پاره‌ای از آن را آورد و همه این سفارش‌نامه اردشیر در «تجارب الامم» ابو علی مسکویه رازی دیده می‌شود (ص ۹۹-۱۲۷ ج۱ چاپ عکسی).
در نامه تنسر که ابن مقفع به تازی درآورده و ابن اسفندیار از تازی به پارسی کرده و در تاریخ طبرستان (ص ۱۲-۴۱) می‌بینیم از این سخنان اردشیر بهره برده شده است.
در آغاز این نامه تنسر گویا نامه ارسطو به اسکندر هم بوده که در نسخه‌های تاریخ طبرستان نیست. نامه ارسطو به اسکندر و در پاسخ او هم در همان تجارب الامم (ص ۶۹-۷۲) آمده و ابن ابی الحدید هم در شرح همین نامه علی (ع) به اشتر آن را با انشائی دیگر و درازتر آورده است (۴:۱۲۹-۱۳۰). این را هم می‌دانیم که پندی از منوچهر شاه افسانه‌ای ایران به سران و گرانمایگان کشور در تاریخ طبری (۱:۲۶۷) دیده می‌شود. این‌گونه پندها و سفارش‌نامه‌های بزرگان ایران گویا پس از ابن مقفع نگارنده آداب کبیر و صغیر که پاره از آن را باز همان ابن ابی الحدید در شرح همین نامه مالک (۴:۱۳۷) آورده در میان مردم پراکنده شده است و گویا دانشمندان ایرانی می‌خواستند بگویند که نیاکان ما را هم فرهنگی بوده و نیازی به تازیان نداریم (دیباچه بدوی بر الحکمة الخالدة یا جاویدان خرد که در خود آن از این‌گونه پندها و دستورهای ایرانی و یونانی فراوان دیده می‌شود).
باز سفارش‌نامه‌ای می‌بینیم که طاهر بن الحسین پوشنگی به پسر خود عبدالله هنگامی‌که مأمون فرمانروایی رقه و مصر را در ۲۰۶ق بدو داده بود نوشت و مأمون آن را که بدید گفت طاهر چیزی از کشورداری فرو نگذاشت. این سفارش‌نامه هم به نامه مالک بسیار مانند است.
در «الاصول الیونانیة للنظریات السیاسة فی الاسلام» از عبدالرحمن بدوی (جزء ۱ چاپ ۱۹۵۴ مصر) دو رساله می‌بینیم یکی «کتاب العهود الیونانیه» از احمد بن یوسف (درگذشته در سیصد و سی و اندی) دیگری «سر الاسرار» که از ارسطو پنداشتند و یوحنا بن بطریق آن را به تازی کرده است و دو نسخه‌ای از آن در آستانه طوس (۲:۱-۳۴۰ش۳۸ و ۳۹) هست و به پارسی هم درآمده است. گذشته از این‌که در دومی از مسأله‌هایی گفتگو شده که گزیده آن در نامه اشتر و سفارش‌نامه پوشنگی دیده می‌شود در نخستین که عنوان «کتاب العهود الیونانیة المستخرجة من رموز کتاب السیاسة لافلاطون و ما انضاف الیه» دارد سه پند و سفارش است یکی «عهد الملک الی ابنه» که اذریانوس گویا همان هادریانوس Hadrianus پادشاه روم (۱۱۷-۱۳۸) به پسر خود می‌دهد و از خواندن آن پندی که امیر مؤمنان پس از برگشت از صفین به فرزند خود حسن (ع) داده است و آن را در «نهج البلاغه» (باب المختار من الکتب ش ۳۱) و در «تحف العقول» و «کشف المحجة» ابن طاوس (فصل ۱۵۴ص۱۵۹-۱۷۳) از کتاب الرسائل کلینی م ۳۲۸ (با یاد کردن روایت دیگری از کتاب «الزواجر و المواعظ» حسن بن عبدالله عسکری) و در «بحار» (۱۷:۷۸-۹۲) به چند روایت می‌بینیم. همچنین همین نامه‌ای‌که امیر مؤمنان برای اشتر نوشته است به یاد می‌آید، سپس پندی است که وزیر به پسرش می‌دهد آنگاه پند عامی است به پسر خود که این دو هم درباره کشورداری و زندگی شهرنشینی می‌باشد.
در این‌گونه کتاب‌ها گویا در برابر ایرانیانی مانند ابن مقفع و اسحق بن یزید و حسن بن سهل که می‌کوشیدند هنر کشورداری را بر بنیاد فرهنگ فارسی استوار سازند دوستداران دانش یونانی می‌خواستند آن را بر روی اندیشه و پندار یونانیان بگذارند و از این راه از فرهنگ تازی خود را بی نیاز وانمود کنند.
این هم گفته شود که اندیشه‌های سیاسی با زندگی آدمی همراه است و هر دسته مردمی ناگزیر باید این اندیشه‌ها را کم و بیش دارا باشند پس هیچ باکی هم نیست که بگوئیم علی (ع) این‌گونه پندها و سفارش‌ها را خود ساخته و پرداخته و از کسی هم نگرفته است و این‌که پیروان هم آنها را از دیگران نگرفته و بدو نبسته‌اند و اگر هم مانند آنها را در میان ایرانیان و یونانیان ببینیم بازهم می‌شود گفت که این اندیشه‌ها را زندگی اجتماعی بار آورده و دانشمندان ملت‌ها ناگزیرند که بدانها برخورند.
رساله مجلسی در ۲ «فصل» است. نخست ترجمه سفارش علی به مالک اشتر، دوم گزارش سه حدیث:

۱- سفارش علی به عثمان پسر حنیف فرمانروای بصره از نهج البلاغه رضی.
۲- نامه نجاشی فرمانروای اهواز به امام صادق (ع) و پاسخ او بدو و پندها که بدو داده است. (در رجال نجاشی ص ۷۴ دارد: «لم یر لابی عبدالله مصنف غیره»نیز کشف الریبة شهید ص ۳۶)
۳- پندی که خضر به منصور دوانیقی داده است در هنگام طواف حج به سال ۱۴۴ از ارشاد القلوب دیلمی. (بحار ۲۱۳:۱۶)»
آغاز: الحمدلله و سلام علی عباده الذین اصطفی و آله خیرة الوری اما بعد این رساله‌ای است در ترجمه بعضی از احادیث شریفه که در کیفیت سلوک ولات عدل با کافه عباد که ودایع رب الاربابند وارد شده
انجام: که شایداو هدایت یابد یا حجت بر او تمام گردد و الله تعالی یعلم حقایق الامور و هو الهادی الی سواء السبیل
چاپ: با تصحیح سید مهدی رجائی، در بیست و پنج رساله فارسی مجلسی، انتشارات کتابخانه آیة الله مرعشی
[دنا ۶۳/۱ (۲۲ نسخه)؛ ذریعه ۱۱۹/۴ رقم ۵۶۹؛ مشار ۴۰۷؛ بیست و پنج رساله فارسی ۱۳۳؛ فهرستگان نسخه‌های خطی حدیث ۱۰۵/۲-۱۰۷؛ فهرستواره منزوی ۲۷۵/۶ (۱۰ نسخه)]

۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۶۳۰۶/۱
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۰، کاغذ: سپاهانی نخودی، جلد: تیماج سبز مقوایی، ۱۰۱گ (۱پ-۱۰۱ر)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۸سم [ف: ۳-۴۲۱]

۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۵۴۱۸/۱
خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای یک‌لا، ۳۱گ (۱پ-۳۱پ)، ۱۵ سطر (۷×۱۳/۵)، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۳-۴۲۰]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۰۵۹/۱۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** سنه خمس و تسعین و الف من الهجرة النبویه.
خط: نسخ؛ کا: محمد کریم بن اسماعیل قاضی، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: اصفهانی شکری آهار مهره دار، جلد: میشن زرشکی رنگ داغ کرده، ۱۱ص (۱۲۶-۲۲۶)، قطع: رقعی، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۷/۵سم [ف: ۱۰-۵۰۹]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۴۷۵۹/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق؛ کا: محمدعلی بن محمد قدیر، تا: ۱۰۹۷؛ واقف: سیدمحمد باقر سبزواری، تاریخ وقف: محرم ۱۴۰۵؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج قهوه ای، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۱/۷×۱۹/۱سم [ف: ۱۴-۱۳۳]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۶۲۵/۲
آغاز: بشکند نفس را در هنگام شهوتها و لگام بر دهانش زند در وقت سرکشیها؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ برگ اول ترجمه عهدنامه را بدون دیباچه مؤلف نونویس کرده‌اند؛ جلد: تیماج سرخ عطف قهوه‌ای،۵۱گ (۸۳ر-۱۳۳ر)، ۱۲ سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۸×۱۲سم [ف: ۲۰-۸۸]

۶. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۷۸/۳
خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی ضربی، ۱۷گ (۶۶ر-۸۳ر)، ۱۹ سطر (۱۱×۱۶)، اندازه: ۱۷×۲۴/۵سم [ف: -۷۱۲]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۸۸۳۹/۱۲
آغاز: برابر
خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۱گ (۱۶۴پ-۱۷۵ر)، اندازه: ۲۳×۱۵سم [ف: ۲۳-۲۸]

۸. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۴۳۶۰/۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح؛ جلد: تیماج دورو، رو قهوه‌ای ضربی، دور و عطف و پشت مشکی، ۲۱گ (۱۹۴پ-۲۱۵ر)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۵سم [محدث ارموی مخ: ۱-۳۷۰]

۹. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۵۸۶۴
خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: ۱۱۱۲؛ جدولها زر و لاجورد، با یک سرلوح زر و شنگرف؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ ضربی مقوایی، ۴۷گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۵/۵سم [ف: ۳-۴۲۱]

۱۰. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۵۶۴/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق؛ کا: شمس الدین محمد حسین بن میر محمد یوسف، تا: صفر ۱۱۳۰؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۳ص (۹۱-۱۱۴)، ۱۹ سطر (۱۲/۵×۲۰)، اندازه: ۱۹/۵×۲۸/۵سم [ف: ۲-۱۹۴]

۱۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۸۸۱/۶
آغاز و انجام: برابر
نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ۱۱۵۰؛ مجدول به طلا، مشکی، لاجورد و نارنجی؛ کاغذ: شرقی، جلد: مشمع خاکستری، عطف: تیماج قهوه‌ای، ۲۷گ (۱۵۴پ-۱۸۱ر)، سطرها چلیپا (۱۲×۱۹)، اندازه: ۱۸×۲۸سم [ف: ۳۷-۵۱۵]

۱۲. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۱۰۱۰/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ خوش؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج عنابی لایه‌ای، ۲۸گ (۸۰-۱۰۸)، ۱۵ سطر (۸×۱۳)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۳-۱۳۸۰]

۱۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۵۴۱/۴
آغاز: نسخه: این مبارک رساله ترجمه خطبه و دستور العملی است ...، **انجام:** نسخه: چیزی را نگفتن است و ساکت نباشند از آنچیزی که گفتنی است
خط: نستعلیق؛ کا: میرزا اسماعیل خادم رکن الدوله، تا: ۱۲۸۱، جا: طهران؛ دیباچه رضا قلیخان هدایت در یک صفحه؛ کاغذ:

فرنگی، جلد: تیماج قرمز یک‌لایی، ۶۴ص (۲۱۸-۲۸۲)، ۲۹ سطر (۱۰×۲۱)، اندازه: ۲۱/۵×۳۴/۵سم [ف: ۴-۳۴]

۱۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۰۵۷/۱۳

خط: شکسته نستعلیق؛ کا: حاج محمد زمان بن کلبعلی متطبب خراسانی،بی‌تا؛کاغذ: قورخانه، جلد: میشن قهوه‌ای ضربی، ۳گ (۲۸ر-۳۰ر)، اندازه: ۱۹×۲۳/۵سم [ف: ۷-۱۸۳]

۱۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۷۰ و ۴۷۸۷-ف

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ مهرها: «محمد تقی مالک» و «بسم اله الرحمن الرحیم ۱۲۲۰» و «محمد تقی»؛ تملک: سید عبدالله حسینی در ۱۱۴۹؛کاغذ:ترمه،جلد: تیماج زرد ساده، ۲۴گ، ۱۷ سطر (۷/۵ ×۱۳/۵)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۵-۱۲۱۹] و [فیلمها - ف: ۳-۱۰۶]

۱۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۹۱۹۱/۲-۶۰/۱۳۱

آغاز: برابر

ترجمه سه حدیث دیگر؛ خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ برگ اول دارای سرلوح مزدوج زرین زیبا؛ ۷۲گ (۳۶-۸۷)، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۲-۸۸۲]

۱۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۸۷/۲۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ زیبا؛ بی‌کا، بی‌تا؛ دعاها و زیارت‌ها معرب؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۴گ (۲۷۳ر-۲۸۷پ)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۱-۲۱۵]

۱۸. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۸۹۶/۴

آغاز: ... الحمد لله ... اما بعد این رساله‌ای است در ترجمه بعضی از احادیث ...

خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۰ سطر، اندازه: ۱۷×۲۴سم [ف: ۳-۳۴]

۱۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۸۶/۲۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۶۶-۱۷۶ [عکسی - ف: ۳-۴۴۲]

۲۰. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۲۹۰/۴

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ به زر و آراسته، با پنج پیشانی و یک سرلوح [نشریه: ۷-۲۳۲]

۲۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۳۸۷۷/۲

آغاز: الحمدلله رب العالمین والسلام علی عباده الذین اصطفی محمد وآله خیر الوری بعد ... برای تنبیه ارباب غفلت و اصلاح دولت که صلاح همکنان منوط به صلاح ایشان است؛ **انجام:** هرکه برادر مؤمن پیاده خود را سوار گرداند پروردگار عالمیان اورا بر ناقه‌های جنان سوار گرداند ودرروز قیامت به او ملائکه مقربین مباهات نماید و هرکه برادر مؤمن را زنی دهد که مونس او گردد و از صحبت او راحت یابد حق تعالی حورالعین بهشت را جفت گرداند

خط: تحریری؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا، ۱۹گ، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف مخ: ۱-۱۰]

۲۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۸۷۸/۴

خط: نسخ؛ کا: ابوالقاسم بن ابی الحسن حسینی، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی مقوایی، ۷۰گ (۱۰۱-۱۷۱)، قطع: جیبی، ابعاد متن: ۶×۱۰، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۱۶-۱۱۹]

← آدابیه ⟵ الرسالة الحنفیة فی علم الآداب

● آدابیه در قواعد بحث و مناظره / منطق / فارسی

ādābīye dar qavā‘ed-e bahs va monāzere

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۷۵۲۶ ض

بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

● آدم عالمی صغیر است/ / فارسی

ādam ‘ālamī saqīr ast

آغاز: بسمله. قال الله تعالی: سنریهم آیاتنا الافاق ... اکنون بدان ... هر چه در این عالمست در وجود بنی آدمست ...

انجام: در خطای عطارد و در ماورا النهر قمر در روم.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۰۲۵/۲

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: نو و تازه، ۴گ (۴ر-۴پ)، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۱۴-۳۲۸]

● آدمیان غریب و مخلوقات عجیب / متفرقه / فارسی

ādamīyān-e qarīb va maxlūqāt-e ‘ajīb

آغاز: بسمله ذکر بعضی از آدمیان غریبة الاشکال و الافعال. به ثبوت پیوسته که تمیم داری مردی نصرانی در زمان هدایت نشان پیغمبر آخر الزمان (ص) به جهت تجارت در کشتی نشسته سفر دریا اختیار کرد

انجام: رایت دولت نواب کامیاب شاهی از افق بلده خراسان طالع شد و آن مملکت به حیز تسخیر خدام آستان اقبال آشیان در آمد. ذلک من تقدیر العزیز

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۱۶۸/۱۹-طباطبائی

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ کا: عبدالخالق خراسانی، تا: ۱۲۶۰؛ ۶گ (۱۵۵-۱۶۱ حاشیه) [ف: ۲۳-۶۶۵]

← آذر و سمندر ⟵ شعله دیدار و آذر و سمندر

● آذر و سمندر /شعر / فارسی

āzar va samandar

زلالی خوانساری، محمد حسن، – ۱۰۳۱ ؟ ق
zolālī xānsārī, mohammad hasan (-1621?)
دومین مثنوی از «سبعه» اوست. مثنوی عرفانی با دیباچه‌ای به نثر پیرامون ۱۲۰ بیت.
آغاز: آه از این دلسوز اثر در جگر گذاری فهرست نثر آذر و سمندر نار الله الموقدة التی تطلع علی الافئدة ... نامش عشق است و حسن آذر ×× آتش ساقیست گو سمندر
انجام: ... خود عشق به روی عشق بازد ×× ما را و ترا بهانه سازد

۱. **تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۸۴۳/۴**
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: نوعی ترمه، جلد: میشن سیاه، ۱۵گ (۲۳۵پ–۲۵۰ر)، ۱۲ سطر، اندازه: ۹/۳×۱۶/۱سم [ف: ۸–۱۰۷]

۲. **تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۴۰۳/۳۲**
آغاز: برابر؛ **انجام:** در یکجهتی جهت رها گشت ×× عمری با ... آشنا گشت (؟)
خط: شکسته نستعلیق چلیپا؛ کا: جنونی، تا: ۱۵ ربیع الثانی ۱۱۰۰؛ کاغذ: ترمه رنگارنگ نازک، جلد: میشن قهوه‌ای ضربی، ۱۱گ (۱۳۱ر–۱۴۲پ)، اندازه: ۱۲/۳×۲۲/۸سم [ف: ۸–۳۴۱]

۳. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۹۳/۱**
بی‌کا، تا: ۱۲۳۴؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماجی نیم ضربی، قطع: خشتی، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف: ۳–۳۳۷]

۴. **تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه: ۳۲۶/۷**
آغاز: برابر؛ **انجام:** در ماتم و آذر وسمندر.
خط:نستعلیق؛بی‌کا،بی‌تا؛کاغذ: ایرانی، جلد: تیماج عنابی، مقوایی، ۴۰ص (۶۶۷–۷۰۶)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف: ۲–۶۷]

۵. **تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۰۴۰/۲**
خط: نستعلیق هندی؛ بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج تریاکی ترنجی مقوایی، قطع: وزیری کوچک، ۱۵ سطر (۹×۱۹)، اندازه: ۱۵×۲۷سم [ف: ۱۵–۴۰۹۴]

۶. **تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۴۱۴/۵**
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: متن کشمیری زرافشان نخودی رنگ، حاشیه کشمیری ابری چه، جلد: مقوای روکش تیماج سورمه‌ای وسط ترنج دو سرترنج چهار گوشه لچکی منگنه‌ای، قطع: ربعی حجیم، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۲/۱×۲۲/۹سم [ف: ۳–۴۹۰]

● **الآراء الطبیعیة = مقالات** / فلسفه / عربی
al-ārā’-uṭ ṭabī‘īyya = maqālāt
پلوتارک، ۴۶؟ – ۱۲۰ ؟ م
plūtārk (46?-120?)
مترجم: قسطا بن لوقا، ق۳ ق
رساله‌ای است از فلوطرخوس (پلوتارک) در پنج «مقاله» و یک‌صد و شصت «باب» که به وسیله قسطا بن لوقا به عربی ترجمه شده است.
آغاز: بسملة، الحمد لواهب العقل و الحیاة و علی انبیائه و اولیائه الصلاة، هذا کتاب لفلو طرخس فی الاراء الطبیعیة التی یقول بها الحکماء و هو خمس مقالات، المقالة الأولی فی الآراء الطبیعیة یراها الحکماء
انجام: و اما الذین یسکنون فی الشمال فان ابدانهم متکاثفة و لذلک یکونون اطول زماناً. تمت المقالة الخامسة من کتاب فلوطرخس و بتمامه تم الکتاب و هو مائة واحد و ستون باباً و لله الحمد.
چاپ: با تصحیح عبدالرحمن بدوی، قاهرة، مکتبة النهضة، ۱۹۵۴م، ضمن دراسات الاسلامیة، رقم ۱۸، ص ۸۹–۱۸۸

۱. **قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۵۷/۲۲عکسی**
آغاز و انجام: برابر
نسخه اصل: گویا در کتابخانه دانشگاه پرینستون، آمریکا؛ بی‌کا، تا: با تاریخ ۶۷۷؛ ۲۴ص (۲۶۹–۲۹۲) [عکسی - ف: ۴–۳۱۰]

۲. **قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۸۶/۶۳**
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق؛ کا: شاه مراد بن نقدعلی فراهانی ورامینی، تا: ۱۰۷۲؛ در فهرست (۱: ۳۲۵) با شماره ۲۸۶/۳۳ آمده است؛ کاغذ: شرقی نخودی، جلد: دو رو تیماج رو مشکی ضربی پشت قرمز، ۱۸گ (۲۸۶ر–۳۰۳پ)، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۸×۲۷/۵سم [میراث شهاب: ۴۲–۱۴۴]

۳. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۵۱۱/۱۳**
آغاز: برابر
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: رجب ۱۳۳۴؛ مصحح؛ جلد: مقوایی ابر و باد عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۷گ (۴۴پ–۶۱پ)، اندازه: ۱۴/۵×۲۲/۵سم [ف: ۲۰–۸۸]

● **الآراء الفقهیة الغریبة** / فقه / عربی
al-ārā’-ul fiqhīyyat-ul ġarība
هرندی، محمد باقر بن محمد مهدی، ق۱۲
harandī, mohammad bāqer ebn-e mohammad mahdī (18C)
مؤلف می‌گوید برگ‌هایی از بعضی کتب فقهی عامه به دستم رسید که به دلیل شگفتی مطالب آن، بعضی از آنها را برای عبرت می‌نگارم. مطالب این رساله از احکام طهارت آغاز و تا افعال صلات، ادامه می‌یابد.
آغاز: أقول بعد الحمد و الصلوة وجدت وریقات من بعض کتب العامة فی علم فقههم مشتملة علی حرمة
انجام: و ضرب الحائط أبطلها أبو حنیفة خلافاً لأصحابه و لا تبطل برد الغلط أبطلها أبو حنیفة

[طبقات أعلام الشیعة (قرن ۱۲) ص ۹۸]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۴۳۱/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: شرقی، ۱ص (۴۳۴)، اندازه: ۱۳×۲۶سم [ف: ۲۹–۴۰]

← آراء المذاهب ⟵ اشارات اسرار الحکماء فی امارات حکم الکیمیا (مختصر)
← آراء اهل المدینة الفاضلة ⟵ مبادی آراء اهل المدینة الفاضلة

● آراء شیعه و مقایسه آنها با آراء دیگران / کلام و اعتقادات / فارسی

ārā'-e šī'e va moqāyese-ye ānhā bā ārā'-e dīgarān
آراء شیعه و مقایسه آنها با آراء اشعریان و معتزلیان. آغاز در رأی هفدهم افتاده.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۴۶۳/۱–ف
نسخه اصل: کتابخانه وزیری جامع یزد، ش ۳۷۹۲ [در فهرست این شماره جز آن است و کلاً در فهرست این رساله دیده نشد]؛ بی‌کا، تا: ۱۰۸۴ [فیلم‌ها – ف: ۱–۶۹۷]

● آراء و اختلاف اخباریون و اصولیین (رساله در) /کلام و اعتقادات / عربی

ārā' va extelāf-e axbārīyūn va osūlīyīn (r. dar)
آغاز: بسمله، حمدله و بعد فاعلموا یا اولادی بطن بعد بطن هداکم الله بسبیل الرشاد
انجام: فانه فداخذ العنان و اتفق لتاریخه وعظ جدید للاولاد و الاحفاد

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۶۹۹۷/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ خفی؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ در انتهای رساله برخی مباحث درباره کواکب به نقل از خواجه نصیر الدین طوسی، نسخه‌های طبی و بحث ناقصی از تحفة الغرایب شیخ محمد هروی است کلا در ۴ برگ؛ کاغذ: الوان، جلد: مقوا با عطف، قطع: وزیری کوچک، ۱۴ سطر (۹×۱۴)، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [رایانه]

● آرامگاه صدرالدین حموی/تراجم / فارسی

ārāmgāh-e sadreddīn-e hemavī
اعتماد السلطنه، محمد حسن بن علی، ۱۲۵۹–۱۳۱۳ ق
e'temād-os-saltane, mohammad hasan ebn-e 'alī (1843-1895)

رساله‌ای است در شرح حال و مدفن صدرالدین ابراهیم بن سعدالدین محمد حموی صوفی از مشاهیر مشایخ اواخر سده هفتم هجری، از محمد حسن خان ملقب به صنیع الدوله که بعدها به اعتماد السلطنه معروف شد، وی از مقربان دربار ناصرالدین شاه قاجار و وزیر انطباعات آن دوره بوده، دارای آثار فراوانی است، و بعضی از سفر نامه‌های ناصرالدین شاه را نیز همو نوشته است.
آغاز: آنچه از تتبع کتب رجال و تواریخ استفاده و معلوم می‌گردد.
انجام: و اینجا را یکی از مزارات محترمه مسلمین می‌توان ساخت.
چاپ: به کوشش محمد سلیمانی ساوجی، میراث اسلامی ایران، دفتر ششم، ۱۳۷۶ش

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۰۵۶۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق خوش؛ کا: عبدالجلیل تهرانی، تا: ۲۵ فروردین ۱۳۰۳، از روی خط مؤلف؛ کاغذ: فرنگی مخطوط، جلد: مقوایی، ۸گ، قطع: خشتی، اندازه: ۱۶×۲۰سم [ف: ۹–۴]

● آرا و احوال آقا محمد هاشم ذهبی/تراجم / فارسی

ārā va ahvāl-e āqā mohammad hāšem-e zahabī
مجدالاشراف، محمد بن ابوالقاسم، ۱۲۴۶؟–۱۳۳۱؟ق
majd-ol-ašrāf, mohammad ebn-e ab-ol-qāsem (1830?-1912?)

تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه: ۶۰۲/۷
آغاز: نقاش جواهر حمدی که جواهریان اهل عرفان؛ **انجام:** سمت استکتاب پذیرفت.
گویا از مجدالاشراف؛ خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ۱۹ ربیع الاول ۱۳۰۲؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج زرد مقوایی، ۴۳ص (۱۷۸–۲۲۰)، اندازه: ۱۳/۵×۲۲سم [ف: ۲–۲۴۶]

● آرایش بدن / طب / فارسی

ārāyeš-e badan
رساله در آرایش جمیع اعضاء: در سه «گفتار»: ۱. اندر احوال موی زیاد کردن؛ ۲. اندر احوال بشره؛ ۳. اندر حالها که تعلق به تن و اطراف دارد.
آغاز: در زینت و آراستگی تن از سر تا پای و این رساله ها مشتمل است بر سه گفتار ...
انجام: منفعت دهد و ماده را از وی باز دارد

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۹۲/۲۶

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: ترمه سمرقندی، جلد: رویه میشن ضربی قرمز، پشت معرق قدیمی، ۲۳ص (۲۳۴-۲۵۷ هامش)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۲/۲×۲۰/۷سم [ف: ۵-۴۲]

● **آرایش جمیع اعضا**/طب / فارسی

ārāyeš jamī'-e a'zā

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۶۴۵/۲۳
خط: نستعلیق زیبا؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج تریاکی ترنج و سرترنج دار ضربی، ۲۹گ (حاشیه ۲۶۴-۲۹۳)، ۱۸ سطر چلیپا، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲۰-۱۷۴]

● **آرایش دیده**/شعر / فارسی

ārāyeš-e dīde

شیرازی، حاج علی اکبر

šīrāzī, hāj 'alī akbar

شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه: ۱۸۳
بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۵-۲۰۹]

● **آرایش نگار**/شعر / فارسی

ārāyeš-e negār

صائب تبریزی، محمد علی بن عبدالرحیم، ۱۰۱۶؟ - ۱۰۸۶ ؟ ق

sā'eb-e tabrīzī, mohammad 'alī e-bn-e 'abd-or-rahīm (1607?-1675?)

او در میان سروده‌های خود آنچه نام آینه و شانه و یا نام یکی از اندام‌ها در آن آمده است جدا کرده و بدین نام خوانده است. نسخه حاضر دربردارنده ۲۱۶ بیت است.
[فهرستواره منزوی ۹۶/۱۰]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۰۷/۵
کاتب=مؤلف،تا: ۱۰۱۶-۱۰۸۱؛۱۳ص (۷۵۵-۷۶۷) [ف: ۳-۲۵۵]

● **آرایش و پیرایش زبان فارسی**/ادبیات / فارسی

ārāyeš va pīrāyeš-e zabān-e fārsī

نکرا

nokrā

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۷۵۲/۱-۴۷۵۴-ف
بی‌کا، بی‌تا [فیلمها - ف: ۳-۱۰۲]

● **آرتیکل مسیو سوورین در خصوص امپراطور آلمان** / حکومت و سیاست / فارسی

ārtīkel-e mūsīyo sūvrīn dar xosūs-e emperātūr-e ālmān

مترجم، سید عبدالله، ق۱۴ ق

motarjem, seyyed 'abd-ol-lāh (20C)

ظاهراً از روزنامه یوونه در میاست.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۴۵۲/۳۲
خط: نستعلیق؛ کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴؛ ۲ص (۱۷۰۷-۱۷۰۹) [مختصر ف: -۱۳]

● **آرتیکلی که باعث تعطیل روزنامه ترجمان حقیقت شد (ترجمه)** / متفرقه / فارسی

ārtīkelī ke bā'es-e ta'tīlī-ye rūznāme-ye tarjomān-e haqīqat šod (t.)

اسپناقچی پاشازاده، محمد بن محمد شریف، ق۱۴ ق

espenāqčī pāšāzāde, mohammad ebn-e mohammad šarīf (20C)

اهداء به: ناصرالدین شاه قاجار (۱۲۶۴-۱۳۱۳ق)
تاریخ ترجمه: ۱۳۰۱ ه.ق
ارتیکلی که موجب تعطیل روزنامه ترجمان حقیقت شد بحث مشبعی بود که آن روزنامه از کم کرد قشون انگلیس در مصر و علت کم کردن آن ژنرال وود به مصر و صلاح دید او راجع به این مسأله نموده بود.
آغاز: ترجمه ارتیکلی است که باعث تعطیل جریده ترجمان حقیقت شده است
انجام: روز قیامت هم باعث خجلت ملت مقدسه اسلامند

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۷۹۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ۱۱ محرم ۱۳۰۱، جا: تهران؛ کاغذ: فرنگی آبی، جلد: کاغذی گل و بوته دار عطف تیماج سبز مقوایی، ۶گ، ۱۳سطر (۱۳/۵×۲۵)، اندازه: ۲۱/۵×۳۳سم [ف: ۴-۲۴۷]

● **آرزو و خیال** / متفرقه / فارسی

ārezū va xīyāl

رساله‌ای است خیالی و در آن آرزو خیال و وعده و شوق و توفیق و انتظار و عواطف و احساسات دیگری که همراه اینها است در عبارات منثور شیوایی یاد شده است.
آغاز: در وادی تو هم روزی شحنه آرزو دامی خیالی را بدست پیچیده کام دل می‌جست تصور خیال شخص آرزو را بوادی توهم درآورده متوجه شهر وعده ساخت.
انجام: چون بخدمت آن بزرگ رسید نوشته مرا بآنجناب رسانید که شما را بی توقف بسرحد حقیقت رساند

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۰۳۴/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سبز تیره زرکوب گرد و درون عنابی، ۲گ (۷۷-۷۹)، ۱۶ سطر (۷/۵×۱۵)، اندازه: ۱۷/۵×۲۲/۵سم [ف: ۱۰-۱۹۷۴]

● **آرزوی زند** / داستان / فارسی

ārezū-ye zand

زند دوست، عباس، ق۱۴ ق

zand dūst, ʻabbās (20C)

آرزوی جوانی فعال به نام «زند» را که در ترقی و تعالی کشور و ریشه کن کردن فقر و تکدی بود به روش رمانتیک به رشته تحریر کشیده، جوان دارالصناعة قالیبافی، نساجی و غیره می‌سازد و زنان و مردان تنگدست را به کار می‌گمارد، ولی از آزار و اذیت رقیبان و حسودان به‌خصوص شخصی به نام شاهرخ میرزا در امان نمی‌ماند. در پایان ادامه داستان را به جلد دوم وعده می‌دهد. برخی از عناوین رمان بدین قرار است: فصل ۱. قرائت خانه؛ ۲. محله خاموشان؛ ۳. خانه بزرگ وقفی، مرام زند «نیت مقدسه خیریه».
آغاز: آرزوی زند: اگر یک شب زمستان را انسان بر رویه حال دائمی فقرا تغییر به زندگانی عادی خود داده ...
انجام: مستنطق آن مراسله را هم ضبط دوسیه کرده بقیه محاکمه را بروز بعد وعده داده و بجلد دوم کتاب بقیه حکایت را نیز وعده می‌دهیم، والسلام.

قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۴۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق تحریری؛ کاتب = مؤلف، تا: ۱۰ آذر ۱۳۰۶، امضاء کاتب که همان مولف است ظاهراً «عباس» زنددوست؛ جلد: شمیز عطف پارچه، ۸۷گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۱-۶۷]

● **آرمونی موسیقی ایران** / موسیقی / فارسی

ārmūnī-ye mūsīqī-ye īrān

وزیری، علینقی، ۱۲۶۶

vazīrī, ʻalī-naqī (1849-)

تاریخ تألیف: ۱۱ خرداد ۱۳۱۴ش
تقسیم موسیقی به اروپایی و مشرقی و در مشرق ربع پرده در دو علامت کرن و سری و بحث درباره ربع پرده و کیفیت اجرای آن در دستگاه‌های مختلف موسیقی شرق با رسم نت‌های مخصوص آن.
آغاز: قبل از شروع به مطلب برای استفاده از سطور ذیل بر هر خواننده لازم است که به حد کافی از موسیقی و مخصوصاً از نظری موسیقی و آرمونی اطلاعات داشته باشد تا بتواند درک منظور نماید ...
انجام: و این برای جلوگیری از خراب شدن تأثیر گام فروشو است که مشتبه به گام بر شو نشود.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۷۳۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق؛ کاتب = مؤلف، تا: ۱۱ خرداد ۱۳۱۴؛ جلد: مقوایی عطف و گوشه‌ها تیماج مشکی، ۶۹گ، ۹ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۱۷سم [ف: ۲۸-۲۳۶]

● **آزاد نامه** / عرفان و تصوف / فارسی

āzād-nāme

منشی، محمد معصوم بن حسین، ق۱۱ ق

monšī, mohammad maʻsūm ebn-e hoseyn (17C)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۰۸۷/۳۵
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱، ۲گ (۸۷-۸۹ر)[مختصر ف: ۱۳]

● **آزاد نامه** / انشاء / فارسی

āzād-nāme

صورت انشاء آزادنامه برای کسی که بنده آزاد کند. نسخه ها غیر همانند است.

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۳۲۴/۲۴
بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: گالینکور قهوه‌ای عطف حاشیه تیماجی، ۱ص (۱۵۵)، قطع: رحلی، اندازه: ۱۸×۲۹سم [ف: ۱۹-۳۳۲]
۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۷۴۶/۱۵
خط: شکسته نستعلیق؛ بی‌کا، قرن۱۲ [ف: ۸-۷۸]
۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۹۳۱/۱۸
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای یک‌لا دورو، دارای طرح‌های اسلیمی مجدول گرهی، ۲گ (۸۹پ-۹۰)، سطور چلیپا (۱۰/۵×۱۹/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۰-۵۱۵]

● **آزاد نامه استاد بهادر از خان احمد حسینی** / ادبیات / فارسی

āzād-nāme-ye ostād bahādor az xān ahmad-e hoseynī

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۹۷۵/۷۸
آغاز: یک نفر غلام هندی الاصل متوسط القامه بین السواد و البیاض المسمی به استاد بهادر که به طریق ابتیاع از مولوی جمشید قصه خوان به اینجانب تعلق عبدیت پیدا کرده بود ... آزاد کرده شد ...

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: ترمه، جلد: رویه میشن قهوه‌ای یک‌لایی، ۱گ (۱۴۳ر-۱۴۳پ)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۳×۲۴/۴سم [ف: ۷-۱۰۱]

● **آزاد نامه استاد مقبول شربت دار خان احمد** / ادبیات / فارسی

āzād-nāme-ye ostād maqbūl šarbat-dār-e xān ahmad

این برده نیز هندی بوده و نزدیک به پنجاه سال سن داشته است و پیش از آزادی جانب جهانبان کشورستان حمزه میرزا خلدالله ملکه به احمد خان هبه شده بود ه است، مورخ ۹۸۶.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۹۷۵/۷۹

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: ترمه، جلد: رویه میشن قهوه‌ای یک‌لایی، ۱گ (۱۴۳پ)،۲۲ سطر، اندازه: ۱۳×۲۴/۴سم [ف: ۷-۱۰۱]

● **آزاد نامه غلامان** / اسناد / فارسی

āzād-nāme-ye qolāmān

سندی است که در آن جریان آزادسازی غلامان توسط امیر گته میر بن مرحوم امیرحسین حسینی پازواری به سال ۱۰۳۳ق ثبت شده است. مطابق این سند امیر مذکور عبید زرخرید خود را ذکوراً و اناثاً، صغیراً وکبیراً سیما غلام گرجی الاصل مسمی به قرجغای و زوجه او مسماة به دریجن را خالصاً مخلصاً لوجه الله الکریم معتوق گردانید و آزاد ساخت.

آغاز: الحمدلله المعتق الرقاب و فاعل الحسنات و ... جعل عتق الرقاب صدقة الجاریة و الوسیلة لفوز السعادات ... اما بعد این ذکریست قطعی و وثیقه ای است شرعی محتوی ... امیر گته میر ابن المرحوم ... الامیر حسین الحسینی الپازواری شده

انجام: فمن بدله بعد ما سمعه فانّها اثمه وکان ذلک غرّة شهر شوال با اقبال سنه ثلث وثلاثون بعد الالف ...

قم؛ طبسی؛ شماره نسخه: ۸۳۷/۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ۱۰۳۳؛ جلد: تیماج مشکی، ۲گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۵×۱۹/۵سم [ف مخ: ۱-۵]

● **آزاد نامه گلنار نام باریک اندام**/ادبیات / فارسی

āzād-nāme-ye golnār-nām-e bārīk-andām

سیاه چشم، تنک چهره، هندوستانی، بدون شرط.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۹۷۵/۸۰

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: ترمه، جلد: رویه میشن قهوه‌ای یک‌لایی، ۲گ (۱۴۳پ-۱۴۴ر)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۳×۲۴/۴سم [ف: ۷-۱۰۱]

← آزادی خواجه سرایان و علت خواجه شدن ⟵ تمثیل و تنکیل

● **آزمایش دارو** / طب / فارسی

āzmāyeš-e dārū

از گفته بقراط و جالینوس

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۴۴۵/۴

خط: نسخ کهن؛ بی‌کا، تا: قرن ۸؛ ۱ص (۱۲۹پ) [ف: ۶-۴۲۰]

● **آسانی وضع حمل (جدول)** / علوم غریبه / عربی

āsānī-ye vaz‘-e haml (jadval)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۴۳۹/۶

خط: نسخ؛ بی‌کا، قرن ۱۳ [ف: ۶-۴۱۹]

● **آستانه امام زاده سهل بن علی (ع)** / جغرافیا، تاریخ / فارسی

āstāne-ye emāmzāde sahl-e bn-e ‘alī

افضل الملک، غلامحسین بن مهدی، ۱۲۷۹- ۱۳۴۸ ق

afzal-ol-molk, qolām-hoseyn ebn-e mahdī (1862-1929)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۴۵۲/۲۸

کاتب=مؤلف، تا: قرن ۱۴؛ ۵ص (۱۶۸۶-۱۶۹۱)[مختصر ف: ۱۳]

← آستانه سلطان آباد عراق ⟵ احوالات قصبه آستانه سلطان آباد عراق

● **آسمان (ترجمه)** / هیأت / فارسی

āsemān (t.)

نجم‌الدوله، عبد الغفار بن علی محمد، ۱۲۵۹-۱۳۲۶ق

najm-od-dowle, ‘abd-ol-qaffār ebn-e ‘alī mohammad (1843-1908)

تاریخ تألیف: ۱۳۰۰ق

در علم نجوم و صور فلکیه مشتمل بر فصول و ابوب، تالیف «آمده کلیمن»، ترجمه از روی چاپ پنجم کتاب و از فرانسه بوده است.

آغاز: بسمله حمدله ... و بعد چنین گوید بنده جانی ابن الفاضل الکامل ... که چون از آن اوان که تخت سلطنت ...

انجام: و بمرور دهور متدرجاً منفصل گشته و هر جزء عزلتی گزیده است

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۸۶۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** بسمله، مقدمه چاپ پنجم اصل کتاب. این چاپ

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۰۰، جا: تهران؛ سرلوحه مذهب زر و شنجرف و لاجورد و سبز، در پشت صفحه اول نوشته شده: «آسمان ترجمه اصول نجوم طبیعی از تألیفات آمده کیلمن چاپ پنجم که نسبت بچاپ سابق خیلی افزوده شده و اسلوب تازه گرفته و مشتمل است بر ۶۴ نقشه بزرگ که ۲۲ ورق آن رنگین است و بر ۳۶۱ اشکال که در متن مندرج شده منطبعه پاریس فی سنه ۱۲۹۴ مترجم نجم الملک چاکر عبدالغفار فی سنه ۱۳۰۰» + پایان نسخه، «و السلام ختم بخیر در ۲۳ ج م ۱۳۰۰»؛ کاغذ: فرنگی، آبی، جلد: زری، سبز، مقوایی، ۴۴۴گ، ۲۳سطر (۱۲×۲۴)، اندازه: ۲۱×۳۴سم [ف: ۴-۳۲۹]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۶۳۸

خط: نستعلیق؛ کا: عباسعلی تفرشی، تا: عاشورای ۱۳۰۸؛ با مرور و مقابله مترجم؛ کاغذ: فرنگی، جلد: میشن قرمز، ۳۲۳گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۲۲/۴×۳۵/۳سم [ف: ۲-۴]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۱۰ ط

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ ممتاز؛ بی‌کا، تا: ۹ رجب ۱۳۱۴؛ این نسخه برای چاپ کتاب تعبیه شده و بر پشت برگ آغاز، چنین آمده: «آسمان ترجمه اصول نجوم طبیعی از تالیفات آمده کلیمن چاپ پنجم که نسبت به چاپ سابق خیلی افزوده شده و اسلوب تازه گرفته و مشتمل است بر ۶۴ عدد نقشه بزرگ که ۲۲ ورق آن رنگین است و بر ۳۶۱ اشکال که در متن مدرج شده منطبعه پاریس فی سنه ۱۲۹۴ مترجم ...»، محل نصب تمام نقشه‌ها و صور در نسخه نانوشته باقی مانده است؛ کاغذ: فرنگی آهارمهره، جلد: تیماج سیاه، ۳۸۴گ، قطع: رحلی، ۲۳ سطر، اندازه: ۲۱×۳۴/۵سم [ف: ۲۴/۲-۳۱]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۱

آغاز: چنین گوید بنده جانی ابن الفاضل

خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۴۲۶گ، قطع: وزیری، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۱/۵ × ۱۷سم [ف: ۲-۸۳]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۲

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا، ۳۳۴گ، قطع: رحلی، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴×۲۵/۵سم [ف: ۲-۸۳]

● آسمان هشتم = بهرام نامه = پنج گنج = خمسه / شعر / فارسی

āsemān-e haštom = bahrām-nāme = panj ganj = xamse

روح الامین، محمد امین، ۹۷۱ - ۱۰۴۷ ق

rūh-ol-amīn, mohammad amīn (1563-1637)

اهداء به: سلطان محمد قلی قطبشاه (۹۸۹-۱۰۲۰هـ)

تاریخ تألیف: ۱۰۲۱، محل تألیف: گلکنده

چهارمین مثنوی از مثنوی‌های پنج‌گانه اوست که به سال ۱۰۲۱ ق پیرامون ۳۰۰۰ تا ۴۰۰۰ بیت سروده شده و با نام‌های متعددی از آن یاد شده است. داستان منظوم بهرام گورست.

آغاز: ای روان آفرین گردون ساز ×× وی غنی از شریک و از انباز

[فهرستواره منزوی ۱۰/۹۷؛]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۱۸۲

خط: نستعلیق؛بی‌کا،تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام [مختصر ف: ۱۲۰]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۱۸۲/۴

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۵۸گ (۲۴۷پ-۳۰۵ر) [مختصر ف: ۱۱۳]

۳. تهران؛ دانشسرای عالی-کتابخانه میرزا عبدالعظیم خان قریب گرکانی؛ شماره نسخه: ۱۱۶

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ با سرلوح، هر یکی با مقدمه‌ای به نثر، گویا پنجمی را نسروده است؛ قطع: رحلی [نشریه: ۵-۶۱۹]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۰۰۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** مشتری روی خویش ننماید ... این دعا میشود به آئین ختم

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن۱۱ [الفبائی: ۱۲]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۴۴۲۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** کرد اشارت بنظم دفتر حال ×× جستم از جای خود ...

خط: نستعلیق هندی؛ بی‌کا، تا: ۱۰۴۷؛ افتادگی: انجام؛ جدول به تحریر و زر و لاجورد؛ واقف: نایینی؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج بنفش، ۱۸۱گ، ۱۴ سطر (۷/۶×۱۵/۲)، اندازه: ۱۳/۵×۲۳سم [ف: ۷-۱۸۷]

۶. تهران؛ دانشسرای عالی-کتابخانه میرزا عبدالعظیم خان قریب گرکانی؛ شماره نسخه: ۱۱۶/۴

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: رحلی [نشریه: ۵-۶۱۹]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۲۲۲-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها - ف: ۲-۱۰۲]

← آسمان و زمین ≻ گفتگوی آسمان و زمین

● آشامیدن جذوار / طب / فارسی

āšāmīdan-e jezvār

عماد الدین شیرازی، محمود بن مسعود، - ۹۸۴ ؟ ق

ʻemād-od-dīn-e šīrāzī, mahmūd ebn-e masʻūd (1579?)

آغاز: دستور العمل در آشامیدن جذوار آنست که بعد از امتحان بافرفین به طریقی که سم است یک دوم یا یک مثقال به حصه

کنند.
انجام: و در کتب قدماء این فواید نیست بعون الله تعالی.
[مجله وحید ۱۰۵۶/۴۷؛]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۵۶۵/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی ضربی مقوایی، ۶۵، قطع: بغلی، ۱۸ سطر (۴/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۸×۱۸/۵سم [ف: ۱۶-۶۳۰]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۵۳۶/۶
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی ترنج و سرترنج دار، ۱گ (۷۷ر-۷۷پ)، اندازه: ۱۲×۲۱/۵سم [ف: ۲۰-۱۱۱]

← آشپزی ⊳ مادة الحیاة
← آشپزی ⊳ خوراکیهای ایرانی

● **آشپزی**/آشپزی / فارسی
āšpazī

نحوه آشپزی و تهیه انواع حلواها، آش‌ها و شربت‌های مختلف و مواد لازم برای هر کدام بیان شده است.

قم؛ دارالحدیث؛ شماره نسخه: ۳۰۶
آغاز: ... و فرو گیرد و اجزاها کوفته و بیخته اضافه نمایند و قند یا نبات صلایه کرده در اندرون آن ریزند و هموار سازند و ناشتا بخورند؛ **انجام:** مربای آمله درست که نشکسته باشد و این وقتی است که تازه ...
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ رساله دوم مجموعه؛ ۶۷گ (۶۸ر-۱۳۴پ)، ۶۷گ، ۱۵ سطر [ف: ۲۸۱]

● **آشپزی** / آشپزی / فارسی
āšpazī

طریقه پختن انواع خورش‌ها، دلمه‌ها، حلویات، سوپ، سوس، اغذیه فرنگی، ترشی آلات و طریقه نگاهداشتن بادمجان زمستانی، برگ تاک، قارچ، گوشت شور و زبان گاو.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۵۰۳
آغاز: آب نبات نباتی، نبات را با آب بجوشانند بقدری که قوام بیاید همینکه خوب قوام آمد بظرف علیحده بریزند همینکه قدری سرد شد با دست خورده خورده برداشته پهن کرده بادام مقشر میانش گذاشته یا بانجان فرنگی و غیره بدون خورش هم میتوان خرد ...
خط: شکسته نستعلیق خوش؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ در آغاز، برگ الحاقی است در اسامی کتبی که در علم طبخ نوشته شده، نیز چند یادداشت متفرقه؛ جلد: چرم قهوه‌ای ساده، ۱۴گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۳/۳×۲۱/۴سم [ف: ۴۳-۱۳۰]

● **آشپزی** / آشپزی / فارسی
āšpazī

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۶۶۹۳
بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

● **آشپزی بورژواوسویل (ترجمه)**/متفرقه / فارسی
āšpazī būržūāvesvīl (t.)
این کتاب از فرانسه ترجمه شده و راجع به آشپزی جدید است. در آن از چیدن میز تا پختن انواع و اقسام غذاها، به طرز فرنگان، سخن می‌رود و در ترجمه نیز رعایت سلاست عبارات شده است.
آغاز: ترجمه آشپزی بورژواوسویل. عیش و لذت طعام در همه مواقع سن برای همه کس همه ایام موجود است
انجام: بدون اینکه اندکی بجوشانند آبغوره و سرکه سفید و ریشه جوز داخل کرده استعمال کنند

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۴۸۹
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳، جا: شاید تهران؛ افتادگی: آغاز؛ دارای دو جدول: ۱. جدول دور سطور زر و سیاه و آبی ۲. جدول بیرونی قرمز؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مخمل قرمز، گل و بته ضربی مقوایی، ۱۹۰گ، ۱۱ سطر (۸×۱۳/۵)، اندازه: ۱۳×۲۱/۵سم [ف: ۱-۴۶۹]

● **آشنایی با احوال و آثار خوشنویسان و خطاطان اردستان** / تراجم / فارسی
āšnāyī ba ahvāl va āsār-e xošnevīsān va xattātān-e ardestān

شفیعی اردستانی، مرتضی بن احمد، ق۱۴
šafī'ī ardestānī, morteza ebn-e ahmad (20)

تاریخ تألیف: آغاز ۲۱ رمضان ۱۴۱۷ق و پایان ۲۷ صفر ۱۴۱۸
احوال و آثار ۱۸۹ نفر از خوشنویسان اردستان و زواره و توابع آن که نتیجه تحقیقات سه‌ساله مؤلف می‌باشد، به اختصار گزارش داده شده است. نگارنده تحقیقات وسیعی در خصوص اردستان داشته است.
آغاز: از قدیم اهمیت خط خوب بحدی بوده که آن را نصف علم گفته اند، این معنا از مفاد این جمله مفهوم می‌گردد: الخط

نصف العلم.
انجام: متأسفانه شرح حال و نمونه خط آنها دیرتر از موقع مقرر بدستم رسید لذا شرح حال آنها نوشته نشد، بعون الملک الوهاب.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۱۳۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق تحریری؛ کاتب = مؤلف، تا: ۲۷ صفر ۱۴۱۸، جا: تهران؛ مصحح، بخش زیرین بسیاری از برگها سفید مانده و ظاهراً مؤلف قصد تکمیل آن را داشته است؛ جلد: مشمعی مشکی، ۹۸گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۹×۱۴سم [ف: ۳۰-۵۷۷]

● **آشنایی با مناطق استان اصفهان «اردستان»** / تاریخ / فارسی
āšnāyī bā manāteq-e ostān-e esfahān «ardestān»
شفیعی اردستانی، مرتضی بن احمد، ق۱۴
šafī'ī ardestānī, morteza ebn-e ahmad (20)
هفته‌نامه اصفهان در سال ۱۳۷۱ ش از پژوهشگران استان اصفهان درخواست نموده تا درباره آن استان مطالبی تحقیقی بنویسند و برای درج آن را به ان هفته نامه ارسال دارند، مؤلف نیز بنا به درخواست جمعی از همشهریان، این مقاله را نگاشته و در شماره‌های ۷ تا ۱۸ مورخ ۲۳ فروردین تا ۱۴ تیر ماه سال ۱۳۷۲ ش به چاپ رسیده است، تاریخ تألیف و بازنویسی این کتاب روز شنبه ۶ دی ماه سال ۱۳۷۶ ش در تهران می‌باشد.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۶۹۶/۲
آغاز: روزنامه هفته نامه اصفهان که محل آن در خیابان شیخ بهایی اصفهان قرار داشت؛ **انجام:** ۲۹، قلعه میشاب در قریه میشاب برزادنه از دوره قاجار.
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: شنبه ۶ دی ۱۳۷۶؛ ترقیمه: «بعون الملک الوهاب در روز شنبه ششم دیماه سال ۱۳۷۶ ش مقاله اردستان که توسط اینجانب مرتضی ... ساکن تهران تهیه شده بود و در ۹ شماره هفته نام اصفهان به چاپ رسیده بود ... به پایان رسید»؛ کاغذ: ایرانی جدید (دفتری خط‌دار)، ۹گ (۹-۲۷)، ۱۰ سطر، اندازه: ۱۵×۱۷سم [ف: ۳۲-۲۸۱]

● **آشوب آخر الزمان** / تاریخ ایران / فارسی
āšūb-e āxar-oz zamān
اولیاء، حسین بن اسماعیل، ۱۲۶۵ - ۱۳۱۱
owlīyā', hoseyn ebn-e esmā'īl (1886-1932)
گزارشی است درباره انقلاب احوال خراسان در گیر و دار استبداد صغیر و جنگ رشیدالدین سلطان و ارشد الدوله در سال ۱۳۳۰ هجری قمری که شیخ حسین اولیاء بافقی خطاب به یکی از بزرگان عهد نوشته است.
آغاز: بسمله. انشاء الله از برکت قطب دایره امکان حضرت قائم
انجام: در وقت مطالعه این بنده ذلیل را فراموش نکنند از دعا، حسین

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۷۲۸۹
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق؛ کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۳۰؛ واقف: مؤلف، تاریخ وقف: اردیبهشت ۱۳۲۹؛ کاغذ: کاهی فرنگی، جلد: پارچه‌ای، ۱۳گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۱/۳×۱۸سم [ف: ۷-۳]

● **آشوب نامه = هفت آشوب** / ادبیات / فارسی
āšūb-nāme = haft āšūb
طغرای مشهدی، - ۱۱۰۰ ق
toqrā-ye mašhadī (-1688)
بر سبعه سیاره زلالی به نظم و نثر نگاشته است. در هفت آشوب است و «آشوب‌نامه» نامیده است.
در دیباچه آن شاعران زیر را نام برده و هر یک را با چند جمله کوتاه ستوده است: عنصری، فردوسی، انوری، فرخی، سنائی، قطران، عطار، خیام، نظامی، عبدالرزاق، رشید، سعدی، کمال، ابوالفرج، ملای روم، سلمان، خسرو، حافظ، جامی، مکتبی، آذری، اوحدی، کاتبی، معزی، ازرقی، ابوالعلاء، سهیلی، سیف اسفرنک، شاهی، هاتفی، هلالی، آصفی، فغانی، عصار، اهلی، نظام، امیدی، وحشی، عبید، ضمیری، غزالی، سبحانی، عرفی، شاه طاهر، نوعی، سنجر، فیضی، ظهوری، ملک، طالب، مشرقی، مغربی، و در پایان نام زلالی را با ستایش فراوان آورده و از (سبعه سیاره) هفت اورنگ وی تعریف بسیار کرده، و سپس آشوب‌ها را آغاز کرده است:
آشوب ۱. دیباچه محمود و ایاز، **آغاز:** مثنوی محمود و ایاز است، که بنای لفظ و معنی بر ناز و نیاز است؛ ۲. دیباچه حسن گلوسوز، **آغاز:** مثنوی حسن گلو سوز است، که در چشم عشق بار سخن را طراوت افروز است؛ ۳. دیباچه شعله دیدار، **آغاز:** مثنوی دیدار است که دوره بیت روشنش؛ ۴. دیباچه سلیمان نامه، **آغاز:** سلیمان نامه است که نوشتن کلمات آن سبب علو خامه است؛ ۵. دیباچه آذر و سمندر، **آغاز:** مثنوی آذر و سمندر است که زمین شعرش؛ ۶. دیباچه میخانه، **آغاز:** مثنوی میخانه است که ابیات بکیفیتش همه جا مستانه است؛ ۷. دیباچه ذره و خورشید، **آغاز:** مثنوی ذره و خورشید است که شعاع نظمش فروغ ده سیاه و سفید است ...؛ در خاتمه آشوب‌نامه از شیخ ابوالحسین که محمود و ایاز زلالی را جمع‌آوری و پاکنویس کرده، نام برده و او را ستوده است.
آغاز: بسمله. این نامه را چو خامه طغرا تمام کرد ×× «آشوب نامه» اش ز سر صدق نام کرد. شکر ناطقی که ابیات بروج سپهر از معنی ابداعش صورت وجود بسته ...

انجام: بترتیب مذکور باد این کتاب ×× که فیضش با علی و ادنا رسد
چاپ: گانپور، سنگی، ۱۲۶۶ق، وزیری بزرگ، ۱۸ص (رسائل طغرا: صص۱۱۳-۱۳۰)؛ ۱۳۰۲ق./۱۸۸۵م.؛ ۱۲۸۸ق./۱۸۷۱م.؛ لکهنو، سنگی، ۱۲۸۱، وزیری بزرگ، ۱۸ص

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۳۴۴۳/۹
آغاز: برابر
بی‌کا، تا: ۱۰۴۸-۱۰۹۵؛ تمامی صفحات مجدول و مذهب و شنگرف؛ جلد: گالینگور سرخ عطف تیماج، ۷ص (۱۱۸-۱۲۴)، اندازه: ۲۰×۳۲سم [ف: ۳۶-۳۷۹]
۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۶۷۱/۴۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** ... این دیباچه میمونه وقوع پذیرفت در سنه هزار و هفتاد و یک هجری نبوی، علیه و علی آله افضل الصلاة و السلام.
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: نوعی ترمه، جلد: میشن قهوه‌ای ضربی، ۵گ (۲۰۴پ-۲۰۹پ)، اندازه: ۱۵/۲×۲۴/۴سم [ف: ۸-۷]
۳. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۱۳۸۵/۲
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ۱۰۹۷، جا: بندر مبارکه؛ اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف: ۳-۸۷]
۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۲۷۴/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: شرقی، ۸گ (۳۴-۴۱)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۳۸-۷۷۸]
۵. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۷۶۹/۱۷
آغاز: ز نظم و نثر چو پر شور بود این انشا خطاب یافت به «آشوبنامه» طغرا. شکر ناظمی که ابیات بروج سپهر از معنی ابداعش؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق پخته؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ در مجموعه «رسایل طغرا»؛ ۱۶گ (۱۴۵ر-۱۶۰پ) [ف: ۲-۳]
۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۶۷۹/۳
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: ترمه نازک، جلد: میشن سیاه لایی، ۱۵ سطر [ف: ۴-۶۶۱]
۷. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۲۵۸/۱۶-عکسی
نسخه اصل: گنج بخش، ش ۴۱۹۳ (گنج۳/۱۲۵۳)، نسخه اصل: کتابخانه شخصی میردادخان افغان، که در پاکستان به خرید و فروش کتاب می‌پردازد؛ خط: نستعلیق پخته؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ در مجموعه ۱۷ رساله او، نسخه به نام «نامه طغرا» است؛ ۲۴گ (۱۱۰-۱۳۳) [عکسی - ف: ۲-۴]
۸. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۲۰۰/۱۳-عکسی
نسخه اصل: گنج بخش، ش۲۰۸۶ (گنج۳/۱۲۵۳)؛ خط: نستعلیق تحریری؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ در مجموعه «رسایل» او؛ ۱۷ص (۱۲۷-۱۴۴) [عکسی - ف: ۲-۴]
۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۱۴۱۹
آغاز: برابر؛ **انجام:** آید بچرخ ساغر صهبا ازین سرود ×× مستی فتد بگردن مینا ازین سرود
خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج سیاه، ۱۹۵گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [شورا:ف: ۲/۳۳-۱۲۰]
۱۰. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۷۵۰/۱۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق تحریری شیرین و پخته؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ در مجموعه «رسایل طغرا»؛ ۱۰گ (۱۱۶پ-۱۲۵پ) [ف: ۲-۳]
۱۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۸۶۱/۲۱-ف
نسخه اصل: دانشگاه پنجاب در لاهور شماره ۸۷۴/۹ فارسی؛ کا: ظهیرای تفرشی، تا: ۱۲۴۵ [فیلمها - ف:۳-۱۸۸]
۱۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۲۱۵/۱۸
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ سرلوح با قلمهای طلا و لاجورد و شنگرف و سفید و مشکی نقاشی شده، هر صفحه دارای جدول به قلم‌های لاجورد و شنگرف و نیز دارای کمند لاجورد است؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج تریاکی یک‌لا، ۱۲ص (۱۶۸-۱۸۰)، ۳۲ سطر (۹×۲۷)، اندازه: ۱۶×۳۲/۵سم [ف: ۱۰-۷۹۵]
۱۳. تهران؛ بانکی پور؛ شماره نسخه: بدون شماره
بی‌کا، بی‌تا [میراث اسلامی: ۵-۶۲۷]
۱۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۱۰/۱۴
آغاز و انجام: برابر
این کتاب ۳۵۰ بیت نوشته دارد و نسخه مجلس آن را ندارد؛ خط: نستعلیق شکسته؛ بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: نوعی ترمه، جلد: تیماج سرخ مقوایی زرکوب کهنه، ۱گ (۷۱پ)، ۱۵ سطر (۱۰×۱۹/۵)، اندازه: ۱۸×۲۹/۵سم [ف: ۲-۱۹۹]

← آشیانه میکده ⟵ میکده

● **الآصفیة** / فلسفه / عربی

al-āṣifīyya

شیروانی، محمد بن حسن، ۱۰۳۳ - ۱۰۹۸ ق
šīrvānī, mohammad ebn-e hasan (1623-1686)

اهداء به: آصف میرزای صفوی
رساله‌ای است درباره تحقیق در رابطه جزء و کل و وجود نسبت علیت و معلولیت میان آنهاست که یکی از مسائل فلسفی می‌باشد.
آغاز: بسمله. الحمد لله رب العالمین و الصلوة و السلام ... قد کنت کتبت اجابة لالتماس بعض اخوان الصفا. ...
انجام: فلعل المراد ما فهمه دام ظله العالی و لنختم ... والسلم تم
[ذریعه۱: ۳۵ و ۲: ۱۷۶]
شرح و حواشی:

۱- ملحقات آصفیه؛ ناشناس
۲- ملحقات الآصفیة = حاشیة الخوانساری؛ شیروانی، محمد بن حسن (۱۰۳۳-۱۰۹۸)

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۱۶۲/۱
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای مقوایی عطف و گرد تریاکی، ۲۱گ (۲پ-۲۳ر)، قطع: بغلی، ۱۵ سطر (۵/۵×۱۱/۵)، اندازه: ۱۶/۵×۱۹سم [ف: ۱۶-۴۷۰]
۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۶۴۶/۱
خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن لایی، ۱۹ سطر [ف: ۵-۳۲۰]
۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۳۷۸/۱ط
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۹ص (۱-۲۹)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: ۳/۲۴-۱۰۰]
۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۳۴۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** و مصلین علی نبیه و آله علیه و آله الصلوة و السلام.
بی‌کا، بی‌تا؛ این نسخه با رساله مقدمه واجب آقا حسین خوانساری در یک مجموعه قرار دارد [ف: ۴-۱۴۴]

● **آصفیه** / کلام و اعتقادات / فارسی

āsefīye

بهبهانی، محسن بن محمد صالح، ق۱۴ ق

behbahānī ،mohsen-e-bn-e mohammad sāleh (20C)

اهداء به: آصف الدوله حاج غلامرضا خان وزیر خراسان
در اصول دین پنج‌گانه. در سرآغاز نام ناصر الدین شاه قاجار و مظفرالدین شاه قاجار و میرزا فرج الله خان کاشانی بنان السلطنة مشیر آصف الدوله را برده است. دارای یک «مقدمه» و پنج «باب»: مقدمه، در لزوم تحصیل اعتقادات به أدله عقلی؛ باب ۱. در توحید؛ ۲. در نبوت و ولایت؛ ۳. در معرفت عالم کبیر و معاد؛ ۴. در معرفت عالم صغیر؛ ۵. در اصطلاحات صوفیان.
آغاز: خدائیکه هست هر هست همه اوست و هر چه هست از اوست و وحیدیکه از آنچه اندیشیده برون پیدا کن
انجام: این رساله را هدیه از تابعان با اخلاص خود قبول فرما و بواسطه ایشان عنایتی به این عاجز فرما

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۷۳۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ زیبا؛ بی‌کا، تا: ربیع الاول ۱۳۱۴؛ صفحه‌ها مجدول به زر و مشکی و لاجورد و شنگرف، صفحه اول دارای سر لوح رنگین زیبا؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۴۱گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۴×۲۲/۵سم [ف: ۱۰-۱۲۸]

● **آصفیه**/تاریخ ایران / فارسی

āsefīye

نخجوانی، عبدالاحمد بن عبدالله

naxjavānī, ‘abd-ol-ahmad ebn-e ‘abd-ol-lāh

در وصف حالات رذیله عبدالوهاب خان شیرازی ملقب به آصف الدوله که از سوی ناصرالدین شاه قاجار مدتی متولی آستان قدس رضوی و فرمانروای خراسان و سیستان بوده است و مؤلف از تهران تا خراسان همراه او سفر کرده بود. وی در این اثر به رد آصف الدوله پرداخته و شدیداً به وی تاخته است. در یک «مقدمه» و ده «بیان» و «خاتمه» و از آن فوائد تاریخی بسیار استفاده می‌شود.
آغاز: بسمله. الحمدلله الذی من علینا بمعرفة احوال العباد ... اما بعد چنین می‌گوید احقر المومنین المحتاج الی الملک الخلاق الوافی عبدالاحمد بن عبدالله النخجوانی که در اوایل مائه چهاردهم از هجرت ...

۱. قم؛ لاجوردی، سید مهدی؛ شماره نسخه: ۲۴
آغاز: برابر
بی‌کا، بی‌تا؛ ۸۷گ، قطع: ربعی [چند نسخه-ف: -۱۰۸]
۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۹۵۸
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: رقعی [میراث شهاب:س۹ش۲-۳]

● **آغاز پیدایش آمریکا** / جغرافیا / فارسی

āqāz-e peydāyeš-e āmrīkā

اعتماد السلطنه، محمد حسن بن علی، ۱۲۵۹-۱۳۱۳ ق

e‘temād-os-saltane, mohammad hasan ebn-e ‘alī (1843-1895)

دارای بیست و شش «فصل» مربوط به چگونگی پیدایش آمریکا و موقعیت جغرافیائی و سبب ترقی تکنیکی و صنعتی آن کشور است.
آغاز: بنده درگاه خلایق پناه ... که پدر بر پدر جان نثار و کمین خدمت گذار این دولت است شطری بل شرحی از آغاز پیدا شدن ارض جدید

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۴۷۷
آغاز: برابر
فقط سه فصل اول آمده است؛ خط: نستعلیق خوب؛ بی‌کا، تا: عصر مؤلف؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قرمز، ۶گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۴-۳۱۴]

● **آغاز ترتیل قرآن مجید**/ علوم قرآن / فارسی

āqāz-e tartīl-e qor’ān-e majīd

از شیخ شاطبی گویا دنباله کتاب فرض و سنت عجلی است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۷۵/۲-ف

نسخه اصل: ایاصوفیا ش ۲۰۴۹؛ خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۱گ (۱۷ر و پ) [فیلمها - ف: ۱-۴۶۱]

● **آغاز داستان اردشیر بابکان به پهلوی**/ ادبیات / فارسی

āqāz-e dāstān-e ardešīr-e bābakān be pahlavī

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۳۹۳/۸-ف

نسخه اصل: موزه بریتانیا add.24413 (ریو ۵۰)؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۷۹؛ ۱۳ سطر [فیلمها - ف: ۱-۵۹۹]

● **آغاز منتخب نجات‌نامه** / اخلاق / فارسی

āqāz-e montaxab-e nejāt-nāme

تاریخ تألیف: سلخ ربیع الاول ۵۷۵ق

[فهرستواره منزوی ۴۳۶/۶]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۸۳/۲-ف

انجام: تمام شد به فرخی و پیروزی خردنامه از مقالت حکما فی سلخ ربیع الاول سنة اربع سبعین خمسمائة (۵۷۵) بورک لصاحبه علی بن محمد.

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: ۵۷۵؛ ۸گ (۱۱۲ر-۱۲۰پ)، ۱۰ سطر [فیلمها - ف: ۱-۵۰۶]

← آغاز و انجام ⪢ اسطرلاب مسطح
← آغاز و انجام ⪢ الاعتقادات و المواعظ

● **آغاز و انجام = مبدأ و معاد** / فلسفه / فارسی

āqāz va anjām = mabda' va ma'ād

اثیرالدین ابهری، مفضل بن عمر، - ۶۶۰ ؟ ق

asīr-od-dīn-e abharī, mofazzal ebn-e 'omar (-1261?)

در آن از ابن سینا و در بعضی از نسخه‌ها از مشایخ و حکمای اشراق و محیی الدین اعرابی یاد شده است. در نسخه مجلس (ش ۱۴۵۹۰) و نیز نسخه چاپی به زین الدین سیفی (قرن ۷) نسبت داده شده است. به دو نام بالا در فهرست‌ها آمده است. نسخه‌های آن در بخش‌بندی و مطالب نیز یکسان نیستند. برخی در دو بخش مبدأ و معاد، یکم در ۶ «فصل» و برخی ۷ «فصل» و دوم در ۵ «فصل» اند. قسمت اول در معرفت مبدا: فصل ۱. در برهان واجب الوجود؛ ۲. در توحید واجب الوجود؛ ۳. در تنزیه واجب الوجود؛ ۴. در اثبات معلول؛ ۵. در کثرت عقول؛ ۶. در اثبات نفوس فلکی؛ ۷. در ترتیب وجود و کیفیت لزوم کثرت از واجب واحد. قسم دوم در معاد: فصل ۱. در معاد جسمانی؛ ۲. در بطلان تناسخ؛ ۳. در بیان آنکه نفس فاسد نشود بعد از خرابی بدن؛ ۴. در معاد روحانی؛ ۵. در کرامات و معجزات و وحی و الهام.

آغاز: بسمله. و به نستعین. الحمد الله رب العالمین. ... .قال المولی العلامة افضل المتاخرین اثیر الملة و الدین الابهری تغمده الله برضوانه و اسکنه اعلی جنانه: بدانکه غرض از علم الهی معرفت مبدء و معاد است و معرفت مبدء آن باشد که واجب الوجود را بدانی و فیضان موجودات را از او معلوم کنی و بر عالم ملکوت اطلاع یابی و معاد آن باشد که روح بعد از خرابی بدن باقی خواهد بود و سعادت او بدانستن موجودات باشد و لذت او بدان باشد که بعالم ملکوت متصل شود و شقاوت او بجهل باشد لاجرم ما علم الهی را بدو قسم کردیم قسم اول در معرفت مبداء و قسم دوم در معرفت معاد و هر یکی مشتمل است بر چند فصل.

انجام: و چون خلاصه علم الهی ببرهان معلوم شد در کتب متکلمان نظر نباید کرد تا اعتقاد باطل در نفس جای پذیر نشود و شک و شبهه پذیر نباشد چنانکه شیخ الرئیس بدین معنی اشارت کرده است که جل جناب الحق عن ان یکون شریعة لکل وارد او یطلع علیه الاواحد بعد واحد و الحمد الله رب العالمین و الصلوة و السلام علی خیر خلقه محمد و آله الطیبین الطاهرین المعصومین.

چاپ: تهران، «سفینه تبریز»، کتابخانه مجلس شورای اسلامی، ۱۳۸۱ش، ص ۶۴۹-۶۵۰، با انتساب به زین الدین سیفی چاپ شده است.

[ذریعه ۱۱۷/۱۸؛ فهرستواره منزوی ۵۵/۶ (۱۱ نسخه)، ۲۲۱/۶ و ۵۰۶/۹]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۵۹۰/۱۵۶

آغاز: برابر

کتاب در این نسخه به زین الدین سیفی (قرن۷) نسبت داده شده است؛ خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: یک‌شنبه آغاز محرم ۷۲۳؛ جلد: تیماج کرم قهوه‌ای زمخت با شمسه‌ای طلاکوب شده بر روی جلد و اشکال تزئینی در اطراف؛ ۲ص (۶۴۹-۶۵۰)، ۴۱ سطر، اندازه: ۱۹×۳۲سم [ف: ۴۱-۱۰۲]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۹۶۸/۲

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: آغاز صفر ۱۰۰۰؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا، عطف پارچه، ۷گ (۱۷پ-۲۴ر)، قطع: بغلی، ۱۵ سطر (۷×۱۱)، اندازه: ۱۲×۱۶سم [ف: ۱۶-۱۶۹]

۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۰۷۰/۴

آغاز: قال المولی العلامة ... اثیر الملة و الدین الابهری، فهو مشتمل علی سبعة فصول. فصل اول در برهان واجب الوجود. بدانکه هر موجودی [که] هست یا قابل عدم است یا نیست. اگر قابل عدم نیست واجب الوجود لذاته. . اما ممکن الوجود ... **انجام:** و او را به اعتبار قوت نظری گویند، و به اعتبار تدبیر قوت عملی گویند. تمت الرسالة الشریفة.

تنها بخش مبدأ را دارد، در هفت «فصل»؛ خط: نستعلیق خوش؛

بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ نسخه هنری، اهدایی دکتر علینقی منزوی؛ ۲گ (۷پ-۸پ) [ف: ۲-۳]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۴۰۱/۳۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ کا: رضا بن موسی کشمیری، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج عنابی ضربی زرکوب مقوایی درون سرخ، ۵ص (۳۱۶-۳۲۰)، ۲۸ سطر (۱۳/۵×۱۹/۵)، اندازه: ۱۸×۲۴/۵سم [ف: ۹-۱۰۱۸]

۵. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۲۴۲/۱۰

خط: شکسته نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ مقوایی، ۳گ (۳۴پ-۳۶پ)، ۲۴ تا ۳۳ سطر (۱۲×۲۲)، اندازه: ۱۷/۵×۲۷سم [ف: -۱۴۴]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۱۳۸/۱۴۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۱گ، ۵۷۵ [ف: ۱۵-۲۰۱]

۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۸۲۱۱/۱۳

خط: نستعلیق چلیپا؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی کبود و نخودی، جلد: تیماج مشکی ضربی مقوایی، ۳گ، ۶ص (۲-۷)، قطع: ربعی، ۱۷ سطر (۷×۱۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۳سم [ف: ۱۷-۵۷]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۲۵۱/۸

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ قبل از نسخه چنین آمده: «اثبات واجب از اثیر الدین ابهری» که این نام اشتباه است، مصحح، محشی؛ کاغذ: سمرقندی، ۹گ (۱۰۳-۱۱۱)، ۲۱ سطر، اندازه: ۴/۵×۱۳سم [ف: ۲۸-۳۶۴]

۹. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۳۰۶۷/۳

آغاز: برابر

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ذیحجه ۱۰۸۱؛ آغاز آن دارای سرلوحه زرین و شنگرف و لاجورد؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی روکش گالینگور مشکی عطف تیماج قرمز، ۴ص (۳۴-۳۰)، ۲۰ سطر (۸×۱۹)، اندازه: ۱۵×۲۷سم [ف: ۵-۱۵۲۲]

۱۰. مشهد؛ شیخ علی حیدر (مکتبة)؛ شماره نسخه: ۱۳۶۵/۱۳

آغاز: الحمدلله رب العالمین و الصلاة علی محمد و آله اجمعین. قال المولی العلامة؛ **انجام:** و الحمدلله رب العالمین و الصلاة علی خیر خلقه محمد و آله الطیبین الطاهرین المعصومین صلاة دائمة ابد الدهر.

خط: نستعلیق؛ کا: محمد شفیع فیروز آبادی، تا: ۱۰۸۳، جا: حیدرآباد؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵گ (۱۰۱ر-۱۰۵ر)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۸سم [مؤید: ۳-۳۰۴]

۱۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۲۳۸/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ کا: علی بن ابی الحسن حسینی مازندرانی، تا: ۱۲۴۱؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج حنایی ضربی، ۸گ (۶۴-۷۲)، ۱۸ سطر (۸/۵×۱۴)، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۱۱-۲۱۹۶]

۱۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۵۴۱/۲۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ۱۲۸۷؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳گ (۲۵۲ر-۲۵۵پ)، ۲۱ سطر، اندازه: ۲۲×۳۵سم [ف: ۳۰-۲۱۰]

۱۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۷۰۴/۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ۱۳۴۷؛ جلد: گالینگور سیاه با عطف تیماج سبز، ۷ص (۸۹-۹۵)، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۱/۳۳-۱۷۷]

۱۴. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه: ۲۸۱/۸

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا، جا: کرمان [نشریه: ۲-۱۰۵]

۱۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۷۳۲/۶

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سمرقندی و فرنگی، جلد: تیماج سبز زرکوب مقوایی،۱۲ص (۴۹-۶۰)، ۱۲ سطر (۵×۱۱)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۱۴-۳۶۸۳]

۱۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۷۴۹۰ ض

بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۱۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۷۷۲/۲-ف

نسخه اصل: کتابخانه نفیسی ش ۴۷۰؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلم‌ها - ف: ۱-۷۲۹]

۱۸. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۲۹۱۲/۹۳

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ ۳گ (۲۷۲پ-۲۷۴پ) [ف: ۵-۴۹۶]

۱۹. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۶۷۴۷/۲

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ این رساله در ص ع این نسخه از ابن سینا دانسته شده ولی به گواهی پایان آن چنین نیست؛ ۱۲گ (۸۱پ-۹۲ر) [ف: ۵-۴۹۶]

۲۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۵۲۵/۱۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ کا: محمد تبریزی معروف به برهانه المنجمین، بی‌تا؛ جلد: تیماج سبز، ۲گ (۱۲۴پ-۱۲۶ر)، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۱۷-۱۱۰]

● آغاز و انجام = منازل السائرین = تذکره = مبدأ و معاد / کلام و اعتقادات / فارسی

āqāz va anjām = manāzel-os sā’erīn = tazkere = mabda’ va ma‘ād

نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد، ۵۹۷ - ۶۷۲ ق

nasīr-od-dīn-e tūsī, mohammad ebn-e mohammad (1200-1273)

نام مشهور این رساله آغاز و انجام است، لیکن در بعضی از نسخه‌های قدیمی به نام «مبدء و معاد» آمده، در مقدمه کتاب از

آن به عنوان «تذکرة» یاد گردیده است. با این که نام این رساله در فهرست تالیفات خواجه دیده نمی‌شود معهذا در نسبت آن به خواجه طوسی جای تردید نیست.

رساله مشتمل بر بیست «فصل» است که خواجه آن را به خواهش بعض دوستان خود تالیف کرده و در آن از آغاز و انجام خلقت و قیامت و بهشت و جهنم و غیر آن به روش عرفانی بحث نموده است. در مقدمه گوید: «دوستی از عزیزان از محرر این تذکره التماس کرد که نبذی از آنچه سالکان راه آخرت مشاهد کرده‌اند از انجام کار آفرینش و بدآنچه در کتاب خدای تعالی مسطور است و بر زبان اولیاء و انبیاء مذکور از احوال قیامت و بهشت و دوزخ و غیری آن ثبت کند بر آن وجه که اهل بینش بعیان بینند نه بر آن وجه که اهل دانش بیان می‌کنند.»

فصول کتاب چنین است: ۱. صفت راه آخرت و ذکر سالکانش و اسباب اعراض مهم؛ ۲. اشارت به مبدء و معاد؛ ۳. اشارت به هر دو جهان؛ ۴. اشارت به زمان و مکان؛ ۵. اشارت به خلایق؛ ۶. احوال اصناف خلق در آن جهان و ذکر بهشت و دوزخ؛ ۷. اشارت به صراط؛ ۸ اشارت به صحائف اعمال؛ ۹. اشارت به طی آسمانها؛ ۱۰. اشارت به وزن اعمال و ذکر میزان؛ ۱۱. اشارت به طی آسمان‌ها؛ ۱۲. اشارت به نفحات صدر؛ ۱۳. اشارت به حال‌ها که در روز قیامت حادث شود؛ ۱۴. اشارت به درهای بهشت و دوزخ؛ ۱۵. اشارت به زبانیه دوزخ؛ ۱۶. اشارت به جویهای بهشت؛ ۱۷. اشارت به منازل بهشت و دوزخ؛ ۱۸. اشارت به درخت طوبی و زقوم؛ ۱۹. اشارت به حور عین؛ ۲۰. اشارت به ثواب.

این کتاب غیر از «التذکرة» خواجه نصیر به زبان عربی است که در علم هیأت نگاشته شده است.

آغاز: بسمله. هو الذی انزل علیك الکتاب منه آیات محکمات هن ام الکتاب و اخر متشابهات ... ربنا لا تزغ قلوبنا بعد إذ هدیتنا و هب لنا من لدنک رحمة ... سپاس آفریدگاری را که آغاز همه ازوست و انجام همه بدوست بلك همه خود اوست و درود او برگزیدگانی که ... دوستی عزیزی از محرر ضعیف این «تذکره» التماس کرد که بندی از آنچه سالکان راه آخرت مشاهده کرده اند کنند از انجام کار آفرینش شبیه بدانکه در کتاب خدای تعالی مسطور است

انجام: دنیا وآخرت بر مرد خدا حرام است الدنیا حرام علی اهل الاخرة و الاخرة حرام علی اهل الدنیا و هما حرامان علی اهل الله پس نیست آن چه تحریرش در این وقت دست داد انتظار بینندگانی که در این فصلها نظر کننده است که دعای خیر دریغ ندارد و اصلاح سهوهائیکه قابل اصلاح باشد به جای آورند

چاپ: این رساله مکرر در طهران و شیراز و باز در طهران به هزینه دانشگاه به چاپ رسیده است؛ با مقدمه و شرح و تعلیقات آیت الله حسن زاده آملی در پائیز ۱۳۶۶ش، تهران، سازمان چاپ و انتشارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، ۲۳۲ ص؛ به کوشش ایرج افشار، تهران؛ دارالخلافه طهران، سنگی، ۱۳۱۲-۱۳۱۴، وزیری، ۲۷۲ص؛ ایران، سنگی، ۱۳۱۳، جیبی، بدون شماره صفحه؛ ایران، سنگی، ۱۳۴۶-۱۳۴۷، جیبی، ۷۸ص

[الذریعة ۳۶/۱ و۲۴۷/۲۲ و ۲۴۶/۲۲؛ نسخه‌های خطی فارسی ۷۲۲/۲؛ مشار فارسی ۲۵۴۰/۲ و ۲۷؛ ریحانة الأدب ۱۷۹/۲؛ آثار و احوال خواجه از مدرس رضوی: ۳۱۹؛ فهرستواره کتابهای فارسی: ۵۶/۶]

شرح و حواشی:

۱- شرح منازل السائرین؛ تلمسانی، سلیمان بن علی (۶۱۰-۶۹۰)

۲- شرح منازل السائرین؛ ابن‌دقیق عید، محمد بن علی(۶۲۵-۷۰۲)

۳- شرح منازل السائرین؛ کوکسی، لطف الله

۴- شرح منازل السائرین (دو شرح ناشناس)

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۴۱۲/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ کا: احمد بن محمود بن ابی بکر بناکتی، تا: ۶۷۰، جا: تبریز؛ مصحح، در پایان، صورت نامه‌ای به عربی از سید نقیب نسابه «مجد الدین، ابوطالب الحسینی المدنی الوحاحدی» آمده است، ترقیمه: «فرغ من تحریر هذه الرسالة، أحمد بن محمود بن أبی بکر البناکتی [ظ] أصلح الله شأنه سنة سبعین وست مائة بمدینة تبریز حماها الله»؛ کاغذ: شرقی (خانبالغ) نخودی، ۱۷گ (۶۳-۴۷)، ۲۵ سطر، اندازه: ۷×۱۴سم [ف: ۳۱-۳۷۵]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۴۱/۴

خط: نسخ؛ کا: محمود بن علی بن ابی عبدیل، تا: ذیحجه ۶۷۹؛ جلد: مقوایی، عطف و گوشه تیماج مشکی، ۲۱ص (۹۹-۱۲۰)، ۲۳ سطر (۱۳×۲۲)، اندازه: ۱۹×۲۸سم [سنا - ف: ۱-۱۲۰]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۵۹۰/۸۴

آغاز: برابر

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۵ ربیع الاول ۷۲۳؛ جلد: تیماج کرم قهوه‌ای زمخت با شمسه‌ای طلاکوب شده بر روی جلد و اشکال تزئینی در اطراف،۶ص (۳۵۲-۳۵۷)، ۴۱ سطر، اندازه: ۱۹×۳۲سم [ف: ۴۱-۸۷]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۶۲/۵۹(آ)-۴۶۳/۵۹(ب)-ف

نسخه اصل:کوپرولوش۱۵۸۹؛بی‌کا،تا:با تاریخ ۷۵۳؛ از روی نسخه فارسی، در هامش؛ ۵گ (۱۲۱پ-۱۲۶پ) [فیلمها - ف: ۱-۴۸۳]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱/۳۱-عکس

آغاز: برابر

نسخه اصل: ایا صوفیا ۴۷۹۲؛ کا: اسعد بن احمد بن محمد کاتب، تا: ۸۱۶، جا: شیراز [فیلمها - ف: ۳-۲۱۷]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۲۰۵/۷

آغاز: برابر

نسخه اصل: همان نسخه اصل بالا، تا اواخر فصل یازدهم را

داراست و بقیه آن در شماره بعد همین فهرست معرفی شده است؛ ۱۶ص (۱۰۲۴-۱۰۴۰ در حاشیه) [عکسی - ف: ۴-۱۴]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۲۰۶/۱۹

نسخه اصل: همان نسخه اصل بالا، از فصل ۱۲ تا ۲۰، ادامه همان مجموعه ۱۲۰۵؛ ۹ص (۱-۹ در حاشیه) [عکسی - ف: ۴-۲۳]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۰/۲-طباطبائی

خط: تعلیق؛ کا: یوسف بن حسن بن علی بن احمد جاستی، تا: قرن ۸؛ دنباله فصل ۱۴ تا آخر رساله از این نسخه افتاده و بعدها با قلم تازه در حاشیه (ص۳۷۲ -۳۷۷) فصل‌های ساقط را تا فصل ۱۹ بازنویس کرده‌اند و فصل ۲۰ را ندارد، در زندگی عبدالرزاق کاشی نوشته شده، تمام برگ‌ها (جز ده برگ نونویس اول نسخه) دارای جدول است با دو قلم شنگرف؛ کاغذ: سمرقندی شکری ضخیم، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۱گ (۱۷۵-۱۸۶)، قطع: وزیری، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: ۲۲-۳۵]

۷. مشهد؛ رجائی مغزی (کتابخانه)؛ شماره نسخه: بدون شماره

آغاز: برابر

بی‌کا، تا: ۸۷۹؛ تملک: شفیع المحسنی الفراهانی سنة ۱۰۹۹ [تراثنا: س۱۳ش۱-۱۲۴]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۴۰۸/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۸ و ۹؛ صفحات بسیاری افتاده و ناقص است؛ جلد: تیماج سرخ، ۱۱ص (۲۹-۳۹)، ۲۰ سطر، اندازه: ۶×۱۶سم [ف: ۱/۳۳-۱۲]

۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۲۱۶/۳

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: قرن ۹؛ کاغذ: نوعی ترمه رویه کاغذ فرنگی، ۲۳گ (۶۰پ-۸۲پ)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۳/۱×۱۸/۹سم [ف: ۷-۲۷۶]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۰۴۰/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** له ما فی السموات و الارض.

خط: نستعلیق شکسته؛ کا: عبدالقادر کرمانی، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: اصفهانی نخودی،۱۶ص (۳۱۱-۳۲۶)، ۷ سطر (۸×۱۵/۵) سطر [ف: ۱۱-۴۳]

۱۱. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۵۰۷/۱

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ۱۰۲۶، ۲۱گ (۱-۲۲)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [نسخه‌پژوهی: ۳-۱۰۱]

۱۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۳۰/۶-ف

نسخه اصل: بادلیان ش ۹۵ اوزلی (۱۴۲۲)؛ بی‌کا، تا: ۱۰۴۲ [فیلم‌ها - ف: ۱-۵۵۷]

۱۳. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۱۸۹/۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** فصل بیستم در اشارت بثواب و عقاب و عدل ... تمام شد مختصر آغاز و انجام بعون الله و توفیقه سابع عشر شهر شعبان المعظم سنه خمس و خمسین بعد الالف من الهجره النبویه علیه افضل و الصلوة و التحیه.

خط: نستعلیق؛ کا: طیب، تا: ۱۷ شعبان ۱۰۵۵؛ نستعلیق کوفی تزئینی کتابت تحریری به شیوه ترکی؛ کاغذ: ترکی نخودی رنگ، جلد: مقوای روکش چرم لاکی وسط سه ترنج و چهار لچکی ضربی، جلد کار ایران است، قطع: رحلی، اندازه: ۲۴/۵×۳۶سم [ف: ۷-۱۶۹]

۱۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۲۵۳/۹

خط: شکسته نستعلیق؛ کا: محمد کاظم اصفهانی، تا: ۱۰۵۹؛ با جدول زرین و مشکی و لاجورد، کاغذ: پسته ای متن و حاشیه، جلد: عطف و گوشه میشن قرمز رویه کاغذ سبز فرنگی، ۱۲گ (۱۳۵ر-۱۴۶ر)، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۷/۵سم [ف: ۷-۳۰۶]

۱۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۴۶/۱۶

خط:تعلیق؛کا:رجبعلی، تا: ۱۰۶۱؛ ۸گ (۶۶ر-۷۳ر) [ف: ۳-۴۰۳]

۱۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۳۲۱/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و سلام علی المرسلین و الحمدلله رب العالمین.

کا: محمد مؤمن حسینی تنکابنی معروف به حکیم مؤمن، تا: ۱۰۶۳، جا: قریه یقانکوه از توابع تنکابن، در ذیل آن به خط دیگری که ظاهراً خط مرحوم رضا قلیخان هدایت است نوشته شده: «خط مرحوم حکیم میر محمد مؤمن بن حکیم محمد زمان تنکابنی صاحب تحفه است رحمة الله علیه»، از این قرار این نسخه به خط محمد مؤمن حسینی تنکابنی معروف به حکیم مؤمن است که ساکن اصفهان و خود پدر و جدش از پزشکان دربار صفویه بوده‌اند و خود طبیب شاه سلیمان صفوی (۱۰۷۷-۱۱۰۵) بوده و تحفه حکیم مؤمن را به نام شاه سلیمان نوشته؛ کاغذ: اصفهانی، جلد:تیماجی سبز،۲۱ص(۱۳-۳۴)، قطع: بیاض رقعی [ف: ۱۰-۹۷۸]

۱۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۹۱۵/۵

خط: نستعلیق؛ کا: ابراهیم طباطبایی، تا: ۱۵ صفر ۱۰۶۴؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ ضربی مقوایی، ۴۵ (۱۹۷-۲۴۲)، ۱۵ سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۱۲-۲۹۰۴]

۱۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۱۸۰/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ۱۰۶۹؛ ۱۵گ (۲۳-۳۸) [ف: ۱۵-۳۱۹]

۱۹. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه: ۲۰۹/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ کا: شاه محمد بن محمد زمان میبدی، تا: ۱۰۷۱؛ کاغذ: ایرانی، جلد: مقوایی، ۱۲۰ص (۱۰۰-۲۲۰)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۹×۲۹سم [ف: ۱-۲۰۱]

۲۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض۱۵۰۸۸

خط: نستعلیق؛ کا: محمد مومن، تا: ۱۰۷۸ [الفبائی: ۶۱۹]

۲۱. مشهد؛ شیخ علی حیدر (مکتبة)؛ شماره نسخه: ۱۳۶۵/۱۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** و ما تشاؤن الا ان یشاءالله ان الله کان علیما حیکما بدخل من یشاء فی ...

فقط یک برگ اول کتاب است؛ خط: نستعلیق؛ کا: محمد شفیع فیروز آبادی، تا: ۱۰۸۳، جا: حیدر آباد؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱گ

(۱۱۸پ)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۸سم [مؤید: ۳-۳۰۵]

۲۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۴۴۶/۸-۳/۶۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ۵ شوال ۱۰۸۳؛ افتادگی: وسط و انجام؛ در برگ ۵۰ روایتی از حضرت امیرالمؤمنین (ع) آورده شده است و برگ آخر رساله جابجا شده است؛ ۹گ، ۳۵ سطر [ف: ۱-۳۵]

۲۳. مشهد؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۲۲۸/۱۵ فرخ

آغاز: برابر

نام کتاب و مؤلف به قرینه آغاز نسخه به دست آمد. در فهرست نام کتاب «سیر و سلوک» از ناشناس آمده است؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: سلطان محمود المیر بزرگی مازندرانی شیرازی مولد، تا: ۱۰ جمادی الاول ۱۰۸۳؛ کاغذ سپاهانی، جلد: تیماج سوخته عطف و لبه تیماج قهوه‌ای، قطع: رقعی، اندازه: ۱۱/۵×۱۹/۵سم [ف: -۲۰۹]

۲۴. تهران؛ مدرسه معمارباشی؛ شماره نسخه: ۹۱/۲

آغاز: فصل اول در صفت راه آخرت و ذکر سالکانش و اسباب اعراض مردم از آن؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ؛ کا: شهریار بن ابوالکرم حسینی فراهانی، تا: ۲۴ رمضان ۱۰۸۵؛ جلد: تیماج قهوه‌ای با روکش پارچه‌ای سبز، ۱۸گ (۸۲پ-۹۹پ) [ف: ۱۱۰]

۲۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۹۳۰/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ کا: محمد حسین پسر حاج محمد هاشم طبیب، تا: ۱۰۸۷؛ بالای نسخه نام رساله «مبدأ و معاد» ثبت شده؛ کاغذ: آهار مهره شکری رنگ، جلد: تیماجی قرمز بدون مقوا با عطف از تیماج روشن‌تر، ۴۳ص (۸۲-۱۲۵)، قطع: رقعی، اندازه: ۱۵×۱۸سم [ف: ۹-۶۳۳]

۲۶. شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه: ۱۳۸/۱

بی‌کا، تا: ۱ رجب ۱۰۸۹ [نشریه: ۵-۲۲۵]

۲۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۰۱/۵۴-طباطبائی

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق خوب؛ بی‌کا، تا: ۲ ذیحجه ۱۰۹۸؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماجی قهوه‌ای با ترنج و نیم ترنج طلایی و با نقاشی گل و بوته، ۲۴ص (۳۶۴-۳۸۷)، قطع: وزیری، اندازه: ۱۵/۵×۲۵سم [ف: ۲۳-۲۲۴]

۲۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۹۴۲/۵۶

آغاز: فصل ۴ در اشارت بمکان و زمان آخرت، چون دنیا ناقص است بمثابت طفل او را ازدایه و گهواره گریز نیست؛ **انجام:** فصل در اشارت بزبانیه دوزخ نباتی ... تأثیر آن نوزده کار گران سفلی است علیها تسعة عشر

شامل فصل ۴ و ۵ و ۸ و ۱۱و ۱۴ و یک فصل بدون شماره؛ خط: شکسته نستعلیق چلیپا؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ در هامش صفحه آخر چند سطر از تفسیر سوره العصر نوشته شده است؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج کبود، ۱گ (۱۸۰ر-۱۸۰پ)،ابعاد متن: ۱۸×۱۱، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۱۴-۱۹۵]

۲۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۹۱۵/۲

خط: نسخ چلیپا؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی ضربی لایی، ۸گ (۷۸ر-۸۶ر)، قطع: بغلی، ۱۶ سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۶-۱۵۱]

۳۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۰۲۹/۱۲

خط: نسخ و نستعلیق؛ بی‌کا،تا:قرن ۱۱؛جلد: تیماج جگری، ترنج و سرترنج طلائی، ۱۴ص (۵۷-۷۱)، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۳۲-۳۷]

۳۱. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۱۴۸۸۱/۱

آغاز: برابر

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ۱۱۰۵، جا: مکه معظمه؛ جلد: تیماج قهوه‌ای لایه‌ای فرسوده، ۱۵ سطر (۷×۱۶/۵)، اندازه: ۱۴/۳×۲۰/۳سم [ف: ۲-۱۸۹]

۳۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۳۳۴/۳

آغاز: برابر

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: جمعه جمادی الاول ۱۱۱۷، جا: شیراز؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای مقوایی، ۱۸گ (۳۵پ-۵۳پ)، ۱۹ سطر (۶/۵×۱۴)، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف: ۱۲-۲۶]

۳۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۱۶۵/۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ کا: سید محمد فرزند اسماعیل حسینی جنابذی خراسانی، تا: پنج‌شنبه ۷ ذیحجه ۱۱۴۶؛ این رساله در هامش کتاب گوهر مراد نگارش یافته است، نسخه توسط کاتب با عبارت: «فراغ حاصل شد از مقابله، نصف شب یک‌شنبه شهر مزبور سال ۱۱۴۶» مقابله شده است، در انجام افزودگی‌هایی در دو برگ در علم کلام آمده است؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای روشن مجدول ضربی. اندازه ۱۳گ (۲۳۵-۲۴۷)، ۳۰ سطر (۵×۲۳)، اندازه: ۱۵×۲۵/۵سم [ف: ۳۰-۶۶۵]

۳۴. تهران؛ لغت نامه دهخدا؛ شماره نسخه: ۲۱۴/۳

خط:نستعلیق؛کا:لطفعلی بن عبدالله بن لطفعلی ساوجی،تا:۱۱۹۹؛ جلد: تیماج سبز مقوایی، قطع: رحلی کوچک [نشریه: ۳-۴۰۱]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۲۱۹/۳-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها - ف: ۱-۶۵۸]

۳۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۸۹۵/۱۰

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: وسط؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی یک‌لایی، ۹ص (۱۶۲-۱۷۱)، ۱۴ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۶-۵۹۷]

۳۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۷۶۳/۱۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** فصل ۱۷ در اشارات بخازن بهشت ... باید که وجودش در وجود او تعالی منتفی شود تا بخود هیچ نباشد و این مقام اهل وحدت است، اولئک الذین أنعم الله علیهم من النبیین ...

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲گ (۱۸۶پ-۱۹۷پ)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱۲-۳۲۸]

۳۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۹۵۸/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ نام این رساله در صدر نسخه حاضر «تذکرة» یاد شده؛ کاغذ: اصفهانی آهار شده، جلد: تیماجی سبز،۲۹ص (۴۳۲-۴۶۰)، قطع: خشتی باریک، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۹-۶۶۴]

۳۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۰۲۷/۱۶

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: فستقی، جلد: رویه میشن قهوه‌ای سیر، ۲۴گ(۱۰۴پ-۱۲۷پ)،۱۶سطر،اندازه:۹/۸×۱۵/۷سم [ف: ۷-۱۵۱]

۳۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۳۴۶/۱۴ط

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق؛ کا: ابراهیم بن رحمت الله حسینی نجفی، تا: تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج سرخ، مجدول، ۱۳ص (۱۱۹-۱۱۳)، اندازه: ۱۷×۳۰سم [ف: ۳/۲۴-۷۶]

۴۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۴۵۹/۲

آغاز و انجام: برابر

این رساله در فهرست با عنوان «تذکرة» و مجهول المؤلف آمده و نام اصلی کتاب و مؤلف از فهرست دستنوشت‌های نصیرالدین طوسی در کتابخانه مرعشی استدراک شد؛ خط: نسخ، کا: حسین بن عبدالغنی حسینی، تا: سه‌شنبه ۱۵ ربیع الاول ۱۲۰۵؛ کاغذ: فرنگی سفید آهارمهر، جلد: تیماج قرمز بدون مقوا، ۲۵گ (۱۶پ-۴۱ر)، ۱۴ سطر [ف: ۲۴-۲۲۳]

۴۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۹۵۲/۱۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ کا: محمد حسن حسینی خویی زنوزی، تا: غره شوال ۱۲۰۶، جا: تهران؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، ۱۵گ (۱۳۰ر-۱۴۵پ)، اندازه: ۱۰/۵×۱۴/۵سم [ف: ۵-۳۲۳]

۴۲. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۶۶/۶

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ۲۴ صفر ۱۲۵۲؛ کاغذ: فرنگی [نشریه: ۱۱-۹۴۳]

۴۳. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۷۶/۷

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: شنبه ۴ صفر ۱۲۵۲؛ جلد: تیماج مشکی ضربی، ۱۵گ (۶۷پ-۸۱ر)، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: ۱-۱۲۷]

۴۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض۱۳۳۸۰

خط: نسخ؛ کا: قربان علی، تا: ۱۲۵۶ [الفبائی: ۱۲]

۴۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۶۶۱۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خفی؛ بی‌کا، تا: ۱۲۵۷؛ واقف: جنابان مستطابان، تاریخ وقف: ۲ جمادی الثانی ۱۳۱۹؛ ۴ برگ در صدر نسخه، نقل حدیثی از جلد هفتم بحارالانوار با **آغاز:** «بسمله. فی جلد السابع من البحار باب نادر فی معرفتهم» و **انجام:** «درجة من الفصل و الطلع علی سر من سر الله و مکنون ... محسن الموسوی الطهرانی ... صلی الله علیهم» ضمیمه می‌باشد؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج، برون: تیماج خرمایی، قطع: رقعی، ۱۸ سطر (۶/۵×۱۱/۵)، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۷سم [رایانه]

۴۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۵۶۲/۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ کا: محمد مهدی بن محمد رضا اصفهانی مشهور به ارباب، تا: شعبان ۱۲۵۷؛ افتادگی: وسط؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج قرمز عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۴گ (۱۲۲ر-۱۳۵ر)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۴-۳۰۵]

۴۷. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۸۴۹/۲

خط: نستعلیق؛ کا: هاشم بن ابراهیم حسینی، تا: ۱۲۶۴، ۱۱گ، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۳-۳۱]

۴۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۹۰۹/۷

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ۲ رجب ۱۲۶۷، جا: خمسه، نوشته شده در زمان فرمانروای علی اشرف خان در خمسه؛ ۲۵ص (۲۶۱-۲۸۶) [ف: ۱۰-۱۷۵۹]

۴۹. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۷۷۶/۲

خط: نستعلیق؛ کا: احمد بن ابی الحسن بن محمد حسین بن شمس الدین بن محمد کاظم بن محمد امین حسینی تنکابنی، تا: ۱۲۶۸ و ۱۲۶۹، جا: مدرسه شاه کاشان؛ ۲۴ سطر، اندازه: ۱۸×۲۳سم [ف: ۳-۲۱]

۵۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۲۷۱/۱

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ۱۲۷۰؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ گرد و درون سبز، ۲۰گ (۲پ-۲۱پ)، ۱۶ سطر (۹/۵×۱۹)، اندازه: ۱۷×۲۷سم [ف: ۹-۹۲۱]

۵۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱/۶ خوئی

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: ۱۲۳۵ تا ۱۲۷۵، به خط چند کاتب؛ این دفتر مشتمل بر ۱۶ رساله و یادداشت‌هایی پراکنده است و در ذیل برخی از رساله‌ها نام کاتب و تاریخ کتابت دیده می‌شود، محمد زمان بن عبدالله، قربانعلی، هادی بن حاج فتح الله قزوینی و محمد حسن، از کاتبان این دفترند؛ ۱۲گ، ۱۲ص (۱۱۱-۱۲۳) [ف: ۷-۲]

۵۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۱۹۳/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** ولی التوفیق: در دارالخلافة ... آخر جمادی الاولی ۱۲۷۵ ... العبد عبدالله و عبد رسوله. ...

خط: نستعلیق، کا: میرزا عبدالله ریاضی، تا: جمادی الاول ۱۲۷۵؛ کاغذ: فرنگی نازک، جلد: رویه کاغذ فرنگی، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۳/۷×۲۱/۶سم [ف: ۷-۲۵۰]

۵۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۹۵۰۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ جلّی، کا: کاخکی، عبدالصمد، تا: ۱۲۷۸؛ ضمیمه به نسخه ش ۲۹۵۰۴، در ذیل برگ آخر مطالب پراکنده مشاهده می‌شود، ذیلاً سه برگ در ادعیه ضمیمه دارد؛ کاغذ: نخودی شنگرف، جلد: تیماج با حواشی خط‌کشی، سطور مختلف و مورب (۹×۱۵/۵)، قطع: رقعی، اندازه: ۱۰/۶×۱۷/۲سم [رایانه]

۵۴. اصفهان؛ جابری انصاری؛ شماره نسخه: ۲۴/۱

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ۱۲۷۸ [نشریه: ۶-۵۹۵]

۵۵. تهران؛ مینوی، مجتبی؛ شماره نسخه: ۵۴/۲

خط: نستعلیق؛ کا: محمد صالح پسر محمد رفیع طبیب رشتی، تا: یک‌شنبه ۱۷ جمادی الثانی ۱۲۸۰، جا: تهران؛ مقابله شده پنج‌شنبه ۴ شعبان ۱۲۸۰؛ ۲۶ص (۱۰۱-۱۲۷) [نشریه: ۶-۶۷۷]

۵۶. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۵۶۱/۹

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: جمادی الثانی ۱۲۸۱؛ در ۲۲۰پ-۲۲۳پ بندی است به عربی درباره نظر در افعال خدا و معاملات او، کاغذ: فرنگی، ۲۱گ (۲۰۰پ-۲۲۰ر)، ۱۳ سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: -۳۲۹]

۵۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۷۸۶/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۲۷ ربیع الثانی ۱۲۸۵؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای بدون مقوا، ۲۳گ (۷۷ر-۵۹پ)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۲-۳۵۲]

۵۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: بدون شماره/۴

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ۱۲۸۵؛ جلد: تیماج قهوه‌ای یک‌لا، قطع: رقعی [میراث شهاب: س۶ش۴-۱۸]

۵۹. کرمانشاه؛ مدرسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه: ۱۱۹/۱

آغاز: برابر

خط: نسخ؛ کا: محمد باقر بن محمد حسن بروجنی، تا: ۱۲۹۴؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۳گ (۵پ-۱۷پ)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱/۵سم [ف: -۹۳]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۷۸۰/۱

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی - ف: ۵-۲۳۴]

۶۰. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۵۵۳

خط: شکسته نستعلیق؛ کا: محمد تقی نراقی، تا: ۱۲ جمادی الاول ۱۲۹۹؛ کاغذ: کاغذ فرنگی، جلد: میشن قهوه‌ای، ۳۹گ، ۱۰ سطر، اندازه: ۱۳/۴×۲۰/۴سم [ف: ۲-۴]

۶۱. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۳۳۶/۱ حکمت

خط: نسخ؛ کا: محمد صالح بن محمد رفیع طبیب رشتی، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج حنایی مقوایی، قطع: ربعی [ف: ۲-۶۰]

۶۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۸۶۸/۱۴

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج مقوائی مشکی، اندازه جلد: ۲۷ سطر، اندازه: ۱۴×۲۵/۵ [ف: ۱۳-۳۱۲]

۶۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲/۱ خوئی

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ شامل ۲ رساله که در قرن ۱۳ به خط نستعلیق و نیم دوم آن به خط شکسته نستعلیق نوشته شده؛۲۱۷ص (۲-۲۱۹) [ف: ۷-۲]

۶۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۳۹/۴-طباطبائی

بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی سفید شکری آهار مهره شده، جلد: تیماجی قرمز، ۲۳گ (۹۵ر-۱۱۸ر)، قطع: رقعی، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [ف: ۲۲-۳۴۳]

۶۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۰۵۹/۴

خط: شکسته نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج قرمز یک‌لائی، ۳۰ص، ۱۵ سطر (۹×۱۷)، اندازه: ۱۵×۲۴/۵سم [ف: ۵-۶۲]

۶۶. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه: ۷۱۴/۲

خط: نسخ و نستعلیق؛ بی‌کا، قرن ۱۳ [ف: -۱۲۳]

۶۷. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۳۶۴/۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۲۵گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف مخ: ۱-۱۹]

۶۸. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۴۱۰۷/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ توسط کاتب تصحیح شده؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۵گ (۱۱۴پ-۱۲۹پ)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲/۵سم [محدث ارموی مخ: ۱-۱۱]

۶۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۹۱۴/۲

خط:نسخ؛بی‌کا، تا: ۱۳۰۰، جا: دارالخلافه تهران؛ بین رساله دوم و سوم یادداشتی به نقل از خزائن نراقی و چند حکایت از کاتب که خود شاهد بوده و اشعاری به فارسی و ترکی با تخلص نوائی و نورعلی شاه و داود و لمحرره و وحشی و محتشم و بهاءالدین و جامی و یادداشتی به خط کاتب به سال ۱۳۰۶هـ در مدرسه ناصریه دارالخلافه تهران و اشعاری فارسی و عربی بدون نام آمده است؛ جلد: تیماج قهوه‌ای بدون مقوا، ۱۲گ (۷پ-۱۹ر)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۰-۳۴۱]

۷۰. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۶۳۳۲/۱

خط: نسخ؛ کا: محمد علی کرمانشاهی، تا: ۱۳۰۲، جا: مدرسه سپهسالار محمد خان قاجار؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج سرخ مقوا ضربی، ۳۶گ (۲پ-۳۷ر)، ۱۲ سطر (۶/۵×۱۱/۵)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۳-۲۱]

۷۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۰۶۷۷/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خفی؛ بی‌کا، تا: ۱۳۰۴؛ کاغذ: نخودی شنگرف، جلد: میشن، قطع: وزیری، ۱۹ سطر (۱۰×۱۷)، اندازه: ۲۲×۱۷/۵سم [رایانه]

۷۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۵۱۸/۳

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ۱۳۰۶؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی

لایی،قطع:ربعی،۱۴سطر(۸×۱۵/۵)،اندازه: ×۲۱/۵سم [ف: ۱۶-۶۰۷]

۷۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۳۴۳۹/۲

خط: نستعلیق؛ کا: شیخ محمد واعظ تهرانی، تا: یک‌شنبه ۱۴ ربیع الثانی ۱۳۰۷؛ ۱۷گ (۵ر-۲۲پ)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [محدث ارموی مخ: ۱-۱۱]

۷۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۴۹۰/۵

آغاز و انجام: برابر

خط:نسخ و نستعلیق؛کا:احمدبن محمد رضا بن فرج الله زنجانی، تا: ۱۳۱۹-۱۳۴۴؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قرمز، ۱۳گ (۳۶ر-۴۹پ)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۴-۳۳۴]

۷۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۴۳۲۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق ممتاز؛ کا: علی زرین قلم، تا: شوال ۱۳۵۴؛ ضمیمه به نسخه ش ۲۴۳۲۴؛ کاغذ: فستقی، جلد: مقوا با عطف گوشه پارچه، قطع: رقعی، مختلف السطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۸سم [رایانه]

۷۶. اصفهان؛ شفتی، مهدی؛ شماره نسخه: ۲۵/۱

خط: نسخ؛ کا: سید محمدرضا بن سید محمد باقر نجفی شفتی، تا: پنج‌شنبه جمادی الاول ۱۳۵۹؛ جلد: مقوایی، ۱۱گ (۱ر-۱۱پ) [سه کتابخانه اصفهان - ف: -۱۷۴]

۷۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۸۱۲۲

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: آهار مهره شکری، جلد: مقوا با روکش پارچه، ۱۷گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱۱-۱۴۳]

۷۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۴۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ در سه ستون در متن و حاشیه، بین ستون‌ها مجدول به طلا و تحریر؛ واقف: نائینی؛ ۴گ، اندازه: ۲۶×۴۳سم [ف: ۴-۱۰۷]

۷۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۸۹۰/۹

آغاز و انجام: برابر

خط: تعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج سرخ ضربی، ۱۴گ (۴۱پ-۵۴ر)، ۲۴ سطر (۱۰×۱۸)، اندازه: ۱۵/۵×۲۴سم [ف: ۳-۴۰۲]

۸۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۱۹۵/۲

کا: محمد شفیع بن حاج محمد سعید قراگوزلو، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای تیره، ۵گ (۱۶-۲۱)، ۱۶ سطر (۷×۱۶)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۱۳-۳۱۶۴]

۸۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۰۶/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ محشی به نظم و نثر، در گوشه راست گ ۸۳ب دارد: «تذکره خواجه نصیرالملة و الدین طوسی ره المشهور بآغاز و انجام»؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج مشکی فرسوده، ۱۳گ (۸۳پ-۹۵ر)، ۱۲ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۱×۱۸/۵سم [ف: ۶-۲۱۱۵]

۸۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۱۱۳/۱۵

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا، در این نسخه است که آن را «منازل السالکین» نامیده‌اند و در پایان دارد: «هذه تذکرة للا(ما)م السعید فرید الدهر استاد البشر افضل المحققین عمدة الموحدین نصیرالحق و الملة و الدین محمد بن الحسن الطوسی قدس روحه و نور ضریحه؛ ۲۳گ (۱۱۳ر-۱۳۵پ) [ف: ۶-۲۱۱۷]

۸۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۳۶/۱-ف

نسخه اصل: ایاصوفیا ش ۴۸۲۱؛ کا: عبدالرزاق بن عبدالکریم، بی‌تا [فیلم‌ها - ف: ۱-۴۶۷]

۸۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۱۳۴/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق و نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا، جلد: تیماج مشکی مجدول ضربی؛ ۳۲ص (۳۲۳-۳۵۵)، اندازه: ۱۳/۴×۲۱/۶سم [ف: ۲۵۲-۱/۲۷]

۸۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶/۱خ

بی‌کا، بی‌تا؛ این نسخه از خلاصه فهرست مجلس صفحه ۶ وارد شد [شورا: ف]

۸۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۳۶۷/۲۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق شکسته؛ کا: علی بن محمد، بی‌تا؛ کاغذ: الوان، جلد: تیماج قهوه‌ای روشن ضربی ترنج و سرترنج دار، ۱۴گ (۲۳۵پ-۲۴۸پ)، اندازه: ۱۵/۲×۲۷/۵سم [ف: ۴۳-۵۳]

۸۷. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۲۹۱۱/۵۴

بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج حنایی مقوایی درون تیماج مشکی، ۱۱ سطر، اندازه: ۲۱×۳۲/۵سم [ف: ۳-۲۰]

۸۸. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۵۸۳۸/۴

بی‌کا، بی‌تا؛ صفحه ها در جدول لاجورد و شنگرف، کاغذ: سپاهانی نخودی، جلد: تیماج مشکی مقوایی، ۱۴گ (۳۰پ-۴۳ر)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۲×۲۵سم [ف: ۳-۲۰]

۸۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۳۹۶/۱

خط: شکسته نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: پسته‌ای، جلد: میشن سرخ [ف: ۵-۲۶۲]

۹۰. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۶۶۸/۲

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: میشن سرخ، ۲۰گ (۳۶ر-۵۶ر)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۵-۳۲۶]

۹۱. تهران؛ مینوی، مجتبی؛ شماره نسخه: ۱۳/۸ ۱بخش۳

نسخه اصل: مجموعه کرامت رعنا حسینی؛ بی‌کا، بی‌تا [ف: -۱۰۷]

۹۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۳۹۱۷/۳

آغاز و انجام: برابر

نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛خط:نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا، ۱۴گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف مخ: ۵-۲۰۳۹]

۹۳. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۱۳۶۵/۳

بی‌کا، بی‌تا؛ ناتمام؛ کاغذ: شکری، جلد: میشن زرد و مقوا، قطع: خشتی،۱۸-۲۴سطر،اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [فهرست عراقی: ۱-۴۵۶]

۹۴. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۱۱۴۳/۲

بی‌کا، بی‌تا؛ ۳گ، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۳-۵۹]

۹۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۲۸۷/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای روشن، ۴۵گ (۳۵پ-۸۰ر)، ۱۰ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [محدث ارموی مخ: ۱-۱۱]

۹۶. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه: ۹۹/1

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق و آیات شریفه نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی مجدول، ۱۴گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف مخ: ۱-۵]

۹۷. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۱۹۸/۱۱

آغاز و انجام: برابر

نام کتاب و مؤلف به قرینه آغاز نسخه به دست آمد؛ خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ با طرب المجالس و نه نسخه دیگر در یک مجلد؛ جلد: چرمی، ۱۲گ، متن و حاشیه ۳۲ سطر، اندازه: ۱۴×۲۳/۵ [ف: ۲-۷۳۲]

۹۸. اردکان یزد؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۱۱۶/۲۸

خط: نستعلیق؛ کا: عطاء الله بن محمد بن نظام حسینی بخاری، بی‌تا؛ جلد: تیماج قرمز، ۷گ (۲۶۲پ-۲۶۹ر)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱-۱۰۶]

۹۹. زنجان؛ امام جمعه؛ شماره نسخه: ۲مجموعه بدون شماره

کا: عبد الصمد بن محمد صادق، بی‌تا [دلیل المخطوطات: ۱-۱۵۶]

۱۰۰. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: ۶۴۲/۲

خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: ربعی [رشت و همدان - ف: ۱۴۲۱]

● **آغاز و انجام** / عرفان و تصوف / فارسی

āqāz va anjām

نسفی، عزیزالدین بن محمد، ق۷ ق

nasafī, ʻazīz-od-dīn ebn-e mohammad (13C)

آغاز: بسمله و حمد ... ای درویش قاعده و قانون سخنان اول دیگر بود.

انجام: و عقل این طائفه پوشیده است و دیوانه را بهمین معنی مجنون گویند و الله اعلم بالصواب.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۰۵/۱۶

آغاز و انجام: برابر

خط: تعلیق؛ کا: احمد بن عبدالعلی بیک بیوک ابادی همدانی، تا: زمستان ۱۲۸۳؛ ۴گ (۱۲۵ر-۱۲۸پ) [ف: ۳-۴۴۶]

● **آغاز و انجام = مبدأ و معاد**/کلام و اعتقادات / فارسی

āqāz va anjām = mabda’ va maʻād

عبدالرزاق کاشی، عبدالرزاق بن احمد، - ۷۳۰ ؟ ق

ʻabd-or-razzāq-e kāšī, ʻabd-or-razzāq ebn-e ahmad (-1329?)

رساله کوتاهی است در مبدأ و معاد که آن را به درخواست دوستی نوشته است.

آغاز: بسمله. الحمدلله الذی ابدء الخلق و اعاده و دبر الامر کما اراده ... بعده، دوستی که دست توفیق گریبان دل او را بسوی تحقیق میکشید ... درخواست کرد که فصلی مختص جهت او در بیان مبدء و معاد مسطور گردد

انجام: انواع عذاب چشند که بوصف در نیاید اعاذنالله من ذلک و الصلاة و السلام علی خیر خلقه محمد و آله اجمعین و الله اعلم بالصواب

چاپ: در مجموعه رسائل و مصنفات کاشانی (تهران، میراث مکتوب)

[منزوی ۷۲۲/۲؛ الذریعة ۵۱/۱۹؛ فهرستواره منزوی ۵۷/۶]

۱. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۱۴/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: ۱۰۳۷؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مقوایی، ۳گ (۳۷۹پ-۳۸۱ر)، اندازه: ۱۳×۲۷/۵سم [ف: -۱۵۲]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۵۹۴/۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ کا: میر محمد مؤمن حسینی، تا: ۱۰۸۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج حنایی،۶ص (۴۷-۵۲)، ۲۱ سطر (۵×۱۳/۵)، اندازه: ۹/۵×۱۹سم [ف: ۹-۱۴۳۵]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۰۲/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق نامرتب؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قرمز، ۳گ (۸۴پ-۸۶پ)، اندازه: ۱۰×۱۵/۵سم [ف:۲-۲۹۸]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۲۸۰/۳۶

آغاز: برابر

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی ترنج با زمینه مذهب با نقش گل مجدول، ۱گ (۹۶ر-پ)، ۲۱-۳۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف: ۳۸-۳۹۹]

● **آغاز و انجام** / عرفان و تصوف / فارسی

āqāz va anjām

احمدی، محمد

ahmadī, mohammad

به روش حروفیان و عرفانی

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۲۹/۳۷-ف

نسخه اصل: ایاصوفیا ش ۴۷۹۵؛ خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: ۸۵۵؛ ۲گ (۲۶۳-۲۶۵)، ۱۴ سطر [فیلمها - ف: ۱-۴۱۴]

● **آغاز و انجام** / داستان / فارسی

āqāz va anjām

فیاض، ق۹ ق

fayyāz (15C)

اهداء به: فرزندش نورالله

قصه آغاز و انجام است به روش حسن و دل از فیاض که برای فرزندش نورالله ساخته. در عنوان نسخه با شنگرف نوشته است: «خلاصه قصه آغاز و انجام که به جهت فرزندی نورالله تألیف شد.»

آغاز: بر ضمیر منیر برادران مخفی نماند که مراتب آغاز و انجام را مرشدان کبار و دبیران عالی مقدار کتابها بیان فرموده اند و حقیر را یاری آن نبوده و نیست که توانم به آن زبان بیان نمایم لهذاد و کلمه به طریق قصه مذکور میشود و این قصه آغاز و انجام نام نهادم. ملتمس از برادران و یاران آن که در صدد نکته گیری برنیامده در اصلاح آن کوشند. اما راوی اخبار و ناقل آثار یعنی فیاض خاکسار به عرض میرساند که عرصه‌ای بود در عدم و آن را نام بود مشهور به قدم و پادشاهی بود که در آن شهر صاحب کرم با هزار غلام که متصف به صفاتند در خلوت خانه کنت کنزاً قرار و آرام داشت روزی خواهش نمود که عظمت و بزرگی خود را به ظهور آورد یکی از غلامان را که بدیع نام بود منصب و صاحب جاهی عقل کل مفوض داشت و عقول را در تحت وی مقرر داشت و دیگری که باعث نام بود حکومت نفس کل به وی.

انجام: به خلوت خانه وحدت نشست و در کثرت بر روی خود بست نه کسی را با او نازی و نه او را به کسی نیازی و به زبان حال میفرمود: ای آن که طلبکار خدایی به خود آی «از خود بطلب کز تو جدا نیست خدای.این دو کلمه به جهت فرزندی نورالله سلمه الله مرقوم رقم حقیر فیاض گردید استدعا آنکه به شکسته بسته این فقیر نظر نموده و از راه ذره پروری به فاتحه ای یاد آوری فرمائید زیرا که فرموده اند: بدی را در عوض بدی سنگساری نیکی را در عوض نیکی خیر خواری، بدی را در عوض نیکی کار عبدالله انصاری. خلاصه آن که: حامی معاد و مبداء ما وحدت است و بس - ما در میان کثرت موهوم و السلام.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۱۰۹/۱۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: گالینگور مشکی عطف تیماج قهوه‌ای، ۳۷ص (۲۵۰-۲۸۶)، قطع: رقعی، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۳-۵۶۰]

● **آغاز و انجام** = **مبدأ و معاد**/کلام و اعتقادات / فارسی

āqāz va anjām = mabda’ va ma‘ād

بیدآبادی، محمد بن محمد رفیع، - ۱۱۹۷ ق

bīdābādī, mohammad ebn-e mohammad rafī‘ (-1782)

در اکثر فهارس مؤلف ناشناخته است ولی نسخه‌ای همانند در مجلس به شماره ۳۲۶۰ است که از محمد بن محمد رفیع بیدآبادی دانسته و ما به همین استناد همه را به او نسبت دادیم. نام آن نیز گوناگون ثبت شده است. متن رساله می‌رساند که مؤلف از فضلاء امامیه است. در دو موضع از نسخه به خط مغایر نوشته شده: «مؤلف شیخ عبدالرزاق کاشانی». رساله مرتب است بر سه «قسم»: ۱. در معرفت توحید و آنچه بدان متعلق از مقدمات و لواحق، در ۱۰ فصل؛ ۲. در مبدأ، مشتمل بر سیزده فصل؛ ۳. در معاد، مشتمل بر چهار فصل.

آغاز: بسمله، جوامع آحاد حمد و ثناء واحدیرا که قطرات کثرت اشیاء در بحر واحدیت او ناچیز است جوامع افراد شکر و سپاس

انجام: انس و جانرا و درود و آفرین بر بهترین رسل باد و بر یارانش و سلم و تسلیماً کثیراً

چاپ: به تحقیق سید جلال آشتیانی، در منتخباتی از آثار حکمای الهی، ج۴ (قم، دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۸ (چاپ دوم))

[فهرستواره منزوی ۵۷/۶ با عنوان «اغاز و انجام» و ناشناس؛ فهرستواره ۲۳۸/۷ با عنوان «توحید»]

۱. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۶۳۵

آغاز و انجام: برابر

نام مؤلف به استناد نسخه مجلس ش ۳۲۶۰/۵ تعیین شد؛ خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ تملک: عبدالحسین طهرانی با مهرش با تاریخ ۱۳۴۷؛ کاغذ: فرنگی آبی، جلد: تیماج مشکی، ۵۰گ، ۱۸ سطر (۷/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۳۶]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۹۶۲۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** و این غایت بیروزی (کذ) و نهایت بهروزی.

در فهرست بدون نام مولف است؛ خط: نستعلیق و شکسته؛ بی‌کا، تا:۱۸ذیحجه۱۲۸۳؛واقف:خان بابا مشار؛ کاغذ: آهاری الوان، جلد: تیماج مشکی، ۳۰گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۱-۲۹۰]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۲۶۰/۵

آغاز و انجام: برابر

در فهرست با عنوان «رساله در توحید»؛ خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ۱۳۰۷؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج بی مقوا، ۱۸ص (۵۳-۷۱)، قطع: خشتی، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۸×۲۸سم [ف: ۱۰-۸۶۰]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۴۰/۴

آغاز: برابر

نام مؤلف به استناد نسخه مجلس ش ۳۲۶۰/۵ تعیین شد؛ بی‌کا،

بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، قطع: وزیری، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف: ۲-۴۰۵]

۵. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه: ۵۷/۴ - د

آغاز و انجام: برابر

کم دارد و بدینجا پایان می‌یابد: «و مطالعه جمال و جلال»، نام مؤلف و کتاب به استناد نسخه مجلس ش ۳۲۶۰/۵ تعیین شد؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۳گ (۶۳پ-۷۵پ) [ف: -۵]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۳۰۴/۸

آغاز و انجام: برابر

نام مؤلف به استناد نسخه مجلس ش ۳۲۶۰/۵ تعیین شد؛ خط: نسخ و نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای فرسوده، ۳۲ص (۲۲۳-۲۵۴)، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۳۲-۳۱۲]

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۶۵۵۶/۵

آغاز: برابر، **انجام:** این عنایت پیروزی و نهایت بهروزی ... علی نبیه محمد و آله اجمعین.

کاتب در پایان این مجموعه می‌گوید که همه رساله‌ها از عبدالرزاق کاشانی است، نام مؤلف به استناد نسخه مجلس ش ۳۲۶۰/۵ تعیین شد؛ بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج سرخ مقوایی، ۶۵گ (۱۰۷ر-۱۷۲پ)، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۳-۲۱]

● **آغاز و انجام** / کلام و اعتقادات / فارسی

āqāz va anjām

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۵۲/۱۸-ف

نسخه اصل: حسین چلبی ش ۱۱۸۴؛ خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: ۷۵۶؛ دیباچه تبصره از نگارنده ص ۵۳ [فیلم‌ها - ف: ۱-۴۲۰]

● **آغاز و انجام** / عرفان و تصوف / فارسی

āqāz va anjām

رساله مختصری است در اجسام و ارواح، به زبان عرفان و حکمت؛ چنانکه گوید: «و من آغاز از عالم اجسام خواهم کرد تا انجام به عالم ارواح کنم.» سپس با مقدمه کوتاهی از تعاریف مقدماتی فلسفه، از بحث اجسام گذشته، در قسم دوم وارد مبحث ارواح می‌شود: «قسم دوم که تعلق به ارواح دارد و آن مبنی است بر چند فصل و رمزی چند.»

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۶۰۴/۱۲

آغاز: که اگر کسی خواهد که شمع بر افروزد اول فتیله از پنبه راست کند؛ **انجام:** فصل چهارم بدانکه اکنون نفس را دو جهتست

خط: نسخ خوش؛ کا: محمد فرزند عبدالحسین، آل حسینی نجفی نخعی، تا: حدود ۱۰۷۸؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی آهارمهره، جلد: تیماج مشکی ضربی با ترنج؛ ۱۵گ (۱۳۹-۱۵۳)، ۲۰ سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۲۹-۳۴۱]

● **آغاز و انجام قدسی** / فلسفه / عربی و فارسی

āqāz va anjām-e qodsī

قمی، علیقلی بن قره چغای، ۱۰۲۰؟-ق۱۱ ق

qomī, ‘alī-qolī ebn-e qara čaqāy (1611?-17C)

تالیف: ۱۰۸۳ق

در آغاز آن می‌نویسد که چهل و سه سال است که به منطق و حکمت و حدیث می‌پردازد (در سال ۱۰۸۳). در ۳ «مقاله» و ۱ «خاتمه»: مقاله ۱. در بیان آغاز و انجام و ما بین آغاز و انجام؛ مقاله ۲. در بیان اینکه چرا نفس کل از وطن اصلی و قدسی خود به عالم اوسط یعنی به عالم ابدان مثال فلکی و عنصری و ابدان مثال لافلکی و لا عنصری آید و مقید شود و به توسط عالم ابدان مثال فلکی و عنصری به عالم ابدان عینی و حسی فلکی و عنصری کثیف آمد و مقید شد، این مقاله مشتمل بردو «فصل» است: فصل ۱) در بیان اینکه چرا به ابدان مثالی فلکی و عنصری مقید شد، فصل ۲) در بیان اینکه چرا به ابدان غیر فلکی و عنصری مقید شد؛ مقاله ۳. در بیان اینکه نفس کل را چه باید کرد تا به وطن الی و مقر قدسی خود عود کند و آرام گیرد، در دو «فصل»: فصل ۱) در بیان اموری که مانع عود و مراجعت اوست به وطن اصلی و مقر قدسی، فصل ۲) در بیان طریق علاج امراض و استخلاص از آنها. خاتمة مسکیة قدسیة فی تحریص النفس علی رفض العالم الحی و ترغیبها و تشویقها الی العام العقلی القدسی.

او در فصل دوم مقاله سوم پس از نقل عبارت شیخ رئیس در تقسیم علوم فلسفی می‌نویسد: «و چون این حکمت عامه را کما هو حقه فرا گیرد بعد از آن حکمت خاصه را به تریتبی که ارسطو در اثولوجیا وضع کرده است تا آخر مراتب حکمت خاصه از استاد ماهر فرا گیرد و فکر کند تا به انتهای اسرار حکمت رسیده حکیم و فیلسوف حقیقی شود انشاء الله و چون در زمان ما که هزار و هشتاد و سه از هجری نبوی ... گذشته از حکمت عامه و آثار علویه و نبات و حیوان و نفس از حکمت خاصه سوای اثولوجیا در میان نیست و کتاب شفاء که عمده تصانیف شیخ الرئیس است اگر چه ترتیبش موافق ترتیب کتب ارسطو است الا اینکه چنانکه ابن الرشد و این حقیر تتبع کرده‌ام در اکثر مسائل عمده مخالف به مذهب ارسطو دارد از این جهت فی الحقیقة زمان اضطرار شدید از آن جهت گوییم که هم امام علیه السلام غایب است و هم استاد حکیم تالیف او نیست (پیش از این در ص ۱۹۵ گفته که بایداز پیامبر و امام آموخت و اگر نیستند به ترتیب تالیف ارسطو از استاد ماهر فرا گرفت). اگر کسی طالب حکمت عامه باشد کتاب احیای حکمت ما را بخواند و اگر طالب حکمت خاصه باشد اول کتاب مثول عقلیه و

کتاب تمهیدات و تنقیحات اثولوجیای ما را بخواند و بعد از آن اثولوجیا را با شرح و حواشی و تنقیحات که ما کرده ایم، چه این حقیر مدت چهل و سه سال است که ... تمام عمر خود را همین صرف احادیث و تفاسیر معصومین (ع) کردهام و از جمیع کتب مشهور متقدمین و متاخرین آنچه موافق اصول معتمده و مجمع علیه حکمت عامه و خاصه معلم اول و سایر محققین حکمای قدیم یافته و اکثر آنها را با احادیث و تفاسیر معصومین (ع) منطبق ساختهام در این کتابها آوردهام ...»
آغاز: بسمله، و به ثقتی و علیه توکلی، الحمد الله رب العالمین و الصلاة و السلام علی اشرف الاولین و آلاخرین محمد و علی و الهما الطیبین و بعد این رساله ایست از کمترین کمتران علی قلی بن قرچغای خان در بیان آغاز و انجام و مابین آغاز و انجام نفس ناطقه انسانی به عنوان تصدیق و تسلیم نه به عنوان دلیل و برهان چه دلیل و برهان اینها درکتاب احیای حکمت و تمهیدات و تنقیحات اثولوجیا و در سایر مولفات خود گفتهایم مدلل خواهند آنجا رجوع کنند و بیان اینکه نفس چرا از عالم قدسی عقلی و وطن اصلی و فطری خود باین عالم کثیف عنصری آمد و درین مجلس نحس گرفتار شد و بیان اینکه چه باید کرد تا به وطن اصلی و مقر فطری و ابداعی خود عود کند و برسد، و این مشتمل بر سه مقاله و یک خاتمه و مسمی به آغاز و انجام قدسی ساختم و سبب تالیف این بود که کلامی چند از حکمای قدیم و از وحی قدیم و از حدیث معصوم ع دیدم که مرا بی تاب و بی آرام کرد و از برای تحقیق و تفتیش حقیقت نفس کل و نفس ناطقه انسانی و آغاز و انجام او ...
انجام: و کذلک انتم قد زدتم نورا و بهاء او جمالا ما ترکناکم علیه قولهم اهلیهم و کذلک انتم قد زدتم من البهاء و الجمال ما لم یکن فیکم عندنا و ما فارقتکم ایانا منعم (؟) بعضهم ببعض.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۴۳۱/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق؛ کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ گرد مشکی لایی، ۴۳گ (۱۷۱-۲۱۴)، قطع: ربعی، ابعاد متن: ۴×۶، اندازه: ۱۲×۲۰/۵سم [ف: ۱۶-۵۶۴]

● آفات اللسان = آفة اللسان/ اخلاق / عربی

āfāt-ul lisān = āfat-ul lisān

غزالی، محمد بن محمد، ۴۵۰ - ۵۰۵ ق

qazzālī, mohammad ebn-e mohammad (1058-1111)

در بیان مذمت و نکوهش زبان و آفات و خطرات و زیانهای ناشی از آن در بیست آفت، با استفاده از آیات و روایات.
آغاز: بسمله، ثم لما علمت ان الشیطان یجری علی اللسان الفاظاً.
انجام: و یستحق به العقوبة و کذا سایر صفات الله تعالی.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۹۷۶۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ مشکول؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ واقف: خان بابا مشار، تاریخ وقف: اردیبهشت ۱۳۴۶؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا عطف و گوشه میشن مشگی،۵۵گ،۱۵ سطر،اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱۴-۴]

● آفاق نامه = آفاق و انفس = قصیده نونیه ناصر خسرو / شعر / فارسی

āfāq-nāme = āfāq va anfos = qasīde-ye nūnīye-ye nāser xosro

ناصر خسرو، ۳۹۴ - ۴۸۱ ق

nāser xosro (1003-1088)

منظومه‌ای است در ۹۲ «بیت» به قافیه نون در حقیقت نفس انسانی. در بیت آخر و جز رساله «آفاق و انفس» وی است که به نثر نگاشته شده است.
آغاز: الا ای زاده گردون الا ای زبده ارکان ×× بمعنی حکمتی بشنو طرازش حجت برهان / حروف عقل بشمارم که آمد مصدر اشیا ×× کتاب نفس بر خوانم که باشد نسخه دو جهان

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۲۹/۳۹-ف
نسخه اصل: ایاصوفیا ش ۴۷۹۵؛ خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: ۸۵۵؛ ۲۸گ (۳۰۰-۳۲۸)، ۱۴ سطر [فیلمها - ف: ۱-۴۱۴]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۸۴۳/۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** بمعنی ناصر خسرو نمود از بهر آگاهان ×× ظهور عالم فطرت حضور حضرت سبحان
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ جلد: تیماج قهوه‌ای بدون مقوا، ۳گ (۴۸پ-۵۱پ)، اندازه: ۱۳×۱۸/۵سم [ف: ۲۷-۲۶۰]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۲۱۴/۲
آغاز: برابر
کا: ناظر کازرونی، تا: ۱۱۸۳؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ ضربی، ۳گ (۲۸ر-۳۱ر)، قطع: بیاضی، ۱۵ سطر (۸×۱۷)، اندازه: ۱۱×۲۴سم [ف: ۱۳-۳۱۸۹]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۶۴/۵-ف
نسخه اصل: پاریس S. P. 113 (بلوشه ۱۴۹)؛ خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۵ سطر [فیلمها - ف: ۱-۵۳۶]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۷۳۶/۳۶
آغاز: بسمله. حمدله ... اما بعد ای طالب بدانکه حضرت امیر متقیان عالم و سرور کل بنی آدم مظهر العجائب ... فرموده اند که من عرف نفسه فقد عرف ربه که پروردگار عالم از چهار عنصر وجود انسان را ترتیب داده است؛ **انجام:** و الله بکل شییء علیم
بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ ضربی مقوایی، ۲ص (۲۰۱-۲۰۲)، سطرها چلیپا (۹×۲۳)، اندازه: ۱۳×۲۶سم [ف: ۱۴-۳۶۹۵]

● **آفاق و افلاک** / هیأت / فارسی

āfāq va aflāk

در تعیین آفاق است.

آغاز: بدان آفاقی که برکره ارض فرض توان کرد از سه نوع بیرون نتواند بود اول ازانواع آفاق استوایی است ودویم آفاق مایله.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۴۱۱۹/۴

آغاز: برابر**انجام:** هرگاه یکی از دوایر عظام برقطب دیگری مرور نماید آن دیگر نیز بر دو قطب این یک مرور می‌نماید واین دویم وضع است از اوضاع چهارگانه.

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: وسط و انجام؛ فائده در چند برگ از احوال نادرشاه؛ جلد: گالینگور سبز عطف تیماج زرشکی،۱۰گ(۱۰۹پ–۱۱۸پ)،اندازه:۱۱×۱۸سم [ف مخ: ۱–۱۹]

← آفاق و انفس > آفاق نامه

● **آفاق و انفس** / شعر / فارسی

āfāq va anfos

مولوی، جلال الدین محمد بن محمد، ۶۰۴ – ۶۷۲ ق

mowlavī, jalāl-od-dīn mohammad ebn-e mohammad (1207-1273)

قصیده‌ای است سروده جلال الدین مولوی از دیوان شمس با این عنوان.

آغاز: مغربم شد گوش و شرق شد دهان ×× پایها باشد زمین سر آسمان

انجام: اسم ما عین مسما شد یقین ×× نیست ما را حاجتی با دیگران

تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه: ۷۱۴/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ کا: عبدالقادر کرکوکی، تا: ۱۲۷۹، جا: قسطنطنیه؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماجی قرمز، ۳ص (۴۴–۴۷)، قطع: رقعی، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [نشریه: ۱۳–۸۶]

● **آفاق و انفس** / عرفان و تصوف / فارسی

āfāq va anfos

نسفی، عزیزالدین بن محمد، ق۷ ق

nasafī, ‘azīz-od-dīn ebn-e mohammad (13C)

رساله‌ای کوتاه و عرفانی در توحید و معرفت آفاق و انفس که جزء رسایل عزیز نسفی در فهرست نسخه‌های خطی نیامده است. نیز با جستجویی که در مجموعه رسائل مطبوعه وی به نام «الانسان الکامل» به عمل آمده نشانی به دست نیامد.

آغاز: بدانکه حق تعالی هست مطلق و واجبست و معنی واجب آنست که بذات خود قائم است نه بچیزی دیگر و هر چه بچیزی دیگر قایم است ممکن است و معنی ممکن آنست که بچیزی قایم باشد ...

انجام: ... بدانکه عمل اهل حقیقت و علامات ایشان بر چند چیز است، اول آنست که بخدا رسیده باشد وخدا را بشناسد و بعد از آن تمامت جواهر اشیاء را

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۲۹۶/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۴گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف مخ: ۱–۲۰]

● **آفاق و انفس**/ عرفان و تصوف / فارسی

āfāq va anfos

?نسیمی، عماد الدین، ۷۷۱ – ۸۲۰ ق

nasīmī, ‘emād-od-dīn (1369-1417)

در باب شناخت نفس و روح

آغاز: رساله آفاق و انفس از قول حیدر کرار و الابرار سید النجباء و قطب الاخیار سید نسیمی علیه الرحمه فرموده در باب شناختن نفس و روح اما بدانکه ای طالب راه که پروردگار عالم ... وجود ترا از چهار چیز آفریده ...

انجام: ... و دل را به آخرت به تزویج و حور عین ... از خدا در خواهد.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۱۲۸/۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱۱ص (۸۱ –۹۲)، اندازه: ۱۲×۱۲/۵سم [ف: ۳۲–۱۶۲]

● **آفاق و انفس = معرفت نامه = معرفت = معارف /** عرفان و تصوف، شعر / فارسی

āfāq va anfos = ma‘refat-nāme = ma‘refat = ma‘āref

نعمة الله ولی، نعمة الله بن عبدالله، ۷۳۰؟ – ۸۳۴ ق

ne‘mat-ol-lāh-e valī ،ne‘mat-ol-lāh ebn-e ‘abd-ol-lāh (1329?-1430)

گفتاری منظوم در آفاق و انفس به روش عرفانی است که در سی و چهار بیت سروده شده است.

آغاز: در دو عالم چون یکی دارنده اشیاء بود ×× هر یکی در ذات خود یکتای بی همتا بود / جنبش دریا اگر چه موج خوانندش ولی ×× در حقیقت موج دریا عین آن دریا بود

انجام: یاد گیر این گفته‌های نعمت الله بی خلاف ×× تا ترا امروز پند و مونس فردا بود.

چاپ: به کوشش دکتر نوربخش، در مجموعه رساله‌های او، صص ۸۹-۱۰۲
[نسخه‌های خطی فارسی ۱۰۱۵/۲؛ فهرستواره منزوی ۹۰۱/۸]

۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۲۹۶/۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۲گ، ۱۰ سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف مخ: ۱-۱۹]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۹/۱
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج قهوه‌ای مقوایی،۲ص (۱-۲)، ۲۰ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [سنا - ف: ۱-۷۴]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۹/۲
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲، کاغذ: سفید، جلد: تیماج قهوه‌ای مقوایی،۴ص (۲-۵)، ۲۰ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [سنا - ف: ۱-۷۴]

● **آفاق و انفس**/ عرفان و تصوف / فارسی

āfāq va anfos

قطب الآفاق، اشرف

qotb-ol-āfāq ،ašraf

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۹۷۲/۲
خط: نستعلیق؛ کا: حسین بن حاج محمد ترشیزی، تا: ۱۸ ذیقعده، تا:۱۰۹۴؛کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج حنایی لایی، ۴گ (۱۶-۲۰)، قطع: بغلی، ۱۷ سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۶-۱۷۱]

● **آفاق و انفس**/ عرفان و تصوف / فارسی

āfāq va anfos

حسینی، محمد اسماعیل بن مهدی حسین، ق۱۴ ق

hoseynī, mohammad esmā‘īl ebn-e mahdī hoseyn (20C)

رساله «آفاق و انفس» رساله دیگری است از سید اسماعیل مدرس (مؤلف «مرآة الملوک») که سید ابو الحسن مدرس در اول کتاب «مرآة الملوک» افزوده (ص ۲۶-۸۶ نسخه حاضر) و در عنوان دوم دیباچه چنین می‌گوید: «رساله آفاق و انفس ضم به این کتاب شده و مشتمل است بالاستطراد بر مطالب مختلف با فائده از علم کلام و حکمت و طب و تشریح و غیر آن که دلالت دارد بر فضیلت سر کار مؤلف و از این جهت نظر کنندگان را اطمینان به فرمایشات ایشان زاده شود». از پایان رساله صفحاتی افتاده و به جای آنها یک برگ سفید گذارده‌اند. آغاز رساله نخست (دیباچه = تاریخچه کتاب): «الحمد لله رب العالمین ... و بعد خادم خدام شریعت ... ابو الحسن الحسینی المدرس الیزدی معروض ... میدارد که این رساله مختصر تاریخی است به منزله دیباچه کتاب مرآة الملوک و به آن ملحق شده است در این ایام تا شمه‌ای از شیم مرضیه آن که این کتاب به نام مبارک اوست ... و جمله‌ای از احوال خیر مآل مصنف ... پدیدار گردد و مجملی از سبب تدوین کتاب و وضع و ترتیب آن ...» این رساله مشتمل است بر سه عنوان.
آغاز: بسمله والحمد لله رب العالمین وبعد بر انظار ذوی الافکار پوشیده نیست که منطویست در صورت نوعیه انسانیه نضیر آنچه موجود است در عالم کبیر و توضیح این کلام ... مقتضی است اموری چند را اول موجوداتی که محسوس ماست یا معلوم ماست یعنی به حواس ظاهره آن را درک می‌کنیم

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۶۲/۱فیروز
آغاز: برابر؛ **انجام:** و عمال خراج و ارباب صناعات و تجارات و زراعات
خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج قهوای،۶۱ص (۲۶-۸۶)، قطع: وزیری، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: ۲۱-۳۱۹]

● **آفاق و انفس**/ داستان / فارسی

āfāq va anfos

جمال زاده، محمد علی، ۱۲۷۰

jamāl-zāde, mohammad ‘alī (1853-)

مجموعه چند قصه که توسط سید محمد علی جمال زاده ترجمه شده است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۹۳۵۰
بی‌کا، بی‌تا؛ نسخه ماشین شده؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تازه، ۶۳گ، ۱۶سطر(۱۵×۱۸/۵)،قطع:ربعی،اندازه:۱۸/۵×۲۳/۵سم[ف: ۱۷-۳۵۲]

● **آفاق و انفس** / شعر / فارسی

āfāq va anfos

شیرازی، کمال الدین غیاث

šīrāzī, kamāl-od-dīn qīyās

قصیده‌ای است عرفانی که در ۱۶۱ بیت سروده شده و سیر انسانی را در مطالعه آفاق و انفس و چگونگی تصفیه باطن از نظر عرفان، به نظم کشیده است.
آغاز: دلاچون کشتی حکمت روان کردی در این دریا ×× ز بسم الله اجرا ده که بسم الله مجراها
انجام: زبان و دل گردان دعا گو و اجابت کن ×الهی آتنی خیراً و عبداً قال آمینا
[فهرستواره منزوی ۹۹/۱۰]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۶۵۰/۳۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ کا: احمد بن محمود متطبب تولمی گیلانی، بی‌تا؛ جلد: مخمل قرمز، ۷گ (۲۷۱پ-۲۷۷پ)، اندازه: ۱۲/۵×۱۷سم [ف: ۱۲-۲۳۶]

● **آفاق و انفس**/شعر / فارسی

āfāq va anfos

گویا نام آن «تحفة العشاق» است و جام جمشیدی ش ۷۵۰۷/۲۶ دانشگاه تهران باید دنباله همین منظومه باشد.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۵۰۷/۳۰

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی کبود و سفید، جلد: مقوا عطف تریاکی، ۶گ (۲۷۴-۲۸۰)، قطع: خشتی، ۱۸ سطر (۱۰×۲۰)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱۶-۶۰۰]

● **آفاق و انفس** / اخلاق / فارسی

āfāq va anfos

رساله مختصری در معنی افاق و انفس و تطبیق آنها با هم.

خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه: ۷۷۵/۴

فقط باب ششم در برابر کردن آفاق با انفس و باب هفتم در تطبیق آفاق و انفس را شامل است؛ خط: نسخ، کا: محمد کاظم بن یوسف چورسی، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ تملک: عبدالحمید سیوانی۲۷رجب ۱۳۱۰؛جلد: مقوایی، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: -۴۱۷]

● **آفاق و انفس و حکمت خالق** / کلام و اعتقادات، فلسفه / فارسی

āfāq va anfos va hekmat-e xāleq

کیاء گیلانی، احمد بن محمد، ق ۱۰ ق

kīyā' gīlānī, ahmad ebn-e mohammad (16C)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۱۴۲/۱۹

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: ۱۱۶۰؛ ۳برگ (۶۹پ-۷۲پ) [ف: ۵-۲۳۸]

● **آفتاب و کواکب (رساله استخراج اوساط)** / اختربینی / فارسی

āftab va kavakeb (r. dar estexrāj-e owsat-e)

آغاز: بسمله، وقتی که خواهیم که اوساط آفتاب و دیگر کواکب در آن وقت معلوم و استخراج

انجام: می‌باید ساخت و تقویم شمس را از مجموع کم کرد

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۹۲۵۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خفی؛ بی‌کا، تا: ۱۰۳۲؛ ضمیمه به نسخه شماره ۵۵۵۵؛ کاغذ: شکری، جلد: میشن، قطع: وزیری، مختلف السطر، اندازه: ۱۷×۲۵سم [رایانه]

● **آفة اصحاب الحدیث** / درایه / عربی

āfat-u aṣḥāb-il ḥadīṯ

ابن جوزی، عبدالرحمن بن علی، ۵۰۸؟ - ۵۹۷ ق

ebn-e jawzī ،'abd-or-rahmān ebn-e 'alī (1114?-1200)

آغاز: بسمله. توکلت علی الله قال الشیخ الامام العالم

انجام: عن اجابه الجهال اولی الجهال اولی تم الکتاب ...

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۶۰۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا، ابعاد متن: ۱۳×۱۷، اندازه: ۱۷×۲۴سم [الفبائی: ۱۲]

← آفة اللسان ⟵ آفات اللسان

● **آفریده اول (رساله)** / کلام و اعتقادات / فارسی

āfarīde-ye avval (r.)

گزیده‌ای از رساله امیر سید شریف علامه در توجیه میان قول حکماء و اهل شرع در بیان صادر و آفریده اول و آنکه نام آن چیست.

آغاز: انتخابیست از رساله امیر سید شریف علامه در توجیه میان قول حکماء و اهل شرع در بیان آفریده اول و آنکه نام او چیست، طایفه از بزرگان گفته اند که عقلا را معلوم است

انجام: و امامیته و احاطته العلمیة و الحکمیة فهو اظهر من ان یخفی فاعرف وقع الفراغ

[فهرستواره منزوی ۵۸/۶]

تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۱۵۹/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ۱۰۵۷، جا: مکه؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی ضربی مقوایی، ۱۳گ (۱۴۲پ-۱۵۴پ)، ۲۱ سطر (۹×۱۳/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: -۲۴۸]

● **آفرین**/ نامه نگاری / فارسی

āfarīn

ناصرالدین قاجار، شاه ایران، ۱۲۴۷ - ۱۳۱۳ ق

nāser-od-dīn-e qājār, šāh-e īrān

خطاب به معتمدالملک و در آن می‌نویسد عرایضی که نوشته بودید به توسط عزت الدوله رسید. در این نامه از خدمات معتمد

الملک اظهار رضایت خرسندی شده است در پایان نامه می‌نویسد کمال خرسندی از خدمات شما داشته و داریم آفرین.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۱۲۱/۱۹

بی‌کا، بی‌تا؛ مهر: صدر نامه ۲ مهر دربار سلطنتی هست؛ ۸ سطر (۱۲×۱۲) [ف: ۱۵-۸۲]

← آفرینش ⟵ کتاب آفرینش

● **آفرینش = صنع و صانع** / کلام و اعتقادات / فارسی

āfarīneš = son‘ va sāne‘

?جرجانی، علی بن محمد، ۷۴۰ - ۸۱۶ق

jorjānī, ‘alī ebn-e mohammad (1339-1413)

تاریخ تألیف: قرن۸

منسوب به میر سید شریف جرجانی. این رساله با بحث از وجود و عدم شروع می‌شود و سپس در آن از روح و عقل و فرشته و شیطان صحبت به میان می‌آید. نویسنده آن در ضمن بحث خود از استدلال‌های فیلسوفان کمک می‌گیرد. ظاهراً این نویسنده میر سید شریف جرجانی است. این کتاب گویا آخرین تالیف اوست. «منصور» و «منزوی» احتمال داده است که مؤلف زین الدین علی بن جمال الدین احمد صوفی اردستانی باشد.

آغاز: بعد البسمله: بدان ارشدک الله للصدق و الصواب که بعضی از طالبان راه یقین در باب معرفت صانع و صنع کلمه چند گفته محصول آن در این فصول مسطور است

انجام: لمعه از آن مرتبه چون برق خاطف ظهور کند و اشارات ایشان بتوحید از آنجا ناشی گردد و الله الموفق للصواب و الیه المرجع و المآب

[فهرستواره منزوی ۵۸/۶ (۱ نسخه، ناشناس) و ۱۸۹/۶]

۱. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه: ۶۶۰/۳۳

خط:نسخ؛کا:اسدالله بن ظهیرالدین علی دوانی،تا:قرن۱۱[ف: -۳۵۹]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۲۵/۱۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق شکسته؛ کا: خلیل بن محمد زمان، تا: ۱۱۱۹، جا: قزوین؛ انجامه: «تم تنمیق الرساله المنسوب الی السید الشریف علی یدی حامدا للمرسل علی نواله و مصلیا علی الرسول و آله سنه ۱۱۱۹ ق.»؛ کاغذ: اصفهانی زرد و سفید، جلد: تیماج مقوایی قرمز، ۷ص (۳۷۹-۳۸۶)، ۲۸ سطر (۱۱×۲۰/۵)، اندازه: ۱۶×۲۶/۵سم [ف: ۱-۲۲۷]

۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۱۲۱۵/۹

آغاز و انجام: برابر

نام مؤلف به قرینه آغاز و انجام نسخه تعیین شد؛ بی‌کا، بی‌تا؛ با عنوان‌های «فصل، فصل» می‌باشد، دنبال آن آداب دعای حزب البحر است؛ ۸۸ص (۱۱۷-۱۹۹) [ف: ۳-۲۱]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۴۶۴/۱۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** چنان که میان حرکت ید و حرکت مفتاح که در ید است والله اعلم بالصواب

خط: نسخ؛ کا: محمد قاسم بن احمد طبرستانی آملی، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه ای دوروی لبه دار، ۳گ (۱۶۱پ-۱۶۴ر)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۳×۲۵سم [ف: ۳۰-۱۵۲]

● **آفرینش** / کلام و اعتقادات / عربی

āfarīneš

احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ ق

ahsā’ī, ahmad ebn-e zeyn-od-dīn (1752-1825?)

رساله در این که اسم حق قدیم است و بر اثر آن این عالم و حیات پدید گشت و امام حسن عسکری نیز به آن اشاره کرده وقتی که گفته است «ثم انه اذاب ما حمد فکان نفسا ثم امتزجت اجزاء ماذاب ...». در ذیل این بحث شیخ احمد مطالب مفصل می‌آورد.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۴۹۸/۲۹

آغاز: بسمله، اعلم ان الله اسمه کان قدیماً و القدم، **انجام:** المجردات لا یفنی لانه لیس فیه.

خط:نسخ؛بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: فرنگی سازی رویه کاغذی ساغری عطف تیماج بنفش سیر، ۴ص (۲۶۸-۲۷۱)، ۲۳ سطر (۱۰×۱۷)، اندازه: ۱۷×۲۵/۵سم [ف: ۹-۵۳۴]

● **آفرینش** / عرفان و تصوف / فارسی

āfarīneš

به روش عرفانی

آغاز: باب در مبدء فطرت آدمی بدان ای یار عزیز و دوست با تمیز که مفردات عالم سیزده چیز است.

انجام: و از هر چه نشاید و نباید پاک گرداند بحق الحق اهله.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۵۴۵/۴

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج تریاکی ضربی ترنجی مقوایی، ۵گ (۲۲۷-۲۳۲)، قطع: بغلی، ۱۵ سطر (۴/۵×۹/۵)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۱۶-۶۲۰]

● **آفرینش ارواح و اجسام = ارواح و اجسام** / عرفان و تصوف / فارسی

āfarīneš-e arvāh va ajsām = arvāh va ajsām

نسفی، عزیزالدین بن محمد، ق۷ق

nasafī, ‘azīz-od-dīn ebn-e mohammad (13C)

در ۸ «فصل»: ۱. آدمی مرکب از روح و قالب است؛ ۲. در بیان آفرینش ارواح و اجسام؛ ۳. در بیان روح و مراتب آن؛ ۴. در بیان جسم و مراتب اجسام ۵-جایگاه ارواح ۶-مقام معلوم ارواح؛ ۷. تقدیر خدای، جبر و اختیار؛ ۸. معاد، صراط، بهشت و دوزخ. نسخ چاپی دارای نه «فصل» است که فصل نهم دارای این عنوان است که «در بیان آنکه هر چیز که در دنیا و آخرت است در آدمی است». پایان «و بر وسط رفتن از شمشیر تیزتر است» مربوط به انتهای فصل هشتم است.

آغاز: الحمدلله رب العالمین. ... . چنین گوید اضعف ضعفا ... می‌باید که در آفرینش ارواح و در مراتب ارواح و در نزول و عروج ارواح.

انجام: ... و از شر نفس اماره در حفظ و امان خود بداراد، بحق محمد و آله اجمعین. تمت ...

چاپ: با پیشگفتار هانری کربن، با تصحیح و مقدمه ماریژان موله، تهران، انتشارات طهوری، چاپ دهم، ۱۳۸۹ش

[دانشگاه تهران ۴۴۳/۳ «در آفرینش جان‌ها و تن‌ها»؛ فهرستواره منزوی ۵۸/۶ و ۱۰۲۶/۸ با عنوان «نزول و عروج»]

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۷۶۰/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و طریق افراط و تفریط عالم طبیعت است که دوزخ است وسط را نگاه داشتن و بر وسط رفتن از شمشیر تیزتر است.

خط:نستعلیق خوش؛بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ دارای سرلوح زرین؛ جلد: مقوایی عطف و گوشه‌ها تیماج قرمز، ۷گ (۸ر-۱۴ر)، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۹/۵×۱۰/۵سم [ف: ۵-۱۶۸]

۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۵۳۸/۱۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ تحریری؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۸گ (۱۵۶ر-۱۶۳ر) [ف: ۱-۳]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۰۴۵/۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** و بر وسط رفتن از شمشر تیزتر است. تمت.

خط:نسخ؛ بی‌کا، تا: ۱۲۷۵؛ کاغذ: آهارمهره فرنگی، جلد: رویه میشن سیاه، ۵گ (۸۲پ-۸۶پ)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۵/۷×۲۲/۲سم [ف: ۷-۱۶۷]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۰۵/۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** و صفت خوشی بهشت و ناخوشی دوزخ معروف و مشهور است. و الحمدلله رب العالمت تمت الرسالة.

خط: تعلیق، کا: احمد بن عبدالعالی بیک بیوک ابادی همدانی، تا: زمستان، ۱۲۸۳، ۵گ (۸۳پ-۸۷پ) [ف: ۳-۴۴۳]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷/۴۹۴۹/۲

خط: شکسته نستعلیق؛ کا: محمد جواد بن محمد حسین الطبیب الطهرانی (نجم الحکماء)، تا: ۱۳۱۴؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ یک‌لا، ۵گ (۴۴ر-۴۸ر)، ۱۵ سطر (۹×۱۵/۵)، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۱۴-۲۱۴]

۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۰۰۹/۳

کا: امان الله بن حسین اسفراینی، بی‌تا؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن قرمز لبه‌دار، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲/۶×۱۷/۶سم [: ۷-۱۴۴]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۶۴۴/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** با وجود نعمت اگر قدر بدانی توانی که آن نعمت را بغنیمت داری.

خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۲گ (۲۱ر-۲۳ر)، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف:۷-۲۱۷]

● آفرینش جهان از روی بندهشن / کلام و اعتقادات / فارسی

āfarīneš-e jahān az rūye bondahešn

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۹۱۷/۲-ف

نسخه اصل: پاریس s. p.38 (بلوشه ۱۹۶)؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۵ سطر [فیلم‌ها - ف: ۱-۵۴۹]

● آفرینش جهان و مخلوقات و قصص انبیاء / گوناگون / فارسی

āfarīneš-e jahān va maxlūqāt va qesas-e anbīyā’

آغاز: باب اول در بیان آفریدن آسمان و زمین نقلست که اول چیزی که حضرت ذوالجلال قیوم ...

انجام: ... پس آن کودکو آن زن صاحب مال و نعمت و گشتن.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۲۳۵/۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: ۸۵۶؛ اوراق به رنگ‌های آبی و نخودی؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۵ص (۱۰۶-۱۲۱)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۳۲-۲۷۲]

● آفرینش حضرت محمد (ص) = مولود نامه پیامبر (ص) = آفرینش نامه = نور نامه = مولود نامه / تاریخ پیامبراکرم(ص) / فارسی

āfarīneš-e hazrat-e mohammad = mowlūd-nāme-ye payāmbar = āfarīneš-nāme = nūr-nāme = mowlūd-nāme

گفتار کوتاهی است درباره تولد حضرت پیغمبر اسلام (ص).

آغاز: مولود نامه حضرت رسالت پناهی ص مولود نامه حبیب خدا و شفیع روز جزا حضرت محمد مصطفی ص و سلم اول ما خلق الله نوری چنین فرمودند که اول چیزی که ...

انجام: و در دم آخر مؤمنان را و ما را با نور ایمان ببری یا اله

العالمین و یا خیر الناصرین برحمتك یا ارحم الراحمین.

۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۲۹۸۲/۳-۱۵/۲۲۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: گالینگور قهوه‌ای، ۹گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۸-۴۷۲۲]

۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۱۴۶۸/۷

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: ۱۰ ذیقعده ۱۲۳۳؛ جلد: تیماج مشکی نرم، ۱۰گ (۱-۱۰۴)، اندازه: ۱۰×۲۱/۵سم [ف: ۳-۹۶۷]

۳. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه: ۴۵۷/۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** همچنان باشد که در جماعت پیغمبر نماز گزارده باشد حق سبحانه و تعالی او را صواب چهار کتاب بدهد اول ثواب هدایت، دوم ثواب انجیل، سوم زبور، چهارم ثواب.

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج مشکی ساده، جدول‌دار، ۲گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۶×۲۰سم [ف: -۲۳۰]

← آفرینش نامه ≻ تذکرة الارض ناصری

← آفرینش نامه ≻ آفرینش حضرت محمد (ص)

● **آفرینش نامه جهان**/فلسفه / فارسی

āfarīneš-nāme-ye jahān

واجد، محمد جعفر

vājed, mohammad ja‘far

آغاز: پرستش جهان آفرین را سزاست (کذ) که جهان را چنانکه خواست بزیباترین صورت بیاراست

انجام: یک فروغ رخ ساقی است که در جام افتاد

[فهرستواره منزوی ۵۸/۶]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۱۶۸۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: سید کاظم عصار؛ کاغذ: مشقی، جلد: مقوا، عطف و گوشه‌ها پارچه زرد، ۶۰گ، ۱۰ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۱۱-۱]

● **آفرین‌نامه زرتشت**/ داستان / فارسی

āfarīn-nāme-ye zartošt

آفرین‌نامه زرتشت که بوشتاسپ شاه کرده بود

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۳۷۴۲/۱۵

آغاز: اندر دین به چنین پیداست که شاه طهمورث تا سی سال کجسته اهریمن را به بند داشته بود و هر روزی سه بار بر وی سوار شدی و به چنیوپول رفتی و باز آمدی؛ **انجام:** پس ازین آفرین برساد اوی شما و هان آن پشوم اخانان اشوان روشن هما خارهی ایدون رساد ایدون باداین آفرین

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ۱۱۹۰، جلد: پارچه‌ای مشکی عطف و گوشه تیماج، ۳۸گ (۱۷۹پ-۲۱۷ر)، ۲۱ سطر [ف: ۳۷-۲۷۹]

● **آقا شیخ محمد علی کچوئی مؤلف انوار المشعشعین**/تراجم / فارسی

āqā šeyx mohammad ‘alī kačū’ī mo’allef-e anvār-ol moša‘ša‘īn

شفیعی اردستانی، مرتضی بن احمد، ق۱۴

šafī‘ī ardestānī, morteza ebn-e ahmad (20C)

در شرح حال محمد علی کچوئی، یکی از مشاهیر اردستان و بررسی آثار وی از جمله کتاب «انوار المشعشعین» که یکی از کتاب‌های ارزشمند در مورد تاریخ و رجال قم می‌باشد.

آغاز: اهل علم و قلم درباره قم و نواحی اطراف آن به تناسب زمینه تخصص و مطالعات خود کتابها، رساله ها و مقاله‌های گوناگون متعددی نوشته اند.

انجام: کتاب ریاض المحدثین کچوئی هم که نسخه اصل آن در کتابخانه مذکور موجود است انشاء الله در آینده نزدیکی به چاپ خواهد رسید.

چاپ: قم، انتشارات کتابخانه مرعشی، ۱۳۸۱، در ۳ جلد

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۲۹۰/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۸۱؛ ترقیمه: «سه‌شنبه ۱۳۸۱/۶/۱۲ خورشیدی. تهران، کوی نصر، خیابان ۱۵، پلاک ۵۱، کد پستی ۱۴۴۷۶، مرتضی شفیعی اردستانی بن شیخ احمد شفیعی اردستانی»، برگ‌ها مجدول به مشکی می‌باشد؛ کاغذ: جدید، ۴گ (۲۶-۲۹)، ۲۴ سطر،اندازه: ۱۹×۲۸سم [ف:۳۸-۸۰۹]

● **آقا محمد خان** / داستان / فارسی

āqā mohammad xān

تاریخ آقا محمد خان قاجار را به صورت داستان بلند نگاشته است. شخصیت‌هایی که در این داستان به چشم می‌خورند فتحعلی میرزا، آقا محمد خان، سهراب، امینه، مریم هستند.

انجام: کمی بعد فتحعلی شاه به همراهی سهراب و تمام درباریان و قشون راه طهران را پیش گرفت ... تا مسافتی بعید مشایعتش کردند و به عمر و اقبالش دعا گفتند.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۴۱۷۱

آغاز: فتحعلی میرزا تصور می‌کرد که آن جواهری قسمتی یا تحفه ای نفیس است که آن همه مراقبت در حفظ آن به عمل آمده؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ اوراق شطرنجی، جلد:

گالینگور سبز عطف تیماج زرشکی، ۴۴۴گ، مختلف السطر، اندازه: ۲۲×۲۵سم [ف مخ: ۱-۱۹۳]

← آقا محمد هاشم ذهبی ⩤ آرا و احوال آقا محمد هاشم ذهبی

● **آقا میرزاجان زنوزی (منظومه)** / شعر / فارسی

āqā mīrzā-jān-e zanūzī (mnz.)

درباره تاریخ مرگ کریمخان کرمانی در ۱۳۲۴.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۹۱۰/۷

خط: نستعلیق؛ کا: عبدالجبار بن حاج قاضی محمد قراباغی، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج ضربی زرکوب، ۱ص (۳۴)، ۱۲ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱۲-۲۹۰۰]

● **آقای کسروی و مفهوم ماتریالیسم** / فلسفه / فارسی

āqā-ye kasravī va mafhūm-e māterīyālīsm

کارشاد، ق۱۴ ق

kāršād (20C)

چاپ: تهران، ۱۳۲۴ش، سربی، رقعی، ۶۳ص

[مشار فارسی ۸۶/۱]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۷۵۲/۲-۴۷۵۴-ف

بی‌کا، بی‌تا [فیلمها - ف: ۳-۱۰۲]

● **آکام المرجان فی احکام الجان**/کلام و اعتقادات / عربی

ākām-ul marjān fī aḥkām-il jānn

شبلی، محمد بن عبد الله، ۷۱۲ - ۷۶۹ ق

šeblī, mohammad ebn-e ʻabd-ol-lāh (1312-1367)

در مجلسی سخن از جایز بودن ازدواج انسان‌ها با جنیان پیش می‌آید و موجب می‌گردد که مؤلف بعد از استخاره درباره جن‌ها به تحقیق بپردازد و اخبار و احادیث وارده درباره خلقت، کیفیت وجود، روابط آنان با انس و شیاطین و احکام متعلق به آنها، وقوع تکلیف و سایر حالات اجنه را در این کتاب بحث کند. کتاب مشتمل بر ۱۴۰ «باب» و هر باب در چند «فصل» و مقدمه‌ای است در سه مسأله: ۱. تقریر وجود الجن؛ ۲ـ ان لهم اجساماً مشخصة رقیقة او کثیفة؛ ۳. بیان تکلیفهم.

عناوین ابواب چنین است: ۱. اثبات وجود الجن و الخلاف فیه؛ ۲. ابتداء خلق الجن؛ ۳. أن اصل الجن النار کما ان اصل الانس الطین؛ ۴. اقسام الجن؛ ۵. اصناف الجن؛ ۶. تصور الجن و تشکلهم فی صور شتی؛ ۷. ان بعض الکلاب من الجن؛ ۸ مساکن الجن؛ ۹. ما یمنع الجن من المبیت بمنازل الانس؛ ۱۰. القرین من الجن؛ ۱۱. أن الجن یأکلون و یشربون؛ ۱۲. أن الشیطان یأکل بشماله و یشرب بشماله؛ ۱۳. ما یمنع الجن من تناول الطعام و الشراب؛ ۱۴. أن الجن یتناکحون و یتوالدون؛ ۱۵. تکلیف الجن؛ ۱۶. هل کان فی الجن نبی قبل نبینا محمد (ص)؛ ۱۷. دخول الجن فی عموم بعثة النبی (ص)؛ ۱۸. صرف الجن الی النبی (ص) و استماعهم القرآن؛ ۱۹. قراءة النبی (ص) القرآن علی الجن و اجتماعه بهم فی مکة و المدینة؛ ۲۰. فرق الجن و ما ینتحونه؛ ۲۱. تعبد الجن مع الانس و فرادی و اخراجهم الصدقة؛ ۲۲. ثواب الجن علی اعمالهم؛ ۲۳. دخول کفار الجن النار؛ ۲۴. دخول مؤمنی الجن الجنة؛ ۲۵. مؤمنی الجن اذا دخلوا الجنة هل یردون الله تعالی؛ ۲۶. هل تصح الصلاة خلف الجن؛ ۲۷. انعقاد الجماعة بالجن؛ ۲۸. قطع الصلاة بمرور شیطان الجن؛ ۲۹. الحکم اذا قتل الانسی جنیاً؛ ۳۰. مناحکة الجن؛ ۳۱. تعرض الجن لنساء الانس؛ ۳۲. منع الجن من التعرض الی نساء الانس؛ ۳۳. وطئ الجنی الانسیة هل یوجب علیه غسلاً؛ ۳۴. ان المخنثین أولاد الجن؛ ۳۵. حکم المرأة إذا اختطف الجن زوجها؛ ۳۶. النهی عن اکل ما ذبح للجن علی اسمهم؛ ۳۷. روایة الجن الحدیث؛ ۳۸. حمل الجن العلم عن الإنس و فتواهم للإنس؛ ۳۹. وعظ الجن و الإنس؛ ۴۰. تکلم الجن بالحکم و القائهم الشعر علی ألسنة الشعراء؛ ۴۱. تعلیم الجن الطب الإنس؛ ۴۲. اختصام الجن و الإنس ألی الإنس؛ ۴۳. خوف الجن من الإنس؛ ۴۴. نسخیر الجن للإنس و طاعتهم لهم؛ ۴۵. دلالة الجن علی ما یرفع کیدهم و یعصم منهم؛ ۴۶. ما یعتصم به من کید الجن و الشیاطین و یستدفع به شرهم؛ ۴۷. تأثیر القرآن و الذکر و الرقی فی ابدان الجن و فرارهم من ذلک؛ ۴۸. السبب الذی من اجله تنقاد الشیاطین للعزایم و الطلاسم؛ ۴۹. مکافاة الجن الإنس علی الخیر و الشر؛ ۵۰. سبب صرع الجن الإنس؛ ۵۱. دخول الجن فی بدن المصروع؛ ۵۲. حرکات المصروع و اضطرابه و کلامه هل ذلک من فعل الشیطان؛ ۵۳. ایراد سؤال یتعلق بمعالجة المصروع و جوابه؛ ۵۴. سخریة الجن من الإنس؛ ۵۵. ان الطاعون من جز الجن؛ ۵۶. الاستحاضة رکضة من رکضات السیطان؛ ۵۷. نظرة الجن و صابتها بنی آدم؛ ۵۸. قبال عمار بن یاسر الجن؛ ۵۹. تصفید مردة الجن فی شهر رمضان؛ ۶۰. ان الظبا ماشیة الجن؛ ۶۱. عنادة الإنس للجن؛ ۶۲. جواز المذاکرة بحدیث الجن؛ ۶۳. اخبار الجن بمبعث النبی (ص) و حراسة السماء منهم بانجوم؛ ۶۴. اخبار الجن بنزول النبی (ص) خیمة أم معبد حین الهجرة الی المدینة؛ ۶۵. اخبار الجن باسلام السعدین؛ ۶۶. اخبار الجن بقصة بدر؛ ۶۷. أخبار الجن بقتل سعد بن عبادة؛ ۶۸. جواز سؤال الجن من الأحوال الماضیة و الاشخاص النائیة دون الامور المستقبلة؛ ۶۹. شهادة الجن للمؤذنین یوم القیامة؛ ۷۰. بغی الجن عبد الله بن جذعان؛ ۷۱. نوح الجن علی ابی بن مسعود و اصحابه؛ ۷۲. نوح الجن علی النخع لما اصیبوا بالقادسیة؛ ۷۳. رث الجن عمر بن الخطاب رضی الله عنه؛ ۷۴. نوح الجن علی عثمان بن عفان رضی الله عنه؛ ۷۵. نوح الجن علی من اصیب بصفین؛ ۷۶. نوح الجن بوقاة علی بن ابی طالب کرم الله وجهه و رضی عنه؛ ۷۷. نوح الجن علی الحسین بن علی رضی الله عنهما؛

۷۸. نوح الجن على الشهداء بالحيرة؛ ۷۹. إخبار الجن بوفاة عمر بن عبد العزيز و هارون الرشيد؛ ۸۰. بكاء الجن أبا حنيفة رحمة الله تعالى؛ ۸۱. نوح الجن على وكيع بن الحلاج؛ ۸۲. نوح الجن على المتوكل؛ ۸۳. هل الجن كلهم منظرون؛ ۸۴. هل الجن كلهم منظرون؛ ۸۵. هل كلم الله تعالى ابليس؛ ۸۶. خطاء ابليس فى دعواه انه خير من آدم و تعليله بانه خلق من نار و خلق آدم من طين؛ ۸۷. كيفية الوسوسة و ماورد فى الواسواس و الاستعاذة منه؛ ۸۸. اخبار الوسواس بما وقع فى قلب ابن آدم و حدث به نفسه وان لم يبح به لغيره؛ ۸۹. ما يدعو الشيطان اليه ابن آدم و يوسوس له، و ينحصر ذلك فى ست مراتب؛ ۹۰. اى اعمال الشر أحب الى ابليس؛ ۹۱. ما يستعين به الشيطان على فتية ابن آدم؛ ۹۲. ان الشيطان مع من يخالف الجماعة؛ ۹۳. شدة العالم على الشيطان؛ ۹۴. شدة بكاء الشيطان على المومن لفوات فتنته و تعرضه إليه عند الموت؛ ۹۵. تعجب الملائكه عند خروج المؤمن من نجاته من الشيطان؛ ۹۶. افعال لم يسبق ابليس اليها؛ ۹۷. رنات ابليس لعنه الله؛ ۹۸. ان عرش ابليس على البحر؛ ۹۹. ركن الشيطان رايته؛ ۱۰۰. جعل ابليس كل واحد من ولده على شئ من امره؛ ۱۰۱. حضور الشيطان الإنس عند كل شئ من شأنهم؛ ۱۰۲. حضور الشيطان جماع الرجل أهله؛ ۱۰۳. حضور الشيطان للمولود حين يولد؛ ۱۰۴. ان للشيطان لمة بابن آدم؛ ۱۰۵. ان الشيطان يجرى من ابن آدم مجرى الدم؛ ۱۰۶. انتشار الشيطان اذا كان جنح الليل و ترضه للصبيان؛ ۱۰۷. ما يلهى الشيطان عن الصبيان؛ ۱۰۸. نوم السيطان على الفراش الذى لا ينام عليه احد؛ ۱۰۹. عدم قيلولة الشيطان؛ ۱۱۰. عقد الشيطان على رأس النايم و بوله فى اذنه؛ ۱۱۱. ان الحلم المكروه من الشيطان؛ ۱۱۲. طلوع قرن الشيطان من نجد؛ ۱۱۴. طلوع الشمس و غروبها بين قرنى شيطان؛ ۱۱۵. مقعد الشيطان؛ ۱۱۶. تلزوم الشيطان للقاضى اذا جار؛ ۱۱۷. إدبار الشيطان اذا نودى للصلاة فى الصححين و غيرهما من حديث ابى هريرة؛ ۱۱۸. مشى الشيطان فى نعل واحد؛ ۱۱۹. اعتزال الشيطان اذات تلى ابن آدم السجدة؛ ۱۲۰. نحييل الشيطان للمطلى أنه أحدث و ان التثاؤب و النعاس و العطاس من الشيطان؛ ۱۲۱. ان العجلة من الشيطان؛ ۱۲۲. نهيق الحما عند روية الشيطان؛ ۱۲۳. تعرض الشيطان لاهل المسجد؛ ۱۲۴. تكبر ابليس عن السجود لآدم و وسوسته له حتى اكل من الشجرة؛ ۱۲۵. تعرض الشيطان لحوا زوج آدم عليهما السلام؛ ۱۲۶. تعرض الشيطان لنوح (ع)؛ ۱۲۷. بعرض السيطان لابراهيم (ع) لما أراد ذبع ولده؛ ۱۲۸. تعرض الشيطان لموسى(ع)؛ ۱۲۹. تعرض الشيطان لذى الكفل؛ ۱۳۰. تعرض الشيطان لايوب و امرأته؛ ۱۳۱. تعرض الشيطان ليحيى بن زكريا (ع)؛ ۱۳۲. تعرض الشيطان عيسى بن مريم(ع)؛ ۱۳۳. تعرض الشيطان للنبى (ص) فى الصلاة؛ ۱۳۴. فرار الشيطان من عمر بن الخطاب رضى الله عنه و صرعه اياه؛ ۱۳۵. لقيا الشيطان عبد الله بن حنظلة غسيل الملائكة؛ ۱۳۶. اغواء الشيطان قارون؛ ۱۳۷. حضور الشيطان مجمع قريش بدار الندوة للتشاور فى امر النبى (ص) و تقبيحه ءاراءهم و تصويبه رأى أبى جهل؛ ۱۳۸. صراخ الشيطان من رأس العقبة وقت البيعة؛ ۱۳۹. حضور الشيطان وقية بدر؛ ۱۴۰. صراخ الشيطان يوم احد على جبل عينين.

آغاز: الحمدلله خالق الانس و الجنة واشهد ان لا اله الاالله وحده لاشريک له شهادة تكون لمن تدرع بها اوقى جنة و اشهد ان محمداً عبده و رسوله الداعى الى الجنة.

انجام: فنعوذ بالله من همزات الشياطين و اعوذ بک رب ان يحضرون و الحمد لله رب العالمين

چاپ: قاهره، مطبوعات السعاده، ۲۳۱ص، ۱۳۲۶ق.

[كشف الظنون ۱۴۱/۱؛ الاعلام ۲۳۴/۱؛ ذخائر التراث العربى الاسلامى ۶۰۹/۱؛ معجم المطبوعات۱۱۰۱/۱؛ الاوقاف العامة موصل ۳۱/۲]

شرح و حواشی:

۱- لقط المرجان فى اخبار الجان؛ سیوطی، عبدالرحمن بن ابی بکر (۸۴۹-۹۱۱)

۱. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه: ۲۱۴

آغاز: برابر

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ فهرست کتاب به طور جدول در اول نسخه، صفحه اول لوح کتیبه‌دار مذهب مرصع و در وسطش شمسه، نام کتاب در اول کتیبه و نام مؤلف داخل شمسه و در صفحه دوم سر لوح با کتیبه، داخل کتیبه بسمله و در حاشیه‌اش دو دایره مذهب مرصع که به وسیله خطی به هم متصل شده‌اند، تمامی صفحات جدول مرصع؛ تملک: عبدالباقی؛ مهر: «الواثق بالله الغنى الشريف ابراهيم الحسينى»؛ واقف: ابراهیم شریف حسینی، تاریخ وقف: ۱۲۳۰؛ جلد: تیماج سوخت با ترنج با سر، لچکی با نقش گل و بوته مذهب، ۱۱۷گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۷×۲۷/۵سم [ف: -۱۱۰]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۰۰۱

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی - ف: ۳-۲۳۹]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۲۵۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ کا: پیر محمد بن اسحاق سیالکوتی، تا: یک‌شنبه ۱۳ جمادی الاول ۱۰۸۴، جا: شاه جهان آباد؛ مهر: «سيف الزمان محمد»؛ صفحه‌ها مجدول به مشکی و زر، قبل از کتاب هفت برگ است دارای فهرست ابواب؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۳۰گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۹×۲۴/۵سم [ف: ۹-۴۲]

← آکل و مأکول ≻ حل شبهه آکل و مأکول

● **آگاه کننده عقلاء** / اخلاق / فارسی

āgāh-konande-ye ‘oqalā’

نویسی، محمد حسن

nevīsī, mohammad hasan

رساله‌ای کوتاه در هشدارهایی به عقلا از حیث شناخت اطراف خود، در یک «مقدمه» و سه «مقصد» و یک «خاتمه»: مقدمه؛ مقصد ۱. در شناختن عاقل است خود را، در ۴ فصل؛ مقصد ۲. در شناختن غیر خود است، در ۶ فصل؛ مقصد ۳. در شناختن عاقل است عمل خود را، در ۷ فصل؛ خاتمه.
آغاز: مقدمه شروع می‌نمایم بنام آن کسی که همیشه بود و است و بودهای غیر او از او پدید آمده است و از او یاری می‌جویم و او را ثنا می‌کنم ...

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۳۰۳۳/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** ... واز اینها عجیب ترکسانی هستند که خود را سزاوار راهنمایی مردم می‌دانند ومتوقعند که مردم پیروی آنها را دراخلاق دیانتی وخداپرستی کنند با اینکه اگر درست درعملیات خود تامل ...
خط: نستعلیق؛ کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ افتادگی: انجام (خاتمه)؛ مصحح؛ ۱۶گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف مخ: ۱-۲۰]

● **آگهی گستر** / عرفان و تصوف / فارسی
āgahī-gostar
علم الهدی، محمد بن محسن، ۱۰۳۹ - ۱۱۱۵ ق
'alam-ol-hodā, mohammad ebn-e mohsen (1629-1703)
زمان تألیف: قرن ۱۱، محل تألیف: قمصر کاشان
در انواع ذکر دارای چند «فصل». مؤلف می‌گوید: «نگارنده ... اندیشه آن دارد که در این نامه آگهی گستر فصلی چند خرد پرور در تصنیف اصناف گوناگون ذکر پرورگار بیچون جل شأنه عن ان یصفه العقول اویدر که العیون بر لوح تذکیر و تبصیر شاربان مشارب آگهی و ساربان مسارب روز بهی نگارد چه فریقی از تصوف پوشان خیره سر و تعرف فروشان بی خبر را کمال برچنانست که ذکر پروردگار جهان که زبده شعائر ایمانست مقصود بر تهلیل و تکبیر و تسبیح و مانند آنست.»
آغاز: بسمله، سپاس حق شناس و ستایش نیایش اساس آفریننده آشکار و نهان را ... بعد از ادای وظائف تحمید ... نگارنده این سخنان ... علم الهدی ... اندیشه آن دارد که در این نامه آگهی گستر فصلی چند خرد پرور در تصنیف اصناف گوناگون ذکر پرودگار بیچون.
انجام: و اذنجز المقصود من وضع هذه العجاله فلنختم الکلام ... و کتب مؤلفها الفقیر ... محمد المدعو علم الهدی ابن محمد المحسن. و اتفق تألیفها ... اثنین و ائه والف بقریة قمصر ... و الحمدلله علی آلائه ... فی الدنیا الآخره.

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۳۰۷/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** و الحمد علی الائه المستفیضة المتکاثرة ...
خط: نسخ و نستعلیق؛ کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز، مقوایی، ۲۶ص، ۱۹ سطر (۸/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف: ۳-۳۶۸]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۷۴۱/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ؛ کا: علم الهدی، تا: ۱۱۰۲؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی مندرس، ۷۷ص (۱۰۹-۱۸۶)، قطع: رقعی، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۱۰-۱۷۲۵]

● **آلاء الرحمن فی تفسیر القرآن** / تفسیر / عربی
ālā'-ur raḥmān fī tafsīr-il qur'ān
بلاغی، محمد جواد بن حسن، ۱۲۸۹ - ۱۳۵۲ ق
balāqī, mohammad javād ebn-e hasan (1872-1933)
تفسیری بر اساس مذهب امامیه است. این کتاب دارای را «مقدمه»ای است مشتمل بر چهار «فصل» که در وجوه اعجاز و کیفیت جمع‌آوری و اختلاف قرائت و مبانی تفسیر قرآن کریم تحقیقات فاضلانه‌ای نموده که بسی سودمند است. تألیفات او در آخر این تفسیر ثبت شده است.
چاپ: در صیدا، ۱۳۲۵ق

۱. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۲۴
جزء اول از تفسیر، مشتمل بر سوره‌های فاتحة الکتاب و بقره و آل عمران؛ کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۵۲؛ آیات قرآنیه بالای صفحات نوشته شده و با فاصله خطی افقی در زیر آن تفسیر شده؛ واقف: آقای حاج سید محمد رضا مجد، تاریخ وقف: شعبان ۱۳۷۰؛ مهر: «حاج سید محمد رضا مجد»؛ کاغذ: سفید ضخیم، جلد: تیماج مشکی، ۴۹۶ص، قطع: وزیری [فهرست عراقی: ۱-۱۷]
۲. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۲۵
بی‌کا، بی‌تا؛ این نسخه در مشخصات مانند نسخه سابق (شماره ۲۴) است و در تاریخ ۱۳۱۲/۳/۲ در دفتر ثبت شده؛ جلد: تیماج زرد رنگ [فهرست عراقی: ۱-۱۸]

● **آلات اسطرلاب** / هیأت / فارسی
ālāt-e ostorlāb
قاینی، قاسمعلی، ق۱۱ ق
qāyenī ،qāsem'alī (17C)
عبدالحسین حائری در معرفی نسخه مجلس (ش ۶۴۰۱/۳)،ضمن اشاره به این‌که در نسخه نام و عنوانی خاص برای رساله دیده نمی‌شود. درباره این رساله می‌گوید: «این رساله گویا همان است که رهاتسک با نام «جامع الانوار یعنی صورت آلات رصدی» و عنوان «جامع الانوار فی الکواکب و الاسرار» آورده و ا. ستوری نیز رساله‌ای با همین عنوان در شمار تألیفات قاسم علی قاینی یاد و تنها به نسخه یاد شده در فهرست رهاتسک (کتابخانه ملا فیروز در بمبئی) اشارت می‌کند.» اما بر خلاف نظر استاد حائری، از

آنجا که آغاز نسخه‌های این رساله با آغاز نسخه‌ای مسلم از «جامع الانوار» که در کتابخانه آستان قدس (ش ۶۴۶۰) موجود است تطابق ندارد، نمی‌تواند آن رساله باشد و رساله دیگری است.
دارای دو «مقاله» و یک «خاتمه»: مقاله اول در اسامی اجزاء مقیاس و هیأت آن و خطوط آن و طریقه صنعت آن در نه «فصل»: ۱. دائره مصمت؛ ۲. حلقه = دائره معدل النهار؛ ۳. حلقه یا دائره اقطاب اربعه؛ ۴. حلقه دائره مدیر قطب؛ ۵. ربع دائر سمتیه که آن را ربع ارتفاع گویند؛ ۶. حلقه نیم دائره شرق و مغرب؛ ۷. حلقه دائره افق؛ ۸ ارکان اربعه؛ ۹. صنعت مکتسبه، ساختن کره. مقاله دوم در بیست «فصل»: ۱. خط نصف النهار؛ ۲. عروض بلاد؛ ۳. ارتفاع گرفتن آفتاب؛ ۴. معرفت ارتفاع از طالع؛ ۵. موضع کوکب؛ ۶. مطالع و مغارب؛ ۷. تسویة البیوت؛ ۸ ساعات و اجزاء ساعات؛ ۹. طالع سال مستقبل؛ ۱۰. عرض اقلیم؛ ۱۱. میل اول؛ ۱۲. تقویم آفتاب؛ ۱۳. صبح و شفق؛ ۱۴. معرفت سمت ارتفاع؛ ۱۵. طول بلد؛ ۱۶. تقویم قمرو خمسه؛ ۱۷. رجعت و استقامت؛ ۱۸. سهم السعاده و الغیب؛ ۱۹. قبله؛ ۲۰. مساحات. مؤلف سبب تألیف و موضوع رساله را در دیباچه بیان می‌دارد و از رساله صاحبقرانیه محمدتقی بن عبدالحسین نصیری یاد می‌کند.
آغاز: بسمله، سبحانک اللهم یا فاطر السماوات و العرش العظیم ... آغاز و انجام سخن فقیر الحقیر ... قاسم علی قاینی آنست که به خرج عقل پیوند ... آغاز و انجام سخن فقیر الحقیر ... قاسم علی قاینی آن است که به مطالعه رساله موسوم به رساله صاحبقرانی که از جمله تصانیف نقاب گشای افکار حکما اعنی محمد تقی بن عبدالحسین النصیری بود رسید و در آن رساله فرموده اند که در هر فن از ظاهر و پوشیده به قدر طاقت و توانایی کوشیده در این وقت ... مقیاسی که در آن عرض بلدان و کمیت ساعات و سمت قبله و سایر جهات بی رنج و عنا حاصل تواندش، به خاطر فاتر رسید و موسوم نمود به مرکز ادوار و رساله تازه‌ای در آن تألیف کرده اما به خاطر حقیر رسید که در این رساله متوجه مقال و اکثر اعمال که سبب ... ساختن آن آلت و تکمیل مسائل آن گردد نشدند. بنابراین رساله‌ای دیگر که آن مشتمل بود بر طریقه ساختن آلات با وجود اشکال و اکثر اعمال اسطرلاب تألیف کرد و آن مشتمل است بر دو مقاله و خاتمه.
انجام: پس اعمال جمیع احوالات بلاد نسبت به افلاک و عناصر از این مقیاس آید و الله اعلم بالصواب فی کل باب.
[استوری ۸۹: ۲-۹۰ فهرست رهاتسک ص ۲۰؛ فهرستواره منزوی ۲۹۰۰/۴؛ ذریعه ۲۴۷/۲۶ «جامع الانوار»]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۴۰۱/۳
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، تا: ۱۳۵۵؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره و اصفهانی ضخیم، جلد: مقوای سفید عطف و گوشه تیماج سیاه، ۱ص (۷۵)، قطع: نیم خشتی،۱۰+۲۷+۲۵ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۲۲سم [ف: ۱۹-۵۵۵]
۲. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه: ۲۰۲/۲
آغاز و انجام: برابر؛ **انجام:** و چون یک جزو از دو جزو بروج را که مساحت جزو وسط نصف النهار شود اعتبار کنند طول موضع بعد ثوابت معلوم شود، العلم عندالله
خط: نستعلیق مخلوط به شکسته؛ کا: عبدالعظیم بن علی اصغر بن حاجی بن ذال اسفراورینی، تا: ۷ صفر ۱۲۷۰؛ کاغذ: نباتی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۲۲گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: ۲۳۵]

● آلات الاظلال / ریاضیات / عربی

ālāt-ul iẓlāl

ابراهیم بن سنان، ۲۹۶ - ۳۳۵ ق
ebrāhīm ebn-e sanān (908-946)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۳۷/۱۴-ف
نسخه اصل: ایاصوفیا ش ۴۸۳۲؛ خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۷؛ افتادگی دارد؛ ۱۱گ (۶۶-۷۶) [فیلمها - ف: ۱-۴۶۸]

← آلات الرصد ‹ شرح آلات رصدیه

● الآلات الرصدیة/هیئت / عربی

al-ālāt-ur raṣadīyya

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ ق
ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ʻabd-ol-lāh (980?-1036)
آغاز: بسمله. الحمدلله وحده و صلواته علی النبی محمد و آله و سلم. غرضنا ان نصف آلة رصدیة یبلغ بها غایة الاستقصاء فی تعرف علم الهیئة و یتهیاء الوصول بها فی رصد مواضع الکواکب الی الثوابت.
انجام: فهذه هی الآلة التی اعتمدناها فی تدقیق امر الرصد بمشیة الله و حسن تیسیره. الحمدلله رب العالمین و الصلوة علی سیدنا محمد و آله اجمعین و حسبنا و نعم الوکیل. آمین.
[فهرست مصنفات ابن سینا، یحیی مهدوی، ص ۱]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۶۸۶/۸-ف
نسخه اصل: لیدن Cod. Or 184؛ بی‌کا، تا: چهارشنبه ۱۷ رجب ۵۱۴ [فیلمها - ف: ۱-۶۲۶]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴/۹
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج مشکی یک‌لائی درون تیماج سرخ،۱۲ص (۶۱-۷۲)، ۲۰ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [سنا - ف: ۱-۷]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۱۴۹/۵۳

آغاز و انجام: برابر

خط: تعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سمرقندی کلفت، جلد: تیماج تریاکی ضربی مقوائی، ۴گ (۲۲۷پ-۳۳۰ر)، ۳۱ سطر، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف: ۶-۲۴۲۳]

● **الآلات الرصدیة** / هیأت / عربی

al-ālāt-ur raṣadīyya

رساله در توصیف آلات و ابزار رصدی است و مشتمل است بر ۱۸ ابزار رصدی.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۱۵۲۱/۴

آغاز: اعنی جانب المحیط اعلی من الجانب الذی یلیه، **انجام:** ارتفاع کوکب من ابدته الظهور و غایت الخطاطه و هو یتعدد بالحق و الله اعلم بالصواب.

خط: نسخ و نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ در صدر نسخه به خط مغایر نوشته شده: «کتاب اباسهل قوهی در شرح پرکار»؛ کاغذ: آهارمهره حنائی، جلد: ساغری مشکی ضربی دارای ترنج و دو سرترنج و چهار ابرو و حاشیه قلمدانی، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۸-۱۲۷]

● **الآلات الرصدیة** / هیأت / عربی

al-ālāt-ur raṣadīyya

آلاتی که در اعمال رصدی و ستاره‌شناسی به کار برده می‌شوند و چگونگی استفاده از آنها با دوائر و اشکالی توضیحی در این کتاب گزارش شده با استفاده در تعداد آلات از کتاب «جامع المبادی و الغایات» حکیم حسن بن علی بن عمر مراکشی جز دو آلت ذات الثقبتین و ذات المثلث که از تصانیف خازنی گرفته شده است.

این کتاب دارای نوزده «باب» است:؛ ۱. صفة الصفحة الزرقانیة؛ ۲. صفة المیزان المعزاری؛ ۳. صفة الربع والعمل به؛ ۴. صفة الکرة؛ ۵. صفة الشاملة؛ ۶. صفة الماشرة؛ ۷. معرفة الاسطرلاب الخطیج؛ ۸. وضع الحاضر؛ ۹. صفة الحلزون؛ ۱۰. صفة الاسطوانة لمعرفة الساعات؛ ۱۱. صفة ساق الجرارة؛ ۱۲. صفة المخروط لمعرفة الساعات؛ ۱۳. رسم الساعات فی السطح الموازی للافق؛ ۱۴. رسم الساعات فی السطح الموازی لدائرة نصف النهار؛ ۱۵. رسم الساعات فی السطح الموازی لدائرة اول السموت؛ ۱۶. صفة اللبنة و الحلقة و السدس الفخری؛ ۱۷. صفة ذات الحلق؛ ۱۸. صفة ذات الشعبتین و ذات الثقبتین؛ ۱۹. صفة ذات المثلث.

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... اما بعد فهذا مختصر فی صفة بعض الآلات الرصدیة والعمل بها مشتمل علی تسعة عشر بابا

۱. مشهد؛ مدرسه آیة الله خوئی؛ شماره نسخه: ۱۲۲

آغاز: برابر

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: شعبان ۱۲۳۶؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، ۶۱گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: -۷۷]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۵۲۶

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی - ف: ۴-۳۴۴]

● **الآلات العجیبة الرصدیة** / ریاضیات / عربی

al-ālāt-ul ‘ajībat-ur raṣadīyya

خازنی، عبدالرحمن، ق۶ ق

xāzenī ،‘abd-or-rahmān (12C)

دارای هفت «مقاله» و هر مقاله در سه «قسم»: مقاله ۱. آلة ذات الشعبتین؛ ۲. آلة ذات الثقبتین؛ ۳. آلة ذات الثلث؛ ۴. الالة المعروفة بالربع؛ ۵. آلات الانعکاس؛ ۶. الاسطرلاب؛ ۷. استخراجها بغیر آلة اعنی آلات سهلة الوجود. او هر مقاله را در سه قسم (۱- صفة الالة، ۲. فائدة الالة، ۳- البراهین الهندسیة) بحث می‌کند.

آغاز: بسمله. و به التوفیق. الحمدلله الذی انار قلوبنا بنور الاسلام و هدانا الیه بخاتم النبیین محمد المصطفی علیه السلام. اما بعد فان الله تعالی لما ابدع الاشیاء و عمم بعضی احوالها ... فاعطی الانسان. ... مالم یؤته غیره ... و من جملة ذلک اتخاذ الالات النفیسة التی یستخرج به المسافات علی الاستقامة و الارتفاع و الانحطاط ... و نجعلها سبع مقالات ...

انجام: ... و ذلک ما اردنا ان نذکر و اذ قد بلغنا هذا الموضع فقد آن لنا ان نختم الکتاب حامدین الله تعالی و مصلین علی نبیه محمد و آله الطاهرین

۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۶۸۱/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: ذیحجه ۶۳۸، جا: موصل، از روی نسخه مورخ ۶۲۱ در دمشق؛ برگ نخستین این نسخه هنگام صحافی به نسخه شماره ۶۸۲ این کتابخانه برده شده و در آنجا است و پس از آن «رسالة الاعتبار» است؛ کاغذ: سمرقندی نخودی، جلد: تیماج مشکی مقوایی،۳۲ص(۱-۳۲)،۳۱سطر، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۳-]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۲۲۸-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها - ف: ۲-۱۰۳]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۴۱۲/۲

آغاز: افتاده: فالقسم الاول من الاولی یشتمل علی صنعة الآلة و کیفیة استعمالها و صورتها علی هیئتین احدیهما کما ذکره بطلمیوس فی المجسطی ...؛ **انجام:** افتاده: ... و ایضا مثلثا رکح احب متشابهان یکون نسبة رک الی کح کنسبة ا ح الی حب ففی المساواة نسبة ط د الفضلة الی کح القدر الاول کنسبة.

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۸؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج سرمه‌ای جدید، ۱۱گ (۴۹ر-۶۰پ)، ۲۵ سطر، اندازه:

۱۲×۲۵/۵سم [ف: ۲۰-۹]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۶۱۸/۳-ف

از القسم الاول يشتمل على صنعة الاولة و كيفية استعمالها تا المقالة الثانية فى الالة المعروفة بذات الشعبيتن؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۲گ (۴۹ر-۶۱پ) [فیلم‌ها - ف: ۳-۸۰]

● آلات الغذاء و تدبیره و امر الدواء المسهل / طب / عربی

ālāt-ul ġiḏā' wa tadbīr-uh wa amr-ud dawā'-il mushil

حنین بن اسحاق، ۱۹۴ - ۲۶۰ ق

honayn ebn-e eshāq (809-873)

در سه «مقاله»

آغاز: المقالة الاولى من كتاب حنين فيما سئل عنه من آلات الغذاء. ... فيحتاج الى ان يعلم على اى جهة تجرى الغذاء من باطن البدن الى ظاهره ...

انجام: ... و لا مسح به الا بعد سقوط القوة فى آخر الامر تمت المقالة

تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۶۰۶/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: ۷۲۶؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: چرمی ضربی، اندازه: ۲۰×۲۷سم [ف: ۳-۱۱۳۰]

● آلات ربع / اسطرلاب / فارسی

ālāt-e rob'

مختصری است در دو صفحه در شناخت آلات ربع و اسامی آنها

آغاز: بسمله، اسامی آلات ربع، ربع شکلی است بسیط مستوی

انجام: و مضاعف کردیم شد سیزده ساعت و دو دقیقه و این ساعات نیم روز باشد

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۰۴۲/۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری؛ کا: محمد هادی بن محمد تقی سهروردی مشهور به شولستانی، تا: ۱۱۰۴، جا: شیراز، مدرسه صالحیه؛ کاغذ: نخودی آهار مهره،جلد:تیماج،۲ص،اندازه:۱۴×۲۶سم[ف:۱۰-۱۷۵]

● آلات رصد و اسطرلاب / اسطرلاب / عربی

ālāt-e rasad va ostorlāb

مؤلف پس از فراغ از رساله اول خود در نجوم، به تألیف رساله حاضر در بیان آلات رصد و اسطرلاب پرداخته است و آن را در یک «مقدمه» و سه «مقاله» ترتیب داده است: مقدمه، در شناخت نام آلات رصد؛ مقاله ۱. در بیان معرفت اسطرلاب، در ۱۷ باب؛ مقاله ۲. در معرفت صفحه آفاقی اسطرلاب و بقیه انواع آن، در ۱۵ باب؛ مقاله ۳. در بیان علم خطوط اسطرلاب، در ۴ باب. نسخه‌ای از این کتاب در معرفی شده است.

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... اما بعد چون از رساله نجوم فارغ شدیم ابتدا کردیم به رساله ثانی در معرفت آلات رصد از اسطرلاب و غیره ...

انجام: و از جانب دیگر تا مدار سرطان تا مقدار میل کلی منقسم گردانند که آن میل باشد بدان طریق که باز نموده شد و بدین فصل این رساله ختم کرده شد.

[فهرستواره منزوی ۴: ۲۷۶۱]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۹۹۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ کا: عبدالکریم بن حاج محمد شریف نراقی، تا: رجب ۱۲۲۲؛ جلد: تیماج قرمز ضربی ترنج و سرترنج دار با جدول‌کشی ضربی، ۶۱گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۰-۳۸۳]

● آلات صنعت کیمیا / کیمیا / عربی

ālāt-e san'at-e kīmīyā

آغاز: بسمله، الحمدلله ... اعلم ادام الله سمعك ان آلات الصنعة الالهية ...

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۷۴۰/۱۲

آغاز: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: میشن آلبالوئی، ۲گ (۱۹۸ر-۲۰۰پ)، اندازه: ۱۷/۵×۲۲/۵سم [ف: ۸-۴۸۷]

● آلات کتابت / صنعت / فارسی

ālāt-e ketābat

رساله‌ای است در آن انواع کاغذ و قلم و رنگ‌ها و طرز ساختن آنها.

آغاز: الحمدلله و الصلاة و السلام علی عباده (الذین) اصطفی، و بعد بدانکه کاغذهای ...

مشهد؛ شیخ علی حیدر (مکتبة)؛ شماره نسخه: ۱۴۴۱/۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** اول بگیرد یک من روغن کتان و در دیگ مس کند ...

خط: نستعلیق؛ کا: میرزا اسحاق بن محمد قزوینی، تا: ۱۲۹۴؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶گ (۶۸ر-۷۳پ)، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [مؤید: ۳-۳۵۵]

● آلات معرفت ساعات / هیأت / فارسی

ālāt-e ma‘refat-e sā‘āt

رساله‌ای در چند« باب»

تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۳۲۸/۸

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [ف: ۳-۱۰]

● **آلاتی که حکماء پیشین ساخته اند** / صنعت / فارسی

ālāt-ī ke hokamā’-e pīšīn sāxte-and

اعتضادالسلطنه، علیقلی بن فتحعلی، ۱۲۳۴؟- ۱۲۹۸ ق

e‘tezād-os-saltane, ‘alī-qolī ebn-e fath-‘alī (1818?-1880)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۶۱۵۱/۳۷

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [ف: ۹-۱۹۶]

● **آل اعین = رسالة ابی غالب الزراری الی ابن ابنه = رسالة فی نسب آل اعین** / رجال / عربی

āl-u a‘yun = r.-u abī ġālib ar-zurrārī ilā ibn-i ibn-i-h = r.-un fī nasab-i āl-i a‘yun

زراری، احمد بن محمد، ۲۸۵ - ۳۶۸ ؟ ق

zorrārī, ahmad ebn-e mohammad (898-978?)

اهداء به: پسر پسرش محمد بن عبدالله

تاریخ تألیف: ۳۵۶-۳۶۷ ق

مؤلف این رساله را برای پسر پسرش محمد بن عبدالله (متولد بروز یک‌شنبه ۳ شوال ۳۵۲ در قصر عیسی بغداد، آخرین شخصی است که از آل اعین شناخته شده) هنگامی که طفل چهار ساله بوده نگاشته و در آن نخست شرح احوال خاندانش را آورده و سپس اجازه تمام مرویات و مقروات و مؤلفاتش را داده است. الذریعه (ج۱ص۱۴۳) این رساله را به نام «اجازه» ضبط داشته و آورده است که این اجازه مبسوط نفیس‌ترین اجازه‌ای است که از قدماء امامیه به دست آمده و مدرک بر اعتبار سیره اجازه است از قدیم و این رساله را به نام «رساله ابوغالب» از آن جهت خوانند که در آغاز شرح و احوال و نسب آل زراره است. مؤلف این رساله را در ذیقعده ۳۵۶ نبشته و در ۳۶۷ از نو نگاشته. در الذریعه (ج ۱ص۱۴۳-۴) آمده که ابن الغضائری این رساله را از مؤلف روایت کرده (و مطالبی را که از قلم مؤلف افتاده بوده بر آن افزوده) و شیخ طوسی و شیخ نجاشی این رساله را از ابن الغضائری روایت کرده‌اند. صاحب حدائق نسخه مغلوطی از این رساله را به دست آورده و در کتاب کشکول موسوم به «انیس المسافر» مندرج داشته. (ولائی)

آغاز: بسمله. حدثنا أبوعبدالله الحسین بن عبدالله بن ابراهیم الواسطی قال حدثنا أبوغالب أحمد بن محمد بن محمد بن سلیمان بن الحسن بن الجهم بن بکیر بن أعین الشیبانی منه الی ابنه محمد بن عبدالله بن أحمد سلام الله علیک فانی أحمد الیک الله الذی لا اله الا هو ... أما بعد فانا أهل بیت أکرمنا الله عزوجل بمنه علینا بدینه.

انجام: یصوت بصوت حسن واحد و اثنین و الحمدلله و صلوته علی ساداتی محمد النبی و آله الأخیار تمت رسالة أحمد بن محمد بن سلیمان بن الحسن الزراری الی ابن ابنه أحمد بن عبدالله بن أحمد فی ذکر نسبه و روایته رضی الله عنه و عنهم ...

چاپ: تحقیق محمد رضا حسینی جلالی، قم، مرکز البحوث و التحقیقات الاسلامیة، ۱۴۱۱ق، وزیری، ۳۶۵ ص.

[الذریعه ۷/۱ و ۷/۱۱ و ۱۴۳/۱-۱۴۴؛ هدیة العارفین ۶۶/۱؛ دایرة المعارف بزرگ ۵۷۲/۱ «آل اعین»، ۵۷۳ «احمد بن محمد معروف به ابوغالب زراری»]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۹۷۰/۳

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: شعبان ۱۰۵۷؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی ضربی مقوایی با لولا، قطع: ربعی، ۲۲ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۶-۴۱۶]

۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۸۹۳/۲-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش؛ کا: رضا بن امامقلی، تا: عید اضحی ۱۱۰۹؛ با نشانه «بلاغ» و امضای عبدالحسین بن حاجی منصور نجفی؛ ۳۶ص (۳۰۴-۳۳۹) [عکسی - ف: ۱-۱۷۸]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۷۶۶۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ این نسخه مضافات ابن غضایری را دارد؛ نسخه تازه نوشته شده و می‌نمایاند که مصحح است، در ابتدای یادداشتی از محمد حسن طهرانی به تاریخ ذیقعده ۱۳۹۸ در قم راجع به رساله حاضر و مؤلف آن ثبت شده است؛ ۱۵گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۶-۶۰۹]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۱۴عکسی، ۱۱۲۸عکسی و ۱۳۰۹عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [ف: ۱-۱۹۶؛ ۳-۲۶۳؛ ۴-۲۱]

۴. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه: ۴۹۹/۵

خط: نسخ؛ کا: نصرالله قزوینی، تا: رجب ۱۲۷۹؛ جلد: تیماج سبز، ۲۰گ (۶۸ر-۸۸پ)، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [ف: ۲-۳۱۸]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۹۸۲/۴

کا: مهریجردی، ۱۲۷۹، جا: یزد (در خانه خود)؛ از روی نسخه نوشته نصرالله بن علی پیرمی مورخ ۱۱۰۱ که با دو نسخه مقابله شده بود یکی در مجموعه مورخ ۶۸۰ و خوانده شده بر نجیب الدین ابو زکریا یحیی بن احمد بن یحیی بن الحسن بن سعید حلی (همراه معانی الاخبار)؛ کاغذ: فرنگی، جلد: بی جلد، قطع: ربعی، ۲۰ سطر (۱۰×۱۳)، اندازه: ۱۶×۲۳سم [ف: ۱۶-۴۱۹]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۳۲۷/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ در انجام ۲ برگ مطالب گوناگون

در مورد رجال و حدیث آمده است؛ کاغذ: فرنگی، ۱۶گ (۳۰-۴۵)، ۱۸ سطر، اندازه: ۹×۱۷سم [ف:۳۱-۲۰۷]

۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۳۷۵/۵-ف

کا: آقا بزرگ تهرانی (محمد حسن بن علی)، تا: چهارشنبه ۱۵ محرم ۱۳۲۰ [فیلمها - ف: ۱-۶۷۶]

۸. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۶-۶۲۷۸

خط: نستعلیق؛ کا: مهدی بن علی رضای قمی، تا: چهارشنبه ۱۳۲۰/۵/۱۵؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا، قطع: ربعی، ۲۰ سطر [آستانه قم: -۲۲۷]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۳۷/۲عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا؛ تنها صفحه آغاز رساله در این تصویر موجود است؛ ۱گ (۱۱) [عکسی - ف: ۴-۶۰]

۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۹۹۸۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** رضی الله عنه و عن جمیع شیوخنا و جمیع بنینا فی جنات النعیم و صلی الله علی عباده الذین اصطفی.

خط: نستعلیق؛ کا: احمد بن محمد رضا حسینی خوانساری، تا: سه‌شنبه ۱ شعبان ۱۳۳۰؛ مصحح، مذیل به فایده‌ای به نقل از درة المعارف عبدالرحمن بن محمد بن علی بن احمد بسطامی (۲۴۶ر)؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج عنابی مجدول گرهی با ترنج و سر ترنج، ۸گ (۲۳۸پ-۲۴۵ر)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [اهدائی - ف: ۸-۹۵؛ ف: ۲۷-۱۶۳]

۱۰. قم؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۸۷

خط: نسخ؛ کا: احمد بن حسین بن محمد بن حسین بن عبدالکریم بن محمد جواد بن عبدالله بن نورالدین بن نعمة الله موسوی جزائری شوشتری، تا: ۸ صفر ۱۳۳۶، ۱۲گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۰/۵سم [ف: -۷۲]

۱۱. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه: ۱۹۸/۳

آغاز: برابر

خط: نسخ؛ کا: محمد بن نصرالله شیرازی، تا: ۲۲ صفر ۱۳۳۶، به امر محمد خوانساری؛ مصحح، در یادداشتی که خوانساری روز جمعه ۳۰ محرم ۱۳۳۶ در اول رساله سوم نگاشته چنین آمده که رساله ابی غالب استنساخ شده از مکتوب حسن بن عبد الکریم بن حسن بحرانی در بحرین به تاریخ ۹ رجب ۱۰۰۷ و او از نسخه‌ای به کتابت محمد بن حسین بن علی بن حسین مازندرانی در ماه صفر ۶۸۶ نگاشته بود؛ جلد: مقوایی عطف و گوشه‌ها تیماج قهوه‌ای، ۵۱ص (۳۷-۸۸)؛ اندازه: ۱۴/۵×۱۹/۵سم [ف: ۱-۱۴۷]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۷۰/۳

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی - ف: ۱-۱۹۱]

۱۲. قم؛ مفتی الشیعه؛ شماره نسخه: ۵۸/۷

خط: نسخ؛ کا: سید ابوالقاسم (محرر) موسوی نجفی اصفهانی، تا: ۱۳۴۲؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۰گ (۲۴۶پ-۲۵۶پ)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: -۶۱]

۱۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۰۷۱/۱

آغاز: برابر

خط:نسخ زیبا؛کا: سید محمد حسن حسنی طباطبائی، تا: سه‌شنبه ۳ شوال ۱۳۴۸،جا:نجف اشرف؛۳۳ص (۱-۳۳) [عکسی - ف: ۳-۳۲۹]

۱۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۵/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** رضی الله عنه و عن جمیع شیوخنا و جمع بیننا فی جنات النعیم و صلی الله علی عباده الذین اصطفی.

خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ به تاریخ ۱۳۵۹ مقابله شده؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲گ (۲۵۱ر-۲۶۳پ)، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۱-۱۷۵]

۱۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۳۲۴۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: ۱۰ جمادی الثانی ۱۳۶۰؛ در حاشیه به خط هبة الدین حسینی شهرستانی نجفی تصحیح شده است، در برگ‌های دیگر مجموعه مانند ۱۴۴ر و ۹۲ر به این امر تصریح شده و ایشان نوشته‌اند که این مجموعه را در سال ۱۳۳۱ق در فیض آباد هنگام سفر به هند مقابله و تصحیح کرده‌اند؛ اهدایی رهبری، بهمن ۱۳۸۴؛ کاغذ: فرنگی حنایی آهارمهره، جلد: تیماج فرنگی قهوه‌ای مجدول زرکوب، ۱۲گ (۱۵۲پ-۱۶۳ر)، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [اهدائی - ف: ۸-۹۵]

۱۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۶۰۰/۱

خط: نسخ؛ کا: حسن بن علی رضی الدین تبریزی، تا: ۱۳۷۶، با یک واسطه از نسخه مرحوم میرزا محمد تهرانی کتابت شده است [میراث شهاب: س۱۰ش۱-۲-۲۵]

۱۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۰۶۷/۳

خط: نستعلیق؛ کا: حمزة بن محمود متولی مسجد شمس، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۲گ (۴۳پ-۶۴پ)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱۱-۷۳]

● آلبم چیمور / متفرقه / اردو

ālbom čīmor

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۸۵۵۰

آغاز: کل شب سی مجمی جناب قمر الدین صاحب برائی هوا خوری کی خورد کی؛ **انجام:** سی آلایش ربی ربنا موجب عنایت هوا قمر الدین ...

خط: نستعلیق خفی؛ کا: اصفهانی و جلال، تا: ۱۲۹۴؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج زرکوب با حواشی با زنجیره‌ای زرکوب، قطع: وزیری بزرگ، مختلف السطر (۱۴×۲۹)، اندازه: ۲۰/۲×۳۳سم [رایانه]

● آلة أخذ ارتفاع الکواکب / هیأت / عربی

ālat-u ’axḏ-i irtifā‘-il-kawākib

رساله‌ای است در توصیف ابزاری از آلات اخترشناسی که برای سنجش ارتفاع کواکب به‌کار گرفته می‌شود و شامل سه «باب»

است: باب ۱. فی المقدمات، در یک «فصل»؛ باب ۲. فی صفة الآلة، در هفت «فصل»: ۱) فصل فی اتحاد صفحة الامی، ۲) فصل فی کسور الارتفاع، ۳) فصل فی الحجرة و ربع الارتفاع، ۴) فصل فی المسطرة المرتبة للکسور، ۵) فصل فیالبکرات، ۶) فصل فی العضادة، ۷) فصل فی القطب؛ باب ۳. فی ترکیب الآلة و امتحانها، در سه «فصل»: ۱) فصل فی حرکاتها، ۲) فصل فی امتحانها، ۳) فصل فی العمل بها.

آغاز: الحمد لولی و أهله و الصلوة علی نبیه محمد و آله اجمعین هذه صفة آلة صغیرة القدر و المؤنة عظیمة النفع و المعونة یؤخذ بها ارتفاع الکواکب بالدقائق و یوصل بها الی سایر اعمالها بالحقائق سبق الی ایجادها عبدالرحمن الخازن.

انجام: و نظرنا الی حرف المسطرة علی کم وقع من اجزاء المکتوبة و مربها علی کم وقع من الصحاح من ربع الارتفاع و ذلک هو المطلوب و الله اعلم بالصواب و الیه المرجع و المآب.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۸۸۹/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مهر: «حسین منی و أنا من حسین»؛ تملک: ملا مهدی؛ مصحح، در برخی برگ‌ها آمده که این نسخه متعلق به کتابخانه مرحوم مهندس سرتیپ حاج عبد الرزاق بغایری است؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی مجدول بدون مقوا. ۸گ (۳۲پ–۳۹ر)، ۱۸ سطر (۶×۱۴)، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۳۲–۶۸۵]

● الآلة المعروفة بالمقود / هیأت / عربی

al-ālat-ul ma‘rūfa bi-l-miqwad

صوفی، محمد بن احمد، – ۹۵۰ ؟ ق

sūfī, mohammad ebn-e ahmad (-1543?)

اهداء به: محمد سبط ملک اشرف

مؤلف گویا محمد بن ابو الفتح صوفی باشد، و یا ابی الفتح محمد بن احمد بن محمد بن احمد صوفی باشد که از علماء ریاضی متوفای حدود سنه ۹۵۰بوده است. رساله در آلت معروف به مقود است. کتاب مشتمل بر یک «مقدمه» تحت عنوان اقول و ده «باب» است که برخی از عناوین آن چنین است: مقدمه در رسوم آلة؛ الباب فی معرفة اقعاد الآلة علی الجهات و معرفة استقبال القبلة؛ الباب فی العمل بالکواکب و الطریق ان تضع الالة.

آغاز: بسمله الحمدلله ... وبعد فقد سالنی من وجب حقه علی ... الناصر بن سیدی محمدسبط المقام الشریف مولانا السلطان الملک الاشرف ابوالنصر ایتال خلدالله ملکه وثبت قواعد دولته ویخل المقر الاشرف العالی السیفی سردیک امیر دوادار المالکی الاشرفی اعزالله..

انجام: فی هذا القدر کفایة لمن اراد العمل بهذه الامة والله ولی التوفیق ...

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۵۶۶/۸

آغاز و انجام: برابر، و نقلت هذه النسخة المبارکة من خط استاذنا الشیخ عبدالرحمن البزنیسی و هو نقل ایضا من خط العلامه محمد بن ابی الفتح الصوفی تغمده الله رحمة علی ید العبد الفقیر محمد القاضی بمدینه قور ۱۷ صفر سنه ۱۰۷۳ ه

خط: نسخ؛ کا: محمد قاضی، تا: صفر، ۱۰۷۳، جا: قور؛ کاغذ فرنگی، جلد: تیماج سبز، ۵ص (۲۴–۳۲) سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱–۵۲۷]

● آلة دائرة المعدل / ریاضیات / عربی

ālat-u dā’irat-il mua‘ddil

وفائی، عبدالعزیز بن محمد، ۸۱۱ – ۸۷۶ ق

vafā’ī, ‘abd-ol-‘azīz ebn-e mohammad (1408-1471)

دارای «مقدمه» و «خاتمه» به درخواست بعضی دوستان.

آغاز: بسمله، هذه رسالة المعدل، قال شیخنا عبدالعزیز محمد الوفائی الموقت بالجامع المؤیدی و غیره بالدیار المصریة اسبغ الله علیه ظلاله و ختم بالصالحات اعماله. اما بعد حمدالله و الصلوة علی رسوله محمد خیر خلقه فقد سألنی بعض الاصدقاء فی عمل رسالة علی الآلة التی سمیتها بدائرة المعدل فاجبته ...

انجام: ... و هذا ظاهر لمن له ادنی ریاضة، و الله تعالی اعلم بالصواب و الیه المرجع و المآب

[بروکلمن ۱۲۹/۲ ذیل ۱۶۰/۲]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۱۰۰/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق؛ کا: عبدالرحمن بن ابراهیم، تا: ۲۷ ذیحجه ۱۱۷۷، جا: جزیره قبرس؛ کاغذ: فستقی، جلد: رویه کاغذ سبز، ۵گ (۲۵پ–۲۹پ)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۴/۲×۲۲/۲سم [ف:۶–۲۱۲]

← آلة ذات الکرسی (رسالة فی) ≻ الکرة (رسالة فی)

● آلت رصدی / هیأت / عربی

ālat-e rasadī

گفتاری است در آلات رصدی و تصویر یک ابزار رصدی. نگارنده آن از مردمان سده ۷هـ.ق. است.

آغاز: صفة فنون استنبطناها من ذات الشبعتین غریبة مما عملناها بالرصد المعروس المهدوس بمراغه ذات الاسطوانتین.

انجام: فیکون عملها اقوی و اسهل و الله اعلم بالصواب.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۱۵۲۱/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: آهارمهره حنایی، جلد: ساغری مشکی ضربی دارای ترنج و دو سرترنج و چهار ابرو و حاشیه قلمدانی، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۸-۱۲۷]

● **آلت رصدی** / هیأت / عربی

ālat-e rasadī

گفتاری است مشتمل بر سه ابزار رصدی و در آن ذکر شده: «نوع آخر مما عملته بدمشق سنه خمسین و ستمائه لاجل الملك المنصور صاحب حمص بحضور الامام العالم الفاضل الوزیر نجم الدین اللنوذی و سماها الاله الکامله».

آغاز: و من الالات التی عملنا لها مثالا بالرصد ذات الجنوب و السهم.

انجام: و قول الصدق لاشیء غیره و صلی الله علی سیدنا محمد و آله و سلم.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۱۵۲۱/۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: آهارمهره حنایی، جلد: ساغری مشکی ضربی دارای ترنج و دو سرترنج و چهار ابرو و حاشیه قلمدانی، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۸-۱۲۷]

● **آلت مظهر الانوار** /اسطرلاب / فارسی

ālat-e mazhar-ol anvār

اهداء به: صاحبقران محمد زمان قزاق خان

تاریخ تالیف: ربیع الثانی ۱۰۸۵ق

درباره آلت «مظهر الانوار» که برای معرفت سمت قبله و ضبط ساعات و جمیع آنچه با اسطرلاب معلوم می‌شود با زواید مختصه به آن ساخته و تحفه مجلس سامی صاحبقران محمد زمان قزاق خان کرده شده و ناگزیر ترتیب رساله‌ای نموده شده شامل یک «مقدمه» و چند «فصل» و «خاتمه».

[فهرستواره منزوی ۲۷۶۲/۴]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۸۵۷/۶

از دیباچه رساله‌ای درباره آلت مظهر الانوار؛ خط: شکسته نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی مقوایی عطف حنایی، ۳ص (۲۱۸-۲۲۱)، سطرها چلیپا (۹×۱۹)، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۱۲-۲۸۳۵]

● **آل زیار** /تاریخ / فارسی

āl-e zīyār

فروغی، ابوالحسن، ۱۲۶۳ - ۱۳۳۸

forūqī, ab-ol-hasan (1883-1958)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۴۵۲/۲۴

خط: نسخ و نستعلیق؛ کاتب = مؤلف، تا: ۱۲ محرم ۱۳۱۱؛ ۵ص (۱۶۵۶-۱۶۶۰) [مختصر ف: ۱۴-]

← آل سلجوق ← تاریخ آل سلجوق
← آل عثمان ← تاریخ آل عثمان
← آل محمد ← تاریخ آل محمد

● **آل محمد «ص»** / فضایل و مناقب، حدیث / عربی

āl-e mohammad

مردی جراحی، حسام الدین

mardī jarrāhī, hosām-od-dīn

۲۳۳۷ حدیث منقول از پیامبر اکرم (ص) را که در فضایل و مناقب آن حضرت و اهل بیت طاهرینش (ع) در کتاب‌های اهل سنت روایت شده، به ترتیب حروف آغاز احادیث جمع‌آوری کرده و به نام مصادر تمامی آنها تصریح کرده است.

آغاز: الحمدلله رب العالمین. ... أما بعد الباب الأول فیما جاء فی فضلهم مجتمعهم اهل بیت رسول الله یعنی أولاً بالذات.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۳۴۳

آغاز: برابر

نسخه اصل: کتابخانه سید احمد حسینی اشکوری، قم؛ خط: نسخ؛ کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ ۶۹۵ص [عکسی - ف: ۱-۴۰۴]

← آل مظفر ← تاریخ آل مظفر

● **آل نوبخت و ابونواس** / تراجم

āl-e nowbaxt va abū-novās

[دانشگاه تهران ۱۸۸/۱۷]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۸۶۶۰/۲

بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، بی جلد، ۸گ، جیبی، قطع: ربعی [ف: ۱۷-۱۸۸]

← آله صیدیه و حاله فیدیه ← الصید (رسالة فی ...)

● **آلودگی‌های اجتماع** / متفرقه / فارسی

ālūdegī-hā-ye ejtemā‘

جزایری، محمد علی، ق۱۴ ق

jazāyerī, mohammad ‘alī (20C)

چاپ: تهران، ۱۳۲۵ش، سربی، رقعی، ۷۸ص

[مشار فارسی ۹۱/۱]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۷۵۲/۳-۴۷۵۴-ف
بی‌کا، بی‌تا [فیلمها - ف: ۳-۱۰۲]

● **آمار** /اقتصاد / فارسی
āmār
دادبخش، محمد، ق۱۴ ق
dādbaxš, mohammad (20C)
بحث‌های مختلفی است درباره آمار و فرمول‌های آن با استفاده از درس استاد میر حیدر که در آخر این کتاب فرمول‌های مهم کتاب نیز ضمیمه شده است.

خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه: ۴۳۷
خط: نستعلیق؛ کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ دارای جداول و نقشه‌های مختلف در علم آمار؛ کاغذ: خطدار معمولی، جلد: مقوایی، ۱۴۰گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۲-۱۰۴]

● **آمار** / تاریخ / فارسی
āmār
آمار عمارات، مساجد، خانقاه‌ها و محله‌های اسلامبول به خط نورالدین محمد حسینی تحریر در ۱۱۴۲ ق.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۱۷۹/۵
خط: شکسته نستعلیق؛ کا: نورالدین محمد حسینی، تا: ۱۱۴۲؛ تمام صفحات جداول زرین و لاجوردی و محرر، تمام صفحات زرافشان؛ جلد: تیماج سرخ ضربی، ترنج با سر با زمینه مذهب، مجدول، ۱گ (۱۵پ)، سطرها چلیپایی، اندازه: ۲۱/۵×۳۴سم [ف: ۳۸-۲۲۶]

● **آمار استرآباد = خانوار و انفاس مملکت استرآباد** / حدیث / فارسی
āmār-e estarābād = xānevār va anfās-e mamlekat-e estarābād
که در پیچی ئیل ۱۲۷۶ در زمان فرمانروایی ملک‌آرا گرفته شده است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۶۴۴-ف
نسخه اصل: موزه آسیایی آکادمی علوم شوروی b2494؛ نام کتاب بر اساس فهرستواره منزوی ۱۶۲/۱ تکمیل گردید؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها - ف: ۱-۳]

● **آمار تهران** / جغرافیا / فارسی
āmār-e tehrān
نجم الدوله، عبدالغفار بن علی محمد، ۱۲۵۹-۱۳۲۶ق
najm-od-dowle, ‘abd-ol-qaffār ebn-e ‘alī mohammad (1843-1908)
آن را به دستور اعتضادالسلطنه نگاشته و می‌گوید ما در این شهر در دو ماه خانه به خانه آمارگیری کرده، شماره جمعیت آن صد و چهل و هفت هزار و دویست پنجاه شش تن بود بجز سپاهیان و نه هزار و پانصد و هشتاد خانه بود و در هر خانه نزدیک شانزده تن می‌زیستند. هشت تن از شاگردان دارالفنون به‌کار این آمارگیری در چهار کوی تهران: عودلاجان، چاله میدان، سنگلج، بازار با ارگ گمارده شده بودند. این کار به دستور ناصرالدین شاه انجام شد. در متن رساله سخن مالتوس اقتصاددان انگلیسی را رد کرده است.
رساله‌ای درباره تهران و راهنمای این شهر از اخضر علی شاه که در زمان میرزا علی اصغر خان به دستور مختارالسلطنه به سال ۱۳۲۰ق نوشته است. در کتابخانه دانشکده ادبیات (ش ۲۰ب) هست.
آغاز: الحمدلله رب العالمین ... و بعد چون بر حسب امر قضا جریان دارای جهان و داور گیتی ستان
انجام: و براهین عقلیه و تجربیه بسیار در دست است که در این مختصر رساله نگنجد و ما بدانچه ذکر شد اکتفا نمائیم

۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۲۷۶۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق؛بی‌کا،تا:قرن۱۳؛کاغذ: فرنگی کبود، جلد: مقوا رویه تافته، ۵۰گ، ۱۲ سطر (۷/۵×۱۴)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۳-۲۵]
۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۸۱۳/۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قرمز، ۴۶گ (۱۴۳پ-۱۸۸ر)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲۵-۱۴۲]

● **آمار تهران** / اسناد / فارسی
āmār-e tehrān
یا شمارش خانه‌های تهران در ۱۲۶۹ در زمان ناصرالدین شاه.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۸۴۴-ف
نسخه اصل: کیمبریج برون (91) k9، خط: نستعلیق و سیاق؛ بی‌کا، بی‌تا، ۱۹۰گ، ۲۵ سطر [فیلمها - ف: ۱-۳]

● **آمار تهران = صورت املاک خالصه تهران** /اسناد / فارسی
āmār-e tehrān = sūrat-e amlāk-e xālese-ye tehrān
مرز بخش‌ها، شمار قنات‌ها، شمار خانوارها، پیشه‌وران، سکنه، باغ‌ها، وضع آبادی، فرآورده‌ها و دیگر مشخصات بخش‌های

زیر: سعد آباد، عباس آباد، سرخ حصار، کبود گنبد ... از نظر تاریخی بسیار ارزنده است.
[فهرستواره ۱۶۳/۱]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۸۶۴۹

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: نخودی، جلد: پارچه‌ای، ۴۳گ، ۱۵ سطر [الفبائی: ۳۸۸]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۱۰۶-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها - ف: ۱-۱۳۸]

● **آمار کارمندان دولت عثمانی** /اسناد / فارسی

āmār-e kārmandān-e dowlat-e ʻosmānī

در این دفتر نام کسانی که در رتبه‌های مختلف دولتی عثمانی ترکیه کارمند بوده، از سال ۸۸ تا سال ۹۸ (۱۰۸۸-۱۰۹۸ظ) ثبت شده است. بر فراز صفحه‌ها زیر عناوین کارها، حقوق را تعیین نموده و اگر تغییر کرده است اندازه تغییر را نیز ثبت کرده. در طرف راست نامهای آنانکه در گذشته اند با جمله «رحمه الله» مشخص شده و گاهی تاریخ درگذشتش نیز آمده است، و در طرف چپ نامها تاریخ اشتغال به مناصب نیز دیده میشود. لیست آمارها بدین تفصیل است: نقابت الاشراف، مسند صدارت روم، مسند صدارت اناطول، قضاء استانبول، تفتیش اوقاف همایون، قضاء مکه مکرمه، قضاء مدینه منوره، قضاء ادرنه، قضاء بروسه، قضاء شام، قضاء مصر، قضاء فلبه، قضاء قدس، قضاء حلب، قضاء خواص رفیعه، قضاء سلانیک، قضاء باب فنار، قضاء غلطه، قضاء ازمیر، قضاء صوفیه، قضاء طرابوزن، قضاء کرید، قضاء بغداد، قضاء عینتاب، قضاء بوسنه، قضاء ارض روم، قضاء مرعش، قضاء طرابلس غرب، قضاء بیروت، قضاء کردستان، قضاء روسجق، قضاء سیواس، قضاء اطنه، قضاء کنقری، معزولین صدارت روم، معزولین صدارت اناطول، معزولین استانبول، معزولین حرمین، معزولین بلاد خمسه، معزولین مخرج، دوریه مؤخر ازمیر، زمره متقاعدین از مدرسین کرام، مدرسه دارالحدیث، مدارس سلیمانیه، مدارس خامسه سلیمانیه، مدارس موصله سلیمانیه، مدارس حرکت النمشلی، مدارس ابتداء النمشلی، مدارس صحن ثمان، مدارس موصله صحن، مدارس حرکت داخل، مدارس ابتداء داخل، مدارس حرکت خارج، مدارس ابتداء خارج.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۵۸

خط: رقعی؛ بی‌کا، بی‌تا؛ مهر: «محمد کامل شریف» (بیضوی)؛ جلد: تیماج قهوه ای ضربی طلایی، ۱۷۴گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۱×۲۴سم [ف: ۴-۳۶۰]

● **آمار کارمندان دولت عثمانی** /اسناد / فارسی

āmār-e kārmandān-e dowlat-e ʻosmānī

این دفتر در تمام مشخصات مانند دفتر سابق می‌باشد و از تاریخ ۹۱ تا ۱۰۶ (۱۰۹۱-۱۱۰۶ظ) را دارد، بدین تفصیل: صدارت روم، صدارت اناطولی، قضاء اسلامبول، تفتیش اوقاف همایون، قضاء مکه مکرمه، قضاء مدینه منوره، قضاء ادرنه، قضاء بروسه، قضاء شام، قضاء مصر، قضاء فلبه، قضاء قدس، قضاء حلب، خواص رفیعه، سلانیک، غلطه، ازمیر، طربزون، بغداد، عینتاب، ارضروم، مرعش، طرابلس غرب، بیروت، وان، سیواس، اطنه، کنقری، معزولین مشیخة الاسلامی، نقابت اشراف، معزولین صدور روم، معزولین صدور اناطولی، معزولین صدارت، معزولین اسلامبول، معزولین حرمین، معزولین بلاد خمسه، معزولین مخرج، معزولین بلاد دوریه، اصحاب پایه مجرده ادرنه، اصحاب پایه مجرده ازمیر، متقاعدین از مدرسین اسلامبول، دارالحدیث سلیمانیه، سلیمانیه، خامسه سلیمانیه، موصله سلیمانیه، حرکت النمشلی، ابتداء النمشلی، صحن ثمان، موصله صحن، حرکت داخل، ابتداء داخل، حرکت خارج، ابتداء خارج.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۵۹

خط: رقعی؛ بی‌کا، بی‌تا؛ دو صفحه اول دارای نقشه‌های طلایی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی، ۲۰۲گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۱×۲۴سم [ف: ۴-۳۶۳]

← آمار هند > وقایع هندوستان

● **آمار و بودجه قوی ئیل** /ریاضیات / فارسی

āmār va būdje-ye qovī-'īl

شعاع السلطنه، احمد، ق۱۳ ق

šoʻāʻ-os-sāltane, ahmad (19C)

آمار و بودجه سال قوی ئیل ابواب جمعی شاهزاده احمد شعاع السلطنه که در گیلان انجام وظیفه می‌نمودند، به حساب سیاق نوشته شده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۵۵۶

خط: نستعلیق سیاق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ مهر: «وزیر السلطنه نظام الملک ۱۲۴۷»؛ جلد: تیماج دو رو قهوه‌ای مجدول، ۵۰گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۷سم [ف: ۲۶-۵۰]

● **آمال العارفین = دیوان پروین** /شعر / فارسی

āmāl-ol ʻārefīn = dīvavn-e parvīn

پروین تهرانی، ابوالقاسم، ق۱۳ ق

parvīn-e tehrānī, ab-ol-qāsem (19C)

تاریخ تألیف: آغاز ۱۲۷۳ق و پایان ۱۲۷۸ق

مثنوی عرفانی و مذهبی است در ۳۷ «رشحه» و دیباچه‌ای

به نثر.
آغاز: دیباجه: ... اما بعد چنین گوید ... ابوالقاسم تاجر طهرانی متخلص به پروین که از یمن همت و یاری مدد این بزرگوار و به الهام غیبی لاریبی روح القدسی ایشان از روی حقیقتی که اعتدال شرعی از آن مرئی است.
دیوان: پس از بسمله. آغاز رشحه اول: باز آمد طوطی طبعم بگفت ×× گوئیا از غیب آوازی شنفت / ورنه مدتهاست کو خواموش بود ×× همچو هوش از پا تا سرگوش بود
چاپ: تهران، ۱۲۷۸ق، سنگی، جیبی، ۲۵۰+۲۳۲ص، با شرح الزیاره شیخ احمد احسائی در یک جلد
[منزوی ۲۶۱۹؛ الذریعه ۱۵۸/۹؛ مشار فارسی ۱۰۰/۱؛ فهرستواره منزوی ۱۰۱/۱۰]

۱. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۶۸۹
خط: نسخ و نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ قطع: ربعی [نشریه: ۷-۹۷]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۳۹
آغاز: برابر؛ **انجام:** بند هیجدهم: کن ختم این مقدمه را و بوصف کوش ×× تا قبر تو نصیب شود وادی السلام. ... پروین خموش باش که از عرش کبریا ×× آمد ندا که ده صله بر فخر کائنات / مداح دوستان مرا در بهشت عدن ×× این قدر کن عطا که شود مات کائنات
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ با سه سرلوح مذهب، ۱ص از آغاز دیباجه اولی افتاده؛ کاغذ: سفید و آبی، جلد: تیماج سرخ ضربی و مقوایی نو، ۳۱۰گ، ۱۶-۱۲سطر (۵/۵×۱۱)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [سنا – ف: ۲-۴۸]

● **آمال العارفین فی شرح صحیفة سید الساجدین** / شرح دعا / عربی
āmāl-ul ʻārifīn fī š.-i ṣaḥīfat-i sayyid-is sājidīn
برغانی قزوینی، عبدالوهاب بن محمد صالح، -۱۲۵۰ق
baraqānī qazvīnī, ʻabd-ol-vahhāb ebn-e mohammad sāleh (-1834)
وابسته به: الصحیفة الکاملة السجادیة = الصحیفة السجادیة؛ علی بن حسین (ع)، امام چهارم (۳۸-۹۴)
شرح مزجی بسیار مفصلی است بر صحیفه سجادیه با در نظر گرفتن مطالب و نظرات سید علی خان کبیر در کتاب «ریاض السالکین» و نقل احادیث و روایات و آوردن گفته‌های فلاسفه و عرفای معروف و گفتگو در آنها و سعی در پیوند دادن مبانی فلسفی با اعتقادات دینی.
آغاز: الحمدلله رب العالمین ... هذاما یومله العالم البصیر و یشتاقه العامل الخبیر من شرح الصحیفة الکاملة علی سبیل المزج و الامتزاج.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۸۸۵۴
آغاز: برابر
جلد اول، مشتمل بر شرح سه دعای اول صحیفه؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۴ رمضان ۱۲۹۱؛ مصحح، در آغاز چند بیت عربی و فارسی در تقریظ کتاب دیده می‌شود؛ جلد: تیماج قهوه‌ای،۲۸۴گ،مختلف السطر،اندازه:۱۷/۵×۲۱/۵سم[ف: ۲۳-۴۱]

● **آمال المجتهدین فی شرح تبصرة المتعلمین** / فقه / عربی
āmāl-ul mujtahidīn fī š.-i tabṣirat-il mutiʻallimīn
نراقی، علی بن ابی القاسم، ق۱۳ ق
narāqī, ʻalī ebn-e ab-el-qāsem (19C)
وابسته به: تبصرة المتعلمین فی احکام الدین؛ علامه حلی، حسن بن یوسف (۶۴۸-۷۲۶)
شرح مزجی استدلالی بر کتاب «تبصرة المتعلمین» علامه حلی با نقل اقوال بعضی از بزرگان فقها، که از جمله آنها استاد مؤلف می‌باشد و مطالب درسی او را انقل کرده و پاره‌ای از آن مطالب را در مسجد هندی (در نجف اشرف) به سال ۱۳۳۷ شنیده است.
آغاز: بسمه تعالی و الصلاة علی نبیه المعلی و وصیه العروة الوثقی ... کتاب الطهارة قال عرفت شرعاً.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۴۰۹
آغاز: برابر
تا احکام حیض و مقداری از کتاب صلاة، کتاب میراث ناتمام شرح شده؛ خط: نسخ؛ کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ در آغاز احکام حیض «آمال البررة فی شرح التبصرة» نیز نامیده شده است، مصحح، پس از کتاب مطالب متفرقه بسیار و فتواهای فقهی و اشعاری از مؤلف و جز وی به خط مؤلف نوشته شده؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، ۲۷۴گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۱۲-۱۰]

● **آمد نامه** / ادبیات / فارسی
āmad-nāme
خرم شاه، عاشق الله بن محمد فاضل، ق۱۲ ق
xorram šāh, ʻāšeq-ol-lāh ebn-e mohammad fāzel (17C)
تاریخ تألیف: ۱۱۳۷، محل تألیف: قصبه بیجارسرکار لکنهو
آمدنامه رساله‌هایی را گفته می‌شود که در باب صرف افعال یا مصادر فارسی است (گاه با تفسیر و ذکر کلمه مرادف مانند نسخه حاضر) و با آمدن (و صیغ مشتق از آن) آغاز می‌گردد.
آغاز: بسمله بعد از نیایش استادی که اطفال کتاب را علامه روزگار سازد ... چنین میگوید خورم (کذا ...) شاه عاشق الله ولد شیخ محمد فاضل ساکن قصبه بجاور سرکار لکنهو که پیش از این عزیزی آمدنامه گفته بودرواجش از مکتبها برخاسته لهذا در

سنه یکهزار و یکصد و سی و هفت، آمدنامه بقید مصدر و ماضی و زمان حال و استقبال.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۱۲۵/۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** بیارام بیار آمید، بیارامی.
ناقص است و تا اشتقاقات فعل امر است و دنباله آن از دفتر افتاده؛ بی‌کا،بی‌تا؛کاغذ:ترکی و فرنگی،جلد:تیماج مشکی یک‌لا،۱۵ص (۲۲۲-۲۳۶)، قطع: خشتی، اندازه: ۱۶/۵×۲۲/۵سم [ف: ۱۹-۱۲۱]

● **آمد نامه** / ادبیات / فارسی

āmad-nāme

صاحب هندی، حیات علی

sāheb-e hendī, hayāt ʻalī

در صرف مصادر فارسی.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۶۹۲-ف

نسخه اصلی: قاهره مجموعه فارسی م.؛ خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ پس از این «آمدنامه» ترکی است از همو؛ ۵۱گ (۱-۵۱)، ۱۳ سطر (۱۳×۲۱) [فیلمها - ف: ۱-۳]

● **آمدن جبرئیل نزد پیامبر** / تاریخ پیامبراکرم (ص) / فارسی

āmadan-e jebre'īl nazd-e payāmbar

به روایت حسن بصری.

تهران؛ مینوی، مجتبی؛ شماره نسخه: ۳۸۹بخش۳

نسخه اصل: elliott 288؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۶گ [ف: -۱۵۷]

● **آمدن عبدالمسیح بن عمرو غسّانی نزد سَطَیح/** حدیث / عربی

مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه: ۱۹۴/۳

خط: نستعلیق چلیپا؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی لایه‌ای، ۱ص، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: -۱۷۷]

● **آمدن و فدأیاد نزد رسول خدا (ص)**/ حدیث/ عربی

āmadan-e vefd-e ayād nazd-e rasūl-e xodā (s)

مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه: ۱۹۴/۲

خط: نستعلیق چلیپا؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی لایه‌ای، ۱ص، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: -۱۷۷]

← الآملیات > اجوبة مسائل الآملی

● **آموختن حکمت و فوائد آن = فضیلت علم = فائده عظیم النفع** / فلسفه / فارسی

āmūxtan-e hekmat va favā'ed-e ān = fazīlat-e ʻelm = fā'ede-ye ʻazīm-on-nafʻ

بابا افضل کاشانی، محمد بن حسین، - ۶۶۷ ؟ ق

bābā afzal-e kāšānī, mohammad ebn-e hoseyn (-1268?)

در تتمه صوان الحکمه بیهقی ص ۲۰ گفتاری از فارابی درباره روشی که جوینده حکمت باید داشته باشد آمده و این نسخه ما نیز مانند همان است و به پارسی و آغاز آن ترجمه گزیده‌ای است از آغاز همان متن عربی.

آغاز: فایده عظیم النفع حکما فرموده اند که هر که در علم حکمت شروع نماید باید که شباب و صحیح المزاج باشد.

انجام: فکر ارباب دانش ذات ملک حی قیوم است و هیچ سفری بهتر از سفر عقل در ملکوت اعلی نیست و قانا الله تعالی و ایاکم بحرمة من لانبی بعده و السلام.

[فهرستواره منزوی ۵۵/۶ با عنوان «آداب متعلم حکمت» و ناشناس و بر اساس نسخه مجهول مانده دانشگاه؛ و ۵۸/۶ با عنوان «آموختن حکمت و فوائد آن» از بابا افضل (۴ نسخه)]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۴۵۶/۲۱

آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: سمرقندی نباتی رنگ، جلد: مقوایی آبی رنگ با عطف گالینگور قهوه‌ای و گوشه‌های مشکی، ۶ص (۲۰۹-۲۱۴)، قطع: نیم خشتی، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف: ۱۰-۱۳۸۹]

۲. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه: ۸۸۸/۶

خط:نستعلیق؛بی‌کا،تا:قرن ۱۱؛مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای سوخته ضربی، ۵گ (۱۳۳پ-۱۳۷ر)، اندازه: ۹×۲۰سم [ف: ۳-۶۶۳]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۳۱/۴

آغاز و انجام: برابر
نام مؤلف به قرینه آغاز و انجام نسخه ذکر شد؛ خط: تعلیق، کا: محمد علی،تا: محرم ۱۳۰۲؛ ۴گ (۱۱۷پ-۱۲۰پ) [ف:۳-۶۴۲]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۵۱۴/۸

آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی مقوایی، عطف مشکی،۲ص (۹۸-۹۹)، سطرها چلیپا (۱۲×۲۰)، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۱۲-۲۵۲۵]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض۲۶۳۱۰

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا، کاغذ: نخودی، جلد: تیماج زرکوب، ۲گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۵سم [رایانه]

● **آموزش حروف**

āmūzeš-e horūf

هران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۷۹۸۳

بی‌کا، بی‌تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ اندازه: ۱۰×۱۶/۳سم [رایانه]

● **آموزش رزمی** /متفرقه / فارسی

āmūzeš-e razmī

از: شیفته. آموزش‌هایی است در دانشگاه افسری احتیاط به فرماندهی ستوان خواجه نوری، در ۷۴ فراز (فصل) از تاریخ آبان ماه ۱۳۱۸ تا تیر ماه ۱۳۱۹ انجام می‌شده، و در هر فراز یکی از عملیات رزمی را گزارش کرده است. در آغاز هر فراز اصول و قواعد کلی عملیات خاص تشریح شده پس از آن تنقیدات و اشتباهات را در آن عملیات با تصحیحات آنها ذکر می‌کند. پس از آن نقشه جغرافیایی از محل عملیات کشیده شده است.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۵۲۳

خط: نستعلیق؛ کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ نقشه‌های مواقع آموزشی با چند رنگ و دقیق ترسیم شده؛ جلد: مقوایی عطف و گوشه‌ها تیماج قهوه‌ای، ۱۷۴گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۴-۳۷۱]

● **آموزش زبان فرانسه** /ادبیات / فرانسوی

āmūzeš-e zabān-e farānse

یک دوره آموزش زبان فرانسه در دو بخش است: ۱. دستور زبان فرانسه؛ ۲. مکالمات فرانسه.

آغاز: verb ansciliaire avair affirmative

انجام: pourguai aviyvous faitteela

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۷۰۷۴

آغاز و انجام: برابر

خط: لاتین فرانسه، فارسی؛ بی‌کا، بی‌تا، احتمالاً کاتب نسخه محمد علی فروغی می‌باشد (با مقایسه نسخه ۷۰۷۳)؛ فروشنده محمودی در تاریخ ۸۲/۱۰/۲۷ به قیمت ۲۵۰۰۰۰ ریال؛ کاغذ: فرنگی،۱۱۲ص، مختلف السطور، اندازه: ۱۲/۳×۱۳/۵سم [رایانه]

● **آموزش کتابت** /ادبیات / فارسی

āmūzeš-e ketābat

رساله‌ای است در آموزش کتابت دفاتر حسابداری، نامه‌نگاری، قراردادهای اجتماعی و اقتصادی و عقدنامه‌ها ...

قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: ۸۶۸

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: فاقد جلد، ۵۶گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۴×۱۸سم [ف: ۲-۱۲۸]

← آمیزش با زنان > ترجمة النسا

● **آناتمی ماده عصبی = تشریح ماده عصبی** / طب / فارسی

ānātomī-ye mādde-ye ʻasabī = tašrīh-e mādde-ye ʻasabī

کتابی مفصل در باب کالبدشکافی سیستم عصبی انسان که بدون تقسیم‌بندی خاصی نگاشته شده است و ظاهراً از ترجمه‌های علمی عهد ناصری است.

آغاز: بسمله، اناتمی سیستم نرو یعنی تشریح ماده عصبی، جزء اول در بیان ماده عصبی بطریق کلی؛ ماده عصبی مرکبست از دو آلت یکی مالی سپنیر یعنی نخاع و دیگری آنسفال یعنی دفاع ...

انجام: ... بالاخره می‌توان گفت که بنیان عصبی یکی است و عصب ربطی بخودی خود عملی ندارد وسبب یا اصل این عمل از نخاع یا بصل نخاع یا پل یا فراش باصره یا جرم مخفظ است

۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۳۴۸۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: سلخ رمضان ۱۳۰۷؛ جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول، ۱۱۷گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف مخ: ۱-۲۱]

۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۱۴۳۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** از آنجا به ریه که در«ماهی» موسوم است به «نشیک» درآنجا به «اجمر ناصع» گشته واز آنجا دارد این شریان بزرگ شوردم ماهی قرمز است وگلبولهای آن بیضی است

خط: نستعلیق شکسته؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، مجدول، ۱۷۵گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۷/۵سم [ف مخ: ۱-۴۵۱]

● **آنچه برای نفس خوب است** / فلسفه / فارسی

ānče barāye nafs xūb ast

اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۲۶/۱۰

بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، ۱ص [نشریه: ۱۱-۹۴۷]

← آهنگ بلبل > دیباچه معیار الادراک

● **آهنگ حیات** /ادبیات / فرانسوی

Le Rythme de La Vie

āhang-e hayāt

ادگار تانت

edgār tānt

اشعاری است به زبان فرانسوی و به سبک رمانتیک سروده شده و به یاد و خاطره والدین سراینده است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۷۲۴

آغاز: La belle nuite dete Savance lentement؛ **انجام:** Sotn Solitude d ...

کا: پزلو، تا: قرن ۱۴، جا: شاید طهران؛ کاغذ: فرنگی خطدار، جلد: کالینگور سبز مقوایی، ۱۷۶گ، ۱۶ سطر (۶×۱۱/۵)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۶-۳۳۳]

● **آهنگری** / متفرقه / فارسی

āhangarī

رساله‌ای است به صورت پرسش و پاسخ در آداب آهنگری و اذکار آن که با سؤالی از امام جعفر صادق در تعداد آهنگران از زمان حضرت داود پیغمبر تا زمان خوردك آغاز شده و به پاسخ سؤال شرایط آهنگری که دوازده شرط ختم می‌گردد. این رساله، در ۳ «باب» تنظیم گشته است، بدین ترتیب: ۱. در بیان سؤال و جواب کفتن آتش بر خایسك و سندان و جایگاه دم و کوره و ...؛ ۲. در بیان کوره راست کردن و آتش در کوره انداختن و ... (که بخشی از آن در سؤال از استادان اولیه حرفه‌های وابسته به آهنگری چون شمشیر گری، قفل سازی، صیقل گری، و ... می‌باشد)؛ ۳. در بیان مشغول شدن به کار (و اذکار آن می‌باشد).

آغاز این نسخه با نسخه هایی که در فهرست نسخه نسخه‌های خطی کتابخانه گنج بخش پاکستان ۸۶۵/۲ و فهرست مخطوطات شیرانی پاکستان ۵۵۹/۳ گزارش شده، همخوانی ندارد، لیکن ۱۲ شرط آهنگری که در فهرست گنج بخش آمده، با اندکی تفاوت و جابجایی، در پایان نسخه موجود نیز آمده است. نسخه‌ای نیز به عنوان «رساله آهنگری و زرگری» به صورت ناشناخته و به نقل از امام جعفر صادق در فهرست نسخه‌های خطی فارسی انستیتوی آثار خطی تاجیکستان ۱۴۰/۱ گزارش شده، که در قرن ۱۲ هـ کتابت شده است.

آغاز: الحمدلله رب العالمین و العاقبة و [الصلوة] و السلام علی رسوله محمد و آله اجمعین، روایت از آن رهنمای دین و پیشوای مقتدای محقق یعنی حضرت امام جعفر الصادق رضی الله عنه فرمودند که عارف کوی شریعت وذاکران کوی طریقت و عاشقان سر حقیقت سؤال کردند که

انجام: هر چه ازین [کسب] خوردحرام خورده باشد و روح استادان و پیران ما تقدم همه لعنت کنند و درعرصات قیامت سیاه رو باشد و الله اعلم

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۱۸۶/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ کا: سید اعلا، بی‌تا؛ کاغذ: شرقی، ۴گ (۸۴-۸۷)، ۱۴ سطر، اندازه: ۸×۱۴سم [ف: ۳۸-۵۴۸]

● **آهنگ شکست** / داستان / فارسی

āhang-e šekast

ترجمه یک داستان خارجی است.

آغاز: ... که خیلی میل داشتند فقط با خود آقای مک آدافر ملاقات کنند ... آیا شما مطمئن هستید که این آقا.

انجام: این تحفه آهنگ کالیسپو نام دارد و اینک خانم مایا آنجلو.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۴۱۶۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق درشت خط؛ بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ بقیه اوراق این نسخه مطالب پراکنده‌ای در طب، شعر، نظامی، هندسه فلسفه، یک برگ از جامع المواعظ، تفسیر، دعا، چند برگ از فوائد الضیائیه و اصول فقه در جواب به سه سؤال هلیه بسیطه، ماء حقیقیه و هلیه مرکبه و مطالب دیگر؛ جلد: گالینگور سبز، عطف تیماج زرشکی، ۲۹۸گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۷×۲۳سم [ف مخ: ۱-۲۱]

● **آهن و پولاد** /طبیعیات / فارسی

āhan va pūlād

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۱۰/۱۱-ف

نسخه اصل: موزه بریتانیا or 5321؛ خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۰ سطر [فیلم‌ها - ف: ۱-۵۲۶]

● **آوار زندگی** / شعر / فارسی

āvār-e zendegī

ارفع، هادی، -۱۳۱۳ش

arfa‘, hādī (-1933)

مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه: ۳۸۹

مباحث: جزء پنجم دیوان استاد ارفع شامل اشعار پراکنده در غزل یا سوک خویشان و دوستان و چند یادداشت مختلف که به سال‌های ۱۳۴۵-۱۳۸۶ق سروده شده؛ خط: نستعلیق؛ کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: گالینگور سبز، ۸۱گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۷×۲۴سم [ف: ۲-۸۵]

● **آواز پر جبرئیل** /عرفان و تصوف / فارسی

āvāz-e par-e jebre’īl

سهروردی، یحیی بن حبش، ۵۴۹؟ - ۵۸۷ ؟ ق

sohravardī, yahyā ebn-e habaš (1154?-1191?)

مؤلف پس از حمد خدای بزرگ و درود بر پیغمبر (ص) می‌گوید روزی یکی از نادانان بر بزرگان خرده می‌گرفت و در اثنای کلام خود از خواجه علی فارمدی نام برد و گفت ایها

الخلق این مرد گفته که «بیشتر چیزها که حواس تو مشاهده آن می‌کند او از پر جبرئیل است» و این نیست مگر هذیان. من چون سخن این جاهل بشنودم بر آن شدم که این رساله را در تأیید قول خواجه علی فارمدی به رشته تحریر در آورم. پس او در ضمن داستانی حرکت خود را از شکم مادر بیان می‌کند و در طول این سفر مراحلی که گذشته می‌آورد و در عین حال از آواز پر جبرئیل نیز آنچه قابل فهم بوده و مقصودی که فارمدی داشته بیان می‌نماید و در آخر به صحت قول فارمدی می‌رسد.
آغاز: بسمله، تقدیس بی نهایت حضرت قیومیت را سزاوارست لا غیر، تسبیح بی قصا را جناب کبریا را شایسته است بی شرکت.
انجام: و جماعت پیران از چشم من ناپدید شدند و من در حسرت ایشان انگشت در دندان بماندم و آوخ می‌کردم و زاری بسیار می‌نمودم، سود نداشت. تمام شد قصه آواز پر جبرئیل علیه السلام.
چاپ: باهتمام دکتر مهدی بیانی، ضمیمه شماره ۱۲ سال دوم مجله پیام نو، تهران، ۱۳۲۵ش، سربی (پاول کراوس ترجمه فرانسه آن را با مقدمه و توضیحات و حواشی با همکاری هانری کوربن در سال ۱۹۳۵م. در مجله آسیایی فرانسه به طبع رسانیده است.)؛ نیز به تصحیح دکتر سید حسین نصر، در مجموعه مصنفات شیخ اشراق، جلد سوم، تهران، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی: ۱۳۸۰، چاپ سوم
[فهرست نسخه‌های خطی فارسی ۱۰۱۵؛ مشار فارسی ۱۲۱/۱]

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۴۱۲/۷
آغاز و انجام: برابر
خط:نسخ؛کا:محمد بن علی الدامغانی الجابرمی المولد، تا: ۶۵۹؛ کاغذ: اصفهانی شکری، جلد: تیماج تریاکی یک‌لائی، ۱۵ص (۹۶-۱۱۱)،۱۹ سطر (۶×۱۵/۵)، اندازه: ۹/۵×۱۹سم [ف: ۵-۵۴۲]
تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۱۳۶/۳-ف و ۳۰۵۹/۸-ف
نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها - ف: ۱-۵۶۶ و ۲-۵۱]
۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۲۳/۱۳-ف
نسخه اصل: شهید علی پاشا ش ۲۷۰۳؛ خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۸؛ ۹گ (۱۹۹-۲۰۸پ)، ۲۵ سطر [فیلمها - ف: ۱-۵۱۶]
۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۵۹۰/۱۸۸
آغاز و انجام: برابر
خط:نسخ؛بی‌کا،تا:چهارشنبه۹صفر۷۲۳؛جلد: تیماج کرم قهوه‌ای زمخت با شمسه‌ای طلاکوب شده بر روی جلد و اشکال تزئینی در اطراف؛ ۴۱ سطر، اندازه: ۱۹×۳۲سم [ف: ۴۱-۱۰۶]
۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۸۲۲۵/۸
خط: نسخ؛ کا: صدرالدین محمد بن ابراهیم بن یحیی شیرازی، تا: ۱۰۰۶، جا: قزوین؛ کاغذ: سپاهانی، بی جلد، ۷ص (۲۰۲پ-۲۰۹ر)، قطع: ربعی، ۱۵ سطر (۴/۵×۱۰)، اندازه: ۹/۵×۱۷سم [ف: ۱۷-۶۱]
۵. یزد؛ سریزدی؛ شماره نسخه: ۹۱/۸
خط: نستعلیق؛ کا: شاه محمد بن محمد زمان میبدی، تا: ۱۰۷۰؛ توسط کاتب تصحیح شده؛ جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی؛ ۶گ (۱۵۹پ-۱۶۴پ)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱-۷۶]
۶. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۱۴/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲، نوشته از روی نسخه روز شنبه ۱ ربیع الاول ۷۵۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مقوایی، ۵گ (۳۷۴ر-۳۷۸پ)، اندازه: ۱۳×۲۷/۵سم [ف: -۱۵۱]
۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۳۶/۴-ف
نسخه اصل: ایاصوفیا ش ۴۸۲۱؛ کا: عبدالرزاق بن عبدالکریم، بی‌تا [فیلمها - ف: ۱-۴۶۷]
۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۱۸۰/۱۴
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی، ۶ص (۱۳۵-۱۴۱)، اندازه: ۱۳×۲۴سم [ف: ۳۲-۲۱۲]

● آواز پرندگان (خواص ...) / شعر / فارسی

āvaz-e parandegān (xavās-e …)
در تفاؤل با شنیدن آواز پرندگان. نسخه در دست در ۴۰ بیت است: خواص آواز زاغ پاس اول روز، خواص آواز زاغ پاس دوم روز، در پاس سوم، پاس چهارم ...
[مشترک ۱۳۸۵/۸«آواز پرندگان، خواص ... »، گنج ۱۵۰۵/۳همان]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۳۲۲/۶-عکسی
آغاز: زاغ قاصد بر صباح از لطف حق، بر خاص و عام ×× می‌دهد اخبارهای غیب، هر یک را مدام / حمد گویم مر خدای و، رازق جهان ×× می‌دهد روزی هر کس را، ز شاه و بی کسان ...؛ **انجام:** گر به جانب مغرب آوازت کند دشمن، هلاک ×× ذوقها بر تو بود، او سرنگون افتد به خاک
نسخه اصل: گنج بخش، ش ۱۱۳۳ (گنج ۱۵۰۵/۳)؛ خط: نستعلیق پخته؛ کا: غلام محمد، تا: ۱۳۱۵؛۲ص (۱۱-۱۲) [عکسی - ف: ۲-۴]

← آواز خاموش ← کلیات صهبای قزوینی

● آیات، احادیث، اشعار و اقاویل در کتب سعدی / ادبیات / عربی

āyāt, ahādīs, aš'ār va aqāvīl dar kotob-e sa'dī
در این رساله برخی از آیات، احادیث و نقل‌قول‌های عربی که در کتاب‌های سعدی شیرازی ذکر گردیده، جمع‌آوری و در لابه‌لای سطور به فارسی ترجمه شده است.
آغاز: الحمدلله الذی خلق الانسان و علمه البیان و الصلوة ... و صحبه الذین کانوا ناطقین بالحق و افضلین من الناس مع الحجة و

البرهان اما بعد فهذه الآیات و ...
انجام: کم من مؤمن فی قباءو کم من کافر فی عباء - ظل الله تعالی فی الارض و رب الارض راض عنه اللهم ... اطال الله عمره و اجل قدره و شرح صدره و ضاعف اجره.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۱۶۳/۲
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوایی عطف و گوشه تیماج، ۱۳گ (۵۸پ-۷۱ر)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۳۸-۲۰۳]

● **آیات احکام فقهیه** / تفسیر / فارسی
āyāt-e ahkām-e feqhīyye
تونی، ملک علی بن محمد شفیع، ق۱۱ ق
tūnī, malek ‘alī ebn-e mohammad šafī‘ (17C)
اهداء به: شاه سلیمان صفوی
رساله مختصری در آیات احکام از طهارت تا دیات است که در ۲۱ «کتاب» تنظیم و به طور اختصار توضیح داده و تعداد آیات نازل شده هرحکم را فقط نام برده است: کتاب الطهارة؛ کتاب الصوم؛ کتاب الحج؛ کتاب الامر بالمعروف و النهی عن المنکر؛ کتاب الدین؛ کتاب الوصیة؛ کتاب العتق؛ کتاب الفراق؛ کتاب المیراث؛ کتاب الجنایات؛ کتاب الصلاة؛ کتاب الزکاة؛ کتاب الجهاد؛ کتاب المکاسب؛ کتاب عدة من العقود؛ کتاب النذر و العهد و الیمین؛ کتاب النکاح؛ کتاب المطاعم و المشارب؛ کتاب الحدود؛ کتاب القضاء و الشهادات. پس از آن مسائل کلامی و اعتقادی از جمله بداء است.
آغاز: بسمله. فاتحه فایحه کتاب کتاب فصاحت ماب
انجام: بلکه معنی از جانب خداست و عبارت از نبی است

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۴۳۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: ۱۰۹۸؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا، ۳۷گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۷×۱۳سم [ف: ۲۰-۱۰]

● **آیات احکام کلام مجید** / تفسیر / عربی
āyāt-e ahkām-e kalām-e majīd
این نسخه در چاپ نخست جلد ۱ فهرست آستان قدس اشتباهاً با «زبدة البیان فی براهین احکام القرآن» مقدس اردبیلی، یکی دانسته شده و حال آن که این نسخه فقط مشتمل بر متن آیات احکام شرعیه و فقه القرآن به ترتیب کتب فقهیه و رسائل عملیه از باب طهارت است به بعد و شرح و تفسیر در آن نیامده و از آن جا که مقدمه و مؤخره می‌باشد، جامع آن ناشناخته مانده است.
آغاز: عشر الاول من المائده: یا ایها الذین آمنوا اذا قمتم الی الصلوة فاغسلوا وجوهکم و ایدیکم الی المرافق.
انجام: هو اقرب للتقوی و اتقو الله ان الله خبیر ما تعملون.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۰۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ خوب؛ کا: محمد بن محمد بن محمد مشهور به فاضل بن الحسینی، تا:صفر۹۶۲؛ کاغذ: نخودی آهارمهره، جلد: پارچه‌ای زرد اخری، ۶۱گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱-۴۰۲]

● **آیات استخاره** / استخاره / عربی
āyāt-e estexāre

مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۲۰۴۵/۵
خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: الوان، جلد: تیماج عنابی [ف: ۵-۴۲۳]

● **آیات استخاره** / استخاره / عربی و فارسی
āyāt-e estexāre
آیات قرآن را برای استخاره تنظیم نموده و در برابر هر آیه خوب و بد بودن آن کار را گوشزد کرده است.
آغاز: فایته الله الملک و الحکمة - ولایت و پادشاهی و حکمت نیکو بود؛ من قبل ان یاتی یوم فاتبع فیه - فرورفتن این سبزه نیک است
انجام: یقاتلونکم یؤتکم الادبار - بیم کشتن وهزیمت است؛ والذین تدعون من دون الله - این حاجت اکنون برنیاید.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۵۶/۱۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: گالینگور سبز عطف تیماج زرشکی، ۳گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف مخ: ۱-۲۲]

● **آیات الائمة** / کلام و اعتقادات / فارسی
āyāt-ol a’emme
کوثر همدانی، علی نقی بن محمد رضا، - ۱۲۹۶ ؟ ق
kowsar-e hamedānī, ‘alī naqī ebn-e mohammad rezā (-1878?)
تاریخ تألیف: ۱۲۷۴
تفسیر چند آیه است که آن را دلیل بر ولایت ائمه اثنی عشر علیهم السلام می‌داند و استخراج اسامی آنان بر مبنای «زبر و بینات». نام «آیات الائمه» در خود کتاب دیده نشد اما مؤلف ذریعه که گزارش زندگی مؤلف و نام مؤلفات او را از زبان میرزا محمد همدانی حفید مؤلف شنیده است (ذریعه ج ۲ ص

۴۷۷) و همچنین مؤلف مآثر و آثار، آن را ضبط کرده‌اند. در دیباچه می‌گوید: «یکی از علماء درباره این آیه قرآن «و لا رطب و لا یابس الا فی کتاب مبین» سؤال کرد که آیا کدام یک از آیات قرآنی بر امامت موسی بن جعفر (ع) دلالت دارد؟ یکی از حاضران مجلس از خود آن دانشمند پاسخ این سؤال را خواست و او در پاسخ گفت آیه «و من قبله موسی اماماً و رحمة» دلیل بر آن است. زیرا موسی نامی که امام و رحمت باشد کسی جز موسی بن جعفر (ع) نیست. و پیداست که آیه مزبور از لحاظ قواعد عربی و از دیگر نظرها نمیتواند ناظر بدین مقصود باشد. من بدرخواست یکی از اخوان صفا بر آن شدم که چند آیه از آیات قرآنی که دلالت بر ولایت هریک از ائمه اثنا عشر داشته باشد ذکر کنیم».

دارای یک «مقدمه» و پنج «باب»: مقدمه، در تفسیر آیه «لا رطب و لا یابس الا فی کتاب مبین» و تفسیر آیه «و فیه تبیان کل شییء»؛ باب ۱. در ذکر بعضی از اشارات و رموزی است که در آیه وافی هدایه بسم الله الرحمن الرحیم است؛ ۲. در ذکر اشارات و رموزی که در اسامی ائمه و خمسة النجباء و چهارده معصوم (ع) و مطابق است با اشاراتی که در آیه وافی هدایه بود مذکور شد مشتمل است بر چند عنوان ایقاظ؛ ۳. در ذکر بعضی از آیات که همه در شأن ائمه طاهرین نازل شده است؛ ۴. در ذکر اشارات و رموزی است که در آیه مبارکه «ان عدة الشهور عندالله اثنی عشر شهرا» است؛ ۵. در ذکر بعضی از آیاتی که توراة و انجیل و زبور و صحف دانیال و کتاب حیقوق و کتاب اشعیا و کتاب صفیات شاهد است.

آغاز: (پس از خطبه) و بعد معروض میدارد اقل عباد ... علی نقی بن محمد رضا الهمدانی ... که از آنجا که ظهور اسرار علوم و حکم و معارف که سر آمد کمالات معنویه است در هر عصری از اعصار بسته بتوجه و اقبال ... و تربیت سلطان عصر و زمانست، و این اوقات که مقارن یکهزار و دویست و هفتاد و چهار هجری است چند سالست که ستاره ...

انجام: و جاماسب حکیم نیز در جاماسب نامه خبر از آمدن انبیاء (ع) و رجعت داده و بتفضیل بعضی از آنها را اسم می‌برد و در وحی کودک نیز اشعاری باین ماجری شده و انشاء الله ذکر خواهد شد

[فهرستواره منزوی ۶۲/۹]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۶۹۵۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری؛ بی‌کا، تا: ۱۳۱۹؛ واقف: ملکزاده کوثر؛ کاغذ: فرنگی، جلد: میشنی خرمایی، ۱۶۱گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۱۱-۵۱۱]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۶۸۵

آغاز و انجام: برابر

تنها تا قسمتی از فصل نهم از مشکوة اول را شامل است؛ خط: نسخ روشن؛ بی‌کا، بی‌تا؛ پشت نخستین برگ در یادداشت بی‌امضائی نوشته شده: «کتاب در اسرار حروف قرآنی تألیف حاج میرزا علی نقی»؛ جلد: تیماجی مشکی، ۳۲۲ص، قطع: خشتی، ۲۰ سطر، اندازه: ۵/۲×۱۶سم [ف: ۵-۲]

● **آیات الائمه** /کلام و اعتقادات، تفسیر / فارسی

مرکب نیاکی، محمد علی بن مهدی، - ۱۳۳۲ ق

morakkeb-e nīyākī, mohammad ʻalī ebn-e mahdī (-1913)

تألیف: پنج‌شنبه ۱۵ جمادی الثانی ۱۲۳۰ (این تاریخ با تاریخ وفات مؤلف سازگاری ندارد، پس ناگزیر یکی نادرست است)

آیاتی که درباره حضرات معصومین (ع) نازل شده و مشتمل بر فضیلتی از فضائل آنان می‌باشد در فصولی گرد آورده شده و آنها را به ترتیب سوره‌ها در هر فصلی آورده و ترجمه و تفسیر می‌کند و تفسیر وی از احادیث اهل بیت (ع) گرفته شده است.

چاپ: طهران، ۱۳۰۱ه، ۳۴۲ص؛ طهران، ۱۳۱۶ق، سنگی، ۳۴۲ص؛ دارالخلافه طهران، سنگی، ۱۳۱۶-۱۳۱۷، رحلی، ۳۴۲ص

[معجم التراث الکلامی ۱/۷۹؛ کشف الاستار ۳/۴۸۰؛ ادبیات فارسی، استوری، ۱/۲۴۵؛ مشار فارسی ۱/۱۲۸]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۳۲۳

آغاز: ... تاریک بود و نمی دانست که او در کجا خوابیده است او را صدا کرد و چون جواب داد ...؛ **انجام:** گفت که نازل شد این آیه در شأن علی بن ابی طالب علیه السلام ...

در این نسخه آیات مربوط به حضرت پیامبر اکرم «ص» و آیات ولایت اهل بیت و بعض از فضائل حضرات امیرالمؤمنین علیه السلام آمده و «جلد قصص» نامیده شده؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۳۰؛ افتادگی: آغاز؛ نام «آیات الائمه» به خطی جدید به کتاب داده شده و باید تحقیق شود، مصحح، در فهرست از محمد باقر لاهیجی دانسته که خطاست؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۴۹گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۳۴×۲۱/۵سم [ف: ۲۶-۲۶۴]

← آیات الاحکام ≻ تفسیر شاهی
← آیات الاحکام ≻ کنز العرفان فی فقه القرآن
← آیات الاحکام ≻ مسالک الافهام الی آیات الاحکام
← آیات الاحکام ≻ آیات احکام کلام مجید
← آیات الاحکام ≻ آیات احکام فقهیه
← آیات الاحکام ≻ معارج السؤول و مدارج المأمول
← آیات الاحکام ≻ کنز العرفان فی فقه القرآن
← آیات الاحکام ≻ تفسیر القرآن
← آیات الاحکام ≻ زبدة البیان فی براهین احکام القرآن

● **آیات الاحکام = فقه القرآن المنتزع من کلام الملک الدیان** / تفسیر / عربی

āyāt-ul aḥkām = fiqh-ul qur'ān al-muntaza' min kalām-il malik-id dayyān

قطب راوندی، سعید بن هبة الله، - ۵۷۳ ق

qotb-e rāvandī, sa'īd ebn-e hebat-ol-lāh (-1177)

تاریخ تألیف: ۵۶۲ ق

آیات الاحکام است که به ترتیب کتب فقهی از طهارت تا دیات به طور استدلالی جمع‌آوری شده است. پس از هر آیه مسائلی که مناسب آنها باشد را می‌آورد. در این کتاب از مؤلفات شیخ طوسی استفاده شده و مخصوصاً از کتاب «التبیان» بهره فراوان برده و گاهی عین عبارات وی نقل می‌شود بدون اشاره به منبع نقل.

آغاز: الحمدلله الذی خلق کما اراد و لم یرد الا الحکمة و السداد ابتدعهم بقدرته ابتداعاً.

انجام: و سرت له ما خلته تلبس علی من یقتبس و الحمدلله حق حمده و الصلاة علی نبینا محمد و آله من بعده.

چاپ: قم، با تحقیق احمد حسینی، مکتبة آیة الله المرعشی العامة، ۱۳۹۷ق، ۲ جلد

[الذریعه ۴۱/۱و ۴۲/ رقم ۲۰۲]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۷۰

خط: رقعی؛ کا: حسن بن یعقوب بن یوسف بن محمد حائری حلی، تا: سه‌شنبه ۲۶ شوال ۷۵۹؛ مصحح، پس از کتاب دو برگ است قدیم دارای حدیثی در فضل حضرت زهرا علیها السلام؛ مهرها: «نجنی فی الدارین عبدالمؤمن» و «عبده محمد علی الحسینی» و «الواثق ... محمد بن علی الشهیر بابن خاتون العاملی» و «عبده زین العابدین»؛ تملک‌ها: «حسن بن محمد بن نصر عاملی به تاریخ دوم رمضان سبع ...» و «هاشم بن علی بن مرتضی بن علی بن احمد الحسینی» و «محمد باقر بن محمد سعید الحسینی» و «نور الدین محمد حسینی» و «محمد علی الحسینی به تاریخ ۱۱۶۳» و «محمد مشهور به ابن خاتون عاملی به تاریخ ۱۰۴۱»، عاریه نزد محمد سعید ابن محمد تقی حسینی کرمانی؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۹۶گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۶×۲۳/۵سم [ف: ۴-۳۷۹]

۲. تبریز؛ ثقة الاسلام؛ شماره نسخه: بدون شماره

کا: حسن بن یعقوب بن یوسف بن محمد حائری حلی، تا: ۲۶ شوال ۷۵۹ [احتمالاً همان نسخه بالا که منتقل شده] [نشریه: ۷-۵۳۷]

۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۳۰۱۰

آغاز: تفسیر القرآن ما لا یحیط به الاعلی امتداد الزمان و العذر لناخاصة واضح؛ **انجام**: و قد وفیت بعون الله بما شرطت فی صدر الکتاب و الله سبحانه ینفعنی و أسأل الناظر ...

خط: نسخ؛ کا: علی بن شمروح، تا: جمعه ۲۳ ربیع الاول ۷۶۸؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، در پایان ظاهراً علامت بلاغی آمده که چون مقداری از صفحه در اثر قدمت از بین رفته کلمات آن واضح نیست، بعضی اوراق بازنویسی شده؛ مهر: «محمد باقر بن محمد نقی الموسوی»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۵۲گ،۱۶ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۱۸سم [محدث ارموی مخ: ۱-۱۱]

۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۱۵۷

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی - ف: ۶-۲۰۰]

۵. یزد؛ علومی، شیخ علی؛ شماره نسخه: ۴۲

آغاز: برابر

خط: نسخ؛ کا: قطب الدین فخرالاسلام محمد بن ابی الفاخر محمد بن محمد بن ابی الفتوح راوندی رازی، تا: قرن ۷ و ۸؛ افتادگی: انجام؛ نسخه را نواده راوندی از دو سوی، به نام قطب الدین فخرالاسلام محمد بن ابی الفاخر محمد بن محمد بن ابی الفتوح راوندی رازی، نوشته و نسخه هم از آن خود او بوده است و پسر خاله او می‌گوید چون دیدم که کسی فقه قرآن را گرد نیاورده است من این کتاب را نوشته‌ام اگر چه اجماع ما ما را بسنده است، علی بن ابی القاسم حمصی رازی در ۱ ذیحجه ۷۰۶ در ص ع نسخه به این امر گواهی داده به خط خود نوشته که نسخه را او به من بخشیده است، دارنده دیگر آن محمد بن ابراهیم بن عبدالله بن فتح الله بن عبدالملک بن اسحق است و دیگری به نام اسحق بن عبدالملک نیای این دومی در تاریخ ثمانین و سبع [مائة] (۷۸۰)، شماره کتاب‌ها در پشت برگ‌ها در گوشه راست آمده و عنوان آنها در بالای صفحات زوج نوشته شده تا کتاب ۲۲ (دیات) و می‌رسد به «فصل و قوله تعالی و من تصدق به فهو کفارة له» در باب «دیات الجوارح و الاعضاء و القصاص فیها» کراسه شماره ۸ برگی داشته با حروف ابجدی در برخی از آن اکنون هست تا «کب» و ۱۷۷ برگ آن مانده گویا دو سه برگی افتاده باشد؛ قطع: وزیری [نشریه: ۴-۴۴۱]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۴۷۱ و ۲۲۷۵-ف

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۸؛ تملک: اسحاق بن عبدالملک در ۷۸۰؛ کاغذ: سمرقندی آهار مهره، جلد: مقوایی لولادار عطف تیماج مشکی، ۱۷۷گ، ۲۸ سطر (۱۲×۱۹/۵)، قطع: وزیری، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۱۶-۱۷] و [فیلمها - ف: ۱-۳۶۱]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۴۲

آغاز و انجام: برابر

چند سطری پیش از «فصل و معنی لاتقربوهن ای لاتقربوا مجامعتهین» در باب الحیض کتاب الطهارة تا «باب فی مایحتاج الیه الناظر فی هذا الکتاب» در کتاب الدیات تا پایان کتاب؛ خط: نستعلیق؛ کا: احمد بن معین بن همایون، تا: جمعه ۹ رمضان ۸۰۷؛ افتادگی: آغاز و میانه؛ با نسخه‌ای که از روی نسخه مصنف تصحیح شده بود مقابله شده است؛ ۱۶۹گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۳-۲۳۵]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۳۰۲-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها - ف: ۱-۳۶۱]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۷۶۷/۲

خط: نسخ نازیبا؛ کا: رکن الدین بن تاج الدین بن زهره حسینی، تا: شنبه ۱۳ محرم ۹۱۲، جا: استرآباد، به دستور پدرش؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۷۴گ (۲۰۷پ-۳۸۱ر)، اندازه: ۱۷/۵×۲۶سم [ف: ۱۷-۳۱۴]

۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۳۰۱-ف

انجام: در فصل اما قوله: «الزانیة و الزانی فاجلدوا» در کتاب الحدود افتاده.

اصل نسخه: کتابخانه آقای مشکات؛ خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ با سرلوح ساده کوچک زرین؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی ترنجی، ۲۱۸گ، قطع: ربعی [فیلمها - ف: ۱-۳۶۱]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۵۰۶

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج ضربی سرخ، ۲۳۴گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۲۱×۱۶سم [ف: ۱۶-۴۰۷]

۱۱. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه: ۲۲۱

آغاز: کیفیتها و مابه تکفی و ما به ینقضها یدل علی هذه الاربعة آیتان من المائدة و النساء و هما قوله تعالی؛ **انجام:** و قد استدل بعض المفسرین علی الرجم حیث یجب الرجم و علی القتل حیث یجب القتل فی الزنا من الکتاب

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی ضربی، ۲۶۰گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱-۱۹۲]

۱۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۰۵۵

کا: میرزا محمد بن محمد علی خوانساری، ۱۲۳۳، قطع: خشتی [اهدائی ف: ۱۸۳]

● آیات الاحکام / فقه / فارسی

āyāt-ol ahkām

حسینی، سعدالحق، ق ۱۰ ق

hoseynī, sa'd-ol-haqq (16C)

اهداء به: شاه طهماسب صفوی

رساله کوتاهی در احکام است که برگرفته از ۵۳ آیه از آیات قرآن کریم می‌باشد و پیش از بیان احکام، مقدمه‌ای در سه «بحث»: ۱. در حکم شرعی؛ ۲. در تقسیم فعل؛ ۳. در تقسیم لفظ. نام مؤلف در کتاب‌های تراجم یافت نشد.

آغاز: یامن تفرد فی إعلاء علوم الدین بین المسلمین و توحد فی نصب رایات آیات إحکام أحکام سید المرسلین

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۴۵۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و قرائت او شنود زیرا که انصات که مقتضی امر است وجود نمی یابد الا بسکوت و خاموشی

خط: نستعلیق زیبا؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ نسخه زیبا از اوایل عصر صفویه است که دو صفحه آغازین مذهب و مزین بوده است که حواشی آن از بین رفته و با کاغذ فرنگی بازسازی شده است، سر لوح برگ نخستین بازوبندی مرصع با زمینه طلا و لاجورد که «بسمله» با خط سفید در میان آن نقش بسته و برفراز لوح به شکل کنگره آرایش یافته است بین سطرهای دو صفحه نخست دندان موشی طلا با تحریر سیاه دارای عناوین نستعلیق طلا و نسخ لاجورد به خط نستعلیق سبک تبریز «میر حسین تبریزی و شاگردان او»؛ مهر: «زین العابدین بن عبدالباقی الطباطبائی»؛ تملک: زین العابدین بن عبدالباقی الطباطبائی؛ کاغذ:شرقی، ۶۸گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۷×۱۵/۵سم [ف: ۳۱-۴۴۸]

● آیات الاحکام / فقه، تفسیر / عربی

āyāt-ul aḥkām

استرآبادی، محمد بن علی، - ۱۰۲۸ ق

estarābādī, mohammad ebn-e 'alī (-1618)

آیات الاحکام است با شرح و تفسیر و اشاره به اقوال علماء اسلام با نقل روایات وارده در بیان مراد آیات از اهل بیت عصمت که در بسیاری از موارد از «کنز العرفان» حضرت مقداد نقل و بعضی از آنها را هم رد می‌کنند.

وی آیات احکام را به ترتیب کتب فقهی از طهارت تا دیات شرح و تفسیر و در هر مورد اقوال مفسران و فقها و احادیث مربوطه را نیز نقل کرده و قبل از ورود به ابواب، به تفسیر سوره حمد پرداخته است. او خود بر کتاب خود حاشیه‌هایی نوشته است. تألیف کتاب در روز سه‌شنبه ۱۷ صفر به پایان رسیده است. در شرح حال او از کتاب آیات الاحکامش نام برده شده است.

آغاز: بسملة، الحمدلله رب العالمین الرحمن الرحیم. . اعلم ان جمعا من المفسرین صرحوا بان هذا مقول علی السنة العباد

چاپ: تهران، مکتبة المعراجی، علق علیه و اخرج احادیثه محمد باقر شریف زاده، ۱۳۹۴ق/۱۳۵۰ش،

[روضات ۸۸/۴؛ سلافة العصر در بیان علماء عجم. امل الآمل ۶۵/۲؛ الذریعه ۱: ۴۱ و ۴۳، ۸: ۲۵۲، ۱۳: ۵۶]

۱. مشهد؛ شیخ علی حیدر (مکتبة)؛ شماره نسخه: ۷۴

آغاز: الحمدلله رب العالمین الرحمان الرحیم مالك یوم الدین؛ **انجام:** یقتضی عدم التفصیر فی الأمر بالمعروف و النهی عن المنکر و لاحول و لاقوة الا بالله

جزء اول، از او تا آخر کتاب الامر بالمعروف؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۲۶ جمادی الثانی ۱۰۱۰؛ مصحح، دارای حواشی با نشان «منه دام ظله»؛ مهرها: «عبده حسین بن محمدرضا الحسینی»، «افوض أمری إلی الله عبده أحمد»؛ و «محمد زاهد سرداری»؛ جلد: چرم قرمز، ۱۶۴گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۲۰×۳۱/۵سم [مؤید: ۳-۶۲۰]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۴۳۶

آغاز: پس از سوره مبارکه فاتحة الکتاب: اعلم ان جمعا من المفسرین صرحوا بان هذا مقول علی السنة العباد و معناه تعلیم عباده کیف یتبرکون باسمه؛ **انجام:** یقتضی عدم التقصیر فی الامر و النهی تقدیر المکنة و لا حول و لا قوة الا بالله

جلد ۱، تا آخر کتاب امر به معروف و نهی از منکر؛ خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ۱۰۱۰؛ بعضی از برگ‌ها خط نسخ و مختلف السطر؛ واقف: سید محمد زمان، تاریخ وقف: سال ۱۰۲۴؛ ۱۸۴گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۶سم [ف: ۴-۴۰۳]

۳. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۲۷۹

جزء اول؛ خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: دهه آخر شوال ۱۰۱۵؛ مقابله شده در صفر ۱۰۱۶، دارای حواشی با نشان «منه دام ظله»؛ واقف: ملامحمد حسن بر شیعه اثنا عشریه، تاریخ وقف: شوال ۱۲۳۲؛ اندازه: ۱۷×۲۵/۵سم [نسخه پژوهی: ۲-۱۰۸]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۱۹۷۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** و هذا الموعد الموکد من الله سبحانه یقتضی عدم التقصیر فی الامر و النهی بقدر المکنة و لاحول و لاقوة الا بالله العلی العظیم

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: دوشنبه رجب ۱۰۲۱؛ یادداشتی از آیةالله سید ابوالحسن اصفهانی بر روی صفحه اول نسخه به این ترتیب: «اظن ان مولف هذا الکتاب المیرزا محمد بن علی بن ابراهیم الاسترآبادی صاحب کتاب الرجال المعروف نزیل مکه المشرفة توفی بها لثلاث عشرة خلون من ذی القعدة الحرام ... ابوالحسن الموسوی الاصفهانی»، دارای حواشی با نشان «منه مدظله العالی و منه مدظله»؛ تملک: تملکی به تاریخ ۱۱۰۰هـ و تملک لطف الله عاملی میسی با این عبارت: «هذا الکتاب ملکی و انا الفقیر الی الله لطف الله العاملی المیسی الخادم»؛ جلد: تیماج مجدول قهوه‌ای، ۲۴۹گ، ۱۹ سطر (۹×۱۶)، اندازه: ۱۸×۲۵سم، [ف: ۳۴-۱۰۶]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۸۵۸عکسی

آغاز: برابر؛**انجام:** و قیل الذین یظنون انقضاء اجالهم و سرعة موتهم فیکونوا بدا علی حذر و دخل.

نسخه اصل: کتابخانه‌ای شخصی، جزء اول کتاب؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: نیمه اول قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، دارای حواشی با نشان «منه دام ظله»؛ تملک: لطف الله عاملی میسی الخادم و تملک ناخوانای دیگری به تاریخ ۱۱۰۰ هـ؛ ۱۲۱گ، ۱۹ سطر [عکسی - ف: ۲-۳۳۶]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۸۵۶۲

از آغاز تا کتاب صوم؛ خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱ (در عصر مؤلف)؛ مصحح، دارای حواشی مؤلف؛ تملک: محمد باقر بن محمد مؤمن شریف سبزواری و احمد بن لطفعلی تبریزی و محسن شربیانی و حمید آقا شربیانی به تاریخ شوال ۱۳۶۸؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، ۱۳۵گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۲۲-۱۴۱]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۰۳۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و هذا الوعد المؤکد من الله سبحانه یقتضی عدم التقصیر فی الامر و النهی بقدر المکنة، و لا حول و لا قوة الا بالله

جلد اول، تا کتاب امر به معروف؛ خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱ (در عصر مؤلف)؛ مصحح، محشی؛ مهرها: «محمد باقر بن محمد تقی الموسوی» و «ابوطالب بن احمد الحسینی»؛ «حسین الحسنی ...»؛ تملک: محمد حسین بن سلطان‌حیدر حسنی طباطبائی و صفی الدین محمد هرندی و یادداشتی از یحیی بن محمد شفیع به تاریخ ربیع الاول ۱۳۱۶؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۹۸گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۶×۲۹/۵سم [ف: ۱۳-۲۳۰]

۸. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۲۰۵۳

آغاز: بسمله کتاب المکاسب و فیه فصول الاول فی مطلق الاکتساب و فیه آیات منها فی الحجر و الارض مددناها بسطناها فکان مسکناً ومنتعشا لکم؛ **انجام:** و لنختم الکلام حامدین لله علی جمیل احسانه ... فرغ من تسویده مؤلفه العبد المفتقر الی رحمة ربه الهادی محمد بن علی بن ابراهیم الاسترآبادی تغمدهم الله بغفرانه و اسکنهم بحبوحة جنانه فی اعلی جنة الخلد فی خدمة محمد و اهل بیته الطاهرین فی آخر نهار الثلثا سابع عشر شهر صفر ختم بالخیر و الظفر حامداً مصلیاً مستغفراً مسلما

جلد دوم، از کتاب مکاسب تا آخر قضاء و شهادات؛ خط: نسخ خوب؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱ (در حیات مؤلف)؛ دارای حواشی با نشان «منه دام ظله، و بخطه الشریف ادام الله ایام افاداته»، دارای حواشی دیگر با نشان «منه، ومنه عفی عنه» که احتمالاً به خط خود مؤلف باشد؛ تملک: اعتضادالسلطنه در ۱۲۸۷؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: چرمی کهنه، ۱۸۶ص، قطع: رحلی، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۹×۲۹سم [ف: ۱-۸۶]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۲۹۳-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها - ف: ۳-۴۳]

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۶۳۱۹-۳۲/۱۹

عکسی، نسخه اصل: همان نسخه بالا [ف: ۱-۳۶]

۹. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه: ۷۵

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، دارای حواشی از مؤلف با عناوین «منه مد ظله»، تاریخ تولدی به سال ۱۱۸۵ روی برگ اول دیده می‌شود،؛ تملک: محیی الدین محمد بن کمال الدین حسین اردبیلی؛ ۸۱گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۱-۵۱]

۱۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۳۰۹۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** و هذا الوعد المؤکد من الله سبحانه یقتضی عدم التقصیر فی الأمر و النهی بقدر المکنة و لاحول و لاقوة الا بالله العلی العظیم.

جلد ۱، از آیات الطهارة تا کتاب الأمر بالمعروف و النهی عن المنکر؛ خط: نسخ؛ کا: محمد هادی بن میرزا عرب شیرازی، تا: قرن ۱۱؛ با نسخه اصل تصحیح و مقابله شده، دارای سرلوح

مزدوج مذهب مرصع، جداول اوراق به شنگرف و لاجورد و تحریر و اکلیل، دارای حواشی با نشان «منه سلمه الله» و «منه قدس سره»؛ اهدایی کاظم مدیر شانه‌چی، آبان ۱۳۶۲؛ کاغذ: نخودی آهارمهره، جلد: میشن عنابی مستعمل، ۲۵۶گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۶سم [ف: ۲۲-۱۱]

۱۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۷۲۴۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** من تأکید الوعد بالنصرة و التمکین ... خاتم النبیین صلوات الله علیه و آله الطیبین الطاهرین

خط: نسخ، بی‌کا ، تا: قرن ۱۱؛ اهدایی رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ کاغذ: نخودی آهارمهره اصفهانی، جلد: تیماج عنابی ضربی با ترنج و دو سر ترنج منقش به چنگ‌های ضربی و پیچ و خم اسلیمی، ۱۶۳گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۲۰/۷×۳۱/۲سم [اهدائی - ف: ۱علوم قرآن-۵۹]

۱۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۳۱۴۹

انجام: و قال علیه السلم اذا کان القدر طباعاً فالتقته الی کل احد عجز ... ختم بالخیر و الظفر حامداً مصلیاً مستغفراً مسلما.

جلد ۲-۱؛ خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۱۷ صفر، قرن ۱۱؛ اهدایی رهبری، بهمن ۱۳۸۴؛ کاغذ: نخودی آهارمهره، جلد: تیماج عنابی، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۶×۳۳/۵سم [اهدائی - ف: ۱علوم قرآن-۶۰]

۱۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۷۵۲۷

آغاز: بسمله. کتاب المکاسب و فیه فصول الاول فی مطلق الاکتساب و فیه آیات؛ **انجام:** انت مولانا فانصرنا علی القوم الکافرین ... مصلیا مستغفراً مسلماً.

ابتدای مکاسب تا انتهای کتاب القضاء و الشهادات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: نخودی آهارمهره، جلد: میشن قهوه‌ای با عطف میشن عنابی، ۱۳۵گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۵/۵سم [اهدائی - ف: ۱علوم قرآن-۶۰]

۱۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۴۳۵

آغاز: کتاب المکاسب و فیه فصول الاول فی مطلق الاکتساب و فیه آیات منها فی الحجر و الارض مددناها بسطناها فکان مسکنا؛ **انجام:** خبیر باحوالکم و یهم النفوس فی هواها

در فهرست ناشناس آمده، شامل ابواب مکاسب تا نکاح؛ خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ واقف: نادرشاه، تاریخ وقف:۱۱۴۵؛۷۳گ،مختلف السطر، اندازه: ۲۰×۳۲سم [ف: ۴-۴۰۳]

۱۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۳۰۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** و النهی بقدر المکنه و لا حول و لا قوة الا بالله العلی العظیم. تم الجزء الاول. ... اکمل.

جزء اول، آیات عبادات؛ خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: محتملاً قرن ۱۲؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی، رویه تیماج عنابی ترنج و نیم ترنج، عطف تیماج قرمز، ۲۱۷گ، ۲۳ سطر (۷/۵×۱۸)، اندازه: ۱۳/۵×۲۶سم [ف: ۹-۲۸۵]

۱۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۱۰۷۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و هذا الوعد المؤکد من الله سبحانه یقتضی عدم التقصیر فی الأمر و النهی بقدر المکنة و لاحول و لاقوة الا بالله العلی العظیم.

از ابتدای کتاب تا پایان امر به معروف و نهی از منکر؛ خط: نسخ؛ کا: حسین علی بن محمد حسین، تا: ۲۶ جمادی الثانی ۱۳۵۸؛ دارای حواشی با نشان «منه قده»؛ کاغذ: مشقی، جلد: مقوا، عطف و گوشه میشن مشگی، ۲۰۵گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [اهدائی - ف: ۱علوم قرآن-۶۰؛ف: ۲۲: ۱۲]

۱۷. مشهد؛ شیخ علی حیدر (مکتبة)؛ شماره نسخه: ۵۶

آغاز: کتاب المکاسب و فیه فصول: الأول فی مطلق الاکتساب و فیه آیات؛ **انجام:** الحمدلله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین.

جلد دوم، از مکاسب تا کتاب القضاء و الشهادات؛ خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۱۷ صفر؛ دارای حواشی با نشان «منه ره»، در برگ اول این عبارت دیده می‌شود: «قد استکتبت و انا المفتقر الی الله محمد سعید الحسنی الحسینی عفی عنه»، در هامش برگ ۲۵ این عبارت دیده می‌شود: «هکذا بیاض فی النسخة»؛ مهرها: «عبده نوروز علی» و «عبدالأحد»؛ جلد: چرم زرد رنگ، ۱۳۵گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۵/۵سم [مؤید: ۱-۸۳]

● آیات الاحکام (ترجمه) = تفسیر قطب شاهی /تفسیر / فارسی

āyāt-ol ahkām (t.) = tafsīr-e qotb-šāhī

شاه قاضی، محمد، ق۱۱ ق

šāh qāzī, mohammad (17C)

اهداء به: سلطان محمد قطب شاه

تاریخ تألیف: غره شهر رمضان ۱۰۲۱ق

آیات الاحکام است و مشتمل بر دو «باب»: ۱- عبادات، در هشت کتاب؛ ۲-معاملات و توابع آن، در سه کتاب.

آغاز: بعد از سپاس و ستایش رب العالمین که منشور دولت سلطان مرسلین را قرآن که جامع علوم اولین و آخرین است ساخت و مراعات حق آن را مکمل ایمان و کفران حق آنرا مکمل ایمان و کفران حق آن را موجب زیان و خسران گردانید.

انجام: که سبب خفت وی باشد و ضایع دنیه مثل حجامت و جولاهی و مانند آن در آن داخل نیست هر چند که آن شخص مستغنی باشد از آن صنایع و الحمد الله رب العالمین. ...

قائن؛ امام، سید حسن؛ شماره نسخه: ۱۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ کا: غلامشاه بن غلامعلی بیک، بی‌تا؛ روز شنبه من الاسبوع الثالث من العشر الثانی من الشهر الثانی من السنة الحادیة من الخمسین الثانی من المائة الثالثة من الالف الثانی من التاریخ الثانی، توسط کاتب تصحیح شده؛ مهرها: «مرتضی الحسینی» و «سید علی آیتی قائنی»؛ وقف‌نامه کتاب از «سید مرتضی» به سال

۱۳۰۹ با مهر وقفی از «سید علی آیتی قائنی» آمده است، دارای حواشی مختصر از سید علی آیتی مذکور؛ جلد: تیماج مشکی، عطف پارچه‌ای آبی، ۱۶۵گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [کتابخانه‌های قائن - ف: ۱۸۷]

● **آیات الاحکام = دلائل المرام** / تفسیر / عربی

āyāt-ul aḥkām = dalā'il-ul marām

استرآبادی، محمد جعفر بن سیف الدین، ۱۱۹۸ - ۱۲۶۳ ق

estarābādī, mohammad ja'far ebn-e sayf-od-dīn (1783-1846)

کتاب فقه القرآن است. پیش از ورود به ابواب کتاب به تفسیر سوره فاتحة الکتاب پرداخته. کتاب در برخی از تراجم به نام «شرح آیات الاحکام» یاد شده. اسلوب این تفسیر ایراد آیات وارده در هر باب و بیان جهات فقهی و تفسیری و ذکر اخبار است.

[روضات ۸۸/۴؛ سلافة العصر در بیان علماء عجم. امل الآمل ۶۵/۲؛ ذریعه ۴۱/۱و ۲۵۲/۸ و ۴۳/۱ و ۵۶/۱۳]

۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۴۵۷/۱

آغاز: بسمله. فهرست آیات الاحکام ... الطهارة. یا ایها الذین آمنوا اذا قمتم الی الصلوة فاغسلوا؛ **انجام:** موجود: ... و اتقوالله و اعلموا ان الله خبیر بما تعلمون ...

شامل الطهارة، الصلاة، الزکاة، الخمس، الصوم، الحج، الجهاد، الامر بالمعروف و النهی عن المنکر، المکاسب، البیع، الدین و توابعه، الرهن، الضمان، الصلح، الوکالة، جمله من العقود، الاجارة، الشرکة، المضاربة، الابضاع، الایداع، العاریة، السبق و الرمایة، الشفعة، اللقطة، الغصب، الاقرار، الوصیة، العطایا، النذر، العهد، الیمین، العتق، النکاح و الطلاق، الظهار، الایلاء، اللعان، المطاعم، الحدود، القضاء و الشهادات؛ خط: نستعلیق تحریری؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۳۲گ (۱پ-۳۲پ) [ف: ۱-۴]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۷۳۶۸

آغاز: بسمله. الحمد لله الذی البسنا یجوده لباس الوجود فاخرجنا عن کنتم الاعدام و اعطانا من فضله؛ **انجام:** العدول عن الظاهر بمثل ذلک الشکال و الحمل علی ارادة بیان المعنی الباطنی غیر بعید و رابعا ان المعارض

خط: نسخ و نستعلیق خفی؛ بی‌کا، تا: ۱۲۴۱، مربوط به نسخه اصلی است؛ ضمیمه به نسخه ۲۷۳۵۹؛ کاغذ: نباتی سرخی، جلد: اساقطی، ۲۰ سطر (۱۵/۸×۸/۸) [رایانه]

● **آیات الاحکام** / تفسیر / عربی

āyāt-ul aḥkām

شریف نائینی، محمد بن محمد هادی، - ۱۳۰۵ ق

šarīf nā'īnī, mohammad ebn-e mohammad hādī (-1887)

تاریخ تالیف: (ابتدای نگارش) دوشنبه ۱۹ رمضان ۱۲۶۱ق؛ محل تالیف: اصفهان

آیات احکام را با اختصار به ترتیب کتاب‌های فقه شیعه از کتاب طهارت تا دیات تفسیر کرده و چگونگی استنباط حکم تکلیفی را از آیه بیان نموده با آوردن نظرات خود. تیمناً به تفسیر سوره فاتحه شروع شده است.

آغاز: الحمدلله المستعان و الصلاة علی من أرسله الله سبحانه بالکتاب الفرقان و علی وصیه و آله هداة الانس و الجان.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۷۷۳/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** افتاده: و منها قل للمؤمنین یغضواء - اه، أو نسائهن أو ما ملکت ایمانهن من فی صحبتهن ...

کتاب طهارت تا نکاح؛ خط: نستعلیق؛ کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: گالینگور مشکی، ۱۲گ (۱پ-۱۲پ)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۵-۱۸۶]

● **آیات الاحکام** / فقه / عربی

āyāt-ul aḥkām

بیرجندی، محمد باقر بن محمد حسن، ۱۲۷۶-۱۳۵۲ق

bīrjandī, mohammad bāqer ebn-e mohammad hasan (1859-1933)

تألیف: شوال ۱۲۹۹

آیات احکام فقهی را به ترتیب کتاب‌های فقه از طهارت تا دیات گردآورده بدون شرح و توضیح.

آغاز: الحمدلله الذی نزل علی عبده الکتاب ... و أوضح فیه مسالک الرشاد و لم ینزل کله متشابهاً لا یستنیر بشعاعه الموقنون

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۴۱۴/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و زواره المتقین تحت اللواء یوم الجزاء فانه أهل لذلک

خط: نستعلیق؛ کا: محمد باقر بن محمد حسن بیرجندی قائنی، تا: ۱۳۰۰، جا: سامراء؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، ۲۳گ (۴۳پ-۶۶ر)، اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف: ۹-۱۹۷]

● **آیات الاحکام** / تفسیر / فارسی

āyāt-ol ahkām

فاضل اردستانی

fāzel-e ardestānī

ترجمه و شرح آیات احکام فقهی است به ترتیب کتاب‌های فقه از کتاب طهارت تا دیات. نام مولف بر فراز صفحه اول نسخه مرکز میراث اسلامی آمده و باید تحقیق شود.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۴۳

آغاز: ... بعید است عطف او بر وجوهکم بنا بر آنکه عطف شی بر اقرب ظاهر تر است از عطف او بر وجوهکم بنا بر آنکه عطف شی بر اقرب ظاهر تر است از عطف او بر ابعد؛ **انجام:** شهداء بالقسط بهمان معنی است که در آیت سابق معلوم شد لکن ظاهر آنستکه لله اینجا متعلق است به قوامین ...

خط: نسخ معرب و نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: مقوایی عطف و گوشه‌ها تیماج قهوه‌ای، ۱۵۹گ، ۲۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف: ۱-۱۹۷]

● **آیات الاحکام** / تفسیر / عربی

āyāt-ul aḥkām

شامل تمام کتب فقهی، فقط آیات را آورده و دسته‌بندی کرده است.

شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۱۳۹

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۳۰گ، اندازه: ۱۰×۲۰سم [نسخه‌پژوهی: ۲-۱۰۸]

● **آیات الاحکام** / تفسیر / عربی

āyāt-ul aḥkām

در این کتاب آیات احکام از طهارت تا انتهای فقه ذکر و در هر مورد تنها به تعداد آیات اکتفا گردیده و هیچ اشاره‌ای به تفسیر و توضیح آنها نشده است. ترتیب کتب آن چنین است: کتاب الطهارة، ۱۲ آیه؛ کتاب الصلاة، فی دلائلها و اوقاتها و مقارناتها و مندوباتها، ۶۳ آیه؛ کتاب الصوم، ۵ آیه؛ کتاب الزکاة، فی وجوبها و قبضها و اعطائها للمستحق، ۱۶ آیه؛ کتاب الخمس، ۳ آیه؛ کتاب الحج، فی وجوبه و افعالها و انواعها و احکامه، ۲۱ آیه؛ کتاب الجهاد، فی وجوبه و کیفیة القتال و وقته و احکامه، ۳۲ آیه؛ کتاب الأمر بالمعروف و النهی عن المنکر، چندین آیه؛ کتاب المکاسب، ۱۱ آیه؛ کتاب البیع، ۱۰ آیه؛ کتاب الدین و توابعه، ۶ آیه؛ کتاب الضمان، ۲ آیه؛ کتاب الصلح، ۶ آیه؛ کتاب فیه جملة من العقود، الشرکة: ۳ آیه، المضاربة: ۳ آیه، الأبضاع: ۳ آیه، الأبداع: ۳ آیه: العاریة: ۲ آیه، السبق و الرمایة: ۳ آیه، الشفعة: ۳ آیه، اللقطة: ۲ آیه، الغصب: ۴ آیه، الاقرار: ۳ آیه، الوصیة: ۹ آیه، العطایا: ۳ آیه، النذر و العهد و الیمین: ۸ آیه، العتق: ۲ آیه؛ کتاب النکاح، دارای شش نوع و هر نوع شامل چند آیه: النوع الخامس، فی نکاح النبی (ص) و ازواجه، ۷ آیه، النوع السادس، فی روافع النکاح و هو اقسام، ۱. الطلاق: ۱۰ آیه، ۲. الخلع و المباراة، ۱ آیه، ۳. فی الظهار، ۴ آیه، ۴. الایلاء، ۲ آیه، ۵. اللعان، ۴ آیه؛ کتاب المطاعم و المشارب، چند آیه؛ کتاب المواریث، ۵ آیه؛ کتاب الحدود، ۸ آیه؛ کتاب الجنایات، ۱۰ آیه؛ کتاب القضایا و الشهادات، ۱۵ آیه.

با مطابقت به عمل آمده، ترتیب آیات و کتب فقهی که بعضاً به چند نوع تقسیم شده دقیقاً همانند «کنز العرفان» فاضل مقداد (-۸۲۶ق.) و «تفسیر شاهی» ابوالفتح بن مخدوم شریفی (-۹۷۶ق.) است، با توجه به قدمت نسخه ۱۲۰۹ رضوی (مورخ ۹۶۲ ق.)، این کتاب فهرست آیات احکام «کنز العرفان» می‌باشد نه «تفسیر شاهی» (که در ۹۷۴ ق. تألیف شده). نکته دیگری که از این مطابقت معلوم می‌شود، پیروی میر ابوالفتح از فاضل مقداد در ترتیب آیات است.

آغاز: کتاب الطهارة و اما الآیات فالأولی یا ایها الذین آمنوا اذا قمتم الی الصلواة فاغسلوا و جوهکم.

انجام: و اتقوا الله ان الله خبیر بما تعملون.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۰۵۲۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای یک‌لا، ۷۸گ، ۹ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۲۲-۱۲]

● **آیات الاحکام** / تفسیر / عربی

āyāt-ul aḥkām

شرح و تفسیر پانصد آیه از آیات قرآن کریم است که در احکام فقهی بدانها استدلال می‌شود، به ترتیب سوره‌ها با نقل بعضی از گفته‌های صحابه و حاکم جشمی و بعضی از فقهای بزرگ زیدیه.

آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم و بالله استعین ... ان الذین کفروا سواء علیهم الایة دلت اشارة مع قوله تعالی.

انجام: و ان کان فعل ذلک تعد من المروة و مکارم الافعال و تارکه ینسب الی عکس ذلک.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۵۵۸/1

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ کا: احمد بن محمد الکشتبان، تا: ۱۰۹۵؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۷گ (۱پ-۸۷ر)، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۱۲-۱۳۳]

● **آیات الاحکام** / تفسیر / عربی

āyāt-ul aḥkām

مشتمل بر همگی آیات احکام قرآن کریم به ترتیب سوره‌ها. تنها متن آیات است بی‌هیچ توضیح.

قم؛ مدرسه رضویه؛ شماره نسخه: ۷۷/1

خط: شکسته نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱۶گ (۲ر-۱۸پ)، قطع: خشتی، ۱۶ سطر [چند نسخه - ف: ۵۲]

● **آيات الاحكام** / تفسير / عربى

āyāt-ul aḥkām

آيات فقهى قرآن را به ترتيب كتاب‌هاى فقهى با استدلال و تفسير و نقل بعضى از اقوال فقها، گردآورده است. مؤلف آن از دانشمندان قرن ۱۳ مى‌باشد.

آغاز: افتاده: فى المال راضى به فيقولان سواء علينا الزيادة فى اول البيع بالربح او التأخير مع الربح عند حلول الاجل

انجام: وقيل لالما مر والتحقيق الاستفصال فان قال بحيث انزلو كنت حالفاً قبل و الا اشكل القبول، والله أعلم بالصواب

قم؛ گلپايگانى؛ شماره نسخه: ۳۶۱۴/۱-۱۸/۱۳۴

آغاز و انجام: برابر

ازكتاب البيع تا پايان؛ خط: نسخ؛ كا: نور محمد بن محمدجعفر لاريجانى، تا: رجب ۱۲۳۳، جا: تهران؛ افتادگى: آغاز؛ مصحح؛ جلد: تيماج مشكى ضربى سوخت ترنج با سر مجدول، ۲۰۵گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۱-۳۶]

● **آيات الاحكام** / تفسير / عربى

āyāt-ul aḥkām

آيات طهارت و صلاة و صيام را بر اساس نظر شيعه بيان نموده است.

آغاز: فنقول فى الطهارة آيات الاولى يا ايها الذين آمنوا اذا قمتم ... تخصيص المومن بالخطاب لان الكافر لم يقم الى الصلوة ولانه المنتفع به كما فى اكثر التكاليف ...

انجام: ثم انه نهى عن الباشره فى حال كونهم عاكفين فى المساجد وكانه لمناسبته اشتراط الصوم فى الاعتكاف ذكر متصلا باحكام الصوم من آيات الاحكام

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۱۷۹۲/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ بى‌كا، بى‌تا؛ در صحافى قسمتى از كتاب در اول و قسمتى در آخر بعد از رساله دوم آ مده است؛ جلد: تيماج قهوه‌اى، ۳۲گ، ۴۸ سطر، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف مخ: ۱-۲۱]

● **آيات الاحكام** / تفسير / عربى

āyāt-ul aḥkām

در آن از مجمع البيان و ابن ابى الحديد ياد مى‌شود.

انجام: و ان لم يكن فيها (فى سورة نوح) الفروعات الفقهية المذكورة فى الفقه ولكن ذكرتها لكثرة فوايدها والله اعلم

قم؛ زنجانى (آية الله)؛ شماره نسخه: ۷۴/۳

آغاز: افتاده؛ **انجام:** برابر

بى‌كا، بى‌تا؛ افتادگى: آغاز؛ ۶گ (۲۴ر-۳۰پ)، قطع: وزيرى [چند نسخه - ف: ۲۱۷]

● **آيات الاحكام** / تفسير / عربى

āyāt-ul aḥkām

تهران؛ ملى؛ شماره نسخه: ۱۷۴۵۹

بى‌كا، بى‌تا؛ خريدارى از مصطفى حسينى؛ ۲۳گ، اندازه: ۱۳/۶×۲۰/۸سم [رايانه]

● **آيات الاحكام** / تفسير / عربى و فارسى

āyāt-ul aḥkām

مشتمل بر متن آيات احكام شرعيه و فقه القرآن به ترتيب كتب فقهيه و رسائل عمليه فقهاى شيعه است و از باب طهارت تا آخر فقه را در بردارد.

آغاز: بسمله. كتاب الطهارة و فيه اثنا عشرة آية. الاولى فى المائدة. يا ايها الذين آمنوا اذا قمتم الى الصلوة.

انجام: و اتقوالله ان الله خبير بما تعلمون. از عذاب خداى بدرستى كه خداى تعالى خبردارست بآنچه ميكنيد از عدل و ستم ... و نحن على ذلك من الشاهدين.

مشهد؛ رضوى؛ شماره نسخه: ۱۲۱۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ (متن) و نستعليق تحريرى (ترجمه)؛ بى‌كا، تا: پايان قرن ۱۱؛ ترجمه فارسى هر آيه به طور كلمه به كلمه در زير آن به شيوه چليپائى نگاشته شده و مترجم از شرح و تفسير خوددارى كرده است، داراى سرلوح نيم ترنج به زر تحريردار با نقش گل و برگ اسليمى؛ واقف: نادرشاه افشار، تاريخ وقف: ۱۱۴۵؛ كاغذ: دولت آبادى فيروزه‌اى آهار مهره، جلد: پارچه‌اى زرد اخرى، ۱۴۲گ، ۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۱-۴۰۲]

● **آيات الاحكام** / تفسير / فارسى

āyāt-ul aḥkām

شامل آياتى از قرآن است كه در احكام شرعيه از آنها استفاده مى‌شود.

تهران؛ ملى؛ شماره نسخه: ۲۶۵

آغاز: اهل بيت عليهم السلام واقع است بر آن جمهور مخالفين مخالفت اهل بيت نموده وجوب غسل پايها را اختيار كرده اند و استدلال نموده اند؛ **انجام:** پس كسى كه عفو كرده شود از براى او

خط: نسخ و نستعليق؛ بى‌كا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگى: آغاز و انجام؛ نسخه صحافى شده در صحافى پارگى‌ها را با كاغذى سفيد پوشانده‌اند و از اين جهت صفحات اول و آخر وضع كتاب را

روشن نمی‌کند؛ کاغذ: فرنگی فستقی، جلد: مقوایی سفید، ۳۱۷گ، ۱۹ سطر (۸×۱۸)، اندازه: ۱۶/۵×۲۷/۵سم [ف: ۱-۲۶۱]

● **آیات الاحکام** / تفسیر / فارسی

āyāt-ul aḥkām

گویا از ملا محمد کاظم مترجم شرایع به نام «نجاة المومنین» که از روی مشرق الشمسین درس‌هایی عنوان کرده و در احکام طهارت و جز آن آیاتی آورده و تفسیر کرده است.

آغاز: قال الله تعالی فی سورة الفرقان و انزلنا من السماء ماء طهورا ... بدانکه شیخ بهاء الدین.

مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۸/۱

آغاز: برابر

خط: شکسته نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ در آغاز در چند برگ فهرست همان ترجمه شرایع است. (ش ۸/۲)؛ قطع: رحلی، ۲۱ سطر [چهار کتابخانه مشهد - ف: ۶۰]

● **آیات الاحکام** / تفسیر / فارسی

āyāt-ol ahkām

اهداء به: سلطان محمد قطب شاه

رساله‌ای است کوتاه که آن را مؤلف به فرمان سلطان محمد قطب شاه نگاشته است مشتمل بر ۴ باب: ۱. اصول دین، در پنج فصل؛ ۲. عبادات، در هشت کتاب؛ ۳. معاملات، در ۴ کتاب؛ ۴. احکام، در پنج کتاب.

آغاز: بسمله الحمدلله و صلی الله علی مصطفاه و اله الهداة اما بعد فرمان ... سلطان محمد قطب شاه ... نفاد یافت که تفسیر آیات اصول و احکام که این اقل انام تألیف نموده بمقتضای هر مقام بر ترجمه کلام فوائد ...

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۱۷۵۳۴/۵

آغاز: برابر

خط: نستعلیق؛ کا: نجف علی حیدری، تا: ۱۴ صفر ۱۲۵۰؛ مهر: «حسنعلی رضوی»؛ ۳۹ سطر (۱۳/۵×۲۶)، اندازه: ۲۳×۳۵/۵سم [ف: ۲-۳۳]

● **آیات الاحکام** /تفسیر / فارسی

āyāt-ol ahkām

آیات احکام را به ترتیب کتاب‌های فقهی از طهارت تا دیات گردآورده و در هر کتاب به ترتیب سوره‌های قرآن تنظیم شده است. در حاشیه و بین سطرها توضیحات لازمه فقهی و تفسیری آمده است.

آغاز: کتاب الطهارة طهارت در لغت بمعنی نظافت و نزاهت است

انجام: علی أن لا تعدلوا اعدلوا هو أقرب للتقوی و اتقوا الله ان الله خبیر بما تعملون

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۹۶۸/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج مشکی، ۷۴گ (۲۴پ-۹۸ر)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: ۱۳-۱۶۶]

← الآیات الباهرات فی معجزات النبی و الائمة الهداة ← آیات باهرات

● **الآیات الباهرة بأخبار العترة الطاهرة** / تفسیر / عربی

al-āyāt-ul bāhira bi-a'xbār-il 'itrat-iṭ ṭāhira

میانجی، محمد حسن بن محمد علی، - ۱۳۳۴ ق

mīyānjī, mohammad hasan ebn-e mohammad 'alī (-1915)

تفسیری است که آیات شریفه قرآن با استفاده از احادیث شریفه اهل البیت و نظریات مفسران شیعه همچون صاحب مجمع البیان تفسیر شده است. به نظر می‌رسد وی تمامی قرآن کریم را تفسیر نموده ولی آنچه در دسترس می‌باشد، دو جلد است که از آغاز قرآن تا پایان بقره در جزء اول و از آیه هفتم سوره زمر تا پایان قرآن در جلد بعدی قرار دارد. مؤلف از شاگردان فاضل شربیانی، ایروانی و مامقانی بوده و از سوی آنان اجازه اجتهاد داشته و آیت الله العظمی مرعشی به واسطه پدر بزرگوار خود از وی روایت می‌نموده است. وی دارای آثار دیگری است از جمله: رسالة فی منجزات المریض، رسالة فی المواسعة و المضایقة،کتاب فی المواعظ و غیر آنها.

آغاز: الحمد لله اول محمود و آخر معبود و اقرب موجود البدی بلامعلوم، لازلیته و الآخر لأولیته الکائن قبل الکون ... اما بعد ... إنی من اول زمن تحصیلی للعلوم اتمنی التوفیق من الله الحق لتألیف کتاب فی العلوم الحقة.

[مفاخر آذربایجان: ۱/۵۲۰؛]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۲۳۹ و ۳۴۶عکسی

آغاز: برابر؛ **انجام:** و فی ثواب الاعمال عن الصادق من قرء سورة البقرة و آل عمران جاء یوم القیمة تضلانه علی راسه مثل الغمامتین او مثل الغیابتین اقول و الغابة ...

جلد ۱؛ خط: نستعلیق؛ کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴؛ مصحح، محشی، به درخواست مالک نسخه مرحوم آیت الله بدلا، آیت الله مرعشی نجفی در ذیقعده ۱۳۴۸ در خصوص مؤلف و کتاب در برگ نخست مطالبی را مرقوم داشته‌اند، یک برگ نانوشته قبل از انجام قرار دارد؛ تملک: آیت الله حاج آقا حسین بدلا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مشمع قرمز با مقوا، عطف و گوشه‌ها تیماج قهوه‌ای،

۳۲۹گ، ۱۴ سطر (۸/۵×۱۷/۵)، اندازه: ۱۸/۵×۲۳سم [ف: ۳۳-۴۵۶] و [عکسی - ف: ۱-۳۰۵]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۰۱

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی - ف: ۱-۲۲۵]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۲۴۰ و ۳۴۷عکسی و ۳۴۸ عکسی

آغاز: الی کشفه من قل، من قبل النعمة، و جعل الله انداداً، شرکاء، لیضل عن سبیله، ای لیضل الناس عن سبیل الله؛ **انجام:** قال الصادق ... اذا قرأت قل اعوذ برب الفلق، فقل فی نفسک اعوذ برب الفلق و اذا قرأت، قل اعوذ برب الناس، قل فی نفسک اعوذ برب الناس. جلد ۲، از آیه هفتم سوره زمر تا پایان قرآن؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، دارای حواشی با نشان «منه عفی عنه، منه»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مشمعی قرمز با مقوا عطف و گوشه‌ها تیماج قهوه‌ای، ۳۱۶گ، ۲۶ سطر (۹/۵×۱۷)، اندازه: ۱۸×۲۳سم [ف: ۳۳-۴۵۸] و [عکسی - ف: ۱-۳۰۶]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۴۴۸

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی - ف: ۲-۴۳]

● الآیات الباهرة فی مدح الائمة الطاهرة / فضایل و مناقب / فارسی

al-āyāt-ul bāhira fī madḥ-il a'immat-iṭ ṭāhira

قاری، محمد مهدی بن مصطفی، ق۱۱ ق

qārī, mohammad mahdī ebn-e mostafā (17C)

اهداء به: شاه سلیمان صفوی

تاریخ تألیف: ۱۰۹۴ق

آیاتی که درباره پیامبر اکرم (ص) و خاندان آن حضرت (ع) نازل شده به ترتیب سوره‌ها گردآورده و آنها را با بیانی ساده و همه‌فهم و تضمین اشعار بسیار عربی و فارسی و انشائی نیکو با نقل روایاتی موضوع آیات ترجمه و تفسیر کرده است.

نام کتاب از عناوینی که در آغاز هر سوره آمده گرفته شده، مانند «سوره ص و ما فیها من الآیات الباهرة فی مدح الائمة الطاهرة» و باید تحقیق بیشتر شود.

آغاز: بسمله. ای ذات تو بی خلاف و شک فرد و قدیم ×× بی نام تو کی بره رود دین قویم ... زواهر جواهر تفسیر آیات بینات کتاب الهی و نوادر عواطر ترجمه احادیث حضرت رسالت پناهی حمد و سپاس و شکر و ستایش بی قیاس خالق الخلقی.

انجام: ای عزیز آیات بسیار و احادیث بی شمار در فضایل و مناقب حیدر کرار مذکور و مسطور است که سالهای بسیار و قرنهای بی شمار عشر عشیر آنرا در حیز تحریر و تنمیق هیچ بشری در نمی تواند آورد ... بحمدالله نمردم تا بیان کردم تمامی را ×× ز بهر خود خریدم این حیات جاودانی را. مصرع: یک نکته از این دفتر گفتیم و همین باشد.

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۹۳۱/۱

آغاز: برابر

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی ترنجی مقوایی، ۴۰گ، ۱۸ سطر (۱۵×۱۹)، قطع: رحلی، اندازه: ۲۰×۳۱سم [ف: ۱۶-۱۵۹]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۴۴۶

نام مؤلف به استناد فهرست عکسی مرعشی (۳: ۴۶۹) ذکر شد؛ خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ نسخه ناتمام، برگ‌ها درهم صحافی شده است؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۲۲برگ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۹×۳۰سم [ف: ۱۹-۲۵۰]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۹۹/۳

آغاز و انجام: برابر

نسخه اصل: آکادامی علوم شرقی، باکو ش 737 - Q؛ خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ۱۶ ربیع الاول ۱۲۰۶؛ آیات نسخ معرب؛ ۱۵۴ص (۳-۱۵۶)، ۲۵ سطر [عکسی - ف: ۳-۴۶۹]

← آیات البینات ﴿ آیات بینات

● الآیات البینات / اصول فقه / عربی

al-āyāt-ul bayyināt

عبادی قاهری، احمد بن قاسم، - ۹۹۴ ق

'ebādī qāherī, ahmad ebn-e qāsem (-1585)

وابسته به: جمع الجوامع فی اصول الفقه؛ سبکی، عبدالوهاب بن علی (۷۲۷-۷۷۱)

حاشیه مفصلی است با عناوین «قوله-اقول» در دفاع از اعتراضات وارده بر شرح جلال الدین محمد بن احمد محلی (-۸۶۴ هـ.ق.) بر کتاب «جمع الجوامع» تألیف ابو نصر تاج الدین عبدالوهاب بن علی شافعی معروف به سبکی. محشی در توضیح کار خود بعد از خطبه نگاشته است: «هذا تعلیق لطیف و مجموع شریف یعترف بفضله العالمون و لا یجحده الا الظالمون و الجاهلون بینت فیه اندفاع او فساد ما وقعت علیه مما اورد علی جمع الجوامع للعلامه الامام تاج الدین السبکی و شرحه للمحقق المحلی من الاعتراضات الشنیعات ... فاذا هی فی الاغلب لایخرج عن اقسامه ثلثة الاول ما یرجع حاصله الی مجرد المناقشات اللفظیه التی اشتهر انها لیست من داب المحصلین ... و الثانی ما لا منشاء له الا الی الفاحشة و الاوهام کما یستبین ذلک الموافق من ذوی الافهام و الثالث ما لا سبب له الا مجرد مخالفتها لما قاله ابن الحاجب و العضد او احدهما و هذا القسم کما لا یخفی علی انسان من البطلان».

آغاز: بسمله، احمدالله علی جزیل احسانه و اشکره علی جمیل افضاله و امتنانه.

انجام: ان اجتناب الکبایر المکفر للصغایر هی الکبایر المتعلقه بتلک الصغایر کالزنا بالنسبة للنظر او للمس فیجوز المقام جدا.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۸۵۶

آغاز و انجام: برابر

شامل هر دو جلد؛ خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: ۵ رجب ۱۰۶۴؛ از روی نسخه اصل، پشت صفحه اول نسخه یادداشت وقف کتاب بر کافه شیعیان توسط سلطان حسین صفوی به خط آقا جمال خوانساری در رمضان ۱۰۱۲؛ واقف: نادرشاه افشار، تاریخ: ۱۱۴۵ هـق؛ کاغذ: سمرقندی آهارمهره، جلد: تیماج ضربی عنابی، ۳۶۶گ، ۳۹ سطر، اندازه: ۲۴×۳۷سم [ف: ۱۶-۱]

● **آیات الجهاد فی اعلام العباد** /فقه / فارسی

āyāt-ul jihād fī a'lām-il 'ibād

جاجرمی، ابوالحسن بن محمد کاظم، ق۱۳ ق

jājarmī ،ab-ol-hasan-e-bn-e mohammad kāzem (19C)

تاریخ تألیف: جمعه ۲۶ جمادی الاول ۱۲۳۸

کتابی جهت تشویق مردم به جهاد با کفار است که به مناسبت جنگ ایران و روس در عهد فتحعلی شاه قاجار (۱۲۵۰) و شکست ایرانیان در این جنگ تالیف شده است. دارای یک «مقدمه» و شانزده «فصل» [مؤلف در مقدمه کتاب، فصول را چهارده فصل گفته است، ولی شمارش فصول مشوش و شانزده فصل می‌باشد.] و یک «خاتمه» است. او در هر فصلی آیات قرآنی پس از احادیث مناسب را ترجمه و شرح می‌نماید و گاهی به‌گفته‌های علما و فقها نیز استشهاد می‌کند. مقدمه، در سبب تألیف کتاب؛ ۱. در امر به معروف و نهی از منکر؛ ۲. در معنی جهاد و دفاع؛ ۳. در فضیلت جهاد و ثواب آن؛ ۴. در اوامری که خدا و رسول در خصوص جهاد فرموده‌اند؛ ۵. در ثواب انفاق اموال در راه جهاد؛ ۶. در مذمت آنان‌که از انفاق در راه خدا بخل می‌ورزند؛ ۷. در مذمت آنانکه از جهاد بر کنار می‌روند؛ ۸. در لزوم تهیه آلات و ادوات حرب؛ ۹. در مذمت آنانکه جهاد را باعث مرگ می‌دانند؛ ۱۰. در مدح آنانکه در جهاد صبر و توکل دارند؛ ۱۱. در عدم جواز فرار از جهاد؛ ۱۲. در عدم جواز دوستی مسلمانان با کفار؛ ۱۳. در عدم اعتماد بر عهد کفار؛ ۱۴. در مدح آنانکه از آیات و احکام قرآن پیروی می‌کنند؛ ۱۵. در ذم آنانکه از قرآن پیروی نمی‌کنند؛ ۱۶. در آداب و رسوم لشکر کشی؛ خاتمه: در چند دعای کوتاه.

آغاز: نحمدک یا من حبب الینا حمیة الاسلام و لم یجعلنا بلا غیرة کمن ینشأ فی الحلیة و هو غیر مبین فی الخصام.

[فهرستواره منزوی ۹۴۴/۲ با عنوان «جهادیه»]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۸۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** بخصوص در سجده شکر نماز مغرب و در قنوت نماز وتر و در هنگام غروب آفتاب روز جمعه ...

خط: نستعلیق؛ کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مهرها: «عبده محمد اسماعیل» و «العبد المذنب ابو حبیب»؛ جلد: تیماج سبز ضربی، ۲۱۸گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۴-۲۷۱]

۲. اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه: ۲۹

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: احتمالاً قرن ۱۳؛ دارای فهرست، تعداد دویست و سی و پنج آیه و یکصد و هفتاد و یک حدیث در این نسخه به‌کار رفته، برخی از آیات مترجم با قلم شنگرف، یادداشت بدون نام و تاریخ در اهمیت کتاب و مسأله دفاع و جهاد در صفحه آخر دیده می‌شود؛ مهرها: «عین محمد مقبل»؛ کاغذ: فرنگی (آبی) آهارمهره، جلد: چرم قهوه‌ای روشن با پنج ترنج نقره‌کوب، مجدول، ۲۱۵گ، ۱۷ سطر، قطع: وزیری، اندازه: ۱۶/۵×۲۱سم [ف: ۱-۴۴]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۲۳۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** بلکه بحث بر کسانی وارد است که آرام دارند و تغیر ندارند، اللهم عجل فرج آل محمد و ادفع اعداء الدین برحمتک یا ارحم الراحمین و بمحمد و آله الطاهرین المعصومین.

خط: نسخ و نستعلیق؛ کا: محمد رحیم بن محمد رفیع موسوی، تا: قرن ۱۳؛ ترقیمه: «گر بر زده بینی خط من عیب مکن که مرا محنت ایام بهم بر زده است کتبه اقل السادات ابن محمد رفیع، محمد رحیم الموسوی»؛ مهرها: «... ابراهیم ... ۱۲۵۶» و «عبده الراجی محمد علی» و «اللهم صل علی محمد و آل محمد»؛ کاغذ: فرنگی آبی، جلد: تیماج زرشکی ضربی با ترنج و سر ترنج و لچک، مجدول، ۲۱۶گ، ۱۷ سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۳۸-۶۵۶]

● **آیات الرقیة و الحرز** /علوم قرآن / عربی

āyāt-ur ruqya wa-l ḥirz

خوری حنیفی، محمد بن یحیی، - ۴۲۷ ق

xūrī hanīfī, mohammad ebn-e yahyā (-1035)

شامل آیات حرزی است و به مانند جزو چهارم کتاب «قوارع القرآن» وی است.

آغاز: و فیما اجاز لنا عمر بن احمد بن ابراهیم الحافظ و کتبته من اصل سماعه بخطه.

انجام: و فی اقامتی حتی ما کان من اصحابی اکثر شیامنی

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۴۰۵/۲

آغاز و انجام: برابر، فرغ من کتبته ابوعبدالله احمد بن ابی عمر الاندرابی عشیة یوم الاحد لثلث بقین من شعبان سنة تسع و عشرین و اربعمائة.

خط: نسخ؛ کا: ابوعبدالله احمد بن ابی عمر الاندرابی، تا: قرن ۵؛ تمام سه جزو مقرو است بر مشایخ، تاریخ قرائت بر مشایخ و سماع آنان در چهار موضع نوشته شده است: یک‌شنبه ۱۲ روز گذشته از رمضان ۴۲۹ در مدرسه شیخ ابوالحسن عبدالرحیم بن محمد الجزنی واقع در نیشابور و دوشنبه ۱۳ همان ماه و شب یک‌شنبه سه شب باقی مانده از شعبان همان سال، ضمیمه: نقل دو حدیثی از

وی در فضیلت و ثواب بسم الله و قرآن؛ کاغذ: حنائی، جلد: مقوا با روکش پارچه، ۱۰ص، اندازه: ۱۱/۵×۱۷/۵سم [ف: ۱۱-۶۷۲، ف: ۱۲-۴۱۳، ف: ۱۵-۳۳۷]

● **آیات الفردانیة و مبنی الوحدانیة** / عرفان و تصوف / عربی

āyāt-ul fardānīyya wa mabni-l waḥdānīyya

قیصری، داود بن محمود، - ۷۵۱ ق

qeysarī, dāvūd ebn-e mahmūd (-1350)

اهداء به: جمال الدین جمال الاسلام

در توحید با روشی عرفانی که در چهار «اصل» ساخته است.

[فهرستواره منزوی ۶۲/۹؛ هدیة العارفین ۲۶۱/۱؛ معجم المؤلفین ۱۴۲/۴]

شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه: ۱۳۸/۳

بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۵-۲۲۵]

● **آیات القرآن التی نزلت فی شأن علی بن ابیطالب و الائمة من ولده** / فضایل و مناقب / عربی

āyāt-ul qur'ān allatī nazalat fī ša'n-i 'alī-yi bn-i abī-ṭālib wa-l a'imma min wuld-i-h

با عنوان‌های «و منها، و منها»

آغاز: فصل ... و منها: من یقول الله و رسوله و الذین آمنوا فان حزب الله هما الغالبون، روی ابن جبیر فی نخبة ...

انجام: و قد قال بعض الاعیان فی هذا الشان (پس از ۱۳ بیت) ... و هیهات عثرة لاتقال

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۶۱۰۱/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ کا: محمد قاسم بن شجاع الدین نجفی، بی‌تا، جا: اصفهان؛ جلد: میشن زرد لایی، ۴گ (۲۰ر-۲۴ر)، ۳۳ سطر، اندازه: ۱۳/۹×۲۴/۸سم [ف: ۹-۱۵۵]

● **الآیات المأولة بالحجة و الرجعة** / کلام و اعتقادات / عربی و فارسی

al-āyāt-ul mu'awwala bi-l-ḥujja wa-r raj'a

حائری سنقری، محمد علی بن حسن علی، - ۱۳۷۸ ق

hā'erī sonqorī, mohammad 'alī ebn-e hasan 'alī (-1958)

تاریخ شروع تألیف: ۱۳۳۰ ق

کتاب مفصلی است درباره امام زمان (ع) و قیام آن حضرت و رجعت با استفاده بسیار از آیات و روایات و کتب شیعی و سنی، در آغاز فهرستی از اسامی کتبی که اهل سنت درباره امام زمان (ع) نگاشته‌اند را ارائه نموده، و پس از آن به تفصیل آیاتی را که به امام عصر (ع) تفسیر و تأویل شده را با احادیث ذیل آنها آورده است که این بخش خطبه خاصی هم دارد: «نحمدك اللهم یا من خصنا بمحمد خاتم النبیین ...» و پس از آن خطب و کلمات صادره از اهل بیت در ملاحم و فتن را آورده از جمله خطبة البیان و خطبه طتنجیه و ... و سپس فهرست کسانی که امام (ع) را دیده اند.

[الذریعة ۴۷/۱]

۱. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه: ۱۱۶

آغاز: بسمله اعلم ان اصل الامامة بعد التوحید والنبوة انما هو من اعظم اصول الدین المبین؛ **انجام:** ادرکتکم الصواعق المحرقة سیوف المسلمین واللبث فی الذل الی یوم الدین

خط: نسخ؛ کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۳۰؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۵۰گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲/۵سم [ف مخ: ۱-۶]

۲. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه: ۲۶/۲

آغاز: بسمله. الحمدلله و کفی ... فیقول العبد اللائذ بحبل ولاء الائمة من آله طه و یس محمد علی بن الحسن الحائری انی کنت قد الفت کتابا جامعا فی الامامة

خط:نسخ؛کاتب=مؤلف،بی‌تا؛مصحح؛جلد: عطف و گوشه تیماج، ۳۲گ (۲۱پ-۵۲پ)، ۳۲ سطر، اندازه: ۲۱×۳۴سم [ف مخ: ۱-۶]

۳. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه: ۱۴۳

آغاز: بسمله حمدله والصلوة والسلام علی اشرف سفرائه محمد و عترته الطاهرین وبعد اعلم ان الایات المأولة بقیام القائم و وجوده وطول غیبته الواردة عن المصاحف الناطقة والسنة الوحی و الرسالة ... جمعتها فی هذه الوریقات و ... هی آیات الاول ذکر المحدث الجلیل والسید النبیل السید هاشم البحرانی ...؛ **انجام:** و الاختیار ثابت و لابد من ارادته و البداء حق والله اعلم.

خط: نسخ؛ کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مصحح، در این نسخه غیر از کتاب فوق فواید متفرقه دیگری به خط مرحوم سنقری درج شده است؛ جلد: تیماج مشکی فرسوده، ۲۲۳گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف مخ: ۱-۶]

● **الآیات المتشابهات** / محکم و متشابه / عربی

al-āyāt-ul mutašābihāt

بهبهانی، احمد بن محمد علی، ۱۱۹۱ - ۱۲۳۵ ؟ ق

behbahānī, ahmad e-bn-e mohammad 'alī (1777-1819?)

کتابی در ده «فصل» و فصل آخر در پنج «باب» در معنی محکم و متشابه و تفسیر و بیان آیات متشابه مربوط به مسائل اعتقادی و جز اینها، با استدلال و رد و ایراد در بحث‌ها: فصل ۱. معنی المحکم و المتشابهه؛ ۲. ان المتشابه بماذا یتمیز عن المحکم؛ ۳. عدم جواز اجراء المحکم و المتشابه علی ظواهر هما؛ ۴. ان المتشابه هو الذی یرد الی المحکم؛ ۵. حکم من سمع المتشابه و

لم یسمع المحکم؛ ۶. وجه الحکمة فی انزال المحکم و المتشابه؛ ۷. أن أحداً لم یفسد بمتشابهات القرآن؛ ۸. أن المتشابه صدق و لیس بکذب؛ ۹. أن المتشابه مجاز أو حقیقة؛ ۱۰. تفصیل الآیات المتشابهات

مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه: ۱۱۶/۲

آغاز: ... أولها ذکر الآیات المتشابهة فی التوحید؛ **انجام:** افتاده: و ثمود فما ابقی و قوم نوح، و منها قوله تعالی فغشیهم من. ...

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا، از عصر مؤلف؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج سبز، ۴۳گ (۱۰۹ر-۲۵۱پ)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱-۱۰۶]

● **آیات المتوسمین** / کلام و اعتقادات / عربی

āyāt-ul mutiwassimīn

قزوینی، محمد مهدی بن حسن، ۱۲۲۲ - ۱۳۰۰ ق

qazvīnī, mohammad mahdī ebn-e hasan (1807-1882)

تاریخ تألیف: سه‌شنبه ۲۲ رجب ۱۲۹۵، محل تألیف: حله

مطالب کلامی مربوط به مبدأ و معاد را به‌گونه‌ای استدلالی و مفصل به درخواست بعضی از عزیزان در یک مقدمه و چند «توسم» و یک «خاتمه» جمع‌آوری کرده و عناوین مطالب آن «آیة-آیة» می‌باشد. کتاب در دو جزء می‌باشد، که جزء دوم آن مشتمل بر خاتمه می‌باشد و خود شامل چندین «توسم» است.

آغاز: الحمدلله الذی غاب عن مدارک العقول و الاوهام فدل علی ذاته بما ابدع و اخترع من صنع مشیته و آیاته.

[الذریعه ۴۸/۱ شماره ۲۴۱؛ الاعلام زرکلی ۱۱۴/۷]

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۸۵۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** فیقول له لا در یت و یفتح له باب الی النار و لا یزال ینفخه من حرها الی یوم القیامة و روت

نسخه اصل: کتابخانه کاشف الغطاء، نجف اشرف، جلد اول؛ خط: نسخ، کا: عبدالهادی خلف شیخ عبدعلی آل الشیخ خضر، تا: حدود ۱۳۴۵؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، گاهی نسخه بدل دارد؛ ۲۰۸ص [عکسی - ف: ۵-۳۲۳]

۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۸۶۰

نسخه اصل: کتابخانه کاشف الغطاء، نجف اشرف، جلد دوم (ادامه نسخه سابق)؛ خط: نسخ، کا: عبد الهادی خلف شیخ عبدعلی آل الشیخ خضر، تا: پنج‌شنبه ۱۷ ذیقعده ۱۳۴۵؛ ۲۱۲ص [عکسی - ف: ۵-۳۲۴]

● **الآیات المحکمات و المتشابهات (فائدة فی معنی)** / محکم و متشابه / عربی

al-āyāt-ul muḥkamāt wa-l mutašābihāt (fā'idat-un fī ma'nī)

فیض کاشانی، محمد بن شاه مرتضی، ۱۰۰۶-۱۰۹۱ق

feyz-e kāšānī, mohammad ebn-e šāh morteza (1597-1680)

خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه: ۲۵۲/۲

آغاز: فائدة مما قیل فی معنی الآیات المحکمات و الآیات المتشابهات اختلفوا فی الآیات المحکمات و الآیات المتشابهات اختلافا شدیدا

خط: نسخ و نستعلیق؛ کا: محمد علی بن محمد حسن خوانساری امامی، تا: ۱۲۹۵؛ جلد: تیماج مشکی مجدول ساده، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱-۲۲۳]

● **الآیات النازلة فی امیر المؤمنین (ع)** / فضایل و مناقب / عربی

al-āyāt-un nāzila fī amīr-il mu'minīn

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۶۵۹/۲

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا، توسط سید محمد علی النقوی در ۱۲۶۵ مقابله شده؛ جلد: مقوا، ۶گ (۶۶ر-۷۱ر)، ۱۵ سطر [ف: ۳۶-۲۲۷]

● **الآیات النازلة فی اهل البیت** /تفسیر / فارسی

al-āyāt-un nāzila fī ahl-il bayt

تعدادی از آیات که در فضائل حضرت امیرالمؤمنین و ائمه معصومین (ع) روایت شده، در این کتاب گردآوردی و شرح و تفسیر شده است. در تنها نسخه حاضر از آیات سوره نور شروع شده و نامرتب است، و گمان می‌رود که تمام نباشد و در آخر حواله به کتاب «احسن الکبار» «و اجابة المضطرین» داده است.

آغاز: قوله تعالی فی سورة النور الله نور السماوات و الارض مثل نوره کمشکوة فیها مصباح المصباح.

انجام: این آیات شریفه را فرستاد که وادع الی ربک انک لعلی هدی مستقیم الی قوله ان ذلک علی الله یسیر.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۴۹/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ کا: محمد بن حسین خراسانی کرمانشاهی، بی‌تا؛ پس از کتاب تا آخر مجموعه قصائد بسیاری است در فضائل ائمه و موضوعات اخلاقی؛ جلد: تیماج مشکی، ۴۵گ (۲۶۴ر-۳۱۰ر)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲-۳۵۱]

● **الآیات النازلة فی شأن اهل البیت** / فضایل و مناقب / عربی

al-āyāt-un nāzila fī ša'n-i ahl-il bayt

ضیاءالدین محمد، ق۱۳ ق
zīyā-od-dīn mohammad (19C)

رساله‌ای مختصر در فضایل و مناقب اهل بیت (ع) که در یک «مقدمه» و ۴ «فصل» و «خاتمه» نگارش یافته است: المقدمة، فی بیان أصول الا ...؛ فصل ۱. فی الآیات النازلة فی فضل أمیرالمؤمنین علی بن أبی طالب علیه السلام؛ ۲. فی الآیات النازلة فی آل محمد و أهل بیته علیهم السلام؛ ۳. فی تعدد سیر من الأخبار الکثیرة التی وردت فی فضائل أمیرالمؤمنین؛ ۴. فی قلائل من الأخبار الکثیرة الواردة فی الائمة علیهم السلام؛ الخاتمة: فی بیان أن الأحادیث المتفعلة فی فضائل الأصحاب الثلاثة موضوعة.

آغاز: الحمدلله الهادی الی سواء الصواب المنجز وعده لأولی الباب مانطق ناطق بأی الکتاب.

انجام: فیضاحک له الحجاج و قال للطف ما توسلت به قد ولیتک موضع کذا و کذا، انتهی کلام ابن ابی الحدید.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۱۶۵/۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ کا: سید محمد فرزند اسماعیل حسینی جنابذی خراسانی، تا: پنج‌شنبه ۱۹ شعبان ۱۱۵۰؛ در حاشیه مقابله شده با عبارت: «با منقول عنه که خط مصنف است مقابله نموده شد، یوم الأربعاء ۴ رجب سنة ۱۱۴۸»، گویا این تاریخ مربوط به نسخه‌ای که از روی آن کتابت شده است، این رساله در هامش کتاب گوهر مراد نگارش یافته است، در انجام رساله ۳ برگ افزودگی هایی درباره فضائل امیرالمؤمنین و مطلبی از کتاب «نبراس الضیاء» اثر میر محمد باقر داماد آمده است؛ کاغذ: فرنگی، ۱۱گ (۱۸۵-۱۹۵)، میانگین ۲۳ سطر، اندازه: ۵×۲۲سم [ف: ۳۰-۶۶۳]

← الآیات الناسخة > بیان الآیات الناسخة

● الآیات الواردة فی الصبر و التوکل /اخلاق / عربی

al-āyāt-ul wārida fi-ṣ ṣabr wa-a tawakkul

کرهرودی، محمدعلی بن محمدابراهیم، ۱۳
karahrūdī, mohammad-ʻalī e-bn-e mohammad-ebrāhīm (19C)

گردآورنده برای پاسخ به تردید خود در این مسئله که صبر در مصایب و مشکلات واجب است یا راجح و اظهار و بیان حوائج حرام است یا مرجوح، آیات و بعضی اخبار مرویه از معصومین (ع) در صبر و توکل و تقوی و رزق را به ترتیب سور گردآورده است. ذیل عنوان «قال» به آیات اشاره کرده است و ذیل عنوان «اقول» نظرات خود را بیان می‌کند و در بعضی موارد با جملات دعایی به نفس خود فرمان می‌دهد که به مفاد آیات عمل کند.

آغاز: الحمدلله رب العالمین و الصلوة علی محمد و عترته الطاهرین الهادین المهدیین و بعد یا اخی فقد استشکل علی المسئله فانی لا ادری ان الصبر فی التوائب ...

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۶۲۳۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** و من یطع الله و رسوله و یخش الله و یتقه فاولئک هم الخائزون.

خط: نسخ، کا: محمد علی بن محمد ابراهیم [کرهرودی]، تا: قرن ۱۳؛ در نسخه حاضر مطلب نیمه‌تمام است و تا آیات سوره نور آمده است (برگ ۴۴)، نویسنده پس از آن چند برگ نانویس باقی گذارده (تا برگ ۴۷) و سپس مطالبی پراکنده از قرار ذیل آورده است: دعای «الساری» به نقل از «مهج الدعوات» (برگ ۴۷-۵۲)، دعای پیامبر (ص) در روز احزاب (برگ ۵۲)، و اخباری به نقل از محمد بن جریر طبری و کتابهای «مهج الدعوات» و «منهاج الحق و الیقین» و «عیون» و جز آن بیشتر در مورد حضرت علی (ع) (تا برگ ۶۱) آورده است، نویسنده نسخه را در حاشیه تصحیح کرده، نام کاتب به قرینه برگ ۱۵پ و ۷۳ نسخه و به تشابه خط این نسخه با نسخه‌های ۵-۶۲۳۶ (۶۲۳۶ع) و ۵-۶۲۳۷ (۶۲۳۷ع) نوشته شده؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی روکش کاغذی مشکی با طرح ابره صورتی عطف تیماج قهوه‌ای، ۲۹گ (۱۶-۴۴پ)، ۱۴-۲۱ سطر (متغیر میان ۷×۱۲/۲ و ۷/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۰/۸×۱۷/۳سم [رایانه]

● آیات باهرات = الآیات الباهرات فی معجزات النبی و الائمة الهداة /کلام و اعتقادات، شعر / عربی

āyāt-un bāhirāt = al-āyāt-ul bāhirāt fī muʻjizāt-in nabī wa-l a'immat-il huda

حاج حسینی، محمد بن امیر، - ۱۱۷۴ ؟ ق
hāj hoseynī, mohammad ebn-e amīr (-1760?)

اهدا به: سید نصرالله بن حسین مدرس حایری (-۱۱۳۸ق)

اثری است به نظم که برای هر یک از ائمه (ع) نه آیه و معجزه باهره به عدد آیات موسی (ع) ذکر کرده و به نظم درآورده است.

آغاز: بسمله، ما شرف المسطور بعد البسمله ×× بالنظم و المنثور الا لحمدله.

انجام: ابهی الصلوة علیک ما صلیت فی ×× ظلم الدحی و تلوت فی القرآن

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۷۷۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ کا: عبدالحامد الرازی بن عبدالمومن، تا: ۱۱۶۸؛ بین مصاریع جدول قرمز و آبی، ابیات بین دو جدول؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی لاکی بوم مشکی رویه گل و بوته قرمز و زرد، ۱۵۲گ، ۱۷ سطر (۹×۱۶)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف:۱۰-۳۴۸]

۲. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه: ۲۴

آغاز: برابر
خط: نسخ نازیبا؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ در برگ اول نام کتاب و مؤلف به خط شیخ آقا بزرگ و چند بیت شعر متفرقه مکتوب است، دارای حواشی از کتب لغت و بعضی با نشان «ق»، در چند برگ آخر اشعاری از شعرای دیگر عرب و ایضاً حکایت و مطاب متفرقه دیگر آمده؛ کاغذ: ضخیم نخودی رنگ، جلد: تیماج مشکی ضربی ترنج و سرترنج دار، ۱۶۸گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱-۲۳]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۸/1
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی - ف: ۱-۳۸]

● آیات بهائی / بهائیت / فارسی

āyāt-e bahā'ī

در این قسمت آیات زیادی از کتاب اقدس آمده است و قصد نویسنده از این کار حمله به مخالفان و منکران مذهب بهائی است.
آغاز: بسم اله الامنع اقدس، الحمدلله الذی قد نزل الایات بالحق الی عبده لعل الناس بآیات یؤمنون.
انجام: من قبل فاذکر اله ربکم فان ذلک لهو الفوز العظیم تبارک.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۵۸۶/۱۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی شکری الوان، جلد: تیماج قرمز مقوایی، ۳ص، ۱۹ سطر (۸×۱۶)، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۲-۹۳]

● آیات بهائی / بهائیت / عربی

āyāt-e bahā'ī

در این رساله آیات متعددی که دال بر خداشناسی و انزال کتب دینی و مباحث مذهبی است به تفصیل آمده و این شیوه به تقلید از قرآن است.
آغاز: بسمله، یا ایها المؤمنون اتقوالله ...
انجام: و لاتفعلوا بالفحشاء و المنکر و لتتقن الله و انتم تفقهون.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۵۸۶/۱۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی شکری الوان، جلد: تیماج قرمز مقوایی، ۷ص، ۱۹ سطر (۸×۱۶)، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۲-۹۴]

● آیات بینات / کلام و اعتقادات / فارسی

āyāt-e bayyenāt

شهرستانی، محمد حسین بن محمد علی، ۱۲۵۵ - ۱۳۱۵ ق
šahrestānī, mohammad hoseyn ebn-e mohammad 'alī (1839-1897)

تاریخ تألیف: **۱۲۹۹**ق
رساله‌ای است کوتاه در اثبات صانع و رد دهریین با دلایل عقلیه و نقلیه. این رساله مشتمل بر یک «مقدمه» و پنج «باب» و یک «خاتمه» و مصدر به فهرست ابواب و فصول است.
چاپ: این کتاب در ایران و پاکستان چاپ شده است؛ لاهور، سنگی، بدون تاریخ، رقعی، ۲+۶۸صص
آغاز: حمد بیحد و ثنای بیعدد مالك الملکی را سزد که نعمتش لایحصی و کرمش بی منتهی است.
انجام: در رساله دیگر مفصلا عنوان نموده بحل آن مبادرت خواهد شد، و الله یهدی من یشاء الی صراط مستقیم.
[فهرستواره منزوی ۶۲/۹]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۶۷۹/1
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: رمضان ۱۲۹۹؛ جلد: تیماج قرمز بدون مقوا، ۵۳گ (۱پ-۵۳ر)، اندازه: ۱۱/۵×۱۹سم [ف: ۱۲-۲۶۵]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** یا اینکه آیات آفاق و انفس بآن گواهی دادند یا اینکه ممتنع است که ...
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ افتادگی: انجام (۲ برگ)؛ واقف: حاج سید محمد شوشتری، تاریخ وقف: ۱۳۰۹ق؛ کاغذ: نخودی، جلد:پارچه‌ای زرد، ۹۱گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱-۲۶]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۸۴۵/1
خط: نستعلیق؛ کا: محمد حسین سرابی، تا: ۲۶ جمادی الثانی ۱۳۱۷؛ مهرها: «افوض امری الی الله عبده رضا بن شکرالله»؛ تملک: شیخ رضا ساکن مدرسه طالبیه؛ جلد: تیماج قرمز عطف تیماج قهوه‌ای، ۴۲گ (۱پ-۴۲پ)، اندازه: ۱۴/۵×۱۸/۵سم [ف: ۱۵-۲۲۷]

● آیات تورات درباره پیامبر اسلام / عبری و فارسی

āyāt-e towrāt darbāre-ye payāmbar-e eslām

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۷۷۷/۲۱
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ با دو سرلوح رنگارنگ و جدول سفیداب و شنگرف، رباعی شافعی درباره علی (ع) و بندی به فارسی درباره مفوضیه و مبائیه و عرابیه و شریفیه و نمیریه؛ کاغذ: پسته‌ای، جلد: میشن قرمز ضربی، ۲گ (۱۹۷ر-۱۹۸)، ۱۶ سطر [ف: ۵-۱۷۵]

● **آیات حجابیه** / علوم قرآن / فارسی

āyāt-e hejābīye

اصفهانی، عبدالرزاق بن علیرضا، ۱۲۹۳ – ۱۳۸۳ ق

esfahānī, ʻabd-or-razāq ebn-e ʻalī-rezā (1876-1963)

چاپ: به نام «قرآن و حجاب»، تهران، چاپخانه دانش، دی ماه ۱۳۲۴

همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: ۴۶۱۳

خط:نسخ،کاتب=مؤلف،بی‌تا؛قطع:ربعی[رشت و همدان-ف: ۱۲۴۱]

● **آیات قرآن و احادیث پیغمبر (ص) (منتخب)** / حدیث / فارسی و عربی

āyāt-e qor'ān va ahādīs-e peyqambar (mn.)

رساله‌ای است در منتخب آیات قرآن مجید و احادیث نبوی (ص) به زبان عربی که ترجمه فارسی آن در ذیل سطور با جوهر سرخ نوشته شده است.

آغاز: بسمله رب یسر و تمم بالخیر: الحمد لله رب العالمین و العاقبة للمتقین و الصلوة و السلام علی رسوله محمد و آله اجمعین قال الله تعالی.

انجام: عشر حسنات و محی عنه عشر سیئات و رفع له عشر درجات.

شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۶۴-ت/۶۶۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ خط متن نسخ درشت ولی ترجمه نستعلیق است؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: مقوا با تیماج قهوه‌ای، ۲۷گ، ۸ سطر (۹×۱۶)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم، [ف: ۲-۲۴۶]

● **آیات قرآنی و ادعیه، برای شفای بیماران** / دعا / فارسی

āyāt-e qor'ānī va ad'īye, barāye šefāye bīmārān

رساله کوتاهی است در ذکر برخی از آیات قرآن و ادعیه‌ای که برای درمان بیماران مؤثر است. در آغاز تنها نسخه حاضر، با خطی اصلی، نوشته شده: «نقل این رساله از خط شریف علامی امیر ابو تراب انجوست رحمه الله تعالی.»

آغاز: الحمدلله الذی هو یطعمنی و یسقین و اذا مرضت فهو یشفین ... و بعد، بدانکه این رساله ایست در ذکر بعضی از آیات قرآنی و بعضی از ادعیه مأثوره و بعضی از اعمال منقوله از حضرت ائمه معصومین (ع) که از برای شفای مرضی فرموده اند.

انجام: و قنا عذاب النار و عذاب الفقر بفضلك و برحمتك یا ارحم الراحمین.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۲۳۷/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۳۲ برگ، شامل مطالبی درباره نماز شب، خواص اسماء الله الحسنی، دوازده امامی مختصر، با **آغاز:** «بنبی عربی و رسول مدنی»، قاعده نماز روز استفتاح و غیر آن در پایان نسخه آمده است، مطالبی به خط محمد علی دیلمی در برگ ۱۴۶، مهر مستطیل با نشان «نورث من عبادنا من کان تقیاً» و دعایی که در زیر آن عبارت «نقلتها من خط ثالث [المعلمین] امیر محمد باقر الداماد سلمه [الله] عن الآفات» آمده؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج زرشکی مجدول، ۲۵×۱۵، ۳گ (۱۳۹-۱۴۱)،۲۶ سطر (۱۱/۵×۲۲)،اندازه:۱۵×۲۵سم[ف:۳۸-۶۸۵]

● **آیات کریم** / عرفان و تصوف / فارسی

āyāt-e karīm

رشیدی، مرتضی بن احمد

rašīdī, mortezā ebn-e ahmad

تاریخ تالیف: ۱۳۴۵ ش

پاره‌ای از مباحث عرفانی را با بهره‌گیری از آیات قرآن و روایات شیعی در دو جلد گرد آورده است و در تألیفات این کتاب از راهنمایی‌های استاد و پدرش احمد کرمانشاهی کمک گرفته است. کتاب فاقد ترتیب خاص و فصل‌بندی است و مباحث پراکنده‌ای درباره خلقت، عالم ناسوت، بهشت، لیلة القدر، حقیقت قرآن، محبت و غیر از آن دارد. از قوت علمی چندانی برخوردار نیست.

آغاز: بسمله. و هو العالمین فی بیان النکات، الاولی: بدان که چون در آیات کریمه و احادیث شریفه اندک تأملی رود، ظاهر آید که در بهشت پاک سرشت کل شیء فی کل شیئ است.

انجام: در خصوص وجه الله می‌فرماید: قل کفی بالله شهیداً و بینکم (کذا) و من عنده علم الکتاب. حقیر مرتضی رشیدی ابن احمد کرمانشاهی به قلم م – رشیدی ۱۳۴۵/۱۰/۱۳ شمسی، با کمک فکری استاد عزیز و پدر بزرگوارم حاج احمد رشیدی با زحمت زیاد نوشته شد.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۱۶عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری؛ کا: رشیدی (خواهر مؤلف)، تا: ۱۳ دی ۱۳۴۵؛ یادداشت و امضای مؤلف در جاهای مختلف نسخه دیده می‌شود، مؤلف کتاب، این تصویر را در تاریخ ۱۳۷۲/۶/۱۶، به وسیله آقای شکر الله رشیدی به کتابخانه حاضر اهدا کرده است؛ ۲۸۴ص، ۹ سطر [عکسی - ف: ۴-۲۳۰]

● **الآیات و الاخبار الراجعة الی العقل** / اصول فقه / عربی

al-āyāt wa-l axbār-ur rāji'a ila-l 'aql

اصفهانی، میرزا مهدی، ۱۳۰۳ - ۱۳۶۵ ق
esfahānī ،mīrzā mahdī (1885-1945)
در فضل عقل و عاقل با استناد به آیات و روایات بسیار، و سپس اثبات حجیت عقل.
آغاز: قال الله عز وجل وکان لنفسی أن تومن الا باذن الله و یجعل الرجس علی الذین لایعقلون و قال عز و جل

۱. دامغان؛ قمر بنی هاشم؛ شماره نسخه: ۱۹۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** الامکنة والازمنة والاموال والحیوانات ولهذا کانت الحیوانات مفطورة علی الجری ...
خط: نستعلیق؛ کا: محمد رضا دامغانی، تا: قرن ۱۴؛ افتادگی: انجام؛ جلد: پارچه‌ای زرشکی عطف تیماج قهوه‌ای، ۲۸گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [ف: ۲]
قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۹۷۱
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی - ف: ۵-۴۲۶]

● **آیات و روایات تنبیه الغافلین (ترجمه و تفسیر) = ملحق تنبیه الغافلین** / اخلاق / فارسی
āyāt v revāyāt-e tanbīh-ol qāfelīn (t. va tafsīr) = mulhaq-e tanbīh-ol qāfelīn
بهاری، مولی بخش
bahārī, mawlā baxš

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۶۱۷۸/۲
خط: نستعلیق هندی؛ کا: عبدالقادر، تا: ۱۴ محرم ۱۲۵۱؛ صفحه پایان یک غزل از غزلیات شمس تبریزی [مختصر ف: ۱۷۰]

● **آیات و مسایل ارث** / فقه / عربی
āyāt va masāyel-e ers

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۵۷۶/۱۶
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۱گ (۶۸ر) [ف: ۶-۵۶]

● **الآیاتیة فی المواعظ الثباتیة** / شعر، اخلاق / فارسی
al-āyātīya fi-l mawā‘iẓ-iṯ ṯabātīyat
شیرازی، حاج علی اکبر
šīrāzī, hāj ‘alī akbar
پند و اندرز به نظم.
[فهرستواره منزوی ۱۰۲/۱۰]

۱. شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه: ۲۱۱
جلد ۱؛ بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۵-۲۰۹]
۲. شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه: ۳۲۲
جلد ۲؛ بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۵-۲۰۹]
۳. شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه: ۳۲۳
جلد ۳؛ بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۵-۲۰۹]

● **آیاتی که به مناسبتها باید خوانده شود/** دعا / عربی
āyāt-ī ke be monāsebat-hā bāyad xānde šavad

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۴۶۶/۲۱۱
خط: نسخ و نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۲ص (۴۵۸-۴۵۹) [مختصر ف: ۱۴]

● **الآیة الکبری** / اصول فقه / عربی
āyat-ul kubrā
کرمانشاهی، محمد مهدی بن محمد محسن، -۱۳۴۶ق
kermānšāhī, mohammad mahdī ebn-e mohammad mohsen (-1927)
وابسته به: زبدة الاصول؛ شیخ بهائی، محمد بن حسین (۹۵۳-۱۰۳۰)
شرح مزجی بر «زبدة الاصول» شیخ یهائی.
آغاز: حمدا لربنا الاکرم الذی علم بالقلم علم الانسان ما لم یعلم و صلاة علی من ارسل لهدایة الامم

کرمانشاه؛ نجومی، سید مرتضی؛ شماره نسخه: ۳مجموعه بدون شماره
آغاز: برابر
کا: علی اکبر الخادم، بی‌تا [دلیل المخطوطات: ۱-۲۸۵]

● **آیة الکبری (در افضلیت امام علی بر سایر انبیاء و اولیاء علیهم السلام)**/ فضایل و مناقب / فارسی
āyat-ol kobrā (dar afzalīyat-e emām ‘alī bar sāyer-e anbīyā’ va owlīyā’ ‘alay-hem-os-salām)
طواری یزدی، عباس بن محمد، ق۱۵ ق
tavārī yazdī, ‘abbās ebn-e mohammad (21C)

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۳۹۴۶
خط: نسخ؛ کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۷۹؛ اهدایی مؤلف؛ کاغذ: خطی جدید، جلد: کاغذ زرد، ۲۳گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۳/۵×۱۸سم [ف: ۵-۱۸۵۷]

● **آیة الکرسی** / دعا / عربی
āyat-ol korsī

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۹۶۷/۱۱
خط: نسخ معرب؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۱گ، ۱۰ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۵/۵سم [ف: ۲۰-۵۶۱]

← آیة الله خالصی ⟵ مجالس سخنرانی آیة الله خالصی

● **الآیة المبصرة فی شرح التبصرة = شرح تبصره** /فقه / عربی

al-āyat-ul mubṣira fī š.-it tabṣira = s.-e tabṣira

قزوینی، عباس بن اسماعیل، - ۱۳۰۴ ق

qazvīnī, ʻabbās ebn-e esmāʻīl (-1886)

وابسته به: تبصرة المتعلمین فی احکام الدین؛ علامه حلی، حسن بن یوسف (۶۴۸-۷۲۶)

شرح مزجی استدلالی است بر کتاب «تبصرة المتعلمین » علامه حلی در آغاز گوید که طبق استنباط از کتاب و سنت فتوی می‌دهد گر چه با گفته‌های مشهور علما مخالف باشد.

آغاز: بسمله الحمدلله الذی هدانا من بعد ما سوانا إلی خیر الادیان و بصرنا بنور الایقان و أغنانا بالذکر الحکیم وأهله الکریم ... اما بعد فیقول العبد عباس ابن اسماعیل بن علی بن معصوم القزوینی

۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۳۷۶۵/۲-۱۹/۹۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** الباب الثالث فی الغسل و هو سیلان الماء علی جمیع البدن بنیة ... و فی الاخبار انّه کغسل الجنابة له و بالجملة صلاح

در این نسخه تا احکام وضو ازکتاب طهارت شرح شده و ناتمام مانده است؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مصحح، دارای حواشی با نشان «منه»؛ جلد: تیماج مشکی، مجدول، ۴۹گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۱-۳۷]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۵۰۳/۱

آغاز: برابر

تا بخشی از کتاب الصوم؛ خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج ضربی، ۶۴گ (۱پ-۶۴پ)، اندازه: ۱۳/۴×۲۱/۳سم [ف: ۴۱-۱۹]

● **آیة الملک = الفیه** /عرفان و تصوف، شعر / فارسی

āyat-ol molk = alfīye

حسینی خوئی، حسین بن عبدالله، ق۱۳ ق

hoseynī-ye xūīī ‹hoseyn-e-bn-e ʻabd-ol-lāh (19C)

تاریخ تألیف: ۶ جمادی الاول ۱۲۵۸ق

مثنوی عرفانی است در هزار بیت با سربندهایی به عربی. در پایان آمده: «بهر این «الفیه» تاریخ از هجا ×× گفت ساقی «غین» و «را» و «نون». «حاء»» و در آن آمده: «آیت الملکش» بود فرخنده نام ×× کرده‌ام در الف بیت آن را تمام. دستور العمل به ولاة الامر است.

آغاز: بسمله فی الافتتاح بمحمد الملک المحمود و طلب العفو عن ... ای بحمدت افتتاح هر ثنا ×× وی ز تو تسدید جوی از هر خطا

انجام: بهر این «الفیه» تاریخ از هجا ×× گفت ساقی غین ورا و نون وحا

[فهرستواره منزوی ۱۰۲/۱۰]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۱۷۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: ۷ شوال ۱۲۵۸؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا، عطف تیماج سرخ، ۴۶گ، قطع: ربعی، ۱۳ سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۱۶-۲۱۱]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۲۳۲

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق؛ کاتب = مؤلف، تا: ۲۰ رجب ۱۲۶۰؛ کاغذ: کاغذ فرنگی، جلد: میشن سیاه لایی، ۳۹گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۳/۱×۲۲/۵سم [ف: ۲-۳۴]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۸۳۲

آغاز و انجام: برابر، رقمه من نظمه فی ۶ شهر جمید الاول فی سنة ۱۲۵۸.

خط:نستعلیق؛بی‌کا،بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج زرد ضربی، ۳۷گ، ۱۴ سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۱۲-۲۸۱۸]

← آیة النور ⟵ نوریه

← آیة النور ⟵ اصول و فروع دین ظاهری و باطنی

● **آیة کن فیکون = تفسیر آیه کن فیکون** /تفسیر / عربی

āyat-u kun fa-yakūn = tafsīr-e āye-ye kon fa-yakūn

بهاری همدانی، محمد باقر بن محمد جعفر، ۱۲۷۷ - ۱۳۳۳ ق

bahārī hamadānī, mohammad bāqer ebn-e mohammad jaʻfar (1860-1914)

تاریخ تالیف: ۱۳۳۱ق

رساله‌ای است در توضیح و تفسیر آیه شریفه «کن فیکون» و در اثبات اینکه این آیه انشائی است نه إخباری.

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... و بعد فهذه کلمات حررتها لوضوح الحال فی قوله تعالی «کن فیکون»

انجام: و روحاً من امرنا وصف لاحال فهذا المذکور فی الآیات بهذا الوجه یقارب الاسم کما لا یخفی فلیکن هذا آخر ما نملیه

[الذریعة ۵۰/۱؛ میراث شهاب، سال ۴، تابستان ۱۳۷۷ ش - صفحه ۶۷]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۲۹۰/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق؛ کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۳۱؛ در حاشیه از سوی مؤلف تصحیح گردیده و حواشی و تعلیقاتی را نیز بدان

افزوده است، قلم‌خوردگی‌های فراوان که حکایت از مسوده بودن نسخه دارد به چشم می‌خورد، برخی سطور مورب نگاشته شده است؛ کاغذ: فرنگی، ۲۶گ (۱–۲۶)، ۱۳–۱۸ سطر، اندازه: ۶×۱۴سم [ف: ۳۱–۱۵۲]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۳۳۹/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق؛ کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۳۱؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی،۲۱گ(۱–۲۱)،۱۴–۱۶سطر، اندازه: ۷×۱۲سم [ف: ۳۱–۲۲۷]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۲۹۰/۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** ناتمام: و الحروف هی المغول بذلك الفعل و هی حروف اللتی علیها الکلام و العبارات

خط: شکسته نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ افتادگی: انجام؛ از سوی کاتب ناشناسی به سه نوع خط، نسخ و نستعلیق و شکسته نستعلیق نگاشته شده است، گویا از روی همان رساله نخست این مجموعه کتابت شده و به صورت ناتمام مانده است، مصحح؛ کاغذ: فرنگی خط‌دار، جلد: تیماج آجری ضربی با ترنج گل و بوته اندازه: ۱۱گ (۸۸–۹۸)، ۱۰–۱۲ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۳۱–۱۵۴]

← آینه بدن نما ⪢ سراپای مهری عرب

← آینه حق نما ⪢ حقیقة الحق

← آینه حق نما ⪢ آیینه حق نما

← آیه امانت ⪢ تأویل آیه امانت

● **آیه‌هایی از تورات** / کتاب آسمانی / فارسی

āye-hā-yī az towrāt

جدید الاسلام، علی قلی بن محمد، ق۱۱ ق

jadīd-ol eslām ،ʻalī qolī-ye-bn-e mohammad (17C)

رساله‌ای که در آن آیت‌های تورات به عبارت‌های عبری به خط فارسی یا عبری آمده و ترجمه شده و به سود آئین اسلام تفسیر گشته است.

آغاز: بسمله. مؤلف گوید این اوراق علی بن محمد جدید الاسلام. فصل اول در سفر اول توراة مذکور است که حضرت ابراهیم در الهام نبوت یافت که چندین پیغمبران از اولاد اسحق ع در ایام بنی اسرائیل پدید میآیند.

انجام: و شریعت توراة کامل شد. و در اثبات نسخ گوئیم مصالح تفاوت کند نمی بینی طبیب همیشه یک دوا ندهد.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۱۸۶/۵

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: نزدیک ۱۲۷۸؛ افتادگی: میانه؛ در گ ۱۱۵ الف دارد: «در بیان الفاظی که در وحی کودک در نام و نشان حضرت محمد ... در حرف لام تا آخر گفته ... بجملا اگر درین فصل بعبرت نظری گمارند انشاءالله رفع شبهه میشود. منه»، در ۱۲۴ب، بندی است که الفاظ وحی کودک در آن آمده و تفسیر شده باید دنباله همین رساله باشد؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی ضربی، ۱۷ سطر (۸/۵×۱۳)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۶–۲۲۵۴]

● **آیه‌هایی که عثمان دزدیده** / علوم قرآن / فارسی

āye-hā-yī ke oʻsmān dozdīde

اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه: ۱۳۵/۲۹

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ اشعار دوستونی و سه ستونی؛ کاغذ: نخودی آسمانی، جلد: تیماج مشکی مقوایی، ۳گ (۶۶۳پ–۶۶۵)پ، قطع: وزیری، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱–۱۶۲]

● **آیین** / فارسی

āyīn

کسروی، احمد، ۱۲۶۹ – ۱۳۲۴

kasravī, ahmad (1852-1906)

در ۱۹ گفتار

چاپ: طهران، چاپاک، ۱۳۳۶ش، سربی، رقعی، ۶۳ص. ۲ جلد، طهران، ۱۳۱۱ و ۱۳۱۲ش، ۱۱۶ و ۹۶ص.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۷۵۲/۱-۴۷۵۴-ف

بی‌کا، بی‌تا [فیلم‌ها – ف: ۳–۹۹]

● **آیینات فرهنگ جهانگیری (منتخب)**/ لغت / فارسی

āyīnāt-e farhang-e jahāngīrī (mn.)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۲۳۱/۴-ف

نسخه اصل: بادلیان ouseley add 4 (۱۳۴۰ و ۹۷۵ و ۱۴۰۲ و ۱۷۴۶ و ۱۴۰۱)؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۹ سطر [فیلم‌ها – ف: ۱–۵۸۲]

● **آیین بهین** / اخلاق / فارسی

āyīn-e behīn

رفعت، عباس بن احمد، ۱۲۴۱ – ۱۳۰۹ ؟ ق

rafʻat, ʻabbās ebn-e ahmad (1825-1891?)

ترجمه آیین‌نامه کامندک است که به زبان سنسکریت و هندی و در بیست فصل است. کامندک کارپرداز یکی از راجه‌های هند است. مترجم این کتاب را نذر سلطان عبدالحمید خان ثانی قیصر روم کرده و از بهوپال آن را به قسطنطنیه فرستاده است. برای توضیح بیشتر، بخشی از مقدمه نقل می‌شود: «پیش از تابیدن ستاره کیش محمدی و بلند برآمدن آفتاب آیین احمدی کامندک نام کارپرداز یکی از راجهای هندوستان بوده و بدانش و بینش گوی بیشی از همسران می‌ربود، به زبان سنسکریت

آیین‌نامه در گزیده بر بیست فصل نگاشته درفش دانایی در این جهان برافراشته و بر این کتاب دانا دلی دستی (شرح) خرد رقم فرموده و بلند خیالی پایخوانش (ترجمه) به هندی زبان نموده به حواشی نغز و گفتارهای پرمغز محشی ساخته ... لب لباب و حاصل کتاب پاکیزه تر از چهره رافی و لیس به فارسی صاف و سلیس برداشته ... آیین بهین برنگاشت.»
آغاز: دمادم به نام یزدان ترزبان بودن و پیاپی سر نیاز بر زمین سودن سر نامها به ستایش دوستان خدا آراستن و از بخشنده مهربان همواره بهبود خود خواستن ...
انجام: ... و سپاه خود را بجنگانند تیرانداز و نیزه داران و سیف یازان هر یک به قاعده خود به فرمان سالار خویش یورش بکند و هنر خود ظاهر نمایند.

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۶۱۶
آغاز و انجام: برابر
نسخه اصل: کتابخانه شخصی سید علی رضا ریحان یزدی؛ خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۱۴ ربیع الاول ۱۲۹۵، صفحات تصویر جابه‌جا شده است؛ ۲۷ص، ۲۷ سطر [عکسی - ف: ۵-۲۴]
تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۷۴۲-ف
نسخه اصل: همان نسخه اصل بالا [فیلمها - ف: ۲-۲۳۶]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۶۰۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق؛ کا: ابوالقاسم، تا: ۹ رجب ۱۳۰۶، جا: دار الاقبال بهوپال؛ در دو برگ پایانی شرح حال مختصری از مؤلف به قلم میرزا محمد علی مالک چاپخانه جعفری لکهنو و مؤلف کتاب نجوم السماء آمده و در آن متذکر شده که مؤلف متولد ۱۲۴۱هـ در بنارس است و از شاگردان میر خیرات علی خان فیض آبادی و غالب دهلوی و اشاره به برخی از تألیفات وی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۵گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۲۰×۳۱سم [ف: ۲۸-۱۵۴]

← آیین پزشکی ⩾ ناموس الطب (ترجمه)

● **آیین رستگاری** / اخلاق / فارسی

āyīn-e rastegārī

قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۵۱۸
از اول جزء دوم تا صفحه ۲۰۸ آن را در بر دارد؛ بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ شماره فصل ۶ که در تاریخ ۱۳ رجب ۱۳۷۲ هـق در دفتر کتابخانه مبارکه ثبت شده است. [فهرست عراقی: ۱-۱۹۹]

● **آیین سپهداری** / فنون نظامی / فارسی

āyīn-e sepahdārī

رساله‌ای است در آیین سپهداری، در چند «فصل» و هر فصل در چند «ماده»: فصل ۱. در بیان ترتیب لشکر وارد و تکالیف سرکردگان (۶ ماده)؛ ۲. دارای هشت ماده و ماده اول در تکالیف توپچیان؛ ۳. در بیان آداب معمول داشتن خدمات در اردو؛ ۴. در تربیت اردوی اسلحه سه گانه.
[فهرستواره منزوی ۲۷۵/۶]

تهران؛ چهل ستون؛ شماره نسخه: ۲۹۱/۱
خط:شکسته نستعلیق؛بی‌کا،بی‌تا؛افتادگی:میانه[چند نسخه- ف: ۳۷۳]

← آیین عالم شاهی ⩾ شاه عالم نامه

● **آیین قورخانه = رساله‌ای در فشنگ = شوارق النظام** / فنون نظامی / فارسی

āyīn-e qūr-xāne = r.-ī dar fešang = šavāreq-on nezām

مهندس تبریزی، محمد رضا، - ۱۲۹۹ ق

mohandes-e tabrīzī ،mohammad rezā (-1881)

اهداء به: حاجی میرزا آقاسی
رساله‌ای است در بیان فوائد فشنگ جنگی و اقسام آن و مسائل مربوط به آن در یک «مقدمه» و ۱۷ «فصل» و «خاتمه». در مقدمه از فواید فشنگ جنگی بحث شده و در فصل اول سبب تألیف کتاب ذکر گردیده و در بقیه فصل‌ها از طرز ساختن و شیوه استفاده از فشنگ در میدان جنگ سخن رفته است.
آغاز: سبحانک لا احصی ثناءاً علیک ... مبدعی که وجود کاینات از دیوان قدرتش ترجمه ای است مفسر و نه اوراق اطباق سماوات از برهان شهودش رساله‌ای است مختصر ...
انجام: و چنان بیکدیگر وصل کنند که جای وصله ها بهیچوجه بلندی و پستی نداشته باشد که وقت انداختن مانعی بهم رسیده باشد شکر که این نامه بعنوان رسید.
[فهرستواره منزوی ۳۸۶۷/۵]

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۰۵۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق؛ کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳، جا: محتملاً تهران؛ سرلوحه زر و شنجرف و لاجورد، جدول دور سطور زر و سیاه و قرمز، جدول بیرونی قرمز، دارای ده لوحه نقاشی آب و رنگ؛ کاغذ: فرنگی، جلد: طال شال عطف و اندرون تیماج قرمز، ۴۵گ، ۱۹ سطر (۱۵×۲۶)، اندازه: ۲۲/۵×۳۴ [ف: ۳-۷۳]
۲. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه: ۴۹۴
آغاز: بالهامات غیبی دریافت کرده این بنده درگاه آسمان جاه محمد رضای مهندس توپچی تبریزی را باتمام این خدمت؛
انجام: برابر
خط: نستعلیق؛ کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ در برگ اول مطالبی متفرقه آمده است، دارای جداول و اشکالی مخصوص به این فن؛ فاقد

جلد، ۲۶گ، مختلف السطر، اندازه: ۲۲×۳۵سم [ف: ۲-۱۴۰]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۱۰۱

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی - ف: ۳-۳۸۵]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۵۷۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** بنابراین لازم است که اول منفعت استعمال فشنگ را در محاصرات به رشته بیان بیاورم و ثانیاً هر چه منفعت از استعمال آن در عرصه جنگ به عمل می‌آید ظاهر و آشکار سازم ...

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶گ (۱پ-۶پ)، مختلف السطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۳/۵سم [ف: ۲۸-۱۳۲]

● **آیین مملکت‌داری** / حکومت و سیاست / فارسی

āyīn-e mamlekat-dārī

از فخرالملک و نظام الملک یاد شده؛ در صدر آن آمده: «وصایا الدینیه فی امور الدیوانیه و ذکر قضایاء القوانین و الاعمال السلطانیه»

آغاز: قال امیرالمؤمنین علی بن ابیطالب (ع) من نصب نفسه للناس اماماً فعلیه آن یبداء بتعلیم نفسه قبل تعلیم غیره ... اکنون چون صاحب کفایتی بدین رتبت موسوم شد و در عهده مملکتی رفت ... عهد باید بست که آیین جور محو فرماید ...

انجام: روز قیامت جز حسرت و ندامت ثمره نیابد، قال یحیی بن خالد لاولاده اذا ولیتم امراً فاذکروا العزل عنه و عاملوا الناس فیه معاملة ان عشتم مالوا الیکم و ان متم ترحموا علیکم.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۴۵۵/۱۶۰

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: ۱۰۶۳-۱۱۴۱؛ جلد: تیماج یک لا قرمز، ۱۶ص (۱۴۳-۱۵۸)، قطع: بیاضی، اندازه: ۱۵/۵×۳۳سم [ف: ۱۰-۱۳۵۱]

● **آیین‌نامه خدام و حفاظ آستان قدس** / متفرقه / فارسی

āyīn-nāme-ye xoddām va hoffāz-e āstān-e qods

در آستان قدس تهیه شده است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۳۹۱

آغاز: و من یعظم شعائرالله فانها من تقوی القلوب بسمله، آئین نامه خدام و حافظت آستان قدس رضوی؛ **انجام:** آئین نامه‌های قبلی ملغا خواهد بود تولیت آستان قدس رضوی

خط: نستعلیق؛ کا: موسوی هاشمی، غلامعلی، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مخمل، ابعاد متن: ۱۵×۱۹، اندازه: ۲۱×۲۸سم [الفبائی: ۱۳]

● **آیین‌نامه دبستان** / متفرقه / فارسی

āyīn-nāme-ye dabestān

آیین‌نامه‌ای در ۱۱۲ ماده که در آن وظایف هر یک از دست اندرکاران محیط مدرسه بیان شده است. دارای سیزده قسمت: ۱. کلیات؛ ۲. وظایف مدیر؛ ۳. وظایف معلم؛ ۴. وظائف آموزگاران؛ ۵. شورای دبستان؛ ۶. مقررات راجع به دانش آموزان؛ ۷. امتحانات؛ ۸. بهداشت؛ ۹. تشویقات و تنبیهات؛ ۱۰. امور مالی؛ ۱۱. وظائف خدمتگزاران؛ ۱۲. تعطیلات رسمی؛ ۱۳. تتمه.

آغاز: اداره آموزش وزارت فرهنگ اخیراً درآیین نامه دبستانها تجدید نظرنموده ...

انجام: ... ماده ۱۱۲ - تخلف از مواد این آیین نامه موجب مسئولیت و متخلف و مورد تعقیب و مواخذه اداری واقع خواهد شد.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۱۳۱۱/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا، ۱۴گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف مخ: ۱-۲۳]

● **آیین نامه‌نگاری** / نامه‌نگاری / فارسی

āyīn-e nāme-negārī

حسینی، عطاء الله بن محمود، - ۹۱۹ ق

hoseynī, ʻatā'-ol-lāh ebn-e mahmūd (-1513)

در دوازده «رکن» و چند «صحیفه» با عناوین «باب».

آغاز: بسمله، هو الذی انشاء الخلق ثم یعیده و هو القوی العظیم، بدانکه کاتب باید تعریف هر کسی مناسب حال او ایراد کند و محل ایجاز و اطناب و فصاحت و بلاغت رعایت کند و بباید دانست که مکتوب خطایی باشد یا جوابی ...

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۶۵۴/۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** ... باب در بیان صفات منشوره منظومه صفات النقباء مرتضی ممالک الاسلام مؤمل اعاظم ... این ضوء الصباح من مصباح بیت: چو گردد جلوه گر خورشید انور ...

خط: شکسته نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ در هامش نیز نامه‌ها آمده است؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن قهوه‌ای ضربی لایی، ۲۰گ (۲۹پ-۴۹پ)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۶-۸۴]

← آیین نگارش ≻ ترسل

● **آیین نگارش** / دستور زبان / فارسی

āyīn-e negāreš

رساله باید از دانشمندان زمان قاجار باشد. دستور زبان فارسی است در پنج «فن»: ۱. املا و قرائت در ۵۶ قاعده؛ ۲. اشتقاق و

صرف در پانزده فصل و یک مقاله و یک خاتمه باید باشد؛ ۳. نحو و ترتیب جمل؛ ۴. معانی وبیان و انشاء؛ ۵. شعر و شاعری
آغاز: بنام ایزد متعال بعد الحمد و الصلوة چنین گوید مؤلف این رساله گرچه خودستایی و خود نمایی خوی دیرین مؤلفان ست.
انجام: یازیدن، یافتن، یارستن (پایان فصل ۱۳ فن ۲)

تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۷۵ ـ ج
آغاز و انجام: برابر
تا فصل سیزدهم فن دوم است؛ خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج سرخ ضربی، ۴۲گ، ۱۷ سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۲/۵سم [ف: ۱-۱۰]

● **آیین نگارش** / دستور زبان / فارسی
āyīn-e negāreš
آغاز: خیر و عافیت، مزاج مبارک، مزاج شریف ...
انجام: صلاح داد که تبدیل بسیار فایده دارد. تمام شد.

تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه: ۵۷۰/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ۱۲۸۱؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز، مقوایی،۵۶ص(۱۸۲-۱۲۷)،۱۳سطر،اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۲-۲۲۱]

● **آیین نمایش** / هنر / فارسی
دعوتی، میر محمود، ۱۳۰۱
da'vatī, mīr mahmūd (1883)
تاریخ تألیف: ۱۳۲۴ق
سلسله درس‌های علینقی کلنل وزیری (استاد موسیقی و کرسی نمایش و تئاتر) است که مؤلف، آنها را وقتی که در سال ۱۳۲۴ش، دانشجوی سال اول دانشکده ادبیات و زبان‌های خارجی در دانشگاه تهران بوده، نگاشته است. عناوین مطالب این درس ها عبارت اند از: ۱. هنرهای زیبا بطور کلی؛ ۲. چگونگی انتقاد (خرده بینی)؛ ۳. درام و نگارش درامی؛ ۴. نمایش و تأثیر آن در اشخاص فعال و غیر فعال؛ ۵. فوائد کلی برای نمایش نویسی؛ ۶. ذوق نمایش در ملل مختلف؛ ۷. نمایشگاه یونان باستان؛ ۸. نمایشگاه رومی‌ها؛ ۹. نمایش در قرون وسطی؛ ۱۰. دوره کلاسیک؛ ۱۱. دوره نوین؛ ۱۲. روشنایی سن؛ ۱۳. آرایش؛ ۱۴. کارگران نمایش؛ ۱۵. آشنایی به ساختمان نمایشگاه؛ ۱۶. تأثیر هنرنمایشی یونان در دوره نوین؛ ۱۷. مذهب یونان انگیزه هنرهای آن بوده است؛ ۱۸. تأثیرات نمایشی؛ ۱۹. تأثیر نمایش روی جماعت؛ ۲۰. چکامه درامی؛ ۲۱. حکمت پیدایش تراژدی و کمدی؛ ۲۲. هنر اکثر یونانی‌ها؛ ۲۳. ترکیب و ساختمان نمایشنامه؛ ۲۴. مقایسه تراژدی و کمدی؛ ۲۵. برگزیدن تراژدی و صفت قهرمانان آن؛ ۲۶. علت خوش آمدن از تراژدی؛ ۲۷. سرایه در تراژدی؛ ۲۸. اشکال درک تراژدی یونان برای توده کنونی از نظر محیط و مذهب؛ ۲۹. قهرمان تراژدی؛ ۳۰. مقایسه انواع ادبیات با انواع حجاری‌ها؛ ۳۱. سه نفر تراژدی نویس یونان و مقایسه آنان با سه نفر حجار معروف آن زمان؛ ۳۲. تریلوژی اشیل؛ ۳۳. احمال نظر در تریلوژی اشیل؛ ۳۴. نتائجی که اشیل از کار خود می‌خواسته؛ ۳۵. سوفکل؛ ۳۶. نمایشنامه سوفکل؛ ۳۷. ارپید و صفات و نقایصش.

قم؛ دارالحدیث؛ شماره نسخه: ۲۶۹
آغاز: هنرهای زیبا به طور کلی، اشلکل در تعریف هنرهای زیبا می‌گوید: احتیاج هنرهای زیبا و لذت بردن از آنها برانگیخته وضعیت خاص طبیعت انسان است؛ **انجام:** و غرورهای خطابی و فلسفی و اخلاقی بی بند و بار و وسائل مادی او را برای تحریک به کار می‌بسته تخطئه می‌نماید.
خط: تحریری؛ کاتب = مؤلف، تا: اردیبهشت ۱۳۲۴؛ ۲۷گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۶×۲۰سم [ف: -۱۳۵]

← آیینه ← مرآت الارض

● **آیینه آیین مازدیسنی** / ادیان و مذاهب / فارسی
āyīne-ye āyīn-e māzdayasnī
ارباب کیخسرو بن شاهرخ، ۱۲۵۳ - ۱۳۱۹ ق
arbāb keyxosro ebn-e šāhrox (1837-1901)
اهداء به: محمد علی شاه قاجار
تاریخ تالیف: ۱۲۷۶ق
این کتاب به درخواست اردشیر جی نماینده و فرستاده انجمن پارسیان هندوستان و به نام محمد علی شاه قاجار نوشته شده است. کتابی است در آیین مذهب رزدتشتی (مازدیسنی یا مزدیسنی) که مؤلف آن را برای آشنایی و آگاهی کودکان گردآوری کرده است.
چاپ: طهران، ۱۳۳۵ق، سربی، ۱۴۳ص؛ تهران، ۱۳۲۵هـ سنگی، ۱۴۳ص
آغاز: بنام خداوند بخشنده مهربان. پس از سپاس آفریدگار توانای بنده پرور و نیایش ...

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۵۵۷۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** ... فه هو رمزد و امشاسپندان کامه باد ایدون باد ایدون ترج یاد
خط: نستعلیق؛ کا: مرتضی حسینی، تا: ۱۳۲۵؛ واژه‌ها در حاشیه ترجمه شده است؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: مقوایی روکش الوان عطف و گوشه‌ها تیماج ماشی، ۶۸گ (۷۳پ-۱۴۰پ)، ۱۳ سطر (۹/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۶/۵×۲۲/۵ سم [رایانه]

● **آیینه اسکندر** / طب / فارسی
āyīne-ye eskandar
اهداء به: سلطان اسکندر بهادرخان
رساله‌ای در بیماری‌های چشم، در یک «مقدمه» و شش «باب» و هر باب در چند «فصل»که برای سلطان اسکندر بهادرخان ساخته شده: باب ۱. در بیماری‌های چشم، در ده فصل؛ ۲. در بیماری‌های طبقه ملتحمه، در هفت فصل؛ ۳. در بیماری‌های طبقه قرنیه، در سه فصل؛ ۴. در بیماری‌های طبقه عنبیه، در سه فصل؛ ۵. در احوال بینایی، در چهار فصل؛ ۶. در بیان ترتیب و تدبیر داروهای چشم.
آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم حمد و سپاس بیحد و قیاس حضرت صانعی جل جلاله که حکمت کامله و قدرت شامله نور بصر را در چراغ چشم دست صنع او نهاد ... اما بعد چون حضرت سلطان سلطان نشان ... سلطان اسکندر بهادرخان از این کمینه بنده درگاه عالم پناه، رساله مشتمل بر معالجات بیماریهای دیده طلب فرمودند این خاکسار ... اطاعت نموده واجب دیده بر تالیف آن اقدام نمود. این رساله را آئینه اسکندر نام نهاد بالله التوفیق ...
انجام: تمام شد آئینه اسکندری بفرخی و فیروزی و الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی نبینا محمدا و آله اجمعین و سلم تسلیما کثیرا

تهران؛ علوم پزشکی؛ شماره نسخه: ۲۵۹/۸
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ ۱۲ص (۲۲۳-۲۳۵)، ۲۵ سطر (۵×۱۲)، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [نشریه: ۳-۳۴۳]

← آیینه اسکندری ⩾ آیینه سکندری

● **آیینه اسکندری** = **اسکندرنامه** / شعر / فارسی
āyīne-ye eskandarī = eskandar-nāme
امیر خسرو، خسرو بن محمود، ۶۵۱ - ۷۲۵ ق
amīr xosro, xosro ebn-e mahmūd (1253-1324)
تاریخ تألیف: ۶۹۹ق
چهارمین مثنوی از «پنج گنج» اوست در ۴۴۵۰ بیت. پس از حمد و نعت و معراج، داستان اسکندر و خاقان چین را آورده است.
آغاز: جهان پادشاها خدایی تراست ×× ازل تا ابد پادشاهی تراست
انجام: روان زانمیان جام خسرو بکام ×× بیک زخمه کن کار خسرو تمام
چاپ: بمبئی، ۱۳۳۶ق. سنگی؛ با پیشگفتار میر جمال سید اوف در مسکو، ۱۹۷۷ چاپ شده
[نسخه‌های فارسی منزوی ۲۶۲۰/۴؛ الذریعة ۵۰/۱ و ۲۵۹/۷ و ۲۹۳/۹]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۲۱/۲
کا: روح الله بن علی بن عماد الاسلام جمال الاسلامی، تا: ۷۱۴؛ در ضمن خمسه و در حاشیه آمده است؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: مرغش،۲۴۷ص (۷۶۳-۱۰۰۹ حاشیه)، قطع: وزیری [ف: ۳-۱۶۴]
۲. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۲۱۶۶/۵
خط: نستعلیق؛ کا: سلطان علی (کاتب این نسخه سلطانعلی مشهور نیست بلکه سلطانعلی کاتب اصفهانی است که هر دو در یک عصر می‌زیستند)، تا: ۸۶۳؛ دارای ۱۷ مجلس میناتور آب و رنگ بسیار عالی به مناسبت اشعار متن طرح و نقش، چهار سرلوح مذهب مرصع بسیار عالی سبک کار شیراز دارد که در میان هر یک عنوان مثنوی‌ها را به قلم زر و به خط رقاع نگاشته‌اند، در هر صفحه دو لچکی گل و بوته مذهب دارد و دو صفحه نخستین تمامی متن و حاشیه مذهب مرصع بسیار عالی است که در متن هر صفحه ۱۲ مصرع را به چلیپا نوشته؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: مقوای روکش چرم ساغری مشکی وسط ترنج و دو سرترنج ضربی منقش، ۱۸ سطر در متن و ۱۲ نیم سطر در حواشی به طریق مورب نو، قطع: ربعی، اندازه: ۱۴×۲۲/۳سم [ف: ۳-۳۵]
۳. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۳۹۲/۶
خط: نستعلیق؛ کا: قطب شیرازی، تا: ۸۹۴؛ در بعضی از مثنوی‌ها اوزان اشعار تعیین و در پیشانی آنها به قلم ثلث و به آب زر و سرخی و لاجورد کتابت شده است؛ مجدول و کمنددار زرین بند مشکی است و دارای ۶ سرلوح و ۹ سرفصل مذهب مرصع ممتاز است که نام مثنوی‌ها و عناوین را به خط کوفی تزئینی با سفیداب و تحریر الوان نوشته شده، اشعار به وسیله جداول بند زرین طولی به دو مصرع تقسیم شده؛ مهرها: «مشیرالسلطنه»، «حسین بن هدایت الله»، «محمد رضا الحسینی» و «ناصرالدین شاه قاجار ۱۲۷۴»؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوای روکش میشن یشمی وسط ترنج و چهار سرترنج و نیم ترنج و چهار لچکی و حاشیه منگنه‌ای کار محمد باقر ۱۲۴۰، قطع: وزیری، ۱۹سطر در متن ۴۰ نیم‌سطر در حاشیه، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: ۳-۴۱]
۴. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۲۵۶/۴
خط: نستعلیق؛ کا: جلال الدین محمود فیروز بخت حسینی، تا: ربیع الاول ۹۶۸؛ افتادگی: انجام؛ ۵۲گ (۱۶۹پ-۲۲۱ر)، قطع: وزیری [ف: ۲-۵]
۵. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۳۴۲/۸
خط: نستعلیق؛ کا: محمد سعید بن مسعود هروی، تا: ۹۷۲، جا: دارالسلطنه گلکنده، برای ابراهیم قطب شاه؛ دارای تزیینات و تذهیبات بسیار زیاد؛ مهرها: «بنده شاه محمد محسن سنه ۱۰۰۴»، «فتحای نائینی ابن غیاث الدین ۱۰۱۲»، «حسن بن احمد ۱۲۰۷»، «مشیرالسلطنه ۱۳۲۲»، «قرة العین احمد»، « زفتح علی شد چو حق منجلی / مه برج شاهی محمد علی ۱۲۱۵» و «ناصرالدین شاه قاجار ۱۲۷۴»؛ تملک: محمدمحسن دیوانه ابن نظام دیوانه المخاطب به سربیابان ۱۰۰۴، محمد علی میرزا دولتشاه فرزند فتحعلیشاه قاجار

۱۲۱۵؛ کاغذ: متن و حاشیه، متن کشمیری، حاشیه اصفهانی، جلد: مقوای روغنی تصویر نیم‌تنه نقاشی آب و رنگ زن جوانی همراه با تزیینات بسیار، قطع: وزیری، ۱۹ سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۳-۲۹]

۶. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۵۹۸/۵

خط: نستعلیق؛ کا: خواجه محمد حسین استرابادی، تا: ربیع الاول ۹۸۶ [نشریه: ۷-۱۰۹]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۸۱۲/۵

آغاز: برابر

خط: نستعلیق؛ کا: شیرمحمد، تا: پنج‌شنبه ۲۷ ربیع الاول ۹۹۴؛ صفحات مجدول، جلد: تیماج دورو، مشکی سوخت ترنج باسر، لچکی مذهب، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۱×۲۲سم [ف: ۲۶-۲۹۵]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۴۵۳۸/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: نیمه دوم قرن ۱۰؛ جدول به تحریر و زر و لاجورد، تحریر در متن و هامش؛ کاغذ: نخودی، جلد: پارچه‌ای، ۲۱ سطر (۱۵ سطر متن ۶ سطر هامش) (۱۲/۴×۷/۳) سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۷-۷۳۳]

۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۵۶۳/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ جلد: تیماج قهوه‌ای جدول‌دار گرهی، ۶۱گ (۱۰۵پ-۱۶۵ر)،۱۸ سطر (۱۰/۵×۱۷/۵) ، اندازه: ۱۷×۲۶/۵سم [ف: ۲۰-۲۵]

۱۰. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۳۹۷/۳

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ در وسط صفحه اول شمسه مذهب مرصعی است که در میان پنج دایره طلائی نام مثنوی‌های کتاب را به سفیداب به خط رقاع زوج تحریر مشکی نگاشته‌اند، اشعار به وسیله سه جدول بند زرین به چهار مصرع تقسیم شده است، عناوین در جداول عرضی بند زرین به خط نسخ و رقاع و به سرخی نگاشته شده است و دارای پنج سرلوح مذهب مرصع به طرح کتیبه بازوبندی است که در سرآغاز هر مثنوی طرح شده است و در زمینه طلائی وسط کتیبه عنوان مثنوی‌ها را به خط نسخ و به سفیداب زوج تحریر مشکی نوشته‌اند؛ مهر: ناصرالدین شاه قاجار؛ کاغذ: بخارائی، جلد: مقوای روکش تیماج زیتونی با ترنج و سرترنج ضربی، ۲۱ سطر، قطع: وزیری، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۳-۳۹]

۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۱۴/۳

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: سفید، جلد: سوخت مشکی درون مذهب زمینه تیماج تریاکی [سنا - ف: ۲-۲۵۰]

۱۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۹۳۹۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: نیمه دوم قرن ۱۰، برگ آخر از روی نسخه‌ای به تاریخ ۹۶۲ ق. نوشته شده؛ صفحه اول دارای سرلوح مستطیلی با نقش ترنج، مذهب و مرصع عنوان نسخه به زر در وسط ترنج در زمینه لاجورد، جداول اوراق به لاجورد و زر تحریردار، بین السطور دو صفحه اول طلا اندازی تحریر دار؛ واقف: میرزا رضا خان نائینی، تاریخ وقف: مرداد ماه ۱۳۱۱؛ مهر: «السلام علی ابراهیم ۱۱۶۵»؛ کاغذ: حنایی، جلد: پارچه با عطف و گوشه تیماج، ۱۰۱گ، ۱۵ سطر سه ستونه، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۷-۵]

۱۳. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: ۲۶۱/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق زیبا؛ بی‌کا، تا: ۱۰۱۴؛ جلد: تیماج سرخ ضربی، با گل و بوته، مجدول، ۸۶گ (۲۰۲پ-۲۸۷پ)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱-۲۳۱]

۱۴. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۳۴۱/۵

خط: نستعلیق؛ کا: محمد شاه دارابی، تا: ۱۰۵۲؛ نوشته شده است: «از اشیاء استردادی از میرزا علی اکبر ایپکچی»، در سرآغاز پنج مثنوی دارای ۵ سرلوح مذهب مرصع عالی طرح شده به سبک کار شیراز که در کتیبه‌های آنها عنوان مثنوی را به سفیداب با تحریر مشکی و قلم نستعلیق نگاشته‌اند، دارای تزئینات و تذهیبات بسیار، اشعار به وسیله ۳ جدول طولی بند زرین به چهار مصرع تقسیم شده است؛ مهر: «کتابخانه علیه دولت ایران ۱۳۲۹»؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوای روکش میشن زیتونی سیر مجدول دانه تسبیحی،قطع:وزیری، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۸/۵سم [ف: ۳-۳۳]

۱۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۹۶۷۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خوش جلی؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ضمیمه به نسخه ش۱۶۶۴۷، برگ آغازین دارای کتیبه و سرلوح زرپوش با زمینه لاجورد منقش و الوان، جداول اوراق به زرد و تحریر و لاجورد، برگ اول دارای زراندازی میان سطور،کتیبه / سرلوح/ جدول؛ کاغذ: نخودی، جلد: میشن، قطع: وزیری، ۱۵ سطر (۵/۵×۱۲/۲)، اندازه: ۱۴/۵×۲۵سم [ف]

۱۶. تهران؛ فرمانفرمائیان، حافظ (دکتر)؛ شماره نسخه: بدون شماره/۳

خط: نستعلیق ریز؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جدول زرد لاجورد و زنگار و شنگرف، با دو سرلوح و دو حاشیه‌سازی در آغاز و چهار سرلوح دیگر، جلد: تیماج تریاکی ضربی مقوایی، قطع: وزیری [نشریه: ۷-۵۴۴]

۱۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۶۶۴۷/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ با حاشیه به طرز مورب، دارای دو سرلوح مذهب و منقش، دو صفحه اول هر مثنوی، بین السطور طلااندازی شده، جداول اوراق به زر تحریردار و لاجورد؛ کاغذ: حنایی کمرنگ، جلد: میشن قهوه‌ای، ۱۱۷گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۴سم [ف: ۱۷-۳۸۳]

۱۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۹۵۰/۳۶

خط:نستعلیق؛بی‌کا،تا:قرن۱۱و۱۲؛۴ص(۱۵۷-۱۶۰) [ف: ۱۰-۱۸۳۸]

۱۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۵۶۸۱

بی‌کا، تا: ۱۳۲۴؛ خریداری از رضا غیبی [رایانه]

۲۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۲۴/۲

بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج مذهب،۷۵ص (۷۹-۱۵۳)، قطع: خشتی باریک، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۳-۱۶۵]

۲۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۷۶۳۱/۱-۳۹/۱۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** شاخی که برش نه زود باشد ×× هیزم بود ارچه عود باشد

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: گالینگور قهوه‌ای، ۲۴۵گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۱-۳۹]

۲۲. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۴۰۱/۴ حاشیه

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مجدول کمندکشی بند مشکی است، در پیشانی صفحه اول یک سرلوح مذهب مرصع بسیار خوب و سرآغاز بقیه قسمت‌های کتاب که شامل ۲۱ سرفصل مذهب مرصع به طرحهای مختلف است؛ مهرها: «عبده احمد»، «علی بن ابیطالب»، «محمود» و «ناصرالدین شاه قاجار»؛ کاغذ: اصفهانی شکری رنگ، جلد: مقوای روکش چرم ساغری مشکی مجدول زرین، ۴۰ سطر، قطع: نیم ورقی حجیم، اندازه: ۱۸×۳۰سم [ف: ۳-۵۲]

۲۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲/۶۰۷۹/۴

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: روغنی زمینه سبز ترنجی سرخ عطف تیماج قهوه‌ای بخارایی، قطع: وزیری، ۲۲ سطر (۷/۵×۱۷)، اندازه: ۱۳×۲۵سم [ف: ۱۶-۱۹۳]

● آیینه اسکندری /کیمیا / فارسی

āyīne-ye eskandarī

کرمانی، غیاث بن محمود،

kermānī, qīyās ebn-e mahmūd

اهداء به: سلطان جلال الدین اسکندر

در کیمیا [فهرستواره منزوی ۳۹۳۷/۵]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۴/۲۱-ف

نسخه اصل: موزه بریتانیا Add. 27261 (ریو ۸۶۸)؛ خط: نسخ و نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ۸۱۳-۸۱۴ [فیلمها - ف: ۱-۴۰۲]

● آیینه اسکندری و جام جم / هیأت / فارسی

āyīne-ye eskandarī va jām-e jam

کاشفی، حسین بن علی، - ۹۱۰ ق

kāšefī, hoseyn ebn-e ʻalī (-1504)

اهداء به: شاهزاده معزالدین اسکندر تیموری

کتابی است در استخراج مطلوب از طریق احکام نجوم مشتمل بر دو مقدمه و هشت جدول و بیست دایره و چهل و هشت سؤال و چهل و هشت کوکب ثابت و صد و نود و دو صفحه و اجوبه سؤالات که در تهذیب و تکمیل دایره جهان نما. جزو سبعه کاشفیه است. نیز رک: منزوی (= فهرست نسخه‌های خطی فارسی ۴۰۴.۱)

آغاز: الحمد لعلام الغیوب والمطلع علی خفیات الضمایر و سرایر القلوب سامع اسئلة السائلین و مجیب دعوة الاملین، و کل ذلک فی اللوح مثبت و مکتوب

انجام: سره الفرس، حضر، بسند، دهد، بفروش، کارترا، عاجز، بلا، که، م، حضو، را بکنم، جد، ح

[فهرستواره منزوی ۲۷۶۲/۴]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۸۲۳۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ در آغاز این نسخه قصیده‌ای است میمیه به تازی در هشت ورق و شامل نود و یک بیت در منقبت حضرت رسول اکرم (ص) از نجم الدین بن یعقوب مالکی به مطلع ذیل: «مالاح برق علی الزوراء مین اضم ×× الا و صیرنی لحما علی وضم»؛ در آغاز و انجام نسخه نه فقره یادداشت «داخل عرض شد» مرقوم است از ۱۱۵۴ تا ۱۳۱۲ق، روی ورق نهم و بالای ورق ماقبل آخر مهر یک کتابخانه سلطنتی بوده با امضای کتابدار، مهر را محو کرده‌اند و این عبارت باقی است: «غلام خسرو غازی محمد ایغور در سنه ۹۳۸»؛ واقف: نادرشاه افشار، تاریخ وقف: ۱۱۴۵ هـ ق؛ کاغذ: سمرقندی حنایی، جلد: تیماج عنابی، ۱۴برگ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۲/۲×۱۷/۵سم [ف: ۸-۳]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۲۳۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیمج، ۱۳ سطر (۱۲×۹)، اندازه: ۱۲×۱۷سم [الفبائی: ۱۳]

۳. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۱

خط: نسخ و نستعلیق؛ کا: عبدالحمید بن عبدالجواد منجم ملقب به نجم التولیه، تا: جمادی الثانی ۱۳۰۸؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج عنابی ضربی ترنج دار زمینه ترنج طلائی، ۱۱۴گ، ۱۵ سطری (۱۲×۱۳/۵)، اندازه: ۱۲/۹×۱۸/۵سم [ف: ۱-۱]

● آیینه جهانبانی در آیین جهانداری / شعر، اخلاق / فارسی

عنقا طالقانی، ابوالفضل بن علی، ۱۲۶۶ - ۱۳۳۳ ق

ʻanqā tāleqānī, ab-ol-fazl ebn-e ʻalī (1849-1914)

در بحر مثنوی در اخلاق و سیاست که به درخواست مظفرالدین شاه قاجار ساخته.

آغاز: الها قادرا پاکا ملیکا ×× یگانه خالقا بی هر شریکا

انجام: ظفربانی ابوالفضل است ناظم ×× صفا کاتب ز اول تا نجاتم

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲-عنقا

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ نسخه اصل آن به خط مؤلف و نسخه چاپ سنگی به خط میرزا علی محمد سقای خوشنویس استاد است، هر دو نسخه به خط نستعلیق و بقطع جیبی است. [نشریه: ۵-۷۴۶]

● آیینه جهان‌نما = آیینه حق‌نما = آیینه حقایق‌نما = مرآت حقایق‌نما /اخلاق / فارسی

āyīne-ye jahān-namā = āyīne-ye haq-namā = āyīne-ye haqāyeq-namā = mer'āt-e haqāyeq-namā

کاشانی، محمد بن مرتضی، - ۱۱۱۵ ؟ ق

kāšānī, mohammad ebn-e mortazā (-1703?)

وابسته به: مصفاة الاشباح و مجلاة الارواح = التفکر؛ کاشانی، محمد بن مرتضی (-۱۱۱۵)

منتخب و تلخیصی از کتاب او به نام «مصفاة الاشباح و مجلاء الارواح» به عربی است که در تفکر و اسرار شرایع نگاشته بود و در کتاب حاضر منتخبی از آن را به فارسی ترجمه نموده است. آن را در چهار «فن» تنظیم نموده و هر فن را در چند «باب» قرار داده است: فن ۱. در مجاری تفکر در اسرار طاعت الهیه و عبادات نقلیه و دیانات شرعیه و منافعی که در تحت آنها مندرج است، شامل ۱۵باب؛ ۲. در موانع تفکر در اسرار اخلاق ناپسند و پسندیده، شامل یک مقدمه و۱۰ باب؛ ۳. در مسارح تفکر در انوار علوم حقیقه و معارف عقلیه، شامل یک مقدمه و ۵ باب؛ ۴. در مطارح تفکر در انوار عجایب مصنوعات و لطایف مخلوقات، شامل ۲۱باب.

آغاز: بسمله شکر و سپاس بی قیاس مرخداوندی را سزاست که وسعت داده سینه‌های ما را به انوار معرفت ... اما بعد چنین گوید خادم علوم دین مبین ... اعظم سعادات و بلند ترین قربات شناختن خداوند عالم و اطاعت اوست

انجام: و هر کس از آنچه روزی او شده بهره مند می‌گردد فسبحان الله بدیع السموات والارض

[الذریعة ۲۷۱/۲۰؛ فهرست نسخه‌های فارسی ۱۵۱۷/۲؛ طبقات اعلام الشیعة، تا: قرن ۱۲، ص ۷۹۲؛ مقدمه تفسیر المعین؛ دانشگاه ۶۹۱۷؛ فهرستواره منزوی ۲۷۶/۶ (۵ نسخه)]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۶۵

آغاز: برابر

نصف صفحه اول کتاب پاره شده، منقسم بر چهار فن؛ خط: نستعلیق شکسته؛ کا: عبدالعلی بن محمد معصوم قزوینی اصفهانی، تا: آدینه دهه سوم جمادی الثانی ۱۲۲۳؛ ۲۰۶گ، قطع: وزیری، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۶×۲۳سم [ف: ۲-۳۳۲]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۳۲۷-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلم‌ها - ف: ۱-۱۹۱]

۲. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۸۳۳۴-۴۸/۳

خط: نسخ؛ کا: ابوالحسن بن ملا محمد اردکانی، تا: ۸ ذیحجه ۱۲۲۹، جا: روستای هفتادر؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی رویه مشمع، ۲۵۷گ، قطع: خشتی، ۱۷ سطر [آستانه قم: ۷۵]

۳. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۱۱۸

آغاز: الحمدلله الذی شرح صدورنا بأنوار معرفته ... اعظم سعادات و بلند ترین قربات شناختن خداوند عالم و اطاعت اوست؛ **انجام:** برابر

خط:نسخ؛کا:علی بن حسین شاطر،تا:پایان شعبان ۱۲۳۴ [ف: ۳-۱۰]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۷۴۹-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلم‌ها - ف: ۱-۳]

۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۱۸/۱۰۲-۳۵۸۲/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ کا: عبدالله بن علی حسن آبادی، تا: ۱۴رجب ۱۲۴۰؛ جلد: تیماج قرمز، ضربی، ترنج باسر مجدول گرهی، ۲۱۷گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۱-۱]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۶۲۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** ملک گفت بلی آنحضرت فرمود رخصت دادم و آن ملک گفت ...

خط: نستعلیق؛ کا: محمد حسن کرجی (گرجی)، تا: ۱۲۵۱؛ افتادگی: انجام؛ ترقیمه: «این یک جلد کتاب مرآت جهان نما را حسب الحکم سرکار ... و حکمران قلمرو ایران و مقرب الخاقان ... سرکار بیگلربیگی ممالک فارسی و ترک که از عدلش با میش همخوابه گرگ بنده درگاه و خانه زاد کمترین محمد حسن الکرجی در سنه ۱۲۵۱ باتمام رسانیدم تحریراً فی شهر شوال المکرم سنه ۱۲۵۱»، نسخه‌ای است که به دستور یکی از حاکمان منطقه فارس کتابت شده، برگ نخست دارای سرلوح مرصع معمولی با حواشی گل و بوته طلایی و دو صفحه آغازین بین سطور دندان موشی طلایی، برگ‌ها مجدول به طلایی و مشکی، یادداشت زاد روزی به سال ۱۲۵۳هـ در پایان نسخه آمده است؛ مهر: حضرت آیة الله العظمی مرعشی نجفی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی ضربی مجدول با ترنج و سرترنج، ۱۷۲گ، ۱۹ سطر (۱۱×۲۱)، اندازه: ۳۰×۲۰/۵سم [ف: ۳۴-۵۰۰]

۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۲۲/۷۴-۴۳۵۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: ۱۲۶۸؛ جلد: تیماج قهوه‌ای روشن، ۱۷۳گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱-۳۹]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۰۰۱

آغاز: الحمدلله الذی شرح صدورنا بأنوار معرفته ... اعظم سعادات و بلند ترین قربات شناختن خداوند عالم و اطاعت اوست؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ؛ کا: نصرالله بن میرزا علی اکبر، تا: دوشنبه ۲۲ ربیع الاول ۱۲۶۹؛ جلد: تیماج مشکی فرسوده، ۲۱۲گ، ۲۱ سطر،

اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۶-۳]

۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۹۱۷

خط: نسخ؛ کا: محمد رفیع بن حاج ابراهیم، تا: ۳ شعبان ۱۲۶۹؛ واقف: حاج رمضان کرمانی، تاریخ وقف: ۲۶ ذیحجه ۱۲۶۹؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی ضربی مقوایی، ۲۲۴گ، قطع: ربعی، ۲۲ سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۱۶-۴۰۰]

۹. یزد؛ مدرسه خان؛ شماره نسخه: ۱۳

خط: نسخ؛ کا: محمد رفیع بن ابراهیم ندوشنی، تا: ذیحجه ۱۲۶۹؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قرمز، ۲۱۶گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: -۱۵]

۱۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۶۲۳۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** و ما اسبغ نعمک فی الدنیا و ما اصغرها فی نعم الاخره تمام شد تمامی کلام در فن اخیر و بتمامی آن تمام شد کتاب مراات (کذ) حقائق نما و گوهر نور انتما و الحمدلله اولا و آخرا و باطنا و ظاهرا وقع الفراغ فی ثالث و العشرین من شهر شوال المکرم سنة خمس و عشرین و مائة بعد الف.

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۱۵گ، ۲۶ سطر، اندازه: ۱۸×۲۴سم [ف: ۶-۳۶۶]

● آیینه جهان‌نما /تاریخ / فارسی

āyīne-ye jahān-namā

استرآبادی، علی بن محمد جعفر، ۱۲۴۲ - ۱۳۱۵ ق

estarābādī, 'alī ebn-e mohammad ja'far (1826-1897)

تاریخ تألیف: شب پنج‌شنبه ۱۷ صفر ۱۳۰۴

کتابی است در تاریخ آفرینش، وقایع جهان، پادشاهان جهان، پیامبران و تاریخ اسلام تا سال ۱۲۹۴ هـ به ترتیب سال، این کتاب تاریخی در دو جلد نگارش یافته و جلد نخست آن از آغاز آفرینش تا حواث سال ۵۹ هـ و جلد دوم از حوادث سال ۶۰ هـ تا حوادث سال ۱۲۹۴ هـ می‌باشد.

[الذریعة: ۵۱/۱؛ فهرستواره منزوی ۵۶۲/۱]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۱۸۴/۱

آغاز: الحمد لله رب العالمین ... و بعد این جلد ثانی است از ... ابتدا می‌شود از جلوس یزید بن معاویه؛ **انجام:** چرا دولت می‌گذارد که مثل شمائی مازندران رفته گمنام بماند هر چند سعی کردمنشد، خبر آوردند چون سرخه کلا متصل به ده سهام الدولة بود و خودش ...

جلد دوم؛ خط: نستعلیق؛ کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴؛ مصحح، محشی؛ تملک: محمد تقی شریعتمداری؛ کاغذ: فرنگی، ۱۱۷گ (۱پ-۱۱۷ر)، ۱۷ سطر، اندازه: ۸×۱۵سم [ف: ۳۳-۳۴۹]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۰۳۸

آغاز: و از داود ع تا عیسی ع هزار و صد ... و این سال شروع در این کتاب که سنه ۱۲۹۷ هجریه است سنه ۷۵۱۴ هبوط می‌شود؛ **انجام:** چون برادر بر شداید صبر می‌فرمود قد تم المجلد الاول ... لیلة الخمیس سابع عشر شهر صفر ... لسنة ۱۳۰۴ بتاریخ هبوط آدمی سنه ۷۵۲۱ می‌شود.

خط: نستعلیق؛ کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ شعر حسامی و خوشدل و ذوقی مورخ ۱۳۴۰ در هفتاد سالگی و میرزا مهدی شوقی تنکابنی در ستایش مولف در آغاز نسخه هست سپس یک صفحه و نیم از رساله احباط به عربی از سیف الدین علی بن محمد جعفر استرآبادی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی ضربی مقوائی، ۲۵۷گ، ۱۸ سطر (۶×۱۴)، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف: ۱۳-۳۰۲۷]

● آیینه جهان‌نما و طلسم گنج‌گشا / عرفان و تصوف / فارسی

āyīne-ye jahān-namā va telesm-e ganj-gošā

یمنی، ابوسعید بن یحیی، ق۸ ق

yamanī, abū-sa'īd ebn-e yahyā (14C)

اهداء به: صدر اعظم احمد خالدی، محل تألیف: قیروان

متنی عرفانی و ادبی که نثر آن شباهت به «مرصاد العباد» نجم الدین رازی دارد با استفاده از آثار سنایی، عطار نیشابوری، نجم الدین رازی، و شهاب الدین سهروردی. کتاب به تصریح مؤلف آن در ۱۱ «باب» تنظیم شده: ۱. در رموز و اشارات و معانی و حکایات در حال انسان و بازماندن از سعادت ابدی و مشغول شدن به دنیا و تنبیه از غفلت؛ ۲. در اشارات به طلسم وجود انسان؛ ۳. مقصود از آفرینش؛ ۴. آفریدن انسان و سپردن امانت به وی؛ ۵. در آفریدن انسان و حقیقت انسان و چگونگی سر؛ ۶. از کجا و چرا آمده‌ای؛ ۷. بدایع فطرت و صنایع قدرت الهی؛ ۸. در شش «فصل»: در عحجایب خلقت سر، عجایب خلقت چشم، عجایب خلقت گوش، عجایب خلقت بینی، عجایب خلقت دهان، عجایب خلقت روی و غیره؛ ۹. در خلقت تن و جوارح و عجایب حلق و معده و عجایب خلقت دست و انگشتان کف و ناخن، مشتمل بر پنج «فصل» است؛ ۱۰. در عجایب جمله تن و تشبیهات او به جمله موجودات و تشبیه صفات او به حیوانات و رموز و اشارات چند از قصص؛ ۱۱. در سلطانی روح و تاثیر او در لوح جسم در عالم و وصف افعال روح و عجایب و وصف جهان جان و دل.

آغاز: ۱: دیباچه: تحصنت بذی الملك و الملکوت و اعتصمت بذی العزة و الجبروت و بالله استعین و اتوکل علیه مفاتیح القلوب بیده ... کو زبانی که به آن شرح کمالت گویم ×× یا کجا نطق که تا وصف جمالت گویم ...

۲: بسمله. الحمدلله الذی تعزز عن وصف الواصفین و تعالی عن تفکر العارفین و تقدس عن تصور العارفین حمد بیحد و شکر بیحد و شکر بیعدد جناب مقدس حضرت منزه صانع قدیم و مبدع کریم ... چنین گوید مولف این کتاب الغریب المضطر

العاجز ابوسعید بن یحیی الیمنی – نگویم از یمنم کان که بوی من شنود – ز بوی من بشناسد مرا که از یمنم.
انجام: چو از دل یار می‌گوید به هر دم ×× که ای اغیار بین آخر مرا بین / ز پندار وجود غیر تا کی ×× همه ماییم ماها را به ما بین.
چاپ: با تصحیح و تحقیق دکتر محمد رضا موحدی و الهه ربیعی مزرعه شاهی، تهران، کتابخانه مجلس شورای اسلامی، ۱۳۹۰ش، ۴۰۸ ص

[الذریعه: ۱/۵۵/ش۲۵۸ و ۵۱/۱؛ نسخه‌های خطی فارسی، منزوی ۷۲۵/۲؛ فهرستواره منزوی ۵۹/۶ (۴ نسخه)]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۸۰۲/۳
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ ۶۹گ (۶۸پ-۱۳۶پ) [مختصر ف: -۹]

۲. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۱۷۰۱/۶
آغاز: برابر ۲
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۸۵گ (۷۲-۱۵۷)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [نسخه‌پژوهی: ۳-۱۷۰]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۶۲۲/۱
آغاز: برابر ۲؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق تحریری؛ بی‌کا، تا: ۱۰۱۵؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج زرشکی جدید، ۱۵گ (۱ر-۱۵پ)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۲۸-۱۶۸]

۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۳۹۲۶/۱
آغاز: برابر ۱؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق؛ کا: ابراهیم قلی بن احمد قلی آباده‌ای، تا: ۱۸ جمادی الثانی ۱۰۴۱؛ محشی؛ ۸۳گ (۱پ-۸۳ر)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [محدث ارموی مخ: ۱-۱۲]

۵. کاشان؛ عاطفی، حسن؛ شماره نسخه: بدون شماره
خط: نستعلیق؛ کا: ابن منصور یونس حسینی، تا: رجب ۱۰۹۸؛ پشت صفحه اول و آخر کتاب اشعار و یادداشت‌هایی آمده؛ کاغذ: ایرانی، جلد: تیماج زرشکی نرم و کهنه، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [نشریه: ۷-۷۲۶]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۹۳۸/۱
بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ قطع: جانمازی [میراث شهاب: س۹ش۲-۲۸]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۵-فیروز
آغاز: برابر ۲؛ **انجام:** و از سلطان العارفین سوال کردند که از دل ما را نشان ده فرمود که دلرا عین عین یقین گویند و نشان نداد لیکن صفت آن بیان کرد و الله اعلم و الحمد لله اولا و آخرا قال النبی (ص) الناس اربعه الکریم و السخی و البخیل و اللئیم.
خط: شکسته نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ۱۲۲۵؛ کاتب در ذیل نسخه چنین آورده: «حسب الفرموده قبله حقیقی و واقعی آقا محمد هادی مرشد الکامل در صدد تصنیع این نسخه برآمده امید که ارباب کمال و دانش به چشم حقارت ننگرند و مخلص خود را خجل نساخته در صدد تصحیح آن بر آیند. سنه ۱۲۲۵.»، همه صفحات دارای جدول به چند قلم طلائی و لاجوردی خطوط در بعضی صفحات بطور چلیپا نوشته شده در صفحه ما قبل صفحه آخر ابیات چند به خط خوب دیده می‌شود؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: تیماجی قرمز، ۱۱۶ص، قطع: رقعی، ۱۲ و ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۲۱-۳]

۸. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۱۱۹/۲
آغاز: برابر ۲؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق؛ کا: علی بن الله ویردی مشهور به بابا سهراب، تا: ۱۷ جمادی الثانی ۱۲۴۰، جا: شال رامند جزء بلوک دارالسلطنه قزوین؛ جلد: تیماج قهوه‌ای بدون مقوا، ۸۲برگ (۷۷پ-۱۵۹پ)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۱۴۳]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۸۰۳/۴
آغاز: برابر ۲؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق تحریری؛ بی‌کا، تا: ۱۲۷۱؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماجی مشکی، ۳ص (۱۰۹-۱۱۲)، قطع: خشتی [ف: ۱۰-۱۸۱۴]

۱۰. شیراز؛ موزه پارس؛ شماره نسخه: بدون شماره
آغاز: برابر ۲
خط:نستعلیق؛کا:محمدبن علیرضا،تا:چهارشنبه۲۵ربیع الثانی ۱۲۸۱؛ ۹۲گ (۴۳-۱۳۴)، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [نسخه پژوهی: ۱-۵۸]

۱۱. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه: ۱۲۶/۲
آغاز: برابر ۲؛ **انجام:** واز با یزید بسطامی سؤال کردند که از دل ما را نشان ده فرمود که دل را عین الله گویند ونشان نداد لیکن صفت آن را بیان کرد الحمدلله من اوله وآخره
خط: نستعلیق؛ کا: محمد حسن ابن ملافضعلی طالبی، تا: ۱۲۸۲، جا: کربلا؛ جلد: تیماج مشکی فرسوده، ۷۵گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف مخ: ۱-۷]

● آیینه جهان‌نمای و طلسم گنج‌گشای / عرفان و تصوف / فارسی

āyīne-ye jahān-namāy va telesm-e ganj-gošāy

تبریزی، علی بن احمد، ق۱۱ ق

tabrīzī, ʻalī ebn-e ahmad (17C)

مؤلف، که سال‌ها در طلب حق تعالی کتاب‌های بسیار مطالعه کرده و به صحبت علما و مشایخ و بزرگان رسیده و شهرهای بسیار دیده، این کتاب را بر هفت «باب» نهاده است: ۱. در معرفت وجود و گنج حق تعالی؛ ۲. در معرفت دل و عجایب؛ ۳. معرفت جان جهان‌نما و چشمه آب حیات؛ ۴. معرفت جان جهان‌نما و چشمه آب حیات؛ ۵. شرح صورت دل و کیفیت آن؛ ۶. معرفت آنکه طلسم گنج دل را خود بگشاید؛ ۷. در نصیحت تا مردان و عاشقان روند. در مشترک پاکستان (۹۳۸/۲) از گفتاری به همین نام «آیینه ...» نشان داده شده، که جز این است و جز آن است که از ابو سعید محبی یمنی در یازده باب دانسته

شده است.
آغاز: بسمله. حمد بی حد و شکر بیعد حضرت مقدس صانع قدیم و مبداع کریم را جل جلاله و عم نواله که سر کنت کنزا مخفیا آشکار کرد و به اراده بی علت ...
انجام: و بدولت دو جهانی برسد انه علی ذلك قدیر و بالاجابة جدیر، حسبی الله و نعم الوکیل نعم المولی ... و صلی الله
[گنج بخش ۴۵۰؛ فهرستواره ۵۹/۶ «آیینه جهان نما و طلسم گنج گشا» از ابو سعید فرزند یحیی یمنی]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۵۷۸/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** ... که این کرامت با هیچ مخلوقات نکرده‌اند
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن قهوه‌ای لایی، ۳۰گ (۲-۳۱)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۶-۵۹]
تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۵۶۱/۱-عکسی
آغاز: برابر؛ **انجام:** تا دیده دل خون نکنی پنجه سال ×× از قال شراره ننمایند به حال. تمام شد این آیینه گیتی نمای و طلسم گنج گشای به خوبترین ساعتی روز پنج‌شنبه غره ماه ذی الحجه سنه ثلاث سبعین و تسعمایه «آیینه جهان نما و طلسم گنج گشا» از ابو سعید فرزند یحیی یمنی.
اصل نسخه: همان نسخه بالا؛ عبارت انتهای این نسخه که از ابوسعید بن یحیی یمنی دانسته با عناوین و سرآغاز آن ناسازگاراست و این رساله از او نیست؛ تا: غره ذیحجه ۹۷۳ (شاید تاریخ نگارش یا نوشته باشد) [عکسی - ف: ۲-۴]
۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۱۳۰/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق؛ کا: درویش مصطفی استنبولی، تا: ۱۰۶۵؛ کاغذ: ترمه سمرقندی، جلد: میشن آلبالویی سیر لبه دار، ۲۰گ (۱۹پ-۳۹ر)، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف: ۵-۴۲۷]
۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۹۳۰/۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** (در پایان باب نصیحت افتاده): ... و اندر طلب یار شبی (را) نغنودی / هم عاقبت کار شدی ساکن خود شد، چون طالب و مطلوب همه
بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: پسته‌ای، جلد: میشن قهوه‌ای [ف: ۵-۲۱۶]

← آیینه حقایق نما ← آیینه جهان نما

● **آیینه حق نما** /کلام و اعتقادات / فارسی
āyīne-ye haq-namā
پادری زیرونیمو شاوریرست، ۹۵۶ - ۱۰۲۶ ق
pādorī zīronimo šāvīrest
اهداء به: شهریار مغولی هند جهانگیر شاه
تاریخ تالیف: ۱۵۹۶م/ ۱۰۰۴ق

مؤلف، پادری زیرونیمو شاویرست، از مردم کشور پرتغال و از کشیشان و مبلغین دین مسیحی در قرن ۱۱ هـق. و مقیم لاهور بوده است. این کتاب مشتمل است بر پندارهای او در اثبات برحق بودن دین مسیحی کنونی و بطلان ادیان دیگر که به روش گفتگو «حکیم گفت. پادری» نگاشته است. کتاب مرتب است بر «مقدمه» و پنج «باب» و هر بابی مشتمل بر «فصول»: ۱. در احتیاج آدمیان به دین خدا، ۵ فصل؛ ۲. در چیزهایی که دین عیسویان از خدا می‌آموزد، ۸ فصل؛ ۳. در خدائیت (کذا) عیسی، ۹ فصل؛ ۴. در احکام دین انجیل، ۸ فصل؛ ۵. تأییدات که در دین حق عیسویان یافته می‌شود برای بندگی خدا، ۸ فصل.
آغاز: یا فتاح باب اول در بیان احتیاج آدمیان بدین خدا به حکم وجوب ...
انجام: ... و حضرت بی بی مریم پارسا که والده او و خداوند ماست به فردوس برین خواهد رسید.
[فهرستواره منزوی ۶۳/۹]
شرح و حواشی:
۱- رد دیباچه آئینه حق‌نما؛ علوی عاملی، احمد بن زین العابدین (-۱۰۵۴)
۲- مصقل الصفا = مصقل صفا در تجلیه و تصفیه آینه حق نما و رد تثلیث نصارا؛ علوی عاملی، احمد بن زین العابدین (-۱۰۵۴)
۳- رد مصقل صفا؛ ناشناس

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۳۵۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ۱۰۱۷ (۱۶۰۹م)؛ جلد: تیماج مشکی فرسوده، ۳۳۶گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۳۲-۳۳۷]
۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۱۶۳۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ۱۰۱۷ (۱۶۰۹م)؛ واقف: حسن فرید محسنی؛ کاغذ: آهاری نباتی، جلد: تیماج مشکی ضربی کهنه، ۳۴۷گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۱۱-۱]

● **آیینه حق نما = رساله حق نما** / عرفان و تصوف / فارسی
āyīne-ye haq-namā = r.-ye haq-namā
داراشکوه بابری، شاهزاده هند، ۱۰۲۴ - ۱۰۶۹ ق
dārāšokūh-e bāberī, šāhzāde-ye hend (1615-1658)
اهداء به: به دستور مرشدش
تاریخ تألیف: شب آدینه ۷ رجب ۱۰۵۵ق آغاز و ۱۰۵۶ق پایان یافته است
این رساله مختصری است در سیر و سلوک به مسلك سلسله قادریه که به دستور مرشدش تألیف شده است. این رباعی گویا تاریخ ختم تالیف باشد: «این رساله حق نما باشد تمام ×× در هزار و پنجه و شش شد تمام هست / از قادر بدان از قادری ××

آنچه ما گفتیم افهم و السلام». در ۶ «فصل»: فصل ۱. عالم ناسوت؛ ۲. عالم ملکوت؛ ۳. عالم جبروت؛ ۴. عالم لاهوت؛ ۵. هویت رب الارباب؛ ۶. وحدت وجود.
آغاز: بسمله. هو الاول و الآخر و الظاهر و الباطن. حمد ذاتی که او است موجود مطلق و نعت نبی که او است مظهر کل و خلیفه حق و سلام بروصی او که او است ...
انجام: ... که از جزو تراکل سازد و از قطره دریا، و از ذره آفتاب، و از نیست هست، تمام شد خلاصه و لب رساله حق‌نما. و از ذره آفتاب سازد و السلام علی من اتبع الحق.
چاپ: به کوشش محمد رضا جلالی نائینی، تهران، ۱۳۳۵ش، همراه «مجمع البحرین» او.
[فهرستواره منزوی ۳۰۸/۷؛ ذریعه ۳۹/۷ بی نام نگارنده، اعلام ۸۰۲/۱؛ مشترک پاکستان ۱۴۱۵/۳ (۳۰ نسخه): نسخه‌ها ۱۱۲۷/۳ (۴ نسخه) صفا ۱۵۸۵/۳، ۱۷۶۸، ۲۲۸۰؛ مشار، فارسی ۱۷۶۳/۲ (۵چ)؛ پیشگفتار چاپ از جلالی نایینی]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۷۸۸۹ ض
بی‌کا، تا: ۱۰۵۵ [د.ث. مجلس]
۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۲۵۳/۲-عکسی
آغاز و انجام: برابر
نسخه اصل: گنج بخش، ش ۳۷۷ (تسبیحی ۴۴۳/۲)؛ خط: نستعلیق پخته؛ بی‌کا، تا: ۱۰۵۶ [عکسی - ف: ۲-۱۰۴]
۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۶۷۲/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** این رساله حق نمای خاص و عام در هزار و پنجه و شش تمام شد هست از قادرمدان از قادری آنچه ما گفتیم فافهم و السلام.
خط: نستعلیق؛ کا: محمد اسمعیل، تا: ۱۱۲۸؛ جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی زرکوب مقوایی عطف سرخ درون سوخت زرکوب آراسته،۲۵ص (۱-۲۵)، ۱۱ سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۹×۱۴سم [ف: ۱۴-۳۶۲۱]
۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۰۵۷/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق؛ کا: حاج محمد زمان بن کلبعلی متطبب خراسانی، تا: ۴ رجب ۱۲۵۶؛ کاغذ: قورخانه، جلد: میشن قهوه‌ای ضربی، ۲گ (۱۲ر-۱۳پ)، اندازه: ۱۹×۲۳/۵سم [ف: ۷-۱۸۲]
۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۸۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق و شکسته؛ بی‌کا، بی‌تا؛ سطور چلیپا؛ واقف: فهرستی؛ ۱۳گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۶-۴۲۳]
۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۷۱۹/۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** این رساله حق نمای خاص و عام در هزار و پنجه و شش تمام شد.هست از قادر بدان از قادری× آنچه ما گفتیم فافهم و السلام

بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج سبز یشمی، ۶۱ص (۶۸۲-۷۳۹)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱/۳۳-۱۹۵]
۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۷۵۵/۴۷
خط: نستعلیق هندی؛ بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج سبز زرکوب مقوایی، قطع: رحلی، ۲۵ سطر (۱۶×۲۸)، اندازه: ۲۱×۳۶سم [ف: ۱۶-۶۹۱]

● **آیینه حق‌نما** / تراجم / فارسی

āyīne-ye haq-namā

غفران مآب هندی، - ۱۲۳۵ ق

qofrān maāb hendī (-1819)

اهداء به: غازی دین حیدرخان بهادر پادشاه اوذ (Oudh)
تاریخ تألیف: ۱۲۳۱ق
مؤلف که از شاگردان علامه سید دلدار علی نقوی هندی بوده است این کتاب را در شرح حال او، اساتید، شاکردان، ادبا و فضلای شیعه هم‌عصر و مرتبط با استادش تالیف کرده است. وی در مقدمه کتاب علت تحریر چنین کتابی را رواج تظاهر به دین‌داری و سوءاستفاده برخی از عالم‌نمایانی که مهارت در علم دین ندارند و ظهور بدعت‌ها و گرمی بازار ارباب بدعات ضلالت و دفاع از علماء و نایبان بر حق ائمه اثنا عشر ذکر کرده است. کتاب در سه «باب»، چند «تبصره» و چند «تذکره» تنظیم شده است: باب ۱. در تنبه و بیان اموری که رعایت آنها بر فقیه و عالم دین لازم است؛ باب ۲. در بیان احوالات علماء و مجتهدین شیعه مسلک، در دو فصل: ۱) در ذکر علماء مشاهد مشرفه که سمت استادی مرحوم سید دلدار علی نقوی را داشته‌اند: علامه بحر العلوم، کاشف الغطاء، سید علی طباطبائی و سید علی شهرستانی، ۲) در شرح حال علمای شیعه هندوستان، در چند تبصره، تبصره اول در شرح حال سید دلدار علی نقوی که سر آمد علمای هندوستان بوده است؛ باب ۳. در شرح حال مهاجران از علماء به هندوستان.
بیشتر مطالب کتاب به نحوی مرتبط به سید دلدار علی نقوی است که در ضمن دارای نکات و دقائق بسیار مهم علمی و تاریخی می‌باشد.
آغاز: بسمله، الحمد الله الذی انار الحق و اعلی اعلامه ... اما بعد بر ارباب عقول سافیه و اصحاب نفوس زاکیه، مخفی و محجب نماند که باعث بر تحریر این عجاله رایعه و تسوید این رساله ناحفه آن است که برای العین مشاهده نموده که در این زمانه ... علمای حق در زوایای خمول مختفی و مجهول گردیده اند و آن ها که مهارت در علم دین ندارند ... در نظرهای مردمان سر آمد علمای زمان و نایبان بالاستحقاق از قبل حضرات ائمه انس و جان اند.
انجام: از آن جمله مصلح الدوله سید علی نقی خان بهادر مبلغ دو هزار روپیه برای تعمیر مسجد سنبله داده و الامر سهل. و

عجب این است که شیخ به هر کس می‌گفت که: من برای ادای فرض عالیجناب معلی القاب سید رضا خلق الصدق علیین مکان آقا سید مهدی طباطبائی نور الله مرقده آمده‌ام ... و الله یعلم ما فی الصدور در ماه ذی قعده سنه ۱۲۳۱ هجری از این شهر روانه عتبات عالیات گردیده بدون رخصت و ملاقات نموده باشد. و لیکن ذلک آخر الکتاب ولی الله المرجع و المآب.

[منزوی ۱۹۷۵/۳؛ الذریعه ۵۲/۱ ش ۲۶۲؛ تذکره‌نویسی فارسی در هند و پاکستان ۷۶۴]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۷۶۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** مشتمل بر عقیده سامی منزلت عالی

نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ تملک: محمد مهدی بن علی طباطبایی در ۱۳۱۶؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج زرد مقوایی با لولا، ۱۱۷گ، ۲۴ سطر (۱۲×۲۲)، اندازه: ۱۸×۳۱سم [ف: ۱۰-۱۶۲۵]

۲. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: ۱۰۸۴-عکسی و ۱۰۸۵-عکسی

آغاز و انجام: برابر

نسخه در دو قسمت صحافی و تجلید شده است: قسمت اول؛ خط: نستعلیق زیبا؛ کا: شیخ غلام حسین بن شیخ لعل محمد بن شیخ دلدار علی متوطن قصبه سلون، تا: ذیقعده ۱۲۳۲؛ اهدایی اقای حاج محد کلاهی به کتابخانه؛ جلد: گالینگور آبی، ۱۳۰گ + ۱۳۷گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۲۰×۲۸سم [ف: ۲-۳۲۰]

● **آینه حق‌نما = حماسه انقلابی عاشورا** / تاریخ / عربی و فارسی

āyīne-ye haq-namā = hemāse-ye enqelābī-ye ʻāšūrā

شاه چراغی، طاهر بن حسن، - ۱۳۹۷ ق

šāh-čerāqī, tāher ebn-e hasan (-1976)

شرح حال مختصری از شهدای کربلا را به ترتیب حروف الفبا آورده و سپس اشعاری را که در حین رفتن به میدان جنگ می‌خوانده‌اند جمع‌آوری نموده است.

آغاز: حرف الالف ابو عبدالله الحسین المظلوم علیه السلام حرک فرسه ووقف قباله القوم وسیفه

انجام: هذه من علاه احدی المعالی وعلی هذه فقس باسراها

دامغان؛ قمر بنی هاشم؛ شماره نسخه: ۱۷۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: مقوایی، ۱۰۰گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۲]

● **آینه حق نمای در شرح جام جهان‌نما** / عرفان و تصوف / فارسی

āyīne-ye haq-namāy dar š.-e jām-e jahān-namā

شطاری، ابراهیم

šattārī, ebrāhīm

وابسته به: جام جهان نما؛ شمس مغربی، محمد شیرین (۷۵۰-۸۰۹)

مؤلف به درخواست شاگردان شیخ محب الله، متن «جام جهان نما» محمد شیرین مغربی را شرح کرده است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۸۰۶۳

خط: نستعلیق؛ کا: غلام زین العابدین، تا: ۱۷ ربیع الاول ۱۳۲۱؛ در ص ع آمده، برای چاپ در مطبعه حکیم سید عبدالمجید صاحب صوفی در ۱۳۲۰؛ کاغذ: هندی، جلد: مقوا عطف تریاکی، ۱۱۶گ (۲۳۱ص)، قطع: ربعی، ۱۱ سطر (۱۲×۱۷)، اندازه: ۱۷×۲۲/۵سم [ف: ۱۷-۲۱]

● **آینه حکمت** / فلسفه / فارسی

āyīne-ye hekmat

لاهیجی، حسن بن عبدالرزاق، ۱۰۴۵ - ۱۱۲۱ ق

lāhījī, hasan ebn-e ʻabd-or-razzāq (1635-1709)

تاریخ تألیف: پنج‌شنبه ۱۷ رجب ۱۰۸۸؛ محل تألیف: اصفهان

مؤلف می‌گوید چون به کار اهل دین و اهل حکمت نگریستم، دستگیرم شد که بی‌جهت یکی بر دیگری به نزاع برخاسته و دیگری بهر او از پای ننشسته و در مبارزه کوشیده است در حالی که بین آن دو یعنی دین و حکمت اختلافی نیست و اگر با دیده واقع بین توجه شود ملاحظه می‌شود که همواره دین مؤید مسائل فلسفی و قضایای عقلی است و نیز بجای خود مؤید مطالب دینی است. لذا برای توضیح مطلب فوق این رساله را پس از استخاره نوشتم تا مورد کما هو حقه روشن شود. رساله در دیباچه چنین توصیف شده: «و چون باعث بر تالیف این رساله نمودن حقیقت حکمت بود تسمیه آن به «آئینه حکمت» مناسب نمود و این حقیر درین رساله مدعی هیچ یک از طرفین نیستم بلکه مجملی از آنچه از جانب هر کدام صورت گفتن داشته باشد بر سبیل روایت حکایت کنم.»

در سه باب: ۱. در تعریف حکمت و فضیلت آن، در سه فصل؛ ۲. در مسائلی چند که مورد اختلاف است و حل آن اشکالات، در ۱۰ فصل؛ ۳. در احادیثی در مدح حکما و فضیلت حکمت، در دو فصل.

مؤلف در این زمینه رساله دیگری به عربی دارد به نام «الفة الفرقة» و در دیباچه هم می‌گوید: «در مصنفات خود ... بیان نموده و پرده اشتباه ... گشوده‌ام» اما می‌خواهد به فارسی بنویسد. این رساله را در رفع تکفیر فقها از حکما نوشته است.

آغاز: بسمله و به نستعین، حمد و سپاس بیحد و قیاس جناب کبریای حکیم بی‌همتا را سزاست که ... کمترین آفاق حسن بن عبدالرزاق ...

انجام: و شیخ بهاء الملة و الدین در کتاب حدایق الصالحین بعد

از نقل این کلام گفته که کلام سید استبعادی ندارد چه هر کس تأمل و تعمق در این علم شریف کند تواند دانست که اصول آن مستفاد از انبیا علیهم السلام است و حکم جزم باین معنی کنند بحیثی که هیچ شک و ریب در آن نداشته باشد و این بود مقصود از این رساله. تم بعون الله و حسن توفیقه و الحمدلله رب العالمین.

چاپ: به کوشش علی صدرائی، ضمن رسائل فارسی میرزا حسن لاهیجی، ۱۳۷۵ش، توسط نشر میراث مکتوب

[نسخه‌های خطی فارسی، منزوی ۷۲۵/۲؛ الذریعة ۵۲۱و ۲۴۵/۹؛ فهرستواره منزوی ۶۴/۹ و ۵۹/۶]

۱. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۲۵۶/۷

خط: نستعلیق؛ کا: عبدالخالق بن محمود دماوندی، تا: میانه دهه اول شعبان ۱۰۷۰؛ در برگ ۳۱ر تا ۳۴ر روایتی از پیغمبر (لاتسبوا الاول) و روایتی از کتاب ارشاد مفید در مناظره مردی با امام صادق و درباره ابن ابی العوجاء و ابن طالوت و دیگر زندیقان که در موسم حج در مسجد الحرام گرد آمده بودند و تاریخچه‌ای از شوهر دادن مأمون دختر خود ام الفضل را و روایتی از امام جعفر صادق درباره مردم آخر الزمان با تاریخ ۱۲۷۹ و روایتی از کتاب حسن بن سلیمان درباره رفتن نزد احمد بن اسحق قمی که از اصحاب امام حسن عسکری بوده و چگونگی رفتن احمد نزد همین امام و گفتگوی آنها و حدیثی از قنبر غلام علی و گفتاری از افلاطون در مجاری امور دنیا از رهگذر قضا و قدر و جز آنها و حدیث کساء از فاطمه (س) با تاریخ شب شنبه ۱۱ جمادی الثانی ۱۲۹۵ دیده می‌شود؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی، ۹گ،۲۲پ-۳۰پ،ابعاد متن:۱۴×۲۱،اندازه:۱۶/۵×۲۴سم [ف: ۱۹۳]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۸۱۴/۳

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ربیع الاول ۱۰۹۸، جا: قم؛ جلد: تیماج قهوه‌ای بدون مقوا، ۲۶گ (۳۱پ-۵۷ر)، ۱۸ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۵/۵سم [ف: ۲۷-۲۳۶]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض۵۷۹۴

آغاز: برابر

فقط مقداری از باب اول را داراست؛ خط: نستعلیق؛ کا: علی نقی، تا: ۱۱۱۴؛ صفحات مجدول، مصحح، محشی؛ ۸ص (۳۴۶-۳۵۲) [رایانه]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۳۶۷/۱۷

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی - ف: ۴-۲۰۹]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۴۹۵/۵

خط: نستعلیق؛ کا: حسن بن علاءالدین محمد طبیب تنکابنی، تا: ۱۱۴۹؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای روشن ضربی مقوایی،۷۴ص (۲۷۷-۳۵۰)، ۱۴ سطر (۶×۱۲/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۱۹/۵سم [ف: ۹-۱۲۶۵]

۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۴۹۵/۲

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن قرمز، ۱۴ سطر [ف: ۶-۲۴]

۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۹۶۳/۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ کا: محمد شریف، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای یک‌لائی، ۳۲ص (۱۰۵-۱۳۷)، ۲۱ سطر(۹×۱۵)، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۴-۴۴۳]

۷. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه: ۴۷۱

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج قهوه‌ای بدون مقوا، ۴۸گ، ۹ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸/۵سم [ف: ۲-۳۳۷]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۵۳۸/۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** ... و بغیر از علام الغیوب کسی حقیقت آن را نداند، و الله و رسوله و حججه اعلم بالجنة و اهله.

خط: نسخ بی نقطه؛ کا: نظر علی بن محمد، تا: ۱۲۰۶؛ جلد: تیماج قهوه‌ای مندرس، ۶۵ص (۴۵۷-۵۲۱)، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۴×۱۸سم [ف: ۱/۳۳-۸۷]

۹. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۱۴۵/۲

خط: نستعلیق؛ کا: ابن میر هاشم عبدالفتاح موسوی، تا: آدینه ۲۶ ذیقعده ۱۲۲۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا، ۱۵گ (۵۸پ-۷۲ر)، ۲۸ سطر (۸×۱۶)، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: -۲۴۶]

۱۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۷۱۹۷/۷-۳۶/۱۹۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** و حکم جزم باین معنی کند به حیثیتی که هیچ شک وریب درآن نداشته باشد این بود مقصود از این رساله والحمدلله ...

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: سلخ ذیحجه ۱۲۵۷؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی مجدول، ۱۷گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۱-۱]

۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۰۳/۳۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** در کتاب حدایق الشیعه بعد از نقل این کلام گفته که کلام سید استبعادی ندارد چه هر کسی تامل و تعمق در اینعلم شریف کند تواند دانست که اصول مطالب مستفاد از انبیاء علیهم السلام است ... که هیچ شک و ریب در آن نداشته باشد و الله اعلم بالصواب

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: ۱۲۶۷؛ کاغذ: شکری رنگ، جلد: تیماج قهوه‌ای بدون مقوا، ۴۳ص (۳۲۲-۳۶۵)، قطع: رقعی، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۹-۳۱۲]

۱۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۶۹۸۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق مخلوط به شکسته؛ بی‌کا، تا: احتمالاً قرن ۱۳؛ پس از این ضمن پنج صفحه گفتاری است به فارسی روان در وصف «بهشت» که می‌نماید این نیز اثر خامه وی باشد: **آغاز:** «در صفت بهشت چنانکه هست چه هر چند کسی در صفت جنت مبالغه کند و بسیار گوید کم گفته»، **انجام:** «و غیر علام الغیوب کسی حقیقت آن را نداند تمام تمام شد»؛ واقف: ملکزاده کوثر؛کاغذ:

شکری، جلد: مقوا عطف پارچه خاکستری، ۱۶گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۶×۲۰/۵ [ف: ۱۱-۲]

۱۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۶۲۶

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج، ۱۹۵گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۲۱×۳۲سم [ف: ۳۳/۱-۱۳۷]

۱۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۶۹۸/۸

باب یکم و اندکی از باب دوم را ندارد؛ خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی ضربی، ۴گ (۷۵ر-۷۹پ)،قطع:ربعی،۱۹سطر(۸×۱۳)،اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۱۶-۶۷۵]

۱۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۱۴۸۲/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ کا: محمد هاشم بن محمد جعفر کاشانی، تا: قرن ۱۳؛ جلد: گالینگور قهوه‌ای، ۲۵ سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۳۳/۲-۱۴۶]

۱۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۵۱

آغاز: کار را تنگ ننموده بلکه دین را بر شما آسان نموده؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ واقف: فهرستی، تاریخ وقف: تیر ۱۳۱۰، ۴۴گ، ۱۵ سطر، اندازه:۱۲×۱۹سم [ف: ۴-۱]

۱۷. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۲۱۷۰۵/۱۲

خط: نستعلیق؛ کا: شیخ عبدالکریم بن شیخ بدر، بی‌تا؛ کاغذ فرنگی آهارمهره، جلد: تیماج مشکی، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲-۵۷۶]

۱۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۲۶۷/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی گرد و درون سرخ، ۲۱گ (۵۴ر-۷۴پ)، ۱۷ سطر (۱۰×۱۹)، اندازه: ۱۸/۵×۲۸/۵سم [ف: ۹-۹۱۸]

۱۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۸۴۱/۶۹

آغاز و انجام: برابر

کامل؛ خط: نسخ؛ کا: علی اصغر قزوینی، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی یک‌لا ضربی با ترنج و سرترنج، عطف قهوه‌ای، ۱۴گ (۱۲۴پ-۱۳۷ر)، مختلف السطر (۹×۲۰)، اندازه: ۱۲×۲۴/۵سم [ف: ۲۰-۴۰۲]

۲۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۲۶۰/۱۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج بی‌مقوا، ۱۹ص (۱۳۹-۱۵۸)، قطع: خشتی، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۸×۲۸سم [ف: ۱۰-۸۶۲]

۲۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۳۸۹

آغاز: ... کمترین اهل آفاق حسن بن عبد الرزاق ... در معرض سماع استماع هوشمندان گوش آشنا با حرف حق می‌آورد؛ **انجام:** و بغیر از علام الغیوب کسی حقیقت آنرا نداند، و الله و رسوله و حججه اعلم بالجنة و أهله ...

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ قبل و بعد از کتاب اشعاری است از میرزا محمد حسین بن امام قلی تبریزی و احادیث و فوائد دیگری به خط همان تبریزی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۲گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۶-۳۴۵]

۲۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۶۵۸/۲

خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: روغنی ضربی، ۱۸گ (۳۱پ-۴۹پ)، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف:۱۷-۲۲۰]

۲۳. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۷۷/۴

آغاز: برابر

خط: نستعلیق شکسته؛ کا: محمد علی بن حبیب الله حسینی، بی‌تا؛۱۷گ (۳۹پ-۵۶ر)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [نسخه‌پژوهی:۳-۷۷]

↩ آیینه دین ⪢ شمع الیقین فی معرفة حق الیقین

↩ آیینه راکها ⪢ راگ درپن

● **آیینه سکندر** / تاریخ / فارسی

āyīne-ye sekandar

مترجم، حسن بن علی، ق۱۴ ق

motarjem, hasan ebn-e ʻalī (20C)

مؤلف که مترجم دربار ناصرالدین شاه پس از ۱۳۰۶ق بوده در این رساله تاریخ روسیه را در یک «مقدمه» و دو «باب» آورده است. این کار را او پس از اینکه با همین شاه به روسیه و فرنگستان رفته بود کرده است.

آغاز: بسمله تعالی شأنه العزیز. اللهم مالك الملك ... اما بعد حضرت ایزد جلت عظمته بر حسب حکمت بالغه

انجام: و عضویت مجلس محترم ژغرافیای پطرز بورغ (تمت ... فی شب یک‌شنبه ۱۱ رمضان سنه ۱۳۱۲ در ... طهران)

۱. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه: ۵۷ - ج

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ۱۱ رمضان ۱۳۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مخمل آبی آراسته مقوایی، ۱۵۵گ، ۱۱ سطر (۹/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۷×۲۴/۵سم [ف: -۵]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۴۰۷۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ کا: قزوینی، محمد، تا: ۱۳۱۳؛ کاغذ: آبی، جلد: مخمل، ۱۳ سطر (۱۲×۲۴)، اندازه: ۲۰×۳۳سم [الفبائی: ۱۴]

↩ آیینه سکندری ⪢ آیینه اسکندری

↩ آیینه سکندری ⪢ خردنامه اسکندری

● **آیینه سکندری = آیینه اسکندری** / تاریخ ایران / فارسی

āyīne-ye sekandarī = āyīne-ye eskandarī

میرزا آقا خان کرمانی، عبدالحسین، ۱۲۷۰-۱۳۱۴؟ ق

mīrzā āqā xān-e kermānī, ʻabd-ol-hoseyn (1853-1896?)

کتابی است که مؤلف پس از کتاب «آیین سخنوری» تألیف کرده و شامل دوازده گفتار است در احوال پادشاهان ایران تا اواخر دوره ناصر الدین شاه با یک خاتمه در ذکر عادات و اخلاق و آداب ایرانیان و موجبات ویرانی مملکت. این کتاب در سه جلد تدوین شده است که جلد اول آن شامل فهرست طبقات سلاطین ایران تا استیلای عرب است در یک مقدمه و پنج گفتار و خاتمه و بسیاری از نسخه‌ها شامل تنها این جلد نخست است. سخنان کرمانی در این تاریخ نسبت به دستگاه فرمانروایی زمان بی‌طنز نیست و این کتاب هم از نخستین نوشته‌های ایرانی است که در آن به سبک نو تاریخ‌نویسی توجهی شده است.

آغاز: هو المستعان، در سال هزار و سیصد و هفت هجری که حقیر کتابی در ادبیات پارسی موسوم به آئین سخنوری ساخته و پرداخته بودم و بر یکی از بزرگان عرضه نمودم ... و بمناسبت آئین سخنوری این کتاب را نام نهادم آئینه اسکندری تا بر تو عرضه دارد احوال ملک دارا ...

چاپ: ۲ جلد، تهران، ۲۶-۱۳۲۴ق. سربی، خشتی، به تصحیح جهانگیر خان صور اسرافیل، ۶۳۸ص

[مشار ۷/۱ و ۷۵۴/۳؛ الذریعه ۵۳/۱؛ خشتی ۶۳۸ص؛ منزوی ۴۰۹۰/۶ و ۴۲۱۵؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۱/۱]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۴۶۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** در یازدهم شهر ربیع الاول که ارتحال آن حضرت بدار بقا بوقوع پیوست بمحض استماع این خبر لشکر اسامة بن زید از راه برگشته در مسجد مدینه مشغول سوگواری حضرت سید المرسلین گشتند.

خط: نستعلیق؛ کاتب = مؤلف (تا برگ ۱۹۱)، خط شیخ احمد روحی، بی‌تا؛ در برگ ۱۹۲ و در برگ آخر نوشته‌ای از روحی نماینده سنا به تاریخ ۱۶ خرداد ۱۳۲۹ ش؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۱۲گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۴سم [ف:۲۵-۴۳۶]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۷۲۳

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: رمضان، ۱۳۱۱؛ دارای فهرست مطالب در اول؛ کاغذ: کاغذ فرنگی، جلد: میشن قرمز، ۱۳۲گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۵/۷×۲۲/۸سم [ف: ۲-۴]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۲۶۵

آغاز: فهرست طبقه سلاطین، سلسه آبادیان؛ **انجام:** توفیق اتمام باقی کتاب را می‌خواهم و کان ذلک فی غرة شهر ...

خط: نسخ روشن؛ بی‌کا، تا: ۱۳۱۳، کاتب در پایان نسخه نوشته است «غره شهر رمضان یکهزار و سیصد و سیزده هجری» و ظاهراً این تاریخ اتمام کتاب است؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: میشن خرمایی داغ کرده، ۱۸۵ص، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [ف: ۶-۲۲۲]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۴۱۶۷

آغاز: فهرست طبقات سلاطین ایران تا استیلای عرب: موافق ضبط مورخان یونان یازده سلاله در ایران حکومت کرده‌اند؛ **انجام:** از راه برگشته مشغول سوگواری حضرت سید المرسلین گشتند.

جلد اول؛ خط: نستعلیق؛ کا: علی بن شیخ محمد خوشنویس، تا: رجب ۱۳۲۱؛ واقف: نایینی؛ کاغذ: زرد فرنگی آهارمهره، جلد: تیماج مشکی، ۲۲۹گ، ۱۸ سطر (۱۰/۵×۱۹)، اندازه: ۲۰×۲۹سم [ف: ۷-۳]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۱۵

آغاز: برابر

خط: نسخ ریز؛ بی‌کا، بی‌تا، ۲۱۹گ، قطع: وزیری، ۱۷ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۷سم [ف: ۲-۱۲۱]

۶. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه: ۳۳۳ - ج

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ این نسخه در ۲۴۹ صفحه برابر است با چاپی تا ص ۲۱۴؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مقوائی، ۱۲۹گ، ۳ سطر (۸/۵×۱۵)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۶]

۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۳۹۳

آغاز: بسمله، فهرست طبقات سلاطین ایران، سلاله آبادیان از احوال ایشان چیزی معلوم است؛ **انجام:** بمحض استماع این خبر لشکر اسامة بن زید از راه بر گشته در مسجد مدینه مشغول سوکواری حضرت سید المرسلین نشستند

خط: نستعلیق خوش؛ کا: محتملاً محتشم السلطنه، تا: اوایل قرن ۱۴، کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی مقوایی، ۲۱۱گ، ۱۷ سطر (۹×۱۶)، اندازه: ۱۳/۵×۲۲سم [ف: ۵-۵۰۹]

۸. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه: ۱۵۲الف

خط: نستعلیق؛ کا: گویا از جهانگیر صور اسرافیل، بی‌تا؛ با اصطلاحات در هامش با عکس همان کرمانی در ص ۱؛ جلد: مقوا عطف چرمی، ۸۶۸ص، ۱۱ سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [رشت و همدان - ف: ۱۰۸۳]

● **آیینه شاهی** / شعر، اخلاق / فارسی

āyīne-ye šāhī

فیض کاشانی، محمد بن شاه مرتضی، ۱۰۰۶-۱۰۹۱ق

feyz-e kāšānī, mohammad ebn-e šāh morteza (1597-1680)

وابسته به: ضیاء القلب؛ فیض کاشانی، محمد بن شاه مرتضی (۱۰۰۶-۱۰۹۱)

اهداء به: شاه عباس صفوی ثانی (-۱۰۷۷ق)

تاریخ تألیف: ۱۰۶۶ق

انتخابی از کتاب «ضیاء القلب» فیض کاشانی است که در ۱۲ «باب» و ۳۰۰ بیت تنظیم کرده است. باب ۱ تا ۵. در احکام پنج‌گانه مسلط بر انسان: عقل، شرع، طبع، عادت و عرف؛ ۶.

شناخت خود که فرمانبر این پنج است؛ ۷. مرتبه‌های آن پنج؛ ۸. چرا آنها بر مردمی چیره‌اند؛ ۹. اگر آنها با یکدیگر نسازند کدام برتر اند؛ ۱۰. اگر آنها با یکدیگر بیامیزند چگونه می‌توان از هم جدا ساخت؛ ۱۱. برخی از داده‌های خدا؛ ۱۲. چگونه از خدا یاری توان جست. فیض در این گفتگو خود را برتر از شرع دانسته است.

آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم سپاس شایسته و ستایش بایسته سزاوار پروردگاری که رسوم شرع را مطابق مقتضای عقل گردانید و طبع و عادت عقل کامل تابع عقل او ساخت و درود نامعدود بر روان خاتم انبیا و سرور اصفیا که بکاملتر عقلی و تمامتر شرعی بتکمیل خلایق پرداخت و بر اهل بیت عصمت و طهارت او که فرفه ناجیه شیعه را بمحبت و طاعت ایشان نواخت

انجام: از فضل خویش جای دهم جوارشان ×× چون در دلم محبت ایشان گرفته جا

چاپ: در ۱۳۲۰ش به چاپ رسیده است به ضمیمه الفت نامه و ترجمة الصلاة؛ شیراز: سربی، رقعی، بی نا، ۱۳۲۰. ۲۴+۱۰+۱۴+// به اهتمام بهمن کریمی، به ضمیمه همان‌ها و ترجمة العقائد و زاد السالکین و ترجمة الصلاة.؛ تهران: کانون معرفت، بی تا، به کوشش رسول جعفریان

[الذریعة ۵۳/۱ و ۱۲۷/۱۵؛ منزوی ۱۵۱۷/۲؛ مشار ۸/۲؛ محجه ۱۸/۲ و ۳۳ و ۴۶؛ ریحانة الادب ۳۶۹/۴؛ فهرست‌های خودنوشت فیض ۱۳۰؛ کشف الاستار ۳/۲۰۲؛ فوائد ۶۳۶؛ فهرستواره منزوی ۶۰/۶]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۶۳۳۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** در تاریخ تصنیف گفته شد برسم تعمیه: آیینه جان برگیر از مکمن غیب دل ×× کایینه شاهی را تاریخ شود حاصل. آیینه جان که از مکمن غیب دل بیرون آید آنچه بماند تاریخ است.

خط: شکسته؛ نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: کاغذ ترمه، جلد: کاغذ آبی پاره، ۱۰گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۶/۳×۲۵/۲سم [ف: ۲-۵]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۸۲/۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ زیبا؛ کا: محمد هادی بن مرتضی، تا: حدود قرن ۱۱، برای محمد هادی بن شاه مرتضی ثانی بن محمد مؤمن کاشانی نوه برادر فیض کاشانی کتابت شده و دستخط وی در آغاز مجموعه هست و ظاهراً از سوی ایشان مقابله شده با نشان «بلغ بحمده»؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۱گ (۶۴پ-۷۴پ)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۱-۱۰۲]

۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۹۰۳۵/۴-۵۹/۲۵۵

آغاز: برابر

خط: شکسته؛ بی‌کا، تا: ۱۰۶۶؛ ۱۴گ، قطع: بیاض رقعی، ۱۲ سطر، اندازه: ۸×۱۴سم [ف: ۱-۲]

۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۸۹۵/۸

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی یک‌لائی، ۱۲ص (۱۳۸-۱۵۰)، ۱۴ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۶-۵۹۶]

۵. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۱۷۸۸/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: اوایل قرن ۱۲؛ واقف: سید سعید طباطبایی، تاریخ وقف: ۱۳۳۲؛ کاغذ: نخودی آهارمهره، جلد: تیماج یک‌لای ماشی، قطع: بغلی، ۱۷ سطر، اندازه: ۷/۵×۱۲/۵سم [ف: ۵-۲۱۰]

۶. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۵۵۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** آئینه جان بر گیر از مکمن غیب دل ×× کائینه شاهی را تاریخ شود حاصل. آئینه جان از مکمن غیب دل که بیرون آید آنچه بماند تاریخ است ۱۰۶۶

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: صفر ۱۱۲۱؛ در آخر رساله آئینه شاهی تاریخی منظوم به حساب جمل مندرج و مربوط است به تاریخ تألیف کتاب (۱۰۶۶ هجری) و این نسخه تقریباً پنجاه و پنج سال پس از تألیف و سی سال بعد از وفات مؤلف استنساخ گردیده است؛ کاغذ: فرنگی، جلد: چرمی نرم، ۱۷گ، ۲۰سطر (۱۱/۵×۱۶/۵) [ف: ۱-۱]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۲۵۷ ض

بی‌کا، تا: ۱۱۸۲ [د.ث. مجلس]

۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۴۸۹۵/۷-۲۴/۱۹۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** کائینه شاهی را تاریخ شود منزل آئینه جان از مکمن غیب دل که برون آید آنچه بماند تاریخ است ۱۰۶۶

خط: شکسته؛ نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج مشکی ساده، ۶گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۱-۲]

۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۱۱۳۴/۱۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** رد کنی با او هر چند بد کرده باشد

خط: نستعلیق خفی؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ضمیمه به نسخه ش ۱۱۱۳۴؛ کاغذ: آبی فرنگی، جلد: تیماج، قطع: وزیری کوچک، ۱۶ سطر (۷/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۲۱سم [رایانه]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۱۲۴/۳۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق؛ بی‌کا، تا: ۱۲۲۱؛ ۸ص (۲۷۵-۲۸۲)، قطع: بیاضی، اندازه: ۱۱/۵×۲۳سم [ف: ۳۲-۱۵۸]

۱۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۳۰/۳

آغاز و انجام: برابر

در حاشیه تصحیح شده است؛ خط: نستعلیق، کا: علی اصغر بن ملا خلیل اردبیلی (به قرینه رساله‌های دیگر)، تا: ۱۲۲۲؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، ۷گ (۱۱پ-۱۷ر)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۴-۲۱۳]

۱۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۵۴۲/۱

خط: نسخ؛ کا: عبدالعظیم بن محمد تقی بیدگلی اردستانی، تا: ۱۲۲۸؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا عطف تیماج مشکی، ۲۴گ (۱-۲۵)، قطع: بغلی، ۱۵ سطر (۵/۵×۱۱/۵)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱۶-۶۱۹]

۱۳. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۶۸/۲

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: ۱۲۳۸؛ ۲۶گ (۱۹-۴۵)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [نسخه پژوهی: ۳-۷۴]

۱۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۴۶۲/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ زیبا؛ کا: عبدالعظیم، تا: ۱۲۸۵، جا: کاشان؛ این نسخه از روی نسخه‌ای که به خط مولی محمد علم الهدی ابن فیض کاشانی و او از روی نسخه خط مؤلف نگاشته شده بوده، به دستور احتشام الملک جلال الدین میرزا کتابت شده است، صورت دست‌خط علم الهدی در پایان نسخه مشهود می‌باشد، برگ‌ها مجدول به طلا، مشکی، قرمز و لاجورد است؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۵گ (۴۸-۷۲)، ۱۱ سطر، اندازه: ۶×۱۲سم [ف: ۳۴-۱۶۴]

۱۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۱۲۳۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** و اغفرلنا و اهدنا آمین یا رب العالمین

خط: نستعلیق؛ کا: سید احمد صفائی خوانساری، تا: ۱۳۴۰؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا، ۲۳ سطر (۱۱×۱۶)، اندازه: ۱۷×۲۱سم [رایانه]

۱۶. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه: ۳۶۴/۸

کا: علی بن احمد رشتی، بی‌تا، جا: یزد؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی ضربی مقوایی، قطع: جیبی، ۱۹ سطر [نشریه: ۲-۱۷۸]

۱۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۶۱۲/۸

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا، عطف و گوشه تیماج قهوه‌ای، ۱۲ص (۱۴۴-۱۵۵) [ف: ۳۶-۱۷۰]

۱۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۱۴/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: تعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۱گ (۱۶پ-۳۶ر) [ف: ۳-۶۴۱]

۱۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۴۳۷/۲

خط: نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی مقوایی، ۱۳گ (۴۴پ-۵۷ر)، ۱۴ سطر (۶×۱۱)، اندازه: ۹×۱۷سم [ف: ۱۳-۳۳۹۶]

۲۰. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۱۲۹۵/۵

آغاز: ... بار خدایا اگر چه بنده گناهکارم واز شرم وخجالت گناه روی سوال ندارم؛ **انجام:** ... فیض اگر بود غرقه گنه دست گیردش مهر این دوشه مصطفی نبی مرتضی علی مهر این دو ...

فقط بخش مناجات را در بردارد؛ خط: نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا، عطف تیماج قهوه‌ای، ۲گ، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف مخ: ۱-۱]

● آیینه شاهی = مرآت آگاهی = ترجمه مجالی المجالی

/کلام و اعتقادات / فارسی

āyīne-ye šāhī = mer'āt-e āgāhī = t.-ye majāl-el majālī

طبسی خراسانی، محمد ابراهیم بن محمد علی، ق۱۳ق

tabasī xorāsānī, mohammad ebrāhīm ebn-e mohammad 'alī (19C)

وابسته به: مجال المجالی فی شرح مجالی الانوار؛ اخباری، محمد بن عبدالنبی (۱۱۷۸-۱۲۳۲)

اهداء به: به نام فتح علی شاه قاجار (۱۲۱۱-۱۲۵۰ق)

تاریخ تألیف: ۲۲ ذیقعده ۱۲۲۲، محل تألیف: تهران

مؤلف می‌گوید: «خاتم المحققین ... عارف اسرار وجودی ... میرزا محمد [اخباری] ... رساله‌ای در تحقیق مبداء و معاد به طریق علماء راسخین و شیوه عرفای کاملین، نگاشته و به نظر افلاطون مرتبت ارسطاطالیس منزلت مولانا علی نوری مازندرانی رسانده و ایشان کلماتی چند در جرح و تعدیل آن، بر کناره‌های آن رساله نوشته اند، و چون آن نکات مورد قبول نگارنده (میرزا محمد اخباری) نبود، پاسخ‌هایی مناسب به ایجاز بر رساله خود (که در مبداء و معاد بود) افزود و چون به ایجاز بود، من توضیح‌ها بر آن نگاشته، پیشکش شاه کرده «مرآت آگاهی» ملقب به آیینه شاهی کرده است.»

اصل رساله مجالی با عنوان «متن» و گفته‌های نوری با عنوان «افاده» و پاسخ‌های اخباری با عنوان «شرح» و حواشی آن با عنوان «حاشیه» و ترجمه مترجم با عنوان «ترجمه» و توضیحات مترجم با عنوان «مترجم گوید» عنوان شده است.

آغاز: کل حمدی که در گلشنزار بر شاخسار انسیه قابلات ممکنات چارباغ عوالم ... (۲۳ سطر بعد). اما بعد، محب ختامه فقیر سراپا تقصیر ... محمد ابراهیم بن محمد علی الطبسی الخراسانی ...

انجام: مترجم گوید که باتمام رسید مرآت آگاهی و آئینه شاهی در شب اول از هفته چهارم از ماه یازدهم.

[الذریعه ۲۰/۳۶۰؛ اعلام، ۴۲/۱؛ طبقات ۲۱/۱۳؛ فهرستواره منزوی ۶۴/۹؛]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۷۰۴/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: چهارشنبه ۲۳ ربیع الثانی ۱۲۴۸؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۸۲گ (۱پ-۱۸۲ر)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۵-۱۰۶]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۳۳۸/۱ط

آغاز: برابر؛ **انجام:** ... جفت بالا من و الامان الی یوم قیام صاحب الامر والزمان.

خط: نسخ و نستعلیق، کا: عباس بن حاجی محمد شیرازی، تا: ۱۲۵۳؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۴۸ص (۱-۲۴۸)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳/۲۴-۷۱]

۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۷۸۵/۱-عکسی

آغاز: برابر
خط: نستعلیق تحریری؛ کا: نورالدین محمد بن ابوالقاسم حسینی، تا: دهه دوم صفر ۱۲۵۴، مهر: «هو الواقف»؛ وقف کتابخانه مرحوم آقا حاج محمدخان اعلی الله مقامه؛ ۲۰۴ص (۴-۲۰۷) [عکسی - ف: ۱-۳۵۳]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۰۵۰/۱
خط: نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳ و ۱۴؛ ۱۳۸گ (۱پ-۱۳۸پ) [مختصر ف: ۹]

● **آیینه ظرفا** / تاریخ / ترکی

āyīne-ye zorafā

محمد جمال الدین، ق۱۳ ق

mohammad jamāl-od-dīn (19C)

تاریخ تألیف: ۱۲۵۹ق
خلاصه‌ای است به ترکی در تاریخ ترک عثمانی زمان سلطان عبدالمجید خان و دربار او و ساخته ۱۲۵۹.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۳۳۰
خط: نستعلیق ترک؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا عطف تیماج سبز، ۳۹گ، ۱۷ سطر (۱۰×۱۷)، اندازه: ۱۸×۲۶سم [ف: ۱۵-۴۲۰۶]

← آیینه عباسی در نمایش حق شناسی ← امالی عباسی

● **آیینه عبرت = سفرنامه شیراز به هند** / شعر، سفرنامه / فارسی

āyīne-ye ʻebrat = safarnāme-ye šīrāz be hend

الفت اصفهانی، محمد کاظم بن زین العابدین، ۱۲۵۳ - ۱۲۹۹ ؟ ق

olfat-e esfahānī, mohammad kāzem ebn-e zayn-ol-ʻābedīn (1837-1881?)

مثنوی عرفانی و وصف الحال. در آن از مسافرت‌های خود نیز یاد کرده است.
آغاز: ای نامه نگار خامه من ×× نام تو مراد نامه من / هر نامه که خامه می‌نگارد ×× نام تو بخامه می‌سپارد
انجام: امسال به رغم حاسدان من ×× زرینه سلب نموده بر تن / یعنی که چه دیدش این مراتب ×× با آب زرش نوشت کاتب
[فرهنگ سخنوران ۵۳؛ الذریعة ۹۰/۹؛ نسخه‌های منزوی ۲۶۲۲؛ فهرستواره منزوی ۱۱۲/۱۰]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۱۵۲/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته بد؛ کاتب = مؤلف، تا: پنج‌شنبه ۱۹ جمادی الاول ۱۳۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: میشن سبز ضربی، ۳۳گ (۱پ-۳۴پ)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۱/۱×۱۷/۶سم [ف: ۸-۲۲۶]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۹۲۳
آغاز: خصم تو به تو چنان ستیزد ×× از دوک شکسته خود چه خیزد؛ **انجام:** برابر
خط: شکسته، نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز، کاغذ: فرنگی آبی، جلد: میشن آلبالویی، ۳۱گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۰/۳×۱۷سم [ف: ۳-۴۶۳]

● **آیینه گیتی‌نما** /عرفان و تصوف / فارسی

āyīne-ye gītī-namā

سالک العارفین، ق۱۳ ق

sālek-ol-ʻārefīn (19C)

تاریخ تالیف: هفته سوم دهه سوم ماه دهم سال ۱۲۴۳
رساله عرفانی است در هفت «باب».
آغاز: هو تصنیف حقیر عاصی کلب آستان امیر المؤمنین سالک العارفین در تطبیق آفاق و انفس موسوم بآینه گیتی نما، انه من سلیمان و انه بسمله.و به نستعین هذا کتابنا ینطق علیکم بالحق الحمدلله الذی فضلنا علی کثیر من عباده المؤمنین آینه گیتی نمای حقیقی حمد و ثنای خداوند گار یگانه ایست

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۷۷۹/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** فانما ائمه علی الذین بیدلونه۱۲۴۳
خط: نستعلیق؛ کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا، ۵۵ص(۱-۵۵)،۱۵سطر(۱۰×۱۵)،اندازه:۱۵/۵×۲۱سم[ف:۱۰-۱۶۳۳]

● **آیینه گیتی نما** / عرفان و تصوف / فارسی

āyīne-ye gītī-namā

مؤلف شناخته نشد. در پایان باب چهارم رباعی از نجم الدین رازی نقل کرده، ازین رو مؤلف از علماء سده ۷ هـ.ق. به بعد است. رساله مرتب است بر پنج باب و خاتمه در مباحث اثبات واجب، معرفت نفس طبیعی، صدور موجودات، سبب ایجاد عالم، مبدأ و معاد، حکمت ابتلاء اولیاء ببلاء. احمد منزوی آن را از ملا محمد شریف نامی دانسته و گفته در فهرست ازبکستان از میر سید شریف دانسته و دو نسخه از پاکستان گزارش کرده است.
آغاز: این رساله شریفه بآینه گیتی نما تسمیه شد زیرا که خاصیت آیینه این است که اگر هوا نورانی و آیینه مصیقل باشد هر که درو نظر کند البته خود را می‌بیند.
[فهرستواره منزوی ۶۰/۶]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۱۷۲۲/۶
آغاز: برابر

خط: نستعلیق خوش؛ کا: محمد عارف بن محمد صالح غزنوی، تا: ۱۰۷۲؛ کاغذ: حنائی، جلد: تیماج عنابی، اندازه: ۹×۱۷/۵سم [ف: ۱۱-۳۱۵]

● **آیینه گیتی‌نمای** / شعر / فارسی

āyīne-ye gītī-namāy

مثالی کاشانی، ق۹ ق

mesālī-ye kāšānī (15C)

قصیده‌ای است شینی پیرامون ۹۵ بیت، به پیروی از خاقانی، امیر خسرو دهلوی در «مرآت الصفا» و جامی در «جلاء الروح» و نظام استرآبادی در «منهاج الهدی».

آغاز: معلم عشق و بیت الله من کنج دبستانش ×× خط تقدیر نقش لوح طفلان سبق خوانش

[فهرستواره منزوی ۱۱۳/۱۰]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۳۶۷/۳۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** چو آهنگ برون رفتن کند جان از بدن یارب ×× از این ظلمت سرا بیرون ... نور ایمانش

خط: شکسته نستعلیق؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳، جلد: میشن سبز مجدول، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵/۲×۲۱/۴سم [ف: ۸-۳۱۵]

● **آیینه مراد** / فلسفه / فارسی

āyīne-ye morād

در هفت «مراد»: ۱. در معرفت خلقت عالم علوی و سفلی و فلکیات؛ ۲. در خلقت زمین و تقسیم آن و ربع مسکون و اقالیم سبعه؛ ۳. در بیان نفس طبیعی و نباتی و حیوانی و انسانی؛ ۴. در معرفت حکمت و حقیقت آفرینش اجسام؛ ۵. در معرفت خلقت جنین؛ ۶. در شرافت بدن انسان بر مخلوقات دیگر؛ ۷. در بیان اذکار جلی و خفی و ریاضت ظاهری و باطنی.

آغاز: بسمله. فهرست آیینه مراد. مراد اول در بیان معرفت خلقت عالم علوی ... بدانکه در خلقت عالم دو قول است، یکی از اهل شریعت ...

انجام: ... و از این غفلت آگاه سازند، تا نابینایان نروند، و الله اعلم بالصواب.

[فهرستواره منزوی ۲۷۶۳/۴]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۶۹۶/۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش؛ بی‌کا، تا: ذیحجه ۱۲۲۰؛ متن و هامش با یک پیشانی زرین؛ کاغذ: نوعی ترمه، جلد: میشن سرخ مغزی قهوه‌ای، ۳گ (۹۴ر-۹۷ر)، اندازه: ۱۵/۶×۱۵/۸سم [ف: ۸-۵۴]

● **آیینه مشروطه** / تاریخ ایران / فارسی

āyīne-ye mašrūte

دستگردی، محسن، ق۱۴ ق

dastgerdī, mohsen (20C)

کاتب تنها نسخه حاضر که در غره شهر رجب ۱۳۴۳ شروع به تحریر نموده است مؤلف را با القاب «ادیب دانشمند تجدد خواه دل آگاه جناب معارف آداب آقای آقا میرزا محسن دستگردی متخلص به مهندس» معرفی می‌نماید و خود مؤلف نیز در مقدمه خود را به نام «بنده گمنام محسن دستگردی» معرفی می‌کند.
مؤلف برای کتاب خود فهرستی ترتیب داده و رؤوس مطالب را در ۱۲۹ فقره ذکر کرده است و ضمن بیان مطالب سیاسی و اجتماعی داستان‌های مناسبی نیز نقل می‌کند: ۱. مختصر احوال مه آبادیان؛ ... ۲۲. بیان کردن سیاح اختیارات ایران را که در چین شنیده بود؛ ۲۳. بیان کردن دهقان برای سیاح داستان جوان شیره کش را (این داستان عبرت‌انگیز و نشان‌دهنده بدبختی‌های ملت در دوران استبداد است و تا فصل ۵۲ و صفحه ۶۸ ادامه دارد)؛ ۸۲. لزوم تعیین نماینده برای ترک بداوت.

[فهرستواره منزوی ۲۶۹/۱]

تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۳۶۰

آغاز: الف. (مقدمه نثر و دیباچه‌ای است به شرح:) بنام خداوند گردون پیر ×× خطا پوش و بخشنده سخت گیر. خدمت خداوندان خرد و فرهنگ و طالبان استقلال مملکت کیومرث و هوشنگ ... با کمال ادب معروض میدارد ... (انجام این مقدمه:) بقول متقدمین و السلام علی من اتبع الهدی و بقول متجددین گودبادی یا خدا حافظ (بعد آغاز منظوم باین شرح شروع می‌شود:) بسمله. چو کردم ختم استبداد نامه ×× گرفتم از پی مشروطه خامه؛ **انجام:** سه کم کردم ز مصراع ختامش ×× که شد آئینه مشروطه نامش ۱۳۴۳ / ز هجرت چل و سه با سیزده صد ×× گذشته بود شد ختم این مجلد.

خط: نسخ؛ کا: حاج ادیب الشریعه متخلص به سودائی، تا: ۱۳۴۳؛ کاتب نسخه پس از خاتمه آئینه مشروطه دو قصیده بلند به مطالع زیر آورده است: ۱. نخست فتنه و بیداد و مکر شیطان کرد ×× ز فتنه خانه آدم بخلد ویران کرد؛ ۲. هر کسی را هوس گردش باغ و چمن است ×× جز دل من که چو یعقوب به بیت الحزن است، و عنوان آنها را چنین ذکر کرده است: الف. کنیم فتنه و گوئیم فتنه شیطان کرد؛ ب. با دل خویش ز ناظم به نصیحت سخن است، او سپس هفت غزل از ناظم می‌نویسد و در خاتمه قطعه‌ای از خودش در توصیف کتاب و مدح ناظم آن و یک رباعی ماده تاریخ می‌نگارد و مطلع و مقطع نظم و رباعی مذکور نوشته می‌شود. مطلع: دو صد احسن بافکار مهندس ×× به از این نظم دربار مهندس، مقطع: همی سودائیش در مدح گوید ×× دو صد احسن بافکار مهندس، رباعی: ز افکار مهندس چو شد این نظم عیان ×× سودائی ازین نطق و بیان شد شادان / برداشت سر از مصرع و

تاریخش گفت ×× باقی شود آثار مهندس بجهان، یعنی حرف سر مصرع آخر که با است و دو عدد است برداری باقی مصرع تاریخ است، فی ۱۰ شهر رجب ۱۳۴۳؛ کاغذ: خط دار تحریری فرنگی، جلد: چرمی، ۷۷گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱ [ف: ۱-۳]

● **آیینه مظفری** / جغرافیا / فارسی

āyīne-ye mozaffarī

خورموجی، محمد جعفر بن محمد علی، ۱۲۲۵ - ۱۳۰۱ ق

xormojī, mohammad ja‘far ebn-e mohammad ‘alī (1810-1883)

از سر آغاز آن برمی‌آید که جلد دوم «نزهت الاخبار» اوست. گویا پس از پرداختن از جغرافیا و تاریخ فارس که در کتاب «نزهت الاخبار» به آن پرداخته، در این یکی به جغرافیا و تاریخ ربع مسکون می‌پردازد . ساختار آن نیز به مانند همان یکی است. بخشبندی شده و از جغرافیای آسیا و ایران آغاز می‌کند. آمار بخش ایران آن بسیار ارزشمند است.

در آغاز از کار ویلیم پلنگ انگلیسی که کار خود را در سال ۱۲۵۰ ق نگاشته، یاد می‌کند که به کوشش امیرزاده فرهاد میرزا معتمد الدوله در ۱۲۷۲ق به فارسی درآمده، و این‌که مترجم آن در واقع میرزا ابراهیم شیرازی بوده، که اواخر روزگار محمدشاه از لندن به تهران برگشته است. او می‌افزاید فرهاد میرزا مرد فاضلی بود و میرزا ابراهیم را به ترجمه آن کتاب واداشت و رویدادهای ۲۲ ساله پس از نگارش متن را خود بر آن افزود، و این که روزنامه میرزا فتاح خان گرمرودی که در ۱۲۶۶ ق پرداخته در «جهان نما»ی (فهرستواره۲۱۰/۱) فلوغن رفائیلی انگریزی در ۱۲۶۶ق مدون ساخته و محمد حسن خان صنیع الدوله در ۱۲۹۲ق تحریر کرده است. خرموجی از این کارها به‌گونه‌ای سخن می‌گوید که آنها منابع کار او هستند.

آغاز: جلد دوم مسمی به آئینه مظفری ... یونان و ایران از ده درجه شمالی خطا استواء اول معموره داشته اند ...

انجام: چهار سال در مملکت سوئد بود که از دار دنیا ارتحال نمود

[فهرستواره منزوی ۶۹۰/۱ خرموجی، نمایه، همانجا ۱۶۴«آیینه مظفری»، نسخه ها ۳۹۳۲/۶(۱نسخه)]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۰۰۷/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ جدول اکلیل و شنگرف و لاجورد و زنگار، صفحات طلاافشان، پاره‌ای از صفحات دارای هامش است؛ کاغذ: فرنگی، ۱۵۰گ (۴۳۳پ-۵۸۲ر)، ۱۵ سطر [ف: ۱۴-۳۰۵]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۵۷۹/۲-عکسی

اصل نسخه: همان نسخه بالا [عکسی - ف: ۲-۵]

● **آیینه‌های ارشمیدس** / طبیعیات / عربی

āyīne-hā-ye arašmīdos

مقاله در صفت آیینه‌های ارشمیدس

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۹۲۹۵

آغاز: بسمله، رب یسر و لاتعسر مقاله دیدیمس فی صنعت المرآة التی احرق بها؛ **انجام:** احرق بها ارشمیدس مراکب العدو ... و لم اعتبر شیئا من اشکالها

خط: نستعلیق پست؛ بی‌کا، تا: ۸۶۷؛ ضمیمه به نسخه ش ۵۵۹۳؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، قطع: وزیری کوچک، مختلف السطر (۱۶/۵×۷/۵)، اندازه: ۱۳×۲۳سم [رایانه]

← آداب البحث ← ابیات فاخره در علم مناظره

ا

● **الاباء عن موقع الوباء** / طب / عربی

al-ibā’ ‘an muqi‘-il wabā’

بدلیسی، ادریس بن حسام الدین علی، – **۹۳۰ ؟** قمری

bedlīsī, edrīs ebn-e hosām-od-dīn ‘alī (- 1524)

مؤلف در ۹۱۷ ق که از قسطنطنیه از راه مصر به مکه می‌رفت، شنید که در مصر وبا افتاده و برخی از دانشمندان هم درباره آن سستی کرده‌اند لذا این رساله را در ۳ «اصل» (تحقیق القضاء و القدر، تنقیح الجبر و الاختیار، عالم البرزخ الذی هو محل ظهور النوازل و الدواهی) و «مقاصد» در ۳ «باب» (العلل الموجبة للامراض الوبوية و الطواعين، تحريم الدخول على المهالك سيما الوباء و الطاعون و اباحة الخروج عن البلدان الوبوية و ترجيح الفرار على الاقامة والسكون، معالجات الامراض الوبوية والطاعونية) تألیف کرده است.

آغاز کتاب: یا حیا لایموت و یا قیوما فی الملك و الملكوت ... فیقول ... انه لما وفقنی التوفیق ... شددت رحال الاعزام ...

انجام کتاب: و جهد البلاء یا حی یا قیوم ... و الحمدلله رب العالمین

[بروکلمن ۲۳۳/۲ و ذیل ۳۲۵]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۸۴۴/۱۳

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۰۳۸ق؛ کاغذ: دولت آبادی و پسته‌ای استانبولی، جلد: رویه ابری کهن مغزی میشن، ۸گ (۹۱پ–۹۸پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۸/۲×۲۷/۱سم [ف: ۵–۲۰۸]

● **اباحة شرب الدخان** / فقه / عربی

ibāḥat-u šurb-id duxān

[تسبیحی ۳/۱]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۲۱۸/۱–ف

نسخه اصل: کتابخانه گنج بخش، ش ۹۰۷؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلم‌ها – ف: ۳–۲۱۰]

● **اباحیت** = **حماقت اهل اباحت** / کلام و اعتقادات / فارسی

ebāhīyat = hemāqat-e ahl-e ebāhat

غزالی، محمد بن محمد، **۴۵۰ – ۵۰۵** قمری

qazzālī, mohammad ebn-e mohammad (1059 - 1112)

اباحنیان فرقه‌ای از متصوفه‌اند که می‌گویند ما را توانایی اجتناب از معاصی و انجام دادن احکام نیست. این رساله در باب همین جماعت است که همه چیز را حلال و روا می‌دانند و بطلان عقاید ایشان را ثابت کرده است.

آغاز کتاب: بسمله، حمدله، عاقبت، صلات. قال الشیخ الامام حجةالاسلام ... اما بعد، بدانکه گمراهان در اصول دین و قواعد شریعت بسیارند و همه را علاج کردن به حجت و برهان آسان‌تر از علاج اباحتیان، که به سبب گمراهی همه کافران و مبتدعان و گمراهان شبهت و خلط است در شناخت حجت، چون عالمی کامل که حجت از شبهت بشناسد ... به راه آیند.

انجام کتاب: و السلام علی من سلم من هذه آلافات و فاز یوم القیمة بالدرجات و صلی الله علی محمد ... و سلم تسلیماً کثیراً ابداً – تمام شد رساله در بیان ... اهل اباحه و ذکر شبه ایشان و جواب از آن ...

چاپ: به کوشش otto pretzl به سال **۱۹۳۳**م در مونیخ، انتشارات علمی آکادمی بایر

[فهرستواره منزوی ۷/۳۵ و ۶/۶۱؛ اعلام، ۲/۱۷۱۱ غزالی، حاجی خلیفه، ۲/۱۲۷۴«فضایح الاباحیه»؛ نسخه ها، ۲/۷۲۶ «الاباحیه»؛ مشار، مولفین ۵/۷۲۶؛ صفا، ۲/۹۲۵؛ فهرستواره ۷/۷۸۷ با نام گمراهی اباحتیان]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۵۲/۶-ف

آغاز: برابر

نسخه اصل: حسین چلبی، ترکیه ش ۱۱۸۴؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۷۵۶ق؛ ۱۶گ، ۲۱ سطر [فیلم‌ها - ف: ۱-۴۲۰]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۳۵-عکسی

تصویر دیگری از نسخه بالا [عکسی ف: ۲-۶]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۹۸۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: آخر ربیع الثانی۹۸۳ق؛ کاغذ: کاغذ ترمه، جلد:ابری فرنگی؛۳۱گ،۱۵ سطر، اندازه: ۹/۲×۱۶/۸سم [ف: ۲-۶]

۳. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۳۵/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد جعفری، تا: ۱۰۳۰ق؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا با تیماج مشکی فرسوده، ۲۴گ، ۱۶ سطر (۵/۵×۱۱/۵) اندازه: ۹×۱۷سم [ف: ۲-۳۸۶]

● **اباذریه** / تراجم / فارسی

abāzarīye

در حالات ابوذر غفاری، صحابی بزرگ پیامبر است که در ۶ «باب» تنظیم شده: ۱. در ذکر اسم و نسبت و کنیت و لقب و سبب اسلام او؛ ۲. در ذکر بعضی از اخباری که دلالت بر مدح و منقبت وی می‌کند؛ ۳. در بعضی از احوال و مواعظ او و مردم را؛ ۴. در باب خبر دادن حضرت رسول فوت او را؛ ۵. در سبب اخراج او به بیابان ربذه؛ ۶. در عدد اولاد و مجملی از احوال ایشان.

آغاز کتاب: الحمدلله الذی وفقنا بانتشار اخبار المصطفویة ... و بعد این رساله مختصری است در بیان احوال خیر مآل محرم اسرار رسول حضرت باری، ابوذر غفاری

انجام کتاب: اناث یک دختر بود که در ربذه همراه او بود الی یوم وفات ابی ذر و نام او معلوم نیست.

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۳۰۶/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: ابراهیم بن مرحوم حاجی میرزا عبدالوهاب، تا: ۲۸ جمادی الاول۱۳۰۴ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای تیره ضربی مجدول، ۳۸گ (۱۵پ-۵۲ر)، ۱۴ سطر [ف: ۲۵-۲۹۵]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۲۲۷/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: ابراهیم بن میرزا عبدالوهاب کاشانی، تا: ۹ شعبان۱۳۰۴ق؛ جلد: تیماج زیتونی مجدول گرهی، ۳۳گ (۱۸پ-۵۱پ)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۲/۵سم [ف: ۳۰-۲۳]

● **الابانة = فقه ناصر الدین = الناصریات** / فقه / عربی

al-ibāna = fiqh-u nāṣir-id-dīn = an-nāṣirīyyāt

؟ ناصر علوی، حسن بن علی، ۲۲۵؟ - ۳۰۴ ؟ قمری

nāser-e ʻalavī, hasan ebn-e ʻalī (841 - 917)

هوسمی ناصری، محمد بن یعقوب، - قرن ۵ق

hūsemī nāserī, mohammad ebn-e yaʻqūb (-12C)

کتابی است شامل مسائل و فتاوای فقهی الناصر للحق الاطروش حسن بن علی بن حسین بن علی بن عمر بن علی بن حسین بن علی بن ابی‌طالب (م۳۰۴؟ق) که سومین حاکم علویان در طبرستان و از پیشوایان زیدیه و جد مادری سید مرتضی و سید رضی بوده است.این کتاب به صورت متن و حاشیه است که آراء الناصر الحق در حاشیه شرح و تفسیر شده است. در مؤلف این کتاب اختلاف است. برخی مؤلف را خود الناصر للحق دانسته‌اند که بعید به نظر می‌رسد که خود او کتاب را تدوین و گردآوری کرده باشد بلکه ظاهر آن است که از آثار وی جمع‌آوری شده است، شاهد آنکه مؤلف در وصف کتاب می‌آورد: «جمعت فی کتاب هذا فتاواه و فروعاته ما ذکرها فی کتبه و مسائله اما نصا و اما تخریجا علی نصه، و اجتهدت فی ایجازه و تجنبت من اطالته، و اشرت الی وجوه بعضها علی وجه لاختصار». دانش پژوه آن را از محمد بن یعقوب هوسمی ناصری (م قرن ۵ق) دانسته (دانشگاه ۱۶: ۳۱۸) و در نسخه مجلس (۷: ۳۸۴) که نام آن «الناصریات» آمده است با احتمال از حسن بن محمد علوی (-۶۷۰ق) دانسته شده است. اما محتمل‌تر آن است که هوسمی مسائل و فتاوای الناصر للحق را از آثار او گردآوری و شرح و تفسیر کرده است. سید مرتضی نیز بر فقه الناصر للحق شرحی با نقد نوشته است که «الناصریات» یا «المسائل الناصریة» نامیده می‌شود و آن جز این کتاب است.

در نسخه مدرسه نمازی آمده است که کتاب در ۴۰ «باب» مرتب شده است و در اول هر باب «قال ناصر للحق علیه السلام »آمده است، اما به نظر می‌رسد که این نسخه متفاوت از نسخه‌های دیگر باشد و اساساً کتاب دیگری است. به هر روی این ۴۰ «باب» از این قرار اند: ۱. ذکرتوحید و معرفة الصانع المعبود؛ ۲. الهدی و بابه و مفتاحه؛ ۳. الضلالة و بابه و مفتاحه؛ ۴. ما یجب علی المسلم؛ ۵. جهة معاش العباد؛ ۶. معنی الاجارات؛ ۷. الصناعات؛ ۸. اخراج الاموال؛ ۹. مایحل للانسان اکله؛ ۱۰. فرض الوضوء و التیمم؛ ۱۱. الغسل من الجنابة؛ ۱۲. آداب الصلاة؛ ۱۳. الاذان و الاقامه؛ ۱۴. اوقات الصلاة المفروضة؛ ۱۵. عدد الرکعات؛ ۱۶. صلاة الجمعه؛ ۱۷. صلاة المسافر؛ ۱۸. صلاة العیدین؛ ۱۹. صلاة الکسوف و الاحرام و الاستسقاء؛ ۲۰. صلاة الخوف و التسبح؛ ۲۱. صلاة المیت؛ ۲۲. الزکاة و الخمس و الصدقة؛ ۲۳. الصوم؛ ۲۴. الحج و ما یحتاج فیه؛ ۲۵. الجهاد؛ ۲۶. الکفارات و الایمان و النذر؛ ۲۷. کفارات الدم فی العمد و الخطاء؛ ۲۸. کفارات الصید؛ ۲۹. الرضاع؛ ۳۰. النکاح؛ ۳۱. ذکر الطلاق؛ ۳۲. تفسیر الطلاق؛ ۳۳. تفسیر الاقراء؛ ۳۴. الایلاء؛ ۳۵. الخیار؛ ۳۶. المبارات؛ ۳۷. الخلع؛ ۳۸. اللعان؛ ۳۹. ذکر الفرائض؛

۴۰. ذکر الکبائر .

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۳۵خوئی

آغاز: ... ذکرتم اسعدکم الله و آتاکم خیر الدارین ما بالمتعلمین من الحاجه کتاب جامع لمذهب الناصر للحق علیه السلام الحسن بن علی بن الحسین بن علی بن عمر بن علی بن الحسین بن علی بن ابی طالب صلوات الله علیهم اجمعین ... و اجتهدت فی ایجازه و تجنبت من الاطالة و اشرت الی وجوه بعضها علی وجه الاختصار و الله تعالی سبحانه اسئل المعونة و التفویق؛ **انجام:** فان کانت الارض ارض الصلح ترکوا بمعنی مع و ما عوهدوا صولحوا علی‌ه ان وقعت المصالحة علیه و الله اعلم بالصواب تم الکتاب، انجام حواشی: لان الواجب علی المسلمین منعهم من جمع ما یمکنه من آثار الکفر و رسوم الجاهلیة احتراماً بالاسلام و تعظیماً لله و اهانة للکفر و اذلالا له و الله اعلم.

از کتاب الطهارة باب القول فی المیاه آغاز می‌شود؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ کتاب در وسط با خط ثلث درست و شرح در حواشی نوشته شده، این حواشی بیشتر در شرح و استدلال بر متن است، زیر برخی از آنها نام قطب الدین کندری و غیره دیده می‌شود، چند برگ اول خوانده نمی‌شود [ف: ۷-۳۸۵]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۶۲۳

از طهارت تا جزیه، همراه با شرح حاشیه‌مانند و در برخی جاها ترجمه طبری دارد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹ و ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ با حواشی در ۸ جزء، در ابتدای آن مشیخه زیدی آمده است، در آغاز نسخه هفت برگ پراکنده های فقهی عربی و فارسی است. همچنین بندهایی در آن هست نوشته فضل بن احمد، حسین بن ابی الحسن، حسن بن ابراهیم حسن، محمد بن احمد حسنی، یوسف بن حسن جماستانی، حسن بن حاجی محمد، سید حسن کیا (مد ظله)، سید احمد جماستانی و احمد کوکی؛ مهرها: محمد تقی بن محمد باقر شریف؛ تملک: مرتضی بن احمد حسینی رشتی؛ رحلی کوچک خشتی مانند و کلفت؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج مشکی مقوایی با لولا، ۴۸۹گ، ۱۳ سطر (۲۰×۳۰)، قطع: رحلی کوچک، اندازه: ۲۲×۳۰سم [ف: ۱۶-۳۱۸]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۱۸۹

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ حاشیه‌نویسی بسیار از کتاب‌های مختلف دارد؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، ۳۱۹گ، مختلف السطر، اندازه: ۲۳×۳۰سم [ف: ۲۳-۳۰۰]

۴. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه: ۶۱۶/۲

آغاز: اما بعد فقد جعلنا الله و ایاکم اخوانی ... انا قوم ادرکنا الاختلاف و لم ندرک الائتلاف فخشینا علی انفسنا الهلکة ... فاحببت ان اؤلف کتابا لطیفا جامعا خفیفا و اذکر فیه من کل شی مما جاءت الاخبار عنه و صحت و شهرت فی اصول شرایع الدین ... فکان سبب تألیف کتابنا هذا ان محبی شیعة آل محمد الذین هم بهذه الناحیة تعذر علیهم طلب ما وجب علیهم ... قال الناصر للحق ع باب التوحید ان اول العبادة المعرفة و اصل المعرفة التوحید؛ **انجام:** باب الزکوة و الخمس. الصدقة و ما یجب فی الحصاد و زکاة قال الناصر للحق ع الزکاة التی امرالله تعالی باخراجها الی اربابها و ادائها الیهم علی و جهین وجه من ذلک زکاة الراس یوم الفطر.

از اول کتاب تا اوایل باب ۲۲؛ خط: نسخ، کا: محمد باقر بن عبدالهادی شهیر به بقای آشتیانی، تا: با تاریخ ۱۰۹۰ق؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲۵ص (۱۱۴-۲۳۹)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۳۲۷]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۹۴۸/۲

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۳-۱۷۱]

● **الابانة** / عربی

al-ibāna

سرماری، احمد بن عبدالله

sarmārī, ahmad ebn-e ‘abd-ol-lāh

آغاز کتاب: بسمله. الحمد لله الواحد القادر الصمد

انجام کتاب: بحمدلله و توفیقه و کرمه ... و الحمدلله رب العالمین

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۵۹۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۹۹۶ق؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج ضربی، ۲۶ سطر (۹×۱۴)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [الفبائی: ۱۵]

● **ابانة الخطین (رسالة)** / ریاضیات / عربی

ibānat-ul xaṭṭayn (r.)

ابن کشنه، محمد بن احمد

ebn-e košne, mohammad ebn-e ahmad

در توضیح و تبیین مقاله دوم از «مخروطات» ابلونیوس است که به خواهش ابوالبدر عبدالعزیز بن علی بن عبدالعزیز نوشته است.

آغاز کتاب: بسمله، رسالة فی ابانة الخطین الذین یقربان ابدا و لایلتقیان

انجام کتاب: فلیختم القول هیهنا حامدین لله تعالی و مصلین علی انبیائه و رسله اجمعین و سلمهم تسلیما

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۵۲۱/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق بی نقطه، بی‌کا، تا: ۸۶۷ق؛ کاغذ: حنایی آهارمهره، جلد: پارچه‌ای، ۵ص (۲۲-۲۶)، ۲۷ سطر (۷/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۳/۳×۲۳/۷سم [ف: ۸-۳۴۹]

● **الابانة عن العلة القریبة** / فلسفه / عربی

al-ibāna ʻan-il ʻillat-il qarība

از نظر موضوع چیزی مانند «کون و فساد» ابن سیناست.

آغاز کتاب: بسمله. و القوة الحول، الابانة عن العلة القریبة الفاعلة للکون و الفساد فی الکون و الفساد فی الکائنات الفاسدات. اطال الله بقاک یا بن السادة الاخیار و الائمة الابرار منارالدین و الجوهر الثمین و صفوة العالمین.

انجام کتاب: و لنکمل هذا الفن فی کتابنا هذا ... نجز الفن الاول من الابانة عن العلة القریبة الفاعلة الاوان و النقصان فی الکاینات الفاسدات. بعون الله و تأییده، و الشکر لواهب العقل و الصحة دائما کما هو اهله و مستحقة، و صلواته علی سیدنا محمد النبی المصطفی و علی آله الطاهرین الاخیار.

۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۴۳۴/۱۰-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: ۵۵۸ق [عکسی ف:۲-۶]

۲. یزد؛ علومی، شیخ علی؛ شماره نسخه:۶۴/۱۰

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: ربعی [نشریه: ۴-۴۴۸]

● الابانة عن المماثلة فی الاستدلال = الابانة و المماثلة = اثبات النبوة و الامامة = ایضاح المماثلة بین ... = مجلس الکر و الفر = الکر و الفر فی الامانة و الامامة / کلام و اعتقادات / عربی

al-ibāna ʻan-il mumāṯila fi-l istidlal = al-ibāna wa-l mumāṯila = iṯbāt-un nabuwwa wa-l imāma = īḍāḥ-ul mumāṯila bayn ... = majlis-ul karr wa-l farr = al-karr wa-l farr fi-l amāna wa-l imāma

کراجکی، محمد بن علی، - ۴۴۹ قمری

karājakī, mohammad ebn-e ʻalī (- 1058)

رساله مفصلی است در اثبات این‌که مسأله امامت از مسائل فرعی نبوده و در ردیف اصول عقاید است و با مسأله نبوت همسان و از لحاظ دلیل به هم نزدیک اند. مؤلف پس از بحث و استدلالی که در این باره می‌کند برای تشریح موضوع، نمایشی از یک جلسه بحث و احتجاج میان یک یهودی و یک مسلمان معتزلی و یک شیعی ترتیب داده است، با عنوان «قال الشیعی» و «قال الیهودی» و «قال المعتزلی».

آغاز کتاب: الحمدلله علی ما منحه من ارشاده و هدایته و الصلاة علی من بعثه ببرهانه و آیته سیدنا محمد صاحب شریعته و دلالته ...

انجام کتاب: ... فاما من طریق الخاصة فقد جاء منه ما لایحصی کثرة قال الذی اسلم آمنا و صدقنا و الحمد لله شکرا فقد ثبت لک یا اخی فی هذا الکتاب من الابانة عن المماثلة فی الاستدلال بین طریق النبوة و الامامة ما فیه غنی و کفایة و الحمد لله اولا و آخرا و صلواته علی سیدنا محمد رسوله المصطفی و علی ... و سلم تسلیما کثیرا ...

[الذریعة ۱/۵۷ و۵۸ رقم ۲۸۹ و ۲/۵۰۱؛ ایضاح المکنون ۱/۸ و ۲/۳۵۲؛ تاسیس الشیعه ۳۹۱؛ مرآة الکتب ۲/۵؛ هدیة العارفین ۲/۷۰؛ مجله تراثنا، قم، ۱۴۱۶، س ۱۱، ع ۴-۳ (۴۳- ۴۴) ص ۳۹۶؛ معجم التراث الکلامی ۱/۹۸؛ مستدرک ۳/۴۹۹؛ روضات ۵۵۲؛ مکتبة امیرالمومنین ۴/۲۲۵]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۱۳۸/۹۶

آغاز: بسمله، و به نستعین فصل فی حکایة مجلس فقد بان لک من هذا الوجه ایضا صحة ما ذکرناه و قد فرضنا ان ثلثة اجتمعوا فی مجلس احدهم یهودی و الاخر معتزلی و الاخر شیعی امامی .؛

انجام: برابر

تذکر: نام مؤلف به قرینه انجام نسخه تعیین شد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۱گ (۳۷۶) [ف: ۱۵-۱۷۶]

۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۷۶۰/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ تصحیح شده؛ جلد: تیماج قهوه‌ای دورو عطف مشکی، ۱۳گ (۳۹ر-۵۲ر)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۷سم [محدث ارموی مخ:۱-۱۳]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۱۷۲/۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی لایی، ۳۱گ (۲پ-۳۲ر)، ۱۳ سطر (۹×۱۰/۵)، قطع: ربعی، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [ف: ۱۶-۴۷۳]

۴. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۱۲۰/۷ حکمت

خط: نسخ، کا: محمود بن حسام مشرقی جزائری حوارزی برای یونس بن حسن صیمری، تا: سه‌شنبه ۲۳ ربیع الاول ۱۰۱۵ق؛ جلد: تیماج سرخ مقوایی، قطع: ربعی [ف: ۲-۴۱]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۹۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ ریز، کا: ابوطالب ابن ابی تراب، تا: ۱۰۹۸ق؛ کاغذ: فرنگی و مهره شده، جلد: تیماجی سبز رنگ، ۳۵۳ص، ۱۸ سطر، قطع: وزیری، اندازه: ۱۴×۲۷سم [ف: ۴-۱۲۰]

۶. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۹۹/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۲۰ رجب۱۱۱۳ق، به فرمان محمد ابراهیم بن محمد معصوم حسینی قزوینی؛ نسخه توسط کاتب در همان تاریخ از روی نسخه مولی خلیل غازی قزوینی تصحیح و مقابله شده است، در انتهای رساله کاتب به تاریخ محرم الحرام ۱۱۲۲ق کتاب را معرفی کرده است؛ جلد: تیماج با روکش اسلیمی، ۹گ، ۲۲ سطر [ف: ۱-۳۴۳]

۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۷۶۲/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳، از روی نسخه فوق کتابت شده است؛ تصحیح شده؛ جلد: تیماج قرمز ضربی، ۱۵گ (۸۵پ-

۱۰۰پ)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [محدث ارموی مخ: ۱-۱۳]
۸. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۷۹۶/۳
خط: نسخ، کا: عبدالوهاب ابن قاسم رازی، بی‌تا؛ اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۳-۱۳۰]
۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۲۰۵/۱
آغاز: بسمله، باسمه سبحانه، فصل فی حکایة مجلس و قد فرضنا ان ثلثة نفر اجتمعوا فی مجلس احدهم یهودی و الآخر معتزلی و الآخر شیعی امامی و انهم تناظروا فی النبوة و الامامة فترجح بینهم النظر حتی حصل فی التشبیه کالکر و الفروان الیهودی افتتح الکلام فسال المعتزلی من الدلالة علی صحة نبوة التی؛ **انجام:** برابر
تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز و انجام نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا، ۱۹گ (۱-۱۹)، ۲۴ سطر (۷×۱۶)، اندازه: ۱۳×۲۳/۵سم [ف: ۱۱-۲۱۶۱]

● الابانة عن ان طبیعة الفلک مخالفة لطبایع العناصر الاربعة / فلسفه / عربی

al-ibāna ʻan "inn-a ṭabīʻat-al falak muxālifa-un li-ṭabāyiʻ-il ʻanāṣur-il arbaʻa"

کندی، یعقوب بن اسحاق، ۱۸۵؟ - ۲۵۲ ؟ قمری
kendī, yaʻqūb ebn-e eshāq (802 - 867)

چاپ: در مصر، مطبعة الاعتماد، بی‌تا؛ نیز به تصحیح محمد عبدالهادی ابوریده، در رسائل الکندی الفلسفیة، جلد دوم (قاهره، دارالفکر العربی: ۱۳۷۲ق)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۳۷/۳۲-ف
نسخه اصل: ایاصوفیا ش ۴۸۳۲؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۷؛ ۲گ (۱۵۴-۱۵۵) [فیلمها - ف: ۱-۴۶۹]

● الابانة عن سرقات المتنبی = سرقات ابی الطیب المتنبی فیما نظمه من الشعر / ادبیات / عربی

al-ibāna ʻan saraqāt-il mutannabī = saraqāt-u abi-ṭ-ṭayyib al-mutannabī fīmā naẓama-h min-aš šiʻr

عمیدی، محمد بن احمد، - ۴۳۳ قمری
ʻamīdī, mohammad ebn-e ahmad (- 1042)

کتابی است شامل ۲۵۰ بیت از اشعار متنبی و ابیات قریب اللفظ و المعنی آنها از دواوین بحتری و ابوتمام و ابن الرومی و دیک الجن و دیگران از فحول شعرای متقدم.
آغاز کتاب: الحمدلله الذی أجرانا علی عادة تفضله و هدانا فی جمیع أحوالنا الی طریق الخیر و سبله
انجام کتاب: و هذا البیت غلط فی هذا المکان لأن هذا أخذ المعنی دون اللفظ یحتاج أن یلحق باخوانه
چاپ: تحقیق ابراهیم الدسوقی الیساطی، القاهرة، دار المعارف، الطبعة الاولی، ۱۹۶۱، ۲۸۴ص

[ایضاح المکنون ۱/۷؛ معجم المؤلفین ۹/۱۳؛ بغیة الوعاة ۱۹؛ بروکلمان ذیل ۱/۱۴۱؛ قاهره ۳/۲؛ ملحق ۳۲؛ معجم المطبوعات ۱۳۸۶؛ جرجی زیدان ۲/۲۴۸]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۵-ف
نسخه اصل: ایاصوفیا ش ۴۰۳۵؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۵؛ ۸۵گ، ۱۹ سطر [فیلمها - ف: ۱-۳۳۵]
۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۱۷/۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ معرب، کا: محمد بن حجی النجفی الغطاوی، تا: اواسط جمادی الاول ۱۰۳۲ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج سبز، ۳۳گ (۵۴۴ر-۵۷۷ر)، اندازه: ۱۸/۵×۲۵سم [ف: ۳-۱۸]
۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۸۷۱
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ دیباچه نسخه حاضر کامل نیست، جزء اول فاقد آغاز و جزء دوم فاقد انجام، قبل از آغاز و بعد از پایان چند برگ نانوشته است؛ کاغذ: فرنگی آهارمهره،جلد:تیماج قرمز یک لا با ترنج و منگنه، ۹۰ص، ۱۵ سطر، قطع: خشتی، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۷-۲۷۱]
۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۴۲۸
آغاز: برابر؛ **انجام:** و لیستریحوا من عنائه
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۸۶ق؛ واقف: نایینی؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج ضربی دارچینی، ۱۰۹گ، ۱۵ سطر (۸/۲×۱۷/۵)، اندازه: ۱۷×۲۸/۳سم [ف:۷-۱۸۸]
۵. اصفهان؛ مکتبة الزهراء؛ شماره نسخه:۱۳۰
انجام: إن یکن النفع ضر باطها فربما ضر ظهرها القبل. أخذه من قول ابن الرومی فامدد ...
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا، افتادگی: انجام؛ ۹۱گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۸۴]
۶. تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه:۳۰۸بخش۳
نسخه اصل: ایاصوفیا ۴۰۳۵؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۸۵گ [ف: ۱۴۰]

● الابانة عن مذهب العدل بحجج القران و العقل / کلام و اعتقادات / عربی

al-ibāna ʻan maḏhab-il ʻadl bi-ḥujaj-il qurʼān wa-l ʻaql

صاحب بن عباد، اسماعیل بن عباد، ۳۲۶ - ۳۸۵ قمری
sāheb ebn-e ʻabbād, esmāʻīl ebn-e ʻabbād (939 - 996)

رساله‌ای اعتقادی است که مؤلف با ارائه نظریات فرقه‌هایی چون مشبهه، مجبره و مرجئه، با استفاده از آیات قرآن کریم و استدلال عقلی، به شبهات آنان پاسخ داده است.
آغاز کتاب: بسمله، الحمد لله الواحد القدیم العدل الکریم ... هذا مختصر فی الابانة، عن مذهب العدل بحجج القرآن و العقل ... زعمت الدهریة، ان الاجسام الذی نشاهدها قدیمة ...
انجام کتاب: فاما من نابذ علیا (ع) و حاربه و شهر سیفه فی وجهه

فخارج عن ولاية الله، الا من تاب بعد ذلك و اصلح، ان الله يحب التوابين و يحب المتطهرين.
چاپ: تحقيق محمد حسن آل ياسين، بغداد، مكتبة النهضة، ضمن نفائس المخطوطات، الطبعة الثانية، ۱۹۶۳م، ص ۷-۳۴
[الذريعة ۱/۵۶ -۵۷؛ الصاحب بن عباد حياته و ادبه ۱۹۹-۲۰۱]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۳۵۹/۸
آغاز: برابر
خط: نسخ، کا: سید محمد مقیم موسوی، تا: شنبه ۱۶ ربیع الاول۱۰۶۳ق، جا: نجف اشرف؛ جلد: تیماج یشمی ضربی، ۲۰ص (۱۵۹-۱۷۸)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۰×۱۸/۸سم [ف: ۴۳-۴۶]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۶۷۳/۱۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: عبدالله بن محمد سعید خوانساری، تا: ۱۲۳۳ق؛ برگ‌ها مجدول به طلا و لاجورد با کمند طلایی؛ کاغذ: فرنگی آهارمهره زده، ۶گ (۱۸۱پ-۱۸۶پ)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۸/۵سم [ف: ۳۷-۱۵۸]

۳. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۸۹/۲
خط: نسخ، کا: محمد موسوی زرین نجفی برای شیخ محمد باقر نجفی،تا:دوشنبه ۷ صفر۱۳۲۴ق؛ کاغذ: آهار مهره [نشریه: ۱۱-۹۳۷]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۵۲۶/۲-ف
نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها - ف:۳-۶۹]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۰۰۶/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول مشکی؛ جلد: مقوایی آبی، ۱۱ص (۱۴-۲۵)، ۱۵-۱۶ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷ [ف: ۳۲-۱۸]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۶۲/۲-ف
نسخه اصل: کتابخانه شیخ آقا بزرگ تهرانی؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۰ سطر [فیلمها - ف: ۱-۵۷۴]

۶. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۹۱۴/۹
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۵گ (۷۱پ-۷۵پ)، اندازه: ۱۷×۲۷سم [ف:۳-۶۸۳]

● الابانة عن وحدانية الله و تناهي جرم العالم = رسالة الكندي الى محمد بن جهم = وحدانية الله و تناهي جرم العالم / فلسفه / عربی

al-ibāna ʻan waḥdānīyyat-il lāh wa tanāhī jirm-il ālam
کندی، یعقوب بن اسحاق، ۱۸۵؟ - ۲۵۲ ؟ قمری
kendī, ya'qūb ebn-e eshāq (802 - 867)

اهدا به: برای محمد بن جهم
این رساله در حقیقت از شش عنصر تشکیل شده: ۱. دیباچه آشنایی، شامل گزارش موضوع و دعای خیر او در حق مخاطب رساله؛ ۲. مقدمات بدیهی و معقول بی‌واسطه که بیشتر آنها را از مبانی ریاضیات گرفته و شامل شش مقدمه اند و در پی آن بی‌درنگ به استنتاج از آنها می‌پردازد؛ ۳. اثبات این‌که محال است وجود جسم بالفعل بی‌نهایت باشد که شکل پیچیده همان «دلیل تطبیق» است که میان فیلسوفان و متکلمان مشهور است؛ ۴. تناهی زمان را با ضرورت تناهی حرکت مرتبط می‌شمارد و با اثبات همین ارتباط و با تکیه بر اصل اساسی و مقدمه اولیه خود (محال بودن وجود بالفعل بی‌نهایت) به اثبات تناهی زمان می‌پردازد؛ ۵. در این‌که همه اینها (جرم، حرکت و زمان) از «لیس =نیستی» پدید می‌آیند و به پدیدآورنده محتاج اند و چنین عملی «ابداع» است و این همان تعریفی است که کندی در تعریف ششم رساله خود «فی حدود الاشياء و رسومها» از ابداع ارائه می‌کند؛۶- به یکتایی پدیدآورنده پرداخته بر این مبنا که چندتایی پدیدآورندگان، به ترکیب ذاتی‌شان می‌انجامد. این رساله گواهی است بر این که کندی نه جهان را قدیم می‌داند و نه حرکت و زمان را. با این که هر کدام از اینها بالقوه و الامکان می‌توانند نامتناهی باشند ولی بالفعل این‌گونه نیستند.
آغاز کتاب: رساله يعقوب بن اسحق الكندي الى محمد بن الجهم فى الابانة عن وحدانية الله جل ثناؤه و عن تناهى جرم الكل و انه لايمكن ان يكون شئى بفعل لانهاية له ... فهمت ماسئلت من وضع ما كنت سمعتنى اوضحه بالقول من وحدانية الله ...
انجام کتاب: و اقتنها لحيوة نفسك الزكية و اصبر نفسك على اقتفاء آثارها الخفية نقض بك الى كنه اقطار المعرفة و لين مرتفق الراحة و ظل رحمة مبدع الرحمة و اياه أسأل ان ينير فهمك و يوسع علمك و يسعد بذلك عواقبك. تمت الرسالة بعون الله و حسن توفيقه و الحمد لله رب العالمين و الصلاة على رسوله محمد و آله اجمعين.
چاپ: به کوشش دکتر غلامرضا جمشید نژاد، در گنجینه بهارستان، بخش حکمت، تابستان ۱۳۷۹ش؛ نیز به تصحیح محمد عبدالهادی ابوریده، در رسائل الکندی الفلسفية، جلد اول (قاهره، دارالفکر العربی: ۱۳۶۹ق)

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۳۷/۳۱-ف
نسخه اصل: ایاصوفیا ش ۴۸۳۲؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۷؛ ۲گ (۱۵۳-۱۵۴) [فیلمها - ف: ۱-۴۶۹]

۲. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۴۲/۴۵
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ مقوایی، ۲گ (۱۹۵ر-۱۹۶ر)، ۲۴-۳۳ سطر (۱۲×۲۲)، اندازه: ۱۷/۵×۲۷سم [ف: ۱۴۶]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۳۴/۳۵
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۴۳ق؛ ۳۱ سطر، قطع: بیاضی، اندازه: ۱۸×۳۱سم [ف: ۲-۴۰۰]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۷۲۵/۵
آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۵۶ق؛ رکابه دارد؛ جلد: تیماج قهوه‌ای با جدول زرین، ۳گ (۷۰پ-۷۲پ)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۴۴-۲۷]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۱۱۳/۲۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: سید اسدالله صفوی ماسالی مصطفوی، تا: قرن ۱۴؛ مصحح؛ کاغذ: دفتری خط‌دار، ۲گ (۸۲-۸۳)، ۲۵ سطر، اندازه: ۸×۱۴سم [ف: ۳۸-۳۱۳]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۲۲/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: تعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ با شماره ۴۳۴ یکجا تازه جلد شده؛ کاغذ: تیماج زرد ساده مقوائی، جلد: تیماج زرد ساده مقوایی، ۸ص، ۹ سطر (۱۲×۱۶)، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۳-۷۰]

۷. اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه:۲۸۱۳/۱۴

بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: ربعی [نشریه: ۴-۴۷۴]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۵۲۳/۱۴-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها - ف: ۱-۷۱۱]

۸. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۹۱۲/۸

بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج حنایی ضربی مقوایی، ۳گ (۳۷ر-۳۹ر)، ۳۰ سطر، اندازه: ۲۱×۳۵ [ف: ۳-۲۷]

● ابانة عن وصول الدیانة / امامت / عربی

ibāna ‘an-il wuṣūl-id dīyāna

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۶۴۸

آغاز: بسمله، قال السید الامام ابوالحسن علی بن اسماعیل بن ابی اثیر؛ **انجام:** اللهم صل علی نبینا محمد و الملائکه الصالحین

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۹۲ق؛ کاغذ: حنایی، جلد: مقوا، ۱۵ سطر (۱۰×۱۹)، اندازه: ۱۵×۲۵سم [رایانه]

● الابانة فی شرح السامی فی الاسامی / لغت / عربی - فارسی

al-ibāna fī š.-is sāmī fi-l asāmī

میدانی، احمد بن محمد، - ۵۱۸ قمری

meydānī, ahmad ebn-e mohammad (- 1125)

وابسته به: السامی فی الاسامی = السعیدی؛ میدانی، احمد بن محمد (-۵۱۸)

شرحی است مختصر بر الفاظ غریب و مبهمی که مؤلف در کتاب خویش «السامی فی الاسامی» ذکر نموده و فهم آن و حفظش برای متعلمین مشکل می‌نموده است.

آغاز کتاب: بسمله و به نستعین الحمدالله کاشف کل خطب و دافع کل کرب الذی بعث محمد ابالدین القویم و الذکر الحکیم و البراهین الواضحة و الدلایل اللایحة صلی الله علیه و علی آله و اصحابه صلاة تدوم علی مرور الایام و کرور الاعوام و بعد فانی لما توسهت فی کتاب السامی فی السامی الفیت بعض ترجمات الفاظ بشعة شنعة یعسر علی التلمین فهمها و حفظها، فدعتنی نفسی الی شرح ما استغلقن منها فاجبتها اجابة المطیع سمیته بکتاب الابانة و الله تعالی ولی الاعانة

انجام کتاب: الباب السادس - فی الابینة و الامکنة ... ح قال الکتاس الخلم جای آهو و گوزن و اراد بقوله گوزن البقرة الوحشیة و اللغو و اللغا سخن ... و هو الباطن من الکلام هـ (تم بحمدالله و منه).

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۳۳۸/۲ و ۱۷۰۹/۲-ف

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۷؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج سرخ ضربی، ۳۷ص (۱-۳۷)، ۲۵ سطر (۶×۱۹)، اندازه: ۱۲×۲۳سم [ف: ۸-۲۳ و فیلمها - ف: ۱-۶۲۷]

۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۲۱۹/۳

آغاز: برابر

نسخه اصل: کتابخانه واتیکان، رم ۱۱ کتب فارسی؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: رمضان ۶۸۰ق؛ ۱۶ص (۲۹۰-۳۰۶) [عکسی ف: ۴-۴۴]

تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه:۱۸/۶بخش۲

نسخه اصل: همان نسخه اصل بالا [ف: ۶۶]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۱۲/۳

بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: از انتها در باب پنجم فی الاشجار المثمره و غیرها؛ کاغذ: ختائی، جلد: میشن نیلوفری نو، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۷×۲۳/۸سم [ف: ۵-۱۶]

● ابانة المختار فی ارث الزوجة من ثمن العقار بعد الأخذ بالخیار / فقه / عربی

ibānat-ul muxtār fī irṯ-iz zawja min ṯaman-il ‘iqār ba‘d-al ’axḏ-i bi-l-xīyār

شریعت اصفهانی، فتح الله بن محمد جواد، ۱۲۶۶ - ۱۳۳۹ قمری

šarī‘at-e esfahānī, fath-ol-lāh ebn-e mohammad javād (1850 - 1921)

زمان تألیف: ذیقعده ۱۳۱۹ق

اگر شخصی زمینی و ملکی بخرد و ضمن عقد، برای خود شرط خیار فسخ گذارد، آیا این حق به زن او به‌عنوان ارث منتقل می‌شود یا نه و اگر منتقل شود چه اندازه حق آن زن خواهد بود؟ این مسأله در این رساله، پس از طی هفت «مقدمه» در ۳ «فصل» بحث شده است: ۱. فی الاحتجاج لما اخترناه و الاستدلال علی ما رجحناه؛ ۲. فی نقل رسالة الفاضل المعاصر و توضیح ما علیها؛ ۳. فی ارث الزوجة من الخیار فی الأرض.

این رساله در پاسخ اهالی گیلان نگاشته شده و مؤلف در آن با

نظرات فقیه معاصرش مرحوم سید محمدکاظم طباطبایی یزدی(۱۳۳۷ق) (صاحب عروة) مخالفت می‌کند، زیرا سید محمد کاظم یزدی در حاشیه بر متأجر شیخ مرتضی انصاری منکر ارث زوجه از حق خیار شده و شریعت اصفهانی این رساله را در اثبات ارث از خیار (به‌معنی ارث زوجه از بهای عقار پس از اعمال حق خیار) نوشته است. این مسأله در مرکز علمی نجف مطرح و بحث شده و شیخ محمد حسین کاشف الغطاء رساله‌ای مبسوط در طرفداری از شریعت نگاشته است. همچنین بعضی علماء معاصر وی رساله‌ای بر رد او نوشته و در آنچه که او در این کتاب اختیار کرده مناقشاتی کرده‌اند. لذا مرحوم شریعت اصفهانی رساله دیگری (در شعبان ۱۳۲۰) نوشته و از خود دفاع کرده و خرده‌های ایشان را پاسخ گفته و نام آن را «صیانة الابانة عن وصمة الرطانة» نهاده است. شریعت اصفهانی همچنین در این بین (در رمضان ۱۳۱۹) رساله دیگری با نام «ارث الزوجة» نگاشته است.

آغاز کتاب: بسمله، الحمدلله الذی هدانا سواء السبیل و ابان لنا صریح ... و بعد فیقول اقل الاقلین العبد الاثم الجانی ابن محمد جواد الشیرازی النمازی المیرزا فتح الله الشیرازی الاصفهانی الغروی انه قد وقع الی سؤال من بعضی اخواننا فی الایمان من اهل جیلان فی قصة طال التشاح فیها بینهم فحررت السؤال و ابنت عن الجواب ... ثم جائونی بجواب معلل ... من بعضی مشاهیر العصر ...

انجام کتاب: و عن داء اللجاج و التعصب منزهون خالون و الحمدلله علی آلائه العظام ... بیمنا مؤلفه الخاسر ... فی شهر ذی القعده من شهور السنه التاسعة عشر بعد الثلاثة و الالف من الهجرة المقدسة النبویة علی مهاجرها الاف الف سلام و تحیة .

[الذریعة ۱: ۵۹، ۱۵: ۱۰۴-۱۰۳؛ ریحانة الادب ۲: ۱۸-۳۱۷؛ مکتبة امیرالمومنین ۱: ۷]

۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۵۴۴-۳۳/۹۴

آغاز:برابر؛ **انجام:** وتعرف القیم من القول من الجائر المائل ونسأل الله تعالی ان یجعله خالصاً لوجهه الکریم ... والصلوة علی رسوله واهل بیته المعصومین المصطفین الکرام ...

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۱۹ق؛ مصحح، دارای حواشی با نشان «منه»؛ جلد: تیماج سرخ مجدول، ۴۱گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۲۱×۱۴سم [ف: ۱-۴۰]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۶۲۷/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ در پایان آمده که این رساله نزدیک به ۱۹۰۰بیت است با حواشی آن؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا، ۲۱ سطر (۱۰×۱۵/۵)، اندازه: ۱۷×۲۳سم [ف: ۹-۱۵۰۳]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۲۵۵/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ زیبا، بی‌کا، تا: ۱۳۱۹ق؛ مهر: محمد تقی بن جعفر من آل الشیخ رضا؛ کاغذ: فرنگی سفید آهاردار، جلد: تیماج سرخ ضربی یک لا، ۷۳ص (۸-۸۱)، ۲۱-۲۲ سطر، قطع: خشتی، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۱۰-۸۴۳]

۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۲۵۵/۲

آغاز: برابر

نسخه اصل: کتابخانه کاشف الغطاء، نجف اشرف؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: سلخ محرم۱۳۲۰ق؛ مصحح؛ ۹۷ص (۱۱-۱۰۸) [عکسی ف: ۶-۳۰۲]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۵۸۲/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عبدالله بن محمد حسن هشترودی تبریزی، تا: ۱۳۳۵ق، جا: نجف اشرف، برای کتابخانه صدر الاسلام میرزا محمد امین خوئی؛ حسنعلی همدانی در همان سال این کتاب را با اصل مؤلف مقابله کرده است؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۷گ (۱پ-۳۷ر)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۲-۱۵۹]

۶. قم؛ مؤسسه امام صادق؛ شماره نسخه:۸۳/۱

خط: نسخ، کا: شیخ حسین سرخابی تبریزی، تا: غره جمادی الثانی ۱۳۳۵ [ف: ۷۰]

۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۸۸۰/۱

آغاز: برابر

نسخه اصلی: کتابخانه شخصی، ایران.؛ خط: نسخ، کا: شیخ حسین سرخابی، تا: غره جمادی الثانی۱۳۳۵ق؛ مصحح؛ ۶۷ص (۱-۶۷) [عکسی ف: ۵-۳۴۱]

۸. تبریز؛ قاضی طباطبائی؛ شماره نسخه:بدون شماره

بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۷-۵۱۹]

● الابانة و الاعلام بغایة الالهام / شرح حدیث / عربی

al-ibāna wa-l i'lām bi-ġāyat-il ilhām

طرینی، عبدالجواد بن ابراهیم، - ۱۰۷۳ قمری

tarīnī, 'abd-ol-javād ebn-e ebrāhīm (- 1663)

توضیحات و شرحی است بر حدیث نبوی «اقرؤوا علی من لقیتم من أمتی السلام الأول فالأول الی یوم القیامة»، با ذکر مطالب دیگران و اضافات زیادی از مؤلف با عناوین «اقول».

آغاز کتاب: حمداً لمن خص هذه الامة المحمدیة بخصائص عظام و افاض علیهم سجال الفضل و الخیر و الاکرام.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۸۵۶

آغاز: برابر

نسخه اصل: کتابخانه کاشف الغطاء، نجف اشرف.؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ (در حیات مؤلف)؛ ۲۹ص [عکسی ف: ۵-۳۲۱]

← الابانة و المماثلة ⟵ الابانة عن المماثلة فی الاستدلال

● **ابتداء الخلق** / حدیث / عربی

ibtidā'-ul xalq

گفتاری درباره آفرینش جهان با استناد به تفسیر علی بن ابراهیم قمی و عیون الاخبار و غیره.

آغاز کتاب: بسمله فی بیان ابتداء الخلق فی الاخبار عن ابتداء خلق الدنیا ...

انجام کتاب: و السماء السابع اسمها عجما و هی دره بیضا .

ساری؛ عمومی؛ شماره نسخه:۱۵۴/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ربیع الثانی۱۲۵۷ق؛ کاغذ: آهار مهره ای، جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی‌دار، ۱۲ سطر (۴×۸/۵)، اندازه: ۱۲×۸/۵سم [عمومی ساری و تنکابن - ف: ۱۲۰]

● **ابتداء علم النجوم** / هیأت / عربی

ibtidā'-u 'ilm-in nujūm

ابومعشر فلکی، جعفر بن محمد، ۱۷۲ - ۲۷۲ قمری

abū-ma'šar-e falakī, ja'far ebn-e mohammad (789 - 886)

ابتداء علم النجوم من بابل من جهة الکلدانین

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۶۱۶/۳۷

بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی ضربی مقوایی، ۱ص (۱۲۹ر)، ۲۷ سطر (۱۰×۲۱)، قطع: رحلی، اندازه: ۱۸×۳۱سم [ف: ۱۶-۳۱۱]

● **ابتدا نامه** / شعر / فارسی

ebtedā-nāme

سلطان ولد، احمد بن محمد، ۶۲۳ - ۷۱۲ قمری

soltān valad, ahmad ebn-e mohammad (1227 - 1313)

سال تألیف: ۴ جمادی الثانی ۶۹۰ق

مثنوی مفصلی است که فرزند مولوی درباره حالات عرفانی پدرش و ارتباط او با شمس تبریزی و صلاح الدین زرکوب و دیگران سروده و در لابه‌لای آن به سبک پدر خود آیات و روایات و حکایاتی را نقل کرده و به تفسیر آنها پرداخته است.

آغاز کتاب: زنده از وی زمین و هفت فلک ×× آدمی و پری و دیو و ملک / نور چشم و دل است و عقل و روان ×× نیست چیزی از او تهی به جهان

انجام کتاب: در زمین بود کمتر از ناهید ×× بر فلک رفت باز شد خورشید / لفظ خورشید شعر تفهیم است ×× ورنه این لفظ ترک تعظیم است

[الذریعة ۹/۱۲۷۹؛ نسخه های خطی، منزوی ۲/۱۰۱۷؛ ریحانة الادب ۲/۲۱۸؛ هدیة العارفین ۱/۱۰۴؛ فهرستواره منزوی ۷/۳۵ (۲ نسخه)]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۱۹۶-ف

نسخه اصل: کتابخانه سلیمانیه حاجی محمد افندی ۲۲۰۶، ج ۲؛ خط: نسخ، کا: محمد بن اسحاق بن ابراهیم لارندی ولدی، تا: محرم ۶۹۴ق؛ ۲۵۲گ [فیلمها - ف: ۳-۲۰۹]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۹۴-ف

نسخه اصل: نافذ پاشا ش ۴۸۰؛ خط: نسخ، کا: محمد بن اسحاق بن ابراهیم لارندی، تا: جمادی الثانی ۶۹۷ق؛ ۲۸۸گ، ۱۷ سطر [فیلمها - ف: ۱-۳]

۳. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۵۰۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: مقوا، ۸۳گ، ۵۰ سطر، اندازه: ۲۱×۳۵سم [ف مخ:۱-۲۳]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۱۵-ف

نسخه اصل: قونیه ش ۲۱۳۸؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۷۸گ، ۱۹ سطر [فیلمها - ف: ۱-۳]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۵۱-ف

نسخه اصل: کتابخانه حسین چلبی ش ۴۶۹؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۹۶گ، ۱۹ سطر [فیلمها - ف: ۱-۳]

● **ابتدای دولت خوارزمشاهی** / تاریخ / فارسی

ebtedā-ye dowlat-e xārazmšāhī

از تقریر خواجه نصیرالدین طوسی

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۵۹۰/۱۱۵

خط: نسخ، کا: ابوالمجد تبریزی، تا: ۷۲۳ق؛ ۱ص (۲۲۱ر) [مختصر ف: -۳۸۴]

● **ابتدای ظهور صنعت طبع در قسطنطنیه و اروپا** / صنعت، تاریخ / فارسی

ebtedā-ye zohūr-e san'at-e tab' dar qostantanīye va orūpā

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۹۶۱/۹

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴ [ف: ۷-۱۱۳]

● **ابتدای ظهور و عالم عما و تنزلات** / کلام و اعتقادات / عربی

ebtedā-ye zohūr va 'ālam-e 'amā va tanazzolāt

فانی شیرازی دهدار، محمد بن محمود، ۹۴۷ - ۱۰۱۶ قمری

fānī šīrāzī dehdār, mohammad ebn-e mahmūd (1541 - 1608)

تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۵۰۵/۳
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ [نشریه: ۲-۱۲۰]

● **ابتغاء الفضیلة فی شرح الوسیلة** / فقه / عربی
ibtiqā'-ul faḍīla fī š.-il wasīla
حائری، مرتضی بن عبدالکریم، - ۱۴۰۶ قمری
hā'erī, morteẓā ebn-e 'abd-ol-karīm (- 1986)
زمان تألیف: ذیقعده ۱۳۸۶ق؛ محل تألیف: نجف اشرف
شرحی است بر کتاب «وسیلة النجاة» سید ابوالحسن موسوی اصفهانی و به همان ترتیب، مشتمل بر جمیع مباحث بیع و شروط آن و عوضین و متعاقدین و آنچه متعلق به آن مباحث می‌باشد، با نقل اخبار و اقوال بزرگان.

۱. **قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۵عکسی و ۱۵۶عکسی**
آغاز: کتاب البیع، و هو انتقال عین مملوکه من شخص الی غیره بعوض مقدر علی وجه التراضی؛ **انجام:** کفت ضمیمه واحده ... مضافا الی القاء الخصوصیة و ظهور عدم الملاک الوارد فی ذیل الوثق المتقدم
نسخه اصل: کتابخانه شخصی مولف؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ ۲۳۶گ، مختلف السطر [عکسی ف: ۱-۱۴۵]

۲. **قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۷عکسی و ۱۵۸عکسی**
آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم، الثامن: خیار التدلیس، التدلیس بما یختلف الثمن یثبت به الخیار بین الفسخ و الامضاء؛ **انجام:** فا لا قرب عدم الفرق بین دی الفاسخ و المفسوخ علیه، و الله اعلم، هذا ماتیسرلی بتوفیق رب العالمین فی باب الخیارات واحکامها ...
نسخه اصل: کتابخانه شخصی مؤلف. مشتمل بر بحث پیرامون خیار تدلیس، خیار شرط و خیار شرکة و خیار تعذر التسلیم و خیار تبعض صفقه و خیار تفلیس و خیار غریم المیت و خیار ثبوت کذب البایع و خاتمه در احکام خیار؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲ ذیقعده۱۳۸۶ق؛ ۸۸گ، مختلف السطر [عکسی ف: ۱-۱۴۶]

۳. **قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۰۲۳**
آغاز: کتاب البیع (یله) و هو انتقال عین مملوکة من شخص الی غیره بعوض مقدر علی وجه التراضی (من عد) مسألة عقد البیع یحتاج الی ایجاب و قبول
نسخه اصل: کتابخانه شیخ علی مؤمن، قم. جلد دوم، از ابتدای بحث بیع تا بحث کفایة ضمیمة واحدة للعبدین؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۵؛ مصحح، محشی، در چند برگ اول فهرست کتاب به خط مؤلف آمده؛ ۴۷۲ص [عکسی ف: ۳-۲۸۰]

۴. **قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۰۲۴**
نسخه اصل: کتابخانه شیخ علی مؤمن، قم. مشتمل بر خیارات، در دو بخش: بخش اول از ابتداء «بیان معنی الخیار» تا «انکار الوکیل سبق العیب» و بخش دوم از ابتداء «خیار تدلیس» تا «ضمان عین التی هی بید المنسوخ علیه»؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۵؛ مصحح، محشی، در چند برگ اول فهرست کتاب به خط مؤلف آمده؛ ۵۷۱ص [عکسی ف: ۳-۲۸۱]

● **ابتلاء الاولیاء** / تاریخ معصومین / فارسی
ebtelā'-ol owlīyā
برادکاهی لنکرانی، محمد صادق بن محمد، - ۱۲۸۵ قمری
barādkāhī lankarānī, mohammad sādeq ebn-e mohammad (- 1869)
زمان تألیف: دوشنبه ۲۸ جمادی الاول ۱۲۸۶ق
در تاریخ معصومین (ع) و بیان وقایعی که بعد ازوفات پیامبر اکرم (ص) برآنها روا داشتند و بیان برخی از مناقب و فضایل آنان و مثالب اعدائشان و ابطال مذهب مخالفان، و در تاریخ اسلام و سوانح ایام امامان با ذکر اولاد و ازواج و اصحاب هر یک. نگارنده، جلد سوم آن را در دوشنبه ۲۸ جمادی الاول ۱۲۸۶ به پایان رسانده است لیکن در ذریعه (۱: ۶۱) آمده است که این کتاب دو جزء دارد و نگارنده آن در ۱۲۸۵ درگذشته است. جلد دوم آن در ۲۷ ذیقعده ۱۲۸۵ به پایان رسیده است.
آغاز کتاب: جلد اول: الحمدلله الجواد الذی من جوده احدث الاشیاء اللطیف الذی من لطفه بعث الانبیاء علماً للهدی و انزل الکتب من السماء.
جلد دوم: حمد له. اما بعد فهذا هو الجزء الثانی من کتاب الابتلاء فی بقیة ما جر علی امیرالمؤمنین. بدانکه چون محاربه و قتال در لیله الهریره و روز آن اشتداد یافت
جلد سوم: الحمد لله الذی اختار لاولیائه دارالبقاء
انجام کتاب: و الاغفال و عدم الظفر بالاقوال فرغ منه مولفه الخاطی ... تمام شد ابتلاء الائمة جلد ثالث .
[الذریعة ۱/۶۱؛ فهرستواره منزوی ۳/۱۵۳۲]

۱. **قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۵۸۵**
آغاز: برابر جلد اول؛ **انجام:** جابر گوید وقتیکه آن حضرت این حدیث را می‌فرمود برای ما گریست الی هنا انتهی الجزء الاول ...
جلد اول و تا پایان فصل پنجم از مطلب دوم را داراست؛ خط: نسخ و نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۹ ربیع الثانی۱۲۸۵ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۲۳گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۲۱/۵×۱۲/۵ [محدث ارموی مخ:۱-۱۳]

۲. **مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۴۱۲**
آغاز: برابر جلد دوم؛ **انجام:** و حسن علیه السلام فرمود شما آخرت را خراب کرده و دنیا را تعمیر نموده اید و اکراه دارید که از معمورده بخرابه منتقل شوید.
جزء دوم؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۲۷ ذیقعده ۱۲۸۵ق؛ مختوم به عبارت ذیل: «الی هنا انتهی الجزؤ الثانی من کتاب

الابتلاء و یتلوه انشاء الله الجزؤ الثالث منه فی المطلب الرابع فیما جری علی سیدنا الحسین المظلوم المقتول بطف کربلاء و ما یتبعه، فرغ منه مؤلف الجانی محمد صادق ابن الاقا محمد البراد کاهی اللنکرانی یوم الخمیس سبعة و عشرین من ذی القعدة سنة خمس و ثمانین و مأتین و الالف من الهجرة علی مهاجرها الف تحیة حامداً مصلیاً مسلماً سائلاً من الله القبول بمنه فانه المنان الکریم». جدول به شنگرف، تحریر بعضی صفحات چلیپا؛ کاغذ: شکری فرنگی، جلد: تیماج عنابی، ۱۲۵گ، مختلف السطر (۱۳×۲۲/۵)، اندازه: ۲۱/۵×۳۱سم [ف: ۷-۴]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۲۲۵

آغاز: برابر جلد اول؛ **انجام:** **می**فرمود برای ماگریست از خوانندگان و مطالعه کنندگان دارد

خط: نستعلیق، کاتب: عبدالحسین، تا: ۱۲۸۶ق؛ کاغذ: نباتی، جلد: تیماج، ۱۷ سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۲×۲۱سم [الفبائی: ۱۵]

۴. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۵۳۰/۲

آغاز: برابر جلد سوم

جلد سوم؛ خط: نستعلیق، کاتب: حبیب الله بن حاجی نظر تاش، تا: جمعه ۱۹ جمادی الثانی۱۲۸۷ق؛ با دعای مغفرت برای نگارنده؛ ۲۱۷گ (۱۳-۲۳۰)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۳-۹۸]

۵. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۲۱۵

آغاز: برابر جلد سوم؛ **انجام:** برابر

جلد سوم؛ خط: نسخ و نستعلیق، کاتب: محمد طاهر بن میرزا عبدالله طالش، تا: جمعه ۱۹ محرم ۱۲۸۹ق، جا: قلعه نمین؛ تاریخ وقف: محرم ۱۲۹۵؛ مهر: لطفعلی حسینی؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی دار، ۲۱۹گ، ۱۵ سطر (۷×۱۴/۵)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۱۹۳] و [رشت و همدان - ف: ۱۷۱۸ (مدرسه خیرات خان، ش ۲۱)]

● **ابتلائات الانبیاء و الاوصیاء** / تاریخ معصومین / فارسی

ebtelā'āt-ol anbīyā' va-l owsīyā'

رساله‌ای در۱۰ «باب» و۱ «خاتمه»، به نثر آمیخته به نظم. در ابتلاءات انبیا و حضرت ختمی مرتبت و اوصیا و بضعه آن جناب و خاتمه در ذکر اولاد سبطین و سلسله نسب برخی از ایشان است.

آغاز کتاب: آن روز که آب و خاک بر هم زده‌اند ×× بر طینت آدم زخم غم زده‌اند / خالی نبود آدمی از درد و بلا ×× کین ضربت اولین بر آدم زده‌اند

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۹۹۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** قربتش با کربت آمیخته و مسرتش با مضرت درآویخته نوش لطفش با نیش قهر است و اثر تریاقش مقترن زهر وفاقش با نفاق هم وثاق است و ملاقش را با افتراق اتفاق عشرتش بی عسرت وجود نگیرد و فرحش ...

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: گالینگور سبز، عطف تیماج زرشکی، ۷۶گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف مخ: ۱-۲۴]

● **ابتهال العاشقین** / شعر / فارسی

ebtehāl-ol 'āšeqīn

فدائی، محمد بن مؤمن، ق۱۲ قمری

fadā'ī, mohammad ebn-e mo'men (- 18c)

سال تألیف: ۱۱۸۳ق

نام کتاب تاریخ تألیف آن است چنانکه در پایان می گوید: «سال نظمش راست تاریخی گزین ×× ابتهال العاشقین الکاملین». تخلص «فدایی» در چند جا دیده می‌شود. آگاهی بیشتری از سراینده به‌دست نیامد، جز آن‌که سراینده‌ای از آن روزگار، به نام حاجی محمد کرمانی با تخلص «فدایی» در یزد می‌زیسته است.

آغاز کتاب: آغاز ۱: بر سرم از یمن عشق تازه‌ای ×× اوفتاده شور بی‌اندازه‌ای / تازه عشق بر دلم آتش زده ×× کعبه دل زان شده آتشکده

آغاز ۲: دل همان سر گرم داغ افروزیش ×× باده در آهنگ عالم سوزیش/ چرخ در بسته به روی مهر و ماه ×× یا به مرگ صبح پوشیده سیاه

انجام کتاب: ای فدایی خط نومیدی مخوان ×× هست دریاهای رحمت بی کران / ای پی عضو گنه برگریه کوش ×× قطره ای این بحر را آرد بجوش / ای خدای بحر بخشش قطره بین ×× لا تردن ابتهال العاشقین

[الذریعة ۹: ۸۱۵؛ فرهنگ سخنوران ۴۳۷؛ فهرستواره منزوی ۱۰: ۱۱۴]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۸۷۱/۵

آغاز: برابر ۱؛ **انجام:** برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: حدود قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، ۴گ (۳۱ر-۳۴پ)، چلیپا سطر، اندازه: ۱۶×۲۳/۵سم [ف: ۳۷-۴۸۹]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۸۹۶/۸

آغاز: برابر ۲؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: احمد بن محمد طاهر، تا: یک‌شنبه ۱۹ ربیع الاول ۱۲۱۳ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی ضربی مقوایی، ۷گ (۱۳۹-۱۴۶)، ۳۱ سطر (۸×۱۶)، اندازه: ۱۳/۵×۲۴سم [ف: ۱۰-۱۷۴۳]

۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۸۰۶/۳

آغاز: برابر ۱؛ **انجام:** برابر

تذکر: در فهرست ناشناس آمده؛ خط: نستعلیق شکسته، بی کا، تا: چهارشنبه ربیع الثانی ۱۲۴۷ق؛ ۸گ (۲۷پ-۳۴ر) [ف: ۲-۵]

● **ابجد** / ریاضیات / عربی

abjad (r.)

ابن محمد قاضی طهرانی، ق۱۳ قمری

ebn-e mohammad-e qāzī-ye tehrānī (- 19c)

در این رساله از علت وضع ابجد و معنای آن و این که چه سری در این وضع قرار دارد سخن رفته است. همچنین درباره چگونگی استعمال حروف و حساب جمل مطالبی دارد.

آغاز کتاب: فی سر وضع ابجد و معناه اما سروضعه اولاً هو الاشعار للمبتدی بعد تعلمه المفردات و الثنائیات

انجام کتاب: توفیق الهدایه و نعوذ به خذلا الغوایه

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۰۸۹/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کاتب = محتملاً نویسنده، تا: جمادی الاول ۱۲۷۴ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج، قرمز یکلائی، ۷۴گ، ۱۱ سطر (۶×۱۲/۵)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۳-۱۱۲]

● **ابجد طریقت** / عرفان و تصوف / فارسی

abjad-e tarīqat

نعمة الله ولی، نعمة الله بن عبدالله، ۷۳۰؟ - ۸۳۴ قمری

ne'mat-ol-lāh-e valī, ne'mat-ol-lāh ebn-e 'abd-ol-lāh (1330 - 1431)

[فهرستواره منزوی ۷: ۳۵]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۹/۱۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج قهوه‌ای مقوایی، ۶گ (۶۴-۶۹)، ۲۰ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [سنا - ف: ۱-۷۴]

● **ابجدیات** / فارسی

Abjadīyāt

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۷۸/۲

بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی، با فهرست؛ کاغذ: سفید برخی رنگین، جلد:تیماج مشکی ضربی و مقوایی، ۴گ، ۱۲-۱۵ [سنا: ف۲-۱۵۷]

● **الابحاث الباقية** / کلام و اعتقادات / عربی

al-abḥāṯ-ul bāqīya

صدیقی، عبدالباقی بن غوث الاسلام، ق۱۱ قمری

seddīqī, 'abd-ol-bāqī ebn-e qaws-ol-eslām (- 17c)

آغاز کتاب: بسمله یا من لامانع لما عطاه و لاناقص لما آتاه لما عطاه و لا ناقص لما آتاه و لا معارض ... صل علی مقدمة الرسل

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۷۶۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** بالخصم فی الاعوان و الانصار لاسیما ... و ان یکون ثلاثة فی رتبة الجلوس و مرتبه الاغوار من ...عند الصلوة

خط: نستعلیق خفی، بی‌کا، بی‌تا، افتادگی: انجام؛ قطع: وزیری کوچک [رایانه]

● **الابحاث التسع فی الامر بالمعروف و النهی عن المنکر** / فقه / عربی

al- abḥāṯ -ut tis' fī-l amr-i bi-l-ma'rūf wa-n nahy-i 'an-il munkar

تنکابنی، محمد کاظم بن عبدالعلی، ق۱۱ قمری

tonekābonī, mohammad kāzem ebn-e 'abd-ol-'alī (- 17c)

زمان تألیف: نزدیک به پایان صفر ۱۰۲۲ق

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۶۱۴/۳

خط: شکسته نستعلیق، کا: عبدالرزاق بن علی گیلانی، تا: نزدیک به پایان ذیحجه ۱۰۲۷ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن آلبالویی ضربی مقوایی، ۵گ (۲۶پ-۳۰ر)، ۲۳ و ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۶-۷۱]

● **ابحاث فقهية** / فقه / عربی

abḥāṯ-un fiqhīyya

مشتمل بر چگونگی تقسیم ارث و ما یمنع ذلک من معرفة مستحقها و معرفة اصولها، در پنج شب.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۰۴۳/۶

بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سبز ضربی مقوایی درون قهوه‌ای،۱۷سطر(۴×۱۲)،قطع:ربعی، اندازه: ۹×۱۹سم [ف: ۱۶-۴۳۷]

● **الابحاث فی تقدیم الاحداث** / کلام و اعتقادات / عربی

al-abḥāṯ fī taqdīm-il aḥdāṯ

رکن الدین جرجانی، محمد بن علی، ق۸ قمری

rokn-od-dīn-e jorjānī, mohammad ebn-e 'alī (- 14c)

زمان تألیف: جمعه سوم جمادی الثانی ۷۲۸ق؛ محل تألیف: نجف اشرف

رساله در رد زیدیه و اثبات امامت ائمه (ع) و اثبات غیبت و رد شبهات آنهاست، مشتمل بر ۱ «مقدمه» و ۱۰ «فصل» و ۱ «خاتمه»: المقدمه: فی امور لابد منها؛ فصل ۱. فی بیان ان الفرقة الناجية هم شيعة علی بن ابیطالب علیه السلام؛ ۲. فی معنی الشیعة و انهم هم الامامية فی الحقيقة؛ ۳. فی اصول الامامية فی الامامة و تأکیدها بقاعدة حکمية؛ ۴. فی قواعد الزیدية و تعيين مواضع النزاع منهم؛ ۵. فی الزامهم فی مواضع متعددة؛ ۶. فی هدم قاعدة القيام و الدعوة و الجواب عن الشبهات؛ ۷. فی الاحتجاج علی ان زید بن

علی لم یکن اماماً و الجواب عن شبهاتهم؛ ۸. فی اثبات امامة الائمة الاثنی عشر بالدلایل و النصوص؛ ۹. فی اثبات الغیبة و الجواب عن الشبهات الموردة علیها؛ ۱۰. فی ایراد وجوه التشنیعات علی الامامیة؛ الخاتمة: فی وصیة المؤلف.
آغاز کتاب: حمداً لله مستحق الحمد من اسمائه و مستوجب الشکر و الشکر سبب زیادة نعمائه و الصلاة علی ...
انجام کتاب: والان حیث و فینا مما وعدنا به حان أن یقطع الکلام حامدین لله تعالی علی آلائه و مصلین ...
[الذریعة ۱: ۶۳]

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۹۹۰/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: حسن بن علی حلی، تا: قرن ۱۰؛ مصحح، برگ اول بازنویسی شده؛ جلد: تیماج قهوه‌ای بدون مقوا، ۵۷گ (۱پ-۵۷ر)، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۳×۱۸سم [محدث ارموی مخ:۱-۱۴]
۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۹۵۴۰
خط: نسخ، کا: ابراهیم، تا: ۱۰۹۶ق [الفبائی: ۱۵]
۳. تبریز؛ ثقة الاسلام؛ شماره نسخه:بدون شماره۹/
بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۷-۵۳۹]

● **الابحاث المددة من فنون مسایل متعددة** / گوناگون
al- abḥāṯ -ul madada min funūn-i masā‘il-il muti‘addida

جهرم؛ کریم اشراق؛ شماره نسخه:بدون شماره
بی‌کا، بی‌تا [میراث اسلامی: ۵-۶۱۰]

● **الابحاث المسددة فی فنون متعددة** / کلام و اعتقادات، تفسیر / عربی
al-abḥāṯ-ul musaddida fī funūn-in muti‘addida
مقبلی، صالح بن مهدی، ۱۰۴۷ - ۱۱۰۸ قمری
maqbalī , saleh ebn-e mahdī (1638 - 1697)
تفسیر کلامی آیات قرآن به ترتیب مصحف، با عناوین «فان قلت، قلت». مشتمل بر چند سؤال و جواب، امثال، احادیث متواتر و غیره ... در مسائل مختلف است.
آغاز کتاب: بسمله و صلی الله علی سیدنا محمد و آله و صحبه و سلم. قوله تعالی هدی للمتقین ان قلت هل المراد المتصفون بالتقوی حقیقة او مجازاً ای من علم الله منهم ذلک مطلقاً ...
[فهرس المخطوطات الیمنیة، ج۱، ص ۲۳۶-۲۳۸؛ مصادر الفکر العربی الاسلامی فی الیمن، ص ۱۳۲]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۴۲۸
آغاز: الحمدلله وحده هذه السؤالات و ما الیها من الاحادیث و غیرها مما الحقها العاصی العلامه صالح بن مهدی المقبلی؛ **انجام:** و ما ادراک ما یوم الوصل
خط: نسخ، کا: اسماعیل بن احمد علی، تا: پنج‌شنبه ۴ ربیع الاول ۱۱۸۲ق؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: مقوا با عطف و گوشه تیماج قهوه‌ای، ۴۸گ، ۲۷سطر، اندازه: ۲۲×۳۲سم [اهدائی رهبر، اخبار۱: ۲-۱۶]
۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۶۶۶/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** و فسروا بعضهم القرآن بذلک و صیغة الیس اعم من ذلک و قد حققناه فی حاشیة الکشاف و حاشیة البحر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: میانه (پس از برگ ۱۹۸) و انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی سوخت با ترنج و سرترنج و جدول زرین، ۷۲گ (۱۵۸پ-۲۳۹پ)، ۲۸ و ۳۶ سطر (۱۱/۵×۲۲/۵ و ۱۴/۵×۲۴)، اندازه: ۱۹/۵×۲۹سم [ف: ۲۰-۱۵۴]

● **الابحاث المفیدة فی تحصیل العقیدة** / کلام و اعتقادات / عربی
al- abḥāṯ -ul mufīda fī taḥṣīl-il ‘aqīda
علامه حلی، حسن بن یوسف، ۶۴۸ - ۷۲۶ قمری
‘allāme-ye hellī, hasan ebn-e yūsof (1251 - 1326)
یک دوره مباحث اصول دین را به صورت فشرده در ۸ «فصل» و هر فصل در چند «مبحث» بیان نموده است: ۱. فی الامور العامة؛ ۲. فی الجواهر؛ ۳. فی الاعراض؛ ۴. فی اثبات واجب الوجود؛ ۵. فی العدل؛ ۶. فی النبوة؛ ۷. فی الامامة؛ ۸. فی المعاد.
آغاز کتاب: بسمله، الحمد لله المتوحد بالجلال المفترد بالکمال
انجام کتاب: إلی رحمة ربه رب العباد و شفاعة نبیه محمد و آله الأمجاد
چاپ: در مجله کلام (وابسته به مؤسسه تحقیقاتی و تعلیماتی امام صادق حوزه علمیه قم) ش۳، سال ۱۳۷۱، ص۲۲-۴۰
[الذریعة ۱/۶۳، مکتبة العلامة الحلی، سید عبدالعزیز طباطبائی ۲۵-۲۶؛ ایضاح المکنون ۱/۱۰؛ هدیة العارفین ۱/۲۸۴؛ تاسیس الشیعه ۳۹۸؛ معجم التراث الکلامی ۱/۱۰۰]
شرح و حواشی:
۱- الدرة النضیدة فی شرح الابحاث المفیدة؛ عاملی، ناصر بن ابراهیم (-۸۵۳)

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۹۴۶/۴
آغاز و انجام: برابر
تذکر: در فهرست به خطا مؤلف را، کاتب آن دانسته‌اند؛ کا: محمد جواد بن کلبعلی بن جواد کاظمی، تا: ۱۰۹۰ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی تیماج مشکی، ۲۱گ (۲۰۲پ-۲۲۳ر)، ۱۵ سطر (۷/۵×۱۱/۵)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱۰-۶۳۰]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۴۱۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** و ابوعلی اوجب بهما معاً لبرهان ابی هاشم و

هو الحق و لیکن هذا آخر ما اردنا ذکره .
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا آبی، ۱۰گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [ف: ۲۵-۳۹۴]

● **الابحاث النقیة فی مسألة التقیة** / فقه / عربی
al- abḥāṯ -un naqīyya fī mas'alat-it taqīyya
عاملی، محمد بن علی، ۱۰۷۱ - ۱۱۳۹ قمری
'āmelī, mohammad ebn-e 'alī (1661 - 1727)
فردی به نام سید میر حسین نامی سوالی از مؤلف پیرامون معنی و حقیقت تقیه نموده، مؤلف جوابی نگاشته و برایش فرستاده و پس از آن در این رساله در چند «فصل» به بسط و استدلال برای مطالب آن پرداخته است. در آن از گفته‌های فقهاء و علماء شیعه و سنی استفاده شده و گاهی به ایراد و رد آنها می‌پردازد.
آغاز کتاب: الحمد الله الذی رفع قدر المومن بقدر تقاه و درا عنه شر المنافق بما اذن فیه بقوله تعالی الا ان تتقوا منهم تقاه .
انجام کتاب: هو الحکم الذی ذکرناه لمن سمعها من امام لا یقتدی به سواء بسواء. و الله تعالی اعلم بحقائق احکامه ...

قم؛ بروجردی؛ شماره نسخه:۳۷۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۹ ذیقعده ۱۱۵۵ق؛ مصحح، گاهی دارای حواشی از مؤلف یا سید شبر بن محمد حسینی موسوی؛ تملک: سید شبر بن محمد حسینی موسوی؛ جلد: دو رو تیماج قهوه‌ای بدون مقوا، ۷۳گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۱-۲۲۲]

● **الابحر (منظومة فی بیان)** / ادبیات / عربی
al-abḥar (mnẓ.-tun fī bayān)
منظومه‌ای است در ۱۸ بیت در بیان معرفت ۱۶ بحر شعری از بحر طویل تا بحر محدث.
آغاز کتاب: طویل له دون البحور فضایل ×× فعولن مفاعیلن فعولن مفاعل

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۰۴۳/۸
آغاز: برابر؛ **انجام:** متکارس متراکب متدارک متواتر من بعده المترادف
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ دارای مطالبی در توضیح و شرح ابیات متن در حواشی اوراق؛ ۲گ (۱۳۷پ-۱۳۸پ)، ۱۶ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۱۷-۳۵۰]

● **ابداء البداء فی حقیقة القدر و القضاء** / کلام و اعتقادات / عربی
ibdā'-ul badā' fī ḥaqīqat-il qadar wa-l qaḍā'
طباطبائی تبریزی، محمود بن علی اصغر، - ۱۳۱۰ قمری
tabātabā'ī tabrīzī, mahmūd ebn-e 'alī asqar (- 1893)
تحقیقی در حقیقت قضا و قدر و مسأله بداء.
آغاز کتاب: بسمله الحمد لله رب العالمین و الصلوة و السلام علی محمد و آله ... یقول العبد الحقیر محمود بن علی اصغر العلوی الفاطمی الحسنی الحسینی الطباطبائی التریزی هذه ما ادی الیه نظری فی تحقیق مسألة البدا سمیتها ابدأ لبداء القول بالبدا مما نسب.
انجام کتاب: و علی انهم (ع) لو لم یزالوا بذلک ... هذا ما ادی الیه نظری فی الحال و استغفر الله مما لایرتضیه الا من الاقوال. الحمد لله رب العالمین
چاپ: دارالخلافه طهران، سنگی، ۱۳۰۲، جیبی
[الذریعة ۱: ۶۴، ۳: ۵۶]

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۲۷۰/۱-۳۱/۱۵۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: ابوالحسن حسینی، تا: ۱۲۹۸ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی سوخت ترنج با سر، ۱۲گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱-۴۱]

● **الابداع** / اصول فقه / عربی
al-ibdā'
حسینی قائنی، حسن بن محمد، - ۱۳۰۰ قمری
hoseynī qā'enī, hasan ebn-e mohammad (- 1883)
یک دوره مختصر مباحث اصول فقه است مشتمل بر ۱ «مقدمه» و ۵ «مقصد» و ۱ «خاتمه»: مقصد ۱. المبادی اللغویه، در یک مقدمه و سه مبحث و خاتمه؛ ۲. المبادی الاحکامیة، در یک مقدمه و ۱۱ مسأله؛ ۳. مشترکات الکتاب و السنة، در یک مقدمه و شش مبحث؛ ۴. الادلة، در یک مقدمه و دو مطلب؛ ۵. الاجتهاد و التقلید، در دو مطلب؛ الخاتمة فی التعارض و اخویه. مؤلف در مقدمه آورده: «ان هذه فهرست اصولیة مشتملة علی کیفیة انتظام مسائلها و مباحثها محتویة علی عدتها و علی موجب تقدیم بعض علی بعض هنا حررته اجابه لمن لا یسعنی مخالفته». در تاریخ شروع تألیف «بدأ مرغوباً» و در خاتمه آن «اختتم» تاریخ آمده است.
آغاز کتاب: الحمدلله الذی ابتدع اصول البدایع و سن محاسن الشرایع و الصلاة علی من تنور من سطوعه السواطع و أشرق من نوره اللوامع ...
[الذریعة ۱/۶۴]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۱۳۱۸۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** و الا فیرجع الی الاصول الفقائیه [کذا] هذا آخر ما اردناه فقد جاء لتاریخ ابتدائه بدء رغوبا و لانتهائه اختتم ضررا فعلیکم بمحافظة مواظبة

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: نیمه دوم قرن ۱۳؛ این نسخه ضمیمه قواعد شهید اول (ش۱۳۱۸۲) است؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: تیماج عنابی، ۱۹گ، اندازه: ۱۵/۳×۲۱سم [ف: ۱۶-۲]

۲. قائن؛ مدرسه جعفریه؛ شماره نسخه:۷۸/۴

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: عبدالعظیم قائنی، تا: ۳ شعبان۱۲۶۳ق؛ جلد: تیماج فرسوده مشکی، ۳۲گ (۱۵۶-۱۸۸)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [کتابخانه های قائن - ف: -۷۰]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۷۱۶/۴

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۵-۱۷۱]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۸۹۷

آغاز: بسمله، حمدله و بعد فیقول الفقیر الی رحمة ربه الغنی؛

انجام: موجود: مفهوم الوجوب کل و قیل مفهوم التحریر و لیس بشئ

خط: نسخ خفی، بی‌کا، تا: ۱۲۶۸ق؛ افتادگی اوراق، ضمیمه نسخه شماره ۲۶۸۹۶ می‌باشد؛ کاغذ: نباتی، ۱۴ سطر (۶×۱۰/۵) [رایانه]

● **ابداع** / صنعت / فارسی

ebdā‘

سپهر، عبدالحسین، ۱۲۵۰ - ۱۳۱۲ شمسی

sepehr, ‘abd-ol-hoseyn (1871 - 1933)

سال تألیف: ۱۳۱۷ق

تاریخ مفصل اختراعات و انکشافاتی است که بعد از ظهور اسلام در عالم شده است و نیز از کارهای نو و تحولات اجتماعی جدید در ایران که در زمان مظفرالدین شاه تحقق یافته، یاد شده است.

آغاز کتاب: بسمله، الحمدلله المعبود الذی انشاء الموجود ثم تکون الاشیاء .

[فهرستواره منزوی ۱/۵۰۵]

شرح و حواشی:

۱- الابداع فی الانکشاف و الاختراع (منتخب)؛ سپهر، عبدالحسین (۱۲۵۰-۱۳۱۲ش)

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۵۵۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** هر سه روز را روز وفات گفتند و شرایط سوگواری را بجا آوردند .

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۱۷ق، جا: تهران؛ کاغذ: فرنگی فلفل نمکی، جلد: مخمل قرمز گل و بوته کوبیده مقوایی، ۱۵۲گ، ۱۲ سطر (۸/۵×۱۵)، اندازه: ۱۶/۵×۲۳سم [ف: ۲-۴۵]

● **ابداع** / فلسفه / فارسی

ebdā‘

ابوالبرکات، قرن ۱۲ق

abo-l-barakāt

زمان تألیف: حدود رمضان ۱۱۰۵ق

رساله‌ای در ۱۹ «حرف» طبق حروف بسمله و به نام بزرگی ساخته شده است. در آغاز آمده که از ابوالبرکات است. فهرست کتاب نامنظم و چنین است: فصل و همه موجودات از یک امر حاصل اند ازل و ابد و مکان و زمان؛ فصل این نوزده مرتبت را به آفرینش به حکمت و حقیقت حدود و حلول این بباید شناخت؛ فصل در مرتبت موالید که بر میم الرحیم است؛ فصل در شرح بیان انسان و حقایق ترکیب او و از جسمانی و روحانی؛ فصل پس جمله اعضاء تن بر دو قسم است یکی را اعضای عالی خوانند و دیگر را اعضای متشابه الاجزاء؛ فصل در بعضی حکمت‌های جزوی جسمی که نتیجه جسم عالم کلی است؛ فصل بدان که چون عالم کبیر را یک جسم بود کامل عالم صغیر؛ فصل در معرفت ارواح و قوتها؛ فصل در شرح روح انسان؛ فصل بدانکه نفس جزئی را اعنی روح انسانی که در اشخاص انسانی نظر دارد از عالم غیب به اشاره؛ فصل اکنون بدان که اول قوت نفس انسانی را خاطرست که جنبش او از قوت عقل باشد؛ فصل در عقل مردم؛ فصل اندر خواب مردم؛ فصل در خواب دیدن مردم که آن را به تازی رؤیا گویند؛ فصل در بیداری که او را به تازی یقظه گویند؛ فصل بدانکه حقیقت زندگانی بکار داشتن نفس است مر جسد را به آلت جسمانی از برای تحصیل علم و معانی؛ فصل بدان اسعدک الله که موالید عالم سه است معادن و نبات و حیوان؛ فصل در مرتبت حیوان که او به درجه‌ای از نبات برتر است؛ فصل در مرتبت آب که محل حرف راء را دارد؛ فصل در مرتبت آتش که علامت حرف الف دارد؛ فصل سیم در مرتبت نفس؛ فصل چهارم در اقامت برهان بر آنچه نفس ناطقه انسانی جوهری روحانی است؛ فصل پنجم در پدید کردن اختلاف نفوس انسانی که از مبادی حاصل می‌شود؛ فصل ششم در کیفیت استفادت نفس انسانی از عقل فعال در اکتساب صورت معقولات؛ فصل هفتم در شناختن معاد نفوس انسانی؛ فصل هشتم در شناختن احوال نفوس انسانی در معاد بعد از مفارقت از بدن؛ باب سیم در شناختن نبوات و معجزات و کرامات و دانستن نفس قدسی نبوی که چگونه بود و قبول وحی و کیفیت حال خراب و شناختن حال مغیبات و معرفت کهانت و این شش فصل است: ۱. در شناختن وجود نفس نبوی که پیغمبران را بوده و در مراتب موجود در سلسله نظام چگونه ممکن بود؛ ۲. در پدید کردن آنکه نفوس قدسی صورت معقولات کلیات به فطرت چگونگی دریابند که عبارت از آن وحی است؛ ۳. در دانستن مغیبات که چگونه دانند و حقیقت حال خواب و کهانت؛ ۴. در دانستن کیفیت معجزات و کرامات؛ ۵. در پیدا کردن آنچه وجود نبی به سببی ضروریست؛ ۶. در خاتمت این رسالت.

آغاز کتاب: بسمله. چنین گوید فراهم آورنده این سخنها بعد

حمد الله و الثناء علیه بما هو اهله و بعد کی چون اکرام و انعام فلان در حق اهل فضل و ارباب علم در کل عالم بسیط
انجام کتاب: و اسباب سعادت جاودانی و نعیم آن جهانی که ورای همه سعادتها است میسر گرداناد بمنه وجوده و کرمه وسعة رحمته و صلوات الله علی سیدنا و مولانا محمد و آله اجمعین و سلام علی المرسلین و الحمدلله رب العالمین
[فهرستواره منزوی ۶/۶۱]

تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۸۳/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد علی بن محمد کاظم، بی‌تا؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج سرخ مقوایی، ۵۱گ (۲۲پ-۷۲پ)، اندازه: ۱۹×۱۲/۵ [ف: ۳۶۱]

● الابداع فی الانکشاف و الاختراع (منتخب) / صنعت / فارسی

al-ibdāʿ fi-l inkšāf-i w-al ixtirāʿ (mn.)
سپهر، عبدالحسین، ۱۲۵۰ - ۱۳۱۲ شمسی
sepehr, ʿabd-ol-hoseyn (1871 - 1933)
وابسته به: ابداع؛ سپهر، عبدالحسین (۱۲۵۰-۱۳۱۲ش)
سال تألیف: ۱۳۱۸ق
خلاصه کتابی مفصل در تاریخ اختراعات و انکشافات خود مؤلف است که مطالب آن بیشتر مربوط به اختراعات ایرانی و اسلامی است.
آغاز کتاب: بسمله، نیایش پاک آفریننده افلاک را در خور است که پیغمبر بر حق و رهبر مطلق محمد مصطفی ..
انجام کتاب: هزاران سکه صد دیناری و یک شاهی زدند و در ماه رمضان المبارک سنه ۱۳۱۸ هجری در تهران رواج نمودند.
[فهرستواره منزوی ۵/۳۷۷۶]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۵۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۱۸ق، جا: تهران؛ کاغذ: فرنگی فلفل نمکی، جلد: تیماج قرمز مقوایی، ۱۵گ، ۱۱ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۲-۲۷۷]

● الابداع و الابتداع / فلسفه / عربی

al-ibdāʿ w-al ibtidāʿ
آغاز کتاب: الابداع و الابتداع و الاختراع بل الفطرة و الانشاء و الابتداء ایضا عبارة عن احداث الفاعل ...
انجام کتاب: فانقطع و صلهم بمسباحتهم و ظهر قبحه بمن اتهم.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۰۹۹/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲ص (۲۶-۲۷)، اندازه: ۹/۵×۲۰سم [ف: ۳۲-۱۲۲]

● الابداع و ارضاع الطباع فی الاسجاع و الاتباع / انشاء / عربی

al-ibdāʿ w-a irḍāʿ-iṭ ṭibāʿ f-il asjāʿ w-al ittibāʿ
دانش تبریزی، لطفعلی بن محمد کاظم، ۱۲۶۸ - ۱۳۵۰ قمری
dāneš-e tabrīzī, lotf-ʿalī ebn-e mohammad kāzem (1852 - 1932)
آغاز کتاب: باسم الله اللطیف العلی تعالی شأنه الحمد علی قیاس الرفد الشکر علی قدر البر الثناء علی زنة العطاء ...

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۸۲۷/۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** ... تهن، غدن، و سن سنه، رؤیا، غفو، کری، تهویم.
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۰۶ق؛ صفحات مجدول به شنگرف، رکابه‌نویسی شده و حواشی دارد؛ جلد: تیماج قهوه‌ای یک لا، ۳۸گ (۸۵پ-۱۲۳پ)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۸×۲۶/۵سم [ف: ۴۴-۸۶]

● ابداعیه (منظومه) / فلسفه، شعر / عربی

ibdāʿīyya
منظومه در حکمت.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۶۱۵
آغاز: لله حمد العالمین جمیعها؛ **انجام:** و الحمدلله الذی اوحی الی قلبی معارفه لدی توقیعها
خط: نستعلیق، کاتب: یوسفعلی، تا: ۱۳۱۶ق، جا: نجف؛ کاغذ: مشقی شنگرف، ۱۹ سطر (۹×۱۷)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [الفبائی: ۱۵]

● الابدال / عرفان و تصوف / عربی

al-abdāl
سیوطی، عبدالرحمن بن ابی بکر، ۸۴۹ - ۹۱۱ قمری
soyūtī, ʿabd-or-rahmān ebn-e abī-bakr (1446 - 1506)
این رساله در پاسخ کسی که منکر وجود اولیا و ابدال و نقبا و نجبا و اوتاد و اقطاب ــ که صوفیان بدانها عقیده دارند ــ بوده نوشته شده است در اثبات وجود ابدال به نقل چند روایت و گفته‌های بعضی از بزرگان صوفیان.
آغاز کتاب: الحمد لله الذی بین خلقه فی المراتب ... و بعد فقد بلغنی عن بعض من عنده انکار علی من اشتهر من السادات الاولیاء

انجام کتاب: و هو هذا الدعاء یا سریع الحساب یا شدید العقاب ... إلی آخره

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۸۷۲/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد قزقز العجلونی، تا: جمعه ۲۵ شعبان ۱۲۷۴ق؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قرمز، ۲گ (۷ر-۸پ)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۲۷-۲۹۲]

● **ابدال** / عرفان و تصوف / عربی
abdāl
کلامی از سهل درباره ابدال

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۰۵۷/۶۸
خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد زمان بن کلبعلی متطبب خراسانی، تا: قرن ۱۳ [ف: ۷-۱۸۸]

● **ابدال الادویة** / طب / فارسی
abdāl-ol advīya
شاپور بن سهل، - ۲۵۵ قمری
šāpūr ebn-e sahl (- 870)
رساله‌ای در معرفی ادویه و مقدار مصرف و حقیقت آنها که به طریق حروف تهجی تنظیم شده‌اند و پس از ذکر هر دو ابدال و عوض آنها نیز ذکر شده است.
آغاز کتاب: بسمله باب فی ابدال الادویة المفردة و مقدار شرباتها و حقیقة درجاتها من الحرارة و البرودة و غیرها بترتیب الهجاء حرف الالف ابهل بدل فی التلطیف ...
انجام کتاب: ... اما سنگ کرم متعارف آن بلاد نیست وجهی نیز ندارد جهت آنکه ابتداء مرض وقت روج است نه تحلیل ... از قاعده طب بیرونست و الله اعلم
[نسخه های خطی فارسی ۱: ۴۶۳؛ فهرستواره منزوی ۵: ۳۲۶۳]

چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۷۰/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۳ سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۱۸۲]

● **ابدال الادویة** / طب / عربی - فارسی
abdāl-ul adwīya
رازی، محمد بن زکریا، ۲۵۱ - ۳۱۳ قمری
rāzī, mohammad e-bn-e zakaryīā (866 - 926)
رساله‌ای است در بیان داروهای مشابه که به‌جای داروهای دیگر و هنگام فقدان آنها استفاده می‌شود و «بدل» یا «مشابه» گفته می‌شود و خلاصه داروهایی که (با درجات و مراتب مختلف) تأثیر مشترک روی یک مرض دارند به ترتیب حروف الفباء. مصنف در دیباچه این موضوع را از مسائل مهمه طب شمرده است. در دیباچه شرحی درباره اهمیت موضوع و فقدان تألیفی جامع و استدلالی درباره آن به‌جز کتاب حنین بن اسحاق (طبیب مشهور قرن ۳-هـ) نوشته است. مؤلف می‌گوید: «حنین بن اسحاق آن کتاب را از مقاله جالینوس و جامع ارماسیس و جامع بولس تهیه کرده و با همه خوبی و کمالی که آن تألیف دارد باز احساس احتیاج به تألیف کاملتری می‌کردم و دست به‌کار تألیف این رساله در ابدال ادویه شدم.»
آغاز کتاب: بسمله کتاب الابدال قال محمد بن زکریا القول فی الابدال، بحسب ما اری جزء من اجزاء الطب العظام یستحق ان یحض و یفرد ... قوانین الابدال قال جالینوس فی المقاله اللاداوارمتی اصبحت ...
انجام کتاب: غافت بدله فی النفع من الحمی الحاده نصف وزنه اسارون. تم کتاب الابدال
[فهرست مؤلفات رازی از دکتر نجم آبادی چاپ ۲: ۱۰۰؛ ذریعه ۱:۶۴؛ نشریه ۷/۶۸۷]

۱. **تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۶۰/۴**
آغاز و انجام: برابر؛
خط: نسخ، بی‌کا، تا: پایان جمادی الاول ۹۸۹ق؛ مهر: اسدالله بن آقا محمد تقی طبیب خوانساری؛ جلد: تیماج سرخ مقوایی ضربی، ۴گ (۱۳۰پ -۱۳۳پ)، ۲۱ سطر (۹/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۵/۵سم [ف: ۴-۷۱۴]
۲. **مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۹۶۴/۱**
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مهر: حاج سید سعید؛ جلد: تیماج قهوه‌ای لایه‌ای، ۴گ (۱-۴)، ۲۳ سطر (۸/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۳-۱۳۲۲]
۳. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۶۰/۲۷**
آغاز: برابر؛ **انجام:** و نصف وزنه افسنتین و وجدت فی نسخه آخرین بدل الفاریقون و فیون .
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۰۴ق؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج مشکی مقوایی، ۳۵ سطر (۱۱×۲۰) ، اندازه: ۱۸×۳۲سم [سنا - ف: ۱-۱۸۸]
۴. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۸۲۴/۱**
آغاز: برابر؛ **انجام:** و نصف وزنه افسنتین و وجدت فی نسخه آخرین بدل الفاریقون و فیون .
خط:نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۷۵ق؛ جلد: تیماج مشکی منگنه، ۱۵گ (۱-۱۵)، ۳۰ سطر، قطع: جیبی، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۱۰-۱۴۵]
۵. **تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۶۹/۳**
آغاز: برابر؛ **انجام:** و وجدت فی نسخ اخرای بدل الفاریقون فزقیون ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: یکشنبه ۲۴ ذیقعده ۱۲۷۵ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: ساغری قهوه‌ای سیر، ۱۶ سطر [ف: ۵-۱۳۸]

۶. تهران؛ سعید نفیسی؛ شماره نسخه:۲۲/۵

بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۷-۶۸۷]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۳۸

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا [ف: ۴-۲۵۰]

● **ابدال ادویه مفرده** / طب / فارسی

abdāl-e advīye-ye mofrade

مهابادی، فخرالدین، ق۱۰ قمری

mahābādī, faxr-od-dīn (- 16c)

در این رساله مختصر ادویه مفرده را به ترتیب حروف الفبا گردآورده و بدل هر یک را نیز متذکر شده و آن را در ۱ «مقدمه» و چند «باب» تنظیم نموده است.

آغاز کتاب: الحمدلله رب العالمین .. این رساله ای است در ابدال ادویه مفرده بنا بر التماس یکی از اجله اصحاب اتمام یافت.

انجام کتاب: هلیون بدل وی حنجل است و الله اعلم بحقایق الامور.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۸۴۳/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ یا ۱۳؛ ۵گ (۲۱۴ر-۲۱۸ر)، اندازه: ۱۹×۲۹سم [محدث ارموی مخ: ۱-۱۵]

● **الابدال** / طب / فارسی

al-abdāl

گیلانی، صدرالدین علی بن محمد، - ۱۰۱۸ قمری

gīlānī, sadr-od-dīn ʻalī ebn-e mohammad (- 1610)

[فهرستواره منزوی ۳۲۶۳/۵]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۰۵۱/۲

بی‌کا، تا: ۱۵ ربیع الاول ۱۳۱۱ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا، ۳۱گ (۲۴-۵۵)، ۱۴ سطر (۹×۱۶/۵)، قطع: ربعی، اندازه: ۱۵/۵×۲۴ [ف: ۱۷-۱۷]

● **الابدال** / طب / عربی

al-abdāl

الهمی، محمد بن ابی نصر

alhamī, mohammad ebn-e abī-nasr

کتابی است در ادویه و این‌که بدل هر دارو، از چه دارویی و به چه میزان می‌توان استفاده کرد. در مقدمه آمده: «چون ذکر ادویه مفرده و مرکبه برای تکمیل صناعت طب لازم است و اصولی (ادویه‌ای) که در دسترس نیست نیاز به جایگزین دارد و از آن‌جایی‌که متقدمین و متاخرین ابدال ادویه را به صورت پراکنده بیان کرده‌اند، لذا این اصول را بر حسب اولویتی که به دستم رسیده است گردآوری کردم و برای دسترسی آسان طالبین بر اساس حروف معجم مبوب کردم.» در منابع به نام مؤلف اشاره نشده است تنها نام محمد بن محمد ابی نصر خجندی تا حدودی به این نام مشابهت دارد. وی کتابی با عنوان «صناعت طب» یا «اصول تراکیب» دارد. شاید رساله حاضر بخشی از این کتاب باشد. در این نسخه از ابو علی، ابن ماسویه، جالینوس و ابن زکریا نام برده شده پس کتاب «الابدال» محمد بن زکریا رازی نیست. بدرالدین قلانسی نیز در پایان کتاب قرابادین فصلی در ابدال ادویه دارد. کتاب رکن الدین مسعود بن حسین با عنوان «درر کنز الحکما» نیز فصلی «فی الابدال» دارد که با نسخه حاضر متفاوت است. نجیب الدین سمرقندی مؤلف «اطعمة المرضی» و «قرابادین» نیز کتابی با عنوان «قوانین الادویة المفردة» دارد. ممکن است رساله حاضر بخشی از این کتاب وی باشد.

آغاز کتاب: قال الفاضل الحکیم زین الدین ... لما کانت الادویة المفردة و المرکبة محتاجا الیها فی تتمة صناعة الطب ...

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۸۶۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** باب الیاء ... بدله عفص غیر مثعوت ببروج بدله شوکران .

خط: نستعلیق متوسط، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ کاغذ: دولت آبادی نخودی، جلد: مقوایی با روکش کاغذی مشکی نقش‌دار عطف تیماج اناری، ۱۲گ (۳۲پ-۴۴پ)، ۱۷ سطر (۶/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۱/۵سم [رایانه]

● **ابدال = معرفت ابدال ادویه** / طب / فارسی

ebdāl = maʻrefat-e abdāl-e advīye

شوشتری، محمد معصوم بن کریم الدین، ق۱۱ قمری

šoštarī, maʻsūm-e-bn-e karīm-od-dīn (- 17c)

سال تألیف: ۱۰۹۵ق؛

فایده هفتم از کتاب قرابادین معصومی که در آن داروهای بدل به ترتیب حروف تهجی ذکر شده است.

آغاز کتاب: فایده هفتم از قرابادین معصومی ... حرف الالف ابهل بدل آن جوزالسرو است ...

انجام کتاب: صمغ عربی یا صمغ درخت سدر بود هکذا وجدت ابدال الادویه و انتسختها من قرابادین المعصومی .

مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۵۳۰/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی آهارمهره، جلد: تیماج قهوه‌ای لایه‌ای، ۱۸ سطر (۶/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۰/۵سم [ف: ۴-۲۰۸۸]

● **ابدال الادویة** / طب / عربی

abdāl-ul adwīya

رساله‌ای است به ترتیب حروف در مواد دارویی و بدل آنها.

آغاز کتاب: الحمد لله المتفرد بجلال هویته و بقائه ... فهذا ذکر ابدال الادویة التی تورد فی کتاب الادویة المفردة

۱. همدان؛ دانشگاه بوعلی؛ شماره نسخه:۲۴۸/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** یاقوت بدله ضعفه ذهب

خط: نستعلیق، کا: عبدالکریم خلخالی، تا: شب پنج‌شنبه ۲۵ ذیقعده ۱۲۲۵ق، به دستور آخوند ملا محمد جعفر؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قرمز، ۶گ (۸۷پ-۹۳ر)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: -۱۳۳]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۶۹/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** غالیه بدله دهن البان ولادن

خط: نسخ، بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۲۳ ذیقعده ۱۲۷۵ق؛ کاغذ: آهارمهره فرنگی، جلد: ساغری قهوه‌ای سیر، ۱۶ سطر [ف: ۵-۱۳۸]

● **الابدال (مختصر)** / طب / فارسی

al-abdāl (mx.)

تفسیر برخی اصطلاحات پزشکی است که از کتاب «ابدال الادویة» انتخاب و نقل شده است. نام مختصرکننده و مؤلف معلوم نشد. در فهرست عکسی دائرة المعارف متن «ابدال الادویة المفردة و المرکبة» را از شاپور بن سهل، پزشک(-۲۵۵ق) دانسته که فهرست‌نگار آستان‌قدس دلیلی بر آن نیافته است.

آغاز کتاب: هذا مختصر من کتاب الابدال. «افسنتین» بدل آن جعده است یا شیخ ارمنی، و از جهت تقویت معده مثل آن اساروون یا نیمه وزن آن هلیله و از جهت پاک کردن معد صبر. «اسقیل» بدل او مثل او ...

انجام کتاب: «غافث» بدل آن ... «غاریقون» بدل آن دو مثل آن تربد است و مثل آن صبر. و الله اعلم بالصواب.

[فهرستواره۵/۳۲۶۳«ابدال الادویه؛ابدال»؛ نسخه ها ۱/۴۶۳؛ کحاله۴/۲۰۱؛ زرکلی ۳/۶۹؛ حاجی خلیفه۱/۲ متن عربی آن؛ آستان قدس ۳/۲۴۵؛ دانشگاه۱۷/۱۷ از صدر الدین محمد نگارنده شفاء العاجل.]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۰۴۸

آغاز و انجام: برابر؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ واقف: آقا زین العابدین، تاریخ وقف: ۱۱۶۶ق؛ کاغذ: نخودی آهاری، جلد: مقوا با رویه پارچه، ۳گ (۲ر-۴ر)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۱۹-۵۲۰]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۴۴/۱-عکسی

اصل نسخه: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲-۶]

۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۵۵۸/۲-۲۳/۷۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۷-۴۲۲۶]

● **ابدال ادویه** / طب / فارسی

abdāl-e advīye

فایده کوتاهی است در طب و داروشناسی، نام داروها را آورده و بدل‌های هر یک از آنها را بیان نموده است.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۷۳۷/۲-۳۴/۱۰۷

آغاز: بسمله ابدال ادویه از نسخه قانون افسن بدل وی حعده باشد یاد دمنه ارمنی ... استیل بدل وی قردمانا ودود انک؛ **انجام:** سنداب را در داروی فواق بدل سینسبر است ... بدل بود نه است و هوالحق و اگر نیابند نعناع.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی، ۳گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۶×۲۳سم [ف: ۱-۴۱]

● **ابدال نامه = مثنوی الف ابدال ظهوری = ابدالیه = الف ابدال** / شعر / فارسی

abdāl-nāme = masnavī-ye alef-e abdāl-e zohūrī

ظهوری ترشیزی، نورالدین محمد، - ۱۰۲۶ ؟ قمری

zohūrī toršīzī, nūr-od-dīn mohammad (- 1617)

داستان قلندری است که شب سردی را در مسجدی به روز می‌رساند و با پروردگارش به طنز سخن می‌گوید. تعداد بیت‌ها ۷۷ تا ۹۲ بیت دیده شده است. شاید با «ابدالیه» او یکی باشد.

آغاز کتاب: الف ابدال نام درویشی ×× سینه از داغ مفلسی ریشی / حلقه در گوش دیگ بغرایی ×× مرده خان نان حلوایی

انجام کتاب: ای ظهوری به پای توبه گرای ×× از ته تیره چاه نفس برآی / پای تا سر ز داغ عیبی ریش ×× کپنک را جدا مساز ز خویش

[نسخه‌های فارسی منزوی ۳: ۱۸۸۰، ۴: ۲۶۲۳؛ مشترک ۵: ۶۹ «مثنوی ابدالیه»؛ موزه سالار ۵: ۱۱۰ «مثنوی الف ابدال» با همین سرآغاز؛ فهرستواره منزوی ۱۰: ۱۱۵]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۷۷/۳۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ۱۰۹۱ق؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: میشن قهوه‌ای ساده، ۳ص (۲۹۰-۲۹۲)، اندازه: ۱۴/۲×۲۳/۵سم [ف: ۲۹/۱-۵۳۸]

۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۸۰۵/۱-۳۹/۱۸۵

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ یادداشتی در نسخه به تاریخ ۱۰۴۲ به چشم می‌خورد و اشعاری از میرزاصادق دستغیب و محمد قلی سلیم نیز در نسخه درج شده است؛ جلد: مقوا عطف گالینگور قهوه‌ای، ۱گ، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۱-۴۱]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۸۲/۳۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ سطور چلیپا؛ کاغذ: نخودی آهارمهره نازک، جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی با ترنج و سر ترنج سجاف مشکی؛ ۴گ (۳۰ر-۳۳ر حاشیه)، اندازه: ۱۳×۲۲/۱سم [ف: ۲۹/۱-۵۵۳]

۴. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۹۴۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۱-۱۲ق؛ دارای حدود ۹۲ بیت؛ ۳گ (۲۷پ-۲۹ر) [ف: ۲-۱۸]

۵. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۰۰۳/۲۳
خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: ۱۲۵۹ق؛ دارای ۷۷ بیت؛ ۲گ (۱۹۳پ-۱۹۴ر) [ف: ۲-۱۹]

۶. مشهد؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۷۵/۸ فرخ
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۴ محرم ۱۲۶۴ق؛ کاغذ فرنگی آهارمهره؛ جلد: تیماج سبز، ۱۷ سطر (۷×۱۳)، قطع: پستی، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۱۹۸]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۳۲۹/۴۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** تا سحر همچو بید میلرزید ×× بخداوندگار مینالید
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ دارای ۲۶ بیت؛ کاغذ: فرنگی الوان، جلد: میشن قهوه‌ای ترنج و نیم ترنج و سر ترنج ضربی، ۳گ (۴۵۳-۴۵۵)، ۱۶ سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱/۵سم [ف: ۸-۲۹]

← ابدالیه ← ابدال نامه

● ابدع ما کان فی صور سلاطین آل عثمان / متفرقه / فارسی

abda'-u mā kān-a fī ṣuwar-i salāṭīn-i āl-i 'uṯmān

این کتاب در سی و شش ورق است و در هر ورق عکس رنگین یکی از سلاطین عثمانی (دولت ترکیه فعلی) به طرز زیبایی و با تذهیب‌کاری کراور و چاپ شده. اول آنها غازی عثمان خان است که سر سلسله و مؤسس خاندان سلطنت همان دولت است و در سال ۶۹۹ هجری به سلطنت رسیده و در سال ۷۲۲ وفات یافته است. بعد از آن به ترتیب، عکس سی و سه نفر دیگر از سلاطین آل عثمان است که آخرین آنها سلطان عبدالحمید ثانی است. در بالای هر عکسی که نام سلطان و تاریخ تولد و تاریخ جلوس و تاریخ وفات همان سلطان را به عربی و سال هجری، و در زیر عکس همان کلمات را به فرانسه و تاریخ میلادی چاپ کرده‌اند.
گردآورنده سلیم افندی فارس مدیر مطبعه جوائب اسلامبول است تاریخ طبع را در جایی از کتاب نیاورده ولی معلوم است که در زمان سلطان عبدالحمید ثانی بوده که سی و چهارمین سلطان از همان سلسله می‌باشد و در سال ۱۲۹۳ قمری به سلطنت رسیده است. در پشت ورق تمام عکس‌ها که سفید بوده است یکنفر ایرانی که نامی از خود نبرده شرح حال همان سلطان و سوانحی که در ایام سلطنت او از لشکرکشی و فتوحات اتفاق افتاده به طریق اختصار به فارسی و به خط ریز بسیار خوب نوشته است.

تبریز؛ تربیت؛ شماره نسخه:۴۸
بی‌کا، بی‌تا [ف: ۲۵۰]

● ابراء الاب زوجة ابنه الصغیر / فقه / عربی

ibrā'-ul ab-iz zawja ibn-ah-uṣ ṣaġīr

استرآبادی، محمد جعفر بن سیف الدین، ۱۱۹۸ - ۱۲۶۳ قمری

estarābādī, mohammad ja'far ebn-e sayf-od-dīn (1784 - 1847)

سال تألیف: ۱۲۳۹ق
در این رساله به طور مفصل در این باب بحث نموده است که اگر مردی برای فرزند غیر بالغ خود زنی به عقد انقطاع بگیرد می‌تواند زن را از مدت قراردادی ابراء نماید.
آغاز کتاب: مسألة لوزوج اب الصغیر فی حال صغر ولده و لو بعد البلوغ الی عشر سنین تزویجاً انقطاعیاً بقدر شهر مثلا
انجام کتاب: بعد البلوغ و العقل و الرشد و الاختیار، و الله العالم بالاحکام

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۸۵۱/۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶گ (۵۰ر-۵۵ر)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱۰-۲۳۹]

● الابرار = کتاب الابرار = نبوت / کلام و اعتقادات / فارسی

al-abrār = k.-ol abrār = nabovvat

شیخ الاسلام رشتی، حسن بن مرتضی، ق۱۴ قمری

šeyx-ol-eslām-e raštī, hasan ebn-e morteza (- 20c)

رساله‌ای است که در پاسخ پرسش شخصی به نام سید رضا کربلایی نگاشته شده است. موضوع آن نبوت خاصه و حقانیت دین اسلام و نسخ بقیه ادیان است و ضمناً مشتمل بر اثبات حقانیت مذهب شیعه و سبب غیبت امام زمان علیه السلام است.

دارای ۱۰ «فصل» و «خاتمه» است. در فهرستواره منزوی دو کتاب پنداشته شده و تحت دو عنوان «اثبات نبوت خاصه» و «کتاب ابرار» آمده ولی سرآغاز هر دو یکی است.

آغاز کتاب: الحمدلله القادر المقتدر الخبیر الولی العالم السمیع البصیر ... اما بعد جناب مستطاب فاضل عارف کامل آقا سید رضای کربلایی

انجام کتاب: این آثم در معرفت شاید بالتمام از مفهومات فرضیه باشد ان شاء الله بصیرت ... یا رب العالمین و یا اکرم الاکرمین و ارحم الراحمین

چاپ: مشهد، ۱۳۲۲

[فهرست نسخه های خطی منزوی ۸۶۹ و ۹۲ و ۹۰۳ و ۹۵۵ و ۱۰۰۱؛ مشار فارسی ۱: ۱۴۰؛ فهرستواره منزوی ۹: ۷۱، ۸۸، ۴۸۲ «کتاب ابرار»]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۸۶۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** و بر ولی خدا ترسی نخواهد بود یقین.

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا با روکش پارچه، ۹۷گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۱۱-۲۶۷]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۳۸۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمادی الثانی ۱۳۱۵ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا رویه کاغذی، ۳۳گ، اندازه: ۹/۴×۱۴/۵سم [ف: ۲-۳۸۷]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۰۱۵-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها - ف: ۳-۱۲۳]

۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۸۸۲۹

تذکر: در فهرست با عنوان «پاسخ آقا سید رضا» آمده است؛ بی‌کا، تا: ۱۳۱۵ق؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ ۳۴گ، اندازه: ۹/۴×۱۲/۱سم [رایانه]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۲۵

آغاز: برابر

تذکر: در فهرست با عنوان «رساله در نبوت» آمده است؛ بی‌کا، تا: ۱۳۱۶ق؛ قطع: جیبی [اهدائی ف: ۱۳۱]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۶۲۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** و توفقنا الی ما تحب و ترضی فی الدنیا و الاخرة ابد الابدین یا کریم یا رب العالمین و یا اکرم الاکرمین

خط: نسخ، بی‌کا، تا: شب پنج‌شنبه ۱۵ محرم ۱۳۱۷ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۹گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱۷-۱۹۶]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۰۴۹ و ۴۷۴۰-ف

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: شب شنبه ۱ ذیقعده ۱۳۱۷ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج عنابی مقوایی، ۴۶گ، ۱۱ سطر (۵×۱۰)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱۳-۳۰۳۵ و فیلمها - ف: ۳-۹۸]

۷. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۰۶۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: دوشنبه ۹ جمادی الثانی ۱۳۱۹ق؛ مهر: حاج سید سعید؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا عطف پارچه، ۱۱ سطر (۵×۱۰)، قطع: جیبی، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۳-۱۴۶۰]

● الابرار فی نوادر الاخبار عن الائمة الاطهار / حدیث / عربی

al-abrār fī nawādir-il axbār ʻan-il a’immat-il aṭhār

خراسانی، عبدالحسین بن محمد، ق۱۴ قمری

xorāsānī, ʻabd-ol-hoseyn ebn-e mohammad (- 20c)

مجموعه احادیثی است که مؤلف برگزیده است.

آغاز کتاب: بسمله ۱- روی عبدالله بن عبدالرحمن قال سمعت عثمان بن عفان ... قال سمعت رسول الله صلی الله علیه و آله یقول ان الله تبارک و تعالی خلق من نور وجه علی

[این نسخه منحصر است و در منابع کتابشناسی یافت نشد]

بشرویه؛ امیرالمؤمنین؛ شماره نسخه:۱۱۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** قوم عبدوا الله عزوجل: حباله فتلك عبادة الاحرار و هی افضل العباده

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۴۰ق؛ تمام صفحات مجدول؛ ۱۴گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف]

● ابراز الحکم من حدیث رفع القلم = رفع القلم / اصول فقه / عربی

ibrāz-ul ḥikam min hadīṯ-i rufiʻ-al qalam

سبکی، علی بن عبدالکافی، ۶۸۳ - ۷۵۶ قمری

sobkī, ʻalī ebn-e ʻabd-ol-kāfī (1285 - 1356)

این حدیث را نسبت به پیامبر اکرم (ص) داده‌اند که به حدیث «رفع» مشهور است که فرمود: «رفع القلم عن ثلاثة: عن النائم حتی یستیقظ، و عن المبتلی حتی یبرا، و عن الصبی حتی یکبر». مؤلف از سی و نه وجه مختلف درباره این حدیث بحث کرده است.

آغاز کتاب: بسم الله الرحمن الرحیم ربنا اغفرلنا ذنوبنا و اسرافنا فی امرنا و ثبت اقدامنا اخبرنا الحافظ الامام ابو محمد عبدالمؤمن ...

[کشف الظنون ۱/۳ و هدیة العارفین ۵/۷۲۱]

شرح و حواشی:

۱- ابراز الحکم من حدیث رفع القلم (مختصر)؛ محمد بن عطار شافعی

خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۱۹۳/۳

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج زرد شتری ضربی ترنج و سرترنج دار، ۴۸ص (۸۹-۱۳۷)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱-۱۴۰]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۷۶/۳
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۱-۹۸]

● ابراز الحکم من حدیث رفع القلم (مختصر) / حدیث / عربی

ibrāz-ul ḥikam min hadīṯ-i rufi'-al qalam (mx.)

محمد بن عطار شافعی

mohammad ebn-e 'attār-e šāfe'ī

وابسته به: ابراز الحکم من حدیث رفع القلم؛ سبکی، علی بن عبدالکافی (۶۸۳-۷۵۶)

مختصری است از کتاب «ابراز الحکم من حدیث رفع القلم» تقی الدین علی بن عبدالکافی سبکی (۷۵۶) که در آن اشاره به اموری شده که از آنها رفع قلم شده است .

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۶۲۷/۶
آغاز: قال أبو داود: حدثنا عثمان بن أبی شیبة، ثنا یزید بن هارون، ثنا حماد بن سلمة، عن حماد، عن ابراهیم، عن الاسود، عن عائشة؛ نسخه اصل: کتابخانه دارالکتب الظاهریه، دمشق ش ۳۷۶۹؛ خط: نسخ، کا: محمد بن عبدالدائم برماوی شافعی، تا: با تاریخ ۷۸۷ق؛ ۳۷ص (۸۷-۱۲۳) [عکسی ف: ۵-۶۱]

● إبراز المعانی من حرز الامانی = شرح حرز الامانی / تجوید / عربی

'ibrāz-ul ma'ānī min ḥirz-il amānī = š.-u ḥirz-il amānī

ابوشامه، عبدالرحمن بن اسماعیل، ۵۹۹ - ۶۶۵ قمری

abū-šāme, 'abd-or-rahmān ebn-e esmā'īl (1203 - 1267)

وابسته به: حرز الامانی و وجه التهانی = قصیدة الشاطبیة؛ شاطبی، قاسم بن فیره (۵۳۸-۵۹۰)

زمان تألیف: سلخ ذیحجه ۶۲۴ق

«حرز الأمانی و وجه التهانی یا شاطبیه» قصیده‌ای است لامیه در تجوید از شاطبی که «التیسیر» ابوعمرو دانی را به نظم آورده و دارای ۱۱۷۳ بیت در قرائت قراء سبعه می‌باشد. این قصیده شرح و حاشیه‌های فراوان دارد از جمله شرح حاضر که شارح آن از علمای سده هفتم هجری بوده و در فقه، حدیث، تاریخ، نحو، ادبیات، و قرائات مختلف زبانزد بوده است. او در آغاز شرح مفصلی بر قصیده شاطبی نگاشته که تنها باب الهمزتین آن یک جلد بوده است. از این رو برای دسترسی آسان، آن را گزیده کرده و کتاب حاضر را ترتیب داده است.

آغاز کتاب: بسمله الحمدلله الذی اسبغ علینا نعمه و افاض لدینا منه و انزل الینا کتابه ... اما بعد فان اولی ما ... (بعد از سه برگ) و سمیته ابراز المعانی من حرز الامانی ...

انجام کتاب: فحسن تشبیه الصلوة علی الصحابة بذلک لانهم فی الصلوة تبع لرسول الله ص فلهذا اصابتهم نفحاتها و برکاتها رضی الله عنهم .

[فهرست موضوعی نسخه های خطی عربی کتابخانه های جمهوری اسلامی ایران ... علوم قرآنی ۱: ۲۰۸-۲۰۹؛ فهرس مخطوطات دارالکتب الظاهریة علوم قرآن کریم ۱: ۲۸۸-۲۹۰؛ کشف الظنون ۱: ۶۴۷؛ دارالعلم ۱۲۷؛ الاوقاف العامة بغداد ۱: ۲۲-۲۱؛ الاوقاف العامة موصل ۴: ۱۵]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۵۰۰
آغاز: المتقاربین فما احتاج إلی ذکره لأجل حمزة رمز لای عمر و معه خشیة أن یظن بحمزه وحده و لهذا نظایر سابقه و لا حقه و کان یلزمه مثل ذلک فی اول و الصافات فلم یفعله؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، کاتب: عبدالرحیم بن مکی وافقی هلالی، تا: سه‌شنبه ۵ شوال ۶۷۶ق، افتادگی: آغاز؛ بسیار نفیس، مصحح، با نسخه اصل مقابله شده با عبارت «بلغ مقابلة بنسخة الأصل حسب الطاقة بحمد الله و منه خامس شوال من شهور سنة ستة و سبعین و ستمائة و الحمدلله وحده»، این نسخه به رسم شیخ شهاب الدین ابی بکر بن الحسن احمد المعروف بالجوسق کتابت شده است؛ تملک: ابن احمد، حیدر بن احمد و محمد المشتهر بشاه ... العاری؛ مهر: «لا إله إلا الله الملک الحق المبین عبده أبو تراب»، «الفقیر حیدر ۱۰۶۱»؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج خردلی ضربی با لچک و ترنج گل و بوته، ۲۲۵گ، ۲۰ سطر (۱۲/۵×۱۸)، اندازه: ۱۷/۵×۲۳سم [ف: ۳۱-۵۴۲]

۲. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۱۱۹ ـ ب
از سوره آل عمران تا پایان کتاب؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ در صفحه عنوان شعرهایی است در حل رمزهای شاطبی؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج عنابی ضربی زرکوب، ۲۳۲گ، ۲۱ سطر (۱۲×۲۲)، اندازه: ۱۸/۵×۲۸سم [ف: ۱-۳۳۰]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۱۳۰
آغاز و انجام: برابر
خط: تعلیق، کا: ابوطالب بن احمد شیرازی، تا: ۷۵۳ق؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: میشن سیاه نو، ۳۷۶گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: ۱-۱۱]

۴. شیراز؛ طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۱۱۹
از بیت ۴۴۵ را دارد؛ خط: نسخ، کا: ابوالقاسم بن احمد بن محمود بن محمد قاری، تا: یک‌شنبه ۱۱رمضان ۷۷۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۳۰۸گ، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [نسخه‌پژوهی: ۱-۱۸ و ۲-۱۰۸]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۷۱۱
آغاز: ... عامر، قرا الثلاثة فیما علی وزن عنب، و نافع هنا فقط و سیصلون سعیرا بضم الیاء و فتحها ...یوصی بفتح الصاد صح کمادنا ×× و وافق حفض فی الخیر محملا ... ؛ **انجام:** برابر
از اواخر سوره نساء تا پایان قرآن کریم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواخر قرن ۸؛ مصحح، شش برگ از آغاز نونویس شده؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول با لبه برگردان، ۱۷۱گ، ۲۵ سطر (۱۲×۱۷/۵)، اندازه: ۱۷×۲۵/۵سم [ف: ۳۷-۲۵۸]

۶. **تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۳۴۵**
خط: تعلیق، کا: امام بن جلال کرمانی، تا: ۶ ربیع الثانی ۸۴۳ق، جا: سبزوار، برای حافظ احمد عاملی؛ تملک: خلیل طبیب؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن قهوه‌ای ضربی گره‌دار، ۳۱۴گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۷/۸×۲۶/۶سم [ف: ۱-۱۲]

۷. **اردکان یزد؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۳۵۷**
آغاز: ثابت و ابا زید و مجمع بن جارية و انس بن مالك و من التابعين بالمدينة ابن المسيب و عروة و سالما و عمر بن العزيز؛
انجام: و يقصد من اجل كرمه كالكعبة و هذه المعانی كلها موجودة فی المصطفی
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ توسط کاتب تصحیح شده، اهدایی ورثه امام زاده؛ ۳۳۰گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۴/۵ [ف: ۲-۹۵]

۸. **مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۲۳۶**
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد قاسم بن علی بن نظرداد، تا: جمعه ربیع الثانی ۱۰۰۳ق؛ حدود یک سوم کتاب از قسمت میانی با خطی کهنه نگاشته شده است بر روی کاغذ حنائی، مصحح، قسمت‌های اول و آخر نسخه که تحریر تازه دارد بر روی کاغذ فرنگی؛ مهر: حاج سید سعید؛ جلد: تیماج قهوه‌ای لولائی عطف و لبه میشن زرد، ۳۱۸گ، ۲۳ سطر (۱۲×۱۸)، اندازه: ۱۹×۲۵سم [ف: ۱-۲۰۴]

۹. **اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۲۸۷**
آغاز: فجاهد يقال حبل الصيد اذا اخذه بالحبالة و هی الشبكة و استعمل التجانس فی هذا البيت و الذی بعده
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی، در دو برگ پایانی وقف‌نامه کتاب به سال ۱۱۰۴ با مهر مربع «افوض امری الی الله عبده ناصح» و اجرای صیغه وقف به خط علامه مجلسی دیده می‌شود؛ جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی، ۳۹۵گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۳سم [ف: ۱-۲۰۵]

۱۰. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۱۱۳**
آغاز: بسمله باب فرش الحروف و هو الكلام علی كل حرف فی موضعه علی ترتيب السورة؛ **انجام:** و يرسل فارفع مع فيوحی مسكنا ×× ابانا و ان كنتم بكسر شذالعلا
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج سبز، ۲۳۲گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۵-۱۲۵]

● **ابرام النقض و نقض الابرام** / فقه / فارسی
ebrām-on naqz va naqz-ol ebrām
وابسته به: کشف الاوهام فی حلیة شرب الغلیان فی شهر الصیام؛ نوری، محمد تقی بن علی محمد (۱۲۰۱-۱۲۶۳ق)
تاریخ تألیف: جمعه ۹ ربیع الثانی ۱۲۴۵ق
ردی است بر رساله‌ای که میرزا محمد تقی نوری مازندرانی در موضوع حلال بودن کشیدن غلیان در روز ماه رمضان و در حال روزه نگاشته و در آن فتوای سید محمد باقر حجة الاسلام شفتی را نقض کرده است، با عناوین «گمنام گوید - گمشده گوید» یا «قال - اقول». نام کامل این کتاب «ابرام النقض و نقض الابرام علی کشف الأوهام عن وجه الغلیان الذی صنفه بعض افاضل الأیام» می‌باشد، به نثر و نظم از شعر مؤلف نگارش یافته است.
آغاز کتاب: حمد بی حصر و حد و ثنای بی انتها و عدد خداوند و احد احدی را سزد که در هر عهد به صواب‌دید حکمت جمعی زشت و درشت
انجام کتاب: زما رحمت اگر بیگانه گردد ×× سراسر این و آن ویرانه گردد

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۷۸۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ عناوین و عبارت‌های عربی نسخ، مصحح، روی برگ اول نشانی امانت محمد شوشتری از میرزا عبد الرزاق رشتی با مهر بیضوی «عبده الراجی محمد ...» و تملکی بدون نام به تاریخ ذیقعده ۱۳۱۲ با مهر بیضوی «هو الرزاق» دیده می‌شود؛ جلد: تیماج قهوه‌ای بدون مقوا، ۱۵۷گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۱×۱۵/۵سم [ف: ۵-۲۰۹]

● **ابر گهربار** / ادبیات / فارسی
abr-e gohar-bār
ارشد هروی، محمد ارشد بن علی اکبر، ۱۰۲۵ - ۱۱۱۴ قمری
aršad-e heravī, mohammad aršad ebn-e ʻalī akbar (1616 - 1703)
اهداء به: عباسقلی‌خان بن حسن‌خان بن حسین‌خان شاملو حاکم هرات و بیگلربیگی خراسان
منظومه‌ای است به پیروی از «مخزن الاسرار» نظامی. نظم مثنوی مزبور پیش از ۱۰۴۹ شروع شده و در اوایل حکومت عباسقلی خان سرانجام یافته و به‌خواهش وی به اتمام رسیده است. در این مثنوی پس از حمد باری و نعت نبی (ص) شاعر به ذکر منقبت دوازده امام پرداخته و بدین امتیاز و اختصاص بر نظامی گنجوی و خسرو دهلوی و جامی که در «مخزن الاسرار» و «مطلع الانوار» و «تحفة الاحرار» دم از منقبت شاه دین و ائمه معصومین نزده‌اند تفاخر کرده است. از میرزا سعدالدین محمد راقم مشهدی وزیر خراسان و علی‌قلی‌خان شاملو برادر عباس‌قلی‌خان نیز در این منظومه یاد شده است. شاعر در ضمن حکایات و تمثیلات، داستان حیرت‌انگیزی از سفر راقم مشهدی به گلکنده هند به نظم آورده است که از کلیه مثنویات قضا و قدر که تاکنون سروده شده موضوعاً مهمتر است.
آغاز کتاب: بسم الله الرحمن الرحیم ×× رشحه اول ز سحاب قدیم

انجام کتاب: پخته نگردد بسخن فکر خام ×× ختم شد اینجا سخنم و السلام
چاپ: به کوشش اصغر علی در اورینتل کالج میگزین، ج۳۴ ش۳/۲
[الذریعة ۱۹/۱۰۹؛ میرزایان برناباد از مایل هروی ص۶؛ فهرستواره منزوی ۱۰/۱۱۶]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۵۳۵/۶
خط: نستعلیق چلیپا، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مخمل آبی روی مقوا، ۱۴ سطر (۷×۱۶)، قطع: ربعی، اندازه: ۱۳×۲۱/۵سم [ف: ۱۶-۶۱۵]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۵۴۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: نیمه شعبان ۱۰۹۱ق؛ در پیش و پس مثنوی مزبور ابیاتی از خسر و شیرین نظامی و چندین قطعه و غزل و رباعی از ارشد هروی به خط کاتب دیگری همزمان کتابت مثنوی ابر گهربار نوشته شده است؛ کاغذ: نخودی، جلد: پارچه‌ای عطف و گوشه چرمی، ۱۳۳گ، ۱۵ سطر (۶/۵×۱۶)، اندازه: ۱۴×۲۳/۵سم [ف: ۷-۱۸۸]

● الابصار (مقالة) / فلسفه / عربی

al-ibṣār (mq.)

اسکندر افرودیسی، ق۳ میلادی

eskandar āfrūdīsī (- 3c)

مقاله اسکندر افرودیسی در رد کسانی که می‌گویند ابصار به خارج شدن شعاع از چشم صورت می‌پذیرد.
آغاز کتاب: بسمله. قال ان کان الابصار انما یکون.
چاپ: تحقیق عبدالرحمن بدوی در شروح علی ارسطو مفقودة فی الیونانیة و رسائل اخری (بیروت، دارالمشرق: ۱۹۷۱م)
[سلطنتی برلین ۴: ۳۹۹؛ ۶۴۵]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۸۹/۲۲ عکسی
آغاز: برابر؛ **انجام:** و لا حرکة الصورة الی البصر و لا بهما جمیعا
نسخه اصل: کتابخانه سلطنتی برلین، ش ۵۰۶۰؛ خط: مغربی، بی‌کا، تا: ۶۶۷ق؛ ۲گ (۲۱۶ر-۲۱۷پ)، ۲۸ سطر، قطع: ربعی، اندازه: ۲۰×۲۷سم [عکسی ف: ۳-۶۴۵]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۲۸۳/۳۳
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۲گ، ۹۵پ-۹۶پ [ف: ۱۶-۱۹۰]

۳. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۹۳/۲۲
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سبز مقوایی، ۲گ (۹۳ر-۹۴ر)، ۲۴ سطر (۱۲/۵×۱۸/۵)، اندازه: ۱۸/۵×۲۴سم [ف: ۲۰۰]

۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۶۵۵/۵۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** ... و ان المکنون مکنون منها اضطراراً علی ما قال الحکیم
خط: نستعلیق، کا: کرمعلی خراسانی، بی‌تا؛ کاغذ: فستقی آبی، ۲گ(۲۵۲ر-۲۵۳ر)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۴/۶×۱۸/۵سم [ف: ۷-۴۶۵]

● ابصار / فلسفه

ebsār

ملا اسماعیل

mollā esmā’īl

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۸۸۶ ض
بی‌کا، تا: ۱۲۸۸ق[د.ث .مجلس]

● الابصار (رسالة) / فیزیک / عربی

al-ibṣār (r.)

رساله درباره چگونگی دیده شدن اشیاء است که نظریات و آراء دانشمندان فیزیک قدیم را مورد بحث قرار داده است. ظاهراً قسمت یا باب اول کتابی باشد که باب دوم آن در هیأت اجرام سماوی بوده است.
آغاز کتاب: بسمله، تذنیب اعلم انه قد یحتاج فی هذا العلم الی معرفة مخروط
انجام کتاب: الباب الثانی فی هیئة الاجرام العلویه و اوضاعها. تمت الرساله بعون الملک الوهاب

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۹۹/۱
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، تا: محتملاً قرن ۱۳؛ حاوی اشکال هندسی با مرکب قرمز؛ کاغذ: ترمه، فستقی، جلد: تیماج مشکی یک لایی حاشیه‌دار، ۶۹ص (۱-۶۹)، ۱۸سطر (۵/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۳/۵سم [ف: ۸-۳۰۱]

● ابصار الافکار لانتصار الابرار / اصول فقه / عربی

ibṣār-ul afkār li-intiṣār-il abrār

حسینی قائنی، حسن بن محمد، - ۱۳۰۰ قمری

hoseynī qā’enī, hasan ebn-e mohammad (- 1883)

تاریخ تالیف: پنج‌شنبه ۲۴ ربیع الثانی ۱۲۵۱ق
چون اکثر کتب مختصر در اصول فقه و متداول بین طلاب آمیخته با حشو و زواید و خالی از اکثر مباحث مهم این علم بود، مؤلف تصمیم به تدوین رساله‌ای جامع در این علم گرفته تا طلاب از آن منتفع شوند. وی این کتاب را در ۱ «مقدمه» و چند «مقصد» و «خاتمه» تنظیم نموده است: المقدمة: فی التعریف و الموضوع و الغایة؛ المقصد ۱. الأدلة العقلیة؛ ۲. الأدلة الشرعیة؛ ۳.

المبادیء الأحکامیة؛ ۴. مشترکات الکتاب و السنة؛ ۵. فی المبادیء اللغویة؛ ۶. الاجتهاد و التقلید؛ الخاتمة: فی التعارض و التعادل و التراجیح.

آغاز کتاب: رب یسر، بسمله، الحمد لله الذی اناط الاصول بالفروغ و رزقنا بها الوصول الی غایة المامول ... فیقول الفقیر ... حسن ابن سید محمد الحسینی الخراسانی. لما رایت المختصرات الاصولیة المتدوالة ...

انجام کتاب: هذا آخر ما اردناه من ابصار الافکار لاستعانة الابرار و الحمد لله علی حسن الاختتام ... و قد وقع الفراغ منه علی ید مصنفه حسن ابن سید محمد الحسینی الخراسانی یوم الخمیس الثالث رابع عشر الثالث من الشهر الرابع من السنة الاولی العشر السادس من المائة الثالثة من الالف الثانی من الهجرة النبویة علیه و علی آله آلاف التحیة فی کل غدوة و عشیة.

[الذریعة ۱/۶۵؛ التراث العربی ۱: ۳۴-۳۳]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۹۵۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** و الصلاة علی محمد المختار و آله الأبرار بعدد قطرات الأمطار و أوراق الأشجار مادام اللیل و النهار

خط: نسخ، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۶ ربیع الاول ۱۲۵۲ق، برای سید علی؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۷گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۸-۱۳۶]

۲. قائن؛ مدرسه جعفریه؛ شماره نسخه:۷۰

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: رمضان بن حسین بن علی افینی، تا: پنج‌شنبه ۲۸ جمادی الاول ۱۲۵۳ق، جا: مدرسه جعفریه قائن؛ در برگ آخر وصیتی از «رمضان» مکتوب است، مصحح؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، ۹۴گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۲سم [کتابخانه های قائن – ف: ۶۲]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۷۲۱

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۵-۱۷۶]

۳. زهان؛ مدرسه جعفریه زهان؛ شماره نسخه:۷۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: رجب ۱۲۷۴ق؛ از روی نسخه‌ای به تاریخ شنبه ۱۰ صفر ۱۲۵۴ استکتاب شده؛ جلد: گالینگور، عطف تیماج قهوه‌ای سوخته، ۸۴گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۵۷]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۸۹۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خفی، بی‌کا، تا: ۱۲۷۴ق؛ کاغذ: نخودی شنگرف، جلد: تیماج، ۱۹ سطر (۶×۱۲)، قطع: رقعی، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [رایانه]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۳۱۵/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد حسین بن میر حسینعلی عرب قرشی، تا: شعبان۱۲۷۴ق، جا: مدرسه جعفریه قاین؛ دارای یادداشت ۱۲۸۰ از کاتب؛ کاغذ: فرنگی، جلد: میشن و مقوای ستبر، ۱۲۱گ (۲۴ر-۱۲۵پ)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۲-۹]

۶. قائن؛ مدرسه جعفریه؛ شماره نسخه:۱۹۹

آغاز: بالعمل لکنه بواسطة المسائل الفرعیة اذ الاصول یسبب لاستنباط الفقه؛ **انجام:** سببیة للترجیح ثم ان المرجحات تنقسم الی الداخلة و خارجه و کل منها الی ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴، افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۴۵گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۱×۱۶سم [کتابخانه های قائن – ف: ۱۷۱]

● **ابصار المستبصرین = بصائر المستبصرین** / کلام و اعتقادات / فارسی

absār-ol mostabserīn = basā’er-ol mostabserīn

شیرازی دیبلی، عبدالوهاب بن عبدالرحمان، ق۱۱ قمری

šīrāzī deybolī, ‘abd-ol-vahhāb ebn-e ‘abd-or-rahmān (- 17c)

سال تألیف: ۱۰۴۲ یا ۱۰۶۲ق

شرح چگونگی گرویدن مؤلف است به مذهب تشیع توسط مولانا عبدالعلی شیرازی که تاجری به نام حاج علی رضا بن سال ۱۰۶۲ او را با خود به هند برده بود و تصادفاً با دیبلی ملاقات کرده است. در این رساله گفتگوی مؤلف با شیرازی مذکور که از علمای آگاه و با اطلاع در علوم دینی و مذهبی بوده، تشریح شده و گاهی نگارنده گفت و شنودهای خود را که با بعضی از علمای حنفی مذهب نیز در میان می‌گذاشته ولی پاسخ قانع‌کننده نمی‌یافته است. وی بحث‌ها را با اختصار در این رساله آورده تا حقانیت مذهب شیعه و بطلان مذاهب دیگر را اثبات کند.

در ذریعه آمده است که چنین می‌نماید که این رساله به سال ۱۰۴۲ تألیف شده است ولی این گفتار با تاریخ مسافرت شیرازی به هند و ملاقات مؤلف با وی و تشیع او و تألیف رساله پس از تشیع، درست نمی‌آید. وی قبل از استبصار و شیعه شدن مذهب حنفی داشته است و با توجه به تاریخ تألیف کتاب دیگر وی به نام مناظره که سال ۱۰۷۳ق می‌باشد، وی تا این تاریخ زنده بوده است.

آغاز کتاب: الحمدلله الذی اتم حجته علی الثقلین ببعثة النبی الهاشمی المنصور لیخرجهما تبیان آیات بینات آیاته من الظلمات الی النور ... اما بعد فیقول احقر البریة ... المهتدی بمذهب امامیة

انجام کتاب: از روی صدق وعقیده درست تصدیق قولش نمود دست وثوق بر دامن محبان آل رسول صلی الله علیه و آله و سلم زده از مبغضان ایشان بالکلیه تبرا نمودم.

چاپ: بمبئی، ۱۲۸۵ق، سنگی، رحلی، در هامش مطارح الانظار شیخ مرتضی انصاری، ۳۹۲ص؛ به اهتمام محمد درودی، قم، ۱۳۸۵ه، سربی، جیبی، ۱۱۷ص؛ دارالحکومه بمبئی، سنگی، بی ناشر، ۱۲۸۷ق.، رحلی؛ به کوشش سید سعید اختر به زبان اردو

ترجمه و در ۱۹۵۰م به نام «رهبر منزل» نیز چاپ شده است.
[نسخه‌های فارسی منزوی ۸۷۰/۲؛ فهرستواره منزوی ۶۴/۹؛ مشترک ۱۰۱۹/۲به تفصیل؛ الذریعة ۶۶/۱ که تاریخ نگارش را ۱۰۴۲و۱۰۶۲ و نسبت نگارنده را شیرازی و دیبلی آورده است، همانجا ۲۸۴/۲۲ «المناظرات مع العامه» از همو که در ۱۰۷۳ ق انجام گرفته است؛ اعلام ۱۴۳۴/۲ عبدالوهاب دیبلی شیرازی؛ مشار۱۴۱/۱ که نسبت او را شیرازی دیبلی و تاریخ نگارش را نادرست ۱۱۲۶ق آورده است]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۷۶۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** بعد از تفکر استحسان سخن نمود الحمد لله رب العالمین
خط: نستعلیق خفی، بی‌کا، تا: ۱۰۶۳ق؛ در صفحه اول یک سرلوح مذهب و مرصع با کتیبه بازوبندی و حاشیه‌سازی مرصع به گل و بوته دیده می‌شود، تمامی صفحات دارای جدول به لاجورد، صفحه اول زر تحریردار و صفحات بعدی زعفرانی تحریردار است، سرلوح، کتیبه، ترصیع، تشعیر، تذهیب، جدول؛ اهدایی رهبری، اسفند ۱۳۷۶؛ کاغذ: نخودی، ۳۶گ، ۱۶ سطر (۸×۱۵/۵) [رایانه]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۶۵۴
آغاز: ... بر وجوب متابعت او گفتم نه گفت آیا اهل اسلام؛ **انجام:** بارک الله اجورکم و اصلح امورکم مکن مکن که ره جور
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۹۳ق، افتادگی: آغاز؛ اهدایی رهبری، دی ۱۳۷۲؛ کاغذ: حنایی، ۴۸گ، ۱۴ سطر (۱۰×۱۹)، اندازه: ۱۴×۲۴سم [رایانه]

۳. اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه:۲۹۶/۱
خط: نستعلیق، کا: محمد ابن میرک محمد، تا: جمعه شوال ۱۰۹۸ق؛ صفحه آغاز نسخه نونویس و ترمیمی است؛ کاغذ: لیمویی، جلد: چرم قهوه‌ای ضربی، ۹۵گ (۱پ-۹۵پ)، ۱۲ سطر، قطع: نیم‌رقعی، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۲-۳۹۰]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۷۷۲
آغاز: بسمله، تم بالخیر کیف خوان مرتبه اول که فقیر عبدالوهاب را از خواب؛ **انجام:** اولئک حزب الشیطان الا ان حزب الشیطان هم... ارحم الراحمین
خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: حنایی، ۱۹ سطر (۸×۱۷)، اندازه: ۲۲×۱۴سم [رایانه]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۱۷۴/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** ... صحابه کبار حضرت مختار ...
خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمادی الثانی۱۱۲۶ق، افتادگی: انجام؛ ۶۶ص (۱-۶۶)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۳/۵سم [ف: ۳۲-۲۰۶]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۹۵۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** و الحمدلله رب العالمین و الصلوه علی رسوله محمد و آله
خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: ۱۱۳۲ق؛ اهدایی رهبری، فروردین ۱۳۷۲؛ کاغذ: نخودی، ۴۴گ، ۱۹ سطر (۸×۱۶)، اندازه: ۱۴×۲۲ [رایانه]

۷. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۹۳/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** از مبغضان ایشان بکلی تبری نمودم الحمدلله رب العالمین
خط: شکسته نستعلیق، کا: معصوم بن اسحق حسینی وردلی ساوجبلاغی، تا: ۱۱۳۲ق، جا: مسجد نواب علیه (مریم بیگم)؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی مقوایی، ۲۲گ (۴۸پ-۶۹ر)، ۲۰ سطر (۸/۵×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵ [ف: ۲۷۵]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۷۴۲/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** ... و صد تازیانه نواخته حبس نمود و الله اعلم بالصواب و العاقبة بالخیر تمت .
خط: نسخ، بی‌کا، تا: سه‌شنبه ذیقعده ۱۱۵۴ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای،۶۹گ(۱پ-۶۹پ)،۱۶سطر، اندازه: ۱۲×۲۰ [ف: ۲۶-۲۳۱]

۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۲۹۶/۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** از مبغضان ایشان بالکلیه تبرا نمودم و الحمد الله رب العالمین
کا: کمال الدین حسینی، تا: ۷ رمضان۱۱۶۳ق، جا: قلعه گنجی کوهه؛ کاغذ: هندی، جلد: مقوا عطف پارچه، ۳۷گ (۴۹پ-۸۶پ)، سطور چلیپا (۶×۱۵)، اندازه: ۱۰×۱۹ [ف: ۱۳-۳۲۶۶]

۱۰. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۳۴۱/۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** ... و اگر افعال شر از او باشد ظلم لازم می‌آید، تعالی شأنه عن ذلک، بعد از تفکر استحسان مقالاتم نمود، و الحمدلله رب العالمین .
خط: نستعلیق، کا: میر علی اکبر میر محمد محسن زکی حسینی، تا: ۱۱۹۱-۱۱۹۳ق، جا: محمدآباد بیدر؛ جدول و کمندبندی شده، محشی؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن آلبالویی، ۱۹گ (۳۰پ-۴۸ر متن و هامش)، ۱۳ سطر، اندازه: ۲۲/۳×۳۴سم [ف: ۷-۳۵۷]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۳۴/۴-عکسی
اصل نسخه: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲-۶]

۱۱. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۷۳۲
آغاز: ... و جعلنا فی سفینة اهل بیت حبیبه التی هی سفینة اهل السعادة.؛ **انجام:** اگر افعال شر از او باشد ظلم لازم می‌آید تعالی شانه عن ذلک بعد از تفکر بسیار استحسان سخنان و مقالم نمود الحمدلله رب العالمین ... و آله الطاهرین.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳، افتادگی: آغاز (یک برگ)؛ واقف: سید سعید طباطبایی، تاریخ وقف: ۱۳۳۲؛ کاغذ: نخودی آهارمهره، جلد: تیماج مشکی با آستر میشن قهوه‌ای، ۷۷گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۹×۱۵سم [ف: ۵-۱۴۹]

۱۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۷۵۹/۷
آغاز: برابر
بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۶گ (۶۴ر-۱۰۰ر) [ف: ۳۷-۲۹۵]

۱۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۲۷۸/۱-۲۱/۱۹۸
آغاز: آیه کریمه فمن اتبع هدای فلایضل ولایشقی همانا که فرقه ناجیه ایشان باشند گفت معاذالله بلکه ایشان نزد اهل سنت کافر مطلق اند که سب وشتم و طعن شیخین می‌کنند؛ **انجام:** چون سخن به اینجا رسید از شوایب هموم ضلالت بازرسته ... دست وثوق بردامن محبان آن رسول (ص) زده از متعصبان ایشان بالکلیة تبرانمودم الحمدلله رب العالمین
خط: تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳، افتادگی: آغاز؛ جلد: کاغذی سبز، ۲۴گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۱-۴۲]

۱۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۳۹۹
آغاز: برابر؛ **انجام:** دامن افشاند و برخواست (کذا)
خط: نستعلیق و شکسته، بی‌کا، تا: احتمالاً حدود قرن ۱۳؛ واقف: حسین کی استوان، تاریخ وقف: اردیبهشت ۱۳۶۲؛ کاغذ: آهاری شکری، جلد: تیماج خرمایی ضربی، ۵۵گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۶سم [ف: ۱۱-۷]

۱۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۰۷۲/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** و راقم را به زیارات عتبات عالیات رشک روضات الجنات علی وا مذیها الصلوات و التحیات رساند بمنه وجوده انه علی ما یشاء قدیر و بالاجابة جدیر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، ۳۷گ (۱پ-۳۷پ)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [محدث ارموی مخ:۱-۱۵]

۱۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۸۶۴/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** در خواب دیدم آن حضرت مرا گفت که اگر کسی یک موی از محاسن مبارک آخوند همراه خود به قبر ببرد از قبر ایمن شود اکنون التماس چند موی از ریش شما دارم که به رسم تبرک نزد بعضی از اصحاب ...
خط: نسخ و شکسته نستعلیق خوش، کا: غازیپوری، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ در آغاز افزودگی‌هایی از محمد جعفر در ۴ ربیع الثانی سال ۱۲۴۷ آمده است؛ کاغذ: فرنگی، ۴۰گ (۸۵-۱۲۴)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۳۰-۱۲۹]

۱۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۲۸۵/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی خیر خلقه محمد و اله اجمعین بتاریخ یوم شنبه ۱۷ شهر جمادی الاولی من شور سنه ۱۱۶۹ در صدر نهار که ابتدای فصل بهار وساعتی که تحویل مردار سپاه انجم اقلیم ملک چهارم ببرج حمل بود اتمام این نسخه شریفه اتفاق افتاد الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی محمد و اله اجمعین. پایان نسخه: تمت الکتاب بعوان الملک الوهاب علی یداحقر الناس فرج الله بن محمد السرابی هر که خواند و کاتب را بدعای خیر یاد و شاد نکند بلعنت خدا و نفرین رسول گرفتار شود خصوصاً کاتبان آخر صفحه را و السلام.
خط: شکسته نستعلیق و نسخ، کا: محمد حسین التفرشی و فرج الدین محمد السرابی، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سبز ترنج و نیم‌ترنج کوبیده مقوایی، ۱۷۵گ (۲۷۵-۳۴۹)، ۲۵ سطر (۹×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۳۴۷]

۱۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۲۰۸
آغاز: برابر؛ **انجام:** مصباح الموده الی النجناح ...
خط: نستعلیق، کا: ابوعلی بن عبدالواسع، تا: ۱۲۰۶ق؛ واقف: بیگم عقیلی، تاریخ وقف: خرداد ۱۳۷۱؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، ۱۱۲گ، ۱۸ سطر (۶×۱۴)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [رایانه]

۱۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۸۹۲/۱
خط: نستعلیق، کا: میر محمد باقر بن میرزا عبدالفتاح حسنی حسینی طباطبائی تبریزی، تا: پنج‌شنبه ۲۵ ربیع الثانی ۱۲۱۱ق، جا: تبریز؛ جلد: تیماج قهوه‌ای بدون مقوا عطف تیماج مشکی، ۴۱گ (۱پ-۴۱ر)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵/۵سم [ف: ۲۵-۱۸۸]

۲۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۵۱۱/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۷ ربیع الثانی ۱۲۲۰ق؛ تملک: ریحان الله بن جعفر موسوی به تاریخ ۱۱ ربیع الثانی ۱۳۴۲؛ مهر: «العبد ریحان الله الموسوی»؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، ۴۲گ (۱پ-۴۲ر)، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۷-۹۶]

۲۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۶۶۱۶
آغاز: طایفه این تامتابعت نمایم گفتم در امور دین؛ **انجام:** لازم می‌آید تعالی شانه عن ذالک بعد از تشکر استحسان مقالتم نمود... التوفیق من الملک المعبود
خط: نستعلیق، کا: سبزواری محمد علی بن تقی، تا: ۱۲۲۲ق؛ کاغذ: حنایی، جلد: مقوا، ۱۶ سطر (۴×۱۳)، اندازه: ۶×۱۶سم [رایانه]

۲۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۷۴۹/۱
آغاز: ... کردم روز دیگر که مهر سپهر چون دلیل روشن چهره نما گشت؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، کا: محمد حسین فرزند محمد جعفر، حسینی هروی کرمانشاهی کربلایی، تا: شنبه ۱۵ رمضان ۱۲۲۳ق، جا: روستای «فدشکوه» از روستاهای فسای فارس؛ افتادگی: آغاز (خطبه بلند عربی مقدمه و بخشی از اصل مطلب)؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی، ۱۲گ (۱-۱۲)، ۱۶ سطر، اندازه: ۵/۵×۱۰سم [ف: ۲۹-۵۳۳]

۲۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۶۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** بلکه بیشتر در شک افتادند آنگاه مخدوم الانامی دامن افشانده برخواست (کذا)
خط: نسخ، کا: جعفر بن زین الدین، تا: ۱۲۳۳ق؛ واقف: تاج ماه بیگم، تاریخ وقف: ۱۲۶۲؛ کاغذ: شکری، جلد: پارچه‌ای، ۳۷گ، ۲۰سطر(۹×۱۶)، قطع: وزیری بزرگ، اندازه: ۱۶×۲۶سم [ف: ۴-۲]

۲۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۵۱/۱ و ۱۶۴۰/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد حسین بن آقا عبدالله شیروانی شیرازی، تا:

جمعه ۱۴ رجب ۱۲۴۰ق؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، ۳۹گ (۱پ-۳۹پ)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۱-۷۷ و عکسی ف: ۵-۸۳]

۲۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۳۲۱

آغاز: بسمله الحمد لله رب العالمین و الصلوه علی خیر خلقه؛ **انجام:** بعد از تفکر استحسان مقالم نمود الحمدلله رب العالمین

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۴۴ق؛ واقف: مهرداد بوستان، تاریخ وقف: ۱۳۷۰؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا، ۱۶گ، ابعاد متن: ۹×۱۶، اندازه: ۱۳×۲۰سم [رایانه]

۲۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۹۲۴/۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** بسیار استحسان سخنان مقالم نمود و السلام

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: دوشنبه ۱۵ ذیحجه ۱۲۴۹ق؛ در ص ع آمده «رساله فاضل هندی ... لبیان الحق و احواله الشریف فی وصوله الی الصدق المطلق»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مصور، عطف تیماج قهوه‌ای، ۳۶ص، ۲۳ سطر (۱۲×۱۶)، قطع: ربعی، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۱۶-۱۵۵]

۲۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۳۵۲/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:**من روسیاه را از گوشه خاطر فراموش نفرمایید.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمعه ۱۴ ذیقعده ۱۲۵۳ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مقوایی تازه، ۷۰گ (۳۶پ-۱۰۶ر)، ۱۴ سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۱۳-۳۳۰۷]

۲۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۶۹۰/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** ... دست وثوق بر دامن محبان آل رسول صلی الله علیه و آله و سلم زده از مبغضان ایشان بالکلیه تبرا نمودم.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۳ق؛ جلد: گالینگور قهوه‌ای با عطف تیماج،، ۸۸ص (۲-۸۹)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۳۳/۱-۱۶۷]

۲۹. تبریز؛ تربیت؛ شماره نسخه:۷۵پ

بی‌کا، تا: ۱۲۶۷ق [ف: ۷۷]

۳۰. اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه:۱۳۵/۴۲

خط: نسخ، کا: سلطان علی ابن کربلایی ناد علی گواری، تا: ۱۲۶۸ق؛ اشعار دوستونی و سه ستونی؛ کاغذ: نخودی آسمانی، جلد: تیماج مشکی مقوایی، ۶۳گ (۸۴۲ر-۹۰۴ر)، قطع: وزیری، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱-۱۶۴]

۳۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۷۱۷

آغاز: بسمله، و به نستعین مناظره عبدالوهاب ... الحمدلله الذی حجته علی الثقلین؛ **انجام:** وصلی الله علی محمد و آله الطیبین الطاهرین و سلم تسلیما کثیرا کثیرا فی لیله عید غدیر

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: ۱۲۷۰ق؛ اهدایی رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج فرنگی، ۳۰گ، ۱۴ سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [رایانه]

۳۲. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۲۲۷۳/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و دعای صنمی قریش را چند سطر نوشتم و به دستش دادم و به همین مجابش نمودم.

خط: نسخ، کا: محمد باقر بن محمد حسن، تا: دوشنبه ذیحجه ۱۲۹۶ق؛ کاغذ: فستقی، جلد: مقوا رویه گالینگور، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۵-۶۴۵]

۳۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۱۴۶/۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** اگر چه نماز بر جمله مکلفین واجب است امام از مؤمن صحیح است، شما اول ایمان خود را ثابت بکنید، بعد از آن به قیام نماز اقدام نمائید.

خط: نسخ خوش و شکسته نستعلیق، کا: فرج الله فرزند ملاعبدالله، تا: دوشنبه جمادی الاول ۱۲۹۷ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: میشن زرشکی مجدول یک‌لا، ۳۹گ (۱۳۸-۱۷۶)، ۱۶ سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۳۰-۶۲۶]

۳۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۴۳۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** بعد از تفکر بسیار باستحسان سخنان و مقالم نمود

خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد خلیل بن محمد حسین قاینی، تا: ذیقعده ۱۳۰۱ق، برای حشمت الملک امیر تومان حاج امیر علمخان فرمانروای قهستان و زابلستان؛ واقف: اسدالله علم، خرداد ۱۳۶۲ هـ.ش.؛ کاغذ: فرنگی، جلد: میشن زرشکی، ۵۷گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱۱-۸]

۳۵. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۳۵۶/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد علی حائری، تا: غره ذیحجه ۱۳۱۳ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای دورو سوخت مجدول با ترنج وسرترنج، ۴۷گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف مخ: ۱-۷]

۳۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۷۴۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** ۱۲۹۶ هجری ... شیخ بزرگ طهرانی نقل شده است

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳۸۱ق؛ واقف: علی اصغر اصغرزاده، تاریخ وقف: خرداد ۱۳۷۱؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا، ۳۲گ، ابعاد متن: ۸×۱۵، اندازه: ۱۱×۱۸سم [رایانه]

۳۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۳۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** عن ذلک بعد از تفکر استحسان مقام نمود و الحمدالله رب العالمین

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: عماد فهرستی، تاریخ وقف: تیر ۱۳۱۰؛ کاغذ: حنایی، جلد: پارچه‌ای، ۴۲گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۴-۲]

۳۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۵۳۰

بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۳۹. تبریز؛ قاضی طباطبائی؛ شماره نسخه:بدون شماره

بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز [نشریه: ۷-۵۱۱]

۴۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۴۲۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** در حقیقت او گفتم تعالی الله شانه عن ذلک

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ واقف: خان بابا مشار؛

کاغذ: شکری، جلد: مقوا، عطف و گوشه‌ها پارچه زیتونی رنگ، ۸۴گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۸×۲۹سم [ف: ۱۱-۶]

۴۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۱۳۷/۳۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: ترمه، جلد: رویه میشن یشمی ضربی، ۱۲گ (۱۵پ-۲۶ر)، اندازه: ۱۵/۹×۲۹/۵سم [ف: ۷-۲۱۴]

۴۲. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۸۹۶/۵

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۰ سطر، اندازه: ۱۷×۲۴سم [ف: ۳-۳۴]

● ابطال / کلام و اعتقادات / فارسی

ebtāl

حسینی اردکانی، اسماعیل بن محمد، - ۱۳۱۷ قمری

hoseynī ārdakānī, esmā'īl ebn-e mohammad (- 1900)

زمان تألیف: ۱۸ رمضان ۱۳۰۸ق

این رساله در رد علی محمد باب و صبح ازل و میرزا حسینعلی بهاء است با استفاده از منابع آنان. دارای ۱ «مقدمه» و ۷ «فصل»: ۱. اثبات نبوت؛ ۲. اثبات امامت؛ ۳. احوالات حضرت حجت؛ ۴. ابطال مذهب بابیه. مؤلف جهت چاپ کتاب فقط باب چهارم را - که کتاب حاضر باشد - جدا کرده است. البته اصل کتاب در چهارده باب بوده است.

آغاز کتاب: الحمدلله الذی علم القرآن خلق الانسان علمه البیان و اعد للموحدین المطیعین الجنان فقال هل جزاء الاحسان الا الاحسان

چاپ: تهران، ۱۳۱۳ق، سنگی، خشتی، خط محمداسماعیل بن احمد خوانساری؛ دارالسلطنه اصفهان، سنگی، بی ناشر، ۱۳۱۳ق.، خشتی

[مشار فارسی ۱۴۱/۱]

۱. اردکان یزد؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۳۸۶

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴؛ پشت برگ اول تقریظی از محمد باقر فشارکی بر کتاب به سال ۱۳۱۴ دیده می‌شود؛ جلد: تیماج قهوه‌ای روشن بدون مقوا، ۱۲۵گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۲-۱۱۵]

۲. اردکان یزد؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۳۹۱

انجام: و گفت که آنچه از او بروز کرد که دلیل بر حقیقت او بود همه از من بود در این مدت مدید که این جماعت به طریق

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴، افتادگی: انجام؛ مصحح، در پشت برگ آغازین یادداشتی به سال ۱۳۱۴ آمده است؛ جلد: مقوایی ابر و باد عطف و دور تیماج قهوه‌ای، ۱۱۴گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۶×۲۰/۵سم [ف: ۲-۱۱۹]

● ابطال الاتحاد / فلسفه / عربی

ibṭāl-ul ittiḥād

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۹۶۶/۵

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۷؛ ۱ص [ف: ۷-۱۲۲]

● ابطال احکام النجوم = ابطال علم النجوم = الرد علی المنجمین / پیشگویی / عربی

ibṭāl-u aḥkām-in nujūm = ibṭāl-u 'ilm-in nujūm = ar-radd 'ala-l munajjimīn

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e 'abd-ol-lāh (981 - 1038)

این رساله منسوب به ابن‌سیناست و در آن پس از بیان و بررسی مختصر احکام نجومی که در طالع‌بینی از آن استفاده می‌شود، صحت این احکام مورد انکار قرار گرفته است. وی به بطلان کار کیمیاگران نیز اشاره کرده است و تلاش کسانی مانند جابر و ابوزکریا رازی را که در این باب کتاب تألیف کرده و در پی تبدیل مس به نقره و نقره به طلا بوده‌اند، بیهوده شمرده است.

آغاز کتاب: بسمله، رسالة فی ابطال احکام النجوم نسخها من اصل اهداه الی الشیخ ابو العزیز زیله رحمه اله علیه ... و بعد، فان العلم الذی لا یقصد العاقل بقصد و لایشتغل بالرد علیه ضربان، احدهما ان یکون دارالعلم من الصحة و الوضوح و قیام الدلالة علیه بحیث لایشک فیه عاقل

انجام کتاب: فکیف و هو کذب محض و باطل صراح و شک و ظن و لان. فلیختم هذا الکتاب ههنا فانه لا فایدة فی الاکثار و من لاینفع بهذا القدر لاینتفع باکثر منه. و الحمدلله رب العالمین و الصلوة علی نبیه و آله اجمعین

چاپ: به کوشش حلمی ضیاء اولکن، در رسائل ابن سینا، جلد دوم (استانبول: ۱۹۵۳م)؛ با نام «الاشارة الی علم فساد احکام المنجمین» به چاپ رسیده است.

[مهدوی، ص ۲-۱؛ معجم المطبوعات العربیة ۱۲۸/۱]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۴۷۳/۱۱

آغاز: برابر

خط:نستعلیق،بی‌کا،تا:قرن ۱۲؛ جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی مجدول، ۱گ (۵۳پ)، ۲۹ سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۵/۵سم [ف: ۳۸-۶۲۱]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۶۲/۵۷(آ)-۴۶۳/۵۷(ب)-ف

نسخه اصل: در هامش کوپرولوش ۱۵۸۹؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۸گ (۱۰۸ر-۱۱۶ر) [فیلم‌ها - ف: ۱-۴۸۳]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۵۸۴/۱۳-ف

نسخه اصل: لیدن ۲۴۷۹-۱۴۶۴ (a warn۱۰۲۰ .cod)؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلم‌ها - ف: ۱-۶۱۳]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۳۷۶/۷

بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: بیاضی جیبی [میراث شهاب، س۸ش۴: ۶۲]

۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۷۴۳/۴

آغاز و انجام: برابر؛ **انجام:** برابر

خط:نسخ و نستعلیق،بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: اصفهانی نخودی و فرنگی الوان، جلد: تیماج تریاکی سوخته، جداول حاشیه‌ای به زر، ۱۱گ (۱۱۱-۱۲۲)، ۲۱ سطر (۵×۱۳)، اندازه: ۸×۱۸سم [ف: ۱۳-۲۱۲]

● **ابطال اکتساب التصورات** / منطق / عربی

ibṭāl-u iktisāb-it taṣawwurāt

جرجانی، ابوالفتح بن مخدوم، - ۹۷۶ ؟ قمری

jorjānī, abo-l-fath ebn-e maxdūm (- 1569)

سال تألیف: ۹۵۳ق؛ محل تالیف: مشهد مقدس

حاشیه‌ای است بر گفتار قطب رازی در شرح شمسیه درباره «المطلوب التصوری اما أن یکون معلوماً او لایکون معلوماً».

آغاز کتاب: یا من فتح الامور بأقواله الشارحة و شرح الصدور لحججه الواضحة صل علی معرف تلك الحجج.

انجام کتاب: لا لتماس بعض الأذکیاء المؤید الممتاز من بین ذریة آل محمد یوسف مصر الفضل و الإقبال

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۵۷/۱۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: کلب علی بن پیر غیب کلبی، تا: ۹۸۲ق؛ جلد: تیماج مشکی،۵گ(۱۲۶پ-۱۳۰ر)،اندازه:۱۲×۲۱سم [ف: ۳-۱۴۹]

● **ابطال التسلسل** / فلسفه / عربی

ibṭāl-ut tasalsul

تنکابنی، محمد بن سلیمان، ۱۲۳۴ - ۱۳۰۲ قمری

tonekābonī, mohammad ebn-e soleymān (1819 - 1885)

این رساله درباره شبهه «دروغگو» که به نام «جذر اصم» مشهور شده است نگاشته شده است و از روی تعریف خبر به احتمال صدق و کذب، تسلسل عالم و قدم آن را باطل و حدوث آن را ثابت می‌کند.

آغاز کتاب: الحمدلله ... قال بعض الفضلا اعلم ان امتیاز الخبر عن نظائره من الکلام انما هو باحتمال للصدق و الکذب

انجام کتاب: و قد عرفت ما فیه و ظهر بما ذکرته ما فی قوله فظهر بما قررنا-اخ

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۳۶/۳

آغاز و انجام: برابر

کا: محمد ابراهیم بن محمد معصوم حسینی، بی‌تا؛ این نسخه به سفارش سید مهد بن سید ابراهیم حسینی قزوینی بر دانشجویان دینی در جمادی الثانی ۱۱۶۳ وقف گردید به این شرط که از آن شهر بیرون نبرند؛ جلد: تیماج سرخ ساده یك‌لا، ۱۷ سطر (۷/۵×۱۴)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۳-۷۱]

● **ابطال التسلسل = التسلسل** / فلسفه / عربی

ibṭāl-ut tasalsul

به نقل از حاشیه ملا میرزا و دیگران

تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۷۳۲/۲

خط: نستعلیق چلیپا، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی کلفت، جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی مقوایی، ۴گ (۷۵ر-۷۸ر)، ۱۳ و ۱۶ تا ۱۹ سطر (۶/۵×۱۲)، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [ف: ۳۷۳]

● **ابطال تصوف = رد صوفیان = رد تصوف** / عرفان و تصوف / فارسی

ebtāl-e tasavvof = radd-e sūfīyān = radd-e tasavvof

قزوینی، محمد رضی بن محمد نبی، - ۱۱۳۷ ؟ قمری

qazvīnī, mohammad razī ebn-e mohammad nabī (- 1725)

اهدا به: شاگردش «ابراهیم»

آن را به‌دستور یکی از سادات و به نام یکی از شاگردانش به نام «ابراهیم» که پدرش صوفی بوده، نگاشته است. دارای ۱ «فاتحه» و ۳ «باب» و ۱ «خاتمه»: فاتحه در معنی تصوف؛ باب ۱. در ابطال تصوف، در دو فصل؛ ۲. ادله عقلیه و نقلیه بر بطلان تصوف، در چهار فصل؛ ۳. حرمت غناء؛ خاتمه: نبذی از قبایح متصوفه و بیست و یك فرقه آنها. مؤلف در خاتمه از «حدیقة الشیعة» اردبیلی آورده است.

آغاز کتاب: ۱: بسمله، یا رب یا الله بسمك ابتدی یارب یا ربا بنورك اهتدی ... اما بعد می‌گوید ... محمد رضی بن محمد نبی قزوینی نزیل بلده تهران من بلاد الری ...

۲: الحمدلله الذی جبلنی علی العصبیة لدین ملائکته و أنبیائه العظام ... أما بعد می‌گوید غبار أقدام طلبه علوم دینیه

انجام کتاب: چنانچه شاعر گفته: الدهر ساومنی عمری فقلت له ... قد خاب شاریها ... و باطنا .

[فهرستواره منزوی ۱۴۹/۶]

۱. تهران؛ ملك؛ شماره نسخه:۴۱۹۲

آغاز: برابر۱؛ **انجام:** برابر

تذکر: در فهرست با عنوان «تصوف و عرفان» آمده است؛ خط: نستعلیق، کا: محمد بن ملا خلیل، تا: ۲۱ رجب ۱۱۳۳ق؛ مقابله شده در ۱۵ ذیقعده همین سال؛ کاغذ: کاغذ فستقی، جلد: میشن لایی قهوه‌ای، ۱۰۴گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۰سم [ف: ۲-۱۵۳]

۲. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۲۹

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ حواشی با تاریخ ۱۲۲۹، در برگ ۲پ روایتی از امام صادق (ع) درباره نماز جماعت و تاریخ امر نمودن متوکل عباسی به تخریب قبر امام حسین (ع) و در برگ ۱۳۰ و ۱۳۱، اشعار عربی و روایتی از کعب الاحبار درباره اندازه

گندم از زمان آدم تا زمان خود او روایت معروف خلیفه دوم «متعان محللتان» و ثواب متعه دیده می‌شود؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۳۱گ، ۱۷ سطر (۱۵/۵×۸/۵)، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۳۳]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۳۱۶/۱

آغاز: برابر ۲؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: علی بن اسماعیل حسینی، تا: ۱۲۳۹ق؛ جلد: تیماج قرمز، ۸۹گ (۱پ-۸۹ر)، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۲۱-۲۷۶]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۶۵۲/۱

خط: نسخ و نستعلیق، کا: غلامحسین بن محمد علی ساوجی، تا: ۱۲۵۷ق، جا: مدرسه پیغمبریه قزوین؛ جلد: تیماج قهوه‌ای بدون مقوا، ۸۹گ (۱پ-۸۹ر)، اندازه: ۱۷/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۵-۳۵]

● **ابطال التناسخ = التناسخ** / فلسفه / فارسی

ebtāl-ot tanāsox

تهرانی نجفی، محمد رضا بن محمد جعفر، - ۱۳۱۰ قمری

tehrānī najafī, mohammad rezā ebn-e mohammad ja‘far (- 1893)

زمان تألیف: دوشنبه ۷ رجب ۱۳۰۷ق

ردی است بر کتاب «تحقیق الناسخ» که در آن یکی از هنود به اثبات تناسخ انتقال نفس آدمی به جسم دیگر پس از مرگ پرداخته بود. مؤلف به روشی فلسفی به رد آن کتاب پرداخته در ۱ «مقدمه» و «مشرد» و «مقصد» و «خاتمه». از آنجا که «تحقیق التناسخ» به فارسی بوده و نیز به‌جهت استفاده بیشتر هندیان که با عربی مانوس نبوده‌اند آن را به زبان فارسی و بدون مراجعه به هیچ کتابی نگاشته است.

آغاز کتاب: الحمد لله المبدع نسخ الموجودات ادلاء علی وحدانیته فی وجوب وجوده و المخترع لا سناخها شواهد لائحةعلی فیضان جوده .

چاپ: تهران، ۱۳۱۰ق، سنگی

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۳۰۲

آغاز: برابر

نسخه اصل: کتابخانه اپن اسکول، شیکاگو؛ خط: نسخ (عبارات عربی) و نستعلیق (عبارات فارسی)، کا: سید فضلعلی ولد سید امیر شاه ساکن پرکنه کهسکردو از علاقجات اسکردو، تا: ۲۹ رمضان ۱۳۵۷ق، به امر سید غلام جیلانی؛ سید محمد حسین جلالی مالک نسخه در آغاز یادداشتی درباره کتاب و مؤلف نگاشته و درآن تصریح کرده که کتاب از تملکات جدش سید علی جلالی در سال ۱۳۶۷ بوده و سپس به پدرش سید محسن در سال ۱۳۹۶ منتقل شده بود؛ ۱۲۰ص [عکسی ف: ۴-۱۲۴]

● **ابطال الجبر و التفویض = الجبر و التفویض** / فلسفه / عربی - فارسی

ibṭāl-ul jabr wa-t tafwīḍ = al-jabr wa-t tafwīḍ

محمد ابراهیم بن محمد علی، ق۱۴ قمری

mohammad ebrāhīm ebn-e mohammad ‘alī (- 20c)

رساله‌ای کوتاه در رد مذهب جبر و تفویض و اثبات امر بین الامرین به صورت استدلالی و با بهره‌گیری از آیات و روایات و اشعاری فارسی از مؤلف، اشعاری از استادش محمد اسماعیل اصفهانی که با عنوان «طاب ثراه» از او یاد کرده، اشعاری از حکیم سنائی، مولوی رومی، خیام، محمود شبستری و دیگران. این رساله به درخواست برخی از برادران نگاشته شده و تاریخ ۱۳۰۳ هـ که در پایان نسخه موجود آمده، ممکن است تاریخ تألیف این رساله باشد.

آغاز کتاب: الحمدلله الذی احاط بقدرته الکاملة عامة الموجودات و اتم بافاضة العامة قابلیة کافة الممکنات ... اما بعد، فیقول احقر العباد ... لما طال ما سئلنی بعض اخوانی

انجام کتاب: فعل تو است این غصه‌های دم بدم ×× این بود معنی قدجف القلم

[مکتبة امیر المومنین ۱۴۷/۱]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۴۹۷/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳۰۳ق؛ ترقیمه: «قد تمت الرسالة فی شهر ربیع الثانی ۱۳۰۳»، محشی، اشعاری به فارسی از نظامی و دیگران و مطالب گوناگون در پایان نسخه آمده است؛ کاغذ: فرنگی، ۷گ (۵۹-۶۵)، ۱۸ سطر، اندازه: ۹×۱۹سم [ف: ۳۴-۲۳۳]

● **ابطال الجزء** / فلسفه / عربی

ibṭāl-ul juz’

تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۳۲۲/۳ حکمت

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ جلد: تیماج تریاکی زرکوب مقوایی با لولا، قطع: ربعی [ف: ۲-۵۹]

● **ابطال الجزء الذی لا یتجزی = الجزء الذی لا یتجزی** / فلسفه / عربی

ibṭāl-ul juz’-il laḏī lā-yatajazzā

ابیوردی، فخرالدین احمد

abīvardī, faxr-ed-dīn ahmad

در آن از ابن‌سینا و خواجه نصیر طوسی و سید شریف گرگانی نقل کرده و محتملاً مؤلف از دانشمندان قرن دهم باشد.

آغاز کتاب: حمد الله الذی لا ینقسم اصلا لا وهماً و لا فرضاً و صلاة علی فرد به استقر جوهر العمل فی حیزه نفلا و فرضاً

انجام کتاب: فکلما کان الجسم مؤلفاً من اجزاء لا تتجزی کان الاجزاء التی لا تتجزی متجزیة و هو المطلوب

۱. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۳۴۶/۲

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱، افتادگی: انجام؛ این رساله از نسخه خط فرزند مؤلف استنساخ شده است؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی ضربی، ۷گ (۱۸۵پ-۱۹۱پ)، ۱۷ سطر (۵/۵×۱۱/۵)، اندازه: ۹/۵×۱۸سم [ف: ۲۸۴]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۶۱۶/۲۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** لکن فی بعض الصور فتامل

تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نسخ، کا: احمد سروی، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی ضربی مقوایی، ۳گ (۷۰پ-۷۳پ)، ۲۷ سطر (۱۰×۲۱)، قطع: رحلی، اندازه: ۱۸×۳۱سم [ف: ۱۶-۳۱۰]

۳. یزد؛ علومی یزدی، محمود؛ شماره نسخه:بدون شماره/۱۰

بی‌کا، تا: ۱۰۷۹ق [نشریه: ۷-۷۱۲]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۶۲۷/۱

آغاز و انجام: برابر

تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق، کا: قاسم بن احمد، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷گ (۱پ-۷پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۷/۵سم [ف: ۱۰-۲۵]

● **ابطال خلاء** / فلسفه / فارسی

ebtāl-e xala’

از کتاب حکمت فهلوی

آغاز کتاب: از علامت طبیعی بر باطل کردن خلاء یکی آن است که اگر طاس آهن در آب افکنند در وی غوص نکند و او را هیچ سبب نیست مگر آنکه هوا متشبث است

انجام کتاب: و همچنین بسیار حیلت ساخته است فیلسوف تا بمشاهده استحاله خلاء محقق گردد، حکمة فهلوی

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۷۵/۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق چلیپا، بی‌کا، تا: حدود ۱۰۲۵ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن مشکی، ۱ص، ۱۶۸ هامش [ف: ۵-۱۴۳]

● **ابطال دور و تسلسل (مقاله‌ای در)** / فلسفه / فارسی

ebtāl-e dowr va tasalsol (maqāle-ī dar)

آغاز کتاب: در بیان ابطال دور پوشیده نماند که غرض از ابطال دور و تسلسل الزام و اسکات خصم است و استدلال بر وجود واجب، چه جمعی از مشرکین هند می‌گویند که این عالمی است که در آن تخم از درخت و درخت از تخم حاصل می‌شود ...

انجام کتاب: در بیان برهان سلم پوشیده نماند که وضع برهان سلم بجهة افاده اثبات تناهی العادات است خواه آن ابعاد در خلاء مفروض باشد ... و انفراج بین الخطین غیر متناهی نمی تواند بود چه لازم می‌آید که غیر متناهی محصور بین الحاضرین باشد و الله اعلم.

[فهرستواره منزوی ۶/۶۲]

همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۴۶۴۷/۱۴

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: وزیری [رشت و همدان - ف: -۱۵۱۵]

● **ابطال الرؤیة (رسالة) = الرؤیة** / کلام و اعتقادات / عربی

ibṭā-ur ru’ya (r.)

محقق سبزواری، محمد باقر بن محمد مؤمن، ۱۰۱۷ - ۱۰۹۰ قمری

mohaqqeq-e sabzevārī, mohammad bāqer ebn-e mohammad mo’men (1609 - 1679)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۸۰۱/۱۰

خط: شکسته نستعلیق چلیپا، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: پسته‌ای، جلد: میشن قرمز مقوایی، ۴گ (۲۳۳پ-۲۳۶ر)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۶-۱۰۸]

● **ابطال الزمان الموهوم = حاشیة حاشیة آقا جمال الخوانساری علی حاشیة الخفری علی شرح التجرید الجدید = الزمان الموهوم** / فلسفه / عربی

ibṭāl-uz zamān-il mawhūm = ḥāšīyat-u ḥāšīyat-i āqā jamāl al-xānsārī ‘alā ḥāšīyat-il xafrī ‘alā š.-it tajrīd-il jadīd

خواجوئی، محمد اسماعیل بن حسین، - ۱۱۷۳ قمری

xājū’ī, mohammad esmā‘īl ebn-e hoseyn (- 1760)

وابسته به: حاشیة حاشیة الخفری علی شرح التجرید = حاشیه جمالیه؛ آقا جمال خوانساری، محمد بن حسین (-۱۱۲۵)

افلاطون در آثار خود دو گونه سخن در مورد زمان دارد. در بعضی جای‌ها آورده است که زمان و آسمان با هم آفریده شده‌اند و با هم از بین می‌روند و در جای‌های دیگر زمان را نمونه‌ای از همیشگی و پایندگی آفریننده می‌داند. متکلمان معتزلی و اشعری از آنجا که از یک سو به حدوث زمانی عالم قائل بودند و از سوی دیگر در قائل شدن به وجود زمان پیش از خلق عالم مشکلاتی می‌دیدند، معتقد شدند که برای مدتی که پیش از خلق عالم گذشته است می‌توان نوعی کشش و امتداد

تصور نمود که از آن تعبیر به زمان موهوم می‌کردند. شیخ الرئیس در شفا و «المبدأ و المعاد» و در رساله «الحکومة فی حجج المثبتین للماضی مبدأ زمانیاً» به بحث درباره این مسأله می‌پردازد و بر دلایل متکلمان بر وجود زمان موهوم خرده می‌گیرد.

میرداماد نیز به مخالفت با نظر متکلمین پرداخته و می‌گوید که چنین نیست که کشش و امتداد موهومی پیش از پیدایش عالم بوده باشد، بلکه میان عالم و خالق او صرف عدم فاصله بوده است که از هر گونه کشش بیگانگی دارد. میرداماد در «صراط مستقیم» و «افق مبین» و «قبسات» درباره همین مسأله سخن گفته و از نظریه خاص خود در این باب با عنوان «حدوث دهری» سخن می‌گوید.

پس از وی شاگردش ملاصدرا چندان به حدوث دهری ارجی ننهاد. او همه هستی‌های مادی را متحرک دانست و گفت که چون گوهر همه چیزها در حرکت بوده و زمانی می‌باشد پس سراسر جهان حادث زمانی خواهد بود به‌جز جهان عقل مجرد که پرتوی است از خدای و چندان جدایی از جهان خدایی ندارد و نمی‌توان گفت که حادث است.

آقا جمال خوانساری در حاشیه‌ای که بر حاشیه خفری بر الهیات تجرید نگاشته، عبارتی از «قبسات» میرداماد می‌آورد و بر آن خرده می‌گیرد و در پایان می‌گوید که حدوث جهان با این چیزها درست نمی‌شود و باید دید که شرع در این باره چه می‌گوید. اگر به آنچه از برخی اخبار برمی‌آید پابند باشیم باید چیزی در این باره نگفت تا خدای گشایشی دهد. خوانساری در این رساله می‌کوشد تا دلایل میرداماد را بی‌پایه نشان دهد.

مولی محمد اسمعیل خواجوئی ــ که خود از شاگردان میرداماد است ــ این رساله «ابطال الزمان الموهوم» را نوشت تا به خرده‌گیری‌های آقا جمال خوانساری بر میرداماد پاسخ گوید. وی سخنان داماد و خوانساری را بند به بند می‌آورد و سپس خود به بررسی و کاوش می‌پردازد. مؤلف این رساله را پس از مرگ آقا جمال خوانساری نگاشته است.

آغاز کتاب: بسمله بعد حمدالله المتفرد بالقدم و الازلیة المتوحد بالبقاء و الدوام الابدیة ... فیقول ... محمد بن حسین المدعو باسماعیل المازندرانی، لما تاملت فیما استدل به السید المحقق الداماد علی ابطال القول بالزمان الموهوم وجدته حقا حقیقا بان یقبله اولوا الاحلام و الفهوم

انجام کتاب: بل ربما یورث ذلک له شبهة یضل فهمه عن جوابها لوضوحها و خفائه فیصیر من التائهین المتحیرین بل من الملحدین المنکرین کما ضل قبله کثیر و اضلوا اعاذنا الله و ایاک من الضلالة و الغوایة و ارشدنا الی مافیه صلاحنا فی البدایة و النهایة و صل الله علی سیدنا محمد و آله معدن الرسالة و منبع الهدایة و الحمد لله اولا و آخرا

چاپ: با تحقیق سید احمد تویسرکانی، ضمن سبع رسائل، تهران، نشر میراث مکتوب۱۳۸۱ش، ۳۳۵ص؛ نیز به تحقیق سید جلال الدین آشتیانی، در منتخباتی از آثار حکمای الهی، ج۴ (قم، دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۸ (چاپ دوم))

[الذریعه ۱: ۶۸ و ۶۹]

۱. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۷۳/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: رضا حسینی، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۳گ (۱پ-۴۳ر)، ۱۲ سطر (۶×۱۱)، اندازه: ۱۵/۵×۸/۵سم [ف: ۲۷۰]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۰۷۱/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ با حاشیه‌هایی با نشانه «شیخ عبد النبی» و «منه ره»؛ ۳۴گ (۱۲۳پ-۱۵۷پ) [ف: ۱۵-۳۱]

۳. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۴۹۴/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: عبدالمنان بن محمد یحیی نصیری طوسی، تا: شنبه ۱۰ صفر۱۱۵۳ق؛ دارای حواشی با نشان «منه»؛ کاغذ: اصفهانی؛ جلد: تیماج عنابی لبه‌دار، ۲۵گ، ۱۴ سطر (۶/۲×۱۲)، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۱-۳۴۷]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۱۲۲/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: زین العابدین الحسینی نیاکی لاریجانی، تا: ۱۱۷۰ق؛ عنوانها و نشانی‌ها قرمز؛ با نسخه اصل مقابله گردیده، حاشیه‌نویسی دارد با نشان «منه ره»، «لمحرره» و «لکاتبه زین العابدین حسینی»، ابیاتی در انجام از مثنوی معنوی و چند بیت از محمد بن ابی بکر آمده، چند سطر نیز در آغاز رساله آمده که کاتب آنها را بعد از کتابت «شمع الیقین فی اصول الدین» در ظهر کتاب نوشته است، دو صفحه بعد از رساله که گویی حاشیه کاتب بر رساله باشد دیده می‌شود، در انجام کاتب از مؤلف به عنوان استاد یاد نموده؛ کاغذ: فرنگی، ۲۳گ (۵۱پ-۷۳ر)، ۲۰ سطر، اندازه: ۶/۵×۱۳سم [ف: ۳۵-۶۸۳]

۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۲۴۱/۴-۵۶/۹۱

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: احمد بن ابراهیم المظری اصلاً الحائری مسکناً، تا: ۹ ربیع الثانی۱۱۷۶ق؛ ۱۸گ (۱۳۸-۱۵۵)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۳-۱۵۶۹]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۳۵۷/۳

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴-۱۹۱]

۶. تبریز؛ ثقة الاسلام؛ شماره نسخه:۲۵/۳

کا: احمد بن ابراهیم بن محمد مطزی حایری، تا: ۱۱۷۶ق [نشریه: ۴-۳۲۷]

۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۰۰۶/۱

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۵ ذیحجه ۱۱۸۴ق، جا: مدرسه چهار باغ اصفهان؛ از روی خط مؤلف عبدالکریم بن اخلاص دربندی، دارای حواشی با نشان «منه رحمه الله»؛ کاغذ: پسته‌ای نازک، جلد: میشن آلبالویی یک‌لایی، ۱۷گ (۲پ-۱۸ر)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۶-۱۸۷]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۹۵۲/۱۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد بن محمد باقر خوئی، تا: ۱۰ محرم ۱۱۸۸ق؛ سطرها راسته و چلیپا؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، ۲۳گ (۱۷۰پ-۱۹۳پ)، اندازه: ۱۰/۵×۱۴/۵سم [ف: ۵-۳۲۵]

۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۰۸/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۹۷ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ ضربی، ۲۷گ (۱۰۱پ-۱۲۷ر)، ۱۷ سطر (۷×۱۴/۵)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۳-۷۳]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۴۱/۲-عکسی

اصل نسخه: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲-۷]

۱۰. قم؛ استادی، رضا؛ شماره نسخه:نامعلوم/۲

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: علی بن عبداللطیف حسینی شاگرد همان خواجوئی، تا: ۱۲۰۰ق، جا: شیراز؛ ۲۲گ (۷۸-۱۰۰)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [صد و شصت نسخه: ۶۰]

۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۴۴۰/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲-۱۳؛ جلد: تیماج قهوه‌ای یک‌لائی،۱۴گ(۳۷پ-۵۱پ)،اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۱۶-۳۴۲]

۱۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۱۵۳/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** فما ذکره الشیخ لیس مجمل ما ذکره مطلقا بل هو مجمل ما ذکره فی الشق الاول فتأمل.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشی، دارای علامت بلاغ؛ ۴۳گ،۱۲سطر، اندازه: ۱۰×۱۴سم [محدث ارموی مخ : ۱-۱۶]

۱۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۳۴۷/۲

خط: نسخ، کا: ابوالقاسم بن حاجی محمد، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، ۷گ (۸۶پ-۹۳ر)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۱۹-۱۴۷]

۱۴. مشهد؛ حیدری؛ شماره نسخه:۹/۳

بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [اندیشه حوزه، س۲، ش۷: ۲۱۱]

۱۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۹۴۱/۲

خط: نسخ، کاتب: اسماعیل بن ابی الهادی بن عبدالواحد حسینی، تا: پنج‌شنبه ۲۹ صفر ۱۲۰۱ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی مقوایی،۲۶سطر(۸×۱۵)،قطع:ربعی،اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۶-۴۰۶]

۱۶. تهران؛ مؤسسه مطالعات اسلامی؛ شماره نسخه:۸۱/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق متوسط، کا: حاجی میر محمد حسین شهیر به قاضی عسکر، تا: رجب ۱۲۰۷ق؛ کاغذ: الوان، جلد: تیماج سرخ، ۳۱گ (۱ر-۳۲پ)،۱۵ سطر (۵/۵×۱۲)، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [ف: -۶۸]

۱۷. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۴۸۲/۵

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۰۹ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ مقوایی، ۱۳گ (۵۸پ-۷۰پ)، ۱۸ و ۱۹ سطر (۶/۵-۸/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف: ۳۱۱]

۱۸. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۴۶۱۶/۱

خط: شکسته نستعلیق، کا: ملا عبد الکریم، تا: رجب ۱۲۱۴ق؛ قطع: وزیری [رشت و همدان - ف: ۱۵۱۰]

۱۹. ساری؛ عمومی؛ شماره نسخه:۱۶۸/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: ۲۲ شعبان ۱۲۱۴ق؛ کاغذ: فستقی، جلد: تیماج لایه قهوه‌ای، ۱۶ سطر (۷×۱۲/۵) [عمومی ساری و تنکابن - ف: ۱۳۱]

۲۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۶۰۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خوش، کا: موسوی زنجانی، علی نقی بن محمد علی، تا: ۱۲۱۵ق، جا: دارالسلطنه اصفهان؛ ضمیمه نسخه شماره ۲۷۶۰۰ می‌باشد؛ کاغذ: نباتی، جلد: تیماج، ۱۲گ، ۲۲ سطر (۷×۱۴)، قطع: رقعی، اندازه: ۱۱/۸×۲۰سم [رایانه]

۲۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۰۹۳/۱

خط: نستعلیق، کا: حسین بن محمد تنکابنی، تا: ۱۲۱۷ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی بدون، ۲۰گ (۱پ-۲۰ر)، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۱۳-۲۸۸]

۲۲. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۳۴/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۱۸ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۹گ (۱۰۴ر-۱۳۲پ)، اندازه: ۸/۵×۲۱سم [ف: ۲-۴۱۰]

۲۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۳۸۱/۵

کا: نصرالله سید حسن، تا: پنج‌شنبه ۱۲۲۸ق؛ کاغذ: فرنگی کبود، جلد: تیماج سبز مقوایی ضربی، ۵۸ص (۱۶۵-۲۲۲)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۳-۲۷]

۲۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۳۴/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کا: ملا عبدالله زنوری پدر آقا علی مدرس، تا: حدود ۱۲۲۹ق؛ کاغذ: اصفهانی سفید رنگ آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۸ص (۱۸۲-۲۰۰)، ۲۰ سطر، قطع: رقعی، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [ف: ۹-۲۷۷]

۲۵. تهران؛ مؤسسه مطالعات اسلامی؛ شماره نسخه:۶۰/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر با عبارت: یلوح الخط فی القرطاس دهرا ×× و کاتبه رمیم فی التراب

خط: نستعلیق خوش، کا: علی حسین بن کربلایی احمد، تا: سه‌شنبه ۷ محرم ۱۲۳۲ق؛ کاغذ: زرد آهار زده، جلد: الحاقی، ۳۲گ (۴۸پ-۸۰ر)، ۱۷ سطر (۴/۵×۱۰)، اندازه: ۱۰×۱۵/۵سم

[ف: -۵۳]

۲۶. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۱۹۰/۲

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد رضا بن محمد شفیع لنگرودی، تا: ۱۲۴۱ق؛ کاغذ: کبود اصفهانی، جلد: تیماجی مشکی، ۲۳ص (۹۰-۱۱۳)، ۱۶ سطر (۶/۵×۱۵)، اندازه: ۱۱×۲۰/۵سم [ف: ۵-۱۵۶۴]

۲۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۴۷۸/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: علی بن محمد حسین حسینی، تا: جمادی الاول ۱۲۴۲ق، جا: قریه سادات محله تنکابن؛ واقف: عبدالله نورانی، تاریخ وقف: اردیبهشت ۱۳۵۲؛ کاغذ: شکری فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، اندازه: ۱۰/۳×۱۵سم [ف: ۱۷-۴۳۸]

۲۸. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۷۷۳/۲

خط: نستعلیق، کا: سید رضا لاریجانی، تا: ۱۲۴۳ق؛ ۱۳گ (۴۵-۵۸)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۳-۲۱]

۲۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۳۲۹/۲

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: ۱۷ رجب ۱۲۶۸ق، جا: اصفهان؛ کاغذ: فستقی، جلد: میشن قهوه‌ای ضربی، ۱۱۱گ (۱۳پ-۱۲۴پ)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۳/۲×۲۱/۵سم [ف: ۹-۳۴۱]

۳۰. قم؛ بروجردی؛ شماره نسخه:۵۰۴

خط: نسخ، کا: محمد جعفر، تا: جمعه ۱۲ محرم ۱۲۸۱ق؛ جلد: تیماج قرمز بدون مقوا، ۴۱گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۶سم [ف: ۲-۳۲۲]

۳۱. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۳۸/۲ ـ د

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ حاشیه دارد؛ ۳۶گ (۸۷پ-۱۲۶پ) [ف: ۱-۱۰]

۳۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۲۲/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** تمت الرسالة الشریفه فی یوم الاربعاء من شهر رمضان المبارک فی مشهد المقدس الرضوی آلاف التحیة و الثناء علیه و آبائهم علیهم السلام .

بی‌کا، بی‌تا، جا: مشهد؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۸ص (۲۴-۶۲)، ۲۰ سطر، قطع: رقعی، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۹-۴۱۷]

۳۳. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه:۲۳/۳ر

آغاز: برابر؛ **انجام:** معلولا لنفسه مما ذکره الشیخ ...ما ذکره مطلقا بل هو مجمل ما ذکر ه فی الشق الاول .

بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام [رشت و همدان - ف: ۱۱۹۱]

۳۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۰۸۴/۲

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، ۱۳گ (۲۴پ-۳۷پ)، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [ف: ۱۳-۲۷۷]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۳۵۰/۲

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴-۱۶۰]

۳۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۹۲۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ضمیمه نسخه شماره ۵۵۶ است؛ واقف: محمد علی قائم مقام، تاریخ وقف: بهمن ۱۳۱۶؛ کاغذ: نباتی، جلد: مقوا با روکش پارچه، ۱۶گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۴-۱۰۷]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۴۴/۲-عکسی

اصل نسخه: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲-۷]

۳۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۱۳۷/۲-۵۵/۱۰۷

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا، افتادگی: انجام؛ ۱۸گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱-۴۲]

۳۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۷۸۲ ض

بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۳۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۸۵

آغاز: بسمله. تبارک الذی کان و لم یکن معه شیء؛ **انجام:** اوبحست الزمان التقدیری فافهم تمت

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: رضا نائینی، تاریخ وقف: مرداد ۱۳۱۱؛ کاغذ: شکری، جلد: مقوا، ۳۱گ، ۱۹ سطر (۵×۱۰)، اندازه: ۱۰×۱۵ [رایانه]

● ابطال سحر (مختصر) / متفرقه / فارسی

ebtāl-e sehr (mx.)

ادعیه و نماز حاجات و ختومات و زبور داود (ع). در آن منظومه یک سوره از ۱۱۸ سوره زبور با ترجمه فارسی آمده است. این سوره (عروس سور زبور) توسط ابن عباس از سریانی به زبان عربی ترجمه شده است، اما مترجم فارسی شناخته نشد.

آغاز کتاب: بدانکه این رساله سوره‌ای است از زبور داود ... این آیه را بجهت برآمدن حاجت نزد ارباب جاه هفتاد بار بخواند انا الموجود فاطلبنی تجدنی منم موجود پس بخوان مرا تا بیابی

انجام کتاب: و یشفع للخلائق یوم الحشر - و یشفع منه فطلبنی تجدنی.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۶۱۹۷/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: نخودی و حنائی فرنگی، اندازه: ۹/۵×۱۳/۷سم [ف: ۱۵-۱۵۲]

● ابطال السحر = السحر / دعا / عربی - فارسی

ibṭāl-us siḥr

در ادعیه ابطال سحر است. مؤلف آن از اهل سنت است ولی نام

کتاب شناسایی نشده و «ابطال السحر» نام دادیم. برخی از مطالب آن از این قرار اند: دعای نور، حرز ابودجانی، انساری، اسناد دعای قرشیا، اسناد هفت حصار

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۳۹۹

آغاز: قل جاء الحق وزهق الباطل ان الباطل كان زهوقا. بسم الله از آسمان تا زمین بسم الله از عرش تا کرسی...؛ **انجام:** ... اسناد هفت حصار ... فبذلك فليفرحوا هو خير مما يجمعون. انی مصلوب فانتصرون

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا، افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج رو پشت مقوا عطف پارچه‌ای، ۱۵۸گ، ۸ سطر، اندازه: ۱۰×۱۶/۵سم [ف مخ: ۱-۲۴]

● ابطال سحر و جادوگری / علوم غریبه / فارسی

ebtāl-e sehr va jādūgarī

۱. **مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۵۷۴/۲۹**

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۵۵ق؛ جلد: تیماج عنابی، ۴ص، ۲۱ سطر (۱۰/۵×۲۱/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۵سم [ف: ۱-۵۲۳]

● ابطال سریان الذات فی الاشیاء / عرفان و تصوف / عربی

ibṭāl-u sarayān-id ḏāt fī-l ašyā'

فایده‌ای است در نقل اقوال عرفا و فلاسفه در بحث ابطال سریان ذات در اشیاء.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۹۸۲/۳۴

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج فرنگی، ۱۹ص (۵۸۵-۶۰۳)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۴۴-۱۷۵]

● ابطال الشبهة / کلام و اعتقادات / عربی

ibṭāl-uš šubha

مفید، محمد بن محمد، ۳۳۶ - ۴۱۳ قمری

mofīd, mohammad ebn-e mohammad (948 - 1023)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۳۴۳/۶-ف

نسخه اصل: کتابخانه عمومی حکیم در نجف؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها - ف: ۲-۱۲۷]

● ابطال شبه المتأولين لنص ولاية امير المؤمنين / کلام و اعتقادات / عربی

ibṭāl-u šubah-il muti'awwilīn li-naṣṣ-i wilāyat-i amīr-il mu'minīn

رساله‌ای است در دفع کسانی که نمی‌خواهند لفظ مولی در کلام رسول خدا (ص) را که فرموده: «من كنت مولاه فعلى مولاه» را نص در ولایت آن حضرت بدانند و ظاهر این کلام به معانی دیگر تأویل می‌کنند. این رساله در فهرست از یحیی بن حسین حلی دانسته شده ولی مصحح محترم این رساله «محمد الکاظم» در بررسی دقیق‌تر آن آورده است که رساله دارای چهار فقره است: فقره اول که قسمت اعظم آن را دربر می‌گیرد آن چنان‌که در مقدمه نسخه تصریح دارد از علامه یحیی بن حسین حلی نقل شده اما به اسم کتاب او تصریح نشده است. بعد از بررسی مصحح معلوم شد که تصحیفی در نام مؤلف رخ داده و نام مؤلف یحیی بن حسن بن حسین حلی معروف به ابن‌بطریق(-۶۰۰ق) است و تمامی آن، نقل از فصل چهاردهم کتاب «العمدة» ابن‌بطریق است؛ فقره دوم قسمت اندکی از کتاب «مشكاة الانوار للسالكين مسالك الابرار» امام زیدیه المؤيد بالله یحیی بن حمزه نقوی (۶۶۹-۷۴۷ق) است؛ در فقره سوم مؤلف حدیثی را از کتاب «المعتمد» نقل می‌کند ولی از مؤلف آن نام نمی‌برد و تنها کتابی که از جهت زمانی و تناسب می‌توان از آن نام برد «المعتمد فی الامامة» علامه کراجکی (-۴۴۹ق) است؛ فقره چهارم که کتاب به آن خاتمه می‌یابد یک حدیث از تاریخ طبری است. با این شرایط این کتاب مجموعه‌ای از این چهار کتاب است و هیچ چیز زاید بر آن ندارد و مؤلف چیزی از خود بدان نیافزوده است.

آغاز کتاب: مما نقل من تأليف العلامة يحيى بن الحسين الحلى تولى الله مكافاته فى دفع من لا يريد ان يكون لفظ مولى فى قوله صلى الله عليه و اله من كنت مولاه نصا فى اميرالمؤمنين و سيد الوصيين و يريد اخراجها عن ظاهرها من ناصبى حاسد او مكابر جاحد ذلك قوله ...

چاپ: با تصحیح محمد الکاظم، میراث حدیث شیعه، دفتر ششم، قم، مؤسسه فرهنگی دارالحدیث، ۱۳۸۰ش

[کتابخانه برلین ۱۰۰/۹۷]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۸۴۱

آغاز: برابر

نسخه اصلی: کتابخانه برلین - ۹۷/۱۰۰.؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: محرم۱۱۴۹ق؛ صفحات مجدول، بین سطرها دندان موشی با کتیبه و سرلوح عادی؛تملک:«محمد بن حسین بن عبد القادر» در شعبان ۱۱۴۹ و «عبدالله بن ... بن لطف الله»؛ ۷۵ص [عکسی ف: ۳-۳۳]

● ابطال ضرورت / بدیع / فارسی

ebtāl-e zarūrat

کتابی در بدیع در سه «قسم»: تصرف لفظی و معنوی و هر دو.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۷۵۹/۱

آغاز: این نسخه که بر هم زده تمثال ضرورت ×× نامی شده از

غیب به ابطال ضرورت
خط: نستعلیق، کا: حسین شادان شارح دره نادره و معلم مدرسه عالی رامپور، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: گالینگور تازه، ۴۴گ (۱پ-۴۴پ)، ۱۵ سطر (۱۱×۲۰)، قطع: رحلی، اندازه: ۱۷×۲۸سم [ف: ۱۶-۶۹۲]

← ابطال علم النجوم ← ابطال احکام النجوم

● **ابطال العمل باخبار الآحاد = خبر الواحد و ابطال العمل بها** / اصول فقه / عربی
ibṭāl-ul ʻamal bi-axbār-il āḥād = xabar-ul wāḥid wa ibṭāl-ul ʻamal bi-hā

علم الهدی، علی بن حسین، ۳۵۵ – ۴۳۶ قمری
ʻalam-ol-hodā, ʻalī ebn-e hoseyn (967 - 1045)

رساله‌ای در رد و ایراد در باب یکی از مسائل اصولی به نام حجیت خبر واحد است و رد قول عمل به اخبار آحاد و استدلال برای نفی حجیت آن با استناد به برخی آیات قرآن کریم مثل «و لا تقف ما لیس لك به علم» و امثال آن. در نسخه مجلس در آغاز این رساله نوشته شده: «رساله‌ای است در عدم حجیت خبر واحد از سید مرتضی» تایید این نسبت از خط شیخ علی سبط شهید ثانی نقل شده که او نیز از خط جد خود شهید ثانی نقل کرده است.

آغاز کتاب: اعلم انه لایجوز ان یتعبد اصحابنا و الحال هذه بان یعملوا فی احکام الشریعة علی اخبار الاحاد و لا یتم علی موجبات اصولهم ان یکون الاخبار التی یروونها فی الشریعة معمولا علیها ... و قد بینا هذا کله و اشبعناه و فرعناه فی جواب المسائل التبانیات

انجام کتاب: و کذلك القول فی احکام الحوادث التی تحدث و لا قول للامامیة فیها علی وفاق و لاخلاف. آخر المسئلة ... و افاض علی توبته المراحم الربانیة و الحمدلله وحده

چاپ: تحقیق سید مهدی رجائی، ضمن الرسائل الشریف المرتضی، قم، دارالقرآن الکریم، ۱۴۰۵ق، الجزء الثالثة، ص ۲۶۷-۲۷۲

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۹۲۳/۲۱

آغاز: قال فیما یجب الاعتماد علیه فی فساد العمل باخبار الآحاد فی الشریعة قوله تعالی «و لا تقف ما لیس لک به علم» و قوله تعالی «و ان تقولوا علی الله ما لا تعلمون»؛ **انجام:** خصصنا ذلک بتناوله النهی وبقیت مسائل الخلاف بتناولها الظاهر فلا یخرجها منه الابدلیل و لادلیل یوجب اخراجها .

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: شرقی، ۲گ (۶۳پ-۶۴ر)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [ف: ۳۲-۷۵۷]

۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۷۸۷/۱۳-۲۹/۱۲۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، کا: ابن قاسم عینانی، تا: ۱۰۵۹ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی مجدول گرهی،۳گ،۱۷سطر، اندازه: ۱۴×۲۱ [ف: ۳-۱۷۰۰]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۳۴۰/۲۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** الظاهر فلا یخرجها منها الا بدلیل و لا دلیل یوجب اخراجها

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: شرقی آهارمهره، ۱گ (۱۷۳)، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۲×۱۶سم [ف: ۲۸-۵۷۲]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۲۵۴/۲۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، ۲گ (۱۰۴-۱۰۵)، ۳۱ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۲۰/۵سم [ف: ۳۶-۸۲]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۶۱۵/۱

آغاز: قرینة للخبر لا یخلو من آو یعتبر فیه العلم بعمل المعصوم فی جملة عملهم؛ **انجام:** و قد آجبنا عن هذه المسائل بنا اتسع له وقت ضیق

خط: نسخ مغلوط، بی‌کا، تا: ۱۲۸۱ق، افتادگی: آغاز؛ از روی نسخه‌ای که در سال ۶۷۶ نوشته شده بود کتابت شده؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۸گ (۱پ-۲۸ر)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۲سم [ف: ۲۰-۱۴]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۲۱۵۰۹

آغاز: برابر

خط: نسخ، کاتب: سید احمد بن محمد رضا صفائی خوانساری، تا: قرن ۱۴؛ از روی خط شیخ زین الدین در حاشیه تصحیح شده و حواشی اندکی از کاتب و غیر او دیده می‌شود، رکابه‌نوسی دارد، در اول مجموعه اسامی رساله ها به خط کاتب ثبت شده همراه با مهر کاتب، در برگ ۱۵۸ یادداشتی به نقل از کشف الظنون درباره حریری آمده است؛ ۲گ (۱۵۵-۱۵۶)، ۲۲ سطر، قطع: خشتی [اهدائی ف: ۳۷۳ (شماره بازیابی اصلاح شد)]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۹۷/۶۵عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴-۳۹۶]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۹۰۴/۲

آغاز: من املاء السید الاجل المرتضی علم الهدی ... فی ابطال العمل باخبار الاحاد نقلت من خط جدی المبرور الشهید الثانی ... من کتاب بخطه فی المشهد المقدس و هی التی یحکی کلامها جدی الشیخ حسن طاب ثراه فی اصول المعالم قال ... اعلم انه لایجوز ان یتعبد اصحابنا؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد امین پسر یحیی خویی (امام جمعه)، تا: ۱۳۳۴ق،جا:کوفه؛کاغذ:سفید فرنگی،جلد:تیماج سرخ رنگ،۴گ (۴۵-۴۸)، ۱۸سطر، قطع: خشتی، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۰-۲۹۵]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۰۰۷/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: تحریری، کا: عبدالله بن محمد حسن هشترودی تبریزی، تا:

۱۳۳۶ق؛ در آغاز این رساله نوشته شده :«من املاء السید الاجل المرتضی علم الهدی رضوان الله علیه فی ابطال العمل باخبار الآحاد نقلت من خط جدی المبرور الشهید الثانی قدس سره من کتاب بخطه فی المشهد المقدس و هی التی یحکی کلامها جدی الشیخ حسن طاب ثراه فی اصول المعالم؛ جلد: مقوایی با روکش پارچه‌ای مشکی، ۲گ (۴۱-۴۲)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۶×۲۰/۵سم [ف: ۳۲-۲۰]

● ابطال قول من خالف فی امامة امیرالمؤمنین بعد النبی علیهما السلام (فصل فی) / کلام و اعتقادات / عربی

ibṭāl-u qawl-i man xālaf-a fī imāmat-i amīr-il mu'minīn ba'd-an nabī 'alay-him-as salām (faṣl-un fī)

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۸۶۴/۲

خط: نسخ، کا: عبدالکریم بن محمد صادق الابهری، تا: محرم ۱۰۹۲ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: مقوایی روکش تیماج عنابی لولادار، ۱۹ سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۳-۱۰۷۸]

● ابطال کون الحرکة فرداً سیالاً = حاشیة الشفا = الحرکة فی المقولة / فلسفه / عربی

ibṭāl-u kawn-il ḥaraka fard-an sayyāl-ā = ḥāšīyat-uš šifā = al-ḥaraka fī-l maqūla

تنکابنی، محمد بن عبدالفتاح، ۱۰۴۰ - ۱۱۲۴ ؟ قمری

tonekābonī, mohammad ebn-e 'abd-ol-fattāh (1631 - 1712)

وابسته به: الشفاء؛ ابن سینا، حسین بن عبدالله (۳۷۰-۴۲۸)

رساله انتقادی کوتاهی است در حرکت که مؤلف به عنوان حاشیه‌ای بر قول ابن سینا در فصل دوم از مقاله دوم طبیعیات شفا نوشته است.

آغاز کتاب: قال الشیخ فی الفصل الثانی من المقالة الثانیة من طبیعیات الشفاء فی ابطال کون الحرکة من السواد ... و لیس یعجبنی المذهب الاوسط و مراده بالمذهب الاوسط

انجام کتاب: نعم ان ادعی احد بداهة بطلان السیلان فی الصوره فهو کلام آخر له قوه و لیس کلامنا وبعض ما کتبته علی الحاشیة القدیمة و علی حاشیة المدقق ... و نقلته ههنا کافیان للمتدبر

[کتاب الشفا، طبیعیات ۹۴/۱؛ بزرگان تنکابن ص ۳۱۸؛ اصغر مهدوی ۱۲۵/۲]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۳۷۲/۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد صادق بن مؤلفه، محمد بن عبدالفتاح التنکابنی «ملا سراب»، تا: جمعه ۲۲ ربیع الثانی ۱۱۰۱ق؛ در حاشیه استدراک و تکمیل و تصحیح شده است، به نظر می‌رسد بخش نخست آن و برخی از حواشی، به خط مؤلف باشد، کاتب نسخه فرزند مؤلف است؛ کاغذ: شرقی، ۳گ (۴۶-۴۸)، ۲۰ سطر، اندازه: ۸×۱۳سم [ف: ۳۱-۲۷۲]

۲. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۵۹۲/۵

خط: نسخ، کا: محمد اسمعیل بن عبدالنبی نصیری، تا: اواخر جمادی الاول ۱۱۰۵ق؛ جلد: تیماج مشکی ضربی مقوایی، ۴گ (۱۱ر-۱۴ر) قطع: خشتی [نشریه: ۲-۱۲۵]

۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۰۱۸/۵-۲۵/۱۰۸

آغاز و انجام: برابر

تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: شکسته، نستعلیق، کا: یوسف بن محمد حسینی (گویا شاگرد مؤلف)، تا: ۷ ذیقعده ۱۱۱۰ق؛ جلد: مقوای لایی با روکش کاغذ نارنجی عطف وگوشه تیماج، ۴گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۳-۱۶۱۹]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۷۱۹/۲

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد بن حبیب سیاهکلرودی از محال جیلان، تا: جمعه ۲۲ محرم ۱۱۱۵ق؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا نرم، ۳گ(۱۳پ- ۱۶پ)،۲۱سطر،اندازه: ۱۲/۶×۱۸/۵سم [ف: ۴۱-۱۷۷]

۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۸۸۹/۷

آغاز: بسمله و به نستعین الحمد لله الذی اثبتنا علی طریق الحق و الرشاد و ابعدنا عن الجدل و ... ؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: نورالدین محمد شفیع، تا: ۱۱۲۱ق، جا: اصفهان، خاتون آباد؛ محشی، با نسخه اصل مقابله شده؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی یک‌لایی ساده، ۴ص (۱۱۰-۱۱۴)، ۱۵ سطر (۳×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۷/۵سم [ف: ۱۰-۵۳۵]

۶. مشهد؛ مدرسه آیة الله خوئی؛ شماره نسخه:۷۲/۱۰

آغاز: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: میرحسین بن شاه رضا سنکچاره پشتی، تا: ۱۱۵۲ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳گ (۱۶۵ر-۱۶۷پ)، اندازه: ۱۶×۲۰سم [ف: ۴۷]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۳۸۰/۱۰

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴-۲۲۸]

۷. رامسر؛ فرید تنکابنی، عبدالوهاب؛ شماره نسخه:۳۸/۴

آغاز: بسمله، قیل سلم الحکماء ان وقوع الحرکة فی آن محال و هو بسیط لانه اذا قطع؛ **انجام:** ... فاصل من الاجسام ام لامع انک بعد اذا فتأمل برجع عن هذا الحکم، تمت .

بی‌کا، بی‌تا؛ این رساله در حیات مؤلف تحریر گشته زیرا در اول رساله قبل این مجموعه نوشته «از تألیف ملا محمد سراب سلم الله تعالی»؛ ۳ص [نشریه: ۷-۷۸۵]

● ابطال الکیمیا / کیمیا / فارسی

ebtāl-ol kīmīyā

حکیم باشی، میرزا ولی، ق۱۳ قمری

hakīm-bāšī, mīrzā valī (- 19c)

اهداء به: ناصرالدین شاه و اعتضاد السلطنه
از راه شیمی جدید و فلسفه قدیم، کیمیا را رد کرده است.
آغاز کتاب: یکی از دانشمندان که با منش سابقه معرفتی در میان بود ...
انجام کتاب: از بارگاه عزت خواهان است

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۸۶۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ صفحه‌ها در جدول شنگرف و زر و لاجورد، سرلوح زر و شنگرف و لاجورد دارد؛ کاغذ: کبود فرنگی، فاقد جلد، ۳۱گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۳-۲۷]

● **ابطال اللاتناهی** / کلام و اعتقادات / عربی
ibṭāl-ul lātanāhī
تختی کردستانی، عبدالقادر بن محمد سعید، ۱۲۱۱ – ۱۳۰۶ ؟ شمسی
taxtī kordestānī, ‘abd-ol-qāder ebn-e mohammad sa‘īd (1832 - 1927)

گفتاری است کوتاه و بخش‌بندی نشده.
آغاز کتاب: الحمدلله علی حکمه بعد علمه، و علی صفوته بعد قدرته، و الصلاة ... و بعد، فاعلم ان البراهین الموردة المشهورة فی ابطال اللاتناهی، کما اطلعنا علیه، غیر تامة ...
انجام کتاب: ... فصح العلم بها دون وجودها، فاندفعت الشبهة المتوهمة فی علمه تعالی .
[بغدادی ۶۰۵/۱؛ زرکلی۴۴/۴؛ سرکیس ۱۲۹۱/۲ که هیچیک از این کار او یاد نکرده اند .]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۶۳۰/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: جمادی الثانی ۱۲۹۹ق؛ از مؤلف به «مدظله» یاد شده؛ ۲گ (۱۴۶پ–۱۴۷ر) [ف: ۲-۵]

● **ابطال محو الموهوم** / کلام و اعتقادات / فارسی
ebtāl-e mahv-ol mowhūm
رشاد زنجانی، محمد باقر بن محمد کاظم، ۱۲۸۴–ق۱۴ شمسی
rašād-e zanjānī, mohammad bāqer ebn-e mohammad kāzem (1905 - 20c)

«محو الموهوم» اثر میرزا محمد حسن بن حاج رضا قلی شریعت سنگلجی (متوفای ۱۳۶۳ ق) است که تحت تاثیر عقاید وهابیت و بعضی نویسندگان متجدد مصری قرار گرفت و برخی از مسلمات دین مانند معراج و معاد جسمانی و معجزه پیامبران و شفاعت و غیبت امام زمان (عج) و ... را انکار نمود و پیروانی دور خود جمع نمود. او در این کتاب عقیده به طول عمر حضرت عیسی (ع) و حضرت خضر (ع) و حضرت الیاس (ع) را رد و تکذیب نموده است. مؤلف کتاب حاضر را در رد آن کتاب تالیف نموده است.
آغاز کتاب: الحمد لله رب العالمین ... چون ممکن است بعضی از خوانندگان در پاره ای از موضوعات این مختصر توضیحات شفاهی و مراجعه به بنده را لازم بدانند
انجام کتاب: لذا بهمین مقدار از تضییع وقت خود اکتفا نموده و خاتمه می‌دهم، و السلام علی من اتبع الهدی.

قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۷۰۲
آغاز و انجام: برابر
خط: تحریری، کا: سید اشرف الدین کیائی طالقانی، تا: ۱۳۷۲ق؛ در پایان نسخه کاتب، مؤلف کتاب را ستوده و متذکر شده سال‌های زیادی در مسجد عباسی تهران در نزد مؤلف تلمذ نموده و از کتاب دیگر مؤلف به نام «جامع الشتات» نام می‌برد؛ جلد: مقوایی، ۵۳ص، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۲-۳۴۳]

● **ابطال مدعی الرؤیة** / کلام و اعتقادات / عربی
ibṭāl-u mudda‘i-r ru’ya
علم الهدی، علی بن حسین، ۳۵۵ – ۴۳۶ قمری
‘alam-ol-hodā, ‘alī ebn-e hoseyn (967 - 1045)
رساله مختصری است در خصوص تأویل و بیان آیه شریفه «وجوه یومئذ ناضرة الی ربها ناظرة» ایشان با بیان نظر علما در ابطال رؤیت و استناد آنها به این آیه و تأویلات آن، به بحث و بررسی پرداخته است.
آغاز کتاب: مسألة من الکتاب ایضاً، اعلم أن اصحابنا قد اعتمدوا فی ابطال ما ظنه اصحاب الرؤیة فی قوله تعالی «وجوه یومئذ ناضرة الی ربها ناظرة ...» [الآیة] علی وجوه معروفة .
انجام کتاب: و فی الجواب الذی ذکرناه لا یفتقر الی تقدیر محذوف، لان الی فیه اسم یتعلق به الرؤیة، فلا یحتاج الی تقدیر.
چاپ: در ضمن مسائل المرتضی، بیروت، ۱۴۲۲ هـ تحقیق

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۹۲۳/۱۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ ۱گ (۶۱)، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [ف: ۳۲-۷۵۵]

● **ابطال مذهب الدهریین و اثبات الدین** / کلام و اعتقادات / عربی
ibṭāl-u maḏhab-id dahrīyīn wa iṯbāt-ud dīn
عبده، محمد، ۱۲۶۶ – ۱۳۲۳ قمری

'abdoh, mohammad (1850 - 1905)

اصل رساله به فارسی و از سید جمال الدین اسدآبادی است که عبده با کمک عارف افندی ابوتراب افغانی ترجمه کرده است. در این رساله مذهب دهریین که در هند شیوع داشت و مولوی محمد واصل از حقیقت آن پرسیده بود، با دلایل عقلی رد شده است.

آغاز کتاب: حمدا لله علی الهدایة و نعوذ به من الغوایة ... و بعد فقد اتیح لی اطلاع علی رسالة فارسیة فی نقض مذهب الطبیعیین

انجام کتاب: و الی الله المنتهی و رضاه المبتغی و الصلاة و السلام علی خاتم رسله و آله و صحبه و سلم

چاپ: در مصر چاپ شده است.

[هدیة العارفین ۳۹۴/۲؛ معجم المطبوعات ۷۰۶/۱-۷۰۷؛ ذریعه ۴۳۳/۲۴ ضمن معرفی نیچریه؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۵۰۵/۲]

۱. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۹۴

خط: نسخ، کا: محمد حسن بن محمد حسین علی آبادی فومنی رشتی گیلانی، تا: پنجشنبه سلخ رمضان ۱۳۰۴ق، به دستور آقا محمد اسماعیل صراف تهرانی؛ در ۱۱ برگ آغازین ترجمه نسبتاً مفصلی از مؤلف با فهرست مطالب کتاب حاضر دیده می‌شود؛ جلد: تیماج دو رو و بدون مقوا، رو قهوه‌ای ضربی، ۵۳گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۱-۲۱۶]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۰۰۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد قاسم بن ابراهیم خلیل بادکوبی، تا: ۲۷ رمضان ۱۳۲۹ق؛ جلد: پارچه مشکی، ۳۵گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف: ۲۶-۵]

← ابطال وجود الواجبین ⟵ اثبات الواجب

● ابطال وحدة الوجود = توحیدیه = التوحید = الرد علی اهل الشهود القائلین بوحدة الوجود / فلسفه / عربی

ibṭāl-u waḥdat-il wujūd = tawḥīdīyya = ar-radd alā ahl-iš šuhūd al-qā'ilīn bi-waḥdat-il wujūd

قاضی سعید قمی، محمد سعید بن محمد مفید، ۱۰۴۹ - ۱۱۰۳ ؟ قمری

qāzī sa'īd-e qomī, mohammad sa'īd ebn-e mohammad mofīd (1640 - 1692)

مؤلف کوشیده است مذهب وحدت وجود صوفیان و دیگر آراء آنان را که مبنی بر وحدت وجود است باطل سازد. او از شبهه «منسوب به ابن‌کمونه در توحید» یاد می‌کند و می‌گوید که دوانی و دیگر قائلان به وحدت وجود، پنداشته‌اند شبهه ابن‌کمونه، جز بر اساس وحدت وجود پاسخ دادنی نیست. آن‌گاه پس از نقل متن شبهه به بیان پاسخ‌هایی پرداخته که بر اساس وحدت وجود ساخته نشده است. در آن همچنین از سید شریف و خفری و صاحب محاکمات و محشی شیرازی و کتاب «سواد العین» یاد شده است. در برخی از موارد به اشکالی و پاسخ آن به صورت «فان قلت ــ قلنا» طرح شده است.

قاضی سعید در پایان این رساله، حدیث مناظره امام جعفر صادق (ع) را با زندیق که بخشی از آن درباره حدوث عالم و اثبات آفریدگار است (حدیث فرجه) نقل و شرح کرده است. وی از پاسخ‌های امام صادق (ع) به زندیق، سه برهان بر اثبات توحید استخراج کرده، و همین سخن قاضی سعید است که فیض کاشانی، در وافی (در شرح این حدیث) به نقل «از قاضی سعید در شرح توحید» آورده است. در الذریعة (۲۳۵/۱۰) از چنین رساله‌ای از شیخ علی بن میرزا فضل الله مازندرانی (درگذشته ۱۳۳۹) یاد شده است .

آغاز کتاب: بسمله الحمدلله رافع درجات العالمین و مرجع میزانهم علی العالمین و صلی الله علی اشرف الاولین و الاخرین محمد و عترته الطاهرین فانی ارید ان اذکر اصل شبهة القائلین بوحدت الوجود الذی هو مبنی سائر شبههم

انجام کتاب: ایضاً مع فرض عدمها فیه و ان کان وجوب الوجود متحصلا بدون تلک الزیادة فیکون فی الشق الاول تلک الزیادة فضلا غیر محتاج الیه فی التحصل و هو خلاف المفروض مع انه یلزم الترکب فی الاول و باقی الالفاظ و العبارات غیر محتاج الی التفسیر. تمت

[الذریعة ۴: ۴۷۹]

شرح و حواشی:

۱- حاشیة التوحید؛ تنکابنی، محمد بن عبدالفتاح (۱۰۴۰-۱۱۲۴)

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۲۵۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ تملک: عبدالعزیز الرضوی؛ مهر: «نصرالله تقوی»؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: چرمی تریاکی یک لائی نرم، ۳۱گ، ۱۵ سطر (۶/۵×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۸ [ف: ۱۱-۲۷۳]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۱۱۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** قال الرضا علیه سلام ان کلیم الله ... یا موسی انا اخوک جبرئیل نور الثقلین

تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نسخ، کا: موسوی گلپایکانی، ابوالقاسم، تا: ۱۱۱۱ق؛ کاغذ: حنائی، جلد: تیماج ضربی، ۲۳گ، ۲۲ سطر (۵×۱۲)، اندازه: ۹×۱۷سم [رایانه]

۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۲۹۸/۱

آغاز و انجام: برابر

تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق، کا: محتشم سپاهانی، تا: ۱۱۱۲ق؛ صفحات در دو جدول یکی به زر و دومی زر و لاجور با دو سرلوح زر و لاجورد و شنگرف در آغاز

دو شماره آن، دو صفحه آغاز میان سطرها زرافشان است؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج زر و سوخت زرکوب و آراسته به شنگرف، ۵۲گ(۳پ-۵۴ر)، ۱۱ سطر (۵×۱۱)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۵-۶]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۷۱۹/۴

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد بن حبیب سیاهکلرودی، تا: ۲۲ صفر ۱۱۱۵ق؛ با نسخه اصل مقابله شده؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا نرم، ۱۸گ (۱۹پ-۳۷ر)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲/۶×۱۸/۵سم [ف: ۴۱-۱۷۸]

۵. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۹۹

خط: نسخ، کا: محمد بن محمد داود، تا: جمادی الثانی ۱۱۲۱ق؛ کاغذ: سپاهانی [نشریه: ۱۱-۹۲۲]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۵۵۵-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلم‌ها - ف: ۳-۷۱]

۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۸۸۹/۱۰

آغاز و انجام: برابر

نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق، کا: نورالدین محمد شفیع، تا: ۱۱۲۱ق، جا: اصفهان، خاتون آباد؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی یک‌لایی ساده، ۲۴ص (۱۳۴-۱۵۸)، ۱۵ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۷/۵سم [ف: ۱۰-۵۳۸]

۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۵۷/۴-۱/۱۵۷

آغاز و انجام: برابر

فهرست نگار این رساله را به گیلانی، محمد سعید بن عطاءالله نسبت داده است؛ خط: نستعلیق، کا: طالب بن محمد طالب بن محمد علی الحسینی الطبرستانی متولداً فی مشهد سر، تا: شنبه از دهه سوم رجب ۱۱۲۴ق، جا: منزل استاد کاتب محمد تقی بن علی نقی طبسی؛ مصحح؛ ۲۱گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱-۴۳]

۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۷۴/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته تعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۲۹، جا: اصفهان؛ ۳۰گ (۱۴۱پ-۱۷۰پ) [ف: ۳-۴۰۵]

۹. تبریز؛ خادم حسینی؛ شماره نسخه:۱۳/۲

آغاز: زیداً موجود وان لم یعتبر احد من المعتبر ان وجوده؛ **انجام:** برابر

تذکر: نام کتاب و مؤلف به قرینه انجام نسخه تغییر یافت؛ خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: ۱۱۵۵ق، جا: اصفهان؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۹گ (حاشیه ۱-۲۹)، اندازه: ۸×۱۸سم [اوراق عتیق: ۱-۸۷]

۱۰. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۲۴/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ و ۱۳؛ نسخه ناتمام است؛ ۷گ (۱۵۴ر-۱۶۰ر)،۱۶سطر(۱۱×۱۷/۵)،اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۲۴۱]

۱۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۵۵۹/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای یک‌لا، ۲۴گ (۱پ-۲۴پ)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۱سم [ف: ۳-۲۷]

۱۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۹۹۱/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، کا: علی محمد بن قربانعلی خوانساری، تا: دوشنبه ۱۷ ذیقعده ۱۲۳۲ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی قهوه‌ای با عطف از تیماج قرمز، ۲۳گ (۱-۲۳)، ۲۲ سطر، قطع: خشتی کوچک، اندازه: ۱۲×۱۴سم [ف: ۱۰-۴۳۶]

۱۳. قم؛ استادی، رضا؛ شماره نسخه:نامعلوم

آغاز: برابر

در فهرست از محمد سعید گیلانی دانسته شده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا (در روزگار زندگی نگارنده)، با یادداشت «رساله مولانا محمد سعید گیلانی سلمه الله»؛ ۲۹گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [صد و شصت نسخه: ۱۸]

۱۴. مشهد؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۱۲۲/۱ فیاض

آغاز: برابر

تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ تملک: محمد مهدی حسینی موسوی در اصفهان؛ مهر: عبد الجواد حسینی؛ جلد: تیماج عنابی لایه‌ای، ۱۵ سطر (۴/۵×۹/۵)، اندازه: ۹×۱۵سم [ف: ۱۶۲]

۱۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۴۵۹/۳

آغاز و انجام: برابر

تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نسخ، کا: حسین بن عبدالغنی حسینی، بی‌تا؛ جلد: تیماج قرمز بدون مقوا، ۲۹گ (۴۴پ-۷۲پ)، ۱۴ سطر [ف: ۲۴-۲۲۵]

● ابطال وحدت وجود / فلسفه / عربی

ebtāl-e vahdat-e vojūd

رساله در ابطال وحدت وجود

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۹۳۹/۷

بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: جانمازی [میراث شهاب: س۹ش۲: ۳۹]

● ابعاد الاثیریات و اجرام الکواکب و العنصریات /

هیأت / عربی

ab'ād-ul aṯīrīyyāt wa ajrām-ul kawākib wa-l 'unṣurīyyāt

عزلتی یزدی، زین العابدین، ق۱۱ قمری

'ozlatī yazdī, zayn-ol-'ābedīn (- 17c)

آن را به خواهش کسی از برادران که از وی نام نبرده کوتاه و مصور نوشته است.

آغاز کتاب: بسمله. الحمدلله الباطن الظاهر و اللطیف القاهر ...

فقد التمس منی بعض ... اقترح له رسالة فی علم ابعاد الاثیریات و اجرام الکواکب و العنصریات ... مشتملا علی مسایله مصورة الاشکال مبینة البراهین المزیدة الاشکال
انجام کتاب: و الا صابع [و] الشعیرات و الله اعلم بالصواب و الیه المرجع و المآب.

تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۳۰۶/۸
آغاز و انجام: برابر
خط:نسخ پخته،بی‌کا،تا:۱۰۸۷ق؛ ۴گ (۱۲۲-۱۲۵) [نشریه: ۲-۱۰۹]
تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۳۵۸/۷-عکسی
اصل نسخه: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲-۷]

● **ابعاد کواکب (جدول)** / هیأت
ab'ād-e kavākeb (jadval)
از مرکز عالم موافق حساب خواجه نصیرالدین طوسی.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۳۹۹/۵۰
بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی سفید آهاردار، جلد: تیماجی مشکی مندرس، ۱۳۹ص، قطع: خشتی، اندازه: ۱۴/۵×۱۹سم [ف: ۱۹-۵۲۴]

● **ابعاد مقعرات افلاک** / هیأت / عربی
ab'ād-e moqa''arāt-e aflāk
مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی، ۱۰۳۷ - ۱۱۱۰ قمری
majlesī, mohammad bāqer ebn-e mohammad taqī (1628 - 1699)
من فوائد مولانا علامه مجلسی دام ظله و احتمالاً بخشی از دیگر تألیف او.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۲۷۹/۳
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۵ص [ف: ۶-۳۴۷]

● **الابعاد و الاجرام** / ریاضیات / عربی
al-ab'ād wa-l ajrām
قبیصی، عبدالعزیز بن عثمان، - ۳۸۰ قمری
qabīsī, 'abd-ol-'azīz ebn-e 'osmān (- 991)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۳۷/۱۷-ف
نسخه اصل: ایاصوفیا ش ۴۸۳۲؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۷؛ ۶گ (۸۸-۹۴) [فیلم‌ها - ف: ۱-۴۶۸]

● **ابعاد و اجرام = مساحت سطوح اجسام = بدایع آثار هفت اقلیم = عجایب الاجرام = عجایب البلدان و الجبال = اجرام سفلی و اوضاع اجرام علوی = مسالک و ممالک = مساحت ابعاد و اجرام** / ستاره‌شناسی، جغرافیا / فارسی
ab'ād va ajrām = masāhat-e sotūh-e ajsām = badāye'-e āsār-e haft eqlīm = 'ajāyeb-ol ajrām
بیرجندی، عبدالعلی بن محمد، - ۹۳۴ قمری
bīrjandī, 'abd-ol-'alī ebn-e mohammad (- 1528)
اهدا به: خواجه حبیب الله وزیر معروف
سال تألیف: ۹۰۸ یا ۹۳۰ق؟؛ محل تالیف: هرات
مؤلف در مقدمه نام خود را نیاورده و همین‌قدر اشاره می‌کند که چون کسی رساله‌ای در مساحت سطوح اجسام و مقادیر ابعاد و اجرام و تحقیق مبادی اقالیم و نهایات آن و تعیین مواضع و اعجوبات هر یک از آن تألیف نکرده است این رساله را نگاشته است. وی آن را در یک «مقدمه» و دو «مقاله» و یک «خاتمه» نوشته است: مقدمه در بیان اشیائی که مقاصد بر آن موقوف است؛ مقاله ۱. در مساحت سطح ارض و تعیین اقالیم و آنچه متعلق بدان است: مساحت ربع مسکون، تقسیم ربع مسکون به اقالیم سبعه، معرفت ما بین خط استوا و اقلیم اول، اقلیم اول، اقلیم دوم تا هفتم (جغرافیای شهرها و شگفتی‌های آنها)؛ مقاله ۲. در معرفت مساحت افلاک و کواکب، معرفت ثخن افلاک، مقادیر سطوح افلاک، مقادیر حرکات شبانه‌روزی، اقطار کواکب، مقادیر اجرام کواکب؛ خاتمه در ملحقات، در ۴ مسأله: ۱- وقت نماز پیشین، ۲- معرفت سمت قبله، ۳- معرفت زمان نصف اللیل، ۴- معرفت وقت دعا. مؤلف در این رساله از شرح خود بر تحریر مجسطی یاد می‌کند. در پایان خاتمه جدولی است که در اول سال ۸۸۲ یزدگردی استخراج کرده است.
آغاز کتاب: بسمله، الحمدلله الذی زین الدنیا بزینة الکواکب ... اما بعد، بر ضمیر منیر ارباب فطنت و خاطر مستنیر اصحاب خبرت واضح و لایح است که معرفت هیأت اجسام سفلی و اوضاع اجرام علوی از اشرف ...
انجام کتاب: ... و از اول شب اگر از بروج اسفل باشد. و الحمدلله و المنة فی البداء و النهایة و اسأله العصمة عن الضلالة و الغوایة بحرمة النبی ...
[منزوی ۲۰۵/۱؛ استوری ۸۱/۲؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۴۸۸/۲؛ فهرستواره منزوی ۲۷۶۷/۴ و ۳۰۴۴/۴ با عنوان «مساحت ابعاد و اجرام»]

۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۴/۳
آغاز: موجود: ... از تعرض به مساحت سطوح افلاک تغافل نموده اند ...؛ **انجام:** ... او را به منزله غریب و اجنبی دارد. تمت ...
از «اقلیم اول» تا پایان «اقلیم هفتم»؛ خط: نسخ کهن، بی‌کا، تا: قرن ۱۰، افتادگی: آغاز؛ مهر: «عسی ان یبعثک ربک مقاماً محموداً»؛ ۳۲گ (۳۷ر-۶۸ر) [ف: ۱-۶]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۲۳۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** تاریخ تألیفه بالسنین الیزدجردیة الفته انا العبد عبدالعلی
خط: نسخ، بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۱۸ ربیع الثانی ۹۶۱ق؛ واقف: شیخ بهائی، در پشت صفحه اول مهر وقف خورده و امضاء شده است و در بالای صفحه به خط شیخ مرقوم است: «من تألیفات استادنا المحقق مولانا عبدالعلی البرجندی»، در آغاز و انجام نسخه هشت فقره یادداشت تاریخی «داخل عرض شد» مرقوم است از محرم ۱۲۵۰ تا ۲۷ جمادی الثانی ۱۳۱۲؛ کاغذ: اصفهانی آهارمهره، جلد: چرمی مشکی، ۹۱گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۳/۲×۱۹/۴سم [ف: ۸-۴]

۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۸۲/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ کهن، بی‌کا، تا: ۲۰ ذیحجه ۹۷۶ق؛ ۵۳گ (۱پ-۵۳ر) [ف: ۱-۶]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۶۳/۱
خط: نستعلیق، کا: شاه وردی بن میر حسین منجیلی، تا: ۲۲ ع ۹۹۲ق؛ کاغذ: سفید سمرقندی، جلد: تیماج تریاکی ضربی و مقوایی، ۷۶گ (۱-۷۶)، ۱۹ سطر [سنا - ف: ۲-۲۷۶]

۵. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۲۳-عکسی
اصل نسخه: گنج بخش، ش ۷۷۰ (گنج ۱۶۳/۱)؛ خط: نستعلیق خوش، کا: احمد جامی، تا: میانه رجب ۹۹۶ق، جا: بخارا؛ ۱۸۹ص [عکسی ف: ۲-۹]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۴۱/۱-طباطبائی
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، تا: ۱۰۰۰ق؛ کاغذ: اصفهانی شکری رنگ (سیر و کم‌رنگ)، جلد: تیماجی مشکی رنگ، ۵۹گ (۱ر-۵۹پ)، قطع: رقعی، اندازه: ۱۰/۵×۲۰سم [ف: ۲۲-۳۴۴]

۷. تبریز؛ خادم حسینی؛ شماره نسخه:۳۹/۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** وطریق عمل به این جدول چنانست که از دفتر تقویم در نصف النهار هر روز خواهند
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱، افتادگی: انجام؛ جلد: روغنی مندرس، ۶۷گ (۴۹-۱۱۶)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [اوراق عتیق: ۱-۹۴]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۲۰۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** پس بآن طریق بعد مقعر هر فلك و بدرجات
خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۱، افتادگی: انجام؛ تحریر به طرز چلیپا؛ کاغذ: نوعی ترمه، جلد: مقوایی، ۱۷گ، ۲۷ سطر (۱۱×۲۰)، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۸-۵]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۷۲۳
خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ صفحات مجدول به مشکی و زر و لاجورد، برگ اول دارای سرلوح مرصع مذهب که نیمه میانی آن از بین رفته است، روی برگ اول قیمت کتاب به پنج هزار دینار و در برگ پایانی یادداشتی از حبیب الله که نوشته در مزرعه خیرآباد از توابع سبزوار کتاب را ملاعبدالعلی معلم باغبانی در ۱۲۹۱هـ به او داده است دیده می‌شود؛ جلد: تیماج عنابی ضربی ترنج و سرترنج دار، ۸۲گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۲۰/۵سم [ف: ۲۰-۲۲۱]

۱۰. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۸۳۷/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** واطر برون قلعه محکم است در زمین ... اشجار که بر کنار آنست والله اعلم بدانکه از عجایب و غرایب که در این نسخه مذکور شده منقول از کتب فضلاست که احوال بلاد نوشته‌اند و العهده علیهم فی صحته و الحمدلله و المنة فی البدایة و النهایة ... تاریخ تألیفه وتحریره سنه ۱۰۱۷
تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۱۷ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۴گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۵×۱۹/۵سم [ف مخ: ۱-۵۴]

۱۱. شیراز؛ طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۰۵۴/۲
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، کا: قاسم بن محمد حسینی مداح، تا: ۱۰۲۱ق؛ جلد: روغنی با عطف تیماج، ۴۲گ (۱۰۰پ-۱۴۲ر)، اندازه: ۱۶×۲۳سم [نسخه‌پژوهی: ۳-۱۳۲]

۱۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۹۱۸
آغاز و انجام: برابر
تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۶۲ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوا، ۸۸گ، ۱۷ سطر (۸×۱۶)، اندازه: ۱۲×۲۱ [ف: ۱۴-۱۴۴]

۱۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۴۲۶
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۷ ربیع الاول ۱۰۶۵ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی لایی، ربعی، ۱۱۰گ، ۱۱ سطر (۹×۱۱)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۱۷-۱۳۳]

۱۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۴۸۹/۸
خط: نستعلیق، کا: محمد مظفر بن محمد حکیم، تا: دوشنبه ۲۷ ذیقعده ۱۰۸۷ق؛ جدول‌ها و اشکال هندسی به شنگرف، مصحح، با حاشیه‌نویسی متفرقه بیشتر در پزشکی؛ جلد: تیماج مشکی ترمیمی، ۱۹گ (۱۱۱پ-۱۳۰ر)، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۲۰-۶۴]

۱۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۲۳
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: شعبان ۱۱۰۰ق؛ از کتابخانه صنیع الدوله محمد حسن خان؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج مشکی ضربی مقوایی،۶۵گ،۱۵سطر(۸×۱۴)،اندازه:۱۳×۲۰سم[سنا - ف: ۱-۱۶۴]

۱۶. تهران؛ لغت نامه دهخدا؛ شماره نسخه:۳۰۰
آغاز و انجام: برابر
تذکر: نام مؤلف و کتاب به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق، کا: محمد رضا اصفهانی، تا: ۱۱۰۴ق، جا: استراباد؛ جلد: تیماج تریاکی ضربی، قطع: بغلی [نشریه: ۳-۴۱۶]

۱۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۲۲۴/۱۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** شیروان ناحیتی است نزدیک باب الابواب که نوشیروان آن را عمارت کرد ... به اندک زمانی پخته شود. تمت چهار اقالیم.
تذکر: نام کتاب و مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نسخ پخته، کا: حسین بن شمس الدین الشبلری، تا: ۱۱۲۰ق، جا: مدرسه ابراهیم بکیه بایزید؛ نسخ پخته نزدیک ثلث در غرب ایران (کردستان)؛ کاغذ: ترمه، نخودی، جلد: مقوایی رویه تیماج قهوه‌ای ترنج، ۷گ (۱۲۷پ-۱۳۳پ) [ف: ۱۱-۶۰۰]

۱۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۶۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** تاریخ تألیفه بالسنین الیزد جردیة الفته انا العبد عبدالعلی
کاتب: عثمان احمد بن قاضی محمد حسان عثمانی، تا: ۲۵ ربیع الاول ۱۱۹۷ق؛ در نسخه به نام «بدیع آثار» آمده است؛ کاغذ: سفید هندی، جلد: مقوایی و مشمای سبز، ۷۰گ، ۱۶ سطر (۷×۱۶)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [سنا - ف: ۲-۹]

۱۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۳۶۳/۳
خط: نستعلیق، کا: محمد اسماعیل بن محمد صادق شیرازی، تا: ۱۲۵۱ق، جا: بغداد؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷۱ص (۳۸-۱۰۹)، قطع: خشتی، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۹-۴۱۸]

۲۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۴۶۵/۲-ف
نسخه اصل: موزه بریتانیا ش Or. 23542؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۵۱ق، جا: بغداد؛ ۷۱ص (۱-۷۱) [فیلمها - ف: ۱-۶۰۵]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۲۱/۱-عکسی و ۳۴۷/۲-عکسی
نسخه اصل: همان نسخه اصل بالا [عکسی ف: ۲-۹]

۲۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۳۸۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** ...تقویم آفتاب به نصف النهار بگیرند و ان تفاصیل را به پانزده قسمت کنند خارج قسمت تمت الکتاب.
خط: نستعلیق، کا: محمد تفرشی، تا: ۱۲۵۲ق، جا: دارالسلطنه قزوین؛ صفحات مجدول زر، فهرست شهرهای مورد بحث در نسخه در برگ‌های آخر نسخه با ارجاع به شماره صفحات کتاب آمده است؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۶گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۴×۲۳سم [ف: ۳۳/۲-۱۰۴]

۲۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۵۴۱/۱۹
آغاز: برابر؛ **انجام:** باقی سخن آن فلك بود پس بآن طریق بعد مقعر هر فلك و بدرجات
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۸۷ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۶گ (۱۲۶پ-۱۵۲ر)، ۲۱ سطر، اندازه: ۲۲×۳۵سم [ف: ۳۰-۲۰۹]

۲۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۲۹۷/۲۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** پس بآن طریق بعد مقعر هر فلکی بدرجات
تذکر: نام کتاب و مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد، تا اوایل مقاله دوم را بیشتر ندارد؛ خط: نسخ خوش، کا: محمد طاهر مشهدی، تا: ۱۳۰۹ق؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: حنایی آهارمهره، جلد: تیماج ضربی زرکوب ترنج دار، ۳۲ص (۲۳۸-۲۶۹)، اندازه: ۲۰/۲×۳۳/۱سم [ف: ۱۰-۲۴۹]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۴۸۶/۲۲-عکسی
اصل نسخه: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲-۹]

۲۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۳۳۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** قسمت ساعات وصول کف الخضیب است بدرجه نصف النهار و الله تبارک و تعالی اعلم بحقائق الامور...
تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد ؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد باقر بن جعفر آشتیانی، تا: جمعه ۲۴ جمادی الثانی ۱۳۵۴ق، جا: قزوین؛ صفحه‌ها مجدول به زر و شنگرف و مشکی و لاجورد و سبز؛ جلد: دو رو تیماج بدون مقوا رو مشکی پشت قرمز، ۱۰۴گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۱×۱۶/۵سم [ف: ۹-۱۱۱]

۲۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۶۸۵/۲۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۸ رجب، جا: اصفهان؛ کاغذ: متن ترمه زرد حاشیه ترمه سفید، ۲۶گ (۸۸پ-۱۱۴ر)، ۴۱ سطر، قطع: بیاض رقعی، اندازه: ۹/۸×۲۲سم [ف: ۸-۴۶۱]

۲۶. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۸۳۶۰/۶
آغاز: برابر
ناقص نوشته شده و کامل نیست، نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۴گ (۲۰ر-۲۳ر) [ف: ۵-۵۶۳]

۲۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۴۸۷/۱-ف
نسخه اصل: باکو ش ۱۹ C – 401/20644 و ۱۶ C – 401/20645، ص ۱۸ فهرست؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها - ف: ۲-۱۵۱]

۲۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۰۶۶-ف
نسخه اصل:موزه بریتانیا Or 5881؛بی‌کا،بی‌تا [فیلمها - ف: ۳-۱۹۶]

۲۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۲۱/۱۱
آغاز: برابر
تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ قطع: رحلی، اندازه: ۱۹×۳۱سم [ف: ۲-۳۷۶]

۳۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۱۴۰
آغاز: برابر؛ **انجام:** و غرایب هر دیار بود و الله اعلم بالصواب و الیه المرجع و المآب
خط: تحریری خوش، کا: محمد امین، بی‌تا؛ کاتب در پایان نسخه رقم کرده است: «قدتم ... فی سنة ۱۷۱ ... محمد امین ...»؛ کاغذ: سمرقندی شکری آهارمهره، جلد: کاغذ ابری خاکستری و آبی و سرخ گوشه و عطف تیماج سیاه، ۵۱ گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۴×۲۲/۵سم [ف: ۶-۱۱۲]

۳۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۳۰۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** موجود: مقعر هر فلك و بدرجات
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: نخودی، ۲۷ سطر (۱۱×۲۰)، اندازه: ۱۶×۲۵سم [رایانه]

● ابقاء شرع سید المرسلین لابطال بدع المعاندین /

● کلام و اعتقادات / فارسی
ebqā'-o šar'-e sayyed-el morsalīn le-ebtāl-e beda'-el mo'ānedīn
رساله‌ای در اثبات جاودانگی دین اسلام و احکام قرآن کریم و رد بر آنان که دعوی پیامبری می‌کنند و دین اسلام را منسوخ می‌دانند، در یک «مقدمه» و سه «اصل» و یک «خاتمه»: مقدمه در شناختن مجملی از حالات شخص مدعی؛ اصل ۱. در ابدیت قرآن مجید؛ اصل ۲. در این‌که دین اسلام چیست و تغییرپذیر نیست؛ اصل ۳. در این‌که پیامبری بعد از پیامبر اسلام نیاید؛ خاتمه در بعضی اخبار موافق با آیات.
آغاز کتاب: الحمد لله الذی رزقنا من طعام احکام الشریعة الابدیة ... اما بعد این بنده حقیر الی الله القدیر

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۰۸۰
آغاز: برابر؛ **انجام:** و اهل خودتان را در زمان آن پادشاه جهان فراموش نمائید ...
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: گالینگور سبز، ۱۰۵گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [ف: ۱۳-۲۷۱]

● **ابکار الافکار = شرح شرح الافکار** / نحو / عربی
abkār-ul afkār = š.-u š.-il afkār
قزوینی قاضیچپق، عبداللطیف بن جلال الدین محمد
qazvīnī qāzīčopoq, 'abd-ol-latīf ebn-e jalāl-od-dīn mohammad
وابسته به: المصباح فی النحو؛ مطرزی، ناصر بن عبدالسید (۵۳۸-۶۱۰)
شرح بر «الضوء» ناصر بن عبدالسید مطرزی (-۶۱۰) که تلخیص «المصباح» همان مطرزی است.
آغاز کتاب: بسمله قوله ای قول المصنف اما بعد حمدالله اما کلمه فیها ای مفهومها ... فذهب ابن الحاجب و من تابعه الی الاول ...
انجام کتاب: ... فارتفع بقولك خلاً ما یرفع الابهام عن احد طرفی النسبة تم شرح شرح الباب الثانی بحسن عنایة الله

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۴۷ ط
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق تحریری، کا: مصطفی بن ابراهیم، تا: ۱۰۶۴ق؛ بر پشت برگ آغاز شانزده بیت عربی است به اضافه تعلیقاتی در هامش، تمام صفحات به قلم شنگرف مجدول شده است، مصحح، دارای تعلیقاتی است با علامت‌های «لمحرره، مقالید، رحمه الله، سید علی، لمحررها محمود عفی عنه» و نیز تعلیقاتی به نقل از شرح عصام الدین بر کافیه، شرح مفصل، مطول، تحریر قوچق زاده علی افندی جامی، صحاح ؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی با حاشیه منگنه، ۱۷۱گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: ۲/۲۴-۸۱]

● **ابکار الافکار فی اصول الدین** / کلام و اعتقادات / عربی
abkār-ul afkār fī usūl-id dīn
آمدی، علی بن محمد، ۵۵۱ - ۶۳۱ قمری
āmedī, 'alī ebn-e mohammad (1157 - 1234)
زمان تألیف: ۱۵ ذیحجه ۶۱۲ق
اثری مفصل در علم کلام با نقل بسیاری از اقوال و رد و ایراد در آنها مخصوصاً معتزلیان، دارای هشت قاعده که هر یک مشتمل بر «اقسام» و «فصول» و «ابواب» و «مسلک»هایی است: قاعده ۱. العلم و أقسامه؛ ۲. النظر و ما یتعلق به؛ ۳. الطرق الموصلة الی المطلوبات؛ ۴. انقسام المعلوم الی الموجود و المعدوم؛ ۵. النبوات؛ ۶. المعاد و ما یتعلق به؛ ۷. الاسماء و الاحکام؛ ۸. الامامة و من له الأمر و النهی.
آغاز کتاب: قال سیدنا و مولانا ... الحمد لله الذی لایبلغ مدی عظمته الواصفون و لایدرك کنه حقیقته العارفون ... و قعد فانه لما کان کمال کل شیء و تمامیته بحصول کمالاته الممکنة له
انجام کتاب: الامارات و العلامات الدالة علی استمراره و الدوام علیه و نمکن اخذ ظن الوقوع فی المستقبل قیداً کامناً فی الوجوب و بما انتهینا الی ههنا تم الکتاب... و کان الفراغ من تألیفه فی منتصف شهر ذی الحجة من شهور سنة اثنی عشر و ستمائه من الهجرة.
چاپ: به تحقیق احمد محمد المهدی، قاهره، دار الکتب و الوثائق القومیة: ۱۴۲۳ق
[کشف الظنون ۴/۱ و هدیة العارفین ۷۰۷/۱]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۰۲۴
آغاز: القسم الثانی فی الموجود الممکن الوجود و یشتمل علی مقدمة و خمسة اصول؛ **انجام:** برابر
از القسم الثانی (فی الموجود الممکن الوجود) از القاعدة الرابعة تا انتهای کتاب؛ خط: نسخ، کا: محمد بن ابی طاهر بن حسن شوشتری، تا: جمعه ۲۹ صفر ۷۵۴ق؛ تصحیح شده، تملک: «محمد بن محمد بن ابی...»، «علی بن محمد حسینی ... لاری» و «حسین بن حاجی احمد»؛ کاغذ: ترمه ختایی، جلد: میشن آلبالویی سیر ضربی مغزی قهوه‌ای، ۲۵۳گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۷/۶×۲۵/۴سم [ف: ۱-۱۲]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۹۸۹
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۳-۲۳۱]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۴۵۰
آغاز: بسمله، القسم الثانی فی الموجود الممکن الوجود و یشتمل علی مقدمه و خمسة اصول؛ **انجام:** برابر
از القسم الثانی (فی الموجود الممکن الوجود) از القاعدة الرابعة تا انتهای کتاب؛ خط: نسخ کهن، کا: محمد بن احمد بن محمد، تا:

۲۸ محرم ۷۷۹ق؛ مصحح، در لابه‌لای نسخه برگ‌هایی نونویسی شده است؛ جلد: تیماج بنفشه ساده مجدول، ۲۶۲گ، ۲۸ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۳۳/۱-۳۳]

۳. شیراز؛ امام عصر (عج)؛ شماره نسخه:۳۳۲

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: دهه دوم شعبان ۱۰۱۴ق، جا: شیراز؛ هنگام حکومت الله ویردی خان نوشته شده، مصحح؛ واقف: امام ویردی (به طلبه مدرسه امامیه و تولیت شیخ جابر)، تاریخ وقف: ۱۰۹۱؛ ۳۵۵گ، اندازه: ۱۸×۲۴/۵سم [ف: ۱-۳]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۶۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۷۰ق؛ در یکی از برگ‌های اضافی اول نسخه اشتباهاً نام مؤلف «علی بن علی بن علی» یادداشت شده است؛ کاغذ: فرنگی معمولی، جلد: تیماجی قرمز و مستعمل، ۷۷۰ص، ۲۷ سطر، قطع: رحلی، اندازه: ۱۹×۳۱سم [ف: ۴-۱۲۱]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۱۰۹

آغاز: نسخه: علی اربعة اقسام (ا) فی حد العلم و حقیقته (ب) فی العلم الضروری و اختلاف العلما فیه (ج) فی العلم الکسبی (د) فی احکام العلم – القسم الاول فی حد العلم و حقیقته اما حقیقة العلم فقد اختلف العلماء فی العبارات الدالة علیها .؛ **انجام:** مذهب بعض البصریین من المعتزلة ان الرؤیة منها حادثة بطریق التولد عن قیح العین و هو باطل علی ما یأتی ایضا فی ابطال التولد و الله اعلم المسئلة السابعة فی ان الله .

از آغاز کتاب تا «المسئلة السابعة فی ان الله تعالی ...»؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج سرخ ضربی شمسه مجدول لولادار، ۷۳گ، ۳۱ سطر، اندازه: ۱۷×۲۶سم [ف: ۳۸-۱۴۰]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۹۱۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و اثبات أنه غیر مضر کما سبق فی مثال المنع الغیر المضر فی التنبیه السابق فتذکر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۴۲گ، ۳۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۰-۲۴۲]

● ابکار الافکار فی الرسائل و الاشعار / ادبیات / عربی و فارسی

abkār-ul afkār fi-r rasā'il wa-l aš'ār

رشید وطواط، محمد بن محمد، - ۵۷۳ قمری

rašīd-e vatvāt, mohammad ebn-e mohammad (- 1178)

اهدا به: خوارزمشاه علاء الدین ابو مظفر اتسز بن خوارزمشاه (۵۲۱-۵۵۱ هـ)

به نثر و نظم عربی و پارسی دارای چهار «قسم»: ۱. مشتمل بر ده نامه تازی؛ ۲. مشتمل بر ده قصیده و چند قطعه تازی؛ ۳. مشتمل بر ده نامه پارسی؛ ۴. مشتمل برده قصیده و چند قطعه و غزل و رباعی پارسی.

آغاز کتاب: الحمدلله علی صنایع کرمه و روایع نعمه و الصلوة علی نبیه الوفی و رسوله الصفی محمد و آله اخیار الخلق و اصحابه انصار الحق، و بعد فراهم آورنده این مجموع محمد بن محمد بن عبدالجلیل العمری الرشید المشتهر بواطواط ...

[کشف الظنون ۴/۱؛ فهرست نسخه های خطی فارسی ۳۵۱۹/۵]

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۰۱۸/۲

آغاز: برابر

نسخه اصلی: کتابخانه احمد ثالث، ترکیه ۲۳۲۶؛ خط: نسخ، کا: (ظاهراً) محمد بن یوسف ابو عقیل نوقارینی، تا: جمادی الثانی ۷۲۷ق؛ ۱۰۷ص (۶۶-۱۷۳) [عکسی ف: ۳-۲۷۳]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۵-عکسی

نسخه اصل: کتابخانه اونیورسیته استانبول ش. ۱۴۲۴؛ بی‌کا، تا: محتملاً قرن ۱۱ [نشریه: ۲-۲۷۱]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۴۲۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** اندر دل من نشسته باشد پیوست ×× مقبل تر ازین دل نبود کآن منست.

خط: نستعلیق دودانگ، کا: میرزا آقاخان کرمانی، تا: ۵ جمادی الثانی ۱۳۰۵ق، جا: استانبول؛ روی صفحه اول از برگ آخر نسخه میرزا حبیب اصفهانی غزلی از مخفی رشتی شاعر قرن یازدهم را که به مطلع ذیل است: «باده نوش جان کن شد، خون عاشقان نوشی ×× بعد ازین چومی با او، میتوان زدن جوشی» به خط شکسته نستعلیق پخته و طرز چلیپا نوشته و در ذیل آن چنین رقم کرده است: «برحسب فرمایش جناب جلالت مآب مقرب الخاقان مؤید الملك دام عزه العالی در محمیه استانبول مرقوم گردید، فی ۱۷ شهر جمادی الاولی ۱۳۰۵ بنده کمینه حبیب اصفهانی». طلاکوب ضربی کار اسلامبول، آستر و بدرقه کاغذ تزیینی رنگارنگ؛ واقف: میرزا رضاخان نایینی؛ کاغذ: سفید فرنگی آهار مهره، جلد: چرمی ماشی، ۵۹گ، ۱۶ سطر (۶/۵×۱۴)، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف: ۷-۱۹۲]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۰۵۴-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها - ف: ۱-۴]

۴. تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه:۶۹/۲بخش۲

بی‌کا، بی‌تا [ف: ۸۲]

۵. تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه:۹۱/۲بخش۳

بی‌کا، بی‌تا؛ ۶۳گ (۳۵-۹۸) [ف: ۱۰۴]

● ابکار الخیال / تاریخ ایران / فارسی

abkār-ol xīyāl

دنبلی خوئی، حبیب الله بن اسدالله (-۱۳۱۲ق)

donbalī xū'ī, habīb-ol-lāh ebn-e asad-ol-lāh

داستان و افسانه‌ای است تاریخی که در تبریز اتفاق افتاده و

قهرمان داستان را حاجی نظر نامیده و ظاهراً راجع به خانواده سلطنتی و ولیعهد آن عصر (مظفر الدین شاه) باشد. در اشعار خود از خواجه هدایت نام برده که آشنا به شعر و شاعری بوده، بایستی مرادش رضا قلی خان هدایت باشد که در آن وقت در تبریز بوده و در خلال ذکر داستان به مدح و ثنای قطب خود پرداخته و در ضمن مثنوی، غزلیاتی به همان وزن گنجانیده و ظاهراً داستان را به آخر نرسانده است. این بخش که در دست ماست در حدود ۴۰۰۰ بیت می‌باشد و چنان‌که از این دو بیت «قصه‌ای کاندر نظر لفظ است و حرف ×× لیک در معنی یکی دریای ژرف / نار نظم افزایش زیب و حلی ×× چست شد تنبل لسان دنبلی» استفاده می‌شود این داستان صرف افسانه نیست و اشاره به وقایع و قضایایی دارد.

آغاز کتاب: با صفا مشاط ابکار خیال ×× پرهنر خراط لولوی مقال

انجام کتاب: زانکه بهر چاره ماخولیا ×× هست خود اشنفتن افسانها / حس‌ها شاغل شده بر قیل و قال ×× می‌شود رفع پریشانی خیال

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۸۷

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ توضیحات: این دفتر شامل دو نسخه از کتاب است که مسلماً هر دو به خط انشاکننده آن است، نسخه دوم که از ص ۱۰۳ تا ۲۹۲ می‌باشد پیش‌نویس کتاب است و در بسیاری از ابیات آن اصلاحاتی گردیده و نسخه اول پاکنویس نیمه‌ای از این نسخه دوم می‌باشد و پایان آن آخرین بیت ص ۱۹۸ است که تقریباً دو هزار بیت به آخر نسخه دوم می‌باشد، نمونه خط شاعر و شرحی فرزند ایشان بابا خان در شرح حال پدر و این مولفه در جواب دوست خود آقای نظام الدین خسرو پرویز نوشته‌اند در ص ۱۰۰ و ۱۰۲ گذارده شد؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماجی، ۱۹۷گ، ۲۱ سطر، قطع: وزیری، اندازه: ۱۴×۲۲/۵سم [ف: ۳-۱۲۹]

● **ابن تراب** / سفرنامه / فارسی

ebn-e torāb

مؤلف سفرهایی داشته و با بازرگانی ملاقات نموده و ضمن سؤال و جواب‌هایی پند و اندرزهای بسیاری در آداب ملوک و کشورداری و وظایف رعایا و اخلاق اجتماعی آموخته است که در این کتاب به صورت نگارشی ادبی به نثر و شعر با آوردن داستان‌هایی تاریخی گزارش کرده است. افرادی که ابن تراب با آنها گفتگو نموده عبارت اند از: کیوان بخت، خواجه عقیل الدین، سیاره، شهاب تندر، نجم یثربی.

قم؛ مؤسسه امام صادق؛ شماره نسخه:۳۷

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: مقوایی عطف و گوشه‌ها تیماج قهوه‌ای، ۱۰۷گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۱۹سم [ف: ۳۹]

← ابن شدقم ﴿ اجوبة مسائل ابن شدقم

● **ابن الغضائری** / رجال / عربی

ibn-ul ġaḍā'irī

خواجوئی، محمد اسماعیل بن حسین، - ۱۱۷۳ قمری

xājū'ī, mohammad esmā'īl ebn-e hoseyn (- 1760)

مؤلف در این رساله درباره ابن الغضائری ابوالحسین احمد بن حسین بن عبیدالله نگارنده «الضعفاء» سخن گفته است و به مجلسی یکم تاخته که چرا در گزارش کتاب «من لایحضره الفقیه» درباره او سخن به‌درستی نگفته و چرا او را ناشناخته پنداشته است. او از گفته ملاعبدالله شوشتری می‌گوید که کتاب رجال ابن الغضائری بسیار سودمند است و من جز نسخه‌ای از آن که در رجال ابن‌طاوس هست و آن هم به خط همو و از کتابخانه شهید دوم بوده است ندیده‌ام. در آن از ملا میرزا محمد استرابادی و قهپائی یاد شده است.

آغاز کتاب: بسمله. الحمدلله علی نعمته و الصلوة علی اشرف بریته محد و آله و عترته و بعد فانی حین ما رجعت بتقریب مسئلة الی شرح مولانا الفاضل الملی محمد تقی بن علی الملقب بالمجلسی «قس» رأیت فیه جرح من لاجرح به و تعدیل من لا عدالة له

انجام کتاب: و غیرهما من الاقسام المذکورة فی الدرایات و الحمدلله علی البدایات و النهایات و الصلوة علی رسوله و آله اکمل الصلوات و اتم التحیات ما سکنت الارضون و تحرکت السموات. هذا ما کتبه بیمناه الجانیة الفانیة العبد الجانی محمد بن الحسین بن محمد رضا المشتهر باسمعیل المازندرانی عفی الله عن جرائمهم بمحمد و آله و قائمهم صلی الله علیه و آله .

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۹۱/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مهر: «محمد هادی»؛ کاغذ: فرنگی آهارمهره، جلد: تیماج مشکی ضربی، ۱۸گ (۱۹پ-۳۶پ)، ۱۵ سطر (۶×۱۰/۵)، اندازه: ۱۱×۱۵/۵سم [ف: ۵-۱۶۵۵]

● **ابن القتیبة و کتابه «الامامة و السیاسة»** / تراجم / عربی

ibn-ul qutayba wa k.-u-hū "al-imāma wa-s sīyāsa"

بهاری همدانی، محمد باقر بن محمد جعفر، ۱۲۷۷ - ۱۳۳۳ قمری

bahārī hamadānī, mohammad bāqer ebn-e mohammad ja'far (1861 - 1915)

رساله‌ای است در شرح حال ابن‌قتیبه و معرفی کتاب «الامامة و

السیاسة». بهاری با ارائه دلایل گوناگون ثابت می‌کند که این کتاب تالیف ابن‌قتیبه بوده، گرچه در بیشتر منابع اهل سنت نیامده است.
آغاز کتاب: بسمله، الحمدلله رب العالمین ... و بعد، فابومحمد عبدالله بن مسلم بن قتیبة قال: فیه الیافعی فی مرآة الجنان فی وقایع سنة سبعین و ماتین و فیها ...
انجام کتاب: و نحن نروی کتب ابن قتیبة، و روایاته بطرقنا الی جمال الدین الحسن عن والده یوسف (ره) ... عن ابی محمد بن عبدالله بن درستویه النحوی عن المصنف.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۶۳۴/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۱۳ق، جا: نجف اشرف؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی، ۱۲گ (۱ر-۱۲ر)، ۱۸ سطر، اندازه: ۶×۱۳سم [ف: ۳۷-۶۶]

● ابنه (رساله) = رسالة فی الداء الخفی = الداء الخفی / طب / عربی
ubna (r.) = r.-un fi-d dā'-il xafī
رازی، محمد بن زکریا، ۲۵۱ - ۳۱۳ قمری
rāzī, mohammad ebn-e zakarīyā (866 - 926)
رازی در آغاز این رساله می‌گوید که درباره بیماری ابنه بحثی وافی نیافته است جز در کتابی به نام «الداء الخفی»، اما مؤلف آن کتاب نه سبب مستقلی برای این بیماری یاد می‌کند نه درمانی سودمند. در این رساله رازی درباره علل نری و مادگی فرزند در رحم مادر و اختلاف ماده منی زن و مرد سخن گفته و نیز از زن ریش‌داری که در بیمارستان معتضد دیده است که لازمه این حکایت نادرست بودن نوشته‌های مأخذ درباره سن محمد ابن زکریا است (رجوع شود به مجله وحید، سال۲، ص۷۸) .
[مقاله در مجله وحید (سال ۲:۲۰۵)؛ مجله معهد الخطوطات العربیه ۵؛ فهرست مؤلفات رازی ۱۰۶]
شرح و حواشی:
۱- ابنه (رساله) (منتخب) = رسالة فی الداء الخفی (منتخب)

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۵۲/۶-طباطبائی
خط: نستعلیق، کا: سالک الدین حموی، تا: ۹۹۹ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی زرد رنگ، ۲گ (۶۲ر-۶۳پ)، ۲۵ سطر، قطع: وزیری، اندازه: ۱۵×۲۳/۵سم [ف: ۲۲-۱۲۰]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۲۰۱/۵
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۰۶ق؛ کاغذ: دولت آبادی ضخیم، جلد: مقوا با روکش کاغذ زرد و عطف تیماج قرمز، ۷گ (۵۷-۶۳)، ۲۳ سطر، قطع: رقعی، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱۹-۱۸۸]
۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۶۰/۲۹
خط: نستعلیق، کا: طبیب حموی، تا: ۲۰ محرم ۱۰۰۷ق؛ کاغذ: سفید [سنا - ف: ۱-۱۸۸]

● ابنه (رساله) (منتخب) = رسالة فی الداء الخفی (منتخب) / طب / عربی
ubna (r.) (mn.) = r.-un fi-d dā'-il xafī (mn.)
وابسته به: ابنه (رساله) = رسالة فی الداء الخفی؛ رازی، محمد بن زکریا (۲۵۱-۳۱۳)
منتخبی است از رسالة «الداء الخفی» از محمد بن زکریا رازی.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۸۲۱/۱۲
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: حدود ۱۰۰۶ق؛ کاغذ: آهار مهره شکری ضخیم، جلد: تیماج مشکی یک‌لا و مندرس، ۲ص (۲۹۷-۲۹۸)، ۱۹ سطر، قطع: خشتی، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۰-۱۸۵۲]

● الابنیة عن حقائق الادویة / طب / فارسی
al-abnīya 'an ḥaqā'iq-il adwīya
هروی، موفق بن علی، ق۵ قمری
heravī, movaffaq ebn-e 'alī (- 11c)
آغاز کتاب: به نام ایزد بخشاینده بخشایشگر ستایش باد یزدان دانا و توانا را کی آفریدگار جهان است و داننده آشکار و نهانست
چاپ: ویندوبانا، ۱۸۵۹م. سربی، رقعی، ۲۷۲ص؛ تهران، ۱۳۴۴ش، سربی، وزیری بزرگ، بنیاد فرهنگ ایران، شماره ۲ سلسله عکسی نسخه‌های خطی با مقدمه مجتبی مینوی، ۱۴۶+۹۷ص

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱تا۴-عکسی
نسخه اصل: کتابخانه ملی وین شماره A. F. 340 (فهرست فلوگل ۲: ۵۳۴/۵)؛ کا: علی بن احمد اسدی طوسی، تا: ۴۴۷ق؛ با دیباچه محمد قزوینی [نشریه: ۲-۲۷۱]
تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه:۳۱۵بخش۳ و ۳۱۶بخش۳
نسخه اصل: همان نسخه اصل بالا؛ ۹۷گ (۱-۹۷) [ف: -۱۴۱]
تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۷۲۵-ف و ۱۷۲۶-ف
نسخه اصل: همان نسخه اصل بالا [فیلمها - ف: ۱-۴]
تهران؛ لغت نامه دهخدا؛ شماره نسخه:۱۳۱
نسخه اصل: همان نسخه اصل بالا [نشریه: ۳-۳]
تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۳عکسی
نسخه اصل: همان نسخه اصل بالا؛ ۲۱۹گ [ف: ۱-۵۲۹]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۵۶۹
آغاز: ... انگیزد سخت و گر سخت نیک بیزی هم باذ کردن از وی بنشوذ و چون پوستش بیزی باذ زیاذه کند و از معده دیر بشوذ...؛ **انجام:** ... و بر جای مار کشته نهند دردش بنشیند و ... کهنه اندر معده بسیار بیاید بایذکی با انگبین بیشتری خورند و این.

از حرف باء تا حرف لام؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۷ یا ۸؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ تملک: محمد مکی بن محمد بن شمس الدین مکی عاملی از نوادگان شهید اول به سال ۱۱۵۸هـ؛ جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی ترنج و سرترنج دار مجدول عطف ترمیمی، ۸۳گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۹×۲۵/۵سم [ف:۲۰-۱۳۲]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۰۳۸-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها – ف: ۲-۳۸]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۷۴۵-ف

نسخه اصل: چاپ زلیگمان (نشریه ۲۷۱/۲)؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها – ف: ۱-۴]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۳۴۵-عکس

بی‌کا، بی‌تا؛ نسخه ماشینی با حواشی [فیلمها – ف: ۳-۲۵۰]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۶۰۷-ف

نسخه اصل: ترجمه آلمانی عبدالخالق آخوندوف در ۱۸۹۲ در دربات DORPART روسیه به آلمانی.؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۴۸۱ص [فیلمها – ف: ۱-۳]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۶۰۹-ف

نسخه اصل: متن فارسی با مقدمه آلمانی چاپ زلیگمان که قسم دوم آن خلاصه‌ای است به لاتین چاپ ۱۸۳۳؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها – ف: ۱-۳]

● **ابنیه و آثار دوره ناصری در ایران** / تاریخ ایران / فارسی

abnīye va āsār-e dowre-ye nāserī dar īrān

شرح و توصیف ابنیه و آثار ساخته شده در تهران و ایران در دوره ناصری است، شامل باغ‌ها و کاخ‌ها و مدارس و مساجد و خیابان‌ها و قنات‌ها و موزه.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۶۸/۳۷

آغاز: ایجاد سالنامه که اروپائیان المناک گویند و آلماناکهای ... (جا دو سه کلمه سفید) برخی از آثار مادیه و مآثر حسیه چه بر سبیل ابداع و ایجاد؛ **انجام:** از الوان گلهای فنون ریاحین بر صفحه گلزار اشعار می‌رویاند و اشکال نعز و تصویرات شگفت می‌پروراند

خط: نستعلیق و شکسته، بی‌کا، تا: اوایل قرن ۱۴؛ ص ۳۶۱ در میان این رساله اضافی است و مربوط به یادگیری آداب نامه‌نگاری است که به اشتباه کتابت شده؛ کاغذ: فرنگی نخودی و فستقی، جلد: چرم قهوه‌ای ضربی با ترنج منقش به گل و مرغ، ۱۲ص (۳۵۷-۳۶۸)، اندازه: ۱۲/۶×۲۱/۸سم [ف: ۲۹/۱-۴۹۶]

● **ابنیه و مساجد و تعداد نفوس شاهرود و بسطام** / تاریخ ایران / فارسی

abnīye va masājed va te‘dād-e nofūs-e šāhrūd va bastām

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۳۳۰/۲

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [ف: ۷-۳۵۵]

● **ابواب احوال صاحب الزمان** / تاریخ معصومین / فارسی

abvāb-e ahvāl-e sāheb-az-zamān

هزار جریبی، محمد کاظم بن محمد شفیع، - ۱۲۳۴ ؟ قمری

hezārjarībī, mohammad kāzem ebn-e mohammad šafī‘ (- 1819)

زمان تألیف: سه‌شنبه ۱۳ جمادی الاول ۱۲۲۳ق

در سرگذشت امام غایب است.

آغاز کتاب: جلد ۲: بسمله. الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام ... اما بعد چنین گوید محمد کاظم بن محمد شفیع هزار جریبی عفی عنه که این جلد ثانی ابواب حضرت صاحب الزمان و خلیفة الرحمن حجة بن الحسن صلوات الله

انجام کتاب: و التماس می‌کنم از آنها که نگاه بکتاب من می‌کنند از خداوند غفار طلب رحمت و مغفرت نمایند از برای این حقیر و والدین و ذوی حقوقهم و بچشم عیب نظر کنند که این حقیر سر و پا نقص و تقصیرم و الحمدلله اولا و آخراً و صلی الله علی محمد و آله

[فهرستواره منزوی ۱۵۳۳/۲]

تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲۳

آغاز و انجام: برابر

جلد دوم، در سرگذشت امام دوازدهم؛ خط: نسخ، کا: عبدالرحیم، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی مقوایی، ۲۷۲گ، ۱۹ سطر (۹×۱۵/۵)، قطع: وزیری، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۲]

● **ابواب البیان** / مواعظ / عربی و فارسی

abwāb-ul bayān

خطیب قاری، محمد حسن بن علی، ق۱۱ قمری

xatīb-e qārī, mohammad hasan ebn-e ‘alī (- 17c)

اهدا به: شاه سلیمان صفوی (۱۰۷۷-۱۱۰۵ق)

سال تألیف: ۱۰۸۶ق

در خطب و مواعظ است از حسن خطیب قاری که در زمان شاه سلیمان صفوی منصب خطابت جامع گوهرشاد را داشته و خطبه‌های منبری خود را به نام سلطان مزبور جمع و تدوین کرده و «ابواب البیان» نام نهاده است. بیان اول: درذکر خطب و مواعظی که مخصوص به روز نوروز است، باخطبه جلوس شاه سلیمان برسریر سلیمانی؛ بیان دوم: درخطب و مواعظ مخصوص به عید رمضان؛ بیان سوم: درخطب و مواعظ مخصوص به عبد قربان؛ بیان چهارم: درخطب ومواعظ مخصوص به عیدغدیر؛

بیان پنجم: درخطب و مواعظ مخصوص به جمعات؛ بیان ششم: درخطب و مواعظ مخصوص به روز مولود ومبعث و عاشورا؛ بیان هفتم: در ذکر خطبه سرطوق مشهد بعد از وقوع زلزله و دیباچه کلام نواب همایون درفرستادن شمعدانهای نذری به مشهد مقدس .

آغاز کتاب: الحمدلله الذی فتح لعباده ابواب البیان بالبر و الامتنان و أنزل علیهم نوراً مبیناً کیلا یسلکوا غیاهب العصیان .

انجام کتاب: وتوصل ایام دولته علی ظهور صاحب الزمان بحرمة النبی و آله المعصومین یارب العالمین .

[الذریعة ۷۴/۱شماره ۳۶۴؛ فهرستواره منزوی ۲۷۷/۶ (۱ نسخه)]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۹۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** نفاذ یافت آنکه تمت ... آمین یا رب العالمین ... بعد الالف

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۸۶ق؛ واقف: نادرشاه افشار، تاریخ وقف: ۱۱۴۵؛ کاغذ: شکری، جلد: پارچه‌ای، ۹۵گ، ۱۴ سطر (۹×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۳سم [الفبائی: ۱۶]

۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۲۱۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ عبارات عربی معرب، در هفت برگ آغاز دو خطبه ازامام علی و امام حسن (ع) در صلوات بر ائمه (ع) و در اوراق پایانی چندین دوازده امام و دوازده امام خواجه و خطبه اتمام مدرسه سعدیه و خطبه‌های متفرقه دیگر آمده است؛ جلد: تیماج سرمه‌ای، ۱۹۳گ، ۹ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [محدث ارموی مخ:۱-۱۶]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۱۵۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** و اولئک هم المهتدون.

مختصری از اوایل ابواب البیان؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ افتادگی: انجام؛ واقف: نایینی؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: پارچه‌ای، ۵گ، ۱۵ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۷-۱۹۴]

۴. قم؛ لاجوردی، سید مهدی؛ شماره نسخه:۲۷

آغاز: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ در مجموعه‌ای بیاضی که پایان آن رساله «تبصرة القراء» همو است و در آغاز نسخه نام کتاب را «سبع البیان مولانا حسنا خطیب مشهد رضا» نوشته ولی در دیباچه، مؤلف خود آن را«ابواب البیان» نامیده است. [چند نسخه - ف: ۱۰۹]

● ابواب تسعه مجدوله (ترجمه) / رمل / فارسی

abvāb-e tes‘e-ye mojadvale (t.)

از کتاب امجد المحققین فی علوم الیقین عبدالله بن علی منجم در رمل.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۵۹۶

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ستون و جدول‌بندی شنگرف؛ کاغذ: کاغذ قورخانه‌ای، جلد: میشن لایی سیاه، ۲۹گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۸/۱×۲۸/۶سم [ف: ۲-۱۲۶]

● ابواب التصریف / صرف / عربی

abwāb-ut taṣrīf

دارای ۳۵ «باب» است.

تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۱۲۰۷/۴

خط:نستعلیق،بی‌کا،تا:قرن۱۳؛ با سرلوح، قطع: ربعی [نشریه: ۷-۲۷۰]

● ابواب الجنان / اخلاق / فارسی

abvāb-ol jenān

واعظ قزوینی، محمد رفیع بن فتح الله، ۱۰۲۷ - ۱۰۸۹ قمری

vā‘ez-e qazvīnī, mohammad rafī‘ ebn-e fath-ol-lāh (1618 - 1678)

اهدا به: شاه عباس دوم صفوی (۱۰۵۲-۱۰۷۷ق)

تاریخ تألیف: ۱۰۷۹ق

این کتاب از مؤلفات معروف و مورد توجه در پند و مواعظ و اخلاق است و مطالب آن از قرآن مجید و احادیث اهل بیت استفاده شده است و مشتمل است بر اشعار و حکایات و از نمونه‌های نثر خوب آن عصر به‌شمار می‌رود. مؤلف بنا داشت کتاب را در هشت «باب» به عدد درهای بهشت ترتیب دهد، ولی عمر مؤلف به اتمام آن وفا نکرد و مأثور خامه‌اش فقط دو باب است که در دو جلد سامان یافته و جلد سوم را فرزندش میرزا محمد شفیع تتمیم نموده است و کتاب دوره کامل پیدا نکرد. جلد اول را در زمان شاه عباس به انتها آورد و جلد دوم را بعد از یک سال از مرگ شاه عباس تمام نمود در حالی که شاه سلیمان به شاهی رسیده بود یعنی سال ۱۰۷۹ و دیگر اجل مهلتش نداد تا سایر مجلدات را بنگارد.

جلد اول در ۱ «مقدمه» در احتیاج به وعظ و فواید آن، در ۳ «مطلب»، سپس «باب» یکم در دنیای فانی و مفاسد آن، در ۳ «فصل»: ۱. حب دنیا، ۲. بی وفایی دنیا، ۳. شعب حب دنیا، فصل سوم در چهارده «مجلس» است در بیان صفات ذمیمه که عبارت است از جاه‌طلبی، مال دوستی، آز و طمع، بخل، خودآرائی، خودنمائی، خودبینی و عجب و غرور، پرخوارگی، شهوت‌رانی و عیاشی، مصاحبت نااهلان، کینه‌توزی و رشک‌ورزی، ستمگری، تندخوئی، تلخگوئی. جلد دوم در پنج «مطلب» است: مطلب ۱. در بیان شرافت عمر و بی‌بهایی آن؛ مطلب ۲. در بی‌وفایی عمر؛ ۳. در غفلت آدمی از قدر عمر الخ؛ ۴. در ذکر هر یک از فصول اوقات «در ۴ فصل»؛ ۵. در ذکر مصارف عمر بر سبیل تفصیل. در اول مطلب پنجم آورده است که «و این مطلب

را چهارده مجلس مطابق فصل آخر باب اول مرتب گردانیده و در هر مجلس انشاءالله تعالی بذکر قسمی از آن می‌پردازد». مجلس هشت‌گانه در عبادات است و متضمن فوائد علم و عمل، فضل و ثواب و اقسام نماز، فضل و آداب و خواص ادعیه، اذکار و قرآن به تفصیل، فضل و ثواب روزه؛ فضائل عمره و حج است. در الذریعه (۱: ۷۶) آمده است که این جلد مرتب بر هشت مجلس است.

آغاز کتاب: جلد ۱: بهترین مقالی که سرخیل کاروان فنون محاورات تواند بود و خوشترین کلامی که به شادابی لالی کلماتش تیغ زبان بیان را آب‌گیری توان نمود حمد یگانه است جل شانه ...

جلد۲: زلال مقالی که از سرچشمه سار دل که مجدول ...

انجام کتاب: بر امزجه قلوب دردمندان سازگار و گوارا گردانیده توفیق اتمام باقی ابواب را بر وجه صواب کرامت فرماید بمنه و کرمه.

چاپ: تبریز، ۱۲۶۱ق، ۱۲۷۷ق و ۱۲۸۲ق، سنگی؛ تبریز، ۱۲۶۳ق، سنگی، رحلی، ۳۰۳ص؛ دارالسلطنه تبریز، سنگی، تخاقوی ئیل ۱۲۶۵ق، رحلی کوچک، ۳۰۳ص؛ دارالسلطنه تبریز، ۱۲۷۷ق.، ۲۳۷ص؛ تهران، ۱۲۸۱ق، سنگی، رحلی، باهتمام کربلائی اسماعیل و کربلائی غلامرضا تهرانی، بی شماره؛ طهران، ۱۲۷۴ق.؛ مشار فارسی، ج۱، صص۱۴۵-۱۴۶؛ لکهنو، بدون تاریخ، وزیری، ۳۲۶+۲۱ص؛ ۱۳۰۳ق.، ۲۷۴ص؛

[الذریعة ۷۶/۱ و ۱۲۵۲/۹؛ فهرست نسخه های فارسی منزوی ۱۵۱۸/۲؛ مشترک پاکستان ۲۲۱۰/۴ نشانی ۱۱ نسخه؛ فهرستواره منزوی ۶: ۲۷۹-۲۷۷؛ دنا: ۱: ۱۰۹-۱۲۰]

شرح و حواشی:

۱- ابواب الجنان (منتخب)

۱. دامغان؛ صادقیه؛ شماره نسخه:۱۰۷

آغاز: برخاک شب تیره فتاده در محفل آثارش روز روشن چراغیست بر افروخته؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ بعضی اوراق بازنویسی شده؛ مهرها: «یا باقرالعلوم» و «عبده محمدباقر»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی، ۲۹۲گ، ۱۷ سطر [ف: ۳]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۱۵۴

آغاز: اول باید دیده بصیرت خود را ازخوابگران غفلت برگشاید؛ **انجام:** برامام زمان محابانکرده آنهمه مبالغه در مقاتله آن

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱، افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج، ۲۲۰گ، ۱۹ سطر (۱۰×۲۲)، قطع: حرزی بغلی، اندازه: ۱۷×۲۹سم [رایانه]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۵۱۹

آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** چکنی بر قلمزنان دغل تکیه ... باید که دارد

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: نخودی، ۲۲۵گ، ۱۹ سطر (۱۳×۲۱)، اندازه: ۱۹×۲۸سم [رایانه]

۴. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۴۱۲

آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** و از این قبیل سخنان بشاشت انگیز مطایبه آمیز بسیار است که وسیله استخلاص گنهکاران می‌شود و هرگاه ادای آن بر وجهی باشد که شاید و مقام اقتضای آن نماید و سایر دقایق و لوازم حسن خلق ... همیشه منظور نظر لطف و عنایت بی‌نهایت خود سازد

جلد اول؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ تملک: محمد علی بن عسکر هراتی به تاریخ ۲۷ ذیقعده ۱۲۴۷؛ جلد: تیماج قهوه‌ای روشن عطف تیماج زرشکی، ۳۴۶گ، ۱۸ سطر، قطع: خشتی، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف مخ: ۱-۲۶]

۵. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۷۸۰

آغاز: عقل رمی بنفسه علی امه وترک ظئره یعنی دنیا را دایه خود گیرید وآخرت را مادر نمی‌بینی که چون کودک به سن شحور رسید دایه را ترک می‌کند وخود را به آغوش مادر؛ **انجام:** این بدنامی را بهر شما نپسندیدم و مرتکب گناهی عظیم گردیدم که به آن مستوجب قتل گردم تا اگر هر نمایی وبه قتل من

جلد اول؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱، افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج زرشکی عطف پارچه، ۳۵۴گ، ۱۸ سطر، قطع: وزیری، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف مخ:۱-۲۷]

۶. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۲۴۱

جلد اول؛ خط: نستعلیق، کا: محمد ابراهیم، تا: قرن ۱۱؛ صفحه‌ها در جدول زر و لاجورد و شنگرف، کاغذ متن و حاشیه شده، سرلوح و حاشیه‌سازی گل بوته در آغاز؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای سوخت زرکوب، ۳۰۴گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف: ۳-۲۸]

۷. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۸۲۶

جلد اول؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ صفحه‌ها در جدول زر و لاجورد، سرلوح در زمینه زر با گل و بوته شنگرف و لاجورد در آغاز، اعتمادالدوله در جمادی الاول ۱۲۷۳ق آن را به پسرش میرزا داود وزیر کشور بخشیده است؛ تملک: اعتضادالسلطنه در ۱۲۹۶ق؛ واقف: سپهسالار، تاریخ وقف: ۱۲۹۷ق؛ کاغذ: سپاهانی نخودی متن و حاشیه، جلد: روغنی مشکی مقوایی ترنج نارنجی، ۳۰۰گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۵/۵سم [ف: ۳-۲۹]

۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۶۶۷

جلد اول؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ سیزده ورق اول و شش ورق آخر نونویس است؛ کاغذ: کاغذ ترمه، جلد: میشن قهوه‌ای روشن، ۳۲۰گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵/۶×۲۳/۵سم [ف: ۲-۷]

۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۷۲۸

جلد دوم؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ از انتها در وجه تسمیه کعبه افتاده است؛ کاغذ: نوعی ترمه، جلد: میشن قهوه‌ای ضربی، ۴۶۸گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴/۶×۳۴/۳سم

[ف: ۲-۷]

۱۰. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۳۴۳

جلد اول؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: غره ربیع الثانی اواخر قرن ۱۱؛ تملک: عبدالحسین بن محمد؛ مهر: ۱۲۹۸؛ کاغذ: کاغذ ترمه، جلد: رویه میشن ضربی سیاه، ۲۴۴گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۲۲/۶×۳۴/۸سم [ف: ۲-۷]

۱۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۵۱۹/۱

آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** که از قبل ایشان بحکومت و قضای ولایات و رتق ...

تا ابتدای مجلس اول در مذمت حب جاه و ریاست و ...؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: حنایی و نخودی، جلد: مقوایی با حاشیه تیماج مستعمل، ۹۰ص (۱۱۰-۲۰۰)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۹/۵سم [ف: ۱۷-۵۲۳]

۱۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۵۸۹/۲۷

آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** و ریاض اسالیب فقراتش از کوثر شبنم صدق و صفا بذکر جنات تجری من تحتها الانهار است و السلام علی من اتبع الهدی

تنها شامل دیباچه؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: شرقی، ۳گ (۷۹پ-۸۱ر)، سطور چلیپا، اندازه: ۱۶/۵×۲۹/۵سم [ف: ۳۱-۶۹۶]

۱۳. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۶۷۶

آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: اواخر قرن ۱۱؛ اهدایی حاج وزیری؛ کاغذ: نخودی اصفهانی، جلد: مقوایی با تیماج تریاکی، ۳۵۴گ، ۱۹ سطر (۸/۵×۱۷)، اندازه: ۱۴×۲۴/۵سم [ف: ۲-۵۷۹]

۱۴. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۷۶

آغاز: ... گذاشته یعنی پنج خصلت را مورث پنج خصلت دیگر ساخته است؛ **انجام:** بآن نمی‌ارزد که در یک ساعت چه مدت طویل در حسابگاه قیامت توقف نماید.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: حنائی مجدول، جلد: مقوایی با کاغذ آبی عطف تیماج قرمز، ۶۲گ، ۱۹ سطر (۱۳/۵×۲۴)، اندازه: ۲۰/۵×۳۲/۵سم [ف: ۱-۲۸۴]

۱۵. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۳۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** حضرت خداوند بیچون و روشنی بخش دیده‌ها.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: اواخر قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ اهدایی مرتضی قوی دل؛ کاغذ: حنائی آهار مهره، جلد: مقوایی با تیماج آلبالویی ضربی عطف و حواشی تیماج مشکی، ۲۲۰گ، ۲۱ سطر (۱۱×۲۲)، اندازه: ۱۷×۳۰سم [ف: ۱-۳۱۷]

۱۶. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۳۶

آغاز: تسنیم صدق و صفا مذکر جفات تجری من تحتها الانهار؛ **انجام:** بیچون و روشنی بخش دیده‌های درون

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: اواخر قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ اهدایی استادان خباز؛ کاغذ: نوعی ترمه، جلد: مقوایی با کاغذ مشکی سفید عطف و گوشه‌ها تیماج آلبالویی، ۲۰۲گ، ۲۳ سطر (۱۲×۲۰)، اندازه: ۱۸×۲۷سم [ف: ۱-۳۱۹]

۱۷. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۳۹

آغاز: در او محتاج گردید غمناک و دلتنگ شد؛ **انجام:** تو محافظت کن آنها را فرمودند که مرا با آنها واگذار.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ اهدایی حاج وزیری؛ کاغذ: الوان، جلد: مقوایی با کاغذ ابری رنگین عطف تیماج قرمز، ۲۹۷گ، ۱۷ سطر (۱۰×۲۰)، اندازه: ۱۸×۳۰سم [ف: ۱-۳۲۰]

۱۸. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۴۹۸

آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** خلقتش بطراز لقد خلقنا الانسان فی احسن تقویم مطرز است خصوصاً اهل ایمان.

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ اهدایی محمد ابراهیم تقی زاده تویسرکانی؛ کاغذ: حنایی اصفهانی، جلد: مقوایی با تیماج تریاکی ضربی، ۳۵۵گ، ۱۷ سطر (۱۸/۵×۱۹)، اندازه: ۱۳/۵×۲۴/۵سم [ف: ۱-۴۳۵]

۱۹. یزد؛ صدوقی یزدی؛ شماره نسخه:۱۶۹

جلد اول؛ خط: نستعلیق خوب، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ صفحه‌ها مجدول به زر و مشکی و لاجورد و سبز و صفحه اول دارای سرلوح دقیق، در صفحه آخر پنج بیت به خط محمد حسن مسعودی خراسانی در اوصاف آقا شیخ محسن گنابادی دیده می‌شود؛ کاغذ: ترمه، جلد: دورو تیماج روغنی گل و بوته‌دار، ۲۷۴گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۴×۲۳/۵سم [ف: ۱۳۷]

۲۰. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۳۵۶

جلد دوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ [ف: ۱]

۲۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۱۷۱/۳۴

آغاز: فصل چهارم از کتاب ابواب الجنان من تألیفات میرزا محمد رفیع در شهوت مباشرت شاهدان گلعذار و بوس و کنار خوبرویان؛ **انجام:** انشاءالله درباب صبر برزبان قلم موعظت شیخ جاری خواهد شد.

بخشی از آن با حکایت‌ها در زناشویی و اشعاری از نگارنده و صایب و مولوی و سنائی در آن باره؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جدول‌بندی شده به زر؛ کاغذ: ترمه، جلد: رویه میشن قرمز ضربی، ۱۲گ (۸۲ر-۹۳پ)، ۲۵ سطر، اندازه: ۲۳/۱×۳۷/۷سم [ف: ۷-۲۲۷]

۲۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۸۶۲

جلد دوم؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: اواخر قرن ۱۱؛ تمام صفحات دارای جدول زر و لاجورد؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی با تیماج تریاکی، ۱۵۲گ، ۱۹ سطر (۸/۵×۱۷/۵)، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف: ۳-۱۰۷۷]

۲۳. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه:۱۰۲

آغاز: کل بر دارد جواهر اجزای کاینات انتظام نپذیرد مدبری که

اگر شیرازه تالیفش پا از میان کشد اوراق مجموعه عالم هر یک سرخویش گیرند
جلد اول؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ توسط کاتب تصحیح شده، در برگ آخر متفرقاتی مکتوب است؛ جلد: تیماج مشکی ضربی، ۳۶۲گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۴سم [ف: ۱-۱۰۰]

۲۴. شیراز؛ طباطبائی؛ شماره نسخه:۵۰۰

خط:نسخ،بی‌کا،تا:قرن۱۱؛اندازه:۱۵×۲۴سم [نسخه‌پژوهی: ۲-۱۰۸]

۲۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۲۷-طباطبائی

آغاز: شرع متین را بر خاکستر پوچ گویی ژاژ خایان نگذارد؛ **انجام:** اجع کلبک یتبعک سگ خود را گرسنه دار تا از دنبال تو آید یعنی چون رعیت پریشان
جلد اول؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ تمام صفحات به قلم زر و مرکب مجدول شده است؛کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قرمز، ۲۴۴گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲×۲۳سم [ف: ۲۴-۳۸۹]

۲۶. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه:۶۶ - ج

جلد اول؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ با نشانه‌های شنگرف و زعفرانی که عبدالمجید بن یوسف بن مجید بن علیقلی بن کیا فخرالدین آهی دماوندی آن را در ۱ محرم ۱۲۷۲ کامل نموده است؛ کاغذ: سپاهانی فرنگی، جلد: تیماج زرکوب مقوا، ۴۴۵گ، ۱۴ سطر (۹/۵×۱۸)، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف: ۷]

۲۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۵۲۹

جلد اول؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: دوشنبه آخر صفر ۱۰۹۹، جلد دوم ۷ رمضان ۱۰۹۹؛ دارای سرلوح و صفحات مجدول بندی شده با زر و لاجورد؛ مهر: شعاع الملک شیرازی؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، ۵۲۳گ، ۱۵ سطر (۸/۵×۱۷)، اندازه: ۱۷×۲۶/۵سم [ف: ۱۶-۴۱۷]

۲۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۲۲۸

آغاز: عزیزی که تا قبضه قدرتش کمال زرافشان؛ **انجام:** بمذاق خاطر مشکل پسندان روزگار و آشنا.
جلد اول؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ تمامی صفحات مجدول زر و لاجورد؛ جلد: تیماج سرخ، مجدول، ۲۵۳گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۷×۲۷سم [ف: ۲۷/۲-۱۹]

۲۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۷۹ ط

آغاز: برابر؛ **انجام:** مرحله اول را از مراحل ثمانیه ... به سر منزل انجام رسانید
جلد اول؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ صفحه آغاز دارای یک سرلوح مذهب و مرصع است، تمام صفحات به قلم چندگانه زر و مشکی و لاجورد مجدول شده است؛ جلد: روغنی گل و بوته با ترنج و نیم ترنج، ۲۶۱گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۸×۱۹/۵سم [ف: ۲۴/۲-۲۲]

۳۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۲۷ ط

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ [مختصر ف: ۱۶]

۳۱. زهان؛ مدرسه جعفریه زهان؛ شماره نسخه:۱۰۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ دو برگ آخر در یک‌شنبه ۲۹ رمضان ۱۲۴۲ بازنویسی شده، تصحیح شده، عبارات عربی نسخ معرب، در سه برگ اول فهرست مطالب کتاب و اشعاری فارسی در مدح کتاب و در برگ آخر یادداشتی از «بابا خان بن محمد عرب» به سال ۱۲۹۹ آمده است؛ واقف: محمد صادق بن علی نقی زهانی، تاریخ وقف: ۱۲۰۴ (یا ۱۲۴۰)؛ جلد: تیماج مشکی ضربی، ۲۱۷گ،۱۹سطر،اندازه:۱۵×۲۴سم[مدرسه جعفریه زهان - ف: ۸۲]

۳۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۴۰۰

جلد اول؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جدول زر و لاجورد با سرلوح؛کاغذ:سپاهانی،جلد:تیماج تریاکی ضربی مقوایی،۲۱۶گ، ۲۱ سطر (۹×۱۷)، قطع: ربعی، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف: ۱۶-۲۵۹]

۳۳. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۷۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی [نشریه:۲-۶۲]

۳۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۰۱۶

جلد دوم؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۲۴ق (در فهرست چنین آمده که نادرست است)؛ مجدول به طلا با عناوین و نشان شنگرف، ورق اول و آخر به خط دیگر؛ تملک: عباسقلی نوری در ۱۲۵۵؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن قهوه‌ای ضربی، ۳۵۷گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۷/۷×۳۰/۵سم [ف: ۲-۷]

۳۵. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۱۰۹

آغاز: باب دوم از ابواب ثمانیه کتاب ابواب الجنان که هر درفش سرای خودسازی را یک خشت؛ **انجام:** فصل اول در آموختن و مداومت بر آن لفظ و معنی وبیان فضل و ثواب آن.
باب دوم؛ خط: نستعلیق خوش، کا: بی‌کا، تا: ۱۰۲۸ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح؛ جلد: مقوا، ۱۹۳گ، ۱۵ سطر [ف: ۱-۲۱]

۳۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۵۰۸

آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** برای اینکه نماز شام وخفتن را درآنجا باهم جمع نموده بیک اذان ودو اقامه می‌گذراند.
خط: نستعلیق، کا: آقا احمد نور جلو، تا: ۲۷ جمادی الاول ۱۰۶۷ق؛ صحت بر وقف با مهر بیضوی «یا ابا عبدالله» که اسماء پنج تن آل عبا در حاشیه مهر حک شده مشهود است، دارای حواشی مختصر که در برگ شانزدهم حاشیه‌ای در ۲۷ ذیقعده ۱۱۰۵ در قلعه تفلیس از معزالدین محمد منجم و در برگ ۱۶۸ یادداشتی از محمد سعید بن محمد رضا حسینی در ۱۸ ربیع الاول ۱۱۳۴ مشهود است؛ واقف: میرزا نصرالله بن رضاقلی خان، تاریخ وقف: ۱۲۸۴؛ مهرها: «نصرالله بن رضا قلی»، «عبده نصرالله» و «معین الرعایا»؛ جلد: تیماج قرمز ضربی، ۲۸۸گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۹×۲۸سم [محدث ارموی مخ:۱-۱۹]

۳۷. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۳۳۳

آغاز: و اگر آفتاب جهانتاب حکمتش از افق انقلاب تیغ کشیدی ... محمد رفیع واعظ خاکسار؛ **انجام:** پیشانیها و پهلوها و پشتهای

ایشان پس گویند این آن چیزی است که برای خود جمع کردید.
جلد اول؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: سلخ جمادی الثانی ۱۰۷۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ واقف: واقف: علی حمیدی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول، ۳۷۰گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۳×۱۸/۵سم [ف: ۱-۱۹]

۳۸. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۳۵۵

جلد اول؛ خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: ۲۰ شوال ۱۰۸۱ق؛ ۲۳۳گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۴/۵سم [ف: ۱-۳۴۲]

۳۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۶۷۹۶

آغاز: بسمله، زلال مقامی که از چشم سار دل بجدول؛ **انجام:** روانه شوید بر اسم خداویاری اوتم بحمدالله و منه
خط: نستعلیق، کا: رازی، جعفر القاری، تا: ۱۰۸۱ق؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، ۱۱۲گ، ۱۵ سطر (۷×۱۷)، اندازه: ۱۵×۲۵سم [رایانه]

۴۰. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۷۹۴

جلد اول؛ خط: نسخ، کا: محمد طاهر و محمد علی، تا: ۱۰۸۳ق؛ ۳۱۷گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۲×۲۵سم [ف: ۲-۷]

۴۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۸۸۷

آغاز: برابر جلد ۱
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: شعبان ۱۰۸۴ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی با تیماج تریاکی ضربی با سه ترنج، ۲۳۷گ، ۲۶ سطر (۱۰/۵×۲۳)، اندازه: ۱۳×۳۲سم [ف: ۴-۱۴۶۲]

۴۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۰۷

آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۲۴ شوال ۱۰۸۵ق؛ در آغاز نسخه دو برگ از کتابی با چند یادداشت افزوده شده است؛ جلد: تیماج قرمز، ۲۶۵گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۸×۲۴سم [ف: ۱-۱۵۰]

۴۳. تهران؛ مدارک فرهنگی؛ شماره نسخه:۱۴۹

آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** برابر
خط: شکسته نستعلیق خوب، کا: غلام علی، تا: ۲۲ جمادی الثانی ۱۰۸۶ق؛ دو نوع خط، مصحح، آهار و مهره دارد؛ تملک: «آقا نورالله»؛ مهر: «فاطمه حسینی»، «لافتی الاعلی»؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: تیماج ضربی منگنه مجدول و دارای ترنج و سرترنج و لچک در گوشه‌ها و آستر کاغذ آبی، ۲۹۹گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵/۳×۲۵/۵سم [ف: ۱۳۷]

۴۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۶۷

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۸۶ق؛ دارای سرلوح، مجدول؛ ۲۲۱گ، ۱۷ سطر، قطع: رحلی کوچک، اندازه: ۱۷×۲۸سم [ف: ۲-۳۳۳]

۴۵. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۹۰

خط: نسخ زرین، کا: حسام الدین مراغی، تا: جمعه ربیع‌الثانی ۱۰۸۶ق؛ با جدول از محمد سعید بن حسام الدین مراغی، باب یکم، قطع: رحلی [نشریه: ۷-۹۸]

۴۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۴۶۶

خط: نسخ خوش، کا: عبدالله بن عباس، تا: سه‌شنبه از دهه آخر جمادی الثانی ۱۰۸۷ق؛ مصحح، روی برگ اول تاریخ تولدی به سال ۱۲۸۷ هـ و در پشت برگ پایانی اشعاری فارسی با تخلص «ساجد» آمده است؛ تملک: سید محمد بن محسن سیر آفتاب به سال ۱۲۸۳ هـ؛ جلد: تیماج دورو، ۲۵۴گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۸×۳۰/۵سم [ف: ۲۸-۵۷]

۴۷. دامغان؛ صادقیه؛ شماره نسخه:۲۰

آغاز: ساخت فیاضی که ترشح ابر فیضش بیک قطره خورشید غبار شب تیره را فرو نشاند؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد حسین بن مولا محمد جان، تا: ۱۰۸۷ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی، ۲۴۸گ، ۲۱ سطر [ف: ۳]

۴۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۰۲۸-۱۶/۳۸

آغاز: و زنگار آمال وامانی آنقدر بر روی هم نشیند که آئینه دل را دیگر مجال انجلا نماند وتلاش صیقل پند و نصیحت فایده نرساند؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ و نستعلیق، کا: عبدالواسع بن محمد سلیم، تا: ۱۰۸۸ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: زمینه مقوایی و عطف تیماج قهوه‌ای، ۲۹۴گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۴×۲۵سم [ف: ۱-۴۷]

۴۹. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه:۵۲۰

جلد اول؛ خط: نسخ، کا: عنایت بن محمد، تا: چهارشنبه از نیمه ربیع الاول ۱۰۸۸ق؛ افتادگی: انجام؛ توسط کاتب تصحیح شده، برگ اول از چاپ سنگی افزوده شده است، در دو برگ آخر چندین تاریخ تولد به سالهای ۱۱۶۶ و ۱۱۶۸؛ تملک: «احمد بن حبیب الله اشتهاردی» و «محمد حسین بن صادق وانشانی» به سال ۱۱۵۱؛ جلد: تیماج قهوه‌ای سوخته، ۱۶۲گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف: ۲-۲۰۱]

۵۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۶۷۳

آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** پایان: عبدک و رسولک و جمیع المومنین و المومنات بحق محمد و آله الامجاد
خط: نستعلیق، کا: نصیر گلپایگانی، تا: ۱۰۸۸ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج، قهوه‌ای، ترنج و نیم ترنج، کوبیده، مقوایی،۲۲۳گ،۲۱ سطر(۱۰×۲۲)، اندازه: ۱۸×۳۱سم [ف: ۶-۲۴۲]

۵۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۳۷

خط: نسخ، کا: محب علی بن عبدالرضا شوشتری، تا: ۱۰۸۸ق؛ متن در جدول شنگرف و لاجوردی، اهدایی حاج وزیری؛ کاغذ: حنایی مجدول، جلد: مقوایی با تیماج مشکی درون تریاکی، ۲۷۲گ، ۲۱ سطر (۱۰×۱۸/۵)، اندازه: ۱۷×۲۷/۵سم [ف: ۱-۳۱۹]

۵۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۰۱۷

جلد اول؛ خط: نستعلیق، کا: عسکر بن علی تبریزی، تا: ۱۰۸۸ق؛ مجدول به طلا، دارای تذهیب و آرایش در دو صفحه اول؛ کاغذ: کاغذ ترمه، جلد: میشن سیاه ضربی، ۳۲۵گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۲۰/۹×۳۰/۲سم [ف: ۲-۷]

۵۳. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۹۸۰

آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** به سرمه انصاف برعیوب ظاهر وباطن خود بینائی داده جمله را به فکر اصلاح حال خود اندازد و جمال احوال زمره مومنان ... همیشه منظور لطف وعنایت بی نهایت خود سازد.

باب اول؛ خط: نسخ، کا: محمد اشرف، تا: رجب ۱۰۸۹ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۰۸گ، ۳۰ سطر، قطع: وزیری، اندازه: ۱۲×۲۳سم [ف: ۱-۲۶]

۵۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۰۲

آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۸۹ق؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج ماشی ترنج و نیم‌ترنج کوبیده مقوایی، ۱۸۸گ، ۲۵ سطر (۱۴/۵×۲۷)، اندازه: ۲۳×۳۸سم [ف: ۴-۱۷۳]

۵۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۶۶

آغاز: برابر جلد ۱

مشتمل بر مقدمه و هشت باب و منقسم بر چند فصل و سیزده مجلس؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۸۹ق؛ افتادگی: انجام؛ مجدول، دارای سر لوح؛ ۲۷۴گ، ۲۱ سطر، قطع: رحلی، اندازه: ۱۸×۳۰/۵سم [ف: ۲-۳۳۲]

۵۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۶۱۱

تا پایان باب دوم؛ خط: نستعلیق، کا: مراد بن ساقی هبلرودی، تا: ۱ رجب ۱۰۸۹ق، جا: اصفهان؛ با یادداشت ۱۲۷۳؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی مقوایی، ۱۹۱گ، ۱۹ سطر (۱۰×۲۰)، قطع: رحلی، اندازه: ۸×۲۷سم [ف: ۱۶-۶۵۵]

۵۷. کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه:۹۴

آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** برابر

جلد اول؛ خط: نستعلیق، کا: ابوتراب بن محمدهاشم (ساکن قریه بوژان از بلوکات نیشابور)، تا: ۲۴ ربیع الثانی ۱۰۸۹ق؛ سه برگ اول بازنویسی شده است؛ مهر: «عبده الراجی ابراهیم الموسوی»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج با سر اسلیمی، ۳۱۶گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۸×۲۴سم [ف]

۵۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۲۲۷

آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** برابر

جلد اول؛ خط: نسخ، کا: فیض الله بن شیخ محمد، تا: ۲۴ شوال ۱۰۹۰ق؛ جلد: تیماج عنابی و درون مشکی، ترنج با سر زرین، مجدول، ۲۳۶گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۸×۲۹سم [ف: ۲۷/۲-۱۹]

۵۹. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۱۱۳

آغاز: برابر جلد ۲؛ **انجام:** و آن مکان را جمع نیز می‌نامند برای اینکه نماز شام و خفتن را در آنجا با هم جمع نموده بیک اذان و اقامت میگزارند. تمت الکتاب بعون ...

جلد دوم؛ خط: نستعلیق، کا: محمد بن میرزا خان قزوینی، تا: ۱۰۹۰ق؛ آرایش و یادداشت‌های تاریخی؛ جلد: چرمی کهنه، ۳۶۱گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: ۱-۱۴]

۶۰. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۵۷۶۴

جلد دوم.؛ خط: نستعلیق، کا: محمد نصیر بن محمد مؤمن منشی قزوینی، تا: ۱۲ ربیع الاول ۱۰۹۰ق؛ افتادگی: انجام؛ عربی‌ها به نسخ، صفحه‌ها در جدول زر و لاجورد و شنگرف؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: تیماج مشکی یک طرف، ۲۸۶گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۶×۳۰سم [ف: ۳-۳۰]

۶۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۷۵۶

آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** برابر

خط: شکسته نستعلیق، کا: زین الدین علی بن محمد بن قاسم الحسینی دارابی، تا: ۱۰۹۱ق؛ بعضی از صفحات بطور چلیپا نوشته، مجدول به تحریر و طلا صفحه اول دارای یک سرلوح، میان سطور دو صفحه اول طلااندازی شده حاشیه ابری و الوان و بعضی از صفحات مذهب با گل بوته؛ واقف: حاجیه سکینه خانم، تاریخ وقف: فروردین ۱۳۲۶؛ ۱۹۷گ، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۶-۳۷۴]

۶۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۷۳۲

آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** و قد فرغت من ... و صلی الله علیه و آله وسلم

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۹۱ق؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج ضربی، ۳۱۴گ، ۲۱ سطر (۹×۱۷)، اندازه: ۱۴×۲۳سم [رایانه]

۶۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۵۵۵

آغاز: که عاصم به سبب این امر یعنی ترک دنیا؛ **انجام:** عنایت بی نهایت خود سازد ... بحق محمد واله

خط: نسخ، کا: عبدالواحد حسینی، تا: ۱۰۹۱ق؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، ۳۰۰گ، ۱۸ سطر (۹×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [الفبائی: ۱۶]

۶۴. شیراز؛ طباطبائی؛ شماره نسخه:۴۹۹

خط: نستعلیق، کا: میرزا محمد حسینی، تا: صفر ۱۰۹۱ق؛ صفحات مجدول، با سرلوح مذهب؛ اندازه: ۱۳/۵×۲۲/۵سم [نسخه‌پژوهی: ۲-۱۰۸]

۶۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۴۱/۱

آغاز: که مهر لطفش عاجزان را چندان رو نداده که پرتو خورشید دامن از دست ذره [تواند کشید، سمیعی که نوازش] توفیقش ضعیفان را آن قدر قوی دست نکرده؛ **انجام:** برابر

جلد اول؛ خط: نستعلیق، کا: محمد حسین بن عباس قلی بیگ غلام، تا: یک‌شنبه ۹ صفر ۱۰۹۱ق؛ افتادگی: آغاز (یک صفحه از مقدمه) و انجام (دو برگ پیش از صفحه خاتمه)؛ مصحح، دارای علامت بلاغ، رکابه‌دار؛ کاغذ: فرنگی نخودی آهارمهره نازک، جلد: میشن بنفش ساده، ۳۹۴ص (۱-۳۹۴)، ۲۵ سطر (۱۴/۵×۲۳)، اندازه: ۱۹/۳×۲۸/۸سم [ف: ۲۹/۱-۴۰۱]

۶۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۳-۱/۴۳

آغاز: شیرازه تألیفش پا از میان کشد اوراق مجموعه عالم هر یک سر خویش گیرند؛ **انجام:** برابر

جلد اول؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۹۲ق؛ افتادگی: آغاز؛ برگ اول سرلوح مزدوج با زمینه زرد لاجورد با گل‌های الوان وکتیبه

بسمله، تمامی صفحات مجدول مذهب و مشکی و شنگرف، تمامی آیات و احادیث معرب، نسخه دارای علامات تصحیح و بلاغ می‌باشد و در آخر نسخه دو تاریخ تولد در ۱۲۶۹ و۱۲۷۲ و دو صفحه جدول در بیان شک‌های صحیح و باطل در نماز؛ جلد: تیماج سرخ ضربی،۲۹۲گ،۲۳ سطر،اندازه: ۱۴×۲۶سم [ف: ۱-۴۶]

۶۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۹۳۵-۱۱/۳۵

آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: شاه حسن بن غیاث الدین علی،، تا: شنبه ۲۸ ذیقعده ۱۰۹۳ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۱۸گ، ۲۴-۲۳ سطر، اندازه: ۱۴×۲۷سم [ف: ۱-۴۴]

۶۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۹۷۵

تا آخر باب دوم؛ خط: نستعلیق، کا: یوسف، تا: رجب ۱۰۹۳ق؛ مجدول به طلا، دارای سرلوحی در صفحه اول؛ کاغذ: کاغذ ترمه، جلد: میشن قهوه‌ای، ۱۷۸گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۶/۷سم [ف: ۲-۶]

۶۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۶۷۴

جلد اول؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۹۳ق؛ کاغذ: کاغذ فستقی، جلد: رویه ترمه بید زده با مغزی میشن یشمی، مجدول به شنگرف و سیاهی، ۳۰۲گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۶/۱×۲۳/۳سم [ف: ۲-۶]

۷۰. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۶۵

آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** بر وجه ثواب کرامت فرماید، بمنه و کرمه، تمت.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۴ جمادی الاول ۱۰۹۵ق؛ در آغاز نسخه دو سرلوح کوچک وجود دارد؛ کاغذ: ایرانی سفید مایل به زردی، جلد: تیماج مشکی با عطف پارچه‌ای، ۹۱۴ص، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۱-۹۷]

۷۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۶۱۴۱

بی‌کا، تا: ۱۰۹۵ق [رایانه]

۷۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۳۸۸

آغاز: که دیده التفات را از تماشای خارستان؛ **انجام:** که سالک خامه بیان به ره نمایی ...

خط: نسخ و نستعلیق خفی، بی‌کا، تا: ۱۰۹۶ق؛ افتادگی: آغاز؛ جداول اوراق به الوان، کمند به سرخی؛ تملک: ابن مرحوم حاجی محمدنصیر بن حاجی محمد نصیر بن حاجی محمد اسمعیل گیلانی در صفر ۱۱۶۵ در کربلا؛ کاغذ: نخودی، جلد: اسقاطی، ۲۹۶گ، ۱۷ سطر (۱۱/۵×۲۰)، قطع: وزیری بزرگ، اندازه: ۱۶/۶×۲۶سم [رایانه]

۷۳. اصفهان؛ روضاتی؛ شماره نسخه:۷۲

خط: نستعلیق، کا: نصیر کثیر التقصیر، تا: جمادی الثانی ۱۰۹۶ق؛ مجدول به طلا و لاجورد و شنگرف؛ ۲۵ سطر، اندازه: ۱۶×۲۷سم [ف: ۵۱]

۷۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۶۴۷۵

آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** این نسخه در جهان قاش شد و الحمدلله

خط: نسخ، کا: قاینی، قاسم بن دوست محمد، تا: ۱۰۹۷ق؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج، ۲۴۸گ، ۲۸ سطر (۱۶×۲۷)، اندازه: ۲۲×۳۴سم [رایانه]

۷۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۷۳ ط

خط: نسخ، کا: محمد سعید بن عبدالجبار خوشنویس، تا: ۱۰۹۷ق [مختصر ف: ۱۶]

۷۶. تهران؛ انجمن آثار و مفاخر فرهنگی؛ شماره نسخه:۱۱۳

آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ربیع الاول ۱۰۹۷ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مقوایی مشکی ساده، ۳۹۲ص، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۱۵۲]

۷۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۷۳-طباطبائی

آغاز: برابر جلد ۲؛ **انجام:** به عصا کشی لطف عنایت خود بطریق مستقیم حق راهبری نماید

خط: نستعلیق، کا: محمد سعید بن عبدالجبار خوشنویس، تا: ۱۰۹۷ق؛ صفحه آغاز دارای سرلوح مذهب و مرصع زیبایی است و به سبک دندانه موشی تذهیب شده، تمام صفحات، متن و حاشیه است و دارای کمند و جدول به قلم‌های چندگانه زر و شنگرف و لاجورد؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی با ترنج و نیم‌ترنج زرکوب، ۱۹۹گ، ۱۹سطر، قطع: وزیری، اندازه: ۱۶×۲۷سم [ف: ۲۴-۱۹۲]

۷۸. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۴۰۳

آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** برابر

خط: رقاع، بی‌کا، تا: ذیحجه ۱۰۹۷ق؛ رقاع تحریری، اهدایی علی اخلاقی فیروز آبادی؛ کاغذ: حنایی، جلد: مقوایی با تیماج آلبالویی ضربی و مجدول، ۲۰۶گ، ۲۵ سطر (۱۲/۵×۲۰/۵)، اندازه: ۱۷×۲۵/۵سم [ف: ۱-۳۶۷]

۷۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۵۶۲-۵۸/۱۲

آغاز: چون ابواب مباحثش بعد از مقدمهٔ با ابواب جنت در عدد موافقت نموده .. جنانش ابواب الجنان خطاب دهند نامناسب نخواهد بود. اما مقدمه متضمن سه مطلب است؛

جلد دوم؛ خط: نسخ، کا: عبداللطیف، تا: ذیقعده ۱۰۹۸ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۲۰۰گ، ۲۶ سطر، اندازه: ۱۹×۲۸سم [ف: ۱-۴۸]

۸۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۹۵۷

جلد اول؛ خط: نسخ، کا: اسمعیل، تا: چهارشنبه دهه سوم ماه یکم ۱۰۹۸ق، برای مولانا عبدالفتاح بن مولانا محمد فاضل مصعبکی؛ یادداشت تولد فرزند در ۳ جمادی الاول ۱۳۰۰ در صفحه عنوان دارد؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی ضربی مقوایی، ۱۷۷گ، ۱۹ سطر (۱۱/۵×۱۷)، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۱۰-۱۸۵۱]

۸۱. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۶۴

آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: سید علی بن محمد رفیع حسینی نطنزی، تا: سه‌شنبه۶ ربیع الاول ۱۰۹۸ق، به خاطر حاج ابدال بیک؛ کاغذ:

سپاهانی، جلد: تیماج مشکی ضربی‌دار، ۲۳۶گ، ۲۱ سطر (۱۲×۲۰)، اندازه: ۱۸/۵×۲۸/۵سم [ف: ۷۶]

۸۲. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۵۸۲

خط: نستعلیق، کا: علیرضا اشتهاردی، تا: ۶ صفر ۱۰۹۹ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۶۵گ، ۲۱ سطر (۱۹×۲۹) [ف: ۳۴]

۸۳. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه:۱۲۱

آغاز: کرد و روی عزیمت از طریقه ناشایست رهبانیت بر تافته سر تعلیم به ربقه اطاعت غرا در آورد

جلد اول؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ذیحجه ۱۰۹۹ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۰۴گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۸×۲۷سم [ف: ۱-۱۱۴]

۸۴. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۴۳

آغاز: برابر جلد ۲؛ **انجام:** به دستگیری عنایت بی نهایت رهانیده وگریبان گیر به ساحت قرب خود کشانیده، درمحفل کرامت برمسند منزل انا جلیس من ذکرنی نشاند بفضله وکرمه.

جلد دوم؛ خط: نستعلیق، کا: محمد، تا: ذیحجه ۱۰۹۹ق؛ تملک: محمد باقر عبدالباقی بن محمد مقیم سال ۱۲۰۷؛ مهر: «محمد باقر حسینی»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول دورو، ۳۰۴گ، ۱۶ سطر، قطع: وزیری، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف مخ:۱-۲۶]

۸۵. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۷۵۳

جلد اول؛ خط: نستعلیق، کا: محمد شفیع بن محمدمقیم، تا: جمعه ۶ ربیع الثانی ۱۱۰۰ق؛ ۳۵۷گ، ۲۳ سطر (۹×۱۹/۵)، اندازه: ۱۶×۲۷سم [ف: ۱-۳]

۸۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۰-فیروز

آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** توفیق اتمام باقی ابواب را بر وجه صواب کرامت فرماید بمنه و کرمه اللهم اغفر سیآت کاتبه و ضاعف حسناته بحق شافع یوم العرصات بمحمد و آله الطیبین الطاهرین.

خط: نستعلیق، کا: محمد صالح اصفهانی، تا: ۱۱۰۰ق؛ دارای سر لوحه‌ای در آغاز و جداول به قلم‌های لاجورد و شنگرف و زر در همه صفحات، ابیاتی به فارسی و عربی از سعدی و سنائی و از مؤلف در حاشیه برخی از صفحات دیده می‌شود؛ کاغذ: اصفهانی متن سمرقندی نخودی و حاشیه فرنگی، جلد: تیماجی مشکی، ۷۴۰ص،۱۳ سطر،قطع: نیم خشتی، اندازه: ۲۱/۵×۳۱سم [ف: ۲۱-۴]

۸۷. اهواز؛ شوشتری، محمد؛ شماره نسخه:بدون شماره

جلد دوم؛ بی‌کا، تا: ۱۱۰۰ق [نشریه: ۷-۷۹۵]

۸۸. کاشان؛ عاطفی، حسن؛ شماره نسخه:بدون شماره

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: از قرن ۱۱ و ۱۲؛ جلد: چرمی قهوه‌ای کم رنگ، اندازه: ۱۴×۲۳سم [نشریه: ۷-۷۲۱]

۸۹. کاشان؛ مزار افضل الدین کاشانی؛ شماره نسخه:۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۲۱ سطر، قطع: وزیری [نشریه: ۴-۳۵۴]

۹۰. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۵۹۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ یا ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ صفحات مجدول؛ ۲۹۲گ، اندازه: ۱۶×۲۷سم [ف: ۳-۵]

۹۱. بیرجند؛ دیانی؛ شماره نسخه:۱۷۹

آغاز: ضعیفانرا آنقدر قوی دست نکرده که کنگره اجابت از کمند دعای ضعیف نالان کردن توان دزدید؛ **انجام:** که طفلان بیچاره دارم چهار همی خندم از لطف یزدان پاک

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ یا ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ عبارات عربی نسخ معرب، صفحات مجدول به زر و مشکی و شنگرف، مصحح؛ جلد: تیماج دورو قهوه‌ای، ۲۳۸گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۷×۲۸سم [ف: ۱۳۴]

۹۲. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۲۳۹ حکمت

آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** امام جعفر صادق علیه السلام (ننوشته مانده)

جلد اول؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ جلد: تیماج مشکی مقوایی، قطع: ربعی [ف: ۲-۳]

۹۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۶۱۴

جلد اول؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای مقوایی، ۲۷۱گ، ۲۱ سطر (۱۴×۲۳)، قطع: رحلی، اندازه: ۱۹×۳۰سم [ف: ۱۶-۳۰۸]

۹۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۵۷۶

جلد اول؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سیاه ترنجی مقوایی، ۱۷۰گ، ۲۳ سطر (۱۳×۲۰)، قطع: رحلی، اندازه: ۱۹×۲۷سم [ف: ۱۷-۴۰۹]

۹۵. یزد؛ سریزدی؛ شماره نسخه:۱۶۴

جلد اول؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ توسط کاتب تصحیح شده، چند برگ آغازین و پایانی کتاب بازنویسی شده و لبه برخی از اوراق ترمیم شده است، روی برگ اول تملکی با مهر مربع پاک شده به سال ۱۲۸۰ دیده می‌شود؛ جلد: مقوایی، عطف و گوشه ها تیماج قرمز، ۳۲۱گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف: ۱-۱۳۵]

۹۶. اصفهان؛ روضاتی؛ شماره نسخه:۹۰

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ با یادداشتی از ابوطالب دارجانی صفر ۱۲۵۹؛ تملک: محمود ولد حاجی رحیم در رجب ۱۲۶۶؛ ۲۶ سطر، اندازه: ۲۰/۵×۲۹/۵سم [ف: ۶۱]

۹۷. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۳۴/۱-۶۱۳۰

جلد اول؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج تریاکی مقوایی، ۲۱ سطر، قطع: وزیری [آستانه قم: ۷۵]

۹۸. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۳/۲-۶۰۴۷

جلد اول؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی تازه، ۳۳۸گ، ۱۷ سطر، قطع: وزیری [آستانه قم: ۷۵]

۹۹. شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه:۳۴۳

بی‌کا، تا: قرن ۱۲ [نشریه: ۵-۲۰۹]

۱۰۰. همدان؛ ایزدی (حاجی)؛ شماره نسخه:۱

خط: نستعلیق، کا: فضل الله بن عبدالجواد، تا: قرن ۱۲ و ۱۳؛

جدول زر و لاجورد؛ تملک: جلال الدین بن موید الدوله در ذیحجه ۱۲۹۱ [نشریه: ۵-۳۶۶]

۱۰۱. زهان؛ مدرسه جعفریه زهان؛ شماره نسخه:۱۲۰

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ برخی اوراق توسط غلامحسین مقدس بن محمد حسن عبدالنعیم بن محمد جعفر بن محمد رضا زهانی قائنی خراسانی به سال ۱۲۹۶ در قریه بمرود بازنویسی شده، در نیمه پایانی کتاب مقداری از کتابی در طب آمده است، در برگ اول متفرقاتی به خط «محمد حسین» و «میرزا محمد علی» و یادداشتی به سال ۱۳۲۳ آمده و در روی برگ شروع کتاب تملک کاتب به سال ۱۳۰۱ و چند بیت شعر فارسی و عربی آمده است؛ جلد: گالینگور قهوه‌ای، ۲۹۲گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۴/۵سم [ف: ۹۵]

۱۰۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۴۸۳

جلد اول؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ سه صفحه پایان نونویس؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی ضربی مقوایی، ۳۶۱گ، ۱۵ سطر (۹/۵×۱۶)، اندازه: ۱۷×۳۳سم [ف: ۹-۱۲۵۵]

۱۰۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۹۸-فیروز

جلد اول؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ بر نخستین برگ آن سرلوحه‌ای است مزین به طلا و لاجورد و شنگرف و زنگار، آغاز مقدمه و فصول و برخی از اعلام و کلمات شنگرف نوشته شده، برگ‌ها دارای جدول زرین و لاجوردی است؛ کاغذ: اصفهانی شکری رنگ آهارمهره شده، جلد: تیماجی قرمز رنگ عطف قرمز روشن، ۱۹ سطر، قطع: نیم خشتی، اندازه: ۱۵/۵×۲۶سم [ف: ۲۱-۵]

۱۰۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۲۱۷

آغاز: زلال تعالی که از ...؛ **انجام:.** مقدس را ملتزم می‌گویند.

جلد دوم؛ خط: تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ به دو خط تحریری؛ کاغذ: اصفهانی آهارمهره‌دار، جلد: میشن عنابی، ۶۰۱ص، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف: ۶-۱۷۶]

۱۰۵. بیرجند؛ دیانی؛ شماره نسخه:۱۳۹

انجام: مانند شارح مواقف که از عدم وقوع و اطلاع یا از غلبه تعصب انکار موقف غدیر نموده ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای بدون مقوا، ۱۸۷گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف: ۱۰۷]

۱۰۶. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۳۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی ضربی مقوایی، ۱۷ سطر (۱۱×۲۰)، اندازه: ۱۹×۲۹سم [ف: ۷۰۱]

۱۰۷. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه:۵۱۸

آغاز: ... گو میخ مزن که خیمه می‌باید کند گو بار منه که بار می‌باید کرد؛ **انجام:** در بیست و پنجم ذیقعده از مدینه مبارکه روانه آن سفر فیض اثر گردید و بعد از وصول به کعبه مقصود ...

جلد دوم؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ عبارات عربی نسخ معرب، توسط کاتب تصحیح شده؛ جلد: گالینگور زرشکی، عطف تیماج زرشکی، ۱۴۹گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۵سم [ف: ۲-۲۰۰]

۱۰۸. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه:۴۳۶

جلد اول.؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ صفحات مجدول به زر و مشکی و لاجورد و شنگرف، برگ اول دارای سرلوح زرین؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، ۳۳۹گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۵سم [ف: ۲-۱۲۲]

۱۰۹. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه:۴۹۴

آغاز: ... چون طبل رحیل فرو کوبند و ساحت جهانرا از خاشاک وجودت روبند؛ **انجام:** ... چشم از سعادت همیشگی نپوشند و یوسف دل را به دراهم معدوده پنج روزه عیش و شادمانی نفروشند ...

جلد اول؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ صفحات مجدول به شنگرف، توسط کاتب تصحیح شده، عبارات عربی نسخ معرب؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۶۸گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۹/۵×۲۷سم [ف: ۲-۱۸۳]

۱۱۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۰۱۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: حاجی جمال ابن ملک محمد شیرازی، تا: محتملاً قرن ۱۲؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز ترنج و نیم ترنج مقوائی، ۲۵۶گ، ۲۲ سطر (۹/۵×۱۸)، اندازه: ۱۶×۲۲/۵سم [ف: ۵-۱۴]

۱۱۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: شیخ رحیمای کهدمی و محمد رفیع لاهیجانی، تا: قرن ۱۲، جا: اصفهان؛ مجدول به دو جدول آبی و قرمز و سیاه و زر، سرلوحه مذهب زر و قرمز و آبی؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج قرمز، ساده، ۳۲۷گ، ۱۸ سطر (۸/۵×۱۹)، اندازه: ۱۷/۵×۲۹سم [ف: ۱-۳۳]

۱۱۲. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه:۱۸۰

آغاز: مشهور است که از پسری پرسیدند که می‌خواهی پدرت بمیرد و ملک و مالش به تو تعلق گیرد؛ **انجام:** و انی اخاف علیکم عذاب یوم محیط ای قوم بدرستی که خدایرا نیست که شما را

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ عبارات عربی نسخ معرب، در روی برگ ۲۲۶ یادداشتی در آمدن برف به سال ۱۱۵۳ آمده است؛ جلد: پارچه‌ای قرمز عطف تیماج مشکی، ۲۷۸گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱-۱۶۲]

۱۱۳. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۷۳

از اواخر باب نخستین تا پایان آداب خوابیدن؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی ضربی مقوایی، ۱۱۰گ، ۲۰ سطر (۱۳/۵×۲۲/۵)، قطع: رحلی، اندازه:

۲۰×۲۹سم [ف: ۳]

۱۱۴. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۰۸

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ ضربی مقوایی، ۳۰۰گ، ۱۷ سطر (۱۱×۱۹)، قطع: رحلی، اندازه: ۱۷/۵×۲۷سم [ف: ۳]

۱۱۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۹۹۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر پایان نسخه: یوم چهارشنبه بتاریخ بیست و هفتم ربیع الاول سنه.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۲۷ ربیع الاول قرن ۱۲؛ سرلوحه: مذهب زر و شنجرف و لاجورد، مجدول؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مخمل بنفش گل و بوته ضربی مقوایی، ۳۴۳گ، ۱۷ سطر (۸/۵×۱۶)، اندازه: ۱۴/۵×۲۳/۵سم [ف: ۲-۵۵۴]

۱۱۶. آشتیان؛ حوزه علمیه؛ شماره نسخه:۳۹بخش یکم

آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** کافه جاهلان به خود مغرور را سرمه انصاف بر عیوب ظاهر و باطن خود بینایی داده، جمله را به فکر اصلاح خود اندازد ... تمت الکتاب بعون الکتاب بعون الله ... تعمیر و صحافی این کتاب مستطاب در شهر شعبان المعظم ۱۳۱۱ علی ید ... محمد علی بن احمد آشتیانی حسب الخواهش سرور معظم آقا ملا علی اکبر ولد ارجمند کربلایی مهدی حفظه الله تعالی گردید.

جلد اول؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ نیمی از کتاب نونویس شده، با نشان مهر تصویری «ترنج» و این دو یادداشت که چند کلمه آن محو شده: «در اطاق ملاحسین به خدمت بودیم، قلمی گردید، حرره محمد حسن ابن علی اکبر ۱۲۴۵»، روزی فلک هر آینه بر من خطا کند ×× در زیر خاک بند ز بندم جدا کند/ یا رب تو نگاه دار ایمان کسی ×× کاین خط ما نخواند سر ما دعا کند و «... در دولت خانه عالیجاه تعالی محمد طاهر بودیم، قلمی گردید ۱۱۷۷». وقف از محل ثلث ادیب؛ مهر: «عبده محمد رضا»؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای روشن درون حنایی گلدار عطف چرم، ۱۵۶گ، ۲۶ سطر، قطع: وزیری، اندازه: ۱۷×۲۹/۵سم [ف: ۹۳]

۱۱۷. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه:۳۳۴

جلد دوم؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: اصل نسخه از قرن ۱۲؛ برخی اوراق به سال ۱۲۳۸ توسط محمد حسین بن علی اکبر وصالی و ترمیم و تکمیل شده است، عبارات عربی نسخ، در دو برگ اول و آخر چند یادداشت متفرقه و تاریخ تولدی به سال ۱۲۵۲ در نجف اشرف آمده است؛ جلد: تیماج قهوه‌ای روشن، ۱۶۴گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۷×۲۷/۵سم [ف: ۲-۵۱]

۱۱۸. مشهد؛ امام هادی؛ شماره نسخه:۸۹

جلد اول؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۸۷گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۲/۵سم [ف: ۶۸]

۱۱۹. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۳۴

آغاز: ... طاعت گزاریش از صبح صادق عابدی است؛ **انجام:** در سرای باطن آدمی بمنزله سگی است دیوانه آشنا می‌داند

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ اهدایی میرزا سید علی افصح زاده؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی فرسوده با تیماج مشکی، ۱۸۳گ، ۲۶ سطر، اندازه: ۱۹×۳۰سم [ف: ۱-۳۱۸]

۱۲۰. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۳۰

آغاز: روستائیان صحرا گرد از استعمال الفاظی که فهمیدنش بصحاح و قاموس احتیاج داشته باشد؛ **انجام:** منقول است که کثرة المزاح تذهب بماء الوجه یعنی بسیاری مزاح آبروی را می‌برد.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ اهدایی حاج وزیری؛ کاغذ: حنائی آهارمهره، جلد: مقوایی با تیماج مشکی، ۲۵۴گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۹×۲۸سم [ف: ۱-۳۱۶]

۱۲۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۶۷۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** هشام چون احول بود از این سخن خجل شد

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: اوایل قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: حنایی، جلد: مقوایی با تیماج مشکی، ۴۶۵گ، ۱۷ سطر (۱۱×۱۹)، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۲-۵۷۹]

۱۲۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۹۲۹

خط: نستعلیق، کا: محمد یوسف بن زین العابدین، تا: قرن ۱۲؛ صفحه‌ها مجدول به زر و مشکی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی، ۴۱۲گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۲۲×۳۵سم [ف: ۲۳-۱۰۴]

۱۲۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۲۹۴

آغاز: باب دوم از ابواب ثمانیه کتاب ابواب الجنان که هر ورقش سرای خود سازی خود را یک خشت وهر بابش طالبان منزل نجات را؛ **انجام:** منشأ چنین اثر عظیمی گردید که تا غایت خلق عالم از برکات آن بهره مند گشته وخواهند گشت

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ توسط کاتب تصحیح شده؛ جلد: تیماج قهوه‌ای سوخته ضربی،عطف و دور تیماج مشکی، ۲۰۲گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۲۴/۵سم [محدث ارموی مخ: ۱-۱۸]

۱۲۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۳۰۳

آغاز: چند جادر آیات بر برکت قرآنی حیات بی ثبات دنیای فانی را به سبزه تمثیل و تشبیه نموده؛ **انجام:** و در میان هر دو خانی بود سرخ رنگ و بتدریج فرود می‌آمد تا بر زمین رسید و در پیش حضرت عیسی و حوارین گسترده گردید.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ عبارات عربی نسخ معرب؛ جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی، ۲۹۷گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۲۳/۵سم [محدث ارموی مخ: ۱-۱۸]

۱۲۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۳۸۶

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح، برگ اول بازنویسی شده؛ جلد: رو تیماج مشکی، پشت قهوه‌ای، ۲۰۷گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۶/۵سم [محدث ارموی مخ: ۱-۱۸]

۱۲۶. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۸۱۴۱

جلد اول؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ یک سرلوح

زر و شنگرف درجه ۳ دارد؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج حنایی ضربی مقوایی، ۳۰۲گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۰×۳۰سم [ف: ۳-۳۰]

۱۲۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۱۳۶

جلد اول؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: کاغذ ترمه، جلد: روغنی کشمیری اسلیمی دار مجدول به طلا دارای سرلوح در صفحه اول، ۵۱۶گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۶/۱×۲۶سم [ف: ۲-۶]

۱۲۸. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۴۸

آغاز: برابر جلد ۱

جلد اول؛ خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ واقف: حاج سید سعید با مهر او؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: روغنی فرسوده عطف پارچه ای، ۱۶۵گ، ۱۸ سطر (۱۰/۵×۲۰)، اندازه: ۱۷×۲۸سم [ف: ۱-۱۲۴]

۱۲۹. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۲۵۸

آغاز: و آب مضامین دلنشین بر سن نفس و دلو سخن از چاه

جلد دوم که باب دوم را دارد، مشتمل بر پنج مطلب؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جدول صفحات زرین و شنگرف و آبی و مشکی؛ مهر: حاج سید سعید؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج عنابی ضربی‌دار، ۱۶۲گ، ۱۹ سطر (۱۰×۱۹)، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف: ۱-۲۲۴]

۱۳۰. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۲۴۶۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۱۶گ، ۲۱ سطر (۱۳×۲۴)، قطع: رحلی، اندازه: ۲۰×۳۱/۵سم [ف: ۲-۲۴]

۱۳۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۵۲۵۲

جلد اول؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: ابوالحسن بن عنایت الله موسوی ابرقوهی، تا: قرن ۱۲؛ صفحه‌ها در جدول زر و لاجورد و شنگرف، یادداشت ۱۳۳۲ق در آن دیده می‌شود؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: روغنی مشکی مقوایی عطف تیماج مشکی، ۳۲۵گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۵سم [ف: ۳-۲۹]

۱۳۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۹۴۷

آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** برابر

جلد اول؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج مشکی، مجدول گره‌ای، ترنج وسر و لچک، ۱۹۹گ، ۲۳ سطر، قطع: رحلی، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف مخ:۱-۲۵]

۱۳۳. خوی؛ گنجینه (موزه)؛ شماره نسخه:۶

آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** آنچه از خاتم طایی نقل کرده اند که وقتی قوتی بعزم

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ ۲۳۱گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۲۰×۲۹سم [گنجینه (موزه)]

۱۳۴. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۷۰۶

آغاز: برابر جلد ۲؛ **انجام:.** خدای تو یکی است و تو رسول وی. ابراهیم گفت: هر چه در این خانه ستون ودیوار است گواهی دهد به یگانگی خدای تعالی به رسالت من. از آن در ودیوار آواز امد که ان الله هو

جلد دوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای روشن ترنج و سرترنج زرین مجدول گرهی، ۱۸۶گ، ۱۹ سطر، قطع: رحلی، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف مخ: ۱-۲۶]

۱۳۵. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۴۷۴

آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** در طی طریق ... قدم از منهج صدق وراستی بیرون نمی گذاشته وسزاوار است که امت نیز دراین شیوه

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، دارای علامت و بلاغ در اول نسخه، با یادداشتی به تاریخ ۱۲۵۲؛ واقف: آخوند ملامحمد خالقی، تاریخ وقف: ۱۲۶۵؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۶۶گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف مخ: ۱-۸]

۱۳۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۹۲۸

آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** تقصیر مؤلف قصیر نخواهند نمود و اما از جمله اکابر دین ...

خط: نستعلیق خفی، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج ضربی، ۲۹۴گ، ۲۱ سطر (۱۱×۲۳/۵)، قطع: وزیری بزرگ، اندازه: ۱۸×۳۲سم [رایانه]

۱۳۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۰۸۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** و یبقی الخط فی القرطاس دهرا و کاتبه رمیم فی التراب

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ اهدایی رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی، جلد: اسقاطی، ۳۲۲گ، ۲۱ سطر (۸×۱۷)، اندازه: ۱۴×۲۳سم [رایانه]

۱۳۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۳۴۴

آغاز: برابر جلد ۲؛ **انجام:** موجود: بخدا قسم نه بخدا قسم نه بخدا قسم بعد از آن...

خط: نستعلیق خوش جلی، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ ضمیمه نسخه شماره ۱۵۵۳۷ است؛ کاغذ: نخودی شنگرف، جلد: تیماج ضربی، ۲۴ سطر (۱۵/۵×۲۶/۲)، قطع: وزیری بزرگ، اندازه: ۲۴×۳۶/۲سم [رایانه]

۱۳۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۳۱۷

آغاز: برابر جلد ۲؛ **انجام:** برای اینکه نماز شام و حقیقی را در آنجا با هم جمع نموده باشد از آن در.. .. میگذارند. تمت

خط: نستعلیق خفی، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ دارای سرلوح مزدوج زرین با گل و بوته الوان حاشیه پهن، جدول‌کشی زرین؛ کاغذ: شکری سرخی، جلد: تیماج ضربی عنابی دارای ترنج و سرترنج، ۳۰۴گ، ۲۰ سطر (۱۲×۲۶)، قطع: وزیری بزرگ، اندازه: ۱۶/۵×۳۴سم [رایانه]

۱۴۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۶۵۸

آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** رحمه الله علیه بحق محمد و آله الطاهرین

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: شکری، جلد: تیماج، ۲۸۴گ، ۱۸ سطر (۱۰×۲۰)، اندازه: ۱۸×۲۸سم [رایانه]

۱۴۱. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۲۲۶۳

آغاز: به شعله بیان بر افروخت تا فهم مخاطب به روشنی؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی ضربی با ترنج و سرترنج، ۴۲۳گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲×۲۱/۵سم [ف: ۵-۶۳۵]

۱۴۲. کاشان؛ عاطفی، حسن؛ شماره نسخه:بدون شماره

خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: ظاهراً قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ اندازه: ۱۵×۲۴/۵سم [نشریه: ۷-۷۲۱]

۱۴۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۰۴۷

آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** دوستان یقین چگونه خواهد بود که وعده نیز شده باشد تمت الکتاب بعون الملک الوهاب

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج، ۲۱۰گ، ۱۸ سطر (۱۲×۲۲)، اندازه: ۱۹×۲۸ [الفبائی: ۶۱۹]

۱۴۴. ساری؛ عمومی؛ شماره نسخه:۱۳۷

آغاز: بسمله مجلس هشتم از جلد اول ابوالجنان در مذمت صفت خبیثه کبر؛ **انجام:** باده کبر لطیفه پردازی های کثیف می‌کردند و از گفتن به هیچ.

جلد اول، از مجلس هشتم تا مجلس چهاردهم از جلد اول؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ اهدایی اسماعیل مهجوری؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای ناقص، ۱۴ سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [عمومی ساری و تنکابن - ف: ۱۱۰]

۱۴۵. قم؛ دارالحدیث؛ شماره نسخه:۲۰۰

آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** و در مجموعه ورام از سلمان فارسی رحمه الله منقول است که ثلاث أعجبتی حتی أضحکتنی مؤمل الدنیا و الموت یطلبه و غافل

جلد اول کتاب؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ ۱۹۰گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۴×۲۴سم [دارالحدیث: ۲۲۰]

۱۴۶. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۰۹

جلد اول؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح، در دو برگ آغازین اشعاری فارسی و یادداشتی از محمد مؤمن به سال ۱۱۳۷دیده می‌شود؛ تملک: محمد ابراهیم؛ جلد: تیماج دورو قهوه‌ای سوخته ضربی، ۲۹۰گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۷×۲۷سم [ف: ۲-۳۹۷]

۱۴۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۵۲-۲/۷۲

آغاز: و سواد شام از کلک قدرتش سیاه قلعی. لمؤلفه: تعالی چه شأن وجلال است این ×× تقدس چه قد وکمال است این / روان بر فلک شوکت عزتش ××نشان بر زمین دامن رحمتش؛ **انجام:** و هم در آن کتاب مذکور است که ابودلف که از اعاظم امرای نامدار و در جود و کرام مشهور روزگار بود وقتی خرما به صدقه داد و در آن ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ تمامی صفحات مجدول مذهب و مشکی، آیات معرب؛ مهر: «عبده الراجی محمد الطباطبائی ۱۲۴۸»؛ جلد: تیماج، سرخ.، ۲۴۶گ، ۱۷ سطر چلیپایی، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۱-۴۸]

۱۴۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۱۵۰-۱۲/۴۰

آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** آورده اند که هشام بن عبدالملک روزی از خانه بیرون آمد وبه مرد یک چشمی دچار شد وبه زدن وحبس کردن وی امر نمود ... اما احول به دیگران شوم است نمی بینی.

جلد اول؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ جلد: گالینگور سرخ عطف پارچه مشکی.، ۳۵۶گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۶×۲۳سم [ف: ۱-۴۶]

۱۴۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۶۰۶-۵۱/۶۶

آغاز: که مهرش بسی قلعه دل گشود، نبی ولی هر دو نسبت بهم، دو تا و یکی چون زبان و قلم

جلد اول؛خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۳۱۹گ، ۱۷ سطر، قطع: وزیری، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۱-۴۹]

۱۵۰. تهران؛ مدارک فرهنگی؛ شماره نسخه:۵۹

آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** نسخه: گفت در بصره پدر من با تو همسایه بود گفت پدر تو چه نام داشت، گفت از ترس تو نام خودم هم فراموش کرده‌ام

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: احتمالاً قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: اصفهانی و فرنگی الوان، جلد: مقوایی روکش تیماج سیاه، ۳۳۳گ، ۱۴ سطر (۱۲× ۱۶)، اندازه: ۱۵/۵×۲۰سم [ف: ۵۶]

۱۵۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۲۰۵

آغاز: عطایش فراخ سبو پرکند غنچه ازجوی شاخ؛ **انجام:** و عنایت بی نهایت خودسازد ... نمقه المذنب الحقیر علی رضا

خط: نستعلیق، کا: علی رضا، تا: ۱۱۰۱ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا، ۲۹۶گ، ۲۱ سطر (۶×۱۴)، اندازه: ۸×۱۴سم [الفبائی: ۱۶]

۱۵۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۵۱۷

آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** لطف و عنایت بی غایت خود سازد. .. شاه نظر الطالقانی

خط: نسخ، کا: زین العابدین طالقانی، تا: ۱۱۰۱ق؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج ضربی، ۲۰۳گ، ۲۴ سطر (۱۱×۲۱)، اندازه: ۱۸×۲۹سم [الفبائی: ۱۶]

۱۵۳. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه:۲۴۴

جلد اول؛ خط: نسخ، کا: محمد تقی بن محمد قاسم بختیار شهمرزادی، تا: غره ربیع الاول ۱۱۰۱ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی ضربی ترنج و سرترنج دار، ۳۱۰گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۹/۵×۲۹سم [ف: ۱-۲۱۱]

۱۵۴. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۲۰۸

آغاز: از کتاب قدرت او مشاطه صنعش عروس جهان را بسرخاب و سفیداب شفق و فلق آراسته؛ **انجام:** وضعیت چشمان دیده

بصیرت را، بعصا کش لطف و عنایت خود به طریق مستقیم حق رهبری نماید، بالنبی و آله الطاهرین.
باب دوم؛ خط: نستعلیق، کا: حاج محمد بن آقا علی همدانی، تا: دوشنبه ربیع الاول ۱۱۰۲ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: شمیز بنفش عطف تیماج مشکی، ۱۷۰گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۷×۲۷سم [ف: ۱-۲۲۰]

۱۵۵. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۰۵۵

آغاز: اجل بر خاک ندامتش کشید؛ **انجام:** بسر منزل انجام آن رسیده.
جزء اول؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ذیقعده ۱۱۰۳ق؛ افتادگی: آغاز؛ تملک: ابوطالب؛ اهدائی علی بیگی خورمیزی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی با تیماج مشکی، ۴۳۳گ، ۱۷ سطر (۴/۵×۱۵)، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۳-۸۳۷]

۱۵۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۰۸۱

خط: نستعلیق، کا: محمد سلیم بن محمد تقی تبادکانی، تا: صفر ۱۱۰۳ق؛ افتادگی: آغاز و وسط؛ کاغذ: کاغذ ترمه، جلد: میشن قرمز ضربی، ۲۱۶گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۷/۳×۲۲/۶سم [ف: ۲-۶]

۱۵۷. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۴۳۳۴

آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** بر وجه صواب کرامت فرماید بمنه و جوده و کرمه و لطفه و احسانه.
خط: نستعلیق، کا: یحیی ابن حسین فیروزآبادی، تا: ۲۳ ذیقعده ۱۱۰۴ق؛ ۲۶۶گ، اندازه: ۲۳×۳۵سم [نشریه: ۱۳-۳۸۹]

۱۵۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۲۸۱-۳۷/۷۱

آغاز: و تیرگی آن آیینه را به خاکستر ... دویم آنکه تراکم کدورت معصیت به حدی رسد و زنگار آمال و امانی؛ **انجام:** برابر
خط: عبارات عربی نسخ و نستعلیق، کا: خواجه عبدالحکیم کشمیری، تا: غره جمادی الاول ۱۱۰۸ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای دورو سوخت با ترنج وسرترنج، ۵۰۴گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۲۲سم [ف: ۱-۴۷]

۱۵۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۶۵۱

آغاز: نجوشیدی مرغ دلش از دامگاه علایق جسته بر شاخسار مطلب بلندی آشیان بسته بود
جلد اول و باب اول از جلد دوم؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۹ جمادی الثانی ۱۱۰۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۵۷گ، ۲۶ سطر، اندازه: ۱۷×۲۴/۵سم [ف: ۲۲-۲۰۹]

۱۶۰. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه:۴۱۹

آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق خوب، کا: شاه حسن بن میرزا قیصری به جهت محمد باقر بن محمد کاظم، تا: ۱۱۰۹ق؛ جدول‌بندی به زر، سرنج و تحریر مشکی و لاجورد، برگ اول دارای سرلوح مزدوج زرپوش مرصع منقش به سبک صفوی؛ واقف: محمد علی، تاریخ وقف: ۱۲۷۳ق؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج خرمایی ضربی،، ۱تا۲۵۷، ۱۹ سطر، اندازه: ۲۲×۳۴سم [ف: ۱۱]

۱۶۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۹۳۲

آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، کا: ابن محمدمومن بن حاجی درویش، تا: ۱۱۰۹ق؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج، ۲۵۶گ، ۲۳ سطر (۱۷×۲۸) [رایانه]

۱۶۲. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۴

جلد اول؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمعه ۹ محرم ۱۱۱۰ق؛ کاغذ نباتی رنگ، جدول صفحات زرین و مشکی و قرمز؛ جلد: تیماج تریاکی لبه دار، عطف مشمع قرمز، ۳۰۲گ، ۱۷ سطر، قطع: وزیری [ف: ۱-۳]

۱۶۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۵۱۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** و نسئله التوفیق بعمل ما فیه سنه ۱۱۱۲
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۱۲ق؛ کاغذ: حنایی، جلد: مقوا، ۳۰۸گ، ۱۷ سطر (۹×۲۲)، اندازه: ۱۶×۲۸سم [الفبائی: ۱۶]

۱۶۴. تهران؛ حوزه آستان حضرت عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۶۰/۲

آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** فرمودند که این برادر ببین که قوم بر من چه جفا کردند
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۱۲ق؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول گرهی، ۲۰۱گ (۲۱۵پ-۴۱۵پ)، ۲۳سطر، اندازه: ۲۰×۲۹/۵سم [ف: ۱۱]

۱۶۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۹۶۶

آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، کا: عبدالله، تا: ۱۱۰۶یا ۱۱۱۶ق؛ کاغذ: نباتی، جلد: تیماج، ۳۲۲گ، ۱۸ سطر (۹×۱۷)، اندازه: ۱۵×۲۴سم [الفبائی: ۱۶]

۱۶۶. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۵۴۹/۲

خط: نستعلیق، کا: عبدالرحمان بن سلطان محمود هاشمی، تا: صفر ۱۱۱۶ق؛ کاغذ فرنگی؛ جلد: تیماج ضربی‌دار قهوه‌ای، ۲۵ سطر (۱۳×۲۳/۵) [ف: ۱-۲۷۲]

۱۶۷. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۲۷۲

آغاز: و وزیر عقل را مهربتی دل بر گردن انداخته سر رشته تدبیر معاش و معاد؛ **انجام:** در آنجا جمع نموده بیک اذان و دو اقامت میگذارند باتمام رسید، باب دوم ..
جلد دوم؛ خط: نستعلیق، کا: ابو تراب بن محمد رضا اوره، تا: چهارشنبه ۲۷ ربیع الثانی ۱۱۱۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ تملک: محمد ابراهیم قزوینی با مهر «و آتیناها ابراهیم حجتنا»؛ جلد: تیماج مشکی با کنج و ترنج، ۲۵ سطر (۱۲/۵×۲۲/۵)، اندازه: ۱۸/۵×۲۹سم [ف: ۴-۱۸۸۹]

۱۶۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۱۵۰

آغاز: اکتفا نمینماید دیگر از او ذایل صفات که دامان ضمیر؛ **انجام:** راهبری نماید بالنبی ... فی دارالسلطنه اصفهان
خط: نسخ، کا: قزوینی، نورالدین محمد بن عسکر خان، تا: ۱۱۱۹ق، جا: اصفهان؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: حنایی، جلد: اسقاطی، ۱۵ سطر (۷×۱۵)، اندازه: ۱۲×۲۰سم [رایانه]

۱۶۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۹۱۰
آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** گر نیاید بگوش رغبت کس بر رسولان بلاغ باشد و بس
خط: نستعلیق خوش جلی، بی‌کا، تا: ۱۱۲۳ق؛ جدول‌بندی به زر و تحریر و مشکی مزین شده است؛ مالك: شجاع ۱۲۴۶، علی خان، تقی خان ۱۲۹۹؛ کاغذ: نباتی سرخی، جلد: گالینگور با عطف و گوشه تیماج، ۱۸ سطر (۷/۵×۱۷)، قطع: وزیری، اندازه: ۱۳/۸×۲۶سم [رایانه]

۱۷۰. مشهد؛ فرهنگ و هنر؛ شماره نسخه:و-۸
آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد رضا ابن محمد ابراهیم بن خواجه معین شیرازی، تا: ۱۱۲۳ق؛ کاغذ: کاهی صیقلی نازك، جلد: مقوای چرمی، ۵۷۸ص، ۲۴ سطر (۲۱×۲۳)، اندازه: ۱۹×۳۰سم [ف: ۱۷]

۱۷۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۴۹۸
آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۲۵ق؛ صفحه اول دارای یك سرلوح مذهب گل بوته و مجدول به طلا؛ واقف: نائینی؛ جلد: مقوای روغنی زمینه مشکی دارای ترنج و حاشیه گل بوته طلایی، ۴۹۵گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۴×۲۳سم [ف: ۶-۳۷۵]

۱۷۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۲۰
آغاز:برابر جلد ۲؛ **انجام:** در فقیه مرویست که در سجده آخرین این نماز گوید «یا من لبس العز و الوقار اسئلك بمقاعد العزة.
جلد دوم؛ خط: نسخ، کا: علیقلی فرزند کربلائی علی پسر کربلائی حسین، تا: ۳۰ رجب ۱۱۲۸ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی ضربی، ۱۳۲گ، ۲۰ سطر (۱۴×۲۲)، اندازه: ۲۱×۳۰/۵سم [ف: ۳-۶۴۴]

۱۷۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۰۷۵-۵۵/۴۵
آغاز: برابر جلد ۱
جلد اول؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۳۳ق؛ برگ اول دارای سر لوح مزدوج مذهب زیبا، دو صفحه اول طلااندازی دندان موشی بین سطور، تمامی صفحات مجدول مذهب محرر؛ ۲۴۱گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف: ۱-۴۵]

۱۷۴. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۲۲
جلد اول.؛ خط: نستعلیق، کا: محمد بن کربلائی آقا محمد بیگ، تا: سلخ ربیع الثانی ۱۱۳۵ق؛ در سه برگ پایانی رساله‌ای در تعبیر خواب به نقل از عبدالله بن جعفر بن محمد الصادق (ع) به سال ۱۱۷۷ و چندین تاریخ تولد به سال‌های ۱۳۰۳، ۱۳۰۶، ۱۳۱۱ و ۱۳۱۳ و چند بیت شعر فارسی دیده می‌شود، در دو برگ آغازین نیز چند تاریخ تولد به سال‌های ۱۲۲۳ و ۱۲۳۴ و ۱۲۴۰ و ۱۲۷۲ و ۱۲۷۶ و چند بیت شعر فارسی و عربی و چند دعای پراکنده به خط محمد رفیع جواهری به سال ۱۲۵۲ دیده می‌شود؛ تملك: میرزا سید حسن بن سعید طباطبائی به سال ۱۲۱۹ و محمد رفیع بن محمد شفیع جواهری به سال ۱۲۲۲؛ جلد: تیماج مشکی ضربی، ۲۶۶گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۹/۵×۲۹سم [ف: ۲-۵۵۲]

۱۷۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۲۱۵/۴۹
آغاز: برابر جلد ۱
بی‌کا، تا: ذیقعده ۱۱۳۶ق؛ تمام صفحات جداول مرصع محرر؛ جلد: گالینگور، سبز، عطف و گوشه تیماج مشکی، ۱۰گ (۱۵۳ر-۱۶۳پ)، اندازه: ۲۱×۳۰/۵سم [ف: ۳۸-۳۱۹]

۱۷۶. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۷۲۷
آغاز: برابر جلد ۲؛ **انجام:** ... ولکن بعضی از ایشان [...] نعمت و انکار آن قدرت به عذاب مسخ گرفتار گشته بعد از سه روز به درکات ... شتافتند و این مقام تفضیل آن نیست
جلد دوم؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: یك‌شنبه ۱۴صفر ۱۱۳۹ق؛ تمام صفحات مجدول به خطوط شنگرف و سیاه و لاجوردی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای روشن مجدول گرهی، ۱۸۵گ، ۱۷ سطر، قطع: وزیری، اندازه: ۱۷×۲۴سم [ف مخ: ۱-۲۶]

۱۷۷. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۱۵۲
جلد دوم؛ خط: نستعلیق، کا: رمضان بن سلطان حسین، تا: رمضان ۱۱۴۷ق؛ اهدایی علی بیکی خورمیزی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی با تیماج ماشی ضربی، ۱۳۸گ، ۱۹ سطر (۷/۵×۱۵)، اندازه: ۱۱×۱۹/۵سم [ف: ۳-۸۷۴]

۱۷۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۴۶۲
آغاز: جبرئیل و میکائیل؛ **انجام:** که دختر.
از اواسط مجلس هفتم تا بخشی از مجلس دوازدهم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: پیش از۱۱۵۹ق؛افتادگی:آغاز و انجام؛ واقف: حاج شیخ غلامعلی فائقی؛ ۱۵۱گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۶-۳۷۶]

۱۷۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۷۱۰
جلد دوم؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۱ رمضان ۱۱۶۰ق؛ با سرلوح زرین و رنگین، جدول زر و لاجورد؛ کاغذ: هندی، جلد: مقوای پارچه‌دار، ۱۶۸گ، ۱۹ سطر (۷×۱۶/۵)، قطع: ربعی، اندازه: ۱۳/۵×۲۳سم [ف: ۱۷-۴۶۳]

۱۸۰. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۵۵۲
خط: نستعلیق، کا: محمد جعفر بن قطب الدین سمنانی، تا: شعبان ۱۱۷۹ق؛ عبارات عربی نسخ معرب؛ تملك: «محمد باقر بن عبدالله نوری» به سال ۱۲۷۵؛ جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی، ۲۰۷گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۵×۲۴/۵سم [محدث ارموی مخ: ۱-۱۸]

۱۸۱. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۴۷۵
آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** پیشانیها و پهلوها و پشتهای ایشان پس گویند این آن چیزی است که برای خود جمع کردید.
خط: نسخ زیبا، بی‌کا، تا: دوشنبه ۲۰ محرم ۱۱۸۰ق؛ افتادگی: انجام؛ عبارات عربی معرب؛ واقف: علی حمیدی؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۵۶گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱-۲۰]

۱۸۲. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۱۹۳
جلد دوم؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ دارای آرایش و یادداشت‌های تاریخی، ذیل صفحه آخر با خط و مرکب دیگری

این سطور نوشته شده است «تاریخ شا ... نوشتن روز رفته دو ساعت از ظهر رفته ماه صفر مظفر در سال تنگو (زیل) که از اطراف تبریز ... بسیار خراب شده قصبه طسوج یک سره خراب شده سنه ۱۱۹۴» و «تاریخ زله زله و خراب شدن تبریز در آخر ذل حجة الحرام در سال تنگو زیل و سه‌شنبه یک ساعت از شب گذشته سنه ۱۱۹۴»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: چرمی، ۳۱۶گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف: ۱-۱۶]

۱۸۳. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۴۷۸۰

جلد دوم؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: شعبان ۱۱۹۸ق؛ صفحات مجدول به طلا و مشکی؛ کاغذ: صیقلی؛ جلد: روغنی عطف میشن مشکی، ۲۷۸گ، ۲۵ سطر (۱۰/۵×۲۱/۵)، اندازه: ۱۷×۲۷/۵سم [ف: ۲-۸۲]

۱۸۴. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۵۴۶

جلد اول؛ کا: تقی بن علیخان، تا: ۱۱۹۹ق؛ قطع: خشتی [ف: ۶۲]

۱۸۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۸۵۹-۱۵/۹۹

آغاز: اقوال و مابین حق و باطل در اعتقادات و ما بین نیکی و بدی در افعال ... و اما قوه شهوت و غضب پس حسنشان در این است که ایشان را راه بدهند و جلو نکشند؛ **انجام:** در بیان ثواب کسی که شهوت را خلاف کند. بدانکه شهوت هر چند غالب‌تر ثواب در مخالفت او بیشتر... پس آن سنگ حرکت کرده به فضل خدای تعالی راه گشاده شد و بیرون.

جلد اول؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: گالینگور قهوه‌ای، ۱۰۸گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱-۵۰]

۱۸۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۰۲۹/۳-۲۵/۱۱۹

آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** از فرعون باک مدار چه او را تسلطی بر ما نیست چون دختر حضرت شعیب قوه حضرت موسی را در برداشتن آن سنگ از سرچاه دید.

جلد اول؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۸۶گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۶×۲۰سم [ف: ۱-۴۶]

۱۸۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۲۴۷-۱۷/۲۷

آغاز: برابر جلد ۲؛ **انجام:** الحمدلله رب العالمین که به اتمام رسید جلد دوم ابواب الجنان. .. وتوفیق اتمام باقی ابواب را بروجه ثواب کرامت فرماید

جلد دوم؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج قهوه‌ای سیر با ترنج و سرترنج ضربی عطف و حاشیه تیماج مشکی، ۲۸۵گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۸×۲۹سم [ف: ۱-۴۹]

۱۸۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۰۹۵-۱۶/۱۰۵

آغاز: بیان این معنی وتوضیح این مدعا چنین شده که اذا عاش امرء ستین عاما فنصف العمر تمحقه اللیالی و نصف النصف یذهب لیس یدری لغفلة یمینا عن شمالی؛ **انجام:** منقول است که هر گاه شتاب داشته باشی بگزار نماز جعفر را ... یعنی بی تسبیحات و بعد از آن تسبیحات را قضا کن و نیز در آن کتاب

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج مشکی ضربی با ترنج با سر، ۱۹۰گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱-۴۸]

۱۸۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۲۵۹-۱۷/۳۹

آغاز: ببار کشتش دل گرم نبودی از رشک آسمان نیا سودی واگر از فیض عروجش آسمان ذخیره سعادت ابدی برنداشتی زبان طعن زمین را از خود کوتاه ننمودی؛ **انجام:** چنانکه درکافی از امامین همامین و بدرین تمامین حضرت ابی عبدالله ع یا یکی از ایشان روایت نموده که کثرة المزاح یذهب بماء الوجه یعنی بسیاری مزاح آبرو

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ تمامی صفحات مجدول؛ جلد: مقوایی با عطف تیماج قهوه‌ای، ۲۷۳گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۸×۲۷سم [ف: ۱-۴۸]

۱۹۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۱ سرود

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی آهارمهره شکری رنگ، جلد: تیماجی مشکی با ترنج و نیم ترنج با گلبرگ آب طلایی، قطع: رحلی [نشریه: ۱۳-۴۴۴]

۱۹۱. شاهرود؛ مدرسه اسماعیلیه؛ شماره نسخه:۳

جلد اول؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [ف: ۵]

۱۹۲. قم؛ ارگانی بهبهانی؛ شماره نسخه:۹۴

آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: اوایل قرن ۱۳؛ در پایان نسخه چند تاریخ تولد به تاریخ‌های ۱۲۳۱، ۱۲۳۴، ۱۲۳۷، ۱۲۴۹، ۱۲۵۵ به چشم می‌خورد، همچنین دو یادداشت است از شخصی با مهر بیضوی «عبده حسین رودسری (؟)» اولی به تاریخ ۲۴ جمادی الاول ۱۲۳۵ که در قریه یونس خدمت حاجی حرمین شریفین حاجی میرزا عبدالصمد بوده، و نیز یادداشتی به تاریخ ذیقعده ۱۲۳۶ که خدمت همان حاجی در سلطانیه بوده است؛ مهرها: «العبد المذنب عبدالصمد»، «یا امام محمد باقر»، «الله محمد علی»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای سوخته، ۲۴۰گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۲۰×۲۸/۵سم [ف: ۷۶]

۱۹۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۱۰۰

آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: میرزا محمد، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج،۲۲۹گ،۲۱ سطر (۱۰×۱۸)، اندازه: ۱۵×۲۴سم [الفبائی: ۶۱۹]

۱۹۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۲۹۳

آغاز: بقدر کفاف و رفع مضار؛ **انجام:** و از کثرت اشتغال به لهو و لعب در ارتکاب

خط: نستعلیق خفی، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: شکری شنگرف، جلد: تیماج برون جلد تیماج مشکی، ۲۲۱گ، ۲۱ سطر (۱۲×۲۰/۸)، قطع: وزیری، اندازه: ۱۶×۲۵سم [رایانه]

۱۹۵. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۱۰۲

آغاز: طعنه مزنید وعیب مکنید نفسهای خود را یعنی اهل ایمان را که بمنزله نفسهای شمایند وبه بدی مخوانید یکدیگر را به لقبها؛

انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ همه صفحات مجدول شنگرف؛ جلد: مقوا، ۲۵۳گ، ۱۹ سطر، قطع: وزیری، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف مخ: ۱-۲۵]

۱۹۶. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۹۳

آغاز: و مدبری که اگر شیرازه تألیفش پا از میان کشد اوراق مجموعه عالم هریک سرخویش گیرند مریدی که تا سر پنجه مشیت‌اش چوگان امر کن برگرفت گوی آسمان سراسیمه خود را ...؛ **انجام:** گفت اعزک الله اگر به همین حد باید زدن تو بر آن سزاوارتری از من که الت زنا با خود داری والی وی را به این سخن بخشید گویند یکی از بزرگی گنه‌کاری را نزد ملوک آوردند.
جلد اول؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: گالینگور سبز عطف تیماج زرشکی، ۲۵۰گ، ۲۰ سطر، قطع: رحلی، اندازه: ۱۹×۲۸سم [ف: ۱-۲۶]

۱۹۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۰۵۱

آغاز: باب دوم از ابواب ثمانیه کتاب ابواب الجنان که هر ورقش سرای خود سازی خود را یک خشت وهر بابش طالبان منزل نجات را؛ **انجام:** منشأ چنین اثر عظیمی گردید که تا غایت خلق عالم از برکات آن بهره‌مند گشته و خواهند گشت
از باب دوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ تصحیح شده، در برگ اول فائده‌ای به نقل از فاضل جاپلقی و در برگ آخر روایتی از امام صادق (ع) نقل شده است؛ جلد: تیماج قرمز بدون مقوا، ۱۳۷گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [محدث ارموی مخ:۱-۱۷]

۱۹۸. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۶۸۶

آغاز: معاصی آلوده و قدم جرأتش طریق هر ناشایستی پیموده بود ناگاه نظرش بر آن زن افتاده پرسید که انسانی یا پری گفت انسانم مرد آتش شهوت [سینه] آسا از جا برانگیخت؛ **انجام:** مطلب سیم در شنیدن وعظ و آداب و شروطی که مستمع را رعایت باید نمود نخستین امری که حاضران مجلس وعظ و مستمعان کلام خدا و احادیث اهل بیت عصمت علیهم السلام ضروری است آن است که تحصیل رضای الهی را مقصود
جلد اول؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج مشکی عطف پارچه، ۱۴۳گ، ۲۲ سطر، قطع: رحلی، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف مخ: ۱-۲۷]

۱۹۹. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۵۷۶۵

جلد دوم؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۷۲گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۳-۳۰]

۲۰۰. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۴۵۳/۱

آغاز: باب دویم از ابواب ثمانیه کتاب ابواب الجنان که هر ورقش سرای خودسازی را یک خشت و هر بابش طالبان؛
دو مقصد را دارد پس از آن مجلس چهارم از باب دوم را دارد که در ذکر دعاها که انبیاء و اوصیاء و سایر مؤمنان کرده‌اند و آثار غریبه که بر آنها مترتب است، در پنج فصل که تا اواخر فصل سوم را دارد؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مهر: حاج سید سعید؛ کاغذ: فستقی، جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی‌دار، ۱۹ سطر (۱۱×۱۵)، اندازه: ۱۷×۲۲/۵سم [ف: ۲-۵۵۶]

۲۰۱. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۶۷

آغاز: برابر جلد ۲
جلد دوم؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ برگ آخر در ۱۳۱۹ نونویسی شده است؛ مهر: حاج سید سعید؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی که یکسوی آن افتاده، ۱۸۵گ، ۱۵ سطر (۱۱/۵×۱۷/۵)، اندازه: ۱۷/۵×۲۶/۵سم [ف: ۱-۱۴۱]

۲۰۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۳۹۷

انجام: بگزار نماز جعفر رامجرد یعنی بی تسبیحات و بعد ازآن تسبیحات را قضا کن.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، در برگ اول یادداشتی درباره کتاب و مؤلف و تملکی به سال ۱۲۵۱ و یادداشتی به سال ۱۲۸۳آمده است؛ جلد: تیماج مشکی ضربی، ۱۵۲گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۴/۵سم [محدث ارموی مخ: ۱-۱۸]

۲۰۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۴۱۸

انجام: تا حقتعالی او را از آن درماندگی فرجی و مخرجی به او ارزانی دارد.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، در برگ اول تاریخ تولدی به سال ۱۲۶۰ آمده است؛ جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی، ۳۴۳گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [محدث ارموی مخ: ۱-۱۸]

۲۰۴. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۵۵/۱

آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** موجود: شخصی را دید که بدار کشیده اند هنوز رسن عمرش.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: اوایل قرن ۱۳؛ ترجمه اشعار به شنگرف؛ کاغذ: فرنگی فستقی، جلد: مقوایی با پارچه سربی عطف تیماج ماشی، ۵۲گ، ۱۵-۲۴ سطر (۱۴×۲۴/۵)، اندازه: ۲۰/۵×۳۰/۵سم [ف: ۱-۱۹۴]

۲۰۵. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۳۵

آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** و میخوانی در هر رکعت «قل هو الله احد» و «قل یا ایها الکافرون» و مراد بعد از فاتحه است.
از اول کتاب تا پایان باب دوم؛ کا: محمد باقر بن شیخ ابوالحسن، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فستقی، جلد: مقوایی با پارچه قهوه‌ای عطف و گوشه‌ها تیماج تریاکی، ۱۶۳گ، ۱۹ سطر (۱۱×۱۹)، اندازه: ۱۷×۲۷سم [ف: ۱-۳۱۸]

۲۰۶. مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه:۲۰۴

جلد دوم؛ خط: نسخ معرب و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ توسط کاتب تصحیح شده، روی برگ اول تملکی به تاریخ ۱۲ شوال ۱۳۳۱ دیده می‌شود؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۴۴گ، ۱۸ سطر،

اندازه: ۱۲/۵×۲۲سم [ف: ۱-۱۵۹]

۲۰۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۱۳۴

آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ سرلوحه زر و شنگرف و لاجورد، سرفصل‌ها با مرکب قرمز، جملات عربی با مرکب قرمز، جدول دور سطور زر و سیاه؛ کاغذ: بخارائی، جلد: تمیاج ماشی مقوایی،۴۷۷گ،۱۵سطر(۷×۱۶)، اندازه: ۱۳×۲۶/۵سم [ف: ۳-۱۵۶]

۲۰۸. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۶۸۴

آغاز: ظلمت را منهزم گردانید

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: ترمه، جلد: مقوایی، ۲۴۰گ، ۲۴ سطر (۱۴/۵×۸/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۳-۱۰۲۰]

۲۰۹. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه:۵۰۶

جلد اول؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام (چند سطر)؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۹۹گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۲-۱۹۰]

۲۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۲۱۶

آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:**. فرماید بمنه و کمال کرمه.

جلد اول؛ خط: نسخ تعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ صفحه اول دارای یک سرلوح مذهب؛ کاغذ: ترمه خاکستری آهارمهره‌دار، جلد: ساغری سیاه،۷۳۶ص،۱۶سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۲/۵سم [ف: ۶-۱۷۶]

۲۱۱. همدان؛ جواهری، حبیب؛ شماره نسخه:۱

خط:نستعلیق، کا: سلطانی، تا: قرن ۱۳ [رشت و همدان - ف: -۱۶۷۳]

۲۱۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۵۷۹

آغاز: مجلس ۴ چهارم در سایر اوراد و اذکار؛ **انجام:** در آنجا با هم نموده بیک اذان و دو اقامت میکنند.

از آغاز مجلس چهارم تا پایان جلد دوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی مندرس، ۱۹۶ص، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۵/۵سم [ف: ۱۷-۴۰]

۲۱۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۵۸۶/۱

آغاز: دست و زبان نصیحت و پند گوئی از دور بلند مینماید و بفریاد رسی سخنان حق آن؛ **انجام:** شعور کافه بندگان را بر عیوب ظاهر و باطن بینایی داده جمله را بفکر اصلاح حال خود اندازد بمحمد و آله الطاهرین (ص)

جلد اول (باب اول)؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز (تا نیمه مطلب اول مقدمه)؛ کاغذ: فرنگی سفید نازک آهاردار، جلد: تیماج زرشکی با ترنج طلایی و سجاف و عطف تیماج قهوه‌ای، ۴۷۸ص (۲-۴۸۰)، ۱۸ سطر، قطع: خشتی، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱۷-۴۵]

۲۱۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۴۹۶

آغاز: برابر جلد ۱

خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ صفحات افتادگی نسخه در آغاز و اواسط و برگ آخر الحاق شده است، صفحات مجدول به زرد و لاجورد و مشکی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای روشن ضربی با نقش گل ولچکی، ۶۳۸گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۲/۹×۲۲/۷سم [ف: ۴۳-۱۲۶]

۲۱۵. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۳/۸۸/۱-۵۹۳۵

بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۱۵ سطر، قطع: ربعی [آستانه قم: ۱۹۷]

۲۱۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۵۶۳

جلد اول؛ خط: نستعلیق، کا: محمد علی بن حاجی میرزا بابای تبریزی، تا: پایان رجب ۱۲۰۱ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی ضربی مقوایی، ۲۱۰گ، ۲۳ سطر (۱۰×۲۱)، قطع: رحلی، اندازه: ۱۶×۲۹سم [ف: ۱۶-۳۵]

۲۱۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۱۰۳-۲۱/۲۳

آغاز: در صومعه بند کیش شبها ز تیرگی زاهدی است پلاس پوش معبودی که در صف طاعت گزاریش روز از صبح صادق عابدی است ردا بر دوش بصیری که نگاه شوخ چشمان؛ **انجام:** برابر

باب اول؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۰۱ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج قهوه‌ای دورو عطف و گوشه تیماج سرخ، ۳۰۵گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۵×۲۶سم [ف: ۱-۴۷]

۲۱۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۳۲۴-۱۷/۱۰۴

آغاز: برابر جلد ۲؛ **انجام:** واز خاربست دلبستگی به باغ دلگشای به تعینی و شکستگی جسته باشند برای یافتن دین چراغ یقین افروزند وجهت خرید متاع نجات سرمایه نجات اندوزند تمت

جلد دوم؛ خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۰۵ق؛ ۴۰گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱-۵۰]

۲۱۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱ /۷۶۹۴-۵۲/۳۴

آغاز: نموده خبیری که پیک وهم و خیال را در بسته

جلد اول؛ خط: نسخ، کا: مشهدی سلیمان بن مشهدی عبدالله النجق، تا: سه‌شنبه ۲ ربیع الاول ۱۲۰۶ق؛ ۱۷۳گ، ۲۴-۲۲ سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۱-۴۸]

۲۲۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۸۰۰

آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ و نستعلیق خفی، بی‌کا، تا: ۱۲۰۷ق؛ کاغذ: نخودی شنگرف، جلد: تیماج مستعمل، ۴۳۷گ، ۱۳ سطر (۱۴/۵×۸/۵)، قطع: خشتی، اندازه: ۱۲/۵×۱۵/۵سم [رایانه]

۲۲۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۵۱۸

آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** به تحریر باقی نیابد قرار

خط: نستعلیق مخلوط به شکسته، کا: کهتری، علی بن حسین، تا: ۱۲۱۴ق؛ در آخر نسخه یک مجلس تصویر وجود دارد؛ کاغذ: نخودی شنگرف، جلد: تیماج، برون تیماج مشکی ضربی فرسوده دارای ترنج و سرترنج، ۲۲۸گ، ۲۰ سطر (۱۲/۲×۲۳)، قطع: وزیری بزرگ، اندازه: ۲۱×۲۳/۵ [رایانه]

۲۲۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۶۰

آغاز: مردار بی اعتبار نیالائیم جواب آمد که دروغ می‌گوئید؛ **انجام:** هر که را خواب گران غفلتی بودی گلاب نصیحتش بر چهره دل افشاندی و هر که را آتش بیتابی مصیبتی در خانه طاقت افتادی و به آب تنبیه لغزش فرو نشاندی تمت الکتاب بعون الملک الوهاب کتبه العبد ...

خط: نستعلیق، کا: محمد علی بن حاج میر مهدی عطار یزدی، تا: چهارشنبه ۲۴ صفر ۱۲۱۶ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: فرنگی آهارمهره، جلد: مقوایی کاغذ ابری عطف تیماج قرمز، ۱۶۸گ، ۲۳ سطر (۱۱×۱۹)، اندازه: ۱۹×۲۹سم [ف: ۱-۱۹۶]

۲۲۳. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۷۱

جلد اول؛ خط: نستعلیق، کا: حسین بن عشور، تا: ۱۲۲۰ق [ف: ۱]

۲۲۴. زهان؛ مدرسه جعفریه زهان؛ شماره نسخه:۴۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۰۲ یا ۱۲۲۰؛ عبارات عربی نسخ معرب، در برگ اول چند یادداشت متفرقه و وقف‌نامه کتاب و چند تاریخ تولد به سال ۱۲۱۸ و ۱۲۶۰، دو برگ اول بازنویسی شده، در دو برگ آخر نیز چند یادداشت متفرقه و اشعاری به فارسی آمده است؛ تملک: «استاد قربانعلی کرمانی» به سال ۱۲۴۹؛ جلد:گالینگور قرمز،۲۳۵گ،۲۱ سطر،اندازه:۱۷×۲۶/۵سم [ف: ۳۷]

۲۲۵. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۵۰۰

آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** منظور لطف و عنایت و حمایت خود گرداند بمحمد و آله ...

خط: نستعلیق، کا: ابوطالب صخاری، تا: ۲۶ ربیع الثانی ۱۲۲۲ق؛ اهدائی حاج سید محمد تقوی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی تیماج مشکی ضربی زرین درون سبز روشن، ۲۰۲گ، ۲۳ سطر (۱۳/۵×۲۳) [ف: ۳-۹۷۵]

۲۲۶. کاشان؛ امیرکبیر؛ شماره نسخه:۵

بی‌کا، تا: ۱۲۲۲ق [نشریه: ۴-۳۵۵]

۲۲۷. آران کاشان؛ محمد هلال؛ شماره نسخه:۲۲۲

آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۲۲ق؛ جلد: مقوا با روکش کاغذ با عطف تیماج سیاه،۲۱۱گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف مخ: ۲]

۲۲۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۷۱۷

آغاز: برابر جلد ۱

جلد اول؛ خط: نستعلیق شکسته، کا: محمد ابراهیم بن محمد اسمعیل الحسینی ارسنجانی، تا: ۱۲۲۳ق؛ کاغذ: فرنگی سفید آهاردار، جلد: تیماج مشکی ضربی عطف فرسوده، ۴۹۴ص، ۱۷ سطر، قطع: خشتی، اندازه: ۱۹×۲۳سم [ف: ۱۷-۱۶۷]

۲۲۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۱۵۳

جلد اول؛ خط: نستعلیق و نسخ خوش، بی‌کا، تا: ۱۲۲۳ق؛ مصحح، محشی؛ مهرها: «عبدالمذنب عبدالمجید»، «ادرکنی یا علی»، «عبده الراجی محمد علی»، «عبدالسلام»؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: تیماج تریاکی با ترنج و نیم ترنج و حواشی ریسه ای ضربی، ۲۲۲گ، ۲۰ سطر (۱۳/۵×۲۲)، اندازه: ۲۰×۲۹/۶سم [رایانه]

۲۳۰. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲۸۳۴

خط: نستعلیق، کا: اسدالله بن ملا عباس، تا: شعبان ۱۲۲۴ق؛ در پشت صفحه اول یک بیت شعر از حاج میرزا حسین نوری؛ تملک: اسدالله بن محمد حسین تهرانی در محرم ۱۳۲۸ هـ ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای لایه‌ای، ۲۱۵گ، ۲۰ سطر (۱۱/۵×۲۱)، اندازه: ۱۹×۲۸/۵سم [ف: ۳-۹۵۰]

۲۳۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۵۰

آغاز: برابر جلد ۲

جلد دوم؛ خط: نسخ معرب و نستعلیق، کا: محمد باقر، تا: سه‌شنبه ۱۳ ذیقعده ۱۲۲۵ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی، ۱۶۷گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۸×۲۷/۵سم [ف: ۱-۲۱۶]

۲۳۲. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۲۶۹

آغاز: برابر جلد ۲؛ **انجام:** و عنایت خود به طریق مستقیم حق راهبری نماید، آمین یا رب العالمین. تمت.

جلد دوم؛ خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: دهه میانه شعبان ۱۲۲۵ق، جا: دارالسلطنه زنجان؛ دارای یادداشتی به خط نظام شهیدی در ۱۳۷۶ هـ ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی ضربی‌دار، ۲۱ سطر (۹/۵×۲۱)، اندازه: ۱۵×۲۹سم [ف: ۴-۱۸۸۷]

۲۳۳. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۳

جلد اول؛ خط: نستعلیق، کا: حسین بن اسماعیل، تا: شعبان ۱۲۲۶ق؛ کاغذ فرنگی آهارمهره‌ای؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۳۰گ، ۱۹ سطر (۹/۵×۱۸/۵)، اندازه: ۱۷×۲۸/۵سم [ف: ۱-۲]

۲۳۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۲۳۸-۱۷/۱۸

آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** برابر

خط: تحریری، کا: محمداسماعیل بن محمدمهدی مشهور به آقاجونی، تا: ۱۰ محرم ۱۲۲۷ق؛ جلد: تیماج مشکی ضربی با ترنج وسرترنج عطف تیماج قهوه‌ای، ۲۶۷گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۹×۳۰سم [ف: ۱-۴۴]

۲۳۵. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۸۳

خط: نسخ جلی، بی‌کا، تا: ۱۲۲۸ق؛ تملک: شیخ علی؛ واقف: حاجی جعفرآقا، تاریخ وقف: ۱۲۷۳؛ جلد: تیماج مشکی ضربی باترنج جدول‌دار، پشت جلد اسلیمی، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۹/۵×۲۹سم [ف: ۵۲]

۲۳۶. تهران؛ سادات ناصری، حسن؛ شماره نسخه:۲۳۹

خط: نستعلیق، کا: علی بن حاجی سید هاشم حسینی، تا: یک‌شنبه ۱ ربیع الثانی ۱۲۲۸ق؛ قطع: رحلی [نشریه: ۶-۶۹۶]

۲۳۷. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۷۰۷-عکسی

انجام: برابر

خط: نسخ پخته، کا: حاج رجب علی بن حاجی بابا سمنانی، تا: دوشنبه ۱۹ ذیحجه ۱۲۲۸ق؛ با وقفنامه‌ای به امضای محمد بن کریم (کرمانی)، وقف بر شیخیان کرمان، جدول‌بندی ۲ راه و کمند ۱ راه؛ ۵۹۲ص، ۱۹ سطر (۱۴×۲۲/۵)، اندازه: ۲۱×۳۰سم [عکسی ف: ۱-۴]

۲۳۸. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۳۶۱

خط: نسخ، کا: محمد علی بن عبدالعظیم، تا: ۱۲۲۸ق؛ قسمتی از کتاب جمال الصالحین بدان ضمیمه شده، اهدایی حاج وزیری؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج عنابی، ۲۲۸گ، ۱۹ سطر (۶×۱۱)، اندازه: ۹×۱۴/۵سم [ف: ۳-۹۳۸]

۲۳۹. مشهد؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۱۹۰ فرخ

خط: نسخ، کا: ابوالقاسم بن محمد ازغدی، تا: چهارشنبه ۲۵ جمادی الثانی ۱۲۲۹ق؛ تملک: ابن میرعابد اذغدی؛ کاغذ فرنگی آهارمهره؛ جلد: تیماج مشکی ضربی‌دار، ۲۴۰گ، ۲۲ سطر (۷/۵×۱۳/۵)، قطع: پستی، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۴]

۲۴۰. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۲۴۲

جلد اول؛ خط: نستعلیق درشت خط، کا: کریم بن میرزا ابوالحسن سنقری برای سید محمد مهدی اصفهانی، تا: جمعه ۴ ربیع الاول ۱۲۲۹ق؛ کاغذ: فرنگی زرد، جلد: تیماج مشکی ضربی مقوایی، ۲۹۱گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۲۱×۳۰/۵سم [ف: ۳-۲۹]

۲۴۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۸۸۳

خط: نستعلیق، کا: سعادت قلی بن محمد قلی خان افشار، تا: سه‌شنبه ۲۹ ربیع الاول ۱۲۲۹ق؛ عبارات عربی نسخ معرب؛ جلد: تیماج مشکی فرسوده، ۳۴۸گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۹سم [محدث ارموی مخ: ۱-۱۸]

۲۴۲. اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه:۱۱۶

خط: نستعلیق ریز، بی‌کا، تا: ۷ شوال ۱۲۲۹ق؛ افتادگی: آغاز و وسط؛ ش ۳۱۸، ۲۵۴ از کتاب‌های مرحوم محمود عدلی؛ کاغذ: نخودی، جلد: چرم مشکی، ۳۲۹گ، ۲۰ سطر، قطع: نیم رقعی، اندازه: ۹×۱۶سم [ف: ۱-۱۲۷]

۲۴۳. مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه:۱۴۷

جلد دوم؛ خط: نسخ معرب و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۴ رجب ۱۲۳۰ق؛ نستعلیق و عبارت‌های عربی نسخ معرب، در پایان تاریخ تولدی به تاریخ ۱۴ جمادی الثانی ۱۲۷۳ دیده می‌شود؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۶۳گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۳۱×۲۰سم [ف: ۱-۱۲۳]

۲۴۴. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۹۸۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر ... نماز شام و خفتن در آنجا جمع نموده به یک اذان و دو اقامت می‌گذراند. بعون الله و توفیقه.

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: جلد اول ۱۲۳۰ ق و جلد دوم غره صفر ۱۲۳۱ ق؛ مهر: «لااله الا الله الملك الحق المبين، عبده ...»، مجدول؛ کاغذ: آهار مهره، جلد: مقوایی تیماج قهوه‌ای تیره پوشانیده ضربی سوخت، ۳۲۸+۳۷۴ص، ۲۸ سطر (۱۱/۵×۲۰)، اندازه: ۲۰/۵×۳۰سم [ف: ۲-۶]

۲۴۵. قم؛ مؤسسه امام صادق؛ شماره نسخه:۵۰

جلد اول؛ خط: نستعلیق خوب، بی‌کا، تا: ۱۷ شعبان ۱۲۳۱ق؛ صفحه‌ها مجدول به شنگرف و لاجورد و صفحه اول دارای سرلوح عادی؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۹۴گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۳۳×۲۱سم [ف: ۵۱]

۲۴۶. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه:۵۳۳

جلد دوم.؛ خط: نستعلیق، کا: عبدالکریم ساروی، تا: ۱۸ رجب ۱۲۳۱ق؛ در برگ اول وقفنامه پاک‌شده کتاب به سال ۱۲۸۲ مشهود است، توسط کاتب تصحیح شده؛ کاغذ: الوان، جلد: تیماج قهوه‌ای سوخته ضربی، ۱۷۶گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۲۱×۳۳/۵سم [ف: ۲-۲۱۵]

۲۴۷. اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه:۲۶۶۵

باب اول و دوم؛ خط: نسخ، کا: محمد قاسم نائینی (باب اول) و ابوالقاسم نائینی (باب دوم)،تا:رجب ۱۲۳۱ق (باب اول) و ۱۲۳۶ق (باب دوم)؛ کاغذ: فرنگی، جلد: جلد چرمی سیاه ضربی نقشه‌دار، ۴۷۴ص، ۲۶ و ۲۳ سطر (۱۲×۲۲)، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۱-۱]

۲۴۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۲۱۳

آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، کا: احمد ممقانی، تا: ۱۲۳۱ق؛ کاغذ: نباتی، جلد: تیماج، ۲۰۰گ، ۲۲ سطر (۱۲×۲۳)، اندازه: ۱۹×۲۸سم [الفبائی: ۱۶]

۲۴۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۶۶۳۱

آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، کا: محمد تقی بن محمدخان، تا: ۱۲۳۱ق؛ کاغذ: الوان، جلد: میشن، ۲۷۸گ، ۲۰ سطر (۱۳×۲۳)، اندازه: ۱۶×۲۷سم [رایانه]

۲۵۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۶۳۸۳

آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: آقا بابا بن اسماعیل، تا: ۱۲۳۲ق؛ کاغذ: نباتی، جلد: روغنی، ۲۰۲گ، ۲۳ سطر (۱۳×۲۲)، اندازه: ۲۰×۳۰سم [رایانه]

۲۵۱. مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه:۲۱

جلد اول؛ خط: نستعلیق، کا: محمد باقر عرب عامری، تا: شنبه ۱۴ رجب ۱۲۳۲ق؛ جلد: گالینگور قهوه‌ای، ۲۱۴گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۱-۵۰]

۲۵۲. کرمانشاه؛ میبدی (خاندان)؛ شماره نسخه:۲۱مشهد

آغاز: نجوشیدی مرغ دلش از دامگاه علایق جسته بر شاخسار مطلب بلندی آشیان بسته بود

جلد اول؛ خط: نستعلیق، کا: محمد باقر عرب عامری، تا: شنبه ۱۴ رجب ۱۲۳۲ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: گالینگور قهوه‌ای، ۲۱۴گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۱۶۲]

۲۵۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۸۲۷

جلد اول؛ خط: نستعلیق، کا: محمد بن محمد حسین آشتیانی، تا: ۶ رجب ۱۲۳۲ق؛ کاغذ: فرنگی سفید آهارمهره، جلد: تیماج سرخ ضربی مقوایی، ۱۹۶گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۳سم [ف: ۳-۲۹]

۲۵۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۳۴۴-۲۷/۱۴

آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** برابر

جلد اول؛ خط: نستعلیق شکسته، کا: محمد جعفر بن محمد علی شریف نائینی، تا: جمادی الثانی ۱۲۳۲ق؛ جلد: تیماج مشکی

سوخت با ترنج با سر و لچکی جدول‌دار، ۲۸۹گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۱-۴۶]

۲۵۵. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۶۴۹

آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** و از این قبیل سخنان بشاشت‌انگیز مطایبه‌آمیز باعث خلاص گناهکاران می‌شود آن‌گاه ادای آن بر وجهی باشد که شاید و مقام اقتضای آن نماید و سایر حقوق و لوازم حسن خلق مرجوع به دریافت این گونه مقالات و سالک ... بیش از این تصویع نمی‌دهد

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ذیقعده ۱۲۳۳ق؛ مهر: «عبده میرزا جان»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای دورو مجدول، ۲۸۹گ، ۱۶ سطر، قطع: رحلی، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف مخ: ۱-۲۵]

۲۵۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۳۸۰

آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** کین خط من بخواند و برمن دعا کند

خط: نستعلیق، کا: نجف‌آبادی اصفهانی، زین العابدین، تا: ۱۲۳۳ق؛ کاغذ: نباتی، جلد: مقوا، ۲۴۸گ، ۲۱ سطر (۱۳×۲۱)، اندازه: ۲۰×۳۰سم [رایانه]

۲۵۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۱۹۷

آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ خفی، بی‌کا، تا: ۱۲۳۴ق؛ خط: نسخ خفی ممتاز؛ کاغذ: نباتی فرنگی سرخی، جلد: تیماج، ۲۰۲گ، ۲۳ سطر (۱۳×۲۲)، قطع: وزیری بزرگ، اندازه: ۲۰/۵×۲۹/۵سم [رایانه]

۲۵۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۰۸۶

آغاز: در آینه پردازی در قلزم جلالش؛ **انجام:** در باطن به هم رسد از پی آن مرو ...

خط: نستعلیق خفی، بی‌کا، تا: ۱۲۳۴ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: شکری فرنگی، جلد: تیماج، ۱۹۹گ، ۱۸ سطر (۸/۵×۱۸)، قطع: وزیری کوچک، اندازه: ۱۳×۲۳/۵سم [رایانه]

۲۵۹. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۱۶۹

آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۳۴ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی مقوایی، ۴۳۶ص، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۹/۵×۲۸سم [ف: ۱-۱۷۹]

۲۶۰. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۵۸۱

آغاز: برابر جلد ۱

خط: نستعلیق، کا: محمد لطیف بن میرزا محمد مهدی، تا: جمادی الثانی ۱۲۳۴ق؛ آغاز دارای سرلوحه و کتیبه زرین و شنگرف و لاجورد و سفیداب و غیره صفحات دارای جدول آبی و شنگرف در کمند شنگرف؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی با تیماج تریاکی، ۲۷۴گ، ۱۹ سطر (۱۳×۲۲/۵)، اندازه: ۱۹×۲۹سم [ف: ۵-۱۷۰۹]

۲۶۱. تهران؛ انجمن آثار و مفاخر فرهنگی؛ شماره نسخه:۱۲۳

آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق خوش، کا: کاظم بن ملا احمد، تا: محرم ۱۲۳۴ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی با رویه کاغذی، ۴۷۶ص، ۲۱ سطر (۱۱×۲۲)، اندازه: ۱۹×۲۹سم [ف: ۱۶۰]

۲۶۲. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۰۹۸

آغاز: نرگس چشم شب را سرمه سیاهی داده و طاق ابر وی فلک را وسمه کبودی نهاده؛ **انجام:** و جویای فضل و ثواب تخم نیرومندی گزارش آنرا در هر قطعه از قطعات حدیقه عمر که خواهد میگذارد. تمت الکتاب ...

جلد دوم؛ خط: تعلیق، کا: زین العابدین ولد ملا محمد روشتی، تا: جمادی الاول ۱۲۰۳ یا ۱۲۳۱ یا ۱۲۳۵ق؛ افتادگی: آغاز (برگ اول)؛ کاغذ: فرنگی، جلد: چرمی سیاه، ۱۴۹گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۲۰×۲۹سم [ف: ۱-۱۲]

۲۶۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۰۵۸

آغاز: مفتاح ابواب الجنان و مصباح مشکاة جنان حمد و سپاس حضرت خالق نطق و بیان و فاتح باب؛ **انجام:** به جاده مستقیم و ملت قویم توفیق چابک قدمی وکرم عنانی کرامت فرماید بمحمد وآله الامجاد

خط: نستعلیق، کا: سید اسدالله، تا: ۲۹ صفر ۱۲۳۵ق؛ عبارات عربی نسخ معرب؛ تملک: نصرالله بن رضا قلی؛ مهر: «معین الرعایا»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی، ۳۹۷گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۲سم [محدث ارموی مخ: ۱-۱۹]

۲۶۴. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۰۶۸

آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۳۶ق؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج سیاه باترنج باطبله رو، ۲۵۴گ، ۲۰ سطر، قطع: خشتی، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۱-۲۵]

۲۶۵. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۵

آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** برابر

جلد اول؛ خط: نستعلیق، کا: به رمز است، تا: پنج‌شنبه ۱۶ رجب ۱۲۳۶ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای روشن، ۲۴۶گ، ۲۰ سطر، قطع: رحلی، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف مخ: ۱-۲۴]

۲۶۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۲۴۵-۱۷/۲۵

آغاز: برابر جلد ۲؛ **انجام:** دعای اللهم وال من والاه قوت گرفت ومنشور امامت آن جهان پناه بلغت نامه دعاء من دعاء مؤکد گردید ... به اطراف و اکناف عالم روانه گردیدند اللهم صل علی محمد وآل محمد تمت.

جلد دوم؛ خط: نستعلیق، کا: محمد علی، تا: ۱۲ رجب ۱۲۳۶ق، جا: دارالخلافه طهران؛ جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج و سرترنج ضربی، ۱۵۹گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۹×۲۹سم [ف: ۱-۵۰]

۲۶۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۶۸۷

جلد اول؛ خط: نستعلیق خوش، کا: میرزا عبدالله بن رمضانعلی همدانی برای محمد ولی پسر محمد حسین خان، تا: ربیع الاول ۱۲۳۶ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج حنایی ضربی مقوایی زرکوب، ۲۷۴گ، ۱۷ سطر (۱۱/۵×۲۱)، اندازه: ۱۸/۵×۲۹سم [ف: ۱۰-۱۵۷۳]

۲۶۸. مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه:۴۱۹

خط: نستعلیق، کا: حسین بن محمد طاهر رزوه‌ای، تا: ۱۸ جمادی الاول ۱۲۳۶ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ دو برگ قبل و سه برگ پس از کتاب دارای اشعار و روایات متفرقه می‌باشد؛ جلد: روغنی مشکی معمولی،۲۸۷گ،۱۴سطر، اندازه: ۲۱×۲۹/۵سم [ف: ۲-۱۰۷]

۲۶۹. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه:۳۴۳

جلد اول؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۳۶ق؛ افتادگی: انجام؛ تصحیح شده توسط کاتب، روی برگ اول چندین یادداشت متفرقه به سال ۱۳۳۶ دیده می‌شود؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۷۸گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۹/۵×۲۸سم [ف: ۲-۵۶]

۲۷۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۰۵۴-۵۵/۲۴

آغاز: برابر جلد ۲

جلد دوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۶ جمادی الثانی ۱۲۳۶ق؛ ۲۸۲گ، ۲۸ سطر، اندازه: ۱۹×۲۹سم [ف: ۱-۵۰]

۲۷۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۰۳۸-۳۶/۳۸

آغاز: ذره تواند کشید صمیعی که نوازش توفیقش ضعیفان را آن قدر قوی دست نکرده که ... اگر ارباب جناتش از باب تسمیه سبب به اسم مسبب ابواب جنان خطاب دهند نامناسب نخواهد بود؛ **انجام:** براهنمایی تایید ملک منان مرحله باب اول را از مراحل ثمانیه کتاب ابواب الجنان که به تنهایی مجلد می‌تواند بود ... بحق محمد وآله واولاده الطاهرین

جلد اول؛ خط: نسخ معرب و نستعلیق، کا: عبدالکاظم، تا: چهارشنبه ۳ رمضان ۱۲۳۸ق، جا: دارالسلطنه اصفهان؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج مشکی ضربی با ترنج و سرترنج، ۱۸۳گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۱-۴۷]

۲۷۲. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۲۹۲

جلد اول؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۳۹ق؛ ۲۲۰گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۸×۳۳سم [ف: ۲-۷]

۲۷۳. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۱۱۳

آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: اسدالله ولد مرحوم حاجی ابراهیم یزدی، تا: ۹ ربیع الثانی ۱۲۳۹ق؛ آیات و روایات شریفه نسخ معرب؛ در آخر نسخه تملک حاجی رضای شانی ۱۲۴۶ و اشعاری از وی که در ۱۵ ذیقعده ۱۲۴۶ که پس از گریختن از طاعون در ییلاق‌شان از محال شاهرود نوشته است و تملک حاجی میرسدید در ربیع الثانی ۱۲۵۸ و چندین تاریخ تولد از ۱۲۸۰ تا ۱۲۸۵؛ جلد: تیماج مشکی فرسوده سوخت ترنج با سر مجدول گرهی، ۲۲۰گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۲۰×۳۷سم [ف: ۱-۹۸]

۲۷۴. یزد؛ صدوقی یزدی؛ شماره نسخه:۱۰۵

جلد اول؛ خط: عبارات عربی نسخ و نستعلیق، کا: میر زین العابدین بن میرزا عبدالکریم تفرشی ساکن طهران، تا: یک‌شنبه ۲۰ جمادی الثانی ۱۲۳۹ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی، ۲۵۰گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۸۷]

۲۷۵. یزد؛ صدوقی یزدی؛ شماره نسخه:۱۳۹

جلد اول؛ خط: نستعلیق، کا: محمد هادی، تا: یک‌شنبه ۲۵ ربیع الثانی ۱۲۳۹ق؛ صفحه‌ها مجدول به زر و شنگرف و مشکی و لاجورد و صفحه اول دارای سر لوح دقیق؛ جلد: تیماج روغنی عطف تیماج مشکی،۱۹۱گ،۳۲سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۱۱۰]

۲۷۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۰۱۷

آغاز: برابر جلد ۱ و ۲؛ **انجام:** انجام جلد ۲: و در ادراک سعادت هر گونه عبادتی بتوفیق و عنایت خود مددکاری فرماید. بحرمت محمد و آل محمد شرف اتمام یافت.

جلد اول و دوم؛ خط: نستعلیق، کا: عزیز بن زین العابدین اصفهانی، تا: ۱۴ رجب ۱۲۳۹ (جلد اول) و ۱۳ جمادی الاول ۱۲۴۰ق (جلد دوم)؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماجی مشکی رنگ دارای ترنج و نیم‌ترنج و کنگره ضربی، ۶۵۶ص، ۲۵سطر، قطع: رحلی، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۱۰-۴۶۵]

۲۷۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۳۹۰

آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** یا رب ز قناعتم توانگر گردان ×× وز نور خودت دلم منور گردان / کار دنی بیچاره سرگردان را ×× بی‌منت مخلوق میسر گردان

جلد اول؛ خط: نستعلیق، کا: زین العابدین بن ملا حاجی محمد رودشتی، تا: ۱۲۴۰ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۷۵گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۹×۲۹سم [ف: ۲۵-۳۷۴]

۲۷۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۰۰۹

آغاز: برابر جلد ۲؛ **انجام:** همیشه منظور نظر لطف عنایت خود ساز ...

خط: نستعلیق خفی، کا: بروجنی، علی اصغر بن محمد اسماعیل، ۱۲۴۰؛ کاغذ: شکری، جلد: تیماج ضربی، ۱۸۵گ، ۲۳ سطر (۱۲/۵×۲۲)، قطع: وزیری بزرگ، اندازه: ۲۰/۵×۳۰سم [رایانه]

۲۷۹. همدان؛ همراه، رضا؛ شماره نسخه:۱

باب اول؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ربیع الاول ۱۲۴۱ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: فرنگی، اندازه: ۱۹×۳۱سم [رشت و همدان - ف: ۱۶۸۷]

۲۸۰. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه:۷۱۴الف

خط: نستعلیق، کا: سید رضا مازندرانی، تا: ۱۹ رمضان ۱۲۴۱ق، جا: رودسر؛ ص ۱ زرین و آراسته؛ کاغذ: فرنگی آهارمهره، جلد: تیماج سوخته، ۴۰۱ص، ۲۱ سطر (۱۳×۲۲/۵)، اندازه: ۲۰/۵×۳۰سم [رشت و همدان - ف: -۱۰۸۳]

۲۸۱. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۵۹۵/۳

آغاز: برابر جلد ۱ ؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: عبدالرحمن بن یعقوب علی کجوری، تا: ۱۵ رجب ۱۲۴۲ق، جا: تهران؛ عبارات عربی نسخه معرب، در آخر نسخه چند تاریخ تولد مربوط به سال‌های ۱۲۶۵ تا ۱۲۸۳ق؛ ۱۶۴گ، ۲۶ سطر، اندازه: ۲۱/۵×۳۴سم [ف: ۱-۲۰]

۲۸۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۲۱۸

آغاز: برابر جلد ۲؛ **انجام:** ... ایام می گذراند.

جلد دوم؛ خط: نسخ خوب، بی‌کا، تا: ۷ رجب ۱۲۴۲ق؛ صفحه اول دارای یک سرلوح و دو صفحه اول دارای حاشیه وسیع از گل و بوته مذهب، همه صفحات با آب طلا مجدول؛ کاغذ: فرنگی سفید رگه‌دار آهارمهره‌دار، جلد: روغنی نقاشی‌دار دورو، ۶۹۰ص، ۲۱ سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۶-۱۷۶]

۲۸۳. همدان؛ ایزدی، محمود؛ شماره نسخه:۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۴۲ق [نشریه: ۵-۳۶۹]

۲۸۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۲۳۲-۳۷/۲۲

آغاز: برابر جلد ۲؛ **انجام:** درآنجا با هم جمع نموده بیک اذان ودو اقامت میگذارند تمت

جلد دوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: شعبان ۱۲۴۲ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۰۶گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۱-۴۹]

۲۸۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۳۳۷-۵۷/۷

آغاز: برابر جلد ۱

از اول تا آخر باب اول؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۱۷ جمادی الثانی ۱۲۴۲ق؛۱۸۱گ،۲۵سطر،اندازه:۱۹×۲۹سم[ف:۱-۴۵]

۲۸۶. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۴

آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، کا: علی رضا بن میر محمد، تا: ۱۲۴۲ق؛ واقف: شهید؛ جلد: تیماج، ۳۵ سطر، اندازه: ۱۹×۳۱سم [ف: -۲۲]

۲۸۷. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۱۳

آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: رمضان ۱۲۴۲ق، به خواهش خیرالزائرین المعصومین کربلایی کاظم زرگر؛ جلد: تیماج سیاه مجدول. ، ۱۳۵گ، ۲۰ سطر (۱۹×۲۸) [ف: ۳۳]

۲۸۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۲۶۱

آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** برابر، انجامه: اختتام این مواعظ دلپذیر و اهتمام تسطیر این نصایح محنت تاثیر بتاریخ ششم شهر شعبان المعظم بحسب الفرموده علامی فهامی صاحبی بل قبله گائی ام ملامهدی نوشته شد التماس ... یادآوری نمایند.

خط: نستعلیق، کا: قربانعلی بن مظفر علی بن محمد حسن اسدی، تا: ۱۲۴۲ق؛ در حاشیه تصحیح شده و بعضی حواشی پراکنده دارد، اشعار و فوایدی در ابتدا و انتهای کتاب با تاریخ‌های ۱۲۴۹ و ۱۲۵۴ق و ...؛ تملک: ملافاطمه بنت بی بی؛ کاغذ: فرنگی نخودی آهارمهره، جلد: تیماج مشکی عطف تیماج قهوه‌ای روشن مقوایی با ترنج و سرترنج مجدول، ۲۰۶گ، ۲۴ سطر (۱۳×۲۲)، اندازه: ۲۰/۷×۲۹/۸سم [رایانه]

۲۸۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۳۳۷-۱۳/۱۷

آغاز: برابر جلد۲؛ **انجام:** امیدوارم که در روز عرض اگر کشف گناهان صغیره و کبیره شماها نشود امین یارب العالمین ان الله لایضیع اجر المحسنین، سبحان ربک رب العزة عما یصفون وسلام علی المرسلین والحمد ...

جلد دوم؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: اسماعیل بن محمد حسین ساکن قریه لنجان از توابع اصفهان، تا: ۱۲۴۲ق؛ جلد: تیماج روغنی با جدول و ترنج و سرترنج و لچکی الوان عطف تیماج سرخ، ۱۶۵گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۲۰×۲۸سم [ف: ۱-۴۹]

۲۹۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۱۱۳-۱۲/۳

آغاز: برابر جلد ۱.؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: عبدالوهاب بن میرزا عبدالکریم حسینی تفرشی، تا: دوشنبه ۱۵ رجب ۱۲۴۲ق؛ مقابله شده؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۳۶گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۲۰×۳۵سم [ف: ۱-۴۴]

۲۹۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۳۰۴

آغاز: امر کن برگرفت کوی اسمان سراسیمه خود را به میدان وجود انداخت عزیزی که تا قبصه قدرتش کمان زرافشان فلک را؛ **انجام:** یعنی رخصت می‌دهید مرا که بدرون روم سلیمن گفت قدم الله امرک خدای تع

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ یادداشتی از محمد کریم مورخ ۱۲۴۳ق؛ کاغذ: اصفهانی نخودی و حنایی، جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول ضربی دارای ترنج و سرترنج نقش گل و بوته، ۲۶۶گ، ۱۷-۲۱ سطر (۹×۱۷ و ۹/۷×۱۹)، اندازه: ۱۴/۷×۲۲/۵سم [رایانه]

۲۹۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۹۳-۵/۸۳

آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: محمدعلی بن حاجی ملا عبدالله نائینی، تا: سه‌شنبه ۶ ذیحجه ۱۲۴۴ق، جا: قصبه طیبه نائین؛ جلد: روغنی مشکی ضربی ترنج با سرلچکی با زمینه مذهب با نقش گل و بوته، ۲۲۲گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۱-۴۵]

۲۹۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۹۶۳-۳۰/۳۳

آغاز: برابر جلد ۲؛ **انجام:** جویای فضل و ثواب تخم برومند گزارش آن را در هر قطعه از قطعات حدیقه عمر که خواهد می‌گذارد. تمت

جلد دوم؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: زین العابدین بن ملا حاجی محمد روشتی، تا: شعبان ۱۲۴۴ق؛ جلد: مقوا عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۴۰گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۱-۴۹]

۲۹۴. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۵۶۵

آغاز: برابر جلد ۲؛ **انجام:** نسخه: منقول است که هرگاه شتاب داشته باشی بگذار نماز جعفر را مجرد. .. و بعد از آن تسبیحات را قضا کن تمت.

خط: نسخ، کا: عبد الله بن علی، تا: ۱۲۴۴ق؛ تملک در ۲۳ رجب ۱۳۱۰؛ جلد: روغنی، ۹۲گ، ۲۴ سطر (۱۲×۲۱/۵)، اندازه: ۲۰/۵×۳۰سم [ف: ۲-۲۰۵]

۲۹۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۱۷-فیروز

خط: نستعلیق، کا: حسنعلی نائینی، تا: ۱۲۴۵ق؛ آیات و جملات عربی به خط نسخ؛ کاغذ: فرنگی سفید آهارمهره، جلد: تیماج قهوه‌ای رنگ ضربی، ۶۶۴ص، ۱۷ سطر، قطع: رحلی، اندازه: ۱۹×۲۸/۲سم [ف: ۵-۲۱]

۲۹۶. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۰۱۶
جلد اول؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۵ق؛ ۳۵۵گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۲-۷]

۲۹۷. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۱۱۷
کامل؛ خط: نستعلیق، کا: محمد زکی خان بن رمضانعلی، تا: ۱۲۴۵ق؛ واقف: محمد زکی (کاتب)، تاریخ وقف: ۱۲۵۰ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج، ۱۹۴گ، ۲۱ سطر (۲۱×۳۱) [ف: ۳۴]

۲۹۸. مشهد؛ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۰۸۸
آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، کا: نوروز علی بن علی محمد رستمرودی، تا: ۲۸ شعبان ۱۲۴۵ق؛ صفحات مجدول به شنگرف؛ جلد: معمولی، ۲۷۸گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۷/۵سم [مؤید: ۳-۹۰]

۲۹۹. مشهد؛ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۳۷۰
خط: نستعلیق، کا: سید علی بن میرزا علی گوهر قندهاری، تا: ۱۶ ربیع الاول ۱۲۴۶ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۶۴گ، ۲۷سطر، اندازه: ۱۹/۵×۲۹سم [مؤید: ۳-۳۰۸]

۳۰۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۳۰۹
آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** عنایت بی نهایت خودسازد
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمادی الاول ۱۲۴۶ق؛ جلد: مقوا، ۲۵۲گ، ۲۰ سطر (۱۵×۱۶)، اندازه: ۲۳×۳۴ [الفبائی: ۱۶]

۳۰۱. مشهد؛ مدرسه آیة الله خوئی؛ شماره نسخه:۴۰۰
کامل؛ بی‌کا، تا: ۱۲۴۶ق [اوراق عتیق: ۱-۲۴۱]

۳۰۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۶۷۴
جلد اول؛ خط: نستعلیق، کا: حسین بن علی بن نعمة الله بن حسین بن نعمة الله، تا: ۱۲۴۶ق؛ پشت صفحه اول اشعار از مؤلف نوشته شده؛ کاغذ: فرنگی ضخیم، جلد: روغنی مندرس با عطف سجاف شده با پارچه، ۴۵۰ص، ۲۳ سطر، قطع: رحلی، اندازه: ۲۲×۳۶/۵سم [ف: ۱۷-۱۲۶]

۳۰۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۲۳۱-۱۷/۱۱
آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، کا: علی اکبر شهمیرزادی ولد حاجی محمد علی الوند، تا: چهارشنبه ۲۵ محرم ۱۲۴۷ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی مجدول با ترنج و سرترنج، ۲۱۳گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۱-۴۴]

۳۰۴. دامغان؛ صادقیه؛ شماره نسخه:۲۳
آغاز: ساخت فیاضی که ترشح ابرفیضش بیک قطره خورشید غبار شب تیره را فرو نشاند.؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۸ق؛ مصحح، چند برگ اول بازنویسی شده؛ جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی، ۱۴۳گ، ۳۳ سطر [ف: ۳]

۳۰۵. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۴۶۳
جلد اول؛ خط: نستعلیق، کا: علی محمد بن سعید رحیمی، تا: شنبه ۲۷ رجب ۱۲۴۸ق؛ جلد: تیماج مشکی ضربی مجدول گرهی، ۲۱۷گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۱-۳۹۰]

۳۰۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۸۷۹
خط: نستعلیق، آیات نسخ معرب، بی‌کا، تا: ۱۲۴۸ق؛ بر فراز آیات شنگرف، در پایان تولدی به سال ۱۲۷۱؛ تملک: میرزا عنایت الله ملقب به آقا بزرگ خلف میرزا عبدالکافی در شوال ۱۲۴۸ با مهر «المتوکل علی الله عبده عنایت الله»؛ جلد: روغنی فرسوده با نقوش گل و بوته در نقوش ترنج و سرترنج و لچکی با زمینه مشکی، ۱۹۲گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۲۰/۵×۲۹/۵سم [ف: ۴۱-۲۵۵]

۳۰۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۲۶۲
آغاز: برابر جلد ۲؛ **انجام:** تمت بعون الملك الوهاب بتاریخ شهر محرم سنه ۱۲۴۹
خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: ۱۲۴۹ق؛ اهدایی رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، ۳۴۸گ، ۱۸ سطر (۱۳×۲۴)، اندازه: ۲۱×۳۴سم [رایانه]

۳۰۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۴۷۳-۹/۲۳
آغاز: برابر جلد ۲؛ **انجام:** و آن مکان را جمع نیز می‌نمایند برای اینکه نماز شام در آنجا با هم جمع نموده به یك اذان و اقامت می‌گذارند.
خط: نستعلیق، کا: محمدحسن بن ملا نجف قزوینی، تا: ۸ ذیقعده ۱۲۴۹ق؛ واقف: نواب سلطان بدیع الزمان میرزا، تاریخ وقف: ۱۸ ذیقعده ۱۲۴۹؛ جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی، ترنج با سرو لچکی مجدول گرهی، ۳۰۲گ، ۲۰-۲۱ سطر، اندازه: ۲۱×۳۰/۵سم [ف: ۱-۴۹]

۳۰۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۷۴۱-۲۴/۴۱
آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: محرم ۱۲۵۰ق؛ جلد: مقوای سبز عطف وگوشه‌ها تیماج مشکی، ۲۶۱گ، ۲۶ سطر، اندازه: ۱۸×۲۶سم [ف: ۱-۴۵]

۳۱۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۰۲۳
آغاز: موجود: انتقامش بقصاص خرامش چهره گلبرگی؛ **انجام:** و ادخله فی بحبوحه الجنان اللهم اغفرلی... علی ۱۲۵۱
خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: ۱۲۵۱ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج، ۱۴۲گ، ۲۰ سطر (۱۷×۲۳)، اندازه: ۱۸×۲۷سم [رایانه]

۳۱۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۹۲۰
انجام: و چون نزدیک پادشاه رسید دهشت بر وی غلبه کرده پایش بلغزید و قدری از آن شوربا بر گوشه جامه پادشاه خلید پادشاه ایران
خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ صفحه‌ها مجدول به زر و مشکی و شنگرف و سبز؛ تاریخ وقف: محرم ۱۲۵۲؛ جلد: دورو تیماج رو روغنی رنگین گل و بوته دار پشت تیماج قرمز، ۲۶۸گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۹×۳۰سم [ف: ۵-۲۹۱]

۳۱۲. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۷۱۱
جلد دوم؛ خط: نسخ، کا: محمد رضا بن ملا جعفر سلماسی، تا:

جمعه آخر ربیع الثانی ۱۲۵۵ق؛ تملک: علی اکبر حسینی زنوزی خوئی ملقب به شمس العلماء در پنج‌شنبه ۲۱ صفر ۱۳۵۲؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۴۰گ، ۲۶ سطر (۱۳×۲۴)، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۲-۳۵۱]

۳۱۳. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۶۱۴

آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** و از این قبیل سخنان بشاشت انگیز مطایبه‌آمیز بسیار و وسیله استخلاص گنهکاران می‌شود آن گاه ادای آن بر وجهی باشد که شاید و مقام اقتضای آن نماید و دقایق و لوازم حسن خلق مرجوع به دریافته اهل خرد ... و ذکر جزئیات آن پیش از این تصدیع عزیزان

جلد اول؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۵ق؛ جلد: تیماج مشکی با ترنج و سر، ۲۱۸گ، ۲۱ سطر، قطع: رحلی، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف مخ: ۱-۲۵]

۳۱۴. یزد؛ مدرسه خان؛ شماره نسخه:۷۸/۱

جلد دوم؛ خط: نستعلیق، کا: محمد باقر بن میرزا علی طباطبائی، تا: جمادی الثانی ۱۲۵۶ق؛ جلد: تیماج ضربی قهوه‌ای سوخته، ۲۱ سطر، اندازه: ۲۰×۳۳/۵سم [ف: ۵۴]

۳۱۵. کرمانشاه؛ مدرسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۳۷

جلد اول؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۵۸ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۵۴گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۳×۲۵/۵سم [ف: ۳۴]

۳۱۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۴۸۹

آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** و محامد خصال اراسته همیشه منظور نظر لطف و عنایت بی نهایت خود سازد بمحمد و آله الطیبین الطاهرین تمت

خط: نستعلیق خوش جلی، کا: لاهیجی، میرزا محمد بن محمد صادق، تا: ۱۲۵۸ق؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج ضربی، برون به ترنج و دو سرترنج و چهار لچکی و حواشی زنجیره‌ای ضربی، ۱۳۵گ، ۲۰ سطر (۱۴/۳×۲۷)، قطع: وزیری بزرگ، اندازه: ۲۰/۵×۳۴سم [رایانه]

۳۱۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۵۸۹-۲۸/۹

آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: آقا بابا ساروی به خواهش آقا عبدالمطلب تاجر اصفهانی، تا: شنبه ۶ ذیحجه ۱۲۵۸ق، جا: مدرسه حاجی درویشعلی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای روشن ضربی مجدول گرهی با ترنج و سرترنج و لچکی، ۲۲۳گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۲۴×۳۶سم [ف: ۱-۴۴]

۳۱۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۶۳۳۵

آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** منظور نظر لطف و عنایت بینهایت خد سازد بمحمد و اهل بیته

خط: نستعلیق، کا: نوری، محمد قلی بن علی محمد، تا: ۱۲۵۹ق؛ کاغذ: شکری، جلد: میشن، ۲۲۶گ، ۱۷ سطر (۱۲×۲۱)، اندازه: ۲۱×۳۰سم [رایانه]

۳۱۹. قم؛ ارگانی بهبهانی؛ شماره نسخه:۱۱۸

خط: نستعلیق، کا: حاجی حیدر علی هندی، تا: رجب ۱۲۵۹ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی ترنج و سرترنج دار، ۳۰۱گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۹/۵×۲۰سم [ف: ۹۱]

۳۲۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۸۸۷

آغاز: برابر جلد ۲

خط: نستعلیق، بی کا، تا: ۱۵ جمادی الاول ۱۲۵۹ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج سبز، ۴۶گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۲سم [ف: ۱۵-۲۶۷]

۳۲۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۹۶۵

جلد اول؛ خط: نستعلیق، کا: احمد بن حسین گرجی، تا: شنبه ۷ ربیع الثانی ۱۲۶۰ق؛ افتادگی: انجام؛ تملک: عقیل طهرانی به تاریخ رمضان ۱۳۴۳؛ جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی، ۲۰۰گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۳۱×۲۰/۵سم [ف: ۳-۱۸۵]

۳۲۲. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۷۲۹

خط:نستعلیق،بی‌کا،تا:۲۳ ربیع الثانی ۱۲۶۰ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۹۵گ، ۲۵ سطر (۱۳×۲۴)، اندازه: ۲۱×۳۳/۵سم [ف: ۲-۳۶۲]

۳۲۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۶۸/۱۳-طباطبائی

آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** رحمت کناد خدای تعالی مرد، را که قدر خود شناسد و از حد خود تجاوز ننماید

دیباچه و اوایل جلد اول؛ خط: نستعلیق، کا: عبد الخالق خراسانی، تا: ۱۲۶۰ق؛ افتادگی: انجام؛ ۱۰گ (۱۳۹-۱۴۹) [ف: ۲۳-۶۶۳]

۳۲۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۲۰۹

آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** بر وجه ثوابت کرامت فرماید بمنه و عونه و کرمه ... اللهم اغفر له و لوالدیه

خط: نسخ، کا: عباسقلی، تا: ۱۲۶۰ق؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج ضربی،۲۵۹گ، ۲۲ سطر (۱۴×۲۵)، اندازه: ۲۱×۳۳سم [الفبائی: ۱۶]

۳۲۵. اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه:۱۱۵

خط: نستعلیق، کا: محمد بن محمد مومن، تا: ۱۲۶۰ق؛ کتابت نسخه به دو قلم، پشت جلد آغاز یادداشتی مورخ ۱۲۸۹ و در برگ سوم حدیثی در جهل و نادانی با چند بیت شعر و مطلبی از مجمع المعارف آمده؛ کاغذ: لیمویی، جلد: روغنی با سه ترنج گل و بوته مجدول به زر، ۳۱۰گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۱۲۷]

۳۲۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۶۱۵۹

بی‌کا، تا: ۱۲۶۰ق [رایانه]

۳۲۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۶۷۵۷

آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** که سالک خامه بیان براهنمائی تایید به حمدالله تعالی تمام شد کتاب ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۰ق؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، ۲۸۶گ، ۱۹ سطر (۱۱×۱۹)، اندازه: ۱۸×۲۸سم [رایانه]

۳۲۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۵۷۳-۱۴/۲۳

آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد باقر بن محمد صادق عرب، تا: جمعه دهه آخر شوال ۱۲۶۳ق؛ جلد: تیماج مشکی سوخت با ترنج با سر

جدول‌دار و نقش گل و بوته داخل ترنج‌ها، ۱۷۱گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۱-۴۶]

۳۲۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۱۷۹-۲۱/۹۹

آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: هاشم بن عیسی خان محمد قاسم دارانی، تا: شنبه ۹ رمضان ۱۲۶۳ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۷۱گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱-۴۵]

۳۳۰. بابل؛ خاتم الانبیاء؛ شماره نسخه:۲۳

آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: عبدالغفار بن محمد اسماعیل درزی کلائی من قری علی آباد، تا: چهارشنبه ۲۵ ذیحجه ۱۲۶۴ق؛ واقف: جلال الدین علامه حائری؛ جلد: تیماج، ۲۰۲گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۲۳×۳۶سم [ف: ۲۸]

۳۳۱. مشهد؛ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۲۴۵

آغاز: برابر جلد ۲؛ **انجام:** برای اینکه نماز شام و خفتن را در آنجا با هم جمع نموده بیک اذان و دو اقامه می‌گذارند

جلد اول و دوم؛ خط: نستعلیق، کا: محمد حسن بن محمد علی بن نعمة الله بن محمد حسین جیلانی، تا: ۶ ذیقعده ۱۲۶۴ق (جلد اول) و ۹ شعبان ۱۲۶۴ (جلد دوم)؛ جلد: روغنی سبز، ۳۲۲گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۲۱×۳۰/۵سم [مؤید: ۳-۲۰۷]

۳۳۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۲۱

آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** برابر

خط: تعلیق خوش، بی‌کا، تا: ۱۲۶۵ق؛ دارای سرلوح بسیار زیبا به شنگرف و زر و لاجورد و رنگ سبز، صفحه ۱ حاشیه دارد با گل و بوته و دیگر صفحه‌ها در دو جدول به زر و لاجورد و شنگرف؛ تملک: میر فیروزکوهی در ۱۳۱۶؛ کاغذ: ترمه سپاهانی، جلد: روغنی گل و بوته دار دورو و ضربی با پوشه تیماجی، ۱۷۱گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۲۱×۲۵سم [ف: ۳-۶۴۳]

۳۳۳. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۱۲۷/۲

خط:شکسته نستعلیق،بی‌کا،تا:۱۲۶۸ق؛ کاغذ: فرنگی [نشریه: ۲-۹۶]

۳۳۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۰۱۴-۳۶/۱۴

آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** منظور نظر لطف وعنایت بی نهایت خود سازد بمحمد و آله. .. مرحله باب اول از مراحل ابواب ثمانیه کتاب ابواب الجنان که به تنهایی مجلد ... بمنه وکرمه بمحمد و آل امجده و اکرمه و صلی الله علی خیر خلقه

جلد اول؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: سه‌شنبه رجب ۱۲۶۸ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی با ترنج و سرترنج مجدول گرهی، ۱۹۰گ، ۲۶ سطر، اندازه: ۱۷×۳۱سم [ف: ۱-۴۵]

۳۳۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۷۱۷

خط: نسخ، کا: مصطفی، تا: ۱۲۷۲ق؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای روشن مقوایی دارای ترنج و سرترنج با نقش گل و بوته مجدول، ۲۶۳گ، ۱۹ سطر (۷/۵×۱۵)، اندازه: ۱۴/۶×۲۲سم [رایانه]

۳۳۶. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۷۳

آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق خوش، کا: کاظم بن محمد جرمقی جاجرمی، تا: سه‌شنبه ۱۷ صفر ۱۲۷۴ق، جا: مدرسه بالاسر؛ واقف: حاج محمد باقر وحدتی، تاریخ وقف: ۲۴ شوال ۱۳۵۵ ه.ق؛ کاغذ: نخودی رنگ، جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی‌دار، ۴۶۰گ، ۱۵ سطر (۹/۵×۱۷)، اندازه: ۱۵×۲۴/۵سم [ف: ۸۴]

۳۳۷. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۲۱

آغاز: برابر جلد ۱

جلد اول؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۷۴ق، جا: مشهد رضوی در مدرسه بالاسر مبارک؛ در پشت صفحه اول تاریخ تولد مورخ ۱۲۸۴ هـ ق. و در آخر نسخه تاریخ تولد میر فضل الله مورخ ۱۲۸۶ هـ ق. و تولد خلیل الله در ۱۲۹۰ هـ ق؛ واقف: حاج سید سعید؛ کاغذ: آهارمهره‌ای، جلد: تیماج تریاکی ضربی دار، ۲۰۷گ، ۲۲ سطر (۱۳×۲۵)، اندازه: ۱۹/۵×۳۴سم [ف: ۱-۲۰]

۳۳۸. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۷۱۳

خط: نستعلیق، کا: زین العابدین بن میرزا خلیل، تا: ۱۶ شعبان ۱۲۷۷ق؛ عبارات عربی نسخ معرب؛ جلد: تیماج سبزضربی، ۱۳۹گ، مختلف السطر، اندازه: ۲۱×۳۴/۵سم [محدث ارموی مخ: ۱-۱۸]

۳۳۹. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه:۹۶ - ب

جلد دوم، تا مبحث نماز عید غدیر؛ خط: نستعلیق، کا: خلیل بن حاج محمد، تا: سه‌شنبه ۳ ذیقعده تخاقوی ئیل۱۲۷۷ق؛ در دو جدول شنگرف و لاجورد؛ مهر: «محمد رضی بن محمد خلیل»؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج تریاکی ضربی مقوایی، ۱۵۳گ، ۱۹ سطر (۱۰/۵×۲۰)، اندازه: ۱۸/۵×۲۸سم [ف: ۶]

۳۴۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۵۵۷

آغاز:برابر جلد ۱؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ و ۱۲۸۲ق؛ آغاز و انجام نسخه نونویس است مورخ ۱۵ محرم ۱۲۸۲ق، حواشی و تعلیقات در هامش صفحات؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۷۰گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۸×۲۷سم [ف: ۳۳/۲-۱۷۸]

۳۴۱. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۱۸۱

آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:**برابر

خط: نستعلیق خوش، کا: ملا علی شهیر به قاضی بن آخوند ملا محمد کریم، تا: شعبان ۱۲۸۳ق؛ تملک: «عبدالله الحسینی»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای ترنجدار، ۱۵۷گ، ۲۶ سطر، اندازه: ۲۱/۵×۳۳سم [ف: ۱-۱۹۹]

۳۴۲. تهران؛ انجمن آثار و مفاخر فرهنگی؛ شماره نسخه:۱۳۱

آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق و شکسته نستعلیق، کا: علی بن محمدرضا خان الشهیر، تا: یک‌شنبه ۱۴ جمادی الثانی ۱۲۸۵ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مقوایی تریاکی ضربی لبه منگنه، ۵۲۲ص، ۲۰ سطر

(۱۳×۲۵)، اندازه: ۲۰×۳۳سم [ف: ۱۶۷]

۳۴۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۴۹۹

آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** بروجه صواب کرامت فرماید ... بدعا یاد فرماید و السلام

جلد اول؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد کاظم، تا: پنج‌شنبه ۲۹ جمادی الثانی ۱۲۹۱ق؛ واقف: رجب علی، تاریخ وقف: مرداد ۱۳۱۶؛ ۳۶۳گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۶-۳۷۵]

۳۴۴. تهران؛ وزارت امور خارجه؛ شماره نسخه:۲-۵

جلد اول؛ خط: نستعلیق، کا: محمد شریف غالب صحاف، تا: ۱۲۹۱ق؛ کلیه صفحات با خطوط مشکی، طلایی، آبی و قرمز در پنج ردیف جدول‌کشی شده است؛ جلد: تیماج قهوه‌ای تذهیب‌کاری شده، ۳۳۰گ، اندازه: ۲۳×۳۰سم [ف: ۷۰]

۳۴۵. تهران؛ وزارت امور خارجه؛ شماره نسخه:۲-۶

جلد دوم؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۹۱ق؛ در انتهای کتاب (گ۴۸۵-۵۰۳) چند غزل با تخلص «واعظ» مؤلف ابواب الجنان به صورت مورب کتابت شده است، غزل اول آن حاوی این مطلع است: صبح می‌سازد شب من چشم گوهر پاش را ×× بار خاطر نیست هرگز من خفاش را / گر بخشم آن تندخو دامن ز ما افشاند رفت ×× مدعا دامن زدن بود آتش سوداش را ... واعظ ما تا چشم واکرد از غیر تو بست ×× اینچنین باید بنازم دیده بیناش را، ظاهراً این غزلیات ناقص است زیرا فقط تا حرف «ت» در این دفتر جمع‌آوری شده است؛ جلد: تیماج زیتونی تذهیب‌کاری شده [ف: ۷۳]

۳۴۶. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۳۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۹۳ق؛ اهدایی حاج علی دیهیمی؛ کاغذ: فستقی، جلد: مقوایی با پارچه قهوه‌ای عطف تیماج تریاکی، ۱۵۷گ، ۲۶ سطر (۱۳×۲۰)، اندازه: ۱۹×۲۹سم [ف: ۱-۳۱۷]

۳۴۷. مشهد؛ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۳۶۶

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ تملک: محمد حسین در ۱۲۹۴؛ مهرها: «عبده محمود»، «ادرکنی یا علی» و «علی»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۹۹گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۸/۵سم [مؤید: ۳-۳۰۶]

۳۴۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۴۷۵-۹/۲۵

آغاز: برابر جلد ۲؛ **انجام:** و محامد خصال آراسته همیشه منظور الطاف و احسان و عنایت بی نهایت خود ساز و بمحمد و آله الطاهرین لله الحمد که سالك خامه بیان به راهنمایی ملك منان جلد باب اول را از مراحل ابواب ثمانیه کتاب ابواب الجنان به انجام رسانید.

جلد دوم؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲ شعبان ۱۲۹۶ق (تاریخ نونویسی)؛ برگ اول وآخر نونویس؛ جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی ترنج و لچکی مجدول، ۲۰۴گ، ۲۲-۲۶ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۳۰سم [ف: ۱-۴۶]

۳۴۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۱۱۵

آغاز: برابر جلد ۲؛ **انجام:** بیک اذان و دو اقامت میگذراند.

جلد دوم، تا آخر مجلس هشتم؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمعه ۹ ذیحجه ۱۳۰۰ق؛ تاریخ ختم مقابله: شنبه ۸ جمادی الاول ۱۳۰۱؛ ۴۱۶گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۴×۲۵سم [ف: ۶-۳۷۶]

۳۵۰. ساری؛ عمومی؛ شماره نسخه:۵۹

آغاز: فصل در ذکر هر یک از طرق و شعب حب دنیا و بیان اصول و ...؛ **انجام:** یقین می‌شمارند و نخل آزار.

جلد اول؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: آهارمهره‌ای، جلد: مقوا عطف پارچه، ۲۰ سطر (۹/۵×۱۷/۵)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [عمومی ساری و تنکابن - ف: ۴۹]

۳۵۱. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۶۷۶

آغاز: در مصر نمی‌افکند آسمان بر هم نمی‌افتادند؛ **انجام:** یعنی اگر نیکوئی کنید برای خود کرده خواهید کرده بود

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: مشمع مشکی،۸۶گ،۱۷سطر(۱۴×۲۲)،اندازه:۲۵×۳۰سم [ف: ۵۳۶]

۳۵۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۲۳-فیروز

خط: نستعلیق، کا: محمد بن علی نقی، تا: ۱۳۰۷ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماجی قرمز، ۴۳۸ص، ۱۷ سطر، قطع: وزیری، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف: ۲۱-۶]

۳۵۳. تهران؛ مدارک فرهنگی؛ شماره نسخه:۱۶۸

آغاز: گریبان یک شخص بیرون می‌آورند مؤلفی که کثافت و لطافت جسم و جان را مانند شیر و شکر به نوعی آمیزش یکدیگر نموده؛ **انجام:** توفیق انجام باقی جلود را بر وجه صواب کرامت فرماید

خط: نسخ خوب، کا: علی اصغر بن حسین موسوی، تا: ۲۰ رجب ۱۳۳۲ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی، دارای حکایاتی در رابطه با متن اصلی؛ کاغذ: فرنگی حنایی، فاقد جلد، ۲۲۸گ، ۲۱ سطر (۱۲×۲۰) [ف: ۱۵۳]

۳۵۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۷۲۳

کا: علی اسکویی، تا: ۱۳۳۵ق؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ ۲۷۸گ، اندازه: ۲۱/۱×۳۴/۴سم [رایانه]

۳۵۵. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۳۳

خط: نسخ، کا: محمد حسین بن میرزا محمد کاظم، تا: ۱۳۴۷ق؛ اهدایی زین العابدین خمسه‌ای؛ کاغذ: حنایی آهارمهره، جلد: مقوایی با تیماج مشکی ضربی، ۱۹۲گ، ۲۵ سطر (۱۲×۲۳)، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۱-۳۱۷]

۳۵۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۲۲۹

آغاز: برابر جلد ۲؛ **انجام:** ایمان محمدرفیع واعظ طاب ثراه ... گلستان خان ...

خط: نستعلیق خفی، بی‌کا، تا: ذیحجه ۱۳۷۹ق؛ کتیبه به لاجورد، جدول بندی به لاجورد و سرخی و سیاهی و زر؛ کاغذ: نخودی، جلد: چرمی خرمایی اسقاطی، ۱۸۶گ، ۱۹ سطر (۹/۸×۱۸/۵)، قطع: وزیری، اندازه: ۱۹×۲۵سم [رایانه]

۳۵۷. مشهد؛ رجائی مغزی (کتابخانه)؛ شماره نسخه:بدون شماره
جلد اول و دوم؛بی‌کا،تا:نزدیک عصر مؤلف[تراثنا:س۱۳ش۱: ۱۲۴]
۳۵۸. مشهد؛ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۳۷۲
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۴۳گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۴سم [مؤید: ۳-۳۰۹]
۳۵۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۵۱۹
آغاز: سپر ساخت فیاضی که ترشح ابرفیضش؛ **انجام:** یکی از هوشمندان مردم حلیم خوشخورا
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: حنایی، جلد: میشن، ۲۵۵گ، ۱۹ سطر (۱۲×۲۱)، اندازه: ۱۷×۲۷سم [الفبائی: ۱۶]
۳۶۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۶۷۹
آغاز: اما چون کتاب ابواب الجنان حقیقت اوار جنان است؛ **انجام:** و تعصبات مشهورند و معروف بهمین ختم نمودم
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: الوان، ۲۵ سطر (۲۵×۲۶)، اندازه: ۲۱×۳۴سم [الفبائی: ۱۶]
۳۶۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۳۹۶
آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** مومنان سعادت مال را به مشاطگی
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: شکری، جلد: پارچه‌ای، ۱۷۶گ، ۲۲ سطر (۱۳×۲۲)، اندازه: ۲۰×۲۹سم [الفبائی: ۱۶]
۳۶۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۵۲۲
آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** انصاف به عیوب ظاهر و باطن
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: نخودی، جلد: کالینگور،۳۳۴گ،۱۵سطر(۱۲×۲۲)،اندازه: ۱۷×۲۸سم [الفبائی: ۱۶]
۳۶۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۳۷۴
آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** چنانکه در کافی از جناب ولایت ماب
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: نباتی، جلد: مقوا، ۱۵ سطر (۹×۲۰)، اندازه: ۱۵×۲۵سم [الفبائی: ۱۶]
۳۶۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۵۷۸
آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** صد هزار گناه از و محو شود و صد هزار
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: نباتی، جلد: مقوا، ۳۳۹گ، اندازه: ۱۵×۲۵سم [الفبائی: ۱۶]
۳۶۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۳۴۹
آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** یارب نگاهدار تو ایمان آنکس کین خط من بخواند و من را دعا کند
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج، ۱۴۳گ، ۲۸ سطر (۱۳×۲۷)، اندازه: ۲۱×۳۴سم [الفبائی: ۶۱۹]
۳۶۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۶۰۵
آغاز: برابر جلد ۲؛ **انجام:** به سوی کسی تند نتواند دید و گردش فلک
خط: نستعلیق تحریری خفی، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: آبی نخودی شنگرف، جلد: تیماج ضربی، ۱۵۸گ، ۱۸ سطر (۱۱/۵×۲۱)، قطع: وزیری بزرگ، اندازه: ۱۹×۲۸سم [رایانه]

۳۶۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۴۶۲
آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: نخودی، جلد: میشن، ۳۶۰گ، ۱۹ سطر (۱۸×۱۹)، اندازه: ۱۴×۲۴سم [رایانه]
۳۶۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۱۸۲
آغاز: که کرد آن خران دامن گیر؛ **انجام:** پیش ارباب عقول آنکه او داد
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: نباتی، جلد: تیماج، ۲۳۶گ، ۱۷ سطر (۷×۱۴)؛، اندازه: ۱۱×۱۹سم [رایانه]
۳۶۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۱۷۶
آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج ضربی، ۳۴۰گ، ۱۹ سطر (۱۸×۱۹)، اندازه: ۱۴×۲۴سم [رایانه]
۳۷۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۴۱۳
آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ جلی خوش، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: نخودی شنگرف، جلد: تیماج، ۳۲۵گ، ۲۲ سطر (۶/۵×۱۷)، قطع: وزیری کوچک، اندازه: ۱۱/۷×۲۳/۲سم [رایانه]
۳۷۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۶۸۵
آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** صفت بغض و حسد که آن نیز از فروغ شجره ملعونه حب دنیا
خط: نستعلیق خوش جلی، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: نخودی، جلد: میشن ضربی با ترنج و دو سر ترنج و چهار لچکی و حواشی زنجیره‌ای ضربی، ۲۸۰گ، ۱۵ سطر (۶/۲×۱۶/۷)، قطع: رقعی، اندازه: ۱۲×۲۱/۵سم [رایانه]
۳۷۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۲۳۷
آغاز: برابر جلد ۲؛ **انجام:** انجام موجود: و بعد از آن تسبیحات.
جلد دوم، از اول تا اواخر مبحث نمازهای مستحبی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۰۴گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۲۱×۳۲سم [ف: ۶-۳۷۶]
۳۷۳. مشهد؛ مدرسه آیة الله خوئی؛ شماره نسخه:۴۴
جلد دوم؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ برگ‌های آخر نونویس است؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۲۳۰گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۳/۵سم [ف: ۲۹]
۳۷۴. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: سپاهانی؛ جلد: تیماج خرمائی، ۲۱۶گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۲۰×۳۱/۵سم [ف: ۱-۳]
۳۷۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۴۲/۳
آغاز: برابر جلد ۱
دیباچه است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول، در فهرست دیباچه رفیعای واعظ ذکر شده است؛ کاغذ: الوان، قطع: وزیری، اندازه: ۱۴/۵×۲۴سم [ف: ۲-۲۵۹]
۳۷۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۱۵۳
آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** برابر

بی‌کا، بی‌تا [رایانه]
۳۷۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۴۶۱
بی‌کا، بی‌تا [رایانه]
۳۷۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۰۷۲۲
بی‌کا، بی‌تا [رایانه]
۳۷۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۹۶۲۲
بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از محمد حسین علوی [رایانه]
۳۸۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۸۰۷
بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از حوزه علمیه ولی عصر کرمان [رایانه]
۳۸۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۹۱۷
بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از حوزه علمیه ولی عصر کرمان [رایانه]
۳۸۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۶۰۳۰
بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از حوزه علمیه ولی عصر کرمان [رایانه]
۳۸۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۰۰۸
بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از بیژن پاینده آزاد؛ اندازه: ۲۳/۵×۱۸/۳سم [رایانه]
۳۸۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۶۰۸۸
بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از سید مرتضی علی حسینی [رایانه]
۳۸۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۸۱۴
آغاز: و از آن عمل توبه نکند و همچنان بر آن مصر باشد تا بمیرد؛ **انجام:** ظاهراً مراد اینست که به ترتیب و اغوانی مردمان را ... هم چشمی و اقتدا باشد بقدر ...
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: گالینگور قرمز، ۲۱۳گ، ۲۰ سطر (۲۰/۵×۱۱)، اندازه: ۲۶/۵×۱۷/۵سم [رایانه]
۳۸۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۸۰۲۳
بی‌کا، بی‌تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ ۱۸۵گ، اندازه: ۲۳×۱۷سم [رایانه]
۳۸۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۳۷۶
آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** و از کمان کج نهادی هوا خواهان عباسیان چه تیرهای جور و جفا بر تن و جان اولاد.
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ تملک: حاج شیخ محمد جعفر بن محمد حسین سلیمانی؛ جلد: مقوایی قهوه‌ای عطف و گوشه گالینگور، ۱۶۳گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۳۱×۲۱سم [ف: ۳۸-۵۰۶]
۳۸۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۴۰۹
آغاز: برابر جلد ۲؛ **انجام:** را در آنجا با هم جمع نموده بیک اذان و اقامه می‌گذارند تمام شد.
جلد دوم؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: سه‌شنبه ربیع الاول؛ جلد: تیماج مشکی ضربی ترنج با سر لچکی مجدول گرهی، ۲۳۷گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۳۱×۲۰سم [ف: ۳۸-۵۴۶]
۳۸۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۵۸۹
جلد اول؛ خط: شکسته نستعلیق خوش، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی لایی، ۹۱گ، ۲۳ سطر (۱۵×۶)، قطع: ربعی، اندازه: ۱۹/۵×۱۰/۵سم [ف: ۱۶-۶۴۳]
۳۹۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۸۲۳-ف
نسخه اصل: کتابخانه ملی فرهنگ ۱۶۸۹/۹۷۳؛ کاتب: محمد رفیع لاهیجانی و شیخ رحیمای کهدمی، تا: سه‌شنبه ۱۶ ربیع هزار واندی، جا: اصفهان؛ ۳۳۶ص [فیلمها - ف: ۱-۴]
۳۹۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۵۳/۱-ف
نسخه اصل: بادلیان ش ۱۷ وینفیلد (ش ۲۶۶۴)؛ خط: نستعلیق چلیپا، بی‌کا، بی‌تا [فیلمها - ف: ۱-۵۷۳]
۳۹۲. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۴۶۳/۳
بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام [ف: ۳-۱۰]
۳۹۳. تهران؛ مدارک فرهنگی؛ شماره نسخه:۱۹۱
آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق متوسط، بی‌کا، بی‌تا؛ در حاشیه توضیح و تصحیح دارد، دارای جدول به رنگ قرمز و آبی؛ جلد: مقوایی روکش تیماج قهوه‌ای روشن ضربی مجدول با جدول داخلی و نقش ترنج و سرترنج و لچک، ۲۳ سطر (۲۷×۱۴/۵)، اندازه: ۳۳/۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۷۲]
۳۹۴. تهران؛ فرهاد معتمد؛ شماره نسخه:۱۹۷
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی ضربی، ۱۶ سطر (۱۰×۱۷)، اندازه: ۲۴×۱۶سم [نشریه: ۳-۱۴۴]
۳۹۵. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۸۶
جلد دوم؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۱۷گ، ۲۶ سطر، اندازه: ۳۰×۱۸سم [ف: ۲-۷]
۳۹۶. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۹۴/۱
جلد اول؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ اندازه: ۲۸×۱۹سم [ف: ۳-۷]
۳۹۷. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۲۹۲
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۴۸گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۲۲×۱۲سم [ف: ۲-۷]
۳۹۸. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۳۴۹
جلد دوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۹۳گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۲۱×۱۴سم [ف: ۲-۷]
۳۹۹. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۵۱۸
جلد دوم؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۹۰گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۲۰×۱۶سم [ف: ۲-۷]
۴۰۰. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۲۸
جلداول؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۸۰گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۳۴×۲۱سم [ف: ۲-۶]
۴۰۱. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۸۴
جلد دوم؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۱۲گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۳۰×۱۷سم [ف: ۲-۷]
۴۰۲. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۵۲۴

جلد اول؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۵۰گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۲۶×۲۸سم [ف: ۲-۷]

۴۰۳. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۲۸۹

جلد دوم؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۴۱گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲×۲۳/۵سم [ف: ۱-۲۸۳]

۴۰۴. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۳۲۳

جلد اول؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای فرسوده، ۱۴۵گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۹×۳۱سم [ف: ۱-۳۱۷]

۴۰۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۷۴

آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ عبارت‌های عربی نسخ، پانزده برگ آخر نونویس است؛ جلد: تیماج مشکی عطف تیماج قرمز، ۳۱۲گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۷×۲۴سم [ف: ۲-۱۷۰]

۴۰۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۵۱۳

جلد اول؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ صفحه‌ها مجدول به زر و مشکی و لاجورد، صفحه اول دارای سرلوح رنگین و بین سطرها زرین دندان موشی؛ کاغذ: ترمه، جلد: دو رو روغنی گل بوته دار، ۳۸۵گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴×۲۵سم [ف: ۱۷-۹۷]

۴۰۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۱۸۰-۵۶/۳۰

آغاز: برابر جلد ۱

جلد اول، تا بحث «مزاح و مطایبه»؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: وسط و انجام؛ ۱۴۵گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۷×۲۶سم [ف: ۱-۴۵]

۴۰۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۶۰۵-۵۱/۶۵

آغاز: یزل القطر عن الصفا؛ یعنی چون عالم بعلم خود عمل نکند پند و نصیحتش

جلد اول؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز (۶ ورق) و انجام (۸ ورق)؛ ۳۰۶گ، ۱۹ سطر، قطع: وزیری، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف: ۱-۴۸]

۴۰۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۸۳۰-۵۳/۴۰

آغاز: برابر جلد ۱

جلد اول؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ تمامی صفحات جدول مذهب؛ ۳۶۹گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف: ۱-۴۴]

۴۱۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۹۲۸-۵۴/۱۸

آغاز: برابر جلد ۱

جلد اول؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۲۱۹گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۸×۳۰سم [ف: ۱-۴۴]

۴۱۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۱۱

آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: گالینگور سبز، عطف تیماج زرشکی، ۴۳۴گ، ۱۸ سطر، قطع: رحلی، اندازه: ۱۹×۳۰سم [ف مخ: ۱-۲۵]

۴۱۲. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۱۸۳

آغاز: پیش روان راه دین زگل سرسبد حسنات خود دانند و چون تعداد الاء الهی گذرد و شرح الوان نعمتهای نامتناهی دربارگاه خاطرها خوان تذکر گسترد؛ **انجام:** گفت ما را کاری به توافتاده گفت اگر از من براید تقصیر در آن نمایم قارون گفت به تو یک طشت زر می‌دهم بشرط اینکه درحضور بنی اسرائیل گوئی که موسی با من

جلد اول؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ همه صفحات با جدول های مذهب مشکی و لاجوردی؛ جلد: تیماج سرخ، ۳۸۲گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴×۲۵/۵سم [ف مخ: ۱-۸]

۴۱۳. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۲۰۲

آغاز: بر خواسته بحجره فاطمه آمد آثار ضعف از بشره آن سیده دو سرا مشاهده نمود فرمود که این زردی چهره و تغییر بشره از چیست؛ **انجام:** و بار خانه حسن عمل را از کریوه پرخوف و خطر اجل و امل بسلامت خواهند گذرانید، غافل مشو که مرکب مردان مرد را در سنگ لاخ

حدود یک پنجم جلد اول؛ خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ فاقد جلد، ۷۲گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۱-۱۷۴]

۴۱۴. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۵۸

آغاز: او گلاب تلخ سخنان حق را به آتش دلسوزی از گلبرگ زبان ناصحان کشیده برچهره خاطرگران خوابان فراش غفلت بی خبری می‌افشاند.؛ **انجام:** و عبارات مورخین ایشان متضمن اقرار برین مدعااست و ایراد مباحثات و مقالات فریقین که حق و باطل آنها نزد هرمنصف باشعور

باب دوم؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ در اول نسخه شعری از اقدس شوشتری؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، ۱۵۹گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۸×۳۰سم [ف: ۱-۵۷]

۴۱۵. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۲۲۹

آغاز: او گلاب تلخ سخنان حق را به آتش دلسوزی از گلبرگ زبان ناصحان کشیده برچهره خاطرگران خوابان فراش غفلت بی خبری می‌افشاند؛ **انجام:** و از هامواری سلوکش در طریق عمل دامان دولت از کدورت شکایت ساکنان هر محل بی کرد پیوسته تفقد زهاد و عباد آن عصر

جلد اول؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مهر: «دکتر ابوالحسن»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی مجدول، ۲۳۷گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۳×۲۵سم [ف: ۱-۲۰۲]

۴۱۶. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۵۵۸/۲

انجام: چه این طایفه را پیوسته چشم طمع بر دست مردم ودست تعدی در مال.

جلد اول، ناقص؛ خط: نستعلیق و ثلث، کا: رضا علی بن عبدالله فارسی، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ اهدایی سید احمد معتمد ریاضی؛ کاغذ: حنایی، جلد: مقوایی با تیماج مشکی، ۲۹گ، ۲۵ سطر

(۱۳×۲۲)، اندازه: ۱۹×۳۰سم [ف: ۲-۴۷۷]

۴۱۷. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۴۰۶

آغاز: چو کان امر کن برگرفت؛ **انجام:** کنیزک گریان و آزرده

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی روکش کاغذ مشکی عطف و گوشه ها تیماج قرمز، ۲۷۲گ، ۲۱ سطر (۱۰/۵×۲۳/۵)، اندازه: ۱۹×۳۲سم [ف: ۵-۱۶۴۱]

۴۱۸. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۱۸۹

آغاز: برابر جلد ۲

جلد دوم؛ خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ اهدایی مؤسس؛ کاغذ: ترمه اصفهانی، جلد: مقوایی با تیماج تریاکی درون سبز، ۳۲۲گ، ۲۱ سطر (۸×۱۵/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۱/۵سم [ف:۵-۱۵۶۴]

۴۱۹. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۴۳۲۰

بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۱۳-۳۸۷]

۴۲۰. کاشان؛ جعفری؛ شماره نسخه:۳۸

آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام: ...** و فصل اول، در آموختن و مداومت بر آن لفظ و معنی و بیان فضل و ثواب آن ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۷۸گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۹×۲۸سم [ف]

۴۲۱. کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه:۱۵۰

آغاز: برابر؛ **انجام: ...** گویند هشام روزی از خانه در آمده باعوری دچار شد گفت ببرند که شومست ... جمله را به فکر کار خود اندازد. بمحمد و آله الطاهرین صلوات الله علیهم اجمعین الی یوم الدین.

تمام باب اول (با چهارده مجلس)؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی؛ مهر: «عبده الراجی ابن الرضا احمد»؛ جلد: تیماج، مشکی، ۲۶۹گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۲/۵سم [ف]

۴۲۲. کرمانشاه؛ مدرسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۸

جلد اول؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ عبارت‌های عربی نسخ؛ جلد: تیماج مشکی فرسوده عطف تیماج قهوه‌ای، ۲۵۳گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۸×۲۷/۵سم [ف: ۱۵]

۴۲۳. کرمانشاه؛ نجومی؛ شماره نسخه:بدون شماره

بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام [دلیل المخطوطات: ۱-۲۱۴]

۴۲۴. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۱۶۱

آغاز: ... آنکه عاقل دقیقه یاب میباید در هر باب حصول رضای الهی و وصول بدرجات سعادت آنجهانی را مقصود اصلی و علت غائی هستی خود دانسته اعتبارات بی اعتباری دنیای فانی و تجملات دو روزه این سرای سست مبانی را از جمله توابع و زواید شمارد؛ **انجام:** و آنچه امروز گل گل از لطافت آن می‌شکفد فردا زار زار از ندامت آن خواهند ...

جلد اول؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز (پنج مجلس) و انجام؛ کاغذ: هندی، جلد: چرمی پوسیده، ۲۵۴+۱گ، ۱۹-۲۰ سطر، اندازه ۱۱×۲۲/۵سم [ف: ۳-۱۰۸۲]

۴۲۵. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۲۹

آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** مرویست که حضرت ابو عبدالله پرسید که کیف ملاعبه بعضکم بعضا یعنی چگونه است مطایبه بعض شما با بعضی یعنی باهم مزاح و خوش طبعی میکنند - گفتم کم فرمود فلا تفعلوا فان الملاعبة.

بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ تمام صفحات با خطوط شنگرف و آب طلا و نیلی مجدول است؛ جلد: لاکی با گل و بته بسیار زیبا، ۱۹۸گ، ۲۵ سطر (۱۳×۲۲/۵)، اندازه: ۱۹×۲۶سم [ف: ۲-۳۲۰]

۴۲۶. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۳۰

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: ابتدا و انتها؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۰۵گ، ۱۷ سطر (۱۴×۲۴) [ف: ۳۴]

۴۲۷. شاهرود؛ مدرسه اسماعیلیه؛ شماره نسخه:۲۴

جلد اول؛ بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام [ف: ۵]

۴۲۸. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۳۳۴

آغاز: اما مقدمه متضمن سه مطلب است، مطلب اول در بیان احتیاج بوعظ وفائده آن ...

خط: نستعلیق، کا: بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج، ۳۶۵گ، مختلف السطر [ف: ۱-۲۲]

۴۲۹. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۲۲

جلد اول؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ صفحه‌ها جدول مرصع؛ جلد: تیماج ضربی با ترنج با سر و عطف پارچه‌ای، ۱۷ سطر، اندازه: ۲۰×۲۸سم [ف: ۲۹]

● ابواب الجنان = عین الحیات = تتمیم ابواب الجنان / اخلاق / فارسی

abvāb-ol jenān = ‘ayn-ol hayāt

واعظ قزوینی، محمد شفیع بن محمد رفیع، ق۱۱ قمری

vā‘ez-e qazvīnī, mohammad šafī‘ ebn-e mohammad rafī‘ (- 17c)

باب سوم از ابواب هشت‌گانه کتاب «ابواب الجنان» محمد رفیع قزوینی است که فرزند وی آن را نگاشته است و در آن به گروه صوفیان متعرض شده است. این باب در صبر است و عناوین مطالب آن عبارت اند از: ینبوع اول در بیان اکرام پیران مسلمانان؛ ینبوع دوم در فضیلت قرآن (در صفت قاری قرآن فضائل و فوائد سور کریمه و بعضی از آیات)؛ در عنوان «سامیة»؛ طبقه دوم در بیان بعضی از قصص خائفان که تذکر احوال ایشان موجب تنبه مؤمنان است؛ در خصلت توبه؛ در بیان شمائل جناب نبوی؛ در بیان آنکه در هیچ عصری خالی از امام نمی‌باشد؛ در بعضی از شرائط امام؛ در بیان دجال؛ مجملی از معاد ... در خصوص اذکار؛ در حقائق فرد (معنی فرد، وتر)؛ در فضائل امام.

آغاز کتاب: گل و ریحان صبر و رضا در بوستان خاطر ارباب درد و عنا بغمخواری نسیم عنایت جضرت صبور بی بلائی لباس رنگ و بو می‌پوشد و قامت نهال تحمل و شکیبائی در چمن

قلوب اصحاب ابتلا به آبیاری سحاب فضل شکور بی زوالی زلال رشاقت می‌نوشد ... باب سیم از ابواب ثمانیه ابواب الجنان ... در فضل صبر و رضا ستودن شیوه تحمل بر محن و عنا است ... کلكك اخلاص سمات راقم این مسودات محمد شفیع بن محمد رفیع واعظ ... معروض می گرداند.
انجام کتاب: که بر ورق تحریر نگارد خروج از طریقه ایجاز خواهد بود لهذا به همین قدر اکتفا شد تمت
[فهرستواره منزوی ۵۳۰/۶]

۱. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه:۴۳۲
خط: نستعلیق، کا: محمد سلیم بن محمد حسین، تا: ۱۱۲۳ق؛ عبارات عربی نسخ معرب، توسط کاتب تصحیح شده؛ تملك: با مهر «... گلشن پیغمبری علی اکبر» در دارالسلطنه تبریز به سال ۱۲۲۹ و «کربلائی اسماعیل نوحه‌سرا» به سال ۱۲۱۶؛ جلد: تیماج قهوه‌ای سوخته ضربی، عطف پارچه‌ای، ۲۹۵گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۲-۱۱۷]

۲. خوی؛ ملا علی خوئی (شریف)؛ شماره نسخه:۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد بن مشهدی علی رضا، تا: شوال ۱۲۰۲ق؛ جلد: تیماج مشکی ضربی با ترنج باسر، جدول‌دار، ۱۶۱گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۲۰×۳۰/۵سم [اوراق عتیق: ۱-۱۲۴]

۳. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۳۸
آغاز: بسمله ... از جمله نمازهای ... نماز بیست و چهارم ذیحجه است. الخ
خط: نسخ تحریری، کا: غیاث الدین، تا: ۱۲۲۶ق؛ کاغذ: حنایی آهارمهره، جلد: مقوایی، ۲۴۹گ، ۲۰ سطر (۱۱/۵×۲۲)، اندازه: ۱۷/۵×۲۹سم [ف: ۱-۳۱۹]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۲۶۱
آغاز: برابر جلد ۳؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ (عبارت‌های عربی) و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۹ ذیقعده ۱۲۳۲؛ در ۲ الف دارد: «قد انتقل الی العبد ریحان الله الموسوی فی ربیع الاول ۱۳۲۰»؛ مهر: «العبد ریحان الله الموسوی»؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج حنایی ضربی مقوایی، ۲۹۲گ، ۱۹ سطر (۱۰×۱۸)، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف: ۷-۲۶۰۱]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۶۷۹
آغاز: اما چون کتاب ابواب الجنان به حقیقت ابواب جنان است و عین الحیوة نیز آب حیات است لازم بود که در باب الجنان چشمه آب حیوان باشد که هرگاه عشاق درگاه احدیت از سیر و گلگشت گلزار جنان سرخوش باده حقیقت گردند جرعه نیز از آب حیات که موسوم بعین الحیات است جرعه نوشیده خمار شکن آن باده وصال میگردد لهذا چند کلمه از احادیث نبوی صلی الله علیه و آله و باقی ائمه معصومین از کلام الهی و غیره در این جزو مندرج گردید که خواننده جماعت اثنا عشری از آن بهره مند و فیض یاب گردند؛ **انجام:** که همیشه به بدعتها و تعصبات مشهورند و بهمین ختم نمودیم.
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول به شنگرف و لاجورد؛ واقف: حاج سید علی اصغر اصغرزاده، تاریخ وقف: اردیبهشت۱۳۳۸؛ ۴۰گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۲۱×۳۴سم [ف: ۶-۳۷۷]

● ابواب الجنان (منتخب) / اخلاق / فارسی

abvāb-ol jenān (mn.)

وابسته به: ابواب الجنان؛ واعظ قزوینی، محمد رفیع بن فتح الله (۱۰۲۷-۱۰۸۹ق)

مختصری است در تعریف علم و تحصیل آن برگرفته از «ابواب الجنان» واعظ قزوینی.
[نسخه‌های فارسی منزوی ۱۵۱۸/۲ «ابواب الجنان»]

قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۵۵۷/۱
آغاز: مقصد دویم در بیان فضل و شرف علم و ثواب آن برراست ... میزان نظر و قیمت شناسان جواهر هنر معلوم است که؛ **انجام:** وکسی که چنین نباشد عالم نیست ... سنائی علم کز تو ترا نسقاند ×× جهل از آن علم به بود صد بار ... اللهم قد وفقنا للعمل و العلم و خلصنا من الحرص و طول الامل
خط: نسخ، کا: عبدالوهاب بن محمد مازندرانی، تا: پنج‌شنبه۱۲۳۸ق، جا: کربلا؛ جلد: مقوا، عطف تیماج قهوه‌ای، ۲۴گ، ۷ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹ [ف مخ: ۲-۵۳۵]

● ابواب الجنان (منتخب) / اخلاق / فارسی

abvāb-ol jenān (mn.)

وابسته به: ابواب الجنان؛ واعظ قزوینی، محمد رفیع بن فتح الله (۱۰۲۷-۱۰۸۹ق)

در بیست «فصل» با این عناوین: ۱. فضیلت وعظ گفتن؛ ۲. آداب وعظ گفتن؛ ۳. شنیدن وعظ؛ ۴. ذکر دنیای فانی و شرح مفاسد و ذمائم؛ ۵. مذمت حب جاه و ریاست؛ ۶. شهوت اندوختن ملك و مال؛ ۷. شهوت عمارات عالیه؛ ۸. شهوت مباشرت گل عذاران؛ ۹. شهوت اکل و شرب؛ ۱۰. تسکین شهوت لباس و خودآرایی؛ ۱۱. شهوت محالست؛ ۱۲. مدح صفت فروتنی؛ ۱۳. ریا و سمعت؛ ۱۴. مذمت عجب؛ ۱۵. بیان صفت بغض؛ ۱۶. مذمت حسد؛ ۱۷. مذمت بخل؛ ۱۸. بیان مصارف مال؛ ۱۹. ذم صفت ظلم؛ ۲۰. مذمت تندخویی و تلخ‌گویی.
آغاز کتاب: بسمله حمد له و العاقبة للمتقین و الصلوة علی اشرف خلقه و نور عرشه محمد صلی الله علیه و آله اجمعین اما بعد این منتخباتی است از کتاب ابواب الجنان
انجام کتاب: و اما مزاح و مطایبه که به ادناس عیوب نیالوده باشد در اخبار و آثار طریق تحسین آن سپرده و از حسن خلق شمرده است.

[نسخه‌های فارسی منزوی ۱۵۱۸/۲]

قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۵۸۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد قاینی بن کربلایی حسینعلی، تا: دهه دوم صفر ۱۲۴۹ق؛ در دو برگ اول و برگ آخر اشعاری تحریر شده؛ جلد: مقوا آبی عطف وگوشه تیماج قهوه‌ای، ۹۰گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف مخ: ۲-۵۳۶]

● **ابواب الجنان** / آداب و سنن / فارسی

abvāb-ol jenān

موسوی نجفی، ابوالقاسم، ق۱۴ قمری

mūsavī najafī, ab-ol-qāsem (- 20c)

[الذریعة ۷۴/۱ ش ۳۶۶]

شیراز؛ امام عصر (عج)؛ شماره نسخه:۵۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۱۸۸گ، اندازه: ۱۰×۱۴/۵سم [ف: ۱-۳]

● **ابواب الجنان المشتمل علی رسائل ثمان** / اصول فقه / عربی

abwāb-ul jinān al-muštamil ‘alā rasā’il-in ṯamān

حمیری نجفی، محمد بن فرج، - ۱۰۵۹ ؟ قمری

hemyarī najafī, mohammad ebn-e faraj (- 1649)

ظاهراً پیش‌نویس کتابی است که صاحب ذریعه آن را به نام «ابواب الجنان» در ذریعه معرفی کرده است. وی در پایان مشایخ اجازه و طرق روایت خود را ذکر کرده و مشایخ وی عبارتند از :شیخ جابر بن عباس، شیخ عبدالنبی جزائری، شیخ محمد بن جابر بن عباس، میر شرف الدین علی حسنی (ظاهراً شولستانی)، شیخ محمود بن حسام الدین جزائری، شیخ حسین مشغری (در مشهد)، قاضی معزالدین محمد اصفهانی (در نجف)، شیخ بن حسن بن زین الدین عاملی (در نجف)، شیخ محمد بن حسین بن عبدالصمد عاملی بهاءالدین.

[الذریعة ۷۷/۱؛ طبقات اعلام الشیعه (ق۱۱هـ) ص ۵۴۷-۵۴۸]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۹۵ ط

آغاز: الباب الاول هی مقدمة اختلفت المذاهب و الآراء و الاعتقادات فیما بین دین واحد و رسول واحد، لافتراقهم فی موضوعاتهم و اختلاف لغاتهم ... هوية بلادهم و تباين مواليدهم و آراء رؤساهم الذين يخالفون بينهم طلباً للرئاسة و حب الجاه و الدنيا ...؛ **انجام: ...** هذا آخر الابواب المقصودة اولاً بالذات من هذا الكتاب فمن نظر فی کتابی هذا و امعن النظر فيه ثم نظر فی فوائد مولانا.

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ برخی از عبارات را خود کاتب که ظاهراً همان مؤلف است خط زده و تصحیح کرده؛ تملک: محمد حسن بن شیخ اسدالله (ظاهراً صاحب المقابیس)؛ کاغذ: ترکی بغدادی، جلد: تیماج سرخابی با حاشیه و جدول، ۱۶۸گ، ۲۰ سطر، قطع: وزیری، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۴/۲-۱۷۱]

● **ابواب الجنان فی حقوق الاخوان = حقوق الاخوان** / اخلاق / عربی

abwāb-ul jinān fī ḥuqūq-il ixwān

کرمانی، محمد کریم بن ابراهیم، ۱۲۲۵ - ۱۲۸۸ قمری

kermānī, mohammad karīm ebn-e ebrāhīm (1810 - 1871)

تاریخ تالیف: عصر یک‌شنبه ۸ ربیع الاول ۱۲۶۱ق

رساله‌ای متوسط در بیان معنی «اخ» و «أخوت» و آداب معاشرت با مردم و دوستان که در پاسخ سوال محمد کریم بن آقا بابا کرمانی نگاشته و اسراری از طریقت و مسلک مخصوص خویش را در این رساله فاش کرده است دارای هشت (برخی نسخه‌ها ۱۰) «وصل»: ۱. معنی الاخ و حقیقته؛ ۲. معرفة من يليق بالاخوة و من لا يليق (۲ مقام)؛ ۳. بیان حقوق اخوان الثقة؛ ۴. بيان حقوق اخوان المكاشرة؛ ۵. فضل اداء حقوق الاخوان؛ ۶. عقاب من ضيع حقوق الاخوان؛ ۷. الحث على اتخاذ الاخوان و ذکر فوائده و ثمراته؛ ۸. بيان عدد الاخوة.

آغاز کتاب: الحمدلله رب العالمين ... و بعد يقول العبد الاثيم كريم بن ابراهيم انه قد ارسل الى السناد الجليل و العماد النبيل الفاضل العظيم و العالم الحليم ... بمسئلة كريمة قد طال ما كنت اسئل عنها و اطالب

انجام کتاب: و ان فی ذلک لذكرى لمن كان له قلب او القى السمع و هو شهيد و هذه اخرما قدر الله و قضى من امتحان هذه الرسالة باسرار حقيقة السلوك اجمالاً و الحمدلله اولاً و اخراً و ظاهراً و باطناً

[فهرست کتب مشایخ عظام ۳۹۱/]

۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۳۰۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: یک‌شنبه ۸ ربیع الاول ۱۲۶۱ق؛ مهر: «وقف مدرسه ابراهیمیه دار العان کرمان»؛ جلد: تیماج سبز با ترنج و با سر و مجدول، ۷۱گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف مخ: ۱-۲۸]

۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۴۰/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: پایان قرن ۱۳؛ ۲۷گ (۱۷پ-۴۳ر) [ف: ۱-۵]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۹۲۲
آغاز: بسمله. الحمد لله رب العالمین وصلی الله علی محمد و آله الطاهرین؛ **انجام:** حسب فرموده دوستی از دوستان که وجود شریفش ...
خط: نسخ، کا: ابوالحسن، تا: جمادی الثانی ۱۲۶۱ق؛ کاغذ: نباتی، جلد: تیماج، ۲۰ سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [رایانه]

۴. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۰۹۷/۲
خط: نسخ، بی‌کا، تا: شوال ۱۲۶۱ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی یک‌لایی، ۵۱گ (۷۴-۱۲۵)، ۲۱ سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۸۵۳]

۵. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۲۰۶۰/۹
آغاز: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۴ق؛ ۸۳گ، اندازه: ۱۱×۱۵سم [ف: ۳-۱۷۵]

۶. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۱۴۶/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۸ق؛ جلد: شمیز عطف تیماج قرمز، ۴۹گ (۱پ-۴۹ر)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱-۱۶۷]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۷۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد تقی، تا: ۱۲۷۱ق؛ این نسخه با ۱۲ کتاب دیگر از تألیفات مؤلف این کتاب در یک مجموعه قرار دارد، دارای جدول و سطربندی کامل؛ کاغذ: فرنگی مهره‌شده، جلد: تیماجی قرمز، ۶۲۳ص، ۲۹ سطر، قطع: رحلی [ف: ۴-۵۴]

۸. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۴۷۹۶/۱
خط: نسخ، کا: حسن بن ابراهیم موسوی اصفهانی، تا: شنبه ۲۶ جمادی الاول ۱۲۸۲ق؛ با چهار برگ در خطبه نکاح و جز آن؛ قطع: ربعی [رشت و همدان - ف: ۱۵۵۹]

۹. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۵۵۹/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** و ان فی ذلک لذکری لمن کان له قلباً او القی السمع و هو شهید ...
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی، ۵۱گ (۶۸پ-۱۱۹ر)، ۱۸ سطر (۸×۱۵/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲-۱۹۰]

● ابواب الجنان و بشایر الرضوان = مزار شیخ / زیارات / عربی

abwāb-ul jinān wa bašāyir-ur riḍwān = mazār-e šeyx

عفکاوی، خضر بن شلال، ۱۱۸۰؟ - ۱۲۵۵ قمری
ʻofkāvī, xezr ebn-e šelāl (1767 - 1839)

تاریخ تالیف: ۲۶ شعبان ۱۲۴۲ق
مؤلف در مقدمه می‌گوید که چون در شرحی که بر لمعه می‌نوشته است به باب حج رسیده است لازم دیده که برای تکمیل حج کتابی در زیارت پیغمبر و ائمه بقیع و سائر ائمه تالیف کند. این کتاب دارای ۱ «مقدمه» و هشت «باب» است: مقدمه فی بیان فضل مکه و المسجدین الاعظمین و سایر مشاهد المعصومین و الاشارة الی الجمع بین ما ظاهره التنافی فی مما ورد فی تفاضلها؛ باب ۱. فضل الزیارات (۲ فصل)؛ ۲. فیما یتعلق بالمدینة المنورة (۱۱ فصل)؛ ۳. فیما یتعلق بزیارات امیرالمؤمنین علیه السلام و من حوله و اعمال مساجد الکوفه (۱۲ فصل)؛ ۴. فیما یتعلق بزیارة سیدالشهداء و ما یتبعها (۱۲ فصل)؛ ۵. زیارة مولانا موسی بن جعفر و اولاده الخمسة علیهم السلام (۴ فصل)؛ ۶. زیارات الجامعه للائمة و الاستغاثة بهم و الصلوة علیهم (۷ فصل)؛ ۷. اعمال الشهور علی الاجمال و فیه (۱۲ فصل)؛ ۸. طائفة من النوادر (۳ فصل).
آغاز کتاب: الحمدلله اللطیف بعباده حیث امرهم بعبادتهم ... فلما تم ما اقتضت الارادة ایراده اذا هو من لطف الله و کرمه
انجام کتاب: قد تم بتمام هذه التتمة المبارکة بعد مضی کم ساعة من لیلة ... علی مهاجرها و آله الطاهرین الف الف صلوة و سلام و تحیة و الحمد لله اولا و آخراً
[الذریعة ۷۴/۱]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۱۰۷
آغاز: برابر و انجام
خط: نسخ، بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۲ ذیقعده ۱۲۴۲ق؛ با یک واسطه از مسوده اصلی کتابت شده، اوراق با کمند و جدول‌بندی به سرخی، پنج برگ اول نونویس، صفحه اول دارای سرلوح نیم ترنج درشت رنگی؛ واقف: میرزا موسی خان، تاریخ وقف: جمادی الاول ۱۲۶۱؛ کاغذ: آهارمهره حنایی، جلد: تیماج مشکی، ۳۴۳گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۱۵-۶]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۲۸عکسی
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲-۳۰۳]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۴۵۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۴ق؛ افتادگی: آغاز (برگ اول)؛ مصحح، خط و مهر مؤلف در برگی پس از کتاب آمده است؛ تملک: خای ضیاء الدین آل اسد الله به تاریخ رجب ۱۲۷۹ و فرزندش جلال الدین بن ضیاء الدین و برادرش محمد صادق بن ضیاء الدین به تاریخ ۱۳۱۱؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۸۴گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۱۷-۵۵]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۵
آغاز: علی الفصل التاسع فی فضیلة مساجد مشهده ...؛ **انجام:** و مظهر الحقایق المفخم بحجته کل ناطق مخرس ...
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای مقوایی نه چرم سرخ،۲۳۷گ، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۱-۱]

● ابواب الحیوان / کیمیا / عربی

abwāb-ul ḥayawān

از صفیه ام مراکشی

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۱۰۷۹۹

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: نخودی [الفبائی: ۱۶]

● **ابواب الدعاء** / دعا / فارسی

abvāb-od do‘ā’

نصیر اصفهانی، محمد بن عبدالله، – ۱۱۹۱ قمری

nasīr-e esfahānī, mohammad ebn-e ‘abd-ol-lāh (- 1777)

تاریخ تألیف: سه‌شنبه ۸ شوال ۱۱۱۱ق

در ادعیه و اذکار مشتمل بر «مقدمه» و نه «باب» و «خاتمه»، مقدمه در شرایط دعا و اوقات استجابت آن و امکنه آن؛ باب ۱. تعقیبات عقیب هر فریضه (۵ فصل)؛ ۲. دعاهایی که هر یک به اسم معینی موسوم اند؛ ۳. ادعیه جهت دفع اعداء؛ ۴. ادعیه جهت دفع امراض؛ ۵. احراز شریفه؛ ۶. حجابهای شریفه و هیاکل مبارکه؛ ۷. ادعیه جهت دفع شیاطین جن و انس؛ ۸ ادعیه جهت خلاصی از حبس و زندان؛ ۹. ادعیه حاجات؛ خاتمه در ادعیه متفرقه و اوراد و اذکار.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۹۳۱

آغاز: باشد و دعا از روی اخلاص کند با دل پاک از کدورات و صفات بد و با توجه تمام باشد؛ **انجام:** و منا الهم و هو عظیمها و من ذلک بول المرء فی الماء راکداً و اکلک سؤر الفار و هو تمیمها.

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: سه‌شنبه ۸ شوال ۱۱۱۱ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ مهرها: «شعاع» و «ابراهیم الحسینی»؛ جلد: پلاستیکی مشکی عطف و گوشه‌ها تیماج قرمز، ۲۱۱گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [محدث ارموی مخ: ۱–۲۰]

● **ابواب الرحمة** / حدیث / عربی

abwāb-ur raḥma

رساله‌ای است شامل چند حدیث و دعا.

آغاز کتاب: سپاس و ستایش مختص خداوندی است که ابواب رحمت را بر خلق گشود

قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۵۹۴

آغاز: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [ف: ۱]

● **ابواب الرمل** / علوم غریبه / فارسی

abvāb-or raml

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۶۵۹۷

آغاز: مال دوزد (کذا) برده بدست آید اما ...؛ **انجام:** راست نباشد و اگر میزان

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: حنایی، ۲۶گ، ۱۹ سطر، اندازه ۱۲×۱۹سم [رایانه]

● **ابواب الروضات = فهرست روضات الجنات** / فهرست / عربی

abwāb-ur rawḍāt = fihrist-u rawḍāt-il jannāt

آقا نجفی، محمد باقر بن محمد تقی، ق۱۴ قمری

āqā najafī, mohammad bāqer ebn-e mohammad taqī (- 20c)

وابسته به: روضات الجنات فی احوال العلماء و السادات؛ خوانساری، محمد باقر بن زین العابدین (۱۲۲۶–۱۳۱۳ق)

تاریخ تالیف: ۲۳ رمضان ۱۳۲۴ق؛ محل تالیف: مشهد الرضا

فهرست کتاب «روضات الجنات» محمد باقر خوانساری، دارای یک «مقدمه» و هشت «باب» به عدد ابواب خود کتاب و یک خاتمه. مؤلف آن را دراوان تحصیل در نجف نگاشته است.

آغاز کتاب: الحمدلله ولی الحمد و مستحقه و الصلاة علی سیدنا محمد و آله الطیبین الطاهرین و لعنة الله علی اعدائهم اجمعین الی یوم الدین و بعد فانی حینما کنت مشتغلا بتألیف کتابی

انجام کتاب: فانی صححتها و جعلت المدار علی المصحح فیکون علی هذا عدد جمیع صفحات الکتاب تسعاً و سبعین و سبعاً مائة صفحه و لابد للطالب من تصحیح عدد صفحات کتابه اولاً من الموضع المذکور الی اخر الکتاب و کتابة مالم یکن مکتوبا من العدد

چاپ: اصفهان، سنگی، ۱۳۱۲ش/۱۳۵۲ (تاریخ تنظیم۱۳۲۴)، رحلی، ۵۸ص

[الذریعة ۷۸/۱؛ التاریخ و التراجم ص ۳۱۰]

۱. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۵۱۷

خط: نسخ، کا: حاج شیخ علی اکبر نهاوندی، تا: ۲۳ ربیع الاول ۱۳۵۰ق [ف: ۳۲]

۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۷۹۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول، ۹۹گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف مخ: ۱–۲۸]

● **ابواب سبعه** / عرفان و تصوف / فارسی

abvāb-e sab‘e

بخاری ، محمد بن عثمان

boxārī, mohammad ebn-e o‘smān

برگزیده‌ای است از روی «نفحات» جامی و «تذکرة الاولیاء» و «شواهد النبوة» و «نزهة الاوصاف» و «تاریخ مزارات بخارا» در هفت «باب» و یک «خاتمه».
آغاز کتاب: سپاس و ستایش مر خدای را عزوجل که بنی آدم را از یک کف خاک آفرید.
انجام کتاب: وجود ناپاک رفضه باطله را از میان دور ساخته راه حجاج پاک سازد حق محمد و آل محمد و اصحاب او صلی الله علیه و سلم و رضی عنهم

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۹۸۸/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: میر عبدالله بن خواجه عزیز، تا: سه‌شنبه صفر ۱۰۴۲ق؛ کاغذ: فرنگی و سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی مقوایی، ۱۵ سطر (۹/۵×۱۸)، قطع: وزیری، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: ۱۶-۷۵۷]

● ابواب السعادة / دعا / فارسی

abwāb-us sa'āda

علی اکبر محمد تقی، ق۱۳ قمری

'alī akbar mohammad taqī (- 19c)

تاریخ تألیف: جمادی الثانی ۱۲۹۸ق؛ محل تألیف: کرمانشاه
دارای هشت «باب» و «خاتمه» در دعاء با اعمال روزهای هفته.
آغاز کتاب: الحمدلله الذی الدعاء و التضرع سبیله الیه.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۴۸۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** ابدا دائما.
خط: نسخ، کا: محمد نبی بن محمد تقی، تا: شعبان ۱۲۹۸ق؛ کاغذ: بغلی، فرنگی، جلد: تیماج سبز مقوایی، ۱۹۱گ، ۱۳ سطر (۵×۱۲)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۱۷-۱۴۶]

● ابواب السعادة فی اسباب الشهادة / عربی

abwāb-us s'āda fī asbāb-iš šahāda

تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۶۰۴/۲D
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [نشریه: ۱۱-۶۲۶]

● الابواب العشرة / کیمیا / عربی

al-abwāb-ul 'ašara

در ده «باب»، با این سرآغاز: «التی افادها الشیخ الزاهد محمد بن عبدالله الزروماجائی (؟) فی سنة تسع و سبعین و اربعمائة علمها بمحضر منی قال القاضی عبدالجبار تلمیذ جابر بن حیان.»

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۳۹۵/۱۱
خط: نستعلیق، کا: محمد بن محمد جعفر استرابادی، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای [ف: ۱۵-۴۲۳۶]

● الابواب العشرة / کیمیا / عربی

al-abwāb-ul 'ašara

دارای ده «قسمت» در طبیعیات: در بیان تکلیس؛ در تصفیه نفس و مجرد ساختن جوهر آن؛ در ساختن زیبق غربی؛ در بیان رنگ؛ در بیان زیبق شرقی؛ درباره زمین و طبیعت آن؛ در بیان طبیعت آتش و بخار؛ در امتزاج زیبق غربی و شرقی؛ در ترکیب زمین و آتش؛ در ترکیب طبیعی احجار.
آغاز کتاب: بسمله، و صلی الله علی سیدنا محمد ... فهذا کتاب نذکر فیه الابواب العشره و ... من کتاب الکافی ...
انجام کتاب: ... فواجد منه بکلس خمسة شمس و من الشمس المکلس علی اربعین قمر یکون ابریزا.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۷۴۰/۱۰
آغاز و انجام: برابر
خط: مختلف، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: میشن آلبالوئی، ۲۰گ (۱۶۳ر-۱۸۳ر)، اندازه: ۱۷/۵×۲۲/۵سم [ف: ۸-۴۸۷]

● ابواب العلوم / لغت / عربی به فارسی

abwāb-ul 'ulūm

آغاز کتاب: علی الله التوکل فی البدایة ×× علیه الاعتماد فی النهایة
انجام کتاب: نام بت من ز غایت لطف ×× آبی است میان گل چکیده
[فرهنگنامه‌های تازی به پارسی ص۲۲۹]

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۷۰۴۰/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: دوشنبه ۱۱ شعبان ۱۲۴۴ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا، ۱۴گ (۴۲ر-۵۵پ)، ۶ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۳-۳۱]

● ابواب فی التفسیر = التفسیر / تفسیر / عربی

abwāb-un fī-t tafsīr

تفسیری در سی و یک «باب» است با عنایت بیشتر به آیات اخلاقی که با بهره از تفاسیر دیگر تنظیم شده است.
آغاز کتاب: الحمدلله الذی هدانا للاسلام و اکرام علینا بأنواع الافضال و الانعام و فضلنا علی سائر الامم.
انجام کتاب: لئلا یکونوا معذبین بسببه فی الاخرة، حفظنا الله من الفلول و جمیع الذنوب فی کمال لطفه و کرمه.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۲۳/۳

آغاز و انجام: برابر
خط:نستعلیق نازیبا، کا: عبدالقادر معروف به موسی افندی زاده، تا: ۲۰ جمادی الاول ۱۱۱۵ق، هنگامی که در اسکوب قاضی بوده است،صفحه‌ها مجدول به شنگرف؛جلد:تیماج قرمز ضربی، ۶۷گ (۱۲۳پ-۱۹۰پ)، ۲۹ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۴سم [ف: ۱-۲۵۱]

● **الابواب فی الحدیث** / کلام و اعتقادات، حدیث / عربی

al-abwāb fī-l ḥadīṯ

در «بابیت» امام دوازدهم، با عناوین «باب»: باب الامام الثانی عشر و ما جاء فیه من ولادته و غیبته و دلایله؛ باب ما جاء عن رسول (ص) و جمیع الائمة الراشدین (ع) و علی ابوابهم الذین یخرج منهم العلم الی اهل التوحید و هم اثنی عشر باباً بالاثنی عشر اماماً و اولهم سلمان الفارسی ... باب سلمان: قال الحسین بن حمدان رض الدلالة علی بابیة سلمان؛ باب ماجاء فی رشید الجری کنیته ابومحمد و ابوالعلی و مشهده بالکوفة؛ باب ماورد فی ...

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۶۵۱/۱-عکسی

آغاز: بسمله، باب الامام الثانی عشر و ما جاء فیه من ولادته و غیبته؛ **انجام:** در «باب ما ورد من الوکالة و الدلاة علی ابی عمرو عثمان بن سعید»، چنین می‌انجامد: و الاخف بن حاتم و حاتم بن وهب و حجری بن حاتم بن وهب. تمت الجزء الثانی.
خط:نسخ تحریری،بی‌کا،بی‌تا؛ ۱۶۲ص (۲-۱۶۳) [عکسی ف: ۱-۴]

← ابواب القیاس ⪢ ابوالقیاس

● **ابواب الکنوز** / لغت / عربی

abwāb-ul kunūz

استرآبادی، محمد علی، ق۱۳ قمری

estarābādī, mohammad ʻalī (- 19c)

فرهنگ مفصلی است به ترتیب حروف آغاز کلمات در بیست و هشت «کتاب» و هر کتاب دارای چند «باب» به ترتیب حروف پایانی. در این فرهنگ بیشتر به غریب قرآن و حدیث پرداخته و جنبه‌های دیگر را کمتر رعایت می‌کند. بنا به گفته آقا بزرگ در «الذریعة» در چهار جلد تألیف شده است: جلد اول از حرف الف تا ذال که به سال ۱۲۴۲ پایان یافته؛ جلد دوم تا حرف ضاد؛ جلد سوم تا حرف کاف که به سال ۱۲۴۵ به پایان رسیده؛ جلد چهارم تا پایان یاء که ۱۲۴۳ پایان پذیرفته است.
آغاز کتاب: بسمله، الحمد لله الذی قاموس الوهم رشحة من قاموس قدرته البالغة ... اما بعد فقال العبد المذنب الراجی الی الله الغنی محمد علی الا ستر آبادی ... و فقنی بتحصیل العلوم بعد مضی اربعین من عمری
[الذریعة ۷۹/۱]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۶۳۴

آغاز: نحمدک یا من هو بکینونته کائن ما کان نسالک بکینونتک التی انت بها حقیق جدیر؛ **انجام:** و من الله بفتحهما، و من الله بکسرهما کما قدمنا فی امن یامن انتهی، اتممت الکتاب بعون الملک الوهاب ...
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۴۲گ، ۲۶ سطر، اندازه: ۳۰/۵×۲۱سم [ف: ۵-۳۷]

۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۰۰

آغاز: اذا بلغ المومن اربعین سنة امنه الله من الاداوء الثلاثة البرص و الجذام و الجنون و الادواء بالضم جمع الداء و الدواء ما یتداوی به و عن الصحاح الدواء ممدود واحد ...؛ **انجام:** اخوان الصدق و انقطاعه عن الخلق الی الله وروی بفتح الحاء ای یضن بحاجته ای لا یذکر هنا لاحد من کلامه بعد التحکیم حتی ارتاب الناصح بنصحه و ضن الزند بقدحه قیل هو ضرب مثل لمن یبخل بفوائد.
جلد اول و دوم (دال - ضاد)؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: شعبان ۱۲۴۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی ترنج و سر مجدول گرهی ضربی، ۳۷۷گ، ۲۶ سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۱-۲۹]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۸۹۱

آغاز: بسمله. الحمدلله الواصل الحمد بالنعم و النعم بالشکر و الصلاة علی نبیه ... اما بعد فانی احمدک الله لبیک ثم نقول و بالله التوفیق؛ **انجام:** ای لا یذکر هنا لاحد من کلامه بعد التحکیم حتی ارتاب الناصح بنصحه ...تمت المجلد الثانی من ابواب الکنوز فی شهر جمادی الاول ۱۲۴۰
جلد دوم، از حرف دال تا حرف ض؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمادی الاول ۱۲۴۰ق؛ دارای یادداشت آغاز کتابت نسخه به تاریخ شوال ۱۲۳۹؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج ضربی زرد، ۳۸۸گ، ۲۳ سطر (۱۲×۲۱)، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۱۴-۳۹]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۲۳۰

آغاز: المجلد الرابع من ابواب الکنوز. بسمله. نحمدک یا من هو بکینونیته کائن ما کان، نسئلک بکینونیتک التی بها حقیق ... و بعد فقد قدمنا الجلد الثالث من ... و یتلوها الجلد الرابع فنقول ... کتاب اللام. و هی فی اللغة ...؛ **انجام:** من الله بضمتین، و من الله بفتحهما، و من الله بکسرهما، کما قدمنا فی امن یا من. انتهی.
جلد چهارم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: شنبه ۱۰ ذیقعده ۱۲۴۳ق؛ شاید از نویسنده باشد، همان نسخه‌ای که صاحب ذریعه در کتابخانه تقوی دیده است، در ۱۷ شعبان ۱۲۴۳ آغاز به نوشتن این مجلد شده است؛ مهر: «خلیل ۱۲۹۵»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج زرد طلاکوب، ۲۲۷گ، ۳۱ سطر (۱۳×۲۲/۵)، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۱۱-۲۴۷]

۵. شیراز؛ طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۴۵۴

جلد دوم؛ خط: نسخ، کا: عبدالرحیم بن ملاقاسم، تا: ۱۲۴۳ق؛ ۲۹۷گ، اندازه: ۱۹/۵×۲۹/۵سم [نسخه‌پژوهی: ۲-۱۰۸]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۰۴۰
آغاز: برابر؛ **انجام:** و الحرص و نحوها کنزت هذا الکتاب المستطاب ثم کتبتة لنفسی فی السنة الثالثة العشر الرابع بعد المائتین جلد اول، از حرف الف تا حرف خ؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۳ق؛ در آغاز یک جدول اسم و کنیه و لقب و ولادت و مدت خلافت و تاریخ مرگ و مدفن چهارده معصوم آورده شده است؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مقوایی مشکی، ۲۸۵گ، ۳۳ سطر (۱۳×۲۲)، اندازه: ۲۰×۲۹سم [ف: ۱۵-۴]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۰۳۵
آغاز: بسمله، الحمد لله الذی لاتدرکه الشواهد والصلا والسلام علی رسوله العربی الهاشمی الماجد؛ **انجام:** کذ فی الحدیث مالکم رسول الله ص العباد عقله قط کنه الشی نهایته و لا شیق منه فعل قاله الجوهری و یقال اعرفه کنه المعرفة ...
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: شعبان ۱۲۴۵ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مقوایی کبود، ۲۰۹گ، ۲۹ سطر (۱۴×۲۳)، اندازه: ۲۱×۲۹سم [ف: ۱۵-۱]

● ابواب المسائل و ما بعدها من الاختیارات / هیأت / عربی

abwāb-ul masā'il wa mā ba'da-hā min-al ixtīyārāt

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۷۳۰/۴
خط: نسخ، کا: محمد حسن بن حاجی محمد جعفر تهرانی، تا: ۱۲۹۰ق [ف: ۵-۳۴۹]

● ابواب المقاصد / رمل / فارسی

abwāb-ul maqāṣid

محمودی، حسین

mahmūdī, hoseyn

اهدا به: سلطان ناصرالدین شیرانشاه فرخ یسار
در مباحث علم رمل است در یک «مقدمه» و یک «مطلوب» و سی و دو «فصل» (شانزده فصل پیرامون مسائل علمی و شانزده فصل پیرامون مسائل عملی) و یک «خاتمه».
آغاز کتاب: شکر و سپاس پادشاهی را که مؤسس بنیان افلاک و مهندس اشکال آب و خاکست آن قادری که قبه زبرجدی و گنبد لاجوردی فلك را بی عمودی برافراشت.
انجام کتاب: یعنی چهار شکل آن ربع بر گیرد و شش شش طرح کند آنچه بماند حکم در آن خانه بود.

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۵۸۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۹۱ق؛ با تعدادی جدول؛ جلد: تیماج مشکی، ۷۴گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۳/۵سم [ف: ۳۶-۱۴۱]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۱۱۰۶۷
آغاز: نوع دیگر بنویسد بهجت عداوت ... هذا کتاب ابوالمقاصد بسمله. شکر و سپاس پادشاهی را؛ **انجام:** بسم الله رحنی قودکف
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: نخودی، جلد: پارچه‌ای، ۹۸گ، ابعاد متن: ۵×۱۰، اندازه: ۱۱×۱۶سم [الفبائی: ۱۷]

● ابواب المکنونة / کیمیا / عربی

abwāb-ul maknūna

در اسرار کیمیا و اصطلاحات آن و بنا بر آنچه در آخر آن آمده استخراجی است از کتاب «اندرانا ملک» پادشاه هند.
آغاز کتاب: رب یسر بالاتمام، بسمله، الصینی و فیانون هو اللاجورد و قیر اطیس حجر الاسود
انجام کتاب: و احمدالله تعالی و اشکره شکراً کثیراً و انفقه فی سبیل الله بمصالح دینک و دیناک انشا الله تعالی

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۹۲۰/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد زمان بن محمد یوسف چرکس، تا: ۱۱۴۰ق؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: ابره کاغذی عطف تیماج قهوه‌ای مقوایی، ۹۰ص (۲-۹۱ هامش)، ۱۴ سطر (۱۳×۱۸/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۴-۳۷۳]

● ابواب المیاه و مفاتیح الصنعة / کیمیا / عربی

abwāb-ul mīyāh wa mafātīḥ-uṣ ṣan'a

جلدکی، علی بن ایدمر، - ۷۶۲ قمری

jaldakī, 'alī ebn-e īdmar (- 1361)

آغاز کتاب: بسمله، رهن العقاب و هوان تأخذ العقاب و تسحقه ناعماً و یکون لطیفاً ...
انجام کتاب: ... فمن هنا افعل ما ترید فان لها اعمالا لا تحصی، انتهی کلامه و السلام علی من اتبع الهدی

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۱۱۹/۱۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فلفل نمکی آبی فرنگی، جلد: میشن لایی قهوه‌ای مغزی سبز، ۱۱ص (۲۴۲-۲۵۲)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰/۸سم [ف: ۶-۲۳۶]

● ابواب النجاة / خط / فارسی

abvāb-on nejāt

یزدی، محمد حسین بن عبدالرحیم

yazdī, mohammad hoseyn ebn-e 'abd-or-rahīm

دارای هشت «باب» و هر باب دارای پنج «فصل» و یک «خاتمه».

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۳۹۱
کامل؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۸۵ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی با کاغذ ابری عطف تیماج نارنجی، ۱۵۶گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۴-۱۲۷۶]

● **ابواب الهدی** / کلام و اعتقادات / عربی
abwāb-ul hudā
اصفهانی، میرزا مهدی، ۱۳۰۳ - ۱۳۶۵ قمری
esfahānī, mīrzā mahdī (1886 - 1946)
رساله‌ای در معارف و توحید و ابطال برخی از اندیشه‌های فلاسفه، مرتب شده بر یک «مقدمه» و ۲۵ «باب». در آن بیشتر از آیات و روایات استفاده شده است.
آغاز کتاب: الحمدلله الملک العزیز القدوس العلی العظیم الذی یفعل ما یشاء و یحکم ما یرید و افضل صلواته و اکمل تحیاته علی اشرف انبیائه.

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۴۷۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** فی دارالمحنة و الاختبار و له الحمد کما هو اهله
خط: نستعلیق، کاتب: شیخ غلامعلی فائقی، تا: قرن ۱۴؛ واقف: شیخ غلامعلی فائقی، تاریخ وقف: آذر ۱۳۳۲؛ کاغذ: مشقی، جلد: مقوا روکش پارچه نیلی، ۲۶ص (۶۱-۸۷)، ۲۸ سطر، اندازه: ۲۲×۲۸سم [ف: ۱۱-۸]
قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۲۱۶/۴
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴-۴۱]
۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۴۲۸۹
بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۱۳-۳۸۴]

● **ابوابی در لطائف** / متفرقه / عربی و فارسی
abvābī dar latā'ef

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۰۶۹
آغاز: بسمله. عن بعض الحکماء قال حججت فبینما انا اطوف و اذا؛ **انجام:** دلشاد و خاطر بی دغدغه الحمد لله اولا و آخرا ... و کنت نست/ اهل اکثر من هذا
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: نباتی، جلد: میشن، ۸۰گ، ابعاد متن: ۸×۱۴، اندازه: ۱۲×۱۹سم [رایانه]

● **ابوالقیاس = ابواب القیاس = اعتقادات** / کلام و اعتقادات / فارسی
ab-ol-qīyās = abvāb-ol qīyās = e'teqādāt
چند پرسش و پاسخ است با عناوین «س - ج» پیرامون پاره‌ای از مسائل اعتقادی و شناخت پیامبران و داستان‌های آنها، بدون ترتیب تدوین شده است.
آغاز کتاب: هذا کتاب ابوالقیاس، بسمله، ثنای نامتناهی مرحضرت کریمی را که دولت وصالش مطلوب هوشیاران با جاه است ... س: خبر کن ما را که صراط چیست و چگونه چیزی است؟ ج: بگو که صراط بر مثال پلی است ...
انجام کتاب: و سریر سلطنت ابدی یافت، ولله ولی التوفیق و المعین.
[فهرستواره منزوی ۹/۶۵]

۱. همدان؛ دانشگاه بوعلی؛ شماره نسخه:۲۰۸/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** و از دولت و صحبت پادشاهی دنیا گذشته و سریر سلطنت ابدی یافته
در فهرست با عنوان «اعتقادت» آمده است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۳ جمادی الاول ۱۲۵۵ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۷گ (۹۳ر-۱۴۰پ)، مختلف السطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۱۱۰]
۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۱۱۴
آغاز و انجام: برابر
در فهرست با «ابوالقیاس» آمده است؛ خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، تا: ذیقعده ۱۲۵۸ق؛ تملک: علی محمد در ۱۲۸۴؛ کاغذ: کاغذ فرنگی آهارمهره، جلد: میشن قهوه‌ای لایی، ۷۵گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۶/۸×۲۱سم [ف: ۲-۷]

● **ابوذرجمهر و درویش** / ادبیات: فارسی
abūzarjomehr va darvīš
یزدی، غلامحسین بن میرزا علی، ق۱۳ قمری
yazdī, qolām-hoseyn ebn-e mīrzā 'alī (- 19c)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۱۴۰/۱
آغاز: بسمله. از ابوذرجمهر از فیلقوس هم ز جاماس هم ز جالینوس؛ **انجام:** اینهمه مایه هلاکت دان باعث درد و رنج و محنت دان
خط: نستعلیق خفی، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۰۵ق؛ حکایت درویش سحر و روباه و فاخته به نثر در ۵ صفحه ضمیمه است؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا با عطف و گوشه پارچه، ۲گ، ۱۳ سطر (۷×۱۳)، قطع: رقعی، اندازه: ۱۰×۱۶سم [رایانه]

● **ابو فراس (بندی درباره)** / ادبیات / عربی
abū-ferās (bndi darbāre-ye)

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۹۳۲۰/۴
خط: نسخ، کا: مصطفی بن ابراهیم بن محمد، بی‌تا، جا: دارالحدیث سلیمانی؛ جلد: تیماج بنفشه‌ای رنگ لولایی با حاشیه‌ای از طلا که در میان از طلا شاخه‌ای از گل دارد، ۱ص،

۱۹ سطر (۶/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [ف: ۲-۳۹۱]

● **ابوقماش فی النجوم = احکام تحاویل سنی العالم /**
هیأت / عربی

abū-qumāš fī-n nujūm = aḥkām-u taḥāwīl-i sanī-yil ʻālam

ابوقماش، اسحاق بن سلیم

abū-qumāš, eshāq ebn-e salīm

گزیده‌ای است از چند کتاب در احکام تحاویل سنین که این نام‌ها در آن دیده می‌شود: من کتاب «الطول» لهرمس مما انتخبته منه، من کتاب «العرض فی تحاویل السنین»، من کتاب «الامثال» و هو کتاب النوادر الذی معت کلما فیه من تحاویل السنین، من کتاب «الاکوان فی اشراق الکواکب بعضها علی بعض»، من کتاب هرمس فی «ممرات الکواکب بعضها فوق بعض»، لابت الهندی فی تحاویل السنین، من کتاب ابی علی الخیاط فی «تحویل سنی العالم»، فی «تحاویل السنین للهند»، من کتاب سرامه فی «تحویل سنی العالم» فی «تحویل السنة» من کتاب ریمس، من کتاب ابی سهل بن نوبخت فی «دلالة الکواکب»، من کتاب «ماشاءالله فی تحویل السنین». این کتاب در روی برگ اول و هجدهم نسخه موجود به نام «ابوقماش فی النجوم» نامیده شده است ولی شاید همان «احکام تحاویل سنی العالم» یحیی مغربی باشد.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۴۸۵

آغاز: و افتراق الجنود و علی خلع الملوک و علی لزوم الخلاف و ترک الجماعة و ایثار العدو علی ما یکون مزاولة الحرب و اداتها و علی دخول البلایا و المضار من ذلک علی العامة ...؛ **انجام:** ... فی تحویل السنة من کتب الهند اذا کان طالع السنة فی الوقت الذی یدخل فیه الشمس الی الحمل احد منازل القمر الناریة و کان القمر فیها و هی.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۷؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ برخی از برگ‌ها بازنویسی شده، در دو برگ آغازین نام کتاب و یادداشتی درباره کتاب حاضر و مؤلف آن اسحاق بن سلیم ابوقماش آمده است؛ تملک: فرهاد میرزا به سال ۱۳۰۴هـ؛ جلد: تیماج سرمه‌ای با جدول‌کشی ضربی، ۲۰۸گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۴سم [ف: ۲۰-۵۹]

● **ابومسلم نامه** / داستان / فارسی

abū-moslem-nāme

طرطوسی، ابوطاهر بن حسن، ق۶ قمری

tartūsī, abū-tāher ebn-e hasan (- 12c)

داستانی افسانه ای درباره ابومسلم خراسانی (-۱۳۷ق) است که همانند داراب‌نامه، حمزه‌نامه، اسکندرنامه و رستم‌نامه و امثال آن است. تحریرهای این داستان گوناگون می‌باشد. راوی اخبار این کتاب به نام ابوطاهر بن حسین طرطوسی معرفی می‌شود که از شخصیت و تاریخ زندگی او هیچ‌گونه اطلاعی نیست. در «تجارب السلف» که با تصحیح مرحوم اقبال آشتیانی چاپ و منتشر شده است نامی از ابومسلم‌نامه و نگارنده‌اش دیده شده که مرحوم اقبال نگارش آن را از سال ۷۲۴ هجری قمری مقدم‌تر تشخیص داده است. راوی آن را در نقش اسلامی و رنگ شیعی با انشائی سبک ساخته و پرداخته است.

آغاز کتاب: بسم الله الرحمن الرحیم ای دل زبان بگشا ×× که بسم الله الرحیمست اول اسماء ... اما بعد از راویان اخبار و ناقلان آثار از قصه و داستان صاحب الدعوة خاندان نایب شاه مردان ... ابومسلم مروزی غازی حجازی روایت کند ابوطاهر بن حسین طرطوسی که در زمانی که یزید علیه اللعنه بجهنم رفت پسری داشت معاویه نام ...

انجام کتاب: ... الحال به لشکر طاهر ملحق شد باتفاق متوجه ری شدند تمام شد این کتاب بعون الملک الوهاب.

[الذریعه ۱۵۰/۴؛ فهرستواری منزوی ۳۶۵۴/۵ و ۲۶۹/۱؛ مجله سخن سال ۱۰، ش۳، ص ۲۸۲]

۱. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۲۲۳۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ صفحات مجدول زرین بند مشکی، دو سرلوح مذهب مرصع بسیار خوب در صدر صفحات اول و ۱۹۵ ترسیم شده؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: مقوای روکش تیماج مشکی متن و حاشیه ضربی طلاپوش روغن کشیده گل برجسته وسط ترنج و دو سرترنج زمینه طلای آتشین، ۴۳۶ص، ۱۷ سطر، قطع: وزیری، اندازه: ۲۱×۳۵سم [ف: ۵-۵۷۲]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۲۸

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱و ۱۲؛ گویا از میرزا صالح در ۱۲۸۴ در آن نوشته که گویا خط میرعماد است، جدول زر و لاجورد، با سرلوح با یادداشت علی بن حسین طباطبائی ۱۳۰۴؛ تملک: عبدالله در ۱۲۸۰ و حاج قاسم بیک زاده ۱۹ رمضان ۱۳۲۹؛ مهر: عبدالغفار؛ کاغذ: سفید، جلد: روغنی زمینه سرخ، ۱۱۶گ، ۱۷ سطر (۱۲×۲۲)، اندازه: ۲۱×۳۴سم [سنا - ف: ۱-۲۵۵]

۳. قم؛ دارالحدیث؛ شماره نسخه:۲۴۹

آغاز: و گذارنده اسرار این چنین نقل نمود که در قبیله عرب ... هاشم میگفتند و در قبیله طبریزکی که او را مهاهل بن طایی میگفتند؛ **انجام:** و آنچه دوش با ما کردند ما نیز بجای آوردیم پس برفتند و آن چهار مرد دیندار و محبان آل یس را بیاوردند و سر و پای برهنه در پیش

خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد مهدی بن عبدالمجید کاشانی، تا: سه‌شنبه ۱۸ ذیقعده ۱۲۴۵ق، جا: دارالایمان قم؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۹۹گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم

[دارالحدیث: ۲۶۸]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۱۴۱

آغاز: مروان را ولی عهد خود ساخت و وصیت نامه نوشت و مهر کرد و از دار فنا به دار جزا رحلت نمود.؛ **انجام:** نیزه را بر سینه او که از پشت او بدر رفت و چهل و یک خوارج را کشت نصر سیار را قهر فرمود قاسم.

تا آخر دفتر دهم؛ خط: نسخ، کا: مظفر حسین بن درویش محمد قصه خوان سمرقندی، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای ترنج، ۳۰۲گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف: ۲۵-۱۵۳]

● ابومسلم نامه / داستان / فارسی

abū-moslem-nāme

داستانی است حماسه ای شامل سرگذشت و زندگی افسانه‌گونه ابومسلم شامل بیست و شش «داستان»: ۱. در تولد شدن امیر ابامسلم؛ ۲. خروج کردن ابامسلم؛ کشتن امیر مردی را؛ ۳. کشتن رئیس زاده مرغذن را؛ ۴. کشتن ...؛ ۵. راست کردن خوردک تیر را؛ ۶. در بند افتادن امیر ابامسلم در تل ترکلاخ و خلاص او؛ ۷. در بند افتادن ابامسلم و خلاص شدن او؛ ۸. رفتن امیر ابامسلم به دشت کربلا؛ ۹. رفتن امیر ابامسلم به خط منشور؛ ۱۰. نشستن امیر ابامسلم بر تخت پادشاهی روز دوشنبه؛ ۱۱. امیر ابامسلم از جارذولاب شکست خورده به جانب خوارزم رفتن و مضراب شاه ملاقات کردن؛ ۱۲. مضراب شاه به امیر ابامسلم ملحق شد و نسر سیار شکست خورده؛ ۱۳. آن هفت سردار که در قید و بند بودند؛ ۱۴. آمدن احمد زمجی؛ ۱۵. در بند و قید افتادن امیر ابامسلم در دست ترک ترکان؛ ۱۶. در آمدن معاذ کاشمری؛ ۱۷. در ایلچی فرستادن امیر ابا مسلم ... به نسر سیار؛ ۱۸. در جنگ مرو شاه جهان و شکست خوردن نسر سیار؛ ۱۹. بر سر داستان خاوران؛ ۲۰. نسر سیار شکست خورده به طرف خاوران بدر رفت؛ ۲۲. رسیدن اسلم سلم عادی؛ ۲۳. غایب شدن احمد زمجی طرف ماوراء النهر که تیزپای عبر سمرقندی گرفته رفته بود؛ ۲۴. در آمدن دیوس شاه؛ ۲۵. در ملحق شدن احمد زجی میر ابا مسلم صاحب قران در شهر بلخ؛ ۲۶. در غایب شدن بادیلداه سمرقندی و رفتن در ملک هندوستان. همه نسخه‌ها همانند نیستند.

۱. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۰۰

آغاز: بسمله حمدله اما بعد چنین گوید حکیم خواجه نصیر طوسی علیه الرحمه که در ولایت مرو شاه جهان دو برادر بودند یکی را سید عمران و دیگر را سید اسد می‌گفتند (در صفحه ۱۰) ... مجموعه هفتاد و یک صاحب خروج می‌شوند ایشان نتوانستند این قوم ناپاک را دور کرد مگر هم کسی صاحب خروج هفتاد و دوم پیدا شود پس این رمالان ... اصل او از عربستان باشد و تولد او در صفاهان ... و خروجش از مرو شاه جهان ... و کنیتش ابامسلم ...؛ **انجام:** راوی می‌گوید چون بادیلدا سمرقندی این واقعات شنید رفتیم. تمام شد.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۰۶۱ق؛ صفحه اول نونویس شده، در پایان نسخه یادداشت ۱۰۶۱ دیده می‌شود؛ واقف: حاج سید سعید؛ جلد: مقوا با روکش مشمع سرخ عطف و گوشه پارچه نیلی رنگ، ۵۰۸گ، ۲۱ سطر (۱۴×۲۵)، اندازه: ۱۹/۵×۳۰سم [ف: ۱-۸۵]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۱۵۲-ف و ۳۹۳۲-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلم‌ها - ف: ۱-۴]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۷۵۳

آغاز: بسمله حمدله. اسد گفت دلی که درین شهر ببرد که تا ببینیم که کار بکجا میرسد؛ **انجام:** جهد کن کز همه آلود گیان پاک شوی چون مسیحا شرف ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ و ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی کبود، جلد: تیماج مشکی مقوایی فرسوده، ۴۰۲گ، ۲۲ سطر (۱۲/۵×۲۵/۵)، اندازه: ۱۹×۳۲سم [ف: ۸-۲۷۹]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۳۲۵-ف

پاریس ش SP 843؛ خط: نستعلیق، کا: نظام الدین بن سید عبدالعزیز لاهوری، تا: ۲۱ جمادی الاول ۱۱۴۷ق؛ در پایان آمده: «باقی این در دفتر سیزدهم بیاض خواهد آمد»؛ ۵۴۳گ، ۱۹ سطر [ف: ۱-۴]

۴. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۹۱

آغاز: بسمله خروج کردن سید امیر احمد بن محمد حنفیه و بازخواست نمودن خون امیر ابومسلم صاحب الدعوه از کفار و به نستعین. اما راویان اخبار و ناقلان آثار چنین روایت کرده اند که چون ابوجعفر لعین ابومسلم را بمهمانی طلبیده او را شهید کردند احمد و ...؛ **انجام:** و بسر می‌برم سالها است و دعا و زیارت امیر کرده از نظر ناپدید شد. کتاب را خاتمه دادیم.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۵۲ق؛ واقف: حاج سید سعید؛ کاغذ: فرنگی آهارمهره‌ای، جلد: تیماج مشکی، ۷۶گ، ۱۹ سطر (۱۴×۲۲)، اندازه: ۱۹/۵×۲۹/۵سم [ف: ۱-۷۹]

۵. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۱۴۲

از این شماره و شماره ۱۴۳ و ۱۶۶ مجلدات یک کتاب به دست می‌آید؛ خط: نستعلیق، کا: رحیم بن آقا حسین بن آقا محمد رحیم سپاهانی، تا: پنج‌شنبه ۲۶ شعبان ۱۲۳۲ق [نشریه: ۲-۶۲]

۶. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۱۴۳

از این شماره و شماره ۱۴۲ و ۱۶۶ مجلدات یک کتاب به دست می‌آید؛ خط: نستعلیق، کا: رحیم بن آقا حسین بن آقا محمد رحیم سپاهانی، تا: ۲ محرم ۱۲۳۷ق [نشریه: ۲-۶۲]

۷. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۱۶۶

از این شماره و شماره ۱۴۲ و ۱۴۳ مجلدات یک کتاب به دست می‌آید؛ خط: نستعلیق، کا: رحیم بن آقا حسین بن آقا محمد رحیم سپاهانی، تا: چهارشنبه ۱۸ ربیع الثانی ۱۲۳۷ق [نشریه: ۲-۶۲]

۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۵۸۰-ف
نسخه اصل: پاریس ش SP 892؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۴۰۷برگ [فیلم‌ها - ف: ۱-۴]
۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۱۷۲
از داستان‌های نسبتا کامل است؛ بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

● الابهاج فی شرح المنهاج / فقه / عربی

al-ibhāj fī š.-il minhāj

آغاز کتاب: الحمدلله الذی علمنا العلوم بالحقائق و الصلوة علی نبیه محمد ...

شیراز؛ ثامنی، محمد رضا؛ شماره نسخه:۱
آغاز: برابر
خط: نسخ، کا: ابن کلبعلی فیض الله، بی‌تا؛ صفحات مجدول؛ قطع: پالتویی [اوراق عتیق: ۱-۲۶۷]

● ابهی الدرر فی تکملة عقد الدرر فی اخبار الامام المنتظر / کلام و اعتقادات / عربی

abha-d durar fī takmilat-i ‘aqd-id durar fī axbār-il imām-il muntaẓar

بهاری همدانی، محمد باقر بن محمد جعفر، ۱۲۷۷ - ۱۳۳۳ قمری

bahārī hamadānī, mohammad bāqer ebn-e mohammad ja‘far (1861 - 1915)

وابسته به: عقد الدرر فی اخبار الامام المنتظر؛ سلمی، یوسف بن یحیی (-۶۸۵ق)
تاریخ تألیف: شب ۷ شوال ۱۳۰۹ق؛ محل تالیف: نجف اشرف
مؤلف گوید: «وقتی کتاب عقد الدرر فی اخبار الامام المنتظر تألیف ابی بدر یوسف بن یحیی سلمی شافعی مقدسی متوفی به سال ۶۸۵ه را استنساخ می‌کردم، آن را کتاب جامعی یافتم، مگر اینکه در آن کتاب اشاره نشده به اینکه حضرت مهدی علیه السلام امام دوازدهم شیعه اثنی عشری می‌باشد، لذا تصمیم گرفتم احادیثی که در این زمینه هست، از اهل سنت به آن کتاب بیفزایم.» کتاب دارای ۴ «باب» است.
آغاز کتاب: الحمدلله رب العالمین ... اما بعد فیقول العبد الفاتر ... انی لم کتبت نسخة کتاب عقد الدرر
انجام کتاب: و قلة تأملهم مرویاتهم و شبه ذلک فلیکن هذا آخر ما نسوقه من الکلام فی هذه الرسالة
[الذریعة ۷۹/۱؛ عقد الدرر: بیروت، ۱۴۰۳ه؛ فرهنگ بزرگان: ص ۶۷۶؛ الاعلام: بیروت، ۱۹۸۹م، ۲۵۷/۸]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۳۲۴/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۷ شوال ۱۳۰۹ق، جا: نجف اشرف؛ دارای حواشی با نشان «منه»، مصحح، یک برگ از کتاب «الدعوة الحسینیة» مؤلف در پایان این نسخه آمده است؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج زرشکی، مجدول، ۱۵گ (۴۷-۶۱)، ۱۹ سطر (۱۵×۱۷)، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۳۱-۲۰۲]
۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۳۲۵/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۷ شوال ۱۳۰۹ق، جا: نجف اشرف؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج زرشکی مجدول، ۲۰گ(۳۴-۵۴)،۱۹سطر(۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۳۱-۲۰۴]

● ابیات الآداب / ادبیات / عربی

abyāt-ul ādāb

افضلی، جعفر بن محمد، - ۶۲۲ قمری

afzalī, ja‘far ebn-e mohammad (- 1226)

گزیده‌ای است در امثال عربی منظوم (بیت‌ها و مصراع‌ها) که از کتاب «العباب» شرف الدین حسن بن علی عدوی جمع‌آوری شده است.
آغاز کتاب: الله انجح ما طلبت به و البر خیر حقیبة الرجل
[ایضاح المکنون ۴/۱؛ الاعلام ۱۲۸/۲؛ ذخائر التراث العربی ۱۵۳/۱]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۵۸۲/۸
آغاز: برابر
نسخه اصل: کتابخانه واتیکان، رم ۱۱۷۷؛ خط: نسخ کم نقطه، کا: ابراهیم بن علی بن یحیی بن محمد بن عیسی بن اسعد سعدی مالکی مرادی مذحجی، تا: ۸۶۱-۸۶۲ق؛ ۲۴ص (۲۷۶-۳۰۰) [عکسی ف: ۴-۴۴۲]

● ابیات ابوعلی سینا فی قواعد الطب = طب منظوم / طب / عربی - فارسی

abyāt-u abū-‘alī sīnā fī qawā‘id-iṭ ṭib

ابن سینا، حسین بن عبدالله (۳۷۰-۴۲۸ق)

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e abd-ol-lāh

مترجم: ؟ عادل خراسانی، عادل بن علی، ق ۱۰ قمری

‘ādel-e xorāsānī, ‘ādel ebn-e ‘alī (- 16c)

ابیات عربی از ابن سینا همراه ترجمه منظوم فارسی گویا از عادل شیرازی.
آغاز کتاب: جمیع الطب فی البیتین جمع ×× و حسن القول فی قصر الکلام
بیاد دار عادل برای صحت تن ×× دو بیت مختصر خوشگوار همچو شکر
انجام کتاب: لا تکثرن من الجماع ×× فانه ماء الحیاة یراق فی الارحام

آب پشت آب حیاتست ای شهوت پرست ×× پر مریز اندر رحم تا گردی ایمن از ضرر
[فهرستواره منزوی ۳۵۵۶/۵]

تهران؛ لغت نامه دهخدا؛ شماره نسخه:۲۹۶/۴ و ۲۹۶/۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج حنایی، قطع: ربعی [نشریه: ۳-۴۱۲]

● **الابیات الحسان المجردة من وفیات الاعیان** / شعر / عربی

al-abyāt-ul ḥisān-ul mujarrada min wafayāt-il a'yān
وابسته به: وفیات الاعیان و انباء ابناء الزمان؛ ابن خلکان، احمد بن محمد (۶۰۸-۶۸۱)
اهدا به: مصطفی آغا بن قاسم آغا
تاریخ تألیف: ۱۶ جمادی الثانی ۱۰۷۹ق؛
وفیات الاعیان تألیف ابن خلکان و شامل شرح حال جمعی از دانشمندان تا قرن هفتم هجری می‌باشد. مؤلف در ذیل نام بعضی از آنهایی که به شرح حال و معرفی آنها پرداخته، ابیات و اشعاری از منشآت ایشان را آورده است. در مجموعه حاضر دانشمندی که از خود نام نبرده (بنا بر تصریح در مقدمه) بنا به‌خواست مصطفی آغا پسر قاسم آغا از اشعار مذکور (به ترتیب وقوع آن در وفیات) انتخابی نموده و خاتمه آن را دو بیت از امام شافعی که در ذیل شرح حال ابو موسی یونس بن عبد الاعلی در وفیات می‌باشد قرار داده است. مجموعه حاضر در حدود ۶۴۰۰ بیت شعر می‌باشد و نامی صریحاً برای این مجموعه نگذارده، ولی از عبارت مذکور در انجام نسخه دانشگاه نام کتاب برمی‌آید. به نام «اشعار وفیات الاعیان» داخل کتابخانه اعتضاد السلطنه شده و به همین نام بر این کتابخانه وقف گردیده است. به قرینه این که کتاب را به شعر امام شافعی خاتمه داده احتمال دارد که شافعی مذهب بوده است.
آغاز کتاب: بسمله، حمدا لمن شرح لمن تحلی بالبلاغة صدرا و منح اهل الفصاحة عزا و اعلام قدرا و نشر لبراعتهم علی هام السماکین ... و بعد فقد امرنی من امره مطاع ... حضرة مصطفی آغا ابن ... قاسم آغا ... ان اجمع ما اورده ... بن خلکان فی تاریخه المسمی بوفیات الاعیان من الابیات
انجام کتاب: ما حک جلدک مثل ظفرک ×× فتول انت جمیع امرک / و اذا قصدت لحاجة ×× فاقصد لمعترف بقدرک. و الله سبحانه و تعالی اعلم بالصواب و الیه المرجع و المآب.

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۹۲۹
آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر، خاتمه: تمت الابیات المجردة من وفیات الاعیان المنسوب تالیفه للقاضی شمس الدین احمد بن خلکان ... برسم من ذکر اسمه الکریم فی اوایله ... و ذلک فی ۱۶ جمادی جمادی الثانی لسنة ۱۰۷۹. تم المرام بعون الله ذی المنن ×× فی غفلة قد خلسناها من الزمن / فان یجد احد فی موضع خطئا ×× فلیبدل السیيء الممقوت بالحسن
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۰۷۹ق؛ مهر حاج مصطفی صدقی و خط عبدالله بن منصور و عبدالفتاح طباطبایی که در شوال ۱۲۵۸ آن را خریده و لطفعلی دانش تبریزی در ۱۳۱۶ و کسی دیگر که در ۱۰۸۰ آن را خریده است در آغاز دیده می‌شود، نیز مهر محمد نامی مورخ ۱۲۶۷ که آن را در تبریز در ۲۳ ذیحجه ۱۲۹۶ خریده است؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی مقوایی، ۲۳۷گ، ۱۴ سطر (۷×۱۳/۵)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱۰-۱۷۸۷]

۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۳۲۱۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۲ق؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماجی.، ۲۰۰ص، ۱۹ سطر، قطع: رحلی، اندازه: ۱۸/۵×۳۰سم [ف: ۲-۴۵۷]

● **ابیات حسنة** / شعر / عربی

abyāt-un ḥasana
ابیاتی برگزیده از شاعران مختلف است، از جمله اشعاری منسوب به امیرالمؤمنین امام علی (ع)، شافعی، ابن سماک، شیخ علامه صالح بن ابی شریف اندلسی و منقول از خط علامه عمادالدین یحیی بن محمد و ...

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۴۸/۸
خط: نسخ، کا: یحیی بن صالح بن حسین بن علی سراجی صنعایی یمنی، تا: ۵ جمادی الثانی ۱۳۹۵ق؛ ۳ص (۷۱-۷۳)، ۱۳ سطر [عکسی ف: ۳-۵۵۵]

● **ابیات حسنة فی مدح العلم** / شعر / عربی

abyāt-un ḥasana fī madḥ-il 'ilm
دو بیت از ابن راوندی (کم عاقل عاقل اعیت مذاهبه ...) و سه بیت از محمد بن اسماعیل الامیر در پاسخ به او و چهار بیت دیگر در مدح علم بدین مطلع: «به یعبد الرحمن حقا و یقدر ×× به یعرف التوحید و الحق یظهر»

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۴۸/۱۵
خط: نسخ، کا: یحیی بن صالح بن حسین بن علی سراجی صنعایی یمنی، بی‌تا؛ ۱ص (۸۵)، ۱۳ سطر [عکسی ف: ۳-۵۵۸]

● **ابیات خالد با شرح آن** / کیمیا / عربی

abyāt-e xāled bā š.-e ān

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۵۸/۹
آغاز: خذ الحجر الاعلى طريا منطقاً و قطره ماء ابيضاثم اصفر ا، و حافظ على الماء ين بالحشم و الندى؛ **انجام: ...** و اضيف اليها قدر نصفها من النوشادر الجنستى الذى هو اكليل العليه فاذا انحل المجموع و انعقد كان اكسير البياض و السلام ...
خط: نستعليق، بی‌کا، بی‌تا؛ جدول زر و لاجورد، کمند مشکی؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج مشکی عطف و دور، ۴گ (۲۳۲-۲۳۵)
[سنا - ف: ۲-۲۳۴]

● ابیات عربیه حافظ شیرازی (ترجمه) / ادبیات / فارسی
abyāt-e ʻarabīye-ye hāfez-e šīrāzī (t.)

قندهاری، محمد قاسم

qandehārī, mohammad qāsem

آغاز کتاب: بسمله. الحمدلله رب العالمين و الصلوة على محمد و آله الطاهرين اما بعد چنین گوید بنده آثم محمد قاسم که چون ابیات عربیه شمس الدین محمد حافظ شیرازی قدس سره ... بعد از تصحیح ابیات که از تصرفات کاتبان نسخ شده بود بر شرح لغات و ترجمه عبارات آن پرداختم
انجام کتاب: قد صرت ذى حيوة كانت بلا زوال، یعنی بتحقیق گردیدی صاحب زندگی که بی زوال است

تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۷۵۶/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: فتح الله بن ملک حسین ساروی، تا: شنبه ۸ ربیع الاول ۱۲۷۳ق؛ کاغذ: فرنگی، ۹گ (۱۲پ-۲۰پ)، ۱۵ سطر (۵×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۳۸۵]

● ابیات فاخره در علم مناظره = آداب البحث = آداب المناظره / منطق، شعر / فارسی
abyāt-e fāxere dar ʻelm-e monāzere = ādāb-ol bahs = ādāb-ol monāzere

شهرستانی، هبة الدین، ۱۸۸۴ - ۱۹۶۷ میلادی

šahrestānī, hebat-od-dīn (1884 - 1967)

منظومه‌ای در فن مناظره.
آغاز کتاب: هزاران حمد گویم خالقی را ×× که هست از جسم و از جوهر مبرا / مقیم گوشه عزلت بدیعا ×× لقی من ربه الحسنی سریعا
[فهرستواره منزوی ۱۱۸/۱۰]

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۵۰۸۷/۳
آغاز: برابر
خط: نسخ، کا: ناظم، تا: ربیع الاول ۱۳۱۹ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ مقوایی ضربی، ۲گ (۱۷پ-۱۹ر)، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۵-۴۲]

● ابیات مشکله از فرهنگ سروری / ادبیات: فارسی
abyāt-e moškele az farhang-e sorūrī

وابسته به: فرهنگ سروری = مجمع الفرس؛ سروری، محمد قاسم بن محمد (-۱۱)
در این رساله کوتاه ابیاتی را که محمد قاسم سروری در فرهنگ سروری برای استشهاد درج نموده، جمع‌آوری شده است.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۲۵۳/۲-۵۶/۱۰۳
آغاز: بسمله ابیات مشکله که از نتایج افکار شعرای فصاحت و بلاغت آثار سلف است و ملا محمد قاسم الکاشی
کامل؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۳۳ق؛ ۱۳گ (۱۸۸-۲۰۰)، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱-۵۱]

● الابيات المنظومة / شعر / عربی
al-abyāt-ul manẓūma

غزالی، محمد بن محمد، ۴۵۰ - ۵۰۵ قمری

qazzālī, mohammad ebn-e mohammad (1059 - 1112)

از غزالی که از یاران جامه نو خواست تا پیش پادشاه برود. آوردند و او به خانه شد و بمرد و این شعرها را بالای سرش دیدند: «قل لاقوام راونى ميتا ×× فبكونى اذراونى حزنا ... و عليكم من سلام طيب ×× و سلام الله بدء و ثنا»

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۷۷۱/۵
آغاز: قل لاقوام راونى ميتا ×× فبكونى اذراونى حزنا ... و عليكم من سلام طيب ×× و سلام الله بدء و ثنا
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹ و ۱۰؛ در ۲۰۸ و ۲۰۹ر-۲۲۱پ سه بیت است به عربی و گزارش آن گویا از غزالی و سخن او و از فاتحة العلوم او و پراکنده های دیگر؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: میشن قهوه‌ای ضربی لبه‌دار، ۲گ (۲۰۹ر-۲۱۰ر)، اندازه: ۱۳/۸×۱۸سم [ف: ۵-۱۷۲]

● ابیات و امثال و لغات عرب / ادبیات / عربی
abyāt va amsāl va loqāt-e ʻarab

نام این شاعران عرب در این رساله دیده می‌شود: ابوتمام، احمص، صاحب بن عباد، ابوالطیب، سید حسین بحرالعلوم (تضمین قطعه‌ای از متنبی)، بحتری، صمة ابن عبدالله قشیری، ابوزیاد اعرابی، جریر و ابن حجاج بغدادی.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۵۱۲/۱۰
کا: سید محمد رضوی قمی، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماجی یشمی، ۴ص (۶۵-۶۸)، قطع: خشتی، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم

[ف: ۱۰–۱۴۶۶]

← ابی حنیفة ⩥ أجوبة مسائل أبی حنیفة

● **اتابکیه** / طب / فارسی

atābakīye

رساله‌ای در چشم‌پزشکی که دردها و علامات آنها و درمان هر یک از آنها را، در سه «گفتار» هر کدام مشتمل بر جند «باب» سامان داده است: گفتار ۱. در حد چشم و تشریح آن (۴ باب)؛ ۲. در بیماری‌ها و اسباب و درمان آنها (۵ باب)؛ ۳. در نسخ ادویه و کیفیت ترکیب آنها (۳ باب).

آغاز کتاب: بسمله. این رساله ایست موسوم به رساله اتابکیه و این بر سه گفتار نهاده آمده است

انجام کتاب: قدری در آب کاسه حل کنند، و بدان غرغره کنند و الله اعلم

[منزوی ۲۶۴–استوری ۳۳۱/۲؛ فهرستواره منزوی ۳۲۶۵/۵]

۱. تهران؛ علوم پزشکی؛ شماره نسخه:۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و علاج بیماری چشم بر سبیل اختصار عرض بموجب جداگانه ...

کاتب: محمد ابراهیم بن ملا حسین آغونی، تا: ۲۷ ربیع الاول ۱۰۲۶ق؛ ۹۳ص، ۶ سطر، اندازه: ۱۱×۱۵سم [نشریه: ۳–۲۹۹]

۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۸۳۱/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق،بی‌کا،تا: قرن ۱۲؛ ۳۱گ (۱۰۰پ–۱۳۱ر) [ف: ۳–۳۲]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۳۸۷/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ذیقعده ۱۱۱۶ق؛ جلد: تیماج سبز، ۱۴گ (۲پ–۱۵ر)، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۲×۲۴سم [ف: ۲۱–۳۵۶]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۸۸/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** و آن مقدار که متغیر بود ببرند و مررگی بزرگ را که درو بود بریسمانی باریک بندند و به اندرون فرستند و غایت رفق و احتیاط رعایت کنند مقاله هفتم.

تا عنوان مقاله هفتم؛ بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج مشکی یک‌لایی، ۱۱۵ص (۱۳۲–۲۴۶)، ۲۰ سطر [سنا – ف: ۲–۳۱]

● **اتحاد** / فلسفه / عربی

ittiḥād

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۴۸۰/۸۱

گفتاری در باب اتحاد؛ خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۱گ (۱۱۵) [مختصر ف: -۶۷۹]

● **الاتحاد (منتخب)** / کیمیا / عربی

al-ittiḥād (mn.)

وابسته به: کتاب الاتحاد؛ جابر بن حیان (۱۲۰–۱۹۸)

منتخبی است از کتاب الاتحاد جابر بن حیان کوفی.

آغاز کتاب: اعلم ان فی مادة الحجر اقوال کثیرة و احسن منها المرار فیؤخذ من البقر الصفر الجلود او الحمراء او السوداء و لیکن ذلک عند نزول الشمس الی الحمل.

انجام کتاب: فان هذه المیاه تعمل بجسم الصبغ الذی هو الدهن صبرا علی النار و قوة علی العلاج و هو من کبار الاسرار.

[سزگین ۲۶۲/۴ که در آن نسخه‌ای از همین منتخب در کتابخانه آصفیه هند معرفی شده است]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۵۹۹/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد هاشم الخمسه الفاخور تلوئی، تا: ۲۷ شوال ۱۳۰۹ق؛ جلد: تیماج سبز مجدول، ۱۴گ، ۱۰۵ر–۱۱۸ر، ۱۷ سطر [ف: ۳۶–۱۵۰]

● **اتحاد از نظر صوفیه و ارباب تجرید** / عرفان و تصوف / عربی

ettehād az nazar-e sūfīye va arbāb-e tajrīd

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۰۵۷/۵۸

خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد زمان بن کلبعلی متطبب خراسانی، تا: قرن ۱۳ [ف: ۷–۱۸۷]

● **اتحاد اسلام** / متفرقه / فارسی

ettehād-e eslām

شیخ الرئیس قاجار، ابوالحسن بن محمد تقی، ۱۲۶۴ – ۱۳۳۶ قمری

šeyx-or-ra’īs-e qājār, ab-ol-hasan ebn-e mohammad taqī (1848 - 1918)

اهداء به: پادشاه عثمانی وقت

تاریخ تألیف: ۱۸ جمادی الثانی ۱۳۱۲ق

دعوتی است از مسلمین و مخصوصاً ایرانیان بر اتحاد و همبستگی و پیروی از دستورات دینی که سبب استواری ملت و دولت خواهد بود، با شواهدی از قرآن کریم و ابیاتی از شعر شاعران و انشائی روان و ادبی. این کتاب در کشتی هنگام سفر به عتبات و اضطراب مسافرین نوشته شده است.

آغاز کتاب: خداوندی که تا درون پرده ها همراه است و از بطون کرده ها آگاه و بر قلوب بندگانش یگانه گواه.

انجام کتاب: عاقبت دیده ما مردم دریائی شد ×× رازهای دل ما

یکسره صحرائی شد
چاپ: بمبئی، ۱۳۱۲ق، سنگی، ۹۶ص
[مشار فارسی ۱۵۱/۱؛ فهرستواره منزوی ۲۷۹/۶]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۵۳۰
در فهرست بدون نام مؤلف؛ خط: نستعلیق ممتاز، کا: ابوالفضل تهرانی، تا: ربیع الاول ۱۳۲۷ق؛ صفحات مجدول؛ قطع: رقعی [میراث شهاب: س۸ش۴: ۷۱]

۲. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۵۶
خط: نستعلیق، کا: ابوتراب بن ضیاء الدین زنجانی، تا: ۱ جمادی الاول۱۳۳۸ق؛ سرلوح با گل و بوته‌های شنگرف و سرخ و لاجورد و قهوه‌ای، جدول لاجورد؛ کاغذ: شطرنجی، جلد: مقوا، ۵۰گ، ۱۲ سطر (۱۴×۸/۵)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۳]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۶۳۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق زیبا، کا: مرتضی بن عباس حسینی برقانی، بی‌تا؛ در پایان مقاله‌ای از کتاب الابرار مؤلف و شرح حال ناتمام وی افزوده شده است؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶۰گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱۵-۳۴]

● اتحاد اسلامیت / حکومت و سیاست / فارسی

ettehād-e eslāmīyat

اعتماد السلطنه، محمد حسن بن علی، ۱۲۵۹ - ۱۳۱۳ قمری

e'temād-os-saltane, mohammad hasan ebn-e 'alī (1843 - 1896)

ترجمه از متن فرانسوی است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۴۵۰/۴۸
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۲ص (۳۶۲-۳۶۳) [مختصر ف: ۱۷]

● الاتحاد او الاختلاف بین معوية بن شريح و معوية بن ميسرة / رجال / عربی

al-ittiḥād aw-il ixtilāf bayn-a mu'āwīyat-i bn-i šurayḥ wa mu'āwīyat-i bn-i maysara

کلباسی، ابوالمعالی بن محمد ابراهیم، ۱۲۴۷ - ۱۳۱۵ قمری

kalbāsī, ab-ol-ma'ālī ebn-e mohammad ebrāhīm (1832 - 1898)

آغاز کتاب: بسمله. فقد اختلفت الکلمات بالصراحة او الظهور فی ان معاوية بن شريح و معوية بن ميسرة متحدان او مختلفان ...
انجام کتاب: ...بمنزلة ابن العم للسید السند النجفی من جانب الاب بالعکس و بمنزلة ابن الخال من جانب الام، و الله العالم

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۵۳۰/۱۷
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: میشن قرمز لایی، ۱۷گ (۳۷۶پ-۳۹۲ر)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۸×۲۱/۸سم [ف: ۶-۴۷۱]

● اتحاد العاقل و المعقول / فلسفه / عربی

ittiḥād-ul 'āqil-i wa-l ma'qūl

صدرالدین شیرازی، محمد بن ابراهیم، ۹۷۹ - ۱۰۵۰ قمری

sadr-od-dīn-e šīrāzī, mohammad ebn-e ebrāhīm (1572 - 1641)

رساله‌ای مختصر که در آن مؤلف خلاصه‌ای از آنچه در این باب در کتاب «الاسفار الاربعة» آورده است یاد می‌کند. از دو مقاله تشکیل شده است و هر کدام از چندین فصل: مقاله ۱. در اتحاد عاقل و معقول با در نظر داشتن گفته‌های ابن سینا در کتاب شفاء؛ مقاله ۲. در آن‌که عقل بسیط تمام معقولات است و این‌که نفس هنگامی که به اشیاء تعلق می‌گیرد با عقل فعال متحد می‌شود.
آغاز کتاب: بسمله. الحمد لواهب العلم و الحکمة و الصلاة علی واسطة الجود و الرحمة و آله الائمة خزنة اسرار الشريعة و الدين و حفظة انوار العلم و اليقين ... فهذه آية عظيمة من آيات كلمة الله و عنايته و درة يتيمة من جواهر بحر وجوده و رحمته من تحقيق مسئلة الاتحاد بين العاقل و المعقولات ...
انجام کتاب: لكنه عند ممن ارتاضت نفسه بالفلسفة يترجح على كثير من البراهين
چاپ: در تهران به چاپ رسیده است
[الذریعة ۸۱/۱ ؛ فهرست کتابهای چاپی عربی ۱۴؛ طبقات اعلام الشیعة، قرن ۱۲هـ ص ۵۸۴؛ ریحانه ۴۱۷/۳-۴۲۰]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۶۴۶/۲
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ناقص؛ کاغذ: نوعی ترمه، جلد: میشن قهوه‌ای مغزی زرد، اندازه: ۱۲/۹×۱۸/۷سم [ف: ۷-۴۴۸]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۰۲۹/۱۴
ظاهراً بخشی از کتاب؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: غره شعبان ۱۰۴۷؛ مصحح؛ جلد: تیماج جگری ترنج و سر ترنج طلایی، ۲ص (۷۲-۷۳)، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۳۲-۳۷]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۶۱۶/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** و من اشکل علیه ذلك فلانه ذهل عن ...
همراه مقاله دیگری است، این رساله غیر از نسخه شماره ۱۹۴۸/۱ کتابخانه مرعشی است که با عنوان «اتحاد العاقل و المعقول»

گزارش شده است؛ خط: نسخ، کا: فضل الله بن محمد شریف بن فضل الله کاشانی، تا: نیمه دوم قرن ۱۱هـ؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی، دست‌خط محمد جعفر بن محمد ابراهیم کاشانی مشهور به علامه فیضی در پشت برگ آغازین نسخه آمده است؛ کاغذ: فرنگی، ۱۱گ (۱-۱۱)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۳۴-۴۸۸]

۴. قم؛ بروجردی؛ شماره نسخه:۵۲۶/۳

خط: نستعلیق، کا: محمد باقر بن سید حیدر حسینی، تا: دهه اول محرم ۱۰۷۷ق، جا: مدرسه جده اصفهان؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۲۲گ (۷۵پ-۹۷ر)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۹/۵سم [ف: ۲-۳۳۴]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۷۶۳/۹

آغاز: اتحاد العاقل و المعقولات و الحساس علی المحسوسات. . و هو أنه قد صح عند الحکماء أن الصورة المجردة. ؛ **انجام:** برابر

گزیده است، تذکر: نام مؤلف به قرینه انجام و بر اساس «کتاب‌شناسی ملا صدرا» تعیین شد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳گ (۱۷۴پ-۱۷۶پ)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱۲-۳۲۷]

۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۷۹۶/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: پسته‌ای، جلد: میشن تریاکی لایی، ۲۰ سطر [ف: ۵-۳۶۵]

۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۷۴۴/۲-ف

کا:صادق حسینی،تا: قرن ۱۱ و ۱۲، جا: مشهد [فیلمها - ف: ۱-۶۲۷]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۹۸۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** فی الحی الذی یلیه الی ان یاتی ...هناک تمت

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، ۲۶گ، ۱۹ سطر (۶×۱۵)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [رایانه]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۸۵۹/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** فاذا نظرت الیه فاذن من عندالله تعالی.

خط: نسخ، کا: محمد صدر حسینی بهزادی، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۵ص (۸۶-۱۱۱)، ۱۶سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۹سم [ف: ۱۳-۲۹۸]

۱۰. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۶۳/۷

بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی مقوایی، ۱۵گ (۶۶پ-۸۱پ)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳۵۲]

۱۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۹۴/۱۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** ناتمام: بتباین انواعه تباینا فی المعنی و المفهوم فکون المعقول من ...

دارای شش مقاله؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: حدود ۱۲۰۶ق؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فستقی، جلد: میشن قهوه‌ای نو، ۱۶ص (۴۶۴-۴۷۹)، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۳/۷×۲۰/۱سم [ف: ۵-۱۰۰]

۱۲. دامغان؛ قمر بنی هاشم؛ شماره نسخه:۲/ ۷۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** ولایزال الحیوان یقل و یضعف فی الحی الذی ثلثه الی أن یأتی الی الحیوان الصغیر الضعیف القوة فتقف منک.

خط: نستعلیق، کا: محمد باقر بن محمد جواد هزار جریبی تلما دره ای، تا: ۱۲۴۰ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای ساده، ۹گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۲سم [ف: ۴]

۱۳. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۲۶/۳

آغاز: بسمله. علی اتحاد العاقل و المعقولات و الحساس علی الحسوسات من افادات العقل حصل؛ **انجام:** برابر

تذکر: نام مؤلف به قرینه انجام نسخه تعیین شد؛ خط: نسخ، کا: محمد کهنلو، تا: ۱۷ ربیع الثانی ۱۲۴۱ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی ضربی، ۲گ (۷۵ر-۷۶پ)، ۲۱ سطر (۹/۵×۱۶)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۳۴۲]

۱۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۰۶۸

آغاز: فصل فی درجات العقل النظری؛ **انجام:** لولا ان هدانا الله تعالی ... بمحمد و آله

خط: نستعلیق، کا: علی اکبر سالیانی، تا: جمادی الاول ۱۲۶۳ق، جا: رشت؛ کاغذ: حنایی، جلد: مقوا، ۱۲ص (۲۷-۳۹ متن و هامش)، ابعاد متن:۸×۱۶، اندازه: ۱۷×۲۲ [الفبائی: ۱۷]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۱۱۱-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها - ف: ۱-۲۷۹]

۱۵. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۳۷۸-عکسی

آغاز: برابر؛ **انجام:** و شرح صدره بقوته العزیز الحکیم. و الحمدلله الذی هدانا و ما کنا لنهتدی لولا ان هدانا...

خط: نستعلیق پخته، کا: بن محمد کریم محمد اکبر طبیب، تا: جمادی الاول ۱۲۶۳ق؛ سپس بخشی از رساله شیخ محیی الدین بن عربی؛ ۱۳ص، ۱۹ سطر [عکسی ف: ۲-۷]

۱۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۹۹/۳-طباطبائی

آغاز: برابر؛ **انجام:** الی ان یاتی الی الحیوان الصغیر الضعیف القوه فیقف هناک و الحمد لله اولا و آخرا ...

بی‌کا،تا:۱۸ جمادی الثانی ۱۲۹۲ق؛ ۳۴گ (۳۳-۶۷) [ف: ۲۳-۷۰۸]

۱۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۰۴۸/۳

خط: نستعلیق، کا: فرج الله بن هاشم حسین، تا: رمضان ۱۲۹۴ق، جا: تهران؛ از روی نسخه اصل کتابت شده؛ قطع: جانمازی [میراث شهاب: س۸ش۲: ۱۷]

۱۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۱۳۵/۶

بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۲۸ ذیقعده ۱۲۹۹ق جلد: میشن لایی سیاه، ۲۳گ(۱۳ر-۳۶پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۲/۴سم [ف: ۹-۱۸۸]

۱۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۶۵۳/۵

خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد، بی‌تا؛ کاغذ: آهارمهره فرنگی سبز، جلد: میشن سیاه ضربی، اندازه: ۱۵/۱×۲۲/۶سم [ف: ۷-۴۵۳]

۲۰. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۹۹۲/۲

آغاز: المقالة الاولی فی اتحاد العاقل و المعقول و فیها فصول (الفصل الاول) فی درجات العقل النظری موافقاً لما ذکره الاسکندر الافرودیسی؛ **انجام:** و کذالک حال الوحدة العقلیة فانها

لا بالغ عن اجتماع
دو مقاله از آن باقی مانده است: ۱- اتحاد عاقل و معقول، ۲- العقل البسیط کل الاشیاء، شاید از ملا هادی سبزواری باشد، چون در مجموعه آثار وی می‌باشد [سرآغاز آن با رساله ملاصدرا هماهنگ است]؛ بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا،۱۸گ(۲۷پ-۴۴ر)،۱۷ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۲۲سم [ف: ۳-۳۲]

۲۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۵۴۱۷/۳
آغاز: بسمله. علی اتحاد العاقل و الحساس و المحسوسات من افادات العقل حصل جمیع الکمالات علینا بوجوده ... و هو انه قد صلح عند الحکماء ان الصورة المجردة بالکلیة صورة معقولة بالفعل ...؛ **انجام:** برابر
تذکر: نام مؤلف در فهرست ذکر نشده است و بر اساس «کتاب‌شناسی ملاصدرا» تعیین شد؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۸گ (۲۵۰پ-۲۵۷ر) [ف: ۳-۳۳]

۲۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۹۴۸/۱
آغاز: اعلموا أصدقائی و اولیائی ان اشد المسائل العلمیة اشکالا و غموضاً و دقة مسألة حضور المعقولات؛ **انجام:** و لهذا یبحث عن احوال تلک المبادی من علم من هو فرق علوم الطبیعة فتأمل
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، ۷گ (۱پ-۷ر)، ۱۰ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۴/۵سم [ف: ۵-۳۱۳]

۲۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۳۰/۲-طباطبائی
کا: شمس الدین اصطهباناتی، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۱۷گ (۲۳پ-۴۰پ)، ۲۱ سطر، قطع: وزیری، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۲۲-۱۱۳]

۲۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۷۰۰/۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** و لا یزال الحیوان یقل ویضعف فی الحس الذی یلیه الی ان یاتی لک الحیوان الصغیر الضعیف القوه فیقف هناک.
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای یک‌لا، ضربی، جداول، ۱۹گ (۷۹-۹۸)، ۲۰ سطر (۶×۱۵)، اندازه: ۹×۱۷/۵سم [ف: ۱۹-۳۷۰]

۲۵. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۸۰۳/۵
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا، جا: اصفهان؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی، ۱۱گ (۱۲۴ر-۱۳۴ر)، ۱۳ و ۱۴سطر (۵/۵×۹/۵ و ۱۰/۵) اندازه: ۱۰×۱۴/۵سم [ف: ۳۹۸]

۲۶. تهران؛ مؤسسه مطالعات اسلامی؛ شماره نسخه:۶۱/۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** و لا یزال الحیوان یقل ویضعف فی الحس الذی یلیه الی ان یاتی لک الحیوان الصغیر الضعیف ویقف هناک ...
تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق، کا: صادق الحسنی المشهدی، بی‌تا؛ کاغذ: سفید آهارزده، جلد: تیماج قهوه‌ای نرم، ۳۱گ (۱۱۴پ-۸۳ر)، ۱۵ سطر (۴×۱۰/۲)، اندازه: ۹/۵×۱۴/۵سم [ف: ۵۴]

● اتحاد العاقل و المعقول و اتحاد النفس مع العقل الفعال / فلسفه / عربی - فارسی

ittiḥād-ul ʻāqil wa-l maʻqūl wa ittiḥād-un nafs maʻa-l ʻaql-il faʻāl

گیلانی، توفیق بن حسین، ق۱۳ قمری

gīlānī, towfīq ebn-e hoseyn (- 19c)

تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۷۱/۶
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ در پایان فارسی هم دارد؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی ضربی، ۴گ (۵۴ر-۵۷ر)، ۲۳ سطر (۹×۱۵/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۳۵۹]

● اتحاد عاقل و معقول / فلسفه / فارسی

ettehād-e ʻāqel va maʻqūl

گیلانی، علی مراد بن حسین، ق۱۳ قمری

gīlānī, ʻalī morād ebn-e hoseyn (- 19c)

آغاز کتاب: بسم الله خیرالاسماء اتحاد عاقل و معقول را مقدماتیست
انجام کتاب: و سعة رحمته و الحمد لواهب العقل و الصلوه علی النبی و الائک

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۳۹۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق شکسته، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۴۷ق؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا، ۱۷ سطر (۶×۱۱)، اندازه: ۱۱×۱۵سم [رایانه]

● اتحاد العلم و المعلوم / منطق / عربی

ittiḥād-ul ʻilm wa-l maʻlūm

عبدالباقی، ق۱۳ قمری

ʻabd-ol-bāqī (- 19c)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۰۰۲
آغاز: بسمله. الثانی ان خیره الله حقین بالهره؛ **انجام:** بحکم المقدمه التانیه لایکون باطلا بحکم المقدسه الثاله
خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: ۱۱۸۵ق، جا: احمدنگر؛ اهدایی رهبری، فروردین ۱۳۷۴؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا، ۱گ، ۱۷ سطر [رایانه]

● اتحاد فلکیات و عنصریات / فلسفه / فارسی

ettehād-e falakīyāt va ʻonsorīyāt

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۵۷۱/۸
بندی در ..؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا [ف: ۶-۵۱]

● **الاتحاد الکونی فی حضرة الاشهاد العینی = الایجاد الکونی** / عرفان و تصوف / عربی
al-ittiḥād-ul kawnī fī ḥaḍrat-il išhād-il ʻaynī = al-ījād-ul kawnī

ابن عربی، محمد بن علی، ۵۶۰ – ۶۳۸ قمری
ebn-e ʻarabī, mohammad ebn-e ʻalī (1166 - 1241)

اهداء به: صحر بن سنان ابی الفوارس
خطبه‌هایی ادبی و عرفانی از محیی الدین عربی می‌باشد که به نام برخی از جانوران مانند انسان، مطوقه ورقاء، عقاب، عنقاء و غراب ساخته است.
آغاز کتاب: و حسبنا الله و نعم الوکیل ... بعد یقول عبد الله الفقیر الی الله محمد بن علی بن محمد بن العربی ... من کان اولقی السمع و هو شهید، من انتقاص الی کمال ...
انجام کتاب: و هذا آخرما بدقناه و بالحق انزلناه من هذا الرسالة المسماة بالاتحاد الکونی فی حضرة الاشهاد العینی بحضرة الانسانیه و الطیور المربعة الروحانیة.
چاپ: تحقیق قاسم محمد عباس، عمان، ازمنة للنشر و التوزیع: ۲۰۰۴م.

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۷۱۶/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۹–۱۰؛ جلد: تیماجی زرشکی تیره، ۱۳ص (۳۵–۴۸)، ۲۵ سطر، قطع: رقعی، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف: ۹–۲۷]
۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۵۸۸/۲
آغاز: بسمله. قال شیخنا ... محیی الدین ... الطائی ... هذا کتاب کریم و خطاب جسیم؛ **انجام:** و کانوا حیث ما کنا
بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی نخودی، ۸گ (۶۸پ–۷۵ر)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۳×۲۴سم [ف: ۳–۳۳]
۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۵۵۶/۱۶
آغاز: قال الشیخ محیی الدین ... هذا کتاب کریم فی خطاب جسیم ... من انتقاصی الی کمالی ×× من انحرافی الی اعتدالی؛ **انجام:** فابحث فیها بحث العاقل الطالب نجاة نفسه و السلام علی منشئها و رحمة الله علیه.
خط: نسخ، کا: حاجی عبدالله بن سید طه عرب، بی‌تا؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۲گ (۲۹۷پ–۳۰۹ر)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳×۲۲/۵سم [ف: ۲۲–۱۳۵]

● **اتحاد المقول و المقول علیه و تغایرها (فائدة فی)** / فلسفه / عربی
ittiḥād-ul maqūl wa-l maqūl-i ʻalayh wa taġāyur-u-hā (fāʼidat-un fī)

نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد، ۵۹۷ – ۶۷۲ قمری
nasīr-od-dīn-e tūsī, mohammad ebn-e mohammad (1201 - 1274)

رساله‌ای است در باره مقول و مقول علیه و اتحاد آنها.
آغاز کتاب: من فوائد العلامة المحقق نصیرالدین الطوسی برد الله مضجعه اذا قیل شیء علی شیء کان المقول علیه و المقول متحدین بالحقیقة و متغایرین من حیث کون احدهما وحده مأخوذا من اعتبار والاخر بمجرد
انجام کتاب: غیر مجرد عن معنی الخصوص اصلاً فهذا ما حضرنی فی هذه المعانی فلینظر فیه مولانا علامة العصر نجم الملةو الدین افضل العالم دام علوه ولینعم علی خادمه بالاشارة الی ما یری فیه الخطاء ...کما هو عادته الکریمة ادام الله ظله وحرس مجده بحق الحق وصلی الله علی سیدنا محمد النبی وآله الطاهرین.
[این رساله در مجموعه دکتر بیانی هم دیده شده؛ احوال و آثار خواجه، مدرس رضوی، چاپ جدید، ص ۵۲۲]

۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۸۷۹/۷–۳۵/۵۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف: ۴–۲۰۱۴]
۲. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۱۸۷/۵۵
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ یا ۱۱؛ با سرلوح‌های زرین؛ کاغذ: اصفهانی نازک، ۱۱گ (۲۵۷–۲۵۸)، ۲۴ سطر (۱۰×۲۰)، اندازه: ۱۷×۲۷سم [رشت و همدان – ف: ۱۴۷۷]

● **الاتحاد و الاتصال (فائدة فی بیان)** / عرفان و تصوف / عربی

al-ittiḥād wa-l itiṣāl (fāʼidat-un fī bayān-i)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۴۱/۱۳–ف
نسخه اصل: بایزید ولی الدین ش ۱۸۱۹؛ بی‌کا، تا: قرن۹؛ ۱گ (۸۹) [فیلمها – ف: ۱–۴۷۴]

● **اتحاد وجود حق با ذات او** / عرفان و تصوف / فارسی
ettehād-e vojūd-e haqq bā zāt-e ū
رساله مختصری است درباره اتحاد وجود با حقیقت حق. مؤلف قائلان به اتحاد را دو فرقه دانسته: فرقه اول ارباب فکر و نظر و فرقه دوم صوفیه که قائل به وحدت وجود اند.
آغاز کتاب: قایلان به اتحاد وجود واجب با حقیقتش دو فرقه اند فرقه اول ارباب فکر و نظر چون حکماء و ایشان میگویند نشاید که واجب الوجود کلی باشد ...
انجام کتاب: به این معنی که هیچ چیز از آن خالی نیست که اگر

از حقیقت وجود کلی خالی بودی اصلا بوجود موصوف نگشتی و السلام

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۲۲/۲۰
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲ص (۱۷۲-۱۷۳)، ۲۰ سطر، قطع: رقعی، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۹-۴۲۶]

● **الاتحاد و الحلول عند الصوفية** / عرفان و تصوف / عربی
al-ittiḥād wa-l ḥulūl ʻind-aṣ ṣūfīya
از انوار نعمانیه سید جزایری است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۶۱۱/۱۱
بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی مقوایی، ۳گ (۲۷۰-۲۷۲)، ۱۹ سطر (۶/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۹-۱۴۷۱]

● **الاتحافات السنية بالاحاديث القدسية** / حدیث / عربی
al-itḥāfāt-us sanīyya bi-l-aḥādīṯ-il qudsīyya
مناوی، محمد عبدالرؤف بن علی، ۹۵۲ - ۱۰۳۱ قمری
manāvī, mohammad ʻabd-or-ra'ūf ebn-e ʻalī (1546 - 1622)
احادیث قدسیه را به ترتیب حروف هجاء در دو «باب» گردآوری نموده است: باب ۱. احادیثی که بعد از لفظ «قال الله عزوجل» صادر شده‌اند؛ باب ۲. احادیثی که بدون لفظ «قال الله» صادر شده‌اند و در آنها کلام خدا با کلمات دیگر ممزوج است.
آغاز کتاب: بسمله، الحمدلله الذی انزل اهل الحدیث اعلی منازل التشریف والصلاة السلام علی سیدنا محمد النبی شهد الآی القرآنیة و الاحادیث القدسیة بانه سید العفیف و علی آله و صحبه المعصومین فی مقالهم عن التحریف
انجام کتاب: المقری فی التبصرة عن انس بن ملک رضی الله عنهم اجمعین و هذا ما تیسر جمعه و الحمدلله اولاً و آخراً و ظاهراً و باطناً
چاپ: قاهره، تحقیق محمد منیر الدمشقی، مطبعة محمدعلی صبیح واولاده بالازهر، ۱۳۵۴ق.، ۶۴ص

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۰۳۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ اهدایی رهبری، فروردین ۱۳۷۴؛ کاغذ: حنایی، جلد: مقوا، ۳۶گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [اهدائی رهبر۲ اخبار۱: ۱۷]

● **اتحاف الأخصاء بفضائل المسجد الأقصى** / تاریخ / عربی
itḥāf-ul 'axiṣṣā' bi-faḍā'il-il masjid-il 'aqṣā
منهاجی، محمد بن احمد، ۸۱۳ - ۸۸۰ قمری
menhājī, mohammad ebn-e ahmad (1411 - 1476)
تاریخ تألیف: تحریر نخست در سال ۸۷۵ق پایان یافته و تحریر دوم در دوشنبه ۲۳ صفر ۸۸۰ق؛ محل تالیف: بیت المقدس
مؤلف که از اهالی مصر است در روز شنبه ۲۸ رمضان ۸۷۰ق در مصاحبت نایب والی حلب به زیارت مسجد الاقصی نایل آمد. این سفر انگیزه‌ای شد تا وی دیده‌ها و خوانده‌هایش درباره قدس را در کتابی جمع کند، چراکه عهد کرده بود در صورت زیارت آن مسجد کتابی در فضائل بیت المقدس و عجایب آن بنویسد. وی در مقدمه از منابعش یاد کرده است و مطالبش بیشتر از کتاب «روض المغرس» گرفته شده است. کتاب در ۱۷ «باب» سامان یافته است: ۱. اسماء المسجد الاقصی و فضائله و فضل زیارته و ما ورد فی ذلک علی العموم و التخصیص و الافراد و الاشتراک؛ ۲. مبدء وضعه و بناء داود و بناء سلیمان (ع)؛ ۳. فضل الصخرة الشریفة و الاوصاف التی کانت فیها فی زمن سلیمان (ع)؛ ۴. فضل الصلوة فی بیت المقدس و مضاعفتها؛ ۵. ذکر الماء الذی یخرج من اصل الصخرة و انها علی نهر من انهار الجنة؛ ۶. ذکر الاسراء بالنبی (ص) الی البیت المقدس و معراجه الی السماء منه؛ ۷. ذکر السور المحیط بالمسجد الاقصی و ما فی داخله من المعاهد و المشاهد و المحاریب؛ ۸ ذکر عین سلوان و العین التی کانت عندها و ...؛ ۹. ذکر فتح امیرالمؤمنین عمر بن الخطاب بیت المقدس و ما فعل به؛ ۱۰. ذکر من دخله من الانبیاء (ع) و اعیان الصحابة و التابعین؛ ۱۱. فضل سیدنا الخلیل (ع) و فضل زیارته؛ ۱۲. ذکر ابتلائه (ص) بذبح ولده و هو الذبیح و عمر اسحق (ع)؛ ۱۳. ذکر المغارة التی دفن فیها الخلیل (ع) هو و ابناؤه الاکرمین؛ ۱۴. ذکر مولد اسمعیل (ع)؛ ۱۵. قصة لوط (ع) و موضع قبره و ذکر المغارة الغربیة؛ ۱۶. ما قیل فی قبر سیدنا موسی (ع)؛ ۱۷. فضل الشام و ما ورد فی ذلک من الآثار و الاخبار.
آغاز کتاب: الحمد لله الذی جلت نعماؤه عن الاحصا و علت الاؤه ان تعد او تحد او تستقصی ... و بعد فلما راق لی مشرب الحب وصفا و دق لیظل الغمام وصفا ورد علی عزمی الساکن ماحرکه الی الشرف الاماکن ... الباب الاول فی اسماء مسجد الاقصی و فضایله و فضل زیارته ... اعلم ان کثرة الاسما تدل علی شرف المسمی قال صاحب اعلم الساجد بالحکام المساجد
انجام کتاب: و قال فی کتبا المسالک خمسة و عشرون یوماً وعده مسافة ما بین کل بلدین المقدسة المنزهة بالتقدیس عن التدنیس و الحمد لله وحده و صل الله علی من لا نبی بعده و علی آله و صحبه و سلم
چاپ: تحقیق احمد رمضان احمد، مصر، الهیئة المصریة العامة للکتاب، ۱۹۸۲م.
[کشف الظنون ۵/۱؛ مخطوطات فضائل بیت المقدس ص ۹۲-۱۰۴؛ معجم ما

الف فی فضائل و تاریخ المسجد الاقصی ص ۱۲۷-۱۴۰؛ البلدیة الاسکندریة ج۳ ص ۴۳-۴۴؛ پرینستون گارت ص ۱۹۷؛ ماخ ص۳۷۹؛ معجم التاریخ التراث الاسلامی ج۵ص۳۱۰۰ (با انتساب کتاب به محمد بن محمد بن ابوبکر مقدسی، ابن ابی شریف)؛ آلوارت ج۵ ص۴۱۰-۴۱۱؛ چستربیتی آربری ج۵ص۱۶]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۸۸۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: دوشنبه ۱۷ شوال ۱۱۵۳ق؛ تمام صفحات جدول شنگرف، هفت باب اول مصحح؛ تملک: یوسف الزعبی؛ مطالعه: حاج محمد بن شیخ اسماعیل بن جنید؛ جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی ترنج لولادار، ۱۲۵گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۷×۲۸/۵سم [ف: ۳۷-۴۶۱]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۲۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** و ما فی الارض الا الی الله تصیر الامور قال رحمه الله تعالی و عفی عنه و کان الفراغ من تألیفه و تعلیقه فی یوم الاثنین المبارک الثالث و العشرون من شهر صفر الخیر الاغر المیمون من شهور ثمانمایة و ثمانین ببیت المقدس الشریف و المعبد العلی المنیف و الحمدلله رب العالمین و صلی الله علی سیدنا محمد و علی آله و صحبه اجمعین ...

کامل؛ خط: نسخ، کا: سلیمان بن صالح آغا ینکیچریان، تا: ۱۸ رجب ۱۱۵۸ق، جا: بغداد؛ ابتدای نسخه یادداشت فرهاد میرزا که در ۱۸ محرم ۱۲۸۵ق این کتاب از آخوند ملا هدایت الله به او رسیده است، یادداشت کاتب به شنگرف که نوشته: «تألیف الامام السیوطی فی فضائل المسجد الاقصی و اسمائه و سماه کتاب المستقصی فی فضائل المسجد الاقصی بدأت بکتابته یوم الاربعاء فی الیوم الثالث من شهر ذاالحجة الشریفة سنة ۱۱۵۷»، رکابه‌دار، جزوها ۱۰ برگی، نام کتاب در لبه پایین نسخه: «تاریخ بیت المقدس سیوطی»؛ مهر: «توکلی علی خالقی، عبده سلیمان» و «المتوکل علی الله عبده حسن ۱۱۹۰»؛ کاغذ: فرنگی نخودی آهارمهره، جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی با ترنج و سرترنج و جدول لبه دار، ۱۴۵گ، ۱۹ سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۶/۴×۲۱/۵سم [ف: ۲۹/۱-۳۵۶]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۵۵۳

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... و بعد قال السید صاحب الروض المغرس فی فضائل بیت المقدس؛ **انجام:** باب التاسع فی ذکر فتح عمر بن الخطاب بیت المقدس ... و ذکر بناء عبد الملک بن مروان ...

خط: نستعلیق ماوراء النهری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ تملک: محمد تقی؛ کاغذ: سمرقندی آهارمهره، جلد: مقوایی سفید؛ ۴۴گ، ۱۵ و ۱۶ سطر (۶/۵×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۲۹-۲۳۱]

● **اتحاف الاخوان فی تاریخ دعاة قرناء القرآن** / تراجم / عربی

itḥāf-ul ixwān fī tārīx-i du‘āt-i qarnā’-il qur‘ān

جنداری، احمد بن عبدالله، - ۱۳۳۷ قمری

jondārī, ahmad ebn-e ‘abd-ol-lāh (- 1919)

منظومه‌ای است در تاریخ ائمه زیدیه از ابتداء تا سال ۱۳۲۶ق، در ۴۵۴ بیت.

آغاز کتاب: الحمدلله الذی عرفنا ×× سبل النجاة و لها بصرنا .../ أرخت من قدقام بالامامة ×× و خفقت رایاته امامه

انجام کتاب: مفتی الزمان جامع الفنون ×× ثم صلوة القادر المتین / علی النبی المصطفی و عترته ×× و المؤمنین من جمیع امته

[اعلام المؤلفین الزیدیة ۱۳۳-۱۳۶؛ مؤلفات الزیدیة ۳۷/۱؛ مصادر الفکر الاسلامی فی الیمن ۵۴۶]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۴۸/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: یحیی بن صالح بن حسین بن علی سراجی صنعایی یمنی، تا: ۵ جمادی الثانی ۱۳۹۵ق؛ ۱۸گ (۱۸-۳۵)، ۱۳ سطر [عکسی ف: ۳-۵۵۲]

● **اتحاف الاکابر باسناد الدفاتر** / متفرقه / عربی

itḥāf-ul akābir bi-isnād-id dafātir

شوکانی، محمد بن علی، ۱۱۷۳ - ۱۲۵۰ قمری

šawkānī, mohammad ebn-e ‘alī (1760 - 1835)

تاریخ تألیف: شب پنج‌شنبه ۱۵ جمادی الثانی ۱۲۱۴ق

فهرست کتاب‌هایی است که شوکانی اجازه روایت آنها را داشته است، اعم از کتاب‌های ائمه زیدی و اهل سنت. در آن ۷۳ مؤلف با ۴۰۴ کتاب از ایشان به همراه اسانید آنها معرفی شده است. وی در این کتاب در عموم موارد به قصد اختصار به ذکر اسناد واحد اکتفا کرده است و اسانید بعضی کتب را به کتب دیگر احاله داده است اما در ذکر اسانید صحیحین اختصار نورزیده و به نحو مفصل اسانید طرق روایت را ذکر کرده است.

آغاز کتاب: الحمدلله حق حمده و الصلوة و السلام الاتمان الاکملان علی محمد رسوله و عبده و علی آله و اصحابه الموفین بعهده.

چاپ: حیدر آباد دکن، مجلس دائرة المعارف النظامیة، با تعلیقات محمد بن یاسین فادانی، ۱۳۲۸ق، ۱۱۷ص؛ تحقیق خلیل بن عثمان سبیعی، بیروت، دار ابن حزم، ۱۴۲۰ق، ۲۸۳ص؛ دار الغرب الاسلامی، با ترجمه عربی و تصحیح محمد اکرم ندوی، مقدمه سید ابو الحسن علی حسنی ندوی، تاریخ مقدمه ۱۴۲۳ق، ۲۸۲ص

[فهرست خدابخش ۱۲۲/۳؛ معجم المطبوعات العربیة ۱۱۶۰/۲؛ ذریعه ۲۵/۲۶؛ مؤلفات الزیدیة ۳/۱؛ مصنفات الامام الشوکانی و موارده، ص۳۶-۴۲؛ فهرست

مصطلح الحدیث،ص۱؛ معجم المعاجم و المشیخات و الفهارس ۲۳۵/۲-۲۳۶]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۲۹۴۹
آغاز: برابر؛ **انجام:** و الله اعلم و نیز از اشعار اوست امتنی نوبتی بالبکاء.
از ابتدا تا کتاب معالم شرح سنن ابی داود؛ خط: نستعلیق تحریری زشت، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ اهدایی رهبری، بهمن ۱۳۸۴؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج فرنگی بنفش زرکوب، ۸۵گ (۱۰۷ر-۱۹۱پ)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۱/۵سم [اهدائی رهبر: ۸-۵۰۹]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۸۲۲
آغاز: الحمدلله الذی حمی حما هذه الشریعة الغراء بائمة امجاد فهدوا شواردها و جمعوا اوابدها بسلاسل الاسناد؛ **انجام:** الیواقیت لیحیی بن احمد خنش ارویه بالاسناد المتقدم الی الامام المهدی احمد بن یحیی فی الازهار و البحر له عن القسم بن احمد حمید عن ابیه عن مؤلفه. والی ههنا انتهی ما قصدت جمعه من الاسانید علی هذا الترتیب العجیب و التقریب الغریب و کان الفراغ من تحریره ... قال فیه بقلم مؤلفه محمد بن علی بن محمد الشوکانی غفرالله لهم و صلی الله علی سیدنا محمد و علی آله و سلم.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: شب پنج‌شنبه ۱۵ جمادی الثانی ۱۲۱۴ق؛ صفحات مجدول به شنگرف و لاجورد، اسامی کتاب‌ها به ثلث درشت در حاشیه نسخه نوشته شده است، اهدایی رهبری در خرداد ۱۳۷۲؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: مقوای قرمز با کاغذ ابر و باد، عطف و لچکی‌ها تیماج قهوه‌ای، ۳۸گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۹/۵×۳۰/۵سم [اهدائی ف: ۸-۵۰۷]

● اتحاف الساری فی زیارة الشیخ مدرک الغزاری (الفزاری) / زیارات / عربی

itḥāf-us sārī fī zīyārat-iš šayx mudrik-il ġazārī (fazārī)

نابلسی، عبدالغنی بن اسماعیل، ۱۰۵۰ - ۱۱۴۳ قمری
nābolosī, ‘abd-ol-qanī ebn-e esmā‘īl (1641 - 1731)

رساله‌ای است کوتاه در زیارت قبر شیخ مدرک بن زیاد الغزاری (الفزاری) صحابی رسول الله (ص). مؤلف در سال ۱۰۹۹ هـ در قریه راویه دمشق نخست قبر حضرت زینب بنت علی بن ابیطالب (ع) را زیارت نموده سپس به زیارت قبر مدرک رفته است. وی احادیثی نیز در مقامات و فضائل شیخ مدرک آورده است.
آغاز کتاب: الحمدلله مدرک العبد المؤمن فی الشدة و ملهمه انواع الخیرات و مبلغه اشده ... اما بعد فیقول عبدالله المدعو ... لما ساقتنا جذبات الاقدار
انجام کتاب: و الله بکل شئ علیم و هو الذی بالمؤمنین رؤف رحیم
[ایضاح المکنون ۱۹/۱؛ هدیة العارفین ۵۹۰/۱؛ معجم المؤلفین ۲۷۱/۵]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۷۰۴/۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محیی الدین بن قاسم نبکی، تا: ۱۱۹۶ق؛ کاغذ: فرنگی، ۳گ (۸۱-۸۳)، ۲۵ سطر، اندازه: ۸×۱۵سم [ف: ۳۴-۶۲۷]

● اتحاف السائل / عرفان و تصوف / عربی

itḥāf-us sā’il

تاریخ تألیف: جمعه ۱۵ محرم ۱۰۷۲ق؛
شرح ابیاتی است لامیه در عرفان و تصوف با نقل گفته‌هایی از بزرگان صوفیه.
آغاز کتاب: هبت نسیم الواصلة ×× بلااتصال و لاانفصال ... عبر رضی الله عنه بالنسیم الذی هو من ألطف الریاح و أرقها
انجام کتاب: رب اغفر و ارحم و أنت أرحم الراحمین و سلام علی المرسلین و الحمدلله رب العالمین ...

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۷۷۹/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: عمر بن علی بن عمر الهندوان، بی‌تا؛ مصحح، محشی؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۴گ (۱۸ر-۲۲ر)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳×۱۷سم [ف: ۷-۳۳۶]

● اتحاف السعداء بمناقب سید الشهداء / فضایل و مناقب / عربی

itḥāf-us su‘adā’ bi-manāqib-i sayyid-iš šuhadā’

میر غنی حسینی، عبدالله بن ابراهیم، - ۱۲۰۷ قمری
mīr-qanī-ye hoseynī, ‘abd-ol-lāh ebn-e ebrāhīm (- 1793)

تاریخ تألیف: یک‌شنبه سلخ شوال ۱۱۸۶ق
رساله مختصری است در فضائل و مناقب حمزه سید الشهداء عموی پیامبر گرامی اسلام، در سه «عقد» و یک «خاتمه»: عقد ۱. فی فضله و شرفه و نبله؛ ۲. فی اسلامه و ایمانه و اکرامه؛ ۳. فی اسمه و کنیته و لقبه و رسمه؛ الخاتمة فی ختامه و وفاته و انصرامه.
آغاز کتاب: الحمدلله حمداً منه الیه و الشکر لله شکراً به فیه الیه نحمده سبحانه ان اختار لنا خیر الخلائق اجمعین و تفضل علینا بآله و اصحابه...
[اهل البیت فی المکتبة العربیة ۱۹]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۵۰۱
آغاز: برابر
نسخه اصل: کتابخانه ای در نجف اشرف؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۴ جمادی الاول ۱۲۱۴ق؛ ۱۴ص [عکسی ف: ۷-۹۹]

● **الاتحاف فی نسبة آل الاشراف** / انساب / عربی
al-itḥāf fī nisbat-i āl-il ašrāf
عمر آغا حنفی، ق۱۱ قمری
'omar āqa hanafī (- 17c)
تاریخ تألیف: ۵ شعبان ۱۰۷۳ق
آیا کسانی که از طرف مادر به خاندان نبوت متصل می‌شوند، حکم سادات را دارند یا خیر؟ چون برخی قبول این مطلب را به ابوحنیفه نسبت داده بودند، مؤلف به درخواست شخصی رساله حاضر را نگاشته و آن را در یک «باب» و یک «فصل» و «خاتمه» تنظیم نموده است.
آغاز کتاب: حمداً لمن تنزه عن الانساب و صلاة علی سید الانبیاء العظام و آله الشرفاء و اصحابه السعداء الکرام ...

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۴۶۵
آغاز: برابر
نسخه اصل: کتابخانه دارالکتب الظاهریة، دمشق ۵۲۲۴؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۸۲ق؛ محشی؛ تملک: حاج احمد و سید محمد ابوالسعود الحسیب الحسینی به سال ۱۲۸۲؛ ۳۹ص [عکسی ف: ۷-۷۶]

● **اتحاف القرناء** / طبیعیات / عربی
itḥāf-ul qarnā'
آغاز کتاب: بسمله. نحمدک یا من خضع لعظمه النور و الظلام و الارض
انجام کتاب: فقد ثبت دعوانا باحسن الوجوه و آخر دعوانا ان الحمد لله رب العالمین

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۰۳۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی رهبری، فروردین ۱۳۷۴؛ کاغذ: شکری، جلد: مقوا، ۴۳گ، ۲۱ سطر (۱۳×۱۸)، اندازه: ۱۶×۲۳ [رایانه]

● **اتحاف مولینا السید الحسن بتاریخ خلفاء الزمن و ملوکه و ولاته السالکین احسن سنن** / تاریخ / عربی
itḥāf-u mawlā-nā as-sayyid-il ḥasan bi-tārīx-i xulafā'-iz zaman wa molūk-i-hī wa wulāt-i-hi-s sālikīn-i ahsan-i sunan
سمرقندی، محمد، ق۱۱ قمری
samarqandī, mohammad (- 17c)
این کتاب در تاریخ و شرح خاندان «سید حسن» خلیفه است که از مکه معظمه برخاست. تولد او به سال ۹۳۲ هـ‌ق اتفاق افتاد و بعدها مؤسس خاندانی شد که سال‌ها خلافت کردند. کتاب در ده «باب» است: ۱. ذکر نسب و اسماء اولاد و اباء و اخوان و اجداد او؛ ۲. ذکر خلفاء از ابتدای عالم که اول آنها آدم بود و آخر آنها سید حسن است؛ ۳. ذکر انبیاء و خلفاء؛ ۴. آنچه شرح آن در دولت حسنیه لازم است که بیاید؛ ۵. ذکر مولانا السید الحسن؛ ۶. فراستی که خداوند به مولانا السید الحسن بخشیده؛ ۷. فتوحات سید حسن؛ ۸. کرم وجود او؛ ۹. عنایات الهیه‌ای که شامل حال او شده است.
آغاز کتاب: بسمله و صلی الله علی سیدنا محمد و آله و صحبه و سلم، الحمدلله الذی فضل الحرمین المحترمین علی جمیع البلاد.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۴۵۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** ثم ولیها محمد باشا ابوالنور سنه ۱۰۶۳.
خط: نسخ بدخط، بی‌کا، تا: محتملاً قرن ۱۱؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج مقوایی تریاکی روشن عطف تیماج عنابی، ۵۰گ، ۲۹ سطر (۱۰×۱۴)، اندازه: ۱۵×۱۹سم [ف: ۹-۴۸۴]

● **اتحاف النبلاء باخبار الثقلاء**
itḥāf-un nubalā' bi-axbār-iṯ ṯuqalā'
سیوطی، عبدالرحمن بن ابی بکر، ۸۴۹ - ۹۱۱ قمری
soyūṭī, 'abd-or-rahmān ebn-e abī-bakr (1446 - 1506)
رساله مشتمل بر روایات، اقوال و اشعاری است در مذمت و نکوهش چاقی و سنگینی وزن.
آغاز کتاب: بسمله. الحمدلله و سلام علی عباده الذین اصطفی و روی الحافظ ابومحمد بن الحسن الجلال فی کتابه اخبار الثقلا ...
انجام کتاب: و هذا آخر استحقاق (کذا) النبلاء فی اخبار الثقلاء و صلی الله علی سیدنا محمد و آله و صحبه و سلم.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۷۸۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: غلام محیی الدین، تا: قرن ۱۲؛ جداول به شنگرف و لاجورد، کمند به لاجورد، اهدایی رهبری، فروردین ۱۳۷۲؛ جلد: مقوا، عطف و گوشه میشن قهوه‌ای، ۳گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۷×۲۵/۵سم [اهدائی رهبر۲ اخبار۱: ۱۸]

● **اتحاف النواظر بمختصر الزواجر** / فقه / عربی
itḥāf-un nawāẓir bi-muxtaṣar-iz zawājir
ملاحنفی، ابوبکر بن محمد، ق۱۳ قمری
mollā hanafī, ābū-bakr ebn-e mohammad (- 19c)
وابسته به: الزواجر عن اقتراف الکبائر = الکبائر؛ ابن حجر هیثمی، احمد بن محمد (۹۰۹-۹۷۳)
مختصری است از کتاب «الزواجر عن اقتراف الکبائر»، در احادیث وارده در گناهان کبیره و نهی از ارتکاب آنها.
آغاز کتاب: الحمدلله الذی وفق من شاء من عباده لامتثال اوامره و

الانزجار عن ما حذر من مناهیه بنصوص زواجره

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۳۷۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** ... قوام کرام ینظرون بقرة اعیان و نحن الخالدات فلا نمتنه

خط: نسخ، بی‌کا، تا: احتمالاً قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ کلمه اتصال احادیث مانند واو عاطفه یا «قال» شنگرف، عبدالواحد بن محمد فرامرزی کتاب را بر فرزندش عبدالله وقف کرده است؛ تملک: سلمان بن محمد به کتابت و شهادت ابراهیم بن محمد؛ مهر: «محمد بن سلمان»؛ جلد: تیماج زرشکی ضربی پرکار ترنج و سرترنج‌دار با ستاره های تزئینی، ۱۸۹گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۷/۳×۲۳/۵سم [ف:۴۳-۵۸]

● **اتحاف الوفد بنبأ سورتی الخلع و الحفد** / حدیث / عربی

itḥāf-ul wafd bi-naba'-i sūratay-il xal' wa-l ḥafd

سیوطی، عبدالرحمن بن ابی بکر، ۸۴۹ - ۹۱۱ قمری

soyūṭī, 'abd-or-rahmān ebn-e abī-bakr (1446 - 1506)

آغاز کتاب: بسمله. الحمد لله و سلام علی عباده الذین اصطفی اخرج عبد بن حمید فی تفسیره.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۷۱/۵عکسی

آغاز: برابر

نسخه اصل: کتابخانه اسکوریال در اسپانیا، شماره ۱۷۹۸؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ رکابه‌نویسی شده؛ ۶گ (۶۶-۷۱)، ۱۵-۱۹ سطر [عکسی ف: ۴-۳۳۵]

● **اتریش** / سفرنامه / فارسی

otrīš

قراگزلو، مسعود، ق۱۴ قمری

qarāgozlū, mas'ūd (- 20c)

یادداشت‌های سفر مسعود فرید به ۱۲ کشور دنیا (لبنان، مصر، ایتالیا، سویس، بلژیک، فرانسه، انگلستان، از یک طرف و ترکیه، یونان، یوگسلاوی، اتریش، آلمان از طرف دیگر) است. وی دوبار به اروپا سفر کرده است: بار اول، اواخر خرداد ۱۳۲۶ در اجرای تصویب نامه دولت از طرف راه‌آهن دولتی ایران به عنوان سرپرست عده‌ای از کارآموزان راه‌آهن و بار دوم در اواسط سال ۱۳۴۵ به منظور معاینه پزشکی. وی در بازگشت از سفر دوم یادداشت‌های سفر اول را با یادداشت‌های سفر اخیر توأم نمود که حاصل کتاب حاضر شد. وی همچنین قسمت مهمی از اطلاعات را از راهنماها و کتب و منابع مختلف اقتباس و استخراج کرده است، زیرا در سفر اول به واسطه اشتغال به مأموریت و در سفر دوم به علت ضیق وقت موفق نشده تمام جاهای دیدنی مسیر خود را ببیند. از تاریخ‌هایی که در این مجلدات مختلف کتاب آمده دانسته می‌شود وی در سال‌های ۱۳۴۶ و ۱۳۴۷ش به تدوین این سفرنامه‌ها اشتغال داشته است. وی همچنین از سفرنامه پدرش به اروپا یاد می‌کند که ۴۰ سال پیش در ۱۳۲۵ق نوشته شده بود و گفته که وی گزارش روزانه و وقایع ایام خود را از اوایل عمر تا آخرین روز زندگی نوشته است. جلد حاضر به سفر وی به کشور اتریش اختصاص دارد.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۸۰۴

آغاز: سفری به اتریش. تهران - وین برای مسافرت به این کشور کوچک ولی جالب که سابقاً امپراتوری بزرگی بود؛ **انجام:** یک برج ساعت و یک برج زنگ از بقایای قلعه است که طبق مقررات عهدنامه دینی (۱۸۰۹) تخریب گردید

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ جلد: مقوای ساده با روکش پلاستیک فنری، رو و پشت جلدها عکسی از مناظر همان کشور گذاشته‌اند، ۹۳گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [ف: ۲۰-۳۳۸]

● **اتصاف العلم بالاجمال و التفصیل** / فلسفه / عربی

ittiṣāf-ul 'ilm bi-l-ijmāl wa-f tafṣīl

سنقری، حسین بن علی، ق۱۴ قمری

sonqorī, hoseyn ebn-e 'alī (- 20c)

بیان اختلاف فلاسفه و اصولیان در این‌که آیا علم به اجمال و تفصیل متصف می‌شود یا اینکه نمی‌شود چون از ماهیات می‌باشد و اثبات این که گفته‌های این دو گروه در دو جهت است، همراه با مقدمه‌ای در معنی علم و اجمال و تفصیل.

آغاز کتاب: الحمدلله رب العالمین ... انه قد شاع و لاح فی ألسنة المحققین من الأصولیین من اتصاف العلم علی الاجمال و التفصیل.

انجام کتاب: فانه مما یضحک به الثکلی لا یصدر عن عوام فضلاً عن الخواص

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۹۵۱/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: از عصر مؤلف و شاید بخط وی، تا: قرن ۱۴ق؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۱گ (۴۴پ-۵۴ر)، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۶سم [ف: ۵-۳۸۱]

● **اتصاف الماهیة بالوجود = مفهوم وجود** / فلسفه / عربی

ittiṣāf-ul māhīya bi-l-wujūd = mafhūm-e vojūd

صدرالدین شیرازی، محمد بن ابراهیم، ۹۷۹ - ۱۰۵۰ قمری

sadr-od-dīn-e šīrāzī, mohammad ebn-e ebrāhīm (1572 -

1641)

رساله ای در باب اصالت وجود در مقابل اصالت ماهیت که از ابتکارات فلسفی صدرالدین شیرازی است. وی این رساله را درباره پیوستگی وجود و ماهیت نگاشته است و می‌خواهد به اشکالی که درباره حمل وجود بر ماهیت پیش می‌آید پاسخ گوید. آن مزبور این است که هنگامی‌که می‌گوییم: «سنگ هست»، ثبوت چیزی برای چیز دیگر آن‌گاه رواست که خود آن چیز باشد، اما ماهیت وجود دیگری ندارد به‌جز همین وجود که بر آن حمل می‌گردد پس باید یا این قاعده روشن عقلی را نپذیریم و یا این‌که نگوییم چیزی هست. در اینجا دانشمندان مانند دوانی و دیگران راه‌هایی برای گشایش این دشواری پیشنهاد کرده‌اند. ملاصدرا همه را یاد می‌کند و نمی‌پسندد و خود از سه راهی که نشان می‌دهد سومین را بهتر از همه می‌پندارد که اگر درست بنگریم ماهیت بر وجود حمل می‌شود نه اینکه وجود بر ماهیت بار گردد و این راه بر پایه اصالت وجود می‌باشد. ملاصدرا در این رساله از «اسفار» خود یاد می‌کند و بدان ارجاع می‌دهد.

آغاز کتاب: الحمد لواهب الحیاة و العقل و الصلاة علی النبی و الاهل اما بعد، اعلم هداك الله انه قد اضطربت الاهواء و اختلفت الاراء فی باب اتصاف المهیة بالوجود و عروضه لها بناءا علی قاعدة المشهورة ...

انجام کتاب: بل الموجود والثابت فی العین هو بالحقیقة الوجود الخاص لکل شئ و المهیة معنی کلی صادق علیه متحد معه موجودةبه لا بنفسها الا بمجرد الاعتبار.

چاپ: ایران، در کارخانه آقا میرزا عباس، ۱۳۰۲ (با هشت رساله دیگر وی)، صص ۱۱۰-۱۱۹)؛ دارالخلافه طهران، بی ناشر، ۱۳۱۱ق.، خشتی، ۲۳ص، سنگی (التصور و التصدیق صص۱-۲۳) در هامش؛ وزیری، ۱۰ص (رسائل آخوند ملاصدرا: صص۱-۱۰۹)

[الذریعة،۸۲/۲«اتصاف الماهیة بالوجود»،همانجا، ۱۱۸«اصالة الوجود»، همانجا، ۵۵/۲۵ «وحدت الوجود»؛ مشار، مؤلفین، ۲۵۷/۵: برای کارهای چاپیش از آن میان «اتصاف ...» و نمونه دستنوشته او؛ ریحانه، ۴۱۹/۳؛ یادنامه: ۱۰۸ فلاسفه الشیعه از عبدالله نعمه: ۳۶۵-۳۶۶؛ کتابشناسی ملاصدرا ص ۱۱۴-۱۱۶]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۹۴۲/۲۸

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج کبود، ۴گ (۸۵پ-۸۸ر)، ۲۹ سطر (۱۰×۱۹)، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۱۴-۱۸۴]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۶۳۸/۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج حنایی ضربی ترنجی مقوایی، ۱۱گ (۲۸۵-۲۹۵)، ۲۱ سطر (۸×۱۹) [ف: ۱۲-۲۶۴۳]

۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۹۲۴/۳-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ پخته، بی‌کا، تا: ربیع الثانی ۱۱۸۱ق؛ ۸ص (۲۰۲-۲۰۹) [عکسی ف: ۱-۴]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۰/۴-طباطبائی

خط: شکسته نستعلیق، کا: عباس بن علی محمد حسینی تفرشی طرخورانی، تا: قرن ۱۳؛ کاتب در پایان نسخه چنین رقم دارد: «در نهایت سوختگی دماغ بر حسب فرموده آقا سید میرزا محمود استنساخ گردید»؛ کاغذ: فرنگی آبی و شکری رنگ، جلد: تیماج قرمز یك لا، ۶گ (۱۱۵پ-۱۲۰پ)، قطع: خشتی، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۲۲-۱۷]

۵. تهران؛ ملك؛ شماره نسخه:۵۹۲/۶

آغاز و انجام: برابر

نام مؤلف در فهرست نیامده است و بر اساس «کتاب‌شناسی ملاصدرا» تعیین گردید؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی آهارمهره، جلد: مقوایی رویه پارچه، ۸ص (۲۹۸-۳۰۶)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۳/۸×۲۱/۸سم [ف: ۵-۹۲]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۱۹/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: نازك اصفهانی، جلد: تیماج قرمز سیر، ۴ص (۱۹۱-۱۹۴)، قطع: خشتی، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۹-۲۵۳]

۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۹۰۹/۴

آغاز: برابر

نسخه اصلی: همان نسخه بالا (تذکر: در فهرست شماره نسخه اصل ۱۷۲۰ آمده است اما عکس حاضر مطابق با نسخه شمار ۱۷۱۹ مجلس است) [عکسی ف: ۳-۱۱۰]

۸. مشهد؛ علی حیدر؛ شماره نسخه:۲۸۰/۶

آغاز و انجام: برابر

کا: عبدالجلیل الحسین الزنجانی، تا: ۱۲۱۴ق؛ ۵گ (۱۷۴ر-۱۷۸ر)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [مؤید: ۱-۲۵۰]

۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۴۰۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق و شکسته، کا: احمد بن محمد حسینی، تا: ۱۲۱۶ق؛ واقف: نائینی؛ ۴گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۴-۱۰۸]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۶۶/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۲۱۷ق؛ جلد: چرم قهوه‌ای بدون مقوا،۸ص(۳۹-۴۶)،قطع: خشتی، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۹-۵۳۸]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۳۳۸/۲

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۶-۴۲۶]

۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۴۳۸/۳

خط: نسخ، کا: محمد حسن جوینی شیرازی، تا: ۱۲۳۷ق، جا:

شیراز؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سیاه یک‌لائی، ۶گ (۴۵ر-۵۰ر)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱۶-۳۴۱]

۱۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۵۹۳/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۵۸ق؛ ۳گ (۱۱۷پ-۱۱۹پ)، سطور چلیپا [ف: ۲-۶]

۱۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۱۵۷/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ذیحجه ۱۲۶۴ق؛ مصحح، دارای علامت بلاغی؛ ۴گ (۶پ-۶۴ر)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [محدث ارموی مخ: ۱-۲۱]

۱۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۶۸۱/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد صالح بن محمد مهدی طبیب جهرمی، تا: با تاریخ ۱۲۷۷؛ جلد: تیماج مشکی، ۵گ (۱۱۶پ-۱۲۰پ)، ۲۱ سطر (۸/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۲۰-۱۷۶]

۱۵. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۶۴۰/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوب، کا: عبدالوهاب، تا: ۱۲۷۷ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی ترنج با سر با نقش گل و بوته مجدول، ۴گ (۱۰۵ر-۱۰۸پ)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱-۵۴۵]

۱۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۰۰۷/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: لطفعلی بن محمد شیرازی، تا: ربیع الاول ۱۲۷۸ق، جا: جهرم؛ مطلب کوتاهی درباره آیه امانت از ملاصدرا در پایان نسخه آمده است؛ کاغذ: فرنگی، ۶گ (۶۷-۷۲)، ۱۵ سطر، اندازه: ۷×۱۴سم [ف: ۳۸-۲۳]

۱۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۷۰/۳

خط: تعلیق، کا: محمد علی کرمانشاهی، تا: ۱۲۸۷ق [ف: ۳-۷۷]

۱۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۶۰۸/۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳۰۱ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سبز مقوایی، ۸گ (۷۰ر-۷۷پ)، ۱۵ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [ف: ۹-۱۷۶۲]

۱۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۲۷۵/۵

خط: نسخ، کا: محمد درجزینی، تا: شنبه دهه سوم شوال ۱۳۰۹ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج حنایی ضربی مقوایی، ۱۰گ (۱۰۷-۱۱۷)،۲۲سطر(۱۰×۱۳)،قطع:بغلی، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۶-۲۳۲]

۲۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۸۲۴

آغاز: اعلم ان جمهور المتاخرین ذهبوا وفقا لمذهب الحکماء ...؛

انجام: برابر

خط: نستعلیق متوسط، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج مشکی ساده مقوایی، ۱گ (۲۱پ-۲۲پ)، ۱۹ سطر (۷/۵×۱۳) ، اندازه: ۱۳×۱۹سم [رایانه]

۲۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۴۵۶/۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای عطف گالینگور، ۳گ (۳۱۶پ-۳۱۹پ)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳۸-۶۰۱]

۲۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۲۷۳/۴

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی ضربی مقوایی، ۵گ (۱۲۷پ-۱۳۱پ)، ۲۲ سطر (۸/۵×۱۷/۵)، اندازه: ۱۶×۲۵/۵سم [ف: ۹-۹۲۲]

۲۳. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۴-ع/۴۶۹/۳

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی شکری سفید، جلد: مقوا با تیماج قهوه‌ای مستعمل ضربی ساده، ۶ص، ابعاد متن: ۹/۵×۱۵/۵، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲-۶۰]

۲۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۷۱۷/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: ابو الحسن بن محمد حسینی شیروانی، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای بدون مقوا، ۵گ (۱پ-۵پ)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۷-۲۷۳]

۲۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۵۷۷/۳

خط: نستعلیق، کا: عبدالملک بن محمد ابراهیم بواناتی، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶گ (۱۱۹پ-۱۲۴ر)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۹-۳۸۴]

● اتصاف المهیة بالوجود / فلسفه / عربی

ittiṣāf-ul mahīyya bi-l-wujūd

فایده‌ای است شامل بحث فلسفی اتصاف موجود خارجی به وجود. رساله حاضر غیر از رساله ملاصدرا است. در این رساله به قول تفتازانی و محقق شریف و خواجه نصیر در تجرید استناد شده است.

آغاز کتاب: قال المحقق التفتازانی فی المطول الفرق الظاهرین قولنا القیام حاصل لزید فی الخارج و حصول القیام له امر متحقق موجود فی الخارج قال المحقق الشریف هنا لاخفاء ... انتهی کلامه ومن زعم ان الخارج

انجام کتاب: ولایجب الملاحظة علیه الی غیر النهایة فینقطع بانقطاع الاعتبار کما قال فی التجرید مراراً کثیراً والله اعلم بالصواب.

قم؛ حافظیان، ابوالفضل؛ شماره نسخه:۵/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج زرد، ۴گ (۷۲-۷۵)، اندازه:۱۱×۱۴/۵سم [ف]

● اتصالات سیارات / هیأت / فارسی

ettesālāt-e sayyārāt
در باب بیان اتصالات کواکب سبعه سیاره با یکدیگر و سایر حالات.
آغاز کتاب: بسمله. اول اتصال زحل با کواکب سبعه سیاره از تثلیث و تسدیس و تربیع و مقابلت و من الله التوفیق. تسدیس مشتری با زحل ...
انجام کتاب: و آن را صاحب قران گویند. و الله اعلم

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۷۴۲۱/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف (گویا)، تا: پنج‌شنبه ۲۶ جمادی الاول ۱۲۳۱ق؛ در یک هفته با وفور هموم و بدون داشتن سی فصل قلمی شده؛ ۱۴گ (۲۲ر-۳۵ر) [ف: ۳-۳۴]

● اتصالات کواکب = قرانات / هیأت / فارسی
ettesālāt-e kavākeb = qerānāt
ابومعشر فلکی، جعفر بن محمد، ۱۷۲ - ۲۷۲ قمری
abū-ma‘šar-e falakī, ja‘far ebn-e mohammad (789 - 886)
در تأثیر قران ستارگان در عالم سفلی است. نخست کلیاتی درباره قران‌ها در ۱۲ برج که چهارگانه است: قران عظمی، قران کبری، قران وسطی، قران صغری، سپس قران ستارگان بر حسب ۱۲ برج: زحل و مشتری، زحل و مریخ، زحل و آفتاب، زحل و زهره، زحل و عطارد ... برخی مبوب و برخی نامبوب است. محتملاً از کارهای عربی او انتخاب شده و آنچه از او در این باب ترجمه شده همانند نیست.
آغاز کتاب: ۱: بسمله الحمدلله رب العالمین ... اما بعد چنین گوید ابوالمعشر بلخی ... که تأثیر ستارگان از قران عالم علوی سفلی بیشتر پدید آید و قوی تر باشد از تأثیر اتصالات دیگر.
۲: آغاز کتاب الاحتراقات: احتراق زحل اندر حمل چون مشتری با وی بود یا پیوسته وی، دلیل کند بر فراخی نعمت.
۳: آغاز باب اندر احکام منسوبات: بدان که کواکب را اندر بروج دو گونه حظ است یکی کلی و دیگری جزوی.
۴: بسمله. چنین گوید ابو معشر محمد بن احمد البلخی که تأثیر ستارگان از عالم علوی به عالم سفلی، از قرآن بیشتر پدید آید و قوی‌تر باشد از تأثیر اتصالات، خاصه تأثیر قرآن مشتری و زحل ...
انجام کتاب: پایان قرانات: تا آن برج که در روی قران باشد به کدام شهر منسوبست ... اندر شهر با آن بیشتر پدید آید.
پایان احتراقات: و مخاطره زنان حامله و دل مشغولیهاء عامه مردمان ... ضد دینها بر باطل و الله اعلم بالصواب. تم القرآن بحمدالله و حسن توفیقه ...
[الذریعة ۳۰۱/۱؛ نسخه های فارسی منزوی ۲۱۱/۱؛ فهرستواره منزوی ۲۷۶۴/۴؛ اعلام ۲۳۲۲/۳ «ابومعشر»؛ بغدادی، هدیه ۲۵۱/۱]
شرح و حواشی:
۱- تتمه قرانات؛ بکرانی، محمد بن نجیب (-۷)

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۷۵
آغاز: برابر ۱
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج سرخ ضربی مقوایی نو، ۲۸گ، ۷ سطر (۸×۱۰)، اندازه: ۱۱×۱۴سم [سنا - ف: ۱-۳۶۴]
۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۲۴۶/۲
آغاز: برابر ۴؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۷۳۶ق؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: خانبالغ، ۱۵گ (۴۰-۵۵)، ۱۸ سطر، اندازه: ۸/۵×۱۱/۵سم [ف: ۲۸-۳۵۱]
۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۴۳۷/۳
آغاز: برابر ۴؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ پخته، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ ۱۰گ (۷۹ر-۸۸پ) [ف: ۱-۷]
۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۲۰/۱-طباطبائی
آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: اصفهانی شکری رنگ، جلد: تیماجی قهوه‌ای رنگ، ۵۱ص (۱-۵۱)، ۱۷سطر، قطع: رقعی، اندازه: ۹×۱۹سم [ف: ۲۳-۱۱۲]
۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۲۹۹/۳
آغاز: بسمله، حمدله، اما بعد این مختصریست در احکام اتصالات کواکب و قرانات و احتراقات و بودن کواکب هفتگانه با رأس و ذنب من قول الشیخ الفاضل خواجه ابومعشر بلخی رحمه الله تعالی؛ **انجام:** و بروز هر دو بالای زمین باشند، والله اعلم بحقایق الآثار
خط: نستعلیق تحریری، کا: محمد حسین بن خلف تبریزی، تا: ۱۰۴۱ق؛ کاغذ: حنایی آهارمهره، جلد: مقوایی، ۸ص (۱۸-۲۵)، ۲۵ سطر (۱۱×۲۰)، اندازه: ۱۶/۸×۲۵/۲سم [ف: ۸-۴۱۱]
۶. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۳۷/۴
آغاز: برابر ۴؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۳۵گ (۱۷پ-۵۱ر) [ف: ۱-۸]
۷. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه:۶۵/۲ر
بی‌کا،تا:قرن۱۳؛اندازه: ۱۲/۵×۱۷/۵سم [رشت و همدان - ف: ۱۱۹۴]
۸. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۴۷
آغاز: بسمله. حمدله ... اما بعد چنین گوید ابو معشر بلخی: که تأثیر ستارگان از قران عالم علوی بر عالم سفلی بیشتر پدید آید؛
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۳۶ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج حنایی یک لای ضربی ساده، ۷۲گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۳-۶۶]
۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۲۹۷/۱۹

آغاز: بسمله، حمدله، اما بعد این مختصریست در احکام اتصالات کواکب و قرانات و احتراقات و بودن کواکب هفتگانه با رأس و ذنب من قول الشیخ الفاضل خواجه ابومعشر بلخی رحمه الله تعالی؛ **انجام:** و کسادی بازار و کاسدی شرکتها تمت الرساله

خط: نسخ خوش، کا: محمد طاهر مشهدی، تا: ۱۳۰۹ق، جا: مشهد؛ کاغذ: حنایی آهارمهره، جلد: تیماج ضربی زرکوب ترنج دار،۵گ(۲۲۳-۲۲۷)، ۳۱ سطر،اندازه:۲۰/۲×۳۳/۱سم [ف:۱۰-۲۴۹]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۴۸۶/۱۹-عکسی

اصل آن: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲-۱۰]

۱۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۳۰۱

آغاز: بسمله و الحمد لله رب العالمین؛ **انجام:** بالای زمین باشند و الله اعلم

در فهرست بدون نام مؤلف آمده است؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ کاغذ: حنایی، ۸گ، ۲۵ سطر (۱۱×۲۰)، اندازه: ۱۶×۲۵سم [الفبائی: ۱۷]

۱۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۰۶/۴-ف

نسخه اصل: بادلیان marsh. 683 (۱۵۲۶)؛ بی کا، بی تا [فیلمها - ف: ۱-۵۵۳]

۱۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۸۵۹/۶

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ جدول شنگرف؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا، ۳گ (۸۶پ-۸۹ر)، ۲۲ سطر (۷×۱۲)، قطع: ربعی، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۱۶-۱۱۰]

۱۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۳۹۵/۵

آغاز: برابر ۱؛ **انجام:** ... مفسر به اصل باشند، و الله اعلم بالصواب

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ جدول شنگرف و زنگار؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن سیاه، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۸×۲۴سم [ف: ۶-۳۹۰]

۱۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۳۲۶/۲

آغاز: برابر ۱

خط: نستعلیق، کا: رضا حسینی، بی تا؛ جدولها و دوایر جوهر سرخ؛ کاغذ: پسته‌ای، جلد: رویه میشن قهوه‌ای مایل به یشمی، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵/۳×۲۰/۷سم [ف: ۶-۳۷۵]

۱۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۹۹/۳

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج تریاکی مقوایی، ۷ص (۲۶-۳۲)، ۲۲ سطر (۱۳×۱۹)، اندازه: ۱۷×۲۳سم [سنا - ف: ۱-۲۹۱]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۴۶۹/۳-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها - ف: ۲-۱۴۸]

۱۶. شیراز؛ بغایری، عبدالرزاق؛ شماره نسخه:بدون شماره۴/

بی کا، بی تا [میراث اسلامی: ۵-۵۷۳]

۱۷. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۸۹۳/۷

آغاز: کتاب الاحکام علی قرانات الکواکب علی رای الاوائل؛ **انجام:** وجایگاه قمر وقت ولادت طالع ابتدای کون بود.

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ اهدایی خاندان فرساد؛ جلد: مقوایی با تیماج مشکی، ۳۸گ، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲-۷۳۹]

۱۸. رشت؛ ملی رشت؛ شماره نسخه:۶۵/۲ر

بی کا، بی تا [نشریه: ۵-۳۸۹]

● اتصال خلق به غوث اعظم / کلام و اعتقادات / فارسی

ettesāl-e xalq be qows-e a‘zam

همدانی شیخی، محمد باقر بن محمد جعفر، ۱۲۳۹ - ۱۳۱۹ قمری

hamadānī šeyxī, mohammad bāqer ebn-e mohammad ja‘far (1824 - 1902)

فایده کوتاهی است به نقل از سید ــ احتمالاً سیدکاظم رشتی ــ درباه اتصال خلق یعنی شیعه به غوث اعظم که بعد از سیر در چند قریه از قرای ظاهره اول است و شرح قرای مذکور.

آغاز کتاب: بسمله تتمه تعلیقه که سرکار سید اعلی الله مقامه به سرکار آقا روحی لتراب مقدمه الغدا نوشته اند اما آنچه اشاره به آن فرمودید که مردم الان اکتفا بلفظ نمی کنند

انجام کتاب: امید از کرم عمیم دارم مثل سگ اصحاب کهف پی عمل محسوبم فرمایند وبه دعای خیر یاد وشاد فرمایند.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۰۴۳/۴-۶/۱۳۳

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته، نستعلیق، کا: فتح الله افشار، تا: ۱۲۹۵ق؛ ۲گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۶-۳۰۰۲]

● اتصال و انصراف / هیأت / فارسی

ettesāl va enserāf

مسعودی غزنوی، محمد بن مسعود، ق۶ قمری

mas‘ūdī qaznavī, mohammad ebn-e mas‘ūd (- 12c)

وابسته به: کفایة التعلیم فی صناعة التنجیم؛ مسعودی غزنوی، محمد بن مسعود (-۶)

فصلی است از کفایة التعلیم ابو المحامد غزنوی در حد اتصال و انصراف (مصطلح در علم احکام نجوم).

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۴۰۰/۱

بی کا، بی تا؛ کاغذ: سمرقندی ضخیم شکری، جلد: تیماجی مشکی رنگ، ۲ص (۲-۳)، قطع: رقعی [ف: ۱۹-۵۳۶]

● اتفاق ابن المبارک بالسیدة العلویة / فضایل و مناقب / عربی

ittifāq-u ibn-il mubārak bi-s-sayyidat-il ‘alawīyya

به نقل از «منهاج الیقین» علامه حلی.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۴۶۷/۱۱

خط: نستعلیق، کا: محمد بن جمشید مراغی، تا: قرن ۱۳؛ ۱گ (۱۹ر) [مختصر ف: ۱۷]

● **اتفاقات بدیع و شگفت = لطائف الطوائف = لطائف و ظرائف = مجموعة اللطائف** / داستان / فارسی

ettefāq-e badīʻ va šegeft = latā'ef-ot tavā'ef = latā'ef va zarā'ef = majmūʻat-ol latā'ef

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۰۱۱/۴

آغاز: بدیع است اگر بهم برسد: از خراسانی وفا، از ازبک سخا، از شیرازی شجاعت؛ **انجام:** از نامرد مردی، قزلباش صالح، وزیر لباده پوش، عالم با عمل.

خط:نستعلیق،بی‌کا،تا:شعبان۱۳۰۲ق؛رکابه‌دار؛جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱گ (۱۳۹ر و پ)، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۴۴-۱۹۶]

● **اتفاقات و اسبابها = کیفیت استناد اتفاقات به اسباب آن** / فلسفه / فارسی

ettefāqāt va asbāb-hā = keyfīyat-e estenād-e ettefāqāt be asbāb-e ān

محتملاً بخشی از کتابی دیگر است.

آغاز کتاب: در بیان کیفیت استناد اتفاقیات به اسباب آن بر طریق اجمال از آنچه گفتیم روشن شد که هیچ امری حادث نتواند شد، بل هیچ ممکن موجود نتواند بود بی سببی موجب.

انجام کتاب: این است آنچه مهم باشد تصور آن در این موضع تا در این احکام مذکور در باب اسباب حیرت و اشتباه نیفتد انشاءالله العزیز.

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۳۹۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: حنایی، جلد: مقوا، ۳گ، ۱۷ سطر (۵×۱۳)، اندازه: ۱۱×۲۱سم [رایانه]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۷۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی؛ کاغذ: نخودی آهارمهره، جلد: پارچه‌ای زرد اخری با عطف تیماج مشکی، ۲۰گ+۴، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۲۱ [ف: ۱-۳۱۷]

● **اتفاق مثلث روس و آلمان و اطریش** / حکومت و سیاست / فارسی

ettefāq-e mosallas-e rūs va ālmān va otrīš

ملکم، ۱۲۴۹ - ۱۳۲۶ قمری

malkam (1834 - 1908)

نقل از کتاب «در عصر هیجدهم» تألیف مسیو آلبر سورل درباره اتفاق مثلث روس و آلمان و اطریش.

تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۵۶۳/۳

آغاز: ... در سال ۱۲۹۴ بعد از آنکه مملکت قریم را یکترینه ثانی امپراطریس روسیه ضبط کرد فردریک کبیر در سال ۱۷۶۹ در ضمن مکتوبی به برادرش شاهزاده هانری مضامین ذیل را نوشته است

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی سفید و سبز، جلد: مقوا، ۳گ [ف: ۳-۱۲۳۲]

● **الاتفاق و الافتراق لصنعة التریاق = الجامع لصنعة التریاق** / طب / عربی

al-ittifāq wa-l iftirāq li-ṣanʻat-it taryāq = al-jāmiʻ li-ṣanʻat-it taryāq

انصاری، علی بن عبدالعظیم، ق۷ قمری

ansārī, ʻalī ebn-e ʻabd-ol-ʻazīm (- 13c)

تاریخ تألیف: دهه میانی محرم ۶۶۹ق

کتاب مفصلی است در شرح کیفیت ساختن تریاق فاروق (Thebaic electuary) و بیان خواص طبی آن بر اساس اقوال فحول علمای علوم گیاهی و اطبای متقدم از قبیل دیسقوریدوس و جالینوس و رازی و ابن‌سینا و ابن‌جلجل و ابی‌بیطار و ابن‌جمیع و ابن‌سمحون و ابن‌ماسویه و ابن‌التلمیذ و ابن‌الصوری و غافقی و اسحق بن عمران و زهراوی و غیره. این کتاب مشتمل بر ۲۵ (نسخه آستان قدس) یا ۳۵ «باب» (نسخه دانشگاه) است (تفاوت در باب‌بندی این دو نسخه است). در ابتدای نسخه دانشگاه به نام کتاب و نام مؤلف تصریح شده است.

ابواب آن چنین است: ۱. شرح اسمه و رسمه؛ ۲. شرف التریاق و عموم نفعه بطریق کلی؛ ۳. بیان الحاجة و السبب الموجب الی تألیفه؛ ۴. السبب الی تألیفه؛ ۵. ذکر طبقات الحکماء المؤلفین له؛ ۶. ذکر من زاد و من نقص فی التریاق؛ ۷. کیفیة ترکیبه من کلام جالینوس؛ ۸. فی ترکیبه من کلام المتأخرین؛ ۹. کیفیة ترکیب الاندروخورون و مقدار ما یستعمل فیه؛ ۱۰. صفة اقراص العنصل؛ ۱۱. کیفیة عمل اقراص الافاعی؛ ۱۲. وصف الحیات و ذکر اجناسها و لحومها؛ ۱۳. ماهیة ادویة المفردة و قواها و اقرصتها و منافعها و صفاتها و هیآتها و طعومها و روایحها و اختیار الجید منها و اشکالها و مواضعها وقت اختیارها بطریق کلی؛ ۱۴. الکلام علی کل واحد ادویة المفردة و ماهیته و مزاجه و طعمه و رائحته و قوته و فعله و منفعته و شکله و موضعه و اختیاره و وقت اختیاره بطریق جزئی (در اینجا داروها به ترتیب ابجدی شناسانده شده و سخنان پزشکان در آن آمده است و در بسیاری از جاها به رمز (ج) جالینوس را می‌خواهد)؛ ۱۵. الابدال لما یبدل من ادویته عند فقده (داروها بی‌ترتیب یاد گردیده)؛ ۱۶. الخلاف و الغلط الواقع فی مفرداته و ذکر ما یغلط به و یغش (اینجا نیز در یاد کردن داروها ترتیبی نیست)؛ ۱۷. ذکر ما وقع فیه من الاختلاف فی ترکیبه و کیف وقع و من خالف فیه (در اینجا نام دانشمندان به

رمز یاد شد)؛ ۱۸. فیما وقع من الناس فیه فی ترکیب من الغلط و کیف وقع؛ ۱۹. ذکر سبب وقوع الغلط فی التریاق و الخلاف فیه و کیف وقع؛ ۲۰. تعلیل وضع مفرداته؛ ۲۱. تعلیل اوزان ادویة التریاق؛ ۲۲. صفة امتحانه و معرفة ما هو الفاضل منه و کیفیة طریق اختیاره و اللرن المطلوب فیه؛ ۲۳. منافعه الجزئیة و مقدار الشربة المستعملة فی قرص قرص؛ ۲۴. الزمان الذی یعمل فیه التریاق؛ ۲۵. المکان الذی یعمل فیه التریاق؛ ۲۶. انیة التریاق و انیة اقراصه و مفرداته؛ ۲۷. مدة عمره و ای وقت یقوی و ای وقت یضعف و ای وقت تنسلخ عنه صورة التریاقیة و یبقی کبعض المعاجین؛ ۲۸. اختصاصه بهذه المنافع دون سائر المرکبات؛ ۲۹. صفة دق ادویته و حلها و خلطه و تخمیره و عجنه و مدة ذلک؛ ۳۰. مقدار وزنه وزنة کل واحد من ادویته و عددها؛ ۳۱. التشکیک علی التریاق و الجواب عنه؛ ۳۲. التشکیک علی التریاق و الجواب عنه؛ ۳۳. مزاج التریاق کم ذا یکون فی درجته؛ ۳۴. مصنفیها و مقدار حجمها [در این باب مراجع مؤلف ذکر شده و از حیث کتاب‌شناسی در باب این موضوع دارای اهمیت بسیار است] ؛ ۳۵. ذکر الخطب التی فی اوائل الکتب المنقولة منها هذه المقالة قد اردنا ذکر هذه الخطب لانها یعرف منها مقاصد تلک الکتب.

آغاز کتاب: بسمله ... جعل بدنه اشرف الابدان و الهمه ... و نبات و حیوان و الصلوة ... سید ولد عدنانا

۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۶۴۷

آغاز: فساله غرس نعمه ... المتطبب عفی الله عنه؛ **انجام:** و تجتهد ان لاتخالطها کیفیة ردیة من آناء او موضع و الله اعلم و احکم بالصواب.

خط: نسخ، کا: عبد الملک بن ابی الفتح بن منصور منبجی، تا: ۲۵ شعبان ۶۷۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ نوشته از روی نسخه مصنف، اهدایی حاج وزیری؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی با تیماج تریاکی ضربی عطف و حواشی تیماج قرمز، ۳۱۷گ، ۲۱ سطر (۱۲/۵×۲۰)، اندازه: ۱۷/۵×۲۶سم [ف: ۲-۵۵۹]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۳۹۹-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها - ف: ۱-۳۱۳]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۰۸۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** اذ کان فی لطیف ماذرا و بدیع.

تذکر: نام کتاب به استناد نسخه ملی ش ۸۴۳ ذکر شد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ واقف: نادرشاه افشار، تاریخ وقف: ۱۱۴۵؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج ضربی دورو، ۳۰۳گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۷×۳۱سم [ف: ۱۹-۱۰۰]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۲۹/۵

آغاز: بسمله. هذا کتاب الافتراق و الاتفاق تألیف الفقیه الاجل العالم الفاضل الاوحد نورالدین ابوالحسن علی بن عبدالعظیم المتطب الانصاری. قد رتبه علی خمسة و ثلثین بابا. الباب الاول فی شرح اسمه و رسمه و کیف سمی بهذا الاسم اعتی التریاق و لقب بالفراوق و المخلص و الحافظ؛ **انجام:** الباب ۳۱ فی التشکیک علی التریاق و الجواب عنه. لقائل ان یقول قد اطنب الاطباء فی مدح هذا المرکب و تعظیمه و مدح مفرداته ... فان کان مستنده التجربة فالاشکال علیه من وجوه احدها فی قول فاضل الاطباء ان رای اهل التجربة غیر صحیح اذ کان بلاقیاس فکری ... و ذلک محال علی ما قرر فی العلوم الحکمیةو ثالثها.

خط: نستعلیق ریز، کا: سالک الدین محمد بن مرید الطبیب الحموی، تا: جمادی الاول ۱۰۰۵ق، جا: اصفهان؛ کاغذ: سپاهانی، فاقد جلد جلد، ۹۲گ (۱۸پ-۱۱۰پ)، ۲۵ سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۶-۲۲۳۶]

۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۸۴۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** فهو اشد قبضا من نفس الورد فهو کذلک ایضاً من کتاب اتفاق و افتراق

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: محتملاً قرن ۱۱؛ محشی؛ کاغذ: اصفهانی (الوان)، جلد: تیماج قرمز مقوایی عطف تیماج الحاقی لولادار، ۱۸۰گ، ۲۶ سطر (۹×۱۶)، اندازه: ۱۲×۲۰/۵سم [ف: ۸-۳۴۶]

● الاتقان / اصول فقه / عربی

al-itqān

تهرانی نجفی، هادی بن محمد امین، - ۱۳۲۱ قمری

tehrānī najafī, hādī ebn-e mohammad amīn (- 1903)

مؤلف از استادان این فن است و او را در این فن مسلکی است مخصوص به خود و مبنایی جدای از مبنای مشهور دارد. جمله‌ای از مباحث آن را به‌خلاف مشهور بر اساس «مقتضی و مانع» استوار داشته و آراء متقدمین را مورد نقد قرار داده است.

آغاز کتاب: الحمد لله الذی شرفنا باصول الهدایه معدن النبوة ... و بعد فیقول خادم الملة و الدین محمد هادی بن محمد امین حشر هما الله تعالی مع آبائه المعصومین ... ان هذا کتاب الاتقان یشید ارکان الدین و یجدد شرع خاتم النبیین صلی الله ...

انجام کتاب: و یساوق المفعول اخری کالجریح لکن الاختلاف انما هو باختلاف الموارد و الا فالفاعلیة علی نسق واحد فی الجمیع.

[الذریعة ۸۳/۲]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۴۵۳

آغاز: اصل لا خلاف فی انه یجوز امر الامر مع جملة بانتفاء الفرط

در این کتاب مباحث لفظیه (ادله لفظیه از اصول) مطرح است و از ص ۷۷ تا آخر کتاب در علم کلام است که با بحث از تحسین و تقبیح عقلی آغاز شده و به بحث شکر منعم خاتمه می‌پذیرد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مقوایی ضربی، ۲۵ سطر [ف: ۱۲-۱۳۴]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۱۷۵

بی‌کا، تا: ۱۳۲۶ق [د.ث. مجلس]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۵۸۴/۲

خط: نستعلیق، کا: محمد امین صدر الاسلام خوئی و عبدالله بن محمد حسن هشترودی، تا: ۱۳۳۵ق؛ توسط حسنعلی همدانی در همان سال مقابله شده است؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۲۵گ (۹پ-۳۴ر)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۲۲-۱۶۴]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۳۵۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد علی بن شیخ حسن بن شیخ محمد حسن صاحب جواهر الکلام، تا: ۱۳۳۹ق؛ کاغذ: کاهی خط‌دار، ۵۱گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۶-۱]

۵. مشهد؛ مدرسه آیة الله خوئی؛ شماره نسخه:۶۱

بخش مباحث الفاظ؛ خط: نسخ، کا: حسن بن عبدالحسین، تا: ۵ رجب ۱۳۴۲ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۵گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳۸]

۶. زنجان؛ امام جمعه؛ شماره نسخه:۱۸۸/۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۰ ربیع الاول ۱۳۷۵ق؛ به خط کاتب تصحیح شده؛ جلد: مقوایی عطف و گوشه‌ها پارچه‌ای خاکستری، ۶۲گ (۲۲پ-۸۳پ)، ۹ سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۳سم [اوراق عتیق: ۱-۱۹۰]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۹۸۳

آغاز: برابر

چند برگ از آغاز کتاب؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، پس از کتاب چند برگ از کتابی در اصول با آن صحافی شده؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۱گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۱۸-۱۵۷]

۸. قم؛ زنجانی (آیة الله)؛ شماره نسخه:۷۸/۳

کا: حسین بن علی نقی، بی‌تا؛ ۲۹گ (۱۹۲پ-۲۲۱پ)، قطع: خشتی [چند نسخه - ف: ۲۲۴]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۷۱۴/۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** و ان کان خیاطة فعین لهم خیاطة الجبه والقمیص بادعاء انها عین تعیین المطبوخ و اقبح من علاقه الاقران فی الذکر علاقه الاستعمال

در فهرست با عنوان «مباحث الفاظ» آمده؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: دو نوع کهنه و نو به رنگهای گوناگون، جلد: مقوای مشکی با عطف پارچه ساده، ۵۷ص (۱۸۳-۲۴۰)، قطع: خشتی، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۹-۲۲]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۸۸۴/۴

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی مجدول، ۳۷ص (۲۴۵-۲۸۲)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۲۶-۳۶۰]

۱۱. مشهد؛ رجائی مغزی (کتابخانه)؛ شماره نسخه:بدون شماره

آغاز: برابر

بی‌کا، بی‌تا [تراثنا: س۱۳ش۱: ۱۲۵]

● الاتقان فی علوم القرآن / علوم قرآن / عربی

al-itqān fī ʻulūm-il qurʻān

سیوطی، عبدالرحمن بن ابی بکر، ۸۴۹ - ۹۱۱ قمری

soyūtī, ʻabd-or-rahmān ebn-e abī-bakr (1446 - 1506)

تاریخ تألیف: ۸۷۸ق

مؤلف در مقدمه از این که دانشمندان پیشین به تدوین کتابی در علوم قرآنی نپرداخته‌اند شکوه می‌کند. کتب معدودی که در این باب نوشته شده‌اند به دلیل اختصار یا دلایل دیگر او را قانع نساختند، از این رو خود به تألیف در این باب مبادرت نمود. وی در ابتدا کتاب «التجیر فی علم التفسیر» را تألیف کرد، آن‌گاه با تهذیب و تنقیح آن، همراه با افزودن و کاستی «اتقان» را نوشت. وی در تألیف آن از کتاب «البرهان فی علوم القرآن» نوشته محمد بن بهادر بن عبدالله زرکشی (۷۴۵-۷۹۴ ق.) بهره بسیار برده است. این کتاب که دارای هشتاد فصل است با فصل آیات مکی و مدنی آغاز شده و با فصل طبقات مفسرین پایان پذیرفته است. بیش از صد کتاب در مقدمه این اثر نام برده شده که از منابع تألیف آن بوده‌اند.

شیوه تصنیف او چنین است که ابتدا عنوان موضوعی را بیان می‌کند و مشهورترین کسانی را که درباره آن موضوع کتاب تألیف کرده‌اند نام می‌برد، آن‌گاه فایده دانستن آن موضوع و اهمیت و نقش آن را در شناخت و تفسیر معانی قرآن بیان می‌نماید، سپس مسائل و فروع و نکاتش را بازگو می‌کند، در بیان تمام این مطالب به قرآن و حدیث یا اقوال دانشمندان فن استشهاد می‌نماید و گاهی قسمت‌هایی از کتاب‌هایی که درباره آن موضوع هست به‌طور کامل یا خلاصه نقل می‌کند و در موارد بسیار در پایان فصل رأی خودش را نیز می نگارد. از امتیازات این کتاب آن است که سیوطی در آن بسیاری از نصوص و متون نوشته‌هایی را آورده است که اصل آنها به دست ما نرسیده، از جمله کتاب‌های جعبری و باقلانی و الکیاالهراسی و الزملکانی و ابن الانباری و غیره.

آغاز کتاب: قال الشیخ الامام: الحمد لله الذی انزل علی عبده الکتاب تبصرة لأولی الألباب و أودعه من فنون العلوم و الحکم العجب العجاب.

انجام کتاب: و صلی الله علی من لا نبی بعده سیدنا محمد و آله و صحبه و سلم کلما ذکره الذا کرون و غفل عن ذکره الغافلون.

چاپ: تحقیق محمد ابوالفضل ابراهیم، قاهره، مکتبة المشهد الحسینی، چاپ جدید، ۴جزء، ۱۳۸۶.

[ریحانة الادب ۲۷۷/۲؛ حاجی خلیفه ۸/۱؛ مشار عربی ۱۵: نشانی ۳چ؛ سرکیس ۱۰۷۳/۱؛ الاوقاف العامة بغداد ۳۹/۱ -۴۱ و ۱۱۸/۱؛ الاوقاف العامة موصل ۱۷/۴؛ ترجمه الاتقان فی علوم القرآن به قلم سید مهدی حائری قزوینی]

شرح و حواشی:

۱- مظهر التبیان فی ترجمة الاتقان؛ طباطبائی یزدی، علی اکبر بن

مرتضی (-۱۳)

۱. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۰
خط: نسخ، کا: احمد بن شریف احمد بن شریف حسین بن شریف علی بن شریف وهب، تا: پایان جمادی الثانی ۹۶۷ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: استنبولی [نشریه: ۱۱-۸۸۱]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۷۷۹
آغاز: برابر؛ **انجام:** و لا یخذل من اتقطع عمن سواه وام له.
خط: نسخ، کا: علی بن شعبه شافعی معروف به «طعم»، تا: قرن ۱۰؛ واقف: فاضل خان؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماجی مشکی آستردار ضربی، ۲۲۷گ، ۳۵ سطر، اندازه: ۱۷/۳×۲۷/۵سم [ف: ۱۱-۵۱۷]

۳. قم؛ موقوفه میرزا ابوطالب قمی؛ شماره نسخه:۳۰
خط: نسخ، کا: طه بن صالح دیری، تا: ۱۳ ربیع الاول ۱۰۲۰ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۹۷گ، ۲۳ سطر [جنگ: ۱-۵۰۰]

۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۴۳
آغاز: بسمله، قال سیدنا و مولانا و شیخنا الشیخ الامام العالم العلامه ...؛ **انجام:** و حسن توفیقه و صلواته و سلامه علی اشرف خلقه و تاج رسله محمد و علی آله و صحبه و الحمد لله وحده.
خط: نستعلیق، کا: عبد الحسین بن عنایت الله نجفی، تا: ۱۰۴۰ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج قرمز مقوایی لولادار، ۲۶۱گ، ۲۳ سطر (۱۰/۵×۱۹)، اندازه: ۱۸/۵×۲۵/۵سم [ف: ۷-۳۷۵]

۵. مراغه؛ عمومی؛ شماره نسخه:۳۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** هو الجواد الذی لایخیب من امله و لایخذل من انقطع عمن سواه
کامل؛ خط: نسخ کهن، کا: ابوبکر بن عبدالله بن احمد عجمی حنفی، تا: حدود قرن ۱۰ و ۱۱؛ دارای گواهی خرید کتاب توسط سید محمد مومن بن محمد امین گنجوی در بلده ارض روم در ۱۰۷۹ ق، محشی، نسخه به شمال آفریقا تعلق دارد؛ تملک: علی بن سلطان محمد هروی؛ جلد: تیماج سیاه سوخت، ۳۸۸گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱ [ف: -۳]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۹۶۱
آغاز و انجام: برابر
جلد ۱-۲؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: اوایل قرن ۱۱؛ تعداد نه برگ از مطالب و فهرست جلدین توسط کمال بن سید محمد کاظم اصفهانی در چهاردهم جمادی الثانی ۱۳۶۹ نونویسی شده؛ مالکیت: محمد جواد بن محمد رضا و محمد جلال زواری؛ واقف: سید کمال الدین مرتضوی، تاریخ وقف: مهر ۱۳۷۷؛ کاغذ: نخودی آهارمهره، جلد: تیماج زرشکی شیرازه بندی با الوان، ۳۷۳گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۳×۲۲/۵سم [ف: ۲۲-۱۳]

۷. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۶۲۹
آغاز: برابر؛ **انجام:** ... جل جلاله و عز سلطانه، من باتمام هذا الکتاب ان یتم النعمة بقبوله و ان یجعلنا من التابعین الاولین من اتباع رسوله و ان یجیب سعینا فهو الجواد لایخیب من امله و لایتحول من انقطع عمن سواه.
خط: نستعلیق پخته، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جدول‌بندی ۶ راه به زر و مشکی و شنگرف، دو برگ آغاز نونویس؛ مهر: «یا محمد و علی»؛ جلد: مقوایی تیماج قهوه‌ای پوشانیده ضربی درون طلا، ۳۵۱گ، ۲۱ سطر (۹/۵×۲۰)، اندازه: ۱۴×۲۵/۵سم [ف: ۲-۶]

۸. یزد؛ سریزدی؛ شماره نسخه:۱۸۴
خط: نسخ، کا: حبیب الله، تا: اواخر شعبان ۱۱۰۰ق، جا: در حرم قدسی؛ مصحح، در برگ پایانی اسامی کتبی که نزد حاجی محمد باقر قزوینی عاریه بوده دیده می‌شود؛ جلد: تیماج قرمز، ۳۱۰گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱-۱۵۲]

۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۳۷
آغاز: قال الشیخ الامام العالم العلامه؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، کا: علی بن لطف الله یحیی، تا: ۱۸ شوال ۱۱۲۶ق؛ برگ اول دارای یک سرلوح کوچک رنگ‌آمیزی، مجدول به لاجورد و شنگرف؛ واقف: نائینی، تاریخ وقف: مرداد ۱۳۱۱؛ ۳۴۲گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۴-۴۰۴]

۱۰. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۴۵۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۱۱ شعبان ۱۱۳۴ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز مقوایی دارای ترنج و نیم ترنج ضربی، ۶۶۷ص، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۲-۱۴۱]

۱۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۰۹۳-۳۶/۹۳
آغاز: النوع الثانی والاربعون فی قواعد مهمة یحتاج المفسر الی معرفتها قاعدة فی الضمائر؛ **انجام:** ولایخذل من انقطع عمن سواه وام له تم الکتاب بحمدالله وعونه قال مؤلف فسح الله فی مدته ... فرغت من تعلیقه یوم السبت المبارک ثالث عشر من شوال سنة ثمان وثمان سبعین وثمانمائة سوی اشیاء الحقتها بعد ذلک وکان الفراغ من تعلقیه ... ثلاثین و الف من الهجرة
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۴۴ق؛ مصحح؛ جلد: مقوا عطف تیماج قهوه‌ای، ۲۳۵گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱-۵۲]

۱۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۳
آغاز: برابر
خط: نسخ، کا: علی طعمة بن احمد البقاعی، تا: ۱۱۴۷ق؛ ۳۳۵گ، ۲۹ سطر، قطع: وزیری، اندازه: ۱۰×۱۷/۵سم [ف: ۲-۲۴]

۱۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۶۹۹
آغاز: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۸۱ق؛ مصحح، دارای نشان بلاغ؛ جلد: تیماج مشکی ترنج و سرترنج و لچکی و گره‌دار، طبله هم دارای لچکی و سرترنج و گره، ۲۴۹گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۴۱-۱۶۵]

۱۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۲۳۹
آغاز: و قد صنف فی علوم الحدیث جماعه.؛ **انجام:** برابر
فاقد خطبه؛ خط: نسخ، کا: عطاران محمد رافع اردلانی، تا: سلخ

شوال ۱۱۸۵ق، برای عمر بیک بن خالد پاشا؛ واقف: احمد طاهری، تاریخ وقف: تیر ۱۳۴۹؛ کاغذ: حنایی، جلد: میشن سرخ، ۲۰۵گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۱۱-۵۱۸]

۱۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۴۷۳

خط: نسخ، کا: عطار بن محمد رافع اردلانی، تا: ۱۱۹۱ق؛ کاغذ: فستقی، جلد: میشن مشکی، ۲۰۹گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۷×۲۸سم [ف: ۱-۱۲]

۱۶. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۸۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** ... فهو الجواد الذی لا یخیب من امله ولا یخذل من انقطع عمن سواه وام له آمین آمین.

خط: نسخ، کا: بی‌کا، تا: حدود قرن ۱۲؛ مصحح؛ جلد: تیماج سیاه، ۳۸۴گ، ۲۱ سطر [ف: ۱-۲۲]

۱۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۰۲ ط

آغاز: برابر؛ **انجام:** ... فهو الجواد الذی لایخیب من امله و لا یخذل من انقطع عمن سواه امله

خط: نسخ ممتاز، بی‌کا، تا: ربیع الاخر۱۲۸۶ق؛ از روی نسخه‌ای که کاتبش علی بن شعیر مشهور به طعم بوده است؛ کاغذ: فرنگی آهارمهره، جلد: تیماج نیلی با حاشیه و شمسیه مذهب، ۲۳۵گ، ۲۸سطر، قطع: وزیری، اندازه: ۱۷×۲۶سم [ف: ۲۴/۲-۱۰۳]

۱۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۹۹۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: ابراهیم بن ابی بکر الکوی الرایخچی، بی‌تا؛ قبل از کتاب دو برگ دارای فواید متفرقه و اشعاری مربوط به سیوطی و کتابش دیده می‌شود، دو مرتبه مقابله و تصحیح شده است؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۵۱گ، ۳۰ سطر، اندازه: ۲۱×۳۳سم [ف: ۲۰-۳۰۴]

۱۹. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۵۹۷

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۳۸۹گ، ۲۶ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱-۴]

● اتقان المقال فی احوال الرجال = احیاء الموات فی احوال الرواة / رجال / عربی

itqān-ul maqāl fī aḥwāl-ir rijāl = ihyā'-ul mawāt fī aḥwāl-ir ruwāt

تبریزی، محمد طه بن مهدی، ۱۲۴۱ - ۱۳۲۳ قمری

tabrīzī, mohammad tāhā ebn-e mahdī (1826 - 1905)

تاریخ تألیف: پنج‌شنبه ۱۲ ذیقعده ۱۲۷۷ق

کتابی مفصل دارای یک «مقدمه» و سه «بخش»: مقدمه در بیان رموز مصطلح؛ بخش ۱. درباره ثقات؛ بخش ۲. درباره حسان؛ بخش ۳. درباره ضعاف. مؤلف ابتدا نام آن را «احیاء الاموات فی احوال الرواة» نهاده بود و سپس نام «إتقان المقال» را برای آن برگزید.

آغاز کتاب: بسمله، الحمدلله الذی اصطفی لدینه المبین محمد و آله و من علینا بأصحابه التابعین الحافظین لشرعه المستبین الذین رووا أفعاله

انجام کتاب: هذا آخر ما یسره الله تعالی بلطفه و رحمته برکة نبیه محمد و آله و عترته و الحمد لله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین ...

چاپ: نجف اشرف، ۱۳۴۱ ق، سربی، ۳۹۸ص.

[مصفی المقال ۲۰۷؛ ذریعه ۸۳۰/۱؛ مشار ص ۱۵]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۵۵۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** سنة ۱۲۷۷. تم و الحمدلله رب العالمین.

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲ ذیقعده ۱۲۷۷ق؛ مقابله و تصحیح شده‌ی مؤلف در ۱۳۰۶، عدنان بن سید شبر موسوی آن را بر او خوانده است؛کاغذ: فستقی، جلد: میشن آلبالویی، ۱۵۶گ، ۲۵ و۲۹ و ۳۰ سطر، اندازه: ۱۵/۸×۲۲سم [ف: ۱-۱۸]

● الاتکا علی الوسادة / حدیث / عربی

al-ittikā 'ala-l wisāda

سیوطی، عبدالرحمن بن ابی بکر، ۸۴۹ - ۹۱۱ قمری

soyūtī, 'abd-or-rahmān ebn-e abī-bakr (1446 - 1506)

شامل روایاتی است مبنی بر اینکه پیامبر به متکاهای مختلف چه مصور و چه ساده تکیه می‌کرده و از برخی روایات در همین باب استفاده نموده که پیامبر پرده مصور را مکروه می‌داشته است.

آغاز کتاب: بسمله، اللهم صل علی سیدنا محمد و آله ... باب ما جاء فی تکاة رسول الله صلی الله علیه و سلم حدثنا عباس بن محمد ... قال رأیت رسول الله صلی الله علیه و سلم متکئا علی و سادة علی یساره

انجام کتاب: فهاله کل بدر فی سماء ×× تری من حسن شکلی مستفادة

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۲۰۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: زکریا بن محمد شافعی، تا: ۱۰۶۰ق؛ جداول به شنگرف و لاجورد؛اهدایی رهبری،فروردین۱۳۷۴؛کاغذ: نخودی، جلد: مقوا، ۳گ، اندازه: ۱۶×۲۵سم [اهدائی رهبر۲ اخبار۲: ۶۳۵]

● اتلاف العبد مال المولی و جنایته علیه / فقه / عربی

itlāf-ul 'abd māl-al mawlā wa jināyat-u-hū 'ala-yh

شفتی اصفهانی، محمد علی بن محمد باقر، ق۱۳ قمری

šaftī esfahānī, mohammad 'alī ebn-e mohammad bāqer (- 19c)

اگر برده‌ای در هنگام بردگی مالی را از صاحب خود تلف کند یا ضرر جانی به وی وارد آورد، پس از آزاد شدن ضامن جنایت

خود هست یا نه؟ این رساله استدلالی را مؤلف درباره این موضوع و این‌که «آیا برده مالك مالی می‌شود یا نه؟» به دستور استادش نگاشته است.
آغاز کتاب: الحمدلله الذی أقدر العباد علی الطاعات و فعل الخیرات و لم یحجر علیهم عن الوصول الی القربات و نیل المثوبات
انجام کتاب: اذ تسلط المولی علی مال العبد و لو مجاناً لایستلزم أن لایثبت للعبد علیه حق مع ان المفروض أن العبد یکون له اهلیة للملك فتأمل فیه

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۹۹۵/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۱گ (۶پ-۲۷ر)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۵-۳۶۶]

● **اتللو (مغربی ونیز)** / داستان / فارسی
otello (maqrebī-ye venīz)
شکسپیر، ویلیام، ۱۵۶۴ - ۱۶۱۶ میلادی
šekspīyer, vīlīyām (1564 - 1616)
نمایشنامه ای از ویلیام شکسپیر بزرگترین شاعر و نویسنده انگلیسی می‌باشد که به فارسی ترجمه و نام مترجم در نسخه آورده نشده است. اما با مقابله و این که تاریخ ختم تحریر در پایان نسخه با زمان اقامت ناصر الملك (یکی از مترجمین اتللو) در اروپا مطابقت دارد. معلوم گشت که این کتاب تحریر اولیه ترجمه ناصرالملك در لندن می‌باشد. این کتاب توسط افراد متعددی به فارسی ترجمه شده است: ۱- علی اصغر حکمت، ۲- عبدالحسین نوشین، ۳- م.ا. به آذین، ۴- داریوش، شاهین.
چاپ: تهران، ۱۳۳۷ش، سربی، رقعی، بنگاه نشر اندیشه، ۱۷۱ص؛ تهران، ۱۳۴۰ش، سربی، رقعی، اندیشه، چاپ دوم، ۱۷۱ص؛ تهران، ۱۳۴۳ش، سربی، رقعی، چاپ سوم، اندیشه، ۲۰۲ص؛ تهران، ۱۳۴۶ش، سربی
[مشار فارسی ۱۵۳/۱]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۶۰۹۳
آغاز: بسمه تعالی، ویلیام شکسپیر مهمترین شعرای انگلستان است؛
انجام: در لندن بتاریخ ۱۵ شهر ذی العقده الحرام سنه ۱۳۳۵ مطابق ۳ سبتامر ۱۹۱۷ ترجمه و تحریر انجام یافت.
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۵ ذیقعده ۱۳۳۵ق، جا: لندن؛ واگذاری بنیاد مستضعفان در شهریورماه ۱۳۶۷؛ کاغذ: فرنگی خطدار، جلد: فرنگی سرمه‌ای در قطع بیاضی، ۱۴۸گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۹×۲۴سم [ف: ۱۷-۶]

● **اتمام التتمة**
itmām-ut tatimma

تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه:۲۸/۳/۳بخش۲
بی‌کا، بی‌تا [ف: -۶۸]

● **اتمام الحجة = اتمام حجت** / کلام و اعتقادات / فارسی
etmām-ol hojja
مجذوب تبریزی، محمد بن محمد رضا، - ۱۰۹۳ قمری
majzūb-e tabrīzī, mohammad ebn-e mohammad rezā (- 1682)
اهدا به: شاه سلطان حسین (۱۱۰۵-۱۱۳۵ ق)
تاریخ تألیف: شروع ۱۱۱۱ق
رساله متوسطی است در عقاید مشتمل بر ده «فصل» و یک «خاتمه»: فصل ۱. توحید؛ ۲. عدل؛ ۳. پیامبری؛ ۴. نود و نه دلیل بر امامت؛ ۵. دوازده حدیث بر امامت از کتاب‌های اهل سنت؛ ۶. دوازده دلیل بر امامت؛ ... خاتمه در خطبه شقشقیه.
آغاز کتاب: بسمله الحمدلله الذی دل علی وجوب وجود الممکنات و نظم بارسال الرسل و... و بعد بر لوح عرض محبان اهل بیت رسالت وموالیان خاندان ولایت و
[نسخه های فارسی منزوی ۸۷۰/۲؛ فهرستواره منزوی ۶۶/۹؛ الذریعه ۱۸۸/۲ «اصول دین»؛ همانجا ۳۲۶/۲ «امامت»]

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۳۸۳/۳-۲۷/۵۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** باز می‌گوییم که این امامی که منصوب خدا ورسول است حال خالی نیست یا معصوم است یا غیر
از اول تا فصل چهارم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ درصفحه اول رساله دستخط فرزند مؤلف میرزا محمد، که نسخه را در سال ۱۱۲۵ به محمد سلیمان خان قورچی باشی هدیه نموده، موجود است؛ جلد: تیماج قهوه‌ای دورو، ۳۳گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱-۵۲]

● **اتمام الحجة = اتمام حجت** / کلام و اعتقادات / فارسی
etmām-ol hojja
برادکاهی لنکرانی، محمد صادق بن محمد، - ۱۲۸۵ قمری
barādkāhī lankarānī, mohammad sādeq ebn-e mohammad (- 1869)
تاریخ تألیف: یک‌شنبه ۲ ربیع الاول ۱۲۸۱ق
در اثبات وجود حجت بن الحسن (ع) امام دوازدهم شیعیان و رد گفته منکران وجود آن حضرت، مشتمل بر یک «مقدمه» و دوازده «فصل» و یک «خاتمه»: مقدمه در علامات امام و وصف امامت؛ فصل ۱. دلیل‌های عقلی و نقلی بر وجود حضرت حجت؛ ۲. اخبار داله بر امامت آن حضرت؛ ۳. آیات مربوطه به آن

حضرت؛ ۴. غیبت‌های پیغمبران؛ ۵. ذکر گروهی از معمرین؛ ۶. ولادت حضرت مهدی (ع)؛ ۷. اسماء و القاب و کنای آن حضرت؛ ۸. ذکر کسانی که آن حضرت را دیده‌اند؛ ۹. ذکر توقیعات آن حضرت؛ ۱۰. علامات ظهور آن حضرت؛ ۱۱. کیفیت ظهور و خروج آن حضرت؛ ۱۲. ثواب انتظار فرج؛ خاتمه در بیان رجعت.

آغاز کتاب: بسمله، به نستعین و لا حول و لا قوة الا بالله یا مغنی یا ناصری، الحمدلله القائم الدائم الذی لا انقطاع لامده و لا اول لاوله... با دلیلهای قاهره عقلی و براهین واضحه نقلی

انجام کتاب: و الذی و اعمامی و اخوانی یوم الدین و یحشرنا تحت لواء محمد و آله یوم القیامة ...

چاپ: در ایران چاپ شده است.

[فهرستواره منزوی ۶۶/۹]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۷۰۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: میرزا عبد الحسین بن عبد الله طالشی، تا: جمعه ۲۹ جمادی الثانی ۱۲۸۴ق، برای مؤلف؛ مصحح، دارای حواشی از مؤلف؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۵۵گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۱۷-۲۶۰]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۸۷۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد طاهر بن میرزا عبدالله طالش، تا: ۱۲۸۵ق؛ مجدول دور سطور قرمز، جدول خارجی قرمز؛ کاغذ: فرنگی، جلد: میشن تریاکی مقوایی ساده، ۳۰۳گ، ۱۵ سطر (۹/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۶-۵۵۴]

← اتمام حجت ﴿ اتمام الحجة

● **اتمام حجت پیله‌ور** / کلام و اعتقادات / فارسی

etmām-e hojjat-e pīle-var

پیله ور، اکبر، ق۱۴ قمری

pīle-var, akbar (- 20c)

تاریخ تألیف: ۱۳۱۰ق

پاسخی است کوتاه و همه فهم بر رساله «اتمام حجت» که بعضی از مبلغین مسیحی نگاشته و در بیروت چاپ شده و در ایران نشر می‌دادند و سبب گمراهی جوانان می‌شدند. این پاسخ به صورت چند مقاله در مجله «دعوت اسلام» صادره کرمانشاه چاپ می‌شد و پس از آن به صورت کتابی جداگانه درآمده است.

چاپ: به‌صورت چند مقاله در مجله «دعوت اسلام»، کرمانشاه؛ رشت، سال ۱۳۱۳ش

[فهرستواره منزوی ۶۶/۹]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۶۵۵

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳۱۳ق؛ از روی نسخه چاپ رشت سال ۱۳۱۳ ش؛ جلد: مقوایی عطف پارچه، ۳۷گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۲-۳۱۸]

● **اتمام الدراية لقراء النقاية** / چند دانشی / عربی

itmām-ud dirāya li-qurrā'-in niqāya

سیوطی، عبدالرحمن بن ابی بکر، ۸۴۹ - ۹۱۱ قمری

soyūtī, 'abd-or-rahmān ebn-e abī-bakr (1446 - 1506)

وابسته به: النقاية؛ سیوطی، عبدالرحمن بن ابی بکر (۸۴۹-۹۱۱)

تاریخ تألیف: سه‌شنبه ۳ ربیع الاول ۸۷۳

سیوطی کتاب « النقاية» را در بیان ۱۴ علمی که طلاب علوم دینیه بدان نیاز دارند پرداخته و چون در آن کتاب رعایت نهایت اختصار و ایجاز شده و برای اتمام فایده، کتاب «اتمام الدراية» را در شرح «النقاية» به رشته تحریر درآورد. او در ابتدای شرح بیان داشته که به نظر من چهارده علم محتاج الیه هر طالبی است و برین چهارده علم هر علم دیگری متوقف است چه از علوم پاره‌ای واجب عینی اند و آن اصول دین و تصوف است و پاره ای واجب کفایی اند چون تفسیر و حدیث که بر اثر توقف غیر بر آنها واجب شده‌اند، با این تطبیق و تفحص چهارده علم زیر مورد احتیاج هر صاحب دینی می‌باشند: ۱. علم اصول دین؛ ۲. علم تفسیر؛ ۳. علم حدیث؛ ۴. علم اصول فقه؛ ۵. علم فرائض (مواریث)؛ ۶. علم نحو؛ ۷. علم تصریف؛ ۸ علم خط؛ ۹. علم معانی؛ ۱۰. علم بیان؛ ۱۱. علم بدیع؛ ۱۲. علم تشریح؛ ۱۳. علم طب؛ ۱۴. علم تصرف؛ خاتمه در علم و افضل بودن هر کدام از علوم بر دیگری.

آغاز کتاب: بسمله، الحمدلله علی نعمه السابغة الشاملة و اشهد ان لا اله الا الله.

انجام کتاب: هذا آخر اتمام الدراية لقراء النقابة و الحمدلله رب العالمین و صلی الله علی رسوله محمد و علی آله و اصحابه اجمعین.

چاپ: هند به سال ۱۳۰۹ق؛ تهران، چاپ سنگی، ۲۳۱ص، ۱۳۰۹ق؛ قاهره، مطبعة التقدم العلمية، ۲۵۱ص، ۱۳۴۸ق،

[کشف الظنون ۸/۱و۱۹۷۰/۲؛ دلیل مخطوطات السیوطی ص ۲۵۵؛ مخطوطات الموصل۱۱۵/۸؛ الاوقاف العامة موصل ۱۶۸/۲]

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۴۱۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: شمس الدین بن علی الکروی، تا: ۱۰۰۰ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تریاکی سیر عطف تیماج تریاکی روشن لب رفته مقوایی ترنج و نیم ترنج، ۱۲۹گ، ۱۹ سطر (۶/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۴×۱۹/۵سم [ف: ۹-۴۳۱]

۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۷۴-۴/۱۴۴

آغاز: الفائدة وابرازاً لما انا باستخراجه احری اذ صاحب البیت بما فیه ادری ... قلت بسم الله الرحمن الرحیم ای ابتدی الحمد ائ الثنا بالجمیل ثابت لله والشکر له والصلوة والسلام علی خیر نبی ارسله هذه نقایة بضم النون؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۹۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ تمامی صفحات مجدول مذهب محرر، علامت بلاغ دارد، حواشی به نقل از عوارف المعارف و ...، نسخه توسط کاتب در مجالس متعدد مقابله و تصحیح شده که آخرین آن روز جمعه ۱۶ ربیع الاول ۱۰۹۵ بوده است، مهرهایی دارد به تاریخ ۱۱۲۹؛ جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول با ترنج و سرترنج، ۱۵۶گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۲۰سم [ف: ۱-۵۳]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۶۰/۴عکسی

آغاز: برابر

نسخه اصل: کتابخانه سلیمانیه در استانبول ترکیه؛ خط: نسخ، کا: عبدالرحمان بن یحیی دیار بکری، تا: ۱۱۹۵ق، جا: حرم مکی؛ ۷۸گ (۴۰-۱۱۸)، ۲۱ و ۲۵ سطر [عکسی ف: ۴-۱۲۶]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۳۹۷/۱۲

آغاز: قال الامام السیوطی - رحمه الله تعالی - فی آخر شرح النقاینة المحتویة عل اربعظ عشر علما اعلم ان المؤمن حقا الی الکامل فی ایمانه؛ **انجام:** وتفاوت المراتب فی الدنیا والآخرة، لاراد لقضائه بالدفع ولامعقب لحکمه بالنقض سبحانه وتعالی.

بخش نهایی کتاب، در شرح درجات و مراتب ایمان؛ خط: نسخ، کا: محمد بن یحیی الشویطر، تا: ۲۵ ربیع الثانی ۱۲۲۶ق؛ از روی خط صفی الاسلام احمد بن حسن بی ابی الرجال، با اصل مقابله شده؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی عطف تیماج با روکش پارچه سبز با لبه برگردان، ۶گ (۱۱۵-۱۲۰)،ابعاد متن:۱۳/۵×۲۳/۵، اندازه: ۲۲×۳۰سم [ف: ۳۱-۳۵۲]

۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۴۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** لقضائه بالدفع ولامعقب بالنقص سبحانه و تعالی و قد فرغ المصنف الشارح من تالیفه ... و صلی الله علی سیدنا محمد و آله الطاهرین اجمعین.

خط: نسخ و نستعلیق، کا: فخر الدین بن ملا احمد رودباری، تا: ۱۲۷۴ق؛ پشت برگ پایانی رباعی عرفانی به همراه مطالبی از یکی از مالکین نسخه که پس از مدتی مطالعه کتب تاریخ و سیره و اخبار در مورد امام علی (ع)، خلاصه‌ای از برداشت خود را از آن کتب نوشته، مصحح؛ مهر: «جلال الاطباء»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ ضربی یک لا، ۱۴۶گ، ۱۵ سطر (۷×۱۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۲-۴۴۷]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۷۳/۲

خط: نسخ، کا: محمد سعید بن سعیدالدین حسینی کلجینی، تا: ۴ شوال ۱۲۸۶ق، جا: کلجین؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج تریاکی ضربی مقوایی با ترنج، ۲۰۱گ (۷۰-۲۷۱)، ابعاد متن: ۷×۱۳، اندازه: ۱۰×۱۷ [سنا - ف: ۱-۲۷۳]

۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۴۱۶/۱

خط: نسخ، کا: جلال الدین ملا مصطفی، تا: ۱۳۰۰ق؛ کاغذ: فرنگی، آهارمهره، جلد: میشن قهوه‌ای ضربی مقوایی، ۱۱۶گ (۵پ-۱۲۱پ)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱ [ف: ۶-۱۱]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۶۰۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** او المعایش وتفاوت المراتب فی الدنیا و الاخرة لاراد لقضائه بالرفع و لامعقب بالنقص... و امتاز بتایید الملک الغفار عن کافة لاخق و الذی مع حداثة سنه جامع القواعد ...

خط: نسخ خفی خوش، کا: عبدالرحیم، تا: ۱۳۰۱ق؛ کاغذ: شکری شنگرف، جلد: تیماج، ۸۹گ، ۱۸ سطر (۷/۵×۱۵)، قطع: وزیری کوچک، اندازه: ۱۲×۲۱ [رایانه]

۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۰۴۴

خط: نسخ، کا: سید مهدی رکن الدینی حسینی عزآبادی یزدی، تا: ربیع الثانی ۱۳۹۷ق؛ قطع: رقعی [میراث شهاب س۸ش۲: ۱۶]

● اتیولوژی دکتر هونیاک (ترجمه) / طب / فارسی

etīyoložī-ye doktor hūnīyāk (t.)

دکتر هونیاک

doktor hūnīyāk

شامل مقدمه‌ای کوتاه و چند کتاب و فصل و قسم به جای باب و فصل.

آغاز کتاب: از آنجائیکه اتیولوژی و پاطوژنی یعنی علم معرفت اسباب امراض و طریق تکون آنها را زا علوم واجبی طب حدید می‌باشد و تابحال کتابی در این خصوص در ایران منتشر نشده بود لذا بنده عاصی خادم ملت و نوع سید رضا طبیب ...

انجام کتاب: اول اگر مربوط بعلل کتدی باشد ابتدا از تهیج پاها ننموده و اول اتساع در اورده تحت جلد بطنی بوده و علایم تشمع یا سرطان کبد در مریض میباشد.

تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۳۹۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: سید رضا طبیب، تا: ۱۲۹۸ق؛ کاغذ: فرنگی، فاقد جلد، ۲۹۸گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۳-۱۰۸۹]

● الاثبات / کیمیا / فارسی

al-esbāt

رازی، محمد بن زکریا، ۲۵۱ - ۳۱۳ قمری

rāzī, mohammad ebn-e zakaryīā (866 - 926)

رساله کوتاهی درکیمیا.

آغاز کتاب: الحمدلله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله اجمعین الطاهرین و علی الله ... رازی گوید مردمان در علم صنعت اختلاف کرده اند قومی گفتند هست و قومی گویند

نیست و قومی گویند جایز باشد

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۳۳۱/۲-۱۷/۱۱۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** هر گاه که آب جوهر حرارت کسب کند هوا گردد وباز این اکتساب چون جوهر پیوست حاصل شد آتش استحالت آتش بود.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: کاغذی با روکش پارچه گلدار،۸گ،۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱-۵۳]

● **اثبات الآیات و الکرامات** / عربی

iṯbāt-ul āyāt wa-l kirāmāt

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۳۱/۳-ف

نسخه اصل: یوسف آغا ش ۴۸۶۲؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۷گ (۳۲-۳۹)، ۲۳ سطر [فیلمها - ف: ۱-۴۵۵]

● **اثبات الائمه** / کلام و اعتقادات / فارسی و عربی

iṯbāt-ul a'imma

استخراج نام‌های معصومان است به طریق زبر و بینات از آیات قرآن.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۹۰۹/۸

آغاز: بسمله. باب اول در ایراد آیات قرآنیه که بقاعده زبر و بینه دلالت بر امامت اثنی عشر ... دارد اولا قوله تعالی: بسمله اقوال من بیناته بعد از اسقاط المکررات یستخرج اسم علی؛ **انجام:** الثامن عشر قوله تعالی فی سورة المائدة الیوم اکملت لکم دینکم ... اقول روی الخاصة و العامة ان هذه الآیه نزلت فی غدیرخم ... و وصی نبی الله علی الحبیب ابن ابی طالب و آله و اولاده

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۷گ (۲۸۹-۲۹۶) [ف: ۱۰-۱۷۵۶]

● **اثبات احتیاج الممکن** / فلسفه / عربی

iṯbāt-u iḥtīyāj-il mumkin

ملا شمسا، شمس الدین محمد، ۱۰۱۶ - ۱۰۹۸ ؟ قمری

mollā šamsā, šams-od-dīn mohammad (1608 - 1687)

آغاز کتاب: هو هو لا اله الا هو ذو الفضل و البهاء کل امر معقول متصور بالکنه او الوجه اذا انسب الیه الوجود و العدم

انجام کتاب: فظهر ان الممکن بالذات لا یکون الا مستفیضا من الغنی الحقیقی و لا یکون مفیضاً ابداً

تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۷۳۵/۱۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد معصوم بن افضل حسینی، تا: ۱۰۷۳ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ مقوایی، ۱۸ سطر (۶×۱۴)، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۳۷۶]

● **اثبات الاحدیة** / کلام و اعتقادات / فارسی

esbāt-ol ahadīya

پانی پتهی، امان الله، - ۹۵۷ قمری

pānī pathī, amān-ol-lāh (- 1550)

نقل اخبار است از اخبار الاخیار عبدالحق دهلوی.

[ایوانف ۱۰۲/۱ ش ۲۹۸ / ۲۵۹]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۸۱۶/۴

بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: هندی، فاقد جلد، ۲۳ سطر (۷×۱۶)، قطع: بیاضی ربعی، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۱۶-۷۱۴]

● **اثبات افضلیت امیرالمؤمنین (ع)** / کلام و اعتقادات / عربی

esbāt-e afzalīyat-e amīr-al-mo'menīn

کتابی کلامی در اثبات برتری و حقانیت شیعه بر اهل سنت و فضائل امیرالمؤمنین (ع) است. کتاب در دو بخش تنظیم شده: العقد الاول، فی الدلایل العقلیة، در ۴۵ دلیل؛ العقد الثانی: فی الدلایل النقلیة، در ۵۵ دلیل. در پایان خاتمه‌ای در جمع‌بندی مطالب دارد.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۷۲/۴

آغاز: حق و باطل و ان فی هذا العالم عالم و جاهل و واع و غافل و فاسق و عادل قد ضاع الحق بینها؛ **انجام:** ... و لانظروا فی الدلایل و البراهین. هذا و الحمدلله علی ما منحنا من سنن الهدایة و اولانا من عظیم الولایة و جعلنا من عبیده المصطفین ... و حیث انتهینا الی هذا و تخالف الشافعیة و روایات الکیسانیة و خجل العمانیة و کرب الخطابیه و مقالات الزیدیة و معالات المشقشقیة و تخیلات الصوفیة و انتحالات السکمانیة و الحمدلله اولاً و آخراً».

انجامه: «فرغ من تسویده فی اوایل العشر الثالث من شهر شعبان الفقیر الی الله الغنی علی بن موسی بن علی الفتونی العاملی فی النجف الاشرف فی سنة ثلاث و ثلثین بعد الالف من الهجرة النبویة

خط: نسخ، کا: علی بن موسی بن علی فتونی عاملی، تا: اوائل دهه سوم شعبان ۱۰۳۳ق، جا: نجف؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ کاغذ: نخودی آهارمهره، جلد: مقوا با رویه کاغذی ابر و باد مرمری عطف میشن عنابی، ۱۰گ (۱۲۱ر-۱۳۱پ)، ۱۹-۲۵ سطر (۱۲/۵×۱۸/۵)، اندازه: ۱۷/۹×۲۴/۴سم [ف: ۲۹/۱-۵۰۸]

● **اثبات امامت** / کلام و اعتقادات / فارسی

esbāt-e emāmat

مشکک رستمداری، محمد بن علی، ق۱۰ قمری

moškak-e rostamdārī, mohammad ebn-e 'alī (- 16c)

اهداء به: شاه طهماسب

آغاز کتاب: و بعد چون مسأله امامت از اشرف مسائل مجمل جدا شدن مذهب حق از طریق باطل است.
انجام کتاب: و بعضی را این ضعیف در کتاب های مخالفان دیده و بعضی را اکابر و اتقیای علماء ما از کتاب هایشان نقل کرده‌اند. در هیچ یک از اینها انکار نمی گنجد.

۱. اصفهان؛ ابوالبرکات، رضا؛ شماره نسخه:۶۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ اوراق کتاب مشوش است؛ مهر: «عبده بحرالعلوم العلوی الفاطمی الحسینی»؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا. ، ۴۲گ، ۱۵ سطر [سه کتابخانه اصفهان - ف: ۷۲]
۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۷۰۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** از قریش اند و ... هیچ دوازده تفر غیر از حضرت امیر و یازده فرزند
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام [رایانه]

● **اثبات امامت** / کلام و اعتقادات، فلسفه، شعر، دعا / ترکی
esbāt-e emāmat
خداویردی آهاری تبریزی، ق۱۱ قمری
xūdāveyrdī-ye āhārī-ye tabrīzī (- 17c)
رساله‌ای در اثبات امامت علی و فرزندانش (ع) با استفاده از آیات و اخبار اهل سنت که به دستور شاه عباس بزرگ و شیخ بهائی برای آشنا شدن شاهین‌گرای خان والی که نزد شاه آمده بود به‌آیین شیعی ساخته است. در آن از تفسیر «حافظ محمد شیرازی» درباره آیات ولایت علی یاد گردیده است.
آغاز کتاب: بسمله، و به نستعین. الحمد الله علی آلائه و الصلوة و السلام علی اشرف انبیائه و اولیائه شکر و سپاس مر خدایرا بر نعمتهای او و درود و سلام بر اشرف پیغمبران و دوستان خدا باد اما بعد بوبیر رساله در شیعه مذهبینده مرتب در بیر مقدمه و بیرنجه بابه و خاتمیه. مقدمه بیز که گروه شیعه اثنا عشری او از اصول دینمز که برهان عقلی از کاقایم در.
انجام کتاب: و انکلله حالتکی دویه سن و السلام علی مع التبع الهدی.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۴۴۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد تقی بن عبدالفتاح ساوه‌ای، تا: شوال ۱۰۵۹ق؛ در ص ع شعر فارسی است در ستایش علی (ع)، سه صفحه در نسب‌نامه عمر و عثمان و ابوبکر به ترکی در پایان هست؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ ضربی، ۸۴گ، ۱۶ سطر (۸×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱۳-۳۴۰۳]

● **اثبات امامت** / کلام و اعتقادات / فارسی
esbāt-e emāmat
کرمانی، محمد کریم بن ابراهیم، ۱۲۲۵ - ۱۲۸۸ قمری
kermānī, mohammad karīm ebn-e ebrāhīm (1810 - 1871)
رساله‌ای در پنج «مقصد» و هر یک در چند «فصل».

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۹۴۰
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۲۳ ذیقعده ۱۲۶۵ق، گویا اصل؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی ترنجی مقوایی، ۳۱۱گ، ۱۷ سطر (۱۶×۱۸)، قطع: ربعی، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۱۶-۴۰۶]

● **اثبات امامت** / کلام و اعتقادات / فارسی و عربی
esbāt-e emāmat
بهبهانی، عبدالله بن محمد، - قرن ۱۴ قمری
behbahānī, ʻabd-ol-lāh ebn-e mohammad (- 14c)
از مؤلف چهار کتاب در مجموعه حاضر در دست است: ۱. کتاب حاضر، ۲. صراط مستقیم، ۳. میزان الحق، ۴. نبوت و ولایت. نام کامل کتاب «اثبات امامت و حجت ائمه اثنا عشر (ع)» است و نامبوب است.
آغاز کتاب: بسمله. الحمدلله الذی انزل الکتاب فمنه آیات محکمات هن ام الکتاب ... و بعد، چنین گوید ... عبدالله بن محمد البهبهانی ...
انجام کتاب: ... شرط قبولی اعمال و روح طاعات است

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۲۴/۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ تحریری، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۴۱-۱۳۴۲؛ ۷گ (۱۱۲ر-۱۱۸پ) [ف: ۱-۵]

● **اثبات امامت** / کلام و اعتقادات / عربی
esbāt-e emāmat
حسینی مازندرانی ، محمد باقر بن محمد تقی
hoseynī māzandarānī, mohammad bāqer ebn-e mohammad taqī

شیراز؛ امام عصر (عج)؛ شماره نسخه:۲۵۶/۷
آغاز: بسمله، الحمد لله الذی ارسل رسوله بالهدی و دین الحق
بی‌کا، بی‌تا؛ ۵۲گ، ۲۱۳-۲۶۵، اندازه: ۱۲×۲۳سم [ف: ۱-۱۱۰]

● **اثبات الامامة** / کلام و اعتقادات / عربی
iṯbāt-ul imāma
بخشی از رساله‌ای است در اثبات امامت که درآن به تفصیل

درباره امامت و حقانیت ائمه (ع) به صورت استدلالی بحث شده و همچنین عدم استحقاق ثلاثه برای خلافت به اثبات رسیده است. مؤلف در آن از «حاشیه محاکمات» خود و همچنین «نقد الرجال» مصطفی تفرشی مطالبی را یاد می‌کند.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۵۴۷-۲۷/۲۱۷

آغاز: رسول الله (ص) و ابی بکر حتی نهی عمر لاجل عمرو بن الحریث لما استمتع و فی الجمع بین الصحیحین من عدة طرق ... الفصل السادس فی اثبات امامة باقی الائمة الاثنی عشر؛ **انجام:** و لانطوله بالامور المشهورة التی نذکر فی هذا البحث من ... من العبادة و العمل من یرجو من الله

خط: نستعلیق (به خط‌های مختلف)، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ (در زمان حیات مؤلف)؛ افتادگی: آغاز و وسط و انجام؛ دارای حواشی با نشان «منه سلمه الله تعالی»؛ جلد: مقوا عطف گالینگور، ۶۱گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱-۵۴]

● **اثبات امامت** / کلام و اعتقادات / فارسی

esbāt-e emāmat

رساله در امامت به روشی شیعی.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۶۵

آغاز: مردمان بر اتباع یزید پلید و عدم خلع او تحریص و ترغیب مینمود؛ **انجام:** خاتمة الرساله ... چنانکه یزید پلید نزد سنیان خلیفة بحق بوده.

خط: تعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ دارای نشان «بلاغ»؛کاغذ: سپاهانی، جلد: تازه مشکی،۳۰۲گ،۱۶سطر(۹×۱۷)،اندازه:۱۵×۳۲سم[ف: ۳-۵۲۲]

● **اثبات امامت** / کلام و اعتقادات / فارسی

esbāt-e emāmat

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۸۲۴۱

بی‌کا، بی‌تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ ۶۰گ، اندازه: ۱۵/۴×۲۰/۲سم [رایانه]

← اثبات الامامة ≻ اثبات الوصیة

● **اثبات امامة الامام علی بن ابی طالب (ع)** / کلام و اعتقادات / عربی

iṯbāt-u imāmat-il imām ‘alī ibn-i abī ṭālib

مولف در این اثر امامت حضرت علی (ع) و ائمه اطهار (ع) را با استناد به آیات قرآن و احادیث به اثبات رسانده است. با جستجو در منابع موجود نشانی از این اثر و مؤلف آن به‌دست نیامد. آغاز این رساله افتاده ولی انجام آن با «منهاج الکرامة» علامه حلی هماهنگی تام دارد و به احتمال بسیار همان است که قسمتی از آغاز آن افتاده است.

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۴۹۰/۱

آغاز: الی هذا الغایه کالغلات و النصیریه و کان ولده سبطی الرسول (ص) سیدی شباب اهل الجنه امامین نبض النبی (ص)؛ **انجام:** و لا تلهیه الدنیا عن ایصال الحق الی مستحقه و لا یمنع المستحق حقه. فهذا اخر ما اردنا اثباته فی هذه المقدمة و الحمد لله رب العالمین

خط: نستعلیق، کا: صادق بن جعفر الحسینی الحاسبی الدرانی، تا: ۱۲۶۱ق؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: تیماج مشکی یک‌لایی، ۶۴گ (۱-۶۵پ)، ۱۳ سطر (۴/۵×۱۱)، اندازه: ۱۱/۲×۱۵/۲سم [ف: ۱۹-۱۰۴]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۶۰۱/۲

آغاز: ... علی وجوب اتباع مذهب الامامیة قاله شیخنا الامام الاعظم خواجه نصیر الملة و الحق و الدین محمد بن الحسن الطوسی ...؛ **انجام:** فقد نهی الله تعالی فی کتابه عن ذلک و لا تلهیه الدنیا ایصال الحق الی مستحقه و لا یمنع المستحق عن حقه. فهذا آخر ما اردنا اثباته فی هذه المقدمة و الحمد لله رب العالمین...

خط: نسخ، کا: محمد هادی بن محمد رضا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: مقوایی با روکش مشکی عطف پارچه مشکی، ۴۸گ (۲۷-۷۵پ)، ۱۸ سطر (۷/۵×۱۴) ، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱۹-۲۴۳]

● **اثبات امامة امیرالمؤمنین و ابطال مخالفیهم** / کلام و اعتقادات / عربی

iṯbāt-u imāmat-i amīr-il-mu’minīn wa ibṭāl-u muxālifī-him

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۰۲۷/۳

بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی لایی، ۲گ (۸۳پ-۸۴ر)، ۲۱ سطر (۱۰×۱۶)، قطع: بیاضی ربعی، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۶-۴۳۳]

● **اثبات امامت امیرالمؤمنین علیه السلام** / کلام و اعتقادات / فارسی

esbāt-e emāmat-e amīr-al-mo’menīn ‘alayh-es-salam

کتابی است در اثبات امامت علی بن ابی طالب و ذکر خصائص آن حضرت که مشتمل بر چند «قاعده» است و هر قاعده مشتمل بر چند «منهاج».

آغاز کتاب: الحمدلله خلق الخلق و احصاهم عدد و قسم الارزاق و لم ینس احد و صلی الله علی محمد و آله الامجد

مشهد؛ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۰۹۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** در رشته خلوص نیت و صفای طویت ... باد بالنبی و آله الامجاد

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ برگ اول نسخ نونویس، مصحح، در برگ آخر نوشته سهراب بن رستم دیده می‌شود؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۵۸گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۶×۲۵/۵سم [مؤید: ۳-۹۷]

← اثبات الامامة لعلی بن ابی طالب ⟵ اثبات الوصیة

● **اثبات امکان نظیر** / کلام و اعتقادات / فارسی

esbāt-e emkān-e nazīr

لکهنوی، سراج الدین، ق۱۳ قمری

lakhnavī, serāj-od-dīn (- 19c)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۷۵۱

آغاز: بسمله. حمدله، اما بعد استعاذه بخدای جلیل از سوء ادب بحضرت رسالت صلی الله علیه و سلم حضرت؛ **انجام:** فهو امتناع بالغیر لابالذات کما فی اولویت الخلق و اولویت النبوه و آخریتها و قد اوضحناه فیما فتذکر و هذا آخر ما اردناه و الحمد لله رب العالمین

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۷۸ق؛ اهدایی رهبری، دی ۱۳۸۰؛ کاغذ: نخودی، جلد: گالینگور با عطف و گوشه تیماج، ۱۲گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۹×۲۸سم [رایانه]

← اثبات الباری ⟵ اثبات الصانع القدیم بالبرهان القاطع القویم

● **اثبات بزرگی شیخ الاسلام احمد جام** / عرفان و تصوف / فارسی

esbāt-e bozorgī-ye šeyx-ol-eslām ahmad-e jām

جامی، شهاب الدین اسماعیل بن احمد، ق۶ قمری

jāmī, šahāb-od-dīn esmā‘īl ebn-e ahmad (- 12c)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۷۵۲/۴-عکس و ۳۷۵۳/۴-عکس

نسخه اصل: چاپی توبینگن oroct. 3784، ص ۱۷۹-۱۸۶؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۶گ (۱۴۹ر-۱۵۵ر) [فیلمها - ف: ۳-۲۲۷]

● **اثبات بقای نفس پس از مرگ** / کلام و اعتقادات / فارسی

esbāt-e baqā-ye nafs pas az marg

رساله روان نامه شبانی برای علی بن شعبان از علی بن احمد.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۹۵/۱۴۲-ف

نسخه اصل: حمدیه ش ۱۴۴۷؛ در هامش است؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها - ف: ۱-۴۳۱]

● **اثبات تاج** / عرفان و تصوف / فارسی

esbāt-e tāj

در درویشی

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۷۰۲/۸

بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی لایی، ۳گ (۱۴۲پ-۱۴۴پ)، قطع: ربعی، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱۷-۴۵۵]

● **اثبات تحریف عهدین** / کلام و اعتقادات / فارسی

esbāt-e tahrīf-e ‘ahdayn

کرمانی، محمد بن محمد کریم، ۱۲۶۳ - ۱۳۲۴ قمری

kermānī, mohammad ebn-e mohammad karīm (1847 - 1906)

به خواهش موتمن السلطان آن را نگاشته است. در ذریعه و فهرست‌های چاپ ایران از آن یاد نشده است.

[نسخه‌های فارسی منزوی ۹۰۰/۲]

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۸۴۷

آغاز: حمد له. و صلی الله علی سیدنا محمد خاتم النبیین ... و بعد چنین گوید بنده اثیم محمد بن محمد کریم بن ابراهیم: که در این اوان سعادت اقتران تعلیقه انیقه ... از جانب ... موتمن السلطان حاج میرزا حسین خان وکیل سیاسی و جنرال فونسول دولت ایران ... از معموره بمبئی... اثبا ت می‌نمایم که .... آنچه در دست یهود و نصاری است اصل کتب منزله نیست؛ **انجام:** که مقام زهره زهرا است صلوات الله

کامل؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ تملک: محمد بن ابراهیم؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: چرمی یک لایی تریاکی نرم، ۱۰۵گ، ۲۰ سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۲-۷۱۲]

● **اثبات تشیع با ذیلی بر رد بهائیت** / کلام و اعتقادات / عربی و فارسی

esbāt-e tašayyo‘ bā zeylī bar radd-e bahā’īyat

جدید الاسلام، حسینقلی، - ۱۳۳۳ قمری

jadīd-ol-eslām, hoseyn-qolī (- 1915)

کتابی در دفاع از مذهب تشیع و رد عامه با تکیه بر احادیث صحیح بخاری و دارای «مقدمه»ای مشتمل بر دوازده «تمییز» در تمییز بین تشیع و تسنن. مؤلف در تمییز چهارم وعده کرده است که به زودی درباره مذاهب منکر ضروریات اسلام سخن براند و بعد از پایان اخبار البخاری به وعده خویش عمل می‌کند و بخش عمده‌ای را به رد بابیه و بهائیه و احیاناً شیخیه اختصاص می‌دهد که عیناً بخشی از کتاب «منهاج الطالبین» خود مؤلف است و شاید این بخش طرح اولیه کتاب «منهاج الطالبین» باشد. نسخه موجود دارای تقریظاتی است از: فاضل شرابیانی، میرزا حبیب الله

رشتی، علی بن شیخ حسن کاشف الغطاء، شیخ زین العابدین مازندرانی، میرزا اسماعیل سلماسی کاظمی، به خط و مهر خود آقایان نامبرده. شایان توجه اینکه تقریظ میرزا ابراهیم سلماسی در «منهاج الطالبین» چاپی و منابع عیناً تقریظ پدرش میرزا اسماعیل سلماسی است که در نسخه موجود به خط خود او موجود است.

آغاز کتاب: بسمله الحمدلله الذی خلق الانسان فی احسن تقویم و طوی فیه العالم الاکبر ... اما بعد اقول و بالله التوفیق انه انا ... الفقیر ... من ملة الارمن من فرق النصاری ...

انجام کتاب: و علی الاخوان المومنین الخائفین المخلصین الموحدین ... آمین یا رب العالمین و قد فرغنا من تصنیفه یوم الاثنین یوم العاشر من شهر جمادی الاولی

چاپ: کتاب منهاج الطالبین به سال ۱۳۲۰ در مطبعه گلزار حسینی بمبئی با تقاریظی از علماء به چاپ رسیده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۴۴ ط

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ بر پشت برگ آغاز و پایان نسخه تقاریظی است که یاد شد، در صدر صفحه آغاز ابیات زیر در توصیف کتاب آمده است: «هذا الکتاب هو الصواب ×× ما لمرء فیه ارتیاب / هیهات ینکر فضله ×× الله یشهد و الکتاب»؛ تملک: مرتضی بن محمد صادق طبسی به تاریخ ۱۲۱۹ مطابق ۱۸۲۰؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۲۱۰گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۷/۵سم [ف: ۲۴/۲-۴۲]

● **اثبات التکلم لله و تفسیر الکلام النفسی** / کلام و اعتقادات،فلسفه / عربی

iṯbāt-ut takallum l-i-l-lāh wa tafsīr-ul kalām-in nafsī

دوانی، محمد بن اسعد، ۸۳۰ - ۹۰۸ ؟ قمری

davvānī, mohammad ebn-e as‘ad (1427 - 1503)

در این گفتار در باب سخن خدای و کلام نفسی بحث می‌کند.

آغاز کتاب: بسمله. المبحث الاول فی اثبات کونه متکلما و تفسیر الکلام النفسی الذی اثبتوه.

انجام کتاب: و لاشک ان الخبر الکاذب لوکان من افراده الممکنة بهذا المعنی لم یصح کون جمیع اخباره صادقة. و الله اعلم. تمت.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۲۱/۱۳

آغاز و انجام: برابر

خط: تعلیق ریز، کا: علی بن مسافر قاضی، تا: ۹۳۹ق [ف: ۳-۵۲۳]

● **اثبات التلقین** / فقه / فارسی

esbāt-ot talqīn

ابن مقری، اسماعیل بن ابی بکر، ۷۵۵ - ۸۳۷ قمری

ebn-e moqrī, esmā‘īl ebn-e abī-bakr (1355 - 1434)

رساله در چگونگی تلقین میت است بنا بر نظر اهل سنت. کتاب دارای دو «مقدمه» و چهار «فصل» است: مقدمه اول در نصیحت به منکران تلقین؛ مقدمه دوم در معنی تلقین؛ فصل ۱. دلایل تلقین؛ فصل ۲. در کیفیت تلقین؛ فصل ۳. آیا تلقین باید به زبان عربی باشد؟؛ ۴. بیان حکمت در سؤال منکر و نکیر (شامل ۱۵ مسأله). مؤلف از سعید بن هبة الله طبیب (۴۳۶-۴۹۵ق)، «کتاب الحدود» و «تفسیر الوسیط» ابوالحسن واحدی نیشابوری (-۴۶۸ق)، «بحر المذهب» عبدالواحد رویانی (۴۱۵- ۵۰۲ق)، «تعلیق» قاضی حسین مروزی، محمد بن علی ترمذی (-۳۲۰)، «احیاء العلوم» غزالی (۴۵۰-۵۰۵)، «شعب الایمان» بیهقی احمد بن حسین (۳۸۴-۴۵۸)، ابن جوزی ابوالفرج (۵۱۰-۵۹۷)، امام الحرمین عبدالملک (-۴۷۸)، شهرستانی (۴۷۹-۵۴۸)، محیی السنة حسین بن مسعود بغوی (۴۳۶-۵۱۰؟) در «وسیط» و «معالم التنزیل»، احمد بن محمد هروی (-۴۰۱) در «الغریبین»، عبدالبر (-۴۵۸) در «شعب الایمان»، ابواسحاق فیروزآبادی (-۴۷۶) در «مهذب» و دیگران نقل می‌کند.

آغاز کتاب: الحمدلله الدائم الخالق الحی الحمید الذی سوی الموت بین الخلق ... اما بعد جامع این فوائد افقر الخلق الی غفران الحق محمد بن ابی بکر بن محمد المقری الخطیب جبرالله ... و این کتاب موسوم آمد به «اثبات التلقین و شرح احوال الیقین و ...

انجام کتاب: گفت هر چه ما می‌گویم به برهان او مطلع است به طریق عیان ... و اکتب بها براءةً من النار برحمتک ... اجمعین. رحمت باری تعالی برای برادری باد که چون در این کتاب مطالعه کند مؤلف را دعاء خیر کند ... و الطیبات تم الکتاب فی احسن ... لیالی الرمضان المبارک ... حمداً یوافی نعمه و یکافی مزیده

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۲۱۹/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹ یا ۱۰؛ کاغذ: ترمه نخودی، جلد: مقوایی رویه تیماج مشکی سوخته با ترنج و لچک و عطف، ۴۲گ (۱-۴۲)، ابعاد متن: ۹/۲×۱۶/۳، اندازه: ۱۴×۲۲/۵سم [ف: ۱۱-۵۶۱]

● **اثبات التناقض** / کلام و اعتقادات / عربی

iṯbāt-ut tanāquḍ

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۹۸۶/۲۰-ف

نسخه اصل: نسخه آقای شیخ آقا بزرگ تهرانی؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: شیخ آقا بزرگ تهرانی و دیگران، بی‌تا؛ نوشته از روی خط ملک محمد بن عبدالله مورخ ۱۹ شعبان ۱۱۹۷؛ ۲گ

(۱۸۹ر-۱۹۰پ) [فیلمها - ف: ۱-۷۵۱]

← اثبات توحید ⟵ اثبات وحدة الواجب

● **اثبات التوحید = اثبات واجب = توحید استدلالی = شرافت انسان = فضیلت انسان** / عرفان و تصوف / فارسی

esbāt-ot towhīd = esbāt-e vājeb = towhīd-e estedlālī = šerāfat-e ensān = fazīlat-e ensān

فانی شیرازی دهدار، محمد بن محمود، ۹۴۷ - ۱۰۱۶ قمری

fānī šīrāzī dehdār, mohammad ebn-e mahmūd (1541 - 1608)

اهدا به: سلطان ابوالغازی مرتضی نظام شاه (چهارمین نظام شاهیان احمد نگر که در ۹۷۲ق به شاهی رسید)

در ۱ «مقدمه» و ۳ «فصل» و ۱ «خاتمه»: مقدمه در بیان شرافت انسان؛ فصل ۱. توحید به طریق استدلال؛ ۲. در بعضی اشارات به زبان اهل ذوق؛ ۳. اشارت به وحدت وجود و کثرت اطوار؛ خاتمه در اشارات به مبدأ و معاد. از مقدمه بر می‌آید که نگارنده می‌خواسته توحید را به مشرب اهل ذوق و وحدت وجود بیان کند و فصل یکم را که به روش استدلالیان است برای آمادگی خواننده نوشته است.

آغاز کتاب: حمد و سپاس بی قیاس مر خداوندی را که در مشکاة دل انسان چراغ و لکن یسعی قلب عبدی المؤمن بر افروخت ... اما بعد این چند کلمه ای است رقم زده ... محمد دهدار

انجام کتاب: اگر دانی و گر هرگز ندانی ×× که با حق تا ابد باقی بمانی

والله یقول الحق و هو یهدی السبیل و صلی الله علی محمد و آله اجمعین و السلام علی من اتبع الهدی.

چاپ: به کوشش محمد حسین اکبری ساوی، ضمن رسائل دهدار، نشر میراث مکتوب، ۱۳۷۵ش، صص ۲۱۳-۲۳۲

[مکتبة امیرالمؤمنین ۳۱۴/۱ و ۳۱۷/۱؛ الذریعة ۱۵۸/۱۱؛ فهرستواره منزوی ۱۱۳/۶]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱/۱۴۵۸۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** نهال نامی نامش را در روضه ی خلود و دوام سبز و تر دارد و نخل دولت دارینش را از چشمه ترقی و تصاعد درجات منزلین شاداب و با دور بحق الحق و أهله و الحمدلله رب العالمین

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ دارای سرلوح مرصع، مصحح، نسخه‌بدل‌ها با نشان «بدل» در حاشیه نگارش یافته، با نشان «بلغ مقابلة بحمدالله تعالی» نسخه مقابله شده، برگ‌ها مجدول سه خطی طلا مشکی و لاجورد، مهر: «محمد حسین بن محمد الفاضل»؛ کاغذ: شرقی، ۱۱گ (۱پ-۱۱ر)، ۱۵ سطر، اندازه: ۶/۵×۱۲سم [ف: ۳۶-۶۴۰]

● **اثبات توحید** / کلام و اعتقادات / عربی

حسینی، محمد جعفر بن محمد باقر، ق۱۳ قمری

hoseynī, mohammad ja‘far ebn-e mohammad bāqer (- 19c)

تاریخ تألیف: ۲۰ رجب ۱۲۱۵؛ مکان تألیف: شیراز

رساله‌ای است بسیار مختصر.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۶۵۷/۲

آغاز: بسمله، و الصلوة عبد الحمد علی النبی الکریم ... فی اثبات توحید هذا مما من الله علی ...

خط: نسخ و نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: با تاریخ ۱۲۱۹ق؛ کاغذ: الوان با قطع‌های نزدیک به هم ولی مختلف، جلد: تیماج مشکی، ۱ص (۵۳)، اندازه: ۱۷/۵×۲۲/۲سم [ف: ۴۳-۲۲۰]

● **اثبات توحید واجب الوجود** / کلام و اعتقادات / فارسی

esbāt-e towhīd-e vājeb-ol-vojūd

محمد امین بن امامی

mohammad amīn-e-bn-e emāmī

رساله فلسفی مختصری است در اثبات توحید واجب الوجود که به دستور بزرگی نگاشته است. مؤلف در این رساله از ادله عقلی بهره جسته است.

آغاز کتاب: بسمله الحمدلله المتوحد فی الذات و الصفات بالبراهین و الایات ... اما بعد پس می‌گوید خادم ... محمد امین که این رساله وجیزه سهل المأخذ است در اثبات توحید واجب الوجود که باشاره علیه بعض اجله کرام و اعزه انام که اطاعت امرش ... بدان ایدک الله که ادله حکما بر توحید

انجام کتاب: و ببیان سابق لازم می‌آید امکان احد جزئین واین نیز خلاف فرض است.

[فهرستواره منزوی ۱۱۲/۶ با عنوان «توحید»]

۱. **تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۷۱۰/۴**

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: میشن سرخ [ف: ۵-۳۴۱]

۲. **قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۹۵۲/۱۱**

آغاز و انجام: برابر

نام مؤلف به قرینه آغاز و انجام نسخه تعیین شد ؛ خط: نستعلیق، کا: محمد حسن حسینی خویی زنوزی، تا: غره شوال ۱۲۰۶ق، جا: طهران؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، ۲گ (۱۰۴پ-۱۰۶ر)، اندازه: ۱۰/۵×۱۴/۵سم [ف: ۵-۳۲۲]

۳. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۰۷۲/۲**

آغاز: برابر؛ **انجام:** ... و آنچه را محجوبان موجودات پندارند ... کل من ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ بعد از آن نوشتاری است از مؤلف در توضیح و شرح همین رساله با عنوان «جوابی که مسود حروف به موجب مکتوب علیحده نوشته و با این رساله به جهت آن عزیز فرستاده»؛ ۱۳ص (۶۷-۸۰)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [ف: ۳۲-۱۰۱]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۵۴۵/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳ص (۹۷-۱۰۰)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۳۳/۲-۱۷۳]

۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۸۸۹/۳-۳۵/۶۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی، ۴گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف:۱-۶۲]

● اثبات التوحید و النبوة و الامامة و المعاد = شرح الرسالة فی العقائد / کلام و اعتقادات / عربی

iṯbāt-ut tawḥīd wa-n nabuwwa wa-l imāma wa-l ma'ād =š.-ur r. fi-l 'aqā'id

بحرانی، علی بن عباس، ق۱۳ قمری

bahrānī, 'alī ebn-e 'abbās (- 19c)

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۱۵۱/۲

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۹۷ق؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: فرنگی تیره، قطع: رقعی بزرگ [میراث شهاب: س۸ش۱: ۲۲]

● اثبات التوحید و فایدتان / کلام و اعتقادات / عربی

iṯbāt-ut-tuḥīd wa fāyidatān

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۳۵/۱۳

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج حنایی ضربی یک لایی،۶ص(۱۳۶-۱۴۱)،۱۸سطر[سنا-ف: ۲-۱۲۹]

● اثبات الجزء لایتجزی / فلسفه / عربی

iṯbāt-ul juz'-i lā-yatajazzā

فخر رازی، محمد بن عمر، ۵۴۴؟ - ۶۰۶ قمری

faxr-e rāzī, mohammad ebn-e 'omar (1150 - 1210)

مؤلف در آن آورده است که «من نیمه نخستین این رساله را در شهرهای ماوراءالنهر نوشته بودم ولی در اثر موانعی نتوانستم آن را به پایان برم و نسخه‌های آن هم به همه جا رفته بود تا هفت سالی گذشت و به درخواست دوستان آن را به انجام رساندم. اگر نسخه‌های ناقصی پیدا شود و در اثر همین است که گفتم.» در آن از ابن سینا و ابوالبرکات یاد شده است. چنین است فهرست آن: ۱. النمط الاول فی الجوهر الاجسام؛ ۲. حجج المحققین (در ۱۹ دلیل)؛ ۳. مناقضات الخصوم علی مسألة المماسة؛ ۴. مباحثة فی حد الجسم؛ ۵. براهین اثبات الجوهر الفرد؛ ۶. التشنیعات الواردة علی نفاة الجوهر الفرد؛ ۷. الفصل الثالث فی حکایة ادلة نفاة الجوهر الفرد (فی ثلاثة انواع)؛ ۸ القول فی بقیة دلائلهم.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۱۷۹/۱-ف

نسخه اصل: مجلس ۵۲۹۶/۳۹۹۸ [شماره ۳۹۹۸ مجلس «رسالة الحدود» فارابی است و شماره ۵۲۹۶ مجلس رساله‌هایی دیگر است. در اینجا نیز سرآغازی نیامده تا بتوان تشخیص داد. اجالتا این رساله و این شماره در فهارس مجلس یافت نشد محتمل است که همان رساله حدود فارابی باشد]؛ خط: نسخ، کا: قاسم عرابی نابلسی، تا: ۱ ذیحجه ۱۲۹۲ق [فیلمها - ف: ۲-۹۱]

● اثبات الجوهر المفارق = عقل الکل = اثبات العقل = العقل = اثبات العقل المجرد المسمی بالعقل الکل = رسالة نفس الامر / فلسفه / عربی

iṯbāt-ul jawhar-il mufāriq = 'aql-ul kull = iṯbāt-ul 'aql = al-'aql = iṯbāt-ul 'aql-il mujarrad al-musammā bi-l-'aql-il kull = r.-u nafs-il amr

نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد، ۵۹۷ - ۶۷۲ قمری

nasīr-od-dīn-e tūsī, mohammad ebn-e mohammad (1201 - 1274)

این رساله با نام‌های مختلف ضبط شده است، از جمله «اثبات العقل»، «رساله در برهان وجود جوهر مجرد که عقل کل نامند»، «رساله در بیان نفس الامر»، «رساله نصیریه» و «اثبات العقل المفارق». در برخی نسخه‌ها جزء فوائد ثمانیه خواجه به شمار آمده است. در آثار و احوال خواجه نیز یکجا جداگانه و بار دیگر جزء فوائد ثمانیه یاد شده است. این رساله می‌گوید که نفس الامر چیست و غرض از آن چه می‌باشد و نفس الامر در فلسفه و منطق چه نقشی دارد. این رساله با دقت خاصی می‌گوید که مسائل عینی و ذهنی چگونه به هم مرتبط اند.

آغاز کتاب: اعلم انا لا نشک فی کون الاحکام الیقینیة التی قد حکم بها ادهاننا مثلا کالحکم بان الواحد نصف الاثنین او بان قطر المربع لا یشارک ضلعه به او یحکم به (او یحکم له) مما لم یسبقه الیه ذهن (الذهن) اصلا بعد ان یکون یقینیا مطابقة لما فی نفس الامر و لا نشک فی ان الاحکام التی یعتقدها الجهال بخلاف ذلک کما لو اعتقد معتقد ان القطر یشارک الضلع او غیر ذلک غیر مطابقة (ذلک مطابقة) لما فی نفس الامر. و نعلم یقینا ان المطابقة لا یمکن ان یتصور الا بین شیئین متغایرین بالشخص (بالتشخیص) و متحدین فیما یقع به المطابقة ... و هو الذی یعبر

عنه بما فی نفس الامر.
انجام کتاب: ... و لنسمه بعقل الکل الذی عبر عنه فی القرآن المجید تارة باللوح المحفوظ و تارة بالکتاب المبین المشتمل علی کل رطب و یابس و ذلک ما اردناه. و الله الموفق و المعین.
چاپ: در احوال و آثار خواجه نصیر، مدرس رضوی، ص ۴۶۴-۴۶۷؛ در نهایت تلخیص المحصل همراه با چند رساله دیگر
[الذریعة ۸۸/۱؛ آثار و احوال خواجه، مدرس رضوی ۵۲۶ «فوائد ثمانیة» که فایده هشتم آن در اثبات عقل مجرد است، با سرآغاز نسخه در دست؛ فهرست نسخه های فارسی منزوی: ۸۵۶/۱؛ کشف الحجب ۲۲۸]

شرح و حواشی:

۱- روضة الناظر = شرح رسالة فی نفس الامر؛ کیشی، شمس الدین محمد بن احمد (۶۱۵-۶۹۵)

۲- شرح رسالة نفس الامر = شرح رسالة اثبات الجوهر المفارق؛ جندی، احمد بن محمد (-۹)

۳- شرح اثبات الجوهر المفارق = شرح اثبات العقل = حاشیة اثبات الجوهر المفارق = اثبات جوهر المفارق = تکثیر الفوائد و تیسیر العوائد = شرح رسالة نفس الامر؛ دوانی، محمد بن اسعد (۸۳۰-۹۰۸)

۴- شرح اثبات الجوهر المفارق = شرح رسالة نفس الامر ؛حنفی تبریزی، شمس الدین محمد (-۱۰)

۵- حاشیة اثبات العقل = رسالة فی تحقیق معنی نفس الامر؛ ملا شمسا، شمس الدین محمد (۱۰۱۶-۱۰۹۸)

۶- شرح رسالة نفس الامر

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۹۲۳/۶
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ کاغذ: سمرقندی ضخیم، جلد: تیماجی مشکی، ۲ص (۸۰-۸۱)، ۱۹ سطر، قطع: خشتی، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۱۰-۱۹۷۹]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۴۴/۸
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۸۸۶ق؛ ۲۷ سطر، قطع: رحلی، اندازه: ۲۰/۵×۲۹سم [ف: ۲-۴۱۲]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۳۰۹/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن۹؛ کاغذ: شرقی، ۲گ (۳۵۷-۳۵۸)، ۲۵ سطر، اندازه: ۴/۵×۱۰/۵سم [ف: ۳۶-۱۵۳]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۴۵۲/۶
خط: نستعلیق، کا: شهاب الدین علی الحسنی الحسینی الطباطبائی الشولستانی، تا: شنبه ۲۷ ذیقعده ۱۰۱۹ق، جا: اصفهان؛ کاغذ: آهاری نخودی، جلد: تیماجی عنابی اسقاطی، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۱-۳۰۸]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۱۹/۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: طهماسبقلی، تا: ۱۰۵۰ق؛ ۳گ (۷۳پ-۷۵ر) [ف: ۶-۲۳۱۶]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۷۹/۱۰
آغاز و انجام: برابر
خط: تعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۳۴ تا ۱۰۵۲ ق؛ کاغذ: ترمه سپاهانی زرد، جلد: تیماج سرخ ضربی مقوایی، ۳ص (۲۳- ۲۵)، ۲۳ سطر (۹×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۶سم [ف: ۳-۳۰۵]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۳۰/۳۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۵۸ق؛ ۳ص (۱۷۰-۱۷۲) [ف: ۹-۴۷۳]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۸۷۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** وحب الدنیا راس کل خطیئه ... کل عباده صدق
خط: نستعلیق، کا: حسینی، محمد بن شفیع، تا: ۱۰۸۲ق؛ کاغذ: الوان، جلد: مقوا، ۲گ، ابعاد متن: ۴×۱۳، اندازه: ۹×۲۰سم [رایانه]

۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۰۸۴/۴
آغاز: البرهان علی وجود الجوهر المجرد المسمی بعقل الکل؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: ۱۰۹۲ق؛ کاغذ: آهارمهره حنایی و شکری، جلد: تیماجی خرمایی، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۱۱-۳۱۹]

۱۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۱۲۳/۲۸
آغاز: بسمله، بعد حمد الله مبدع الحقایق؛ **انجام:** المعقولات ایضا بالفعل
این سرآغاز شرح رساله اثبات جوهر المفارق از دوانی است نه این رساله؛ خط: مختلف، بی‌کا، تا: ۱۰۹۴ق؛ کاغذ: الوان، جلد: میشن [رایانه]

۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۱۱/۳
آغاز: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۹۷ق؛ ۱۷ سطر، قطع: وزیری، اندازه: ۱۴/۵×۲۶سم [ف: ۲-۳۶۵]

۱۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۹۳۸/۲۵
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماجی مهر قرمز رنگ، ۳ص (۱۵۵-۱۵۷)، ۲۰سطر، قطع: رقعی، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۰-۳۶۲]

۱۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۹۲۵/۱
خط: نستعلیق چلیپا، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۲گ (۲ر-۳ر)، ابعاد متن: ۶/۵×۱۲/۵، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۸-۵۳۶]

۱۴. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۴۲/۲۰
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ مقوایی، ۱۲گ (۷۷پ-۸۷ر)، ۲۴ تا ۳۳ سطر (۱۲×۲۲)، اندازه: ۱۷/۵×۲۷سم [ف: ۱۴۵]

۱۵. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۹۰/۵
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج

مشکی ضربی مقوایی، ۳گ (۱۵۴پ-۱۵۶ر)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: ۲۵۷]

۱۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۰۸۱/۳

آغاز: بسمله و به ثقتی و علیه اعتمادی رب تمم بالخیر و هذه رساله فی تفسیر قول العلماء؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۶۸ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج تریاکی یک‌لائی مستعمل، ۲ص (۱۱۸-۱۱۹)، ۲۷ سطر (۸/۸×۱۸/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۴/۵سم [ف: ۹-۷۴]

۱۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۷۸۷/۱۵

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کا: شهاب الدین حسین بن ناصرالدین حسین حسنی حسینی جعفری دیباجی، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: مقوا با روکش گالینگور، ۱گ (۶۴پ)، ابعاد متن: ۱۰/۵×۲۰، اندازه: ۱۴/۵×۲۲/۵سم [ف: ۱۳-۲۷۶]

۱۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۱۱۰/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد علی بن عبد الکریم بن محمد علی بن کلیم الله بن محمد قاسم تفرشی، تا: ۱۲۷۴ق؛ در پایان نسخه طی یادداشتی شرح رباعی معروف از محقق دوانی (خورشید کمال است نبی ماه ولی) نقل و شرح می‌شود؛ کاغذ: فرنگی، ۱گ (۲۰ر-۲۰پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۹×۱۱سم [ف: ۲۸-۱۶۶]

۱۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۰/۱۶-طباطبائی

بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی آبی و شکری رنگ، جلد: تیماج قرمز یک لا، ۲گ (۱۸۹-۱۹۰)، قطع: خشتی، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۲۲-۱۹]

۲۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۹۵۱/۲

خط:نسخ،بی‌کا،تا:قرن۱۳؛ ۱گ (۲۵۶ر) [مختصر ف: ۸۶۶]

۲۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۸۴۳/۲-۲۴/۱۴۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: یحیی بن حاجی میرزا علی محمد حسن لاریجانی، تا: ۱۱ ربیع الثانی ۱۳۱۳ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۴-۲۱۱۱]

۲۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۱۷۵/۹

آغاز و انجام: برابر

خط:نستعلیق تحریری، کا: یدالله، تا: ۱۳۵۷ق؛ ۴ص (۴۸-۵۱) [ف: ۲-۷]

۲۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۱۱۳/۲۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: سید اسدالله صفوی ماسالی مصطفوی، تا: قرن ۱۴؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی، ۲گ (۷۳-۷۴)، ۲۶ سطر، اندازه: ۸×۱۵سم [ف: ۳۸-۳۱۰]

۲۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۸۱۳/۲

بی‌کا، بی‌تا؛ به خط کاتب تصحیح شده؛ جلد: تیماج دورو، رو قهوه‌ای دور و اندرون مشکی، ۴گ (۹پ-۱۳پ)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۲۰-۲۷۶]

۲۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۹۰۰/۱۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای مغزی‌دار، ۲گ (۳۴پ-۳۵ر)، ۲۵ سطر (۱۵×۲۹)، اندازه: ۲۳×۳۵سم [ف: ۱۴-۶۰]

۲۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۹۸۲/۲۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج فرنگی، ۲ص (۳۱۱-۳۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۴۴-۱۷۳]

۲۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۰۵/۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ باتوجه به شماره صفحات نسخه ۱۸۰۵/۱۰ این نسخه باید ۱۸۰۵/۹ باشد؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج قرمز ضربی، ۲ص (۶۶-۶۷)، ۲۵ سطر، قطع: رحلی، اندازه: ۲۱×۳۴سم [ف: ۹-۳۳۵]

۲۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۴۵۹/۳

خط: نسخ، کا: شریف محمد شریف بن باباجان حسینی مالک نسخه، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲گ (۴۳-۴۵)، ۲۳ سطر (۴×۱۲)، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۱۱-۲۴۶۶]

۲۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۷۳۴/۳

بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی ضربی مقوایی با لولا،۲۷سطر(۱۰×۱۸)،قطع:خشتی،اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۱۶-۳۴۷]

۳۰. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه:۷۰/۱۳ - ج

بی‌کا، بی‌تا؛ پس از این خبری است علوی و گفتگوی سید مرتضی با معری و چند حدیث دیگر تا ۶۳ر؛ ۱گ (۶ر و پ) [ف: -۴۹۶]

۳۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۶۵۸/۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: علی اکبر طبیب بن محمد کریم، بی‌تا، جا: قصبه قمشه؛ کاغذ: فستقی، جلد: رویه میشن قهوه‌ای سبز لبه‌دار، ۲گ (۶۲ر-۶۲پ)، اندازه: ۱۴/۸×۲۱سم [ف: ۷-۴۸۱]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۰۲۹/۳-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها - ف: ۳-۱۲۴]

۳۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۴۱۵/۳

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن سرخ مقوایی در یک طرف، ۲گ (۴۱پ-۴۳پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۹×۱۷سم [ف: ۹-۳۷۶]

۳۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۷۰/۱۱ صدر

بی‌کا، بی‌تا؛ ۲گ (۱۱۲ر-۱۱۳پ) [ف: ۵-۷۲۳]

۳۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۹۱۲/۷۹

بی‌کا، بی‌تا؛ ۱گ (۲۵۱ر) [ف: ۵-۷۲۴]

۳۵. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۳۶۴/۲۵
کا: علی بن احمد رشتی، بی‌تا، جا: یزد؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی ضربی مقوایی، ۱۹ سطر، قطع: جیبی [نشریه: ۲-۱۷۹]
۳۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۹۳۸
آغاز: البرهان علی وجود الجوهر المجرد المسمی بعقل الکل؛
انجام: برابر
خط: نستعلیق و شکسته، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: نائینی؛ ۲گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۴-۱۴۵]
۳۷. اصفهان؛ ابوالبرکات، رضا؛ شماره نسخه:۴۵/۴
آغاز: برابر
بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای بدون مقوا، ۲گ (۵۹پ-۶۰پ)، ۱۵ سطر [سه کتابخانه اصفهان - ف: ۴۶]
۳۸. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۸۰/۸
بی‌کا،بی‌تا؛۲گ(۶۱پ-۶۲ر)، اندازه: ۱۴/۵×۲۶/۵سم [ف: ۲-۵۲۶]

● اثبات الحجة و الرد علی البابیة / کلام و اعتقادات / فارسی

iṯbāt-ul ḥujja wa-r radd ʻala-l bābīya

اهدا به: امیر محمد وزیر دارالعباده یزد
رساله در سه «مقدمه»: ۱. توحید؛ ۲. عدل و لوازم آن؛ ۳. نبوت و توابع آن.
آغاز کتاب: بسمله. حمد بیحد و ثنای بیعد مر آفریدگاریراست تعالی شانه و عظم برهانه...
انجام کتاب: ... سپس شمشیر قاطع ظهور و خروج فرموده باطل را هلاک و حق را ظاهر فرماید عجل الله فرجه

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۰۵۰
آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر [انجام این نسخه با انجام نسخه‌ای که با عنوان جنگ در مجموعه سید محمد مدرسی است یکسان است]
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ این نسخه جزو کتابخانه باقر ترقی بوده است، انجامه پاک شده، در برگ اول به قلم آبی نوشته شده: دکتر غلامحسین - حافظ الصحی یزدی؛ جلد: تیماج قرمز با روکش ترمه، ۲۲۲گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۳۲-۶۳]

● اثبات حدوث الارادة / کلام و اعتقادات / عربی

iṯbāt-u ḥudūṯ-il irāda

قزوینی، خلیل بن محمد زمان، ق۱۲ قمری

qazvīnī, xalīl ebn-e mohammad zamān (- 18c)

تاریخ تألیف: ۲۲ ربیع الثانی ۱۱۴۸؛ محل تالیف: قزوین
مؤلف این کتاب را در رد گفتار حکماء و متکلمین که قائل به ازلیت اراده و از صفات ذات بودن آن هستند، نوشته و حادث بودن و از صفات فعل بودن اراده را موافق مذهب اهل بیت و روایات شیعه اثبات نموده است. وی با دلایل عقلی کلام خود را تأیید کرده و دو حدیث مشهور عمران صابی و سلیمن مروزی را نیز شرح داده است. تنها حاجی نوری در «خاتمه مستدرک» نامی از او و کتابش برده و کتاب را ستوده است، همانند او صاحب ذریعه آن را یاد و نسخه‌ای را در نزد سید محمد ناصر حسینی طهرانی در طهران نشان داده، همچنین محدث قمی در «فوائد الرضویة» از او و سه خلیل قزوینی دیگر یاد کرده است.
آغاز کتاب: بسم ... رب هب لی سمعاً یسمع آیاتک، و عقلاً یفهم ایمانک، و بصراً یری قدرتک ... فهذه مقالة فی إبطال بأزلیة الارادة و جعلها من صفات الذات؛ کما هو المشهور من الحکماء و جمهور المتکلمین، و إثبات حدوثها و أنها من صفات الفعل؛ کما هو المعلوم من مذهب أهل البیت علیهم السلام ...
انجام کتاب: فانقطع سلیمان و خاب و خسر مأمون، و ظهر حجة الله علی الجاحدین ... فهذا آخر ما أردنا فی هذه الرسالة ...
[الذریعة ۱: ۸۸؛ خاتمه مستدرک: ۴۱۳؛ اعیان الشیعة ۳۰: ۱۱۱؛ فوائد الرضویة ۱: ۱۷۴]

اصفهان؛ کتابخانه های اصفهان؛ شماره نسخه:۱
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد صادق بن محمد سلیم حسینی طالقانی، تا: اواسط ربیع الاول ۱۱۵۴ق؛ بالای برگ دوم شخصی چنین نوشته: «رساله إثبات إراده و علم حاجی محمد خلیل قزوینی، از أمانات عالیحضرت سیادت منقبت میر محمد صادق قزوینی» و در زیر آن فاضل دانشمند میر سید محمد بن حجة الاسلام حاج میر أبوالقاسم موسوی خوانساری نوشته است: «إنتقد إلی علی نهج مشروع، و أنا الحقیر محمد بن السید أبی القسم الموسوی ره»، آثار مقابله دارد؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سیاه ضربی مقوایی، ۹۲گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [فهرست روضاتی: ۶]

● اثبات حدوث العالم / کلام و اعتقادات، فلسفه / عربی

iṯbāt-u ḥudūṯ-il ʻālam

تنکابنی، حسین بن ابراهیم، - ۱۱۰۵ قمری

tonekābonī, hoseyn ebn-e ebrāhīm (- 1694)

در این‌که عالم و آنچه درآن است حادث و جز خداوند متعال ازلی نیست. این بحث از دید فلسفی نگاشته شده است. در ذریعه (۸۹/۱) گوید که در نسخه چاپی تاریخ نگاشتن این رساله ۱۲۱۹ آمده ولی درست نیست زیرا که مؤلف از شاگردان ملا صدرا است.
آغاز کتاب: الحمدلله المتفرد بوجوب وجوده عن کل عین المتعالی عن الزمان و الاین المخرج عن ظلمة العدم بنور ذاته المبری عن البطلان و الشین ... الدلیل الدال علی حدوث العالم بجمیع اجزائه من المجردات و المادیات ...
انجام کتاب: لایخلو مکان عنه ان یکون منشاء لانتزاع الاماکن و

کلما کان یکون مصححاً لانتزاع المکان لایکون الا جسمانیا. تعالی عن ذلک علواً کبیراً.
چاپ: در حاشیه مشاعر ملاصدرا (ص۱۰۷-۱۱۰)، ۱۳۱۵ق؛ همراه «عرشیه» ملاصدرا، تهران، ۱۳۱۵، چاپ سنگی؛ مشار عربی ص۴۳۹
[نقباء البشر ص ۵۱۲؛ الذریعة ۸۹/۱؛ اعیان الشیعه ۱۶/۲۵-۲۰؛ فهرست عربی مشار ۴۳۹]

۱. **تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۷۳۵/۱۴**
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد معصوم بن افضل حسینی، تا: ۱۰۷۳ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ مقوایی، ۵گ (۲۰۷پ-۲۱۱ر)، ۱۸ سطر (۶×۱۴)، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۳۷۷]

۲. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۳۲۱/۱۹**
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: جلال الدین گیلانی، تا: ۱۰۸۴ق، جا: تهران؛ بعضی از صفحات چلیپا نوشته شده؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماجی سبز، ۷ص (۳۶۹-۳۷۶)، ۱۸ سطر، قطع: بیاض رقعی، اندازه: ۸×۱۸سم [ف: ۱۰-۹۸۷]

۳. **مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۳۵۶**
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: ۱۰۸۴ق؛ کاغذ: نخودی، جلد: پارچه‌ای، ۲گ، ابعاد متن: ۱۱×۱۷، اندازه: ۱۲×۱۹سم [رایانه]

۴. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۵۳۶/۱۲**
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد رضا بن حمید، تا: با تاریخ ۱۰۸۹ق؛ جلد: تیماج کرم عطف و لبه‌ها تیماج قهوه‌ای، ۸ص (۱۲۹ - ۱۳۶)، ۱۴-۱۹ سطر، اندازه: ۱۵/۸×۲۰/۸سم [ف: ۴۳-۱۴۹]

۵. **قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۱۲۳/۲**
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: گالینگور مشکی، ۵گ (۴۳پ-۴۷پ)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۱۱-۱۴۰]

۶. **کاشان؛ عاطفی، افشین؛ شماره نسخه:۱۰۵/۱**
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: بدون جلد، ۸گ (۱ر-۸ر)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۹۳]

۷. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۶۶/۱۰**
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، تا: سه‌شنبه صفر ۱۲۱۹ق؛ جلد: چرم قهوه‌ای بدون مقوا، ۵ص (۹۱-۹۵)، قطع: خشتی، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۹-۵۴۴]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۳۳۸/۷
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۶-۴۲۷]

۸. **قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۱۰۴/۲**
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: احمد بن محمد علی رشتی، تا: ۱۲۲۱ق؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی، ۲گ (۷۵ر-۷۶پ)، ۲۰ سطر، اندازه: ۶/۵×۱۲سم [ف: ۳۵-۶۳۸]

۹. **قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۷۹۲/۵**
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: سه‌شنبه جمادی الاول۱۲۴۶ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، ۲گ (۴۴ر-۴۵پ)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۷-۳۵۶]

۱۰. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۰۳/۲۰**
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۷ق؛ این دفتر از کتابخانه مرحوم تنکابنی بوده و بر کنار برخی از رساله‌ها حاشیه‌هایی از او با امضای صریح او یا با نشان «ط ط» دیده می‌شود، بر پشت آخرین برگ نیز یادداشتی از او با تاریخ ۱۳۵۴ موجود است؛ کاغذ: شکری رنگ، جلد: تیماج قهوه‌ای بدون مقوا، ۷ص (۳۷۴-۲۸۰)، ۱۷ سطر، قطع: رقعی، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۵-۲۰۳]

۱۱. **تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۷۵۱۸/۳**
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد علی کرمانشاهی، تا: ۱۳۰۸ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج حنایی یک‌لا، ۵گ (۳۳-۳۷)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۴-۳۰۰]

۱۲. **قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۸۴۳/۹-۲۴/۱۴۳**
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته، نستعلیق، کا: یحیی بن حاجی میرزا علی محمد حسنی لاریجانی البقائی، تا: ۲۴ رمضان ۱۳۱۲ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۳-۱۵۹۸]

۱۳. **مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۴۸۲۷/۳**
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد حسین زنوزی تبریزی، بی‌تا؛ مهر: «عبده الراجی ابراهیم»؛ کاغذ: شکری رنگ، جلد: تیماج لایه‌ای مشکی، ۳گ، ۱۹-۲۱ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۲-۱۳۰]

۱۴. **مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۹۲۵**
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: قائم مقام؛ ۳گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۴-۱۰۸]

۱۵. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۹۹۵/۲**
آغاز: برابر؛ **انجام:** لوصح ما ذکر لکان الواجب موجودا و له تحقیق فی معنی کون الی موجوداً فی الزمان ...
بی‌کا، بی‌تا؛ ۶ص (۱۷۹-۱۸۴) [ف: ۹-۷۰۰]

۱۶. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۳۰۱ ض**
بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۱۷. **تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۱۹۸/۱۶**
آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج حنایی ضربی، ۴گ (۱۳۰پ-۱۳۳ر)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۹-۸۸۱]

۱۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۸۴۱/۶۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی یک لا ضربی با ترنج و سرترنج، ۳گ (۱۱۱ر-۱۱۳ر)، ابعاد متن: ۹×۲۰، اندازه: ۱۲×۲۴/۵سم [ف: ۲۰-۳۹۸]

۱۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۶۱۶/۴۳

بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی ضربی مقوایی، ۳گ (۱۸۰پ-۱۸۲ر)، ۲۷ سطر (۱۰×۲۱)، قطع: رحلی، اندازه: ۱۸×۳۱سم [ف: ۱۶-۳۱۱]

۲۰. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۲۳۵/۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای بدون مقوا، ۲گ (۱۴ر-۱۵پ)، سطور چلیپا، اندازه: ۱۹×۲۸سم [محدث ارموی مخ: ۲-۶۰۹]

۲۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۷۹۹/۳

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ با چند خط؛ جلد: تیماج مشکی، ۲گ (۶۴پ-۶۵پ)، اندازه: ۱۸/۵×۳۱سم [ف: ۲۷-۲۱۴]

۲۲. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۸۸/۷

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: ربعی [رشت و همدان - ف: -۱۳۹۵]

۲۳. شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه:۱۳۸/۸

بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۵-۲۲۵]

● اثبات حدوث زمانی عالم / فلسفه / عربی

esbāt-e hodūs-e zamānī-ye ʻālam

نائینی، محمد رضا بن رشید، ق۱۳ قمری

nā'īnī, mohammad rezā ebn-e rašīd (- 19c)

رساله مرتب است بر یک «مقدمه»، دو «فصل» و «خاتمه»: مقدمه در حدوث ذاتی ممکنات؛ فصل ۱. تقریر دلیل حکماء بر قدم زمانی؛ فصل ۲. تقریر دلیل حکماء بر امتناع تخلف معلول از علت تامه؛ خاتمه در وجود زمان قبل خلق العالم بالتقدیر و بعده بالتحقیق. مؤلف در پایان رساله می‌گوید که نگاشتن این رساله را بامداد پنج‌شنبه آغاز و شبانگاه پایان داده است.

آغاز کتاب: بسمله الحمدلله بدیع الاشیاء بقدرته ... و بعد فیقول الفقیر ... محمد رضا بن محمد رشید لما رایت اجماع اهل الملل عل حدوث العالم بالزمان ... بحیث لایبعد عده من ضروریات الدین ... و تحیر بعض القاصرین فی ذلک لما اقام الحکماء علی قدمه من البراهین فاردت ردها

انجام کتاب: نقول بوجود الزمان قبل خلق العالم بالتقدیر و بعده بالتحقیق و الله ولی التوفیق تمت علی ید مصنفه الفقیر فی ضحی یوم الخمیس ... سنة احدی و ثلاثین و ماه بعد الالف ... قد شرعت فیه عشیه

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۳۲/۲۱-طباطبائی

آغاز و انجام: برابر

کاتب = مؤلف، تا: ۱۱۳۱؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج یک لا مشکی رنگ، ۳گ (۲۹پ-۳۱ر)، قطع: وزیری کوچک، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۲۳-۳۲۸]

● اثبات حدیث «من کنت مولاه» / علوم حدیث / عربی

iṯbāt-u hadīṯ-i «man kunt-u mawlā-h»

در این رساله سندهای مسلسل این حدیث که یکی از دلیل‌های شیعیان بر خلافت علی (ع) است آورده شده و در بیشتر جاها درستی یا نادرستی آنها روشن گردیده است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۸۰/۱۱

آغاز: الحمدلله حق الحمد و منتهی الحمد کما ینبغی لعظمته ... حدیث من کنت مولاه ... مما تواتر و افادالقطع؛ **انجام:** فاعتموا فان العمائم سیماء الاسلام و هی حاجز بین المسلمین و المشرکین هذا مرسل. تمت و الحمدلله رب العالمین.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۲گ (۲۱۱پ-۲۲۳پ) [ف: ۳-۵۲۳]

● اثبات حرکت جوهری / فلسفه / فارسی

esbāt-e harkat-e jowharī

؟ فیض کاشانی، محمد بن شاه مرتضی، ۱۰۰۶ - ۱۰۹۱ قمری

feyz-e kāšānī, mohammad ebn-e šāh morteza (1598 - 1680)

فیض که از شاگردان ملاصدراست در آثار مختلفش از حرکت جوهری ملاصدرا بحث کرده و این رساله نیز برهانی است بر حرکت جوهری و پاسخ به اشکالاتی که در این باب وجود دارد. به نظر می‌رسد مؤلف در این رساله پس از طرح حرکت جوهری به مسأله تجدد امثال می‌پردازد و تجدد و تغیر را توسعه داده و علاوه بر عالم جسمانی، کل ماسوی الله را متبدل و متجدد معرفی می‌کند.

آغاز کتاب: بدان ای جوینده تحقیق و پوینده وسط طریق ایدک الله بروح منه که مجموع عالم جسمانی از سماوات و ارضین و مافیهما و مابینهما همیشه در تغییر و تبدیل و تجدد و سیلانست

انجام کتاب: و اما ثالثا بجهت آنکه حرکت امریست نسبی و هو تغییر المتغیر و حدوث الحادث خروج من القوة الی الفصل فلا بد و ان ینتهی الی متغیر و حادث و خارج بالذات لیتقوم به والا لم تکن موجودة و بالله التوفیق

چاپ: تصحیح عبدالله صلواتی، گنجینه بهارستان، حکمت ۲، مسلسل ۱۱، تهران، کتابخانه مجلس شورای اسلامی، ۱۳۷۹ش

[فهرستواره منزوی ۶۲/۶]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۱۴۸/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: مراد، تا: ۱۰۷۱ق؛ متن و حاشیه، ۲ص (۵۰–۵۱) [ف: ۳۲–۱۸۳]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۱۲/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ خوب، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج قرمز، ۴ص (۲۴۹–۲۵۳)،۱۷سطر،قطع:رقعی، اندازه: ۱۱×۱۸/۵سم [ف: ۹–۲۴۹]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۳۵۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، ۲گ، ۱۱ سطر [رایانه]

۴. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۰/۳ عکسی
آغاز: برابر
خط: نسخ، کا: علم الهدی (فرزند مؤلف)، تا: قرن ۱۲؛ جلد: گالینگور سرخ عطف میشن، ۳گ (۱۳۰–۱۳۲)، ۱۷ سطر، اندازه: ۲۰×۲۹۰سم [ف: ۳–۱۳۳۵]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۶۸۱/۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج مشکی، ۲گ (۱۶۷پ–۱۶۸پ)، ۲۱سطر (۸/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۲۰–۱۷۹]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۹۹
آغاز: برابر
تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ بی‌کا، بی‌تا [ف: ۴–۱۲۹]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۸۰/۱۱
آغاز: برابر
تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ بی‌کا، بی‌تا [سنا – ف: ۱–۱۳۹]

۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۹۱۴/۳–۳۵/۹۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا عطف تیماج، ۲گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۳–۱۳۲۱]

● **اثبات الحرمة نسبا و رضاعا** / فقه / عربی
iṯbāt-ul ḥurma nasab-an wa riḍā‘-an

شیبانی، ماجد بن فلاح، ق۱۰ قمری
šeybānī, mājed ebn-e fallāh (- 16c)

آغاز کتاب: بسمله یقول الفقیر الی الله تعالی ماجد بن فلاح الشیبانی و فقه الله لمرضاته انی قد طلعت علی بعض عبارات الفقهاء فوجدتهم لایختلفون فی ان الرضاع و ان من صارت به احدی المحرم ات نسباً او مصاهرة کامه من الرضاع و اخته و بنته و خالته الی غیر ذلک من المحرم ات نسبا و کزوجة ابنه من الرضاع و ام زوجته و اختها الی غیر ذلک من المحرم ات مصاهرة.
انجام کتاب: و لو کان متاخرا فالطلاق و الله اعلم بالصواب و الیه المرجع و المآب

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۱۰۵/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: عبدالوهاب جدید الایمان، تا: ربیع الثانی ۱۰۷۸ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه یی ضربی، کب پ – لج ر، ابعاد متن: ۶/۵×۱۱، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [ف: ۸–۷۴۰]

● **اثبات الحسن و القبح العقلیین** / اصول فقه / عربی
iṯbāt-ul ḥusn wa-l qubḥ al-‘aqlīyīn

گنجی، ابوالقاسم بن حسن، قرن ۱۲ق
ganjī, ab-ol-qāsem ebn-e hasan

تاریخ تألیف: جمعه ۱۴ محرم ۱۱۶۵ق؛ محل تالیف: نجف اشرف
رساله استدلالی مختصری است در اثبات حسن و قبح عقلی مشتمل بر چهار «مقدمه» و دو «مطلب»: مقدمه ۱. اصل معنی الحسن و القبح؛ مقدمه ۲. تحقیق معنی الثواب و العقاب؛ مقدمه ۳. بیان مثبتی الحسن و القبح یحکمون بالاجمال او التفصیل و کیفیة الاثبات و اقسامهما؛ مقدمه ۴. تحریر محل النزاع؛ مطلب ۱. اقامة الحجج علی المذهب المنصور؛ مطلب ۲. حجج الاشاعرة.
آغاز کتاب: الحمد لله ... و بعد فهذه نبذة فی اثبات الحسن و القبح العقلیین و یحتاج بیانه الی رسم اربع مقدمات و مطلبین.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۳۰۳
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مصحح، در آغاز نسخه یادداشتی است از حسن حسینی قمی در سال ۱۳۸۲ که کتاب را به خط مؤلف آن جد اعلای محقق قمی دانسته است؛ تملک: حسین حسینی جلالی در سال ۱۳۸۷ در قم؛ واقف: میرزا ابوطالب قمی؛ ۱۶ص [عکسی ف:۴–۱۲۵]

● **اثبات الحق = ترجمة احقاق الحق** / کلام و اعتقادات / فارسی– عربی
iṯbāt-ul ḥaqq = t.-u iḥqāq-il ḥaqq

شریف نائینی، محمد بن محمد هادی، – ۱۳۰۵ قمری
šarīf-e nā‘īnī, mohammad ebn-e mohammad hādī (- 1888)

وابسته به: احقاق الحق و ازهاق الباطل؛ شوشتری، نورالله بن

شرف الدین (۹۵۶-۱۰۱۹)
علامه حلی (-۷۲۶ ق) کتابی به نام «نهج الحق وکشف الصدق» در اثبات حقانیت شیعه، نوشته بود، که آن را قاضی فضل الله بن روز بهان (قرن دهم ه.ق) مورد نقد و پاسخ قرارداده وکتاب «ابطال نهج الباطل و اهمال کشف العاطل» را نگاشته است. قاضی نورالله شوشتری به دفاع از علامه حلی کتاب «اثبات الحق» را در سال ۱۰۱۴ق در آگره هند نگاشته و به قاضی فضل الله روزبهان پاسخ داده است. کتاب حاضر ترجمه تحت اللفظی «احقاق الحق» قاضی نورالله شوشتری است که گاهی توضیحاتی در متن به عنوان «مترجم گوید» یا در حاشیه از مترجم نیز دیده می‌شود.
آغاز کتاب: حمد و ثنائی چون نعمای خالق اکبر نامحدود و شکر و سپاسی چون آلای ایزد غیر معدود حضرت حکیم خبیری را سزا.
انجام کتاب: و توفیق ندهد ایشان را بسوی پاداشتن اتفاق و هر چند پیچیده شود ساق بساق و الیه المرجع و المساق.
[الذریعة ۲۹۰/۱، ۷۵/۴؛ منزوی ۸۷۰/۲؛ فهرستواره منزوی ۶۷/۹ (۱ نسخه)]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:بدون شماره-بهار
آغاز: برابر؛ **انجام:** و هر چند پیچیده شود ساق به ساق و الیه المرجع و المساق (در منع اشاعره استحقاق ثواب بر طاعت و عقاب بر معصیت)
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ قطع: ربعی [نشریه: ۵-۶۵۸]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۱۴۴
آغاز و انجام: برابر
تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، دارای علامت بلاغ؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۸۴گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۶-۱۴۲]

۳. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۵۱۹/۴
آغاز: بسم الله خیر الاسماء کلامه تعالی منفصلاً عنه لانه الحروف والاصوات وهی لا تحل إلا علی احد الوجوه التی یحصل بها الافهام من الخبر والامر والنهی والاستفهام؛ **انجام:** این است بعضی از مطاعن ابی بکر وعمر واما مطاعن عثمان ومعاویه وعایشه وسایر اهل ضلالت پس آن را ایراد نکردیم زیرا که در آنچه مذکور شد کفایت است درثبوت شاه ولایت وفساد حال غاصبین خلافت.
توحید تا امامت؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و وسط و انجام؛ جلد: گالینگور سبز عطف تیماج زرشکی، ۹گ، اندازه: ۱۸×۲۳سم [ف مخ:۱-۲۹]

● **اثبات الحق** / کلام و اعتقادات / فارسی
esbāt-ol haqq
سپهر، عبدالحسین، ۱۲۵۰ - ۱۳۱۲ شمسی
sepehr, ʻabd-ol-hoseyn (1871 - 1933)
اهدا به: مظفرالدین شاه (۱۳۱۳- ۱۳۲۴ق)
تاریخ تألیف: ۱۳۱۷ق
شرح حال مدعیان نبوت از آغاز اسلام تا زمان عضد الدوله دیلمی یک به یک آمده است. نخستین آنها مسیلمه کذاب و آخرین آنها ابوطیب متنبی است و در کتاب شرح معجزات ایشان آمده است.
آغاز کتاب: بسمله. الحمد الذی نور قلوب المؤمنین بذکره و قدس ارواح الموقنین بسره و بره
انجام کتاب: کم قد قتلت و کم قدمت عندکم ×× ثم انقضت فزال القبر و الکفن
[فهرستواره منزوی ۶۷/۹]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۱۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳۱۷ق، جا: تهران؛ کاغذ: فرنگی فلفل نمکی، جلد: ابره پارچه، مشکی مقوایی، ۱۵۴گ، ۱۴ سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۷/۵×۲۲/۵سم [ف: ۱-۴۰۱]

● **اثبات الحق** / کلام و اعتقادات / فارسی
esbāt-ol haqq
جوانشیری، عباس بن زین العابدین
javānšīrī, ʻabbās ebn-e zeyn-ol-ʻābedīn
کتابی است در رد مذهب حقه شیعه شامل «مقدمه» و «اثبات‌ها» و «خاتمه». مؤلف این کتاب را پس از دیدن «تحفه اثنا عشریه» عبدالعزیز دهلوی که آن هم در رد شیعه است، نگاشته است. مقدمه شامل دو چیز: ۱. شروط با علمای شیعه، ۲- موانع شیعه از وصول بحق؛ اثبات‌ها شامل ۸۵ اثبات؛ خاتمه در حماقات و خرافات
آغاز کتاب: بسمله الحمدلله الذی هدانا لهذا وما کنا لنهتدی لولا ان هدانا الله ... اما بعد چنین گوید بنده‌ای از بندگان الهی صاحب تقصیر غیر متناهی اقل عبیدالله الملقب بذی الاوصاف المسمی بعباس بن زین العابدین جوانشیری
[فهرستواره منزوی ۶۷/۹]

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۰۴-۵/۹۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** درمسائل قضا و قدر از کتب قدماء خود بعضی سخنان علما پسند نوشته و اما مابقی همه سخنان بچه گان و جاهلان است علماء از جواب دادن
از اول تا خاتمه (حماقت ۵۲)؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ ۱۵۹گ، ۲۰-۲۱ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۲/۵سم [ف: ۱-۵۴]

● **اثبات حقانیت صبح ازل و خلافت او برای باب** / بهائیت / فارسی
esbāt-e haqqānīyat-e sobh-e azal va xelāfat-e ū barāye bāb

قهیر، ملا رجب علی
qahīr, mollā-rajab'alī

ملارجب علی قهیر پیرو سید علی محمد باب و میرزا یحیی صبح ازل و گویا بهائیان او را در کربلا یا بغداد کشته‌اند و کشنده او گویا نصیر عرب پیرو بهائیان بوده است. در چهار «فصل» است، به فارسی با دیباچه‌ای به عربی.
[مواد بررسی آیین بابی ص ۱۹۹ و ۲۰۸ و ۲۲۰]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۰۱۸-ف
نسخه اصل: کمبریج 24f (۹) نسخه برون، ص ۶ فهرست نیکولسون؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها – ف: ۳-۲]

● **اثبات حقانیت طریقه اخباری** / اصول فقه / فارسی
esbāt-e haqqānīyat-e tarīqe-ye axbārī

مؤلف پس از بررسی و سؤال از علمای اصولی و اخباری به این نتیجه رسیده است که طریقه اخباری ترجیح دارد و حق است و برای تأیید آن به کتاب‌های «فواید طوسیه» و «فواید مدنیه» شیخ امین استرآبادی و «سفینة النجاة» فیض و «انوار نعمانیة» سید نعمت الله جزایری حواله می‌دهد، بعد خود اجمالاً دلایل خود را بر ترجیح روش اخباریون از کتاب و سنت و عقل اجماع ذکر می‌کند.
آغاز کتاب: بسمله، حمدله، اما بعد چون احقر در مقام تمیز و فهمیدن اختلاف اخباری محدثین و اصولی مجتهدین برآمدم از علماء طرفین سئوالات نمودم

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۹/۲۵۵-۹۰۳۵/۲۰
آغاز: بسمله، حمدله، اما بعد چون احقر در مقام تمیز و فهمیدن اختلاف اخباری محدثین و اصولی مجتهدین برآمدم از علماء طرفین سئوالات نمودم؛
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۰گ (۱۶۲-۱۷۱)، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۴×۸سم [ف: ۱-۱۴۰]

● **اثبات الخلافة** / کلام و اعتقادات / فارسی
esbāt-ol xelāfa

هزار جریبی، محمد کاظم بن محمد شفیع، – ۱۲۳۴ ؟ قمری
hezārjarībī, mohammad kāzem ebn-e mohammad šafī' (- 1819)

دارای چند «باب» در معجزات و کرامات و فضائل و مناقب زندگانی و شهادت حضرت امیر المؤمنین (ع) که از روایات و احادیث گرد آورده شده تا خلافت بلا فصل آن حضرت را اثبات نماید.
آغاز کتاب: الحمدلله رب العالمین ... چون بعضی از گمراهان که حق را از باطل و باطل را از حق ندانسته
[فهرستواره منزوی ۶۸/۹(۱نسخه)]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۱۹۹
آغاز: برابر؛ **انجام:** چون نزدیک آمدم مرد پیری دیدم با جثه عظیم
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج نیلی، ۲۳۲گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱۸-۳۳۵]

← اثبات خلافت ⟵ اثبات الخلافة

● **اثبات خلافت** / کلام و اعتقادات / فارسی
esbāt-e xelāfat

سپهر کاشانی، عباسقلی بن محمد تقی، ۱۲۶۸ – ۱۳۴۲ قمری
sepehr-e kāšānī, 'abbās-qolī ebn-e mohammad taqī (1852 - 1924)

اهدا به: مظفرالدین شاه قاجار
تاریخ تألیف: ذیقعده ۱۳۲۰ق
بحث و احتجاجی است که بین یکی از علمای زمان مأمون با ابوالهذیل علاف متکلم مشهور زمان درباره خلافت بلافصل امیرالمؤمنین علی (ع) درگرفته است. این مرد عالم که به‌ظاهر دیوانه می‌نموده به طرفداری علی (ع) ابوالهذیل را مجاب می‌کند و ابوالهذیل با تعجب او را ترک می‌گوید و به مأمون می‌پیوندد.
آغاز کتاب: بعد البسمله. الحمدلله رب العالمین و صلی الله تعالی علی محمد و علی الهما الطاهرین بر حسب امر مطاع جهان اتباع بندگان اعلیحضرت قدر قدرت فریدون فطرت فلاطون فطنت هوشنگ آیت بقراط زکاوت (=ذکاوت) جمشید رایت سقراط کیاست سکندر دلالت ارسطو نباهت نوشیروان عدل قا آن بذل دارا ...
انجام کتاب: چه بیمناک بودم که چون بداند او را بیاورد و با خود نزدیک و مقرب نماید و مرا متروک و دور گرداند و صلی الله علی محمد و آله اجمعین و لعنت الله علی اعدائهم و مخالفیهم الی یوم الدین
[فهرستواره منزوی ۶۸/۹ (۱ نسخه)]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۲۵
آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: کمال السلطنه، تا: ذیقعده ۱۳۲۰ق، جا: تهران؛ کاغذ: فرنگی، جلد: ابره کاغذی مقوایی، ۳۲گ، ۱۲ سطر (۱۵×۸/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱-۳۱۹]

● **اثبات الخلافة** / کلام و اعتقادات / فارسی

esbāt-ol xelāfa

بخشی از کتاب اثبات الخلافه خاص به امام مهدی (ع) و نواب او در غیبت صغری است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۹۱/۲۵-فیروز

آغاز: ذکر امام دوازدهم و تاریخ ولادت و دلایل امامت و بعضی از سوانح غیبت صغری. و ذکر رویت صاحب (ع) در زمان غیبت و علامات نزول عیسی (ع)

بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: مختلف آهارمهره، جلد: تیماجی مشکی، ۳۰ص (۶۹۸-۷۲۸)، قطع: رحلی، اندازه: ۲۲×۳۵سم [ف: ۲۱-۲۷۸]

● **اثبات خلافت بلافصل علی (ع)** / کلام و اعتقادات / فارسی

esbāt-e xelāfat-e belā-fasl-e ʻalī

تنکابنی، محمد بن محمد طاهر، ق۱۳ قمری

tonekābonī, mohammad ebn-e mohammad tāher (- 19c)

آغاز کتاب: الحمدلله الذی بعث الینا اشرف الانبیاء و اتم الحجة علینا باثنی عشر من الاوصیاء ... و بعد فقد سئلتنی یا اخی و سیدی عن بیان وجه استدلال مولانا و سیدنا الرضا و علی آبائه الف الف التحیته و الثنا لکون امیر المؤمنین خلیفة رسول الله بلافصل ...

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۴۸۷۳/۴

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، کا: سید علی نواب شهرستانی، بی‌تا؛، ۱۴ سطر (۷×۱۲/۵)، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [ف: ۲-۱۸۱]

● **اثبات خلافت علی (ع)** / کلام و اعتقادات / فارسی

esbāt-e xelāfat-e ʻalī

لاهیجانی ، محمد طاهر

lāhījānī, mohammad tāher

انجام کتاب: این مختصر در میان شیعیان امیر المومنین حیدر منتشر و مشهور گردد دوستان را سبب کوشش تمام در پیروی دوازده امام ع و مخالفان را باعث اهداء و استبصار شود و این فقیر ضعیف را حق تعالی از دوستان امیر المومنین حساب کند بحق محمد و آله الطاهرین ...

رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه:۷۱۵الف

آغاز: ... ع و زیدیه و اسمعیلیه و امامیه جمیع فرقه شیعه که هیجده فرقه اند و به قولی هفتاد و سه ... که بعد از رسول ص. س. بی فاصله امام به حق علی بن ابی طالب (ع) است؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق خوانا، بی‌کا، تا: رجب ۱۲۴۳ق؛ ۴۱۸ص، ۲۳ سطر [رشت و همدان - ف: -۱۰۸۴]

● **اثبات دعوت** / بهائیت / فارسی

esbāt-e da‘vat

در این رساله به بعضی از آیات قرآن و کلمات ائمه اطهار استناد شده تا دعوت این جماعت به اثبات رسد.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۵۸۶/۸

آغاز: بسمله، المتکبر الملک المهیمن المتعال اشهدالله فی ذالک الکتاب بانه لا اله هو اله واحد رب السموات و الارض و ما بینهما؛ **انجام:** فی الاحزان ان ذلک یوم الوعد و جائکم ... و ما من اله الا اله الواحد القهار. تمت.

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی شکری الوان، جلد: تیماج قرمز مقوایی، ۶ص (۱۵۰-۱۵۶)، ۱۹ سطر (۸×۱۶)، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۲-۹۱]

● **اثبات رابطة = رسالة فی ان الرابطة بدعة ام لا** / عرفان و تصوف / عربی

iṯbāt-u rābiṭa

شهرزوری، خالد بن حسین، ۱۱۹۳؟ - ۱۲۴۲ قمری

šahrazūrī, xāled ebn-e hoseyn (1779 - 1827)

آغاز کتاب: بسمله الحمدلله و سلام علی عباده الذین اصطفی من العبد الفقیر المستهام خالد النقشبندی ... اما بعد فقد وردت مکاتیبکم الدالة علی صحة ذواتکم ... و قرع سمع هذا المسکین ان بعض الغافلین عن اسرار حق الیقین یعدون الرابطة بدعة فی الطریقة و یزعمون انها لیس لها اصل و لا حقیقة کلا ان لها اصلا عظیما من طریقتنا العلیة النقشبندیه بل هی اعظم اسباب الوصول ...

انجام کتاب: التی علیها مدار الاسلام و نصرتها علی أعداء الدین من النصاری الماحین و الأعجام المؤبدین اللثام و السلام علیکم و رحمة الله و برکاته فی المبدأ و الختام

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۹۳۰۱/۱

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمادی الثانی ۱۳۰۴ق؛ جلد: مقوا عطف و لبه میشن قهوه‌ای، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۲-۳۶۷]

← اثباة الرجعة ← اثبات رجعت

● **اثبات الرجعة** / کلام و اعتقادات / عربی
iṯbāt-ur raj'a
ابن شاذان، فضل بن شاذان نیشابوری، - ۲۶۰ قمری
ebn-e šāzān, fazl ebn-e šāzān-e neyšābūrī (- 875)
[النجاشی ۳۰۷؛ الذریعه ۹۳/۱ و ۲۰۱/۲۰ و ۳۶۷/۲۲؛ معجم التراث الکلامی ۱۲۶/۱]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۷۴۴۲
خط: نسخ، کا: حسین ارموی، تا: ۱۳۵۰ق؛ ۸۸گ [الفبائی: ۱۷]
۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۶۰۰/۴
کا: حسن بن علی رضی الدین تبریزی، تا: ربیع الاول ۱۳۷۵ق [میراث شهاب س۱۰ش۱-۲: ۲۵]

● **اثبات الرجعة** / کلام و اعتقادات / عربی
iṯbāt-ur raj'a
حر عاملی، محمد بن حسن، ۱۰۳۳ - ۱۱۰۴ قمری
horr-e 'āmelī, mohammad ebn-e hasan (1624 - 1693)
شرح و حواشی:
۱- اثبات الرجعة (منتخب)

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۶۰۰/۵
کا: حسن بن علی رضی الدین تبریزی، تا: ربیع الاول ۱۳۷۵ق؛ این نسخه با چند واسطه از روی نسخه اصل کتابت شده است [میراث شهاب س۱۰ش۱-۲: ۲۵]

● **اثبات الرجعة (منتخب)** / کلام و اعتقادات / عربی
iṯbāt-ur raj'a (mn.)
وابسته به: اثبات الرجعة؛ حر عاملی، محمد بن حسن (۱۰۳۳-۱۱۰۴)
منتخبی است از اثبات الرجعه شیخ حر عاملی.
آغاز کتاب: بسمله نقلت من رسالة شیخ محمد بن الحسن العاملی فی الرجعة ومن جملته آیات القرآنی دالة علی صحة الرجعة ولو بانضمام الاحادیث فی تفسیرها قال الشیخ ان مذهب قدمائنا وجمیع الاخبار

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴/۸۷۷۵-۵۸/۲۲۵
آغاز: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۳۷گ، ۴۷-۸۳، ۲۲ سطر، قطع: بیاض رقعی، اندازه: ۱۰×۲۳سم [ف: ۸-۴۵۸۵]

● **اثبات رجعت = اثباة الرجعة = ترجمه چهارده حدیث = ظهوریه = علائم ظهور** / کلام و اعتقادات، شرح حدیث / فارسی
esbāt-e raj'at = esbāt-or raj'a = t.-ye čahārdah hadīs = zohūrīye = 'alā'em-e zohūr
مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی، ۱۰۳۷ - ۱۱۱۰ قمری
majlesī, mohammad bāqer ebn-e mohammad taqī (1628 - 1699)
اهدا به: شاه سلیمان صفوی (۱۰۷۷-۱۱۰۵ق)
تاریخ تألیف: ۱۹ رجب ۱۰۷۸ق
مؤلف در دیباچه می‌گوید که از جمله احادیث بسیاری که در «بحار الانوار» فراهم آورده دو حدیث است که متضمن پیش‌گویی و بشارت به ظهور دولت صفویه است. وی ترجمه و شرح دو حدیث مزبور را با ترجمه و شرح ۱۲ حدیث دیگر درباره احوال و تاریخ میلاد و زندگی امام صاحب الامر (ع) به صورت رساله حاضر فراهم می‌آورد. وی از حدیث سوم (حدیث ابو لبیده) چنین استباط و برداشت می‌کند که در ۱۱۵۵ هجری قیام امام خواهد بود. در شرح حدیث ۱۳ به تفصیل به اثبات رجعت پرداخته است.
دو حدیث نخست که از آنها سخن رفت از این قرار اند: حدیث اول که از ابو خالد کابلی از محمد باقر (ع) است چنین است: «کانی بقوم قد خرجو بالمشرق یطلبون الحق و لا یعطونه ثم یطلبونه فلایعطونه فاذا را و ذلک وضعوا سیوفهم علی عواتقهم فیعطون ما سالوا فلا یقبلونه حتی یقوموا و لایدفعونها الا الی صاحبکم قتلاهم شهداء». مجلسی پس از ترجمه آن می‌گوید: «مترجم گوید که بر صاحبان بصیرت ظاهر است که از جانب مشرق کسیکه دین حق را طلب نمود و مردم را بدین حق دعوت کرد و پادشاهی یافت بغیر سلسله علیه صفویه ... نبود و در این حدیث شریف جمیع شیعیان خصوصا انصار و اعوان این دولت ابد توامان را بشارتها است که بر عاقل پوشیده نیست». حدیث دوم از امام صادق (ع) است که در آن آمده است: علی (ع) از آینده خبر می‌داد تا ظهور قائم تا گفت: «اذ اقام القائم بخراسان و غلب علی ارض کوفان (کرمان - نعمانی) و الملتان و حاز جزیرة بنی کاوان و الملتان و قام منا قائم بجیلان و اجابته الابر و الدیلم و ظهرت لولدی رایات الترک متفرقات فی الاقطار و الحرمات (الجنات) و کانوا بین هنات و هنات اذا خربت البصرة و قام امیر الامرة (بمصر) فحکی علیه السلام حکایة طویلة ثم قال اذا جهزت الالوف و صفت الصفوف و قتل الکبش الخروف هناک یقوم الآخر و یثور الثائر و یهلک الکافر ثم یقوم القائم المأمول و الامام المجهول له الشرف و الفضل و هو من ولدک یا حسین لا ابن مثله یظهر بین الرکبتین فی ذر یسیر (فی دریسین بالیین) یظهر علی الثقلین و لایترک فی الارض الادنین (دمین - شرا.خ) طوبی لمن ادرک زمانه و لحق اوانه و شهد ایامه». به گفته مجلسی جزیره بنی‌کاوان حوالی بصره است و ابر در حوالی استراباد و دیلم، قزوین و حوالی آن است. آن‌گاه می‌گوید: «مترجم گوید

خروج کننده خراسان اشاره است به امرای ترکمان مثل چنگیزخان و هلاکوخان و خروج کننده در گیلان اشاره است به شاه دین پناه رضوان مکان شاه اسمعیل ... لهذا حضرت فرمود که از ماست و او را فرزند یاد کرد ... یا مراد همان خسرو خلد آشیان است یا دیگر از سلاطین عظام اولاد کرام او و چون راوی بسیاری از حدیث را انداخته به خصوص نمی‌توان حکم کرد و کشتن قوچ فرزند خود را به گمان این فقیر اشاره است به شهادت شاهزاده عالی تبار صفی میرزا ... و پادشاه دیگر که طلب خون نماید اشاره است بسلطنت ... شاه صفی ... چون حدیث را اختصار کرده اند بعضی از وقایع بعد افتاده است اما بشارت بتعجیل ظهور صاحب الزمان ... و اتصال این دولت دین پرور بدولت حق امام البشر از آخر حدیث ظاهر است».

آغاز: بسمله. الحمدلله رب العالمین ... اما بعد چنین گوید فقیر خاکسار محمد باقر بن محمد تقی ... که چون بر کافه ارباب فطنت و ذکا و عامه اصحاب بصیرت و اعتلا ظاهر و هویدا است که ادای شکر و نعمت سلسله علیه صفیه صفویه ... که اساطین دین مبین اجداد طاهرین ایشان ... ببرکات تأییدات ایشان استوار ... است بر کافه مؤمنان متحتم و ... لازمست و چون از پرتو خورشید این سلطنت روز افزون این ذره بیمقدار توفیق یافت که اخبار حضرت ائمه اطهار ... را در ضمن بیست و پنج مجلد از کتاب بحارالانوار جمع نمود ... و در اثنای جمع احادیث دو حدیث بنظر قاصر رسید که ائمه ... بظهور این دولت علیه خبر داده‌اند و باتصال این سلطنت الهیه بدولت قائم آل محمد ... شیعیان را بشارت فرموده‌اند بخاطر فاتر رسید که ترجمه این دو حدیث شریف با دوازده حدیث دیگر که مشتمل بر احوال خاتم اوصیا ... اعنی صاحب الزمان و خلیفة الرحمن ... بوده باشد بموقف عرض نواب کامیاب ... ابوالمظفر شاه سلیمان الصفوی الموسوی الحسینی بهادرخان ... رساند

انجام: و هر کلمه از این دعا هزار حسنه باو عطا فرماید و هزار گناه از نامه عمل او محو نماید دعا اینست الهم رب النور العظیم ... او نریه قریبا برحمتك یا ارحم الراحمین پس دست را بر ران راست خود سه مرتبه میزنی سه مرتبه بگو العجل العجل العجل یا مولای یا صاحب الزمان

چاپ: به تحقیق سید مهدی رجائی، ضمن رسائل اعتقادی علامه مجلسی؛ تحقیق ابوذر بیدار، تهران، رسالت قلم، ۱۴۰۹ه/۱۳۶۷ش، ۱۴۴ص؛ به اهتمام مرتضی جنتیان، اصفهان، کانون پژوهش، ۱۴۲۱ه/۱۳۷۹ش، ۱۰۰ص؛ بمبئی، ۱۳۰۶ق، سنگی.

[الذریعة ۹۰/۱و۶۸/۱۳ و ۳۰۸/۱۵ و ۱۹۱/۵؛ نسخه های فارسی منزوی ۸۷۱/۲؛ کتابشناسی مجلسی ص ۲۳۷؛ مشار، ۴۶/۱، ۱۵۸: دو چاپ؛ فهرستواره منزوی ۶۹/۹ (۵۰ نسخه) و ۳۷۳/۹؛ دنا، ج۱، ص۱۳۵-۱۳۸ (۹۱ نسخه)]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۸۱۳ ض

بی‌کا، تا: ۱۰۷۵ق [این تاریخ با سال تالیف ناهماهنگ است] [د.ث. مجلس]

۲. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۶۵/۱

آغاز: و حضرت مسیح و مریم از تو خشنود گردند و حضرت امام حسن عسکری (ع) به دیدن تو بیاید

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۶ صفر ۱۰۷۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۶۶گ (۲ر-۶۸پ)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۱-۵۶]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۹۲۰/۸

در ۱۲ حدیث؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۸۰ق، جا: اصفهان؛ افتادگی: انجام [ف: ۵-۳۹۷]

۴. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲۴۶۸

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۷ رمضان۱۰۸۰ق؛ سه برگ اول نونویسی شده؛ کاغذ: اصفهان، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۴ سطر (۶×۱۲/۵)، اندازه: ۱۲×۲۰/۵سم [ف: ۲-۶۷۲]

۵. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۳۳۰ حکمت

خط: نستعلیق، کا: عباس بن مهدی قلی شیرازی، تا: جمادی الاول ۱۰۸۱ق؛ جلد: مقوا، قطع: ربعی [ف: ۲-۲۲]

۶. اصفهان؛ مکتبة الزهراء؛ شماره نسخه:۲۱۳

کا: ملا ملک، تا: ۱۰۸۷ق؛ ۸۹گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۸×۲۸سم [ف: -۱۳۳]

۷. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۷۸۶/۱۷-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: ۱۰۸۷ق [عکسی ف: ۱-۵]

۸. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۴۳۳۲

بی‌کا، تا: ۱۰۸۸ق [نشریه: ۱۳-۳۸۸]

۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۲۸۲/۴

بی‌کا، تا: شب پنج‌شنبه ۱۳ شوال ۱۰۸۸ق؛ میانه حدیث هشتم افتاده؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ ترنجی مقوایی گرد حنایی، ۷۵گ (۸۹-۱۶۴)، ۱۴ سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۳-۳۲۵۱]

۱۰. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۸۶۸

خط: نستعلیق، کا: ملا بیضاء، تا: در ذیحجه ۱۰۸۸ق؛ واقف: علی خان وزیری؛کاغذ: اصفهانی آبدیده، جلد: مقوایی با تیماج عنابی، ۱۲۶گ، ۱۲ سطر (۵×۱۱/۵)، اندازه: ۸×۱۵/۵سم [ف: ۵-۱۸۲۷]

۱۱. قم؛ فاضل قائینی؛ شماره نسخه:۱۵۳

آغاز: برابر

بی‌کا، تا: ۱۰۸۹ق [تراثنا: س۱۳ش۲و۳: ۳۳۷]

۱۲. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۳۵۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: ملامحمد بن محمد شریف، تا: ۱۷ صفر ۱۰۹۰ق؛ صفحات مجدول به سبز سیر و شنگرف؛ تملک: محمد بن ملا محمد قاسم؛ مهرها: «صلوات بر محمد و آل محمد» و «صل علی

محمد و آل محمد» و «افوض امری الی الله اللطیف ملا محمد بن شریف» و «الواثق الی الله اللطیف ملا محمد بن محمد شریف»؛ جلد: تیماج حنایی ضربی، ۶۷گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۶سم [ف: ۱-۳۴۰]

۱۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۳۸۶/۱

آغاز: از حال بد مآل تو خبر داده دجال جدال آغاز کرده گوید یابن الحسن خار انکار؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: میرزا عبدالغفار گیلانی تبریزی، تا: ۹ صفر ۱۰۹۱ق؛ جلد: تیماج فرنگی آبی، ۷۰گ (۱ر-۷۰پ)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۹سم [ف: ۳۰-۱۰۴]

۱۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۸۴۳/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: حمد قلی صفوی موسوی حسینی، تا: محرم ۱۰۹۱ق، جا: اردبیل؛ مصحح، با عبارت «صح مقابلة و تصحیحا فی القریة نمین فی ۱۰۹۱هـ» در انجام مقابله شده، نسخه‌بدل‌ها در حاشیه آمده است؛ کاغذ: شرقی، ۲۷گ (۴۰۲پ-۴۲۸ر)، ۲۳ سطر (۱۲/۵×۲۲) [ف: ۳۷-۴۵۴]

۱۵. شیراز؛ امام عصر (عج)؛ شماره نسخه:۳۴۸

خط: نستعلیق، کا: قوام الدین محمد بن میر محمد باقر بن میر محمد اشرف حسینی قمی، تا: ۲۱ ذیحجه ۱۰۹۵ق، جا: اورنگ آباد؛ افتادگی: آغاز؛ ۵۸گ، اندازه: ۱۲×۲۲/۵سم [ف: ۱-۴]

۱۶. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه:۴۸/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ جلی، کا: میر محمد زمان حسینی، تا: صفر ۱۰۹۶ق؛ جدول بندی به سرخی و لاجورد؛ مهر: «الواثق بعفوه الغنی سید محمد زمان الحسینی»؛ کاغذ: نخودی آهارمهره، جلد: مقوا روغنی زمینه مشکی با جدول زرین عطف تیماج خرمایی، ۲۴۳گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴×۲۲/۵سم [ف: ۴۳]

۱۷. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۵۸۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ربیع الاول ۱۰۹۷ق؛ مصحح؛ جلد: گالینگور آبی، ۴۰گ، ۱۵ سطر (۱۴×۱۹) [ف: ۳۴]

۱۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۰۷۷/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** و لا تقبص روحی حتی رای سیدی و مولای محمد بن الحسن صاحب الزمان صلوات علیه و اله و علی ابائه الطاهرین الاجمعین

خط: نستعلیق خوش، کا: حکیم، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای مقوایی، ۱۲۹ص، ۱۷ سطر (۷×۱۷)، اندازه: ۱۵/۵×۲۹سم [ف: ۵-۸۶]

۱۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۸۲۲/۲

تا عنوان حدیث نهم؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی سوخت ضربی مقوایی، ۳۷گ (۱۸ر-۵۵پ)،سطور چلیپا(۷×۱۴)،اندازه:۱۱×۲۰سم[ف: ۱۲-۲۸۰۱]

۲۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۶۷۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: علی بن محمد طاهر حسینی، تا: ۱۱۰۹ق؛ مهر: مصطفی الحسینی؛ اهدایی رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی آهارمهره، جلد: تیماج یک لای مشکی با عطف تیماج قهوه‌ای، ۵۹گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [اهدائی رهبر۲ اخبار۱: ۳۱۴]

۲۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۸۸۰/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱ جمادی الثانی ۱۱۱۰ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرلایی، ۲۳ سطر (۸×۱۶)، قطع: ربعی، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۱۶-۱۲۰]

۲۲. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۱۵ق، جا: اصفهان؛ صفحات مشکی مجدول به طلا، صفحه اول دارای سرلوح زمینه طلا گل و بوته اندازی؛ کاغذ ترمه؛ جلد: مقوا عطف پارچه‌ای، ۷۷گ، ۱۲ سطر (۸/۶×۱۳/۵)، قطع: ربعی، اندازه: ۱۱/۵×۱۹سم [ف: ۱-۱۲۶]

۲۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۲۶۷/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و سلم تسلیما کثیراً متواترة زاکیة.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: شنبه ۲۱ ربیع الاول ۱۱۲۰ق؛ کاغذ: شکری، جلد: تیماج خرمایی، ۲۶۹گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۷/۳×۲۵/۷سم [ف: ۱۴-۳۸۶]

۲۴. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۰۲۳/۱

آغاز: داشته باشم پس تو درین وقت برو بخدمت؛ **انجام:** برابر از اوایل حدیث چهارم تا آخر؛ خط: نستعلیق، کا: میر عزیز بن سید رضا حسنی، تا: ۱۱۲۱ق؛ افتادگی: آغاز؛ مهر: حاج سید سعید؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی، ۵۲گ (۱-۵۲)، ۱۷-۱۵ سطر (۷/۵×۱۳)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۳-۱۳۹۵]

۲۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۲۳۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** و صلی الله علی خیر خلقه و فی خلیفته محمد و علی

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰ ذیقعده ۱۱۲۱ق؛ جداول اوراق به لاجورد و شنگرف؛ واقف: عبدالعلی رئیس المحدثین، تاریخ وقف: خرداد ۱۳۶۱؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴/۳×۲۳سم [ف: ۱۴-۲۶۲]

۲۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۶۸۸/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۲۷ق؛ عبارات عربی نسخ معرب، مصحح؛ ۲۵گ (۲۶۹پ-۲۹۴پ)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۸سم [محدث ارموی مخ: ۱-۲۵]

۲۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۲۹۸/۴

خط: تحریری، بی‌کا، تا: ۱۱ صفر ۱۱۵۴ق؛ ۲۵گ (۶۲پ-۸۷پ) [مختصر ف: ۴۸۱]

۲۸. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۷۱۶/۴

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح، دارای علامت بلاغ؛ ۵۲گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۱۹سم [ف: ۱-۲۶۷]

۲۹. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۷۱۶/۵

آغاز: حمدله و الصلوة علی سید المرسلین محمد و آله الاکرمین. بدان که مقرون به قیامت یازده علامت سمت وقوع خواهد یافت اول خروج صاحب الزمان علیه صلوات الرحمن چنانکه ابن عباس از حضرت؛ **انجام:** این غریق بحر خطا را با سایر برادران ایمانی به ساحل نجات رساند و از عقوبت ابدی نجات بخشیده به درجات عالیه باقیه بهشت جاوید فایز گرداند بمحمد و آله الطاهرین.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح؛ ۵۶گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۹سم [ف: ۱-۳۹۲]

۳۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۱۳۳/۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج حنایی ضربی لایی، ابعاد متن: ۵×۱۱، قطع: بغلی، اندازه: ۶×۱۵/۵سم [ف: ۱۶-۴۶۲]

۳۱. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۴۹۵/۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ [نشریه: ۲-۱۱۹]

۳۲. اصفهان؛ علامه فانی (ضیاء الدین)؛ شماره نسخه:۲۵/۴

انجام: و از همین علت است که مردم نمی توانند برای خود امام تعیین نمایند.
بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۲گ (۵۷پ-۶۸پ) [سه کتابخانه اصفهان :ف : -۱۰۷]

۳۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۷۵۴۰/۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای مقوایی، ۵۳گ (۸۵پ-۱۳۷پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۳-۴۰۷]

۳۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۰۳۱/۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواخر قرن ۱۲؛ جلد: تیماج مشکی، ۵۵گ (۱پ-۵۵پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۶×۲۳/۵سم [ف: ۲۶-۲۷]

۳۵. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه:۸۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** و نرا قریبا برحمتك یا ارحم الراحمین
خط: نسخ معرب و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ در آخر رساله به خط مغایر آمده: «تمت هذا الرساله علی ید العاصی میرزا محمد محسن در سنه یکهزار و دو صد و یك هجری»؛ کاغذ: نخودی کشمیری، جلد: میشن زرشکی، ۶۵گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۴×۲۳سم [ف: -۷۶]

۳۶. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۶۹۷/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ [ف: -۱۲۰]

۳۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۱۲۳۲

بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ خریداری از مصطفی حسینی [رایانه]

۳۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۶۹۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** و کان ذلك خمس مائة درهم قلت بوزننا هذا قال نعم»
خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ متن حدیث به خامه نسخ؛ اهدایی رهبری، فروردین ۱۳۷۲؛ کاغذ: نخودی آهارمهره کشمیری، ۱۷گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [اهدائی رهبر۲ اخبار۱: ۳۱۵]

۳۹. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۴۹۳/۱

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ عبارات عربی معرب؛ جلد: کاغذی، ۹۱گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف مخ: ۱-۲۲۵]

۴۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۵۵۱۸

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲ جمادی الثانی ۱۲۱۲ق؛ اهدایی رهبری، اردیبهشت ۱۳۸۶؛ کاغذ: نخودی آهارمهره، جلد: تیماج عنابی ساده، ۸۰گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۹سم [اهدائی رهبر۲ اخبار۱: ۳۱۵]

۴۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۹۶۸/۲

آغاز: برابر؛ **انجام: ...** و بعد از آنکه صدهزار آفت و بلا و محنت که مثلا در گور کشیده آوازی بان شنیده و یك بار سربرآورده و ترسیم و بیم با هموم و عموم انتظار ... جانب آسمان خروشان و گریان و زاری کنان نمانده بود با کسی عقل ورای دخول حساب از ترس خدای
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمادی الاول ۱۲۱۶ق؛ جلد: گالینگور مشکی عطف مقوا، ۶۸گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف مخ: ۳-۹۷۲]

۴۲. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۳۳۲/۱

آغاز: امامت و ولایت خلیفه احفاد سید المرسلین ... شاه سلیمان الصفوی الموسوی بهادرخان ... حدیث اولی شیخ عالیمقدار محمد بن ابراهیم؛ **انجام:** یا مولای یا صاحب الزمان علیه السلام، تمام شد رسالت الرجعت ...
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: نهم ربیع الثانی ۱۲۲۵ق، جا: بلده جهانگیرنگ؛ افتادگی: آغاز (یک صفحه)؛ پس از پایان رساله مطالب متفرقه‌ای به نظم و نثر دیده می‌شود از جمله نظم عقرب‌شناسی: عقرب اندر هرمهی دونیم روزآرد کران ×× هر که کاری نو کند او را بود بیشك زیان؛ جلد: کاغذی، ۳۷گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف مخ: ۱-۲۲۵]

۴۳. کرمانشاه؛ میبدی (خاندان)؛ شماره نسخه:۴۶/۲

خط: نستعلیق، کا: ملا شهباز اوروج رودباری از قریه عبداللیانی ساکن شیروان، تا: جمعه ۱۹ رمضان ۱۲۲۷ق؛ جا: شماخی؛ افتادگی: انجام؛ به دو خط؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۴گ (۸۰پ-۱۱۳پ)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: -۴۲]

۴۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۳۱۶۱

انجام: یا مقلب القلوب ثبت قلبی علی دینك.
خط: نستعلیق، کا: علی، تا: ۱۲۲۷ق؛ اهدایی رهبری، بهمن ۱۳۸۴؛

کاغذ: نخودی، جلد: تیماج فرنگی، ۱۰۳گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۲×۲۲سم [اهدائی رهبر۲ اخبار۱: ۳۱۵]

۴۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۶۷۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، کا: میر صادق بن میر بابا موسوی، تا: دوشنبه ۱۹ جمادی الاول ۱۲۳۲ق؛ اهدایی در آبان ۱۳۸۱؛ کاغذ: فستقی آهارمهره، جلد: مقوا با عطف پارچه، ۴۶گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۳سم [اهدائی رهبر۲ اخبار۱: ۳۱۵]

۴۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۶۰۵۴

آغاز: علیه السلام از حجره خود صدا زدند که شک مکن که وقتش رسیده است؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، کا: غلامعلی بن محمد قاسم حوزشاهی، تا: ۱۲۳۴ق؛ افتادگی: آغاز؛ مذیل به دو رساله به نامهای اختیارات الایام از مجلسی و رساله‌ای در اعمال و عبادات از حسن بن محمد بن کرشاسف استرآبادی، واگذاری بنیاد مستضعفان در شهریور ۱۳۶۷؛ کاغذ: فستقی، ۱۷گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۴/۳×۲۱سم [ف: ۱۴-۲۶۲]

۴۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۲۹۷۲

انجام: ... و مشیدا لما ورد من اعلام دینک و سنن نبیک صلی الله علیه و آله.

از ابتدای رساله تا حدیث چهاردهم و دعای عهد (ناتمام)؛ خط: نسخ، کا: محمد تقی بن محمد کاظم همدانی، تا: ۱۲۳۵ق؛ اهدایی رهبری، بهمن ۱۳۸۴.؛ کاغذ: نخودی آهارمهره، جلد: مقوا با روکش گالینگور طلایی و عطف و گوشه میشن عنابی، ۵۰گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [اهدائی رهبر۲ اخبار۱: ۳۱۵]

۴۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۴۹۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: سبحان وردی بن عبدالسلام، تا: ۱۳ محرم ۱۲۳۶ق؛ کاغذ: آبی، ۱۴۰گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۰/۲×۱۷/۷سم [ف: ۱۴-۲۶۱]

۴۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۸/۲-طباطبائی

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد حسین بن محمد جعفر نوری الاصل طهرانی المسکن، تا: ۱۲۳۹ق؛ از نسخه حاضر اوراقی افتاده و حدیث دهم و دوازدهم و بخش‌هایی از پیش و بعد آنها را ندارد؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماجی بنفش، ۵۲گ (۹۳-۱۴۵)، قطع: رقعی، اندازه: ۱۳/۵×۱۹/۵سم [ف: ۲۲-۴۸]

۵۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۱۵۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد ابراهیم مرودشتی، تا: جمعه ۱۳ محرم ۱۲۳۹ق؛ عطف شیرازه بندی با نخ‌های الوان؛ کاغذ: شکری آهارمهره، جلد: مقوا، عطف تیماج، ۸گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۶/۵سم [ف: ۲۶-۲۷۷]

۵۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۰۱۰/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: ۱۲۴۱ق؛ کاغذ: فرنگی، ۶۳گ (۱۷-۷۹)، ۱۴ سطر، اندازه: ۹×۱۵سم [ف: ۳۸-۲۹]

۵۲. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۲۴۲۳/۲

خط: نسخ، کا: حسن بن مرحوم میرزا محمد، تا: ۷ جمادی الثانی ۱۲۴۲ق؛ افتادگی: انجام؛ اندازه: ۲۰/۵×۲۹/۵سم [ف: ۳-۱۲۴]

۵۳. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۱۳۸

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۵۰ق؛ ۵۲گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲-۷]

۵۴. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۴۵۳/۲

آغاز و انجام: برابر

دو مقصد را دارد پس از آن مجلس چهارم از باب دوم رادارد که در ذکر دعاها که انبیاء و اوصیاء و سایر مؤمنان کرده‌اند و آثار غریبه که بر آنها مترتب است، در پنج فصل که تا اواخر فصل سوم را دارد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمادی الاول ۱۲۵۶ق؛ اوراق آشفته؛ مهر: حاج سید سعید؛ کاغذ: فستقی، جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی‌دار، ۱۹ سطر (۱۱×۱۶/۵)، اندازه: ۱۷×۲۲/۵سم [ف: ۲-۵۵۷]

۵۵. کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه:۲۱۲/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: رجب علی بن محمد خوانساری، تا: ۱۲۵۸ق؛ جلد: تیماج مشکی مجدول گرهی ضربی، ۳۱گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف]

۵۶. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲۷۵۶/۴

خط: نستعلیق، کا: علی بن عباس خبوشانی، تا: ۷ صفر ۱۲۶۰ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶۵گ (۱۷-۸۱)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۳-۸۸۸]

۵۷. قم؛ حافظیان، ابوالفضل؛ شماره نسخه:۴۲/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: شنبه ۳۰ ذیقعده ۱۲۶۲ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول، ۵۳گ (۳۸پ-۹۰پ)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸/۵سم [ف]

۵۸. قم؛ دارالحدیث؛ شماره نسخه:۸۱/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: شنبه ۳ ذیقعده ۱۲۶۲ق؛ ۵۶گ (۳۸پ-۹۳پ)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول، ۵۵گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۵۷]

۵۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۶۵۳/۱۲

آغاز: برابر؛ **انجام: ...** و بعد از آن بسیار بگوید اللهم صل علی محمد و آل محمد برحمتک یا ارحم الراحمین

خط: نسخ، کا: محمد باقر عبدالرحیم، تا: ۸ ذیقعده ۱۲۶۴ق؛ کاغذ: گوناگون، جلد: میشن سیاه مغزی رویه پارچه گلدار، ۵۰گ (هامش ۶۷پ-۱۱۶ر)، اندازه: ۱۱×۲۹سم [ف: ۶-۸۳]

۶۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۴۵۰-۵۷/۱۲۰
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، کا: عبدالله بن فتح الله السلماسی المسکن، تا: یک‌شنبه ۳ ربیع الثانی ۱۲۶۶ق؛ ۵۵گ، ۱۵-۱۴ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱-۶۳]
۶۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۵۶۳
بی‌کا، تا: ۱۲۷۰ق [د.ث. مجلس]
۶۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۹۴۱/۲-۱۵/۱۸۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** وعجل لنا ظهوره انهم یرونه بعیدا ونراه قریبا برحمتک یا ارحم الراحمین والحمدلله علی اتمامه این وجیزه درمدت پنج ماه مستعجلاً قلمی گردید.
خط: نسخ و نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: شعبان ۱۲۷۵ق؛ جلد: گالینگور قهوه‌ای، ۶۳گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱-۶۳]
۶۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۹۰۶/۲-۱۱/۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** وهزار گناه از نامه اعمال او محو نماید ودعا این است بسمله اللهم رب النور العظیم ... انهم یرونه بعیداً ونراه قریبا برحمتک.
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج با ترنج و جدول گل و بوته الوان، ۲۰گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۱-۶۳]
۶۴. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۸۰۹/۱
آغاز: حضرت سید الشهداء حسین بن علی ع فرمودند که یا امیر المومنین؛ **انجام:** یا مولای یا صاحب الزمان، تمام شد این رساله کثیر الفائده.
کا: محمد علی بن حاج میر مهدی عطار یزدی، تا: قرن ۱۳؛ واقف: ورثه محمد خان عسکری؛ کاغذ: نوعی ترمه، جلد: مقوایی با کاغذ ابری عطف و گوشه‌ها تیماج عنابی، ۱۸ سطر (۸×۱۵/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۲-۶۸۷]
۶۵. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۷۷۶
آغاز: برابر
تا پایان حدیث ۱۴؛ خط: نستعلیق خوب، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره شکری، جلد: گالینگور سرمه‌ای عطف تیماجی قهوه‌ای، ۵۱گ، ۱۵ سطر، قطع: رقعی، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [نشریه: ۱۳-۱۵۹]
۶۶. مشهد؛ مدیر شانه چی؛ شماره نسخه:۱۴/۳
خط: نستعلیق خوانا، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ قطع: ربعی [نشریه:5-604]
۶۷. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۱۰۰۱
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۵۰ برگ اول نسخه جنگ اختیارات ایام و نجوم؛ ۱۱۹گ، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۳-۵]
۶۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۸۵۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** ... در ماه شعبان ماه بگیرد پادشاه کشته شود یا بمیرد و پسرش پادشاه...
خط: نسخ عالی، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: کاهی، جلد: مقوایی با روکش کاغذی ابر و باد عطف تیماج مشکی، ۸۵گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۴۱-۲۴۵]
۶۹. همدان؛ برنا، قاسم؛ شماره نسخه:۸
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴ [نشریه: ۵-۳۷۴]
۷۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۶۵۹
بی‌کا، بی‌تا [الفبائی: ۱۸۱]
۷۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۷۵۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جدول‌بندی به لاجورد و تحریر و طلا؛ واقف: نائینی، تاریخ وقف: مرداد ۱۳۱۱؛ کاغذ: آهارمهره نخودی، جلد: مقوا با روکش پارچه عطف و گوشه‌ها تیماجی قهوه‌ای، ۵۶گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴×۲۳سم [ف: ۵-۷۱]
۷۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۴۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ دارای یک سرلوح کوچک، بین سطور دو صفحه اول طلااندازی، اوراق جدول‌بندی به تحریر و شنگرف و لاجورد؛ واقف: نائینی، تاریخ وقف: مرداد ۱۳۱۱؛ کاغذ: فرنگی نباتی، جلد: روغنی، پشت جلد دارای یک ترنج و دو سرترنج با گل و بوته در زمینه لاکی، ۵۹گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۵-۷۱]
۷۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۵۷۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** پرسند آن کجا رفت بگریخت از دست زمانه
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فستقی، جلد: مقوا [رایانه]
۷۴. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۷۲/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مهر: حاج سید سعید؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج سرخ ضربی‌دار، ۴۸گ (۳۴۶-۳۹۳)، ۱۷ سطر (۱۰/۵×۱۸/۵)، اندازه: ۱۸×۲۷سم [ف: ۱-۱۴۵]
۷۵. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۷۵۵/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: سید سعید طباطبایی، تاریخ وقف: ۱۳۳۲؛ کاغذ: نخودی آهارمهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۷ سطر، قطع: جیبی [ف: ۵-۱۷۴]
۷۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۱۹۹
بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]
۷۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۸۹۹
بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]
۷۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۵۶۶/۳
بخشی از این رساله؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا، ۶گ (۷۷ر-۸۳پ)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۳۷-۶۰]
۷۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۴۵/۳۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** حدیث نهم ... فرو رفتن مردم به زمین در بیدا چنانکه گذشت و یکی در مغرب

خط: نستعلیق و شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: الوان آهار مهره، جلد: گالینگور بنفش عطف و گوشه‌ها میشن قهوه‌ای، ۳۱ص (۲۷۹-۲۹۹ متن و حاشیه)، اندازه: ۱۵/۶×۲۷/۸سم [ف: ۱/۲۹-۴۲۷]

۸۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۳۶۷/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج ضربی مقوایی، ۸۴گ (۲پ-۸۶پ)، ۱۵ سطر (۵×۱۲)، اندازه: ۱۰/۵×۱۸/۵سم [ف: ۱۱-۲۳۶۷]

۸۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۲۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق،کا:محمد ربیع،بی‌تا؛کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ ضربی، ۵۱گ، ۱۹ سطر (۹×۲۰)،اندازه: ۱۶/۵×۲۶سم [ف۵-۱۲۰۳]

۸۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۹۶۸/۴

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ گویا غیر از نسخه‌های دیگر است؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی، ۳۷گ (۱۸۳پ-۲۱۹ر)، ۱۴ سطر (۶×۱۱)، اندازه: ۱۰×۱۴/۵سم [ف: ۸-۵۸۱]

۸۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۱۰۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: کاغذ فستقی، جلد: میشن یشمی لایی، ۴۵گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۳۲/۲سم [ف: ۳-۴۰۳]

۸۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۸۷/۱۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ زیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ دعاها و زیارت‌ها معرب؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۲گ (۷۷ر-۱۰۹ر)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۱-۲۰۹]

۸۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۳۲۸/۲

آغاز و انجام: برابر

در فهرست با عنوان «شرح چهارده حدیث» آمده است؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۲۵گ (۹پ-۳۳پ)، اندازه: ۲۰×۳۳/۵سم [ف: ۱۴-۱۱۳]

۸۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۵۹۲/۲

بی‌کا، بی‌تا [میراث شهاب: س۹ش۲: ۳۰]

۸۷. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۴۷/۲

آغاز: بسمله حمدله والصلوة علی اشرف الانبیاء ... اما بعد چنین گوید فقیر ... محمد باقر بن محمد تقی ... سلسله علیه صفیه صفویه؛ **انجام:** بصورت مردی کامل مشاهده کردم او را نشناختم بفرزند برادر خودگفتم که ...

خط: نسخ جلی، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۱۰۴ص، ۱۵ سطر، اندازه: ۲۳×۳۵سم [ف مخ :۱-۲۲۵]

۸۸. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۴۰۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** آن حضرت در روز شنبه عاشورای محرم ظاهر شود وپشت بر حجر الاسود اندازد

از آغاز تا حدیث دهم؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ قبل ازشروع رساله سوره یاسین و دعا درج شده است؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۶گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۱×۱۵/۵سم [ف مخ: ۱-۲۲۵]

۸۹. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۷۹۷

آغاز: امام حسن عسکری علیه السلام درشبی ازشبها که درفلان روز جدت لشکری بجنگ مسلمانان خواهد فرستاد پس خود از عقب ایشان خواهد رفت ... حدیث پنجم مشایخ عظام ذوی الاحترام محمد بن یعقوب کلینی؛ **انجام:** هر که نشسته باشد برخیزد وهر که ایستاده باشد از دهشت ...

حدیث چهارم تا حدیث نهم؛ خط: نسخ معرب، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و وسط و انجام؛ تمامی صفحات مجدول محرر مذهب؛ ۵۲گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۹×۱۶سم [ف مخ: ۱-۲۲۵]

۹۰. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۱۹۹/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** یا صاحب الزمان یا صاحب الزمان یا صاحب الزمان یا صاحب الزمان یا صاحب الزمان

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶۴گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۷×۲۰سم [ف مخ:۲-۶۵۴]

۹۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۱/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مهر: «عبده الراجی محمد رضی»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای عطف تیماج زرشکی مذهب مجدول، ۲۹گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۸×۳۰سم [ف مخ:۳-۹۷۱]

۹۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۶۴۹/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی، ۶۷گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۳-۹۷۲]

۹۳. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۹۱۵/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** پس حکیمه فرمود که هر چهل روز یک مرتبه به خدمت او می‌رسیدم درزمان امام حسن علیه السلام تا آن که چند روزی قبل از وفات آن حضرت او را ملازمت کردم به صورت فردی کامل مشاهده کرم واو را نشناختم به فرزند برادر خود گفتم که این مرد کیست که مرا می‌فرمایی که نزد او بنشینم فرمود که این فرزند نرجس است

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوا، ۱۶گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف مخ: ۳-۹۷۲]

۹۴. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۷۷۲/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۹گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۲۲×۲۶سم [ف مخ:۳-۹۷۲]

۹۵. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۸۷۱/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** از حضرت صادق علیه السلام منقول است که زود باشد که شما را شبهه پیش آید و امام شما غایب شود و نجات نیابد در آن زمان مگر کسیکه دعای غریق را بخواند و دعا این است یا الله یا رحمن یا رحیم یا مقلب القلوب ثبت قلبی علی

دینک و صلی الله علی محمد و آله اجمعین و بعد از آن این مناجات بخواند اللهی قلبی محجوب و عقلی مغلوب و نفسی معیوب
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای بدون مقوا، مجدول، ۲۳گ، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۳-۹۷۲]
۹۶. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۱۹۹/۲
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، بی‌تا؛ فاقد جلد، ۵۱گ (۴۳پ-۹۳ر)، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۱-۱۷۰]
۹۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۲۸۵/۲-۵۶/۱۳۵
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۳۶گ (۳۸-۷۳)، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱-۶۳]
۹۸. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۵۶۴/۲۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: شمس الدین محمد حسین بن میر محمد یوسف، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی، ۷۱گ (۵۹۶-۶۶۷)، ۱۹ سطر(۱۲/۵×۲۰)، اندازه: ۱۹/۵×۲۸/۵ [ف: ۲-۲۰۳]
۹۹. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه:۴۱۹/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ برگ اول دارای سرلوح مزدوج عناوین به شنگرف جدول بندی به زر، سرنج و تحریر مشکی و لاجورد؛ واقف: محمد علی، تاریخ وقف: ۱۲۷۳؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج خرمایی ضربی، ۳۴گ (۲۵۸-۲۹۱)، ۲۰ سطر، اندازه: ۲۲×۳۴سم [ف: ۱۱]

● اثبات الرجعة = رجعت = سر مخزون / کلام و اعتقادات / فارسی

esbāt-or raj‘a = raj‘at = serr-e maxzūn
لاهیجی، حسن بن عبدالرزاق، ۱۰۴۵ - ۱۱۲۱ قمری
lāhījī, hasan ebn-e ‘abd-or-razzāq (1636 - 1710)
اهدا به: به درخواست یکی از امراء عظام
تاریخ تألیف: ۹ شوال ۱۱۰۱ق
رساله‌ای در مسأله رجعت از دید عقلی و نقلی که در یک «مقدمه» و چهار «فصل» نگاشته شده است: مقدمه درشرح لفظ رجعت؛ فصل ۱. اثبات وقوع اصل رجعت؛ ۲. در این‌که کدام جماعت رجعت می‌کنند؛ ۳. مدت دولت اهل رجعت؛ ۴. تحقیق کیفیت رجعت.
آغاز کتاب: بسمه و به نستعین. الحمدلله و الحمد حقه کما یستحقه ... چون از جانب یکی از اجلای امرای عظام ... اشاره امر شریف ... تعلق گرفته و تمسک پذیرفته بود که مسئله رجعت در زمان دولت حضرت صاحب الزمان ... و کیفیت و خصوصیت این مسئله شریفه مرقوم قلم شکسته کمترین ... حسن بن عبدالرزاق ... شود ... این رساله در مقدمه و چهار فصل ... تسمیه آن به سه مخزون مناسب نمود
انجام کتاب: این بود مقصود از نوشتن این مسأله در این رساله و تمت بحمدالله.
چاپ: به کوشش علی صدرائی، در «رسائل فارسی لاهیجانی، تهران، انتشارات میراث مکتوب، صص ۲۷۳-۳۰۰
[الذریعة ۱۶۹/۱۲؛ کشف الحجب ص ۲۶۳؛ منزوی ۹۵۴/۲؛ فهرستواره کتابهای فارسی ۳۴۵/۹ و ۶۸/۹ و ۳۴۵/۹ «سر مخزون»]

۱. یزد؛ جامع کبیر؛ شماره نسخه:۱۶۰/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ قطع: جیبی [نشریه: ۴-۴۰۳]
۲. نجف آباد؛ حججی؛ شماره نسخه:۶۵/۱۸
آغاز و انجام: برابر
کا: محمد معصوم بن محمد قاسم کشمیری، تا: دوشنبه ۲۲ شوال ۱۱۰۳ق، جا: اصفهان؛ جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول لبه‌دار با ترنج و سر ترنج،۷گ (۱۲۱پ-۱۲۷ر)، اندازه: ۱۷×۲۴سم [ف: ۱۰۸]
۳. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۴۳۰/۲
خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: ۱۱۰۹ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی روکش کاغذ مشکی عطف پارچه آبی، ۲۱گ (۵۱-۷۲)، ۱۵ سطر (۴×۱۱/۵)، اندازه: ۸×۱۵/۵سم [ف: ۴-۱۲۹۱]
۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۳۰۲/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۲۰ق؛ برگ‌های این نسخه، به صورت راسته و چلیپا، کتابت شده است، ۸برگ در آغاز نسخه مطالبی در تأکید نماز و سایر سنن و آداب آمده است؛ کاغذ: شرقی، ۱۸گ (۹-۲۶)، ۱۷ سطر، اندازه: ۷/۵×۱۲/۵سم [ف: ۳۶-۱۳۴]
۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۴۹۵/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: حسن بن علاءالدین محمد طبیب تنکابنی، تا: ۱۲ ذیقعده ۱۱۴۸ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای روشن ضربی مقوایی، ۱۰گ (۲۲۵-۲۶۴)، ۱۴ سطر (۶×۱۲/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۱۹/۵سم [ف: ۹-۱۲۶۴]
۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۵۰۳/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: اواخر قرن ۱۲؛ افتادگی: وسط؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی آهارمهره شده، ۱۳گ (۱-۱۳)، ۱۷ سطر، اندازه: ۵/۵×۱۲سم [ف: ۲۹-۱۳۹]
۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۷۳۹/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد حسین بن محمد صادق قاری قمی، تا: قرن ۱۲؛ تملک: ابوطالب پسر عبدالکریم؛ مهر: محمد بن خلیل و باقر و محمد هاشم بن محمد باقر؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن سیاه

ضربی،۲۴گ(۳پ-۲۷پ)،۱۷ سطر، اندازه: ۸×۱۵سم [ف: ۵-۳۵۳]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۸۵/۱۸

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج تریاکی مقوایی، ۱۸گ (۲۸۰-۲۹۷)، اندازه: ۹×۱۵سم [سنا - ف: ۱-۱۴۵]

۹. تهران؛ مدارک فرهنگی؛ شماره نسخه:۱۴۱/۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** و رجوع به جایی وقتی صحیح است که پیش از آن در آنجا باشد و غیبتی کرده باشد

بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: اصفهانی حنایی و نخودی، جلد: تیماج تریاکی مجدول ضربی،۱۲گ (۱۳۴-۱۴۶)، اندازه: ۱۴×۲۳/۵سم [ف: ۱۳۰]

۱۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۶۵۸/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: روغنی ضربی، ۱۰گ (۵۳ر-۶۳پ)، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۱۷-۲۲۱]

● **اثبات رجعت = رجعت** / کلام و اعتقادات / فارسی

esbāt-e raj‘at

طبسی، محمود بن غلام علی، ق۱۲ قمری

tabasī, mahmūd ebn-e qolām ‘alī (- 18c)

اهدا به: میرزا بن عباس بن میرزا محمد بدیع متولی امامزاده شیراز

تاریخ تألیف: ۱۰۷۸ق

مؤلف این رساله را هنگامی که از شیراز به طوس آمده تألیف کرده و بیست آیه و بیست خبر در آن آورده است. این رساله دارای دو «فصل» است: ۱. آیه‌ها؛ ۲- حدیث‌ها.

آغاز کتاب: حمد بیرون از شمار و ثنای متعاقب لیل و نهار قادری را سزاست که بی واسطه کام و زبان به کلمه کن

انجام کتاب: و من لم یقنع بهذا القلیل لایقنع بالجزیل و ان قرئت علیه التوراة و الإنجیل

[نسخه‌های خطی منزوی ۹۴۵/۲؛ الذریعة ۹۴/۱؛ منزوی ۸۷۱/۲-۸۷۲؛ کشف الحجب ۲۶۳؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۳۴۱/۱؛ فهرستواره منزوی ۶۸/۹ (۵ نسخه)]

۱. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۹۸۹/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۸۷ق؛ ۲۷گ، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۳-۱۶۱]

۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۱۱۲/۵

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: اواخر قرن ۱۱؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی ضربی، ۲۳گ (۷۵-۹۸)، ۱۵ سطر (۷×۱۴/۵)، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۳-۸۶۲]

۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۵۹۶/۲

آغاز و انجام: برابر

در فهرست نام مؤلف «اردبیلی، محمود بن محمد» آمده است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۴۶گ (۱۷پ-۶۳ر)، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [محدث ارموی مخ: ۱-۲۵]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۴۴۳/۹۴

آغاز: برابر

بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ تمام صفحات مجدول مذهب و شنگرف؛ جلد: گالینگور، سرخ، عطف تیماج، ۲۵گ (۵۲۱-۵۴۶)، اندازه: ۲۰×۳۲سم [ف: ۳۶-۳۸۹]

۵. یزد؛ جامع کبیر؛ شماره نسخه:۱۵۵/۵

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ قطع: ربعی [نشریه: ۴-۴۰۰]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۱۴۹/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و انتقام بکشند الحمد الله الذی علی ما وصل الی اعداء الدین ...و السلام الی یوم القیمة.

خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد خان بن ملا محمد حسین عزیزکی بارفروشی، تا: ۱۱ رمضان ۱۲۴۲ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی ضربی، ۳۰گ (۱-۳۱)، ۱۹ سطر (۷×۱۶)، اندازه: ۱۱×۲۱سم [ف: ۱۱-۲۱۰۵]

۷. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۶۴۵/۴

آغاز: علی بن موسی الرضا علیه التحیه والثناء درگردن این فقیر حقیر بی بضاعت وفرومایه بی استطاعت سلطان محمود طبسی انداخته بود؛ **انجام:** بعد از آن صاحب الامر علیه السلام به کجا خواهد رفت فرمود به مدینه خود وآنجا مقام کرد وامور عجیبه از او ظاهر شود آنجا که باعث سرور مؤمنین ورسوائی منافقان پس مفضل گفت چه چیزها از اوظاهر شود فرمود که برسر تربت جدم رود وگوید که ای خلایق این قبر جد من است خلایق گویند

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ چند فایده در دعا؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، مجدول، ۱۶گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف مخ: ۳-۹۷۳]

● **اثبات الرجعة** / کلام و اعتقادات / عربی

iṯbāt-ur raj‘a

توضیحی ندارد تا معلوم شود چه رساله‌ای است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۸۷۰

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از حوزه علمیه ولی عصر کرمان [رایانه]

← اثبات رجعت ‹ اثبات الرجعة

● **اثبات سببیت و علیت ائمه اطهار** / کلام و اعتقادات / فارسی

esbāt-e sababīyat va ‘ellīyat-e a’emme-ye athār

تبریزی، علی بن نصرالله، ق۱۳ قمری

tabrīzī, ‘alī ebn-e nasr-ol-lāh (- 19c)

دارای یک «مقدمه» و پنج «باب»

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۹۱۵/۲

آغاز: بسمله. حمدله ... چنین گوید علی بن نصرالله تبریزی ...؛
انجام: مطابق اعتقاد ما بیان فرموده و فارغ شد بنده ... از تحریر این رساله در شب چهارشنبه سنه ۱۲۷۷ هجری مصلیا مستغفرا
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۷۷ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: میشن لایی سیاه، ۱۴ سطر [ف: ۵-۲۱۵]

● اثبات سکون زمین / هیأت / فارسی

esbāt-e sokūn-e zamīn

کمال اصفهانی، اسماعیل بن محمد، ۵۶۸؟ - ۶۳۵ قمری

kamāl-e esfahānī, esmā'īl ebn-e mohammad (1173 - 1238)

رساله مختصری است در اثبات ساکن بودن زمین. مؤلف قول به حرکت زمین را برابر با انکار خدا می‌داند.
آغاز کتاب: بسمله وبه ثقتی الحمدلله الذی انار السموات والارض بنوره فتجلی باسمائه

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۸۶۷/۲-۲۴/۱۶۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** آیا نمی‌بینی که در حال حیوة چگونه خون سیلان دارد و در حال مماة منجمد است و ثانیاً آنکه دو کرهء بخار ملاصق سطح ارض اجزاء است.
خط: نسخ، کا: محمدتقی استرآبادی، تا: ۱۳۰۴ق؛ جلد: مقوا، ۱۳گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱-۶۳]

● اثبات سکون زمین و حرکت آفتاب / هیأت / فارسی

esbāt-e sokūn-e zamīn va harekat-e āftāb

همدانی شیخی، محمد باقر بن محمد جعفر، ۱۲۳۹ - ۱۳۱۹ قمری

hamadānī šeyxī, mohammad bāqer ebn-e mohammad ja'far (1824 - 1902)

اهدا به: عباسقلی میرزا
تاریخ تألیف: ۷ ذیحجه ۱۲۹۴
مؤلف ظاهراً دو رساله در این باره نوشته که دومی آن در رد کتاب میرزا محمد اسماعیل تهرانی است که در ۱۲۹۵ق نوشته و رساله مورد گفتگو باید پیش از آن نگاشته شده باشد. در مورد مؤلف نیز اختلاف شده و برخی به اشتباه به جهت بودن نام «محمد باقر» در برخی نسخه‌ها، اورا مجلسی تصور کرده‌اند. تعابیر ابتدای این رساله با دیگر رساله‌های همدانی مؤید انتساب صحیح به اوست. نمونه آن که عبارات «محنت اقتران» در ابتدای این رساله در چند رساله دیگر او همچون «احقاق الحق» و «توضیح» و «رد بابیه» و «رساله وقف» و ... نیز آمده است.

آغاز کتاب: چنین گوید این بنده خاسر محمد باقر غفرالله له و لو الدیه و لا خوانه المؤمنین که چون درین اوان محنت اقتران بعضی از بوالهسولان بر خلاف سابقان بسکون آفتاب و حرکت زمین قائل شده‌اند و حال آنکه سکون زمین و حرکت آفتاب مانند واضح است خواستم این مطلب را به مقدماتی چند بدیهی الانتاج ذکر کنم بطوریکه بعد از دیدن این مقدمات احتمالی باقی نماند در حرکت آفتاب و سکون زمین ...
انجام کتاب: همین قدر از بیان بستن زبان بوالهوسان کافی است و الحمد لله رب العالمین تمام شد این مقدمات در شب پنج‌شنبه هفتم ماه ذی الحجه الرحام ۱۲۹۴ هزار ودویست و نود و چهار حامدا مصلیا مستغفرا تمت

[رجال بامداد۲:۲۳۴؛فهرستواره منزوی۲۹۰۹/۴ و ۲۹۴۳/۴؛ منزوی ۳۴۶و ۳۰۳]

شرح و حواشی:

۱- سکون زمین؛ همدانی شیخی، محمد باقر بن محمد جعفر (۱۲۳۹-۱۳۱۹)

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۷۶۹/۵

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: ابراهیم بن علی اصغر، تا: ۱۵ صفر ۱۲۹۶ق؛ کاغذ: فرنگی آهاردار، جلد: تیماجی قهوه‌ای کمرنگ، ۳۵ص (۱۴۹-۱۸۴)، ۱۶ سطر، قطع: رقعی، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۹-۱۹۲]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۹۵۶

آغاز: بسمله، حمدله ... و بعد چنین گوید این بنده خاکسار محمد باقر غفرالله له که چون در این اوان محنت اقتران تعلیقه رسید از جانب سنی الجوانب بندگان ... عباسقلی میرزا؛ **انجام:** و همین مسائل از برای اغلب این بلاد کفایت می‌کند و تفاصیل آن مسائل در هدایة العوام و کتاب جامع الاحکام و سایر کتب علمای اعلام ضبط است و صلی الله علی محمد و اله الطاهرین» انجامه: «و قد فرغت منها سلخ الصفر المظفر و سایر کتب علمای اعلام ضبط است و صلی الله علی محمد و اله الطاهرین»
خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: ۱۳۰۰ق؛ در حاشیه تصحیح شده، خریداری از مشیری؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای، یک‌لایی مجدول میان جداول بوته‌های ریسه‌ای ضربی، ۱۳گ (۱۰۸پ-۱۲۰)، ۱۷ سطر (۶/۵×۱۴) سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۸سم [رایانه]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۳۹۰/۳

خط:نستعلیق،کا: ابراهیم بن علی اصغر، تا: ۱۳۰۲ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: میشن قهوه‌ای، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۴×۳۲سم [ف: ۶-۳]

● اثبات سلسله طولیه و مراتب ثمانیه / فلسفه / فارسی

esbāt-e selsele-ye tūlīye va marāteb-e samānīye

مامقانی، حسین بن محمد، ق۱۳ قمری

māmaqānī, hoseyn ebn-e mohammad (- 19c)

رساله در پاسخ حاجی میرزا هاشم خان به‌روش فلسفی شیخی در اثبات سلسله طولیه و مراتب ثمانیه از برای اصناف موجودات نوشته شده است.
آغاز کتاب: بسمله. حمد له ... و بعد چنین گوید ... حسین بن محمد التبریزی الممقانی که درین روزها راقی مراقی حقیقت ... حاجی میرزا هاشم خان ... مسئله‌ای ازین حقیر ... سوال نموده و جوابی خواسته بود.
انجام کتاب: این همه طول و تفصیل و بسط و تطویل بکنیم و الله الهادی ...المهدیین و قد فرغ من تسویده ... محمد حسین الشریف ابن محمد التبریزی الممقانی فی شهر ذی الحجة الحرام ...سنة اثنین و تسعین و ماتین بعد الالف ۱۲۹۲ مصلیا مسلما حامدا.
[فهرستواره منزوی ۶۲/۶]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۱۶۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ذیحجه ۱۲۹۲ق؛ کاغذ: فرنگی آبی، جلد: تیماج مشکی ضربی، ۵۰گ، ۱۵ سطر (۶×۱۱)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۱۳-۳۱۳۶]

● اثبات السیادة / فقه / عربی

iṯbāt-us sīyāda

بروجردی، محمد رحیم بن محمد، – ۱۳۰۹ قمری
borūjerdī, mohammad rahīm ebn-e mohammad (- 1892)

تاریخ تألیف: شنبه ۱۰ جمادی الثانی ۱۲۶۲ق
رساله‌ای است استدلالی در پاسخ سؤالی است که از لکهنو رسیده در کیفیت اثبات نسب سیادت و هاشمیت.
آغاز کتاب: الحمدلله رب العالمین و العاقبة للمتقین و الصلوة و السلام علی محمد و آله الطاهرین و لعنة الله علی اعدائهم و مخالفیهم اجمعین من الاولین و الاخرین الی یوم الدین و رضوانه علی مشایخنا و رواة احادیثنا المتقدمین و المتأخرین
انجام کتاب: و اودعت فیها کنوزاً من القواعد الشرعیة و مع ذلک قد کتبتها فی غایة الاستعجال و کمال تشتت البال فان عثرت علی زلل فیها فسا محنی فانها من صفات الرب عزوجل ثم التماسی من الناظر فیها ان ینظر فیها بعین الانصاف و حسن السیرة

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۸۵۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ تحریری، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۶۲ق؛ واقف: منتجب الدین رحیمی، تاریخ وقف: ۱۹ مهر ۱۳۱۷؛ کاغذ: آبی فرنگی، جلد: مقوا با روکش پارچه، ۹گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف: ۵-۴۹۱]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۸۵۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** کما اعترف به بعض الاساطین
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۶۲ق؛ افتادگی: اانجام؛ واقف: منتجب الدین رحیمی، تاریخ وقف: ۱۹ مهر ۱۳۱۷؛ کاغذ: نباتی، جلد: مقوا با روکش پارچه، ۱۸گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۴/۸×۲۲سم [ف: ۵-۴۹۲]

● اثبات السیادة للشریف و الشریفة / متفرقه / فارسی

iṯbāt-us sīyāda li-š-šarīf wa-š šarīfa

زاهدالدین شاه، میرزا محمد سلطان، ق۱۳ قمری
zāhed-od-dīn šāh, mīrzā mohammad soltān (- 19c)

تاریخ تألیف:۱۳ رجب ۱۲۸۳ق؛ محل تألیف: کربلا
رساله‌ای در یک «مقدمه» و سه «باب» و «خاتمه» است. او اندکی از سرگذشت و نسب خود را در این کتاب آورده و نام او و نام کتاب در دیباچه هست و در آن آمده که دو رساله بزرگ پیش از این در اثبات سیادت شریف (آن‌که مادرش هاشمی است) ساخته و می‌خواسته به چاپ رساند.
آغاز کتاب: سمله. الحمد الله المعلن انساب الشرفاء بالانتساب الی سید الانبیاء
[فهرستواره منزوی ۷۰/۹]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۲۷۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** در روز سیزدهم شهر رجب ... هزار و دویست و هشتا و سه ... و ظاهرا و باطنا تحریرا فی شهر الله الاصمم الاکرم سنة ۱۲۸۳
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳ رجب ۱۲۸۳ق، جا: کربلا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ ضربی مقوایی، ۸۵گ، ۱۰ سطر (۸×۱۳)، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۱۱-۲۲۳۲]

← اثبات الصانع ← اثبات الصانع القدیم بالبرهان القاطع القویم
← اثبات صانع ← اثبات الصانع

● اثبات الصانع / کلام و اعتقادات / عربی

iṯbāt-uṣ ṣāni‘

صدقة بن علی
sadaqat-e-bn-e ‘alī

آغاز کتاب: بسمله. رسالة فی اثبات الصانع و ایراد البرهان علیه من انشاء الحکیم الفاضل زین الدین صدقة بن علی قدس الله نفسه. کل جملة مرتبة من علل و معلولات فلابد و ان تنتهی الی طرف.
انجام کتاب: و علی الوحدة براهین خاصة فهذا خاصیة هذا البرهان و الله اعلم، تمت.

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۶۰/۸

آغاز و انجام: برابر؛ **انجام:** برابر

نسخه اصل: کتابخانه چستربیتی، دبلین ایرلند جنوبی، ش ۳۰۴۵؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۶۹۹ق؛ ۲گ (۵۱-۵۲)، ۱۹ سطر [عکسی ف: ۳-۵۸۴]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۲۷/۲۰-ف

نسخه اصل: روان کوشکو، ش ۲۰۴۲؛ بی‌کا، تا: ربیع الاول و الثانی۸۸۸ق، جا: شیراز؛ نویسانده عبدالرحمن بن علی بن مؤید [فیلم‌ها - ف: ۱-۴۳۷]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۲۹۷

آغاز: بسمله الحمد لله والصلوه و السلام علی عباده؛ **انجام:** الی مرتبه العش انک انت الروف الرحیم... لما تحب و ترضی

خط: نستعلیق، کا: تاج الدین صاعد، تا: ۹۸۶ق، جا: اصفهان؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، ۲گ، ۲۳ سطر (۴×۱۶)، اندازه: ۹×۲۱سم [الفبائی: ۱۷]

● **اثبات الصانع** / کلام و اعتقادات / عربی

iṯbāt-uṣ ṣāni‘

صدرالدین شیرازی، محمد بن ابراهیم، ۹۷۹ - ۱۰۵۰ قمری

sadr-od-dīn-e šīrāzī, mohammad ebn-e ebrāhīm (1572 - 1641)

المقصد الثالث فی اثبات الصانع ای فی اثبات ان للعالم صانعا واجب الوجود

اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۴/۲

خط: نسخ،بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: سپاهانی آبی [نشریه: ۱۱-۹۲۶]

● **اثبات الصانع** / کلام و اعتقادات / عربی

iṯbāt-uṣ ṣāni‘

طغائی کمره ای، علینقی بن محمد هاشم، ۹۵۳ - ۱۰۶۰ ؟ قمری

toqā’ī kamare’ī, ‘alī-naqī ebn-e mohammad hāšem (1547 - 1650)

رساله‌ای مختصر در استخراج دلیل بر اثبات و توحید صانع و عین ذات بودن صفات خدا با اشاره به دو حدیث «کل مولود یولد علی الفطرة» و «فمن کان قائماً علی ما فطر علیه الرحمن لا یحتاج الی الدلیل و البرهان». در آغاز این رساله یک مقدمه در کلیات وجود دارد.

آغاز کتاب: بسمله الحمدلله رب العالمین ... اما بعد فهذه دلالة ذوقیة علی وجود الصانع تعالی و صفاته العلی و عینیة الصفات و نفی الشریک و دفع التشکیک سنحت للفقیر المقر بالتقصیر فی العلم و العمل علی النقی بن محمد هاشم الطغائی بالتامل فی الحدیثین المذکورین فیها فان کانت قد صادف الحق و الصواب فببرکة التوجه الی اول ناطق

انجام کتاب: فلا معنی بعد العجز عن تعقل الذات محاولة تعقل کیفیة العلم و کذا باقی الصفات و بالتامل فیما سبق من الکلام ینکشف حقیقة المقال و الی الله المتعال المفزع فی الحال و المآل.

[الذریعة ۱۱۲۲/۹؛ فوائد الرضویه قمی: ۳۳۸ امل الآمل - تصحیح سید احمد حسینی چاپ بغداد ۱۵۰/۲]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۳۳۳/۳

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: اصفهانی، ۱۰گ (۱۰۲-۱۱۱)، قطع: رقعی، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱۰-۱۱۲۸]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۴۸۹/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** للزم النیابة و التجوز لاعینیة الصفات حقیقة ولاح ایضا سر قول مولانا محمد بن علی الباقر علیهما السلام مخاطبا

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۹۷ق؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای روشن مقوایی اندرون جلد آستر کاغذی، ۲۲۷گ، ۱۵ سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف: ۱۵-۲۹۹]

۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۰۴۳/۱۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۵ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳گ (۱۴۰پ-۱۴۲ر)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۳-۲۷۷]

۴. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۱۱۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** فمن قصور المتأمل فیما ینتجبه و الله تعالی المؤمل لارشاد السبیل و هو حسبنا و نعم الوکیل و الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی خیر خلقه محمد و آله اجمعین.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی، دور صفحات خطوطی که وسط آنها تذهیب شده رسم گردیده؛ کاغذ: سفید، جلد: مقوا با پارچه سبز،۸گ،۱۲سطر(۵×۱۰)،اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۲-۳۶۵]

● **اثبات الصانع = اثبات الواجب = المعارف الالهیة = المعارف فی الکلام = المعارف فی المعارف** / کلام و اعتقادات / عربی

iṯbāt-uṣ ṣāni‘ = iṯbāt-ul wājib = al-ma‘ārif-ul ilāhīya = al-ma‘ārif fi-l kalām = al-ma‘ārif fi-l ma‘ārif

شیروانی، محمد بن حسن، ۱۰۳۳ - ۱۰۹۸ قمری

šīrvānī, mohammad-e-bn-e hasan (1624 - 1687)

رساله‌ای در اثبات واجب و صفات الهی از دید فلسفی و کلامی است و به رد و ایراد نظر بعضی از فلاسفه پرداخته است. این رساله، در پایان برخی نسخه‌ها «المعارف فی المعارف الالهیة»

نامیده شده و به مولانا ابوالحسن کاشی نسبت داده شده است در الذریعة (۱۸۸/۲۱) با عنوان «المعارف فی الکلام» و به‌صورت ناشناخته، و در جای دیگر الذریعة (۱۰۷/۱) با عنوان «اثبات الواجب» شیروانی آمده است. رساله دارای ۷ «اشراق» است: ۱. اثبات الصانع و فیه لمعتان؛ ۲. التفحص عن کیفیة صدور الحادث عنه تعالی و فیه لمعة و اشراقات؛ ۳. کشف استار الشبهة عن ثبوت القدرة الله تعالی؛ ۴. اثبات علمه؛ ۵. ارادته تعالی و فیه مقدمة و لوامع؛ ۶. حیوته تعالی و سمعه و بصره؛ ۷. کلامه تعالی.

آغاز کتاب: الحمدلله علی آلائه و الشکر علی نعمائه، مقصود الکتاب ما یحتوی علیه شوارق [الأول] فی إثبات الصانع، و فیه لمعتان

انجام کتاب: و الجواب أن الکلام أزلی لکن تعلقاته بالاشخاص و الازمان حادثة

[الذریعة ۱۰۷/۱ و ۱۸۸/۲۱؛ ریحانة الادب ۱۷/۵ و ۳۸۶؛ مرآة الکتب ثقة الاسلام تبریزی ۲۹۴/۳]

۱. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۸۰۰/۱

آغاز: برابر

در فهرست از ابی الحسن کاشی دانسته شده؛ بی‌کا، تا: ۱۰۹۶ق؛ تصحیح ۱۱۰۱؛ ۵۲ص، قطع: خشتی [ف: ۳۰۷]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۰۹۶/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: ضیاء الدین بن میر محمد باقر بن قاسم بن باقر حسینی رودباری، تا: چهارشنبه ۱۴ جمادی الثانی ۱۰۹۹ق، برای مولانا محمد قاسم استر ابادی؛ جلد: تیماج قرمز، ۷۶گ (۲۵پ-۱۰۱ر)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۱۳-۲۹۷]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۳۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۱۰ق (تاریخ نوشتن شعبان ۱۰۱۱ این تاریخ اشتباه از کاتب است و باید ۱۱۱۰ باشد)؛ واقف: فهرستی؛ ۷۸گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۴-۲]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۴۴۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: معین الدین، تا: اوایل قرن ۱۲، جا: کاشان؛ این معین الدین (کاتب) به جز معین الدین احمد بن فیض کاشانی است زیرا نمونه‌ای از خط و امضای او در نسخه شماره ۱۳۵۶۶ کتابخانه مرعشی گزارش شده که با این نسخه همخوانی ندارد، مصحح؛ مهر: «الواثق بالله الغنی عبده ملک علی»؛ واقف: آخوند ملا ملک علی؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج زرشکی مجدول، ۶۷گ، ۱۹ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۳۴-۱۲۲]

۵. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۱۶۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا، (در نسخه تاریخ ۹۸۳ آمده است اما این تاریخ با مرکب تازه است و مؤلف به سال ۱۰۹۸ درگذشته)؛ واقف: حاج وزیری؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی با کاغذ ابری، ۷۹گ، ۱۹ سطر (۷×۱۲) [ف: ۳-۸۷۸]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۱۴۶/۳

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: دورو تیماج بدون مقوا رو قهوه‌ای پشت قرمز،۶گ(۵۰پ-۵۶پ)،اندازه: ۹/۵×۱۶/۵سم [ف: ۱۳-۳۵۱]

۷. اصفهان؛ روضاتی؛ شماره نسخه:۹۴/۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** ذهب أبوعلی الجبائی إلی الأول و ابنه هاشم إلی الثانی، احتج أبو علی أولاً بأنه لو انقطع لوجب إن یوصل

بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: -۶۹]

● اثبات الصانع / فلسفه / عربی

iṯbāt-uṣ ṣāni'

قزوینی، عباس بن اسماعیل، - ۱۳۰۴ قمری

qazvīnī, 'abbās ebn-e esmā'īl (- 1887)

رساله‌ای در مباحث کلامی و فلسفی است در اثبات صانع و بیان آفات عقاید دینی و معالجه آن با دفع شبهات.

آغاز کتاب: بسمله، بعد حمده تعالی یقول عباس ابن اسمعیل ... اعلم ان لکل شیء آفات و تخلیصه موقوف علی العلم بوجوه آفاته

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۵۰۳/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** ... و اما الوضع الخاص و الموضوع له العام فغیر ممکن لان الخاص و الجزئی لا یکون مرآة ملاحظة الکلی.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای با صحافی معاصر دارای ترنج ضربی، ۶۱گ (۸۸پ-۱۴۸ر)، اندازه: ۱۳/۴×۲۱/۳سم [ف: ۴۱-۱۹]

● اثبات صانع / کلام و اعتقادات / فارسی

esbāt-e sāne'

لاهیجانی، محمد بن محمد علی، - ۱۳۵۴ قمری

lāhījānī, mohammad ebn-e mohammad 'alī (- 1935)

آغاز: بسمله، در بیان اثبات صانع به چند مقاله، مقاله اول ...

انجام: چه کلام او و تعالی و تقدس بهترین کلماتست الحمدلله

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۲۶۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج، ۳۳ سطر (۱۰×۱۷)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [رایانه]

● اثبات الصانع / فلسفه / عربی

iṯbāt-uṣ ṣāni'

مرندی، علی اکبر، - ۱۳۷۳ قمری
marandī, ‘alī akbar (- 1954)

رساله‌ای فلسفی در اثبات صانع، در پنج «مقاله»
آغاز کتاب: لاریب فی ان الحادث یحتاج فی وجوده الی مؤثر فهذا المؤثر المحتاج الیه اما ان یکون قدیما او حادثا
انجام کتاب: ولکن خالقه قد اوجد فیه الدماغ وجعله مستعدا بالتدریج للتعلق والشعور والادراک بعد ما یسقط من الله کل ذلک لیتم الحجة علی وحدانیة وصنعه وقدرته

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۴۰۲۴/۲

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ چند برگ در اصول الدین با عنوان «منتخب المقاصد»؛ جلد: گالینگور سبز عطف تیماج زرشکی، ۵گ، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف مخ: ۱-۳۰]

● **اثبات الصانع** / کلام و اعتقادات / فارسی

iṯbāt-uṣ ṣāni‘

اهدا به: شاه سلطان حسین صفوی و میرزا محمد باقر حسینی.
رساله‌ای در یک «مقدمه» و چهار «باب» و «خاتمه» که مؤلف آن شناخته نشد.

تهران؛ دانش‌سرای عالی-کتابخانه میرزا عبدالعظیم خان قریب گرکانی؛ شماره نسخه:۲۹/۱

خط:نستعلیق،بی‌کا،تا:۱۹ شوال ۱۳۰۸ق؛ قطع: خشتی [نشریه۵-۶۳۸]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۱۶۰/۱-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلم‌ها ف: ۲-۸۷]

● **اثبات الصانع** / کلام و اعتقادات / عربی

iṯbāt-uṣ ṣāni‘

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۲۵۲/۴

آغاز: هو. استدل الحکماء علی اثبات الصانع بادلة خمسة؛ **انجام:** الاولویة الخارجیة
بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سبز تیره مقوایی، ۵گ (۵۹ر-۶۳پ)، اندازه: ۱۰/۵×۱۶سم [ف: ۹-۹۰۸]

● **اثبات الصانع** / کلام و اعتقادات / عربی

iṯbāt-uṣ ṣāni‘

رساله‌ای است در شرح رساله اثبات صانع دیگر.
آغاز کتاب: بسمله، الشیء لا شک فی وجود موجود قیل علیه هذا التردید قبیح اذا المردود الغیر المشکوک

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۱۶۸/۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** انه واجب للمکن ان یحتاج الی مبد معین شخصی الا ان یقال علی منوال ما سبق ان الممکن یجب ان یکون له مبدا شخصی
این رساله در ابتدا شباهتی به حاشیه شرح تجرید محمد بن حسن شیروانی دارد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۵گ (۶۷پ-۷۲ر) [ف: ۱۵-۳۰۷]

● **اثبات الصانع** / کلام و اعتقادات / عربی

iṯbāt-uṣ ṣāni‘

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۰۴۳/۰۲

آغاز: بسمله، المقصد الثالث فی اثبات الصانع ای فی اثبات الصانع؛ **انجام:** من قال بخلق القران فهو کافر شهرو الثانی. هوما قالوا المتکلم
خط: نسخ، کا: نوری، محمد نبی بن مرتضی، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج، ۵۴گ، ۴۶ سطر (۸×۱۶)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [رایانه]

● **اثبات الصانع** / کلام و اعتقادات / فارسی

iṯbāt-uṣ ṣāni‘

مجالسی است در اثبات توحید و بیان طرق معرفت صانع که تنها هشت مجلس و قسمت‌هایی از مجلس نهم تالیف شده است. مجالس بدون عنوان بوده و مؤلف در هر مجلس با آوردن آیات و روایات و شرح و بسط آنها بحث‌های اعتقادی مربوط به توحید را به صورت خطابه‌ای بیان می‌کند.
آغاز کتاب: شهد الله انه لا اله الا هو الملئکه و اولو العلم قائماً بالقسط گواهی داد ذات اقدس حضرت یزدان و تمام فرشتگان و سایر دانان از انس و جان باینکه نیست و سایر دانایان
[فهرستواره منزوی ۷۰/۹]

قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۵۹۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** گویند لؤلؤ و مرجان از دریای حور بیرون می‌آید نه از دریای شیرین بنابر این ایراد ضمیر ...
خط: تحریری، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: پلاستیکی، ۹۰ص، ۱۸ سطر (۱۳/۵×۱۶)، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف: ۲-۲۲۹]

● **اثبات الصانع** / کلام و اعتقادات / فارسی

iṯbāt-uṣ ṣāni‘

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۹۵۳۳

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از علیرضا طاهری یزدی [رایانه]

● **اثبات صانع** / فلسفه / فارسی

esbāt-e sāne‘

بخشی از رساله‌ای است فلسفی در اثبات صانع که در مقدمه آن را در سه «مسلک» دانسته: ۱. مسلک حکمای الهیین؛ ۲. مسلک حکمای طبیعیین؛ ۳. مسلک متکلمین.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۹۸۲/۳۱

آغاز: در اثبات صانع واجب الوجود جلت کبریائه و بهرت آیاته باید دانست که برهان بر دو قسم است، یکی برهان لمی و دیگری برهان انی؛ **انجام:** تناهی زیادتی عدد معلولات بر عدد علل پیدا گردید و زیادتی معلولات.

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج فرنگی، ۶۲ص (۴۲۲-۴۸۳)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۴۴-۱۷۴]

● اثبات الصانع القدیم بالبرهان القاطع القویم = اثبات الباری = اثبات واجب الوجود = اثبات الصانع /

کلام و اعتقادات / عربی

iṯbāt-uṣ ṣāni'-il qadīm bi-l-burhān-il qāṭi'-il qawīm = iṯbāt-ul bārī = iṯbāt-u wājib-il wujūd = iṯbāt-uṣ ṣāni'

تنکابنی، محمد بن عبدالفتاح، ۱۰۴۰ - ۱۱۲۴ ؟ قمری

tonekābonī, mohammad ebn-e 'abd-ol-fattāh (1631 - 1712)

تاریخ تألیف: پنج‌شنبه ۱۴ صفر ۱۱۱۳ق؛ محل تألیف: هنگام مراجعه از مشهد رضوی

رساله‌ای است در بیان اعتباریت وجود و علم و قدرت و عدل و توحید باری تعالی به وجه اختصار. نویسنده می‌گوید در گذشته بحث اثبات صانع را در کتابی که در اصول دین نگاشته آورده است ولی نفع آن عام نبود بعدها که در این مطلب، مطالب نوی یافته لازم دیده همگان را از آن بی بهره نگذارد، پس این رساله را در آن زمینه نوشته است. مؤلف در بحث اثبات نبوت و توحید خواننده را به کتاب دیگرش «سفینة النجاة» حواله می‌دهد.

آغاز کتاب: بسمله. الحمدلله الذی ابان ما یجب معرفته من وجوده و صفاته لارباب العقل و النهی بالدلایل الیقینیة و البراهین القاطعة ... فیقول ... محمد بن عبدالفتاح التنکابنی انی کنت قد ذکرت فی سالف الزمان برهان اثبات الصانع فی کتاب الفته فی اصول الدین ... و ظهرلی بعد مضی مدة من تالیفه اصل متین ... فخطر ان اؤلف رسالة فی تأسیس هذا الاصل و بیان بعض فروعاته.

انجام کتاب: الی البیان الیه اوالی بعض الکتب المعتبره المدونة فی هذا المطلب.

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۷۱۹/۱

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد بن حبیب سیاهکلی، تا: جمعه ۲۲ محرم ۱۱۱۵ق؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا نرم، ۱۳گ (۱پ-۱۳ر)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲/۶×۱۸/۵سم [ف: ۴۱-۱۷۷]

۲. تبریز؛ ثقة الاسلام؛ شماره نسخه:بدون شماره

کا: محمد پسر حبیب گیلانی، تا: ۱۱۱۵ق؛ با نسخه اصل مقابله شده [نشریه:۷-۵۳۱]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۸۷۸/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق چلیپا، کا: محمد زمان بن جانی طباطبایی، تا: ۲۵ شعبان ۱۱۲۰ق؛ دارای حاشیه با نشان «منه»؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، ۱۴گ (۱۴۷-۱۶۰)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۸-۴۸۴]

۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۸۸۹/۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: نورالدین محمد شفیع، تا: ۱۱۲۱ق، جا: اصفهان، خاتون آباد؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی یک‌لایی ساده، ۱۵گ (۱۱۸پ-۱۳۳)، ۱۵ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۷/۵سم [ف: ۱۰-۵۳۷]

۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۲۶۲/۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** قد تم تالیف هذا الرساله فی الیوم الرابع عشر من شهر شوال من شهور سنه ثلاث عشر بعد مائه و الف بحقهم اجمعین ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: محتملاً قرن ۱۲؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی روشن یک‌لایی، ۳۴ص (۹۹-۱۳۳)، ۲۰ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۹-۲۵۲]

۶. مشهد؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۱۲۲/۲ فیاض

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ تملک: محمد مهدی حسینی موسوی در اصفهان؛ مهر: عبداالجواد حسینی؛ جلد: تیماج عنابی لایه‌ای، ۱۵ سطر (۴/۵×۹/۵)، اندازه: ۹×۱۵سم [ف: ۱۶۳]

● اثبات الصانع و اصول دین / کلام و اعتقادات / فارسی

esbāt-os sāne' va osūl-e dīn

هزار جریبی، محمد کاظم بن محمد شفیع، - ۱۲۳۴ ؟ قمری

hezārjarībī, mohammad kāzem ebn-e mohammad šafī' (- 1819)

رساله مختصری است در اثبات صانع که مؤلف با استفاده از آیات الهی و سپس با توضیح صفات الهی به شرح مسأله پرداخته و سپس خیلی کوتاه به دیگر اصول دین از نظرگاه شیعه می‌پردازد و از روایات استفاده می‌کند.

آغاز کتاب: الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی خیر خلقه محمد و آله الطاهرین اما بعد این کتاب ... در بابت اثبات صانع عالم است. کلینی در کافی روایت کرده است از ابراهیم بن عمر که گفته است که شنیدم از حضرت صادق علیه السلام ...

انجام کتاب: عرض کردم به خدمت حضرت باقر علیه السلام که چه شده است مردم را که عقل دارند و می‌فهمند و عمل

نمی‌کنند و نمی‌دانند مانند کسی که جاهل است آن حضرت فرمود که حق تعالی وقتی که خلق کرد آدم را گردانیده است ... از این جهت می‌فهمد و عمل نمی‌کنند کانه که نمی‌دانند.
[نسخه های فارسی منزوی ۱۸۲۰/۲]

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۴۱۴/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مهر: «عبده محمد علی»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای سوخته ترنج با سر مجدول، ۱۸گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۱-۳۱]

● اثبات الصانع و ایراد البرهان القاطع علیه و العلل و المعلولات و علمه تعالی = الفصول الثلاثة / فلسفه / عربی

iṯbāt-uṣ ṣāni‘ wa īrād-ul burhān-il qāṭi‘ ‘alay-h wa-l ‘ilal wa-l ma‘lūlāt wa-l ‘ilm-u-hū ta‘ālā

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری
ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ‘abd-ol-lāh (981 - 1038)

رساله‌ای منسوب به ابن‌سینا در ۳ «فصل»: ۱. اثبات الصانع و ایراد البرهان القاطع؛ ۲- العلل و المعلولات؛ ۳. علمه تعالی.
آغاز کتاب: قال الشیخ الرئیس بسمله الحمدلله رب العالمین ... الفصل الاول فی اثبات الصانع و ایراد البرهان القاطع علیه کل جملة من علل و معلولات فلا بد و ان ینتهی الی طرف هو علة لیس بمعلول.
انجام کتاب: انت المرجوع الیه و المعلول علیه فی تفسیر هذا الامر العظیم و الانزال فی هذا المنزل المبارک الکریم ... و المشتاقین منهم الی مرتبه العشق. انک انت الرحیم و الحمدلله رب العالمین.
چاپ: در «جامع البدایع» به نام «زین الدین علم الحق و الیقین الامام صدقة بن علی» چاپ شده است.
[مجمع علمی ۲۴۸/۳]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۹۰/۱۲-ف
آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر
نسخه اصل: ایاصوفیا ۴۸۴۹؛ خط: نسخ کهن، بی‌کا، بی‌تا؛ مقابله شده ۶۹۷ق؛ ۲گ (۴۶ر-۴۷پ) [فیلمها - ف: ۱-۵۷۶]
تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۳۵۹/۱۰-عکسی و ۳۷۱/۱۰-عکسی و ۴۳۷/۱۰-عکسی
اصل نسخه: همان نسخه اصل بالا [عکسی ف: ۲-۲۰۵]
۲. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۴۲/۱۵
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۱ رمضان ۱۰۵۸ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ مقوایی، ۲گ (۶۸ر-۶۹ر)، ۲۴ تا ۳۳ سطر (۱۲×۲۲)، اندازه: ۱۷/۵×۲۷سم [ف: ۱۴۴]
۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۲۷۵/۸
خط: نسخ، کا: محمد در جزینی، تا: ۱۳۰۹ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج حنایی ضربی مقوایی، ۴گ (۱۹۵-۱۹۹)، ۲۲ سطر (۱۰×۱۳)، قطع: بغلی، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۶-۲۳۲]
۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۳۷۶/۱۰
بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: بیاضی جیبی [میراث شهاب: س۸ش۴: ۶۲]
۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۷۶/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته تعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا گوشه‌ها و ته آن میشن، ۵گ (۴۳پ-۴۷پ)، ۱۸ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۳-۱۱۵]

● اثبات صحت تصوف / عرفان و تصوف / فارسی

esbāt-e sehhat-e tasavvof

عاصی ارومیه ای، حسن، - ۱۳۲۶ قمری
‘āsī orūmīye-ī, hasan (- 1908)

تاریخ تألیف: ۱۳۱۶ق
رساله‌ای به نثر و نظم در اثبات صحت طریقه تصوف ذهبیه و این‌که تابعان این طریقت حتماً شیعه اثنی عشری و اتباع ائمه هدی (ع) می‌باشند با حملات بسیار به علمای ظاهر و تخطئه روش آنان و این‌که در آغاز تحصیلات بسیاری داشته و پس از آن هدایت شده و به این گروه توسط شخصی به نام حاجی پرویز خان شهاب نظام پیوسته است.
آغاز کتاب: الحمد لله الذی جعلنی معادیا لاعدائه الخالدین فی النار و بئس المقر ... بر ارباب قلوب صافیه زاکیه که فطرت توحیدیه
انجام کتاب: استدعا از عموم فقراء حقه آنست که این رو سیاه را از خاطر مبارک خودشان فراموش نفرمایند
[فهرستواره منزوی ۳۷/۷]

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۷۱۹/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق خوش، کا: علی نقی موید لشکر فرزند میرزا غفار لشکر نویس افشار، تا: چهارشنبه ۲۱ شعبان ۱۳۱۶ق؛ جلد: مخمل سبز،۳۴گ (۳۰پ-۶۳ر)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۲-۳۷۷]
۲. شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه:۵۶/۲
بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۵-۲۱۹]

● اثبات الصور الروحانیة التی لا هیولی لها / فلسفه / عربی

iṯbāt-uṣ ṣuwar-ir rawḥānīyya allatī lā hayūlā la-hā

ارسطو، ۳۸۴ - ۳۲۲ ؟ قبل میلاد
arastū (-384 - -322)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۴۶/۱۳-ف
نسخه اصل: راغب پاشا ش ۱۴۶۴؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲گ (۸۸-۸۹)، ۲۵ سطر [فیلم‌ها ف: ۱-۴۱۹]

● **اثبات الصور الروحانية التى لا هيولى لها (مقالة فى)** / فلسفه / عربی
iṯbāt-uṣ ṣuwar-ir rawḥānīyya allatī lā hayūlā la-hā (mq. fī)

اسکندر افرودیسی، ق۳ میلادی
eskandar āfrūdīsī (- 3c)

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۹۱۲/۵۹
بی‌کا، بی‌تا؛ ۱گ (۲۰۷ر) [ف: ۵-۶۳۳]

● **اثبات الصور الروحانية التى لا هيولى لها (مقالة فى)** / فلسفه / عربی
iṯbāt-uṣ ṣuwar-ir rawḥānīyya allatī lā hayūlā la-hā (mq. fī)

اسکندر افرودیسی، ق۳ میلادی
eskandar āfrūdīsī (- 3c)
مترجم: دمشقی، سعید بن یعقوب، ق۴ قمری

۱. **تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۴۲/۶۱**
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ مقوایی، ۱گ (۳۰۸ر و پ)، ۲۴ تا ۳۳ سطر (۱۲×۲۲)، اندازه: ۱۷/۵×۲۷سم [ف: ۱۴۷]

۲. **تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۹۳/۱۳**
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سبز مقوایی، ۱گ (۶۹ر و پ)، ۲۴ سطر (۱۲/۵×۱۸/۵)، اندازه: ۱۸/۵×۲۴سم [ف: ۱۹۹]

● **اثبات الصور الروحانية التى لا هيولى لها (مقالة فى)** / فلسفه / عربی
iṯbāt-uṣ ṣuwar-ir rawḥānīyya allatī lā hayūlā la-hā (mq. fī)

اسکندر افرودیسی، ق۳ میلادی
eskandar āfrūdīsī (- 3c)
مترجم: ابن سینا، حسین بن عبدالله ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۲۸۳/۲۰
آغاز: قال الاسكندر، ان كان مايرجع الى ذاته فهو روحانى غير جرمى
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۷۹ق؛ ۱گ (۴۸پ) [ف: ۱۶-۱۸۶]

● **اثبات عصمة الائمة عليهم السلام = عصمة الائمة عليهم السلام** / کلام و اعتقادات / عربی
iṯbāt-u ‘iṣmat-il a’imma ‘alayhim-us-salām = ‘iṣmat-ul a’imma ‘alayhim-us-salām

مازندرانی ، احمد بن سلیمان
māzandarānī, ahmad ebn-e soleymān
در اثبات عصمت ائمه (ع) که اولی الامر می‌باشند و در تبلیغ احکام هیچ‌گونه اشتباهی نمی‌کنند، به روشی عقلی و با استناد به بعضی از آیات.
آغاز کتاب: أما بعد الحمد و الصلاة فهذه مقالة فى اثبات أن من هو من جملة أولى الامر لابد أن يكون معصوماً عن الخطا.
انجام کتاب: فثبت المطلوب بلا مؤنة ما ذكرنا سابقاً، و الحمدلله رب العالمين.

۱. **تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۲۰۳/۲**
بی‌کا، بی‌تا [ف: ۳-۳۳]

۲. **قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۶۵۷/۱۶**
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ زیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۲گ (۲۳۴پ-۲۳۵پ)، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۱۵-۵۷]

● **إثبات عصمة الأنبياء و الائمة الطاهرين = تفسير آية «و اذ ابتلى ابراهيم ربه بكلمات» = رسالة فى عصمة الائمة** / تفسیر / عربی
’iṯbāt-u ‘iṣmat-il ’anbīyā’ wal-l a’immat-iṭ ṭāhirīn = tafsīr-u āyat-i «wa iḏ ibtalā ibrāhīm-a rabb-u-hū bi-kalimāt» = r.-un fī ‘iṣmat-il a’imma

جیلانی، محمد رفیع بن فرج، - ۱۱۶۰ ؟ قمری
jīlānī, mohammad rafī‘ ebn-e faraj (- 1747)
یا
طباطبائی بروجردی، محمد بن عبدالکریم، ق۱۲ قمری
tabātabā’ī borūjerdī, mohammad ebn-e ‘abd-ol-karīm (- 18c)
در تفسیر آیه ۱۲۴ سوره بقره («و إذ ابتلى ابراهيم ربه بكلمات فأتمهن قال إنى جاعلك للناس اماما قال و من ذريتى قال لاينال عهدى الظالمين») است که بدان بر وجوب عصمت امام و رد بر اهل سنت استدلال می‌شود که عصمت را شرط نمی‌دانند. در آن بیان می‌شود که «لاينال» در این آیه دلیل بر استمرار است و مخصوص به وقت خاصی نیست. در واقع دنباله گفتار طبرسی در «مجمع البیان» و بیان مراد وی می‌باشد. این رساله در برخی فهارس ناشناس و در برخی از محمد رفیع جیلانی و در برخی از محمد بن عبدالکریم بروجردی دانسته شده است.
آغاز کتاب: من افادات مولينا الفاضل الكامل العالم العامل ملا

محمد رفیعا دام فضله سلمه الله. بسمله و به ثقتی. و اذ ابتلی ابراهیم ربه ... قال الشیخ ابوعلی فی مجمع البیان استدل اصحابنا فی هذه الایة علی أن الامام لا یکون الا معصوما من القبائح لان الله سبحانه نفی ان ینال عهده الذی هو الامامة ظالم و من لیس بمعصوم فقد یکون ظالما اما لنفسه و اما لغیره. فان قیل انما نفی ان یناله ظالم فی حال ظلمه فاذا تاب لا یسمی ظالما فیصح ان یناله. فالجواب ان الظالم ...

انجام کتاب: ... و علی هذا فدلالتها علی وجوب عصمة کل نبی یتم بان التعبیر بعهدی دون الامامة للاشارة الی التعمیم و النبوة مطلقا عهد من الله تعالی مضافا الی عدم القول بالفصل فتامل. هذا ما تیسر من الکلام فی هذا المقام و رزقته من فهم خیر الکلام و منه التأیید و به الاعتصام

چاپ: تصحیح علی اکبر زمانی نژاد، در ضمن مجموعه الرسائل آقا جمال خوانساری، با گمان منسوب به او، قم، کنگره بزرگداشت آقا حسین خوانساری، ۱۳۷۸ش

[الذریعة :۹۷/۱ و ۲۷۳/۱۵؛ طبقات اعلام الشیعة (قرن ۱۲ هـ): ۶۴۵؛ معجم التراث الکلامی ۱۳۲/۱؛ دنا ۱۴۱/۱]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۵۰۹/۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** و أنه لا حاجة فی الأخیر الی تعمیم الظلم فتیقظ، و الحمد لله و صلی الله علی محمد و آله.

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱ شوال ۱۱۳۳ق، جا: مشهد مقدس؛ جلد: تیماج قرمز بدون مقوا، ۲گ (۵۸ر-۵۹ر)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۲۴-۲۶۴]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۹۹۷/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۲۷۹ق؛ مصحح، دارای حاشیه‌ای با نشان «منه» که از خود مؤلف نقل گردیده است، عبارت «دام فضله و ظله العالی» در انجام نسخه مربوط به نسخه مستنسخ عنه می‌باشد؛ کاغذ: فرنگی، ۵گ (۹۶پ-۱۰۰پ)، ۱۷ سطر (۱۴/۵×۷/۵)، اندازه: ۱۳×۲۱/۵سم [ف: ۳۲-۹۷۰]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۰۵۴/۳

آغاز و انجام: برابر

نام رساله و مؤلف به قرینه آغاز و انجام نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق، کا: اسدالله بن سهراب چاپلاقی، تا: پنج‌شنبه ۹ شوال ۱۲۹۹ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳گ (۱۰۹ر-۱۱۱پ)، اندازه: ۱۱/۵×۱۷سم [ف: ۸-۲۷۴]

۴. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۶۶۳/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ مختلف، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ تملک: محمد رضوی؛ مهر: «عبدالراجی محمد حسین الرضوی»؛ جلد: تیماج لایه‌ای زرد، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف: ۵۲۶]

۵. قم؛ بروجردی؛ شماره نسخه:۹۹/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: احمد بن علی اکبر بروجردی (حاج احمد خادمی)، تا: ۱۳۵۱ق، به دستور آیة الله حاج آقا حسین طباطبائی بروجردی؛ جلد: تیماج مشکی، ۳گ (۷۴پ-۷۷ر)، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [ف: ۱-۶۶]

۶. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۹۷/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد ملهمی، بی‌تا؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج سرخ ضربی مقوایی، ۴گ (۷۹ر-۸۲ر)، ۲۰ سطر (۵/۵×۱۲)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۳۶۸]

۷. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه:۳۰۷/۵

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا [ف: ۲۵۵]

۸. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۲۳۲/۱

آغاز: برابر

خط: نسخ زیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ در عصر سید محمد بروجردی مؤلف بیشتر رساله‌های این مجموعه و احتمالاً به خط وی؛ جلد: تیماج قرمز ساده، ۲۱ص (۱پ-۱۱پ)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱-۱۹۱]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۱/۱

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۱-۴۱]

← اثبات العقل ≻ اثبات الجوهر المفارق

● اثبات عقل = صدور الممکنات عن المبدع الاول /

فلسفه / فارسی

esbāt-e ‘aql = sodūr-ol momkenāt ‘an-el mobde‘-el avval

نصیرای همدانی، نصیرالدین بن مسعود، - ۱۰۳۰ قمری

nasīrā-ye hamadānī, nasīr-od-dīn ebn-e mas‘ūd (- 1621)

نصیرا در این کتاب به اثبات عقل و این‌که او صادر اول است می‌پردازد و سخن یکی از عرفای صوفیه را که بر قاعده «الواحد لایصدر عنه الا الواحد» اعتراضاتی داشته نقل کرده آن‌گاه به رد آن پرداخته است. کتاب دارای نثری زیباست که مطالب خود را در سه «لوح» ارائه می‌کند: لوح ۱. بیان مذهب حکما و نقل و نقد اقوال مختلف؛ لوح ۲. دلایل قاعده «الواحد لا یصدر عنه الا واحد»؛ لوح ۳. در اثبات جوهریت عقل و این‌که صادر اول نمی‌تواند هیولا، صورت، جسم و نقش باشد و تنها عقل است که این صلاحیت را دارد. هر لوح شامل چندین دلیل است.

آغاز کتاب: نام خدا ستایش مبدع یگانه در روش قدیم گفتار بود درین تازه عهد کردارست کودک منشأنرا ... تار و پود گفتار رشته چرخ حیاتست صید شاه باز معنی بان محال کردار بکار

آید اعتماد بر تقویم پار نشاید ...
انجام کتاب: فکیف یجوزان یکون علظ لامرمعین او امور معینة فان العقل ینقبض عن ان یکون ... فاحفظه فانه بذلک جدیر و هو حسبی و نعم الوکیل ...
[تذکره نصرآبادی :۱۶۶؛ فهرستواره منزوی ۶۳/۶]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۸۵۹/۱۹
آغاز و انجام: برابر
لوح اول (ناقص) و سوم؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد علی بن محمد شفیع حسینی سبزواری، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سفید و زرد، جلد: تیماج مشکی یک لا، ۱۴ص (۱۳۶-۱۴۹)، اندازه: ۸×۱۸سم [ف: ۱۰-۱۹۳]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۸۲۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق متوسط، بی‌کا، بی‌تا؛ حواشی اوراق مطالب مختلف همچون اشعار فارسی از جمله اشعار قاسم انوار و شعر عربی از یحیی بن معاذ، توبه بشیر حافی به دست امام موسی کاظم (ع)، نحوه شهادت ابن سکیت، و مطلبی در بیان نصوصی از شافعی و ابو حنیفه بر خلاف نص رسول خدا (ص)؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج مشکی ساده مقوایی، ۸گ (۱۱۹پ-۱۲۷پ)، ۱۸ سطر (۹×۱۳/۵)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [رایانه]

● اثبات غدیر / کلام و اعتقادات / فارسی

esbāt-e qadīr

استرآبادی، محمد مهدی بن محمد نصیر، ۱۱۰۰ - ۱۱۸۰ ؟ قمری

estarābādī, mohammad mahdī ebn-e mohammad nasīr (1689 - 1767)

استرآبادی واقعه غدیر را با استفاده از روایات و برخی تعابیر فلسفی و عرفانی و بعضاً با بهره از اشعار با نثری زیبا و تعابیری کاملا منشیانه ترسیم می‌کند. این رساله، همانند دیگر آثار استرآبادی، دارای نثری ادیبانه است. رساله نام مشخصی ندارد و سرفصل و عناوینی در آن دیده نمی‌شود.
آغاز کتاب: عنوان اوراق مرقومه به ذکر بعضی از امور مسموعه معنون به بیان حکایت یوم الغدیر گشته تاخیر ... حقیقت حال بر این منوال است که چون مرآت حالات نبوی
انجام کتاب: روایات معتبره متضمنه ارتداد سابقین و کفر لاحقین است حشرهم الله فی زمرة المشرکین و عذبهم عذابا لا یعذب احدا بمثله من الاولین و الاخرین تم.
چاپ: به کوشش شیخ احمد عابدی «غدیریه»، میراث اسلامی ایران، دفتر دوم، ۳۰۹- ۳۲۳
[فهرستواره منزوی ۴۵۳/۹]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۴۷۷/۱۴
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی مقوایی، ۱۱گ (۲۷۶-۲۸۶)، ۲۳ سطر (۱۳/۵×۲۱)، اندازه: ۱۶×۲۳سم [ف: ۹-۱۲۴۶]

● اثبات الغیبة و کشف الحیرة = الغیبة / کلام و اعتقادات / فارسی

iṯbāt-ul ġayba wa kašf-ul ḥayra

رساله‌ای درباره غیبت حضرت ولی عصر (عج). داستان علی بن فاضل مازندرانی است که درسال ۶۹۰ ق درجزیره خضراء به محضر امام زمان (ع) شرفیاب شده است.
آغاز کتاب: حمد و سپاس و ستایش و ثنای بی قیاس واجب الوجودی را ...
انجام کتاب: ختم سخن باین نمود که چون شیخ علی بن فاضل از حله بیرون رفت شنیدم که اوقاتی در سهله اقامت کرد و توقف نمود بواسطه وعده که به او شده بود و مولد و موطن شیخ علی فاضل از اقلیم مازندران بود از بلده که آن را پریم می‌گویند و شیخ علی فاضل گفت رسیدن من به آن جهت شریفه در ماه رجب بود سنه تسعین و ستمائه و الحمدلله رب العالمین تمت الرسالة اثبات الغیبة و کشف الحیرة.
[الذریعة ۹۸/۱]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۳۹۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق زیبا، کا: شاه محمد حلوایی نیشابوری، تا: ۲۵ ذیقعده ۹۵۲ق؛ تمامی صفحات مجدول زرین، در آغاز نسخه کتیبه‌ای مرصع و مذهب که در آن نام کتاب نگارش یافته است، دو برگ اول طلااندازی بین سطور؛ مهر: «المتوکل علی الله عبده حاجی بابا»؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۷۲ص، ۱۲سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۳۲-۳۵۷]

۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۵۶۹/۴-۳۸/۱۸۹
آغاز: از طول این مدت بغایت متاثر شد وچون چاره نبود تحمل نمودم ونفس را تکلیف مصابره فرمودم ومترصد لطایف غیبیه وفیوضات لاریبیه از عنایات الهیه میبودم تا بعد ازیک هفته؛
انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد علی، تا: ۱۴ رجب ۱۰۶۴ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: مقوا عطف گالینگور قهوه‌ای، ۶گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱-۵۵]

● اثبات الفرقة الامامیة (مقالة فی) / کلام و اعتقادات / عربی

iṯbāt-ul firqat-il imāmīyya (mq.-un fī)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۱۸۲/۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۲گ (۱۳ر-۱۵ر) [ف: ۵-۴۴۳]

● **اثبات الفضیلة للقرون الثلاثة** / حدیث / عربی

iṯbāt-ul faḍīla li-l-qurūn-iṯ ṯalāṯa

سیوطی، عبدالرحمن بن ابی بکر، ۸۴۹ - ۹۱۱ قمری

soyūṭī, 'abd-or-rahmān ebn-e abī-bakr (1446 - 1506)

در این رساله با استناد به روایتی فضیلت قرون ثلاثه (اول و دوم و سوم) و اهل آنها یعنی صحابه، تابعین و اتباع تابعین اثبات شده و به کسانی که به روایت ایراد کرده و آن را ضعیف دانسته‌اند پاسخ استدلالی داده و گفته است هر چند در نقل روایت، راویان ضعیف و غیر معتمد مشاهده می‌شوند ولی این ضعف با روایات متعدد دیگر جبران می‌شود.

آغاز کتاب: بسمله، اللهم صل علی محمد و اله و صحبه و سلم ... قال الطبرانی فی معجمة الصغیر ... حدثنی انس بن مالک قال قال رسول الله صلی الله علیه [وآله] و سلم طوبی لمن رآنی و آمن بی و من رای من رآنی و من رای من رآنی قال الحافظ ابن حجر ... هذا حدیث ضعیف من حدیث انس رواه عنه دینار و ابوهدبة و موسی الطویل و الثلاثة ضعفاء

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۲۰۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** قال قلت فما قوله و لمن رآنی قال من رآنی و رآهم هذا آخرها

خط: نسخ، کا: زکریا بن محمد محلی شافعی، تا: ۱۰۶۰ق؛ جداول به شنگرف و لاجورد و کمند به لاجورد؛ اهدایی رهبری، فروردین ۱۳۷۴؛ کاغذ: حنایی آهارمهره، جلد: مقوا، ۶گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۶×۲۵سم [اهدائی ف: ۲-۱۶]

● **اثبات قائمیت باب (رساله)** / کلام و اعتقادات / عربی

esbāt-e qā'emīyyat-e bāb (r.)

دارابی، شاه محمد بن محمد، - ۱۱۴۷ ؟ قمری

dārābī, šāh mohammad ebn-e mohammad (- 1735)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۶۹۸

آغاز: بسمله و به نستعین، الحمد لله الذی هدانا الی الاکسیر الاحمر و هو؛ **انجام:** و نقول ان الحمد لله رب العالمین

خط: نسخ تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مشمع، ۵۹گ، ۱۰ سطر (۵×۹)، اندازه: ۷×۱۱سم [رایانه]

● **اثبات الکشف و الکرامات (رسالة)** / فلسفه، کلام و اعتقادات / فارسی

esbāt-ol kašf va-l kerāmāt (r.)

گیلانی، سلیمان بن محمد ق ۱۱ قمری

gīlānī, soleymān ebn-e mohammad

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۱۲۳/۱۰

خط: مختلف، بی‌کا، تا: ۱۰۹۴ق، جا: اصفهان؛ کاغذ: الوان، جلد: میشن، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [رایانه]

● **اثبات لزوم وجود مجتهد در غیبت** / فقه / فارسی

esbāt-e lozūm-e vojūd-e mojtahed dar qeybat

طغائی کمره ای، علینقی بن محمد هاشم، ۹۵۳ - ۱۰۶۰ ؟ قمری

toqā'ī kamare'ī, 'alī-naqī ebn-e mohammad hāšem (1547 - 1650)

تاریخ تألیف: پس از ۱۰۴۰ق

کمره‌ای درباره دلیل تألیف این رساله نوشته است که برخی از برادران دینی از وی درباره این سخن میرزا حبیب الله صدر پرسش کرده‌اند که ایشان گفته است در این زمان مجتهد در ایران و عربستان نیست. وی کوشیده است تا اثبات کند که مجتهد هست و لازم است که باشد. او که خود از شاگردان میرداماد و خلیفه سلطان است چند دلیل عقلی و نقلی بر وجود مجتهد عادل و لزوم آن در روزگار غیبت امام (معصوم) اقامه می‌کند. آخرین دلیل او گواهی‌ها و اجازات اجتهادی است که او خود از علمای نامدار و اساتید آن عصر دریافت داشته و از هر یک جمله‌ای چند نقل می‌کند. نقی کمره‌ای پس از پرداختن از تألیف این رساله، آن را برای خلیفه سلطان فرستاد و از او خواست که در آن نظر افکند.

آغاز کتاب: بسمله بعد حمدالله رافع درجات العلما ... چنین گوید افقر الفقراء ... غبار راه. شیعیان امیر مؤمنان ... که بعضی از برادران دینی و خلاق یقینی پرسید از سند قول مشهور سی امجد نواب صدر پادشاه دینی پناه سمی حبیب الله که در این عصر و زمان در ایران و عربستان مجتهد نیست و از وجه صحت آن و آن که در عصر غیبت امام هادی انام ... خلو زمان از مجتهد عدل امامی امکان فعلی دارد ...؟ ... فقیر ... در جواب گفت بدان الهمک الله ... که قول مذکور نواب با آن که مرجع آن، شهادت بر نفی غیر محصور بود.

انجام کتاب: غرض تذکیه نفس نبود بلکه مقصود تحدیث به نعمت منعم حقیقی جل جلاله بود لقوله تعالی و اما بنعمة ربک فحدث.

چاپ: به کوشش سید ابوالحسن مطلبی، میراث اسلانی ایران، دفتر ششم

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۸۱۳

آغاز و انجام: برابر

کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۱؛ برگ اول دارای سر لوحی مذهب و نقاشی شده با قلم‌های لاجوردی و شنگرف، بسمله با سفیدآب در زمینه زرین نوشته شده؛ تملک: فرهاد میرزا؛ کاغذ: شکری رنک آهارمهره شده، جلد: تیماجی مشکی، ۵۸ص، ۱۵ سطر، قطع: رقعی، اندازه: ۹/۵×۱۵/۵سم [ف: ۱۰-۱۸۲۸]

● اثبات المبدأ الاول = موضوع علم مابعدالطبیعة / فلسفه / عربی

iṯbāt-ul mabda'-il awwal = movzū'-e 'elm-e māba'd-ot tabī'e

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e 'abd-ol-lāh (981 - 1038)

در نسخه ۱۴۸۴ لیدن با نام «موضوع العلم المعروف به مابعدالطبیعة» و منسوب به شاگرد او بهمنیار است و بایستی بخشی از «المباحثات» باشد که دربرگیرنده مباحثات میان شیخ و شاگردش بهمنیار است.

[مکتبة امیرالمومنین ۱۱/۱؛ مجمع العلمی بغداد ۲۴۸/۳ و ۲۶۰/۳؛ مهدوی، فهرست مصنفات ۲۵۹ در بخش کتابهای منسوب به او و یا جز وی از مصنفات او آورده شده است]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۹۰/۴-ف

آغاز: بسمله. قال الشیخ موضوع العلم المعروف به ما بعد الطبیعة الموجود به ما هو موجود و مطالبة الامور التی یلحقه بما هو موجود من غیر شرط و بعض هذه الامور له؛ **انجام:** یسمی عقلا هیولائیا فاذا استکملت سمی عقلا بالفعل. تمت. رسالة الرئیس فی اثبات المبدأ الاول ...

نسخه اصل: ایاصوفیا ۴۸۴۹؛ خط: نسخ کهن، بی‌کا، بی‌تا؛ مقابله شده ۶۹۷ق؛ ۴گ (۲۳ر-۲۶پ) [فیلمها - ف: ۱-۵۷۶]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۳۵۹/۴-عکسی و ۳۷۱/۴-عکسی و ۴۳۷/۴-عکسی

اصل نسخه:همان نسخه اصل بالا؛۱۹ص(۲۶-۴۴) [عکسی ف: ۲-۸]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۲۶۴/۱۰-ف

نسخه اصل: ایاصوفیا ش ۴۸۲۹.؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۲گ (۴۳پ-۴۴پ) [فیلمها - ف: ۱-۶۶۲]

● اثبات المبدء و صفاته و العمل المقرب الی الله / کلام و اعتقادات، اخلاق - عربی

iṯbāt-ul mabda' wa ṣifāt-i-hī wa-l 'amal-il muqarrib ila-a lāh

ابن کمونه، سعد بن منصور، - ۶۸۳ قمری

ebn-e kamūne, sa'd ebn-e mansūr (- 1285)

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۷۱۲/۱-ف

نسخه اصل: نسخه آقای روضاتی در اصفهان.؛ خط: نسخ، کا: ابوالحسن بن خلیل الله موسوی، بی‌تا [فیلمها - ف: ۱-۷۲۲]

۲. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۶۲۸/۱۲

بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: خشتی [ف: ۲۸۹]

● اثبات مذهب اثنا عشری و بطلان مذهب اهل سنت / کلام و اعتقادات / فارسی

esbāt-e mazhab-e esnā 'ašarī va botlān-e mazhab-e ahl-e sonnat

رساله‌ای در چند «باب».

تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۲۸۴/۱۵

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی [نشریه: ۲-۱۰۷]

● اثبات مشروعیت علم نجوم / هیأت / فارسی

esbāt-e mašrū'īyat-e 'elm-e nojūm

گیلانی، مهرعلی بن محمود، ق۱۲ قمری

gīlānī, mehr'alī ebn-e mahmūd (- 18c)

رساله‌ای است در اثبات مشروعیت علم نجوم و شاید از ملا مهر علی بن خواجه محمد گیلانی باشد. نویسنده نخست روایاتی را از «کافی» آورده و سپس در سخن خویش از «مجمع البیان» و جز آن (با نقل به فارسی) می‌آورد. این رساله ظاهراً ناتمام است. **آغاز کتاب:** بسمله، و به نستمد. عدة من اصحابنا عن احمد بن محمد بن خالد ... عن عبدالرحمان بن سیابه قال قلت لابی عبدالله (ع) جعلت فداک الناس یقولون ان النجوم لایحل النظرالیها ... و هی تعجبنی فان کانت تضر بدینی فلاحاة لی فی شیء یضر بدینی - و ان کانت لاتضر بدینی فوالله اشتهیها و اشتهی النظر فیها فقال (ع) لیس ما یقولون لاتضر بدینک ثم قال (ع) انکم تنظرون فی شی کثیره لایدرک و قلیله لاینتفع به تحسبون علی طالع القمر ثم قال (ع) اندری کم بین المشتری و الزهرة دقیقه قلت لا والله.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۳۳۹/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** بعضی از جهال که از این علم شریف بی‌بهره‌اند در قوه مدرک ایشان نیست که درک نمایند توجهات و تاویلات مینمایند (سپس دنبال آن یک صفحه با قلم دیگر و ظاهراً متمم همین نوشته است)

خط: شکسته نستعلیق، کا: ملا علی بن خواجه محمود گیلانی، تا: ۱۱۲۰ق؛ ناقص است و چند برگ سفید در آخر آن هست؛ کاغذ: فرنگی آهارمهره شده، جلد: تیماجی، ۸۱۴ص (۹۱۹-۱۰۵)، قطع: رقعی [ف: ۱۹-۳۵۷]

● اثبات المعاد الجسمانی = المعاد الجسمانی / کلام و

اعتقادات / عربی
iṯbāt-ul ma‘ād-il jismānī = al-ma‘ād-ul jismānī

لاری انصاری، محمد بن صلاح، - ۹۷۹ ؟ قمری
lārī ansārī, mohammad ebn-e salāh (- 1572)

وابسته به: شرح المواقف السلطانية = شرح مواقف؛ جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰-۸۱۶)

رساله مختصری است در اثبات معاد جسمانی و در حقیقت شرحی است بر کلام میر سید شریف جرجانی در شرح مواقف.

آغاز کتاب: بعد اداء الحمد و الثناء للذی منه الابتداء و الیه الانتهاء و به ظهور الاشیاء و هو یعید الاموات بالاحیاء.

انجام کتاب: و اصحابه المحرزین قصبات السبق فی مضمار الحقائق و الدقائق.

[الذریعة ۱۴/۱۰۰ و ۲۱/۱۷۴]

۱. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۲۲۲/۱۰

آغاز: برابر

خط: شکسته، نستعلیق، کا: ملا محمد تقی گلپایگانی، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج قرمز مجدول، ۱۱ص (۱۸۱-۱۹۲)، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۱-۱۷۴]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۲۰۴/۲

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۶-۲۵۴]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۷۴۸/۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: شمس الدین محمد بن کمال الدین حسین قهپائی، بی‌تا؛ جلد: تیماج سبز، ۵گ (۵۲پ-۵۷ر)، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۲۲-۲۸۶]

● **اثبات المعدوم** / فلسفه / عربی

iṯbāt-ul ma‘dūm

محقق حلی، جعفر بن حسن، ۶۰۲ - ۶۷۶ قمری
mohaqqeq-e hellī, ja‘far ebn-e hasan (1206 - 1278)

رساله در پاسخ سؤالی است که از مؤلف شده در این باب که آیا نظریه اثبات معدوم نظریه درستی است یا نه؟ و آیا بر معتقد به این نظر حکم کفر یا فسق بر او جاری می شود یا نه؟ پاسخ وی مورد اعتراض برخی از علما واقع شده است. در رساله حاضر جواب شرف الدین ابو عبدالله حسین بن ابی القاسم بن حسین بن محمد عودی اسدی بر وی با عناوین «قوله-قوله» آمده است.

در الذریعة (۵: ۱۸۲) «جواب السؤال عن اثبات المعدوم» از محقق کرکی (۹۴۰ق) دانسته شده و «الرد علی جواب المحقق کرکی» از معاصرش (!) شرف الدین ابی عبدالله حسین بن ابی القاسم عودی اسدی حلی در الذریعه (ج ۱ ص ۱۹۲) معرفی شده است و در طبقات اعلام الشیعة (قرن ۱۰ ص ۶۹) حسین عودی از علمای شیعه در قرن دهم هجری درج شده و این مطلب به کتاب «حیاة المحقق الکرکی و آثاره» (۲/۶۰۶ و ۳۹۵) نیز راه یافته است. ولی این رساله از محقق حلی است و تاریخ کتابت برخی نسخه‌ها ۷۴۱ق است و نمی‌تواند از محقق کرکی باشد.

آغاز کتاب: ما تقول السادة الفقهاء ائمة الدین و هداة المسلمین فی إثبات المعدوم هل هو حق ام لا؟ ... الجواب قال الشیخ نجم الدین ... قبل بیان ما تضمنه السؤال ینبغی ان یقرر عقیدة المثبت للمعدوم ثم تبین حقها و باطلها

انجام کتاب: و لایجوز ان یقدح فیه بفسوق و لاغیره لاجل إعتقاد المعدوم. و الله اعلم بالصواب.

چاپ: به کوشش حسین مدرسی طباطبائی، همراه با ردیه عودی، میراث اسلامی ایران، ۱ (۱۳۷۳): ۱۵۷-۱۷۴.

شرح و حواشی:

۱- الرد علی المحقق الحلی فی اثبات المعدوم؛ عودی، حسین بن ابی القاسم (-۸)

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۰۴/۸

آغاز و انجام: برابر

نسخه اصل: کتابخانه بادلیان، آکسفورد انگلستان F64 عربی (E. ۱۵۷)، همراه با ردیه عودی؛ خط: نسخ، کا: احمد بن حسین بن ابی القاسم بن عودی اسدی حلی، تا: ۷۴۱ق؛ ۲گ (۹۹-۱۰۰)، ۱۷ سطر [عکسی ف: ۳-۲۱۳]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۶۲۵/۷

نسخه اصل: همان نسخه اصل بالا؛ ۱۲ص (۱۹۸-۲۰۹) [عکسی ف: ۵-۵۵]

● **اثبات المفارقات = اقسام المفارقات** / فلسفه / عربی

iṯbāt-ul mufāriqāt = aqsām-ul mufāriqāt

؟ فارابی، محمد بن محمد، ۲۶۰؟ - ۳۳۹ قمری
fārābī, mohammad-e-bn-e mohammad (875 - 951)

مؤلف در این رساله چهار نوع موجود غیرمادی مورد بررسی قرار می‌دهد: ۱. موجودی که سبب ندارد و یگانه است؛ ۲. عقوله فعاله که کثرت آنها نوعی است؛ ۳. نفوس آسمانی که کثرت آنها نیز نوعی است؛ ۴. نفوس انسانی که کثرت شخصی دارند. آن‌گاه خدا را با برهان نیازمندی رشته ممکنات به واجب الوجود از طریق دلیل «وسط و طرف» اثبات می کند و برای اثبات عقل‌ها شش دلیل می‌آورد که یکی از آنها برهان «خالق واحد دارای مخلوق واحد است» می‌باشد. مؤلف در همین دلایل نیروهای آسمانی و نفس را مجرد نشان می‌دهد و در پایان دلیل‌های دیگری برای تجرد نفس می‌آورد که یکی از آنها همان دلیل حضور ذاتی است که شیخ الرئیس در مباحثات با بهمنیار آورده

است. فارابی در انجام این کتاب به عقل هیولایی و بالفعل و مستفاد اشاره می‌کند.
این کتاب با عنوان «المفارقات و النفوس» به ابن سینا هم نسبت داده شده است. اسماعیل واعظ جوادی که «مراتب الموجودات» را همراه با ترجمه فارسی آن چاپ کرده (مجله جاویدان خرد، ش۲، ۱۳۵۴ ش، صص ۷۳-۵۶) انتساب این رساله را به بهمنیار شاگرد ابن سینا منطقی‌تر دانسته است.
آغاز کتاب: قال المفارقات اربع مراتب مختلفة الحقایق الاول الموجود الذی لاسبب له و هو واحد الثانی العقول الفعالة و هی کثیرة بالنوع الثالث النفوس السماویة
انجام کتاب: و بالجملة لا بد للنفس فی أن یحصی لها العقل بالفعل من البدن فإن العقل بالملکة یستفاد بالبدن لا محالة و کثیر من الأوساط فی الثوانی نقیض من الرصد و بالحسن، تمت
چاپ: حیدرآباد دکن، ۱۳۴۵ق؛ قاهره، دائرة المعارف العثمانیة: ۱۳۵۴ق.
[الذریعة ۱۰۰/۱ و ۳۱۲/۲۱ و ۱۰/۱۱؛ ریحانة الادب ۲۶۱/۴؛ کتاب‌شناسی فارابی ۷۹]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۳۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: احتمالاً قرن ۷ ق؛ واقف: ابن خاتون، تاریخ وقف: ۱۰۶۷؛ ۳گ، ۲۸ سطر، اندازه: ۷×۱۷سم [ف: ۴-۱۱۵]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۹۲۳/۱۳
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ کاغذ: سمرقندی ضخیم، جلد: تیماجی مشکی، ۴ص (۱۷۱-۱۷۵)، ۱۹ سطر، قطع: خشتی، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۱۰-۱۹۸۰]
۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۰۰۱/۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** تم الفصل فی اثبات المفارقات المذکورة
خط: نستعلیق، کا: تقی الدین محمد گیلانی، تا: ۱۰۱۴ق، جا: آگره؛ این کتاب در فهرست به عبدالله معصومی شاگرد ابن سینا نسبت داده شده است؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی ضربی زرکوب، ۳گ (۱۰۳پ-۱۰۵)، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۴×۲۳سم [ف: ۱۱-۳]
۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۷۶/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد ربیع نیشابوری، تا: ۱۰۱۶ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی رویه تیماج مشکی، ۴ص (۲۶-۲۹)، ۲۰ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۴×۲۳/۵سم [ف: ۱۰-۳۵۹]
۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۴۵۲/۱۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: شهاب الدین علی الحسنی الحسینی الطباطبائی الشولستانی، تا: شنبه ۲۷ ذیقعده ۱۰۱۹ق، جا: اصفهان؛ کاغذ: آهاری نخودی، جلد: تیماجی عنابی اسقاطی، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۱-۳۰۸]
۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۹۷۱/۵
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، تا: ۱۰۲۳ق، جا: بقعه مرقد شیخ عبدالله انصاری در هرات؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: ساغری تریاکی سوخته عطف و گوشه‌ها تریاکی روشن، ۴گ (۶۲-۶۵)، ۱۹ سطر (۶×۱۴)، اندازه: ۱۰×۱۷/۵سم [ف: ۱۴-۸۰]
۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۳۴/۱
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۴۳ق؛ ۳۱ سطر، قطع: بیاضی، اندازه: ۱۸×۳۱سم [ف: ۲-۳۹۵]
۸. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۸۰/۵
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۶ ربیع الثانی ۱۰۶۶ق؛ جلد: مقوایی عطف و گوشه‌ها پارچه ای قرمز، ۲گ (۵۷ر-۵۸ر)، اندازه: ۱۴/۵×۲۶/۵سم [ف: ۲-۵۲۵]
۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۸۶/۷۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: شاه مراد بن نقدعلی فراهانی ورامینی، تا: ۱۰۷۲ق؛ در فهرست (۱: ۳۲۸) با شماره ۲۸۶/۴۰ آمده است؛ کاغذ: شرقی نخودی، جلد: دورو تیماج رو مشکی ضربی پشت قرمز، ۲گ (۳۵۲پ-۳۵۳پ)، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۸×۲۷/۵سم [میراث شهاب: ۴۲-۱۵۱]
۱۰. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۲۵۳/۱۵
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۷۷ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن سیاه، ۱۹ سطر [ف: ۵-۲۵۲]
۱۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۱۵۰۸۸
خط: نستعلیق، کا: محمد مؤمن، تا: ۱۰۷۸ق [الفبائی: ۶۷۴]
۱۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۸۴۳/۲-ف
نسخه اصل: کتابخانه ملک ش ۱۶۱۰؛ بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۰۸۷؛ نوشته از روی نسخه مورخ ۱۵ جمادی الثانی ۵۸۰ به چند واسطه [فیلم‌ها - ف: ۱-۷۳۶]
۱۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۵۵/۴۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد بن نعمت الطبسی، تا: ۳ جمادی الاول ۱۰۹۱ق؛کاغذ:سفید،۵گ(۴۹۰-۴۹۴)، ۲۵ سطر [سنا - ف: ۲-۱۹۴]
۱۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۳۰۹/۸
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰ شوال ۱۰۹۲ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۴گ (۶۷پ-۷۰ر)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۲۴-۱۰۴]
۱۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۵۸۹/۳۲
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ اختلاف نسخه‌ها در حاشیه آمده است؛ کاغذ: شرقی، ۱گ (۹۲)، سطور چلیپا، اندازه:

۱۴×۲۸/۵سم [ف: ۳۱-۷۰۰]

۱۶. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۴۲/۲۹

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ مقوایی، ۱گ (۹۹ر و پ)، ۲۴ تا ۳۳ سطر (۱۲×۲۲)، اندازه: ۱۷/۵×۲۷سم [ف: -۱۴۵]

۱۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۴۰۱/۳۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: رضا بن موسی کشمیری، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج عنابی ضربی زرکوب مقوایی، ۷گ (۲۹۲-۲۹۸)، ۲۸ سطر (۱۳/۵×۱۹/۵)، اندازه: ۱۸×۲۴/۵سم [ف: ۹-۱۰۱۷]

۱۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۴۰۱/۵۲

مکرر؛ خط: نستعلیق، کا: رضا بن موسی کشمیری، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج عنابی ضربی زرکوب مقوایی، ۱گ (۳۹۸)، ۲۸ سطر (۱۳/۵×۱۹/۵)، اندازه: ۱۸×۲۴/۵سم [ف: ۹-۱۰۲۲]

۱۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۲۸۳/۷

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۲گ (۱۴پ-۱۵ر) [ف: ۱۶-۱۸۲]

۲۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۱۳۸/۲۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۱گ (۱۲۵) [ف: ۱۵-۱۳۸]

۲۱. تهران؛ بیانی، مهدی (دکتر)؛ شماره نسخه:۶۹۵/۴۲

بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ قطع: ربعی [نشریه: ۶-۶۹۵]

۲۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۰۵۵/۵۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۳ص (۴۷۳-۴۷۶)، اندازه: ۱۱/۵×۲۳سم [ف: ۳۲-۷۵]

۲۳. شیراز؛ طباطبائی؛ شماره نسخه:۸۷۳/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۲گ (۱پ-۳)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [نسخه‌پژوهی: ۳-۱۲۲]

۲۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۸۵۳/۱۶-۳۵/۳۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: صفر ۱۱۰۲ق؛ صفحات مجدول مذهب؛ جلد: تیماج دورو، ۲گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۹سم [ف: ۱-۵۶]

۲۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۴۰۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** و هو المستعان و علیه التکلان

خط: نستعلیق و شکسته، بی‌کا، تا: رمضان ۱۱۰۶ق؛ واقف: تقی موسوی؛ ۱۰گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۴-۱۱۵]

۲۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۶۹۳/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: نوعی ترمه، جلد: میشن سیاه، ۳گ (۱ر-۳ر)، اندازه: ۱۳/۷×۲۵/۵سم [ف: ۸-۳۲]

۲۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۶۱۹/۱۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد نصیر فرزند ملا حسن، بالانکابی جیلانی، تا: قرن ۱۲؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی، ۳گ (۷۵-۷۷)، ۲۲ سطر، اندازه: ۶×۱۵سم [ف: ۲۹-۳۷۱]

۲۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۴۴۵/۱۰

خط: نستعلیق، کا: مهر علی تبریزی، تا: شعبان ۱۲۵۱ق؛ جلد: تیماج مشکی،۲گ(۱۸۲ر-۱۸۳پ)،اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۹-۲۳۶]

۲۹. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۶۳۴/۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۴گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف مخ:۱-۳۱]

۳۰. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۷۹۲/۱۰-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: با تاریخ دوشنبه ۲۳ رجب ۱۳۱۷ق؛ ۸ص (۱۷۸-۱۸۵) [عکسی ف: ۱-۵]

۳۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۸۷۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ پس از این ضمن ۶ صفحه تقریباً عهدنامه منسوب به شیخ الرئیس و هم فائده در تقسیم حکمت منسوب به خواجه نصیر و خبر مروی از کمیل در نفس ضمیمه است؛ واقف: نائینی؛ ۶گ، ۱۶ و ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۴-۱۱۶]

۳۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۹۶۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: نائینی؛ ۱گ، ۲۸ سطر، اندازه: ۲۰×۲۶سم [ف: ۴-۱۱۶]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۴۵۴/۸-عکس

نسخه اصل: یکی از دو نسخه بالا [فیلمها - ف: ۳-۲۵۶]

۳۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۲۱۶/۴۸

بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ مقوایی، ۳ص (۳۱۴-۳۱۶) [ف: ۳-۳۴]

۳۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۹۱۲/۷۵

انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج حنایی ضربی مقوایی،۱گ(۲۳۴ر-۲۳۴پ)، ۳۰سطر،اندازه:۲۱×۳۵سم [ف: ۳-۳۵]

۳۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۸۳۷۱/۱۳

کا: عبدالقادر اردوبادی، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی نخودی، جلد: تیماج مشکی یک لا، ۳گ (۱۴۴ر-۱۴۶ر)، ۲۵ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۹سم [ف: ۳-۳۵]

۳۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۲۸۰/۲۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی ترنج با زمینه مذهب با نقش گل مجدول، ۲گ (۵۰ر-۵۱ر)، ۲۱-۳۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف: ۳۸-۳۹۶]

۳۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۰۵
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، بی‌تا؛ کتابت آن مشجر است؛ جلد: تیماجی برنگ قرمز بدون مقوا، مختلف السطر، اندازه: ۶×۲۵سم [ف: ۴-۱۸۰]
۳۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۲۹۲/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ در حاشیه تصحیح شده جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول ضربی ترنج با سر، ۵ص (۱۱۹-۱۲۳)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۳۲-۳۰۴]
۳۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۵۳۲/۶
در ابتدا رساله حاضر به ابوعبدالله معصومی نسبت داده شده است؛ بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج قرمز ضربی ترنج و سرترنج دار مجدول، ۲گ (۳۰ر-۳۱پ)، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۲۰-۱۰۷]
۴۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۴۰/۳
بی‌کا، بی‌تا؛ این نسخه شماره سوم دفتری است که دارای چندین رساله از فارابی می‌باشد [ف: ۳-۸۱]
۴۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۸۰/۴-ف
آغاز: برابر؛ **انجام:** و جاهلة معا.
نسخه اصل: ایاصوفیا ۲۳۸۹؛ در فهرست از بهمنیار دانسته شده؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا [فیلمها - ف: ۱-۴۶۳]
۴۲. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۰۱/۱۲
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ مقوایی، ۲گ (۹۹ر-۱۰۰پ)، ۱۷ سطر (۱۱×۱۵)، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: -۳۳۹]
۴۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۶۹۴/۳۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق بی نقطه، کا: عبدالقادر اردوبادی، بی‌تا، جا: شیراز؛ کاغذ: نوعی ترمه، جلد: میشن سیاه ضربی خراب، ۳گ (۲۲۱پ-۲۲۳ر)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۲×۲۲/۳سم [ف: ۸-۴۸]
۴۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۶۵۵/۴۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کرمعلی خراسانی:، بی‌تا؛ کاغذ: فستقی آبی، ۲گ (۲۱۷پ-۲۱۸پ)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۴/۶×۱۸/۵سم [ف: ۷-۴۶۲]
۴۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۳۵۳/۷
کا: محمد مهدی بن علینقی حسینی قمی مشهور به توحید، بی‌تا؛ جلد: دورو تیماج بدون مقوا رو قهوه‌ای پشت قرمز، ۱گ (۳۸ر-۳۸پ)، اندازه: ۱۲/۵×۲۳سم [ف: ۱۱-۳۳۷]
۴۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۸۶۱/۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: رفیع الدین محمد بن غیاث الدین محمد، بی‌تا؛ جلد: تیماج قرمز بدون مقوا، ۲گ (۴۲ر-۴۳ر)، اندازه: ۱۵×۲۵/۵سم [ف: ۵-۲۸۱]
۴۷. تبریز؛ تربیت؛ شماره نسخه:۸۹/۸
خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، بی‌تا [ف: ۱۳۲]
۴۸. شیراز؛ هاشمی، نورالدین (خاندان)؛ شماره نسخه:۱۷/۵
بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۵-۲۸۷]

● اثبات مناسب ذاتیه / اصول فقه / عربی

esbāt-e manāseb-e zātīye

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۲۷۲
آغاز: بسمله الحمدلله رب العالمین؛ **انجام:** ان النفس لامارة بالسوء الا مارحم الله ... شعبان المعظم ۱۲۵۶
خط: نسخ، کا: یزدی، محمد، تا: ۱۲۵۶ق، جا: نجف؛ کاغذ: نباتی، جلد: مقوا، ۲۹گ، ۱۹ سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۲۰×۱۵سم [رایانه]

● اثبات النبوة / کلام و اعتقادات / عربی

iṯbāt-un nubuwwa

ابویعقوب سجستانی، اسحاق بن احمد، - ۳۸۶ قمری
abū-ya‘qūb-e sajestānī, eshāq ebn-e ahmad (- 997)

در هفت «مقاله»، در هر یک دوازده «فصل».
چاپ: بیروت، ۱۹۶۶م، ۲۰۰ص؛ تحقیق و تقدیم عارف تامر، بیروت، دار المشرق، ۱۹۸۲م، طبع ۲، ۲۰۱ص
[ایوانف ش ۳۳؛ مجدوع ص ۱۸۳ تا ۱۸۵ و ۳۰۱؛ فهرست فیضی ش ۱۳]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۱۳۰-ف
نسخه اصل: کتابخانه انجمن اسماعیلی بمبئی.؛ خط: نسخ، کا: غالب علی حسین محسن جیلی یعبری، تا: ۱۳۵۰ق، جا: بندر سورت در قبه بیضاء؛ ۴۴۵ص [فیلمها - ف: ۲-۸۲]

● اثبات النبوة = ازالة الشکوک فی النبوة و تأویل رموزهم و امثالهم / کلام و اعتقادات / عربی

iṯbāt-un nubuwwa = izālat-uš šukūk fi-n nubuwwa wa ta’wīl-u rumūz-i-him wa amṯāl-i-him

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری
ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ‘abd-ol-lāh (981 - 1038)

شیخ الرئیس، پس از اثبات عقلی نبوت خاتم الانبیاء در رساله حاضر، به تاویل آیات «نور» و «علی العرش استوی» و تاویل ملک، ثواب و عقاب، بهشت و ابواب هشت‌گانه آن، جهنم و ابواب هفت‌گانه آن پرداخته است. ابن‌سینا در این رساله مانند «اضحویه» و «معراج‌نامه» همه پدیده‌های آن‌جهانی را روحانی تفسیر می‌کند نه جسمانی و مادی.
آغاز کتاب: بسمله. و به نستعین عونک یا لطیف سألت اصلحک الله تعالی ان اجعل جل ما خاطبت به فی ازالة الشکوک المتاکده

عندك فی تصدیق النبوة لاشتمال دعاویهم علی ممکن سلك سلك به سلك الواجب و لایقیم علیه حجة لا برهانیه و لاجدلیة و منها ممتنعة یجری مجری

انجام کتاب: و السبعة المؤدیة الی النار سمت ابوابا لها و الثمانیة المؤدیة الی الجنه سمیت ابوابا لها فهذا ابانة جمیع المسائل علی الایجاز.

چاپ: ضمن «تسع رسائل» او؛ القسطنطنیه، ۱۲۹۸ه، ۱۰۴ص؛ هند، بومبای، ۱۳۱۸ه، ۱۰۴ص، قاهره، المطبعة الهندیة، ۱۳۲۶ه؛ تحقیق میشال مرمورة، بیروت، دار النهار، ۱۹۶۹م، طبع ۱، ۸۰ص

[الذریعة ۱۰۰/۱-۱۰۱ شماره ۴۹۲؛ فهرست مصنفات از مهدوی ص ۲-۳ و ص ۲۰۰؛ معجم المطبوعات العربیة ۱۲۹/۱]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۹۰/۱۸-ف

آغاز و انجام: برابر

نسخه اصل: ایاصوفیا ۴۸۴۹.؛ خط: نسخ کهن، بی‌کا، بی‌تا؛ مقابله شده ۶۹۷ق؛ ۶گ (۶۲پ-۶۸پ) [فیلم‌ها - ف: ۱-۵۷۷]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۳۵۹/۱۶-عکسی و ۳۷۱/۱۶-عکسی و ۴۳۷/۱۶-عکسی

اصل نسخه: همان نسخه اصل بالا خط [عکسی ف: ۲-۸]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۳۲/۶-ف

نسخه اصل: اونیورسیته ش ۴۷۵۴؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: پایان ربیع الثانی ۷۰۲ق؛ ۱۱گ (۵۱-۶۲)، ۱۵ سطر [فیلم‌ها - ف: ۱-۴۴۰]

۳. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۱۹/۷

آغاز: برابر

در نسخه با عنوان «رسالة فی ازالة الشکوك التی تورد علی تصدیق النبوة» و بدون نام مؤلف آمده است؛ بی‌کا، تا: قرن ۸ نسخه تاریخ تحریر ۷۰۳ دارد؛ قطع: رحلی [ف: -۲۷۲]

۴. تهران؛ ملك؛ شماره نسخه:۴۶۹۴/۲۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق بی نقطه، کا: عبدالقادر اردوبادی، تا: ۱۰۲۱ق، جا: شیراز؛ کاغذ: نوعی ترمه، جلد: میشن سیاه ضربی خراب، ۴گ (۱۸۹پ-۱۹۳ر)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۲×۲۲/۳سم [ف: ۸-۴۵]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۲۳۲/۷

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: ۱۰۳۵ق؛ ۳گ (۴۶ر- ۴۹پ) [مختصر ف: -۸۵۲]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۸۹۵/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: میر محمد سلیمان بن میر معصوم حسینی، تا: رجب ۱۰۴۵ق، جا: مدرسه ملا عبدالله در اصفهان؛ جلد: تیماج مشکی، ۶گ (۱پ-۶ر)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: ۱۸-۸۶]

۷. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۳۰۱/۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، تا: با تاریخ شنبه ۵ رجب ۱۰۶۹ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج لایه‌ای سبز ضربی‌دار، ۵گ (۴۱-۴۵)، ۲۱ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۹/۵سم [ف: -۲۵۱]

۸. یزد؛ علومی، شیخ علی؛ شماره نسخه:۵۵/۶

بی‌کا، تا: ۱۰۸۰ق؛ قطع: ربعی [نشریه: ۴-۴۴۴]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۵۵/۱۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد بن نعمت الطبسی، تا: ۱۰۹۱ق؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج حنایی ضربی و مقوایی، ۸گ (۱۲۵-۱۳۲)، ۲۵ سطر [سنا - ف: ۲-۱۸۹]

۱۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۳۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق و شکسته، بی‌کا، تا: ۱۰۹۷ق؛ نسخه پس از رساله مذکور حاوی مقالات و عبارات ذیل است: ۱. «رسالة فی ان لا مخافة فی الموت» (۴ص)، ۲. «رسالة العروس» (نصف صفحه) به شیخ الرئیس نسبت داده شده است، ۳. پاسخ خواجه نصیرالدین از پرسش محقق اول از گفته شیخ الرئیس: «ان الحرارة تفعل فی الرطب بیاضا» (۱۱ص)، ۴. لغزی از شیخ بهائی و پدرش و نامه از ملاصدرا به میرداماد و پاره‌ای مطالب متفرقه دیگر، به طور چلیپا نوشته شده؛ واقف: نائینی؛ ۱۲گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف: ۴-۱۰۹]

۱۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۴۴۱/۱۶

خط: نستعلیق، کا: عبد الرشید، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی ضربی زرکوب، ۶گ (۱۳۷-۱۴۲)، ۲۵ سطر (۸/۵×۱۸)، اندازه: ۱۵×۲۴/۵سم [ف: ۹-۱۱۲۰]

۱۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۶۸۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** و الصلواه علی من لانبی بعده تمت

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: نخودی، جلد: اسقاطی، ۳گ، ۳۱ سطر (۸×۱۸)، اندازه: ۱۴×۲۴سم [رایانه]

۱۳. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۴۲/۵

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ مقوایی، ۲گ (۲۹ر-۳۰پ)، ۲۴ تا ۳۳ سطر (۱۲×۲۲)، اندازه: ۱۷/۵×۲۷سم [ف: -۱۴۴]

۱۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۸۵۳/۷-۳۵/۳۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۰ ذیحجه ۱۱۰۱ق؛ صفحات مجدول مذهب؛ جلد: تیماج دورو، ۴گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۹سم [ف: ۸-۴۷۵۲]

۱۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۰۷۱/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد علی، تا: ۱۳۰۱ق؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماجی سبز رنگ، ۲۱ص (۳۰۵-۳۲۶)، قطع: رقعی، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱۰-۶۱۵]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۸۳۲/۲

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۵-۲۹۷]

۱۶. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۰۱/۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳۰۹ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ مقوایی، ۴گ (۸۱ر-۸۴ر)، ۱۷ سطر (۱۱×۱۵)، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: -۳۳۸]

۱۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۷۴۳/۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: اصفهانی نخودی و فرنگی الوان، جلد: تیماج تریاکی سوخته جداول حاشیه‌ای به زر، ۴گ(۱۴۳-۱۴۷پ)، ۲۱سطر(۵×۱۳)، اندازه:۸×۱۸سم[ف: ۱۳-۲۱۵]

۱۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۲۲۲/۱۳

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، زرد، ۵گ (۵۷پ-۶۱پ)، ۱۷ سطر [ف: ۱۱-۵۸۶]

۱۹. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۲۱۶/۱۶

بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ مقوایی، ۵ص (۸۷-۹۱) [ف: ۳-۳۵]

۲۰. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۷۹۹/۱۹

بی‌کا، بی‌تا؛ تملک: اعتضادالسلطنه ۱۲۸۳؛ واقف: سپهسالار ۱۲۹۷؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ ضربی مقوایی، ۴ص (۱۴۶-۱۴۹)، ۳۴ تا ۲۱ سطر و برخی سطور چلیپا، اندازه: ۲۴×۳۸سم [ف: ۳-۳۵]

۲۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۹۱۲/۸۷

بی‌کا،بی‌تا؛کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج حنایی ضربی مقوایی، ۲گ (۲۶۷ر-۲۶۸ر)، ۳۰ سطر، اندازه: ۲۱×۳۵سم [ف: ۳-۳۵]

۲۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۸۳۷۱/۷

بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی نخودی، جلد: تیماج مشکی یک لا، ۵گ (۱۱۹ر-۱۲۳ر)، ۲۵ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۹سم [ف: ۳-۳۵]

۲۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۴۹/۷۲

آغاز و انجام: برابر

خط: تعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سمرقندی کلفت، جلد: تیماج تریاکی ضربی مقوایی، ۳گ (۳۸۴پ-۳۸۶پ)، ۳۱ سطر، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف: ۶-۲۴۳۴]

۲۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۵۸۴/۷-ف

نسخه اصل: لیدن ۱۴۶۴-۲۴۷۹ Cod. 1020a Warn؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها - ف: ۱-۶۱۳]

۲۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۰۰۶/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول مشکی؛ جلد: مقوایی آبی، ۴ص (۴۰-۴۴)، ۱۵-۱۶ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۳۲-۱۹]

۲۶. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۸۳/۷

خط: نسخ، کا: محمد علی بن محمد کاظم، بی‌تا؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج سرخ مقوایی، ۹گ (۱۱۴پ-۱۲۲ر)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: -۳۶۴]

۲۷. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۴۸۹۰/۴

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج خرمایی لولایی، ۹گ، ۱۵ سطر (۸×۱۶/۵)، اندازه: ۱۶×۲۳سم [ف: ۲-۲۰۱]

۲۸. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۰۲۰۰/۳

خط:نسخ،بی‌کا،بی‌تا؛اندازه:۱۰×۲۰سم[رشت و همدان- ف: -۱۵۹۵]

● اثبات النبوة / کلام و اعتقادات / عربی

iṯbāt-un nubuwwa

رضوی قمی، محمد بن محمد باقر، ۱۱۰۰ - ۱۱۶۰ ؟ قمری

razavī qomī, mohammad ebn-e mohammad bāqer (1689 - 1747)

تقریراتی است که عباس بلاغی شاگرد صدرالدین رضوی درباره اثبات نبوت برداشت نموده است.

آغاز کتاب: بسمله و به نستعین. فی کل الامور. حمد له ... فیقول ... محمد بن محمد باقر صدرالدین محمد الرضوی هذا البرهان متین علی النبوة اوضحه و ابینه و الطفه و احسنه و من خصایصه انه ینتفع به المبتدی و المتوسط و المنتهی.

انجام کتاب: و قد فرض هذا لنادر عالما کاملا فتامل.

[طبقات اعلام الشیعه قرن ۱۲ص ۳۸۲-۳۸۴]

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۸۰۸/۳۴

آغاز: قال الاستاذ ... صدرالدین محمد رضوی سلمه الله: برهان علی النبوه ما اوضحه؛ **انجام:** و هکذ فی العجم و سائر الطوائف ... علی اشرف من اوتی علم المبدء و المعاد محمد و خلفاء الطاهرین الی یوم التناد

خط: نسخ بدخط، کا: عباس بلاغی، تا: ۱۱۴۸ق؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: مقوا رویه کاغذ زرد ته چرم قهوه‌ای، ۱گ (۲۵۸ر و پ)، ۲۵ سطر (۱۱×۱۶/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱/۳سم [ف: ۱۷-۳۳]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۶۹۸/۱۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۰۹ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی ضربی، ۶گ (۸۷ر-۹۳ر)، ۱۹ سطر (۸×۱۳)، قطع: ربعی، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۱۶-۶۷۵]

● اثبات النبوة / کلام و اعتقادات / فارسی

esbāt-on nabovva

مجذوبعلی شاه، محمد جعفر بن صفر ، ۱۱۷۵ - ۱۲۳۸ قمری

majzūb-‘alī-šāh, mohammad ja‘far ebn-e safar (1762 - 1823)

رساله در اثبات نبوت و رد شبهات یهود و نصاری است، مشتمل بر «مقدمه» و سه «بحث» و «خاتمه».

آغاز کتاب: سؤال: ادله اثبات نبوت نبی آخر الزمان صلوات الله علیه و آله و صحبه را بیان نمایند. جواب: در این باب مرحوم والد ماجد علامه قدس سره رساله مبسوطی مرقوم فرموده و متعرض شبهات یهود ونصاری شده اند و بجهة تیمن و تبرک همان رساله شریفه را در این اوراق ذکر می‌نمائیم.

انجام کتاب: و از این قبیل است اکثر هرزهای صوفیان و درویشان و قلندران اعاذنا الله و سایر اخوان من همزات الشیطان بمحمد و آله اشرف ولد عدنان.

[فهرستواره منزوی ۷۲/۹؛ ریحانة الادب ۱۹۶۵/۵]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: حاجیه تاج ماه بیگم، تاریخ وقف: رجب ۱۲۶۳؛ کاغذ: شکری آهارمهره، جلد: میش دار چینی، ۸۵گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۱۴سم [ف: ۱-۲۹]

● **اثبات النبوة** / کلام و اعتقادات / عربی

iṯbāt-un nubuwwa

وابسته به: تنقیح الابحاث فی البحث عن الملل الثلاث؛ ابن کمونه، سعد بن منصور (-۶۸۳ق)

در رد «تنقیح الملل الثلاث» ابن کمونه و دفع اجوبة اعتراضات حکیم علامه موید الدین سموئل، در دو باب: احکام الاسلام؛ مذمة الیهود.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۹۵/۳-ف

نسخه اصل: حمیدیه ش ۱۴۴۷؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلم‌ها - ف: ۱-۴۲۲]

● **اثبات النبوة** / کلام و اعتقادات / فارسی

esbāt-on nabovva

رساله‌ای در اثبات پیغمبری خاتم الانبیاء (ص) و رد نصاری. مؤلف با استناد به کتب معتبره در نزد یهود و نصاری و آیات و احادیث به ایراد دلایل خود پرداخته است.

آغاز کتاب: بسمله. ستایش و سپاس کیهان خالق الناس را لایق و سزاست که ...

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** یعنی بودم من گنج پنهانی پس خواستم که شناخته شوم خلق کردم

خط: نسخ خوب، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ دارای سرلوح زرین مرصع با کتیبه بازوبندی در پیشانی، صفحات مجدول به تحریر و زر و لاجورد. واقف: اشرف السلطنه، تاریخ وقف: شعبان ۱۳۳۴؛ کاغذ: نخودی آهارمهره، جلد: میشن گلی، ۱۱۷گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱-۲۹]

● **اثبات النبوة** / کلام و اعتقادات / فارسی

esbāt-on nabovva

رساله کوتاهی است در اثبات نبوت، که مؤلف آن را بعد از گفتگو با یکی از اهل کتاب در باره مسأله نبوت نگاشته است. او برای اثبات مدعای خود از تورات و انجیل مطالبی را به زبان عبری نقل نموده است.

آغاز کتاب: الحمدلله الذی جعلنا من المعففین بالکتاب و لم یجعلنا من اهل الکتاب وصلی الله علی محمد بن عبدالله و عترته الطیبین هم خیر خلق الله و بعد حمدی چون آیات قاهرة بی نهایت سزاوار حکیمی است

انجام کتاب: الدال علی الخیر کفاعله بی بهره نباشد انه الفیاض والوهاب وصاحب المواهب السنیة والدائم الفضل علی البریة.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۰۴۳/۱-۲۰/۱۶۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای روشن ضربی با ترنج و سرترنج، ۱۹گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۱×۱۵سم [ف: ۱-۶۴]

← اثبات نبوت > اثبات النبوة

● **اثبات النبوة از کتاب سماویه** / کلام و اعتقادات / فارسی

esbāt-on nabovva az k.-e samāvīye

در این رساله آیاتی از تورات که دلالت بر پیامبری حضرت محمد (ص) دارد، انتخاب و توضیح داده شده است.

آغاز کتاب: بدانکه از جمله دلائل که دلالت بر اثبات ثبوت پیغمبر آخرالزمان می‌کند آن است که در همه کتابهای سماویه که به جهت پیغمبران نازل شده است.

انجام کتاب: و یدل علی ما ذکرنا حالة ولی الشرع فی صلاته وقت جر المقلة عن رجله المبارکة الشریفة نظم: چون یاد دوست بر دل عاشق نظر کند ×× او را هوای دوست زخود بی خبر کند. والسلام علی من اتبع الهدی

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۷۴۹/۵-۱۴/۱۹۹

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، تا: جمعه ۱۴ جمادی الثانی ۱۳۰۶ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی با ترنج و سرترنج، ۱۲گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱-۶۴]

● **اثبات نبوت به شمشیر دعوت = قدسی** / کلام و اعتقادات / فارسی

esbāt-e nabovvat be šamšīr-e daʻvat = qodsī

تاریخ تألیف: ۱۳۰۹ق

تهذیب آیین مسیحایی از سرهنگ حسین آقا رئیس تلگراف. مجموعه‌ای است شامل: ۱. منقولات از اناجیل؛ ۲. جواب دکتر کارگران امیرکائی و جواب قصیده عالم بیروتی در سه رکن با عنوان کشف که در آن نبوت محمد (ص) اثبات شده است؛ ۳. با عنوان جواب ششم؛ ۴-۵. جواب عالم بیروتی؛ ۵. چندین جواب و چندین کشف و با عنوان رکن چهارم. روی هم رفته باید یک کتاب به‌شمار بیاید.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۳۱۳

کا: عبدالله بن محمد علی مستوفی افشار، تا: ربیع الاول ۱۳۰۹ق؛ کاغذ: فرنگی، فاقد جلد، ۴۶۵گ، ۲۴ سطر (۱۱×۱۸)، قطع: ربعی، اندازه: ۱۴/۵×۲۲سم [ف: ۱۷-۳۴۴]

● **اثبات نبوت پیامبر (رساله در)** / کلام و اعتقادات

esbāt-e nabovvat-e payāmbar (r. dar)

رساله‌ای است در اثبات نبوت حضرت محمد (ص) از کتب یهود و نصاری که مؤلف در مقدمه از خود به نام «عبدالله» یاد کرده است.

اصفهان؛ تویسرکانی؛ شماره نسخه:۲/۳

کا: عبدالغفار حسینی تویسرکانی (متوفی ۱۳۱۹ق)، تا: ۱۲۷۷ق [مجله ادبیات اصفهان: ۱۳۲]

● **اثبات نبوت خاصه = رد نصاری** / کلام و اعتقادات / فارسی

esbāt-e nabovvat-e xāsse = radd-e nasārā

ایجی، علی اکبر بن محمد باقر، - ۱۲۳۲ قمری

ījī, ʻalī akbar ebn-e mohammad bāqer (- 1817)

وابسته به: میزان الحق؛ پادری، هنری مارتین (۱۸۱۰-۱۸۸۳م)

اهدا به: فتحعلی شاه قاجار (۱۲۱۱-۱۲۵۰ق)

مؤلف آن را به دستور شاه در رد پادری مسیحی نگاشته است. کتاب در اثبات نبوت خاصه است، دارای یک «مقدمه» و چند «فصل» و یک «خاتمه».

آغاز کتاب: ای بدیوان کمالت هر کتاب ×× نکته‌ای از دفتر فصل الخطاب / وی بگردون رفیع قرب تو ×× انبیا انجم محمد آفتاب / مرغ عیسی را مجال دید کو ×× آفتاب آسمان را بی حجاب. زیب لسان ناهجان کناهج صاحب تنزیل و زین بیان پیروان آئین حامل انجیل حمد سپاس ذات جامع الصفات خداوند محی الاموات است

انجام کتاب: پس کسی را که او بیندازد گرداند چگونه ما میتوانستیم او را عزیز گردانیم هزار سخن گفت و جواب گفت که الحق شایسته است که بر خدود حور العین نوشته شود بقلم السور. قد اشارلی بتحریر هذه الرساله الشریفه ... بالنبی و آله و السلام علی من اتبع الهدی.

[فهرستواره منزوی ۱۵۸/۹]

۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۸۵۶/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی سفید نازک، جلد: تیماج حنایی ضربی، ۵۴گ (۲۴پ-۹۷پ)، ۱۹ و ۲۲ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۳-۲۷۵]

۲. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۲۲۱

آغاز و انجام: برابر

خط:نسخ و نستعلیق،کا:عبدالباقی بن ملا شفیع،تا: ۱۲۳۰ق؛ مجدول و مذهب و دارای سر لوحی زیبا با آب طلا و مینا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: چرمی، ۱۱۸گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۴×۲۸سم [ف: ۳-۱۰۸۱]

● **اثبات نبوت خاصه** / کلام و اعتقادات / فارسی

esbāt-e nabovvat-e xāsse

میرزا بزرگ قائم مقام، عیسی بن حسن، ۱۱۶۷ - ۱۲۳۷ ؟ قمری

mīrzā bozorg-e qā'em maqām, ʻīsā ebn-e hasan (1754 - 1822)

آغاز کتاب: سبحانک لا احصی ثناء علیک کما اثنیت علی نفسک شکر و سپاس مر خدایرا سزاست که بندگانرا.

انجام کتاب: چنانکه در اول این باب اشاره شد بقای شریعت و خاتمیت آنجناب ثابت و محقق است.

چاپ: با مقدمه فرزندش ابی القاسم، ضمن منشات او، تهران: ۱۲۹۴ق.

[مشار فارسی ۱۵۹/۱؛ فهرستواره منزوی ۷۱/۹]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۳، در زمان حیات مؤلف؛ افتادگی: وسط (دو باب)؛ محشی؛ واقف: تاج ماه بیگم، تاریخ وقف: رجب ۱۲۶۳؛ کاغذ: شکری آهارمهره، جلد: تیماج مشکی مستعمل، ۱۲۹گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۱-۲۸]

● **اثبات نبوت خاصه** / کلام و اعتقادات / فارسی

esbāt-e nabovvat-e xāsse

کوثر همدانی، محمد رضا بن محمد امین، - ۱۲۴۷ قمری

kowsar-e hamadānī, mohammad rezā ebn-e mohammad amīn (- 1832)

حاجی ملارضای همدانی «مفتاح النبوة» را در پاسخ هانری مارتین «پادری» نگاشت، سپس «ارشاد المضلین» را که گویا گزیده‌ای از «مفتاح النبوة» باشد نگاشته است که هر دو در نبوت خاصه است. رساله حاضر هیچ کدام از آن دو نیست. کتاب حاضر رد کتاب «حقیقت نما»ی پادری است.

آغاز کتاب: حمدله ... اما بعد برای ارباب دانش و بینش هویدا و پیدا است که مقصود از آفرینش معرفت و شناخت آفریدگاریست.

انجام کتاب: گمراه نشوید و الله ولی التوفیق ... و السلام.

چاپ: به دستور و با دیباچه میرزا ابوالقاسم قائم مقام فراهانی و با فهرست میرزا محمد علی پسر او، ۱۲۴۰، چاپ سنگی

[اعلام الشیعة۵۹۴/۲؛ریحانة الادب۳۹۴/۳؛مؤلفین مشار ۱۴۰/۳؛ طرایق الحقایق ۲۶۴/۳ – مقالات الحنفاء ص ۲۱۵؛ ذریعه ۱۰۱:۱؛ فهرستواره منزوی ۷۲/۹]

تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۱۹۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۷۴ق [نشریه: ۷–۹۸]

● اثبات نبوة النبی = النبوة / کلام و اعتقادات / عربی

iṯbāt-un nubuwwat-in nabī

هارونی دیلمی، احمد بن حسین، – ۴۲۱ قمری

hārūnī deylamī, ahmad ebn-e hoseyn (- 1031)

کیفیت اعجاز قرآن و اثبات نبوت خاتم انبیاء (ص)، با رد و ایرادات بسیار نسبت به مناقشاتی که درباره قرآن کریم شده است.

آغاز کتاب: الحمد لله ذی الفضل و الاحسان المخول من شاء من عباده سوابغ الانعام الذی هدانا لدینه

[مولفات الزیدة ۹۲/۳؛ اعلام المولفین الزیدیة ص ۶۴؛ ذخائر التراث العربی ۸۶۶/۲]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۴۷۱/۲

آغاز: برابر

نسخه اصل: کتابخانه واتیکان، رم ۱۰۱۹؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه نیمه آخر جمادی الثانی ۶۹۱ق؛ مصحح؛ ۱۹۳ص (۱۴۶–۳۳۹) [عکسی ف: ۴–۲۹۷]

● اثبات نبوة نبینا من کتب الانبیاء / کلام و اعتقادات / عربی

iṯbāt-un nubuwwat-i nabīy-yi-nā min kutub-il anbīyā'

جدی، عبدالله، ق۱۳ قمری

joday, ‘abd-ol-lāh (- 19c)

رساله ای است در آیات مصرحه در کتب اهل کتاب بر نبوت رسول گرامی اسلام.

آغاز کتاب: الحمدلله رب العالمین و الصلاة علی محمد و آله الطاهرین. اما بعد فهذه آیات صریحة فی اثبات

انجام کتاب: و صلی الله علی خاتم الرسل و اوصیائه الطاهرین سیدنا و رسولنا محمد و اهل بیته الطاهرین

مشهد؛ علی حیدر؛ شماره نسخه:۶۱۸/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد بن شکرالله التاجر الهمدانی، تا: ۱۲۷۹ق؛ از روی نسخه‌ای به تاریخ ۱۲۶۶، مصحح؛ ۱۰گ (۱پ–۱۱ر)، ۱۹ سطر؛ ۱۲سم [مؤید: ۲–۱۲۶]

← اثبات النبوة و الامامة ← الابانة عن المماثلة فی الاستدلال

● اثبات نبوت و امامت / کلام و اعتقادات / فارسی

esbāt-e nabovvat va emāmat

رساله بسیار مفصلی است در رد گفتار عامه که اتهاماتی را بر شیعه در باب نبوت و امامت وارد کرده‌اند. در چندین «باب» و هر کدام مشتمل بر «فصولی» که مباحث را در ضمن مسائلی پاسخ گفته و از کتب عامه بسیار استناد می‌کند.

اردکان یزد؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۳۳۹

آغاز: ثلاثة ایام و لم یجتمعوا علی شیء فاضربوا اعناقهم ... گفت تو آیا عمر خلیفه را شناسی در آن میان ... عمر گفت بر طریق انکار بر عثمان؛ **انجام:** از آن جمله نقض معالم فخر الدین رازی هم در این روز به آخر رسید یک مجلد تمام به عربیت با سعی بلیغ و جهد تمام به ایراد فکلمة فکلمة رحمک الله و ایانا و جمیع المومنین والمومنات

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۵ محرم ۱۰۲۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ واقف: محمد سمیع بیک خان بن ملک حسین بن محمد بن محمد تقی اردکانی، تاریخ وقف: ۱۱۴۶؛ جلد: مقوایی عطف و گوشه‌ها تیماج قهوه‌ای، ۲۹۳گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۲۸سم [ف: ۲–۷۳]

● اثبات نبوت و ولایت و وصایت / کلام و اعتقادات / فارسی

esbāt-e nabovvat va velāyat va vesāyat

آغاز کتاب: ستایش و سپاس کیهان خدای خالق الناس را لایق و سزاست

انجام کتاب: که خواهد به آن رجوع نماید، و من یرد الله ... ظاهراً و باطناً.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۶۵۴

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳ ذیقعده ۱۳۰۰ق، جا: بروجرد؛

کاغذ: کاغذ فرنگی آهار مهره، جلد: میشن لایی قهوه‌ای، ۷۹گ، ۵ سطر، اندازه: ۱۳/۶×۲۱سم [ف: ۲-۸]

● **إثبات النجوم علی الوجه المرسوم = ترجمه فرج المهموم** / فقه، هیأت / فارسی

esbāt-on nojūm ʻalā vajh-el marsūm = t.-ye faraj-ol mahmūm

رضوی قائینی، محمد بن حسن

وابسته به: فرج المهموم فی معرفة نهج الحلال و الحرام من علم النجوم؛ ابن طاوس، علی بن موسی (۵۸۹-۶۶۴ق)

ترجمه و شرح نیکویی است از کتاب «فرج المهموم» تالیف «سید بن طاوس حلی»، در ۱۰ «باب» در بحث این‌که آیا علم نجوم حرام است یا خیر؟ و احادیث وارد شده در این باب کدام صحیح و کدام سقیم است؟ در نتیجه مؤلف یقین حاصل کرده است که دانش احکام نجوم با شرایط لازم، مخالفتی با شرع ندارد. در باب پنجم نام دانشمندان شیعی این علم شمرده شده است.

آغاز کتاب: بهترین حدیثی که خطیب مشکین طیلسان خامه فصیح البیان، بر فراز منبر بنان بنشر آن پردازد ستایش و نیایش کریم بی همالی است که روات ثقات نسایم

انجام کتاب: چون وقت غیر آن وفا بتتمیم نمی نمود الحال بر همین قدر اختصار نمود.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۴۹۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد زکریا، تا: ۱۰۴۸ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: طرح روغنی با زمینه مرقش طلایی با ترنج زمینه سیاه و نقش گل و برگ، ۶۳گ، ۱۵ سطر (۹/۵×۱۸)، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۳۶-۴۸۱]

● **اثبات نفس (برای بدن)** / فلسفه / عربی

esbāt-e nafs (barāye badan)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۱۲۳/۳۳

آغاز: فصل فی اعنا للبدن انفسا؛ **انجام:** لم یخرج الفصول فی وقفتها

خط: مختلف، بی‌کا، تا: ۱۰۹۴ق، جا: اصفهان؛ کاغذ: الوان سرخی، جلد: میشن، قطع: وزیری، ابعاد متن: ۱۱/۵×۱۴/۵، اندازه: ۱۳×۲۰سم [رایانه]

← اثبات واجب ⟵ اثبات التوحید
← اثبات الواجب ⟵ اثبات الصانع

● **اثبات الواجب = الرموز** / فلسفه / عربی

iṯbāt-ul wājib = ar-rumūz

قزوینی، عبدالغفار بن عبدالکریم، - ۶۶۵ قمری

qazvīnī, ʻabd-ol-qaffār ebn-e ʻabd-ol-karīm (- 1267)

رساله کوتاهی است در اثبات واجب الوجود که مؤلف با عناوین «رمز-رمز» به بحث فلسفی در این موضوع پرداخته است. نام مؤلف در نسخه با عنوان «نجم الدین» آمده که از سوی کاتب «عبدالغفار قزوینی» نیز به آن افزوده شده و احتمالاً نجم الدین عبدالغفار بن عبدالکریم قزوینی شافعی ۶۶۵ باشد.

آغاز کتاب: قال مولانا الشیخ الإمام العلام نجم الملة و الدین ... طیب الله نفسه و نور مسه، أما بحیث لا یتوقف علی شیء و هو الواجب سبحانه و تعالی أو یتوقف و هو الممکن و الممکن إما أن یکون لا فی موضوع إذا وجد و هو الجوهر أو یکون و هو العرض

انجام کتاب: و ذلک حین تجردها عن القوة الخیالیة و الوهمیة و غیرهما یفیض علیها الفیاض المعنی کلیاً غیر مفص و لا منتظم ثم ینزل عنها إلی القوة الخیالیة فیجعله مفضلاً منتظماً لعبارة مسموعة منظومة، رمز، المنتهی من الأمور العقلیة لو کان فی نفوسنا، تمت

[الاعلام ۳۱/۴؛ ریحانة الادب۱۴۱/۶]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۵۸۹/۶۱

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، نسخه‌بدل‌ها در حاشیه آمده، آغاز به اشتباه کاتب از برگ ۱۶۰ آغاز شده و در برگ ۱۵۵ خاتمه یافته است؛ کاغذ: شرقی، ۶گ (۱۵۵پ-۱۶۰پ)، ۳۸ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۹سم [ف: ۳۱-۷۲۴]

● **اثبات الواجب** / کلام و اعتقادات / عربی

iṯbāt-ul wājib

نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد، ۵۹۷ - ۶۷۲ قمری

nasīr-od-dīn-e tūsī, mohammad ebn-e mohammad (1201 - 1274)

در این گفتار کوتاه که گویا از نگارش‌های کلامی خواجه طوسی گرفته شده است وی بی‌آن‌که نیازی به ابطال دور و تسلسل باشد خدا را ثابت نموده است. این رساله در فهرست دانشگاه (۳: ۱۱۶) و فهرست مجلس شورا (۹: ۴۵۶) از شیخ طوسی و در فهرست مجلس شورا (۳۲: ۶۸) از نصیرالدین کاشی دانسته شده است. قرینه دانشگاه عبارت مبهم «(ذکره) شیخ (؟) الطوسی ...» است که معلوم نشد تردید از کیست: فهرست‌نگار یا کاتب. در نسخه مجلس (ش ۱۸۳۰/۲) عبارت «للمحقق الطوسی» در آغاز موجود است و صراحت به مؤلف بودن محقق طوسی دارد. بعید است که این همان رساله «اثبات الواجب» نصیرالدین کاشی باشد. ولی به هر روی، مسلم آن است که رساله مستقل

نیست و برگرفته از آثار کلامی آنهاست ولی به نظر می‌رسد برگرفته از آثار خواجه نصیر باشد نه شیخ طوسی.
آغاز کتاب: برهان شریف فی اثبات الواجب تعالی غیر متوقف علی ابطال الدور ... للمحقق الطوسی و بیانه موقوف علی تقریر مقدمتین احدیهما تصوریة و الاخری تصدیقیة ...
انجام کتاب: واجباً و اجاب عنه بان الخلاف انما هو فی المباشر القریب و هو العبد ضرورة و لیس بتام فی التأثیر فسقط النقصان کما لایخفی علی من له ادنی مسکة فتأمل.

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۰۵۵/۱۳
آغاز و انجام: برابر
تذکر: در فهرست نام مؤلف «سلطان العلماء نصیرالدین کاشی» آمده است؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، تمامی صفحات مجدول زرین و مرصع؛ جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول عطف و حاشیه تیماج قرمز، ۲ص (۹۸-۹۹)، اندازه: ۱۱/۵×۲۳سم [ف: ۳۲-۶۸]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۳۰/۲
آغاز و انجام: برابر
کا: محمد میر حسین استرآبادی،تا:۱۰۵۸ق؛نیم صفحه[ف: ۹-۴۵۶]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۶۹۶۱/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ تملک: محمد رضا به تاریخ ۱۱۵۳، محمد کاظم استرآبادی به تاریخ ۱۲۰۸؛ جلد: چرم قهوه‌ای مایل به زرشکی، ۱ص (۱۶۲)، ۲۹ سطر (۸×۱۸)، اندازه: ۱۳×۲۵سم [ف: ۴۷-]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۸۸/۶
آغاز و انجام: برابر
خط: تعلیق، کا: محمد علی بن محمد یوسف، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سبز یک‌لا، ۱گ (۳۴ر)، ۱۵ سطر (۸×۱۳/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۱۶/۵سم [ف: ۳-۱۱۶]

۵. قم؛ استادی، رضا؛ شماره نسخه:نامعلوم/۳
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱گ (۲۷پ)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [صد و شصت نسخه: ۶۰]

● اثبات الواجب به‌طریق مناظره / کلام و اعتقادات / فارسی

esbāt-ol vājeb be-tarīq-e monāzere

نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد، ۵۹۷ - ۶۷۲ قمری
nasīr-od-dīn-e tūsī, mohammad ebn-e mohammad (1201 - 1274)

خواجه طوسی در این رساله به روش مناظره خدا را ثابت می‌کند. در ذریعه (۱: ۱۰۸) می‌نویسد که خواجه این رساله را برای نجم الدین کاشی فرستاده بود. این رساله در برخی نسخه‌ها دنباله رساله خواجه در باره تقسیم موجودات آمده است و چندان معلوم نیست که آیا تألیفی جداگانه است و یا اینکه یک تالیف بوده که این قسمت آن جدا شده است. البته شکل مباحث رساله تقسیم موجودات به‌گونه‌ای است که امکان جدا کردن قسمتی از مباحث آن هست گرچه شکل مباحث درباره وجود و عوارض آن و در نهایت بحث درباره واجب و ممکن و مباحث مربوط به آن مجموعه آن را تشکیل می‌دهد. در هر صورت این قسمت از بحث در رساله موسوم به «تقسیم موجودات» نیز آمده است.
آغاز کتاب: من فواید مولانا الامام المعظم الافضل الاعلم المحقق السعید نصر الحق و الملة و الدین محمد الطوسی سقی الله ثراه در اثبات واجب الوجود بطریق مناظره اگر واجبی نبود هیچ موجود نبود اما موجودی هست پس واجبی هست بیان شرطی آنست که موجود یا واجب بود یا ممکن و ممکن نتواندبود تا غیر او نبود و آن غیر یا واجب بود یا ممکن اگر واجب بود پس ممکن نتواند بود تا واجب نبود
انجام کتاب: و این باطل است چنانکه بیان کرده شد ... چون همه اقسام باطل شد، ثابت شد که واجب نبود کو هم اقسام منحصر نبود چه اگر وجوب سلبی باشد خارج بود از این قسمها و بر تقدیر تسلیم حصر فساد لازم بیاید. و السلام
چاپ: به کوشش مدرس رضوی، در مجموعه رسائل خواجه
[الذریعة ۱۰۸/۱؛ فهرستواره منزوی ۶۴/۶ «اثبات واجب۲»]

۱. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۸۴/۲
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ ۱۱گ (۹ر-۲۰ر)، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: -۷۱۳]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۷۹/۱۹
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۰۴۷؛ کاغذ: سپاهانی زرد، جلد: تیماج سرخ ضربی مقوایی، ۱۰ص (۱۰۳- ۱۱۳)، ۲۳ سطر (۹×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۶سم [ف: ۳-۱۲۰]

۳. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۲۲۴/۹
خط:مختلف،بی‌کا، تا: ۱۲۱۱ق؛ جلد: تیماج ضربی قهوه‌ای ترنج و سر ترنج‌دار عطف تیماج مشکی، اندازه: ۲۲×۱۵سم [ف: ۱-۱۷۸]

۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۹۱۲/۸۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۶ق؛ ۲۵۶ به بعد [ف: ۳-۴۹۱]

● اثبات الواجب (دیگر) = اثبات واجب / کلام و اعتقادات / فارسی

esbāt-ol vājeb

؟ نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد، ۵۹۷ - ۶۷۲ قمری

nasīr-od-dīn-e tūsī, mohammad ebn-e mohammad (1201 - 1274)

گفتاری است منسوب به خواجه نصیرالدین طوسی در اثبات صانع به طریق متکلمین و حکماء و ریاضیین که برای اثبات واجب چهار وجه به طریقه متکلمین و سه وجه به روش حکماء دلیل آورده شده است. الذریعة به نقل از «کشف الحجب» این رساله را در شماره مؤلفات خواجه دانسته است.

آغاز کتاب: سبحان قادری که قهرمان وجوب الوهیت و سلطان صولت ربوبیتش کله کمال لم یزل و بارگاه جلال لایزال بر سریر سلطنت ابدیست ... بدان ایدک الله تعالی الی الصراط المستقیم و ارشدک الی الطریق القویم که ... باب علم و عرفان و اصحاب حکمت یونان افضل علوم و اشرف معارف که دانستن آن بر عقلاء واجب است

انجام کتاب: پس معلوم شد که ورای طبیعت چیزی دیگر است که این اجسام مختلفه را بدین ترتیب مختلف ایجاد کرده بر مقتضای حکمت و ارادت خود ... از فواید این بهره مند کردند تم بالخیر و الصواب

چاپ: به کوشش مدرس رضوی، در مجموعه رسائل خواجه

[فهرستواره منزوی ۶۴/۶ «اثبات واجب»]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۶۷۵/۱۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** ... و عنایت خود را از آیینه دل ایشان بزداید باجابت مقرون باد.

تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق هندی، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مجدول؛ کاغذ: گوناگون از انواع ترمه، جلد: رویه میشن قرمز، ۵گ (۱۱۷پ-۱۲۲پ)، اندازه: ۱۴/۲×۲۶/۵سم [ف: ۸-۱۶]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۱۴۶۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا [الفبائی: ۱۸]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۰۲۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول به زر و تحرید، کمند به شنگرف، رساله ترجمه الصلاة با شماره اموال ۱۴۶۲ ضمیمه می‌باشد؛ کاغذ: نخودی شنگرف، جلد: مقوا با عطف و گوشه پارچه، ۲گ، مختلف السطر (۱۸×۳۵/۵)، قطع: رحلی، اندازه: ۴۲/۵×۲۶سم [الفبائی: ۱۸،ف: ۴-۲]

● **اثبات الواجب** / فلسفه / عربی

iṯbāt-ul wājib

کاتبی قزوینی، علی بن عمر، ۶۰۰ - ۶۷۵ قمری

kātebī qazvīnī, ʻalī ebn-e ʻomar (1204 - 1277)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۷۹۲

آغاز: بسمله، قال الامام ملک الحکماء نجم الملة و الدین علی بن عمر الکاتبی ... اما بعد حمدالله و الثناء علیه بما هو اهله و مستحقه؛

انجام: متساویان فان کل واحد منهما یختار... اخر من مرجح لم قلتم بانه لیس کذلک لا بلدله من الدلیل و لیکن هذا آخر ما اردنا ایراده فی هذه الاوراق ... علی محمد بغیر عدد و غایة

خط: نستعلیق خفی، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، ۷گ، ۱۸ سطر (۹×۱۴)، قطع: وزیری، اندازه: ۱۷×۲۳سم [رایانه]

● **اثبات الواجب** / کلام و اعتقادات / فارسی

esbāt-ol wājeb

داماد نیشابوری، فریدالدین، ق۷ قمری

dāmād-e neyšābūrī, farīd-od-dīn (- 13c)

برهانی است از فریدالدین داماد به نقل از خط قطب شیرازی، شاید ترجمه آن باشد.

آغاز کتاب: اگر موجودی هست واجب الوجودی هست

[فهرستواره منزوی ۶۳/۶]

۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۷۹۹/۱۸

آغاز: برابر

بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ در دنبال آن پاره ای است به عربی از فصوص و جز آن؛ تملک: اعتضادالسلطنه ۱۲۸۳؛ وقف: سپهسالار، تاریخ وقف: ۱۲۹۷؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخی ضربی مقوایی، ۱ص (۱۴۴)، ۳۴-۲۱ سطر و برخی سطور چلیپا، اندازه: ۲۴×۳۸سم [ف: ۳-۳۸]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:بدون شماره/۱۵

بی‌کا، بی‌تا [میراث شهاب: س۷ش۲-۱: ۴۰]

● **اثبات الواجب** / کلام و اعتقادات / عربی

iṯbāt-ul wājib

حاج بله تبریزی، امین الدین، - ۷۲۰ قمری

hāj bale tabrīzī, amīn-od-dīn (- 1321)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۱۴۴/۶

آغاز: لو لم یکن الواجب موجودا لزم الترجیح بلا مرجح؛ **انجام:** و هو محال بالضرورة

کا: صاعد، تا: چهارشنبه ۹ رجب ۹۸۰ق؛ ۲گ (۱۷-۱۸)، اندازه: ۱۰/۵×۲۳سم [ف: ۹-۸۲۰]

● **اثبات الواجب** / عرفان و تصوف / عربی

iṯbāt-ul wājib

قیصری، داود بن محمود، - ۷۵۱ قمری

qeysarī, dāvūd ebn-e mahmūd (- 1351)

رساله‌ای است کوتاه در توحید و اثبات واجب و صفات الهی و نبوت و ولایت و خلافت به طریق اهل کشف و شهود (صوفیان) گرچه دارای استدلال می‌باشد، مشتمل بر یک «مقدمه» و سه «مقصد» هرکدام دارای «فصول»: المقدمة فی موضوع هذا العلم و بعض الاصطلاحات؛ مقصد ۱. الوجود الالهی و الاسماء و الصفات؛ مقصد ۲. طریق الوصول الی اصل الاصول؛ مقصد ۳. الجمع و التوحید و مراتبهما. دیباچه کتاب در این نسخه نیامده و نام آن معلوم نشد، باید تحقیق شود.

آغاز کتاب: المقدمة فیها فصلان، الفصل الأول فی موضوع هذا العلم و مبادئه و مسائله، اعلم أیدنا الله و ایاک أن الوصول ألی الله قسمان علمی و عملی

انجام کتاب: فمن أراد ذلک فلیطلب فی شرح الفصوص الذی لنا فقد نبهنا هنالک مشبعا و الله العالم بالصواب ...

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۴۷۵

خط: نسخ مغلوط، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ در برگی قبل از کتاب و شش برگ پس از آن متفرقات و اشعاری افزوده شده و بعضی از آنها به خط شیخ بهاء الدین عاملی است که در محرم ۹۹۷ نوشته است؛ جلد: گالینگور سبز، ۲۲گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۴-۳۱۲]

● **اثبات الواجب** / کلام و اعتقادات / عربی

iṯbāt-ul wājib

نصیرالدین کاشی، علی بن محمد، - ۷۵۵ ؟ قمری

nasīr-od-dīn kāšī, ‘alī ebn-e mohammad (- 1355)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۶۲۱/۱۴

آغاز: بسمله. مما سنح للعبد علی بن محمد القاشی ... فی اثبات الواجب لذاته مقدمه؛ **انجام:** فلمینع النظر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۰۸۰ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن آلبالویی، نیم صفحه [ف: ۵-۳۱۰]

● **اثبات الواجب و صفاته الحسنی = اثبات الباری تعالی و صفاته = اثبات الواجب تعالی = الحقائق المحمدیة** / کلام و اعتقادات، فلسفه / عربی

iṯbāt-ul wājib wa ṣifāt-i-hi-l ḥusnā = iṯbāt-ul bārī ta‘ālā wa ṣifāt-i-h = iṯbāt-ul wājib ta‘ālā = al-ḥaqā’iq-ul muḥammadīyya

دشتکی شیرازی، میر صدرالدین محمد، ۸۲۸ - ۹۰۳ قمری

daštakī šīrāzī, mīr sadr-od-dīn mohammad (1425 - 1498)

اهدا به: ابوالمظفر احمد بهادر

کتابی است در اثبات وجود و وحدت واجب تعالی، دارای ۱۲ «فصل» و یک «خاتمه» است: فصل ۱. فی اثباته تعالی؛ ۲. توحیده؛ ۳. فی ان واجب الوجود لا یقبل القسمة الی الاجزاء اصلا؛ ۴. فی ان واجب الوجود هل یجوز ان یکون له صفته زائده علیه ام لا؛ ۵. علمه تعالی؛ ۶. قدرته تعالی؛ ۷. ارادته؛ ۸ حیاته؛ ۹. سمعه و بصره؛ ۱۰. کلامه؛ ۱۱. القضاء و القدر؛ ۱۲. فی سائر صفاته منها الحکمة؛ خاتمه فی تقسیم صفاته.

غیاث الدین منصور، فرزند مؤلف، شرحی بر آن نگاشته به نام «کشف الحقایق المحمدیة» و در آن، شرح حال او را آورده است و ۷ «فصل» بر آن افزوده است. مؤلف این رساله در ذریعه در چند جا اشتباهاً صدرالدین محمد بن غیاث الدین منصور دشتکی معرفی شده و اساساً بسیاری از مؤلفات صدرالدین مقتول در ۹۰۳ از صدرالدین فرزند غیاث الدین منصور دانسته شده است. از آن جمله همین اثبات الواجب، حاشیه قدیم و جدید بر شرح تجرید و حاشیه‌های او بر شرح مطالع و جواهرنامه. این اشتباه منحصراً در ذریعه نیست صاحب «مجالس المؤمنین»، صدرالدین محمد شیرازی معروف به صدرالحقیقه را پسر غیاث الدین منصور و مقتول در ۹۰۳ به دست ترکمانان دانسته است. در فهرست دانشکده ادبیات «جواهرنامه» تألیف صدرالدین محمد مقتول در ۹۰۳ و فرزند غیاث الدین منصور دانسته شده و فهرست‌نگار به نوشته قاضی نورالله شوشتری استناد کرده است. در فهرست کتابخانه مرکزی دانشگاه سخن صاحب ذریعه در ذیل معرفی «اثبات الواجب» عیناً نقل شده است. همنامی این خاندان، اشتباهات بسیاری را در نسبت دادن آثار برخی به دیگری باعث شده است. همچنین همنامی او با ملاصدرا (صدرالدین شیرازی) موجب شده است تا برخی این رساله را به ملاصدرا نسبت بدهند.

آغاز کتاب: الله لا اله الا هو له الاسماء الحسنی منه الابتداء و به البقاء والیه الرجعی ... و بعد، فهذه رسالة فی اثبات الواجب (الباری) و صفاته الحسنی ... الشهیر بصدر الحسینی الشیرازی

انجام کتاب: و ما یکون فی نفس الامر من غیر تعقل نقص هو الوحده و الحمدلله اولا و اخرا ... الطاهرین.

[ذریعة ۱۰۸/۱؛ ریحانة الأدب ۴۲۶/۳؛ کشف الظنون ۵۳۹:۱]

شرح و حواشی:

۱- کشف الحقائق المحمدیة فی شرح الحقائق المحمدیة = شرح اثبات الواجب؛ دشتکی شیرازی، منصور بن صدرالدین محمد (- ۹۴۸)

۲- حاشیة اثبات الواجب

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری غیرمنقوط، کا: محمد حسین ابن قاسم الطبسی، تا: احتمالاً ۹۰۳ یا ۹۴۳ق؛ واقف: ابن خاتون، تاریخ

وقف: ۱۰۶۷؛ کاغذ: حنایی آهارمهره، جلد: پارچه‌ای زرد اخری، ۲۴گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱-۳۲]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۶۶۸/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۵ ربیع الاول ۹۰۶ق؛ افتادگی: وسط (میانه فصل ۳)؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای زرکوب مقوایی بالولا، ۵۰گ (۱۱۳-۱۶۲)، ۱۹ سطر (۴×۱۱)، اندازه: ۹×۱۷سم [ف: ۱۴-۳۶۱۷]

۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۲۸ صدر

خط: نسخ، کا: محمد حسین، تا: ذیحجه ۹۵۷ق؛ حاشیه‌ها از مولانا حسن دارد، پیش از آن یک صفحه از آخر کتابی از دوانی است به خط همو در ۱ ذیقعده ۹۵۷ق؛ کاغذ: سپاهانی نخودی، فاقد جلد، ۷۳گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۷سم [ف: ۳-۳۸]

۴. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۳۷۷/۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۹۶۵ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی روکش کاغذ عنابی عطف تیماج قرمز، ۲۵گ (۱-۲۶)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۴-۱۲۶۹]

۵. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۴۵۲/۱۱

آغاز: یستدعی تحقیق امرین احدهما الاجزاء العقلیة و الثانی تقدم العلة علی المعلول؛ **انجام:** برابر

از اوایل مساله سوم تا آخر؛ خط: نسخ و نستعلیق مختلف، بی‌کا، تا:نیمه صفر۹۹۲ق؛افتادگی:آغاز؛ واقف: حاج محمد مهدی فراش حرم؛ جلد: تیماج لایه‌ای مشکی، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: -۳۷۱]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۳۴/۳

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ ۵۳ص (۶۱-۱۱۳) [ف: ۹-۴۷۸]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۶۰۷/۱

خط: نسخ، کا: محمد مؤمن بن جلال الدین محمد کاشانی، تا: ۱۰۲۷ق، جا: قم؛ جلد: تیماج قرمز، ۲۱گ (۱پ-۲۲ر)، اندازه: ۱۸/۵×۱۹سم [ف: ۱۷-۱۸۱]

۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۴۷/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۰۴۲؛ مهرها: «نورث من عبادنا من کان تقیا ۱۰۴۲»، «افوض امری الی الله عبده محمد صالح»، «الفقیر بیان عیان»، «یا بیان لاتخف مخلوقا یعصمکاالله ربک جل»، «یا هو محمد صالح»، از این مهرها و نشانه‌های دیگر برمی‌آید که این دفتر پیش از ۱۰۴۲ در روزگار غیاث دشتکی و پیش از ۹۴۸ باید نوشته شده باشد چه این‌که در هامش ۳ در گ ۴۹ب حاشیه «منه مدظله» دارد و در پایان همین شماره هم از دشتکی به‌مانند زنده یادشده است و مانا نویسنده همه شماره‌ها یکی است ولی به‌قلم‌های گوناگون؛ تملک: شیخ تقی بن شیخ علی شریف لاهجانی در نزدیک ۱۰۴۲؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج مشکی ضربی مقوایی، ۷گ (۱پ-۷ر)، ۱۷ سطر (۵×۱۱)، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۶-۲۱۱۸]

۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۰۹۴/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: عبدالواسع نجیب بن محمد امین طبیب، تا: ۱۰۴۲ق؛ مصحح، دارای حواشی با نشان «محمد حسین»، روی برگ اول نام رساله‌ها و اشعار و یادداشتی گویا از محمد حسین سابق الذکر به تاریخ ۱۲۷۵ به جهت صدرالممالک دیده می‌شود؛ جلد: تیماج قرمز، ۴۵گ (۱پ-۴۶پ)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۱۳-۲۹۰]

۱۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۱۳۱۳۴

آغاز: بسمله، بعد حمدالله علی الائه و الصلوه علی انبیائه سیما سیدنا محمد آله و اولیائه؛ **انجام:** و الاذعان بمعارفهم کلها علی ماصرح به فی مواضع شی لاینفعهم انکار عالم المثال وصورهما سیما اذا

خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد رضا، تا: ۱۰۶۵ق؛ کاغذ: الوان، جلد: مقوا، ۲۱ سطر (۱۰×۲۰)، اندازه: ۱۳×۲۵سم [الفبائی: -۱۹]

۱۱. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۹۳۰۸

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد صادق بن عبدالله حسینی، تا: ۳ جمادی الاول ۱۰۶۵ق؛ مهر «الواثق بالله الصمد عبده محمد نظر»؛ جلد: مقوا عطف میشن قهوه‌ای، ۴۹گ، ۱۳ سطر (۵×۱۱)، اندازه: ۹/۵×۱۵سم [ف: ۲-۳۷۲]

۱۲. تبریز؛ خادم حسینی؛ شماره نسخه:۱۳/۱

آغاز: الوجود فیکون وجوده راجحاً علی عدمه ... الفصل الثانی فی توحیده تعالی و برهانه یقتضی تمهید مقدمه هی ان الوجوب ... الفصل الثالث فی ان واجب الوجود؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق شکسته، کا: میرزا محمد بن حاجی فرح زاد، تا: ۱۴ رمضان ۱۰۶۸ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۰گ (۱-۳۰)، ۲۳ سطر، اندازه: ۸×۱۸سم [اوراق عتیق: ۱-۸۷]

۱۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۸۸۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** تم بعون الله تعالی وحسن توفیقه فی شهر ذی الحجه الحرام عام سبعی و الف هجرته

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۷۰ق؛ اهدایی رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: آبی، جلد: تیماج ضربی، ۳۷گ، ۱۴ سطر (۵×۱۲)، اندازه: ۱۰×۱۸سم [رایانه]

۱۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۱۸۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۷۲ق، جا: لاهیجان؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا، ۲۳ سطر (۱۸×۳۵)، اندازه: ۲۶×۴۳سم [الفبائی: -۱۹]

۱۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۶۰۴/۱۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، کا: محمد فرزند عبدالحسین، آل حسینی نجفی نخعی، تا: ۱۰۷۸ق؛ این نسخه را کاتب از روی نسخه‌ای بد خط و مغلوط کتابت نموده است، مصحح؛ کاغذ: فرنگی آهارمهره شده،

۲۶گ (۱۱۲-۱۳۷)، ۲۰ سطر، اندازه: ۶×۱۳سم [ف: ۲۹-۳۴۰]
۱۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۵۱۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق شکسته، کا: محمد نعیم بن محمد صفی، تا: ۱۰۹۵ق؛ اهدایی رهبری، ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، ۳۰گ، ۲۱ سطر (۳×۱۳)، اندازه: ۸×۱۹سم [رایانه]
۱۷. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۲۲/۸
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، کا: عماد الدین حسینی، تا: قرن ۱۱ [نشریه: ۷-۲۲۲]
۱۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۴۷۱/۲
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج قهوه‌ای بدون مقوا، ۳۵گ (۱۴پ-۴۹پ)، اندازه: ۹/۵×۱۶/۵سم [ف: ۲۴-۲۳۵]
۱۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۵۵۶/۱
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، ۲۲گ (۲ر-۲۳ر)، ۲۰ سطر (۶×۱۱)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۸-۱۷۷]
۲۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۰۹۶/۳۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** فهذه العلة لا يخلوا من أن يكون ذات المبدأ الاول او غيره فان كان الأول لزم أن يكون الشيء الواحد من جميع الوجوه قابلاً.
از فصل نخست تا فصل چهارم؛ خط: نستعلیق، کا: ابوالقاسم حسینی فرزند میرزا عزیز، تا: قرن ۱۳؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی آهارمهره شده، ۴گ (۱۶۱پ-۱۶۴ر)، ۳۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۷سم [ف: ۳۳-۱۸۶]
۲۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۶۳۸/۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** وفقنی الله تعالی علی جمع هذه الرسالة و ترتيبها عند تلاطم امواج حوادث الزمان و تتابع خطوات الحدثان، فی ايام محرم الحرام سنة ثلث و تسعمائه
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ربیع الاول ۱۲۴۱ق؛ این نسخه را صاحب الذریعه در کتابخانه سید نصرالله تقوی دیده بودند (الذریعة ۱: ۱۰۸)؛ ۱۵گ (۵۲پ-۶۶ر) [ف: ۲-۶]
۲۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۰۹۶/۳۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: ابوالقاسم حسینی فرزند میرزا عزیز، تا: ۱۲صفر ۱۲۶۲ق، جا: تهران؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی آهارمهره شده، ۱۰گ (۱۹۳ر-۲۰۲ر)، ۳۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۷سم [ف: ۳۳-۱۹۱]
۲۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** فانکان الاول لزم ان يكون الشئی الواحد من جميع الوجوه قابلا
تا قدری از فصل چهارم را داراست؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ صفحات مجدول به زر و تحریر؛ واقف: نائینی، تاریخ وقف: مرداد ۱۳۱۱؛ ۹گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۲۶×۴۳سم [ف: ۴-۴]
۲۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۷۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: نائینی، ۱۲گ، ۳۲ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۴-۴]
۲۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۴۳/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد شفیع، بی‌تا؛ کاغذ: اصفهانی حنایی، جلد: مقوایی با روکش کاغذی عطف تیماج زرشکی، ۲۳گ (۵۳پ-۷۶پ)، ۱۹ سطر (۶/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱۲-۴۴۱]
۲۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۰۶۶/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، در برگ ۵۰ اشعار مختلف؛ کاغذ:اصفهانی نخودی، جلد: تیماج حنایی ضربی، یک لا، ۱۸گ (۵۰پ-۶۷)، ۱۸ سطر (۸×۱۳)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱۷-۳۹۲]
۲۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۲۷۸/۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** و اما بالكل بعد العلم بذاته فلأن العلم بذاته تعالى على الوجه المذكور
این رساله در فهرست به ملاصدرا نسبت داده شده است که به قرینه آغاز نسخه نام مؤلف تغییر یافت؛ بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: مقوایی رویه تیماج زرد ضربی، ۱۲گ (۱۳۵پ-۱۴۷ر)، ۱۶ سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۱۱-۷۰۳]
۲۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۸۳/۳
خط: نسخ، کا: عبدالقائم ابن عبدالوهاب، بی‌تا؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج تریاکی یک لایی، ۵۲گ (۲۶-۸۷)، ۱۷ سطر (۵×۱۱)، اندازه: ۹×۱۷سم [سنا - ف: ۱-۲۸۱]
۲۹. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۷۴/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قرمز بدون مقوا، ۳۱گ (۴پ-۳۵ر)، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [ف: ۱-۲۴۴]
۳۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۰۳۶/۳۷
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲گ (۲۶۹پ-۲۷۹پ)، اندازه: ۱۸/۵×۳۰سم [ف: ۱۸-۲۰۴]
۳۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۷۸۷-۵۲/۱۲۷
آغاز: برابر
از آغاز کتاب تا اول فصل دوازدهم؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۱۷گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۱-۶۰]

● اثبات الواجب / کلام و اعتقادات / عربی

iṯbāt-ul wājib

دشتکی شیرازی، صدرالدین ثانی محمد بن منصور، ق۱۰ قمری

daštakī šīrāzī, sadr-od-dīn-e sānī mohammad ebn-e mansūr (- 16c)

احتمالاً همان که برخی از میرصدر الدین دشتکی (-۹۰۳ق) دانسته‌اند و برخی از نوه او صدرالدین ثانی.

۱. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۸۵

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ حاشیه با نشانه «منه»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ، ۱۵۲گ، ۱۵ سطر (۶×۱۱)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: -۴۴۳]

۲. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۳۰۵

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جدول زرین و مشکی، دارای حواشی با نشان «قال فی تعلیقاته رحمه الله»، در ص ع از دری شرحی درباره مؤلف و کتاب دیده می‌شود؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج سرخ ضربی مقوایی، ۱۳۴گ، ۱۵ سطر (۶/۵×۱۵/۵)، قطع: وزیری، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: -۴۴۳]

۳. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۷۳۲/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۷ رجب ۱۲۰۷ق؛ دارای حواشی با نشان «منه»؛ کاغذ: فرنگی کلفت، جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی مقوایی، ۷۴گ (۱پ-۷۴پ)، ۱۶ تا ۱۹ سطر (۶/۵×۱۲)، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [ف: -۳۷۳]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۳۸۴

آغاز: الممکن فلو وقع احدهما دون الآخر من غیر مؤثر یقتضیه بخصوصه

خط: شکسته نستعلیق، کا: علی بروجردی، تا: دهه سوم ربیع الثانی ۱۳۰۲ق، جا: بروجرد؛ افتادگی: آغاز؛ محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی ترنج و سرترنج دار، ۷۴گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۸/۳×۲۳سم [ف: ۴۳-۶۳]

● اثبات الواجب / کلام و اعتقادات / عربی

iṯbāt-ul wājib

دوانی، محمد بن اسعد، ۸۳۰ - ۹۰۸ ؟ قمری

davvānī, mohammad ebn-e as‘ad (1427 - 1503)

دو رساله به این نام از او می‌شناسیم که یکی به نام «اثبات الواجب القدیم» و دیگری با عنوان «اثبات الواجب الجدید» معروف است ولی نسخه‌هایی با این عنوان در فهارس آمده که بدون توضیح و سرآغاز و انجام است که تشخیص این‌که کدام یک ازاین دو رساله است ممکن نیست.

۱. اصفهان؛ جابری انصاری؛ شماره نسخه:۵۷/۱

خط: نستعلیق، کا: نظر علی، تا: قرن ۱۰ [نشریه: ۶-۵۹۸]

۲. اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه:۸/۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۶۰ق [نشریه: ۶-۵۹۰]

۳. تهران؛ شهشهانی ، حسین؛ شماره نسخه:بدون شماره

بی‌کا، تا: ۱۰۸۰ق [میراث اسلامی: ۵-۶۰۳]

۴. یزد؛ جامع کبیر؛ شماره نسخه:۱۸۴/۴

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ دارای حواشی با نشان «منه» و ناقص؛ قطع: ربعی [نشریه: ۴-۴۱۱]

۵. همدان؛ کمالی؛ شماره نسخه:۸/۲

کا: محمد صالح کوکدی گلپایگانی، بی‌تا [نشریه: ۵-۳۸۶]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۶۴۷ ض

با حواشی از خان احمد، اسماعیل، احمد بن حیدر و یوسف قره باغی؛ بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

● اثبات الواجب الجدید / کلام و اعتقادات، فلسفه / عربی

iṯbāt-ul wājib-ul jadīd

دوانی، محمد بن اسعد، ۸۳۰ - ۹۰۸ ؟ قمری

davvānī, mohammad ebn-e as‘ad (1427 - 1503)

رساله‌ای متوسط در اثبات واجب و توحید و صفات خداوند که پس از اثبات واجب قدیم در اواخر عمر خود و در شهر لار نگاشته و مورد توجه دانشمندان قرار گرفته است، دارای یک «مقدمه» و ۱۴ «فصل» و یک «خاتمه»: ۱. اثبات واجب الوجود؛ ۲- فی ان وجوده و لا یرید (کذا) علیه بل هو عین وجوده الخاص؛ ۳. توحیده؛ ۴. فی ان واجب الوجود لا یقبل القسمة الی الاجزاء؛ ۵. فی ان صفاته تعالی عین ذاته؛ ۶. علمه تعالی؛ ۷. قدرته تعالی؛ ۸. ارادته تعالی؛ ۹. فی حیاته تعالی؛ ۱۰. سمعه و بصره؛ ۱۱. کلامه تعالی؛ ۱۲. القضاء و القدر؛ ۱۳. حکمته تعالی؛ ۱۴. وجوده تعالی. مؤلف در این رساله در موارد عدیده به شیخ الرئیس نقض و ایراد می‌کند ولی از عقاید صاحب «حکمة الاشراق» بهره بسیار می‌برد و نیز مطالبی از شهرستانی می‌آورد. وی در ابتدای همین رساله تصریح نموده بر این‌که در اوایل جوانی رساله قدیم خود را در همین موضوع نگاشته است.

آغاز کتاب: بسمله و منه الاعانة فی التتمیم و له الحمد علی کرمه العمیم و منه القدیم ... فهذه نبذة من الحقایق و زبدة من الدقایق فیه نفائس المطالب العالیة و فرائد [الفوائد] الحکمة الحقة المتعالیة و هی اشرف المباحث الحکمیة المتعلقة بذات المبدأ الاول ... حررتها مع تفرق البال و شتات الحال رجاء ان یفتح الله تعالی علی عباده و بلاده ابواب العافیة و یشملهم ... الفصل الاول فی اثبات واجب الجود: و قد افردت فی عنفوان شبابی رسالة فی هذا المطلب و اوردت فیها وجوه البراهین المنقولة عن ائمة الحکمة و الکلام مع ما سنح لی فیها من النقص و الابرام و الهدم و الاحکام. و اقتصرت ها هنا علی ما هو اوضح و اظهر و اتقن و اخصر. فاقول: ان العقل یقسم الموجود فی اول النظر

انجام کتاب: و العلم عین الذات فقد رجع الامر کله الی الله تعالی. الا الی الله تصیر الامور ... و الحمدلله رب العالمین حامداً مصلیاً علی محمد و آله اجمعین.

چاپ: در اسلامبول؛ با تحقیق سید احمد تویسرکانی، ضمن سبع رسائل، مرکز نشر میراث مکتوب، تهران، ۱۳۸۱

[الذریعة ۱۰۶/۱و ۱۰۷/۱؛ کشف الظنون ۸۴۲/۱]

شرح و حواشی:
۱- حاشیة اثبات الواجب الجدید؛ حسینی شیرازی، محمود بن محمد (-۹۳۲)
۲- شرح اثبات الواجب الجدید؛ خلخالی، نصرالله بن محمد (-۹۴۶)
۳- حاشیة حاشیة اثبات الواجب؛ فارسی، محمد تقی بن محمد (-۹۴۸)
۴- اثبات الواجب = شرح اثبات الواجب الجدید؛ الهی اردبیلی، حسین بن عبدالحق (۸۷۰-۹۵۰)
۵- حاشیة اثبات الواجب الجدید؛ میرزا جان باغنوی، حبیب الله (-۹۹۴)
۶- حاشیة اثبات الواجب الجدید = حاشیه حنفیه؛ حنفی تبریزی، شمس الدین محمد (-۱۰)
۷- شرح اثبات الواجب الجدید؛ نیریزی، محمود بن محمد (-۱۰)
۸- حاشیة اثبات الواجب الجدید؛ شیرازی، محمود بن یعقوب (-۱۰)
۹- حاشیة اثبات الواجب الجدید؛ تنکابنی، حسین بن ابراهیم (-۱۱۰۵)
۱۰- اثبات الواجب الجدید دوانی (ترجمه)

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ تحریری، کا: ابراهیم بن خمیس بن بصار العمروی الجزایری، تا: ربیع الثانی ۹۳۲ق؛ کاغذ: حنایی آهارمهره، جلد: تیماج مشکی، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۱-۲۰۴]

۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۴۳۰/۲
خط: نستعلیق، کا: محمد باقر میرخرد، تا: ۱۲ ربیع الثانی ۹۶۳ق؛ دارای حواشی با نشان «شرح اثبات الواجب» و «۱۲»؛ کاغذ: سپاهانی نخودی، جلد: تیماج سبز مقوایی، ۲۳گ (۱۳پ-۳۵ر)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۹/۵سم [ف: ۳-۴۰]

۳. کرمانشاه؛ نجومی؛ شماره نسخه:۳مجموعه بدون شماره
کا: محمد بن عباد الله الحسینی الاعرجی، تا: جمعه ۱۵ ربیع الثانی ۹۶۶ق، جا: مقبره شیخ خلیفه در شیراز [دلیل المخطوطات: ۱-۲۷۶]

۴. شیراز؛ بنیاد فارس‌شناسی؛ شماره نسخه: ۸۵/۱
انجام: برابر
تذکر: نام کتاب به قرینه انجام نسخه کامل شد؛ خط: نستعلیق، کا: جلال الدین محمد بن علی جان، تا: اواسط شوال ۹۷۷ق، دارالسلطنه هرات، مدرسه نظامیه؛ جلد: تیماج سرخ، ۱۵گ (۱ر-۱۶ر)، اندازه: ۱۱/۵×۱۷/۵سم [ف: -۱۰۴]

۵. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۴۰۹/۲
آغاز و انجام: برابر
خط:نسخ،کا:سلطان محمود بن شیخ محمد،تا:جمعه ۱۴ ربیع الاول ۹۸۰ق، جا: مشهد رضوی، مدرسه قدمگاه؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج مشکی لایه‌ای، ۱۶-۲۰ سطر، اندازه: ۶×۱۰/۵سم [ف: -۳۴۰]

۶. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۹۸۹/۱-عکسی
آغاز و انجام: برابر
در فهرست بدون نام مؤلف و با عنوان «اثبات الواجب و صفاته» آمده است؛ خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: ۹۸۷ق؛ افتادگی‌ها و نسخه‌بدل‌ها در کناره آورده شده است [عکسی ف: ۱-۶]

۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۷۲/۳
آغاز و انجام: برابر
کا: نظر علی، تا: ۹۹۲ق؛ کاغذ: فرنگی (الوان)، جلد: مقوایی تیماج ماشی ساده، ۱۶ سطر (۴×۱۰)، اندازه: ۹/۵×۱۷/۵سم [ف: ۱۰-۳۵۰]

۸. آران کاشان؛ محمد هلال؛ شماره نسخه:۲۱۹/۱
آغاز: ... قلت ان اردتم بالعلة العلة التامة بمعنی جمیع الآحاد التی یتوقف المجموع علی کل منها فهی عینه و لا محذور فیه لان توقف ذلک المجموع علی کل واحد من الآحاد؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، کا: باباجان بن باباعلی جعفر امامی اصفهانی، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: گالینگور زرشکی، ۶۳گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف مخ: -۲]

۹. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۵۹۲/۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** ارید به ما ذکرناه اننا کان ذلک صار الخلاف قال المتکلمون ان القدیمة ... من الکیفیات النفسانیة ...
کا: عبدالله بن شهاب الدین بهابادی یزدی، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ دارای حواشی با نشان «ح. م مدظله العالی»؛ ۱۹گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف مخ: ۱-۳۳]

۱۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۲۴۵/۲
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۲گ (۱۵پ-۳۶ر)، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۱۱-۲۴۳]

۱۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۹۵۷/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** الحمدلله الشکور و الصلوة و السلام علی نبیه شفیع یوم النشور و علی الله و صحبه معاون الجبور و سلم تسلیما کثیراً
خط: نسخ و نستعلیق، کا: شاه ولی بن محمد امین سمنانی، تا: قرن ۱۰، جا: هند؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: کاغذی عطف تیماج قرمز مقوایی، ۳۳ص (۵۹-۹۲)، ۱۸ سطر (۹/۸×۱۳)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۴-۴۲۶]

۱۲. تهران؛ چهل ستون؛ شماره نسخه:۶مجموعه بدون شماره
بی‌کا،تا:قرن ۱۰؛ ۴۰گ، قطع: بیاض رقعی [چند نسخه - ف: -۳۸۸]

۱۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۴۲۳/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: نیمه دوم قرن ۱۰؛ مصحح، در تملک خاندان فیض کاشانی بوده است؛ کاغذ: شرقی، ۲۱گ (۶۶-۸۶)، ۱۷ سطر، اندازه: ۸×۱۲سم [ف: ۳۴-۵۵]

۱۴. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۱۴۳۰/۸

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ [نشریه: ۷-۲۸۰]
۱۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۸۹۹/۱
انجام: و هو مجموع السلاسل الداخلة فیه
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: رمضان ۱۰۰۸ق، جا: احمد آباد؛ افتادگی: انجام؛ مقابله شده؛ جلد: تیماج قرمز ضربی، ۱۶گ (۱پ-۱۶پ)، اندازه: ۱۰×۱۶/۵سم [ف: ۲۵-۱۹۲]
۱۶. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۶۸۵/۲
انجام: اذا تأملت فی صفاته العظمی و اسمائه الحسنی وجدت کلها سوی الصفات الذاتیة ... شفیع یوم النشور و آله و صحبه معادن الخیور
از فصل چهارم تا پایان؛ خط: نستعلیق، کا: صوفی بن مختار، تا: ۱۰۱۳ق؛ با یک حاشیه از جمال الدین محمود شاگرد دوانی (ذریعه ۶: ۱۰)؛ قطع: جیبی [ف: -۱۱۸]
۱۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۰۰۱/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** و صحبه معادن الحبور
خط: نستعلیق، کا: تقی الدین محمد گیلانی، تا: دوشنبه ۶ رمضان ۱۰۱۴ق، جا: لاهور؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی ضربی زرکوب، ۲۲ص (۱-۲۲)، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۴×۲۳سم [ف: ۱۱-۱]
۱۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۵۴/۵ط
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، کا: معز الدین محمد بن مظفر حسین امامی، تا: ۱۰۱۶ق؛ جلد: تیماج عنابی ترنج با سر ضربی مجدول، ۴۴ص (۹۵-۱۳۸)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۲۴/۳-۸۶]
۱۹. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۳۶۶/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: غره شوال ۱۰۳۲ق؛ توسط کاتب تصحیح شده؛ جلد: مقوایی دور و عطف تیماج مشکی، ۲۳گ (۹۶پ-۱۱۹پ)، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [محدث ارموی مخ: ۱-۲۳]
۲۰. شیراز؛ طباطبائی؛ شماره نسخه:۷۶/۱
خط: نستعلیق شکسته، کا: محمد مهدی بن حبیب الله، تا: ۱۰۳۶ق؛ ۲۶گ (۱-۲۷)، اندازه: ۱۰×۱۹سم [نسخه‌پژوهی: ۳-۷۶]
۲۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۶۴/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** فی ایجاد رحمته و رزقنا من برکات علمه و حکمته و الحمد لله اولا و آخرا و باطنا و ظاهرا.
خط: نستعلیق، کا: عبد الرضا بن قاضی علی شولستانی، تا: ۱۰۴۶ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج عنابی ترنج و نیم ترنج، ۵۶ص (۱-۵۶)، ۲۴ سطر (۴×۱۵)، اندازه: ۸×۲۹سم [ف: ۷-۱۴۵]
۲۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۵۰۰/۵۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: فضل الله بن مسعود، تا: ۱۰۴۷ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۰گ (۲۲۵پ-۲۶۵ر)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۳۰-۱۷۶]
۲۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۶۰۰/۲
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۷ ربیع الاول ۱۰۴۸ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۷گ (۱۷پ-۳۴پ)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳×۱۸/۵سم [ف:۱۷-۱۷۶]
۲۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۹۵۴/۱۰
آغاز: برابر؛ **انجام:** اذا تأملت فی صفاته العظمی و اسمائه الحسنی وجدت کلها سوی الصفات الذاتیة ... شفیع یوم النشور و آله و صحبه معادن الخیور
خط: نسخ، کا: میر جعفر بن عبدالله الحسینی، تا: حدود ۱۰۶۹ق؛ دارای حاشیه با نشان «ابوعلی»؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: روغنی حاشیه گل و بوته میان ترنج، ۴۵گ (۶۵پ-۱۰۹ر)، ۱۴ سطر (۱۴×۷/۵)، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف: ۱۴-۲۳۶]
۲۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۰۵۷/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد قاسم بن ناصرالدین الجیلانی، تا: ۱۰۷۵ق؛ کاغذ: اصفهانی نخودی آهارمهره، جلد: تیماج قهوه‌ای روشن مجدول ضربی، ۱۷گ (۱۱۴پ-۱۳۰پ)، اندازه: ۱۲×۱۹/۶سم [ف: ۱۴-۱۷۶]
۲۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۸۶۹/۱۲
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد طاهر بن شکری قمی، تا: ۱۰۷۷ق؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی، ۱۷گ (۱۰۱پ-۱۱۷ر)، ۲۳ سطر، اندازه: ۷×۱۷سم [ف: ۳۲-۶۵۱]
۲۷. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۷۸۳/۳
خط: نستعلیق، کا: عبدالمطلب، تا: دوشنبه ۳ ربیع الثانی ۱۰۸۷ق؛ در ۷۴پ تا ۷۵ر بندی است درباره هبوط حجر به زمین، به عربی، گویا از آقا حسین خوانساری؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج سبز، ۲۷گ (۴۸پ-۷۴ر)، ۱۷ سطر (۴×۹)، اندازه: ۹/۵×۱۶سم [ف:۳۹۳]
۲۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۱۲۸۵۲
آغاز: موجود لغیر ها بل مهیتها لها و هی مجرده عن الهیولی الاخری؛ **انجام:** واجب الوجود بذاته الا او ان کان سبب ما صارا کان واجب الوجود بذاته واجب الموجود بغیره تم
خط: نستعلیق، کا: محمد باقر طالقانی، تا: ۱۰۸۷ق؛ کاغذ: نخودی، ۱۵ سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۹ [الفبائی: -۱۸]
۲۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۲۵۷/۸
کا: علی نقی بن حاجی محمد امین قاری ساروی، تا: دوشنبه ۲۰ صفر (اربعین) ۱۰۹۵ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی مقوایی ته آن گلی، ۱۲گ (۲۴پ-۳۶پ)، ۲۶ سطر (۱۴×۲۰)، اندازه: ۹×۱۵سم [ف: ۷-۲۶۶۶]
۳۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۷۰۶/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: عبدالعظم بن صالح الحسینی، تا: شوال ۱۰۹۷ق؛ کاغذ: آهار مهره حنایی و شکری، جلد: مقوا عطف میشن

خرمایی، ۱۵ سطر، اندازه: ۹×۱۹سم [ف:۱۱-۳۲۱]

۳۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۲۷۸/۶

خط: نستعلیق، کا: محمد مؤمن بن حاج علی اصغر القزوینی، تا: شب سه‌شنبه ۹ رجب ۱۰۹۸ق؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: مقوایی رویه تیماج زرد ضربی، ۳۱گ (۱۰۵پ-۱۳۵ر)، ۱۶ سطر (۶×۱۱)، اندازه: ۷×۱۴سم [ف:۱۱-۷۰۳]

۳۲. شیراز؛ طباطبائی؛ شماره نسخه:۸۶۱/۲

خط: نستعلیق شکسته بی نقطه، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ ۲۲گ (۱۹پ-۴۱)، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [نسخه‌پژوهی:۳-۱۲۲]

۳۳. شیراز؛ طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۶۳۷/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ دارای حواشی با نشان «منه»؛ ۲۳گ (۲۰-۴۳)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [نسخه‌پژوهی: ۳-۱۵۸]

۳۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۸۳۰/۲

آغاز و انجام: برابر

تذکر: نام کتاب و مؤلف به قرینه آغاز و انجام نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: وسط؛ کاغذ: ترمه ختایی، جلد: میشن قهوه‌ای، ۱۸ سطر [ف:۵-۲۰۲]

۳۵. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۲۷۳/۵

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ [ف:۳-۴۲]

۳۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۰۸۹/۶

بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ با حواشی و نسخه بدل؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا، ۳۱گ (۱۴۱پ-۱۷۱پ)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۸-۷۱۳]

۳۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۴/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج مشکی، ۴۶گ (۱-۴۶)، ۲۱ سطر (۸×۱۱)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [سنا - ف:۱-۵۴]

۳۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۶۱۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** و الحمد لله علی کل حال و هو الفقیر الی الله الغنی حبیب الله الشهیر بمیرزا خان الشیرازی

خط: نسخ خفی، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ اهدایی رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، ۹۷گ، ۱۹ سطر (۳×۸)، اندازه: ۹×۱۹سم [رایانه]

۳۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۴۴۳/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ کاغذ: شرقی، ۱۶گ (۸۳-۶۸)، ۱۷ سطر، اندازه: ۹×۱۵سم [ف: ۳۱-۴۳۲]

۴۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۵۷۵/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۵گ (۴۸پ-۷۳پ)، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۱۷-۱۵۴]

۴۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۵۴۳/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: شنبه ۳ ربیع الاول ۱۱۰۶ق؛ ۲۲گ (۱۹پ-۴۰پ)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۲۴-۲۸۹]

۴۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۴۰۴/۲

خط: نسخ، کا: محمد جعفر بن تاج الدین علی موسوی عاملی خادم، تا: ۲۱ صفر ۱۱۲۲ق، جا: جنابد؛ جلد: تیماج قرمز بدون مقوا، ۳۲گ (۲۸پ-۵۹پ)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۲-۶]

۴۳. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۹۲۹۵/۶

آغاز: برابر

کا: موسی بن ابراهیم قاضی ابن مولانا جامی بن شیخ عبدالکریم، تا: ۱۱۲۴ق؛ محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی‌دار، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف:۲-۳۶۱]

۴۴. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۳۷۳۰/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد صادق، تا: جمادی الثانی ۱۱۳۹ق؛ کاغذ اصفهانی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، عطف و لبه مشکی، ۲۴گ (۳۹-۶۲)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [ف: ۳-۹۹۰]

۴۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۴۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: عبدالنبی بن محمد نقی قزوینی، تا: ۱۱۵۷ق، جا: تبریز؛ واقف: فهرستی؛ ۲۸گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۴-۸]

۴۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: ۱۱۶۰ق؛ واقف: سید محمد تقی، تاریخ وقف: ۱۱۱۹؛ ۱۵گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۴-۸]

۴۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۴۸۰/۲۰

منتخب آن؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ ۵ص (۱۱۷-۱۲۲) [مختصر ف: -۱۸]

۴۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۳۸۹/۱

بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جدول شنگرف؛ کاغذ: پسته‌ای، جلد: میشن سیاه لایی، ۱۴ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۴/۴سم [ف: ۷-۳۸۱]

۴۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۹۰۳/۲

آغاز و انجام: برابر

این رساله در فهرست شناخته نشده است و به نام «رسالة فی الحکمة» و بدون نام مؤلف معرفی شده است؛ خط: نستعلیق، کا: محمد مؤمن بن علینقی باکی، تا: قرن ۱۲، جا: اصفهان؛ مصحح، مقابله شده؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ یک لایی، ۸گ (۲۱ر-۲۸ر)، ۴۸ سطر (۹×۲۳)، اندازه: ۱۴/۵×۳۰سم [ف: ۱۴-۱۱۵]

۵۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۶۶۶/۱

بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: فرنگی ضخیم، جلد: تیماجی قرمز، ۳ص، ۱۲۰-۱۲۳، قطع: وزیری، اندازه: ۲۷×۷/۱۵سم [ف: ۱۷-۱۱۷]

۵۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۰۳۷/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ متوسط، کا: محمد قسیم، تا: ۱۲۸۶ق؛ اندک حاشیه در میان سطور؛ کاغذ: هندی نخودی، جلد: مقوا رویه گالینگور قهوه‌ای، ۲۹گ (۲پ-۳۰پ)، ۱۴سطر (۹/۲×۱۵)، اندازه:

۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۱۷-۳۳۳]

۵۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۵۵۶/۵

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، ۲۱گ (۳۳ر-۵۳ر)، ۲۰ سطر (۶×۱۱)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۸-۱۷۷]

۵۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۲۴۰/۴

آغاز و انجام: برابر

تذکر: نام کتاب و مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: محتملاً قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مقوایی مشکی منگنه‌دار، ۳۴ص (۳۳۷-۳۷۱)، ۱۳ سطر (۹/۵×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف:۹-۲۲۴]

۵۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۰۹۶/۲۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: ابوالقاسم حسینی فرزند میرزا عزیز، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی آهارمهره، ۱۱گ (۱۲۷ر-۱۳۷پ)، ۳۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۷سم [ف:۳۳-۱۸۳]

۵۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۲۷۵/۱۶

خط: نسخ، کا: محمد درجزینی، تا: شعبان ۱۳۱۱ق، برای بدیع الملک؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج حنایی ضربی مقوایی، ۳۶گ (۳۲۹-۳۶۵)، ۲۲ سطر (۱۰×۱۳)، قطع: بغلی، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف:۱۶-۲۳۲]

۵۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ هر صفحه دارای سه خانه و حاشیه است که در متن و حاشیه نوشته شده، صفحات مجدول به زر و تحریر؛ واقف: نائینی، تاریخ وقف: مرداد ۱۳۱۱؛ ۶گ، اندازه: ۴۳×۲۶سم [ف: ۴-۸]

۵۷. مشهد؛ علی حیدر؛ شماره نسخه:۵۹۵/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** او الاخلال بحکمة الله تعالی ... و انتفاء المفسدة

با توجه به کتاب‌شناسی و آغاز و انجام کتاب نام مؤلف مشخص شد؛ خط: نستعلیق، کا: شجاع الدین محمود بن علی الحسینی، بی‌تا؛ جلد: چرم زرد میل به سیاهی، ۴۳گ (۸۱پ-۱۲۴ر)، اندازه: ۶×۱۹سم [مؤید:۲-۱۰۵]

۵۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۰۶۶/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: تیماج حنایی، ضربی، یک‌لا، ۲۲گ (۶۷پ-۸۸پ)، ۱۸ سطر (۸×۱۳)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱۷-۳۹۳]

۵۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۴۳/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد شفیع، بی‌تا؛ کاغذ: اصفهانی حنایی، جلد: مقوایی با روکش کاغذی عطف تیماج زرشکی، ۲۴گ (۲۹پ-۵۳)، ۱۹ سطر (۶/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱۲-۴۴۰]

۶۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۹/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد امین طبیب اردوباری، بی‌تا، جا: اردبیل، مسجد خواجه سلطان؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج سبز ترنج و نیم ترنج ضربی، ۳۱ص (۱۱۹-۱۵۰)، ۲۱ سطر (۸×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۷-۶۸]

۶۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۳۲/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: وسط و انجام؛ در فصل ۳ میان گ ۶و گ۷ اندکی و گویا به اندازه یک برگ را ندارد و پیش از آن یک صفحه است از اثبات واجب قدیم دوانی به همین خط بدین‌گونه: «نقلنا الکلام الیه حتی یلزم ان یکون للشیء الواحد وجودات غیر متناهیه و هو بط ... و لهذه المباحث مزید تفصیل انما تعثر علیه فی تعلیقاتنا و لیکن هذا آخر ما قصدت الیه فی هذه الرسالة مع تفرق المجال و تشتت الحال و وقوعی فی زمان اضحی الهمم متقاصرة و الجهلة متناصرة یکتفون بالخضاب عن الشباب و یستغنون بترائی السراب عن التروی بالشراب و لکن هوالله بحق الحق بفضله و یبطل الباطل بعد له بیده الحسنی و الیه الرجعی له الحمد حق حمده و الصلوة و السلام علی من لانبی من بعده و علی آله المعصومین و صحبه المرحومین و المتابعین لهم الی یوم الدین. تم.» پیداست که این دفتر دو رساله اثبات واجب دوانی را داشت و پراکنده شده و پس از جستجو چهار برگ دیگر نیز پیدا شده است؛ کاغذ: فرنگی، فاقد جلد، ۳۰گ، ۱۷ سطر (۶/۵×۱۰)، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف:۶-۲۱۱۹]

۶۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۲۹۵/۱

انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی حنایی، جلد: تیماج سرخ یک لا، ۲۱گ (۱پ-۲۱ر)، ۱۹ سطر (۷/۵×۱۳)، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف:۳-۴۰]

۶۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۶۲۷/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: قاسم بن احمد، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۶گ (۳۸پ-۶۳ر)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۷/۵سم [ف:۱۰-۲۷]

۶۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۰۳۶/۱۱

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲گ (۱۱۸ر-۱۲۹ر)، اندازه: ۱۸/۵×۳۰سم [ف:۱۸-۱۹۹]

۶۵. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۸۰۴/۱۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق،بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج دورو زیتونی ضربی ترنج با سر مجدول، ۱۶گ، (۶۸پ-۸۴پ)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف:۲-۸۷]

۶۶. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:ف۳۳۴/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی شکری، ۲۵گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۵×۱۰/۵سم [ف:۱-۳۱۳]

● **اثبات الواجب الجدید (ترجمه)** / کلام و اعتقادات، فلسفه / فارسی

iṯbāt-ul wājib-ul jadīd (t.)

وابسته به: اثبات الواجب الجدید؛ دوانی، محمد بن اسعد (۸۳۰-۹۰۸)

این گفتار ترجمه بخشی از رساله «اثبات الواجب الجدید» دوانی به فارسی است و مترجم در پایان آن می‌گوید که نخواستم همه کتاب را ترجمه کنم. وی پس از ترجمه آن بخش از سه گونه آفرینش یاد می‌کند: ۱. آفریدن هستی که لازم ماهیت است و مشائیان مانند ارسطو و ابن سینا و خواجه طوسی و همه متأخران بدین رأی هستند؛ ۲. آفریدن ماهیت که اشراقیان مانند سهروردی می‌گویند؛ ۳. آفریدنی که آفریده به هستی حقیقی یا خدا بپیوندد که ذوق متالهان مانند دوانی همین است. در این ترجمه از «بهجة السعادة» بهمنیار شاگرد شیخ یاد می‌شود.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۳۵/۴۸/۲

آغاز: در بحث توحید از رساله اثبات واجب جدید میگوید که «این مطلب یعنی اثبات واجب ادق مطلب الهیه است و احق است بآنکه طالب در آن صرف سازد اوقات خود را؛ **انجام:** و موجودات اعم است ازین وجود قائم بنفس خود و آن وجود منسوب الیه است بانتساب خاص - مترجم کلام میگوید که مقصود محقق دوانی ... اثبات ذوق حکماء متالهین و صوفیه متشرعین که قایل بوحدت وجودند ... دیگر شک و شبهه در تحقیق حقیقت این طریقه حقه نماند. و الله المستعان و الیه التکلان.

کا: شهاب الدین علی حسنی حسینی دیباجی، تا: با تاریخ ۱۱۰۹، جا: کرمان؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی ضربی طلاکوب، ۲ص (۴۳۶-۴۳۷)، اندازه: ۱۵/۵×۲۵سم [ف:۳-۱۲۳]

● **اثبات الواجب الجدید (ترجمه)** / کلام و اعتقادات / فارسی

iṯbāt-ul wājib-il jadīd (t.)

وابسته به: اثبات الواجب الجدید دوانی، محمد بن اسعد (۸۳۰-۹۰۸)

ظاهرا ترجمه‌ای دیگر از آن است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۹۰۸/۱۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی ضربی لایی، ۱۸ سطر (۶×۱۲)، قطع: جیبی، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف:۱۶-۱۴۴]

● **اثبات الواجب القدیم = صیت و صیدا** / کلام و اعتقادات، فلسفه / عربی

iṯbāt-ul wājib-ul qadīm = ṣiyt wa ṣiydā

دوانی، محمد بن اسعد، ۸۳۰ - ۹۰۸ ؟ قمری

davvānī, mohammad ebn-e as‘ad (1427 - 1503)

اهداء به: ؟سلطان ابی الفتح بایزیدخان بن سلطان مراد (۸۸۶-۹۱۸)

عنوان «اثبات الواجب» پیش از سده نهم کمتر دیده می‌شود هر چند چلبی در کشف الظنون می‌گوید که گروهی درباره آن نگاشته‌اند، لیکن او کسی را پیش از دوانی (۸۳۰-۹۰۸) نام نبرده است، ولی در همین فهرست از برخی آنها نام برده شده گرچه اندک بوده‌اند. ولی شاگردان دوانی و اصحاب مکتب دشتکی بر رساله او حاشیه‌ها و شرح‌ها نگاشتند و فتح بابی جدید در این بحث آغاز کردند. گویا نوظهور بودن این مسأله در آن قرن توجه خوانندگان را بدان جلب کرد، پس گروهی از شاگردان دوانی و شاگردان مدرسه معارض ایشان (مدرسه دشتکی) به نقد و ابرام آن پرداختند.

گویند مؤلف از اعقاب ابوبکر صدیق بوده و در آغاز مذهب شافعی داشته و بعداً مذهب امامیه را پذیرفته است. وی دو رساله به نام «اثبات واجب» دارد که یکی را در آغاز جوانی نگاشته و به نام «اثبات واجب قدیم» معروف است که همین کتاب می‌باشد. اثبات واجب جدید منسجم‌تر و منظم‌تر از قدیم تألیف شده است. گویا دوانی پس از نگارش قدیم ، متوجه کمبود آن شد، و به نگارش جدید پرداخت.

این کتاب عصاره آراء و افکار متقدمین و متاخرین است. مؤلف در آغاز به اثبات واجب پرداخته و سپس با ادله عقلی، دور و تسلسل را باطل نموده است. این کتاب شامل دو «مقصد» است: مقصد اول در اثبات وجود واجب تعالی به مسلک متکلمین است، شامل چهار طریق: طریق ۱. طریق وجوب و امکان و اثبات واجب الوجود از طریق ابطال دور و تسلسل؛ طریق ۲. احتیاج ممکن الوجود به ایجاد کننده؛ طریق ۳. اگر واجب الوجود بالذات نباشد، واجب بالغیرهم نخواهد بود؛ طریق ۴. هر ممکن الوجودی بنفسه نه استقلال در وجود دارد و نه استقلال در ایجاد؛ مقصد دوم، شامل سه «طریق» در اثبات واجب است: ۱. برهان تطبیق؛ ۲. برهان تضایف؛ ۳- برهان عرشی. خاتمه مشتمل بر دو «مطلب»: ۱- بطلان ترجیح بلامرجح؛ ۲- الممکن مالم یجب لم یوجد.

آغاز کتاب: بسمله سبحانک سبحانک ما اعظم شأنک و اظهر برهانک انت الشاهد فی العین و لایشاهدک العین و انت اقرب الی الشیء من عینه و قد حال الحجب فی البین لا یبصرک نواظر البصائر الا بانوارک و لا یظهرک ظواهر الدلائل الا باظهارک ... و بعد فیقول الفقیر الی ربه الحقیقی محمد بن اسعد الدوانی الصدیقی قد حررت فی هذه الرسالة وجوه براهین اثبات الواجب

جل ذکره علی ما اورده ائمة الحکمة و الکلام و اجتهدت فی تشیید مبانیها و ترتیب مقدماتها علی ابلغ النظام ... اعلم ان البراهین المؤدیة الی المطلب فی مسلکین احدهما یتوقف علی ابطال الدور و التسلسل

انجام کتاب: و لهذه المباحث نرید تفصیل ربما تعثر علیه فی تعلیقاتنا و لیکن هذا آخرما قصدت الیه فی هذه الرسالة مع تفرق الحال وتشتت البال ... لکن هو الله ربی یحق الحق بفضله و یبطل الباطل بعدله بیده الحسنی و الیه الرجعی و السلام علی خیر خلقه محمد و آله و صحبه اجمعین الطیبین الطاهرین و الحمد لله رب العالمین علی الابتداء و الاختتام.

چاپ: در اسلامبول؛ با تحقیق سید احمد تویسرکانی، ضمن سبع رسائل، تهران، مرکز نشر میراث مکتوب، ۱۳۸۱

[الذریعة ۶: ۱۱-۱۰ (حاشیه‌های اثبات واجب)، ۱۳: ۵۸ (شرح‌های اثبات واجب)؛ فهرست نسخ خطی عربی برلین شماره ۴۴۲۸-۴۴۴۰؛ کشف الظنون ۸۴۲/۱ و ۴۸۲/۱؛ الاوقاف العامة موصل ۲۵۷/۲]

شرح و حواشی:

۱- اللمحات الملحقة باللمعات = الحدوث و القدم؛ دشتکی شیرازی، منصور بن صدرالدین محمد (-۹۴۸)

۲- حاشیة اثبات الواجب القدیم = شرح اثبات الواجب القدیم؛ میرزا جان باغنوی، حبیب الله (-۹۹۴)

۳- حاشیة اثبات الواجب القدیم = شرح اثبات الواجب؛ حنفی تبریزی، شمس الدین محمد (-۱۰)

۴- حاشیة حاشیة اثبات الواجب القدیم؛ همدانی، ابراهیم بن حسین (-۱۰۲۶)

۵- حاشیة اثبات الواجب القدیم؛ شیروانی، محمد بن حسن (۱۰۹۸-۱۰۳۳)

۶- شرح اثبات الواجب القدیم؛ ملا شمسا، شمس الدین محمد (۱۰۹۸-۱۰۱۶)

۷- حاشیة حاشیة اثبات الواجب القدیم؛ قره باغی، یوسف بن محمد جان (-۱۰۵۴)

۸- حاشیة حاشیة اثبات الواجب القدیم؛ عاملی، خیرالدین بن عبدالرزاق (-۱۱)

۹- حاشیة اثبات الواجب القدیم؛ قاضی زاده کرهرودی، عبدالخالق (-۱۱)

۱۰- عیان المدرکین فی بیان المسلکین؛ حائری خراسانی، هادی (۱۳۲۷-۱۲۵۹)

۱۱- حاشیة اثبات الواجب القدیم؛ سعیدی، احمد

۱۲- حاشیة اثبات الواجب القدیم

۱۳- حاشیة اثبات الواجب

۱۴- شرح اثبات الواجب

۱۵- تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۱۱۲/۱

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: جمعه ۲۴ رجب ۸۸۹ق؛ دارای حواشی با نشان «مدظله» از حسین کاشانی در روز آدینه ۲۱ شعبان ۸۸۹ و دیگری در روز یک‌شنبه ۱۰ ربیع الثانی ۹۰۰، آن را با اصل دوانی سنجیده‌اند؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن سیاه، ۳۰گ (۴پ-۳۳ر)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۲سم [ف:۶-۲۲۳]

۱۶- همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۹۶/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** و الدلیل الذی ذکروه انما یدل علی الاستلزام دون التقدم ... قد تم بعونه الحسنی و الیه الرجعی

خط: نسخ، کا: شمس الدین گیلانی، تا: ۱ رمضان ۸۹۵ق؛ قطع: بیاض رقعی [رشت و همدان: ف: -۱۳۹۸]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۲۴۵/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۳گ (۱پ-۱۳پ)، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف:۱۱-۲۴۳]

۲. تهران؛ موزه ملی؛ شماره نسخه:۴۳۳۳/۳

نیمه دوم این رساله؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: بین سال‌های ۹۰۲-۹۲۸؛ جلد: تیماج تریاکی ضربی با لولا [نشریه: ۲-۲۱۶]

۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۲۹۵

خط: نسخ، کا: محمد بن محمود بن محمد کرمانی، تا: ۹۱۴ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج حنایی ضربی، ۲۲گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۱۸سم [ف:۳-۴۱]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۲۳۵

آغاز و انجام: برابر

نام کتاب و مؤلف به قرینه آغاز و انجام نسخه تصحیح شد؛ خط: نسخ، کا: عنایت الله بن حسن الحسینی، تا: ۲۴ محرم ۹۲۸ق؛ مصحح، دارای حواشی از مؤلف؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، ۳۵گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۱۷/۵سم [ف:۶-۲۲۲]

۵. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۴۸۵/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** ویستقون بشراب السراب عن التروی بالشراب ولکن هدایة ربی تحقیق الحق ویبطل الباطل

خط: نسخ، کا: محمود بن علیشاه، تا: جمادی الثانی ۹۲۹ق، جا: تبریز؛ با امضای محشین قبلی تحشیه‌نویسی شده است؛ ۳۷گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف:۱-۳۳]

۶. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه:۳۰۱/۴ - ج

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۵ ربیع الثانی ۹۳۶ق، جا: کاشان؛ ۱۹گ (۱۵۰پ-۱۶۸ر) [ف:-۲۳۰]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۵۴۳/۱

آغاز: الجور والاعتساف لم احمد علی التقلید فلمسلک خلنظر؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: علی بن محمد، تا: رجب ۹۳۸ق؛ افتادگی: آغاز (صفحه اول)؛ کاغذ: حنائی، جلد: مقوا عطف تیماج سرخ، اندازه: ۹×۱۵/۵سم [ف:۱۱-۳۰۳]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۳۴/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰ ذیحجه ۹۳۹ق؛ کاغذ: شکری رنگ،

۵۵ص (۱-۵۵)، قطع: رقعی، اندازه: ۱۰×۱۸/۵سم [ف:۹-۴۷۷]
۹. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۱۴۳۰/۹
خط: نستعلیق، بی کا، تا: ۹۴۲ق [نشریه: ۷-۲۸۰]
۱۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: حافظ غیاث الدین، تا: جمادی الثانی ۹۴۶ق، جا: کاشان؛ مصحح و مقابله شده با نسخه اصل؛ واقف: نائینی؛ ۱۶گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف:۴-۷]
۱۱. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۲۵۳/۳ حکمت
خط: نستعلیق، بی کا، تا: ۹۴۷ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ تیره مقوایی با ترنج و نیم ترنج زرین، قطع: بغلی [ف:۲-۵۵]
۱۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۰۵۱/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: تحریری، کا: جعفر بن محمد عاملی، تا: ۹ محرم ۹۵۷ق، جا: قزوین؛۲۹گ(۱پ-۲۹ر)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف:۳۲-۶۴]
۱۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۰۸۱/۱
خط: نستعلیق، کا: غیاث الدین محمود بن امین الدین محمد، تا: ۹۶۳-۹۶۲؛ بر فراز صفحه اول کتاب وقف‌نامه کتاب به تاریخ جمادی الثانی ۱۳۱۶ مشهود است؛ مهر: «و رفعناه مکاناً علیاً»؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، ۱۷گ (۲پ-۱۸پ)، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف:-۹۳]
۱۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۴۳۰/۱
خط: نستعلیق، کا: محمد باقر میرخرد، تا: ۷ رجب ۹۶۳ق؛ افتادگی: نیمی از مقصد یکم؛ دارای حواشی با نشان «منه ره»؛ کاغذ: سپاهانی نخودی، جلد: تیماج سبز مقوایی، ۱۲گ (۱ر-۱۲ر)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۹/۵سم [ف:۳-۴۱]
۱۵. مشهد؛ علی حیدر؛ شماره نسخه:۴۰۶/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد باقر بن زین العابدین الأشرف الحسینی، تا: ۱۷ رجب ۹۶۶ق، جا: بلده استرآباد؛ مقابله شده، مصحح، محشی؛ جلد: چرم زردرنگ، ۲۱گ (۵۶پ-۷۶ر)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [مؤید:1-330]
۱۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۰۷۳/۳-۶/۱۶۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی کا، تا: دوشنبه صفر ۹۷۷ق؛ مصحح، نسخه‌بدل در حاشیه آورده شده؛ ۲۱گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف:۱-۵۹]
۱۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۷۲/۱
آغاز: والدیار البلاقع و طرز؛ **انجام:** برابر
کا: نظر علی، تا: ۹۹۲ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: فرنگی (الوان)، جلد: مقوایی تیماج ماشی، ۵۳ص (۱-۵۴)، ۱۶ سطر (۴×۱۰)، اندازه: ۹/۵×۱۷/۵سم [ف:۱۰-۳۴۹]
۱۸. شیراز؛ طباطبائی؛ شماره نسخه:۸۸۲/۳
خط: نستعلیق شکسته، کا: محمد رضا بن اسماعیل، تا: جمادی الثانی ۹۹۴ق، جا: قم، مدرسه معصومیه؛ ۱۴گ (۵۶-۸۰)، اندازه: ۱۱×۱۹سم [نسخه‌پژوهی:۳-۱۲۴]
۱۹. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۴۵۷/۴
انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، کا: شمس الدین محمد بن کمال الدین حسین قهپائی، تا: پنج‌شنبه ۱۳ ذیحجه ۹۹۵ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای بدون مقوا، ۱۸گ (۵۹ر-۷۷پ)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف:۴-۲۸۵]
۲۰. تهران؛ چهل ستون؛ شماره نسخه:۷مجموعه بدون شماره
بی کا، تا: قرن ۱۰؛ ۳۳گ، قطع: بیاض رقعی [چند نسخه-ف:۳۸۸]
۲۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۰۷/۵
آغاز: برابر
بی کا، تا: قرن ۱۰؛ قطع: وزیری، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف:۲-۳۶۲]
۲۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۴۲۳/۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** و من حیث الاجزاء جمیعها و علتها التامة...هی اجزائها باسرها لما تقدم من معنی المؤثر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: نیمه دوم قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، دارای حواشی با نشان «منه رحمه الله»؛ تملک: خاندان فیض کاشانی؛ مهر: «محمد مهدی بن محمد هادی الفیضی»؛ کاغذ:شرقی،۹گ(۸۷-۹۵)، ۱۷ سطر، اندازه: ۸×۱۲سم [ف:۳۴-۵۶]
۲۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۸۸۲/۹
خط: نستعلیق، کا: زین العابدین بن شاه محمد استرآبادی، تا: ۱۰۰۶ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۴گ (۵۸پ-۸۲ر)، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف:۲۷-۳۰۴]
۲۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۸۹۹/۲
خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، تا: رمضان ۱۰۰۸ق، جا: احمد آباد؛ افتادگی: آغاز (صفحه اول)؛ مقابله شده؛ جلد: تیماج قرمز ضربی، ۱۰گ (۱۷ر-۲۶ر)، اندازه: ۱۰×۱۶/۵سم [ف:۲۵-۱۹۲]
۲۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۲۹۰/۶
خط: نستعلیق، کا: ابوالفتح بن عبدالحی، تا: ۱۰۱۰ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۲گ (۱۲۰پ-۱۵۱پ)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۰×۱۶/۵سم [ف:۱۹-۷۹]
۲۶. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۵۹۹/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: نیمه ربیع الاول ۱۰۱۹ق؛ تملک: «عبده علی قلی ۱۰۶۲» و محمد بن عابد بن محمد علی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول،۳۶گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۹×۱۵/۵سم [ف:مخ:۱-۹]
۲۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۰۳/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: تعلیق، کا: ادهم بن قاضی بیک هرابادی خلخالی، تا: ۵ رمضان ۱۰۲۵ق؛ دارای حواشی از خود دوانی؛ ۲۹گ (۲۱پ-۴۹ر) [ف:۳-۱۲۲]

۲۸. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۳۶۶/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: رمضان ۱۰۳۲ق، جا: قزوین؛ توسط کاتب تصحیح شده؛ جلد: مقوایی دورو عطف تیماج مشکی، ۳۰گ (۱۲۰پ-۱۵۰ر)، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [محدث ارموی - مرکز احیاء میراث اسلامی:۱-۲۴]

۲۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۶۰۰/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۷ ربیع الاول ۱۰۴۸ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۶گ (۱پ-۱۷ر)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳×۱۸/۵سم [ف:۱۷-۱۷۶]

۳۰. تبریز؛ خادم حسینی؛ شماره نسخه:۱۳/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: میرزا محمد بن حاجی فرح زاد، تا: ۲۹ رمضان ۱۰۶۷ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۸گ (۴۹-۷۷)، ۲۳ سطر، اندازه: ۸×۱۸سم [اوراق عتیق:۱-۸۷]

۳۱. تبریز؛ خادم حسینی؛ شماره نسخه:۱۳/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: میرزا محمد بن حاجی فرح زاد، تا: ۲۹ رمضان ۱۰۶۷ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۸گ (۴۹-۷۷)، ۲۳ سطر، اندازه: ۸×۱۸سم [اوراق عتیق:۱-۸۷]

۳۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۳۶۴/۱

خط: نستعلیق، کا: محمد الجدید بن مصطفی بن فرخ روز، تا: ۱۰۶۸ق، جا: مدرسه احمدیه ارض روم، در خدمت مولانا ولی افندی؛ دارای حواشی با نشان «م» و «محیی الدین»؛ کاغذ: اصفهانی سفید آهارمهره، جلد: تیماج سرخ ضربی مقوایی، ۶۵ص (۱-۶۵)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف:۳-۴۰]

۳۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۴۷۸/۴

آغاز و انجام: برابر

تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد ؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۶۸ق؛ دارای حواشی با نشان «منه» و «خفری»؛ جلد: میشن زرد ضربی، اندازه: ۱۴/۲×۲۰/۵سم [ف:۱۶-۳۷۹]

۳۴. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۱۸۵/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۷۲ق؛ افتادگی: آغاز (خطبه کتاب)؛ از روی نسخه منقوله از خط مؤلف بلاواسطه، دارای حواشی با نشان «منه»؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج مشکی لایه‌ای، ۱۸ سطر (۵×۱۱)، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف:۳-۱۶۴۱]

۳۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۴۴۳/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمادی الاول ۱۰۷۳ق؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: شرقی، ۱۶گ (۶۷-۵۳)، ۱۷-۲۰ سطر (۶/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۹/۵×۱۵سم [ف:۳۱-۴۳۱]

۳۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۸۶۹/۱۱

آغاز: لنفسه و هو قطعی الاستحالة قلنا العلط التامظ لا تقدم لها علی لمع کما قرره فی غیره هذه الکتاب فیجوز أن یکون عینها کما قرره هو و العجب اورد هذا المنع فی سایر کتبه؛ **انجام:** برابر

از اواخر مقصد نخست تا پایان کتاب؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد طاهر بن شکری قمی، تا: ۱۰۷۷ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی، ۱۱گ (۹۱ر-۱۰۱پ)، ۲۳ سطر، اندازه: ۷×۱۷سم [ف:۳۲-۶۵۱]

۳۷. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه:۴۳۹/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خوانا، کا: اصغر بن قوام الدین حسینی، تا: ۱۰۷۷ق، جا: در مدرسه تبوکال صفاهان؛، ۳۵گ (۱۱-۴۶)، ۱۸ سطر [آیة الله جلیلی - ف:-۲۷۰]

۳۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۲۵۷/۷

کا: علی نقی بن حاجی محمد امین قاری ساروی، تا: ۱۰۸۵ق؛ دارای حواشی با نشان « منه»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی مقوایی ته آن گلی، ۱۰گ (۱۴پ-۲۴پ)، ۲۶ سطر (۱۴×۲۰)، اندازه: ۹×۱۵سم [ف:۷-۲۶۶۶]

۳۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۹۹/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ ریز، کا: عبدالغنی بن خلیل کازرونی، تا: ۱۰۸۵ق؛ ضمیه مفتاح الغرر و حاشیه خفری، دارای حواشی از مؤلف با نشان «منه رحمه الله» از حنفی (گویا از کتاب اثبات الواجب)، از کتب لغت مانند صحاح، دستور اللغه، قاموس و نیز تعلیقاتی بدون امضاء دیده می‌شود؛ کاغذ: نازک آهارمهره شکری رنگ، ۵۸ص (۱۹۲-۲۴۹)، ۱۹ سطر، قطع: رقعی باریک و بلند، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف:۵-۳۶]

۴۰. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۸۷۰/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد تقی ابن میرسعید طالقانی، تا: ذیحجه ۱۰۸۵ق؛ مصحح، با نسخه مصححه در سال ۱۱۰۹ق مقابله شده؛ جلد: مقوا، ۲۶گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف:۱-۳۳]

۴۱. کرمانشاه؛ نجومی؛ شماره نسخه:۲مجموعه بدون شماره

کا: محمد اسماعیل بن محمد صالح الحسینی، تا: سه‌شنبه ۲۲ جمادی الثانی ۱۰۹۰ق [دلیل المخطوطات:۱-۲۷۵]

۴۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۵۰۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق شکسته، کا: محمدنعیم بن محمدصفی، تا: ۱۰۹۵ق؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، ۲۱ سطر (۳×۱۳)، اندازه: ۸×۱۹سم [رایانه]

۴۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۶۵۵/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۹۷ق؛ کاغذ:آهارمهره حنایی، جلد: مقوا عطف تیماج خرمایی، ۱۴ سطر، اندازه: ۹×۱۶سم [ف:۱۱-۳۲۰]

۴۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۲۷۸/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد مؤمن بن حاج علی اصغر، تا: چهارشنبه ۹ رجب ۱۰۹۸ق؛ دارای حواشی با نشان «منه، ایضاح»؛ کاغذ: اصفهانی، نخودی، جلد: مقوایی رویه تیماج زرد ضربی، ۳۳گ (۷۳پ-۱۰۵ر)،۱۶سطر(۷×۱۴)،اندازه:۱۲/۵×۱۸/۵سم[ف:۱۱-۷۰۰]

۴۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۰۸۹/۳

بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ دارای حواشی با نشان «منه»؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا، ۳۱گ (۱۳ر-۴۳پ)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف:۸-۷۱۲]

۴۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۴۳/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: بدون مقوا، جلد: تیماج قرمز، ۶۲گ (۲-۶۳)، ۱۷ سطر، قطع: رقعی، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف:۹-۵۲۰]

۴۷. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۹۰/۳

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ در گ ۱۲۸پ-۱۴۰ شرحی است بر کتابی از ابن سینا در حکمت، در ۱۴۲ر-۱۴۲ رساله بی آغاز و انجام در استخراج اسماء الله از حروف و در ۱۴۴ر-۱۴۵پ بندی است در احکام نجوم؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی ضربی مقوایی، ۱۳گ (۱۰۵پ-۱۲۷پ)، ۱۴ سطر (۶/۵×۱۲)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف:-۲۵۷]

۴۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۶۳/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** پایان: و منبع الخیر و الجود محمد المحمود و آله و عترته الطیبین.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱، کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی میشن لاکی ترنجدار، ۱۲۵ص (۱-۱۲۶)، ۱۱ سطر (۵×۱۰)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف:۱۰-۳۴۱]

۴۹. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۴۵۴/۲

آغاز و انجام: برابر

نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ فرنگی، ۳۱گ، ۱۸ سطر (۵/۵×۱۳)، اندازه: ۱۰/۵×۲۰سم [ف:۱-۴۰۳]

۵۰. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۸۷۱/۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ قطع: جیبی [ف:۳-۱۴۱]

۵۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۷۱۰/۷۶

آغاز: برابر

خط: نستعلیق ریز، کا: نصیرالدین محمد رضوی شاگرد آقا حسین خوانساری، تا: قرن ۱۱؛ دارای حواشی با نشان «منه»؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج حنایی مقوایی درون سرخ با لولا، ۴گ (۱۹۳پ-۱۹۷ر)، ۴۲ سطر (۱۳×۲۳)، قطع: رحلی، اندازه: ۲۰×۳۱سم [ف:۱۶-۳۴۳]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۳۵۶/۶۲

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف:۴-۱۹۰]

۵۲. شیراز؛ طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۶۳۷/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ دارای حواشی منه؛ ۱۸گ (۱-۱۹)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [نسخه‌پژوهی:۳-۱۵۸]

۵۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۷۲۲/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** ... و یعلم من هذا الوجه و مما سبق فی المطلب الاول ان الاولویه ذاتیه کانت او غیرها...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ جلد: گالینگور سرخ، ۴۲گ (۱۰۰پ-۱۴۱پ)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف:۳۳/۱-۱۹۹]

۵۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۳۵۵/۲-۳۷/۱۴۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول با ترنج و سرترنج، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف:۱-۵۹]

۵۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، شکسته، کا: حافظ، غیاث الدین، تا: ۷ ذیقعده ۱۱۰۶ق، جا: کاشان؛ واقف: سید محمد تقی، تاریخ وقف: ۱۱۰۶؛ ۱۴گ، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف:۴-۷]

۵۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۰۹۳/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق و شکسته، کا: محمد جعفر بن سلطان حیدر الحسینی، تا: ۱۵ جمادی الثانی ۱۱۰۷ق؛ کاغذ: آهارمهره حنایی و نخودی، جلد: تیماج خرمایی، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸/۵سم [ف:۱۱-۳۲۵]

۵۷. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۲۷/۲

خط: نسخ، کا: داود بن محمد حسین، تا: ۱۱۱۹ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۸گ (۶۸پ-۹۵ر)، اندازه: ۱۲×۲۳/۵سم [ف:۱-۲۳۸]

۵۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۷۸۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: ۱۱۲۱ق؛ کاغذ: شکری، جلد: مقوا، ۱۹ سطر (۷×۱۵)، قطع: وزیری کوچک، اندازه: ۱۵×۲۱سم [رایانه]

۵۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۴۰۴/۱

خط: نسخ، کا: محمد جعفر بن تاج الدین علی موسوی عاملی خادم، تا: ربیع الاول ۱۱۲۳ق، جا: مشهد؛ جلد: تیماج قرمز بدون مقوا، ۲۷گ (۱پ-۲۷پ)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف:۱۲-۶]

۶۰. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۹۲۹۵/۱

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: حسن بن عبدالغفور حسینی، تا: ۱۱۲۵ق؛ محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی دار، ۱۷ سطر (۸/۵×۱۴)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف:۲-۳۵۹]

۶۱. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه:۱۲/۳خ
کا: نصیر بن لقمان، تا: ۱۱۲۵ق، جا: در روستای سموق کنار رودخانه کرمن گنجه در خدمت ملا بدیع افندی اجکی؛ اندازه: ۱۵×۲۱سم [رشت و همدان - ف:-۱۱۸۸]

۶۲. قم؛ دارالحدیث؛ شماره نسخه:۲۶۶/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: نبی بن میرزا علی بن احمد بن میرزا علی بن مصطفی (ساکن قریه بلجوکی)، تا: ۱۱۳۵ق، جا: در مدرسه ملا علی بن ملا رجب در قریه خچماز؛ ۴۱گ (۵۵پ-۹۵پ)؛ ۱۶سطر [ف:-۲۱۵]

۶۳. قم؛ حافظیان، ابوالفضل؛ شماره نسخه:۱۵/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: نبی خاک ولد مرضا علی بن احمد بن میرزا علی بن مصطفی قریه بلجوکی، تا: ۱۱۴۵ق، جا: قریه چخماز مدرسه ملاعلی ولد ملا رجب؛ با حواشی بسیار؛ جلد: گالینگور زرد، ۴۱گ (۵۵پ-۹۵پ)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۶×۲۰/۵سم [ف]

۶۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۳۹۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ خفی، بی‌کا، تا: ۱۱۶۳ق؛ دارای حواشی از محی الدین علی قره باغی؛ کاغذ: نخودی شنگرف، جلد: مقوا، ۲۱ سطر (۸/۵×۱۴/۵)، قطع: وزیری کوچک، اندازه: ۱۵×۲۱سم [رایانه]

۶۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۴۴/۱
کا: عبدالکریم، تا: ۱۱۹۰ق؛ جلد: مقوا حاشیه و عطف تیماج، ۷۰ص (۱-۷۰)، قطع: خشتی، اندازه: ۱۷/۵×۲۰/۵سم [ف:۹-۵۲۱]

۶۶. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۵۰۱/۱
آغاز: نسخه: الی النور... و بعد فیقول الفقیر الی عفو ربه و ... و محمد بن اسعد الدوانی قد اردفت فی هذه الرسالة؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، کا: محمد شفیع بن ملا نوری نزد ملا محمد اوجکی، بی‌تا، جا: قریه چخماز؛ افتادگی: آغاز؛ مهر: «محمد شریف ۱۱۹۱»؛ جلد: تیماج، مشکی، دار-۱ص (۷۴پ)، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف:۱-۴۳۵]

۶۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۶۵۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** انما یتوقف علی الاول و دون الثانی
بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: حنایی، ۱۸ سطر (۶×۱۴)، اندازه: ۱۲×۲۲سم [رایانه]

۶۸. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۰۹۳/۲
خط: نستعلیق، کا: فضل الله بن محمود، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج زرد ساده یک لا، ۳۵گ (۴۳پ-۷۹ر)، ۱۴ سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف:۳-۴۰]

۶۹. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۵۵۹/۳
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: تیماج قهوه یی یک لا، ۹۶گ (۸پ-۱۰۴پ)، ۱۴ سطر (۷/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۱سم [ف:۳-۴۱]

۷۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۲۶۶/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح، دارای حواشی با نشان «۱۲»، بعد از رساله چند برگ از حاشیه آقا حسین خوانساری و چند برگ از شرح تجرید قوشچی آمده است؛ کاغذ: شرقی، ۱۹گ (۴۱-۵۹)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف:۳۸-۷۵۵]

۷۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۹۸۵/۲-عکسی
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ خوش،بی‌کا،تا:قرن ۱۲؛ ۶۳ص (۸۶-۱۴۷) [عکسی:۱-۶]

۷۲. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۹۵۷/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ دارای حواشی با نشان «منه»؛ مهر: حاج سید سعید؛ جلد: تیماج عنابی لایه‌ای، ۵۸گ (۱-۵۸)، ۱۵ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف:۳-۱۳۱۱]

۷۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۴۷۸/۸
تنها دیباچه را دارد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: میشن زرد ضربی، اندازه: ۱۴/۲×۲۰/۵سم [ف:۱۶-۳۸۰]

۷۴. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۲۳۸/۲
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ و ۱۳؛ ۵گ، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف:۳-۸]

۷۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۷۴۶/۳
خط: نسخ، کا: خلیل و صفی بلغرادی، تا: ۱۲۰۵ق؛ نشان زرین، جدول زر و لاجورد و شنگرف؛ کاغذ: استنبولی، جلد: پارچه زری آبی گرد و عطف تیماج مشکی زرکوب، ۲۵گ (۱۸-۴۲)، ۲۳ سطر (۹×۱۶)، اندازه: ۱۸×۲۴سم [ف:۱۴-۳۷۰۴]

۷۶. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۶۳۸/۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: احمد نوتشی، تا: ۱۲۴۱ق، جا: قصبه سنندج، در مدرسه شیخ محمد سعید؛ ۲۲گ (۷۲پ-۹۳پ) [ف:۲-۷]

۷۷. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۱۳۱/۲-عکسی
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ خوش، بی‌کا،تا:قرن۱۳؛ ۴۵ص (۵۶-۱۰۰) [عکسی:۱-۶]

۷۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۹۸۲/۱۷
آغاز: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد علی تفرشی، تا: ربیع الثانی ۱۳۰۳ق؛ جلد: تیماج فرنگی، ۳۹ص (۲۴۱-۲۷۹)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف:۴۴-۱۷۲]

۷۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۷۳۲/۱
آغاز و انجام: برابر
کا: محمد علی بن حسن بن حاج عبدالقادر تبریزی، تا: دهه سوم صفر ۱۳۰۳ق؛ کاغذ: فرنگی آهاری حنایی، جلد: تیماج سبز، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف:۱۱-۳۶۷]

۸۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۸۲۸/۲

کا: علی بن عبدالرسول، تا: ۱۳۱۳ق؛ کاغذ: فرنگی آبی، جلد: تیماج سرخ ضربی مقوایی، ۲۲ص (۶۸پ-۹۰پ)، ۱۴سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف:۱۲-۲۸۰۷]

۸۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی؛ واقف: ملاموسی؛ کاغذ: حنایی مجدول به زر و تحریر، جلد: پارچه‌ای زرد، ۴۱گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰×۱۹/۵سم [ف:۱-۳۳]

۸۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: فهرستی؛ ۲۷گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف:۴-۷]

۸۳. مشهد؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۳۹/۱ فیاض

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: مقوا عطف میشن، ۱۹ سطر (۴×۱۲/۵)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف:-۱۹۲]

۸۴. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲۵۷۶/۲

آغاز: برابر

از آغاز تا مطلب دوم از خاتمه؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای لایه‌ای، ۴۲گ (۱۰۶-۱۴۷)، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۵×۱۹/۵سم [ف:۳-۷۵۸]

۸۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۶۶۸/۶

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای زرکوب مقوایی با لولا، ۶۰گ (۲۸۲-۳۴۲)، ۱۹ سطر (۴×۱۱)، اندازه: ۹×۱۷سم [ف:۱۴-۳۶۱۷]

۸۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۷۰۵/۴

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج مشکی، ۱۷ سطر (۵×۱۰/۵)، اندازه: ۹×۱۶سم [ف:۱۶-۶۷۹]

۸۷. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۶۴/۱

خط: نسخ، کا: محمد بن محمد علی بن محمد، بی‌تا؛ دارای حواشی با نشان «محی الدین، ع ب، م یقه، خ، قزوینی»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی مقوایی، ۳۴گ (۱پ-۳۴پ)، ۱۷ سطر (۶/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۶×۲۰/۵سم [ف:-۳۵۳]

۸۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۳۵۹/۱۳

آغاز: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج مشکی، مجدول، ۲۳ص (۱۱۱-۱۳۴)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف:۳۲-۳۴۲]

۸۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۳۲۳/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج قرمز، ۷۴ص (۱-۷۴)، ۱۵سطر، اندازه: ۹×۱۶سم [ف:۳۲-۳۲۲]

۹۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۷۱۹/۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** بیده احسنی و الیه الرجعی ... فرغ من انتساخها یوم الجمعة الرابع من خامس الاثنی عشر الرابع العشر الثالث من عاشر سنی الجهرة النبویة تمهد مولا امیر المومنین ... ابراهیم بن علی بن حاجی یوسف الخانیساری ...

خط: نستعلیق شکسته، کا: ابراهیم بن علی بن حاجی یوسف الخانیساری، بی‌تا، جا: نجف اشرف؛ دارای حاشیه‌هایی از صحاح، شرح حکمه العین و نیز با نشان «منه»؛ جلد: تیماج زرد مقوایی دارای چهار ترنج کوچک در میان، ۶۳ص (۱۱-۷۴)، ۱۴ سطر، قطع: رقعی، اندازه: ۱۳×۱۷/۵سم [ف:۹-۴۱]

۹۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۸۳/۴

خط: نستعلیق، کا: عبدالقائم ابن عبدالوهاب، بی‌تا، جا: قزوین؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج تریاکی یک لایی، ۶۶ص (۹۰-۱۵۵)، ۱۷ سطر (۵×۱۱)، اندازه: ۹×۱۷سم [سنا - ف:۱-۲۸۱]

۹۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۳۹۳/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، کا: محمدرضا بن تاج الدین حسن نخعی خادم، بی‌تا؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج قرمز، مجدول، ۵۲ص (۱۷۰-۲۲۱)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۰×۱۸/۵سم [ف:۳۲-۳۵۶]

۹۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۸۵۸/۵

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، ۳۵ص، ۹۸-۱۳۳، ۱۶ سطر، اندازه: ۵/۵×۱۲سم [ف: ۱۰-۴۴۲]

۹۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۲۹/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مطالب آغازین رساله در ۱۰ پ و ادامه آن از برگ ۱۳ به بعد است؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: مقوایی با روکش کاغذی ضربی، سه ترنج عمودی در میانه و چهار لچکی با گل و بوته، ۱۹گ (۱۰پ و ۱۳-۳۰)، ابعاد متن: ۹/۵×۱۵/۵، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف:۱۲-۴۱۲]

۹۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۴۳/۱

خط: نسخ، کا: محمد شفیع، بی‌تا؛ کاغذ: اصفهانی حنایی، جلد: مقوایی با روکش کاغذی عطف تیماج زرشکی، ۲۶گ (۲پ-۲۸پ)، ۱۹سطر کامل(۶/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف:۱۲-۴۴۰]

۹۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۹/۱

آغاز: و ان ارید بالعله الفاعلیه فلم لا یجوزان یکون جزء له؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد امین طبیب اردو باری، بی‌تا، جا: اردبیل، مسجد خواجه سلطان؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج سبز ترنج و نیم ترنج ضربی، ۲۴ص (۱-۲۴)، ۲۱ سطر (۸×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف:۷-۶۶]

۹۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۱۹۳/۲

آغاز و انجام: برابر

تذکر: نام کتاب به قرینه آغاز و انجام نسخه تغییر یافت؛ بی‌کا،

بی‌تا؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج تریاکی یک لائی، ۵۲ص (۲۱-۷۳)، ۱۵ سطر (۴/۵×۱۰)، اندازه: ۹×۱۵/۵سم [ف:۹-۱۸۰]

۹۸. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۷۴۵۳/۴
خط: نستعلیق، کا: ملا عبدالوهاب محلاتی، تا: شنبه ۸ ربیع الثانی، جا: نجف؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج زرد مقوایی، ۲۱گ (۱۷ر-۳۷پ)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۶×۲۳سم [ف:۳-۴۱]

۹۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۳۲۹/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶۱گ (۱ر-۶۱ر)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف:۶-۳۰۷]

۱۰۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۱۲۳/۶
خط: نستعلیق، کا: قریش بن هاشم حسینی، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای،۱۳گ (۵۰پ-۶۲ر)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف:۸-۳۵۴]

۱۰۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۳۰۱/۱۰
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج نیلی بدون مقوا، ۲۹گ (۲۱۶پ-۲۴۴پ)، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف:۱۹-۹۴]

۱۰۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۴۵۷/۱
در این نسخه فقط دو برگ آغاز رساله آمده است؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: شمس الدین محمد بن کمال الدین حسین قهپائی، بی‌تا؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای بدون مقوا، ۲گ (۱پ-۲پ)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف:۴-۲۸۴]

۱۰۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۴۵۷/۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** قوله یجب کون ذلک الخارج علة لبعض الاحاد، قلنا ...
در فهرست ناشناخته است؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: شمس الدین محمد بن کمال الدین حسین قهپائی، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای بدون مقوا، ۳۱گ (۲۷پ-۵۸پ)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف:۴-۲۸۵]

۱۰۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۷۴/۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قرمز بدون مقوا، ۳۱گ (۹۵پ-۱۲۶ر)، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [ف:۱-۲۴۶]

۱۰۵. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۲۳۲/۴
خط: نستعلیق، کا: خواجه محمد بن ملک محمد اندکانی، بی‌تا؛ اهدایی موسس؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی با تیماج تریاکی ضربی، ۱۵گ (۸۷-۱۰۲)، ۲۱-۲۵ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف:۴-۱۲۱۱]

۱۰۶. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۳۱۸/۴
انجام: و هی عدم علة التامة ...
خط: نسخ، کا: صفی الدین محمد کرمانی، بی‌تا؛ اهدایی موسس؛ کاغذ: نوعی ترمه، جلد: تیماجی مشکی، ۳۱گ (۴۴-۷۵)، ابعاد متن: ۵×۱۱، اندازه: ۷×۱۷سم [ف:۴-۱۲۴۷]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۴۶۵/۴-ف
نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلم‌ها: ف: ۱-۶۹۹]

۱۰۷. زهان؛ مدرسه جعفریه زهان؛ شماره نسخه:۱۱۸/۲
کاتب: محمد غلام بن محمد کاظم، بی‌تا؛ جلد: گالینگور مشکی، ۲۱گ (۲۹پ-۵۰ر)، اندازه: ۱۱/۵×۱۷سم [ف:-۹۳]

۱۰۸. آران کاشان؛ محمد هلال؛ شماره نسخه:۲۱۹/۲
آغاز: ... اما بعد فیقول الفقیر الی عفور به الحقیقی محمدبن اسعد الدوانی الصدیقی قد حررت فی هذه الرسالة وجوه براهین اثبات الواجب جل ذکره علی ما اورده اية الحکمة و الکلام و ...؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: گالینگور زرشکی، ۶۸گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف مخ:-۳]

● اثبات الواجب / کلام و اعتقادات / عربی

iṯbāt-ul wājib

دشتکی شیرازی، منصور بن صدرالدین محمد، - ۹۴۸ قمری

daštakī šīrāzī, mansūr ebn-e sadr-od-dīn mohammad (- 1542)

در احوال میرغیاث الدین منصور دشتکی آمده است که وی بر رساله «اثبات واجب» پدر خود میرصدرالدین شیرازی (با سرآغاز «الله لا اله الا هو له الاسماء الحسنی») شرحی نوشته است و خود نیز رساله‌ای در اثبات واجب به نام «مشارق النور و مدارک السرور» نگاشته است. ممکن است رساله حاضر همان «مشارق» باشد. مؤلف در بیشتر جاها شک‌های رازی بزرگ را می‌آورد و در برابر آن از سخنان رازی کوچک یاد می‌کند و گاهی از کتاب‌های ابوعلی و طوسی در آن یاد می‌شود. این رساله دارای شش «مقاله» است: ۱. اثبات واجب (در ۴ مسأله)؛ ۲. صفات خدا (در ۴ مسأله)؛ ۳. افعال او (در ۳ مسأله)؛ ۴- احوال اجسام (در ۴ مسأله)؛ ۵- اقسام اجسام (در ۲ مسأله)؛ ۶- در نفس. از خود کتاب نام آن و نگارنده آن دانسته نمی‌شود.

آغاز کتاب: بسمله هذه الرسالة مرتبة علی ستة مقالات اما المقالة الاولی ففیها اربع مسائل. المسئله الاولی فی اثبات واجب الوجود. اما البرهان الذی اقامه الحکماء علیه

انجام کتاب: و حکم الکلی علی الجزئی لیس بقادح فی هذا و نحن قد قررنا فی ما سلف هذا المعنی فلا نعیدها.

[الذریعة ۱۰۸/۱؛ ریحانة الأدب ۴۲۶/۳؛ کشف الظنون ۵۳۹:۱ و ۸۴۲/۲ «رسالة فی اثبات الواجب»]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۱۸
آغاز و انجام: برابر
خط: تعلیق، کا: عبدالقادر اردوبادی، تا: نیمه ذیقعده ۱۰۲۰ق، جا: فاروق شیراز؛ در برگ ۲۶ر حاشیه‌ای از قاضی میر حسین دارد در این‌که چرا نگارنده هنگام آوردن خبر «اول الدین معرفته» قال

علیه السلام گفته با اینکه درود فرستادن بر جز پیامبران به تنهایی نکوهیده است، آن‌گاه سخنان فقیهان بزرگ سنی را درباره این می‌آورد، در برگ ۱ر و برگ‌های ۳۷ر تا ۳۹پ سخنانی از عارفان و فیلسوفان مانند رینون اکبر و همیروس و سولون و بقراط و از احادیث شیعی آمده است؛ کاغذ: ترمه سپاهانی، جلد: تیماج سرخ ساده، ۳۷گ (۱پ-۳۷ر)، ۲۳ سطر (۶×۱۳/۵)، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف:۳-۱۲۸]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۱۲۶/۲

آغاز و انجام: برابر

در فهرست با عنوان «کتابی در فلسفه» و ناشناس آمده است؛ خط: نستعلیق، کا: مسعود بن فضل الله حسنی حسینی بهبهانی، تا: ۱۰۵۰ق، جا: اصفهان؛ جلد: مقوایی با عطف تیماج قهوه‌ای، ۶۱ص (۲۱-۸۳)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف:۳۲-۱۶۰]

۳. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۰۲۰۱/۳

آغاز و انجام: برابر

در فهرست به نام «رسالة فلسفية» و بدون مؤلف آمده که به استناد نسخه دانشگاه تهران ش ۳۱۸ تصحیح شد؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: بیاض رقعی [رشت و همدان - ف: ۱۵۹۷]

● اثبات الواجب = شرح اثبات الواجب الجدید /

کلام و اعتقادات / عربی

iṯbāt-ul wājib = š. iṯbāt-ul wājib-il jadīd

الهی اردبیلی، حسین بن عبدالحق، ۸۷۰ - ۹۵۰ ؟ قمری

elāhī ardabīlī, hoseyn ebn-e ʻabd-ol-haqq (1466 - 1544)

وابسته به: اثبات الواجب الجدید؛ دوانی، محمد بن اسعد (۸۳۰-۹۰۸)

شرحی است بر «اثبات الواجب الجدید» جلال الدین دوانی. صاحب ذریعه شرح الهی اردبیلی را یک‌بار بنام «اثبات الواجب» و بار دیگر بنام «شرح اثبات الواجب» شناسانده است. مؤلف در دیباچه این شرح نوشته است: «در برخی از نوشته‌های دوانی در رساله اثبات الواجب، جای تأمل یافتم و خرده‌هایی دیدم و به درخواست بعضی از دوستان، این رساله برای روشن ساختن اشکالات مزبور پرداختم». وی نخست چند سطر از دوانی پس از عنوان «قوله» نقل می‌کند و آنگاه به شرح و خرده گیری می‌پردازد و بیشتر در آغاز سخن خود «اقول» می‌آورد. به نوشته ذریعه تاریخ تألیف این کتاب ۹۱۶، مطابق با «اثبات واجب» است.

آغاز کتاب: بسمله. الحمدلله علی انعامه العام و اکرامه التام، و الصلوة و السلام علی سید الانام و افضل رسل الله ... اما بعد فیقول الفقیر الی عفو ربه العلی، حسین الالهی الاردبیلی غفرالله له ولوالدیه و احسن الیهما و الیه، لما کان المقصد الاقصی و المطلب الاعلی اثبات وجود الواجب سبحانه و تعالی و صفاته العلی ...

انجام کتاب: موصوف بالوحدانیه و منعوت بالفردانیه ... و الآن کما کان فی نظر شهود اولیاءالله الابرار ... و الحمدلله العزیز الغفار الکریم السیار و الصلوة و السلام علی نبیه محمد المختار ... و عترته الاخیار ...

[الذریعة ۱۰۴/۱و ۱۰۶، ۹۲/۶، ۹۲/۹، ۵۸/۱۳؛ تحفه سامی ۵۹؛ معجم المؤلفین ۳۱۴/۳؛ فرهنگ سخنوران ۵۵؛ کشف الظنون ۵۳۸/۱؛ دانشمندان آذربایجان :۴۷ و ۳۳۷]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۱۳/۶-طباطبائی

انجام: قد تمت الرساله الموسومه باثبات الواجب علی یدی الفقیر الی الله الولی سعد الله بن امان الله بن علی فی شهر ربیع الثانی سنه ۹۰۱ و الختم بالصلوة علی محمد و آله.

خط: نستعلیق، کا: سعدالله بن امان الله بن علی، تا: ۹۵۱ق؛ از این نسخه تنها برگ آخر آن موجود است؛ کاغذ: اصفهانی شکری رنگ و نخودی، جلد: تیماجی مشکی، ۱گ، ۷۵ الف، قطع: رقعی، اندازه: ۱۰/۵×۱۸سم [ف:۲۲-۳۰]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۳۴۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: ابراهیم بن یوسف تنکابنی، تا: ربیع الاول ۹۹۹ق؛ با یک واسطه منقول از نسخه به خط مؤلف، مصحح، محشی، با عبارت «بلغ» در حواشی مقابله شده؛ وقف‌نامه نسخه با تاریخ ۱۱۵۶ هجری با مهر مربع «أنا مدینة العلم و علی بابها»؛ تملک: حسین بن ابراهیم؛ مهرها: «بنده شاه نجف شیخ حسین»، «یا امام حسن» و «یا امام حسین»؛ کاغذ: شرقی آهارمهره، جلد: تیماج سورمه‌ای ضربی با ترنج گل و بوته، ۱۳۵گ، ۱۶ سطر (۶×۱۰/۵)، اندازه: ۱۰×۱۷/۵سم [ف:۳۳-۶۰۲]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۰۷/۴

آغاز: برابر

بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ قطع: وزیری، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف:۲-۳۶۲]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۴۳۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق بی نقطه، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج زرکوب ضربی مقوایی، ۹۲گ، ۱۹ سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف:۱۱-۲۴۵۰]

۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۵۸۴

آغاز و انجام: برابر

خط: میان تعلیق و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی؛ کاغذ: فستقی، جلد: رویه کاغذ روغنی آبی، ۶۷گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵/۴×۲۱/۲سم [ف:۱-۲۷۷]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۴۰/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کا: عبدالکریم پسر هادی قزوینی، تا: ۱۳۱۸ق؛ با یک واسطه از روی نسخه اصل کتابت شده، این دفتر

در کتابخانه تنکابنی بوده، در آن یادداشتی از تنکابنی و اسدالله منجم دیده می‌شود؛ کاغذ: شکری رنگ، جلد: تیماج قرمز برگردان‌دار، ۱۵۸ص (۳۸۹-۵۴۶)، ۲۰ سطر، قطع: وزیری کوچک، اندازه: ۱۵/۵×۲۲/۵سم [ف:۵-۲۹۷]

۷. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۲۳۲/۱

آغاز: اشاره الی انه یحکم تقریر البرهان

خط: نستعلیق، کا: خواجه محمد بن ملک محمد اندکانی، بی‌تا؛ اهدایی موسس،۲۱تا۲۵سطر؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی با تیماج تریاکی ضربی، ۲۸گ (۱-۲۹)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف:۴-۱۲۱۰]

● اثبات الواجب / کلام و اعتقادات / عربی

iṯbāt-ul wājib

خفری، محمد بن احمد، - ۹۵۷ ؟ قمری

xafrī, mohammad ebn-e ahmad (- 1550)

اهداء به: حسین خان مبارز الدوله

تاریخ تألیف: ۲۲ ذیقعده ۸۹۷ ق

خفری دارای چند رساله در این باب است و این یکی از آن رساله‌هاست. دارای یک «مقدمه» و ۴ یا ۳ «مقصد» و «خاتمه» است: مقدمه در بیان اصول موضوعه این باب، دارای ۶ «مطلب»؛ مقصد ۱. در اثبات وجود واجب الوجود بالذات، در این مقصد براهین وجود واجب را دو دسته کرده و در دو «فصل» بیان داشته است: فصل اول. براهین غیرمتوقف بر ابطال دور و تسلسل (۱۲ برهان)، فصل دوم. براهین متوقف بر ابطال آن دو (یک دلیل)؛ ؛ مقصد ۲. اثبات توحید (ده دلیل)؛ مقصد ۳. اثبات علم باری تعالی، دارای دو مسلک: مسلک عوام (۷ برهان) و مسلک خواص؛ خاتمه در نقل کلمات فلاسفه متقدم و متأخر که بسیار مبسوط است. وی از شفاء شیخ الرئیس، مطارحات صاحب اشراق و بهمنیار و فارابی یاد کرده است.

آغاز کتاب: اما بعد فیقول احوج خلق الله الیه محمد الخفری هذه رسالة فی اثبات واجب الوجود بالذات و صفاته بالدلائل التی تقررت عندی قطعیتها و یحصل العروج من حضیض التقلید

انجام کتاب: ... فهی اربعة علی التفصل المذکور و لما کان مراتب العلم وتوابعه بحراً عمیقاً لاساحل له اقتصر علی ما ذکر و الحمدلله علی افضاله و الصلوة و السلام علی محمد و آله اجمعین الطیبین الطاهرین برحمتک یا ارحم الراحمین

چاپ: به اهتمام محمد تقی دانش پژوه، جاودان خرد، ۱ (۱۳۵۴): ۴۲-۴۶.

شرح و حواشی:

۱- حاشیة اثبات الواجب

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۲۶۴/۳

خط: نستعلیق، کا: مرشد بن علی شیفکی، تا: نزدیک صفر ۹۳۹ق؛ تملک: محمد تقی بن محمد رضا رازی در طرشت در ۱۰۲۰؛ کاغذ: ترمه، جلد: رویه کاغذ، ۱۷ سطر [ف:۵-۴۵۵]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری غیر منقوط، کا: محمد حسین طبسی، تا: رمضان ۹۴۶ق؛ پس از انجام رساله، مقاله‌ای در یک صفحه و نیم در بیان کلام صوفیه درباره و اجب الوجود افزوده است، آغاز مقاله: «اقول مدار الکلام الصوفیه علی خمسة احرف»، انجام مقاله: «فهذا حکم الممکنات بالنسبه الی الوجود الحقیقی و الله اعلم بالصواب و الیه المرجع و المآب»؛ واقف: ابن خاتون، تاریخ وقف: ۱۰۶۷ هجری؛ کاغذ: حنایی آهارمهره، جلد: پارچه ای زرد اخری، ۲۸گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۸×۱۱سم [ف: ۱-۳۲]

۳. یزد؛ جامع کبیر؛ شماره نسخه:۱۸۴/۶

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: شعبان ۹۴۹ق، جا: سپاهان؛ قطع: ربعی [نشریه: ۴-۴۱۱]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۴۶۵/۶-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱-۶۹۹]

۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۶۱۴/۶

خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد واقفی، تا: چهارشنبه ۴ ربیع الاول ۹۵۳ق؛ در ۶۹پ بندی است در عرفان به فارسی؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن آلبالوئی ضربی مقوایی، ۳۱گ (۳۹پ-۶۹ر)، ۲۳و ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف:۶-۷۲]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۰۶/۴

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: ۹۷۳ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای تیره بدون مقوا، ۴۳ص (۲۶۳-۳۰۶)،۱۶ سطر، قطع: خشتی، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف:۹-۳۹۰]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۱۷۶/۵

خط: نستعلیق، کا: ابوالقاسم بن سلطان حسین عبدالعظیمی، تا: ۹۸۴؛ دارنده نسخه گویا از شاگردان خفری بوده است، محشی؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج مشکی ضربی مقوایی، ۱۰۲گ (۵۳۹-۶۳۱)، ۱۵ سطر (۳×۱۱)، اندازه: ۹×۱۹سم [ف:۱۳-۳۱۴۳]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۰۲/۱۳

خط: نستعلیق، کا: حسین بن شاه حسن بن محمد بن محمد علوی خلوتی، تا: دهه اول رمضان ۹۸۸ق؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج قهوه‌ای نو، ۵۸گ (۱۹۶-۲۵۳)، ۲۶ سطر (۵×۱۲)، اندازه: ۹×۱۶سم [سنا - ف:۱-۳۸۹]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** تمت الرسالة المملوة بالحقایق و الدقایق لاستاد المحققین و المدققین شمس الملة و الدنیا والدین محمد الفخری غفرالله له ولوالدیه و لمن کتبها و نظرفیها آمین رب العالمین بتاریخ شهر ذی الحجة سنه ۹۹۱

خط: نسخ، کا: ابن شاه حسین شاکری ... حسینی علوی، تا: ۹۹۱ق؛ خط بدون نقطه؛ واقف: نادر شاه افشار، تاریخ وقف: ۱۱۴۵ق؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: پارچه ای زرد اخری،

۲۴گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف:۱-۳۱]

۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ متوسط، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ واقف: ملاموسی گیلانی؛ کاغذ: سمرقندی حنایی آهارمهره، جلد: پارچه‌ای زرد، ۱۰۳ص (۳۳-۱۳۶)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۲۰سم [ف:۱-۱۱۶]

۱۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۸۸۲/۱۴

خط: نستعلیق، کا: زین العابدین بن شاه محمد استرآبادی، تا: ۱۰۰۶ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۲گ (۱۵۵ر-۱۸۷پ)، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف:۲۷-۳۰۵]

۱۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۹۱/۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد قلی بن محمد علی تبریزی، تا: ۱۰۵۱ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن قهوه‌ای، ۴۰گ (۱۰۱پ-۱۴۱ر) اندازه: ۱۲×۱۹/۴سم [ف:۵-۱۵۱]

۱۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۷۰۷/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: جعفر بن حاج صادق، تا: ۱۰۵۹ق؛ مصحح، نسخه توسط علم الهدی بن محمد محسن فیض کاشانی درسال ۱۰۵۹ق مقابله شده و یادداشت آن به خط خود او در برگ ۴۸ر آمده است؛ جلد: تیماج زرشکی، ۴۸گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف:۱-۳۲]

۱۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۷۴/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: تعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۰۶۱؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج ضربی، ۴۷گ (۷۶ر-۱۲۲ر)، ۱۸ سطر (۵/۵×۱۴)، اندازه: ۱۰/۵×۲۰سم [ف:۳-۱۲۶]

۱۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۸۶۹/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد طاهر بن شکری قمی، تا: ۱۰۷۷ق؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی، ۲۰گ (۸ر-۲۷ر)، ۲۴ سطر، اندازه: ۷×۱۷/۵سم [ف:۳۲-۶۴۴]

۱۵. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۷۲۸

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: دوشنبه اواخر محرم ۱۰۷۷ق؛ تملک فاضل تونی؛ مهر: مهدی بن محمد کاظم حسینی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۱گ، ۱۵ سطر (۶×۱۲/۵)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف:۴۴۲]

۱۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۶۲۱/۶

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۰۸۰ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن آلبالویی [ف:۵-۳۱۰]

۱۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۳۰/۱۸

انجام: فکذلک الوجود الحقیقی غیر ان الکثرة فی الوجود الحقیقی انما یکون فی الظهور

خط: تعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۰۹۴؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج ضربی، ۱۸ سطر (۸×۴)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف:۳-۱۲۷]

۱۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۶۸۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** انما یکون بکون السابق اصلا

خط: نسخ، بی‌کا، تا: احتمالاً قرن ۱۱؛ در پشت صفحه اول نامه به فارسی متکلف به خط نستعلیق و شکسته درباره استنساخ و ارسال کتاب برای شخصی متعین نوشته شده؛ واقف: سید کاظم عصار، کاغذ: آهارمهره حنایی، جلد: مقوا با روکش پارچه، عطف و گوشه‌ها میشن خرمایی، ۵۰گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف:۱۱-۹]

۱۹. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۴۲۵/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محصص؛ فاقد جلد، ۳۶گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف:۱-۳۲]

۲۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۴۶۸/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج قهوه‌ای بدون مقوا، ۴۹گ (۹۴پ-۱۴۲ر)، اندازه: ۹/۵×۱۶سم [ف:۲۴-۲۳۰]

۲۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۶۴۷/۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** فهو فی مبدعه و یتعالی فی وحدانیته و هویته أن یوصف مما یوصف به مبدعه

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ در حاشیه انجام نسخه آمده: «و اشتری لی هذه الأوراق فی رابع عشر من شهر محرم الحرام و عمرها فی شهر رجب المرجب و أنا أقل الطلبة أبوالفضل الحسینی»؛ کاغذ: شرقی، ۶گ (۱۵۸-۱۶۳)، ۱۹ سطر، اندازه: ۶/۵×۱۲/۵سم [ف:۲۹-۴۱۸]

۲۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۷۸۴/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق و نسخ، بی‌کا، تا: اوایل قرن ۱۱؛ مصحح، در انجام نسخه مطالبی درباره «کلام صوفیه» از فاضل خفری آمده است؛ کاغذ: سمرقندی آهارمهره، ۳۶گ (۱۰۷-۱۴۲)، ۱۹ سطر، اندازه: ۵×۱۳سم [ف:۲۹-۵۹۱]

۲۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۴۰۱/۱

خط: نستعلیق، کا: رضا بن موسی کشمیری، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج عنابی ضربی زرکوب مقوایی درون سرخ، ۱۸گ (۱-۱۸)، ۲۸ سطر (۱۳/۵×۱۹/۵)، اندازه: ۱۸×۲۴/۵سم [ف:۹-۱۰۱۲]

۲۴. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۷۶۶/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ واقف: سید محمد بن محمد حسین طباطبائی، تاریخ وقف: ۱۲۲۵؛ تملک: اسماعیل حسینی خاتون آبادی ۱۰۵۸؛ مهر: «سید محمد المدرس الطباطبائی»؛ جلد: تیماج مشکی،۳۹گ (۱پ-۳۹پ)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف:۳-۵۷۲]

۲۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۹۰۱/۲

خط: نستعلیق، کا: محمد مؤمن جدید الاسلام کشمیری، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج عنابی ضربی، ۷، ۲-۹، سطور چلیپا (۹×۱۷)، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف:۱۲-۲۸۸۸]

۲۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۷۱۰/۵۷

آغاز: برابر

خط: نستعلیق ریز، کا: نصیرالدین محمد رضوی شاگرد آقا حسین خوانساری، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج حنایی مقوایی درون سرخ با لولا، ۵گ (۱۴۴ر-۱۴۹پ)، ۴۲ سطر (۱۳×۲۳)، قطع: رحلی، اندازه: ۲۰×۳۱سم [ف:۱۶-۳۴۲]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۳۵۶/۴۵

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف:۴-۱۸۴]

۲۷. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۴۲/۵۵

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ مقوایی، ۱۱گ (۲۵۸پ-۲۶۸ر)، ۲۴ تا ۳۳ سطر (۱۲×۲۲)، اندازه: ۱۷/۵×۲۷سم [ف:-۱۴۷]

۲۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۰۴

کا: صدرالدین محمد حسینی، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ ۵۹گ، قطع: رقعی [اهدائی ف:۴۳]

۲۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۳۳/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: اصفهانی آهارمهره شده شکری رنگ، جلد: تیماج قرمز روشن، ۱۰۶ص (۱-۱۰۷)، ۱۹ سطر، قطع: رقعی، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف:۹-۲۷۵]

۳۰. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۰۹۳/۱

خط: نستعلیق، کا: فضل الله بن محمود، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج زرد ساده یک لا، ۷۹گ (۱پ-۴۳ر)، ۱۴سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف:۳-۳۹]

۳۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۹۵۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: محرم ۱۲۲۲ق، جا: مشهد رضوی؛ پس از آن مقاله‌ای است در تفسیر آیه مبارکه نور منسوب به ملا میرزا جان باغنوی؛ کاغذ: فستقی، جلد: تیماج، ۲۰ سطر، قطع: رقعی، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف:۴-۵]

۳۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۴۲/۱۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ تحریری، کا: جعفر میربابای تبریزی، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: نخودی رنگ آهارمهره شده، جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، ۳۰ص (۲۲۵-۲۵۴)، ۲۶ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [ف:۹-۵۱۹]

۳۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۹۰۱/۱

خط: نسخ، کا: محمد علی رهنانی، تا: یک‌شنبه ۱۹ ربیع الثانی ۱۳۲۲ق؛ جلد: تیماج قرمز، ۳۴گ (۱پ-۳۴پ)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۰/۵سم [ف:۱۵-۲۷۹]

۳۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۱۰۰۴۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** فمعنا انهاذات ارتباط بالوجود الحقیقی

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: نخودی، جلد: میشن، ۱۶ سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۹ [الفبائی:-۱۸]

۳۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۹۱۲/۵۳

بی‌کا،بی‌تا؛کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج حنایی ضربی مقوایی، ۱۳گ (۱۶۷پ-۱۷۹ر)، ۳۰ سطر، اندازه: ۲۱×۳۵سم [ف:۳-۳۹]

۳۶. تهران؛ مدارک فرهنگی؛ شماره نسخه:۴۶/۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** فی تعریف الکیف انه عرض بحیث

خط: شکسته نستعلیق متوسط، کا: سلیمان بن پیر احمد، بی‌تا؛ کاغذ: اصفهانی مایل به حنایی، جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، اندازه: ۱۵/۵×۱۹سم [ف:-۴۵]

۳۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۲۴۲/۶

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج سبز، ۱۸گ (۹۵پ-۱۱۲ر)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف:۲۱-۲۰۰]

۳۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۰۸۵/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: دورو تیماج قرمز، ۵۳ (۱۱۴پ-۱۶۷ر) [ف:۱۳-۲۷۹]

۳۹. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۳۱۸/۶

خط: نسخ، کا: صفی الدین محمد کرمانی، بی‌تا؛ اهدایی موسس؛ کاغذ: نوعی ترمه، جلد: تیماجی مشکی، ۲۸گ (۸۳-۱۱۱)، ۱۱×۵ سطر، اندازه: ۷×۱۷سم [ف:۴-۱۲۴۸]

۴۰. اصفهان؛ مکتبة الزهراء؛ شماره نسخه:۱۵۷

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام (یک ورق)؛ ۹۲گ، مختلف السطر، اندازه: ۹/۵×۱۹سم [ف:-۹۶]

● اثبات الواجب / کلام و اعتقادات / عربی

iṯbāt-ul wājib

خفری، محمد بن احمد، - ۹۵۷ ؟ قمری

xafrī, mohammad ebn-e ahmad (- 1550)

رساله‌ای کوتاه و بسیار شیوا و روان که در آن با دو گونه دلیل مشائی و اشراقی که روی هم به شش دلیل می‌رسد، وجود و وحدت و بساطت خدا را روشن می‌سازد. خفری به دلیل مشائی عنوان «لمحه» و به دلیل اشراقی عنوان «لمعه» می‌دهد. فهرست آن چنین است: لمحة مشائیة فی اثبات الواجب؛ لمعة اشراقیة فی اثبات نور الانوار؛ لمعة مشائیة فی التوحید؛ لمعة اشراقیة فیه؛ لمحة مشائیة فی الاحدیة؛ لمعة اشراقیة فیها. این رساله غیر از «اثبات الواجب» معروف خفری است.

آغاز کتاب: بسمله. قال الاستاد العلامة الخفری رب افض علینا بفضلک یا فیاض. لمحة مشائیة فی اثبات الواجب، مجموع الممکنات بالامکان الخاص فی حکم ممکن واحد

انجام کتاب: هو محض النور و الا لکان اظهر منه و هو باطل. تمت و الحمدلله واهب العقل

۴۱. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۷۳/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲گ (۴۶پ-۴۷پ)، ۱۲ سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۸/۵×۱۵/۵سم [ف:-۲۷۱]

۴۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۳۸/۵
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته تعلیق، کا: محمد باقر سپاهانی، تا: ۱۰۵۶ق؛ از برگ ۳۱ الف تا برگ ۳۴ الف سخنانی است به نظم و نثر از خواجه احرار و بوذرجمهر و ناصر خسرو بابا افضل و مؤیدالدین جندی در شرح فصوص و دیگران، در ۳۷ب تا ۴۱ الف نظم و نثری است از نظامی و قونوی در تبصرة المبتدی و تذکره المنتهی به فارسی و از شیخ عبدالعلی در نورالثقلین و از ابی الفتوح رازی و امام فخر رازی هر دو در تفسیر خود، در برگ‌های ۴۱ ب تا ۴۸ الف باز سخنان گوناگون دیده می‌شود؛ جلد: تیماج سرخ ضربی، ۱گ(۴۱پ)،۳۱ سطر (۹/۵×۱۹/۵)، اندازه: ۱۱×۲۶سم [ف:۳-۱۲۷]

● اثبات الواجب = اثبات الواجب و صفاته / کلام و اعتقادات / عربی

iṯbāt-ul wājib = iṯbāt-ul wājib wa ṣifāt-i-hī

ابیوردی، ابوالحسن بن احمد، - ۹۶۶ قمری

abīvardī, ab-ol-hasan ebn-e ahmad (- 1559)

تاریخ تألیف: ۲۷ شعبان ۹۵۷ق یا شنبه شب ۵ ربیع الاول ۹۶۳ق؛ محل تالیف: سبزوار

رساله در سه «باب» و یک «خاتمه» است: ۱. مقدمات (چهار لائحه)؛ ۲. اثبات واجب (دوازده برهان از خود او)؛ ۳. اثبات واجب (یازده برهان از دیگران)؛ خاتمه دردفع سه شبهه. تاریخ تالیف آن متفاوت ثبت شده است.

آغاز کتاب: اثبات الواجب من کلام و مفتتح الرسالة لدی الاعلام فاتحة فائحة رائحة هی حمد الاء الا له المصور

انجام کتاب: بصحته ذو الحدس الصائب و العلم عندالله و لنختم هذه الرسالة بهذا القدر شاکرین لله علی حسن توفیقه و مصلین علی نبیه و آله الهادین بطریقه تمت الرسالة علی ید مؤلفها خادم ارباب النهی ابوالحسن بن احمد اوتی کتابه بیمینه و لا یؤتی بشماله بمحمد و آله فی ۲۷ شعبان المعظم سنة ۹۵۷ هجریة النبویة علیه الصلوة و التحیة

[الذریعة ۱: ۱۰۲؛ مجله المورد س۴، ش۱، ص۱۹۱]

۱. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۷۳/۳
آغاز: ... اعلم ان الرسالة مرتبة علی ثلثة مقاصد المقصد الاول فی بیان ان الممکن لا یوجد الا بموجد موجود یجب فیه فیوجد و فیه بحثان الاول الممکن لما لم یجب له
خط: نستعلیق، کا: قاضی احمد بن میر منشی حسینی قمی، تا: ۱ ربیع الاول ۹۱۳ق [این تاریخ غلط است]، جا: قم، برای میرزا نظام الملک؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۷گ (۴۹پ-۷۵ر)، ۱۸ سطر (۴/۵×۱۲)، اندازه: ۸/۵×۱۵/۵سم [ف:-۲۷۱]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۷۰۵/۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** ما تعاقب اللیل و النهار.
خط: نستعلیق، کا: محمد بن نظام الدین محمود انصاری، تا: اواخر شعبان ۹۷۷ق؛ گویا از روی نوشته خود او درشنبه شب ۵ ربیع الاول ۹۶۳ در سبزوار، با حواشی «منه رحمه الله»؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج مشکی، ۱۷ سطر (۵×۱۰/۵)، اندازه: ۹×۱۶سم [ف:۱۶-۶۷۹]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۰۲/۱۰
خط: نستعلیق، کا: حسین بن شاه حسن بن محمد بن محمد علوی خلوتی، تا: در آغاز دهه نخستین شعبان ۹۸۸ق؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج قهوه‌ای نو، ۳۶گ (۱۵۲-۱۸۷)، ۲۶ سطر (۵×۱۲)، اندازه: ۹×۱۶ [سنا - ف:۱-۳۸۸]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۰۰۲/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** حمداً لا یحول حول درک کما یحمله العقول و الصلوة علی ما خیر رسله صلوة تلقاه بالعقول ما کان للشمس طلوع و افول و اقول فرغ من تسویدها مولفه ازل البرایا لذی واهب العطایا ابوالحسن بن احمد رفع قدرهما رافع السما بغیر عمد لیله السبت خامس شهر ربیع الاول سنه ۹۶۳ فی بلده سبزوار حماها الله عن الاسرار ما یعاقب اللیل و النهار کتبها السید الاجل الفاضل الافضل خیر السادات خیر البریات وجیها للسیادة و النقابة و الدین ابوالخیر سلمه تذکرة لصاحبه و الله اعلم بالصواب.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۰۱۰؛ مصحح، اجازه قرائت رساله اثبات الواجب ابوالحسن بن احمد به حبیب الرحمن، وی اثبات الواجب را در چند مجلس که آخرین آنها در ۱۱ رمضان ۹۶۰ق بود بر مؤلف قرائت کرده بود (صفحه عنوان رساله اول)، احتمال دارد این اجازه به خط خود مؤلف باشد: «بسمله اثبات الواجب من الکلام حمد الملک العلام و الصلوة علی حبیب الرحمن محمد المبعوث الی کفة الانام و عترته الاماجد العظام. اما بعد فان المولی الفاضل العالم الذکی الامعی المتوقد العاصی حبیب الرحمن رقاة الله فی مدارج العرفان و الایقان قد قرأ علی رسالتی هذه قراه بحث و تدقیق و ذاکرنی مذاکرة تفتیش و تحقیق و اجزت له ان یروی عنی ایاها لمن یحب و یرضی و کان ذلک فی مجالس اخرها حادی عشر رمضان سنه ۹۶۰ و کتب ذلک مؤلف الرسالة ابوالحسن بن اح[-مد] (کمی پارگی)»، تاریخ ولادت عبدالرزاق در شب سه‌شنبه ۱۸ جمادی الاول ۱۰۶۷ق؛ تملک: «هو المالک، قد استکتبه الفقیر الی الله اللطیف احمد بن عبدالحی الشریف ... (وصالی)»، «المتوکل عبده محمد باقر...»، محمد امین، کتابخانه جعفر سلطان القرایی؛ مهرها: «المتوکل بالملک اللطیف عبده محمد شریف ۱۰۶۵»، «شرافت ز مهر علی یافت شریف ۱۰۶۰»، «مبشراً برسول یاتی من بعدی اسمه احمد»؛

کاغذ: نخودی آهار مهر دو پوسته شده، جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول،۳۷گ(۲پ-۳۸ر)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۴سم [ف:۲۹/۲-۵۸۸]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۳۰۷/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** اللیل و النهار کتبها اقل عبادالله ...

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: آهاری نخودی و حنائی، ۵ سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف:۱۸-۱۱۷]

۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۱۹۳/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** صلوة متلقاه بالقبول ماکان للشمس طلوع و افول.

بی‌کا،بی‌تا؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج تریاکی یک‌لایی، ۸۱ص (۷۵-۱۵۶)، ۱۵ سطر (۴/۵×۱۰)، اندازه: ۹×۱۵/۵سم [ف:۹-۱۸۱]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۷۸۴ ض

بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۸. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۴۳۰/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** ما کان للشمس طلوع و افول. فرغ من تسویدها مؤلفها ... ابوالحسن بن احمد ... لیلة السبت ۵ ربیع الاول ۹۶۳ فی بلدة سبزوار ... ما تعاقب اللیل و النهار

خط: نستعلیق، کا: محمد باقر میرخرد، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی نخودی، جلد: تیماج سبز مقوایی، ۳۷گ (۳۶پ-۷۳پ)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۹/۵سم [ف:۳-۳۷]

۹. اصفهان؛ جابری انصاری؛ شماره نسخه:۵۷/۵

بی‌کا، بی‌تا [نشریه:۶-۵۹۸]

● اثبات الواجب / کلام و اعتقادات / عربی

iṯbāt-ul wājib

قطب شیرازی

qotb-e šīrāzī

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۱۴۴/۵

آغاز: لو لم یکن فی الوجود موجود واجب لذاته لکان کل موجود ممکنا؛ **انجام:** و به الحول و القوة

کا: صاعد، تا: چهارشنبه ۹ رجب ۹۸۰ق؛ با یک واسطه از روی خط امین الملة و الدین تبریزی از خط قطب؛ کاغذ: متن و حاشیه سپاهانی و فرنگی، جلد: مقوا با پارچه زری عطف میشن، اندازه: ۱۰/۵×۲۳سم [ف:۹-۸۲۰]

● اثبات الواجب / کلام و اعتقادات / عربی

iṯbāt-ul wājib

ترکه طوسی، افضل الدین محمد، - ۹۹۱ قمری

torke-ye tūsī, afzal-od-dīn mohammad (- 1583)

گزارش روشنی از آن داده نشده و در فهارس بعضاً ناشناس آمده و در برخی به بابا افضل هم نسبت داده شده است.

آغاز کتاب: بسمله. واجب الوجود لذاته لا یمکن ان یکون متعددا لان نسبة التعدد الیه من حیث هو واجب لایخلو اما ان یکون بالامتناع

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۱۴۴/۱۱

آغاز: هو. فی اثبات الواجب اقول بعد تمهید مقدمتین؛ **انجام:** واجب الوجود بذاته و هو المطلوب حرره ... افضل ترکه عفی عنه

کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: متن و حاشیه سپاهانی و فرنگی، جلد: مقوا با پارچه زری عطف میشن، ۲گ (۱۲۵-۱۲۶)، اندازه: ۱۰/۵×۲۳سم [ف:۹-۸۲۲]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۲۸۰/۴۲

آغاز: برابر

تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی ترنج با زمینه مذهب با نقش گل مجدول، ۲گ (۱۰۶ر-۱۰۸ر)، ۲۱-۳۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف:۳۸-۴۰۱]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۰۵/۷۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** المنع و لما ظهر ان جواز عدم ذات الواجب بالقیاس الی واجبیته مستلزم لجواز عدمه بالنظر الی ذاته ظهر الجواب عن الشبهة باختیار الشق الثانی

در فهرست با عنوان «فوائد پراکنده» از بابا افضل کاشی دانسته شده است؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج قرمز ضربی، ۲ص (۴۷۰-۴۷۱)، ۲۵ سطر، قطع: خشتی، اندازه: ۲۱×۳۴سم [ف:۹-۳۸۰]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۸۸/۲۴-طباطبائی

آغاز: برابر؛ **انجام:** واجب الوجود فاذا یکون متعددا. من فوائد بعض الاجله افضل الدین محمد ترکه

در فهرست با عنوان برهان توحید آمده است؛ خط: نستعلیق متوسط، کا: سید محمد صادق طباطبائی (نیای اهدا کننده)، بی‌تا؛ این مجموعه به وسیله نوه کاتب سید محمد صادق طباطبائی رئیس مجلس شورای ملی به کتابخانه مجلس اهداء شد؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماجی قرمز، ۲ص (۳۵۵-۳۵۶)، قطع: رقعی، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف:۲۳-۲۷۵]

● اثبات الواجب = رسالة فی الواجب و الممتنع / کلام و اعتقادات، عرفان و تصوف / عربی

iṯbāt-ul wājib = r.-un fi-l wājib wa-l mumtani‘

نیریزی، محمود بن محمد، ق ۱۰ قمری

neyrīzī, mahmūd ebn-e mohammad (- 16c)

اهداء به: ناصرالملک

تاریخ تألیف: ۹۱۸ق

در دو «مقصد» (مبادی، مقاصد) هر دو در دو «فصل».

آغاز کتاب: بسمله. بعد الثناء علی موجود دل علی وجوب وجوده جوده ... یقول ... حاجی محمود

انجام کتاب: دالة علی ان له تعالی علة شاهدة علی وجود تعالی ... علوا کبیرا. هذا آخر ما اوردنا فی هذه الرسالة و المسئول عنه تعالی ان ینفع به الطالبین و ان یجعله ذخیرة لی فی یوم الدین بحرمة سید المرسلین و آله الطاهرین

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۸۸/۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: حدود ۹۳۰ق؛ از روی نوشته نیریزی در ۹۱۸، با پراکنده‌ها وحواشی؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن یشمی، ۱۳۳گ (۱۵پ-۱۴۸ر)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲/۸×۱۸/۴سم [ف:۵-۱۴۸]

● اثبات الواجب / فلسفه / عربی

itbāt-ul wājib

منصوری، محمد بن حارث، ق۱۰ قمری

mansūrī, mohammad ebn-e hāres (- 16c)

تاریخ تألیف: ۸ جمادی الثانی ۹۳۵
رساله‌ای در حکمت
آغاز کتاب: بسمله، الحمد لمن ظهرت آثار وحدانیته فی مفردات الاعیان و تقدست ذاته عن مشابهة مرکبات الاکوان.
انجام کتاب: العفو و الغفران - فالعفو عند کرام الناس مأمول -

۱. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۰-ر/۴۷۲/۳/۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر، ... فرغ من تألیفه الفقیری الی الله الغنی محمد بن الحرث المنصوری - ثمان من جمادی الاخر سنة خمس و ثلاثین و سبعمائة [ظاهراً تسعمائه بوده است که کاتب اشتباه نوشته است]
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: مقوایی، ۱۴ص، ۱۳ سطر (۷/۵×۱۱)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف:۲-۶۳]

● اثبات الواجب / فلسفه / عربی

itbāt-ul wājib

کرکی عاملی، حسین بن حسن، - ۱۰۰۱ قمری

karakī ʻāmelī, hoseyn ebn-e hasan (- 1593)

اهدا به: سام میرزا پسر شاه تهماسب
یکی از مبسوط‌ترین و کامل‌ترین مؤلفات در توحید و اثبات واجب و براهین آن است. مؤلف در اثبات توحید از پنج مسلک یاد می‌کند و در هر مسلک با چندین نهج و صورت به استدلال می‌پردازد. دارای یک «مقدمه»، پنج «فصل» و «خاتمه». مؤلف در فلسفه به روش مشاء نظر دارد و مسلک اشراق را خطابی و ظلمانی می‌خواند. در فصل اول از شبهه ابن‌کمونه و راه حل آن یاد کرده است. در فصل ۳ (الطریق القرآنی و المنهج الفرقانی) بر دوانی که ادله عقلی توحید را کافی ندانسته و تنها مستند اثبات توحید را ادله نقلی می‌داند، اعتراض می‌کند.
آغاز کتاب: یا واحدا تقدست وحدانیته ان یکون شریعة لکل وارد ... و وفقنا فیما تصدینا له من ازاحة التعقید عن ادلة التوحید ... و تحریر السدید من براهین التوحید حیث اتفق ان ملجاء ارباب الدین والدول ملاذ اصحاب الابهه النواب النامی السامی لازال منقلبا تحت اجنحة الدوله السلطانیه ... انعم بالتشریف الی زاویتنا ... فاجریت فی خدمته بعض الکلام من فنون الحکمه ... فتلقاها بالنقض و الابرام - وکان قد استقر فی خاطره الشریف ... ان الدلیل العقلی لایفی بذلک المرام فاجببت ان اجرد نبذة من عرائیس الدلائل و اشرح شرذمة من نفاس العقائل الداله علی هذا المطلب.
[الذریعة ۴:۴۷۸ اعیان الشیعه ۲۸۵:۲۵ ریاض العلماء (ترجمه مؤلف)]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۱۲۰/۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** ولی الاعتصام فی الافتتاح و ...
در فهرست با عنوان «الرسالة التوحیدیة» و از آن سید حسین بن حسن حسینی (؟) دانسته است؛ خط: تحریری، کا: علی بن محمد بن حسن خوراسکانی، تا: با تاریخ ۱۰۳۵ق؛ ۱۰۳ص (۱۷۲-۲۷۵) اندازه: ۱۳×۲۵سم [ف:۳۲-۱۵۱]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۹۸۸/۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** جف القلم من تسویدها فی اوائل جمادی الثانی ه مفتتح حلول الشمس فی اشرف منازلها - من شهور السادسه من آحاد السابعه من عشرات العاشره من المآت من الهجرة النبویه علی من انتسبت الیه اشرف سلام و تحیه.
خط: نسخ، کا: عبدالله بن حسن کوهرزی دامغانی، تا: ۱۰۳۹ق؛ کاغذ: اصفهانی آهارمهره، جلد: تیماجی قرمز با عطف دامن، ۱۱۶ص (۴۴۵-۵۶۱)، ۳۱ سطر، قطع: وزیری، اندازه: ۱۶/۵×۲۷سم [ف:۱۰-۲۱۶۳]

● اثبات الواجب = اثبات وجود الواجب الوجود و صفاته / کلام و اعتقادات / عربی

itbāt-ul wājib = itbāt-u wujūd-il wājib-il wujūd wa ṣifāt-i-h

خلخالی، حسین بن حسن، - ۱۰۱۴ قمری

xalxālī, hoseyn ebn-e hasan (- 1606)

اهدا به: شاه روزگار خود حسن پاشا
این رساله در چند «فصل» است و بیش از این گزارشی ندارد.
آغاز کتاب: بسمله ... لک الحمد یا من تفرد بوجوب الوجود و القدم.
انجام کتاب: و لیکن هذا آخر الکلام فی اثبات الواجب و صفاته ... من لدنک رحمة انک انت الوهاب ... تمت الرساله.

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۱۲/۳

آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۱۳ق؛ ۲۵گ (۱۵۴پ-۱۷۸پ) [ف:۳-۱۳۰]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۶۱۶/۵۱
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، تا: ۱۰۷۲ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی ضربی مقوایی، ۱۳گ (۲۸۵ر-۲۹۸پ)، ۲۷ سطر (۱۰×۲۱)، قطع: رحلی، اندازه: ۱۸×۳۱سم [ف:۱۶-۳۱۲]

● اثبات الواجب / کلام و اعتقادات / فارسی

iṯbāt-ul wājib

حسینی دشتکی، احمد بن ابراهیم، - ۱۰۱۵ قمری

hoseynī daštakī, ahmad ebn-e ebrāhīm (- 1607)

اهدا به: الله ویردی خان

رساله‌ای است در یک «فاتحه» و سه «مقصد» و فصل ملحق به‌جای خاتمه و گویا از امیر نظام احمد دشتکی شیرازی باشد. در این رساله نویسنده با استدلالی آمیخته از عقل و اشراق و متکی بر موازین شرع اسلام نشان می‌دهد که واجب چیست و ممتنع چه می‌باشد و ممکنات چگونه اند و چگونه ممکن احتیاج به واجب دارد و بالاخره حق جل جلاله به چه صورت احاطه بر ممکنات دارد و واجب الوجود به چه صورت در عالم کون و مکان بر رشته ممکنات صاحب سیطره است.

[الذریعة ۱۰۳/۱؛ ریحانة الأدب ۲۰۰/۶]

۱. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۵۲/۴
خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواخر قرن ۱۱؛ دارای حواشی با نشان «منه ره، کنز»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی مقوایی، ۵۵گ (۱۰۷پ-۱۶۱ر)،۲۴سطر(۱۰×۱۹)،اندازه: ۱۶×۲۵/۵سم [ف:-۱۹۰]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۹۶۶
آغاز: بسمله، و به ثقتی سبحانک اللهم یامن تفرد بالوجوب و الوجود؛ **انجام:** من خط نقل من خط العلامه الشیرازی
خط: نستعلیق، کا: احمد بن محمد رضا حسینی صفائی خوانساری، تا: ۱۳۵۷ق؛ اهدایی رهبری، ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا، ۲۱ سطر (۱۱×۱۱)، اندازه: ۱۷×۲۱ [رایانه]

● اثبات الواجب الصغیر / کلام و اعتقادات / عربی

iṯbāt-ul wājib-uṣ ṣağīr

حسینی دشتکی، احمد بن ابراهیم، - ۱۰۱۵ قمری

hoseynī daštakī, ahmad ebn-e ebrāhīm (- 1607)

رساله مختصری است درباره واجب (بالذات و بالعرض)، عام و مطلق. شیخ آقا بزرگ تهرانی می‌گوید: «سه رساله منسوب به سید نظام الدین است ولی من غیر از ۲ رساله کبیر و وسیط ندیده‌ام».

[الذریعة ۱۱/۱۱؛ ریحانة الأدب ۲۰۰/۶]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۷۸۴/۳
آغاز: اللهم صل علی محمد و آل محمد و وفقنی لحل هذا الإشکال الذی هو الداء العضال عندی؛ **انجام:** فإن بهذا التحقیق تندفع إشکالات أخری و شبهات شتی غیر ما ذکرنا، فتدبر.
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: اوایل قرن ۱۱؛ مصحح؛ کاغذ: سمرقندی آهارمهره شده، ۳گ (۹۰-۹۲)، ۱۹ سطر، اندازه: ۵×۱۲/۵سم [ف:۲۹-۵۹۰]

● اثبات الواجب الکبیر / کلام و اعتقادات / عربی

iṯbāt-ul wājib-ul kabīr

حسینی دشتکی، احمد بن ابراهیم، - ۱۰۱۵ قمری

hoseynī daštakī, ahmad ebn-e ebrāhīm (- 1607)

میرنظام الدین دشتکی شیرازی، نیای سید علیخان مدنی پسر معصوم پسر نظام الدین، سه رساله به عنوان «اثبات الواجب» داشت که با صفت کبیر و وسیط و صغیر شناخته می‌شد و این رساله که «اثبات الواجب الکبیر» اوست به روشی تازه خداوند را اثبات می‌کند و دارای یک «مقدمه» و بیست «فصل» و یک «خاتمه» در کلام نفسی است. در پایان آن می‌گوید که به‌گفته استاد نخستین (ارسطو) در الهیات به‌یقین نتوان رسید و تنها می‌توان گفت که بهتر و شایسته‌تر چنین است. دشتکی در این رساله از ارسطو و از شرح «منافع الاعضاء» جالینوس و از «فصوص» فارابی و از شرح حکمت اشراق شیرازی و «شجره الهیه» شهرزوری و از محقق شریف و شارح تجرید و از «شرح زوراء» یاد می‌کند و در پایان از شیخ الرئیس نام می‌برد.

آغاز کتاب: سبحانک اللهم یا من تفرد بالوجوب و الوجود و توحد بافاضة الخبر و الجود یا من تنزه عن مشابهة الأعراض و الأجسام

انجام کتاب: و قد قال الشیخ الرئیس: جل جناب الحق عن ان یکون شریعة لکل وارد ... و نقل عن المعلم الاول انه لا سبیل فی الالهیات الی الیقین و انما الغایة القصوی فیها الاخذ بالالیق و الاولی و اعلموا انی و ان لم ابلغ درجة الصنیف ... لکن من نظر فیه ... یجد فیه اشارات الی فوائد و تلویحات الی زوائد خلت عنها الکتب المتعارفه و الزبر المتداولة و الله ولی الافاضة و الیه الرجوع فی البدایة و النهایة و منه التوفیق و بیده ازمة التحقیق.

[الذریعة ۱۰۳/۱؛ ریحانة الأدب ۲۰۰/۶]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۷۸۴/۱
آغاز: یجب صدور ب عنه لم یکن واجباً صدر ب عنه فإنه إن صدر عنه ج...؛ **انجام:** برابر.
خط: شکسته نستعلیق، کا: ابوالعلاء فرزند علی، تا: دوشنبه رجب ۱۰۲۴ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، دارای حواشی با نشان «منه

رحمه الله»، در انجام دو برگ افزودگی‌هایی به خط «علیرضا روستائیان ضیاء الدوله» به تاریخ ۱۳۱۷/۱۲/۸ شمسی آمده است؛ کاغذ: سمرقندی، آهارمهره شده، ۵۷گ (۱-۵۷)، ۱۸ سطر، اندازه: ۵×۱۲سم [ف:۲۹-۵۸۸]

۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۹۴۴/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: علی دوست، تا: ۱۳ رمضان۱۰۲۴ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: دورو تیماج رو قهوه‌ای اندرون زرد، ۹۶گ (۱پ-۹۶ر)، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف:۵-۳۷۴]

۳. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۱۶۱/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۲۸ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی با روکش تیماج عنابی عطف کرباس سفید، ۱۰۱گ (۳-۱۰۴)، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف:۳-۸۷۷]

۴. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۵

خط: نستعلیق، کا: محمدرضا الحسینی ابن غیاث الدین علی، تا: اواسط ۱۰۳۹ق؛ دارای حواشی با نشان «منه»، در سال ۱۲۳۳ به بیع شرعی حسن ابن علی در دارالعلم شیراز درآمده؛ کاغذ: ترمه؛ جلد: مقوا عطف و گوشه تیماج قهوه‌ای، ۱۳۰گ، ۱۵ سطر (۱۱/۵×۸/۴)، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف:۱-۴]

۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۴۳۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** انه الکلام النفسی فتامل ... و الله اعلم بالصواب فی کل باب و الیه المرجع و المآب و السلام علی نبیه و آله اجمعین.

خط: نستعلیق، کا: محمد یوسف بن عبدالوحید، تا: ۱۰۴۲ق، جا: مدرسه خانیه؛ محشی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مقوایی تریاکی، ۷۰گ، ۲۰ سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۰×۱۹/۵سم [ف:۹-۴۴۸]

۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۶۴/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: عبد الرضا بن قاضی علی شولستانی، تا: ۱۰۴۶ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج عنابی ترنج و نیم ترنج و منگنه ضربی مقوایی، ۱۷۳ص (۵۷-۲۳۰)، ۲۴ سطر (۴×۱۵)، اندازه: ۸×۲۰سم [ف:۷-۱۴۵]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۵۳۶/۲

آغاز: بسمله و به نستعین. و اعلم ان البراهین الدالة علی هذا المطلب عدیدة، منها ما هوا المشهور من انه بتساوی نسبة الی ذات الممکن؛ **انجام:** امر آخر یمکن ان یقال انه الکلام النفسی. تامل بجوانب الکلام. و الله اعلم بالصواب و الیه المرجع و المآب. هذا من تصنیف افضل المتاخرین نظام الملة و الدین احمد سید السادات الدشتکی الشیرازی ...

خط: نسخ، کا: عباس بن محمد بن علی الجیلانی، تا: شوال ۱۰۴۷ق، جا: مصلای یزد؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج زرد، ۷۵گ (۲۵ر-۱۰۰پ)، ۱۸ سطر (۹/۵×۱۵)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف:۱۲-۲۱۰]

۸. قم؛ مفتی الشیعه؛ شماره نسخه:۸۶/۲

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: سه‌شنبه از جمادی الثانی ۱۰۴۸ق؛ دارای حواشی مؤلف و گاهی از دیگران؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۳۲گ (۲۵پ-۵۷ر)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف:-۸۸]

۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۶۳۲

خط: نستعلیق، کا: زمان بن هدایت الله اصفهانی، تا: ۱۴ رمضان ۱۰۴۸ق، به دستور سید میر محمد جعفر کشمیری؛ مصحح، دارای حواشی از مؤلف؛ مهرها: «عبده اسماعیل» و «یا امام محمد باقر»؛ جلد: دورو تیماج رو قرمز پشت قهوه‌ای، ۱۳۳گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف:۱۵-۳۲]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۹۴۲/۳۷

آغاز: و ظاهراً انه اذا کان مستبعا کوجوده کان متحیز اقبل کونه موجوداً و اما الاحتمال الثانی مما ذکرناه آنفاً فی بیان احتیاج الممکن مع بقاء الاولویة؛ **انجام:** برابر

این رساله در فهرست شناخته نشده و با نام «رساله فلسفیه» آمده است و نام مؤلف به قرینه انجام آن تعیین شد؛ خط: نستعلیق چلیپا، کا: فرید الدین بن محمد الکبیر، تا: ۱۰۵۲ق؛ افتادگی: آغاز؛ دارای حواشی با نشان «منه»؛ کاغذ: سپاهانی، ۳۹گ (۱۰۰ر-۱۳۸پ)، ابعاد متن: ۱۰×۱۹، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف:۱۴-۱۸۸]

۱۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۸۹۷

خط: نسخ، کا: سید عبدالقادر رفاعی حسینی حسنی، تا: جمعه ۹ صفر ۱۰۵۴ق، جا: مکه؛ از روی نسخه شمس الدین حسین بن محمد شیرازی که در ماه رجب ۱۰۴۸ از نسخه مؤلف نوشته بود، سرآغاز مؤلف در این نسخه نیامده است، وقف‌نامه کتاب به تاریخ ۱۲۰۱ دیده می‌شود؛ تملک: مرتضی بن روح الامین مختاری حسینی به تاریخ پنج‌شنبه ۱۷ ربیع الثانی ۱۱۰۵، مهدی بن ابی ذر نراقی با مهر «المهدی من هدیت»؛ جلد: تیماج قرمز، ۷۸گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [ف:۱۸-۹۰]

۱۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۸۴۳

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته، نستعلیق، کا: شیخ محمد، تا: سه‌شنبه ۷ ذیقعده ۱۰۷۰ق، جا: قصبه دیلمان استان گیلان؛ دارای حواشی با نشان‌های «منه رحمه الله» (به نقل از مؤلف) و «س ح ن رحمه الله»، مصحح، نام اثر به صورت «اثبات الواجب للمحقق السید صدر الدین الشیرازی» به خط قرمز آمده که صحیح نمی باشد؛ تملک: شیخ ابراهیم بلاغی که نسخه به صورت عاریت نزد سید محمد بن محسن بوده؛ مهر: «ابن حسین الحسینی رضا ۱۲۶۰»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج زرشکی؛ ۶۷گ، ۲۴-۲۲ سطر (۸×۱۶/۵)، اندازه جلد: ۱۳×۲۰/۵سم [ف:۳۵-۱۷۲]

۱۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۲۹۲/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** انه الکلام النفسی فتامل ... والله اعلم بالصواب

فی کل باب و الیه المرجع و الماب و السلام علی نبیه وآله اجمعین.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۸۲ و ۱۰۸۳ق؛ نسخه از ابتدا تا انتها با درج نشان «بلغ قبالا» مقابله شده؛ جلد: تیماج سیاه، ۵۲ص (۳۵-۸۷)، قطع: بیاضی [ف:۲/۳۳-۶۴]

۱۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۹۷/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۰۹۶ و ۱۰۹۷؛ کاغذ: فرنگی، جلد: روغنی، ۳۱گ (۵۹پ-۸۹ر)، ۲۸ سطر (۱۳×۲۶)، اندازه: ۲۱/۵×۳۴/۵سم [ف:۳-۱۳۱]

۱۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۲۷۲/۱
خط: نستعلیق، کا: میرزا محمد بن نعمت الله قهپائی اصفهانی، تا: ۱۰۹۸ق؛ مقداری از آغاز خطبه کتاب در این نسخه نیامده است؛ جلد: تیماج قرمز بدون مقوا، ۹۵گ (۲پ-۹۶پ)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۱۷/۵سم [ف:۲۱-۲۳۴]

۱۶. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۹۷/۱
آغاز: المقصد الثالث فی اثبات الواجب الوجود بالذات بالطرق البرهانیة و فیه مطلعان المطلع الاول فی الاستدلال علیه بالموجودات المکنة و بالجملة؛ **انجام:** و جحود الجاهدین من الملحدین و المشرکین انما هو من خذلان رب العالمین نعوذ بالله من خذلان الله ربنا لا تزع قلوبنا بعد اذ هدیتنا و هب لنا من لدنک رحمة انک انت الوهاب و صلی الله علی خیر خلقه محمد و علی آله و اصحابه خیر آل و اصحابه
خط: نستعلیق، کا: محمد ملهمی، تا: قرن ۱۱؛ دارای حواشی با نشان «منه»؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج سرخ ضربی مقوایی، ۴۸گ (۱پ-۴۸پ)، ۱۸و ۱۹ سطر (۵/۵×۱۲ و ۱۲/۵)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف:-۳۶۶]

۱۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۷۷۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، ۱۹ سطر (۴×۱۲)، اندازه: ۹×۱۸سم [الفبائی:-۱۸]

۱۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۲۸۹/۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** ثم اقول: یقرب مما ذکره هذا المدقق قدس سره ما افاده بعض. المحققین فی بعض سائله، حیث قال اذا علم الاول ذاته بذاته فهو باعتباراته یعلم و یعلم یکون عالما و معلوماً، و باعتبار أنه یعلم بذاته لا بصورة زائدة علی ذاته یکون علماً (گ۶۵ر) ... الواجب الحق متکلم باجماع الانبیاء (ع) ... و من اثبت الکلام النفسی، فان کان المراد به الکلام المعنوی الذی یقع به التقاول فی العالم المجرد فقد علمت حاله و ان أراد به غیره فلیس علی ثبوته دلیل ... یمکن ان یقال انه الکلام النفسی، فتأمل تحط بجوانب الکلام. و الله اعلم بالصواب (گ۶۵ب).
خط: نستعلیق شکسته خوش، بی‌کا، تا: ۶ محرم ۱۳۱۱ق، جا: قریه معروف به امامزاده قاسم در شمیران؛ کاغذ: نخودی، فرنگی، جلد: تیماج حنایی یک لا، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف:۱۱-۷۲۹]

۱۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۲۲/۲۱
آغاز: الفاعل علی اربعة اقسام الاول الفاعل بالطبع و هو الذی یصدر عنه الفعل من غیر علم و شعور؛ **انجام:** نقل من رسالة اثبات الواجب مولانا و سید نا میر نظام الدین احمد بن غیاث الدین منصور بن صدر الدین شیرازی رفع الله مقامهم فی علیین
بخشی از آن درباره اقسام فاعل؛ بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ در پایان نسخه حاضر احمد پسر غیاث الدین منصور نوشته شده؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۷۶ص، ۲۰ سطر، قطع: رقعی، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف:۹-۴۲۶]

۲۰. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۹۷/۵
آغاز: بسمله و به ثقتی و علیه اعتمادی و توکلی اللهم صل علی محمد و آل محمد و سلم. الحمدلله الذی ارانافی بدایع خلقه امارات صنعته و اعلام حکمته و ابدی لنا شواهد الافتقار ... و بعد فهذه رسالة فی اثبات الاله المدبر العالم الواجب الحق تعالی شأنه؛ **انجام:** و کثیر من صفاته بل وجوده تعالی شأنه علی خلاف ما هو المشهور عند الجمهور کما لا یخفی علی المتأمل المنصف فتأمل
خط: نستعلیق، کا: محمد ملهمی، بی‌تا؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج سرخ ضربی مقوایی، ۱۶گ (۸۲پ-۹۷ر)، ۱۵ و ۱۶ سطر (۵/۵×۱۱)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف:-۳۶۸]

۲۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۰۸۵/۱
آغاز و انجام: برابر
تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: دورو تیماج قرمز، ۱۱۲گ (۱پ-۱۱۳پ) [ف:۱۳-۲۷۹]

۲۲. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۴۷۵۲/۱
آغاز: آخر لا یلزم من الاحکام و الاتقان علم فاعل و بالجمله دعوانا ان الحکم بوحدة فاعل مثل تلک الامور المرتبط المتعانقه التی بمنزلة امر واحد لیس ابعد و لا یخفی من الحکم بعلم فاعل الفعل المحکم بل لعله اجلی و هو معتبر ضمنا فی الحکم بعلم الفاعل الذی فعله ممکن ثم بعد المقدمتین نقول ان النظر فی السموات و الارض؛ **انجام:** برابر
خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد تقی انصاری، بی‌تا؛ قطع: ربعی [رشت و همدان - ف:-۱۵۳۸]

← اثبات واجب الوجود ← اثبات الصانع القدیم بالبرهان القاطع القویم

● اثبات الواجب الوسیط / کلام و اعتقادات / عربی
iṯbāt-ul wājib-ul wasīṭ

حسینی دشتکی، احمد بن ابراهیم، - ۱۰۱۵ قمری
hoseynī daštakī, ahmad ebn-e ebrāhīm (- 1607)

اهدا به: الله ویردی خان یکی از سرداران عصر صفوی

رساله‌ای است در اثبات واجب در دو «مقصد» و «خاتمه» و هر مقصد دارای چند «فصل»: مقصد ۱. إثبات تفرد الواجب؛ مقصد ۲. إثبات توحیده تعالی فی الوجوب الذاتی؛ الخاتمة فی تفسیر قوله تعالی: «لو کان فیهما آلهة إلا الله لفسدتا». مؤلف که از نوادگان غیاث الدین منصور دشتکی است، بر خلاف نیاکان خود، که خصومتی بس عظیم با ملا جلال دوانی داشته‌اند و او را به عنوان «مظهر اسماء جلاله» یاد می‌نمودند، با وی از در تجلیل و احترام درآمده و او را «علامه محقق دوانی» ذکر می‌کند. مؤلف رساله‌ای مفصل مشتمل بر مقدمه و بیست فصل و خاتمه در این موضوع نگاشته که به نام «اثبات الواجب کبیر» مشهور است.

آغاز کتاب: سبحانک اللهم یا هادی المجاهدین فیه سبیله القویم و مبلغ السالکین الیه طریقه المستقیم ... فانی لما رأیت ان اجل المطالب و اعلیها و ارفع المآرب و اسناها هو العلم بتوحید الواجب ذاتا

انجام کتاب: و قال ابو الحسن العامری فی بعض رسائله ثم قالوا لو لا ارتباط بعض الموجودات بالبعض علی الوصف الحقیقی... فانکار المنکرین و حجود الجاحدین من الملحدین و المشرکین انما هو من خذلان رب العالمین ... و صلی الله علی محمد و آله الهادین للحق و الصواب و المزیل للزیغ و الارتیاب فی کل باب. و هذا آخر ما اردنا ایراده فی هذه الرسالة و لیکن الیه الرجوع فی البدایة و النهایة

[الذریعة ۱۰۳/۱؛ ریحانة الأدب ۲۰۰/۶؛ کشف الحجب ۳-۴]

۱. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۷۶/۱

خط: نستعلیق، کا: ابوالمفاخر حسینی، تا: ۱۰۱۰ق، جا: قریه کوهین و به همراهی میرزابوجعفر و هنگام سفر ایمر ناصر خان؛ مصحح، روی برگ اول یادداشتی از سید محمد علی روضاتی درباره کتاب و آن‌که آن را از کتابخانه شیخ محمد باقر اصفهانی خریده دیده می‌شود؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۴گ (۱پ-۲۴پ)، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [ف:۲-۴۴۵]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۷۸۴/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کا: ابوالعلا فرزند علی، تا: رجب ۱۰۲۸ق، جا: مشهد مقدس؛ مصحح، دارای حواشی با نشان «منه رحمه الله»؛ کاغذ: سمرقندی، آهارمهره شده، ۳۱گ (۶۰-۹۰)، ۱۹ سطر، اندازه: ۵×۱۲سم [ف:۲۹-۵۸۹]

۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۶۴/۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** ربنا لا تزع قلوبنا بعد اذ هدیتنا و هب لنا من کذلک رحمه انک انت الوهاب و صلی الله علی محمد هادی الحق و الصواب.

خط: نستعلیق، کا: عبد الرضا بن قاضی علی شولستانی، تا: ۱۰۴۶ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج عنابی ترنج و نیم ترنج ضربی مقوایی، ۵۹ص (۲۵۳-۳۱۲)، ۲۴۰ سطر (۴×۱۵)، اندازه: ۸×۲۰سم [ف:۷-۱۴۶]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۱۹/۲۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ ریز، بی‌کا، تا: ۱۰۴۶ق؛ چند حاشیه از مؤلف در متن رساله به طور مشجر نوشته شده؛ کاغذ: فرنگی نازک و کهنه، جلد: تیماجی مشکی، ۳۹ص (۴۱۳-۴۵۱)، ۲۳ سطر، قطع: وزیری، اندازه: ۱۲/۵×۲۵سم [ف:۴-۱۴۹]

۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۱۹۲/۱۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** من الملحدین والمشرکین انما هو خذلان من رب العالمین نعوذ بالله من خذلان العار، لاتزغ قلوبنا بعد اذ هدیتنا، وهب لنا من لدنک رحمة انک انت الوهاب، وصل ... تم بالخیر فی سنة ثمان و خمسین بعد الالف ... علی ید ... محمد الاسترآبادی

کاتب: ...محمد استرآبادی، تا: ۱۰۵۸ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن قرمز، ۴۴ص (۱۳۱-۱۷۵)، ۲۴ سطر [ف:۹-۲۳۳]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۲۹۲/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۸۲ و ۱۰۸۳ق؛ از ابتدا تا انتها با درج نشان «بلغ قبالا» مقابله شده؛ جلد: تیماج سیاه، ۲۲ص (۸۷-۱۰۹)، سطور چلیپا، قطع: بیاضی [ف:۳۳/۲-۶۴]

۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۷۱۰/۱۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق ریز، کا: نصیرالدین محمد رضوی شاگرد آقا حسین خوانساری، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج حنایی مقوایی، ۴گ (۵۵پ-۵۹پ)، ۴۲ سطر (۱۳×۲۳)، قطع: رحلی، اندازه: ۲۰×۳۱سم [ف:۱۶-۳۳۸]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۳۵۶/۱۳

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف:۴-۱۶۹]

۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۶۸۱/۳۰

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد قاسم بن بهزاد، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: نوعی ترمه، جلد: میشن زرد سیر، ۹گ (۶۴پ-۷۳ر)، راسته و چلیپا، اندازه: ۱۶/۶×۲۵/۲سم [ف:۸-۲۹]

۹. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۹۷/۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد ملهمی، بی‌تا؛ دارای حواشی با نشان «منه رحمه الله»؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج سرخ ضربی مقوایی، ۲۵گ (۹۸پ-۱۲۲ر)، ۱۶تا ۱۹ سطر (۵/۵ و ۶×۱۱ تا ۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف:-۳۶۸]

۱۰. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۴۷۵۲/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد تقی انصاری، بی‌تا؛ قطع: ربعی

[رشت و همدان – ف:-۱۵۳۸]

۱۱. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۸۰/۱۰

خط: نستعلیق،بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوایی عطف و گوشه‌ها پارچه‌ای قرمز، ۲گ (۶۴ر-۶۵پ) اندازه: ۱۴/۵×۲۶/۵سم [ف:۲-۵۲۶]

● **اثبات الواجب** / کلام و اعتقادات / عربی

iṯbāt-ul wājib

تفرشی، مراد بن علی، ۹۶۵-۱۰۵۱ق

tafrešī, morād ebn-e alī (1558-1642)

مؤلف دو دلیل برای اثبات خدا می‌آورد که در آن نیازی به باطل ساختن دور و تسلسل نیست. نام مؤلف در فهرست نامعلوم است اما مؤلف در پایان رساله به کتاب خود به نام «الرضیة الحسینیة» ارجاع می‌دهد. از آنجا که مراد تفرشی کتابی به همین نام دارد، معلوم می شود که همو مؤلف این رساله است. شاید تاریخ کتابت نسخه موجود صرفاً تاریخ تألیف باشد.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۷۹/۳۴

آغاز: هو الموفق و المعین. الموجود اما واجب او ممکن، لانه من حیث هو، مع قطع النظر عما یغایره، موجود، لایقبل العدم ام لا؛

انجام: فلم یکن واجبا، و ذلک خلاف المفرد (و) ض و قد بسطنا فی الدلیین فی «الرضیة الحسینیة» فمن یرد الاطلاع علیه، فلیرجع الیه. و الله تبارک و تعالی هو الموفق و المعین.

تذکر: در فهرست بدون نام مؤلف؛ خط: تعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ذیحجه ۱۰۴۷ق، برای مولی محمد صالح کرامی؛ کاغذ: سپاهانی زرد، جلد: تیماج سرخ ضربی مقوایی، ۲ص (۲۴۰-۲۴۱)، ۲۳ سطر (۶×۱۹)، اندازه: ۱۵×۲۶سم [ف:۳-۱۳۵]

● **اثبات الواجب** / کلام و اعتقادات / عربی

iṯbāt-ul wājib

قره باغی، یوسف بن محمد جان، - ۱۰۵۴ ؟ قمری

qara-bāqī, yūsof ebn-e mohammad jān (- 1645)

گزارشی از آن داده نشده است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۰۵۲/۶-ف

نسخه اصل: دلهی در دیوان هند شماره ۴۰ f-a؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ [فیلمها – ف:۳-۱۲۹]

● **اثبات الواجب = الرسالة المهدیة** / کلام و اعتقادات / عربی

iṯbāt-ul wājib = ar-r.-ul mahdīyya

مینا سپاهانی، صادق بن محمد صالح، ۱۰۱۸ - ۱۰۶۱ قمری

mīnā sepāhānī, sādeq ebn-e mohammad sāleh (1610 - 1651)

رساله‌ای در اثبات واجب الوجود و صفات ثبوتیه و سلبیه و اثبات نبوت و امامت و معاد، دارای یک «مقدمه» و چند «باب».

آغاز کتاب: بسمله اللهم انانحمدک حمدا تلألأ لوجوب وجودک ... و بعد فیقول اضعف مخلوق الخالق ابن محمد صالح محمد صادق..

انجام کتاب: قدتم هذه الرساله علی وجه الاختصار فی عشر الثانی من شهر الثالث من السنة التالیه لعشر الاولی من العشرة الثامن المأت الاولی من الف الثانی و وفقنی الله ان االف-کتابا یشتمل علی هذه المطالب علی وجه الاطناب انشاء الله تعالی

[فهرستواره منزوی ۶۳/۶ (ظاهرا فارسی دانسته)]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۱۱ یا ۱۰۱۷، به سفارش مهدیقلی [الفبائی:-۱۹]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: ربیع الاول ۱۰۱۷ق؛ از تاریخ ۱۱۵۴ تا ۱۲۸۹، ۸ بار داخل عرض شده است؛ واقف: آغورلوی شاملو، تاریخ وقف: رمضان ۱۰۸۰؛ کاغذ: نخودی آهارمهره، جلد: تیماج گلی ضربی مزین به ترنج شرفه‌دار، ۴۲گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳×۲۵سم [ف:۱-۳۴]

● **اثبات واجب الوجود** / کلام و اعتقادات / فارسی

esbāt-e vājeb-ol vojūd

لاهیجی، عبدالرزاق بن علی، -۱۰۷۱ق

lāhījī, abd-or-razzāq ebn-e alī (-1661)

مأخوذ از گوهر مراد او.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۴۶۶/۲

آغاز: فصل هفتم از باب اول از مقاله دویم در اثبات واجب الوجود، بدان که مقصد اقصی

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۱ق؛ ۶ص (۴۲-۴۷)، ۱۱ و ۱۲ سطر، اندازه: ۱۱/۸×۱۸/۵سم [ف:۴۳-۱۰۸]

● **اثبات الواجب = اشتراک لفظی وجود (رساله)** / فلسفه / فارسی

esbāt-ol vājeb = ešterāk-e lafzī-ye vojūd (r.)

تبریزی، رجب علی، - ۱۰۸۰ قمری

tabrīzī, rajab-‘alī (- 1670)

رساله مختصری است در اثبات واجب الوجود و اثبات صفات ذات و اشتراک لفظی وجود، دارای یک «مقدمه» و پنج «مطلب» و «خاتمه»: مقدمه در بیان معنی وجود و معنی اشتراک لفظی و

معنوی؛ مطلب ۱. اثبات واجب الوجود بالذات؛ ۲. اثبات احدیت ... یعنی در نفی ترکیب؛ ۳. اثبات احدیت و نفی شریک الباری؛ ۴. بیان آن‌که صفت عین ذات نمی‌تواند بود؛ ۵. بیان آن‌که اشتراک لفظ میان ممکنات و واجب اشتراک لفظی است نه معنوی؛ خاتمه در بیان احادیث شاهد بر این دو مطلب اخیر. شاگردش میر محمد اسماعیل خاتون‌آبادی همه آن را در «اعتقادیه» خود با ذکر نام استادش آورده و شاگرد دیگرش قاضی میر محمد سعید قمی آن را به عربی درآورده و میرزا محمد مشهدی در «وجودیه» خود آن را رد کرده است.

آغاز کتاب: بسمله الحمدلله رب العالمین والصلوة والسلام علی محمدوآله اجمعین بدانکه این نوشته مشتمل است بر مقدمه و پنج مطلب و خاتمه مقدمه در بیان معنی وجود اشتراک لفظی و معنوی ... مطلب اول دراثبات وجود واجب الوجود

انجام کتاب: ... تا اینکه ذات الله تعالی به معنی وجود موجود باشد و به معنی وجوب واجب چنانچه درممکنات است. سبحان ربک العزة عما یصفون وسلام علی المرسلین والحمدلله رب العالمین.

چاپ: با تحقیق سید جلال الدین آشتیانی، در منتخباتی از آثار حکمای الهی، جلد۱ (قم، دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۸ (چاپ دوم))؛ با تحقیق علی اکبر زمانی نژاد، ضمن رسائل آقا جمال خوانساری، قم، ۱۳۷۸ش، کنگره آقا حسین خوانساری

[الذریعة۱۰۴/۱؛ نسخه های فارسی منزوی۷۳۳/۲؛ مکتبة امیر المومنین ۱۴/۱؛ فهرستواره منزوی ۹۰/۹ و ۶۵/۶ (همین رساله است)]

شرح و حواشی:

۱- رد رساله اشتراک لفظی وجود؛ آقا جمال خوانساری، محمد بن حسین (-۱۱۲۵)

۲- البرهان القاطع و النور الساطع = ترجمه اثبات واجب؛ قاضی سعید قمی، محمد سعید بن محمد مفید (۱۰۴۹-۱۱۰۳)

۳- اثبات الواجب؛ حسینی، محمد طاهر بن محمد (-قرن ۱۲)

۴- اثبات الواجب (مختصر) = تلخیص رساله اشتراک وجود

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۷۱/۱۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد مؤمن الشریف بن محمد علی نصرآبادی، تا: ۱۶ رجب ۱۰۶۴ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی با نقشه‌های زرین، ۳گ (۲۰۰ر-۲۰۳پ)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۳×۲۴/۵سم [ف:۳-۱۶۴]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۷۱۱/۷

خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد سعید بن میرنظام حسینی مازندرانی،تا:با تاریخ ۱۰۷۷ق؛ کاغذ: پسته‌ای، جلد: میشن قهوه‌ای لایی، ۵گ (۱۶۵پ-۱۶۰ر)، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف:۵-۳۴۳]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۹۵۰/۳

خط: نسخ، بی کا، تا: ۱۰۸۸ق، جا: سپاهان؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج عنابی ضربی زرکوب مقوایی، ۱۶گ (۷۲-۸۸)، ۱۵ سطر (۶×۱۱)، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف:۱۲-۲۹۳۹]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۹۸۸/۵-ف

خط: نستعلیق، کا: علی بن حسین حسنی لارجانی، تا: ۱۰۹۳ق؛ در ص ع تاریخ مرگ محمد ابراهیم بن محمد سلیم در شب ۱۰ ربیع الثانی ۱۱۶۵ و تاریخ‌های ۱۱۹۸ و ۱۱۹۵ و ۱۱۸۹ دیده می‌شود. [فیلمها - ف:۱-۶۳۳]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۶۳۱/۱-ف

نسخه اصل: مجلس ۱۲۹۰۹ (۲۲۱)؛ کا: محمد صالح حسینی ترشیزی، تا: صفر ۱۰۹۶ق [فیلمها - ف:۱-۶۲۴]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۱۱/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ دارای حواشی با نشان «نوری»، در حیات مؤلف با تعبیر «سلمه الله»؛ کاغذ: اصفهانی آهارمهره، جلد: تیماجی تریاکی رنگ، ۱۴ص (۱۱۰-۱۲۴)، ۱۴ سطر، قطع: رقعی، اندازه: ۱۱/۵×۱۷سم [ف:۹-۲۴۷]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۸۸۴/۳

نسخه اصلی: همان نسخه بالا [عکسی ف:۳-۷۸]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۹۳۸/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماجی مهر قرمز رنگ، ۱۰ص (۶۸-۷۷)، ۲۰ سطر، قطع: رقعی، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف:۱۰-۳۴۹]

۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۶۳۹/۵

آغاز و انجام: برابر

در فهرست این رساله با عنوان «رساله فلسفی» و ناشناس آمده است؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱ [ف:۷-۴۴۵]

۹. تهران؛ فرهاد معتمد؛ شماره نسخه:۴۴/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی، ۱۵ سطر (۷×۱۱/۵)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [نشریه:۳-۲۲۲]

۱۰. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۷۱۰/۸

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ [نشریه:۷-۱۳۲]

۱۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۷۱۰/۴۳

خط: نستعلیق ریز، کا: نصیرالدین محمد رضوی شاگرد آقا حسین خوانساری، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج حنایی مقوایی، ۲گ(۱۰۹ر-۱۱۰ر)، ۴۲ سطر (۱۳×۲۳)، قطع: رحلی، اندازه: ۲۰×۳۱سم [ف:۱۶-۳۴۱]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۳۵۶/۳۵

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف:۴-۱۸۰]

۱۲. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۶۷۹/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ ۱۱گ (۱۷۹پ-۱۹۰ر)،

۱۵ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۱۹/۵سم [ف:۱-۴۸]
۱۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۵۸۹/۶۰
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: شرقی، ۲گ (۱۵۵پ-۱۵۴پ)، ۳۳ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۹/۵سم [ف:۳۱-۷۲۳]
۱۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۰۵۵/۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، تمامی صفحات مجدول زرین و مرصع؛ جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول عطف و حاشیه تیماج قرمز،۶ص(۴۷-۵۶)،اندازه: ۱۱/۵×۲۳سم [ف:۳۲-۶۷]
۱۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۷۸/۳۱
خط: نستعلیق چلیپا، بی‌کا، تا: دهه دوم شعبان ۱۱۱۴ق؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج دولای مشکی گرد تریاکی، ابعاد متن: ۷×۱۹، اندازه: ۷/۵×۲۳سم [سنا - ف:۱-۱۳۶]
۱۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۶۷۶/۳
آغاز و انجام: برابر
خط:نستعلیق،بی‌کا،تا:۱۱۲۴ق؛افتادگی:انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۸ص (۶۶-۸۳)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰/۳×۱۵سم [ف:۴۳-۲۳۳]
۱۷. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۴۸۵۵/۵
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمادی الثانی ۱۱۲۵ق؛ جلد: مقوا روکش پارچه‌ای، ۹ص، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف:۲-۱۵۶]
۱۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۹۴۲/۴۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق چلیپا، بی‌کا، تا: رجب ۱۱۲۶ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج کبود، ۴گ (۱۶۱پ-۱۶۴پ)، ۲۶ سطر (۱۰×۱۹)، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف:۱۴×۱۹۲]
۱۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۴۵۵/۱۹۸
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، تا: بین ۱۰۶۳ تا۱۱۴۱ق؛ جلد: تیماج یک لا قرمز،۱ص (۲۵۵)، قطع: بیاضی، اندازه: ۱۵/۵×۳۳سم [ف:۱۰-۱۳۵۶]
۲۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۷۴۹/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: ابوالمفاخر، تا: شعبان ۱۱۴۱ق؛ کاغذ: حنائی، جلد: میشن مشکی، ۲۳ سطر، اندازه: ۸×۱۶سم [ف:۱۱-۳۲۷]
۲۱. شیراز؛ طباطبائی؛ شماره نسخه:۹۳۳/۲
آغاز: باید دانست که معنی لفظ وجود و موجود بدیهی است
خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: ۲۸ رجب ۱۱۵۹ق؛ ۳گ (۱۱۴-۱۱۷) اندازه: ۱۱×۱۹/۵سم [نسخه‌پژوهی:۳-۱۲۶]
۲۲. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۸۰۴/۲
آغاز: برابر
نام کتاب و مؤلف به قرینه آغاز نسخه تصحیح شد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ربیع الاول ۱۱۶۷ق؛ جلد: تیماج دورو زیتونی ضربی ترنج با سر مجدول،۲گ (۲۲ر-۲۴ر) اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف:۲-۸۴]
۲۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۱۹/۸ ط
خط: نستعلیق، کا: گویا محمد تقی تاری، تا: قرن ۱۲؛ ۱۱ص (۷۶-۸۶)، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف:۲۴/۳-۱۱۸]
۲۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۵۵۷/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح، محشی، نسخه‌بدل‌ها در حاشیه با نشان «خ ل» نگارش یافته؛ مهر: «العبد المذنب لطف علی بن محمد کاظم» به تاریخ ۱۲۶۸؛ کاغذ: شرقی، ۴گ (۵۸ر-۶۱ر)، ۲۴ سطر، اندازه: ۷×۱۴سم [ف:۳۶-۵۷۵]
۲۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۰۴۰/۶
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن قهوه‌ای ضربی، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲/۸×۲۲/۵سم [ف:۷×۱۶۰]
۲۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۶۹۳/۳۹
آغاز: ... خواهد بود و بس، نه در معنی که فهمید شود از آن اسم. و حکیم مسلمة احد مجریطی تصریح باین معنی کرده؛ **انجام:** برابر
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: نوعی ترمه، جلد: میشن سیاه، ۲گ (۱۱۵ر-۱۱۷ر)، اندازه: ۱۳/۷×۲۵/۵سم [ف:۸-۴۰]
۲۷. شیراز؛ طباطبائی؛ شماره نسخه:۹۹۵/۳
خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ در حاشیه کتاب اول از برگ ۱۳ به بعد.؛ اندازه: ۱۱×۱۹سم [نسخه‌پژوهی:۳-۱۲۸]
۲۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۷۵۹/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: احتمالاً اواخر قرن ۱۲؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی، ۶گ (۵۸ ر-۶۴پ)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲/۳×۱۸/۵سم [ف:۴۱-۲۰۰]
۲۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۹۲۶/۲
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماجی مشکی یک‌لا، ۲۰ص (۱۴۸-۱۶۷)، ۱۴ سطر، قطع: رقعی، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف:۱۰-۲۰۰۲]
۳۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۰۵۵/۵
آغاز: الحمدلله رب العالمین ... قال الله تعالی ان الله لا یغفر أن یشرک به و یغفر مادون ذلک؛ **انجام:** برابر
نام مؤلف به قرینه انجام نسخه تعیین شد ؛ خط: نستعلیق، کا: اسماعیل بن محمد کریم تبریزی ملقب به ابوالفضل، تا: ۱۲۱۶ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای بدون مقوا، ۶گ (۳۸پ-۴۳ر)، اندازه: ۱۱×۱۵سم [ف:۱۱-۵۷]
۳۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۴۸۷/۲
خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: ۱۲۲۶ق؛ واقف: اهدایی موسس؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی روغنی با گل و بوته، ۱۳گ (۹-۲۲)، ۱۴ سطر (۴/۵×۱۰)، اندازه: ۹×۱۵/۵سم [ف:۴-۱۳۱۳]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۳۶۴/۲
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف:۴-۲۰۳]

۳۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۷۳۲/۹
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۳ ذیقعده ۱۲۲۷ق؛ کاغذ: پسته‌ای، جلد: میشن قهوه‌ای لایی، ۳گ (۸۳ر-۸۶پ)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵×۳۱سم [ف:۵-۳۵۰]

۳۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۴۳۸/۵
خط: نسخ، کا: محمد حسن جوینی شیرازی، تا: ۱۲۳۷ق، جا: شیراز؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سیاه یک لائی، ۶گ (۶۲پ-۶۷پ)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف:۱۶-۳۴۱]

۳۴. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۸۱۱/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: حسن بن کاظم طباطبائی، تا: ۱۲۴۹ق؛ ۱۰گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف:۱-۱۵۵]

۳۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۲۶۰/۲
آغاز: بسمله، بدانکه انفس معانی و مهیات باقطع نظر؛ **انجام:** در خانه حاجی حسن نوشته شد
خط: نستعلیق تحریری، کا: محمد باقر زنجانی متخلص به سالک، تا: ۱۲۵۳ق، جا: زنجان؛ واقف: سید جلال الدین تهرانی، تاریخ وقف: مرداد ۱۳۶۱؛ کاغذ: نخودی و شکری فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی مستعمل، ۹ص (۵۷-۶۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف:۱۷-۴۴۱]

۳۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۷۲۴/۲۷
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ربیع الثانی ۱۲۵۳ق؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی آهارمهره زده، ۳گ (۳۳۸ر-۳۴۰پ)، ۲۵ سطر، اندازه: ۹×۱۴سم [ف:۳۷-۲۹۰]

۳۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۰۵۱/۳
بی‌کا،تا:جمعه جمادی الاول ۱۲۵۷ق،جا:زنجان؛ در متن و هامش؛ کاغذ: پسته‌ای، جلد: میشن سیاه، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف:۵-۴۱۶]

۳۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۵۰۴/۱
در فهرست از اسماعیل بن محمد کریم تبریزی ملقب به ابوالفضل دانسته، که به نظر خطا رفته است؛ خط: نستعلیق، کا: عبدالعلی قراکزلو برای ملا اصغر اردبیلی، تا: پنج‌شنبه ۲۰ ذیقعده ۱۲۷۲ق؛ ۷ص (۱-۷) [مختصر ف:-۱۸]

۳۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۸۹۴/۱۳
خط: نستعلیق، کا: نصرالله بن احمد نراقی، تا: ۱۲۹۴ق، جا: تهران؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج حنایی ضربی مقوایی، ۱۲گ (۲۰۰-۲۱۱)، ۱۶ سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف:۱۲-۲۸۸۲]

۴۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۲۵۸/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج عنابی [ف:۳۰-۳۸]

۴۱. اردکان یزد؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۴۱۵/۴
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای فرسوده، ۶گ (۱۷۶پ-۱۸۲ر)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف:۲-۱۳۶]

۴۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۶۵۶/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد ابراهیم بن محمد الحسینی التفرشی، تا: صفر ۱۳۱۱ق؛ با مقابله مرتضی فرهنگ و یادداشت‌هایی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: رویه میشن زرد لایی مجدول، ۷گ (۴۱ر-۴۷ر)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳/۷×۲۱/۲سم [ف:۷-۴۷۱]

۴۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۲۲۵ ض
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق و شکسته، کا: محمد مهدی بن حسنعلی، بی‌تا؛ ضمیمه: گفتاری به پارسی و دو گفتار به عربی در دفع «شبهه ابن کمونه» از میرزا ابراهیم و میرزا قاضی؛ ۹ص، ۲۸ سطر، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف:۱۱-۱۶۱)

۴۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۳۱
آغاز: پس از تسمیه و تحمید: قال الله تبارک و تعالی ان الله لا یغفر ان یشرک به؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق و شکسته، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول به شنگرف؛ واقف: نادرشاه، تاریخ وقف: ۱۱۴۵؛ ۵گ، اندازه: ۲۰×۲۹سم [ف:۴-۱۵۱]

۴۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۱۲۲۳۱
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا [الفبائی:-۵۱]

۴۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۵۳۰
آغاز: برابر؛ **انجام:** الحمدلله رب العالمین
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا [الفبائی:-۶۸۰]

۴۷. مشهد؛ علی حیدر؛ شماره نسخه:۵۵۰/۴
آغاز و انجام: برابر
نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۵گ (۸۴ر-۸۹ر)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [مؤید:۲-۵۰]

۴۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۵۷۰/۶
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ گویا همه شماره‌های این مجموعه نوشته مرتضی بن علم الهدی حسینی طالقانی است، ناقص است؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی مقوایی، ۷گ (۱۵۴-۱۶۰)، ۳۱ سطر (۷/۵×۱۷)، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف:۹-۱۳۶۴]

۴۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۷۴/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۷گ (۵۲ -۵۸پ) [ف:۳-۱۳۲]

۵۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۳۶/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: تعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۴ گ (۲پ-۸پ) [ف:۳-۴۰۵]

۵۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۲۶۷/۲
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی گرد و درون سرخ، ۶گ (۴۴ر-۴۹پ)، ۱۷ سطر (۱۰×۱۹)، اندازه: ۱۸/۵×۲۸/۵سم [ف:۹-۹۱۷]

۵۲. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۵۶/۱۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: عبدالخالق بن محمود دماوندی، بی‌تا؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی، ۳گ (۶۸پ-۷۰ر)، ابعاد متن (۱۳×۲۲/۵)، اندازه: ۱۶/۵×۲۴سم [ف:-۱۹۴]

۵۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۶۳۳/۱۰
آغاز: برابر؛ **انجام:** و فرموده اند که عالم است یعنی ظاهر نیست و قادر است یعنی عاجز نیست که صفات کمال را حمل بسبب فضایل آن صفات ...
نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای یک لا ضربی، ۵گ (۸۵-۹۰)، سطور حمایلی، اندازه: ۸/۵×۲۳سم [ف:۱۹-۲۸۹]

۵۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۱۸۳/۱۹
آغاز: بسمله الحمد لله رب العالمین ... بدانکه این نوشته مشتمل است بر رساله آخوند ملا رجب علی؛ **انجام:** ... که آنچه می‌توان فهمید همین است و زیاده ممکن التعقل نیست و الله اعلم بحقائق الامور.
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج قرمز با عطف و حاشیه مشکی، ۱۳ص (۱۳۰-۱۴۲)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [ف:۳۲-۲۱۸]

۵۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۱۰/۳ط
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج سبز یک لایی، ۱۴ص (۳۶-۴۹)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف:۲۴/۳-۶۴]

۵۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۳۲/۱۲
کا: غیاث الدین مسعود حسنی حسینی طباطبائی، بی‌تا، جا: میانه؛ کاغذ:رنگین،جلد:تیماج مشکی ضربی یک‌لایی [سنا - ف:۲-۱۷۶]

۵۷. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۷۱۹/۱
بی‌کا، بی‌تا؛ ۴گ، قطع: خشتی [ف:-۳۰۱]

۵۸. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۶۴۹/۲۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۸گ، ۱۳۹ر-۱۴۶پ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [ف:۱-۴۹]

۵۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۶۰۱/۱
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: دو رو تیماج رو قرمز پشت سبز، ۱۰گ (۱پ-۱۰ر)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف:۲۲-۱۷۷]

۶۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۸۷۲/۳
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: گالینگور سبز، ۸گ (۴۲پ-۴۹پ)، اندازه: ۱۰/۴×۱۸سم [ف:۱۸-۶۷]

۶۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۸۶۱/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: رفیع الدین محمد بن غیاث الدین محمد، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج قرمز بدون مقوا، ۳گ (۴ر-۶ر)، اندازه: ۱۵×۲۵/۵سم [ف:۵-۲۷۸]

۶۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۰۴۴/۱۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای سوخته، ۶گ (۲۵۱پ-۲۵۶پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [محدث ارموی مخ:۱-۱۳۵]

۶۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۳۵۶/۱۵-۸/۶۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف:۱-۵۷]

۶۴. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۴۷۶۸/۴
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: ربعی [رشت و همدان - ف:-۱۵۴۸]

۶۵. شیراز؛ هاشمی، نورالدین (خاندان)؛ شماره نسخه:۱۷/۱
بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۵-۲۸۷]

● اثبات الواجب (مختصر) = تلخیص رساله اشتراک وجود / فلسفه / فارسی

esbāt-ol vājeb (mx.) = talxīs-e r.-ye ešterāk-e vojūd

وابسته به: اثبات الواجب = اشتراک لفظی وجود (رساله)؛ تبریزی، رجب علی (-۱۰۸۰)

اصل رساله در «اشتراک وجود» از ملا رجب علی تبریزی است و تلخیص کننده شناخته نیست و نسخه در دنبال «اثبات الواجب» فسایی جا دارد و شاید از وی باشد.

[فهرستواره منزوی ۱۱۱/۶]

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۲۹۶/۲
آغاز: مقدمه؛ در بیان معنی وجود، و معنی اشتراک لفظی و معنوی؛ **انجام:** لا یکونان له. هکذا قال العقلاء فیما یصفون.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج زرد ساده یک لا، ۳گ (۴۸ر-۵۰پ)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف:۳-۴۹۸]

● اثبات الواجب / کلام و اعتقادات / عربی

iṯbāt-ul wājib

حسینی قزوینی، محمد معصوم بن فصیح الحق، - ۱۰۹۱ ؟ قمری

hoseynī qazvīnī, mohammad ma‘sūm ebn-e fasīh-ol-haqq (- 1680)

رساله‌ای فلسفی در اثبات صانع، مشتمل بر پنج «فصل»: ۱. فی أن بعض الموجودات الخارجیة واجب بالذات؛ ۲. فی أن الموجود الواجب بالذات واحد بالذات؛ ۳. فی أن صفاته الذاتیة عین ذاته بالعینیة؛ ۴. فی أن کل معلول مسبوق بالعدم الخارجی؛ ۵. فی

الاشارة الاجمالية الى علمه و قدرته تعالى.
آغاز کتاب: الحمد الله الذى دل بذاته على جميع صفاته ... و بعد فهذه وجيزة اشتملت من المطالب العقلية الاصولية ... فاولها اثبات ان بعض الوجود واجب الوجود. و ثانيها ان الموجب الواجب بالذات واحد بالذات. و ثالثها ان صفاته الذاتية عين ذاته ...
انجام کتاب: منقولا من الاول الى الثانى مشتقا. انتهى. و لولا مخافة التكثر لاوردت منه و من غيره ما يسهل العسير و على الله التكلان فى كل عسير و يسير انه على ما يشاء كيف يشاء قدير.

۱. قزوین؛ فحول قزوینی؛ شماره نسخه:بدون شماره
آغاز: برابر؛ **انجام:** و نبع الماء من الحجر لموسى و من اصابع نبينا و غير ذلك فلنختم الكلام فى هذا المقام حامدين و مستغفرين..
در پنج فصل؛ کا: محمد جعفر بن رستم طالقانی، تا: ۳ جمادی الثانی ۱۰۷۲ق [فحول قزوینی :ف:-27]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۷۱۶/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** و الشريعة الغراء المنسوبة الى خير الورى عليه و آله السلام الى أن يشاء الله تعالى و يرضى
خط: نستعلیق، کا: صدر الدین محمد حسینی، تا: ۱۰۹۷ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای بدون مقوا، ۱۸گ (۲پ-۱۹پ)، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف:۱۰-۱۱۴]

۳. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۲۱۶/۲
بی‌کا، تا: قرن ۱۲ [ف:۳-۲۵]

۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۳۸۱/۲
آغاز و انجام: برابر
کا: نصرالله بن سید حسن حسینی، تا: ۱۲۲۹ق؛ در دنبال نام مؤلف واژه «ره» دارد؛ ۹ص (۱۳۵-۱۴۳)، ۱۹ سطر (۶/۵×۱۲)، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف:۳-۳۵]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۶۸۷/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی ضربی، ۶ص، ۱۸ سطر (۹×۱۵)، قطع: خشتی، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف:-۶۷۱]

● اثبات الواجب = اثبات وجود الصانع = ابطال وجود الواجبين / کلام و اعتقادات / عربی

iṯbāt-ul wājib = iṯbāt-u wujūd-iṣ ṣāni' = ibṭāl-u wujūd-il wājibayn

ملا شمسا، شمس الدين محمد، ۱۰۱۶ - ۱۰۹۸ ؟ قمری
mollā šamsā, šams-od-dīn mohammad (1608 - 1687)

تاریخ تألیف: ۱۰۵۰ق؛ محل تألیف: شیراز
رساله‌ای فلسفی در اثبات واجب است که مؤلف در آن به شبهه تعدد واجب تعالی منقول از ابن کمونه سخن گفته و پاسخ گفته است.

آغاز کتاب: لو كان فى عالم الوجود واجبان بالذات العياذ بالله تعالى لوجب أن يكون حقيقة الوجود الذاتى مشتركاً بينهما اشتراكاً ذاتياً و لا يجوز أن يكون وجوب الوجود مشتركاً عرضياً كما هو مذكور فى شبهة ابن كمونة
انجام کتاب: و اعلم أن المفاسد التى تكون واردة على القول بكون وجوب الوجود معلولاً على ما ذكرنا مفصلاً يرد جميعاً على القول بكون وجود الواجب بالذات مطولاً كما يظهر بالعامل غايراً فعليك باستخراجها تفصيلاً على محاذات ما ذكرنا مفصلاً فى الوجوب ذذا كان معلوماً، تمت
[الذريعة ۱: ۱۰۵، ۳۷۳؛ ریحانة الادب ۵: ۳۸۳]

۱. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۷۳۵/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد معصوم بن افضل حسینی، تا: ۱۰۷۳ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ مقوایی، ۶گ (۷۸ر-۸۳ر)، ۱۸ سطر (۶×۱۴)، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف:-۳۷۳]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۰۱/۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۷۶ق؛ کاغذ: فرنگی آهارمهره، جلد: تیماج قرمز، ۷ص (۲۴۱-۲۴۸)، ۲۰ سطر، قطع: رقعی، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف:۹-۲۳۹]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۲۷۲/۲
آغاز: الحمدلله خالق الكل و باعث الرسل و هادى السبل و الصلاة و السلام على سيد النبيين و أفضل المرسلين؛ **انجام:** و احشرنا فى الدنيا و الآخرة مع محمد و آله الاطهار صلوات الله و تسليماته عليه و عليهم اجمعين
خط: نستعلیق، کا: میرزا محمد بن نعمت الله قهپائی اصفهانی، تا: ۱۰۹۹ق، جا: اصفهان؛ جلد: تیماج قرمز بدون مقوا، ۵۹گ (۹۷پ-۱۵۵پ)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۱۷/۵سم [ف:۲۱-۲۳۴]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۵۸۹/۱۵
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ کاغذ: شرقی، ۲گ (۴۲پ-۴۳پ)، ۳۵ سطر، اندازه: ۱۴×۲۸سم [ف:۳۱-۶۸۶]

● اثبات الواجب (۲) / فلسفه / عربی

iṯbāt-ul wājib

ملا شمسا، شمس الدين محمد، ۱۰۱۶ - ۱۰۹۸ ؟ قمری
mollā šamsā, šams-od-dīn mohammad (1608 - 1687)

تاریخ تألیف: ۱۰۶۰ق
آغاز کتاب: اعلم ان الموجود الخارجى ينقسم الى قسمين لأن وجوده الخارجى اما ان يكون وجوداً معلولا للغير و مستفاداً منه او لا يكون
انجام کتاب: فبان بهذا البرهان وجود الواجب بالذات فى الخارج

و کتب مسئولاً مؤلف هذه الرسالة بیده ... محمد المدعو بشمسا الجیلانی ... فی تاریخ ستین بعد الالف
[التراث العربی ۴۶/۱؛ الذریعة ۱۰۵/۱ و ۳۷۳/۱؛ ریحانة الادب ۳۸۳/۵]

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۹۲۹/۱۲
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، بی‌تا؛ ۲ص، ۲۶۶-۲۶۷ [ف:۳-۳۶]

● **اثبات الواجب** / کلام و اعتقادات / عربی
iṯbāt-ul wājib
حسنی حسینی، حمزه بن محمد، ق۱۱ قمری
hasanī hoseynī, hamze ebn-e mohammad (- 17c)
رساله‌ای کوتاه در اثبات واجب تعالی که مطابق مذاق و مشرب امامیه نگاشته شده است و در آن بدون این‌که به امتناع دور و تسلسل استناد شود به اثبات حق تعالی پرداخته شده است. مؤلف که از این تألیفش اثری در جایی دیده نشد احتمالاً همان «قوام الدین حمزه بن تقی الدین محمد شیرازی» است که در قرن ۱۱ می‌زیسته و نامش در «طبقات اعلام الشیعة» به اختصار آمده است.
آغاز کتاب: اعلم ان للقوم مسلکین فی اثبات الواجب تعالی احدها یتوقف علی ابطال الدور و التسلسل و هو المشهور لدی الجمهور و الثانی لایتوقف علیه و قرروه بان مجموع الممکنات الموجودة
[طبقات اعلام الشیعه ۱۹۰/۵-۱۹۱]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۰۲۹/۳۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** هذا ما سنح به الخاطر العلیل و انظیر اکلیل و التوفیق من الله الجلیل
در فهرست ناشناس، نام مؤلف به استناد نسخه ش ۲/۲۲۲۸ مسجد اعظم ذکر شد؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ جلد: تیماج جگری ترنج با سرترنج طلایی، ۲ص (۱۰۷-۱۰۸)، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف:۳۲-۴۰]
۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۲۲۸/۲
آغاز:برابر؛ **انجام:** لان هذا العدم من حملة عدم الجمعة علی النحو الثانی اذ هو عبارة من عدم جزء و جزء حتی یستوفی الاجزا باسرها و هذا یمتنع محاد ضرورة
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ سطور به شکل چلیپا؛ جلد: تیماج سیاه، ۲گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف:۱-۳۲]

● **اثبات الواجب** / کلام و اعتقادات / عربی
iṯbāt-ul wājib
حیدر علی بن شیخ جمال الدین، ق۱۱ قمری
heydar ʻalī ebn-e šeyx jamāl-od-dīn (- 17c)
رساله‌ای در اثبات واجب الوجود.
آغاز کتاب: هذه نبذة صدرت منی ارتجالا بحسب بعض الاخوان مع تشتت البال و تفرق المجال فی اثبات واجب الوجود جلت عظمته و هو طور جدید

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۴۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** فاعترف الزندیق بذلک و حسن اعتقاده و ذلک من قوله تعالی و اذ امسکم الضرفی البحر الایة
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ سپس ضمن ۱۵ صفحه مختصری است در تفسیر سوره مبارکه توحید و بعضی از آیات و فواید متفرقه؛ واقف: نائینی؛ ۱۰گ، ۳۱ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف:۴-۶]

● **اثبات الواجب** / کلام و اعتقادات / عربی
iṯbāt-ul wājib
عقیلی استرآبادی ، محمد بن حسین
ʻaqīlī estarābādī, mohammad ebn-e hoseyn
در سه «مسلک». گویا حاشیه‌ای است بر شرح تجرید الکلام در اثبات الواجب.
آغاز کتاب: بسمله الحمدلله رب العالمین اعلم ان للقوم فی اثبات هذه المسألة العظمی مسالک احدها مسلک الالهیین و هو ان یستدل بالنظر الی ...

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۹۲۱/۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** والله المستعان فی کل حال.
خط: شکسته نستعلیق چلیپا، کا: امام وردی پسر کلب علی مشهدی، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ ضربی ترنجی مقوایی، ۲گ (۸۲ر-۸۳پ)، ۲۳ سطر (۱۰×۱۵)، قطع: ربعی، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف:۱۶-۴۰۱]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۵۱/۲ط
آغاز: برابر؛ **انجام:** هذا ما حررته و جمعته حسب التماس بعض ... محمد بن حسین العیقیلی الاسترآبادی.
خط:نستعلیق،کا:محمد تقی سمنانی،تا:۱۲۷۵ق؛ جلد: تیماج یشمی مجدول، ۷ص (۱۲۰-۱۲۶)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف:-۸۴]
۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۳۷۷/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** و جمعته حسب التماس بعض ... و انا العبد المذنب ... (پاک شده) ابادی.
خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج یشمی مجدول، ۶ص (۷۹-۸۴)، ۱۶ سطر، اندازه: ۸×۱۶/۵سم [ف:۳۲-۳۵۱]

● **اثبات الواجب** / کلام و اعتقادات / عربی
iṯbāt-ul wājib
محمد حسین

mohammad hoseyn

آغاز کتاب: اعلم أن الرسالة مرتبة على ثلاثة مقاصد، المقصد الأول في بيان أن الممكن لا يوجد إلا لموجد موجود

انجام کتاب: و لنختم هذه الرسالة بهذا العدد شاكرين الله تعالى على حسن توفيقه و مصلين على نبيه و آله الهادين لطريقه صولات الله عليهم أجمعين الطيبين الطاهرين

تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۸۰۰/۱۶

کا:محمد قاسم بن محمد شفیع،تا:۱۱۰۱ق؛ قطع: خشتی [ف:-۳۰۹]

● اثبات الواجب = قواعد التوحید / کلام و اعتقادات / عربی

iṯbāt-ul wājib = qawā'id-ut tawḥīd

حسینی ، جعفر بن محسن

hoseynī, ja'far ebn-e mohsen

مؤلف رساله را برای یکی از بزرگان روزگار خود که همنام «خلیل الله» می‌خواندش نوشته، در یک «مقدمه» و دو «مقاله» و یک «خاتمه». در آن از ابن‌کمونه یاد کرده است.

آغاز کتاب: اللهم یا من عجز عن تصور هویته عقول العقلاء.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۸۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** و اما امکان احد الفردین المفروض و اجبیتهما.
خط: نسخ خوش، کا: درویش علی فرزند حاجی شمس کازرونی، تا: جمعه ۱۴ ذیقعده ۱۱۱۸ق؛ کاغذ: ترمه سپاهانی، جلد: تیماج کهنه، ۳۱گ، ۲۰ سطر (۱۲/۵×۷/۵)، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف:۳-۱۳۴]

● اثبات الواجب = اثبات واجب الوجود / کلام و اعتقادات / فارسی

esbāt-ol vājeb

قاضی زاده ، قاسم

qāzī-zāde, qāsem

رساله فلسفی مفصلی است در اثبات صانع تعالی و گویا قطعه‌ای از کتابی باشد که مؤلف در اصول دین نوشته است. فهرست آن چنین است: مقدمه ۱. در تقسیم مفهوم به واجب و ممکن و ممتنع؛ مقدمه ۲. در بعضی از خواص کیفیات ثلاث؛ مقدمه ۳. در بیان ممکن؛ مقدمه ۴. در جهات امتناع تسلسل؛ مقصد ۱. در اثبات واجب الوجود، دارای دو هدایت.

آغاز کتاب: بسمله. و به ثقتی. مقدمه اولی در بیان مفهوم واجب و ممکن و ممتنع و ذکر اقسام آنها. تقسیم مفهوم به واجب و ممکن و ممتنع بدانکه هر یک از وجوب و امکان و امتناع کیفیت و حالتی است که عارض نسبت چیزی به چیزی به ایجاب یا به سلب می‌شود.

[فهرستواره منزوی ۶/۶۵]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۶۰/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** بنابراین از نفی ادراک ببصر نفی رؤیت مطلق لازم میآید و مطلوب حاصل است.
خط: نسخ، کا: هادی بن حاج ابراهیم خاتون آبادی، تا: شب چهارشنبه ۱۴ ذیحجه ۱۱۲۳ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای بدون مقوا، ۵۳گ (۸۴پ-۱۳۷ر)، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف:۱-۲۹۲]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۳۹۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** علما در مولفات خود بحث از آن نفرموده اند و بالله التوفیق و هو المستعان.
نام مؤلف به استناد نسخه ش ۲/۲۶۰ مرعشی ذکر شد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ با حواشی با نشان «منه عفی عنه، منه مد ظله» به‌خط نستعلیق، یادداشت ۱۲۹۶ در پایان هست؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سبز، ۱۹۳گ، ۱۶ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف:۱۱-۲۳۹۶]

● اثبات الواجب / کلام و اعتقادات / فارسی

esbāt-ol vājeb

مسیحا فدشکوئی، محمد مسیح بن اسماعیل، ۱۰۳۷؟ - ۱۱۲۷ قمری

masīhā fedeškū'ī, mohammad masīh ebn-e esmā'īl (1628 - 1715)

رساله‌ای در توحید و اثبات واجب در یک «فاتحه»، در مقدماتی در ضمن ۴ «فصل» و دو «مقصد»: ۱. اثبات وجود واجب؛ ۲. اثبات توحید واجب؛ و «خاتمه» در ذکر احادیثی برای اثبات مدعا. گویا همان اثبات واجب محمد اسماعیل مسیح فسوی شیرازی است. الذریعة (۱: ۱۰۹) مؤلف این کتاب را به‌طور قطع محمد مسیح فسائی دانسته است.

آغاز کتاب: بسمله و به ثقتی. یا من منه المبدء و الیه المنتهی یا من له الاسماء الحسنی دلنا علی طرق اثباتک و عرفنا آیة صفاتک و اذقنا حلاوة توحیدک و ارقنا من سنة الغفلة... چنین گوید ... ابن اسمعیل الفسائی محمد المدعو بمسیح ... این چند کلمه‌ای است مختصر در بیان اثبات واجب و توحید او.

انجام کتاب: ... واجب الوجود بالذات را شریکی درموجودیت حقیقی نخواهد بود چنانکه او را شریکی در واجبیت بالذات و در ایجاد ممکنات نیست.

چاپ: به کوشش عبدالله نورانی، آرام نامه، تهران، ۱۳۶۲: ص۱۱۳-۱۵۴.

[الذریعة ۱۰۹/۱؛ فهرستواره منزوی ۶۳/۶]

شرح و حواشی:

۱- شرح اثبات الواجب شکیب شیرازی، محمد علی بن محمد امین (-۱۱۳۵)

۱. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۸۶/۱
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ دارای حواشی با نشان «محمود»، در حواشی نشانه‌های مقابله دیده می‌شود؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج سرخ، ۶۰گ ۱(پ-۶۰پ)، ۱۷ سطر (۸×۱۲)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف:-۲۷۳]

۲. شیراز؛ طباطبائی؛ شماره نسخه:۵۹۳/۳
خط:نسخ،بی‌کا،تا:۱۱۰۷ق؛ اندازه: ۱۲×۱۷سم [نسخه‌پژوهی:۳-۱۰۸]

۳. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۷۸۱/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج روغنی ضربی زرکوب مقوایی، ۷۱گ (۱پ-۷۱ر)، ۱۴ سطر (۵/۵×۱۱)، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [ف:-۳۹۱]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۲۸۲/۱
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: سپاهانی و فرنگی، جلد: مقوا عطف پارچه، ۷۰ص (۱-۷۰)، ۱۶ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف:۱۱-۲۲۴۸]

۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۲۹۶/۱
انجام: راجع به جانب معدوم مذکور می‌گردد. تمت
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی آهارمهره، جلد: مقوا، ۴۷گ (۱پ-۴۷پ)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف:۳-۳۹]

۶. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۸۲۹/۶
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ پس از آن برهانی بر امتناع درک کنه واجب نوشته شده است؛ ۱۲۶گ (۱۳ر-۱۴۹ر)، ۱۸ سطر (۸×۱۵/۵)، اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف:۳-۳۹]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۳۸۲/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا، در عصر مؤلف؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۲گ (۲پ-۳۳ر)، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف:۱۹-۱۸۴]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۶۴۰/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷۲ص (۹۶-۱۶۷)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف:۳۳/۱۴-۱۴۳]

۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۵۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ دارای سرلوح زرین و جدول به زر و شنگرف و لاجورد؛ کاغذ: ترمه سپاهانی، جلد: تیماج زرد حاشیه‌دار، ۱۴ سطر (۶/۵×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۸/۵سم [ف:۳-۱۳۳]

۱۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۷۴/۸
خط: شکسته تعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ ضربی مقوایی، ۱۴ سطر (۷×۱۵)، اندازه: ۱۰×۱۹/۵سم [ف:۳-۱۳۴]

۱۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۹
آغاز: برابر؛ **انجام:** لمن لا یکونان له هکذا حال العقلا فیما یصفون الله تعالی
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: نائینی؛ ۵۴گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف:۴-۶]

۱۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۵۱۳/۱
آغاز و انجام: برابر
نام مؤلف به قرینه آغاز و انجام نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: اهدایی موسس، کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماجی تریاکی درون زرد، ۴۵گ (۱-۴۶)، ۱۷سطر (۸×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف:۴-۱۳۲۴]

● اثبات الواجب / کلام و اعتقادات / عربی

iṯbāt-ul wājib

فاضل هندی، محمد بن حسن، ۱۰۶۲ - ۱۱۳۷ قمری

fāzel-e hendī, mohammad ebn-e hasan (1652 - 1725)

تاریخ تألیف: لیلة الرغائب ۱۰۸۰ق

رساله در دیباچه «اثبات الواجب فی اثبات الواجب» نامیده شده که در زمان شاه سلیمان صفوی در هشت «مقدمه» و دو «مقصد» ساخته شده است.

آغاز کتاب: بسمله. سبحان من ثبت وجوده علی صفحات اللیل و النهار ... اما بعد فهذه خوذة خریدة او لؤلؤة فریدة فی اثبات اوجب ما یثبت فی صفحات الجنان و تدلک و جنات اللسان.

انجام کتاب: وقع الابتداء بابداع هذا الکتاب للیلة الرغایب الثمانین بعد الالف و الحمدلله العالمین.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۸۶۴/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ دارای حواشی با نشان «منه دام ظله العالی»؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ مقوایی، ۸۸گ (۱پ-۸۸پ)، ۲۰ سطر (۶/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف:۸-۴۶۴]

● اثبات الواجب / کلام و اعتقادات / فارسی

iṯbāt-ul wājib

حسینی، محمد طاهر بن محمد، ق۱۲ قمری

hoseynī, mohammad tāher ebn-e mohammad (- 18c)

وابسته به: اثبات الواجب = اشتراک لفظی وجود (رساله)؛ تبریزی، رجبعلی (-۱۰۸۰ق)

رد رساله اثبات الواجب ملارجب علی تبریزی است، کلمات وی را با عناوین «قوله» آورده و با عنوان «شرح» به رد آن پرداخته است.

آغاز کتاب: الحمدلله الذی لیس کمثله شیء و هو السمیع العلیم ... که چون مرحوم ملا رجب علی که از افاضل زمان بود رساله‌ای نوشته که مضموم وجود

انجام کتاب: بر اکثر فوق مشتبه می‌شود چنانکه از حدیث مفضل معلوم شد و مکرر بیان کردیم و العلم عند الله تعالی

گلپایگان؛ امام جمعه، محمد حسن؛ شماره نسخه:۶۲/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد حسین جرپادقانی، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای بدون مقوا، ۲۴گ (۱۱۲پ-۱۳۵ر)، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [کتابخانه های گلپایگان - ف:-۱۷۱]

● اثبات الواجب = اصول الدین و معالم الحق و الیقین / کلام و اعتقادات / عربی

itbāt-ul wājib = usūl-ud dīn w ma'ālim-ul ḥaqq wa-l yaqīn

حسینی تفرشی، محمد داود بن محمد مخدوم، ق۱۲ قمری

hoseynī tafrešī, mohammad dāvūd ebn-e mohammad maxdūm (- 18c)

تاریخ تألیف: ربیع الاول ۱۱۷۰ق

رساله مختصر کلامی‌ـفلسفی است دارای اصطلاحات این فن، دراثبات صانع و نبوت و امامت و معاد (اصول دین).

آغاز کتاب: یا منشئی مبادی الحرکات الاول و یا متصفا بالبقا الدائم والعز الذی لم یزل الیك توجهت نفوسنا الناطقة

انجام کتاب: فکن مع الله علانیة وسرا ومن یتق الله یجعل له من امره یسرا

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۵۳۵/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ در ۵۹پ یادداشتی است از مؤلف در بیان معنی «تشخیص» و این‌که آیا در خارج موجود است یا نه؛ مهر: «عبده محمد داود الحسینی»؛ تملك: محمد حسین بن محمد افضل حسینی خوزانی (؟) افطسی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی بدون مقوا، ۶گ (۶۰ر-۶۶پ)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [ف:۴۱-۳۶]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۶۰۵/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ در حاشیه صفحه اول و دوم دو یادداشت است که سید محمد بن زین العابدین محمد حسینی تفرشی وقف محله‌ای به تاریخ ۱۳۱۷ نوشته است؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵گ (۱ر-۵ر) اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف:۲۰-۵]

● اثبات الواجب / کلام و اعتقادات / عربی

itbāt-ul wājib

ظهیرا، ظهیرالدین بن مراد، ق۱۲ قمری

zahīrā, zahīr-od-dīn ebn-e morād (- 18c)

رساله‌ای پیرامون اثبات واجب تعالی است که مؤلف در پی بحث‌های میرزا محمد شیروانی و آقا حسین خوانساری نوشته و از گفته‌های شیروانی خرده‌گیری می‌کند.

آغاز کتاب: بسمله، الحمد لله و سلام علی عباده الذین اصطفی غرضنا الأهم والمقصود بالإصالة من هذه المقالة علی أن نتکلم علی برهان بین براهین إثبات الواجب تعالی شأنه.

انجام کتاب: متهافت متناقض یدفع بعضه بعضاً بلامریة فهذا البرهان و لله الحمد أمتن البراهین و أوثقها و أخضرها علی ذلك المطلب ... الحمد لله أولاً و آخراً ... باطناً و ظاهراً.

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۰۹/۱۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ربیع الثانی ۱۱۲۸ق؛ جلد: تیماج سبز ضربی، ۹گ (۱۳۶ر-۱۴۴ر)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۲×۲۴سم [ف:۴-۱۸۹]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۲۶۲/۳

آغاز و انجام: برابر

نام کتاب در فهرست «اجتماع النقیضین» آمده که با توجه به کتاب‌شناسی نسخه و نیز آغاز و انجام آن تغییر یافت و مؤلف تعیین گردید؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: محتملاً قرن ۱۲؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی روشن یك‌لایی، ۲۶ص (۷۱-۹۷)، ۲۰ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف:۹-۲۵۱]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۹۹۷/۱۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۷۹ق؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی، ۱۱گ (۱۲۰ر-۱۳۱پ)، ۱۷ سطر (۷/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۳×۲۱/۵سم [ف:۳۲-۹۷۸]

۴. قم؛ بروجردی؛ شماره نسخه:۹۹/۶

آغاز و انجام: برابر

نام مؤلف به قرینه آغاز و انجام نسخه تعیین شد ؛ خط: نسخ، کا: احمد بن علی اکبر بروجردی (حاج احمد خادمی)، تا: ۱۳۵۱ق، به دستور آیة الله حاج آقا حسین طباطبائی بروجردی؛ جلد: تیماج مشکی، ۸گ (۹۰پ-۹۸پ)، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [ف:۱-۶۷]

۵. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۲۳۲/۶

آغاز: برابر

این کتاب در فهرست به شیروانی نسبت داده شده؛ خط: نسخ زیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ در عصر سید محمد بروجردی، مؤلف بیشتر رساله‌های این مجموعه، و احتمالاً به خط وی؛ جلد: تیماج قرمز ساده،۱۲گ(۲۱پ-۳۲ر)،۱۹ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف:۱-۱۹۲]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۱/۷

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف:۱-۴۴]

● اثبات الواجب = رساله در کلام / کلام و اعتقادات / فارسی

esbāt-ol vājeb = r. dar kalām

حاجی سید کاظم

hājī seyyed kāzem

رساله مختصری است در توضیح علت‌های چهارگانه (فاعلیه، مادیه، صوریه، غائیه) که با استفاده از آیات و روایات به اثبات واجب تعالی و «اول و آخر» که در لسان بعضی از روایات وارد شده پرداخته است.

آغاز کتاب: بدان ایدک الله فی الدنیا و الاخرة بصنوف تأییداته که جمیع موجودات را چهار علت است.

انجام کتاب: احادیث که تفسیر شده «نبا عظیم» به امیر المومنین (ع) شاهد صدق بر مدعاست. این است مجملی که موجب رکون خواطر منصف می‌شود و متعصب معاند را بغیر آتش جهنم چیزی چاره نمی کند کلا سیعلمون ثم کلا سیعلمون.

۱. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۸۹۰/۲

آغاز و انجام: برابر

در فهرست با عنوان رساله در کلام آمده است؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: عبدالرحیم بن علی بن اشرف خراسانی قائنی بیرجندی، تا: شوال ۱۲۶۱ق، جا: تهران؛ جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی ترنج با سر مجدول گرهی، ۳گ (۴۵پ-۴۸ر)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف:۲-۱۵۵]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۵۱۱/۵

آغاز و انجام: برابر

نام مؤلف به قرینه نسخه شماره ۲/۸۹۰ مرکز مطالعات و تحقیقات اسلامی تعیین شد؛ خط: نستعلیق، کا: میرزا حسن بن مؤمن پاشاکجوری، تا: ۱۲۶۳ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی، ۵گ (۱۲۱پ-۱۲۵پ)، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف:۱۹-۳۱۲]

● **اثبات الواجب** / کلام و اعتقادات / عربی

itbāt-ul wājib

استرآبادی، محمد شفیع، ق۱۳ قمری

estarābādī, mohammad šafī‘ (- 19c)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۸۷۱

آغاز: بسمله و به نستعین. الحمد لمن جلا غیاهب الشکوک؛

انجام: و جعلناه علی وفق مراحه بعون الله المعین

خط: نسخ خفی، بی‌کا، بی‌تا؛ ضمائم: ۱. فائدة از محمد باقر مجلسی (۲ص)، ۲. من افادات العلامة آقا جمال خوانساری (۱۲گ)، ۳. مقالة فی احکام النظر (۷ص)، ۴. انوار الهدی فی تحقیق البداء از سلیمان بن عبدالله بحرانی (۲۳گ)؛ مهر: کتابخانه ناصریه لکهنو؛ واقف: علامه حامد حسین؛ اهدایی رهبری، اسفند ۱۳۷۶؛ کاغذ: نخودی، ۸گ، ۱۵ سطر (۶×۱۱/۵)، قطع: خشتی [رایانه]

● **اثبات الواجب** / کلام و اعتقادات / عربی

itbāt-ul wājib

گیلانی، توفیق بن حسین، ق۱۳ قمری

gīlānī, towfīq ebn-e hoseyn (- 19c)

رساله‌ای در چند «فصل».

آغاز کتاب: بسمله. الحمدلله الذی قضی بالفناء و الزوال علی جمیع عباده و انفذه امره فیهم علی وفق الحکمة و مراده ... اما بعد فیقول الفقیر الی ربه الغنی توفیق الجیلانی هذه رسالة فی اثبات الواجب و توحیده و صفاته و افعاله و اسئل الله التوفیق و علیه التکلان

تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۷۱/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** انتهی حدیث ابی بکر النقاش الذی اسندناه فی باب القیمة قبل هذا فی حدیث المواقف

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی ضربی، ۲۴گ (۱پ-۲۴ر)، ۲۳ سطر (۹×۱۵/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف:-۳۵۸]

● **اثبات الواجب** / کلام و اعتقادات / عربی

itbāt-ul wājib

نائینی، محمد رضا بن رشید، ق۱۳ قمری

nā‘īnī, mohammad rezā ebn-e rašīd (- 19c)

این رساله در ضمن جنگی از رضا نایینی است در بیان مسلک‌های اثبات واجب به اختصار.

آغاز کتاب: بسمله ... اعلم ان من الادلة علی وجوده سبحانه النظر فی المصنوعات

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۳۲/۱۰-طباطبائی

آغاز: برابر

کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ قطع: وزیری کوچک (خشتی)؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج یک‌لا مشکی رنگ، ۱۱گ، قطع: وزیری کوچک، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف:۲۳-۳۲۵]

● **اثبات الواجب** / کلام و اعتقادات / عربی

itbāt-ul wājib

تختی ، عبدالرحمن بن محمد سعید

taxtī, ‘abd-or-rahmān-e-bn-e mohammad sa‘īd

رساله کوتاهی در اثبات واجب الوجود است، به دلیلی که خود مؤلف یافته و آن این است که «لو لا الواجب لم یوجد شیء» و از ادله دانشمندان دیگر استفاده ننموده است.

آغاز کتاب: الحمدلله و الصلاة علی رسول الله و بعد ... لما کان اثبات الواجب من أهم الواجبات و أسبقها مما لابد منه.

انجام کتاب: فکیف یصلح علة الموجود الذی هو مثله لا ترجیح له علیک فی ذلک.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۲۶۸/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: نور علی بن عباسقلی بیک پونلی طالشدولابی، تا: سه‌شنبه ۲۵ ربیع الاول ۱۲۹۱ق، جا: مسجد قریه چکوجه پشت گیلان، به‌جهت حاجی محمود؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، ۲گ (۱۱پ-۱۲پ)، اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف:۶-۲۵۳]

● اثبات الواجب (۱) / کلام و اعتقادات / عربی

itbāt-ul wājib

تختی کردستانی، عبدالقادر بن محمد سعید، ۱۲۱۱ - ۱۳۰۶ ؟ شمسی

taxtī kordestānī, ‘abd-ol-qāder ebn-e mohammad sa‘īd (1832 - 1927)

رساله‌ای است که در آن اثبات واجب بر نهج و روشی نو است که گذشتگان به آن روش چیزی ننوشته‌اند. او ابتدا «معنی اضافی» را طرح می‌کند و سپس با استفاده از این معنی به اثبات واجب می‌پردازد. در حاشیه صفحه اول در توضیح لفظ «اوردت» متن آمده: «المورد ... عبدالقادر بن شیخ سعید» و از این تذکر احتمال داده می‌شود که نویسنده این رساله شاید شیخ عبدالقادر بن شیخ سعید باشد.

آغاز کتاب: الحمدلله الهم للصواب و الصلوة و السلام علی نبیه المنعوت فی الکتاب

انجام کتاب: هذا آخر ما اردت ایراده فی هذه الصحیفة و الحمدلله اولاً و آخراً.

تهران؛ انجمن آثار و مفاخر فرهنگی؛ شماره نسخه:۳۸/۱۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، کا: محمد جسیم، تا: ۱۲۷۴ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی رویه کاغذی الوان عطف تیماج تریاکی روشن، ۳ص (۲۳۳-۲۳۵)، ۱۵ سطر (۸/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف:-۲۲۱]

● اثبات الواجب (۲) / کلام و اعتقادات / عربی

itbāt-ul wājib

تختی کردستانی، عبدالقادر بن محمد سعید، ۱۲۱۱ - ۱۳۰۶ ؟ شمسی

taxtī kordestānī, ‘abd-ol-qāder ebn-e mohammad sa‘īd (1832 - 1927)

وی چند گفتار نزدیک به یکدیگر در این زمینه دارد. رساله حاضر کمی مبسوط‌تر است و مؤلف در ابتدای آن می گوید که بیشتر راه‌هایی که پیشینیان برای معرفت پیمودند سخت و بلند بوده است و وی اکنون می خواهد راه ساده و کوتاهی را بیان کند. سپس به اثبات واجب می‌پردازد.

آغاز کتاب: حمدله. صلاة. و بعد، فیقول افقر الوری الی عفو الملک المجید عبدالقادر بن محمد سعید انجاهم الله عن العذاب الشدید. ان من المطالب العالیة جملة اکثر طرق سلوا فیها الی معرفتها کانت بعیدة صعبه. و انا بعونه تعالی

انجام کتاب: ... یعجز عن دفعه عنه سواه تعالی. کما حصل ذلک لجمیع، منهم الصدیق رض فبا المعجزة اولی. و الحمدلله علی ذالک. رقم حین غلبة النوم

[دائره المعارف ۷/۲ و ۸/۲؛ بغدادی ۶۰۵/۱، زرکلی ۴۴/۴؛ سرکیس ۱۲۹۱/۲ که هیچیک از این کار او نام نبرده‌اند.]

۱. تهران؛ انجمن آثار و مفاخر فرهنگی؛ شماره نسخه:۳۸/۲

آغاز و انجام: برابر

خط:نسخ خوش،کا:محمد جسیم،تا: ۱۲۷۴ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی، رویه کاغذی الوان، عطف تیماج تریاکی روشن، ۶ص (۱۲-۱۷)،۱۵سطر (۸/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: -۲۱۳]

۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۶۳۰/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: اواخر محرم ۱۲۸۹ق؛ دارای حواشی با نشان «منه»؛ ۴گ (۱۴۲ر-۱۴۵پ) [ف:۲-۸]

● اثبات الواجب (۳) / کلام و اعتقادات / عربی

itbāt-ul wājib

تختی کردستانی، عبدالقادر بن محمد سعید، ۱۲۱۱ - ۱۳۰۶ ؟ شمسی

taxtī kordestānī, ‘abd-ol-qāder ebn-e mohammad sa‘īd (1832 - 1927)

گفتاری است کوتاه در اثبات واجب و جز رساله های دیگر اوست. بخش‌بندی نشده.

آغاز کتاب: بعد حمده علی ما هدانا الی طریق الحق، طریق رسوله الی الخلق (ع) و من التسلیمات اسناها. یقول العبد الفقیر الی رحمة الله الغنی عبدالقار بن مرحوم محمد سعید الغفاری التختی. هذه زبدة فی جملتین اولیهما فی المبداء.

انجام کتاب: و هذا هو نبینا محمد (ص) و اصحابه و تابعیه الی یوم القیامة رزقنا الله خیر الاولی و الآخرة بجاهه (ص) آمین. عبدالقادر مدظله.

[بغدادی ۶۰۵/۱، زرکلی ۴۴/۴؛ سرکیس ۱۲۹۱/۲ که هیچیک از این کار او نام نبرده‌اند.]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۴۰۶/۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ تحریری، کا: ابراهیم، تا: ۱۳۰۰ق؛ محشی؛ ۲گ (۲۵۸پ-۲۵۹پ) [ف:۲-۸]

● **اثبات الواجب (منظومة)** / کلام و اعتقادات / عربی
itbāt-ul wājib (mnz.)

کرمانشاهی، محمد مهدی بن محمد محسن، - ۱۳۴۶ قمری
kermānšāhī, mohammad mahdī ebn-e mohammad mohsen (- 1928)

منظومه رائیه، دارای بیش از هزار بیت در اثبات واجب به طریق مناجات و ادله‌ای که اکثر آنها فلسفی هستند.
آغاز کتاب: یا وجوداً حق یا حقاً ظهر ×× منه حق فی وجودات الفطر / حقها منه و منه الباطل ×× زاهق بالحق بالحق استقر
[الذریعة ۱۸/۱۰۰؛ تراثنا س۲ش۴/ ۶۷]

کرمانشاه؛ فیض مهدوی (کتابخانه)؛ شماره نسخه:بدون شماره
آغاز: برابر
بی‌کا، بی‌تا؛ شاید به خط ناظم، بعد از آن قصیده طویلی است به همان قافیه در مدح ائمه (ع) [تراثنا: س۲ش۴:-۶۷]

● **اثبات الواجب** / کلام و اعتقادات / عربی
itbāt-ul wājib

صدر، جمال الدین
sadr, jamāl-od-dīn

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۴۶/۲
آغاز: ذات واجب الوجود او شیئاً من لوازمها او غیر ذالک لاجایزان یکون علته ذات الواجب او شیئاً من لوازمها والا لکان قدیما لان قدم العلة یستلزم قدم المعلول؛ **انجام:** علی هذا المعنی و التی یفهم منها فرض کفائی علی اعمال الید اللهم ارنا الحق حقا و ارزقنا اتباعه و ارنا الباطل باطلا و ارزقنا اجتنابه والصلوة علی ختم الرساله
بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج مشکی و مقوایی نو، ۸۴ص (۱۶-۹۹) [سنا - ف:۲-۱۸۲]

● **اثبات الواجب و اصول دین** / کلام و اعتقادات / فارسی
esbāt-ol vājeb va osūl-e dīn

قمی ، محمد طالب بن محمد باقر
qomī, mohammad tāleb ebn-e mohammad bāqer

اصل کتاب در چهار «رکن» است اما تنها نسخه موجود تنها رکن اول آن را دارد که در اثبات صانع و صفات ثبوتیه و سلبیه است و به چهارده «اساس» تقسیم شده است: ۱. در اثبات صانع و وجوب وجودش، در سه تمهید: تمهید اول در بیان معنی واجب و ممکن و ممتنع، تمهید دوم در معنی دور و بیان بطلان آن، تمهید سوم در ابطال تسلسل؛ ۲. در بیان توحید واجب، دارای پنج دلیل؛ ۳. از لیت و ابدیت؛ ۴. نفی جسمیت؛ ۵. نفی رؤیت؛ ۶. صفات ثبوتیه؛ ۷. صفت مرید است؛ ۸. صفت متکلم؛ ۹. حدوث و قدم عالم؛ ۱۰. قدرت و اختیار؛ ۱۱. افعال بندگان؛ ۱۲. بدا؛ ۱۳. حسن تکلیف؛ ۱۴. احباط و تکفیر.
آغاز کتاب: حمد بی حد واجب الوجودی را سزاست که امکان حوادث کاینات بر وجوب وجود ذاتیش شاهدی است صادق ... لمؤلفه: از تو آوازه هستی بجهان گشته بلند ×× گر چه این زمزمه دیری است که دارد دلها

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۰۴۴/۱۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** نسخه: اینکه تکفیر را تخصیص به صغیره داده ... که اشاره بان رفت شامل جمیع گناهان
تنها رکن اول؛ خط: نستعلیق بدخط، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: اصفهانی ترمه نخودی رنگ، جلد: تیماج سرخ، یک لا، ۱۰۴گ، ۱۲۷پ-۲۱۱پ، اندازه: ۱۳/۵×۱۹/۵سم [ف:۱۱-۱۶۰]

● **اثبات الواجب** / کلام و اعتقادات / عربی
itbāt-ul wājib

سه حاشیه کوتاه است بر سه عبارت از رساله‌ای در اثبات واجب بدین تفصیل: ۱. بحثی است در دلالت موجود بر صانع که درآن به آیات و روایات و اشعار فارسی استناد شده است، آغاز: «فاقول من الامور البینة کل موجود من الممکنات یدل علی وجود صانعه دلالة عقلیة قطعیة فهو بهذا الاعتبار مظهر له»؛ ۲. در این حاشیه از اسماء الهی و دلالت الفاظ بر آنها بحث شده است، آغاز: «قوله فتوهموا ان تلک الالفاظ، اعلم ان مدار التوحید الاول علی ان المراد من قوله ان تلک الاسماء الفاظ موضوعة لها»؛ ۳. حاشیه‌ای است بر حاشیه دوم همین رساله که قبل از این ذکر شد، آغاز: «قوله حسبوا الخ اقول مدار التوحید الاول الذی افاده المحقق قدس سره لحسناتهم هذا علی ان المراد من الالفاظ فی قول الشارح حسبوا ان هذه الاسماء کلها».

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۲۹۷/۲-۲۶/۱۷۷
آغاز: بسمله فأقول من الامور البینة ان کل موجود من الممکنات یدل علی وجود صانعه دلالة عقلیة؛ **انجام:** وهی علة کون الحکم من المسلمه او مثالالها هذا ما ... فی هذا المقام لتوجیه هذا الکلام وتمام المرام بقصد من الخبیر العلام والسلام والصلوة علی نبیه محمد المصطفی واولاده وعلی المرتضی.
خط: نستعلیق، کا: حسن بن محمد بن حسن، تا: حاشیه اول ۵ ذیقعده، دوم وسوم ۸ ذیقعده ۹۱۵ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۰گ (۱۲پ-۲۲ر)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف:۱-۵۸]

● **اثبات الواجب** / فلسفه / عربی
itbāt-ul wājib

رساله کوتاهی است در اثبات الواجب که مؤلف ضمن دیدگاههای گوناگون در رابط با موضوع به بیان مطلب پرداخته است

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۵۷۶/۱۷

آغاز: هذه رسالة لتفصيل الكلام فی حقيقة الواجب و وجوده و اختلاف الآراء فيه علی ما أفاده الأستاد العلامة فی أثناء تقريره، فنقول و بالله التوفيق حقيقة الواجب لايخلو اما أن يكون وجوده او غير و الثانی مذهب اكثر المتكلمين من أصحابنا المعتزلة القائلين...؛

انجام: فهو فی الحقيقة راجع الی القسم الاول و هو أن يكون وجوده غير متناهية زائداً عليها هذا و القول بالوجود الخالص مع إختيار كون الوجود الخاص مع إختيار كون الوجود المطلق من المعقولات الثانية علی ما هو مذهب الحكماء مشكل جداً و الله أعلم بالصواب

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: شرقی، ۲گ (۱۸۷پ-۱۸۸پ)، ۱۹ سطر، اندازه: ۸×۱۵/۵سم [ف:۳۶-۶۲۴]

● اثبات الواجب / فلسفه / عربی

itbāt-ul wājib

رساله‌ای است مختصر در اثبات واجب به مذاق اهل تصوف و اشراق. مؤلف پس از بررسی مذهب عرفا و صوفیه و متکلمین و حکمای پیشین در وجود واجب و اسماء و صفات او، گفته هر یک از مذاهب سه‌گانه را بیان کرده است. در بخش‌هایی از رساله، وحدت وجود و کیفیت صدور کثرت از وحدت مورد بحث قرار گرفته است.

آغاز کتاب: الحمدلله الاحد الفرد الصمد و الصلوة علی سيد الانبياء محمد و آله المكرم الممجد اما بعد فهذه رسالة فی اثبات الواجب و توحيده و صفاته. جميع الممكنات الصرفه التی نسبتا الوجود و العدم اليه و الی كل من اجزائه متساويين يكون باعتبار ماهيتها غير متصفة بالموجوديه

انجام کتاب: فاعلم ذلك فانه يظهر بملاحظه ما ذكر قبل من ان الوجود الحقيقی واحد قد يتقيد بتقيدات اعتباريه يترا ای منه المهيات المتغايرة التی منها تعدد الذوات.

همانند:

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۰۸۵/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمادی الاول۱۰۲۲ق؛ جلد: دو رو تیماج قرمز، ۲گ (۱۸۴پ-۱۸۶ر) [ف:۱۳-۲۸۰]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۶۰۴/۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۵۶ق؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: تیماج ترياکی روشن عطف تیماج عنابی مقوایی، ۲۲گ (۳۳-۵۵)، ۱۳ سطر (۶/۵×۱۱)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف:۱۳-۷]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۳۶۴/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: شوال ۱۱۳۰ق؛ صفحه ها مجدول به زر و مشکی و لاجورد؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴گ (۱۴۴پ-۱۴۷ر)، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف:۲۱-۳۲۶]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۳۶۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۷۹ق؛ کاغذ: نباتی، جلد: پارچه ای، ۳گ، ۱۷ سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۲×۲۱ [رایانه]

۵. کرمانشاه؛ مدرسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۱۱۹/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوب، کا: محمد باقر بن محمد حسن بروجنی، تا: ۱۲۹۵ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۲گ (۶۳پ-۶۴ر)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱/۵سم [ف:-۹۳]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۷۸۰/۴

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف:۵-۲۳۸]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۴۲/۱۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ تحریری، کا: جعفر میربابای تبریزی، تا: قرن ۱۳؛ کاتب دفتر (جعفر تبریزی) که خود اهل فضل بوده و با سخنان متصوفه مخالفت داشته در حاشیه رساله، مؤلف آن را تکفیر کرده است؛ کاغذ: نخودی رنگ آهارمهره، جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، ۲ص (۲۱۲-۲۱۳) اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [ف:۹-۵۱۵]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۹۸۲/۲۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج فرنگی، ۲ص (۳۰۷-۳۰۸)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف:۴۴-۱۷۳]

● اثبات واجب / فلسفه / فارسی

esbāt-e vājeb

در اثبات واجب، در یک «مقدمه» و پنج «مطلب» و یک «خاتمه» و کاملا شبیه رساله «اثبات واجب» یا «اشتراک لفظی و معنوی در وجود» ملا رجب علی تبریزی است، با همان فصل‌بندی و همان عناوین.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۴۸۹/۱۵

آغاز: الحمدلله الذی خلق الاشياء بقدرته ... اما بعد بدانکه اول چیزی که باری تعالی در عالم اجسام بیافرید ماده بود و آن را به اصطلاح حکما هیولی خوانند و از آنجا عناصر اربعه پدید کرد؛

انجام: ذات الله تعالی به معنی وجود و موجود باشد و به معنی وجوب واجب چنانچه در ممکنات است.

خط: نستعلیق، کا: محمد مظفر بن محمد حکیم، تا: صفر ۱۰۸۸ق، جا: اصفهان؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی ترمیمی، ۲گ (۱۶۴پ-۱۶۶پ)، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف:۲۰-۶۶]

● اثبات الواجب / کلام و اعتقادات / فارسی

esbāt-ol vājeb

رساله‌ای است که مؤلف در آن ده طریق برای اثبات و اجب الوجود ذکر کرده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۱۳۸/۴۲

آغاز: طرقی که از آن استدلال کنند بر وجود ... بسیار است و آنچه یاد خواهیم کرد اینجا ده است: طریق اول آنستکه اگر در وجودی واجب الوجود نباشد حقایق و ماهیات؛ **انجام:** و فرض کرده شد که واجب است به آن خلف پس متعین شد که در موجودات موجودی باشد واجب لذاته و آن مطلوب است بعضی ازین طریق نزدیکتر است بعضی بسبب اشتراک ایشان در اکثر مقدمات.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۱ص (۱۷۶) [ف:۱۵-۱۵۰]

● اثبات الواجب / فلسفه / فارسی

iṯbāt-ul wājib

ظاهرا رد بر رساله‌ای در اثبات واجب الوجود است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۷۰۲/۲

آغاز: حکما در مقام اثبات وحدت فعل از برای واجب تعالی که می‌گویند الفاعل الواحد لایصدر عنه امران سلب فعلیت افاعیل عباد را از او می‌کنند و هذه عبارة بعضهم العامة و الاشاعرة من یحذو حذوهم...؛ **انجام:** وجود که ظهور نور قهار است نه آنکه مرتبه ذات که لا اسم له و لا رسم له عین همه مرغوبین و مطلوبین شده است که غیر او مرغوب و مطلوب نشود غیرة منه تعالی الله عن ذلک علوا کبیرا

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج مشکی جدید، ۵گ (۷پ-۱۲پ)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۴×۲۵سم [ف:۲۰-۲۱۲]

● اثبات الواجب / کلام و اعتقادات / فارسی

esbāt-ol vājeb

رساله‌ای در این‌که وجود واجب تعالی عین ذات اوست و نسبت وجود ممکن با وی. آمیخته به تصوف و عرفان است با رباعیاتی که گویا از خود نگارنده رساله است. احتمالاً این رساله بخشی از کتابی باشد که جدا شده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۹۱۷/۳

آغاز: فی الاشارة ... هستی تو بذات و ما بتو هست نما ... محققان اصحاب عیان و مدققان ارباب برهان؛ **انجام:** نسال الله تعالی الاطلاع علی حقائق اسراره و الاستضاءة بلوامع انواره

خط: نسخ، کا: محمد رفیع بن عبدالغفار، تا: ربیع الاول ۱۱۲۶؛ توسط کاتب تصحیح شده؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۸گ (۶۵پ-۹۳ر)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف:۲۷-۳۳۰]

● اثبات الواجب = الوجود = ارتباط الممکن بالواجب / فلسفه / عربی

iṯbāt-ul wājib = al-wujūd =irtibāṭ-ul mumkin bi-l-wājib

گفتار مختصری است در وجود و تعریف وجود حقیقی به مذاق اهل عرفان.

آغاز کتاب: لا شبهة فی أن الممکن بالامکان الخاص لا یمکن أن یوجد الا بارتباطه بالوجود الحقیقی الذی هو واجب الوجود

آغاز کتاب: و من هذا قیل انت تراه فی عین الامور ممتزجا و مقیدا فالقرآن یتضمن الفرقان و الفرقان لایتضمن القرآن.

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۳۶۴/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: شوال ۱۱۳۰ق؛ صفحه‌ها مجدول به زر و مشکی و لاجورد؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳گ (۱۴۷ر-۱۴۹ر)، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف:۲۱-۳۲۷]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۳۶۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۷۹ق؛ کاغذ نباتی، جلد: پارچه‌ای، ۲گ، ۱۷ سطر [رایانه]

۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۷۸۰/۵

آغاز: برابر

نسخه اصل: کتابخانه مدرسه بروجردی-کرمانشاه ۱۱۹؛ خط: نسخ، کا: محمد باقر بن محمد حسن بروجنی، تا: ۱۲۹۵ق؛ ۳ص (۱۱۷-۱۱۹) [عکسی ف:۵-۲۳۹]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۴۲/۱۴

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته، کا: تبریزی، بی‌تا، ۲۱۳سم [ف:۹-۵۱۶]

● اثبات الواجب و توحیده / کلام و اعتقادات / عربی

iṯbāt-ul wājib wa tawḥīd-i-h

رساله مختصری است در اثبات واجب تعالی و توحید حضرت حق که از پنج «مقدمه» تشکیل شده و به‌وسیله این مقدمات توحید را ثابت می‌کند وسپس به دفع شبهه ابن‌کمونه از دو راه و با دو بیان می‌پردازد.

آغاز کتاب: فی اثبات الواجب اعلم ان معنی واجبیته وتوحیده لایتم الا بخمسة مقدمات الاولی ان واجب الوجود مجرد الوجود ای لایمکن ان یکون له حقیقة غیر الوجود

انجام کتاب: اذ الموجود الحقیقی حینئذ یکون هذا الفرد لا هذا الامر وهو خلاف الفرض فتأمل وکن علی بصیرة و خذ بما اتیتک و کن من الشاکرین.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۰۱۵/۱-۳۰/۸۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۲؛ مصحح، دارای حواشی با نشان «عفی عنه»، تصحیحات و حواشی مؤلف درآن مشاهده می‌شود، فاقد خطبه است؛ جلد: مقوا با روکش کاغذی عطف تیماج قهوه‌ای،۷گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۲۳سم [ف:۱-۶۰]

● **اثبات الواجب** / کلام و اعتقادات / فارسی

iṯbāt-ul wājib

رساله‌ای در بیست «فصل». شاید مقاله‌ای از کتابی باشد.

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۷۹۹/۳۲

آغاز: درمعرفت باری تعالی و در وی بیست فصل است. فصل اول، در شناختن واجب و ممتنع و ممکن...؛ **انجام:** اختلاف عرض سوم بوهم

بی‌کا، بی‌تا؛ تملک: اعتضادالسلطنه ۱۲۸۳؛ واقف: سپهسالار، تاریخ وقف: ۱۲۹۷؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ ضربی مقوایی، ۱۷گ (۲۸۰-۲۹۶)، ۳۴ تا ۲۱ سطر و برخی چلیپا، اندازه: ۲۴×۳۸سم [ف:۳-۳۷]

● **اثبات الواجب** / کلام و اعتقادات / عربی

iṯbāt-ul wājib

مؤلف ظاهراً نظر به کارهای علامه دوانی داشته است. وی ابتداء به شرح «امکان» و «واجب» و «امتناع» می‌پردازد و بعد در اثبات واجب الوجود وارد می‌شود و آرائی دقیق در این زمینه می‌آورد.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۲۴۰/۶

آغاز: الکل کذلک و ان لم یجب ان یکون حکم الکل کحکم کل؛ **انجام:** مع انه ذهب الیه کثیر من الحکماء و مال الیه جم غفیر من العلماء.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: محتملاً قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مقوایی مشکی، ۳ص (۳۸۲-۳۸۵)، ۱۳ سطر (۹/۵×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف:۹-۲۲۵]

● **اثبات الواجب** / کلام و اعتقادات / فارسی

iṯbāt-ul wājib

رساله کوتاهی در دو «باب» در اثبات واجب تعالی و بیان صفات الهی: باب اول شامل هفت دلیل و باب دوم دارای یک «مقدمه» و دو «فصل» است. مؤلف در این رساله داستانی را از شیخ بحرینی و فخرالدین رازی و عالمی از اصفهان که بدون تحصیل، علم به وی عنایت شده بود را نقل کرده است.

قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۲۵۹/۲

آغاز: بسمله بدان ای طالب هدایت که این مطلب از جمله اموریست که ظاهر و روشن است؛ **انجام:** و کسی که تأمل در این مخلوقات بکند می‌داند که آن کس این مخلوقات

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳۲۳ق؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوا آبی عطف پارچه، ۲۳گ (۷۸ر-۱۰۰ر)، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف:۱-۲۲۹]

● **اثبات الواجب** / فلسفه / عربی

iṯbāt-ul wājib

در معنی وجود و اثبات واجب الوجود و صفات ایجابی و سلبی الهی بر پایه‌های فلسفی ضمن چند مرحله.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۱۸۰/۱

آغاز: الحمدلله تعالی و تقدس عن فهم غیره و جل عن أن یدرک أحد سر شره و خیره فصفته کذاته حاشا هما العقل؛ **انجام:** أی الکثرة لا یقاوم الوحدة الأصلیة الحقیقیة فعله تعالی بذاته عین علمه بالعالم و علمه ...

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: اوایل قرن ۱۴؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قرمز بدون مقوا، ۱۶گ (۱پ-۱۶ر)، اندازه: ۱۳×۲۱/۵سم [ف:۲۶-۱۴۳]

● **اثبات الواجب** / فلسفه / عربی

iṯbāt-ul wājib

رساله متوسطی است در اثبات واجب تعالی با براهین فلسفی. مؤلف در آن از ملاصدرا در موارد متعدد نقل می‌کند و از عقاید فلسفی وی از جمله حرکت جوهری دفاع می‌کند. او همچنین در یک مورد به حاشیه حاشیه خفری بر شرح تجرید قوشچی که استادش نگاشته، ارجاع می‌دهد.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۵۳۷/۱-۵۷/۲۰۷

آغاز: قوله جل شأنه: الذین یتفکرون فی خلق السماوات و الارض و اختلاف اللیل ... بل العاقل اذا تأمل فی جزء من اجزاء العالم

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۴۶گ (۱-۴۶)، ۱۰ سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف:۱-۵۸]

● **اثبات الواجب** / کلام و اعتقادات / فارسی و عربی

iṯbāt-ul wājib

نیمی به فارسی و نیمی دیگر به عربی. برای شاه سلطان حسین صفوی ساخته شده است.

شیراز؛ وصال (دکتر)؛ شماره نسخه:۲

بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۵-۲۹۰]

● **اثبات واجب** / کلام و اعتقادات / فارسی

esbāt-e vājeb

تقریرات درس میرزا ابراهیم عاملی نویسنده تفسیر عاملی است،

در دانشکده معقول و منقول مشهد. شامل تعریف وجود و ماهیت، وحدت وجود (وحدت تشکیکی)، اثبات واجب، اثبات توحید ذات واجب، احدیت ذات واجب، معرفت صفات کمال، اقسام صفات، در بیان آن‌که کدامیک از صفات ثبوتیه عین و کدام یک زایدند بر ذات حق تعالی، ربط خالق و مخلوق، توحید اله عالم، در بیان خیر و شر و دفع شبهه ثبوتیه، اصول صفات کمالیه، بیان علم واجب تعالی، قدرت واجب تعالی، عمومیت قدرت واجب تعالی، اثبات حیات واجب تعالی، در بیان سمع و بصر حق تعالی، کلام باری تعالی، اراده خداوند، همراه با شواهدی از قرآن و حدیث و شعرهای عرفانی. مؤلف محترم یادداشت‌های خود را ناتمام رها کرده است

مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۱۶۲

آغاز: آغاز بسمله الله ولی التوفیق. شیء به تقسیم اولی بیش از سه قسم نیست: وجود، عدم، ماهیت؛ **انجام:** و دیگر از ظلمت عالم طبیعت و پندار غفلت.چنانچه حضرت مسیح (ع) می‌فرماید.

خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ در آخر قطعه‌ای با قافیه راء به فارسی در چهل و هشت بیت آمده؛ کاغذ: مشقی خط دار، جلد: مقوا با روکش کاغذ نارنجی رنگ و عطف مشمع سرخ، ۵۲ گ، ۱۴ سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۰/۵×۱۶سم [ف:-۱۴۹]

● اثبات الواجب / کلام و اعتقادات / عربی

iṯbāt-ul wājib

رسائلی زیر در باب اثبات الواجب نگاشته شده‌اند، اما در فهرست‌ها هیچ توضیحی در مورد مضمون آنها ذکر نشده است.

غیر همانند:

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۶۶۱ ض

بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۰۶۵ق [د.ث. مجلس]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۸۷۹

آغاز: بسمله، و منه الاعانة فی التیمم و له الحمد علی کرمه؛ **انجام:** قدفرع من تسوید العبد محمد محسن البردی سنه ۱۰۷۰

خط: نستعلیق، کا: بردی، محمد محسن، تا: ۱۰۷۰ق؛ اهدایی رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: گل بهی، جلد: تیماج ضربی، ۵۱گ، ۱۲ سطر (۵×۱۲)، اندازه: ۱۰×۱۸سم [رایانه]

۳. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۶۸۵/۱

آغاز: دلائل التوحید التی تقررت عندی عشرة. الاول _ الواجب الوجود بالذات هو عین الوجود الحقیقی ... المقصد الثالث فی اثبات العلم و باقی صفاته تعالی ... المقصد الرابع فی بیان مذاهب الحکماء فی تحقیق العلم

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۳۰گ، قطع: جیبی [ف:-۱۱۸]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۳۴۲

بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ قطع: خشتی [د.ث. مجلس]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۴۴۶ ض

بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ قطع: جیبی [د.ث. مجلس]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۲۷۵/۴

بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی یک لا، ۱ص (۳۵پ)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف:۳۰-۴۸]

● اثبات الواجب / کلام و اعتقادات / فارسی

esbāt-ol vājeb

رسائلی زیر در باب اثبات الواجب نگاشته شده‌اند، اما در فهرست‌ها هیچ توضیحی در مورد مضمون آنها ذکر نشده است.

غیر همانند:

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۵۲۵

آغاز: تقسیم پیش از اقامت براهین احتمال تعدد و جهل و عجز و غیر ذلک ... فصل دوم در ابطلا اولویت ذاتیه؛ **انجام:** (آخرین عنوان) مسلک دوم در بیان آنکه واجب الوجود بالذات شریکی در ایجاد نیست ... چنانکه او را شریکی در واجبیت بالذات و در ایجاد ممکنات نیست، تم والله اعلم.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۳ رمضان ۱۱۱۷ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: کاغذ ترمه، جلد: میشن لایی قرمز، ۶۷گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱/۶×۱۹/۶سم [ف:۲-۸]

۲. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۲۲۴/۱۰

آغاز: فصل اول در بیان اثبات واجب الوجود بدانکه می‌گوئیم هر چه بعقل در آید یا واجب است وجود آن ...

خط: مختلف، بی‌کا، تا: ۱۲۱۱ق؛ جلد: تیماج ضربی قهوه‌ای ترنج و سر ترنج دار، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف:۱-۱۷۸]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۶۶۶/۲

آغاز: اعلم ایدک الله بلطفه و فضله در اثبات وجود صانع، اولا اثبات حدوث عالم که از مصنوعات حق است می‌باید کرد ...؛ **انجام:** و هر چه باقی باشد قدیم باشد بیت: عروس حجله آن نقاب آنگه براندازد ×× که دارالملک ایمان را مجرد یابد از غوغا

با عنوان مسأله؛ خط: نستعلیق، کا: علی بن شعبان رومی علائی، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: میشن سیاه، ۲گ (۵پ-۷ر) اندازه: ۱۲×۱۳سم [ف:۵-۳۲۲]

۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۷۱۲/۵

آغاز: در بیان معارف الهی، بباید دانست که اصل اصول معارف الهی شناخت و معرفت حق تعالی است بواجب الوجودی و بی نیازی مطلق. پس بباید دانست که حق تعالی ...؛ **انجام:** ... این حال در غایت تحیر و اضطرارند، بیت. بچه نسبتت کند جان که شدست در تو حیران ×× تو به هیچکس نمانی بتو هیچکس نماند

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ نامبوب است؛ جلد: رویه کاغذی، ۲گ (۲۰پ-۲۲پ)، اندازه: ۱۳/۸×۲۰/۵سم [ف:۸-۴۷۴]

● **اثبات الواجب** / کلام و اعتقادات / اردو
itbāt-ul wājib

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۳۱۱
آغاز: بسمله، فصل پهلی اثبات واجب الوجود؛ **انجام:** بصرهین قائم کئی هین بط هون و هو المطلوب
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ اهدایی رهبری، فروردین ۱۳۷۴؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا، ۱۰۵گ، ۱۹ سطر (۱۴×۲۲)، اندازه: ۲۰×۳۱سم [رایانه]

● **اثبات الواجب = الرسالة المهدية** / کلام و اعتقادات / عربی
itbāt-ul wājib = ar-r.-ul mahdīya

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۱۰۶۳۶
خط: مختلف، بی‌کا، بی‌تا [الفبائی:-۱۹]

● **اثبات الواجب (رسالات فی)** / کلام و اعتقادات، تفسیر
itbāt-ul wājib (risālāt-un fī)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۵۲۹
به نقل از متقدمین؛ کا: محمد حسین سیستانی، بی‌تا [د.ث. مجلس]

← اثبات الواجب تعالی ⟵ اثبات الواجب و صفاته الحسنی
← اثبات الواجب و صفاته ⟵ اثبات الواجب
← اثبات الواحد الاول ⟵ اثبات الواحد الحقیقی

● **اثبات الواحد الحقیقی = اثبات وحدة المبدأ = وحدة واجب الوجود = اثبات الواحد الاول = رسالة اثبات وحدة الله جل جلاله** / فلسفه / عربی
itbāt-ul wāhid-il haqīqī = itbāt-u wahdat-il mabda' = wahdat-u wājib-il wujūd = itbāt-ul wāhid-il awwal = r.-u itbāt-i wahdat-il lāh jall-a jalāl-i-h

نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد، ۵۹۷ - ۶۷۲ قمری
nasīr-od-dīn-e tūsī, mohammad ebn-e mohammad (1201 - 1274)

یکی از فوائد ثمانیه خواجه نصیر طوسی است. در این فائده پس از اثبات واجب الوجود به طریق فلسفی (علت و معلول و بطلان دور و تسلسل) وحدت مبدأ اول اثبات می‌گردد. این رساله، جزئی از پرسش‌های خواجه از اثیرالدین ابهری است و در صفحه ۵۲۷ «احوال و آثار خواجه» نیز بدان اشاره شده است.
آغاز کتاب: المبدء الاول الذی لا شیئ قبله و لا مبدأ له یستحیل ان یکون اکثر من واحد و ذلک لان کل ما سوی الواحد فهو کثیر. و کل کثیر فهو مؤلف من احاد و کل واحد من تلک الآحاد یکون مقدما علیه و مبدأ له. فاذن الکثیر له مباد فالمبدء الاول الذی لا مبدء له لا یکون کثیرا بل واحدا فقط. و ایضا المبدأ الاول الذی لا مبدأ له لا یجوز ان یکون ممکن الوجود لان کل ممکن موجود فله مبدأ. فاذا المبدأ الاول الذی لا مبدأ له یجب ان یکون واجب الوجود
انجام کتاب: لکن لا یستعمل منها الا ما یلیق بجلاله و تنزهه. فهذا ما اردنا ایراده فی اثبات الواحد الحقیقی الذی هو المبدأ الاول لجمیع الموجودات تعالی حده و تقدست ذاته و صفاته.
چاپ: در احوال و آثار خواجه نصیر، مدرس رضوی، ص ۵۴۶ تا ۵۴۸؛ در نهایت تلخیص المحصل
[الذریعة ۳۲۹/۱۶؛ آثار و احوال: ۲۸۹، چاپ جدید ص ۵۴۶]

۱. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۳۰/۳۳**
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد حسین عقیلی استرآبادی، تا: ۱۰۵۸ق، ۱۶۷سم [ف:۹-۴۷۱]

۲. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۹۳۸/۳۰**
آغاز: برابر
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماجی مهر قرمز رنگ، ۱۶۰ص، ۲۰ سطر، قطع: رقعی، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف:۱۰-۳۶۳]

۳. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۹۳۸/۳۱**
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماجی مهر قرمز رنگ، ۲ص (۱۶۰-۱۶۱)، ۲۰ سطر، قطع: رقعی، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف:۱۰-۳۶۳]

۴. **خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۶۶۰/۴۵**
خط:نسخ،کا:اسدالله بن ظهیرالدین علی دوانی،تا:قرن۱۱[ف:-۳۵۹]

۵. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۰۲۹/۵۱**
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ جلد: تیماج جگری ترنج با سرترنج طلائی، ۱ص (۱۴۹)، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف:۳۲-۴۱]

۶. **قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۲۳۶/۱۳**
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مقابله شده با نشان «بلغ»؛ کاغذ: فرنگی، ۳گ (۹۱-۹۳)، ۱۴ سطر، اندازه: ۷×۱۴سم [ف:۳۸-۶۷۳]

۷. **تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۶۱۳/۳**
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: طالب بن محمد تقی کرمانی، تا: ۱۱۰۲ق؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: تیماج تریاکی با روکش کاغذی، ۲گ (۱۹۱-۱۹۲)، ۱۵ سطر (۷×۱۱)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف:۱۳-۲۳]

۸. **قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۷۱۰/۵-۳۹/۹۰**

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج مشکی مجدول، ۲گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف:۱-۵۶]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۳۰/۳۴
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق، کا: سید محمد حسین استرابادی عقیلی، بی‌تا؛ ۳ص (۱۶۷-۱۶۹) [ف:۹-۴۷۲]

۱۰. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۵۷۵/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: غیاث الدین ابومحمد سلیمان بن محمد قاری، بی‌تا؛ کاغذ: سمرقندی نخودی، ۱۹ سطر [ف:۳-۱۲۳۸]

۱۱. مشهد؛ علی حیدر؛ شماره نسخه:۴۶۹/۳
آغاز: فان قیل: ان قدر کلمة التوحید موجود لم یلزم منه الا نفی وجود ما سوی الله؛ **انجام:** برابر
در فهرست نام کتاب و مؤلف به اشتباه ثبت شده که با توجه به انجام آن تصحیح گردید؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: چرم زردرنگ، ۳گ (۸۷پ-۸۹ر)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [مؤید:۱-۳۷۹]

● اثبات وجود الانبیاء و الاوصیاء فی قبورهم / کلام و اعتقادات / عربی

iṯbāt-u wujūd-il anbīyā' wa-l awṣīyā' fī qubūr-i-him

حسینی کاظمی، محمود بن فتح الله، ق۱۱ قمری

hoseynī kāzemī, mahmūd ebn-e fath-ol-lāh (- 17c)

تاریخ تألیف: ۲۰ صفر ۱۰۷۹ق؛ محل تألیف: نجف

مؤلف که از دانشمند روزگار صفویان است در این نامه می‌گوید که میان من و چند تن از برادران دانشمندم در نجف درباره دو حدیثی که می‌گویند پس از سه روز تن و روان پیامبر و جانشینانش را پس از مرگ آنان به آسمان می‌برند گفتگویی شده و من می‌خواهم میان این حدیث‌ها و حدیث‌های دیگر که می‌رسانند که تن برخی از پیامبران و پیشوایان در زمین یافت شده جمع کنم و روشن سازم که تن آنان در خاک جایشان هست و آنها را پس از مرگ به آسمان برده و برگرداندند. این نامه را در نجف پس از «تفریج الکربة» نگاشته است. در روضات (ص ۱۵۶) و در ذریعه (۴: ۲۳۰) بنام «رسالة فی صعود جثة الامام الی السماء من بعد ثلثة ایام» و «رسالة فی عدم صعود جثث الائمة علیهم السلام» از آن یاد شده است.

آغاز کتاب: فی اثبات وجود الانبیاء و الاوصیاء فی قبورهم. بسمله. بعد الحمد و الصلاة علی محمد و آله النجباء من اهل العباء. فانی اخبر الاخوان فی الایمان عن الکلام الذی جری بینی و بینهم فی ذلک المکان.

انجام کتاب: و فرغ من کتابتها مؤلفها تراب اقدام المؤمنین ... محمود بن فتح الله الحسینی الکاظمی النجفی نسباً و مولداً و موطناً و ان شاء الله محشراً و ذلک فی الیوم التاسع للعشرة الثالثة من الشهر العاشر لسنة التاسعة للعشرة الثامنة بعد الالف لسید الوصیین علیه و علی اهل بیته الصلاة و السلام.

[الذریعة ۲۳۸/۱۵؛ دنا ۱۶۱/۱ (۹ نسخه)]

۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۸۳۶/۸-عکسی
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ پخته، کا: ابن محمد تقی الحسینی محمد مفید، تا: ۱۰۸۱ق؛ ۱۰ص (۲۷۶-۲۸۵) [عکسی:۱-۶]

۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۲۱۷/۱۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد بن بدوی جزائری عسکری، تا: ۲۰ ربیع الاول ۱۱۱۵ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای عطف تیماج مشکی، ۷گ (۱۰۹پ-۱۱۶پ)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [محدث ارموی:۱-۲۶]

۳. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۳۶۸/۸
آغاز و انجام: برابر
تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق، کا: محمد حسین بن حاج علی خوانحودی، تا: از ذیقعده ۱۲۶۰ تا ۱۲ صفر ۱۲۶۲ق، جا: مشهد رضوی، در مدرسه صالحیه مشهور به مدرسه نواب؛ کاغذ: آهارمهره‌ای، جلد: تیماج عنابی، ۴ص، ۲۵ سطر (۱۲×۱۷)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف:-۳۰۷]

۴. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۱۲/۳
آغاز: برابر
خط: نسخ، کا: محمد علی امامی خوانساری نجفی، تا: ۱۶ ذیحجه ۱۲۹۹ق، جا: نجف اشرف؛ کاغذ: آهارمهره‌ای، جلد: تیماج شتری مجدول، ۸گ (۲۶۱-۲۶۹)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف:۱-۱۴]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۵۱۴/۳
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف:۲-۱۰۶]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۹۳۰
آغاز: برابر؛ **انجام:** لان نظر الخاسر و فکری القاصر فی ذلک سیان
خط: نسخ، کا: سید مصطفی حسینی علوی فاطمی، تا: سه‌شنبه ۲۶ محرم ۱۳۴۱ق؛ اهدای رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی فرنگی، جلد: مقوا، ۱۰گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [ف:۲۶-۱۷]

۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۶۲۴
نسخه اصل: کتابخانه ای در نجف اشرف؛ خط: نسخ، کا: سید حسن بن عبدالهادی بن موسی بن حسن بن علی بن شکر بن مسعود بن ابراهیم بن حسن موسوی خرسان، تا: یک‌شنبه ۲۳ شوال ۱۳۵۱ق، جا: نجف اشرف؛ ۱۲ص [عکسی ف:۷-۲۳۰]

۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۲۲/۴

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد موسوی، بی‌تا؛ ۱۰گ، ۱۶۶پ-۱۷۵ر [ف: ۵-۱۱۹۰]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۵۲۵/۲
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای بدون مقوا، ۱۱گ (۳۸پ-۴۹ر)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف:۷-۱۱۱]

۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۲۶/۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** لان نظری الخاسر و فکری القاصر فی ذلک سیان
خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد بن حسین خراسانی، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی، ۹گ (۷۹ر-۸۷ر)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف:۲-۳۲۱]

← اثبات وجود الصانع ⟵ اثبات الواجب

● **اثبات وجود حجة الله عجل الله تعالی فرجه الشریف = مقام ختمیت ولایت** / عرفان و تصوف / عربی
iṯbāt-u wujūd-i ḥujjat-il lāh ʻajjal-al lāh taʻālā faraj-a-h-uš šarīf = maqām-e xatamīyat-e velāyat

رساله‌ای است در بحث ختمیت مقام ولایت کلیه الهیه. از مؤلف نامی ذکر نشده لکن به قرینه باید بخشی از کتاب امانه یا امامت سید حیدر آملی باشد که توسط ملا علی نوری نوشته شده است. خطبه کتاب از دعای دوم صحیفه سجادیه اقتباس شده است.
آغاز کتاب: الحمدلله الاول بلا اول کان و الاخر بلا آخر یکون بعده ابتدع بقدرته ... اما بعد فاقول و الله یقول الحق

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۲۱۴/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** لیستکمل به و بقاء النظام الافضل المهیا للاستکمال و الاستتمام من دون ما ینتظم ...
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی، در پایان نسخه بخشی از نامه ابوسعید ابوالخیر به ابن سینا آمده است، ۱۳ برگ در آغاز نسخه، حواشی بر متون از حکمت و منطق به خط نسخ نگاشته شده ممکن است که از ملا علی نوری باشد؛ کاغذ: فرنگی، ۱۰گ (۱۴-۲۳)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف:۲۸-۳۰۳]

● **اثبات وجود خدا** / کلام و اعتقادات / اردو
esbāt-e vojūd-e xodā

در اثبات وجود خدا و خلقت روح قبل از جسد و بیان حضرات خمسه و مرتبه الوهیت و روح و عناصر به شعر.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۴۵۱/۳
آغاز: عینیت یگانگی کو کهتی هین هور غیریت بیگانگی کو بولتی هین...؛ **انجام:** پیرو هور سمجوا چهود لمین شاد ×× دعا سو کرو جیو مین عاشق کویاد
خط: نستعلیق هندی، بی‌کا، تا: ۷ ذیقعده ۱۲۱۲ق، جا: الله آباد (در هند)؛ جلد: چرم قهوه‌ای ساده، ۸گ (۱۴۴پ-۱۵۱پ)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۴/۳سم [ف:۴۳-۹۸]

● **اثبات وجود صاحب الزمان = منتخب رساله جهانشاهی** / کلام و اعتقادات / فارسی
esbāt-e vojūd-e sāheb-ez-zamān

خلخالی، محمد صالح بن محمد سعید، ۱۰۹۵ - ۱۱۷۵ قمری
xalxālī, mohammad sāleh ebn-e mohammad saʻīd (1684 - 1762)

اهدا به: برای حسین علی خان سعدلو
میرزا عبدالرزاق جهانشاهی رساله‌ای به حسینعلی خان سعدلو نوشته و برای نظرخواهی و تأمل نزد محمد صالح خلخالی فرستاده تا چنانچه ایراد و اشکالی داشته باشد با نظر خویش اصلاح کند. ملا محمد صالح رساله را می‌خواند و پس از آن شرحی مختصر و پربار بر کلام او می‌نویسد که این شرح به «منتخب رساله جهانشاهی» معروف است. ملا محمد صالح در این شرح مختصر با استدلال به قرآن و حدیث وجود صاحب الزمان را واجب و لازم دانسته و آن را اثبات می‌کند. در پایان مطلب نام محمد حسین تنکابنی آمد است.
آغاز کتاب: بسمله، سواد کتابت مرحوم میرزا عبدالرزاق جهانشاهی به غفران پناه مستطاب نخبه عالی جاه حسینعلی خان سعد لو طاب ثراه نوشته ... استدلال به وجود صاحب عصر و زمان شده ... می‌گوئیم نظر به تمامیت علت و عدم جواز تخلف چنان که در سلسله نزول نقصی در ترتب نمی تواند بود ... شرح کلام میرزای میرزا عبدالرزاق، قوله می‌گوئیم نظر به تمامیت علت و عدم جواز تخلف چنانچه در سلسله نزول نقصی در ترتب نمی تواند لود الی آخر، چه به قاعده امکان اشرف ثابت گردیده که جایز نیست وجود ممکن احسن مگر بعد از وجود ممکن اشرف
انجام کتاب: ... سر اینکه از درخت برگ نمی افتد مگر باذن ائمه معصومین. من افادات الفاضل الاعظم و المولی المعظم ... حاجی محمد صالح الخلخالی تغمده الله بغفرانه و اسکنة بحبوحة جنانه
چاپ: به کوشش غلامرضا پرنده، در مجموعه رسائل خطی، دفتر ششم، مشهد، بنیاد پژوهشهای آستان قدس رضوی، ۱۳۸۰ش.
[فهرستواره منزوی ۹/۶۶و ۷۳/۹]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۸۵۸/۱

آغاز: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۳۵ق؛ کاغذ: فستقی، جلد: میشن قهوه‌ای و سیاه، ۲۵ سطر [ف:۹-۷۶]
۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۱۱۶/۵
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: پسته ای فرنگی، جلد: میشن قرمز، ۳گ (۵۴ر-۵۶ر)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱/۷سم [ف:-۲۲۶]

← اثبات وحدة المبدأ ≻ اثبات الواحد الحقیقی

● **اثبات وحدت فعل واجب تعالی** / فلسفه / فارسی
esbāt-e vahdat-e fe'l-e vājeb ta'ālā
سبزواری، هادی بن مهدی، ۱۲۱۲ - ۱۲۸۹ قمری
sabzevārī, hādī ebn-e mahdī (1798 - 1872)
گزارشی از آن داده نشده است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۳۶۳/۱۱
آغاز: الحمدلله الودود؛ **انجام:** گوید خلق را چون
خط: نسخ، کا: شیخ ابراهیم تهرانی، تا: ذیحجه ۱۲۷۳ق؛ ناقص؛ کاغذ: فستقی، جلد: مقوا، ۱۷ سطر [ف:۱۱-۳۴۹]

● **اثبات وحدة الواجب = اثبات توحید = التوحیدیة**
/ کلام و اعتقادات / عربی
iṯbāt-u waḥdat-il wājib = iṯbāt-e towhīd = al-tawḥīdīyya
ملا شمسا، شمس الدین محمد، ۱۰۱۶ - ۱۰۹۸ ؟ قمری
mollā šamsā, šams-od-dīn mohammad (1608 - 1687)
تاریخ تألیف: شوال ۱۰۴۵ق؛ محل تألیف: مشهد
در این رساله به روش مشائیان توحید خداوند اثبات گردیده و گاهی شعر فارسی و عربی نیز در آن آمده است.
آغاز کتاب: بسمله الحمدلله الواحد الاحد الصمد و الصلوة و السلام علی سید المرسلین المسمی باحمد و آله الطاهرین المعصومین المتصفین بالکمال الامجد اما بعد فیقول فقیر خلق الله محمد الشهیر بشمسا گیلانی ... هذه رسالة فی بیان لزوم الفساد علی تقدیر تعدد الواجب بالذات و بیان نفی الشریک عن الواجب بالذات و اثبات التوحید له تعالی علی ما وقع الاشارة الیه فی قوله تعل فی اوائل سورة الانبیاء و هو قوله تعالی لو کان فیهما الهة الا الله لفسدتا، و اعلم ...
انجام کتاب: الذی ذکرناه یلزم فوت الاشارة الی المطلب الاول الذی هو عمدة الطالب عند علماء الدین و الحکماء الالهیین و اهل الکشف و الیقین. تمت.

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۰۱/۱۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۷۶ق؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره شده، جلد: تیماج قرمز، ۲۳ص (۴۴۲-۴۶۵)، ۲۰ سطر، قطع: رقعی، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف:۹-۲۴۴]
۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۲۶/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** تتجلی علیه انوار التحقیق و الله ولی التوفیق.
خط: تعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ حاشیه «منه دام ظله» دارد؛ کاغذ: ترمه سپاهانی، جلد: مقوا، ۴گ (۹۳ر-۹۶ر)، ۲۵سطر (۱۳×۲۰)، اندازه: ۲۰×۲۷سم [ف:۳-۱۳۶]
۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۹۰۴/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق ریز، کا: بهاء الدین محمد ابن محمد سعید بن قاضی میرم بن لطف الله بن قاضی میرم، تا: ۱۱۱۲ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی عطف حنایی و لایی، ۲۰ص، ۱۷ سطر (۱۰×۱۸)، قطع: خشتی، اندازه: ۱۸×۲۳سم [ف:۱۶-۱۴۱]
۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۷۶۸
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته تعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا [رایانه]
۵. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۳۸۸/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ خوش، بی‌کا، بی‌تا؛ مهر: حاج سید سعید؛ جلد: تیماج مشکی عطف و لبه میشن سرخ، ۱۸گ (۷-۲۴)، ۱۵ سطر (۱۵×۷/۵) [ف:۱-۳۱۶]
تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۱۵۰/۲-ف
نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها - ف:۱-۶۴۷]
۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۶۷۱/۲
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: پسته‌ای، جلد: میشن درون مغزی قهوه‌ای، ۱۴گ (۸۸پ-۱۰۲ر)، ۱۹ سطر [ف:۵-۳۲۷]
۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۲۳/۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر، فی سلخ شهر الشوال المندرج سنة خمس و اربعین و الف فی المشهد المقدس الرضوی ... و اللیالی
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای بدون مقوا، ۳۲ص (۹۳-۱۲۵)، ۱۷ سطر، قطع: رقعی، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [ف:۹-۴۴۱]

● **اثبات وحدة الواجب** / فلسفه / عربی
iṯbāt-u waḥdat-il wājib
گیلانی، علی بن فضل الله، ق۱۱ قمری
gīlānī, 'alī ebn-e fazl-ol-lāh (- 17c)
مؤلف در این رساله سخن ابن‌کمونه بغدادی را در این‌که در گفته‌های فیلسوفان برهانی از روی اختلاف ماهیت دیده نمی‌شود، آورده و از آن خرده می‌گیرد و خود برهانی می‌آورد

که هیچ شبههای در آن راه ندارد.
آغاز کتاب: اعلم انه قد نقل عن ابن کمونه قال: لانجد الی الآن فی کلام المتقدمین و المتأخرین برهان التوحید باختلاف المهیته.
انجام کتاب: و به یندفع هذا الشبهه عن کلام المحققین ... من المتلفظات اضعف عبادالله الغنی علی بن شیخ فضل الله الجیلانی الزاهدی

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۸۸/۸
آغاز و انجام: برابر
خط: تعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲گ (۳۶پ- ۳۷پ) [ف:۳-۱۳۸]

● **اثبات وحدت وجود** / عرفان و تصوف / فارسی
esbāt-e vahdat-e vojūd
عین القضاة، عبدالله بن محمد، ۴۹۲ - ۵۲۵ قمری
'ayn-ol-qozāt, 'abd-ol-lāh ebn-e mohammad (1100 - 1132)
شاید بندی از مکاتیب او باشد.

تهران؛ علوم پزشکی؛ شماره نسخه:۲۳۸/۱۱
آغاز: من معقولات عین القضاة رحمة الله بدانکه مردم بهر کمالی نقصان کمال ویست از جمال؛ **انجام:** ادراک بوی باشد
خط: تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ ۱ص (۲۸۵)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۹×۲۵سم [نشریه:۳-۳۳۲]

● **اثبات الوصية = اثبات الامامة لعلی بن ابی طالب** /
کلام و اعتقادات / عربی
it̲bāt-ul waṣīyya = it̲bāt-ul imāma li-'alī ibn-i abī-ṭālib
مسعودی، علی بن حسین، - ۳۴۵ ؟ قمری
mas'ūdī, 'alī ebn-e hoseyn (- 957)
تاریخ تألیف: ۳۳۲ق
کتابی در اثبات امامت امامان و وصیت پیامبر اکرم به امامت آنان و چگونگی اتصال حجج الهی از انبیا و اوصیای ایشان از عصر آدم تا خاتم و عصر حضرت مهدی (عج)، بنابر آنچه در روایات اهل بیت و تواریخ صحیح آمده است. گروهی در نسبت این کتاب به مسعودی تشکیک می‌کنند. این کتاب به سه «بخش» تقسیم می‌شود: ۱. جریان مخلوقات قبل از آدم (ع) تا هنگام آفرینش آن حضرت؛ ۲. کیفیت خلقت آدم و حالات و معجزات پیامبران و تاریخ پادشاهان تا دوران نبی اکرم (ص)؛ ۳. زندگانی رسول اکرم و ائمه اطهار (ع) و تاریخ خلفای همدوره ایشان. مؤلف در اواخر کتاب آورده است که حضرت ولی عصر (عج) تا زمان وی (ربیع الاول سال ۳۳۲ هجری)، سن مبارکشان دقیقاً هفتاد و پنج سال و هشت ماه بوده است.
آغاز کتاب: الحمدلله رب العالمین ... روی عن عالم اهل البیت علیهم السلام انه قال لشیعته اعلموا العقل وجنوده واعرفوا الجهل وجنوده
انجام کتاب: و منها منفرداً بالامامة احدی وسبعون سنة وقد ترکنا بیاضاً لمن یأتی بعد والسلام
چاپ: به کوشش محمد رضا مستوفی اول دیوان اعلی و مباشرت علینقی جیلانی در تهران ۱۳۱۸-۱۳۲۰ق به چاپ سنگی در ۲۱۰ص؛ به اهتمام محمد صادق امیرالشعراء، تهران ۱۳۱۸ق، ۲۶۰ص، سنگی؛ نجف، ۱۳۶۷ق، ۲۲۹ص، سربی؛ نجف، مطبعه حیدریه، ۱۳۷۴ق، ۲۶۷ص؛ قم، مکتبه بصیرتی، ۲۶۷ص.
[الذریعة ۱/۱۱۰؛ مشار عربی ۱۶؛ نشانی ۳ چ]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۹۵۳
آغاز: ... حضرته الوفاه فاوحی الله الیه ان استودع الاسم الاعظم و الحکمة غنمیشا فاحضره و اوصی الیه بمثل ما اوصی به و سلم الیه فی یده من التابوت و العلم و مضی صلی الله علیه؛ **انجام:** فآمن به المومنون بالحجج و کذبه بنو اسرائیل و افترقوا فیه فرقا ... ثم احیی الموتی و ابرا الاکمه و الابرص باذن الله و روی انه ...
خط: نسخ، بی‌کا، تا: نیمه دوم قرن ۶؛ افتادگی: آغاز؛ کهن‌ترین و بی نظیرترین نسخه موجود در جهان، مصحح؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج قهوه‌ای تیره ضربی مجدول با لچک ترنج و سرترنج گل و بوته،۱۰۳گ،۱۹ سطر (۱۴×۲۱/۵)، اندازه: ۱۸×۲۶سم [ف:۳۷-۶۰۸]
۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۵۵۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: علی محمد بن اسماعیل سدهی لنجانی، تا: چهارشنبه ۲۹ رجب ۱۲۴۴ق؛ جلد: تیماج قرمز ضربی، ۱۶۴گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [محدث ارموی ف:۱-۲۴]
۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ پخته، کا: ابن اسماعیل علی محمد سدهی لنجانی، تا: دوشنبه ۸ ربیع الاول ۱۲۴۸ق؛ کاغذ: نباتی آهارمهره، جلد: تیماج مشکی روغنی با گل بوته زیتونی، ۱۶۱گ، ۱۹ سطر (۵/۵×۱۳)، اندازه: ۱۰/۵×۲۰سم [ف:۱-۶]
۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۷۳۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: جعفربن محمد باقر موسوی، تا: ۱۴محرم ۱۲۷۳ق؛ واقف: خان بابا مشار، تاریخ وقف: اردیبهشت ۱۳۴۶؛ کاغذ: فستقی آهارمهره، جلد: تیماج مشگی ضربی با ترنج و سرترنج و گوشه، ۱۵۰گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳/۱×۲۱/۲سم [ف:۱۴-۵]
۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۶۳۵۹
خط: نستعلیق تحریری، کا: اسدالله بن حسین علی انزلیجی، تا: شنبه ۴ ذیقعده ۱۲۸۱ق؛ ذیلاً یک برگ ترجمه از مؤلف؛ اهدایی

رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ کاغذ: نخودی فرنگی، جلد: مقوا با عطف میشن قهوه‌ای، ۷۷گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [اهدائی ف:۲ اخبار۱-۲۰]

۶. **تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۲۹۷**

خط: نستعلیق، کا: محمد حسین عراقی تهرانی، تا: شب چهارشنبه ذیقعده ۱۲۹۶ق، به دستور دبیرالملک؛ در صفحه عنوان و نیز در انجام نسخه، تحقیقی در صحت اسناد کتاب دیده می‌شود؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سبز مقوایی، ۱۰۰گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [ف:۳-۴۱]

۷. **مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۶۱۶۲**

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری خفی، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ کاغذ: نخودی فرنگی، جلد: تیماج زرشکی ضربی با ترنج و دو سرترنج، ۱۱۱گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [اهدائی ف:۲-۲۰] اخبار:1

۸. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۶۶/۱-طباطبائی**

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی آهارمهره نباتی رنگ، جلد: تیماجی قرمز، ۱۲۶گ (۱پ-۱۲۷پ)، قطع: وزیری، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف:۲۲-۳۵۵]

۹. **شیراز؛ بنیاد فارس‌شناسی؛ شماره نسخه:۴۴/۲**

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: محمد صادق بن محمد کاظم فروشانی اصفهانی، تا: ۱۳۰۹ق؛ مهر: «یا صادق الوعد»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول، ۱۰۷گ (۸۵پ-۱۹۲پ)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف:۶۶]

۱۰. **تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۱۱۳**

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: رضا بن مصطفی، تا: ۱۳۲۲ق؛ شماره پیشین: ۱۹۶/ ض۲۶۱؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج مشکی مقوایی ضربی،۱۵۲گ،۱۷ سطر (۷×۹)، اندازه: ۱۲/۵×۱۷سم [ف:۱۴-۲۳۶]

۱۱. **مشهد؛ علی حیدر؛ شماره نسخه:۴**

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: نصرالله القرشی، بی‌تا؛ تصحیح شده، بر برگ ۱ ابیات، بر برگ ۲ صورت خط علامه مجلسی در معرفی کتاب و مؤلف آن و بعد از آن صورت خط حاج سید محمد باقر در تاریخ وفات مؤلف آمده است؛ جلد: چرم قرمز دارای نقش، ۱۱۴گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [مؤید:۱-۴۳]

۱۲. **قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۲۰۴/۱**

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: ابوالقاسم بن حسینعلی شریف قزوینی، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی عطف پارچه، ۵۱گ (۱پ-۵۱ر)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف:۲۶-۱۶۸]

۱۳. **تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۲۲۳**

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: مهدی الحسینی، بی‌تا؛ عنوان کتاب با زعفران؛ کاغذ: فرنگی، جلد: چرمی سرخ، ۲۰۲گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف:۱-۱۷]

● اثبات وقوع حرکت در شیء / فلسفه / عربی

esbāt-e voqū'-e harekat dar šey'

تنکابنی، محمد بن عبدالفتاح، ۱۰۴۰ - ۱۱۲۴ ؟ قمری

tonekābonī, mohammad ebn-e 'abd-ol-fattāh (1631 - 1712)

تاریخ تألیف: ۱۰۸۸ق

مؤلف بر این دلیل می‌آورد که وقوع حرکت در آن ممکن است. وی پس از طرح مسأله به استدلال می‌پردازد و به ایراداتی که ممکن است بشود پاسخ می‌گوید.

آغاز کتاب: بسمله و به نستعین، الحمد لله رب العالمین و الصلوة علی محمد و آله اجمعین اما بعد قصد قبل ...

انجام کتاب: و من هذا الجواب اوضح من ان یحتاج الی البیان.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۸۸۹/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: نورالدین محمد شفیع، تا: ۱۱۲۱ق، جا: اصفهان، خاتون آباد؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی یک‌لایی، ۲ص (۱۰۴-۱۰۶)، ۱۵ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۷/۵سم [ف:۱۰-۵۳۴]

● اثبات الولایة علی امیر المؤمنین / کلام و اعتقادات / عربی

iṯbāt-ul wilāyat-i 'alī amīr-il mu'minīn

نویسنده می‌گوید در مجلس یکی از خلفای بنی عباس جماعتی از اهل سنت فراگرد هم آمده بودند و گفتند می‌خواهیم یکی از فقیهان شیعی را حاضر کنی تا یکی از اخبار راجع به دین را از او بپرسیم. در عراق فقیهی شیعی بود امیر او را حاضر کرد. او درباره امامت علی (ع) مطالبی گفت که این رساله حاوی آن مطالب است.

آغاز کتاب: بسمله، قال رواة الاحادیث و الاخبار انه حضر.

انجام کتاب: فیکون ما قلناه قطعاً بالصواب و الحمدلله رب العالمین.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۴۱۱/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۶۳ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: میشن عنابی عطف تیماج تریاکی، ۸ص (۳۸۱-۳۸۹)، ابعاد متن: ۶×۱۲، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف:۹-۴۳۰]

● اثبات ولایت حضرت علی (ع) / کلام و اعتقادات / ترکی

esbāt-e velāyat-e hazrat-e ʻalī

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۲۹۳
کا: محتشم اصفهانی، تا: ۱۱۰۱ق [د.ث. مجلس]

● **اثبات ولایت امیرالمؤمنین (ع)** / کلام و اعتقادات / فارسی
esbāt-e velāyat-e amīr-al-mo'menīn

رساله‌ای با عناوین «فصل‌ـفصل» در بیان مسائل تاریخی، اعتقادی و حدیثی که در راستای اثبات ولایت امام علی(ع) بدان‌ها استناد شده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۴۸۶/۱
آغاز: ... اسامی دوازده کس از مهاجرین که انکار ابوبکر کردند و حجت گرفتند اینست خالد بن سعد بن العاص
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج قهوه‌ای ساده، ۱۶گ (۱ر-۱۶پ)، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف:۳۳/۱-۵۱]

● **اثبات الولایة** / کلام و اعتقادات / فارسی
esbāt-ol velāya

دوازده «باب» دراثبات ولایت و امامت حضرت امیرالمؤمنین (ع) است و این‌که آن حضرت جانشین بلافصل حضرت پیغمبر اکرم (ص) می‌باشد. نص آیات و احادیث از کتاب‌های اهل سنت در هر باب نقل شده و به فارسی ترجمه می‌شود و گفته‌های مؤلف با عناوین «ای ولی مؤمنین» می‌آید. دارای دوازده «باب» است: ۱. ثبوت افضلیت مرتضی به نص احادیث؛ ۲. ثبوت افضلیت مرتضی به‌جهت شرف محل؛ ۳. ثبوت افضلیت مرتضی به‌جهت سبق اسلام؛ ۴. ثبوت افضلیت مرتضی به‌جهت وجوب موالات وی؛ ۵. ثبوت افضلیت مرتضی به‌جهت تلقیب به خلیفه و وصی؛ ۶. ثبوت افضلیت مرتضی به‌جهت تلقیب به ولی المؤمنین؛ ۷. ثبوت افضلیت مرتضی به‌سبب تلقیب به امیرالمؤمنین؛ ۸. ثبوت افضلیت مرتضی به‌نص اخوت؛ ۹. ثبوت افضلیت مرتضی به‌مفهوم بودن وی با قرآن؛ ۱۰. ثبوت افضلیت مرتضی به‌نص آیات واحادیث وارده در شأن وی؛ ۱۱. ثبوت افضلیت مرتضی به‌سبب کفویت وی به فاطمه؛ ۱۲. بعض احادیث متعلق به غرض ما.
آغاز کتاب: در ثبوت افضلیت مرتضی بجهت شرف محل و ولایت و استحقاق خلافت بنص حدیث و آیه مؤسس بر نه حجت و منقبت اول به نص آیه و اولوا الارحام بعضهم اولی ببعض
انجام کتاب: چنانچه در باب دهم از ابن عباس روایت رفت فهذا ما اردنا ایراده

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۷۹۳-۱۹/۱۲۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: روح الله کرمانی، بی‌تا، جا: در دارالسلطنه کل کنده؛ افتادگی: آغاز؛ مهر: «العبد محمدرضا»؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۷۰گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف:۱-۶۱]

● **اثبات ولایت حضرت علی (ع)** / کلام و اعتقادات / فارسی
esbāt-e velāyat-e hazrat-e ʻalī
آغاز کتاب: بسمله و به اتوکل حمد و سپاس خدای را که جمله موجودات را از عدم بوجود آورد
انجام کتاب: فرمود که اطلبوا العلم و لو بالصین
[فهرستواره منزوی ۷۳/۹]

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۲۱۸/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی با تیماج مشکی، ۲۵گ (۲۵-۱)، ۱۳ سطر (۷×۱۱) [ف:۵-۱۵۷۶]

● **اثبات الهداة بالنصوص و المعجزات = النصوص و المعجزات = الهداة فی النصوص و المعجزات** / کلام و اعتقادات، حدیث / عربی
iṯbāt-ul hudat bi-n-nuṣūṣ wa-l mu'jizāt = an-nuṣūṣ wa-l mu'jizāt = al-hudat fī-n nuṣūṣ wa-l mu'jizāt
حر عاملی، محمد بن حسن، ۱۰۳۳ - ۱۱۰۴ قمری
horr-e ʻāmelī, mohammad ebn-e hasan (1624 - 1693)

تاریخ تألیف: آغاز روز عید غدیر ۱۰۹۲ق و پایان اواخر ۱۰۹۵ق؛ محل تألیف: مشهد رضوی
در اخبار وارده در امامت ائمه هدی (ع) و معجزات و کرامات آنان که بالغ بر بیست هزار حدیث را از ۱۴۲ کتاب خاصه و ۲۴ کتاب اهل سنت و ۵۰ کتاب خاصه به‌واسطه ۲۲۳ کتاب از اهل عامه به‌واسطه نقل کرده است. مؤلف تنها به‌ذکر اخبار پرداخته است بدون این‌که شرحی پیرامون آنها بدهد. این کتاب در دو جلد تألیف شده است.
آغاز کتاب: آغاز جلد ۱: الحمدلله رب العالمین ... هذا کتاب اثبات الهداة بالنصوص و المعجزات و الذی دعانی الی جمعه و تصنیفه و صرف الفکر الی تحریره و تألیفه هو انی لم اظفر بکتاب شاف فی هذا لباب ...
آغاز جلد ۲: بسمله، الحمدلله رب العالمین ... فیقول الفقیر الی الله الغنی محمد بن الحسن بن علی الحر العاملی هذا الجزء الثانی من کتاب اثبات الهداة بالنصوص و المعجزات باب.
انجام کتاب: انجام جلد ۱: أقره منا السلام و رحمةالله یاامام المتقین قد شهدنا لابن عمک بالنبوة ولک بالولایة و الامامة.

انجام جلد۲: کما یشهد به کل من له ادنی عقل اذا تتبع السمعیات و اعتبر الشرعیات نفع الله به المؤمنین و الطالبین للحق و الیقین و الله الموفق و المعین

چاپ: -قم، ۳۹-۱۳۳۷ش، سربی، وزیری، با ترجمه فارسی در هامش از محمد نصر اللهی و احمد جنتی؛ تصحیح هاشم رسولی محلاتی و ابوطالب تجلیل تبریزی، تهران، ۱۳۹۶ه، ۶ جلد؛ تهران، دار الکتب الاسلامیة، ۱۳۶۴ - ۱۳۶۶ ش، ج ۱، ۶۵۶ص

[الذریعة ۱۱۱/۱؛ مشار، مؤلفین، ۴۰۷/۵؛ هدیة العارفین ۳۰۴/۲؛ ایضاح المکنون ۲۴/۱؛ مشار عربی ۱۷؛ مشار فارسی ۱۶۰/۱]

شرح و حواشی:

۱- اثبات الهداة (ترجمه)؛ حقیر، ابوتراب (-۱۳)

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۲۵۱

آغاز: لابی طالب أطع ابنك فقد امر علیك. قال عن ابی رافع هذه القصة

جلد دوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۹۶ق؛ افتادگی: آغاز؛ در حاشیه به خط مؤلف تصحیح شده؛ تملك: ریحان الله بن جعفر الموسوی به تاریخ صفر ۱۳۲۱؛ جلد: دورو تیماج رو قرمز پشت قهوه‌ای، ۴۲۸گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۲۴×۱۸/۵سم [مرعشی: ف:9-42]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۲۴۷

جلد اول؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۹۶ق؛ افتادگی: انجام؛ نسخه را مؤلف مقابله و تصحیح کرده و خط وی در حواشی دیده می‌شود، روی برگ اول نام کتاب و مؤلف به‌خط خودش مشهود است که می‌نویسد روز غدیر سال ۱۰۹۲ به تألیف کتاب شروع کرده است؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۳۵۷گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۲۴/۵×۱۹سم [ف:۱۶-۲۳۳]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۶۵۰

آغاز: بسمله، حمدله و الصلاة و السلام علی محمد و آله الطاهرین و بعد فیقول الفقیر الی الله محمد بن الحسن العاملی؛ **انجام:** و لم اذکر الایات فی ذلك ایضا لما ذکر

خط: نسخ، کا: محمد تقی کشمیری، تا: ۲۰ جمادی الاول ۱۰۹۶ق؛ اهدایی رهبری، فروردین ۱۳۷۲؛ کاغذ: نخودی آهارمهره، ۳۱۴گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۶-۲۳/۵سم [اهدائی ف:۲ اخبار۱-۲۱]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۱۲۵

آغاز: بسمله، الحمدلله رب العالمین ... و بعد فیقول الفقیر الی الله الغنی محمدبن الحسن ...؛ **انجام:** برابر جلد ۲

جلد دوم؛ خط: نسخ، کا: محمد جعفر بن محمد علی طبسی گیلکی، تا: ۵ ربیع الاول ۱۰۹۷ق؛ اوراق بعضاً معلق به حواشی، تصحیح و مقابله با نسخه مؤلف که قسمتی از آن در محضرش قرائت گردیده است؛ واقف: سیدرضا امیرشهیدی، تاریخ وقف: بهمن ۱۳۴۸؛ کاغذ: نخودی آهارمهره، جلد: تیماج عنابی ضربی با ترنج و سرترنج، ۳۲۷گ، ۲۶ سطر، اندازه: ۱۸/۷×۲۴/۷سم [ف:۱۴-۵]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۶۰۰

آغاز: برابر جلد ۲؛ **انجام:** برابر جلد ۲. انجامه: کتبت هذه النسخة الشریفة المنیفة من نسخة الاصل التی هی نسخة الثانیة المنقولة من المسوده ... و قد فرغ المولف سلمه الله من تالیف نسخة الاصل سنة ۱۰۹۶ و کان فراغ ایضا من النسخة الثانیة المنقولة من المسودة فی سحر اللیلة الثامنة عشرة من صفر ستة ۱۰۹۹

جلد دوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۰ صفر ۱۰۹۹ق؛ مقابله و تصحیح شده، رکابه‌نویسی دارد؛ تملك: عبدالرحیم بن شعبان، عبدالله بن علوی (بلادی بحرانی)، علی بن محمد دعبل، صالح بن علی زاید بحرانی در ۱۲۹۸، عبدالله بن صالح بحرانی در اصفهان در ۱۱۲۹، سید محمد بن سید اشرف بن سید ابراهیم در قطیف در ۱۱۷۲، عبدالله بن مبارك بن علی در ۱۲۳۵؛ جلد: تیماج قهوه‌ای فرسوده با ترنج و سرترنج، ۲۹۰گ،۲۴سطر،اندازه: ۱۷×۲۴سم [ف:۳۰-۲۴۴]

۶. تهران؛ ملك؛ شماره نسخه:۲۶۸۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن مشکی لایی، ۱۰۵گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۴/۹×۲۱/۱سم [ف:۱-۱۳]

۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۳۹۲

آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** برابر جلد ۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ تصحیح شده، در نیمه اول کتاب علامت‌های بلاغی به خط مؤلف آمده است؛ تملك: «حیدرقلی بن نورمحمدخان کابلی» به سال ۱۳۳۱؛ واقف: میرمحمد تقی رضوی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی لبه‌دار، ۳۴۷گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۸×۲۴/۵سم [محدث ارموی ف:۱-۲۳]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۶۹۰۸

آغاز: بسمله، حمدله، و الصلاة و السلام علی محمد و آله الطاهرین المویدین بالنصوص و المعجزات و البراهین؛ **انجام:** برابر جلد ۱

خط: نسخ، کا: محمد تقی بن محمد باقر زوهی، تا: رجب ۱۱۱۱ق؛ انتقالی از دانشگاه علوم اسلامی رضوی در آذر ۱۳۶۸؛ کاغذ: نخودی آهارمهره، جلد: تیماج عنابی ضربی با ترنج و سرترنج، ۲۴۱گ، ۲۶ سطر، اندازه: ۱۶/۸×۲۴/۸سم [ف:۲۶-۱۷]

۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۴۱۳

آغاز: برابر جلد ۲؛ **انجام:** برابر جلد ۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۲۱ ربیع الاول ۱۱۱۴ق؛ کاغذ: نخودی آهارمهره، جلد: مقوا، ۳۲۷گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۸×۲۴سم [ف:۲۶-۱۸]

۱۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۴۷۸

آغاز: برابر جلد ۲؛ **انجام:** برابر جلد ۲

جلد دوم؛ خط: نسخ، کا: مشهدی، صادق، تا: ۱۱۱۵ق؛ محشی، در پشت برگ اول جدولی است حاوی کلمات و جملی که ماده تاریخ عمر شریف و وفات پیغمبر (ص) و ائمه اطهار (ع) و مدت

سفارت سفرای اربع و تاریخ فوت علی بن محمد صیمری (سفیر چهارم) و کلینی و علی بن بابویه و محمد بن علی بن بابویه و ابن جنید و ابن‌قولویه و شیخ مفید و شریف مرتضی و شیخ طوسی و ابن‌الغضائری و نجاشی و خواجه نصیرالدین طوسی و محقق حلی و علامه حلی و شهید اول و شهید ثانی و محقق کرکی و شیخ بهائی و مجلسی اول است؛ کاغذ: آهار مهره نخودی، جلد: تیماجی خرمایی ضربی، ۳۲۰گ، ۲۷سطر، اندازه: ۳۰×۱۸سم [ف:۵-۳]

۱۱. قزوین؛ میر حسینا قزوینی؛ شماره نسخه:۷۹

خط: نسخ، کا: محمود بن محمد کاظم حسینی طالقانی، تا: یک‌شنبه ذیقعده ۱۱۱۷ق [نشریه:۶-۳۳۶]

۱۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۴۴۱-عکسی

آغاز: برابر جلد ۱

جلد اول؛ خط: تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ با یادداشتی درباره تاریخ نگارش از ۱۰۹۱ تا ۱۰۹۵ق.؛ تملک: عبدالنبی بن محمد نقی قزوینی ۱۱۹۵ ق؛ ۴۲۹ص، ۱۹ سطر (۱۲×۲۰)، اندازه: ۲۰×۲۹/۵سم [عکسی:۱-۷]

۱۳. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۰۴۷

آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام:** برابر جلد ۱

خط: نسخ، کا: محمد بن محمد بن علی الشریف، تا: جمادی الثانی ۱۲۶۳ق؛ اهدایی موسس؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی با تیماج مشکی، ۲۵۳گ، ۱۷ سطر (۱۱×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف:۴-۲۰۴۷]

۱۴. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۹۲۵۶

آغاز: برابر جلد ۱

جلد اول؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ سپاهانی، جلد: تیماج عنابی عطف میشن قهوه‌ای، ۴۱۶ص، ۲۵ سطر (۱۲×۱۸)، اندازه: ۱۷×۲۴سم [ف:۲-۳۱۵]

۱۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۱۱

آغاز: لیالیها. فنظمت کل نوع من تلک الجواهر فی سلک یفوق و یروق اللبیب الماهر و لم اقتصر علی ایراد ما تیسر تخریجه و ایراده (دیباچه)؛ **انجام:** فصل و روی مولانا محمد بن مرتضی المدعو بمحسن الکاشی فی کتاب منهاج النجاة عن النبی ... فقد تبعنی سنة جرت فی من ابراهیم. تم الجزء الاول من کتاب اثبات الهداة بالنصوص و المعجزات علی ید مؤلفه العبد محمد بن الحسن الحر العاملی یتلوه فی الجزء الثانی انشاءالله تعالی باب فی ذکر جملة مما ورد فی النص علی علی من طرق العامة وفق الله لا کماله و کان (این نسخه نزدیک بیک چهارم کتاب است گویا).

جزو اول از جلد اول؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ حاشیه‌های «منه» به‌خط نستعلیق دارد، در برخی برگ‌ها نوشته است: «بلغ قبالا» و «بلغ سماعا وفقه الله تعالی»؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج سرخ زرکوب مقوایی، ۲۷۹گ، ۲۶ سطر (۱۱×۱۸)، اندازه: ۱۹×۲۵سم [ف:۵-۱۰۵۷]

۱۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۱۰

آغاز: بمسله. باب النصوص علی امامة ابی الحسن موسی بن جعفر الکاظم علیه السلام مضافا الی ما مضی منها. محمد بن یعقوب فی الکافی عن محمد بن یحیی ... عن ابی عبدالله علیه السلام قال قلت له: ان کان یوم - و لا ارانی الله - فبمن ایتم؟ فاومی بیده: الی موسی؛ **انجام:** برابر جلد ۲

ربع سوم و چهارم یا جلد دوم؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ تملک: «للحقیر آقا میرزا»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی مقوایی، ۳۰۹گ، ۱۹ سطر (۱۲×۱۷/۵)، اندازه: ۱۸×۲۳سم [ف:۵-۱۰۵۷]

۱۷. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۸۸۹

آغاز: برابر جلد ۱؛ **انجام: ...** لکنه کان جبرئیل جاء الیکم لیحذرکم ویأخذ علیکم العهد الذی اخذ منکم فی علی فاحذروا ان تحلوه وتنقضوه الحدیث. و روی جعفر بن محمد بن شریح الحضرمی الثقة فی کتابه الذی

جلد اول؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای ترنج و سر زرین، ۳۳۰گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۹×۲۴سم [ف:۱-۳۴]

۱۸. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۹۲۸

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ قطع: وزیری [رشت و همدان - ف:-۱۲۸۳]

۱۹. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۸۶

آغاز: برابر جلد ۲؛ **انجام:** من علی بن ابیطالب و یقتل خلقاً من الخلق و یقتل فی یومه قال من اینا ذلک - باب النصوص علی امامة ابی الحسن موسی بن جعفر الکاظم علیه السلام مضافاً الی ما مضی منها.

جلد دوم، از ذکر حضرت امیرالمؤمنین علی (ع) تا ذکر حضرت امام جعفر صادق (ع)؛ خط: نسخ، کا: سید میرزا آقا اصفهانی، بی‌تا؛ مقداری حاشیه دارد؛ کاغذ: سفید، جلد: مقوا با کاغذ سرخ و عطف تیماج، ۲۴۲گ، ۱۹ سطر (۱۱/۵×۱۶)، اندازه: ۱۸×۲۲/۵سم [ف:۲-۳]

● اثبات الهداة (ترجمه) / حدیث / فارسی

itbāt-ul huda (t.)

حقیر، ابوتراب، ق۱۳ قمری

haqir, abū-torāb (- 19c)

وابسته به: اثبات الهداة بالنصوص و المعجزات = النصوص و المعجزات = الهداة فی النصوص و المعجزات؛ حر عاملی، محمد بن حسن (۱۰۳۳-۱۱۰۴)

آغاز کتاب: بسمله الحمدلله الذی شرفنا فی آخر الزمان بنبوة آخر الانبیاء ... اما بعد بر طالبان علوم سید المرسلین ...

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲۵۶۴/۱

آغاز: برابر

ترجمه بخشی از آن؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ فرنگی؛ جلد: مقوا، ۱۷گ (۱-۱۷)، ۱۸ سطر (۹×۱۵/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف:۳-۷۴۸]

● **اثبات هیولی** / فلسفه / عربی

esbāt-e hayūlā

صدرالدین شیرازی، محمد بن ابراهیم، ۹۷۹ - ۱۰۵۰ قمری

sadr-od-dīn-e šīrāzī, mohammad ebn-e ebrāhīm (1572 - 1641)

اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۳۲/۴

بندی در اثبات هیولی؛ بی‌کا، بی‌تا [نشریه:۱۱-۹۴۱]

● **اثبات الهیولی و نفیها = نفی الهیولی** / فلسفه / عربی

iṯbāt-ul hayūlā wa nafy-u-hā

حسینی بحرانی، محمد بن ابراهیم، ق۱۱ قمری

hoseynī bahrānī, mohammad ebn-e ebrāhīm (- 17c)

رساله‌ای در هیولی و این‌که هیولی وجود خارجی ندارد و پاسخ آنان که آن را اثبات می‌کنند، دارای یک «مقدمه» و سه «مقصد»: المقدمة: فی تحقیق مفهوم الهیولی المتنازع فیها؛ مقصد ۱. فی حجج الفرقة الاولی و ما یرد علیها؛ مقصد ۲. فی ذکر حجج المتأخرین؛ مقصد ۳. فی ابطال الهیولی المتنازع فیها.

آغاز کتاب: الحمدلله رب العالمین ... لما کثر الخلاف بین أرباب المعقول فی اثبات الهیولی و نفیها وطال النزاع فیما بینهم

انجام کتاب: تجد الحق و تستنبط الصدق، و الله ملهم الصواب و معین العقول.

۱. کاشان؛ عاطفی، افشین؛ شماره نسخه:۸۱/۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ فاقد جلد، ۵گ (۱پ-۵ر)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۵سم [ف:-۶۸]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۰۲۵/۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: یکی از شاگردان سید ماجد می‌باشد، تا: ۱۱۵۱-۱۱۵۲، جا: کاشان، مدرسه عمادیه؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۹گ (۶۰پ-۷۸ر)، اندازه: ۸/۵×۱۲/۵سم [ف:۱۶-۲۸]

● **اثبات الهیولا** / فلسفه / عربی

iṯbāt-ul hayūlā

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۹۴۲/۴۰

آغاز: فتقول لم لا یجوز ان یکون الباقی بعد الانفصال هو الصورة النوعیة و ما ذکروه؛ **انجام:** فهو فصل للجسم الطبیعی و الاتصال یلزمه فبانتقاء الاتصال ینتفی القابل للابعادای الصورة الجسمیة

خط: شکسته نستعلیق چلیپا، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ شکسته نستعلیق راسته و چلیپا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج کبود، ۱گ (۱۴۰پ)، ابعاد متن: ۱۲×۱۹، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف:۱۴-۱۸۹]

● **الاثر الجدید فی تاریخ علی بن الحسین الشهید** / تاریخ معصومین / فارسی

al-aṯar-ul jadīd fī tārīx-i ʻalī ibn-il ḥusayn-il šahīd

سردرودی تبریزی، محمد حسن بن محمد حسین، ۱۳۰۶ - ۱۳۷۱ قمری

sardrūdī tabrīzī, mohammad hasan ebn-e mohammad hoseyn (1889 - 1952)

تاریخ زندگانی حضرت علی بن الحسین (ع) (علی اکبر) از ولادت تا شهادت و فضایل آن بزرگوار می‌باشد.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۶۱۴

آغاز: شرح حال نسب حضرت علی اکبر سلام الله علیه، اما از طرف پدر بزرگوارش پس آن بی نیاز از توضیح و تکرار است

نسخه اصل: کتابخانه محمد صحتی، سردرود؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا، جا: سردرود؛ مصحح، در آغاز نسخه محمد صحتی سردرودی به صحت خط مؤلف و مکانی که نسخه آنجا بوده تصریح کرده است؛ ۱۷۳ص [عکسی ف:۲-۲۲۹]

● **الاثر الحمید فی ذریة زید الشهید** / تراجم / عربی

al-aṯar-ul ḥamīd fī ḏurrīyat-i zayd-iš šahīd

خرسان، طالب، ق۱۵ قمری

xarsān, tāleb (- 21c)

شرح حال نسبتاً مفصلی است از علمایی که نسب آنان به زید شهید (ع) می‌رسد. برخی از ترجمه‌ها بسیار مفصل نگاشته شده است.

آغاز کتاب: علی الجزائری ابن عطاء الله الحسینی نزیل احمد نگر بالهند، کتب هناك بخطه المسائل المهنائیة الاولی و الثانیة فی سنة۹۹۳

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۱۲۴

آغاز: برابر

نسخه اصل: کتابخانه مؤلف، قم؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ ۸۴ص [عکسی ف:۶-۱۴۶]

۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۱۲۵

نسخه اصل: کتابخانه مؤلف، قم، نسخه حاضر مشتمل بر مقداری از شجره این خاندان می‌باشد؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ ۶۰ص [عکسی ف:۶-۱۴۷]

۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۱۴۵

آغاز: برابر
نسخه اصل: کتابخانه مؤلف، قم؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ ۲۳۲ص [عکسی ف:۶-۱۸۹]

● **اثمار الشهیة فی المکاتیب العربیة و الفارسیة** / ادبیات / فارسی
asmār-oš šahīyya fe-l makātīb-el ʻarabīyya va-l fārsīyya
کنتوری، ناصر حسین بن حامد حسین، ۱۲۸۴ - ۱۳۶۱ قمری
kantūrī, nāser hoseyn ebn-e hāmed hoseyn (1868 - 1942)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۸۲۴
آغاز: اولا قند سفید یک ثار یا دو ثار؛ **انجام:** جاسوسا و ناظرا علی صاحبه
خط: مختلف، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: مشقی، جلد: گالینگور، قطع: رقعی، اندازه: ۱۳×۲۱سم [رایانه]

● **الاثمار فی فقه الائمة الاطهار** / فقه / عربی
al-aṯmār fī fiqh-il a'immat-il aṭhār
متوکل علی الله، یحیی بن شمس الدین احمد، - ۹۶۵ قمری
motavakkel-o-ʻala-l-lāh, yahyā ebn-e šams-od-dīn ahmad (- 1558)
وابسته به: الازهار فی فقه الائمة الاطهار؛ یمنی، احمد بن یحیی (۷۷۵-۸۴۰)
مختصری است از کتاب «الازهار» امام مهدی و یکی از مشهورترین کتب فقهی زیدیه می‌باشد.
آغاز کتاب: الحمدلله رب العالمین الذی دل علی الفروع بالاصول کما دل علی الاصول بالفروع و اوصل الی المسموع بالمعقول کما اوصل الی المعقول بالمسموع.
[مؤلفات الزیدیة ۴۴/۱؛ اعلام المؤلفین الزیدیة ص ۱۱۳۴]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۶۱۲/۹
آغاز: برابر
نسخه اصل: کتابخانه واتیکان، رم ش ۱۱۵۹؛ خط: نسخ، کا: هادی بن عبدالنبی هادوی زیدی عدلی، تا: ۵ محرم ۱۰۵۰ق؛ کاتب تمامی نسب خود را تا امام هادی الی الحق یحیی بن الحسین آورده است، از روی نسخه‌ای که بر مؤلف خوانده شده کتابت شده، مصحح؛ ۲۴ص (۳۶۰-۴۸۳) [عکسی ف:۵-۳۱]

● **اثنا عشر حدیثاً** / حدیث / عربی
iṯnā ʻašara ḥadīṯ-ā

مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۶۵۴/۳
آغاز: بسمله. الحمد الله نور السموات و الارض ... اما بعد فهذه اثنا عشر حدیثا من جملة ما ورد فی اهل بیت نبی الرحمة کانها اثنتا عشرة عینا انفجرت من منبع الحکمة. الحدیث الاول قال الامام فخر الدین الرازی فی مفاتیح الغیب فی تفسیر قوله تعالی قل لا اسئلکم علیه اجرا الا المودة فی القربی ناقلاً عن صاحب الکشاف انه قال الا من مات علی حب آل محمد مات شهیداً ... قال الامام الرازی ما حاصله انه لا شک و لا اختلاف فی ان علیاً و فاطمة و الحسن و الحسین علیهم السلام آل رسول الله و اما ان غیرهم هل یدخل تحت آل فمختلف فیه؛ **انجام:** لا اله الا الله ما اکرم هذا الفتی (و قد رسم احقر عباد الله الغنی فضل الله بن محمد الحسینی هذه الاحادیث فی ربیع ۹۶۲ نقلا من خط زبدة السادات ... صفدر الحسینی)
خط: نسخ، کا: فضل الله بن محمد حسینی، تا: نیمه ربیع الاول ۹۶۲ق، جا: مشهد؛ ۷گ، ۱۵ سطر، قطع: ربعی [ف:۵-۶۹]

● **اثنتا عشرة خطبه** / ادبیات / عربی
کاشانی، حبیب الله بن علی مدد، ۱۲۶۲ - ۱۳۴۰ قمری
kāšānī, habīb-ol-lāh ebn-e ʻalī madad (1846 - 1922)
دوازده خطبه از منشآت مؤلف است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۹۹۹/۲
آغاز: بسمله. و هو المستعان هذه اثنتا عشرة خطبة ... الخطبة الاولی الحمد لمن تجلی بأنوار جماله فی آفاق الأکوان فأشرقت ببوارق وجهه الکریم؛ **انجام:** والله متم نوره و لوکره الکافرون.
نسخه اصل: کتابخانه آستان حضرت معصومه، قم، ش ۶۰۰۴؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ربیع الثانی ۱۲۷۶ق؛ دارای مهر مؤلف؛ ۲۷ص (۳۶۳-۳۹۰)، ۱۵ سطر [عکسی ف:۵-۴۱۱]

● **الاثنی عشریات** / حدیث / عربی
al-iṯnā ʻašarīyāt
حاجی سید کاظم
hājī seyyed kāzem

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۳۰۰/۳
خط: نسخ، کا: خلیل بن فتح الله خمسه‌ای، تا: ۱۳۱۷ق؛ کاغذ: فرنگی آهارمهره، جلد: میشن قهوه‌ای [ف:۵-۴۶۱]

● **الاثنی عشریات الخمس** / فقه / عربی
al-iṯnā ʻašarīyāt al-xams
شیخ بهائی، محمد بن حسین، ۹۵۳ - ۱۰۳۰ قمری
šeyx-e bahā'ī, mohammad ebn-e hoseyn (1547 - 1621)

شیخ بهائی این رساله را در مسائل مربوط به طهارت، صلوة، صوم، زکوة و خمس و احکام حج با اسلوب بدیع خوبی تألیف فرموده و به مناسبت این‌که کلیه مطالب هر یک از کتب مذکور را در دوازده مطلب یا فصل مرتب نموده آنها را به نام اثنی عشریه طهارت و صلوة و غیره نامیده‌اند. وی هر یک از آنها را با خطبه مخصوصی آغاز کرده است. چنان‌که از دیباچه خود این رسائل معلوم می‌شود ترتیب تألیف آنها از این قرار بوده: ۱. الصلاة؛ ۲. الحج؛ ۳. الزکاة و الخمس؛ ۴. الصوم؛ ۵. الطهارة، اما در عموم نسخه ترتیب آنها چنین است: ۱. الطهارة؛ ۲. الصلاة؛ ۳. الصوم؛ ۴. الزکاة و الخمس؛ ۵. الحج

آغاز کتاب: (آغاز طهارت) بسمله، اما بعد حمدالله علی آلائه ... یقول هذه رسالة اثنا عشریة ...

انجام کتاب: (انجام حج) فان ذلک راجع الی تعظیم صاحب البقعة سلام الله علیه ...

چاپ: تحقیق مسعود شکوهی، قم، اعجاز، ۱۴۲۳ = ۱۳۸۱، ۳۵۰ ص؛ تقدیم و تحقیق سید احمد اشکوری، قم، مجمع الذخائر الاسلامیه، ۱۴۱۹ق (عنوان الاثنی عشریات)

[دنا ۱۶۴/۱ (۳۲ نسخه)]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۸۶۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد بن علاءالدین حسینی جرفادقانی و برج علی بن مرشد علی جرفادقانی، تا: جمعه ۱۸ ربیع الاول ۱۰۱۵ و ذیقعده ۱۰۲۸ق؛ مذیل است به بخشی از «حاشیه اثنی عشریه» همین مؤلف به لفظ «منه ره» و «دام ظله»، دارای بلاغ از مؤلف و نیز دستخط محمد یوسف طالقانی در پایان صوم: «سمعته من اوله الی آخره فی خدمة ... شیخ بهاءالدین سلمه الله ...»؛ واقف: عباسقلی واعظ چرندابی، تاریخ وقف: اسفند ۱۳۴۶؛ کاغذ: الوان، جلد: مقوا، ۸۴گ، ۱۳ و ۱۴ سطر، اندازه: ۲۵/۳/۱۴سم [ف:۲۱-۶]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۸۴۶

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف:۵-۳۱۴]

۵. تهران؛ فیاض؛ شماره نسخه:۸۶/۱

خط: نستعلیق، کا: عبدالخالق رستمداری، تا: ۱۰۱۸ق، جا: مشهد، مدرسه بالاسر [نشریه:۷-۶۹۹]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۷۶۲۳

آغاز: بسمله. الحمدلله وفقنا للاهتداء بشریعة اشرف المرسلین (آغاز صلات)؛ **انجام:** و ادخال الخلاء شیئا علیه اسم الله تعالی او احد المعصومین سلام الله علیهم اجمعین (انجام طهارت)

بخش طهارت در آخر نسخه آمده، آخر حج و آغاز طهارت نیز افتادگی جزئی دارد؛ خط: نسخ، کا: محمد بن علوان خیقانی جزائری، تا: ۱۰۲۸ق، جا: اصفهان؛ دارای حواشی با نشان «منه دام ظله»، ۱۰ برگ نخست با خط نستعلیق نونویسی شده؛ اهدایی رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ کاغذ: نخودی آهارمهره کشمیری، جلد: میشن قهوه‌ای یک لا، ۱۹۷گ، ۷ و ۹ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [اهدائی ف:۳-۱۶]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۴۱۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: عبدالله حسینی رضوی بروجردی، تا: ۱۰۲۸ق؛ اصفهان، مدرس شیخ بهایی؛ مناسک الحج از زین الدین شهید ضمیمه است، نام کاتب را محو کرده اند، دارای حواشی با نشان «منه دام ظله»، مزین به بلاغ های متعدد و چهار انهاء از مصنف در سال ۱۰۲۹؛ کاغذ: حنایی آهارمهره، جلد: تیماج فرنگی، ۱۲۳گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۰×۱۷/۲سم [ف:۲۱-۱۰]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۸۴۵

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف:۵-۳۱۱]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۸۴۹

آغاز: و انا سائل من الله سبحانه ان ینفع بها الطالبین؛ **انجام:** ینبغی ان یختم الحاج حجه بالورود الی المدینة المشرفة لزیارة النبی صلی الله علیه و آله و ائمة البقیع و الزهراء سلام الله علیهم.

خط: نسخ، کا: ابراهیم بن ابراهیم بن فخرالدین بازوری عاملی، تا: ۹ شوال ۱۰۲۸ق؛ افتادگی: آغاز (۱ برگ) و انجام (۶ برگ)؛ مصحح، دارای حواشی با نشان «منه دام ظله العالی» و «منه سلمه الله تعالی»، مقابله شده و دارای بلاغ از مرحوم شیخ بهایی؛ واقف: فاضلخان، تاریخ وقف: ۱۰۶۵ هـ.ق.؛ کاغذ: نخودی آهارمهره، جلد: تیماج مشکی، ۲۱۰گ، ۷ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [ف:۲۱-۱۱]

۹. مشهد؛ فرهنگ و هنر؛ شماره نسخه:ج-۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: هاشم بن احمد بن عصام الدین اتکانی خراسانی، تا: ۱۰۲۹ق؛ مقابل صفحه آخر این نسخه یک صفحه زیارت مطلقه ائمه اثنی عشر از بهاء الدین محمد عاملی است، از نظر مؤلف (شیخ بهائی) گذشته، ملاحظه و تصحیح کرده است و به خط خودش کلمه «بلغ قرائه ایدالله تعالی» را در حاشیه بعضی از صفحات نوشته و بعد از ختم رساله قسمت نماز یک صفحه به‌خط شیخ بهائی است که آغاز آن «بسم الله الرحمن الرحیم. قراء علی الولد العزیز الفاضل الزکی المرتضی»، و انجام صفحه «کتب ... هذا الی حرف بیده الجانیه الفانیه مولفها اقل الانام محمد المشتهر ببهاء الدین العاملی فی العشر الاول من شهر رجب المرجب سنه ثلثین بعد الف حامدا مسلما» می‌باشد؛ واقف: علی‌محمد الحسینی مشهدی؛ کاغذ: کاهی صیقلی زرد کم رنگ، جلد: مقوای چرمی، ۲۱۸ص، ۱۱ و ۱۲ سطر (۵/۵×۱۳)، اندازه: ۱۳×۲۴سم [ف:-۴۰]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۳۰

نسخه اصل: همان نسخه بالا [در فهرست نسخه اصل از کتابخانه آستان قدس رضوی ش ۴۹۹۵ معرفی شده که این شماره در کتابخانه آستان قدس کتاب دیگری است] [عکسی ف:۱-۲۵۹]

۱۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۷۷۸

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق و مختلف، بی کا، تا: کتابت صوم آخر شعبان ۱۰۱۹ و زکات سلخ محرم ۱۰۳۱ق؛ افتادگی: وسط طهارت (چهار برگ)؛ مذیل است به «الجعفریة» تألیف علی بن عبدالعالی محقق کرکی، نام کاتب ظاهراً محمد است (چون خود را «سمی النبی» معرفی کرده)، برگ اول نونویسی شده؛ واقف: خان بابا مشار، تاریخ وقف: اردیبهشت ۱۳۴۶؛ کاغذ: حنایی آهارمهره، جلد: تیماج مشکی فرسوده، ۱۴۷گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف:۲۱-۱۰]

۱۱. **مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۷۶۶۴**
فاقد بخش زکات و خمس است، در انتهای طهارت رساله «احکام سجود التلاوة» آمده؛ خط: نسخ، بی کا، تا: ۱۰۳۳ق؛ معلق به حواشی با رمز «منه» و «ص»؛ اهدایی رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ کاغذ: نخودی آهارمهره کشمیری، جلد: مقوا با روکش پارچه و عطف تیماج قهوه‌ای سوخته، ۱۱۷گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [اهدائی ف:۳-۱۷]

۱۲. **تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۸۶۱۵**
کا: محمد بن حسین شیخ بهایی، تا: ۱۰۳۳ق؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ ۲۲۳گ، اندازه: ۹/۳×۱۷/۳سم [رایانه]

۱۳. **مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۶۱۷**
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد بن فتح الله رواقی، تا: ۲۳ رمضان ۱۰۳۴ق؛ مذیل است به «صیغ العقود و الایقاعات» تألیف شیخ علی کرکی، برخی از اوراق معلق به حواشی به لفظ «منه مد ظله»؛ واقف: حسین کی استوان، تاریخ وقف: آبان ۱۳۴۸؛ کاغذ: نخودی آهارمهره، جلد: تیماج مشکی یک لا، ۱۵۸گ، ۱۰ و ۱۱ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف:۲۱-۹]

۱۴. **قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۳۱۷**
زکاة را ندارد؛ خط: نسخ، کا: عبدالفتاح بن میرزا محمد کاشانی، تا: ۱۰۲۶ و ۱۰۴۲ق؛ ۹۰گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۲×۲۳سم [ف:۱-۴]

۱۵. **تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۶۰۵**
خط: نسخ، کا: محمد بن محمد زمان خوانساری، تا: ۱۰۶۶ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن سیاه، ۱۶۴گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف:۵-۳۰۴]

۱۶. **شیراز؛ طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۵۴۱**
صلات و حج و صوم؛ خط: نسخ، کا: ابوالفضائل حسینی سلامی، تا: ۱۰۶۸ق؛ کتاب صلات ناقص الاول است؛ اندازه: ۱۴×۱۹/۵سم [نسخه‌پژوهی:۲-۱۰۹]

۱۷. **مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۱۱**
آغاز: برابر؛ **انجام:** و مع حضوره سلام الله علیه یصرف الکل الیه و الزیادة عن کفایتهم له و النقیصة علیه عجل الله فرجه و رزقنا الشهادة بین یدیه بحق محمد و آله الطاهرین صلوات الله علیه و علیهم اجمعین (انجام زکات)

رساله حج قبل از زکات و خمس است؛ خط: نستعلیق عالی، بی کا، تا: ۱۰۷۲ق؛ دارای پنج سرلوح مذهب و مرصع بسیار عالی، بین سطور صفحات سرلوح، طلا اندازی شده، جداول اوراق به زر و تحریر و زنگار و شنگرف، دارای حواشی با نشان «منه رحمه الله»؛ واقف: نواب ابراهیم خان، تاریخ وقف: ۱۰۹۵؛ جلد: دارای ترنج و چهار ابروی ضربی زمینه متن لاکی و گل و بوته زرین، ۱۳۷گ، ۹ سطر، اندازه: ۱۸×۳۸سم [ف:۲۱-۸]

۱۸. **یزد؛ مدرسی؛ شماره نسخه:بدون شماره/۱**
آغاز: لاباحتها ما یجامع الاصغر کالصوم و دخول المسجد؛ **انجام:** ختمت الاثنی عشریه الحجیه بتوفیق الله. سلام الله علیه و علی آبائه الطاهرین.
خط: نسخ تحریری، کا: محمد اشرف بن محمد هادی یزدی، تا: ۱۰۷۲-۱۰۷۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج عنابی، ۶۸گ (۱-۶۹)، ۱۷ سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [میراث اسلامی:۸-۴۶۱]

۱۹. **مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۱۷۹**
آغاز: آغاز صلات؛ **انجام:** و الزهراء سلام الله علیهم اجمعین
شامل اثنی عشریه در نماز و زکوة و خمس و روزه و حج، اثنی عشریه صومیه و حجیه ناقص است؛ خط: نستعلیق، کا: محمد مقیم قزوینی،تا: ۱۰۸۰ق؛معلق به حواشی مؤلف؛کاغذ:نخودی،جلد:مقوا با روکش پارچه، ۴۴گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۱×۲۳سم [ف:۵-۳۶۷]

۲۰. **مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۲۷۰**
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد بن عبد حیدر بن محمد بن عبدالصمیری، تا: محرم ۱۰۹۴ق؛ دارای حواشی غالباً با نشان «منه دام ظله»؛ واقف: سید محمد باقر سبزواری، تاریخ وقف: محرم ۱۴۰۵؛ کاغذ: نخودی آهارمهره، جلد: مقوا، ۷۴گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۳سم [ف:۲۱-۸]

۲۱. **قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۶/۱۱۸۲/۲**
نسخه اصل: فرهنگستان علوم آذربایجان باکو، ش (۸۲۰۱ M) ۱۴۰؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی [عکسی ف:۳-۴۱۴]

۲۲. **تبریز؛ ثقة الاسلام؛ شماره نسخه:بدون شماره/۱**
بی کا، تا: ۱۱۰۸ق [نشریه:۷-۵۴۰]

۲۳. **قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۸۳۶**
خط: نسخ، بی کا، تا: (پایان صلوة) ۱۱۲۷ق؛ افتادگی: مقداری از آغاز صلوة و پایان حج؛ دارای حواشی فراوانی از خود مؤلف بر صلوة؛ ۱۲۶گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف:۱-۴]

۲۴. **خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۸۴۹/۱**
خط: نسخ، بی کا، تا: ۱۱۴۱ق؛ ۱۱ سطر، اندازه: ۹×۱۶سم [میراث اسلامی:-۱۰۴] دفتر نهم:

۲۵. **مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۰۴۴**
آغاز: برابر؛ **انجام:** لقد تم الاثنی عشریه الحجیة و الحمدلله رب العالمین.
خط: نسخ، بی کا، تا: شعبان ۱۱۴۸ق؛ محشی؛ اهدایی رهبری،

خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: حنایی آهارمهره، جلد: میشن آلبالویی، ۱۳۴گ، ۹ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۹سم [اهدائی ف:۳-۱۷]

۲۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۵۹۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: ابوطالب حسینی، تا: ۱۱۷۸ق؛ تملک: علینقی به تاریخ ذیقعده ۱۳۱۰ در دارالسلطنه قزوین؛ کاغذ: نخودی سرخی، جلد: مقوای منقش و روغنی با رنگ ماشی، مختلف السطر (۱۳×۶/۳)، قطع: رقعی، اندازه: ۱۲×۱۹سم [رایانه]

۲۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۵۴۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: سید کاظم بن سید باقر، تا: شنبه ۹ جمادی الاول ۱۲۸۵ق؛ دارای حواشی با نشان «منه ره» و «طاب ثراه»؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا، ۹۰گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲/۳×۲۰سم [ف:۲۱-۹]

۲۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۶۴۵۹

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ابتدای نسخه سرلوح مانند ترسیمی از گل و برگ به سرخی و سیاهی؛ اهدایی رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ کاغذ: نخودی آهارمهره فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای یک لا دارای ترنج و سرترنج ضربی، ۲۳گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۶/۵سم [اهدائی ف:۳-۱۷]

۲۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۵۲۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: اسماعیل دزفولی، تا: ۲۷ رمضان۱۳۰۳ق؛ کاتب طهارت سید مصطفی حسینی خوانساری در شوال ۱۳۵۸، دارای حواشی با نشان «منه»؛ اهدایی رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی و شکری آهارمهره، جلد: میشن ماشی، ۱۷۰گ، ۸ و ۱۴ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [اهدائی ف:۳-۱۶]

۳۰. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۴۸۹۴/۶

خط: نسخ، کا: احمد بن ملا عبدالرحیم قزنچائی اندری، تا: ۱۳۰۴ق، جا: بارفروش مدرسه صدر؛ کاغذ فرنگی؛ جلد: تیماج تریاکی، ۱۳گ، ۱۷ تا ۲۱ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۱/۵سم [ف:۲-۲۱۱]

۳۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۶۳۶/۸

خط: نسخ، کا: محمد حسین علاء الدین درزی مازندرانی، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی [ف:۱۰-۱۵۱۳]

۳۲. تهران؛ شهشهانی ، حسین؛ شماره نسخه:بدون شماره

بی‌کا، بی‌تا [میراث اسلامی:۵-۶۰۷]

۳۳. اصفهان؛ روضاتی؛ شماره نسخه:۳۱

خط: نسخ، کا: محمد حسین گلپایگانی، بی‌تا؛ دارای توضیحات در حاشیه و بین سطور؛ ۱۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف:-۳۳]

۳۴. اصفهان؛ روضاتی؛ شماره نسخه:۷۱/۲

خط: نسخ، کا: ابراهیم بن احمد بن محمد صفوی حسینی عاملی، بی‌تا؛، ۷ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [ف:-۵۱]

۳۵. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه:۲۲/۱ر

کا: محمد قاسم بن ایرانشاه رواردشتی رودباری، بی‌تا؛ اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [رشت و همدان - ف:-۱۱۹۰]

● الاثنی عشریات الخمس (تحریر جدید) / فقه / عربی

al-iṯnā ʻašarīyāt al-xams (tahrīr-e jadīd)

حسینی عاملی، حسین بدرالدین، ق۱۱ قمری

hoseynī ʻāmelī, hoseyn badr-od-dīn (- 17c)

وابسته به: الاثنی عشریات الخمس؛ شیخ بهائی، محمد بن حسین (۹۵۳-۱۰۳۰)

پنج رساله به نام های اثنی عشریه، در طهارت، صلات، زکات، صوم، حج در دست است که شیخ بهائی آنها را به همین ترتیب نگاشته است. یکی از شاگردان بهائی به نام حسین بدرالدین الحسینی العاملی به دستور استاد دیگرش محمد بن خاتون عاملی تحریری دیگر از سه بخش صلات، حج و صوم از اثنی عشریه‌های بهایی ساخته که جای گفتگوی ما است. او در مقدمه می‌گوید که هیچ چیز بر کتاب نیفزوده و از آن نکاسته، لیکن در واقع او بسیار از کتاب کاسته و عبارت بهائی را دگرگون کرده است.

آغاز کتاب: بسملة و به نستعین ... و بعد فان المولی زبدة المجتهدین ... محمد ابن خاتون قد تفضل علی الفقیر ... بان أکتب ما تیسر لی من ... الشیخ البهائی فیما ألفه من الاثنی عشریة فی الصلوات الیومیة و ان اغیر العبارة دون المعنی ... من دون نقص و لازیارة ... اقول: بعد الصلوة علی الرسول و علی اخیه و ولدیه و البتول ... و بعد فالکلام الذی فهمناه من بعض الاحکام ... و لنذکر بعض الاخبار تبرکاً ... قال الشیخ البهائی بعد الخطبة :فاقول؛ شرائط وجوب الحج اثنی عشر ... بسملة. اقول: و انا الفقیر الی الله الغنی حسین بن بدرالدین الحسینی انی قد اقتصرت من هذه الرسالة الصومیة علی بعض المسائل کالصلاتیة و الحجیة ... فصل قال المصنف رحمه الله: ان الامور المعتبرة فی نیة الصوم اثنی عشر ... یادداشت درباره اجتهاد: بسملة. اقول و انا الفقیر الی الله الغنی حسین بن بدرالدین الحسینی العاملی: لما کنت فی خدمة الشیخ المرحوم البهائی و کان مواظباً علی التدریس حضراً و سفراً. فتذاکروا یوماً عن معنی الاجتهاد ...

انجام کتاب: الثانیة عشرة ان ثواب تلاوة آیة واحدة کثواب ختم القرآن فی غیره. و الحمدلله وحده و صلی الله علی محمد و آله تمت

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۰۴۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ نسخ بد پر غلط، از کاتبی کم‌سواد است که معاصر و شاگرد شیخ بهائی و ابن‌خاتون بوده است، او فارسی را بهتر از عربی و خوش‌خط‌تر به نستعلیق نوشته است، در

آغاز یادداشتی نقل از شهاب الدین احمد ابن ادریس العراقی در منطق و از شمس الدین خسرو شاهی و عز الدین بن عبدالسلام در ریشه‌شناسی واژه «لو» شرطیه (گ۱و ۳) است، سپس چند نسخه داروی پزشکی به فارسی (گ۲-۳)، سپس مطلبی در یک صفحه درباره اجتهاد عام و خاص که به گفته نویسنده این نسخه، در حضور شیخ بهائی نوشته شده است (گ۴ب)؛ کاغذ: هندی، نخودی، جلد: مقوایی ته تیماج قهوه‌ای، ۳۲گ، ۱۶ تا ۲۴ سطر (۸×۲۰)، اندازه: ۱۱×۲۴سم [ف:۱۱-۱۴۴]

● الاثنی عشریات فی المراثی = العقود الاثنی عشر فی مراثی سادات البشر / مراثی / عربی

al-iṯnā ʻašarīyāt fi-l marāṯī = al-ʻuqūd-ul iṯnā ʻašar fī marāṯī sādāt-il bašar

بحرالعلوم، محمد مهدی بن مرتضی، ۱۱۵۵ - ۱۲۱۲ قمری

bahr-ol-ʻolūm, mohammad mahdī-ye-bn-e morteẓā (1742 - 1798)

دوازده قصیده است که هر قصیده در دوازده بیت می‌باشد در مرثیه سید الشهداء (ع) و در آن مضمون دوازده بند مشهور محتشم کاشانی را به شعر عربی ترجمه کرده است، به‌علاوه ۱۷ بیت «فی ذکر من اجمعت العصابه علی تصحیح ما یصح عنهم» و «فی ذکر العدة» روی هم ۱۴۷ بیت.

آغاز کتاب: الله اکبر ماذا الحدث الجلل ×× لقد تزلزل سهل الارض والجبل / ماهذه الزفرات الصاعدات اسی ××کانها شعل ترمی بها شعل

انجام کتاب: لهفی علیه وقد مال الطغاة الی ×× نحو الفیام وخاض النقع سابحه / قال اقصدونی بنفسی واترکو احرمی ×× قدحان حینی وقد لاحت لوائحه

چاپ: دارالخلافه طهران، سنگی، ۱۳۰۶، خشتی، ۴۵۵+۱ص

[الذریعة۱/۱۱۳؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۲۵۳/۴؛ دنا ۱۶۵/۱ (۱۵ نسخه)]

شرح و حواشی:

۱- تخمیس الاثنی عشریات؛ بحرالعلوم بروجردی، حسین بن محمد رضا (۱۲۲۱-۱۳۰۶)

۲- الاثنی عشریات فی المراثی (ترجمه و شرح)

۳- شرح الاثنا عشریات فی المراثی

۴- الاثنی عشریات فی المراثی (ترجمه و شرح)

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۲۵۵/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و بعد ذین ابن اذنیة علی ×× و ابن لابراهیم و اسمه علی

کا: حسین چپیفانی، تا: ۱۲۲۳ق؛ در هامش ابیات حاشیه و شرح برخی واژه‌ها آمده است؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مشکی صحافی شده، ۶گ (۷۳پ-۷۸ر)، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف:۱۱-۲۷۱]

۲. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۲۴۸/۱

فقط هفت بند آغازین آمده است؛ خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: شعبان ۱۲۴۲ق؛ برگ‌ها رنگین؛ جلد: تیماج مشکی، ۴گ (۱پ-۴ر)، اندازه: ۱۸/۵×۲۱/۵سم [ف:۱-۱۷۲]

۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۶۱۲/۸

آغاز: برابر

نسخه اصل: کتابخانه مرتضوی - مشهد مقدس [در فهرست منتشر شده آن چنین رساله‌ای معرفی نشده و در اینجا نیز فهرست‌نگار به شماره آن اشاره نکرده و از طریق نام کاتب و تاریخ هم کنترل شد یافت نگردید]؛ کا: سید محمد بن زین العابدین موسوی، تا: شب یک‌شنبه ۶ رجب ۱۲۴۵ق؛ مصحح؛ ۵ص (۲۱۳-۲۱۷) [عکسی ف:۷-۲۱۴]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۰۴۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** نسی سوی الطف لانسی وقایعه

خط: نسخ خفی، بی‌کا، تا: ۱۲۵۹ق؛ ضمیمه نسخه شماره ۲۵۰۳۹ می باشد.؛ کاغذ: شکری، جلد: تیماج، مختلف السطر، قطع: رقعی، اندازه: ۱۰/۵×۱۸سم [رایانه]

۵. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۴۸/۳

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: جمعه اواخر صفر ۱۲۵۹ق؛ صفحات مجدول به قرمز و آبی، ما بین سطرها زرین دندان موشی (۱۰۲۳۸)؛ جلد: مقوایی مشکی، عطف تیماج قرمز، ۵گ (۱۵ر-۱۹ر)، اندازه: ۱۰×۱۴/۵سم [ف:۲-۳۵۸]

۶. مشهد؛ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۸۷/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: زین العابدین بن ملا آقا بابا روضه‌خوان التبریزی الاردوبادی، تا: ۱۲۶۲ق؛ جلد: چرم مشکی، ۵گ (۳۹ر-۴۳پ)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [مؤید:۱-۱۸۴]

۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۱۰۶/۳-۳۶/۱۰۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** تلك الرزایا لو ان القلب من حجر ×× اصم کان لادنا هن ینفظر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۷۹ق؛ در پایان مطالبی در مراثی که کاتب از فاضل دربندی شنیده است؛ جلد: تیماج مشکی مجدول، ۶گ، ۸ سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف:۱-۷۲]

۸. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۴/۱۵۶/۳-۶۲۳۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** فعلی مسلم و هان سلام ×× یتلا لا من السلام الجلیل

به قافیه لام و هاء و یاء و الف و در پایان هم می‌رسد به قافیه لام، هر یک چند بند، در فهرست ناشناس؛ خط: نسخ، کا: محمد مهدی حسینی، تا: ۱۲۸۵ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ۱۱ سطر، قطع: ربعی [آستانه قم:-۲۲۱]

۹. فردوس؛ مدرسه حبیبیه؛ شماره نسخه:۷۳/۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حسین موسوی تونی، تا: جمادی الثانی ۱۲۹۱ق،

جا: مدرسه فاضلیه؛ تمام قصیده معرب است؛ جلد: تیماج مشکی مجدول، ۲گ (۱۲۵پ–۱۲۷پ)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف]

۱۰. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۳**

این نسخه در فهرست به اشتباه جنگ اشعار معرفی شده است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جدول زر و لاجورد؛ تملک: نواب آقا درویش؛ کاغذ: سفید، جلد: مقوایی عطف تیماج تریاکی، ۹گ، ۹ سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [سنا – ف:۱–۵۸]

۱۱. **قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۴۸۰/۲–۲۷/۱۵۰**

آغاز: برابر؛ **انجام:** ما دامت الاطیار فی اوکارها ×× وحنینها نبکی علیك وتسجع / وکواکب الافلاك فی دورانها ×× یبکی علیك غروبها والمطلع

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ تمامی صفحات جدول‌دار؛ جلد: تیماج مشکی ضربی جدول دار، ۱۳گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف:۱–۷۲]

۱۲. **قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۱۴۳/۲–۳۶/۱۴۳**

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ زیبا معرب، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ تمامی صفحات مجدول محرر مذهب؛ جلد: تیماج سبز مجدول گرهی، ۱۸گ، ۸ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف:۱–۷۲]

۱۳. **قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۸۰۳–۲۹/۱۴۳**

آغاز: کان نفخة صور الحشر قد فجات ×× فالناس سکری و لاسکر و لاثمل / قد هل عاشورا و غم الهلال به ×× کانما هو من شوم به زحل؛ **انجام:** و اذیق الحتوف من بعد صبرا ×× مثل ما ذاق مسلم بن عقیل / فعلی مسلم وهان سلام ×× یتلالا من السلام الجلیل تمت

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: مقوا، ۱۲گ، ۱۰ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف:۱–۷۶]

۱۴. **قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۷۳۴/۴**

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ تحشیه بسیار در هامش و لابه‌لای سطور؛ ۱۴گ، ۱۰ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف:۳–۱۳۸۴]

۱۵. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۳۲۲/۹**

خط: نسخ، کا: بهاء الدوله، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی آهارمهره، جلد: تیماجی سبز، ۷ص (۴۸۶–۴۹۳)، ۲۱ سطر، قطع: رحلی، اندازه: ۱۷/۵×۳۱سم [ف:۱۰–۱۰۲۹]

۱۶. **قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۵۰۶/۱۵**

آغاز: برابر؛ **انجام:** ان یکن لی بکل عضو لسان ×× ما وفی لی بمسلم بن عقیل / لابن عم الحسین خیر شهید ×× وسول الحسین سبط الرسول

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ شش برگ در آخر رساله سفید مانده؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، مجدول گره‌ای، ۱۲گ، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف:۳–۱۳۸۴]

۱۷. **قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۶۲۵/۳–۹/۱۷۵**

آغاز و انجام: برابر

از اول تا آخر؛ خط: نسخ، کا: علی رضا بن حاج علی اکبر قمی، بی‌تا؛ در هر صفحه ۱۲ بیت شعر وجود دارد که ۶ بیت مستقیم و ۴ بیت چلیپایی و ۲ بیت در وسط صفحه از پائین به بالا نوشته شده است؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف:۱–۷۲]

۱۸. **قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۰۱۲/۴–۶/۱۰۲**

آغاز: برابر؛ **انجام:** فعلی مسلم و هان سلام ×× یتلالی من السلام الجلیل

خط: نسخ، کا: رحیم، بی‌تا؛ ۴گ، چلیپایی سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف:۱–۷۱]

● الاثنی عشریات فی المراثی (ترجمه و شرح) / مراثی / عربی و فارسی

al-iṯnā ʻašarīyāt fi-l marāṯī (t. wa š.)

وابسته به: الاثنی عشریات فی المراثی = العقود الاثنی عشر فی مراثی سادات البشر؛ بحرالعلوم، محمد مهدی بن مرتضی، ۱۱۵۵ – ۱۲۱۲ قمری

این رساله ترجمه و شرح مراثی بحرالعلوم است که شارح ابتدا یک بیت را می‌آورد پس از آن با عنوان «قوله» به شرح آن به زبان عربی می‌پردازد و سپس با آوردن «یعنی» ترجمه فارسی آن را می‌آورد.

[الذریعة ۱۱۳/۱]

۱. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۷۴۶**

آغاز: و نواحیها من جهة هذه الرزیة الی یوم القیمه و الخضر اسم للسماء لخضرتها حین النظر الیها و الشهب بضمتین جمع شهاب ... یعنی قادر نیست چشم استطاعت را از ... ؛ **انجام:** و اشتفی الکفر بالاسلام مذ دخلوا ×× و البغی بالحق لما راح صارعه. اللغة الاشتفاء تحصیل السفا او طلبه و الشفا هو البرء من الداء و لو بالدواء

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ و ۱۴؛ رکابه دارد؛ جلد: تیماج فرنگی، ۳۸گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف:۴۴–۴۰]

● الاثنی عشریات فی المراثی (ترجمه و شرح) / تاریخ معصومین / فارسی

al-iṯnā ʻašarīyāt fi-l marāṯī (t. wa š.)

وابسته به: الاثنی عشریات فی المراثی = العقود الاثنی عشر فی مراثی سادات البشر بحرالعلوم، محمد مهدی بن مرتضی (۱۱۵۵–۱۲۱۲)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۷۴۶

شرح قصائد سید مهدی بحرالعلوم طباطبائی؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [مختصر ف:–۵۰۰]

● **الاثنی عشریات فی المراثی (ترجمه و شرح)** / مراثی / فارسی

al-iṯnā ʻašarīyāt fi-l marāṯī (t. wa š.)

وابسته به: الاثنی عشریات فی المراثی = العقود الاثنی عشر فی مراثی سادات البشر؛ بحرالعلوم، محمد مهدی بن مرتضی (۱۲۱۲-۱۱۵۵)

رساله حاضر ترجمه و تفسیر کوتاهی است بر مراثی بحرالعلوم. مؤلف ابتدا یک بیت را می‌آورد و پس از آن با عنوان «المعنی» آن را به صورت کوتاه ترجمه و شرح می‌کند.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۸۴۵

آغاز: زمان را چنانکه بر شخص بصیر خبیر مخفی نیست غیر از چنگ زدن بدامن خامل آل عبا ... بند اول. الله اکبر مازا الحادث الجلل ×× فقد تزلزل سهل الارض و الجبل. المعنی پناه می‌برم به عظمت و بزرگی خدا چه حادثه و شورش قیامت است که بر پا شد بزرگی آن را کسی غیر از خدا نمی داند مصیبتی بر پا شد که خدا صاحب عزا پیغمبر و علی مجلس نشین او هستند؛ **انجام:** یا قاصم الفجار قم بالسیف قد ×× ضاع الرعیة ان یکن لک مطمع. ای قطع کننده ریشه فجار و فساق ... رعیت خود را از چنگ دشمنان خلاص کن

خط: نسخ، کا: علی آقا بن آخوند ملا احمد روضه خوان محلاتی، تا: ۱۷شعبان؛ اشعار عربی معرب؛ جلد: گالینگور قهوه‌ای، ۴۷گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف:۳۷-۴۱۰]

● **الاثنی عشریة** / حدیث / عربی

al-iṯnā ʻašarīyya

حسنی، فضل الله بن محمد، ق۱۰ قمری

hasanī, fazl-ol-lāh ebn-e mohammad (- 16c)

تاریخ تألیف: ۹۴۵ق؛ محل تألیف: نجف

دوازده حدیث است درباره اهل بیت و خاندان پیامبر.

آغاز کتاب: بسمله، الحمد لله نور السماوات و الارض

انجام کتاب: ما اکرم هذا الفتی و قدم رسم ... فضل الله بن محمد الحسنی هذه الحادیث العظام فی الواسط رجب ... بمشهد ... علی ... سنة ۹۴۵ و الحمد لله علی جزیل نواله ... و آله

تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۱/۷۰ ـ د

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: قاسم بن مرتضی حسینی تونی، بی‌تا؛ از روی خط مؤلف؛ ۵گ (۱۷۴پ-۱۷۸ر) [ف:۱-۱۱]

● **الاثنی عشریة** / عربی

al-iṯnā ʻašarīyya

عاملی، حسن، ق۱۰ قمری

ʻāmelī, hasan (- 16c)

تاریخ تألیف: چهارشنبه ۲۶ ربیع الاول ۹۸۹

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۰۷۲/۴

کا: محمد تقی بن محمد حسین شهرستانی، تا: پنج‌شنبه ۷ رجب ۱۰۸۹ق؛ کاغذ: سپاهانی و فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۲۱گ (۱۶۷-۱۸۸)،۱۷سطر(۷×۱۲/۵)،اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف:۱۱-۲۰۱۶]

● **الاثنی عشریة = دوازده امام = زیارت مطلقة = صلواتیه** / دعا / عربی

al-iṯnā ʻašarīyya = davāzdah emām = zīyārat-e motlaqe = salavātīye

شیخ بهائی، محمد بن حسین، ۹۵۳ - ۱۰۳۰ قمری

šeyx-e bahā'ī, mohammad ebn-e hoseyn (1547 - 1621)

متن زیارت‌نامه‌ای است از شیخ بهائی. هر فقره‌ای از این زیارت‌نامه ۱۲ حرف است و جمعا ۲۴ فقره است.

آغاز کتاب: زیارة مطلقه مختصره یزار بها کل واحد من الائمة الاثنی عشر سلام الله علیهم اجمعین و قد جری علی لسانی و انا الفقیر بهاءالدین محمد العاملی و سمیتها بالاثنی عشریه ...

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۲۰۳

در هامش صحیفه سجادیه؛ خط: نسخ جلی، کا: عبدالرحیم حسینی، تا: ۱۰۸۶ق [ف:۱۵-۳۵۱]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۸۵۹/۹

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ۱۰۸۹ق؛ منسوب به شیخ بهائی، داخل شماره ۲۸۵۹/۱۰ می‌باشد؛ کاغذ: سفید و زرد، جلد: تیماج مشکی یک لا، اندازه: ۸×۱۸سم [ف:۱۰-۱۸۸]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۶۱۰/۳

آغاز: سلام الله علیکم ×× اهل بیت العصمة

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۹۱ق؛ جلد: مقوا عطف و گوشه تیماج قهوه‌ای، ۱گ (۹ر)، اندازه: ۱۷×۲۷/۵سم [ف:۳۷-۱۳۱]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۶۲/۶-طباطبائی

خط: نسخ، کا: محمد مومن حسینی، تا: ۱ محرم ۱۰۹۲ق؛ کاغذ: اصفهانی شکری رنگ، جلد: تیماجی قهوه‌ای، ۱گ (۳۶پ)، ۱۷ سطر، قطع: رقعی، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف:۲۲-۱۷۸]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۴۸۵/۱۵

آغاز: بنبی عربی و رسول مدنی و اخیه اسدالله مسمی بعلی و بزهراء بتول و بام ولدتها

خط: نسخ، کا: محمد زمان قمی، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: آهاری نخودی، جلد: تیماج عنابی مندرس، ۸ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸/۵سم [ف:۱۵-۲۱۲]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۴۵۵/۴۲

آغاز: برابر

بی‌کا، تا: بین ۱۰۶۳ تا۱۱۴۱ق؛ جلد: تیماج قرمز یک لا، ۱ص (۴۸)، قطع: بیاضی، اندازه: ۱۵/۵×۳۳سم [ف:۱۰-۱۳۴۰]

۷. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۷۹۰/۳

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جداول اوراق به زر و تحریر و لاجورد و شنگرف و زنگار، مطالب متفرقه کتاب شامل اعتصام حزب البحر العظیم و اخبار متفرقه اخلاقی منقول از ائمه اطهار و دیگر مشاهیر می‌باشد؛ واقف: سید سعید طباطبایی، تاریخ وقف: ۱۳۳۲؛ کاغذ: نخودی آهار مهره بیاضی، جلد: تیماج مشکی، اندازه: ۱۱/۵×۲۲/۵سم [ف:۵-۲۱۲]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۲۳۲/۳

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ بی‌تا؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ثبت ۸۷۸۹۶؛ جلد: مقوایی، عطف و حاشیه تیماج، ۱گ (۳۹پ)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف:۳۸-۳۴۳]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۹۸/۱ط

آغاز: بسمله. الحمد لله الذی وفقنا للاهتداء بشریعة اشرف المرسلین؛ **انجام:** الثانی عشر اکرام خدام تلک البقعة و آبائه الطاهرین.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی، مجدول، ۲۰۸ص (۱-۲۰۸)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۱۷/۵سم [ف:۲۴/۳-۶۲]

۱۰. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۷۵۲۴/۳

بی‌کا، بی‌تا؛ با دو واسطه از روی نسخه شیخ بهایی نوشته شده است؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج سبز مقوایی، ۷گ (۱۲۹ر-۱۳۵پ)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف:۴-۴۶۰]

● الاثنی عشریة / فقه / عربی

al-iṯnā ʻašarīyya

شیخ بهائی، محمد بن حسین، ۹۵۳ - ۱۰۳۰ قمری

šeyx-e bahā'ī, mohammad ebn-e hoseyn (1547 - 1621)

۱. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۲۲۵

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۲۳ق؛ افتادگی: انجام؛ قطع: نیم ربعی [رشت و همدان - ف:-۱۲۸۳]

۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۲۷۹

خط: نسخ، کا: افضل بن مسعود، تا: ۱۰۴۰ق؛ اهدایی مؤسس؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج مشکی، ۹۸گ، ۱۲ سطر (۸×۱۲)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [ف:۳-۹۱۵]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۴۳۴

بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ با علائم بلاغ [د.ث. مجلس]

۴. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۹۰۴/۲

خط: نسخ، کا: مهدی بن الحسن الحسینی، تا: ۱۲۶۲ق؛ کاغذ: اصفهانی آهارمهره، جلد: مقوایی با تیماج مشکی یک‌طرفه، ۱۳گ (۱۲-۲۵) اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف:۳-۱۰۹۰]

● اثنی عشریة = شرح دوازده امام / کلام و اعتقادات / فارسی

esnā ʻašarīyye = š.-e davāzdah emām

ابوالمفاخر صفوی، محمد هادی بن محمد مهدی، - ۱۰۵۰ قمری

abol-mafāxer-e safavī, mohammad hādī ebn-e mohammad mahdī (- 1641)

رساله‌ای در اثبات امامت ائمه اطهار (ع) و استخراج نام آنان از زبر و بینات حروف، با استفاده از کتاب امیر صدرالدین محمد شیرازی و «مجالس المومنین» قاضی نور الله تستری، دارای مقدمه مفصلی در اثبات اینکه ائمه (ع) دوازده نفرند. رساله‌ای همانند در آغاز و انجام و موضوع، در کتابخانه مجلس است که عنوان «شرح دوازده امام» دارد و مؤلف آن روح الله بروجردی دانسته شده و به نظر یک رساله است.

آغاز کتاب: سپاس بی قیاس سزاوار مالک الملکی است جل شانه که به طلوع خورشید نبوت محمدی ظلمت کفر برانداخته و شموس ادیان سابقه منکسف ساخته.

انجام کتاب: طوبی و حسن مآب.

[فهرست کتابخانه گنج بخش منزوی ۴۷۹/۲؛ فهرست مشترک پاکستان ۱۰۲۳/۲]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۴۲۴

آغاز و انجام: برابر

گرچه در فهرست نام مؤلف امیر صدرالدین محمد شیرازی دشتکی ذکر شده است ولی جهت تعیین نام مؤلف رک: فهرست گنج بخش ۲/۴۷۹ و عکسی مرکز احیاء ش ۲۰۷۹؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جدول شنگرف و مشکی و زرد؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای ترنجی زرکوب مقوایی، ۸۶گ، ۶ سطر (۶×۱۲)، قطع: بغلی، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [ف:۱۶-۵۵۶]

۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۰۷۹

آغاز: برابر

نسخه اصل: کتابخانه گنج بخش - پاکستان ۵۹۶۷؛ خط: نسخ، کا: شیخ محمد بن درویش علی مشهدی، تا: سلخ رجب ۱۱۳۰ق؛ صفحات مجدول، مصحح، محشی، در ده صفحه آغازین و برگ پایانی کتاب وقف‌نامه آن از مؤلف به سال ۱۱۳۰ دیده می‌شود؛ ۲۱۳ص [عکسی ف:۶-۱۰۶]

● اثنی عشریة = نور مبین فی اثبات خلافة امیرالمؤمنین / کلام و اعتقادات / فارسی

esnā ʻašarīyye = nūr-on mobīn fī esbāt-e xelāfat-e amīr-al-mo'menīn

قمی، محمد طاهر بن محمد حسین، - ۱۰۹۸ قمری

qomī, mohammad tāher ebn-e mohammad hoseyn (-

1687)

اهدا به: شاه سلیمان صفوی

رساله‌ای در اعتقادات شیعی که در دوازده «باب» و یک «خاتمه» تنظیم شده است: باب ۱. در بیان امت ناجیه از میان هفتاد و سه فرقه؛ ۲. در بیان مختصری از اعتقادات شیعه اثنی عشریه؛ ۳. مختصری از فضل و ثواب زیارت حضرت فاطمه معصومه (س)؛ ۴. سبب سنی شدن مردم ایران و شیعه شدن مردم قم؛ ۵. در بیان فضیلت روزی که عمر هلاک شد؛ ۶. در ذکر دعای صنمی قریش و ترجمه آن؛ ۷. در شرح و تفسیر عبارات مشکله دعای صنمی قریش؛ ۸. در بیان مختصری از احوال معزالدوله؛ ۹. در بیان مختصری از احوال رکن الدوله؛ ۱۰. در بیان مختصری از احوال عضدالدوله؛ ۱۱. در بیان مختصری از احوال سلطان محمد خدابنده؛۱۲. در بیان مختصری از احوال خیر مآل ابن علقمی قمی؛ خاتمه در ذکر صلوات و دعا و مناجات و لعنیه

آغاز کتاب: بسمله ... حمدله ... اما بعد این رساله‌ای است مختصر که ... تالیف نمود آن را محمد طاهر بن محمد حسین ... در بیان اینکه بعد از وفات حضرت خاتم النبیین امتش هفتاد و سه فرقه شدند و یک فرقه از ایشان ناجی و رستگار و باقی همه اهل نارند و آن فرقه ناجی و رستگار شیعه اثنا عشریست و در بیان مختصری از اعتقادات شیعه اثنا عشری و در بیان فضل زیارت عبدالعظیم بن عبدالله الحسنی ...

انجام کتاب: و الادیان الشافعی و مالکا و ابن حنبل و اباحنیفة نعمان اللهم العن اعداء محمد و آل محمد من الانس و الجان

[نسخه‌های فارسی منزوی ۸۷۳/۲؛ فهرستواره منزوی ۷۳/۹ (۲ نسخه)؛ دنا ۱۶۶/۱ (۴ نسخه)]

۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵-۶۸۰-۳۴/۱۷۵۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ تمامی صفحات مجدول مذهب، علامت بلاغ دارد؛ جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول، ۱۰۰گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف:۱-۷۵]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۴۷۹/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ عبارات عربی به نسخ؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ ضربی زرکوب مقوایی، ۷۸گ (۶۱۷-۶۹۴)، ۱۷ سطر (۱۰/۵×۲۰)، اندازه: ۱۹×۳۰سم [ف:۹-۱۲۴۷]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۵۴۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** عند قبر زکریا بن آدم القمی ره انتهی ما فی السفینه

خط: نستعلیق، کا: صفائی خوانساری، احمد بن محمدرضا، تا: ۱۳۵۸ق؛ اهدایی رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: شکری، جلد: مقوا، ۶۴گ، ۱۵ سطر، قطع: جیبی [رایانه]

۴. کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه:۳۳۲

آغاز: ... فضل زیارت عبدالعظیم بن عبدالله الحسنی که به چهار واسطه به حضرت امام حسین علیه السلام می‌رسد و در بیان فضل زیارت فاطمه بنت موسی علیهاالتحیة و الثناء که امام زاده بی واسطه است ...؛ **انجام:** ... اللهم العن رؤساء الکفر و الظلم و الطغیان ... ثم المغیرة و سالماً و الحکم و ابنه مروان ثم اباعبیدة و ابی عوف

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز (یک برگ)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۹۰گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۹×۱۸سم [ف]

● اثنی عشریة = میراث / فقه / فارسی

esnā ʻašarīye = mīrās

نظری، جمال الدین بن علیجان، ق۱۱ قمری

nazarī, jamāl-od dīn ebn-e ʻalī-jān (- 17c)

رساله مشتمل است بر «مقدمه» و دوازده «باب» و «خاتمه»: باب ۱. میراث زن و شوهر؛ ۲. میراث پدر و مادر؛ ۳. میراث فرزندان؛ ۴. میراث جد و جده و برادر و خواهر؛ ۵. میراث عم و عمه و خال و خاله؛ ۶. میراث خنثی؛ ۷. موانع ارث و حاجب؛ ۸. برخی از مسائل علم حساب که در این مقام لازم است؛ ۹. فریضه پیدا کردن و قسمت کردن ترکه؛ ۱۰. بیان مناسخه؛ ۱۱. بیان جمعی که یک‌دفعه بمیرند و مقدم و مؤخر معلوم نباشد؛ ۱۲. بیان کسانی که به ولایت ارث می‌برند.

آغاز کتاب: بسمله اما بعد چنین گوید ابن ملاعلی جان النظری جمال الدین که این مختصری است درعلم میراث بجهة التی که بعضی از برادران مؤمن که مبتدی اند در این علم ... و مسمی گردانید باثنی عشریه.

انجام کتاب: حق ایشان را تسلیم باید نمود و اگر کمتر باشد آنچه مانده میانه ورثه قسمت می‌شود و اگر بعضی فوت شده باشد از ورثه نصیب او را به ورثه او بدهند. والله المستغان علی تصفون. تمت الرسالة بعون الله وصلی الله علی محمد وآله.

[دنا ۱۶۷/۱ (۵ نسخه)]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۲۳/۲

آغاز و انجام: برابر

کا: مهدی بن مولانا محمد علی بن عبدالخالق، تا: ۲۳ ذیحجه ۱۰۸۰ق؛ ۱۱گ (۳۰ر-۴۰پ) حاشیه [ف:۵-۱۷۶۳]

۲. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۴۴۸/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** باب یازدهم در بیان ترکه جماعتی که با هم بمیرند یا غرق شوند یا عمارت بسر ایشان فرود آید و معلوم نباشد یکبار مرده‌اند ...

کا: محمد، تا: ۱۲۶۰ق؛ جلد: تیماج روغنی، ۱۲گ، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف:-۲۴۸]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۳۸۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد اسماعیل بن محمد حسین، تا: ۱۲۷۸ق؛ واقف: حجة الاسلام محمدی گلپایگانی، تاریخ وقف: مهر ۱۳۷۵؛ جلد: تیماج، ۸گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف:۲۰-۱۲]

۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۸۸۱/۸-۱۰/۱۹۱

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: ۱۳۰۱ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۵گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف:۱-۷۵]

● **الاثنی عشرية** / کلام و اعتقادات / عربی

al-iṯnā ʻašarīyya

حر عاملی، محمد بن حسن، ۱۰۳۳ - ۱۱۰۴ قمری

horr-e ʻāmelī, mohammad ebn-e hasan (1624 - 1693)

تاریخ تألیف: شعبان ۱۰۷۶ق

دوازده مسأله است در بدعت‌ها و اعتقادات صوفیه که از مؤلف پرسیده شده و او هر کدام را دوازده پاسخ داده است، مشتمل بر دوازده «باب» و دوازده «فصل»: عناوین باب‌ها: ۱. باطل کردن این نسبت و مذمت آن؛ ۲. ابطال تصوف و ذم آن عموماً؛ ۳. ابطال اعتقاد حلول و اتحاد و وحدت وجود؛ ۴. اعتبار کشفی که ادعا می‌کنند و عدم اعتبار و نفی حجیت آن؛ ۵. ابطال آنچه اعتقاد می‌کنند از سقوط تکالیف شرعیه در نزد حصول آن؛ ۶. ابطال آنچه اعتقاد می‌کنند آن را عمادت از نشستن در زمستان در چله و ابطال آنچه اختراع کرده‌اند از ریاضت؛ ۷. ابطال آنچه اعتقاد کرده‌اند آن را از افضل عبادات است از هم برچیدن و بر زمین افتادن و اضطراب کردن؛ ۸. ابطال اعتقادات آنان در رقصیدن و دست برهمزدن و فریاد کردن؛ ۹. اثبات آنچه می‌طلبند و منع می‌کنند از آن از سعی کردن بر روزی و طلب معاش و تجمل؛ ۱۰. تحریم آنچه حلال می‌دانند و آن را عبادت می‌شمارند یعنی غنا؛ ۱۱. ابطال اختراعات آنان از ذکر خفی وجلی؛ ۱۲. ابطال اشعارایشان در دوستی اعداءالله و دشمنی اولیاء الله. عناوین فصول: ۱. تحریم اقتداء به اعداء دین و مشابه و مشاکل شدن به ایشان؛ ۲. تحریم اختراع در دین؛ ۳. ذکر بعضی مطاعن مشایخ صوفیه؛ ۴. وجوب امر به معروف و نهی از منکر؛ ۵. تحریم ترک آن و تقاعد از آن؛ ۶. وجوب مجادله در دین و مناظره از برای بیان حق و اثبات آن؛ ۷. وجوب جهاد اعداء دین و مبتدعین با شرایط آن؛ ۸. وجوب اجتناب از معاشرت اهل بدع و وجوب ترک مخالطه باایشان؛ ۹. جواز لعن مبتدعین و بیزار شدن از ایشان بلکه وجوب آن؛ ۱۰. تحریم تعصب در باطل؛ ۱۱. جائز نبودن ظن نیکو بردن بعامه و تابع شدن به چیزی از طریقه مختصه ایشان؛ ۱۲. وجوب جهاد نفس و توبه از کفر و بدعت و فسق.

آغاز کتاب: بسمله. الحمد لله الذی اختار من عباده ائمة اثنی عشر ... و بعد فیقول الفقیر هذه مسائل اثنی عشر اثنا عشر من جملة ... فاجبت عنها.

انجام کتاب: لم یکن هناك نبات و لا شجر یمکن ان یستظل بها فکان دائما فی الشمس بخلاف ما لو کان طوله سبعین شبرا فانه یمکنه دخول بیت او الجلوس فی ظل شجر و نحوهما و یحتمل احتمالات اخر بعیدة ... تمت ...

چاپ: قم، با تصحیح مهدی الحسینی، دارالکتب علمیه، ۱۴۰۰ ق

[الذریعة ۱/۱۱۶رقم ۵۵۹، ۲۰۹/۱۰؛ دنا ۱۶۷/۱ (۲ نسخه)]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۴۷۱/۱۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد هاشم بن نورالدین محمد الحسینی، تا: ذیقعده ۱۰۸۶ق؛ پس از آن دیباچه یک کتاب در اصول فقه، شاید «اشارات الاصول» باشد؛ ۶گ (۱۴۴پ-۱۵۰پ)، ۳۳ سطر، اندازه: ۱۹×۳۱سم [ف:۱۲-۱۴۸]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۰

آغاز: یقبلون قول کل منهم فی الآخر یخرجون من الدین بالکلیه؛

انجام: قال ان الله یحب من عباده المتقین الثواب و من لایکون ذلک منه کان افضل.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: حدود ۱۱۲۵ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ این کتاب در چاپ ۱ جلد ۱ فهرست کتابخانه، ص۴۷ به نام «سهام المارقه من اغراض الزنادقه» علی بن محمد بن حسن بن زین الدین شهید ثانی (۱۰۱۴-۱۱۰۳) معرفی شده است، شاید علت این اشتباه افتادگی اول و آخر نسخه و تشابه موضوع (رد بر صوفیه) و خط و کاغذ آن با «سهام المارقه» شماره ۶۷۲ بوده است، این نسخه در مقایسه با چاپی از سطر ۸ صفحه ۱۷ تا سطر ۹ صفحه ۲۰۱ را در بر و در واقع ۸ برگ از آغاز و یک برگ از پایان کسر دارد؛ کاغذ: حنایی آهارمهره، جلد: پارچه‌ای زرد اخری، ۹۰گ، ۲۱ تا ۲۳ سطر، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف:۱-۳۵]

● **اثنی عشرية** / علوم غریبه / عربی

iṯnā ʻašarīyya

مجلسی، عزیزالله بن محمد تقی، - ۱۱۶۳ قمری

majlesī, ʻazīz-ol-lāh ebn-e mohammad taqī (- 1750)

تاریخ تألیف: ۱۱۴۲ق

مؤلف از نوادگان ملا محمد تقی مجلسی می‌باشد و رساله حاضر را در بیان خواص عدد دوازده و بیان اسامی ائمه معصومین به طریقی که مطابق که مطابق با عدد دوازده باشد به رشته تحریر در آورده است.

آغاز کتاب: بسمله، الحمدلله علی جلی هدایاته و خفی الطافه و الصلاه علی محمد و آله المخصوصین بخواص کراماته و مزید اعطافه و بعد ای صاحب عقل و درایت و طالب حق و هدایت اگر از شمیم تحقیق بویی برده

انجام کتاب: تاریخ یک پرتو از این لمعه اثنی عشری ... اثنی عشریه نام و تاریخ رقم. و الحمدلله اولا و آخرا و صلی الله علی

محمد و آله الطاهرین

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۰۹۱/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۱۴۲ق؛ خط: نستعلیق به سبک حمایلی؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: تیماج سیاه یک لا، ۲گ (۲۷پ-۲۸پ)،۲۳سطر(۱۲×۲۰)،اندازه:۱۴×۲۲/۵سم [ف:۱۷-۴۳۷]

● **اثنی عشریة = شرح دوازده امام** / کلام و اعتقادات / فارسی

esnā ʻašarīyye = š. davāzdah emām

بروجردی، روح الله، ق۱۳ قمری

borūjerdī, rūh-ol-lāh (- 19c)

تاریخ تألیف: ۱۲۶۸ق

شرحی است بر «دوازده امام» صدرالدین محمد شیرازی که در واردات قدسی خود آورده و نام دوازده امام را به حروف دوازده دوازده تقسیم کرده و از کتبی چون «مجالس المؤمنین» و «جامع الاسرار» آملی و «تاریخ جهان‌آرا»ی غفاری و دیگر کتب بهره برده است. گرچه این رساله «شرح دوازده امام» و از بروجردی دانسته شده ولی رساله‌ای با همین موضوع و همین سرآغاز و انجام با نام «الاثنی عشریة» هست که از محمد هادی صفوی دانسته شده و ما جهت نزدیک کردن این دو آن نام را نیز بدان افزودیم تا امکان تطبیق بیشتری باشد که آیا دو رساله است و یا یکی است و اگر یکی است مؤلف کدام است؟ گرچه نسخه‌ای از آن در دانشگاه هست که مؤلف را صدرالدین دشتکی دانسته که باید مرادش احتمالا صدرالدین ثانی باشد.
آغاز کتاب: سپاس بی قیاس سزاوار مالک الملکی است جل شأنه که به طلوع خورشید نبوت محمدی صلی الله علیه و آله ظلمت کفر بر انداخته و شموس ادیان سابقه منکسف ساخته
انجام کتاب: ... و بقیه عدد آن تضعیف نمایند دوازده شود از ماه دوازدهم از هجرت حضرت نبوی صلی الله علیه و رحمة الله و آل المعصومین و علی التابعین الذین نزل فیهم طوبی و حسن مآب.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۶۹۴/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ شاید به خط مؤلف دارای حواشی با نشان «روح الله»، مصحح؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۲گ (۱ر-۱۲پ)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف:۲۸-۲۱۱]

● **الاثنی عشریة** / کلام و اعتقادات / فارسی

al-esnā ʻašarīye

تنکابنی، هاشم بن حسین، ق۱۳ قمری

tonekābonī, hāšem ebn-e hoseyn (- 19c)

مؤلف در ایام عید سلطانی و هنگام دید و بازدید، جنگی از سید محمد بن سید منصور بن سید صدر حسینی دید که دارای مطالب متفرقه و رساله‌ای به عربی بود در باب این‌که اسامی ائمه اثنی عشر (ع) و القاب و کنیه‌های ایشان از تورات و صحف پیغمبران به حساب جمل بعد از جمع محصول و طرح دوازده دوازده، دوازده عدد باقی می‌ماند. برخی از مؤلف درخواست نمودند که رساله‌ای به فارسی در این موضوع نوشته شود، لذا با تنظیم و ترتیب و رفع نواقص، این کتاب را در دوازده «باب» تنظیم نمود: ۱. اسامی ائمه (ع)؛ ۲. حساب اعداد اسامی ائمه؛ ۳. القاب ائمه؛ ۴. کنیه‌های ائمه؛ ۵. اسماء ائمه از تورات و صحف انبیا؛ ۶. وجه انحصار ائمه در دوازده عدد؛ ۷. بیان رمزی از آیه نور؛ ۸. بعضی از نکات در اعتبار وحدت و کثرت ائمه؛ ۹. وحدت واقعی ائمه دور از اعتبارات ظاهری؛ ۱۰. برخی از فضائل قرآن؛ ۱۱. ائمه از شرائط توحیداند؛ ۱۲. برخی از فضائل شیعه.
آغاز کتاب: الحمدلله رب العالمین ... و بعد بر ضمائر صافیه قلوب مؤمنین و سرائر صفیه افئده عارفین

۱. مشهد؛ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۴۷۶/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** ان النفس لأمارة بالسوء الا ما رحم ربی ان ربی غفور رحیم.
کاتب: نجفقلی بن عبدالرحیم معمار شیرازی، تا: دوم عید غدیر ۱۲۵۸ق؛ جلد: پارچه‌ای سبز، ۷۸گ (۹۴پ-۱۷۱ر)، ۱۲سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [مؤید:۳-۳۸۵]
۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۸۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** و الطاف رحمانی شخص در عالم مجاهده برآید و غالب شود، و ما ابریء نفسی ...
خط: نستعلیق، کا: نجفقلی بن عبدالرحیم معمار شیرازی، تا: ۱۲ رجب ۱۲۵۸ق؛ مصحح؛ تملک: ریحان الله موسوی به تاریخ جمادی الثانی ۱۳۱۳؛مهر: «العبد ریحان الله الموسوی»؛ جلد: تیماج سبز بدون مقوا، ۸گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف:۳-۷۴]

● **الاثنی عشریة** / طب / فارسی

al-esnā ʻašarīye

حسینی رازی، ابوالقاسم بن محمد باقر، ق۱۳ قمری

hoseynī rāzī, ab-ol-qāsem ebn-e mohammad bāqer (- 19c)

رساله‌ای است در علاج وبا دارای دوازده «فصل» و «خاتمه».
آغاز کتاب: بعد از حمد و سپاس نامتناهی الهی و صلوات بهترین موجودات
انجام کتاب: که ناظرین این رساله بعد از وقت در ملاحظه در معالجه این مرض بر بصیرت باشند
[دنا ۱۶۷/۱ (۱ نسخه)؛ الذریعة :ج۱ص۱۱۸]

مشهد؛ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۴۵۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: صفر ۱۲۶۵ق؛ مصحح؛ مهر: «الراجی محمد باقر بن ابی القاسم الحسینی»؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۰گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [مؤید:۳-۳۶۴]

● اثنی عشریة / گوناگون / فارسی و عربی

esnā ʻašarīye

کرمانشاهی، عبدالرحیم بن عبدالرحمن، ۱۲۲۳ - ۱۳۰۵ قمری

kermānšāhī, ʻabd-or-rahīm ebn-e ʻabd-or-rahmān (1808 - 1888)

کتاب مختصری است در ۱۲ «مجلس» در شرح برخی احادیث و آیات درباره صفات مؤمن، آخرت، عدل، احسان و غیر اینها.

آغاز کتاب: بسمله المجلس الاول: الحمدلله الذی امر بعبادته عباده اجمعین و قرن العبادة بالقربة ... اما بعد ... ظاهر آیه کریمه اینکه امر اوامر شرعیه بشما تعلق ...

۱. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه:۲۶۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** من الفقر الذی ذکرناه و علی الغنی الذی فیه الی هناجف قلمه الشریف عطر الله مرقده

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ پشت بر گ اول آثار و تألیفات مؤلف به شرح زیر کتابت شده است: ۱. سر الاسرار فی مصیبة الثامن الائمة الاطهار، ۲. دقایق الاصول، ۳. شرح منظومه ... دره سید محمد مهدی بحرالعلوم، ۴. لمعات الانوار فی الفقه، ۵. مجمع المسائل فی المسائل الاصولیه و الفقهیه، ۶. رساله فی الربا؛ کاغذ: نخودی فرنگی، جلد: تیماج خرمایی، ۸۵گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۷/۵سم [ف:-۱۴]

۲. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۴۸۴۴/۱

آغاز: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد صادق گلپایگانی، تا: ۱۳۰۳ق؛ کاغذ مشقی؛ جلد: مقوا عطف میشن قهوه‌ای، ۱۰ و ۱۸ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف:۲-۱۴۵]

● اثنی عشریة / ادبیات / فارسی

esnā ʻašarīye

حائری مازندرانی، محمد صالح، ۱۲۵۸ - ۱۳۵۰ شمسی

hā'erī māzandarānī, mohammad sāleh (1879 - 1971)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۰۰۹

آغاز: بسمله، کلک من امروز باز طرح نوی ریخته دوازده نافه مشک بد امن آویخته؛ **انجام:** مانعی نیست که حذف شود پاره بندها را نیز بهمین نظر حذف کردم

خط: نسخ خفی، بی‌کا، تا: ۱۳۶۴ق؛ اهدایی کتابخانه آیت الله شیخ محمد صالح علامه حائری در سمنان به کتابخانه آستان قدس رضوی، تیر ۱۳۵۱؛ جلد: مقوا، ۱۲ سطر (۱۶×۱۱)، قطع: وزیری کوچک، اندازه: ۱۳×۲۰سم [رایانه]

● اثنی عشریة

iṯnā ʻašarīyya

بدون توضیح و گزارش

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۹۶۳۳

بی‌کا، تا: ۱۰۲۶ق؛ خریداری از محمد حسین علوی [رایانه]

● اثنی عشریة / کلام و اعتقادات / فارسی

iṯnā ʻašarīyya

دارای یک «دیباچه» در اسرار عدد ۱۲ و این‌که امام باید دوازده تن باشند، سپس کلمه توحید است و القاب پیغمبر و امامان و در زیر هر یک عدد ۱۲ نوشته شده، در پایان آمده است: یک پرتو ازین لمعه اثنی عشری ×× چون تافت برو سیاه دم دار قلم / برداشت ز چار دست و شد شیعه و کرد ×× اثنی عشریه نام و تاریخ رقم

تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۱۰۰۵/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۴۲ق؛ قطع: ربعی [نشریه:۷-۲۶۵]

● الاثنی عشریة / اخلاق / عربی

al-iṯnā ʻašarīyya

از کتابی به نام «الاثنی عشریة»، در فرق میان عجب و ریاء

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۲۱۴/۲

آغاز: بسمله. من کتاب الموسوم باثنی عشریه فی الفرق. الفرق بین الریاء و العجب؛ **انجام:** و ان قلت نعم کنت کافراً. قال الله تعالی الست بربکم قالوا بلی. تم

در فهرست با عنوان‌بندی در ادب آمده است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی حاشیه تیماج، ۲ص(۸۰-۸۱)،۱۷سطر(۶×۱۵)،اندازه:۱۴/۵×۲۱/۵سم [ف:۱۱-۲۲۸]

● الاثنی عشریة / فقه / عربی

al-iṯnā ʻašarīyya

رساله‌ای در فقه و اخلاق است. عنوان‌های «الکتاب الثانی عشر الأمر بالمعروف و النهی عن المنکر و فیه اثنی عشر فصلا» و «القسم الثانی فی العقود و فیه اثنا عشر کتاباً» در آن دیده می‌شود.

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۵۸۶۹

از نیمه بحث هفتم در جهاد پیش از «باب فی الاحکام» تا مبحث «حدالاحتکار»؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا، ۱۰۰گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف:۳-۴۲]

● **اثنی عشریه** / فقه

esnā ʻašarīye

کتابی است شامل ۱۲ «باب»، هر باب در ۱۲ مقدمه یا ۱۲ فصل یا ... و هر مقدمه یا فصلی نیز در ۱۲ قسم: باب ۱. اذان و اقامه (۱۲ فصل)، تتمه این باب در مقدمات جزیی متفرقه که باعث زیادتی ثواب می‌شود در نماز که دوازده جیز است؛ ۲. افعال نماز (۱۲ چیز)؛ ۳. تعقیب و سجده شکر (۱۲ فصل)؛ ۴. در آنجه قطع نماز کند (۱۲ فصل)؛ ۵. نماز جمعه و آداب آن (۱۲ فصل)؛ ۶. نماز عید (۱۲ فصل)؛ ۷. نماز کسوف و آیات (۱۲ فصل)؛ ۸. نمازهای سنتی (۱۲ فصل)؛ ۹. خلل نماز (۱۲ فصل)؛ ۱۰. قضای نماز (۱۲ فصل)؛ ۱۱. نماز جماعت (۱۲ فصل)؛ ۱۲. نماز قصر (۱۲ فصل).

مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۶۵۰

آغاز: سنت است که عمل خیر را همیشه بجای آورده باشند و حضرت صادق (ع) ...؛ **انجام:** و بعضی از ایشان از عقب کاری برگردید و بیرون رفتن آن صورت

از مقدمه دوم از باب اول؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج عنابی ضربی‌دار، ۲۹۱گ، ۱۷ سطر (۱۲×۱۷)، اندازه: ۱۷×۲۴سم [ف:-۵۱۸]

● **اثنی عشرية** / فقه

iṯnā ʻašarīyya

فصول موجود بدین شرح است: مقدمه در مسائل طهارت، که شامل دوازده فصل است ... مقدمه دوازدهم در اذان و اقامت و در آن دوازده فصل است، باب دویم در افعال نماز واجب و سنت و آن دوازده است، پس از آن تتمه و فایده است.

مشهد؛ مدرسه حاج حسن؛ شماره نسخه:۱

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: فرنگی قهوه‌ای، ۲۹۱گ، ۱۷سطر (۱۲×۱۷)، اندازه: ۱۷×۲۴سم [نشریه:۷-۷۶۳]

● **الاثنی عشرية** / عربی

iṯnā ʻašarīyya

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۵۹۹۴

بی‌کا، بی‌تا؛ انتقالی از سازمان مدارک فرهنگی؛ اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [رایانه]

● **الاثنی عشرية** / حدیث / عربی

al-iṯnā ʻašarīyya

کتاب مختصری است برگرفته از کتب معتبر احادیث شیعه با حذف سند، مشتمل بر ابواب دوازده‌گانه (و هر باب شامل ۱۲ حدیث) در خصوص نیکی، عدل و احسان به این ترتیب که ضمن هر حرف تهجی دوازده حدیث مرتبط با مبحث که اول آن حدیث مشابه همان حرف است را آورده است. مؤلف از کل حروف تهجی تنها حروف الف، باء، نون، عین، شین، راء، یاء، تاء، میم، قاف، لام، حاء را نگاشته است.

آغاز کتاب: بسمله الحمدلله الذی ارشدنا شرایع الاسلام وخصصنا بایضاح فوائد الاحکام ووفقنا بتهذیب الحدیث الکافی ... اما بعد هذا مختصر منتخب من الکتب المعتبرة من احادیث النبی بطریق ائمة اثنی عشر مشتمل علی ابواب اثناعشر. . وسمیناه اثنا عشرية الباب الالف ... الحدیث الاول قال النبی صلی الله علیه وآله وسلم الائمة اثنی عشرکلهم من قریش الثانی الید العلیا خیر من السفلی الثالث الحرب خدعة

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۹۸۸۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** الم آمرک بالشهادة قال علی علیه السلام من ذهب حقه علی غیر بینة لم یؤجز.

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: ۱۱۳۱ق؛ نام مؤلف در نسخه نیامده اما مسلم آن‌که از علمای امامیه قرن ۸ق. است؛ اهدایی رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج قهوه‌ای تیره، ۱۰گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [اهدائی ف:۲-۲۱] اخبار:1

۲. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۵۵۲/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** قال علی (ع) اربعة لا یستجاب لهم دعوة احدهم رجل کان له مال فادانه بغیر بینة یقول الله عزو جل الم امرک بالشهادة قال علی (ع) من ذهب حقه علی غیر بینه لم یوجر

خط:نسخ،کا: محمد حسن بن شیخ عبدالحسین، تا: ۱۱۰۷یا ۱۱۷۰؛ مصحح، با نسخه اصل مقابله شده؛ جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول با ترنج و سرترنج، ۱۴گ، اندازه: ۱۳×۲۰سم [مخ ف:۱-۱۰]

● **الاثنی عشرية فی البشارات المحمدية** / کلام و اعتقادات / فارسی

al-iṯnā ʻašarīyya fi-l bišārāt-il muḥammadīyya

سلطان العلماء، محمد بن دلدار علی، ۱۱۹۹ - ۱۲۸۴ قمری

soltān-ol-ʻolamā', mohammad ebn-e deldār ʻalī (1785 - 1868)

تاریخ تألیف: سه‌شنبه ۲۲ ذیحجه ۱۲۷۹ق

رساله مختصری است در بیان دوازده بشارت مستخرجه از کتب مقدس عهدین درباره رسالت حضرت ختمی مرتبت (ص) و موضوعات دیگر. در فهرست آستان قدس از محمد بن دلدار

دانسته شده و در فهرست مرعشی از علی محمد بن محمد نقوی نصیرآبادی (۱۲۶۰-۱۳۱۲ق)
آغاز کتاب: الحمدلله الذی لم یلد فیکون مورثاً هالکاً. . أما بعد بر ارباب و اصحاب انصاف مخفی و مستور نیست.
انجام کتاب: با شرط و بسط سمت تحریر خواهد یافت و العاقل تکفیه الاشارة و الحمدلله رب العالمین.
چاپ: در هند به چاپ رسیده است.
[دنا ۱۶۸/۱ (۱ نسخه)؛ مشار فارسی ۱۶۳/۱]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۲۰۴۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی رهبری، بهمن ۱۳۸۳؛ کاغذ: حنایی آهارمهره، جلد: تیماج فرنگی، ۶گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۶×۲۵/۵م [اهدائی ف:۲-۲۲] اخبار:1

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۱۶۳/۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: میر فضل شاه کاته میدانی کشمیری، تا: ۲۳ ذیقعده ۱۳۰۸ق؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۹گ (۸۰پ-۸۹ر)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف:۶-۱۶۸]

● الاثنی عشریة فی الحج / فقه / عربی

al-iṯnā ʻašarīyya fī-l ḥajj

شیخ بهائی، محمد بن حسین، ۹۵۳ - ۱۰۳۰ قمری

šeyx-e bahā'ī, mohammad ebn-e hoseyn (1547 - 1621)

احکام و مناسک حج به ترتیبی مخصوص که تقسیم بر ۱۲ می‌باشد با اشاره به دلیل یا قول بعضی از بزرگان فقها در این رساله که پنجمین رساله «اثنا عشریات» او می‌باشد، بیان شده است.
آغاز کتاب: بسمله الحمد لله علی آلائه ... و بعد فیقول احوج الخلق ... هذه رسالة اثنی عشریة تتلو علیك مناسك الحج التمتع ... جعلتعا علی منوال رسالتی الاثنی عشریه فی فقه الصلوة الیومیه
انجام کتاب: اکرام خدام تلك البقعه المقدسه ... و احترامهم فان ذلك راجع الی تعظیم صاحب البقعه سلام الله علیه و علی آبائه الطاهرین تمت الرساله الاثنی عشریه بتوفیق الله
[الذریعة ۱۱۵/۱ و ۱۱۳/۱؛ ریحانة الأدب ۳۰۸/۳و ۳۱۹/۳؛ دنا ۱۶۸/۱ (۱۰۵ نسخه)]

شرح و حواشی:
۱- حاشیة الاثنی عشریة فی الحج؛ شیخ بهائی، محمد بن حسین (۹۵۳-۱۰۳۰)
۲- مناسک حج = ترجمه اثنا عشریه حجیه

۱. کرمانشاه؛ میبدی (خاندان)؛ شماره نسخه:۳/۲
خط: نسخ، بی‌کا، تا: شعبان ۱۰۱۹ق؛ دارای حواشی مؤلف با نشان «منه مد ظله»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای بدون مقوا، ۱۰گ (۳۴پ-۴۳پ)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف:-۱۲]

۲. مشهد؛ مدرسه میرزا جعفر؛ شماره نسخه:۱۴۸/۳
خط: نستعلیق، کا: تقی الدین محمد بن محسن حسینی، تا: ذیحجه ۱۰۱۹ق، جا: قم؛ دارای حواشی با نشان «منه» و جز آن، با بلاغ به‌خط شیخ بهائی در هامش و پایان کتاب؛ قطع: جیبی [چهار کتابخانه مشهد - ف: ۴۰]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۶۹۶/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی، علامت بلاغ دارد، در صفحه آخر کتاب انهائی است که بهائی برای کاتب به تاریخ ۱۴ ربیع الثانی ۱۰۲۰ نوشته است؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۳گ (۵۰پ-۶۲ر)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف:۱۲-۲۸۱]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۲۳۲/۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: حاجی بابا بن میرزا جان قزوینی مولدا، تا: سه‌شنبه ۱۶ رمضان۱۰۲۰ق، جا: اصفهان؛ جلد: مقوایی، عطف و حاشیه تیماج، ۹گ (۵۲پ-۶۱ر)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف:۳۸-۳۴۳]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۸۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: علی بن عبدالرحیم، تا: ۱۰۲۰ق؛ دارای حواشی مؤلف؛ واقف: فهرستی، تاریخ وقف: تیر ۱۳۱۰؛ کاغذ: عدسی، جلد: مقوا با روکش پارچه، ۱۴گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۲/۵سم [ف:۵-۳۶۵]

۶. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۹۸/۴
خط: نستعلیق، کا: محمد بجستانی ابن حسن، تا: محرم ۱۰۲۱ق؛ محشی؛ کاغذ: نخودی کلفت، جلد: یکی مقوا با تیماج خرمایی کهنه دیگری مقوا با تیماج سرخ ضربی کهنه، ۶گ، ۲۳ سطر (۹×۱۷)، اندازه: ۱۷/۵×۲۷/۵سم [ف:۲-۲۸۳]

۷. شیراز؛ طباطبائی؛ شماره نسخه:۲۳۶
خط: نسخ، کا: کرم الله بن کامل بن کرم الله طائی حویزاوی، تا: ۲۷ ذیحجه۱۰۲۱ق؛ دارای حواشی با نشان «منه دام ظله»، در انجام جواب شیخ بهایی به «افضلیت قرآن یا کعبه» و « افضلیت پیامبر (ص) بر مردم» که از روی خط شیخ بهایی نوشته شده و قصیده‌ای از شیخ بهائی در رد شعر یک ناصبی، آغاز شعر ناصبی: «اهوی علیا امیرالمومنین و لا ×× ارضی بسب ابی بکر و لا عمرا»، آغاز جواب شیخ بهائی: «یا ایها المدعی حب الوصی و لم ×× یسمح ابی بکر و لاعمرا» [نسخه‌پژوهی: ۲-۱۰۸]

۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۱۱۹/۲
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۶ رمضان ۱۰۲۲ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، ۱۴گ (۱۲پ-۲۶پ)، ۱۳ سطر (۷×۱۱)، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف:۱۱-۲۰۷۳]

۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۹۷۹/۲

خط: نسخ، کا: بدیع الزمان، تا: ۱۰۲۴ق؛ محشی؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۲۲گ‌ئ (۳۰پ-۵۲پ)، ۹ سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف:۱۳-۱۷۵]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۰۷۹/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد بن منصور احسائی، تا: اواخر جمادی الاول ۱۰۲۴ق، جا: اصفهان قریب جامع کبیر؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۲گ (۷۴پ-۹۵ر)، اندازه: ۱۳/۵×۱۹سم [ف:۲۵-۸۹]

۱۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۰۴۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عیسی بن نصار، تا: ۱۰۲۴ق؛ واقف: حاج سید محمد شوشتری، تاریخ وقف: ۱۳۰۹؛ کاغذ: شکری، جلد: مقوا با روکش پارچه، ۱۵ص، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف:۵-۳۶۸]

۱۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۶۲۵/۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۵ محرم ۱۰۲۴ق؛ کاغذ: نوعی ترمه، جلد: میشن قهوه‌ای، ۲ سطر، اندازه: ۱۳/۱×۱۹/۲سم [ف:۶-۷۵]

۱۳. مشهد؛ علی حیدر؛ شماره نسخه:۵۷۷/۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: سلخ رجب ۱۰۲۵ق؛ جلد: چرم زرد، ۱۳گ (۱۰۷پ-۱۲۰پ)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [مؤید:۲-۸۱]

۱۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۲۵۸ ض

بی‌کا، تا: ۱۰۲۵ق؛ قطع: رقعی [د.ث. مجلس]

۱۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۸۳۱۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: سلخ رجب ۱۰۲۵ق؛ اهدایی رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج عنابی، ۱۳گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [اهدائی ف:۳-۱۹]

۱۶. شیراز؛ طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۶۷۳/۱

کا: محمد خلیفه بن دجلة بن عبدالنبی بن زیاد جزائری سمنانی، تا: ۱۰۲۵ق [نسخه‌پژوهی:۳-۱۶۳]

۱۷. شیراز؛ طباطبائی؛ شماره نسخه:۲۸۷

خط: نسخ، کا: ابراهیم بن بصار بن حسن علوی راشدی، تا: ۱۰۲۵ق؛ مصحح؛ اندازه: ۱۵×۱۹/۵سم [نسخه‌پژوهی:۲-۱۰۹]

۱۸. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۲۵۷/۱

آغاز: برابر

نسخه اصل: کتابخانه کاشف الغطاء - نجف اشرف؛ خط: نسخ، کا: شیخ محمد بن محمد بن عبد صیمری جزائری، تا: با تاریخ ۱۰۲۶ق؛ ۵۰ص (۳-۵۳) [عکسی ف:۶-۳۰۳]

۱۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۱۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۲۷ق، جا: مشهد مقدس [ف:۲۱-۱۹]

۲۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۹۵۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۶ شوال ۱۰۲۷ق؛ با نسخه‌ای که به خط مؤلف بوده توسط محمد تقی حسینی در ۲۸ رمضان ۱۰۳۰ در کوه بیستون مقابله و تصحیح گردیده است؛ اهدایی رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی آهارمهره، جلد: تیماج خرمایی، ۱۱گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۹/۲×۱۶/۲سم [اهدائی ف:۳-۱۹] و [ف:۲۱-۲۰]

۲۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۳۹۶/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: شوال ۱۰۲۷ق؛ جلد: تیماج کرمی ضربی، ۱۳گ (۶۸ر-۸۰ر)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [محدث ارموی ف:۱-۲۷]

۲۲. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۴۶۵/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ زیبا معرب، کا: محمد باقر الحافظ بن حاجی محمد، تا: اواخر دهه آخر ذیقعده ۱۰۲۷ق؛ تمام صفحات مجدول مذهب محرر، دارای حواشی با نشان «منه مدظله»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول، ۲۳گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۸×۱۴سم [مخ ف:۱-۱۰]

۲۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۷۳۱/۵

خط: نسخ، کا: نعمة الله بن فتح الله بنادکی یزدی، تا: ۱۰۲۸ق، جا: یزد؛ دارای حواشی با نشان «منه دام ظله»؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تازه، وزیری، ۳۰گ (۱۱۲پ-۱۴۱پ)، ۲۱ سطر (۱۰×۱۷) [ف:۱۷-۲۰۶]

۲۴. یزد؛ سریزدی؛ شماره نسخه:۲۴۱/۴

خط: نسخ، کا: نجم بن شمس الدین بن یعقوب بن فضل الله بن مطر بن محمد بن یحیی، تا: دوشنبه ۱ جمادی الثانی ۱۰۲۹ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۰گ (۸۴ر-۱۰۳ر)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف:۱-۱۹۵]

۲۵. بشرویه؛ امیرالمؤمنین؛ شماره نسخه:۱۰۳/۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حاجی محمد بن سلطان حسین بشروی، تا: ۱۲ رمضان ۱۰۳۱ق، جا: بلده تون؛ جلد: تیماج مشکی ساده بدون مقوا، ۱۵گ (۱۰۶پ-۱۲۱پ)، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف]

۲۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۹۳۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ متوسط، بی‌کا، تا: محرم ۱۰۳۲ق؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: تیماج اناری یک لایی، ۷گ (۷۸پ-۹۵)، ۱۲ سطر (۶/۵×۱۲)، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [رایانه]

۲۷. مشهد؛ علی حیدر؛ شماره نسخه:۵۲۶/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۳۳ق؛ ۱۹گ (۹۶پ-۱۱۵ر)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [مؤید:۲-۲۸]

۲۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۷۱۶/۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد صادق بن محمد رضا تاجر اصفهانی، تا: ۲۹ شوال ۱۰۳۶ق؛ جلد: تیماج زرد، ۱۴گ (۱۱۳پ-۱۲۷ر)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۰×۱۶/۵سم [ف:۳۱-۶۴]

۲۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۸۸۲
کا: جلال الدین محمد بن مراد مازندری، تا: ۱۰۳۷ق [ف:۲۱-۱۹]

۳۰. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۵۹۴/۵
خط: نسخ، کا: جمشید بن اسماعیل، تا: ۱۲ شوال ۱۰۴۳ق؛ مصحح، محشی؛ ۱۶گ (۵۳پ-۶۹پ)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [محدث ارموی ف:۱-۲۷]

۳۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۰۵۷/۴
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰ محرم ۱۰۴۸ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن آلبالویی لبه‌دار، ۱۲و ۱۳ سطر، اندازه: ۷×۱۰سم [ف:۵-۴۱۷]

۳۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۲۴۷/۳
آغاز: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۲۸ ربیع الثانی ۱۰۵۳ق؛ افتادگی: انجام (صفحه آخر)؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۱۲ص (۶۲-۷۳)، ۱۰تا۱۱سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۰/۵سم [ف:۱۱-۶۳۷]

۳۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۶۹۲/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: شکرالله تویسرکانی، تا: ۱۵ جمادی الثانی ۱۰۵۸ق، جا: خرم آباد؛ جلد: تیماج سرخ، ۱۸گ (۶۰پ-۷۸پ)، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف:۳۱-۵۴]

۳۴. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۱۴۷/۵
خط: نسخ، کا: محمد بن عزیز الله الطباطبائی، تا: دوشنبه ۴ ربیع الاول ۱۰۶۳ق؛ موافق با جمله «المقالات البهائیات» به امر استادش «الذی سمی جده المرتضی»؛ جلد: تیماج مشکی ضربی ترنج و سر ترنج دار، اندازه: ۱۱/۵×۱۹سم [ف:۱-۱۰۶]

۳۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۳۳۴/۲-۱۷/۱۱۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد علی مشهدی، تا: یک‌شنبه ۴ ذیقعده ۱۰۶۵ق، جا: شاهجهان آباد؛ جلد: تیماج سرخ ضربی با ترنج و سرترنج، ۱۷گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف:۱-۶۵]

۳۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۴۰۲/۳
خط: نستعلیق، کا: ابن اسمعیل بن عبدالصمد بن اخ المصنف، تا: سه‌شنبه ۴ ذیحجه ۱۰۷۳ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: چرمی سرخ جدید، ۱۵گ (۵۵پ-۷۰) اندازه: ۱۳×۲۵سم [ف:۱۲-۱۰۴]

۳۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۷۱۸/۱
آغاز: او ما بحکمه فان انکره الزوج قدم قول من یشهد له الحال او البینه
خط: نستعلیق، کا: محمد صالح بن حسن قماری، تا: ۱۰۷۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ دارای حواشی از مؤلف، در کنار رقم کاتب «بلغ بعون الله» و در ذیل آن دو بیت از حرفی دیده می‌شود، در پشت این برگ تعلیقه‌ای بر یکی از فقرات اثنی عشریه صلوتیه (شماره ۲ دفتر) به‌خط کاتب آن رساله نوشته شده؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی، ۳۴ص (۱-۳۵)، ۱۵ سطر، قطع: خشتی، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف:۱۰-۱۶۹۳]

۳۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۷۳۹/۳
خط: نستعلیق، کا: نظر علی بن صالح لاهیجی، تا: ۱۰ ربیع الثانی ۱۰۷۵ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۸گ (۴۵پ-۵۲پ)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف:۲۵-۹۰]

۳۹. مشهد؛ مدرسه آیة الله خوئی؛ شماره نسخه:۱۳۸/۲
خط: نسخ، کا: محمد طالب بن محمد تقی هزار جریبی، تا: ربیع الاول ۱۰۷۵ق؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، ۱۶گ (۱۹پ-۳۴ر)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف:-۹۱]

۴۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۵۰۳/۳-۵۷/۱۷۳
آغاز: عن الشادروان و یمسی ... الموالات فی الطواف الواجب بین الاشواط الاربعة الاول اما الثلاثة الاخیرة
خط: نسخ، کا: محمد بن حاجی یار احمد طالقانی، تا: سه‌شنبه ۱۱ ذیحجه ۱۰۸۲ق؛ افتادگی: آغاز؛ در حاشیه کتاب مکاتباتی به فارسی نگاشته شده است.؛ ۱۵ص (۸۳-۹۷)، ۱۳ سطر، اندازه: ۹×۱۸سم [ف:۱-۶۵]

۴۱. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۶/۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد فاضل بن محمد مهدی مشهدی، تا: ۱۰۸۷ق؛ دارای حواشی با نشان «عبدالنبی عفی عنه، منه رحمه الله ...»، مصحح؛ جلد: مقوا عطف میشن مشکی، ۹گ (۴۸پ-۵۶)، ۱۶ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف:-۱۵]

۴۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۱۵۲/۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** سلام الله علیه و علی آبائه الطاهرین برحمتک یا ارحم الراحمین. کاتب افزوده: قد فرغت ... محمد صادق المشهدی اللهم اغفره و لوالدیه و احسن الیهما و کفر سیآتی یوم حشری فانی فی عذابک لست اصبر.
خط: نسخ، کا: محمد صادق المشهدی بن محمد زمان القادری، تا: ۱۰۸۸ق؛ کاغذ: نباتی آهاردار، جلد: تیماج مشکی یک لا، ۳۳ص (۱۷۴-۲۰۷)، ۱۵ سطر، قطع: رقعی، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف:۱۰-۷۳۵]

۴۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۲۲۹/۲
خط: نستعلیق، کا: محمد زمان شیرازی، تا: ۱۲ ذیحجه ۱۰۹۷ق؛ ۱۶گ (۲۹پ-۴۴ر) [ف:۲۵-۲۳۰]

۴۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۰۱۸
خط: نسخ، کا: عبدالله بن محمد امین نوربخشی، تا: ۱۰۹۷ق [ف:۲۱-۱۶]

۴۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۸۸۴/۴
خط: نسخ، کا: فخرالدین محمود بن عبدالوکیل حسنی حسینی، تا: ۱۰ محرم ۱۰۹۹ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سبز مقوایی، ۸گ (۶۰پ-۶۸ر)، ۱۶ سطر (۶×۱۳)، قطع: جیبی، اندازه: ۹×۱۶سم [ف:۱۶-۱۳۰]

۴۶. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۸۴۲
آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: احتمالاً مؤلف، تا: قرن ۱۱، زمان مؤلف؛ مصحح، مقابله شده، دارای حواشی از مؤلف با نشان «منه مدظله العالی»، «منه دام بقاه»؛ تملک: بابا علی بن رجب علی؛ مهر: «عبده حسین بن صادق الموسوی سنه ۱۲۶۱»؛ فاقد جلد، ۴۸گ، ۷ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف:۱-۲۴]

۴۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۰۷۸/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: نیمه اول قرن ۱۱؛ ۸ برگ در ابتدای رساله مجدول با خطوط زر، مصحح، محشی با نشان «منه سلمه الله»، با یادداشتی مبنی بر این‌که نسخه در زمان حیات مؤلف از روی نسخه‌ای که صورت اجازه مؤلف در آن بوده نگاشته شده و این یادداشت را افصح المتکلمین الرانکوی ثبت نموده، در حاشیه برگ ۲۴ تاریخ ولادت فرزندان مالک نسخه به سال‌های ۱۲۴۹ و ۱۲۵۱ و ۱۲۵۵ ثبت شده است؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: تیماج تریاکی ضربی، ۲۴گ (۱پ-۲۴)، ۱۱سطر (۵/۵×۱۱)، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف:۱۷-۴۰۶]

۴۸. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۱۲۰/۴ حکمت

خط: نسخ، کا: احمد بن شیخ محمد بن شیخ ماجد نجفی، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ با اجازه قرائت شیخ بهائی در سپاهان؛ جلد: تیماج سرخ مقوایی، قطع: ربعی [ف:۲-۴۱]

۴۹. قم؛ استادی، رضا؛ شماره نسخه:نامعلوم /۱

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۱ [صد و شصت نسخه:-۵۷]

۵۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۶۹۱۳

خط: نسخ، کا: تقی الدین محمد بن محسن حسینی قمی، تا: نیمه اول قرن ۱۱؛ ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲/۸×۱۹/۵سم [ف:۲۱-۲۰]

۵۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۶۷۷

آغاز: بسمله، و علیك اعتمادی المقدمه فی علم الحساب و هی؛

انجام: تمت الرساله فی الحساب بعون الله الملك الوهاب

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی با نشان «منه دام ظله»، برگ آخر توسط مرحوم صفائی خوانساری کسرنویسی شده، این نسخه نزد مؤلف قرائت شده که دارای بلاغ‌های متعدد از ایشان می‌باشد، اهدایی رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۷گ، اندازه: ۱۰×۱۶سم [اهدائی ف:۳-۱۹]

۵۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۸۲/۱۳

آغاز: برابر

نسخه اصل: فرهنگستان علوم آذربایجان باکو، ش (۸۲۰۱ M ۱۴۰؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی؛ ۳گ (۵۳-۵۵) [عکسی ف:۳-۴۱۳]

۵۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۵۰۳/۵-۲۷/۱۷۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی با نشان «منه مدظله العالی»؛ ۳۰گ، ۸ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف:۱-۶۵]

۵۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۳۷۱/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۱، مصحح، محشی، پنج برگ آخر به خط محمد مؤمن بن نقدی در ذیقعده ۱۰۹۳ بازنویسی شده؛ جلد: تیماج قهوه‌ای بدون مقوا، ۲۶گ (۴۲پ-۶۸ر)، ۷ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۲۰سم [محدث ارموی ف:۱-۲۸]

۵۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۳۸۷/۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، ۱۰گ (۲۰۸پ-۲۱۸ر)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [محدث ارموی ف:۱-۲۸]

۵۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۶۷۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی با نشان «منه دام ظله العالی» و بلاغ‌های متعدد از شیخ بهایی، برگ آخر توسط سید مصطفی حسینی خوانساری در محرم ۱۳۷۶ نونویسی شده، اهدایی رهبری؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۷گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف:۲۱-۲۱]

۵۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۵۷۷/۱۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، بی کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، مقابله شده با عبارت: «بلغ قبالا»، در پایان یك بیت شعر عربی که اعمال حج را به رمز بیان نموده، آمده که منسوب به شیخ بهائی است، بیشتر حواشی و تعلیقات از مصنف با امضای «منه رحمه الله» آمده است؛ کاغذ: سمرقندی آهارمهره، جلد: تیماج آجری ضربی با ترنج، ۱۳گ (۱۲۶-۱۳۸)، ۱۴ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف:۲۹-۲۸۸]

۵۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۱۷۵/۴-۳۶/۱۷۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: ربیع الثانی ۱۱۰۰ق؛ درآخر فایده‌ای درتسمیه قم به قم به روایت صدوق (ره)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول دورو لولادار، ۱۲گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف:۱۰-۶۵]

۵۹. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲۶۷۳/۶

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: رجب ۱۱۰۲ق؛ تصحیح و مقابله شده است به‌وسیله سلمانشاه بن محمد امین، معلق به حواشی؛ کاغذ: هندی، جلد:تیماج سبز فرسوده، ۱۰گ (۸۰-۸۹)، ۹-۱۹ سطر [ف:۳-۸۲۶]

۶۰. تهران؛ ملك؛ شماره نسخه:۲۸۲۵/۳

خط: نسخ، بی کا، تا: میانه ذیحجه ۱۱۰۵ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: رویه ابری فرنگی مقوایی، ۱۲گ (۱۲پ-۲۳پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف:۶-۱۲۴]

۶۱. مراغه؛ عمومی؛ شماره نسخه:۱۰/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: تقتمش بن محمد، تا: ۱۷رمضان ۱۱۰۸ق؛ جلد:

تیماج قهوه‌ای مجدول، ۱۹گ، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف:-۱۶۸]

۶۲. شیراز؛ طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۶۱۸

خط: نسخ، کا: محمد هادی بن محمد رضا، تا: دوشنبه ۱۷ جمادی الاول ۱۱۱۴ق؛ افتادگی: انجام؛ وسط نسخه چند بیت در تجوید از محمدرضا حافظ؛ اندازه: ۱۰/۵×۱۶سم [نسخه‌پژوهی:۲-۱۰۹]

۶۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۷۱۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ تحریری، کا: محمد ابراهیم بن اسماعیل اصفهانی، تا: ۱۱۱۸ق؛ به نسخه شماره ۱۶۸۸۴ ضمیمه است؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، ۱گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [رایانه]

۶۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۱۴۶/۷

خط: نسخ، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۱۵ شعبان ۱۱۱۸ق؛ در برگ ۷۴ر تا ۷۵ ر پند علامه حلی است به پسرش در پایان قواعد الاحکام و بندی از شرح مفتاح و مطالع؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن آبی، ۸گ (۶۵پ-۷۳)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف:۵-۴۳۲]

۶۵. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۶۵۲/۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد رفیع بن ملاصفات الله نائینی، تا: چهارشنبه ۶ ذیحجه ۱۱۲۴ق؛ محشی با نشان «منه»؛ جلد: تیماج زرشکی بدون مقوا مجدول، ۱۰گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف:۱-۳۴]

۶۶. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۸۴۹/۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۴۱ق؛ ۱۱ سطر، اندازه: ۹×۱۶سم [میراث اسلامی:-۱۰۴] دفتر نهم:

۶۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۵۵۱/۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: اوایل قرن ۱۲؛ کاغذ: فرنگی، ۵گ (۱۵۳-۱۵۷)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف:۳۱-۶۲۴]

۶۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۴۳۳/۶

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج عنابی یک‌لایی، ۲۱ص(۱۷۲-۱۹۳)، ۲۰سطر(۱۱×۱۸)، اندازه: ۵×۱۳سم [ف:۹-۴۵۶]

۶۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۰۷۴/۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جدول شنگرف و لاجورد؛ کاغذ: ترمه،جلد: میشن سرخ، ۷ و ۱۴ سطر، اندازه: ۹×۱۵سم [ف:۵-۴۲۰]

۷۰. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۷۳۸/۷

خط: نسخ، کا: محمد جعفر مشهور به ملاآقا کوچک بن مشهدی عبدالجبار ترک خوئی، تا: ۱۲۵۱ق، جهت آقا میرزا علی محمد؛ تصحیح شده، دارای حواشی، در دو برگ آخر خطبه‌ای درصلوات بر ائمه (ع) و رموزی برای برخی رجال و کتب شیعه آمده است؛ ۵گ (۲۰۸ر-۲۱۳ر)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [محدث ارموی ف:۱-۲۷]

۷۱. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۵۳۸/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ زیبا، کا: محمد حسین بن سلطان حسن الحسنی، تا: شنبه شوال ۱۲۸۴ق؛ جلد: تیماج، مشکی، ۲۰گ (۳۷پ-۵۶ر)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف:۱-۴۶۵]

۷۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۲۰۵/۵-۵۶/۵۵

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، کا: موسی بن ابوطالب لاریجانی، تا: ۱۲۹۹ق؛ ۸گ (۴۳-۵۱)، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف:۱-۶۵]

۷۳. همدان؛ دانشگاه بوعلی؛ شماره نسخه:۱۸۲/۱

انجام: التاسع کونها مما یطلق علی کل منهما اسم الحصاة فلا تجزی ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جدول‌ها شنگرف؛ جلد: گالینگور قهوه‌ای، ۳گ (۱پ-۴پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۲/۵سم [ف:-۹۱]

۷۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۷۱۴/۵-۳۴/۸۴

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: اوایل ربیع الاول ۱۳۰۱ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۶گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [گلپایگانی: ف:1-65]

۷۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۲۹۰/۳

خط: نستعلیق، کا: شیرجعفر طالقانی، تا: غره ربیع الثانی ۱۳۰۸ق؛ مصحح؛ ۱۰گ (۳۰پ-۴۰پ)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [محدث ارموی ف:۱-۲۷]

۷۶. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۰۹۳/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳۱۳ق؛ جلد: تیماج زرشکی مجدول، ۳۹گ، ۹ سطر، اندازه: ۴×۸سم [ف:۱-۳۵]

۷۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۲۰۲

بی‌کا، بی‌تا [ف:۲۱-۱۵]

۷۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۰۴۵

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا [ف:۲۱-۱۵]

۷۹. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲۴۷۸/۳

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی لایه‌ای، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف:۲-۶۸۱]

۸۰. مشهد؛ مدیر شانه چی؛ شماره نسخه:۱

بی‌کا، بی‌تا [نشریه:۵-۵۹۰]

۸۱. مشهد؛ امام هادی؛ شماره نسخه:۴۱/۱۲

بی‌کا، بی‌تا؛ دارای حاشیه‌نویسی؛ ۱۰گ (۱۱۹پ-۱۲۹پ)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف:-۳۵]

۸۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۷۵۳۹/۵

حج؛ بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی سفید، جلد: مقوایی، ۱۵گ (۱۰۷پ-۱۲۱پ)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف:۳-۴۶]

۸۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۹۴/۸-طباطبائی

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ در پایان رساله فصلی است در آداب زیارت ائمه (ع) که ۱۲ بند است؛ ۵ص (۹۱-۹۶) [ف:۲۳-۶۹۴]

۸۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۵۹۰/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج سرخ، ۱۴گ (۲۳پ-۳۷ر)، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۱۹/۵سم [ف:۳۰-۲۴۰]

۸۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۱۷/۴

کا: محمد حسین بن محمد علی، بی‌تا؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج سرخ مقوایی با لولا، ۴۳گ (۱۹۹-۲۴۱)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [سنا - ف:۱-۲۵۰]

۸۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۶۸۴/۷

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی مقوایی، ۱۹ سطر (۷/۵×۱۴)، قطع: ربعی، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف:۱۶-۶۷۰]

۸۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۰۰۵/۵

خط: نسخ، کا: میر محمد بن میر سید حسینی علم جناحی، بی‌تا؛ محشی؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای مقوایی، ۷گ (۳۷پ-۴۴ر)،۱۹ سطر (۱۷×۱۹)، اندازه: ۱۹×۲۵سم [ف:۱۲-۲۹۹۳]

۸۸. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه:۲۱۷/۳ - ج

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۲گ، ۳۴ر-۴۴ر [ف:-۲۳۰]

۸۹. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۲۴۳/۴

خط: نسخ، کا: ملک محمد بن حاجی الله ویردی قاینی، بی‌تا [ف:۳-۳۷]

۹۰. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۲۴۵/۷

خط: نسخ، کا: محمد طالب بن حاجی حیدر اصفهانی، بی‌تا [ف:۳-۳۹]

۹۱. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۵۹۰/۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** سلام الله علیهم اجمعین ... الطاهرین.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ در کنار صفحه ۱۷۳ صورت اجازه نقی الدین صوفی به حاجی محمد معلم سمنانی نوشته شده است؛ کاغذ: ایرانی، جلد: تیماج قرمز، مقوایی، ۳۲ص (۱۴۲-۱۷۳)، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف:۲-۲۳۶]

۹۲. تهران؛ مدرسه معمارباشی؛ شماره نسخه:۸۹/۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۶گ (۱۴۹پ-۱۶۴پ)، ۱۰-۱۵ سطر [ف:-۱۰۶]

۹۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۲۸۸/۵

خط: نسخ، کا: هاشم بن حسین بن عبدالرؤف حسینی موسوی، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۳گ (۹۲پ-۱۰۴پ)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف:۲۱-۲۵۰]

۹۴. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۷۰۶/۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** ففی الدفعة تصح واحدة لاغیر [السابع] کونها حرمیة [الثامن] کونها ابکار [التاسع] کونهاما یطلق علی کل منهما اسم الحصارة

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، ۱۴گ، ۱۰ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف:۱-۳۵]

۹۵. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۳۱۵/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج و لولادار، ۱۵گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [مخ ف:۱-۱۰]

۹۶. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۸۹/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۵گ (۱۶۷پ-۱۸۲ر)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف:۱-۱۱۰]

۹۷. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۶۴۷/۳

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: گالینگور قهوه‌ای، ۱۱گ (۴۶پ-۵۶ر)، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف:۱-۵۵۴]

۹۸. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۲۹۳/۲

انجام: ثانیاً من جانب الحجرة القبلی مستقبلا

خط: نسخ، کا: محمد علی حسینی، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: اصفهانی آهارمهره، جلد: مقوایی روکش کاغذ ابری عطف تیماج عنابی، ۲۶گ (۲۴-۵۰)، ۸ سطر (۶×۹)، اندازه: ۱۲×۱۶/۵سم [ف:۵-۱۶۰۴]

۹۹. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۵۳۲/۵

انجام: بحقه و حق القرآن

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ تمام صفحات و بین سطور دارای جدول شنگرف؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی با تیماج مشکی، ۸گ (۳۰-۳۷)، ۱۴ سطر (۱۴×۲۴)، اندازه: ۲۲×۳۴سم [ف:۵-۱۶۸۶]

۱۰۰. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۲۶۹/۱۶

خط: مختلف، بی‌کا، بی‌تا؛ به صورت بیاض نوشته شده است؛ جلد: تیماج قرمز مجدول عطف تیماج قرمز، ۱۱گ (۱۶۹-۱۸۰)، اندازه: ۱۲/۵×۲۵سم [ف:۱-۲۵۴]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۶۱۰/۶

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف:۲-۲۱۰]

۱۰۱. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه:۲۹۲/۸

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۱ص (۹۱-۱۰۲) [ف:-۱۲۴]

۱۰۲. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۵/۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** الثامن امراره بعد الذبح

بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ ۱۴گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۰×۵سم [ف:۱-۹]

● **الاثنی عشریة فی رد الصوفیة** / کلام و اعتقادات / فارسی

al-iṯnā ʻašarīyya fī radd-iṣ ṣūfīyya

حر عاملی، محمد بن حسن، ۱۰۳۳ - ۱۱۰۴ قمری
horr-e ʻāmelī, mohammad ebn-e hasan (1624 - 1693)
تاریخ تألیف: شعبان ۱۰۷۶ ق

رساله‌ای در رد صوفیان، دارای ۱۲ «باب» و هر باب مشتمل بر ۱۲ «فصل». مؤلف از فرقه‌های صوفیه یاد می‌کند و ۱۲ تن از نامداران صوفیه را می‌شناساند. در آغاز رساله نیز از میان دانشمندانی که رساله در رد متصوفه نوشته‌اند و یا بخشی از یکی از تألیفات خود را به رد بر آنان اختصاص داده‌اند، از دوازده تن آن ها یاد می‌کند و از آن جمله است: ابن حمزه و کتاب او «الهادی الی النجات من جمیع المهلکات»؛ علامه حلی و کشکول او؛ علی بن عبدالعال کرکی و کتاب او به نام «المطاعن المجرمیة» و فرزند او حسن بن علی صاحب کتاب «عمدة المقال فی کفر اهل الضلال»؛ ابوالمعالی محمد بن نعمه بن عبدالله حسنی که در ۴۷۵ کتابی به فارسی در ملل و ادیان تصنیف کرد و مذهب صوفیه را باطل شمرد (مؤلف قسمتی از سخنان او را با ترجمه عربی در این رساله می‌آورد). حر عاملی از کتاب «حدیقة الشیعة» و از رساله ترجیع خود یاد می‌کند و خلاصه رساله‌ای را که یکی از فضلاء معاصر او در شرح حدیث عبدالله بن سنان (درباره صوفیه) نوشته آورده است.

آغاز کتاب: الحمدلله الذی وفقنا للتمسک بالعروة الوثقی ... و بعد فیقول الفقیر. لما رأیت کثیراً من ضعفاء الشیعه قد خرجوا عن طریق قدمائهم.

انجام کتاب: و تجعله من احسن الذخائر لیوم الحساب و ینفع اخوان الدین و خلان - الیقین. . فرغ منه مؤلفه العبد محمد بن حسن الحر العاملی فی شعبان سنة ست و سبعین و الف و الحمدلله.

چاپ: با تحقیق آیةالله سید مهدی لاجوردی حسینی، قم، ۱۴۰۸ ق

[دنا ۱۷۰/۱ (۷ نسخه)؛ الذریعه ۱:۲۰ و ۲۰۹/۱۰ و ۱۱۶/۱؛ کشف الحجب: ۶]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۸۰۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** و علی ستمائه و عشرین حدیثا و ادله جواب شبهات

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۱۸ق؛ اهدایی رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛کاغذ: نخودی، جلد: مقوا، ۷۴گ، ۱۹ سطر (۱۱×۲۰)، اندازه: ۱۷×۲۱سم [رایانه]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۹۱۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: اوایل ۱۲؛ درحاشیه ص ۲۶۴ تعلیقه‌ای است به خط تازه از فرج الله حسینی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماجی قهوه‌ای با ترنج و نیم‌ترنج، ۲۶۷ص، ۱۴ سطر، قطع: رقعی، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف:۱۰-۱۹۴۰]

۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۰۰۸

آغاز: که منسوبند به آن صوفیه و از جمله معلومات واضحه است آنکه آنچه مترتب شود بر آن؛ **انجام:** آنچه روایت کرده از او علیه السلام که فرموده که بدرستی که الله تعالی دوست می‌دارد بنده گرفتار

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، در برگ اول مهر کتابخانه ضیاءالدین نوری مشهود است؛ جلد: تیماج زرشکی سوخته، ۱۶۹گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [محدث ارموی ف:۱-۳۲]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۶۳۴/۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: حسینی بهبهانی، محمد علی بن محمد مومن، تا: چهارشنبه ۱۰ ربیع الاول ۱۲۱۸ق؛ با تاریخ جمعه ۲۱ محرم ۱۲۱۸ که آغاز نوشتن آن در ص ع است؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی مقوایی، ۶۰گ (۶۵پ-۱۲۵پ)، ۳۰ سطر (۱۷×۲۸)، قطع: رحلی، اندازه: ۲۱×۳۳سم [ف:۱۶-۳۲۱]

۵. تبریز؛ ثقة الاسلام؛ شماره نسخه:بدون شماره

بی‌کا، تا: ۱۲۲۱ق [نشریه:۷-۵۳۱]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۱۴۷/۲

آغاز: ... ما رواه الکلینی عن رسول الله (ص) قال اذا رأیتم اهل البدع فاظهر وا البرائة منهم ... الفصل التاسع فی جواز لعن المبتد عین والبرائة منهم؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: سید زین العابدین بن ابی القاسم موسوی خوانساری (پدر صاحب روضات الجنات)، تا: ۱۲۴۷ق، جا: اصفهان؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی با ترنج، ۳گ (۸-۱۰)، ۲۶ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف:۳۸-۴۴۸]

۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۳۴۸

آغاز: پس نامیدند خود را به صوفیه و نسبت ندادند خود را بنبی و ائمه علیهم السلام آنچنان ائمه که ایشانند بهترین بریه؛ **انجام:** دهم آنچه روایت کرده از آن بزرگوار که فرمود که بدرستی که خدایتعالی دوست می‌دارد بنده گرفتار شونده ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۳۴گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [محدث ارموی ف:۱-۳۳]

۸. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۷۹۰/۱

آغاز: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ مقابله شده؛ کاغذ: ترمه، جلد: مقوایی روکش کاغذ سفید عطف تیماج مشکی اطراف تیماج تریاکی، ۷۰ص (۱-۷۱)، ۲۱ سطر (۶/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف:۴-۱۴۲۸]

● الاثنی عشرية فی الرد علی المارقین من الاثنی عشرية / کلام و اعتقادات / عربی

al-iṯnā ʻašarīyya fi-r radd ʻala-l māriqīn min-al iṯnā

'ašarīyya

حر عاملی، محمد بن حسن، ۱۰۳۳ - ۱۱۰۴ قمری
horr-e 'āmelī, mohammad ebn-e hasan (1624 - 1693)

بیرجند؛ دیانی؛ شماره نسخه:۱۱۴/۱
خط: نسخ زیبا، کا: هادی مشهدی، تا: ۱۶ محرم قرن ۱۱؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۴۵گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف:۸۹]

● الاثنی عشریة فی الزکاة / فقه / عربی

al-iṯnā 'ašarīyya fī-z zakāt

شیخ بهائی، محمد بن حسین، ۹۵۳ - ۱۰۳۰ قمری
šeyx-e bahā'ī, mohammad ebn-e hoseyn (1547 - 1621)

این رساله سومین اثنی عشریه شیخ بهائی و در احکام زکات مالی و زکات بدنی (فطره) است که به‌روشی ابتکاری و بسیار مختصر در دوازده مطلب (شش مطلب مربوط به زکات مالی و بقیه مربوط به زکات بدنی) گزارش کرده است و در پایان احکام خمس را بر آن افزوده است: ۱. ما الزکاة المالیه؛ ۲. علی من الزکاة المالیة؛ ۳. فیما الزکاة المالیة؛ ۴. کم الزکاة المالیة؛ ۵. متی الزکاة المالیة؛ ۶. لمن الزکاة المالیة؛ ۷. ما زکاة الفطرة؛ ۸. علی من زکاة الفطرة؛ ۹. عمن زکاة الفطرة؛ ۱۰. مم زکاة الفطرة؛ ۱۱. کم زکاة الفطرة؛ ۱۲. متی زکاة الفطرة؛ خاتمة: فی احکام الخمس.

آغاز کتاب: حمدالک اللهم علی جمیع آلائک و جزیل نعمائک و الصلاة علی اشرف انبیائک و افضل اولیائک

انجام کتاب: و یتولی ثابت الغیبة صرف حصة الیهم و مع حضوره سلام الله علیه یصرف الکل الیه و الزیادة عن کفایتهم له و النقیصة عجل الله فرجه و رزقنا الشهادة بین یدیه بحق محمد و آله آمین رب العالمین.

[الذریعة ۱۱۶/۱؛ ریحانة الأدب ۳۰۸/۳؛ مکتبة امیر المومنین ۱۸/۱]

۱. کرمانشاه؛ میبدی (خاندان)؛ شماره نسخه:۳/۳
خط: نسخ، کا: محمد بن جواد بن علی حسینی میبدی، تا: شعبان ۱۰۱۹ق؛ دارای حواشی مؤلف با نشان «منه مد ظله»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای بدون مقوا، ۶گ (۳۴پ-۳۹ر)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف:-۱۲]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۸۳
آغاز و انجام: برابر
کا: محمد مؤمن، تا: ۱۰۲۰ق؛ دارای حواشی مؤلف و حاشیه‌هایی منقول از کتاب «حبل المتین» تصنیف مؤلف؛ کاغذ: کاهی و آهار شده، جلد: تیماجی قرمز، ۱۱ و ۱۲ سطر، قطع: وزیری کوچک، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف:۴-۶۱]

۳. بشرویه؛ امیرالمؤمنین؛ شماره نسخه:۱۰۳/۴
آغاز: برابر
خط: نسخ، کا: حاجی محمد بن سلطان حسین بشروی، تا: ۳ رمضان ۱۰۳۱ق؛ جلد: تیماج مشکی ساده بدون مقوا، ۳۲گ (۷۴پ-۸۶پ)، ۱۲-۱۳ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف]

۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۳۵۷/۲-۲۲/۷۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمدصادق بن زین العابدین، تا: ۲ رمضان ۱۰۳۱ق؛ جلد: تیماج مشکی ضربی با ترنج و سرترنج، ۲۰گ، ۷ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف:۱-۶۶]

۵. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۵۹۰/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی کا، تا: ۱ ذیقعده ۱۰۳۲ق؛ کاغذ: ایرانی، جلد: تیماج قرمز مقوایی،۱۱ص (۱۲۹-۱۳۹)، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف:۲-۲۳۶]

۶. بابل؛ خاتم الانبیاء؛ شماره نسخه:۲۸۹/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی کا، تا: ۱۰۳۵ق؛ جلد: تیماج، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف:-۲۰۵]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۷۱۶/۴
خط: نسخ، کا: محمد صادق بن محمد رضا تاجر اصفهانی، تا: ۲۵ شوال ۱۰۳۶ق؛ جلد: تیماج زرد، ۱۱گ (۸۴پ-۹۵ر)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۰×۱۶/۵سم [ف:۳۱-۶۴]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۸۹۳/۱
آغاز: بالاولی فذکر النماء لیس بلا ثمرة، المطلب الثانی: علی من الزکوة المالیة تجب البالغ العاقل المتمکن من التصرف و لو متبعضاً بالنسبة الی الفن؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، بی کا، تا: ۱۰۳۶ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: فرنگی، ۱۱گ (۱ر-۱۱ر)، ۱۷ سطر، اندازه: ۵×۱۳سم [ف:۳۲-۶۹۵]

۹. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۸۴/۴
خط: نسخ، کا: محمد بن منصور بن وحید احسایی، تا: یک‌شنبه ۴ ربیع الاول ۱۰۴۲ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی با روکش پارچه‌ای،۲۷گ(۱۰۲پ-۱۲۹ر)،اندازه: ۱۳/۵×۱۹/۵سم [ف:-۷۲۳]

۱۰. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۸۴/۴
کا: محمد بن منصور بن وحید احسایی، تا: ۱۰۴۲ق [ف:-۷۲۳]

۱۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۵۹۴/۳
خط: نسخ، کا: جمشید بن اسماعیل، تا: سه‌شنبه ۵ شوال ۱۰۴۳ق؛ مصحح، در پایان امضای بلاغی آمده است؛ ۱۲گ (۱۹ر-۳۱پ)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [محدث ارموی ف:۱-۲۷]

۱۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۶۷۰/۳
خط: نستعلیق، بی کا، تا: ۱۰۴۶ق؛ حاشیه‌هایی بدون امضاء دارد و در پایان آخرین صفحه نوشته شده: «تاریخ وفات المصنف (افسر فضل او فتاد بیسرو پا گشت شرع)»؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی، ۹ص، ۱۷ سطر، قطع: وزیری، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف:۱-۳۵۴]

۱۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۲۸۸/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: هاشم بن حسین بن عبدالرؤف حسینی موسوی، تا: جمعه ۱۲ شوال ۱۰۵۵ق؛ برای شیخ جعفر بن کمال الدین بحرانی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۰گ (۶۸پ-۷۷ر)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف:۲۱-۲۴۹]

۱۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۵۷۷/۱۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: دوشنبه ۱۳ ذیقعده ۱۰۷۴ق؛ مصحح، دارای حواشی مصنف با نشان «منه رحمه الله»؛ کاغذ: سمرقندی آهارمهره، ۱۳ص (۱۱۳-۱۲۵)، ۱۲ سطر، اندازه: ۷×۱۰/۵سم [ف:۲۹-۲۸۸]

۱۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۳۹۶/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: دهه اول رمضان ۱۰۷۹ق؛ جلد: تیماج کرمی ضربی، ۱۰گ (۸۲ر-۹۱ر)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [محدث ارموی ف:۱-۲۶]

۱۶. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۶/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد فاضل بن محمد مهدی مشهدی، تا: ۱۰۸۷ق؛ دارای حواشی با نشان «عبدالنبی عفی عنه، منه رحمه الله»، مصحح؛ جلد: مقوا عطف میشن مشکی، ۷گ (۴۲پ-۴۸ر)، ۱۶ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف:-۱۵]

۱۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۱۵۲/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** و صلی الله علی محمد و آله اجمعین قد تم هذه الرساله الموسوم بالاثنی عشریه الزکوتیه فی فقه الامامیه ... و لوالدیه و احسن الیهما و الیه بمحمد و آله الطاهرین.

خط: نسخ، کا: محمد صادق المشهدی بن محمد زمان القادری، تا: ۱۰۸۸ق؛ کاغذ: نباتی آهاردار، جلد: تیماج مشکی یک لا، ۲۴ص (۱۰۸-۱۳۲)، ۱۵ سطر، قطع: رقعی، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف:۱۰-۷۳۵]

۱۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۰۱۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** فان ذلک راجع الی تعظیم صاحب البقعة سلام الله علیه

خط: نسخ، کا: عبدالله بن محمد امین نوربخشی، تا: ۱۰۹۷ق؛ واقف: سید عبدالباقی آیت اللهی، تاریخ وقف: اسفند ۱۳۷۴؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج قهوه‌ای یک‌لا، ۲۲ص، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۹/۴سم [ف:۲۱-۱۶]

۱۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۶/۱۱۸۲/۱

آغاز: برابر

نسخه اصل: فرهنگستان علوم آذربایجان باکو، ش (۸۲۰۱) M ۱۴۰؛خط:نسخ معرب،بی‌کا،تا: قرن ۱۱؛ محشی [عکسی ف:۳-۴۱۴]

۲۰. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۶۷۶/۳

خط: نسخ، کا: محمد جعفر بن سلیمان، تا: ۳ ربیع الاول ۱۱۰۱ق؛ واقف: حسن صدرزاده خویی، تاریخ وقف: ۱۳۴۷ش؛ فاقد جلد، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف:-۳۶۸]

۲۱. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲۶۷۳/۳

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: رجب ۱۱۰۲ق؛ تصحیح و مقابله شده به‌وسیله سلمانشاه بن محمد امین، محشی؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج سبز فرسوده، ۷گ (۲۲-۲۸)، ۹-۱۹ سطر [ف:۳-۸۲۵]

۲۲. مشهد؛ امام هادی؛ شماره نسخه:۴۱/۸

خط: نسخ، کا: محمد کاظم بن محمد شریف طبیب خواتون آبادی، تا: ۲۲ ذیقعده ۱۱۱۵ق؛ محشی؛ ۷گ (۸۸پ-۹۵ر)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف-۳۴]

۲۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۱۴۶/۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: شنبه از دهه آخر ۱۱۱۸ق؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن آبی، ۶گ (۵۸پ-۶۴پ)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف:۵-۴۳۲]

۲۴. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۶۵۲/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد رفیع بن ملاصفات الله، تا: ۱۱۲۴ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج زرشکی بدون مقوا، مجدول، ۷گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف:۱-۳۵]

۲۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۵۵۱/۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: اوایل قرن ۱۲ق؛ کاغذ: فرنگی، ۳گ (۱۵۱-۱۵۳)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف:۳۱-۶۲۴]

۲۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۰۷۴/۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جدول شنگرف و لاجورد؛ کاغذ: ترمه، جلد:میشن سرخ، ۷ و ۱۴ سطر، اندازه: ۹×۱۵سم [ف:۵-۴۲۰]

۲۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۰۲/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و عسی ان نملی رسالة فی هذا الباب لیزول بها الارتیاب و الله اعلم بحقایق الامور تمت.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج کهنه سیاه، ۱۳ص (۱۲۴-۱۳۷)،۱۴سطر، قطع: ربعی، اندازه: ۱۲/۵×۱۷سم [ف:۹-۲۴۶]

۲۸. کرمانشاه؛ فیض مهدوی (کتابخانه)؛ شماره نسخه:بدون شماره/۱

کا: محمد رضا بن محمد علی، تا: دوشنبه غره ذیحجه ۱۲۳۷ق [تراثنا س۲ش۴:-۵۱]

۲۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۲۰۵/۳-۵۶/۵۵

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، کا: شیخ موسی بن ملا ابوطالب لاریجانی، تا: ۱۲۹۹ق؛ ۶ص (۲۷-۳۲)، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف:۱-۶۷]

۳۰. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۷۳۸/۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشی؛ ۴گ (۲۰۴پ-۲۰۸ر)، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [محدث ارموی ف:۱-۲۶]

۳۱. مشهد؛ مدیر شانه چی؛ شماره نسخه:۱
بی‌کا، بی‌تا [نشریه:۵-۵۹۰]
۳۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۵۹۰/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج سرخ، ۶گ (۱ر-۶ر)، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۱۹/۵سم [شریعتی، محمد حسین - ف:۳۰-۲۳۹]
۳۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۰۸۷/۲
بی‌کا، بی‌تا [ف:۱۶-۴۴۹]
۳۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۰۰۵/۳
خط: نسخ، کا: میر محمد بن میر سید حسینی علم جناحی، بی‌تا؛ محشی؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای مقوایی، ۵گ (۲۴پ-۲۹ر)،۱۹ سطر (۱۷×۱۹)، اندازه: ۱۹×۲۵سم [ف:۱۲-۲۹۹۳]
۳۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۰۸۷/۲
بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا عطف تیماج مقوایی عنابی،۱۳سطر (۹×۱۳/۵)،قطع:ربعی،اندازه:۱۳×۱۹سم [ف:۱۶-۴۴۹]
۳۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۶۸۴/۸
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی مقوایی، ۱۹ سطر (۷/۵×۱۴)، قطع: ربعی، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف:۱۶-۶۷۰]
۳۷. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۲۴۳/۵
خط: نسخ، کا: ملک محمد بن حاجی الله ویردی قاینی، بی‌تا [ف:۳-۳۷]
۳۸. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۲۴۵/۴
خط: نسخ، کا: محمد طالب بن حاجی حبدر اصفهانی، بی‌تا [ف:۳-۳۹]
۳۹. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۷۵۳۹/۶
بی‌کا، بی‌تا؛ حاشیه «منه» دارد؛ کاغذ: سپاهانی سفید، جلد: مقوایی، ۱۱گ (۱۲۲پ-۱۳۲پ)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف:۳-۴۵]
۴۰. تهران؛ مدرسه معمارباشی؛ شماره نسخه:۸۹/۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** عام للاکتساب و ضروریات اسفار الطاعات
بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۱۴گ (۱۲۸پ-۱۴۱ر)، ۱۰-۱۵سطر [ف:-۱۰۶]
۴۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۷۳۹/۵
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی، ۶گ (۶۲پ-۶۷پ)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف:۲۵-۹۱]
۴۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۷۱۴/۳-۳۴/۸۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** المطلب الحادی عشر. کم زکوة الفطرة هی بالکیل صاع و بالوزن الف و ماته و سبعین درهماً ... من الحنطة نصف صاع محمول عندالشیخ
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج مشکی، ۵گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف:۱-۶۷]
۴۳. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۱۴۷/۳
خط: نسخ، کا: محمد بن عزیز الله الطباطبائی، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی ضربی ترنج و سرترنج دار،اندازه:۱۱/۵×۱۹سم [ف:۱-۱۰۶]
۴۴. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۵/۴
آغاز و انجام: برابر
نام کتاب به قرینه آغاز آن معین شد؛ بی‌کا، بی‌تا؛ محشی؛ ۱۱گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۶×۱۰سم [ف:۱-۸]
۴۵. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۵۳۲/۳
انجام: من الیتامی و المساکین و ابن السبیل و هو بینه و
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ تمام صفحات و بین سطور دارای جدول شنگرف؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی باتیماج مشکی، ۶گ (۱۸-۲۳)، ۱۴ سطر (۱۴×۲۴)، اندازه: ۲۲×۳۴سم [ف:۵-۱۶۸۶]

● الاثنی عشریة فی الصلاة / فقه / عربی

al-iṯnā ʻašarīyya fi-ṣ ṣalāt

عاملی، حسن بن زین الدین، ۹۵۹ - ۱۰۱۱ قمری

ʻāmelī, hasan ebn-e zayn-od-dīn (1552 - 1603)

تاریخ تألیف: چهارشنبه ۲۶ جمادی الاول ۹۸۹ق؛ محل تالیف: کربلا

رساله‌ای فتوایی و مختصر است که به‌درخواست عده‌ای در ۱۲ «فصل» نگاشته است: ۱. الطهارة؛ ۲. ازالة النجاسة؛ ۳. لباس المصلی و مکانه؛ ۴. الاستقبال؛ ۵. اعداد الصلوات الیومیة؛ ۶. کیفیه الصلاة؛ ۷. شرائط الجمعة و خصوصیاتها؛ ۸ بیان سبب القصر؛ ۹. منافیات الصلاة؛ ۱۰. حکم السهو و الشک؛ ۱۱. القضاء؛ ۱۲. صلاة العیدین و الآیات و الاموات.

آغاز کتاب: بسمله و به نستعین. رب سهل و لاتعسر. الحمدلله ولی الحمد و اهله و صلواته علی خیر خلقه و خاتم رسله محمد ... اما بعد (و بعد) فهذه رسالة مختصرة فی فقه الصلوة بعثنی (بعثنا) علی املائها التماس بعض الاصحاب ... و جعلتها مرتبة علی فصول اثنی عشر.

انجام کتاب: و أحق الناس بامامتها أولاهم بالمیت و لا تسلیم فیها بل الانصراف منها بالتکبیر و الحمدلله وحده ... تحررت الرسالة ... و کان الفراغ من تسویدها یوم الاربعا رابع من شهر عاشور سنة العاشر و الف من الهجرة فی المشهد المشرف المقدس الحسینی ... و کتب مؤلفها ... حسن بن زین الدین العاملی عامله الله برافته و اوزعه شکر نعمته حامدا مصلیا مسلما.

[الذریعة ۱۱۶/۱؛ ریحانة الأدب ۳۹۳/۳؛ دنا ۱۷۲/۱ (۲۴ نسخه)]

شرح و حواشی:
۱- النور القمریة فی شرح الاثنی عشریة؛ حسینی تفرشی، فیض الله بن عبدالقاهر (-۱۰۲۵)
۲- شرح الاثنی عشریة؛ سبط الشهید، محمد بن حسن (۹۸۰-۱۰۳۰)
۳- الفوائد الغرویة فی شرح الاثنی عشریة = توضیح الاقوال و

۴- الادلة؛ شولستانی، علی بن حجة الله (-۱۰۶۰)
۵- شرح الاثنی عشرية فی الصلاة؛ نباطی، علی بن احمد (-۱۱)
۶- شرح الاثنی عشرية؛ ابن مکی، علی بن محمد (-۱۱)
۷- الفوائد السنية فی شرح الاثنی عشرية؛ بلاغی، حسن بن عباس (-۱۲)
۸- حاشية شرح الاثنی عشرية؛ ناشناس

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۹۳/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد بن یعقوب جزایری قطرانی، تا: قرن ۱۰ یا ۱۱؛ کاتب درباره بند پایان آن گواهی می‌دهد که: «هذه صورة خطه من خطه و مدظله الی قیام الحق» پس در روزگار عاملی این را نوشته است، در پایان علی بن احمد بن شیخ صالح عاملی در آغاز محرم ۱۰۱۰ گواهی می‌دهد که نسخه را او (گویا همان قطرانی) در چندین هنگام نزدش خوانده است و بدو اجازه می‌دهد که آن را از او از عاملی نگارنده آن روایت کند (۱۴۳پ)، نیز دارد «بلغ قراءة و فقه الله تعالی» که باید خط همان مجیز باشد (۱۳۹ و ۱۴۰ و ۱۴۲)، حاشیه‌ای هم در گ ۱۴۰ر هست؛ ۵گ (۱۳۹ر-۱۴۳پ)، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۷/۵سم [ف:۵-۱۷۶۱]

۲. مشهد؛ علی حیدر؛ شماره نسخه:۴۹۰/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: مونس بن مریض القاسانی، تا: شب پنج‌شنبه ۲۴ اسفند ۹۶۸ش، جا: کاشان؛ کاغذ: نخودی آهارمهره کشمیری، جلد: مقوا با عطف تیماج عنابی، ۱۱گ (۴۵پ-۵۵پ)، ۱۸سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [مؤید:۱-۳۷۹]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۸۴۵۱
همان نسخه بالاست؛ خط: نسخ تحریری، کا: محمد مومن بن مرتضی قاسانی، تا: رجب ۱۰۰۷ق، جا: کاشان؛ اهدایی رهبری، مهر ۱۳۸۶ [اهدائی ف:۳-۲۰]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۵۲۰/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: عبد الهادی فرزند شرف الدین، تا: ۲۱ رجب ۱۰۰۷ق؛ مصحح، مقابله گردیده با عبارت: «بلغ مقابلة هذه النسخة الشريفة مع نسخة مصححة بقدر الطاقة»؛ تملک: احمد بن محمد تقی الموسوی الحکیم در صفر ۱۳۷۳ و محمد حسین بن حاجی علی اکبر؛ کاغذ: شرقی، ۱۱ص (۲۶-۳۶)، ۱۶ سطر، اندازه: ۷×۱۲سم [ف:۲۹-۱۶۲]

۴. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه:۲۲۳/۷
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، تا: شعبان ۱۰۰۸ق؛ نسخه از خط مؤلف کتابت شده و توسط همو مقابله شده: «بلغ سماعاً سلمه الله تعالی حرره الفقیر مؤلف الرساله بهاء الدین محمد العاملی»؛ ۲۰گ (۲۰۸-۲۲۷) [ف:-۲۳۹]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۳۷۷/۱
خط: نسخ، کا: محمد مکی بن حسن بن احمد بن سنبغ (سنبغه) عاملی، تا: جمعه ۲۳ ذیحجه ۱۰۱۰ق؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۶گ (۲پ-۱۷ر)، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف:۱۴-۱۶۴]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۸۸۳/۲
خط: نسخ، کا: ابو القاسم بن حسین بن محمد سمغابادی، تا: سلخ جمادی الثانی ۱۰۱۰ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۴گ (۱۷پ-۴۰ر)، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف:۱۸-۷۷]

۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۷۴/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: عبدالله همدانی، تا: دوشنبه ۲۷ شوال ۱۰۱۲ق؛ کاغذ: مختلف، جلد: میشن قرمز ضربی، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۲/۹×۱۹سم [ف:۵-۸۷]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۷۷/۲-طباطبائی
خط: نسخ، کا: علی بن محمد دروازی، تا: ۱۰۱۲ق؛ کاغذ: اصفهانی نازک و شکری، جلد: تیماج قرمز، ۱۱گ (۳۳-۴۴)، قطع: رقعی، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف:۲۲-۸۸]

۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۵۷۶/۵-۹/۱۲۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمادی الثانی ۱۰۱۲ق؛ جلد: مقوا عطف تیماج، ۱۶گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف:۱-۷۳]

۱۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۱۸/۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد امین قاری، تا: ۱۰ رمضان ۱۰۱۴ق، جا: اردبیل؛ در کنار صفحه در پایان ۱۹۳ر به خط بهائی دارد «بلغ قراءة ایده الله تعالی»؛ ۲۲گ (۱۹۴پ-۲۱۵ر) [ف:۵-۱۷۶۲]

۱۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۱۶۱/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: میرزا علی بن ملک علی قمی، تا: ۱۰۱۲ و ۱۰۱۴؛ کاغذ: اصفهانی نخودی آهارمهره، جلد: تیماج تریاکی سوخته مقوایی ضربی، ۲۲گ (۳۴پ-۵۵پ)، اندازه: ۱۰/۵×۱۸سم [ف:۱۴-۲۷۸]

۱۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۶۲۵/۶
خط: نسخ، بی‌کا، تا: صفر ۱۰۲۴ق؛ کاغذ: نوعی ترمه، جلد: میشن قهوه‌ای، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۳/۱×۱۹/۲سم [ف:۶-۷۵]

۱۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۱۳۲۰۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: صفر ۱۰۲۴ق؛ مصدر است به اثنی عشریه شیخ بهایی؛ اهدایی کاظم مدیر شانه‌چی، آبان ۱۳۶۲؛ کاغذ: نخودی آهارمهره، جلد: تیماج ضربی لبه دار مزین به ترنج و سر ترنج، ۵۱گ، ۱۰ سطر، اندازه: ۹/۷×۱۶/۳سم [ف:۲۱/۱-۲۲]

۱۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۶۴۰۸

آغاز: بسمله. اما بعد حمدالله علی الائه ... یقول هذه اثنا عشریة تتلوا علیک مسائل الطهارة علی نهج جدد و نمط؛ **انجام:** المکث لغیر حاجة و ادخال الخا شیا علیه اسم الله تعالی او احد العصومین سلام الله علیهم اجمعین تمت

شامل مبحث طهارت؛ خط: نسخ، کا: مصطفی بن محمد حسینی، تا: ۱۵ ربیع الثانی ۱۰۳۱ق؛ اهدایی رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ کاغذ: نخودی آهارمهره، فاقد جلد، ۳۲گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۳سم [اهدائی ف:۳-۲۰]

۱۵. آشتیان؛ حوزه علمیه؛ شماره نسخه:۶/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳ صفر ۱۰۳۹ق؛ کاغذ: نخودی، جلد: چرم قهوه‌ای ضربی با ترنج بزرگ و نقش گل و بوته، ۱۵گ (۳۸پ-۵۲ر)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف:-۲۳]

۱۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۳۶/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: زین العابدین الحسینی القمی، تا: ۱۰۹۱ق، جا: کاشان؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی مقوایی، ۷ص (۱۰۰۶-۱۰۱۳)،۲۷سطر(۱۴×۱۹/۵)،اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف:۷-۳۷۰]

۱۷. کرمانشاه؛ میبدی (خاندان)؛ شماره نسخه:۸۱/۲

انجام: و هی رکعتان کغیر هما من الصلوات لکن تزید خمس تکبیرات بعد القراءة

خط: نستعلیق خوش، کا: محمد اشرف بن محمد هادی، تا: جمعه ۲۱ شعبان ۱۰۹۵ق؛ افتادگی: انجام؛ جلد: دو رو تیماج رو قرمز پشت مشکی، ۱۱گ (۱۳۶پ-۱۴۶پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۹×۱۶/۵سم [ف:-۶۴]

۱۸. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۰۶۲/۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۲۸ رجب ۱۰۹۵ق؛ از روی نسخه پرغلط نوشته شده است از روی نسخه علی بن محمد بن ابو منصور عاملی (نواده مصنف)، در برگ ۲ پراکنده‌هایی است: بیان آفات، مناظره و علم «از احیاء العلوم» غزالی و جز آن به نستعلیق ریز؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ مقوایی یک طرف، ۱۱گ (۲پ-۱۲ر)، ۲۰ سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف:۳-۴۲]

۱۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۸۱۱/۲

در نسخه حاضر برگ آغازین از رساله نفلیه شهید اول جایگزین شده است.؛ خط: نسخ، کا: محمد بن علی جزائری، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، برخی از برگ‌ها به خطوط دیگری غیر خط کاتب کتابت شده است، در پایان رساله امضای بلاغی به خط کاتب آن به سال ۱۰۱۰هـ دیده می‌شود؛ جلد: تیماج قهوه‌ای دورو عطف ترمیمی، ۲۱گ (۸۸پ-۱۰۹پ)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف:۲۰-۲۷۶]

۲۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۷۰۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ واقف: سید محمد باقر مولوی عربشاهی، تاریخ وقف: محرم ۱۴۰۵؛ کاغذ: نخودی، جلد: میشن عنابی ضربی با ترنج و سرترنج، ۹۸گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱/۲×۱۹/۲سم [ف:۲۱-۲۲]

۲۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۵۶۱/۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۱۱۰ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: میشن قهوه‌ای لبه‌دار، ۱۰ سطر [ف:۵-۲۹۰]

۲۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۳۲۹/۲

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی مقوایی، ۱۲۰گ (۱۱۶پ-۲۳۶ر)، ۱۴ سطر (۸/۵×۱۳)، قطع: ربعی، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف:۱۷-۳۴۹]

۲۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۱۱۲/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محب علی، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای بدون مقوا، ۱۲گ (۵۷پ-۶۹ر)، اندازه: ۱۳×۱۸/۵سم [ف:۱۳-۳۱۷]

۲۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۲۸۸/۷

خط: نسخ، کا: هاشم بن حسین بن عبدالرؤف حسینی موسوی، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۵گ (۱۱۵پ-۱۲۹پ)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف:۲۱-۲۵۱]

۲۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۷۳۹/۱۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۱گ (۱۵۲پ-۱۶۲ر)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف:۲۵-۹۲]

۲۶. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۹۸/۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: نخودی کلفت، جلد: مقوا با تیماج خرمایی، ۶گ، ۲۳ سطر (۹×۱۷)، اندازه: ۱۷/۵×۲۷/۵سم [ف:۲-۲۸۶]

۲۷. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۵۶/۱

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی ضربی، ۲۳گ (۱پ-۲۴ر)، اندازه: ۱۰×۱۶/۵سم [ف:۲-۵۷۶]

● الاثنی عشریة فی الصلاة / فقه / عربی

al-iṯnā ʻašarīyya fī-ṣ ṣalāt

شیخ بهائی، محمد بن حسین، ۹۵۳ - ۱۰۳۰ قمری

šeyx-e bahā'ī, mohammad ebn-e hoseyn (1547 - 1621)

تاریخ تألیف: ۱۷ ربیع الاول ۱۰۱۲ق

دومین بخش از اثنا عشریات شیخ بهایی که در احکام نماز است. تمام آنچه که در نماز معتبر است در دوازده نوع حصر نموده و درهر فصلی دوازده حکم می‌آورد. عناوین فصول آن عبارت است: ۱. الافعال الواجبة اللسانیة؛ ۲. الافعال الواجبة الجنانیه؛ ۳. الافعال الواجبة الارکانیة؛ ۴. الافعال المستبحه اللسانیة؛ ۵. الافعال المستحبه الجنانیة؛ ۶. الافعال المستحبه الارکانیة؛ ۷. التروک الواجبة اللسانیة؛ ۸. التروک الواجبة الجنانیة؛ ۹. التروک الواجبة الارکانیة؛ ۱۰. التروک المستحبة اللسانیة؛ ۱۱. التروک المستحبة الجنانیة؛ ۱۲. التروک المستحبة الارکانیة.

آغاز کتاب: الحمد لله الذی وفقنا للاهتداء بشريعة اشرف المرسلين و سيد الاولين و الاخرين ... و بعد يقول اقل العباد محمد المشتهر ببهاء الدين العاملی
انجام کتاب: و لاتكون قاعدا علی الارض فتكون انما فقد بعضک علی بعض فلا تصبر للتشهد و الدعا
چاپ: ایران، سنگی، ۱۳۰۹، جیبی
[الذريعة ۱۱۷/۱ و ۲۱۴/۷؛ ریحانة الادب ۳۱۹/۳ و ۱۷۶/۴؛ مشار عربی ۱۸؛ مکتبة امیرالمومنین ۱۵/۱؛ دنا ۱۷۲/۱ (۱۶۱ نسخه)]

شرح و حواشی:

۱- حاشية الاثنی عشرية فی الصلاة؛ شیخ بهائی، محمد بن حسین (۹۵۳-۱۰۳۰)
۲- الانوار البهية فی شرح الاثنی عشرية؛ موسوی عاملی، نورالدين علی بن علی (۹۷۰-۱۰۶۸)
۳- الاثنی عشرية فی الصلاة (ترجمه) = مختصر عباسی؛ صدرالدین تبریزی، محمد بن محب علی (-۱۱)
۴- الفوائد السرية فی شرح الاثنی عشرية؛ بحرانی، سلیمان بن عبدالله (۱۰۷۵-۱۱۲۱)
۵- حاشية الاثنی عشرية فی الصلاة؛ ناشناس
۶- شرح الاثنی عشرية فی الصلاة؛ ناشناس

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۲۳۲/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: بنیاد حسینی، تا: چهارشنبه غره جمادی الثانی ۱۰۱۲ق؛ توسط حاجی بابا قزوینی با نسخه قرائت شده بر مؤلف در دهه اول جمادی الثانی ۱۰۱۳ مقابله شده است؛ جلد: مقوایی عطف و حاشیه تیماج، ۳۰گ (۲پ-۳۲ر)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف:۳۸-۳۴۲]

۲. یزد؛ جامع کبیر؛ شماره نسخه:۱۶۸/۳
خط: نستعلیق، کا: نصرالله دماوندی، تا: ۱۵ شوال ۱۰۱۲ق؛ قطع: ربعی [نشریه:۴-۴۰۵]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۰۸۷/۶
خط: نسخ، کا: یوسف بن حسن شهیر به ابن جعفر الحسنی العیناثی العاملی، تا: ۱۰۱۲ق، جا: اصفهان؛ مقابله شده با اصل با بلاغ سماع به خط مؤلف؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا عطف تیماج مقوایی عنابی،۱۳سطر(۹×۱۳/۵)،قطع:ربعی،اندازه:۱۳×۱۹سم [ف:۱۶-۴۴۹]

۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۷۴/۳
کا: صدرالدين محمد تبریزی، تا: ۱۰۱۲ق؛ دارای حواشی با نشان «منه مدظله»، از روی خط مولف؛ کاغذ: مختلف، جلد: میشن قرمز ضربی، ۱۴ سطر [ف:۵-۸۸]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۲۵/۱
خط: نستعلیق، کا: نظام الدين احمد بن عبدالحی شریف، تا: چهارشنبه ۸ شوال ۱۰۱۲ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشی؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج تریاکی ضربی مقوایی، ۵۷ص (۱-۵۷)، ابعاد متن: ۷×۱۳، اندازه: ۱۳×۱۹سم [سنا - ف:۱-۱۰۵]

۶. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۹۶۲/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: ثلث، کا: نصرالله دماوندی، تا: ۱۰۱۲ق؛ جلد: تیماج مشکی یک‌لایی نرم،۱۹گ،۱۲سطر(۸×۱۱)،اندازه:۱۲×۱۹سم[ف:۲-۷۹۲]

۷. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه:۲۲۳/۴
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۱۸ جمادی الاول ۱۰۱۲ق؛ نسخه از خط مؤلف کتابت شده و توسط همو مقابله شده: «بلغ سماعاً سلمه الله تعالی حرره الفیر مؤلف الرساله بهاء الدين محمد العاملی»؛ ۲۳ص (۱۱۶-۱۳۸) [ف:-۲۳۸]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۸۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: شیخ زین الدين علی بن احمد نباطی، تا: جمادی الاول ۱۰۱۲ق؛ کاتب نسخه را نزد مؤلف خوانده و مقابله نموده و معلق به حواشی داشته است، شیخ بهایی در آخر نسخه، اجازه‌ای در روایت این کتاب در هفت سطر برای کاتب قلمی فرموده که تاریخ آن اواسط جمادی الاول ۱۰۱۲ است؛ واقف: شیخ محمد باقر، تاریخ وقف: ۱۱۷۶؛ کاغذ: حنایی، جلد: مقوا با روکش پارچه، ۲۳گ، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف:۵-۳۶۴]

۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۶۳/۲
خط: نستعلیق، کا: ضیاءالدين سرکانی، تا: رمضان ۱۰۱۲ق؛ دارای حاشیه‌نویسی از مؤلف؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۵گ (۱۳پ-۴۸ر)، اندازه: ۱۰×۱۸/۵سم [ف:۴-۱۳۶]

۱۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۵۷۶/۴-۹/۱۲۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: ابراهیم بن اسماعیل مغربی، تا: شنبه ۱۷ جمادی الثانی ۱۰۱۲ق؛ دارای حواشی با نشان «منه دام ظله العالی»؛ جلد: مقوا عطف تیماج، ۲۰گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف:۱-۶۸]

۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۸۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** و فقه للعمل فی یومه لغده قبل ان یخرج الامر من یده و الحمدلله اولا و آخرا.
خط: نسخ، کا: محمد مؤمن، تا: ۱۰۱۲ق؛ کاغذ: کاهی و آهار شده، جلد: تیماجی قرمز، ۲۶۵ص، ۱۱ و ۱۲ سطر، قطع: وزیری کوچک، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف:۴-۵۹]

۱۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۱۶۱/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: میرزا علی بن ملک علی قمی، تا: ۱۰۱۲ و ۱۰۱۴؛ در برگ‌های ۳۲-۳۴ دو روایت از صحیح زراره و یک روایت از صحیحه حماد در مورد نماز از کتاب حبل المتین شیخ بهایی نقل شده؛ کاغذ: اصفهانی نخودی آهارمهره، جلد: تیماج تریاکی سوخته مقوایی ضربی، ۳۰گ (۲پ-۳۱پ)، اندازه: ۱۰/۵×۱۸سم [ف:۱۴-۲۷۸]

۱۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: غره صفر ۱۰۱۳ق؛ صفحه‌ها مجدول به زر و مشکی، روی برگ اول خط بهائی است که کتاب را بخشیده است، میان نقشه زرین نوشته شده، پس از کتاب اجازه‌ای است از بهائی به سید سلیمان به‌تاریخ دهه سوم ماه صفر ۱۰۱۶ و در صفحه‌ای که میان سطرها زرفشانی شده نوشته است؛ مهر: «محمد جواد شفیعی»؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۵۳گ، ۹ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۷/۵سم [ف:۱-۸۷]

۱۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۴۱/۳-طباطبائی
خط: نسخ، کا: امین الحسینی، تا: ۲ شوال ۱۰۱۳ق؛ دارای حواشی مؤلف با نشان «منه دام ظله»؛ جلد: مقوایی با روکش پارچه سربی رنگ، ۳۴گ (۶۵پ-۹۹ر)، ۱۲ سطر، قطع: رقعی، اندازه: ۱۰/۵×۱۸/۵سم [ف:۲۲-۱۶۹]

۱۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۱۸/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ روشن، کا: محمد مقیم بن محمد علی تبریزی، تا: ۱۰۱۴ق، برای مولانا محمد امین قاری؛ حاشیه‌هایی به نستعلیق دارد به رمز «۵»، «منه مدظله»، «منه مدظله العالی»، «منه دام بقائه»، «منه» یا «منه دام ظله»، حاشیه‌ها به خط محمد امین قاری است و رمز «۵» از اوست، در کناره چند صفحه به خط بهائی و به نسخ دارد: «بلغ قراءة ایده الله تعالی»، به خط بهائی دارد: «هو قرا علی الولد الاعز الفاضل التقی الذکی الزکی نتیجة اما جد الافاضل و زبدة افاخم الاماثل مولانا محمد امین وفقه الله تعالی لاحراز سعادتی الدنیا و الدین جمیع هذه الرسالة الاثنی عشریة من المطالع الی المقاطع و اجزت له ان یرویها عنی لمن ارادو احب سائلا منه الامداد بالدعاء حرره الفقیر مؤلف الرسالة محمد المشتهر ببهاءالدین العاملی تجاوز الله عن سیئاته حامدا مصلیا مسلما سنة ۱۰۱۴»، پیش از این در ۱۹۰پ-۱۹۳ر (ش ۷ این دفتر) دو صحیح زراره و یک صحیح حماد که در ص ۲۱۱ و ۲۱۲ حبل المتین چاپی دیده می‌شود به خط نسخ آمده است و چنین است: «قد اشیر فی هذه الرسالة فی مواضع عدیدة الی صحیحتی زرارة المشهورتین و کذا اشیر فی مواضع کثیرة الی صحیحة حماد اما صحیحتا زرارة فهما هاتان ... نقلت الاحادیث من کتاب الحبل المتین فی جمادی الثانی سنة الف و اربع عشرة ببلدة نخجوان» پیداست که نویسنده اینها همان محمد امین قاری می‌باشد؛ ۳۴گ (۱۵۱پ-۱۸۴ر) [ف:۵-۱۷۵۸]

۱۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۳۷۷/۲
خط: نسخ، کا: محمد مکی بن حسن بن احمد بن سنبغ (سنبغه) عاملی، تا: جمعه ۸ محرم ۱۰۱۴ق؛ از روی نسخه مؤلف نوشته و مقابله شده است، بین آن و رساله قبل قصیده‌ای است در مناجات از شیخ لطف الله؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۲۸گ (۱۸پ-۴۵پ)، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف:۱۴-۱۶۴]

۱۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۸۸۳/۳
خط: نسخ، کا: ابو القاسم بن حسین بن محمد سمغا بادی، تا: دوشنبه ۲ رجب ۱۰۱۴ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۴۴گ (۴۲پ-۸۵پ)، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف:۱۸-۷۷]

۱۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۲۵۸/۳
خط: نسخ، کا: سید غیاث بن سلطان دزماری، تا: اواخر ربیع الاول ۱۰۱۴ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای بدون مقوا، ۴۵گ (۲۵پ-۶۹ر)، اندازه: ۱۳×۱۸/۵سم [ف:۲۱-۲۱۶]

۱۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۶۳۰/۲
خط: نستعلیق، کا: شمس الدین مازندرانی، تا: شعبان ۱۰۱۵ق، جا: مدرسه لطفیه شیراز؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن سیاه، ۱۷ سطر [ف:۵-۳۱۳]

۲۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۴/۳
خط: نسخ نازیبا، کا: علی بن عبدالله الحلی، تا: سه‌شنبه ۸ ذیقعده ۱۰۱۸ق؛ دارای حواشی با نشان «منه سلمه الله»؛ جلد: تیماج مشکی طلاکوب، ۲۷گ (۲۳پ-۵۰ر)، اندازه: ۱۲×۱۸/۷سم [ف:۱-۱۲۵]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۸۰/۳
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف:۱-۳۲۹]

۲۱. کرمانشاه؛ میبدی (خاندان)؛ شماره نسخه:۳/۱
خط: نسخ، بی‌کا، تا: شعبان ۱۰۱۹ق؛ دارای حواشی مؤلف با نشان «منه مد ظله»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای بدون مقوا، ۳۱گ (۲پ-۳۲پ)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف:-۱۱]

۲۲. کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه:۳۰۰/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۱۹ق؛ مصحح، دارای حواشی با نشان «منه مدظله»، در ۶۸ پ یادداشتی در باب سبب حبس و شهادت شهید اول از طریق فاضل مقداد سیوری توسط حسن بن حمزه بن حسن حسنی نقل شده است؛ جلد: تیماج سرخ مجدول با ترنج و سرترنج ضربی لولادار،۲۹گ،۱۲سطر،اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف]

۲۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۷۳۹/۲
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۲۸ ربیع الاول ۱۰۲۳ق؛ جلد: تیماج مشکی،۳۳گ(۱۱پ-۴۳ر)،اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف:۲۵-۹۰]

۲۴. یزد؛ مدرسه خان؛ شماره نسخه:۱۱۴/۱
خط: نسخ، کا: اسدالله بن عبادالله حسینی ساکن بلده یزد، تا: ۱۰۲۳ق، جا: یزد؛ تملک: عبدالکریم؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف:-۹۱]

۲۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۴۴۸/۲
خط: نستعلیق، کا: محمد شریف ابن حافظ شاهی شریف معرف داراب دامغانی، تا: ۱۰۲۴ق؛ دارای حواشی با نشان «منه مد ظله، منه دام ظله»و مانند اینها؛کاغذ:سپاهانی،جلد:تیماج قهوه‌ای، ۵۶گ (۱۵پ-۷۱پ)، ۱۲ سطر (۶×۱۶)، اندازه: ۶×۱۰سم [ف:۱۳-۳۴۰۶]

۲۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۰۷۹/۱
آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، كا: محمد بن منصور احسائی، تا: اواخر جمادی الاول ۱۰۲۴ق، جا: اصفهان قریب جامع کبیر؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۱گ (۱پ-۵۱پ)، اندازه: ۱۳/۵×۱۹سم [ف:۲۵-۸۹]

۲۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۲۵۸/۱

خط: نسخ، كا: محمد امين استرآبادی، تا: ۱۰۲۴ق؛ ۴۷گ (۲پ-۴۸ر) [مختصر ف:-۲۰]

۲۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۸۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** كثواب ختم القرآن فی غیره

شامل رساله دوم و چهارم است؛ خط: نسخ شکسته، كا: عيسى بن نصار، تا: ۱۷ و ۲۴ صفر ۱۰۲۴ق؛ پس از این، مقاله‌ای است ضمن دو صفحه در علامت قبله، منقول از رساله «ازاحة العلة فی معرفة القبلة»، دارای حواشی مؤلف؛ واقف: حاج سید محمد شوشتری، تاریخ وقف: ۱۳۰۹؛ کاغذ: شکری، جلد: مقوا با روکش پارچه، ۲۵گ، ۲۰ و ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف:۵-۳۶۷]

۲۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۲۰۲

آغاز: برابر

مذیل به «اثنی عشریه» صاحب معالم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: صفر ۱۰۲۴ق؛ اهدایی کاظم مدیر شانه‌چی، آبان ۱۳۶۲؛ کاغذ: نخودی آهارمهره، جلد: تیماج ضربی لبه‌دار با ترنج و سر ترنج، ۱۰ سطر، اندازه: ۹/۷×۱۶/۳سم [ف:۲۱-۱۵]

۳۰. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۶۲۵/۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۵ محرم ۱۰۲۴ق؛ کاغذ: نوعی ترمه، جلد: میشن قهوه‌ای، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۳/۱×۱۹/۲سم [ف:۶-۷۵]

۳۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۷۱۵/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، كا: محمد خواجه حسين السجستانی، تا: ۱۰۲۵ق؛ دارای چند فواید در حدیث؛ جلد: گالینگور سبز عطف تیماج زرشکی، ۵۸گ، ۹ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف:۱-۳۶]

۳۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۲۵۸ ض

بی‌کا، تا: ۱۰۲۵ق؛ قطع: رقعی [د.ث. مجلس]

۳۳. شیراز؛ طباطبائی؛ شماره نسخه:۲۸۷

خط: نسخ، كا: ابراهيم بن بصار بن حسن علوی راشدی، تا: ۱۰۲۵ق [نسخه‌پژوهی:۲-۱۰۹]

۳۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۳۵۹/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: شوال ۱۰۲۵ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی، مجدول، ۵۲ص (۱-۵۲)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف:۳۲-۳۴۰]

۳۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۵۴/۵ط

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، كا: نورالهدی، تا: ۱۰۲۵ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۲ص (۹۹-۱۳۰)، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف:۳/۲۴-۴۲]

۳۶. شیراز؛ طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۶۷۳/۱

كا: محمد خليفه بن دجلة بن عبدالنبی بن زیاد جزائری سمنانی، تا: ۱۰۲۵ق؛ دارای حواشی با نشان «منه دام ظله»؛ ۴۹گ (۱-۵۰)، اندازه: ۱۳×۲۵/۵سم [نسخه‌پژوهی:۳-۱۶۳]

۳۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۰۲۱/۲-۶/۱۱۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمادی الثانی ۱۰۲۶ق؛ مصحح؛ ۲۴گ، ۱۳-۱۹ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف:۱-۶۸]

۳۸. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۲۵۷/۳

آغاز: برابر

نسخه اصل: کتابخانه کاشف الغطاء - نجف اشرف؛ خط: نسخ، كا: شيخ محمد بن محمد بن عبد صیمری جزائری، تا: ۲۸ جمادی الاول۱۰۲۶ق؛ ۹۶ص (۱۲۲-۲۱۸) [عکسی ف:۶-۳۰۳]

۳۹. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۵۹۰/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، كا: محمد بن حاجی محمد بن قطب الدین بن علی بن کمال الدین بن شمس الدین محمد معلم سمنانی، تا: ۱۰۲۶ق؛ حواشی بسیاری از مؤلف با نشان «دام ظله العالی» در کنار صفحه‌ها نوشته شده است، در صفحه ۱۴ صورت اجازه شیخ بهایی به شمس الدین محمد مشهور به نقی صوفی قزوینی زیاپادی چنین یادداشت شده است: «قرأ عنی الولد الاعز ... نقی الدین ... هذه الرسالة الاثنی عشرية من تأليفاتی و اجزت له ان يرويها عنی لكل من هو اهل لها و كتبت اقل العباد محمد المشتهر ببهاءالدين العاملی عفی عنه فی اواخر شهر محرم الحرام الف و تسع عشرة فی ولاية قراباغ حامداً مصليا مسلماً»، نقی الدین صوفی نیز در ۱۰۲۶ جهت شمس الدین محمد اجازه‌ای نوشته که صورت آن در صفحه ۱۵ آمده و در کنار آن شیخ بهایی با خط خود مجیز را با این عبارت تأیید کرده است: «نعم قد اجزت للمجيز دام توفيقه ذلك حرره بهاءالدين محمد العاملی»، در صفحه ۲۴-۲۵ نقی الدین صوفی روایتی را با ذکر سند از شیخ بهائی نقل نموده است؛ کاغذ: ایرانی، جلد: تیماج قرمز، مقوایی، ۶۲ص (۵۲-۱۱۳)، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف:۲-۲۳۵]

۴۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۸۰۰

آغاز: و لو بنذر و شبهه و قصد امام معین لو تعددوا؛ **انجام:** ان ثواب تلاوة آية واحدة فيه كثواب ختم القرآن فی غیره

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ربیع الاول ۱۰۲۶ق؛ افتادگی: آغاز؛ مذیل به «الجعفرية» است، دارای حواشی با نشان «منه مد ظله»، واگذاری سازمان حج و اوقاف در آبان ۱۳۶۹؛ کاغذ: حنایی آهارمهره، جلد: میشن قهوه‌ای مستعمل، ۱۴ص، ۱۰ سطر (۵×۹)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف:۲۱-۱۴]

۴۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۱۲

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: سلخ شعبان ۱۰۲۷ق؛ دارای حواشی با نشان «منه دام ظله»؛ واقف: نادرشاه، تاریخ وقف: ۱۱۴۵؛ کاغذ:

نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۹۶گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف:۲۱-۱۹]

۴۲. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۴۶۵/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ زیبا معرب، کا: محمدباقر الحافظ بن حاجی محمد، تا: سه‌شنبه رمضان ۱۰۲۷ق؛ تمام صفحات مجدول مذهب محرر، دارای حواشی با نشان «منه دام ظله»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول، ۴۶گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۸×۱۴سم [ف مخ:۱-۱۱]

۴۳. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۹۲۱/۲

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: شمس الدین محمد بن ملاخواجه مازندرانی، تا: ربیع الاول ۱۰۲۸ق، جا: ساری؛ دارای حواشی با نشان «منه مدظله العالی»، در پشت رساله دوم یادداشتی دارد: «من عواری الزمان لدی»؛ مهر: «لا اله الا الله الملك الحق المبین محمد تقی العلوی»، «التقی من وقاه الله» و «صراط علی حق نمسکه»؛ مهر: ؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج عنابی لایه‌ای عطف میشن مشکی، ۲۳گ (۴۷-۷۰)، ۱۴ سطر (۷×۱۲/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف:۳-۱۲۵۶]

۴۴. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۲۸۱/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** وفقه الله للعمل فی یومه لغده قبل ان یخرج الامر من یده و الحمدلله اولا و اخرا و الحمدلله رب العالمین و صل الله علی افضل المرسلین

خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواخر صفر ۱۰۲۸ق؛ دارای حواشی با نشان «منه دام ظله»؛ جلد: تیماج، ۴۱گ [ف:۱-۳۵۹]

۴۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۷۳۱/۳

خط: نسخ، کا: نعمة الله بن فتح الله بنادکی یزدی، تا: پنج‌شنبه ۲۳ شوال ۱۰۲۸ق، جا: یزد؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: وزیری، ۲۸گ (۶۶پ-۹۳)، ۲۱ سطر (۱۰×۱۷) [ف:۱۷-۲۰۶]

۴۶. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۶۴۷/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد بن عماد الحسینی، تا: ۱۰۲۸ق؛ جلد: گالینگور، قهوه‌ای، ۲۰گ (۲۶پ-۴۵پ)، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف:۱-۵۵۴]

۴۷. آران کاشان؛ محمد هلال؛ شماره نسخه:۱۸۵/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ زیبا، بی‌کا، تا: ۱۰۲۸ق؛ دارای حواشی از مؤلف با نشان «منه مدظله العالی»؛ مهر: «عبدالله بن محمدطاهر ۱۲۱۹»؛ جلد: تیماج سیاه مجدول، ۹۴ص (۸۴-۱۷۸)، ۱۰ سطر، اندازه: ۱۴×۲۳سم [ف مخ:-۳]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۵۵/۲

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف:۱-۱۷۴]

۴۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۱۴۶/۲

خط: نسخ، کا: علی اکبر بن محمد قاینی فرزی، تا: ۸ شعبان ۱۰۲۹ق، برای حاج شیخ محمد رحیم؛ کاغذ: میشن آبی، جلد: میشن آبی، ۱۹گ (۱۹ر-۳۸ر)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف:۵-۴۳۲]

۴۹. مشهد؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۴۲/۱ فیاض

خط: نستعلیق، کا: عبدالخالق ابن غیاث الدین محمد رستمداری، تا: ۱۰۲۸-۱۰۳۰ق، جا: مشهد مقدس رضوی در مدرسه بالاسر؛ کاغذ ترمه؛ جلد: تیماج عنابی لایه ای، ۹ و ۱۲ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف:-۱۶۰]

۵۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۱۲۱

آغاز: برابر

کا: علی دوست بن شمس الدین، تا: با تاریخ ۱۰۳۰؛ دارای حواشی با نشان «منه دام ظله»، مذیل به چند رساله دیگر است؛ واقف: محمد رفیع تونی؛ کاغذ: حنایی نخودی آهارمهره، جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی با ترنج و سر ترنج، ۶۳گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۲×۱۹/۸سم [ف:۲۱-۱۹]

۵۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۰۱۴

خط: نسخ، کا: اسماعیل پسر آقای عقیلی هزار جریبی، تا: ۲۸ ربیع الثانی ۱۰۳۱ق، جا: در مدرسه بالا سر امام رضا؛ افتادگی: آغاز؛ حواشی با نشان «شرح»؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای مقوایی، ۱۰۹گ، ۱۰ سطر (۶×۱۳)، قطع: ربعی، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف:۱۶-۴۲۹]

۵۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۲۴۲/۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳ شوال ۱۰۳۲ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: نو، ۱۵ سطر (۸×۱۴)، قطع: ربعی، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۵سم [ف:۱۶-۴۹۷]

۵۳. بشرویه؛ امیرالمؤمنین؛ شماره نسخه:۱۰۳/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: احمد بن حاجی محمد بشروی، تا: نیمه رمضان۱۰۳۲ق؛ جلد: تیماج مشکی ساده، ۳۷گ (۳۷پ-۷۳ر)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف]

۵۴. مشهد؛ علی حیدر؛ شماره نسخه:۵۲۶/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۳۳ق؛ ۳۹گ (۳۲پ-۷۱پ)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [مؤید:۲-۲۷]

۵۵. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۲۸۱/۴

کا: جمال الدین محمد انصاری، تا: ۱۰۳۵ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی روکش کاغذ ابری عطف تیماج قرمز، ۲۳گ (۱۲۶-۱۴۸)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف:۵-۱۶۰۰]

۵۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۷۱۶/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمدصادق بن محمدرضا تاجر اصفهانی، تا: ۶ ذیقعده ۱۰۳۶ق؛ جلد: تیماج زرد، ۲۵گ (۵۸پ-۸۳پ)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۰×۱۶/۵سم [ف:۳۱-۶۴]

۵۷. کرمانشاه؛ فیض مهدوی (کتابخانه)؛ شماره نسخه:بدون شماره/۲

کا: مکی بن شرف الدین الکربلائی، تا: ۲۲ ذیحجه ۱۰۴۲ق [تراثنا

س۲ش۴: ۴۵]

۵۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۰۵۷/۲

خط: نسخ، کا: ابو الحسن محمد رشید اردوبادی، تا: محرم ۱۰۴۸ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن آلبالویی لبه‌دار، ۱۲ و ۱۳ سطر، اندازه: ۷×۱۰سم [ف:۵-۴۱۷]

۵۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۵۷۸/۱-۳۳/۱۲۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محسن بن حسین حسینی، تا: چهارشنبه ۱۹ ربیع الثانی ۱۰۵۸ق؛ دارای حواشی با نشان «منه سلمه الله»، پس از اتمام رساله فواید متفرقه‌ای در دعا نگاشته شده است؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۱گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف:۱-۶۸]

۶۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۳۰۱/۲

خط: نسخ، کا: عبد الحسین بن قطس المسلمی، تا: شوال ۱۰۵۹ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۲گ (۸۱پ-۱۱۲پ) اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف:۲۴-۹۵]

۶۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۳۲۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** و ادخال الخلاء شیئاً علیه اسم الله تعالی او احد المعصومین سلام الله علیهم اجمعین ...

خط: نسخ، کا: میرزا محمد بن زمان خوانساری، تا: شنبه ۲۷ رجب ۱۰۶۱ق؛ دارای حواشی با نشان «منه مد ظله الظلیل»، «منه سلمه الله تعالی» و «منه دام ظله العالی»؛ کاغذ: نخودی آهارمهره، جلد: تیماج مشکی مستعمل، ۴۶گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۲/۶×۲۴/۷سم [ف:۲۱-۱۷]

۶۲. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۱۴۷/۲

خط: نسخ، کا: محمد بن عزیز الله الطباطبائی، تا: سه‌شنبه محرم ۱۰۶۳ق؛ موافق با جمله «قبلت صلوته»؛ مهر: «محمد ابراهیم»؛ جلد: تیماج مشکی ضربی ترنج و سرترنج دار، اندازه: ۱۱/۵×۱۹سم [ف:۱-۱۰۶]

۶۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۹۳۹/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: نعمة الله بن سید عبدالله بن سید محمد بن سید حسین جزائری حسینی، تا: صفر ۱۰۶۳ق؛ مصحح، دارای حواشی با نشان «منه دام ظله، منه رحمه الله»؛ کاغذ: فرنگی، ۳۳گ (۹۰پ-۱۲۲پ)، ۱۱ سطر، اندازه: ۷/۵×۱۱سم [ف:۳۲-۸۲۳]

۶۴. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۴۷۵۶/۴

آغاز: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد زمان تویسرکانی، تا: پنج‌شنبه ذیقعده ۱۰۶۵ق؛ ۱۹گ (۸۸-۱۰۶)، ۱۵-۲۴ سطر، اندازه: ۱۰×۱۹سم [رشت و همدان - ف:-۱۵۴۴]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۲۴/۴

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف:۳-۵۲۱]

۶۵. شیراز؛ طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۵۴۱

خط: نسخ، کا: ابوالفضائل حسینی سلامی، تا: ۱۰۶۸ق [نسخه‌پژوهی:۲-۱۰۹]

۶۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۲۱۰

خط: نسخ، کا: علی رضا بن جعفر قلی بروجردی، تا: ۱۰ رجب ۱۰۷۱ق؛ دارای حواشی با نشان «منه»؛ واقف: سید جلال الدین تهرانی، تاریخ وقف: مرداد ۱۳۶۱.؛ کاغذ: نخودی آهارمهره، جلد: میشن عنابی یک لا، ۲۶گ، ۱۲ و ۱۴ سطر، اندازه: ۹/۳×۱۵/۴سم [ف:۲۱-۱۸]

۶۷. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۲۴۳/۲

خط: نسخ، کا: ملک محمد بن حاجی الله ویردی قاینی، تا: ۱۷ ربیع الاول ۱۰۷۳ق [ف:۳-۳۷]

۶۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۵۰۳/۱-۵۷/۱۷۳

آغاز: عظیم الثواب و جزیل الاجر یوم یقوم الحساب ... ان الامور المعتبرة فی الصلوة الخمس اثنی عشر نوعا؛

خط: نسخ، کا: محمد بن حاجی یاراحمد طالقانی، تا: محرم ۱۰۷۴ق؛ افتادگی: آغاز (یک برگ)؛ ۴۲ص (۱-۴۲)، ۱۳ سطر، اندازه: ۹×۱۸سم [ف:۱-۶۸]

۶۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵ /۷۸۵۹-۵۳/۶۹

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: شیخ موسی بن سعید احمد رستم آبادی الجابری، تا: یکشنبه ۲۲ ذیحجه ۱۰۷۶ق؛ ۱۹گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف:۱-۶۷]

۷۰. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۶۵۹/۱

خط: نسخ، کا: تقی بن خواجه محمود گسگری، تا: ۱۰۷۷ق؛ دارای حواشی از مؤلف، در دفتر کتابخانه و بر خود نسخه به نام «رساله در واجبات صلاة» ثبت و وقف گردیده است؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: سمرقندی مهره‌زده، جلد: تیماجی، ۲۶گ (۶۴ر-۸۹ر)، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف:۳-۴۴]

۷۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۳۹۶/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد مدعو به کافی، تا: دهه اول رمضان ۱۰۷۹ق؛ جلد: تیماج کرمی ضربی، ۴۲گ (۶پ-۴۸پ)، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [محدث ارموی ف:۱-۲۸]

۷۲. مشهد؛ مدرسه سلیمانیه؛ شماره نسخه:۸۸/۲

خط: نسخ، کا: محمد جعفر بن محمد قاسم اصفهانی، تا: ۱۰۷۹ق؛ قطع: جیبی [چهار کتابخانه مشهد-ف:-۱۸]

۷۳. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۶/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد فاضل بن محمد مهدی مشهدی، تا: ۱۰۸۷ق؛ مصحح، دارای حواشی با نشان «عبدالنبی عفی عنه، منه رحمه الله ...»؛ ۱۶گ (۳۸پ-۵۳ر)، ۱۶ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف:-۱۴]

۷۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۱۵۲/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد صادق المشهدی بن محمد زمان القادری، تا: ۱۰۸۸ق؛ کاغذ: نباتی آهاردار، جلد: تیماج مشکی یک‌لا، ۶۰ص (۴۶-۱۰۶)، ۱۵ سطر، قطع: رقعی، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف:۱۰-۷۳۴]

۷۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۱۷۸/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۹۲ق؛ جلد: مقوایی عطف پارچه، ۳۰گ (۱پ-۳۰ر)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف:۳-۴۳۳]

۷۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۲۲۹/۱

خط: نستعلیق، کا: محمد زمان شیرازی، تا: ۱۲ ذیقعده ۱۰۹۷ق، جا: بلده اورنگ آباد هند؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۹گ (۱پ-۲۹ر) [ف:۲۵-۲۳۰]

۷۷. قم؛ استادی، رضا؛ شماره نسخه:نامعلوم/۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ با این یادداشت در پایان به خط شیخ بهائی: «انها ها کاتبها وفقه الله تعالی قرائة و فهما و قد اجزت له ان یرویها لمن هو اهل لها و کتب مولفها اقل الانام محمد المشتهر ببهاء الدین العاملی فی رابع عشر ربیع الاخر ... عشرین بعد الالف حامدا مصلیا»؛ ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳×۱۸سم [صد و شصت نسخه:-۵۷]

۷۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۶۹۱۳

مشتمل بر صلاة و حج و مصدر به «اربعین» و مذیل به «رسالة القبلة» و یک ورق از ابتدای «رسالة الکر» همین مؤلف است؛ خط: نستعلیق، کا: تقی الدین محمد بن محسن حسینی قمی، تا: نیمه اول قرن ۱۱؛ دارای حواشی با نشان «منه مد ظله»، دارای چندین بلاغ از مصنف و دستخط ایشان در پایان حج، ارسالی از دانشگاه علوم اسلامی رضوی در مهر ۱۳۶۸؛ کاغذ: حنایی آهارمهره، جلد: تیماج مشکی مستعمل، ۳۳گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۹/۵×۱۲/۸سم [ف: ۲۱-۲۰]

۷۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۵۶۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: نیمه اول قرن ۱۱؛ مصحح، مقابله شده و دارای بلاغ، دارای حواشی با نشان «منه مدظله العالی»؛ اهدایی رهبری، خرداد ۱۳۷۵.؛ کاغذ: نخودی و شکری متن و حاشیه شده، جلد: مقوا رویه گالینگور، ۳۵گ، ۱۰ و ۱۱ سطر، اندازه: ۲۶×۱۸/۵سم [اهدائی ف: ۳-۱۸]

۸۰. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۶۷۰/۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ (در حیات مؤلف)؛ دارای حواشی از مؤلف با نشان «منه دام ظله»، عبارت «بلغنی سماعاً ایده الله» در کنار اغلب صفحات رقم گردیده و بسیار شبیه به خط مرحوم شیخ بهائی است، چهار ورق از آخر کتاب نونویس است و رساله «وجیزه در علم درایه» که نیز تألیف شیخ بهائی می‌باشد در هفت صفحه پس از آخرین صفحه این رساله به خط نستعلیق نوشته شده و قابل‌تجزیه نیست و سال کتابت در آخر وجیزه سنه ۱۰۴۶ تعیین گردیده است؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: اصفهانی، ۳۱ص، ۱۱ سطر، قطع: وزیری، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱-۳۵۴]

۸۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۵۷۷/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ (در حیات مؤلف)؛ مصحح، دارای حواشی از مؤلف با نشان «دام ظله» و نیز حواشی از دیگران، علامت بلاغ دارد با عبارت: «بلغ قبالا مرة ثانیة بعون الله تعالی»، در انجام نسخه صورت خط مؤلف آورده شده که تصور می‌شود خط مؤلف است و حال این‌که این‌گونه نیست؛ کاغذ: سمرقندی،۳۳گ(۱-۳۳)، ۱۲ سطر، اندازه: ۶×۱۲سم [ف: ۲۹-۲۸۱]

۸۲. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه:۱۲۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ جلی، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ (در حیات مؤلف)؛ دارای حاشیه مؤلف با نشان «منه دام ظله»، مقابله شده؛ کاغذ: شکری آهار مهره کشمیری، جلد: تیماج خرمایی ضربی، ۳۴گ (۱-۳۴)، ۸ سطر [ف: -۱۳]

۸۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:بدون شماره

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر، انجامه: اتفق فراغی من تالیف هذه الرساله الاثنا عشریه ... و الحمدلله رب العالمین

خط: نسخ متوسط، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ (در حیات مؤلف)؛ مصحح، دارای حاشیه‌های زیاد با نشان «منه دام ظله»؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: تیماج اناری یک لایی، ۳۷گ (۳۹پ-۷۶پ)، ۱۵ و ۱۶سطر (۶/۵×۱۱ و ۷×۱۲)، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [رایانه]

۸۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۲۹۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** ... و اطلق فی المبسوط ... و کیف کان.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: احتمالاً قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ دارای حواشی با نشان «منه مد ظله العالی»، گویا خط حاج میر سید محمد برادر صاحب روضات باشد؛ جلد: تیماج عنابی، ۳۹گ، ۱۱-۱۴ سطر، اندازه: ۱۱×۱۶/۵سم [ف: ۲۷/۲-۵۴]

۸۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۲۴۷/۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ دارای حواشی با نشان «منه دام ظله»؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج مشکی فرسوده مقوایی، ۴۱گ (۱ر-۴۱پ)، ۶ تا ۱۲ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۱-۶۳۶]

۸۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۵۹۹/۱

خط: نسخ، کا: علی بن حسن جیلانی، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، دارای حواشی با نشان «منه دام ظله»، کاتب از شاگردان مؤلف و کتاب از خط مؤلف نوشته شده است.؛ ۲۲گ (۱پ-۲۲پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [محدث ارموی مخ: ۱-۲۹]

۸۷. قم؛ ارگانی بهبهانی؛ شماره نسخه:۹/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ (در حیات مؤلف)؛ دارای حواشی مفصل از مؤلف با نشان «منه دام ظله»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، مختلف السطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: -۳۳]

۸۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴/۵۵۰۳-۲۷/۱۷۳

آغاز: علی بن مهزیار شمول المطالب الدینیه والدنیویه لا الاختلاف اللغویة الثانی عشر التلفظ بما یجب التلفظ به عن ظهر القلب؛ **انجام:** برابر؛اتفق فراغی من تألیف هذه الرسالة ... قبل ان یخرج الامر من یده والحمدلله اولا وآخرا تمت
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ دارای حواشی با نشان «منه مد ظله العالی»؛ ۴۶گ، ۸ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱-۶۹]

۸۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱/۳۳۳۴-۱۷/۱۱۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** علی صاحبها الف الف صلوة وسلام وتحیه وانا احوج الخلق الی رحمة الله الغنی ... وفقه الله للعمل فی یومه لغده قبل ان یخرج الامر من یده والحمدلله اولا وآخرا.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: طبله رو تیماج سرخ ضربی با ترنج و سرترنج، ۳۳گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱-۶۸]

۹۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۸۲/۱۴
آغاز: برابر
نسخه اصل: فرهنگستان علوم آذربایجان باکو، ش (۸۲۰۱ M ۱۴۰؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ دارای حواشی بسیار؛ ۵گ (۵۶-۶۰) [عکسی ف: ۳-۴۱۳]

۹۱. مشهد؛ مدیر شانه چی؛ شماره نسخه:۱
بی‌کا، تا: قرن ۱۱ [نشریه: ۵-۵۹۰]

۹۲. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۱۴۳۵/۱
بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ قطع: بغلی [نشریه: ۷-۲۸۱]

۹۳. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۱۲۰/۲ حکمت
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ با اجازه انهای شیخ یونس بن حسن صیمری جزائری از مؤلف در شب دوشنبه ۲ رمضان ۱۰۱۲؛ جلد: تیماج سرخ مقوایی، قطع: ربعی [ف: ۲-۴۱]

۹۴. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۹۰۲/۱
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ ۳۹گ (۱-۳۹)، ۱۳ سطر، اندازه: ۹×۱۵سم [ف: ۳-۱۴۸]

۹۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۴۶۲/۴
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و وسط؛ جلد: تیماج قهوه‌ای بدون مقوا، ۲۱گ (۱۰۲ر-۱۲۳ر)، ۱۵ سطر، اندازه: ۸/۵×۱۶/۵سم [ف: ۲۲-۵۰]

۹۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۳۸۷/۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، ۲۰گ (۱۷۵پ-۱۹۵ر)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [محدث ارموی مخ: ۱-۲۸]

۹۷. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۳۲۱
خط: نسخ، کا: ابراهیم بن علی اکبر، تا: قرن ۱۱و ۱۲؛ دارای حواشی با نشان «منه دام ظله العالی»؛ تملک: سید جعفر موسوی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج سرخ، ۵۸گ، ۸ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: -۴۴۳]

۹۸. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲۶۷۳/۴
آغاز: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: رجب ۱۱۰۲ق؛ به‌وسیله سلمان‌شاه بن محمد امین تصحیح و مقابله شده، محشی؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج سبز فرسوده، ۳۹گ (۳۱-۶۹)، ۹-۱۹ سطر [ف: ۳-۸۲۶]

۹۹. مشهد؛ مدرسه خیرات خان؛ شماره نسخه:۸۵/۲
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، تا: ۱۱۰۷ق؛ واقف: نصرة الملك؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج مشکی، ۴۷گ، قطع: ربعی [رشت و همدان - ف: -۱۷۹۰]

۱۰۰. مراغه؛ عمومی؛ شماره نسخه:۱۰/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: عبدالرحمن بن حاجی عزیز بیگ الزوارقی، تا: ۱۱۰۸ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول، ۳۸گ، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: -۱۶۶]

۱۰۱. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲۱/۲
خط: نسخ، کا: ابن عبدالحسین نجفی، تا: بامداد پنج‌شنبه پایان شعبان ۱۱۰۹ق، جا: اصفهان؛ دارای حواشی با نشان «منه غفر له»؛ کاغذ: اصفهانی کبود و سفید، ۴۹گ (۱۱۷پ-۱۶۶پ)، ۱۱ سطر (۵/۵×۱۰)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: -۷۴۰]

۱۰۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۳۳۴/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: ملا محمد چلبی، تا: چهارشنبه ۵ رجب ۱۱۱۰ق؛ مصحح، با نشان «بلغ» مقابله شده، دارای حواشی بسیار با نشان «منه ره»؛ مهرها: «العبد المذنب محمد چلبی» و «از نام محمد شرافت یافت نامم»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مشمعی مشکی با مقوا عطف: تیماج مشکی، ۱۲گ (۱۰۸ر-۱۱۹ر)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۴/۵سم [ف: ۳۳-۵۷۴]

۱۰۳. تهران؛ ملك؛ شماره نسخه:۱۵۶۱/۳
خط: نسخ، کا: محمد تقی بن الیاس سلطانپوری، تا: ۱۱۱۰ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: میشن قهوه‌ای لبه‌دار، ۱۰ سطر [ف: ۵-۲۹۰]

۱۰۴. شیراز؛ طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۶۱۸
خط: نسخ، کا: محمد هادی بن محمد رضا، تا: دوشنبه ۱۷ جمادی الاول ۱۱۱۴ق [نسخه‌پژوهی : ۲-۱۰۹]

۱۰۵. شیراز؛ طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۷۰/۲
خط: نسخ، کا: عبدالله بن شیخ راشد جزایری، تا: ۱۱۲۳ق؛ ۲۰گ (۴۳-۶۳)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [نسخه‌پژوهی: ۳-۸۲]

۱۰۶. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۶۵۲/۳
آغاز و انجام: برابر
کا: محمد رفیع بن ملاصفات الله، تا: ذیقعده ۱۱۲۴ق؛ دارای حواشی با نشان «منه»؛ جلد: تیماج زرشکی بدون مقوا مجدول، ۱۷گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف مخ: ۱-۳۵]

۱۰۷. مشهد؛ امام هادی؛ شماره نسخه:۴۱/۱
آغاز: لأنها اما أفعال او تروك و كل منها اما واجبة او مستحبة

خط: نسخ، کا: محمد کاظم بن محمد شریف طبیب خواتون آبادی، تا: ۱۴ ربیع الثانی ۱۱۲۶ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشی؛ ۲۱گ (۱ر–۲۱پ)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: -۳۳]

۱۰۸. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۸۴۹/۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۴۱ق؛، ۱۱ سطر، اندازه: ۹×۱۶سم [میراث اسلامی دفتر نهم : -۱۰۴]

۱۰۹. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۹۴۹

آغاز: بسمله، الاجارة هی لغة الاجرة ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ اهدایی مؤسس؛ کاغذ: نوعی ترمه، جلد: مقوایی با تیماج عنابی ضربی، ۲۰۱گ، ۱۷ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۳-۱۱۰۴]

۱۱۰. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۰۷۴/۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جدول شنگرف و لاجورد؛ کاغذ: ترمه،جلد:میشن سرخ، ۷ و ۱۴ سطر، اندازه: ۹×۱۵سم [ف: ۵-۴۲۰]

۱۱۱. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۲۹۲

آغاز: بیته الطاهرین صلوات الله و سلامه علیه ... و بعد فیقول اقل العباد؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ زیبا، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز (یک برگ)؛ مهر: «باقر بن محمد طاهر ۱۲۰۳»؛ جلد: تیماج مشکی ضربی ترنج، ۷۶گ، ۷ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱-۲۶۱]

۱۱۲. قم؛ بروجردی؛ شماره نسخه:۴۸۷/۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، ۶۳گ(۴۷پ–۱۱۰پ)،۹سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۷/۵سم [ف: ۲-۳۰۸]

۱۱۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۵۵۱/۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: اوایل قرن ۱۲؛ در حاشیه تصحیح شده؛ کاغذ: فرنگی، ۷گ (۱۴۶–۱۴۰)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۳۱-۶۲۳]

۱۱۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۶۳۵

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج تریاکی گرد آن مشکی، ۱۰۷گ، ۷ سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۸-۲۱۶]

۱۱۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۵۱۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** بخلاف المراه و تکرک الاعالبین الحدتین و فی جلسیه الاستراحه و التشهد ...

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج، ابعاد متن: ۱۰×۱۴، قطع: رقعی، اندازه: ۱۰×۱۷سم [رایانه]

۱۱۶. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۸۵۵/۱۶

خط: نسخ، کا: عبدالرحیم بن کریم قمی کهکی، تا: ۱۲۲۰ق [نشریه: ۷-۱۳۴]

۱۱۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۷۷/۱

بی‌کا، تا: حدود۱۲۲۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: فستقی، جلد: میشن لایی قهوه‌ای تیره، ۳۴ص (۱–۳۵)، اندازه: ۱۰/۶×۱۵/۳سم [ف: ۵-۸۸]

۱۱۸. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۶۱۲/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: باقر بن محمد خراسانی، تا: سه‌شنبه غره جمادی الاول۱۲۲۲ق، جا: اصفهان؛ ۹گ (۲۰۵پ–۲۱۳پ)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۱-۲۰]

۱۱۹. کرمانشاه؛ فیض مهدوی (کتابخانه)؛ شماره نسخه:بدون شماره/۲

کا: محمد رضا بن محمد علی، تا: دوشنبه غره ذیحجه ۱۲۳۷ق [تراثنا س۲ش۴: ۵۱]

۱۲۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۹۳۵/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: احمد الموسوی الطبیب، تا: ۱۲۶۱ق، کاغذ: اصفهانی آهارمهره، جلد: تیماجی مشکی، ۹۹ص (۱۹۳–۲۹۱)، قطع: رقعی، اندازه: ۱۱×۱۵/۵سم [ف: ۹-۶۴۶]

۱۲۱. اصفهان؛ علامه فانی (ضیاء الدین)؛ شماره نسخه:۳۷/۳

کا: علی بن حسینعلی تویسرکانی، تا: ۱۲۶۲ق؛ جلد: مقوایی، ۳۱گ (۱۴پ–۴۴پ) [سه کتابخانه اصفهان - ف: -۱۱۹]

۱۲۲. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۵۳۸/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ زیبا، بی‌کا، تا: ۲۵ ذیقعده ۱۲۶۷ق؛ جلد: تیماج، مشکی، ۳۴گ (۲پ–۳۵پ)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۴۶۵]

۱۲۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۲۰۵/۲-۵۶/۵۵

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، کا: شیخ موسی بن ملا ابوطالب لاریجانی، تا: ۱۲۹۹ق؛ ۱۴گ (۱۲–۲۶)، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۱-۶۸]

۱۲۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۳۵/۸

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج حنایی ضربی یک لایی،۴گ(۱۰۵–۱۰۸)،۱۸سطر[سنا-ف: ۲-۱۲۹]

۱۲۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۷۱۴/۲-۳۴/۸۴

آغاز: الیومیه و مستحباتها ... هذه المقالة الاثنی عشریه منحصرة فی اثنی عشر فصلاً و هذا تفصیلها الفصل الاول الافعال الواجبة اللسانیة الفصل الثانی الافعال الواجبة الجنانیة؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۱ محرم ۱۳۰۱ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۳گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱-۶۹]

۱۲۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۲۹۰/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ربیع الاول ۱۳۰۸ق؛ مصحح، دارای حواشی نسبتاً مفصل، در برگ اول یادداشتی از «رضاقلی مشهور به شریعتمدار» به سال ۱۳۴۹آمده که نوشته کتاب را در بین کتب پدرش «شیخ حسن» یافته است؛ جلد: پارچه‌ای خاکستری عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۸گ (۱پ–۱۸پ)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [محدث ارموی مخ: ۱-۲۹]

۱۲۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۷۹۸/۲

خط: نستعلیق، کا: محمد بن عبدالله نوری ساکن تهران، تا: ۱۲

جمادی الثانی ۱۳۰۹ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: میشن سبز سیر، ۱۶ سطر [ف: ۹-۴۴]

۱۲۸. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۲۳۵

صلوتیه و صومیه است؛ خط: نسخ، کا: علی بن حسین احمد آبادی دماوندی، تا: ۱۳۰۹ق [ف: -۳۲]

۱۲۹. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۷۳۸/۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: غره رمضان ۱۳۲۳ق؛ مصحح، محشی؛ مهر: «این کتاب از متملکان و جزء کتابخانه احقر محسن الحسینی است»؛ ۲۸گ (۱۷۱پ-۱۹۹ر)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [محدث ارموی مخ: ۱-۲۹]

۱۳۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۰۴۶/۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۱۸ ربیع الاول ۱۳۹۸ق؛ قطع: جیبی [میراث شهاب س۸ش۲: ۱۷]

۱۳۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۸۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ معلق به حواشی مؤلف؛ واقف: فهرستی، تاریخ وقف: تیر ۱۳۱۰؛ کاغذ: حنایی، جلد: مقوا با روکش پارچه، ۲۳گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳×۲۴سم [ف: ۵-۳۶۵]

۱۳۲. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۲۲۱/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، کا: زضا علی فرزند شیخ محمدتقی هزارجریبی استرابادی، بی‌تا؛ محشی؛ واقف: امیرتیمور؛ مهر: امیرتیمور، «العبد محمد رحیم» و «وقف مدرسه خیراتخان»؛ جلد: تیماج لایه‌ای مشکی، ۸ سطر (۷×۱۱/۵)، اندازه: ۱۳×۱۸/۵سم [ف: -۲۰۰]

۱۳۳. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۸۸۳/۴

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مهر: حاج سید سعید؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۵ سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۶×۱۹سم [ف: ۳-۱۱۹۷]

۱۳۴. مشهد؛ مدرسه میرزا جعفر؛ شماره نسخه:۱۴۸/۲

خط: نستعلیق، کا: تقی الدین محمد بن محسن حسینی، بی‌تا، جا: قم؛ قطع: جیبی [چهار کتابخانه مشهد-ف: -۴۰]

۱۳۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۵۹۰/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج سبز، ۲۸گ، ۳۷ر-۶۵ر، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۱۹/۵سم [ف: ۳۰-۲۴۰]

۱۳۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۷۱۸/۲

خط: نستعلیق، کا: محمدتقی بن محمدعلی، بی‌تا؛ دارای حاشیه‌های بسیار از مؤلف، بر صفحه بعد قاعده‌ای از قواعد علامه نوشته شده؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی، ۵۰ص (۳۸-۸۸)، ۱۵ سطر، قطع: خشتی، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف: ۱۰-۱۶۹۳]

۱۳۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۱۷/۲

بی‌کا، بی‌تا؛ عنوان و شکل هندسی شنگرف؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج سرخ مقوایی با لولا، ۷۵گ (۶۵-۱۳۹)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [سنا - ف: ۱-۲۵۰]

۱۳۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۶۸۴/۹

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی مقوایی، ۱۹ سطر (۷/۵×۱۴)، قطع: ربعی، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱۶-۶۷۰]

۱۳۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۰۰۵/۲

خط: نسخ، کا: میر محمد بن میر سید حسینی علم جناحی، بی‌تا؛ محشی؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای مقوایی، ۱۲ (۱۱پ-۲۳پ)، ۱۹ سطر (۱۷×۱۹)، اندازه: ۱۹×۲۵سم [ف: ۱۲-۲۹۹۳]

۱۴۰. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۸۴/۳

خط: نسخ، کا: احسائی، بی‌تا؛ دارای حواشی با نشان «منه»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی با روکش پارچه‌ای، ۲۷گ (۷۵پ-۱۰۲ر)، اندازه: ۱۳/۵×۱۹/۵ [ف: -۷۲۳]

۱۴۱. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۲۴۵/۳

خط: نسخ،کا:محمد طالب بن حاج حیدر اصفهانی،بی‌تا[ف:۳-۳۹]

۱۴۲. تهران؛ مدرسه معمارباشی؛ شماره نسخه:۸۹/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: ابراهیم دزماری، بی‌تا؛ ۳۴گ (۵۲پ-۸۵پ)، ۱۰-۱۵ سطر [ف: -۱۰۵]

۱۴۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۲۸۸/۲

خط: نسخ، کا: هاشم بن حسین بن عبدالرؤف حسینی موسوی، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۵گ (۱۸پ-۶۴ر)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۱-۲۴۹]

۱۴۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۱۷۵/۲-۳۶/۱۷۵

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول دورو لولادار، ۲۳گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۶۸]

۱۴۵. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۳۱۵/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ با حواشی «منه رحمه الله»، مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج و لولادار، ۳۴گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف مخ: ۱-۱۱]

۱۴۶. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۷۰۶/۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد امین بن قاسم، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، ۳۸گ، ۱۰ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۱-۳۶]

۱۴۷. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۸۹/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی، ۴۱گ (۱۰۷پ-۱۴۸پ)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۱-۱۰۹]

۱۴۸. قم؛ بروجردی؛ شماره نسخه:۴۶۶/۳

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی ضربی، ۳۳گ (۳۵ر-۶۸پ)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۲-۲۹۵]

۱۴۹. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۵/۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر، انجامه: تمت بعون الله و حسن توفیقه و الحمد لله وحده وصلی الله علی محمد و آله اجمعین
بی‌کا، بی‌تا؛ مقداری حاشیه دارد؛ ۶۰گ، ۸ سطر، اندازه: ۵×۹سم [ف: ۱-۷]

۱۵۰. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۹۸/۲
آغاز: الفصل الخامس فی القنوت سبعة و عشرون حدیثا - من الصحاح؛ **انجام:** واقتصرنا علی احکام لانه هو المقصود من ایرادها فی هذا المقام و سعید ها فی باب الخلل الواقع فی الصلوة و نتکلم فیها هناك بما یقتضیه الحال ان شاء الله تعالی.
مباحث قنوت و تسلیم؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: نخودی کلفت، جلد: مقوا با تیماج خرمائی؛ ۱۰گ، ۲۳ سطر (۱۷/۵×۲۷/۵)، اندازه: ۹/۵×۱۷/۵سم [ف: ۲-۲۸۲]

۱۵۱. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۱۱/۲
انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مقداری حاشیه دارد؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: تیماج قهوه‌ای باز، ۲۱گ، ۱۱ سطر (۷×۱۱/۵)، اندازه: ۱۴×۱۸سم [ف: ۲-۳۰۴]

۱۵۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۵۳۲/۲
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: وسط؛ تمام صفحات و بین سطور دارای جدول شنگرف؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی با تیماج مشکی، ۱۱گ (۸-۱۸)، ۱۴ سطر (۱۴×۲۴)، اندازه: ۲×۳۴سم [ف: ۵-۱۶۸۶]

۱۵۳. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۲۰۱/۲
بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: نوعی ترمه، جلد: مقوایی با تیماج عنابی ضربی، ۴۲گ (۳۹-۸۱) اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۵-۱۵۶۹]

۱۵۴. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۳۷۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ با رساله اثنی عشریة الصومیه و رساله‌ای دیگر از شیخ در یک مجلد است؛ کاغذ: فرنگی، جلد: چرمی، ۳۰گ، ۱۰ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۳-۱۳۰۵]

۱۵۵. بیرجند؛ دیانی؛ شماره نسخه:۱۴۲/۶
انجام: نفی الشیخ فی البیان وجوب البسلمة فی الاولیین ولم اظفر فی الاخبار بما یدل علی ...
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای بدون مقوا،۸گ(۱۵۷پ-۱۶۵پ)،اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: -۱۱۰]

۱۵۶. بابل؛ خاتم الانبیاء؛ شماره نسخه:۲۱۶/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: ثلث جلی، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: -۱۴۹]

● الاثنی عشریة فی الصلاة (ترجمه) = مختصر عباسی

/ فقه / فارسی

al-iṯnā ʻašarīyya fi-ṣ ṣalāt (t.) = moxtasar-e ʻabbāsī

صدرالدین تبریزی، محمد بن محب علی، ق۱۱ قمری
sadr-od-dīn-e tabrīzī, mohammad ebn-e moheb ʻalī (- 17c)

وابسته به: الاثنی عشریة فی الصلاة؛ شیخ بهائی، محمد بن حسین (۹۵۳-۱۰۳۰)
اهدا به: شاه عباس صفوی
تاریخ تألیف: چهارشنبه ۱۵ رمضان ۱۰۱۴ق
ترجمه اثنی عشریه استادش، شیخ بهایی است. در ذریعه (۷۴/۴) از این رساله یاد شده ولی با آغاز دیگر.
آغاز کتاب: حمد و پرستش معبودی را سزاست که بآفتاب رسالت احمد مختار صلوات الله و سلامه علیه و آله الاخیار ظلمت ضلالت زایل گردانید و بانوار ولایت حیدر کرار و اولاد اطهارش
انجام کتاب: بر زمین نشسته نخواهی بود بلکه پاره از بدن تو نشسته خواهد بود بر پاره دیگر پس صبر نخواهی کرد برای تشهد و دعا بلفظ دعا ختم شد تمت
[الذریعة ۷۴/۴؛ اعیان الشیعه ۴۵/۹؛ دنا ۱۷۷/۱ (۶ نسخه)]

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۰۹۱/۲
آغاز: برابر
نسخه اصل: کتابخانه امیر المومنین علیه السلام - نجف اشرف؛ خط: نستعلیق، کا: محمد بن عزیز الله حسینی خلخالی، تا: با تاریخ ۱۰۲۶ق؛ تصحیح شده؛ ۵۳ص (۳۳۷-۳۹۰) [عکسی ف: ۶-۱۱۷]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۸۸۴/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: فخرالدین محمود بن عبدالوکیل حسنی حسینی، تا: شنبه ۱۵ جمادی الثانی ۱۰۹۹ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سبز مقوایی، ۱۰گ (۴۷پ-۵۷)، ۱۶ سطر (۶×۱۳)، قطع: جیبی، اندازه: ۹×۱۶سم [ف: ۱۶-۱۳۰]

۳. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه:۲۲۳/۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** و اشغلنی بطاعتك و عبادتك و باتمام ما انعمت علی بابتدائه تم بحمدالله و فضله
بی‌کا، تا: قرن ۱۱، جا: اصفهان؛ دارای حواشی مؤلف با نشان «منه دام ظله»؛ ۴۶گ (۱۳۹-۱۸۴) [ف: -۲۳۸]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۵۱۶/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** باتمام ما انعمت علی بابتدائه تم بحمدالله و فضله و کرمه و منه وجوده و لطفه...
خط: نسخ، کا: محمد رضا بن میرعبدالله حسینی دریاباری، تا: ۱۱۲۴ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۸گ (۱۱۷ر-۱۳۵پ)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۴×۱۹/۵سم [ف: ۳۰-۱۸۷]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۸۲۷ ض
بی‌کا، تا: ۱۱۲۷ق؛ جلد: با رقم صحاف، عمل عبدالقادر صحاف

[د.ث. مجلس]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۲۴۲/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: نو، ۱۵ سطر (۱۴×۸)، قطع: ربعی، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۶-۴۹۷]

۷. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۴۰۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ فاقد جلد؛ ۱۷گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۱-۳۴۱]

● الاثنی عشریة فی الصوم / فقه / عربی

al-iṯnā ʻašarīyya fi-ṣ ṣawm

شیخ بهائی، محمد بن حسین، ۹۵۳ - ۱۰۳۰ قمری

šeyx-e bahā'ī, mohammad ebn-e hoseyn (1547 - 1621)

تاریخ تألیف: شعبان ۱۰۱۹ق

احکام روزه را مختصراً در هشت فصل و هر فصل شامل ۱۲ حکم گردآورده و در آخر آن دارای فصلی است در دوازده مزیت ماه رمضان که از کتاب و سنت مستفاد می‌گردد. این چهارمین رساله اثنی عشریه اوست عناوین فصول عبارت اند از: ۱. مالایتحقق الصوم الا بالامساك عنه؛ ۲. الصوم الواجب؛ ۳. الصوم المستحب؛ ۴. الصوم المحرم؛ ۵. الامور المعتبر فی الصوم؛ ۶. لایصح الصوم؛ ۷. ما یستحب فعله لیلا فی شهر رمضان؛ ۸ یکره للصائم امور اثنا عشر؛ ۹. اختصاص شهر رمضان باثنی عشرة مزیة. در آخر خاتمه‌ای دارد راجع به دوازده مزیت از مزایای ماه رمضان که در قرآن کریم و احادیث آمده است.

آغاز کتاب: الحمد لله الذی جعل الصوم جنة من النار و الصلاة علی اشرف الخلائق محمد و آله الاطهار، اما بعد فیقول ... لما فرغت من تألیف المقالة الاثنا عشریة فی الصلاة.

انجام کتاب: الثانی عشر ان تلاوة آیة فیه کثواب ختم القرآن فی غیره، قد فرغت ...

چاپ: تحقیق شیخ علی مروارید، قم، آل البیت (ضمن مجله تراثنا، ش ۱۱، صص ۲۲۶ - ۱۹۱)

[الذریعة: ۱۱۷/۱؛ مکتبة امیر المومنین ۱۶/۱؛ دنا ۱۷۷/۱ (۱۴۰ نسخه)]

شرح و حواشی:

۱- الاثنی عشریة فی الصوم (ترجمه)؛ صدرالدین تبریزی، محمد بن محب علی (-۱۱)

۲- الفوائد العلیة فی شرح الاثنی عشریة؛ جزائری، هارون بن خمیس (-۱۱)

۳- حاشیة الاثنی عشریة فی الصوم؛ خواجوئی، محمد اسماعیل بن حسین (-۱۱۷۳)

۴- شرح الاثنی عشریة فی الصوم؛ عریضی خراسانی، حسن بن محمد علی (-۱۳۰۶)

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۶۹۶/۲

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، محشی، علامت بلاغ دارد؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۸گ (۳۲پ-۴۹پ)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱۲-۲۸۱]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۴۱/۴-طباطبائی

خط: نسخ، کا: امین الحسینی، تا: ۱۰۱۳ق [در فهرست این تاریخ آمده که با توجه به تاریخ تألیف رساله نادرست است]؛ افتادگی: وسط؛ دارای حواشی با نشان «منه دام ظله» و نیز با نشان‌های دیگر از آن جمله یکی با نشان «محمد حسن الموسوی»؛ جلد: مقوایی با روکش پارچه سربی رنگ، ۲۴گ (۱۰۱پ-۱۲۵پ)، ۱۲ سطر، قطع: رقعی، اندازه: ۱۰/۵×۱۸/۵سم [ف: ۲۲-۱۶۹]

۳. کرمانشاه؛ میبدی (خاندان)؛ شماره نسخه:۳/۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: شعبان ۱۰۱۹ق [بعید نیست که تاریخ تألیف باشد]؛ دارای حواشی مؤلف با نشان «منه مد ظله»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای بدون مقوا، ۱۱گ (۴۳پ-۵۳ر)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: -۱۲]

۴. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۱۲۰/۳ حکمت

خط: نسخ، بی‌کا، تا: دوشنبه رجب ۱۰۲۰ق؛ یک گواهی خواندن که گویا نویسنده نسخه این رساله را نزد مؤلف در شهر سپاهان خوانده است؛ جلد: تیماج سرخ مقوایی، قطع: ربعی [ف: ۲-۴۱]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۸۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عبدالرحیم، تا: جمادی الثانی ۱۰۲۰ق؛ واقف: فهرستی،تاریخ وقف:تیر۱۳۱۰؛کاغذ: عدسی روشن، جلد: مقوا با روکش پارچه،۱۶گ،۱۵سطر،اندازه: ۱۲/۵×۲۲/۵سم [ف: ۵-۳۶۵]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۲۳۲/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حاجی بابا بن میرزا جان قزوینی مولدا، تا: اوایل رمضان۱۰۲۰ق، جا: اصفهان؛ جلد: مقوایی، عطف و حاشیه تیماج، ۱۱گ (۴۰پ-۵۱ر)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: ۳۸-۳۴۳]

۷. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۹۸/۳

انجام: ختمت اثنی عشریه الصومیه ... فی شهر شعبان المعظم سنه الف و تسع عشره من الهجرة ... نقلت من السواد الی البیاض فی شهر شعبان المعظم الف و عشرین.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: شعبان ۱۰۲۰ق؛ مقداری حاشیه دارد؛ کاغذ: نخودی کلفت، جلد: مقوا با تیماج خرمائی کهنه، ۷گ، ۲۳ سطر (۹×۱۷)، اندازه: ۱۷/۵×۲۷/۵سم [ف: ۲-۲۸۳]

۸. شیراز؛ طباطبائی؛ شماره نسخه:۲۳۶

خط: نسخ، کا: کرم الله بن کامل بن کرم الله طائی حویزاوی، تا: ۲۷ ذیحجه ۱۰۲۱ق [نسخه‌پژوهی: ۲-۱۰۸]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۸۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد مؤمن، تا: ۱۰۲۱ق؛ دارای حواشی

مؤلف؛ کاغذ: کاهی و آهار شده، جلد: تیماجی قرمز، ۱۱ و ۱۲ سطر، قطع: وزیری کوچک، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۴-۶۰]

۱۰. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه:۲۹۲/۷

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: ۲۳ رجب ۱۰۲۲ق؛ ۱۳گ (۷۸-۹۱) [ف: -۱۲۳]

۱۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۱۱۹/۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمعه ۲۳ رمضان ۱۰۲۲ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، ۶گ (۳۷پ-۴۳پ)، ۱۳ سطر (۷×۱۱)، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف: ۱۱-۲۰۷۳]

۱۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۲۰۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۲۴ق؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج ضربی، ۱۰ سطر [ف: ۲۱-۱۵]

۱۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۰۷۹/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد بن منصور احسائی، تا: اواخر جمادی الاول ۱۰۲۴ق، جا: اصفهان قریب جامع کبیر؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۲گ (۵۲پ-۷۳ر)، اندازه: ۱۳/۵×۱۹سم [ف: ۲۵-۸۹]

۱۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۲۵۸/۲

خط: نسخ، کا: محمد امین استرآبادی، تا: ۱۰۲۴ق؛ ۱گ (۴۹پ) [مختصر ف: -۲۰]

۱۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۹۷۹/۱

خط: نسخ، کا: بدیع الزمان، تا: ۱۰۲۴ق؛ محشی؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۲۷گ (۱پ-۲۷ر)، ۹ سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۱۳-۱۷۵]

۱۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۶۲۵/۵

خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۰۲۴ق؛ افتادگی: انجام؛ دارای حواشی با نشان «منه مد ظله»؛ کاغذ: نوعی ترمه، جلد: میشن قهوه‌ای، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۳/۱×۱۹/۲سم [ف: ۶-۷۵]

۱۷. شیراز؛ طباطبائی؛ شماره نسخه:۲۸۷

خط: نسخ، کا: ابراهیم بن بصار بن حسن علوی راشدی، تا: ۱۰۲۵ق [نسخه‌پژوهی: ۲-۱۰۹]

۱۸. شیراز؛ طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۶۷۳/۱

کا: محمد خلیفه بن دجلة بن عبدالنبی بن زیاد جزائری سمنانی، تا: ۱۰۲۵ق؛ دارای حواشی با نشان «منه دام ظله»؛ ۵۰گ (۱-۵۰)، اندازه: ۱۳×۲۵/۵سم [نسخه‌پژوهی: ۳-۱۶۳]

۱۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۲۵۸ ض

بی‌کا، تا: ۱۰۲۵ق؛ تملک مهم در زمان خود شیخ بهائی؛ قطع: رقعی [د.ث. مجلس]

۲۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۸۰۰

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۲۶ق [ف: ۲۱-۱۴]

۲۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۲۵۷/۴

آغاز: برابر

نسخه اصل: کتابخانه کاشف الغطاء - نجف اشرف؛ خط: نسخ، کا: شیخ محمد بن محمد بن عبد صیمری جزائری، تا: با تاریخ ۱۰۲۶ق؛ ۶۹ص (۲۲۰-۲۸۹) [عکسی ف: ۶-۳۰۳]

۲۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۱۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۲۷ق [ف: ۲۱-۱۹]

۲۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۳۹۶/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۲۷ق، جا: دارالسلطنه اصفهان؛ جلد: تیماج کرمی ضربی، ۱۸گ (۴۹ر-۶۷پ)، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [محدث ارموی مخ: ۱-۲۹]

۲۴. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۴۶۵/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ زیبا معرب، کا: محمد باقر الحافظ بن حاجی محمد، تا: ۲۴ رمضان ۱۰۲۷ق؛ تمام صفحات مجدول مذهب محرر، دارای حواشی با نشان «منه دام ظله»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول، ۳۲گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۸×۱۴سم [ف مخ: ۱-۱۲]

۲۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۷۳۱/۴

خط: نسخ، کا: نعمة الله بن فتح الله بنادکی یزدی، تا: یک‌شنبه دهه سوم شوال ۱۰۲۸ق، جا: یزد؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تازه، ۱۷گ (۹۴پ-۱۱۰پ)، ۲۱ سطر (۱۰×۱۷)، قطع: وزیری [ف: ۱۷-۲۰۶]

۲۶. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۶۴۷/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد بن عماد الحسینی، تا: ۱۰۲۸ق؛ جلد: گالینگور، قهوه‌ای، ۱۳گ (۵۶پ-۶۸پ)، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱-۵۵۴]

۲۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۱۴۶/۳

خط: نسخ، کا: محمد یوسف ابن محمد مراد، تا: با تاریخ ۱۰۲۹ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن آبی، ۱۰گ (۴۰پ-۵۰پ)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف: ۵-۴۳۲]

۲۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۱۲۱

کا: حسینی هزارجریبی، تا: شوال ۱۰۳۰؛ دارای حواشی با نشان «منه دام ظله»، مذیل به چند رساله دیگر است؛ واقف: محمد رفیع تونی؛ کاغذ: حنایی نخودی آهارمهره، جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی با ترنج و سرترنج، ۶۳گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۲×۱۹/۸سم [ف: ۲۱-۱۹]

۲۹. بشرویه؛ امیرالمؤمنین؛ شماره نسخه:۱۰۳/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حاجی محمد بشروی، تا: ۹ رمضان ۱۰۳۱ق، جا: بلده تون؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۶گ (۸۹پ-۱۰۵پ)، ۹-۱۲ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف]

۳۰. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۵۹۶/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمعه ۲۷ صفر ۱۰۳۲ق، جا: نطنز؛ مصحح، دارای حواشی مفصل؛ تملک: «محمود بن حاجی محمد رضا»؛ ۱۶گ (۱پ-۱۶پ)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [محدث

ارموی مخ: ۱-۳۰]

۳۱. مشهد؛ علی حیدر؛ شماره نسخه:۵۲۶/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۳۳ق؛ ۲۲گ (۷۳پ-۹۵ر)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [مؤید: ۲-۲۸]

۳۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۲۸۱/۳

کا: جمال الدین محمد انصاری، تا: ۱۰۳۵ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی روکش کاغذ ابری عطف تیماج قرمز، ۱۳گ (۱۰۹-۱۲۱)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۵-۱۶۰۰]

۳۳. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۲۴۵/۶

خط: نسخ، کا: محمد طالب بن حاجی حیدر اصفهانی، تا: پنج‌شنبه ۳ رمضان ۱۰۳۶ق [ف: ۳-۳۹]

۳۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۷۱۶/۵

آغاز: الحمدلله الذی جعل الصوم جنة من النار و الصلاة علی اشرف الخلایق محمد و آله الاطهار؛ **انجام:** ان ثواب تلاوة آیة واحدة فیه کتلاوة ختم القرآن فی غیره.

خط: نسخ، کا: محمد صادق بن محمد رضا تاجر اصفهانی، تا: ۸ ذیقعده ۱۰۳۶ق؛ جلد: تیماج زرد، ۱۷گ (۹۵پ-۱۱۲ر)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۰×۱۶/۵سم [ف: ۳۱-۶۴]

۳۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۸۸۲

خط: نسخ، کا: جلال الدین محمد بن مراد مازندری، تا: ربیع الاول ۱۰۳۷ق؛ دارای حواشی با نشان «منه قدس سره»؛ واقف: حسین کی استوان، تاریخ وقف: آبان ۱۳۴۸؛ کاغذ: حنایی آهارمهره، جلد: مقوا، ۴۵گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۹/۹×۱۶/۷سم [ف: ۲۱-۱۹]

۳۶. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۴۱۵/۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۳۸ق؛ ۱۹گ (۴۵-۶۴)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۳-۹۰]

۳۷. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۱۱/۴

انجام: ختمت اثنا عشریة الصومیه بتوفیق الله تعالی فی خاتمة شهر شعبان المعظم سنة الف و تسع عشر من هجرة ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: رجب ۱۰۳۹ق؛ مقداری حاشیه دارد؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: تیماج قهوه‌ای باز، ۲۴گ، ۱۲ سطر (۶/۵×۱۱)، اندازه: ۱۴×۱۸سم [ف: ۲-۳۰۵]

۳۸. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۵۹۴/۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۹ شوال ۱۰۴۳ق؛ مصحح، محشی؛ ۲۰گ (۳۲پ-۵۲پ)، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [محدث ارموی مخ: ۱-۳۰]

۳۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۰۵۷/۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۴۸ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن آلبالویی لبه‌دار، ۱۲ و ۱۳ سطر، اندازه: ۷×۱۰سم [ف: ۵-۴۱۷]

۴۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۹۰۴/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد علی همدانی بن درویش علی، تا: پنج‌شنبه ۲۹ رمضان ۱۰۴۸ق، جا: رامهرمز؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۵ص (۱-۲۶)، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۴سم [ف: ۲۶-۳۸۳]

۴۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۸۸۴/۵

خط: نسخ، کا: عبدالوکیل بن مجد الدین اسماعیل طباطبائی، تا: دوشنبه دهه دوم ذیحجه ۱۰۵۲ق؛ محشی؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سبز مقوایی، ۲۷گ (۶۹پ-۹۶ر)، ۱۶ سطر (۶×۱۳)، قطع: جیبی، اندازه: ۹×۱۶سم [ف: ۱۶-۱۳۰]

۴۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۲۴۷/۲

خط: نسخ، کا: محمد ابن ...، تا: پنج‌شنبه ۲۸ربیع الثانی ۱۰۵۳ق؛ عبارت «فرغ من کتابته بیده لنفسه یوم الخمیس ۲۸ ربیع الثانی ۱۰۵۳ بید صاحبه محمد ابن ...» (بریده شده است گ۶۱پ)، دارای حواشی با نشان «منه دام ظله» که ظاهراً نقل عبارت باشد از نسخه‌ای که در زندگی مؤلف نوشته شده است، زیرا که این نسخه ۲۳ سال پس از مرگ بهائی نوشته شده است؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۲۰ص (۴۲-۶۱)، ۸ تا ۱۲ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۱-۶۳۶]

۴۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۸۷۹/۱-۳۹/۲۵۹

آغاز: مخصوص وهو کما تری وعرفه بعضهم بکف المکلف کل النهار ... فصل مالایتحقق الصوم الا بالامساک عنه اثنا عشر؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: آخر شعبان ۱۰۶۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ دارای حواشی با نشان «منه رحمه الله»؛ جلد: مقوا عطف گالینگور قهوه‌ای، ۱۹گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۱-۷۰]

۴۴. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۱۴۷/۴

خط: نسخ، کا: محمد بن عزیز الله الطباطبائی، تا: اواخر دهه اول صفر ۱۰۶۳ق؛ جلد: تیماج مشکی ضر بی ترنج و سرترنج دار، اندازه: ۱۱/۵×۱۹سم [ف: ۱-۱۰۶]

۴۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۹۳۹/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۴ صفر ۱۰۶۳ق؛ مصحح، دارای حواشی با نشان «منه رحمه الله»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی روکش کاغذی نارنجی، ۲۱گ (۱۲۳پ-۱۴۳پ)، ۱۱ سطر (۸×۱۱)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۳۲-۸۲۴]

۴۶. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۴۷۵۶/۳

خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد زمان تویسرکانی، تا: پنج‌شنبه شوال ۱۰۶۵ق، جا: مدرسه فیضیه قم؛ دارای حاشیه‌هایی به نشان «مد ظله» و «سلمه الله»؛ ۱۲گ (۷۶-۸۷)، اندازه: ۱۰×۱۹سم [رشت و همدان - ف: -۱۵۴۴]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۲۴/۳

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۳-۵۲۰]

۴۷. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۸۳۵/۱

خط: نسخ، کا: رضی الدین بن حاجی نصر الله جزائری، تا: ۱۰۶۶-۱۰۶۷، جا: شیراز؛ صلاتیه و صومیه و حجیه؛ ۹۸گ (۱-۹۸)،

اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۳-۱۳۹]

۴۸. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲۶۸۲/۲

خط: نستعلیق، کا: محمد علی بن شاه ولی، تا: ۸ ذیقعده ۱۰۶۸ق؛ کاغذ اصفهانی؛ جلد: تیماج ضربی‌دار قهوه‌ای، ۱۰گ (۱۱۱-۱۲۰)، ۲۵ سطر (۵×۱۸/۵)، اندازه: ۱۰×۲۴/۵سم [ف: ۳-۸۳۲]

۴۹. شیراز؛ طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۵۴۱

خط: نسخ، کا: ابوالفضائل حسینی سلامی، تا: ۱۰۶۸ق [نسخه‌پژوهی: ۲-۱۰۹]

۵۰. قزوین؛ فحول قزوینی؛ شماره نسخه:بدون شماره

کا: محمد جعفر بن رستم طالقانی، تا: ۳ جمادی الثانی ۱۰۷۲ق [ف: -۲۷]

۵۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۸۳۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۷۲ق؛ اهدایی رهبری، خرداد ۱۳۷۳.؛ کاغذ: نخودی آهارمهره، جلد: تیماج ضربی مستعمل، ۱۷گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [اهدائی ف: ۳-۱۸]

۵۲. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۵۸۶/۱

خط: نسخ، کا: میرزا علی بن سید محمد حسین لاریجانی، تا: ۱۰۷۳ق [ف: -۱۱۵]

۵۳. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۲۴۳/۳

خط: نسخ، کا: ملک محمد بن حاجی الله ویردی قاینی، تا: رمضان۱۰۷۳ق [ف: ۳-۳۷]

۵۴. مشهد؛ مدرسه آیة الله خوئی؛ شماره نسخه:۱۳۸/۱

خط: نسخ، کا: محمد طالب بن محمد تقی هزار جریبی، تا: ۲ رجب ۱۰۷۴ق؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، ۱۸گ (۱پ-۱۸پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف: -۹۱]

۵۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۵۷۷/۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: ۱۲ ذیقعده ۱۰۷۴ق؛ مصحح، دوبار مقابله شده با عبارت: «بلغ قبالاً مرة ثانية»، دارای حواشی با نشان «منه دام ظله» و «منه رحمه الله ح ل»؛ کاغذ: سمرقندی آهارمهره، ۲۰گ (۹۴-۱۱۳)، ۱۲ سطر، اندازه: ۷×۱۱سم [ف: ۲۹-۲۸۷]

۵۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۷۳۹/۴

خط: نستعلیق، کا: همو، تا: چهارشنبه ۱۴ ربیع الثانی ۱۰۷۵ق؛ جلد: تیماج مشکی،۹گ(۵۳پ-۶۱پ)،اندازه:۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۲۵-۹۰]

۵۷. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۵۹۶/۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۷۶ق؛ کاغذ: اصفهانی آهارمهره و کبود، جلد: تیماجی مشکی، ۲۵گ (۱-۲۵)، ابعاد متن: ۷×۱۰، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۵-۱۷۱۴]

۵۸. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۵۹۵/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد بن سیاوش طالقانی، تا: ۲ شوال ۱۰۷۸ق؛ کاغذ: ایرانی، جلد: مقوایی، ۳۸ص (۱۴۴-۱۸۱)، اندازه: ۱۳/۵×۱۹سم [ف: ۲-۲۴۰]

۵۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۵۳۲/۳-ف

خط: نسخ، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ربیع الاول ۱۰۸۱ق؛ قطع: بغلی [فیلمها - ف: ۲-۱۷۳]

۶۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۸۳۰۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: ۱۰۸۲ق؛ مصحح، دارای حواشی اندکی با نشان «منه رحمه الله»؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای مقوایی مجدول ضربی، ۲۱گ (۱پ-۲۱پ)، ۱۲ سطر (۵/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [رایانه]

۶۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۳۸۷/۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عبدالله بن عبدالغفور بن شعبان تونی، تا: ۲۰ رجب ۱۰۸۲ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، ۱۳گ (۱۹۵پ-۲۰۸ر)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [محدث ارموی مخ: ۱-۳۰]

۶۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۶۳/۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۲ ربیع الثانی ۱۰۸۳ق؛ دارای حواشی از مؤلف؛ تملک: محمد اشرف نائینی شهدادی، محمد بن حاج محمود؛ مهر: «از شه نجف هست شرف کعبه»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲گ (۱پ-۱۲ر)، اندازه: ۱۰×۱۸/۵سم [ف: ۴-۱۳۶]

۶۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۱۷۵/۳-۳۶/۱۷۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۸۴ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول دورو لولادار، ۱۴گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۷۰]

۶۴. قم؛ بروجردی؛ شماره نسخه:۴۶۸/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمادی الاول۱۰۸۶ق؛ جلد: دورو تیماج لبه دار رو قهوه‌ای اندرون قرمز، ۱۷گ (۱پ-۱۸پ)، ۱۰ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۲-۲۹۶]

۶۵. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۶/۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد فاضل بن محمد مهدی مشهدی، تا: ۱۰۸۷ق؛ دارای حواشی با نشان «عبدالنبی عفی عنه، منه رحمه الله ...»، مصحح؛ جلد: مقوا عطف میشن مشکی، ۱۰گ (۵۷-۶۶)، ۱۶ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: -۱۵]

۶۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۱۵۲/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد صادق المشهدی بن محمد زمان القادری، تا: ۱۰۸۸ق؛ کاغذ: نباتی آهاردار، جلد: تیماج مشکی یک لا، ۳۸ص (۱۳۴-۱۷۲)، ۱۵ سطر، قطع: رقعی، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۱۰-۷۳۵]

۶۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۹۷۰۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عبدالعظیم بن صالح حسینی، تا: سه‌شنبه ۱۱ ذیقعده

۱۰۸۸ق؛ واقف: خان بابا مشار، تاریخ وقف: اردیبهشت ۱۳۴۶؛ کاغذ: نخودی آهارمهره، جلد: مقوا، ۱۶گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۹×۱۹/۵سم [ف: ۲۱-۱۴]

۶۸. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۶۸۰/۲

آغاز: اوبری قبل الزوال و التناول و صوم ندب المنوی قبل الغروب. مالایتحقق؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ذیقعده ۱۰۹۴ق؛ افتادگی: آغاز؛ فاقد جلد، ۱۴ سطر (۵×۱۴)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: -۵۳۸]

۶۹. تهران؛ مدرسه معمارباشی؛ شماره نسخه:۸۹/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰ ذیحجه ۱۰۹۴ق، در زمان زلزله عظیمی که روی داده بود؛۱۹گ(۱۱۰پ-۱۲۸ر)، ۱۰-۱۵ سطر [ف: -۱۰۵]

۷۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۷۰۶/۳

خط: نسخ، کا: عبدالعظم بن صالح الحسینی، تا: شوال ۱۰۹۷ق؛ کاغذ: آهار مهره حنائی و شکری، جلد: مقوا عطف میشن خرمایی، ۱۵ سطر، اندازه: ۹×۱۹سم [ف: ۱۱-۳۲۱]

۷۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۸۱۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ دارای حواشی با نشان «منه رحمه الله»، «خلیل دام ظله»، «خ ل دام ظله» و «ع ل»؛ اهدایی رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی آهارمهره، جلد: تیماج خرمائی، ۱۲گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [اهدائی ف: ۳-۱۸]

۷۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۰۴۵

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ دارای حواشی با رمز «منه دام ظله»؛ واقف: دکتر شمس الدین جزایری، تاریخ وقف: شهریور ۱۳۴۸؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: میشن عنابی، ۲۱گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۱/۷×۱۹/۸سم [ف: ۲۱-۱۵]

۷۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۳۷۱/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای بدون مقوا، ۴۲گ (۱ر-۴۲ر)، ۷ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۲۰سم [محدث ارموی مخ: ۱-۳۰]

۷۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۰۷۸/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: نیمه اول قرن ۱۱؛ دارای حواشی با نشان «منه سلمه الله»، در حاشیه برگ ۵۰پ صورت اجازه شیخ بهائی به کاتب نسخه به خط خود ایشان؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: تیماج تریاکی ضربی، ۲۷گ (۲۴پ-۵۰پ)، ۱۱سطر (۵/۵×۱۱)، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۱۷-۴۰۷]

۷۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۶۷۰/۴

خط: نسخ، کا: محمد قطب الدین الغفاری، تا: قرن ۱۱؛ ظاهراً تصدیق بر مقابله آن به خط مؤلف است، دارای حواشی از مؤلف با نشان «منه دام ظله»؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: اصفهانی، ۲۲ص، ۱۳ سطر [ف: ۱-۳۵۳]

۷۶. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۶۰۶/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، دارای حواشی با نشان «منه رحمه الله»؛ ۱۳گ (۴۲پ-۵۴ر)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۳/۵سم [ف: ۱-۲۱]

۷۷. دامغان؛ صادقیه؛ شماره نسخه:۱۸۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، ۲۱گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: -۴]

۷۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۵۰۳/۶-۲۷/۱۷۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** و صحیحة الحلبی تساعده و المشهور المنع من اعطاء الفقیر اقل من صاع الا اذا اجتمعوا و ضاق المال

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۲۲گ، ۸ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱-۷۰]

۷۹. قم؛ استادی، رضا؛ شماره نسخه:نامعلوم /۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ [صد و شصت نسخه: -۵۷]

۸۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۸۲/۱۵

آغاز: برابر

نسخه اصل: فرهنگستان علوم آذربایجان باکو، ش (۸۲۰۱ M ۱۴۰؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ قرن ۱۱؛ با حواشی بسیار؛ ۳گ (۶۱-۶۳) [عکسی ف: ۳-۴۱۴]

۸۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۵۱۵/۱

انجام: ... و هو ثلاثة ایام متتابعات فی الحج و سبعة و لو متفرقة علی الاصح اذا رجع الی اهله و شرط الخمسة.

خط: نستعلیق، کا: محمد زمان بن گدا علی کیایی شاهرودی، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی ترنج‌دار، ۶گ (۱پ-۶پ)، اندازه: ۱۴/۵×۱۹/۵سم [ف: ۲۸-۸۱]

۸۲. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۵۹۰/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ در پایان رساله صفحه ۲۱۴ صورت اجازه صوفی به معلم سمنانی آمده است؛ کاغذ: ایرانی، جلد: تیماج قرمز مقوایی، ۴۱ص (۱۷۴-۲۱۴)، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف: ۲-۲۳۶]

۸۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۲/۳ و ۱۳۲۹عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق نازیبا، کا: محمد بن یحیی الحسینی الندیدی، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، دارای حواشی با نشان «منه سلمه الله» و «منه رحمه الله» و نیز حواشی برگرفته از کتاب‌های فقهی همچون لمعه و غیر آن، در آخر نسخه صفحه‌ای از «صیغ العقود و الایقاعات» محقق کرکی دیده می‌شود و در اول نسخه دعای درد دندان درج شده است؛ جلد: تیماج قهوه‌ای بدون مقوا، ۳۲گ (۴۸پ-۸۰ر)، ۹

سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۱-۳۳] و [عکسی ف: ۴-۴۸]

۸۴. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲۶۷۳/۵

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: رجب ۱۱۰۲ق؛ به‌وسیله سلمان‌شاه بن محمد امین تصحیح و مقابله شده، محشی؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج سبز فرسوده، ۱۱گ (۷۰-۸۰)، ۹-۱۹ سطر [ف: ۳-۸۲۶]

۸۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۷۵۴/۱

خط: نستعلیق، کا: محمد باقر، تا: ۱۹ رجب ۱۱۰۳ق؛ جلد: دو رو تیماج قهوه‌ای، ۱۰گ (۱پ-۱۰پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف: ۲۵-۱۰۰]

۸۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۲۶۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: مراد بن نوروز دامغانی، تا: یک‌شنبه ۱۴ رمضان ۱۱۰۴ق؛ دارای حواشی با نشان «منه رحمه الله» و «دام بهاؤه»؛ اهدایی کاظم مدیر شانه‌چی، آبان ۱۳۶۲؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا رویه پارچه طوسی [ف: ۲۱-۱۳]

۸۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۹۹۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۸ ذیحجه ۱۱۰۵ق؛ کاغذ: شکری و نخودی، جلد: مقوا با روکش پارچه، ۱۵گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۱×۱۹سم [۵-۳۶۶]

۸۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۶۳۶/۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد حسین علاء الدین درزی مازندرانی، تا: ۱۱۰۵ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی [ف: ۱۰-۱۵۱۳]

۸۹. مراغه؛ عمومی؛ شماره نسخه:۱۰/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۳۶ شعبان ۱۱۰۸ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول، ۲۴گ، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: -۱۶۷]

۹۰. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۶۳۰/۱

خط: نسخ، کا: محمد صفی قزوینی، تا: رمضان ۱۱۱۴ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن تریاکی لایی، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۶-۷۷]

۹۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۶۵۲/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد رفیع بن ملا صفات الله، تا: ذیحجه ۱۱۲۴ق؛ دارای حواشی با نشان «منه»؛ جلد: تیماج زرشکی بدون مقوا مجدول، ۱۱گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف مخ: ۱-۳۶]

۹۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۷۵۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۲۶ق؛ ضمیمه نسخه ش۱۷۱۶۷ است؛ قطع: رقعی [رایانه]

۹۳. بیرجند؛ دیانی؛ شماره نسخه:۱۴۲/۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ذیحجه۱۱۲۹ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای بدون مقوا، ۸گ (۱۳۷پ-۱۴۵ر)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: -۱۱۰]

۹۴. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۶۳۵/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد تقی بن عبد الله، تا: پنج‌شنبه ۱ ذیحجه ۱۱۶۳ق؛ دارای حواشی به نسخ تحریری با نشان «م لک»، نشانه وقفی به نام محمد اسماعیل بن محمد ملک یزدی دارد؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج مشکی، ۷گ (۱-۷)، ۲۰ سطر (۱۰/۵×۱۹/۵)، اندازه: ۱۸×۲۹سم [ف: ۲-۵۳۸]

۹۵. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۸۸۳/۵

خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمادی الاول ۱۱۶۸ق؛ مهر: حاج سید سعید؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۶×۱۹سم [ف: ۳-۱۱۹۸]

۹۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۵۵۱/۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ اوایل قرن ۱۲؛ کاغذ: فرنگی، ۵گ (۱۴۶-۱۵۰)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۳۱-۶۲۳]

۹۷. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۴۳۱/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح، محشی، در ادامه فوائدی برای طلاب آورده شده است؛ مهر: «محمد حسن»؛ ۱۳گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف مخ: ۱-۳۷]

۹۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۷۷/۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: شنبه ربیع الاول ۱۲۲۰ق، جا: خراسان؛ کاغذ: فستقی، جلد: میشن لایی قهوه‌ای تیره، ۲۰ص (۳۶-۵۶)، اندازه: ۱۰/۶×۱۵/۳سم [ف: ۵-۸۸]

۹۹. کرمانشاه؛ فیض مهدوی (کتابخانه)؛ شماره نسخه:بدون شماره/۴

کا: محمد رضا بن محمد علی، تا: دوشنبه غره ذیحجه ۱۲۳۷ق [تراثنا س۲ش۴: ۵۱]

۱۰۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۱۳۵/۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۳۸ق؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی، ۹گ (۸۷-۹۵)، ۱۶ سطر، اندازه: ۸×۱۴سم [ف: ۳۸-۴۱۰]

۱۰۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۹۳۵/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۱ق؛ کاغذ: اصفهانی آهارمهره، جلد: تیماجی مشکی، ۳۱گ (۲۴۵-۲۷۵)، قطع: رقعی، اندازه: ۱۱×۱۵/۵سم [ف: ۹-۶۴۶]

۱۰۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۴۹۹/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰ شعبان ۱۲۹۸ق؛ کاغذ: فرنگی آهارمهره، ۱۶گ (۴۸-۶۳)، ۱۲ سطر، اندازه: ۶/۵×۱۲سم [ف: ۲۹-۱۳۳]

۱۰۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۲۰۵/۴-۵۶/۵۵

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، کا: موسی بن ملا ابوطالب لاریجانی، تا: ۱۲۹۹ق؛

۱۰گ (۳۳-۴۲)، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۱-۷۰]

۱۰۴. کرمانشاه؛ میبدی (خاندان)؛ شماره نسخه:۷۹/۱

بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: دورو تیماج رو قهوه‌ای پشت قرمز، ۸گ (۱پ-۸ر)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: -۶۲]

۱۰۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۳۳۸/۱۶

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کا: عنایت الله بن محمد نصیر رضوی گلپایگانی، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، دارای حواشی با نشان «منه رحمه الله»؛ کاغذ: فرنگی، ۱۲گ (۲۷۹پ-۲۹۰ر)، ۱۴ سطر، اندازه: ۸/۵×۱۴سم [ف: ۳۳-۵۹۱]

۱۰۶. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۳/۶۰/۱-۶۱۸۵

خط: نستعلیق، کا: علی محمد کریم رشتی، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ۱۸ سطر، قطع: ربعی [آستانه قم: ۱۹۵]

۱۰۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۷۱۴/۴-۳۴/۸۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** الی البیاض فی اوائل شهر جمید الثانی سنة الف وعشرین من الهجرة و الحمد لله اولاً و آخراً.

خط: نسخ، کا: حاجی محمد مؤدب، تا: دهه اول صفر ۱۳۰۱ق؛ مصحح، دارای حواشی با نشان «منه طاب ثراه»؛ جلد: تیماج مشکی، ۸گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱-۷۰]

۱۰۸. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۷۳۸/۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: دوشنبه ۲ محرم ۱۳۰۵یا ۱۳۵۰ق؛ مصحح، محشی ؛ ۵گ (۱۶۵ر-۱۷۰پ)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [محدث ارموی مخ: ۱-۳۰]

۱۰۹. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۲۹۰/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ربیع الاول ۱۳۰۸ق؛ مصحح، محشی؛ ۱۱گ (۱۹ر-۳۰پ)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [محدث ارموی مخ: ۱-۳۰]

۱۱۰. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۲۳۵

خط: نسخ، کا: علی بن حسین احمد آبادی دماوندی، تا: ۱۳۰۹ق [ف: -۳۲]

۱۱۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۰۹۳/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۱ ذیقعده ۱۳۱۳ق؛ ۴۶گ، ۹ سطر، اندازه: ۴×۸سم [ف مخ: ۱-۳۶]

۱۱۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۶۰۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: سید مصطفی و میرزا محمد، تاریخ وقف: جمادی الثانی ۱۳۰۷؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماجی مشکی، ۱۵گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۵-۳۶۶]

۱۱۳. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲۴۷۸/۲

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی لایه‌ای، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۲-۶۸۱]

۱۱۴. مشهد؛ امام هادی؛ شماره نسخه:۴۱/۵

خط: نسخ، کا: محمد کاظم بن محمد شریف طبیب خواتون آبادی، بی‌تا؛ محشی؛ ۱۴گ (۶۰پ-۷۴پ)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: -۳۴]

۱۱۵. مشهد؛ مدیر شانه چی؛ شماره نسخه:۵/۲

خط: نستعلیق خوانا، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: وزیری [نشریه: ۵-۶۰۳]

۱۱۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۷۱۸/۳

خط: نستعلیق، کا: محمدتقی بن محمدعلی، بی‌تا؛ دارای حاشیه‌هایی از مؤلف به‌خط کاتب و حاشیه‌هایی از شیخ مفلح صمیری، در ذیل این نسخه نوشته‌ای است درباره فلك نهم با رمز «ح س رحمه الله» به‌خط کاتب؛کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی، ۵۵ص (۹۰-۳۵)، ۱۵ سطر، قطع: خشتی، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف: ۱۰-۱۶۹۳]

۱۱۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۱۷/۳

بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج سرخ مقوایی با لولا، ۵۲گ (۱۴۵-۱۹۶)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [سنا - ف: ۱-۲۵۰]

۱۱۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۵۹۰/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج سرخ، ۱۶گ (۷ر-۲۳پ)، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۱۹/۵سم [ف: ۳۰-۲۳۹]

۱۱۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۰۰۵/۴

خط: نسخ، کا: میر محمد بن میر سید حسینی علم جناحی، بی‌تا؛ محشی؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای مقوایی، ۷گ (۲۹پ-۳۶پ)،۱۹سطر(۱۷×۱۹)،اندازه: ۱۹×۲۵سم [ف: ۱۲-۲۹۹۳]

۱۲۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۲۴۲/۶

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: نو، ۱۵سطر (۸×۱۴)، قطع: ربعی، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۶-۴۹۷]

۱۲۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۶۸۴/۲

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی مقوایی، ۱۹ سطر (۷/۵×۱۴)، قطع: ربعی، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱۶-۶۷۰]

۱۲۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۹۳۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ متوسط، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، دارای حواشی اندکی با نشان «منه دام ظله»؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: تیماج اناری یک لایی، ۳۷گ (۱پ-۳۸پ)، ۶۵ سطر (۵×۱۱/۵)، اندازه: ۱۳/۳×۲۰سم [رایانه]

۱۲۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۷۵۳۹/۴

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی سفید، جلد: مقوایی، ۱۷گ(۹۰پ-۱۰۶پ)، ۴ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۳-۴۵]

۱۲۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۲۵۸/۵

خط: نسخ، کا: سید غیاث بن سلطان دزماری، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای بدون مقوا، ۱۴گ (۹۴پ-۱۰۷پ)، اندازه: ۱۳×۱۸/۵سم

[ف: ۲۱-۲۱۶]

۱۲۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۲۸۸/۴

خط: نسخ، کا: هاشم بن حسین بن عبدالرؤف حسینی موسوی، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۵گ (۷۸پ-۹۲ر)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۱-۲۵۰]

۱۲۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۳۴۷/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۴گ (۱پ-۱۴پ)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۱۶-۳۱۰]

۱۲۷. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۷۱۵/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: گالینگور سبز، عطف تیماج زرشکی، ۲۴گ، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف مخ: ۱-۳۶]

۱۲۸. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۸۹/۳

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ دارای حواشی با نشان «منه اطال الله بقاء»؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۷گ (۱۴۹پ-۱۶۶پ)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۱-۱۱۰]

۱۲۹. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۴۲۵/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۵گ (۱-۱۵)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۳-۹۰]

۱۳۰. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۳۱۵/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ علامت‌های بلاغ متعدد در حاشیه به چشم می‌خورد، دارای حواشی با نشان «منه دام بهائه» و «منه مدظله»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، با ترنج و لولادار، ۱۹گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف مخ: ۱-۱۱]

۱۳۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۳۰۶/۵

خط: نسخ، کا: نعمت الله، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی با تیماج مشکی، ۲۹گ (۹۰-۱۱۹)، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۴-۱۲۴۳]

۱۳۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۲۹۳/۱

آغاز: الطهارة من الحدثین فی الطواف الواجب

خط: نسخ، کا: محمد علی حسینی، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: اصفهانی آهار مهره، جلد: مقوایی روکش کاغذ ابری عطف تیماج عنابی، ۲۴گ (۱-۲۴)، ۸ سطر (۶×۹)، اندازه: ۱۲×۱۶/۵سم [ف: ۵-۱۶۰۴]

۱۳۳. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۵۳۲/۴

آغاز: فقط و تبعه شیخنا العلائی

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ تمام صفحات و بین سطور دارای جدول شنگرف؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی با تیماج مشکی، ۸گ (۲۳-۳۰)، ۱۴ سطر (۱۴×۲۴)، اندازه: ۲۲×۳۴سم [ف: ۵-۱۶۸۶]

۱۳۴. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۲۰۱/۳

بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: نوعی ترمه، جلد: مقوایی با تیماج عنابی ضربی، ۲۳گ (۸۲-۱۰۵)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۵-۱۵۶۹]

۱۳۵. یزد؛ سریزدی؛ شماره نسخه:۲۴۱/۳

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح ؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۷گ (۵۸-۸۴ر)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱-۱۹۵]

۱۳۶. دامغان؛ صادقیه؛ شماره نسخه: ۱۹۹/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** فی المصباح ان المشهور من الروایات اصحابنا ...

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای بدون مقوا، ۱۸گ، اندازه: ۱۰×۱۶/۵سم [ف: ۴]

۱۳۷. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۵/۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر، تمت الرسالة بعون الله و حسن توفیقه علی ید مالکها الاقل الاحقر تراب اقدام المومنین حسین بن حسن الکاتب البحرانی

نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ کا: حسین بن حسن بحرانی، بی‌تا؛ ۱۹گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۵×۱۰سم [ف: ۱-۸]

۱۳۸. اصفهان؛ ابوالبرکات، رضا؛ شماره نسخه:۴۸/۱

خط: نسخ، کا: محمد حسین بن برخوردار بیک تبریزی، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای بدون مقوا، ۲۰گ (۱پ-۲۰ر)، ۱۵ سطر [سه کتابخانه اصفهان - ف: -۵۰]

● الاثنی عشریة فی الصوم (ترجمه) / فقه / فارسی

al-iṯnā ‘ašarīyya fi-ṣ ṣawm (t.)

صدرالدین تبریزی، محمد بن محب علی، ق۱۱ قمری

sadr-od-dīn-e tabrīzī, mohammad ebn-e moheb ‘alī (- 17c)

وابسته به: الاثنی عشریة فی الصوم؛ شیخ بهائی، محمد بن حسین (۹۵۳-۱۰۳۰)

ترجمه اثنی عشریه شیخ بهائی است.

آغاز کتاب: حمد و ثنا معبودی را رواست که صیقل صیام زنگ ذنوب را از آیینه قلوب عباد زداید ...

انجام کتاب: و برابر است با ثواب ختم قرآن تمام در غیر آن و الله اعلم بالصواب.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۸۸۴/۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: فخرالدین محمود حسینی، تا: ۱۰۹۹ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سبز مقوایی، ۲۵گ (۹۷پ-۱۲۲ر)، ۱۶ سطر (۶×۱۳)، قطع: جیبی، اندازه: ۹×۱۶سم [ف: ۱۶-۱۳۰]

● الاثنی عشریة فی الطهارة / فقه / عربی

al-iṯnā ‘ašarīyya fi-ṭ ṭahāra

شیخ بهائی، محمد بن حسین، ۹۵۳ - ۱۰۳۰ قمری

šeyx-e bahā’ī, mohammad ebn-e hoseyn (1547 - 1621)

این رساله اولین «اثنا عشریه» مؤلف است که در آن دوازده مطلب از احکام طهارت که به اختصار بیان شده است: ۱. ما الطهارة؛ ۲. کم الطهارة؛ ۳. لم الطهارة؛ ۴. بم الطهارة؛ ۵. مم الطهارة؛ ۶. علی ما الطهارة؛ ۷. متی الطهارة؛ ۸. ممن الطهارة؛ ۹. فیما الطهارة؛ ۱۰. ما اللذی یتقدم الطهارة؛ ۱۱. کیف الطهارة؛ ۱۲. ما اللذی یتبع الطهارة.

آغاز کتاب: اما بعد حمد الله تعالی علی آلائه و الصلاة علی سید انبیائه و اشرف اولیائه هذه اثناعشریة تتلو عیک مسائل الطهارة علی نهج جدید و نمط سدید

انجام کتاب: و ادخال الخلاء شیئاًعلیه اسم الله تعالی او احد المعصومین سلام الله علیهم اجمعین

چاپ: مشارعربی ص ۱۸

[دنا ۱۸۱/۱ (۷۲ نسخه)؛ الذریعة ۱۱۷/۱ رقم ۵۶۷؛ ریحانة الأدب ۳۰۸/۳و ۳۱۹/۳؛ مکتبة امیر المومنین ۱۹/۱]

شرح و حواشی:

۱- مفتاح الکرامة فی معرفة الطهارة؛ مارندرانی، مهدی بن هادی (-۱۴)

۲- المناهج السویة فی شرح المطلب الأول من الاثنی عشریة؛ مارندرانی، مهدی بن هادی (-۱۴)

۳- الاثنی عشریة فی الطهارة (ترجمه)؛ یزدی، احمد بن محمد (- ۱۴)

۴- الاثنی عشریة فی الطهارة (ترجمه)

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۶۹۶/۱

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، محشی، علامت بلاغ دارد؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۱گ (۱پ-۳۱ر)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱۲-۲۸۰]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۸۳

آغاز: الحادی عشر کیف الطهارة الثانی عشر ما الذی یتبع الطهارة؛

انجام: برابر

کا: محمد مؤمن، تا: ۱۰۲۰ق؛ فاقد برگ اول است که شامل خطبه و قسمتی از فهرست اجمالی مطالب کتاب بوده و به‌جای آن صفحه اول رساله حج گذارده شده این اشتباه حتماً هنگام تعمیر و مجموعه ساختن این رساله‌ها روی داده است؛ دارای حواشی مؤلف با نشان «منه رحمه الله»؛ کاغذ: کاهی و آهار شده، جلد: تیماجی قرمز، ۱۱ و ۱۲ سطر، قطع: وزیری کوچک، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۴-۶۱]

۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۲۵۷/۲

آغاز: برابر

نسخه اصل: کتابخانه کاشف الغطاء - نجف اشرف؛ خط: نسخ، کا: شیخ محمد بن محمد بن عبد صیمری جزائری، تا: ۱۰۲۶ق؛ ۶۶ص (۵۵-۱۲۱) [عکسی ف: ۶-۳۰۳]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۳۳۳/۲

کا: زمان الدین بن جمشید، تا: سه‌شنبه ۲۳ جمادی الثانی ۱۰۲۹ق، جا: دارالسلطنه اصفهان؛ دارای حواشی با نشان «منه مدظله»؛ کاغذ: اصفهانی، ۸۳ص(۱۵-۹۸)، قطع: رقعی، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱۰-۱۱۲۷]

۵. تهران؛ مدرسه معمارباشی؛ شماره نسخه:۸۹/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: شنبه ۵ شعبان ۱۰۲۹ق، جا: موضع اردوباد، برای اخ اعز امجد محمد باقر؛ ۲۴گ (۸۶پ-۱۰۹ر)، ۱۰-۱۵سطر [ف: -۱۰۵]

۶. یزد؛ سریزدی؛ شماره نسخه:۲۴۱/۲

خط: نسخ، کا: موسی بن عبدالله، تا: سه‌شنبه ۱۴ ربیع الاول ۱۰۲۹ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۹گ (۲۰پ-۵۸ر)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱-۱۹۵]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۳۵۲/۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: سلخ شعبان ۱۰۲۹ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای بدون مقوا، ۱۸گ (۲۵پ-۴۲ر)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱۴-۱۳۶]

۸. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۷۵۳۹/۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمعه ۵ جمادی الاول ۱۰۳۱ق؛ کاغذ: سپاهانی سفید، جلد: مقوایی، ۲۱گ (۴۳پ-۶۳پ)، ۴ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۳-۴۴]

۹. بشرویه؛ امیرالمؤمنین؛ شماره نسخه:۱۰۳/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حاجی محمد بشروی، تا: غره رمضان ۱۰۳۱ق، جا: بلده تون؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۹گ (۱پ-۲۸پ)، ۱۱-۱۳ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف]

۱۰. مشهد؛ علی حیدر؛ شماره نسخه:۵۲۶/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۳۳ق؛ ۲۸گ (۱پ-۲۹ر)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [مؤید: ۲-۲۷]

۱۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۸۹۳/۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۳۴ق؛ مصحح، محشی با نشان «منه قدس سره و صدرالدین سلمه الله»؛ کاغذ: شرقی، ۶۱گ (۱۲۰پ-۱۸۰ر)، ۹ سطر، اندازه: ۴/۵×۱۰/۵سم [ف: ۳۲-۷۰۰]

۱۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۲۸۱/۱

کا: جمال الدین محمد انصاری، تا: ۱۰۳۵ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی روکش کاغذ ابری عطف تیماج قرمز، ۱۶گ (۱-۱۶)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۵-۱۶۰۰]

۱۳. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۲۴۵/۱

خط: نستعلیق، کا: محمد طالب بن حاج حیدر اصفهانی، تا: شوال ۱۰۳۶ق [ف: ۳-۹۳]

۱۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۷۱۶/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد صادق بن محمدر ضا تاجر اصفهانی، تا: ۲۲ شوال ۱۰۳۶ق؛ جلد: تیماج زرد، ۲۱گ (۳۶پ-۵۷پ)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۰×۱۶/۵سم [ف: ۳۱-۶۴]

۱۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۲۸۸/۱

خط: نسخ، کا: هاشم بن حسین بن عبدالرؤف حسینی موسوی، تا: نیمه شوال ۱۰۳۹ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۷گ (۱ر-۱۷ر)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۱-۲۴۹]

۱۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۵۰۳/۱-۲۷/۱۷۳

آغاز: یساعده و الشیخان علی التضیق و نقل المرتضی الاجماع یعضده و التفصیل المشهور قریب و فی الاخبار ما یؤیده؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ربیع الثانی ۱۰۴۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۱۲۵گ، ۸ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱-۷۱]

۱۷. یزد؛ صدوقی یزدی؛ شماره نسخه:۳۵/۱

خط: نستعلیق، کا: محمد مؤمن الخطیب، تا: ۱۰۴۰ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای،۱۷گ(۱پ-۱۷پ)،۱۴سطر،اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: -۲۸]

۱۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۰۸۷/۱

کا: محمد مومن، تا: اول شطور الجمادیین ۱۰۴۰ق، برای صفی الدین محمد؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا عطف تیماج مقوایی عنابی، ۱۳ سطر (۹×۱۳/۵)، قطع: ربعی، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱۶-۴۴۸]

۱۹. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۶۷۰/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۰۴۶؛ دارای حواشی مؤلف، اثنی عشریه صلوة و صوم، زکوة و خمس، رساله در تعیین جهت قبله و رساله وجیزه در علم درایه ضمیمه این نسخه است؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی. ، ۲۰ص، ۱۷ سطر، قطع: وزیری، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱-۳۵۳]

۲۰. قائن؛ مدرسه جعفریه؛ شماره نسخه:۱۳۱/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد بن حاجی محمد حسن قائنی، تا: رمضان ۱۰۵۳ق؛ مصحح؛ فاقد جلد، ۲۹گ (۸۹-۱۱۷)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [کتابخانه های قائن - ف: -۱۱۲]

۲۱. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۵۹۰/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد امین بن ملا عبدالعظیم، تا: ۱۰۵۷ق؛ کاغذ: ایرانی، جلد: تیماج قرمز مقوایی، ۳۶ص (۱۴-۴۹)، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف: ۲-۲۳۵]

۲۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۳۰۱/۳

خط: نسخ، کا: عبد الحسین بن قطس المسلمی، تا: شوال ۱۰۵۹ق؛ محشی؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۴گ (۱۱۳پ-۱۳۶ر)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۲۴-۹۵]

۲۳. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۹۰۶/۳

خط: نستعلیق، کا: صالح بن قاسم، تا: ۱۰۶۰ق؛ در برگ ۶۷ بندی در تفسیر آیه «ولکن حق القول ...»؛ مهر: حاج سید سعید؛ کاغذ: فرنگی صیقلی، جلد: تیماج عنابی، ۱۸گ (۴۸-۶۶)، ۱۴ سطر (۶×۱۲/۵)، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۳-۱۲۲۸]

۲۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۳۲۳

خط: نسخ، کا: میرزا محمد بن زمان خوانساری، تا: ۱۰۶۱ق [ف: ۲۱-۱۷]

۲۵. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۱۴۷/۱

خط: نسخ، کا: محمد بن عزیز الله الطباطبائی، تا: ۱۰۶۲ق؛ مصحح، محشی با نشان «منه قدس سره»؛ تملک: «ابن السید مرتضی ...»؛ جلد: تیماج مشکی ضربی ترنج و سرترنج دار، اندازه: ۱۱/۵×۱۹سم [ف: ۱-۱۰۶]

۲۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۹۳۹/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: نعمة الله بن عبدالله بن محمد بن حسین حسینی جزائری، تا: ۲ صفر ۱۰۶۳ق؛ مصحح، محشی با نشان «منه رحمه الله»؛ تملک: «سید نعمت الله بن عبدالله الجزائری الحسینی الموسوی»؛ کاغذ: فرنگی، ۲۷گ (۶۳پ-۸۹پ)، ۱۱ سطر، اندازه: ۷/۵×۱۱سم [ف: ۳۲-۸۲۲]

۲۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۵۷۷/۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد جعفر فرزند محمد باقر، تا: جمعه ۱ جمادی الثانی ۱۰۷۵ق؛ مصحح، محشی، مقابله شده با عبارت: «بلغ قبالا»؛ کاغذ: سمرقندی آهارمهره، ۱۹گ (۷۵-۹۳)، ۱۳ سطر، اندازه: ۷×۱۲سم [ف: ۲۹-۲۸۶]

۲۸. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۳۸۷/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عبدالله بن عبدالغفور تونی، تا: ۲۳ جمادی الاول۱۰۸۲ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۰گ (۱۵۶پ-۱۷۵ر)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [محدث ارموی مخ: ۱-۳۱]

۲۹. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۶/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد فاضل بن محمد مهدی مشهدی، تا: ۱۰۸۷ق؛ مصحح، محشی با نشان «عبدالنبی عفی عنه، منه رحمه الله ...»؛ جلد: مقوا عطف میشن مشکی، ۱۲گ (۲۶-۳۸ر)، ۱۶ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: -۱۴]

۳۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۱۵۲/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد صادق المشهدی بن محمد زمان القادری، تا: ۱۰۸۸ق؛ کاغذ: نباتی آهاردار، جلد: تیماجی مشکی یک‌لا، ۴۲ص (۲-۴۴)، ۱۵ سطر، قطع: رقعی، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۱۰-۷۳۴]

۳۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۳۴۷/۲

خط: نسخ، کا: محمد یوسف بن بابا محمد خبوشانی، تا: ۱۰۹۰ق؛

کاغذ: اصفهانی شکری، جلد: تیماج قرمز، ۲۹ص (۷۷-۱۰۵)، قطع: رقعی، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۱۰-۱۱۴۶]

۳۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۱۷۸/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۹۲ق؛ جلد: مقوایی عطف پارچه، ۲۴گ (۳۰پ-۵۳ر)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۳-۴۳۴]

۳۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۸۰۰/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۹۳ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج سرخ مقوایی، ۳۹ص (۲۳۱-۲۷۰)، ۱۹ سطر (۵/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۳/۵سم [ف: ۸-۳۰۴]

۳۴. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۶۴۷/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: احمد بن شیخ سعید، تا: ۶ صفر ۱۰۹۴ق؛ جلد: گالینگور قهوه‌ای، ۲۵گ (۱پ-۲۵پ)، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱-۵۵۳]

۳۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۴۶۲/۳

انجام: عفی عن الصلاة عن خمس دوم الجروح و القروح غیر الراقیة..

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای بدون مقوا، ۱۵گ (۸۵پ-۱۰۰پ)، ۱۵ سطر، اندازه: ۸/۵×۱۶/۵سم [ف: ۲۲-۵۰]

۳۶. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲۷۶۵/۱

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی، مقابله شده؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوا عطف میشن سرخ، ۱۶گ (۱-۱۶)، ۱۶ سطر (۶/۵×۱۱/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: ۳-۸۹۶]

۳۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۵۰۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: نخودی آهارمهره، جلد: مقوای روغنی مزین به ترنج و سرترنج، ۸گ، ۴۰ و ۴۲ سطر چلیپایی، اندازه: ۱۵×۲۸سم [ف: ۲۱-۱۸]

۳۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۳۱/۷-طباطبائی

خط: نسخ، کا: شیخ محمد علی بن محمود تبریز، تا: قرن ۱۱؛ دارای حواشی از مؤلف با نشان «منه» و نیز حاشیه‌هایی به نقل از شرح اربعین حبل المتین و غیره؛ کاغذ: اصفهانی نخودی رنگ، جلد: تیماجی قهوه‌ای تیره، ۱۴گ (۲۶پ-۳۹ر)، قطع: وزیری، اندازه: ۱۹×۲۶سم [ف: ۲۳-۸۱۲]

۳۹. مشهد؛ مدیر شانه چی؛ شماره نسخه:۱

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ از زمان مؤلف با حواشی «منه»؛ قطع: وزیری [نشریه: ۵-۵۹۰]

۴۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۸۲/۱۲

آغاز: برابر

نسخه اصل: فرهنگستان علوم آذربایجان باکو، ش (۸۲۰۱ M) ۱۴۰؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ با حواشی بسیار؛ ۴گ (۴۹-۵۲) [عکسی ف: ۳-۴۱۳]

۴۱. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۶۷۶/۱

خط: نسخ، کا: محمد جعفر بن سلیمان، تا: ۳ ربیع الاول ۱۱۰۱ق؛ افتادگی: آغاز؛ واقف: حسن صدرزاده خویی، تاریخ وقف: ۱۳۴۷ش؛ فاقد جلد، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: -۳۶۷]

۴۲. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲۶۷۳/۲

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: رجب ۱۱۰۲ق؛ مصحح و مقابله شده به‌وسیله سلمان‌شاه بن محمد امین، معلق به حواشی؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج سبز فرسوده، ۱۵گ (۸-۲۲)، ۹-۱۹ سطر [ف: ۳-۸۲۵]

۴۳. شیراز؛ طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۶۱۸

خط: نسخ، بی‌کا، تا: دوشنبه ۱۷ جمادی الاول ۱۱۱۴ق [نسخه‌پژوهی: ۲-۱۰۹]

۴۴. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۶۵۲/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد رفیع بن ملاصفات الله نائینی، تا: ۱۱۲۴ق؛ محشی با نشان «منه»؛ جلد: تیماج زرشکی، ۱۴گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف مخ: ۱-۳۷]

۴۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۱۴۶/۱

خط: نسخ، کا: محمد مهدی، تا: جمعه رجب ۱۱۸۱ق؛ محشی با نشان «منه رحمه الله» و نیز دارای حواشی لغوی؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن آبی، ۱۵گ (۳پ-۱۸پ)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف: ۵-۴۳۲]

۴۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۶۶۸/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: محرم ۱۱۹۹ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲گ (۵۲پ-۶۴ر)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: ۵-۶۵]

۴۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۵۵۱/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: اوایل قرن ۱۲؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی، ۷گ (۱۳۳-۱۳۹)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۳۱-۶۲۲]

۴۸. قم؛ بروجردی؛ شماره نسخه:۴۸۷/۱

آغاز: علی الارض و دفع الاول بارادة الماء و التراب من الطهور لا المشتق

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، ۴۶گ (۱ر-۴۷ر)، ۹ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۷/۵سم [ف: ۲-۳۰۸]

۴۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۰۷۴/۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن سرخ، ۷ و ۱۴ سطر، اندازه: ۹×۱۵سم [ف: ۵-۴۲۰]

۵۰. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۴۳۱/۳

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح، محشی؛ مهر: «محمد حسن»؛ ۱۴گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف مخ: ۱-۳۷]
۵۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۴۰۹/۱۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** انما قعد بعضک علی بعضک فلاتصیر للتشهد و الدعاء
خط: نسخ، کا: محمد صادق بن محمد جعفر الخاجویی، تا: ۱۲۲۵ق؛ درآخر کتاب فایده‌ای در حدیث از کمیل بن زیاد آمده است؛ جلد: تیماج قهوه‌ای عطف پارچه، ۳۱گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف مخ: ۱-۳۷]
۵۲. کرمانشاه؛ فیض مهدوی (کتابخانه)؛ شماره نسخه:بدون شماره/۳
کا: محمد رضا بن محمد علی، تا: دوشنبه غره ذیحجه ۱۲۳۷ق [تراثناس۲ش۴ : ۵۱]
۵۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۳۷۹
انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه اواخر ربیع الثانی ۱۲۷۹ق؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج مشکی مستعمل، ۸گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۱سم [ف: ۲۱-۱۷]
۵۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۲۰۵/۱-۵۶/۵۵
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، کا: شیخ موسی بن فخر المجتهدین ملا ابوطالب لاریجانی،تا:۱۲۹۹ق؛۱۱گ (۱-۱۱)، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۱-۷۱]
۵۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۷۳۸/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشی؛ ۸گ (۱۵۷پ-۱۶۵ر)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [محدث ارموی مخ]
۵۶. مشهد؛ امام هادی؛ شماره نسخه:۴۱/۲
خط: نسخ، کا: محمد کاظم بن محمد شریف طبیب خواتون آبادی،بی‌تا؛ ۱۵گ (۲۳پ-۳۸پ)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: -۳۳]
۵۷. مشهد؛ مدیر شانه چی؛ شماره نسخه:۲
خط: نسخ خوش، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی با نشان «منه» و «زین الدین» [نشریه: ۵-۵۹۰]
۵۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۲۲۹/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد زمان شیرازی، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۱گ (۴۴پ-۵۴پ) [ف: ۲۵-۲۳۰]
۵۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۷۱۸/۵
خط: نستعلیق، کا: محمدتقی بن محمدعلی، بی‌تا؛ محشی، پس از پایان این رساله بر یک صفحه فقراتی از کشکول بهائی به قلم کاتب نسخه و چند بیت فارسی از ملهمی تبریزی به خط دیگر دیده می‌شود، بر یک برگ دیگر ابیاتی از گیلانی، مولانا ضمیری، میرزا معصوم، فغفور، شیخ فیضی، صائبا، شیدا و تعلیم و بر یک صفحه دیگر تعلیقاتی بر چند فقره از اثنی عشریه صومیه به‌خط کاتب دفتر دیده می‌شود؛کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی، ۱۳۹ص (۳۴-۱۷۳)، ۱۵ سطر، قطع: خشتی، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف: ۱۰-۱۶۹۴]
۶۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۱۷/۱
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج سرخ مقوایی با لولا، ۶۱گ (۱-۶۱)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [سنا - ف: ۱-۲۵۰]
۶۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۵۹۰/۵
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج سبز، ۹گ (۶۶پ-۷۵ر)، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۱۹/۵سم [ف: ۳۰-۲۴۰]
۶۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۶۶/۱ط
آغاز: برابر؛ **انجام:** و فی اشتراط بلوغه و اسلامه.
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول، ۳۱ص (۱-۳۱)، ۷-۱۰ سطر، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۲۴/۳-۴۵]
۶۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۰۰۵/۱
خط: نسخ، کا: میر محمد بن میر سید علم جناحی، بی‌تا؛ محشی؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای مقوایی، ۱۰ (۱پ-۱۱پ)، ۱۹ سطر (۱۷×۱۹)، اندازه: ۱۹×۲۵سم [ف: ۱۲-۲۹۹۳]
۶۴. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۸۴/۲
خط: نسخ، کا: احسائی، بی‌تا؛ آغاز نونویس، محشی با نشان «منه»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی با روکش پارچه‌ای، ۲۰گ (۵۴پ-۷۴پ)، ۱۳ سطر (۸×۱۲/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۱۹/۵سم [ف: -۷۲۳]
۶۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۳۴۷/۲
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، کار مقابله توسط محمد عرب بن محمد رشید الدین انجام گرفته است؛ جلد: تیماج قهوه‌ای بدون مقوا، ۲۰گ(۱۴پ-۳۳ر)،اندازه:۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف:۱۶-۳۱۰]
۶۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۷۳۹/۱
انجام: و مضروب الفرض الأول فی الخطأ الثانی ثمانیة و اربعون
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج مشکی، ۹گ (۲پ-۱۰پ)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۲۵-۹۰]
۶۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۷۱۴/۱-۳۴/۸۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۳گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱-۷۱]
۶۸. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۳۱۵/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج و لولادار، ۱۷گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف مخ: ۱-۱۲]
۶۹. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۵/۲
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، بی‌تا؛ محشی؛ ۲۲گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۶×۱۰سم [ف: ۱-۷]
۷۰. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۱۱/۱
انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد:

تیماج قهوه‌ای باز، ۲۲گ، ۱۳ سطر (۱۴×۷/۵)، اندازه: ۱۴×۱۸سم [ف: ۲-۳۰۴]

۷۱. **یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۵۳۲/۱**

آغاز: المطلب الاول الطهارة و المطلوب تحدیدها

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و وسط؛ تمام صفحات و بین سطور دارای جدول شنگرف؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی با تیماج مشکی، ۸گ (۱-۸)، ۱۴ سطر (۱۴×۲۴)، اندازه: ۲۲×۳۴سم [ف: ۵-۱۶۸۶]

۷۲. **یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۷۳۸/۱**

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: حاج حسین تراب یزدی؛ کاغذ: مختلف، جلد: مقوایی روکش کاغذ ابری قرمز عطف و گوشه‌ها تیماج عنابی، ۲۱گ (۱-۲۲)، مختلف سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۴-۱۴۱۰]

● **الاثنی عشریة فی الطهارة (ترجمه)** / فقه / فارسی

al-iṯnā ʻašarīyya fi-ṭ ṭahāra (t.)

یزدی، احمد بن محمد، ق۱۴ قمری

yazdī, ahmad ebn-e mohammad (- 20c)

وابسته به: الاثنی عشریة فی الطهارة؛ شیخ بهائی، محمد بن حسین (۹۵۳-۱۰۳۰)

ترجمه مقداری از کتاب الطهارة اثنی عشریه شیخ بهائی است که مترجم تا اواخر مطلب دهم از کتاب را ترجمه کرده و ناتمام مانده است.

آغاز کتاب: سؤال: طهارت چند قسم است، جواب: سه قسم می‌باشد وضو و غسل و تیمم.

۱. **یزد؛ مدرسی؛ شماره نسخه:بدون شماره/۱**

آغاز: برابر؛ **انجام:** دو دست از دو بند کفین یک مرتبه از حدث.

خط: نسخ تحریری، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: مقوایی، ۱۲گ، ۱۷ سطر (۱۱×۱۷)، اندازه: ۱۷×۲۱سم [میراث اسلامی: ۸-۴۵۲]

۲. **قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۷۵۹/۱**

آغاز: برابر

نسخه اصل: کتابخانه سید محمد حسین مدرسی، قم؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف ، بی‌تا؛ تملک: «سید محمد حسین مدرسی» در جمادی الثانی ۱۴۲۰؛ مهر: «عبده الراجی احمد الطباطبائی»؛ ۲۳ص (۲-۲۴) [عکسی ف: ۵-۲۱۴]

● **الاثنی عشریة فی الطهارة (ترجمه)** / فقه / فارسی

al-iṯnā ʻašarīyya fi-ṭ ṭahāra (t.)

وابسته به: الاثنی عشریة فی الطهارة شیخ بهائی، محمد بن حسین (۹۵۳-۱۰۳۰)

به فرمان شاه سلطان حسین صفوی رساله «الاثنا عشریه فی الطهارة» شیخ بهایی را مترجمی ناشناس به فارسی با عنوان «قا ل - الترجمه» ترجمه نموده است.

دامغان؛ صادقیه؛ شماره نسخه:۸۰/۲

آغاز: الحمدلله عظیم النوال سنی الجلال و الجمال و الصلاة علی سید من هدی عن الضلال و أوضح الحرام؛ **انجام:** و اسم خدا با یکی از ائمهء هدی بر آن نقش باشد در این است.

خط: نسخ، کا: محمد معصوم بن ابی طالب حسنی، تا: ربیع الاول ۱۱۲۸ق؛ مصحح، محشی با نشان «منه مد ظله»، پس از این رساله اشعاری به عربی و تاریخ تولدی به سال ۱۲۵۱ آمده؛ مهر: «الواثق بالله الغنی عبده محمد مهدی»؛ ۲۰گ،اندازه: ۱۷/۵×۲۴سم [ف: ۳۴]

● **الاثنی عشریة فی المواعظ العددیة** / حدیث / عربی

al-iṯnā ʻašarīyya fi-l mawāʻiẓ-il ʻadadīyya

عیناثی، محمد بن محمد، ق۱۱ قمری

ʻaynāsī, mohammad ebn-e mohammad (- 17c)

تاریخ تألیف: شنبه ۹ رجب ۱۰۶۸ق؛ محل تالیف: مشهد مقدس احادیث اخلاقی و اقوال بزرگان را به ترتیب در یک «مقدمه» و دوازده «باب» و یک «خاتمه» جمع‌آوری کرده است و آنها را به ترتیب مفردات، ثنائیات، ثلاثیات، رباعیات ... اثنی عشریه تنظیم و در هر باب به ترتیب احادیث نبوی، علوی، حسنی و سایر امامان و همچنین کلمات علما و حکما را تا آخر ابواب ذکر نموده است. مؤلف در مقدمه دوازده وجه برای امتیاز و برجستگی عدد دوازده بر سایر اعداد بیان نموده که حروف دوازده‌گانه دو کلمه مقدس «لا اله الا الله» و «محمد رسول الله» شمار ائمه اطهار، بروج و همچنین شهور و انهار در آیات کریمه از جمله آنهاست. مؤلف در پایان می‌نویسد که اگر به اغلب اشیاء گرانبهای عالم یا کلمات مرکب اسماء الحسنی و انبیاء بنگریم آنها را دوازده عدد خواهیم دید مانند لا اله الا الله، محمد رسول الله، الرحمن الرحیم، الحمید المجید، العروة الوثقی، امیرالمومنین، فاطمه بنت محمد، آدم خلیفه الله، نوح خالصة الله، موسی کلیم الله، عیسی مسیح الله، محمد حبیب الله و ... .

آغاز کتاب: الحمدلله الذی و عظنا بالناطق و الصامت لتزجر بهما عن ارتکاب السیئات و رزقنا العقل لنهتدی به فی ظلمات المشکلات. و بعد حمدالله المتفرد بالازل ... یقول الجانی ... محمد بن محمد بن حسن الشهیر بابن قاسم.

انجام کتاب: استغفرالله استغفار معترف / بما یقدم ابلاغا و انذارا

چاپ: مشار عربی، ص۱۸؛ مشهد مقدس، سنگی، بی ناشر، ۱۳۲۲ق.، رحلی، ۳۰۰+۱ص؛ تهران، بدون تاریخ، ۲۸۹+۱صص

[الذریعة ۱۱۹/۱رقم ۵۷۶؛ دنا ۱۸۳/۱ (۲۳ نسخه)]

شرح و حواشی:

۱- الاثنی عشریة فی المواعظ العددیة (منتخب)

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۲
آغاز: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۶۸ق؛ ۳۸۷گ، ۱۹ سطر، قطع: رحلی، اندازه: ۱۷×۲۷سم [ف: ۲-۱۰]
۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۷۶۰
آغاز: بسمله. الحمدلله الواحد الأحد المتفرد بالأزل و الأبد [و الصلاة] علی اول العدد محمد خاتم النبیین؛ **انجام:** بنو عبدالمطلب سادات الدنیا اثنی عشر نقیباً اللهم صل علیهم بأفضل صلواتک یا رب العالمین
خط: نسخ، کا: امین کشمیری، تا: ۱۰۷۷ق؛ دارای بلاغ؛ اهدایی رهبری، اسفند۱۳۷۶؛ کاغذ: نخودی آهارمهره کشمیر، جلد: اسقاطی، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۶×۲۴سم [اهدائی رهبر۲ اخبار۱: ۲۴]
۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۴۹/۳
خط: نستعلیق، کا: محمد طاهراراسنجی قزوینی مستوفی قندهار، تا: محرم ۱۰۷۹ق، جا: مشهد در مدرسه فاضل خان؛ کاتب با مؤلف نسخه ملاقات نموده و از روی نسخه اصلی نوشته است؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج تریاکی ضربی و مقوایی، ۱۱۱گ (۴۶-۱۵۶) [سنا - ف: ۲-۱۴۰]
۴. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه:۳۹۳
آغاز: لی فقال اما ترضی ان تکون رابع اربعة؛ **انجام:** خذوع ظاهر زینة ما هو باطل
خط: نسخ خوش و معرب، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، مقابله شده؛ کاغذ: حنایی روشن آهارمهره سوخته، ۲۴۶گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۷×۲۷سم [ف: -۱۲]
۵. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۴۶۶
خط: نسخ، بی‌کا، تا: تا برگ ۱۶۲ از قرن ۱۱ و بقیه ترمیمی سال ۱۲۷۷؛ ۲۶۱گ، اندازه: ۱۸/۵×۲۳سم [ف: ۳-۵]
۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۶۴۶
خط: نسخ، کا: محمد طاهر بن علی اکبر تبریزی، تا: شنبه ۲۱ جمادی الثانی ۱۱۰۴ق؛ یادداشت ابوالحسن بن شاه کوثر در ۱۲۱۴ در صفحه عنوان هست؛ تملک: ابراهیم شیخ حسین بلاغی در سپاهان در ۱۲۰۴و عبدالله بن محمد رضای شیر و جمال الدین بن عیسی در ۱۲۹۹؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: روغنی با گل و بوته درون روغنی گلدار، ۲۸۰گ، ۲۶ سطر (۱۲×۳۳)، اندازه: ۲۱×۳۱سم [دانشگاه: ف:10-1520]
۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۱۸۲۹
منتخب؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ اهدایی رهبری، بهمن ۱۳۸۳؛ کاغذ: حنایی آهارمهره، جلد: تیماج فرنگی، ۲۰۳گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [اهدائی رهبر۲ اخبار۱: ۲۵]
۸. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۷۱۱
آغاز: الحمدلله الذی اقام المأمومیین بسره لاظهار غیبة مقامه؛ **انجام:** و اذا عطس قال الحمدلله رب العالمین
خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواخر قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: ترمه، جلد: مقوایی با پارچه، ۳۳۰گ، ۱۸ سطر (۱۰/۵×۱۶)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۳-۱۰۳۴]
۹. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۱۲۵۰
آغاز: برابر؛ **انجام:** فرغ من کتابته و تالیفه العبد الفقیر ... محمد بن محمد حسن الشهیر بابن قاسم الحسینی العینالی العاملی ... و کان ذلک فی یوم السبت التاسع من شهر رجب الحرام سنه ثمان و ستین بعد الالف من الهجرة النبویة علی مشرفها ... فی المشهد المقدس الرضوی ...
خط: نسخ خفی، کا: ابوالحسن ابن شاکور عفی عنهما الهندی اباء و النجفی مولدا، تا: ربیع الثانی ۱۲۱۶ق، جا: اصفهان؛ نوشته شده «اثنی عشریه در مواعظ ابتیاعی از ورثه مرحوم طهماسب میرزا بتاریخ شهر محرم الحرام داخل کتابخانه مبارکه موزه سرکاری توشقان ئیل ۱۲۹۷»، مجدول کمند اندازی زرین بند مشکی است، دو صفحه اول در حواشی دارای تذهیب مختصر و ساده، مجدول کمندکشی زرین بند مشکی؛ مهر: مشیر السلطنه، علی اکبر بن حسین الحسینی؛ کاغذ: ترمه، جلد: چرم یک‌لا آلبالویی رنگ، ۴۲۷ص، ۲۶ سطر، قطع: ربعی، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف: ۱-۵]
۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۸۳۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، کا: محمد ملقب به آقا بابا، تا: ۱۲۲۶ق، جا: اصفهان؛ با دو قلم از قرن ۱۳، از آغاز تا پایان برگ ۴۲۱ با قلم تحریری ریز بدون نام و نشان از برگ ۴۲۲ تا پایان خط نسخ محمد ملقب به آقا بابا در اصفهان چهارم ذیقعده ۱۲۲۶، صفحه نخست کتاب دارای یک سرلوح مذهب و دارای نقاشی با قلم طلا و لاجورد و شنگرف و سبز و مشکی؛ تملک: میرزا علی قمی؛ مهر: «المتمسک بالله الغنی عبده میرزا علی»؛ کاغذ: فرنگی خوب، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۰۴۸ص، ۱۹سطر، قطع: رحلی، اندازه: ۱۹×۳۱سم [ف: ۱۰-۱۵۵]
۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۴۲/۱-طباطبائی
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ خوب، کا: محمد شریف بن رجب علی، تا: ۱۲۲۶ق، جا: اصفهان؛ جلد: تیماجی قرمز سوخته‌ای دارای ترنج و نیم ترنج، ۲۵۵گ (۱-۲۵۵)، ۲۳ سطر، قطع: رقعی، اندازه: ۱۱×۱۹/۵سم [ف: ۲۳-۳۶]
۱۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۹۳۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: حسن بن محمد علی حسینی متطبب گلپایگانی، تا: ۱۲۳۴ق، جا: کرمانشاه؛ مصحح، نشانی بلاغ دارد؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۰۰گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۷×۲۴سم [ف: ۲۷-۳۴۳]
۱۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۷۲۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: عصر جمعه سلخ ذیحجه ۱۲۴۱ق؛ اهدایی رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: شکری آهارمهره، جلد: تیماج

مشکی، ۱۶۱گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [اهدائی رهبر۲ اخبار۱: ۲۳]

۱۴. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۴۸۶-عکسی

آغاز: برابر؛ **انجام:** العاثر و خطا الخاطر لتضعیف

خط: نسخ خوب، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جدول‌بندی یک‌راه، سربندها و یادداشت‌ها در کناره، وقف‌نامه با تاریخ ۱۲۴۵؛ ۶۰۸ص، ۲۳ سطر (۱۲×۲۲/۵)، اندازه: ۲۱×۳۰سم [عکسی ف: ۱-۷]

۱۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۱۷۶-۵۶/۲۶

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: احمد بن ابوالقاسم القمی، تا: شنبه ۱۶ رجب ۱۲۷۶ق؛ ۱۸۵گ، ۲۹ سطر، اندازه: ۱۸×۲۸سم [ف: ۱-۷۴]

۱۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۱۵۴

خط: نسخ، کا: محمد حسن بن محمد زمان دزفولی، تا: ۱۲۸۲ق؛ کاغذ: آهارمهره فرنگی، جلد: میشن سرخ، ۴۱۷گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۹/۶×۲۹/۷سم [ف: ۱-۱۳]

۱۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۵۸۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، کا: محمد حسین بن محمد تقی تبریزی، تا: ۱۲۸۲ق، جا: تبریز؛ دو صفحه اول حواشی مذهب زر و قرمز و بنفش و سبز؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج عنابی ترنج و نیم ترنج، ۲۳۱گ، ۲۹ سطر (۱۰×۲۱)، اندازه: ۱۷/۵×۳۰سم [ف: ۱۰-۱۱۶]

۱۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۱۹ط

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد علی حسینی اصفهانی، تا: چهارشنبه ۲۵ صفر ۱۲۹۰ق؛ جلد: تیماج سرمه‌ای مجدول گرهی، ۴۶۵ص، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۴/۳-۲۷]

۱۹. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۵۲۵۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه یی مقوایی، ۱۰۹گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۲/۵سم [ف: ۳-۴۲]

۲۰. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۷۱۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: میرزا محمد بن محمد حسینی، تا: پنج‌شنبه ۲۲ ربیع الاول ۱۳۰۰ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج مشکی ضربی، ۲۱۸گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۲۲×۳۵/۵سم [محدث ارموی مخ: ۱-۳۱]

۲۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۹۲۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** و ایضاً لکل امام معصوم اثنی عشر حرفاً...

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا (نزدیک عصر مؤلف)؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج مشکی فرسوده، ۲۸۷گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۷×۲۳سم [ف: ۳-۱۳۹]

۲۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۸۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ دارای یک سرلوح مزدوج مذهب مرصع شرفه‌دار، اوراق جدول‌بندی و کمندکشی به زر و تحریر؛ واقف: نائینی، تاریخ وقف: مرداد ۱۳۱۱؛ کاغذ: شکری، جلد: تیماجی دارچینی، ۴۹۶گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۶×۳۲سم [ف: ۵-۵]

۲۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۹۱۳-۵۹/۱۳۳

آغاز: وهرب القاتل فدخل ابوهما فقلت له ان ابنک قتل اخاه وهرب ... قد افترسه السبع

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۱۹۴گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۱-۷۴]

۲۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۴۶۹-۵۷/۱۳۹

آغاز: علی و فاطمه بحران من العلم عمیقان لایبغی احدهما علی صاحبه و فی روایة: بینهما برزخ رسول الله صلی الله علیه وآله از اواسط باب ثانی (ثنائیات) تا اواسط باب ثالث (فی المواعظ الثلاثیات)؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ ۸۲گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴×۱۸سم [ف: ۱-۷۴]

● الاثنی عشریة فی المواعظ العددیة (منتخب) /

ادبیات / عربی

al-iṯnā ʻašarīyya fī-l mawāʻiẓ-il ʻadadīyya (mn.)

وابسته به: الاثنی عشریة فی المواعظ العددیة؛ عیناثی، محمد بن محمد (-۱۱)

گفته‌های کوتاه حضرت پیامبر اکرم و ائمه طاهرین (ع) در ابواب مختلف معارف دینی از کتاب «الاثنا عشریه» عیناثی انتخاب شده و تقریباً به ترتیب موضوعی می‌باشد.

آغاز کتاب: الحمدلله رب العالمین ... اما بعد فهذه کلمات جامعة و انوار لامعة یتلألأ فی الأصداف الطاهرة عن الأئمة الطاهرین.

انجام کتاب: قال نعم و لو مثل رأس الذباب، و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۷۸۱/۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۰ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۴گ (۴۹ر-۶۳ر)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳×۲۱/۵سم [ف: ۲۲-۳۱۵]

● اثولوجیا = ثئولوجیا = میامر / فلسفه / عربی

uṯulujīyā = ṯi'ulujiyā = mayāmir

فلوطین، ۲۰۴؟ - ۲۷۰ ؟ قبل میلاد

falotīn (204-270)

مترجم: حمصی، عبدالمسیح بن عبدالله، ق۳ قمری

ترجمه عربی بخشی از آثار فلوطین که تا قرون اخیر به ارسطو نسبت داده می‌شده است. حمصی آن را از یونانی یا سریانی به عربی ترجمه کرده است و کندی (۱۸۸-۲۵۸ق) آن را برای خلیفه عباسی احمد بن المعتصم بالله اصلاح کرده است. حمصی، کندی، فارابی، میرداماد، ملاصدرا و قاضی سعید قمی

از جمله کسانی هستند که آن را به ارسطو نسبت داده‌اند. در ده «میمر» یا «میم» تدوین شده است بدین شرح: ۱. فی معرفة الغاية؛ ۲. رجوع النفس الی العالم العقلی؛ ۳. ماهية جوهر النفس؛ ۴. فی شرف عالم العقل و حسنه؛ ۵. فی ذکر الباری و ابداعه ما ابدعه؛ ۶. فی الکواکب؛ ۷. فی النفس الشريفة؛ ۸. فی صفة النار؛ ۹. فی النفس الناطقة؛ ۱۰. فی العلة الاولی؛ باب من النوادر: فی العقل الاول.

آغاز کتاب: بسمله. الميمر الاول من كتاب ارسطوطاليس الفيلسوف المسمی باليونانيه اثولوجيا و هو القول علی الربوبية تفسير فرفوريوس الصوری و نقله الی العربيه عبدالمسيح بن عبدالله ناعمة الحمصی و اصلحه لاجل الاحمد بن المعتصم بالله ابويوسف يعقوب بن اسحق الکندی.

انجام کتاب: لانها قد لبست صورا كثيره فهی خفيه تحتها لا ينالها شیء من الحواس البته.

چاپ: با تحقیق عبدالرحمن بدوی، قاهره، مکتبة النهضة، ۱۹۵۵م، فی کتاب افلوطین عند العرب، ۱-۱۶۴؛ با تحقیق جلال الدین آشتیانی، تهران، انجمن فلسفه: ۱۳۶۰؛ مشار عربی، ص۱۸، تهران، سنگی، بی ناشر، ۱۳۱۴ق.، وزیری، (ص۱۵۸-۳۲۳)

[دنا ۱۸۴/۱ (۶۴ نسخه)؛ دائرة المعارف بزرگ اسلامی ۶: ۵۷۹-۵۸۵]

شرح و حواشی:

۱- تفسير كتاب اثولوجيا من الانصاف؛ ابن سينا، حسين بن عبدالله (۳۷۰-۴۲۸)

۲- تحریر اثولوجیا = المیمر؛ فارسی، محمد تقی بن محمد (-۹۴۸)

۳- تعلیقات اثولوجیا = حاشیة اثولوجیا؛ قاضی سعید قمی، محمد سعید بن محمد مفید (۱۰۴۹-۱۱۰۳)

۴- حاشیه اثولوجیا

۵- شرح اثولوجیا (فارسی)

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۰۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** و الثانی الی مشاهدة المجنون تلك الصور انتهی كلامه

دارای ۱۰ «میمر»؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۰۸ق؛ در آغاز کتاب پیش از میمر نخستین، دیباچه ای متضمن نام مفسر و مترجم و اصلاح‌کننده کتاب، معرفی موضوع بحث و هدف (غایت) این تألیف و فهرست کلی مسائل آن گذارده شده است، بر پشت نخستین برگ یادداشتی از «ابوالحسن طباطبائی» است، پس از پایان نسخه، روی چندین برگ اضافی، قطعات مختلفی از غرر و درر سید مرتضی و سخنان پاره‌ای از حکما نقل گردیده است؛ کاغذ: فرنگی متوسط، جلد: تیماجی مشکی، ۲۵۶ص، ۱۷ سطر، قطع: رقعی، اندازه: ۱۶×۱۷سم [ف: ۵-۳۸]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۵۹۰

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۱۱ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ لایی،بغلی،۹۵گ،۱۵سطر (۴×۱۰)، اندازه: ۹×۱۵سم [ف: ۱۷-۱۶۷]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۸۱/۱ط

آغاز: بسمله. رب تمم بالخير الميمر الاول من كتاب ارسطوطاليس؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۲۰ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای لولادار، ۹۸ص (۱-۹۸)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: ۲۴/۳-۵۱]

۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۴۱/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** بل انما كان من صانع حكيم فاضل غير انه ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۲۷ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج تریاکی مقوایی، ۱۹۱ص (۱-۱۹۱)، ۱۷ سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۷-۱۲۲]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۸۴۸/۱-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلم‌ها - ف: ۱-۷۳۷]

۵. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۹۰۹/۱

آغاز: برابر

تا میمر عاشر؛ کا: خلیل بن محمد حسین عبدالعظیمی، تا: ۱۰۲۹ق؛ قطع: رقعی [ف: -۳۲۵]

۶. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۶۲۲/۱

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ربیع الثانی ۱۰۴۱ق؛ مصحح، مقابله شده، از موقوفات رمضانیه آقا ابراهیم ۱۲۳۰؛ جلد: تیماج سوخت سرخ، ۱۲ سطر، اندازه: ۹×۱۷سم [ف: -۳۳۲]

۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۳۰/۱۵-ف

نسخه اصل: بادلیان ش ۹۵ اوزلی (۱۴۲۲)؛ بی‌کا، تا: ۱۰۴۲ق [فیلم‌ها - ف: ۱-۵۵۸]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۳۰/۱۹

آغاز: قد عبر المعلم الاول فی كتاب اثولوجيا عن الوجوب بالذات بالسكون ...

بخش کوتاهی است منقول از آن؛کا: محمد میر حسین استرابادی، تا: ۱۰۵۸ق؛ جلد: تیماجی قرمز رنگ، ۲ص (۱۳۰-۱۳۱)، قطع: رقعی مستطیل، اندازه: ۱۰/۵×۱۸/۵سم [ف: ۹-۴۶۲]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۴۹۹/۱

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد صفی بن اسکندر متطبب، تا: ربیع الاول ۱۰۶۳ق؛ مصحح، در دو برگ آغازین چند بیت شعر فارسی به خط لطفعلی و جمله‌ای از مناجات‌نامه خواجه عبدالله انصاری دیده می‌شود؛ تملک: علی افندی؛ مهر: کتابخانه «جعفر سلطان ۱۱۰۴»؛ جلد: تیماج دو رو قهوه‌ای سرطبل‌دار، ۶۸گ (۲پ-۷۰ر)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف: ۲۰-۷۸]

۱۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۰۳۹/۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: علی بن بازیکیای گیلانی دیلمی، تا: ۱۰۶۵ق؛ سرلوح منقش کم کار، جداول ریاضی به شنگرف، مذیل به سه

ورق فوائد تاریخی در باب حکمای یونان؛ کاغذ: حنایی آهارمهره، جلد: تیماج مشکی، ۱۴ سطر، اندازه: ۹×۱۶سم [ف: ۱۰-۲۰۳]

۱۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۰۳۹/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خفی، بی‌کا، تا: ۱۰۶۵ق؛ مذیل به ۳ فوائد تاریخی در باب حکمای یونان است؛ کاغذ: حنایی آهاری سرخ، جلد: تیماج، ۱۴ سطر (۵×۱۰)، قطع: خشتی، اندازه: ۹×۱۶سم [رایانه]

۱۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۷۸۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: شریف، تا: ۵ شوال ۱۰۷۰ق؛ مجدول؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قرمز، ۱۱۶گ، ۱۶ سطر (۵×۱۴)؛ اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۳-۱۸۲]

۱۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، کا: غیاث الدین محمد بن اویس رستمداری، تا: غره جمادی الثانی ۱۰۷۰ق؛ واقف: نادرشاه، تاریخ وقف: ۱۱۴۵ق؛ کاغذ: سمرقندی آهارمهره، جلد: میشن خرمایی، ۱۰ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱-۳۶]

۱۴. یزد؛ صدوقی یزدی؛ شماره نسخه:۴۸

آغاز: أما اذ قد وصح ان النفس بجرم و أنها لا تموت و لا تفسد و لا تفنی بل هی باقیة دائمة فانا نرید أن نفحص عنها أیضاً

خط: نسخ، کا: گدا علی مشهدی، تا: شنبه ۱۶ جمادی الثانی ۱۰۷۰ق، جا: یزد آباد اصفهان؛ توسط کاتب تصحیح شده و کتاب را نزد مولا موسی طبسی خوانده و در اصفهان به تاریخ ۹ ذیحجه ۱۰۷۰ به پایان برده است، در دو برگ قبل از کتاب قصیده‌ای از فغانی به‌خط محمد سعید و به تاریخ ۲۶ ذیقعده ۱۰۷۰ در اصفهان و روایتی به‌خط میرزا سید علی طبیب ملقب به صدر الأطباء مدرسی به‌تاریخ غره رجب ۱۳۳۱ دیده می‌شود؛ تملک: شهربانو دختر سید یحیی حسینی حسنی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای بدون مقوا، ۱۲۹گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: -۳۶]

۱۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۵۶۹

خط: نستعلیق، کا: غیاث الدین محمد، تا: ۱۰۷۲ق؛ نیمه میمر ۸ مورخ ۲۳ رمضان و میمر ۹ مورخ ۲۵ رمضان و میمر ۱۰ مورخ ۱ ذیقعده همین سال است، محشی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج عنابی،۳۷گ،۱۵سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۴×۱۹/۵سم [ف: ۸-۱۸۵]

۱۶. شیراز؛ هاشمی، نورالدین (خاندان)؛ شماره نسخه:۱۷/۱۷

بی‌کا، تا: ذیقعده ۱۰۸۰ق [نشریه: ۵-۲۸۸]

۱۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۸۶۱/۱۷

آغاز: المیمر الأول: أما بعد اذ قد بان وصح أن النفس لیست بجرم و انها لا تموت و لا تفسد و لا تفنی بل هی باقیة دائماً فانا نرید أن نفحص عنها ایضاً. ؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: رفیع الدین محمد بن غیاث الدین محمد، تا: ذیقعده ۱۰۸۰ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج قرمز، ۳۵گ (۶۱پ-۹۵ر)، اندازه: ۱۵×۲۵/۵سم [ف: ۵-۲۸۵]

۱۸. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۴۸/۲

آغاز: و حینئذ یذکر رؤوس المسائل، بسمله، رؤوس المسائل التی وعد الحکیم بالامانة عنها فی کتاب اثولوجیا

خط: نسخ، بی‌کا، تا: دوشنبه جمادی الثانی ۱۰۸۴؛ افتادگی: آغاز؛ تملک: اسماعیل عقدائی ۱۲۷۰؛ جلد: مقوایی عطف و حواشی تیماج تریاکی، ۱۴۲گ (۵۹-۲۰۱)، ۲۳ سطر (۱۳×۱۷)، اندازه: ۱۸×۲۴سم [ف: ۱-۶۳]

۱۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۶۸۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق و شکسته، کا: محمد حسن مشهدی، تا: ۱۰۸۷ق، جا: مشهد؛ عبارات متفرقه ضمن ۱۳ صفحه ضمیمه، به‌وسیله سید علی اصغر اصغرزاده موسوی در اردیبهشت ۱۳۳۸ تسلیم کتابخانه شده؛ کاغذ: حنائی، جلد: تیماج زیتونی، ۱۱۶گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۹×۱۶سم [ف: ۱۱-۱۰]

۲۰. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۱۲۷۰

خط: نستعلیق، کا: محمد طاهر بن محمد تقی مشهدی، تا: ۱۴ ذیحجه ۱۰۸۸ق؛ قطع: بغلی [نشریه: ۷-۹۸]

۲۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۹۲۱

خط: نسخ، کا: محمد جعفر بن مختار مازندرانی، تا: شنبه صفر ۱۰۸۸ق، جا: مدرسه باقریه سپاهان؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج حنایی مقوایی، ۲۲۶گ، ۱۵ سطر (۵×۱۱)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۸-۵۳۳]

۲۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۷۴۲/۳

آغاز: فلذلک یحتاج الفاعل الاول الی ان یری الشیء قبل ان یفعله؛ **انجام:** من الحواس البتة. تم کتاب اثولوجیا للمعلم الاول ارسطاطالیس ... فی یوم الاثنین

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۴ صفر ۱۰۹۸ق، جا: بلده جهانگیر نگر؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۳۳گ (۴۹ر-۸۲پ) [ف: ۸-۴۹۲]

۲۳. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۵۶/۱۷

خط: نستعلیق، کا: عبدالخالق بن محمود دماوندی، تا: جمعه میانه‌های رجب ۱۰۹۸ق؛ در برگ ۱۵۰پ اشعار فارسی از جامی و تاریخچه‌هایی از مفضل بن یزید از کتاب مستطرف دیده می‌شود؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی، ۳۱گ (۱۲۰پ-۱۵۰ر)، ابعاد متن: (۱۴×۲۰)، اندازه: ۱۶/۵×۲۴سم [ف: -۱۹۵]

۲۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۳۹۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ چند برگ آخر را اسمعیل موسوی به‌دستور عارف وحید کلب علی بیکا در جمادی الاول ۱۰۶۷ نوشته است، وقف اولاد ملا محمد اسمعیل استرابادی در ۱۲۴۹ با یادداشت ۱۳۱۴ از محمد صالح از نوادگان او که متولی بوده است با مهر «یا صالح المؤمنین»، در ص ع نسخه ما یک صفحه از غیاث الدین منصور دشتکی بدین‌گونه دیده میشود:

«صورة خط غیاث الحکماء علیه الرحمة: بسمله. اللهم یا متمم الانوار و منزل السکینة علی ذوی الاسرار بمعرفة اسرارک ... و بعد فان ... غیاث المشهور بمنصور یقول ان غرضنا فی کتابنا هذا هو مطلع العرفان و فاتحة البیان و خاتمة البرهان سر البیان الذی هو رابع مناظر ارکان ریاض الرضوان هو الاتیان بحق البیان لکشف اثولوجیا الذی نظمه ... ارسطا طالیس الحکیم فانه وضعه بلسان یونان القدیم فنقله و ترجمه من عرفه و تعرفه و انی اوردت اولا روایة عبارته و حکایة کلامه و مقالته ثم اشتغلت بما اردت من ایراد کلام [فی] تحقیق المرام فی کل مقام سیما فیما اعیت الفضلاء و صارت القلوب فیه صرعی. و بالجملة مؤلف هذا الکتاب الکریم هو الفیلسوف العظیم ارسطا طالیس الحکیم و مفسره فرفوریوس الصوری و مترجمه عبدالمسیح الحمصی و مصلحه یعقوب الکندی و مرتبه و مرصفه و محرره و مهذبه و محققه و مقرره الراجی رحمة ربه الغفور الغنی ابو علی بن محمد منصور الحسینی احسن الله حاله و انجح آماله و کشف با المعارف الالهیة باله»، پس این نسخه تحریر و پاکیزه شده دشتکی است و شاید از روی خط او نوشته شده است ولی شرح و تحقیق او را ندارد و تنها متن است و همین اندازه پیداست که او را تحریر و شرحی است بر این کتاب؛ تملک: قوام حسینی، حبیب الله بن رفیع الدین محمد؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷۳گ، ۱۹ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۷/۵سم [ف: ۱۵-۴۲۳۴]

۲۵. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۴۶ ـ د

تا نیمه‌های میمر عاشر؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی ضربی، ۱۳۴گ، ۱۵ سطر (۵/۵-۱۱/۵)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱-۱۱]

۲۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۷۴/۱-طباطبائی

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ دارای علائم مقابله و تصحیح، از انجا که این نسخه در دست عبدالرزاق لاهیجی فیلسوف معروف قرن ۱۱ بوده است دور نیست تصحیح و مقابله با نظر او و یا به دست خود او انجام یافته باشد؛ ۶۳گ (۱-۶۴) [ف: ۲۳-۶۶۸]

۲۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۲۷۵/۱

از میمر سوم تا میمر ۱۰؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: نو، ۲۰ سطر (۸×۱۲/۵)، قطع: ربعی، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۶-۵۰۳]

۲۸. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۰۳/۱

انجام: فالکون آخر العلل العقلیة المصورة و اول العلل المکونه و لم یکن یجب أن یقف ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی،۵۶گ (۱پ-۵۶پ)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۱-۱۵۲]

۲۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۳۹۶/۱

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: ترمه، ۱۷ سطر [ف: ۷-۳۸۲]

۳۰. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۹۱۵/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: مقیم بن ابراهیم دماوندی، تا: قرن ۱۱؛ مصحح ؛ ۱۰۴گ، ۱۵ سطر [ف مخ: ۱-۲۸]

۳۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۲۹۷

خط:نسخ،بی‌کا،تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی آهارمهره، جلد: تیماج یکلا خاکستری،۱۵۸گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۳-۴۶]

۳۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۸۲۷۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ یادداشت ابوالحسن بن محمد رضوی و تاریخ ۱۰۷۰ق و «۱۲۹۹ ملاحظه شد» در آن هست، مهر وقف مدرسه فاضلخان و عرض نسخه در آن مدرسه در شوال ۱۲۷۳ق در پایان نسخه در دو جا هست؛ کاغذ: سپاهانی، ۷۵گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۶سم [ف: ۳-۴۶]

۳۳. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۱۶۸۸/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج مشکی لایه‌ای، ۱۵ و ۲۰ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۲-۵۵۴]

۳۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۷۰۵

آغاز: أما اذ قد بان و صح أن النفس لیست بجرم و انها لا تموت و لا تفسد و لا تفنی بل هی باقیة دائما فانا نرید أن نفحص عنها ایضا؛

انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، مقابله آن توسط محمد نصیر انجام شده است، در پایان فائده‌ای فلسفی آمده است؛ مهر: «تلک حجتنا آتیناها ابراهیم» (مربع)؛ جلد: تیماج قرمز بدون مقوا، ۱۸۶گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۰×۱۶/۵سم [ف: ۲۲-۲۴۷]

۳۵. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۴۲/۵۴

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ در ۲۵۷پ روایتی است از عیون الاخبار از صادق درباره ولایت علی؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ مقوایی، ۲۲گ (۲۳۶پ-۲۵۷ر)، ۲۴ تا ۳۳ سطر (۱۲×۲۲)، اندازه: ۱۷/۵×۲۷سم [ف: -۱۴۷]

۳۶. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۴۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی با نشان «عبدالله»؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج سرخ مقوایی، ۱۱۰گ، ۱۸ سطر (۸/۵×۱۶)، قطع: وزیری، اندازه: ۱۵/۵×۲۴/۵سم [ف: -۴۴۴]

۳۷. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۳۱/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ [ف: ۳-۲۵]

۳۸. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۸۴۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمدباقر بن ایلدر غلام، تا: غره ربیع الثانی ۱۱۰۱ق؛ صفحات مجدول مذهب، مصحح؛ جلد: تیماج سیاه مجدول، ۶۵گ، ۱۵ سطر [ف مخ: ۱-۳۸]

۳۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۲۰/۱-طباطبائی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد امین بن عبد الوهاب شاگرد صدر الدین محمد، تا:۱۱۰۳ق؛جلد:تیماج قهوه‌ای،۸۹گ(۳-۹۲) [ف: ۲۳-۵۶۵]

۴۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۷/۱

آغاز: الحمد لله رب العالمین و الصلوه و السلام علی محمد اشرف اولی الحکمه و آله الطاهرین؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد صادق، تا: ۱۱۰۷ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج زرد ترنج و نیم ترنج، ۲۰۰ص (۱-۲۰۰)، ۱۹ سطر (۵×۱۱/۵)، اندازه: ۹/۵×۱۶سم [ف: ۷-۲۸]

۴۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۰۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: ابوالمفاخر الحسینی الخادم، تا: ۱۱۱۵ق؛ واقف: نائینی؛ ۷۳گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۴-۹]

۴۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۵۵۹

خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۳۱ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن مشکی لایی، ۶۶گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۳×۲۱/۶سم [ف: ۱-۱۳]

۴۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۱۳۶۰۴

خط: نسخ، کا: محمد علی آزاد، تا: ۱۱۳۳ق [الفبائی: -۲۰]

۴۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۱۰/۱-ف

نسخه اصل: سرویلی کتاپلیگی ش ۱۷۹؛ خط: نسخ، کا: شریف عبدالله مقری شاگرد ضیائی، تا: سه‌شنبه ۱۷ ربیع الاول ۱۱۶۰ق؛ ۷۱گ (۱پ-۷۲پ)، ۲۳ سطر [فیلمها - ف: ۱-۵۱۰]

۴۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۲۸۰/۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: صفر ۱۱۸۶ق؛ افتادگی: آغاز (دیباجه)؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ، ۶۱گ (۱ر-۶۱پ)، ۲۳ سطر (۸×۱۷)، قطع: بیاضی، اندازه: ۱۱×۲۳سم [ف: ۱۳-۳۲۴۸]

۴۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۹۵۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ آغاز هر میمر با بسمله در وسط آغاز شده است، مصحح، برگ‌های ۹۹ب تا ۱۰۱ب چند غزل فارسی عرفانی زیبا در بحر مجتث و ردیف «افعاد» نوشته شده است؛ کاغذ: فرنگی سپید، جلد: تیماج قهوه‌ای یک لا دورادور جدول و گل و بوته ضربی، ۱۰۲گ، ۱۶ سطر (۵/۵×۱۴)، اندازه: ۹/۵×۱۹سم [ف: ۱۷-۲۳۷]

۴۷. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۸۶/۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: سپاهانی [نشریه: ۱۱-۹۴۵]

۴۸. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۰۵۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** ولیس هو مکتبا و نحن ممثلون ذالک غیر انا ...

خط: نستعلیق آمیخته به شکسته، تحریری ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ با نشان مهر تملک مورخ صفر ۱۱۶۰ ق؛ کاغذ: آهارمهره نباتی، ۸۴گ، ۱۸ سطر (۱۱×۱۴/۵)، اندازه: ۸/۵×۱۵سم [ف:۲-۸]

۴۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۰۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** و هذه الصورة هی العالم الاعلی اعنی العقول و الانفس

خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ روی سه صفحه اضافی آغاز نسخه چند رباعی و قطعه فارسی و عربی نوشته شده، صفحه ۱۶-۲۹۱ تجدید کتابت شده و کاغذ آن تازه‌تر است؛ کاغذ: اصفهانی آهارمهره، جلد: تیماجی مشکی، ۱۸۵ص، ۱۸ سطر، قطع: رقعی، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۵-۴۰]

۵۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۰۵۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: عبدالوهاب؟ بن محمد حسین کاشانی، تا: جمادی الثانی ۱۲۳۱ق؛ مصحح، با نشان «بلغ» مقابله گردیده، اشعاری از مولوی در برگ ۱۰ و نیز اشعاری در قالب مثنوی در دو برگ انجام نسخه آمده است که برگی از آنها از مولوی می‌باشد، دو فایده فلسفی در آغاز و انجام نسخه دیده می‌شود که ظاهراً به خط کاتب می‌باشد؛ مهر: «عبده ... احمد» (بیضی)؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سبز مجدول با ترنج و سرترنج، ۹۹گ، ۱۵ سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: ۳۵-۵۴۰]

۵۱. مشهد؛ علی حیدر؛ شماره نسخه:۶۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد حسن بن محمد حسین الموسوی، تا: اواسط دهه اول رجب ۱۲۳۸ق، به امر آقا سید محمد حسینا؛ دارای تذهیب؛ جلد: چرم سبز، ۱۰۸گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [مؤید: ۳-۶۰۹]

۵۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۰۵۳/۲

آغاز: یا من نصب رایات آیات قدرته علی کواهل هیاکل الممکنات؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق و شکسته، بی‌کا، تا: جمادی الاول ۱۲۷۷ق، جا: تهران؛ کاغذ: آهارمهره حنائی، جلد: تیماجی خرمایی، ۲۱ سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۱-۳۴۰]

۵۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۵۰۴/۲

خط: نسخ، کا: شرف الدین، تا: جمعه ۲۴ صفر ۱۲۸۱ق، جا: همدان؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مقوایی زرد و ضربی، ۷۱گ (۷۷پ-۱۴۷ر)، ۱۷ سطر [ف: ۱۶-۴۰۶]

۵۴. شیراز؛ طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۳۳۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ اندازه: ۱۰×۱۵سم [نسخه‌پژوهی: ۲-۱۰۹]

۵۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴/۱ خوئی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: مهدی بن معصوم بن جعفر حسینی اشکوری، تا: قرن ۱۳، جا: مدرسه محمدیه طهران؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماجی عنابی رنگ، ۱۴۹ص (۱-۱۵۰)، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف: ۷-۳]

۵۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳۲۱ق؛ ۴۷گ، قطع: رحلی، اندازه:

۲۱×۳۳سم [ف: ۲-۷۸]

۵۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۵

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳۴۰ق؛ ۷۹گ، ۲۳ سطر، قطع: ربعی، اندازه: ۷×۱۴سم [ف: ۲-۷۶]

۵۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۰۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و المرکب لا یدرک الاشیاء البسیطه کنه ادراکها

تا قدری از میمر هشتم را دارا است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: نادرشاه، تاریخ وقف: ۱۱۴۵؛ ۳۸گ، اندازه: ۲۰×۲۹سم [ف: ۴-۹]

۵۹. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۸۳۷۱/۵

بی‌کا، بی‌تا؛ در پایان دارد: «قو بل مع اصله الشریف»؛ کاغذ: سپاهانی نخودی، جلد: تیماج مشکی یک لا، ۶۸گ (۴۳پ-۱۱۰پ)، ۲۵ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۹سم [ف: ۳-۴۷]

۶۰. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۲۹۶/۱

بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام (اندکی از پایان میمردهم)؛ کاغذ: سپاهانی حنایی، جلد: تیماج سبز تیره مقوایی، ۱۱۹ص (۱-۱۱۹)، ۲۳ سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۲×۲۳سم [ف: ۳-۴۶]

۶۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۷۶۴/۱۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** منفصله فی الارض و ان فیها قوة بیانیه و قوة حسیه و تملا و هو الذی سهوة ...

خط: گوناگون، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماجی مشکی، ۲ص (۹۷-۹۹)، ۲۸-۳۰ سطر، قطع: رحلی، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۹-۱۷۲]

۶۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۲۸۰/۶۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** نسخه: من غیر ان یکون الساحر یقدر علی ان یؤثر فیه الآثار الردیة کالعشق ... الی ان یکون النفس الناطقة یمیل ای ذلک الاثر و یقبله و لا یقدر.

از اول تا بخشی از المیمر السادس؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی ترنج با زمینه مذهب با نقش گل، مجدول، ۲۲گ (۱۲۹پ-۱۵۱پ)، ۲۱-۳۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف: ۳۸-۴۰۴]

۶۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۸۱۲۶

بی‌کا، بی‌تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ اندازه: ۱۰×۱۴/۹سم [رایانه]

۶۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۱۳۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای روشن مقوایی دارای ترنج با نقش گل و بوته و جدول، ۱۷۷گ، ۱۱ سطر (۵×۱۰/۵)، اندازه: ۹/۳×۱۶/۷سم [ف: ۱۸-۴۹]

۶۵. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۱۹/۲

بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: رحلی [ف: -۲۷۱]

۶۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۰۸۲-۶/۱۷۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا (نسخه جدید است)؛ برگ اول سرلوح با ترنج کتیبه‌ای با حاشیه مذهب و لاجورد و مزین به گل‌های الوان، دو برگ اول بین سطور دندان موشی سبز و تمامی صفحات مجدول شنگرف و لاجورد و تحریری، مصحح، علامت بلاغ دارد؛ جلد: تیماج دورو یشمی، ۹۳گ، ۱۴ سطر [ف: ۱-۷۷]

۶۷. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۸۰/۲

خط: نستعلیق، کا: محمد فاضل بن نظام الدین احمد طبیب، بی‌تا؛ جلد: مقوایی عطف و گوشه‌ها پارچه‌ای قرمز، ۳۶گ (۹پ-۴۵پ)، اندازه: ۱۴/۵×۲۶/۵سم [ف: ۲-۵۲۵]

۶۸. اصفهان؛ ابوالبرکات، رضا؛ شماره نسخه:۴۳/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** فینبغی للمرء الفاضل المشتاق الی النظر الی العالم الاعلی اذا صار مع بعض سادة النجوم ان یکون علی الصفة التی و صفنا

از میمر اول تا میمر سابع؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۱گ (۵۹پ-۹۹پ)، ۲۱سطر [سه کتابخانه اصفهان - ف: -۴۴]

۶۹. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۷۰۲/۱

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: وزیری [رشت و همدان - ف: -۱۴۴۱]

● اثولوجیا / فلسفه / فارسی

uṯulujīyā

فلوطین، ۲۰۴؟ - ۲۷۰ ؟ قبل میلاد

falotīn (-204 - -270)

گزارشی از مترجم آن داده نشده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۶۹/۵

خط: نستعلیق، کا: عین علی، تا: قرن ۱۱؛ جدول زر و لاجورد؛ کاغذ: سفید و آبی، جلد: تیماج قهوه‌ای مقوایی نو، ۱۰۱گ (۱۸۰-۲۸۰)،۲۵سطر(۹×۱۹)، اندازه: ۱۵×۲۶سم [سنا - ف: ۱-۲۰۲]

● اثولوجیا / کلام و اعتقادات / عربی

uṯulujīyā

رازی، محمد بن یحیی، قمری

rāzī, mohammad-e-bn-e yahyā

تاریخ تألیف: دوشنبه ۹ ربیع الاول ۶۰۵ق؛ محل تالیف: جرجانیه خوارزم

در یک مقدمه و چند فصل: کتاب اول در سه قسم، قسم اول در ۲۴ فصل، قسم دوم دو فصل؛ کتاب دوم در بیست فصل؛ کتاب سوم بیست و دو فصل در توحید و کلام اسلامی.

آغاز کتاب: قال مولانا الامام الداعی الی الله محمد بن یحیی بن

الحسين الرازی ... و هو المسمی فی لسان اليونانيين باثولوجيا و هو مرتب علی مقدمة و كتب ...
انجام کتاب: ان يختم عاقبتی بالخير و الرحمة و الروح و الريحة و الريحان انه الملك الديان الرحيم المنان.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۲۹۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن مشکی، ۱۹۷گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۶/۲×۲۴/۴سم [ف: ۱-۱۳]

● **اثولوجيا** / منطق / عربی
uṯulujīyā

از صدرالدین محمد ابراهیم.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۱۰۹۴۷
خط: نستعلیق، بی کا، بی تا [الفبائی: -۱۵۷]

● **اثولوجيا** / فلسفه / عربی
uṯulujīyā

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۷۰۷
بی کا، بی تا؛ خریداری از میردادخان [رایانه]

● **اثولوجيا** / فلسفه / فارسی
uṯulujīyā

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۲۵۳/۵
آغاز: ارسطو گوید بدرستی که مکرر من در خلوات خود خلع بدن کرده ام و راجع شده ام بذات خود، کان گردیده ام جوهری مجرد و ...؛ **انجام:** پس او را فوق و اسفل نباشد و چون برشد بعالم اعلی و بلوغ ... در میانه واقع شود، و السلام علیکم.
خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد کاظم اصفهانی، تا: ۱۰۵۹ق؛ با جدول زرین و مشکی و لاجورد؛ کاغذ: پسته‌ای، متن و حاشیه، جلد: عطف و گوشه میشن قرمز رویه کاغذ سبز فرنگی، ۵گ، ۱۱۰ر-۱۱۴ر، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۷/۵سم [ف: ۷-۳۰۵]

● **اثولوجيا** / منطق / فارسی
uṯulujīyā

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۰۰۵۵
بی کا، بی تا؛ خریداری از مهردخت همای [رایانه]

● **اجابة السائل باختصار انفع الوسائل** / فقه / عربی
ijābat-us sā’il bi-ixtiṣār-i anfa‘-il wasā’il

ابن نجیم، زین الدین بن ابراهیم، - ۹۷۰ قمری
ebn-e nojaym, zeyn-od-dīn ebn-e ebrāhīm (- 1563)
وابسته به: انفع الوسائل الی تحریر المسائل؛ طرسوسی، ابراهیم بن علی (۷۲۰-۷۵۸)
تاریخ تألیف: سه‌شنبه اواخر صفر ۹۸۴ق
خلاصه کتاب «انفع الوسائل» طرطوسی می‌باشد در فقه حنفی همراه با حذف زوائد و افزودگی‌هایی. تألیف آن شب سه‌شنبه اواخر صفر ۹۸۴ و پاک‌نویس آن روز یک‌شنبه ۱۱ شوال ۹۹۵ پایان یافته است.
آغاز کتاب: أحمدك اللهم علی ما الهمت و اشکرك علی ما أسبغت و اسلت ... و بعد فان علم الفقه مما تكل الأقلام عن احصاء فخره.
[دنا ۱۸۶/۱ (۱ نسخه)]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۵۰۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** فان قالوا أعد للخروج معه تكفله الی وقت الخروج.
خط: نسخ، کا: علی بن محمد مکی مقری در حرم مکه، تا: آخر صفر ۱۱۳۶ق؛ مصحح؛ مهر: «وقف ولی الدین پاشا»؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، ۱۳۸گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [ف: ۱۹-۳۰۳]

● **اجابة المضطرين** / شرح حدیث / فارسی
ejābat-ol moztarrīn

شرح احادیث منتخب از کتاب الحجة «الکافی» کلینی، در باب معرفة الائمة و فضائلشان که با «ح ۶ باب معرفة الامام» آغاز شده است. مؤلف می‌نویسد به مرضی صعب العلاج مبتلا شده بوده است که درمانی برای آن پیدا نشده حتی آن‌که قریب الموت شده و باعث آن را اغماز از تفسیر حدیث دانسته، لذا به تفسیر این احادیث پرداخته است. وی در شرح خود به آیات و احادیث بسیار دیگری نیز استشهاد می کند.
[دنا ۱۸۶/۱ (۱ نسخه)]

قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۹۲۷
آغاز: ... سبیل از برای آن مرض نداشتم ... در کتاب اصول کافی از حضرت امام جعفر صادق ع مرویست که فرموده اند: انکم لا تکونون الصالحین حتی تعرفوا و لا تعرفوا حتی تصدقوا؛ **انجام:** نسخه: ان الله خلق الاشیاء بالمشیة و المشیة بنفسها یعنی بدرستی که خدا خلق فرموده جمیع چیزها را بسبب مشیت و مشیت را خلق فرموده ... که حقیقت محمد ...
خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، از انجام ناتمام است؛ فاقد جلد، ۷۳گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۲-۱۹۳]

● **اجابة المضطرین فی بیان الاصول و فروع الدین** /
کلام و اعتقادات,عرفان و تصوف / فارسی
ejābat-ol moztarrīn fī bayān-el osūl va forū'-ed dīn
کشفی، جعفر بن ابی اسحاق، ۱۱۸۹ - ۱۲۶۷ قمری
kašfī, ja'far ebn-e abī-eshāq (1775 - 1851)
اهداء به: شاهزاده محمد تقی میرزا پسر فتحعلی‌شاه
تاریخ تألیف: غرة ربیع الاول ۱۲۲۸ق؛ محل تألیف: قریه بغداد آباد یزد
در اصول دین و برخی فروع و اخلاق و به‌جای باب و فصل، کلمه «نصرة» و «اجابت» را معین کرده است. مشتمل بر دو «مقدمه» و دو «مقاله»: مقاله ۱. سه «نصرة» و هر یکی را چند «اجابت» است؛ مقاله ۲. پنج «نصرة» که در هر نصرة چند «اجابت» است؛ «خاتمه». در مقدمه گوید که این کتاب را در موقع مسافرت از نجف الاشرف به مشهد مقدس بین راه که هیچ کتاب و اسبابی که رجوع به آن شود با او نبود نگاشته است. این کتاب به نام «بلد الامین» به نظم درآمده و به نام «الحصن الحصین» گزارش شده است.
آغاز کتاب: ملک الکلام قول الله و حمده ... و بعد اوان طلوع طالع جوزائی زمان سطوع ساطع شاهنشاهی قبله عالم ناسوت
چاپ: در هند، ۱۳۰۶ق. سنگی، وزیری، خط ابوطالب بن ملا علی اکبر جهرمی، ۳۷۴ص؛ جلد اول، تهران، ۱۳۳۷ش، سربی، وزیری، ۳۸۴ص؛ بی ناشر، ۱۳۰۶ق.، ۸+۳۷۴صص
[دنا ۱۸۶/۱ (۳۴ نسخه)؛ نسخه‌های فارسی منزوی۸۷۳/۲؛ الذریعة۱۲۰/۱؛ ریحانه الادب۳۶۶/۳؛ مشار فارسی ۱۶۳/۱؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۱۴/۱؛ فهرستواره منزوی ۷۴/۹ و ۳۸/۷ (۱۴ نسخه)]
شرح و حواشی:
۱- البلد الامین فی اصول الدین؛ کشفی، جعفر بن ابی اسحاق (۱۱۸۹-۱۲۶۷)
۲- الحصن الحصین فی شرح البلد الامین؛ اصطهباناتی، ابوالحسن بن اسماعیل (۱۲۵۰-۱۳۳۸)

۱. اصفهان؛ مکتبة الزهراء؛ شماره نسخه:۲۱۱
خط: نسخ روشن، کا: محمد علی بن محمد صادق الموسوی الحسینی، تا: ذیقعده ۱۲۲۸ق؛ ۱۹۳گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: -۱۳۱]
۲. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۱۷۱
خط: نسخ زیبا، بی‌کا، تا: ربیع الاول ۱۲۲۸ق، جا: قریه بغداد آباد یزد [بعید نیست صرفاً تاریخ و مکان تألیف باشد]؛ به سر کاری عالی‌حضرت آقا محمد جعفر صحاف اصفهان به اتمام رسیده، مصحح؛ جلد: تیماج مجدول مشکی عطف و گوشه‌ها تیماج مشکی، ۱۲۷گ، ۲۶ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۱۲۷]
۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۵۷۹
خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۲۸ق [بعید نیست صرفاً تاریخ تألیف باشد]؛ کاغذ: کاغذ فستقی، جلد: میشن لایی قهوه‌ای سیر، ۱۲۶گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵/۲×۲۱سم [ف: ۲-۸]
۴. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۴۷۱۱
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۲۸ق [بعید نیست صرفاً تاریخ تألیف باشد]؛ مقاله یکم؛ قطع: خشتی [رشت و همدان - ف: ۱۲۴۲]
۵. شیراز؛ طباطبائی؛ شماره نسخه:۲۰۵
خط: نسخ، کا: قاسم بن محمد نصرآبادی، تا: چهارشنبه ۱۶ جمادی الاول ۱۲۳۸ق؛ ۱۵۸گ، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [نسخه‌پژوهی: ۲-۱۰۹]
۶. شیراز؛ طباطبائی؛ شماره نسخه:۵۹۲
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: صبح دوشنبه ۶ جمادی الاول ۱۲۴۰ق؛ اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [نسخه‌پژوهی: ۲-۱۰۹]
۷. تبریز؛ تربیت؛ شماره نسخه:۶۹
خط: نستعلیق خوانا، کا: میر عبدالغادر حسینی قندهاری، تا: ۱۲۴۲ق؛ در آخر قریب پنجاه و شصت صفحه به‌خط نسخ نوشته شده [ف: ۷۷]
۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۲۹۷-۳۰/۱۷۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** روزی صد بار گویم ای صانع پاک ×× مشتی خاکم چه آید از مشتی خاک. چنانکه اراده فرموده ومقاله اولی به اتمام رسید امید آنست که اراده فرمایی و مقاله دویم ایضا به انجام رسد تاریخ اختتام در غره ...
مقاله اول؛ خط: نسخ، کا: محمدعلی بن علی نقی حسینی، تا: دوشنبه ۲۶ جمادی الثانی ۱۲۴۳ق، برای حاجی حسین علی؛ توسط فرزند مؤلف یحیی بن جعفر بن ابی اسحاق موسوی با نسخه اصل مقابله و تصحیح شده؛ جلد: تیماج مشکی مجدول، ۱۶۲گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱-۷۸]
۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۲۶۸-۵۶/۱۱۸
آغاز: مدعا و ملتمس ایشان شده و مجیب المضطر اذا دعاه جل جلاله و علا علاه اجابة دعای ایشان را فرموده
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: دوشنبه شوال ۱۲۴۴ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۱۵۶گ،۱۷-۱۹ سطر(متن و حاشیه)، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۱-۷۸]
۱۰. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۳۵/۱
خط: نسخ، کا: علی نقی الکاتب الکازرونی، تا: محرم و صفر ۱۲۴۵ق؛ اهدایی سید عباس نبویان؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی تیماج تریاکی، ۱۲۰گ، ۲۷ سطر (۱۲×۲۰/۵)، اندازه: ۱۲×۲۹سم [ف: ۱-۱۷۴]
۱۱. یزد؛ مدرسه خان؛ شماره نسخه:۱۰۱/۱
خط: نستعلیق، کا: ابوالحسن محمد قاسم بن ابوالقاسم، تا: ۱۲۵۱-۱۲۵۳؛ جلد: تیماج مشکی، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: -۸۳]
۱۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۱۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** و چنانکه اراده فرموده و مقاله اول باتمام رسید امید آنستکه اراده فرمائی و مقاله دوم ایضا بانجام رسد. تاریخ اختتام کتاب در دوازدهم شهر جمادی الاول در ۱۲۵۵ تحریر

پذیرفت.
دارای مقدمه و مقاله یکم؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲ جمادی الاول۱۲۵۵؛عبارت‌های عربی به نسخ،در برگ ۲۷۲ الف حاشیه‌ای است از محمد باقر خراسانی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج زرد ساده،۳۴۲گ،۱۷ سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۶×۲۲/۵سم [ف: ۶-۲۱۲۱]

۱۳. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۸۹۱

آغاز: بسمله اما بعد، بیان طریق و فهرست آنچه در مجلد اول از کتاب اجابة المضطرین؛ **انجام:** و چنانکه اراده فرموده و مقاله اولی با تمام رسید امید است که اراده فرمائی و مقاله دوم ایضا بانجام رسد.
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ذیقعده ۱۲۵۹ق؛ واقف: شیخ حبیب الله نظام الدینی؛ کاغذ: ترمه، جلد: مقوایی با تیماج مشکی ضربی، ۲۳۱گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۱۰۸۷]

۱۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۱۳۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۷ رمضان۱۲۶۲ق، جا: قریه بنه نسا از قرای تفرش؛ تملک: محمد شرابیانی به تاریخ ۲ جمادی الثانی ۱۳۶۲؛ جلد: مقوایی عطف و حاشیه‌ها تیماج قهوه‌ای، ۲۳۲گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۱-۱۲۸]

۱۵. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۳۴/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** تاریخ اختتام در غره شهر ربیع الاول در سنه هزار و دویست و بیست و هشت در قریه بغداد آباد ... و بدی های آن از بدی دی و بهمنی من و زشتی بغداد آبادیان است و الحمدلله رب العالمین
خط: نستعلیق، کا: عبدالرحیم، تا: ۱۲۶۱تا ۱۲۶۲ق؛ کاغذ: نوعی ترمه، جلد: مقوایی پارچه قهوه‌ای، ۲۲۷ص (۱-۲۲۷)، ۱۹ سطر (۱۳×۲۱)، اندازه: ۲۰×۲۹سم [ف: ۱-۱۷۳]

۱۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۲۰۱

آغاز: هو الموفق و المعین بسمله فهرس آنچه در این مجلد است؛ **انجام:** بغداد ابادیان است عفی الله عن جرائمهم سنه ۱۲۶۳
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۳ق؛ کاغذ: نخودی، جلد: اسقاطی، ۲۲ سطر (۱۳×۲۴)، اندازه: ۲۱×۳۴سم [رایانه]

۱۷. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۱۷۴/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۳ق؛ قطع: خشتی [ف: -۱۰۱]

۱۸. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۹

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: دوشنبه ۲۲ شوال ۱۲۶۵ق؛ تیماج قهوه ای؛ ۲۰۳گ، ۱۸ سطر (۹/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۵]

۱۹. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۱۶/۲

کا: غلام رضا حیران یزدی، تا: ۱۲۶۶ق؛ کاغذ: سپاهانی [نشریه: ۱۱-۹۳۱]

۲۰. شیراز؛ طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۴۴۸

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: تاسوعا ۱۲۷۶ق؛ اندازه: ۱۵×۲۱سم [نسخه‌پژوهی: ۲-۱۰۹]

۲۱. بیرجند؛ دیانی؛ شماره نسخه:۶۹

خط: نسخ، بی‌کا، تا: صفر ۱۲۸۰ق؛ مصحح، در برگ اول و آخر متفرقاتی مکتوب است؛ جلد: تیماج مشکی ضربی، ۱۴۸گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۳سم [ف: -۵۸]

۲۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۳۵۸-۲۲/۷۸

آغاز: بسمله و به ثقتی و رجائی اما بعد بیان طریق و فهرست آنچه در مجلد اول از کتاب اجابة المضطرین است و مشتمل است بر مقدمه و مقاله مقدمه و درآن سه نصرت است؛ **انجام:** شفاعت آن جناب به انبیا و پیغمبران حتی اولوالعزم ... عترت وائمه هدی است چنانکه وساطت ایشان بعداز آن ...
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۹۵گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱-۷۷]

۲۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۴۷۲-۳۸/۹۲

آغاز: بسمله حمدله والصلوة علی رسول الله وآله آل الله الی یوم لقاء الله المقالة الثانیة از کتاب اجابة المضطرین دربیان فروع دین است مقدمه سابقاً درمقاله اولی درجلد اول مذکور ومعلوم شد؛ **انجام:** النصرة الثانیة دربیان علم به نجاسات صوریه حسیه که انهارا اخباث می‌گویند ... در نمازی است که بر بندگان مفروض و مکتوب است
مقاله دوم در فروع دین از انجام ناتمام؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ جلد: تیماج زیتونی، ۹۵گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱-۷۷]

۲۴. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۶۸۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** معنی جوهر شیئی است قایم بالذات و موجودی است لافی الموضوع به این معنی ضرر ندارد که اطلاق.
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ ۶۱گ، ۲۲ سطر (۱۲/۵×۲۲)، اندازه: ۱۷×۲۵/۵سم [ف: -۵۳۹]

۲۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۳۰ ط

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [مختصر ف: ۲۰]

۲۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۹۲۱

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: فرنگی، فاقد جلد، ۳۱۹گ، ۱۲ سطر (۸/۵×۱۳)، قطع: ربعی خشتی، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۷-۵۰۵]

۲۷. تهران؛ لغت نامه دهخدا؛ شماره نسخه:۲۷۳/۱

بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج تریاکی، قطع: ربعی [نشریه: ۳-۴۰۵]

۲۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۳۰-طباطبائی

آغاز: برابر؛ **انجام:** امید آن اس که اراده فرمائی و مقاله دوم ایضاً به انجام رسد ... اگر خوبی در آن بوده باشد هر آینه از خوشی ... یزدیان است و بدیهای او از ... زشتی بغدادیان است و الحمد ...
مشتمل بر مقدمه و مقاله اول؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳، جا: اصطهبانات فارس، به سفارش آخوند ملا علی محمد سروستانی؛ مقابله شده؛ کاغذ: فرنگی آهارمهره، جلد: تیماج مشکی با ترنج به نقش گل و بوته و نیم‌ترنج، ۲۴۶گ، ۲۰ سطر، قطع: وزیری،

اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۴-۱۶۱]

۲۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۰۱۰

خط: نسخ، کا: جعفر بن احمد عرب عصیده، تا: دوشنبه ۷ رجب ۱۳۰۰ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۴۳گ، ۳۲ سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۲سم [ف: ۸-۲۰۰]

۳۰. اصفهان؛ سید کشفی؛ شماره نسخه:بدون شماره

الجزء الاول؛ کا: جعفر بن الشیخ احمد، تا: ۱۳۰۱ق [دلیل المخطوطات: ۱-۴۸]

۳۱. اصفهان؛ سید کشفی؛ شماره نسخه:۱مجموعه بدون شماره

کاتب: السید روح الله الکشفی، تا: ۲۴ جمادی الثانی ۱۳۶۶ق [دلیل المخطوطات: ۱-۴۹]

۳۲. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۲۸۸

بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام [ف: -۱]

۳۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۵۰/۶

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: محمد بن حسین خراسانی کرمانشاهی، بی‌تا؛ در این نسخه مقدمه کتاب نوشته شده و مقاله اول در ضمن کتاب «نهج المسترشدین» نوشته شده و بقیه کتاب نوشته نیست؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۳گ (۱۹۸پ-۲۳۰پ)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲-۳۵۴]

۳۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۹۷۸

بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۳۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۳۹۶

آغاز: و فروع دین مبین سید المرسلین؛ **انجام:** و اکران اهل العذاب

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: نباتی، ۱۹ سطر (۱۴×۱۹)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [الفبائی: -۲۰]

● الاجابة لایراد ما استدرکته عائشة علی الصحابة / حدیث / عربی

al-ijāba li-īrād-i mā istadrakat-hu ʻā'iša ʻala-ṣ-ṣaḥāba

زرکشی، محمد بن بهادر، ۷۴۵ - ۷۹۴ قمری

zarkašī, mohammad ebn-e bahādor (1345 - 1392)

شامل روایاتی در مدح عایشه و اشکالاتی که بر صحابه نموده است. مؤلف آنها را در چندین فصل جمع‌آوری نموده و بعضاً توضیحاتی در ذیل احادیث آورده است.

آغاز کتاب: الحمدلله الذی جعل فضل عایشة علی النساء کفضل الثرید علی سایر الطعام و اعلی اعلام نواها بین الاعلام.

چاپ: با تحقیق سعید الافغانی، دمشق، مطبعة الهاشمیة، ۲۲۸ص، ۱۹۳۹م؛ مکتب الاسلامی، ۱۹۷۱و ۱۹۸۰م.

[دنا ۱۸۶/۱ (۱ نسخه)]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۶۲۷/۸

آغاز: برابر

نسخه اصل: کتابخانه دارالکتب الظاهریه، دمشق ش ۳۷۶۹.؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: با تاریخ ۷۸۷ق؛ در اواسط رساله (ص ۲۱۴) علامت بلاغی از فرزند مؤلف محمد و جمعی که کتابت را نزد مؤلف خوانده‌اند به تاریخ ۲۲ صفر ۷۹۴ مشهود است؛ ۹۵ص (۱۳۵-۲۳۰) [عکسی ف: ۵-۶۱]

● الإجادة فی شرح القلادة / ادبیات / عربی

al-'ijāda fī š.-il qalāda

کعبی، فتح الله بن علوان، ۱۰۵۳ - ۱۱۳۰ قمری

ka'bī, fath-ol-lāh ebn-e 'alvān (1644 - 1718)

در شرح «القلادة» که قصیده‌ای است از سید علی بن بالیل جزائری دورقی با این مطلع: «ردی علی رقادی ایها الرود ×× علی اراک به و البین مفقود». این شرح به اصرار ناظم نوشته شده است و به گفته شارح در مقدمه، ناظم در سال ۱۱۱۰ فوت کرده است.

[الذریعة ۱۲۱/۱ ش ۵۸۲؛ دنا ۱۸۷/۱]

شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۶۸۹

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۱۶۵گ، اندازه: ۲۰×۲۹سم [ف: ۳-۵]

● الاجارة / فقه / عربی

al-ijāra

آقامحمد علی کرمانشاهی، ۱۱۴۴ - ۱۲۱۶ قمری

āqā-mohammad 'alī kermānšāhī (1732 - 1802)

کتابی استدلالی در باب اجاره بر مبنای فقه شیعی، شامل یک «مقدمه» و چهار «باب»: المقدمة فی بعض ما یتعلق بصیغ العقود اللازمة؛ باب ۱. فی شروط الاجارة؛ ۲. فی نبذ من الاحکام المتعلقة بالعین المستأجره و المنفعة المستحقه بالاجارة؛ ۳. فی بعض احکام الاجرة؛ ۴. فی احکام الاجارة. کتاب در دیباچه چنین توصیف شده است: «و لست اقصد فی هذا الکتاب قصد المصنفین فی هذا الباب من ایراد کل المسائل المودعة فی کتب الاصحاب اوجلها مقتصرین علی ذکر الادلة المعهودة عندهم جامدین علی المدارک الموردة فی مصنفاتهم و انما ابتغی ایداع ما اختلج بالبال من مزایا الاحوال من فروع بدیعة و احکام جلیلة و افکار ابکار عمیقة و استنباطات دقیقة و مدارک خفیه و فوائد سنیه و قواعد علیة قد خلت عنها کتب الاوائل و لم یمسح بمثلها انظار الاواخر و لاعن وقفی المثل السائرکم ترک الاول للاخر».

آغاز کتاب: بسمله، الحمدلله علی نعمائه و الشکر علی آلائه و الصلوة و السلام علی اشرف انبیائه و اکمل اصفیائه و علی آله... لما وفقت لاستکشاف سرائر الاحکام و وقفت علی أسرار قواعد

الحلال و الحرام
انجام کتاب: فلا نطیل بذکر ما اورده الاصحاب من الاحکام المتعلقة بهذا الباب فان فیما ذکروه بلاغاً لاولی الالباب و الحمدلله رب العالمین
[دنا ۱۸۷/۱ (۵ نسخه)]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۶۴۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: نخودی فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲۷گ، مختلف السطر، اندازه: ۲۰×۲۴سم [ف: ۲۰-۱۳ و ۵-۳۶۸]

۲. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۹۲۹۹/۱
آغاز: برابر
خط: نسخ، کا: محمد علی بن میرزا احمد اصفهانی مشهور به عقدائی، تا: دوشنبه ۱۷ شعبان ۱۲۷۳ق، جا: نجف، برای حاجی شیخ محمد طهرانی؛ کاغذ: فرنگی آهارمهره، جلد: تیماج عنابی ضربی‌دار، ۱۲۲گ، ۲۱ سطر (۸/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۲-۳۶۵]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۱۹۲/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی، ۱۷۲گ (۶۳پ-۲۳۴ر)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۸-۴۱۳]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۳۱۳/۲
آغاز: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی سوخت ترنج با سر با نقش گل و بوته، ۷۳گ (۱۵۹پ-۲۳۱ر)، ۲۹ سطر [ف: ۲۵-۳۰۱]

● الاجارة / فقه / عربی

al-ijāra

انصاری، مرتضی بن محمد امین، ۱۲۱۴ - ۱۲۸۱ قمری
ansārī, morteza ebn-e mohammad amīn (1800 - 1865)
گزارشی از آن داده نشده.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۳۶/۱
آغاز: لا اشکال و لا خلاف فی لزوم عقد الاجارة و یدل علیه عموم الأمر بالوفاء بالعقود و الکون عند الشروط.؛
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ بعضی از رسائل و کتب با خط خوردگی بسیار؛ ۲۹ص (۱-۲۹) [عکسی ف: ۱-۳۹۵]

● الاجارة = شرح شرایع الاسلام / فقه / عربی

al-ijāra = š.-u šarāyi'-il islām

رشتی، حبیب الله بن محمد علی، ۱۲۳۴ - ۱۳۱۲ قمری
raštī, habīb-ol-lāh ebn-e mohammad 'alī (1819 - 1895)

وابسته به: شرایع الاسلام فی مسائل الحلال و الحرام؛ محقق حلی، جعفر بن حسن (۶۰۲-۶۷۶)
شرح مزجی مبسوطی است بر بخشی از «شرایع الاسلام» (کتاب الاجارة) محقق حلی در فقه امامیه که در آن مسائل کتاب الاجارة را با تفصیل بسیار و ذکر ادله و اقوال و رد و ایراد بسیار آورده و شرح نموده است.
آغاز کتاب: الحمدلله رب العالمین اولا و آخرا و الصلوة علی محمد و آله ... کتاب الاجارة، بمعنی الاجرة کما هو المعروف او بمعنی الایجار کما فی حدیث تحف العقول و محکی المبسوط ...
انجام کتاب: و لا اجرة له ای للغاصب للقطع، لانه عمل لم یأذن فیه المالك. و لله الحمد اولا و آخرا و ظاهرا و باطنا
[الذریعة ۱۲۲/۱و ۳۱۹/۱۳؛ دنا ۱۸۷/۱ (۱۰ نسخه)]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۳۵۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ واقف: زین الدین زاهدی، تاریخ وقف: ۱۳۷۷؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج عنابی، ۲۴۲گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۲۱/۱-۸۷۷]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۷۸۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۹۹ق؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: مقوا با روکش کاغذی عطف با چرم حنایی، ۲۶۱گ، ۲۵ سطر (۱۰×۱۷)، اندازه: ۱۷×۲۳/۵سم [ف: ۱۳-۲۶۴]

۳. مشهد؛ مدرسه میرزا جعفر؛ شماره نسخه:۷۷۱
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳۰۱ق؛ افتادگی: انجام؛ قطع: وزیری [چهار کتابخانه مشهد-ف: -۳۴]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۶۹۰۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۲۳ جمادی الثانی ۱۳۰۱ق؛ انتقالی از دانشگاه علوم اسلامی رضوی در آذر ۱۳۶۸؛ کاغذ: شکری آهارمهره، جلد: تیماج مشکی ضربی مزین به ترنج و سر ترنج، ۱۶۵گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۳۰×۲۱/۴سم [ف: ۲۱/۱-۸۷۷]

۵. قم؛ زنجانی (آیة الله)؛ شماره نسخه:۴
خط: نسخ، کا: عبدالله بن مرحوم مغفور مهدی لاهیجانی، تا: جمعه رجب ۱۳۰۴ق؛ مصحح؛ قطع: وزیری [چند نسخه-ف: -۱۹۰]

۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۲۴۹-۳۱/۱۲۹
آغاز و انجام: برابر
نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۹ رمضان ۱۳۰۴ق؛ مصحح، با نسخه اصل مقابله شده، نسخه بدل دارد، محشی با نشان «منه» و «محمدمهدی قمی در ۱۳۰۴»؛ تملک: حسین بن سید عبدالباقی موسوی در ۱۳۰۴؛ جلد: تیماج سرخ ضربی ترنج با سر مجدول گرهی، ۲۶۲گ، ۲۲ سطر،

اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۷۸]

۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۴۳۶

آغاز و انجام: برابر

نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: شب چهارشنبه ۶ ربیع الثانی ۱۳۰۸ق؛ مصحح؛ مهر: کتابخانه فضل الله نوری (مربع بزرگ)؛ جلد: تیماج قرمز ضربی، ۲۳۶گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۱۲۴]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱-طباطبائی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ ممتاز، بی‌کا، تا: ۱۳۱۱ق؛ در حاشیه برگ آغاز یادداشت زیر دیده می‌شود: «این کتاب ان شاءالله تعالی در طهران باید خدمت سرکار مقرب الخاقان آقای آقا میرزا احمد مذهب باشی رسیده شود»، مصحح به خط خود کاتب؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز، ۳۱۱گ، قطع: وزیری، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۴-۳۳]

۹. اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه:۱۶۰

خط: نسخ، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۲۸ صفر ۱۳۷۰ق؛ در صفحه عنوان تذکاری از سید رضا موسوی چاپلقی نگاشته شده، عین مطلب چنین است: «کتاب الاجاره من شرح الشرایع من تصانیف شیخنا العلامه المحقق استاد ... حجة الاسلام میرزا حبیب الله رشتی اصلاً و مولداً و النجفی موطناً و مدفناً انشاءالله لا زالت ایام شرحه بانوار هدایته جعلنی الله من کل محذور فداه هذا الکتاب المستطاب ثلث و ثلثون جزواکل واحد ثمانیه اوراق الا الاول و الآخر فان الاول اربعه و الاخر سته حرره ... سید رضا الموسوی چاپلقی»، از کتاب‌های شادروان محمود عدلی؛ کاغذ: شیری آهارمهره، جلد: تیماج سبز چمنی دارای سه ترنج نقره‌کوب، ۲۵۶گ، ۲۱ سطر، قطع: وزیری، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱-۲۱۰]

۱۰. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۹

آغاز: برابر **انجام:** ولو سلم امکن مع توقف صحة العقد علی کونه مالا عرفا اذا کان باقیا علی ملك المالك وتضمین [...] الحیلولة لایدل علی الدعوی المذکورة کما یظهر بالتامل

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج زرشکی ترنج و سر مجدول گرهی، ۱۲۷گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف مخ: ۱-۲۸]

● **الاجارة** / فقه / عربی

al-ijāra

زنجانی، فیاض، ۱۲۴۷ - ۱۳۱۹ قمری

zanjānī, fayyāz (1832 - 1902)

تاریخ تألیف: شب شنبه ۲۹ صفر ۱۳۳۶ق

کتابی استدلالی در باب اجاره بر مبنای فقه شیعی، در سه «فصل» و یک «خاتمه»: ... فصل ۲. فی شرائطها؛ فصل ۳. فی احکامها؛ فصل ۴. فی التنازع. مؤلف از شاگردان شیخ هادی طهرانی است و از وی با عنوان «شیخنا شیخ الاساطین» یاد می‌کند.

آغاز کتاب: بسمله حمد له وصلاة و لعنة الله علی أعدائهم اجمعین الی یوم الدین کتاب الاجارة و هی العلقة البدلیة المتحصلة من الا یجاب و القبولین

انجام کتاب: لم یجب الاجابة علیه لانه تصرف فی مال الغیر یتوقف علی طیب نفسه کما أنه لودفع الخیاط قیمة الثوب لم تجب الاجابة علی المالك قطعاً.

چاپ: ایران، سنگی، ۱۳۴۳، خشتی، ۱۷۱ص

[الذریعة ۱۲۲/۱؛ دنا ۱۸۸/۱ (۲ نسخه)]

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۴۴

آغاز: ... طوائف فمنهاما هو ممحض لافادة الاثر المقصود منه بالفعل کالبیع و النکاح الدائم و الطلاق

نسخه اصل: کتابخانه سید عزالدین حسینی، زنجان.؛ خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ با تصحیحات و اضافات؛ ۱۰۸ص [عکسی ف: ۱-۱۶۰]

۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۱۸۳-۷/۸۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۸ ربیع الاول ۱۳۴۲ق؛ مصحح؛ جلد: مقوا باروکش پارچه مشکی عطف تیماج، ۹۰گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۸×۲۲/۵سم [ف: ۶-۳۲۸۶]

● **الاجارة = التقریرات** / فقه / عربی

al-ijāra = at-taqrīrāt

؟آخوند خراسانی، محمد کاظم بن حسین، ۱۲۵۵ - ۱۳۲۹ قمری

āxūnd-e xorāsānī, mohammad kāzem ebn-e hoseyn (1839 - 1911)

این رساله در فهرست مجلس شورا (۳۶: ۲۶۰) به یکی از شاگردان شیخ انصاری و در فهرست دانشگاه (۵: ۱۸۳۲) به عنوان تقریریرات به فرزند آخوند خراسانی و در فهرست مرعشی (ش ۱۴۹۸۹/۱۰) به عنوان «تقریرات ...» به محمد علی بن احمد حسینی کاشانی نسبت داده شده است. البته در الذریعة از کتاب «اجاره» آخوند نام می‌برد و می‌گوید: «یوجد عند العلامة السید عبدالحسین الحجة فی کربلا و معه تقریرات ابن عمه السید محمد الصادق الطباطبائی» ولی باتوجه به این‌که برخی فهرست‌نگاران از این رساله به «التقریرات» تعبیر کرده‌اند، تقریرات بودن رساله تقویت می‌شود. به هر صورت از آن یکی از شاگردان شیخ انصاری است. کتابی استدلالی و تحقیقی است مشتمل بر «مقدمه» و چهار «فصل»: مقدمه در تعریف و ماهیت اجاره؛ فصل ۱. در الفاظ و اجرای عقد؛ ۲. در شرایط عقد؛ ۳. در احکام عقد؛ ۴. در موارد اختلاف.

آغاز کتاب: بسمله، حمدله، کتاب الاجارة و هی ثابتة کتاباً و سنةً

و اجماعاً من المسلمين كما اعترف به غير واحد من الأساطين و فيه مقدمة و فصول
[دنا ۱۸۸/۱ (۶ نسخه)؛ ذریعه ۱۲۲/۱]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۱۴۷۳۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** و ان كان ما افاده البعض من الفرق فی موانع الانتفاع لا استبعده كثيرا و الله العالم. الفصل الرابع فی التنازع و فيه مسایل.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ تملک: محمد تقی بن جعفر تهرانی؛ واقف: سید محمد باقر سبزواری، تاریخ وقف: محرم ۱۴۰۵؛ کاغذ: شکری آهارمهره، جلد: مقوا رویه گالینگور عطف تیماج قهوه‌ای، ۵۱گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۲۱×۱۵سم [ف: ۲۱/۱-۲۳]

۲. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه:۲۶۱/۲/۱ - ج
آغاز: برابر **انجام:** الفصل السابع فی التنازع و فيه مسائل
در فهرست از محمد صادق بن محمد باقر حجت طباطبائی آل علامه صاحب الرياض دانسته شده؛ خط: نسخ، کا: محمد صادق بن محمد باقر حجت طباطبائی، تا: قرن ۱۴؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا، ۱۰۰گ، ۱۹ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: -۳۰۱]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۱۶۹/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** و ان كان ما افاده البعض من الفرق فی موانع الانتفاع لا استبعده كثيراً و الله العالم الفصل الرابع فی التنازع
نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوا عطف و گوشه تیماج سرخ، ۵۴گ (۱۷پ-۷۰پ)، ۱۷ سطر [ف: ۳۶-۲۶۰]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۵۴۶/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** ناتمام. الفرع التاسع. قال المحقق ره و کل موضع يبطل فيه عقد الاجارة ...بعد اعتبار لفظ خاص فيها ...
نام رساله در فهرست «التقريرات» آمده و نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق چلیپا، بی‌کا، بی‌تا؛ سپس پراکنده هایی به نقل از ذخيرة المعاد و حاشیه میر داماد و رساله معاملات آقای بهبهانی بفارسی و مسائل فقهی بعربی. خط: نستعلیق راستا و چلیپا ، شماره دفتر ۶۲۷۹۵؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی، ۱۳گ (۱۷۰پ-۱۸۳پ)، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۱۲-۲۱۹]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۵۱/۲
آغاز: برابر**انجام:** الفصل الرابع فی التنازع و فی مسائل (هذا ما وصل الينا من تحريراته الشريفة و تقريراته المنيفة و يا ليت قد امتدالی آخر الدهر. و الحمدلله اولا و آخرا. و قد کتبه و سوده و ضيعه اقل العباد عملا و اكثرهم زللا العبد المذنب الجانی الراجی الی عفو ربه الباری محمد سعيد ابن المرحوم حجة الاسلام السيد علی التنكابنی طاب ثراه فی يوم الاربعاء السابع عشر من شهر جمادی الاولی ۱۳۳۷ سنة سبع و ثلثين و ثلثمائة بعد الالف من الهجرة النبوية علی هاجرها الف سلام و تحية)
نام مؤلف در فهرست محمد بن محمد کاظم خراسانی (فرزند آخوند خراسانی) آمده است؛ خط: نسخ، کا: محمد سعید بن علی تنکابنی، تا: چهارشنبه ۱۷ جمادی الاول ۱۳۳۷ق؛ با عنوانهای زیر خط درهامش میباشد؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی ضربی مقوایی، ۸۴ص (۲-۸۶)، ۲۸ سطر (۸×۱۶)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۵-۱۸۳۲]

۶. شیراز؛ امام عصر (عج)؛ شماره نسخه:۱۸۲/۳
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، کا: مرتضی بن ابو تراب محلاتی شیرازی، بی‌تا؛ کاتب یکی از شاگردان آخوند خراسانی بوده.؛ ۴۰گ (۵۵-۹۵)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵ [ف: ۱-۹۸]

● الاجارة / فقه / عربی

al-ijāra

آقا نجفی، محمد تقی بن محمد باقر، ۱۲۶۲ - ۱۳۳۱ ؟ قمری

āqā najafī, mohammad taqī ebn-e mohammad bāqer (1846 - 1913)

کتابی استدلالی در باب اجاره است با نقل گفته‌های بعضی از فقها و رد و ایراد در آنها.
آغاز کتاب: كتاب الاجارة و ما يتعلق بها و قبل الشروع فی بيانها لابد من بيان امور الاول الاجارة فی اللغة علی ما ذكره جماعة اسم للاجرة.
چاپ: ایران، ۱۲۹۴، سنگی، وزیری
[دنا ۱۸۸/۱]

قم؛ بروجردی؛ شماره نسخه:۳۰۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** این نسخه: و لان القابض فی الفرض المزبور ماذون من قبل المالك فی التصرف فی ملكه حيثما شاء حتی التصرف المتلف له فلا ضمان علی المتلف حينئذ.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴ (در عصر مؤلف)؛ جلد: تیماج مشکی ضربی، ۸۸گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف: ۱-۱۷۹]

● الاجارة / فقه / عربی

al-ijāra

کلارستاقی، علی اکبر بن محمد، - ۱۳۶۲ قمری

kalārostāqī, ʻalī akbar ebn-e mohammad (- 1943)

رساله‌ای کوتاه در مباحث کتاب اجاره که به صورت استدلالی و علمی نگاشته شده و به‌نظر می‌رسد بخشی از تقریرات مؤلف از دروس اساتید خود می‌باشد.
آغاز کتاب: كتاب الاجارة التی هی لغة رسم للاجرة و هی كراء للاجر او هی مصدر اجر ياجر نحو كتب يكتب كتابة ...
انجام کتاب: و لعل القولين ناظر ان الی اختلاف المشارب فی ضاحيه ثم القول التفصيل بين الآية و غيرها لا دليل عليه فی القاء

... و هنا منتهی ما اوردناه و آخر ما قصدناه

چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۱۹۸/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق نازیبا، بی‌کا، تا: ۲۲ شوال ۱۳۰۲ق؛ جلد: مقوا، اندازه: ۱۹×۲۴سم [ف: -۱۹۱]

● **الاجارة** / فقه / عربی

al-ijāra

حجت کوه کمری، محمد بن علی، ۱۳۱۰ - ۱۳۷۲ قمری

hojjat-e kūh-kamarī, mohammad ebn-e ʻalī (1893 - 1953)

قم؛ حجت کوهکمری؛ شماره نسخه:۵۲/۱۸
خط: نستعلیق نازیبا، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مصحح [ف: -۵۳]

● **الاجارة** / فقه / عربی

al-ijāra

صافی گلپایگانی، محمد جواد بن عباس، - ۱۳۷۸ قمری

sāfī golpāygānī, mohammad javād ebn-e ʻabbās (- 1959)

تاریخ تألیف: شعبان ۱۳۱۱ق
رساله‌ای است در باب اجاره در چهارده «مقام» و هر مقام دارای «فروع» و «مسائل» و مقامات متفاوتی و مقام چهارم در شروط متعاقدین که به‌طور اجمال تا پایان آن را بررسی نموده با استفاده از کتب اصحاب و کلام اساتیدش.
آغاز کتاب: الحمد لله رب العالمین ... فی الإجارة و الکلام فیها یقع فی مقامات المقام الاول فی لفظها و معناها لغة و اصطلاحاً.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۹۴۹/۵
آغاز: برابر
نسخه اصلی: کتابخانه شیخ لطف الله صافی، قم.؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۱۰-۱۳۱۲ق؛ ۶۱ص (۱۸۹-۲۵۰) [عکسی ف: ۳-۱۷۳]

● **الاجارة = التقریرات** / فقه / عربی

al-ijāra = at-taqrīrāt

حسینی کاشانی، محمد علی بن احمد، ق۱۴ قمری

hoseynī kāšānī, mohammad ʻalī ebn-e ahmad (- 20c)

تاریخ تألیف: ۱۳۲۳ق؛ محل تالیف: نجف اشرف

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۹۸۹/۱۰
آغاز: بسمله، الحمدلله رب العالمین ... کتاب الاجارة و هی ثابتة بالکتاب و السنةو الاجماع من المسلمین کما اعترف به غیر واحد من الاساطین و فیها مقدمة و فصول؛ **انجام:** فالمسالة عندی مشکلة لان المدار فی الوجوب و عدمه هو بناء العرف و هو غیر معلوم و لا مبین بحیث یطمئن النفس و ان کان ما افاده البعض من الفرق فی موانع الانتفاع.
خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۶ رجب ۱۳۲۳ق، جا: نجف اشرف؛ کاغذ: دفتری خطدار، ۴۷گ (۳۳۱پ-۳۷۷پ)، ۲۰ سطر، اندازه: ۹×۱۶/۵سم [ف: ۳۷-۶۷۵]

● **الاجارة** / فقه / عربی

al-ijāra

دیزجی زنجانی، ابراهیم، ق۱۴ قمری

dīzajī zanjānī, ebrāhīm (- 20c)

وابسته به: شرایع الاسلام فی مسائل الحلال و الحرام؛ محقق حلی، جعفر بن حسن (۶۰۲-۶۷۶)
شرح مزجی استدلالی است بر کتاب اجاره «شرائع الاسلام» محقق حلی.
آغاز کتاب: قوله کتاب الاجاره، قبل الخوض فی الشرح لابد من تقدیم امور، الاول انه لا اشکال فی شرعیتها و ثبوتها بالکتاب و السنة و الاجماع

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۱۴۰/۲
آغاز: برابر
قطعه‌ای از آغاز کتاب؛ خط: نستعلیق، کا: اسماعیل بن ابراهیم دیزجی، تا: محرم ۱۳۳۲ق؛ ۴۲گ (۲۵پ-۶۶پ)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۲۶-۱۰۳]

● **اجارة (کتاب)** / فقه / عربی

ijāra (k.)

اشرفی مازندرانی ، عباس بن محمد، قرن ۱۴ ق

ašrafī māzandarānī, ʻabbās ebn-e mohammad

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۳۵۱
آغاز: مسئله فی بطلان الاجاره کل من المستاجر و الموجر؛ **انجام:** مسمی کلی طلب کلی کلی نباشد و مجاز درندب زیادی
خط: نسخ تحریری، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۰۰ق؛ کاغذ: الوان، جلد: مقوا، ابعاد متن: ۷×۱۴؛ اندازه: ۱۱×۱۷سم [رایانه]

● **الاجارة** / فقه / عربی

al-ijāra

تاریخ تألیف: اواخر ذیقعده ۱۳۱۹ق

آغاز کتاب: الحمدلله ... و بعد فهذه وجیزة متعلقة بکتاب الاجارة قوله قده و فیه فصول اربعة الاول فی العقد و ثمرته تملیک المنفعة بعوض معلوم الخ هنا مقامات الاول لاشبهة فی أن الاجارة من الالفاظ المنقولة شرعا عن موضوعها اللغوی حیث انها لغة اسم للأجرة.
انجام کتاب: الثوب مقطوعا قباء او قمیصا هذا تمام الکلام فیما یتعلق بهذا الکتاب المستطاب و علی المتأمل المنصف التأمل فیما ذکرنا و استخراج ما اهملناه اذ اغفلناه مما اسلفناه.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۳۲۸/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: اواخر ذیقعده ۱۳۱۹ق؛ جلد: تیماج، مشکی، ۲۸گ (۱۶ر-۴۴پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۳۸-۴۵۸]

● **الاجارة** / فقه / عربی
al-ijāra

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۱۰۹۰
بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ خریداری از رضا شیخان [رایانه]

● **اجارة (کتاب)** / فقه / عربی
ijāra (k.)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۹۱۸
آغاز: بسمله، الحمدلله رب العالمین؛ **انجام:** انما لو اراد فتدبر و الله العالم بحقایق الامور
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، ۱۶ سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۶×۲۱سم [رایانه]

● **الاجارة الفاسدة** / فقه / عربی
al-ijārat-ul fāsida
بهبهانی، عبدالله بن اسماعیل، ۱۲۶۲ - ۱۳۲۸ قمری
behbahānī, ʻabd-ol-lāh ebn-e esmāʻīl (1846 - 1910)
تاریخ تألیف: ربیع الثانی ۱۳۰۲ق
آغاز کتاب: الحمدلله رب العالمین ... و لیعلم انه قد لهجت ألسنة الفقهاء و طفحت عبائرهم و تطابقت فتاواهم علی الزام المستوفی لمنفعة مورد الاجازة الفاسدة بأجرة المثل
انجام کتاب: فعلیک بمراجعة رسالتنا التی عملناها فی تفصیل أحکام الغرور و بیان مترتباته فی الشرع فانها قد اشتملت علی ابحاث شریفة و تحقیقات لم یسبقها مصنف و لا رسالة.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۴۰۵/۱۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۶گ (۱۸۱پ-۱۹۶پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۱سم [ف: ۲۸-۱۳]

● **اجارة الوارث قبل الموت** / فقه / عربی
al-ijārat-ul wāriṯ qabl-al mawt
محقق کرکی، علی بن حسین، ۸۹۰ - ۹۴۰ قمری
mohaqqeq-e karakī, ʻalī ebn-e hoseyn (1486 - 1534)
آغاز کتاب: لأصحابنا فی لزوم اجارة الوارث قبل الموت قولان
انجام کتاب: و لیس فیها علی لزوم الاجازة و لا عدم ذلک فتأمل و الله سبحانه الموفق.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۷۸۲۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: نخودی آهارمهره، جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی با نقش ترنج و سر ترنج، ۳ص، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۲۱-۲۴]

● **اجاره‌نامه ملک زراعی** / اسناد / فارسی
ejāre-nāme-ye melk-e zerāʻī

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۷۵۵
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ذیقعده ۱۲۹۴ق؛ با چندین مهر موجر و مستاجر و شاهدان در حاشیه سند.؛ ۱گ، اندازه: ۲۹×۴۳سم [ف: ۳۴-۶۱]

● **الاجازات** / اجازات / عربی
al-ijāzāt
حسینی کرکی، حسین بن حیدر (-۱۰۴۱ق)
hoseynī karakī, hoseyn ebn-e heydar
پیشوایان همه مذاهب آداب و رسوم و آئین مذهبی را پشت به پشت مانند امانت به یکدیگر می‌سپردند و این عادت ویژه مسلمانان نبوده است. از قرن سوم که خبر و حدیث‌ها را روی کاغذ نوشتند، روایت کردن حدیث خود کاری شناخته شد و روایت‌کنندگان حدیث در میان مردم جایی برای خویش باز کردند و برای این کار شرایطی پذیرفتند؛ هر روایت‌کننده باید آن را از استاد خود بشنود و اگر در کتاب نوشته شده است، آن را بر استاد بخواند و استاد به شاگرد اجازت دهد که آن را برای دیگران نقل کند. بعدها این جازه‌ها در پایان کتابی که شاگرد خوانده است به‌دست استاد نوشته می‌شد، در این اجازه‌ها نام استادان اجازه‌دهنده و استادان استادانش تا پایان زنجیره سند روایت یاد می‌شد. در قرن‌های پسین بر درازی این اجازه‌ها افزود گردید تا آنجا که آنها را مانند یک کتاب جداگانه می‌ساختند.

این اجازه‌ها برای شناسایی زمان زندگی پیشوایان و استادان و شاگردان این دانشمندان که مهره‌های این زنجیره‌ها هستند کمک سودمندی به‌شمار می‌آید.
بسیاری از خبرشناسان اجازه‌های یکایک دانشمندان را که به‌دست آورده‌اند یکجا گردآورده کتابی ساخته‌اند. در الذریعة (۱: ۱۲۳-۱۳۱) کسان زیر را در شمار چنین گردآورندگان یاد کرده است: رضی الدین ابن طاوس، علی بن موسی (-۶۶۴ق) در کتاب «الاجازات لکشف طرق المفازات فیما یحصی (یخصنی) من الاجازات»؛ غیاث الدین عبدالکریم بن طاوس، احمد بن موسی (-۶۷۳ق) نیز اجازه‌های خویش را یکجا گرد می‌آورده است؛ شهید اول، محمد بن مکی (-۷۸۶ق)؛ شهید ثانی زین الدین بن علی شامی (-۹۶۶ق)؛ صاحب معالم حسن بن شهید دوم (-۱۰۱۱ق)؛ محمد بن علی تبنینی عاملی استاد مجلسی یکم (-۱۰۷۰و)؛ شرف الدین شولستانی علی بن حجة الله (-۱۰۶۰ق)؛ سید حسین بن حیدر کرکی استاد مجلسی دوم (-۱۱۱۰ق)؛ محمد حسن استرآبادی بن محمد علی در پایان قرن یازدهم؛ حر عاملی، محمد پسر حسن (-۱۱۰۴ق)؛ علامه مجلسی (-۱۱۱۰ق) جلد ۲۵ بحار را ویژه آن ساخته است؛ عبدالله افندی بن میرزا عیسی (-۱۱۳۰ق)؛ محمد محسن پسر عبدعلی عاملی به سال ۱۱۲۵ق کتابی در این باره نگاشته؛ میر عبدالصمد نواده سید جزائری؛ سید نصر الله حائری (-۱۱۶۸ق) بیست و اند اجازه را گرد آورده؛ بحر العلوم بروجردی سید محمد مهدی پسر مرتضی (-۱۲۱۲ق) کتابش نزد حاجی نوری (-۱۳۲۰ق) بوده است؛ شیخ احمد احسائی (-۱۲۴۱ق)؛ حجة الاسلام شفتی (-۱۲۶۰ق) سیزده اجازه خود را یکجا گرد کرده است؛ شیخ العراقین عبدالحسین تهرانی کربلائی (-۱۲۸۶ق)؛ محمد بن عبدالوهاب همدانی امام الحرمین (-۱۳۰۳ق)؛ سید محمد حسین شهرستانی (م ۱۳۱۵ق) درکربلا؛ آقا رضا درخشی بن آقا باقر قائنی (در قرن ۱۴)؛ آقا باقر پسر محمد تقی آقا نجفی اصفهانی (در قرن ۱۴)؛ میرزا محمد تهرانی سامرائی (-۱۳۷۲ق) دنباله اجازات بحار را در چهار جلد نگاشته است؛ صاحب ذریعه اجازه‌های سه قرن پسین را گرد کرده است؛ سید محمد صادق بحر العلوم از شاگردان صاحب الذریعه.
اینان کسانی هستند که در جلد اول ذریعه گردآوری اجازه‌ها را به ایشان نسبت داده است. در این جلد الذریعه (ص ۱۳۱-۲۶۶) حدود هشتصد اجازه شناسانده شده است، ولی آشکار است که این شماره‌ها یک‌صدم همه اجازه‌ها که در میان دانشمندان داد و ستد شده نمی‌باشد.
سید حسین بن حیدر بن قمر کرکی عاملی (- ۱۰۴۱ق) در سال‌های ۹۹۱-۱۰۳۰ق مجموعه‌ای از اجازات و فوائدی از دانشمندان شیعه را جمع‌آوری کرده که به کتاب «الاجازات» معروف است. نسخه اصل این مجموعه در کتابخانه وزیری به شماره ۱۷۰۸ است. بعدها از روی این نسخه دو رونوشت تهیه شده که یکی نسخه‌ای است که احمد بن حسین اصفهانی، شاگرد کرکی، در ۱۰۴۸ آن را کتابت کرده است و بخشی از آن است و نسخه‌ای را ابراهیم بن محمد حرفوشی کرکی (۱۰۸۰ق) تهیه کرد که نسخه‌ای کامل است. رونویس اخیر بعدها در تملک علامه مجلسی (۱۱۱۰ق) قرار می‌گیرد و او تقریباً بیشتر محتویات آن را در بخش اجازات «بحار الانوار» نقل می‌کند. هر دو نسخه اخیر در کتابخانه مجلس شورا نگهداری می‌شوند. اجازات این کتاب به نقل از نسخه وزیری از این قرارند [لازم به ذکر است که نسخه به خط حرفوشی در فهرست مجلس (۲۹/۱) با تفصیل بیشتری و با مقداری تفاوت معرفی شده است و اجازات بیشتری در آن آمده است که اجازات آن نسخه به صورت جداجدا و تفکیک شده در این مجموعه معرفی خواهند شد]:
۱. اجازه شیخ حسین بن عبدالصمد حارثی عاملی به دو پسرش شیخ بهائی و عبدالصمد (به خط او) برای روایت اجازه مبسوطی که شهید ثانی برای او نوشته است (در ۲ رجب ۹۷۱ق)؛ ۲. اجازه شیخ بهائی (به خط او) برای حسین بن حیدر کرکی برای روایت اجازه بالا (در ۱۰۰۳ق)؛ ۳. اجازه مبسوط شهید ثانی برای حسین بن عبدالصمد (در جمادی الثانی ۹۴۱ق)؛ ۴. اجازه محمد بن حسن بن ابی الرضا علوی به شمس الدین محمد بن جمال الدین ابی المعالی موسوی برای روایت کتاب «غریب القرآن» محمد بن عزیز سجستانی (در صفر ۷۳۰ق)؛ ۵. اجازه محمد بن حسن بن ابی الرضا به همو برای روایت کتاب «اسرار العربیة» عبدالرحمن انباری (در شعبان ۷۳۰ق)؛ ۶. اجازة محمد بن حسن بن ابی الرضا به همو برای روایت کتاب «نهج البلاغة» (در صفر ۷۳۰ق)؛ ۷. اجازه محمد بن حسن بن ابی الرضا به همو برای روایت «مقامات الحریری» (در اواخر صفر ۷۳۰ق)؛ ۸. اجازه محمد بن قاسم بن حسین بن سعید بن معیه حسینی به همو (در ۱۲ محرم ۷۶۸ق)؛ ۹. اجازه محمود بن محمد لاهیجانی به عماد الدین علی بن سید هاشم (در ۲۳ صفر ۹۹۷ق)؛ ۱۰. اجازه مبسوط علامه حلی به بنی زهره (در ۱۵ شعبان ۷۲۳ق)؛ ۱۱. اجازه شهید اول به ابی جعفر محمد بن عبدالعلی بن نجده (در ۱۰ رمضان ۷۷۰ق)؛ ۱۲. اجازه علی بن محمد بن عبدالحمید نیلی به ابن فهد حلی برای روایت کتاب «شرایع الاسلام» (در ۲۰ جمادی الثانی ۷۹۱)؛ ۱۳. اجازه شمس الائمه محمد بن یوسف بن علی بن محمد بن سعید بن محمد قرشی شافعی کرمانی به شهید اول (در اوایل جمادی الاول ۷۵۸ق)؛ ۱۴. اجازه علی بن عبد العالی کرکی به عیسی بن عبدالرحمن بن محمد علی ساوی (در ۹ رمضان ۹۳۷ق)؛ ۱۵. اجازه محمد بن حسن بن محمد بن ابی الرضا علوی به شمس الدین محمد بن احمد بن جعفر موسوی؛ ۱۶. اجازه ابی محمد بن عنایت الله مشهور به بایزید بسطامی (به خط او) به سید حسین بن حیدر کرکی (در اواسط محرم ۱۰۰۴ق)؛ ۱۷. اجازه علی بن عبدالعالی کرکی به حسین

بن محمد حر عاملی (در ۱۶ رمضان ۹۰۳ق)؛ ۱۸. اجازة علی بن عبدالعالی کرکی به شیخ علی بن عبدالعالی میسی و ابن مفلح و فرزندش (در جمادی الثانی ۹۳۴ق)؛ ۱۹. اجازه ابراهیم علی بن عبدالعالی میسی به عبدالکریم بن ابراهیم میسی (در اوایل رمضان ۹۷۵ق)؛ ۲۰. اجازه علی بن هلال جزائری به علی بن عبدالعالی کرکی (در نیمه رمضان ۹۰۹ق)؛ ۲۱. اجازه محمد بن علی بن محمد بن خاتون عاملی به علی بن عبدالعالی کرکی (در ۱۱ ذیحجه ۹۰۰ق)؛ ۲۲. اجازه شهید الاول به ابن خازن حائری (در ۱۲ رمضان ۷۸۴ق)؛ ۲۳. اجازه ابراهیم بن سلیمان قطیفی به شاه محمود خلیفه؛ ۲۴. اجازه محمد بن احمد بن نعمة الله بن خاتون عاملی به میرزا ابراهیم بن حسین همدانی (در ۱۴ محرم ۱۰۰۸ق)؛ ۲۵. اجازه حسن بن حسین بن علی دوریستی به ابوالعلاء برای روایت کتاب «الارشاد فی معرفة حجج الله علی العباد» شیخ مفید (در ۵۷۶ق)؛ ۲۶. اجازه علی بن محمد بن مکی بن عیسی بن حسن بن عیسی عاملی (به خط او) به سید حسین بن حیدر کرکی (در ۱۸ محرم ۱۰۱۰ق)؛ ۲۷. اجازه حسن بن زین الدین عاملی به نجم بن محمد حسینی و فرزندانش سید محمد و سید علی؛ ۲۸. اجازه محمد بن علی بن ابی جمهور احسایی به محمود بن علاءالدین بن جلال الدین طالقانی؛ ۲۹. اجازه علی بن هلال کرکی به ملك محمد بن سلطان حسین اصفهانی (در صفر ۹۸۴ق)؛ ۳۰. اجازه سید حسین بن حسن حسینی به ابوالمکارم بن شیخ بنیاد؛ ۳۱. اجازه حیدر بن المنور بن حیدر سبزواری (اسم مجاز ثبت نشده است) (در ۷۱۴ق)؛ ۳۲. اجازه محمد بن علی بن ابی جمهور احسائی به محمد بن صالح غروی حلی برای قرائت کتاب «ارشاد الاذهان» (در نیمه جمادی الاول ۸۹۸ق)؛ ۳۳. اجازه فخر الدین محمد بن الحسن بن یوسف حلی به شمس الدین محمد بن ترکی (در ۷۵۸ق)؛ ۳۴ . اجازه ابراهیم بن سلیمان قطیفی به شمس الدین محمد بن ترکی (در ۹۱۵ق)؛ ۳۵. اجازة شیخ ابراهیم بن سلیمان قطیفی به منصور بن شمس الدین محمد بن ترکی (در ۹۲۳ق)؛ ۳۶. اجازه علی بن حسین بن عبدالعالی کرکی به عبدالعلی بن احمد استرآبادی (در ۲۶ رمضان ۹۲۹ق)؛ ۳۷. اجازه علامه حلی به محمود بن محمد بن عبد الواحد رازی (در اواخر ربیع الاول ۷۰۹ق)؛ ۳۸. اجازه صدرالدین محمد بن منصور دشتکی به علی بن قاسم حسینی عریضی یزدی (در جمادی الاول ۹۷۳ق)؛ ۳۹. اجازه ابراهیم بن سلیمان قطیفی به شریف بن نور الله بن محمد شاه حسینی تستری (در ۱۱ جمادی الاول ۹۴۴ق)؛ ۴۰. اجازة فخرالمحققین حلی به شهید اول (در ۶ شوال ۷۵۶ق)؛ ۴۱. اجازه علی بن حسین بن عبدالعالی کرکی به علی بن حبیب الله بن سلطان محمد جوزدانی (در ۱۱ صفر ۹۲۸ق)؛ ۴۲. اجازه علی بن عبدالعالی میسی به حسین بن شمس الدین محمد استرابادی (در ۱۱ شوال ۹۰۷ق)؛ ۴۳. اجازه محمد بن علی بن ابی جمهور احسائی به محمد بن صالح غروی حلی (در ۸۹۸ق)؛ ۴۴. اجازه ابراهیم بن سلیمان قطیفی به شمس الدین محمد بن حسن استرابادی (در ۲۱ محرم ۹۲۰ق)؛ ۴۵. اجازه محمد بن علی ابی جمهور احسائی به محسن بن محمد رضوی مشهدی (در ۸۹۷ق)؛ ۴۶. اجازه شهید ثانی به تاج الدین بن هلال جزایری (در ۱۴ ذیحجه ۹۶۴ق)؛ ۴۷. اجازه فخر المحققین حلی به ناصر بن ابراهیم بویهی احسائی (در ذیحجه ۷۴۱ق)؛ ۴۸. اجازه علامه حلی به مهنا بن سنان علوی حسینی (اجازه دوم علامه به اوست در محرم ۷۲۰ق)؛ ۴۹. اجازة فخرالمحققین حلی به مهنابن سنان علوی حسینی؛ ۵۰. اجازة ابن فهد حلی به ابی محمد علی بن محمد بن حسین بن جعفر بن عزیز حائری برای روایت کتاب «المهذب البارع فی شرح مختصر الشرایع»؛ ۵۱. اجازة شیخ بهائی به ملا حسن علی بن عبدالله شوشتری (در ربیع الاول ۱۰۳۰ق)؛ ۵۲. اجازة شیخ بهائی به حسین بن حیدر کرکی عاملی (در شعبان ۹۸۹ق)؛ ۵۳. اجازه دیگر از شیخ بهائی به حسین بن حیدر کرکی عاملی (در ۹۸۹ق)؛ ۵۴. اجازه علی بن عبدالعالی به حسین بن حیدر کرکی عاملی؛ ۵۵. اجازه حسین بن حسن حسینی به حسین بن حسین بن حیدر کرکی عاملی (در ۹۹۶ق)؛ ۵۶. اجازه تاج الدین حسین صاعد به حسین بن حیدر کرکی عاملی؛ ۵۷. اجازة عبدالعالی بن علی بن عبدالعالی به حسین بن حیدر کرکی عاملی؛ ۵۸. اجازة محمد باقر داماد به حسین بن حیدر کرکی عاملی (در ۱۰۳۸ق)؛ ۵۹. اجازه شیخ بهائی به مظفر علی و حسن علی و حیدر علی اولاد حسین بن حیدر کرکی عاملی؛ ۶۰. اجازه ابراهیم بن سلیمان قطیفی (به خط خود) به شاه محمود خلیفه؛ ۶۱. اجازه محمد بن علی بن ابی جمهور احسائی به محسن رضوی مشهدی (در ۸۹۷ق)؛ ۶۲. اجازه فخرالمحققین حلی به شمس الدین محمد بن ترکی (در ۷۵۸ق)؛ ۶۳. اجازه ابراهیم بن سلیمان قطیفی به شمس الدین محمد بن ترکی (در ۹۱۵ق)؛ ۶۴. اجازه شهید ثانی به تاج الدین ابن هلال جزائری (در ۹۶۴ق).

[الذریعة ۱: ۱۲۵؛ بحارالانوار ج۱۰۵–۱۰۸]

۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۷۰۸

کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ خطوط مختلف از علمای معروف در ۹۹۱ و ۱۰۰۳ و ۱۰۱۱ و ۱۰۱۲ و غیره شامل اجازات مجیزین و یا سوادی از آنها به خط کاتب، از این اجازه شماره ۵۰ تا آخر مجموعه به‌خط کرکی نیست و اکثر آن به‌خط نوه‌اش سید حسین بن مظفر علی بن حسین بن حیدر کرکی عاملی می‌باشد، از برگ ۱۴۹ تا ۱۵۱ فوائدی متفرقه و از برگ ۱۵۱ تا ۱۶۰ فوائدی از عبدالصمد جباعی بر مطول و حاشیه‌ای ناقص بر شرح اربعین شیخ بهائی دارد، پشت برگ عنوان اجازه شیخ بهائی به‌خط خودش مشهود است، اجازات ۶۰ الی ۶۴ به‌ترتیب تکرار اجازات ۲۳ و ۴۵ و ۳۳ و ۳۴ و ۴۶ می‌باشد ولی اینها به‌خط مجیز است؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی با تیماج عنابی لبه‌دار، ۱۸۹گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳–۱۰۲۷]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۷۲ ض

خط: نسخ، کا: احمد بن حسین اصفهانی، تا: ۱۰۴۸ق؛ کاتب نسخه حاضر چند اجازه مهم را از روی دستخط استادش حسین کرکی (در همان نسخه بالا) کتابت کرده است. وی در دو انجامه خود به این نکته تصریح کرده: «نقلت من خط سیدنا و سندنا و استادنا السید الافقه الاکمل سید حسین بن سید حیدر الحسینی قدس الله روحه العزیز و هو نقل من خط المجیز رحمه الله تعالی و کتب ذلک افقر الفقرا احمد بن الحسین الاصفهانی فی سادس عشر شهر ربیع الاول من شهر و سنة ثمان و اربعین و الف» (ص ۳۹۸ در پایان اجازه شهید الثانی به حسین بن عبدالصمد حارثی) و «کتب الفقیر الی الغنی احمد بن الحسین الاصفهانی فی عصر یوم الاثنین ۲۸ شهر ربیع الاول من شهور سنة ثمان و اربعین و الف من خط سید المحققین و سند المدققین افقه فقهاء زمانه ابوعبدالله الحسین بن حیدر الکرکی العاملی قدس الله سره و قد کتب فی اخره بهذه العبارة و کتب صورة هذه الاجازة فی عصریة الخمیس لیلة السادس من شهر ربیع الاول سنة الف و اثنان هجریة علی مشرفها الصلوة و التحیة افقر عبادالله الغنی الحسین بن حیدر الحسینی الکرکی عفی عنه من نسخة مشحونة بالغلط وفقنا الله لاصلاحها و مقابلتها بنسخة صحیحة و الحمد لله رب العالمین» (ص۴۲۲ پایان اجازه علامه حلی به بنی زهره). [نه در فهرست جلد ۴ مجلس و نه در فهرست جلد ۲۹/۱ که همین مقدار اطلاعات از آن تهیه شده، اطلاعات بیشتری در مورد تعداد اجازات آن ندادهاند فقط روشن است که تمامی اجازات کرکی در این نسخه نیست]؛ ۱۱۶ص (۳۷۳ – ۴۸۸) [ف: ۴-۴۰۰]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۷۵

خط: نسخ، کا: ابراهیم بن محمد حرفوشی کرکی، تا: ۱۰۷۰ و ۱۰۷۱ق؛ از روی خط سید حسین بن حیدر بن قمر کرکی عاملی (در بعضی از بخشها انجامه کرکی به خطی جدیدتر در حاشیه به نسخه افزوده شده است)، محمد بن زین العابدین موسوی در سال ۱۲۵۵ق ص ۳۴۳پ-۳۴۶ر را به نسخه افزوده است، مصحح، با نسخه اصل مقابله شده، نسخه سه بار مقابله شده با علامت بلاغ به صورتهای «بلغ» و «بلغ قبالا» و «بلغ ثانیا» و «بلغ ثالثا»، ص ۲۲۲پ-۲۷۹پ دارای حاشیهنویسی با نشانهای «منه ره» و «منه سلمه الله»، دو صفحه فهرست اجازات و فوائد نسخه و حدیثی از معانی الاخبار با حذف اسناد به خط مکی بن محمد بن شمس الدین نجل شهید مکی عاملی در ۱۱۵۸ق همو در ص ۳۰پ نوشته: «قد نظر فی هذا الکتاب افقر ... مکی بن محمد بن شمس الدین من ذریة الشهید مکی»، در حاشیه صفحاتی که اجازه یا فایده جدیدی آغاز میشود حرف «ح» کوچک و در کنار اجازات تکراری کلمه «مکرر» نوشته شده است، رکابهدار؛ تملک: علامه مجلسی: «مما اعارنی الله بفضله العمیم، من کتب الحقیر محمدباقر بن محمدتقی»، عبدالله بن محمدتقی با مهر بیضوی او به نقش: «محمد نبی الله و علی ولی الله و عبدهما عبدالله»، فاطمه خانم، محمد بن زین العابدین موسوی (برادر صاحب روضات الجنات)؛ مهر: «عبده عبدالباقی الحسینی ۱۱۴۷»، «المتوکل علی الله عبده محمد کریم» با تاریخی که از آن اعداد ۱۲۴ خوانده میشود، کتابخانه مجدالدین نصیری به شماره ۴۷۱؛ کاغذ: نخودی آهارمهره، جلد: دو طبله جلد ناهماهنگ اند و هر یک مربوط به کتاب دیگری بودهاند که در این نسخه با هم صحافی شدهاند، طبله اول: میشن عنابی ضربی با ترنج و سرترنج و چهار لچکی کوچک و جدول، طبله دوم: میشن عنابی با نقوشی متفاوت از طبله اول با ترنج و سرترنج زرین منقش و جدولهای گرهی زرین، ۳۴۶گ، ۱۷ سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۲/۳×۲۰/۱سم [ف: ۲۹/۱-۵۱۴]

● **الاجازات** / اجازات / عربی

al-ijāzāt

محقق خوانساری، حسین بن محمد، ۱۰۱۶ – ۱۰۹۹ قمری

mohaqqeq-e xānsārī, hoseyn ebn-e mohammad (1608 - 1688)

اجازه جمال الدین حسین خوانساری به خط خودش در باب مباحثه کتاب با میرزا محسن.

تهران؛ انجمن آثار و مفاخر فرهنگی؛ شماره نسخه:۲۸/۳

کاتب = مؤلف، بیتا [نشریه: ۷-۴]

● **الاجازات** / اجازات / عربی

al-ijāzāt

مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی، ۱۰۳۷ – ۱۱۱۰ قمری

majlesī, mohammad bāqer ebn-e mohammad taqī (1628 - 1699)

علامه مجلسی اجازات زیادی را که از علماء و مشایخ عظام در طول زمان عصر خود دیده و همچنین اجازاتی که بزرگان برای او نوشتهاند به انضام فوائدی دیگر در همین زمینه در یکجا جمع نموده و تحت عنوان «کتاب الاجازات» به آخر موسوعه گرانقدر خود «بحار الانوار» ملحق کرده است. در نسخه موجود مقداری از این کتاب بهخط خود علامه مجلسی و مقداری هم بهخط شاگرد بلندمرتبهاش علامه میرزا عبد الله افندی صاحب «ریاض العلماء» و مقداری هم بهخط مبارک اجازهدهندگان و دیگران میباشد.

چاپ: بهطور گراور به آخر مجلد ۱۰۹و ۱۱۰ بحار الانوار چاپ تهران ملحق گردیده است.

[ذریعه ۱۲۴/۱]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۲عکسی و ۶۳عکسی

آغاز: الحمد لله ... اما بعد: فهذا هو المجلد السادس و العشرون من جملة مجلدات کتاب بحار الانوار ... و هذا المجلد آخر مجلدات البحار و هو کتاب الاجازات، و هو یشتمل علی فهرس اسامی علماء اصحابنا الامامیه... ؛ **انجام:** صورة اجازة الشیخ حسین بن عبد الصمد العاملی لولدیه ... و کان ذلک یوم الثلثاء ثانی شهر رجب المرجب المعظم سنة احدی و سبعین و تسعمائه فی المشهد المقدس الرضوی علی مشرفه و علی آباه و ابنائه افضل الصلوات و اکمل التسلیم تمت

نسخه اصل: کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، شماره ۱۷۷۴ (فهرست دانشگاه ۸: ۳۱۵، این نسخه در فهرست دانشگاه با عنوان «بحار الانوار» آمده و در این مجموعه نیز ضمن نسخه‌های بحار الانوار معرفی شده است)، جزء اول که در فهرست در دو قسمت و طی دو شماره معرفی شده، ضمناً فهرست منتجب الدین نیز به اول این جزء الحاق شده است؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: علامه مجلسی و میرزا عبد الله افندی صاحب ریاض العلماء و دیگران، بی‌تا؛ مصحح، دارای حواشی با نشانه «منه ره، منه بخطه قدس سره، م ق ر عفی عنه»، دارای نشانه بلاغ؛ ۲۲۶گ، مختلف السطر [عکسی ف: ۱-۶۳]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۲عکسی و ۴۳عکسی

آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم ... و بعد فیقول العبد الفقیر الی رحمة الله تعالی حسن بن زین الدین العاملی؛ **انجام:** و لاختم هذا المکتوب بالقاء معاذیر ... الاتحبون ان یغفر الله لکم

نسخه اصل: کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، شماره ۱۷۷۵، جزء دوم که در فهرست طی دو شماره معرفی شده؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: علامه مجلسی و میرزا عبد الله افندی و دیگران، بی‌تا؛ دارای حواشی با نشان «منه، منه ره، منه سلمه الله»، قبل از کتاب فهرست اجازاتی که به‌خط مجیز بوده به‌خط مجد الدین ابن صدر الافاضل دیده می‌شود [عکسی ف: ۱-۴۵]

● **الاجازات** / اجازات / عربی

al-ijāzāt

جزایری، عبدالله بن نورالدین، ۱۱۱۲ - ۱۱۷۳ قمری

jazāyerī, ʻabd-ol-lāh ebn-e nūr-od-dīn (1701 - 1760)

فوائدی از رساله اجازات سید عبدالله جزائری است که در آن طرق اجازات به سه مرتبه تقسیم شده است: مرتبه اول، مقدمین بر شیخ الطائفه؛ مرتبه دوم، متأخرین از شیخ و مقدمین بر شهید اول؛ مرتبه سوم، متأخرین از شهید اول و مقدمین بر شهید ثانی. [ریحانة الادب ۱۱۵/۳]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۳۸۴/۲

آغاز: قال السید الفاضل السید عبد الله ابن السید نور الدین ابن السید نعمت الله، الحسینی الموسوی الجزایری التستری؛ **انجام:** بالمدبج لانهم تعطون دیباجة وجههم الی الاخرة و السلام

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ در پایان نسخه یک برگ منظومه حشیش و کشیش شاهزاده افسر آمده است؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج حنایی ضربی مجدول یک‌لا، ۴گ (۲۰-۲۳)، ۱۷ سطر (۹/۵×۱۵)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۲۸-۶۴۲]

● **الاجازات** / اجازات / عربی

al-ijāzāt

وحید بهبهانی، محمد باقر بن محمد اکمل، ۱۱۱۸ - ۱۲۰۵ قمری

vahīd-e behbahānī, mohammad bāqer ebn-e mohammad akmal (1707 - 1791)

مجموعه‌ای از اجازات است به افراد زیر: به سید محمد مهدی بن مرتضی بن محمد طباطبائی؛ محمد باقر بن محمد باقر هزارجریبی مجاور نجف در جمادی الثانی ۱۱۹۵؛ یوسف بن احمد بن ابراهیم درازی بحرانی؛ ابوصالح محمد مهدی بن بهاء الدین محمد فتونی عاملی؛ حسین بن ابی القاسم موسوی خوانساری؛ عبدالباقی بن محمد حسین بن محمد صالح حسینی در شعبان ۱۱۹۳؛ حسین بن محمد بن ابراهیم حسینی در ربیع الاول ۱۱۹۴.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۸۴۵/۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی لایی، ۲۲ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱۶-۳۷۹]

● **الاجازات** / اجازات / عربی

al-ijāzāt

شفتی بیدآبادی، محمد باقر بن محمد نقی، ۱۱۷۵؟ - ۱۲۶۰ قمری

šaftī bīd-ābādī, mohammad bāqer ebn-e mohammad naqī (1762 - 1844)

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۰۴۰۴

آغاز: بسمله الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی اشرف الموجودات محمد و آله الاطهرین ... و بعد فهذه صورة الاجازات التی کتبها ... صورة الاجازة التی لم یکتب مثلها فی عصره ... سیف الله الساهر سمی خامس الائمة الملقب بالباقر علیهم الاف التحیة

خط: نسخ، کا: محمد حسین بن محمد حسن، تا: ۱ محرم ۱۲۶۸ق؛ محمد ابراهیم بن محمد در ۵ جمادی الثانی ۱۲۸۰ هـ ق و محمد محسن حسینی صحت و برابری این نسخه را با اصل تصدیق نموده‌اند؛ مهرها: «الواثق نفسی بالله عبده محمد ابراهیم بن محمد»، «عبده محمد محسن بن محمد هاشم الحسینی»؛ کاغذ: اصفهانی،

جلد: تیماج مشکی لایه‌ای، ۱۴گ، ۱۸ سطر (۶×۱۳/۵)، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۲-۴۷۸]

● **اجازات** / اجازات / عربی

ijāzat

اصفهانی، محمد بن محمد ابراهیم، ق۱۳ قمری

esfahānī, mohammad e-bn-e mohammad ebrāhīm (- 19c)

صورت اجازات علمای شیعه است که به آقا محمد بن محمد ابراهیم اصفهانی ابن محمد حسن خراسانی داده‌اند قبل و بعد از سفر مکه ایشان در سال ۱۲۶۱، از این قرار: ۱. اجازه سید محمد باقر رشتی اصفهانی (مفصل)؛ ۲. آقا محمد ابراهیم اصفهانی در ربیع الثانی ۱۲۶۰؛ ۳. استفتاء بعضی از متدینین از سید محمد باقر اصفهانی در ۱۲۵۱؛ ۴. اجازه شیخ حسن نجفی در نجف اشرف؛ ۵. تفریظ علمای نجف اشرف بر کتب مصنفه در موضوع ارث؛ ۶. تقریظ بعض افاضل بر کتاب الطهارة و الصلاة.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۳۳۴/۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: چرم قهوه‌ای ضربی ترنج‌دار، ۹گ (۱پ-۹پ)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [مختصر ف: -۲۶]

● **الاجازات** / اجازات

al-ijāzāt

کریدی ، سلیمان بن حسن

korīdī, soleymān ebn-e hasan

اجازاتی است از مؤلف از این قرار: ۱ تا ۵. پنج اجازه به سید نورالله ابوالفضل حسن رأفت پسر حاج ابراهیم اسلامبولی؛ ۶. اجازه به ابو عبدالله محمد بن سلیمان جزولی سراینده صلوات بر پیامبر؛ ۷ و ۸. دو اجازه به همان رافت. اجازه‌های سودمندی است و شیوخی عثمانی از آنها شناخته می‌شود.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۶۸۵

خط: نسخ،کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ جدول زر و لاجورد و شنگرف، پیشانی زرین، محشی؛ کاغذ: استانبولی، جلد: مقوا عطف تیماج مشکی، بغلی، ۲۸گ، ۱۹ سطر (۶×۱۲/۵)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱۷-۴۵۱]

● **الاجازات** / اجازات / عربی

al-ijāzāt

مجموعه‌ای است از صورت پنج اجازه اجتهاد و روایت: ۱. اجازه شیخ راضی بن محمد به شیخ علی کرمانشاهی، مجیز همان شیخ راضی بن محمد بن محسن بن خضر نجفی (-۱۲۹۰ق) از علمای بزرگ نجف و شاگرد صاحب جواهر بوده و چندین اجازه از او در الذریعة (۱۹۲/۱) آمده است، این اجازه ممهور به مهر اوست و تاریخ مهر سال ۱۲۷۶ق می‌باشد؛ ۲. اجازه محمد حسن (رازی) به همان شیخ علی کرمانشاهی، این اجازه نیز ممهور به مهر «محمد حسن» است و در آغاز آن با خطی غیراصلی به صاحب جواهر نسبت داده شده؛ ۳. اجازه دیگری از همان شیخ راضی نجفی به همان شیخ علی کرمانشاهی در سال ۱۲۷۷هـ و ممهور به مهر وی؛ ۴. اجازه‌ای دیگر از همان شیخ راضی به آخوند ملا علی اصغر، ممهور به مهر او؛ ۵. اجازه‌ای از شیخ مهدی بن علی بن شیخ جعفر کاشف الغطاء نجفی (-۱۲۸۹ق) به همان شیخ علی کرمانشاهی در سال ۱۲۷۸ ه، مجیز، شاگرد شیخ راضی بوده و خودش نیز دارای اجازه از شیخ حسن و شیخ حسن از شیخ موسی کاشف الغطاء و شیخ موسی از شیخ جعفر کاشف الغطاء و شیخ جعفر کاشف الغطاء از علامه سید محمد مهدی بحر العلوم طباطبائی و او نیز از علامه محمد باقر وحید بهبهانی و او نیز از مشایخ خود تا ائمه معصومین بوده و در این اجازه بدان تصریح گردیده است، این اجازه به مهر «مهدی بن علی» نیز مزین است.

[دائرة المعارف بزرگ اسلامی: ۱۰۳/۲؛ الذریعة: ۱۹۲/۱؛ کرام البررة :۵۲۷/۲؛ نقباء البشر: ۱۰۲۶/۳.]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۷۸۸

آغاز: الحمد لله ذی الفضل و الانعام الذی شرح الاحکام ... و بعد فلما کان من فضل الله علی العباد ان سهل لهم سبیل الرشاد؛ **انجام:** راجیاً منه دام توفیقه ان لا ینسانی من صالح الدعاء کما انی منه لا انساه و الله سبحانه ولی التوفیق لی وله و هو الهادی الی سواء الطریق.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ یادداشت فرزند شیخ علی «به نام: بعد الحسین بن شیخ علی کرمانشاهی» در آغاز آمده است؛ مهرها: «راضی بن محمد ۱۲۷۶» (دایره)، «محمد حسن» (بیضی) و «مهدی بن علی ۱۲۸۰» (مربع)؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه ای، ۵گ (۱-۵)، ۱۹-۲۰ سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۳۲-۴۷۷]

● **الاجازات** / اجازات / عربی

al-ijāzāt

چهارده اجازه از علمای طراز اول است که برای شاگردان خود نگاشته‌اند: ۱. اجازه سید محمد مهدی بن سید مرتضی بن سید محمد حسنی حسینی طباطبائی معروف به ملا محمد قرمیسینی رازی؛ ۲. اجازه یکی از شاگردان برجسته سید محمد مهدی مزبور به ملا محمد بن عاشور کرمانشاهی؛ ۳. اجازه محمد حسین بن محمد صالح حسینی به محمد مهدی هرندی در سال ۱۱۵۱ق؛ ۴. اجازه شیخ جعفر نجفی به شیخ محمد تقی؛ ۵. اجازه شیخ حسنعلی تویسرکانی به شیخ عبدالحسین تهرانی در شعبان ۱۲۷۲؛ ۶. اجازه حسن بن شیخ باقر (صاحب جواهر) به

عبدالحسین بن ملا علی تهرانی؛ ۷. اجازه صاحب جواهر نیز به شیخ مزبور؛ ۸. اجازه شیخ عیسی معروف به زاهد به شیخ عبدالحسین مذکور؛ ۹. اجازه شیخ حسن بن شیخ جعفر به همو؛ ۱۰. اجازه شیخ حسن بن شیخ جعفر نیز به شیخ عبدالحسین تهرانی؛ ۱۱. اجازه محسن بن حسن حسینی به میر محمد باقر در جمعه ۲۷ محرم ۱۲۲۳؛ ۱۲. اجازه شیخ جعفر کاشف الغطاء به سید محمد باقر؛ ۱۳. اجازه میرزا ابوالقاسم بن حسن قمی (صاحب قوانین) به سید محمد باقر بن محمد تقی موسوی گیلانی در ۱۲۱۵هـ.ق. (بسیار مبسوط و مفصل است)؛ ۱۴. اجازه محمد شفیع موسوی به شیخ عبدالحسین تهرانی در سه‌شنبه چهارم شعبان ۱۲۷۳.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۲۲۰

آغاز: بسمله، الحمدلله علی افضاله و الصلاة و السلام علی سیدنا محمد و آله و بعد فقد استجازنی الأخ الفاضل الامجد ... المولی محمد القرمیسینی اصلاً و الرازی مسکناً فاجزت له زید فضله و علانبله؛ **انجام:** فی یوم الثلثا الرابع شهر شعبان المعظم سنه ۱۲۷۳ ثلث و سبعین و ماتین بعد الالف فی الحایر علی مشرفها السلام» نقش مهر شریف «عبده محمد شفیع الموسوی»

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ هیچ یک از اجازات مزبور به قلم شیخ مجیز نیست، بلکه صورت اجازه اوست؛ کاغذ: نخودی و فستقی فرنگی، جلد: مقوا عطف و گوشه میشن قهوه‌ای، ۳۱گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۲۷-۱۶]

● **الاجازات** / اجازات / عربی

al-ijāzāt

چند اجاره و استجازه در این نسخه آمده است، از جمله : استجازه سید حیدر بن حسین موسوی از استادش؛ پاره‌ای از اجازه یکی از شاگردان ملا محمد باقر بهبهانی به سید حیدر؛ اجازه محمد جواد بن محمد تقی نجفی به ملا محمد حسین بن محمد اسماعیل یزدی به خط و مهر مجیز؛ اجازه شیخ محمد تقی بن محمد رحیم در ۱۵ ذیحجه ۱۲۴۶؛ اجازه شیخ مرتضی انصاری به میرزا محمد تقی در ۹ جمادی الاول ۱۲۵۹ به خط مجیز؛ محمد تقی بن محمد باقر شریف یزدی به اجازاتی که از علما گرفته اشاره کرده است از جمله از شیخ مرتضی انصاری و ...؛ اجازه صدرالدین بن صالح بن محمد موسوی عاملی به مولانا عبدالکریم بن ملا شهباز شیرازی در ۱۸ ذیقعده ۱۲۵۴ به خط و مهر مجیز.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۷۹/۳عکسی

نسخه اصل: کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، شماره ۶۸۳۶ (اجازه‌های نسخه اصل به صورت تفکیک شده و جدا جدا در این فهرست آمده‌اند)؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد تقی بن محمد باقر شریف یزدی، تا: قرن ۱۳؛ برخی اجازات به خط مجیز بوده که در جای خالی خود ذکر شده است، مصحح، محشی؛ ۸گ (۲۹-۳۶) [عکسی ف: ۴-۳۵۲]

● **الاجازات** / اجازات / عربی

al-ijāzāt

مجموعه‌ای از اجازات است که در این نسخه قبل از کتاب «حصر الشارد» آمده و در بیشتر آنها به این کتاب و مؤلف آن اشاره شده است:

۱. اجازه احمد بن عبدالقادر الصدیقی در سال ۱۳۲۹ هـ به محمد افندی که انجام آن به مهر بیضی «احمد الصدیقی» ممهور می‌باشد. مجیز که خود از شیخ داود بغدادی خالدی نقشبندی، پدر محمد افندی محمود عابد و دیگران اجازه داشته مجموعه اجازات خود را به محمد افندی اجازه می‌دهد. بخشی از این اجازه منظوم می‌باشد، آغاز: «احمدک یا من رفع ... اهل الحق ...»، به خط مجیز (۴ صفحه).

۲. اجازه محمد بهاء الدین بن داود بن نقشبندی خالدی از پدرخود که آن نیز از پدرش اجازه کسب نموده است. این اجازه در مورد کتاب «حصر الشارد می‌باشد» و ۸ سطر (۲ب) آن گویا به خط مجاز کتابت شده و آغاز آن چنین است: هذا حصر الشارد الی محمد عابد الذی اجاز والدی المرحوم و جدی ...».

۳. اجازه سید مصطفی رحمتی گویا به سید یحیی که در متن اشاره‌ای به نام مجاز و مجیز نشده و بر فراز آن عبارت «اجازة السید مصطفی الرحمتی ... خادم سیدنا یحیی» آمده است (۱۰ سطر).

۴. اجازه‌ای به شیخ بکر بن حامد افندی عطار زاده در تاریخ ۱۲۶۶ هـ که نام مجیز نیامده است وی از پدر خود محمد عابد مدنی انصاری صاحب کتاب حصر الشارد و عبدالرحمن افندی روزبهانی اجازه داشته است، آغاز: «الحمدلله الذی وصل من احب بسلسلة افضاله...» (۱ صفحه).

۵. اجازه عبدالله بن عمر بن ابی بکر ... به داود بن سلیمان بن جرجیس کاظمی حسینی در ۲۹ ربیع الثانی ۱۳۵۵ در مدینة النبی (ص)، مجیز در این اجازه مشایخ خود را نیز آورده است، آغاز: «الحمدلله الذی حیرت قلوب العارفین لوامع بروق معرفة صفاته ...» (۳ صفحه).

۶. اجازه منظوم داود بن سلیمان بغدادی به عمر بن عطارد در ۱۲ شوال ۱۲۶۶، آغاز: «الحمدلله الذی من اقتفی آثار خیر خلقه تشرفاً ...»، این اجازه در مورد آثار مجیز و آثار حدیثی اهل سنت نگاشته شده و در آن نام مشایخ مجیز از جمله محمد عابد درج گردیده است (۱/۵ صفحه).

۷. اجازه داود بن سلیمان افندی شافعی که در آن به برخی از مشایخ خود اشاره نموده است (۸ سطر).

۸. اجازه‌ای به عبد الرحمن بن احمد قاضی نابلسی دیر سطاوی

که نام مجیز در آن نیامده ولی مشایخ او عبارت اند از محمد عابد صاحب «حصرالشارد» و عبدالغفور خالدی نقشبندی، آغاز: «الحمدلله الذی فقه فی الدین من اتبع اثر السنة ...» (۱ صفحه)

۹. اجازه محمد عابد بن احمدعلی انصاری سندی به سید سلیمان بن جرجیس کاظمی حسینی، به خط مجیز در ذیقعده ۱۲۵۴ نگاشته شده، آغاز: «الحمدلله العزیز یستانس بذکره کل غریب ...» (۱ برگ)

۱۰. اجازه‌ای دیگر از محمد عابد بن احمدعلی انصاری سندی به شاگردش سید سلیمان بن جرجیس کاظمی چسینی در مورد کتاب «حصر الشارد: در ذیقعده ۱۲۵۴، به خط مجیز؛ آغاز: «الحمدلله الذی اجاز الضعیف المنقطع الی بابه العالی ...» (۱ برگ)

۱۱. اجازه سید مصطفی نور الدین واعظ محمد امین افندی به شاگردش محمد بهاء الدین بن داود افندی خالدی به صورت عام در هفتم جمادی الثانی ۱۳۰۰، به خط مجیز، در انجام آن مهر دایره «السید مصطفی» آمده است، آغاز: «الحمدلله و کفی و سلام علی عباده الذین اصطفی ...»، بر فراز این اجازه ۵ سطر به خط محمد بهاءالدین بن داود افندی آمده که از شاگرد پدرش سید مصطفی نورالدین واعظ درخواست اجازه نموده است (۱ صفحه).

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۹۱۹/۱

آغاز: احمدك یا من رفع ... اهل الحق و وصل ... و اهلهم للاخلاص و الصدق و جعل غریبهم عند اهل العرفان معروف ...؛
انجام: و جعل مستقبل حالنا و حاله خیراً من ماضیه و صلی الله علی سید المرسلین ... و آخر دعوانا الحمدلله رب العالمین.
خط: نسخ، کا: متفاوت، تا: حدود قرن ۱۳ و ۱۴؛ برخی از اجازات به خط صاحبان آنها می‌باشد؛ کاغذ: فرنگی، ۱۲گ (۲ر-۱۳ر) [ف: ۳۵-۳۱۶]

● **الاجازات** / اجازات / عربی

al-ijāzāt

این رساله شامل صورت اجازات روایی است از بزرگان همچون: ناصرالدین محمد بن احمد خراسانی تونی بیدستانی مشهور به «نصرا» به سید عبدالعظیم بن سید عباس حسینی مازندرانی؛ اجازه حسن الرضوی القاینی به مولانا محمد یوسف در ۱۰۵۳ق در مشهد مقدس؛ اجازه شیخ بهاءالدین محمد عاملی، به مولا کمال الدین حاجی بابا، در محرم ۱۰۲۸؛ اجازه شیخ احمد (ابن فهد حلی) به شیخ عزالدین حسن فرزند علی؛ اجازه شهید اول (محمد بن مکی) برای ابن عبدالعالی در ۷۷۰ق و وقف‌نامه عبدالله بن تعاش؛ بابی در تصحیح بعض کلماتی که در شرع از شهید نقل شده است؛ اجازه علامه حلی به نجم الدین مهنا بن سنان بن عبدالوهاب الحسینی در ۷۱۹ ق و دو اجازه دیگر از علامه حلی به وی در ۷۲۰ق؛ اجازه علی بن محمد بن مکی به شیخ عزالدین حسن ولد علاءالدین بن حاج زین الدین در ۸۵۳ق؛ خطبه نکاح از حسن بن علی بن صدقه؛ فائده‌ای در سهام ارث؛ صورت اجازه علامه حلی به جمال الدین مظفر بن علی مخلص انباری در ۶۹۰ق که به خط حضرت آیت الله العظمی مرعشی نجفی بازنویسی شده است؛ اجازه ابوالحسن شریف به جناب سید محمد قدسی در ۱۳۱۸ق؛ اجازه جلال الدین رئیس العلماء بن آیة الله محمد طاهر علامه خاقانی به سید محمد بن سلطانعلی قدسی در ۱۳۴۷ق و تقریظ علی بن محمد تقی بر مصنفات شیخ حسن کاشانی و سایر اجازات.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۹۱۶

آغاز: الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام الأتمان الأکملان علی سیدنا و نبینا محمد و آله أجمعین الطیبین الطاهرین و بعد فان تحلیة النفوس ما یحلی القدسیة و تکرمها بالعلوم العقلیة و النقلیة؛
انجام: و یوجد فیه من الخطأ و الزلل فانی بالخطایا و الزلات.
خط: نسخ و نستعلیق تحریری، کا: محمد بن ...، تا: ۸۵۶ق؛ برخی از اجازات اصل به خطوط مجیزین می‌باشد، مصحح، جدولی به رنگ قرمز در مورد سهام ارث و اشعاری به عربی در انجام دیده می‌شود، دو اجازه که در برگ ۳ و ۱۴ آمده (صورت اجازات شیخ بهائی و علامه حلی) به خط آیت الله العظمی مرعشی نجفی نگارش یافته است، در انجام یک برگ الفبای فرانسه و عباراتی به زبان عبری آمده است؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۶گ، ۲۹ سطر (۱۶×۲۳)، اندازه: ۱۸/۵×۲۸/۵سم [ف: ۳۰-۱۹۹]

● **الاجازات** / اجازات / عربی

al-ijāzāt

در مجموعه حاضر این اجازه‌ها آمده است: پیش‌نویس اجازه‌ای بدون نام مجیز و مجاز و ناتمام مانده است؛ اجازه‌ای برای سید نصرالله بن رضا بن سید میرزا اخوی طهرانی که یکی از شاگردان شیخ مرتضی انصاری نوشته بدون تصریح به نام خود؛ اجازه شهید اول به شیخ شمس الدین ابو جعفر محمد بن تاج الدین ابی محمد عبدالعلی بن نجده؛ اجازه شیخ احمد بن محمد بن فهد حلی بن زین الدین ابو علی حسن بن یوسف ابن العشرة؛ اجازه شهید دوم به عزالدین حسین بن عبدالصمد حارثی عاملی؛ برگی از اجازه‌ای که نام مجیز و مجاز در آن معلوم نیست؛ تقریظ بر کتابی با مهر مربع «محمد بن علی».

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۳۰۱/۱

خط: نسخ، کا: عیسی بن محمد علی (اجازه سوم تا ششم)، بقیه مجموعه به‌خط مجیزین، تا: ۱۰۲۲ق؛ مقابله شده؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۹گ، اندازه: ۱۵×۱۹سم [ف:۲۱-۲۶۱]

● **الاجازات** / اجازات / عربی

al-ijāzāt

گزارشی ندارد.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۲۲۰

خط: مختلف، بی‌کا، تا: ۱۲۷۳ق [الفبائی: -۲۰]

● **الاجازات** / اجازات / عربی

al-ijāzāt

در این مجموعه این اجازه‌ها جمع شده است: ۱. اجازه سید محمد رضوی خراسانی معروف به قصیر به سید ابوطالب حسینی خراسانی قائنی؛ ۲. اجازه شیخ محسن خنفر به سید ابوطالب خراسانی قائنی؛ ۳. اجازه شیخ محمد رحیم بروجردی به سید ابوطالب قائنی به تاریخ رمضان ۱۲۶۱؛ ۴. اجازه سید ابراهیم حسینی اصطهباناتی شیرازی معروف به میرزا آقا به سید علی رضا بیرجندی و تصدیق این اجازه از شیخ عبدالکریم حائری یزدی؛ ۵. اجازه میرزا احمد بن لطفعلی بن محمد صادق [قراداغی تبریزی] به سه فرزندش میرزا لطفعلی و میرزا محمد جعفر و میرزا محمد باقر به تاریخ رجب ۱۲۵۳؛ ۶. تقریض و اجازه شیخ محمد جواد بن محمد تقی نجفی به حاج محمد رضا تبریزی؛ ۷. اجازه شیخ محمد باقر نجفی [صاحب جواهر] به حاج محمد رضا تبریزی؛ ۸. اجازه سید محمد باقر حجة الاسلام شفتی به ملا محمد شفیع به تاریخ ذیقعده ۱۲۵۲ و تصدیق اجازه از سید اسدالله شفتی به تاریخ ۲۲ شوال ۱۲۶۷؛ ۹. صورت اجازه یکی از شاگردان شیخ مرتضی انصاری به میرزا محمد علی به تاریخ غره ماه شعبان ۱۲۷۵؛ ۱۰. اجازه مولی عبدالرحیم به آخوند ملا ابراهیم؛ ۱۱. اجازه ملا محمد تقی مجلسی به مولی محمد صالح طبرسی به تاریخ دوازدهم رمضان ۱۰۵۰؛ ۱۲. نامه شیخ محمد حسن نجفی صاحب جواهر به ملا ابراهیم به تاریخ ۱۲۴۲؛ ۱۳. اجازه شیخ محمد حسن نجفی صاحب جواهر به آخوند ملا ابراهیم؛ ۱۴. اجازه شیخ مهدی بن علی بن جعفر کاشف الغطاء به میرزا محمد طهرانی؛ ۱۵. اجازه شیخ حسن بن جعفر کاشف الغطاء به شخصی که نامش ذکر نشده است. ۱۶. اجازه ملا محمد صالح برغانی قزوینی به میرزا عبدالوهاب، چند سطر آخر این اجازه به‌خط مجیز می‌باشد.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۹۲۴

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ صورت اجازه‌ها به‌خطوط مختلف و اجازه‌های دیگر به‌خطوط مجیزین می‌باشد و مجموعه برگ‌های پراکنده‌ای بوده که در صحافی یک‌جا جمع شده است؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۴گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۵-۳۰۷]

● **الاجازات** / اجازات / عربی

al-ijāzāt

دو اجازه یا دو خط ارشاد مرشد حقیقی برای شیخ محمد مراد کشمیری یکی از شیخ محمد سعید و دومی آن «ارشاد نامه» خوانده می‌شود و مورخ ۵ شوال ۱۱۰۳ در شهر گزی و اجازه دهنده آن شاه علی رضا است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۸۹۱/۴-ف و ۱۸۹۱/۵-ف

نسخه اصل: کتابخانه ملی ۲۲۴ [با این شماره در کتابخانه ملی یافت نشد]؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها - ف: ۱-۶۳۰]

● **الاجازات** / اجازات / عربی

al-ijāzāt

اجازه‌ای به میرزا علی از پدرش و او از عمش شیخ حسن و او از برادرش شیخ موسی و او از پدرش شیخ جعفر کاشف الغطاء.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۲۰۶۴۱

بی‌کا، بی‌تا؛ تذکر: شماره بازیابی اصلاح شد؛ ۶ص [اهدائی ف: - ۳۷۶]

● **الاجازات** / اجازات / عربی، فارسی

al-ijāzāt

مجموعه‌ای است از اجازات روایت و اجتهاد از علمای بزرگ شیعه بدین ترتیب: ۱. اجازه آقا بزرگ تهرانی محمد محسن بن علی (-۱۳۸۹ق) به سید کاظم بن احمد موسوی در ۱۳۵۸ق با مهر مربع «آقا بزرگ»؛ ۲. اجازه شیخ همان سید کاظم بن احمد موسوی در ۱۳۵۹ق؛ ۳. اجازه سید علی بن محمد تبریزی فارسی؛ ۴. اجازه حسن بن شیخ جعفر با مهر بیضی «رق حسن الزکی» (ظاهراً از نوادگان خلیل رازی نجفی به سید محمد علی بن کریم هزار جریبی)؛ ۶. برگ پایانی کتابی از تألیفات محمد مهدی بن محمد جعفر ساروی مازندرانی به خط خودش به سال ۱۲۷۸ق در نجف اشرف؛ ۷. اجازه نوح جعفری نجفی با مهر مستطیل «نوح الجعفری» (که باید همان نوح بن قاسم بن محمد جعفری نجفی (-۱۳۰۰ق) باشد که حالات او در کتاب اعیان الشیعه (۲۲۷/۱۰) آمده) به شیخ مهدی مازندرانی ساروی (که باید همان مهدی بن محمد جعفر باشد)؛ ۸. برگی ناشناخته در روایات و اجازات؛ ۹. صورت اجازه علامه اجازه در ۱۰۹۲ق؛ ۱۰. صورت اجازه و برگ پایانی یکی از تألیفات حضرت آیة الله مرعشی نجفی، اصل این اجازه در ۱۳۸۰ق نگاشته شده است.

[الذریعة: ۱۹۲/۱؛ کرام البررة :۵۲۷/۲؛ نقباء البشر: ۱۰۲۶/۳]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۷۹۱/۴

آغاز: الحمد لولیه و الصلاة و السلام علی نبیه و آل نبیه و بعد فقد

استجاز منی السید السند المقبل الصالح السید کاظم بن السید احمد الموسوی زاد الله توفیقه. ؛ **انجام:** هذه نفثة مصدور و تنفس صعداء و ما اشکو بثی و حزنی الا الی ربی و السلام علی من اتبع الهدی و انا العبد المسکین المستکین ابو المعالی شهاب الدین الحسینی المرعشی النجفی و قد فرغت من تألیفه ...

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ و ۱۴ق؛ مصحح، محشی؛ مهر: «الراجی علی بن محمد الرضوی»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۹گ (۱۶-۲۴)، ابعاد متن: ۱۰×۱۴، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۳۲-۴۸۶]

● **اجازات الائمة** / اجازات / عربی

ijāzāt-ul a'imma

مشوری، احمد بن سعدالدین، ۱۰۰۷-۱۰۷۹ق

mešvarī, ahmad ebn-e sa'd-od-dīn (1599-1668)

کتابی در طرق روایت کتب ائمه زیدیه و کتب دیگری که ائمه ایشان را روایت کرده‌اند و از جمله اسناد مذهب زیدیه به شمار می‌آیند.

[مصادر تاریخ الائمة ۲۳۸]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۲۱۰-ف

نسخه اصل: مکتبة القاضی محمد علی الاکوع الخاصة بتعز؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ [فیلمها - ف: ۳-۱۴۲]

● **اجازات الائمة** / اجازات / عربی

ijāzāt-ul a'imma

زیدی، محمد بن قاسم، ق۱۱ قمری

zeydī, mohammad ebn-e qāsem (- 17c)

اجازه روایتی است که الموید بالله، از ائمه زیدیه یمن، بنا به‌درخواست سید علی بن حسن بن سدقم حسینی مدنی، در اوایل سال ۱۰۳۴ هـ نوشته و به مدینه منوره فرستاده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۳عکسی و ۱۱۲عکسی

آغاز: فیقول العبد ... احمد بن سعد الدین بن الحسین بن محمد بن علی بن محمد المسوری ... ولی من مولانا امیر المومنین الموید بالله ... و هذه الاجازه التی کتبها علیه السلام الی المدینه النبویه علی مشرفها افضل الصلوة و السلام فی عام اربع و ثلاثین و الف؛ **انجام:** و هذه الاجازة التی تلفظبها لیست مقصورة علی بعض دون بعض ... وصلی الله علی خیر مبعوث من بنی عبد مناف

نسخه اصل: کتابخانه قاضی محمد علی الاکوع الصنعائی؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، محشی؛ ۱۵۴گ، ۲۹ سطر [عکسی ف: ۱-۹۶]

● **اجازات الحدیث** / اجازات / عربی

ijāzāt-ul ḥadīṯ

بحرالعلوم، محمد مهدی بن مرتضی، ۱۱۵۵ - ۱۲۱۲ قمری

bahr-ol-'olūm, mohammad mahdī ebn-e morteza (1742 - 1798)

اجازاتی است که مرحوم بحرالعلوم به این اشخاص داده است: سید عبدالکریم بن محمد بن جواد بن عبدالله بن نورالدین بن نعمت الله موسوی جزائری؛ سید حیدر بن حسین بن علی موسوی یزدی در ۲۷ رمضان ۱۲۰۹؛ مولی عبدالنبی قزوینی یزدی، آقا محمد صالح لاهیجی؛ سید دلدار علی بن محمد معین هندی نصیرآبادی؛ محمد حسن بن حاج معصوم قزوینی حائری در ۱۶ شعبان ۱۲۱۱.

دربخش اول این مجموعه اجازات اساتید بحرالعلوم به قرار ذیل نیز آمده است: اجازه وحید بهبهانی، اجازه مولی محمد باقر بن محمد باقر هزار جریبی در جمادی الثانی ۱۱۹۵، شیخ یوسف بن احمد درازی بحرانی، ابوصالح محمد مهدی بن بهاء الدین محمد فتونی عاملی نجفی، سید حسین بن ابوالقاسم موسوی خوانساری، عبدالباقی بن محمد حسین بن محمد صالح حسینی در شعبان ۱۱۹۳، حسین بن محمد ابراهیم حسینی ربیع الاول ۱۱۹۴.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۵۸۶/۲

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... و بعد فقد استجازنی الولد الاعز الامجد المؤید الموفق المسدد و الفطن الارشد؛ **انجام:** مصلیاً مسلما علی خیر خلقه محمد و آله الطاهرین والحمدلله

خط: نسخ، کا: محمد بن سید زین العابدین موسوی، تا: ۱۶ شوال ۱۲۶۸ق؛ مصحح، در اجازه سید حسین خوانساری به بحرالعلوم کاتب نوشته که وی جد او بوده است؛ جلد: تیماج مشکی ضربی، ۳۰گ (۱۳۹پ-۱۶۹ر)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [محدث ارموی مخ: ۱-۳۴]

● **اجازات الحدیث** / اجازات / عربی

ijāzāt-ul ḥadīṯ

شفتی بیدآبادی، محمد باقر بن محمد نقی، ۱۱۷۵؟ - ۱۲۶۰ قمری

šaftī bīd-ābādī, mohammad bāqer ebn-e mohammad naqī (1762 - 1844)

دو مجموعه از اجازات حجة الاسلام شفتی است.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۰۳۸ و عکسی ۲۰۹۸

آغاز: الحمدلله العلیم الحلیم المجید الحکیم الرحیم الفعال لما یرید والصلاة والسلام علی أکمل انبیائه؛ **انجام:** حرره خادم الشریعه فی سحر اللیلة التاسعه من سنة ثلاث وخمسین ومأتین بعد

الالف من الهجرة الشريفة
اسامی مجازین چنین است: ۱. ملا محمد اشرفی مازندرانی در ۲۳ صفر ۱۲۵۸، ۲. ملا احمد علی در ۲ ربیع الثانی ۱۲۵۲، ۳. میرزا فتح الله در ۲۴ ذیحجه ۱۲۵۲، ۴. ملا علی اکبر تربتی که ناتمام مانده است، ۵. ملا عبدالوهاب در شب ۱۰ شعبان ۱۲۵۴، ۶. ملا صفر علی در ۱۶ شعبان ۱۲۵۴، ۷. سید قوام الدین در ۲۴ شعبان ۱۲۵۵، ۸. ملا محمد صالح استرآبادی در ۱۰جمادی الاول ۱۲۴۶، ۹. سید محمد تقی زنجانی در شب ۹ محرم ۱۲۵۳، ۱۰. میرزا محمد رضوی در ۱۴ ربیع الاول ۱۲۵۶، ۱۱. ملا محمد صالح استرآبادی در ۱۰ جمادی الاول ۱۲۴۶ (که تکرار همان فوق الذکر است)، ۱۲. سید محمد تقی زنجانی در ۹ محرم ۱۲۵۳ (که تکرار همان فوق الذکر است)؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ (در حیات مؤلف)؛ مصحح، دارای علامت بلاغ، خطوط مختلف و در پایان اکثر اجازات مهر بیضوی حجة الاسلام «محمد باقر بن محمد نقی الموسوی» مشهود است؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، ۸۵گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [محدث ارموی مخ: ۱-۳۳] و [عکسی ف: ۶-۱۲۳]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۶۱

نسخه اصل: کتابخانه فاضل خوانساری، خوانسار ۲۰۸ [اجازات نسخه اصل به صورت جداجدا در این مجموعه آمده است]، مجموعه سیزده اجازه روایتی نسبتا مفصل است که حجة الاسلام علماء زیر داده است: ۱. حاج محمد ابراهیم قزوینی اصفهانی در جمادی الاول ۱۲۴۶، ۲. آخوند ملا محمد علی محلاتی، ۳. شیخ علی بن شیخ محمد نخجوانی، ۴. ملا محمد رفیع بن علی گیلانی شریعتمدار رشتی در ذیقعده ۱۲۵۸ (بعد از این اجازه، نامه‌ای از مجیز به اهالی رشت به تاریخ دوم ذیحجه ۱۲۵۸ نگاشته و در آن تصریح به اجتهاد ملا محمد رفیع و جواز رجوع به ایشان کرده است)، ۵. ملا عبد الوهاب قزوینی در سحر شب دهم شعبان ۱۲۵۴، ۶. ملا مرتضی قلی در شب دوم ذیحجه ۱۲۵۶، ۷. سید میرزا محمد رضوی در تاریخ ۱۴ ربیع الاول ۱۲۵۶، ۸. سید فضل الله استرآبادی در ۳ ذیحجه ۱۲۵۲، ۹. سید محمد تقی زنجانی در ۹ محرم ۱۲۵۳، ۱۰. آقا محمد نائینی اصفهانی (در آخر این اجازه، سفارشی است از اجازه‌دهنده به فارسی بر این‌که به آقا محمد در نماز جماعت اقتدا شود به تاریخ ۲۶ رجب ۱۲۵۶)، ۱۱. ملا محمد صالح استرآبادی در ۱۰ جمادی الاول ۱۲۴۶، ۱۲. ملاعبد الباقی کاشانی در ربیع الاول ۱۲۶۰، در این اجازه که به زبان فارسی جهت اهالی کاشان نوشته به اجتهاد و عدالت ملا عبدالباقی شهادت داده است؛ ۱۳- اجازه به سید محمد علی ابرقوئی در شوال ۱۲۵۷؛ خط: نسخ، کا: احمد بن محمد خوانساری، بی‌تا؛ اجازه چهارم را به سال ۱۲۶۰ در اصفهان نوشته است، دارای حواشی مختصر از مؤلف با عبارت «منه دام ظله»؛ ۱۳۸ص [عکسی ف: ۱-۷۳]

● اجازات الحدیث / اجازات / عربی

ijāzāt-ul ḥadīt̠

نقوی نصیرآبادی، علی محمد بن محمد، ۱۲۶۰ - ۱۳۱۲ قمری

naqavī nasīr-ābādī, ʻalī mohammad ebn-e mohammad (1844 - 1895)

اسامی علمایی که به وی اجازه داده‌اند و اجازات آنان در این مجموعه گرد آمده است چنین است: ۱. سید حسین کوهکمری در نجف اشرف؛ ۲. شیخ حسن بن اسد الله در غره ذیحجه ۱۲۸۵؛ ۳. ملا محمد حسین اردکانی در سلخ شوال ۱۲۸۵؛ ۴. سید علی بن محمد رضا بن محمدمهدی حسینی طباطبایی غروی در ذیقعده ۱۲۸۵؛ ۵. شیخ رین العابدین مازندرانی در ۲۴ شوال ۱۲۸۵؛ ۶. شیخ راضی بن محمد نجفی در ۱۵ ذیقعده ۱۲۸۵؛ ۷. شیخ عبدالحسین بن علی طهرانی در غره ذیحجه ۱۲۸۵؛ ۸ شیخ حسین بن محمد حسین سبط صاحب جواهر الکلام.
[تقباء البشر ۱۶۲۴/۴-۱۶۲۶]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۸۱۶

نسخه اصلی: کتابخانه کاتب؛ خط: نستعلیق، کا: شیخ ابراهیم (بن احمد) محقق رودسری، تا: قرن ۱۴ [عکسی ف: ۳-۱۶]

● اجازات الحدیث / اجازات / عربی

ijāzāt-ul ḥadīt̠

در این مجموعه اجازات زیر آمده است:
۱. اجازه صاحب معالم حسن بن زین الدین عاملی به سید نجم بن سید محمد حسینی و دو فرزندش سید ابوعبدالله محمد و سید ابوالصلاح علی؛ ۲. اجازه شهید ثانی زین الدین بن علی بن احمد عاملی به شیخ حسین بن عبدالصمد حارثی عاملی پدر شیخ بهائی در پنج‌شنبه ۳ جمادی الثانی ۹۴۱؛ ۳. اجازه شهید ثانی زین الدین بن علی عاملی بن سید علی به عزالدین حسینی مشهور به صائغ حسینی موسوی در پنج‌شنبه آخر جمادی الاول ۹۵۸؛ ۴. اجازه علامه حلی حسن بن یوسف بن مطهر به مهنا بن سنا علوی حسینی؛ ۵. اجازه علامه ملامحمد باقر بن محمد تقی مجلسی به سید امیر ابوطالب بن جلال الدین میرزا بیگ موسوی حسینی فندرسکی در ۲۴ ربیع الاول ۱۱۰۲.
آغاز: اجازه اول: الحمدلله رب العالمین حمد الشاکرین ... و بعد فیقول العبد الفقیر ... ان اعطاء الحدیث حقه من الروایة و الدرایة امر مهم لمن اراد التفقه

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۷۸۹ و عکسی۹۸۲

خط: نسخ، کا: علی بن محمد بن الحسن نوه شهید دوم، تا: ۱۰۹۰ق؛ از نسخه‌ای که از روی نسخه مجیز نوشته شده در ۱۸ شوال ۱۰۷۵، چهار اجازه اول نسخ، اجازه آخر به‌خط علامه

مجلسی می‌باشد، روی برگی قبل از مجموعه معرفی اجازه‌ها به‌خط سید محمد جزائری به تاریخ ۱۳۷۵/۲/۱۴ دیده می‌شود؛ جلد: تیماج سبز بدون مقوا، ۳۰گ، مختلف السطر، اندازه: ۲۴×۳۴سم [ف: ۲-۴۴۵]

● **اجازات الحديث** / اجازات / عربی

ijāzāt-ul ḥadīṯ

در این مجموعه این اجازه‌ها گرد آورده شده است: ۱. اجازه مبسوط ملا احمد بن مهدی نراقی برای ابوالقاسم که در نراق در حدود پنجاه سالگی نوشته (آغاز آن در این نسخه افتاده است)؛ ۲. اجازه میرزا علی نقی طباطبائی حائری به شخصی که نامش پاک شده است؛ ۳. اجازه فارسی شیخ زین العابدین مازندرانی حائری به شخصی که نامش نوشته نیست؛ ۴. اجازه سید حسین بن محمد حسینی به شخصی که نامش پاک شده است؛ ۵. اجازه شیخ مهدی بن علی به شخصی که نامش نوشته نیست؛ ۶. اجازه شیخ عبدالحسین طهرانی به شخصی که نامش نوشته نیست؛ ۷. اجازه شیخ زین العابدین مازندرانی حائری به شخصی که نامش نوشته نیست.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۸۶۸

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۹گ، ۱۵ سطر [ف: ۱۸-۶۱]

● **اجازات الحديث** / اجازات / عربی

ijāzāt-ul ḥadīṯ

در این مجموعه اجازات ذیل آمده است: اجازه شیخ محمد سعید بن یوسف دینوری به ملا مهدی بن محمد مهدی نراقی در چهارشنبه ۳ ذیحجه ۱۲۴۵؛ اجازه مهدی بن محمد مهدی بن ابی ذر نراقی به سید حسین بن میر محمد علی کاشانی در ۱۲۶۲؛ اجازه حسین بن محمد علی حسینی کاشانی به ملا محمد حسین بن محمد باقر آرانی کاشانی در دوشنبه ۸ شعبان ۱۲۸۰؛ اجازه سید عبدالله شبر بن سید محمد تقی قزوینی در ۷ رمضان ۱۲۴۰؛ اجازه سید محمد تقی قزوینی به سید حسین بن محمد علی کاشانی در شعبان ۱۲۶۷.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۴۷۹/۲

آغاز: نحمدک یا من ربانا من البداية الى النهاية و هدانا طرق الارشاد و الهداية و انقذنا من حرف الضلالة و الفواتة؛ **انجام:** حيث كان بقزوين حفت عن الشين و انا السيد محمد تقى الحسينى تحريراً فى شهر شعبان المعظم من سنة ۱۲۶۷.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، اجازات به نقل از خط اصل می‌باشد و ظاهراً همگی به خط محمد حسین بن محمد باقر آرانی کاشانی می‌باشد و اجازه سوم به خط مجیز می‌باشد؛ ۱۲گ (۳۳۹پ-۳۵۱ر)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۲سم [محدث ارموی مخ: ۱-۳۴]

● **اجازات الحديث** / اجازات / عربی

ijāzāt-ul ḥadīṯ

صورت سه اجازه روایتی است که برای خانم امینیه اصفهانی نوشته اند، نام مجیزین چنین است: ۱. میرزا آقا اصطهباناتی شیرازی، به تاریخ صفر ۱۳۵۴؛ ۲. حاج آقا رضا ابوالمجد نجفی اصفهانی، به تاریخ ۱۲ ربیع الاول ۱۳۵۷؛ ۳. شیخ محمد کاظم شیرازی، به تاریخ هفتم صفر ۱۳۵۴.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۸۳۳

خط: نستعلیق، کا: ظاهراً به خط سید مصلح الدین مهدی اصفهانی، تا: قرن ۱۴؛ جلد: گالینگور سبز، ۸گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۳-۴۲]

● **اجازات الحديث** / اجازات / عربی

ijāzāt-ul ḥadīṯ

صورت اجازه تعدادی از علمای بزرگ می‌باشد که اسامی آنان چنین است: اجازه سید میر محمد حسین اصفهانی برای سید صدر الدین رضوی، (۱۱۴۸)؛ اجازه سید علی بن محمد طباطبائی برای مولی محمد جعفر استرآبادی (۱۲۲۸)؛ اجازه سید محمد حسین کاشانی برای مولی حبیب الله کاشانی (۱۲۷۹)؛ اجازه سید مهدی قزوینی حلی نجفی برای سید محمد تقی طالقانی طهرانی (۱۲۹۵)؛ اجازه سید علی آل بحرالعلوم نجفی طباطبائی برای سید محمد تقی طالقانی، (۱۲۹۶)؛ اجازه مولی محمد ایروانی؛ اجازه سید حسین آل بحرالعلوم الطباطبائی به شیخ محمد حسن نجفی صاحب جواهر الکلام؛ اجازه شیخ زین العابدین مازندرانی برای سید محمد تقی؛ اجازه شیخ مرتضی بن محمد امین انصاری برای شیخ علی شریعتمدار استرآبادی طهرانی (۱۲۷۲).

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۲۶۱

آغاز: الحمدلله الذى رفع درجات العلما على قدر رواياتهم عن فخر المرسلين و عترته الطاهرين؛ **انجام:** اثنين و سبعين بعد المأتين و الالف و قدوجدناها نقلاً من نفس المجازين

خط: شکسته نستعلیق، کا: صدر الاسلام محمد امین بن میرزا یحیی امام نجفی خوئی، تا: قرن ۱۴؛ مصحح، با دو نوع خط نگاشته شده است که خط پایانی از مرحوم صدرالاسلام میرزا محمد امین خوئی است؛ کاغذ: فرنگی خطدار، جلد: تیماج مشکی ضربی با ترنج گل و بوته، ۹گ، ۱۶تا۲۰ سطر (۱۰×۱۷)، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [ف: ۳۱-۱۰۳]

● **اجازات الحدیث** / اجازات / عربی

ijāzāt-ul ḥadīṯ

صورت اجازه‌هایی است که از مرحوم بحرالعلوم به اشخاص داده شده و تعدادی اجازات اساتید وی که به ضمیمه رجال بحرالعلوم آمده است:

۱. اجازه‌ای مولی محمد باقر بن محمد اکمل بهبهانی به امیر محمد مهدی بن امیر سید مرتضی طباطبایی، آغاز: «بسمله و به نستعین، الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلم علی افضل الاولین و الآخرین محمد و آله المعصومین ... و بعد فقد استجازنی الولد الاعز».

۲. اجازه مفصلی که محمد باقر بن محمد باقر هزار جریبی جهت سید محمد مهدی طباطبایی مورخ جمادی الثانی ۱۱۹۵ در نجف اشرف صادر کرده است، آغاز: «بسمله ... الحمدلله الذی نزل علی عبده ... اما بعد فان الولد الاعز الاجل».

۳. اجازه شیخ یوسف بحرانی برای سید مهدی بن سید مرتضی طباطبایی، آغاز: «بسمله، الحمدلله الذی هدانا لجادة دینه القویم ... اما بعد فیقول الفقیر الی ربه الکریم یوسف بن احمد بن ابراهیم الدرازی البحرانی».

۴. اجازه ابوصالح محمد مهدی بهاءالدین محمد فتونی عاملی (نام مجاز در آن یاد نشده است)، آغاز: «بسمله، اجزت له زاد الله توفیقه و یجعله قرینه و رفیقه ان یروی جمیع ما رویته عن مشایخی قراءة».

۵. اجازه‌ای حسین بن ابی القاسم موسوی به سید محمد مهدی حسنی حسینی طباطبایی، آغاز: «بسمله، الحمدلله رب العالمین و رافع درجات العالمین و الصلاة و السلم علی سید الاولین و الآخرین ... و بعد فقد استجازنی السید».

۶. اجازه عبدالباقی بن محمد حسین بن محمد صالح حسینی به سید محمد مهدی بن سید مرتضی طباطبایی در شعبان ۱۱۹۳، آغاز: «بسمله نحمدک یا من ربانا من البدایة الی النهایة و هدانا طریق الارشاد و الهدایة ... و بعد فلما کان فیما من الله المنان».

۷. اجازه حسین بن محمد ابراهیم حسینی به مهدی ... ؟ در ربیع الاول ۱۱۹۴، آغاز: «بسمله و به ثقتی، الحمدلله الذی حبل العلم علما للهدی ... و الصلوه علی نبی الرحمة ... اما بعد فلما کان من السنن».

۸. اجازه محمد بن مرتضی بن عبدالکریم المدعو بمهدی الحسینی الحسنی طباطبائی به سید عبدالکریم بن سید عماد، آغاز: «بسمله، الحمدلله الذی جعلنا من المتمسکین بولایة الائمة الهادین المهدیین و نظمنا ... و بعد فلما کان الحدیث».

۹. اجازه‌ای به سید حیدر بن سید حسین بن سید علی موسوی یزدی مورخ شب ۲۷ رمضان ۱۲۰۰ (نام مجیز در اجازه‌نامه نیامده است)، آغاز: «بسمله الحمدلله الذی رفع درجات العلماء و جعلهم ورثة الانبیاء خلفا الاوصیاء و فضل ... و بعد فلما کان من فضل الله سبحانه».

۱۰. اجازه محمد مهدی الحسینی الطباطبایی به عبدالنبی قزوینی یزدی مورخ چهارشنبه ۱۷ ذی الحجه [...؟]، آغاز: «بسمله، الحمدلله الذی رفع مدارک العلماء. . و بعد فقد وفقنی الله و له الحمد».

۱۱. اجازه‌ای به آقا محمد صادق اللاهجی (نام مجیز در آن یاد نشده است)،آغاز: «بسمله، الحمدلله الذی رفع درجات العالمین علی العاملین و ابان فضله و شرفهم فی الذکر ... و بعد فان افضل صلوة متصلة الی».

۱۲. اجازه‌ای به علی بن سید محمد معین هندی نصیرآبادی، آغاز: «بسمله الحمدلله الذی رفع درجات العلماء و جعلهم ورثة الاطیاب و نواب الاوصیاء ... و بعد فلما کان من فضل الله تعالی».

۱۳-اجازه محمد بن مرتضی بن محمد مدعو به مهدی حسنی حسینی طباطبایی به محمد حسن بن معصوم قزوینی حائری در ۱۶ شعبان ۱۲۱۱، آغاز: «بسمله، الحمدلله الذی رفع درجات العلماء و جعلهم ورثة الانبیاءو خلفاء الاوصیاء ... اما بعد فلما کان من فضل الله سبحانه»، انجام: «فان فیه النجاة عند المرور علی الصراط و کتب ذلک فقیر عفو ربه الغنی محمد بن مرتضی بن محمد المدعو بمهدی الحسنی الحسینی الطباطبائی فی سادس عشر شهر شعبان المعظم سنة ۱۲۱۱ ... حامداً لله ...»

همانند:

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۳۳۱/۲

آغاز: الحمدلله رب العالمین و الصلاة و السلام علی افضل الاولین و الآخرین محمد و آله المعصومین الطاهرین الی یوم الدین؛ **انجام:** مصلیاً و مسلماً علی خیر خلقه محمد و آله الطاهرین الحمدلله علی الاتمام و الصلاة و السلام ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰ ذیحجه ۱۲۶۳ق؛ مصحح؛ ۲۹گ (۱۳۹پ-۱۶۸پ)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [محدث ارموی مخ: ۱-۳۵]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۸۰۳/۲

خط: نسخ، کا: ابوالقاسم بن جواد موسوی، تا: یک‌شنبه ۲۱ جمادی الثانی ۱۲۷۰ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۰-۱۶۳]

۳. اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه:۱۳۷/۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۲۷۴ق؛ کاغذ: شکری آهارمهره، جلد: تیماج عنابی ضربی مجدول، ۸۱گ (۳۶۷ر-۴۴۷ر)، ۱۷ سطر، قطع: وزیری، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۱۷۰]

● **اجازات الحدیث** / اجازات / عربی

ijāzāt-ul ḥadīṯ

در این مجموعه این اجازه‌های روایتی آمده است: ۱. اجازه حاج حافظ محمد شکری ابن محمد زهدی معروف به عطاء الله زاده برای محمد کامل بن عبد اللطیف الاقسکی، به تاریخ ۲۳ جمادی

الاول ۱۳۱۳؛ ۲. اجازه حاج حافظ محمد شکری به همو، برای روایت صحیح بخاری و به همان تاریخ.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۲۴۸

خط: نسخ زیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ صفحه ها مجدول به زر و مشکی و شنگرف و لاجورد، دارای دو سرلوح معمولی؛ جلد: مقوایی عطف گالینگور سبز، ۱۵گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۴×۲۳/۵سم [ف: ۱۶-۲۳۳]

● **اجازات الحديث** / اجازات / عربی

ijāzāt-ul ḥadīṯ

در این مجموعه این اجازه‌ها که هر کدام به‌صورت جزوه‌ای بوده و در صحافی با هم یک‌جا صحافی شده، دیده می‌شود:
۱. اجازه طلحة بن حاجی عمر افندی تیربولی به احمد جمال بن علی ناظم پاشا استانبولی، به تاریخ ۱۳۲۳.
۲. اجازه حاج علی زین العابدین بن حسن بن موسی استانبولی به حسن فوزی بن سلیم فهمی باطومی، به تاریخ ۱۳۲۲.
۳. اجازه عبد اللطیف بن شاکر اسلامبولی به حافظ حسین فهمی بن علی رضا الشیله وی، به تاریخ ۱۳۲۲ و پس از این اجازه روایت دلائل الخیرات از همین اسلامبولی به شیله وی.
۴. اجازه محمد حلمی بن رجب القلقاندلنوی به سید محمد توفیق اسلامبولی به تاریخ ۱۲۹۳.
۵. اجازه قرائت حافظ حسن فهمی بن اسماعیل حقی اسکداری قسطمونی به حافظ محمد نوری بن حافظ خالد افندی، به تاریخ اوائل ربیع الاول ۱۳۱۹.
۶. اجازه حافظ ابراهیم شوقی بن علی الاکینی معروف به قصاب زاده به سلیمان بن عثمان الاکینی، به تاریخ ۲۱ جمادی الثانی ۱۳۰۲.
۷. اجازه یوسف بن عبد القادر الهمشنی به اسماعیل حقی بن حسین الارخوی، به تاریخ پنج‌شنبه ۱۳ جمادی الثانی ۱۳۲۷.
۸-اجازه قرائت قصیده «برده» بوصیری از محمد حلمی به حافظ سلیمان افندی بن خواجه عثمان افندی اسلامبولی.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۱۷۸

خط: نسخه و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ اجازه اول نسخ زیبا، صفحه‌ها مجدول به زر و مشکی، در پایان خط مجیز و مهر دائری وی «طلحه» دیده می‌شود، اجازه دوم نستعلیق، فاصله جمله‌ها دوائر رنگین، صفحه‌ها مجدول به زر و مشکی و شنگرف، وسط حاشیه تمام صفحه‌ها گل ترسیم شده و صفحه اول دارای سرلوح می‌باشد، در پایان خط مجیز و مهر دائری وی «علی زین العابدین» دیده می‌شود، اجازه سوم نستعلیق، فواصل جمله‌ها و جدول صفحه‌ها به زر و مشکی، در پایان خط مجیز و مهر هشت‌گوشه وی «الهی باعزاز شرع شریف بر اور تو مقصود اللطیف» دیده می‌شود، اجازه چهارم نسخ، مهر دائری مجیز «محمد حلمی» در پایان دیده می‌شود، اجازه پنجم نسخ، در پایان خط و مهر دائری مجیز «حسن بن اسماعیل فهمی» دیده می‌شود، اجازه ششم نسخ زیبا، در پایان خط و مهر دائری مجیز «السید حافظ ابراهیم شوقی» دیده می‌شود، اجازه هفتم نسخ، در پایان خط و مهر دائری مجیز «یوسف» دیده می‌شود، اجازه هشتم نسخ، در پایان خط و مهر دائری مجیز «محمد حلمی» دیده می‌شود، نسخه‌ها در قطع مختلف است؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۹۰گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۶×۲۳سم [ف: ۱۶-۱۷۹]

● **اجازات الحديث** / اجازات / عربی

ijāzāt-ul ḥadīṯ

در این مجموعه صورت این اجازه‌ها آمده است : ۱. اجازه سید محمد باقر حجة الاسلام شفتی به دامادش ملا محمد مهدی به تاریخ هشتم شعبان ۱۲۵۶، با اجازه پدر مجاز دنبال آن بتاریخ اواخر ربیع الثانی ۱۲۶۰؛ ۲. اجازه سید محمد باقر حجة الاسلام شفتی به آقا محمد بن محمد ابراهیم کرباسی؛ ۳. اجازه ملا محمد ابراهیم کرباسی به فرزندش آقا محمد، بتاریخ ربیع الثانی ۱۲۶۰؛ ۴. اجازه (...) به (...) با اجازه شیخ احمد احسائی دنباله آن.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۶۱۳

خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد موسوی، تا: اواخر جمادی الثانی ۱۲۶۱ و ۱۳ جمادی الاول ۱۲۸۷؛ در پایان مجموعه دو قصیده از شیخ محمد علی الاعسم نجفی افزوده شده است؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۹گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۱×۱۸/۵سم [ف: ۱۷-۱۸۴]

● **اجازات الحديث** / اجازات / عربی

ijāzāt-ul ḥadīṯ

شامل دو اجازه حدیثی کوتاه بدین ترتیب: ۱. اجازه سید محمد تقی بن مؤمن حسینی برای سید ابوالقاسم اصفهانی و شخصی دیگر گویا به نام سید ابوالقاسم در ۱۲۶۷؛ ۲. اجازه سید عبدالله شبر کاظمینی برای سید محمد تقی حسینی مذکور در ۷ رمضان ۱۲۴۰.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۷۶۹

خط: نستعلیق نازیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ اجازه اول نستعلیق نازیبا بخط مجیز و اجازه دوم نسخ معرب زیبا؛ مهر: «محمد تقی بن مؤمن الحسینی»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای بدون مقوا، ۱۴گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۰×۱۵/۵سم [ف: ۱۵-۱۵۷]

● **اجازات الرواية و الوراثة فی القرون الاخيرة الثلاثة** / اجازات / عربی

ijāzāt-ur riwāya wa-l wirāṯa fi-l qurūn-il axīrat-iṯ ṯalāṯa
آقابزرگ طهرانی، محمد محسن، ۱۲۹۳ - ۱۳۸۹ قمری
āqābozorg-e tehrānī, mohammad mohsen (1876 - 1969)

بیش از پنجاه اجازه مفصل و متوسط روایی است مربوط به علمای سه قرن اخیر مانند سید عبدالله جزائری، شیخ عبدالله سماهیجی بحرانی، شیخ سلیمان ماحوزی، محدث جزائری، میر محمد حسین خاتون آبادی، اجازات مشایخ سید بحر العلوم به وی، اجازات بحر العلوم به شاگردانش، برخی از اجازات محقق قمی، اجازات سید محمد جواد عاملی صاحب مفتاح الکرامة، اجازات شیخ محمد حسن نجفی صاحب جواهر. مؤلف همچنین اجازاتی از مشایخ خود که جهت وی یا دیگران نوشته‌اند و نیز بعضی از اجازات خود به معاصرینش را نیز آورده است.
[الذریعة ۱۲۹/۱ شماره ۶۱۲]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۷۴۲
آغاز: هذه صورة اجازة الشیخ عبدالله بن الحاج صالح بن جمعة بن علی بن احمد بن ناصر بن محمد بن عبدالله السماهیجی البحرانی الاخباری.؛
نسخه اصل: کتابخانه مؤلف، نجف اشرف.؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ خطوط مختلف، بعضی از صفحات و حواشی و تصحیحات به خط مؤلف، از صفحه ۱۴۷ الی ۲۳۹ به خط ابو محمد سید حسن صدرالدین بن سید هادی بن سید محمد علی بن سید صالح بن سید محمد بن سید ابراهیم شرف الدین بن سید زین العابدین بن سید نورالدین (برادر سید محمد صاحب مدارک) موسوی عاملی کاظمی در جمادی الثانی ۱۳۳۰ که به درخواست مؤلف طرق روایی و تصنیفات خود را مفصلاً بیان کرده، تصحیح شده و نشانی بلاغ دارد، نسخه در فهرست کتابخانه «جامع الاجازات» نامیده شده که صحیح نیست؛ ۲۴۵ص [عکسی ف: ۵-۱۹۷]

● **اجازات لعبدالله بن محمد البهبهانی** / اجازات / عربی و فارسی
ijāzāt li-‘abd-ul-lāh ibn-i muḥammad al-bihbahānī
چند اجازه نامه اجتهاد از سید هاشم موسوی احسائی و شیخ محمد احسائی و سید محمد طاهر عرب به عبدالله بن محمد البهبهانی است.
چاپ: شیراز، سنگی، ۱۳۳۸ق.، خشتی، ۱۰ص

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۶۰۶
بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ این رساله در انتهای نسخه است [ف: ۱۷-۶۲]

● **الاجازات لکشف طرق المفازات** / اجازات / عربی
al-ijāzāt li-kašf-i ṭuruq-il mufāzāt
ابن طاوس، علی بن موسی، ۵۸۹ - ۶۶۴ قمری
ebn-e tāvūs, ‘alī ebn-e mūsā (1194 - 1266)
[الذریعة ۱۲۷/۱ و ۲۲۲]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۳۶۰/۲
آغاز: من کتاب الاجازات الکشف طرق المغازات للسید الجلیل الکبیر الزاهد العابد رضی الدین علی بن موسی بن جعفر؛ **انجام:** اتفقوا علی قولنا لا اله الا الله انتهی هکذا وجدت هذه الرساله
خط: نسخ، کا: عاملی، علی بن زین الدین، تا: ۱۱۰۴ق؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا، ۱۷ سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [رایانه]
۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۱۰۸/۲
آغاز: بسمله. و صلوته علی سید المرسلین ... یقول علی بن موسی ... بن محمد هو الطاوس ... احمد الله جل جلاله بما علمنی من التحمید حمدا کما یلیق بعظمة المالک المجید؛ **انجام:** و اقعد و اجلس (آخر ما وجدته من کتاب الاجازات بخط شیخنا الشهید رحمه الله و ترک هو الباقی و لم اقف علیه و الله المستعان. کذا)
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ کاغذ: فرنگی، جلد: گالینگور، ۲گ(۴۲ر-۴۴پ)، ۱۹سطر(۹×۱۵)، اندازه:۱۷×۲۱سم[ف:۱۱-۲۰۶۲]

● **اجازات للسید بحر العلوم** / اجازات / عربی
ijāzāt li-s-sayyid baḥr-il-‘ulūm
مجموعه‌ای است از صورت اجازات علمای شیعه به سید محمد مهدی بحر العلوم بن مرتضی طباطبایی نجفی (-۱۲۱۲ ق) از این افراد: ۱. محمد باقر بن محمد اکمل وحید بهبهانی (-۱۲۰۶ ق) (الذریعة ۱۴۷/۱)؛ ۲. محمد باقر بن محمد باقر هزارجریبی نجفی (-۱۲۰۵ ق) در ۱۱۹۵ق در نجف اشرف (الذریعة ۱۴۸/۱)؛ ۳. شیخ یوسف بن احمد بن ابراهیم درازی بحرانی صاحب حدایق (-۱۱۸۶ق) البته در این نسخه اشتباهاً یوسف بن محمد نگاشته شده (الذریعة ۲۶۶/۱)؛ ۴. ابوصالح محمدمهدی بن بهاء الدین محمد فتونی عاملی نجفی (-۱۱۸۳ق) (الذریعة ۲۵۴/۱)؛ ۵. سید حسین بن ابی القاسم جعفر بن حسین موسوی خوانساری (-۱۱۹۱ق)؛ ۶. ایمر عبد الباقی بن محمد حسین بن صالح حسینی خاتون آبادی اصفهانی (-۱۲۰۸ق) در ۱۱۹۳ق (الذریعة ۲۰۰/۱)؛ ۷. اجازه سید حسین بن محمد ابراهیم بن محمد معصوم حسینی قزوینی تبریزی (-۱۲۰۸ق) در ۱۱۹۴ (الذریعة ۱۸۰/۱). تمامی این اجازات در نسخه شماره ۷۸۰۳ کتابخانه مرعشی نیز آمده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۷۹۲
آغاز: الحمد لله رب العالمین ... و بعد فقد استجازنی الولد الامجد المؤید المسدد و الفطن الارشد و المحقق المدقق الاسعد ولدی الروحانی؛ **انجام:** عن مشایخه منهم الشیخ السابق و عن المولی

الالمعی و الفاضل الیلمعی ...
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، بخشی از اجازه فردی به محمد سمیع بن ملا آقا بابا در آغاز آمده است؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه ای، ۲۴گ، ۲۱ سطر (۹×۱۴)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۳۲–۴۸۸]

● **الاجازات و السلاسل** / اجازات / عربی
al-ijāzāt wa-s salāsil

مالکی، محمد بن حسین
mālekī, mohammad ebn-e hoseyn (- 16c)
از «محمد بن حسین رئیس المعلمین و المدرسین بمکة المشرفة المالکی مسلکا و مذهباً». مشیخه اوست.
چاپ: همراه اجازه روایت به «الشیخ محمد محسن الشهیر بالشیخ آقا بزرگ نزیل النجف» [نگارنده الذریعة] مورخ ۱۰ ذیحجه ۱۳۶۴ ق چاپ شده است.
[سرکیس، معجم ۲: ۱۶۸۲]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۰۵۷/۴
آغاز: الحمدلله المجیز من قصده وام له. المجیب من دعاه؛ **انجام**: ... افضل الصلاة و اذکی التحیة.
بی‌کا، تا: ۱۳۶۳ق؛ نسخه چاپی با افزودگی‌هایی به خامه اجازه‌دهنده و یادداشتی از حاج شیخ آقا بزرگ تهرانی (مجاز)، اهدایی دکتر علینقی منزوی؛ ۴گ (۱۵۳ر–۱۵۶پ) [ف: ۲–۸]

● **الاجازة** / اجازات / عربی
al-ijāza

بدرالعینی، محمود بن احمد، ۷۶۲ – ۸۵۵ قمری
badr-ol-ʻeynī, mahmūd ebn-e ahmad (1361 - 1452)
مجاز: گویا شمس الدین ابوالبرکات.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۷۸۶/۲
خط: نستعلیق، کا: محمد بن حسین بن محمد عاملی، تا: ۹۸۵ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۷ سطر (۷×۱۵)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۳–۱۸۲]

● **الاجازة** / اجازات / عربی
al-ijāza

ایجی، محمود بن محمد، ق۹ قمری
ījī, mahmūd ebn-e mohammad (- 15c)
اجازه ای است به شیخ منصور بن حسن بن یوسف بحرانی.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۱۳۸۶۵
آغاز: الحمدلله باری الکونین و الصلاة وعلی محمد و آله سادات الثقلین و بعد فقد اجزت للاخی الوفی و النحل الصفی الصالح التقی النقی الشیخ منصور؛ **انجام**: و انا العبد الضعیف الفقیر احوج الخلق الی عفو ربه الغنی محمود بن محمد ... و الحمدلله رب العالمین.
این اجازه در ظهر ورق اول کتاب «روض الجنان ۱۳۸۶۵» نگاشته شده است؛ خط: نستعلیق، کا: محمود لاهیجانی (مجیز)، بی‌تا؛ ۱۱سطر [ف: ۲۷–۴۲]

● **الاجازة** / اجازات / عربی
al-ijāza

ابن حجر هیثمی، احمد بن محمد، ۹۰۹ – ۹۷۳ ؟ قمری
ebn-e hajar-e haysamī, ahmad ebn-e mohammad (1504 - 1566)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۱۸۸
آغاز: إن أزهی زهر لمؤانس عنایة الله اکبری؛ **انجام**: الأصل فی واسع الفضل و الکرم ... مفوضا مسلما
خط: نسخ، کا: مصطفی خطیب، تا: ۱۲۴۴ق؛ کاغذ: فستقی، جلد: میشن سرخ ضربی،۱۸۳گ،۱۴سطر،اندازه:۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۱–۱۴]

● **اجازه = ارشادنامه** / عرفان و تصوف / فارسی
ejāze = eršād-nāme

بیدوازی، فقیر شاه علی بن محمد، ق۱۰ قمری
bīdvāzī, faqīr šāh ʻalī ebn-e mohammad (- 16c)
از فقیر شاه علی بن محمد بیدوازی (بیدواز: ۱.کوهی ست در فرارود، ۲. دهی است در شهرستان قوچان (لغتنامه دهخدا)) به کمال الدین شکرالله اسفراینی(قرن۱۰ق)، که مدت ۱۵ سال در خدمت او و خانقاه بوده و مأذون به ارشاد طالبان شده است.
آغاز کتاب: شکر و سپاس حضرت شکوری را که شکر شاکران انعام و افضالش شکری ست که زبان از بیان آن لال است.
انجام کتاب: غافل و عاطل نباشد، فاستقم کما امرت. و السلام علی من اتبع الهدی. الفقیر شاه علی بن محمد البیداوازی. تمت.
[فهرستواره ۲۰۰۲/۳ «ارشادنامه»، همانجا۲۰۰۲/۳؛ مشترک ۸۶۵/۱۱ بیدوازی؛ نسخه ها ۱۰۲۴/۲: چند «ارشادنامه»؛ منزوی ۱۰۲۴]

۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۶۴/۲–عکسی
آغاز و انجام: برابر
نسخه اصل: گنجبخش ش ۵۲۵۰ (گنج ۲۰۸۲/۴)؛ خط: نستعلیق پخته، بی‌کا، تا: ۱۰۰۳ق؛ ۲گ (۵–۶) [عکسی ف: ۲–۱۹]
۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۱۳۷/۵۰
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: ترمه، جلد: رویه میشن یشمی ضربی، مختلف السطر، اندازه: ۱۵/۹×۲۹/۵سم [ف: ۷–۲۱۶]

● **الاجازة** / اجازات / عربی

al-ijāza

محقق سبزواری، محمد باقر بن محمد مؤمن، ۱۰۱۷ - ۱۰۹۰ قمری

mohaqqeq-e sabzevārī, mohammad bāqer ebn-e mohammad mo’men (1609 - 1679)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۸۳۶/۱۴

نیمه دوم اجازه به کسی است؛ خط: نسخه و نستعلیق، کا: محمد تقی بن محمد باقر شریف یزدی، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا عطف تیماج سبز، ۲گ (۴۲-۴۳)، ۲۹ سطر (۹×۱۷)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱۶-۳۷۶]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۷۹/۸عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴-۳۵۳]

● **الاجازة** / اجازات / عربی

جزایری، نعمة الله بن عبدالله، ۱۰۵۰ - ۱۱۱۲ قمری

jazāyerī, ne‘mat-ol-lāh ebn-e ‘abd-ol-lāh (1641 - 1701)

اجازه‌ای است از سید نعمت الله بن عبدالله جزایری به شیخ حسین بن محیی الدین جامعی عاملی که در آغاز اجازه او را بسیار ستوده است.

چاپ: در کتاب «نابغه فقه و حدیث»، ۱۷۲-۱۷۵ به چاپ رسیده است.

[الذریعة ۲۵۹/۱؛ طبقات اعلام الشیعة ۷۸۵/۶؛ نابغه فقه و حدیث ۱۶۹.]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۹۴۳/۴

آغاز: الحمدلله الذی آخا بین الاحباب فی عالم الارواح و احکم بالوداد بینهم فی قوالب الاشباح و نصلی علی من اجازه فی تبلیغ الرسالة؛ **انجام:** علی صفحات خاطره الشریف فی مظان الاجابات و اعقاب الصلوات و کتب هذه الاحرف العبد المذنب الجانی نعمت الله الحسینی الجزایری عفی عنه ... لا حول و لا قوة الا بالله العلی العظیم.

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۲ ربیع الاول ۱۰۹۰ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی مجدول عطف تیماج سبز تیره.، ۲گ (۱۷۷پ-۱۷۸پ)،۱۶سطر(۹×۱۴)،اندازه: ۱۵×۱۹سم [ف: ۳۵-۳۷۷]

● **الاجازة** / اجازات / عربی

al-ijāza

آقا جمال خوانساری، محمد بن حسین، - ۱۱۲۵ قمری

āqā jamāl-e xānsārī, mohammad ebn-e hoseyn (- 1713)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۸۹۴/۶

خط: نستعلیق، کا: نصرالله بن احمد نراقی، تا: ۱۲۹۴ق، جا: تهران؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج حنایی ضربی مقوایی، ۳گ (۱۶۹-۱۷۱)، ۱۶ سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۱۲-۲۸۸۱]

● **الاجازة** / اجازات / عربی

al-ijāza

ماحوزی، حسین بن محمد، - ۱۱۸۱ قمری

māhozī, hoseyn ebn-e mohammad (- 1768)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۵۵۶/۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۶ رمضان ۱۱۶۲ق؛ بر پشت نسخه‌ای از «مرآة الازمان و القول السدید» [ف: ۵-۲۸۹]

● **الاجازة** / اجازات / عربی

al-ijāza

جنابذی، محمد نبی بن محمد رحیم، ق۱۲ قمری

jonābezī, mohammad nabī ebn-e mohammad rahīm (- 18c)

اجازه بسیار مفصل و مبسوطی است که برای یکی از شاگردان فاضل و مجتهد خویش نگاشته و متأسفانه با آن همه تمجید و تجلیل از مقام علمی او نامی از وی نبرده و جای اسم او سفید و نانویس است. جنابذی در این اجازه پس از ذکر نام سلسله مشایخ نظر مجاز را به چند وصیت و تذکر از جمله امامت جلب کرده است که به بخشی از آنها اشاره می‌شود: ۱. غایة الاحتیاط فی الفتوی، ۲. تقوی الله و العمل بما یقول و یرویه و الاجتناب عما ینا فیه، ۳. تصحیح الغرض و اخلاص النیة و از همه مهم‌تر مبحث امامت است که بسیار تأکید کرده و گفته است: «و الامام اهم ما یهم بشانه و اولواالالباب ... انه قد علم کل من فتح عینیه بادین نظر ان الامامة لیست من الامور السهلة التی یکون للمکلف فیها التفصی عنها بحیث یمکن الخروج عنها ...»

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۵۴

آغاز: بسمله، الحمدلله الذی جعلنا من مقتبسی انوار الربانیة النبویة مشکاة النور و حاملی آثار مصابیح ابراج اللهوتیة العلویة نوراً من نور؛ **انجام:** و تلک الأیام نداول بین الناس و علی هنا (کذا) ختم الکلام المسیء راجیا للاحسان من الناظرین و ان الله لمع المحسنین.

خط: نسخ جلی خوش، بی‌کا، تا: اوایل قرن ۱۲؛ دارای حواشی با نشان «منه عفی عنه»، داخل عرض از محرم ۱۱۵۴ تا ۱۲ جمادی الثانی ۱۳۱۲هـ‌ق؛ واقف: نادرشاه افشار، تاریخ وقف: ۱۱۴۵ق؛ جلد: مقوا رویه پارچه اخرا، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۲۷-۴۰]

● **الاجازة** / اجازات / فارسی

al-ijāza

طباطبائی کربلائی، علی بن محمد علی، ۱۱۶۱ - ۱۲۳۱ قمری

tabātabā'ī karbalā'ī, 'alī ebn-e mohammad 'alī (1748 - 1816)

صورت دو اجازه صاحب ریاض است.

[آستان قدس ۲۷/۲۷ و ۲۸/۲۷]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۱۱۳۳۱

آغاز: بسمله، الحمدلله رافع درجات العلماء عالی ذروة العلاء و مفضل مداد العلماء علی دماء الشهداء؛ **انجام:** و متوقع این که خادم خود را از دعای خیر فراموش نفرماید در جمیع اوقات خوصاً در مظان استجابت دعوات ... و کتب الجانی علی الطباطبائی.

اجازه‌ای است به شاگرد برجسته‌اش فرزند آخوند ملا رضا (نام مجاز ذکر نشده)؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ این اجازه و دستخط شریف و مهر در ظهر ورق اول «ریاض المسائل» می‌باشد و حاشیه همان صفحه نیز مزین است به دستخط مبارک ملا محمد صالح مازندرانی مبنی بر تأیید خط صاحب ریاض با این عبارت: «بسمله، این خط آفتاب محط دستخط مبارک صاحب ریاض است قدس سره که باید بزیارت آن و استشفاء به آن افتخار نمود حرره محمد صالح بن فضل الله المازندرانی ۱۳۳۳»، نسخ مورب محمد صالح در ۸ سطر؛ ۱۳ سطر [ف: ۲۷-۲۷]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۲۰۴۷۴

آغاز: بسمله، الحمدلله تعالی و کفی و سلام علی عباده الذین اصطفی محمد و آله خیرة الوری؛ **انجام:** و کتب بیمناه الداثرة اوتی بها کتابه فی الآخرة الفقیر الفانی و العبد الجانی ابن محمد علی علی الطباطبائی فی تاسع عشر شهر ربیع الاول سنة ۱۲۳۰ و الحمدلله تعالی اولا و آخرا و الصلاة علی محمد و آله.

اجازه‌ای به سید ابوالقاسم؛ خط: نسخ خوش، کاتب = مؤلف، تا: ۱۹ ربیع الاول ۱۲۳۰؛ این اجازه در ظهر ورق اول «ریاض المسائل» ایشان است؛ ۱۶ سطر [ف: ۲۷-۲۸]

● **الاجازة** / اجازات / عربی

al-ijāza

شفتی بیدآبادی، محمد باقر بن محمد نقی، ۱۱۷۵؟ - ۱۲۶۰ قمری

šaftī bīd-ābādī, mohammad bāqer ebn-e mohammad naqī (1762 - 1844)

اجازه روایتی است از حجةالاسلام شفتی به شاگرد خود ملا محمدجعفر که گویا محمدجعفر بن محمدصفی آباده‌ای باشد. حجة الاسلام شفتی در این اجازه روایت از تمامی تالیفات، مسموعات و روایت از مشایخ خود را اعطا نموده است. وی از مشایخ خود از جمله سید علی حائری و ابوالقاسم جیلانی «صاحب قوانین» نام برده است.

[موسوعة طبقات الفقها ۵۳۳/۱۳.]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۱۸۸

آغاز: الحمدلله الذ یجعل سفن النجاة مقصورة فی متابعة الرسول و آله و الصلوة و السلام علی من ...؛ **انجام:** تجارة لن تبور اجورهم و یزیدهم من فضله انه غفور شکور.

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای روشن، ۸گ، ۲۴ سطر (۱۰×۱۶/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۳۵-۷۶۴]

● **اجازة** / اجازات / عربی

ijāza

اصفهانی، محمد تقی بن محمد رحیم، ق۱۳ قمری

esfahānī, mohammad taqī ebn-e mohammad rahīm (- 19c)

اجازه ای از شیخ محمد تقیا محمد تقی بن محمد رحیم، شاگرد شیخ جعفر، به تاریخ ۱۵ ذیحجه ۱۲۴۶.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۸۳۶/۵

بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ از روی خط مجیز؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا عطف تیماج سبز،۲۹سطر(۹×۱۷)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱۶-۳۷۵]

● **الاجازة** / اجازات

al-ijāza

شریف یزدی، محمد تقی بن محمد باقر، ق۱۳ قمری

šarīf-e yazdī, mohammad taqī ebn-e mohammad bāqer (- 19c)

مجموعه‌ای از اجازات به مؤلف بدین ترتیب: شیخ مرتضی انصاری دزفولی شوشتری در یک‌شنبه ۵ جمادی الاول ۱۲۵۹ در خانه خود در نجف؛ همچنین شیخ محمد حسن نجفی در شنبه ۱۱ جمادی الاول ۱۲۵۹؛ مولی علی اصغر یزدی حایری در ۲۰ صفر ۱۲۵۹ در حضرت حسینیه از استادان خود سید محمد مجاهد و شریف مازندرانی؛ مولی علی اکبر یزدی شاگرد شیخ جعفر نجفی در مسجد حظیره پهلوی خانه او در یزد در دوشنبه ۲۰ جمادی الثانی ۱۲۶۲؛ شیخ محسن از استادش شیخ محمد تقی در ایوان اشرف در دوشنبه ۱۹ یا ۱۸ ربیع الاول (گویا همین سال)؛ شیخ نوح شاگرد محمد حسن و شیخ حسن بن شیخ جعفر درهمین جا و همین زمان؛ شیخ محمد حسن باره دوم به او و پسرانش محمد عبدالجواد و محمد اسدالله در ۲۰ جمادی الثانی و شیخ زین العابدین ملا آقا جان مازندرانی بر آن گواه

بوده است؛ شیخ مولی حسین علی تویسرکانی بهبهانی در خانه خود در کوی احمد آباد شهر اصفهان در شنبه ۳ شعبان ۱۲۶۸ به روایت از شیخ محمد تقی نجفی داماد شیخ جعفر نجفی صاحب کشف الغطاء؛ حاج ملا محمد صالح قزوینی برغانی هنگام بازگشت به عتبات در ۱۲۶۸؛ حاج محمد جعفر اردوبادی در همان هنگام در اصفهان پس از مرگ حجة الاسلام؛ حاج کرباسی.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۸۳۶/۷

بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا عطف تیماج سبز، ۲۹ سطر (۹×۱۷)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱۶-۳۷۵]

● **اجازة** / تاریخ معصومین، اجازات / عربی

ijāza

قزوینی، محمد ابراهیم، ق۱۳ قمری

qazvīnī, mohammad ebrāhīm (- 19c)

اجازه‌نامه‌ای است که محمد ابراهیم قزوینی (مجیز) در تاریخ رجب ۱۲۷۴ نوشته، به خاطر افتادگی آغاز، نام مجاز معلوم نگردید.

اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه:۲۶۴/۵

آغاز: فاجزت له وفقه الله تعالی للارتقاء الی اعلی معارج؛ **انجام:** و اسبغ الله تعالی علیه نعمه بحق النبی و الوصی و الائمه من ولده سلام الله ... حررها ... محمد ابراهیم القزوینی ...

خط: نسخ و نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: رجب ۱۲۷۴ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: لیموئی، ۸گ (۸۷ر-۹۴ر)، قطع: وزیری، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۲-۳۵۹]

● **الاجازة** / اجازات / عربی

al-ijāza

نوری، حسین بن محمد تقی، ۱۲۵۴ - ۱۳۲۰ قمری

nūrī, hoseyn ebn-e mohammad taqī (1838 - 1902)

رساله‌ای است مختصر در اجازه حدیث و اجتهاد و فوائد و اهمیت آن و در پایان نیز به شخصی که نام او در این نسخه نیامده است اجازه داده است، نامی از این رساله، در منابع موجود و تألیفات محدث نوری، یافت نگردید، بخشی از اصطلاحات علم حدیث و نام برخی از کتاب‌ها به صورت براعت استهلال در خطبه این رساله آمده است. از شیخ العراقین عبد الحسین بن علی تهرانی (-۱۲۸۶ق) با عنوان «ادام الله اعزازه» یاد کرده است.
[ریحانة الادب: ۳۸۹/۳]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۷۹۱/۱

آغاز: نحمد لمن اتصل اسانید ذواتنا بالمرسل لجود الوجود و فضل مداد علمائنا ... فیقول العبد المذنب ... ان فی ما سارت به السیرة بین الاصحاب؛ **انجام:** و قد اشار الی منامنه علی ان ادخله فی سلسة من تقدمنا من العلماء وا جیز له روایة آثار ائمه الهدی.

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: فرنگی، ۶گ (۱-۶)، ۱۱-۱۳ سطر، اندازه: ۱۰×۱۴سم [ف: ۳۲-۴۸۳]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۵۰۵ ض

بی‌کا، تا: ۱۳۱۷ق [د.ث. مجلس]

● **الاجازة** / اجازات

al-ijāza

دهکردی، محمد باقر بن محمد جواد، - ۱۳۶۷ قمری

dehkordī, mohammad bāqer ebn-e mohammad javād (- 1948)

اجازه سید محمد باقر دهکردی اصفهانی در روز آدینه ۴ شوال ۱۳۴۶.

کاشان؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۵/۹

بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ قطع: ربعی خشتی [نشریه: ۷-۴۲]

● **الاجازة** / اجازات / عربی

al-ijāza

عوامی بحرانی، علی بن جعفر، ق۱۴ قمری

'avāmī bahrānī, 'alī ebn-e ja'far (- 20c)

مجیز از پدرش جعفر بحرانی و او از پدرش زین الدین علی بن سلیمان بحرانی و او از شیخ محمد بن شیخ حسین بن عبدالصمد عاملی اجازه داشته‌اند. اجازت روایت به کسی (نام مجاز معلوم نیست) پس از قرائت «اصول کافی» نزد استاد پیش‌گفته داده شده است.

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۴۵۰-عکسی

آغاز: الحمدلله الذی من علینا باتباع الشریعة الطاهرة

خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: ۱۰۸۸ق؛ در پایان «اصول کافی» کلینی [عکسی ف: ۱-۹]

● **الاجازة** / اجازات / عربی و فارسی

al-ijāza

احمدی، محمد مقیم

ahmadī, mohammad moqīm

اجازه‌ای است از سوی ابومحمد مقیم مشهور به محمد مقیم احمدی به اجازه‌ای که در کتاب «الانتباه فی سلاسل اولیاء الله» (این کتاب در همین نسخه آمده است) صادر شده از پدرش و

استادش احمدالله صدیقی سهروردی کوپاموی ماتریدی حنفی قادری نقشبندی در سال ۱۲۱۱ هـ و او نیز مجاز است از سید ابوسعید حسنی حسینی بریلوی از محمد عاشق صدیقی فلتی و او از مصنف کتاب الانتباه ولی الله محدث دهلوی و دهلوی نیز در آن کتاب، اسناد خود را تا شیخ شهاب الدین عمر سهروردی رسانده است. مجاز و فردی که این اجازه، به نام او صادر شده، شناخته نشد، در پایان این اجازه، محمد ارتضا به خط خودش یا دیگری چنین نوشته: «بنده اضعف الوری محمد ارتضا عفی عنه اجازت انتباه فی سلسلة اولیاء الله را همچنانکه از شیوخ خود یافته به عالیجناب جامع المعقول و المنقول حاوی الفروع و الاصول مجمع مکارم اخلاق مخدومی مولوی حسنعلی صاحب دام افضاله داده کتبه بخطه».

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۷۷۵/۲

آغاز: قد شافهنی العامل العالم جامع الطریقة و الشریعة ... ابومحمد مقیم الذی الموعو بمحمد مقیم الاحمدی سلمه الله تعالی باجازة ما فی الانتباه فی سلاسل اولیاء الله کما هو مجاز عن والده و استاذه ... الحاج احمدالله الصدیقی السهروردی ... سنة احدی عشرة بعد الالف و المأتین ... و هو مجاز به عن شیخه؛ **انجام:** عن التقی سلیمان بن حمزه المقدسی عن الشیخ و القدوة الشیخ شهاب الدین عمر السهروردی انتهی

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ احادیثی در پایان نسخه آمده است؛ کاغذ: فرنگی، ۲گ (۲۷-۲۸)، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۳۴-۷۸۲]

● **الاجازة** / اجازات / عربی

al-ijāza

صورت اجازه و مشیخه‌ای است که از امیر محمد حسین حسینی اصفهانی شروع و به ابن بابویه ختم می‌گردد.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۰۸۶/۱

آغاز: صورة اجازة مولای ابی طول الله عمره عن مشایخه الکرام رضوان الله علیهم قال سلمه الله اجازنا السید السند ... محمد حسین الحسینی الاصفهانی عن والده ... ع ن جده الاعظم اية الله فی ا لعالمین محمد باقر المجلسی؛ **انجام:** عن والده المعظم المکرم محمد بن حسن الطوسی ... عالم اهل البیت محمد بن یعقوب الکلینی ... رئیس المحدثین محمد بن علی بن بابویه القمی قدس اله روحه الشریف

خط: نستعلیق،بی‌کا،بی‌تا؛۱گ (۱ر)، ۲۵ سطر (۸×۱۳) [ف: ۱۵-۵۱]

● **اجازة الاجتهاد لشرف الدین الهمدانی** / اجازات / عربی

ijāzat-ul ijtihād li-š-šaraf-id-dīn al-hamidānī

همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۰۱۶۴

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: خشتی [رشت و همدان - ف: ۱۶۰۴-]

● **اجازة ارشاد للقاسم** / اجازات / عربی

ijāzat-u iršād li-l-qāsim

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۴۶۶/۲۸۴

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۱ص (۵۶۱) [مختصر ف: ۲۰-]

● **اجازة اقراء القرآن لمصطفی** / اجازات / عربی

ijāzat-u iqrā'-il qur'ān li-muṣṭafā

اجازه اقراء القرآن به مصطفی بن الحاج احمد قسطومی لوری‌زاده شاگرد مجیز، گویا از ابوطاهر محمد بن مصطفی بن ابراهیم بن احمد نعیمی کتابی‌زاده، در پنج‌شنبه ۷ ربیع الاول ۱۱۷۸. مجیز سلسله سند قرائت قرآن خود را می‌آورد و به او اجازه می‌دهد.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۴۶۴/۵

آغاز: بسمله. الحمدلله الذی اکرم هذه الامة و شرفها باسناد؛ **انجام:** فی ربیع الاول فی یوم الخمیس فی ۱۷

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مهر: «هدایت ازلی رهبر محمد باد»؛ کاغذ: استانبولی، جلد: مقوا عطف تیماج تریاکی، ۸گ (۸۱پ-۸۸پ)، ۱۹ سطر (۷/۵×۱۲/۵)، قطع: ربعی، اندازه: ۱۴×۱۹/۵سم [ف: ۱۷-۳۷۵]

● **اجازتان روائیتان** / اجازات / عربی

ijāzatān riwā'īyatān

دو اجازه روایی است از علمای اهل سنت که برای جلال الدین صدیق (طبسی) نگاشته شده است. اجازه اول از امام ابن العلاء به تاریخ ۲۱ ذیحجه ۸۳۱ می‌باشد و در آن تصریح شده که صدیق مقداری از تفسیر کشاف را در کرمان بر او خوانده است. اجازه دوم از عبد الغفار بن سعد (سعید) بن عبدالله در تاریخ نیمه ذیحجه ۸۳۱ است.

خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۲۳۹/۱۱

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قرمز مجدول، ۴ص (۲۶۲-۲۶۶)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۱-۲۰۲]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۸۶/۱۳

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۱-۲۱۰]

● **اجازه به شاگرد خود** / اجازات / عربی
ejāze be šāgerd-e xod
میرداماد، محمد باقر بن محمد، - ۱۰۴۱ ؟ قمری
mīrdāmād, mohammad bāqer ebn-e mohammad (- 1632)
اجازه ای به تاریخ ۱۰۳۴ق به یکی از شاگردان خود

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۳۵۸/۷-ف
نسخه اصل: آستان قدس ش ۲۲۵۹ و ۵۶۱؛ خط: نستعلیق چلیپا، بی‌کا، بی‌تا [فیلمها - ف: ۲-۱۳۰]

● **اجازه به شاگرد خود** / اجازات / عربی
ejāze-ye mahmūd jalāl-ed-dīn be šāgerd-e xod
محمود جلال الدین
mahmūd jalāl-ed-dīn
اجازه محمود جلال الدین به شاگرد خود در خوشنویسی با آوردن سلسله مشایخ و سند خوشنویسی

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۱۰۰/۲-عکس
نسخه اصل: علی امیری A. Amirie ش ۸۱۲؛ پس از آن دو اجازه به همین گونه به ترکی آمده است؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها - ف: ۳-۲۳۳]

● **اجازة الحدیث** / اجازات / عربی
ijāzat-ul ḥadīṯ
بصری، احمد بن عبدالرضا، ق۱۱ قمری
basrī, ahmad-e-bn-e ʻabd-or-rezā (- 17c)
از مهذب به شیخ احمد بن شیخ جعفر چلبی که مهذب الدین از او با این عنوان‌ها یاد می‌کند: «و کان ممن صرف فی ذلک اوقاته ... و تصدی الیه بکلیته المولی الجلیل ... المحقق المدقق ... جامع المعقول و المنقول ... قد التمس من هذا العبد الذلیل ... الاجازة له فی نقل الخبر و الحدیث و الاثر». مهذب الدین شاگرد شیخ حر عاملی بود و شیخ اجازه او نیز - در این اجازه‌نامه - هم اوست. شیخ اجازه حر عاملی حسین بن الحسن بن یونس بن یوسف بن ظهیر الدین عاملی و شیخ او نجیب الدین علی بن محمد بن مکلی عاملی و شیخ او بهاء الدین محمد عاملی است. تاریخ این اجازه‌نامه ۱۰۸۵ هجری است. در الذریعه و طبقات از این اجازه یاد نشده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۳۱/۱۳-طباطبائی
آغاز: بسمله احمدك یا من اجاز لنا نقل الاخبار عن الابرار ... و بعد فلا یخفی علی اهل الحال ان اعلی مراتب الکمال ... الترقی عن حضیض المقلدین و الجهال و التعلی عن حضیض المترددین و الغفال؛ **انجام:** راجیا منه الدعاء فی حیوته و الترحم علی بعد مماتی حرره العبد ... المشتهر بمهذب الدین احمد بن عبد الرضا سنه خمس و ثمانین بعد الالف من الهجره علی مهاجرها ... اکمل التحیه
بی‌کا، بی‌تا؛ ۱گ (۹۹-۱۰۰) [ف: ۲۲۳-۵۸۳]

● **إجازة الحدیث** / اجازات / عربی
ijāzat-ul ḥadīṯ
جزایری نجفی، احمد، - ۱۱۴۹ قمری
jazāyerī najafī, ahmad (- 1737)
اجازه حدیث برای حاج محمد بن حاج محمد حسن بزاز ساکن حضرت عبدالعظیم است. مجیز در این اجازه‌نامه به علت ضیق مجال، از میان طرق بسیار، یک طریق را اختیار نموده و از نقاط اتصال خود به سلف صالحین، میر محمد صالح بن میر عبدالواسع را تا ابن بابویه رسانده است. نام و نسب مؤلف، احتمالاً: «احمد بن اسماعیل بن عبدالنبی بن سعد الجزائری النجفی» باشد.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۴۷۷/۶
آغاز: الحمدلله الذی هدانا لدینه و ارشدنا الی معرفة نبیه و آله الذین جعلهم حججاً علی العباد؛ **انجام:** و صلی الله علی من لا نبیبعده محمد و آله الابرار و کتب الأقل احمد الجرایری النجفی حامداً مصلیاً
خط: شکسته، کا: احمد جزایری، تا: قرن ۱۳؛ مهر: «صراط علی حق نمسکه، عبده محمد رضا الحسینی الشریف» (مربع)؛ کاغذ: فرنگی، ۲گ (۴۵-۴۶)، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۲/۵سم [ف: ۳۶-۴۶۰]

● **إجازة الحدیث** / اجازات / عربی
خاتون آبادی، محمد حسین بن صالح، - ۱۱۵۱ قمری
xātūn ābādī, mohammad hoseyn ebn-e sāleh (- 1739)
اجازه روایت و نقل حدیث است، از طریق معروف خاندان «خاتون آبادی» به حاج محمد مدرس (ابن حاج محمد حسین بزاز) مجیز، این اجازه را در راه بازگشت از مشهد مقدس و نزول در جوار حضرت عبدالعظیم حسنی (ع) نوشته است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۴۷۷/۷
آغاز: الحمدلله الذی جعل لنا من المصطفین الأخبار أئمه هادیة و حججاً ظاهرة و أنقذنا بموالاتهم و متابعتهم من اللجج الغامرة؛ **انجام:** الثقة التقی المولی احمد الأردبیلی أجزل الله ...
خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ افتادگی: انجام؛ در ادامه، در برگ «۴۹» صورت اجازه برای «میرزا محمد رضا طهرانی» به تاریخ «۱۲۱۹» از سوی مجیزی آمده که نام خود را ننوشته است؛ کاغذ: فرنگی، ۳گ (۴۶-۴۸)، ۲۶ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۹/۵سم [ف: ۳۶-۴۶۱]

● **اجازة الحدیث = الاجازة الکبیرة** / اجازات / عربی
ijāzat-ul ḥadīṯ = al-ijāzat-ul kabīra
جزایری، عبدالله بن نورالدین، ۱۱۱۲ - ۱۱۷۳ قمری
jazāyerī, ʻabd-ol-lāh ebn-e nūr-od-dīn (1701 - 1760)
تاریخ تألیف: یک‌شنبه ۲ جمادی الثانی ۱۱۶۸ق
اجازه معروف و مفصلی است که برای شیخ محمد بن کرم الله الحویزی و شیخ ابراهیم بن خواجه عبدالله بن کرم الحویزی نگاشته و در آخر شیخ ابراهیم بن عبدالله بن ناصر الحویزی الهمیلی و شیخ محمد بن محمد مقیم اصبهانی غروی را نیز افزوده است. در ضمن چند «فصل» به شرح حال پنجاه نفر از بزرگان معاصر خود نیز پرداخته است.
آغاز کتاب: الحمدلله المتواترة نعماؤه المتظافرة آلاؤه المسلسلة مکارمه المستفیضة مراحمه العزیز سلطانه القوی برهانه.
انجام کتاب: و لو لا خوف الاطالة لاوردنا لجمیع ما ذکرناه امثلة بها تتضح جلیلة الحال و قد نبهت علی نبذ منها فی شرح النخبة خامسها و هی خاتمة الشروط ... و یستروا علی ما عثروا علیه فی هذه الرسالة و غیرها من الهفوات، عصمنا الله و إیاهم عن الزلل و وفقنا جمیعا للعلم و العمل ...
چاپ: با مقدمه آیت الله مرعشی نجفی، قم، ۱۴۰۹ق.
[الذریعة ۲۰۶/۲ ش ۱۰۷۷؛ طبقات اعلام الشیعه قرن ۱۲ ص ۴۵۷؛ معجم المطبوعات العربیه، رفاعی ۲۷۳]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۱۱۴/۲
آغاز: برابر
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی مجدول، ۲۶گ(۲۲۳پ-۲۴۹پ)،۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۳۸-۱۵۱]
۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۷۷۷/۲
خط: نسخ، کا: بهاء الدین محمد بن عبدالله بن نورالدین بن نعمة الله بن عبدالله حسینی موسوی جزائری شوشتری، تا: دوشنبه نیمه شعبان ۱۱۸۷ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶۰گ (۹۴پ-۱۵۳ر)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۱۵-۱۶۳]
۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۹۵۳/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: عبدالله بن محمد سعید خوانساری، تا: ۱۲۳۸ق؛ کاغذ: فرنگی فستقی، جلد: چرم حنایی، ۲۸گ (۶۴-۹۱)، ۲۰ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۴-۵۹]
۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۶۰۴
آغاز: و التحریر الفالح بالسهم الاوفی قداحه الفایض برحیق التحقیق اقداحه. ؛ **انجام:** غفر الله ذنوبه و ستر فی الدارین عیوبه اصیل یوم الاحد
خط: نسخ، کا: محمد تقی بن محمد قلی، تا: یک‌شنبه ۲۷ ربیع الاول ۱۲۷۷ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، دارای حواشی از مؤلف یا از محمد (سید محمد موسوی جزائری) و به‌خط وی؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۴۴گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۵-۷]
۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۱۶۶/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: احمد بن حسین بن محمد بن حسین بن عبدالکریم بن محمد جواد بن عبدالله موسوی جزائری (نوه صاحب اجازه)، تا: ۲۲ ذیقعده ۱۳۱۶ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۳گ (۹۹پ-۱۵۲پ)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [ف: ۳-۴۰۸]
۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۵۳۰-۳۸/۱۵۰
آغاز و انجام: برابر
از اول تا آخر؛ خط: نسخ، کا: استکتاب از احمد بن حسین بن محمد بن حسین بن عبد الکریم بن محمد جواد بن عبدالله بن نورالدین بن نعمت الله موسوی جزایری تستری، تا: ۱۴ ربیع الاول ۱۳۲۲ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷۲گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۱-۷۹]
۷. قم؛ بروجردی؛ شماره نسخه:۳۳۸/۴
خط: نسخ، کا: حاج احمد بن علی اکبر بروجردی (حاج احمد خادمی)، تا: ۱۳۵۱ق، به دستور آیة الله بروجردی؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۷گ (۱۲۲پ-۱۴۹ر)، اندازه: ۱۸×۲۲/۵سم [ف: ۱-۱۹۸]
۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۸۶۰/۱
خط: نسخ، کا: محمد کاظم بن احمد بن محمد جعفر بن عبدالصمد بن احمد ابن محمد بن نورالدین بن نعمت الله جزائری موسوی، تا: ۱۳۶۱ق؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۳۴گ (۱پ-۳۴پ)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف: ۱۵-۲۴۵]
۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۰۳/۱عکسی
آغاز: برابر؛ **انجام:** و کتب الفقیر عبد الله بن نور الدین ... اصیل یوم الاحد الثانی جمادی الثانیة سنة ثمان و ستین بعد المائه و الف، و الحمد لله اولا و آخرا
نسخه اصل: کتابخانه شخصی؛ خط: نسخ، کا: سید مرتضی بن سید محمد جعفر موسوی جزائری، تا: ۲۵ رجب ۱۳۹۴ق؛ ۳۶گ (۱-۳۶)، ۱۶ سطر [عکسی ف: ۱-۱۸۶]

● **اجازة الحدیث** / اجازات / عربی
ijāzat-ul ḥadīṯ
ماحوزی، حسین بن محمد، - ۱۱۸۱ قمری
māhozī, hoseyn ebn-e mohammad (- 1768)
اجازه روایت حدیث به شیخ محمد مفید بن حسین شیرازی.

شیراز؛ طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۱۷۷/۶
آغاز: نحمدک اللهم علی ما الهمتنا من درایة المدارک
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ذیقعده ۱۲۹۹ق؛ ۲گ (۷۳-۷۴)، اندازه: ۱۶×۲۶سم [نسخه‌پژوهی: ۳-۱۳۹]

● **اجازة الحديث** / اجازات / عربی

ijāzat-ul ḥadīṯ

موسوی، نصرالله بن حسین، ق۱۲ قمری

mūsavī, nasr-ol-lāh ebn-e hoseyn (- 18c)

گزارش سلسله اجازه «نصرالله موسوی» است که از «ابو الحسن شریف» مدرس نجف گرفته و او از سید نعمت الله جزایری و او از سید هاشم بجرانی... تا آخر.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۴۷۷/۵

آغاز: الحمدلله الذی أردنا من زلال الشریعة الغراء و نجانا برکوب السفینة النوحیة؛ **انجام:** فی مظان الإجابة لی و لمشایخی رضوان الله علیهم أجمعین حرر فی تاسع عشر محرم الحرام سنة ۱۱۵۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، ۳گ (۴۲-۴۴)، ۱۹ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۸/۵سم [ف: ۳۶-۴۹۰]

● **اجازة الحديث** / اجازات / عربی و فارسی

ijāzat-ul ḥadīṯ

آرانی کاشانی، محمد علی بن محمد حسن، ۱۱۷۷ - ۱۲۴۴ قمری

ārānī kāšānī, mohammad ʻalī ebn-e mohammad hasan (1764 - 1829)

ابتدا اجازه روایی ملا احمد بن محمد مهدی نراقی (۱۲۴۵) به مؤلف نقل شده که تاریخ آن ذیقعده ۱۲۱۷ بوده و سپس به عنوان «فائدة» معنای اجازه عنعنه یا معنعنه (که اجازه حاضر از آن قبیل است) را توضیح داده است. این مطالب فصل دوم یکی از تألیفات آرانی است.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۶۲۱/۱۲

آغاز: فصل دوم در ذکر اجازه معنعنه است که عالیجناب فضائل مآب شیخنا الاعظم، آغاز اجازه: الحمدلله رافع درجات العلماء و جاعلهم ورثة الانبیاء و نواب الأئمة الاصفیاء و خلفاء الخلفاء

نسخه اصل: کتابخانه مجلس شورای اسلامی-تهران؛ بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۲۳۷ق؛ ۱۴گ (۴۱۴-۴۲۸) [عکسی ف: ۲-۲۴۵]

● **اجازة الحديث** / اجازات / عربی

ijāzat-ul ḥadīṯ

رشتی، کاظم بن قاسم، ۱۲۱۲ - ۱۲۵۹ قمری

raštī, kāzem ebn-e qāsem (1798 - 1843)

قائن؛ حسینی قهستانی؛ شماره نسخه:۳۲/۲

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... و بعد فقد اجازنی الاخ فی الله الآقا محمد شریف

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی، ۲گ (۲۰ر-۲۲ر)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [مدرسه جعفریه زهان - ف: -۱۴۱]

● **اجازة الحديث** / اجازات / عربی

ijāzat-ul ḥadīṯ

نقوی لکهنوی، حسین بن دلدار علی، ۱۲۱۱ - ۱۲۷۳ قمری

naqavī lakhanū'ī, hoseyn ebn-e deldār ʻalī (1797 - 1857)

اجازه مبسوطی است که به تاریخ پنج‌شنبه ۲ جمادی الثانی ۱۲۶۲ برای یکی از علما نوشته و چون آغاز آن افتاده معلوم نشد برای کیست.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۷۱۲/۲

آغاز: روایة اخبار الائمة الاطهار من الکتب الاربعة التی علیها المدار فی جمیع الامصار؛ **انجام:** رزقهما الله شفاعة سید الثقلین و آله المصطفین اللهم اجعلنی بهم و جیهاً فی النشأتین

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ نستعلیق و نسخ به چند خط؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۰گ (۵۲ر-۷۲ر)، اندازه: ۱۶×۲۳سم [ف: ۱۷-۲۶۷]

● **اجازه ذکر** / عرفان و تصوف / فارسی

ejāze-ye zekr

میرزای قمی، ابوالقاسم بن محمد حسن، ۱۱۵۱ - ۱۲۳۱ قمری

mīrzā-ye qomī, ab-ol-qāsem ebn-e mohammad hasan (1739 - 1816)

تاریخ تألیف: شوال ۱۲۱۳ق؛ محل تألیف: قم

رساله‌ای است در پاسخ پرسش یکی از فضلا راجع به اجازه ذکر فکری که از شاه نعمت الله ولی کرمانی رسیده است در خصوص این‌که سالک هنگام ذکر بایستی صورت استاد و مرشد خود را در خاطر داشته باشد. میرزای قمی (ره) قبل از پاسخ به طرح سه مقدمه در معنی ذکر و دلائل عقلی و نقلی در رد این اجازه و طریقه صوفیان پرداخته است.

آغاز کتاب: الحمدلله الذی فتح لنا الیه من مفاتیح الالباب باباً ... اما بعد این چند کلمه ایست حسب الاقتضای بعضی فضلای اصحاب

انجام کتاب: و هدانا الی سواء الصراط محمد و آله الغر الکرام لهم افضل الصلوات و اکمل التحیات

[الذریعة ۲۳۸/۱۵ و ۵۸/۵؛ الکرام البرره ۵۲/۱؛ فهرست کتاب‌های چاپی فارسی ۱۴۹۶/۲.]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۹۳۰/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۱۳ق، جا: قم؛ ترقیمه: «و فرغ من تالیفه الفقیر الی الله الدائم ابن الحسن الجیلانی ابوالقاسم نزیل دارالایمان قم صانها الله عن التلاطم فی شهر شوال المکرم من شهور سنة الف و مأتین و ثلث عشر حامداً مصلیاً مسلماً مستغفراً»، دارای حواشی نیز به خط مؤلف، با نشان «بلغ» مقابله گردیده؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مشمع قهوه‌ای عطف مشمع مشکی، ۹گ (۲ر-۱۰پ)، ۲۶ سطر (۹×۱۶)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۳۵-۳۴۹]

۲. شیراز؛ طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۷۲۳/۳
آغاز: برابر
خط: نسخ، کا: عسکر بن محمد جواد طباطبایی، تا: ۱۲۳۰ق؛ ۲۴گ (۴۱-۶۵)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [نسخه‌پژوهی: ۳-۱۷۳]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۸۲۰/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، کا: سلیمان بن حسن، تا: ۱۲۹۵ق؛ مجدول به مشکی؛ جلد: مقوایی، ۳۸گ (۲۵پ-۶۲پ)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۸-۲۴]

۴. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۷۴۳۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** و اما بعد از توبه و انقضای عده وفات بعقد جدید او را میتواند عقد کند.
نام کتاب با توجه به آغاز معین گردید، ودر فهرست «جامع الشتات» ذکر شده.؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج عنابی، ۴۱۰گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲-۸]

۵. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۵۰۴/۱۱
آغاز: برابر
نام کتاب با توجه به آغاز نسخه تعین گردید؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج سیاه سوخت با ترنج با سر، ۲۵گ [ف: ۱-۴۰۱]

● اجازة الرواية / اجازات / عربی

ijāzat-ur riwāya

محقق کرکی، علی بن حسین، ۸۹۰ - ۹۴۰ قمری
mohaqqeq-e karakī, ‘alī ebn-e hoseyn (1486 - 1534)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۳۳۹/۵ مکرر
خط: نسخ، کا: محمد بن ابراهیم بن عیسی، تا: ۱۲ ذیحجه ۹۴۸ق [ف: ۱۲-۴۰]

● اجازة الرواية / اجازات / عربی

ijāzat-ur riwāya

تبریزی حکم آبادی، محمد تقی بن محمد حسین، ق۱۴ قمری
tabrīzī hukm-ābādī, mohammad taqī ebn-e mohammad hoseyn (- 20c)

متن مختصری است متضمن درخواست کسب اجازه نقل توسط مؤلف از محمد علی غروی اردوبادی و موافقت ایشان ضمن ارائه نام تمامی اسنادی که سلسله اجازه او بدانان منتهی می‌شود.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۲۰۰/۲
آغاز: بسمله، الحمدلله و سلام علی عباده الذین اصطفی و بعد فقد استجازنی الفاضل المهذب البارع ... میرزا محمد تقی تبریزی ... فی روایة احادیث ائمتنا الهداة؛ **انجام:** من ابی ان یعیش الا عزیزاً ×× او تجلی الکفاح و هو صریع. هذه وصیتی الیک و المولی سبحانه نعم الخلیفة علیک و السلام علیک و رحمة الله و برکاته.
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۵۲ق؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی شطرنجی، جلد: ساغری مشکی مقوایی عطف و گوشه‌ها پارچه کتان، ۷گ (۵۸پ-۶۴)، اندازه: ۱۷/۳×۲۲سم [ف: ۱۴-۳۰۷]

● اجازة الرواية / اجازات / عربی

ijāzat-ur riwāya

اجازه روایت از قاضی فخرالدین بن مکانس برای شاگردش سیخ ابوالبقاء بدرالدین محمد بشتکی

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۹-طباطبائی
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ از خلاصه فهرست مجلس ص ۲۱ وارد شد که در ضمن مجموعه آمده است [ف: ۲۲-۱۱۱]

● اجازه روایت کتاب التشریف / اجازات / عربی

ejāze-ye revāyat-e k.-e at-tašrīf

ابن طاوس، علی بن موسی، ۵۸۹ - ۶۶۴ قمری
ebn-e tāvūs, ‘alī ebn-e mūsā (1194 - 1266)

دو اجازه‌ای است که ابن طاوس برای عده‌ای که «التشریف بتعریف وقت التکلیف» را پیش وی سماع نموده‌اند نوشته است. این سماع در سال ۶۵۸ در جمادی الاول در بغداد صورت گرفته و افرادی که اجازه به آنها داده شده عبارت اند از: زکی الدین حسن بن ابی الفتوح حسینی عریضی و برادرش داود، سید شمس الدین علی بن عرفه علوی حسنی مدنی، سید زین الدین ابوطالب محمد بن محمد علوی حسینی آوی، سید محمد بن شرف شاه علوی قمی، سید نجم الدین حسین بن یوسف بن حسن شیبانی قاضی مکه، علی بن دبیس بن حماد، قاری عز الدین حسن بن علی بن البغدادیه، حاج علی بن ایوب، سدید الدین حسین بن الیاس الخازن بالمشهد الشریف حایری، شیخ رضی الدین علی بن احمد بن وزیر شافعی، سید شمس الدین محمد بن ابی الفتوح عریضی حسینی، سید نجم الدین ابوطالب بن ابی الفایز حایری حسینی، سیأ یافث بن یافث مدنی حسینی، سید علی بن حمزه بن

ابی مضمر حسینی، کاتب اجازه حسن بن علی بن محمد بن الابنرر حسینی.
اجازه دوم را سید در بغداد ۱۴ ربیع الثانی ۶۵۸ صادر نموده برای این افراد: شمس الدین علی بن حسین معروف بالحسام، شمس الدین علی بن قیصر بن عبدالرحمن المطرز، نورالدین عمر بن صالح اسدی، حاج حسین بن محمد بن شجاع، سید شرف الدین حسین بن علی بن اسعد علوی حسینی، جمال الدین محمد بن احمد بن صالح سیبی، سید بدرالدین علی بن محمد بن ابی الغنایم علوی حسینی، سید صفی الدین محمد بن علی بن نفی، رضی الدین علی بن احمد بن وزیر و صالح بن ابی عبدالله بن العظیم، محمد بن یوسف بن محسن و کاتب احمد بن ابی علی عبدالله هاشمی.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۷۸۷/۲۰-۲۹/۱۲۷

آغاز: بسمه تعالی وجدت فی آخر النسخة بخط غیر السید ما صورته التمس صاحب الدیوان احمدبن الدامغانی ... بسمله وصلوته علی سید المرسلین محمد النبی وآله الطاهرین وسلامه سمع جمیع ما اشتمل علیه؛ **انجام:** الهمهم الله جل جلاله معاملته لکلما سألوا اجازته وکتب عبدالله علی بن موسی بن جعفر بن محمد بن محمد الطاووس العلوی الفاطمی فی تاریخ تم.
خط: نسخ، کا: محمد بن محمد بن حسن مشهور به ابن قاسم حسینی عیناثی عاملی، تا: شنبه ۲۹ ذیقعده ۱۰۹۸ از روی خط شهید ثانی که در پنج‌شنبه ۱۵ ذیحجه ۹۴۱ تحریر نموده است؛ از روی نسخه شهید ثانی که از نسخه اصل نقل نموده؛ جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی مجدول گرهی، ۳گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱-۸۵]

← اجازه سید حسین کاشانی به ملا محمد حسین آرانی ← اجازة لملا محمد حسین آرانی

● **اجازه طبابت** / اجازات / فارسی

ejāze-ye tebābat

از ناشناس، در مجموعه منشآت. به کسی که از وی به «مولانا معظم، زبدة الفضلاء العجم» تعبیر می‌شود که مدتی در دارالملک هرات مشغول به تحصیل مقدمات و مطولات بوده است: از کتب آنچه بود بر قانون، مرضی بوعلی و افلاطون ... به او اجازه داده شده که به وطن خود ختلان برگشته، به درمان بیماران «خالصاً لمرضاة الله» بپردازد و اجازه‌دهنده را که از خود نام نمی‌برد: «که در ذمه حق مباحثه و مذاکره دارد از دعوات فرو نگذارد».

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۰۷۰/۲۲

آغاز: بسمله. و الاعتصام بمیامن اسمه العظیم منت بی ضنت و سپاس بی قیاس حضرت حکیمی را که قانون؛ **انجام:** دعوات از خاطر فرونگذارد. و الحمدلله اولاً و آخراً و ظاهراً و باطناً.
خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ نسخه هنری، اهدایی دکتر علینقی منزوی؛ ۱گ (۶۵ر-۶۵پ) [ف: ۲-۱۰]

● **اجازة عامة مطلقة** / اجازات / عربی

ijāzat-un ʻāmmat-un muṭlaqa

محفوظ، حسین بن علی، - ۱۴۳۰ قمری

mahfūz, hoseyn ebn-e ʻalī (- 2009)

اجازه عامه‌ای است به نظم عربی در ۱۷ بیت.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۸۹۲/۳

آغاز: بسمله. وقد أجزت اللعلماء الفضلا ×× الراسخین العالمین النبلا
نسخه اصل: کتابخانه مؤلف در کاظمین؛ خط: نسخ، کا: عبدالکریم آل حاج غانم دباغ کاظمی، تا: جمادی الثانی ۱۴۱۹ق، به دستور مؤلف؛ ۲ص (۱۵-۱۶)، ۲۷ سطر [عکسی ف: ۵-۳۲۷]

● **الاجازة العلمیة** / اجازات / عربی

al-ijāzat-ul ʻilmīyya

برزنجی واژی، عبدالکریم بن محمد، ق۱۴ قمری

barzanjī vāžī, ʻabd-ol-karīm ebn-e mohammad (- 20c)

در این اجازه‌نامه، مجیز که یکی از علماء اهل سنت قرن ۱۴ق. است به ملا احمد بن محمد مبرور که مدت‌ها در جلسات درس او به فراگیری علوم معقول و منقول اشتغال داشته، اجازه تدریس علوم شرعی را می‌دهد و در ضمن، مدارک اجازه خود را نیز نقل می‌کند.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۲۲۳/۶

آغاز: بسمله، الحمدلله جعل العلماء ورثة الانبیاء و المرسلین و نور قلوبهم باشعة اسرارالیقین و اتاهم الحکمة و من یؤت الحکمة فقد اوتی خبرا کثیرا؛ **انجام:** و هو عن معبود اهل السموات و الارضین عزوجل بواسطة الروح الامین الممتاز بین الملائکة المقربین جبریل علیه السلام
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۵۴ق، جا: قریه الباغچه؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: گالینگور با روکش کاغذی قرمز گوشه‌ها چهارخانه آبی و سفید، ۲ص (۹۲-۹۳)، ۱۸ سطر (۱۷/۵×۱۰/۵)، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۱۸-۱۷۷]

● **الاجازة العلمیة** / اجازات / عربی

al-ijāzat-ul ʻilmīyya

جلی زاده، عبدالله، ق۱۴ قمری

jalī-zāde, ʻabd-ol-lāh (- 20c)

عبدالله جلی یا جلی‌زاده که از علماء اهل سنت قرن ۱۴ق. است به ملااحمد بن محمد ساوجبلاغی که علوم معقول و منقول را نزد وی فرا گرفته، اجازه تدریس علوم شرعی را می‌دهد و در ضمن، مدارک اجازه خود را نیز نقل می‌کند.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۲۲۳/۷

آغاز: بسمله، الحمدلله الاول بلا ابتداء الاخر بلا انتهاء السمیع بلا اصغاء البصیر بلا سودا ...؛ **انجام:** و اجعل هذاالعهد مقربا الیک و وسیله لدیک عند الوقوف بین یدیک و اقرن بفاتحه السعاده آمالنا و اختم بخاتمه الهاده اجالنا امین ...

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۵۴ق؛ مصحح؛ مهر: «عبدالله» (مدور)؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: گالینگور با روکش کاغذی گوشه‌ها چهارخانه آبی و سفید، ۳ص (۹۴-۹۶)، ۱۷ سطر(۱۰/۵×۱۷/۵)، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۱۸-۱۷۸]

● **اجازة قرائة القرآن** / اجازات / عربی

ijāzat-u qirā'at-il qur'ān

نقشبندی قادری، -قرن۱۳ق

naqšbandī qāderī (- 13c)

اجازه قرائت قرآن کریم است به روایت حفص از عاصم کوفی، از مؤلفی به نام نقشبندی قادری. این شخص در این خصوص از رفیع الدین محمد بن شمس الدین محمد نقشبندی قادری قندهاری دکنی و او از حافظ محمد حیات بن طالب علیخان محمدی قادری دهلوی در مدینه منوره سال ۱۱۹۸ق و ... دارای اجازه بوده است. این اجازه مشخص نیست برای چه کسی صادر شده است. در پایان این اجازه، چند ذکر و دعا آمده و در پایان آنها چنین نگاشته: «تمام شد عطیه جناب آیة الله عارف بالله قدوة المحققین زبدة العارفین سیدنا و مولانا پیر و مرشد. حضرت مولی محمد رفیع الدین بن محمد شمس الدین ادام الله خلاله و ارشاده الی یوم الدین آمین».

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۷۷۵/۵

آغاز: الحمدلله الذی انزل علی عباده الکتاب ... اما بعد، فاقول انا العبد المفتقر الی الله الهادی النقشبندی القادری عفی الله عنهما بانی قد اجزت بقراءة القرآن العظیم بروایة حفص عن عاصم الکوفی اصلح الله مقاصده و منازله کما اجازنی بقراءة القرآن العظیم؛ **انجام:** و اخذوا عن عثمان و ابن مسعود عن النبی صلی الله علیه و آله و اصحابه و سلم

خط: نستعلیق، کا: سید ابراهیم رضوی، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، ۳گ (۱۴۱-۱۴۳)، ۱۳ سطر، اندازه: ۹×۱۵سم [ف: ۳۴-۷۸۵]

● **اجازة القراءة و روایة القراآت** / اجازات / عربی

ijāzat-ul qirā'a wa riwāyat-il qirā'āt

محفوظ، حسین بن علی، - ۱۴۳۰ قمری

mahfūz, hoseyn ebn-e 'alī (- 2009)

تاریخ اجازه: پنج‌شنبه ۳ جمادی الثانی ۱۴۱۹ق؛ محل صدور اجازه: کاظمین

اجازه عامه‌ای است که دکتر محفوظ برای مراجع، مجتهدین، علما و فضلا و قراء نگاشته در قرائت و روایت قرائات و در آن اسامی مشایخ اجازه‌ای در قرائات را آورده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۸۹۳/۱

آغاز: بسمله. حمدله. الرحمن الرحیم و صلی الله علی سیدنا محمد رسول الله ... اما بعد فقد استخرت الله سبحانه و أجزت المراجع الآعلین؛

نسخه اصل: کتابخانه مؤلف در کاظمین؛ خط: نسخ، کا: عبدالکریم آل حاج غانم، تا: ۲۵ جمادی الثانی ۱۴۱۹ق؛ ۷ص (۱-۷)، ۲۷ سطر [عکسی ف: ۵-۳۲۷]

← الاجازة الکبیرة ≻ اجازة الحدیث

● **اجازة لآقا بزرگ الطهرانی** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-āqā buzurg aṭ-ṭihrānī

صدر، حسن بن هادی، ۱۲۷۲ - ۱۳۵۴ قمری

sadr, hasan ebn-e hādī (1856 - 1935)

تاریخ اجازه: جمادی الثانی ۱۳۳۰ق

اجازه مبسوطی است که در آغاز مقدمه‌ای دارد در فواید اجازه و توقف عمل به حدیث به اجازه و طرق روایت حدیث.

کرمانشاه؛ نجومی؛ شماره نسخه:بدون شماره

آغاز: الحمد لله المجیز لعباده الاخذ بطریق الروایة لیصلوا الی سبیل الحق و الدرایة و جعله نهجا یعرف بها حدیث الانبیاء؛ **انجام:** فقد اجزته الروایة بالکل عن الکل وقلت ذلک بلسانی و رقمته ببنانی و انا الاحقر الفانی ابو محمد ...

کا: مرتضی بن جواد بن اسماعیل (صاحب المکتبة)، تا: شنبه ۷ رجب ۱۳۸۱ق؛ بعد از آن اجازه شیخ الشریعة اصفهانی برای شیخ آقا بزرگ طهرانی است در ۳ برگ [دلیل المخطوطات: ۱-۲۱۵]

● **اجازة لآقا بزرگ الطهرانی** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-āqā buzurg aṭ-ṭihrānī

احمدی، ابراهیم بن احمد، ق۱۴ قمری

ahmadī, ebrāhīm ebn-e ahmad (- 20c)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۸۱۶/۶

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۲۰ ذیحجه ۱۳۶۴ق؛ ۱گ (۱۶ر) [مختصر ف: -۲۰]

● **اجازة لآقا بزرگ الطهرانی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-āqā buzurg aṭ-ṭihrānī
خوگیر، عبدالوهاب بن عبدالله، ق۱۴ قمری
xūgīr, ‘abd-ol-vahhāb ebn-e ‘abd-ol-lāh (- 20c)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۸۱۶/۸
خط: نسخ، کا: شیخ ابراهیم احمدی، تا: ۲۱ ذیحجه ۱۳۶۴ق
[مختصر ف: -۲۲]

● **اجازة لآقا بزرگ الطهرانی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-āqā buzurg aṭ-ṭihrānī
عبدالرحمن علیش حنفی، ق۱۴ قمری
‘abd-or-rahmān ‘alīš hanafī (- 20c)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۸۱۶/۸
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۹ ذیقعده ۱۳۶۴ق؛ ۱گ (۱۷پ)
[مختصر ف: -۲۲]

● **اجازة لآقا محمد** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-āqā muḥammad
شفتی بیدآبادی، محمد باقر بن محمد نقی، ۱۱۷۵؟ – ۱۲۶۰ قمری
šaftī bīd-ābādī, mohammad bāqer ebn-e mohammad naqī (1762 - 1844)

خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۲۰۸/۱۰
خط: نسخ، کا: احمد بن محمد خوانساری، تا: ۱۲۵۶ق؛ کاغذ آهارمهره، جلد: تیماج زرد شتری مجدول، ۴گ (۶۳ ر– ۶۶ر)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱–۱۶۰]

● **اجازة لابراهیم بن ابی الفرج البیرونی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-ibrāhīm ibn-i abi-l-faraj al-bīrūnī
الجاوی خلوتی، یوسف التاج بن عبدالله، ق۱۱ قمری
al-jāvī xalvatī, yūsof tāj ebn-e ‘abd-ol-lāh (- 17c)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۸۹۸/۱۲
آغاز: قال بفمه و کتب بقلمه العبد الفقیر یوسف التاج الجاوی الخلوتی و اجزت بهذه الطریقة السید العلامة العارف ابراهیم بن ابی الفرج البیرونی الاهل؛ **انجام:** اللهم ارزقه الاستقامة التی هی فوق الکرامة آمین. یوم الاربعاء فی سوالخ ربیع الاول ۱۰۸۰
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ربیع الاول ۱۰۸۰ق [ف: ۱۴–۴۹]

● **اجازة لابراهیم بن حسین بن علی عاملی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-ibrāhīm ibn-i ḥusayn ibn-i ‘alī ‘āmilī
سماهیجی، عبدالله بن صالح، ۱۰۷۶؟ – ۱۱۳۵ قمری
samāhījī, ‘abd-ol-lāh ebn-e sāleh (1666 - 1723)

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۴۵/۱
نسخه اصل :کتابخانه واتیکان، شماره ۱۷۵۰، تنها برگ آخر از اجازه موجود است؛ خط: نسخ، کا: ابراهیم بن عبدالله هزار جریبی، تا: شب سه‌شنبه ۱۴ جمادی الاول۱۱۳۴ق، جا: کربلا؛ ۱گ، ۱۵ سطر [عکسی ف: ۳–۹۷]

● **اجازة لابراهیم بن حسین همدانی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-ibrāhīm ibn-i ḥusayn-i hamidānī
عاملی، محمد بن احمد، – ۱۰۰۸ ؟ قمری
‘āmelī, mohammad ebn-e ahmad (- 1600)
تاریخ اجازه: جمعه ۱۴ محرم ۱۰۰۸ق؛ محل صدور اجازه: مکه اجازه‌ای به ظهیرالدین میرزا ابراهیم بن حسین حسنی همدانی.
آغاز اجازه: بسمله. الحمد لولیه و مستحقه و الصلوة علی اشرف انبیایه و خلقه و آله الائمة البررة
انجام اجازه: ما قرره علما درایه الروایه و الحمدلله رب العالمین و صلی الله علی سیدنا محمد و اله الطاهرین و کتب الفقیر الی عفو الله تعالی ... بن خاتون العاملی ... حامدا مصلیا مسلما مستغفرا
چاپ: ضمن اجازات بحار الانوار (ج۱۰۹: ۱۰۷–۱۰۱)
[الذریعة ۱: ۲۳۱؛ طبقات اعلام الشیعة، قرن ۱۱، ص۵۳۱]

۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۷۰۸/۲۴
کا: حسین بن حیدر کرکی عاملی، تا: غرة جمادی الثانی ۱۰۰۹ق؛ از روی خط مجیز؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی با تیماج عنابی لبه‌دار، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف:۳–۱۰۲۷]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۷۵/۴۵
آغاز و انجام: برابر
کا: ابراهیم بن محمد حرفوشی کرکی عاملی، تا: با تاریخ ۱۰۷۰ق؛ از روی خط حسین بن حیدر کرکی عاملی؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: میشن عنابی ضربی با ترنج و سرترنج، ۶گ (۲۱۵پ–۲۲۰پ)، ۱۸–۱۷ سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۲/۳×۲۰/۱سم [ف: ۲۹/۱–۵۲۶]

● **اجازة لابراهیم بن علی المیسی و ابنه** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-ibrāhīm ibn-i ‘alī al-mīsī wa ibn-i-h
شهید ثانی، زین الدین بن علی، ۹۱۱ – ۹۶۵ قمری
šahīd-e sānī, zayn-od-dīn ebn-e ‘alī (1506 - 1558)
اجازه به ابراهیم بن علی بن عبدالعلی میسی و پسرش عبدالکریم

در سه‌شنبه ۱۴ رجب ۹۵۷ق
[الذریعة ۱۹۳/۱؛ بحار الانوار ۱۳۷/۱۰۸]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۲۰۰۹۵
آغاز: الحمد لله و سلام علی عباده الذین اصطفی و بعد فان تحلیة النفوس بالتحلی القدسیة؛
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ اهدایی در خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی آهارمهره، جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول با ترنج و سرترنج، ۴گ (۳۰۲پ -۳۰۵ر)، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۹×۲۵/۵سم [اهدائی ف: ۸-۴۵]

● **اجازة لابراهیم بن محمد امین ازمیری** / اجازات
ijāzat-un li-ibrāhīm ibn-i muḥammad amīn izmīrī
ازمیری، محمد امین بن حسین
ezmīrī, mohammad amīn ebn-e hoseyn

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۹۵۲
بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

● **اجازة لابنائه = انساب المجلسی = انساب السلسلة المجلسیة** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-abnā'-i-h = ansāb-ul majlisī
مجلسی، حیدر علی بن عزیزالله، ۱۱۴۶ - ۱۲۲۰ قمری
majlesī, heydar 'alī ebn-e 'azīz-ol-lāh (1733 - 1806)
تاریخ تألیف: جمعه ۲۸ محرم ۱۲۰۵ق
اجازه مفصلی است که مؤلف که از نوادگان علامه مجلسی است به پنج پسرش محمد علی و محمد کاظم و محمد تقی و عزیزالله و محمد صالح ملقب به آقابزرگ و پسر عمویش میرزا حسن علی و آقا حسن علی بن آقا محمدهادی داده است. در آن از استادش امیر عبدالباقی بن میر محمد حسین بن محمد صالح حسینی خاتون آبادی یاد و از طریق او اسنادش را ذکر می‌کند. به بخشهایی از زندگی خود و خاندان مجلسی نیز اشاره کرده که در مآخذ دیگر دیده نمی شود از جمله تاریخ تولدش را سه‌شنبه ۱۸ رمضان ۱۱۴۶ق نوشته است. از آنجا که این اجازه شامل تفصیل احوال خاندان علامه مجلسی می‌باشد، گروهی آن را «انساب المجلسی» نامیده‌اند. این اجازه بسیار سودمند است و تاریخ بسیاری از دانشمندان زمان صفوی در آن روشن می‌شود.
آغاز کتاب: بسمله، الحمدلله رب العالمین و السلام علی سیدنا محمد [و] آله الطاهرین و بعد فیقول الفقیر الی عفو ربه الغنی حیدر علی بن الفاضل عزیز الله ... انه لما کان دأب المصنفین من متقدمین و المتأخرین اجازه نقل مصنفاتهم و روایة روایاتهم لتلامیذهم
انجام کتاب: و وقفنی و اولادی اقتفائهم بحرمة سید المرسلین و آله الطاهرین صلی الله علیهم اجمعین و کان الفراغ فی یوم الجمعة الثامن و العشرین من شهر محرم الحرام سنة خمس و ماتین بعد الألف.
[کشف الحجب و الاستار ص۲۱؛ الذریعه ۱: ۱۹۱، ۲: ۳۸۲؛ مصفی المقال ص۱۶۴]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۱۲۸
خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۰۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ حیدر علی بن عزیزالله مجیز (۱۱۴۶-نزدیک ۱۲۲۰)؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ، ۱۷گ، ۲۸ سطر (۹/۵×۲۱)، اندازه: ۱۱/۵×۲۲سم [ف: ۹-۷۶۷]
۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۰۲۷/۲ف
نسخه اصل: ناصریه لکهنو؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف (گویا)، بی‌تا؛ ۶۳گ (۱-۶۳) [فیلم‌ها ف: ۳-۱۹۲]
۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۰۵۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** هذا ما أردت اثباته بعد ما استخرجت الله تعالی
خط: نسخ، کا: محمد تقی بن محمد مقیم موسوی، تا: ۱۲۳۰ق، جا: اصفهان؛ چون از اجازه معروف شیخ یوسف بحرانی «لؤلؤة البحرین» بهره بسیار برده است بر فراز صفحه اول این نسخه «منتخب اللؤلؤة» نامیده شده است؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۹۲گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۱۶-۵۹]
۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۲۰۸/۴
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۴ق؛ تملک: حاج محمد بن عبدالرحیم قزوینی اصفهانی به تاریخ ۱۲۶۵ و ۴ جمادی الاول ۱۲۶۹؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۹-۱۲]
۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۲۹۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی رهبری، فروردین ۱۳۷۴؛ کاغذ: نخودی آهارمهره، جلد: مقوا با کاغذ ابر و باد عطف و گوشه‌ها تیماج قهوه‌ای، ۳۸گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۰سم [اهدائی ف: ۸-۴۳] و [ف: ۲۴-۲۷]

← اجازة لابن الخازن ≻ اجازة لابی الحسن

● **اجازة لابن فهد الحلی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-ibn-i fahd al-ḥillī
ابن خازن، علی بن حسن، ق۸ قمری
ebn-e xāzen, 'alī ebn-e hasan (- 14c)
تاریخ تألیف: ۲۰ رجب ۷۹۱ق
اجازه به احمد بن محمد ابن فهد حلی (۷۵۷-۸۴۱ق). در این اجازه متن اجازه شهید اول به ابن خازن در نیمه روز چهارشنبه ۱۲ رمضان ۷۸۴ درج شده است.
آغاز: بسمله. الحمد لله الذی بنعمته تم تم الصالحات ... و بعد

یقول .... علی بن حسن بن محمد الخازن بالمشهد المقدس الطاهر الامامی الحسینی الحایری ...
چاپ: ضمن اجازات بحار الانوار (ج۱۰۷: ۲۱۸-۲۱۷)
[الذریعة ۲۱۲/۱]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۳۳۹/۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** کتب العبد الفقیر الی عفو ... محمد بن مکی بن محمد بن حامد بن طی بدمشق المحروسة منتصف نهار الاربعاء عن ثانی عشر شهر رمضان سنة اربع و ثمانین و سبعمائه و الحمد لله ... اجمعین.
خط: نستعلیق ریز، کا: محمد بن ابراهیم الاوانی البحرانی، تا: قرن ۱۰؛ بر روی آن چنین آمده است: «صورة اجازة بخط ابن الخازن الحایری للشیخ العلامة احمد بن فهد، نقلتها کما وجدتها»؛ جلد: تیماج سرخ، ۱گ (۸۰ر-۸۰پ)، ۳۵ سطر (۱۳×۱۶/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۲-۳۹]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۷۵/۴۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** صلاح دنیاه و خرته بمحمد و اله و ذریته ... بسمله. اللهم انا نحمدک الخ
کا: ابراهیم بن محمد حرفوشی کرکی عاملی، تا: ۱۰۷۰ق؛ تملک: علامه مجلسی؛ کاغذ: نخودی آهارمهره، جلد: میشن عنابی ضربی با ترنج و سرترنج، ۱گ (۲۰۷پ حاشیه)، ۱۸-۱۷ سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۲/۳×۲۰/۱سم [ف: ۲۹/۱-۵۲۶]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۹۵۵/۱۴
خط: نستعلیق، کا: احمد بن صالح درازی بحرانی، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج آلبالویی مقوایی عطف مشکی، ۱۵ سطر (۶×۱۲)، قطع: ربعی، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۱۶-۴۱۰]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۲۰۰۹۵
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ اهدایی رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی آهارمهره، جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول با ترنج و سر ترنج، ۸گ (۳۲۰پ-۳۲۸پ)، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۹×۲۵/۵سم [اهدائی ف: ۸-۴۷]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۷۷۷/۹
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۷گ (۲۹۶ر-۳۰۲ر)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۱۵-۱۶۴]

← اجازة لابن نجدة ≻ اجازة للشیخ شمس الدین محمد بن نجده

● اجازة لابنه آقا محمد / اجازات / عربی
ijāzat-un li-ibn-i-h āqā muḥammad

کرباسی، محمد ابراهیم بن محمد حسن، ۱۱۸۰؟ - ۱۲۶۲ ؟ قمری
karbāsī, mohammad ebrāhīm ebn-e mohammad hasan (1767 - 1846)

تاریخ تألیف: ربیع الثانی ۱۲۶۰ق
اجازه‌ای است که برای پسر خود آقامحمد نوشته است. کرباسی در آن از استادان خود یاد می‌نماید و سلسله اجازه را به لؤلؤه و جز آن می‌رساند و نوید می‌دهد که اجازه دیگری درازتر بنویسد. وی اجازه دیگری هم برای او در ۱۲۵۹ و اجازه‌ای به تاریخ رمضان ۱۲۶۰ برای همو نوشته که جز این می‌باشد (ذریعه ۱: ۱۳۴).
آغاز کتاب: و هو الغنی: بسمله. اجزت ولدی و قرة عینی محمدا ... جمیع مالی من الطرق المذکورة فی تصانیفی کالاشارات و غیرها

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۰۷/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** فی المقبولة المسلمة بین الطائفة. حررته فی ربیع الثانی من الالف و المأتین و ستین. (کتب هذه الکلمات الشریفة اقل السادات حسن بن ابی الحسین الحسینی عفی عنهما - هذا مطابق لاصله «عبده محمد ابراهیم بن محمد حسن»
خط: نسخ درشت، کا: سیدحسن بن ابی الحسین حسینی، بی‌تا؛ با نسخه اصل مقابله شده؛ ۶گ (۵۸پ-۶۴پ) [ف: ۶-۲۱۲۲]

● اجازة لابنه السید محمد / اجازات / عربی
ijāzat-un li-ibn-i-h as-sayyid muḥammad

نقوی نصیرآبادی، دلدار علی بن محمد معین، ۱۱۶۶ - ۱۲۳۵ قمری
naqavī nasīr-ābādī, deldār-ʻalī ebn-e mohammad moʻīn (1753 - 1820)

اجازه روایت مبسوطی است که مجیز برای فرزندش سید محمد سلطان العلماء (۱۱۹۹-۱۲۸۴ق) در ۱۲۱۸ ق نوشته است و در آن از تألیف خود یاد کرده است.
[الذریعة ۱۹۱/۱ض۹۹۰]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۶۱۸
آغاز: بسمله، اصح الاحادیث و احسن الاخیار حمد من هو مستند صحاح النعوت و محاسن الآثار سبحان من وجوده لا ینقصی و لاینصرم وجوه عنا لا ینقطع؛ **انجام:** هذه وصیتی الیک و الله خلیفتی علیک و رحمة الله و برکاته و کان ذلک فی السنة الثامنة عشرة بعد الف و مأتین من الهجرة المقدسة النبویة علی الصادع بها الف الف صلاة و تحیة
خط: نستعلیق، کا: میر حامد حسین، تا: قرن ۱۳؛ اول نسخه یادداشتی از کاتب درباره اجازه ثبت شده است، اهدایی رهبری، اسفند ۱۳۷۶؛ کاغذ: کشمیری نخودی، جلد: مقوا با روکش کاغذی آبی عطف و گوشه پارچه آبی، ۲۷گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۷×۲۵سم [اهدائی ف: ۸-۴۴]

● **اجازة لابنه محمد باقر (الاولی)** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-ibn-i-hī muḥammad bāqir
مجلسی، محمد تقی بن مقصود علی، ۱۰۰۳؟ - ۱۰۷۰ قمری
majlesī, mohammad taqī ebn-e maqsūd 'alī (1595 - 1660)

تاریخ اجازه: آغاز رجب ۱۰۶۴
کواهی‌ای از مجلسی اول که در حاشیه نسخه‌ای از کافی نگاشته شده دال بر این‌که فرزندش محمد باقر آن کتاب را نزد وی خوانده است.
اجازه: انهاه الولد الاعز محمد باقر اعزه الله فی الدارین و وفقه لحصول کمالات النشأتین سیما فحص و تحقیق و تدقیق و تصحیح فی مجالس آخرها اوایل شهر الله الاصب رجب سنة اربع و ستین بعد الالف فی الهجرة ... محمد تقی مجلسی حامدا لله تعالی و مصلیا علی نبیه و آله

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:ض۱۱۲۴
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: رجب ۱۰۶۴؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج سرخ مقوایی، ۱گ (۲۶۱پ)، اندازه: ۱۴×۲۳سم [ف: ۵-۱۴۷۹]

● **اجازة لابنه محمد باقر (الثانیة)** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-ibn-i-hī muḥammad bāqir
مجلسی، محمد تقی بن مقصود علی، ۱۰۰۳؟ - ۱۰۷۰ قمری
majlesī, mohammad taqī ebn-e maqsūd 'alī (1595 - 1660)

تاریخ اجازه: جمادی الثانی ۱۰۶۸ق
اجازه‌ای است که مجلسی اول به فرزندش محمد باقر داده است و در آن از استادان روایت خود مانند بهائی، قاضی معزالدین محمد، شیخ یونس جزائری، قاضی ابی السرور، شیخ عبدالله بن جابر عاملی، شیخ ابوالبرکات واعظ، شرف الدین علی شولستانی، میرزا محمد استرآبادی، شیخ جابر بن عباس نجفی و نیز از نیای خود ابونعیم سپاهانی و از سند روایت من لایحضر یاد می‌کند.
آغاز اجازه: بسمله، الحمد لله رب العالمین و الصلوة علی سید الانبیاء و المرسلین ... و بعد فیقول احوج المربوبین الی رحمة ربه الغنی محمد تقی بن مجلسی العاملی النطنزی الاصفهانی انه لاریب لاولی الالباب و العقول
چاپ: در قصص العلماء تنکابنی بی تاریخ چاپ شده است (ص ۱۵۵)
[الذریعة ۱: ۱۶۲]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۳۰/۱
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: جمادی الثانی ۱۰۶۸ق؛ کاغذ: سفید، جلد: مقوایی عطف و گوشه تیماج سرخ ضربی، ۴۱ص (۱-۴۲)، ۱۵ سطر (۵×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [سنا - ف: ۱-۱۱۴]
تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۳۹۴/۱-ف
نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلم‌ها ف: ۲-۱۳۴]
مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۳۱۱۸/۱ عکسی
آغاز: برابر
نسخه اصل: همان نسخه بالا [ف: ۳-۱۳۳۲]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۳۱۲/۴
آغاز: برابر
خط: نسخ، کا: میر جعفر بن امیر محمد حسینی، تا: ۱۰۸۲ق؛ کاتب نسخه را برای پدرش نوشته و چنین عبارتی در پایان آورده است: «تمت لاب الاعز الاجل و لمعلی و استادی و مخدومی امیر محمد الحسینی و انا العبد جعفر الحسینی سنه ۱۰۸۲»، به خط علامه شیخ محمد باقر مجلسی تصحیح شده و حاشیه‌نویسی دارد و در پایان امضای وی با عبارت «بلغ مطالعة ایده الله تعالی» آمده است، در بقیه مجموعه مطالبی متفرقه مندرج است از جمله: احادیثی از کافی در باب امر به معروف و نهی از منکر(۹۱-۹۸)، دعا به جهت کثرت مال (۹۹)، خطبه امیر المؤمنین علیه السلام در تقوا (۱۲۲-۱۲۵)، کلام آن حضرت در صفت خلق انسان و تقوا و آخرت(۱۲۷-۱۳۳)، رساله الباقیات الصالحات فی نعت اهل بیت سید السادات «۱۳۴-۱۳۸» بدین مطلع: «هذا الکتاب المنتقی و المجتبی ×× من نعت اهل البیت اصحاب العبا»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای نرم بدون مقوا، ۴۰ص (۴۷-۸۸)، اندازه: ۱۰×۱۶/۸سم [ف: ۴۳-۱۳]
۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۳۹۰/۱۲
آغاز: برابر
بی‌کا، تا: محتملاً قرن ۱۲؛ کاغذ: ترمه اصفهانی، جلد: تیماج عنابی ترنج و نیم ترنج زر عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۹ص (۲۲۴-۲۴۳)، ۲۱ سطر (۷/۵×۱۴)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: ۹-۴۰۷]

● **اجازة لابنه محمد باقر (الثالثة)** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-ibn-i-hī muḥammad bāqir
مجلسی، محمد تقی بن مقصود علی، ۱۰۰۳؟ - ۱۰۷۰ قمری
majlesī, mohammad taqī ebn-e maqsūd 'alī (1595 - 1660)
اجازه دیگری است که مجلسی اول به فرزندش محمد باقر داده است که در آخر جلد دوم کتاب «الاستبصار» شیخ طوسی نگاشته شده است.
آغاز اجازه: بسمله الحمدلله الذی جعل الروایة ذریعة الی درک احکامه و اوضح بها ...

انجام اجازه: و کتب هذه الاحرف بیمناه الداثره احوج المربوبین الی رحمة ربه الغنی محمد تقی بن مجلسی الاصفهانی النطنزی العاملی عاملهما الله ... الاکرمین المطهرین.
چاپ: در یادنامه شیخ طوسی، مشهد (ص ۹۵-۱۴۰)
[الذریعة ۱: ۱۶۲]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۰۱۰/۲
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، قرن ۱۱ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن مشکی مغزی دار، ۱۰ص، اندازه: ۱۸/۶×۲۴/۸سم [ف: ۱-۳۴]
مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۳۱۷۱ عکسی
آغاز و انجام: برابر
نسخه اصل: همان نسخه بالا [ف: ۳-۱۲۷۷]

● اجازة لابنه مصطفی / اجازات / عربی
ijāzat-un li-ibn-i-h muṣṭafā

موصلی، سعدالدین بن احمد، ق۱۲ قمری
mūselī, sa‘d-od-dīn ebn-e ahmad (- 18c)

اجازه قرائت که سعدالدین بن احمد موصلی به شیخ مصطفی بن سعد الدین نجل موصلی در چهارشنبه ۸ ربیع الثانی ۱۱۷۶ ق در موصل در مسجد ولی الله شیخ دندان داده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۲۳۰/۳
آغاز: الحمدلله الذی جعل القرآن معجزاً ببلاغته کل صاحب منظوم و منثور
خط: نسخ، کا: سعدالدین الموصلی بن شیخ احمد، تا: چهارشنبه ۸ ربیع الثانی ۱۱۷۶ق؛ با مهر مکعبی مجیز؛ جلد: تیماج قهوه‌ای ترنج،۱۱گ(۴پ-۱۴ر)،۱۹سطر،اندازه:۱۵×۲۱/۵سم[ف: ۳۵-۲۲۲]

● اجازة لابنه ملا محمد جواد / اجازات / عربی
ijāzat-un li-ibn-i-h mullā muḥammad jawād

نجفی ، محمد حسن بن باقر
najafī, mohammad hasan ebn-e bāqer

اجازت روایت از شیخ محمد حسن بن المرحوم شیخ باقر نجفی (که نباید صاحب الجواهر (-۱۲۶۶ق) باشد) به فرزند خود آخوند ملا محمد جواد.
[دائرة المعارف ۹/۲]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۶۳۹/۲
آغاز: بسمله. حمدله. الذی جعل فی الارض خلفاء من الانبیاء و الاوصیاء ... اما بعد، فان ولدنا و قرة اعیننا ... الآخوند ملامحمد جواد ... قد قراء علینا مدة من الزمان و سمعنا کلامه؛ **انجام: ...** خادم الشریعة محمد حسن بن المرحوم الشیخ باقر.
خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ در پایان تأییدی است مبنی بر این‌که این رونویس برابر اصل و خط شیخ محمد حسن است؛ مهر: «عبده الراجی محمد جواد بن محمد حسن» (بیضی)؛ ۱گ (۸ر-۸پ) [ف: ۲-۹]

● اجازة لابوتراب الکرمانی / اجازات / عربی
ijāzat-un li-abū-turāb al-kirmānī

همدانی، محمد باقر، ق۱۴ قمری
hamadānī, mohammad bāqer (- 20c)

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۵۹۹
آغاز: بسمله، الحمدلله الذی جعل اعلام هدایته واضحة لمن یرید و ان عمی الاکثرون و لا یبصر الا الاقلون الذین شهروا بالحق و هم یعلمون؛ **انجام:** و اعتمد علیه فی حالاتک کلها و ملتمس منک طلب المغفرة و الخیر المرضی لله من الله ... محمد الباقر فی همدان فی الخامس و العشرین فی شوال من سنة ۱۲۹۵ حامدا مصلیا مستغفراً تمت.
خط: نستعلیق، کا: ابوالقاسم، تا: ۲۵ شوال ۱۲۹۵ق؛ واگذاری بنیاد مستضعفان در شهریور ۱۳۶۷؛ جلد: تیماج یک لای مشکی، ۴گ، اندازه: ۱۰/۳×۱۶/۳سم [ف: ۲۷-۳۱]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۴۹۳/۲
آغاز: الحمدلله الذی جعل اعلام هدایة واضحة لمن یرید و ان عمل الاکثرون و لایبصرها الا الاقلون
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج سبز مجدول، ۵ص (۳۶-۴۰)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۳۳/۱-۵۶]

● اجازة لابوالعلاء / اجازات / عربی
ijāzat-un li-abu-l-‘alā’

دوریستی، حسن بن حسین، ق۶ قمری
dūrīstī, hasan ebn-e hoseyn (- 12c)

بلاغ قرائت و اجازه روایت «الارشاد فی معرفة حجج الله علی العباد» شیخ مفید در ۵۷۶ق در کاشان.
آغاز اجازه: قرا علی الاجل العالم الاوحد مجدالدین بهاء الاسلام جمال العلما ابوالعلا ادام الله توفیقه کتاب الارشاد
انجام اجازه: و کتب الحسن بن الحسین بن علی الدوریستی نزیل قاشان بخطه سنه ست و سبعین و خمس مایه حامدالله تعالی مصلیا علی نبینا محمد و اله الطاهرین.
چاپ: ضمن اجازات بحار الانوار (ج۱۰۷: ۲۵)

۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۷۰۸/۲۵
کا: حسین بن حیدر کرکی عاملی، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی با تیماج عنابی لبه‌دار، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۱۰۲۷]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۷۵/۴۶

آغاز و انجام: برابر
کا: ابراهیم بن محمد حرفوشی کرکی عاملی، تا: با تاریخ ۱۰۷۰ق؛ تملک: علامه مجلسی؛ کاغذ: نخودی آهارمهره، جلد: میشن عنابی ضربی با ترنج و سرترنج، ۲گ (۲۲۰پ-۲۲۱ر)، ۱۸-۱۷ سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۲/۳×۲۰/۱سم [ف: ۲۹/۱-۵۲۷]

● **اجازة لابوالقاسم النراقی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-ab-ul-qāsim an-narāqī
نراقی، عبدالصاحب محمد بن احمد، ۱۲۱۵؟ - ۱۲۹۷ قمری
narāqī, ʻabd-os-sāheb mohammad ebn-e ahmad (1801 - 1880)
اجازه روایتی برای پسرش نجم الدین میرزا ابوالقاسم نراقی (۱۲۵۲-۱۳۱۹) در تاریخ ۱۲۸۲ق.

قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۹۹۷/۱
کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۸۲ق؛ ۸گ، ۱۰-۱۷ سطر، قطع: بیاضی، اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف: ۱-۵]
قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۸۳/۱
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۱-۲۰۹]

● **اجازة لابوالقاسم النراقی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-mīrzā ab-ul-qāsim an-narāqī
حائری مازندرانی، زین العابدین بن مسلم، ۱۲۲۷ - ۱۳۰۹ قمری
hā'erī-ye māzandarānī, zeyn-ol-ʻābedīn-e-bn-e moslem (1812 - 1892)
تاریخ اجازه: ۲۰ محرم ۱۲۸۷ق
اجازه اجتهاد

قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۹۹۷/۲
کاتب = مؤلف، تا: ۲۰ محرم ۱۲۸۷ق؛ ۱گ، ۱۰-۱۷ سطر، قطع: بیاضی، اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف: ۱-۵]
قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۸۳/۲
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۱-۲۰۹]

● **اجازة لابی البقاء** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-abi-l-baqā'
مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی، ۱۰۳۷ - ۱۱۱۰ قمری
majlesī, mohammad bāqer ebn-e mohammad taqī (1628 - 1699)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۷/۳ خوئی
کاتب = مؤلف، تا: ۱۰۷۴ق؛ کاغذ: اصفهانی شکری، جلد: تیماج قرمز، اندازه: ۲۵/۵×۳۸سم [ف: ۷-۲۹۱]

● **اجازة لابی تراب** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-mawlānā abī-turāb
مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی، ۱۰۳۷ - ۱۱۱۰ قمری
majlesī, mohammad bāqer ebn-e mohammad taqī (1628 - 1699)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۸۳۶/۱۲
کا: محمد تقی بن محمد باقر شریف یزدی، تا: قرن ۱۳؛ اجازه ناتمام؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا عطف تیماج سبز، ۲۹ سطر (۹×۱۷)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱۶-۳۷۶]
قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۷۹/۶عکسی
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴-۳۵۳]

● **اجازة لابی الحسن = اجازة لابن الخازن** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-abi-l-ḥasan
شهید اول، محمد بن مکی، ۷۳۴ - ۷۸۶ قمری
šahīd-e avval, mohammad ebn-e makkī (1334 - 1385)
تاریخ تألیف: چهارشنبه ۱۲ رمضان ۷۸۴ق؛ محل تألیف: دمشق
این اجازه برای شیخ زین الدین أبوالحسن علی بن أبی محمد حسن بن شمس الدین محمد خازن حائری نوشته شده است و بیشتر به طریق روایتی کتاب‌های مهم علماء شیعه نظر داشته است. در این اجازه، شهید نام ۹ تألیف خود را آورده است که عبارت است از: الفوائد و القواعد، الدروس الشرعیة، شرح التهذیب الجمالی، جامع البین من فوائد الشرحین، اللمعة الدمشقیة، الرسالة الالفیة، الرسالة النفلیة، التکلیفیة و رسالة فی مناسک الحج. این اجازه را علامه مجلسی در بحار آورده است.
آغاز اجازه: اللهم انا نحمدك و نشكرك و الشكر من قسمك و نسألك أن تصلی علی سیدنا محمد الهادی الی أممك ... فان العلم من اشرف الصفات و ناهیك ان به ترفع الدرجات و یتقبل الاعنال الصالحات و احد طرقه الروایة عن الاثبات
انجام اجازه: و عترته الطیبین الطاهرین و صحبة الاخیار المنتجبین و جمیع الصحابة اجمعین آمین یا رب العالمین.
چاپ: ضمن رسائل شهید اول، سال ۱۴۲۳ق، صص ۳۰۳-۳۰۹؛ ضمن موسوعة الشهید الاول، قم، ۱۴۳۰ق، جلد ۱۹
[الذریعة ۲۴۷؛ بحارالانوار ج ۱۰۷، ص ۱۸۶-۱۹۲؛ الشهد الاول حیاته و آثاره، ص ۲۳۰-۲۳۶ف]

۱. **یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۷۰۸/۲۲**

کا: حسین بن حیدر کرکی عاملی، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی با تیماج عنابی لبه‌دار، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۱۰۲۷]

۲. **تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۹۵۵/۵**

خط: نستعلیق، کا: احمد بن صالح درازی بحرانی، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج آلبالویی مقوایی عطف مشکی، ۱۵ سطر (۶×۱۲)، قطع: ربعی، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۱۶-۴۱۰]

۳. **تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۹۵۵/۱۵**

خط: نستعلیق، کا: احمد بن صالح درازی بحرانی، تا: قرن ۱۱؛ همین اجازه را ابن الخازن به ابن فهد در ۲۰ رجب ۷۹۱ منتقل کرده است؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج آلبالویی مقوایی عطف مشکی،۱۵سطر(۶×۱۲)،قطع:ربعی،اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۱۶-۴۱۰]

۴. **قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۴۹۳/۳**

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، ۴گ (۵۹ر-۶۳پ)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۲۲-۸۱]

۵. **تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۱۰۸/۴**

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ کاغذ: فرنگی، جلد: گالینگور، ۲گ (۵۸ر-۶۰پ)، ۱۹ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۱۱-۲۰۶۳]

۶. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۷۵/۴۳**

آغاز و انجام: برابر

کا: ابراهیم بن محمد حرفوشی کرکی عاملی، تا: با تاریخ ۱۰۷۰ق؛ تملک: علامه مجلسی؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: میشن عنابی ضربی با ترنج و سرترنج، ۶گ (۲۰۷پ-۲۱۲ر)، ۱۸-۱۷ سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۲/۳×۲۰/۱سم [ف: ۲۹/۱-۵۲۶]

۷. **قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۷۵۹/۵**

خط: نسخ، کا: سید محمد موسوی (گویا خوانساری)، تا: ۱۲۸۴ق [ف: ۳-۱۹]

۸. **قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۶۰۵/۲**

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد باقر بن میرزا محمد، تا: ۱۳۰۹ق؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۳گ (۱۳ر-۱۵پ)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۵-۸]

۹. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۸۷۳/۱۵**

آغاز: برابر؛ **انجام:** و علیه ان یذکرنی فی ... و کتب العبد ... محمد بن مکی بن محمد بن حامد بن طی ... هذه صورت خط شیخنا الشهید.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ این اجازه دوبار تکرار شده، بار اول در ۷۷-۷۹پ که در پایان آن (۸۰ر) اجازه ذیل بدان اضافه شده: «الی هنا انتهی صورة ما حرره ... و المجازله علی بن الحسین الخازن المذکور قد اجاز للشیخ الفقیه جمال الدین احمد ... جمیع ما اجازه الشیخ شمس الدین محمد ...» و بار دوم در ۸۱ر-۸۴؛ ۳گ (۷۴ر-۷۶پ)، بین ۱۸ و ۱۹ سطر [ف: ۱۴-۱۴]

← اجازة لابی الحسن علی بن ابراهیم ≻ اجازة الحدیث لبنی زهرة

● اجازة لابی القاسم / اجازات / عربی

ijāzat-un li-abi-l-qāsim

نراقی، احمد بن محمد مهدی، ۱۱۸۵؟ - ۱۲۴۵ ؟ قمری

narāqī, ahmad ebn-e mohammad mahdī (1772 - 1830)

اجازه نراقی به ابوالقاسم (گویا برادرش) در ۸ ذیقعده ۱۲۷۶ نزدیک به پنجاه سالگی.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۸۳۶/۱۹

خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد تقی بن محمد باقر شریف یزدی، تا: قرن ۱۳، افتادگی: آغاز؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا عطف تیماج سبز، ۱۵گ (۵۲-۶۶)، ۲۹ سطر (۹×۱۷)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱۶-۳۷۶]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۷۹/۱۳عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴-۳۵۳]

● اجازة لابی بکر بن علی الطوسی / اجازات / عربی

ijāzat-un li-abi-bakr ibn-i ʻalī aṭ-ṭūsī

سرخسی ، محمد بن جلال

saraxsī, mohammad-e-bn-e jalāl

از محمد بن جلال بن محمود سرخسی به زین الدین ابوبکر بن علی طوسی برای حرزالامانی و جمیع مرویات.

شیراز؛ طباطبائی؛ شماره نسخه:۴۳۹/۴

خط: نسخ، کا: رحمت الله قاری گیلانی رشتی، تا: ۱۰۴۱ق، جا: حیدرآباد؛ ۲گ (۶۸پ-۶۹ر)، اندازه: ۱۷/۵×۲۶سم [نسخه‌پژوهی: ۳-۹۶] و [نسخه‌پژوهی: ۱-۲۹]

● اجازة لابی سعید بن عماد بن یحیی الکاسی (الاولی) / اجازات / عربی

ijāzat-un li-abi-saʻīd ibn-i ʻimād ibn-i yaḥyā al-kāsī

فخرالمحققین، محمد بن حسن، ۶۸۲-۷۷۱ ۶۴۸ - ۷۲۶ قمری

faxr-ol-mohaqqeqīn, mohammad ebn-e hasan (1286 - 1372)

تاریخ تألیف: سلخ ربیع الثانی ۷۵۹ق

در این نوشته فخرالمحققین اجازه روایت کتاب «الفخرية فی معرفة النية» خود و دیگر مؤلفات پدرش را به ابوسعید بن امام عماد ابن یحیی کاسی می‌دهد.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۹۵۳/۸

آغاز: قرء علی مولانا الامام ... ابو سعید بن الامام السعید عماد بن الکاشی...و قد اجزت له روایة هذا الکتاب و غیره من مصنفات والد مصنف هذا الکتاب فی العلوم العقلیة و النقلیة؛ **انجام:** فی سلخ ربیع الآخر لسنة تسع و خمسین و سبعمائة، و الحمدلله وحده و صلی الله علی محمد و آله

خط: نستعلیق بد، کاتب = مؤلف، تا: سلخ ربیع الثانی ۷۵۹ق؛ در آغاز احادیثی با سند به فارسی به‌خط نستعلیق از همان تاریخ‌ها هست (۴۱-۴۰)؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج تازه، ۱گ (۴۱ر)، اندازه: ۱۳/۶×۱۹سم [ف: ۱۴-۲۲۸]

● اجازة لابی سعید بن عماد بن یحیی الکاسی (الثانیة) / اجازات / عربی

ijāzat-un li-abi-sa'īd ibn-i 'imād ibn-i yaḥyā al-kāsī

فخرالمحققین، محمد بن حسن، ۶۸۲-۷۷۱ ۶۴۸ - ۷۲۶ قمری

faxr-ol-mohaqqeqīn, mohammad ebn-e hasan (1286 - 1372)

تاریخ تألیف: سلخ شعبان ۷۵۹ق؛ محل تألیف: حله

اجازه به ابوسعید بن امام عماد ابن یحیی بن امام محمد الکاسی.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۹۵۳/۴

آغاز: قراء علی مولانا المعظم ... تاج الحق و الدین ابو سعید بن الامام السعید عماد؛ **انجام:** علی سیدنا محمد النبی و آله. و ذلک فی سلخ شعبان سنة تسع و خمسین و سبعمائة فی الحلة

خط: نستعلیق بد، کاتب = مؤلف، تا: سلخ شعبان ۷۵۹ق، جا: حله؛ کاتب خود اجازه دهنده، نونویس اجازه در برابر نسخه اصل الصاق شده است؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۱گ (۳۳ر)، اندازه: ۱۳/۶×۱۹سم [ف: ۱۴-۲۲۶]

● اجازة لابی سعید بن عماد بن یحیی الکاسی (الثالثة) / اجازات / عربی

ijāzat-un li-abi-sa'īd ibn-i 'imād ibn-i yaḥyā al-kāsī

فخرالمحققین، محمد بن حسن، ۶۸۲-۷۷۱ ۶۴۸ - ۷۲۶ قمری

faxr-ol-mohaqqeqīn, mohammad ebn-e hasan (1286 - 1372)

تاریخ تألیف: ۱۵ رمضان ۷۵۹ق

اجازه روایت احادیث کتاب «ثلاث و اربعون حدیثاً» به ابوسعید بن امام عماد ابن یحیی بن امام محمد الکاسی.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۹۵۳/۶

آغاز: قرء علی مولانا الامام العلامة ... ابو سعید بن الامام السعید عماد ... و اجزت له روایتها عنی؛ **انجام:** خامس شهر رمضان سنة و خمسین و سبعمائة. الحمدلله وحده و صلی الله علی سیدنا محمد النبی و آله الطاهرین بالحلة.

خط: شکسته نستعلیق بدخط، کاتب = مؤلف، تا: ۱۵ رمضان ۷۵۹ق؛ بخط و امضای اجازه دهنده؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج تازه، اندازه: ۱۳/۶×۱۹سم [ف: ۱۴-۲۲۷]

● اجازة لابی طالب الحسینی الفندرسکی / اجازات / عربی

ijāzat-un li-abi-ṭālib al-ḥusaynī al-findiriskī

مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی، ۱۰۳۷ - ۱۱۱۰ قمری

majlesī, mohammad bāqer ebn-e mohammad taqī (1628 - 1699)

به سید امیرابوطالب بن جلال الدین میرزا بیگ موسوی حسینی فندرسکی در ۲۴ ربیع الاول ۱۱۰۲.

چاپ: با تحقیق سید احمد حسینی اشکوری، میراث حدیث شیعه، دفتر چهارم، قم، مؤسسه فرهنگی دارالحدیث، ۱۳۷۸ش،

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۹۸۲/۵

نسخه اصل: مرکز احیاء میراث اسلامی ش ۷۸۹ [اجازه‌های نسخه اصل به صورت یک‌جا و تفکیک‌نشده با عنوان «اجازات الحدیث» در این مجموعه آمده است]؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۱۰۲ق؛ در بعضی از صفحات تصحیحاتی ظاهراً به‌خط مجلسی می‌باشد، دارای حواشی مختصر به خط کاتب؛ ۳ص (۵۴-۵۶) [عکسی ف: ۳-۲۲۵]

● اجازة لاحد الفضلاء / اجازات / عربی

ijāzat-un li-aḥad-il fuḍalā'

شیخ بهائی، محمد بن حسین، ۹۵۳ - ۱۰۳۰ قمری

šeyx-e bahā'ī, mohammad ebn-e hoseyn (1547 - 1621)

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۷۰/۲

نسخه اصل: چستربیتی، دبلین ایرلند جنوبی ش ۳۷۵۹؛ کاتب = مؤلف، تا: دهه آخر ذیقعده ۱۰۱۲ق، جا: قم؛ این اجازه در پایان رساله دوم این مجموعه آمده است. [عکسی ف:۲-۴۵۲]

● اجازة لاحد الوزرا / اجازات / عربی

ijāzat-un li-aḥad-il wuzarā

شیخ بهائی، محمد بن حسین، ۹۵۳ - ۱۰۳۰ قمری

šeyx-e bahā'ī, mohammad ebn-e hoseyn (1547 - 1621)

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۲۷۹

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۹۹۶ق [ف: ۲۱-۲۳۹]

● **اجازة لاحمد ازدی** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-aḥmad-i azdī

جلی زاده، عبدالله، ق۱۴ قمری

jalī-zāde, ʻabd-ol-lāh (- 20c)

در این اجازه‌نامه، عبدالله جلی یا جلی‌زاده که از علماء اهل سنت قرن ۱۴ق می‌باشد، به ملا احمد ازدی اجازه نقل حدیث از کتاب‌های حدیث اهل سنت را می‌دهد و در ضمن مدارک اجازه خود را نیز نقل می‌کند.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۲۲۳/۸

آغاز: بسمله، الحمدلله الذی نضر لاهل الحدیث من القدیم و الحدیث وجوها و جعلهم فی دیوان السلطنه الشرعیه صدورا و وجوها؛ **انجام:** و کذالک اجزته للتدریس العلوم و قرائه القرآن و الصلوة علی خیر البریه و سائر عبادات البدنیه و المالیه حتی طرح قمامه من المسجد و اماطه الاذی من الطریق ...

خط: نسخ، کا: عبدالله جلی‌زاده، تا: ۱۳۵۴ق؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: گالینگور با روکش کاغذی قرمز، ۱گ (۹۶پ)، ۱۴ سطر (۱۰/۵×۱۷)، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۱۸-۱۷۸]

● **اجازة لاحمد البحرانی** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-aḥmad al-baḥrānī

بحرانی، سلیمان بن عبدالله، ۱۰۷۵؟ - ۱۱۲۱ قمری

bahrānī, soleymān ebn-e ʻabd-ol-lāh (1665 - 1710)

تاریخ اجازه: سه‌شنبه ۵ شعبان ۱۱۱۹ق

اجازه‌ای است که مجیز آن را جهت شیخ احمد پدر شیخ یوسف بحرانی صاحب «حدائق» نگاشته است.

[الذریعة ۱۹۶/۱ و ۱۹۷]

خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۲۱۰/۲

آغاز: ... و طرقی إلیها متکثرة و أعلاها عن الشیخ الجلیل أعجوبة الزمان و فرید الدوران مولانا خاتمة المحدثین و خلاصة المتبحرین

خط: نستعلیق، عبارات عربی نسخ، کا: احمد بن ابراهیم بن احمد بحرانی درازی، تا: ۱۱۱۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج مشکی ضربی ترنج و سر ترنج دار عطف تیماج مشکی، ۴گ (۱۶۱-۱۶۴)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۱۹/۵سم [ف: ۱-۱۶۲]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۷۴۵/۲

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲-۴۱۶]

● **اجازة لاحمد البسطامی** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-aḥmad al-basṭāmī

صاحب جواهر، محمد حسن بن باقر، ۱۲۰۰؟ - ۱۲۶۶ قمری

sāheb javāher, mohammad hasan ebn-e bāqer (1786 - 1850)

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۸۱۵/۲

آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم و الحمدلله رب العالمین الذی جعل فی الارض خلفا من الانبیاء و الاولیاء؛ **انجام:** الذی هو قائم علی کل نفس فی کل وقت فی کل جزئی و کلی و القاء دراسی الیه و الاستمداد منی فی کل شیيء و رجائی ان لاینسانی من الدعافی اوقات المخلوات و مظان الاجابات کما انی لا انساه انشاءالله کذلک و کتبت بیده الوالد العاثر المفتقر القاصر الراجی عفو ربه الفاقر خادم الشریعة محمد حسن بن المرحوم الشیخ باقر النجفی ره.

کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ خط آخوندی بد؛ مهرها: محمد حسن ۱۲۲۷، «لا اله الا الله الملک الحق المبین عبده محمد حسن» (مربع)؛

کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج زرد، ۲ص، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱۳-۲۲۴]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۹۵۹/۱

آغاز: نحمدک یا من رفع العلاء درجات علی قدر درایاهتم للروایات و فضل مدادهم علی دماء الشهداء فی مقامات السعادات ... اما بعد فان العالم العالم و الفاضل العاد زبدة العلماء الابرار و عمدة الفضلاء الاخیار ...؛ **انجام:** و الصدق فی النیة و اعمل فان ذلک ملاک الأمر و الاکثار من ذکر الدار الآخرة فانه یسدد الفاکرة و یجلو القوة الباصرة و ان لاینسانی من الدعاء فی مظان الاجابات و أن یجرینی علی خاطره الشریف فی الحیات و الممات ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمادی الاول ۱۲۴۳ق؛ مهر: «لا اله الا الله الملک الحق المبین، محمد حسن» (مستطیل)؛ کاغذ: فرنگی، ۲گ (۱پ-۲پ)، ۲۱ سطر، اندازه: ۹×۱۴/۵سم [ف: ۳۲-۸۵۰]

● **اجازة لاحمد البسطامی** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-aḥmad al-basṭāmī

انصاری، مرتضی بن محمد امین، ۱۲۱۴ - ۱۲۸۱ قمری

ansārī, morteza ebn-e mohammad amīn (1800 - 1865)

تاریخ اجازه: ۱۲۶۲ق؛ محل صدور اجازه: نجف

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۸۱۵/۳

آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم الحمدلله رب العالمین ... و بعد فقد استجازنی الاغر الارشد و الاجل الامجد و العالم العامل المعتمد و الفاضل الکامل المسدد السالک من طرق العلوم ... جناب المیرزا احمد وفقه الله؛ **انجام:** فی مظان الاجابة و اسئل الله ان یوفقه لذلک و ان یصلی علی محمد و آله الطاهرین. حرره الاقل الاحقر

مرتضی الانصاری فی جمادی الاولی من سنة ۱۲۶۲ حامداًلله مصلیاً لرسوله صلوات الله علیهم اجمعین.
خط: نسخ خوانا، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۶۲ق؛ جلد: تیماج زرد، ۲گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱۳-۲۲۵]

● **اجازة لاحمد الحسینی العاملی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-aḥmad al-ḥusaynī al-'āmilī
میرداماد، محمد باقر بن محمد، - ۱۰۴۱ ؟ قمری
mīrdāmād, mohammad bāqer ebn-e mohammad (- 1632)
تاریخ اجازه: ۱۰۱۹ق

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۴۲/۱عکسی
آغاز: بسمله. الحمد كله لله رب العالمین ذی السلطان الساطع و البرهان اللامع؛ **انجام:** حامداً مصلیاً مسلماً مستغفراً فی عام ۱۰۱۹ من الهجرة.
نسخه اصل :کتابخانه چستر بیتی در ایرلند، شماره ۳۱۱۲؛ خط: نسخ و نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۱؛ ۱گ، ۲۰ سطر [عکسی ف: ۴-۲۷۷]

● **اجازة لاحمد الحلی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-aḥmad al-ḥillī
شهید ثانی، زین الدین بن علی، ۹۱۱ - ۹۶۵ قمری
šahīd-e sānī, zayn-od-dīn ebn-e 'alī (1506 - 1558)

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۵۴/۱۴عکسی
آغاز: بسمله. الحمد لله الذی أروی بزلال الروایة غلیل الأفهام
نسخه اصل: کتابخانه فخرالدین نصیری امینی در تهران؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ ۲گ (۱۵۷-۱۵۸)، ۱۷ سطر [عکسی ف: ۴-۴۸۱]

● **اجازة لاحمد بن جعفر چلبی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-š-šayx aḥmad ibn-i ja'far-i čalabī
بصری، احمد بن عبدالرضا، ق۱۱ قمری
basrī, ahmad ebn-e 'abd-or-rezā (- 17c)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۵۷۲/۵
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۸۵ق [ف: ۶-۴۹۶]

● **اجازة لاحمد بن جمال مراغه‌ای** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-aḥmad ibn-i jamāl marāġi'ī
احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری
ahsā'ī, ahmad ebn-e zeyn-od-dīn (1753 - 1826)

در این اجازه احسائی با ذکر زنجیریه مشایخ خود به آقا احمد بن آقا جمال مراغه‌ای اجازه روایت می‌دهد. این اجازه‌نامه نسبتاً گسترده است (۱۴۶سطر) و انجامه‌ای به خامه خود احسایی، به تاریخ ۲۱ شوال ۱۲۳۴ ق/۱۸۱۹م دارد. این اجازه در برگ‌های آغازین «صراط الیقین فی شرح تبصرة المتعلمین» نوشته شده که به خامه این شاگرد (مراغه‌ای) است و از ترقیمه او در این مجموعه به دست می‌آید که وی در رجب ۱۲۳۴ق در شهر کرمانشاه می‌زیسته است.
آغاز کتاب: الحمدلله رافع الذین اوتو العلم درجات و جعلها متفاصلة ... اما بعد، فان المحترم الممجد سامی الشرف ... احمد بن الاکرم الاوحد المعظم آقا جمال المراغی.
[دنا ۱۹۷/۱؛ طبقات، ۷۲۳/۱۳؛ فهرستواره، ۲۴۷۵/۳: نمایه برای چند کارش]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۱۱۱/۱-عکسی
آغاز: برابر؛ **انجام:** و کتبت لجنابه هذه الاجازة رفع الله شأنه. فی الحادی و العشرین من شهر شوال سنة اربع و ثلاثین بعد المائتین و الالف و انا العبد المسکین احمد بن زین الدین بن ابراهیم الاحسائی و الحمدلله حق حمده (مهر).
خط: نسخ روشن، کاتب = مؤلف، تا: ۲۱ شوال ۱۲۳۴ق؛ ۸ص (۱-۸) [عکسی ف: ۱-۷]

● **اجازة لاحمد بن عبدالسلام بن ناصر بن حسن البحرانی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-aḥmad ibn-i 'abd-us-salām ibn-i nāṣir ibn-i ḥasan al-baḥrānī
بحرانی، ماجد بن هاشم، - ۱۰۲۸ قمری
bahrānī, mājed ebn-e hāšem (- 1619)
تاریخ تألیف: میانه صفر ۱۰۲۸ق؛ محل تالیف: شیراز
[دنا ۱۹۷/۱]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۱۱۸/۶
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: ترمه اصفهانی، جلد: میشن سبز ضربی، ۲۱ سطر [ف: ۵-۲۳۵]

● **اجازة لاحمد بن علی اکبر التربتی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-aḥmad ibn-i 'alī akbar at-turbatī
شفتی بیدآبادی، محمد باقر بن محمد نقی، ۱۱۷۵؟ - ۱۲۶۰ قمری
šaftī bīd-ābādī, mohammad bāqer ebn-e mohammad naqī (1762 - 1844)

اجازه روایت است.
آغاز: بسمله ومنه التوفیق للفوز بجنات النعیم و به الالتجاء للنجات

من عذاب الجحیم... الحمدلله المعین لمن استعاره فی کل شدة وصعاب و المجیز لمن استجازه فی الفوز
[دنا ۱۹۷/۱ (۴ نسخه)]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۸۵/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** و یحرم یقضائه الفرج الحلال لاملیء یا صدار ما ورد ولا هو اهل لما منه فرط من ادعائه علم الحق. توضیح هکذا وجد سند الحدیث الظاهر انه
خط: نسخ خوب، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی شکری آهارمهره با ته نقش و نقش تجاری آن، جلد: تیماج مشکی با جدولهای گرهی عطف میشن، ۱۵ص (۱۳- ۲۷)، ۲۱ سطر (۸/۵×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱/۴سم [ف: ۲۹/۱-۵۶۱]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۵۴۸/۲۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** فی اتصاف شخص وصیا لنبی رجوعه الی نفسه لکون الانسان علی نفسه بصیره.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۹۲گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۳۳/۲-۱۷۵]

۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۰۹۸/۴
نسخه اصل: کتابخانه مرکز احیاء میراث اسلامی - قم ۲۰۳۸ [اجازات نسخه اصل در این مجموعه به صورت یک‌جا و تفکیک نشده با عنوان «اجازات الحدیث» آمده است؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳ (در حیات مؤلف)؛ افتادگی: انجام [عکسی ف: ۶-۱۲۳]

۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۸۱۰/۴
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا [ف: ۷-۵۰]

● **اجازة لاحمد بن محمد** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-aḥmad ibn-i muḥammad
دوریستی، عبدالله بن جعفر، - ۶۰۰ قمری
dūrīstī, ʻabd-ol-lāh ebn-e jaʻfar (- 1204)
صورت اجازه‌ای که به ابی عبدالله احمد بن محمد بن عبدالله بن الحسین بن عیاش در شعبان ۵۷۵ نگاشته است.
آغاز: بسم الله تعالی کذا کان فی المستنسخ منه الجزء الاول من مقتضب الاثر ... و له ان یرویه عنی بالاسناد المذکور علی ظهر الاکراسة و قد اجزت له ولولده الاعز ...
انجام: ... من شهور خمس و سبعین و خمسمائة حمداً لله تعالی و مصلیا علی نبیا و آله صلوات الله علیهم تمت علی ما رسمت ... کتاب اخبار وکلاء الائمة علیهم السلام الاربعة مختص تمت.
[دنا ۱۹۸/۱]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۱۴۴۳۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ واقف: سید محمد باقر سبزواری، تاریخ وقف: محرم ۱۴۰۵؛ جلد: میشن یک لای عنابی، عطف میشن قهوه‌ای، ۲گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۲۷-۲۶]

● **اجازة لاحمد بن محمد** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-aḥmad ibn-i muḥammad
برازی، قاسمعلی بن حسنعلی، ق۱۲ قمری
barāzī, qāsem-ʻalī ebn-e hasan-ʻalī (- 18c)
تاریخ اجازه: ظاهراً ۱۰۹۲ق.
اجازه ای به میرزا احمد بن میرزا محمد کاتب نسخه‌ای از «من لایحضره الفقیه» که در پایان آن کتاب قبل از اسانید نگاشته شده است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۱۳۸۴۰
آغاز: بسمله، الحمدلله وحده و الصلاة علی محمد و آله و بعد فیقول الفقیر الی عفو ربه الغنی قاسمعلی؛ **انجام:** و قد اجزته ان یرویه عنی بسندی المتصل الی مؤلفه قدس الله نفسه و المأمول منه ان لاینسانی فی الخلوات و یذکرنی مظان اجابة الدعوات و لله الحمد ... و سلم تسلیما کثیراً کثیراً.
خط: نسخ مورب، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ در حاشیه صفحه آخر «من لایحضره الفقیه»؛ ۱۶ سطر [ف: ۲۷-۲۹]

● **اجازة لاحمد بن محمد بن فهد الحلی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-aḥmad ibn-i muḥammad ibn-i fahd al-ḥillī
نیلی، رضی الدین علی بن محمد، ق۸ قمری
nīlī, razī-yod-dīn ʻalī ebn-e mohammad (- 14c)
تاریخ اجازه: ۲۰ جمادی الثانی ۷۹۱ق
اجازه روایت کتاب «شرایع الاسلام» محقق حلی (۶۰۲-۶۷۶ق) است که به شیخ ابوالعباس احمد بن محمد بن فهد حلی (د ۸۴۱ق/۸-۱۴۳۷م) داده است.
آغاز کتاب: حمدله. صلاة. و بعد، فقد استخرت الله و اجزت للشیخ الاجل الاوحد العالم ... المحقق ... جمال الملة و الحق و الدین احمد بن المرحوم شمس الدین محمد بن فهد ... جمیع کتاب شرایع الاسلام فی معرفة الحلال و الحرام.
انجام کتاب: و سلم کثیراً کثیراً. کتبه العبد الفقیر الی الله تعالی علی بن محمد بن عبدالحمید النیلی. تجاوز الله تعالی عن سیئاته و ذلک فی عشری جمادی الآخرة سنة احدی و تسعین و سبعمائة.
چاپ: ضمن اجازات بحار الانوار (ج۱۰۷: ۲۱۶-۲۱۵)
[دنا ۱۹۸/۱؛ الذریعة، ۲۲۰/۱ «اجازه»؛ طبقات، ۱۴۸/۸]

۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۷۰۸/۱۲
کا: حسین بن حیدر کرکی عاملی، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی با تیماج عنابی لبه‌دار، اندازه: ۱۵×۲۱سم

[ف: ۳-۱۰۲۷]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۷۵/۲۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** ولده فخر الحق و الدین محمد المذکور عنه فلیرو ذلک لمن شا واحب و صلی الله علی سیدنا محمد النبی و اله الطاهرین

کا: ابراهیم بن محمد حرفوشی کرکی عاملی، تا: ۱۰۷۰ق؛ تملک: علامه مجلسی؛ کاغذ: نخودی آهارمهره، جلد: میشن عنابی ضربی با ترنج و سرترنج، ۲گ (۱۰۹ر-۱۱۰ر)، ۱۸-۱۷سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۲/۳×۲۰/۱سم [ف: ۲۹/۱-۵۲۱]

۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۱۴۳/۳-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، کا: محمد حسن بن محمد حسین، تا: ۱۳۳۷ق؛ از روی نسخه نوشته غره صفر ۱۰۴۵ق؛۱ص(۹۶)[عکسی ف:۱-۱۰]

● اجازة لاحمد بن محمد ماجد النجفی / اجازات / عربی

ijāzat-un li-aḥmad ibn-i muḥammad ibn-i mājid an-najafī

شیخ بهائی، محمد بن حسین، ۹۵۳ - ۱۰۳۰ قمری

šeyx-e bahā'ī, mohammad ebn-e hoseyn (1547 - 1621)

تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۱۲۰/۴

خط: نسخ، کا: احمد بن محمد بن شیخ ماجد نجفی، تا: قرن ۱۱ [ف: ۲-۴۱]

● اجازة لاحمد بن محمد الخاتونی / اجازات / عربی

ijāzat-un li-aḥmad ibn-i muḥammad al-xātūnī

شیخ بهائی، محمد بن حسین، ۹۵۳ - ۱۰۳۰ قمری

šeyx-e bahā'ī, mohammad ebn-e hoseyn (1547 - 1621)

تاریخ اجازه: اواخر ربیع الاول ۱۰۲۹ق

اجازه‌ای است به احمد بن محمد بن احمد بن نعمت الله خاتونی که بهائی در انتهای «مشرق الشمسین و اکسیر السعادتین» خود نگاشته است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۲۲/۱

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: اواخر ربیع الاول ۱۰۲۹ق، جا: اصفهان؛ ضمیمه کتاب «مشرق الشمسین و اکسیر السعادتین» بهائی است که مجاز کتابت کرده است؛ جلد: تیماج سرخ ضربی، ۳ص، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: ۱-۲۵۰]

● اجازة لاحمد بن محمد مهدی الخاتون آبادی / اجازات / عربی

ijāzat-un li-mullā aḥmad ibn-i muḥammad mahdī al-xātūn-ābādī

خاتون آبادی، محمد حسین بن صالح، - ۱۱۵۱ قمری

xātūn-ābādī, mohammad hoseyn ebn-e sāleh (- 1739)

تاریخ اجازه: رجب ۱۱۳۹ق

اجازه‌ای برای ملا احمد بن محمد مهدی خاتون آبادی و فرزندش ملا محمد مهدی.

آغاز اجازه: الحمد لله الذی جعل فی الأرض خلفاء من الأنبیاء و الأوصیاء و جعل العلماء لهم أمناء فجعل فی کل خلف منهم عدولا

انجام اجازه: خصهما الله بالرحمة یوم لا ینفع فیه مال و لا بنون و جعلهما من الذین لا خوف علیهم و لا هم یحزنون

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۷۷۷/۵

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۳گ (۲۳۲ر-۲۳۴پ)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۱۵-۱۶۴]

● اجازة لاحمد بن محمد هادی الاصفهانی / اجازات / عربی

ijāzat-un li-aḥmad ibn-i muḥammad hādī al-iṣfahānī

کنبار اوالی، محمد بن یوسف، ق۱۲ قمری

kembār avālī, mohammad ebn-e yūsof (- 18c)

اجازه‌ای است به سید احمد بن میر هادی اصفهانی خاتون آبادی در ۱۱۲۲ هـق. این اجازه در پشت برگ اول کتاب المعیشة «الکافی» نگاشته شده است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۲۱۱۵

آغاز: بسمله، الحمدلله الذی اوجب علی عباده العلم بطریق الروایة و اخذ علیهم اخذ الأحکام بالرجوع و لو بالوسائط الی اهل العصمة و الهدایة.؛ **انجام:** و کتب هذه الحروف بیده الجانیة العاتیة تراب اقدام المؤمنین محمد بن یوسف بن علی کنبار الاوالی الموالی حامداً ممجدا مصلیا معددا للسنة ۱۱۲۲.

خط:نسخ،کاتب = مؤلف،تا: ۱۱۲۲ق؛ ۱ص، ۲۵ سطر [ف: ۲۷-۳۷]

● اجازة لاحمد بن محمد هادی الاصفهانی / اجازات / عربی

ijāzat-un li-aḥmad ibn-i muḥammad hādī al-iṣfahānī

حسینی موسوی، احمد بن علی، ق۱۲ قمری

hoseynī mūsavī, ahmad ebn-e 'alī (- 18c)

صورت اجازه‌ای است به احمد بن می‌محمد هادی اصفهانی خاتون آبادی در ۱۱۲۲ هـق، این اجازه در پشت برگ آخر کتاب الجهاد «الکافی» نگاشته شده است. تاریخ اجازه به قرینه اجازه شیخ محمد ابن یوسف کنبار اوالی در پایان کتاب «المعیشة» الکافی تعیین گردیده است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۲۱۱۵

آغاز: بسمله، الحمدلله الذی انعم علینا بایضاح سبل الهدایة و نظمنا فی سلک ارباب الدرایة؛ **انجام:** و کتب هذه الحروف بیده الفانیة الجانیة الاقل احمد بن علی الحسینی الموسوی عفا الله تعالی عنهما و عن المؤمنین و المؤمنات آمین.

خط: نسخ،کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۲؛ ۱ص، ۲۴سطر [ف: ۲۷-۲۰]

● اجازة لاحمد علی الرشتی / اجازات / عربی

ijāzat-un li-aḥmad ʻalī ar-raštī

شفتی بیدآبادی، محمد باقر بن محمد نقی، ۱۱۷۵؟ - ۱۲۶۰ قمری

šaftī bīd-ābādī, mohammad bāqer ebn-e mohammad naqī (1762 - 1844)

تاریخ اجازه: ۲ ربیع الثانی ۱۲۵۳ق و یا محتملاً ۱۲۵۱ق طبق آنچه در نسخه ملک هست.

[الذریعة ۱۱: ۱۵، ۱۶: ۳۸۰-۳۷۹]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۸۱۰/۹

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۷ ذیحجه ۱۲۵۱ق [ف: ۷-۵۰]

۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۰۳۸/۲ و عکسی۲۰۹۸/۲

بی‌کا، تا: قرن ۱۳ (در حیات مؤلف)؛ جلد: تیماج مشکی، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [محدث ارموی مخ: ۱-۳۳] و [عکسی ف: ۶-۱۲۳]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۸۵/۱۴

آغاز: بسمله و منه التأیید و النصرة للغلبة علی الشیطان الرجیم و التوفیق به القوز ... الحمدلله فاطر السموات و الارضین جاعل الجنة حاویة لما تشتهیه الانفس؛ **انجام:** و الجدالتام فی اتصاف النفس بالصفات الملائمة فی الوصی و تنزیهها عن ارذائل المتحققة فی الشی. حرره خادم الشریعة فی ثانی شهر ربیع الثانی فی سنة ۱۲۵۳

خط: نسخ خوب، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی شکری آهارمهره، جلد: تیماج مشکی با جدول‌های گرهی عطف میشن، ۲۲ص (۱۹۷-۲۱۸)، ۲۱ سطر (۸/۵×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱/۴سم [ف: ۲۹/۱-۵۶۳]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۵۴۸/۱۰

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۳۳/۲-۱۷۵]

● اجازة لاسدالله قاسمی خوئی / اجازات

ijāzat-un li-asad-ul-lāh qāsimī xūʼī

نجفی اصفهانی، محمد رضا بن محمد حسین، ۱۲۸۸ - ۱۳۶۲ قمری

najafī esfahānī, mohammad rezā ebn-e mohammad hoseyn (1871 - 1943)

تاریخ اجازه: ۲۲ رمضان ۱۳۴۷ق، محل صدور اجازه: قم

اجازه‌نامه‌ای است که ابوالمجد محمد رضا بن شیخ محمد حسین بن شیخ محمد باقر بن شیخ محد تقی نجفی اصفهانی به حاج شیخ اسدالله بن حسینقلی قاسمی خوئی اعطا نموده است.

[میراث اسلامی ۱۰/۷۸۰]

خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۹۲۳/۱

این نسخه زیراکس از روی نسخه اصلی می‌باشد؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ در پایان این اجازه‌نامه مرحوم شیخ اسدالله طی یادداشتی اظهار نموده که در سال ۱۳۵۰ در قم از حاج شیخ عباس قمی به صورت شفاهی اجازه روایت دریافت نموده است. [میراث اسلامی: دفتر دهم-۷۸۰]

● اجازة لاسد الله بن محمد باقر الشفتی / اجازات / عربی

ijāzat-un li-asad-ul-lāh ibn-i muḥammad bāqir aš-šaftī

تربتی، احمد بن علی اکبر، ق۱۳ قمری

torbatī, ahmad ebn-e ʻalī akbar (- 19c)

اجازه مفصلی است دارای فوائد تاریخی بسیار و نقل پاره‌ای از احادیث و مقداری از حالات و شرح حال حجة الاسلام شفتی و اجازه وی به مجیز (تربتی). تربتی از شاگردان حجت الاسلام شفتی بوده و از او اجازه روایت داشته است. وی اجازه روایت حاضر را برای سید اسدالله بن محمد باقر شفتی (-۱۲۹۰ق)، فرزند استادش، که خود از علمای مشهور و صاحب تألیفات متعدد است در تاریخ سه‌شنبه ۲۳ شوال ۱۲۷۳ نگاشته است. در پایان برای اقتدا به علمای سلف چند حدیث از روایات ائمه معصوم (ع) را نقل می‌کند.

آغاز: بسمله یا رحمن یا رحیم أعدنا من شر الشیطان الرجیم... الحمدلله علی کل نعمة من نعمائه حمداً دائماً بدوام کبریائه

انجام: ختم الله لنا بالخیر والعافیة وحشرنا مع خاتم النبیین وعترته الطاهرین صلی الله علیهم صلاة کثیرة دائمة

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۵۹۹-۱۸/۱۱۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: سه‌شنبه ۲۳ شوال ۱۲۷۳ق؛ مصحح؛ ۱۵گ، ۳۴-۳۶ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱-۷۹]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۴۳عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۳-۹۵]

● اجازة لاسدالله بن محمد باقر الشفتی / اجازات / عربی

ijāzat-un li-asad-ul-lāh ibn-i ibn-i muḥammad aš-šaftī

صاحب جواهر، محمد حسن بن باقر، ۱۲۰۰؟ - ۱۲۶۶ قمری

sāheb javāher, mohammad hasan ebn-e bāqer (1786 - 1850)

اجازه‌ای است روایی‌ـاجتهادی در چهار برگ که صاحب جواهر به سید اسدالله شفتی فرزند مرحوم حجة الاسلام سید محمد باقر شفتی داده در زمانی که حجة الاسلام نیز در قید حیات بوده است. صاحب جواهر تصریح کرده که هنگامی که تصنیف جواهر می‌کرده شیخ اسدالله مدت مدیدی را در درس او حاضر می‌شده و بخش مهمی از آن را به دقت خوانده و مسائل و مقامات دیگری را هم از او استفاده کرده تا به رتبه اجتهاد رسیده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۵۰۵

آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم العطوف الحنان المنان ذی الفضل و الاحسان و الحمدلله رب العالمین الذی جعل فی الارض خلقا... و کان ممن جد فی الطب و بذل الجهد فی تحصیل المطلب و فاز بسعادتی العلم و العمل و حاز منهما الحظ الأوفر الاکمل ولدنا و قرة اعیننا التقی النقی و المهذب الصفی العالم العامل و الفاضل الهامل الدیب الاریب ذوالفطنة الوقادة و القریحة النقادة و الاخلاق الکریمة و الفطرة المسقیمة؛ **انجام:** العبد العاثر الراجی عو ربه الغفور محمد حسن بن المرحوم الشیخ باقر قدس سره.

خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳ق؛ مهر: «محمد حسن ۱۲۲۴» (بیضی)، «لا اله الا الله الملک الحق المبین عبده محمد حسن» (مستطیل)؛ جلد: چرم قهوه‌ای، ۴گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۶/۴×۲۲/۵سم [ف: ۴۳-۱۳۱]

● **اجازة للالیاس خان** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-l-ilyās xān

کربلائی، حسین بن علی، ق۱۲ قمری

karbalā'ī, hoseyn ebn-e 'alī (- 18c)

تاریخ اجازه: نیمه محرم ۱۱۲۴ق

اجازه‌ای حدیثی برای الیاس خان بکا استرابادی (؟).

آغاز اجازه: الحمدلله الذی أوضح لنا السبیل الی مآخذ الأحکام و جعل الروایة طریقاً لأخذها عن هداة الأنام و صلی الله علی سید الأنبیاءمحمد المصطفی

انجام اجازه: قال ذلک بلسانه ... و فقه الله للعمل فی یوم لغده قبل أن یخرج الأمر من یده حامدا مصلیا مسلما ...

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۱۴۸/۲

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: بابا ابن مولانا یحیی دزجی از محال همدان، تا: ۱۱۲۴ق، به‌دستور الیاس خان بکا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای بدون مقوا، ۷گ (۱۳۶پ-۱۴۲ر)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۲×۱۷/۵سم [ف: ۳-۳۸۴]

● **اجازة لامینة الاصفهانی** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-amīna al-iṣfahānī

نجفی اصفهانی، محمد رضا بن محمد حسین، ۱۲۸۸ - ۱۳۶۲ قمری

najafī esfahānī, mohammad rezā ebn-e mohammad hoseyn (1871 - 1943)

صورت اجازه‌ای است برای خانم امینه اصفهانی به تاریخ ۱۰ ربیع الاول ۱۳۵۷ که در اصفهان نگاشته شده است.

آغاز کتاب: ما الروض اذا طاب شمیمه و تدبج ادیمه و صح هواؤه فاعتل نسیمه تسلسلت فی خلاله جداوله و حدثت بحدیث قدرة القدیم تعالی عنادله.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۷۷۱

آغاز: برابر

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ بخط مجیز و نسخه پیش نویس وی می‌باشد؛ جلد: تیماج زرد ضربی، ۸گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۲۲-۳۰۶]

● **اجازة لبدرالدین احمد العاملی الحسینی** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-badr-id-dīn aḥmad al-'āmilī al-ḥusaynī

شیخ بهائی، محمد بن حسین، ۹۵۳ - ۱۰۳۰ قمری

šeyx-e bahā'ī, mohammad ebn-e hoseyn (1547 - 1621)

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۶۱۴

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۰۲۶ق [ف: ۱۰-۱۳]

● **اجازة لبنی زهرة = اجازة لابی الحسن علی بن ابراهیم** / اجازات / عربی

ijāzat-ul ḥadīṯ li-banī zuhra = ijāzat-un li-abi-l-ḥasan 'alī ibn-i ibrāhīm

علامه حلی، حسن بن یوسف، ۶۴۸ - ۷۲۶ قمری

'allāme-ye hellī, hasan ebn-e yūsof (1251 - 1326)

تاریخ تألیف: ۱۵ شعبان ۷۲۳ق

اجازه حدیث مبسوط و معروفی است از علامه که برای پنج تن از بنی زهره، یعنی علاء الدین ابی الحسن علی بن ابراهیم و فرزندش شرف الدین حسین بن علی و برادرش بدرالدین محمد بن ابراهیم و فرزند وی امین الدین احمد بن محمد و فرزند دیگرش عزالدین حسن بن محمد نگاشته است.

آغاز کتاب: بسمله، اما بعد حمد لله علی تواتر نعمائه و تظافر الائه و السلام علی اشرف انبیائه و سید رسله محمد. فان العبد الفقیر الی الله حسن بن یوسف بن علی المطهر غفره الله تعالی و لو الدیه و اصلح امرداریه، یقول ان العقل و النقل متطابقان علی ان کمال النفس هو بامتثال الا و امر الالهیة و الانقیاد الی التکالیف الشرعیة

انجام کتاب: فلیرووا أدام الله أیامهم ذلک عنی محتاطین فی

الرواية، عظم الله أجرهم ...
چاپ: ضمن اجازت بحار الانوار (ج۱۰۷: ۱۳۷-۶۰)
[دنا ۱۹۳/۱ (۱۱ نسخه)؛ الذریعة ۱۷۶/۱؛ مکتبة العلامه الحلی ص ۲۷-۲۸؛ الاجازة الکبیرة، علامه حلی، تحقیق کاظم عبود فتلاوی، نجف ۱۴۲۶ق ۱۲۰ص]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۰۴/۲۷
خط: نسخ، کا: شمس الدین محمد بن حسن جباعی، تا: قرن ۹؛ کاغذ: فستقی، جلد: میشن زرد ضربی نو، ۸ص (۱۵۷-۱۶۵)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۴ [ف: ۵-۱۰۸]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۷۵/۲۰
آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر؛ انجامه: «و کتب صورة هذه الاجازة فی عصر نهار الخمیس لیلة السادس عشر من شهر ربیع الاول سنه الف و اثنان هجریة علی مشرفها السلام و التحیة افقر عباد ربه الغنی الحسین بن حیدر الحسینی الکرکی عفی عنه من نسجه (کذا؛ نسخة) مشحونة بالغلط وفقنا الله لاصلاحها بنسخة صحیحة و الحمدلله رب العالمین. و کتبه الفقیر ابرهیم بن محمد الحرفوشی العاملی غفرالله له و لوالدیه و لجمیع المومنین فی سنة سبعین بعد الالف من الهجره علی مشرفها السلم»
کا: ابراهیم بن محمد حرفوشی کرکی عاملی، تا: با تاریخ ۱۰۷۰ق؛ تملک: علامه مجلسی، محمد بن زین العابدین موسوی؛ کاغذ: نخودی آهارمهره، جلد: میشن عنابی ضربی با ترنج و سرترنج، ۲۱گ (۸۲ر-۱۰۲ر)، ۱۸-۱۷سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۲/۳×۲۰/۱سم [ف: ۲۹/۱-۵۲۰]

۳. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۲۶۰/۳
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، کا: ناصر الدین محمد بن احمد بندستانی تونی خراسانی، تا: ۲۶ محرم ۱۰۲۱ق، جا: مکه؛ مصحح، محشی، از موقوفات رمضانیه ۱۲۳۰؛ واقف: ابراهیم شریف حسینی، تاریخ وقف: ۱۲۳۰؛ جلد: تیماج سرخ مجدول، ۱۹ص (۱۸۱-۱۹۹)، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۳۰سم [ف: -۱۳۱]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۳۰/۳
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲-۲۷]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۳۹۶/۵
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای مقوایی، ۱۷گ (۱۹۶پ-۲۱۳ر)، ۱۸سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱۵-۴۲۳۸]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۹۵۵/۴
خط: نستعلیق، کا: احمد بن صالح درازی بحرانی، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج آلبالویی مقوایی عطف مشکی، ۱۵ سطر (۶×۱۲)، قطع: ربعی، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۱۶-۴۱۰]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۱۳۸/۱۰۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** و ابی محمد جمال الدین حسن عضد هم الله تعالی بدوام امام مولانا و کتب العبد الفقیر الی الله تعالی حسن بن یوسف بن علی بن المطهر الحلی فی خامس عشر شعبان سنة ثلث و عشرین و سبعمائة حامدا مصلیا ان یروی هو و هم عنی جمیع ما صنفته فی سایر العلوم العقلیة و النقلیة ...
خط: نسخ، کا: ابن محمد شریف مراد حسین السمنانی، تا: قرن ۱۱؛ در مجموعه‌ای که گردآورنده آن شمس الدین محمد خاتونی معروف به ابن خاتون است، در پایان این عبارت آمده: «قد وفق العبد الذلیل الجانی ابن محمد شریف مراد حسین السمنانی بامتثال امر الصاحب الاعظم الاکرم شرف آل خاتون شمس الملة و الحق و الدین متعنا الله و جمیع المسلمین بطول بقائة بحرمة سید المرسلین محمد و آله» معلوم می‌شود که این مجموعه به‌دستور ابن خاتون نوشته شده زیرا که از این نوع تعبیرات در بسیاری از جاهای آن آمده است و بعداً مجموعه در تصرف حکیم احمد گیلانی درآمده و او نیز اضافاتی بر آن کرده است؛ کاغذ: فرنگی، اندازه: ۲۴×۳۸سم [ف: ۱۵-۱۸۱]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۴۹۳/۴
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، ۲۱گ (۶۳پ-۸۴ر)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۲۲-۸۱]

۸. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۷۵۹/۴
خط: نسخ، کا: سید محمد موسوی، تا: ۱۲۸۴ق [ف: ۳-۱۹]

۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۸۵۲/۶
خط: نسخ، کا: اسماعیل بن عبدالله خوانساری، تا: ۱۲۹۴ق؛ جلد: تیماج قرمز ضربی، ۱۸گ (۵۹۷ر-۶۱۵پ)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [ف: ۲۳-۴۰]

۱۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۶۰۵/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد باقر بن میرزا محمد، تا: ۱۳۰۹ق؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۲گ (۱ر-۱۲پ)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۵-۸]

۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۱۹۸
خط: نستعلیق، کا: عیسی بن شکرالله طهرانی، تا: ۳ رجب ۱۳۱۹ق [مختصر ف: -۲۲]

۱۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۱۰۸/۳
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ کاغذ: فرنگی، جلد: گالینگور، ۱۳گ (۴۴پ-۵۷پ)، ۱۹ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۱۱-۲۰۶۳]

۱۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۵۹۸/۴
نسخه اصل: کتابخانه شهرداری-گرگان؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ در پایان کتاب (اجازة الحدیث) ص ۴۲۴ چنین آمده: «نقلتها من الشیخ ناصر بن ابراهیم البویهی حفظه الله تعالی و هو نقلها من خط الشهید شمس الدین محمد بن مکی قدس الله روحه»؛ ۳۳گ (۳۹۱-۴۲۴) [عکسی ف: ۲-۱۸۸]

۱۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۹۳۰/۵

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: چرم قهوه‌ای با یک ترنج ضربی در وسط و جدول حاشیه، ۱۹-۲۱ سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۷×۲۳سم [ف: ۴۷-]

● **اجازة لبهاء الدين زكريا بن محمد قريشي** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-bahā'-ud-dīn zakarīyyā ibn-i muḥammad qurayšī
سهروردی، عمر بن محمد، ۵۴۲ - ۶۲۲ ؟ قمری
sohravardī, 'omar ebn-e mohammad (1148 - 1226)
نگاشته شده در شب ۲۱ ذیحجه ۶۲۶ در حرم شریف.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۴۷۸/۳-ف
نسخه اصل: کتابخانه توبینگن Ma VI 90؛ بی‌کا، تا: ۴ ربیع الاول ۷۲۲؛ سپس چند بند پراکنده فارسی و تازی [فیلم‌ها - ف: ۳-۱۵۷]

● **اجازة لبهاء الدين محمد الجيلي = انهاء** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-bahā'-ud-dīn muḥammad al-jīlī
مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی، ۱۰۳۷ - ۱۱۱۰ قمری
majlesī, mohammad bāqer ebn-e mohammad taqī (1628 - 1699)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۶۴۷/۲
پایان کتاب العتق؛ خط: تعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۴ جمادی الثانی ۱۰۷۵ق [مختصر ف: -۲۳]

← اجازة لبهاء الدين محمد و ابوتراب عبدالصمد ≻ اجازة للشيخ البهائي و اخيه عبدالصمد

● **اجازة للبيهقي** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-l-biyhaqī
فاضل یمنی، یحیی بن قاسم، ۶۸۰ - ۷۵۰ قمری
fāzel-e yamanī, yahyā ebn-e qāsem (1282 - 1350)
تاریخ اجازه: ذیقعده ۷۲۹ق، محل صدور اجازه: جوین از بلاد خراسان
اجازه‌نامه‌ای است که برای شمس الدین محمد بن محمد بن شمس بن حسن حسینی بیهقی صادر شده و در آن اجازه روایت «کافیه» و «شافیه» ابن حاجب و کتاب مفصل و مختصر المعانی را به بیهقی داده است. فاضل یمنی خود، کتاب «المفصل» را از رضی الدین یحیی بن مسیب بن خمیر روایت می‌کند و او از فخرالدین قصاری و او از صدرالدین علی بن عمر بن محمد خراسانی اندقانی و او از نجم الدین ابی عمر و عثمان بن الموفق اسفراینی و او از تقی الدین عثمان بن عبدالرحمن شهروزی و او از زمخشری روایت می‌کند. همچنین فاضل یمنی «مختصر المعانی» را به سند متقدم از شهاب الائمه خوافی و او از مصنف روایت می‌کند.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۲۱۰/۲
آغاز: الحمدلله المتوحد بالعظمة و الكمال المتفرد بالجلال و الجمال
خط: نستعلیق، کا: شمس بن محمد بن شمس بن حسن حسینی بیهقی، تا: قرن ۸ جا: قریه قارزیه از ناحیه جوین؛ محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای سوخت ترنج لچکی، ۲گ (۱۱۳پ-۱۱۴پ)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: ۳۸-۳۰۶]

● **اجازة لتاج الدين اسماعيل** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-tāj-ud-dīn ismā'īl
نصر تونی، محمد بن احمد، ق۱۱ قمری
nasr-e tūnī, mohammad ebn-e ahmad (- 17c)
اجازه‌نامه ناصرالدین محمد مشهور به نصرتونی به تاج الدین اسماعیل بن سید محمد مازندرانی. مجاز نزد مجیز در مشهد مقدس کتاب «کافی» و «من لایحضره الفقیه» و «خلاصة الاقول» را از اول تا آخر تلمذ کرده و وی هم در دهه اول ذیقعده ۱۰۳۴ اجازه نقل این کتاب را از طرق سلسله روایتی خودش به وی داده است.

خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۵۳۲/۲
آغاز: بسمله و عليك المعول فى الافتتاح و التتميم و عونك و غفرانك نرجوا يا كريم الحمدلله الذى جعل الرواية من انفس نفائس دراية الاحكام
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ دارای حواشی از شیخ محمد شامی با نشان «سلمه الله»؛ تملک: محمد مهدی و مهدی بن کیقباد؛ جلد: تیماج مشکی ضربی با ترنج با سر جدول‌دار، ۲ص، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: -۲۷۲]

● **اجازة لتاج الدين بن هلال جزايري** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-tāj-ud-dīn ibn-i hilāl-i jazyir ī
شهید ثانی، زین الدین بن علی، ۹۱۱ - ۹۶۵ قمری
šahīd-e sānī, zayn-od-dīn ebn-e 'alī (1506 - 1558)
تاریخ اجازه: شب جمعه ۱۴ ذیحجه ۹۶۴ق
آغاز اجازه: بسمله. الحمدلله و سلامه على عباده الذين اصطفى و الصلوه على نبيه محمدو اله الخلفا الشرفا

انجام اجازه: علی سبیل الارتجال و غایه الاستعجال و ضیق المجال حامدالله تعالی علی کل حال و مصلیا علی رسوله محمد و علی اله و صحبه و هو حسبنا و نعم الوکیل
چاپ: ضمن اجازات بحار الانوار (ج۱۰۸: ۱۴۵-۱۴۳)

۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۷۰۸/۶۴
کا: حسین بن مظفر علی بن حسین بن حیدر کرکی عاملی، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی با تیماج عنابی لبه‌دار، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۱۰۲۷]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۷۵/۶۷
آغاز و انجام: برابر
کا: ابراهیم بن محمد حرفوشی کرکی عاملی، تا: ۱۰۷۱ق؛ تملک: علامه مجلسی؛ کاغذ: نخودی آهارمهره، جلد: میشن عنابی ضربی با ترنج و سرترنج، ۳گ (۳۳۴پ-۳۳۶ر)، ۱۸-۱۷ سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۲/۳×۲۰/۱سم [ف: ۲۹/۱-۵۳۲]

● **اجازة لتاج الدین حسن بن غیاث الدین الاسترآبادی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-tāj-ud-dīn ḥasan ibn-i ġīyāṯ-ud-dīn al-istarābādī
میسی، علی بن عبدالعالی، - ۹۳۸ ؟ قمری
mī sī, ʻalī ebn-e ʻabd-ol-ʻālī (- 1532)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۹۹۶/۱
آغاز: الحمدلله و سلام علی عباده الذین اصطفی خصوصاً علی سیدنا محمد النبی الامی ... و بعد فان الشیخ الجلیل ... مولانا تاج الدین؛ **انجام:** و کتب هذه الاحرف بیده الفانیة الجانیة علی بن عبدالعال بالمشهد (پاک شده) ... لاحدی عشر لیلة خلت من شهر جمادی الاخر سنة اثنین (به زیر وصالی رفته) لتسعمائة حامداً لله تعالی مصلیاً
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۱ جمادی الثانی، قرن ۱۰؛ جلد: تیماج ضربی قهوه‌ای، ۱گ (۱پ)، ۲۰ سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: ۱۴-۲۸۷]

● **اجازة لتلمیذه** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-tilmīḏ-i-h
فاضل هندی، محمد بن حسن، ۱۰۶۲ - ۱۱۳۷ قمری
fāzel-e hendī, mohammad ebn-e hasan (1652 - 1725)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۵۸۵/۲
کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۱؛ ۱گ (۱۶۱پ) [مختصر ف: -۲۳]

● **اجازة لجعفر الطهرانی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-jaʻfar aṭ-ṭihrānī
شفتی بیدآبادی، محمد باقر بن محمد نقی، ۱۱۷۵؟ - ۱۲۶۰ قمری
šaftī bīd-ābādī, mohammad bāqer ebn-e mohammad naqī (1762 - 1844)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۵۴۸/۲
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۳۳/۲-۱۷۵]

● **اجازة لجلال الدین بن مرتضی تاج الدین** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-jalāl-id-dīn ibn-i murtaḍā tāj-id-dīn
حسینی کرکی، حسین بن حیدر، - ۱۰۴۱ قمری
hoseynī karakī, hoseyn ebn-e heydar (- 1632)
کرکی در این اجازه از خود نام نبرده اما تصریح کرده که در دو زمان ظهر شنبه ۱۶ جمادی الاول ۱۰۰۳ق در کاظمین و شب جمعه ۷ جمادی الثانی ۱۰۰۷ق از شیخ بهایی اجازه گرفته است. در همین مجموعه هم احادیثی از شیخ بهایی در همین تاریخ‌ها نقل کرده که نشان می‌دهد بی‌شک نویسنده اجازه خود اوست. مجلسی در «بحارالانوار» با تردید او را نویسنده این اجازه دانسته است.
آغاز اجازه: الحمدلله و الصلوة و السلم علی عباده الذین اصطفی خصوصا علی سیدنا محمد المصطفی و آله اولی السبق و الفضل و الصفا
انجام اجازه: فان دعاه مرجوا اجابته و المحه المجیز المعترف بذنبه المغترف من بحار لطف ربه
چاپ: ضمن اجازات بحار الانوار (ج۱۱۰: ۱۳-۱۱)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۷۵/۳۲
آغاز و انجام: برابر
کا: ابراهیم بن محمد حرفوشی کرکی عاملی، تا: با تاریخ ۱۰۷۰ق؛ تملک: علامه مجلسی؛ کاغذ: نخودی آهارمهره، جلد: میشن عنابی ضربی با ترنج و سرترنج، ۲گ (۱۵۴ر-۱۵۵پ)، ۱۸-۱۷سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۲/۳×۲۰/۱سم [ف: ۲۹/۱-۵۲۳]

● **اجازة لجلال الدین محمد** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-jalāl-id-dīn muḥammad
شیخ بهائی، محمد بن حسین، ۹۵۳ - ۱۰۳۰ قمری
šeyx-e bahāʼī, mohammad ebn-e hoseyn (1547 - 1621)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۰۰۹
در انتهای مشرق الشمسین؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا

[ف: ۱-۶۷۷]

● اجازة لجلال الدین محمد بن علیخان جربادقانی
/ اجازات / عربی
ijāzat-un li-jalāl-id-dīn muḥammad ibn-i ‘alī-xān jurbādiqānī
شیخ بهائی، محمد بن حسین، ۹۵۳ - ۱۰۳۰ قمری
šeyx-e bahā’ī, mohammad ebn-e hoseyn (1547 - 1621)

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۶۳۶/۲
خط: نستعلیق،کاتب = مؤلف،تا:۳ ربیع الاول ۱۰۱۶ق [ف: ۲-۲۹۲]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۸۷/۲
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۰۱۶ق [ف: ۲۲-۱۴۲]
۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۲۰۷
خط: نستعلیق درشت خط، بی‌کا، تا: ۱۰۷۲ق [ف: ۱۶-۲۱۷]

● اجازة لجمال الدین احمد السعدی / اجازات / عربی
ijāzat-un li-jamāl-id-dīn aḥmad as-sa‘dī
شیخ بهائی، محمد بن حسین، ۹۵۳ - ۱۰۳۰ قمری
šeyx-e bahā’ī, mohammad ebn-e hoseyn (1547 - 1621)

قم؛ بروجردی؛ شماره نسخه:۸۰
آغاز: بسمله، الحمد لله الفرد ... و صلی الله علی سیدنا محمد وآله اجمعین؛ **انجام:** العمل فی یومه لغده قبل ان یخرج الامر من یده فی رابع شهر رجب ... باطنا و ظاهرا
در پایان کتاب «مختلف الشیعة» آمده است؛ بی‌کا، تا: ۱۰۰۰ (؟)، جا: کربلا [ف: ۱-۵۴]

● اجازة لجمال الدین یوسف بن حاتم / اجازات / عربی
ijāzat-un li-jamāl-id-dīn yūsuf ibn-i ḥātam
ابن طاوس، علی بن موسی، ۵۸۹ - ۶۶۴ قمری
ebn-e tāvūs, ‘alī ebn-e mūsā (1194 - 1266)
اجازه نسبتاً مفصلی است در چند «فصل» بسیار مفید برای شناخت ابن طاوس و آراء مخصوص وی که برای شیخ جمال الدین یوسف بن حاتم بن فوز بن مهند شامی نگاشته شده است.

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۰۴/۷۲
خط: نسخ، کا: شمس الدین محمد بن علی بن حسن جباعی، تا: قرن ۹؛ ۲ص (۳۰۸-۳۰۹) [ف: ۵-۱۱۰]
۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۴۹۳/۲
آغاز: یقول علی بن موسی ... احمدالله جل جلاله بما علمنی من التحمید حمدا کما یلیق بعظمة المالک الحمید حمدا ببیان المقال و لسان الحال.؛ **انجام:** گویا ناتمام: فلعلی لا ارویه کما سمعت فقال ان اصبت فیه فلا بأس انما هو بمنزلة تعال و هلم و اقعد و اجلس.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، ۴گ (۵۴ر-۵۸پ)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۲۲-۸۰]

● اجازة لحاجی حسینا / اجازات / عربی
ijāzat-un li-ḥājī ḥusaynā
شیخ بهائی، محمد بن حسین، ۹۵۳ - ۱۰۳۰ قمری
šeyx-e bahā’ī, mohammad ebn-e hoseyn (1547 - 1621)

یزد؛ جامع کبیر؛ شماره نسخه:۱۵۰/۲
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۰۱۹ق [نشریه:- ۴۳۹۸]

● اجازة لحاجی محمد طالب / اجازات / عربی
ijāzat-un li-ḥājī muḥammad ṭālib
حمیری نجفی، محمد بن فرج، - ۱۰۵۹ ؟ قمری
hemyarī najafī, mohammad ebn-e faraj (- 1649)
محمد حمیری نجفی به حاجی محمد طالب که در کسب دارایی و دانش موفق بوده است اجازه روایت کتاب «الکافی» را می‌دهد که نزد اجازه‌دهنده خوانده و نسخه را مقابله کرده است. اجازه‌دهنده بایستی محمد بن فرج حمیری نجفی (-حدود ۱۰۵۲-۱۰۵۹ق) باشد که «ابواب الجنان المشتمل علی رسائل الثمان» (الذریعه ۱/۷۷) را در ۱۰۵۲ ق نگاشته است.
[اعلام ۲۰۶۶/۳؛ طبقات ۵۴۷/۱۱]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۸۱۳
آغاز: حمدله. صلات. اما بعد، فقد وفق الله المولی الاعظم و الدستور المکرم
خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ در پایان «کتاب الجنایز» از «الکافی» کلینی؛ ۱گ (۱۶۸پ) [ف: ۲-۹]

● اجازة لحاجی مصطفی قلی = اجازه نامه / طب، اجازات / فارسی
ijāzat-un li-ḥājī muṣṭafā qulī
سرخابی، مهدی بن عبدالله، ق۱۳ قمری
sorxābī, mahdī ebn-e ‘abd-ol-lāh (- 19c)
تاریخ تألیف: دوشنبه پایان شعبان ۱۲۶۴ق
اجازه به حاجی مصطفی قلی درباره هشت چیز: افسون کردن ۸۰۰ گروه مار و ۷۱ ملت مار مگر افعی و افسون کردن عقرب و سگ دیوانه، و رطیلا و کنه، افسون تب لرز سه یک، و نزله‌بندی و اجازه کارد. در برابر او باید چهار غاز به فقرا کفاره بدهد. همچنین به او اجازه افسون داده است در هفت چیز: مارگزیده، عقرب‌گزیده، درد گلو، درد پستان، درد اصول، دشوار زاییدن

زن، بچه انداختن.
[فهرستواره منزوی ۳۲۶۵/۵]

همدان؛ ایزدی، محمود؛ شماره نسخه:۲
بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۵-۳۶۹]

● اجازة لحافظ حسن الفهمی / اجازات / عربی
ijāzat-un li-ḥāfiẓ ḥasan al-fahmī
باتونی، امین بن رجب، قرن ۱۴قمری
bātūnī, amīn ebn-e rajab (20c)

اجازه‌نامه‌ای است در نقل حدیث و روایت که توسط امین بن رجب باتونی (باطومی) از شاگردان سید محمد حلمی الباطومی در ۱۳۲۵ به حافظ حسن فهمی صبانجهوری پسر علی الباطومی داده شده است. مجیز که نزد استادانی همچون مصطفی باطومی اوغلاوری و محمد افندی خوبوی و عبدالله رشدی طاشکوبری علوم اسلامی را فرا گرفته، اجازه روایت را خود از سید محمد حلمی باطومی و ایشان نیز از احمد شاکربن خلیل زعفرانبولی دریافت کرده است.

۱. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۱۰۷۲
خط: نسخ، کاتب = مؤلف (امین بن رجب باتونی راوی)، تا: قرن ۱۴؛ جدول زر و لاجورد، با سرلوح؛ قطع: ربعی [نشریه: ۷-۹۸]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۷۸۲
آغاز: بسمله، الحمدلله الذی شرح صدور العلماء لانوار العلوم النافعه و شح نحورهم بجواهر الفنون اللامه ... اما بعد، فان احسن ما یبتغی و یطلب و انفس ما یشتهی و یرغب... ؛ **انجام:** هذه وصیتی الیك. و الله تعالی حفیظ علیك ... الحمدلله علی التمام و الصلوه و السلام علی سید الانام و علی آله الکرام و اصحابه ذوی الاحترام.
خط: نسخ، کا: رجب الباطومی، تا: ۱۳۲۵ق؛ سرلوح و کتیبه به زر و شنگرف و لاجورد در ابتدای رساله، مجدول، جداول به زر و سیاه، دو صفحه آغازین دارای کمنداندازی و تذهیب ما بین دو جدول، ما بین عبارات در متن دوایری به زر؛ مهر: ناخوانا با تاریخ ۱۳۱۸ که احتمالاً مهر کاتب باشد؛ کاغذ: هندی نخودی، جلد: مقوا با روکش پارچه‌ای سبز ماشی ضربی ترنج و لچکی زرکوب، ۱۰گ، ۱۵سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۱۶-۴۳۴]

● اجازة لحافظ محمد بن عبدالله کامی / اجازات / عربی
ijāzat-un li-ḥāfiẓ muḥammad ibn-i ʻabd-ul-lāh-i kāmī
احمد بن عبدالرحمن بن مصطفی، ق۱۳ قمری
ahmad ebn-e ʻabd-or-rahmān ebn-e mostafā (- 19c)

تاریخ اجازه: ۱۲۶۷ق
اجازه‌ای که به سید حافظ محمد بن عبدالله کامی در روایت قصیده برده از طریق وی داده و در پایان خواص این قصیده به ترکی آمده است.

یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه:۴۹۵
آغاز: الحمدلله الذی جعل طلب الاستاد مما یتشرف به العباد و هو من خصائص هذه الامة دون باقی العباد
خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: ۲۰ رجب ۱۲۶۷ق؛ با مهر مربع مجیز، در برگ آخر یادداشتی از مجاز آمده که در هنگام اجازه ۱۷ سال داشته است؛ جلد: مقوایی عطف و گوشه‌ها تیماج مشکی، ۵گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۱۹/۵سم [ف: ۲-۱۸۳]

● اجازة لحافظ محمد توفیق / اجازات / عربی
ijāzat-un li-ḥāfiẓ muḥammad tawfīq
قیصری، محمود حمدی بن محمد امین، ق۱۴ قمری
qeysarī, mahmūd hamdī ebn-e mohammad amīn (- 20c)

اجازه ای است که به سال ۱۳۲۲ برای حاج حافظ محمد توفیق بن ابو بکر نوشهری نوشته شده و مجیز در آن مشایخ و طرق روایتی خود را ذکر کرده است.
آغاز کتاب: الحمدلله الذی علمنا ما لم نعلم و اسعدنا بتعلیم العلوم و اکرم و الصلاة و السلام علی محمد المرشد للأمم

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۹۶۴
آغاز: برابر
خط: نسخ زیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ امضاء و تاریخ در پایان به‌خط مجیز؛ مهر: «محمود حمدی» (بیضی)؛ جلد: تیماج زرد، ۹گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۵-۲۳۶]

● اجازة لحسن بن ترکی العزیزی / اجازات / عربی
ijāzat-un li-ḥasan ibn-i turkī al-ʻazīzī
محقق کرکی، علی بن حسین، ۸۹۰ - ۹۴۰ قمری
mohaqqeq-e karakī, ʻalī ebn-e hoseyn (1486 - 1534)

اجازه‌ای است نسبتاً مفصل که برای جمال الملة و الدین ابومحمد حسن بن ترکی عزیزی نگاشته است.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۰۰۷/۱ و عکسی ۲۱۹۱/۱
آغاز: ربنا آتنا فی الدنیا حسنة الحمدلله الذی تفرد بالکمال فکل کامل سواه منقوص واستوعب عموم الحلال فکل ذی عموم عداه مخصوص؛ **انجام:** وفقیهها ابی جعفر محمد بن الحسن الطوسی بحق روایته عن عربی بن مسافر
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای بدون مقوا، ۲گ (۲پ-۴پ)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [محدث ارموی مخ:۱-۳۶] و [عکسی ف: ۶-۲۳۷]

● **اجازة لحسن بن عباس البلاغی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-ḥasan ibn-i ʻabbās al-balāġī
قنواتی، عبدالرحیم بن رمضان، ق۱۲ قمری
qanavātī, ʻabd-or-rahīm ebn-e ramezān (- 18c)
اجازه‌ای برای شیخ حسن بن شیخ عباس بلاغی که ۸ ربیع الثانی ۱۱۵۷ نوشته شده است.

قم؛ بروجردی؛ شماره نسخه:۴۹۴/۲
آغاز: الحمد الله الذی نظمنا فی سلک نقلة الاحکام عن اربابها و حملة الاخبار عن ابوابها حتی ادخلنا فی سلسلة الرواة؛ **انجام:** و کتب هذا ببنانه بعد النطق بلسانه خادم المحدثین و تراب اقدام العلماء و المتعلمین.
کاتب = مؤلف، تا: ۸ ربیع الثانی ۱۱۵۷ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای بدون مقوا، ۶گ (۱۴پ-۲۰ر)، اندازه: ۱۲×۱۷/۵سم [ف: ۲-۳۱۲]

● **اجازة لحسن بن محمد** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-ḥasan ibn-i muḥammad
کاشانی، صدرالدین بن شمس الدین، ق۱۰ قمری
kāšānī, sadr-od-dīn ebn-e šams-od-dīn (- 16c)
تاریخ اجازه: ۹۳۰ق، محل صدور اجازه: سبزوار
اجازه‌نامه روایتی صدرالدین بن شمس الدین کاشانی به شیخ حسن بن محمد بن الجامع است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۱۱۸/۴
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوایی سرخ عطف تیماج، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۲۵-۷۱۱۸]

● **اجازة لحسن بن محمد بن راشد** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-ḥasan ibn-i muḥammad ibn-i rāšid
شیرازی، عبدالله بن شرفشاه، ق۹ قمری
šīrāzī, ʻabd-ol-lāh ebn-e šaraf-šāh (- 15c)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۱۸۷/۳
خط: نسخ و تعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج سبز و قهوه‌ای، ۱ص (۷۰)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۳۲-۲۲۵]

● **اجازة لحسن بن محمد بن راشد** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-ḥasan ibn-i muḥammad ibn-i rāšid
فاضل مقداد، مقداد بن عبدالله، - ۸۲۶ قمری
fāzel-e meqdād, meqdād ebn-e ʻabd-ol-lāh (- 1423)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۱۸۷/۴
خط: نسخ و تعلیق، کا: حسن بن محمد بن راشد، تا: حدود ۸۱۰ق؛ تملک: هدایت الله بن شیخ محمد حلی جهیمی؛ جلد: تیماج سبز و قهوه‌ای، ۱ص (۷۱)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۳۲-۲۲۵]

● **اجازة لحسن بن محمد علی السبزواری** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-ḥasan ibn-i muḥammad ʻalī as-sabziwārī
بحرانی، یوسف بن احمد، ۱۱۰۷ - ۱۱۸۶ قمری
bahrānī, yūsef ebn-e ahmad (1696 - 1773)
صورت اجازه مفصلی است به آخوند ملاحسن بن محمد علی سبزواری که در نیمه دوم قرن دوازدهم هـق. نگاشته است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۲۷۳۰
آغاز: بسمله، اما بعد حمدالله سبحانه علی جزیل افضاله و جمیل نواله ... فیقول الفقیر الی ربه الکریم یوسف بن احمد بن ابراهیم البحرانی؛ **انجام:** بتاریخ الیوم السابع عشرین شهر ذی القعدة الحرام من السة الماس (کذا) بعد المائة و الألف من الهجرة النبویة علی مهاجرها و آله افضل الصلاة و السلام و التحیة حامدا مصلیا مسلما مستغفراً.
خط: نسخ، کا: میر اسماعیل بن میر ابوالهادی بیرجندی قائنی، تا: چهارشنبه ۱ ذیحجه ۱۲۰۵ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، واقف: میرزا رضاخان نائینی، تاریخ وقف: مرداد ۱۳۱۱، ۲گ، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۲۷-۴۳]

● **اجازة لحسن علی بن عبدالله الشوشتری** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-ḥasan ʻalī ibn-i ʻabd-ul-lāh aš-šūštarī
شیخ بهائی، محمد بن حسین، ۹۵۳ - ۱۰۳۰ قمری
šeyx-e bahā'ī, mohammad ebn-e hoseyn (1547 - 1621)
تاریخ اجازه: دهه دوم ربیع الاول ۱۰۳۰.
آغاز اجازه: بسمله، اما بعد حمدالله علی نعمائه و الصلوة علی سید انبیائه و اشرف اولیائه فقد اجزت للولد الاعز ... مولانا حسن علی
انجام اجازه: علی أکمل الأوضاع و أحسن الوجوه. و کتب هذه الأحرف بیده ... اوایل العشر الاوسط من اول ربیعی سنه ثلاثین بعده الالف من هجرة ... الحمدلله اولا و آخرا و باطنا و ظاهرا.
چاپ: ضمن اجازات بحار الأنوار (ج۱۱۰: ۲۴-۲۳)
[الذریعة ۱: ۲۳۷ ش ۱۲۵۰]

۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۷۰۸/۵۱
کا: حسین بن مظفر علی بن حسین بن حیدر کرکی عاملی، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی با تیماج عنابی لبه‌دار، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۱۰۲۷]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۷۵/۷۰

آغاز و انجام: برابر
کا: ابراهیم بن محمد حرفوشی کرکی عاملی، تا: ۱ صفر ۱۰۷۱ق؛ تملک: علامه مجلسی؛ کاغذ: نخودی آهارمهره، جلد: میشن عنابی ضربی با ترنج و سرترنج، ۲گ (۳۴۲ر–۳۴۳ر)، ۱۸–۱۷سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۲/۳×۲۰/۱سم [ف: ۲۹/۱–۵۳۲]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۱۱۸/۵
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: ترمه اصفهانی، جلد: میشن سبز ضربی، ۲۱ سطر [ف: ۵–۲۳۵]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۸۷۳/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ این اجازه در این صفحات دوبار و با دو خط مختلف نوشته شده؛ ۳گ (۳ر–۵ر) [ف: ۱۴–۵]

● اجازة لحسن علی بن عبدالله الشوشتری / اجازات / عربی

ijāzat-un li-ḥasan ʻalī ibn-i ʻabd-ul-lāh aš-šūštarī

معز اصفهانی، معزالدین محمد بن جعفر، – ۱۰۷۵ قمری
moʻezz-e esfahānī, moʻezz-od-dīn mohammad-e-bn-e jaʻfar (- 1665)

صورت اجازه به مولی حسن علی بن عبدالله تستری در ۱۰۳۵ق.
[الذریعه ۱:۲۵۰]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۸۷۳/۳
آغاز: بسمله. صورة اجازة ... الحمدلله المتفرد بدوام و البقاء ... اما بعد فلما التمس منی الاخ الذکی الالمعی العامل الکامل؛ **انجام:** و یذکر فی عقیب صلواته بصالح دعواته و یسال الله ان یتجاوز عن زلاتی و کتبه الفقیر ... معز الدین محمد ... ۱۰۳۵. پاورقی: صورة خط شریف عالیحضرت ... قاضی معز الدین محمد اعزه الله تعالی فی دار القیامة
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۱گ (۵پ)، ۱۶ سطر [ف: ۱۴–۶]

● اجازة لحسن علی الکاشانی / اجازات / عربی

ijāzat-un li-ḥasan-ʻalī al-kāšānī

موسوی شفتی، اسدالله بن محمد باقر، ۱۲۲۷؟ – ۱۲۹۰ ؟ قمری
mūsavī šaftī, asad-ol-lāh ebn-e mohammad bāqer (1812 - 1873)

تاریخ اجازه: ۱ ذیقعده ۱۲۶۲ ق

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۶۹۱/۱
آغاز: الحمدلله الواهب العطیات، العافر عن الخطیئات ... و بعد، فقد استجازنی جناب العالم الفاضل الزکی ... الآخوند ملاحسینعلی الکاشانی جعل الله کل یوم؛ **انجام:** و انا العبد الحقیر اسدالله بن محمد باقر الموسوی فی غرة شهر ذیقعدة ۱۲۶۲ق.
خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: ۱۳۱۹ق؛ با گواهی «عبده الراجی محمد جعفر بن محمد باقر الحسنی الحسینی» ۱۳۱۹ق، در آغاز «فقه عربی» همان کاشانی [ف: ۲–۹]

● اجازة لحسین بن حیدر کرکی / اجازات / عربی

ijāzat-un li-ḥusayn ibn-i ḥiydar-i karakī

تاج الدین حسین بن صاعد، ق۱۰ قمری
tāj-od-dīn hoseyn ebn-e sāʻed (- 16c)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۷۵/۷۳
آغاز: باسم الله و له الحمد و الصلوة و السلم علی عباده المصطفین المرتضی و الهم الاتقیاء تهذیب الحدیث الصحیح المسند؛ **انجام:** من مراعاة حقوق الاخوة فالامر الیه و العهدة فی الدارین علیه و کتب ذلک بیده الفانیة فقیر عفو ربه المهیمن الواحد العبد الشهیر بتاج الدین حسین صاعد وفقه الله تعالی، انجامه: نقل من خط نقل من خطه الشریف و انا العبد کاتبه محمد بن السید زین العابدین الموسوی تجاوز الله عنهما بالنبی و الوصی و الهما صل الله علیهم اجمعین و الحمدلله رب العالمین فی سنة ۱۲۵۵
کا: محمد بن زین العابدین موسوی، تا: ۱۲۵۵ق؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: میشن عنابی ضربی با ترنج و سرترنج، ۲گ (۳۴۴ر–۳۴۵ر)، ۱۸–۱۷سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۲/۳×۲۰/۱سم [ف: ۲۹/۱–۵۳۳]

● اجازة لحسین بن حیدر کرکی (الاولی) = گواهی انهاء / اجازات / عربی

ijāzat-un li-ḥusayn ibn-i ḥiydar-i karakī = govāhī enhā'

شیخ بهائی، محمد بن حسین، ۹۵۳ – ۱۰۳۰ قمری
šeyx-e bahā'ī, mohammad ebn-e hoseyn (1547 - 1621)

تاریخ اجازه: شعبان ۹۸۹ق

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۶۷۹/۲
خط:نسخ،کاتب = مؤلف،تا:۱۰۲۰ق؛۱گ(۲۳۵ر)[مختصرف: -۲۱]

۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۷۰۸/۵۳
کا: حسین بن مظفر علی بن حسین بن حیدر کرکی عاملی، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی با تیماج عنابی لبه‌دار، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳–۱۰۲۷]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۷۵/۷۲
آغاز: صورة اجازة مولینا الشیخ بهاء الدین العاملی رحمه للسید الاجل الورع التقی السید حسین بن السید حیدر الکرکی المفتی باصبهان شیخ مولینا محمدباقر السبزواری رحمه الله. بسمله. الحمدلله الذی صح لنا تهذیب الروایة وصل سندنا بسند اهل الاستبصار؛ **انجام:** قال ذلک بلسانه و رقمه ببنانه افقر عبادالله الغنی

بهاءالدین محمد العاملی وفقه الله لمراضیه و جعل مستقبله خیرا من ماضیه فی شهر شعبان المعظم سنه ۹۸۹ حامدا مصلیا مسلما مستغفرا
کا: محمد بن زین العابدین موسوی، تا: ۱۲۵۵ق؛ با یک واسطه از روی خط مجیز؛ تملک: محمد بن زین العابدین موسوی (برادر صاحب روضات الجنات)؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: میشن عنابی ضربی با ترنج و سرترنج، ۲گ (۳۴۳پ-۳۴۴ر)، ۱۸-۱۷ سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۲/۳×۲۰/۱سم [ف: ۲۹/۱-۵۳۳]

● **اجازة لحسین بن حیدر کرکی (الثانیة)** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-ḥusayn ibn-i ḥiydar-i karakī
شیخ بهائی، محمد بن حسین (۹۵۳-۱۰۳۰ق)
šeyx-e bahā'ī, mohammad ebn-e hoseyn
شیخ بهائی روایت اجازه مبسوطی که شهید ثانی به پدرش (در ۹۴۱ق) و پدرش به او (در ۹۷۱ق) داده بود را در ۱۰۰۳ق به کرکی اجازه می‌دهد.

۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۷۰۸/۲
کا: حسین بن حیدر کرکی عاملی، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی با تیماج عنابی لبه‌دار، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۱۰۲۷]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۷۵/۱۲
آغاز: اما بعد الحمد و الصلوة فقد استخرت الله سبحانه و اجزت لسیدنا الاجل الافضل صاحب الحسب الفاخر ... حسبنا؛ **انجام:** و المکتوب فی صدر هذه الصفحة بخط سیدنا المشار الیه هو صورة خطه الشریف عطر الله مرقده و کتب هذه الاحرف الفقیر الی الله سبحانه محمد المشتهر ببهاالدین العاملی کان الله له فی سنه ۱۰۰۳
کا: ابراهیم بن محمد حرفوشی کرکی عاملی، تا: ۱۰۷۰ق؛ تملک: علامه مجلسی؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: میشن عنابی ضربی با ترنج و سرترنج، ۱گ (۵۶ر)، ۱۸-۱۷ سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۲/۳×۲۰/۱سم [ف: ۲۹/۱-۵۱۸]

● **اجازة لحسین بن حیدر کرکی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-ḥusayn ibn-i ḥiydar-i karakī
بایزید ثانی بسطامی، علی بن عنایت الله، ق۱۱ قمری
bāyazīd-e sānī-ye bastāmī, 'alī ebn-e 'enāyat-ol-lāh (- 17c)
تاریخ اجازه: اواسط محرم ۱۰۰۴ق
آغاز اجازه: الحمدلله الذی اسلکنا سبیل الهدی و وفقنا للتمییز بین طریق الصواب و الخطا ... اما بعد فقد طلب منی السید الاجل
انجام اجازه: ان یذکر فی صالح دعواته و یخطر فی بالبال فی بعض خلواته و کتب هذه الکلمات بیده الجانیه علی طریق الاستعجال فی وقف الترحال العبد الاقل ابومحمد بن عنایة الله الشهیر بابایزید البسطامی عفی الله عنهما فی تاریخ اواسط شهر محرم الحرام الف و اربع.
چاپ: ضمن اجازات بحار الانوار (ج ۱۰۹: ۱۶۸-۱۶۷)

۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۷۰۸/۱۶
کاتب: مؤلف، تا: ۱۰۰۴ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی با تیماج عنابی لبه‌دار، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۱۰۲۷]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۷۵/۲۶
آغاز و انجام: برابر
کا: ابراهیم بن محمد حرفوشی کرکی عاملی، تا: ۱۰۷۰ق؛ تملک: علامه مجلسی؛ کاغذ: نخودی آهارمهره، جلد: میشن عنابی ضربی با ترنج و سرترنج، ۱گ (۱۳۵ر-۱۳۵پ)، ۱۸-۱۷ سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۲/۳×۲۰/۱سم [ف: ۲۹/۱-۵۲۲]

● **اجازة لحسین بن حیدر کرکی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-ḥusayn ibn-i ḥiydar-i karakī
حسنی بیزئی، حیدر بن علاء الدین علی، ق۱۱ قمری
hasanī-ye bīza'ī, heydar ebn-e 'alā'-ed-dīn 'alī (- 17c)
آغاز اجازه: الحمدلله علی نعمه و افضاله و الصلوة و السلم علی سیدنا محمد و اله و بعد فقد صدر الامر من الاخ فی الله المحبوب
انجام اجازه: شارطا علیه الاخذ بالاحتیاط و اتباع ما هو المقرب عند اهل الروایة و الدرایة من الاشتراط
چاپ: ضمن اجازات بحار الانوار (ج۱۰۹: ۱۶۶-۱۶۵)
[الذریعة ۱: ۱۳۹ ش ۶۵۳]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۷۵/۱۰
آغاز: برابر؛ **انجام:**
کا: ابراهیم بن محمد حرفوشی کرکی عاملی، تا: ۱۰۷۰ق؛ تملک: علامه مجلسی؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: میشن عنابی ضربی با ترنج و سرترنج، ۲گ (۵۵پ-۵۶ر)، ۱۸-۱۷ سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۲/۳×۲۰/۱سم [ف: ۲۹/۱-۵۱۸]

● **اجازة لحسین بن حیدر کرکی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-ḥusayn ibn-i ḥiydar-i karakī
ابن مکی، علی بن محمد، ق۱۱ قمری
ebn-e makkī, 'alī ebn-e mohammad (- 17c)
تاریخ اجازه: پنج‌شنبه ۱۸ محرم ۱۰۱۰ق
آغاز اجازه: بسمله، الحمدلله اهل الکبریا و الکرم و صلی الله علی سیدنا محمد النبی و اله و سلم و بعد فقد امرنی السید الحسیب النسیب العریق الاصیل
انجام اجازه: فلیرو ذلک کذلک. و کتب العبد الجانی علی نجیب الدین بن محمد بن مکی بن عیسی بن حسن بن عیسی العاملی سامحه الله فی اخر نهار الخمیس ثامن عشر محرم الحرام

عام عشره بعد الالف من الهجره
چاپ: ضمن اجازات بحار الانوار (ج۱۰۹: ۱۶۴-۱۶۲)
[الذريعة ۱: ۲۲۱ ش ۱۱۶۱]

۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۷۰۸/۲۶
کاتب: مؤلف، تا: ۱۰۱۰ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی با تیماج عنابی لبه‌دار، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۱۰۲۷]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۷۵/۴۸
آغاز و انجام: برابر
کا: ابراهیم بن محمد حرفوشی کرکی عاملی، تا: با تاریخ ۱۰۷۰ق؛ از روی خط مجیز؛ تملک: علامه مجلسی؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: میشن عنابی ضربی با ترنج و سرترنج، ۲گ (۲۲۱پ-۲۲۲پ)، ۱۸-۱۷ سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۲/۳×۲۰/۱سم [ف: ۱/۲۹-۵۲۷]

● **اجازة لحسين بن حيدر كركى** / اجازات / عربى
ijāzat-un li-ḥusayn ibn-i ḥiydar-i karakī
میرداماد، محمد باقر بن محمد، - ۱۰۴۱ ؟ قمری
mīrdāmād, mohammad bāqer ebn-e mohammad (- 1632)

تاریخ اجازه: ۱۰۳۸ق
آغاز اجازه: بسمله. الحمد لله رب العالمين حمداً حاماً ضاماً تاماً ... و بعد فان السيد السند الابد المؤيد الفقيه النبيه ... الحسين بن السيد الاجل ... حيدر الحسينى الكركى العاملى ...
انجام اجازه: فى مظان الاجابة، و مآن الاستجابة. و كتب بيمناه الوزارة الدائرة الجانية الفانية ... محمد بن محمد يدعى باقر الداماد الحسينى فى عام سنة ۱۰۳۸ ... حامداً مصلياً مسلماً مستغفراً.
چاپ: ضمن اجازات بحار الانوار (ج۱۱۰: ۵-۳)
[الذريعة ۱: ۱۶۰ ش ۷۴۹]

۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۷۰۸/۵۸
به تاریخ ۱۰۳۸ق؛ کا: حسین بن مظفر علی بن حسین بن حیدر کرکی عاملی، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی با تیماج عنابی لبه‌دار، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۱۰۲۷]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۸۷۳/۱
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱گ (۱پ) [ف: ۱۴-۵]

● **اجازة لحسين بن عبدالله البحرانى** / اجازات / عربى
ijāzat-un li-ḥusayn ibn-i ʻabd-ul-lāh al-baḥrānī
ماحوزی، حسین بن محمد، - ۱۱۸۱ قمری
māhūzī, hoseyn ebn-e mohammad (- 1768)

اجازه مبسوطی است که بحرانی برای شیخ حسین بن عبدالله بحرانی در ۶ ذیحجه ۱۱۷۹ نوشته و از سه نفر از شیوخ خود در آن نام می‌برد.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۰۰۴/۲
آغاز: الحمدلله جاعل تفاوت منازل الرجال فى ارتقائهم الى معارج الكمال و جعلنا من أهل الرواية عن المعصومين؛ **انجام:** لا سيما فى الخلوت و اعقاب الصلوات خصوصاً بعد الممات
خط: نستعلیق، کا: فتحعلی بن محمد کریم خان زند، تا: ۱۲۶۱ق، جا: شیراز؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج سبز، ۱۵۲گ (۹۶ر-۱۰۶ر)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۸-۱۷۶]

● **اجازة لحسين بن عبدالله الحسينى** / اجازات / عربى
ijāzat-un li-ḥusayn ibn-i ʻabd-ul-lāh al-ḥusaynī
رشتی، کاظم بن قاسم، ۱۲۱۲ - ۱۲۵۹ قمری
raštī, kāzem ebn-e qāsem (1798 - 1843)
تاریخ اجازه: ۱۲۴۲ق
آغاز اجازه: الحمد لله الذى جعل العلماء سلما للارتقاء الى معالى الدرجات و طريقاً مهيعاً لسلوك انحاء المزايا و السعادات

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۰۰۳/۱۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** عسى ان تهب على نفحة من نفحات زاكيات دعائه؛ ان ربى لطيف مجيب و باللاجابة جدير
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، ۴گ (۲۱۹-۲۲۲)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۳×۲۴/۵سم [ف: ۲۸-۱۱]

● **اجازة لحسين بن عبدالصمد العاملى (الاولى)** / اجازات / عربى
ijāzat-un li-ḥusayn ibn-i ʻabd-uṣ-ṣamad al-ʻāmilī
؟ شهید ثانی، زین الدین بن علی، ۹۱۱ - ۹۶۵ قمری
šahīd-e sānī, zayn-od-dīn ebn-e ʻalī (1506 - 1558)
تاریخ اجازه: ۳ جمادی الثانی ۹۴۱ق
اجازه معروفی است که شهید برای شیخ حسین بن عبدالصمد جباعی عاملی (پدر شیخ بهائی) نوشته و در آن مفصلاً به ذکر مشایخ روایی خود پرداخته است. شیخ حسن (صاحب معالم) پسر شهید در نسخه‌ای که از این اجازه کتابت کرده است خاطر نشان می‌کند که وی با این مجاز ملاقات کرده و از وی اجازه خواسته است و مجاز اجازه‌ای را که از پدر گرفته در نجف در روز جمعه ۱۸ شوال ۹۸۳ به این پسر اجازه داده است. سپس حسن بن زین الدین این اجازه را به دو پسر خود محمد و علی به تاریخ ۹۹۰ اجازه داده است.
آغاز اجازه: بسمله. الحمدلله الذى اوضح للانام سبل الاكرام و جعل الرواية ذريعة الى درك الاحكام ... و بعد فان العبد

الضعیف ... زین الدین بن علی بن احمد بن جمال الدین بن تقی الدین صالح بن مشرف العاملی ... یقول ... انه قد تطابق شاهد العقل...

انجام اجازه: عن مولانا العسکری ... اشد من یتم الیتیم انقطع عن امامه لایقدر علی الوصول الیه، فلایدری کیف حکمه فیما ابتلی به من شرایع دینه، الا فمن کان من شیعتنا عالما بعلومنا فهدی الجاهل بشریعتنا کان معنا فی الرفیق الاعلی. فنسال ... و کتب ... زین الدین ... لیلة الخمیس لثلث لیال مضت من شهر جمادی الاخر سنة احدی و اربعین و تسعمائة حامداً مصلیاً ...

چاپ: ضمن اجازات بحار الانوار (ج۱۰۸: ۱۷۱-۱۴۶)

[الذریعة ۱۹۳/۱ و۱۹۴ رقم ۱۰۰۲]

۱. شیراز؛ دستغیب، بدرالدین؛ شماره نسخه:بدون شماره

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۷۹ق، جا: در کلکنده؛ ۱۳گ (۲۶۷-۲۷۹)، قطع: وزیری [نسخه‌پژوهی: ۱-۶۱]

۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۷۰۸/۳

کا: حسین بن حیدر کرکی عاملی، تا: سه‌شنبه ۴ شوال ۱۰۰۰؛ از روی خط مجیز؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی با تیماج عنابی لبه‌دار، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۱۰۲۷]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۵۵/۴

کا: محمد حسین بن مجدالدین اصفهانی (از روی خط اجازه دهنده) تا: شنبه محرم ۱۰۰۳ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن آلبالوئی ضربی لبه دار، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲/۳×۲۱/۵سم [ف: ۵-۱۳۱]

۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۷۴۳۶/۱/۱

کا: غیاث الدین محمد بن شاه قاضی محمد، تا: ۱۰۳۲ق، جا: حیدرآباد؛ نقل از خط صاحب معالم حسن بن زین الدین پسر شهید که او در دو شنبه ۱۹ ذیقعده ۹۸۳ق در نجف از خط شهید نقل کرده است، کاتب خاطر نشان می کند که محمد بن حسن بن محمد بن حسن بن زین الدین تمام اجازات بالا را به ملاصدرالدین محمد به تاریخ ۱۰۱۷ق در مکه اجازت داده است (کاتب این مطلب را از خط محمد بن حسن نقل می‌کند) و سپس صدرالدین محمد بن عبدالرشید مطالب بالا را بنا به خواهش شاه قاضی محمد به فرزندان وی (غیاث الدین محمد کاتب نسخه و نورالدین علی و شرف الدین حسن) اجازه داده است و این کار در حیدآباد در ۱۸ ربیع الثانی ۱۰۳۲ق رخ داده است. پیش از آن (۱پ-۴۶پ) زیارت‌نامه‌هایی صحافی شده است؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی یک لا، ۱۳ سطر (۶×۱۲/۵)، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۳-۴۷]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۷۵/۱۳

آغاز و انجام: برابر

کا: ابراهیم بن محمد حرفوشی کرکی عاملی، تا: چهارشنبه ۲۲ ذیقعده ۱۰۷۰ق؛ از روی نسخه حسین بن حیدر کرکی که آن از روی خط مجیز بوده است؛ تملک: علامه مجلسی؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: میشن عنابی ضربی با ترنج و سرترنج، ۱۹گ (۵۷ر-۷۵پ)، ۱۸-۱۷ سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۲/۳×۲۰/۱سم [ف: ۲۹/۱-۵۱۹]

۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۷۸۹/۲ و عکسی۹۸۲/۲

خط: نسخ، کا: علی بن محمد بن الحسن نوه شهید دوم، تا: ۱۰۹۰ق؛ از نسخه‌ای که از روی نسخه مجیز نوشته شده در ۱۸ شوال ۱۰۷۵؛ جلد: تیماج سبز بدون مقوا، ۱۴ص (۳۸-۵۱)، اندازه: ۲۴×۳۴سم [ف: ۲-۴۴۵] و [عکسی ف: ۳-۲۲۵]

۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۹۵۵/۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج آلبالویی مقوایی عطف مشکی، ۲ص، ۱۵ سطر (۶×۱۲)، قطع: ربعی، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۱۶-۴۰۹]

۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۹۵۵/۶

خط: نستعلیق، کا: احمد بن صالح درازی بحرانی، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج آلبالویی مقوایی عطف مشکی، ۱۵ سطر (۶×۱۲)، قطع: ربعی، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۱۶-۴۱۰]

۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۹۴۹/۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۱گ (۶۶پ-۷۷ر)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۱۳-۱۴۶]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۱۳۸/۱۰۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** عز الدنیا و الدین حسین بن الشیخ الصالح العالم العامل المتقن (المستفطن) خلاصة الاخیار الشیخ عبد الصمد بن الشیخ الامام شمس الدین محمد الشهیر بالجبعی الحارثی الهمدانی ... و حرر هذه الاحرف بیده الفانیة زین بان علی بن احمد الشهر بابن الحاجة لیلة الخمیس لثلاث لیال مضت من شهر جمادی الاخر سنة ۹۴۱

بی‌کا، تا: قرن ۱۱ [ف: ۱۵-۱۸۱]

۱۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۲۷۹/۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح؛ ۱۵گ (۱۰۴پ-۱۱۹ر)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [محدث ارموی مخ: ۱-۳۷]

۱۲. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۲۶۰/۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ از موقوفات رمضانیه ۱۲۳۰؛ جلد: تیماج سرخ ساده جدول‌دار،۲۴سطر،اندازه:۱۶/۵×۳۰سم[ف:-۱۳۱]

۱۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۸۶

آغاز و انجام: برابر

خط:نسخ، کا: حسین الحسینی الکاشانی، تا: با تاریخ ۱۲۸۸؛ کاتب آن را در کتاب اجازه خویش گنجانده است؛کاغذ:فرنگی نخدی، فاقد جلد، ۱۳گ (۱۳-۲۵)، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [ف: ۲-۴۸۰]

۱۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۸۷۳/۱۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ در هامش دو صفحه مطالبی بامضای م. ق نوشته شده است؛ ۱۶گ (۳۵ر-۵۰پ) [ف: ۱۴-۱۱]

۱۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۴۴۷/۳

انجام: و قد صارت مواخاة الناس یومکم هذا اکثرها علی الدنیا علیها یتوادون و علیها ...
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷گ، ۱۸پ-۲۴پ، اندازه: ۳۰×۱۸سم [ف: ۱۹-۲۵۱]

۱۶. **قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۲۵۰/۴**
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی، ۱۳گ (۲۷ر-۳۹پ)، اندازه: ۱۳/۵×۱۹سم [ف: ۱۱-۲۵۰]

۱۷. **قم؛ بروجردی؛ شماره نسخه:۴۶۶/۱**
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی ضربی، ۲۸گ (۱پ-۲۸پ)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۲-۲۹۴]

۱۸. **قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۳۳۰/۲**
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: حسینعلی، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای روشن ضربی، ۸گ (۴۵پ-۵۳پ)، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [محدث ارموی مخ: ۱-۳۷]

۱۹. **قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۴۲۲/۵-۵۷/۹۲**
آغاز: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ در نسخه حاضر کاتب تصرفاتی نموده از جمله نام شهید ثانی را به این نام تغییر داده است: «وبعد فان العبد الضعیف المفتقر الی عفو الله تعالی زین العابدین بن محمد بن علی بن احمد بن حسن بن سلیمان بن محمد بن احمد بن جمال الدین بن حسن»؛ جلد: تیماج سرخ ساده جدول دار، ۱۳گ (۵۲-۶۵)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۸۵]

● اجازة لحسین بن عبدالصمد العاملی (الثانیة) / اجازات / عربی

ijāzat-un li-ḥusayn ibn-i ʻabd-uṣ-ṣamad al-ʻāmilī

شهید ثانی، زین الدین بن علی، ۹۱۱ - ۹۶۵ قمری

šahīd-e sānī, zayn-od-dīn ebn-e ʻalī (1506 - 1558)

اجازه‌ای دیگر که شهید برای شیخ حسین بن عبدالصمد جباعی عاملی (پدر شیخ بهائی) در تاریخ یک‌شنبه ۴ شعبان ۹۴۱ق نگاشته است. شهید آن را در پشت «قواعد» علامه حلی نوشته است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۹۵۵/۱
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ از روی خط شهید در پشت «قواعد» علامه حلی نقل شده است؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج آلبالویی مقوایی عطف مشکی، ۲ص، ۱۵ سطر (۶×۱۲)، قطع: ربعی، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۱۶-۴۰۹]

● اجازة لحسین بن عبدالصمد العاملی / اجازات / عربی

ijāzat-un li-ḥusayn ibn-i ʻabd-uṣ-ṣamad al-ʻāmilī

منشار، علی بن احمد، - ۹۸۴ قمری

menšār, ʻalī ebn-e ahmad (- 1577)

اجازه زین الدین علی بن احمد بن جمال الدین بن تقی الدین صالح بن مشرف ابن الحاجة العاملی به حسین بن عبدالصمد جبعی نیای شیخ بهائی که در شب پنج‌شنبه ۳ جمادی الثانی ۹۴۱ق نگاشته شده است.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۱۱۸/۱
خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمعه ۱ رمضان ۱۰۸۵ق؛ کاغذ: ترمه اصفهانی، جلد: میشن سبز ضربی، ۲۱ سطر [ف: ۵-۲۳۵]

● اجازة لحسین بن محمد استرآبادی / اجازات / عربی

ijāzat-un li-ḥusayn ibn-i muḥammad istarābādī

میسی، علی بن عبدالعالی، - ۹۳۸ ؟ قمری

mīsī, ʻalī ebn-e ʻabd-ol-ʻālī (- 1532)

این اجازه را پس از خواندن «قواعد الاحکام» علامه حلی در ۱۱ شوال ۹۰۷ق به او داده است.

آغاز اجازه: قرا علی المولی الکبیر و العالم النحریر و صدر دهره و فرید عصره الفقیه الکامل العامل

انجام اجازه: و عقیب صلواته بدعائه المجاب و کتب العبد الضعیف المحتاج الی کرمه تعالی بن علی بن عبدالعالی حادی عشر شهر شوال ... و مصلیا علی رسوله محمد و احبائه مسلما

چاپ: ضمن اجازات بحار الانوار (ج۱۰۸: ۵۳-۴۹)

[الذریعة ۱: ۲۱۴ و ۲۱۸؛ طبقات اعلام الشیعة، قرن ۱۰ق، ص ۶۰ و ۱۶۵]

۱. **قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۱۲ ض**
کاتب = مؤلف، تا: ۱۱ شوال ۹۰۷ق [ف: ۳-۲۸۳]

۲. **یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۷۰۸/۴۲**
کا: حسین بن حیدر کرکی عاملی، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی با تیماج عنابی لبه‌دار، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۱۰۲۷]

۳. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۷۵/۶۲**
آغاز و انجام: برابر
کا: ابراهیم بن محمد حرفوشی کرکی عاملی، تا: ۱۰۷۱ق؛ در پایان یادداشت بعد التحریری از مجیز آمده که طریق دیگری را در همان روز به مجاز اجازه داده است (۳۲۲پ-۳۲۳ر)؛ تملک: علامه مجلسی؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: میشن عنابی ضربی با ترنج و سرترنج، ۳گ (۳۲۰ر-۳۲۲پ)، ۱۸-۱۷ سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۲/۳×۲۰/۱سم [ف: ۲۹/۱-۵۳۰]

● اجازة لحسین بن محمد حر عاملی / اجازات / عربی

ijāzat-un li-ḥusayn ibn-i muḥammad-i ḥurr-i ʻāmilī

محقق کرکی، علی بن حسین، ۸۹۰ - ۹۴۰ قمری

mohaqqeq-e karakī, ‘alī ebn-e hoseyn (1486 - 1534)
تاریخ اجازه: ۱۶ رمضان ۹۰۳ق، محل صدور اجازه: دمشق
آغاز اجازه: اما بعد حمدالله علی سوابغ الانعام... فقد استخرت الله سبحانه و منه الخیرة و اجزت للشیخ الجلیل الفاضل، القدوة النبیل ... حسین بن المرحوم الشیخ الجلیل شمس الدین محمد الحر لقبا، بن المرحوم الشیخ الجلیل شمس الدین محمد بن مکی.
انجام اجازه: ابرء الیه من الغلط و التصحیف و التحریف وفقه الله و ایانا لمراضیه و کتب العبد الفقیر الی کرم الله ... علی بن عبدالعالی بدمشق سادس عشر شهر رمضان...عام ثلث و تسع مائة...
چاپ: با تحقیق محمد حسون، میراث حدیث شیعه، قم، مؤسسه فرهنگی دار الحدیث، دفتر اول، ۱۳۷۷ش؛ نیز ضمن اجازات بحار الانوار (ج۱۰۸: ۵۷-۵۴)
[الذریعه ۱: ۱۲۳، ۲۱۲، ۲۱۵؛ حیاة المحقق الکرکی و آثاره، ج ۲، ص ۲۸۳-۲۸۸؛ دنا ۲۰۷/۱]

۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۷۰۸/۱۷
کا: حسین بن حیدر کرکی عاملی، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ از روی خط مجیز؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی با تیماج عنابی لبه‌دار، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۱۰۲۷]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۷۵/۲۹
آغاز و انجام: برابر
کا: ابراهیم بن محمد حرفوشی کرکی عاملی، تا: ۱۰۷۰ق؛ از روی خط حسین بن حیدر کرکی عاملی؛ تملک: علامه مجلسی؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: میشن عنابی ضربی با ترنج و سرترنج، ۴گ (۱۴۲ر-۱۴۵پ)، ۱۸-۱۷ سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۲/۳×۲۰/۱سم [ف: ۲۹/۱-۵۲۳]
۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۸۷۳/۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: ابراهیم بن محمد حرفوشی عاملی (گویا)، تا: قرن ۱۱ یا ۱۲؛ از روی خط حسین بن حیدر حسینی کرکی که از روی نسخه مجیز کتابت کرده بوده، شاید نسخه حاضر کار کاتبی باشد که از روی نسخه حرفوشی کتابت کرده است؛ ۲گ (۲۸ر-۲۹پ)، ۲۰ سطر [ف: ۱۴-۱۰]

● اجازة لحسین بن محمد بن علی العلوی / اجازات / عربی

ijāzat-un li-ḥusayn ibn-i muḥammad ibn-i ‘alī al-‘alawī
علامه حلی، حسن بن یوسف، ۶۴۸ - ۷۲۶ قمری
‘allāme-ye hellī, hasan ebn-e yūsof (1251 - 1326)
از علامه حلی به حسین بن محمد بن علی علوی حسینی کاتب نسخه «ارشاد الاذهان».
[الذریعه ۱: ۱۴۲ و ۱۷۶]
تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۹۴۱/۱
آغاز: بسمله. قرا هذا الکتاب السید الاجل الاوحد ... حسین بن محمد بن علی العلوی الحسینی؛ **انجام:** و کتب العبد ... حسن بن یوسف بن المطهر الحلی، مصنف الکتاب حامداً مصلیاً مستغفراً، فی سلخ ذی الحجة سنة اربع و سبعمائة.
خط: نستعلیق شکسته، کاتب = مؤلف، تا: سلخ ذیحجه ۷۰۴ق، جا: حله؛ کاغذ: سمرقندی، ۱ص [ف: ۱۴-۱۷۰]

● اجازه به حسینعلی شاه اصفهانی / اجازات / فارسی

ejāze be hoseyn-‘alī-šāh-e esfahānī
نورعلیشاه، محمد علی بن عبدالحسین، ۱۱۶۰؟ - ۱۲۱۲ قمری
nūr-‘alī-šāh, mohammad ‘alī ebn-e ‘abd-ol-hoseyn (1747 - 1798)
صورت اجازه‌ای که مرحوم نورعلیشاه به مرحوم حسینعلی شاه اصفهانی داده است.

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۸۹/۴
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳۰۶ق؛ کاغذ فرنگی خط دار و اصفهانی؛ جلد: تیماج عنابی، ۲ص، ۱۶ و ۱۷ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۸×۲۲/۵سم [ف: ۱-۴۶۹]

● اجازه به حسین قلی شاه بن نور علی شاه اصفهانی

/ عرفان و تصوف، اجازات / فارسی
ejāze-e be hoseyn qolī šāh ebn-e nūr-‘alī šāh-e esfahānī
نورعلیشاه، محمد علی بن عبدالحسین، ۱۱۶۰؟ - ۱۲۱۲ قمری
nūr-‘alī-šāh, mohammad ‘alī ebn-e ‘abd-ol-hoseyn (1747 - 1798)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۶۹۷/۲
خط: نستعلیق،بی‌کا،تا:شوال۱۲۳۸ق؛کاغذ:فرنگی آبی[ف: ۵-۳۳۸]

● اجازة لحیدر بن حسین الموسوی الیزدی / اجازات / عربی

ijāzat-un li- ḥiydar ibn-i ḥusiyn al-mūsawī al-yazdī
بحرالعلوم، محمد مهدی بن مرتضی، ۱۱۵۵ - ۱۲۱۲ قمری
bahr-ol-‘olūm, mohammad mahdī ebn-e morteżā (1742 - 1798)
اجازه بحرالعلوم به سید حیدر بن حسین موسوی یزدی که احتمالاً دو اجازه است یکی به تاریخ ۲۴ رمضان ۱۲۰۹ق و دیگری به تاریخ ۲۷ رمضان ۱۲۰۹ق.
[الذریعة ۱/ ۲۵۵]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۸۴۵/۳/۲

تاریخ اجازه: ۲۷ رمضان ۱۲۰۹؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی لایی، ۲۲ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱۶–۳۸۰]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۱۹۸۳۶

آغاز: الحمد لله الذی رفع درجات العلماء و جعلهم ورثة الانبیاء و خلفاء الاوصیاء؛ **انجام:** فقیها و عالما و علی هذا نقطع الکلام و نحمدالله و نصلی علی رسوله و آله الکرام

تاریخ اجازه: ۲۴ رمضان ۱۲۰۹ق؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ اهدایی رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: فرنگی نباتی، جلد: تیماج سرخ مجدول گرهی با ترنج و سر ترنج، ۳گ (۱۵۵ر–۱۵۷پ)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [اهدائی ف: ۸–۵۲]

۳. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۲۴/۳

خط: نسخ،بی‌کا،تا:۱۲۹۲ق؛۲۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳–۷۳]

۴. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۲۴/۱۰

تاریخ اجازه: ۲۷ رمضان ۱۲۰۹؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۹۲ق؛ ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳–۷۳]

● اجازة لخضر بن محمد / اجازات / عربی

ijāzat-un li-xiḍr ibn-i muḥammad

لیثی، حسین بن علی، ق۸ قمری

laysī, hoseyn ebn-e ‘alī (- 14c)

اجازه به نجم الدین خضر بن محمد بن یعمر مطارآبادی، شامل دو اجازه به او که اولین آنها در یک‌شنبه ۳ شوال ۷۵۶ق صادر شده است. در اجازه دوم لیثی اجازه جمال الدین محمد بن یحیی به حکم حموی قاضی حلب در شوال ۷۲۰ق برای خودش را به مطار آبادی منتقل کرده است.

[طبقات اعلام الشیعه، قرن ۸ ص۵۶]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۲۰۰۹۵

آغاز: الحمد لله الذی رفع اعلام العلوم و ارساها

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ اهدایی رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول با ترنج و سر ترنج، ۱۱گ (۳۲۸پ–۳۳۹پ)، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۹×۲۵/۵سم [اهدائی ف: ۸–۴۲]

● اجازة لخلیل بن سلطان الجبوری / اجازات / عربی

ijāzat-un li-xalīl ibn-i sulṭān al-jubūrī

ابراهیم بن سلطان، ق۱۳ قمری

ebrāhīm ebn-e soltān (- 19c)

تاریخ اجازه: ۱۲۷۱ق

اجازه روایت کتاب «صلة الخلف بموصل السلف» به شیخ خلیل بن شیخ سلطان بن ناصر جبوری.

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۰۵۷/۳

آغاز: الحمدلله الذی ارسل محمداً رحمة للعالمین؛ **انجام:** من نعم المولی المنان علی عبده، ابراهیم بن الشیخ.

خط: نسخ خوش، کا: حاج شیخ آقا بزرگ تهرانی، تا: ۱۳۵۶ق؛ بر روی نسخه‌ای از «صلة الخلف بموصل السلف» مورخ ۱۳۵۶ ق، اهدایی دکتر علینقی [ف: ۲–۹]

● اجازة لخلیل بن غازی القزوینی / اجازات / عربی

ijāzat-un li-xalīl ibn-i ġāzī al-qazwīnī

نصر تونی، محمد بن احمد، ق۱۱ قمری

nasr-e tūnī, mohammad ebn-e ahmad (- 17c)

تاریخ اجازه: ۱ رجب ۱۰۳۴ق، محل صدور اجازه: مشهد

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۲۰۲/۲

آغاز: بسمله. الحمدلله الذی ابی ان یصح سوی کتابه ... و بعد فان الشیخ. سراج الدین خلیل الله بن المرحوم ابوالفتح المشهور بغازی القزوینی ... قد قرأ علی قراءة مشتملة علی البحث و التحقیق؛ **انجام:** و کتب هذه الاحرف بیده ... ناصرالدین محمد بن احمد الشهیر بنصر التونی بالمشهد المقدس ... فی غرة شهر رجب سنة اربع و ثلاثین بعد الالف ... و الحمدلله رب العالمین

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: رجب ۱۰۳۴ق؛ مهر: «محمد تقی»؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای مقوایی، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۱۱–۲۱۸]

● اجازة لخواجه نصیرالدین الطوسی / اجازات / عربی

ijāzat-un li-xāji naṣīr-id-dīn aṭ-ṭūsī

مازنی، سالم بن بدران، – ۶۱۹ ؟ قمری

māzenī, sālem ebn-e badrān (- 1223)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۵۶۴/۲

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۸ جمادی الثانی ۶۱۷ق؛ ۱گ (۱۱۶ر) [مختصر ف: –۲۲]

● اجازة لدلدار علی بن محمد معین / اجازات / عربی

ijāzat-un li-dildār ‘alī ibn-i muḥammad mu‘īn

بحرالعلوم، محمد مهدی بن مرتضی، ۱۱۵۵ – ۱۲۱۲ قمری

bahr-ol-‘olūm, mohammad mahdī ebn-e morteẓā (1742 - 1798)

صورت دو اجازه است به دلدار علی بن محمد معین نقوی نصیرآبادی (–۱۲۳۵ق).

[الذریعة ۲۵۵/۱ ش۱۳۴۷]

۱. **مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۵۷۱۴**
آغاز: الحمد لله الذی فضل العالمین و حباهم مواریث الانبیاء و المرسلین واودعهم اسرار الائمة؛ **انجام:** علیه ان لایترک سبیل الاحتیاط فاز فی ذلک الخلاص و النجاة اذا مر علی ... (موریانه خورده) و کتب بیمناه الداثرة اوتی بهما کتاب فی الآخرة فقیر غفور ربه الغنی محمد بن مرتضی بن محمد الحسنی الحسینی
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی رهبری، اردیبهشت ۱۳۸۶؛ کاغذ: کشمیری نخودی آهار مهره، جلد: مقوا رویه کاغذ ابر و باد عطف و گوشه‌ها میشن قهوه‌ای، ۳گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۵/۵سم [اهدائی ف: ۸-۵۲]

۲. **مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۱۹۸۳۶**
آغاز: الحمد لله الذی رفع درجات العلماء و جعلهم ورثة الانبیاء و نواب الاوصیاء؛ **انجام:** و انما اذکر هنا الاعراف منها و الاشهر و الاحری بان یرسم و یذکر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ اهدایی رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: فرنگی نباتی، جلد: تیماج سرخ مجدول گرهی با ترنج و سرترنج، ۲گ (۱۶۰پ-۱۶۱پ)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [اهدائی ف: ۸-۵۲]

● **اجازة لدلدار علی بن محمد معین**/ اجازات/ عربی
ijāzat-un li-dildār ʻalī ibn-i muḥammad muʻīn
شهرستانی، محمد مهدی بن ابوالقاسم، ۱۱۳۰ - ۱۲۱۶ قمری
šahrestānī, mohammad mahdī ebn-e abo-l-qāsem (1718 - 1802)

اجازه‌ای برای سید دلدار علی بن محمد معین نقوی نصیرآبادی (۱۲۳۵ق) در شب ۲۰ شعبان ۱۲۰۵ق. این اجازه در مجموعه اجازاتی که از میرزا مهدی شهرستانی در میراث حدیث شیعه، ج۵ ص ۵۲۱-۵۴۹چاپ شده نیامده است.
[کشف الحجب و الاستار ص ۱۰؛ الذریعه ۲۵۳/۱]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۳۵۷۱۴
آغاز: الحمد لله الذی نور قلوبنا بانوار هدایته و فتح مسامع البابنا بمقالید عنایته ونظمنا فی مسالک حملة دینه؛ **انجام:** ان لاینسانی من الدعاء فی مظان الاجابات و مآن استجابة الدعوات خصوصا فی ادبار الصلوات.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ پس از پایان رساله یادداشتی درباره استخاره با تسبیح و قرآن به نقل از خط میر سلمه الله تعالی؛ اهدایی رهبری، اردیبهشت ۱۳۸۶؛ کاغذ: کشمیری نخودی آهارمهره، جلد: مقوا رویه کاغذ ابر و باد عطف و گوشه‌ها میشن قهوه‌ای، ۲گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۵/۵سم [اهدائی ف: ۸-۵۱]

● **الاجازة لدلدار علی بن محمد معین** / اجازات / عربی
al-ijāza li-dildār ʻalī ibn-i muḥammad muʻīn
طباطبائی کربلائی، علی بن محمد علی، ۱۱۶۱ - ۱۲۳۱ قمری
tabātabā'ī karbalā'ī, ʻalī ebn-e mohammad ʻalī (1748 - 1816)
اجازه به سید دلدار علی بن محمد معین نقوی نصیرآبادی که در میانه رجب ۱۲۲۵ق صادر شده است.
[کشف الحجب والاستار ص ۱۰؛ الذریعه ۲۱۹/۱]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۳۵۷۱۴
آغاز: الحمد لله الذی زین سماء العلم بالانجم الزاهرات و رفع بناء الدین بالارکان القویمة الشامخات؛ **انجام:** و لا سیما فی ادبار صلوته و مظان اجاباته و کتب هذه الکلمات احوج المربوبین الی رحمة ربه الغنی علی بن احمد ...
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی رهبری، اردیبهشت ۱۳۸۶؛ کاغذ: کشمیری نخودی آهارمهره، جلد: مقوا رویه کاغذ ابر و باد عطف و گوشه‌ها میشن قهوه‌ای، ۲گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۵/۵سم [اهدائی ف: ۸-۴۸]

● **اجازة لربیع الدین محمد الحسینی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-rabīʻ-id-dīn muḥammad al-ḥusaynī
مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی، ۱۰۳۷ - ۱۱۱۰ قمری
majlesī, mohammad bāqer ebn-e mohammad taqī (1628 - 1699)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۱۸۷/۲ مکرر
آغاز: بسمله. ایها السید الماجد الصالح ... امیر ربیع محمد الحسینی الاصفهانی؛ **انجام:** وفقه الله لما یرضاه سماعا و تصحیحا ... فاجزت له این یروی عنی ... محمد باقر بن محمد تقی
خط: شکسته نستعلیق، کاتب : مؤلف، تا: ۱۱ربیع الثانی ۱۰۷۸ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مقوایی مشکی، ۲۱ سطر (۱۰×۱۷) [ف: ۱۶-۱۲]

● **اجازة للرضوی الکاشانی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-r-raḍawī al-kāšānī
آخوند خراسانی، محمد کاظم بن حسین، ۱۲۵۵ - ۱۳۲۹ قمری
āxūnd-e xorāsānī, mohammad kāzem ebn-e hoseyn (1839 - 1911)
تاریخ اجازه: آغاز دهه دوم جمادی الثانی ۱۳۲۵ق.
اجازه‌ای به سید محمد حسین علم الهدی رضوی کاشانی.

کاشان؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۵/۶

بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ قطع: ربعی [نشریه: ۷-۴۲]

● **اجازة للرضوی الکاشانی** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-r-raḍawī al-kāšānī

یزدی، محمد کاظم بن عبدالعظیم، ۱۲۴۷؟ - ۱۳۳۸ ؟ قمری

yazdī, mohammad kāzem ebn-e ʻabd-ol-ʻazīm (1832 - 1920)

اجازاتی است به سید محمد حسین علم الهدی رضوی کاشانی.

۱. کاشان؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۵/۵

تاریخ اجازه: جمادی الاول ۱۳۲۵؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ ربعی خشتی. [نشریه: ۷-۴۲]

۲. کاشان؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۵/۷

تاریخ اجازه: ۱۳۱۴/۱۱/۱۷؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ ربعی خشتی [نشریه: ۷-۴۲]

● **اجازة للرضوی الکاشانی** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-r-raḍawī al-kāšānī

کاشانی، حبیب الله بن علی مدد، ۱۲۶۲ - ۱۳۴۰ قمری

kāšānī, habīb-ol-lāh ebn-e ʻalī madad (1846 - 1922)

اجازه ای به سید محمد حسین علم الهدی رضوی کاشانی.

کاشان؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۵/۳

بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ ربعی خشتی. [نشریه: ۷-۴۲]

● **اجازة للرضوی الکاشانی** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-r-raḍawī al-kāšānī

دهکردی، ابوالقاسم بن محمد باقر، ۱۲۷۲ - ۱۳۵۳ قمری

dehkordī, ab-ol-qāsem ebn-e mohammad bāqer (1856 - 1934)

کاشان؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۵/۴

در روز جمعه ۴ شوال ۱۳۴۶؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ ربعی خشتی [نشریه: ۷-۴۲]

● **اجازة لرضی الدین علی لالا** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-š-šayx raḍī-yid-dīn ʻalī lālā

مجدالدین بغدادی، محمد، ۵۴۴؟ - ۶۰۷ قمری

majd-od-dīn baqdādī, mohammad (1150 - 1211)

همان که در فرائد غیاثی آمده است.

چاپ: در مجله یغما، س ۱۸ ش ۱۰ ص ۵۳۱

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۴۹/۹

نسخه اصل: پاریس p. š. ۱۳۵۶؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۸۷۷ق؛ ۱گ (۲۳۰ر)، ۱۷ سطر [فیلمها - ف: ۱-۵۴۳]

● **اجازة لرفیع الدین محمد** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-rafīʻ-id-dīn muḥammad

مؤمن کاشانی، محمد هادی بن مرتضی، ق۱۲ قمری

mo'men-e kāšānī, mohammad hādī ebn-e mortazā (- 18c)

اجازه‌ای است به رفیع الدین محمد (۱۲ هـ‌ق.). این اجازه در پشت برگ آخر «الوافی» است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۱۱۲۰۳

آغاز: بسمله، الحمدلله ابقی رمق روایة الحدیث بابقاء نوع حامیله.؛

انجام: و کتب ذا اقل العباد عملا و علما و اکثرهم زللاً و جهلاً محمد بن مرتضی بن محمد مؤمن المدعو بهادی خاله (کذا) احسن الله حاله بحمد و آله.

خط: نسخ خوش، کاتب = مؤلف (مجیز)، بی‌تا؛ ۱ص، ۲۳ سطر [ف: ۲۷-۴۱]

● **اجازة لزین الدین علی بن احمد النباطی** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-zayn-id-dīn ʻalī ibn-i aḥmad an-nubāṭī

شیخ بهائی، محمد بن حسین، ۹۵۳ - ۱۰۳۰ قمری

šeyx-e bahā'ī, mohammad ebn-e hoseyn (1547 - 1621)

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۸۳

کاتب = مؤلف، تا: ۱۰۱۲ق؛ پشت برگ آخر [ف: ۵-۳۶۴]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۵۱

خط:نسخ،کاتب = مؤلف،تا:۱۰۱۲ق؛پشت برگ آخر [ف: ۵-۴۹۸]

● **اجازة لزین الدین علی بن الحسین الزینی استرآبادی** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-zayn-id-dīn ʻalī ibn-i al-ḥusayn az-ziynī istarābādī

حلی، رضی الدین علی بن یوسف، ۶۳۵ - ۷۰۳ ؟ قمری

hellī, razī-od-dīn ʻalī ebn-e yūsof (1238 - 1304)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۵۳۳/۳

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۲۸ محرم ۷۰۳ق؛ ۱گ (۲ر) [مختصر ف: -۲۳]

● **اجازة لزين العابدين بن محمد علی المشهدی** /
اجازات / عربی
ijāzat-un li-zayn-ul-‘ābidīn ibn-i muḥammad ‘alī al-mašhadī
موسوی عاملی، رضی الدين بن محمد علی، ۱۱۰۳ - ۱۱۶۸ قمری
mūsavī ‘āmelī, razī-yod-dīn ebn-e mohammad ‘alī (1692 - 1755)
تاریخ اجازه: ۲۰ ذیحجه ۱۱۵۰ق.
این اجازه در پشت برگ اول «منتهی المرام» نگاشته شده است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۵۷۲۵
آغاز: بسمله، الحمدلله رب العالمين ... و بعد فقد التمس الشاب الصالح الفاضل الموفق للسداد الملا زين العابدين؛ **انجام:** و حرره بقلمه راجی عفو الله و کرمه رضی الدين بن محمد بن محمد بن حيدر الحسينی نزيل حرمه اعانه الله بعونه.
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ ۱۵سطر [ف: ۲۷-۲۵]

● **اجازة لسعدالدين** / تاریخ، اجازات / عربی
ijāzat-un li-sa‘d-ud-dīn
ابوبکر بن سلمان، قرن ۸ قمری
abū-bakr ebn-e salmān (14c)
اجازه‌ای است که ابی بکر بن سلمان در ۷۲۹ به سعد الدین داده و در روایت مسموعات و مستجازات خود و در مسند خضر و الیاس او را مجاز ساخته است. در آن از پیر سالخورده «رتن» که در قاموس فیروزآبادی و شرح آن از زبیدی و اربعین بهایی (حدیث۲۱) نامبرده شده است یاد گردید و در «لسان المیزان» (۲: ۵۲۸) آمده که او مردی دروغگو بوده و در قرن ۷ می‌زیسته و گویا در ۶۳۲ مرده است. او می‌گفت که پیامبر را دیده‌ام و حدیث‌های بسیاری هم از او گرد آورده‌اند. نام او را رتن بن کربال بن رتن بترندی یا خواجه رتن بن ساهوک بن جکندریق هندی بترندی یاد کرده‌اند. ذهبی کتابی دارد به نام «کسروثن بابارتن». در فوات الوفیات (۱: ۲۰۶) نیز از او یاد شده است. در «جام گیتی نما»ی طوسی از چنین پیر هندی هزارساله که در روزگار مأمون می‌زیسته است یاد گردیده است.

تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۹۰/۲۴ ـ د
آغاز: بسمله و به نستعين يقول ... ابو بكر بن سلمان انی اجزت للولد ... سعد الدين ... ان يروی عنی جميع مسموعاتی و مستجازاتی و جميع ما اخذته عن شيوخی خاصة منه مسند الخضر و الالياس ... و ما رويته عن ... شيخ سسلی و هو يروی عن الشيخ الصالح المسن شيخ معمر المعروف برتن؛ **انجام:** حرره ... ابی بكر بن سلمان فی شهور سنة تسع و عشرين و سبعمائة و الحمد لله رب العالمين
بی‌کا، تا: قرن ۸؛ تملک: شرف الدين محمد مکی بن ضياءالدين محمد مطلبی قرشی حارثی در ۱۰۵۵؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج عنابی، ۲گ (۵۴پ ـ ۵۵ر)، ۳۲ سطر (۷/۵×۱۳)، اندازه: ۹/۵×۱۵سم [ف: ۱-۱۲]

● **الاجازة لسعد الدين محمد بن مؤيد** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-sa‘d-id-dīn muḥammad ibn-i mu’ayyid
نجم الدين كبری، احمد بن عمر، ۵۴۰ - ۶۱۸ ؟ قمری
najm-od-dīn-e kobrā, ahmad ebn-e ‘omar (1146 - 1222)
از نجم الدین کبری خوارزمی به شیخ سعد الدین محمد حموی بن المؤید بن ابوبکر حسین بن محمد بن حمویه (رح)، شامل توصیه‌ها و زنجیره پیران و شرایط خرقه‌پوشی.
[صفا ۱۰۱۳/۲-۱۰۱۵؛ اعلام ۲۴۸۳/۳؛ طبقات۱۰/۷-۱۱؛ مشار، مؤلفین ۴۷۹/۱]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۱۸/۶-عکسی
آغاز: بسمله. سواد الاجازة التی كتبه شيخ الشيوخ قدوة اهل الحديث نجم الدين الكبرا ابوالجنان احمد بن عمر بن محمد بن عبدالله الصوفی الخيوقی الخوارزمی السعيد الشهيد(رض) للشيخ سعد الدين محمد بن المؤيد ... حمويه (رح). حمدله. صلاة. اما بعد، فان الولد الاعز البارع الورع المتقی سعد الدين؛ **انجام:** فليرو عنی بشرط الصحة. ان شاء الله.
اصل نسخه: ترکیه، مراد بخاری ش ۳۱۸؛ خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: ۶۹۱ق؛ ۳گ (۱۱۸-۱۲۰) [عکسی ف: ۲-۹]
تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۳۶۷/۶-ف
نسخه اصل: همان نسخه اصل نسخه بالا [فیلمها - ف: ۱-۶۷۶]

● **اجازة لسلطان العلما** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-sulṭān-il-‘ulamā
ميرداماد، محمد باقر بن محمد، - ۱۰۴۱ ؟ قمری
mīrdāmād, mohammad bāqer ebn-e mohammad (- 1632)
تاریخ تألیف: ۷ ذیقعده ۱۰۲۴ق
گویا همان باشد که در الذریعة (۱: ۱۶۰) یاد شده است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۸۳۷/۲
آغاز: بسمله و الاعتصام بالعزيز العليم صدر كتاب الوجود سلسلتی البدء و العود؛ **انجام:** الهجرة المباركة المقدسة النبوية حامدا مصليا مسلما.
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۷ ذیقعده ۱۰۲۴ق؛ با حاشیه «منه»؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی مقوایی، ۲گ (۲۵۰پ-

۲۵۱ر)، ۱۲ سطر (۸/۵×۱۵)، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: ۸-۴۳۲]

● **اجازة لسلطان محمود الطبسی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-sulṭān maḥmūd aṭ-ṭabasī
بحرانی، ماجد بن هاشم، - ۱۰۲۸ قمری
bahrānī, mājed ebn-e hāšem (- 1619)
تاریخ اجازه: ۷ ذیحجه ۱۰۵۹ق

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۱۱۸/۱۱
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: ترمه اصفهانی، جلد: تیماج سبز ضربی، ۲۱ سطر [ف: ۵-۲۳۶]

● **اجازة للسید ابوالقاسم الزنجانی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-s-sayyid ab-ul-qāsim az-zanjānī
شفتی بیدآبادی، محمد باقر بن محمد نقی، ۱۱۷۵؟ - ۱۲۶۰ قمری
šaftī bīd-ābādī, mohammad bāqer ebn-e mohammad naqī (1762 - 1844)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۵۴۸/۸
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۳۳/۲-۱۷۵]

● **اجازة للسید الامیر عبدالباقی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-s-siyyid al-amīr ʻabd-ul-bāqī
از محمد باقر بن محمد تقی [مجلسی ؟ لاهیجی؟] به امیر [...] ابن السید المغفور الامیر عبدالباقی برای سماع حدیث‌ها و قرائت کتاب روضه کافی و اجازه روایت، مورخ ۷ صفر ۱۰۹۴ق.

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۵۸۷/۲-عکسی
آغاز: انهاه السید الاتد :د الفاضل الزاهد الورع الذی الالمعی الامیر [...] بن السید المبرور المغفور الامیر عبدالباقی. جزاها الله مع آبائه؛
خط: تحریری شکسته، کاتب = مؤلف، تا: ۷ صفر ۱۰۹۴ق؛ به دنبال «روضه کافی» کلینی؛ مهر: «هو الواقف ...» (گرد تاج‌دار) [عکسی ف: ۱-۱۰]

● **اجازة للسید بحر العلوم** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-s-sayyid baḥr-ul-ʻulūm
عاملی، محمد مهدی بن محمد، - ۱۱۸۳ قمری
ʻāmelī, mohammad mahdī ebn-e mohammad (- 1770)
اجازه‌ای به سید محمد مهدی بن سید مرتضی حسنی حسینی طباطبائی معروف به سید بحرالعلوم.
[الذریعة ۱: ۲۵۴ ش ۱۳۴۲؛ مرعشی ۲۰: ۱۶۳]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۱۹۸۳۶
آغاز: اجزت له زاد الله توفیقه و جعله قرینه و رفیقه ان یروی عنی جمیع ما رویته عن مشایخی؛ **انجام:** و اجزل الصلوات و اکمل التحیات و کتب بیده الجانیة الفانیة ابوصالح ... و الصلوة علی نبیه و آله و اصحابه التابعین الآدابه.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ اهدایی رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: فرنگی نباتی، جلد: تیماج سرخ مجدول گرهی با ترنج و سرترنج، ۲گ (۱۴۳پ-۱۴۴پ)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [اهدائی ف: ۸-۵۱]
۲. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۲۴/۷
خط: نسخ، بی‌کا،تا:۱۲۹۲ق؛۲۳ سطر،اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۷۳]

● **اجازة للسید بحرالعلوم** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-s-sayyid baḥr-ul-ʻulūm
بحرانی، یوسف بن احمد، ۱۱۰۷ - ۱۱۸۶ قمری
bahrānī, yūsof ebn-e ahmad (1696 - 1773)
اجازه‌ای است برای سید محمد مهدی بحرالعلوم نجفی که بحرانی در آن طرق روایت کتب شیعه و طرق روایتی خود را ذکر کرده و در پایان آن فهرست کتاب‌های خود را می‌آورد.
آغاز اجازه: الحمدلله الذی هدانا لجادة دینه القویم و ثبتنا علی صراطه المستقیم و وفقنا للتمسک بولایة الائمة المیامین ...
انجام اجازه: و لا سیما فی الحمل و الفتوی فانه السبب الاقوی للنجاة من کل بلوی و ان لا ینسانی من الدعوات فی الحیاة و بعد الممات ...

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۱۹۸۳۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** تحت القبة العلیة العلویة و البقعة الشریفة المرتضویة علی مشرفها الف الف سلام و تحیة و اکرام
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ اهدایی رهبری، خرداد۱۳۷۳؛ کاغذ: فرنگی نباتی، جلد: تیماج سرخ مجدول گرهی با ترنج و سرترنج، ۶گ (۱۳۸ر-۱۴۳پ)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [اهدائی ف: ۸-۵۷]
۲. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۲۴/۶
خط: نسخ،بی‌کا،تا:۱۲۹۲ق؛۲۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۷۳]
۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۶۰۵/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد باقر بن میرزا محمد، تا: ۱۳۰۹ق؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۸گ (۱۵پ-۲۲پ)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۵-۹]
۴. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۴۶۰/۲
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ فرنگی؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۱گ، قطع: جیبی، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [ف: ۱-۴۰۸]

● **اجازة للسيد بحر العلوم** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-s-sayyid baḥr-ul-'ulūm
خوانساری، حسین بن جعفر، - ۱۱۹۱ قمری
xānsārī, hoseyn ebn-e ja'far (- 1777)

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۱۹۸۳۶
آغاز: بسمله. الحمد لله رب العالمین و رافع درجات العالمین و الصلوة و السلام علی سید الاولین و الآخرین؛ **انجام:** و صفوته من بریته محمد و آله الطاهرین الطیبین و سلم و رحم و کرم ...
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: فرنگی نباتی، جلد: تیماج سرخ مجدول گرهی با ترنج و سرترنج، ۲گ (۱۴۴پ-۱۴۵پ)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [اهدائی ف: ۸-۴۲]

۲. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۲۴/۸
خط:نسخ،بی‌کا،تا:۱۲۹۲ق؛ ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۷۳]

● **اجازة للسيد بحر العلوم** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-s-sayyid baḥr-ul-'ulūm
هزار جریبی، محمد باقر، - ۱۲۰۵ قمری
hezār-jarībī, mohammad bāqer (- 1791)

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۱۹۸۳۶
آغاز: الحمد لله الذی نزل علی عبده الفرقان لیکون للعالمین نذیرا و علمه الشرایع الاحکام؛ **انجام:** ان یتجاوز عنی عن السیئات و نمق ذلک بیمناه الجانیه ...
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ اهدایی رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: فرنگی نباتی، جلد: تیماج سرخ مجدول گرهی با ترنج و سرترنج، ۳گ (۱۳۵ر-۱۳۸ر)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [اهدائی ف: ۸-۴۹]

۲. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۲۴/۵
در جمادی الثانی ۱۱۹۵؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۹۲ق؛ ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۷۳]

● **اجازة للسيد بحر العلوم** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-s-sayyid baḥr-ul-'ulūm
وحید بهبهانی، محمد باقر بن محمد اکمل، ۱۱۱۸ - ۱۲۰۵ قمری
vahīd-e behbahānī, mohammad bāqer ebn-e mohammad akmal (1707 - 1791)

آغاز اجازه: بسمله الحمدلله رب العالمین الصلوة و السلام علی افضل الاولین و الآخرین محمد و آله المعصومین الطاهرین الی یوم الدین ... و بعد فقد استجازنی الولد الاعز الامجد ... الامیر محمد مهدی ...

۱. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۴۶۰/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** ان یتجاوز عنی عن السیئات و نمق ذلک بیمناه الجانیة الفانیه العبد الذلیل المعترف القاصر محمد باقر بن محمد باقر الهزار جریبی الملتجی بنا مولاه سید الاوصیاء المجاور فی النجف الاشرف فی شهر جمادی الثانیة من شهور سنة خمس و تسعین و مأته بعد الف.
خط: نسخ، کا: محمد باقر بن محمد باقر هزارجریبی، تا: جمادی الثانی ۱۱۹۵، جا: نجف اشرف؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۷گ، ۱۵ سطر (۶×۱۰/۵)، قطع: جیبی، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [ف: ۱-۴۰۸]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۱۹۸۳۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** الی یوم القیام و انا الاقل محمد باقر بن محمد اکمل عفی الله عنهما بمحمد و آله صلوات الله علیهم
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ اهدایی رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: فرنگی نباتی، جلد: تیماج سرخ مجدول گرهی با ترنج و سرترنج، ۱گ (۱۳۵ر)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [اهدائی ف: ۸-۴۸]

۳. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۲۴/۴
خط: نسخ،بی‌کا،تا:۱۲۹۲ق؛۲۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۷۳]

● **الاجازة للسيد بحر العلوم** / اجازات / عربی
al-ijāza li-s-sayyid baḥr-ul-'ulūm
خاتون آبادی، عبدالباقی بن محمد حسین، - ۱۲۰۷ قمری
xātūn-ābādī, 'abd-ol-bāqī ebn-e mohammad hoseyn (- 1793)

در شعبان ۱۱۹۳ق
[الذریعة ۱/۲۰۰]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۱۹۸۳۶
آغاز: نحمدک یا من ربانا من البدایة الی النهایة و هدانا طریق الارشاد و الهدایة و انقذنا من جوف الضلالة؛ **انجام:** و اعقاب صلواته و کتب تلک الکلمات احوج الی رحمة ربه الغنی عبدالباقی ... و عترته و خلفائه مسلما علیهم اجمعین.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، بلاغ مقابله دارد؛ اهدایی رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: فرنگی نباتی، جلد: تیماج سرخ مجدول گرهی با ترنج و سرترنج، ۵گ (۱۴۵پ-۱۵۰پ)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [اهدائی ف: ۸-۴۵]

● **اجازة للسيد بحرالعلوم** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-s-sayyid baḥr-ul-'ulūm
قزوینی، حسین بن محمد ابراهیم، ۱۱۲۶؟ - ۱۲۰۸ قمری

qazvīnī, hoseyn ebn-e mohammad ebrāhīm (1714 - 1794)

تاریخ اجازه: ربیع الاول ۱۱۹۴ق.

[الذریعة ۱: ۱۸۲ ش۹۲۴]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۱۹۸۳۶

آغاز: الحمد لله الذی جعل العلم علما للهدی و نجاتا من موبقات الردی و الصلوة علی نبی الرحمة؛ **انجام:** و کتب الاقل الاقلین (کذا) و اذل الاذلین ... و الحمد لله اولا و اخرا و ظاهرا و باطنا

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، اهدایی رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: فرنگی نباتی، جلد: تیماج سرخ مجدول گرهی با ترنج و سرترنج، ۲گ (۱۵۱ر-۱۵۲ر)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [اهدائی ف: ۸-۴۳]

● **اجازة للسید بحرالعلوم** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-s-sayyid baḥr-ul-ʻulūm

موسوی، حسین بن ابی القاسم، ق۱۳ قمری

mūsavī, hoseyn ebn-e ab-el-qāsem (- 19c)

تاریخ اجازه: شعبان ۱۱۹۳ق

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۴۶۰/۳

آغاز: بسمله الحمدلله رب العالمین و رافع درجات العالمین؛ **انجام:** کتب اقل الاقلین ... حسین بن محمد ابراهیم الحسینی ... فی شهر ربیع الاول ... من شهور سنة اربع و تسعین و ماته بعد الالف

خط: نسخ، کا: عبدالباقی بن محمد حسین بن محمد صالح حسینی، تا: ربیع الاول ۱۱۹۴؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۱۳گ، ۱۵ سطر (۶×۱۰/۵)، قطع: جیبی، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [ف: ۱-۴۰۹]

● **الاجازة للسید جعفر** / اجازات / عربی

al-ijāza li-s-sayyid jaʻfar

آل کاشف الغطاء، حسن بن جعفر، ۱۲۰۱-۱۲۶۲ قمری

āl-e kāšef-ol-qetā', hasan ebn-e jaʻfar (1786-1850)

تاریخ اجازه: ۱۲۵۸ق

اجازه اجتهاد از شیخ حسن بن شیخ جعفر به سید جعفر که احتمالاً مجاز میرزا بابا سبزواری (-۱۲۹۲ق) می باشد.

مشهد؛ مدرسه باقریه؛ شماره نسخه:۳۱۵/۱

خط: نسخ؛ بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۲۶۱ق؛ واقف: میرزا بابا سبزواری؛ تاریخ وقف: رمضان ۱۲۹۲ق؛ کاغذ: فرنگی [تراثنا س۶ش۴: ۹۵]

● **اجازة للسید حسین المشهدی** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-s-sayyid ḥusayn al-mašhadī

شیخ بهائی، محمد بن حسین، ۹۵۳ - ۱۰۳۰ قمری

šeyx-e bahā'ī, mohammad ebn-e hoseyn (1547 - 1621)

تاریخ اجازه: ۱۰۳۰ق

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۱۱۸/۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: ترمه اصفهانی، جلد: میشن سبز ضربی، ۲۱ سطر [ف: ۵-۲۳۵]

● **اجازة للسید رضی الدین بن ...** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-s-sayyid raḍī-yid-dīn ibn-i …

شریف خاتون آبادی، احمد بن محمد مهدی، - ۱۱۵۵ قمری

šarīf-e xātūn-ābādī, ahmad ebn-e mohammad mahdī (- 1742)

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۷۷۷/۶

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱گ (۲۳۶پ)، اندازه: ۱×۱۰سم [ف: ۱۵-۱۶۴]

● **اجازة للسید رفیع الدین ابراهیم الحسینی** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-s-sayyid rafīʻ-id-dīn ibrāhīm al-ḥusaynī

فخرالدین حسینی، محمد بن حسین، - ۹۸۴ ؟ قمری

faxr-od-dīn-e hoseynī, mohammad ebn-e hoseyn (- 1577)

اجازه فلسفی است که مجیز بعد از خواندن کتاب شرح اشارات و الهیات شفا نزد وی، به حسینی داده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۲۸۰/۵۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای ضربی ترنج با زمینه مذهب با نقش گل مجدول، ۱گ (۱۱۷پ)، ۲۱-۳۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف: ۳۸-۴۰۳]

● **اجازة للسید سلیمان بن شمس الدین محمد** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-s-sayyid sulaymān ibn-i šams-id-dīn muḥammad

شیخ بهائی، محمد بن حسین، ۹۵۳ - ۱۰۳۰ قمری

šeyx-e bahā'ī, mohammad ebn-e hoseyn (1547 - 1621)

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۵

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۰۱۶ق [ف: ۱-۸۸]

● **اجازة للسيد شمس الدين محمد** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-s-sayyid šams-id-dīn muḥammad
علامه حلی، حسن بن یوسف، ۶۴۸ - ۷۲۶ قمری
ʻallāme-ye hellī, hasan ebn-e yūsof (1251 - 1326)
اجازه‌ای به سید شمس الدین محمد بن تاج الدین علی پادشاه

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۷۸۴/۶
خط: نستعلیق، کا: سید محمد شرف الحسینی، تا: قرن۹؛ ۱گ (۸۴ر) [مختصر ف: -۲۲]

● **اجازة للسيد شمس الدين محمد حسيني اصفهاني** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-s-sayyid šams-id-dīn muḥammad ḥusaynī isfahānī
جزائری، محمد بن علی، ق۱۱ قمری
jazāʼerī, mohammad ebn-e ʻalī (- 17c)
تاریخ اجازه: اوایل ذیعقده ۱۰۶۷ق

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۳۱۲/۱
آغاز: الحمد لله الذی ازلفنا باسانید نعمته الی علم المأثور من احادیث معرفته و اتحفنا بمواریث صفوته فهم عجایب حکمته و غرایب صنعته
خط: نسخ و نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: اوایل ذیقعده ۱۰۶۷ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای نرم بدون مقوا، ۱۶ص (۱۲-۲۷)، اندازه: ۱۰×۱۶/۸سم [ف: ۴۳-۱۳]

● **اجازة للسيد صدرالدين بن جواد عاملي** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-s-sayyid ṣadr-id-dīn ibn-i jawād-i ʻāmilī
صدر، حسن بن هادی، ۱۲۷۲ - ۱۳۵۴ قمری
sadr, hasan ebn-e hādī (1856 - 1935)
اجازه‌ای نسبتا مفصل است که سید حسن صدر به سید صدر الدین بن سید جواد بن آقا مجتهد بن سید صدرالدین عاملی داده است و در آن مشایخ اجازه خود را ذکر کرده است. در این اجازه اشاراتی به شرح حال اجدادش نیز دارد.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۴۹۳
آغاز: الحمد لله الذی اجازنا ان نحث بنعمته و نروی حدیث علمه و قدرته و الصلاة علی خیر الرواة عن رب السموات محمد و آله الهداة؛ **انجام:** ... بن مضر بن نزار بن معد بن عدنان فی سابع ربیع الثانی سنه ۱۳۳۸
خط: نستعلیق مایل به نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۷ ربیع الثانی ۱۳۳۷ق؛ جلد: چرم قهوه‌ای، ۸گ، ۲۸ سطر، اندازه: ۱۳/۶×۲۰/۸سم [ف: ۴۳-۱۲۵]

● **اجازة للسيد طاهر** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-s-sayyid ṭāhir
شفتی بیدآبادی، محمد باقر بن محمد نقی، ۱۱۷۵؟ - ۱۲۶۰ قمری
šaftī bīd-ābādī, mohammad bāqer ebn-e mohammad naqī (1762 - 1844)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۵۴۸/۱۴
به تاریخ اول رمضان ۱۲۵۷؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۳۳/۲-۱۷۵]

● **اجازة للسيد عبدالكريم** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-s-sayyid ʻabd-ul-karīm
اصفهانی، محمد بن محمد زمان، ق۱۲ قمری
esfahānī, mohammad ebn-e mohammad zamān (- 18c)
اجازه به سید عبدالکریم (نیای خاندان دولت آبادی).

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۵۱۰/۱
آغاز: بسمله، حمداً لک یا من شرع الدین و حفظ من انتحال المبطلین و استحفظ بالهداة بعد الهادین و رجح مداد العلماء؛ **انجام:** علی هاجرها آلاف من الثناء و التحیه حامداً مسلیا مصلما مستغفراً.
بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج مشکی یک‌لا، ۱۳ص(۲-۱۴)،۱۴سطر،قطع:رقعی،اندازه:۱۳×۲۰سم[ف: ۱۰-۱۶۱۹]

● **اجازة للسيد عبدالكريم جزايري** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-s-sayyid ʻabd-ul-karīm jazāyirī
بحرالعلوم، محمد مهدی بن مرتضی، ۱۱۵۵ - ۱۲۱۲ قمری
bahr-ol-ʻolūm, mohammad mahdī ebn-e morteżā (1742 - 1798)
در آغاز این اجازه علما را به پنج دسته تقسیم نموده پس از آن طریق حدیثی خود را ذکر می‌کند.
آغاز اجازه: الحمدلله الذی جعلنا من المتمسکین بولایة الأئمة الهادین المهدیین و نظمنا فی سلک الحاملین لأحادیثهم المعنعنة عنهم عن جدهم عن جبرئیل الأمین.
انجام اجازه: و علی هذا نقطع الکلام مصلیا علی الرسول و آله الکرام.

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۱۹۸۳۶
آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، اهدایی رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: فرنگی نباتی، جلد: تیماج سرخ مجدول گرهی با ترنج و سرترنج، ۴گ (۱۵۲ر–۱۵۵ر)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [اهدائی ف: ۸–۵۳]

۲. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۲۴/۹

خط:نسخ،بی‌کا،تا:۱۲۹۲ق؛ ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳–۷۳]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۶۹۱/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: احمد بن حسین بن محمد بن الحسین بن عبدالکریم جزائری، تا: ۱۳۲۹ق، جا: نجف اشرف؛ جلد: تیماج قهوه‌ای بدون مقوا، ۸گ (۷۲ر–۸۰پ)، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۶سم [ف: ۲۲–۲۳۸]

● **اجازة للسيد عبدالله بن محمد رضا الشبر** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-s-sayyid ʻabd-ul-lāh ibn-i muḥammad riḍā aš-šubbar

کاشف الغطاء، جعفر بن خضر، ۱۱۵۴ – ۱۲۲۸ قمری

kāšef-ol-qetā', ja'far ebn-e xezr (1742 - 1813)

تاریخ اجازه: ۱۲۲۰ق

در الذریعه (۱۶۴/۱) که از چند اجازه شیخ کاشف الغطاء نام برده شده است از این اجازه نشانی نیامده است.

[الذریعة، ۸۸/۲۱ «مصابیح الظلام» سید شبر؛ اعلام، ۱۳۹۹/۲: عبدالله شبر؛ طبقات، ۷۷۷/۱۳ و این «اجازه»]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۰۰۸/۱-عکسی

آغاز: الحمدلله الذی تفرد بالازلیة و القدم. و اشتق انوار الوجود من ظلمات مبهمات العدم.؛ **انجام:** اللهم اجعله و الحق مقترین. لایفترقان کالفرقدین. و کتبه بیده الاقل الاحقر بن الشیخ خضر جعفر.

خط: تحریری، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۲۰ق؛ بر برگ آستری آغازین مجلد هشتم کتاب «مصابیح الظلام» مجاز نگاشته شده است؛ مهر: «... جعفر الصادق» (هشت گوش)؛ ۲ص (۳–۴) [عکسی ف: ۱–۹]

● **اجازة للسيد عبدالمطلب الحسينی** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-s-sayyid ʻabd-ul-muṭallib al-ḥusaynī

گلستانه اصفهانی، محمد بن ابی تراب، – ۱۱۱۰ قمری

golestāne esfahānī, mohammad ebn-e abī torāb (- 1699)

تاریخ اجازه: ۱۳ صفر ۱۰۷۵ق

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۲۳۳۰۳

آغاز: الحمدلله رب العالمين و صلواته علی سیدنا محمد و آله المطهرين و بعد فقد قرأ علی السيد الحسيب الذکی و الورع الفطن؛ **انجام:** و انا المذنب المرتجی من الله الاعانة علاءالدين محمد بن ابی تراب گلستانه غفرالله لهما سوالف الآثام بالنبی و آله ائمة الانام صلوات الله عليهم اجمعين الی يوم القيامه.

در پایان کتاب الصلاة «تهذیب الاحکام» نگاشته شده؛ خط: نسخ خوش معرب، بی‌کا، بی‌تا، ۸ سطر [ف: ۲۷–۲۶]

● **اجازة للسيد عطاء الله تبريزی** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-s-sayyid ʻaṭā'-ul-lāh-i tabrīzī

تنکابنی، محمد بن سلیمان، ۱۲۳۴ – ۱۳۰۲ قمری

tonekābonī, mohammad ebn-e soleymān (1819 - 1885)

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۷۷۷/۱۱

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: شب یک‌شنبه ۱۸ ذیقعده ۱۲۹۷ق؛ در پایان مهر مربع مجیز «و آمنوا بما انزل علی محمد و هو الحق» دیده می‌شود؛ ۱۳گ (۳۱۵پ–۳۲۷پ)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۱۵–۱۶۴]

● **اجازة للسيد علی بن حسين صايغ الحسينی (الاولی)** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-s-sayyid ʻalī ibn-i ḥusayn ṣāyiġ al-ḥusaynī

شهید ثانی، زین الدین بن علی، ۹۱۱ – ۹۶۵ قمری

šahīd-e sānī, zayn-od-dīn ebn-e ʻalī (1506 - 1558)

تاریخ تألیف: پنج‌شنبه آخر جمادی الاول ۹۵۸ق

اجازه‌ای به سید علی بن عزالدین حسینی مشهور به صائغ حسینی موسوی.

[الذریعة ۱۱: ۲۹۱]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۷۸۹/۳ و عکسی۹۸۲/۳

خط: نسخ، کا: علی بن محمد بن الحسن نوه شهید ثانی، تا: ۱۰۹۰ق؛ جلد: تیماج سبز بدون مقوا، ۲ص (۵۰–۵۱)، اندازه: ۲۴×۳۴سم [ف: ۲–۴۴۵] و [عکسی ف: ۳–۲۲۵]

● **اجازة للسيد علی بن حسين صايغ الحسينی (الثانية)** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-s-sayyid ʻalī ibn-i ḥusayn ṣāyiġ al-ḥusaynī

شهید ثانی، زین الدین بن علی، ۹۱۱ – ۹۶۵ قمری

šahīd-e sānī, zayn-od-dīn ebn-e ʻalī (1506 - 1558)

تاریخ تألیف: ۳ جمادی الثانی ۹۵۸

اجازه‌ای به سید علی بن حسین صایغ حسینی عاملی جزینی که پس از کتاب «الروضة البهية» اثر شهید ثانی (که به دست مجاز کتابت شده) توسط مجیز نگاشته شده است.

[الذریعة ۱۱: ۲۹۱]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۸۸۶/۲

خط: نستعلیق بد، کاتب = مؤلف، تا: یک‌شنبه ۳ جمادی الثانی ۹۵۸ق؛ سپس چند بیت شعر به‌خط مجاز؛ کاغذ: سمرقندی، ۱گ (۱۶۸ ر) [ف: ۱۴-۲۹]

● **اجازة للسید علی الحسینی** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-s-siyyid ʻalī al-ḥusiynī

فاضل اردکانی، محمد حسین بن محمد اسماعیل، ۱۲۳۵ - ۱۳۰۲ قمری

fāzel-e ārdakānī, mohammad hoseyn-e-bn-e mohammad esmāʻīl (1820 - 1885)

تاریخ تألیف: شب شنبه ۱۰ ذیقعده ۱۲۹۴ق؛ محل صدور اجازه: کربلا

اجازه‌ای است برای سید علی حسینی میبدی (بزرگ خاندان میبدی) که اردکانی در آن بعضی از شیوخ خود را یاد می‌کند.

مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه:۴۵۱

آغاز: الحمدلله الذی تواترت نعماؤه و تظافرت آلاؤه الذی رفع مدارج العلماء و فضل مدادهم علی دماء الشهداء

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ با مهر بیضوی مجیز «محمد حسین» در پایان؛ جلد: گالینگور مشکی، ۴ص، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲-۱۳۰]

● **اجازة للسید علی حیدر** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-s-sayyid ʻalī ḥiydar

الهامی، احمد بن عمر طاهر، ق۱۴ قمری

elhāmī, ahmad ebn-e ʻomar tāher (- 20c)

تاریخ اجازه: ۲۵ رجب ۱۳۰۷ق

اجازه‌ای برای سید علی حیدر بن حسن حسنی استانبولی که الهامی در آن شیوخ اجازه خود و طریق روایت صحیح بخاری را ذکر کرده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۹۹۸

آغاز: الحمدلله الذی جعل العلماء و رثة الانبیاء و جعل مدادهم افضل من دماء الشهداء و الصلاة و السلام علی سیدنا و سندنا محمد؛ **انجام:** و وفقنا کون آخر کلامنا لا اله الا الله محمد رسول الله صلی الله تعالی علیه و سلم تسلیماً کثیراً

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ سطرهای آخر به‌خط الهامی می‌باشد با مهر دائری وی «السید احمد الهامی»؛ جلد: تیماج مشکی، ۶گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۳سم [ف: ۲۵-۲۵۹]

● **اجازة للسید عمر حفظی** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-s-sayyid ʻumar ḥifẓī

بروسوی، علی نقیب بن محمد، ق۱۴ قمری

borūsavī, ʻalī naqīb ebn-e mohammad (- 20c)

تاریخ اجازه: ۹ جمادی الثانی ۱۳۱۸ق

این اجازه برای یکی از شاگردان مجیز به نام سید عمر حفظی بن محمد شکری قویلحصاری معروف به زورنال‌زاده نگاشته شده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۹۶۲

آغاز: شهادة منجیة فی الأخرة منه التوفیق و الهدایة و منه البدایة و الیه النهایة، و نشهد أن سیدنا و سندنا محمد

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ پشت برگ آخر امضاء و تاریخ به‌خط مجیز علی نقیب بن محمد بن عثمان آینه کولی بروسوی با مهر دائری وی «علی نقیب» دیده می‌شود؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۲گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۲۵-۲۳۵]

● **اجازة للسید غیاث الدین محمد** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-s-sayyid ġīyāṯ-id-dīn muḥammad

دوانی، محمد بن اسعد، ۸۳۰ - ۹۰۸ ؟ قمری

davvānī, mohammad ebn-e asʻad (1427 - 1503)

تاریخ اجازه: ۲۱ محرم ۹۰۴ق

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۰۹۰/۱

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف (شاید)، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی و فرنگی، جلد: تیماج تریاکی لایی، ۱گ (۱پ-۲ر)، قطع: ربعی، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۶-۴۵۰]

● **اجازة للسید فضل الله الاسترآبادی** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-s-sayyid faḍl-ul-lāh al-istar ābādī

شفتی بیدآبادی، محمد باقر بن محمد نقی، ۱۱۷۵؟ - ۱۲۶۰ قمری

šaftī bīd-ābādī, mohammad bāqer ebn-e mohammad naqī (1762 - 1844)

تاریخ اجازه: شنبه ۳ ذیحجه ۱۲۵۲ق

خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۲۰۸/۸

خط: نسخ، کا: احمد بن محمد خوانساری، تا: ۱۲۵۲ق؛ کاغذ آهارمهره؛ جلد: تیماج زرد شتری مجدول، ۱۳گ (۵۶ پ-۵۸پ)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱-۱۶۰]

● **اجازة للسید قوام الدین القزوینی** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-s-siyyid qawām-ud-dīn al-qazwīnī

شفتی بیدآبادی، محمد باقر بن محمد نقی، ۱۱۷۵؟ - ۱۲۶۰ قمری
šaftī bīd-ābādī, mohammad bāqer ebn-e mohammad naqī (1762 - 1844)

تاریخ اجازه: سحر ۲۴ شعبان ۱۲۵۵ق
اجازه روایت به سید قوام الدین قزوینی که در اصفهان و قزوین علم آموزی کرده بود.
آغاز: بسمله ومنک الاعانة للفوز بما فی جنات النعیم و الاستخلاص من شداید درک الجحیم. الحمدلله فاطر السموات و الارضین لیدل بهما علی وجوده و قدرته ...
انجام: فی هذا المقصد فمن فاز به فاز بالحظ الوافر و حاز الکمال الکامل و من حرم منه حرم نفسه عن الکمال وادرجه فی الضلال حرره خادم الشریعة فی سحر اللیلة الرابعة و العشرین من شعبان فی سنة ماتین و خمس و خمسین بعد الالف من الهجرة النبویة علی هاجرها آلاف السلام و التحیة.

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۵۸۹/۷
آغاز: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد حسن بن حاجی محمد قزوینی، تا: دهه اول شوال ۱۲۶۳ق، جا: دارالسلطنه اصفهان؛ مقابله و تصحیح شده از روی سواد خط مجیز در ذیقعده ۱۲۶۴ق، دارای حواشی با نشان «منه دام ظله العالی»، اول نسخه یادداشت استکتاب از محمد بن عبدالرحیم قزوینی اصفهانی در ۱۰ شعبان ۱۲۶۵ ق در اصفهان، اهدایی رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ تملک: مصطفی حسینی صفائی خوانساری در جمادی الاول ۱۳۶۶ ق، مهر: «مصطفی الحسینی ۱۳۴۲»، «یا محمد ۱۲۶۳»؛ کاغذ: فرنگی نخودی آهارمهره، جلد: تیماج مشکی مجدول ضربی با ترنج و سرترنج، ۱۷گ (۶۷ر-۸۳ر)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [اهدائی ف: ۸-۵۷]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۸۱۰/۵
خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۳ [ف: ۷-۵۰]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۸۵/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ خوب، بی کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی شکری آهار مهره با ته‌نقش و نقش تجاری آن، جلد: تیماج مشکی با جدول‌های گرهی عطف میشن، ۲۳ص (۲۹-۵۱)، ۲۱ سطر (۸/۵×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱/۴سم [ف: ۲۹/۱-۵۶۱]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۵۴۸/۴
خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۹۲گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۳۳/۲-۱۷۵]

۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۰۳۸/۷ و عکسی ۲۰۹۸/۷
بی کا، تا: قرن ۱۳ (در حیات مؤلف)؛ جلد: تیماج مشکی، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [محدث ارموی مخ: ۱-۳۳] و [عکسی ف: ۶-۱۲۴]

● **اجازة للسید ماجد البحرانی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-s-sayyid mājid al-baḥrānī
سبط الشهید، محمد بن حسن، ۹۸۰ - ۱۰۳۰ قمری
sebt-oš-šahīd, mohammad ebn-e hasan (1573 - 1621)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۱۱۸/۹
خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: ترمه اصفهانی، جلد: میشن سبز ضربی، ۲۱ سطر [ف: ۵-۲۳۶]

● **اجازة للسید ماجد البحرانی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-s-sayyid mājid al-baḥrānī
شیخ بهائی، محمد بن حسین، ۹۵۳ - ۱۰۳۰ قمری
šeyx-e bahā'ī, mohammad ebn-e hoseyn (1547 - 1621)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۱۱۸/۴
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: ترمه اصفهانی، جلد: میشن سبز ضربی، ۲۱ سطر [ف: ۵-۲۳۵]

● **اجازة للسید ماجد البحرانی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-s-sayyid mājid al-baḥrānī
استرآبادی، محمد امین بن محمد شریف، - ۱۰۳۳ قمری
estarābādī, mohammad amīn ebn-e mohammad šarīf (- 1624)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۱۱۸/۸
خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: ترمه اصفهانی، جلد: میشن سبز ضربی، ۲۱ سطر [ف: ۵-۲۳۶]

● **اجازة للسید ماجد البحرانی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-s-sayyid mājid al-baḥrānī
حرفوشی، محمد بن علی، - ۱۰۵۹ قمری
harfūšī, mohammad ebn-e 'alī (- 1649)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۱۱۸/۱۰
خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: ترمه اصفهانی، جلد: میشن سبز ضربی، ۲۱ سطر [ف: ۵-۲۳۶]

● **اجازة للسید ماجد البحرانی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-s-sayyid mājid al-baḥrānī
تستری، حسنعلی بن عبدالله، - ۱۰۷۵ ؟ قمری
tostarī, hoseyn-'alī ebn-e 'abd-ol-lāh (- 1665)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۱۱۸/۷
در میانه‌های صفر۱۰۵۵؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۱ [ف: ۵-۲۳۵]

● **اجازة للسيد محسن بن محمد بن ناد شاه رضوی مشهدی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-s-sayyid muḥsin ibn-i muḥammad ibn-i nād- šāh-i raḍawī mašhadī

ابن ابی جمهور، محمد بن علی، ۸۳۸؟ - ۹۰۶ ؟ قمری
ebn-e abī jomhūr, mohammad-e-bn-e ʻalī (1435 - 1501)

اجازه‌ای نوشته شده در نیمه ذیقعده ۸۹۷ق در مشهد بر روی نسخه‌ای از کتاب «عوالی اللالی العزیزیة فی الاحادیث الدینیة».
آغاز اجازه: بسمله، الحمدلله الذی انقذنا من حیرة الجهالة و ضلالة الغوایة بما هدانا به
انجام اجازه: و علی مشرفها أفضل الصلاة و التحیة. و کتب المجیز الفقیر ... بن ابی جمهور الاحسائی عفی الله عن سیئاته و والدیه و جمیع الاخوان ... و یحق لی أن أتمثل بهذین البیتین فانهما موافقان لحالی ... و لکن البلاد اذا انشعرت ×× و صوح نبتها رعی الهشیم
چاپ: ضمن اجازات بحار الانوار (ج۱۰۸: ۱۳-۳)
[الذریعة ۲۴۱/۱، ش ۱۲۷۹ و ۲۰: ۳۷۹]

۱. **یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۷۰۸/۴۵**
کا: حسین بن حیدر کرکی عاملی، تا: ۴ شعبان ۱۰۱۰ق (احتمالاً)؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی با تیماج عنابی لبه‌دار، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۱۰۲۷]

۲. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۷۵/۵**
آغاز و انجام: برابر
کا: ابراهیم بن محمد حرفوشی کرکی عاملی، تا: ۱۰۷۰ق؛ از روی خط حسین بن حیدر کرکی عاملی در نسخه بالا؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: میشن عنابی ضربی با ترنج و سرترنج، ۳گ (۲۸پ-۳۰پ)، ۱۸-۱۷ سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۲/۳×۲۰/۱سم [ف: ۲۹/۱-۵۱۷]

۳. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۷۵/۶۵**
آغاز و انجام: برابر
کا: ابراهیم بن محمد حرفوشی کرکی عاملی، تا: ۱۰۷۱ق؛ در آغاز این اجازه نوشته شده: «کتبت مکرر»، با شماره پنجم در همین مجموعه تکرار شده است؛ تملک: علامه مجلسی؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: میشن عنابی ضربی با ترنج و سرترنج، ۳گ (۳۳۱پ-۳۳۳ر)، ۱۸-۱۷ سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۲/۳×۲۰/۱سم [ف: ۲۹/۱-۵۳۱]

● **اجازة للسید محمد** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-s-sayyid muḥammad

خاتون آبادی، اسماعیل بن محمد باقر، ۱۰۳۱ - ۱۱۱۶ قمری
xātūn ābādī, esmāʻīl ebn-e mohammad bāqer (1622 - 1705)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۴۵۳/۶
انجام: فی مظان استجابة الدعوات سیما فی الروضات المتبرکات و عند الزیارات نمقه بیمناه الدائرة المحتاج الی غفران الرب الغفور و الی جزیل نعمه - الجلیله العبد الراجی مواهب ربه الغنی اسمعیل الحسینی الشهیر بخاتون آبادی حامداً مصلیاً مسلماً و بحمده.
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: شکری اصفهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای کمرنگ یک لا، ۳ص (۳۱۴-۳۱۶)، قطع: رقعی، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱۰-۱۳۳۰]

● **اجازة للسید محمد اسماعیل دست غیب شیرازی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-s-sayyid muḥammad ismāʻīl dastġiyb-i šīrāzī

بحرانی، صالح بن عبدالکریم، - ۱۰۹۸ قمری
bahrānī, sāleh ebn-e ʻabd-ol-karīm (- 1687)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۳۰۳/۲
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۴ جمادی الثانی ۱۰۸۲ق؛ ۳گ (۱۵۰پ-۱۵۲ر) [مختصر ف: -۲۲]

● **اجازه به سید محمد رضوی** / اجازات / فارسی
ejāze be seyyed mohammad-e razavī

رضوی، محمد بن معصوم، - ۱۲۵۵ قمری
razavī, mohammad ebn-e maʻsūm (- 1839)

تاریخ اجازه: ۱۱ جمادی الثانی ۱۲۵۴ق
تصدیق اجتهادی است که مولانا سید محمد قیصر رضوی به مؤلف کتاب «المسائل» سید محمد رضوی مشهدی اعطا نموده است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۶۵۴۰
آغاز: بسم الله خیر الاسماء بعد الحمد و الصلاة، مخفی و مستور نماناد بر مؤمنین که امتثال اوامر الهی؛ **انجام:** و این چند کلمه حسب الاجازه قلمی و تحریر یافت بتاریخ یازدهم جمادی الثانی من شهور سنه اربع و خمسین و مأتین بعد الألف من الهجرة ۱۲۵۴.
خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۵۴ق؛ ۲ص، ۱۵سطر [ف: ۲۷-۳۹]

● **اجازة للسید محمد الرضوی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-s-sayyid muḥammad ar-raḍawī
شفتی بیدآبادی، محمد باقر بن محمد نقی، ۱۱۷۵؟ - ۱۲۶۰ قمری
šaftī bīd-ābādī, mohammad bāqer ebn-e mohammad naqī (1762 - 1844)

اجازه روایت به میرزا محمد رضوی ساکن مشهد الرضا در ۱۴ ربیع الاول ۱۲۵۶ق.
آغاز اجازه: بسمله و منه التوفیق للنجاة من نار حامیة و الفوز بما فی عالیة. الحمدلله الذی لایخفی علیه شیء فی الارض و لا السماء هو الذی یصور فی الارحام ما یشاء
انجام اجازه: ان لاینسانی فی اوقات المناجات مع قاضی الحاجات حرر ذلک فی رابع عشر شهر ربیع الاول فی السنة السادسة و الخمسین و الماتین بعد الالف من الهجرة المبارکة
[الذریعة ۱/۱۵۸، ش۷۷۹]

۱. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۲۰۸/۷
خط: نسخ، کا: احمد بن محمد خوانساری، تا: با تاریخ ۱۲۶۰ق؛ کاغذ آهارمهره؛ جلد: تیماج زرد شتری مجدول، ۸گ (۴۷پ-۵۴ر)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱-۱۶۰]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۵۸۹/۶
آغاز: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد حسن بن حاجی محمد قزوینی، تا: دهه اول شوال ۱۲۶۳ق، جا: دارالسلطنه اصفهان؛ مقابله و تصحیح شده از روی سواد خط مجیز در ذیقعده ۱۲۶۴ق، دارای حواشی با نشان «منه دام ظله العالی»، اول نسخه یادداشت استکتاب از محمد بن عبدالرحیم قزوینی اصفهانی در ۱۰ شعبان ۱۲۶۵ ق در اصفهان؛ اهدایی رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ تملک: مصطفی حسینی صفائی خوانساری در جمادی الاول ۱۳۶۶ ق، مهر: «مصطفی الحسینی ۱۳۴۲»، «یا محمد ۱۲۶۳»؛ کاغذ: فرنگی نخودی آهارمهره، جلد: تیماج مشکی مجدول ضربی با ترنج و سرترنج، ۱۳گ (۵۴پ-۶۶پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [اهدائی ف: ۸-۵۷]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۸۵/۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ خوب، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی شکری آهارمهره با ته نقش و نقش تجاری آن، جلد: تیماج مشکی با جدول‌های گرهی عطف میشن، ۲۰ص (۶۵-۸۴)، ۲۱ سطر (۸/۵×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱/۴سم [ف: ۲۹/۱-۵۶۲]

۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۰۳۸/۱۰ و عکسی ۲۰۹۸/۱۰
بی‌کا، تا: قرن ۱۳ (در حیات مؤلف)؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [محدث ارموی مخ: ۱-۳۳] و [عکسی ف: ۶-۱۲۳]

● **اجازة للسید محمد الرضوی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-s-sayyid muḥammad ar-raḍawī
قزوینی، ابراهیم بن محمد باقر، ۱۲۱۴ - ۱۲۶۲ ؟ قمری
qazvīnī, ebrāhīm ebn-e mohammad bāqer (1800 - 1846)

تصدیق اجتهادی کوتاهی است از صاحب ضوابط سید ابراهیم بن سید محمد باقر موسوی که به سید محمد رضوی مشهدی اعطا نموده است و آن را در کتاب «المسائل» مرقوم فرموده است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۶۵۴۰
آغاز: بسمله، لقد اجاد صاحب هذا المصنف الجلیل فی اقتناص المدلول من الدلیل و جاء بما یبهر العقول فی تطبیق الفروع علی الاصول؛ **انجام:** و ان یستعمل الورع و التقوی و الاحتیاط فی سایر المقامات.
بی‌کا، بی‌تا [ف: ۲۷-۱۹]

● **اجازة للسید محمد الرضوی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-s-sayyid muḥammad ar-raḍawī
زاهد نجفی، عیسی بن حسین، ق۱۳ قمری
zāhed najafī, ʻīsā ebn-e hoseyn (- 19c)

تصدیق اجتهادی است که شیخ عیسی زاهد نجفی برای سید محمد رضوی مشهدی مرقوم فرموده است و آن را در کتاب «المسائل»، حدود ۱۲۵۳ هـ‌ق. نگاشته شده است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۶۵۴۰
آغاز: و صلی الله علی محمد و آله و العاقبة للمتقین لعمری لقد شهد هذا التصنیف الرائق و التحریر العجیب الفائق علی اجتهاد صاحبه المؤید بتوفیق الملک العلام؛ **انجام:** کتبه المفتقر الی الغنی الواحد عیسی الحسین الملقب بالزاهد النجفی مولداً و مسکنا و ان شاء الله مدفنا.
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ ۱۳ سطر [ف: ۲۷-۲۹]

● **اجازة للسید محمد النوری** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-s-sayyid muḥammad an-nūrī
کانقری، احمد بن محمد، ق۱۴ قمری
kānqerī, ahmad ebn-e mohammad (- 20c)

اجازه روایت سید احمد بن سید محمد بن سید مصطفی کانقری است به سید محمد نوری محقی بن احمد افندی سر سجاده سلطان عبدالحمیدخان. از این اجازه برمی‌آید که میرزاجان شاگرد جلال دوانی و او شاگرد پدرش اسعد صدیقی و او شاگرد محیی الدین کوشکناری و او شاگرد سید شریف گرگانی و او شاگرد شمس الدین محمد بن مبارکشاه بخاری و

او شاگرد قطب الدین محمد رازی و او شاگرد قطب شیرازی شاگرد خواجه طوسی بوده است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۵۳۲

آغاز: بسمله. الحمدلله الذی اتقن بالعلماء ملة الحنفیة الغراء و ابقی سلسلة علومهم شریعة السمحة البیضاء؛ **انجام:** صلی الله علیه و سلم تسلیما کثیرا.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳۰۲ق؛ با خط مجیز مورخ روز ۱۳ جمادی الثانی ۱۳۰۲ در پایان که بر درستی این اجازه گواهی داده است، با تصدیق و توقیع شیخ رئیس قاجار مورخ ۲۵ جمادی ۱۳۰۴ در اسلامبول؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا، ۱۲گ، ۱۵ سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۳سم [ف: ۱۲-۲۵۵۱]

● **اجازة للسید محمد باقر** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-s-sayyid muḥammad bāqir

صاحب جواهر، محمد حسن بن باقر، ۱۲۰۰؟ - ۱۲۶۶ قمری

sāheb javāher, mohammad hasan ebn-e bāqer (1786 - 1850)

به سید محمد باقر هنگامی که مجیز به تألیف «جواهر الکلام فی شرح شرایع الاسلام» پرداخت.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۵۶۶/۲

آغاز: بسمله، الرؤف العطوف، الحنان المنان، ذی الفضل و الاحسان و الحمدلله رب العالمین الذی جعل فی الارض؛ **انجام:** و کتب بیمناه الداثره ... محمد حسن بن المرحوم الشیخ باقر قدس سره

خط: نستعلیق خوب، کا: ابوالقاسم احمد بن محمد حسنی حسینی اصفهانی، تا: جمادی الثانی ۱۲۴۸ق؛ کاغذ: پسته‌ای، جلد: رویه مشکی با جدول، ۲گ (۲۳پ-۲۴ر)، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵/۳×۲۷سم [ف: ۶-۴۹۳]

● **اجازه للسید محمد باقر مشهدی** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-s-sayyid muḥammad bāqir-i mašhadī

میرداماد، محمد باقر بن محمد، - ۱۰۴۱ ؟ قمری

mīrdāmād, mohammad bāqer ebn-e mohammad (- 1632)

آغاز کتاب: الحمد لله رب العالمین ولی کل حمد حق حمده و الصلوة علی صفو الوری و سید البرایا محمد و عترته البررة الاصفیاء خزنة احکام التنزیل و حفظة اسرار التاویل من بعده...

انجام کتاب: و کتب مسؤلا احوج المربوبین الی الرب الحمید الغنی محمد بن بن محمد یدعی باقر داماد الحسینی فی اول شهود عام ۱۰۳۴ من الهجرة النبویة حامدا مصلها مستغفرا.

چاپ: به کوشش ابوالفضل حافظیان، در میراث اسلامی ایران، دفتر چهارم، ص ۷۰

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۶۳۰

در فهرست متذکر نشده و به اعتبار آنچه چاپ شده تصحیح شد؛ خط: نسخ،کا: محمد موسوی، تا: ۱۲۵۲ق؛ ۱گ (۸۹) [ف: ۱۵-۳۰]

● **اجازة للسید محمد بن رحیم الحسنی** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-s-sayyid muḥammad ibn-i raḥīm al-ḥasanī

احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری

ahsā'ī, ahmad ebn-e zeyn-od-dīn (1753 - 1826)

صورت اجازه‌ای است که احسائی به یکی از شاگردان خود به نام «سید محمد بن رحیم حسنی» نوشته است.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۶۹۵/۲

آغاز: الحمدلله مبدی البدایات ومغنی القایات وجاعل معرفته ومعرفته اولیائه وما امر وابه سبحانه سلما لنیل السعادات ورافع الذین آمنوا والذین اوتو العلم درجات واعلی درجاتهم علی حسب الدرایات وصلی الله علی محمد وآله سادات القارات؛ **انجام:** هل رأیت فی الدنیا رجل یعنی کاملا قد یجلی بصفات قدسه فاشرقت علیه الانوار وانفعلت له الاثار فقال رأیت رجلا واناالی الان اسأل عنه لانی مکلف بتدبیره واصلاحه مدیم النظر الیه بالفیض والمدد لیکمل تکملته لشؤونه اذا کل مافی العالم شئونه واحواله فقلت له من انت

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ دارای فوائدی در «انه سئل هل رایت رجلا» ناقص چند شعر عربی، اقسام نبوت، مناجات سید الساجدین علیه السلام، چند شعر منسوب به امام صادق علیه السلام، چند حدیث؛ جلد: گالینگور قهوه‌ای، عطف تیماج زرشکی، ۲گ، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف مخ: ۱-۳۹]

● **اجازة للسید محمد بن زین العابدین الموسوی الخوانساری** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-s-sayyid muḥammad ibn-i ziyn-ul-'ābidīn al-mūsawī al-xānsārī

عاملی اصفهانی، محمد بن صالح، - ۱۲۶۳ قمری

'āmelī esfahānī, mohammad ebn-e sāleh (- 1847)

تاریخ اجازه: ۱۷ رجب ۱۲۴۸ق

صورت اجازه روایت کتاب «وسائل الشیعه» شیخ حرعاملی است که مجیز آن را از طریق پدرش صالح بن محمد و استادش شیخ سلیمان بن معتوق عاملی از جدش محمد بن زین العابدین از مؤلف روایت می‌کند.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۸۲۱/۳

آغاز: بسمله. الحمدلله الذی خلق الانسان علمه البیان علم بالقلم علم الانسان ما لم یعلم

خط: نسخ، کا: محمد بن زین العابدین موسوی خوانساری (فرزند مجاز)، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، دارای حواشی با نشان «منه»، دارای رکابه‌نویسی؛ جلد: تیماج فرنگی قهوه‌ای ترنج‌دار، ۲گ (۷۱پ-۷۲ ر)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۶سم [ف: ۴۴-۸۳]

● **اجازة للسید محمد بن السید ربیع** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-s-sayyid muḥammad ibn-i-s sayyid rabī'

صاحب جواهر، محمد حسن بن باقر، ۱۲۰۰؟ - ۱۲۶۶ قمری

sāheb javāher, mohammad hasan ebn-e bāqer (1786 - 1850)

اجازه‌ای است از صاحب جواهر مبنی بر وکالت سید محمد بن سید ربیع از سوی ایشان در امور حسبیه یعنی اخذ و تصرف در وجوه شرعی از جمله قبض مجهول المالک، خمس، زکات ولایت بر ایتام و غیر ذلک.

[رجال آذربایجان در عصر مشروطیت، دکتر مجتهدی، ۶۳؛ الکرام البررة: ۴۹۳/۲؛ مفاخر آذربایجان، بخشایشی، ۱۵۶/۱؛ الذریعه ۱۶۸/۱، ۱۶۹ چند اجازه از صاحب الجواهر به کسان، که این در میان آنها نیست]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۷۹۰۶

آغاز: بسمله، حمدله، اما بعد فالمعلوم لدی کافة اخواننا المؤمنین و شرکائنا فی المذهب و الدین ایتام آل محمد صلوات الله و سلامه علیهم اجمعین؛ **انجام:** فانه اکرم مسئول و خیر مامول و کتب بیده العاثر القاصر محمد حسن بن المرحوم المبرور الشیخ محمد باقر قدس سره.

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ دارای مهر مستطیل صاحب جواهر با سجع «لا اله الا الله الملک الحق المبین محمد حسن»؛ ۱۷سطر [ف: ۲۷-۳۴]

● **اجازة للسید محمد بن علی بن جواد الحسینی** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-s-sayyid muḥammad ibn-i 'alī ibn-i jawād al-ḥusaynī

بحرانی، احمد بن صالح، ۱۰۷۵ - ۱۱۲۴ قمری

bahrānī, ahmad ebn-e sāleh (1665 - 1712)

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۷۷۷/۸

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱گ (۲۹۴ر-۲۹۴پ)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۱۵-۱۶۴]

● **اجازة للسید محمد بن علی بن حیدر حسینی العاملی** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-s-sayyid muḥammad ibn-i 'alī ibn-i ḥiydar-i ḥusayn al-'āmilī

فتونی اصفهانی، ابوالحسن بن محمد طاهر، - ۱۱۳۸ قمری

fotūnī esfahānī, ab-ol-hasan ebn-e mohammad tāher (- 1726)

تاریخ اجازه: یک‌شنبه ۱۲ شوال ۱۱۱۶ق، محل صدور اجازه: مکه

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۷۷۷/۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۴گ (۱۹۳پ-۱۹۶ر)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۱۵-۱۶۳]

● **الاجازة للسید محمد بن علی بن حیدر حسینی العاملی** / اجازات / عربی

al-ijāza li-s-sayyid muḥammad ibn-i 'alī ibn-i ḥiydar ḥusiynī al-'āmilī

نیشابوری، محمد باقر بن حسین، ق۱۲ قمری

neyšābūrī, mohammad bāqer ebn-e hoseyn (- 18c)

تاریخ اجازه: ۱۲ ذیقعده ۱۱۴۲ق

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۷۷۷/۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۹گ (۱۹۷پ-۲۰۵ر)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۱۵-۱۶۴]

● **اجازة للسید محمد بن محمد باقر اصفهانی** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-s-sayyid muḥammad ibn-i muḥammad bāqir-i isfahānī

محقق سبزواری، محمد باقر بن محمد مؤمن، ۱۰۱۷ - ۱۰۹۰ قمری

mohaqqeq-e sabzevārī, mohammad bāqer ebn-e mohammad mo'men (1609 - 1679)

تاریخ اجازه: ۱۰۸۴ق، محل صدور اجازه: اصفهان

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۳۱۲/۲

آغاز: الحمد لله رب العالمین ... و بعد فان السید الشریف النسیب التقی الذکی الزکی الفاضل المتوقد

خط: نسخ و نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۰۸۴ق، جا: اصفهان؛ جلد: تیماج قهوه‌ای نرم بدون مقوا، ۱۸ص (۲۹-۳۶)، اندازه: ۱۰×۱۶/۸سم [ف: ۴۳-۱۳]

● **اجازة للسید محمد بن میر عبدالمجید الخاتون آبادی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-s-sayyid muḥammad ibn-i mīr ʻabd-ul-majīd al-xātūnābādī
کاشف الغطاء، موسی بن جعفر، - ۱۲۴۳ قمری
kāšef-ol-qetā', mūsā ebn-e jaʻfar (- 1828)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۴۷۶/۱
خط: نسخ،کاتب = مؤلف،تا:قرن ۱۳؛ ۱گ (۵ر) [مختصر ف: -۲۸]

● **اجازة للسید محمد تقی الزنجانی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-s-sayyid muḥammad taqī az-zanjānī
شفتی بیدآبادی، محمد باقر بن محمد نقی، ۱۱۷۵؟ - ۱۲۶۰ قمری
šaftī bīd-ābādī, mohammad bāqer ebn-e mohammad naqī (1762 - 1844)
تاریخ اجازه: ۹ محرم ۱۲۵۳ق

۱. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۲۰۸/۹
خط: نسخ، کا: احمد بن محمد خوانساری، تا: با تاریخ ۱۲۶۰ق؛ کاغذ آهار مهره‌ای؛ جلد: تیماج زرد شتری مجدول، ۴گ (۵۹پ-۶۲ر)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱-۱۶۰]
۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۸۱۰/۲
خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۳ [ف: ۷-۵۰]
۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۰۳۸/۹ و عکسی ۲۰۹۸/۹
بی کا، تا: قرن ۱۳ (در حیات مؤلف)؛ جلد: تیماج مشکی، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [محدث ارموی مخ: ۱-۳۳] و [عکسی ف: ۶-۱۲۴]

● **اجازة للسید محمد شفیع الجاپلاقی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-s-sayyid muḥammad šafīʻ al-jāpilāqī
شفتی بیدآبادی، محمد باقر بن محمد نقی، ۱۱۷۵؟ - ۱۲۶۰ قمری
šaftī bīd-ābādī, mohammad bāqer ebn-e mohammad naqī (1762 - 1844)
تاریخ اجازه: ۷ ذیحجه ۱۲۴۷ق

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۵۴۸/۳
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۲/۳۳-۱۷۵]

● **اجازة للسید محمد علی ابرقوئی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-s-sayyid muḥammad ʻalī abarqū'ī
شفتی بیدآبادی، محمد باقر بن محمد نقی، ۱۱۷۵؟ - ۱۲۶۰ قمری
šaftī bīd-ābādī, mohammad bāqer ebn-e mohammad naqī (1762 - 1844)

خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۲۰۸/۱۳
خط: نسخ، کا: احمد بن محمد خوانساری، تا: ۱۲۵۷ق؛ کاغذ آهارمهره؛ جلد: تیماج زرد شتری مجدول، ۱گ (۷۰پ)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱-۱۶۱]

● **اجازة للسید محمد مهدی بن محمد حسینی بروجردی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-s-sayyid muḥammad mahdī ibn-i muḥammad-i ḥusaynī burūjirdī
خوانساری، محمد باقر بن زین العابدین، ۱۲۲۶ - ۱۳۱۳ قمری
xānsārī, mohammad bāqer ebn-e zayn-ol-ʻābedīn (1811 - 1896)
تاریخ اجازه: جمعه ۲۶ ربیع الاول ۱۲۹۰ق.
اجازه نسبتاً مفصلی است که صاحب روضات جهت سید محمد مهدی بن محمد حسینی بروجردی نگاشته است.
چاپ: به تحقیق سید جعفر حسینی اشکوری، مجله میراث اصفهان، دفتر دوم

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۰۶۲/۱۲
آغاز: الحمد لله المتفضل بالنعم و الشکر لله المتحنن بالکرم و المن لله المتفرد بالقدم خالق اللوح و القلم معلم الانسان ما لم یعلم
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶گ (۱۱۵پ-۱۲۰ر)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [ف: ۱۶-۶۲]
قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۳۵۰
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۶-۴۵۳]

← اجازة للسید محمد مهدی بن سید مرتضی الحسنی الحسینی الطباطبائی ← اجازة للسید بحرالعلوم

● **اجازة للسید محمد مهدی الحسینی الحسنی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-s-sayyid muḥammad mahdī al-ḥusaynī al-ḥasanī
قزوینی، عبدالنبی بن محمد تقی، ۱۱۲۵ - ۱۱۹۷ ؟ قمری
qazvīnī, ʻabd-on-nabī ebn-e mohammad taqī (1713 - 1783)

تاریخ اجازه: شب چهار شنبه ۲۵ رجب ۱۱۹۱ق
مجاز احتمالاً همان سید بحرالعلوم است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۸۳۶/۱۳

کا: محمد تقی شریف یزدی، تا: روز یک‌شنبه ۶ ربیع الاول ۱۲۸۲ق، جا: حائر؛ از روی خط مجیز؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا عطف تیماج سبز، ۲گ (۴۱-۴۲)، ۲۹ سطر (۹×۱۷)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱۶-۳۷۶]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۷۹/۷عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴-۳۵۳]

● اجازة للسید محمد هادی بن مهدی / اجازات / عربی

ijāzat-un li-s-sayyid muḥammad hādī ibn-i mahdī

سلطان العلماء، محمد بن دلدار علی، ۱۱۹۹ - ۱۲۸۴ قمری

soltān-ol-‘olamā’, mohammad ebn-e deldār ‘alī (1785 - 1868)

تاریخ اجازه: دوشنبه مبعث ۱۲۶۳ق
اجازه روایتی سیدالعلماء برای برادرزاده‌اش زین العلماء سید محمد هادی بن مهدی است. این اجازه از دید کتاب‌شناسی آثار ایشان حائز اهمیت است.
[الذریعة ۱۸۴/۱ ش ۹۴۹]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۵۵۵

آغاز: بسمله، افصح کلام یقدم امام المرام و اصح حدیث هو اوثق عری الایمان و الاسلام حمدالله المفضل المنعام هادی الانام الی سبل دار السلام.؛ **انجام:** فانه قال اذکرونی اذکرکم و اعتصم بحیلة (کذا) و الجاء الیه و توکل علیه و رسله من فضله و اخلص اعمالک و احسن اخلاقک و الله الموفق و المسدد و کتب بیمناه الواردة السید حسین ... من هجرة سید الثقلین صلوات الله و سلامه علیه و علی آله المصطفین.

تذکر: در فهرست آستان قدس (۲۷/۲۲) مجیز حسین بن دلدارعلی لکهنوی دانسته شده است؛ خط: نستعلیق، کا: وزیر علی، تا: چهارشنبه ۲ جمادی الاول ۱۲۶۵ق؛ اهدایی رهبری، اسفند ۱۳۷۶؛ کاغذ: آهار مهره، جلد: مقوا با روکش کاغذ ابر و باد عطف گوشه تیماج قهوه‌ای، ۱۲گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۷×۲۷سم [اهدائی ف: ۸-۴۲]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۷۱۲/۳

آغاز: الحمدلله الذی حدثنا رواة الحوادث بحدیث وجوب وجوده و انبأ تواتر آلائه علی آحاد بریته؛ **انجام:** و لعنة الله علی اعدائهم اجمعین ابد الابدین و دهر الداهرین

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج سبز، ۱۶گ (۷۵پ-۹۱پ)، اندازه: ۱۶×۲۳سم [ف: ۱۷-۲۶۸]

● اجازة للسید محمد هاشم / اجازات / عربی

ijāzat-un li-s-sayyid muḥammad hāšim

مجلسی، محمد تقی بن مقصود علی، ۱۰۰۳؟ - ۱۰۷۰ قمری

majlesī, mohammad taqī ebn-e maqsūd ‘alī (1595 - 1660)

اجازه روایت دعای حرز یمانی مشهور به دعای سیفی است که محمد تقی مجلسی به‌درخواست یکی از سادات به نام سید محمد هاشم به وی داده است. لازم به تذکر است که در پایان اجازه‌نامه، نام مجیز اشتباهاً «محمد تقی بن محمد باقر الاصفهانی» آمده، در منابع موجود (طبقات اعلام شیعه قرن ۱۲، ص۱۱۶، ریحانة الادب ۱: ۱۶۸، الذریعة ۳: ۱۶) در میان خانواده مجلسی، نام نوه میرزا عزیزالله پسر محمد تقی مجلسی نیز محمد تقی است که اثر مشهوری به نام «بهجة الاولیاء» دارد، ولی شهرت وی «الماسی» می‌باشد نه مجلسی.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۶۳۱/۳

آغاز: صورة ما کتبه المرحوم المغفور مولانا محمد تقی المعروف بالمجلسی اجازة لبعض السادات فی روایة دعاء السیفی؛ **انجام:** فالاولی ترک جمیع المطالب غیر القرب منه تعالی نمقه بیمناه الداثرة. احوج المربوبین الی رحمة ربه الغنی محمد تقی ابن محمد باقر الاصفهانی ... تم صورة.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای روشن مقوایی ضربی عطف تیماج خردلی، ۱گ (۱۱۰-۱۱۰پ)،۱۸ سطر (۱۰/۵×۱۵) ، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۹-۲۷۷]

● اجازة للسید محمود النقیب العلوی / اجازات / عربی

ijāzat-un li-s-sayyid maḥmūd an-naqīb al-‘alawī

جامعی عاملی ، محیی الدین بن علی

jāme‘ī ‘āmelī, mohy-ed-dīn ebn-e ‘alī

اجازه ابن ابی جامع محیی الدین بن علی بن احمد جامعی عاملی به سید محمود النقیب العلوی.

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۹۵۵/۱۱

خط: نستعلیق، کا: احمد بن صالح درازی بحرانی، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج آلبالویی مقوایی عطف مشکی، ۱۵ سطر (۶×۱۲)، قطع: ربعی، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۱۶-۴۱۰]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۲۰۰۹۵

آغاز: اما بعد حمد الله سبحانه علی النعم المسندة المتواترة الصحاح الحسان

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول با ترنج و سر ترنج، ۲گ (۳۱۶ر-۳۱۷ر)، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۹×۲۵/۵سم

[اهدائی ف: ۸-۵۶]

● **اجازة للسید مرتضی النجومی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-s-sayyid murtiḍā an-nujūmī
آل بحرالعلوم، محمد صادق بن حسن، ۱۳۱۵ – ۱۳۹۷ قمری
āl-e bahr-ol-‘olūm, mohammad sādeq ebn-e hasan (1898 - 1977)

تاریخ اجازه: ۱۳ صفر ۱۳۸۸ق

کرمانشاه؛ نجومی؛ شماره نسخه:بدون شماره
آغاز: الحمد لله الذی اجاز للعلماء روایة الاخبار و صحاح الاثار عن الائمة الطاهرین الابرار
کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ ۱۴ص [دلیل المخطوطات: ۱-۲۱۵]

● **اجازة للسید موسی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-s-sayyid mūsā
تهرانی، علی بن خلیل، – ۱۲۹۶ قمری
tehrānī, ‘alī ebn-e xalīl (- 1879)
مجیز از سید موسی در این اجازه به بزرگی یاد کرده و بنا به تقاضای او طرق گوناگون روایی خود به علامه سید مهدی بحرالعلوم را برشمرده است. میرزا علی از زهاد علماء و صاحب چندین تألیف است و این اجازه نیز در پایان کتاب «سبل الهدایة» وی در نسخه حاضر آمده است.
[اعیان الشعة ۲۴۰/۸؛ الذریعة ۱۳۵/۱۲]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۷۰۵/۴
آغاز: الحمدلله رب العالمین ... و بعد، فان الله ارسل الرسل و انزل الکتب لیقیم الدین بایضاح البراهین؛ **انجام:** ثم المرجو من جنابه الشریف ادام اقباله ان لاینسانی فی الخلوات فی مظان الاستجابات من دعاء الخیر بعد موتی و فی زمان حیواتی فانی لا انساه انشاءالله
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ ترقیمه: «و انا المتمسک بشریعة النبی الغازی علی بن المرحوم الحاج میرزا خلیل الطهرانی الرازی»؛ مهرها: مؤلف (بیضی)، آیة الله مرعشی نجفی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی ضربی مجدول با ترنج و سرترنج، ۲گ (۱۲۴-۱۲۵)، ۲۱ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۳۴-۶۳۴]

● **اجازة للسید مهنا بن سنان علوی (الاولی)** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-s-sayyid muhannā ibn-i sinān-i ‘alawī
علامه حلی، حسن بن یوسف، ۶۴۸ – ۷۲۶ قمری
‘allāme-ye hellī, hasan ebn-e yūsof (1251 - 1326)

تاریخ اجازه: ذیحجه ۷۱۹ق
اولین اجازه علامه به مهنا بن سنان است که آن را در پاسخ نامه ابن مهنا که تقاضای اجازه نموده است نگاشته است.
آغاز کتاب: المملوک مهنا بن سنان یقبل ابواب الحضرة العالیة ... فلما شاهد المملوک شمایل مولانا ... تحاسر فی السئوال ... و هو یسال من احسان مولانا ... ان یکتب للمملوک اجازة لجمیع مصنفاته و مقرراته. (آغاز اجازه) یقول العبد الفقیر الی الله حسن بن یوسف بن علی بن المطهر الحلی لما کان من امتثال امر من یجب طاعته
انجام کتاب: عن محمد بن یعقوب الکلینی عن رجاله المذکورة و فی کل حدیث عن الائمة علیهم السلام و کتب حسن بن یوسف بن مطهر الحلی فی ذالحجة سنة تسع عشر و سبعمائة حامدا مصلیا

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۷۳۴ ض
خط: نسخ، کا: یوسف بن محمد بن ابراهیم یوسف میثی، تا: سه‌شنبه ربیع الثانی ۸۵۵ق؛ کاغذ: حنائی، جلد: مقوا، ۱۹ و ۲۰ سطر [ف: ۱۴-۳۰۳]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۰۴/۴۶
خط: نسخ، کا: شمس الدین محمد بن علی بن حسن جباعی، تا: قرن ۹؛ کاغذ: فستقی، جلد: میشن زرد ضربی نو، ۲ص (۲۲۹-۲۳۰)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۴سم [ف: ۵-۱۰۸]

۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۷۸۷/۲۹-۲۹/۱۲۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** اما مولد العبد فالذی وجدته بخط والدی ... و وفقه الله تعالی و ایانا للقیام بما یجب علیه وعلینا من نشر صالح الدعاء انه قریب مجیب.
خط: نسخ، کا: ابن قاسم عیناثی عاملی، تا: ۱۰۵۹ق؛ در ادامه آن نامه‌ای آمده که سید مهنا به علامه نوشته و در آن تاریخ تولد علامه و فرزندش را خواسته و جواب علامه به وی که تاریخ تولد خود و فرزندش را نوشته است (تولد علامه شب جمعه ثلث اخیر شب ۱۷ رمضان ۶۴۸ و تولد فخرالمحققین نصف شب ۲۰ جمادی الاول ۶۸۲)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی مجدول گرهی، ۳گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱-۸۴]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۸۶ ض
آغاز: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: اصفهانی آهارمهره شکری، ۱ص (۱۵۳)، قطع: وزیری، اندازه: ۱۳/۵×۲۳/۵سم [ف: ۲۲-۱۴۱]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۱۹۲/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد بن مطهر، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: میشن مقوایی، ۳گ (۷۰پ-۷۳پ)، ۱۵ سطر (۴/۵×۹/۵)، اندازه: ۹/۵×۱۵سم [ف: ۱۶-۱۹]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۱۷/۲

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۱۴ جمادی الثانی ۱۱۳۰ق؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: مقوا رویه کاغذ ابر و باد مرمری عطف میشن عنابی، ۳ص (۶۵پ-۶۸)، ۱۴ سطر (۷×۱۴/۵)، اندازه: ۱۲/۲×۱۸/۶سم [ف: ۲۹/۱-۳۲۶]

● اجازة للسید مهنا بن سنان علوی (الثانیة) / اجازات / عربی

ijāzat-un li-s-siyyid muhannā ibn-i sinān-i ʻalawī
علامه حلی، حسن بن یوسف، ۶۴۸ - ۷۲۶ قمری
ʻallāme-ye hellī, hasan ebn-e yūsof (1251 - 1326)
تاریخ اجازه: محرم ۷۲۰ق، محل صدور اجازه: حله
صورت دومین اجازه علامه حلی به مهنا بن سنان در خصوص نقل روایت از کتب علامه.
آغاز کتاب: بسمله و به نستعین، رب یسر یا کریم یقول العبد الفقیر الی الله تعالی الغنی حسن بن یوسف بن المطهر الحلی قد اجزت للمولی السید الکبیر الحسیب النسیب المعظم المرتضی
[بحارالانوار، ج ۱۰۷، ص ۱۴۷ و ۲۹۲ و ج۱۰۸، ص ۲۴ و ۲۰۷]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۷۳۴ض
خط: نسخ، کا: یوسف بن محمد بن ابراهیم یوسف میثی، تا: سه‌شنبه ربیع الثانی ۸۵۵ق؛ کاغذ: حنائی [ف: ۱۴-۳۰۳]
۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۷۰۸ ض
خط: نستعلیق، کا: محمد بن احمد مشهور به معروف، تا: ۸۹۴ق؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۲۷ سطر [ف: ۲۰-۸۷]
۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۷۸۴/۴
خط: نستعلیق تحریری، کا: محمد اشرف حسینی، تا: قرن ۹؛ ۲گ، ۸۰ر-۸۱ر [مختصر ف: -۲۳]
۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۲۸۲۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** صورته کتبه العبد الفقیر الی الله تعالی حسن بن یوسف ... فی شهر الحرام سنة عشرین و سبعمائة بالحلة و الحمدلله وحده و صلی الله علی سیدنا محمد و آله الطیبین الطاهرین برحمتک یا ارحم الراحمین و سلم.
خط: نسخ، کا: احمد بن علی حسینی جزائری حائری، تا: ۹۹۴ق؛ از روی نسخه مورخ ۵ رمضان ۸۰۳؛ کاغذ: حنایی آهارمهره، جلد: مقوا، رویه پارچه خاکستری روشن؛ واقف: عماد المحققین، تاریخ وقف: تیر ۱۳۱۰؛ ۲گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۲۷-۲۱]
۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۷۵/۶۹
آغاز: برابر؛ **انجام:** عن والدی عن نجم الدین دبیران عن اثیرالدین الاعدی عنه و صلی الله علی سیدنا محمد و اله الطاهرین و سلم تسلیما
کاتب: ابراهیم بن محمد حرفوشی کرکی عاملی، تا: ۱۰۷۱ق؛ تملک: علامه مجلسی؛ کاغذ: میشن عنابی ضربی با ترنج و سرترنج، ۲گ (۳۴۰ر-۳۴۱پ)، ۱۸-۱۷ سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۲/۳×۲۰/۱سم [ف: ۲۹/۱-۵۳۲]
۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۵۵۵ ض
خط: نستعلیق، کا: محمد سعید بن عبدالعلی اردکانی، تا: ۱۰۹۴ق؛ کاغذ: نخودی آهارمهره، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۲۱-۴۷]
۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۱۳۴/۳
خط: نسخ، کا: عبدالعلی بن عبدالرضا طرفی، تا: ۵ رجب ۱۰۹۴ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۳ص (۴۷۹-۴۸۱)، ۲۹ سطر، اندازه: ۱۹/۵×۲۹سم [ف: ۲۵-۱۴۶]
۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۸۰۸/۳۶
خط: نسخ تحریری، کا: عباس بلاغی، تا: ۱۱۵۴ق؛ در آن نام پنجاه کتاب علامه آمده است به جای ۴۸ کتاب؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: مقوا رویه کاغذ زرد، ۱گ (۲۶۶-۲۶۷)، ۲۷ سطر (۱۲×۱۷)، اندازه: ۱۵×۲۱/۳سم [ف: ۱۷-۳۴]
۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۸۷۶ ض
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۳ سطر [ف: ۲۱-۴۳]
۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۸۶/۴-طباطبائی
آغاز: برابر؛ **انجام:** فی شهر محرم سنه عشرین و ستمائه بالحلة و الحمدلله وحده.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۳/۵سم [ف: ۲۴-۲۶۱]
۱۱. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۱۸۸/۲
آغاز: بسمله. صورة الاجازة له. العبد الفقیر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مقابله شده و دارای بلاغ است؛ جلد: عنابی ضربی‌دار، ۲۹ سطر (۹/۵×۲۲/۵) [ف: -۱۶۸]
۱۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۸۷۳/۱۴
آغاز: بسمله. اما بعد حمد الله تعالی علی تواتر نعمائه و تظافر آلائه. و الصلوة و السلام علی اشرف انبیائه و سید رساله و امنائه محمد المصطفی ... فان العبد ... حسن بن یوسف بن علی بن مطهر ... یقول: ان العقل و النقل متطابقان علی ان کمال نفس الانسان هو بامتثال الاوامر الالهیة؛ **انجام:** روی عن جعفر بن بابویه ابو محمد عبدالحمید بن محمد المقری النیسابوری ابن سید الوکیل ابو عبدالله اخو سروه و کان یروی عن ابن قولویه و کثیراً من کتب الشیعة الصحیحة فلیرووا ... محتاطین فی الروایة ... و کتب العبد ... حسن بن یوسف بن مطهر الحلی...
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۰گ (۵۴ر-۷۳ر)، ۱۴ سطر [ف: ۱۴-۱۳]
۱۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۱۹۲/۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** و کذا اجزته ان یروی عنی جمیع ما صنفته و رویته و اجیزلی روایته ... و کتب العبد الفقیر الی الله تعالی حسن بن یوسف بن علی بن مطهر الحلی ... فی شهر الحرام سنة عشرین و سبعمائة بالحلة

خط: نسخ، کا: محمد بن مطهر، بی‌تا؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: میشن مقوایی، ۳گ (۹۹پ-۱۰۱پ)، ۱۵ سطر (۴/۵×۹/۵) [ف: ۱۶-۲۰]

۱۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۵۶۶/۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** و کتب العبد الفقیر حسن بن یوسف المطهر ... فی شهر محرم سنة عشرین و سبعمایة ... و صلی الله علی سیدنا محمد و صحبه و سلم و آله الطاهرین المعصومین.

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲گ (۲۴ر-۲۵پ)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۱۲-۲۵۹]

● اجازة للسید میریوسف الطباطبائی / اجازات / عربی

ijāza li-s-sayyid mīr-yūsuf aṭ-ṭabāṭabā'ī

وحید بهبهانی، محمد باقر بن محمد اکمل، ۱۱۱۸ - ۱۲۰۵ قمری

vahīd-e behbahānī, mohammad bāqer ebn-e mohammad akmal (1707 - 1791)

سه اجازه است از وحید بهبهانی به یکی از شاگردانش به نام سید میر محمدیوسف بن عبدالفتاح طباطبائی تبریزی (-۱۲۴۲هـ).

۱. اجازه‌ای در روز یک‌شنبه ۴ رمضان ۱۱۸۴ق نسبت به تمامی تألیفات و مسموعات و مقروات خود به میر محمدیوسف که طی آن ایشان را ملقب به القاب بزرگی نموده است،**آغاز:** و قد اجاز لهذا السید الجلیل جمع کثیر من العلماء الاعلام و الکرام منهم المولی الجلیل ... وحید البهبهانی ... الحمدلله علی نواله ... و بعد فقد قرأ علی هذا الکتاب السید السند و الرکن الموثق المعتمد ... فأجزت ان یروی عنی هذا الکتاب مع الحواشی التی علقت علیه و سایر مرویاتی... فقد قرآ علی هذا الکتاب ولدنا الاعز الامجد السید الموفق المسدد ذوالطبع ...؛ **انجام:** و ان لا ینسانی من صالح الدعوات ... و انا الاقل محمد باقر بن محمداکمل ... تحریراً فی یوم الاحد الرابع من شهر رمضان المبارک من شهور سنة اربع و ثمانین بعد الماة و الاف ۱۱۸۴.

۲. اجازه‌ای که در روز جمعه ۵ شعبان ۱۱۷۲ق در پشت کتاب «مدارک الاحکام» سید عاملی نوشته شده است. اگرچه در نسخه اشاره به کتاب «مدارک» ننموده لیکن از متن و تاریخ آن چنین برمی‌آید که همان «مدارک الاحکام» است که در «الذریعة» به آن اشاره شده است، **انجام:** ملتمسا منه الدعاء فی الحیات و الممات و کتب بیمناه الجانیة فی یوم الجمعة الخامس من شهر شعبان المعظم من شهور سنة اثنین و سبعین بعد المأة و الالف حامدا مصلیا مسلما مستغفرا انتهی.

۳. اجازه‌ای در جمادی الاول ۱۱۷۵ق که بر پشت کتاب «قواعد الاحکام» علامه حلی نوشته شده است. **انجام:** ملتمسا منه الدعاء لی و لمشایخ العظام فی غالب الاوقات ... و کتب بیمناه الدائرة محمدباقر بن محمد اکمل عفی عنهما جمیدی الاول سنة خمس و سبعین بعد الماة و الالف حامدا لله تعالی مصلیا مسلما علی نبیه.

[الذریعة ۱۴۸/۱؛ الکرام البررة ۶۳۸/۳]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۹۲۶/۱۹

خط: نسخ، کا: حسین الاهری، تا: قرن ۱۴؛ با نشان «بلغ قبالاً» مقابله گردیده است؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی مشکی عطف و گوشه‌ها تیماج قرمز، ۲گ (۸۷ر-۸۸ر)، ۲۲ سطر (۹×۱۷)، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [ف: ۳۵-۳۴۴]

● اجازة للسید نجم بن محمد الحسینی و لولدیه / اجازات / عربی

ijāzat-un li-s-sayyid najm ibn-i muḥammad al-ḥusaynī wa li-waladay-hi

عاملی، حسن بن زین الدین، ۹۵۹ - ۱۰۱۱ قمری

'āmelī, hasan ebn-e zayn-od-dīn (1552 - 1603)

اجازه مفصل و مبسوطی است که مؤلف به جهت «سید نجم الدین بن محمد الحسینی» و دو فرزندش «سید ابوعبدالله محمد» و «سید ابوالصلاح علی» نگاشته و به آنها از سه طریق شیخ طوسی، شهید اول و شهید ثانی اجازه نقل حدیث داده است. این اجازه از این نظر که طرق بسیاری از مشایخ شیعه و سنی در آن آمده حایز اهمیت بسیاری است.

آغاز کتاب: الحمدلله رب العالمین حمد الشاکرین و صلاته علی سید الاولین و الاخرین محمد المصطفی و عترته الطیبین الطاهرین.

انجام کتاب: و ان کان للزیادة بعد مجال فان فیه کفایة انشاء الله تعالی ...

[الذریعة ۱۷۱/۱-۱۷۲؛ بحارالانوار ج ۱۰۹، ص۳-۷۹؛ الاجازات لجمع من الاعلام، سید مهدی رجایی، قم، کتابخانه آیت الله مرعشی، ص ۶۹-۱۵۸؛ مجله وقف میراث جاویدان، ش ۳، ص ۵۷؛ دنا ۲۰۵/۱]

۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۷۰۸/۲۷

کا: حسین بن حیدر کرکی عاملی، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی با تیماج عنابی لبه‌دار، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۱۰۲۷]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۰۶۲/۴

خط: نستعلیق، کا: عبدالرضا بن حسن بن زین الدین حسینی عاملی، تا: جمعه ۲۶ ربیع الثانی ۱۰۶۳ق؛ از روی نسخه نواده عاملی مجیز (علی بن محمد بن حسن) نوشته در در شب ۲۵ شعبان ۱۰۵۱ق، دارای حواشی با نشان «منه»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۵گ (۱۶پ-۷۱پ)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [ف: ۱۶-۶۲]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۰۴۶/۴-ف و ۶۱۴۳/۴-عکس

نسخه اصل:همان نسخه بالا[فیلمها - ف: ۲-۴۲]و[فیلمها-ف: ۳-۲۴۲]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۷۵/۴۹

آغاز و انجام: برابر

کا: ابراهیم بن محمد حرفوشی کرکی عاملی، تا: ۱۰۷۱ق؛ از روی نسخه به خط حسین بن حیدر کرکی عاملی؛ تملک: علامه مجلسی؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: میشن عنابی ضربی با ترنج و سرترنج، ۵۸گ (۲۲۲پ-۲۷۹پ)، ۱۸-۱۷ سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۲/۳×۲۰/۱سم [ف: ۲۹/۱-۵۲۸]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۳۹۸/۵

خط: نستعلیق، کا: محمد حسن بن محمد حسین خاتون آبادی، تا: با تاریخ ۱۰۸۳؛ با حواشی «منه ره»؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۴۹گ (۱۹۹پ-۲۴۸ر)، ۱۵ سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱۵-۴۲۴۱]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۹۷۰/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حسن بن محمد بن یحیی، تا: ۲۳ رمضان ۱۰۹۵ق؛ مصحح، بلاغ قرائت دارد؛ جلد: تیماج سرخ، ۲۷ص (۶-۳۲)، ۲۹ سطر، اندازه: ۲۰/۵×۲۹/۵سم [ف: ۴۴-۱۶۳]

۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۷۸۹/۱ و عکسی ۹۸۲/۱

خط: نسخ، کا: علی بن محمد بن الحسن نوه شهید ثانی، تا: ۱۰۹۰ق؛ جلد: تیماج سبز بدون مقوا، ۳۷ص (۱-۳۷)، اندازه: ۲۴×۳۴سم [ف: ۲-۴۴۶] و [عکسی ف: ۳-۲۲۵]

۷. آران کاشان؛ محمد هلال؛ شماره نسخه:۱۱۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** و کان اجتماعه بی فی قسطنطنیة و رایت له کتابة الی الوالد تدل علی کثرة مودته له و مزید اعتنائه بشانه و علی هذا القدر ... و صلواته علی سیدنا محمد المصطفی و عترته الطاهرین.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ نسخه توسط علی بن محمد بن حسن بن زین الدین عاملی (نوه مؤلف) استکتاب و با استفاده از نسخه خط مؤلف به امر (میرزا فخرا) تصحیح و مقابله شده، دارای حواشی از مؤلف؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۸گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: -۴]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۷۳

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۱-۱۹۴]

۸. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۳۹۹/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ از روی نسخه‌ای به خط شهاب بن احمد عمران کربلایی در ۲۲ شعبان ۱۱۰۳ از روی نسخه عبدالرضا بن حسن بن زین الدین حسین عاملی در ۲۶ ربیع الثانی ۱۰۶۳ از روی نسخه علی بن محمد بن المصنف در ۲۵ شعبان ۱۰۵۱ از نسخه مؤلف نگاشته شده است، مصحح، محشی، دارای امضای بلاغی، دارای یادداشتی از سید حسن صدر کاظمی که کتاب از آقا ضیاء الدین نوری نزد وی امانت است؛ مهر: «احمد» (بیضی)؛ جلد: تیماج مشکی، ۴۵گ (۱پ-۴۵پ)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲/۵سم [محدث ارموی مخ: ۱-۳۸]

۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۷۶۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد باقر بن محمد جعفر بن محمد کافی بن محمد یوسف (بهاری)، تا: ۱۱ جمادی الاول۱۳۱۳ق؛ برگ‌های اول نسخ؛ جلد: تیماج قرمز، ۶۹گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۷-۳۲۰]

۱۰. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۰۶۲/۲

بی‌کا، بی‌تا؛ دارای حاشیه با نشان «منه»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ مقوایی یک لا، ۳۴گ (۱۲پ-۴۵ر)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۳-۴۹]

۱۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۸۲۸/۳

کا: علی بن عبدالرسول، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی آبی، جلد: تیماج سرخ ضربی مقوایی، ۲۰گ (۹۱پ-۱۱۱ر)، ۱۴ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۱۲-۲۸۰۷]

۱۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۷۷۷/۷

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۵۴گ (۲۳۸ر-۲۹۱پ)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۱۵-۱۶۴]

● اجازة لشاه حسين الطالشي / اجازات / عربی

ijāzat-un li-šāh ḥusayn aṭ-ṭāliši̇̄

شیخ بهائی، محمد بن حسین، ۹۵۳ - ۱۰۳۰ قمری

šeyx-e bahā'ī, mohammad ebn-e hoseyn (1547 - 1621)

تاریخ اجازه: ۱۰۰۳ق

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۸۲۱

خط: تحریری، کاتب = مؤلف، تا: ۱۰۰۳ق [ف: ۵-۲۰۵]

● اجازة لشاهرخ بيك / اجازات / عربی

ijāzat-u li-šāhrux biyk

میرداماد، محمد باقر بن محمد، - ۱۰۴۱ ؟ قمری

mīrdāmād, mohammad bāqer ebn-e mohammad (- 1632)

اجازه کوتاهی است برای میرزا شاهرخ بیک که در آغاز صحیفه کامله سجادیه نگاشته شده است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۳۳۹۱

آغاز: بسمله، حمدله ... و عترته الطاهرین القائمین بالامر من بعده؛

انجام: و کتب بیمناه الداثرة ... ربه الغنی محمد بن محمد یدعی باقر ...

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ ۱۶ سطر [ف: ۲۷-۳۰]

● اجازة لشاه علي بن محمد يزدي / اجازات / عربی

ijāzat-un li-šāh ʻalī ibn-i muḥammad-i yazdī

جرجانی، حسین بن غیاثای، ق ۱۰ قمری

jorjānī, hoseyn ebn-e qīyāsāy (- 16c)

تاریخ اجازه: صفر ۹۳۵ق، محل صدور اجازه: کاشان

در این اجازه مجیز متذکر می‌گردد که خود نیز از علی بن عبدالعال اجازه داشته است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۹۹۶/۳

آغاز: بسمله. و العاقبة للمتقین ... و بعد فانه قرأ علی هذالکتاب و هو المسمی بشرایع الاحکام فی مسائل الحلال و الحرام. ؛ **انجام:** و کتب هذه الاحرف بیده الفانیة العبد الجانی ... حسین غیاثای جرجانی ... ببلدة کاشان ... فی تاریخ شهر صفر ختم بالخیر و الظفر سنة خمس و ثلثین و تسعمائة حامداً مصلیا

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: صفر ۹۳۵ق، جا: کاشان؛ جلد: تیماج ضربی قهوه‌ای، ۱گ (۲۷۸پ)، ۲۱ سطر (۱۱×۱۷)، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: ۱۴-۲۸۸]

● **اجازة لشاه فضل الله الکاشانی** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-šāh faḍl-ul-lāh al-kāšānī

شیخ بهائی، محمد بن حسین، ۹۵۳ - ۱۰۳۰ قمری

šeyx-e bahā'ī, mohammad ebn-e hoseyn (1547 - 1621)

تاریخ اجازه: ۱۰۱۱ق

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۱۸۵/۲

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۰۱۱ق [مختصر ف: -۲۱]

● **اجازه به شاه قاسم = ارشاد نامه** / عرفان و تصوف / فارسی

ejāze be šāh qāsem = eršād-nāme

نوربخش خراسانی، محمد بن محمد، ۷۹۵ - ۸۶۹ قمری

nūrbaxš-e xorāsānī, mohammad ebn-e mohammad (1393 - 1465)

اجازه‌ای به فرزندش شاه قاسم.

[منزوی ۱۰۲۵]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۱۳۷/۴۷

آغاز: اقطاب و افراد و اوتاد و ابدال و سایر رجال الله ... اعلام میرود؛

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: ترمه، جلد: رویه میشن یشمی ضربی، ۱گ (۷۶ر)، اندازه: ۱۵/۹×۲۹/۵سم [ف: ۷-۲۱۶]

● **الاجازة للشاه محمود خلیفه** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-š-šāh maḥmūd xalīfa

قطیفی بحرانی، ابراهیم بن سلیمان، - ۹۵۰ ؟ قمری

qatīfī bahrānī, ebrāhīm ebn-e soleymān (- 1544)

اجازه‌ای مشتمل بر سه «فایده» و یک خاتمه: الفایدة الاولی، الاجازة لایفید العمل لان المجاز قد یشتمل علی راجح و مرجوح؛ الفایدة الثانیة، لابد فی نقل الروایة من صحة الکتاب و من غلطه اذا لم یکن مقرؤاً بعینه؛ الفایدة الثالثة، رویت عن جماعة ثقات اوثقهم شیخی الشیخ ابرهیم بن الحسن الوراق؛ خاتمة، قد نظرت فلم اجد الا الله نافعا و ضارا.

آغاز اجازه: الحمدلله رب العالمین و صلوته و سلامه عباده المصطفین خصوصاً صفوة الکونین ... و بعد فیقول اخفض الخلایق عملاً ... ابرهیم بن سلیمان انی لما نظرت بعین البصیرة فوجدت اکثر المتخلین للشریعة المصطفویة بین مدع لا علم له ...

انجام اجازه: و العذر فی الاختصار فعسی ان یتدارک التطویل بعد زمان غیر طویل

چاپ: ضمن اجازات بحار الانوار (ج۱۰۸: ۸۸-۸۵)

۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۷۰۸/۲۳

کا: حسین بن حیدر کرکی عاملی، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی با تیماج عنابی لبه‌دار، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۱۰۲۷]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۷۵/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: ابراهیم بن محمد حرفوشی کرکی عاملی، تا: ۱۰۷۰ق؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: میشن عنابی ضربی با ترنج و سرترنج، ۴گ (۲۱پ -۲۴پ)، ۱۸-۱۷ سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۲/۳×۲۰/۱سم [ف: ۲۹/۱-۵۱۶]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۷۵/۴۴

آغاز و انجام: برابر

کا: ابراهیم بن محمد حرفوشی کرکی عاملی، تا: با تاریخ ۱۰۷۰ق؛ این اجازه در آغاز این نسخه هم نوشته شده بود و در این صفحات تکرار شده است؛ کاغذ: نخودی آهارمهره، میشن عنابی ضربی با ترنج و سرترنج، ۴گ (۲۱۲ر-۲۱۵پ)، ۱۸-۱۷ سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۲/۳×۲۰/۱سم [ف: ۲۹/۱-۵۲۶]

● **اجازة لشاه مرتضی الثانی** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-šāh murtiḍā aṯ-ṯānī

کاشانی، محمد مؤمن بن شاه مرتضی، - ۱۰۶۰ قمری

kāšānī, mohammad mo'men-e-bn-e šāh mortazā (- 1650)

تاریخ اجازه: ۱۰۳۵ق

صورت اجازه‌ای است از محمد مؤمن کاشانی، برادر فیض کاشانی، به فرزندش شاه مرتضی ثانی (محمود). در این اجازه

ظاهراً تصریح شده که کتاب بزرگ «مدینة العلم» شیخ صدوق که در حال حاضر اثری از آن وجود ندارد، در آن زمان حدود سال ۱۰۳۵هـ وجود داشته است. در بخشی از این اجازه چنین آمده: «خصوصاً الکتب الاربعة المشهورة بل الخمسة المتداولة بین الانام التهذیب و الاستبصار و الکافی و مدینة العلم و من لایحضره الفقیه ...». در الذریعة (۲۵۱/۲۰) نیز چنین آورده است: «کتاب مدینة العلم در زمان پدر شیخ بهایی (درگذشته ۹۸۴ هـ) وجود داشته است». آیة الله مرعشی نجفی در مقدمه کتاب «معادن الحکمة» به این اجازه اشاره کرده‌اند. مولی محمد مؤمن برادر فیض کاشانی از علمای بزرگ و صاحب چند اثر علمی بوده و شرح حال مفصل وی در همان مقدمه کتاب «معادن الحکمة» آمده است.

[معادن الحکمة، چاپ جامعه مدرسین حوزه علمیه قم ۱۲/۱ و ۲۶ و ۸۲؛ معجم المؤلفین ۵۳/۱۳]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۶۰۲/۵

آغاز: اما بعد الحمد لولیه و مستحقه و الصلوة علی بیته و آله، یقول افقر عبادالله المهیمن ابن مرتضی، محمد مؤمن ...لما التمس منی الولد الاعز؛ **انجام:** و کتب هذه الاحرف فی لیلة الاربعاء ثانی عشر شهر جمادی الثانی ة من شهور سنة خمس و ثلثین و الف ۱۰۳۵ من الهجرة النبویة المصطفویة

خط: نستعلیق، کا: محمد علم الهدی ابن فیض کاشانی (-۱۱۱۵هـ) (برادرزاده مؤلف)، تا: اواخر قرن ۱۱ق؛ علم الهدی در آغاز نسخه چنین آورده است: «صورة ما اجاز به عمی الفقیه عمدة المتبحرین ابنه المرتضی المحمود الحقهما الله بعباده الصالحین و رفع درجتهما الی اعلی علیین»؛ کاغذ: شرقی، ۲گ (۶۷-۶۸)، ۱۷ سطر، اندازه: ۸×۱۵سم [ف: ۳۴-۴۶۴]

● اجازة لشرف الدین عبدالقائم بن طاهر مقری کاشانی / اجازات / عربی

ijāzat-un li-šaraf-ud-dīn ʻabd-ul-qā'im ibn-i ṭāhir-i muqrī kāšānī

محقق کرکی، علی بن حسین، ۸۹۰ - ۹۴۰ قمری

mohaqqeq-e karakī, ʻalī ebn-e hoseyn (1486 - 1534)

صورت اجازه‌ای است مختصر برای شرف الدین عبدالقائم بن کافی الدین طاهر بن عبدالقائم مقری کاشانی هنگام اقامت کرکی در کاشان و تدریس کتاب‌های فقه و اخبار به وسیله وی در ۷ رجب ۹۳۷ نگاشته شده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۹۴۹/۱

آغاز: الحمد لله علی سوابغ ایادیه الباهرة و الصلاة و السلام علی سیدنا محمد النبی الامی و العترة الطاهرة؛ **انجام:** حامدا لله علی آلائه مصلیا علی رسوله محمد سید انبیائه و آله الطاهرین المعصومین مسلما

خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد تقی بن رفیع الدین بن علی غفاری کاشانی، تا: غره شوال ۱۰۲۶ق؛ جلد: مقوایی عطف و گوشه‌ها تیماج مشکی، ۱گ (۳پ-۴پ)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۲۷-۳۵۵]

● اجازة لشرف الدین قاضی بدرالدین / اجازات / عربی

ijāzat-un li-šaraf-ud-dīn qāḍī badr-ud-dīn

صفدی، خلیل بن ایبک، ۶۹۶ - ۷۶۴ قمری

safadī, xalīl ebn-e ībak (1297 - 1363)

۱. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۷۴/۳۴ ـ ب

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: فرنگی، فاقد جلد، ۲۷ سطر (۹×۱۸)، اندازه: ۱۸/۵×۲۸سم [ف: ۱-۱۵۷]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۹۵۷/۲۹

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی آهارمهره، جلد: تیماج مشکی، ۲ص(۱۱۱-۱۱۳)، اندازه:۱۷/۵×۲۱/۸سم[ف: ۷-۸۱۹]

● اجازة لشریف بن نورالله بن محمد شاه تستری / اجازات / عربی

ijāzat-un li-šarīf ibn-i n ūr-ul-lāh ibn-i muḥammad-šāh-i tustarī

قطیفی بحرانی، ابراهیم بن سلیمان، - ۹۵۰ ؟ قمری

qatīfī-ye bahrānī, ebrāhīm ebn-e soleymān (- 1544)

تاریخ اجازه: ۱۱ جمادی الاول ۹۴۴ق

آغاز اجازه: بسمله. یا من شرف السادة و جعلهم لنا شرفا و قادة و اوجب لنا شکره علی انعامه

انجام اجازه: کما وفقتنا بولایتهم فوفقنا لاتباع اثارهم و الحشر معهم و الفوز بهم و الحمدلله اولا و آخرا

چاپ: ضمن اجازات بحار الانوار (ج۱۰۸: ۱۲۳-۱۱۶)

[الذریعة ۱: ۱۳۴]

۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۷۰۸/۳۹

کا: حسین بن حیدر کرکی عاملی، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ از روی خط مجیز؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی با تیماج عنابی لبه‌دار، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۱۰۲۷]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۷۵/۵۹

آغاز و انجام: برابر

کا: ابراهیم بن محمد حرفوشی کرکی عاملی، تا: آخر محرم ۱۰۷۱ق؛ از روی خط حسین بن حیدر کرکی عاملی که از روی خط مجیز بوده است؛ تملک: علامه مجلسی؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: میشن عنابی ضربی با ترنج و سرترنج، ۷گ (۳۱۲ر-۳۱۸ر)، ۱۸-۱۷ سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۲/۳×۲۰/۱سم [ف:

[۵۳۰-۲۹/۱

● **اجازة لشفیع التبریزی** / اجازات / عربی
ijāzat-u li-šafī' at-tabrīzī
رشتی ، کاظم بن قاسم، ۱۲۱۲ - ۱۲۵۹ قمری
raštī, kāzem ebn-e qāsem (1798 - 1843)
اجازه نقل روایت که برای میرزا شفیع نجل میرزا جعفر تبریزی صادر شده است. در ذیل این اجازه‌نامه تأییدیه حسن بن علی مشهور به گوهر که این اجازه را تحریر نموده، نقل شده است.

قم؛ دارالحدیث؛ شماره نسخه:۳۲/۱۳
آغاز: الحمد لله الذی اجاز من طریق بابه للدخول الی رعایته و حماه و اجاب من سأل جنابه بفضله و رحمته و لباه و اجار من استجار؛ **انجام:** و ان لا ینسانی من الدعاء الخاص فی خلواته و اعقاب صلواته عسی ان تهب علی نفحة من نفحات ذاکیات دعواته فان ربی قریب مجیب و لا حول و لا قوة الا بالله العلی العظیم
خط: نسخ،بی‌کا،تا:قرن ۱۳؛۵گ(۱۴۴پ-۱۴۸ر)؛۱۶سطر[ف: -۱۸]

● **اجازة لشمس الدین محمد** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-šams-id-dīn muḥammad
کرکی عاملی، حسین بن حسن، - ۱۰۰۱ قمری
karakī 'āmelī, hoseyn ebn-e hasan (- 1593)
اجازه‌ای است برای شمس الدین محمد که در نزد مجیز «المقدمة الاحمدیة» را خوانده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۵۶۷/۴
آغاز: الحمدلله الذی جعل الوسائل الضروریة طرفا الی حصول المسایل
کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: گالینگور مشکی عطف و گوشه تیماج، ۲گ (۹۳پ-۹۴پ)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۳۰-۲۲۶]

● **اجازة لشمس الدین محمد بن نجده = اجازة لابن نجدة** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-šams-id-dīn muḥammad ibn-i najda
شهید اول، محمد بن مکی، ۷۳۴ - ۷۸۶ قمری
šahīd-e avval, mohammad ebn-e makkī (1334 - 1385)
تاریخ اجازه: ۱۰ رمضان ۷۷۰ق
اجازه روایی مبسوطی است از شهید اول به ابن نجده، شیخ شمس الدین محمد بن تاج الدین ابی محمد شیخ عبدعلی بن نجده. شهید در این اجازه از مشایخ خود نام برده است، در ذریعه (۱: ۲۴۷) و اجازات بحار (ص۴۰-۲۴) از اجازه شهید به ابن نجده یاد شده است. مجاز خود یکی از شاگردان شهید اول است. شهید از عده زیادی که خود از آنان اجازه دریافت نموده نام می‌برد و کتبی را که مجاز نزد استاد خود خوانده در این اجازه یاد می‌کند. در این اجازه شهید نام چهار تالیف خود را می‌آورد که عبارت است از «غایة المراد»، «الرسالة الالفیة فی فقه الصلاة»، «خلاصة الاعتبار فی الحج و الاعتمار» و «رسالة التکلیف». این اجازه از نظر ذکر نام کتاب‌ها و مؤلفین آنها و فقها و محدثانی که در زنجیره اجازات قرار گرفته‌اند دارای اهمیت بیشتر است.
آغاز کتاب: بسمله، الحمد لله الذی مصیر کل شیء الیه و المعول فی کل مهم علیه ... فان المعرف بنعم الله ... محمد بن مکی یقول ... و کان الاخ فی الله ... تاج الدین محمد بن عبدالعلی بن نجدة ... ممن اقبل علی تحصیل ...
انجام کتاب: و کتب اضعف العباد محمد بن مکی عاشر شهر رمضان المعظم قدره سنة سبعین و سبعمأة حامدا و مصلیا و مسلما.
چاپ: ضمن رسائل شهید اول، سال ۱۴۲۳ق، صص ۳۱۱-۳۲۰؛ نیز ضمن اجازات بحار الانوار (ج۱۰۷: ۲۰۱-۱۹۳)
[الفوائد الرضویة ج۲، ص ۶۵۴؛ دنا ۲۰۷/۱]

۱. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۱۹۷/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** جمیع ما ذکرته و غیره لمن شارک ...
خط: نستعلیق شکسته، کا: شهید اول رحمه الله علیه، تا: ۷۷۰ق؛ در پشت صفحه اول آمده: «هو تشرف بابتیاعه فی مشهد مولانا الرضا (ع) سنة ۱۱۱۲ العبد الاقل ابوالبقاء». در همین صفحه یادداشت «فخرالدین محمد الموسوی» که این کتاب تماما به خط شیخنا العلامه علی بن نجده است. در پشت رساله دوم یادداشتی به خط همین ابوالبقاء فخرالدین محمد موسوی که تمام ده برگ رساله دوم شیخ سعید شهید محمد بن مکی است که اجازه اوست به شیخ کامل علی بن نجده؛ تمام صفحات این اجازه دارای جدول طلا و مشکی و لاجورد اول و آخر این اجازه در کتیبه زمینه طلا، فصل جمله‌ها با دایره مشکی که داخل آن طلا؛ واقف: فاطمه خانم بنت مرحوم مولانا ابوالبقاء دشتی، تاریخ وقف: جمادی الثانی ۱۱۲۸؛ مهر: «فخرالدین محمد الموسوی» (چهارگوش) و «العبد ابوالبقاء» (چهارگوش)؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج سرخ عطف و لبه میشن قهوه‌ای، ۱۰گ، ۱۰ سطر (۱۳×۸/۵) [ف: -۱۸۰]
۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۷۰۸/۱۱
کا: حسین بن حیدر کرکی عاملی، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی با تیماج عنابی لبه‌دار، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۱۰۲۷]
۳. شیراز؛ طباطبائی؛ شماره نسخه:۵۰۷/۷
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۲۶ق [نسخه‌پژوهی: ۳-۱۰۱]
۴. مشهد؛ مدیر شانه چی؛ شماره نسخه:۱۷/۲
خط: نسخ خوش، کا: محمود بن غلام علی طبسی، تا: ۱۰۶۱ق؛

قطع: خشتی [نشریه: ۵-۶۰۵]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۷۵/۲۱

آغاز و انجام: برابر

کا: ابراهیم بن محمد حرفوشی کرکی عاملی، تا: ۱۰۷۰ق؛ از روی خط سید حیدر عاملی؛ تملک: علامه مجلسی؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: میشن عنابی ضربی با ترنج و سرترنج، ۷گ (۱۰۲پ-۱۰۸پ)، ۱۸-۱۷ سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۲/۳×۲۰/۱سم [ف: ۱-۲۹/۱-۵۲۱]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵/۲ خوئی

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: اصفهانی شکری تیره آهار مهره شده، جلد: تیماجی ضربی قهوه‌ای رنگ، ۴ص (۳۶۲-۳۶۶)، ۲۰ سطر، قطع: خشتی، اندازه: ۲۰×۲۵سم [ف: ۷-۳]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۴۷۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج، ۲۸ سطر، اندازه: ۱۹×۲۸ [رایانه]

۸. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۶۱۹/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۳گ (۲۱۱ر-۲۱۳ر)، ۳۳ سطر، اندازه: ۱۹/۵×۲۸/۵سم [ف: ۱-۲۲]

۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۱۷۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، کا: کاظم مدیر شانه‌چی، تا: ۱۳۹۵ق؛ این نسخه از خط شهید رحمة الله علیه که در آخر «غایة المراد» مکتوب است نگاشته شده است؛ کاغذ: فرنگی خط‌دار، جلد: مقوا رویه کاغذ فستقی عطف و گوشه تیماج قهوه‌ای سوخت؛ واقف: کاظم مدیر شانه‌چی، تاریخ وقف: آبان ۱۳۶۲، ۳گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۲/۸ [ف: ۲۷-۳۳]

۱۰. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲۶۷۲/۲

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳گ (۲۱۴-۲۱۶)، ۲۵ سطر (۱۱/۵×۱۷) [ف: ۳-۸۲۴]

۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۸۷۳/۵

آغاز و انجام: برابر

نام مجاز به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲گ (۱۱پ-۱۲پ)، ۱۶ سطر [ف: ۱۴-۷]

● اجازة للشهید الاول / اجازات / عربی

ijāzat-un li-š-šahīd al-awal

فخرالمحققین، محمد بن حسن، ۶۸۲ - ۷۷۱ قمری

faxr-ol-mohaqqeqīn, mohammad-e-bn-e hasan (1284 - 1370)

تاریخ اجازه: ۶ شوال ۷۵۶ق، محل صدور اجازه: حله بر روی نسخه‌ای از «ایضاح الفوائد» که به خط شهید اول (۷۸۶ق) بوده و او آن را بر مؤلفش فخرالمحققین خوانده بود صادر گردیده است.

آغاز اجازه: قرا علی مولانا الامام العلامه الاعظم افضل علماء

انجام اجازه: فی کتاب خلاصة الاقوال فی معرفة الرجال. و کتب محمد بن الحسن بن یوسف ... بالحله و الحمدلله وحده و صلی الله علی سیدنا محمد و اله

چاپ: میراث حدیث شیعه، جلد ۱۴، ص ۴۳۶؛ نیز ضمن اجازات بحار الانوار (ج۱۰۷: ۱۷۸-۱۷۷)

[الشهید الاول حیاته و آثاره ص ۶۵؛ الذریعه ج۱، ص ۲۳۶]

۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۷۰۸/۴۰

کا: حسین بن حیدر کرکی عاملی، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ از روی خط مجیز؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی با تیماج عنابی لبه‌دار، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۱۰۲۷]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۷۵/۶۰

آغاز و انجام: برابر

کا: ابراهیم بن محمد حرفوشی کرکی عاملی، تا: ۱۰۷۱ق؛ تملک: علامه مجلسی؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: میشن عنابی ضربی با ترنج و سرترنج، ۱گ (۳۱۸ر-۳۱۸پ)، ۱۸-۱۷ سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۲/۳×۲۰/۱سم [ف: ۲۹/۱-۵۳۰]

● اجازة للشهید الاول / اجازات / عربی

ijāzat-un li-š-šahīd al-awal

کرمانی، محمد بن یوسف، ۷۱۷ - ۷۸۶ قمری

kermānī, mohammad ebn-e yūsof (1318 - 1385)

تاریخ اجازه: اوایل جمادی الاول ۷۵۸ق، محل صدور اجازه: بغداد در منزل مجیز در درب المسعود.

آغاز اجازه: بسم الله و الحمدلله و الصلوة علی رسوله محمد و آله و بعد فقد استجاز المولی الاعظم الاعلم امام الائمة

انجام اجازه: و استادیتهم مذکورة فی مشیختی. نمقه العبد المفتقر إلی الله ... بمدینة السلام بغداد بمنزلی المعهود فی درب المسعود حامدین لله مصلین علی محمد افضل الصلوة و السلم

چاپ: ضمن اجازات بحار الانوار (ج۱۰۷: ۱۸۴-۱۸۳)

[الشهید الاول حیاته و آثاره ص ۷۹-۸۰]

۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۷۰۸/۱۳

کا: حسین بن حیدر کرکی عاملی، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی با تیماج عنابی لبه‌دار، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۱۰۲۷]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۷۵/۲۳

آغاز و انجام: برابر

کا: ابراهیم بن محمد حرفوشی کرکی عاملی، تا: ۱۰۷۰ق؛ تملک: علامه مجلسی؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: میشن عنابی ضربی با ترنج و سرترنج، ۱گ (۱۱۰ر-۱۱۰پ)، ۱۸-۱۷ سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۲۰/۱×۱۲/۳سم [ف: ۲۹/۱-۵۲۱]

● **اجازة للشهید الثانی** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-š-šahīd aṯ-ṯānī

محقق کرکی، علی بن حسین، ۸۹۰ - ۹۴۰ قمری

mohaqqeq-e karakī, ʻalī ebn-e hoseyn (1486 - 1534)

تاریخ اجازه: ۹ روز مانده به ماه شوال ۹۳۴ق، محل صدور اجازه: بغداد.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۱۳۸/۱۰۲

آغاز: شرح اجازه بسم الله و به ثقتی. الحمد لله حمدا یستوجب من نعمه اسبقها و من قسمه اوفرها و من عنایاته اجلها و من الطالفه اشملها و من هباته اکملهاو یکسب فی دار البقا اعلاها مکانا و اسناها محلا و اشرفها قدرا و اعظمها منزلة و یقرب لدیه زلفی و یحظی عنده؛ **انجام:** و ذلک بیده الفانیة الجانیة الفقیر الی عفو الله و کرمه المتسغفر من ذنوبه و عیونه علی بن عبد العالی بظاهر بغداد دار السلام لتسع بقین من شهر شوال من سنة اربع و ثلثین و تسعمائة حامدا لله ...

خط: نسخ، کا: علی بن عبدالعالی، تا: شوال ۹۳۴ق، جا: بغداد؛، ۱گ (۴۶) [ف: ۱۵-۱۸۱]

● **اجازة للشیخ البهائی و اخیه عبدالصمد** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-š-šayx al-bahāʼī wa axī-h ʻabd-uṣ-ṣamad

عاملی، حسین بن عبدالصمد، ۹۱۸ - ۹۸۴ قمری

ʻāmelī, hoseyn ebn-e ʻabd-os-samad (1513 - 1577)

اجازه حسین بن عبدالصمد (پدر شیخ بهائی) به شیخ بهائی و برادرش ابوتراب عبدالصمد در سه‌شنبه ۲ رجب ۹۷۱ در مشهد. [دنا ۲۰۶/۱]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۵۵/۵

کاتب = مؤلف، تا: ۹۷۱ق، جا: مشهد؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن آلبالوئی ضربی لبه دار، ۱۹ سطر [ف: ۵-۱۳۱]

۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۷۰۸/۱

کاتب = مؤلف تا: قرن ۹۷۱ق، جا: مشهد؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی با تیماج عنابی لبه‌دار، اندازه: ۲۱×۱۵سم [ف: ۳-۱۰۲۷]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۷۵/۱۱

آغاز: الحمد لله کما یلیق به و صلی الله علی سیدنا محمد و آله. اما بعد فقد اجزت لولدی بهاالدین محمد و ابی تراب عبدالصمد ... بعد ان قرا علی الولد الاکبر؛ **انجام:** و تسعمایة فی المشهد المقدس الرضوی علی مشرفه و علی ابایه و ابنائه افضل الصلوات و اکمل التسلیم.

کاتب: ابراهیم بن محمد حرفوشی کرکی عاملی، تا: ۱۰۷۰ق؛ تملک: علامه مجلسی؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: میشن عنابی ضربی با ترنج و سرترنج، ۱گ (۵۶ر-۵۶پ)، ۱۸-۱۷ سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۲۰/۱×۱۲/۳سم [ف: ۲۹/۱-۵۱۹]

۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۱۱۸/۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: ترمه اصفهانی، جلد: میشن سبز ضربی، ۲۱ سطر [ف: ۵-۲۳۵]

● **اجازة للشیخ حمزه** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-š-šayx ḥamza

حسین بن عذار، ق ۱۰ قمری

hoseyn ebn-e ʻezār (- 16c)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۶۳۸/۳

خط: نسخ تحریری، کاتب = مؤلف، تا: ۲۲ شوال ۹۵۰ق؛ ۱گ (۲۸۳پ) [مختصر ف: -۲۱]

← اجازة لصاحب الوسائل ← اجازة لمحمد بن حسین حر عاملی

● **اجازة لصاعد بن محمد بن صاعد بریدی** / اجازات / عربی

ijāzat-un liṣāʻid bin muḥammad bin ṣāʻid-i barīdy

سه اجازه و گواهی قرائت کتاب نهج البلاغه برای ابوالعلا صاعد بن محمد بن صاعد بریدی است. بدین ترتیب: گواهی قرائت نهج البلاغه و اجازه آن از آغاز تا انجام از حسن بن علی بن احمد ماهادی در دهه اول رجب ۵۷۴ق؛گواهی قرائت و اجازه بخشی از نهج البلاغه از علی بن فضل الله بن علی حسنی در قم در رمضان ۵۷۴ق؛ اجازه قرائت و تصحیح نسخه با دقت از محمدبن ابی نصر بن محمد در پنج‌شنبه ۱۶ جمادی الثانی ۵۷۵ق.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۸۶۷/۱۴

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: نباتی و نخودی آهارمهره، جلد: گالینکور سبز عطف و گوشه‌ها میشن عنابی، ۲گ (۱۷پ-۱۸ر)، اندازه: ۱۸/۸×۱۲/۴سم [ف: ۲۹/۱-۱۷۴]

● **اجازة لصالح الجزایری** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-ṣālaḥ al-jazāyirī

جزایری، عبدالنبی بن سعد، - ۱۰۲۱ قمری

jazāyerī, ʻabd-on-nabī ebn-e saʻd (- 1613)

تاریخ اجازه: ۱۰۰۹ق، محل صدور اجازه: کربلا

اجازه از شیخ عبدالنبی بن اسعد (یا: سعد) الجزائری به شیخ صالح جزایری. این اجازه را مجیز بر یک نسخه از خلاصه، پس از سماع قرائت شیخ صالح برای او نوشته است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۵۶۶/۷

آغاز: بسمله، انهاه قرائة و بحثا و تحقیقا مع التنبیه علی ما یحتاج الی التنبیه دام اقباله؛ **انجام:** احد شهور التاسعه بعد الالف فی البقعة الشریف کربلا علی ساکنها السلام تمت ...

خط: نسخ، کا: سعد بن خزعل حویزی حلی الاصل، تا: ۱۰۹۶ق؛ کاغذ: اصفهانی سفید آهاردار، جلد: مقوایی مشکی عطف پارچه، ۳ص (۲۴۴-۲۴۶)، ۱۵ سطر، قطع: رقعی، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱۰-۱۵۳۳]

● **اجازة لصالح الجزایری** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-ṣālaḥ al-jazāyirī

میرداماد، محمد باقر بن محمد، - ۱۰۴۱ ؟ قمری

mīrdāmād, mohammad bāqer ebn-e mohammad (- 1632)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۵۶۶/۶

آغاز: بسمله، بعد الحمد و الصلوة فان الاخ الاوحد الامجد الافضل الاکمل - الالمعی الیلمعی اللوذعی الشیخ البارع السامع؛ **انجام:** الی الله الغنی محمد بن محمد المدعو بباقر الداماد حامداً مصلیاً مسلماً مستغفراً.

خط: نسخ، کا: سعد بن خزعل حویزی حلی الاصل، تا: ۱۰۹۶ق؛ کاغذ: سفید آهاردار، جلد: مقوایی مشکی عطف پارچه، ۲ص (۲۴۳-۲۴۴)،۱۵سطر،قطع:رقعی، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱۰-۱۵۳۳]

● **اجازة لصالح بن حسن الجزایری** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-ṣāliḥ ibn-i ḥasan al-jazāyirī

شیخ بهائی، محمد بن حسین، ۹۵۳ - ۱۰۳۰ قمری

šeyx-e bahā'ī, mohammad ebn-e hoseyn (1547 - 1621)

تاریخ اجازه: ۱۰۰۶ق

اجازه به شیخ صالح بن حسن الجزایری معاصر شیخ بهائی و صاحب مسائل معروف از او.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۵۶۶/۵

آغاز: حمداً لمن وفقنا لتهذیب الروایة و فصل سندنا ... و بعد فقد استخرت ... و اجزت الاخ ...؛ **انجام:** فی سنة الف و سنه ... علیه افضل صلوة المصلین حامداً مصلیا مسلما مستغفر اتمت

خط: نسخ، کا: سعد بن خزعل حویزی حلی الاصل، تا: ۱۰۹۶ق؛ کاغذ: اصفهانی سفید آهاردار، جلد: مقوایی مشکی عطف پارچه، ۳ص (۲۴۱-۲۴۳)، ۱۵ سطر، قطع: رقعی، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱۰-۱۵۳۲]

● **اجازة لصالح المازندرانی** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-ṣālaḥ al-māzandarānī

مجلسی، محمد تقی بن مقصود علی، ۱۰۰۳؟ - ۱۰۷۰ قمری

majlesī, mohammad taqī ebn-e maqsūd 'alī (1595 - 1660)

مجاز به تاریخ رجب ۱۰۶۲ق شرح اصول کافی مجلسی را نزد نگارنده‌اش دید و وی به او دستور داد که آن را به پایان رساند و سپس به او اجازه روایت داده است.

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۸۴۰۴/۱

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱ رجب ۱۰۶۲ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی مقوایی، ۲گ (۱پ-۲ر)، اندازه: ۱۱×۲۴/۵سم [ف: ۳-۴۹]

● **الاجازة للصدر الدین القونوی** / اجازات / عربی

al-ijāza li-ṣ-ṣadr-id-dīn al-qūnawī

مغربی، محمد بن علی، ق۷ قمری

maqrebī, mohammad ebn-e 'alī (- 13c)

اجازه خرقه است که مغربی برای صدرالدین قونوی نوشته و پس از اندرز در آغاز آن از دو طریق خرقه را به وی می‌پوشاند.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۹۰۱/۳

آغاز: الحمدلله الذی خلع علی عباده بالعنایة أسماءه الحسنی لیحلیهم بذلک المحل الاشرف الاسنی

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، ۲گ (۱۱۰پ-۱۱۱پ)، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۱۳-۷۸]

● **اجازة لصدرالدین محمد التبریزی** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-ṣadr-id-dīn muḥammad at-tabrīzī

شیخ بهائی، محمد بن حسین، ۹۵۳ - ۱۰۳۰ قمری

šeyx-e bahā'ī, mohammad ebn-e hoseyn (1547 - 1621)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۳۱/۲

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ذیحجه ۱۰۰۷ق؛ کاغذ: سفید، جلد: مقوایی عطف تیماج سرخ، ۱ص (۹)، اندازه: ۹×۱۷سم [سنا - ف: ۱-۱۱۵]

● **اجازة لصدرالدین محمد الرضوی** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-ṣadr-ud-dīn muḥammad ar-raḍawī

خاتون آبادی، محمد حسین بن صالح، - ۱۱۵۱ قمری

xātūn-ābādī, mohammad hoseyn ebn-e sāleh (- 1739)
اجازه روایتی به امیر صدرالدین محمد رضوی است که در شعبان ۱۱۴۸ نگاشته شده است.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۵۶۹/۱۹
آغاز: الحمدلله الذی رفع درجات العلمآء علی قدر روایاتهم عن فخرالمرسلین وعترته الطاهرین ورجح فی میزان الفضل مدادهم علی دماء الشهدآ یوم الدین ونشهد ان لا اله الا الله؛ **انجام:** وارجومنه ان لاینسانی مشایخی واسلافی ووالدی واجدادی بل یذکر نا فی مظان اجاباته واوقات خلواته واعقاب صلواته وترک التکاهل والتکاسل فی ذلک وان الله بالاجابة جدیر وانا لما انزل الی من خیر فقیر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ دو فائده در آخر کتاب درباره توحید و امامت؛ جلد: گالینگور سبز، عطف تیماج زرشکی، ۱۱گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف مخ: ۱-۳۹]

● اجازة لصقر بن عباس / اجازات / عربی
ijāzat-un li-ṣaqr-i-bn-i ʻabbās
سبط الشهید، محمد بن حسن، ۹۸۰ - ۱۰۳۰ قمری
sebt-oš-šahīd, mohammad ebn-e hasan (1573 - 1621)
صورت اجازه‌ای است از شیخ محمد بن حسن بن زین الدین عاملی معروف به شهید ثانی برای شیخ صقر بن عباس در سال ۱۰۱۷ هـق. (به قرینه انتهای کتاب الصلاة و خط شیخ صقر در ۱۷ رمضان ۱۰۱۷). این اجازه در پایان کتاب الحج از «تهذیب الأحکام» شیخ طوسی است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۱۰۰۸۸
آغاز: بسم الله، الحمدلله علی نعمائه و الصلاة علی اکرم انبیائه و اولیائه اما بعد فقد قرأ علی الشیخ الفاضل التقی الصالح الشیخ صقر؛ **انجام:** و کتب ذلک العبد المفتقر الی عفو مولاه محمد بن الحسن بن زین الدین العاملی عامله الله بلطفه و غفرانه و عفا عن سیئاتهم بمنه وجوده.
خط: نستعلیق تحریری، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی، ۱۷ سطر [ف: ۲۷-۳۲]

● اجازة لصفی الدین عیسی الصدر / اجازات / عربی
ijāzat-un li-ṣafīyy-id-dīn ʻīsā aṣ-ṣadr
محقق کرکی، علی بن حسین، ۸۹۰ - ۹۴۰ قمری
mohaqqeq-e karakī, ʻalī ebn-e hoseyn (1486 - 1534)
تاریخ اجازه: ۹ رمضان ۹۳۷ق، محل صدور اجازه: اصفهان
آغاز اجازه: کان القاضی صفی الحق و الدین عیسی الذی کان صدرا فی ایام بعض سلاطین المخالفین لم ازل اسمع مدایحه من اعیان السادات
انجام اجازه: أن لاینسانی فی دعواته فی خلواته و صلواته. و کتب ذلک بیده الفانیة ... احسن الله خاتمتها حامداً لله علی آلائه مصلیا علی محمد سید انبیایه و اله الطاهرین
چاپ: میراث حدیث شیعه، ج ۱: ۳۸۹-۳۸۵؛ نیز ضمن اجازات بحار الانوار (ج۱۰۸: ۸۱-۶۹)
[الذریعه ۱: ۲۱۵؛ حیاة المحقق الکرکی و آثاره، ج ۲، ص ۲۸۳-۲۸۸]

۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۷۰۸/۱۴
در فهرست نام مجاز «عیسی بن عبدالرحمن بن محمد علی الساوی» ثبت شده است؛ کا: حسین بن حیدر کرکی عاملی، تا: دوشنبه ۲۰ ربیع الاول ۱۰۰۲ق؛ با یک واسطه از روی خط مجیز؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی با تیماج عنابی لبه‌دار، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۱۰۲۷]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۷۵/۲۴
آغاز و انجام: برابر
کا: ابراهیم بن محمد حرفوشی کرکی عاملی، تا: جمعه ۴ ذیحجه ۱۰۷۰ق؛ از روی خط حسین بن حیدر کرکی عاملی در نسخه بالا؛ تملک: علامه مجلسی؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: میشن عنابی ضربی با ترنج و سرترنج، ۱۱گ (۱۱۱ر-۱۲۱ر)، ۱۸-۱۷ سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۲/۳×۲۰/۱سم [ف: ۲۹/۱-۵۲۲]
۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۸۷۳/۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: احتمالاً قرن ۱۲؛ ۹گ (۱۲پ-۲۰ر)، ۱۶ سطر [ف: ۱۴-۸]

● اجازة لضیاء الدین یحیی بن حسن / اجازات / عربی
ijāzat-un li-ḍīyā'-id-dīn yaḥyā ibn-i ḥasan
ابن مسکویه، احمد بن محمد، ۳۲۰ - ۴۲۱ قمری
ebn-e meskavayh, ahmad-e-bn-e mohammad (933 - 1031)
اجازه به ضیاءالدین ابومنصور یحیی بن حسن بن علی در ۴۱۸ق.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۹۲۲/۱
آغاز: سمع هذا الکتاب منی بقزوین قرأ الولد النجیب ضیاء الدین ابومنصور یحیی حسن بن علی ادام الله توفیقه وقد له روایته عنی ممایصح؛ **انجام:** کتبه احمد بن محمد فی شهر من سنة ثمان عشر و اربعمائة حامدا لله تعالی و مصلیا علی النبی و آله
خط: بین کوفی و نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۴۱۸ق؛ کاغذ: ترمه داغدار، جلد: میشن تریاکی ضربی گره‌ای، ۶۰گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۴/۱×۱۹سم [ف: ۹-۱۰۵]

● اجازة لعباس البلاغی / اجازات / عربی
ijāzat-un li-ʻabbās al-balāġī

جزائری، احمد بن اسماعیل، - ۱۱۵۱ ؟ قمری
jazā'erī, ahmad ebn-e esmā'īl (- 1739)
تاریخ اجازه: نیمه ذیقعده ۱۱۵۰ق؛ محل صدور اجازه: روضه نجفیه (حرم حضرت امیر المومنین (ع))

قم؛ بروجردی؛ شماره نسخه:۴۹۴/۳

آغاز: الحمد الله الذی بفضله تنال سعادة المعرفة الموصلة الی النجاة و السداد و بلطفه یحصل الفوز و العروج الی اعلی مراقی الشرف و الرشاد؛ **انجام:** و ان یراعی جانب الاحتیاط فیما اختلف فیه الاخبار من الاحکام ...

کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای بدون مقوا، ۳گ (۲۲پ-۲۵پ)، اندازه: ۱۲×۱۷/۵سم [ف: ۲-۳۱۲]

● **اجازة لعباس البلاغی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-'abās al-balāġī
گلپایگانی، جعفر بن حسین، ق۱۲ قمری
golpāygānī, ja'far ebn-e hoseyn (- 18c)
اجازه برای شیخ عباس بلاغی به تاریخ ۱۰ جمادی الاول ۱۱۵۴ که هنگام سفر از نجف اشرف نوشته شده است.

قم؛ بروجردی؛ شماره نسخه:۴۹۴/۴

آغاز: الحمد الله رب العالمین و الصلاة و السلام علی سید انبیائه و صفوة اصفیائه محمد النبی العربی. ؛ **انجام:** و التمس منه ان لا ینسانی حیا و میتا و لا سیما عند مشاهد موالینا ...

کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای بدون مقوا، ۲گ (۲۵پ-۲۶پ)، اندازه: ۱۲×۱۷/۵سم [ف: ۲-۳۱۳]

● **اجازة لعباس البلاغی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-'abbās al-balāġī
علوی، عبدالله، ق۱۲ قمری
'alavī, 'abd-ol-lāh (- 18c)
تاریخ اجازه: ۶ ربیع الثانی ۱۱۵۷ق

قم؛ بروجردی؛ شماره نسخه:۴۹۴/۱

آغاز: الحمد الله الذی فتح من ثقات رجال الروایة باعا و شد من رواة الآثار و حملة آثار الاخیار یدا و ذراعا؛ **انجام:** و ان یجرینی علی صفحة خاطره العاطر فی خلواته المستطابة و یشرکنی فی دعواته المستجابة ...

کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲گ (۱۲پ-۱۳پ)، اندازه: ۱۲×۱۷/۵سم [ف: ۲-۳۱۱]

● **اجازة لعباس البلاغی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-'abās al-balāġī
حسینی، احمد بن محمد هادی، ق۱۲ قمری
hoseynī, ahmad ebn-e mohammad hādī (- 18c)
تاریخ اجازه: شنبه ۳ محرم ۱۱۵۸ق

قم؛ بروجردی؛ شماره نسخه:۴۹۴/۶

آغاز: الحمد الله الذی اجاز لنا سلوک مسالک الدرایة و الروایة و اختار لنا درک مدراک الولایة و الهدایة. ؛ **انجام:** و الحمد الله وحده و الصلاة و السلام علی محمد وآله صلوات الله و سلامه علیهم اجمعین ...

کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای بدون مقوا، ۶گ (۴۳پ-۴۹ر)، اندازه: ۱۲×۱۷/۵سم [ف: ۲-۳۱۳]

● **اجازة لعباس بن محمد نبی قمی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-'abbās ibn-i muḥammad nabī qumī
آل کاشف الغطاء، علی بن جعفر، - ۱۲۵۳ قمری
āl-e kāšef-ol-qetā', 'alī ebn-e ja'far (- 1838)
تاریخ اجازه: ۱۲۵۲ق
اجازه اجتهاد به ملاعباس قمی

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۷۸۹/۲

آغاز: بسله، الحمدلله رب العالمین، الذی رفع قدر العلماء الی اعلی علیین، و جعله ورثة الانبیاء و الاوصیاء و المرسلین ... و بعد فان ولدنا و قرة اعیننا، العالم العامل الفاضل الکامل ... جناب ملا عباس القمی؛ **انجام:** ان لا ینسانی فی الدعاء فی الخلوات، سیما فی اوقات الصلوات، و کتب الراجی عفو ربه، الاحقر علی بن جعفر ۱۲۵۲هـ

خط: نسخ، بی‌کا، تا: حدود قرن ۱۳؛ در فهرست همه اجازه آمده است؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج زرشکی مجدول ضربی با لچک ترنج و سر ترنج گل و بوته، ۳۲ سطر (۱۲/۵×۲۲/۵)، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۳۷-۳۸۶]

● **اجازة لعباس بن محمد نبی قمی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-'abbās ibn-i muḥammad nabī qumī
صاحب جواهر، محمد حسن بن باقر، ۱۲۰۰؟ - ۱۲۶۶ قمری
sāheb javāher, mohammad hasan ebn-e bāqer (1786 - 1850)
در این اجازه مجیز اجازه روایت از خود و کتبش را به ملاعباس قمی می‌دهد.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۷۸۹/۴

آغاز: بسمله، الحمد لله رب العالمین، الذی رفع قدر العلماء الی اعلی علیین، و جعلهم ورثة الانبیاء و المرسلین، و فضل مدادهم

علی دم الشهدآء و الصدیقین ... و بعد فان ولدنا العالم العامل و الفاضل المحقق المدقق ... الملا عباس القمی؛ **انجام:** صلی الله علی محمد و اهل بیته الطیبین الطاهرین الی یوم الدین، و کتب خادم الشریعة المحمدیة، الراجی عفو ربه الغافر، ابن المرحوم المبرور الشیخ باقر النجفی، حامدا مصلیا.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: حدود قرن ۱۳؛ در فهرست همه اجازه آمده است؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج زرشکی مجدول ضربی با لچک ترنج و سر ترنج گل و بوته، ۳۲ سطر (۱۲/۵×۲۲/۵)، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۳۷-۳۸۷]

● **اجازة لعباس بن محمد نبی قمی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-ʻabbās ibn-i muḥammad nabī qumī
آل کاشف الغطاء، محمد بن علی، ق۱۳ قمری
āl-e kāšef-ol-qetā’, mohammad ebn-e ‘alī (- 19c)

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۷۸۹/۳
آغاز: بسمله، الحمدلله رب العالمین و صلی الله علی محمد خیر خلقه اجمعین و آله الطیبین الطاهرین اما بعد، فلقد سرحت النظر فی بعض تصانیف جناب العالم العامل و الفاضل الاوحد الکامل ... حاج ملا عباس؛ **انجام:** ان لا ینسانا من الدعاء فی مظان الاجابة حرره خادم الشریعة محمد بن علی
خط: نسخ، بی‌کا، تا: حدود قرن ۱۳؛ در فهرست تمام اجازه آمده است؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج زرشکی مجدول ضربی با لچک ترنج و سر ترنج گل و بوته، ۳۲ سطر (۱۲/۵×۲۲/۵)، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۳۷-۳۸۷]

● **اجازة لعبدالله دامغانی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-ʻabd-ul-lāh dāmġānī
سید محمد تقی، ق۱۱ قمری
seyyed mohammad taqī (- 17c)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۳۰۵/۴
خط: تحریری، کاتب = مؤلف، بی‌تا [مختصر ف: -۲۸]

● **اجازة لعبدالله قره‌چه ویرانی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-ʻabd-ul-lāh qara-či wīrānī
نجاتی، احمد بن خضر، ق۱۴ قمری
nejātī, ahmad ebn-e xezr (- 20c)
تاریخ اجازه: اوایل جمادی الثانی ۱۳۱۴ق
در این اجازه مجیز استادان خود را و آنچه نزد آنها خوانده است آورده و به شاگرد خود اجازه حدیث می‌دهد.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۹۶۶
آغاز: الحمدلله الذی علمنا ما لم نعلم ... و بعد فیقول العبد المستفیض من فیوض الکاملین المتقید من حسن عنایات الفاضلین؛
خط: نسخ زیبا، کا: عثمان نوری افندی ، بی‌تا، جا: مدرسه سلیمانیه؛ مجدول به زر و شنگرف، نام مجاز به‌خط نجاتی و مهر دائری وی در صفحه آخر «احمد نجاتی» دیده می‌شود؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۴گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۲۵-۲۳۷]

● **اجازة لعبدالله بن ابراهیم نعاسی حویزاوی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-ʻabd-ul-lāh ibn-i ibrāhīm nuʻāsī ḥuwayzāwī
شیخ بهائی، محمد بن حسین، ۹۵۳ - ۱۰۳۰ قمری
šeyx-e bahā’ī, mohammad ebn-e hoseyn (1547 - 1621)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۶۲۹
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۰۲۴ق [ف: ۶-۶۰۱]

● **اجازة لعبدالله بن صالح السماهیجی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-ʻabd-ul-lāh ibn-i ṣāliḥ as-samāhījī
هزار جریبی، محمد قاسم بن محمد رضا، ۱۰۹۴ - ۱۱۳۲ قمری
hezār-jarībī, mohammad qāsem ebn-e mohammad rezā (1683 - 1720)
تاریخ اجازه: ۶ شوال ۱۱۲۹ق
اجازه‌ای به شیخ عبدالله بن شیخ صالح سماهیجی بحرانی

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۴۶۰
آغاز: بسمله، حمدله و بعد لما کان الفاضل الکامل البارع اللوذعی الذکی الرضی الالمعی ذو الفضایل و المحامد و المکارم؛ **انجام:** و کتب بیمناه الوزارة الداثرة اقل العباد علما و عملاً و اکثرهم زللاً و املاً الآثم النادم خادم المؤمنین ابن محمد رضا السبزواری الاسترآبادی المعروف بالهزار جریبی ابوجعفر محمد یدعی قاسم اوتیا کتابهما یمیینا سادس شهر شوال حجة الف و مائة و تسع و عشرین حامداً مصلیا مسلما مستغفراً.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ وقفی سازمان حج و اوقاف (موقوفه آل عصفور) در آبان ۱۳۶۹؛ کاغذ: نخودی، جلد: دفه اول ساقط و دفه دوم تیماج مشکی، ۳گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴/۴×۲۰/۳سم [ف: ۲۷-۳۸]

● **اجازة لعبدالله بن محمد بهبهانی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-ʻabd-ul-lāh ibn-i muḥammad bihbahānī
احسائی، هاشم بن احمد، - ۱۳۰۹ قمری
ahsā’ī, hāšem ebn-e ahmad (- 1892)
اجازه اجتهاد به عبدالله بن محمد بهبهانی است. عبدالله بهبهانی

نویسنده کتاب «حجة المسلمین» و «عقاید المسلمین» و «اول ما خلق الله» و «رساله طبیبیه» و «شرح خطبه علی(ع)» و «شرح دعای عدیله» است.
[معجم مؤلفی الشیعة ص۱۵]

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۰۶۶/۲-۶/۱۵۶
آغاز: صورة اجازتی من السید السند والرکن المعتمد العالم الربانی والفاضل الصمدانی السید هاشم الاحسایی اعلی الله تعالی مقامه بسمله نحمدالله ایقاناً ببلوغ الوهیته؛ **انجام:** والاستغاثة علی سواء الطریق وان یبلغه غایة المرام من نهایة المقام و نسئل الله ان لایخلی الارض من کامل محجه الی فاضل منهجه انه جواد کریم وکتب العبد المسکین الموسوی هاشم بن احمد بن حسین الموسوی
خط: نسخ، کا: عبدالله بهبهانی (مجاز)، تا: قرن ۱۴؛ ۲گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۸×۱۱سم [ف: ۱-۸۲]

● **اجازة لعبدالله بن محمد الساوجبلاغی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-'abd-ul-lāh ibn-i muḥammad as-sāwajbulāġī

حسامی اربلی، محمد علی بن ابی بکر، ق۱۴ قمری
hosāmī erbelī, mohammad 'alī ebn-e abī bakr (- 20c)

در این اجازه‌نامه، مجیز که یکی از علمای اهل سنت قرن ۱۴ق. می‌باشد، به‌درخواست ملاعبدالله بن محمد ساوجبلاغی، به وی اجازه نقل حدیث می‌دهد و ضمن بیان مدارک اجازه خود به نقل تعدادی حدیث و ذکر اسانید آن می‌پردازد.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۲۲۳/۵
آغاز: بسمله، الحمدلله الذی ادخل فی قلوبنا حب الحدیث و المحدثین و ادرجنا فی سلک الرواة و المجازین؛ **انجام:** اوصیه ان لاینسانی من صالح دعواته فی خلواته و ... و ان یوفقنی و ایاه و المؤمنین لما یحبه و یرضاه فی کل وقت و حین ...
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ مهر: «محمد علی» (مدور)؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: گالینگور با روکش کاغذی قرمز، ۳۴گ (۵۷پ-۹۰)، ۱۶ سطر (۹×۱۶/۵)، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۱۸-۱۷۶]

● **اجازه به عبدالله بن محمد حسین بیکانی** / اجازات / فارسی
ejāze be 'abd-ol-lāh ebn-e mohammad hoseyn-e bīkānī

صورت اجازه‌ای که پیشوای نقشبندیه در ۱۲ ذیحجه ۱۲۲۸ به میرزا عبدالله بن محمدحسین بیکانی دامغانی داده است.

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۸۹/۹
خط: نستعلیق، کا: عبدالحمد بن حاجمر نور، تا: ۱۵ صفر ۱۳۰۶ق؛ از روی نسخه آقا میرزا حسن شیرازی متوفی که او از روی نسخه که به‌خط اقطاب و ممهور به مهر ایشان بوده، نقل گردیده؛ کاغذ: فرنگی خطدار و اصفهانی، جلد: تیماج عنابی، ۲ص، ۱۶ و ۱۷ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۸×۲۲/۵سم [ف: ۱-۴۷۰]

● **اجازة لعبدالله بن محمد قلی التبریزی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-'abd-ul-lāh-i-bn-i muḥammad qulī at-tabrīzī

احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری
ahsā'ī, ahmad ebn-e zeyn-od-dīn (1753 - 1826)

اجازه نسبتاً مفصلی است که شیخ احسائی جهت ملا عبدالله بن محمد قلی تبریزی نگاشته است.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۲۰۶/۱۴
آغاز: الحمد لله رافع الذین اوتوا العلم درجات و جعلها متفاضلة فی المراتب و المقامات باحسان الدرایات للروایات
نسخه اصل: کتابخانه مشایخ - کرمان الف ۷؛ کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ ۷ص (۲۳۲-۲۳۹) [عکسی ف: ۶-۲۶۱]

● **اجازة لعبدالباقی الکاشانی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-'abd-ul-bāqī al-kāšānī

شفتی بیدآبادی، محمد باقر بن محمد نقی، ۱۱۷۵؟ - ۱۲۶۰ قمری
šaftī bīd-ābādī, mohammad bāqer ebn-e mohammad naqī (1762 - 1844)

تاریخ اجازه: ۱۲۶۰ق

خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۲۰۸/۱۲
خط: نسخ، کا: احمد بن محمد خوانساری، تا: با تاریخ ۱۲۶۰ق؛ کاغذ: آهارمهره، جلد: تیماج زرد شتری مجدول، ۲گ (۶۹ پ-۷۰ ر)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱-۱۶۱]

● **اجازة لعبدالجلیل بن احمد الحسینی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-'abd-ul-jalīl ibn-i aḥmad al-ḥusaynī

بحرانی، یحیی بن حسین، ق۱۰ قمری
bahrānī, yahyā-e-bn-e hoseyn (- 16c)

تاریخ اجازه: ۱۳ جمادی الثانی ۹۷۰ق
اجازه‌ای به عبدالجلیل بن احمد حسین قاری

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۱۵۹/۲-۲۶/۳۹
آغاز: بسمله الحمدلله وصلی الله علی عباده الذین اصطفی و بعد قدانهی علی هذا الکتاب الموسوم بارشاد الاذهان الی احکام

الایمان؛ **انجام:** وکتب احقر عبادالله و أحوجهم الی رحمة ربه و رضوانه یحیی بن حسین البحرانی عفی الله عنهم وعن سایر المؤمنین فی تاریخ ثالث عشرة جمادی الاخرة فی سنة سبعین والتسعمأه صلوات الله علی مهاجرها وآله الطاهرین.
خط: تحریری، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳جمادی الثانی ۹۷۰ق؛ جلد: تیماج سوخت با ترنج با سر و لچکی، ۱گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۸×۲۰سم [ف: ۱-۸۱]

● **اجازة لعبدالحسین اصبعی و علی نقی زیر آبادی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-š-šayx ʻabd-ul-ḥusayn aṣbaʻī wa ʻalī naqī zīrābādī
دمستانی، حسن بن محمد، - ۱۱۹۱ قمری
damestānī, hasan ebn-e mohammad (- 1777)
تاریخ اجازه: جمعه ۷ شوال ۱۱۷۸ق
اجازه‌ای است مفصل که دمستانی جهت شیخ عبدالحسین بن احمد اصبعی و حاج علی نقی بن آقا محمد زیرآبادی نگاشته است.
آغاز کتاب: الحمدلله الذی تجلی للأذهان فی العالمین العقلی و الحسی و تقدس عن محلیه الکلامین اللفظی و النفسی.
انجام کتاب: اللهم اغفرلی و لوالدی و کافة المؤمنین انک غفور رحیم.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۱۵۹/۲ و عکسی ۲۱۸۹/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: شوال ۱۱۷۸ق؛ ۴گ (۱۴۱پ-۱۴۵ر)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [محدث ارموی مخ: ۱-۳۵] و [عکسی ف: ۶-۲۳۵]

● **اجازة لعبدالحسین خاتون آبادی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-ʻabd-ul-ḥusayn-i xātūn-ābādī
مجلسی، محمد تقی بن مقصود علی، ۱۰۰۳؟ - ۱۰۷۰ قمری
majlesī, mohammad taqī ebn-e maqsūd ʻalī (1595 - 1660)
تاریخ اجازه: ذیحجه ۱۰۶۹ق

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۰۶۲/۸
خط: نسخ، کا: محمد مقیم بن محمد باقر اصفهانی، بی‌تا؛ از روی خط مجیز و مقابله شده با آن؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵گ (۱۰۷پ-۱۱۱ر)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [ف: ۱۶-۶۲]
تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۰۴۶/۹-ف و ۶۱۴۳/۹-عکس
نسخه اصل:همان نسخه بالا[فیلم‌ها-ف:۲-۴۳]و[فیلم‌ها - ف: ۳-۲۴۲]

● **اجازة لعبدالخالق بن عبدالرحیم الیزدی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-ʻabd-ul-xāliq ibn-i ʻabd-ur-raḥīm al-yazdī
احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری
ahsāʼī, ahmad ebn-e zeyn-od-dīn (1753 - 1826)

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۹۸۲/۵-عکسی
آغاز: اجازة ملجاء العرفا و العملا الشیخ الاستاد الاوحدی الشیخ احمد الاحسایی ... بسمله. الحمدلله رافع الذین اوتو العلم درجات و جعلها متفاضلة فی المراتب ... اما بعد، فان المحترم ... ملاعبدالخالق الیزدی؛ **انجام:** و آله الطاهرین و کتب العبد المسکین احمد بن زین الدین بن ابراهیم بن صفر ... مصلیاً مسلماً.
خط: نسخ تحریری، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۲۸ق؛ با نشان مهر بیضی مؤلف؛۱ص (۷) [عکسی ف: ۱-۸]

● **اجازة لعبدالخالق بن عبدالرحیم الیزدی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-ʻabd-ul-xāliq ibn-i ʻabd-ur-raḥīm al-yazdī
شبر، عبدالله بن محمد رضا، ۱۱۸۸؟ - ۱۲۴۲ قمری
šobbar, ʻabd-ol-lāh ebn-e mohammad rezā (1774 - 1827)
تاریخ اجازه: ۱۲۳۷ق
بر پشت مجموعه چهار کار او. در آن از استادان و استادان آنان نام می‌برد. اجازه‌ای است میانه، نه کوتاه و نه گسترده.

آغاز کتاب: اجازة السید السند ... عبدالله الشبر ... بسمله. الحمدلله الذی اجاز المستجزین من فضل کرامته و اجاز المستجزین ... اما بعد، فقد استجازنی من ینبغی المبادرة الی اشارته ... جناب الملا عبدالخالق صاحب هذا التألیف.
چاپ: با تصحیح علی فاضلی، ضمن میراث حدیث شیعه، دفتر شانزدهم، قم، مؤسسه فرهنگی دارالحدیث، ۱۳۸۶ش

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۹۸۲/۷-عکسی
آغاز: برابر
خط: تحریری، کاتب = مؤلف، تا: ربیع الثانی ۱۲۳۷ق؛ با نشان مهر بیضی نسبتاً درشت مؤلف؛ ۳ص (۹-۱۱) [عکسی ف: ۱-۸]

● **اجازة لعبدالخالق بن عبدالرحیم الیزدی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-ʻabd-ul-xāliq ibn-i ʻabd-ur-raḥīm al-yazdī
شریف العلماء، محمد شریف بن حسینعلی، - ۱۲۴۵ ؟ قمری
šarīf-ol-ʻolamāʼ, mohammad šarīf ebn-e hoseyn-ʻalī (-

1830)

تاریخ اجازه: ۱۲۳۶ق

اجازه‌ای کوتاه به ملا عبدالخالق بن عبدالرحیم، بر پشت مجموعه چهار کار او. در آن آمده که یزدی مدتی نزد شریف العلما به آموزش پرداخته و صاحب تألیفاتی شده است.

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۹۸۲/۶-عکسی

آغاز: اجازة الاستاد مولینا شریف العلما زادالله شرفه ... بسمله. الحمدلله الذی من علینا بارسال محمد خاتم الانبیا ... اما بعد، فالداعی الی تحریر هذه الکلمات هو ان العدل السند ... الآخوند ملا عبدالخالق الیزدی

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۳۶ق؛ با نشان مهر چهارگوش ایشان؛ ۱ص (۸) [عکسی ف: ۱-۹]

● **اجازة لعبدالخالق بن عبدالرحیم الیزدی** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-ʻabd-ul-xāliq ibn-i ʻabd-ur-raḥīm al-yazdī

اجازه ای از «الحاجی السید محمد» ، به ملا عبدالخالق یزدی، شاگرد شیخ احسایی و درگذشته ۱۲۶۸ق.

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۹۸۲/۸-عکسی

آغاز: اجازة السید السادات مفخر العلماء و الفقهاء ... الرکن الاوحد الحاجی سید محمد ... بسمله. و هو المستعان و علیها لتکلان. الحمدلله الخالق الاشیاء من العدم و البادی للذر ... فقد طالعت کثیراً من هذا الکتاب

خط: تحریری، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۴۴ق؛ بر برگ‌های آستری آغازین چهار کار ایشان، بیشتر تقریض است و دعا، همراه «تحفة الحسینیه» او؛ ۱ص (۱۲) [عکسی ف: ۱-۱۰]

● **اجازة لعبدالرحمن جامی** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-ʻabd-ur-raḥmān jāmī

این اجازه نقل حدیث به خط قاضی خضری است که از شاگردان شیخ ابن الحجر است برای مولانا عبدالرحمن جامی در ۸۷۸ق.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۰۳۴/۱۰

آغاز: بسمله، الحمدلله الرحمن بعبده المنان برفده؛ **انجام:** پایان: الی یوم الدین و حسبنا الله و نعم الوکیل

کا: قاضی خضری، تا: ۸۷۸ق؛ جدول دور سطور زر و قرمز و آبی؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: مقوایی میشن عنابی، ۲ص (۲۴۳-۲۴۵)، ۲۲ سطر (۹/۵×۱۷)، اندازه: ۱۵/۵×۲۴سم [ف: ۶-۸۳۳]

● **اجازة لعبدالرضا الکاشانی** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-ʻabd-ur-riḍā al-kāšānī

مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی، ۱۰۳۷ - ۱۱۱۰ قمری

majlesī, mohammad bāqer ebn-e mohammad taqī (1628 - 1699)

تاریخ اجازه: ۷ شعبان ۱۰۸۳

صورت اجازه نامه‌ای است که علامه مجلسی در آن اظهار داشته که کاشانی بسیاری از مجلدات «بحار الانوار» آن را نزد وی قرائت نموده و به او اجازه نقل روایت آنها را داده است.

چاپ: در بخش اجازات بحارالانوار به چاپ رسیده است

[طبقات اعلام الشیعه قرن ۱۱، ص ۳۲۲]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۱۵۱/۱

آغاز: الحمدلله و سلام علی عباده الذین اصطفی ... اما بعد فقد قرأ علی المولی الفاضل الکامل البارع التقی الزکی مولانا عبدالرضا الکاشانی وفقه الله تعالی

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۷ شعبان ۱۰۸۳ق، جا: اصفهان؛ در اول نسخه وقف نسخه از طرف محمد بن مرتضی بر شیعه امامیه با تولیت اصلح اولاد وی با مهر بیضوی «نورالدین محمد ۱۰۹۲» و در زیر آن دستخط محمد جعفر مشهور به علامه فیضی فرزند ابراهیم بن صدرالدین فیضی که در سال ۱۳۶۷ق نوشته است؛ جلد: تیماج، سرخ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۸×۲۹سم [ف: ۳۸-۱۹۴]

● **اجازة لعبدالعلی بن احمد الاسترآبادی** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-š-šayx ʻabd-ul-ʻalī ibn-i ʻalī al-istarābādī

محقق کرکی، علی بن حسین، ۸۹۰ - ۹۴۰ قمری

mohaqqeq-e karakī, ʻalī ebn-e hoseyn (1486 - 1534)

تاریخ اجازه: ۲۶ رمضان ۹۲۹ق؛ محل صدور اجازه: نجف

اجازه‌ای به عبدالعلی بن احمد بن سعدالدین محمد استرآبادی

آغاز اجازه: الحمدلله باری النسم و مجزل القسم و مفیض الجود و الکرم و الصلوة و السلم علی النبی الامی

انجام اجازه: و الهمنا سلوک الطریقه المثلی. و کتب هذه الاحرف بیده الفانیه الجانیه علی بن عبدالعالی تاب الله علیه توبة نصوحا بالمشهد المقدس الغروی ... حامدا لله علی آلائه مصلیا علی رسوله محمد المصطفی و آله الطاهرین.

چاپ: ضمن اجازات بحار الانوار ج۱۰۸: ۶۸-۶۴؛ نیز میراث الحدیث شیعه، ج۱: ۳۵۷-۳۵۳

۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۷۰۸/۳۶

کا: حسین بن حیدر کرکی عاملی، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی با تیماج عنابی لبه‌دار، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۱۰۲۷]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۷۵/۵۶
آغاز و انجام: برابر
کا: ابراهیم بن محمد حرفوشی کرکی عاملی، تا: ۱۰۷۱ق؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: میشن عنابی ضربی با ترنج و سرترنج، ۵گ (۳۰۳پ-۳۰۷پ)، ۱۸-۱۷ سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۲/۳×۲۰/۱سم [ف: ۲۹/۱-۵۲۹]

● **اجازة لعبدالعلی بن علی الاسترآبادی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-š-šayx ‘abd-ul-‘alī ibn-i ‘alī al-istarābādī
محقق کرکی، علی بن حسین، ۸۹۰ - ۹۴۰ قمری
mohaqqeq-e karakī, ‘alī ebn-e hoseyn (1486 - 1534)
اجازه مفصلی است در پشت ورق آخر کتاب «ارشاد الاذهان» که محقق کرکی آن را در هشتم جمادی الثانی ۹۲۹ برای شیخ عبدالعلی بن شیخ نورالدین علی استرآبادی مرقوم فرموده است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۱۶۹۱۷
آغاز: الحمدلله و سلام علی عباده الذین اصطفی و بعد فان الشیخ الأجل العالم الفاضل الکامل قدوة الفضلاء برکة العلماء ضیاء الفضائل و الدین الشیخ عبدالعلی؛ **انجام:** و اسأله ان لا یخلینی من دعواته فی جمیع حالاته و کتب اخوه الفقیر الی الله تعالی علی بن عبدالعالی فی ثامن شهر جمادی الاخرة ... حامداً الله مصلیا علی رسوله محمد و آله مسلما.
خط: نسخ تحریری، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ ۲ ص، ۴۲ سطر [ف: ۲۷-۲۷]

● **اجازة لعبدالغفور انصاری لاری** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-‘abd-ul-ġafūr anṣārī lārī
اخباری، محمد بن عبدالنبی، ۱۱۷۸ - ۱۲۳۲ ؟ قمری
axbārī, mohammad ebn-e ‘abd-on-nabī (1765 - 1817)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۲۶۱/۲
خط:نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: آخر محرم ۱۲۱۲ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۱ص (۶۱)، ۲۵سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۳۲-۲۸۷]

● **اجازه به عبدالغفور انصاری لاری** / اجازات / فارسی
ejāze be ‘abd-ol-qafūr ansārī lārī
اخباری، محمد بن عبدالنبی، ۱۱۷۸ - ۱۲۳۲ ؟ قمری
axbārī, mohammad ebn-e ‘abd-on-nabī (1765 - 1817)
اجازه به نظم فارسی است به تاریخ محرم ۱۲۱۶ق

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۲۶۱/۳
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: محرم ۱۲۱۶ق؛ ۱ص (۶۱ حاشیه) [مختصر ف: -۲۴]

● **اجازة لعبدالقادر بن شهاب الدین بیلونی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-‘abd-ul-qādir ibn-i šahāb-id-dīn baylūnī
دمشقی ، محمد بن کریز، قرن ۱۱ق
damešqī, mohammad ebn-e korayz (17c)
تاریخ اجازه: ۱۰۹۶ق
صورت اجازه روایت سوره فاتحه از محمد بن کریز دمشقی خزرجی حنبلی به سید عبدالقادر بن شیخ شهاب الدین بیلونی.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۲/۳۷-طباطبائی
خط: نسخ، کا: سید عبدالقادر بن شیخ شهاب الدین بیلونی (مجاز)، تا: ۱۰۹۶ق؛ این نسخه از فهرست رایانه‌ای وارد شد که در ضمن شماره ۱۷۲/۳۷ آمده است [ف: ۲۲-۶۵]

● **اجازة لعبدالکریم بن ابراهیم میسی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-‘abd-ul-karīm ibn-i ibrāhīm-i mīsī
ابن مفلح، ابراهیم بن علی، ق۱۰ قمری
ebn-e mofleh, ebrāhīm ebn-e ‘alī (- 16c)
اجازه به فرزندش عبدالکریم که در اوایل رمضان ۹۷۵ق در نجف نوشته است.
آغاز اجازه: نحمدک یا من نصرنا فیما ناخذه للعمل بالامور الشرعیة الواصلة اصولها الینا بالتفات عن خیر البریة
انجام اجازه: من الاجازات المذکورة. و کتب الاحرف بیده الفانیة الراجی عفو ربه ابرهیم بن علی بن عبدالعالی المیسی العاملی عاملهم الله بلطفه و کرمه و ذلک بالنجف الاشرف المقدس علی مشرفه افضل الصلوة و السلم فی اوایل شهر رمضان من سنة ۹۷۵
چاپ: ضمن اجازات بحار الانوار (ج۱۰۸: ۱۸۱-۱۸۰)

۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۷۰۸/۱۹
کا: حسین بن حیدر کرکی عاملی، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی با تیماج عنابی لبه‌دار، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۱۰۲۷]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۷۵/۳۱
آغاز و انجام: برابر
کا: ابراهیم بن محمد حرفوشی کرکی عاملی، تا: ۱۰۷۰ق؛ تملک: علامه مجلسی؛ کاغذ: نخودی آهارمهره، جلد: میشن عنابی ضربی با ترنج و سرترنج، ۲ص (۱۵۳پ-۱۵۴ر)، ۱۸-۱۷ سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۲/۳×۲۰/۱سم [ف: ۲۹/۱-۵۲۳]

● **اجازة لعبدالکریم بن شهباز الشیرازی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-‘abd-ul-karīm ibn-i šahbāz aš-šīrāzī
عاملی اصفهانی، محمد بن صالح، - ۱۲۶۳ قمری

'āmelī esfahānī, mohammad ebn-e sāleh (- 1847)

تاریخ اجازه: ۱۸ ذیقعده ۱۲۵۴ق

مجیز در کوی چهارسوی علی قلی آقا در اصفهان می‌زیسته و شاگرد شیخ جعفر کاشف الغطاء بوده است. محمد تقی یزدی (کاتب نسخه حاضر) می‌نویسد که او در ۱۵ شعبان تا پایان رمضان ۱۲۹۳ و پسرش سید جعفر در روز یک‌شنبه ۹ ذیقعده و میرزا محمد باقر ساکن چارسوی شیراز در همین روز و برادرش میرزا محمد هاشم در روز آدینه ۱۴ ذیقعده به من و پسرم اسدالله و پسرش عبدالحسین اجازه و اسناد داده‌اند و من هم به این اخیری (میرزا محمد هاشم) و پسرانش و برادرزاده‌هایش و سید آقا جعفر و پسرانش و برادرزاده‌هایش و سید آقا جعفر و پسرانش در همین روز اسناد و اجازه داده‌ام و پیش از این هم در کشت‌زار آخوند در کهستان من به این دو در روز تولد امام حسین در ۱۲۹۸ اسناد داده بودم.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۸۳۶/۹

کا: محمد تقی بن محمد باقر شریف یزدی، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا عطف تیماج سبز، ۲۹ سطر (۹×۱۷)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱۶-۳۷۶]

● **اجازة لعبدالمحسن بن محمد** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-'abd-ul-muḥsin ibn-i muḥammad

آل عصفور، حسین بن محمد، - ۱۲۱۶ قمری

āl-e 'osfūr, hoseyn ebn-e mohammad (- 1802)

تاریخ اجازه: ۲۴ رجب ۱۲۰۹ق

اجازه‌ای به شیخ عبدالمحسن بن شیخ محمد بن مبارک احسای، شامل زنجیره مشایخ اجازه دهنده.

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۵۴۴/۲-عکسی

آغاز: الحمدلله الذی اسمعنی احسن الحدیث و اجازتی فی روایته و اهلنی لاستخدام ارباب العلوم

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۲۴ رجب ۱۲۰۹ق؛ ۵ص (۳۴۲-۳۴۶) [عکسی ف: ۱-۸]

● **اجازة لعبدالمطلب طالقانی** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-'abd-ul-muṭallib-i ṭāliqānī

میرداماد، محمد باقر بن محمد، - ۱۰۴۱ ؟ قمری

mīrdāmād, mohammad bāqer ebn-e mohammad (- 1632)

آغاز اجازه: هو الله تعالی حسبی. لقد انهاه سماعا و اخذا و اتقانا ضاعف الله تعالی ایقانه و اتقانه و افاض علیه بره و احسانه و ذلک کان بمجلس عدیدة آخرها فی آخر...

انجام اجازه: ولی الطول و بیده ازمة الفضل و الحمد لله وحده و صلواته علی سید الانبیاء و عترته.

چاپ: به کوشش ابوالفضل حافظیان، میراث اسلامی ایران، دفتر چهارم، ص ۷۱

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۵۱۹

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۰۲۰ق؛ ۱گ (۲۰۰) [ف: ۷-۱۰۴]

● **اجازة لعبدالنبی قزوینی** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-'abd-un-nabī qazwīnī

بحرالعلوم، محمد مهدی بن مرتضی، ۱۱۵۵ - ۱۲۱۲ قمری

bahr-ol-'olūm, mohammad mahdī ebn-e morteżā (1742 - 1798)

تاریخ اجازه: چهارشنبه ۱۷ ذیحجه (؟)

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۸۴۵/۳/۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی لایی، ۲۲ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱۶-۳۸۰]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۱۹۸۳۶

آغاز: الحمد لله رفع مدارک العلماء و سمک معارج الفضلاء واعطاهم مواریث الانبیاء؛ **انجام:** و طلب و سعی و رغب و کتب بیمناه الداثرة اوتی بها کتابه فی الآخرة ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: فرنگی نباتی، جلد: تیماج سرخ مجدول گرهی با ترنج و سرترنج، ۲گ (۱۵۷پ-۱۵۸پ)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [اهدائی ف: ۸-۵۴]

● **اجازة لعبدالواسع (گویا زنجانی)** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-'abd-ul-wāsi' (gūyā zanjānī)

شفتی بیدآبادی، محمد باقر بن محمد نقی، ۱۱۷۵؟ - ۱۲۶۰ قمری

šaftī bīd-ābādī, mohammad bāqer ebn-e mohammad naqī (1762 - 1844)

تاریخ اجازه: ۴ ربیع الاول ۱۲۵۸ق.

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۸۱۰/۷

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ربیع الاول ۱۲۵۸ق [ف: ۷-۵۰]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۵۴۸/۱۷

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۲-۳۳/۲-۱۷۵]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۸۵/۸

آغاز: الحمدلله لخالق الارضین السموات جاعل الجنة حاویةلما

تشتهیه الانفس و علو الدرجات و الصلوة و السلام علی خیر خلقه؛ **انجام:** فی دار السلام و لما کان السموات جاعل الجنة حاویة لما تشتهیه الانفس و علو الدرجات و الصلوة و السلام علی خیر خلقه
خط: نسخ خوب، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی شکری آهارمهره، جلد: تیماج مشکی با جدول‌های گرهی عطف میشن، ۲ص (۱۱۴– ۱۱۵)، ۲۱ سطر (۸/۵×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱/۴سم [ف: ۲۹/۱–۵۶۲]

● اجازة لعبدالوهاب القزوینی / اجازات / عربی

ijāzat-un li-‘abd-ul-wahhāb al-qazwīnī

عاملی غروی، جواد بن محمد، ۱۱۵۲؟ – ۱۲۲۶ قمری

‘āmelī qaravī, javād ebn-e mohammad (1740 - 1811)

تاریخ اجازه: جمادی الاول ۱۲۲۷ق

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۳۶۱/۵

آغاز: الحمدلله کما هو أهله و الشکرلله و الشکر طوله و الصلاة علی خیر خلقه اجمعین.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قرمز بدون مقوا، ۸گ (۱۰۸پ–۱۱۵ر)، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [ف: ۱۱–۳۶۰]

۲. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۴۹۷/۱

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۷گ (۱–۷)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۳–۹۵]

۳. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۴/۷/۲–۶۰۲۸

آغاز: بسمله. الحمدلله الذی نطقت بحدیث وجود وجوده آیات سلطانه ... و بعد فیقول ... محمد الجواد الحسنی الحسینی العاملی ... انه قد جری سلفنا الاقدمون و خلفنا الصالحون علی الاجازة و الاستجازة؛ **انجام:** آمین رب العالمین.

خط: نسخ، کا: محمد باقر شاگرد عاملی، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد:تیماج سرخ، ۱۶ص، ۱۸ سطر، قطع: وزیری [آستانه قم: -۲۰۶]

● اجازة لعبدالوهاب القزوینی / اجازات / عربی

ijāzat-un li-‘abd-ul-wahhāb al-qazwīnī

شفتی بیدآبادی، محمد باقر بن محمد نقی، ۱۱۷۵؟ – ۱۲۶۰ قمری

šaftī bīd-ābādī, mohammad bāqer ebn-e mohammad naqī (1762 - 1844)

تاریخ اجازه: سحر ۱۰ شعبان ۱۲۵۴ق

آغاز اجازه: بسمله رب انی اعوذ بک من همزات الشیاطین والوذ بک الفوز بما فی جنات النعیم للعباد المکرمین ... الحمدلله فاطر السموات و الارضین جاعل الجنة حاویة لا تشهی

انجام اجازه: و حصل القط الکامل و من حرم منه حرم نفسه من الکمال وادرجه فی الظلال. حرره خادم الشریعة فی سحر اللیلة العاشر من شعبان فی سنة ماتین واربع و خمسین بعد الاف من الهجرة المبارکة

[الذریعة ۱۵۷/۱، ش۷۷۴]

۱. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۲۰۸/۵

خط: نسخ، کا: احمد بن محمد خوانساری، تا: با تاریخ ۱۲۶۰ق؛ کاغذ: آهارمهره، جلد: تیماج زرد شتری مجدول، ۸گ (۳۰پ–۳۷ر)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱–۱۶۰]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۵۸۹/۱۰

آغاز: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد حسن بن حاجی محمد قزوینی، تا: دهه اول شوال ۱۲۶۳ق، جا: دارالسلطنه اصفهان؛ مقابله و تصحیح شده از روی سواد خط مجیز در ذیقعده ۱۲۶۴ق، دارای حواشی با نشان «منه دام ظله العالی»، اول نسخه یادداشت استکتاب از محمد بن عبدالرحیم قزوینی اصفهانی در ۱۰ شعبان ۱۲۶۵ ق در اصفهان؛ اهدایی رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ تملک: مصطفی حسینی صفائی خوانساری در جمادی الاول ۱۳۶۶ ق، مهر: «مصطفی الحسینی ۱۳۴۲»، «یا محمد ۱۲۶۳»؛ کاغذ: فرنگی نخودی آهارمهره، جلد: تیماج مشکی مجدول ضربی با ترنج و سرترنج، ۱۱گ (۹۶ر–۱۰۶پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [اهدائی ف:۸–۵۷]

۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه۲۰۳۸/۵ و عکسی:۲۰۹۸/۵

بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [محدث ارموی مخ: ۱–۳۳] و [عکسی ف: ۶–۱۲۴]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۸۵/۱۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوب، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی شکری آهار مهره با ته نقش و نقش تجاری آن، جلد: تیماج مشکی با جدول‌های گرهی عطف میشن، ۱۸ص (۱۷۷–۱۹۴)، ۲۱ سطر (۸/۵×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱/۴سم [ف: ۲۹/۱–۵۶۳]

● اجازة لعزالدین حسن ابن العشرة / اجازات / عربی

ijāzat-un li-‘iz-id-dīn ḥasan ibn-il-‘ašira

ابن فهد حلی، احمد بن محمد، ۷۵۷؟ – ۸۴۱ قمری

ebn-e fahad-e hellī, ahmad ebn-e mohammad (1357 - 1438)

صورت اجازه‌ای است به شیخ عز الدین حسن بن ابی الحسن علی بن یوسف معروف به ابن العشرة، که شیخ یوسف بحرانی آن را درکشکولش موسوم به «انیس المسافر» درج نموده است.

[الذریعة ۱۴۴/۱]

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۷۶۷/۴–۳۹/۱۴۷

آغاز: بعدها من الطبقات للمشایخ والرواة طوراً بالحدیث و الروایة و طوراً بالسماع و الاجازة و طوراً بالمناولة لتبقی السنة علی التواتر و لایعتریها الاندارس؛ **انجام:** فلیرو ذلک لمن شاء واحب فهو اهل

ذلك و الحمدلله ... و کتب العبد الفقیر الی الله تعالی احمد بن محمد بن فهد فی ثانی عشر شعبان من سنة اربعین و ثمانمایه هلالیة هجریة و صلی الله علی سیدنا محمدالنبی و آله و سلم

خط: نسخ، کا: فضل بن محمد بن فضل عباسی، تا: غره ربیع الاول ۱۰۲۱ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاتب این اجازه را از روی خط شیخ ابراهیم بن خلیفه عذاقه نوشته است و او از روی خط علی بن علی بن محمد بن طی و او از روی خط مجیز نگاشته است، مصحح؛ جلد: مقوا با عطف گالینگور قهوه‌ای، ۳گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۸۰]

● **اجازة لعزالدین حسن بن قاسم بن بلبل** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-'iz-id-dīn ḥasan ibn-i qāsim ibn-i bulbul

منصور بن علی، ق۸ قمری

mansūr e-bn-e 'alī (- 14c)

تاریخ اجازه: رجب ۷۳۰ق.

مجیز یاد می‌کند که خود از فخرالدین محمد و او از پدرش علامه حلی اجازه روایت داشته است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۲۱۸/۱

آغاز: اجزت للشیخ الفقیه العالم الفاضل الزاهد الورع عزالدین الدین حسن بن قاسم بن بلبل کتاب التحریر بتمامه؛ **انجام:** من شهر رجب المبارک من سنة ثلثین و سبع مائة، و صلواته علی سیدنا محمد و آله الطاهرین

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: رجب ۷۳۰ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج قهوه یی مجدول [ف: ۱۶-۴۹]

● **اجازة لعزالدین حسین بن ابراهیم بن یحیی استرآبادی** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-'iz-id-dīn ḥusayn ibn-i ibrāhīm ibn-i yaḥyā istarābādī

حلی، ابراهیم بن علوان، ق۸ قمری

hellī, ebrāhīm ebn-e 'alvān (- 14c)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۵۳۳/۲/۲

خط: تحریری، کاتب = مؤلف، تا: ۷۰۸ق؛ ۱گ (۱پ) [مختصر ف: -۲۱]

● **اجازة لعزالدین حسین بن ابراهیم بن یحیی الاسترآبادی** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-'iz-id-dīn ḥusayn ibn-i ibrāhīm ibn-i yaḥyā al-istarābādī

علامه حلی، حسن بن یوسف، ۶۴۸ – ۷۲۶ قمری

'allāme-ye hellī, hasan ebn-e yūsof (1251 - 1326)

اجازه روایت کتاب «شرایع الاسلام» محقق حلی است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۵۳۳/۱

خط: تعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۸ صفر ۷۰۸ق؛ ۱گ (۱پ) [مختصر ف: -۲۲]

● **اجازة لعزیز الله** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-'azīz-il-lāh

منشار، علی بن احمد، – ۹۸۴ قمری

menšār, 'alī ebn-e ahmad (- 1577)

تاریخ اجازه: ۹۸۳ق

اجازه ای از شیخ علی بن احمد بن ابی جامع عاملی برای شیخ عزیزالله.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۱۶۳/۱-۲۶/۴۳

آغاز: بسمله و بعد فقد استخرت الله تعالی و اجزت للاخ فی الله المولی الجلیل و الفاضل النبیل المرتقی بحدسه الصائب الی اعلی المراتب؛ **انجام:** سیما فی خلواته و محال اجاباته و خالص دعواته انه ولی ... ضیق المجال و تراکم الاهوال و اشتغال البال ...

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۹۸۳ق؛ جلد: مقوا لایی با روکش کاغذی عطف پارچه‌ای، ۱گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۵×۱۸سم [ف: ۱-۸۶]

● **اجازة لعزیزالله بن محمد تقی المجلسی** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-'azīz-ul-lāh-i-bn-i muḥammad taqī al-majlisī

مشغری، محمد بن جابر، ق۱۱ قمری

mošqarī, mohammad ebn-e jāber (- 17c)

تاریخ اجازه: ۲۰ رمضان ۱۰۴۱ق

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۱۹۰۷

آغاز: بسمله، الحمدلله الذی اوضح لنا السبل الی الاحکام و جعل الروایة طریقا لاخذها عن هداة الانام؛ **انجام:** و کتب هذه الاحرف بیده الفانیة الفقیر الی الله الغنی محمد بن جابر النجفی ... و الحمدلله وحده و صلی الله علی محمد و آله و سلم.

خط: نستعلیق تحریری، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ ۲ص [ف: ۲۷-۳۲]

● **اجازة للعلامة الامینی** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-l-'allāma al-amīnī

امام جمعه خوئی، یحیی بن اسدالله، ۱۲۷۶ – ۱۳۶۴ قمری

emām jom'e xū'ī, yahyā ebn-e asad-ol-lāh (1860 - 1945)

تاریخ اجازه: ۱۳۵۸ق
[گنجینه شهاب، « دفتر سوم »: ۲۷-۴۴]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۳۳۳/۴
آغاز: الحمد لله الذی یروی حدیث قدرته و عظمته جمیع الکائنات و اجاز بروایة اخبار توحیده و رحمته جملة الموجودات و افضل الصلواة و انماها و اکمل التهیات و ازکیها، علی اشرف الرواة و صحبه و ذریته؛ **انجام:** اسئل الله تعالی فی دوام عزه و عافیته و مزید توفیقه لما یحب و یرضی و الحمد لله اولاً و آخراً و الصلاة علی نبیه المصطفی و عترته النقباء.
خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد امین بن یحیی، صدرالاسلام خوئی (فرزند مؤلف)، تا: جمادی الاول ۱۳۵۸ق؛ کاغذ: فرنگی، ۲گ (۳۵پ-۳۶ر)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۵×۱۹سم [ف: ۳۳-۵۷۲]

● **اجازة لعلی آل کاشف الغطاء** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-'alī āl-i kāšif-ul-ġiṭā'

کاشف الغطاء، مهدی بن علی، - ۱۲۸۸ قمری
kāšef-ol qetā', mahdī ebn-e 'alī (- 1871)

اجازه اجتهاد به میرزا علی آل کاشف الغطاء (نوه شیخ جعفر کاشف الغطاء) است. مجیز از عمویش شیخ حسن اجازه داشته و این اجازه را برای فرزندش میرزا علی نگاشته است.
[الذریعة ۲۵۴/۱ش۱۳۴۱]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۷۸۳
آغاز: حمدا لمن خص بالفضل العلماء و رجح مدادهم علی دم الشهداء؛ **انجام:** و اماتنا عل ولایة امیر المؤمنین و اولاده الطاهرین و الحمد لله رب العالمین.
خط: نسخ مشکول، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ با مهر مجیز به سجع «مهدی بن علی ۱۲۰۱» (مربع)؛ مذیل به دو فایده: ۱- فایده با عنوان «وجد بخط بعض تلامذة السعید الشهید شمس الدین ابن مکی (رحمه الله) صورة سلسلة مشایخنا قدس الله سرهم» (برگ ۵ر-۶ر)، آغاز: «فی اخذهم العلم من مشایخهم و اخذ العلم عن ایمتهم (ع) اما شیخی الامام العلامة ... محمد بن حامد بن مکی»، انجام: «و حشرنا فی زمرتهم یوم ندعوا کل اناس بامامهم و صلی الله علی محمد و آله اجمعین»، ۲- فایده‌ای فقهی از عمیدی با آغاز: «طریق الباب و یسمی طریق الحشو و قد یکون العمل به فی بیان الهبات و قد یکون فی بیان الوصایا» (برگ ۶ر-۶پ)؛ اهدایی رهبری، خرداد ۱۳۷۲؛ کاغذ: نخودی فرنگی، جلد: تیماج سرخ مجدول لایی، ۶گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [اهدائی ف: ۸-۵۶]

● **اجازة لعلی الجیلانی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-'alī al-jīlānī

شیخ بهائی، محمد بن حسین، ۹۵۳ - ۱۰۳۰ قمری
šeyx-e bahā'ī, mohammad ebn-e hoseyn (1547 - 1621)

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۱۰۷
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۹۹۳ق [ف: ۱۱-۱۲۲]

● **اجازة لعلی قارپوزآبادی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-'alī qārpūzābādī

برغانی، محمد تقی بن محمد، ۱۱۸۴ - ۱۲۶۴ قمری
baraqānī, mohammad taqī ebn-e mohammad (1771 - 1848)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۷۶۲/۳
خط: نسخ،بی‌کا،تا:قرن۱۳؛۱گ (۲۵۱ر-۲۵۱پ) [مختصر ف: -۲۸]

● **اجازة لعلی قارپوزآبادی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-'alī qārpūzābādī

قزوینی، محمد ابراهیم، ق۱۳ قمری
qazvīnī, mohammad ebrāhīm (- 19c)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۷۶۲/۱
خط: نسخ، بی‌کا،تا:۲۳ صفر ۱۲۵۷ق؛ ۱گ (۱پ) [مختصرف: -۲۴]

● **اجازة لعلی النخجوانی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-'alī an-naxjawānī

شفتی بیدآبادی، محمد باقر بن محمد نقی، ۱۱۷۵؟ - ۱۲۶۰ قمری
šaftī bīd-ābādī, mohammad bāqer ebn-e mohammad naqī (1762 - 1844)

[الذریعة ۱۵۷/۱، ش۷۷۵]

۱. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۲۰۸/۳
خط: نسخ، کا: احمد بن محمد خوانساری، تا: ۱۲۶۰ق؛ کاغذ: آهارمهره، جلد: تیماج زرد شتری مجدول، ۵گ (۱۳پ- ۱۷پ)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱-۱۶۰]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۸۵/۱۱
آغاز: بسمله و منه الاعانیة للقوز بما فی جنات النعیم. الحمدلله فاطر السموات و الارضین جاعل الجنة حاویة لما تشتهیه الانفس و تلذ الاعین و حور عین؛ **انجام:** و الخطاء و سوء المآب و الاستعاذه بالله سبحانه من شر الشیطان فاما ینزغنک من الشیطان نزغ فاستعذ بالله انه هو السمیع العلیم
خط: نسخ خوب، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی شکری

آهارمهره با ته نقش و نقش تجاری آن، جلد: تیماج مشکی با جدول‌های گرهی عطف میشن، ۱۱ص (۱۵۵-۱۶۵)، ۲۱ سطر (۸/۵×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱/۴سم [ف: ۲۹/۱-۵۶۳]

● اجازة لعلی بن حبیب الله بن سلطان محمد جوزدانی / اجازات / عربی

ijāzat-un li-'alī ibn-i habīb-ul-lāh ibn-i sulṭān muḥammad-i jūzdānī

محقق کرکی، علی بن حسین، ۸۹۰ - ۹۴۰ قمری

mohaqqeq-e karakī, 'alī ebn-e hoseyn (1486 - 1534)

تاریخ اجازه: ۱۱ صفر ۹۲۸ق، محل صدور اجازه: نجف

آغاز اجازه: بسمله. الحمدلله کما هو اهله و الصلوة و السلم علی حبیبه محمد و آله الطاهرین. و بعد فأن الشیخ الفاضل العالم ... بابا شیخ علی

انجام اجازه: و آله الاطهار الاخیار و کتب هذه الاحرف ... من سنة ثمان و عشرین و تسعمایه احسن الله تقضیها

چاپ: ضمن اجازات بحار الانوار (ج۱۰۸: ۵۹-۵۸)؛ میراث حدیث شیعه، ج ۱: ۳۴۹-۳۴۷

[الذریعة ۱: ۲۱۳]

۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۷۰۸/۴۱

کا: حسین بن حیدر کرکی عاملی، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی با تیماج عنابی لبه‌دار، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۱۰۲۷]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۷۵/۶۱

آغاز و انجام: برابر

کا: ابراهیم بن محمد حرفوشی کرکی عاملی، تا: ۱۰۷۱ق؛ تملک: علامه مجلسی؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: میشن عنابی ضربی با ترنج و سرترنج، ۳گ (۳۱۸پ-۳۲۰ر)، ۱۸-۱۷ سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۲/۳×۲۰/۱سم [ف: ۲۹/۱-۵۳۰]

● اجازة لعلی بن حسن البحرانی / اجازات / عربی

ijāzat-un li-'alī ibn-i ḥasan al-baḥrānī

کرمانی، محمد کریم بن ابراهیم، ۱۲۲۵ - ۱۲۸۸ قمری

kermānī, mohammad karīm ebn-e ebrāhīm (1810 - 1871)

تاریخ اجازه: جمادی الاول ۱۲۷۹ق.

اجازه به شیخ علی بن مرحوم مقدس شیخ حسن بحرانی که از پدر بحرانی و مادر کرمانی بوده است. نگارنده «میزان الدعاوی» به وی سفارش کرده که به مراقبت بپردازد و به هر چه برخورد بی جا اعتماد نکند.

آغاز اجازه: الحمدلله الذی هدانا للاسلام و اکرمنا بالایمان و عرفنا الحق ... و بعد، فقد عرض علی التقی النقی الزکی ... الشیخ علی بن المرحوم.

۱. شیراز؛ طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۷۱۷/۴

آغاز: الحمدلله الذی احتجب عن الابصار و تجلی بآیاته

خط: نسخ، کا: محمد باقر بن محمد حسین، تا: ۱۲۸۱ق؛ مصحح؛ ۲گ (۷۱پ-۷۳ر)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [نسخه‌پژوهی: ۳-۱۷۱]

۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۱۴۲/۱-عکسی

آغاز: برابر

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: حدود ۱۳۱۶ق؛ همراه چند کار از شیخ علی بحرانی؛ ۴ص (۲-۵) [عکسی ف: ۱-۹]

● اجازة لعلی بن حسین بن عبدالعالی الکرکی / اجازات / عربی

ijāzat-un li-'alī ibn-i ḥusayn ibn-i 'abd-ul-'ālī al-karakī

ابن خاتون، محمد بن علی، ق ۱۰ قمری

ebn-e xātūn, mohammad bn-e 'alī (- 16c)

تاریخ اجازه: ۱۱ ذیحجه ۹۰۰ق

اجازه مفصلی بن محقق کرکی که در ضمن آن متن چهار اجازه دیگر نقل شده است: ۱ و ۲. دو اجازه علامه حلی به سید مهنا؛ ۳. اجازه فخرالمحققین به سید مهنا؛ ۴- اجازه ابن فهد حلی به شمس الدین حولانی.

آغاز اجازه: بسمله. الحمدلله الذی جعل شریعة الاسلام سبباً للسعادة الابدیه و الخلاص من الشقاوة السرمدیة

انجام اجازه: فهو اهل ذلک. و کتب الفقیر إلی الله أحمد بن محمد ... و ثمانمائة هلالیة هجریة و الحمدلله وحده و صلی الله علی سیدنا محمد النبی و اله و سلم تسلیما ... و کتب أضعف العباد الله محمد بن علی ... بن خاتون فی حادی عشر ذی الحجة من شهور سنة تسعمائة هلالیة هجریة

چاپ: ضمن اجازات بحار الانوار (ج۱۰۸: ۲۷-۲۰)؛ میراث حدیث شیعه، ج ۱: ۳۳۶-۳۲۹

[حیاة المحقق الکرکی و آثاره، ج۲، ص ۱۹۴-۲۰۴]

۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۷۰۸/۲۱

کا: حسین بن حیدر کرکی عاملی، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ از روی خط مجیز؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی با تیماج عنابی لبه‌دار، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۱۰۲۷]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۷۵/۴۱

آغاز و انجام: برابر

کا: ابراهیم بن محمد حرفوشی کرکی عاملی، تا: با تاریخ ۱۰۷۰ق؛ از روی خط حسین بن حیدر کرکی عاملی در نسخه بالا؛ تملک: علامه مجلسی، کاغذ: میشن عنابی ضربی با ترنج و سرترنج، ۸گ (۲۰۰پ-۲۰۷ر)، ۱۸-۱۷ سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۲/۳×۲۰/۱سم [ف: ۲۹/۱-۵۲۵]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۸۷۳/۸
آغاز و انجام: برابر
در فهرست با عنوان اجازه ابن فهد حلی به شیخ علی بن حسین ثبت شده است و تاریخ اجازه ۱۹ ذیحجه ۸۲۵ آمده است؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۷گ (۲۳پ-۲۷پ)، ۱۶ سطر [ف: ۱۴-۹]

● **اجازة لعلی بن حسین بن عبدالعالی الکرکی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-ʻalī ibn-i ḥusayn ibn-i ʻabd-ul-ʻālī al-karakī
جزائری، علی بن هلال، - ۹۰۹ قمری
jazā'erī, ʻalī ebn-e helāl (- 1504)
تاریخ اجازه: سه‌شنبه نیمه رمضان ۹۰۹ق
صورت اجازه به محقق کرکی، علی بن حسین بن علی ابن عبدالعالی بن زین الدین.
آغاز اجازه: بسمله. الحمدلله المنقذ بتدقیق نظر العقول من الحیرة و الضلال ... و بعد فان حکمة الله العظیم و لطفه العمیم اقتضت شرع التکلیف بالاحکام الشرعیة.
انجام اجازه: اجزت له ان یجیز ذلک کله لمن یراه اهلا لذلک و مستحقاً له. و کتب العبد الفقیر الی رحمة ربه الغنی علی بن هلال الجزائری مولداً و العراقی اصلاً و محتداً یوم ... و الحمدلله وحده
چاپ: ضمن اجازات بحار الانوار (ج۱۰۸: ۳۴-۲۸)؛ نیز در میراث حدیث شیعه، ج۱: ۳۴۲-۳۳۶.
[ذریعه ۱: ۲۲۲]

۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۷۰۸/۲۰
کا: حسین بن حیدر کرکی عاملی، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی با تیماج عنابی لبه‌دار، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۱۰۲۷]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۷۵/۴۰
آغاز و انجام: برابر
کا: ابراهیم بن محمد حرفوشی کرکی عاملی، تا: با تاریخ ۱۰۷۰ق؛ تملک: علامه مجلسی؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: میشن عنابی ضربی با ترنج و سرترنج، ۵گ (۱۹۶ر-۲۰۰پ)، ۱۸-۱۷ سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۲/۳×۲۰/۱سم [ف: ۲۹/۱-۵۲۵]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۸۷۳/۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: از قرن ۱۱ یا ۱۲؛ ۴گ (۲۰پ-۲۳پ)، ۱۶ سطر [ف: ۱۴-۸]

● **اجازة لعلی بن درویش الحلی الکاظمی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-ʻalī ibn-i darwīš al-ḥillī al-kāẓimī
احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری
ahsā'ī, ahmad ebn-e zeyn-od-dīn (1753 - 1826)
اجازه‌ای است که احسائی جهت شیخ علی بن درویش بن شبل بن شریف حلی کاظمی نوشته که پس از دیدن شرح تبصره مجاز این اجازه را برای او صادر کرده است.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۲۰۶/۲
آغاز: الحمد لله رافع العلماء درجات علی قدر روایاتهم للروایات و مفضل مدادهم علی دماء الشهداء فی مقامات السعادات
نسخه اصل: کتابخانه مشایخ - کرمان الف ۷؛ کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ ۲ص (۱۴-۱۵) [عکسی ف: ۶-۲۵۷]

● **اجازة لعلی بن عبدالله الحلی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-ʻalī ibn-i ʻabd-ul-lāh al-ḥillī
شیخ بهائی، محمد بن حسین، ۹۵۳ - ۱۰۳۰ قمری
šeyx-e bahā'ī, mohammad ebn-e hoseyn (1547 - 1621)

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۴
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۰۲۰ق [ف: ۱-۱۲۶]

● **اجازة لعلی بن عبدالله السمنانی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-ʻalī ibn-i ʻabd-ul-lāh as-simnānī
احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری
ahsāīī, ahmad-e-bn-e zeyn-od-dīn (1753 - 1826)
تاریخ اجازه: ۵ شوال ۱۲۳۰ق

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۲۰۶/۴
آغاز: الحمد لله رافع العلماء درجات بالدرایات للروایات و صلی الله علی محمد و آله خیر البریات و مصابیح الظلمات و هداة من فی الارضین و السموات
نسخه اصل: کتابخانه مشایخ - کرمان الف ۷؛ کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ ۲ص (۲۰-۲۲) [عکسی ف: ۶-۲۵۷]

● **اجازة لعلی بن عبدالعالی المیسی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-ʻalī ibn-i ʻabd-ul-ʻālī al-mīsī
جزینی، محمد بن مؤذن، ق۹ قمری
jezzīnī, mohammad ebn-e mo'azzen (- 15c)
تاریخ اجازه: ۱۱ محرم ۸۸۴ق
اجازه محمد بن محمد بن الموذن الجزینی برای شیخ زین الدین علی بن عبدالعالی مشهور به ابن مفلح میسی.
آغاز اجازه: الحمد لله الحق الحمد و الصلوة علی الطیب الأطهر ابی القسم محمد بن عبدالله
انجام اجازه: فی خلواته بدعائه المجاب. و کتب أصغر العباد و احوجهم یوم التناد ... محمد بن محمد الشهیر بابن المؤذن

الجزینی مولداً و منشأ حادی عشر ... حامداً مصلیاً مسلماً مستغفراً.
چاپ: ضمن اجازات بحار الانوار (ج۱۰۸: ۳۸-۳۵)
[الذریعة ۲۴۶/۲؛ طبقات اعلام الشیعه، قرن ۹ ص ۱۳۲؛ مرعشی ۸۱/۲۲]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۹۵۵/۱۲
خط: نستعلیق، کا: احمد بن صالح درازی بحرانی، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج آلبالویی مقوایی عطف مشکی، ۱۵ سطر (۶×۱۲)، قطع: ربعی، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۱۶-۴۱۰]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۲۰۰۹۵
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ اهدایی رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی آهارمهره، جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول با ترنج و سرترنج، ۳گ (۳۱۷ر-۳۱۹پ)، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۹×۲۵/۵سم [اهدائی ف: ۸-۵۰]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۴۹۳/۹
نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج مشکی، ۳گ (۳ر-۵ر)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۲۲-۸۱]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۱۰۸/۶
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ کاغذ: فرنگی، جلد: گالینگور، ۲گ (۶۵پ-۶۶پ)، ۱۹ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۱۱-۲۰۶۳]

● اجازة لعلی بن عبدالعالی المیسی / اجازات / عربی

ijāzat-un li- ʻalī ibn-i ʻabd-ul-ʻālī al-mīsī

صهیونی، محمد بن احمد، ۹ قمری

sahyūnī, mohammad ebn-e ahmad (15c -)

تاریخ اجازه: ۸ ذیقعده ۸۷۹ق.
آغاز اجازه: فأجزت له أن یروی عنی عن الشیخ جمال الدین بن الحاج علی
انجام اجازه: أولی من خوض الغمرات، و الحمد لله وحده. و کتب العبد الفقیر إلی الله تعالی محمد بن احمد بن محمد الصهیونی عفی الله یوم ... علی مشرفها الصلاة و السلام
چاپ: ضمن اجازات بحار الانوار (ج۱۰۸: ۳۹-۳۸)
[الذریعة ۱: ۲۳۰]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۹۵۵/۱۳
خط: نستعلیق، کا: احمد بن صالح درازی بحرانی، تا: قرن ۱۱؛ نوشته از روی خط شهید از خط مجیز؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج آلبالویی مقوایی عطف مشکی، ۱۵ سطر (۶×۱۲)، قطع: ربعی، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۱۶-۴۱۰]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۲۰۰۹۵
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ اهدایی رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی آهارمهره، جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول با ترنج و سرترنج، ۳گ (۳۱۴ر-۳۱۶ر)، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۹×۲۵/۵سم [اهدائی ف: ۸-۴۹]

● اجازة لعلی بن عبدالعالی میسی و ابنه ابراهیم /

اجازات / عربی

ijāzat-un li-ʻalī ibn-i ʻabd-ul-ʻālī mīsī wa ibn-ih-i ibrāhīm

محقق کرکی، علی بن حسین، ۸۹۰ - ۹۴۰ قمری

mohaqqeq-e karakī, ʻalī ebn-e hoseyn (1486 - 1534)

صورت اجازه‌ای است از محقق کرکی به علی بن عبدالعالی میسی (-۹۳۸ق) و فرزندش ظهیرالدین ابواسحاق ابراهیم که در ۲۳ جمادی الثانی ۹۳۴ق در بغداد و در برخی نسخه‌ها در ۹ روز مانده از جمادی الثانی ۹۳۴ق در بیرون بغداد نوشته است.
آغاز اجازه: بسمله الحمدلله حمداً نستوجب من نعمه اسبقها و من قسمه اوفرها و من عنایاته اجملها و من الطافه اشملها ... و بعد فان الکتاب الکریم الصادر عن سیدنا الشیخ الاجل ... علی بن المرحوم ... عبدالعالی العاملی المیسی ادام الله تعالی
انجام اجازه: الی درجات دارالقرار و مرافقة محمد و آله الاطهار صلوات الله علیه و علیهم و سلامه بنوال نوال الاعصار. کتب ذلک بیده الفانیة الجانیة الفقیر الی عفو الله و کرمه المستغفر عن ذنوبه و عیوبه علی بن عبدالعالی بظاهر بغداد دارالسلم لتسع ان بقین من شهر ...
چاپ: در ضمن اجازات بحار الانوار (ج۱۰۸: ۴۹-۴۰)؛ نیز میراث حدیث شیعه، دفتر اول، صص ۳۶۴-۳۷۳
[الذریعة ۲۱۵/۱ و ۲۱۲/۱]

۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۷۰۸/۱۸
کا: حسین بن حیدر کرکی عاملی، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی با تیماج عنابی لبه‌دار، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۱۰۲۷]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۷۵/۳۰
آغاز و انجام: برابر
کا: ابراهیم بن محمد حرفوشی کرکی عاملی، تا: با تاریخ ۱۰۷۰ق؛ تملک: علامه مجلسی؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: میشن عنابی ضربی با ترنج و سرترنج، ۶گ (۱۴۶ر-۱۵۱پ)، ۱۸-۱۷ سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۲/۳×۲۰/۱سم [ف: ۲۹/۱-۵۲۳]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۰۹۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ اهدایی رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی آهارمهره، جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول با ترنج و سرترنج، ۱۰گ (۲۹۲پ-۳۰۲پ)، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۹×۲۵/۵سم [اهدائی ف: ۸-۴۶]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۹۵۵/۷

خط: نستعلیق، کا: احمد بن صالح درازی بحرانی، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج آلبالویی مقوایی عطف مشکی، ۱۵ سطر (۶×۱۲)، قطع: ربعی، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۱۶-۴۱۰]

۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۷۶۷/۳-۳۹/۱۴۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** فی علم القراآت مثل منظومة الشاطبی و مشهورات مصنفات الشیخ الجزری صاحب التقریب و غیرها و رویت التفسیر مثل کتاب مجمع البیان

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ جلد: مقوا با عطف گالینگور قهوه‌ای، ۳گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۸۲]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۴۹۳/۵

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، ۸گ (۸۴پ-۹۲پ)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۲۲-۸۱]

۷. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۷۵۹/۶

خط: نسخ، کا: سید محمد موسوی (گویا خوانساری)، تا: ۱۲۸۴ق [ف: ۳-۱۹]

۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۱۰۸/۵

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ کاغذ: فرنگی، جلد: گالینگور، ۴گ(۶۱ر-۶۵ر)،۱۹ سطر(۹×۱۵)،اندازه:۱۷×۲۱سم[ف: ۱۱-۲۰۶۳]

۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۴۴۷/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق نازیبا، کا: ابوالولی انجوی، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴گ (۲۵ر-۲۸ر)، اندازه: ۱۸×۳۰سم [ف: ۱۹-۲۵۱]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۸۷۳/۱۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۵گ (۳۰ر-۳۴پ)، ۱۹ سطر [ف: ۱۴-۱۰]

● اجازة لعلی بن عبداللطیف الاسودی / اجازات / عربی

ijāzat-un li-‘alī ibn-i ‘abd-ul-laṭīf al-aswadī

صادق بن علی، ق۱۰ قمری

sādeq-e-bn-e ‘alī (- 16c)

تاریخ اجازه: اواخر ذیحجه ۹۶۲ق؛ محل صدور اجازه: مکه

اجازه متوسطی است از شیخ صادق بن علی به شیخ علی بن شیخ عبداللطیف اسودی. این اجازه در پشت برگ آخر «الحصن الحصین» نگاشته شده است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۱۴۰۸۹

آغاز: بسمله، احسن حدیث یفتتح به صدور المقاصد و المطالب و اصح خبر یبتدأ به اوائل المسائل و المآرب حمدالله الذی زین هامة همة رسوله المجتبی بتاج احسن الشمائل؛ **انجام:** و ان لاینسانی فی صوالح اوقاته و مظان اجابة دعواته هذا عهدی الیه و العهدة فی الدارین علیه قاله کاتبه المحتاج الی الله الغنی خادم اهل الحدیث الشریف النبوی صادق بن علی عفی عنهما فی اواخر ذی الحجة سنة ۹۶۲ بمکة الحمدلله و آخر و صلی الله علی نبیه ظاهراً و باطناً.

بی‌کا، بی‌تا [ف: ۲۷-۲۵]

● اجازة لعلی بن قاسم / اجازات / عربی

ijāzat-un li-‘alī ibn-i qāsim

ابن ابی جمهور، محمد بن علی، ۸۳۸؟ - ۹۰۶؟ قمری

ebn-e abī jomhūr, mohammad ebn-e ‘alī (1435 - 1501)

تاریخ اجازه: ۹ رجب ۹۰۶ق

اجازه‌ای به شیخ علی بن قاسم مشهور به عذاقه که در پشت برگ آخر «قواعد الاحکام» است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۲۵۱۶

آغاز: بسمله، الحمدلله مفیض النوال و منجح الآمال و معطی السؤال الجاعل النسب المعنوی سبیلا الی الوصول و وسیلة الاتصال لاخذ التکالیف؛ **انجام:** فیکون لی وسیلة تقربنی و الله المستعان و علیه التکلان ... بقلم المجیز الفقیر المحتاج الی الله الغنی الغفور محمد بن علی بن ابی جمهور الاحسائی عفی الله عنه و عن سلفه الحمدلله رب العالمین و صلواته علی محمد و آله و سلم.

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ دارای مهر مجیز؛ ۳ص [ف: ۲۷-۳۵]

● اجازة لعلی بن قاسم عریضی یزدی / اجازات / عربی

ijāzat-un li-‘alī ibn-i qāsim-i ‘arīḍī yazdī

دشتکی شیرازی، صدرالدین ثانی محمد بن منصور، ق۱۰ قمری

daštakī šīrāzī, sadr-od-dīn sānī mohammad ebn-e mansūr (- 16c)

تاریخ اجازه: دهه آخر جمادی الاول ۹۷۳ق

مجیز پس از کتابت اجازه آن را در مزار عبدالعظیم بن عبدالله بن علی سدید در مشهد معروف او در مسجد جره ری بر مجاز به صورت شفاهی قرائت نموده است.

آغاز اجازه: بسمله، الحمد لعلی اعلی بکلمته کلمة الاسلام و الشکر لعلی املی علی عبده ما ملأ به ارجاء الخافقین

انجام اجازه: و قرا علی الرضویات بالصحیفة و اذنت روایتها عنی له ایضا و انا الصدر المنصور الحسنی الحسینی الدشتکی رحمهم الله

چاپ: ضمن اجازات بحار الانوار (ج۱۰۸: ۱۲۸-۱۲۴)

[الذریعه ۱: ۲۴۸؛ طبقات اعلام الشیعة، قرن ۱۰هـ ص ۱۵۷و ۲۱۹]

۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۷۰۸/۳۸

کا: حسین بن حیدر کرکی عاملی، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی با تیماج عنابی لبه‌دار، اندازه: ۱۵×۲۱سم

[ف: ۳-۱۰۲۷]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۷۵/۵۸

آغاز و انجام: برابر

کا: ابراهیم بن محمد حرفوشی کرکی عاملی، تا: ۱۰۷۱ق؛ تملک: علامه مجلسی؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: میشن عنابی ضربی با ترنج و سرترنج، ۴گ (۳۰۸ر-۳۱۱پ)، ۱۸-۱۷ سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۲/۳×۲۰/۱سم [ف: ۲۹/۱-۵۲۹]

● **اجازة لعلی الرشتی** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-ʻalī ar-raštī

آقامحمد علی کرمانشاهی، ۱۱۴۴ - ۱۲۱۶ قمری

Āqā mohammad ʻalī kermānšāhī (1732 - 1802)

بهبهانی از عالم معاصر خود شیخ یوسف بحرانی اجازه روایت داشته است.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۷۱/۱

آغاز: بسمله. احمده علی نواله مصلیا علی احمده و صحبه آله التابعین لفعله و قال و بعد فلما کان شرف نوع الانسان و فضله من بین جنس الحیوان انما هو بالعقل الذی امتازبه عن ابناء جنسه؛ **انجام:** و مظان الاجابات و مآن الاصابات و کتب ذلک بیمناه الوازرة الداثرة المذنب القاصر محمد علی بن محمد باقر الاصبهانی البهبهانی المجلسی عفا الله عنه و عن والدیه و اجزل نعمه علیهما و علیه فی عصر یوم الاثنین العشر الخامس من الثلث الاول من الربع الثالث من العشر السادس من العشر الثالث من الالف الثانی من الهجرة حامدا مصلیا

خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ در هامش اجازه بعضی مشیخه سید حسین ابن سید ابراهیم است؛ کاغذ: فستقی، جلد: میشن رویه روغنی، ۱۰ص (۲۴-۳۴)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۲/۳×۱۸/۴ [ف: ۵-۱۳۸]

● **اجازة لعلی بن محمد الرشتی** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-ʻalī ibn-i muḥammad ar-raštī

بحرالعلوم، محمد مهدی بن مرتضی، ۱۱۵۵ - ۱۲۱۲ قمری

bahr-ol-ʻolūm, mohammad mahdī ebn-e morteżā (1742 - 1798)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۷۱/۶

آغاز: بسمله. احمدالله احمد حمد علی آلائه و اصلی علی سید الحامدین احمد و آله سیما علی علی الذی حاله کحاله و قاله کقاله؛ **انجام:** لاستفاداته منی عظیما بقدر استعداده حرره بیده الفانیه فی المشهد الرضوی محمد مهدی الحسینی الموسوی عفی عنه.

خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ با مهر مجیز؛ کاغذ: فستقی، جلد: میشن رویه روغنی، ۱ص (۲۲۶-۲۲۷)، اندازه: ۱۲/۳×۱۸/۴سم [ف: ۵-۱۳۸]

● **اجازة لعلی بن محمد الرشتی** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-ʻalī ibn-i muḥammad ar-raštī

طباطبائی کربلائی، علی بن محمد علی، ۱۱۶۱ - ۱۲۳۱ قمری

tabātabā'ī karbalā'ī, ʻalī ebn-e mohammad ʻalī (1748 - 1816)

صورت اجازه طباطبائی صاحب ریاض است به علی بن میرزا محمد رشتی در صفر ۱۲۱۳ق.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۷۱/۳

آغاز: بسمله و به ثقتی، الحمدلله الذی فضل العالمین علی العالمین و حباهم مواریث الانبیاء و المرسلین و اودعهم اسرار الائمة المستحفظین ...؛ **انجام:** و عند مظان استجابة الدعوات و قد کتب بیمناه الداثرة اوتی بها کتابه فی الاخره فقیر عفو ربه الغنی علی بن محمد الحسنی الحسینی المدعو بعلی الطباطبائی تحریرا صفر شهر المظفر من شهور سنة ۱۲۱۳

کاتب = مؤلف، تا: صفر ۱۲۱۳ق؛ با مهر مجیز؛ کاغذ: فستقی جلد: میشن رویه روغنی، ۲ص (۳۶-۳۷)، اندازه: ۱۲/۳×۱۸/۴سم [ف: ۵-۱۳۹]

● **اجازة لعلی بن محمد الرشتی** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-ʻalī ibn-i muḥammad ar-raštī

احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری

ahsā'ī, ahmad ebn-e zeyn-od-dīn (1753 - 1826)

تاریخ اجازه: ۲۶ جمادی الاول ۱۲۲۷ ق

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۷۱/۷

آغاز: بسمله. الحمدلله رافع العلماء درجات و جاعلها متفاضلة فی المراتب و المقامات کما تفاضلت فیها رتب العلماء بالدرایات للروایات؛ **انجام:** ان الله عزوجل یحاسب العباد علی قدرما اتیهم من العقول فی الدنیا و الحمدلله رب العالمین و لا حول و ... صلی الله ... و کتب العبد المسکین احمد بن زین الدین بن ابراهیم بن جعفر بن ابراهیم بن داغر الاحسائی (؟) فی السادس و العشرین من شهر ربیع المولود من سنة سبع و عشرین و ماتین و الف من الهجره النبویه علی مهاجرها ...

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۲۶ جمادی الاول ۱۲۲۷ق؛ در صفحه ۲۴۰ بندی از رساله فارسی عبدالله بن حسین شوشتری در افعال عبادات دیده می‌شود؛ کاغذ: فستقی، جلد: میشن رویه روغنی، ۹ص (۲۲۸-۲۳۷)، اندازه: ۱۲/۳×۱۸/۴سم [ف: ۵-۱۴۰]

● **اجازة لعلی بن محمد الرشتی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-'alī ibn-i muḥammad ar-raštī
نجفی، جعفر، قرن ۱۳قمری
najafī, ja'far (19c)
مجیز وقتی در رشت بوده است این اجازه روایت را به ملاعلی رشتی داده است.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۷۱/۲
آغاز: بسمله و به نستعین. الحمدلله الذی خلق الانسان علمه البیان و فضله علی سائر ضروب الحیوان ... اما بعد فانی لما وردت بلدة رشت من ارض گیلان و اجتمع علی فضلائها من کل محل و مکان رایت من بینهم فخر الاقران؛ **انجام:** و لاینقله بالتخمین و التمست منه ان لاینسانی من صالح دعائه فی مظان الاستجابة الدعاء للداعین و صلی الله علی محمد الامین و آله الغر المیامین.
خط: نسخ؛ کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ با مهر مجیز؛ کاغذ: فستقی، جلد: میشن رویه روغنی، ۵ص (۳۱-۳۵)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۲/۳×۱۸/۴سم [ف: ۵-۱۳۹]

● **اجازة لعلی بن نصرالله تبریزی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-'alī ibn-i naṣr-ul-lāh tabrīzī
گنجوی، حسین بن ملا قلی، ق۱۳ قمری
ganjavī, hoseyn ebn-e mollā qolī (- 19c)
تاریخ اجازه: ۱۲۷۴ق
ظاهراً مجاز علی بن نصرالله تبریزی شاگرد و مجاز از حاج محمد کریم خان کرمانی است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۳۰۱/۳
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۷۴ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۳ص (۶۴پ-۶۷ر)، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۲سم [ف: ۳۰-۶۴]

● **اجازة لعلی بن هاشم** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-'alī ibn-i hāšim
لاهیجانی، محمود بن محمد، ق۱۰ قمری
lāhījānī, mahmūd ebn-e mohammad (- 16c)
تاریخ اجازه: پنج‌شنبه ۲۳ صفر ۹۹۷ق
آغاز اجازه: الحمدلله الذی هدانا الصراط المستقیم و بعث لنا محمدا صلی الله علیه و اله للارشاد و التعلیم ... و بعد فان الامیر الکبیر الاجل نجل سید الانبیاء
انجام اجازه: سلک سبیل الاحتیاط و کتب حامدا مصلیا مسلما احوج الخلق عفو ربه الغنی محمود بن محمد اللاهجانی تجاوز الله عزوجل عنه و عن جمیع ابائه و امهاته و عن جمیع المومنین و المومنات و کان من تحریر ذلک یوم الخمیس ...
چاپ: ضمن اجازات بحار الانوار (ج۱۰۸: ۱۸۴-۱۸۲)

[الذریعه ۱: ۲۴۹]

۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۷۰۸/۹
کا: حسین بن حیدر کرکی عاملی، تا: ۱۰۰۲ق؛ از روی نسخه اصل کتابت شده؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی با تیماج عنابی لبه‌دار، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۱۰۲۷]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۷۵/۱۹
آغاز و انجام: برابر
کا: ابراهیم بن محمد حرفوشی کرکی عاملی، تا: ۱۰۷۰ق؛ از روی خط حسین بن حیدر کرکی عاملی؛ کاغذ: میشن عنابی ضربی با ترنج و سرترنج، ۳گ (۸۰پ-۸۲ر)، ۱۸-۱۷ سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۲/۳×۲۰/۱سم [ف: ۲۹/۱-۵۲۰]

● **اجازة لعلی اکبر الخوانساری** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-'alī akbar al-xānsārī
شفتی بیدآبادی، محمد باقر بن محمد نقی، ۱۱۷۵؟ - ۱۲۶۰ قمری
šaftī bīd-ābādī, mohammad bāqer ebn-e mohammad naqī (1762 - 1844)
تاریخ اجازه: ۱۲۴۸ق
آغاز اجازه: بسمله و منه النصرة للغلبة علی الشیطان الرجیم و التوفیق ... الحمد لله الذی انزل علی عبده الفرقان لیکون للعالمین نذیرا

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۵۸۹/۹
آغاز: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد حسن بن حاجی محمد قزوینی، تا: دهه اول شوال ۱۲۶۳ق، جا: دارالسلطنه اصفهان؛ مقابله و تصحیح شده از روی سواد خط مجیز در ذیقعده ۱۲۶۴ق، دارای حواشی با نشان «منه دام ظله العالی»، اول نسخه یادداشت استکتاب از محمد بن عبدالرحیم قزوینی اصفهانی در ۱۰ شعبان ۱۲۶۵ ق در اصفهان؛ اهدایی رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ تملک: مصطفی حسینی صفائی خوانساری در جمادی الاول ۱۳۶۶ ق، مهر: «مصطفی الحسینی ۱۳۴۲»، «یا محمد ۱۲۶۳»؛ کاغذ: فرنگی نخودی آهارمهره، جلد: تیماج مشکی مجدول ضربی با ترنج و سرترنج، ۱۳گ (۸۳ر-۹۵ر)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [اهدائی ف: ۸-۵۷]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۵۴۸/۱۱
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۳۳/۲-۱۷۵]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۸۵/۹
آغاز: برابر؛ **انجام:** القائم المعروف دعاؤه و صومه فی السماء لا کفی قدره التی طبخها لافطاره لیبلغ فی المؤمن من الغایة فی

اختیار ایمانه.
خط: نسخ خوب، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی شکری آهارمهره، جلد: تیماج مشکی با جدول‌های گرهی عطف میشن، ۲۰ص (۱۱۷-۱۳۶)، ۲۱ سطر (۸/۵×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱/۴سم [ف: ۲۹/۱-۵۶۲]

۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۸۱۰/۶
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا [ف: ۷-۵۰]

● **اجازة لعمر افندی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-ʻumar afandī

افندی، عثمان، ق۱۲ قمری
afandī, ʻosmān (- 18c)

در این اجازه قرائت که به جهت شیخ القراء حافظ سید عمر افندی فرزند سید مصطفی الزیله لی، نگاشته شده طریق قرائت مجیز به قرائت‌های معروف و غیرمعروف به اختصار آمده و تصریح می‌شود که مجاز بعضی از این قرائت‌ها را در جامع (مسجد) شاهزاده سلطان محمد خان نزد وی خوانده است.
آغاز اجازه: الحمدلله منزل السبع المثانی و حافظ رواة الکتاب العزیز بنشر حرز الأمانی و أشهد ان لا اله الا الله وحده لا شریک له.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۵۴۸
آغاز: برابر
خط: نسخ زیبا، کا: سید حسین بن اسماعیل، تا: ۱۱۹۰ق؛ صفحه ها مجدول به زر و مشکی و شنگرف و فواصل جمله‌ها زرین، صفحه اول دارای سرلوح مختصر؛مهر:مهر مجیز «عثمان» (بیضوی)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف: ۲۲-۱۲۳]

● **اجازة لعمر لطفی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-ʻumar luṭfī

توقادی، محمد شاکر بن عمر، ق۱۴ قمری
tūqādī, mohammad šāker ebn-e ʻomar (- 20c)

این اجازه را توقادی برای شاگردش عمر لطفی بن محمد العثمانجقی که سال‌ها به درس وی حاضر شده، در سال ۱۳۲۷ نوشته است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۹۶۱
آغاز: الحمدلله الذی شرح صدور العلماء لأنواع العلوم النافعة و رشح نحورهم بجواهر الفنون اللامعة
خط: نسخ زیبا، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ فواصل جمله‌ها دوایر زرین، صفحه‌ها مجدول به زر و مشکی و شنگرف، نام مجیز و تاریخ اجازه در پایان به‌خط وی با مهر دائری «محمد شاکر» می‌باشد؛ جلد:تیماج مشکی،۸گ،۱۵سطر،اندازه:۱۳/۵×۲۲سم [ف: ۲۵-۲۳۴]

● **الاجازة لعمر بن یوسف الرسولی** / اجازات / عربی
al-ijāza li-ʻumar ibn-i yūsuf ar-rasūlī

حاسب، ابراهیم بن ممدود، ق۷ قمری
hāseb, ebrāhīm ebn-e mamdūd (- 13c)

وابسته به: منهج الطلاب فی عمل الاسطرلاب؛ اشرف الرسولی، عمر بن یوسف (-۶۹۶ق)
تاریخ اجازه: ۶۸۹ق
تقریظی است از ابراهیم بن ممدود الحاسب الملکی الاشرفی بر کتاب «منهج الطلاب فی عمل الاسطرلاب» عمر بن یوسف بن عمر بن علی رسولی (-۶۹۶ق) که همان پادشاه دودمان رسولیه در یمن است. وی در این تقریظ صحت مندرجات آن را تأیید کرده است و در عمل اصطرلابات به وی اجازه داده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۰/۳
آغاز: الحمدلله حق حمده. اقول و انا اقل عبادالله و اصغرهم ابراهیم بن ممدود الحاسب الملکی المظفری الاشرفی انی لما شاهدت الاصطرلابین الصغیر منهما قسمة السدس و الکبیر قسمة الثلاث الذین عملهما مولانا الملک الاشرف عمر بن مولانا و مالک رزقنا السلطان الملک المظفر یوسف بن عمر خلد الله ملکهما و طول عمرهما فی سنة ۶۸۹؛ **انجام:** و کتب اقل [...] المظفری المشهور بن ابراهیم ابن ممدود الجلاء الموصلی الحاسبه و شهور سنه ۶۸۹ ...
خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: ۸۸۸ق؛ ۱گ (۶۶) [ف: ۲-۸۲]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۶۶۰/۳-ف و ۴۲۷۴/۳-ف
نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها - ف: ۱-۶۲۵] و [فیلمها - ف: ۳-۴۰]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۴۶۴/۳-عکسی
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲-۸]

● **اجازة لعیسی بن صالح البحرانی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-ʻīsa-bn-i ṣāliḥ al-baḥrānī

موسوی بحرانی، مهدی بن علی، ق۱۴ قمری
mūsavī bahrānī, mahdī ebn-e ʻalī (- 20c)

تاریخ اجازه: پنج‌شنبه ۱۰ ذیقعده ۱۳۴۰ق
اجازه‌ای است روایی به شیخ عیسی بن صالح بحرانی که اجازه‌دهنده مشایخ خود را نیز بیان کرده است.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۵۳۰
آغاز: هو الله لا اله الا هو الکافی الشافی الوافی محمد رسول الله (ص) بحار الانوار و الوسائل
نسخه اصل: کتابخانه سید علی عدنانی، خرمشهر؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ ۱۰ص [عکسی ف: ۲-۱۲۱]

● **اجازة لفتح الله** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-fatḥ-ul-lāh

شفتی بیدآبادی، محمد باقر بن محمد نقی، ۱۱۷۵؟ - ۱۲۶۰ قمری

šaftī bīd-ābādī, mohammad bāqer ebn-e mohammad naqī (1762 - 1844)

تاریخ اجازه: ۲۴ ذیحجه ۱۲۵۲ق
اجازه‌ای به میرزا فتح الله

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۸۵/۱۵

آغاز: بسمله و منه التوفیق للتوقی من الحجیم و التایید للقوز بما فی جنات النعیم. الحمدلله الذی انزل علی سید رسله الکتاب لیخرج به الناس؛ **انجام:** ثم الجحیم صلوه ثم فی سلسلة ذرعها سبعون ذرعاً فاسلکوه. حرره خادم الشریعة فی الرابع والعشرین شهر ذی الحجة فی سنة ۱۲۵۲

خط: نسخ خوب، بی‌کا، تا: ذیحجه۱۲۵۲ق؛ کاغذ: فرنگی شکری آهارمهره، جلد: تیماج مشکی با جدول‌های گرهی عطف میشن، ۸ص (۲۲۱-۲۲۸)، ۲۱ سطر (۸/۵×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱/۴سم [ف: ۲۹/۱-۵۶۳]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۵۴۸/۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۳۳/۲-۱۷۵]

۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۰۳۸/۳ و عکسی۲۰۹۸/۳

نسخه اصل: بی‌کا، تا: قرن ۱۳ (در حیات مؤلف) [محدث ارموی مخ: ۱-۳۳] و [عکسی ف: ۶-۱۲۳]

● **اجازة لقاسم الخوئی** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-qāsim al-xū'ī

شفتی بیدآبادی، محمد باقر بن محمد نقی، ۱۱۷۵؟ - ۱۲۶۰ قمری

šaftī bīd-ābādī, mohammad bāqer ebn-e mohammad naqī (1762 - 1844)

تاریخ اجازه: دهه اول ربیع الثانی ۱۲۵۸ق
اجازه اجتهاد و روایت

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۸۵/۱۲

آغاز: بسمله و منه التوفیق للفوز بما فی جنات النعیم. الحمدلله علی انعامه وافضاله و الصلوة و السلام علی مفخر قطان ارضه وسمائه و علی ابن عمه عترته؛ **انجام:** امامنا و ملازنا (کذا) صاحب العصر و الزمان عجل الله فرجه وکحل عیوننا تراب نعاله برحمته و فضله وقوته. حرره خادم الشریعة فی العشر الاول من شهر ربیع الثانی فی سنة ۱۲۵۸

خط: نسخ خوب، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی شکری آهارمهره، جلد: تیماج مشکی با جدول‌های گرهی عطف میشن، ۷ص (۱۶۷- ۱۷۳)، ۲۱ سطر (۸/۵×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱/۴سم [ف: ۲۹/۱-۵۶۳]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۵۴۸/۱۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۳۳/۲-۱۷۵]

● **الإجازة للقره حصاری** / اجازات / عربی

al-ijāza li-l-qara ḥiṣārī

کبروی، یوسف بن محمد، ق۱۲ قمری

kobravī, yūsof ebn-e mohammad (- 18c)

اجازه ی روایی نسبتاً مفصلی از شیخ یوسف بن محمد کبروی (نزیل چوروم، ترکیه) است که به تلمیذ خویش شمس الدین ابوالضیاء مصطفی افندی قره حصاری داده است. شیخ یوسف در ابتدا طرق روایی چهارگانه خویش را می‌آورد، سپس طریق روایی خویش را به دو صورت ذکر می‌کند. در ادامه به تفصیل به این دو طریق روایی، سلسله مشایخ خود را تا «... عن أبی الحفص الکبیر عن الإمام المجتهد محمد بن الحسن الشیبانی عن الإمام المجتهد محمد بن الحسن الشیبانی عن الإمام الأعظم أبی حنیفة النعمان بن ثابت الکوفی، شیخ کل إمام، عن حماد بن أبی سلیمان عن ابراهیم بن یزید النخعی عن علقمة بن قیس عن عبدالله بن مسعود عن رسول الله صلی الله علیه و سلم عن جبرئیل الأمین عن رب العالمین جل جلاله» می‌رساند. باید دانست که استاد مجیز، ابوالفیض (ابوالوقت / ابوالجواد) محمد بن محمد بن محمد بن محمد بن عبدالرزاق، مشهور سید مرتضی حسینی بلگرامی زبیدی (- ۱۲۰۵هـ) نسبش با چند واسطه به احمد بن عیسی بن زید بن علی بن حسین بن علی بن ابی طالب (ع) می‌رسد.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۱۰/۳۵ کر

آغاز: بسمله الحمدلله مستحق الحمد حتی لا انقطاع و مستوجب الشکر بأقصی ما یستطاع الذی لا یستفتح بأفضل من اسمه کلام ... و بعد فإن الشیخ الفاضل و الأوحد الکامل ... شمس الدین ابوالضیاء مصطفی افندی القره حصاری ... قد قرأ علی ألفیة المصطلح للعراقی و صحیح الإمام أبی عبدالله محمد بن اسماعیل البخاری ... و أجزته حفظه الله تعالی بأن یروی عنی الکتاب المذکور بتمامه و کذا باقی الکتب و السنن ...؛ **انجام:** حرر هذه الوثیقة المشتملة بالإذن و الإجازة، أحقر المشایخ، الشیخ یوسف بن محمد الکبروی نزیل چورم المحدث المفسر الحنفی مذهباً و المنصوری اعتقاداً و الخلوتی مع النقشبندی خرقة و مشرباً غفرالله له و لوالدیة و لمشایخه و لمن تلمذ عنه و صلی الله علی سیدنا محمد و آله و اولاده و ازواجه و اصهاره أجمعین

خط: نستعلیق تحریری، کاتب = مؤلف، تا: اوایل قرن ۱۳، جا:

گویا ترکیه؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی نخودی نازک آهارمهره، ۴گ(۱۳۸پ-۱۴۱ر)،۲۱سطر،اندازه:۹/۵×۱۶/۵سم[ف: ۲/۴۰-۳۶۶]

● **اجازة لقطب الدين محمد التبريزي** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-quṭb-ud-dīn muḥammad at-tabrīzī
شیخ بهائی، محمد بن حسین، ۹۵۳ - ۱۰۳۰ قمری
šeyx-e bahā'ī, mohammad ebn-e hoseyn (1547 - 1621)

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۷۰/۱
نسخه اصل: چستربیتی، دبلین ایرلند جنوبی ش ۳۷۵۹؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: شنبه ۵ ربیع الثانی ۱۰۰۹ق؛ این اجازه در پایان رساله اول این مجموعه آمده است. [عکسی ف: ۲-۴۵۲]

● **اجازة لقطب الدين محمد بن محمد رازي** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-quṭb-ud-dīn muḥammad ibn-i muḥammad rāzī
علامه حلی، حسن بن یوسف، ۶۴۸ - ۷۲۶ قمری
'allāme-ye hellī, hasan ebn-e yūsof (1251 - 1326)
صورت اجازه علامه حلی به قطب محمد بن محمد رازی صاحب شرح مطالع و شمسیه منقول از خط شهید اول.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۰۴/۱۰۶
خط: نسخ، کا: شمس الدین محمد بن علی بن حسن جباعی، تا: قرن۹؛ ۱ص (۳۹۹) [ف: ۵-۱۱۲]

● **اجازة لكمال الدين حاج بابا بن ميرزا جان قزويني** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-kamāl-ud-dīn ḥāj bābā ibn-i mīrzā jān qazwīnī
شیخ بهائی، محمد بن حسین، ۹۵۳ - ۱۰۳۰ قمری
šeyx-e bahā'ī, mohammad ebn-e hoseyn (1547 - 1621)
چند اجازه است از شیخ بهائی به حاج بابا قزوینی برای روایت کتاب‌های خود او.

۱. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۴۶
ضمن حبل المتین؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۰۰۷ق [ف: ۱-۳۷]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۲۳۲/۸
شامل سه اجازه به اوست: ۱. اجازه روایت «الاثنا عشرية فى الصلوة» که شیخ بهائی در ۱۰۱۶ق در قریه آب گرم واقع بین دیلمان و قزوین بعد از اتمام قرائت آن به قزوینی نوشته (۳۲پ)، ۲. اجازه روایت «الاثنا عشرية فى الصوم» بدون تاریخ (۵۱ر)، ۳. اجازه روایت «الاثنا عشرية فى الحج» در ۳ شوال ۱۰۲۰ق (۶۱پ)؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۰۱۶ق و ۱۰۲۰ق؛ جلد: مقوایی، عطف و حاشیه تیماج، ۳گ (۳۲پ و ۵۱ر و ۶۱پ)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: ۳۸-۳۴۴]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۴۹۸
پس از «مشرق الشمسين و اكسير السعادتين» شیخ بهائی که قزوینی کتابت کرده است؛ خط: تحریری، کاتب = مؤلف، تا: محرم ۱۰۲۸ق [ف: ۲۶-۴۰۶]

● **اجازة لكمال الدين شاه مير حسني** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-kamāl-id-dīn šāh mīr ḥasanī
شیخ بهائی، محمد بن حسین، ۹۵۳ - ۱۰۳۰ قمری
šeyx-e bahā'ī, mohammad ebn-e hoseyn (1547 - 1621)
اجازه روایت است.

قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۵۴۰/۲
آغاز: بسمله وبه ثقتی قرأ وسمع لدی ... الامجد الورع الاوحد ... امیر کمال الدین شاهمیر الحسنی
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی با ترنج و سرترنج، ۲گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۱-۱۲]

● **اجازة لكمال الدين عبدالصمد عاملي** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-kamāl-ud-dīn 'abd-uṣ-ṣamad 'āmilī
شیخ بهائی، محمد بن حسین، ۹۵۳ - ۱۰۳۰ قمری
šeyx-e bahā'ī, mohammad ebn-e hoseyn (1547 - 1621)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۸۶ مشكاة
خط: تحریری، کاتب = مؤلف، تا: ۹۹۵ق [ف: ۵-۱۰۶۶]

● **اجازة لكمال الدين عطاء الله بن مسيح الآملي** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-kamāl-ud-dīn 'aṭā'-ul-lāh ibn-i masīḥ al-āmulī
محقق کرکی، علی بن حسین، ۸۹۰ - ۹۴۰ قمری
mohaqqeq-e karakī, 'alī ebn-e hoseyn (1486 - 1534)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۴۲۱/۱
مجیز اجازه را بر پشت مجموعه حواشی فقهی خود که مجاز کتابت کرده نگاشته است؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۵ رجب ۹۳۱ق [مختصر ف: -۲۴]

● **اجازة لكمال الدين محمد** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-kamāl-id-dīn muḥammad

؟ مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی، ۱۰۳۷ - ۱۱۱۰ قمری
majlesī, mohammad bāqer ebn-e mohammad taqī (1628 - 1699)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۶۹۹/۲

آغاز: بسمله. انهاه المولی الفاضل الکامل الزکی مولانا کمال الدین بن محمد (ناخوانا) و فقه الله تعالی سماعاً و تصحیحاً ...شهر ربیع الاول من شهور سنة ثمان و ثمانین بعد الالف؛ **انجام:** و کتب بیمیناه الجانیة القاسیة احقر العباد محمد باقر بن محمد تقی عفی عنهما حامداً مصلیا مسلما.

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۰۸۸ق؛ تذکر: در فهرست فقط «محمد باقر بن محمد تقی» آمده و احتمالاً مجلسی دوم است، در پایان کتاب «من لایحضر الفقیه» در هامش؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی مقوایی، ۱۸ سطر (۱۶×۱۱)، اندازه: ۱۹×۲۵سم [ف: ۱۳-۸۱]

← اجازة لمحقق الکرکی ← اجازة لعلی بن حسین بن عبدالعلی کرکی

● **اجازة لمحمد الاشرفی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-muḥammad al-ašrafī

شفتی بیدآبادی، محمد باقر بن محمد نقی، ۱۱۷۵؟ - ۱۲۶۰ قمری
šaftī bīd-ābādī, mohammad bāqer ebn-e mohammad naqī (1762 - 1844)

تاریخ اجازه: ۲۳ صفر ۱۲۵۷ق
اجازه روایت و اجتهاد

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۸۵/۱

آغاز: بسمله و منه التوفیق للفوز بما فی جنات النعیم. الحمدلله العلیم الحلیم المجید الرحیم الفعال لما یرید و الصلوة و السلام علی اکمل انبیاته؛ **انجام:** کفی هذا البیان و الکلام للمتصدین للحکومة بین الانام و علی محمد و آله الاف الصلوات و السلام. حرره خادم الشریعة فی الثلاث و العشرین من شهر صفر فی سنة ۱۲۵۸

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی شکری آهارمهره، جلد: تیماج مشکی با جدولهای گرهی عطف میشن، ۹ص (۱-۹)، ۲۱ سطر (۸/۵×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱/۴سم [ف: ۲۹/۱-۵۶۱]

۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۰۳۸/۱ و عکسی۲۰۹۸/۱

بی‌کا، تا: قرن ۱۳ (در حیات مؤلف)؛ جلد: تیماج مشکی، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [محدث ارموی مخ: ۱-۳۳] و [عکسی ف: ۶-۱۲۳]

● **اجازة لمحمد اصفهانی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-muḥammad-i iṣfahānī

مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی، ۱۰۳۷ - ۱۱۱۰ قمری
majlesī, mohammad bāqer ebn-e mohammad taqī (1628 - 1699)

تاریخ اجازه: سلخ رمضان ۱۰۸۲ق
اجازه به امیر محمد اصفهانی

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۳۱۲/۳

آغاز: الحمد لله و سلام علی عباده الذین اصطفی محمد و آله خیرة الوری و اعلام الهدی اما بعد فیقول المذنب الخاسر القاصر عن نیل لمفاخر و المآثر

خط: نسخ و نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: سلخ رمضان ۱۰۸۲ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای نرم بدون مقوا، ۸ص (۳۹-۴۶)، اندازه: ۱۰×۱۶/۸سم [ف: ۴۳-۱۳]

● **اجازة لمحمد البحرانی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-muḥammad al-baḥrānī

حسینی اصفهانی، محمد مهدی بن هدایت الله، ۱۱۵۲ - ۱۲۱۸ قمری
hoseynī esfahānī, mohammad mahdī ebn-e hedāyat-ol-lāh (1740 - 1804)

اجازه مفصلی است که برای شیخ محمد بحرانی نگاشته است. این اجازه در پایان کتاب «الدروس» کتابت شده است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۷۶۴۷

آغاز: بسمله، الحمدلله الذی نور قلوبنا بانوار هدایته و فتح مسامع عقولنا بمقالید عنایته؛ **انجام:** و ان لاینسانی فی الخلوات وادبار الصلوات و مظان استجابة الدعوات فی حیاتی و بعد الممات و کتب الآثم ابن ... الموسوی محمد مهدی الموسوی.

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ ۱ص، ۲۷ سطر [ف: ۲۷-۳۹]

● **اجازة لمحمد الطباطبایی السمنانی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-muḥammad aṭ-ṭabāṭabāyī as-simnānī

فیض کاشانی، محمد بن شاه مرتضی، ۱۰۰۶ - ۱۰۹۱ قمری
feyz-e kāšānī, mohammad ebn-e šāh morteza (1598 - 1680)

اجازه نقل روایت است که فیض کاشانی برای شاگردش، میر محمد خان طباطبایی سمنانی متخلص به «خیر» صادر کرده است.

چاپ: میراث حدیث شیعه، دفتر دوم، مقاله اجازات فیض

کاشانی

سمنان؛ مدرسه صادقیه؛ شماره نسخه:۴/۲

آغاز: الحمدلله الذی ابقی رمق روایة الحدیث بابقاء نوع عاملیه (حاملیه؟) والصلوة والسلام ... اما بعد فقد استجازنی الاخ الاعز ... میر محمد خان؛ **انجام:** وجعل آخرته خیر من دنیاه بحرمة من اصطفاه وارتضاه والحمدلله.

خط: نسخ، کا: محمد قصاع بن محمد مؤمن سمنانی، تا: ۱۱۲۸ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱گ (۱۵۹ر) [ف]

● **اجازة لمحمد الکوبنانی** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-muḥammad al-kūbanānī

لویمی، عبدالمحسن بن محمد، ق۱۳ قمری

lovīmī, ‘abd-ol-mohsen-e-bn-e mohammad (- 19c)

اجازه‌ای از عبدالمحسن بن محمد بن مبارك احسایی که در ۱۲۰۹ق از حسین بن محمد درازی بحرانی (-۱۲۱۶ق) اجازه روایت گرفته است، به ملا محمد (لکهنوی) ملا محمد کوبنانی.

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۵۴۴/۳-عکسی

آغاز: باسم الله. الحمدلله و سلام علی عباده الذین اصطفی. و بعد، فقد استجازنی الولد الاعز الملا محمد الکهنوی

خط: نسخ تحریری، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ به دنبال «اجازه» حسین بن محمد درازی بحرانی مورخ ۱۲۰۹ ق به همین عبدالمحسن احسایی، با نشان مهر چهارگوش ناخوانا از مجیز، ۱ص (۳۴۶) [عکسی ف: ۱-۷]

● **اجازة لمحمد بن ابوالحسن الموسوی** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-muḥammad ibn-i ab-ul-ḥasan al-mūsawī

حسینی استرآبادی، محمد تقی بن حسن، ق۱۱ قمری

hoseynī estarābādī, mohammad taqī ebn-e hasan (- 17c)

تاریخ اجازه: ذیقعده ۱۰۲۷ق

اجازه و تصدیق اجتهادی است که برای معزالدین محمد بن ابوالحسن موسوی نگاشته است. این اجازه در پایان کتاب «تحفة الرضا» به چشم می‌خورد.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۶۵۳۳

آغاز: بسمله، و الی جناب فضلك الاستعاذة من الشیطان الرجیم اما بعد حمد واجب الوجود و مفیض الخیر و العدل و الجود؛ **انجام:** کتب هذه الاحرف اقل الانام محمد تقی ... فی اوائل العشر الثانی من شهر ذی القعدة من شهور سنة ۱۰۲۷ من الهجرة النبویة علیه الصلاة و التحیة.

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ ۲ص، ۱۹ سطر [ف: ۲۷-۳۸]

● **اجازة لمحمد بن احمد بن ابی المعالی موسوی** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-muḥammad ibn-i aḥmad ibn-i abi-l-ma‘ālī mūsawī

ابن معیه، محمد بن قاسم، ۶۹۳ - ۷۷۶ قمری

ebn-e mo‘ayye, mohammad ebn-e qāsem (1294 - 1375)

تاریخ اجازه: ۱۲ محرم ۷۶۸ق

آغاز اجازه: الله الموفق. یقول العبد الفقیر الی رحمة الله الغنی محمد بن القسم بن الحسین بن معیه الحسینی تجاوز الله عن سیاته

انجام اجازه: من روایاتی و قراءاتی و مستجازاتی و جمیع ما الفته و ما للروایة فیه مدخل

چاپ: ضمن اجازات بحار الانوار (ج۱۰۷: ۷۷۱-۱۷۳)

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۲۴۸/۷

خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج حنایی ضربی مقوایی، ۲گ (۸۸پ-۸۹ر)، ۱۶ سطر (۸×۱۳)، قطع: بغلی، اندازه: ۱۲×۱۵سم [ف: ۱۶-۲۲۶]

۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۷۰۸/۸

کا: حسین بن حیدر کرکی عاملی، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی با تیماج عنابی لبه‌دار، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۱۰۲۷]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۷۵/۱۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر، انجامه: «و کتبت هذه الاحرف [فی ثانی عشر المحرم فی سنه ثمان و ستین و سبعمایة هجریة و مولد کاتبها فی ثامن عشرین جمدی الاخر سنه ثلث و تسعین و ستمائه ختم له اعماله بالصالحات]، ابراهیم بن محمد الحرفوشی العاملی عامله الله بلطفه سنه سبعین و الف»

کا: ابراهیم بن محمد حرفوشی کرکی عاملی، تا: ۱۰۷۰ق؛ تملك: علامه مجلسی؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: میشن عنابی ضربی با ترنج و سرترنج، ۳گ (۷۸ر-۸۰پ)، ۱۸-۱۷ سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۲/۳×۲۰/۱سم [ف: ۲۹/۱-۵۲۰]

● **اجازة لمحمد بن احمد بن ابی المعالی موسوی** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-muḥammad ibn-i aḥmad ibn-i abi-l-ma‘ālī mūsawī

علوی، محمد بن حسن، ق۸ قمری

‘alavī, mohammad ebn-e hasan (- 14c)

در آن مجیز روایت تعدادی از کتب شیعه و سنی را با ذکر سند روایی خود به مجاز اجازه داده است.

آغاز اجازه: استخرت الله تعالی و اجزت للسید الکبیر المعظم العالم الفاضل الفقیه الحامل لکتاب الله

انجام اجازه: عن قاضی القضاة ابی محمد بن عبدالواحد بن

احمد الثقفی الکوفی عن الشیخ العدل ابی سعید
چاپ: در ضمن اجازات بحار الانوار (ج۱۰۷: صص ۱۵۲-۱۶۹)

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۲۴۸/۷
خط: نسخ معرب، کاتب = مؤلف، تا: با تاریخ ۷۳۰ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج حنایی ضربی مقوایی، ۱۴گ (۸۹پ-۱۰۲پ)،۱۶ سطر(۸×۱۳)،قطع:بغلی،اندازه:۱۲×۱۵سم[ف: ۱۶-۲۲۶]

۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۷۰۸/۱۵
کا: حسین بن حیدر کرکی عاملی، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی با تیماج عنابی لبه‌دار، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۱۰۲۷]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۷۵/۲۵
آغاز و انجام: برابر
کا: ابراهیم بن محمد حرفوشی کرکی عاملی، تا: ۱۰۷۰ق؛ تملک: علامه مجلسی؛ کاغذ: نخودی آهارمهره، جلد: میشن عنابی ضربی با ترنج و سرترنج، ۱۵گ (۱۲۱ر-۱۳۵ر)، ۱۸-۱۷ سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۲/۳×۲۰/۱سم [ف: ۲۹/۱-۵۲۲]

● اجازة لمحمد بن احمد بن ابی المعالی موسوی /

اجازات / عربی
ijāzat-un li-muḥammad ibn-i aḥmad ibn-i abi-l-ma'ālī mūsawī

علوی، محمد بن حسن، ق۸ قمری
'alavī, mohammad ebn-e hasan (- 14c)

تاریخ اجازه: صفر ۷۳۰ق
محمد بن احمد بن ابی المعالی موسوی در سال ۷۳۰ق چهار کتاب (غریب القرآن محمد بن عزیز سجستانی؛ اسرار العربیة ابن انباری؛ نهج البلاغة و مقامات حریری) را نزد محمد بن حسن بن محمد بن ابی الرضا علوی خواند و علوی برای وی چهار گواهی قرائت و اجازه روایت کوتاه به صورت جداگانه نوشت. اجازه حاضر، اجازه قرائت کتاب «غریب القرآن» محمد بن عزیز سجستانی (۳۳۰ق).
آغاز اجازه: قرا علی السید الولد العزیز الفقیه العالم الفاضل فخر السادة جمال الشرف شمس الدین محمد بن السید الکبیر ... و اجزت له روایة ذلک عنی عن والدی عن الشیخ الفقیه ... یوسف بن المطهر
انجام اجازه: احمد بن الحسن الحناط المقری عن ابن سمعان عن العزیزی المولف فلیر و ذلک متی شاء. و کتب محمد بن الحسن بن محمد بن ابی الرضا العلوی فی صفر سنه ثلثین و سبعمائه
چاپ: ضمن اجازات بحارالانوار (ج۱۰۷: ص ۱۷۰)

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۲۴۸/۵/۱
خط: نسخ معرب، کاتب = مؤلف، تا: ۷۳۰ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج حنایی ضربی مقوایی، ۱۶ سطر (۸×۱۳)، قطع: بغلی، اندازه: ۱۲×۱۵سم [ف: ۱۶-۲۲۶]

۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۷۰۸/۴
کا: حسین بن حیدر کرکی عاملی، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی با تیماج عنابی لبه‌دار، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۱۰۲۷]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۷۵/۱۴
آغاز و انجام: برابر
کا: ابراهیم بن محمد حرفوشی کرکی عاملی، تا: ۱۰۷۰ق؛ تملک: علامه مجلسی؛ کاغذ: نخودی آهارمهره، جلد: میشن عنابی ضربی با ترنج و سرترنج، ۱گ (۷۶ر-۷۶پ)، ۱۸-۱۷ سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۲/۳×۲۰/۱سم [ف: ۲۹/۱-۵۱۹]

● اجازة لمحمد بن احمد بن ابی المعالی موسوی /

اجازات / عربی
ijāzat-un li-muḥammad ibn-i aḥmad ibn-i abi-l-ma'ālī mūsawī

علوی، محمد بن حسن، ق۸ قمری
'alavī, mohammad ebn-e hasan (- 14c)

تاریخ اجازه: شعبان ۷۳۰ق
اجازه کتاب «اسرار العربیة» عبدالرحمن بن محمد ابن انباری (۵۷۷ق) است.
آغاز اجازه: قرا علی السید الولد العزیز النجیب العالم الفاضل الکامل شمس الدین زین العلما مفخر السادات محمد
انجام اجازه: فلیرو ذلک عنی شا وفقه الله لمراضیه و کتب محمد بن الحسن بن ابی الرضا فی شعبان المبارک سنه ثلثین و سبعمایه.
چاپ: ضمن اجازات بحارالانوار (ج۱۰۷: ص ۱۷۰)

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۲۴۸/۵/۲
خط: نسخ معرب، کاتب = مؤلف، تا: ۷۳۰ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج حنایی ضربی مقوایی، ۱۶ سطر (۸×۱۳)، قطع: بغلی، اندازه: ۱۲×۱۵سم [ف: ۱۶-۲۲۶]

۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۷۰۸/۵
کا: حسین بن حیدر کرکی عاملی، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی با تیماج عنابی لبه‌دار، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۱۰۲۷]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۷۵/۱۵
آغاز و انجام: برابر
کا: ابراهیم بن محمد حرفوشی کرکی عاملی، تا: ۱۰۷۰ق؛ تملک: علامه مجلسی؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: میشن عنابی ضربی با ترنج و سرترنج، ۱گ (۷۶پ)، ۱۸-۱۷ سطر (۸×۱۴/۵)،

اندازه: ۱۲/۳×۲۰/۱سم [ف: ۲۹/۱-۵۱۹]

● اجازة لمحمد بن احمد بن ابى المعالى موسوى /
اجازات / عربى
ijāzat-un li-muḥammad ibn-i aḥmad ibn-i abi-l-ma'ālī mūsawī

علوى، محمد بن حسن، ق۸ قمرى
'alavī, mohammad ebn-e hasan (- 14c)

تاريخ اجازه: صفر ۷۳۰ق
اجازه قرائت «نهج البلاغة» است.
آغاز اجازه: لله الحمد. قرا على السيد الولد الاعز الفقيه العالم الفاضل شمس الدين جمال الاسلام مفخر الساده زيب العلماء محمد
انجام اجازه: ابى على بن ابى جعفر الطوسى عن المولف السيد الرضى رحمهم الله الجميع فليرو ذلك منى شا موقفا نفعه الله و كتب محمد بن الحسن بن محمد بن ابى الرضا العلوى فى صفر ختم بخير سنه ۷۳۰.
چاپ: ضمن اجازات بحارالانوار (ج۱۰۷: ص ۲-۱۷۱)

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۲۴۸/۵/۳
خط: نسخ معرب، كاتب = مؤلف، تا: ۷۳۰ق؛ كاغذ: سمرقندى، جلد: تيماج حنايى ضربى مقوايى، ۱۶ سطر (۸×۱۳)، قطع: بغلى، اندازه: ۱۲×۱۵سم [ف: ۱۶-۲۲۶]
۲. يزد؛ وزيرى؛ شماره نسخه:۱۷۰۸/۶
كا: حسين بن حيدر كركى عاملى، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ كاغذ: سمرقندى، جلد: مقوايى با تيماج عنابى لبه‌دار، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۱۰۲۷]
۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۷۵/۱۶
آغاز و انجام: برابر
كا: ابراهيم بن محمد حرفوشى كركى عاملى، تا: ۱۰۷۰ق؛ تملك: علامه مجلسى؛ كاغذ: نخودى آهار مهره، جلد: ميشن عنابى ضربى با ترنج و سرترنج، ۱گ (۷۷ر-۷۷پ)، ۱۸-۱۷ سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۲/۳×۲۰/۱سم [ف: ۲۹/۱-۵۱۹]

● اجازة لمحمد بن احمد بن ابى المعالى موسوى /
اجازات / عربى
ijāzat-un li-muḥammad ibn-i aḥmad ibn-i abi-l-ma'ālī mūsawī

علوى، محمد بن حسن، ق۸ قمرى
'alavī, mohammad ebn-e hasan (- 14c)

تاريخ اجازه: اواخر صفر ۷۳۰ق
اجازه كتاب «مقامات» قاسم بن على حريرى (۵۱۶ق) به اوست.
آغاز اجازه: و قرا على ايضا السيد شمس الدين المذكور و فقه الله لادراك الكمال و اسبغ عليه ظلال
انجام اجازه: عن الشيخ الفقيه سديد الدين عن ابن بنت الحرير عن المولف الحريرى رحمه الله الجميع و كتب محمد بن الحسن بن ابى الرضا فى اواخر صفر سنه ۷۳۰.
چاپ: ضمن اجازات بحارالانوار (ج۱۰۷: ص ۳-۱۷۲)

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۲۴۸/۵/۴
خط: نسخ معرب، كاتب = مؤلف، تا: ۷۳۰ق؛ كاغذ: سمرقندى، جلد: تيماج حنايى ضربى مقوايى، ۱۶ سطر (۸×۱۳)، قطع: بغلى، اندازه: ۱۲×۱۵سم [ف: ۱۶-۲۲۶]
۲. يزد؛ وزيرى؛ شماره نسخه:۱۷۰۸/۷
كا: حسين بن حيدر كركى عاملى، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ كاغذ: سمرقندى، جلد: مقوايى با تيماج عنابى لبه‌دار، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۱۰۲۷]
۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۷۵/۱۷
آغاز: برابر؛ **انجام:**
كا: ابراهيم بن محمد حرفوشى كركى عاملى، تا: ۱۰۷۰ق؛ تملك: علامه مجلسى؛ كاغذ: نخودى آهار مهره، جلد: ميشن عنابى ضربى با ترنج و سرترنج، ۲گ (۷۷پ-۷۸ر)، ۱۸-۱۷ سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۲/۳×۲۰/۱سم [ف: ۲۹/۱-۵۲۰]

● اجازة لمحمد بن اسماعيل العراقى / اجازات / عربى
ijāzat-un li-muḥammad ibn-i ismā'īl al-'irāqī

درازى ، حسين بن محمد (-۱۲۱۶ق)
derāzī, hoseyn ebn-e mohammad (1216 - 13c)

تاريخ اجازه: ۷ شوال ۱۲۱۰ق
اجازه مفصلى به شيخ محمد بن شيخ اسماعيل بن شيخ ناصر عراقى است. اجازه مذكور در پشت برگ اول «الدروس» مى‌باشد.

مشهد؛ رضوى؛ شماره نسخه:ض ۷۶۴۷
آغاز: بسمله، الحمدلله الذى اوجب النفر على العلماء الاعلام لتحمل الاحكام عن نوابهم عليهم السلام؛ **انجام:** و كتب خادم العلماء المحدثين و الأئمة الميامين العبد الجانى حسين بن محمد بن احمد بن ابراهيم الدرازى البحرانى باليوم السابع فى شهر شوال للسنة العاشرة بعد المأتين و الالف حامداً مصليا على النبى و آله الميامين و الحمدلله رب العالمين
خط: شكسته نستعليق، كاتب = مؤلف، بى‌تا؛ ۲ص، ۴۵ سطر [ف: ۲۷-۲۳]

● اجازة لمحمد بن تركى غروى / اجازات / عربى
ijāzat-un li-muḥammad ibn-i turkī ġarawī

قطيفى بحرانى، ابراهيم بن سليمان، - ۹۵۰ ؟ قمرى

qatīfī bahrānī, ebrāhīm ebn-e soleymān (- 1544)

تاریخ اجازه: ۶ شوال ۹۱۵ق؛ محل صدور اجازه: نجف
قطیفی در اثنای اجازه خود متن کامل اجازه فخرالمحققین حلی (-۷۷۱ق) به شهید اول (-۷۸۶ق) را آورده است. این اجازه تاریخ ۱۵ ذیقعده ۷۵۸ق را دارد. به همین جهت و بر اثر بی‌دقتی در وزیری (۳: ۱۰۳۱ و ۱۰۳۳، ش ۳۳ و ۶۳) تصور کرده‌اند فخرالمحققین برای ابن ترکی اجازه صادر نموده است و این اجازه را به اشتباه اجازه فخرالمحققین به شمس الدین محمد بن ترکی در ۷۵۸ق دانسته‌اند.

آغاز اجازه: الحمد لمن خلق العقل هادیا الی النجاة من معاضل المشکلات و جعله معصوما

انجام اجازه: و علیك بالمداومة علی کتاب الله و سنة نبیه و صلة ذریته و کتب الفقیر الی الله المنان ابرهیم بن سلیمان حامدا مصلیا مستغفرا فی المشهد الغروی صلوات الله و سلامه علی مشرفه بتاریخ سادس شهر عاشورا سنة خمس عشرة و تسعمایة سبحان ربك رب العزة عما یصفون و سلام علی المرسلین و الحمدلله رب العالمین

چاپ: ضمن اجازات بحار الانوار (ج۱۰۸: ۱۰۶-۸۹)

[الذریعة ۱/۱۳۴]

۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۷۰۸/۳۴

کا: حسین بن حیدر کرکی عاملی، تا: ۲۳ ربیع الاول ۱۰۱۱، جا: مشهد؛ از روی خط مجیز؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی با تیماج عنابی لبه‌دار، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۱۰۲۷]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۷۵/۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر، انجامه: «اللهم انفع بها المخلصین و طلاب الیقین و اختم لنا بما ختمت به لعبادك الصالحین و الحمدلله رب العالمین و هذه الاجازة کتبها افقر عبادالله الغنی حسین بن حیدر الحسینی الکرکی من خط المجیز رحمه الله فی المشهد المقدس الرضوی علی مشرفه الصلوة و السلام فی ثالث عشرین شهر ربیع الاول سنة الف واحد عشر هجریه علی مشرفها الصلوة و التحیة»

کا: ابراهیم بن محمد حرفوشی کرکی عاملی، تا: ۱۰۷۰ق؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: میشن عنابی ضربی با ترنج و سرترنج، ۱۵گ (۳۶ر-۵۰ر)، ۱۸-۱۷ سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۲/۳×۲۰/۱سم [ف: ۲۹/۱-۵۱۷]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۷۵/۵۴

آغاز و انجام: برابر

کا: ابراهیم بن محمد حرفوشی کرکی عاملی، تا: ۱۰۷۱ق؛ این اجازه پیش‌تر در نسخه آمده بود (رساله هفتم) و در این جا تکرار شده است؛ ۱۵گ (۲۸۹پ-۳۰۳ر)، ۱۸-۱۷ سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۲/۳×۲۰/۱سم [ف: ۲۹/۱-۵۲۹]

● اجازة لمحمد بن جعفر کرمانی / اجازات / عربی

ijāzat-un li-muḥammad ibn-i ja'far-i kirmānī

نجفی، قاسم، - ۱۲۹۰ قمری

najafī, qāsem (- 1873)

اجازه روایت و اجتهاد است به شیخ محمد پسر شیخ جعفر سلطان العلماء بن محمد بن عاشور کرمانی معروف به شیخ رضائی (-۱۲۹۴ق) که به‌نوشته الذریعه تقریر درس پدر خود را در دو جلد و نیز شرحی آمیخته بر خیارات شرایع نوشته (نسخه حاضر ضمیمه اجازات خیارات و برخی بخش‌های تقریرات است). به‌نوشته صاحب الذریعه، حاج ملا باقر، سرگذشت مجاز را در «جنة النعیم» آورده است. فرزند وی شیخ جعفر سلطان العلماء دارای کتابخانه‌ای بزرگ در تهران بوده (که گویا بعداً پراکنده شده) و چندین نسخه از آن که مهر بزرگ و مدور «جعفر بن سلطان العلماء» را جای بجا دارد در کتب مرحوم امام جمعه خویی دیده می‌شود.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷/۱ خوئی

آغاز: الحمد لله رب العالمین و الصلاة و السلام ... اما بعد فان جناب العالم ... العامل ... الحاج الشیخ محمد نجل شیخنا ... الشیخ جعفر ... لما تشرفنا بخدمته ... اختبرناه بجمله و افرة من معضلات المسائل؛ **انجام:** خادم الشریعة المطهرة محمد قاسم النجفی بن الشیخ محمد بن الشیخ علی النجفی قدس سره و طهر رمسه.

خط: نسخ تحریری، کاتب = مؤلف، تا: ۱۱۷۴ق؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: تیماج قرمز، ۳ص (۱-۳)، ۲۱ سطر، قطع: خشتی، اندازه: ۲۱/۵×۱/۵سم [ف: ۷-۵]

● اجازة لمحمد بن حسن الاسترآبادی / اجازات / عربی

ijāzat-un li-muḥammad ibn-i ḥasan al-istarābādī

قطیفی بحرانی، ابراهیم بن سلیمان، - ۹۵۰ ؟ قمری

qatīfī bahrānī, ebrāhīm ebn-e soleymān (- 1544)

تاریخ اجازه: ۲۱ محرم ۹۲۰ق؛ محل صدور اجازه: نجف اشرف

آغاز اجازه: الحمدلله الذ ابتدا فطره ما خلق فاحسنه علی غیر مثال و فضل بنی ادم علی کثیر ممن خلق علی علم منه

انجام اجازه: و ان لاینسنی من الدعا فی خلواته ودبر صلواته کما لاانساه حتی اوسد رمیما فی التراب و الی المرجع و الماب.

چاپ: ضمن اجازات بحار الانوار (ج۱۰۸: ۱۱۵-۱۰۸)

[الذریعه ۱/۱۳۴]

۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۷۰۸/۴۴

کا: حسین بن حیدر کرکی عاملی، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی با تیماج عنابی لبه‌دار، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۱۰۲۷]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۵۷/۶۴

آغاز و انجام: برابر
کا: ابراهیم بن محمد حرفوشی کرکی عاملی، تا: ۱۰۷۱ق؛ کاغذ: میشن عنابی ضربی با ترنج و سرترنج، ۷گ (۳۲۵ر-۳۳۱ر)، ۱۸-۱۷ سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۲/۳×۲۰/۱سم [ف: ۱/۲۹-۵۳۱]

● **اجازة لمحمد بن حسین حر عاملی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li- muḥammad ibn-i ḥusayn-i ḥurr-i ʻāmilī
محقق خوانساری، حسین بن محمد، ۱۰۱۶ - ۱۰۹۹ قمری
mohaqqeq-e xānsārī, hoseyn ebn-e mohammad (1608 - 1688)

اجازه آقا حسین خونساری به صاحب «وسائل» شیخ حر عاملی در ۱۰۹۱ ق.

قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۹۱۰/۳
بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۷ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۳-۱۴۹]

● **اجازة لمحمد بن شرف الدین جزائری عاملی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-muḥammad ibn-i šaraf-ud-dīn jazā'irī ʻāmilī
خاتون آبادی، محمد بن علی، - ۱۰۵۷ قمری
xātūn-ābādī, mohammad ebn-e ʻalī (- 1647)
تاریخ اجازه: اوایل جمادی الثانی ۱۰۵۸ق
پس از خواندن «الاستبصار» نزد مجیز نگاشته شده است. مورد اجازه «الاستبصار» و کتب دیگری است که بهائی به ابن خاتون اجازه داده بوده است.

۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۷۴۳۶/۱/۲
بی‌کا، تا: ۱۰۵۸؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی یک‌لا، ۱۳ سطر (۶×۱۲/۵)، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۳-۴۷]
۲. قم؛ بروجردی؛ شماره نسخه:۴۶۶/۲
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی ضربی، ۳گ (۲۸پ-۳۱ر)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۲-۲۹۵]

● **اجازة لمحمد بن صالح الغروی الحلی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-muḥammad ibn-i ṣāliḥ al-ġarawī al- ḥillī
ابن ابی جمهور، محمد بن علی، ۸۳۸؟ - ۹۰۶ ؟ قمری
ebn-e abī jomhūr, mohammad ebn-e ʻalī (1435 - 1501)
تاریخ اجازه: نیمه جمادی الاول ۸۹۸ق؛ محل صدور اجازه: قریه قلفان در ولایت استرآباد
اجازه‌ای برای قرائت کتاب «ارشاد الاذهان» علامه حلی است.

آغاز اجازه: الحمدلله الذی ارشدنا بارشاد الاذهان الی معرفة احکام الایمان و علمنا بواسطة تحریر مسایله
انجام اجازه: فی قریه قلفان حفت بالامان و کتب المجیز المذکور کاتب الاحرف الفقیر الی الله العفو الغفور محمد علی بن ابی جمهور الاحساوی تجاوزالله عن سیاته و غفرله و لوالدیه انه غفور رحیم و صلی الله علیه سیدنا محمد و اله و سلم
چاپ: ضمن اجازات بحار الانوار (ج۱۰۸: ۲۰-۱۸)

۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۷۰۸/۳۲
کا: حسین بن حیدر کرکی عاملی، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی با تیماج عنابی لبه‌دار، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۱۰۲۷]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۷۵/۵۳
آغاز و انجام: برابر
کا: ابراهیم بن محمد حرفوشی کرکی عاملی، تا: ۱۰۷۱ق؛ از روی خط مؤلف؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: میشن عنابی ضربی با ترنج و سرترنج، ۲گ (۲۸۷پ-۲۸۹ر)، ۱۸-۱۷ سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۲/۳×۲۰/۱سم [ف: ۱/۲۹-۵۲۸]
۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۷۵/۶۳
آغاز و انجام: برابر
کا: ابراهیم بن محمد حرفوشی کرکی عاملی، تا: ۱۰۷۱ق؛ این اجازه در نسخه تکرار شده است؛ ۲گ (۳۲۳ر-۳۲۴پ)، ۱۸-۱۷ سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۲/۳×۲۰/۱سم [ف: ۱/۲۹-۵۳۱]

● **اجازة لمحمد بن صدرالدین مختار** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-muḥammad ibn-i ṣadr-id-dīn muxtār
کاشانی، عماد الدین یحیی بن احمد، - ۷۶۶ قمری
kāšānī, ʻemād-od-dīn yahyā ebn-e ahmad (- 1365)
اجازه‌ای است که یحیی بن احمدکاشی برای ضیاء الدین محمدبن صدرالدین مختار که از وزراء بوده نگاشته و مجاز در نزد مجیز کتب روایی از جمله کتب اخبار «الشهاب» و غیر آن را خوانده است. در نسخه حاضر اجازه مختصر دیگری از یحیی بن احمد به همین مجاز در ۷۴۵ق نیزدرج شده است.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۳۷۷/۴-۳۲/۷۷
آغاز: بسمله الحمدلله حق حمده و ثنائه علی توالی نعمه و آلائه و الصلوة و السلام علی رسوله محمد خیر خلقه و خاتم انبیائه و علی آله و اصحابه؛ **انجام:** و اذا حصل لک ایها المحرر فی التحصیل هذه الرتبة العلیا فعلیک بالاحتیاط و المراجعة مرة بعد اخری
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوای سفید عطف گالینگور قهوه‌ای، ۵گ، ۸ سطر، اندازه: ۲۱×۲۹سم [ف: ۱-۸۱]

● **الإجازة لمحمد بن طاهر الیاسخومی** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-muḥammad ibn-i ṭāhir al-yāsxūmī

بارخالی، احمد بن محمد علی، ق۱۳ قمری

bārxālī, ahmad ebn-e mohammad ʻalī (- 19c)

اجازه‌نامه‌ای است از احمد بن محمد بارخالی که برای طاهر یاسخومی شاگرد خویش نگاشته است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۵۴۴

آغاز: بسملة، بسم الله مفتاح کل کلام و مصباح کل ظلام و خاتمه کل نظام فمن قالها فی عمره مرة لم یبق من معاصیه ذرة، الباء هو الباقی و یبقی وجه ربک ذوالجلال و الإکرام و السین هو الساقی و سقاهم ربهم شراباً طهوراً ... و بعد، فإن المولی حافظ محمد بن طاهر الیاسخومی لما اشغل عندی مدة مدیدة و زماناً طویلاً بمذاکرة العلوم العربیة و الآلیة و الأدبیة ...؛ **انجام:** و هو عغن ابن عباس وهو عن امام حرم رسول الله صلی الله علیه و سلم مالک بن انس و هو عن نافع و عن این عمر کلاهما عن النبی صلی الله تعالی علیه و سلم.

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۵۳ق؛ محشی؛ دارای مهر هشت‌گوش مؤلف (مجیز) «الحاجی احمد ...»؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج مشکی ضربی با ترنج گل و بوته.، ۱۱ سطر، اندازه: ۵×۱۰سم [ف: ۳۶-۵۵۰]

● **اجازة لمحمد بن عبدالحی الشریف** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-muḥammad ibn-i ʻabd-ul-ḥayy aš-šarīf

شیخ بهائی، محمد بن حسین، ۹۵۳ - ۱۰۳۰ قمری

šeyx-e bahāʼī, mohammad ebn-e hoseyn (1547 - 1621)

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۲۵/۲

کاتب = مؤلف، تا: در دهه نخستین ذیقعده ۱۰۱۲ق؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج تریاکی ضربی مقوایی [سنا: ف : ۱-۱۰۵]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۵۹۲

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۰۱۲ق [ف: ۱۷-۱۶۷]

● **اجازة لمحمد بن عبدالرحمن حلی** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-muḥammad ibn-i ʻabd-ur-raḥmān ḥilī

طریحی، فخرالدین بن محمد، ۹۷۹ - ۱۰۸۷ ؟ قمری

torayhī, faxr-od-dīn ebn-e mohammad (1572 - 1677)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۶۱۰/۲

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: جمادی الاول ۱۰۷۰ق؛ ۱گ (۴۰) [مختصر ف: -۲۳]

● **اجازة لمحمد بن عبدالرسول کاشی** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-muḥammad ibn-i ʻabd-ur-rasūl-i kāšī

خوانساری، علی اکبر بن ابراهیم، - ۱۲۷۱ قمری

xānsārī, ʻalī akbar ebn-e ebrāhīm (- 1855)

تاریخ اجازه: غره ذیقعده ۱۲۶۵ق

اجازه‌ای است اجتهادی‌-روایی که خوانساری به شیخ محمد بن مولی عبدالرسول کاشانی داده است، و در آن علاوه بر تأیید اجتهاد وی، اجازه نقل روایات را از طرق مشایخ خود داده است. خوانساری به تفصیل از شیوخ خود نام برده است

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۵۰۶

آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم و منیر النصرة للغلبة علی الشیطان الرجیم و التوفیق للفوز بجنات النعیم و به الاستعاذة من همزات الشیاطین؛

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ذیقعده ۱۲۶۵ق؛ مهر: «هو العلی الاکبر» (بیضی)؛ جلد: چرم قهوه‌ای ساده، ۶گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲/۵سم [ف: ۴۳-۱۳۱]

● **اجازة لمحمد بن عبدالوهاب الهمدانی** / اجازات

ijāzat-un li-muḥammad ibn-i ʻabd-ul-wahhāb al-hamadānī

نجفی، راضی بن محمد، ق۱۳ قمری

najafī, rāzī ebn-e mohammad (- 19c)

مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۶۰۹/۲

خط: نسخ خوش، کا: محمد نجف آبادی، تا: ذیقعده ۱۲۸۷ق، جا: کاظمین، به‌دستور حاج ملاآقا بزرگ خراسانی؛ با نسخه اصل مقابله شده است و دارای بلاغ است؛ دارای مهر چهارگوشه: «وقف مدرسه خیراتخان»؛ واقف: علیمردان خان تیموری؛ جلد: تیماج عنابی، ۱۷ سطر (۸/۵×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: -۴۹۰]

● **اجازة لمحمد بن عطاء الله القانی** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-muḥammad ibn-i ʻaṭā'-ul-lāh alqānī

اجازه کوتاهی به محمدبن عطاءالله القانی که در آن طریق اساتیدش که از استاد مجیز محمود بن عبدالله فردقانی است به وی داده شده است.

کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه:۳۶۱/۶

آغاز: الحمدلله واهب الحسنات الماحی السیئات الغافر الخطیات الرافع الدرجات الاخذ بناصیة اهل الارض و السموات و اشهد ان لا اله الا الله وحده لا شریک له شهادة ینجی صاحبها؛ **انجام:** کرم الله وجهه و هو صحب سیدالمرسلین و امام المتقین و شفیع المذنبین رسول رب العالمین محمد علیه افضل الصلوات و الکمل التحیات و الحمدالله رب العالمین

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ جلد: تیماج سیاه، ۳گ، ۱۴

سطر، اندازه: ۹×۱۴سم [ف]

● **اجازة لمحمد بن علی کرمانی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-mullā muḥammad ibn-i mullā 'alī kirmānī
اخباری، محمد بن عبدالنبی، ۱۱۷۸ – ۱۲۳۲ ؟ قمری
axbārī, mohammad ebn-e 'abd-on-nabī (1765 - 1817)
اجازه روایت «اصول کافی» کلینی، به ملا محمد بن ملا علی کرمانی. در ۱۲۳۰ق (؟).

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۴۵۰-عکسی
آغاز: الحمدلله و سلام علی عباده الذین اصطفی. اما بعد، فقد اجزت الاخ فی الله.؛
خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: جمعه ۲ صفر ۱۲۳۰ق؛ در پایان «اصول کافی» کلینی [عکسی ف: ۱-۸]

● **اجازة لمحمد بن علی بن خاتون عاملی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-muḥammad ibn-i 'alī ibn-i xātūn-i 'āmilī
شیخ بهائی، محمد بن حسین، ۹۵۳ – ۱۰۳۰ قمری
šeyx-e bahā'ī, mohammad ebn-e hoseyn (1547 - 1621)
تاریخ اجازه: ۱۶ رمضان ۱۰۲۹ق
گواهی بهائی است بر این‌که شیخ شمس الدین محمد بن شرف الدین علی خاتونی عاملی «اربعین» او را نزدش خوانده و آن را به فارسی درآورده است.
آغاز اجازه: بسمله. اما بعد الحمد و الصلوة فقد قرأ علی کتاب شرح الاحادیث الاربعین ... شمس الدین محمد الخاتون
انجام اجازه: کما هو دابی له فی غالب الاوقات و الحمدلله اولا و اخرا و باطنا و ظاهراً
[الذریعة ۱: ۲۳۹]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۸۷/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: قاضی حسن مکی بن محمد، تا: یک‌شنبه ۲ ذیقعده ۱۰۴۴ق؛ از روی خط بهائی و به دستور دارنده کتاب، ضمیمه ترجمه اربعین شیخ بهائی توسط ابن خاتون است؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج مقوایی سرخ، ۲گ (۱۱پ–۱۲ر)، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۵-۱۲۱۷]
۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۷۴۳۶/۱/۴
بی‌کا، تا: محمد بن شرف الدین علی حسینی جزائری، تا: ۱۰ جمادی الثانی ۱۰۴۸ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی یک لا، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۳-۴۷]
۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۷۴۳۶/۱/۳
غیر از اجازه شماره دیگر این مجموعه (سپهسالار ش۷۴۳۶/۱/۴) می‌باشد؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی یک لا، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۳-۴۷]
۴. دامغان؛ صادقیه؛ شماره نسخه:۸۰
خط:نسخ،کا:محمدمعصوم بن ابو طالب حسنی،تا:۱۱۲۸ق[ف:-۶۴]
۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۷۵/۷۴
آغاز و انجام: برابر
کا: محمد بن زین العابدین موسوی، تا: ۱۲۵۵ق؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: میشن عنابی ضربی با ترنج و سرترنج، ۱گ (۳۴۵پ)، ۱۸–۱۷ سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۲/۳×۲۰/۱سم [ف: ۲۹/۱-۵۳۳]

● **اجازة لمحمد بن مبارز الحسینی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-muḥammad ibn-i mubāriz al-ḥusiynī
محقق کرکی، علی بن حسین، ۸۹۰ – ۹۴۰ قمری
mohaqqeq-e karakī, 'alī ebn-e hoseyn (1486 - 1534)
تاریخ اجازه: ربیع الاول ۹۳۴ق؛ محل صدور اجازه: مشهد غروی (نجف)
اجازه‌ای است مفصل که به سید شمس الدین ابا القاسم اسد الله حیدرة بن زین الدین ابو الحسن علی بن شمس الدین ابو عبد الله محمد بن مبارز الدین مائده حسینی شوشتری داده و در آن علاوه بر طرق شیعه به طرق روایی خود از اهل سنت نیز اشاره دارد و مجیز هنگامی که به زیارت امیر المومنان (ع) نائل شده با سید شوشتری معاشرت داشته است. شوشتری برخی از کتب را نزد وی خوانده و کرکی از وی بسیار تجلیل و تکریم می‌نماید.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۲۳۶/۲
آغاز: الحمد لله حمدا یستوجب من نعمه اسبغها و من قسمه اوفرها و من عنایاته اجلها و من الطافه اشملها و من هباته اجلها
نسخه اصل: کتابخانه مدرسه صدر (خاتم الانبیاء)، بابل؛ خط: نسخ، کا: حسن بن یحیی علوی حسنی، تا: با تاریخ ۹۵۴ق؛ ۱۱ص (۳۸۰–۳۹۱) [عکسی ف: ۴-۵۹]

● **اجازة لمحمد بن محمد ازطوایی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-muḥammad ibn-i muḥammad azṭawāyī
زهدی ازطوابی، محمد بن حسین، ق۱۴ قمری
zohdī aztavābī, mohammad ebn-e hoseyn (- 20c)
تاریخ اجازه: ۲۹ ذیقعده ۱۳۲۵ق
اجازه‌ای که برای فرزندش سید محمد بن محمد بن حسین از طوابی (از ایالات قسطمونی، ترکیه) نگاشته شده ، مشتمل بر اسناد نگارنده تا صحابه و حضرت پیامبر اکرم (ص). در پایان این اجازه اجازه دیگری الحاق شده از خود جلال الدین برای فرزندش در اسناد وی به صحیح بخاری با همان تاریخ.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۹۲۵

آغاز: الحمدلله الذی علق العلم و دیعة فی عنق العلماء و جعل رجال مسالکه امناء و رثة الانبیاء و الصلاة و السلام علی من امر الامة بطلبه؛ **انجام:** و تضاعف قدره فی طریقه آمین

خط: نسخ زیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ صفحه ها مجدول به زر و شنگرف و مشکی، تاریخ اجازه به‌خط مجیز با مهر دائری وی «محمد جلال الدین» در پایان آمده است؛ جلد: تیماج مشکی ضربی زرین، ۱۸گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۲۵-۲۱۰]

● **اجازة لمحمد بن محمد زمان** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-muḥammad ibn-i muḥammad zamān

ماحوزی، حسین بن محمد، - ۱۱۸۱ قمری

māhūzī, hoseyn ebn-e mohammad (- 1768)

تاریخ اجازه: ۱۶ رمضان ۱۱۶۲ق

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۲۷۵/۴

آغاز: بسمله الحمدلله و کفی و الصلوة و السلم علی محمد و آله

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح، دارای حواشی با نشان «منه دام ظله العالی»؛ مهر: کتابخانه مجدالدین؛ تمامی صفحات مجدول زرین و شنگرف؛ جلد: تیماج مشکی، ۲ص (۱۴۱-۱۴۲)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: ۳۲-۲۹۶]

● **اجازة لمحمد بن محمد زمان الاصفهانی** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-muḥammad ibn-muḥammad zamān al-iṣfahānī

حویزاوی، محمد ابراهیم بن غیاث الدین محمد، - ۱۱۶۰ قمری

hovayzāvī, mohammad ebrāhīm ebn-e qīyās-od-dīn mohammad (- 1747)

تاریخ اجازه: شنبه ۱۹ ربیع الاول ۱۱۳۹ق، محل صدور اجازه: روستای خراسکان

چاپ: تحقیق محمد السمامی الحائری، میراث اسلامی ایران، دفتر هفتم، ۱۳۷۷ش

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۰۶۲/۷

کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۲گ (۸۶ر-۱۰۷ر)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [ف: ۱۶-۶۲]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۰۴۶/۸-ف و ۶۱۴۳/۸-عکس

نسخه اصل:همان نسخه بالا[فیلم‌ها-ف:۲-۴۳]و[فیلم‌ها - ف: ۳-۲۴۲]

● **اجازة لمحمد بن محمد زمان کاشانی اصفهانی** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-muḥammad ibn-i muḥammad zamān-i kāšānī iṣfahānī

خاتون آبادی، محمد حسین بن صالح، - ۱۱۵۱ قمری

xātūn-ābādī, mohammad hoseyn ebn-e sāleh (- 1739)

تاریخ اجازه: ذیحجه ۱۱۴۷ق

در پایان این اجازه دعائی را نیز به تاریخ جمادی الثانی ۱۱۴۸ق اجازه داده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۰۶۲/۱

کاتب = مؤلف، تا: ۱۱۴۷؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۹گ (۱پ-۹ر)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [ف: ۱۶-۶۲]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۰۴۶/۱-ف و ۶۱۴۳/۱-عکس

نسخه اصل:همان نسخه بالا[فیلم‌ها-ف:۲-۴۲] و [فیلم‌ها- ف: ۳-۲۴۲]

● **اجازة لمحمد بن محمد صالح لاهیجی** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-muḥammad ibn-i muḥammad ṣāliḥ-i lāhījī

بحرالعلوم، محمد مهدی بن مرتضی، ۱۱۵۵ - ۱۲۱۲ قمری

bahr-ol-‘olūm, mohammad mahdī ebn-e morteẓā (1742 - 1798)

[الذریعة ۲۵۶/۱ش۱۳۵۱]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۸۴۵/۳/۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی لایی، ۲۲ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱۶-۳۸۰]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۱۹۸۳۶

آغاز: الحمد لله الذی رفع درجات العالمین علی العالمین و ابان فضلهم و شرفهم فی الذکر المبین؛ **انجام:** فان فیها النجاة یوم العبور الی الصراط

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: فرنگی نباتی، جلد: تیماج سرخ مجدول گرهی با ترنج و سرترنج، ۳گ (۱۵۸پ-۱۶۰پ)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [اهدائی ف: ۸-۵۵]

● **اجازة لمحمد بن محمد قاسم الحسینی** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-muḥammad ibn-i muḥammad qāsim al-ḥusiynī

مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی، ۱۰۳۷ - ۱۱۱۰ قمری

majlesī, mohammad bāqer ebn-e mohammad taqī (1628 - 1699)

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۸۴۰۱/۲

خط: نستعلیق شکسته، کاتب = مؤلف، تا: ۱۷ جمادی الاول ۱۰۸۷ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی مقوایی، ۴گ (۳۷۶ر-۳۷۹پ)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۹×۳۰سم [ف: ۳-۴۹]

● **اجازة لمحمد ابراهیم** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-muḥammad ibrāhīm

اسدالله بن عبدالله، ق۱۳ قمری

asad-ol-lāh ebn-e ʻabd-ol-lāh (- 19c)

اجازه به عارف لبیب ملامحمد ابراهیم مورخ شعبان ۱۲۵۷. مجیز در آن از «استادنا اعلم العلماء المتبحرین سلمه الله تعالی عن آلافات و البلیات» یاد می‌کند.

قم؛ زنجانی (آیة الله)؛ شماره نسخه:۷۶/۱۲

بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: خشتی [چند نسخه - ف: -۲۲۲]

● **اجازة لمحمد ابراهیم** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-muḥammad ibrāhīm

نجفی، راضی بن محمد، ق۱۳ قمری

najafī, rāzī ebn-e mohammad (- 19c)

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۶۶۲/۲

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ مهر: «راضی بن محمد ۱۲۶۲» (بیضی)؛ جلد: چرم کرم قهوه‌ای، ۱گ (۴ر)؛ اندازه: ۱۲×۱۸/۹سم [مختصر ف: ۲۲ و ف:۴۳-۲۲۵]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۶۶۲/۳

غیر از اجازه بالاست و شاید مجیز همان کاتب باشد؛ خط: نسخ، کا: محمد قاسم نجفی، تا: قرن ۱۳؛ مهر: «قاسم النجفی ۱۲۷۳» (مستطیل)؛ جلد: چرم کرم قهوه‌ای، ۲گ (۴پ- ۵ر)، اندازه: ۱۲×۱۸/۹سم [مختصر ف: ۲۱ و ف: ۴۳-۲۲۵]

● **اجازة لمحمد ابراهیم الانجدانی** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-muḥammad ibrāhīm al-anjadānī

فشارکی، محمد باقر بن محمد جعفر، ۱۲۵۲ - ۱۳۱۴ قمری

fešārakī, mohammad bāqer ebn-e mohammad jaʻfar (1837 - 1897)

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۲۸۴-۵۶/۱۳۴

آغاز: بسمله الحمدلله فیاض لطائف المعارف و ملهم طوائف العوارف رافع درجات العلماء

خط: نسخ، کا: اسدالله انجدانی، تا: ۱۳ رجب ۱۲۸۳ق؛ ۴گ (۱-۴)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱-۸۰]

● **اجازة لمحمد ابراهیم الانجدانی** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-muḥammad ibrāhīm al-anjadānī

خوانساری، محمد هاشم بن زین العابدین، ۱۲۳۵ - ۱۳۱۸ قمری

xānsārī, mohammad hāšem ebn-e zeyn-ol-ʻābedīn (1820 - 1901)

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۲۸۴/۳-۵۶/۱۳۴

آغاز: بسمله الحمدلله الذی اوضح لعباده معالم الدین و صدر صدورهم باشعة انوار العلم

خط: نسخ، کا: اسدالله انجدانی، تا: ۲۷ جمادی الثانی ۱۲۸۴ق؛ ۵گ (۵-۹)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱-۸۶]

● **اجازة لمحمد ابراهیم القزوینی الاصفهانی** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-muḥammad ibrāhīm al-qazwīnī al-iṣfahānī

شفتی بیدآبادی، محمد باقر بن محمد نقی، ۱۱۷۵؟ - ۱۲۶۰ قمری

šaftī bīd-ābādī, mohammad bāqer ebn-e mohammad naqī (1762 - 1844)

تاریخ اجازه: ۱۲۴۶ق

اجازه روایت و اجتهاد

[الذریعة ۱: ۱۵۶، ش ۷۶۷]

۱. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۲۰۸/۱

خط: نسخ، کا: احمد بن محمد خوانساری، تا: ۱۲۶۰ق؛ کاغذ: آهارمهره، جلد: تیماج زرد شتری مجدول، ۸گ (۱ر-۷ پ)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱-۱۶۰]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۵۸۹/۲

آغاز: بسمله. و منه النصرة للغلبة علی الشیطان الرجیم. الحمد لله الذی انزل علی عبده الفرقان لیکون للعالمین نذیرا؛ **انجام:** و رویناه بالاسناد عن شیخ الطائفة فی یب باسناده عن علی بن ابراهیم ابی آخره

خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد هادی، تا: دهه اول شوال ۱۲۶۳ق، جا: دارالسلطنه اصفهان؛ مقابله و تصحیح شده از روی سواد خط مجیز در ذیقعده ۱۲۶۴ق، دارای حواشی با نشان «منه دام ظله العالی»، اول نسخه یادداشت استکتاب از محمد بن عبدالرحیم قزوینی اصفهانی در ۱۰ شعبان ۱۲۶۵ ق در اصفهان؛ اهدایی رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ تملک: مصطفی حسینی صفائی خوانساری در جمادی الاول ۱۳۶۶ ق، مهر: «مصطفی الحسینی ۱۳۴۲»، «یا محمد ۱۲۶۳»؛ کاغذ: فرنگی نخودی آهارمهره، جلد: تیماج مشکی مجدول ضربی با ترنج و سرترنج، ۱۳گ (۲۱پ-۳۳پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [اهدائی ف: ۸-۵۷]

● **اجازة لمحمد ابراهیم بن حسن** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-muḥammad ibrāhīm ibn-i ḥasan
احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری
ahsā'ī, ahmad ebn-e zeyn-od-dīn (1753 - 1826)
تاریخ اجازه: ۲۵ ذیقعده ۱۲۲۹ق

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۷۹۴
آغاز: بسمله، الحمدلله رافع العلماء درجات و جاعلها متفاضلة فی المراتب و المقامات؛ **انجام:** و حیث انتهی الکلام الی هنا نختم بالحمد و الصلاة و الاستغفار ... و کتب العبد المسکین احمد بن زین الدین ... مصلیا مستغفرا.
خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۲۹ق؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: میشن یک لای قهوه‌ای؛ واقف: خان بابامشار، تاریخ وقف: اردیبهشت ۱۳۴۶؛ ۱۳گ، ۱۸ تا ۲۱ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۲۷-۲۰]

● **اجازة لمحمد ابراهیم کرباسی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-muḥammad ibrāhīm karbāsī
میرزای قمی، ابوالقاسم بن محمد حسن، ۱۱۵۱ - ۱۲۳۱ قمری
mīrzā-ye qomī, ab-ol-qāsem ebn-e mohammad hasan (1739 - 1816)
تاریخ اجازه: سه‌شنبه ۴ شوال ۱۲۱۸ق؛ محل صدور اجازه: قم
اجازه مبسوطی است که برای حاج محمد ابراهیم کرباسی اصفهانی نوشته شده است. در آن اجازه روایت احادیث حضرات معصومین (ع) و نقل کتاب‌های مختلف داده شده است.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۴۸۰/۴
آغاز: الحمدلله الذی هدانا للدین القویم و أرشدنا الی الصراط المستقیم بمتابعة من هو علی خلق عظیم؛ **انجام:** و الصلاة علی محمد و اهل بیته الطیبین الطاهرین الاقدسین مادام الجبل ساکناً و الفلک دائراً
خط: نستعلیق، کا: سید محمد حسن بن محمد تقی موسوی اصفهانی، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، ۷گ (۸۳پ-۹۰ر)، اندازه: ۱۱×۱۵/۵سم [ف: ۴-۳۲۰]

● **اجازة لمحمد امین القاری** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-muḥammad amīn al-qārī
شیخ بهائی، محمد بن حسین، ۹۵۳ - ۱۰۳۰ قمری
šeyx-e bahā'ī, mohammad ebn-e hoseyn (1547 - 1621)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۱۸/۲
در انتهای الوجیزه؛خط:نستعلیق،کاتب= مؤلف، بی‌تا [ف: ۵-۱۷۴۹]

● **اجازة لمحمد امین بن حسن مختار بورلووی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-muḥammad amīn ibn-i ḥasan muxtār būrluwī
خواجه زاده، محمد عاصم بن خلیل، ق۱۳ قمری
xāje-zāde, mohammad 'āsem ebn-e xalīl (- 19c)
سید محمد امین بن حسن مختار بورلووی که مدتی نزد خواجه‌زاده درس خوانده و از وی انواع علوم را فراگرفته بود، از وی درخواست اجازه ای کرده و خواجه‌زاده در این اجازه سلسله اسناد استادان خود را آورده و به شرح حال پدرش که از استادانش بوده، اشاره‌ای می‌کند.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۷۴۶
آغاز: الحمد لله الذی جعل العلم فی صدور العلماء سبباً لبقاء دعائم الشریعة الغراء؛ **انجام:** هذه صورة اجازتی و سندی فی الکتاب و السنة و فی شرعیات العلوم و عقلیاتها و أدبیاتها
خط: نستعلیق، کا: احمد نجیب انقروی، بی‌تا؛ در صفحه آخر مهر دائری مجیز «محمد عاصم» دیده می‌شود؛ جلد: مقوایی عطف تیماج سبز، ۹گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۳سم [ف: ۱۲-۳۱۲]

● **اجازة لمحمد امین بن محمد علی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-muḥammad amīn ibn-i muḥammad 'alī
حلی ، حسام الدین بن درویش علی قرن ۱۱ق
hellī, hosām-od-dīn ebn-e darvīš 'alī (- ۱۶c)
تاریخ اجازه: ۹ جمادی الاول ۱۰۶۶ق
اجازه مختصری است به شیخ محمد امین بن محمد علی که در پایان «من لا یحضره الفقیه» نگاشته شده است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۲۱۳۵۵
آغاز: بسمله، اما بعد فیقول الفقیر الی الله الغنی حسام الدین بن درویش علی الحلی؛ **انجام:** و کتب هذه الاجازة التی من جملة الطرق المعتبرة فی جواز الروایة بیده الفانیة الجیز حسام الدین ...
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ ۱ص [ف: ۲۷-۱۹]

● **اجازة لمحمد امین بن یعقوب برسوی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-muḥammad amīn ibn-i ya'qūb-i bursawī
فوزی، عمر بن بکر قریمی، ق۱۳ قمری
fawzī, 'omar ebn-e bakr qoraymī (- 19c)
تاریخ اجازه: ۹ ربیع الثانی ۱۲۲۴ق
اجازه مفصلی است که عمر فوزی به شاگردش حافظ محمدامین

بن یعقوب برسوی داده و طبق آن اجازه نقل روایت به وی داده و درآن اجازات حدیث خودش را نیز بیان نموده است.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۲۴۰-۲۶/۱۲۰

آغاز: بسمله الحمدلله الذی علم الانسان مالم یعلم وکرم بنی آدم بالعلم علی سائر العالم؛ **انجام:** تصل الی لقاء الله عزوعلا و هو اعلی المقاصد و اسنی المأرب رزقنا وفقنا کون آخرکلامنا لااله الاالله محمد رسول الله صلی الله تعالی علیه و سلم تسلیماً کثیراً کثیراً.

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۹ ربیع الثانی ۱۲۲۴ق؛ تمامی صفحات جدول مذهب، در پایان رساله در یک مقدمه طریق ختم خواجگان تحریر شده است، در پایان اجازه، تقریظ و تأییدی از مجیز به خط خودش موجوداست؛جلد: مقوا با روکش پلاستیکی، عطف تیماج، ۱۰گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۱-۸۶]

● **اجازة لمحمد باقر الاسترآبادی** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-muḥammad bāqir al-istarābādī

وحید بهبهانی، محمد باقر بن محمد اکمل، ۱۱۱۸ – ۱۲۰۵ قمری

vahīd-e behbahānī, mohammad bāqer ebn-e mohammad akmal (1707 - 1791)

اجازه حدیثی مختصری است که وحید بهبهانی برای شاگردش محمدباقر استرآبادی نگاشته است. این اجازه ضمن اجازات وحید بهبهانی در الذریعة (۱: ۱۴۸-۱۴۷) ذکر نشده است.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۸۰۸/۳-۳۴/۱۷۸

آغاز: بسمله حمدله و الصلوة و السلام علی سید النبی و علی آله ... فقد استجاز منی العالم ... آقا محمدباقر الاسترآبادی بعد ماقرأ علی طرفاً من احادیث؛ **انجام:** و ان لاینسانی من الدعا فی الخلوات و مظان اجابات و کتب الاقل محمدباقر بن محمداکمل.

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱-۸۳]

● **اجازة لمحمد باقر الاسترآبادی** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-muḥammad bāqir al-istarābādī

قزوینی، حسین بن محمد ابراهیم، ۱۱۲۶؟ – ۱۲۰۸ قمری

qazvīnī, hoseyn ebn-e mohammad ebrāhīm (1714 - 1794)

تاریخ اجازه: ۱۱ ذیحجه ۱۲۰۷ق

اجازه حدیثی است به محمدباقر استرآبادی از سید حسین قزوینی صاحب کتاب «معارج الاحکام فی شرح شرایع الاسلام و مسالک الافهام».

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۸۰۸/۴-۳۴/۱۷۸

آغاز: بسمله بعدالحمد والصلوة علی النبی والال فی کل حال من الاحوال فلما کان الاستجازة والاجازة بین الاخوان؛ **انجام:** فلیرجع الی ما وقع تحریره فی مقدمات معارج الاحکام فی شرح شرایع الاسلام و مسالک الافهام ... کان ذلک فی ۱۱شهر ذی الحجة الحرام المسلک فی شهور سبع و ماتین بعد الف ...

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۱ ذیحجه ۱۲۰۷ق؛ دارای مهر مجیز؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱-۸۳]

● **الاجازة لمحمد باقر بن محمد الاسترآبادی** / اجازات / عربی

al-ijāza li-muḥammad bāqir ibn-i muḥammad al-istarābādī

عاملی، حسین بن عبدالصمد، ۹۱۸ – ۹۸۴ قمری

'āmelī, hoseyn ebn-e 'abd-os-samad (1513 - 1577)

تاریخ اجازه: رجب ۹۸۳ق

اجازه‌ای به میرداماد که در ۱۴ سالگی به او اعطا شده است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۱۷۳/۲

آغاز: بسمله، الحمدلله کثیراً علی نعمه و افضاله ... و بعد فان الوالد الاعز الامجد الافضل ... السید محمد باقر؛ **انجام:** قال ذلک بلسانه و رقمه ببنانه فقیر رحمة الله الاحد حسین بن عبدالصمد فی شهر رجب الفرد سنة ثلث و ثمانین و تسعمائة

خط: نسخ، کا: محمد امین بن محمد علی استرآبادی، تا: ۱۰۹۸ق؛ واقف: شیخ محمد صالح علامه حائری، تاریخ وقف: مرداد ۱۳۵۱؛ جلد: مقوا عطف و گوشه تیماج قهوه‌ای، ۱ص، اندازه: ۱۵×۲۳/۵سم [ف: ۲۷-۱۷]

● **الاجازة لمحمد باقر بن محمد الاسترآبادی** / اجازات / عربی

al-ijāza li-muḥammad bāqir ibn-i muḥammad al-istarābādī

کرکی، عبدالعالی بن علی، ۹۲۹ – ۹۹۳ قمری

karakī, 'abd-ol-'ālī ebn-e 'alī (1523 - 1585)

تاریخ اجازه: ۹۸۳ق

اجازه‌ای به میرداماد که در سیزده سالگی به او اعطا شده است. مجیز درباره میرداماد می‌گوید: «قد اطلعت حاله و انه مع حداثة سنه قد اطلع کثیر من مباحث و له فیها تحقیقات حسنة و تصرفات قویة و انی اجزت ان ینقل ما وصل الیه و ظهر لدیه من اقوالی».

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۱۷۳/۱

آغاز: بسمله، الحمدلله کما هو اهله و مستحقه ... و بعد فان الوالد الاعز الحسیب النسیب؛ **انجام:** و کتب عبدالعالی بن علی بن عبدالعالی حامداً و مصلیاً و مسلماً و الحمدلله و وحده
خط: نسخ، کا: محمد امین بن محمد علی استرآبادی، تا: ۱۰۹۸ق؛ واقف: شیخ محمد صالح علامه حائری، تاریخ وقف: مرداد ۱۳۵۱؛ جلد: مقوا عطف و گوشه تیماج قهوه‌ای، ۱ص، اندازه: ۱۵×۲۳/۵سم [ف: ۲۷-۱۷]

● **اجازة لمحمد باقر بن محمد علی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-muḥammad bāqir ibn-i muḥammad ʻalī
اخباری، محمد بن عبدالنبی، ۱۱۷۸ - ۱۲۳۲ ؟ قمری
axbārī, mohammad ebn-e ʻabd-on-nabī (1765 - 1817)
اجازه نامه مفصلی است که محمد بن عبدالنبی اخباری برای برادرزاده خود محمد باقر بن محمد علی نوشته است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۶۰۷/۱
آغاز: الحمدلله رب العالمین ... اما بعد فلما اراد الولد الروحانی و النجل الروحانی قرة الناظر و منیة الخاطر ابن الاخ الاجل المغفور ... المقدمة الثانیة عشر فی ذکر اسانیدنا الی المشایخ الثلاثة ثم ...؛ **انجام:** و انساب السمعانی و تاریخ الیافعی و غیر ذلک و فهارس الصوفیة کتذکرة الاولیاء للشیخ فریدالدین العطار التونی النیشابوری و نفحات الانس لعبدالرحمن الجامی.
کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: تیماج آبی، ۲۴گ (۱پ-۲۴پ)، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۲۶-۱۰۸]

● **اجازة لمحمد باقر الجزینی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-muḥammad bāqir al-jazīnī
مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی، ۱۰۳۷ - ۱۱۱۰ قمری
majlesī, mohammad bāqer ebn-e mohammad taqī (1628 - 1699)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۱۹۵۸
آغاز: بسمله، الحمدلله و سلام علی عباده الذین اصفی محمد و اهل بیته خیرة الوری؛ **انجام:** و کتب بیمناه الجانیة الفانیة احقر عبادالله الغنی محمد باقر ... حامداً مصلیا مسلما.
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ ۹ سطر [ف: ۲۷-۳۱]

● **اجازة لمحمد باقر الحسینی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li- muḥammad bāqir al-ḥusaynī
شیخ بهائی، محمد بن حسین، ۹۵۳ - ۱۰۳۰ قمری
šeyx-e bahāʼī, mohammad ebn-e hoseyn (1547 - 1621)
تاریخ اجازه: صفر ۱۰۰۳ق
اجازه‌ای به سید محمد باقر بن عبدالقادر حسینی
آغاز اجازه: اما بعد الحمد و الصلاة فقد استجازنی سید الاجل الامجد الافضل الاکمل الاوحد خلاصة السادات العظام ... سید محمد باقر الحسینی صاحب هذا الکتاب و کاتبه
انجام اجازه: قال ذلک تتمه و کتبه برقمه الفقیر الی الله تعالی محمد المشتر ببهاءالدین العاملی تجاوز الله عن سیآته فی شهر صفر المختوم بالخیر و الظفر سنة الف و ثلث من الهجرة و الحمدلله اولا و آخرا و ظاهرا.

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۹۵۱۸
آغاز و انجام: برابر
این نسخه از کتابشناسی شیخ بهائی ۹۱ نقل شد؛ خط: تعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۰۰۳ق.
۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۷۹۱
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۰۲۶ق [ف: ۸-۳۵۴]
۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۱۸۱۹۷
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ ۲ص، ۱۶ سطر [ف: ۲۷-۳۵]
۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۹۱۲/۲
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج زرد، ۲گ (۱۲۹پ-۱۳۰ر)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۷/۵سم [ف: ۴۴-۱۳۰]

● **اجازة لمحمد باقر بن محمد جعفر الفشارکی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-muḥammad bāqir i-bn-i muḥammad jaʻfar al-fišārakī
میرزای شیرازی، محمد حسن بن محمود، ۱۲۳۰ - ۱۳۱۲ قمری
mīrzā-ye šīrāzī, mohammad hasan ebn-e mahmūd (1815 - 1895)
تاریخ اجازه: ۲۵ صفر ۱۲۷۲ق
اجازه به ملا محمد باقر بن محمد جعفر فشارکی (-۱۳۱۴ق) است و مجیز ذکر کرده که عده‌ای از مؤلفات مجاز را دیده و نیز با او مصاحبت و مجالست کرده سپس اجازه داده است.
[احسن الودیعة ۱: ۱۵۸]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶/۳ خوئی
آغاز: بسمله، الحمد لله رب العالمین و العاقبة ... امام بعد فهذه صورة اجازة العالم ... بسم الله الرحمن الرحیم ... صاحبنا محمد باقر قد صحبنی؛ **انجام:** عن مشایخی من الاخبار و الآثار و الکتب المصنفة فی العلوم بالاسانید المذکورة فی محلها حرره الاقل فی ۲۵ من صفر ۱۲۷۲.

خط: نسخ، کا: محمد حسن بن احمد حسینی طباطبائی، تا: ۱۲۹۴ق؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماجی یشمی، ۲ص (۲۱۷-۲۱۸)، قطع: خشتی، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۷-۴]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۲۵۳/۲-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۲-۱۰۸]

● **اجازة لمحمد تقی الیزدی** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-muḥammad taqī al-yazdī

صاحب جواهر، محمد حسن بن باقر، ۱۲۰۰؟ - ۱۲۶۶ قمری

sāheb javāher, mohammad hasan ebn-e bāqer (1786 - 1850)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۸۳۶/۸

کاتب = مؤلف ، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا عطف تیماج سبز، ۲۹ سطر (۹×۱۷)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱۶-۳۷۵]

● **اجازة لمحمد تقی بن محمد باقر شریف یزدی** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-muḥammad taqī ibn-i muḥammad bāqir-i šarīf-i yazdī

انصاری، مرتضی بن محمد امین، ۱۲۱۴ - ۱۲۸۱ قمری

ansārī, morteza ebn-e mohammad amīn (1800 - 1865)

تاریخ اجازه: ۹ جمادی الاول ۱۲۵۹

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۸۳۶/۶

کا: محمد تقی بن محمد باقر شریف یزدی، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا عطف تیماج سبز، ۲۹ سطر (۹×۱۷)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱۶-۳۷۵]

● **اجازة لمحمد جعفر بن محمد تقی البرغانی** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-muḥammad ja‘far-i-bn-i muḥammad taqī al-baraġānī

کرمانی، محمد کریم بن ابراهیم، ۱۲۲۵ - ۱۲۸۸ قمری

kermānī, mohammad karīm ebn-e ebrāhīm (1810 - 1871)

تاریخ اجازه: ۱۷ شوال ۱۲۷۴ق؛ محل صدور اجازه: مشهد خراسان

اجازه‌ای به شیخ محمد جعفر بن ملا محمد تقی برغانی (کشته ۱۲۶۳ق) که برخی از نگاشته‌های خود را در فقه به ایشان نشان داده است و این اجازه روایت را از ایشان دریافت کرده است.

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۱۴۲/۲-عکسی

آغاز: الحمدلله المحتجب عن درک الابصار بذاته المتجلی للبصایر ... و بعد، انه قد ارانی الشیخ الجلیل و السید النبیل ... شیخ محمد جعفر بن العالم الفاضل ... الحاج الملا محمد تقی البرغانی

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: حدود ۱۳۱۶ق؛ ۵ص (۶-۱۰) [عکسی ف: ۱-۹]

● **اجازة لمحمد حسن** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-muḥammad ḥasan

اخباری، محمد بن عبدالنبی، ۱۱۷۸ - ۱۲۳۲ ؟ قمری

axbārī, mohammad ebn-e ‘abd-on-nabī (1765 - 1817)

تاریخ اجازه: جمعه ۱۸ رجب ۱۲۱۸ق؛ محل صدور اجازه: کاظمین

اجازه‌ای به میرزا محمد حسن که مجیز در آن خود را شاگرد میرزا محمد مهدی شهرستانی و موسی بن علی بحرینی می‌داند.

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۸۴۰۲

خط: نسخ، کا: میرزا محمد بن عبدالنبی بن عبدالصانع نیشابوری اخباری، بی‌تا؛ با مهر«آمنوا بما انزعلی محمد ۱۱۷۵»؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی زرکوب مقوایی، ۲گ (۲پ-۳پ)، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۷سم [ف: ۳-۴۸]

● **اجازة لمحمد حسن** / اجازات / عربی

ejāzaon li-mohammad hasan

احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری

ahsā’ī, ahmad ebn-e zeyn-od-dīn (1753 - 1826)

اجازه احسائی به شیخ محمد حسن هنگامی که شرح شرایع (جواهر الکلام) او را دیده و پسندیده بود.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۸۳۶/۱۵

کا: محمد تقی بن محمد باقر شریف یزدی، تا: قرن ۱۳؛ از روی آنچه در پشت مجلد دماء ثلثه جواهر نوشته بود؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا عطف تیماج سبز، ۲گ (۴۴-۴۵)، ۲۹ سطر (۹×۱۷)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱۶-۳۷۶]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۷۹/۹عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴-۳۵۳]

● **اجازة لمحمد حسن الجرفادقانی** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-muḥammad ḥasan al-jurfādiqānī

آباده ای، محمد جعفر بن محمد صفی، - ۱۲۸۰ قمری

ābāde’ī, mohammad ja‘far ebn-e mohammad safī (- 1864)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۷۱۵/۵
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ ۱گ (۲۴پ) [مختصر ف: -۲۸]

● **اجازة لمحمد حسن الحسینی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-muḥammad ḥasan al-ḥusaynī
موسوی طباطبائی، محمد یوسف، ق۱۳ قمری
mūsavī tabātabā'ī, mohammad yūsof (- 19c)
اجازه اجتهاد و روایت حدیث است که به محمد حسن حسینی داده است و در ضمن خود مجیز نیز مدارک اجازه خود را نقل می‌کند.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۱۶۲/۱۱
آغاز: بسمله، الحمدلله الذی نور قلوبنا بنور هدایته و فتح مسامع؛ **انجام:** و ارباب العصمة متعددة کثیرة یطول الکلام بذکر هم اعلی الله درجتهم فی الجنان
خط: نستعلیق، کا: میرزا محمد علی فاضل ادیب پسر مرحوم ملا صالح مدرس تبریزی، تا: ۱۲۵۶ق، جا: محتملاً تبریز؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی یک‌لایی، ۳ص (۲۹۱-۲۹۳)، ۱۹ سطر (۸/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۵-۲۲۷]

● **اجازة لمحمد حسن القزوینی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-muḥammad ḥasan al-qazwīnī
شفتی بیدآبادی، محمد باقر بن محمد نقی، ۱۱۷۵؟ - ۱۲۶۰ قمری
šaftī bīd-ābādī, mohammad bāqer ebn-e mohammad naqī (1762 - 1844)
تاریخ اجازه: سحر ۲۸ محرم ۱۲۵۵ق

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۸۵/۴
آغاز: بسمله. رب انی اعوذ بک من همزات الشیاطین.الحمدلله الذی لا یخفی علیه شیء فی الارض و لا فی السماء و المصور للانسان فی الارحام کیف یشاء؛ **انجام:** و عترته الطیبین الطاهرین آمین رب العالمین فرغ من تحریره فی سحر اللیلة الثمنة و العشرین من شهر المحرم فی سنة خمس و خمسین و ماتین بعد الاف من الهجرة هجرة خاتم النبیین علیه و علی آله آلاف التحیة من رب العالمین
خط: نسخ خوب، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی شکری آهارمهره، جلد: تیماج مشکی با جدول‌های گرهی عطف میشن، ۹ص (۵۳-۶۱)، ۲۱ سطر (۸/۵×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱/۴سم [ف: ۲۹/۱-۵۶۱]

● **اجازة لمحمد حسن بن معصوم قزوینی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-muḥammad ḥasan ibn-i ma'ṣūm-i qazwīnī
بحرالعلوم، محمد مهدی بن مرتضی، ۱۱۵۵ - ۱۲۱۲ قمری
bahr-ol-'olūm, mohammad mahdī ebn-e morteză (1742 - 1798)
تاریخ اجازه: ۱۶ شعبان ۱۲۱۱ق
اجازه‌ای به محمد حسن بن معصوم قزوینی (-۱۲۴۰ق).
[الذریعة ۲۵۵/۱ ش ۱۳۴۵]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۱۹۸۳۶
آغاز: الحمد لله الذی رفع درجات العلماء و جعلهم ورثة الانبیاء و خلفاء الاوصیاء؛ **انجام:** عند المرور علی الصراط و کتب ذلک فقیر عفو ربه الغنی محمد بن مرتضی ...
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ اهدایی رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: فرنگی نباتی، جلد: تیماج سرخ مجدول گرهی با ترنج و سرترنج، ۳گ (۱۶۱پ-۱۶۳پ)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [اهدائی ف: ۸-۵۵]

● **اجازة لمحمد حسن گوگدی گلپایگانی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-muḥammad ḥasan-i guwgidī gulpāygānī
اسفرجانی، محمد رضا بن محمد علی، ق۱۳ قمری
esfarjānī, mohammad rezā ebn-e mohammad 'alī (- 19c)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۷۱۱۵/۳
خط: تحریری، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ ۲گ (۲۴پ- ۲۵پ) [مختصر ف: -۲۸]

● **اجازة لمحمد حسین** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-muḥammad ḥusiyn
عاملی، محمد مهدی بن محمد، - ۱۱۸۳ قمری
'āmelī, mohammad mahdī ebn-e mohammad (- 1770)
تاریخ اجازه: ۱۲ ذیحجه ۱۱۸۰ق
مجیز محمد مهدی الفتونی النجفی، مجاز آقا محمد حسین. اساتید مجیز در آن آمده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۲۲۲/۱
آغاز: بسمله. الحمدلله الذی شرع لنا الدین و هدانا الصراط المستقیم و الصلوة و السلام ... و بعد فیقول الملتقط من خوان العلماء ... لما رایت الصالح البارع اللوذعی الورع آقا محمد حسین وفقه الله؛ **انجام:** البحر الزاخر محدث اهل البیت معدن العلوم

الشیخ الصدوق ابی جعفر محمد بن علی بن بابویه القمی و طرقه الائمة معلومة مشهورة فمن ارادان یوقف علیها، و الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی محمد و آله الاطهار ما اختلف اللیل و النهار. و کتب له الاحرف بیده الجانیة محمد مهدی الفتونی النجفی فی اثنی عشر شهر ذی الحجة سنة ۱۱۸۰.

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲ ذیحجه ۱۱۸۰ق؛ در پایان اجازه‌نامه مهر کاتب و مجیز هست؛ ۲گ (۱پ-۲ر) [ف: ۱۱-۲۴۱]

● **اجازة لمحمد حسین** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-muḥammad ḥusayn

احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری

ahsā'ī, ahmad ebn-e zeyn-od-dīn (1753 - 1826)

اجازه روایت است از همه مشایخ و به ویژه چند کتابی که نام برده است.

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۱۰۹/۱-عکسی

آغاز: حمدله. و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین. اما بعد، فحیث وفق الله تعالی من بعض ما وفق [...] ان جمع بیننا و بین الشاب الارضی و العالم الامعی ... الشیخ الزین الشیخ محمد حسین؛ **انجام:** و آله الطاهرین و کتب العبد المسکین احمد بن زین الدین الاحسایی فی الثالث عشر من شهر ربیع المولود [...] و الحمدلله اولاً و آخراً و ظاهراً و باطناً.

خط: شکسته تحریری، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳ ربیع الاول پیش از ۱۲۲۲ق؛ دارای نشان مهر شیخ «احمد بن زین الدین» و تاریخ ۱۳ ربیع الاول (پیش از ۱۲۲۲ق که تاریخ مجموعه است). [عکسی ف: ۱-۸]

● **اجازة لمحمد حسین خوانساری** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-muḥammad ḥusayn xānsārī

شریعت اصفهانی، فتح الله بن محمد جواد، ۱۲۶۶ - ۱۳۳۹ قمری

šarī'at-e esfahānī, fath-ol-lāh ebn-e mohammad javād (1850 - 1921)

تاریخ اجازه: ۲ رمضان ۱۳۳۲ق

قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۸۷۹/۷

آغاز: بسمله. الحمدلله مجیب دعوة السائل و متقبل الوسائل

خط: نستعلیق، کا: ابوتراب بن عبدالله، تا: ۱۹ جمادی الثانی ۱۳۴۴ق، جا: نجف اشرف؛ از روی خط مجیز؛ ۱۲-۱۷ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۳-۷۳]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۹۴/۲

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۳-۴۵۶]

● **اجازة لمحمد حسین الکاشانی** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-muḥammad ḥusayn al-kāšānī

کرباسی، محمد ابراهیم بن محمد مهدی، ق۱۳ قمری

karbāsī, mohammad ebrāhīm ebn-e mohammad mahdī (- 19c)

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۷۷۷/۱۰

خط: نسخ، کا: محمود، تا: با تاریخ ۱۲۶۷ق؛ در پایان اجازه خط مجیز به تاریخ ۱۹ شوال ۱۲۶۷ با مهر مربع وی «عبده محمد ابراهیم بن محمد مهدی» دیده می‌شود؛ ۷گ (۳۰۷پ-۳۱۳پ)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۱۵-۱۶۴]

● **اجازة لمحمد حسین همدانی** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-muḥammad ḥusayn hamidānī

خوانساری ، محمد هاشم بن زین العابدین، ۱۲۳۵ - ۱۳۱۸ قمری

xānsārī, mohammad hāšem ebn-e zeyn-ol-'ābedīn (1820 - 1901)

اجازه روایتی مفصلی است به میرزا محمد حسین بن محمد حسن همدانی، در این اجازه تمامی سلسله روایتی که از پدر خویش روایت نموده، به میرزا محمد حسین همدانی نیز اجازه داده است.

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۱۷۰/۱

آغاز: الحمد لله الذی زین عالم العلم باشعة انوار علوم العلماء العالمین ...و فعد فمن نعم الله الجمیلة و مواهبه السنیة الجزیلظ المتأخرة التی علیها المدار فی هذه الاعصار؛ **انجام:** و المداومظ علی قرائة سورة التوحید و الصلاة علی محمد و آل محمد وقول حسبنا الله و نعم الوکیل و الملتمس من جنابه ان یجعلنی فی نظره الشریف عند الدعوات الخالصة ...

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: شب غدیر ۱۳۲۰ق؛ مهر: «عبده محمد هاشم بن زین العابدین الموسوی» (بیضی)؛ کاغذ: فرنگی، ۵گ (۱پ-۵ر)، ۱۷ سطر، اندازه: ۷/۵×۱۴/۵سم [ف: ۳۳-۳۳۱]

● **اجازة لمحمد حسین بن مجدالدین علی الاصفهانی** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-muḥammad ḥusayn ibn-i majd-id-dīn'alī al-iṣfahānī

شیخ بهائی، محمد بن حسین، ۹۵۳ - ۱۰۳۰ قمری

šeyx-e bahā'ī, mohammad ebn-e hoseyn (1547 - 1621)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۵۵/۶

انجام: الفقیر الی الله ... محمد العاملی ...

کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن آلبالوئی ضربی لبه‌دار، ۱۹ سطر [ف: ۵-۱۳۱]

● **اجازة لمحمد حسین بن مجدالدین علی الاصفهانی** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-muḥammad ḥusayn ibn-i majd-id-dīn ‘alī al-iṣfahānī

حسینی ، حیدر

hoseynī, heydar

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۵۵/۳

بی‌کا،بی‌تا؛کاغذ:ترمه، جلد: میشن آلبالویی، ۱۹ سطر [ف: ۵-۱۳۱]

● **اجازة لمحمد حسین بن محمد اسماعیل یزدی** / اجازات

ijāzat-un li-muḥammad ḥusayn ibn-i ismā‘īl-i yazdī

محمد جواد بن محمد تقی، ق۱۳ قمری

mohammad javād ebn-e mohammad taqī (- 19c)

اجازه محمد جواد بن محمد تقی شاگرد سید محمد جواد عاملی به ملا محمد حسین بن حاج محمد اسماعیل یزدی.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۸۳۶/۴

کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ با مهر مجیز؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا عطف تیماج سبز، ۲۹ سطر (۹×۱۷)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱۶-۳۷۵]

● **اجازة لمحمد حسین بن محمد باقر آرانی** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-muḥammad ḥusayn ibn-i muḥammad bāqir-i ārānī

کاشانی، حسین بن محمد علی، - ۱۲۹۶ قمری

kāšānī, hoseyn ebn-e mohammad ‘alī (- 1879)

اجازه‌ای که برای شاگردش ملا محمد حسین پسر ملا محمد باقر آرانی کاشانی نگاشته است. تاریخ این اجازه در آغاز شعبان ۱۲۸۰ق و در پایان یازدهم شعبان ۱۲۸۸ق آمده است. مجیز در آغاز این کتاب چهار استاد خود را یاد کرده و زنجیر سند هر یک را تا شهید دوم زین الدین (-۹۶۶) رسانیده است و سپس برای پیوند زنجیره سند از شهید تا امامان، متن اجازه شهید را در این کتاب گنجانیده است. این کتاب ۱۰۰۰ بیت نوشته دارد که نیم آن اجازه شهید است و در این کتاب گنجانده شده است.

آغاز کتاب: سبحانک اللهم انی للسان هذه الذمة الناقصة ان یوازی حقوق تعمک بالحمد و حمدی لنعمائک من اسطع ما اضاء

انجام کتاب: و تابعی سید المرسلین و الائمة الطیبین الطاهرین صلوات الله و سلامه علیهم اجمعین الی یوم الدین

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۸۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** و اسئل الله ان یجعلنی و ایاک من طالبی علوم الدین ...

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۱ شعبان ۱۲۸۸ق؛ دارای حواشی با نشان «منه»؛ کاغذ: فرنگی نخودی، فاقد جلد، ۲۶گ، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [ف: ۲-۴۷۷]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۴۴۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: عبد الرحیم بن ابوالفضل افشاری زنجانی، تا: پنج‌شنبه ۱۵ صفر ۱۳۸۸ق؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، ۴۲گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۱سم [ف: ۱۷-۵۱]

● **اجازة لمحمد حسین بن محمد صالح خاتون آبادی** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-muḥammad ḥusiyn ibn-i muḥammad ṣāliḥ-i xātūn-ābādī

بحرانی، سلیمان بن عبدالله، ۱۰۷۵؟ - ۱۱۲۱ قمری

bahrānī, soleymān ebn-e ‘abd-ol-lāh (1665 - 1710)

تاریخ اجازه: جمادی الاول ۱۱۱۸ق

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۰۶۲/۵

بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲گ (۷۲ر-۷۲پ)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [ف: ۱۶-۶۲]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۰۴۶/۵-ف و ۶۱۴۳/۵-عکس

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلم‌ها ف: ۲-۴۳] و [فیلم‌ها ف: ۳-۲۴۲]

● **اجازة لمحمد حسین بن محمد قاسم الکاشانی** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-muḥammad ḥusayn ibn-i muḥammad qāsim al-kāšānī

شفتی بیدآبادی، محمد باقر بن محمد نقی، ۱۱۷۵؟ - ۱۲۶۰ قمری

šaftī bīd-ābādī, mohammad bāqer ebn-e mohammad naqī (1762 - 1844)

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۸۵/۶

آغاز: بسمله و منه التوفیق للغلبة علی الشیطان الرجیم. الحمدلله الذی انزل علی عبده الفرقان لیکون للعالمنی تذیراً و الصلوة و السلام علی من ارسله هدی؛ **انجام:** فانه مسلک النجاة. ثم اسالک ان لا ینسانی من الدعاء لا صلاح الامور فی الدنیا و العقبی حال

التوجه والاقبال الی الکریم الفیاض المتعال
خط: نسخ خوب، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی شکری آهارمهره، جلد: تیماج مشکی با جدول‌های گرهی عطف میشن، ۱۲ص (۸۷ – ۹۸)، ۲۱ سطر (۸/۵×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱/۴سم [ف: ۲۹/۱-۵۶۲]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۵۴۸/۲۱
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۲-۳۳-۱۷۵]

● **اجازة لمحمد حسین بن محمود السلیمی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-muḥammad ḥusayn ibn-i maḥmūd as-salīmī
شیخ بهائی، محمد بن حسین، ۹۵۳ – ۱۰۳۰ قمری
šeyx-e bahā'ī, mohammad ebn-e hoseyn (1547 - 1621)

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۲۸۳
کاتب = مؤلف، تا: ۱۰۲۵ق [ف: ۲۸-۴۳۱]

● **اجازة لمحمد حسین بن مقصود علی الطالقانی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-muḥammad ḥusayn ibn-i maqṣūd-'alī aṭ-ṭāliqānī
بحرانی، جعفر بن کمال الدین، – ۱۰۸۸ ؟ قمری
bahrānī, ja'far ebn-e kamāl-od-dīn (- 1678)
تاریخ اجازه: ۹ شوال ۱۰۶۷؛ در سفر حج

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۷۳۳/۲
آغاز: بسمله. الحمدلله شکراً علی نعمائه و دفع بلائه و الصلاة علی سیدنا محمد ... و بعد فیقول ... جعفر بن کمال الدین البحرانی الاوالی؛ **انجام:** و کتب هذا علی عجل فی بعض اسفار حج بیت الله الحرام فی تاسع شهر شوال من السنة السابعة و الستین بعد تمام الالف من الهجرة المحمدیة ... الطاهرین
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۹ شوال ۱۰۶۷ق؛ ۲ص (۴۱۴-۴۱۵)، ۲۳ سطر (۱۳×۱۹) [ف: ۱۳-۱۱۴]

● **اجازه به محمد رشید الدین بیدوازی = ارشادنامه** / عرفان و تصوف / فارسی
ejāze be mohammad rašīd-ed-dīn-e bīdvāzī = eršād-nāme
حسینی اسحاقی ، عبدالله بن عبدالحی
hoseynī eshāqī, 'abd-ol-lāh ebn-e 'abd-ol-hayy
[منزوی ۱۰۲۴]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۱۳۷/۵۲
آغاز: رب زدنی عرفانا، الحمدلله الذی نور قلوب الاعیان
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: ترمه، جلد: رویه میشن یشمی ضربی، ۱گ (۷۹پ)، اندازه: ۱۵/۹×۲۹/۵سم [ف: ۷-۲۱۷]

● **اجازة لمحمدرضا بیدگلی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-muḥammad riḍā bīdgulī
ملا محمد صادق بن ابوالقاسم، ق۱۳ قمری
mollā mohammad sādeq ebn-e ab-ol-qāsem (- 19c)
اجازه اجتهادی است که ملامحمدصادق برای ملامحمدرضا بن محمدعلی بیدگلی درپایان کتاب «عروة الوثقی» در علم کلام که از تألیفات مجاز است، نگاشته و به اجتهاد وی تصریح نموده است.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۰۴/۲-۴/۷۴
آغاز: بسمله الحمدلله الذی شید بنیان الشرائع بقواعد الارشاد؛ **انجام:** اقل الخلائق محمدصادق بن المرحوم المبرور المیرزا ابوالقاسم بن المرحوم المبرور... نور ضریحه حرره
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ با مهر مجیز؛ ۱گ، ۱۵-۲۰ سطر [ف: ۱-۸۳]

● **اجازة لمحمد رفیع بن محمد مؤمن الگیلانی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-muḥammad rafī' ibn-i muḥammad mu'min al-gīlānī
حر عاملی، محمد بن حسن، ۱۰۳۳ – ۱۱۰۴ قمری
horr-e 'āmelī, mohammad ebn-e hasan (1624 - 1693)
اجازه مفصل و مبسوطی است برای رفیع الدین محمد بن محمد مؤمن گیلانی (ملارفیعا)، شیخ بزرگوار در متن این اجازه، اکثر آثار مکتوب امامیه را نام برده و اجازه نقل آنها را به «مولی رفیعا» داده است
[ریحانة الادب ۳۳/۲؛ طبقات اعلام الشیعة ۲۲۶/۵و ۲۸۲/۶]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۳۷۲/۳
آغاز: الحمدلله الذی روت جمیع الکائنات حدیث حکمته و اجازلنا بل امرنا ان نتحدث بنعمته و الصلاة و السلام علی محمد و آله و عترته؛ **انجام:** و الاعتماد علی الدلالات الظاهرة الواضحة التی یطمئن الیه القلب و سایر الشروط المعتبرة و ارجو منه ان لا ینسانی من الدعاء فی مظان الاجابة و فقه الله لما یحبه و یرضاه
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: اواخر محرم ۱۰۸۸ق، جا: مشهد مقدس؛ مصحح؛ کاغذ: شرقی، ۹گ (۱۵-۲۳)، ۱۵ سطر، اندازه: ۷/۵×۱۳سم [ف: ۳۱-۲۷۰]

● **اجازة لمحمد رفیع بن محمد مؤمن الگیلانی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-muḥammad rafī' ibn-i muḥammad mu'min al-gīlānī
مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی، ۱۰۳۷ - ۱۱۱۰ قمری
majlesī, mohammad bāqer ebn-e mohammad taqī (1628 - 1699)

تاریخ اجازه: ۷ ذیحجه ۱۰۸۷ق
اجازه مفصلی است که علامه مجلسی در آن از شخص مجاز تجلیل بسیار به عمل آورده و جایگاه علمی او را در علوم عقلیه و نقلیه ستوده است، چنانکه گوید: «فوجدته بحراً ذاخراً من العلم لا یساحل و الفقیه حبراً ماهراً فی الفضل لا یناضل».
چاپ: با تحقیق سید احمد حسینی اشکوری، میراث حدیث شیعه، دفتر چهارم، قم، مؤسسه فرهنگی دارالحدیث، ۱۳۷۸ش
[الذریعة ۱: ۱۵۴؛ الاجازة الکبیرة ۱۳۸؛ بحارالانوار ۲۶۶/۴۵؛ تتمیم امل الآمل ۱۱۱؛ تلامذة العلامة المجلسی ۱۰۰؛ ریاض العلماء ۱۰۶/۷؛ ریحانة الادب ۱۹۷/۵و ۳۸۱؛ طبعات اعلام الشیعة ۲۲۶/۵؛ فوائد الرضویة ۵۳۷؛ الفیض القدسی: ج۲؛ لؤلؤة البحرین ۹۱؛ معجم اعلام الشیعة طباطبائی ۲۱۴/۱]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۳۷۲/۱
آغاز: الحمدلله الذی جعل لنا من المتقین ائمة و اعلاماً و بین لنا فی الدین بهم حکماً و احکاماً و طرق لنا الیهم بالروایات و الاجازات طرقا لائحة نسیر؛ **انجام:** فی سابع شهر ذی الحجة الحرام من شهور سنه سبع و ثمانین بعد الالف الهجریة و الحمدلله اولاً و آخراً و صلی الله علی فخر المرسلنی محمد و عترته المقدسین المطهرین، ۱۰۸۷
خط: نستعلیق مایل به تعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۰۸۷ق، جا: اصفهان؛ کاغذ: شرقی، ۷گ (۱-۷)، ۱۵ سطر، اندازه: ۸×۱۴سم [ف: ۳۱-۲۶۷]

● **اجازة لمحمد رفیع خراسانی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-muḥammad rafī' xurāsānī
مدرس، محمد ابراهیم بن محمد نصیر، ق۱۲ قمری
modarres, mohammad ebrāhīm ebn-e mohammad nasīr (- 18c)
تاریخ اجازه: ۲۷ ربیع الثانی ۱۱۱۸ق (گویا).

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۳۶۴/۳
بی‌کا: محمد رفیع بن محمد طاهر خادم خراسانی، تا: ۱۱۱۸ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی ضربی مقوایی، ۲۳ سطر (۱۰/۵×۲۲)، قطع: وزیری، اندازه: ۱۸/۵×۳۱سم [ف: ۱۶-۵۲۲]

● **اجازه به محمد رفیع گیلانی (اول)** / اجازات / فارسی
ejāze be mohammad rafī'-e gīlānī
شفتی بیدآبادی، محمد باقر بن محمد نقی، ۱۱۷۵؟ - ۱۲۶۰ قمری
šaftī bīd-ābādī, mohammad bāqer ebn-e mohammad naqī (1762 - 1844)

تاریخ اجازه: رجب ۱۲۵۷ق
نامه به اهالی گیلان که در آن به اجتهاد ملا محمد رفیع گیلانی تصریح شده است. شفتی در دوم شعبان همان سال (۱۲۵۷ق) تأییدی به قلم خود در اول نامه نگاشته است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۵۸۹/۳
آغاز: بسمله. الحمد لله لناشر فی الخلق فضله و الباسط فیهم بالجود یده نحمده فی جمیع اموره
خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد حسن بن حاجی محمد قزوینی، تا: دهه اول شوال ۱۲۶۳ق، جا: دارالسلطنه اصفهان؛ مقابله و تصحیح شده از روی سواد خط مجیز در ذیقعده ۱۲۶۴ق، دارای حواشی با نشان «منه دام ظله العالی»، اول نسخه یادداشت استکتاب از محمد بن عبدالرحیم قزوینی اصفهانی در ۱۰ شعبان ۱۲۶۵ ق در اصفهان، اهدایی رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ تملک: مصطفی حسینی صفائی خوانساری در جمادی الاول ۱۳۶۶ ق، مهر: «مصطفی الحسینی ۱۳۴۲»، «یا محمد ۱۲۶۳»؛ کاغذ: فرنگی نخودی آهارمهره، جلد: تیماج مشکی مجدول ضربی با ترنج و سرترنج، ۳گ (۳۵پ-۳۷پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [اهدائی ف: ۸-۵۷]

● **اجازه به محمد رفیع گیلانی (دوم)** / اجازات / فارسی
ejāze be mohammad rafī'-e gīlānī
شفتی بیدآبادی، محمد باقر بن محمد نقی، ۱۱۷۵؟ - ۱۲۶۰ قمری
šaftī bīd-ābādī, mohammad bāqer ebn-e mohammad naqī (1762 - 1844)

تاریخ اجازه: ذیحجه ۱۲۵۸ق
نامه دیگری به اهالی رشت که در آن به اجتهاد ملا محمد رفیع گیلانی تصریح شده است و از اهالی دارالمرز رشت درخواست شده است که در مسائل شرعی و رفع خصومات و اقامه جماعات به وی رجوع کنند.
[الذریعة ۱: ۱۵۷]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۵۸۹/۴
آغاز: بسمله و منه الاعانة للفوز بما فی جنات النعیم. الحمد لله رب العالمین.. و بعد اعلام برادران دینی و اخلاء ایمانی از اکابر و اعالی

خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد حسن بن حاجی محمد قزوینی، تا: دهه اول شوال ۱۲۶۳ق، جا: دارالسلطنه اصفهان؛ مقابله و تصحیح شده از روی سواد خط مجیز در ذیقعده ۱۲۶۴ق، دارای حواشی با نشان «منه دام ظله العالی»، اول نسخه یادداشت استکتاب از محمد بن عبدالرحیم قزوینی اصفهانی در ۱۰ شعبان ۱۲۶۵ ق در اصفهان، اهدایی رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ تملک: مصطفی حسینی صفائی خوانساری در جمادی الاول ۱۳۶۶ ق، مهر: «مصطفی الحسینی ۱۳۴۲»، «یا محمد ۱۲۶۳»؛ کاغذ: فرنگی نخودی آهارمهره، جلد: تیماج مشکی مجدول ضربی با ترنج و سرترنج، ۲گ (۳۷پ-۳۸پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [اهدائی ف: ۸-۵۷]

● **اجازة لمحمد رفیع الگیلانی** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-āxūnd mullā muḥammad rafī‘ al-gīlānī

شفتی بیدآبادی، محمد باقر بن محمد نقی، ۱۱۷۵؟ - ۱۲۶۰ قمری

šaftī bīd-ābādī, mohammad bāqer ebn-e mohammad naqī (1762 - 1844)

به تاریخ اجازه: ذیقعده ۱۲۵۸ق.

اجازه روایت مفصل به ملا محمد رفیع بن علی گیلانی شریعتمدار رشتی (-۱۲۹۲ق).

[الذریعة ۱: ۱۵۶]

۱. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۲۰۸/۴

خط: نسخ، کا: احمد بن محمد خوانساری، تا: ۱۲۵۸ق؛ کاغذ آهارمهره؛ جلد: تیماج زرد شتری مجدول، ۱۲گ (۱۸ر-۲۹ر)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱-۱۶۰]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۵۸۹/۱

آغاز: رب انی اعوذ بک من همزات الشیاطین. الحمد لله المعین لمن استعانه فی السراء و الضرء و المجیز لمن استجازه للفوز، **انجام:** و اذا استطعت ان لا تأکل طعاما حتی تبدأ فتصدق منه فافعل و علیک بقرائة کتاب الله عزوجل ما دمت راکبا؛

خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد حسن بن حاجی محمد قزوینی، تا: دهه اول شوال ۱۲۶۳ق، جا: دارالسلطنه اصفهان؛ مقابله و تصحیح شده از روی سواد خط مجیز در ذیقعده ۱۲۶۴ق، دارای حواشی با نشان «منه دام ظله العالی»، اول نسخه یادداشت استکتاب از محمد بن عبدالرحیم قزوینی اصفهانی در ۱۰ شعبان ۱۲۶۵ ق در اصفهان؛ اهدایی رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ تملک: مصطفی حسینی صفائی خوانساری در جمادی الاول ۱۳۶۶ ق؛ مهر: «مصطفی الحسینی ۱۳۴۲»، «یا محمد ۱۲۶۳»؛ کاغذ: فرنگی نخودی آهارمهره، جلد: تیماج مشکی مجدول ضربی با ترنج و سرترنج، ۱۹گ (۲پ-۲۰پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [اهدائی ف: ۸-۵۷]

● **اجازة لمحمد سمیع التبریزی** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-muḥammad samī‘ at-tabrīzī

عاملی، محمد مهدی بن محمد، - ۱۱۸۳ قمری

‘āmelī, mohammad mahdī ebn-e mohammad (- 1770)

اجازه نسبتاً مفصلی است که به محمد سمیع تبریزی داده شده و در آن از اساتید خود ابوالحسن شریف عاملی، شیخ محمد رضا بن محسن شیرازی، آخوند ملامحمد شفیع جیلانی و شیخ یوسف بن احمد بحرانی نام برده است.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۲۰۰/۲

آغاز: الحمدلله الذی شرف حملة العلم و اعلاهم قدراً و اکرم المجاهدین فیه و اعدلهم من فضله أجراً و زخراً؛ **انجام:** و کتب بیده الخانیة الجانیة محمد المهدی بن الشیخ بهاء الدین محمد الفتونی العاملی النجفی و لنختم الکلام بذکر الله احسن المختار.

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۲؛ ۴گ (۵۸پ-۶۲ر)، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۲سم [محدث ارموی مخ: ۱-۳۷]

● **اجازة لمحمد شریف** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-muḥammad šarīf

رشتی، کاظم بن قاسم، ۱۲۱۲ - ۱۲۵۹ قمری

raštī, kāzem ebn-e qāsem (1798 - 1843)

اجازه روایی است جهت آقا محمد شریف.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۳۲۲/۱۲

آغاز: الحمدلله الذی جعل العلماء سلماً للارتقاء الی معالی الدرجات و طریقاً مهیعاً لسلوک سبل انحاء المزایا و السعادات؛ **انجام:** و حرره العبد الآثم الغریق فی بحر المعاصی و المآثم العبد الجانی الفانی کاظم بن قاسم الحسینی الرشتی حامداً مصلیاً مستغفراً.

خط: نستعلیق، کا: آقا محمد شریف (مجاز)، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، در دو برگ اول و برگ آخر یک رباعی از ساقی خوئی و چند یادداشت متفرقه مشهود است، در چند برگ آخر جواب مسائلی چند به نقل از شیخ احسائی و چند یادداشت در کیمیا که رضا قلی بن موسی خان خویی نگاشته تمامی آنها غلط است و به کتاب خود رجوع داده است؛ ۷گ (۱۲۷پ-۱۳۴پ)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [محدث ارموی مخ: ۱-۳۶]

● **اجازة لمحمد صادق** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-muḥammad ṣādiq

مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی، ۱۰۳۷ - ۱۱۱۰ قمری

majlesī, mohammad bāqer ebn-e mohammad taqī (1628 - 1699)

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۰۶۲/۱۱

خط: نستعلیق، کا: عبد الباقی بن میر محمد حسین حسنی حسینی خاتون آبادی، تا: با تاریخ ۱۱۹۸ق؛ از روی خط مجلسی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱گ (۱۱۴)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [ف: ۱۶-۶۲]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۰۴۶/۱۳-ف و ۶۱۴۳/۱۳-عکس

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۲-۴۳] و [فیلمها ف: ۳-۲۴۲]

● **اجازة لمحمد صادق** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-muḥammad ṣādiq

شرابیانی، محمد فاضل

šarābīyānī, mohammad fāzel

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۰۶۲/۱۴

بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱گ (۱۲۳پ)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [ف: ۱۶-۶۲]

● **اجازة لمحمد صادق بروجردی** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-muḥammad ṣādiq-i burūjirdī

نجف، محمد طه بن مهدی، - ۱۳۲۴ قمری

najaf, mohammad tāhā ebn-e mahdī (- 1907)

تاریخ اجازه: ربیع الثانی ۱۳۲۰ق

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۰۶۲/۱۳

بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳گ (۱۲۰پ-۱۲۲پ)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [ف: ۱۶-۶۲]

● **اجازة لمحمد صالح الاسترآبادی** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-muḥammad ṣāliḥ al-istarābādī

وحید بهبهانی، محمد باقر بن محمد اکمل، ۱۱۱۸ - ۱۲۰۵ قمری

vahīd-e behbahānī, mohammad bāqer ebn-e mohammad akmal (1707 - 1791)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۳۰۶/۳

خط: نسخ ریز، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوایی سرخ، ۳۵ سطر (۱۳/۵×۱۷) [ف: ۱۶-۲۲۲]

● **اجازة لمحمد صالح الاسترآبادی (الاولی)** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-muḥammad ṣāliḥ al-istarābādī

شفتی بیدآبادی، محمد باقر بن محمد نقی، ۱۱۷۵؟ - ۱۲۶۰ قمری

šaftī bīd-ābādī, mohammad bāqer ebn-e mohammad naqī (1762 - 1844)

تاریخ اجازه: ۱۰ جمادی الاول ۱۲۴۶ق

۱. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۲۰۸/۱۱

خط: نسخ، کا: احمد بن محمد خوانساری، تا: با تاریخ ۱۲۶۰ق؛ کاغذ آهارمهره؛ جلد: تیماج زرد شتری مجدول، ۳گ (۶۷ پ-۶۹ ر)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱-۱۶۰]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۶۱/۱۱

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۱-۷۳]

۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۰۳۸/۸ و عکسی ۲۰۹۸/۸

بی‌کا، تا: قرن ۱۳ (در حیات مؤلف)؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، ۵ص (۱۱۲-۱۱۶)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [محدث ارموی مخ: ۱-۳۳] و [عکسی ف: ۶-۱۲۳]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۸۱۰/۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [ف: ۷-۵۰]

● **اجازة لمحمد صالح الاسترآبادی (الثانیة)** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-āxūnd mullā muḥammad ṣāliḥ al-istarābādī

شفتی بیدآبادی، محمد باقر بن محمد نقی، ۱۱۷۵؟ - ۱۲۶۰ قمری

šaftī bīd-ābādī, mohammad bāqer ebn-e mohammad naqī (1762 - 1844)

تاریخ اجازه: ۱۲۵۳ق.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۰۳۸/۱۱ و عکسی ۲۰۹۸/۱۱

بی‌کا، تا: قرن ۱۳ (در حیات مؤلف)؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، ۴ص (۱۳۲-۱۳۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [محدث ارموی مخ: ۱-۳۳] و [عکسی ف: ۶-۱۲۳]

● **اجازة لمحمد صالح قزوینی** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-muḥammad ṣāliḥ-i qazwīnī

شبر، عبدالله بن محمد رضا، ۱۱۸۸؟ - ۱۲۴۲ قمری

šobbar, ʻabd-ol-lāh-e-bn-e mohammad rezā (1774 - 1827)

تاریخ اجازه: ۲۷ جمادی الاول ۱۲۳۳ق

آغاز کتاب: الحمدلله الذی أحیی معالم الدین بحملة الروایات عن النبی و آله السادة القداة الهداة و هداهم الی طرق الدرایات

انجام کتاب: فی مظان الاجابة و امکنة الاستجابة عسی أن یکون ذلک سبباً لنجاة هذا الجانی و الاسیر الفانی و کتب ذلک العبد. .

چاپ: با تصحیح علی فاضلی، ضمن میراث حدیث شیعه، دفتر شانزدهم، قم، مؤسسه فرهنگی دار الحدیث، ۱۳۸۶ش

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۴۸۸/۱۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ در برگ آخر یادداشتی از فرزند مجیز آمده که مجاز اجازه مفصلی برای وی و برادرش محمد حسن نگاشته و نیز اجازه ای از شیخ مرتضی انصاری برای هر دو آنان صادر شده است؛ ۷گ (۲۱۵پ-۲۲۲ر)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [محدث ارموی مخ: ۱-۳۷]

● اجازة لمحمد صالح بن مؤمن استرآبادی / اجازات / عربی

ijāzat-un li-muḥammad ṣāliḥ ibn-i mu'min istarābādī

بحرانی، یوسف بن احمد، ۱۱۰۷ - ۱۱۸۶ قمری

bahrānī, yūsof ebn-e ahmad (1696 - 1773)

تاریخ اجازه: ۲۶ ربیع الاول ۱۰۷۷ق.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۳۰۶/۲

خط: نسخ ریز، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوایی سرخ، ۳۵ سطر (۱۳/۵×۱۷) [ف: ۱۶-۲۲۲]

● اجازة لمحمد صالح بن محمد باقر / اجازات / عربی

ijāzat-un li-muḥammad ṣāliḥ ibn-i muḥammad bāqir

حر عاملی، محمد بن حسن، ۱۰۳۳ - ۱۱۰۴ قمری

horr-e ʻāmelī, mohammad ebn-e hasan (1624 - 1693)

تاریخ اجازه: ذیقعده ۱۰۸۵ق

اجازه‌ای است مفصل که شیخ حر عاملی برای میرزا محمد صالح بن میرزا محمد باقر رضوی متولی نگاشته است.

آغاز: بسم الله، الحمدلله علی افضاله و الصلاة و السلام علی محمد و آله و بعد فقد فقرأ عندی الشیخ الجلیل النبیل.

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۱۹۱۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** حرره بیده محمد بن الحسن بن علی بن محمد الحر العاملی ساکن المشهد المقدس الرضوی علی مشرفه الصلاة و السلام فی اواخر شهر ذی الحجة الحرام سنه ۱۰۹۰

خط: نسخ تحریری، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ ۱۷ سطر [ف: ۲۷-۳۳]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۸۳۶/۱۸

کا: محمد تقی بن محمد باقر شریف یزدی، تا: ۲۷ شوال ۱۲۷۵ق؛ از روی خط عاملی که در خزانه رضویه بوده است؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا عطف تیماج سبز، ۵گ، ۴۷-۵۱، ۲۹ سطر (۹× ۱۷)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱۶-۳۷۶]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۷۹/۱۲عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴-۳۵۳]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۶۲۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** حامدا مصلیا مسلما مستغفرا سائلا من نظر فیه الدعآء

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: نادرشاه؛ ۸گ، اندازه: ۸×۱۲سم [ف: ۶-۵۸۴]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۰۲۲/۱-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۳-۱۹۲]

● اجازة لمحمد صالح المازندرانی / اجازات / عربی

ijāzat-un li-muḥammad ṣāliḥ al-māzandarānī

شیخ بهائی، محمد بن حسین، ۹۵۳ - ۱۰۳۰ قمری

šeyx-e bahā'ī, mohammad ebn-e hoseyn (1547 - 1621)

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۲۸۶-۲۲/۶

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا [ف: ۱-۳۲۸]

● اجازة لمحمد صالح بن محسن الاصفهانی المازندرانی / اجازات / عربی

ijāzat-un li-muḥammad ṣālaḥ ibn-i muḥsin al-iṣfahānī al-māzandarānī

شفتی بیدآبادی، محمد باقر بن محمد نقی، ۱۱۷۵؟ - ۱۲۶۰ قمری

šaftī bīd-ābādī, mohammad bāqer ebn-e mohammad naqī (1762 - 1844)

تاریخ اجازه: ۱۲ ربیع الاول ۱۲۴۵ق

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۵۴۸/۲۰

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۲-۳۳/۲-۱۷۵]

● اجازة لمحمد علی / اجازات / عربی

ijāzat-un li-muḥammad ʻalī

اصفهانی، محمد بن محمد زمان، ق۱۲ قمری

esfahānī, mohammad ebn-e mohammad zamān (- 18c)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۵۶۶/۷

آغاز: الحمد لمن شرفنا بشریعة خاتم المرسلین و الانبیاء و کرمنا ... اما بعد، فیقول ... محمد بن محمد زمان الاصفهانی ...؛ **انجام:** لوجه الله الکریم من دون ریاء اوامره، و اتفق ... فی بعض اعوام العشر السابع من المائة الثانیة من الالف الثانی بیمن العبد ... محمد بن محمد زمان بن محمد حسین الاصفهانی، و الحمدلله

خط: نسخ، کا: حیدر بن علی بن محمد الحسینی الاصفهانی، تا: ۱۲۴۸ق؛ کاغذ: پسته‌ای، جلد: رویه مشکی با جدول، ۳گ (۱۲۵ر-۱۲۷ر)، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵/۳×۲۷سم [ف: ۶-۴۹۴]

● **اجازة لمحمد علی** / اجازه / عربی
ijāzat-un li-muḥammad ʻalī
هزار جریبی، محمد قاسم بن محمد رضا، ۱۰۹۴ - ۱۱۳۲ قمری
hezār-jarībī, mohammad qāsem ebn-e mohammad rezā (1683 - 1720)

تاریخ اجازه: رجب ۱۱۰۹ق
اجازه به شیخ محمد علی
[طبقات اعلام الشیعه ۵۹۴/۶ - ۵۹۶]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۱۸۳/۳۵
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج قرمز با عطف و حاشیه مشکی، ۸ص (۴۴۶-۴۵۳)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [ف: ۳۲-۲۲۱]

● **اجازة لمحمد علی الکزازی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-muḥammad ʻalī al-kazzāzī
شفتی بیدآبادی، محمد باقر بن محمد نقی، ۱۱۷۵؟ - ۱۲۶۰ قمری
šaftī bīd-ābādī, mohammad bāqer ebn-e mohammad naqī (1762 - 1844)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۵۴۸/۲۲
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۳۳/۲-۱۷۵]

● **اجازة لمحمد علی المحلاتی الشیرازی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-muḥammad ʻalī al-maḥallātī aš-šīrāzī
شفتی بیدآبادی، محمد باقر بن محمد نقی، ۱۱۷۵؟ - ۱۲۶۰ قمری
šaftī bīd-ābādī, mohammad bāqer ebn-e mohammad naqī (1762 - 1844)

اجازه روایت
[الذریعة ۱۵۷/۱، ش۷۷۷]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۸۱۰/۱
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۸ق [ف: ۷-۵۰]
۲. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۲۰۸/۲
خط: نسخ، کا: احمد بن محمد خوانساری، تا: ۱۲۶۰ق؛ کاغذ آهارمهره، جلد: تیماج زرد شتری مجدول، ۹گ (۸پ-۱۳ر)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱-۱۶۰]
۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۸۵/۷
آغاز: بسمله و منه التأیید و الهدایة للفوز بما فی جناب النعیم. الحمدلله الذی انزل علی اکمل انبیائه الکتاب لیخرج به الناس من الظلمات الی النور؛ **انجام:** فانه سبیل النجاة و لا تنسانی من الدعاء اوان التوجه الی خالق الارضین و السموات عقیب الصلوات
خط: نسخ خوب، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی شکری آهارمهره، جلد: تیماج مشکی با جدول‌های گرهی عطف میشن، ۱۲ص (۱۰۱- ۱۱۲)، ۲۱ سطر (۸/۵×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱/۴سم [ف: ۲۹/۱-۵۶۳]

● **اجازة لمحمد علی بن جعفر الشوشتری** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-muḥammad ʻalī ibn-i jaʻfar aš-šūštarī
امام الحرمین همدانی، محمد بن عبدالوهاب، - ۱۳۰۳ ؟ قمری
emām-ol-harameyn-e hamedānī, mohammad ebn-e ʻabd-ol-vahhāb (- 1886)

تاریخ اجازه: جمعه غره صفر ۱۲۸۳ق
اجازه مبسوطی است که برای شیخ محمد علی فرزند شیخ جعفر شوشتری نوشته و در آن دوازده طریق را به سید محمد مهدی بحرالعلوم ذکر کرده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۷۶۸
آغاز: الحمدلله الواحد الذی شرفنا بعلو الاسناد و اکرمنا بالاتصال بأشرف العباد و نرسل الصلاة الی أفضل من روی عن رب العالمین
خط: نسخ زیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ در برگی آغاز نسخه صورت اجازه‌ای است از شیخ بهائی به‌خط محمد علی شوشتری و معرفی نسخه از سید محمد جزائری دیده می‌شود؛ مهر: «امام الحرمین» (بیضوی طغرائی)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۶گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [ف: ۱۵-۱۵۶]

● **اجازة لمحمد علی بن محمد باقر الآرانی**/ اجازات / عربی
ijāzat-un li-muḥammad ʻalī ibn-i muḥammad bāqir al-ārānī
رساله‌ای مختصر در اجازه یکی از علمای سده سیزدهم کاشان به مولی محمدعلی بن مولی محمدباقر آرانی است که در ابتدا سلسله روایی مجیز می‌باشد که از طریق ملامهدی بن محمدمهدی نراقی از برادرش مولی احمدبن محمدمهدی نراقی از پدرش محمدمهدی بن ابی ذر نراقی از شیخ یوسف بن احمد بحرانی از محمدبن فرج جیلانی معروف به مولا رفیعا به علامه محمدباقر مجلسی می‌رسد و ضمناً اجازه مفصل شهید ثانی به شیخ شمس الدین محمد جباعی پدر شیخ بهائی را در این اجازه درج می‌کند. سپس اجازه اجتهادی به‌خط مجیز به ملا محمد

علی آرانی و نصایحی به وی در تاریخ شب ۱۸ شوال ۱۲۸۸ آمده است. در آخر اجازه روایت و اجتهاد از ملا جمال الدین بن اسد الله به ملا محمد علی آرانی در تاریخ ۷ ذیقعده ۱۲۸۶ به‌چشم می‌خورد.

آران کاشان؛ محمد هلال؛ شماره نسخه:۱۷۰

آغاز: «بسمله سبحانک اللهم انی للسان هذه الذمة الناقصة ان یوازی حقوق نعمک بالحمد ... اما بعد فاعلموا یا اخوانی المؤمنین ان الله جل و علی لم یخلقنا عبثا و لم یترکنا سدی والا ...؛ **انجام:** و علیك بالاحتیاط فی الدین فی الفتوی والعمل و لاتغفل عن اخذ الحائط ... واسألك ان لا تنسانی من الدعاء فی حیاتی و بعد مماتی و قد [...] فی اللیله الثامن عشر فی شهر شوال المکرم من مشهور ۱۲۸۸.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۸ شوال ۱۲۸۸ق؛ جلد: مشما قهوه‌ای عطف تیماج زرد، ۳۰گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۷×۲۰سم [ف مخ: -۴]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۷۸

نسخه اصل: همان نسخه [عکسی ف: ۱-۱۹۹]

● اجازة لمحمد علی بن محمد رضا مازندرانی / اجازات / عربی

ijāzat-un li-muḥammad ʻalī ibn-i muḥammad riḍā māzandarānī

بحرانی، یوسف بن احمد، ۱۱۰۷ – ۱۱۸۶ قمری

bahrānī, yūsof ebn-e ahmad (1696 - 1773)

تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۶۲۸/۱ مکرر

بی‌کا، بی‌تا؛ پشت برگ آخر رساله «الصلاة» بحرانی؛ ۱ص، قطع: خشتی [ف: -۲۸۸]

● اجازة لمحمد علی بن مهدی نراقی / اجازات / عربی

ijāzat-un li-muḥammad ʻalī ibn-i mahdī narāqī

طباطبائی، علی نقی بن حسن، – ۱۲۸۹ شمسی

tabātabā'ī, ʻalī naqī ebn-e hasan (- 1910)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۵۶۰/۸-ف

نسخه اصل: متعلق به آقای حسن نراقی؛ بی‌کا، بی‌تا [ف: ۲-۱۸۳]

● اجازة لمحمد علی بن مهدی نراقی / اجازات / عربی

ijāzat-un li-muḥammad ʻalī ibn-i mahdī narāqī

مهدی بن علی بن شیخ جعفر، ق۱۳ قمری

mahdī ebn-e ʻalī ebn-e šeyx jaʻfar (- 19c)

اجازه به حاج ملامحمد علی بن آقا بزرگ حاج مهدی نراقی کاشانی در ۱۲۸۰ق.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۵۶۰/۹-ف

بی‌کا، بی‌تا؛ نسخه آقای حسن نراقی. [ف: ۲-۱۸۳]

● اجازة لمحمد کاظم بن عبدالعلی الگیلانی التنکابنی / اجازات / عربی

ijāzat-un li-muḥammad kāẓim ibn-i ʻabd-ul-ʻalī al-gīlānī at-tunikābunī

شیخ بهائی، محمد بن حسین، ۹۵۳ – ۱۰۳۰ قمری

šeyx-e bahā'ī, mohammad ebn-e hoseyn (1547 - 1621)

آغاز کتاب: الحمدلله الذی أوضح اللأنام سبل الکرام و جعل الروایة ذریعة إلی درک الأحکام و أفضل الصلاة و أتم السلام

انجام کتاب: حامدا مصلیا علی رسوله مستغفرا من ذنوبه و الحمدلله وحده و صلی الله علی سیدنا محمد النبی و آله الطاهرین

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۲۵۰/۵/۱

پس از بدایة الدرایة (کتاب پنجم) آمده؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۰۰۸ق [ف: ۱۱-۲۵۱]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۲۵۰/۵/۲

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۰۱۰ق [ف: ۱۱-۲۵۱]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۸۵۷

بی‌کا،تا:۱۰۱۱ق؛ در برگ‌های سوم و چهارم اضافی [ف: ۱۰-۱۸۳]

● الاجازة لمحمد محسن بن علی اکبر الحسینی الرضوی/ اجازات / عربی

al-ijāza li-muḥammad muḥsin ibn-i ʻalī akbar al-husaynī ar-raḍawī

میرداماد ، محمد باقر بن محمد، –۱۰۴۱ ق

mīrdāmād, mohammad bāqer ebn-e mohammad

تاریخ اجازه: ۱۰۲۳ق

صورت اجازه مفصلی از میرداماد به محمد محسن بن علی اکبر حسینی رضوی خادم آستان مقدس رضوی، با ذکر سلسله مشایخ.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۱۷۳/۳

آغاز: بسمله، الحمدلله رب العالمین حمدا فوق حمد الحامدین ... و بعد فان السید الاید الفاضل الکامل العالم العامل الورع المتورع؛ **انجام:** ولی ایضاً روایة عن السید الثقة الثبت الفقیه ابی الحسن العاملی رحمة الله تعالی ... و المأمول من السید المجاز له ان لاینسانی من صوالح دعواته فی مظان الاستجابات و مآن الاجابات و کتب احوج المفتاقین ... محمد باقر الداماد الحسینی ... فی عام ۱۰۲۳ من الهجرة المبارکة المقدسة النبویة.

خط: نسخ، کا: محمد امین بن محمد علی استرآبادی، تا: شعبان ۱۰۹۸ق؛ صفحه اول دارای سرلوح مذهب و مرصع مزین به نقوش

اسلیمی و گل های ختایی با شرفه، جداول اوراق به زر و تحریر و شنگرف و سیلو؛ واقف: شیخ محمد صالح علامه حائری، تاریخ وقف: مرداد ۱۳۵۱؛ جلد: مقوا عطف و گوشه تیماج قهوه‌ای، ۷گ، اندازه: ۱۵×۲۳/۵سم [ف: ۲۷-۱۷]

● **اجازة لمحمد معصوم الكشميری** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-muḥammad ma'ṣūm al-kišmīrī
کاظمی، محمد امین بن محمد علی، - ۱۰۸۸ ؟ قمری
kāzemī, mohammad amīn-e-bn-e mohammad 'alī (- 1678)

تاریخ اجازه: یک‌شنبه ۱۲ ربیع الثانی ۱۰۹۶ق

نجف آباد؛ حججی؛ شماره نسخه:۶۵/۶
بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول لبه دار با ترنج و سرترنج، ۱گ (۸۶ر)، اندازه: ۱۷×۲۴سم [ف: -۹۸]

● **اجازة لمحمد معصوم الكشميری** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-muḥammad ma'ṣūm al-kišmīrī
کاظمی، قاسم بن محمد، ق۱۱ قمری
kāzemī, qāsem ebn-e mohammad (- 17c)
تاریخ اجازه: جمعه ربیع الاول ۱۰۹۲؛ محل صدور اجازه: نجف

نجف آباد؛ حججی؛ شماره نسخه:۶۵/۳
بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول لبه‌دار با ترنج و سرترنج، ۱گ (۸۴پ)، اندازه: ۱۷×۲۴سم [ف: -۹۸]

● **اجازة لمحمد معصوم الكشميری** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-muḥammad ma'ṣūm al-kišmīrī
حسینی خاتون آبادی، عبدالحسین بن محمد باقر، ۱۰۳۹ - ۱۱۰۵ قمری
hoseynī xātūn-ābādī, 'abd-ol-hoseyn ebn-e mohammad bāqer (1630 - 1694)

تاریخ اجازه: دهه سوم رجب ۱۰۸۹ق
بلاغ قرائت کتاب «کفایة الأحکام» و اجازه روایت کتب حدیث است که در ذیل آن مجاز یادآوری کرده که کتاب‌های متعددی را پس از این اجازه نزد مجیز خوانده است.

نجف آباد؛ حججی؛ شماره نسخه:۶۵/۲
بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول لبه‌دار با ترنج و سرترنج، ۱گ (۸۳پ)، اندازه: ۱۷×۲۴سم [ف: -۹۸]

● **اجازة لمحمد معصوم الكشميری** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-muḥammad ma'ṣūm al-kišmīrī
مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی، ۱۰۳۷ - ۱۱۱۰ قمری
majlesī, mohammad bāqer ebn-e mohammad taqī (1628 - 1699)
انهاء سماع، تصحیح و ضبط نسخه‌ای از «تهذیب الاحکام»، همراه با اجازه روایی است به تاریخ ۱۴ جمادی الاول ۱۰۹۶ق.

نجف آباد؛ حججی؛ شماره نسخه:۶۵/۵
بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول لبه‌دار با ترنج و سرترنج، ۱گ (۸۵ر)، اندازه: ۱۷×۲۴سم [ف: -۹۸]

● **اجازة لمحمد مقیم بن محمد باقر الاصفهانی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-muḥammad muqīm ibn-i muḥammad bāqir al-iṣfahānī
مجلسی، محمد تقی بن مقصود علی، ۱۰۰۳؟ - ۱۰۷۰ قمری
majlesī, mohammad taqī ebn-e maqsūd 'alī (1595 - 1660)

تاریخ اجازه: ربیع الاول ۱۰۷۰ق

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۰۶۲/۲
کاتب = مؤلف، تا: ۱۰۷۰ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶گ (۱۰پ-۱۵ر)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [ف: ۱۶-۶۲]
تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۰۴۶/۲-ف و ۶۱۴۳/۲-عکس
نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلم‌ها ف: ۲-۴۲] و [فیلم‌ها ف: ۳-۲۴۲]

● **اجازة لمحمد مقیم بن محمد باقر الاصفهانی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-muḥammad muqīm ibn-i muḥammad bāqir al-iṣfahānī
مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی، ۱۰۳۷ - ۱۱۱۰ قمری
majlesī, mohammad bāqer ebn-e mohammad taqī (1628 - 1699)

تاریخ اجازه: جمادی الثانی ۱۰۷۶ق

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۰۶۲/۲
کاتب = مؤلف، تا: ۱۰۷۶ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲گ (۱۵پ-۱۶ر)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [ف: ۱۶-۶۲]
تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۰۴۶/۳-ف و ۶۱۴۳/۳-عکس
نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلم‌ها ف: ۲-۴۲] و [فیلم‌ها ف: ۳-۲۴۲]

● **اجازة لمحمد مهدی حسنی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-muḥammad mahdī ḥasanī
مدنی، علی خان بن احمد، ۱۰۵۲ – ۱۱۱۸ ؟ قمری
madanī, 'alī xān ebn-e ahmad (1643 - 1707)
تاریخ اجازه: شنبه ۲۸ ربیع الثانی ۱۱۱۸ق
اجازه مبسوطی است برای میرزا محمد مهدی حسنی که به او اجازه روایت حدیث و نقل کتاب‌ها و مؤلفات خود را داده است.

قم؛ بروجردی؛ شماره نسخه:۴۳۲/۲
آغاز: الحمد الله المتفضل علی عبادة بتجاوزه و اجازته و الصلاة علی نبیه المفحم منطقه کل مسهب بوجازته؛ **انجام:** و اساله ان لا یخلینی من صالح دعواته فی خلواته و بعد صلواته ...
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج مشکی، ۲گ (۱۷۱پ–۱۷۳پ)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [ف: ۲-۲۷۴]

● **اجازة لمحمد مهدی و محمد الخوانساری** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-muḥammad mahdī wa muḥammad al-xānsārī
مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی، ۱۰۳۷ – ۱۱۱۰ قمری
majlesī, mohammad bāqer ebn-e mohammad taqī (1628 - 1699)
تاریخ اجازه: شعبان ۱۰۸۲ق

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۲۱۷۵
آغاز: بسمله، الحمدلله و سلام علی عباده ... انی بعد ما شرفت برهة من الزمان بصحبة الأخوین الفاضلین الکاملین التقین الذکیین مولانا محمد مهدی؛ **انجام:** و کتب فی شهر شعبان المعظم من شهور سنة اثنتین و ثمانین بعد الألف و الحمدلله اولا و آخراً و صلی الله علی محمد و اهل بیته الغرا المیامین.
خط: نستعلیق تحریری، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: تیماج عنابی، ۲ص، ۴۴ سطر [ف: ۲۷-۳۰]

● **اجازة لمحمد نبی الجنابذی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-muḥammad nabī al-junābiḏī
مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی، ۱۰۳۷ – ۱۱۱۰ قمری
majlesī, mohammad bāqer ebn-e mohammad taqī (1628 - 1699)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۲۲۵۴
آغاز: هذه صورة خط الاستاد الاعظم ... بسمله، اما بعد حمدالله علی سوابغ الانعام؛ **انجام:** الی آخر اجازاته المبسوطة المعروفة المکتوبة فی الاجازة.
خط: نسخ جلی خوش، بی‌کا، تا: اوایل قرن ۱۲؛ دارای حواشی با نشان «منه عفی عنه»، پشت برگ اول و غیره ۱۴ فقره یادداشت ملاحظه شد یا داخل عرض از محرم ۱۱۵۴ تا ۱۲ جمادی الثانی ۱۳۱۲هـ.ق؛ واقف: نادرشاه افشار، تاریخ وقف: ۱۱۴۵ق.؛ جلد: مقوا رویه پارچه اخرا، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۲۷-۴۰]

● **اجازة لمحمد هادی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-muḥammad hādī
کاشانی، مرتضی بن محمد مؤمن، – ۱۰۸۳ قمری
kāšānī, mortazā ben mohammad mo'men (- 1673)
تاریخ اجازه: اواخر صفر ۱۰۷۲
صورت اجازه روایتی است به محمد هادی نواده برادر فیض کاشانی.

۱. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۶۴۹/۳
آغاز: بسمله، ان احسن الحدیث و خیر الخبر حمد من استبقی معالم الشریعة النبویة. ؛ **انجام:** و کتب ذلک اقل العباد عملاً و اکثرهم جرماً مرتضی بن محمد مؤمن ... من عام اثنین و سبعین بعد الألف تمت.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ واقف: سید سعید طباطبائی، تاریخ وقف: ۱۳۳۲؛ کاغذ: نخودی آهارمهره، جلد: میشن زرشکی، ۱۹ سطر [ف: ۵-۶۱]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۶۶۰۲
آغاز: بسمله، ان احسن الحدیث و خیر خبر حمد من استبقی معالم الشریعة؛ **انجام:** و کتب ذلک اقل العباد عملاً و اکثرهم جرماً مرتضی بن محمد مؤمن ارتضی اعمالها و تجاوز عن سیآتهما بالنبی و الوصی و اولادهما فی اول شهر صفر من عام اثنین و سبعین بعد الألف، تمت.
خط: نسخ، کا: محمد فاضل بن اسماعیل تونی، تا: چهارشنبه اول صفر ۱۰۸۶ق؛ واقف: آقا تقی مدرس رضوی، تاریخ وقف: شهریور ۱۳۲۳؛ کاغذ: نخودی آهارمهره، جلد: تیماج قهوه‌ای سجافدار، اندازه: ۱۹×۳۰سم [ف: ۲۷-۴۳]

● **اجازة لمحمد هادی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-muḥammad hādī
فیض کاشانی، محمد بن شاه مرتضی، ۱۰۰۶ – ۱۰۹۱ قمری
feyz-e kāšānī, mohammad ebn-e šāh morteza (1598 - 1680)
تاریخ اجازه: جمادی الثانی ۱۰۸۶ق

صورت اجازه ای است به محمد هادی نواده برادرش.

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۶۶۰۲

آغاز: بسمله، الحمدلله الذی ابقی رمق روایة الحدیث بابقاء نوع حامليه،؛ **انجام:** داعیاً لی فی مظان الاجابة و محل الاخلاق و الانابة و کتب محمد بن مرتضی المدعو بمحسن عفی الله عنه.

خط: نسخ، کا: محمد فاضل بن اسماعیل تونی، تا: چهارشنبه دهه اول جمادی الثانی ۱۰۸۶ق؛ واقف: تقی مدرس رضوی، تاریخ وقف: شهریور ۱۳۲۳؛ کاغذ: نخودی آهارمهره، جلد: تیماج قهوه‌ای سجافدار، ۱۱ سطر [ف: ۲۷-۳۷]

۲. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۶۴۹/۲

آغاز: بسمله، الحمدلله الذی ابقی رمق روایة الحدیث بابقاء نوع حامليه؛ **انجام:** و محل الاخلاص و الانابة و کتب محمد بن المرتضی المدعو بمحسن عفی الله عنه.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ واقف: سید سعید طباطبائی، تاریخ وقف: ۱۳۳۲؛ کاغذ: نخودی آهارمهره، جلد: میشن زرشکی، ۱ص، ۱۹ سطر [ف: ۵-۶۱]

● اجازة لمحمد هاشم بن احمد الاتکانی / اجازات / عربی

ijāzat-un li-muḥammad hāšim ibn-i aḥmad al-atkānī

شیخ بهائی، محمد بن حسین، ۹۵۳ - ۱۰۳۰ قمری

šeyx-e bahā'ī, mohammad ebn-e hoseyn (1547 - 1621)

مشهد؛ فرهنگ و هنر؛ شماره نسخه:۶ ج

ضمن اثنی عشریات؛ کاتب = مؤلف، تا: ۱۰۳۰ق [ف: -۴۱]

● اجازة لمحمد یوسف / اجازات / عربی

ijāzat-un li-muḥammad yūsuf

شیخ بهائی، محمد بن حسین، ۹۵۳ - ۱۰۳۰ قمری

šeyx-e bahā'ī, mohammad ebn-e hoseyn (1547 - 1621)

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۷۸۱

خط: تحریری، کاتب = مؤلف، تا: ۱۰۲۹ق [ف: ۲۷-۲۰۱]

● اجازة لمحمد یوسف القزوینی / اجازات / عربی

ijāzat-un li-muḥammad yūsuf al-qazwīnī

قزوینی، خلیل بن غازی، ۱۰۰۱ - ۱۰۸۹ قمری

qazvīnī, xalīl ebn-e qāzī (1593 - 1678)

قسمتی از اجازه سراج الدین خلیل الله بن غازی قزوینی به ملا محمد یوسف قزوینی است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۳۰/۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: سفید، جلد: مقوایی عطف و گوشه تیماج سرخ ضربی، ۱ص (۴۵)، ۱۱ سطر (۵×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [سنا - ف: ۱-۱۱۴]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۳۹۴/۳-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلم‌ها ف: ۲-۱۳۴]

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۳۱۱۸/۳ عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [ف: ۳-۱۳۳۲]

● اجازة لمحمد یوسف القزوینی / اجازات / عربی

ijāzat-un li-muḥammad yūsuf al-qazwīnī

مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی، ۱۰۳۷ - ۱۱۱۰ قمری

majlesī, mohammad bāqer ebn-e mohammad taqī (1628 - 1699)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۳۰/۲

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سفید، جلد: مقوایی عطف و گوشه تیماج سرخ ضربی، ۲ص (۴۳-۴۴)، ۱۵ سطر (۵×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [سنا - ف: ۱-۱۱۴]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۳۹۴/۲-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلم‌ها ف: ۲-۱۳۵]

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۳۱۱۸/۲ عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [ف: ۳-۱۳۳۲]

● اجازة لمحمود بن علاء الدین بن جلال الدین الطالقانی / اجازات / عربی

ijāzat-un li-maḥmūd ibn-i 'alā'-id-dīn ibn-i jalāl-id-dīn aṭ-ṭāliqānī

ابن ابی جمهور، محمد بن علی، ۸۳۸؟ - ۹۰۶ ؟ قمری

ebn-e abī jomhūr, mohammad ebn-e 'alī (1435 - 1501)

۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۷۰۸/۲۸

کا: حسین بن حیدر کرکی عاملی، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی با تیماج عنابی لبه‌دار، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۱۰۲۷]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۷۵/۵۰

آغاز: صوره اجازة الشیخ الجلیل محمد بن ابی جمهور الاحساوی للشیخ الفاضل الشیخ ربیعه بن جمعه. بسمله، الحمدلله الذی جعل من جملة طرق المسلمین و هدایه المومنین و الوسیلة الی حبل الله المتین؛ **انجام:** بالملازمه ما دمت فاولی علیها صوره ما کتب کتبه الفقیر الی الله الغنی ربیع بن جمعه العسرمی (کذا) العبادی محتدا الجزایری مولدا فی اوایل جمادی الاول من شهور سنة اثنی عشره تسعمایه

کا: ابراهیم بن محمد حرفوشی کرکی عاملی، تا: ۱۰۷۱ق؛ در انتهای این اجازه شیخ ربیعه بن جمعه عبرمی عبادی جزائری توصیه‌ای برای مجاز نوشته که تاریخ آن اوایل جمادی الاول ۹۱۲ق است. همین امر موجب شده تا کاتب نسخه ما به اشتباه عنوان این اجازه را «صورة اجازة الشیخ الجلیل محمد بن ابی جمهور الاحساوی للشیخ الفاضل الشیخ ربیعة بن جمعة» ذکر کند که درست نیست، از آن جا که مأخذ مجلسی در نقل این اجازه در بحارالانوار همین نسخه بوده این اشتباه بدان کتاب نیز راه یافته است؛ تملک: علامه مجلسی؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: میشن عنابی ضربی با ترنج و سرترنج، ۴گ (۲۸۰ر-۲۸۳ر)، ۱۸-۱۷ سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۲/۳×۲۰/۱سم [ف: ۲۹/۱-۵۲۸]

● **اجازة لمحمود النیریزی** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-maḥmūd an-niyrīzī

دشتکی شیرازی، منصور بن صدرالدین محمد، - ۹۴۸ قمری

daštakī šīrāzī, mansūr ebn-e sadr-od-dīn mohammad (- 1542)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۹۵۶/۵

خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۹۷۰ق [ف: ۵-۲۲۰]

● **اجازة لمحمود بن محمد اللاهیجی** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-maḥmūd ibn-i muḥammad al-lāhījī

عاملی، محیی الدین بن احمد، ق۱۰ قمری

ʻāmelī, moh-yid-dīn ebn-e ahmad (- 16c)

تاریخ اجازه: ۹۵۴ق

صورت اجازه محیی الدین بن احمد بن تاج الدین عیسی عاملی به شیخ محمود بن محمد بن علی بن حمزه لاهیجی گیلانی.

[الذریعه ۱: ۱۴۱ و ۲۵۰]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۸۷۳/۴

آغاز: صورة اجازة الشیخ الفاضل ... الحمدلله حق حمده ... اما بعد فقد استخرت الله سبحانه و اجزت للشیخ الصالح ... محمود بن محمد بن علی الگیلانی؛ **انجام:** جعلنا الله و ایاه ممن رضی عنه و ارضاه و رفع منزلته الی منازل قربه و محال الله و نفحات قدسه. و کتب اضعف العباد ... محیی الدین بن احمد بن تاج الدین المیسی العاملی بالحائر، علی مشرفها الصلوة و السلام

خط: نسخ، کا: علامه مجلسی، تا: قرن ۱۲؛ بالای اجازه به‌خط دیگری نوشته شده خط علامه مجلسی است؛ ۱گ (۶پ)، ۱۸ سطر [ف: ۱۴-۷]

● **اجازة لمحمود بن محمد بن عبدالواحد الرازی** / اجازات / ترکی

ijāzat-un li-maḥmūd ibn-i muḥammad ibn-i ʻabd-ul-wāhid ar-rāzī

علامه حلی، حسن بن یوسف، ۶۴۸ - ۷۲۶ قمری

ʻallāme-ye hellī, hasan ebn-e yūsof (1251 - 1326)

تاریخ اجازه: اواخر ربیع الثانی ۷۰۹ق؛ محل صدور اجازه: سلطانیه

اجازه‌ای به تاج الدین محمود بن زین الدین محمد بن قاضی سدید الدین عبدالواحد رازی که علامه بر کتاب «شرایع الاسلام» نگاشته است.

آغاز اجازه: استخرت الله تعالی و اجزت للشیخ العالم الفقیه الکبیر ... محمود بن المولی الامام ...

انجام اجازه: فلیرو ذلک محتاطاً لی و له. و کتب العبد المفتقر الی الله حسن بن یوسف بن المطهر فی ... حماها الله تعالی من جمیع الافات و الحمدلله وحده و صلی الله علی سیدنا و مولانا محمد النبی و اله الطاهرین

چاپ: ضمن اجازات بحار الانوار (ج۱۰۷: ۱۴۲)

[الذریعة ۱: ۱۷۸]

۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۷۰۸/۳۷

کا: حسین بن حیدر کرکی عاملی، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی با تیماج عنابی لبه‌دار، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۱۰۲۷]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۷۵/۵۷

آغاز و انجام: برابر

کا: ابراهیم بن محمد حرفوشی کرکی عاملی، تا: ۱۰۷۱ق؛ کتابت شده از روی نسخه بالا؛ کاغذ: نخودی آهارمهره، جلد: میشن عنابی ضربی با ترنج و سرترنج، ۲گ (۳۰۷پ-۳۰۸ر)، ۱۸-۱۷ سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۲/۳×۲۰/۱سم [ف: ۲۹/۱-۵۲۹]

● **اجازة لمحیی الدین بن علی بن احمد الجامعی** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-muḥy-id-dīn ibn-i ʻalī ibn-i aḥmad al-jāmiʻī

ابن خاتون، علی بن احمد، ق۱۰ قمری

ebn-e xātūn, ʻalī ebn-e ahmad (- 16c)

تاریخ اجازه: ۲۳ شوال ۹۷۳ق

اجازه علی بن احمد بن محمد بن خاتون به ابن ابی جامع محیی الدین بن نور الدین علی بن جمال الدین احمد بن بدرالدین حسن بن ابی جامع العاملی.

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۹۵۵/۹

خط: نستعلیق، کا: احمد بن صالح درازی بحرانی، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج آلبالویی مقوایی عطف مشکی، ۱۵

سطر (۶×۱۲)، قطع: ربعی، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۱۶-۴۱۰]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۲۰۰۹۵

آغاز: نحمدک یا من حیانا باحیاء علوم الدین و بالروایة الصحیحة

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ اهدایی رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول با ترنج و سر ترنج، ۹گ (۳۰۵پ-۳۱۴ر)، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۹×۲۵/۵سم [اهدائی ف: ۸-۴۶]

● اجازة لمحیی الدین بن علی بن احمد الجامعی / اجازات / عربی

ijāzat-un li-muḥy-id-dīn ibn-i ʻalī ibn-i aḥmad al-jāmiʻī

ابن مفلح، ابراهیم بن علی، ق۱۰ قمری

ebn-e mofleh, ebrāhīm ebn-e ʻalī (- 16c)

اجازه به شیخ محیی الدین بن نورالدین علی بن جمال الدین احمد بن بدر الدین حسن بن ابی الجامع العاملی الجامعی.

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۹۵۵/۸

خط: نستعلیق، کا: احمد بن صالح درازی بحرانی، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج آلبالویی مقوایی عطف مشکی، ۱۵ سطر (۶×۱۲)، قطع: ربعی، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۱۶-۴۱۰]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۲۰۰۹۵

آغاز: بسمله. حمدله. و الصلوة و السلام علی سید الاولین و الآخرین محمد و آله الطیبین الطاهرین

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ اهدایی رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی آهارمهره، جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول با ترنج و سرترنج، ۱گ (۳۰۵ر و پ)، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۹×۲۵/۵سم [اهدائی ف:۸-۴۱]

● اجازة لمحیی الدین بن علی بن احمد الجامعی / اجازات / عربی

ijāzat-un li-muḥy-id-dīn ibn-i ʻalī ibn-i aḥmad al-jāmiʻī

منصوری، محمد بن حارث، ق۱۰ قمری

mansūrī, mohammad ebn-e hāres (- 16c)

تاریخ اجازه: شب ۲۳ شوال ۹۷۷ق

[طبقات اعلام الشیعة قرن ۱۰ص۲۱۳]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۹۵۵/۱۰

خط: نستعلیق، کا: احمد بن صالح درازی بحرانی، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج آلبالویی مقوایی عطف مشکی، ۱۵ سطر (۶×۱۲)، قطع: ربعی، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۱۶-۴۱۰]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ص ۲۰۰۹۵

آغاز: اللهم احمدک ناصب اعلام الهدایة و رافع منار اهل الدرایة

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ اهدایی رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی آهارمهره، جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول با ترنج و سرترنج، ۳گ (۳۱۴ر-۳۱۶ر)، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۹×۲۵/۵سم [اهدائی ف: ۸-۵۰]

● اجازة لمرتضی قلی / اجازات / عربی

ijāzat-un li-mullā murtiḍā qulī

شفتی بیدآبادی، محمد باقر بن محمد نقی، ۱۱۷۵؟ - ۱۲۶۰ قمری

šaftī bīd-ābādī, mohammad bāqer ebn-e mohammad naqī (1762 - 1844)

تاریخ اجازه: ۲ ذیحجه ۱۲۵۶ق

۱. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۲۰۸/۶

خط: نسخ، کا: احمد بن محمد خوانساری، تا: با تاریخ ۱۲۶۰ق؛ کاغذ آهارمهره، جلد: تیماج زرد شتری مجدول، ۸گ (۳۸ پ-۴۵ر)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱-۱۶۰]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۵۸۹

آغاز: بسمله، رب انی اعوذ بک من همزات الشیاطین. الحمد لله المعین لمن استعان منه فی الشداید و الصعاب

خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد حسن بن حاجی محمد قزوینی، تا: دهه اول شوال ۱۲۶۳ق، جا: دارالسلطنه اصفهان؛ مقابله و تصحیح شده از روی سواد خط مجیز در ذیقعده ۱۲۶۴ق، دارای حواشی با نشان «منه دام ظله العالی»، اول نسخه یادداشت استکتاب از محمد بن عبدالرحیم قزوینی اصفهانی در ۱۰ شعبان ۱۲۶۵ ق در اصفهان؛ اهدایی رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ تملک: مصطفی حسینی صفائی خوانساری در جمادی الاول ۱۳۶۶ ق، مهر: «مصطفی الحسینی ۱۳۴۲»، «یا محمد ۱۲۶۳»؛ کاغذ: فرنگی نخودی آهارمهره، جلد: تیماج مشکی مجدول ضربی با ترنج و سرترنج، ۱۳گ (۴۲پ-۵۴ر)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [اهدائی ف: ۸-۵۷]

● اجازة لمسیب القاینی / اجازات / عربی

ijāzat-un li-musayyib al-qāyinī

صدرالدین محمد بن عبدالرشید، ق۱۱ قمری

sadr-od-dīn mohammad ebn-e ʻabd-or-rašīd (- 17c)

تاریخ اجازه: ۱۰۴۸ق؛ محل صدور اجازه: شیراز

اجازه روایت و گواهی «سماع» کتاب «تهذیب الاحکام» شیخ طوسی است از صدرالدین محمد بن عبدالرشید به ملا مسیب قاینی.

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۵۹۲/۲-عکسی

آغاز: الحمدلله وحده. و اناالعبد الضعیف

خط: نسخ خوش، کاتب = مؤلف، تا: ۱۰۴۸ق، جا: شیراز؛ در پایان «تهذیب الاحکام» [عکسی ف: ۱-۱۰]

● **اجازة لمصطفی افندی** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-muṣṭafā afandī

سامی، یعقوب بن عثمان، ق۱۴ قمری

sāmī, ya'qūb ebn-e 'osmān (- 20c)

تاریخ اجازه: ۱۳۱۰ق

اجازه برای مصطفی افندی بن ولی الدرامه‌وی که با متن اجازه ابی عبدالرحمن محمد شاکر توقادی نوشته شده و مجیز اجازه روایت «دلائل الخیرات» را در ذیل این اجازه افزوده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۹۶۷

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ تاریخ و نام مجیز به‌خط وی با مهر دائری «یعقوب سامی» دیده می‌شود؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۹گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۵-۲۳۷]

● **اجازة لمصطفی افندی و ولده** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-muṣṭafā afandī wa walad-i-h

اربیلی، خلیل بن خلیل، ق۱۳ قمری

arbīlī, xalīl ebn-e xalīl (- 19c)

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۶۰/۳عکسی

آغاز: بسمله. و به نستعین الحمد لله الذی وصل من انقطع الیه و فاز بمتواتر افضاله. ؛

نسخه اصل: کتابخانه سلیمانیه، استانبول ترکیه؛ کاتب = مؤلف، تا: ۱۱۹۵ق، جا: مکه؛ ۲۱ و ۲۵ سطر [عکسی ف: ۴-۱۲۵]

● **اجازة لمعین الدین احمد = گواهی بلوغ قرائت** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-mu'īn-id-dīn aḥmad = govāhī-ye bolūq-e qerā'at

فیض کاشانی، محمد بن شاه مرتضی، ۱۰۰۶ - ۱۰۹۱ قمری

feyz-e kāšānī, mohammad ebn-e šāh morteza (1598 - 1680)

اجازه به معین الدین احمد فرزند فیض کاشانی.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۱۸۶/۳

خط: نسخ،کاتب= مؤلف،تا: ۲۰ ربیع الاول۱۰۸۳ق[مختصر ف:-۲۳]

● **اجازة لملا حسینعلی** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-mullā ḥusayn-'alī

محمد جواد بن محمد حسن

mohammad javād ebn-e mohammad hasan

اجازت روایت و اجتهاد از شیخ محمد جواد بن خیر الحاج محمد حسن (که نباید صاحب الجواهر باشد) به آخوند ملاحسینعلی، بی تاریخ. اجازه‌دهنده از شیخ محمد حسن (گویا صاحب الجواهر - ۱۲۶۶ ق) و او از سید محمد جواد عاملی مجاور نجف اجازه داشته است.

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۶۳۹/۱

آغاز: الحمدلله جل جلاله و عم نواله، الذی انعم علی الممکنات ... اما بعد، فقد و رد أن العلماء ورثة الانبیاء؛ **انجام:** الواثق بفضل الله الکیم الجواد بن خیر الحاج محمد حسن رح ...

خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ سپس «اجازه» از محمد حسن صاحب الجواهر؛ مهر: «عبده الراجی محمد جواد بن محمد حسن» (بیضی)؛ ۶گ (۱پ-۶ر) [ف: ۲-۹]

● **اجازة لملا خلیل** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-mullā xalīl

شفتی بیدآبادی، محمد باقر بن محمد نقی، ۱۱۷۵؟ - ۱۲۶۰ قمری

šaftī bīd-ābādī, mohammad bāqer ebn-e mohammad naqī (1762 - 1844)

تاریخ اجازه: ۱۶ ذیقعده ۱۲۵۶ق.

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:بدون شماره

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۶ ذیقعده ۱۲۵۶ق [مختصرف: -۲۵]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۵۸۹/۸

آغاز: بسمله. و منه الاعانة فی جنات النعیم. الحمد لله الذی له ما فی السموات و ما فی الأرض و له الحمد فی الآخرة

خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد حسن بن حاجی محمد قزوینی، تا: دهه اول شوال ۱۲۶۳ق، جا: دارالسلطنه اصفهان؛ مقابله و تصحیح شده از روی سواد خط مجیز در ذیقعده ۱۲۶۴ق، دارای حواشی با نشان «منه دام ظله العالی»، اول نسخه یادداشت استکتاب از محمد بن عبدالرحیم قزوینی اصفهانی در ۱۰ شعبان ۱۲۶۵ ق در اصفهان؛ اهدایی رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ تملک: مصطفی حسینی صفائی خوانساری در جمادی الاول ۱۳۶۶ ق، مهر: «مصطفی الحسینی ۱۳۴۲»، «یا محمد ۱۲۶۳»؛ کاغذ: فرنگی نخودی آهارمهره، جلد: تیماج مشکی مجدول ضربی با ترنج و سرترنج، ۲گ (۸۲پ-۸۳ر)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [اهدائی ف: ۸-۵۷]

← اجازة لملا رفیعا ⟵ اجازة لمحمد رفیع بن محمد مؤمن الگیلانی

● **اجازة لملا سیف الدین** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-mullā sayf-ud-dīn

تبریزی، محمد باقر بن علی، ق۱۲ قمری
tabrīzī, mohammad bāqer ebn-e ʻalī (- 18c)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۵۲۳/۲
خط: نستعلیق،کاتب = مؤلف،تا: ذیحجه ۱۱۰۱ق [مختصر ف: -۲۷]

● **اجازه به ملا شکرالله** / اجازات / فارسی
ejāze be mollā šokr-ol-lāh
انصاری، مرتضی بن محمد امین، ۱۲۱۴ - ۱۲۸۱ قمری
ansārī, morteza ebn-e mohammad amīn (1800 - 1865)
تاریخ اجازه: روز اربعین ۱۲۷۵ق
اجازه‌ای است مبنی بر وکالت ملا شکرالله از سوی ایشان در امور حسبیه با این عبارت: «بسمله، جناب مستغنی عن الالقاب و الصفات آخوند ملا شکرالله ایده الله تعالی فی الدارین مأذون و مرخص می‌باشد در تصرف در جمیع امور حسبیه منوطه بنظر حاکم شرع انور یا وکیل ایشان به شرط سلوک طریق احتیاط و عدم استعمال حیل شرعیه در حقوق و اسئله الدعاءو ال الاستغفار لمحرر هذه الکلمات احقر العباد مرتضی الانصاری فی یوم الاربعین سنة ۱۲۷۵ حامدالله مصلیا علی محمد و آله صلی الله علیهم اجمعین».

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۷۹۰۶
کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ در پشت برگ آخر «مجموعه ۷۹۰۶» نگاشته شده [ف: ۲۷-۴۲]

● **اجازة لملا صفر علی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-mullā ṣafar ʻalī
شفتی بیدآبادی، محمد باقر بن محمد نقی، ۱۱۷۵؟ - ۱۲۶۰ قمری
šaftī bīd-ābādī, mohammad bāqer ebn-e mohammad naqī (1762 - 1844)
تاریخ اجازه: ۱۶ شعبان ۱۲۵۴ق
آغاز: بسمله و منه الاعانة للفوز بما فی جنات النعیم و الوقایة من شداید درک الجحیم الحمدلله الذی هدانا الی شرایف الاسلام بوسیله نبیه الذی هو اشرف الانبیاء...

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۸۵/۱۰
آغاز:برابر؛ **انجام:** و السموات و الخضوع و الخشوع فی السؤال للهدایة الی الصواب و الوقایة عن الزلل و اخطاء فی کل باب حرره خادم الشریعة فی سادس عشر شهر شعبان فی سنه ۱۲۵۴
خط: نسخ خوب، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی شکری آهارمهره، جلد: تیماج مشکی با جدول‌های گرهی عطف میشن ۱۲ص (۱۴۱-۱۵۲)، ۲۱ سطر (۸/۵×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱/۴سم [ف: ۲۹/۱-۵۶۲]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۵۴۸/۱۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** فی اتصاف شخص وصیا لنبی رجوعه الی نفسه لکون الانسان علی نفسه بصیره.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۹۲گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۳۳/۲-۱۷۵]

۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۰۳۸/۶ و عکسی ۲۰۹۸/۶
بی‌کا، تا: قرن ۱۳ (در حیات مؤلف)؛ جلد: تیماج مشکی، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [محدث ارموی مخ: ۱-۳۳] و [عکسی ف: ۶-۱۲۴]

● **اجازة لملا محسن** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-mullā muḥsin
رشتی، کاظم بن قاسم، ۱۲۱۲ - ۱۲۵۹ قمری
raštī, kāzem ebn-e qāsem (1798 - 1843)
اجازه‌ای به آخوند ملا محسن

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۱۳۱/۳
خط: نسخ، کا: شیخ علی بن عباس بحرانی، تا: ۱۲۶۶ ق؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی، قطع: جیبی [میراث شهاب س۸ش۲: ۲۵]

● **اجازة لملا محمد** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-mullā muḥammad
شفتی بیدآبادی، محمد باقر بن محمد نقی، ۱۱۷۵؟ - ۱۲۶۰ قمری
šaftī bīd-ābādī, mohammad bāqer ebn-e mohammad naqī (1762 - 1844)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۵۴۸/۱۵
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۳۳/۲-۱۷۵]

● **اجازة لملا محمد باقر** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-mullā muḥammad bāqir
شفتی بیدآبادی، محمد باقر بن محمد نقی، ۱۱۷۵؟ - ۱۲۶۰ قمری
šaftī bīd-ābādī, mohammad bāqer ebn-e mohammad naqī (1762 - 1844)

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۵۴۸/۹
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۳۳/۲-۱۷۵]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۵۴۸/۲۴
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۱ سطر،

اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۲/۳۳-۱۷۵]

● **اجازة لملا محمد حسن** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-mullā muḥammad ḥasan

شفتی بیدآبادی، محمد باقر بن محمد نقی، ۱۱۷۵؟ - ۱۲۶۰ قمری

šaftī bīd-ābādī, mohammad bāqer ebn-e mohammad naqī (1762 - 1844)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۵۴۸/۱۳

۲۳ محرم ۱۲۵۵؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۲/۳۳-۱۷۵]

● **اجازة لملا محمد رضا** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-mullā muḥammad riḍā

مجلسی، محمد تقی بن مقصود علی، ۱۰۰۳؟ - ۱۰۷۰ قمری

majlesī, mohammad taqī ebn-e maqsūd ʻalī (1595 - 1660)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۷۸۹/۱

آغاز: انهاه المولی الفاضل اللوذعی الالمعی مولانا محمدرضا ادام الله تعالی تأییده سماعاً و تحقیقاً فی مجالس آخرها اوائل ربیع الاول سنة احدی و ستین من الهجرة و اجزت له؛ **انجام:** احوج المربوبین الی رحمة ربه الغنی محمد تقی بن مجلسی عفی عنهما حامد ... مصلیا مسلما.

مجیز در آخر جزء ثانی از همین کتاب مجدداً اجازه خود را مکرر نموده و به‌خط خود نوشته «انهاه المولی الفاضل الصالح اللوذعی الالمعلی مولانا محمدرضا ... سنة ستین بعد الالف نمقه بیده الفانیة محمد تقی بن مجلسی عفی عنهما ...»؛ کاتب = مؤلف، تا: ۱۰۷۰ق؛ جلد: تیماج لولادار، اندازه: ۱۸×۳۰سم [ف: ۱۳-۱۸۴]

● **اجازة لملا محمد شفیع** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-mullā muḥammad šafīʻ

شفتی بیدآبادی، محمد باقر بن محمد نقی، ۱۱۷۵؟ - ۱۲۶۰ قمری

šaftī bīd-ābādī, mohammad bāqer ebn-e mohammad naqī (1762 - 1844)

تاریخ اجازه: ذیقعده ۱۲۵۲ق

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۵۴۸/۷

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۲/۳۳-۱۷۵]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۵۴۸/۱۹

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۲/۳۳-۱۷۵]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [مختصر ف: -۲۵]

● **اجازة لملا محمد صدیق** / اجازات / عربی - فارسی

ijāzat-un li-mullā muḥammad ṣiddīq

عبدالعظیم بن عبدالحمید، قرن ۱۴ قمری

ʻabd-ol-ʻazīm ebn-e ʻabd-ol-hamīd (19c)

تاریخ اجازه: شنبه ۱ ذیقعده ۱۳۴۱ق

اجازه عبدالعظیم پسر ملا عبدالحمید به ملا عبدالحمید شهیر به ملا محمد صدیق به برای تدریس در علوم معقول و منقول با گواهی محمد بن عبدالمومن مردوخ و اسدالله اسفندیاری رئیس معارف کردستان در ۷/۲/۷. از رهگذر تاریخ آموزش دینی بسیار سودمند است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۸۰۳

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۲۵ ربیع الثانی؛ از آن فروزانفر؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تازه، ربعی، ۱۵گ، ۱۷ سطر (۹×۱۶)، قطع: ربعی [ف: ۱۷-۲۲۴]

● **اجازة لملا نور محمد** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-mullā nūr-muḥammad

شفتی بیدآبادی، محمد باقر بن محمد نقی، ۱۱۷۵؟ - ۱۲۶۰ قمری

šaftī bīd-ābādī, mohammad bāqer ebn-e mohammad naqī (1762 - 1844)

تاریخ اجازه: ۱۹ ذیحجه ۱۲۵۶ق

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۵۴۸/۱

آغاز: بسمله و منه التوفیق للفوز بما فی جنات النعیم و النجاه من شدائد عذاب الجحیم

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۲/۳۳-۱۷۵]

● **اجازة لملک محمد بن سلطان حسین الاصفهانی** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-malik muḥammad ibn-i sulṭān ḥusayn al-iṣfahānī

کرکی، علی بن هلال، - ۹۸۴ قمری

karakī, ʻalī ebn-e helāl (- 1577)

تاریخ اجازه: دهه دوم صفر ۹۸۴ق؛ محل صدور اجازه: اصفهان

آغاز اجازه: بسمله. الحمدلله المتعالی عن صفات المخلوقین المنزه عن نعوت الناعتین
انجام اجازه: و کتب ذلک بیده الفانیه الفقیر الضعیف المستغفر من ذنوبه علی بن عبدالعالی بالمشهد المقدس الغروی علی مشرفه الصلوة و السلم و التحیه و الاکرام لاثنی عشره ان بقیت من شهر شعبان المبارک سنه اربع و ثلثین و تسعمایه و کتب الفقیر الحقیر الدایر التقصیر علی بن هلال الکرکی عامله الله بلطفه الخف بمحمد و علی صلوات الله علیهما و علی الهما الطاهرین فی العشر اثانی من صفر ختم بالخیر و الظفر من سنة اربع و ثمانین و تسعمایه فی بلدة اصفهان
چاپ: در ضمن اجازات بحار الانوار (ج۱۰۹: ۸۳-۸۰)
[الذریعة ۲: ۲۲۳؛ طبقات اعلام الشیعة، قرن ۱۰هـ ص ۱۶۳]

۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۷۰۸/۲۹
کا: حسین بن حیدر کرکی عاملی، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی با تیماج عنابی لبه‌دار، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۱۰۲۷]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۷۵/۵۱
آغاز و انجام: برابر
کا: ابراهیم بن محمد حرفوشی کرکی عاملی، تا: ۱۰۷۱ق؛ تملک: علامه مجلسی؛ کاغذ: نخودی آهارمهره، جلد: میشن عنابی ضربی با ترنج و سرترنج، ۳گ (۲۸۳ر-۲۸۵پ)، ۱۸-۱۷ سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۲/۳×۲۰/۱سم [ف: ۲۹/۱-۵۲۸]

● اجازة لمنصور بن محمد بن الترکی الغروی / اجازات / عربی

ijāzat-un li-manṣūr ibn-i muḥammad at-turkī al-ġarawī

قطیفی بحرانی، ابراهیم بن سلیمان، - ۹۵۰ ؟ قمری
qatīfī bahrānī, ebrāhīm ebn-e soleymān (- 1544)

تاریخ اجازه: ۹۲۳ق
آغاز اجازه: یقول الفقیر الی الله المنان ابرهیم بن سلیمان انی قد اجزت مضمون ما حوته هذه الاجازة للشیخ الاجل الرکن الاظل
انجام اجازه: و استغفر الله العظیم لی و له و للمؤمنین و المؤمنات إنه غفور رحیم
چاپ: ضمن اجازات بحار الانوار (ج۱۰۸: ۱۰۷)

۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۷۰۸/۳۵
کا: حسین بن حیدر کرکی عاملی، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی با تیماج عنابی لبه‌دار، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۱۰۲۷]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۷۵/۵۵
آغاز: برابر
کا: ابراهیم بن محمد حرفوشی کرکی عاملی، تا: ۱۰۷۱ق؛ تملک: علامه مجلسی؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: میشن عنابی ضربی با ترنج و سرترنج، ۱گ (۳۰۳پ)، ۱۸-۱۷ سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۲/۳×۲۰/۱سم [ف: ۲۹/۱-۵۲۹]

● اجازة لموسی افندی / اجازات / عربی

ijāzat-un li-mūsā afandī

عینتابی، محمد منیب بن محمد، - ۱۲۳۴ ؟ قمری
ʻayntābī, mohammad monīb ebn-e mohammad (- 1819)

تاریخ اجازه: روز عاشورا ۱۲۰۹ق
اجازه‌ای است برای موسی افندی فرزند محمد بوزاقی که در آن مختصری از شرح حال مجیز و طرق روایتی وی آمده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۸۷۴
آغاز: نحمدک اللهم یا من قد أحاط بکل شیء علماً و نصب من مصنوعاته علی کمال قدرته علماً؛ **انجام:** و سلام علی المرسلین و الحمدلله رب العالمین
خط: نسخ زیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ فاصله بین جمله‌ها دوائر زرین، صفحه‌ها مجدول به زر و مشکی و شنگرف؛ با مهر بیضوی مجیز «السید محمد منیب»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۷گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۸-۶۸]

● اجازة لمولی جمشید / اجازات / عربی

ijāzat-un li-mawlā jamšīd

شیخ بهائی، محمد بن حسین، ۹۵۳ - ۱۰۳۰ قمری
šeyx-e bahāʼī, mohammad ebn-e hoseyn (1547 - 1621)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۹۴۶/۲
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۹۹۳ق [ف: ۸-۵۶۳]

● اجازة لمهدی طهرانی / اجازات / عربی

ijāzat-un li-mahdī ṭihrānī

مرعشی، شهاب الدین، ۱۲۷۶ - ۱۳۶۹ شمسی
marʻašī, šahāb-od-dīn (1897 - 1990)

اجازه نقل حدیث است که برای حاج شیخ مهدی طهرانی معروف به «معز الدوله» مرقوم نموده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۵عکسی
آغاز: الحمد لله الذی تواترت نعمائه و تظافرت آلائه وتسلسلت مکارمه و استفاضت مراحمه عز سلطانه وقوی برهانه؛ **انجام:** عصمنا الله و ایاک من الزلل و الخطل والهفوة فی القول و العمل انه علی ذلک قدیر و بالاجابة جدیر
نسخه اصل: مجاز؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۲۷ رمضان

۱۳۷۵ق،جا:حرم مطهر حضرت معصومه؛۳۶گ[عکسی ف:۱-۱۰۷]

← اجازه لمیرداماد ⟵ اجازة لمحمد باقر بن محمد الاسترآبادی

● **اجازة لمیرزا محسن** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-mīrzā muḥsin

آقا جمال خوانساری، محمد بن حسین، - ۱۱۲۵ قمری

āqā jamāl-e xānsārī, mohammad ebn-e hoseyn (- 1713)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۵۷۶/۳-ف

نسخه اصل: انجمن آثار ملی؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: جمادی الاول ۱۰۲۲ق؛ ۲۱ سطر (۱۰×۱۹) [فیلمها ف: ۲-۱۹۰]

● **اجازة لمیرزا محمد** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-mīrzā muḥammad

گنجوی، حسین بن ملا قلی، ق۱۳ قمری

ganjavī, hoseyn ebn-e mollā qolī (- 19c)

صورت اجازه‌ای به «آغا میرزا محمد» که باید فرزند حاج کریم خان قاجار کرمانی (-۱۲۸۸ق) باشد که تقریرات پدرش را به نام «حدایق الاصول» در ۱۲۷۶ق گرد آورده است. مشایخ این اجازه روایت از سید کاظم رشتی (- ۱۲۵۹ق) آغاز می‌شود سپس شیخ احمد احسایی (- ۱۲۴۲ق) تا امامان ادامه می‌یابد و در ۲۸ ذیقعده ۱۲۸۹ق نگاشته شده است.

آغاز کتاب: الحمدلله شارح صدور العالمین لتلاوة کتابه الحق المبین ... اما بعد، فان المولی الجلیل ... العلامة ... مولانا الآغا میرزا محمد احسن الله حاله ... قد استجازنی ... و استجزت الله سبحانه و اجزت لجنابه.

[الذریعة ۲۸۱/۶]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۲۲۵/۲-عکسی

آغاز: الحمدلله شارح صدور العالمین لتلاوة کتابه الحق المبین ... اما بعد، فان المولی الجلیل ... العلامة ... مولانا الآغا میرزا محمد احسن الله حاله ... قد استجازنی ... و استجزت الله سبحانه و اجزت لجنابه؛ **انجام:** و کتب العبد العاصی حسین بن الحاج مولی قلی الکنوی فی یوم الثامن و العشرین من شهر ذی قعدة الحرام فی سنة التاسع بعد الثمانین و مأتین و الالف ... حامداً مصلیاً مسکماً مستغفراً (مهر ایشان).

خط: نسخ خوش، کاتب = مؤلف، تا: ۲۸ ذیقعده ۱۲۸۹ق؛ به دنبال «القضاء و الشهادات»؛ مهر بیضوی اجازه دهنده «ابن حسین (؟) حسین ...» [عکسی ف: ۱-۹]

● **اجازة لمیرزا محمد رضا** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-mīrzā muḥammad riḍā

شفتی بیدآبادی، محمد باقر بن محمد نقی، ۱۱۷۵؟ - ۱۲۶۰ قمری

šaftī bīd-ābādī, mohammad bāqer ebn-e mohammad naqī (1762 - 1844)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۵۴۸/۲۵

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۲/۳۳-۱۷۵]

● **اجازة لمیر سید علی** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-mīr sayyid ʻalī

مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی، ۱۰۳۷ - ۱۱۱۰ قمری

majlesī, mohammad bāqer ebn-e mohammad taqī (1628 - 1699)

تاریخ اجازه: ذیحجه ۱۰۸۴ق

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۰۶۲/۹

در فهرست این اجازه با عنوان «اجازه میر عبدالباقی خواتون آبادی برای میر سید علی» ثبت شده است؛ کا: عبدالباقی بن امیر محمد حسین حسینی، تا: شب یک‌شنبه جمادی الاول ۱۱۹۸ق؛ از روی خط مجلسی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲گ (۱۱۲پ-۱۱۳ر)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [ف: ۱۶-۶۲]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۰۴۶/۱۱-ف و ۶۱۴۳/۸-عکس

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۲-۴۳ و ف: ۳-۲۴۲]

● **اجازة لناصر بن ابراهیم بویهی حساوی** / اجازات / عربی

ijāzat-un li-nāṣir ibn-i ibrāhīm buwayhī ḥasāwī

بیاضی، علی بن محمد، ۷۹۱ - ۸۷۷ قمری

bayāzī, ʻalī ebn-e mohammad (1390 - 1473)

تاریخ اجازه: شب جمعه ۱۱ شعبان ۸۵۲ق

بیاضی در این اجازه بعد از مقدمه‌ای کوتاه، اجازه محمد بن حسن بن یوسف حلی، فخرالمحققین (۷۷۱ق) به علی بن حسن بن احمد بن مظاهر در ذیحجه ۷۴۱ق را نقل کرده است.

آغاز اجازه: الحمدلله الذی دل وجوب وجوده افتقار علی اتصافه بالکمالات و دل غناوه المستفاد من وجوبه علی نفی المکنونات

انجام اجازه: باسمه سالفا فلیروها لمن شاء واحب فانه اهل لذلک و کتب لیلة الجمعة لاحد عشر لیلة خلت من شهر شعبان سنة اثنین و خمسین و ثمانمایة و الحمدلله وحده و صلی الله علی سیدنا محمد و علی آله و صحبه و سلم

چاپ: ضمن اجازات بحار الانوار (ج۱۰۷: ۲۲۵-۲۲۲-۲۲۱)
[الذریعة ۱: ۲۲۱]

۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۷۰۸/۴۷
تذکر: در فهرست به اشتباه با عنوان اجازه فخرالدین محمد بن الحسن بن یوسف بن المطهر الحلی للشیخ ناصر بن ابراهیم البویهی الاحسائی معرفی شده است؛ کا: حسین بن حیدر کرکی عاملی، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی با تیماج عنابی لبه‌دار، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۱۰۲۷]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۷۵/۶۸
آغاز و انجام: برابر
کا: ابراهیم بن محمد حرفوشی کرکی عاملی، تا: ۱۰۷۱ق؛ تملک: علامه مجلسی؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: میشن عنابی ضربی با ترنج و سرترنج، ۴گ (۳۳۶ر-۳۳۹پ)، ۱۸-۱۷ سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۲/۳×۲۰/۱سم [ف: ۲۹/۱-۵۳۲]

● **اجازة لناصر بن محمد جارودی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-nāṣir ibn-i muḥammad jārūdī
سماهیجی، عبدالله بن صالح، ۱۰۷۶؟ - ۱۱۳۵ قمری
samāhījī, ʻabd-ol-lāh ebn-e sāleh (1666 - 1723)
تاریخ اجازه: دوشنبه ۲۳ صفر ۱۱۲۸ق، محل صدور اجازه: بهبهان
اجازه‌ای مفصل که سماهیجی برای شیخ ناصر بن محمد جارودی خطی نوشته و در آن طرق روایتی خود و طریق روایت کتاب‌های حدیثی شیعه و بعضی از کتاب‌های عامه را می‌آورد.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۵۸۲
آغاز: الحمدلله علی جزیل افضاله و جلیل نواله و الصلاة علی سیدنا محمد النبی و آله و علی جملة أصحابه و حملة حدیثه و رجاله؛ **انجام:** و مصادمة الحروب و القتال و معاناة الشخوص و الانتقال فی بلدة بهبهان فی عصر الاثنین ...
خط: نستعلیق، کا: حسین بن محمد البحرانی، تا: ۱۱ ذیحجه ۱۱۵۵ق؛ در پایان قطعه‌ای ناتمام از صورت اجازه ملا محمد باقر مجلسی به شیخ احمد بن محمد بن یوسف بحرانی به‌خط کاتب اجازه اول نوشته شده است؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۳۵گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۱۴-۳۴۵]

● **اجازة لناصرالدین محمد بن ظاهر** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-nāṣir-id-dīn muḥammad ibn-i ẓāhir
صفدی، خلیل بن ایبک، ۶۹۶ - ۷۶۴ قمری
safadī, xalīl ebn-e ībak (1297 - 1363)

۱. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۷۴/۳۳ ـ ب
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: فرنگی، فاقد جلد، ۲۷ سطر (۹×۱۸)، اندازه: ۱۸/۵×۲۸سم [ف: ۱-۱۵۶]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۹۵۷/۲۸
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی آهارمهره، جلد: تیماج مشکی،۲ص(۱۱۰-۱۱۱)،اندازه:۱۷/۵×۲۱/۸سم[ف: ۷-۸۱۸]

● **اجازة لنجم الدین عبدالرحیم بن عبدالرحمن بن نصران شحام** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-najm-ud-dīn ʻabd-ur-raḥīm ibn-i ʻabd-ur-raḥmān ibn-i naṣrān šaḥḥām
قطب الدین شیرازی، محمود بن مسعود، ۶۳۴ - ۷۱۰ قمری
qotb-od-dīn šīrāzī, mahmūd ebn-e masʻūd (1237 - 1311)

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۲۰/۹
آغاز: بسمله. أما بعد حمدالله الذی قطب [[و أنطق الحصی و وعد من اطاع و اوعد من عصی
نسخه اصل: کتابخانه چستربیتی، شماره ۳۸۸۳. خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ربیع الثانی ۷۰۸ق؛ ۴گ (۳۶۸-۳۷۱)، ۱۹ سطر [عکسی ف: ۳-۲۵۲]

● **اجازة لنجم الدین محمد بن عمر بن یوسف** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-najm-ud-dīn muḥammad ibn-i ʻumar ibn-i yūsuf
سهروردی، عمر بن محمد، ۵۴۲ - ۶۲۲ ؟ قمری
sohravardī, ʻomar ebn-e mohammad (1148 - 1226)
اجازه قرائت «عوارف المعارف» ابی عبدالرحمن علی بن بزغش در دهه اول جمادی الاول ۶۷۷ق. [تاریخ اجازه با سال وفات سهروردی نمی‌خواند احتمالا مجیز ابن بزغش است که قرائت «عوارف المعارف» سهروردی را اجازه داده است.]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۴۷۸/۷-ف
نسخه اصل: کتابخانه توبینگن Ma VI 90؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلم‌ها ف: ۳-۱۵۷]

● **اجازة لنجیب الدین محمد** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-najīyb-id-dīn muḥammad
بحرانی، صالح بن عبدالکریم، - ۱۰۹۸ قمری
bahrānī, sāleh ebn-e ʻabd-ol-karīm (- 1687)
اجازه‌ای است به نجیب الدین محمد که در پایان شرح اربعین بهائی نوشته شده و گویا بحرانی پس از اینکه نجیب الدین شرح

اربعین را تا پایان پیش او خوانده است این اجازه را به او داده است. مجیز خود از شیخ بهایی اجازه داشته و در این اجازه از آن یاد می‌کند واین اجازه بخط خود مجیز است.
آغاز اجازه: بعد حمد الله تعالی علی حسن آلائه و صلوته علی اشرف انبیائه وکمل اولیائه
انجام اجازه: بالقیود المعتبرة فی اجازتی من الاحتیاط و کتب داعیه اقل خلق الله تعالی صالح بن عبد الکریم البحرانی فی ثامن عشرین شهر رمضان سنه ۱۱۷۸ [در فهرست چنین است، احتمالاً ۱۰۷۸ باشد] سائلامنه الدعا فی اوقاته حامدا مسلما مصلیا.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۷۴۴/۴
آغاز و انجام: برابر
کاتب = مؤلف، بی‌تا، جا: مشهد؛ تمام اجازه در فهرست آمده است؛ کاغذ: اصفهانی شکری، جلد: تیماج تریاکی یک لا، ۱ص (۴۰۳)، ۱۵ و ۱۷ سطر، قطع: خشتی، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۹-۹۸]

● **اجازة لنظام الدین علی نظمی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-niẓām-ud-dīn ʿalī naẓmī
اسلامبولی، احمد شاکر بن خلیل، ق۱۴ قمری
eslāmbūlī, ahmad šāker ebn-e xalīl (- 20c)
تاریخ اجازه: ۱۳۰۸ق
این اجازه برای نظام الدین علی نظمی بن عبدالرحیم فاروقی شیروانی نوشته شده و دیباچه و متن آن همان اجازه ابو عبدالرحمن محمد شاکر توقادی می‌باشد با اندک تغییری در بعضی از الفاظ آن و در پایان اجازه قرائت «دلائل الخیرات» از اسلامبولی برای نظمی افزوده شده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۹۶۵
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ فواصل دوائر زرین و صفحه‌ها به زر و مشکی، در پایان خط مجیز و مهر دائری وی «احمد شاکر» دیده می‌شود؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۵گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۲۵-۲۶۳]

● **اجازة لنظام الدین محمد بن حافظ** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-niẓām-id-dīn muḥammad ibn-i ḥāfiẓ
قادری مشرعی، عبدالفتاح، ق۱۲ قمری
qāderī mašraʿī, ʿabd-ol-fattāh (- 18c)
تاریخ اجازه: ربیع الثانی ۱۱۲۱ق
اجازه‌ای به نظام الدین محمد بن حافظ عبدالغنی الاحمدآبادی برای پوشیدن خرقه قادریه جبریه

شیراز؛ بنیاد فارس‌شناسی؛ شماره نسخه:۸۴/۴
آغاز: الحمدلله رب العالمین حمدا یوافی نعمه و یکافی مزیده سبحانک لااحصی ثناء علیک
خط: نسخ، کا: اسدالله بن علی اکبر، تا: ۱۲۸۵ق؛ جلد: تیماج مشکی بی لایه، ۲گ (۱۵۷ر-۱۵۹ر)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۷/۵سم [ف: -۱۰۳]

● **اجازة لنورالدین محمد بن حمویه** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-nūr-id-dīn muḥammad ibn-i ḥamawīye
نجم الدین کبری، احمد بن عمر، ۵۴۰ - ۶۱۸ ؟ قمری
najm-od-dīn-e kobrā, ahmad ebn-e ʿomar (1146 - 1222)
سواد اجازه ابی الجناب احمد الخیوقی الخوارزمی به شیخ نورالدین محمد بن حمویه، شامل: نسبة خرقة سیف الدین الباخرزی، نسبة خرقة شهاب الدین السمرقندی نسبة صحبة علی بن موسی الرضا، نسبة اولاد الشیخ ابی یزید البسطامی، نسبة خرقة شیخ الاسلام قوام الدین علی ... الی والده محمد و منه الی والده عیسی و منه ابی والده آدم و منه الی اخیه طیفور المعروف بابی یزید الی جعفر الصادق ... و نسبة خرقة الشیخ الشهاب الدین السهروردی.

تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه:۳۴۳/۸بخش۳
بی‌کا، بی‌تا؛ ۲گ، ۵۷پ-۵۹پ [ف: -۱۴۶]

● **اجازة لنورالدین محمد و محمد شفیع** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-nūr-id-dīn muḥammad wa muḥammad šafīʿ
مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی، ۱۰۳۷ - ۱۱۱۰ قمری
majlesī, mohammad bāqer ebn-e mohammad taqī (1628 - 1699)
تاریخ اجازه: شعبان ۱۰۸۸ق
اجازه مجلسی به دو برادر یعنی نورالدین محمد و محمد شفیع بن رفیع الدین محمد اصفهانی است که جلد دوم «بحار الانوار» و دیگر مجلدهای آن و بسیاری از کتاب‌های حدیث و فقه و تفسیر و کلام و اصول را بر ایشان خوانده بوده، اجازه روایت داده است و در آن زنجیره مشایخ خود را آورده است.

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۱۰۶/۲-عکسی
آغاز: اما بعد حمدالله علی نعمائه و الصلاة علی سید انبیائه ... فیقول الفقیر ... محمد باقر بن ... انه لما قرأ علی و سمع منی المولیان الجلیان النبیلان الفاضلان؛ **انجام:** و کتب هذه الاحرف فی شهر شعبان المعظم من شهور سنة ثمان و ثمانین بعد الالف لهجریه حامداً مصلیاً مسلماً.
خط: تحریری، کاتب = مؤلف، تا: شعبان ۱۰۸۸ق؛ به دنبال مجلد

دوم «بحار» که به خامه محمد شفیع بن محمد رفیع یکی از دو تن اجازه گرفتگان است؛ ۷ص (۴۸۳-۴۸۹) [عکسی ف: ۱-۱۰]

● **اجازة لیحیی لاهیجی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-yaḥyā lāhījī
شیخ بهائی، محمد بن حسین، ۹۵۳ - ۱۰۳۰ قمری
šeyx-e bahā'ī, mohammad ebn-e hoseyn (1547 - 1621)

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۴۶۹
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا [ف: ۱-۳۵۶]

● **اجازة لیحیی بن نبی البجستانی** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-yaḥyā ibn-i nabī al-bijistānī
حسینی، محمد بن محمد تقی، ق۱۲ قمری
hoseynī, mohammad ebn-e mohammad taqī (- 18c)
تاریخ اجازه: رمضان ۱۱۱۷ق
اجازه مفصلی است به ملا یحیی بن ملا نبی بجستانی که در پشت برگ اول «جامع الأحکام فی مسائل الحلال و الحرام» است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۱۹۸۱
آغاز: بسمله، الحمدلله الذی تروی احادیث وجوب وجوده ذرات الکائنات و یعترف بنصوص کرم وجده سر الممکنات؛ **انجام:** فکان ذلک فی مشهدالرضا علیه و علی آبائه و اولاده الوف من التحیة و الثناء فی اواخر شهر رمضان المبارک سنة ۱۰۱۷
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ ۱ص، ۲۶ سطر [ف: ۲۷-۳۶]

● **اجازة لیونس بن حسن الصیمری** / اجازات / عربی
ijāzat-un li-yūnus ibn-i ḥasan aṣ-ṣaymarī
شیخ بهائی، محمد بن حسین، ۹۵۳ - ۱۰۳۰ قمری
šeyx-e bahā'ī, mohammad ebn-e hoseyn (1547 - 1621)

تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۱۲۰/۲ حکمت
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۰۱۲ق [ف: ۲-۴۱]

← اجازه نامه ⪢ اجازة لحاجی مصطفی قلی

● **اجازه نامه** / اجازات / فارسی
ejāze-nāme

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۵۶۰/۴-ف
نسخه اصل:نسخه آقای حسن نراقی؛بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۲-۱۸۳]

● **اجازه وزارت خارجه** / اسناد / فرانسوی
ejāze-ye vezārat-e xāreje
اجازه وزارت خارجه مورخ ۱۸۹۹ به زبان فرانسه مبنی بر این‌که محمد امین پسر کریم افشار می‌تواند به کشورهای دوست برود، با روادیدهای روس و عثمانی در پشت.

تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۱۷۷
بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۷-۳۳۵]

● **اجالة الفکر فی فضاء القضاء و القدر** / کلام و اعتقادات / عربی
ijālat-ul fikr fi-l faḍā'-il qaḍā' wa-l qadar
فاضل هندی، محمد بن حسن، ۱۰۶۲ - ۱۱۳۷ قمری
fāzel-e hendī, mohammad ebn-e hasan (1652 - 1725)
وابسته به: استقصاء النظر فی البحث عن القضاء و القدر = استقصاء البحث و النظر فی مسائل القضاء و القدر؛ علامه حلی، حسن بن یوسف (۶۴۸-۷۲۶)
تاریخ تألیف: جمعه ۲۹ جمادی الثانی ۱۰۷۸ق
رساله‌ای در بحث قضا و قدر که در حقیقت شرحی است بر استقصاء النظر علامه حلی.
آغاز: الله احمد علی ان جعلنی من الطائفة المبرزیة المحقة الامامیة الاثنا عشریة و اظفرنی علی الطائفة العنکبوتیة المجبرة القدریة القذریة
انجام: رایة الشیطان فانتقمنا من الذین اجرموا و کان حقا علینا نصر المومنین و الحمد الله اولا و آخرا.

قائن؛ امام، سید حسن؛ شماره نسخه:۱۴/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد علی عاملی نجفی، تا: ۱۱۱۱ق؛ مصحح، دارای حواشی با نشان «منه سلمه الله تعالی»؛ تملک: علی بن محمد قائنی به سال ۱۱۶۵؛ جلد: تیماج قهوه‌ای ۳۰گ (۸پ-۳۸پ) اندازه: ۱۳/۵×۲۲سم [کتابخانه‌های قائن - ف: ۱۸۹]

← الاجباء ⪢ معنی الاجباء

● **اجتماع الامر و النهی** / اصول فقه / عربی
ijtimā'-ul amr wa-n nahy
وحید بهبهانی، محمد باقر بن محمد اکمل، ۱۱۱۸ - ۱۲۰۵ قمری
vahīd-e behbahānī, mohammad bāqer ebn-e mohammad akmal (1707 - 1791)

۱. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۳۱۹/۵
خط: نسخ، کا: محمد کریم بن کربلای بابا ی بدل آبادی، تا:

۱۲۲۴ق، جا: كربلا؛ واقف: حاج محمد على موحد، تاريخ وقف: ربيع الاول ۱۳۸۵؛ جلد: تيماج مشكى ضر بى با ترنج با سر، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۱۵۹]

۲. زنجان؛ امام جمعه؛ شماره نسخه:۵مجموعه بدون شماره

بى كا، بى تا [دليل المخطوطات: ۱-۱۳۳]

● اجتماع الامر و النهى = استحالة اجتماع الامر و النهى / اصول فقه / عربى

ijtimā'-ul amr wa-n nahy = istiḥālat-u ijtimā'-il amr wa-n nahy

طباطبائى كربلائى، على بن محمد على، ۱۱۶۱ - ۱۲۳۱ قمرى

tabātabā'ī karbalā'ī, 'alī ebn-e mohammad 'alī (1748 - 1816)

تاريخ تاليف: جمعه ۱۷ جمادى الاول ۱۲۱۲ق؛ محل تاليف: كربلا

رساله مختصرى است در امتناع اجتماع امر و نهى. اين بحث به‌درخواست حاج ميرزا محمد رحيم مشهور به آقا بزرگ نگاشته شده است.

آغاز كتاب: الحمدلله رب العالمين ... ان هذا اصل يتضمن تحقيق القول باستحالة اجتماع الامر و النهى فى شىء مطلقا تساوى متعلقها او اختلفا

انجام كتاب: ومما ذكرنا ظهر ان الفساد فى محل البحث و هو الصلاة فى المكان المغصوب انما نشأ من عدم المتقضى للصحة فيه لعدم وضوح الامر به مع ان الاصل عدمه.

[دنا ۲۲۴/۱ (۲۱ نسخه)؛ الذريعة۲۶۸/۱؛ ريحانة الادب ۴۲۸/۲؛ مكتبة اميرالمومنين ۲۲/۱]

۱. قم؛ مرعشى؛ شماره نسخه:۹۶۴۴/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** و صيره من فهماء الفحول ما يبتنى الفروع على الاصول و ما يتصف الا سانيد بالرد أو القبول

خط: نستعليق، كا: عبدالعظيم بن على خان زنوزى، تا: ۱۲۲۵ق، جا: در كربلا؛ جلد: تيماج قهوه‌اى بدون مقوا؛ ۴گ (۶۶پ-۶۹پ)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۵-۳۰]

۲. مشهد؛ رضوى؛ شماره نسخه:۷۲۴۱

آغاز و انجام: برابر

خط: شكسته، كا: سيد ابوالقاسم بن عباس، تا: چهارشنبه ۳ ذيقعده ۱۲۲۶ق، جا: كربلا؛ واقف: نائينى؛ ۹ص (۲۷-۳۵)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۶-۴۳]

قم؛ مركز احياء؛ شماره نسخه:۱۲۱۲/۴

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عكسى ف: ۴-۳۶]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۳۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** لعدم وضوح الامر مع ان الاصل عدمه.

خط: نسخ، كا: محمد عزيز بن عبدالرسول كاشانى، تا: ۱۲۳۱ق؛ ناتمام؛ كاغذ: ايرانى آهاردار، جلد: روغنى مشكى، ۳۵ سطر، قطع: ربعى، اندازه: ۱۲×۱۷/۵سم [ف:۴-۱۰۳]

۴. قم؛ گلپايگانى؛ شماره نسخه:۲۳۷۹/۵-۱۳/۵۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، كا: محمد بن صفر الفخار، تا: غره جمادى الاول۱۲۳۳ق؛ جلد: تيماج مشكى مجدول گرهى ضربى، ۵گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف:۱-۸۷]

۵. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۸۲۵/۱۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعليق، كا: محمد حسن بن محمدصادق نورى، تا: ۱۲۳۴ق، جا: كربلا؛ جلد: تيماج زرشكى بدون مقوا مجدول، ۶گ، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ:۱-۴۰]

۶. مشهد؛ رضوى؛ شماره نسخه:۱۹۶۳۶

آغاز: بسمله، الحمدلله رب العالمين و الصلوة و السلام على خير خلقه؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ خوانا، كا: محمد رضا بن على الكوكدى گلپايگانى، تا: پنجشنبه ۱۴ شعبان۱۲۴۴ق، جا: اصفهان؛ اهدايى رهبرى، خرداد ۱۳۷۳؛ كاغذ: فرنگى نخودى، جلد: ميشن خرمايى، ۵گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف:۱۶-۳]

۷. تهران؛ ملك؛ شماره نسخه:۵۷۱۶/۱

آغاز: برابر

تذكر: در فهرست با نام «اصول الفقه» و بى نام مؤلف ثبت شده است كه رساله با توجه به آغاز نسخه شناسايى شد؛ خط: نسخ، بى كا، تا: ۱۲۵۰؛ محشى؛ كاغذ: فستقى سفيد آبى، جلد: ميشن سياه، ۳گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۶/۸×۲۲/۲سم [ف: ۸-۴۸۳]

۸. تهران؛ مروى؛ شماره نسخه:۶۸۵/۹

بى كا، تا: ۱۲۶۹ق؛ قطع: خشتى [ف: -۲۹۴]

۹. تهران؛ ملك؛ شماره نسخه:۵۷۲۹/۱

آغاز: برابر **انجام:** المخير الشرعى ما كان تخيره شرعياً اى تصريح اشرع و هذه التخير عقلى. تم الرسالة

خط: نستعليق، بى كا، تا: قرن ۱۳؛ كاغذ: فستقى آبى، جلد: ميشن سياه۱۷گ(۱پ-۱۸ر)،۲۱ سطر،اندازه:۱۷/۲×۲۰/۹سم[ف: ۸-۴۸۳]

۱۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۷۰۷/۲۲

بى كا، تا: قرن ۱۳؛ كاغذ: فرنگى، جلد: تيماج قهوه‌اى ضربى مقوايى، ۲۱ سطر (۱۰/۵×۱۵)، قطع: ربعى، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۱۶-۶۸۱]

۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۹۷/۴ط

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بى كا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تيماج زرد يكلا مجدول، ۱۳ص (۳۵-۴۷)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف:۲۴/۳-۶۰]

۱۲. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۳۰۶/۱۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳، جا: کربلا و نجف؛ کاغذ: آهارمهره، جلد: تیماج قهوه‌ای ۵گ، ۲۱ سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف:۲۶۴]

۱۳. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۳۳۳/۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا عطف مشمع سرخ، ۶گ (۲۲۷-۲۳۲)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: -۲۸۶]

۱۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۲۲۱/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: ابوطالب، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی شکری و نخودی، جلد: مقوا، عطف و گوشه‌ها تیماج قهوه‌ای، ۴گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱۶-۳۹۸]

۱۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۱/۲-طباطبائی

آغاز و انجام: برابر

کاتب: سیدمحمد مهدی بن محمد طباطبائی مجاهد، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی آبی و نخودی، جلد: تیماجی زرشکی، ۶گ (۸-۱۴)، قطع: خشتی، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۲-۹۰]

۱۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۷۳/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج مشکی ضربی مقوایی با ترنج، ۱ص (۵۹۴)، ۲۴ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [سنا - ف: ۱-۳۶۳]

۱۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۸۱۲/۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد باقر محمد تقی حسینی قزوینی، بی تا، جا: سپاهان مدرسه جده؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی ضربی، ۶گ (۱۳۵پ-۱۴۱ر) [ف: ۱۰-۱۶۵۵]

۱۸. تهران؛ مدرسه معمارباشی؛ شماره نسخه:۵۷/۴

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای با روکش سبز، ۴گ (۱۳پ-۱۷پ) [ف: ۶۲]

۱۹. کرمانشاه؛ میبدی (خاندان)؛ شماره نسخه:۱۳۷/۲

بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی، ۸گ (۱۲۰ر-۱۲۷پ)، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [ف: -۹۹]

۲۰. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۰۳۷/۵

بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: وزیری؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی با تیماج مشکی ضربی درون تیماج زرد، ۴گ (۶۵-۶۹)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۴-۱۱۳۶]

۲۱. همدان؛ مدرسه غرب همدان؛ شماره نسخه:۱۰۱۶۹/۸

آغاز و انجام: برابر

نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه مؤلف شناسایی شد؛ خط: شکسته نستعلیق،بی‌کا، بی‌تا؛ اندازه: ۱۵×۲۱سم [رشت و همدان - ف: ۱۵۹۱]

● **اجتماع الامر و النهی** / اصول فقه / عربی

ijtimā'-ul amr wa-n nahy

نراقی، احمد بن محمد مهدی، ۱۱۸۵؟ - ۱۲۴۵؟ قمری

narāqī, ahmad ebn-e mohammad mahdī (1772 - 1830)

رساله‌ای استدلالی در عدم جواز اجتماع امر و نهی در یک موضوع، که اگر امر به چیزی تعلق گیرد و نهی به چیز دیگر، نمی‌توانند این دو با یکدیگر در یک موضوع باشند زیرا که اجتماع امر و نهی در یک موضوع محال است.

آغاز کتاب: بسمله فائدة مهمة. اعلم ان من باب التعارض تعارض العام و الخاص من وجه ما اذا تعلق الامر باحدهما.

انجام کتاب: قلنا انه ایضاً قد یشغل لما یورث من الضعف أو یشغل عن الصوم فی یوم آخر غیره.

[دنا ۱/ ۲۲۴ (۷ نسخه)]

۱. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۳۲۷/۷

آغاز: برابر

نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ ۲۲ سطر، قطع: ربعی [چهار کتابخانه مشهد- ف: -۲۰۵]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۰۴۵/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: اشرف مهدی، تا: با تاریخ ۱۲۲۴ق؛ کاغذ: پسته‌ای، جلد: میشن لایی قهوه‌ای ۳۳گ (۵ر-۳۷ر)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۵-۴۱۳]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۵۱۰/۱

آغاز و انجام: برابر

در فهرست نام مؤلف مهدی بن ابی ذر نراقی ذکر شده؛ خط: نسخ، کا: محمد ابراهیم بن محمد اسماعیل بن محمد جعفر خراسانی، تا: پنجشنبه ۲۱ محرم ۱۲۵۳ق، جا: اصفهان؛ جلد: تیماج قهوه‌ای بدون مقوا، ۱۸گ (۱پ-۱۸ر)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۲-۸۵]

۴. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۲۲۶۴/۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** یمکن ان یکون حسنا من وجه و قبیحا من وجه آخر.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فستقی و نخودی آهار مهره، جلد: میشن یک‌لای عنابی، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۵-۶۳۹]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۹۲۹/۱۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، ۱۴گ (۱۵۵ر-۱۶۸پ)، ۲۴ سطر، اندازه: ۹×۱۴/۵سم [ف: ۳۲-۸۰۵]

۶. گلپایگان؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۷/۲

کا: زین العابدین گلپایگانی، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی ضربی مجدول، ۴گ (۳۵ر-۳۸ر)، ۲۹ سطر، اندازه: ۱۹/۵×۲۹/۵سم [کتابخانه‌های گلپایگان - ف: ۲۲]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۷۳/۴

از مناهج نراقی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج مشکی ضربی مقوایی با ترنج، ۱۰ص (۵۵۰-۵۵۹)، ۲۴ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [سنا - ف: ۱-۳۶۳]

● **اجتماع الامر و النهی = تقریرات دروس میرزای شیرازی** / اصول فقه / عربی

ijtimā'-ul amr wa-n nahy = taqrīrāt-e dorūs-e mūrzāy-e šīrāzī

روزدری، علی، - ۱۲۹۰ قمری

rūzdarī, 'alī (- 1873)

رساله‌ای در اجتماع امر و نهی که تقریرات علی روزدری از درس‌های میرزا شیرازی است.

آغاز: بسمله، القول فی مسئلة اجتماع الامر و النهی و تنقیحه یقتضی تقدیم امور، الاول هل المسئلة هذه لفظیة او عقلیة؟ و علی الثانی اهی من المسائل الاصولیة او الکلامیة او من المبادی الاحکامیة؟ وجوه مختلفة منشائها اختلاف الوجوه

انجام: و یظهر وجه ذلک کله من التأمل فی ما حققنا فی المسائل المذکورة فراجع و الله الهادی الی سواء السبیل و الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی محمد و آله الطاهرین

چاپ: تقریرات آیة الله المجدد الشیرازی، المولی علی الروزدری، موسسة آل البیت لاحیاء التراث، قم، الطبعة الاولی، ۱۴۰۹-۱۴۱۵ق، ۴ ج

[الذریعة ۲۶۸/۱؛ فرهنگ آبادیهای ایران ۴۳۰؛ دنا ۲۲۴/۱ (۶ نسخه)]

۱. شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه:۳۷۰/۱

آغاز: برابر

در فهرست نام مؤلف آخوند خراسانی ذکر شده که ظاهراً اشتباه است و به قرینه آغاز نسخه تغییر یافت؛ خط: نستعلیق شکسته، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ ۱۴گ (۱-۱۵)، اندازه: ۱۷/۵×۲۲/۵سم [ف:۱-۱۱۹]

۲. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۹۴۸/۳

آغاز و انجام: برابر

نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین گردید؛ خط: شکسته نستعلیق و نسخ، کا: اسدالله بن صدر الدین حسینی تنکابنی، تا: ۱۶ رمضان ۱۳۰۷ق؛ واقف: شیخ هاشم قزوینی، تاریخ وقف: ۱۳۸۰؛ کاغذ: شکری فرنگی، جلد: مقوا، ۱۷گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف:۵-۳۳۲]

۳. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۷۲۳/۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** علی الخروج علی تقدیر حرمته فلایکون ما اخترناه قولاً خامساً.

در فهرست نام مؤلف را به احتمال محمد حسن آشتیانی ذکر کرده است که به استناد نسخه مرعشی ش ۱۱۳۲۳/۴ تغییر یافت؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: اوایل قرن ۱۴؛ مهر: حاج سید سعید؛ کاغذ: آبی، جلد: تیماج قهوه‌ای لایه‌ای، ۲۴گ (۸۶-۱۱۰)، ۱۷ سطر (۷×۱۴) ، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف:۲-۸۳۱]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۳۲۳/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد شفیع بن محمود، تا: یک‌شنبه ۲۳ رمضان ۱۳۹۰ق؛ حواشی که از خود مؤلف باید باشد توسط کاتب اشتباها داخل متن شده که البته در متن با علامتی مشخص گردیده است، مصحح، نسخه‌بدل‌ها گاه در حاشیه نسخه آمده است؛ مهر: آیت الله مرعشی نجفی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج حنایی ضربی مجدول، ۲۷گ (۱۵۵-۱۸۲)، ۲۱ سطر (۹/۵×۱۶)، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف:۲۸-۵۱۵]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۲۵۹/۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ کاغذ: سفید فرنگی آهاردار، جلد: تیماج سرخ ترنج دار، ۲۷ص (۱۷۶-۲۰۳)، ۲۶ سطر، قطع: خشتی، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۱۰-۸۵۶]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۱۶۴/۱

آغاز: برابر

خط: نسخ و نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ به خط یک نفر است که به دو شیوه نگاشته است، در حواشی کاستی‌ها جبران شده، کتابت شده با مسطر، رکابه‌دار؛ تملک: «بمنه تعالی. مالک هذا المملوک، مملوک مالک الملوک الاحقر محمد تقی بن جعفر من آل الشیخ رضا عفی عنهم» و مهر بیضی آن به خط نستعلیق با نقش گل و بوته و اسلیمی و تاریخ ۱۳۱۲؛ جلد: مقوایی با روکش کاغذ بنفش با گوشه‌ها و عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۷ و ۲۱ سطر، اندازه: ۱۷/۴×۲۱/۹سم [ف:۲۷/۱-۲۹۳]

۷. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۴۷۰/۴

آغاز: برابر

نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا، حسب الامر حاج شیخ مرتضی آشتیانی؛ مهر: حاج سید سعید؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف:۲-۵۷۴]

● **اجتماع الامر و النهی** / اصول فقه / عربی

ijtimā'-ul amr wa-n nahy

نراقی، عبدالصاحب محمد بن احمد، ۱۲۱۵؟ - ۱۲۹۷ قمری

narāqī, 'abd-os-sāheb mohammad ebn-e ahmad (1801 - 1880)

بحثی استدلالی در باره اجتماع امر و نهی با نقل اقوال و رد و ایراد، که شاید از کتاب بزرگی در اصول باشد که در این نسخه جدا شده است.

آغاز کتاب: فریدة اختلف العلماء فی جواز اجتماع الأمر و النهی

في شيء واحد و محل النزاع ما اذا كانت الوحدة بالشخص و كانت له جهتان
انجام کتاب: و المقصود منه هو القيام الحرام مقامه و اسقاطه عنه لا اتصاف العمل بالوجوب و الحرمة كما اشتبه على بعض الأجلة
[دنا ۲۲۴/۱]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۱۷۵/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: عبدالباقی بن محمد تقی طباطبائی بیدگلی، تا: ۱۲۸۳ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۳گ (۱پ-۱۳پ)، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۸×۲۹سم [ف:۲۱-۱۵۶]

● **اجتماع الامر و النهی** / اصول فقه / عربی
ijtimā'-ul amr wa-n nahy
قزوینی، عبدالوهاب بن محمد علی، ق۱۳ قمری
qazvīnī, 'abd-ol-vahhāb ebn-e mohammad 'alī (-19c)

آغاز: الحمد لله الذي تقدس ذاته عن التركب و التركيب
انجام: و ثانيا ان الاحوال بالنسبة الى التكليف الواردة مضيقة العبد ... عبد الوهاب ابن محمد علي القزويني.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۹۳۲/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: بیابانکی قزوینی، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج حنایی ضربی مقوایی، ۶گ (۱۰۷ر-۱۱۳ر)، ۱۸ سطر (۱۰×۲۰)، قطع: رحلی، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف:۱۶-۱۶۰]

● **اجتماع الامر و النهی** / اصول فقه / عربی
ijtimā'-ul amr wa-n nahy
مختار گلپایگانی، احمد بن علی، ق۱۳ قمری
moxtār-e golpāygānī, ahmad ebn-e 'alī (- 19c)
تاریخ تألیف: دوشنبه ۴ جمادی الثانی ۱۲۳۱ق
رساله استدلالی است دارای هشت «مقدمه» در آغاز آن.
آغاز: الحمدلله رب العالمين ... ان هذه عجالة خطر ببالي ترصيفها و رسالة سنح بخاطري تاليفها في بيان حال مسالة مهمة اصولية
انجام: و ليكن هذا غاية ما أردناه و نهاية ما قصدناه وقد وقع الفراغ من تأليف هذه الرسالة في الساعة الثالثة
[دنا ۲۲۵/۱]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۴۹۴/۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، ۲۳گ (۹۱ر-۱۱۴پ)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف:۹-۲۹۲]

● **اجتماع الامر و النهی** / اصول فقه / عربی
ijtimā'-ul amr wa-n nahy
بهاری همدانی، محمد باقر بن محمد جعفر، ۱۲۷۷ - ۱۳۳۳ قمری
bahārī hamadānī, mohammad bāqer ebn-e mohammad ja'far (1861 - 1915)
بحثی است اصولی در اجتماع امر و نهی که بخش اندکی از آن باقی مانده است.
آغاز: الحمدلله رب العالمين و الصلاة و السلام على محمد و اله الطاهرين و لعنة الله على اعدائهم اجمعين الى يوم الدين
[دنا ۲۲۵/۱]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۳۱۷/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** كون ذمة المكلف مشغولة لواجب مشروط كالحج لغير المستطيع و ليس الامر كذلك
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج زرشکی ضربی با ترنج و سرترنج مجدول، ۳گ (۸۵-۸۳)، ۲۰ سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف:۳۱-۱۹۱]

● **اجتماع الامر و النهی** / اصول فقه / عربی
ijtimā'-ul amr wa-n nahy
یزدی، محمد کاظم بن عبدالعظیم، ۱۲۴۷؟ - ۱۳۳۸ ؟ قمری
yazdī, mohammad kāzem ebn-e 'abd-ol-'azīm (1832 - 1920)
تاریخ تألیف: ۱۷ ربیع الاول ۱۳۰۰ق؛ محل تالیف: نجف
آغاز: الكلام في جواز اجتماع الامر و النهي و عدمه و هل هذه المسألة من المسائل الاصولية او من المبادي الاحكامية او من المسائل الكلامية و على تقدير كونها اصولية هل هي عقلية محضة
انجام: و اما على مذاق المجوزين فلااشكال لامكان تعلق الاجارة بالطبيعة المطلقة ... الا المتعلق بها فاتيان الاجير للفرد المحرم ايتان لمورد الاجارة و متعلق الامر الاجاري و نرفع العلم عن هذه المسألة و القدم عن هذه المرحلة.
چاپ: مشار عربی، ص۴۵۵، دارالخلافه طهران، سنگی، ۱۳۱۷ق.، وزیری، ۱۷۲ص
[الذریعة ۲۶۸/۱؛ دنا ۲۲۵/۱ (۳ نسخه)]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۵۳
خط: نستعلیق، کا: محمد جواد بن حاجی محمد تقی یزدی، تا: دهه سوم شوال ۱۳۰۲ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا رویه ابری، ۸۰گ، ۲۹ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف:۱-۱۴۱]

۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۳۷۳/۲

خط: نستعلیق تحریری، کا: حاجی محمد حسین حاج عبد الغفور یزدی، تا: ۱۳۰۹ق؛ اهدایی موسس؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی با تیماج قرمز، ۲۱ سطر (۵/۷×۱۵)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف:۴-۱۲۶۸]

۳. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۷۶/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول، ۹۱گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف مخ:۱-۴۰]

● **اجتماع الامر و النهی** / اصول فقه / عربی

ijtimā'-ul amr wa-n nahy

طباطبائی بروجردی، میرزا محمد حسین

tabātabā'ī borūjerdī, mīrzā mohammad hoseyn

قم؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۲۹/۱

خط: نسخ و نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای بدون مقوا، ۲۹گ (۱-۳۰)، اندازه: ۱۶/۵×۲۰/۵سم [ف: -۲۸]

● **اجتماع الامر و النهی** / اصول فقه / عربی

ijtimā'-ul amr wa-n nahy

نوری مازندرانی، احمد بن مهدی

nūrī māzandarānī, ahmad ebn-e mahdī

رساله‌ای است در بیان مساله اجتماع امر و نهی. مؤلف در مقدمه گوید: «دیدم این مساله به شایستگی مورد بحث واقع نشده، از این رو این رساله را ترتیب دادم تا جوانب این بحث مهم آشکار گردد.»

آغاز: بسمله، الحمد لله العلیم القادر، و الحکیم القاهر المطلع علی الظواهر و الضمائر ... و بعد، فیقول: ... ان اجتماع الامر و النهی التی قد اهتم العلماء فی تحقیقها و الفضلاء فی تنبیهها و تدقیقها و کم صنفوا فیها کتبا و رسائل فلم یهتدوا الیها سبیلا

[دنا ۲۲۵/۱]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۹۸۰/۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** المقدمة السادسة المباح یجوز ترکه خلافا للکعبی البلخی فانه قال بوجوب المباح و المنقول منه مشتبه المقصود فقد یقال ان مراده ان کل ما هو مباح عند الجمهور فهو واجب عنده لا غیر فالاحکام اربعة ... و نقول بوجوبه فی هذا الفرض ...

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: اواخر قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی ضربی مجدول، ۷۷گ (۳۸۳ر-۴۵۹پ)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۸×۲۳سم [ف:۳۷-۶۴۷]

● **اجتماع الامر و النهی** / اصول فقه / عربی

ijtimā'-ul amr wa-n nahy

رساله استدلالی مفصلی است در بحث اجتماع امر و نهی و بیان آرا و گفتار بزرگان این فن و رد و ایراد در آنها. ابتدای این رساله با رساله‌ای که با عنوان «مناهج» آمده و در برخی از فهارس از عبدالفتاح حسینی مراغی دانسته هماهنگ است که بخشی از آن مباحث امر و نهی است. باید با آن مقایسه و تطبیق شود.

آغاز: اصل اختلفوا فی جواز [اجتماع] الامر و النهی علی قولین الجواز و عدمه و الاخیر هو المشهور و تحقیق الکلام فی هذا المقام یقتضی رسم مقدمات.

[دنا ۲۲۵/۱]

همانند:

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۲۵۸

آغاز: برابر

نسخه اصل: کتابخانه‌ای در عراق؛ خط: نستعلیق، کا: حسین بن محمود لاهیجی، تا: ۱۲۴۷ق؛ ۵۶ص [عکسی ف:۶-۳۰۴]

۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۹۶۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** کما لو کان الوقت مضیقا و دار الامر بین الامرین بحیث لایمکن اتیانهما معافیه الا ان یتفق احدهما فی خارج الوقت کصلاة الکسوف مع احدی الایاتین من الخوف و الزلزلة و غیرها

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ یادداشتی در اول کتاب به نام «فوائد الدرر» ذکرشده است، در بعضی جاها آمده «اعلم ان الاستاد دام ظله»؛ جلد: مقوا عطف تیماج قهوه‌ای، ۸۰گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ:۱-۴۸۱]

● **اجتماع الامر و النهی** / اصول فقه / عربی

ijtimā'-ul amr wa-n nahy

درباره اجتماع امر و نهی و این‌که نهی در عبادت موجب فساد است، دارای هفت «مقدمه»، پس از آن استدلال بسیار بر موضوع با نقل اقوال متأخرین مانند اردبیلی و سلطان و قمی و طباطبائی و محقق اصفهانی و جز اینها.

آغاز: بسمله الحمدلله رب العالمین ... و بعد فهذا تحقیق البحث فی جواز اجتماع الامر و النهی فی الشیء الواحد الشخصی و امتناعه

[دنا ۲۲۶/۱]

همانند:

۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۷۵۳/۴-۱۹/۸۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** ولکنه انما یناسب مذهب من یبنی علی الاشتغال فی الاجزاء و الشرائط والله العالم

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: مقوا عطف تیماج قهوه‌ای، ۲۵گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف:۱-۸۷]

۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۸۰۵/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** بل هو تفکیک بین الصحة والفساد بالنسبة الی تمام العقد فی حق الموجب و القابل فمجموع الایجاب و القبول صحیح فی حق احدهما و فاسد فی حق الاخر و هذا غیر ما منعناه من التفکیک

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج زرشکی با ترنج و سر، مجدول گرهی،۴۳گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۱-۴۱]

● اجتماع الامر و النهی / اصول فقه / عربی

ijtimā'-ul amr wa-n nahy

چند رساله در بحث اجتماع امر و نهی که مؤلف آن ناشناخته مانده است.

غیر همانند:

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۰۸۹

آغاز: بسمله. حمدله ... تبصرة فی اجتماع الامر و النهی؛ **انجام:** فیها واضح الضعف و الله العالم ... سنه ۱۲۶۷

خط: نسخ خفی، بی‌کا، تا: ۱۲۶۷ق؛ ضمیمه شماره ۲۶۰۸۷؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، تیماج زرشکی یک لا، ۲۵ سطر (۱۸/۵×۱۲)، قطع: وزیری کوچک، اندازه:۱۵×۲۱/۳سم [رایانه]

۲. شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه:۳۷۱/۱

آغاز: و اعلم ان ما یمکن ان یقال فی تحریر محل النزاع فی جواز اجتماع الامر و النهی ان متعلق الامر

مطالب کتاب در چند برگ بر پشت نامه‌هایی است از مرحوم شیخ محمد جعفر محلاتی (۱۲۸۴-۱۳۱۸) به مرحوم ملا احمد محلاتی (۱۲۶۵-۱۳۲۵) لذا احتمالاً از تالیفات مرحوم ملا احمد محلاتی باشد؛ خط: نستعلیق شکسته، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴؛ مصحح؛ ۱۴گ (۱-۱۵)، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [ف:۱-۱۲۰]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۱۰۸/۷

آغاز: بسمله و احتج المجوزون بوجوه؛ **انجام:** و التناقض فی کلام الحکیم.

از یکی از شاگردان شیخ انصاری؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ کاغذ: فرنگی، جلد: گالینگور ۱۴گ (۶۷پ-۸۱ر)، ۱۹ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف:۱۱-۲۰۶۳]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۰۸۱/۶

آغاز: مسئلة فی جواز اجتماع الامر و النهی فی شی واحد و تحقیق هذه المسئلة یتوقف علی رسم مقدمات

خط: نسخ، بی‌کا، تا: رجب ۱۳۱۴ق؛ کاغذ: فرنگی حنایی، جلد: مقوا، عطف و گوشه‌ها تیماج دارچینی ۲۵گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۶-۳۳۴]

۵. بابل؛ خاتم الانبیاء؛ شماره نسخه:۲۸۸/۲

آغاز: الحمدلله علی سابغ نعمه و سایغ عطیته کما اشکره علی جلیل هبته؛ **انجام:** و کم قصرت اذیال نظرهم عن تبیین هذا المقصد

رساله‌ای موجز و مختصر در بیان مسئله اصولی اجتماع امر و نهی و جواز و عدم جواز آن. مؤلف این رساله را به درخواست یکی از بزرگان عصر خود تألیف کرده است، ابتدای این رساله شباهت تام به «معارج الاصول» محقق حلی دارد ممکن است بخشی از آن باشد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ تملک: حسن نوری ۱۲ رجب ۱۳۲۸؛ ۲۴ سطر، اندازه: ۱۱×۱۵سم [ف: -۲۰۵]

۶. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۷۵۳/۷

آغاز: المقدمة الخامسه هل یجوز تعلق الامر و النهی بشی واحد فیه خلاف و الاقوی عدم الجواز و لابد قبل الخوض فی ادلة الطرفین من تحریر محل النزاع؛ **انجام:** و العقود فی حالة القیام و بالعکس و اوجب ابوالصلاح علی من شک فی کمال الفرض فزیادة رکعة علیه فلیزمه بان التشهد والسلام

رساله مفصلی است در مسأله اجتماع امر و نهی که تحت «المقدمة الخامسة» عنوان شده است و از صاحب الوافیه، فاضل شیروانی، شیخنا المعاصر، خلیفه سلطان و دیگران نام می برد احتمالاً بخشی از یک کتاب مفصل اصولی باشد؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی تا، افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول گرهی، ۵۶گ، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ:۱-۴۱]

۷. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۳۸/۳

آغاز: اختلف العلماء فی جواز الامر و النهی فی شی واحد و تحقیق الحق یستدعی طی مقامات؛ **انجام:** وجه الدلالة ان المعصوم علیه السلام قد علل عدم فساد النکاح بقوله: اما العبد لم یعص الله، بل انما عصی سیده.

در شش «مقام» است: ۱. فی تحریر محل النزاع، ۲. فی بیان الثمرة، ۳. فی بیان تاسیس الاصل، ۴. هل متعلق الاوامر و النواهی هو الطبایع او الافراد؟، ۵. فی الاصل فی المسئلة، در پایان بحث را به عنوان «اصل» در دلالت نهی بر فساد ادامه داده (۲۳۳ر-۲۴۷پ) و پس از آن مطالب متفرقه‌ای در وضع الفاظ، کیفیت و اقسام وضع، مبهمات و غیره بیان داشته است (۲۴۸ر-۲۷۴پ)؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۶گ (۲۴۸ر-۲۷۴پ)، اندازه: ۱۷/۵×۳۰سم [ف:۱-۵۸]

۸. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۱۱۹/۲

آغاز: حمدله. الاولی الجواز لغة له معان متعددة

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۶۰گ (۲۳-۸۳)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف:۳-۵۷]

۹. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۸۹۳/۲

آغاز: بسمله القول فی جواز اجتماع الامر والنهی و عدمه فی شیئ واحد و توضیح المرام فی طی مقدمه و هدایات اما المقدمه ففی بیان ان هذه المسئله هل هی ملحقة بمسائل الاصول او بمسائل الکلام؛ **انجام:** و قد یذکر فی مقام الفرق وجوه لامحصل لها

والاعتماد علی ما قلنا والله الهادی
گفتاری است استدلالی و جامع اقوال متقدمین و متأخرین، در آن آمده: «جمع من متأخری اصحابنا کالمحقق الخوانساری ... و جمال الدین والمدقق الشیروانی و السید الشارح الوافیة والمحقق القمی، وحید بهبهانی، فاضل نراقی، سلطان العلما ...»، مطالب تحت عنوان «مقدمه» و چند «هدایه» و «خاتمه» آمده است؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مهر: حاج سید سعید؛ جلد: مقوا عطف میشن قهوه‌ای با روکش کاغذ ابری، ۳۹گ (۸۴-۱۲۳)، ۱۹-۱۸ سطر (۹×۱۳/۵)، اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف: ۳-۱۲۱۲]

۱۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۲۸۲/۵
پاره‌ای از رساله‌ای در ...؛ خط: نستعلیق، کا: محمد تقی گلپایگانی، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی لایی، ۱۸گ (۲۷ر-۴۴پ)، ۱۴ سطر، قطع: بغلی، اندازه: ۶×۱۰سم [ف:۱۷-۹۷]

● **اجتماع شعراء نزد سکینه خاتون** / تاریخ / فارسی
ejetmā'-e šo'arā' nazd-e sakīne xātūn

اعتضادالسلطنه، علیقلی بن فتحعلی، ۱۲۳۴؟ - ۱۲۹۸ قمری
e'tezād-os-saltane, 'alī-qolī ebn-e fath-'alī (1819 - 1881)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۱۵۱/۵۷
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [ف:۹-۱۹۷]

● **اجتماع الشمل فی طریق علم الرمل** / رمل / عربی
ijtimā'-uš-šaml fī ṭarīq-i 'ilm-ir-raml

حسینی مکتب، محمد بن احمد، ق۹ قمری
hoseynī-ye maktab, mohammad ebn-e ahmad (- 15c)
رساله‌ای در علم رمل و قواعد و قوانین و احکام آن. مؤلف، کتاب را به امر امیر یشبک دوادار مصر نوشته است و آن را در یک «مقدمه» و دو «قسم» و یک «خاتمه» تدوین نموده است.
[دنا ۲۲۶/۱]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۴۳عکسی
آغاز: الحمدلله عالم الخفیات، المطلع علی السرائر و النیات، المطلع من شاء علی ما شاء من المغیبات؛ **انجام:** یدل علی الظفر بالعدو، یقهر خصمه، ینال ما یطلب، یرتفع قدره عند کبیر.
نسخه اصل: چستربیتی- دبلین، بشماره (۳۱۲۰)؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ اربری نسخه را بخط مؤلف دانسته (اربری، فهرست عربی ۴۸/۱)؛ ۲۰۳گ، مختلف السطر [عکسی ف:۲-۱۲۳]

● **اجتماع الضدین** / اصول فقه / عربی
ijtimā'-uḍ ḍidayn

روزدری، علی، - ۱۲۹۰ قمری
rūzdarī, 'alī (- 1873)
آغاز کتاب: انهم اختلفوا فی ان ترک احد الضدین مقدمة بوجود الآخر أو لا المشهور انه

اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه:۲۲/۵
آغاز: برابر
بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوایی با رویه پارچه گلدار، ۲۸گ(۱۴۵ر-۱۷۲پ)،قطع: وزیری، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف:۱-۳۶]

● **اجتماع المحدث و الجنب و المیت علی ماء لایفی الا لواحد** / فقه / عربی
ijtimā'-ul muḥdaṯ wa-l junub wa-l mayyit 'alā mā'-in lā-yafā illā li-wāḥid

طباطبائی حائری، جعفر بن علی نقی، - ۱۳۲۱ قمری
tabātabā'ī hā'erī, ja'far ebn-e 'alī naqī (- 1903)
رساله‌ای فقهی در حکم این‌که اگر یک میت و یک جنب و یک فردی که نیاز به وضو دارد، باشند وآب به مقدار استفاده یکی از اینها باشد، چه باید کرد و کدام در استفاده از آب مقدم است؟
آغاز: بسمله حمدله صلاة فیما اذا اجتمع میت و جنب و محدث و معهم من الماء ما یکفی احدهم فالترجیح لای منهم و التحقیق فیه یقتضی
انجام: کما مرت الاشارة الیه فضلا عن المیل الی ترجیح المیت او الجزم به ولو فی الجملة فانه اجتهاد فی مقابل النص المعمول به و هو فی غیر محله و الحمدلله وحده و الصلوة علی افضل من وحده محمد و آله
[دنا ۲۲۶/۱؛ الذریعة ۲۵۱/۱۰ و ۳۰/۱۱]

قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۳۵۳/۲
آغاز و انجام: برابر
از اول تا آخر؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ جلد: تیماج سرخ، ۶گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف مخ: ۱-۱۳]

← اجتماعیون ⟵ تنقید فرقه اعتدالیون و یا اجتماعیون - اعتدالیون
← الاجتهاد ⟵ تخفیف العباد فی بیان أحوال الاجتهاد
← الاجتهاد ⟵ تقلید المیت

● **الاجتهاد** / اصول فقه / عربی
al-ijtihād

منصوری، محمد بن حارث، ق۱۰ قمری
mansūrī, mohammad ebn-e hāres (- 16c)

تاریخ تألیف: چهارشنبه ۲۰ ذیقعده ۹۴۳ق
رساله‌ای پیرامون معنی اجتهاد و علوم و مقدماتی که در اجتهاد و مجتهد لازم است و این‌که چه کسی را باید تقلید نمود. دارای یک «مقدمه» و سه «باب» و یک «خاتمه»: المقدمة: فی تعریف معنی الاجتهاد؛ باب ۱. شرائط المجتهد؛ ۲. جواز خلو العصر من المجتهد أو عدمه؛ ۳. جواز تقلید المیت أو عدمه؛ الخاتمة: فیها بحثان.
آغاز: اللهم لک الحمد ناصب اعلام الهدایة و لک الشکر رافع ارباب الدرایة و الروایة لک المن خافض اصحاب الجهل و الغوایة
انجام: فالعفو عند الکرام مأمول و العذر مقبول و الحمدلله أولاً و آخراً و ظاهراً و باطناً
[دنا ۱/۲۲۶ (۲نسخه)]

۱. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۰-ر/۴۷۲/۵
آغاز و انجام: برابر؛ فرغ من بیاضه مؤلفه - محمد بن الحرث المنصوری ... من شهور سنه ثلث و اربعین و تسمائة ۹۴۳.
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۹۴۳ق؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: مقوایی، ۲۴ص، ۱۳ سطر (۷×۱۰)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف:۲-۶۵]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۳۳۷/۴
خط: نستعلیق، کا: حسن بن ابراهیم (شاید)، تا: ۱۰۲۱ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای فرسوده، ۱۲گ (۲۲۲پ-۲۳۳ر)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف:۱۶-۳۰۳]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۴۸۳/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: عبد المهدی بن حسین بن عبدالحسین بن ابی سمیط سمیطی بحرینی شیرازی، تا: دهه اول محرم ۱۰۳۹ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۱گ (۱۳۱پ-۱۴۲ر)، اندازه: ۱۹×۲۵/۵سم [ف:۹-۲۸۰]

● **الاجتهاد** / اصول فقه / عربی

al-ijtihād

طباطبائی بروجردی، ملا محمود، ق۱۳ قمری

tabātabā'ī borūjerdī, mollā mahmūd (- 19c)

تقریرات درس شیخ انصاری است.
[دنا ۱/۲۲۶]

قم؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۲۹/۲
ناتمام؛ خط: نسخ و نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای بدون مقوا،۱۱گ(۳۱-۴۲)،اندازه:۱۶/۵×۲۰/۵سم[ف:-۲۸]

● **اجتهاد** / اصول فقه / فارسی

ejtehād

عابد بن داود

'ābed ebn-e dāvūd

بررسی بحث اجتهاد است. از رهگذر اخباریان و اصولیان و سنیان و شیعیان و اصول فقه نزد آنان.
آغاز: بسمله حمدله ... فیقول ... عابد بن داود انی قد وجدت سجیة اخوانی السلف
انجام: و یرجع الیه الغالی. ثم السول بالخیر و العافیة
[دنا ۱/۲۲۶]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۷۱۲/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: علی اکبر بن محمد رضا، تا: با تاریخ ۱۱۴۲ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن قهوه‌ای لایی مغزی سیاه، ۹ص (۳۸پ-۴۷ر)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف:۵-۳۴۴]

● **الاجتهاد** / اصول فقه / عربی

al-ijtihād

این دفتر در پاسخ باین پرسش است که آیا کسی‌که آشنای به زبان عربی است و علم‌های دیگری را هم می‌داند، می‌تواند به فتواهای کتاب‌های فقهی رفتار کند یا این‌که بایست به حدیث‌های چهار کتاب و دیگر کتاب‌ها بنگرد و خود اجتهاد نماید؟ گفته شده که بایستی به اندازه توانایی کوشید و خود اجتهاد نمود.
آغاز: بسمله. الحمد لله رب العالمین و الصلوة و السلام علی محمد و آله اجمعین و بعد فقد سأل بعض الفضلاء الصالحین المتبحرین فی جمیع العلوم ما یقول شیخنا و مقتدانا عمن له معرفة بالعربیة و غیرها هل یجوز له ان یعمل بما یفهمه من فتاوی الکتب الفقهیة ام یجب علیه ان یعمل بما یفهمه من احادیث کتب الاربعة و نحوها من الکتب المعتمد علیها من الفروع؟ الجواب و بالله التوفیق انه ینبغی للانسان ان تکون له همة عالیة فی العلم و العبادة
انجام کتاب: و کذلک یجوز العمل بکتاب واحد معتمد لکن بما فیه من الحدیث الصریح و الله ولی التوفیق و الهادی الی سواء الطریق.
[دنا ۱/۲۲۶]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۸۹/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: ناصر بن سید مساعد بن سید خلیفة بن سید عبدالله حسینی موسوی، تا: ۱۱۶۱ق، جا: مکه؛ شاید ناصر بن سید مساعد مؤلف رساله باشد و کاتب مهدی بن عبدالمراد در حدود ۱۲۱۶ باشد؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ ضربی، ۲گ (۶۸پ-۶۹ر)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۵-۱۹۵۶]

● **الاجتهاد** / اصول فقه / عربی

al-ijtihād

بحث نسبتاً مبسوطی است در باب اجتهاد از اصول فقه دارای متانت و ظرافت خاص. احتمال دارد از همان شمس الدین تهرانی، صاحب رساله فقهی شماره ۱۱۸۴۳/۱ مرعشی باشد.
آغاز کتاب: أصل فی الاجتهاد اعلم أن طریقتنا طریقة صاحب المعالم (ره) فی هذا الأصل المسائل الثلاثة.
[دنا ۲۲۶/۱]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۸۴۳/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** الأمر الثانی من الأمور السنة و أما الأمر الثالث منها و هو أن للمتجزی
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳، افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی،۱۱گ(۵۳-۶۳)،۱۹سطر، اندازه:۱۰×۱۵/۵سم[ف:۳۰-۹۴]

● **اجتهاد** / اصول فقه / فارسی

ejtehād

گویا ترجمه رساله شهید دوم باشد.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۰۹۷/۸
آغاز: بسمله. کسی که تقلید او توان نمود او چند شرط موجود باشد ۱- بلوغ، ۲- عقل،۳- اسلام؛ **انجام:** تاخیر نشود و در آن وقت؟ داده صحت وضو و غسل
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳، افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی، جلد: عطف و گوشه میشن رویه کاغذی، ۲گ (۶۸ر-۷۰پ)، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف:۵-۴۲۲]

● **الاجتهاد** / اصول فقه / عربی

al-ijtihād

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۰۹۹/۴
آغاز: الاجتهاد هو عبارة فی اصطلاح الاصولیین عن تحصیل النظر بالاحکام الشرعیة؛ **انجام:** هو الحکم الواقعی او غیره و اذا وجد له
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۱ص (۲۸)، اندازه: ۹/۵×۲۰سم [ف:۳۲-۱۲۲]

● **الاجتهاد من لسان الخواص** / اجتهاد و تقلید / عربی

al-ijtihād min lisān-il-xawāṣ

بخشی است راجع به استصحاب در مواضع خود.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۸۱۵/۸
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۴گ (۹۵پ-۹۹ر) [ف:۶-۱۱۴]

● **الاجتهاد و الاخبار** = **رسالة الاخبار و الاجتهاد** = **الاجتهاد و التقلید** / اصول فقه / عربی

al-ijtihād wa-l axbār = r.-ul axbār wa-l ijtihād

وحید بهبهانی، محمد باقر بن محمد اکمل، ۱۱۱۸ - ۱۲۰۵ قمری

vahīd-e behbahānī, mohammad bāqer ebn-e mohammad akmal (1707 - 1791)

تاریخ تألیف: ۱۳رجب ۱۱۵۵ق

مؤلف نام خاصی بدین رساله نداده و لذا در فهرست‌ها به نام‌های متفاوتی معرفی شده است. رساله‌ای است استدلالی در رد اخباریان و شرایط اجتهاد و مقدمات آن، در هفت «فصل»: ۱. بقاء تکلیف و وجوب تحصیل آن؛ ۲. کسی که در معرفت احکام تلاش کرد تا علم یا ظن شرعی یا حکمی یا موضوعی پیدا کرد؛ ۳. طرق اخذ حکم شرعی؛ ۴. بیان ظن و این‌که طریق شناخت احکام در این زمان ظنی است؛ ۵. مقتضای عمل به احکام الفاظ است؛ ۶. بیان شرایط و کیفیت اجتهاد؛ ۷. علومی که مجتهد بدان در اجتهاد محتاج است. وحید در این رساله ضمن انتقاد شدید به اخباریان که اجتهاد را حرام دانسته و اصول فقه را نوعی دخالت عقل در اوامر الهی می‌پنداشتند، به فلاسفه نیز خرده‌گیری کرده و راه میانه‌ای را برمی‌گزیند. او در این رساله به نظرات ملا امین استرآبادی نظر دارد و به شدت نظرات او را نقد کرده است.
آغاز: بسمله الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی محمد و آله الطیبین الطاهرین اما بعد فهذه رسالة فی الاجتهاد و الاخبار و ترتیبها علی سبعة فصول الاول اعلم ان الله لم یخلق الخلق عبثا و لا اهملهم سدی بل خلقهم بقدرته.
انجام: و لو تیسر الله و وفق لنتوجه الی الکل فی رسالة علیحدة بما یوفقنی و یهدینی من التوضیح و التنقیح
چاپ: تهران، ۱۳۱۴ق، سنگی، وزیری، خط محمد صادق تویسرکانی، ۳۰۶+۹۴+۱۱۷ص، با عدة الاصول در یک جلد؛ تهران، ۱۳۱۷ق، سنگی؛ دارالخلافه طهران، وزیری، ۹۴ص
[دنا ۲۲۷/۱ (۹۷ نسخه)؛ الذریعة ۲۶۹/۱؛ مشار، عربی ص ۲۰؛ مکتبة امیر المومنین ۲۳/۱]

شروح و حواشی:
التجزی = تعلیقة علی مسئلة تجزی الاجتهاد؛ همدانی، عبدالصمد بن محمد حسین (-۱۲۱۶)

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۷۱۲/۲
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳ رجب ۱۱۵۵ق؛ مصحح، دارای حواشی با نشان «منه عفی عنه»؛ ۳۳گ (۱۶پ-۴۹پ)، اندازه: ۱۶/۵×۲۲سم [محدث ارموی مخ:۱-۳۹]
۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۳۱۰
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ گویا نسخه اصل است؛ تملک:

سردار کابلی در ۳۲۷؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ مقوایی، ۱۱۴گ، ۱۷سطر (۶×۱۴)، اندازه: ۱۰/۵×۲۰/۵سم [ف:۹-۹۴۳]

۳. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۸۱۷/۴

بی‌کا، تا: ۱۱۵۵ق؛ ۵۰گ، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف:۳-۲۶]

۴. تبریز؛ تربیت؛ شماره نسخه:۲۳۶

خط: نستعلیق ریز، بی‌کا، تا: ۱۱۵۵ق [ف:-۴۰]

۵. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۸۱/۲

آغاز و انجام: برابر

کا: عباس بن حاجی علی خراسانی، تا: ۳ رجب ۱۱۵۶ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ زرکوب مقوایی، ۳۸گ (۴۳پ-۸۱پ)، ۱۳ سطر (۹/۵×۱۵/۵) ، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: -۷۲۲]

۶. کاشان؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۶/۳

فاقد دیباچه؛ خط: نسخ، کا: ابو علی محمد بن محمد بن اسماعیل، تا: شب عاشورا ۱۱۸۴ق؛ کاتب باید همان ابوعلی محمد بخاری گیلانی کربلائی (۱۱۵۹-۱۲۱۶) مؤلف منتهی المقال و شاگرد بهبهانی باشد. [نشریه:۷-۴۰]

۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۲۶۸/۱-۳۱/۱۴۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** مایتعلق بالاجتهاد والتقلید یوجب الملل. فالاقتصار علی ... حامداً لله مصلیاً مستغفراً مستعیناً

خط: نسخ، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۲۲ صفر ۱۱۸۴ق؛ مصحح، دارای تملکی به تاریخ ۱۲۲۳، بلاغ مقابله دارد؛ جلد: تیماج مشکی ۴۲گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف:۱-۸۸]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۲۴۵/۲

آغاز: تعیین معنی صیغة الأمر و النهی و کذا المفاهیم و غیرها

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۹ شعبان ۱۱۸۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷۵گ (۹ر-۵۳پ)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف:۲۱-۲۰۳]

۹. شیراز؛ بنیاد فارس‌شناسی؛ شماره نسخه:۵۹/۱

آغاز: حلال محمد (ص) حلال الی یوم القیمة و حرامه حرام الی یوم القیمة و انا مکلفون باتقیة فی دینه؛ **انجام:** برابر

نام مؤلف به قرینه انجام نسخه تعیین شد؛ خط: نسخ، کا: محمد حسن بن محمد علی سبزواری، تا: ۱۱۸۹ق؛ جلد: تیماج سرخ ۵۵گ (۱ر-۵۶پ)، اندازه: ۱۶/۵×۲۱سم [ف: ۷۶]

۱۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۹۰۴/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** نسئل الله تعالی مع عسر یسرا الظهور من یملاء الدنیا بعد ما ملئت جورا و خللا لعن الله الظالمین.

خط: نسخ ریز، کا: علینقی بن محمد علی تونی خراسانی، تا: ۱۱۹۱ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج یک‌لایی مشکی، ۴۸گ (۳۹پ-۸۷)، ۲۱ سطر (۱۱×۱۵)، اندازه: ۱۶×۲۱ سم [ف: ۱۰-۵۶۴]

۱۱. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۸۲۷/۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۹۵ق؛ ۱۰۳گ (۱۰۰-۲۰۳)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف:۳-۱۳۷]

۱۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۹۸۵/۱۴

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: اواخر قرن ۱۲؛ مصحح، با نشان «بلغ قبالا» مقابله شده، نسخه بدل‌ها در حاشیه آمده؛ کاغذ: شرقی ۳۲گ(۱۵۱پ-۱۸۲پ)،۲۶ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۳۷-۶۶۳]

۱۳. مراغه؛ عمومی؛ شماره نسخه:۲۳/۳

آغاز: الحمدلله الذی أو جب علی العباد الجد و الإجتهاد فی تحصیل المعارف الدینیة من اصول الدین و فروعه و التمییز بین الحق و الباطل؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، کا: محب علی بن مراد علی لاهیجانی، تا: ۱۴ شوال ، قرن ۱۲؛ جلد: تیماج سرخ مجدول، ۵۸گ، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۳۸]

۱۴. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۳۸۵/۱

خط: نستعلیق، کا: عبدالغنی بن عبدالصمد بن عبدالغنی، تا: رجب ۱۲۰۰ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۱گ (۱پ-۵۱پ)، ۱۸ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۳×۱۷سم [ف: -۲۹۱]

۱۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۷۷/۶

آغاز: برابر

نسخه اصل: کتابخانه شیخ محیی الدین مامقانی، قم؛ خط: نسخ، کا: اسماعیل بن محمد زمان اصفهانی، تا: ۱۱۹۷-۱۲۰۰ق؛ مصحح، دارای حواشی از مؤلف؛ ۵۹گ (۱۲۹پ-۱۸۸ر) [عکسی ف: ۱-۳۲۲]

۱۶. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۱۳۳/۷

آغاز: الحمد لله رب العالمین ... فهذه رسالة فی غایة الاعتبار فی بیان طریقةالاجتهاد والاخبار

خط: نسخ خفی، بی‌کا، تا: ۱۲۰۲ق؛ واقف: حسن صدرزاده خویی، تاریخ وقف: ۱۳۴۷ ش؛ جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۹×۲۴سم [ف: -۷۷]

۱۷. یزد؛ سریزدی؛ شماره نسخه:۲۸/۱

خط: نسخ، کا: میراسماعیل بن میر هادی قائنی بیرجندی، تا: یک‌شنبه ۵ ذیقعده۱۲۰۲ق؛ جلد: تیماج مشکی مجدول زرین عطف تیماج قرمز، ۴۳گ (۲پ-۶۴پ)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۲سم [ف:۱-۲۹]

۱۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۰۹۸

خط: نسخ، کا: میر اسماعیل بن حاجی میر ابوالهادی بیرجند قاینی، تا: روز دوشنبه نیمه دوم دهه دوم ربیع الثانی ۱۲۰۷ق، به فرموده حاجی اسماعیل پسر حاجی آقا زمان اصفهانی؛ مهر: محمد علی شریف یزدی؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی گرد و عطف تریاکی و سرخ لایی، ۴۹گ، ۲۴ سطر (۸×۱۵)، قطع: ربعی، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف:۱۶-۴۵۴]

۱۹. دزفول؛ نبوی، سید محمد؛ شماره نسخه:بدون شماره

کا: محمد بن سلمان اسدی جزائری نجفی، تا: ۲۲ ربیع الاول ۱۲۰۸ق؛ افتادگی: انجام [مخطوطات دزفول: ۲۱]

۲۰. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۸۲۲/۵

آغاز: الحمدلله الذی اوجب علی العباد الاجتهاد فی تحصیل معارف الدینیة من اصول الدین و فروعه و التمییز بین الحق و الباطل و التقرب لدیه باقتفاء اثار النبوة و اخبار الواردة؛ **انجام:** و التوجیه الی جمیع ما یتعلق بالاجتهاد و التقلید یوجب الملال فالاقتصار علی ما حررناه دلی و العاقل یکفیه الاشارة و یمکنه استعمال هم الحال فی کل واحد منها بعد ملاحظة ما ذکرنا
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمعه ۱۹ شعبان ۱۲۱۱ق، جا: کربلا؛ جلد: تیماج زرشکی ترنج و سر زرین مجدول گرهی، ۲۵گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ:۱-۴۲]

۲۱. کرمانشاه؛ میبدی (خاندان)؛ شماره نسخه:۱۳۸/۱۰
خط: نستعلیق، کا: محمد بن عباسعلی مهاجرانی کزازی کرمانشاهی، تا: ۱۲۱۳ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای بدون مقوا، ۲۱گ (۱۶۸ر-۱۸۸ر)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۰۱]

۲۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۱۲۹/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد باقر بن محمد سمیع خراسانی، تا: ۱۲۱۴ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۴گ (۹۲پ-۱۴۶پ)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [محدث ارموی مخ:۱-۳۹]

۲۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۲۷۷/۱۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۱۸ق؛ کاغذ: سفید فرنگی، جلد: تیماج مشکی یک‌لا جدول ضربی، ۴۶ گ (۸۱پ-۱۲۶ر)، اندازه: ۱۲/۵×۲۱سم [ف:۱۱-۶۹۰]

۲۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۷۸۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق تحریری، کا: محمد تقی بن محمد برغانی (شهید ثالث)، تا: شنبه ۲۵ ذیحجه ۱۲۱۹ق، جا: کربلا؛ اهدایی رهبری، خرداد ۱۳۷۳.؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: تیماج خرمایی ۳۳گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف:۱۶-۳]

۲۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۳۲۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد سعید بن محمد مهدی رضوی، تا: شب دوشنبه ۷ ذیحجه ۱۲۲۱ق، جا: کاظمین؛ از نسخه برمی‌آید که مؤلف برای رساله دیباچه ننگاشته و دیباچه مختصری که در حاشیه نوشته شده به‌خامه یکی از شاگردانش است؛ واقف: ملکزاده کوثر؛ ۳۶گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف:۶-۱]

۲۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۳۱۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، کا: حسین بن محمد، تا: ۱۲۲۱ق؛ ضمیمه نسخه ش ۱۵۷۷۸ [رایانه]

۲۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۸۶۸/۸
آغاز: بسمله الحمدلله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین فهذه رساله فی غایة الاعتبار فی بیان؛ **انجام:** و ان الشیعة کانوا یعملون بها و مثل تلك الاخبار فی غایة الکثرة مع ان کل ...
کا: سید محمد مهدی بن ملا علی تبریزی طباطبائی، تا: ۱۲۲۲ق؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، یک‌لایی لبه و عطف تیماج تریاکی، ۳۱ص (۶۰-۹۱)، ۳۳ سطر (۷×۱۲/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۱۶/۵سم [ف:۱۰-۴۶۱]

۲۸. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۳۴۳/۲
خط: نستعلیق، کا: ابوطالب بن حسین حسینی خلخالی، تا: ۱۲۲۲ق، برای سید مراد طباطبائی بروجردی؛ جلد: مقوایی عطف و حواشی تیماج قهوه‌ای، ۵۸گ (۳۸پ-۹۶ر)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف:۱-۲۰۲]

۲۹. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۶۴۲/۳
خط: نستعلیق شکسته، کا: شریف بن ابی طالب قمی، تا: ۱۲۲۲ق؛ ۵۸گ (۹۶پ-۱۵۴)، اندازه: ۱۴/۲×۲۰سم [نسخه پژوهی:۳-۱۱۱]

۳۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۹۴/۲ ط
خط: تحریری، کا: شیخ جواد بن محمود کاظمی، تا: ۱۲۲۲ق؛ ۱۰۵ص (۱۰۱-۲۰۵)، ۲۲-۲۳ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف:۲۴/۳-۱۰۸]

۳۱. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۳۴۰/۲
خط: نسخ، کا: حسین بن محمد شوشتری، تا: پنج‌شنبه ۹ ربیع الثانی۱۲۲۴ق [نشریه:۲-۱۱۳]

۳۲. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه:۲۳۵/۴ - ج
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: شوال ۱۲۲۴ق؛ ۴۱گ (۸۲پ-۱۲۳ر) [ف: -۳۴۶]

۳۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۲۱۹/۵
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۲۶ق؛ کاغذ: فرنگی کبود، جلد: نو، ۱۷ سطر (۱۳×۱۷) ، قطع: ربعی، اندازه: ۱۰/۵×۱۸سم [ف:۱۶-۴۹۱]

۳۴. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۳۳۴/۳
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۲۸ق؛ توسط کاتب تصحیح شده؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۴۱گ (۸۹پ-۲۳۰ر)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۱-۱۹۶]

۳۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۸۲۸/۲
خط: نسخ، بی‌کا، تا: شنبه جمادی الثانی۱۲۳۱ق؛ کاغذ: پسته‌ای، جلد: میشن قهوه‌ای، ۷۵گ (۲۴پ-۹۹پ)، اندازه: ۱۰/۳×۱۵/۴سم [ف:۵-۱۹۶]

۳۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۶۷۹/۲-۱۴/۱۲۹
آغاز: باب الاجتهاد و التقلید الاجتهاد لغة استفراغ الوسع فی عمل کما فی الصحاح و القانون و المجمع و غیرها و تفسیره بحسبهما یتحمل الجهد و المشقة؛ **انجام:** فان الاستدلال علی الفروع یحتاج الی اعداد و استعداد و جد و اجتهاد ... و الناس فیها شرع فمن ثم کان تکلیفهم فیها علی نمط واحد و منه یعرف الجواب عن السابع. تم
در فهرست با عنوان «الاجتهاد و التقلید» آمده؛ خط: نسخ، کا:

محمدعلی کرمانی،تا: ۱۳ صفر ۱۲۳۱ق؛ جلد: تیماج مشکی ضربی مجدول گرهی، ۴۲گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف:۱-۸۹]

۳۷. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۱۳۸/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱ جمادی الثانی۱۲۳۲ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۰گ [ف: ۱-۳۳۰]

۳۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۷۷۵/۳

خط: نستعلیق، کا: حاجی محمد بن آقا بابای جیلانی، تا: ۱۲۳۳ق، جا: اصفهان، مدرسه جدید سلطانی معروف به چهار باغ؛ کاغذ: فرنگی آهارمهره شکری، جلد: میشن خرمایی، ۴۳گ (۷۶-۱۱۹)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۱۶-۳۹۵]

۳۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۶۶۴/۲

آغاز: الحمدلله الذی اوجب علی العباد الجد و الاجتهاد؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، کا: محمد حسن بن محمد صادق نوری، تا: ۱۴ ذیحجه ۱۲۳۳ق؛ کاغذ: فرنگی شکری آهارمهره، جلد: تیماج جگری، ۳۶گ، ۳۰ سطر، اندازه: ۱۵×۲۶/۵سم [ف:۱۶×۳۰۷]

۴۰. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۲۸۰/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عبدالحمید بن محمد علی عبدالحمید، تا: جمعه ۱۶ رجب ۱۲۳۳ق؛ با یک واسطه از روی نسخه مؤلف، توسط کاتب تصحیح شده، در برگ آخر یادداشت متفرقه‌ای آمده است؛ جلد: مقوایی عطف و دور تیماج مشکی، ۴۸گ (۳۱ر-۷۹پ)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [محدث ارموی مخ:۱-۳۹]

۴۱. آمل؛ پیشنماز، میرزا ابوالحسن؛ شماره نسخه:۱۹/۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ذیحجه ۱۲۳۳ق [نشریه: ۵-۴۰۲]

۴۲. کرمانشاه؛ فیض مهدوی (کتابخانه)؛ شماره نسخه:بدون شماره۴/

کا: محمد بن میرزا حسن بن آقا رستم بن زین البیک، تا: پنج‌شنبه دهه سوم صفر ۱۲۳۳ق [تراثنا:س۲ش۴-۴۸]

۴۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۳۲۳/۵

خط: نسخ، کا: ابوالقاسم بن محمدعلی موسوی، تا: ربیع الاول۱۲۳۴ق؛ مصحح؛ ۵۵گ (۱۴۵ر-۲۰۰پ)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [محدث ارموی مخ: ۱-۳۹]

۴۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۱۰۸

آغاز: الحمدلله الذی فرض علی العباد تحصیل معارف الدین من اصوله و فروعه فی جمیع الاحکام من الحلال و الحرام ... رسالة الاجتهاد و الاخبار؛ **انجام:** و وفق لنتوجه الی اکمل فی رساله ... بالغا کاملا تم.

اول نسخه خطبة الحاقی نوشته شده است؛ خط: نسخ و نسخ تحریری، کا: محمد ابراهیم بن احمد علی استرآبادی، تا: ۱۲۳۴ق؛ ضمیمه نسخه شماره ۱۸۱۶۷، در آخر نسخه ضمن یک برگ «رسالة فی تحقیق احوال رجال اسانید الاخبار»، عربی، رجال، مؤلف: علامه مجلسی دوم آمده است، تاریخ تحریر اوراق نونویس: رجب ۱۲۵۵؛ واقف: خانم بیگم عقیلی، تاریخ وقف: خرداد ۱۳۷۱؛ کاغذ: فرنگی شکری ۳۸گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۶-۴]

۴۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۶۸۲/۶

خط: نسخ، کا: محمد رضا بن محمد محسن، تا: ۱۲۳۴ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای بدون مقوا، ۸۶گ (۱۰۲ر-۱۸۷پ)، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [ف: ۲۵-۵۲]

۴۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۴۳۹/۲۰

خط: نسخ، کا: حاج محمد قاسم ابن حاج علی اکبر، تا: دوشنبه ۸ شعبان ۱۲۳۴ق؛ کاغذ: فستقی رویه کاغذی مقوایی، ۳۳گ (۲۲۹پ-۲۶۱ر)، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱/۲سم [ف: ۶-۱۸]

۴۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۲۰۸/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: علی بن محمد هادی حسینی اصفهانی، تا: ۱۲۳۴ق؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: تیماج مشکی مقوایی ضربی ترنج و چهار سرترنج مجدول، ۵۴گ، ۲۲ سطر (۸/۵×۱۴)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف:۱۵-۷]

۴۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۵۲۷/۱۳

آغاز: برابر

بی‌کا، تا: ۹ محرم ۱۲۳۶ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۷گ (۸۰ر-۱۰۷پ)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳۰-۱۹۶]

۴۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۶۲۶/۵

آغاز: بسمله العباد الجد و الجهد و الاجتهاد؛ **انجام:** فی تسوید الرساله مؤلفه العبد ... و الحمدلله حمدا بالغا

خط: نستعلیق تحریری، کا: میرزا کوچک مازندرانی، تا: ۱۲۳۷ق؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا، ابعاد متن: ۱۱×۱۹، اندازه: ۱۵×۲۱سم [رایانه]

۵۰. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۳۷/۴

خط: نسخ، کا: محمد امیر خراسانی، تا: ۱۲۳۷ق، جا: نجف؛ ۴۰گ (۹۹پ-۱۳۹)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [نسخه پژوهی: ۳-۶۷]

۵۱. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۶۳۶/۳

آغاز: بسمله الحمدلله الذی اوجب علی العباد الاجتهاد فی تحصیل معارف الدینیة ... و بعد فهذه رسالة وافیة شافیة المسماة بالاجتهاد و الاخبار ... الفصل الاول قال ایده الله اعلم

خط: نستعلیق، کا: محمد حسین رضوی مشهدی اصفهانی، تا: ۲۰ صفر ۱۲۴۳ق، جا: مشهد مقدس؛ مهر: «عبده الراجی محمد حسین الرضوی» (چهارگوش) و حاج سید سعید؛ کاغذ: آهارمهره، جلد: مقوا با روکش کاغذ لاجوردی رنگ عطف و گوشه پارچه سبز و مشکی، ۵۱گ (۷۳-۱۲۳)، ۲۰ سطر (۹/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲-۷۴۹]

۵۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۵۹۴/۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۴۴ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۱گ (۵۵پ-۱۰۵پ)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۱۹-۴۰۸]

۵۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۵۸/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰ ذیقعده ۱۲۴۵ق؛ جلد: تیماج قرمز، ۵۳گ (۸۶ر-۱۳۸پ)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۲-۶۲]
۵۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۹۰۷/۳
خط:نسخ،بی‌کا،تا:شوال۱۲۵۲ق؛ ۱۹گ (۱۳۰-۱۴۹) [ف: ۵-۳۴]
۵۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۲۴۵/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: مؤمن موسوی قمی، تا: ۱۲۵۸ق؛ کاغذ: آهارمهره نخودی، جلد: تیماج مشکی مندرس، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱۶-۳۵۰]
۵۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۸۳۲/۱۳-۱۰/۱۴۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمود بن محمدعلی، تا: ۱۲۵۹ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول با ترنج و سرترنج، ۴۰گ، ۲۸ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۸۸]
۵۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۹۹۴/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق، کا: قاسم بن محمد، تا: ذیحجه ۱۲۶۳ق، جا: قزوین؛ مصحح، محشی، افزودگیهایی در فقه قبل از برگ آغازین آمده است؛ کاغذ: فرنگی ۶۰گ (۲پ-۶۱پ)، ۱۹ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۵/۵سم [ف: ۳۷-۶۸۲]
۵۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۷۲/۵-طباطبائی
آغاز و انجام: برابر؛ انجامه: صورة خط المؤلف و فرغ من تسوید الرساله مؤلفها ... ثالث عشر شهر رجب سنه خمس و خمسین و مائه بعد الالف (کاتب می‌افزاید) قد فرغت من نقله من السواد ... شهر شوال المکرم ۱۲۸۴
خط: نسخ، بی‌کا، تا: شوال ۱۲۸۴ق؛ کاغذ: فرنگی شکری آهار مهره، جلد: تیماجی مشکی یک‌لا، ۴۸گ (۲۸پ-۷۶پ)، ۲۲ سطر، قطع: وزیری، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۲۲-۲۶۴]
۵۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۸/۳-طباطبائی
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: آقا بابا پسر ملا محمد مهدی شاهمیرزائی، تا: ۱۲۸۶ق؛ کاغذ: فرنگی آبی، جلد: تیماج قرمز، ۸۱گ (۱۰۹-۱۹۰)، ۱۹ سطر، قطع: رقعی، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲۲-۴۴]
۶۰. تهران؛ مؤسسه مطالعات اسلامی؛ شماره نسخه:۷۲/۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** و علی ما یسکن الیه النفس و تقتضی العادة بصدقه
خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام (قریب سه صفحه)؛ کاغذ: نازک آهارزده، جلد: مقوایی جدید، ۵۶گ، (۷۹پ-۱۳۵پ)، ۱۹ سطر (۸×۱۳)، اندازه: ۱۲/۵×۱۵سم [ف: ۶۲]
۶۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۵۴۱
خط:نسخ،بی‌کا،تا: قرن ۱۳؛ قطع: رقعی [میراث شهاب:س۸ش۴-۷۲]
۶۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۶۸۴/۴
آغاز: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ ۷۰گ (۷۰-۱۴۰پ)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱/۵سم [محدث ارموی مخ: ۱-۳۹]
۶۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۵۰۱/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: ابو القاسم بن رمضان علی اللاریجانی، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای سوخته مقوایی مجدول ضربی، ۳۷گ (۲پ-۳۹)، ۲۴ سطر (۹×۱۵/۵)، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف:۱۹-۱۱۹]
۶۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۴۱۸/۸
بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: کبود و سفید فرنگی، جلد: تیماج مشکی عطف آلبالویی، ۴۰گ (۱۱۹-۱۵۹پ)، ۲۰ سطر (۷/۵×۱۶)، قطع: ربعی، اندازه: ۱۳×۲۱/۵سم [ف:۱۶-۵]
۶۵. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۵۲۸/۲
بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۵گ (۱۷ر-۲۲پ)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۲-۳۳۶]
۶۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۷۰۷/۱۰
بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی مقوایی، ۲۱سطر (۱۰/۵×۱۵) ، قطع: ربعی، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف:۱۶-۶۸۱]
۶۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۳۸۲/۷
آغاز: نسخه: بسمله، نحمدالله علی جماله و جلاله و نشکره علی عظیم نواله؛ **انجام:**منها شرح مفاتیح الشرایع علی امهات المسائل
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳، افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: تیماج ضربی خرمایی، ۸۶گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف:۱۶-۴۱۲]
۶۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۷۵۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** اسباب القوة و المرحجات و یفهم.
دارای سه فصل اول؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: حنایی، ۷گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۷×۲۲/۵سم [ف: ۱۶-۵]
۶۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۳۸۲/۷
آغاز: بسمله، الحمدلله الذی اوجب علی العباد الجد و الاجتهاد؛ **انجام:** بمنه وجوده و منها شرح مفاتیح الشرایع علی امهات المسائل
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳، جا: کربلا؛ برگ آخر ناقص؛ کاغذ: فرنگی آهارمهره شکری، جلد: تیماج ضربی تریاکی، ۸۶گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف:۱۶-۳۵۲]
۷۰. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه:۲۵۰
آغاز: برابر؛ **انجام:** ثانیهما ان ما یختصمون بروایته لا یعمل
نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: نباتی آهارمهره فرنگی، جلد: تیماج عنابی ۷۰گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۰×۱۶/۵سم [ف: ۱۵]

۷۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۴۴۱/۱
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، ۵۷گ (۱پ–۵۷پ)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [محدث ارموی مخ: ۱–۳۹]

۷۲. مشهد؛ مدیر شانه چی؛ شماره نسخه:۳
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ قطع: ربعی [نشریه:۵–۵۹۰]

۷۳. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۱۸۹/۳
خط: تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۴۰گ، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف:۳–۶۶]

۷۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۹۰۵/۳
خط: نستعلیق، کا: محمد بن ابی القاسم بن محمد بن عبدالله بن محمد رفیع ابن اسماعیل بن مهدی بن میر شاهمیر ملقب به شهاب الدین حسینی، تا: ۱۳۰۳ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی، ۴۲گ (۴۷ر–۸۸پ)، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۱۵×۲۸۴]

۷۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۷۹۷/۷
خط: نسخ، بی‌کا، تا: محرم ۱۳۱۰ق؛ جلد: تیماج سبز، ۴۴گ (۱۴۳پ–۱۸۶پ)، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۲۰–۱۵۸]

۷۶. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۵۴۳/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: آهارمهره، جلد: تیماج مشکی ضربی‌دار، ۲۱سطر (۸/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۴–۲۰۹۹]

۷۷. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۴۴۷/۱
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: عادی، ۵۱گ (۳ر–۵۳ر)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [مؤید: ۱–۳۵۸]

۷۸. مشهد؛ مدیر شانه چی؛ شماره نسخه:۹/۹
خط: نسخ، کا: علی مقصودی، بی‌تا؛ قطع: خشتی [نشریه: ۵–۶۰۳]

۷۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۶۵۹/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای روشن مقوایی ضربی مجدول، جداول با ترنج و سرترنج، ۵۴گ (۱۲۳–۱۷۷)، ۲۲ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۳سم [ف: ۱۹–۳۲۵]

۸۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۲۷۹/۱
بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی مقوایی، ۳۹گ (۱پ–۴۰ر)، ۲۵سطر (۹/۵×۱۷)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱۱–۲۲۳۹]

۸۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۲۱۹/۸
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی کبود، جلد: نو، ۱۷ سطر (۱۳×۱۷) ، قطع: ربعی، اندازه: ۱۰/۵×۱۸سم [ف: ۱۶–۴۹۱]

۸۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۶۲۶/۲
آغاز: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی، ۵۲گ (۷۰پ–۱۲۱پ)، ۱۶–۱۸سطر، اندازه: ۱۴/۷×۲۱/۵سم [ف: ۴۱–۱۳۲]

۸۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۷۲۳/۷
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: پسته‌ای، جلد: میشن قهوه‌ای لایی، ۳۰گ (۹۰ر–۱۲۰پ)، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۵–۳۵۱]

۸۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۴۵۴/۴
خط: نسخ، کا: ابوالقاسم بن محمد تقی گلپایگانی (جرفادقانی)، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: میشن قهوه‌ای، ۲۰ سطر [ف: ۵–۲۶۸]

۸۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۴۹۹/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: پسته‌ای، جلد: میشن لایی ضربی مشکی، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۰×۱۴سم [ف: ۶–۲۵]

۸۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۷۲۲/۱
خط: شکسته نستعلیق و نسخ، کا: محمد حسین یزدی، بی‌تا؛ کاغذ: پسته‌ای، جلد: میشن سبز، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۶–۱۰۲]

۸۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۸۰۱/۲
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: پسته‌ای، جلد: میشن قرمز مقوایی، ۷۳گ (۸۲پ–۱۵۴ر)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۶–۱۰۷]

۸۸. گلپایگان؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۱۸/۱
کا: زین العابدین گلپایگانی، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی۲۹گ (۲ر–۳۱پ)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [کتابخانه‌های گلپایگان – ف: –۹۷]

۸۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۷/۱–۱/۸۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مهر: صالح بن سید جعفر بن سید محمدجعفر حسینی اعرجی به تاریخ ۱۱۴۸؛ ۶۰گ، ۲۴–۲۰ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱–۸۸]

۹۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۲۱۷/۱–۷/۱۱۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، نسخه‌بدل آورده شده؛ جلد: تیماج مشکی، ۴۴گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۱–۸۸]

۹۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۲۵۷/۱–۷/۱۵۷
آغاز و انجام: برابر
فاقد خطبه؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶۲گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۱–۸۸]

۹۲. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۲۴۶/۱
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۴۹گ (۱–۵۰)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۳–۷۴]

۹۳. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۵۶۵/۱۵
بی‌کا، بی‌تا؛ ۴۲گ، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳–۱۰۱]

۹۴. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۵۹۲/۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای عطف تیماج زرشکی

مجدول گرهی،۴۶گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۱-۴۲]

۹۵. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۹۸۱/۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** اشباع الکلام فی المقام والتوجیه الی جمیع ما یتعلق بالاجتهاد والتقلید یوجب الملال [...] علی ما حررنا اولی والعاقل یکفیه الاشارة و یمکنه استعلام الحال فی کل واحد منها بعد ملاحظة ما ذکرنا

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: گالینگور سبز، عطف تیماج زرشکی، ۲۸گ، ۳۷ سطر، اندازه: ۲۱×۳۴سم [ف مخ: ۱-۴۲]

۹۶. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۱۱۶/۷

خط: نستعلیق، کا: عبدالوهاب بن محمد علی قزوینی، بی تا، جا: کربلا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای بدون مقوا، ۴۲گ (۵۹پ-۱۰۱ر)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۱-۸۰]

۹۷. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۲۹۰/۵

خط: نسخ، کا: احمد معلم، بی‌تا؛ جلد: تیماج قرمز، ۴۳گ (۱۴۱ر-۱۸۴ر)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۱۶۹]

۹۸. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۵۵۳/۸

خط: نستعلیق، کا: میرزا باقر بن ملا حسن رشتی گیلانی، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی ضربی عطف تیماج قهوه‌ای، ۳۹گ (۱۶۰پ-۱۹۹پ)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲-۳۴۷]

۹۹. قم؛ مهدوی (کتابخانه)؛ شماره نسخه:بدون شماره/۴

کا: برات علی بن محمد حسن، بی تا [تراثنا:س۱۸ش۱و۲-۲۳۵]

۱۰۰. تبریز؛ ثقة الاسلام؛ شماره نسخه:بدون شماره/۱

بی‌کا، بی تا [نشریه: ۷-۵۴۱]

۱۰۱. تبریز؛ قاضی طباطبائی؛ شماره نسخه:بدون شماره/۱

بی‌کا، بی تا [نشریه: ۷-۵۲۰]

۱۰۲. کاشان؛ عاطفی، حسن؛ شماره نسخه:بدون شماره/۵

بی‌کا، بی تا [نشریه: ۷-۷۵۲]

۱۰۳. کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه:۱۶۹/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** ان کثیرا من الظنون التی لاتامل فی طسها النفوس فی بعض الاوقات مطمئنة بها ساکنة الیها من جهة انه لیس مد نظرها و الحاضر عندها الا الظرف الراجح لقوة

خط: نسخ، بی‌کا، بی تا، افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۵گ (۱۸۴پ-۲۳۸پ)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۱سم [ف]

۱۰۴. قزوین؛ فحول قزوینی؛ شماره نسخه:بدون شماره

بی‌کا، بی تا، افتادگی: انجام [ف: ۳۲]

۱۰۵. ساری؛ عمومی؛ شماره نسخه:۸۱/۸

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فستقی و نخودی رنگ، جلد: تیماج مشکی ۸۸ص (۲۳۸-۱۵۰)، ۲۱ سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۶/۵×۲۰/۵سم [عمومی ساری و تنکابن - ف: ۶۳]

۱۰۶. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۵۲۷/۴

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج سوخت مشکی مندرس، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۶۹]

← الاجتهاد و التقلید ⋗ التقریرات

← الاجتهاد و التقلید ⋗ تقریرات الاصول

← الاجتهاد و التقلید ⋗ الاجتهاد و الاخبار

← الاجتهاد و التقلید ⋗ مصباح فی الاجتهاد و التقلید

● **الاجتهاد و التقلید** / اصول فقه / عربی

al-ijtihād wa-t taqlīd

عاملی، حسین بن عبدالصمد، ۹۱۸ - ۹۸۴ قمری

ʻāmelī, hoseyn ebn-e ʻabd-os-samad (1513 - 1577)

رساله‌ای بسیار مختصر در اجتهاد و تقلید است که شاید بخشی از یکی از رساله‌های پدر شیخ بهائی در موضوع اجتهاد و تقلید باشد.

آغاز: بسمله، من تحریرات حضرة الشیخ الکامل حسین بن عبدالصمد رحمه الله تبصرة یجب بیان الحق فی الاحکام الشرعیه علی کل من علم به مجتهداً کان او غیره.

انجام: و المبارات فاجعلنا ممن اذا رای حسنة اراها و عثر علی سئیة و اراها انک جواد کریم.

[دنا ۲۲۹/۱ (۲ نسخه)]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۳۶/۱۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: فضل الله بن محمد بن فضل الله، تا: با تاریخ ۱۰۶۵ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای دارای برگردان از تیماج قرمز، ۲ص (۱۸۹-۱۹۰)، قطع: خشتی، اندازه: ۱۵× ۲۰/۵سم [ف: ۹-۴۸۸]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۹۲۳/۱۰

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۳-۱۳۰]

● **الاجتهاد و التقلید** / اصول فقه / عربی

al-ijtihād wa-t-taqlīd

مقدس اردبیلی، احمد بن محمد، - ۹۹۳ قمری

moqaddas-e ardabīlī, ahmad ebn-e mohammad (- 1585)

تقلید از میت از موضوعاتی است که از دیرباز مورد توجه علماء بوده و در کتاب‌های فقهی و بعضاً اصولی مورد بحث قرار گرفته است و بعضاً رساله‌های مستقلی در این موضوع نوشته‌اند و ظاهراً اولین کسی که رساله مستقلی در این باب تألیف کرد محقق کرکی (-۹۴۰ق) بود که قائل به حرمت تقلید از میت بوده است و پس از او چندین رساله مستقل در این موضوع تالیف شده که از آن جمله از مقدس اردبیلی است که معاصر محقق کرکی بوده و نظری مقابل نظر محقق کرکی داشته است. این رساله نام‌های گوناگونی به خود گرفته که نشان می‌دهد مؤلف خود نامی بدان نداده است. در «مجمع الفائدة» در بحث فقیه جامع

الشرایط (۷: ۵۴۶-۵۴۹) اشاره‌ای به این رساله دارد. صاحب ریاض العلماء (۱: ۵۷) و تعلیقه امل الآمل (ص ۹۷) تصریح به این رساله دارند گرچه در اکثر کتب تراجم نامی از این رساله برده نشده است. در الذریعة (۱۵: ۲۳۷) رساله‌ای با همین سرآغاز از شیخ سلیمان ماحوزی (-۱۱۲۱ق) دانسته شده است.
آغاز کتاب: اقول و بالله التوفیق لایتم الاستدلال علی عدم جواز خلو الزمان من المجتهد الحی بأن التکلیف فی زمان الغیبة لایسقط بالاجماع بل هو واجب وجوبا مطلقا
انجام کتاب: و لانجد دلیلاً تاماً یدل علی عدم جواز العمل علی تقلید المیت الغیر الأخیر خاصة فالظاهر أن القول بالفرق تحکم
چاپ: با تصحیح سید محمد رضا جلالی، ضمن هفده رساله مقدس اردبیلی، قم، کنگره بزرگداشت مقدس اردبیلی، ۱۳۷۵ش
[دنا ۲۲۹/۱ (۴ نسخه)]
شرح و حواشی:
۱- تعلیقة علی رسالة جواز تقلید المیت؛ شوشتری، عبدالواحد بن علی (-۱۰)

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۱۴۴/۸
آغاز و انجام: برابر
کا: شهاب الدین بن حسن حسینی طباطبایی شولستانی، تا: قرن ۱۰، برای میرزا تاج الدین حسن؛ کاغذ: متن و حاشیه سپاهانی و فرنگی، جلد: مقوا با پارچه زری عطف میشن، ۵ص (۶۴-۶۸)، اندازه: ۱۰/۵×۲۳سم [ف: ۹-۸۲۱]
۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۰۱۸/۷-۲۵/۱۰۸
آغاز و انجام: برابر
نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: مقوای لایی با روکش کاغذ نارنجی عطف و گوشه تیماج، ۲گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۵-۲۸۸۲]
۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۵۴/۱۶عکسی
آغاز و انجام: برابر
نسخه اصل:کتابخانه چستربیتی، دبلین ایرلند جنوبی، ش ۳۷۴۲؛ خط: نسخ، کا: محمد قاسم، تا: ۲۵ ربیع الاول ۹۹۰ق؛ ۴گ (۱۴۴-۱۴۷)، ۱۷ سطر [عکسی ف: ۴-۱۰۹]
۴. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۲۸/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد کاظم بن محمد شریف خاتون آبادی، تا: ۲۱ رمضان ۱۰۱۶ق؛ کاتب مدرس مسجد جامع و خادم روضه رضویه بوده؛ واقف: سید جعفر پیش‌نماز؛ تملک: کاتب و سید محمد بن محمد زمان حسینی؛ مهر: «العبد محمد کاظم» (بیضی)؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج لایه‌ای قهوه‌ای، ۳گ، ۱۹ سطر (۸×۱۳/۵)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۴۶]
۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۲۶۶/۴
آغاز و انجام: برابر
نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد در فهرست از سید احمد (؟) دانسته شده؛ خط: نسخ، کا: محمد محسن بن فضلعلی تفرشی مشهدی بار رجانی، تا: ۱۱۰۶ق؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۵گ (۴۴پ-۴۸ر)، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۲۱-۲۲۶]
۶. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۴۴۶/۲ ض
بی‌کا، تا: ۱۱۱۷ق؛ ۷ص (۴۱۱ - ۴۱۷)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۳-۱۵۳]
۷. مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه:۴۷۰/۵
آغاز: برابر
بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۴گ (۷۷پ-۸۰ر)، اندازه: ۱۲×۱۷/۵سم [ف: ۲-۱۴۶]

● **الاجتهاد و التقلید** / اصول فقه / عربی
al-ijtihād wa-t taqlīd
گیلانی، محمد بن محمد مؤمن، ق۱۱ قمری
gīlānī, mohammad ebn-e mohammad mo'men (- 17c)
رساله‌ای در بیان طریقه علمای اخباری و اصولی در بحث اجتهاد و تقلید است و این‌که آیا عمل به ظن، در احکام شرع جایز است یا خیر و بحث حجیت، یا عدم حجیت خبر واحد و اقسام علم، و روش نوینی نسبت به آنچه از امثال صاحب «فوائد المدنیة» سرزده، ابداع نموده است. در این کتاب، مؤلف به کتاب «شواهد الاسلام» خود، ارجاع نموده است که پیش از این پنداشته شده است که از آن «محمد رفیع بن فرج جیلانی (-۱۱۶۰ق) باشد و چندین نسخه با انتساب به او معرفی شده است.
آغاز: الحمدلله الذی هدانا الطریق القویم و الصراط المستقیم و اغنانا عن العمل بالآراء و الظنون المنهیة، بآثار الائمة المعصومین صلوات علیهم اجمعین و بعد
انجام: و لا تحسبن الناس ان ولاءکم لآل رسول الله بالرای و الهوی و انی لکم ان تکسبوا [...] برایکم و ذلک فضل الله یؤتیه من یشاء و الحمدلله اولاً و آخراً
[دنا ۲۲۹/۱]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۳۷۲/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: اواخر جمادی الثانی ۱۱۰۳ق؛ در حاشیه تصحیح و استدراک و گاه برای تکمیل مباحث، افزودگی‌هایی دارد؛ کاغذ: شرقی ۱۳گ (۲۴-۳۶) اندازه: ۸/۵×۱۴/۵سم [ف: ۳۱-۲۷۱]

● **اجتهاد و تقلید** / اصول فقه / فارسی
ejtehād va taqlīd
حسینی طباطبائی، محمود، ق۱۱ قمری

hoseynī tabātabā’ī, mahmūd (- 17c)

اهداء به: شاه طهماسب صفوی

این رساله ترجمه گزیده‌ای از رساله عربی مؤلف است دارای هشت «باب» و «خاتمه»: ۱. بیان معنی شریعت و فایده آن و حکمت وضع آن؛ ۲. بیان آن‌که با وجود قدرت اظهار حق واجب و نهی از منکر لازم است؛ ۳. تقسیم علوم به پنج قسم؛ ۴. بیان معنی اجتهاد و آسانی آن؛ ۵. بیان آن‌که در هر زمان بلکه هر طرف از اطراف عالم واجب است که مجتهدی می‌باشد؛ ۶. بیان فرق میان مجتهد و مفتی و قاضی؛ ۷. بیان معنی تقلید؛ ۸ بیان این‌که تقلید میت جایز نیست.

آغاز: بسمله حمد و ثنا مالک الملکی را سزاست که زمام ملک و ملت در قبضه اختیار سپهر ... طهماسب شاه علوی الحسینی الصفوی ... اما بعد معروض می‌دارد فقیر ضعیف خافی محمود الحسنی الشولستانی که چون بواسطه نزاع و جدال ... تحقیق علم حلال و حرام و مجتهد و مقلد آنچه داند اظهار کند

انجام: و شرایط نقل و روایت مرعی نمی‌دارند مخالف قانون شریعت است و تحقیق این مسأله از واجبات است و پیروی آن از مهمات است و رواج و رونق شرع مبین مبتنی بر این چند مسأله است که مذکور شد و الحمدلله علی کل کمال دینه و اتمام نعمته و الصلوة علی اشرف بریته محمد و آله و عترته و سلم تسلیماً کثیراً.

[طبقات اعلام الشیعه، قرن ۱۱، ص۵۵۲]

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۷۹۶/۳-۳۴/۱۶۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ جلد: تیماج مشکی، ۵گ، ۳۰ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱-۹۰]

● الاجتهاد و التقلید = جواب المسائل / اجتهاد و تقلید - عربی

al-ijtihād wa-t taqlīd = jawāb-ul masā’il

احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری

ahsā’ī, ahmad ebn-e zeyn-od-dīn (1753 - 1826)

تاریخ تألیف: ۲۴ ذیقعده ۱۲۳۱ق

در پاسخ پرسش‌هایی که نام پرسنده آورده نشده است. همان ۱۶ پرسشی فقهی و عرفانی است که نمایه آنها در «فهرست کتب مشایخ ۲۸۶-۲۸۷» آورده شده است، شامل: پرسش ۱. نشانه فقیه کامل چیست؟؛ ۲. تقلید مفضول با وجود افضل؛ ۳. آیا تجزی در تقلید رواست؟ ...

آغاز: حمدله. صلات. اما بعد، فان العبد المسکین احمد بن زین الدین یقدم العذر فی الجواب عن هذه المسایل علی ما یرید من بسط الدلیل و دفع الشبهة الواردة علی الاستدلال لاختلاف الانظار

انجام کتاب: خصوص الریح الثالثة لایحضرنی الا اسمها. و الله سبحانه اعلم، لانی لااقدر علی المراجعة الا علی سبیل الاتفاق. و کتب العبد المسکین احمد بن زین الدین فی الرابع و العشرین من ذی القعدة ۱۲۳۱.

چاپ: در «جوامع الکلم» تبریز ۱۲۷۳ق چاپ شده است.

[دنا ۲۳۰/۱ (۶ نسخه)؛ فهرست کتب مشایخ ص ۳۹؛ فهرست مشایخ ۲۸۶، ش ۱۲۹ «رساله»؛ دائرة المعارف بزرگ اسلامی ۶/۱ و ۱۰۷/۱؛ طبقات ۸۸/۱۳-۹۱؛ اعلام ۶۴/۱]

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۲۰۶/۱۵

آغاز: برابر

نسخه اصل: کتابخانه مشایخ - کرمان الف ۷؛ کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ در آغاز فهرست مطالب مجموعه به خط عبدالرضا بن ابی القاسم بن زین العابدین کرمانی به سال ۱۳۹۰ دیده می‌شود؛ ۱۸ص (۲۴۴-۲۶۲) [عکسی ف: ۶-۲۶۲]

۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۱۱۱/۷-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق شکسته تحریری، کا: احمد بن جمال الدین مراغه‌ای، تا: ۱۲۳۴ق؛ ۱۱ص (۳۹۸-۴۰۹) [عکسی ف: ۱-۱۰۷]

۳. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۲۲۴۱/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** و ان ضمن باذنه رجع علیه بما ادی عنه و هذا مما لا اشکال فیه.

خط: نسخ، کا: عبدالعظیم بن علی اردکانی یزدی، تا: ۱۲۴۰ق؛ کاغذ: شکری آهارمهره، جلد: تیماج مشکی مستعمل، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۵-۶۱۲]

۴. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۴۵۳/۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ پخته، کا: هدایت الله، تا: ۱۲۹۷ق؛۱۰گ (۴۷ر-۵۶ر) [ف: ۱-۶]

۵. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۷۳۵/۳-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ با یادداشتی در پایان: «چون ظاهراً از خط مبارک مؤلف استنساخ شده برای مقابله ذیقیمت است، به خط سید مرحوم (سید کاظم رشتی) بی‌شباهت نیست»؛ ۱۷ص (۱۸۴-۲۰۰) [عکسی ف: ۱-۱۰۷]

۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۹۵/۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد علی بن محمد نصیر ولوئی هزار جریبی دانکه از محال استرآباد، تا: قرن ۱۳؛ نقل از نسخه‌ای که کاظم بن علینقی در ۶ محرم ۱۲۳۵ نوشته است؛ کاغذ: فستقی الوان، جلد: میشن مشکی ضربی، ۱۵گ (۲۷۰-۲۸۴)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۵-۱۰۱]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۹۶۵/۴

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: آهار مهره، جلد: تیماجی زرشکی، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱۱-۳۶۴]

● **الاجتهاد و التقليد** / اصول فقه / عربی

al-ijtihād wa-t taqlīd

طباطبائی، محمد بن علی، ۱۱۸۰؟ - ۱۲۴۲ قمری

tabātabā'ī, mohammad-e-bn-e 'alī (1767 - 1827)

قم؛ مدرسه رضویه؛ شماره نسخه:۷۷/۲

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ با رقم اقل الطلاب میرزا جعفر ولد مرحوم مغفور آقا میرزا احمد در جمعه۸ رمضان ۱۲۸۷؛ ۷۵گ (۲۰پ-۹۵پ)، ۱۶ سطر، قطع: خشتی [چند نسخه-ف: ۵۲]

● **الاجتهاد و التقليد** / اصول فقه / عربی

al-ijtihād wa-t taqlīd

آل کاشف الغطاء، علی بن جعفر، - ۱۲۵۳ قمری

āl-e kāšef-ol-qatā', 'alī-ye-bn-e ja'far (- 1838)

در پایان رساله از ارجوزه سید، رساله آقا و رساله الوالد یاد می‌کند.

آغاز: بسمله الحمدلله رب العالمين...و بعد فهذه نبذة مما سمحت به قريحة الشيخ الفاضل الشيخ على ولد المرحوم الشيخ جعفر فى مسئلة الاجتهاد و التقليد و لقد اجاد فى ذلك فقال المقصد الاول

انجام: فان فقد القابليه و الواسطه رجع الى بعض الثقاة العارفين فيما يفهمونه الاعرف فالاعرف ... فان تعذر ذلك كله رجع الى الظنون الحدسيه و الاستقرائيه و لايسقط التكليف بحال و الله اعلم بحقائق الاحكام

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۲۱/۳-طباطبائی

آغاز و انجام: برابر

در نسخه حاضر مقصد دوم دیده نمی‌شود و تنها همین مقصد اول رساله است؛ کا: سید محمد طباطبائی سنگلجی، تا: ۱۳۰۵، جا: کاظمین؛ کاغذ: فرنگی خطدار، جلد: تیماجی قرمز، ۷گ (۱۱ر-۱۷ر)، ۱۳ سطر، قطع: وزیری کوچک، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۲۳-۷۸۲]

● **اجتهاد و تقليد** / اصول فقه / فارسی

ejtehād va taqlīd

آباده‌ای، محمد جعفر بن محمد صفی، - ۱۲۸۰ قمری

ābādeī, mohammad ja'far ebn-e mohammad safī (- 1864)

این رساله جواب مؤلف به سؤال شیخ ابوتراب بن مفید شیرازی درباره اجتهاد و تقلید است.

شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۵۳/۲

آغاز: بسمله. روسیاه درگاه خداوند محمدجعفر بن محمد صفی شرمسار عرض می‌نماید

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ربیع الاول ۱۲۶۴ق؛ ۲۸گ، اندازه: ۱۱×۱۷سم [نسخه پژوهی: ۲-۱۶۸]

● **الاجتهاد و التقليد** / اجتهاد و تقليد / عربی

al-ijtihād wa-t taqlīd

انصاری، مرتضی بن محمد امین، ۱۲۱۴-۱۲۸۱ قمری

ansārī, morteza ebn-e mohammad amīn (1800-1865)

قم؛ مفتی الشیعه؛ شماره نسخه:۶۰/۱

کا: مرتضی بن ابی الحسن حسینی یزدی، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۵گ (۱۹۸پ-۲۱۲ر)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۶۴]

● **الاجتهاد و التقليد = اصول الفقه = جامعة = جوامع** / اصول فقه / عربی

al-ijtihād wa-t taqlīd = osūl-ul fiqh = jāmi'a = jawāmi'

تویسرکانی، حسینعلی بن نوروز علی، - ۱۲۸۶ قمری

toyserkānī, hoseyn-'alī ebn-e nowrūz 'alī (- 1870)

کتابی است استدلالی و مفصل در مسأله اجتهاد و تقلید و به‌طور کلی در مطلق مسائل اصولی، بدین ترتیب: مقدمه در بیان حال متحیر در زمان حیرت و ذکر اقسام و احکام آن؛ باب ۱. فی البحث عن حال المرجع للمتحير ذاتاً و ... [تنها نسخه موجود تنها دارای مقدمه و باب نخست است]. عناوین این کتاب به‌صورت «جامعة، جامعة» آمده است و ممکن است نام آن «جامعة» یا «جوامع» باشد و یا حاشیه یا شرح کتابی اصولی باشد، زیرا در سطر نخست نسخه جای یک عنوان نانوشته مانده است. تنها منبع ما برای نام مؤلف این رساله یادداشت آیةالله مرعشی نجفی در آغاز نسخه است. این ملا حسینعلی اصفهانی که در یادداشت ایشان آمده باید همان ملا حسینعلی یا حسنعلی بن نوروز علی ملایری تویسرکانی اصفهانی باشد که صاحب چندین کتاب اصولی و فقهی است و شرح حالش در طبقات اعلام الشیعة و منابع دیگر آمده است.

آغاز کتاب: الحمدلله رب العالمين ... اما المقدمة ففى بيان حال المتحير فى زمان الحيرة و ذكر اقسامه و احكامه لتقدمه طبعاً على مرجعه، فنقول ... ان المتحير اما مقلد بالكسر

[دنا ۲۳۰/۱؛ الذریعة ۲۲۸/۱۶؛ طبقات اعلام الشیعة، قرن ۱۳هـ ۳۶۳/۲؛ تذکرة القبور، ص ۸۹؛ شوریدگان: تذکره بزرگان و سخن سرایان تویسرکان ۲۰۸/۱]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۷۰۷/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** اما لاستلزامه العبث الذى هو قبيح من الحكيم عقلاً او لان المعقول من الوجوب ترتيب الذم و العقاب على ...

فقط دارای مقدمه و باب نخست؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳، افتادگی: انجام؛ مصحح، دستخط آیة الله مرعشی نجفی ره در پشت برگ آغازین نسخه این‌گونه آمده است: «ما فی المجموعة کتاب الاجتهاد و التقلید مشحون بصنوف التحقیق و التدقیق تصنیف العلامة الحاج ملا حسینعلی الاصفهانی و رسالة فی المنطق للعلامة شیخنا البهائی»؛ کاغذ: فرنگی، ۶۹گ (۱-۶۹)، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۳۴×۶۳۷]

● **اجتهاد و تقلید** / اصول فقه / فارسی

ejtehād va taqlīd

حسینی شهشهانی، محمد بن عبدالصمد، - ۱۲۸۷ قمری

hoseynī šahšahānī, mohammad ebn-e ‘abd-os-samad (- 1870)

مؤلف چون در «جامع السعادة» و «عیشة راضیة» خود، به‌جهت رعایت اختصار احکام اجتهاد و تقلید را بیان نکرده بود به‌درخواست جمعی از مؤمنین این مختصر را در دو مبحث تدوین کرده است، بدین ترتیب ۱. بیان معنی اجتهاد و آنچه متعلق به آن است؛ ۲. بیان معنی تقلید و حکم آن و سایر آنچه متعلق به او می‌باشد.

آغاز: الحمدلله علی تکاثر نعمائه و تواتر آلائه ... و بعد، چنین گوید اضعف العباد ... که چون اهم مطالب بلکه اصل آنها

انجام: و باینجا ختم شد این رساله موجزه که فی الحقیقة آنموزجی است از دفاتر مطوله هر که زیاده از این طالب باشد در آنها رجوع نماید و الحمدلله اولاً

[دنا ۲۳۰/۱؛ ریحانة الادب ۲۷۵/۳؛ معجم المؤلفین ۱۷۲/۱۰]

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۵۲۱/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۱۷ ذیحجه ۱۲۸۳ق؛ مصحح؛ جلد: گالینگور قرمز، ۴۱گ (۳۸پ-۷۸پ)، اندازه: ۱۱/۵×۱۷/۵سم [ف: ۲-۱۴۳]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۷۰۹/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد جعفر بن حاج محمد رضا بن محمد علی مشهور به کوچک حسین آبادی، تا: غره ربیع الثانی ۱۲۸۴ق؛ مصحح، یادداشت‌هایی در سال ۱۳۰۸ و ۱۳۱۳هـ در پشت برگ آغازین نسخه آمده است؛ مهر حضرت آیة الله مرعشی نجفی؛ کاغذ: فرنگی ۱۵گ (۱-۱۵)، ۲۰-۲۱سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۳۴-۶۴۱]

● **الاجتهاد و التقليد** / اصول فقه / عربی

al-ijtihād wa-t taqlīd

زنجانی، عبدالواسع بن محمد، ۱۲۳۵ - ۱۲۹۱ قمری

zanjānī, ‘abd-ol-vāse‘-e-bn-e mohammad (1820 - 1874)

رساله استدلالی غیرمنظمی است که گویا پیش‌نویس کتابی مرتب باشد. مؤلف از برخی از مجتهدین عصر خود اجازه اجتهاد گرفته است.

آغاز: قال فی القوانین اختلفوا فی جواز التجزی فی الاجتهاد و تحقیق القول فیه یتوقف علی بیان مقدمة.

۱. زنجان؛ امام جمعه؛ شماره نسخه:۱۸۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** ثم لم ارفع طرفی الی آفاق السماء استحیاءاً منک ما استوجبت بذلک محو سیئة واحدة من سیئاتی.

خط: نسخ و نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، برخی از برگ‌ها به خط دیگری است، روی برگ اول نام کتاب و مؤلف و اینکه کتاب در تملک ابوالقاسم مجتهدی بوده به خط سید عزالدین حسینی و اینکه کتاب به سال ۱۳۸۶ق به وی منتقل شده دیده می‌شود؛ جلد: مقوایی، عطف پارچه‌ای، ۱۱۷گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۸×۲۳سم [اوراق عتیق: ۱-۱۹۰]

۲. زنجان؛ امام جمعه؛ شماره نسخه:بدون شماره

بی‌کا، بی‌تا؛ مانند نسخه سابق با اضافات[دلیل المخطوطات: ۱-۸۹]

● **الاجتهاد و التقليد** / اصول فقه / عربی

al-ijtihād wa-t taqlīd

اردبیلی، عبدالعزیز، ق۱۳ قمری

ardabīlī, ‘abd-ol-‘azīz (- 19c)

آغاز کتاب: بسمله. یقول ... عبدالعزیز الاردبیلی: قال مولانا ... ابوالقاسم القمی ... ان الاجتهاد لغة تحمل المشقه

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۱۹۳/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و النجم غیر متصاعد و نعم ما قیل

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ پس از آن در ۸ تا ۱۸پ پراکنده‌ها است، دارای حواشی با نشان «منه ره»؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج مشکی یک‌لا، ۵۹گ (۲پ-۶۰ر)، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۵۰]

● **الاجتهاد و التقليد** / اصول فقه / عربی

al-ijtihād wa-t taqlīd

اردکانی یزدی، محمد تقی بن محمد حسین، ق۱۳ قمری

ārdakānī yazdī, mohammad taqī ebn-e mohammad hoseyn (- 19c)

تاریخ تألیف: دوشنبه ۴ ذیحجه ۱۲۳۰ق

دارای چند «قاعده»، در چگونگی اجتهاد و لزوم تقلید برای عده‌ای و لزوم اجتهاد برای عده‌ای دیگر.

آغاز: الحمدلله الذی ارشدنا الی طریق السداد و الهدایة و اضاء قلوبنا بانوار الکتاب و السنة و اوضح لنا جادة النجاة
انجام: و علیه فالاصل راجع علی الظن، اصلح الله امورنا فی الدنیا و الاخرة
[دنا ۲۳۰/۱ (۳ نسخه)]

۱. کرمانشاه؛ نجومی؛ شماره نسخه:۲مجموعه بدون شماره
آغاز و انجام: برابر
کاتب = مؤلف، بی تا [دلیل المخطوطات: ۱-۲۵۹]
۲. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۲۱/۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** و قد اتفق لنا الفراغ عن الاشتغال بتالیف الکتاب فی عصر یوم الاثنین الرابع من شهر ذی الحجة الحرام فی ولایة الحسین (ع) بحمدالله و توفیق نبیه و آله الکرام من شهور الف و ماتین و ثلثین من الهجرة النبویة علی مهاجرها الف سلام و تحیة
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی مقوایی، ۷۰گ (۳۳۰-۴۰۰پ)، ۱۵ سطر (۷/۵×۲۰)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۷۱۶]
۳. کرمانشاه؛ فیض مهدوی (کتابخانه)؛ شماره نسخه:بدون شماره/۵
آغاز: برابر
کا: محمد بن حسین بن محمد علی خراسانی مشهور به جدید، تا: ۱۲ جمادی الثانی ۱۲۵۳ق [تراثنا:س۲ش۴-۵۵]

● **الاجتهاد و التقلید** / اصول فقه / عربی
al-ijtihād wa-t taqlīd
حسینی قائنی، حسن بن محمد، - ۱۳۰۰ قمری
hoseynī-ye qā'enī, hasan-e-bn-e mohammad (- 1883)
رساله‌ای مفصل درباره اجتهاد و تقلید است که با استفاده از آیات و روایات و اقوال علماء پرداخته شده است.
آغاز: الحمدلله رب العالمین ... الفقه فی اللغة الفهم کما نص علیه الجوهری و غیره قال الله تعالی ولکن لاتفقهون تسبیحهم.

قائن؛ مدرسه جعفریه؛ شماره نسخه:۷۸/۱
آغاز: برابر.؛ **انجام:** و لایصح أن یفرض له مصادیق خارجیة أو ذهنیه یصدق علیها علی حسب التقدیر کاللاشیء.
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج مشکی فرسوده، ۱۰۱گ (۱-۱۰۱)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [کتابخانه‌های قائن - ف: ۶۹]

● **الاجتهاد و التقلید** / اصول فقه / عربی
al-ijtihād wa-t taqlīd
خسروشاهی، حسین بن علی، ق۱۳ قمری
xosrošāhī, hoseyn ebn-e 'alī (- 19c)
تاریخ تألیف:۲ رمضان ۱۲۴۴ق
آغاز: بسمله. حمدله ... و بعد فیقول ... حسین بن علی التبریزی الخسرو شاهی انه قد أمرنی ... سیدنا ... ان اکتب بعض المسائل من اصول الفقه
انجام: و انه علی ما نقول وکیل. انه خیر هاد و دلیل. و کتب العبد ... حسین بن علی التبریزی الخسروشاهی فی ۲ رمضان ۱۲۴۴ ق.
[دنا ۲۳۰/۱]

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۲۱۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: عبدالغفار بن محمد مهدی تبریزی، تا: ۲۰ جمادی الثانی ۱۲۴۶ق؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: مقوا، ۳۱گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۳-۵۰]

● **الاجتهاد و التقلید** / اصول فقه / عربی
al-ijtihād wa-t taqlīd
شیرازی، محمد علی بن محمد صادق، ق۱۳ قمری
šīrāzī, mohammad 'alī ebn-e mohammad sādeq (- 19c)
مؤلف در این رساله حجیت ظن مجتهد متجزی را پذیرفته که از مقدمات اجتهاد می‌باشد. تاریخ تألیف کتاب در الذریعة ۱۲۷۶ق دانسته شده است. مؤلف از احفاد ملامحمدصالح مازندرانی شارح اصول کافی است.
آغاز: بسمله القول فی الاجتهاد و التقلید و مایتعلق بها و تفصیل ذلک یتوقف علی بیان مقدمتین الاولی فی ان هذه المسئلة هل هی من المسائل الاصولیة ام من المسائل الفرعیة
[الذریعة ۲۷۲/۱]

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۱۵-۴/۸۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** لان حکم الله عندهم تابع لفتوی المجتهد فلد حکم عند عدم الفتوی وعلی القول بالتخطئة کان مقتضی القاعدة هو صحة ذلک لان الامر الواقعی یقنیی الاجزاء
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، مقابله شده؛ جلد: مقوایی با روکش کاغذی و عطف تیماج قهوه‌ای، ۵۰گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۱-۸۹]

● **الاجتهاد و التقلید** / اصول فقه / عربی
al-ijtihād wa-t taqlīd
عرب، میرزا صالح بن حسن، ق۱۳ قمری
'arab, mīrzā sāleh-e-bn-e hasan (- 19c)
کتابی در مبحث تجزی در اجتهاد است، دارای دو «مقام»: ۱. در امکان تجزی؛ ۲. در وقوع و جواز و اقوال و ادله.
آغاز: القول فی الاجتهاد و التقلید فائده اختلف الاصولیون فی قبول الاجتهاد للتجزیه و عدمه علی القولین او الاقوال. فهیهنا

مقامان المقام الاول فالحق امکانه ...
[الذریعة ۲۷۱/۱؛ دنا ۲۳۱/۱]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۵۵۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** و علی القول بالتخطئة کان مقتضی القاعدة هو صحة ذلک لان الامر الواقعی یقتضی الاجزاء.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ نسخه ناتمام مانده (و شاید تألیف ناتمام است)؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۰۸ص، ۷ سطر، قطع: خشتی، اندازه: ۱۸×۲۳سم [ف: ۱۷×۲۱]

● **الاجتهاد و التقلید** / اصول فقه / عربی
al-ijtihād wa-t taqlīd
قراچه داغی، محمد علی بن احمد، - ۱۳۱۰ قمری
qarāče-dāqī, mohammad ʻalī ebn-e ahmad (- 1893)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۳۸/۸
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج تریاکی ضربی یک‌لایی، ۳۱ص (۲۷۹-۳۰۹) [سنا - ف: ۲-۱۳۲]

● **الاجتهاد و التقلید** / اصول فقه / عربی
al-ijtihād wa-t taqlīd
آرانی کاشانی، محمد علی بن محمد مهدی، ۱۲۵۰ - ۱۳۲۵ قمری
ārānī kāšānī, mohammad ʻalī ebn-e mohammad mahdī (1835 - 1907)

رساله‌ای متوسط در اصول و مبانی تقلید و اجتهاد است در یک «مقدمه» و چند «فصل» و آن در چند مبحث و مقام تنظیم و تحریر شده است. ابتدا به مسائل استدلالی تقلید پرداخته و سپس مطالب مربوط به اجتهاد را به‌گونه‌ای مفصل با نقل و بررسی اقوال علماء مطرح کرده است.
آغاز: القول فی التقلید و فیه مقدمة و فصول و اما المقدمة ففی بیان حقیقته اعلم انه لغة عبارة عن تعلیق القلادة فی العنق و منه ... و عرفاً عرف بتعریفات لایخلو جلها بل کلها عن مناقشه طرداً او عکساً
انجام: فلو دعت الضرورة فی حلال الی العمل بما ذکرنا فلا دلیل علی المنع عنه اذا افاد ظناً لحجیة الظن مطلقا عند الضرورة الملجئة عند القائلین بالمنع عنها ایضاً و قد صرح باختیار ذلک بعض المشایخ والدی طاب ثراه

آران کاشان؛ امامزاده محمد هلال؛ شماره نسخه:۲۰۶/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، قرن ۱۴؛ مصحح؛ جلد: تیماج سرخ، ۹۱ص (۱۷۲-۲۶۳)، ۱۰ سطر، اندازه: ۱۸×۲۳سم [ف: مخ: -۶۷]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۶۲۹/۶
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲-۲۵۷]

● **الاجتهاد و التقلید** / اصول فقه / عربی
al-ijtihād wa-t taqlīd
اشرفی مازندرانی، خضر بن اسماعیل، -۱۳۳۶؟ قمری
ašrafī māzandarānī, xezr ebn-e esmāʻīl (- 1918)
محتملاً تقریرات درس استاد است.
آغاز: المطلب الثانی فی نبذ من احکام التقلید و اعلم ان التقلید

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۶۹۶۰/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** اجتهاد المجتهد الی جهة اخر فی اثناء
خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: محرم ۱۳۱۰ق؛ کاغذ: فرنگی نخودی و حنایی،جلد:مقوا۹۷گ،اندازه:۱۱×۱۷/۷سم [ف: ۱۶-۶۰]

● **اجتهاد و تقلید** / اصول فقه / فارسی
ejtehād va taqlīd
حسینی میبدی، ناصر بن احمد، ق۱۵ قمری
hoseynī meybodī, nāser ebn-e ahmad (- 21c)
تاریخ تألیف: غره شوال ۱۴۰۳ق؛ محل تالیف: تهران
رساله استدلالی مختصری است که فشرده درس‌های حاج شیخ مرتضی اردکانی یزدی است با تحقیقاتی از مؤلف، دارای یک «مقدمه» و هجده «فصل»: مقدمه در تشیع و دریافت علمی؛ فصل ۱. اندیشه اجتهاد در تشیع؛ ۲. ادوار اجتهاد در تشیع؛ ۳. تحجر در افکار اخباری؛ ۴. وحید بهبهانی و کسر اصنام تحجر؛ ۵. پیرامون شیخیه مولود اخباریان؛ ۶. اجتهاد و تقلید؛ ۷. شرایط تحصیل اجتهاد؛ ۸. مدارک احکام در اجتهاد؛ ۹. طریق استنباط مجتهد؛ ۱۰. اجتهاد مطلق و متجزی؛ ۱۱. شرطیت اجتهاد مطلق در فتوی؛ ۱۲. تخطئه و تصویب؛ ۱۳. مباحث تقلید؛ ۱۴. ادله فقها در تقلید؛ ۱۵. احتیاط؛ ۱۶. تقلید اعلم؛ ۱۷. اجتهاد و تقلید از شطحیات عقلی است یا خیر؛ ۱۸. اجتهاد و تقلید در عصر غیبت.
آغاز: الحمدلله المقتدر الجبار و الثناء علی نبیه المختار ... بدانکه این رساله وجیزه‌ای است در مباحث اجتهاد و تقلید.

مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه:۲۹۳
آغاز: برابر
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ محشی، در آغاز کتاب به اردکانی اهدا شده با عکس وی؛ جلد: گالینگور سبز، ۵۶گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۲×۱۷سم [ف: ۲-۳۱]

● **الاجتهاد و التقلید** / اصول فقه / عربی
al-ijtihād wa-t taqlīd
حسینی موسوی، محمد بن محمد

hoseynī mūsavī, mohammad ebn-e mohammad

تبریز؛ ثقة الاسلام؛ شماره نسخه:بدون شماره/۱
بی‌کا، بی تا [نشریه: ۷–۵۴۰]

● **الاجتهاد و التقلید** / اصول فقه / عربی
al-ijtihād wa-t taqlīd
چند رساله ناشناخته در اجتهاد و تقلید

غیر همانند:
۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۴۴۴/۲
آغاز: قبل الخوض فی المسألة لابد من تأسیس أصل و أن التقلید ما هو؟ هل هو الأخذ للعمل بمعنی أخذ العامی فتوی الفقیه لأن یکون حکماً له و أن عصی و لم یعمل؛ **انجام:** إلا أن یدعی غلطاً بأن معنی الحقیقی هو استعمال اللفظ فیما وضع له علی ما وضع له
بحث اصولی اجتهاد و تقلید است و مؤلف آن شناخته نشد، ولی بر اساس قرینه‌ها در روزگار شیخ مرتضی انصاری می‌زیسته است؛ کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی کاهی، ۸گ (۱۱۶–۱۰۹)، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۳۱–۴۳۵]
۲. قم؛ مفتی الشیعه؛ شماره نسخه:۵۹/۳
آغاز: القول فی التقلید و هل مسائل الاجتهاد و التقلید اصولیة او فرعیة او عقلیة
در این بحث استدلالی به کتاب الرهن مؤلف حوالت شده است؛ خط: نسخ نازیبا، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: مقوایی ۳۰گ (۷۵ر–۹۷ر)، اندازه: ۱۵/۵×۲۰سم [ف: ۶۳]
۳. کرمانشاه؛ فیض مهدوی (کتابخانه)؛ شماره نسخه:بدون شماره
کتاب استدلالی مبسوطی است شامل بحث در باب این مسائل: اجتهاد، جواز تجزی و عدم آن، شروط اجتهاد مطلق، تخطئه و تصویب، الفاظ تذکر فی الفاظ، عمل جاهل؛ کاتب: = مؤلف، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام [تراثنا:س۲ش۴–۲۳]
۴. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۷۲۹
آغاز: فائدة اختلف اصحابنا فی انه هل یجوز للمکلف ترک الاجتهاد و التقلید جمیعاً و العمل بالاحتیاط و انه یصح عبادته حینئذ أولا علی اقوال؛ **انجام:** مع ان ما ذکر من توقف الحجیة علی البناء یستلزم القول بفساد العمل العالم الفتوی المجتهد اذا لم یکن بانیاً علی تقلیده و هو بعید جداً.
رساله استدلالی مختصری در اجتهاد و تقلید؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدائی سید علی نجف آبادی؛ فاقد جلد، ۳۸گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۷×۲۶سم [ف: ۳–۵۴۱]
۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۲۶۱
آغاز: المقالة الخامسة فی الاجتهاد و التقلید و فیها بحثان الاول فی مباحث الاجتهاد و هی سبعة و لابد اولا من معرفة الموضوع
نسخه اصل: کتابخانه کاشف الغطاء، نجف اشرف. رساله استدلالی مفصلی است در اجتهاد و تقلید با نقل گفتار بزرگان این علم و رد و ایراد در آنها، این رساله مقاله پنجم از کتابی در اصول فقه است که در رساله حاضر جداگانه آمده است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۸۱ص [عکسی ف: ۶–۳۰۶]
۶. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲۵۱۸
آغاز: بسمله هذه وجیزة حاویة علی مطالب شریفه نستوفی فیها الکلام علی وجه یناسب المقام فی بیان المرام من التقلید و کیفیة حجیته و ما یتفرع علیه بقدر الوسع و الطاقة مع ما انا فیه من قلة البضاعة و کثرة الاضاعة مضافاً الی تشویش البال بتراکم الاحوال و هجوم الزلزال فاعلم ان الکلام فی التقلید یستدعی رسم امور الاول ان التقلید فی اللغة؛ **انجام:** و منه الاعراض عن غیر الله خوفاً من ضیاع ساعة من العمر فیما لافائدة فیه و یسمی ورع الصدیقین رزقنا الله تعالی و جمیع العلماء العاملین السالکین بحق محمد و آله الطاهرین صلوات الله علیهم اجمعین
در پشت صفحه اول با خط مغایر آمده است که این رساله از آقا باقر وحید بهبهانی متوفی ۱۲۰۶ هـ ق، می‌باشد ولی این یادداشت درست نیست زیرا در آن از صاحب قوانین، میرزا ابوالقاسم قمی (–۱۲۳۱ق)، شیخ مرتضی انصاری (–۱۲۸۱ق)، سید حسین ترک (–۱۲۹۹ق) و صاحب کتاب موازین در تعلیقه بر قوانین که سید اسماعیل بن نجف مرندی تبریزی (–۱۳۱۸ق) باشد یاد می‌کند. بنابراین مؤلف این کتاب باید از اعلام نیمه اول قرن ۱۴ هـ ق، باشد. رساله‌ای است استدلالی در بیان شرایط و کیفیت و مقدمات اجتهاد و تقلید مرتب بر ۱۲ امر: ۱. ان التقلید فی اللغة، ۲. انه قد یعرف التقلید اصطلاحا بالعمل، ۳. ان التقلید اما معتبر علی فرض اعتباره، ۴. فی بیان ادلة التقلید اجمالا، ۵. قد سبق منا ان التقلید الاصطلاحی هو الاخذ و الالتزام بقول الغیر، ۶. المراد بالمجتهد، ۷. ان التقلید اما ان یکون امرا ...، ۸. فی ان قولنا التقلید واجب علی المکلف، ۹. انه قد یقع الکلام فی التقلید من انه ...، ۱۰. فی بیان مشروعیة التقلید تفصیلا، ۱۱. بیان اصناف المقلد، ۱۲. فی المقلد بالفتح ای المجتهد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ کاغذ: مشقی خط‌دار و ساده، جلد: تیماج قهوه‌ای لایه‌ای، ۱۸ و۱۹ سطر (۹×۱۹)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲–۷۱۸]
۷. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲۵۰۲/۱
آغاز: افادتها الظن بنفسها بل قد یترتب علیها من باب المقارنات الاتفاقیه بل و کذا القول؛ **انجام:** بعد انسداد باب العلم هذا تمام الکلام فی مسئلة التجزی و الحمدلله اولا و آخراً و ظاهراً و باطناً قد فرقت (فرغت) من تصنیف هذه المسئلة فی یوم الاحد السادس من شهر ربیع الاولی ۱۲۶۸ هـ ق.
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ تملک: ابراهیم بن محمد رضوی با مهر «العبد المذنب ابراهیم بن محمد الرضوی» مورخ ۱۲۹۶ق؛ کاغذ: فرنگی مشقی و کاهی، جلد: تیماج عنابی لایه‌ای ۷گ (۱–۷)، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [ف: ۲–۶۹۸]
۸. گلپایگان؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۸۷/۴

آغاز: الحمدلله ... و بعد فقد اختلف العلماء بعد اتفاقهم على جواز التقليد
تقریرات درس میرزا حبیب الله رشتی است؛ بی‌کا، تا: ۱۲۹۹ق، جا: سامرا؛ ۷۲گ [نشریه: ۱۱-۸۵۷]

۹. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۱۹۳/۲
آغاز: بسمله. حمدله ... فهده جملة من مباحث مسئلة الاجتهاد والتقليد قد استفدتها من الاستاد الاعظم الشيخ محمد هادى الطهرانى سلمه الله تعالى ... فنقول مستعيناً بالله و متوسلةً بأئمة الهدى عليهم السلام؛ **انجام:** اذا ستنبط المتجزى حكم المسألة فعلاً و استقر رايه فيها بشى ء و ظهر بعون الله تعالى انه يجوز له التقليد فيها.
تقریرات درس آقا شیخ هادی طهرانی است که نام مقرر آن به‌دست نیامد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: رمضان ۱۳۰۲ق، جا: نجف اشرف؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج زرشکی، ۶گ، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف مخ: ۱-۴۳]

۱۰. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۷۰۴/۷
آغاز: أما المقدمة ففى بيان حال المتحير فى زمان الحيرة و ذكر أقسامه و أحكامه لتقدمه طبعا على مرجعه فنقول و بالله نستعين؛ **انجام:** و اخلد فى الأصول و لذا ذكرناه بعنوان المقدمة كما هو الشأن فى جميع المقدمات فتبصر و الله الهادى
بی‌کا، تا: ۱۳۰۳ق، جا: سامرا؛ قطع: خشتی [ف: ۲۹۸]

۱۱. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۴۴۷/۱۳
آغاز: اعلم أن الاجتهاد عند أصحابنا الامامية هو استفراغ الوسع؛ **انجام:** و لايخفى على المتأمل عدم توقف الاجتهاد على أكثر هذه العلوم فليتدبر
کتاب موجز فی مباحث الاجتهاد و التقلید؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: عادی، ۵گ (۲۴۱ر-۲۴۵ر)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [مؤید: ۱-۳۶۱]

● الاجتهاد و التقليد / اصول فقه / عربی

al-ijtihād wa-t-taqlīd

مؤلف از علماء نیمه دوم قرن ۱۳ق. است که با یک واسطه از شاگردان آقا باقر وحید بهبهانی بوده است. کتاب مفصلی است مشتمل بر اقوال و ادله موافق و مخالف عامه و خاصه از قدما تا معاصرین مؤلف. عناوین کتاب نانویس است اما رؤوس مطالب عبارت است از: فى انه لا اشكال و لا تأمل فى جواز تقليد، فى بيان احوال المفتى، فى شروط المقلد، فى انك قد عرفت فى السابق انه اذا علم بالارتباط بين المسئلتين اما بحسب الشرع او بحسب العقل فلا يجوز التبعيض فى التقليد، فى انه اذا قلد المقلد لمجتهد و عمل على طبق راية برهة من الزمان ثم حدث الاعلم منه فهل يجب العدول، فى انه هل يجوز الافتاء لغير المجتهد بفتوى الغير المجتهد اولا، فى التخطئة و التصويب، تذنيب هل المخطى فى الاحكام اثم ام لا.
آغاز: الحمد لله رب العالمين ... القول فى الاجتهاد و التقليد و قبل الاخذ فى بيان معناهما و موضوعهما

همانند:
۱. دزفول؛ نبوی، سید محمد؛ شماره نسخه:بدون شماره
آغاز: برابر
مباحث اجتهاد و تقلید، استثناء عقیب جمل، علم و ظن، تقسیم واجب و مقدمه آن، اجزاء و منطوق و مفهوم آمده؛ کاتب = مؤلف، بی‌تا [مخطوطات دزفول: -۱۰]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۲۳۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** فلا اشكال فى ترتب الاثار و البناء على الصحة لان المدار فى المعاملات من حيث الصحة و الفساد على المطابقة و عدمها و الا فلا لمامر انفا و قد تم.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: نیمه دوم قرن ۱۳؛ واقف: شیخ محمد باقر مازندرانی، تاریخ وقف: ۱۳۴۹؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج ضربی مشکی مندرس، ۲۲۲گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۵-۱۶]

● اجتهاد و تقلید / اصول فقه / فارسی

ejtehād va taqlīd

غیر همانند:
۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۳۵۸/۹
بر گرفته از کتاب آقا سید محمد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای درون قهوه‌ای ساده، ۴گ (۱۳۱پ-۱۳۵پ)، ۲۰ سطر (۱۱×۱۸) ، قطع: ربعی، اندازه: ۱۹×۲۵سم [ف: ۱۶-۲۴۹]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۸۶۰/۱۱
آغاز: از علماو فقها و اصولیین و محدثین و طلبا و فضلا عرضه می‌رود که معنی تقلید و اجتهاد در اصطلاح قوم چیست و همه بر یک معنی اتفاق دارند
رساله کوتاهی است در بیان اجتهاد و تقلید بر طبق مذهب عامه؛ کا: غلام محمد فندی و عبدالحق المحمدی، بی‌تا؛ جلد: مقوایی عطف پارچه، ۱۳گ (۱۲۱ر-۱۲۴پ) [ف: ۳۷-۴۲۹]

● الاجتهاد و التقليد و البراءة و الوضع / اصول فقه / عربی

al-ijtihād wa-t taqlīd wa-l barā'a wa-l waḍ'

گویا مؤلف آن یکی از شاگردان شریف العلماء باشد.
آغاز: اعلم انهم اختلفوا فى مسئلة الاجتهاد و التقليد انها مسئلة اصولية او فرعية او كلامية

همدان؛ مدرسه غرب همدان؛ شماره نسخه:۴۷۰۷/۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** ليس بمرفوع فى جميع الاحوال اى الحالة التى علم حكمها و حالة التى لم يعلم.
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۹ص (۶۵-۷۴)، قطع: خشتی

[رشت و همدان - ف: ۱۵۲۹]

● **الاجتهاد و التقلید و حکم المتعارضین** / اصول فقه / عربی

al-ijtihād wa-t taqlīd wa ḥukm-ul muti'āriḍayn

حسینی تنکابنی، صادق بن عبد الله، ق۱۴ قمری

hoseynī tonekābonī, sādeq ebn-e 'abd-ol-lāh (- 20c)

تاریخ تألیف:۲۷ ربیع الثانی ۱۳۲۳ق

تقریر درس صاحب کفایة الاصول آخوند خراسانی است در مسائل اجتهاد و تقلید و حکم اخبار متعارضه که در عنوان دو «مقصد» و «خاتمه» ترتیب یافته.

آغاز: القول فیما یتعلق بالاجتهاد و التقلید و فیه مقصدان الاول فی الاجتهاد.

انجام: یصیر صالحا لذلک کما لایخفی هذا آخر ما اودنا تحریره فی هذالمقام.

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۵۵۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۲۷ ربیع الثانی۱۳۲۳ق؛ واقف: شیخ عباسقلی شریف رازی، تاریخ وقف: مرداد ۱۳۳۶؛ ۴۲گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۶-۴۲]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۶۳۱

آغاز: بسمله. اصل الاجتهاد و التقلید و فیه مقاصد؛ **انجام:** الی جادة النجاة ... و عترته الامجاد

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا، مختلف السطر (۱۱×۱۹)، اندازه: ۱۵×۲۱[رایانه]

↩ اجتهادیه ⩥ وجوب الاجتهاد

● **الاجتهادیة** / اصول فقه / عربی

al-ijtihādīyya

رساله‌ای در مسائل اجتهاد و تقلید است. مؤلف از «ذکری» و «معالم» و «عده» طوسی و صاحب الکشف، «کشف اللثام» و «شیخنا المحقق طاب ثراه» که محقق اردبیلی است و از صاحب مدارک سید محمد جبعی (م۱۰۰۹) و شیخ حر عاملی (۱۰۳۳-۱۱۰۴) و شیخ یوسف بحرینی (۱۱۰۷-۱۱۸۶) نقل می‌کند. او نظر طوسی را در باطل بودن قیاس و اجتهادی که مخصوص سنیان است را یاد می‌کند و حجت بودن ظن را از راه بسته بودن راه علم ثابت می‌کند. وی درباره تجزیه در اجتهاد از برخی کتب والدش نقل می‌کند که او تجزی را پذیرا بوده است. بنابراین مؤلف فرزند یکی از دانشمندان صاحب نظر در اجتهاد مطلق و متجزی است و خود از شاگردان میرزا ابوالقاسم صاحب قوانین است که بعد از مرگ وی به سال ۱۲۳۱ از او نقل می‌کند. مؤلف تکلیف معسور (مشکل) را بر خلاف قاعده وجوب لطف بر خدا می‌شمرد و آن را به کتاب «مواسعه و مضایقه» تألیف خود حوالت می‌دهد که چندین رساله در آن موضوع در الذریعه (۷: ۲۱۱، ۲۰: ۳۹۳-۳۹۵، ۲۱: ۱۳۴، ۳۳: ۲۲۲) یاد شده است.

آغاز: بسمله. حمدله ... و آله الطاهرین فقد ذهب جماعة من فقهائنا الی انه یجب علی کل مکلف الاجتهاد و الاستدلال عیناً، و نسبه الشهید فی «الذکری» الی بعضی قدماء الامامیة و قد ماء حلب حیث قال: و وجوبه کفایة لقوله تعالی ... قال الشیخ فی العدة و اما القیاس و الاجتهاد.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۲۸۴/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** فالاصل لزوم تقلید کل من یحصل من قوله الظن الاقوی باعتبار ثبوت مرتبه له فی فن

خط: نسخ ریز، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ دارای حاشیه با نشان «منه، شرح، صدره و ابقاه»؛ کاغذ: نخودی، فرنگی ۴۰گ (۴۹-۸۸پ)، ۲۳ سطر [ف: ۱۱-۷۱۲]

● **الاجذار** / ریاضیات / عربی

al-ajḏār

کرخی، محمد بن حسن، ق۵ قمری

karxī, mohammad ebn-e hasan (- 11c)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۶۱/۴-ف

نسخه اصل: حراجچی اوغلو ش ۱۱۶۹؛ خط: نسخ، کا: علی بن اسعد بن ابی بکر حصفکی، تا: شعبان ۶۳۸ق؛ ۱۹ سطر [فیلمها - ف: ۱-۴۵۹]

↩ اجراء صیغ النکاح ⩥ عقد اللآلی

● **اجرام آسمانی (رساله)** / هیأت / فارسی

ajrām-e āsemānī (r.)

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۸۷۶

نسخه‌ای در اجرام علوی و ...؛ بی‌کا، بی‌تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ اندازه: ۱۵×۲۱/۳سم [رایانه]

↩ اجرام سفلی و اوضاع اجرام علوی ⩥ ابعاد و اجرام

● **اجرام سفلی و علوی** / هیأت / فارسی

ajrām-e soflī va 'olvī

دو «مقاله» است در علم هیأت دارای ابواب، مقاله اول: احوال اجرام علوی در شش «باب»: ۱. عدد افلاک کلی؛ ۲. دوایر مشهوره؛ ۳. هیأت وحرکت فلک نهم و هشتم؛ ۴. هیأت افلاک

کواکب هفت‌گانه؛ ۵. حرکات افلاک کواکب سیاره؛ ۶. احوال که عارض سیارات می‌شود (در ۴ فصل)؛ مقاله دوم: هیأت زمین و قسمت او با اقالیم شامل یازده «باب»: ۱. هیأت زمین و ذکر اقالیم؛ ۲. خاصیت خط استوا؛ ۳. خواص آفاق؛ ... ۱۱. معرفت خط نصف النهار و سمت قبله زمین شباهت‌هایی دارد با رساله بیرجندی دراین باره.
[فهرستواره فارسی، منزوی۲۷۶۷/۴]

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۲۸۷/۱-۷/۱۸۷
آغاز: به مرکز کره گذشته باشد آن دایره را عظیمه خوانند والا صغیره گویند ... مقاله اول در بیان احوال اجرام علوی و آن شش باب است. باب اول در بیان عدد افلاک کلی؛ **انجام:** فصل در معرفت ابعاد و اجرام مرصد و حساب معلوم کرده اند که دور زمین یعنی محبط عظیمه که بر زمین فرض کنند ... سبع جرم زمین است و نظر اخل چهارده هزار و چهارصد
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، دارای حواشی با نشان «منه مدظله»؛ جلد: تیماج سرخ ضربی ترنج مجدول عطف قهوه‌ای، ۵۵گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: ۱-۹۰]

← الاجرام العلویة ⟵ جواهر الاجسام السماویة

● **الاجرام العلویة لها نفوس الناطقة** / فلسفه / عربی
al-ajrām-ul ʻulwīyya la-hā nufūs-un nāṭiqa
سجستانی، محمد بن طاهر، ۳۰۰ - ۳۷۲ قمری
sajestānī, mohammad ebn-e tāher (913 - 983)
بحث کوتاهی است در این‌که اجرام سماوی دارای نفس ناطقه می‌باشد چون دارای حرکت هستند و هرچه حرکت دارد نفس ناطقه دارد.
آغاز: بسمله، لما کان کل جسم طبیعی له حرکة ذاتیة نحو شیء یخصه دون غیره و أعنی بقولی طبیعی ماله سبب.
انجام: هذا ما خطرلی من القول فی هذا المعنی بحسب قوتی، و ارجو ان یکون منفعاً انشاء الله تعالی، تمت
چاپ: تهران، مطبوعات بنیاد فرهنگ ایران، محقق: عبدالرحمن بدوی، درکتاب: صوان الحکمة وثلاث رسائل، چاپ اول، ۱۳۹۳ق.
[دنا ۲۳۲/۱]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۳۴/۱۰
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۴۳ق؛ ۳۱ سطر، قطع: بیاضی، اندازه: ۱۸×۳۱سم [ف: ۲-۳۹۶]
۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۲۰۸/۱۶
خط: نستعلیق، کا: محمد مومن یزدی، تا: ۱۰۵۱ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج آلبالویی لایی با لولا، ۲گ (۲۲۹ر-۲۳۱ر)، ابعاد متن: ۶×۱۲/۵، قطع: ربعی، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۱۶-۴۸۸]
۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۱۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۶۰ق؛ دو صفحه در ذکر حاصل برهان توحید از غیاث الدین دشتکی و عبارات و فوائد متفرقه فلسفی ضمیمه است، بین مقاله سوم و چهارم ۳۳ سطر عبارتی است که کاتب از رسائل اخوان الصفاء و غیره نقل نموده؛ واقف: نائینی؛ ۵گ، ۲۸ سطر، اندازه: ۲۰×۲۶سم [ف: ۴-۲۵۲]
۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۴۰۱/۵۴
خط: نستعلیق، کا: رضا بن موسی کشمیری، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج عنابی ضربی زرکوب مقوایی، ۲ص (۴۰۱-۴۰۲)، ۲۸ سطر (۱۳/۵×۱۹/۵) ، اندازه: ۱۸×۲۴/۵سم [ف: ۹-۱۰۲۳]
۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۲۳/۱۶-ف و ۲۸۳۰/۱۶-ف
نسخه اصل: کتابخانه علومی ش ۶۳۰؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی،جلد:تیماج تریاکی با لولا،قطع:ربعی [فیلمها - ف: ۱-۶۸۴]
۶. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۸۷۳/۳
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۱گ (۸-۹ر)، اندازه: ۱۲/۸×۱۹سم [نسخه پژوهی: ۳-۱۲۲]
۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۶۹۳/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: نوعی ترمه، جلد: میشن سیاه، ۱گ (۵پ-۶پ)، اندازه: ۱۳/۷×۲۵/۵سم [ف: ۸-۳۲]
۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۵۳/۱۱
آغاز و انجام: برابر
خط: تعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲گ (۸۶پ-۸۸ ر) [ف: ۳-۳۷۴]
۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۷۶۰/۳-ف
بی‌کا، بی تا [فیلمها - ف: ۳-۱۰۳]
۱۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۳۵۳/۹
آغاز و انجام: برابر
کا: محمد مهدی بن علینقی حسینی قمی مشهور به توحید، بی‌تا؛ جلد: دو رو تیماج بدون مقوا رو قهوه‌ای پشت قرمز، ۲گ (۴۰پ-۴۱ر)، اندازه: ۱۲/۵×۲۳سم [ف: ۱۱-۳۳۷]
۱۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۸۶۱/۱۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: رفیع الدین محمد بن غیاث الدین محمد، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج قرمز بدون مقوا، ۲گ (۵۱ر-۵۲ر)، اندازه: ۱۵×۲۵/۵سم [ف: ۵-۲۸۳]
۱۲. شیراز؛ هاشمی، نورالدین (خاندان)؛ شماره نسخه:۱۷/۱۰
بی‌کا، بی تا [نشریه: ۵-۲۸۷]

● **اجرام کواکب (جدول)** / هیأت

ajrām-e kavākeb (jadval)
مقایسه‌ای است بین اجرام سیارات و ثوابت و اندازه هر یک نسبت به دیگری.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۳۹۹/۴۹
بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی سفید آهار دار، جلد: تیماجی مشکی مندرس، ۱۴۷ص، قطع: خشتی، اندازه: ۱۴/۵×۱۹سم [ف: ۱۹-۵۲۳]

● **اجرای قنوات** / جغرافیا / فارسی
ejrā-ye qanavāt
مستر جان، ق۱۹ قمری
mester jān (- 25c)
اهدا به: به نام حاجی
تاریخ تألیف: ۱۲۶۰ق
رساله‌ای است در چگونگی استخراج آب از زیر زمین و طرز استخراج آن به‌وسیله مته‌های حفاری و نشان دادن طریقه کار مته‌ها و اجزاء آنها. علاوه بر آن نویسنده شیوه حفر چاه‌های عمیق را نیز به‌دست داده است. تصویر مته‌ها در صفحات کتاب رسم شده است. ممکن است منظور از حاجی، حاجی میرزا آقاسی صدر اعظم محمد شاه قاجار باشد چه او به‌کار قنات علاقه داشت.
آغاز: بسمله، این رساله شریفه بیان میکند وضع و آداب سوراخ کردن زمین
انجام: و اگر اطلاع زیاد از اوضاع این کار ضرور باشد بمجرد اعلام قلمی و ارسال خواهد داشت.
[دنا ۲۳۲/۱؛ فهرستواره منزوی ۳۸۹۹/۵]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۵۹۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳، جا: تهران؛ دارای ۵ شکل که بعضی از آنها رنگی است؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج آبی یک‌لایی،۲۴گ،۱۲ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۲-۱۰۱]

● **الاجزاء = مبحث اجزا** / اصول فقه / عربی
al-ijzā' = mabhas-e ejzā
روزدری، علی، - ۱۲۹۰ قمری
rūzdarī, 'alī (- 1873)
این کتاب تقریرات درس آیة الله میرزا محمد حسن شیرازی (۱۲۳۰-۱۳۱۲ق) است که مؤلف در این کتاب مباحث مختلف اصولی را آورده همچون: مفاهیم؛ مشتق؛ تنبیهات باب مشتق؛ فوائدی در مباحث مختلف اصولی؛ دلالت امر بر فور یا تراخی؛ دلالت امر و نهی بر مره یا تکرار؛ اجزاء؛ اجتماع امر و نهی؛ دلالت نهی به فساد؛ مقدمه واجب و اقسام مقدمه و شرط متأخر؛ واجب نفسی و غیری و مقدمه موصله؛ اعتبار قصد ترتب الغیر فی الواجب الغیری؛ واجب توصلی و تعبدی و اصلی و تبعی؛ ان الامر الغیری لا یقتضی التعبدیة و ثمرات قول به وجوب مقدمة و ادله قائلین به وجوب مقدمه و مسألة ترک حرام از مقدمات واجب؛ و تنبیهات راجعه به مقدمه واجب و اشکال معروف در باب طهارت؛ الامر بالشی هل یقتضی النهی عن ضده؛ مبحث اجتماع امر و نهی؛ مبحث دلالة نهی بر فساد منهی عنه؛ فرق بین بحث دلالة النهی علی الفساد و حمل مطلق بر مقید؛ تداخل الاسباب شرعیه؛ مبحث اجزاء؛ مشتق.
آغاز: بسمله القول فی مسئلة الاجزاء و قبل الخوض فیها لابد من تقدیم امور الاول قد عنوان جماعة الخلاف فیها
انجام: المختار منها ثمة فلا نطیل الکلام باعادتها تقدم و الله اعلم و الحمدلله علی التمام بعنون الملک العلام.
چاپ: توسط مؤسسه آل البیت (ع)، قم
[دنا ۲۳۳/۱ (۷ نسخه)؛ الذریعة ۳۷۵/۴ و ۳۷۹]

۱. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۷۲۳/۳
آغاز و انجام: برابر
این نسخه در فهرست به صورت احتمال از حاج میرزا حسن آشتیانی دانسته شده ولی باتوجه به همخوانی آغاز آن با نسخه شماره ۳۲۵۹/۱۳ مجلس تصحیح شد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: اوایل قرن ۱۴؛ مهر: حاج سید سعید؛ کاغذ: آبی، جلد: تیماج قهوه‌ای لایه‌ای، ۲۹گ (۵۷-۸۵)، ۱۷ سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۲-۸۳۰]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۲۵۹/۱۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** التخصیص و لا یصار الی غیره من سایر الوجوه المتقدمه و الله الهادی الی سواء الطریق تمه.
خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ کاغذ: سفید فرنگی آهاردار، جلد: تیماج سرخ ترنجدار، ۳۳ص (۲۵۰-۲۸۳)، ۲۶ سطر، قطع: خشتی، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۱۰-۸۵۷]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۵۹۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** فلا محیص عن التزام اقتضاء تعدد الاسباب الشرعیه لتعدد الواجب
دارای مباحث اجزاء، مقدمه واجب، اجتماع امر و نهی، دلالت نهی، مفهوم و منطوق، تداخل اسباب؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ در کاغذ الصاقی عطف جلد نسخه نوشته است :«تقریرات آخوند ملا علی نوزدری در اجزاء»، محشی؛ واقف: حسن فرید محسنی، تاریخ وقف: شهریور ۱۳۵۴؛ کاغذ: فرنگی آهاری شکری، جلد: تیماج مشکی، ۱۲۳گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۱سم [ف: ۱۶-۸۴]

۴. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۶۳۸
آغاز: برابر؛ **انجام:** فاذا عرفت ذلک فقد ظهر لک مصاحة حال

المناقشه المذکوره اذ بعد ما تبین ان المطلق علی الشرط هو اشتغال ذمة المکلف فعلا بفعل المامور به فلامحیص عن التزام اقتصار تعدد الاسباب الشرعیه لتعدد الواجب

بحث اجزاء تا تداخل اسباب، تذکر: مؤلف به قرینه آغاز نسخه معین گردید؛ خط: نستعلیق، کا: عبدالله بن محمدحسن هشترودی تبریزی، تا: ربیع الاول ۱۳۴۵ق، جا: نجف اشرف؛ دارای حواشی با نشان «منه طاب ثراه»؛ جلد: مقوا عطف پارچه قهوه‌ای، ۱۴۶گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۶×۲۰سم [ف مخ: ۱-۴۸۰]

۵. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۶۶۰

آغاز و انجام: برابر

تذکر: مؤلف به قرینه آغاز نسخه و همخوانی با نسخه مجلس شماره ۳۲۵۹/۱۳ شناسایی شد؛ خط: نستعلیق، کا: علی حسینی نجف آبادی، تا: ۱۶ جمادی الثانی ۱۳۵۴ق؛ مصحح؛ ۲۵گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۲-۴۸۵]

۶. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۲۹۴

بحث مساله اجزاء تا حجیت عقل؛ خط: نسخ، کا: سید عبدالمطلب حسینی شیرازی، تا: ۱۶ جمادی الثانی (تا ۲۹ رجب) ۱۳۶۹ق؛ کاتب آن را به آیة الله بروجردی تقدیم نموده است؛ جلد: تیماج قرمز ۳۳۵گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۱-۱۷۳]

۷. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۴۷۰/۳

آغاز و انجام: برابر

تذکر: مؤلف به قرینه آغاز نسخه و همخوانی با نسخه مجلس شماره ۳۲۵۹/۱۳ شناسایی شد؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا، حسب الامر آقای حاج شیخ مرتضی آشتیانی؛ مهر: حاج سید سعید؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۲-۵۷۴]

● **الاجزاء** / دعا / فارسی

al-ajzā'

حسینی مرعشی، محمد بن عبدالمهدی، ق۱۳ قمری

hoseynī mar'ašī, mohammad ebn-e 'abd-ol-mahdī (- 19c)

کتابی است مشتمل بر نه «باب»: ۱. در ذکر آنچه متعلق است به قضاء حوائج و روا شدن مرادات و مطالب؛ ۲. در بیان آنچه متعلق است به توسعه رزق و توانگری و اداء دیون؛ ۳. در بیان آنچه متعلق است به حصول محبت و ربط خلائق و تسخیر قلوب ایشان؛ ۴. در ادعیه وبا و طاعون (در انتهای این باب آمده است: «تم الدعاء فی ثامن ربیع الثانی ۱۲۹۸»). جامع پس از نقل دعاء دفع وبا و طاعون از بحارالانوار، «شرح دائره مبارکه جنة الاسماء» امیر مؤمنان حضرت علی (ع) را با نقل مختصری از شرح غزالی به همراه ترجمه ابیات آن نوشته است و خاتمه «در فوائد متفرقه در آداب و ساعات استخاره، ادعیه قضاء حوائج و حصول مرادات، ختومات، کیفیت نماز اول هر ماه و ادعیه متفرقه دیگر». کتاب در مرحله اولیه تألیف مانده است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۵۱۲/۲

آغاز: بسمله الحمدلله الذی لایضر مع اسم سم؛ **انجام:** نسخه: این اسم مبارک را بمشک و زعفران نوشته باشند و بروغن گل شسته بگوش کران چکانند شفا یابد.

خط: نسخ و نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۹۸ق؛ کاغذ: فرنگی شکری و حنایی، جلد: میشن خرمایی، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۵-۵۰۴]

● **الاجزاء** / اصول فقه / عربی

al-ijzā'

موسوی خوانساری، محمد حسین بن محمد، - ۱۳۲۸ قمری

mūsavī xānsārī, mohammad hoseyn ebn-e mohammad (- 1910)

تاریخ تألیف: جمادی الثانی ۱۳۱۴ق؛ محل تالیف: خوانسار

در این رساله استدلالی پیرامون مسئله اجزاء در چند امر بحث می‌کند.

آغاز: الحمد لله ... مقالة هل الاتیان بالمأمور به علی وجهه یقتضی الاجزاء ام لا، و الظاهر ان المسألة عقلیة

انجام: مصلین علی أشرف خلیقته و بریته محمد خیر الانام و آله و اصحابه و التابعین الی یوم القیام

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۰۴۱/۱۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲گ (۱۴۴ر-۱۵۵پ)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۸-۲۴۶]

● **الاجزاء** / اصول فقه / عربی

al-ijzā'

بهاری همدانی، محمد باقر بن محمد جعفر، ۱۲۷۷ - ۱۳۳۳ قمری

bahārī hamadānī, mohammad bāqer ebn-e mohammad ja'far (1861 - 1915)

رساله مختصری است در بیان یک مطلب اصولی از مبحث اوامر، به نام مسأله إجزاء و در آن از میرزای قمی و فاضل نراقی یاد می‌شود.

آغاز: الحمد لله رب العالمین ... اما بعد فقد اختلفوا فی ان الامر هل یقتضی الاجزاء ام لا و الکلام فی ذلک

انجام: فالمسألة قویة الاشکال و الله الموفق، الحمدلله اولاً و آخراً

[الذریعة ۴/۲۱ سطر ۱۸؛ دنا ۲۳۳/۱؛ مکتبة امیر المومنین ۲۷/۱]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۳۱۲/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۲۸ ربیع الثانی، قرن ۱۴؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: فرنگی ۲۲گ (۱۴-۳۵)، ۲۰-۲۱ سطر، اندازه: ۸×۱۳سم [ف: ۳۱-۱۸۴]

۲. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۱۱۹/۱

آغاز: برابر

نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۲گ (۱-۲۳)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۵۷]

● **الإجزاء** / اصول فقه / عربی

al-ijzā'

اصفهانی کمپانی، محمد حسین بن محمد حسن، ۱۲۹۷ - ۱۳۶۲ قمری

esfahānī kompānī, mohammad hoseyn ebn-e mohammad hasan (1880 - 1943)

تقریرات درس مرحوم کمپانی است.

قم؛ حجت کوهکمری؛ شماره نسخه:۵۲/۱۰

خط: نستعلیق نازیبا، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مصحح [ف: ۵۲]

● **الإجزاء** / اصول فقه / عربی

al-ijzā'

صافی گلپایگانی، محمد جواد بن عباس، - ۱۳۷۸ قمری

sāfī golpāygānī, mohammad javād ebn-e 'abbās (- 1959)

در این رساله مسأله اجزاء و این‌که امر واقعی عقلی آیا مقتضی اجزا است یا نه مورد بررسی قرار گرفته و از آخر ناتمام است.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۹۴۹/۴

آغاز: الحمد لله رب العالمین ... القول فی الإجزاء و الکلام فیه یقع فی مقامات المقام الاول فی ان الامر الواقعی العقلی هل یقتضی الإجزاء ام لا

نسخه اصل: کتابخانه شیخ لطف الله صافی، قم.؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۱۰-۱۳۱۲ق؛ افتادگی: انجام؛ ۱۰ص (۱۷۷-۱۸۷) [عکسی ف: ۳-۱۷۳]

● **الإجزاء** / اصول فقه / عربی

al-ijzā'

چند رساله ناشناخته در بحث اجزاء

۱. گلپایگان؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۱۱/۷

آغاز: مسألة اختلفوا فی اقتضاء الامر الاجزاء کاختلافهم فی اقتضاء النهی الفساد و عدم الاجزاء و تحقیق القول فی هذه المسألة واقع فی مقامات

بحث اجزاء را در چهار مقام هر یک در چند مرحله بررسی نموده است؛ کا: زین العابدین بن شاهوردی گلپایگانی، بی‌تا؛ جلد: روغنی ترنج و سرترنج دار، ۳گ (۷۹ر-۸۱پ)، اندازه: ۱۷×۲۳/۵سم [کتابخانه‌های گلپایگان - ف: ۸۷]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۹۴/۲۲-طباطبائی

آغاز: مصباح اذاورد الامر بشی واتی المکلف الشی علی وجه الامر بمعنی کونه مستجمعا لجمیع الامور ... فهل یقتضی ذلک الامر الاجزاء ام لافیه خلاف ... الاجزاء یطلق علی معنیین **انجام:** مع ان قضیة التقابل ... ان یقول المانع باقتضاء الامر فعله ثانیا

بخشی از کتاب المصابیح مولی احمد خوانساری و یا مولی محمد مهدی کلباسی است در اصول فقه که مباحث کلی آن با عنوان « مصباح »آغاز می‌شود؛بی‌کا،بی‌تا؛۴گ (۱۹۲-۱۹۶) [ف: ۲۳-۶۹۹]

۳. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۱۱۵/۳

بی‌کا، بی تا [ف: ۳-۲۸]

۴. همدان؛ مدرسه غرب همدان؛ شماره نسخه:۴۷۰۷/۲

آغاز: و لاشک فی ان الاتیان بالمامور به علی وجهه فی الصورة الاولی موجب للاجزاء؛ **انجام:** بعد تعذر الحقیقه و رفع المواخذة و هو ظاهر و اما علی التقریر الاول.

گویا مؤلف از شاگرد شاگرد شریف العلماء باشد؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱ص (۹-۱۰)، قطع: خشتی [رشت و همدان - ف: ۱۵۲۸]

۵. همدان؛ مدرسه غرب همدان؛ شماره نسخه:۴۶۱۷/۱

آغاز: اصل الامر یقتضی الاجزاء ام لا؟ تحقیق الکلام فیه یتوقف علی رسم امور الاول ان الاجزاء کون الفعل مسقطا للتعبد به بمعنی خروج المکلف عن عهدة التکلیف بذلک الامر و یساوقه التعبیر عنه بحصول الامتثال؛ **انجام:** و لا مانع من انفکاک وجوب المقدمه عن وجوب ذیها مع فرض قریب بالحصول فیها ... لان وجوب المقدمه لا ینفک عن وجوب ذیها عقلا مع عدم حصولها کما حققناه فی محله فلابه فی مثله: اما القول بالوجوب فقط، او الندب کذلک او هما معا و لا وجه للاخیرین فتعین الاول اللهم وفقنی حسین العلوی ...

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: خشتی [رشت و همدان - ف: ۱۵۱۱]

● **اجزاء بنا کننده مفاصل** / طب / فارسی

ajzā'-e banā konande-ye mafāsel

؟ متطبب، تقی بن محمود، ق۱۴ قمری

motatabbeb, taqī ebn-e mahmūd (- 20c)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۳۸۹/۶

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ ۵گ (۲۵۵پ - ۲۶۰ر) [ف: ۶-۲]

● **اجزاء العلوم** / فلسفه / عربی

ajzā'-ul 'ulūm

کیاء گیلانی، احمد بن محمد، ق۱۰ قمری

kīyā' gīlānī, ahmad ebn-e mohammad (- 16c)

در اجزاء علوم و اینکه آیا مقدمه شروع تصدیق به موضوع است یا تصور آن.

تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۳۶۴/۳۳

کا: علی بن احمد رشتی، بی‌تا، جا: یزد؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی ضربی مقوایی، نیم صفحه، ۱۹ سطر، قطع: جیبی [نشریه: ۲-۱۷۹]

● **إجزاء غسل الجنابة عن الوضوء** / فقه / عربی

'ijzā'-u ġusl-il jināba 'an-il wuḍū'

گزی برخواری، عبدالکریم بن مهدی، ۱۲۶۰ – ۱۳۳۹ قمری

gazī borxārī, 'abd-ol-karīm ebn-e mahdī (1844-1921)

غسل جنابت کفایت از وضو می‌کند ولی آیا غسل‌های دیگر جایگزین وضو می‌شوند یا نه؟ این رساله پیرامون این مسأله در چهار مقام به‌طور استدلالی بحث می‌کند و با بررسی نظریات فقیهان امامیه و ذکر اقوال آنان در بحث اجزاء، به بحث پیرامون آن پرداخته است.

آغاز: بسمله مسألة لاینبغی الریب بل لاریب فی اجزاء غسل الجنابة عن الوضوء کما هو المتفق علیه من مذهبنا
انجام: و قد ورد فی اخبار الترجیح بالاحدث، وفقنا الله و ایاکم بمحمد و آله.

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۹۲۸/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: اواخر قرن ۱۳، جا: نجف اشرف؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی، ۵گ (۳۷۱ر-۳۷۵ر)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۰×۱۶/۵سم [ف:۳۷-۵۷۹]

۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۶۷۰/۲-۱۸/۱۹۰

آغاز و انجام: برابر

نام مؤلف و کتاب به استناد نسخه ش ۳/۱۴۹۲۸ مرعشی ذکر شد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳۱۹ق؛ مصحح؛ جلد: مقوایی، عطف پارچه، ۴گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف:۱-۹۱]

● **اجزاء الفلك فی تفسیر سورة الملك** / تفسیر / فارسی

ajzā'-ul falak fī tafsīr-i sūrat-il mulk

شهابی، محمود، ۱۲۸۲ – ۱۳۶۵ شمسی

šahābī, mahmūd (1903 - 1986)

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۴۴۵

کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۵۰ق؛ خریداری از کیومرث محمودی [رایانه]

● **إجزاء فی رد التصوف** / کلام و اعتقادات / عربی

'ijzā'-un fī radd-it taṣawwuf

حر عاملی، محمد بن حسن، ۱۰۳۳ – ۱۱۰۴ قمری

horr-e 'āmelī, mohammad ebn-e hasan (1624 - 1693)

خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۲۴۰/۳

آغاز: بسمله ... منقول من کتاب حدیقة الشیعة تألیف مولانا الفاضل ... قال نقل شیخ المفید محمد بن محمد

خط: نسخ، کا: ابراهیم بن محمد علی عاملی، تا: ۱۱۲۱ق؛ جلد: تیماج شتری مجدول، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم[ف:۱-۲۰۳]

● **الإجزاء فی معرفة الأجزاء** / ریاضیات / عربی

al-'ijzā' fī ma'rifat-il-'ajzā'

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۱۰۳/۲

آغاز: بسمله، الحمدلله الذی نزل الکتاب نجوماً و جعله للدین معالم وسوماً ... و بعد فلما دعت الحاجة الی تجزئة التنزیل ... انا قد اوردته علی نجوماً تقلدته ... فی اوراق قلیلة ... و رتبته علی ثلاثة ابواب؛ **انجام:** الستون و الثلثمائة من الجنة و الناس آخرها و هذا آخر التجزئة فی التجزئة

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۶ جمادی الاول ۱۱۷۰ق؛ کاغذ: پسته‌ای استانبولی، جلد: رویه کاغذ عطف و گوشه میشن لبه‌دار، ۲۸ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۶-۲۲۰]

● **اجزاء القضیة** / منطق / عربی

ajzā'-ul qaḍīyya

قوشچی، علی بن محمد، – ۸۷۹ قمری

qūščī, 'alī ebn-e mohammad (- 1475)

تحقیقی است درباره اجزاء قضیه و تصدیق و تصور.

آغاز: بسمله، الحمدلله رب العالمین. اعلم ان قدماء الحکماء ذهبوا الی ان اجزاء القضیة المعقولة ملبد المحکوم علیه و به و النسبة التامة الخبریة و تسمی النسبة الحکمیة و الوقوع و اللاوقوع
انجام: فی الموجبه و الکذب علیها فی السالبه علی ما صرح به المحققون. تمت الرساله لقدوة العلماء المتاخرین الملا علی القوشجی.

[دنا ۲۳۴/۱]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۳۱۳/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: غفور سلیمانی، تا: ۲۰ رمضان ۱۳۰۴ق، جا: در مدرسه ملا عبدالرحمن؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی دور میشن، ۲گ (۲۶پ-۲۸پ)، ۹-۱۲ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۲-۶]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۳۱۵/۱

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ دارای حواشی از مؤلف با نشان «منه»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماجی قهوه‌ای رنگ ضربی، ۱ص (۱-۲)، قطع: نیم خشتی، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف:۱۰-۹۶۶]

● **اجزاء القضية** / منطق / عربی

ajzā'-ul qaḍīyya

توکلی، ملا محمد

tavakkolī, mollā mohammad

رساله مختصری است در بیان و توضیح اجزاء قضیه و نسب.

آغاز: اعلم ان اجزاء القضية عند المتأخرين اربعة الموضوع و المحمول و النسبة بين بين ای بين الايقاع و الانتزاع ای يحتمل ان يدرک وقوعها

انجام: هو النسبة التقييدية فيجب ان يراد بالضمير فی وقوعها و لا وقوعها هذه النسبة فاحفظ هذا كله ينفعک فی مواضع شتی قدتم الكتاب المشهور باجزاء القضية

۱. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۵۳۴/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۹۲ق؛ جلد: پارچه توسی، ۵گ (۴۹پ-۵۳ر)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱-۴۶۰]

۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۴۷۵/۸-۳۸/۹۵

آغاز و انجام: برابر

نام مؤلف به استناد نسخه مرکز مطالعات ش ۳/۵۳۴ تعیین شد؛ خط: نسخ، کا: حسین بن سید محمود واژی، تا: ۱۳۴۵ق، جا: در مدرسه ملا عبدالقادر برده رشی؛ محشی؛ جلد: تیماج سرخ، ۴گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۱-۹۱]

● **اجزاء القضية** / منطق / عربی

ajzā'-ul qaḍīyya

قزلجی، علی

qezeljī, 'alī

رساله‌ای در این‌که آیا اجزاء قضیه سه تا است یا چهار تا؟ و آیا تصدیق بسیط است و ادراکات پیش شروط، یا مرکب؟

آغاز: الحمد لله و الصلوة و السلام علی رسوله خصوصاً علی محمد المصطفی و علی آله و صحبه المجتبی، اعلم ان ...

انجام:. اوبناء علی اطلاق الصدق علی انسبة التامة فی الموجبة و الكذب عليها فی السالبة علی ما صرح به بعض المحققين.

۱. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۷۴۲/۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ فاقد جلد، ۲گ (۱۷۷ر-۱۷۸ر)، اندازه: ۱۸×۲۲ [ف: ۲-۳۷۳]

● **الأجزاء المحمولة** / فلسفه / عربی

al-'ajzā'-ul-maḥmūla

مشکک رستمداری، محمد بن علی، ق ۱۰ قمری

moškak-e rostamdārī, mohammad-e-bn-e 'alī (- 16c)

اهدا به: شاه سلطان محمد فرزند شاه تهماسب صفوی (-۹۸۴؟)

یکی از مباحث دشوار امور عامه فلسفه الهی مسأله جزءهای محمول است که با جزء بودن بر کل حمل می‌گردد. مؤلف در پی گشودن راز این مسأله است و او همان کسی است که در هنگام جنگ طوس نامه‌ای به اوزبکها نوشته و به آنها پاسخ داده است. رستمداری دلیل‌هایی که برای بود و نبود کلی طبیعی آورده‌اند و پاسخی را که طوسی به قونوی داده است، می‌آورد و دلیلی را که طوسی برای حمل یک چیزی عینی بر چند چیز آورد و خرده‌گیری که شارح «مفتاح الغيب» کرده، یاد نموده سپس خود بررسی می‌کند و می‌گوید یک چیز اگر چه کلی هم باشد روا نیست که در چند جا باشد و این را روشن و بدیهی می‌داند. او از «تجرید» طوسی و شرح جدید آن و گفتار دوانی و سید المحققین و «سید قدس سره» بسیار نقل می‌کند و نیز از فاضل لاری و محقق شریف و حاشیه او بر شرح قدیم تجرید و «حاشیه بر شرح حکمه العین» مطالبی نقل کرده است.

آغاز: بسمله يا من دل بجوده علی وجوده و استقل بوجوده علی جوده ... فيقول ... محمد الرستمداری ان مبحث الاجزاء المحمولة من غوامض مباحث الحكمة و الكلام.

انجام: و لا تنظر الی من قال و انظر الی ما قال و اعرف الرجل بالعلم لاالعلم بالرجال. و لنختم الرساله بهذا المقال منو كلا علی الكريم المتعال الحمدلله علی جزيل نواله و الصلوة علی سيد انبياء محمد و آله.

[دنا ۱/۲۳۴]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۵۵۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** فان صدقه علی الموضوعات متقدم

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ [رایانه]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۰۵:۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حسین بن حیدر حسینی کرکی عاملی، تا: دوشنبه ۱۳ رمضان ۱۰۱۰ق، جا: مشهد رضا؛ با نسخه‌هایی که از روی خط مؤلف بوده است مقابله شده است، دارای حاشیه با نشان «منه رحمه الله»؛ کاغذ: ترمه سمرقندی، جلد: مقوا، ۴۵گ، ۲۰ سطر (۹×۱۴)، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف: ۳-۱۳۸]

● **الإجزاء و...** / اصول فقه / عربی
al-'ijzā' wa...
القول فی مسئلة الاجزاء و ...

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۸۴۶۹
بی‌کا، بی‌تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ ۱۷۱گ، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [رایانه]

● **اجزای مرکبه ساعت** / صنعت / فارسی
نوشته کوتاهی در وصف اجزای سازنده ساعت و طرز کارش.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۹۵۵/۲
آغاز: عمده اجزای مرکبه ساعت به ترتیب ذیل است: صندوق مثمنة الزواية با قبله نما در وسط آن و پیچ با آلت استوا و حلقه با خندك و فرفره سرپوش قاب و بادنما؛ **انجام:** اما ملاحظه با هواس خاطر و جزئی تجربه به استعمال آلات بهتر از همگی وصف و تقریر آشنا کند
خط:نسخ و نستعلیق و شکسته،بی‌کا،تا:قرن۱۴؛ ۴گ [ف: ۲۰-۵۴۳]

● **اجزای وضو و غسل و نماز** / فقه / فارسی
ajzā-ye vozū va qosl va namāz

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۰۸۸/۱
آغاز: بسمله. بدانکه اجزای بزرگ وضو شش است اول رو شستن؛ **انجام:** و اجزای مسح پشت دست چپ مثل دست راست است بی زیاد و کم.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۲ق، به درخواست آخوند ملا کاظم ابن کربلایی علی نقی زرگر ساکن چه ماس؛ رکابه‌دار، مغلوط؛ جلد: تیماج قهوه‌ای سیر، ۳گ (۱ر-۳پ)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۴۴-۲۴۲]

● **اجساد الائمة فی قبورهم ام لا** / متفرقه
ajsād-ul a'imma fī qubūr-i-him am lā

قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۳/۹۷/۱-۶۲۷۴
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تازه، ۲ص، ۱۹ سطر، قطع: ربعی [آستانه قم: ۱۹۹]

← الاجساد السبعة ≻ السبعة

● **الاجساد السبعة و الكباريت السبعة** / کیمیا / عربی
al-ajsād-us sab'a wa-l kabārīt-us sab'a
علم کیمیا را در تحت عناوین هفت «جسد» نوشته که جسد چهارم در حدید، جسد پنجم در رصاص، جسد ششم در اسرب و جسد هفتم در زیبق است و سپس به اختصار به کبریت‌های هفت‌گانه پرداخته است.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۷۳۱/۳
آغاز: فی الاصعاد ثلاثة مرات حتی یبیض و یذهب حمرته و یصیر مثل الثلج ارفعه و اکتب علیه حتی یحتاج و یلون الحدید اسفیذا جا فاذا اردت ذلك فحذ من ...؛ **انجام:** ثم خذمنه جزء و الق منه علی «ق» جزء من [...] المدبر و قسطاس باب حسن تأخذ درهم «هه» و تنقیه السبعة الذی تعلمه و اطرح علیه دانق قمر و جبتین آبق اعمل «۸» منه علی هذا العیار ثم کمل والحمدلله و صلی الله علی محمد وآله وسلم.
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ ۸گ، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف مخ: ۱-۴۳]

← الاجسام السماوية تفعل فی الاجسام التی تحتها (مقالة فی بیان أن) ≻ الجهة التی یصح علیه القول فی احکام النجوم

● **الاجسام الطبیعیة** / منطق / عربی
al-ajsām-uṭ ṭabī'īyya
اسم الجنس، نقیض الموجبة، لازم العام لازم الخاص.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۹۲۱/۱۰
کا: بهاء الدین حسینی، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، ۱۷ سطر (۷×۱۳)، قطع: ربعی، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۶-۱۵۳]

← الاجسام و الاجساد ≻ المعاد

● **اجل (رساله)** / فقه / فارسی
ajal (r.)
در آن از مکاسب شیخ مرتضی انصاری نقل شده و گویا از یکی از شاگردان او است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۴۵۷/۱
آغاز: بسمله. مسئله در این بلد همدان متداول شده جمیع اجاره دکاکین و خانها و حمامها و دهات و قراء را بسال شمسی اجاره می‌دهند؛ **انجام:** و شرع او را قبول نمی کند الا به تعیین مدت.
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سبز مقوایی تازه، ۱۷گ (۱-۱۷)، ۱۱ سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱۳-۳۴۱۴]

● **اجلة التأیید فی شرح ادلة التوحید** / کلام و اعتقادات / عربی

ajillat-ut ta'yīd fī š.-i adillat-it tawḥīd

مهایمی، علی بن احمد، ۷۷۶ - ۸۳۵ قمری

mahāyemī, 'alī ebn-e ahmad (1375 - 1432)

رساله‌ای است در دلایل توحید حق تعالی که آن را با استفاده از آیات و احادیث و ادله عقلیه فراهم آورده، تا تهمت‌هایی که به علمای علم کلام زده‌اند رفع سازد. در پایان اشاره‌ای به وحدت وجود شده و گفته‌های بزرگان را پیرامون این موضوع آورده است. مؤلف، ادله توحید باری تعالی را از آیات و احادیث پیامبر اکرم (ص) و ادله عقلیه گرد آورده و آنها را در این رساله شرح مزجی نموده است.

آغاز: الحمدلله علی ان اکمل علی الانسان نعمه بالعرفان ففتح علیه خزائن الکشف و العیان و ایده بادلة العقل من التمثیل و الاستقراء و البرهان.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۲۶/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و اختار منها نوع الانسان لجمعه سرالاکوان و کمل به مجالی ذاته و فی قوله فثم وجه الله.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوایی عطف پارچه، ۵۴گ (۲ر-۵۶پ)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف:۱-۳۱۷]

● **الاجل علی قسمین (رسالة فی بیان کون)** / کلام و اعتقادات / عربی

al-ajal 'alā qismayn (r.-un fī bayān-i kawn)

ابن کمال پاشا، احمد بن سلیمان، - ۹۴۰ قمری

ebn-e kamāl pāšā, ahmad-e-bn-e soleymān (- 1534)

رساله‌ای کلامی و منسوب به ابن کمال پاشا است.

آغاز: بسمله. الحمد لولیه و الصلاة و السلام علی نبیه، اعلم ان مسألة الاجل من اجل مسائل الکلام، قد کتب فی وجهها جواد العلماء الاعلام فضلا عن بیان وجهة الصواب، بما یطابق السنة و الکتاب، فمنهم من ظن ان الاجل واحد

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۴۱۱/۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** و استفد بما اقرنا لتنجوا عن مزالق کثیرة، من اولی الظن و لنسلم عما یوجب اللوم و الطعن (و لکن هذا آخر الرسالة المنسوبة الی الفاضل العلامة المشهور بین العلماء بابن کمال پاشا)

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ سپس احادیث و فوایدی در پند و اندرز و مباحث عرفانی به عربی (۷۰ر-۷۱ر)؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای یک‌لا، ۲گ (۶۸ر-۶۹پ)، ۱۳ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف:۱۶-۳۱۶]

← اجماع ≻ مسائل مخالف اجماع

● **الاجماع** / اصول فقه / عربی

al-ijmā'

علم الهدی، علی بن حسین، ۳۵۵ - ۴۳۶ قمری

'alam-ol-hodā, 'alī ebn-e hoseyn (967 - 1045)

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۹۷/۴۱عکسی

آغاز: مسئلة فی الاجماع ان قال قائل اذا کنتم تعتمدون فی حال الأحکام الشرعیة

بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ ۲ص (۱۲۹-۱۳۰) [عکسی ف:۴-۳۹۲]

● **الاجماع** / اصول فقه / عربی

al-ijmā'

محقق سبزواری، محمد باقر بن محمد مؤمن، ۱۰۱۷ - ۱۰۹۰ قمری

mohaqqeq-e sabzevārī, mohammad bāqer ebn-e mohammad mo'men (1609 - 1679)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۸۰۱/۱۲

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: پسته‌ای، جلد: میشن قرمز مقوایی، ۱۶گ (۲۴۱پ-۲۵۶ر)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف:۶-۱۰۸]

● **الاجماع** / اصول فقه / عربی

al-ijmā'

محقق خوانساری، حسین بن محمد، ۱۰۱۶ - ۱۰۹۹ قمری

mohaqqeq-e xānsārī, hoseyn ebn-e mohammad (1608 - 1688)

بندی است از «مشارق الشموس فی شرح الدروس» او.

آغاز: اعلم ان الاجماع الذی یدعی اصحابنا اما ان یکون فی زمان الغیبة او فی زمان حضور الائمة علیهم السلام فان کان فی زمان الغیبة ای یدعون ان الاجماع وقع فی زمان الغیبة فالتمسک بمثل هذا الاجماع مشکل...

انجام: و اما جعله حجة برأسها و اخذه دلیلا بانفراده فلا.

چاپ: در سال ۱۳۰۵ و ۱۳۱۱ چاپ سنگی؛ با تحقیق رضا استادی، ضمن الرسائل، از طرف کنگره آقا حسین خوانساری، ۱۳۷۸

[دنا ۲۳۴/۱ (۱ نسخه)]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۶۹۸/۱۶

آغاز و انجام: برابر

در فهرست بدون نام مؤلف است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ در ۱۰۸پ-۱۰۹پ شعرهای فارسی صدرالعارفین و ملا

اسماعیل است و پراکنده‌های دیگر و خبری از سید مرتضی بن الداعی الحسنی رازی در کتاب فصول از مفید به عربی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی ضربی، ۲گ (۱۰۷ر-۱۰۸پ)، ۱۹ سطر (۸×۱۳)، قطع: ربعی، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف:۱۶-۶۷۶]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۲۷۷/۹

بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سبز ضربی مقوایی، ۵گ (۵۲۸-۵۳۳)، ۱۷ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف:۱۳-۳۲۴۶]

● **الاجماع** / اصول فقه / عربی

al-ijmā‘

علم الهدی، محمد بن محسن، ۱۰۳۹ - ۱۱۱۵ قمری

‘alam-ol-hodā, mohammad-e-bn-e mohsen (1630 - 1704)

تاریخ تألیف: ذیحجه ۱۰۷۵ق؛ محل تألیف: قمصر کاشان

رساله مختصری است در حجیت اجماع به نظر علمای امامیه در چند «فصل». او بعد از مقدمه‌ای کوتاه، معنای لغوی و اصطلاحی اجماع را ذکر کرده و سپس اجماع را از دیدگاه شیعه «اتفاق جمیع مسلمین» یا اتفاق گروهی خاص از آنها که وثوق و اطمینان به گفته آنها پیدا شود می‌داند و دیدگاه مقابل را که صرف اتفاق و اجماع جمعی از مسلمانان را بر مساله‌ای از مسائل شرع کافی و حجت می‌دانند سخت مورد حمله قرار داده و آن را ساخته اصحاب سقیفه بنی‌ساعده دانسته است. سپس طی چند فصل نظر خود را در مورد اجماع و اثبات آن مطرح کرده و با نقل قول از بزرگان قدماء و متأخرین آن را مستند می‌کند. در این رساله از «المعتبر» محقق حلی، «معالم الدین» فرزند شهید ثانی، «العدة» شیخ طوسی نقل قول دارد.

آغاز: الحمدلله الذی جعل افئدتنا تهوی الی اتباع اهل بیت نبیه المطاع حین انشعبت ... اما بعد فیقول الفقیر الی الله فی الآخرة و الاولی محمد المدعو بعلم الهدی ... هذه رسالة متکفلة لتحقیق مسئلة الاجماع علی وجه لایبقی له مجال للتشاجر

انجام: و اقول و علی هذا لم یبق لنا من الاجماع المنقول ما یصح ان یعول علیه لا فی الفروع و لا فی الاصول. لانا لانسمع الاجماع الا من الشیخ من تأخر فتنبه لذالک و لاتکن من الغافلین ولیکن هذا آخر ما رمنا اثباته فی هذه الرساله و کتب مؤلفها الفقیر ... خمس و سبعین و الف بقریة قمصر من قری محروسة قاسان المعروفه بدار المؤمنین.

چاپ: با تصحیح منصور ابراهیمی، در گنجینه بهارستان، بخش فقه و اصول، دفتر اول، کتابخانه مجلس شورای اسلامی، ۱۳۸۱ش.

[دنا ۲۳۵/۱]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۸۵۷/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ زیبا، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماجی مشکی، ۴۵ص (۷-۴۲)، ۱۷ سطر، قطع: خشتی، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف:۱۰-۱۸۶۹]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۰۶۷/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** لانا لا نسمع الاجماع الا من الشیخ و من تاخر عنه من فقهائنا المجتهدین دون المتقدمین علیه من سلفنا الصالحین فتنبه لذلک و لاتکن من ... بنور المعرفة و الیقین.

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ دارای حواشی از مؤلف با نشان «منه سلمه الله»؛ جلد: تیماج سرخ مجدول، ۳۰گ (۱پ-۳۱ر)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف:۳۸-۹۰]

● **الاجماع** / اصول فقه / عربی

al-ijmā‘

حسینی نائینی، محمد بن محمد باقر، ۱۰۸۰؟ - ۱۱۴۰ ؟ قمری

hoseynī nā‘īnī, mohammad ebn-e mohammad bāqer (1670 - 1728)

رساله استدلالی است در یک «مقدمه» و چند «اصل» پیرامون اجماع و حجیت آن با نقل اقوال بسیاری از دانشمندان علم اصول و فقه.

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... و بعد فان الاجماع مسألة قد عمت للفقیه بها البلوی و صار من اعظم أصول الفقه فی عصرنا هذا

انجام: هذا آخر ما خطر ببالی الفاتر فی هذه المسألة المعضلة و رحم الله من نظر الیه بعین الاصلاح و طلب بذلک عند ربه الفوز و الفلاح قد تم

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۰۵۹

آغاز و انجام: برابر

نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه مشخص شد؛ خط: نسخ، کا: محمد علی حسینی، تا: شنبه ۲۹ شعبان ۱۱۱۳؛ از روی خط مؤلف، تصحیح شده توسط کاتب، در پایان کاتب اشاره کرده که مؤلف استاد وی بوده است؛ مهر: «الواثق بالله الغنی محمد حسین الحسینی» (مربع) و مهر کاتب با سجع «عبده محمد علی الحسینی» (مربع)؛ جلد: مقوایی عطف و گوشه‌ها تیماج قهوه‌ای، ۴۸گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱×۱۶/۵سم [محدث ارموی مخ:۱-۴۰]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۳۸۲/۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** فهو دلیل فی الاحکام الشرعیة فلا یضرنا مثقال ذرة أیضاً لانا لا نسلم ظنیة.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوایی پارچه، ۱۳گ (۳۲ر-۴۵پ)، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف:۹-۱۶۰]

● **الاجماع** / اصول فقه / عربی

al-ijmā‘

کربلائی، حسین بن علی، ق۱۲ قمری
karbalāī, hoseyn-e-bn-e ʻalī (- 18c)
در این رساله استدلالی که به عنوان حاشیه بر مسأله‌ای از «شرائع الاسلام» نگاشته شده، پیرامون انواع اجماع و این‌که کدام یک از آنها حجت است، بحث می‌شود.
آغاز: مسألة قال المحقق فی الشرائع و لو وطئ غلاماً فأوقبه و لم ینزل قال المرتضی یجب الغسل تعویلاً علی الاجماع.
انجام: فیمکن عنده ان یکون ذکراً آخر مختصاً بمثل هذا العمل شبیهاً بتسبیحها علیها السلام و فیه بعد فی الجملة.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۱۴۸/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: بابا ابن مولانا دزجی از محال همدان، تا: ۱۱۲۴ق، به‌دستور الیاس خان بکا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای بدون مقوا، ۸گ (۱۶۰پ-۱۶۷ر)، ۲۰ سطر، اندازه:۱۲×۱۷/۵سم [ف:۳-۳۸۷]

● **الاجماع** / اصول فقه / عربی
al-ijmāʻ
نراقی، مهدی بن ابی ذر، ۱۱۲۸ - ۱۲۰۹ قمری
narāqī, mahdī ebn-e abī-zar (1716 - 1795)
تاریخ تألیف: پنج‌شنبه ۱۵ محرم ۱۱۷۸ق؛ محل تالیف: کربلا
رساله استدلالی در بحث اجماع است که در یک «مقدمه» و هشت «مقام« تنظیم شده است: المقدمة فی تعریف الاجماع؛ مقام ۱. الکلام فی الاجماع من حیث انه اجماع؛ ۲. امکان وقوع الاجماع المعتبر عندنا؛ ۳. العلم به؛ ۴. حجیة الاجماع المعتبر عندنا؛ ۵. الاجماع المنقول بخبر الواحد؛ ۶. الاجماع المرکب؛ ۷. الاجماع السکوتی و فی الشهرة؛ ۸. بعض الامور المتعلقة بالاجماع.

کاشان؛ جعفری؛ شماره نسخه:۷۲/۱
کامل؛ خط: نسخ، کا: محمدرضا بن محمدصفی حسینی کاشانی، بی‌تا؛ مصحح؛ مهر کاتب با سجع «المتوکل علی الله الغنی محمدرضا الحسینی»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۸گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف:]

● **الاجماع** / اصول فقه / عربی
al-ijmāʻ
اخباری، محمد بن عبدالنبی، ۱۱۷۸ - ۱۲۳۲ ؟ قمری
axbārī, mohammad ebn-e ʻabd-on-nabī (1765 - 1817)
بحثی در مسأله اجماع است. آثار اخباری غالباً حالت مناقشه با علمای اصولی دارد و بنا بر آنچه که بر فراز برگ آغازین کتاب نوشته شده، این رساله خلاصه‌ای از کتاب «میرزا محمد اخباری» است. شایان ذکر است که کتابی به نام «کشف القناع عن حجیة الاجماع» از میرزا محمد، توسط یکی از نوادگان وی چاپ شده است.
[أعیان الشیعة ۱۷۳/۹]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۰۴۰/۲
آغاز: بسم الله تعالی، اعلم أن منشأ حجیة الاجماع هو الکشف عن قول المعصوم و قد اضطربت کلماتهم و اختلف آرائهم و عباراتهم فی کیفیة الکشف؛ **انجام:** و الدعاء الذی سمعه ابن طاوس فی السرداب الشریف و ما نقله راوی قصة الجزیرة الخضراء المعروفة و غیرها.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: اواخر قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، ۹گ (۱۳۴-۱۴۲)، ۱۶ سطر، اندازه: ۷×۱۳سم [ف:۳۰-۴۰۵]

● **الاجماع** / اصول فقه / عربی
al-ijmāʻ
کاظمی، اسدالله بن اسماعیل، ۱۱۸۶ - ۱۲۳۷ ؟ قمری
kāzemī, asad-ol-lāh-e-bn-e esmāʻīl (1773 - 1822)
احتمالا یا بخشی از «منهاج الاصول» اوست و یا «کشف القناع» است. رساله‌ای جدا در باب حجیة اجماع از او نقل نشده است.

۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۰۳۷/۹
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ اهدایی موسس؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی با تیماج مشکی ضربی، ۱۹گ (۷۵-۹۴)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف:۴-۱۱۳۶]
۲. یزد؛ محمود آبادی، میرزا حسن؛ شماره نسخه:۳۲/۲
بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: ربعی [نشریه:۴-۴۵۷]

● **الاجماع** / اصول فقه / عربی
al-ijmāʻ
قزوینی، ابراهیم بن محمد باقر، ۱۲۱۴ - ۱۲۶۲؟ قمری
qazvīnī, ebrāhīm ebn-e mohammad bāqer (1800 - 1846)
رساله‌ای تحت عنوان «مسألة فی الاجماع» است (جهت نام مؤلف به ج۳ فهرست ص ۱۴۷ مراجعه شود).
آغاز: رب وفق الاتمام، مسئلة فی الاجماع و نتکلم فیها فی مقامات الاول.
انجام: ربما یکون اقوی من کثیر من الظنون الحاصلة من الاخبار سیما اذا کان القائل فی غایة الکثرة، تمت مسئلة الاجماع بعون الله الملک الوهاب.

۱. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۸۳۲/۱۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی؛ تملک: محمد مهدی

کجوری؛ مهر: «حجة الحق علی الخلق محمد مهدی» (بیضی) و «محمد مهدی ۱۲۴۶» (بیضی)؛ کاغذ: نخودی کم‌رنگ، جلد: مقوا با تیماج مشکی کهنه و فرسوده، ۳۲ص، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف:۲-۲۳۸]

● **الاجماع** / اصول فقه / عربی

al-ijmā‘

موسوی خوانساری، محمود بن عبدالعظیم، ق۱۳ قمری

mūsavī xānsārī, mahmūd ebn-e ‘abd-ol-‘azīm (- 19c)

شامل: مقدمة فی معنی الاجماع؛ المقالة الاولی فی امکان الاجماع و وقوعه؛ الثانية فی امکان الاطلاع علی الاجماع؛ الثالثة فی حجية الاجماع؛ الرابعة فی جهته الحجية و کيفيتها، تذييلات، مقالة فی الاجماع المرکب.

آغاز: الحمدلله رب العالمين و الصلوة و السلام علی اشرف الانبياء و المرسلين محمد و آله الطيبين الطاهرين و اللعنة علی اعدائهم الی يوم الدين. توکلت علی الحی الذی لايموت. رب يسر و لا تعسر بمحمد و آله الطيبين الطاهرين. اما بعد فنقول: و من الادلة الشرعية الاجماع و تحقيق الحال فيه يستدعی رسم مقدمة و بيان مقالات.

انجام: مقالة: بعد ما عرفت ان المصطلح عليه فی الاجماع هو اتفاق الکل او الاتفاق الکاشف ... لو اتفق الاصحاب علی اقوال لکن انکشف من القولين منها من عدم خروج الحق عنها (تمام نيست).

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۳۶/۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق ریز، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج زرد ضربی مقوایی، ۲۴ گ (۴۸پ-۷۱پ)، ۲۱ سطر (۷/۵×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف:۵-۱۷۰۰]

● **الاجماع** / اصول فقه / عربی

al-ijmā‘

نصرآبادی کاشانی، محمد، ق۱۳ قمری

nasrābādī kāšānī, mohammad (- 19c)

تاریخ تألیف: عصر جمعه جمادی الاول ۱۲۱۱ق

رساله‌ای استدلالی در بیان مباحث اجماع که در چهار «مبحث» و یک «خاتمه»: مبحث ۱. ماهيته و اقسامه؛ ۲. مدرک حجيته؛ ۳. الاجماع المنقول؛ ۴. خرق الاجماع المرکب و القول بالفصل؛ خاتمة فی الشهرة.

آغاز: بسمله فصل فی الاجماع و فيه مباحث الاول فی ماهيته و اقسامه الاجماع لغة العزم و الاتفاق و اصطلاحاً بقول مطلق هو اتفاق خاص يدل علی حقية مورده و عرفوه کل من العامة و الخاصة

آران کاشان؛ امامزاده محمد هلال؛ شماره نسخه:۴۰/۷

آغاز: برابر

کامل؛ خط: شکسته، نستعلیق، کا: عبدالله بن عبدالرحیم بن شیخ ابوالقاسم آرانی، تا: با تاریخ۱۲۱۶ق؛ دارای حاشیه با نشان «محمد باقر سلمه الله»؛ جلد: تیماج سرخ، ۲۸گ (۳۵۵-۳۸۳)، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف مخ:-۶۴]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۶۲۷/۷

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف:۲-۲۵۲]

● **الاجماع** / اصول فقه / عربی

al-ijmā‘

کاشانی، محمد ابراهیم بن محمد، - ۱۳۳۹ قمری

kāšānī, mohammad ebrāhīm ebn-e mohammad (- 1921)

رساله‌ای است مفصل و استدلالی در مسئلة اجماع، دارای «مقدمه» و ۶ «فصل» و «خاتمه»: مقدمه (دارای ۳ مطلب)؛ فصل ۱. بيان امکان الاتفاق و عدمه؛ ۲. امکان العلم به و عدمه؛ ۳. بيان حجيته علی طريق اهل الخلاف؛ ۴. حجيته عند اهل الصواب؛ ۵. اجماع المرکب؛ ۶. اجماع المنقول و الشهرة؛ خاتمه فی بيان حال الاجماع مع باق الادلة. این رساله، پس از رساله حبوة، در روز پنج شنبه، سال ۱۳۰۵ هـ به پایان رسیده است.

آغاز: احمدک اللهم بمجامع الحمد و الثناء و اصلی و اسلم علی جامع صفات الانبياء ... و بعد فيقول ... انی لما فرغت من کتابة مسئلة الحبوة

انجام: عصمنا الله و اخواننا من الزلل فی القول و العمل بجاه محمد و آله المصعومين صلوات الله عليهم اجمعين

[دنا ۲۳۵/۱؛ دائرة المعارف تشیع ۲۰۴/۱؛ معادن الحکمة، چاپ جامعه مدرسین قم ۶۰/۱]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۴۴۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۰۵ق؛ مصحح؛ تملک: فرزند مؤلف محمد جعفر کاشانی، مشهور به علامه فیضی در سال ۱۳۶۸ق؛ مهر: آیة الله مرعشی نجفی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی عطف و لبه‌ها تیماج قهوه‌ای، ۷۸گ، ۱۱ سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف:۳۴-۱۲۱]

● **الاجماع** / اصول فقه / عربی

al-ijmā‘

چند رساله ناشناس در بحث اجماع

غیر همانند:

۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۵۲۰/۳-۱۸/۴۰

آغاز: بسمله، فایدة فی ضمن الحکایة قال العلامة فی القواعد ولو تیقنهما متحدین متعاقبین وشک فی المتأخر ... انتهی کلامه فلما وقف المدقق القاضی البیضاوی ... علی هذه المسألة کتب بخطه إلی العلامة؛ **انجام:** فلما وقف القاضی البیضاوی علی هذا الجواب استحسنه جدا و اثنی علی العلامة و کان ارسال هذا الجواب الی شیراز

در این رساله بسیار مختصر بعد از بیان فرع فقهی در طهارت از کلام علامه در قواعد به مکاتبه بیضاوی با علامه پرداخته است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: سلخ ذیحجه ۱۱۳۱ق؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، ۱گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف:۴-۲۰۵۸]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۸۱۵/۷

آغاز: أصل الکلام فی الاجماع و تحقیق الکلام فیه یستدعی رسم مقامات؛ **انجام:** أن أکثر المتقدمین کالسید المرتضی و ابن زهرة و ابن ادریس و ابن البراج علی عدم

رساله‌ای است اصولی در مبحث اجماع، در چندین مقام، از مؤلفی ناشناس که از استاد خود به نام «السید الأستاذ دام ظله»، «الفاضل الأستاذ» یاد می‌کند. در یک موضع از کتاب (برگ ۱۸۶) از استاد خود با این تعبیر یاد می‌کند «قال السید الأستاذ دام ظله نقلاً عن خاله العلامة المجلسی»، چنانچه استاد مؤلف خواهرزاده بی‌واسطه علامه مجلسی باشد کسی جز میر محمد صالح فرزند عبدالواسع حسینی خاتون آبادی نخواهد بود، ولی با توجه به تاریخ درگذشت وی (۱۱۱۶ یا ۱۱۲۶ق) ایشان مراد نیست، اگر استاد مؤلف خواهرزاده با واسطه علامه مجلسی باشد چنانچه در «ریحانة الأدب» تصریح شده، وحید بهبهانی مادرش دختر نورالدین، فرزند محمد صالح مازندرانی (داماد مجلسی اول) بوده و از سوی دیگر در درس و ... از علامه مجلسی با عنوان «خال» یاد می‌کرد و کاملاً از هر لحاظ درست درمی‌آید، مگر این‌که در این اثر از استاد خود با عنوان «دام ظله» یاد کرده که متوفای ۱۲۳۱ق است. ظن قوی می‌رود که یک واسطه هم افزوده شود یعنی منظور از «استاد» آقا محمد علی کرمانشاهی فرزند علامه وحید بهبهانی باشد که در این صورت مؤلف ما، یکی از شاگردان وی (آقا محمد علی کرمانشاهی درگذشته ۱۲۱۶ق) خواهد بود والله أعلم. تاریخ تألیف این نسخه، بعد از سال ۱۲۳۱ق می‌باشد؛ خط: نستعلیق تحریری، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ نسخه را در حاشیه مؤلف تصحیح کرده، دارای حواشی با نشان «منه» که از خود مؤلف است؛ ۱۵گ (۱۸۲-۱۹۶)، ۳۱ سطر، اندازه: ۱۹×۱۲سم [ف:۳۰-۴۲]

۳. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۱۱۵/۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [ف:۳-۲۸]

۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۷۹۷/۲

آغاز: بسمله. الحمدلله رب العالمین ... اعلم ان القول علی ما عرفوا علم الاصول

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ کاغذ: فرنگی، جلد: میشن تریاکی، ۲گ (۴ر-۴پ)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۷/۳×۲۳/۸سم [ف:۹-۴۳]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۹۸۰/۳

آغاز: بسمله، القول فی الاجماع، الذی جعلوه من الادلة الاربعة و قابلوه بالادلة الثلاثة و قبل الخوض فی المسالة ینبغی التعرض لامور، الاول فی بیان وجه مغایرته للادلة الثلاثة الآخر، الثانی فی بیان انه هل یکون من الادلة اللفظیة؛ **انجام:** لان له تحقیقات لم یسبقه احد من الاعلام، هذا اخر ما اردنا ذکره فی تلک الورقات و یعلم الحال فیما سائر مباحث الاجماع مما ذکرناه فلا یحتاج الی الطویل ...

رساله‌ای است در بیان اجماع، مؤلف ضمن نقل نظریات اصولیین از امامیه و عامه به تعریف و توضیح اجماع پرداخته است؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: شنبه غره جمادی الثانی ۱۲۹۵ق؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: فرنگی، ۲۴گ (۳۵۹پ-۳۸۲ر)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۷/۵سم [ف:۳۷-۶۴۷]

۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۰۵۰/۲-۲۰/۱۷۰

آغاز: بسمله الحمد اجمعه لمستحقه بالذات والصلوة علی نبیه مجمع الصفات وآله اجمعین مخازن اجتماع الکمالات؛ **انجام:** فمن هذه الوجوه لایحصل العلم بالاجماع الا بما تحقق فی زمانهم علیهم الصلوة والسلام.

این رساله حاشیه‌ای است بر رساله‌ای در اجماع و محشی قول صاحب متن را با عنوان‌های «قوله دام ظله» می‌آورد؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی ساده، ۴گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۰×۱۴سم [ف:۱-۹۲]

۷. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۷۵۳/۸

آغاز: المقدمة الثالثة فی الاجماع اعلم ... کان کثیر من مباحثه لایخلو من غموض وکان کثیرا ما یورد علیه شبهات عرض بها الشک لبعض الطالبین؛ **انجام:** واعترض صاحب الوافی علی هذا الطریق بالفرق الظاهر بین ما نحن فیه وبین ما ضربوه مثالا فان اهل التوترنقله یحکون علی البیت والمقلده یرجعون

خط: نسخ، بی‌کا، بی تا، افتادگی: انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول گرهی، ۲۲گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ:۱-۴۴]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۵۰۹/۲

آغاز: و اذ قد بلغ الکلام هذا المقام فبالحری لنا أن تحقق مذهب أصحابنا الامامیة رضوان الله علیهم اجمعین؛ **انجام:** اذ لا یصح دعوی اجماع المسلمین مع مخالفة کل الشیعة و ما ذکره الشارح فی تصحیحها قد عرفت حاله. فتأمل.

گویا از کتابی مفصل جدا شده، اجماع را طبق مذهب شیعه حجت دانسته و از گفته‌های آنان که عدم حجیت آن را بدانها نسبت داده‌اند پاسخ می‌گوید؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قرمز بدون مقوا، ۴گ (۵۱ر-۵۴ر)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف:۲۴-۲۶۳]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۴۷۱/۱۸

آغاز: معصوم بعینه و من ثم ضعف الشکر ... فروع - الاول: الاجماع السکوتی؛ **انجام:** لیس ذلک لاحد غیره لو کان له مانع استناب و لایجوز التقدم. بغیر اذنه.
اقوالی است در اصل اجماع و در آن از «ذکری» نقل شده است؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱گ (۱۸۰ر-۱۸۱پ)، اندازه: ۱۹×۳۱سم [ف:۱۲-۱۵۱]

۱۰. تبریز؛ قاضی طباطبائی؛ شماره نسخه:بدون شماره۴/
بی‌کا، بی تا [نشریه:۷-۵۲۱]

← اجماع الائمة الاربعة و اختلافهم ≻ الاشراف علی مذاهب الاشراف

● **اجماع اطبا** / طب / فارسی

ejmā‘-e atebbā

یادداشت‌ها و نسخه‌های پزشکی مختلفی است که گویا یکی از پزشکان برای کار خود آنها را ثبت کرده تا هنگام لزوم بدانها برگردد.
[دنا ۲۳۶/۱؛ فهرستواره منزوی ۳۲۶۵/۵]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۲۴۳
آغاز: در بیان معالجات و خواص دانه بجای خود را در وقت ضرورت معالجه گفته شود در ششصد باب
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ در حواشی مطالبی پزشکی افزوده شده است؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی فرسوده، ۲۵۰گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف:۲۴-۴۰]

● **الاجماع المنقول** / اصول فقه / عربی

al-ijmā‘-ul manqūl

رساله‌ای است در اجماع منقول از حاج میرزا ابوالقاسم (؟)

۱. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۱۱۴/۳
آغاز: الثالث من الامور التی عدت من الظنون الخاصة الخارجة من تحت الاصل الاجماع المنقول
خط: نستعلیق، کا: محمد بن محمد باقر خراسانی شاگرد نگارنده حاشیه فصول، تا: ۱۲۹۸ق، جا: طهران؛ ۸۶گ (۲۰۴-۲۹۰)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف:۳-۵۶]

۲. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۰۹۵/۳
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: شکری، جلد: میشن زرد و مقوا، ۱۸ سطر، قطع: خشتی، اندازه: ۱۷×۲۲سم [فهرست عراقی:۱-۳۵۸]

● **الاجماع و الاستصحاب** / اصول فقه / عربی

al-ijmā‘ wa-l istiṣḥāb

طباطبائی کربلائی، علی بن محمد علی، ۱۱۶۱ - ۱۲۳۱ قمری

tabātabā’ī karbalā’ī, ‘alī ebn-e mohammad ‘alī (1748 - 1816)

اهدا به: به خواهش شیخ سلیمان عاملی
رساله‌ای در دو مسأله اصولی «اجماع و استصحاب» است که آن را در جواب به تقاضای «شیخ سلیمان عاملی» به‌طور مختصر نگاشته است: «الاجماع فهو عند اصحابنا عبارة عن اتفاق جمع فی الفتوی یحصل من اتفاقهم القطع بقول المعصوم و حیث حصل لا یمکن انکار حجیته؛ الاستصحاب فهو علی قسمین استصحاب حال العقل و استصحاب حال الشرع فالکلام علی هنا یقع فی مقامین».
آغاز: الحمد لله ... اما بعد فیقول الفقیر الی الله الغنی ... انه قد سألنی بعض من لا یسعنی مخالفته و هو الشیخ الاجل العالم الفاضل الشیخ سلیمان العاملی عامله الله سبحانه بالطافه و جعل کل یوم منه خیرا
انجام: و لا نزاع لاحد فی ثبوت الحکم فی الان الثانی الا انه لا یخرج عن الغرض و هو بیان ما یمکن فیه جریان الاستصحاب و لعل عد بعض الافاضل هذا الوجه فیما یجری فیه الاستصحاب نظر انه الی الاستصحاب التخلف لامطلق الاستصحاب کما ربما یتوهم.
[دنا ۲۳۶/۱ (۲۴ نسخه)؛ الذریعه ۲۶۹/۶]

۱. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۸۱۷/۸
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۲۵ق؛ ۳گ، اندازه:۱۵×۲۱سم[ف:۳-۲۶]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۲۴۰
آغاز: (پس از شش سطر دیباچه:) اما الاجماع فهو عند اصحابنا عبارة عن اتفاق جمع فی الفتوی یحصل من اتفاقهم القطع یقول المعصوم و حیث حصل لایمکن انکار حجتیه؛ **انجام:** برابر
خط: شکسته نستعلیق، کا: سید ابوالقاسم بن عباس، تا: شوال ۱۲۲۶ق، جا: کربلا؛ ضمیمه نسخه شماره ۲۲۹ است، پس از این مقاله‌ای است در یک صفحه در مسأله «صحیح و اعم» از سید محمد مهدی که گمان می‌رود همان سید بحرالعلوم باشد؛ واقف: نائینی؛ ۱۱ص (۱۴-۲۵)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف:۶-۴۳]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۲۱۲/۲
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف:۴-۳۵]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۳۳
آغاز: الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی اشرف خلقه محمد و آله الطاهرین؛ **انجام:** ان کان الاجماع بالمعنی الصطلح عند هؤلاء المرده.
تنها مسأله اجماعت را دارد و آن نیز ناتمام است؛ خط: نسخ، کا: محمد عزیز بن عبدالرسول کاشانی، تا: ۱۲۳۱ق؛ کاغذ: ایرانی آهاردار، جلد: روغنی مشکی، ۳۵ سطر، قطع: ربعی، اندازه: ۱۲×۱۷/۵سم [ف:۴-۱۰۴]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۱۰۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد ابراهیم بن احمد علی استرابادی، تا: ۱۲۳۴ق، جا: کربلا؛ ضمیمه نسخه شماره ۱۸۱۶۷؛ واقف: خانم بیگم عقیلی، تاریخ وقف: خرداد ۱۳۷۱؛ کاغذ: فرنگی شکری ۶گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [ف:۱۶-۲۲۲]

۵. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۵۷۲/۵
بی‌کا، تا: ۱۲۴۶ق؛ قطع: خشتی [ف:-۲۸۶]

۶. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۶۸۵/۱۱
بی‌کا، تا: ۱۲۶۹ق؛ قطع: خشتی [ف:-۲۹۵]

۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۳۷۹/۴-۱۳/۵۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج مشکی مجدول گرهی ضربی، ۱۲گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف:۱-۹۲]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۵۰۹
آغاز: برابر؛ **انجام:** و ذالک واضح علی کل من له ادنی فهم و درية تمت و الحمدلله رب العالمین
شامل بخش اجماع؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ضمیمه نسخه ش ۱۷۵۱۰، انتقالی از دانشگاه علوم رضوی در مهر ۱۳۶۸؛ کاغذ: فرنگی فستقی، ۴گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۱/۵سم [ف:۱۶-۲۲۲]

۹. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۶۸۰/۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ ۶گ (۲۹پ-۳۵پ)، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [محدث ارموی مخ:۱-۴۰]

۱۰. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۸۴۷/۱۲
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۸گ، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف:۳-۳۰]

۱۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۲۷۷/۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق ریز، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: سفید فرنگی، جلد: تیماج مشکی یک‌لا جدول ضربی، ۸ص (۳۸-۴۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۱ [ف:۱۱-۶۸۷]

۱۲. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۳۰۶/۱۹
آغاز: برابر؛ **انجام:** ان الدلیل علی تعلق التکلیف بهما الی ان هذا القید له مدخلية فی السبب تمت.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳، جا: کربلا و نجف؛ دارای حواشی با نشان «منه سلمه الله تعالی»؛کاغذ: آهارمهره، جلد: تیماج قهوه‌ای ۱۵گ، ۲۱ سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف:-۲۶۵]

۱۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۷۰۷/۱۴
بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی مقوایی، ۲۱ سطر (۱۰/۵×۱۵)، قطع: ربعی، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف:۱۶-۶۸۱]

۱۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۶۵۷/۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: حدود قرن ۱۳، جا: نجف اشرف؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی، ۷گ (۲۳پ-۲۹پ)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۰×۱۴/۵سم [ف:۳۷-۱۲۵]

۱۵. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۲۷۱/۷
آغاز: الحمدلله رب العالمين و الصلاة و السلام علی أشرف خلقه محمد و آله؛ **انجام:** انما تقدح فی الحجج القاطعة و ذلک واضح علی کل من له أدنی فهم
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: چرم قرمز، ۵گ (۱۴۳پ-۱۴۷ر)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [مؤید:۱-۲۴۳]

۱۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۹۷/۶ط
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج زرد یک‌لا مجدول، ۱۶ص (۴۹-۶۴)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف:۲۴/۳-۶۰]

۱۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۵۹۸/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: پسته‌ای، جلد: میشن قرمز ضربی مقوایی، ۸گ (۷۹پ-۸۶ر)، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف:۶-۶۷]

۱۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۹۸۱/۷-۶/۷۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** علی سبیل التفصیل فانه کثیر من العلوم قدیعلم للعالم من غیره
خط: نسخ، بی‌کا، بی تا، افتادگی: انجام؛ ۸گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف:۱-۹۲]

۱۹. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۹۷/۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: مقوا عطف تیماج مشکی، ۸گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف مخ:-۴۴]

۲۰. اصفهان؛ علامه فانی (ضیاء الدین)؛ شماره نسخه:۶۵/۱۰
آغاز: برابر؛ **انجام:** و بین هاتین الطریقتین عموم و خصوص من وجه
خط: نسخ، کا: سید محمد بن السید الجلیل و الفاضل النبیل سید حسین موسوی، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱گ (۲۰۸ر)، ۲۴سطر [سه کتابخانه اصفهان - ف: ۱۴۸]

۲۱. کاشان؛ عاطفی، حسن؛ شماره نسخه:بدون شماره/۷
بی‌کا، بی تا [نشریه:۷-۷۵۲]

۲۲. زنجان؛ امام جمعه؛ شماره نسخه:۴مجموعه بدون شماره
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، بی تا [دلیل المخطوطات:۱-۱۳۲]

۲۳. زنجان؛ امام جمعه؛ شماره نسخه:۴مجموعه بدون شماره
بی‌کا، بی تا [دلیل المخطوطات:۱-۱۳۶]

۲۴. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۰۳۷/۲

بی‌کا، بی‌تا؛اهدایی موسس؛کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی با تیماج مشکی ضربی، ۷ گ (۵۵-۶۲)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف:۴-۱۱۳۶]

● **الاجماع و كيفية حصول العلم به و حجته (رسالة فی بیان معنی)** / اصول فقه / عربی

al-ijmā‘ wa kayfīyyat-u ḥuṣūl-il ‘ilm bi-hi wa ḥujjat-ih (r.-un fī bayān-i ma‘nī)

بحرانی، موسی بن محمد، ق۱۳ قمری

bahrānī, mūsā-e-bn-e mohammad (- 19c)

تاریخ تألیف: جمعه ۲۳ جمادی الاول ۱۲۲۴ق

مؤلف این رساله را برای پسر عمویش محمد بن علی بن محمد بن ابراهیم نوشته و آن را در یک «مقدمه» و چند «مبحث» و یک «خاتمه» تنظیم کرده است.

شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه:۹۲/۴

آغاز: بسمله، اما بعد حمد لله و الصلوة علی خیر خلقه محمد و اهل بیته الطیبین الطاهرین

خط: نستعلیق، کا: محمد اسماعیل بن ملا سبز علی نوبندگانی، تا: دوشنبه ۲۶ محرم ۱۲۲۷ق؛ ۵۰گ (۱۵۶-۲۰۵ر)، اندازه: ۱۴/۵×۱۹/۵سم [ف:۱-۹۴]

● **اجماعیات الفقه** / فقه / عربی

ijmā‘īyāt-ul-fiqh

فارسی حائری، حسین بن اسماعیل، ق۱۳ قمری

fārsī hā’erī, hoseyn ebn-e esmā‘īl (- 19c)

تاریخ تألیف: ۱۲۸۸ق

تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۰۰

آغاز: بسمله. کتاب القضاء و هو فی اللغة لمعان کثیرة منه قوله تعالی.؛ **انجام:** ویری فیه خطا و زللا یصححه و ینبه علیه اهله و یوضحه و یشیر به و الحمدلله رب العالمین و قد فرغت من تسویده و تالیفه (نام مؤلف و تاریخ)

از قضاء و شهادات تا دیات؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۸۸ق؛ در پشت جلد و برگ ۱ر تا ۳ر کتب فقهاء و همه کتبی که مؤلف آنها را تالیف کرده و بیان مسائل کفارات و فهرست این مجلد و مجلد دوم از سه جلد کتاب دیده می‌شود؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ ضربی، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [ف: ۷۴۶]

● **الاجماعية = حجية الاجماع** / اصول فقه / عربی

al-ijmā‘īyya = ḥujjīyyat-ul ijmā‘

وحید بهبهانی، محمد باقر بن محمد اکمل، ۱۱۱۸ - ۱۲۰۵ قمری

vahīd-e behbahānī, mohammad bāqer ebn-e mohammad akmal (1707 - 1791)

اهل سنت اجماع گذشتگان را یکی از ادله اربعه برای اثبات یا نفی حکم شرعی می‌دانند. لیکن شیعه اجماع را بدون شمول معصوم حجت نمی‌داند و برخی اجماع را کاشف از حضور معصوم می‌شمرند. در قرن سیزدهم رساله‌های گوناگونی در این موضوع نگاشته شد. این رساله یکی از چند رساله اجماع تألیف وحید بهبهانی است. یکی از شاگردان مؤلف در دیباچه‌ای که بر آن نگاشته می‌گوید چون در عصر ما مسأله اجماع و حجت بودن آن مورد اختلاف شده بود ما از استاد باقر بهبهانی درخواست کردیم و ایشان این رساله را برای ما نگاشت. الذریعه (۶: ۲۶۷) سه رساله در باب اجماع برای وحید بهبهانی برمی‌شمارد که اولی رساله حاضر است، دومی مقاله‌ای درباره «اجماع ضروری و نظری و شهرت» است که بخشی از شرح وی بر دیباچه «مفاتیح» است و سومین رساله را صاحب الذریعة در کتابخانه سید محمد علی بن سید علی نقی آل بحرالعلوم دیده است. رساله حاضر در بیان اقسام، احکام و حجیت اجماع در ۷ «فصل» است: ۱. اعلم ان الرسول (ص ع) لما بعث للرسالة فبلغ ما انزل الله فی مدة ثلث و عشرین سنة و انتشر کثیر من احکامه بین الامة و صارت من الانتشار کالشمس فی رابعة النهار؛ ۲. فصل قد ظهر من جهة ما ذکرمما سبق ان کثیر امن الاحکام کانت ظاهرة؛ ۳. فصل فی المغالطات و الشکوک و الشبهات؛ ۴. فصل فی الاجماع المنقول بخبر الواحد؛ ۵. فصل قد ظهر مما مران طرق الاولی ما نسب الی الشیخ؛ ۶. فصل فی الاجماع و هو علی الطریقة التی نسبت الی الشیخ ...

آغاز: بسمله الحمدلله الذی کشف الغطاء عن فرائد آیاته بلطفه العمیم و نقض الجناء من فراید بیناته بکرمه الدائم القدیم ... اما بعد فلما کان فی زماننا صار کثیر من الطالبین قداجمعوا امرهم علی انکار فرق الاجماع ... فسألنا عن حضرة المولی الاول ... شیخنا المحقق الوحید ... آقا محمدباقر ... ان ینظم فی سلک التحریر نخبة وجیزة یخبر عن ظواهر دلالة الیسره ... اعلم ان الرسول (ص) لما بعث للرسالة فبلغ ما انزل الله الیه

انجام: لایخرج عن القولین ومن لایعتقد یخرج وحال الزاید عن القولین حال القولین فی جمیع ما ذکرت والله هو العالم بحقایق احکامه. تمت وبالخیر عمت.

[دنا ۲۳۷/۱ (۸۳ نسخه)؛ الذریعة ۲۶۷/۶؛ روضات الجنات ۹۷/۲؛ اعیان الشیعه ۹۴/۴۴-۹۶؛ مکتبة امیر المومنین ۲۸/۱]

۱. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه:۲۷۶/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: احمد بن ابراهیم، تا: ۱۶ جمادی الاول ۱۱۷۵ق؛ کاغذ: نخودی آهارمهره فرنگی، جلد: تیماج خرمایی، ۲۰ص (۳۱-۵۰)، ۱۹ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۵سم [ف: ۱۳۱]

۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۸۳۲/۱-۱۰/۱۴۲
آغاز و انجام: برابر
در آغاز این نسخه کاتب که از شاگردان مؤلف بوده دیباچه‌ای بر رساله افزوده است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: سه‌شنبه دهه دوم جمادی الاول ۱۱۷۵ق؛ از روی نسخه ابوالقاسم بن ابی الحسن کنجی رشتی، مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول با ترنج و سرترنج، ۱۰گ، ۲۶ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف:۴-۲۰۴۷]

۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۳۲۴/۷
آغاز و انجام: برابر
کا: احمد بن ابراهیم، تا: ۱۱۷۵ و ۱۱۷۶، جا: کربلا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج یک‌لایه تریاکی روشن ضربی، ۱۴گ (۳۷-۵۱پ)، ۲۲ سطر (۷/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف:۱۲-۵۵]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۳۶۷/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: علیرضا بن قربانعلی، تا: جمعه ۴ صفر ۱۱۸۰ق؛ جلد: میشن تریاکی، ۱۶ سطر [ف:۱۶-۲۷۵]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۹۸۵/۱۱
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد جعفر بن محمد حسینی سبزواری، تا: ۱۱۸۹ق؛ مصحح، محشی، مؤلف به سال ۱۱۸۱ق تالیف نموده و خطبه آن از کاتب است، ترقیمه: « قد فرغت من تسوید هذه الرسالة الشریفة فی الثانی من الثالث من الرابع من الخامس من التاسع من الثامن من التاسع من العاشر من الحادی عشر من الثانی عشر من الرابع عشر من هجرة سید البشر علیه و آله صلوات الله و سلامه الی یوم المحشر و انا ... ابن محمد جعفر الحسینی ... سنة ۱۱۸۹»، افزودگی‌هایی در موضوع نحو، بعد از انجام آمده؛ کاغذ: شرقی، ۹گ (۱۲۸ر-۱۳۶پ)، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [ف:۳۷-۶۶۱]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۸۴۴/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: علی نقی بن ملا علی تونی خراسانی، تا: ۵ صفر ۱۱۹۰ق، جا: کربلا؛ جلد: تیماج مشکی مجدول گرهی، ۹گ (۳۶پ-۴۵ر)، ۲۰سطر [ف:۳۷-۴۰۹]

۷. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۷۱/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: قربانعلی بن محمد رضا هزارجریبی، تا: ۲۰ رجب ۱۱۹۹ق، جا: کربلا؛ جلد: عادی، ۱۳گ (۵۵پ-۶۷ر)، اندازه: ۱۶×۲۱سم [مؤید:۱-۱۶۷]

۸. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۴۴۱/۴
انجام: کما لا یتأمل فی البسیط و یحتج بعدم القول بالفصل وعدم القول الثالث فی ابواب الفقه
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، ۹گ (۸۶پ-۹۷پ)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [محدث ارموی مخ:۲-۷۴۲]

۹. مراغه؛ عمومی؛ شماره نسخه:۲۳/۶
آغاز و انجام: برابر
خط:نسخ،کا:محب علی بن مراد علی لاهیجانی، تا: ۱۴ شوال، قرن ۱۲؛جلد: تیماج سرخ مجدول ۱۴گ، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۳۹]

۱۰. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۳۸۵/۶
خط: نستعلیق، کا: عبدالغنی بن عبدالصمد بن عبدالغنی، تا: رجب ۱۲۰۰ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۹گ (۸۱ر-۸۹ر)، ۱۸سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۳×۱۷سم [ف: ۲۹۱]

۱۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۷۷/۹
آغاز: برابر
نسخه اصل: کتابخانه شیخ محیی الدین مامقانی، قم.؛ خط: نسخ، کا: اسماعیل بن محمد زمان اصفهانی، تا: ۱۱۹۷-۱۲۰۰ق؛ مصحح، دارای حواشی از مؤلف؛ ۱۵گ (۱۹۵پ-۲۰۹پ) [عکسی ف:۱-۳۲۳]

۱۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۷۳۳/۱
کا: محمد محسن استرآبادی، تا: ۱۲۰۱ق؛ کاغذ: پسته‌ای، جلد: میشن قهوه‌ای، ۱۹گ (۱پ-۲۰پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱×۱۶/۳سم [ف:۵-۱۶۱]

۱۳. یزد؛ سریزدی؛ شماره نسخه:۲۸/۵
خط: نسخ، کا: میراسماعیل بن میرهادی قائنی بیرجندی، تا: جمعه ۲ محرم ۱۲۰۳ق؛ جلد: تیماج مشکی مجدول زرین عطف تیماج قرمز، ۱۸گ (۱۶۵پ-۱۸۲ر)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۲سم [ف:۱-۲۹]

۱۴. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۲۲۵/۳
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: دوشنبه ۲۷ شعبان ۱۲۰۷ق؛ جلد: تیماج قرمز ضربی ترنج و سرترنج دار با لچکی عطف تیماج شتری، ۲۱ص (۳۷-۵۸)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف:۱-۱۸۰]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۵۶۷/۳
نسخه اصل: همان نسخه بالا [ف عکسی:۲-۱۵۵]

۱۵. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۰۸۲/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: تقی بن محمد باقر رشتی، تا: ۱۲۰۸ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج سیاه مجدول، ۱۳گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف مخ:۱-۱۴۴]

۱۶. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۸/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: امیر علی استرآبادی، تا: ۱۲۱۰ق، جا: کربلا؛ جلد: چرم زرد نقش‌دار، ۱۰گ (۵۷ر-۶۶ر)، ۲۲سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [مؤید:۳-۵۳۷]

۱۷. کرمانشاه؛ میبدی (خاندان)؛ شماره نسخه:۱۳۸/۱۶
خط: نستعلیق، کا: محمد بن عباسعلی مهاجرانی کزازی

کرمانشاهی، تا: ۱۲۱۳ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای بدون مقوا، ۱۵گ (۲۶۳ر-۲۷۷ر)، اندازه: ۲۱/۵×۱۴/۵سم [ف: ۱۰۱]

۱۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۸۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: ابوجعفر بن ملامحمد قاینی، تا: شوال ۱۲۱۵ق؛ واقف: حاج قائم مقام؛۱۲گ،۲۲ سطر،اندازه: ۲۲×۱۵سم [ف:۶-۱]

۱۹. اصفهان؛ علامه فانی (ضیاء الدین)؛ شماره نسخه:۱۳/۱۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عبدالجبار بن محمد بن عبدالجبار خطی بحرانی، تا: ۳۰ ذیقعده ۱۲۱۶ق؛ جلد: تیماج قرمز ضربی، ۱۷گ (۲۴۷پ-۲۶۳ر)، ۲۱ سطر [سه کتابخانه اصفهان - ف: ۹۲]

۲۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۷۹۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، کا: محمد تقی بن محمد برغانی (شهید ثالث)، تا: محرم ۱۲۱۹ق، جا: کربلا؛ ضمیمه نسخه ش ۱۹۷۸۴؛ اهدایی رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: تیماج خرمایی، ۸گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۲۱×۱۵/۵سم [ف:۱۶-۶]

۲۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۳۲۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ جلی، کا: محمد سجستانی، تا: ۱۲۲۱ق؛ ضمیمه نسخه ش ۱۵۷۷۸؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، ۲۵ سطر (۱۰×۱۵)، قطع: وزیری کوچک، اندازه: ۲۱/۵×۱۵/۸سم [رایانه]

۲۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۹۴/۱۰ ط

خط: تحریری، کا: شیخ جواد بن محمود کاظمی، تا: ۱۲۲۲ق؛ ۲۸ص (۴۳۱-۴۵۸)، ۲۲-۲۳ سطر، اندازه: ۲۰/۵×۱۴/۵سم [ف:۲۴/۳-۱۰۸]

۲۳. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۶۴۲/۴

خط: نستعلیق شکسته، کا: شریف بن ابی طالب قمی، تا: ۱۲۲۲ق؛ ۱۵گ (۱۵۵-۱۷۰)، اندازه: ۲۰×۱۴/۵سم [نسخه پژوهی:۳-۱۱۱]

۲۴. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۷۰/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد ولی کرازی، تا: ۱۲۲۳ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی ضربی، ۱۰گ (۷۱ر-۸۱ر)، ۲۳ سطر (۹/۵×۱۵)، اندازه: ۲۰×۱۴سم [ف: ۷۱۹]

۲۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۷۳۴۵/۲

آغاز و انجام: برابر

کا: شکرالله، تا: ۱۲۲۳ق؛ ۱۰گ (۱۵۵پ-۱۶۵ر) [ف:۵-۳۶]

۲۶. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۳۱۹/۸

خط: نسخ، کا: محمد کریم بن کربلای بابای بدل آبادی، تا: ۱۲۲۴ق، جا: کربلا؛ واقف: حاج محمد علی موحد، تاریخ وقف: ربیع الاول ۱۳۸۵؛ جلد: تیماج مشکی ضربی با ترنج با سر، ۱۹ سطر، اندازه: ۲۱×۱۶سم [ف: ۱۵۹]

۲۷. دامغان؛ قمر بنی هاشم؛ شماره نسخه: ۱۳۰/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد تقی بن علی محمد چهاردهی، تا: سال۱۲۲۶ق، جا: کربلا؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج قرمز ضربی بدون مقوا، ۱۳گ، اندازه: ۲۱×۱۴/۵سم [ف: ۴]

۲۸. قم؛ مفتی الشیعه؛ شماره نسخه:۲۷/۳

خط: نسخ، کا: بدیع بن سید عابد حسینی چاپلقی، تا: غره جمادی الثانی ۱۲۲۹ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲گ (۸۳پ-۹۵ر)، ۲۳ سطر، اندازه: ۲۱×۱۵سم [ف: ۳۷]

۲۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۸۲۸/۵

خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۲۳۱ق؛ کاغذ: پسته‌ای، جلد: میشن قهوه‌ای،۱۷گ(۱۰۵پ-۱۲۲ر)،اندازه: ۱۵/۴×۱۰/۳سم [ف:۵-۱۹۶]

۳۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۳۲۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد سعید بن محمد مهدی رضوی، تا: دوشنبه ۱۲ محرم ۱۲۳۲ق، جا: مشهد کاظمین؛ پس از انجام نسخه ضمن هشت صفحه مقاله و فائده‌ای است از مؤلف در اصالت طهارت، اصل در معاملات صحت یا فساد، عدم صحت عبادت جاهل، توقیفی بودن احکام؛ واقف: ملکزاده کوثر؛ ۹گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۲۰×۱۵سم [ف:۶-۲]

۳۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۲۵۲/۳-۱۲/۱۴۲

آغاز و انجام: برابر

این رساله در فهرست به نام طباطبائی بروجردی، مراد بن عبدالکریم ثبت شده که به قرینه آغاز و انجام نسخه نام مؤلف تغییر یافت؛ خط: نسخ، کا: محمدعلی الخادم محمد و علی بن مسیح ندوشنی یزدی، تا: ۱۲۳۳ق، جا: نجف اشرف، مدرسه حاجی مهدی؛ جلد: تیماج سرخ مجدول گرهی ضربی، ۱۳گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۲۱×۱۵سم [ف:۱-۹۱]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۴۷۲/۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق شکسته، کا: ابوالقاسم بن رمضان علی لاریجانی، تا: ۱۲۳۳ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: چرم مشکی ضربی با ترنج، ۱۰گ (۱۰۷-۱۱۶)،۲۴ سطر(۸/۵×۱۵)، اندازه: ۲۲×۱۴/۵سم [ف:۳۶-۴۴۹]

۳۲. همدان؛ مدرسه غرب همدان؛ شماره نسخه:۴۸۱۷/۹

خط: نسخ، کا: حسین بن قاسم بن محمد بن شیخ حمزه، تا: ۱۲۳۳ق؛ قطع: بیاض رقعی [رشت و همدان - ف: ۱۵۷۲]

۳۳. کرمانشاه؛ فیض مهدوی (کتابخانه)؛ شماره نسخه:بدون شماره۳/

کا: محمد بن میرزا حسن بن آقا رستم بن زین البیک، تا: پنج‌شنبه دهه سوم صفر ۱۲۳۳ق [تراثنا:س۲ش۴-۴۸]

۳۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۲۴۲/۹

خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۲۳۳ق؛ کاغذ: فستقی، جلد: لایی میشن قرمز، ۲۲ سطر [ف:۵-۴۳۱]

۳۵. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۸۲۵/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمدحسن بن محمد صادق نوری، تا: ۱۲۳۴ق، جا: کربلا؛ جلد: تیماج زرشکی بدون مقوا مجدول، ۱۱گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ:۱-۴۴]

۳۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۰۱۷/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد رضا بن محمد علی خوانساری، تا: ۱۲۳۵ق؛ کاغذ: فرنگی فستقی، جلد: تیماج مشکی مقوایی ترنج و نیم‌ترنج کوبیده، ۲۴ص (۱۸۱-۲۰۵)، ۲۰ سطر (۹/۵×۱۴)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف:۹-۱۵]

۳۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۵۲۷/۱۷

آغاز: برابر

بی‌کا، تا: اواسط محرم ۱۲۳۶ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۶گ (۱۲۴ر-۱۳۰پ)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف:۳۰-۱۹۷]

۳۸. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۳۷/۱۰

خط: نسخ، کا: محمد امیر خراسانی، تا: ۱۲۳۷ق، جا: نجف؛ ۹گ (۱۶۸-۱۷۷)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [نسخه پژوهی:۳-۶۷]

۳۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۲۰۸/۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: علی بن محمد هادی حسینی اصفهانی، تا: ۱۲۳۴-۱۲۳۹ق؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: تیماج مشکی مقوایی با ترنج و چهار سرترنج مجدول، ۱۲گ، ۲۲ سطر (۸/۵×۱۴)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف:۱۵-۱۱]

۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۳۴۲/۲/۱

خط: نستعلیق، کا: محمد ربیع النوری کلاونکائی، تا: ۱۲۳۹-۱۲۴۴؛ اهدایی موسس؛ جلد: مقوایی با تیماج قرمز کم‌رنگ، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف:۴-۱۲۵۷]

۴۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۶۳۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوانا، کا: محمد رضا بن علی الکوکدی گلپایگانی، تا: یک‌شنبه ۳ شعبان ۱۲۴۴ق، جا: اصفهان؛ اهدایی رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: میشن خرمایی، ۱۳گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف:۱۶-۷]

۴۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۵۳/۴ط

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: سید محمد بن سید حسین موسوی حسینی، تا: ۱۲۴۴ق، جا: اصفهان؛ جلد: کاغذی ۴۵ص (۱۶۳-۲۰۷)، ۱۹-۲۱ سطر، اندازه: ۸/۵×۱۵سم [ف:۲۴/۳-۴۰]

۴۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۵۸/۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰ ذیقعده ۱۲۴۵ق؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۵گ (۱۷۴پ-۱۸۸ر)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف:۲-۶۳]

۴۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۲۱۰۱۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوانا، کا: خوانساری، تا: ۱۲۵۳ق؛ ضمیمه نسخه ش ۲۱۰۱۴؛ اهدایی رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: فرنگی آهارمهره شکری، ۱۳گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف:۱۶-۷]

۴۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۳۱/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: مهدی بن ملا زین العابدین نجف آبادی، تا: ۱۲۵۸ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: روغنی بوم مشکی با ترنج و نیم‌ترنج و گل و بوته، ۲۹ص (۲۳-۵۲)، ۲۰ سطر (۹×۱۴/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف:۷-۲۰۲]

۴۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۷۸۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۹ق؛ ضمیمه نسخه ش ۱۹۷۷۶؛ اهدایی رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: فرنگی آهارمهره شکری، ۵گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱/۵×۲۱/۵سم [ف:۱۶-۸]

۴۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۱۳/۷-طباطبائی

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: عبدالعظیم بن مشهدی رحیم آجرلو کهکی (من بلوک بلده ساوج)، تا: ۱۲۷۲ق، جا: بلوک بلده ساوج؛ کاغذ: فرنگی نباتی رنگ، جلد: تیماجی قرمز، ۱۷گ (۱۹پ-۳۵پ)، ۱۴ سطر، قطع: وزیری، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف:۲۳-۷۶۹]

۴۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۸/۴-طباطبائی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: آقا بابا پسر ملا محمد مهدی شاهمیرزائی، تا: ۱۲۸۶ق؛ کاغذ: فرنگی آبی، جلد: تیماج قرمز، ۲۰گ (۱۹۱-۲۱۱)، ۱۹ سطر، قطع: رقعی، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف:۲۲-۴۴]

۴۸. کرمانشاه؛ میبدی (خاندان)؛ شماره نسخه:۱۴۸/۷

آغاز: برابر

کا: علی حسینی یزدی میبدی، تا: ۱۲۸۳-۱۲۸۷، جا: کرمانشاه؛ جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی، ۲۳گ (۷۱ر-۹۳پ)، اندازه: ۱۴/۵×۱۹/۵سم [ف: ۱۱۰]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۳۰۵/۷

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف:۶-۳۵۱]

۴۹. مشهد؛ مدیر شانه چی؛ شماره نسخه:۹/۳

خط: نسخ،کا:علی مقصودی،تا:۱۲۹۹ق؛قطع:خشتی [نشریه:۵-۶۰۳]

۵۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۳۸۶/۱

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: چرم قهوه‌ای روشن، ۱۶گ (۱پ-۱۵پ)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۱/۸×۱۷سم [ف:۴۳-۶۳]

۵۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۳۰۳/۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** الاقوال الحادثة من هذا القبیل و یجوز الاختلافات فی تحقق الاجماع المرکب

خط: نستعلیق ریز، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای یک‌لایی، ۲۲ سطر (۶/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم

[ف:۱۱-۳۱۹]

۵۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۴۱۸/۶
بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: کبود و سفید فرنگی، جلد: تیماج مشکی عطف آلبالویی، ۱۰گ (۱۰۲پ-۱۱۲پ)، ۲۰ سطر (۷/۵×۱۶)، قطع: ربعی، اندازه: ۱۳×۲۱/۵سم [ف:۱۶-۵]

۵۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۷۰۷/۱۳
بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی مقوایی، ۲۱ سطر (۱۰/۵×۱۵)، قطع: ربعی، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف:۱۶-۶۸۱]

۵۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۲۷۷/۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق ریز، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ بسمله و تحمیدیه ابتدای رساله را ندارد و از «اعلم ان الرسول ...» آغاز می‌شود؛ کاغذ: سفید فرنگی، جلد: تیماج مشکی یک لا جدول ضربی فشرده، ۱۲ص (۶۹-۸۱)، اندازه: ۱۲/۵×۲۱سم [ف:۱۱-۶۸۹]

۵۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۰۲۷/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۱گ (۱۲۰پ-۱۳۱ر)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [محدث ارموی مخ:۲-۷۴۲]

۵۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۰۶۲/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مهر: «عبده لطفعلی» (مربع)؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، ۱۸گ (۱پ-۱۸ر)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۶سم [محدث ارموی مخ:۲-۷۴۲]

۵۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۹۲۹/۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی، ۱۱گ (۱۴۴ر-۱۵۴پ)، ۲۴ سطر، اندازه: ۹×۱۴/۵سم [ف:۳۲-۸۰۵]

۵۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۴۰۰/۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، ۱۲گ (۸۰-۹۱)، ۲۳ سطر، اندازه: ۹×۱۶سم [ف:۳۶-۳۳۸]

۵۹. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۱۸۹/۶
خط: تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱۰گ، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف:۳-۶۶]

۶۰. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۴۲۵/۸
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۱گ (۲۴۰ر-۲۵۱ر)، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف:۲-۳۱۱]

۶۱. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲۵۱۶/۶
آغاز: برابر
خط: نسخ، کا: علی بن شیخ محمد مقصودی، بی‌تا؛ کاغذ: آهار مهره، جلد: تیماج عنابی ضربی‌دار، ۲۴ص (۴۹-۷۲)، ۲۲ سطر (۹×۱۴/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف:۲-۷۱۴]

۶۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۹۰۷/۷
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، بی‌تا؛ ۷گ (۱۲۳پ-۲۲۹) [ف:۵-۳۵]

۶۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۱۲۵/۱۳
آغاز و انجام: برابر
به گفته ذریعه کتاب در ۷ فصل است، لیکن نسخه زیرین پنج فصل دارد که فصل پنجم در اجماع مرکب است (گ۲۲۶)؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۵ص (۲۱۲-۲۲۶) [ف:۱۱-۳۳۹]

۶۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۲۰۸/۹
آغاز: بسمله، و بعد فیقول الاقل الاذل محمد باقر بن محمد اکمل؛
انجام: ان یوفقنی بجمع الجمیع بجعله شرحا لهذا الکتاب حتی یسهل المقال معرفتها فانه فیاض للعباد ... تمت الرساله علی دیباجه المفاتیح
خط: نسخ، کا: علی بن محمد هادی حسینی اصفهانی، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: تیماج مشکی مقوایی ضربی با ترنج و چهار سرترنج، ۱۱گ (۱۰۵-۱۱۶)، ۲۲ سطر (۸/۵×۱۴)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف:۱۵-۱۳]

۶۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۶۵۹/۹
خط: نسخ، کا: ابراهیم بن علی خراسانی، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای روشن مقوایی ضربی مجدول با ترنج و سرترنج، ۱۵گ (۲۰۸-۲۲۳)، ۲۲ سطر (۹×۱۵) ، اندازه: ۱۵/۵×۲۳سم [ف:۱۹-۳۲۸]

۶۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۷۲۳/۵
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: پسته‌ای، جلد: میشن قهوه‌ای لایی، ۷گ (۷۷ر-۸۴پ)، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف:۵-۳۵۱]

۶۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۴۵۴/۶
خط: نسخ، کا: ابوالقاسم بن محمد تقی گلپایگانی (جرفادقانی)، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: میشن قهوه‌ای، ۲۰ سطر [ف:۵-۲۶۸]

۶۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۴۳۹/۶
خط: نسخ، کا: محمد صالح خوانساری و حاج قاسم بن علی اکبر، بی‌تا؛ کاغذ: فستقی رویه کاغذی مقوایی، ۹گ (۸۴پ-۹۲پ)، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱/۲سم [ف:۶-۱۶]

۶۹. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۲۹۰/۶
خط: نسخ، کا: احمد معلم، بی‌تا؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۰گ (۱۸۵ر-۱۹۵پ)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف:۱-۱۶۹]

۷۰. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۵۵۳/۲
خط: نستعلیق، کا: میرزا باقر بن ملا حسن رشتی گیلانی، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی ضربی عطف تیماج قهوه‌ای ۹گ (۱۱پ-۲۰پ)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف:۲-۳۴۷]

۷۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۹۷۷/۲
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۰گ (۳۰ر-

۴۰ر)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف:۱۳-۱۷۲]

۷۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۱۶۶/۲

بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای۱۲گ (۱۵پ-۲۶پ)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف:۱۶-۱۶۴]

۷۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۲۴۵/۱

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸گ (۱پ-۸ر)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف:۲۱-۲۰۳]

۷۴. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۸۱۷/۵

خط: نسخ،بی‌کا،بی‌تا؛ ناتمام؛ ۱۰گ، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف:۳-۲۶]

۷۵. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۵۶۵/۱۱

بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۰گ، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف:۳-۱۰۱]

۷۶. قم؛ زنجانی (آیة الله)؛ شماره نسخه:۷۶/۱۵

خط: نستعلیق، کا: مهدی بن حاج محمد باقر کاشانی، بی‌تا؛ ۱۰گ (۲۴۲ر-۲۵۲ر)، قطع: خشتی [چند نسخه-ف: ۲۲۲]

۷۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۱۲۹/۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۴گ (۱۸۴پ-۱۹۷پ)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [محدث ارموی مخ:۲-۷۴۲]

۷۸. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۹۸۱/۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: گالینگور سبز عطف تیماج زرشکی، ۸گ، ۳۷ سطر، اندازه: ۲۱×۳۴سم [ف مخ:۱-۴۴]

۷۹. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۷۹۸/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: اسماعیل بن محمد هادی، بی‌تا؛ جلد: گالینگور سبز،عطف تیماج زرشکی،۱۱گ،اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف مخ:۱-۴۴]

۸۰. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۵۹۲/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: شریف بن محمد صادق، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای عطف تیماج زرشکی مجدول گرهی، ۱۳گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ:۱-۴۳]

۸۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۲۶۸/۲-۳۱/۱۴۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۴گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف:۴-۲۰۴۸]

۸۲. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۵۲۷/۹

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج سوخت مشکی مندرس، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف:-۲۷۰]

۸۳. ساری؛ عمومی؛ شماره نسخه:۸۱/۱۱

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فستقی و نخودی رنگ، جلد: تیماج مشکی، ۲۳ص (۲۹۷-۲۷۴)، ۲۱ سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۶/۵×۲۰/۵سم [عمومی ساری و تنکابن - ف: ۶۴]

● **الاجماعية = رسالة فی الاجماع** / اصول فقه / عربی

al-ijmāʻīyya = r.-un fī-l ijmāʻ

احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری

ahsāīī, ahmad-e-bn-e zeyn-od-dīn (1753 - 1826)

تاریخ تألیف: ۱۶ رمضان ۱۲۱۵ق

در مسأله اجماع و اقسام آن، در ۱ «مقدمه» و ۷ «فصل» و ۱ «خاتمه»: مقدمه در تعریف اجماع؛ فصل ۱. اجماع ضروری میان مسلمانان که قسم یکم اجماع است؛ ۲. قسم دوم اجماع که اجماع ضروری خوانند؛ ۳. اجماع مشهوری؛ ۴. اجماع مرکب؛ ۵. اجماع منقول؛ ۶. اجماع محصل؛ ۷. اجماع السکوتی؛ خاتمه در امکان وقوع اجماع.

آغاز: حمدله. صلاة. اما بعد، فيقول العبد المسكين احمد بن زين الدين الاحسايي. انی لما رأيت كثرة الاختلاف بين علمائنا فی اكثر طرق الاستدلال و كيفية استنباط الحرام و الحلال.

انجام: غير مخاطبين بها و السلام علی من اتبع الهدی. و فرغ منها مؤلفها العبد المسكين احمد بن زين الدين بن ابراهيم الاحسايي. قبل زوال من السادس عشر من شهر رمضان سنة (۱۲۱۵ق) حامداً مستغفراً مصلياً مسلماً. و الحمدلله رب العالمين.

چاپ: دارالسلطنه تبریز:دارالطباعه مشهدی حاجی آقا؛ سنگی؛ ۱۲۷۳ق.، رحلی (جوامع الکلم: ج۱؛ قسم۳؛ صص۱۰۸-۱۴۴)

[دنا ۲۳۹/۱ (۲۳ نسخه)؛ الذریعه ۲۶۷/۶؛ فهرست کتب مشایخ، ۲۴۶ «رساله اجماعیه» که تاریخ به پایان رسیدن را ۱۶ رمضان ۱۲۱۵ق آورده است؛ مشار، عربی، ۲۵۹ «جوامع الکلم» در ۲ مجلد]

۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۱۰۹/۴-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۱۴ ذیقعده ۱۲۲۲ق؛ ۱۲۱ص (۴۹-۱۶۹) [عکسی ف:۱-۱۱]

۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۹۹۷/۵-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و ثلث، کا: کاظم بن علی نقی سمنانی، تا: ۱۹ جمادی الثانی ۱۲۲۵ق؛ دارای حواشی از کاتب، او همان است که شیخ احمد احسایی «جواب مسائل» او را داده (نک: «جواب مسایل الملا کاظم»)؛ ۱۱۲ص (۱۰۷-۲۱۸) [عکسی ف:۱-۱۱]

۳. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۲۵۹/۱

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: ۲۴ رمضان ۱۲۲۸ق، جا: کرمانشاهان؛ از روی نسخه اصل، پس از آن در یک برگ بحثی درباره اصل خلقت آمده است؛ ۴۵گ (۱پ-۴۵ر)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [مؤید:۱-۲۳۳]

۴. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۵۵

در یک مقدمه و هفت فصل و خاتمه و تذنیب؛ خط: نسخ، کا: محمد حسن، تا: ۱۷ جمادی الاول ۱۲۳۱ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ ضربی، ۱۹ سطر (۸×۱۵) [ف: ۷۴۶]

۵. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۱۱۱/۵-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: تحریری شکسته، کا: احمد بن جمال الدین مراغی، تا: جمعه ۶ جمادی الثانی ۱۲۳۴ق، جا: کرمانشاه [عکسی ف:۱-۱۱]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۱۰۹/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عباس فرزند عبدالنبی فرزند قاسم، تا: چهارشنبه۱۲۳۴ق؛ مصحح، با عبارات «بلغ» مقابله گردیده و نسخه بدلها با عبارت «خ ل» آمده است؛ مهر: «عبده اسماعیل بن محمد» (بیضی)، «عبده محمد بن محمد اسماعیل»، آیت الله العظمی مرعشی نجفی؛ کاغذ: فرنگی آهارمهره، ۴۵گ (۱-۴۵)، ۲۳ سطر، اندازه: ۹×۱۵سم [ف:۳۰-۵۴۹]

۷. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه:۲۴۱/۳ - ج

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: مهدی بن احمد، تا: ۱۲۴۱ق، جا: نجف؛ پس از این در ۱۸۶ر -۱۹۲ر فائده‌ای است به عربی درباره امر که کاتب در همین تاریخ در نجف یافته و نوشته است به دو واسطه از روی خط احسائی، سپس در ۱۹۲پ خبری است در حرمت تتن از گفته سید کاظم رشتی و سخنی از میرزا محمد اخباری در همین باره؛ ۴۸گ (۱۳۸پ-۱۸۵پ) [ف: ۳۴۳]

۸. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۱۱۵/۲-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ پخته، کا: علی اکبر بن ملا رمضان زرندی، تا: شنبه ۲۱ ذیقعده ۱۲۴۵ق؛ ۱۴۳ص (۱۰۸-۲۵۰) [عکسی ف:۱-۱۱]

۹. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۱۲۵/۴

خط: نسخ، بی کا، تا: ۱۲۵۱ق [ف:۳-۲۹]

۱۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۲۱۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عبدالرحیم بن علی اشرف قاینی بیرجندی، تا: ۱۲۵۵ق، جا: کربلا؛ ۴۷گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱ [ف:۶-۲]

۱۱. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۳۲۸/۴

خط: نستعلیق، کا: عبدالوهاب بن محمد سعید رضوی، تا: ۱۲۶۰ق؛۴۱گ(۱۱۷-۱۵۸)،۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف:۳-۸۱]

۱۲. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۴/۱

خط: نستعلیق، بی کا، تا: ۶ ذیحجه ۱۲۶۸ق، جا: کربلا؛ دارای حاشیه با نشان «مفید عفی عنه»، در برگ ۱۸ اشعاری از سید محمد مهدی طباطبایی دیده می‌شود؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۴۸گ (۳پ-۵۰ر)، ۱۹ سطر (۱۰/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۲۱۸]

۱۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۸۰۵/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، بی کا، تا: ۶ ذیحجه ۱۲۶۸ق، جا: کربلا؛ مصحح، نسخه‌بدل‌ها آمده، پس از آن بین برگ‌های ۷۸-۸۱ افزودگی‌هایی در موضوع «اجتهاد» آمده است؛ کاغذ: فرنگی آهارمهره،۵۳گ(۲۵-۷۷)،۲۲ سطر،اندازه:۷/۵×۱۵سم [ف:۳۰-۲۳]

۱۴. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۲۶۲

خط: نسخ، کا: محمدرفیع بن حاجی ملا محمد نصیر بشروئی جابری، تا: محرم ۱۲۶۹ق؛ در آخر نسخه تفسیر روایت «لو علم ابوذر مافی قلب سلمان لقتله» از شیخ احمد احسائی آمده است؛ ۱۲۱گ، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [نسخه پژوهی:۲-۱۵۳]

۱۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۱۰/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳، جا: کرمانشاهان؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی با ترنج و نیم ترنج ضربی عطف تیماج سبز مقوایی، ۸۶ص (۳۹۳-۴۸۹)، ۱۵ سطر (۸/۵×۱۴)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [ف:۷-۱۸۱]

۱۶. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۹۳۸/۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** وروی عن الصادق علیه السلام انه قال الروح جسم لطیف البس قالبا کثیفا

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی موسس؛ جلد: مقوایی پارچه قهوه‌ای گوشه‌ها و عطف با تیماج آلبالویی، ۴۵گ (۶۹-۱۱۴)، ۲۵ سطر، اندازه: ۵×۲۱/۵سم [ف:۲-۷۶۷]

۱۷. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۲۲۴۲/۱

آغاز و انجام: برابر

کا: شیخ عبدالمطلب، تا: ۷ ذیحجه، قرن ۱۳؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: میشن عنابی با ترنج و سرترنج، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف:۵-۶۱۳]

۱۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۳۱۳ ض

بی‌کا، بی تا [د.ث .مجلس]

۱۹. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۱۷۳/۶

بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: رحلی [ف: ۲۷۶]

۲۰. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۴۸۳/۱۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوانا، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا قهوه‌ای عطف پارچه مشکی، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف:۱-۴۱۳]

۲۱. قم؛ فاضل قائینی؛ شماره نسخه:۱۱۴

آغاز: برابر

بی‌کا، بی تا [تراثنا:س۱۳ش۲و۳-۳۱۹]

۲۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۴۷۹/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** فبرابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول گرهی، ۶۳گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۱-۴۵]

← اجمال الکی ≻ رسالة الحی فی اسألة الکی

● **اجمال الحسینی** / لغت / عربی به فارسی

ijmāl-ul ḥusaynī

کروری، حسین بن عمر

korūrī, hoseyn ebn-e ʻomar

فرهنگ واژه‌های نادر و غریب عربی به فارسی است، خاصه لغات احادیث و به ترتیب الفبایی در حرف اول و دوم که برای فرزندش ساخته و در پیش از ۹۶۸ ق (تاریخ کتابت نسخه مجلس) تألیف شده است.

آغاز: الحمدلله رب العالمین و العاقبه للمتقین ... قال الشیخ الامام الاجل رضی الدین تاج الافاضل ابوعلی ... و اعلم یا عزیز یا ولدی ... هذا زمان قد قصرت الهمم ... تمنیت ان اجمع اسماء غرائب الاحادیث ... و سمیته اجمال الحسینی ... علی نسق الحروف المعجمه ... و ترجمت کل اسم و مصدر بما لائمه ... فارسیا و عربیا ... فاوله کتاب الهمزه باب الالف و الباء.

انجام: در حال وصل ک یا رجل در حال وقف له فرغت من تحریره و الله اعلم بالصواب.

[فرهنگنامه‌های عربی به فارسی: ۲۵۸-۲۵۹؛ دنا ۲۳۹/۱ (۲ نسخه)]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۷۷۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: کمال الدین بن محمد، تا: ۹۶۷ق؛ کاغذ: نباتی سمرقندی، جلد: تیماج زرشکی تیره با ترنج و نیم‌ترنج و لچکی، ۳۲۲ص،۲۵ سطر، قطع: وزیری، اندازه: ۱۶×۲۸/۵سم [ف:۱۷-۲۱۱]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۶۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** المرق، سم از پوست برکندن در پیراستن هرقت الاهاب.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج مشکی، ۲۲۸گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۴/۳×۲۳/۷سم [ف:۱-۱۴]

● اجمل التواریخ / تاریخ / فارسی

ajmal-ot tavārīx

هدایت، رضا قلی بن محمد هادی، ۱۲۱۵ - ۱۲۸۸ قمری

hedāyat, rezā qolī ebn-e mohammad hādī (1801 - 1871)

تاریخ تألیف: ۱۲۸۳ق

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۶۱۸۵

آغاز: بسمله فهرست سلطنت پادشاهان ایران؛ **انجام:** محمد شاه ثانی چهارده سال انجام یافت رساله مجمل ... سلطان مظفرالدین میرزا ایدالله نبصره

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳۰۵ق؛ کاغذ: شکری، جلد: تیماج، ۷ سطر (۶×۱۱)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [رایانه]

● اجناد اثنا عشریه فی رد باب چهارم تحفه اثنا عشریه / کلام و اعتقادات / فارسی

کنتوری، محمد قلی بن محمد حامد، ۱۱۸۸ - ۱۲۶۰ قمری

kantūrī, mohammad qolī-ye-bn-e mohammad hāmed (1774 - 1844)

وابسته به: تحفه اثنی عشریه = نصیحة المؤمنین و فضیحة الشیاطین؛ دهلوی، عبدالعزیز بن احمد (۱۱۵۹-۱۲۳۹ق)

محمد قلی کنتوری پنج کتاب در رد پنج باب از کتاب «تحفه اثنی عشریه» عبدالعزیز دهلوی (۱۲۳۹ق) نوشته و نام آنها را «اجناد الاثنا عشریة» گذارده است. علاوه بر این نام کلی، هر یک از این مجلدات نام خاصی هم دارند که اسامی برخی از آنها چنین است:

۱- السیف الناصری، رد باب اول تحفه اثنی عشریه (نک الذریعة ۱۲: ۲۹۰)

۲- تقلیب المکائد، رد باب دوم (نک الذریعة ۴: ۲۸۹)

۳- برهان السعادة، رب باب هفتم (نک کشف الحجب و الاستار، ص۸۴؛ الذریعة ۳: ۹۶)

۴- مصالح الافهام لقلع الاوهام، رد باب یازدهم (نک کشف الحجب و الاستار، ص۵۲۴-۵۲۵؛ الذریعة ۲۱: ۹۷).

رساله حاضر رد باب چهارم آن کتاب است (درباره اصول حدیث و رجال) با عناوین «قال - اقول» و «قال الناصب» که در هیچ یک از منابع به نامش در تألیفات محمد قلی اشار نشده، اما پسر محمد قلی ابتدای نسخه این کتاب را از تألیفات پدرش دانسته است.

[ذریعه ۲۹/۲۶؛ موقف الشیعة من هجمات الخصور و خلاصة عن کتاب عبقات الانوار، سید عبدالعزیز طباطبائی، در تراثنا س۲ش۶، محرم ۱۴۰۷ق، ص ۳۲-۶۶]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۷۷۸

آغاز: الحمد لله رب العالمین و الصلوة و السلام علی خاتم النبیین محمد و آله اجمعین. اما بعد بدان که این مجلد چهارم است از مجلدات اجناد اثنا عشریه در جواب باب چهارم تحفه اثنا عشریه. قال الناصب الدهلوی باب چهارم در اقسام خبر و احوال رجال اسانید ایشان. اصول اقسام خبر نزد ایشان چهار است: صحیح و حسن و موثق و ضعیف. اقوال بدان که تقسیم اخبار آحاد که بحار تواتر رسیده باشند؛ **انجام:** ممکن است که حرف ما در آن یافته باشد و ترجمه اش این چنین باشد که نیست ... هر دو هشام این قول را

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۷ق، افتادگی: انجام؛ اهدایی رهبری، خرداد ۱۳۷۲؛ کاغذ: نخودی آهارمهره فرنگی، جلد: گالینگور عطف و گوشه‌ها تیماج قهوه‌ای، ۱۴گ (۱۶۴پ-۱۷۷ر)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۷×۲۶/۵سم [اهدائی - ف:۸-۶۱]

← اجناس الواقعات ⊲ الواقعات

● **الاجناس = رسالة الاجناس** / لغت - عربی
al-ajnās = r.-ul ajnās
ابوعبید، قاسم بن سلام، ۱۵۴؟ - ۲۲۴ قمری
abū'obayd, qāsem ebn-e salām (772 - 840)
چاپ: بمبئی، مطبعة القیمة، ۱۳۵۶ق.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۸۲۷/۵
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۴گ (۱۳۵پ-۱۳۹پ) [مختصر - ف: ۳۹۱]

● **اجناس** / صرف و نحو
ajnās

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۳۰۳
آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم الحمدلله رب العالمین؛ **انجام:** اقشعروا النهی لاتقشعر تمت بالخیر و الظفر...
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا، ابعاد متن: ۹×۱۵، اندازه: ۱۴×۲۲سم [رایانه]

● **اجناس التجنیس** / ادبیات / عربی
ajnās-ut tajnīs
ثعالبی، عبدالملک بن محمد، ۳۵۰ - ۴۲۹ قمری
sa'ālebī, 'abd-ol-malek-e-bn-e mohammad (962 - 1038)
آن را برای صاحب الجیش نصر بن ناصرالدین ابومنصور در سه «بخش» نگاشته است.
آغاز: بسمله. و صلی الله علی سیدنا محمد ... اخبرنا الشیخ ... ابوالطاهر احمد بن محمد بن ابراهیم السلفی الاصفهانی ... بثغر الاسکندریة ... سنة ۵۴۷ قال: اخبرنا ... ابوعبدالله محمد بن برکات ... قال: اخبرنا ابو منصور عبدالملک بن محمد بن اسماعیل الثعالبی بنیشابور. قال: اخبرنا ابو نصر محمد بن الفضل بن مهدی السرخسی الادیب. قال ابومنصور عبدالملک ... الثعالبی: کتبت الی الامیر صاحب الجیش نصر بن ناصرالدین ... و قد سنح للمملوک کتاب ... فی المتشابه الذی هو من اسرار البلاغة ... ثم ان هذا الکتاب مبنی علی ثلاثة اقسام. فالقسم الاول فی المتشابه الذی یشبه النصحیف. و القسم الثانی فی المتشابه من التجنیس الصحیح. و القسم الثالث فی المتشابه لفظاً و خطاً
چاپ: بغداد، محقق: ابداهیم السامری، مجلة کلیة الآداب، عدد ۱۰، ۲۸ص، ۱۹۶۷م.
[بروکلمان ذیل ۵۰۰/۱؛ دارالکتب ۱۷۵/۲؛ دنا ۲۴۰/۱]

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۵۸۷۹/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** فو الله لا اری لمن ملک الدنیا اذا لم یجد عذراً.
تا نیمه «باب فی الشعر» از قسم سوم را در بردارد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۷؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: سمرقندی، ۱۵گ (۹۳پ-۱۰۷پ)، ۱۹ سطر (۱۱×۱۶) [ف:۳-۵۱]

● **اجناس الجناس = مرصع** / شعر / عربی - فارسی
ajnās-ul jinās = muraṣṣa'
موسوی شوشتری، محمد عباس بن علی اکبر، ۱۲۲۴ - ۱۳۰۶ قمری
mūsavī šūštarī, mohammad 'abbās ebn-e 'alī akbar (1809 - 1889)
تاریخ تألیف: ۱۲۹۴ق
قصایدی در ۱۰۲۲ بیت به عربی و فارسی در توحید و نعت رسول اکرم (ص) و امیرالمؤمنین علی (ع) و مطالب اخلاقی که هر یک از ابیات دارای نوعی جناس است و تقریباً یاد آور سحر حلال هلالی می‌باشد.
آغاز: بسمله. لک اللهم حمد الحامدینا ×× و صلت بنا اولی الارحام دنیا / لطفت لنا و انزلت الکتابا ×× و تغفران یکن ذو الشرک تابا
چاپ: همراه با آب زلال، لکنهو، ۱۳۰۶ق؛ مشار عربی، ص۲۱، لکهنو، سنگی، ۱۳۰۷ق، وزیری، ۴+۱۶۰ص
[فهرستواره منزوی ۱۱۹/۱۰]

تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۹۸۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** ایا عباس قدطال الکلام ×× فان سمع العدی شکوا کلاما
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: ابریشمی نیلی، ۷۴گ، ۷ سطر، اندازه: ۲۰×۲۶سم [ف:۳-۱۲۰۹]

● **اجناس الحمیات (مختصر)** / طب / عربی
ajnās-ul ḥamīyyāt (muxtaṣar)
رساله در انواع تب‌ها و درمان آن‌ها.
آغاز: بسمله. مختصر فی اجناس الحمیات و انواعها و ادوارها و تراکیبها و اعراضها التی هی علامات لکل حمی عند الاطباء. اقول ان الحمی حرارة خارجة عن الطبیعة تنبعث من القلب فی العروق الی سایر البدن

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۱۸۸/۱۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** و مداواته علی حسب ما یوجه القارورة و النبض و مایجده العلیل من الحر و البرد و سایر الاعراض
خط: شبیه به تعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فستقی، جلد: میشن عنابی لایی فرسوده، ۳گ (۳۹پ-۴۲پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲/۸×۲۰سم

[ف:۹-۲۲۵]

● **اجناس النفس** / فلسفه / عربی

ajnās-un nafs

اعسم دمشقی، حبیش بن حسن، ق۳ قمری

a'sam-e damešqī, hobayš-e-bn-e hasan (- 9c)

در ده «فصل».

[ابن ندیم (۳۰۴ و ۳۰۵ و ۳۴۷) از او یاد کرده است؛ بروکلمن ۲۰۵/۱ و ۲۰۷ و ذیل ۳۶۹/۱]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۰۲۲/۵

خط: نستعلیق، کا: سید علی تنکابنی قزوینی، تا: ۱۳۵۸ق؛ از روی نسخه ۱۰۲۵.؛ کاغذ: فرنگی، جلد: رویه کاغذ ساغری، ۲۰ سطر [ف:۵-۲۲۳]

● **اجواد اهل مدینه و کوفه و بصره** / متفرقه / عربی

ajwād-u ahl-i madīna wa kūfa wa baṣra

منقول از خط وزیر مؤید الدین ابن العلقمی.

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۰۴/۳۰

خط: نسخ، کا: شمس الدین محمد بن حسن جباعی، تا: قرن ۹؛ ۱ ص (۱۷۷) [ف:۵-۱۰۸]

● **اجوبه** / فارسی

ajveba

موسوی، محمد حسین بن ابوالقاسم

mūsavī, mohammad hoseyn ebn-e ab-ol-qāsem

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۸۱۹/۴

خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد بن محمد سلمان، تا: ۶ رجب ۱۱۰۴ق؛ مصحح؛ قطع: جانمازی [میراث شهاب: س۹ش۲-۴۰]

● **اجوبة** / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwiba

از سید علی بن سید عبداللطیف.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۱۰۱/۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی و اسیدی، قطع: رقعی [میراث شهاب:س۸ش۲-۲۲]

● **الأجوبة** / فلسفه / عربی

al-ajwiba

پاسخ‌هایی است بر اشکالات «الحاشیه» (نسخه شماره ۱۴۵۷۶/۲۷ مرعشی) که با عناوین «إن قلت، قلت و أقول» به تبیین موضوع پرداخته، در منابع موجود به نام مؤلف دست نیافتیم. ابتدای آن بی‌شباهت به «حاشیة هدایة الحکمة» قوشچی نیست باید تطبیق شود.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۵۷۶/۲۸

آغاز: بسملة، فالقدح فی الحسیات یؤل الی القدح فی البدیهیات، فإن قلت سیجیء فی کلامه قدس سره أليس یلزم من کون الإحساس شرطاً فی حصول حکم أن یکون الإحساس أقوی من التعقل فان الإستعداد شرط فی حصول الکمال و لیس أقوی منه فعلی هذا یمکن التفاوت بین الإحساس؛ **انجام:** ینعکس منه الشعاع الی رأس السحر و ما هو أقرب منه ینعکس منه الی القاعدة کما یقتضیه الانحداب و ظاهر ان ذلک علی عکس ما ذکر فی الصورة الأولی فلا اعتبار علی ما افاده قدس سره

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۰۹ق؛ کاغذ: شرقی نخودی، ۴گ (۲۲۵پ-۲۲۸پ)، ۲۳ سطر، اندازه: ۸×۱۶سم [ف:۳۶-۶۳۳]

● **اجوبة ابن طوقان** / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-u ibn-i ṭūqān

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۱۰۰/۴

خط: نسخ، کا: محمد بن عبدالکریم و علی بن عباس البحرانی، تا: ۱۲۷۶ق؛ کاغذ: فرنگی، قطع: وزیری [میراث شهاب: س۸ش۲-۲۱]

● **اجوبة الاثنی عشر عن السؤال المشهور علی حدیث الصلوة علی سید البشر** / متفرقه / عربی

ajwibat-ul iṯnā 'ašar 'an-is su'āl-il mašhūr 'alā hadīṯ-iṣ ṣalawāt 'alī sayyid-il bašar

عبدالحق دهلوی، عبدالحق بن سیف الدین، ۹۵۸ - ۱۰۵۲ قمری

'abd-ol-haqq-e dehlavī, 'abd-ol-haqq ebn-e sayf-od-dīn (1551 - 1643)

در بیان تشبیه ذکر شده در دعای «اللهم صل علی محمد و آل محمد کما صلیت علی ابراهیم و علی آل ابراهیم» و پاسخ به اشکالات وارده بر آن.

آغاز: بسمله اللهم یا رب صل و سلم علی انبیائک

انجام: الی ما شاء الله من الکیفیة و العدد ... و الله اعلم و علمه اتم و اکمل فقط

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۰۸۰/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: سید محمد ولی الله بن مولوی محمد علی، تا: قرن ۱۴؛ مصحح، محشی؛ جلد: مقوایی سبز با روکش کاغذی، ۱۷

سطر [ف:۳۲-۱۰۶]

● **اجوبة الاخوان** / عرفان و تصوف - عربی
ajwibat-ul ixwān
نیریزی، قطب الدین محمد، ۱۱۰۰ - ۱۱۷۳ قمری
neyrīzī, qotb-od-dīn mohammad (1689 - 1760)

۱. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۲۳۴/۸
بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [ف:۳-۳۷]
۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۲۷۸/۱۱
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [ف:۵-۲۵۶]

← اجوبة الاسئلة ≻ نور علی نور
← اجوبة الاسئله ≻ پاسخ پرسشهای اعتقادی

● **اجوبة الاسئلة** / پاسخ پرسش‌ها / عربی
ajwibat-ul as'ila
علامه حلی، حسن بن یوسف، ۶۴۸ - ۷۲۶ قمری
'allāme-ye hellī, hasan ebn-e yūsof (1251 - 1326)
بندی است از پاسخ علامه حلی به ابن زهره.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۵۱۴/۱۷
بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی مقوایی عطف مشکی، ۱ (ص۲۵۸)، سطور چلیپا (۱۲×۲۰)، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف:۱۲-۲۵۲۶]

● **اجوبة الاسئلة** / کلام و اعتقادات / عربی
ajwibat-ul as'ila
بحرالعلوم، محمد مهدی بن مرتضی، ۱۱۵۵ - ۱۲۱۲ قمری
bahr-ol-'olūm, mohammad mahdī ebn-e morteẓā (1742 - 1798)
پاسخ چهار سؤال کلامی است که از مؤلف پرسیده و وی بدانها پاسخ داده است، سؤال‌ها عبارت است از: ۱. علت دخول ابلیس در جهنم بعد از این‌که دانستیم وجود وی در حکمت و مصالح خلقت واجب است؛ ۲. معنی تفویض به‌گونه ای که از جبر سر درنیاوریم؛ ۳. حقیقت بداء؛ ۴. چگونگی درک امور قبیحه و حسنه همراه بالذت درحالی‌که آنها از دو گونه و از دو سنخ متفاوت اند.
آغاز: من افادات سید الاعظم ... سئل بعض المحتاجین عن علة دخول ابلیس فی النار ... الجواب، اعلم ارشدک الله ان تعذیب ابلیس بالنار لمخالفة امر ملک الجبار بما صدر عنه من التمرد و الاستکبار
انجام: و لم یزل الامر کذلک الی ان یستقیم الامر و یجتمع الاسباب و العلل ... و لاضیر فی ذلک لان الوجوب مالارده و الاختیار لاینافی الاختیار بل یوکده و تحقیقه کما حقق فی محله، تم

۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۰۸۲/۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: تقی بن محمد باقر رشتی، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج سیاه مجدول، ۲گ، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف مخ: ۱-۴۵]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۳۲ طباطبائی
بخشی از آن؛ بی‌کا، بی‌تا؛ در جنگ آمده است؛ ۲ص (۶۵-۶۶) [ف:۲۳-۵۹۶]

● **اجوبة الاسئلة** / پاسخ پرسش‌ها / عربی
ajwibat-ul as'ila
رشتی، کاظم بن قاسم، ۱۲۱۲ - ۱۲۵۹ قمری
raštī, kāzem ebn-e qāsem (1798 - 1843)
تاریخ تألیف: یک‌شنبه ۳ ربیع الاول ۱۲۴۱
در پاسخ «هشت» پرسش عرفانی و فقهی میرزا ابراهیم تبریزی.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۴۳۳/۲
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۵۱ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی ضربی ترنجی مقوایی، ۵گ (۵۱پ-۵۶پ)، ۱۷ سطر ۹×۱۴ ، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف:۱۱-۲۴۴۶]

● **اجوبة الاسئلة** / فقه / فارسی
ajwibat-ul as'ila
آرانی کاشانی، غلامرضا بن محمد علی، ۱۱۹۲ - ۱۲۶۵ قمری
ārānī kāšānī, qolām rezā e-bn-e mohammad 'alī (1778 - 1849)
کتابی مبسوط و مفصل در پاسخ سؤالاتی فقهی و شرعی که برخی از مؤلف پرسیده و وی با تفصیل و بسط بسیار که گاهی جواب‌ها به چندین صفحه می‌رسد بدان پاسخ داده است. سؤالات به‌ترتیب کتاب‌های فقهی از طهارت آغاز و تا دیات ادامه یافته است. در انتهای کتاب فوایدی نیز در مباحث کوتاه در باب تمییز رجال حدیث آمده است.
آغاز: الحمدلله الذی جعل الاستنباط وسیلة الی تذکرة الحلال و الحرام و نهایة الاحکام وصیر الافکار ذریعة الی اصلاح العمل و ارشاد العوام، و الاجتهاد فی منتهی المطلب سبباً الی ذکری المعارج فی دارالسلام ... و بعد چنین گوید بنده محتاج بخداوند غنی ... که این جوابات مستنبطه است از برای اسئوله وارده که از روی اقتراح و ترتیب مهمات مسائل نوشته نشده چون معروفه

بوده بر سؤالات سائلین ضروریه خواستیم که آنها راجع نمایم ... کتاب الطهارة؛ سؤال: وجوب طهارت لنفسها است یا لاجل وجوب ما یتوقف علی صحتها است
انجام: و اعتقاد عدم مطابقة و در اینمقام اعتقاد عدم مطابقه عادة تاکذب لازم آید نهایة خبر غیر معلوم الصدق و الکذب خواهد بود و الله العالم

آران کاشان؛ امامزاده محمد هلال؛ شماره نسخه:۱۲۹
آغاز و انجام: برابر
از ابتدا تا پایان دیات، بخش فوائد رجالی (۳ برگ) پاره شده است؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ توسط مؤلف تحشیه‌نویسی و تصحیح شده؛ جلد: تیماج سیاه فرسوده، ۳۱۶گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف مخ: -۵]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۸۹
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف:۱-۲۱۳]

● **اجوبة الاسئلة** / پاسخ پرسش‌ها / عربی
ajwibat-ul as'ila

کبسی، احمد بن محمد
kabasī, ahmad-e-bn-e mohammad

به سؤالاتی که درباره تبیین مذهب باطنیه و جز آن بوده در دو رساله جداگانه پاسخ داده است.
آغاز: آغاز رساله اول: الحمدلله الذی هو بکل لسان یحمد و الصلاة و السلام علی رسوله محمد؛ آغاز رساله دوم: الحمد لله رب العالمین الموجب لمودة ذی القربی و الآمر بالعدل و الاحسان و الناهی عن الظلم و الفحش.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۶۶۵/۳
آغاز: برابر
نسخه اصل:کتابخانه آکادمی لینچی-رم۳۹روسی ۳۳۹؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۲۸۷ق؛ ۳۴گ (۵۱-۸۵) [عکسی ف: ۲-۲۹۱]

● **اجوبة الاسئلة** / پاسخ پرسش‌ها / عربی
ajwibat-ul as'ila

هادی الی الحق شرف الدین محمد
hādī ela-l-haqq šaraf-od-dīn ebn-e mohammad

چند مسأله فقهی و جز آن می‌باشد که از امام هادی پرسیده شده و بدان پاسخ گفته است.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۶۶۵/۱۳
آغاز: هذه اسئلة وردت ... قال السائل: ما قولکم فی قوله (ص) اذا امرتکم بأمر فأتوا منه ما استطعتم
نسخه اصل:کتابخانه آکادمی لینچی-رم۳۹روسی ۳۳۹؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۲۹۳ق؛ ۸گ (۲۵۲-۲۶۰) [عکسی ف: ۲-۲۹۴]

● **اجوبة الاسئلة** / پاسخ پرسش‌ها / عربی
ajwibat-ul as'ila

پاسخ چند پرسش است به روش شیخی‌ها.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۷۰۳/۷
آغاز: قال سلمه الله تعالی و کیف یتولد من الامام فاسق؛ **انجام:** و کلم الله موسی تکلیما.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۴۷ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی مقوایی، ۷۲ص (۳۰۳-۳۷۴)، ۱۵سطر (۵×۱۰)، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف:۱۴-۳۶۴۸]

● **اجوبة اسئلة ابن الكواء** / حدیث / عربی
ajwibat-u as'ilat-i ibn-il-kawwā'

منسوب به علی بن ابی طالب (ع)، امام اول، - ۴۰ قمری
(mansūb be) 'alī ebn-e abī tāleb, emām-e avval (- 661)

ابن کواء عبدالله بن عمرو از پیشوایان خوارج در حروراء که برخی از پرسش‌های او از امیرالمؤمنین امام علی (ع) در مآخذ نقل شده و نسخه‌هایی از مسائل وی در کتابخانه‌های مجلس، ملک، وزیری یزد و ایاصوفیه در ترکیه موجود است. از جمله مسائل موجود در نسخه حاضر، سؤالی درباره آیه مبارکه «و لله خزاین السموات و الأرض» و مسأله‌ای پیرامون اوصاف خداوند متعال است.
آغاز: بسمله. و ما توفیقی الا بالله تعالی، ذکر انه لماولی أمیرالمؤمنین علی بن ابی طالب رضی الله عنه الخلافة و رد علیه رجل من أکابر الاسرائیلیة یقال له عبدالله بن الکوری فقال یا أمیرالمؤمنین منک السلام و الیک التسلیم و الله لقد کانت الخلافة محتاجة الیک ... فقال له: قل حاجتک یا عبدالله و لاحول و لاقوة الا بالله، فقال له: حاجتی آیة فی کتابکم قد بلبلت قلبی و عقلت فکری ... قوله تعالی و لله خزاین السموات و الأرض فما خزاینه فی السموات و ما خزاینه فی الأرض؟
انجام: لاقامة أسواق العدل بین الامم و تایید کلمة السلطان و الدلیل و البرهان یا معشر الجن و الانس هذا آخر ما وجد من هذا الکلام و لله الحمد و المنة و الاحسان.
[فهرستگان نسخه‌های خطی حدیث ۴۵۹/۵-۴۶۰؛ معجم الآثار المخطوطة حول الامام علی بن ابی طالب ۲۹۹]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۰۵/۳
آغاز و انجام: برابر
نسخه اصل: کتابخانه ایاصوفیا در استانبول ترکیه، ش ۲۸۹۰؛ بی‌کا، تا: با تاریخ ۷۲۴ق؛ ۶گ (۱۱۲-۱۱۷)، ۱۳ سطر [عکسی ف:۳-۲۱۹]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۹۲۰/۱۸
خط: نسخ، بی‌کا، تا: رمضان ۱۰۸۰ق، جا: اصفهان؛ ۲گ (۱۵۰ر-۱۵۱پ) [ف:۵-۳۹۸]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۴۷۱/۱۷
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۲۸۸ق [ف:۶-۴۵۵]

۴. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۰/۷
آغاز: بسمله، ذکر مسائل ابن الکواء و جواباتها، یروی انه قال؛
انجام: قال فأخبرنی عن امرأة وقفت بها العده واجبة
خط: نسخ، کا: محمد بن علی بن محمد برغانی قزوینی، تا: چهارشنبه ۱۳ ذیقعده ۱۳۵۱ق، جا: نجف؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی رویه کاغذی، ۲گ (۴۲۹-۴۳۰) اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف:۱-۲۲]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۹۰۰/۸۷
آغاز: یروی انه قال یا امیر المؤمنین انی سائلك عن اشیا؛ **انجام:** قال فاخبرنی عن امرأة وقعت بها العدة واجبة
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای مغزی‌دار، ۲گ (۲۳۰پ-۲۳۱ر)، ۲۵ سطر (۱۵×۲۹)، اندازه: ۲۳×۳۵سم [ف:۱۴-۹۵]

● اجوبة اسئلة السلیمانیة / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-u as'ilat-is-suliymānīyya

بحرانی بلادی، محمد بن عبدالله، ق۱۱ قمری

bahrānī belādī, mohammad ebn-e 'abd-ol-lāh (- 17c)

مشتمل بر جواب سؤالات شیخ سلیمان و بعض علماء و شیخ عبدالله و شیخ علی.

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۵۶۰/۱
آغاز: کاشفة لنقا بها مبرزة لها من خدرها؛ **انجام:** و اما الجواب عن السؤال الخامس و هو السؤال عن معنی
خط: نستعلیق مایل به نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی روکش گالینگور قرمز عطف تیماج قرمز، ۶۰ص (۱-۶۰)، ۱۷ سطر (۱۲×۱۶)، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف:۵-۱۶۹۷]

● اجوبة اسئلة الشیخ ناصر بن محمد الخطی الجارودی / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-u as'ilat-iš šayx nāṣir ibn-i muḥammad al-xaṭṭī al-jārūdī

بحرانی، سلیمان بن عبدالله، ۱۰۷۵؟ - ۱۱۲۱ قمری

bahrānī, soleymān ebn-e 'abd-ol-lāh (1665 - 1710)

پاسخ دوازده پرسش است.
[الذریعة ۲۱۳/۵؛ جزائری نجفی ص ۱۷]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۷۱۰/۲
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: میشن سرخ، ۱۳گ (۳۱پ-۴۴پ) [ف:۵-۳۴۱]

← اجوبة اسئلة الشیخ عبدالله بن محمد بن احمد بن غدیر ‹ غدیریة
← اجوبة اسئلة ملا علی بن میرزا جان الجیلانی ‹ الرسالة الرشتیة
← اجوبة اسؤلة الملا فتحعلی ‹ اجوبة مسائل ملا فتحعلی خان

● اجوبة اسئلة المیرزا شفیع التبریزی / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-u as'ilat-il mīrzā šafī' at-tabrīzī

رشتی، کاظم بن قاسم، ۱۲۱۲ - ۱۲۵۹ قمری

raštī, kāzem ebn-e qāsem (1798 - 1843)

فی الفرق مقامات المعانی و البیان و القطبیة و غیره.
چاپ: تهران، چاپ سنگی، ۱۲۷۶ق.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۷۲۴/۳
بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: پسته‌ای، جلد: میشن تریاکی نو، ۴گ (۶۳ر-۶۷پ)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱/۶سم [ف:۵-۱۶۰]

← الاجوبة الاسراریة علی الاسئلة العرفانیة ‹ اجوبة المسائل البجنوردیة

● اجوبة اعتراضات الزیدیة / کلام و اعتقادات / عربی

ajwibat-u i'tirāḍāt-iz zaydīyya

ابن بلبان، محمد بن بلبان، - ۱۰۸۳ قمری

ebn-e balbān, mohammad ebn-e balbān (- 1673)

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲۴۴۸/۳
آغاز: بسمله الحمدلله الذی انار السنة و نشر اعلامها و اظهرها علی سایر الفرق ... و بعد فان افضل ما یشتغل به اولوالالباب احیا سنة النبی المطهر ... و اعلم انه قد اورد بعض متعنتی الزیدیة بعض اعتراضات علی اهل السنة المحمدیة فاحببت ان اجیب عنها؛
انجام: لاجل اظهار البدعة التی نهی الله و رسوله و سلف الامة عنها و الله تعالی اعلم بالصواب تم الجواب مع ما حوی من الفوائد ... فی یوم الجمعه ۱۸ شهر ربیع الثانی ۱۰۶۲ هـ.ق.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمعه ۱۸ ربیع الثانی۱۰۶۲ق؛ جلد: تیماج لایه‌ای قهوه‌ای فرسوده، ۲۲ص، ۲۵ سطر (۱۱×۱۶)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف:۲-۶۵۶]

● اجوبة امام کاظم (ع) / حدیث / فارسی

ajvebe-ye emām kāzem

؟ **موسی بن جعفر (ع)، امام هفتم، ۱۲۸ – ۱۸۳ قمری**
mūsā ebn-e ja‘far, emām-e haftom (747 - 800)
رساله‌ای کوتاه در مناظره دو تن از دانشمندان عصر هارون الرشید که در مجلس وی از امام کاظم (ع) پرسیدند و وی بدانها پاسخ داد. در این رساله تعداد پرسش‌ها دوازده فقره می‌باشد.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۳۹۱/۱

آغاز: راویان اخبار چنین روایت آورده اند که در زمان سلطنت هارون الرشید عباسی دو کس از علما که مقربان او بوده و هارون مطیع و منتقاد حکم ایشان بود از سخن ایشان خلاف و انحراف نمی‌ورزیدند؛ **انجام:** اصل مجلس آفرین گفتند و هارون الرشید گفت ای جوان هاشمی آنچه خواهی طلب کن از من بتو می‌دهم امام فرمودند که مطلب من آنست که بار دیگر مرا بمجلس خود طلب نکنی و جز این مطلب دیگر ندارم و برخواستند و بخانه خود تشریف بردند

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج سیاه، ۴گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۹×۲۰سم [ف مخ:۱-۵۶]

● **اجوبة الایرادات** / فلسفه / عربی

ajwibat-ul īrādāt

میرزا بابا شیرازی، ابوالقاسم بن عبد النبی، ۱۲۱۲؟ – ۱۲۸۶ قمری
mīrzā bābā šīrāzī, ab-ol-qāsem ebn-e ‘abd-on-nabī (1798 - 1870)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۳۷۹

آغاز: بسمله و به نستعین الحمدلله رب العالمین و العاقبه لاولیائه المتقین و العذاب لاعدائه ... فیا؛ **انجام:** و العرفا المحققین و الاولیا الربانیین و رحمة الله و برکاته ... عشقی

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳۱۴ق؛ کاغذ: حنایی، جلد: مقوا، ۱۷ سطر (۸×۱۷)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [رایانه]

● **اجوبة بشر الیهودی** / کلام و اعتقادات / عربی

ajwibat-u bišr al-yahūdī

یحیی بن عدی، ۲۸۰ – ۳۶۴ قمری
yahyā ebn-e ‘adī (894 - 975)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۹۰۱/۲۰

آغاز: نسخة ما اجبت به انا یحیی بن عدی بن حمید بن زکریا عن هذه المسایل یوم الجمعة مستهل المحرم سنة احدی و اربعین و ثلثمائة. لما وقفت علی مسائلک افاس الله علیک من نور الحکمة؛ **انجام:** و الله ولی تسدیدک و ایانا لدرک الحق و الاذعان و هو حسبی کافیا و معینا و له الحمد کاستحقاقه.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ زرکوب مقوایی، ۸گ (۱۵۲پ–۱۵۸ر)، ۱۵ سطر (۵/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف:۱۴-۳۹۷۷]

← اجوبة بعض المسائل الکلامیة ≻ اجوبة مسائل عبدالرحیم بن محمد الاردبیلی

● **اجوبة ثلاث مسائل** / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-u ṯalāṯ-a masā’il

بحرانی، علی بن عبدالله، – ۱۳۱۹ قمری
bahrānī, ‘alī ebn-e ‘abd-ol-lāh (- 1902)

تاریخ تألیف: ۶ شعبان ۱۳۰۲ق

پاسخ استدلالی به سه پرسش است پیرامون بنده مشترک بین دو نفر، کیفیت فروش وی نسبت به حق شفعه.

آغاز: الحمد لله رب العالمین ... و بعد فقد ورد علی من بعض المحبین سوال یتضمن ثلاث مسائل.

انجام: اقول قد ذکرنا فی مطاوی الجواب مواضع الاجماع و الخلاف فیتامل الناظر فیه.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۴۶/۱۲ و عکسی۷۱۲/۱۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا، نزدیک عصر مؤلف؛ جلد: مخمل نیلی ۲گ (۸۲پ–۸۴ر)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف:۱-۲۰۴] و [عکسی ف:۲-۳۵۹]

← اجوبة ثلاث مسائل تفسیریة ≻ اجوبة مسائل الشاه فضل الله

● **اجوبة ثلاثین مسألة** / پاسخ پرسش‌ها / فارسی

ajwibat-u ṯalāṯīn-a mas’ala

کرمانی، محمد کریم بن ابراهیم، ۱۲۲۵– ۱۲۸۸ قمری
kermānī, mohammad karīm ebn-e ebrāhīm (1810 - 1871)

تاریخ تألیف: دوشنبه ۱۴ ربیع الثانی ۱۲۶۹ق

پاسخ به سی سؤال در عقاید شیخیه پیرامون مسائل مختلف است. وی در این رساله از فصل الخطاب خود یاد می‌کند.

آغاز: بسمله. حمدله. و بعد چنین گوید ... کریم بن ابراهیم که چون رسید نوشته‌ای از ... میرزا محمد باقر اصفهانی ... مشحون ببعضی سئوالات عجیبه و مطالب غریبه از نسبتها ای که باین حقیر بعضی اعادی دین داده‌اند.

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۵۷۲/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** به تحریر این رساله پرداخت حامدا مصلیا مستغفرا.

خط: نستعلیق، کا: میر علی اکبر کاشانی لاجوردی، تا: ۱۳۱۳ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی ضربی مقوایی، ۱۰۹ص (۴۱-۱۴۹)، ۱۵ سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف:۱۲-۲۵۸۸]

۲. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۳۰۳۶۵/۲

خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ فرنگی آهارمهره؛ جلد: تیماج مشکی ضربی‌دار، ۲۵گ، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف:۲-۴۳۴]

● **الاجوبة الجلیة فی الاصول النحویة** / نحو / عربی

al-ajwibat-ul jalīyya fī-l usūl-in naḥwīyya

رساله مختصری است به صورت سؤال و جواب در مسائل نحوی. در پایان فهرست کوتاهی دارد.

آغاز: س ما هو الکلام ؟ ج الکلام هو اللفظ المرکب المفید بالوضع.

انجام: بتقدیر فی نحو صلواة البستان ای فی البستان. و الذی یخفض بالتبعیه هو التوابع الاربعة و قد مربیانها.

قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۲۷۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: شمیز عطف پارچه، ۳۱گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف:۱-۲۶۷]

● **الاجوبة الجلیة للاصول النحویة و الصرفیة** / صرف و نحو / عربی

al-ajwibat-ul jalīyya li-l-uṣūl-in naḥwīyya wa-ṣ ṣarfīyya

رساله‌ای مشتمل بر چهل و هشت درس.

آغاز: الحمدلله تعالی و بعد فقد انتقینا فی هذا الکتاب من کتاب بحث المطالب الذی الفه - الحبر الفاضل المطران جرمانوس فرحات - من صرف الفعل و الاسم ماهو الاهم

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۲۸۸/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و قس علیه اعراب کل فعل مؤکد

کا: شیخ محمد بن محمد باقر، تا: ۱۲۹۵ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی با تیماج عنابی ضربی، ۴۲ص (۱۲۱-۷۹)، ۱۸ سطر (۶/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف:۵-۱۶۰۳]

● **اجوبة خاقان بحرین** / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-u xāqān-i baḥriyn

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۱۰۰/۵

خط: نسخ، کا: محمد بن عبدالکریم و علی بن عباس بحرانی، تا: ۱۲۷۶ق؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی، قطع: وزیری [میراث شهاب:س۸ش۲-۲۱]

● **اجوبة خمس مسائل** / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-u xams-a masā'il

امیر صنعانی، محمد بن اسماعیل، ۱۰۹۹ - ۱۱۸۲ قمری

amīr-e san'ānī, mohammad ebn-e esmā'īl (1688 - 1769)

پاسخ پنج پرسش فقهی است درباره شهادت و قسم و بخشیدن اموال به بعضی از فرزندان و سند کتبی، که امیر به‌طور استدلال از آنها پاسخ گفته است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۰۱۵/۱

آغاز: و صلی الله علی سیدنا محمد و آله و سلم و بعد فانها وصلت المسائل المطلوبة ربط أجوبتها بالدلائل؛ **انجام:** انتهی الجواب عن الخمس مسائل فان کان مطابقاً لمراد الله فمن فضله و ان کان غیر مطابق فلقصور من انساء وجهله

خط: نسخ، کا: احمد بن محمد بن علی بن محمد بن عامر، تا: شنبه ۲۶ صفر ۱۱۶۷ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۶گ (۴پ-۱۰ر)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف:۱۳-۲۰۹]

● **اجوبة خمس مسائل** / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-u xams-a masā'il

رشتی، کاظم بن قاسم، ۱۲۱۲ - ۱۲۵۹ قمری

raštī, kāzem ebn-e qāsem (1798 - 1843)

پاسخ پنج پرسش است که از پاسخ‌های رشتی انتخاب شده در باب این موضوعات: آیا در آخرت ولادت هست؛ تناکح و تناسل اهل آخرت؛ خلق انبیا و عقول آنان؛ صفات ذات و حکم اسماء؛ غیبت مؤمنین و حکم آن. این جواب‌ها با عناوین «قال-اقول» می‌باشند.

آغاز: الحمد لله رب العالمین ... اما بعد فهذه خمسة مسائل انتخبتها من أجوبة مسائل سید السالکین و العارف بأسرار الحق المبین.

انجام: و ذکر خفایا الأسرار مع انی ما ترکت شیئا منها.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۷۸۱/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۰ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷گ (۶۳پ-۷۰پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳×۲۱/۵سم [ف:۲۲-۳۱۴]

● **اجوبة خمس مسائل** / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-u xams-a masā'il

اصفهانی، عبدالرحیم، ق۱۳ قمری

esfahānī, 'abd-or-rahīm (- 19c)

تاریخ تألیف: ۱۲۶۶ق

پاسخ به پنج پرسش ملا ابوطالب در باب این امور: ۱. معنی الفقر

فخری؛ ۲. الفرق بین الاحد و الواحد؛ ۳. معنی من عرف نفسه فقد عرف ربه؛ ۴. الفرق بین المحب و الشیعة؛ ۵. الاستخاره لای شیء هل یجب العمل بها و یحرم ترکها؟.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۷۰۳/۸

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۴۷ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی مقوایی، ۷۳ص (۳۲۹-۴۰۱)، ۱۵ سطر (۵×۱۰)، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف:۱۴-۳۶۴۹]

● **اجوبة رشتی (ترجمه)** / کلام و اعتقادات / فارسی

ajveba-ye raštī (t.)

محصص لاهیجی، محمد سعید بن اسماعیل، ق۱۳ قمری

mohasses-e lāhījī, mohammad sa‘īd ebn-e esmā‘īl (- 19c)

ترجمه یکی از رساله‌های اجوبه رشتی است.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۲۵۰/۳

آغاز: زیبا سخنی که روح هر چمن و زیور هر انجمنی است سپاس حضرت حکیمی است؛ **انجام:** به آن محتاج شدی، و الله سبحانه خلیفتی علیک و لا حول ... الطاهرین.

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: با تاریخ ۱۲۹۵ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: میشن شیمی، ۵۹گ (۷۹پ-۱۳۸ر)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف:۵-۴۴۷]

● **اجوبة السائلین** / فقه / فارسی

ajvebat-os sā’ilīn

امان بیک، میرزا محمد

amān beyk, mīrzāmohammad

شامل مسائلی است که مطابق با فتوای سید دلدار علی صاحب می‌باشد در یک «مقدمه» و چند «فصل» و «خاتمه».

آغاز: بسمله الحمدلله مجیب دعوات السائلین و مفضل العالمین اما بعد احقر عبادالله.

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۷۵۳۴/۹

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، کا: نجف علی حیدری، تا: ۱۴ صفر ۱۲۵۰ق؛ مهر: «حسنعلی رضوی»؛ ۳۹ سطر (۱۳/۵×۲۶)، اندازه: ۲۳×۳۵/۵سم [ف:۲-۳۴]

● **اجوبة السائلین** / فقه / فارسی

ajvebat-os sā’ilīn

محمد آبادی، ذاکر علی

mohammad ābādī, zāker ‘alī

از فتاوی سید مولوی دلدار علی است که وسیله میرزا ذاکر گردآوری شده است.

آغاز: بسمله الحمدلله رب العالمین و الصلوه علی افضل المرسلین ... اما بعد چنین گوید که مسایلات چند

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۷۵۳۴/۱۰

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، کا: نجف علی حیدری، تا: ۱۴ صفر ۱۲۵۰ق؛ مهر: «حسنعلی رضوی»؛ ۳۹ سطر (۱۳/۵×۲۶)، اندازه: ۲۳×۳۵/۵سم [ف:۲-۳۴]

● **اجوبة سئوالات الفارسیة بالعربیة** / کلام و اعتقادات / عربی - فارسی

ajwibat-u su’ālāt-il-fārsīyya bi-l-‘arabīyya

رشتی، کاظم بن قاسم، ۱۲۱۲ - ۱۲۵۹ قمری

raštī, kāzem ebn-e qāsem (1798 - 1843)

یازده سؤال اعتقادی و فلسفی که مریدان رشتی به فارسی از وی سؤال نموده، او به عربی طبق مسلک «شیخیه» پاسخ گفته است، در مسائلی مانند سر عصمت و ولایت مطلقه و حدیث تازیانه و جز اینها.

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... فان العبد الفانی الجانی یقدم العذر الیکم من بسط المقال و شرح حقیقة الحال.

انجام: و المقامات من الاطوار الوجودیة فافهم فهمک الله تعالی، قد فرغ من تسوید هذه العجالة.

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۰۸۷/۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: علی بن رحیم و یوسف بن علی اردبیلی، تا: ۱۲۵۶ق، جا: کاظمین؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۳گ (۱۴۰ر-۱۵۳پ)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف:۶-۱۰۲]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۶۹۲/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۵۸ق؛ پس از این تفسیر حدیث ناقوس است؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی، ۱۴گ (۸۱پ-۹۵ر)، اندازه: ۱۶×۲۳سم [ف:۱۰-۱۵۷۶]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۹۸۱/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کا: عبدالرحیم بن حاج جعفر ریزی، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی آهارمهره، جلد: میشن سیاه، ۱۴ص (۱۲۶ر-۱۳۹ر)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۷/۷×۲۲/۴سم [ف:۶-۱۸۰]

۴. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۴۳۱/۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** بما انت تقرر به عند الاخذ انک علی کلشی

قدیر و بکلشیء محیط.
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی ضربی جدول‌دار، ۴۰گ (۲۹۸-۳۳۸)، ۱۷-۲۱ سطر (۶/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [ف:۲-۴۲]

● **اجوبة السبحلة** / دعا / فارسی
ajvebat-us sabhala
آرانی کاشانی، غلامرضا بن محمد علی، ۱۱۹۲ - ۱۲۶۵ قمری
ārānī kāšānī, qolām rezā ebn-e mohammad ʻalī (1778 - 1849)

رساله‌ای در بیان معانی «سبحان الله و بحمده، سبحان ربی العظیم و بحمده و سبحان ربی الاعلی و بحمده» و وجه تخصیص تقدیم تسبیح بر تحمید و تکبیر و تهلیل در تسبیحات اربعه و ذکر برخی از نکات درباره کلمات مذکوره با استفاده از آیات و روایات. مؤلف این رساله را در یازده سوال و جواب تنظیم نموده است.
آغاز: سبحانک ما اضیق الطریق علی من لم تکن دلیله و ما اوضح الحق عند من هدیته سبیله و الصلاة علی من بعثته الی من خلقته.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۳۷۷/۱
آغاز: برابر
نسخه اصل: کتابخانه شخصی - کاشان؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مصحح؛ ۹۳ص (۱-۹۴) [عکسی ف:۶-۴۷۳]

● **اجوبة ستة عشر مسألة** / پاسخ پرسش‌ها / عربی
ajwibat-u sittat-i ʻašar-a mas'ala
احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری
ahsāīī, ahmad-e-bn-e zeyn-od-dīn (1753 - 1826)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۹۱۷/۲
خط: نستعلیق، کا: محمد دامغانی، بی تا، جا: کرمانشاه؛ از روی نسخه اصل؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۴ (۲۳ر-۲۷پ)، ۱۷ سطر (۹×۱۷)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف:۱۲-۲۹۰۶]

● **الاجوبة السنیة فی رد شبهة الزیدیة** / کلام و اعتقادات / عربی
al-ajwibat-us sanīyya fī radd-iš šubhat-iz zaydīyya
تقی الدین عبدالباقی
taqī-od-dīn ʻabd-ol-bāqī

از تقی الدین عبدالباقی حنبلی که در آن از ابن تیمیه و ابن حجر و نووی نقل می‌کند. در این رساله از فرق شیعه بحث می‌کند.
آغاز: بسمله الحمدلله الذی هدانا للاسلام و السنة و اکمل لنا بمحبه اهل البیت الکرام و الصحابة الاعلام جزیل المنه ... اما بعد فهذه اجوبة عن اسئلة تضمنت شبها للطایفة الزیدیه الذین خرجوا بلاد الیمن ... فالتمس منی بعض الاخیاران ... و سمیتها بالاجوبة ... فاقول و انا الفقیر.

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲۴۴۸/۲
آغاز: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: دوشنبه ۱۴ ربیع الثانی۱۰۶۲ق؛ جلد: تیماج لایه‌ای قهوه‌ای فرسوده، ۱۵ص، ۲۵ سطر (۱۱×۱۶)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف:۲-۶۵۵]

● **اجوبه سوالات** / فقه / فارسی
ajvebe-ye soālāt
طباطبائی، مهدی، ق۱۳ قمری
tabātabā'ī, mahdī (- 19c)
پاسخ پرسش‌های فقهی است که از آقا سید علی طباطبائی کربلائی (ظاهراً صاحب ریاض) پرسیده و پیوست سؤال‌ها نگاشته است.

قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۳۱۸/۱
آغاز: الحمدلله الذی فضل نبینا محمدا و اوصیائه علی العالمین تفضیلا فانزل علیه الکتاب تنزیلا.؛ **انجام:** جواب: می‌توانی اقتدا بکنی و خود را به صفوف برسانی براه رفتن، به نحوی که در فقه مقرر است.
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: جمعه ۲۸ جمادی الثانی ۱۲۱۳ق، جا: در قلعه خوی مدرسه ملاقربان نمازی، به‌خواسته آقا محمد، تاجر قزوینی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای عطف فرسوده، ۴۴گ (۱پ-۴۵ر)، اندازه: ۷×۱۶سم [ف:۱-۳۱۴]

● **اجوبة سید عبدالله شوشتری به حویزاوی (منتخب)** / پاسخ پرسش‌ها / عربی
ajveba-ye seyyed ʻabd-ol-lāh šoštarī be havīzāvī (mn.)
۳۳ مسأله است که از چهل مسأله انتخاب شده است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۷۰۹/۷
آغاز: بسمله هذه مسائل عدیدة منتخبة من اربعین مسئلة؛ **انجام:** استحباب ابقاء الفریضة فی المسجد و عدمه فی النافلة.
خط:نسخ،کا:اسمعیل بن حسنی کاتب دزفولی،تا:پنج‌شنبه ۲۷ صفر ۱۲۸۸ق؛کاغذ: آبی، ۵۴گ، اندازه: ۱۵/۵×۲۵/۵سم [ف:۱۳-۱۷۱]

● **اجوبة سید محمد القاری** / پاسخ پرسش‌ها / عربی
ajwibat-u sayyid muḥammad al-qārī

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۱۰۰/۶

خط: نسخ، کا: محمد بن عبدالکریم و علی بن عباس بحرانی، تا: ۱۲۷۶ق؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی، قطع: وزیری [میراث شهاب:س۸ش۲-۲۱]

● **اجوبة شافية = جواب مسائل تقليد** / کلام و اعتقادات / فارسی

ajvebat-o šāfīyya = javāb-e masā'el-e taqlīd

محمد آبادی، احمد علی، - ۱۲۹۵ قمری

mohammad ābādī, ahmad 'alī (- 1878)

پاسخ پرسش‌هایی است در خصوص تقلید که از سید محمد مجتهد پرسیده‌اند و با اشاره ایشان مولا سید احمد علی محمد آبادی در اواسط سنه ۱۲۵۵ق به آن جواب داده است، و به‌وسیله سید محمد حسین طباطبائی قمی ابن سید ابوتراب در روز شنبه ۱۹ ربیع الاول ۱۲۵۶ق تحریر یافته است.

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۰۱۸۱/۶

آغاز: بسمله هذه الاجوبة الشافیه من رشحات افکار المولی العالم ... السید احمد علی ادام الله غصن افاداته... کتب هذه الاحرف بیمناه الداثره ... محمد حسین الطباطبائی قمی ابن العالم ... بسمله الحمدلله الذی یحق الحق بکلماته ... اما بعد در این جزو زمان که اواسط سنه ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۵ رجب ۱۲۵۶ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج نیلی، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف:۲-۴۸۸]

● **الاجوبة العقيانية عن الاسئلة السفيانية** / پاسخ پرسش‌ها / عربی

al-ajwibat-ul 'uqyānīyya 'an-il as'ilat-is sufyānīyya

حسنی، حسین بن محمد، - ۶۶۲ قمری

hasanī, hoseyn-e-bn-e mohammad (- 1264)

پاسخ سؤالاتی است از قاضی احمد بن محسن بن عواذ سفیانی پیرامون حکم قبول هدیه از سلطان جور، مجالست و نامه‌نگاری و گفت و شنود با کفار و ظالمان و جز آن، که با توجه به آیات و روایات و فتاوای علماء بدان پاسخ گفته است.

آغاز: سالت ایدک الله بمواد تسدیده و توفیقک و هداک الی واضح الحق طریقه عما یجوز من مخالطة الظلمة و عما لایجوز.

[مؤلفات الزیدیة ۵۴/۱؛ اعلام المؤلفین الزیدیة ص ۲۵۲-۲۵۴]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۴۷۲/۲

آغاز: برابر

نسخه اصل: کتابخانه واتیکان، رم ۱۱۱۶؛ بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۰۸۶ق؛ افتادگی: انجام؛ تملک: محمد بن اسحاق (من هجرة قاعة) در ۱۰۸۱؛ ۱۳ص (۶۷۳-۶۸۶) [عکسی ف:۴-۲۹۸]

● **اجوبة على السائل** / کلام و اعتقادات، پاسخ پرسشها

ajwibat-un 'ala-s sā'il

پاسخ‌های شگفتی است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۹۳۶/۱۳

خط: نستعلیق، کا: سلطان محمود بن علی طبسی، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای حاشیه‌دار مقوایی، ۲گ (۳۳۱-۳۳۳)، ۲۱ سطر (۸/۵×۱۵)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف:۱۰-۱۸۱۲]

● **اجوبة عن اعتراضات العلامة** / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-un 'an i'tirāḍāt-il 'allāma

پاسخ به اعتراضات علامه تفتازانی به شارح شمسیه « ....

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۰۲۶/۳

آغاز: قیل فیما ذکر مولانا نظر من عشر اوجه؛ **انجام:** و انه لم یظن فی تدقیقه تحقیقاً تمت الاسؤلة و الاجوبة

خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی ضربی مقوایی، ۲گ (۱۳ر-۱۴پ)، ۱۷ سطر (۶×۱۱/۵)، قطع: ربعی [ف:۱۷-۲۷۷]

● **الاجوبة عن الاسئلة** / کلام و اعتقادات / عربی

al-ajwibat-u 'an-il-as'ila

سیوطی، عبدالرحمن بن ابی بکر، ۸۴۹ - ۹۱۱ قمری

soyūtī, 'abd-or-rahmān ebn-e abī-bakr (1446 - 1506)

نگارنده می‌گوید که روز پنج‌شنبه ۶ جمادی الاول از سال ۸۸۸ سؤالی از من پرسیده شد درباره این‌که چون عیسی (ع) در آخر زمان باز آید مردمان را بر اساس چه دینی محاکمه می‌کنند؟ دین خودش یا دین پیامبر ما؟ وی می‌گوید که دو ماه بعد روز جمعه ۱۴ ربیع الاول یکی از علما که در محضر پدرم کسب علم کرده بود، به نزد من آمد و قصه استحیاء ملائکه از عثمان را از من پرسید. من بنا بر حدیث‌هایی که از «ابن عساکر» در کتاب «تاریخ الخلفا» خود آورده بودم، به وی پاسخ دادم. این رساله جواب آن سؤالات است. چون این رساله در مجموعه حاضر به‌دنبال «شرح الصدور» سیوطی قرار گرفته و همچنین نویسنده به کتاب «تاریخ الخلفا» که از آثار خود سیوطی است، اشاره کرده، می‌توان گفت که نگارنده این رساله هم خود سیوطی باشد

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۰۸۳/۲

آغاز: بسملة. حمد له. بعد: فقد ورد علی سؤال یوم الخمیس سادس جمادی الاولی سنة ثمان و ثمانین و ثمانماءة ... المسؤل الجواب عما یذکر و هو ان عیسی علی نبینا و علیه الصلواة و السلام حین ینزل فی آخر الزمان بماذا یحکم فی هذا الامة بشرع نبینا او بشرعیه ... و اقول قدورد علی هذا السؤال منذ مدة تقارب

شهرین و ذلک یوم الجمعة رابع عشر ربیع الاول من هذه السنة جاءنی رجل من اهل العلم ... سالنی عن أشمیاء من جملتها ... و من جملة ما سألنی عند فی ذلک المجلسة قصة استحیاء الملائکة من عثمان؛ **انجام:** حدثنی ابو أسامة عن هشام عن ابن سیدین قال المهدی فی هذه الامة فهو الذی یؤم عیسی بن مریم. و الحمدلله حسبنا الله و نعم الوکیل، نعم المولی و نعم النصیر و هو بفعل عباده بصیر و کل عسیر علیه یسیر.
خط: نسخ، کا: اسماعیل بن عثمان، تا: ۱۱۶۷ق؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: مقوایی زرد، ۱۲گ (۱۷۹پ-۱۹۰پ)، ۱۹ سطر (۷/۵×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف:۱۱-۲۵۷]

← الاجوبة عن الاسئلة النصیریة عن شمس الدین الخسرو شاهی ⩤ اجوبة المسائل النصیریة
← الاجوبة عن المسائل ⩤ جوهریة النار

● **الاجوبة عن المسائل الاثنا و عشرین = اسئلة بعض الفضلاء عن الشیخ الرئیس و اجوبته له** / فلسفه، پاسخ پرسش‌ها / عربی
al-ajwibat-u ʻan-il masāʼil-il iṯnā wa ʻišrīn = asʼila-u baʻḍ-il fuḍalāʼ ʻan-iš šayx-ur raʼīs wa ajwibat-u-hū la-h
ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری
ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ʻabd-ol-lāh (981 - 1038)
در آن از «کتاب المحبة» افلاطون و کتاب فرفوریوس و «کتاب النفس» ثابت بن قره یاد شده است.

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴/۱۹
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰و ۱۱؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج مشکی یک‌لایی، ۲۲گ (۱۳۹-۱۶۰)، ۲۰ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [سنا - ف:۱-۷]
۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۴۹/۵۹
آغاز: بسمله. الحمدلله رب العالمین و الصلوة علی خیر خلقه محمد و آله. منها علة وجود الانسان فی هذا العالم (الجواب) ان طالب هذه العلة فی وجود الانسان و غیره من انواع الخلیقة فی الاعلی و الاسفل هو الآن علیهما جمیعا شیء مشترک لهما و هو وجود الباری؛ **انجام:** هذه الالفاظ یشبه ان یکون مؤدیاً الی اسم المحبة. تمت المسائل بعون الله الملک الوهاب.
خط: تعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سمرقندی کلفت، جلد: تیماج تریاکی ضربی مقوایی، ۸گ (۳۴۵پ-۳۵۲پ)، ۳۱ سطر، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف:۶-۲۴۲۹]

● **الاجوبة عن المسائل الحکمیة = خمس و عشرون مسألة سئل الشیخ عنها = المسائل الحکمیة = خمس و عشرون مسألة سئل الشیخ عنها** / فلسفه / عربی
al-ajwibat-u ʻan-il masāʼil-il ḥikmīyya = xams-a wa ʻišrūn-a masʼalat-un suʼil-aš šayx-u ʻan-hā
ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری
ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ʻabd-ol-lāh (981 - 1038)
پاسخ به ۲۵ پرسش فلسفی و طبیعی است که از ابن سینا سؤال شده و وی به آنها پاسخ داده است. عناوین برخی پرسش‌ها چنین است: ۱. لم کان وجود کل شیء الخاص به هو وحدته؟؛ ۲. کیف وجود هذه الوحدة فی الکثیر؛ ۳. لم قیل إن للموجودات علة أولی ...؛ ۴. ما هذه العلة المفارقة؟؛ ۵. لم قیل بأن العلة الاولی وحیدة ...؛ ۶. نعم و إن المأمول من فضلک أن توضح أیضاً و لم وجب أن لا یکون الأرض مشفة؟
آغاز: مسئلة لم کان وجود کل شیء الخاص به هو وحدته؟ ج: لان کل واحد من الموجودات إنما هو من الموجودات بخاص وجوده المفرد إیاه عن کافة الموجودات
انجام: و لم یکن جرم فیعکس عنه الضوء لم یکن للضوء قوام و لا وجود فاحتیج أن یکون جرم غیر مشف و لم یصلح له جرم غیر الأرض:تمت المسائل و أجوبتها فی الحکمة.
[دکتر مهدوی ص ۱۸-۱۹؛ قنواتی ش: ۲۲؛ الذریعة:۳۴۴/۲۰؛ ریحانة الادب:۵۸۲/۷]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۹۹/۲
آغاز: برابر
خط: نسخ، کا: نوح بن یوسف بن علی سیرافی، تا: ۲۹ صفر ۵۷۰ق؛ از روی خط ابن سینا با دو واسطه؛ قطع: وزیری، اندازه: ۱۱×۱۹/۵سم [ف:۲-۳۵۶]
تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۰۰۲/۹-ف و ۱۰۹۴/۲-ف
نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها - ف:۳-۱ و ف:۱-۵۴۶]
۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۴۳۷/۲۴-عکسی
آغاز و انجام: برابر
نسخه اصل: ایاصوفیه، ش ۴۸۴۹؛ خط: نسخ خوش، بی‌کا، بی‌تا؛ مقابله شده در ۶۹۷ق؛ ۵گ (۱۲۸-۱۳۳) [عکسی ف:۲-۲۵۳]
تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۹۰/۲۶-ف
نسخه اصل: همان نسخه اصل بالا [فیلمها - ف:۱-۵۷۷]
تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۲۶۴/۴-ف
تسخه اصل: همان نسخه اصل بالا؛ ۲گ (۷پ-۹پ) [فیلمها - ف:۱-۶۶۲]
۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۹۶۸/۱
خط: نسخ، کا: میرزا محمد طاهر تنکابنی، تا: ۱۳۱۵ق؛ کاغذ: شکری رنگ فرنگی، ۱۱ص (۱-۱۱)، ۲۱ سطر، قطع: خشتی باریک، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف:۵-۴۶۹]
تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۰۰۲/۱-ف
نسخه اصل: همان نسخه بالا؛ تا: شعبان ۱۳۰۸ق [فیلمها- ف:۳-۱]
تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۱۲۸/۱-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا، یک صفحه ازآن در این فیلم است [فیلمها - ف:۳-۱۸]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۸۰۵/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: سید الحکماء سید یحیی بن حاجی میرزا علی محمد ... حسینی لاریجانی، تا: ۲ ذیقعده ۱۳۳۰ق، جا: دارالخلافه طهران؛ پس از این رساله بین برگ‌های ۱۸پ-۱۹ر اشعاری از برخی شاعران چون: «شاطر عباس قمی»، «مهستی»، «باباطاهر» و نیز حدیثی از معصوم (ع)، دوبیتی از «آقا میرزا محمد محیط قمی» آمده است با مطلع: «من نظر بازی از اهل نظر آموخته ام ×× بهمه عمر همین یک هنر آموخته‌ام»، ۷ بیت شعر نیز از خود شاعر (سید الحکماء) آمده که وی آن را در ۲ محرم ۱۳۳۵ق در ورامین سروده است؛ کاغذ: فرنگی، ۱۰گ (۹پ-۱۸ر)، ۱۳ سطر، اندازه: ۸×۱۳/۵سم [ف:۳۵-۲۸]

● الاجوبة عن المسائل العشرینیة = عشرون مسألة فی المنطق = المسائل الغریبة / منطق / عربی

al-ajwibat-u ʻan-il masāʼil-il ʻišrīnīya = ʻišrūn-a masʼalat-un fi-l manṭiq = al-masāʼil-il ġarība

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ʻabd-ol-lāh (981 - 1038)

آغاز: عونک اللهم یا قیوم. المسائل الغریبه العشرینة للشیخ الرئیس ابی علی ... و هی عشرون مسألة فی المنطق، سأل عنها اهل العصر امتحانا لهم. (۱) مسألة فیها ثلث مسائل: تحدید الفیلسوف المقدمة بانها یوجب شیئا لشیء، او یسلب شیئا عن شیء

انجام: فلیفعل ذلک، المدعون للصناعة من اهل الدهر، و لیقابل کل ذلک بکل. و السلام. آخر المسائل. تمت المسائل، و کان اصلها سقیما جدا. والحمد لله رب العالمین و صلوته علی سیدنا و آله الطیبین الطاهرین

چاپ: به اهتمام محمد تقی دانش پژوه در منطق و مباحث الفاظ (تهران، موسسه مطالعات اسلامی دانشگاه مک گیل با همکاری دانشگاه تهران: ۱۳۵۳)

[مصنفات ابن سینا، ۱۷]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۰۸۳/۴

آغاز: برابر

نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نسخ، کا: عیسی بن ابی نصر بن سعد بن جریر المتطبب المسیحی، تا: نیمه رمضان ۶۲۷ق؛ کاغذ: حنایی، جلد: مقوا زمینه سرنجی با نقش ترنج لاجوردی عطف و دوره چرم تریاکی، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۳۳/۵سم [ف:۱۱-۲۹۸]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۹۰/۲۵-ف

نسخه اصل: ایاصوفیا ۴۸۴۹؛ خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: ۶۹۷ق؛ مقابله شده؛ ۱۶گ (۱۱۰پ-۱۲۶ر) [فیلمها - ف:۱-۵۷۷]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۴۳۷/۲۱-عکسی

آغاز و انجام: برابر

نسخه اصل: همان نسخه اصل بالا؛ برگهای عکسی جابجا شده؛ ۱۰گ (۱۱۷-شاید ۱۲۷) [عکسی ف:۲-۲۵۳]

۳. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۴۲/۵۱

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۹ ذیقعده ۱۰۶۱ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ مقوایی، ۹۰گ (۱۲۷پ-۲۱۶پ)، ۲۴-۳۳ سطر (۱۲×۲۲)، اندازه: ۱۷/۵×۲۷سم [ف: ۱۴۷]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۲۶۴/۵-ف

نسخه اصل: ایاصوفیا ش ۴۸۲۹؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۵گ (۱۰پ-۱۵پ) [فیلمها - ف:۱-۶۶۲]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۲۶۴/۱۸-ف

نسخه اصل: ایاصوفیا ش ۴۸۲۹؛ مکرر شماره ۵ همین مجموعه؛ ۵گ (۸۲پ-۸۷ر) [فیلمها - ف:۱-۶۶۲]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۲۶۶/۶-ف

نسخه اصل: ایاصوفیا ش ۴۸۵۲؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۷گ (۹۳پ-۱۱۰پ) [فیلمها - ف:۱-۶۶۴]

● اجوبة عن مسائل (فلسفیة) / فلسفه / عربی

ajwibat-un ʻan masāʼil (falsafīyya)

رسالة لبعض الحکماء فی اجوبة عن مسائل (فلسفیة)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۲۳/۲۲-ف و ۲۸۳۰/۲۲-ف

نسخه اصل: کتابخانه علومی ش ۶۳۰؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی،جلد:تیماج تریاکی با لولا قطع: ربعی [فیلمها - ف:۱-۶۸۴]

● الاجوبة الفاخرة عن الاسئلة الفاجرة / کلام و اعتقادات / عربی

al-ajwibat-ul fāxira ʻan-il asʼilat-il fājira

قرافی، احمد بن ادریس، ۶۲۶ - ۶۸۴ قمری

qarāfī, ahmad ebn-e edrīs (1230 - 1286)

برخی از مسیحیان برای صحت مذهب خویش به قرآن کریم احتجاج کرده اند. مؤلف با نقل عبارات آنان، در چهار «باب» به ابطال آن پرداخته است: ۱. بیان ما التبس علیه من القرآن الکریم؛ ۲. اسئلة لأهل الکتاب النصاری و الیهود و الجواب عنها؛ ۳. معارضة أسئلتهم بمائة سؤال یتعذر علیهم الجواب عنها؛ ۴. ذکر أن ما فی کتبهم یدل علی صحة دیننا و اثبات نبوة نبینا.

آغاز: الحمدلله العظیم من غیر عدد، الباقی من غیر مدد، الکبیر من غیر جسد المنتزه عن الصاحبة و الوالد و الولد

انجام: و سلم تسلیما کثیرا برحمتک یا ارحم الراحمین

چاپ: مصر، مطبعة الموسوعان، ۱۳۲۲ق، در حاشیه کتاب الفارق بین المخلوق والخالق لعبد الرحمان بک باجه جی زاده.
[الاعلام ۹۴/۱-۹۵؛ معجم المطبوعات ۱۵۰۱/۲-۱۵۰۲؛ فهرست نسخه‌های عربی واتیکان ۷/۱؛ ذخائر التراث العربی الاسلامی ۷۵۴/۲؛ دنا ۲۴۳/۱]

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۷۶۵

آغاز: برابر

نسخه اصل: کتابخانه واتیکان، رم ۲۴۳؛ خط: نسخ، کا: عبدالکریم بن جمال الدین بن محمد بن شیخ علی ذاکر دیمهوری، تا: اوایل جمادی الثانی ۷۸۹ق؛ کاتب تصریح می‌کند اصلی که نسخه را از آن برداشته مغلوط بوده و قابل اعتماد نیست، بدین عبارت: «علقه لنفسه من نسخة سقیمة جدا ... و لایعول فیها علی ما لم یتضح معناه قبل التصحیح و ما صح معناه لانزاع فیه»، با حواشی و تصحیحاتی از کاتب، در آغاز اشعاری در مدح کاتب مکتوب است.؛ ۸۸ص [عکسی ف: ۲-۴۳۹]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۷۴۹/۱۵

آغاز: من الاجوبة الفاخرة ... تألیف ... فی الرد علی تعریضات النصاری و الیهود، خذلهم الله علی علی المسلمین. قال النصاری دل القرآن علی الاتحاد و المسلمون ینکرونه. بیانه انه لما ذکر الله تعالی یحیی؛ **انجام:** بالجمادات من الحیوانات. الی ههنا نقلت من اقاویلهم الکاذبة و من یرید الکل فلیرجع الی الکتاب. و انا الداعی الحقیر حاجی طهماسب قلی. حررته فی اوایل جمادی الثانیة ۱۰۴۶ فی بند رسورت.

گزیده‌ای ست از آن، از طهماسب قلی، که در جمادی الثانی ۱۰۴۶ ساخته است؛ خط: نسخ، کا: طهماسب قلی، تا: جمادی الثانی ۱۰۴۶ق، جا: بندر سورت هندوستان؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج یک‌لای قهوه‌ای، ۵ص (۱۴۵-۱۴۹)، اندازه: ۱۲/۵×۲۲سم [ف:۱۳-۱۳۴]

۳. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۸۶۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: چرم زرد، ۱۴۸گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [مؤید:۲-۳۰۱]

● اجوبة فیما سئل ... الملا حسن الرشتی / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-un fī-mā sa'al ... al-mullā ḥasan ar-raštī

باب، علی محمد بن محمد رضا، ۱۲۳۶؟-۱۲۶۶قمری

bāb, 'alī mohammad ebn-e mohammad rezā (1821 - 1850)

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۷۲۵/۱۰

خط: نسخ، کا: غلامرضا متخلص به حیران، بی‌تا؛ مجدول؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی روکش تیماج ماشی عطف تیماج تریاکی، ۶ص (۱۷۶-۱۸۲)، ۱۹ سطر (۸/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف:۵-۱۷۶۴]

● اجوبة لشرف الاسلام سید المحققین / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-un li-šaraf-ul-islām sayyid-ul-muḥaqqiqīn

فخر رازی، محمد بن عمر، ۵۴۴؟ - ۶۰۶ قمری

faxr-e rāzī, mohammad-e-bn-e 'omar (1150 - 1210)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۲۴/۴-ف

نسخه اصل: توپقپوسرای احمد ۳ ش ۶۰۶۳؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۳گ (۳۱-۴۴)، ۱۵ سطر [فیلمها - ف:۱-۴۳۶]

● اجوبة محمد بن الدمنایی / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-u muḥammad ibn-id damnāyī

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۱۰۰/۳

خط: نسخ، کا: محمد بن عبدالکریم و علی بن عباس بحرانی، تا: ۱۲۷۶ق؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی، قطع: وزیری [میراث شهاب : س۸ش۲-۲۱]

● الاجوبة المرضیة عن ائمة الفقهاء و الصوفیة / عرفان و تصوف / عربی

al-ajwibat-ul marḍīyya 'an a'immat-il fuqahā' wa-ṣ ṣūfīyya

شعرانی، عبدالوهاب بن احمد، ۸۹۸ - ۹۷۳ قمری

še'rānī, 'abd-ol-vahhāb-e-bn-e ahmad (1493 - 1566)

کتابی است دارای «مقدمه»، ده «باب» و «خاتمه»: مقدمه در باب معرفی صوفیه و عرفا؛ باب ۱. در بیان این‌که تصوف خارج از شریعت نیست بلکه حقیقت شریعت است؛ ۲. در بیان جهل کسانی که فکر می‌کنند مشایخ سلف صرفاً متعبد بوده‌اند و از مقامات طریق عارفین بهره‌ای نبرده‌اند؛ ۳. در این باب که حقیقت و شریعت دو امر متلازم اند؛ ۴. در این‌که قوم در طریق شریعت به درجه اجتهاد مطلق می‌رسند تا به علم الحقیقة دست یابند و سپس به علم الیقین و عین الیقین و حق الیقین دست می‌یابند؛ ۵. در اصطلاحات صوفیه؛ ۶. درباره صوفیه و اعمال و علوم آنها و مدح آنها و طریقه ایشان به خصوص محی الدین ابن عربی؛ ۷. در این‌که انکار بعضی از صوفیه توسط فقها به واسطه مصالحی بوده است و فقیه در انکارش معذور و مأجور است؛ ۸. در سبب این‌که صوفیان علوم خود را به رمز بیان می‌کرده‌اند؛ ۹. در تأویل کلماتی که به محی الدین ابن عربی نسبت داده می‌شود و نیز احوالی که بر دیگر صوفیه واقع می‌شده است؛ ۱۰. دلیل این‌که صوفیان به عبارات مغلق سخن می‌گویند و افعالی را انجام

می‌دهند که غالب مردم دلیل آنها را نمی‌فهمند؛ خاتمه در بیان جمله‌ای از احوالی که توسط آنها صوفیان از فقها تمییز داده می‌شوند.
مؤلف معتقد است که کتاب او در نوع خود بی نظیر است و از خداوند میخواهد وی را از شر دسائس حاسدین حفظ نماید، زیرا ظاهراً کتاب قبلی وی را که «البحر المورود فی المواثیق و العهود» نام داشته بعضی «حسده» تحریف و در جامع الازهر و غیره توزیع نموده‌اند که با زحمت توانسته نکات تحریفی را به خلایق نمایانده و از ذهن ایشان بزداید.

تهران؛ وزارت امور خارجه؛ شماره نسخه:۲/۱-۴۸

خط: نستعلیق شکسته، کا: سید عبدالرحیم بن عبدالکریم حسینی رفاعی بغدادی، تا: ۱۲۸۵ق؛ جلد: مقوایی با روکش پلاستیکی آبی رنگ، ۳۰۹ص (۱-۳۰۹)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۶۳]

● **اجوبة المسألتين** / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-ul mas'alatayn

احسائی، علی نقی بن احمد، - ۱۲۴۶ قمری

ahsā'ī, 'alī naqī ebn-e ahmad (- 1831)

رساله مختصری است در موضوع شناخت امور و اشیاء اضداد، که مؤلف در قالب پاسخ به دو پرسش سید حسین بن عبدالقاهر بحرانی به آن پرداخته است.

اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه:۱۴۵/۵

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی؛ کاغذ: شیری آهارمهره، ۸گ (۲۱۲پ-۲۱۹ر)، قطع: وزیری، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف:۱-۱۸۹]

↩ اجوبة المسائل ⋗ برهان قاطع و ضیاء
↩ اجوبة المسائل ⋗ رفع النزاع و الجدل
↩ اجوبة المسائل ⋗ پرسش و پاسخ
↩ اجوبة المسائل ⋗ سؤال و جواب
↩ اجوبة المسائل ⋗ اجوبة المسائل
↩ اجوبة المسائل ⋗ الرؤیا
↩ اجوبة المسائل ⋗ سؤال و جواب فقهی
↩ اجوبة المسائل ⋗ العالم الکبیر و الصغیر
↩ اجوبة المسائل ⋗ جواب و سؤال
↩ اجوبة المسائل ⋗ جواب المسائل
↩ اجوبة المسائل ⋗ مقتل

● **اجوبة المسائل** / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-ul masā'il

حکیم ترمذی، محمد بن علی، - ۳۲۰؟ قمری

hakīm-e termezī, mohammad ebn-e 'alī (- 933)

پاسخ پرسش‌های عرفانی است، نخستین آنها درباره مرید، سپس سربندهایی از این‌گونه: و سألت عن صلاح القلب، و اما ما سألت ما معنی الولایة و اما الشهوات؛ و سألت عن العاقل، و سألت عن العدو هل یطلع علی ما فی القلب، و سألت عن الهوی، و سألت عن الوسوسه ...

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۹۳/۷-ف

آغاز: بسمله.کتاب المسائل التی سئل المصنف الحکیم عنها ... بسمله.حمدله.اما بعد، فقد فهمت مسایلك و ما سألت من شأن المرید. و ما الذی ینفعه و یضره فی سیرة الی الله تعالی. و کیف ینبغی ان یکون.؛ **انجام:** و من یعتصم بالله فقد هدی الی صراط مستقیم. تمت اجوبة المسایل بحمدالله و عونه. و صلواته علی سیدنا محمد و آله و صحبه.

نسخه اصل: راشد افندی ش ۱۵۷۱؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۵۹۳ق؛ ۲۰گ (۱۳۱ر-۱۵۱ر)، ۱۹ سطر [فیلم‌ها - ف:۱-۴۵۱]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۲۴/۶-عکسی

نسخه اصل: همان نسخه اصل بالا [عکسی ف:۲-۹]

● **اجوبة المسائل** / فلسفه / عربی

ajwibat-ul masā'il

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e 'abd-ol-lāh (981 - 1038)

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۳۸/۸-ف

آغاز: بسمله. سلام الله تعالی و رحمته و برکاته علی شیخنا؛ **انجام:** لما یرید خیر فعال و له الحمد و المنة

نسخه اصل: ایاصوفیا ش ۴۸۵۳؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۸۲ق؛ ۷گ (۵۷-۶۴) [فیلم‌ها - ف:۱-۴۷۲]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۳۸/۷-ف

نسخه اصل: ایاصوفیا ش ۴۸۵۳؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۶گ (۵۱-۵۷) [فیلم‌ها - ف:۱-۴۷۲]

● **اجوبة المسائل** / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-ul masā'il

علم الهدی، علی بن حسین، ۳۵۵ - ۴۳۶ قمری

'alam-ol-hodā, 'alī ebn-e hoseyn (967 - 1045)

پاسخ بعضی از مسائلی است که مؤلف در موارد متفرقه بدانها پاسخ گفته و کاتب به انتخاب خود بعضی را انتخاب و در این مجموعه گردآورده است. بعضی از این مسائل دارای عناوین خاصی است که در این مجموعه به صورت پراکنده گردآوری شده است. در کل جواب هشت مسأله متفرقه است که مؤلف بدانها به‌طور نسبتاً مفصل پاسخ داده است.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۳۲۴/۱

آغاز: الامرا مراً فیکون امراً و انما یفحش ذلک لان صیغة الامرض اللغة العربیة؛ **انجام:** فأولی مایقال فی کیفیةالاختصاص حتی یؤثر ما قلناه من القارنة لاول جزء من اجزائه.

خط: نستعلیق، کا: محمد نصیر بن صفات الله، تا: رجب ۱۰۹۷ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ ۱۴گ (۱ر–۱۴پ)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳×۲۱/۵سم [محدث ارموی مخ:۱-۴۲]

● اجوبة المسائل / کلام و اعتقادات / عربی

ajwibat-ul masā'il

غزالی، محمد بن محمد، ۴۵۰ – ۵۰۵ قمری

qazzālī, mohammad ebn-e mohammad (1059 - 1112)

مسائل مختلفی در آن آمده که بخشی از آن در کتاب «المضنون به علی غیراهله» وی وجود دارد. بخشی نیز شامل مسائل اربعه است که باطنیه همدان از وی پرسیده‌اند و مسائل دیگر.

غیر همانند:

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۵۸۰/۲

آغاز: بسمله سئل الامام ابوحامد ... عن معنی قوله تعالی الله الذی خلق سبع سموات و من الارض مثلهن؛ **انجام:** و اسئله ان یلقینا اکمل السعادة و اوفاها و اسبغها لباساً و اعفاها بمنه و کرمه و لطفه و صنعه انه جواد کریم.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: شنبه ۷ جمادی الاول ۷۱۵ق؛ جلد: مقوا با کناره و عطف تیماج، ۷۷ ص (۶۱–۱۳۷)، اندازه: ۱۶×۲۳سم [ف:۱/۳۳-۱۱۲]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۲۵۴/۵

آغاز: مسئلة الحساب یجب التصدیق به لان الحساب عبارة عن جمع متفرقات المقادیر و تعریف مبلغها و ما من انسان الا و له اعمال متفرقة نافعة و ضارة؛ **انجام:** فینبغی ان یشتغل بالطاعة و التقوی الذی هو سبب الفوز و النجاة و یجتنب المعاصی التی هی سبب الهلاک و لا یخوض فیما وراء ذلک اصلاً من اشتغل بما لا یعنیه فاته فیما یعنیه.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ تملک: محمد مهدی؛ کاغذ: شرقی، ۲۳گ (۹۴–۱۱۶)، ۱۵ سطر، اندازه: ۸×۱۷سم [ف:۳۸-۷۳۴]

● اجوبة المسائل / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-ul masā'il

فتال نیشابوری، محمد بن حسن، – ۵۰۸ قمری

fetāl-e neyšābūrī, mohammad-e-bn-e hasan (- 1115)

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۱۰۴/۵

خط: نسخ، کا: محمد بن احمد آل عصفور در ۱۲۵۰ق یا شیخ علی بن عباس کرزکانی بحرانی در ۱۲۷۰ق؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی، قطع: وزیری [میراث شهاب: س۸ش۲-۲۱]

● اجوبة المسائل / فقه / عربی

ajwibat-ul masā'il

بحرانی، علی بن سلیمان، – ۶۷۲ ؟ قمری

bahrānī, 'alī-ye-bn-e soleymān (- 1274)

پاسخ فتوایی است به برخی از مسائل فقهی در ابواب مختلف.

آغاز: س لو ترک المصلی رد السلام عامدا أو ناسیا أو جاهلا الجواب یأثم مع العمد و لا تبطل الصلاة علی الظاهر.

انجام: و کذا لو ظن سعة الوقت للفرضین فشرع فی الظهر ثم تبین الضیق فی الأثناء، الجواب یجب العدول الی العصر.

اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۴۱۹/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عبدالله بن یحیی بن عبدالله بن ناصر بن محمد بن ابطال، بی‌تا؛ مصحح، در پایان رساله تصحیحی از روی نسخه‌ای که بر مؤلف خوانده شده بود توسط ماجد بن یوسف بن عبدالمهدی به سال ۱۰۶۰ دیده می‌شود؛ جلد: روغنی ترنج و سرترنج دار با زمینه گل و بوته، ۱۰گ (۱۵۲ر–۱۶۲پ)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف:۲-۲۹۹]

● اجوبة المسائل = النکت / فلسفه / عربی

ajwibat-ul masā'il = an-nukat

نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد، ۵۹۷ – ۶۷۲ قمری

nasīr-od-dīn-e tūsī, mohammad ebn-e mohammad (1201 - 1274)

رساله مختصری در پاسخ به ۵۱ سؤال فلسفی و منطقی است بسیار لطیف و دقیق که در آغاز نسخه از تألیفات سلطان المحققین نصیر الملة و الدین معرفی شده است. چنین رساله‌ای گرچه در معرفی تالیفات خواجه نیامده ولی دو نسخه موجود در ایران تأمل بیشتر در آن را می‌طلبد. نسخه‌ای در نشریه (۴۸/۱۰) موجود است که آغاز آن با نسخه گلپایگانی همخوان است و به نصیرالدین کاشانی نسبت داده شده است بنابراین دور نیست انتساب این رساله به نصیرالدین طوسی اشتباه باشد.

آغاز: الاول المدعی لامؤثر فی وجود شیء من الاشیاء الا الله تعالی لانه لوکان لکان ممکن الوجود فلابد لهً من علة تامة فتلک اما نفسه أوجزءه أو خارج عنه

انجام: الحادیة و الخمسون و لتردف و النکات الخمسین بمغالطة بدیعة ... و لکن الجواب عنه بان یقال نحن لم نقل ان المجلی الی ثبوت عدم المدعی ... فلیتأمل لعله تظفر بحل آخر لهذه المغالطة فانها مطبوعة جدا آبیة الحل عسرة المنع و الله اعلم بالصواب

۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۸۷۹/۱۴-۳۵/۵۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۰گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف:۱-۹۳]

۲. اصفهان؛ روضاتی؛ شماره نسخه:بدون شماره
آغاز: الحمدلله الذی هدانا أدق النکات؛ **انجام:** برابر
بی‌کا، بی‌تا؛ نسخه‌ای از آن در ضمن مجموعه‌ای نزد سید محمدعلی روضاتی در اصفهان است که پس از آن حاشیة الدوانی علی النکت، پس از آن حاشیه بر این حاشیه، سپس رساله‌ای در حساب آمده است؛ تملک: فرهاد میرزا در ۱۲۹۰ و صدرالافاضل در ۱۳۳۲ [نسخه پژوهی:۱-۱۶۴]

● اجوبة المسائل = سئوال و جواب سید رکن الدین با خواجه نصیر / فلسفه / عربی

ajwibat-ul-masā'il = so'āl va javāb-e seyyed rokn-od-dīn ba xāje nasīr

نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد، ۵۹۷-۶۷۲ قمری
nasīr-od-dīn-e tūsī, mohammad ebn-e mohammad (1201 - 1274)

تاریخ تألیف: ۶۷۱ق
سید رکن‌الدین استرآبادی از شاگردان خواجه نصیرالدین طوسی و صاحب ترجمه فصول نصیریه خواجه به عربی، ۲۰ سؤال از خواجه کرده و این سؤال‌ها را با پاسخ‌های خواجه در این رساله گرد آورده بدین گونه که جواب هر سؤال را پس از ذکر متن سؤال یاد کرده است. خواجه در پایان پاسخ آخرین مسأله تاریخ آن را ۶۷۱ یاد کرده است. نوشته پایان مسائل از آن خواجه و دیباچه از آن استرآبادی است. سؤالات استرآبادی چنین است: ۱. دلیل احتیاج به تعلیم منطق؛ ۲. موضوع سالبه و موجبه؛ ۳. کمال مشترک؛ ۴. تلازم متصلتین؛ ۵. الممکنة تنعکس؛ ۶. ممکن و محال؛ ۷. شرطیة؛ ۸. آیا سالبه کلیه دائمه عکس می‌شود؛ ۹. آیا جوهر جنس است؛ ۱۰. جنس و فصل؛ ۱۱. هیولی و صورت؛ ۱۲. هیولی و صورت جسمیه؛ ۱۳. هیولی و صورت نوعیه؛ ۱۴. تلازم علت و معلول؛ ۱۵. تفاعل عناصر؛ ۱۶. زمان؛ ۱۷. حرکت و زمان؛ ۱۸. مکان؛ ۱۹. بقاء النفس؛ ۲۰. حدوث نفس و بطلان تناسخ.
آغاز: بسمله. قال مولانا السید رکن الدین الاسترآبادی رحمه الله کتبت الی حضرة المولی الاعظم سلطان المحققین نصیر الملة و الدین الطوسی قدس سره عدة مسائل لامرین احدهما للحل و الکشف عما هو الحق و الثانی لیکون خطه الشریف تذکرة عند العبد المخلص. قال المنطقیون فی سبب احتیاج الناس الی تعلم المنطق: ان العلوم تنقسم الی فطری و فکری و الفکری یکتسب من الفطری بالفکر و فی الفکر یقع الغلط لمناقضة شخص ما شخصا آخر
انجام: و اذا یسر الله تعالی فراغا یمکن ان اخوض معه فی هذه المسائل و فیما هو من قبلها او اهم منها بکلام یشتمل علی حال الشکوک الواردة علیهاان شاء الله و هو ولی التفیق و الیه المرجع و المآب
چاپ: به اهتمام عبدالله نورانی، در اجوبة المسائل النصیریة (تهران، پژهشگاه علوم انسانی: ۱۳۸۳)
[الذریعة ۸۳/۲ و۲۰۵/۵؛ دنا ۲۴۴/۱ (۵ نسخه)]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۳۰/۲۴
آغاز و انجام: برابر
کا: محمد میر حسین استرابادی، تا: ۱۰۵۸ق؛ در فهرست با عنوان «سؤال و جواب منطقی و فلسفی» آمده است؛ جلد: تیماجی قرمز، ۱۲ص (۱۳۱-۱۵۲)، قطع: رقعی مستطیل، اندازه: ۱۰/۵×۱۸/۵سم [ف:۹-۴۶۳]

۲. همدان؛ مدرسه غرب همدان؛ شماره نسخه:۱۱۸۷/۵۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ یا ۱۱؛ با سر لوح‌های زرین؛ کاغذ: اصفهانی نازک، ۸گ (پ۲۲۵-پ۲۳۳)، ۲۴ سطر (۱۰×۲۰)، اندازه: ۱۷×۲۷سم [رشت و همدان - ف: ۱۴۷۵]

۳. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۸۲۷/۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** یشتمل علی حل الشکوک الواردة علیها انشاء الله و هو ولی التوفیق و الله اعلم بالصواب و الیه المرجع و المآب
خط: شکسته نستعلیق و نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مهر: حاج سید سعید؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی لایه‌ای، ۱۶گ (۴۶-۶۲)، ۱۹-۱۰ سطر (۵×۱۳/۵)، اندازه: ۹/۵×۱۹/۵ [ف:۳-۱۱۲۱]

۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۶۸۱/۱۴
آغاز: برابر
خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد قاسم بن بهزاد، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: نوعی ترمه، جلد: میشن زرد سیر، ۴گ (۳۸پ-۴۲ر)، اندازه: ۱۶/۶×۲۵/۲سم [ف:۸-۲۵]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۲۸۰/۲۷
آغاز: اما بعد حمد واجب الوجود و مفیض الخیر و الجود فان العبد المخلص. (آغاز جواب:) المعنی الذی یراد ان یحکم علیه اما ان یوضع مطلقا؛ **انجام:** جواب: ما المراد من المنتفی قلنا الذی یقابل ثبوت المتناول للخارجی و العقلی و العرضی.
نامه استرآبادی و جواب خواجه موجود است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی با ترنج با زمینه مذهب با نقش گل مجدول، ۱ص (۵۳)، ۲۱-۳۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف:۳۸-۳۹۷]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۴۱۵/۵
آغاز: اما بعد حمد واجب الوجود و مفیض الخیر و الجود فان العبد المخلص الداعی لدولة المولی المعظم قدوة افاضل العرب و العجم؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، کا: عبدالکریم بن محمد حسینی طبسی کیلکی، بی‌تا؛ مصحح، در دو برگ پایانی یادداشتی فارسی در تقسیم هیلاجات و نام میرزا جعفر و یادداشتی که کتاب را از فرزندش محمد سعید دانسته؛ تملکی به سال ۱۳۲۷ق؛ جلد: تیماج سبز، ۱۰گ (۱۴۱پ-۱۵۱ر)، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۳×۲۴/۵ [ف:۲۰-۱۲]

۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۸۷۹/۲۱-۳۵/۵۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** و اهم منها بکلام یشتمل علی حال الشکوک الواردة علیها اشتغلت و عرضیة اعلیة و کتبه محرره منتصف محرم سنه احدی و سبعین و تسمایة

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای ۱۱گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف:۳-۱۳۲۴]

● اجوبة المسائل (سید حسن بن محمد بن شرف علوی) / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-ul masā'il (siyyid ḥasan ibn-i muḥammad ibn-i šaraf 'alawī)

نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد، ۵۹۷ - ۶۷۲ قمری

nasīr-od-dīn-e tūsī, mohammad ebn-e mohammad (1201 - 1274)

تبریز؛ قاضی طباطبائی؛ شماره نسخه:بدون شماره/۴

بی‌کا، بی تا [نشریه:۷-۵۲۱]

● اجوبة المسائل / فقه / عربی

ajwibat-ul masā'il

محقق حلی، جعفر بن حسن، ۶۰۲ - ۶۷۶ قمری

mohaqqeq-e hellī, ja'far-e-bn-e hasan (1206 - 1278)

پاسخ چند مسأله فقهی است که از سوی احمد بن محمد معروف به «ابن الصیاد حلی» از محقق حلی سؤال شد و ایشان به آنها پاسخ داده است. لازم به یادآوری است که در برخی نسخه‌ها این رساله به علت تقطیع، دو رساله مجزا پنداشته شده است که این‌گونه نیست و در واقع هر دو بخشی از یک رساله است.

چاپ: با تحقیق رضا استادی، ضمن مجموعة الرسائل التسع محقق حلی، ۱۳۱۴ق، انتشارات کتابخانه آیت الله مرعشی

[ریحانة الأدب: ۲۳۱/۵-۲۳۶ الرسائل التسع: قم، ۱۳۷۱شمسی، ۳۰۳-۳۲۴]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۹۲۳/۴۹

آغاز: ما انشأه العبد الفقیر ... قل لاهل العلوم و الفضل و الآداب جمعاً و قل لکل فقیه، خبرونا ماذا تقولون فیمن زوج ابناً له ببنت ابیه و له ابنة تزوجها حقاً اخوه من غیر ما تمویه؛ **انجام:** یبقی بعد ذلک مایة و مانیة دنانیر للموصی له السدس و هو ثمانیة عشر و یبقی تسعون للابوین سدساه لکل واحد خمسة عشر و یبقی ستون بین الابن و البنت ثلاثاً فیکون للابن اربعون عشرون.

خط: نسخ، کا: راشد بن محمد بن شاه ولی، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، در پایان رساله فایده‌ای در چند سطر آمده است؛ کاغذ: فرنگی ۲گ(۲۵۱پ-۲۵۲ر)،۱۴ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۰/۵سم [ف:۳۲-۷۸۰]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۹۲۳/۵۳

آغاز: اما بعد حمد الله علی ما اجزل من عطائه و اسبل من غطائه و اکمل اوصیائه و علی الطاهرین من عترته و ابنائه فانی مجیب عما سأل الامام الفاضل سدید الدین محمود بن الامام الکامل زین الدین الخواری؛ **انجام:** المسألة الثانیة و العشرون، الکافر اذا باشر الخمر بجسمه ثم صار خلاً أیکون طاهراً أم لا و اذا مزجت الخمر الخل ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱، افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ کاغذ:فرنگی، جلد: تیماج زرشکی با لبه برگردان، ۸گ (۲۷۲پ-۲۷۹ر)، ۲۳ سطر (۱۰/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱ [ف:۳۲-۷۸۳]

● اجوبة المسائل / فقه / عربی

ajwibat-ul masā'il

علامه حلی، حسن بن یوسف، ۶۴۸ - ۷۲۶ قمری

'allāme-ye hellī, hasan ebn-e yūsof (1251 - 1326)

چند مسأله فقهی که علامه حلی به آنها پاسخ گفته است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۶۲۱/۵

خط: نسخ، کا: محمد بن عبدالحسین آل حسینی نجفی، تا: ۱۰۵۰ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج زرد درون قهوه‌ای، ۲ص (۵۵-۵۶)، ۱۹ سطر (۶×۱۲/۵)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف:۹-۱۴۹۷]

● اجوبة المسائل = پرسش و پاسخ / فقه / عربی

ajwibat-ul-masā'il = porseš va pāsox

ابن تیمیه، احمد بن عبدالحلیم، ۶۶۱ - ۷۲۸ قمری

ebn-e taymīyye, ahmad ebn-e 'abd-ol-halīm (1263 - 1328)

شخصی به نام شیخ احمد السراج الفقیه در تاریخ ۱۴ جمادی الاول سال ۷۰۴ در مجلس ابن‌تیمیه حاضر می‌شود و از او در خصوص اعمال مردمان یکی از روستاهای پیرامون دمشق پرسش می‌کند که بعضی نماز می‌خوانند بعضی نمی‌خوانند و بعضی در نماز حرکت می‌کنند و ... و از ابن‌تیمیه تقاضای رساله و مکتوبی در این خصوص می‌نماید و او نیز رساله‌ای برای آن قوم و سایرین می‌نگارد. عنوان رساله دقیقا مشخص نشد.

آغاز: جزء فیه کتاب الشیخ ... الی بعض اهل البلاد الاسلامیة بما یقضیه الشریعة المحمدیة فی قضیة

انجام: و السلام علیکم و رحمة الله و برکاته و الحمد لله رب العالمین و صلی الله علی محمد النبی و آله و سلم تسلیما کثیرا

[الاعلام ۱۴۴/۱]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۲۸۰/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ کهن، کا: محمد بن احمد بن علی خطیب شافعی، تا: ۱۷ رمضان ۷۳۶ق؛ مصحح، احتمالا از روی نسخه حسین بن ابراهیم کتابت شده که بر آن نسخه دست‌خط ابن‌تیمیه که ظاهراً تایید بر صحت مطالب می‌باشد، بوده است؛ کاغذ: خان‌بالغ، ۵گ (۳۱-۳۵)، ۱۷ سطر، اندازه: ۹×۱۳/۵سم [ف:۲۸-۴۲۲]

● اجوبة المسائل / فقه / عربی

ajwibat-ul masā'il

ابن فهد حلی، احمد بن محمد، ۷۵۷؟ - ۸۴۱ قمری

ebn-e fahad-e hellī, ahmad ebn-e mohammad (1357 - 1438)

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۷۵۰/۳

آغاز: و هذه المسئلة و ما بعد ها من فوایده و هی مسئلة لو وجد من المیت ماعد الصدر هل تجب الصلوة علیه ام لا ... مسئلة فیها اطراف مفیدة اذا لمس المیت اما ان یلمس بحس من اللامس او العکس ففی الاول یجب الغسل و الغسل؛ **انجام:** و لو قطعت اعضاء المیت و تفرقت بعضها من بعض وجب تغسیل ل عضو مرتبا لجانب الایمن علی الایسر ... الا ان لا یتسمع الماء فتغسل احدهم ثم الاخر کذلک علی الاولی.

در فهرست با عنوان «استفتاء» آمده است؛ خط: نسخ کهن، بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۲۹ ربیع الاول ۸۲۲ق؛ کاغذ: سفید کهنه، جلد: مقوایی با عطف تیماجی، ۲ص (۳۰۱-۳۰۲)، ۲۰-۲۱ سطر، اندازه: ۱۴×۱۸سم [ف:۹-۱۲۵]

۲. مشهد؛ مدرسه باقریه؛ شماره نسخه:۳۱۱/۱

در فهرست با عنوان «إفادات أحمد بن فهد الحلی» آمده است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۷۲ق؛ کاغذ: سپاهانی، ۱۳ سطر، قطع: جیبی، اندازه: ۶/۵×۱۱سم [تراثنا:س۶ش۴-۹۲]

● اجوبة المسائل / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-ul masā'il

محقق کرکی، علی بن حسین، ۸۹۰ - ۹۴۰ قمری

mohaqqeq-e karakī, 'alī ebn-e hoseyn (1486 - 1534)

تاریخ تألیف: ۱۱ ربیع الثانی ۹۳۳ق؛ محل تالیف: نجف اشرف مسائلی است اکثراً در فقه و اصول که شیخ حسین بن مفلح صیمری از مؤلف پرسیده و مؤلف مستدلاً آنها را پاسخ داده است.

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۸۰۶/۱۴

آغاز: بسمله. مسائل چند که از شیخ علی بن عبدالعالی نورالله مرقده نقل کرده شد تا واضح باشد. و لو اذن الحلم اعطاء حصة الامام الی السادات کیف یعطی الماذون جواب. انما یعطیها؛ **انجام:** فیما لایعرفه لیلا یفرط مما لایجوز له. منقول من الشیخ ابراهیم سلمه الله

بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن یشمی لایی، ۳گ (۱۰۴ر-۱۰۷ر)، اندازه: ۱۳/۳×۱۹/۱سم [ف:۹-۵۲]

۲. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۳۰۱/۱۴

آغاز: بسمله صورة الفتاوی من الشیخ الفهامة لعلامة قدوة المتاخرین ... فیما لو ادعی زید علی ورثة عمرو بان الدار المعینة؛ **انجام:** هل یجزیه حجه ام لا یجزیه؟ و الله اعلم.

خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، تا: با تاریخ شنبه ۵ رجب ۱۰۶۹ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج لایه‌ای سبز ضربی‌دار، ۱۱گ (۱۳۴-۱۴۵)، ۲۱ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۹/۵سم [ف: ۲۵۴]

۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۸۳۸/۱

آغاز: هذه المسائل أرسلها ... مسألة هل یجب الفوریة فی بذل الاجنبی لو قال طلق زوجتک وعلی ألف؛ **انجام:** بالاعراض عنه وعدم الالتفات إلیه والله سبحانه وتعالی اعلم بحقایق احکامه وله الحمد.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۷۱ق؛ محشی، در چند برگ اول یادداشتی از «فضلعلی» در شروع تحصیل وی به سال ۱۱۳۸ و چند دعای متفرقه و چند مسأله فقهی با جواب آنها؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۵گ (۵پ-۲۰ر)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [محدث ارموی مخ:۱-۴۷]

● اجوبة المسائل = پاسخهای کرکی / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-ul masā'il = pāsox-hā-ye karakī

محقق کرکی، علی بن حسین، ۸۹۰ - ۹۴۰ قمری

mohaqqeq-e karakī, 'alī ebn-e hoseyn (1486 - 1534)

پاسخ به یازده پرسش دانشمندی است که پاره‌ای از سخنان او هم آمده و نخستین آنها در منطق و دومی در کلام و سومی تا یازدهمی در فقه می‌باشد. در مسأله دوازدهم در این باب بحث می‌شود که کارهای خداوند بی‌غرض نیست. این رساله غیر از «جواب مسائل» محقق کرکی است که در فهرست طوس (۳۶:۲ و ۳۷ ش ۱۲۳ و ۱۲۴- ذریعه ۲۲۹:۵) شناسانده شده است. در آن از نگارندگان «ایضاح» و «کنز» سخنانی آمده و از محقق شریف «قدس سره» نام برده شده است این پاسخ‌ها هم روی سبک و قرینه‌ها که در نسخه ما هست باید از همان کرکی باشد.

آغاز: بسمله. و به نستعین. الحمدلله الذی یحق الحق بکلماته و هو بحق الحمد حقیق ... و بعد فقد وردت علی فی المحرم ... سنة تسع و عشرین و تسعمائة مسائل جلیلة... صادرة عن السادة ... العلماء ... فاقتفیت الاشارة و ان کنت حال الورود فی ابرد الاماکن وسط الشتاء علی اعلی شواهق الجبال المعانقة اعناق السماء مقتفیا بین الثلج آثار اقدام الصید.

انجام: فاذا ارتفع النقض بقی الحکم صحیحا مؤیدا بالنقل و الحمدلله رب العالمین

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۷۲/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ دارای حواشی با نشان «منه خلد ظله»، یکبار با نسخه خود مؤلف که برای خزانه امیر مؤمنان فرستاده بود و بار دیگر با نسخه مصحح در نجف مقابله شده؛ مهر: «صراط علی حق نمسکه. عبده احمد»؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج سبز تازه، ۲۰گ (۱پ-۲۰ر)، ۱۸ سطر (۸×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف:۵-۱۸۰۷]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۶۲/۱عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف:۴-۳۱۹]

● **اجوبة المسائل** / اصول فقه / عربی

ajwibat-ul masā'il

عاملی، حسن بن زین الدین، ۹۵۹ - ۱۰۱۱ قمری

'āmelī, hasan ebn-e zayn-od-dīn (1552 - 1603)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۶۱۶/۳

آغاز: الحمد لله رب العالمین ... و سلامه علیک ایها المولی الاجل الفاضل و السید السعید الماجد و رحمته و برکاته و بعد فقد نظرت فی المسائل التی ارسلتها واجبت التماسک لتحقیق اجوبتها و تفصیلها؛ **انجام:** هذا ارادة الاصلاح و دلالة علی انهم لا یفعلون و قال یوست ارادة الاصلاح

خط: نستعلیق، کا: عبدالله بن حاجی حسین سمنانی، تا: چهارشنبه ۲ شوال ۱۰۲۰ق، جا: مدینه منوره؛ جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی ساده، ۴گ (۷۴پ-۷۸)، اندازه: ۱۳/۹×۲۰/۲سم [مختصر - ف: ۲۸]

● **اجوبة المسائل** / فقه / عربی

ajwibat-ul masā'il

سبط الشهید، محمد بن حسن، ۹۸۰ - ۱۰۳۰ قمری

sebt-oš-šahīd, mohammad ebn-e hasan (1573 - 1621)

بیست و شش پرسش همراه با پاسخ آنهاست. آن‌گونه که در آغاز آمده از مولانا سید شمس الدین محمد بن ابی الحسن (سبط) شهید ثانی است. اگر مراد همان سبط شهید ثانی باشد که نامش ابوجعفر شیخ محمد بن حسن بن شهید ثانی است و متوفی ۱۰۳۰ق در مکه مکرمه و مدفون در جوار قبر حضرت خدیجه، وی فرزند ارجمند صاحب معالم و سبط شهید می‌باشد(؟). با عناوین «ما یقول سیدنا و مولانا دام مجده - ادام الله ظله العالی». آخرین سؤال پرسشی است که مرحوم شهید ثانی از محل شهادتش خبر داده و پاسخ شنیده است.

آغاز: الحمدلله و صلی الله علی سیدنا محمد و آله السلام الهاماً للصواب الظاهر قبول قول الوکیل فیما تحت یده

انجام: و ذلک ما کشف لنفسه الزکی حشره الله مع ائمه الطاهرین.

مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۱۵۸/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ در برگ الحاقی آخر نسخه قطعه‌ای به عربی در بیست بیت از سید محمد مهدی طباطبائی ملقب به بحرالعلوم؛ کاغذ: فستقی، جلد: تیماج لایه‌ای مشکی فرسوده، ۱۵ سطر (۷×۱۲) [ف: ۱۴۵]

● **اجوبة المسائل** / فقه / عربی

ajwibat-ul masā'il

شیخ بهائی، محمد بن حسین، ۹۵۳ - ۱۰۳۰ قمری

šeyx-e bahā'ī, mohammad ebn-e hoseyn (1547 - 1621)

[کتاب‌شناسی شیخ بهائی ۱۱۱-۱۱۸]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۸۷۱/۲۰

آغاز: سؤالاتی که از شیخ بهائی مرحوم کردند و ایشان جواب دادند. المدیون الذی دینه متغرق و مستوعب لا مواله لوافر المال للغیر؛ **انجام:** والجمل مبینا و تحقیق ذلک کله فی اصول الفقه من کنزالعرفان.

خط: نستعلیق، کا: محمد حسن بن محمد علی مازندرانی بارفروشی، تا: با تاریخ ۱۲۵۳ق؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: گالینگور سبز عطف و گوشه‌ها میشن قهوه‌ای، ۲ص (۲۷۴-۲۷۵)، اندازه: ۱۹/۳×۲۲/۸سم [ف:۲۹/۱-۱۹۷]

● **اجوبة المسائل = جواب مسائل بعض الخلان** / فلسفه / عربی

ajwibat-ul masā'il = jawāb-u masā'il-i ba'ḍ-il xullān

صدرالدین شیرازی، محمد بن ابراهیم، ۹۷۹ - ۱۰۵۰ قمری

sadr-od-dīn-e šīrāzī, mohammad ebn-e ebrāhīm (1572 - 1641)

این پاسخ و پرسش نامه از آثار ارزنده ملا صدر است که در یادنامه ملا صدرا و در دیگر مراجع در ضمن آثار او یاد نشده است. مؤلف در جواب پنج پرسش شاگرد و یا یکی از دوستانش که از محضر او استفاده برده و ملاصدرا نیز در پاسخ او را دوست خود خوانده و در دیباجه این نامه از او با احترام فراوان یاد کرده، این رساله را نگاشته است. جواب‌ها نسبتاً مفصل با رد و ایراد فراوان است. صدر المتالهین در این پاسخ‌نامه از «تلویحات» و «حکمة الاشراق» شیخ اشراق، و «شفاء» شیخ الرئیس و «روضة الجنان» (ظاهراً همان «روض الجنان» ابوالحسن

بن احمد ابیوردی (-۹۶۶ق)) و «ایماضات» میرداماد و از محقق دوانی و از سید المدققین (مراد سید صدر دشتکی است) یاد کرده است.
وی در آغاز مسأله را می‌آورد و سپس پاسخ آن را زیر عنوان «الجواب» می‌نویسد. سؤالات از این قرار اند: ۱. درباره اختیار و مشیت الهی و این‌که شرط است در مشیت علم مقدم بر ایجاد و این‌که شیخ اشراق که وجود علم مقدم را قائل نیست درباره شرط مزبور چه می‌گوید؛ ۲. درباره این‌که ابن قاعده متفق علیها که «جوهر، ذاتی اجناس مادون خود است» مستلزم ترکیب مجردات است در خارج و نیز مستلزم ترکب هیولی است از ماده و صورت؛ ۳. درباره شبهه‌ای که صاحب روضة الجنان (روض الجنان) بر یکی از ادله اثبات هیولی وارد ساخته؛ ۴. شبهه‌ای که خلاصه آن اثبات ماده است برای اعراض؛ ۵. اگر حیثیات مکثر اند لازم آید که شخصی مانند زید نیز کلی باشد زیرا حیثیات متعدد دارد. در پاسخ سؤال سوم از شرح خود بر هدایه یاد و سخن خود را از آن کتاب نقل کرده است.
آغاز: وصل الی کتاب من اعزالاخوان الالهیین و اشرف ذوی القرابة الروحانیین مشتملا علی نفایس عرائس اللطف و الکرم مملوا من زواهر جواهر ... و اما المسائل الجلیلة التی طلب الکشف عنها
انجام: یصیر المادة ضروریة، ولکن لیست هی بعینها التی کانت اولا. هذا ما تیسر لنا فی کشف هذه المسائل و الابانة عنها من المقال عن توزع البال و اختلال الاحوال فعلیک یا حبیبی وفقک الله ... و کتب هذه الالفاظ بیده الجانیه الفانیة مؤلفه الفقیر الی رحمة الله الملک القدیم محمد المشتهر بصدر بن ابراهیم اوتی کتابها بیمینیهما.
چاپ: به تحقیق سید جلال الدین آشتیانی، در رسائل فلسفی (قم، دفتر تبلیغات اسلامی: ۱۳۶۲)
[دنا ۲۴۵/۱ (۳ نسخه)]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۲۲۲/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** والله ولی الجود و الافاضل، و صلی الله علی نبیه المفضل و آله خیر آل، و کتب هذه الالفاظ بیده ... مؤلفه ... محمد المشتهر بصدر بن ابراهیم و کتبه العبد محمد باقر بن زین العابدین فی بلدة قزوین (جمادی الثانی ۱۰۳۴) فی دار الاخ ... مولانا محمد شریف و الولد الاعز موسی بیگ بن حسینعلی بیگ
خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد باقر بن زین العابدین، تا: جمادی الثانی ۱۰۳۴ق، جا: قزوین؛ جلد: میشن تریاکی، ۱۲گ (۱۷پ-۲۹ر)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۲/۶×۱۹/۸سم [ف:۹-۲۷۷]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۱۹/۱۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ تحریری، بی‌کا، قرن ۱۳؛ کاغذ: نازک اصفهانی، جلد: تیماج قرمز سیر، ۱۳ص (۳۰۸-۳۲۱)، قطع: خشتی، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف:۹-۲۵۸]
قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۹۰۹/۱۲
نسخه اصل: مجلس شورا، ش ۱۷۲۰ (تذکر: در فهرست این شماره آمده است اما عکس حاضر مطابق با نسخه ش ۱۷۱۹ مجلس است) [عکسی ف:۳-۱۱۵]

● اجوبة المسائل / فقه / فارسی

ajwibat-ul masā'il

رفیعا، محمد بن حیدر، ۹۹۷ - ۱۰۸۰ ؟ قمری

rafī'ā, mohammad-e-bn-e heydar (1589 - 1670)

رساله‌ای فتوایی است با عناوین «مسأله - جواب»، در مسائل ابواب طهارت و صلوة که سید محمد مهدی بن سید رضا حسینی از امیر رفیع الدین محمد طباطبائی نائینی پرسیده و آن را به رشته تحریر درآورده و بر آن مقدمه‌ای نگاشته است. تعداد ۱۳۰ سؤال درباره احکام طهارت، ۱۷۱ سؤال درباره احکام نماز و یک سؤال درباره نیت روزه، جمع آنها ۳۰۳ مسأله است که سائل آنها را به روش ابواب فقهی تنظیم کرده است.
آغاز: فاتحه مسائل فقه ایمانی دیباچه رسائل علوم خدا دانی حمد عالمیست که هیچیک از انبیا که حلال مشکلات ما سوی اند و کروبیان ملاء اعلا که مرخص بسوال و مقرر بجواب مولااند پرده از جمال شاهد کنه معرفتش نگشوده
انجام: قصد اجتناب از آن بکند

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۷۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۱۴ق؛ واقف: محمد مهدی عماد فهرستی، تاریخ وقف: تیر ۱۳۱۰؛ کاغذ: الوان، جلد: ترمه، ۸۴ص، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف:۲۰-۱۶]
۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۷۰۷/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی ضربی مقوایی، ۵۱گ (۳۱۳پ-۳۶۳ر)، ۱۷و ۱۵سطر (۹×۲۰)، اندازه: ۱۳×۲۴سم [ف:۸-۲۵۴]

● اجوبة المسائل / فقه / عربی

ajwibat-ul masā'il

شرفی، یحیی بن احمد، - ۱۰۸۹ قمری

šarafī, yahyā ben ahmad (- 1678)

در پاسخ به سؤالاتی است که از مؤلف در موضوعات مختلف شده است. شاید همان باشد که در «اعلام المؤلفین الزیدیة» (ص ۷۰۵) معرفی شده است.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۶۰۳/۶

آغاز: السؤال الاول فیمن قال: لله علی أن أقرأ فی کل لیلة الی روح النبی صلی الله علیه و علی آله
نسخه اصل: کتابخانه واتیکان، رم ۱۱۳۰؛ خط: نسخ نازیبا، کا: احمد بن محمد بن احمد بن علی بن یحیی بن محمد، تا: رجب ۱۰۷۳ق؛ ۵ص (۵۸۰-۵۸۴) [عکسی ف: ۵-۱۱]

● **اجوبة المسائل** / فقه – فارسی
ajwibat-ul masā'il
محقق سبزواری، محمد باقر بن محمد مؤمن، ۱۰۱۷ - ۱۰۹۰ قمری
mohaqqeq-e sabzevārī, mohammad bāqer-e-bn-e mohammad mo'men (1609 - 1679)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۴۴۰
آغاز: بسمله مسئله اگر در حال نماز کردن ... شخصی بسیار صلوات بر حضرت پیغمبر بفرستد؛ **انجام:** نقل من خط مجتهد الزمان مولانا محمد باقر خراسانی
خط: نستعلیق خفی، بی‌کا، بی‌تا؛ ضمیمه نسخه ش ۷۰۵۵؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا با رویه پارچه، ۱۷ سطر (۶×۱۱/۵)، قطع: رقعی، اندازه: ۹/۲×۱۶/۲سم [رایانه]

● **اجوبة المسائل** / حدیث / عربی
ajwibat-ul masā'il
حر عاملی، محمد بن حسن، ۱۰۳۳ - ۱۱۰۴ قمری
horr-e 'āmelī, mohammad ebn-e hasan (1624 - 1693)
نسخه اول پاسخ چند پرسش در خصوص اختلاف نظر محدثان و اختلاف احادیث است که از مؤلف سوال شده، نام رساله در منابع موجود یافت نشد. برای نسخه دوم گزارشی وجود ندارد.
[ریحانة الادب ۳۲/۲]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۹۸۵/۱۷
آغاز: بسمله، اذا کان الاختلاف بین العلماء بسبب اختلاف الاحادیث من خص فیه و لاینافی العدالة فلای شیء تذمون اهل التقوی و تلعنونهم و فیهم من العلماء مثل مولانا محسن الکاشی و محمد تقی المجلسی مع کمال تتبعها فی الاحادیث؛ **انجام:** ورد الاحادیث بغیر سبب یعتد به و الاختلاف فی الجملة من هذا القبیل ینقسم الی القسمین المذکورین و بعد تحقق العدالة اذا لم یتحقق الفسق لا یحکم بالفسق
خط: نسخ، بی‌کا، تا: حدود قرن ۱۳؛ کاغذ: شرقی، ۳گ (۱۹۲پ-۱۹۴پ)، ۲۸ سطر، اندازه: ۶/۵×۱۴سم [ف:۳۷-۶۶۵]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۷۱۹
آغاز: بسمله ما یقول شیخنا دامت افاداته و زادت اذا سبی منفردا او مع ابویه؛ **انجام:** نوع من الانواع غیر هذین النوعین کما یعلم بالتبع و الله اعلم.
خط: نسخ جلی خوش، کا: محمد ابراهیم بن محمد اسماعیل اصهبانی، تا: ۱۱۲۶ق؛ ضمیمه نسخه ش ۱۶۸۸۴؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج دارای فرسودگی، ۹گ، ۱۸ سطر (۸×۱۳/۵)، قطع: رقعی، اندازه: ۱۲/۴×۱۹/۳سم [رایانه]

● **اجوبة المسائل** / فقه / فارسی
ajwibat-ul masā'il
مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی، ۱۰۳۷ - ۱۱۱۰ قمری
majlesī, mohammad bāqer ebn-e mohammad taqī (1628 - 1699)
سؤال و جواب‌های متفرقه‌ای است در ابواب مختلف فقهی که مرحوم مجلسی بدانها پاسخ گفته است.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۰۷۷/۶
آغاز: مسائلی که از جناب فضائل مآب ... سؤال اگر کسی الله اکبر بگوید به قصد دخول در نماز بدون آنکه قصد کند در دل خود که فلان نماز واجبست یا مستحب؛ **انجام:** جواب مشهور آنست که از منقولات ربع می‌برد و از عبارت و اشجار قیمت ربع را میبرد و از عین آنها نمی برد و از اراضی نه عین می‌برد و نه قیمت.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ و ۱۳؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی، ۸گ (۵۸پ-۶۵پ)، اندازه: ۹/۵×۱۵/۵سم [محدث ارموی مخ:۱-۴۵]

● **أجوبة المسائل** / پاسخ پرسش‌ها / عربی
'ajwabat-ul-masā'il
شرفی، حسین بن ناصر، - ۱۱۱۱ قمری
šarafī, hoseyn ebn-e nāser (- 1700)
جواب سؤالاتی است که هادی بن احمد جلال (-۱۰۷۹) از مؤلف پرسیده و وی بدانها پاسخ گفته است

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۶۰۳/۷
آغاز: الاصیل بخطاب الوضع محکوم بفضله لحصول شرط النظر و وقوع الفائدة لمعرفة اصله
نسخه اصل: کتابخانه واتیکان، رم ۱۱۳۰؛ خط: نسخ نازیبا، کا: احمد بن محمد بن احمد بن علی بن یحیی بن محمد، تا: ۱۰۷۳ق، افتادگی: آغاز؛ ۷۳ص (۵۸۵-۶۵۷) [ف:۵-۱۲]

● **اجوبة المسائل** / پاسخ پرسش‌ها / عربی
ajwibat-ul masā'il
بحرانی، سلیمان بن عبدالله، ۱۰۷۵؟ - ۱۱۲۱ قمری

bahrānī, soleymān ebn-e ‘abd-ol-lāh (1665 - 1710)
سؤالات بسیاری برای مؤلف فرستاده شده بود که مؤلف به دلیل کار زیاد و مریضی فرصت پاسخگویی به آنها را نداشته، لذا در این مجموعه جواب چهار سؤال را داده است.
آغاز: الحمد لله ... و بعد فقد وردت الاسئلة الدقیقة فی ضمن العبارات الرشیفة فی وقت تشویش الخاطر.
انجام: والمرجو منکم دام فضلکم النظر بعین الانصاف و الاغضاء و تلقی ما رقمناه بالرضا.

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۱۴۵/۳
آغاز: الحمدالله الموجد بقدرته حقایق المعدومات و المبدع بلطفه نظام الموجودات و الصلاة علی؛ **انجام:** و أفضل الطاعات عند رب السموات و السلام علیکم و رحمةالله و برکاته.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح؛ ۴گ (۸۸پ-۹۲ر)، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [محدث ارموی مخ:۱-۴۴]
۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۱۴۵/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد بن سعید بن محمد بن عبدالله مقابی بحرانی نزیل خط از جزایر بحرین، تا: پنج‌شنبه ۱۶ شوال ۱۱۴۲ق، به امر سید محمد بن شرف الدین؛ محشی، مصحح، توسط کاتب به اتفاق سید محمد بن شرف بن ابراهیم بن یحیی خندید خطی قطیفی بلادی با نسخه مؤلف مقابله شده؛ ۱۴گ (۹۲ر-۱۰۶پ)، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [محدث ارموی مخ:۱-۴۳]
۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۳۵۸/۲
آغاز: بسمله هذا سؤال العالم الامجد ... ما یقول رکن الشیعة؛ **انجام:** فقد کثرت فیه الاقوال و لم نقف علی.
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول، ۷۴ص (۲۰-۹۳)، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف:۳۲-۳۴۰]

● **اجوبة المسائل** / اصول فقه / عربی

ajwibat-ul masā’il
جزایری، عبدالله بن نورالدین، ۱۱۱۲ - ۱۱۷۳ قمری
jazāyerī, ‘abd-ol-lāh ebn-e nūr-od-dīn (1701-1760)

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۲۹۹
آغاز: بسمله هذه مسائل عدیدة منتخبة من اربعین مسئلة سئلها المولی الاحد الحو یزاوی عن السید السند السید؛ **انجام:** بکل سبب علی وجه المرضاة و المعاطاة و یحصل الملک بذلک کما صرح به علما ثنا رضوان الله علیهم و الله العالم.
خط: نسخ جلی، کا: اسدالله انصاری، تا: ۱۲۸۵ق؛ ضمیمه نسخه ش ۱۵۷۰۹؛ کاغذ: الوان، جلد: کالینگور مجدول با اشکال الوان، ۱۵ سطر (۸/۷×۱۵)، قطع: وزیری، اندازه: ۱۶/۵×۲۱/۵سم [رایانه]

● **اجوبة المسائل** / فقه / عربی

ajwibat-ul masā’il
ماحوزی، حسین بن محمد، - ۱۱۸۱ قمری
māhozī, hoseyn ebn-e mohammad (- 1768)
پاسخ به سی سؤال فقهی است که یکی از مقلدان از ایشان پرسیده است: ۱. هل یجوز النکس فی المسح و العکس فی الرجلین ام لا ؟؛ ۲. هل ینجس الماء القلیل بالملاقات ام لا؟؛ ... ۱۳. هل یجوز للامامیة التزویج بالمخالف و بالعکس دائماً او منقطعاً ام لا و لو تزوجت به عالمة بالحکم او جاهلة هل تحتاج الی طلاق او استبراء منه ام لا؟؛ ... ۲۱. هل حکم عصیر التمری و الزبیبی فی جمیع احواله کالعنبی ام لا؟؛ ... ۲۹. هل تحلل المرأة بوطی المحرم او بمحلل شرط علیه مرة او مرتین سواء کان الشرط فی اصل العقد او خارجه ام لا ؟

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۴۶۱
آغاز: بسمله بل المرجو و المسؤول من الشیخ العلامه الفهامة وحید عصره و فرید دهره؛ **انجام:** سواء کان اقل مما انفقه او ازید او مساویاً ... حامداً مصلیاً مسلماً.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۲۹ق؛ واگذاری سازمان حج و اوقاف در آبان ۱۳۶۹؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، ۵ص، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف:۲۰-۱۶]

● **اجوبة المسائل** / فقه / عربی

ajwibat-ul masā’il
بحرانی، یوسف بن احمد، ۱۱۰۷ - ۱۱۸۶ قمری
bahrānī, yūsef ebn-e ahmad (1696 - 1773)
پاسخ سؤالاتی است در ابواب مختلف فقهی و در آن به کتاب‌های دیگر خود نظیر «الدرر النجفیة» حواله داده است.

۱. یزد؛ سریزدی؛ شماره نسخه:۲۹۱
آغاز: فیه اولاً جائزة لکن اللازم باطل فالملزوم کذلک لأن الوقت الاول من شرائط وجود ذلک الشخص و تشخصاته؛ **انجام:** و هو انه عبارة عن اعادة المعدوم من انه لا یعقل اعادة المعدوم إذلو کانت جائزة لکان اعادة الوقت الذی حدث
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، برخی از برگ‌ها جابه‌جا شده است؛ جلد: تیماج مشکی ضربی، ۲۴۸گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف:۱-۲۳۰]
۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۰۷۱
آغاز: علی الضربه الواحده فی بیان؛ **انجام:** ذلک بالادلتین و انه لا ... الجهر ... و الله سبحانه اعلم
خط: نسخ، کا: بحرانی، یوسف بن علی، تا: ۱۱۱۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، ۱۷ سطر (۱۱×۱۷) [رایانه]

● **اجوبة المسائل** / پاسخ پرسش‌ها / فارسی
ajvebat-ol masā'el
وحید بهبهانی، محمد باقر بن محمد اکمل، ۱۱۱۸ - ۱۲۰۵ قمری
vahīd-e behbahānī, mohammad bāqer ebn-e mohammad akmal (1707 - 1791)
پاسخ‌های فتوایی است به چند پرسش که از او شده است.

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۰۷۷/۵
آغاز: مسائلی که از خدمت عالیجناب ... سؤال عدالتی که در شهود و امام جماعت معتبر است کدامست. جواب عدالت نزد فقیر حسن ظاهر است؛ **انجام:** با خود گفتم که نشر آنها نمی‌شود مگر در جوار حضرت امام حسین علیه السلام و فی الوامع چنان شد.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ (در حیات مؤلف)؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی، ۳۳گ (۲۵پ-۵۸ر)، اندازه: ۹/۵×۱۵/۵سم [محدث ارموی مخ:۱-۴۷]
۲. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه:۱۰۸/۱ - ج
آغاز: بسمله. و به نستعین. مسایلی که بزرگان و علمایان و دانایان شیعه اثنا عشریه که نام بعضی از آنها در اول سؤال مسئله درج است تحقیق آن را از خدمت ... مولانا محمد باقر ابن ... مولانا محمد اکمل اصفهانی ... بهبهانی ادام الله ایام افاداته نمودند و آنجناب فتوی دادند و این حقیر ... محمد بن عبدالله الحسینی القمی از روی بیاض شاگرد رشید آن جناب ملا محمد حسین بن ملا عبدالوهاب خراسانی جمع نموده و از نظر ... ان جناب گذرانیده. س ملا ابراهیم کزازی: س عدالتی که در شهود و امام جماعت معتبر است کدام معنی از او است ج عدالت نزد حقیر حسن ظاهر است؛ **انجام:** ج: ظاهرا طریقه فقها آنست که بگفته عمرو عمل نماید. و الله یعلم
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ دنباله آن باید همان باشد که در متن و هامش ص ۳۹۵ و ۳۹۶ آمده است، تاریخ آن در ص ۳۹۵ چنین است: ۲ صفر ۱۲۷۰، ولی با شماره دوم (با تاریخ ۱۲۱۹) به یک خط است، پس یا این تاریخ درست نیست یا این دنباله به خط دیگری است؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج حنایی مقوایی، ۱۹۸ص (۱-۶۴ متن و هامش)، ۲۴ سطر (۶/۵×۱۳)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱/۵سم [ف: ۳۵۰]

● **اجوبة المسائل** / فقه / فارسی
ajvebat-ol masā'el
سرایانی، محمد حسین بن عبدالوهاب، - ۱۲۰۶ قمری
sarāyānī, mohammad hoseyn-e-bn-e ‘abd-ol-vahhāb (-1792)
مؤلف که شاگرد وحید بهبهانی است پاسخ‌هایی را که استادش به پرسش‌های فقهی داده بود در این رساله در یک «مقدمه» و چند «کتاب» و هر کدام در چند «فصل» گرد آورده است. با نقل سجل خود بهبهانی در تایید این رساله عملیه و نامه کوتاهی از او به همین شاگرد و اجازه او که در روز شنبه دهه نخستین ماه سوم ۱۱۸۸ پاک‌نویس شده است.
آغاز: الحمد لله الذی ارسل لعباده الشرایع و الاحکام و جعل خزانها و اربابها رسوله و اهل بیته
انجام: سؤال آیا دروغ بخوش طبعی جایز است یا نه؟ جواب جایز نیست و الله اعلم

۱. مشهد؛ رجائی مغزی (کتابخانه)؛ شماره نسخه:بدون شماره
آغاز و انجام: برابر
کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ تملک: مظفر علی صادق لاهوری در ۱۲۰۰ [تراثنا:س۱۳ش۱-۱۲۵]
۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۱۰۲
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف (گویا)، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی لایی، ۹۵گ، ۱۶ سطر (۱۰/۵×۱۴)، قطع: ربعی، اندازه: ۱۴/۵×۱۹سم [ف:۱۶-۴۵۵]
۳. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه:۱۱۴/۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** آخرهم بدعوات واقیات آن ملاذی اختتام پذیرد و الحمدلله علی اختتام هذه العجاله
ترتیب از محمد حسین بن عبدالوهاب سرایانی تونی خراسانی؛ خط: نسخ، کا: حسین بن علی اکبر، تا: ۱۱۹۹ق؛ ۴۰ص (۸۹-۱۲۸)، ۲۱ سطر [ف: ۲۳۴]
۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۶۲۲
خط: نسخ، کا: یعقوب بن ابراهیم نوری، تا: شوال ۱۲۰۰ق؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، ۱۱۸گ، ۱۳سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف:۸-۲۰۸]
۵. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۵۵۶/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: علی بن محمد آشتیانی، تا: ۸ شعبان ۱۲۰۹ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۰۸گ (۹پ-۱۱۷پ)، ۱۲ سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف:۲-۱۸۶]

● **اجوبة المسائل** / فقه / عربی و فارسی
ajwibat-ul masā'il
میرزای قمی، ابوالقاسم بن محمد حسن، ۱۱۵۱ - ۱۲۳۱ قمری
mīrzā-ye qomī, ab-ol-qāsem ebn-e mohammad hasan (1739 - 1816)

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۴۶۲
آغاز: سئوال در اخبار کثیره وارد شده است که قرآن ثقل اکبر

است؛ **انجام:** فی النهار فظهرلمن اللقول قول قدماء الاصحاب و الله العالم.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: شکری، جلد: تیماج [رایانه]

۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۴۷۷

آغاز: مسأله اظهر آنست که مرتد بعد از توبه صحیحه بدن او پاک می‌شود و عبادات او صحیح و معاملات او جایز؛ **انجام:** اگر باذن صاحب خانه داخل شود صاحب خانه ضامن است و اگر بی اذن داخل شده ضامن نیست.
ظاهراً همان «جامع الشتات» باشد، نسخه حاضر از کتاب قصاص تا پایان دیات را داراست؛ خط: نستعلیق، کا: ضیاءالدین ابواحمد حسین بن حسن گلپایگانی، تا: دوشنبه ۲۳ محرم ۱۲۹۰ق، جا: دوایجان ملایر؛ مصحح؛ جلد: کاغذی، ۴۸گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۱/۵سم [محدث ارموی مخ:۱-۴۱]

● **اجوبة المسائل** / پاسخ پرسش‌ها / فارسی
ajwibat-ul masā'il

میرزای قمی، ابوالقاسم بن محمد حسن، ۱۱۵۱ - ۱۲۳۱ قمری
mīrzā-ye qomī, ab-ol-qāsem ebn-e mohammad hasan (1739 - 1816)

پاسخ چند سؤال درباره مسائل اصولی، فقهی و کلامی است.
[موسوعة مؤلفی الامامیة ۵۱۶/۲]

کاشان؛ جعفری؛ شماره نسخه:۷۶/۲

آغاز: سؤال: مجتهد جامع الشرایط را در چه مسئله باید تقلید کرد، آیا در اصول دین میتوان کرد یا نه و ضروری دین کدام است و مخالف آن کیست؟ جواب: در اصل اختیار دین از اقرار بصانع و یگانگی؛ **انجام:** و در عداله همین قدر بس است که مجتنب از کبائر باشد و اصرار بر صغائر نکند در ظاهر حال و در بند سترپوشی عیب خود باشد و از اهل بلد و محله او هرگاه سؤال کنی از احوال او بگویند که ما بغیر خوبی از او چیزی ندیده ایم، والله العالم.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۹ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای با عطف گالینگور مجدول، ۱۳گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف:]

● **اجوبة المسائل** / پاسخ پرسش‌ها / فارسی
ajwibat-ul masā'il

بهبهانی، احمد بن محمد علی، ۱۱۹۱ - ۱۲۳۵ ؟ قمری
behbahānī, ahmad ebn-e mohammad 'alī (1777 - 1820)
تاریخ تألیف: شعبان ۱۲۲۱ق؛ محل تألیف: مرشد آباد

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۷۰۱/۳

آغاز: بسمله احمدالله علی ما انعم و اصلی علی سید العرب و العجم؛ **انجام:** چون خواهر مادر او میشود والله العالم تمت اجوبة المسائل الواقعة فی بلدة مرشد آباد علی ید مؤلفها الجانی فی شهر شعبان المعظم فی شهور سنة ۱۲۲۱ من هجرة النبویة.
خط: نستعلیق زشت، بی‌کا، تا: ۱۲۹۸ق؛ کاغذ: حنائی، جلد: مقوا ۷گ (۱۳-۲۰)، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۳سم [ف:۱۲-۳۶۰]

● **اجوبة المسائل** / پاسخ پرسش‌ها / عربی
ajwibat-ul masā'il

احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری
ahsā'ī, ahmad ebn-e zeyn-od-dīn (1753 - 1826)

مؤلف در این رساله، ابتدا خوابی که دیده است تعریف می‌کند و آن‌گاه پاسخ پنج سؤال را می‌دهد که عبارت است: ۱. آیا جسد مؤمن در خاک می‌پوسد؟؛ ۲. حکم نماز بین مشرق و مغرب؛ ۳. سؤال از آیه «کنت علیهم شهیدا مادمت فیهم»؛ ۴. مراد از جنت و نار در حدیث «ما منکم من احد الا و قد عاین الجنة و ...»؛ ۵- معنی حدیث «انا اخبرکم عن اخ لی کان من اعظم الناس»
آغاز: بسمله حمدله اما بعد فیقول العبد المسکین ... ان بعض الاخوان فی الله طلب منی ان اذکر له مضمون رؤیا رأیتها و اکتبها له فاعتذرت الیه
انجام: و رأیت بعد ذالک ما لم یره غیری من جمیع الائمه. و الحمدلله رب العالمین. و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین.

۱. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۷۱۷/۴

آغاز: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۳۷ق؛ کاتب آن را برای خود نوشته؛ مهر: حاج سید سعید؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا با روکش لاجوردی رنگ عطف و گوشه پارچه، ۲۷ سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف:۲-۸۲۳]

۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۷۳۰/۵-عکسی

آغاز و انجام: برابر
خط: تحریری، کا: صادق بن حسن بلوچ کرمانی، تا: ۲۶ ذیقعده ۱۲۵۳ق؛ با مهر کاتب (بیضی)؛ ۳ص (۱۳۱-۱۳۳) [عکسی ف:۱-۱۹۳]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۷۷/۴-طباطبائی

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد سعید بن عبدالحفیظ بن محمد رضا بن محمد علی بن محمد حسین بن محمد حسن تفرشی، تا: قرن ۱۳؛ در دنبال این بخش چند بیت مناجات و متن دعاء «اللهم انی اسالک بمعانی جمیع مایدعوک به ولاة امرک» با خط نسخ زیبا یادداشت شده است؛ ۱گ (۳۳-۳۴) [ف:۲۳-۶۷۸]

● **اجوبة المسائل** / پاسخ پرسش‌ها / عربی
ajwibat-ul masā'il

احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری
ahsā'ī, ahmad ebn-e zeyn-od-dīn (1753 - 1826)

از مؤلف نامه‌هایی گزارش شده که در پاسخ به سؤالات مریدانش نگاشته است. اکثر این نامه‌ها کوتاه است و موضوع آنها هم متفاوت است. تعدادی از این نامه‌ها که بیشتر با عنوان «جواب المسائل» و ... در فهارس آمده و عنوان خاص دیگری به آن داده نشده ذیلاً معرفی می‌شود و حتی ممکن است برخی از آنها همانند باشد ولی چون فاقد آغاز بوده، امکان تطبیق نداشته است.

غیر همانند:

۱. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۷۱۷/۷

جواب پرسش‌هایی است از این دست: علت نورانی بودن برخی گیاهان در شب چیست؟ آیا می‌توان بر برخی از اموات ترحم کرد؟ علت خونی که در تخم مرغ و شیر دیده می‌شود چیست؟ چه گناهی به شیطان نسبت داده می‌شود؟ سؤال از حدیث «ان لله وادیا من ذهب»، پرسش در خصوص ستاره زهره، پرسش از حدیث «ان الارض یستصرخ و تستغیث الی الله تعالی من ثلاث: من دم حرام صب علیها و من غسل من زنا و من النوم علیها قبل طلوع الشمس، سؤال از آیه «لاتزغ قلوبنا»؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۳۷ق؛ کاتب آن را برای خود نوشته؛ مهر: حاج سید سعید؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا با روکش لاجوردی رنگ عطف و گوشه پارچه، ۲۷ سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف:۲-۸۲۴]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۶۵۹

آغاز: بسمله حمدله و بعد فیقول العبد المسکین احمد بن زین الدین الاحسائی انه قد التمس منی الاکرم العالم؛ **انجام:** قلبه علی الحق فیکون حتی یطمئن مومنا موحدا

خط: نسخ خفی، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ ضمیمه دارد؛ کاغذ: شکری، جلد: اسقاطی، مختلف السطر (۹×۱۵)، قطع: وزیری کوچک، اندازه: ۱۵×۲۰/۵[رایانه]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۲۹۵/۲

پاسخ به مسائل تفسیری و غیره؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲ ذیقعده ۱۲۹۴ق؛ کاغذ: آهار مهره شکری، جلد: تیماج مشکی، ۲۲ سطر [ف:۱۱-۳۵۳]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۱۰۰

آغاز: بسمله صدرت من الاستاد المحقق الدقیق ... اعلم؛ **انجام:** و ان لم یکن مما تعلم به البلوی فاطلب بحکمک مایعرفه اهله و السلام

خط: نسخ خفی، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ضمیمه نسخه ش ۱۸۱۶۷؛ کاغذ: شکری، جلد: تیماج، مختلف السطر (۹/۵×۱۶)، قطع: وزیری کوچک، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [رایانه]

۵. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۱۹۹/۲

سؤال و جواب است با عنوان «قوله ادام الله بقائه، اقول، قوله، جوابه»؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [ف:۳-۳۳]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۷۶۷/۶

آغاز: قال سلمه الله تعالی و حقیقة بین النبوة و الولایة. اقول النبی فی ظاهر اللغة هو الانسان المخبر عن الله بغیر واسطة؛ **انجام:** و طریق النار فاجتنبوه لعلکم تهتدون و السلام علی من اتبع الهدی.

پاسخ به پرسش‌هایی است درباره نبوت و ولایت، المراد من ان الولایة باطن النبوة، معنی الحدیث داخل فی الاشیاء لاکدخول شیء و خارج عن الاشیاء لا کخروج شیء، معنی یا نعیمی و جنتی، طریقة الریاضة و ...؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ رکابه‌دار؛ جلد: تیماج فرنگی ۲ص (۸۳-۹۰)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۵/۵سم [ف:۴۴-۵۴]

۷. کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه:۱۶۶/۲

آغاز: لسراقة بن مالک لما سأله من هذا فقال اعملوا فکل میسر لما خلق له و کل عامل بعمله لکن تلک الغایة ... و اما قدر بقاء جنینها فی بطنها فکما مر من انه قد بقی فی الکون الجوهری؛ **انجام:** قالوا ربنا غلبت علینا شقوتنا و کنا قوما ضالین الإیات و هو ظاهر و الحمدلله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله و کتب احمد

رساله‌ای کوتاه در پاسخ پرسش‌هایی که از وی شده و تألیفش در سال ۱۲۲۷ق پایان یافته است؛ خط: نستعلیق، کا: محمدتقی بن محمدباقر اصفهانی، تا: ذیقعده ۱۲۲۷ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: گالینگور سبز، ۱۱گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۲/۵سم [ف]

۸. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۷۱۱/۴

قطیفی معنی و مفهوم آیه شریفه سبع سنابل و نیز حدیث الف الف عالم، الدلیل علی النبی و الولی من العقل و ... از احسائی سؤال نموده و او پاسخ داده است؛ خط: نسخ، کا: احمد بن جعفر موسوی، تا: ۱۲۳۸ق؛ توسط حاج سید سعید طباطبایی در ۱۳۳۲ به کتابخانه تحویل گردیده است؛ واقف: حسن بن علی دهنوی، تاریخ وقف: ۱۲۵۲؛ کاغذ: شکری آهارمهره، جلد: تیماج یک لای مشکی، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف:۵-۱۲۹]

۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۳۵۶

آغاز: بسمله و به ثقتی حمدله و صلی الله علی محمد؛ **انجام:** اعلم ان الله سبحانه کان و لا شی ... معهما من

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: ۱۲۵۱ق؛ کاغذ: شکری، جلد: گالینگور، ۱۸ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۲×۲۱سم [رایانه]

۱۰. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۲۲۳۹/۲

آغاز: ما معنی قول العلماء ان کلمة لا اله الا الله منطبقة علی جمیع مراتب التوحید؛ **انجام:** فلم یکن بین الایة و الروایة منافات و الله سبحانه ولی التوفیق و الحمدلله رب العالمین.

رساله‌ای است استدلالی در پاسخ به سؤالات سائلی با عناوین «قال - اقول» در موضوعات مختلف از جمله معنی کلمه لا اله الا الله، حذف «ی» بدون حرف جازم در کریمه «و اللیل اذا یسر» و

همچنین و اذا الوحوش حشرت و حوش که مکلف نیستند چرا حشر برای آنها باشد؛ خط: نسخ، کا: احمد هروی و عبدالعلی نیشابوری، تا: ۱۲۵۲ق؛ افتادگی: آغاز؛ متأسفانه به دلیل عدم مقدمه و دیباچه نام کتاب دانسته نشد؛ کاغذ: شکری آهارمهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۵گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۰/۵سم [ف:۵-۶۰۹]

۱۱. قم؛ فاضل قائینی؛ شماره نسخه:۱۴۸

کا: ابوالقاسم واعظ حسینی یزدی، تا: ۱۲۵۳ق [تراثنا: س۱۳ ش۲و۳-۳۳۵]

۱۲. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۵۶۳/۳

آغاز: بسمله ... انه قد بعث الی الاجل ... مسایل یرید جوابها علی حال اشتغال البال ببواعث الدنیا و الامراض مانعة من التوجه ولکن لابد من ایراد ما یحصل به التنبیه علی

خط: نستعلیق، بی کا، تا: ۱۲۶۲ق؛ محشی؛ جلد: تیماج سیاه، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۳۰۳]

۱۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۲۴۳

آغاز: بسمله الحمدلله رب العالمین؛ **انجام:** خامس و ستون بعد الماتین و الف

خط: نسخ، کا: عبدالجلیل، تا: ۱۲۶۵ق؛ کاغذ: نباتی، جلد: میشن، ۱۸ سطر (۸×۱۳)، اندازه: ۱۴×۲۲سم [الفبائی: -۲۲]

۱۴. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۸۰۱/۹

رسالة فی جواب بعض مسائل؛ خط: نسخ تحریری، کا: مصطفی پسر محمد خویی، بی‌تا؛ اهدایی شیخ محمد جواد علمیه؛ جلد: مقوایی با تیماج مشکی، ۴گ (۹۹-۱۰۳)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف:۳-۱۰۵۸]

۱۵. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۸۰۱/۱۲

رسالة فی جواب مسائل؛ خط: نسخ تحریری، کا: مصطفی پسر محمد خویی، بی‌تا؛ اهدایی شیخ محمد جواد علمیه؛ جلد: مقوایی با تیماج مشکی،۵گ(۱۱۳-۱۱۸)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف:۳-۱۰۵۸]

۱۶. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۶۳/۲۷

خط: نسخ، بی کا، بی‌تا؛ جلد: چرم زرد، ۱۲گ (۲۳۴ر-۲۴۵پ)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [مؤید:۱-۱۵۶]

۱۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۵۷۷/۱۸

کا: سید علی اصغر پسر محمد قاسم طباطبائی زواره‌ای، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی ضربی مقوایی، ۴گ (۳۳۰ر-۳۳۳ر)، ۳۵ سطر (۱۴×۲۸)، قطع: رحلی، اندازه: ۲۲×۳۹سم [ف:۱۷-۴۱۱]

۱۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۲۸۱

آغاز: بسمله الحمدلله رب العالمین؛ **انجام:** تعلیم من سیاق کلامنا فتدبره و السلام ختام و صلی

خط: نسخ، بی کا، بی‌تا؛ کاغذ: نباتی، جلد: پارچه‌ای، ۱۲ سطر (۶×۱۱)، اندازه: ۱۰×۱۶سم [الفبائی: ۲۲]

۱۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۹۵/۱۷

آغاز: بسمله. ایها العالم الاجل اسئل جنابک ان تعطینی دعاء؛ **انجام:** و اضطراب الاراء لاختلاف الاحادیث.

پاسخ سؤال‌های گوناگون و پاسخ‌های کوتاه است؛ خط: نسخ، کا: محمد علی بن محمد نصیر هزار جریبی ولوئی دانکه از محال استرآباد، بی‌تا؛ کاغذ: فستقی الوان، جلد: میشن مشکی ضربی، ۲ص (۳۹۲-۳۹۴)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف:۵-۱۰۳]

۲۰. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۶۷۱/۸

خط: نسخ، کا: اسماعیل بن محمد حسن حسینی زنوزی، بی‌تا؛ واقف: شهید؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۲×۳۱سم [ف: ۳۶۵]

۲۱. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۳۵۸/۱۱

بی کا، بی تا [ف:۳-۵۸]

۲۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۶/۶ خوئی

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... اما بعد فیقول ... احمد بن زین الدین ... قال وارید من جنابک الاستکشاف عن کیفیة صدور الموجودات؛ **انجام:** والا فحسبهم الایمان بماجاء من عندالله و عند رسول الله ... قدتم کتابته ببلدة الکاظم (ع) فی شهر شعبان من شهور سنة ۱۲۵۴

خط: نسخ و ثلث، بی کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی سفید آهار مهره، جلد: تیماجی قهوه‌ای ضربی دارای ترنج، ۸ص (۲۲۳-۲۳۱)، قطع: خشتی [ف:۷-۲۹۸]

۲۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۳۶۶

آغاز: بسمله، الحمدالله رب العالمین؛ **انجام:** الفکر الفاتر و النظر القاصر وقع الفراغ السادسه و العشرین و الماتین و الاف

خط: نسخ، بی کا، بی تا [الفبائی: ۱۷۳]

● اجوبة المسائل / گوناگون / عربی و فارسی

ajwibat-ul masā'il

احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری

ahsāīī, ahmad-e-bn-e zeyn-od-dīn (1753 - 1826)

غیر همانند:

۱. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۰۷۸/۷

آغاز: اما بیان معنی لا جبر و لا تفویض

پاسخ چند سؤال در مباحث کلامی؛ خط: نسخ، کا: میرزا حسین بن غلامحسین نهاوندی، تا: ۱۲۳۷-۱۲۳۹ق؛ ۱۰گ (۱۷۶-۱۸۶)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف:۳-۵۳]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۷۳۲۶

آغاز: بسمله. این چند کلمه سوال و جوابی است که از حضرت شیخ المشایخ جناب شیخ احمد احسائی سوال کرده‌اند و آن بزرگوار جواب فرموده‌اند؛ **انجام:** بسبب سختی زمین و تصدیع کشیدن مثلا بنحو مذکور باشد و الله یعلم

مسائل مختلف فقهی و غیر آن که از وی سوال شده پاسخ داده

است. پرسیده شده است که حکام شرع که در کتب فقها آمده که آنها در زمان غیبت باید متوجه امور صغیر، غائب، سفیه بوده باشند چه کسانی هستند اگر مراد شیخ الاسلامهائی است که سلاطین نادان تعیین می‌کنند چگونه حکم چنین شیخ الاسلامها مشروع خواهد بود. شیخ جواب داده مراد مجتهد جامع الشرائط است.؛ خط: نستعلیق تحریری، کا: محمد کاظم، تا: چهارشنبه آخر شوال ۱۲۰۷ق؛ اهدایی رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج یک‌لای قهوه‌ای، ۱۴گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [اهدائی - ف:۳-۲۶]

۳. بشرویه؛ امیرالمؤمنین؛ شماره نسخه:۶۹/۱

آغاز: باشد چه این هیکل ماخوذ از جنت است و بسبب ایمان ایشان و اقرار در عالم ذر خلق کرد کفار را و منافقین را از سجین که عبارت از صورة شیطانیه و هیکل شرک و کفر باشد؛ **انجام:** پس خلق کرد مؤمنین قلوب ایشان را و ابدال ایشان را از علیین که صورت ایمان و هیکل او چند باشد

رساله کوتاهی در پاسخ به برخی سؤالات کلامی است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی تا، افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۶گ (۱ر-۱۶پ)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱[ف]

● **اجوبة المسائل** / پاسخ پرسش‌ها / فارسی

ajwibat-ul masā'il

کوثر همدانی، محمد رضا بن محمد امین، - ۱۲۴۷ قمری

kowsar-e hamadānī, mohammad rezā ebn-e mohammad amīn (- 1832)

[فهرستواره منزوی ۷۵/۹]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۲۸۷

آغاز: بسمله الحمدلله فاعل کل محسوس و معقول؛ **انجام:** ریزه سیمین را سپهر هشتمین و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: آبی، جلد: مقوا، ۱۶ سطر (۱۱×۱۵)، اندازه: ۱۹×۲۵سم [الفبائی: ۲۳]

● **اجوبة المسائل** / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-ul masā'il

آل عبدالجبار خطی، محمد بن عبد علی، - ۱۲۵۹ قمری

āl-e 'abd-ol-jabbār-e xattī, mohammad ebn-e 'abd-e 'alī (- 1843)

مؤلف به هفت سؤال در تفسیر و کلام و فقه به‌طور استدلالی و مفصل پاسخ گفته است.

آغاز: الحمدلله و صلی الله علی خیر خلقه ... مسائل وقعت من بعض الاخوان فاجبت حفظها بالکتابة، الاولی هل الحسین افضل الشهداء حتی جده.

انجام: کما صرح به العقل و النقل و للبسط محل آخر و فیما حصل هنا کفایة و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۸۰۷/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، ۲۶گ (۱۱۳پ-۱۳۹ر)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف:۵-۱۹۲]

● **اجوبة المسائل = قیام المفاعیل (رسالة)** / عرفان و تصوف / عربی

ajwibat-ul masā'il = qīyām-ul mafā'īl (r.)

رشتی، کاظم بن قاسم، ۱۲۱۲ - ۱۲۵۹ قمری

raštī, kāzem ebn-e qāsem (1798 - 1843)

پاسخ به سه پرسش است که برخی از برادران از سید رشتی پرسیده‌اند و وی بدانها پاسخ داده است با این عناوین: ۱. ان المفاعیل قائمة بفعل الله بالقیام الصدوری و بالحقیقة المحمدیة بالقیام الرکنی، فما حال الفعل نفسه؟ ۲. الاختلاف فی الاجابة و الانکار و ظهور المراتب للوجود و تقدم بعضها علی بعض هل هو بفعل الله أم لا؟ ۳. تعلیم عمل و ذکر یورث فتح النور و رفع الشک و الاوهام و الخطورات القلبیة

آغاز: حمدله. صلاة. اما بعد، فیقول العبد الجانی ... الرشتی. ان هذه کلمات املیتها جواباً لمسایل بعض الاخوان صانه الله.. قال سلامه الله. یا سیدی اطال بقاکم، تفضل علی بکشف الحجاب و الاستار عن هذه المسئلة و هی ان المفاعیل قائمة بفضل الله بالقیام الصدری و بالحقیقة المحمدیه بالقیام الرکنی

انجام کتاب: فهناک یؤثر کل ذکر تذکر الله به و یفعل کل اسم تدعو الله سبحانه به، فتکون کالسراج یضیئ نفسک و غیرک. و السلام علیکم و رحمة الله

چاپ: در «مجموعة الرسایل» او ش ۲۰ به نام «رسالة قیام المفاعیل» تبریز، ۱۳۳۷ ق، سنگی

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۴۸۸/۱۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۳گ (۲۰۸ر-۲۱۱پ)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [محدث ارموی مخ:۱-۴۷]

۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۱۱۶/۱۵-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: ۱۲۵۰ق؛ ۸ص (۳۲۸-۳۳۵) [عکسی ف:۱-۱۰۹]

۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۶۳۲/۶

آغاز: برابر

نسخه اصل: کتابخانه سید حسین شیرازی، قم؛ بی‌کا، تا: ۱۲۵۹ق؛

۷ص (۲۰۶-۲۱۲) [عکسی ف: ۵-۷۰]

۴. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۱۰۰/۱۲-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: ۱۲۷۳ق؛ ۴ص (ص۱۰۹-۱۱۲) [عکسی ف:۱-۱۱۰]

● اجوبة المسائل / گوناگون / عربی

ajwibat-ul masā'il

رشتی، کاظم بن قاسم، ۱۲۱۲ - ۱۲۵۹ قمری

raštī, kāzem ebn-e qāsem (1798 - 1843)

مؤلف که از مشایخ شیخیه است دارای رساله‌های کوتاه بسیاری است که در پاسخ سؤالات مریدان خود نگاشته است، برخی از آنها به علت تشابه در عنوان بدین نام و یا نامی مشابه آن در فهارس گزارش شده که در این بخش این رساله‌ها را در یک جا گردآوردیم و اگر توضیحی در فهارس بوده بدان افزوده‌ایم. بنابراین نسخه‌های زیر غیر همانند اند گرچه ممکن است برخی از آنها که فاقد آغاز و انجام است با برخی دیگر همانند باشد ولی برای ما قابل‌تشخیص نبوده است.

غیر همانند:

۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۰۹۲/۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی یک لایی نرم، ۷۷ص (۱-۷۸)، ابعاد متن: ۱۰×۱۵، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف:۳-۸۵۱]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۶۶۶

آغاز: بسمله حمدله فیقول العبد.. الجانی کاظم بن قاسم الحسینی الرشتی ان جناب المفخم المعظم؛ **انجام:** اسقل او فی المتوسطات کالواحد الساری النازل فی مراتب الاعداد.

خط: نسخ خفی، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ضمیمه نسخه ش ۲۶۶۵۹؛ کاغذ: شکری، جلد: اسقاطی، ۲۳ سطر (۹×۱۵/۵)، قطع: وزیری کوچک، اندازه: ۱۵×۲۰سم [رایانه]

۳. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۲۲۴۲/۴

آغاز: بسمله، حمدله اما بعد فیقول العبد الجانی و السیر الفانی کاظم ... انه قد اتت مسائل عویصة غریبة من جبل عامل بعض العرفاء و الازکیاء یرید الجواب؛ **انجام:** و لا حول و لا قوة الا بالله العلی العظیم.

یکی از عرفای جبل عامل یازده سؤال از معانی و تفسیر برخی از آیات و احادیث پرسیده و او با استدلال پاسخ داده است، عناوین آن «قال سلمه الله - اقول» می‌باشد؛ خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: میشن عنابی با ترنج و سرترنج، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف:۵-۶۱۵]

۴. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۶۳/۲

فارسی، خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، ۲گ(۳۲ر-۳۳ر)،۲۵سطر(۱۰×۱۶/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۶۹]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۶۶۲

آغاز: بسمله حمد له ... و لعنة الله علی اعدائهم و مخالفهم و مبغضهم و منکری فضائلهم ابد الابدین؛ **انجام:** فلا یمکن لما ذکر من الحدیث الا ان الاشارة لجمیع ما اراد فقد حصلت و الله سبحانه ... علیه.

خط: نسخ خفی، بی‌کا، تا: ۱۲۳۸ق؛ ضمیمه نسخه ش ۲۶۶۵۹؛ کاغذ: شکری، جلد: اسقاطی، ۲۳ سطر (۹×۱۵/۵)، قطع: وزیری کوچک، اندازه: ۱۵×۲۰سم [رایانه]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۶۶۵

آغاز: بسمله حمد له ... اما بعد فیقول العبد الجانی کاظم بن قاسم الحسینی الرشتی ان المولی الاجل زبدة الاطیاب؛ **انجام:** ما حسن مما فانک فانه ذوالفضل العظیم و المن ... و هذه اشارة الی حکماء تریده و تطبه علی التفضیل

خط: نسخ خفی، بی‌کا، تا: ۱۲۳۸ق؛ کاغذ: شکری، جلد: اسقاطی، ۲۳ سطر (۹×۱۵/۵)، قطع: وزیری کوچک، اندازه: ۱۵×۲۰[رایانه]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۴۳۲

آغاز: بسمله حمد له اما بعد فیقول العبد الجانی و الاسیر الفانی کاظم بن قاسم الحسینی الرشتی المولی الاجل؛ **انجام:** فقد حصلت و الله سبحانه خلیفتی علیک و لا حول و لا قوة الا بالله العظیم و الحمدلله رب العالمین و صلی علی محمد و آله الطاهرین

خط: نسخ جلی، بی‌کا، تا: ۱۲۵۴ق؛ ضمیمه نسخه ش ۲۹۴۲۶، ۵ برگ در اخبار و غیره ضمیمه دارد؛ واقف: حاج شیخ محمد باقر سروقد رضوی؛ کاغذ: نخودی سرخی، جلد: تیماج، ۲۱ سطر (۹/۲×۱۶/۵)، قطع: وزیری کوچک، اندازه: ۱۵×۲۲/۵سم [رایانه]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۲۴۵

آغاز: بسمله الحمدلله رب العالمین؛ **انجام:** حرره علی ولد ملا محمد مهدی

خط: نستعلیق تحریری، کا: علی بن محمد مهدی، تا: ۱۲۵۴ق؛ کاغذ: نخودی، جلد: پارچه‌ای، ۱۸ سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [رایانه]

۹. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۶۳۲/۷

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... یقدم العذر الی ذلک الجناب المستطاب المرجع لأولی الأفئدة و أولی الالباب من تأخیر رسم الجواب؛ **انجام:** لأنها المقصود فی الایجاد و ماسواها انما خلقت لها کما یفصح عنه قوله تعالی فی الباطن و اصطنعتک لنفسی و قوله

پاسخ چندین سؤال فلسفی است که نام سائل در نسخه نیامده، برخی سؤالات چنین است: المسألة الاولی هل یصدر من الواحد اکثر من واحد ام لا؟ المسألة الثانیة ما اول صادر عن الله عزوجل؛ نسخه اصل: کتابخانه سید حسین شیرازی، قم؛ بی‌کا، تا: ۱۲۵۹ق، افتادگی: انجام؛ ۷ص (۲۱۲-۲۱۸) [ف:۵-۷۰]

۱۰. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه:۱۸۴/۹ - ج

آغاز: بسمله. حمدله ... فیقول ... کاظم بن قاسم الحسینی الموسوی الرشتی ان بعض الاخوان ... قد سئلنی عن مسئلة؛ **انجام:** فان ما ذکرنا کفایة لمن اراد الصواب و الحمدلله رب العالمین فی المبدء و المآب قد فرغ من تسوید هذه العجالة مؤلفها یوم الجمعة من العشر الآخر من شهر رجب المرجب سنة ۱۲۳۳

پاسخ به پرسش یکی از دوستان است؛ کا: نجف آبادی، تا: در ۱۸ شوال ۱۲۶۰ق؛ ۸گ (۱۱۵پ-۱۲۲پ) [ف: ۳۵۳]

۱۱. **قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۸۷۱/۱۷**

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... ان بعض الاخوان ایده الله تعالی بالایمان و اوصفه بمنه و کرمه الی حقیقة الایمان؛ **انجام:** و لم یتبین لی صحة ما ذکروا و الله الهادی الی سواء السبیل.

پیرامون ادله احکام و این‌که آیا آنها چهار یا دو تا می‌باشند و اصل در اشیا حرمت است یا اباحه، رشتی با تفصیل و به سبک مخصوص خود پاسخ گفته با آوردن شواهدی از آیات کریمه و احادیث شریفه؛ خط: نسخ، کا: محمد رحیم خوئی، تا: ۱۲۶۴ق؛ جلد: تیماج قرمز بدون مقوا، ۲۱گ (۶۱ر-۸۲پ)، اندازه: ۱۳×۲۶سم [ف:۲۳-۵۹]

۱۲. **قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۳۲۲/۲**

آغاز: الحمدلله ... اما بعد فیقول العبد العزیز الفقیر الحقیر الجانی ... ان بعض الاخوان ایده الله تعالی بالایمان و اوصله بمنه و کرمه الی حقیقة الایقان ... قال سلمه الله اما بعد فیا سیدی و مولایی ومعتمدی لما عملت لطفک و شفقتک؛ **انجام:** و فی السابع تضرمة بنار التصعید القویة حتی یصعد الجسد کله الی القبة و یبقی الثقل نشب الاحمر ... و هذا الصاعد هو الارض المقدسة و هذا هو الجسد الجدید هذا آخر ما اردنا ایراده فی جواب هذه المسائل

رساله‌ای متوسط در مباحث کلامی و اعتقادی که در پاسخ به پرسش‌های شخصی که نامش در رساله نیامده نگاشته و به قول مؤلف سؤالات را به‌عنوان متن و پاسخ‌هایش را شرح بدان تلقی کرده است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ربیع الثانی ۱۲۷۰ق؛ ۳۴گ، ۲۱ سطر [ف مخ:۱-۱۳۶]

۱۳. **قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۴۷۹/۵**

آغاز: قال مسئلة هل یتحقق التقلید للمجتهد باخذ بعض المسائل مع العزم علی الاخذ بالجمیع عنه ام لا بحیث لواراد العدول الی غیره فیما عزم علی الاخذ به عنه؛ **انجام:** فرجة قدیمة لیتمیز کل واحد عن الاخر فیکونون خمسة و اذا کانوا خمسة وجب ان یکون بین کل اثنین من الخمسه فرجة قدیمة فیکونون تسعة فاذا کانوا تسعة کانوا سبعة عشر وهکذا بلا نهایة وهذا ظاهر

پاسخ به سؤالاتی است درباره تقلید، حقیقت وضع، جبر و اختیار، جابلقا و جابرسا، ناسخ و منسوخ، سهو النبی (ص)، جن، معنی حدیث فرجة، که با عناوین «قال - اقول» برگزار شده است.خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول گرهی، ۲۰گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ:۱-۵۰]

۱۴. **یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۹۶۹/۳**

آغاز: بسمله، حمدله، فقد سالت یا اخی ... ان اکتب لک الطریق الذی یوصلک الی ما هو المطلوب فی الدارین

خط: نسخ، کا: محمد بن ابراهیم علی آبادی، بی‌تا؛ کاغذ: اصفهانی آهارمهره، جلد: تیماج مشکی، ۴گ (۶۳-۶۷)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف:۳-۱۱۰۹]

۱۵. **یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۵۵۰/۲**

بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماجی زرد، ۵گ (۳۰-۳۵)، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف:۴-۱۳۳۹]

۱۶. **مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۸۶**

آغاز: سؤال و ما یقول سیدنا فی الاجتهاد و علامة المجتهد فانی وقفت علیها و لم اعتبر بقول غیرکم؛ **انجام:** لا طلقت عنان القلم فی هذا المیدان و فیما ذکرنا کفایة

حاوی مسائل فقهی (در ابواب مختلفه) که در برخی از آنها به استدلال پرداخته؛ خط: نسخ، کا: محمد حسین افشار خرقانی، تا: ۱۲۵۷ق؛ واقف: نائینی، تاریخ وقف: مرداد ۱۳۱۱؛ کاغذ: آهارمهره فرنگی نباتی، جلد: مقوا عطف تیماج مشکی، ۲۱۸گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف:۵-۳۷۱]

۱۷. **مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۵۴۵**

آغاز: بسمله و ما یقول سیدنا فی الاجتهاد؛ **انجام:** و السلام علیکم و رحمة الله و برکاته

در رایانه بدون نام مؤلف؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: شکری، جلد: تیماج، ۲۳ سطر (۹×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [الفبائی: ۲۳]

● **اجوبة المسائل = جواب مسائل متفرقه** / پاسخ پرسش‌ها / عربی و فارسی

ajwibat-ul-masā'il = javāb-e masā'el-e motefarreqe

رشتی، کاظم بن قاسم، ۱۲۱۲ - ۱۲۵۹ قمری

raštī, kāzem ebn-e qāsem (1798 - 1843)

از سؤال‌کننده در دیباچه رساله با عنوان «بعض الدیانین الذین میزوا الماء من التراب و فرقوا بین القشر و اللباب» یاد شده و گوید: «وی مسائلی چند مشکل و غامض بر من عرضه داشت و پاسخ خواست که دانشمندان و حکیمان از فهم و حل آنها فرومانده اند و برای دریافت پاسخ آنها شتاب داشت. اما من که اسیر موانع و شواغل و در حال سفر بودیم، پاسخ به سؤال‌های او را بتأخیر افکندم تا پس از ۶ ماه که به مشهد خراسان رفتم و به هنگام بازگشت به وطن خود کربلا، مسائل مذکور را پاسخ گفتم، سؤال او را متن و پاسخ خود را شرح قرار دادم. مسائل مزبور عبارت است: ۱. براهین عقلی اثبات نبوة خاصه و ولایة خاصه؛ ۲. برخی اسرار عبادات مانند نماز و حج و زکات؛ ۳. سخن درباره اسرار غیبت امام زمان (ع)؛ ۴. توجیه انسداد باب علم؛ ۵. جبر و تفویض و وجه جمع بین آیه «و ان لیس للانسان الا ما سعی و ان سعیه سوف یری» و آیه «لاراد لقضائه و لا معقب» و نیز حدیث «اذا جاء القدر عمی البصر»؛ ۶. فرق میان

دنیای ممدوح و دنیای مذموم؛ ۷-۸ تفسیر و تاویل آیه «کمثل الشیطان اذ قال للانسان اکفر»؛ ۹. سئوال از حکم فقهی «صورت بطلان نماز طواف در اثر جهل به حکم» و وجوب یا عدم وجوب قضاء آن؛ ۱۰- حکم غفلت مکلف در آغاز بلوغ از لزوم علم به احکام اجتهادا یا تقلیدا؛ ۱۱. مسأله جواز بقاء بر تقلید میت و عدم جواز؛ ۱۲. سؤال از اینکه اگر کسی اصول عقائد خمسه را با برهان قطعی ثابت نتواند کرد و منکر ضروریات نیز نگردد، محکوم به کفراست یا اسلام؛ ۱۳. جواز اقتداء اعرف اعلم در نماز جماعت به امامی که در معرفت و دانش کمتر از اوست؛ ۱۴. اذکار و دعاهای وارده و غیرمأثوره افضل اند از قرائت قرآن مجید؛ ۱۵. کوشش برای تحصیل معاش و انفاق بر عیال طلب دنیای مذموم به‌شمار می‌آید یا نه؛ ۱۶. در حال «سعی» که در افعال حج است پوشیدن مسح (کفش مخصوص) صحیح است؛ ۱۷. استخاره و طریق مجرب آن؛ ۱۸. عمل به مضمون استخاره واجب است یا خیر؛ ۱۹. در خواست تعلیم ذکری مجرب؛ ۲۰. درخواست تعلیم آداب سلوک. در ضمن پاسخ به این سؤال، متن نامه‌ای که در پاسخ ملا عبدالرزاق به فارسی نوشته آورده است.

۱. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۲۲۴۲/۳

آغاز: بسمله، قال سلمه الله تعالی ما الحکمة فی غیبة امام زماننا علیه السلام و عجل الله فرجه مع ان ظهوره علیه السلام رفع الفساد و استلزام قطعیة الاحکام الالهیة و غیبته تستلزم العمل بالشک و الظن و عدم الاطمینان بصحة العمل؛ **انجام:** لان لهم عندالله مقاما عظیما وجاها منیعا منیعا.

۱۸ سؤال و پاسخ است؛ خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: میشن عنابی با ترنج و سرترنج، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف:۵-۶۱۴]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۶/۱ خوئی

آغاز: بسمله الحمدلله رب العالمین ... اما بعد فیقول العبد الجانی ... کاظم بن قاسم الحسینی ... قال سلمه الله ان تبین لنا اثبات النبوة؛ **انجام:** و اما افضل الاذکار فقد ذکرنا انه الصلوة ... و آله الاطهار

خط: نسخ تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ در نسخه ما سؤال ۷ وجود ندارد و پس از مسأله ۶ مسأله ۸ آمده؛ کاغذ: فرنگی سفید آهارمهره، جلد: تیماجی قهوه‌ای ضربی دارای ترنج، ۱۲۹ص (۲-۱۳۱)، قطع: خشتی [ف:۷-۲۹۵]

● **اجوبة المسائل** / فقه / عربی و فارسی

ajwibat-ul masā'il

کرباسی، محمد ابراهیم بن محمد حسن، ۱۱۸۰؟ - ۱۲۶۲ ؟ قمری

karbāsī, mohammad ebrāhīm-e-bn-e mohammad hasan (1767 - 1846)

پاسخ چندین پرسش است در اجتهاد و تقلید و غیر آن است و شاید بخشی از یکی از کتاب‌های مؤلف باشد که در مجموعه حاضر آمده است.

[الذریعة ۲۴۱/۱۲]

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۲۳۳/۳

آغاز: من افادات أسوة الفضلاء ... سؤال هل یجب البقاء علی تقلید المجتهد اذامات الجواب الاظهر نعم لأن العدول الی آخر رد علیه؛ **انجام:** السابع لو بلغ خبروفات المجتهد ولم یعلم بل ولم یظن کما لو أخبر به فاسق کان وظیفته البقاء قولاً واحداً للأصول و لو ظن به من غیر طریق یکون حجة فکذلک الاستحالة السابقة.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: الوان، جلد: تیماج قهوه‌ای بدون مقوا، ۴گ (۱۲۷پ-۱۳۱پ)، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۷/۵سم [محدث ارموی مخ:۱-۴۵]

۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۰۵۳

آغاز: کتاب النکاح، سؤال: شخصی صبیه خود را در طفولیت عقد کرد؛ **انجام:** موجود: فمن الوارث منهما الجواب الوارث

بی‌کا،تا:قرن۱۳،افتادگی:آغاز و انجام؛رساله عملیه، اهدائی حاجی محمد ابراهیم کلباسی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: چرم نرم یک‌لایی، ۱۲۰گ، ۱۹ سطر (۸×۱۳)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف:۳-۸۳۶]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۲۲۸/۲

آغاز: هذه مسألة من املائات مولانا الحاج محمد ابراهیم الکلباسی الاصبهانی (ره) سؤال: هل یجب البقاء علی تقلید المجتهد اذا مات ؟ جواب: الاظهر نعم لان العدول الی الآخر رد علیه؛ **انجام:** السابع: لو بلغ خبروفات المجتهد ولم یعلم بل ولم یظن کما لو اخبر به فاسق کان وظیفته البقاء قولاً واحدا للاصول و لو ظن من غیر طریق یکون حجة له کذلک الاستصحاب السابقة.

خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد امین خوئی، تا: جمادی الاول ۱۳۳۹ق، جا: تهران؛ اختلاف نسخه در حاشیه آمده است، ترقیمه: «تمت بالخیر فی عاصمة طهران صانها عن انواع الفتن و الحدشان فی شهر جمادی الاولی سنة ۱۳۳۹، محمد امین خوئی»؛ کاغذ: دفتری خطدار،۳گ(۷-۹)، ۲۰ سطر،اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف:۳۱-۴۳]

● **اجوبة المسائل** / کلام و اعتقادات / فارسی

ajwibat-ul masā'il

نوری، محمد تقی بن علی محمد، ۱۲۰۱ - ۱۲۶۳ قمری

nūrī, mohammad taqī ebn-e ‘alī mohammad (1787 - 1847)

سؤالاتی است اعتقادی که مردم آمل از مؤلف پرسیده‌اند و مختصراً به آنها پاسخ داده است.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۴۶۲/۶

آغاز: قبلة الاسلاما بفرمایند درباره اینکه آیا فشار قبر و سؤال نکیر

و منکر حق است یا نه؛ **انجام:** با اینکه بعضی از سؤالها مکلف به و جزء ایمان نیستند اعتقاد اجمالی در صحت ایمان کفایت خواهد کرد و الله الموفق و المعین
خط: نستعلیق، کا: محمد حسن بن محمد صادق بن عبدالمجید بن محمد صادق نوری، تا: ۱۲۶۰ق؛ مصحح؛ ۴گ (۱۵۲ر-۱۵۶ر)، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [محدث ارموی مخ:۱-۴۳]

● **اجوبة المسائل** / پاسخ پرسش‌ها / فارسی-عربی
ajwibat-ul masā’il
آرانی کاشانی، غلامرضا بن محمد علی، ۱۱۹۲ - ۱۲۶۵ قمری
ārānī kāšānī, qolām rezā ebn-e mohammad ‘alī (1778 - 1849)
سؤالات و جواب‌های بسیاری است بیشتر مربوط به فروعات فقهی که مؤلف بدانها پاسخ گفته است.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۹۰
آغاز: سوال، صاحب نفاس هرگاه یقین داند که مدتش از ده می‌گذرد او را استظهار باید
نسخه اصل: کتابخانه امامزاده محمد هلال-آران. سوالات و جواب‌های بسیاری است بیشتر مربوط به فروعات فقهی که مؤلف بدانها پاسخ گفته است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ شاید نسخه اصلی؛ ۴۰۲ص [عکسی ف:۱-۲۱۴]

● **اجوبة المسائل** / فقه / عربی و فارسی
ajwibat-ul masā’il
رضوی مشهدی، محمد بن حبیب الله، - ۱۲۶۶ قمری
razavī mašhadī, mohammad ebn-e habīb-ol-lāh (- 1850)
مشتمل بر مسائل فقهی گوناگونی است که از مؤلف سؤال شده و او پاسخ گفته و در برخی از مسائل به استدلال نیز پرداخته. عناوین به طور سؤال و جواب است و شامل ۲۷ کتاب می‌باشد: کتاب الشرکة، حواله، وکالة، لعان، مضاربه، ارث، غصب، وصیة، احیاء الموات، سؤالات متفرقه، اطعمه، طهارت، صلاة، زکات، خمس، وقف، حج، نکاح، طلاق، بیع، اجاره، قضاء، هبه، رهن، ضمان، دماء، صلح، حبس.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۷۰۶
آغاز: سؤال چه می‌فرمایند علمای امامیه و فقهای اثنا عشریه در این مسأله شرعیه که: زید نامی ضعیفه را متعه خود کرده در مدت یک ساعت دو ماه بعد از انقضای مدت متعه با زید همان ضعیفه را معقوده خود کرده و بعد معلوم شده که ضعیفه از همان ایامی که متعه بوده صاحب اولاد شده آیا این عقد صحیح است و بر فرض صحت عقد این ضعیفه در خانه این شخص چه قسم است. جواب ضعیفه در خانه این شخص حلال و عقدان صحیح است چون ضعیفه مذکوره متعه این شخص بوده؛ **انجام:** و اقرب همین قول است و الله العالم.
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: شکری آهارمهره، جلد: تیماج مشکی، ۲۳۴گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف:۲۰-۱۵] و [ف:۵-۳۷۲]

● **اجوبة المسائل** / کلام و اعتقادات / عربی
ajwibat-ul masā’il
گوهر قراجه داغی، حسن بن علی، - ۱۲۶۶ قمری
gohar qarāje-dāqī, hasan-e-bn-e ‘alī (- 1850)
تاریخ تألیف: ۲۶ شوال ۱۲۴۰ق
جواب مختصری است از پنج مسأله که برای استادش شیخ احمد احسائی فرستاده‌اند و وی به عللی جواب آن را به مؤلف سپرده است. عناوین مسائل چنین است:۱. تحصیل العلم أو الظن کاف فی المسائل الاختلافیة من الاصول و الفروع أم لا؛ ۲. باب العلم فی زمان الغیبة مسدوداً و مفتوح؛ ۳. فی الکشفیات و المعقولات التی لم یر صاحبها روایة مطابقة لها حجة او غیرحجة؛ ۴. ما الفائدة فی وجود الامام علی تقدیر سد الباب؛ ۵. فی شرائط نائب الامام العام فی هذا الزمان. شیخ احمد، در پایان رساله با تجلیل از مؤلف توشته است که پاسخ این پرسشها را من به شیخ حسن ارجاع نمودم و او چنان نوشته که من می‌نوشتم.
آغاز: الحمدلله رب العالمین ... اما بعد فیقول الأحقر الأحقر الأفقر ابن علی، الحسن الشهیر بکوهر تجاوز الله عن سیئاتهما و حشرهما مع ساداتهما بمحمد و علی و آلهما انه قد عرض بعض الاخوان من أهل الایمان.
انجام: قال علیه السلام لاشیء کالعمل فبالعمل یفوز من یفوز والحمدلله رب العالمین.

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۰۲۹/۷ و عکسی ۲۱۸۰/۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۲۶ شوال ۱۲۴۰ق؛ جلد: مقوایی، دورو عطف تیماج مشکی، ۳گ (۶۱پ-۶۴ر)، اندازه: ۱۱×۱۶/۵سم [محدث ارموی مخ:۱-۴۶] و [عکسی ف:۶-۲۲۷]
۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۸۰۵/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی آهارمهره، ۴گ (۸۱-۸۴)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [ف:۳۰-۲۴]

● **اجوبة المسائل** / پاسخ پرسش‌ها / عربی - فارسی
ajwibat-ul masā’il
نقوی لکهنوی، حسین بن دلدار علی، ۱۲۱۱ - ۱۲۷۳

قمری
naqavī lakhanū'ī, hoseyn ebn-e deldār 'alī (1797 - 1857)

این رساله شامل سؤال‌های مختلف فقهی و بعضاً اعتقادی است که شاگردش میرحامد حسین از ایشان پرسیده و او پاسخ داده است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۴۷۳

آغاز: ما یقول سیدنا الامام العلامه فی من یقول بالتوحید و العدل ... غیبت شخصی که بر مجتهد عادل اتهام امری شنیع سازد جایز است یا نه؛ **انجام:** خدای تعالی صفت قسمت جنت و نار و قسمت آب حوض کوثر به مولای مومنان خواهند داد بانه بینوا و تؤجروا ... جایز است و الله یعلم لا اله الا الله عبده حسین بن علی

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی رهبر، خرداد ۱۳۸۱؛ کاغذ: نخودی بیاضی آهارمهره، جلد: تیماج بیاضی فرنگی دارچینی، ۱۲گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [اهدائی- ف:۳-۲۲]

● **اجوبة المسائل** / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-ul masā'il

کرمانی، محمد کریم بن ابراهیم، ۱۲۲۵-۱۲۸۸ قمری

kermānī, mohammad karīm ebn-e ebrāhīm (1810 - 1871)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۷۸

آغاز: الحمدلله شاکرا لالائه مثن علی عظیم نعمائه؛ **انجام:** و ان یحتاط فی الاعمال ما استطاع و لا قوة الا بالله.

خط: نسخ، کا: محمد تقی، تا: ۱۲۷۱ق؛ دارای جدول و سطربندی کامل؛ کاغذ: فرنگی مهره شده، جلد: تیماجی قرمز، ۲۹ سطر، قطع: رحلی [ف: ۴-۶۹]

● **اجوبة المسائل** / کلام و اعتقادات / عربی

ajwibat-ul masā'il

کرمانی، محمد کریم بن ابراهیم، ۱۲۲۵-۱۲۸۸ قمری

kermānī, mohammad karīm ebn-e ebrāhīm (1810 - 1871)

تاریخ تألیف: ۱۹ محرم ۱۲۷۸ق

رساله‌ای کوتاه در پاسخ سوالات شخصی درباره مسائل اعتقادی که بر طبق مشرب شیخیه پاسخ داده شده است این رساله که بصورت «قال - اقول» تنظیم شده است.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۲۰۴/۴

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... وبعد فقد سئلنی بعض الاخوان عن مسألة ولم اتمکن من جوابه منذ زمان الی ان حصل لی بعض الفراغ ان اجیبه بقدر المیسور تکلاناً علی فهمه الدقیق ... قال قد ذکرتم ان الکون هو الوجود؛ **انجام:** علی ما شرحنا وذکرنا آنفاً ان الارض بالنسبته الی السماء سجین فالسماء بالنسبة الی الارض علیین ولو راجعت رسالتی هذه بتفکر علمت انی اودعت فیه لک المطالب جلیلة والله خلیفتی علیک

خط: نسخ، کا: محمد جعفر خوزانی اصفهانی، تا: ۱۲۸۲ق؛ ۲۰گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف مخ:۱-۴۶]

● **اجوبة المسائل** / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-ul masā'il

کرمانی، محمد کریم بن ابراهیم، ۱۲۲۵-۱۲۸۸ قمری

kermānī, mohammad karīm ebn-e ebrāhīm (1810 - 1871)

۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۵۵۷/۵

خط: نسخ، کا: محمد شفیع بن محمود ارموی، تا: ۱۲۹۱-۱۲۹۹ق، جا: کربلا؛ همراه آن یک رساله از زین العابدین بن محمد حسین کرمانی است که در ۱۴ ذیحجه ۱۲۹۱ نوشته شده است، پس از این رساله عرفانی یک فائده است و پس از شرح خطبه تطنجیه پاسخ سید حسن است و فائده‌ای از آقا علی؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج مشکی ضربی مقوایی، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۹/۵سم [ف:۵-۴۵]

۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۹۴۸/۷

آغاز: بسمله قال دام مجده العالی لاشک ان الطفرة فی الوجود باطلة؛ **انجام:** هذا اذا تحقق نصبه بعد البینة و قیام الحجة علیه، تمت

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی با تیماج مشکی کم رنگ ضربی، ۳ص (۱۷۱-۱۷۴)، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف:۳-۱۱۰۴]

● **اجوبة مسائل** / پاسخ پرسش‌ها / فارسی

ajvebat-o masā'el

؟ کرمانی، محمد کریم بن ابراهیم، ۱۲۲۵ - ۱۲۸۸ قمری

kermānī, mohammad karīm ebn-e ebrāhīm (1810 - 1871)

تاریخ تألیف: ۱۲۷۲ق

این رساله مختصر که مؤلف در آن از کتاب «ارشاد العوام» و «نصرة الدین» و «سلطانیه» خود یاد کرده است در پاسخ به چهار سؤال است: ۱. پس از عبارت عنوان مراسله نوشته‌اند که جان نثار مربی هندوستان است و اکثر اوقات در وطن خود مناظره با ملاحده قیسان ... می‌افتد، پاسخ عرض می‌شود که حکمت بالغه خداوند عالم ...؛ ۲. در خصوص آیه «و قالت الیهود عزیز بن

الله»؛ **۳.** در خصوص آیه «و مریم بنة عمران»؛ **۴.** هرگاه شاهد بر ثبوت قرآن غیر از قرآن نباشد.

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۲۳۲/۱

آغاز: بسمله. حمدله. و صلی الله علی سیدنا محمد و آله. فبعد چنین گوید ... کریم بن ابراهیم که در بهترین و خوشترین؛ **انجام:** امیدوارم جوابها کافی و شافی باشد. فارغ شد از تحریر این اجوبه در شب ششم ربیع الثانی ۱۲۷۲، حامدا مصلیا مستغفرا

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: میشن لایی عنابی، ۱۸ سطر [ف:۹-۲۸۶]

۲. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۹/۱

آغاز: بتوفیق خداوند عالم جل شانه و برکت امام زمان و ... حاجت بذکر نام سائل نیست و بجهت آن که جواب هر سؤالی جداجدا معلوم شده لابد عبارت سائل را باید نوشت پس هر سؤالی را جداجدا عنوان می‌نمایم و جواب آن را پس از آن می‌نویسم؛ **انجام:** و جمیع اخوان المومنین آمین یا رب العالمین تمام شد

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۴ محرم ۱۲۸۸ق، افتادگی: آغاز؛ کاغذ: فرنگی آهارمهره، جلد: مقوا، ۱۱گ، ۱۶ و ۱۷ سطری (۹/۲×۱۲) ، اندازه: ۱۱/۲×۱۷/۵سم [ف:۱-۳۰۲]

● **اجوبة المسائل** / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-ul masā'il

آل عصفور بحرانی، خلف بن عبدعلی، ق۱۳ قمری

āl-e 'osfūr bahrānī, xalaf ebn-e 'abd-e-'alī (- 19c)

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۱۱۹/۳

خط: نسخ، کا: علی بن عباس بحرانی، تا: ۱۲۷۱ق؛ کاغذ: فرنگی، قطع: وزیری [میراث شهاب: س۸ش۲-۲۴]

● **اجوبة المسائل** / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-ul masā'il

تهرانی، عبدالله بن میرزا احمد، ق۱۳ قمری

tehrānī, 'abd-ol-lāh ebn-e mīrzā ahmad (- 19c)

پاسخ سه پرسش است یکی درباره بیتی از خیام و یکی ادبی و یکی منطقی و سپس پنج پرسشی از خود پرسنده است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۸۳۰/۱۷

آغاز: بسمله ... الحمد لله الذی افانن علینا ذوارف المعارف ... ایها الاخ العزیز قدارسلت الینا الصحیفة المکتوبة فیها شرذمة من المسائل بطریق السؤال. فخطر ببالی نکتب فی الجواب؛ **انجام:** هذا ما سمع ... مع تفرق الاحوال و عدم فراغ البال و السلام علی من اتبع الهدی. تمت هذه المؤلفة قد الفتها ... فی غرة شهر جمادی الاخیر من شهور سنة سبعة و سبعین بعد المائة و الالف ... و انا ... عبدالله بن میرزا احمد الطهرانی ... و کتبت لخدمة اسید...الصادق عی ان یکون لها لدیه درجة القبول

خط: نستعلیق، کا: عبدالصمد بن حسین بن محمد شوشتری، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا، ۱۰ص (۲۵۸-۲۶۸) [ف:۱۰-۱۶۶۹]

● **اجوبة المسائل** / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-ul masā'il

لاریجانی، زین العابدین بن محمد یوسف، ق۱۳ قمری

lārījānī, zayn-ol-'ābedīn-e-bn-e mohammad yūsof (- 19c)

مجموعه چند سؤال و جواب کلامی، تفسیری و فقهی که به صورت «مسألة - اقول» تنظیم شده است.

آغاز: الحمدلله المنعم المفضال القدیر الفعال مجیب دعوة المضطرین عند السؤال الکریم المعطی عظائم النوال القدیم الذی لم یزل قیوماً و لایزال منشی الحساب الثقال الجواد ... مسئلة ان قوله تعالی اذ جاء اجلهم لایستاخرون ساعة و لایستقدمون ما معنی لا یستقدمون مع ... اقول الآیات التی فیها لایستاخرون ... ثلاث آیات

چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۵۶۶/۱

آغاز: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ محشی؛ جلد: گالینگور آبی، ۱۵گ، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۳۰۷]

● **اجوبة المسائل** / تفسیر / عربی

ajwibat-ul masā'il

محیط کرمانی، محمد حسین بن علی اکبر، ق۱۳ قمری

mohīt-e kermānī, mohammad hoseyn ebn-e 'alī akbar (- 19c)

اهداء به: شیخ عبداللطیف

تاریخ تألیف: ربیع الاول ۱۲۷۴ق

رساله به‌خواهش شخصی به‌نام شیخ عبداللطیف نگاشته شده در تفسیر و جمع مفاد این آیات است: «ان الله یغفر الذنوب» و «و من یعمل مثقال ذرة شراً یره» و «هل تجزون الا ما کنتم تعملون» و «ان عبادی لیس لک علیهم سلطان» و «لا تخذن من عبادک نصیباً مفروضاً».

آغاز: الحمدلله رب العالمین و العاقبة للمتقین و الصلوة و السلام علی مظهر لطفه و خلیفته فی خلیقته محمد و آله.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۶۹۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** و انی بذلک الذخر راض و قانع.

خط: نسخ، کا: محمد جواد کاتب حسیناوی، تا: شوال ۱۲۷۴ق؛

واقف: محمد ایرانی مجرد؛ کاغذ: شکری فرنگی، جلد: میشن عنابی، ۴۳گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف:۱۱-۵۱۹]

● **اجوبة المسائل (قصة موسی و خضر والرجعة)** / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-ul masā'il (qiṣṣat-u mūsā wa xiḍr wa-r raj'a)

احسائی، محمد تقی بن احمد، ق۱۳ قمری

ahsā'ī, mohammad taqī ebn-e ahmad (- 19c)

پاسخ به دو پرسش است: ۱. چگونه خضر داناتر از موسی است؛ ۲. درباره رجعت و معاد جسمانی و روحانی. ظاهرا در ۵ ربیع الثانی ۱۲۱۴ تالیف شده است.

آغاز: الحمدلله الذی تقدس عن درک الاوهام و تعزز عن مباشرة الانام فامدهم بجسیم لطفه ... اما بعد، فیقول المتعطش الی سجال فضل الله الکریم محمد بن احمد بن زین الدین بن ابراهیم، انه قد ارسل بعض السادة

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۹۹۷/۱۰-عکسی

آغاز: برابر؛ **انجام:** جری حکم النهایة سنان البواع فی میدان الطرس فی الخامس من شهر ربیع الثانی سنة الرابعة عشره بعد المأتین و الالف من الهجرة

خط: نسخ ثلث، کا: کاظم بن علی نقی سمنانی، تا: ۱۲۲۵ق؛ ۱۹ص (۲۹۸-۳۱۶) [عکسی ف:۱-۱۰۷]

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۸۲۶/۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** و صلی الله علی خیر خلقه محمد و عترته الاکرمین الی رقم البدایة جری حکم النهایة بسنان الیراع.

خط: نسخ، کا: محمد بن علی نقی تفتی یزدی، تا: ۲۰ جمادی الثانی ۱۲۲۷ق؛ از روی خط مؤلف؛ جلد: چرم قرمز، ۲۰گ (۸۳پ-۱۰۳ر)، اندازه: ۹/۵×۱۵سم [مؤید:۲-۲۶۷]

● **اجوبة المسائل** / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-ul masā'il

کرمانی، محمد رحیم بن محمد کریم، ۱۲۴۸ - ۱۳۰۷ قمری

kermānī, mohammad rahīm ebn-e mohammad karīm (1833 - 1890)

تاریخ تألیف: رجب ۱۳۱۵

پاسخ پنج مسأله‌ای است که سید فانی یزدی [سائل مسائل، به روایت مرحوم حاج عماد فهرستی سید فانی یزدی واعظ است که در سال ۱۳۲۴ زنده بوده است.] از وی نموده است: ۱. در اخبار بسیار «نحن و شیعتنا» سادات در کدام مندرجانند در نحن یا شیعیان؛ ۲. طینت سادات با طینت شیعه فرق دارد یا نه؛ ۳. کفر من هذه الامة عشرة ثامنها ناکح البهیمه این کفر چه معنی دارد با نه طایفه دیگر؛ ۴. خبر الشیعة ثلاث تا آنکه فرموده من استاکل بنا افتقر معنی افتقر چیست؟ هر سه فرقه شیعه باشند تعجب است؛ ۵. در یک عصر دو امام نباشد الا واحد هما صامت مخصوص بامامت و این امت است یا نه در انبیاء سلف و کثرتشان و دعوت هر یک چطور در غیر اهل عصمت هم جاری است؟

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۹۷۱

آغاز: الحمدلله رب العالمین؛ **انجام:** و الجاهل لاتینیه بالف عباده ... فی دار السلطنه قزوین

خط:نسخ،کا:مهدی یزدی،تا: ۱۲۸۴ق، جا: قزوین؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، ۱۲ سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [الفبائی: ۲۳]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۸۹

آغاز: پس از خطبه و نام مؤلف: انه ورد علی منذحین کتاب کریم و خطاب عظیم من بعض سادة النبلاء؛ **انجام:** اذ لا مجال و لا اقبال و لا حول و لا قوة الا بالله المتعال

خط: نسخ، کا: احمد بن حاج محمد ابراهیم بن حاج محمد حسن بن حاج علی کرمانی معروف به کاشانی، تا: جمعه ۷ ذیحجه ۱۳۱۵ق؛ واقف: حاج میرزا حسین مجتهد یزدی؛ کاغذ: نخودی فرنگی، جلد: تیماج خرمایی، ۹۰گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف:۵-۶]

● **اجوبة المسائل** / پاسخ پرسش‌ها / فارسی

ajwibat-ul masā'il

کرمانی، محمد رحیم بن محمد کریم، ۱۲۴۸ - ۱۳۰۷ قمری

kermānī, mohammad rahīm ebn-e mohammad karīm (1833 - 1890)

رساله در پاسخ شیخ عالی بن شیخ عبدالصاحب دوانی نگاشته است.

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۱۹۲

آغاز: الحمدلله و سلام علی عباده الذین اصطفی و بعد چنین می‌گوید بنده گناه کار و عاصی تبه روزگار؛ **انجام:** آن: و همین قدر در جواب این مسائل کافی است

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: شوال ۱۲۹۹ق، جا: قریه لنگر؛ واقف: نائینی، تاریخ وقف: مرداد ۱۳۱۱؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: مقوا با روکش پارچه، ۱۸گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف:۵-۳۷۰]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۲۶۵

آغاز: بسمله الحمدلله رب العالمین؛ **انجام:** مسئله را روایت نمایم نکردم و به همین بیان مختصر ختم می‌نمایم ... حامدا مصلیا مستغفرا

محتملاً جز رساله اولی است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۹۹ق؛ کاغذ: نباتی، جلد: پارچه‌ای، ۱۹ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۷سم

[الفبائی: ۲۲]

● **اجوبة المسائل** / پاسخ پرسش‌ها / فارسی
ajwibat-ul masā'il
کرمانی، محمد رحیم بن محمد کریم، ۱۲۴۸ - ۱۳۰۷ قمری
kermānī, mohammad rahīm ebn-e mohammad karīm (1833 - 1890)
تاریخ تألیف: ۱۲ ربیع الاول ۱۲۷۹ ق
رساله در جواب حاج سید مصطفی کازرونی، شهیر به اصفهانی تألیف شده است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۱۹۲/۲
آغاز: ثنا و ستایش خداوند عالم را سزاست؛ **انجام:** مطلب از آن برمی آید
خط: نستعلیق تحریری، کا: عبدالحسین بن علی اکبر شیرازی، تا: ۵ ربیع الثانی۱۲۷۹ق، جا: قریه لنگر؛ پس از این شش صفحه نیز رساله «اجوبة المسائل» دیگری است از حاج کریم خان که ناقص الاول است، آغاز موجود از رساله اخیر: «خورده اند و عضوی در شهری دیگر جانوران او را پاره کرده اند»، انجام آن: «که روایح از جنس اجسام غلیظه نیستند و از عالم مثالند و روحانیت دارند و از این قبیل امثال بسیار است »؛ واقف: نائینی، تاریخ وقف: مرداد ۱۳۱۱؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: مقوا با روکش پارچه، ۱۸گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف:۵-۳۷۱]

● **اجوبة المسائل** / بهائیت / عربی
ajwibat-ul masā'il
بهاء الله، حسینعلی بن میرزا بزرگ، ۱۲۳۳ - ۱۳۰۹ قمری
bahā'-ol-lāh, hoseyn-'alī ebn-e mīrzā bozorg (1818 - 1892)
شامل دو اجوبة المسائل است اولی دارای شش مسئله با پاسخ آنها بدین شرح ۱. هل یجوز القول بان ظهور الذکر صلوات الله علیه ظهور الامام بغیر ظهور آخر ام لا؟ ۲. هل یجوز القول بان ظهور الامر بالسیف بحسب الباطن لا بحسب الظاهر؟، ۳. هل یجوز القول بان الیوم لا یجوز التکلم و المباحثة من الکتاب و السنة و کتب الشیخ و السید؟ ۴. و هل یجوز القول بان قیمة الحقیقی قامت بهذا الظهور؟ ۵. و هل یجوز القول بان السابقین اطاعتهم واجبة کطاعة الامام (ع) الی قوله و ان السابقین منهم؛ ۶. و هل یجوز القول بان جناب قرة العین باب للذکر مثل الملاحسین سلمه الله تعالی و اطاعتها واجبة لکل احد من الرجال و النساء بالاستدلال بمثل هذه العبارة الی آخر؟
دومی شامل: ۱. اختلاف الناس فی ذکری؛ ۲. معنی قوله عز ذکره و نحن اقرب الیک من حبل الورید؛ ۳. معنی قوله عز و جل الرحمن علی العرش استوی؛ ۴. حرکة الافلاک علی جهة الاختیار؛ ۵. معنی کفوا احد.

۱. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۸۸۴۱/۱
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی دار، ۱۵ سطر (۶/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [ف:۲-۲۵۵]
۲. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۸۸۴۱/۲
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی دار، ۱۷گ (۲۷-۴۳)، ۱۷ سطر (۶×۱۳/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [ف:۲-۲۵۵]

● **اجوبة المسائل** / پاسخ پرسش‌ها / عربی
ajwibat-ul masā'il
بحرانی، علی بن عبدالله، - ۱۳۱۹ قمری
bahrānī, 'alī ebn-e 'abd-ol-lāh (- 1902)
تاریخ تألیف: ۱۸ صفر ۱۲۹۹ق
رساله پیرامون پنج مسأله فقهی و اعتقادی است که توسط بعضی از دوستان مؤلف سؤال شده و او آنها را در این مختصر پاسخ گفته است. پرسش‌ها عبارت است از: علت تحریم تقلید میت، حج مستطیع بدون مخارج، مراد از دور و تسلسل، معنی واحد حقیقی، معنای قول امیرالمؤمنین (ع) «لا من شیء کان».
آغاز: الحمدلله ... اما بعد فقد کتب الی بعض المحبین یسالنی عن بیان بعض المسائل و اجابته بقدر ما اظن انه یدرکه مما یجب علی.
انجام: بمعنی وجوده علی غیر صفة محسوسة و لا معقولة، سبحان من لایعلم کیف هو الاهو، فتفظن.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۴۶/۶ و عکسی ۷۱۲/۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا، نزدیک عصر مؤلف؛ جلد: مخمل نیلی، ۴گ (۲۹پ-۳۳پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف:۱-۲۰۱] و [عکسی ف:۲-۳۵۶]

● **اجوبة المسائل = اجوبة المسائل** / کلام و اعتقادات / فارسی
ajwibat-ul masā'il
کرمانی، محمد بن محمد کریم، ۱۲۶۳ - ۱۳۲۴ قمری
kermānī, mohammad-e-bn-e mohammad karīm (1847 - 1906)
پاسخ به چندین سؤال است و نسخه ها یکی نیستند.

غیر همانند:
۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۱۴۳

آغاز: سپاس فزون از حصر و حد؛ **انجام:** علی یدابی تراب محمد بن محمد صادق الشهیر بجناب ۱۲۹۷.
خط: نستعلیق شکسته، کا: محمد بن محمد صادق شهیر به جناب، تا: ۱۲۹۷ق، جا: همدان؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج، ۱۴ سطر (۶×۱۱)، اندازه: ۱۱×۱۹سم [الفبائی: -۶۱۹]

۲. یزد؛ سریزدی؛ شماره نسخه:۱۱۱/۳
آغاز: ... ثابت کنند و این فقره جزو ادله نیست، عرض می‌کنم این قسمی که سرکار حاج سلمه الله تعالی نیت فرموده اند فانه کالوحی
تالیف در روز سه‌شنبه ۱۶ جمادی الاول ۱۲۹۷ق؛ خط: نستعلیق، کا: محمد باقر شیرازی، تا: ۱۱ ذیحجه ۱۲۹۸ق، افتادگی: آغاز؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قرمز، ۵گ (۳۸ر-۴۲پ)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف:۱-۹۰]

۳. یزد؛ سریزدی؛ شماره نسخه:۱۱۱/۱
آغاز: الحمدلله و سلام علی عباده الذین اصطفی، سؤال آیا در این زمان بر جمیع فرقه شیخیه کثرالله امثالهم واجب است معرفت شخص واحد کاملی که آن شخص واسطه باشد فیما بین امام زمان عجل الله فرجه و ایشان یا خیر
خط: نستعلیق، کا: محمد باقر شیرازی، تا: یک‌شنبه ۲۶ شوال ۱۲۹۹ق، جا: قریه لنکر؛ جلد: مقوایی، عطف تیماج قرمز، ۱۹گ (۱پ-۱۹ر)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف:۱-۹۰]

● **اجوبة المسائل** / فقه / فارسی

ajwibat-ul masā'il

نوری، فضل الله بن عباس، ۱۲۵۹ - ۱۳۲۷ قمری

nūrī, fazl-ol-lāh ebn-e 'abbās (1843 - 1909)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۷۴۰/۱
خط: مختلف، کا: غلامحسین خوانساری، تا: غره صفر ۱۳۰۸ق؛ واقف: ماشاالله سلیم پور، تاریخ وقف: مرداد ۱۳۶۳؛ کاغذ: نخودی فرنگی، جلد: تیماج عنابی، اندازه: ۱۰/۸×۱۷/۶سم [ف:۲۳-۶۳]

● **اجوبة المسائل** / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-ul masā'il

امامی خوانساری، محمد علی بن محمد حسن، - ۱۳۳۲ قمری

emāmī xānsārī, mohammad 'alī ebn-e mohammad hasan (- 1914)

مسائل متفرقه‌ای است که مؤلف در ابواب مختلف از «میرزا نصرالله خراسانی» پرسیده و وی بدانها پاسخ داده است.
آغاز کتاب: بسمله ... و اعلموا یا اخوان الحقیقة و التجرید و اعوان الطریقة و التفرید انی قعدت فی البیت اذ ضیعت منتظرا.

خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۱۹۴/۷
آغاز: برابر
خط: نسخ زیبا، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ چند سؤال آن بدون جواب مانده است، دارای حواشی با نشان «منه ره»؛ جلد: تیماج قرمز مجدول ساده، ۱۰ص (۲۲۳-۲۳۳)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف:۱-۱۴۳]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۷۰۷/۷
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف:۲-۳۴۹]

● **اجوبة المسائل** / فقه / فارسی-عربی

ajwibat-ul masā'il

بروجردی، منیرالدین بن علی، ۱۲۶۹ - ۱۳۴۲ قمری

borūjerdī, monīr-od-dīn-e-bn-e 'alī (1853 - 1924)

رساله‌ای است استدلالی و مختصر با عناوین «مسأله-جواب» در مسائل مختلف فقه.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۸۶۵
آغاز: ۱-فائدة فی جملة من الأجوبة التی اجاب بها عن الاسئلة التی التمسوا عن جنابه المفخم؛ **انجام:** و قد ظهر الجواب عن شقی السؤال و الله اعلم بحقیقه الحال
رساله مصدر است به مسئله ربای بین پدر و فرزند و شهادت پدر علیه فرزند و ...؛ خط: نستعلیق، کا: احمد بن محمد رضا حسینی، تا: ۲۱ ذیقعده ۱۳۳۲ق؛ اهدایی رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: مقوا ۱۴گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [اهدائی - ف:۳-۲۳]

● **اجوبة المسائل** / فقه / اردو

رضوی کشمیری، محمد باقر بن محمد، ۱۲۸۶ - ۱۳۴۶ قمری

razavī kešmīrī, mohammad bāqer ebn-e mohammad (1870 - 1928)

مسائل مختلفی است که از ایشان سؤال شده و او پاسخ داده است و دو رساله است.

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۱۵۳۹
آغاز: بسمله. فرمایند علمائی دین درین مسئله که در کتاب بدایه الهدایه؛ **انجام:** حتی امیرالمومنین کی شهادت کی ضرورت نه تهی لیکن حضرت اتمام حجت
خط: نستعلیق تحریری، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴؛ اهدایی رهبری، بهمن ۱۳۸۳؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج فرنگی قهوه‌ای سوخت، ۴۷گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۸/۸×۲۷/۷سم [اهدائی - ف:۳-۲۴]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۱۶۹۳
آغاز: بسمله. حمدله، این کتاب همین نقل مسائل دستخطی سرکار شریعتمدار جناب قبله و کعبه ... من ابتدائی یکم ذیقعده

سنه ۱۳۱۶ هـ سی شروع هوی هی مسئله؛ **انجام:** بلکه ملحق به پدر و مادر هوگی و هو العالم سید محمد باقر رضوی
خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: حدودا ۱۳۱۶ق؛ اهدایی رهبری، بهمن ۱۳۸۳؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج فرنگی قهوه‌ای سوخت، ۱۵۲گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۵سم [اهدائی - ف:۳-۲۵]

● **اجوبة المسائل** / کلام و اعتقادات / عربی
ajwibat-ul masā'il
کلباسی، محمد بن محمد ابراهیم، ق۱۴ قمری
kalbāsī, mohammad ebn-e mohammad ebrāhīm (- 20c)
تاریخ تألیف: سوم شعبان ۱۳۰۲ق
مجموعه‌ای از پاسخ‌های اوست که در پرسش سید حسن علوی رضوی همدانی و بر مشرب مکتب شیخیه تدوین شده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۴۷۳/۴
آغاز: الحمدلله رب العالمین ... و بعد فیقول العبد الفانی ... انه اتینی مسائل شریفة من الجناب العالم الفاضل
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۲گ (۱۹۳ر-۲۰۴پ)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف:۳۳/۱-۴۴]

● **اجوبة المسائل** / پاسخ پرسش‌ها / عربی
ajwibat-ul masā'il
محمد بن احمد (شرف الدین)، ق۱۴ قمری
mohammad ebn-e ahmad (šaraf-od-dīn) (- 20c)
پاسخ به اشکالاتی است در بلاغت و نحو که از آیات قرآنی پرسیده شده و مؤلف بدانها پاسخ می‌گوید.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۶۶۵/۸
آغاز: هذه مسائل وردت ... قال السائل اجتماع اهل العربیة أن ثم للترتیب فکیف التلفیق بین الآیتین؛
نسخه اصل:کتابخانه آکادمی لینچی،رم۳۹روسی ۳۳۹؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۲۹۱ق؛ ۳گ (۱۸۸-۱۹۱) [عکسی ف:۲-۲۹۳]

● **اجوبة المسائل** / پاسخ پرسش‌ها / عربی
ajwibat-ul masā'il
نراقی کاشانی، اسدالله بن علی، ق۱۴ قمری
narāqī kāšānī, asad-ol-lāh ben 'alī (- 20c)
آن را به امر آقا سید محمد صادق طباطبائی نوشته، همراه با اجازه او به مؤلف در ۱۲۹۶.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۵۶۰/۶-ف
نسخه اصل:نسخه آقای حسن نراقی؛بی‌کا،بی‌تا[فیلم‌ها - ف:۲-۱۸۳]

● **اجوبة المسائل** / هیأت / فارسی
ajwibat-ul masā'il
طهرانی، جلال الدین، ۱۲۷۲ شمسی
tehrānī, jalāl-od-dīn (1893 -)
رساله در جواب‌های مؤلف به سؤالات نجومی سید حسن تقی زاده داده است:
الف: جواب در باب تقدیم اعتدالین و حرکت اوجات
آغاز: بسمه تعالی، چهارشنبه دوازدهم ژانویه ۱۹۳۸ مسیحی مطابق با نهم ذیقعده ۱۳۵۶ هجری قمری، ۲۲ دیماه ۱۳۱۶ هجری شمسی در بروکسل، آقا سید حسن تقی زاده سؤالی در چند موضوع علمی کرده اند که در این روز جواب نوشتم و آن جواب را عینا در این رساله درج کردم
انجام: بیش از این تصدیع نداده ختم می‌کنم و اگر وافی به مقصود نباشد تطویل بلاطائل باشد معذرت می‌خواهم
ب: جواب در باب سه کسوف در ۱۴ ژوئیه ۶۲۲ مسیحی و ۳ ژوئیه ۶۲۳ و ۲۱ ژوئن ۶۲۴ مسیحی
آغاز: آقای سید حسن تقی‌زاده از لندن در روز ۱۳ مه ۱۹۳۸سؤالی کرده‌اند راجع به سه کسوف که آیا در بصره مرئی بوده است یا نه؟ در جواب ایشان استخراج گردید و ارسال شد روز ۲۰ مه ۱۹۳۸ از بروکسل
انجام: پس کسوف جزئی در روز ۲۱ ژوئن ۶۲۶ در بصره رخ داده است کنار افق غربی مشخصات ذیل: ارتفاع مرئی قمر عدد کسوف در عقد راس کمتر از اوج ۱۶ دقیقه به غروب مانده و در سایر بلاد آفاق شمالی نیز قابل رویت است.
در پایان نسخه بحثی است در چهار ورق در باب مقدار و تعریف خروج مرکز.
[فهرستواره منزوی ۲۷۶۸/۴]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۲۳۹/۳
آغاز: برابر با آغاز الف؛ **و انجام:** برابر با انجام ب
خط: شکسته تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ اشکال نجومی به سیاهی و برخی با مداد؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج مشکی ۳۳ص، اندازه: ۱۶/۳×۲۱سم [ف:۱۰-۲۵۹]

● **اجوبة المسائل** / فقه / فارسی
ajwibat-ul masā'il
میرزای شیرازی
mīrzā-ye šīrāzī
سؤالات فقهی است که از میرزای شیرازی استفناء کرده‌اند و او پاسخ گفته و فتوای خویش را در پاسخ نوشته است. گردآوری آن از آقا سید علی سجستانی است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۸۸/۱۵-طباطبائی

آغاز: از اجوبه مسائل آقای میرزا که جناب آقا سید علی سجستانی نوشته بودند. نسخه را به دقت با اصل مقابله کردم؛ **انجام:** مراد از غیر ما کول اللحم غیر انسان است تم ما اردنا نقله.
خط: نستعلیق متوسط، کا: سید محمد صادق طباطبائی، بی‌تا؛ این گزیده را صاحب جنگ مرحوم سید محمد صادق طباطبائی در این جنگ مندرج ساخته است، نیای اهداءکننده این مجموعه اهدائی که به‌وسیله نوه او سید محمد صادق طباطبائی رئیس مجلس شورای ملی به کتابخانه مجلس اهداء شد؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماجی قرمز، ۵ص (۱۳۴-۱۳۸)، قطع: رقعی، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف:۲۳-۲۷۳]

● **اجوبة المسائل** / گوناگون / عربی یا فارسی

ajwibat-ul masā'il

چند رساله به عربی و یا فارسی که پاسخ دهنده آن نامعلوم است.

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۲۵۲/۳
کا: زین العابدین بن ابیطالب، بی تا [میراث شهاب: س۸ش۴-۷۰]
۲. مشهد؛ مدیر شانه چی؛ شماره نسخه:۴
آغاز: لان المشیة فی التنزیل الحقیقی لها اربع مراتب ... اقول اعلم انا لما عرفنا ان الله سبحانه
درباره چند خبر و عبارت که از رساله سلوک سید کاظم رشتی پرسیده‌اند و به روش عرفانی شیخی پاسخ داده شده است؛ خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳، افتادگی: آغاز و انجام؛ قطع: جیبی [نشریه:۵-۵۹۰]
۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۱۱۲۲
بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ خریداری از رضا شیخان [رایانه]
۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۰۷۶
آغاز: مسئلة، البئر علی رأیکم الشریف ینجس بالملاقات ام لا ینجس ... والجواب، الثقة بالله وحده، الحق ان البئر بمجرد الملاقات؛ **انجام:** وقد تقرر فی الاصول ان الاصل لا یصلح لتخصیص الخبر والله اعلم.
پرسش و پاسخ‌هایی فقهی است به صورت استدلالی با ارائه اقوالی از شیخ طوسی، محقق حلی، علامه حلی، شهید اول، شیخ زین الدین ره و فاضلان متأخران. موضوع پرسش‌ها بدین ترتیب است: آب چاه، پاک کنندگی خورشید، بول بچه شیرخوار، آب جاری، نیت رفع حدث، تخلیل شعر خفیف در وضو، حدث اصغر در اثنای غسل، تداخل اغسال مندوبه، غسل حیض و جنابت، تیمم با سنگ و مانند آن، نیت بدلیت در تیمم، کیفیت تیمم، غساله، لباس مشترک، ادخال نجاست در مسجد، و شک در نماز؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ بخشی از برگ ۵ و ۶ هنگام بازسازی و مرمت از بین رفته است؛ کاغذ: شرقی، جلد: مشمع مشکی، عطف: تیماج مشکی، ۱۴گ، ۱۵ سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۰×۱۵/۵سم [ف:۳۸-۱۸۹]
۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۸۵۴
آغاز: بسمله الحمدلله علی نواله و الصلوه و السلام علی حجه؛ **انجام:** لایمکن الا باستغاثه الله و توفیقه ... فی ودای الجهاله
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، ابعاد متن: ۷×۱۳، اندازه: ۱۲×۱۸سم [رایانه]
۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۱۰۴/۱
خط: نسخ، کا: محمد بن احمد آل عصفور، تا: ۱۲۵۰ق یا شیخ علی بن عباس الکرزکانی بحرانی در ۱۲۷۰ق؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی، قطع: وزیری باریک [میراث شهاب: س۸ش۲-۲۱]
۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۱۰۴/۴
خط: نسخ، کا: محمد بن احمد آل عصفور، تا: ۱۲۵۰ق یا شیخ علی بن عباس الکرزکانی بحرانی در ۱۲۷۰ق؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی، قطع: وزیری [میراث شهاب: س۸ش۲-۲۱]
۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۱۰۴/۶
خط: نسخ، کا: محمد بن احمد آل عصفور، تا: ۱۲۵۰ق یا شیخ علی بن عباس الکرزکانی بحرانی در ۱۲۷۰ق؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی، قطع: وزیری [میراث شهاب:س۸ش۲-۲۱]
۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۱۰۴/۳
خط: نسخ، کا: محمد بن احمد آل عصفور، تا: ۱۲۵۰ق یا شیخ علی بن عباس الکرزکانی بحرانی در ۱۲۷۰ق؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی، قطع: وزیری [میراث شهاب: س۸ش۲-۲۱]
۱۰. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۶۲۳/۷
هنگامی که به مرتضی قلی خان می‌آموخت و ناصرالملک محمود خان به کرمانشاه می‌رفته است، نخستین آن درباره خواب راست و دروغ است؛ خط: نستعلیق، کا: علی بن احمد موسوی، تا: دوشنبه ۹ شعبان ۱۲۹۹ق، جا: شورین؛ کاغذ: فرنگی رنگین آهارمهره، جلد: تیماج آلبالویی سیر لایی، ۶گ (۶۳ر-۶۸ر)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف:۶-۷۴]
۱۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۰۲۰/۴
آغاز: اسأل الله تعالی ان یجعل علائق قلب الامام الاجل الاوحد العالم المحترم المحقق الکامل ثقة الدین شرف الاسلام سید المحققین
نسخه اصل: کتابخانه احمد ثالث ـ ترکیه ۳۰۳۶. سؤالاتی است فلسفی و طبی که شخصی با لقب «سید المحققین» از مؤلف خواسته تا جواب آنها را داده و معضلات آنها را حل نماید و در هر مسأله اعتراضات و اقوال علمای این فن را بیان نموده است، اصل این سؤالات به زبان فارسی بوده که مؤلف آنها را به عربی برگردانده است، عناوین مسائل عبارتند از: ۱. یبوسة النار، ۲. الروح و النفس، ۳. وجود واجب الوجود، ۴. النفس النباتی و الحیوانی، ۵. فی المزاج و کیفیته، ۶. فی الحمی، ۷. الادویة المسهلة و غیرهم؛ خط: نسخ ریحان، بی‌کا، بی‌تا؛ صفحات مجدول، در ابتدای رسالات بسمله در درون کتیبه‌ای مکتوب

است؛ ۲۶ص (۵۸-۸۴) [عکسی ف:۳-۲۷۶]

۱۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۵۴۳/۲

پاسخ چند مسئله فقهی است به عربی؛ بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج مشکی، ۳گ (۸۴پ-۸۷ر)، ۱۵ سطر (۷×۱۰)، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف:۱۳-۳۴۸۸]

۱۳. قم؛ زنجانی (آیة الله)؛ شماره نسخه:۱۳۲/۲

خط: نسخ، کا: مرحوم آیت الله زنجانی، بی‌تا؛ ۵گ، قطع: جیبی [چند نسخه-ف: ۲۴۵]

۱۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۳۱۱

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از محمد مهدی ابراهیمی؛ اندازه: ۱۵/۱×۲۱/۷سم [رایانه]

۱۵. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۵۶۶/۳۹

آغاز: بسمله رفع سؤال للعلامه تقی الدین بن معروف رحمه الله و صورته؛ **انجام:** وطول مکه عره و عرضها کال والله تعالی اعلم بالصواب

در مباحث فلکی و نجومی از تقی بن معروف و احمد بن شعبان مصری و محب الدین محمد اموی؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سبز ۳گ، ۲۴-۳۲ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف:۱-۵۳۴]

۱۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۷۴۹۳

آغاز: بسمله. س. سلام را سهو کرد تا داخل نماز دیگر شد چه کند ج. هرگاه نماز صبح است بعد از نماز دوم؛ **انجام:** زیاده از دو سال ندهند و مشهور

خط: نستعلیق، کا: رضی حسینی رستمرودی، تا: ۱۵ جمادی الاول۱۲۵۱ق؛ افتادگی: انجام؛ اهدایی رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ کاغذ: فستقی فرنگی، جلد: گالینگور با عطف میشن مشکی ۱۵گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۰سم [اهدائی - ف:۳-۲۵]

۱۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۴۱۵

آغاز: مسح پاکه از سر انگشتان؛ **انجام:** بنا بر اقل گذارد و الله العالم

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی تا، افتادگی: آغاز؛ کاغذ: شکری، جلد: مقوا، ابعاد متن: ۸×۱۳، اندازه: ۱۴×۱۸سم [الفبائی: ۲۳]

● اجوبة مسائل آخوند ملا علی / کلام و اعتقادات / عربی

ajwibat-u masā'il-i āxūnd mullā 'alī

احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری

ahsāīī, ahmad-e-bn-e zeyn-od-dīn (1753 - 1826)

در پاسخ به سؤالاتی است که آخوند ملا علی نامی پرسیده و اولین آن در باره صوفیه است که احسائی حکم به کفر و زندقه آنها کرده و بقیه نیز در اطراف صوفیه و مرید و مراد و...می باشد. در ذریعه از آن نام برده است.

[الذریعه ۱۸۸/۵؛ مکتبة امیرالمومنین ۵۰/۱]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۰۶۸/۳

آغاز: بسمله، الحمد لله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین قال العبد المسکین احمد بن زین الدین الاحسائی.؛ **انجام:** و السلام علیکم و رحمة الله و برکاته. کتب العبد المسکین احمد بن زین الدین... سنه ۱۲۳۲ هـ ق ... افضل الصلوة و السلام.

کا: عبدالله بن محمد تبریزی، تا: ۱۲۳۴ق، جا: کرمانشاه؛ کاغذ: فرنگی فستقی، جلد: تیماج عنابی با ترنج و نیم‌ترنج کوبیده، ۲۴ص (۳۶۷-۳۹۱)، ۲۶ سطر (۱۰×۱۴/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵ سم [ف:۹-۶۴]

● اجوبة مسائل الآخوند ملاعلی / کلام و اعتقادات / عربی

ajwibat-u masā'il-il āxūnd mullā 'alī

احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری

ahsāīī, ahmad-e-bn-e zeyn-od-dīn (1753 - 1826)

تاریخ تألیف: ۱۲۳۲ق

پاسخ چند سؤال در باره معراج و برزخ و کیفیت ارتباط روح و جسد است.

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۵۵۷/۳

آغاز: الحمد لله ... قد ارسل الی جناب المولی المحترم و العامل المکرم جناب الفاضل الاخوند؛ **انجام:** فغایة همتی فی هذه الاوقات الاقتصار علی اقل ما یمکن و السلام علیکم و رحمة الله و برکاته

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۰گ (۱۴۶پ-۱۵۶ر)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [مؤید:۲-۶۲]

● اجوبة مسائل آخوند ملا علی خراسانی / کلام و اعتقادات / عربی

ajwibat-u masā'il-i āxūnd mullā 'alī xurāsānī

همدانی شیخی، محمد باقر بن محمد جعفر، ۱۲۳۹ - ۱۳۱۹ قمری

hamadānī šeyxī, mohammad bāqer ebn-e mohammad ja'far (1824 - 1902)

تاریخ تألیف: سه‌شنبه ۸ ذیقعده ۱۲۸۴ق؛ محل تالیف: همدان

پاسخ به سؤالات آخوند ملا علی خراسانی است درباره: ۱. موافقت نفس با مشیت الله؛ ۲. امر رجعت؛ ۳. امر ملائکه و تصرف ایشان.

آغاز: الحمد لله و صلوته علی من اصطفی و لعنته علی من أضله فغوی أما بعد فاعلم یا أخی و قرة عینی و من بولائه اعتمادی و بصالح دعائه استنادی ... ان الدنیا دار مرور فوسع صدرك فی مدارتها بمرورها.

انجام: لایؤثر فی المغرم و یؤثر فی غیره و ننزل من القرآن ما هو شفاء و رحمة للمؤمنین و لایزید الظالمین الا خسارا و هذا القدر

من البیان کاف لک ان شاء الله تعالی و قدتم.

تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۶۰۲/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ علامت بلاغ دارد؛ ۸گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف مخ:۱-۱۸۳]

● اجوبة مسائل آخوند ملا محمد حسین اناری کرمانی / کلام و اعتقادات / عربی

ajwibat-u masā'il-i āxūnd mullā muḥammad ḥusiyn anārī kirmānī

احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری
ahsā'ī, ahmad ebn-e zeyn-od-dīn (1753 - 1826)

تاریخ تألیف: ۲۸ جمادی الاول ۱۲۳۵ق
پاسخ به ۵ سؤال است که ملا محمد حسین اناری کرمانی پرسیده و مؤلف به طریق خاص خود با عناوین «قال-اقول» بدانها مختصراً پاسخ گفته است. سؤال‌ها از این قرار اند: ۱. معنی هور قلیا کدام عالم است و چه لغتی است و دلیل عقلی یا شرعی آن چیست؟؛ ۲. جسد عنصری چگونه فانی می‌شود و عود نمی کند؟؛ ۳. کیفیت صور و انجذاب ارواح بین النفختین؛ ۴. احوال و اهوال روز قیامت؛ ۵. مراد از نورانیت «انا انزلنا» چیست؟
آغاز: حمدله. صلاة. اما بعد، فیقول العبد ... احمد بن زین الدین الاحسائی انه عرض جناب قرة العین و العارف ... الملا محمد حسین الاناری الکرمانی ... قال سلمه الله تعالی ان فیما قال دام ظله فی جواب سؤال الشاه عن اوضاع عالم البرزخ...
انجام کتاب: وصل الجواب الی هذا فقف. و الحمدلله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین. وقع الفراغ بقلم مؤلفه احمد بن زین الدین الاحسایی فی لیلة العشرین (چنین) من جمادی الاولی سنة ۱۲۳۵ق
چاپ: در جوامع الکلم به چاپ رسیده است.؛ دارالسلطنه تبریز؛ سنگی، ۱۲۷۳ق.، رحلی (۱۵۳-۱۵۵صص؛ ج ۱؛ قسم ۱)
[فهرست مشایخ ۳۴/۲]

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۲۰۶/۱۷
آغاز: برابر
نسخه اصل: کتابخانه مشایخ - کرمان الف ۷؛ کاتب: = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ ۴ص (۲۸۱-۲۸۵) [عکسی ف:۶-۲۶۲]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۷۷/۶-طباطبائی
آغاز: بسمله الحمد لله رب العالمین ... اما بعد؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد سعید بن عبد الحفیظ بن محمد رضا بن محمد علی بن محمد حسین بن محمد حسن تفرشی، تا: قرن ۱۳؛ ۲گ (۳۸-۴۰) [ف:۲۳-۶۷۹]
۳. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۶۶۶/۲
آغاز: بسمله، السلطان فتحعلی شاه اذا فارق الانسان هذه الدار و قد کان من المؤمنین الاخیار لحقت روحه بالجنة کما یدل علیه ظواهر الاخبار یتنعم فیها ...
کا: ابراهیم، تا: ۱۲۲۷ق؛ جلد: تیماج سیاه با ترنج با سر، ۱۲گ، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۳۲۴]
۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۷۱۹/۷ و ۲۴۴۰/۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: کاظم بن علینقی شریف رضوی سمنانی، تا: چهارشنبه ۱۴ ذیقعده ۱۲۳۸ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، ۳گ (۱۳۹ر-۱۴۲پ)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [محدث ارموی مخ:۱-۵۶] و [عکسی ف:۷-۴۸]
۵. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۰۰۱/۸-عکسی
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: ۱۲۵۸ق؛ تاریخ انجام در انجامه ۲۰ جمادی الاول ۱۲۳۵ق آمده است؛ ۵ص (۴۴۵-۴۴۹) [عکسی ف:۱-۱۱۶]
۶. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۶۷۰/۶-عکسی
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ خوش، کا: محمد رسول بن محمد حسن، تا: ۱۲۶۱ق؛ تاریخ به پایان رسیدن در انجامه ۲۸ جمادی الاول ۱۲۳۵ق آمده است؛ ۵ص (۲۲-۲۶) [عکسی ف:۱-۱۱۶]
۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۵۷۷/۱۶
کا: سید علی اصغر پسر محمد قاسم طباطبائی زواره‌ای، تا: رجب ۱۲۷۸ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی ضربی مقوایی، ۵گ (۳۳۳ر-۳۳۷ر)، ۳۵ سطر (۱۴×۲۸)، قطع: رحلی، اندازه: ۲۲×۳۹سم [ف:۱۷-۴۱۱]
۸. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۷۴۵/۲
بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: موسس؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماجی عنابی، ۴گ (۳۳-۳۷)، ۱۷سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۷/۵سم [ف:۴-۱۴۱۲]
۹. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۴۸۳/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ خوانا، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا قهوه‌ای عطف پارچه مشکی، ۳گ (۱۳ر-۱۵ر)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف:۱-۴۰۹]
۱۰. مراغه؛ عمومی؛ شماره نسخه:۳۳/۱۲
آغاز: برابر
کامل؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج سرخ منقوش زیبا، ۴گ، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۵۶]

● اجوبة مسائل آقا سید حسین اصفهانی / کلام و اعتقادات / عربی

ajwibat-u masā'il-i āqā siyyid ḥusiyn iṣfahānī

همدانی شیخی، محمد باقر بن محمد جعفر، ۱۲۳۹ - ۱۳۱۹ قمری

hamadānī šeyxī, mohammad bāqer ebn-e mohammad ja‘far (1824 - 1902)

پاسخ به شش سؤال است که مؤلف با ادله بیست و هفت‌گانه پاسخ داده است: ۱. درباره گفتار احسایی: لما كانت الحروف فی الرتبة الثانية فی مقام التابعية و الوصفية؛ ۲. اثبات وجود الجن؛ ۳. اثبات الفؤاد؛ ۴. سؤالی درباره خواب؛ ۵. ما معنى ان الأرض الثابتة فوق السماء الدنيا و ...؛ ۶. ما وجه المناسبة فی قول المشايخ أعلى الله مقامهم ان العقل بازاء البديع و النفس.

آغاز: حمدله. و الصلوة على خير خلقه و أشرف بريته محمد و آله الطيبين ... و بعد فهذه هی المسائل المشكلة التی قد استشكلت علی و علی أمثالی من القاصرين و المقصود سماع الجواب ... أما فقد و صل الی منكم الكتاب و فهمت الخطاب.

۱. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۸۸۲/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و العذر عند كرام الناس مقبول، و صلى الله علی محمد و آله الطاهرين، و لعنة الله علی اعدائهم اجمعين.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمعه ۹ ربیع الاول ۱۲۹۵ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی مجدول گرهی، ۸۰گ (۷۷پ-۱۵۷پ)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷/۵سم [ف:۲-۱۴۳]

۲. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۶۹۸/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و أما و جه التناسب بين الباعث و النفس فلا أجل ان أهلكها ... فصار مقام المبعوثين مقام الوساطة و الرسالة بين الله و بين الناس أخذوا منه و بلغوا.

در فهرست با عنوان «اجوبة المسائل الستة» و بدون مؤلف آمده است که به قرینه آغاز نسخه کامل شد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ و ۱۴ ق؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ ۶۳گ (۱پ-۶۳پ)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف مخ:۱-۲۳]

● اجوبة المسائل آقا محمد تقی = التسديدية / کلام و اعتقادات / عربی

ajwibat-ul-masā’il-i āqā muḥammad taqī = at-tasdīdīyya

رشتی، کاظم بن قاسم، ۱۲۱۲ - ۱۲۵۹ قمری

raštī, kāzem ebn-e qāsem (1798 - 1843)

رساله مفصلی است در پاسخ به پرسش‌های ملا محمدتقی پیرامون حصول علم در شرعیات و فتح باب علم برای سالکان و تکلیف مردم در عصر غیبت و چگونگی به‌دست آوردن آن تکلیف و نظر رشتی در قواعد اصول فقه. سؤال‌ها به‌صورت متن و پاسخ‌ها به‌عنوان شرح می‌باشد.

آغاز: الحمدلله رب العالمين ... ان جناب الانجد الامجد ذا الفهم الوقاد و الفكر النقاد اللوذعی الالمعی راقی مراقی المعرفة.

انجام: فأشرت اليه بالاشارة الظاهرية و الباطنية ليعلم كل اناس مشربهم و لينال كل أحد مطلبهم.

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۵۳۷/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: خلف بن محمد دمستانی (گویا)، تا: ۵ جمادی الثانی ۱۲۵۱ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۹گ (۴۹پ-۷۷پ)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف:۱۹-۳۴۲]

۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۲۰۳/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** والا فيما ذكرنا كفاية لاولی الدراية.

خط: نستعلیق، کا: نعمة الله بن محمد مهدی اصطهباناتی، تا: ۱۲۵۸ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی یک لایی نرم ضربی، ۱۹گ (۴۱-۶۰)، ۲۰ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف:۳-۸۹۵]

● اجوبة مسائل آقا محمد علی تاجر رشتی / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-u masā’il-i āqā muḥammad ‘alī tājir-i raštī

کرمانی، محمد کریم بن ابراهیم، ۱۲۲۵-۱۲۸۸ قمری

kermānī, mohammad karīm ebn-e ebrāhīm (1810 - 1871)

پاسخ به سه مسأله است و جز آنچه که در فهرست مشایخ (۲: ۱۸۰) مورخ ۱۵ محرم ۱۲۸۵ آمده است بدین‌گونه: ۱. علل اربعه؛ ۲. علت ترک امام حسین دختر خود را در مدینه؛ ۳. علت اختلاف مدت حمل انسان و دیگر جانوران.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۸۳/۴

خط: نسخ، کا: محمد تقی بن محمد کاظم، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج حنایی یک‌لایی، ۴۵ص (۱۰۸-۱۵۲)، ۲۰ سطر (۷×۱۵)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [سنا - ف:۱-۲۱۸]

● اجوبة مسائل آقا محمد کریم بن آقا بابای کرمانی / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-u masā’il-i āqā muḥammad karīm ibn-i āqā bābā-yi kirmānī

کرمانی، محمد کریم بن ابراهیم، ۱۲۲۵-۱۲۸۸ قمری

kermānī, mohammad karīm ebn-e ebrāhīm (1810 - 1871)

تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۳۵۵/۲

خط: نسخ، کا: محمد علی روضه‌خوان، تا: روز چهارشنبه ۲۷ شوال ۱۲۹۰ق [نشریه:۷-۲۳۴]

● اجوبة مسائل الآملی = المسائل الآمليات / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-u masā’il-il āmulī = al-masā’il-ul āmulīyyāt

فخرالمحققین، محمد بن حسن، ۶۸۲ - ۷۷۱ قمری

faxr-ol-mohaqqeqīn, mohammad ebn-e hasan (1284 - 1370)

سیزده پرسش فقهی، کلامی و اعتقادی است که سید حیدر بن علی بن حیدر بن علی عبیدلی علوی حسینی آملی مازندرانی عارف زنده در ۷۸۷ از فخرالمحققین در چندین مجلس در حله در پایان رجب ۷۵۹ و پس از آن پرسیده و او پاسخ داده است. نخستین پرسش آملی درباره گفتار علامه حلی است در آغاز «باب حادی عشر» در این‌که خدا و پیامبر و پیشوا و رستاخیز را باید به‌دلیل شناخت و از کسی در آن پیروی ننمود همچنان‌که در «المدنیات» هم گفته است. علامه حلی در بخش نخستین همین مدنیات گفته که در اصول پیروی و تقلید کافی نیست، ولی می‌توان به کتاب‌ها نگریست و در فروع باید از دانشمندان پیروی نمود.

آغاز: بسمله. الحمدلله رب العالمین .... هذه مسائل سألتها عن جناب الشیخ الاعظم سلطان العلماء فی العالم ... الامام العلامة فخرالحق و الدین ابن المطهر ... مشافهة فی مجالس متفرقة علی سبیل الفتوی و کان ابتداء ذلک فی سلخ رجب المرجب سنة تسع و خمسین و سعبمائة هجریة نبویة هلالیة ببلدة الحلة السیفیة حماها الله عن الحدثان و انا العبد الفقیر حیدر بن علی بن حیدر العلوی الحسینی الآملی ...: ما یقول شیخنا و مولانا العالم العلامة فی قول والده قدس الله سره فی الحادی عشر «اجمع العلماء کافة علی وجوب معرفة الله ... و المعاد بالدلیل لا بالتقلید» ... لان الشیخ قدس الله سره ذکر فی المدنیات وجوب المعرفة ... الجواب عن المسئلة الاولی ان الذی ذکره والدی قدس الله صحیح حق

انجام: و لایصح حجه و لا عمرته و ان کان الفقیه جامع الشرائط و الله اعلم بالصواب

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۲۲/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** ذلک یجوز ان یؤخر بان یحج ولی بعده او یحج عنه غیره من ماله ام لا ... و طول بقاک (از پرسش ۱۲ در گ ۷۶پ نیمی از این برگ پاره شده و کاغذ دیگری به آن چسباندند و دنباله پاسخ ۱۱ از میان رفته و از پرسش و پاسخ دوازدهم و سیزدهم اندکی مانده است).

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۷۶۲؛ به نسخ خود سید حیدر در پرسش و فخرالمحققین در پاسخ می‌باشد؛ ۶گ (۷۱پ-۷۶پ) [ف:۵-۲۰۱۵]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۱۴۴/۲

کا: تاج الدین حسین صاعد بن شمس الدین طوسی، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: متن و حاشیه سپاهانی و فرنگی، جلد: مقوا با پارچه زری عطف میشن، ۳ص (۷-۹) ، اندازه: ۱۰/۵×۲۳سم [ف:۹-۸۲۰]

۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۷۵۲/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج مشکی عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۲گ (۱۱۱پ-۱۲۲پ)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف:۲-۴۱۲]

۴. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۱۸۸/۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مقابله شده و دارای بلاغ؛ جلد: عنابی ضربی‌دار فرسوده، ۲۹ سطر (۹/۵×۲۲/۵) [ف: ۱۶۸]

● **اجوبة مسائل ائمة خراسان** / عرفان و تصوف / عربی

ajwibat-u masā'il-i a'immat-i xurāsān

سهروردی، عمر بن محمد، ۵۴۲ - ۶۲۲ ؟ قمری

sohravardī, 'omar ebn-e mohammad (1148 - 1226)

جواب مسائلی که بعضی از ائمه خراسان برای او فرستاده‌اند.

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۹۴/۴

در فهرست نام مؤلف نیامده به استناد فیلم آن تصحیح شد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۶۵۳ق؛ ۱۷ سطر، قطع: خشتی، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف:۲-۳۵۲]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۷۲۱/۴-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلم‌ها - ف:۱-۷۲۵]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۴۷۸/۵-ف

نسخه اصل: دانشگاه توبینگن Ma VI 90؛ بی‌کا، تا: قرن ۷ یا ۸ [فیلم‌ها - ف: ۳-۱۵۷]

● **اجوبة مسائل ابن شدقم** / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-u masā'il-i ibn-i šadqam

موسوی عاملی، محمد بن علی، ۹۴۶ - ۱۰۰۹ قمری

mūsavī 'āmelī, mohammad ebn-e 'alī (1540 - 1601)

پرسش‌هایی است بیشتر فقهی و بعضی از آنها اعتقادی یا در موضوعات دینی دیگر، که سید زین الدین علی بن حسن بن شدقم حسینی مدنی در سال‌های ۱۰۰۱-۱۰۰۹ ق پرسیده و عاملی به آن‌ها به روش فتوایی و مختصر پاسخ گفته است. این سؤال و جواب‌ها در نه «باب» و هر کدام شامل چند سؤال است که یکجا پرسیده شده و توسط ابن شدقم در سال ۱۰۱۱ گرد آورده شده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۶۶۲/۱

آغاز: بعد هذه الشهادة و اعادة کل ما فعل علی مذهبهما محتجبا بان الجرح مقدم علی التعدیل اذا تعارضا؛ **انجام:** هذا آخر ما جمع من المسائل المستفتی عنها سیدنا و مولانا.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ به‌خط ابن شدقم تصحیح و اضافه شده است؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷۲گ (۸ر-۸۰پ)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [ف:۱۷-۲۲۵]

● **اجوبة مسائل ابن شدقم** / پاسخ پرسش‌ها / عربی
ajwibat-u masā'il-i ibn-i šadqam

سبط الشهید، محمد بن حسن، ۹۸۰ - ۱۰۳۰ قمری
sebt-oš-šahīd, mohammad-e-bn-e hasan (1573 - 1621)

پاسخ و شرحی است مختصر بر مسائلی که سید علی بن حسن بن شدقم حسینی مدنی در مکه به عاملی تقدیم داشته است. در این رساله تاریخ شنبه ۲۳ ربیع الاول ۱۰۱۵ دیده می‌شود.

آغاز: احمد الله علی سابغ النعماء و اصلی علی اشرف الانبیاء و اکمل الاصفیاء اما بعد یقول اقل الخلیفة

انجام: و التصفح لکلام القوم لا یجدی بیانا عند التامل اکثر اکثر مما نطق به شان حال هذا الکلام

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۶۶۲/۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ به خط ابن شدقم تصحیح شده؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶گ (۲۲۲پ-۲۲۸ر)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [ف:۱۷-۲۲۸]

● **اجوبة مسائل ابن شدقم = جوابات المسائل الشدقمیة** / کلام و اعتقادات / عربی
ajwibat-u masā'il-i ibn-i šadqam = jawābāt-ul masā'il-iš šadqamīyya

شیخ بهائی، محمد بن حسین، ۹۵۳ - ۱۰۳۰ قمری
šeyx-e bahā'ī, mohammad ebn-e hoseyn (1547 - 1621)

دارای شش پرسش از ابن شدقم در افضلیت پیامبر (ص) بر قرآن، افضلیت در میان ائمه (ع) و عصمت پیامبر (ص) که شیخ بهائی در حاشیه‌ها پاسخ‌های کوتاه می‌دهد. ظاهراً سؤالات در ۱۰ محرم ۱۰۱۳ ق نوشته شده است. پرسش‌ها مفصل و در ده صفحه است ولی پاسخ آنها بسیار کوتاه است و در پایان گفته چون عازم سفر است نمی‌تواند به آنها پاسخ دهد. در الذریعه و سایر فهرست‌ها دیده نشد.

آغاز: بعد عرض العبودیة و الاخلاص لدی مولانا ... ینهی المملوک ان الحاجة داعیة الی عرض مسائل ... آغاز پاسخ شیخ بهائی: بسمله بحمدک اللهم نفتح الکلام و الی النبی و آله نهدی افضل الصلوة.

انجام: و طلکم مقصودا و عزکم ممدودا و شانیکم مکمودا.

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۹۶۶/۹

خط: نسخ، کا: محمد بن عاشور جوازی جویزه ای، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا عطف و گرد مشکی، ۲۱ سطر (۸×۱۴)، قطع: ربعی، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف:۱۶-۴۱۴]

۲. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۹۸/۱۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** حرره فقیر علی بن الحسن بن شدقم الحسینی المدنی ... عاشر محرم الحرام سنه ثلاثة عشر بعد الالف ... پایان پاسخ شیخ بهائی: کتبه افقر عبادالله ... محمد المشتهر ببهاء الدین العاملی و فقه الله للعمل فی یوم الغده قبل ان یخرج الامر من یده.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: محرم ۱۰۱۳ق؛ محشی؛ کاغذ: نخودی کلفت، جلد: یکی مقوا با تیماج خرمائی کهنه دیگری مقوا با تیماج سرخ ضربی کهنه، ۶گ، ۲۳ سطر (۹×۱۷)، اندازه: ۱۷/۵×۲۷/۵سم [ف:۲-۲۸۸]

۳. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۱۲۰/۹ حکمت

آغاز: برابر؛ **انجام:** و فی حسن نبائکم یرغب. صورة خط المصنف و المامول

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱ رجب ۱۰۱۴ق؛ از روی نوشته علی بن حسین بن شدقم حسینی در ۱۰ محرم ۱۰۱۳ برای صیمری؛ جلد: تیماج سرخ مقوایی، قطع: ربعی [ف:۲-۴۱]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۶۶۲/۳

خط: نسخ، کا: سلطان مراد بن محمد جعفر، تا: اوایل شعبان ۱۰۲۶ق؛ دارای حواشی بهائی با نشان «مد ظله»؛ جلد: تیماج قرمز، ۸گ (۱۸۹پ-۱۹۷پ)، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف:۲۷-۱۱۵]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۴۶۴/۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** حرره فقیر عفو ربه معترفا بخطائه و ذنبه علی بن الحسن بن شدقم الحسینی المدنی ... عاشر محرم الحرام سنة عشر بعد الالف من الهجرة النبویة.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۴ ذیقعده ۱۰۷۵ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای دوروی لبه‌دار، ۸گ (۱۳۴پ-۱۴۲ر)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۳×۲۵سم [ف:۳۰-۱۵۱]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۰۱۷/۳

در فهرست با عنوان «جواب عن ست مسائل» آمده است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ دارای حواشی با نشان «ب هـ ره، ع بعد عرض العبودیة، ج من یده»؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی لایی، ۸گ (۳۴پ-۴۲ر)، ۲۰ سطر (۸×۱۴)، قطع: ربعی، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف:۱۶-۴۳۱]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۶۶۲/۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ به‌خط ابن شدقم تصحیح شده؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵گ (۲۲۹ر-۲۳۴پ)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [ف:۱۷-۲۲۹]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۶۶۲/۱۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** لا زال مجدکم دائما و سعدکم قائما و صلی الله علی خیر البریة سیدنا محمد و عترته المرضیة

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ به خط ابن شدقم تصحیح شده؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶گ (۲۳۵ر-۲۴۱پ)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [ف:۱۷-۲۲۹]

۹. همدان؛ دانشگاه بوعلی؛ شماره نسخه:۲۸۱/۱۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: گالینگور قهوه‌ای، ۷گ

(۱۴۱پ-۱۴۸ر)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۱۵۲]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۶۰۹/۴

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: محمد بن زین العابدین موسوی، تا: با تاریخ ۱۲۵۲ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای سوخته، ۸گ (۱۱پ - ۱۸ر)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۱/۸×۱۷/۵سم [ف:۴۳-۱۸۶]

۱۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۷۸/۲

خط: نسخ، کا: ابراهیم محمد طباطبائی یزدی جندقی، تا: ۱۲۶۲ق؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: میشن لایی یشمی، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۱سم [ف:۵-۹]

۱۲. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۵۱۰/۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، ۶گ (۴۵پ-۵۱پ)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف:۲-۳۷۲]

۱۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۶۵۵/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** وفقه الله للعمل فی یوم لغده قبل ان یخرج الامر من یده

خط: نسخ، کا: محمد امین بن محمد علی شریف استرآبادی، بی‌تا؛ جلد: تیماج سبز، ۱۸گ (۱۹پ-۳۷پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۹×۱۵سم [ف:۳۱-۳۶]

۱۴. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۸۲۷/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** و لو تمت الدلالة للزم افضلية علمآء الامة ایضا لمفیی ما ذکر فی الائمه و الله اعلم بحقیقة الحال و حقیقة المقال و منکم الافاده تطلب و فی حسن بیانکم رغب و انما مواله من شیخنا تحریر الجواب و تقدیر الخطاب علی ابلغ وجه

نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد، در فهرست نام کتاب «اجوبة المسائل»آمده است؛خط:نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ درکل این نسخه تنها یک «س» که علامت پرسش است وجود دارد اما مطالب آن شامل سه پاسخ است؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، ۹گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف مخ:۱-۴۸]

● اجوبة مسائل ابن طراد / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-u masā'il-i ibn-i ṭarrād

شهید ثانی، زین الدین بن علی، ۹۱۱ - ۹۶۵ قمری

šahīd-e sānī, zayn-od-dīn ebn-e 'alī (1506 - 1558)

پاسخ‌های فتوائی مختصری است بر پرسش‌های فقهی سید محمد بن علی بن طراد حسینی مدنی.

آغاز: الحمدلله صانع المصنوعات الذی لم یکن له عضید و لا نصیر فی المخلوقات الذی قال تعالی فی کتابه العزیز

انجام: والسلام علیکم و علی من لدیکم من السادة النجباة و رحمة الله و برکاته و الحمد لله وحده و صلاته علی سیدنا محمد و آله

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۶۶۲/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ به خط ابن شدقم تصحیح و اضافه شده؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵گ (۱۵۰پ-۱۵۵پ)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [ف:۱۷-۲۲۶]

● اجوبة مسائل ابن طوقان / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-u masā'il-i ibn-i ṭūqān

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۱۰۰/۲

خط: نسخ، کا: محمد بن عبدالکریم و علی بن عباس بحرانی، تا: ۱۲۷۶ق؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی، قطع: وزیری [میراث شهاب: س۸ش۲-۲۱]

● اجوبة مسائل ابن فروج / فقه / عربی

ajwibat-u masā'il-i ibn-i forrūj

شهید ثانی، زین الدین بن علی، ۹۱۱ - ۹۶۵ قمری

šahīd-e sānī, zayn-od-dīn ebn-e 'alī (1506 - 1558)

پاسخ هفت سؤال فقهی است که شیخ زین الدین ادریس معروف به ابن فروج - شاگرد شهید ثانی- از مؤلف پرسیده است: ۱. ما تقول مولانا فی ارض غصبها رجل مدة ثم رحل عنها و ترکها معرضا عنها و المغصوب منه لیس له علیها ید و بقیت هکذا هل یجوز لاحد ان یصلی فیها بشاهد الحال ام لا؛ ۲. ما تقول مولانا فی ثوبی الاحرام هل یجوز عقدهما او احدهما ...؛ ۳. ماتقول مولانا فی نیة الوقوف معرفه ...؛ ۴. ما تقول مولانا فی المهدی الیه ثلث هدی التمتع هل یشترط فیه مع الایمان الفقر ...؛ ۵. ما تقول مولانا فی الهدی هل یجب مقارنة اول الذبح ...؛ ۶. ما تقول مولانا فی البرکة او الحوض ...؛ ۷. ما تقول مولانا فیما ذکره الشهید ره فی الدروس مشروعیه قضاء صلاة ظن ...

آغاز: ما تقول مولینا فی ارض غصبها رجل مدة ثم رحل عنها و ترکها معرضاً عنها و المغصوب منه لیس له علیها ید و بقیت هکذا

انجام: ولکن مطابق للمشروع و الحمد لله وحده و الصلاة علی نبیه محمد و آله أجمعین.

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۵۴/۱۰عکسی

آغاز و انجام: برابر

نسخه اصل: کتابخانه فخرالدین نصیری امینی، تهران؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ ۲ص (۸۶-۸۷)، ۱۷ سطر [عکسی ف:۴-۴۸۱]

۲. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۰۶/۶

خط: نسخ، کا: بهاءالدین محمد عاملی فتونی نجفی، تا: ۱۱۱۴ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی مجدول عطف و دور تیماج قهوه‌ای،

۲گ (۱۰۵پ-۱۰۶پ)، اندازه: ۱۱/۵×۱۷سم [ف:۱-۱۵۶]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۱۳۱/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، ۲گ (۷۹پ-۸۰ر)، کل رساله ۳۰ سطر، اندازه: ۹×۱۲/۵سم [ف:۳۳-۲۵۹]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۹۹۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۳ق؛ اهدایی رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: شکری، جلد: تیماج ضربی، ۳ص، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [اهدائی - ف:۳-۲۱]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۲۰۶/۱۰

خط: نسخ، کا: میر محمد مؤمن حسینی، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵گ (۲۰۶پ-۲۱۰پ)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۴سم [ف:۱۹-۱۶]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۱۶۹/۱۵

خط: نسخ، کا: عیسی بن درویش، بی‌تا، در عصر شهید دوم؛ در این نسخه دیباچه مؤلف افتاده است؛ جلد: تیماج قهوه‌ای بدون مقوا، ۲گ (۱۸۵پ-۱۸۶پ)، اندازه: ۱۶×۲۰/۵سم [ف:۲۶-۱۲۶]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۱۹۲/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد بن مطهر، بی‌تا؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: میشن مقوایی، ۲گ (۱۱۸پ-۱۲۰پ)، ۱۵ سطر (۹/۵×۴/۵)، اندازه: ۹/۵×۱۵سم [ف:۱۶-۲۱]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۷۸۳/۱۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: مهدی بن حسن قفطانی، تا: اواخر قرن ۱۳؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی، ۱گ (۲۵۴)، جمعاً ۳۲ سطر، اندازه: ۹×۱۴سم [ف:۳۴-۸۱۰]

۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴/۸۴۲۲-۵۷/۹۲

آغاز: برابر

نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ ۱۵گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف:۴-۲۳۳۹]

● اجوبة مسائل ابن کمونه = جواب سؤالات ابن کمونه / فلسفه / عربی

ajwibat-u masā'il-i ibn-i kamūna = javāb-e soālāt-e ebn-e kamūne

کاتبی قزوینی، علی بن عمر، ۶۰۰ - ۶۷۵ قمری

kātebī qazvīnī, 'alī ebn-e 'omar (1204 - 1277)

عزالدوله سعد بن منصور بن سعد کمونه که از فلاسفه زمان خواجه نصیر الدین طوسی بوده از نجم الدین کاتبی درباره «ثبوت امکان و امکان ثبوت» چند پرسش کرده و کاتبی در این رساله به آن پاسخ داده است.

همدان؛ مدرسه غرب همدان؛ شماره نسخه:۱۱۸۷/۶۷

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ یا ۱۱؛ با سرلوح‌های زرین؛ کاغذ: اصفهانی نازک، ۲گ (۲۹۰پ-۲۹۲پ)، ۲۴ سطر (۱۰×۲۰)، اندازه: ۱۷×۲۷سم [رشت و همدان - ف: ۱۴۸۰]

← اجوبة مسائل ابوالحسن گیلانی ← اجوبة مسائل السید ابوالحسن الجیلانی

← اجوبة مسائل ابوالقاسم بن عباس بن معصوم لاهیجانی ← اجوبة مسائل السید ابی القاسم لاهیجی

● أجوبة مسائل أبی حنیفة = الجبر و القدر / کلام و اعتقادات / عربی

'ajwabat-u masā'il-i 'abī ḥanīfa = al-jabr wa-l-qadar

پاسخ کوتاهی است راجع به پرسش ابو حنیفه در موضوع جبر و قدر.

آغاز: اسئلة لابی حنیفة النعمان بن ثابت الکوفی.

انجام: مع أخذه منهم بالنواصی و تولیته امضاهم فی الاشیاء.

همانند:

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۵۵/۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عبدالحمید بن محمد مقیم خطیب عبدالعظیمی، تا: ۱۷ ربیع الثانی ۱۰۵۶ق؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قرمز، ۱گ (۸۱پ-۸۲ر)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۳×۲۵/۵سم [ف:۱-۲۸۴]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۸۰۷/۱۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳۳۶ق؛ کاغذ: دفتری خط‌دار، ۲گ (۵۲پ-۵۳پ)، ۱۵ سطر، اندازه: ۹×۱۵/۵سم [ف:۳۲-۵۲۸]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸/۶ خوئی

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ ۲ص (۳۰-۳۱) [ف:۷-۶۰]

● اجوبة مسائل ابی ریحان البیرونی = الاسئلة و الاجوبة / فلسفه، پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-u masā'il-i abī riyḥān al-bīrūnī = al-as'ila wa-l ajwiba

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e 'abd-ol-lāh (981 - 1038)

ابوریحان بیرونی (۳۶۲-۴۳۰ق) هجده پرسش از خوارزم برای ابن‌سینا فرستاده که در ده پرسش بر رساله «السماء و العالم» ارسطو خرده گرفته و در هشت پرسش دیگر خود مسائل فلسفی دیگری پرسیده است. شیخ پس از مقدمه‌ای سؤالات را یک به یک ذکر کرده و به هر یک جواب داده است. شیخ نگارش

پرسش‌ها را به فقیه معصومی (-۴۵۰ق) شاگرد خود که با بیرونی نامه‌نگاری داشت واگذاشت و هرگاه از کارها می‌آسود، معصومی پاسخ‌ها را برای او می‌نوشت، این بود که پاسخ‌ها دیر به بیرونی رسید و شیخ در پایان آنها نوشت که امیدوار است اگر دوباره چیزی بپرسد در دادن پاسخ شتاب کند و به فقیه وانگذارد و درخواست که اگر باز هم چیزی بر او دشوار است دوباره بپرسد تا روشن سازد. بیرونی از بیشتر پاسخ‌های شیخ خرده گرفت و سخنانی زننده در آن گنجاند و او را «ای جوان» و «ای فرزانه» خواند اما اینها پس از مرگ ابن سینا رسید، ناگزیر معصومی به پاسخ بیرونی پرداخت و به او نوشت که اگر در نوشته خود روش دیگر برمی‌گزید در پیشگاه خرد و دانش شایسته‌تر بود. بیرونی در نامه‌ای که برای او فرستاد از این لغزش پوزش خواست. شیخ در این گفتگو خود را یک مشائی پیرو ارسطو نشان می‌دهد و از سخنان ارسطو در سمع الکیان یا طبیعی و کون و فساد و آسمان و جهان و آثار علوی و نفس و حس گواه می‌آورد و نمی‌گذارد رخنه‌ای در گفتار استاد پیدا شود. همچنین وی از تفسیر خود بر مقاله یکم متاطافوسیقا و جمع الرأیین فارابی یاد می‌کند.

آغاز: هذه رسالة الی ابی الریحان البیرونی فی جواب مسائل انفذها الی من خوارزم حاطك الله مغبوطا بنیل ما نهواه و اسعفك بجمیع مانتمناه و قسم لك سعادة الدارین و صرف عنك جمیع ما تکره فی المحلین سألت ادام الله سلامتك الابانة عن مسائل ما نراه جدیرا بان یؤخذ علی ارسطو طالیس اد تکلم منها فی کتابه الموسوم بالسماء و العالم و لم یتأخر اصدارها الی هذه المدة الالما عسی ان یقرره الفقیه المعصومی

انجام: فهذا جواب جمیع ما سألتنیه من المسائل و یجب ان اشکل علیك من هذه الفصول أن تمن علی بمعاودة المطالبة لشرحها حتی اعجل فی ایضاحها و انفاذها الیك، و ما عسی یتأخر اجوبة هذه المسائل فانی لاأأتمن علیها الفقیه المعصومی اذا حدثنی بالفراغ عن نسخها کما فعل هذا المرة و بالله التوفیق.

چاپ: به تصحیح مهدی محقق و سید حسین نصر، الاسئلة و الاجوبة: پرسشهای ابوریحان بیرونی و پاسخهای ابن سینا (تهران، انجمن آثار و مفاخر فرهنگی: ۱۳۸۳)

[مهدوی، فهرست مصنفات، ۱۱-۱۵]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۶۸۶/۹-ف

نسخه اصل: لیدن Cod. Or. 184 (ش ۱۴۷۶)؛ بی‌کا، تا: چهارشنبه ۶ ذیحجه ۵۱۵ق [فیلمها - ف:۱-۶۲۶]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۵۷/۲عکسی

آغاز و انجام: برابر

نسخه اصل: گویا در کتابخانه دانشگاه پرینستون آمریکا؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواسط شوال ۶۷۷ق؛۱۰ص (۴-۱۳)، ۲۳ سطر [عکسی ف:۴-۳۰۵]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۶۰/۲

آغاز و انجام: برابر

نسخه اصل: کتابخانه چستربیتی، دبلین ایرلند جنوبی، ش ۳۰۴۵؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۶۹۹ق؛ ۱۹گ (۱۰-۲۸)، ۱۹ سطر [عکسی ف:۳-۵۸۲]

۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۶۷۵/۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: گوناگون از انواع ترمه، جلد: رویه میشن قرمز، ۱۵گ (۱۰۲پ-۱۱۷ر)، اندازه: ۱۴/۲×۲۶/۵سم [ف:۸-۱۶]

۵. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۹۷۶/۱۵-عکسی

آغاز: برابر؛ **انجام:** ثم این کان لایدخله هو اقط لم نحمد ذلك المال ایضا و فی کتاب الاثار العلویة اذا انظرت فیه شفاعن هذه الشکوك. و الله اعلم. تم المسایل بحمدالله و حسن.

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۵۳ص (۱۴۱-۱۹۳) [عکسی ف:۱-۱۱]

۶. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۸۷۳/۱۰

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۱۳گ (۵۴پ-۶۷ر)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [نسخه پژوهی:۳-۱۲۳]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۶۶۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** وکان اصله سقیما سقیما و لله الحمد

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: نخودی، جلد: اسقاطی، ۳۱ سطر (۸×۱۸)، اندازه: ۱۴×۲۴سم [رایانه]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۹۴۲/۴۷

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ دارای چهار شکل هندسی؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج کبود، ۷گ (۱۴۹ر-۱۵۵پ)، ۲۲سطر (۹/۵×۱۸)، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف:۱۴-۱۹۱]

۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۲۳/۶-ف و ۲۸۳۰/۶-ف و ۴۳۸/۶-ف

نسخه اصل: کتابخانه علومی ش ۶۳۰؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی با لولا، قطع: ربعی [فیلمها - ف:۱-۶۸۳ و ۶۷۲]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۳۴/۲۴

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۴۳ق؛ ۲۱ سطر، اندازه: ۱۸×۳۱سم [ف:۲-۳۹۸]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۰۰۲/۷-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا؛ ۷ص (۱۸۰-۱۸۷) [فیلمها- ف:۳-۱]

۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۱۹/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** غیر واقعة تمت الحواس و الوهم و الفکرة و العقل و المنطق فلیست اذن بمعلوله موصوفة.

خط: نسخ ریز، بی‌کا، تا: ۱۰۴۶ق؛ کاغذ: فرنگی نازك و کهنه،

جلد: تیماجی مشکی، ۲۳ص (۵ - ۲۸)، ۲۳ سطر؛ قطع: وزیری، اندازه: ۱۲/۵×۲۵سم [ف:۴-۱۵۵]

۱۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۲۰۸/۶

خط: نستعلیق، کا: محمد مومن یزدی، تا: ۱۰۵۱ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج آلبالویی لایی با لولا، ۱۴گ (۱۰۸پ-۱۲۲پ)، ابعاد متن: ۶×۱۲/۵، قطع: ربعی، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف:۱۶-۴۸۸]

۱۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۳۸۰۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد مؤمن، تا: ۱۰۷۸ق؛ ضمیمه نسخه ش ۱۵۰۸۸، ذیلاً سه برگ مطالب متفرقه از رساله هیولی خضری و رساله اخوان الصفا ضمیمه دارد؛ واقف: مکتبة الامام امیر المومنین (ع)، تاریخ وقف: اردیبهشت ۱۳۶۵؛ جلد: گالینگور با عطف و گوشه‌های تیماج قهوه‌ای، ۹ص، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۷×۲۸سم [الفبائی: ۶۱۹]

۱۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۰۷/۱۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۰۲ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۰ص (۱۶۲-۲۱۵)، ۱۴ سطر، قطع: نیم خشتی، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۱۰-۳۹۷]

۱۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۸۵۳/۱۳-۳۵/۳۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۲۰ صفر ۱۱۰۲ق؛ صفحات مجدول مذهب؛ جلد: تیماج دو رو، ۷گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۹سم [ف:۱-۹۹]

۱۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۸۹۶/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۰گ (۲۱۳پ-۲۲۲ر)، ۲۷ سطر، اندازه: ۲۱/۵×۳۴سم [ف:۵-۳۲۵]

۱۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۲۳۵/۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و شکسته، کا: محمد علی قائنی، تا: ۱۲۶۳ق؛ جداول و اشکال به شنگرف؛ کاغذ: حنایی آهارمهره، جلد: تیماج مشکی مستعمل، اندازه: ۱۴/۲×۲۰/۵۲سم [ف:۱۰-۱۲۱]

۱۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۴۶۰/۲

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۷۰ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن قرمز لایی، ۱۸ سطر [ف:۵-۲۶۹]

۱۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۹۶۸/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد طاهر تنکابنی، تا: ۱۳۱۵ق؛ کاغذ: شکری رنگ فرنگی، ۳۷ص (۱۲-۴۸)، ۲۱ سطر، قطع: خشتی باریک، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف:۹-۶۸۸]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۰۰۲/۲-ف و ۴۱۲۸/۲-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا؛ تا: شعبان ۱۳۰۸ق [فیلم‌ها- ف:۳-۱ و ف:۳-۱۸]

۲۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۹۹/۳

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: نوح بن یوسف بن علی سیرافی (سوراقی)، بی‌تا؛ قطع: وزیری، اندازه: ۱۱×۱۹/۵سم [ف:۲-۳۵۶]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۹۴/۳-ف و ۴۰۰۲/۱۱-ف و ۴۱۰۴ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلم‌ها- ف:۱-۵۶۴ و ف: ۳-۲ و ۱۶]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۱۹۸-عکس

نسخه اصل: همان نسخه بالا؛ ۲۵گ (۱۲۹پ-۱۵۴پ) [فیلم‌ها - ف:۳-۲۷۹]

۲۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۵۳/۲۲

آغاز و انجام: برابر

خط: تعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۳گ (۱۴۳پ- ۱۵۵ر) [ف:۳-۱۶۷]

۲۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۴۹/۵۱

آغاز و انجام: برابر

خط: تعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سمرقندی کلفت، جلد: تیماج تریاکی ضربی مقوایی، ۶گ (۳۲۰ر-۳۲۵پ)، ۳۱ سطر، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف:۶-۲۴۲۲]

۲۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۵۱۱/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، در پایان امضای بلاغ تصحیح با نسخه‌ای قدیمی کتابت شده به سال ۶۷۷هـ دیده می‌شود؛ جلد: مقوایی ابر و باد عطف تیماج قهوه‌ای، ۷گ (۱پ-۸پ)، اندازه: ۱۴/۵×۲۲/۵سم [ف:۲۰-۸۶]

۲۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۰۴۵/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق نازیبا، کا: حسن بن میرزا علی یزدی، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای بدون مقوا، ۱۲گ (۶۵پ-۷۶ر)، اندازه: ۱۴×۱۸سم [ف:۸-۲۵۸]

● اجوبة مسائل ابی القاسم الحسینی الکرمانی / کلام و اعتقادات / عربی

ajwibat-u masā'il-i abī-l-qāsim al-ḥusaynī al-kirmānī

کرمانی، محمد کریم بن ابراهیم، ۱۲۲۵-۱۲۸۸ قمری

kermānī, mohammad karīm ebn-e ebrāhīm (1810 - 1871)

تاریخ تألیف: ۲۹ ذیحجه ۱۲۹۴ق

پاسخ به دو پرسش ابوالقاسم بن علی حسینی کرمانی در ۱۸ ذیقعده ۱۲۹۴ق است در باب مشیة الله و معرفة الامام و خواسته است به ادله ده‌گانه‌ای که در کتاب «ارشاد العوام» محمد کریم خان ذکر شده پاسخ دهد.

آغاز: حمدله و صلی الله علی محمد واله الطاهرین المعصومین و علی شیعتهم المنتجبین ... یا سیدی و مولای و سندی و ملجای

جعلنی الله فداک ... أحد هما أنه لا شک فی أن مشية الله القديم ... أقول و بالله المأمول بوساطة آل الرسول ... لاتنافی بين كون الشیء فی وقته.
انجام: أكثر الخلق عنها غافلين فليسوا من أهلها البته فلا تحتاج فی اثباتها الی اقرار جميع الفرق و اجتماعهم و السلام خير ختام.

۱. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۶۰۲/۱۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد بن احمد مازندرانی، تا: ۱۲۹۵ق؛ علامت بلاغ دارد؛ ۲۸گ (۱۳۷پ-۱۶۴پ)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف:۱-۲۴]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۴۹۳/۴
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، کا: ابوتراب بن محمد، تا: ۱۲۹۵ق، جا: همدان؛ جلد: تیماج سبز مجدول، ۱۳ص (۵۶-۸۸) [ف:۱/۳۳-۵۶]

۳. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۸۸۲/۳
آغاز و انجام: برابر
نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تغییر یافت؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی مجدول گرهی، ۱۹گ (۱۵۸پ-۱۷۷پ)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷/۵سم [ف:۲-۱۴۴]

● **اجوبة مسائل احد الاصدقاء** / کلام و اعتقادات / عربی
ajwibat-u masā'il-i aḥad-il-aṣdiqā'
احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری
ahsāīī, ahmad-e-bn-e zeyn-od-dīn (1753 - 1826)
پاسخ پرسش یکی از دوستان است.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۸۰۸/۷
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: پسته‌ای و سفید، جلد: میشن قهوه‌ای ۴گ (۴۶ر-۵۰ر)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف:۵-۳۷۲]

● **اجوبة مسائل احمد بن اسحاق** / پاسخ پرسش‌ها / عربی
ajwibat-u masā'il-i aḥmad-i-bn-i isḥāq
امیر صنعانی، محمد بن اسماعیل، ۱۰۹۹-۱۱۸۲ قمری
amīr-e san'ānī, mohammad ebn-e esmā'īl (1688 - 1769)
پاسخ تفصیلی به سه پرسش احمد بن اسحاق بن ابراهیم است پیرامون عدالت راوی و صحت صحیح بخاری و روایت‌هائی که موافق وی باشند.
آغاز: قال السيد محمد ... الجواب علی السؤال ما لفظه أقول يستعمل هذا السؤال علی ثلاثة أطراف كلها من علم أصول الحديث
انجام:حتی ينضم الی أعمال أهل الثواب و لاحول و لاقوة الا بالله

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۰۱۵/۱۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: احمد بن محمد بن علی بن محمد بن عامر، تا: شنبه ۲۶ صفر ۱۱۶۷ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۳گ (۶۳ر-۶۶ر)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف:۱۳-۲۱۴]

← اجوبة مسائل احمد بن صالح بن طوق ← القطيفية (۱)
← اجوبة مسائل احمد بن صالح بن طوق ← القطيفية (۲)
← اجوبة مسائل احمد بن صالح بن طوق ← القطيفية (۳)
← اجوبة مسائل احمد بن صالح بن طوق ← القطيفية (۴)
← اجوبة مسائل احمد بن صالح بن طوق ← القطيفية (۵)
← اجوبة مسائل احمد بن صالح بن طوق ← القطيفية (۶)
← اجوبة مسائل احمد بن صالح بن طوق القطیفی ← القطيفية
← اجوبة مسائل احمد بن صالح قطیفی ← ملحقات رساله قطیفیه

● **اجوبة المسائل الارثية = الارثية** / فقه / عربی
ajwibat-ul masā'il-il irṯīyya
سؤال و جواب‌های فقهی است در مسائل ارث از جمله ارث زن مطابق با فقه اهل سنت.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۱۶۵/۴-۷/۶۵
آغاز: بسمله ای امرأة ورثت النصف من زوجها الجواب ان هذا رجل خلف ابنا و بنتاً و عبداً فاعتقا العبد و تزوجت بالبنت ثم فات فلها الربع للزوجية والباقی بينها و بين اخيها؛ **انجام:** فقالوا كم سن القاضی فقال عتاب بن سيد حسين ولده النبی صلعم مكته فسكتوا.
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج سرخ، ۶گ، اندازه: ۱۵/۵×۲۳/۵سم [ف:۱-۹۴]

● **اجوبة مسائل اسماعیل بهزاد** / کلام و اعتقادات / فارسی
ajvebat-o masā'el-e esmā'īl-e behzād
مجتبی بن محمد کریم (کرمانی؟)، ق۱۴ قمری
mojtabā ebn-e mohammad karīm (kermānī?) (- 20c)
تاریخ تألیف: ۲۰ ربیع الاول ۱۳۴۹ق
در پاسخ ۵ پرسش که آقا سید اسماعیل بهزاد فرزند سید محسن از تبریز خدمت عالیقدری از مشایخ کرمان (مرحوم آقای ثالث) فرستاده بود و ایشان مجال پاسخ دادن را نداشته و پاسخ را به نگارنده واگذاشته است: ۱. حکمت کشتار جانوران غیر موذی؛ ۲. چون دریافت خالق و پروردگار از مردم به اندازه عقل انسان ها ست، پس حکم کفر و عذاب مخلد چراست؟؛ ... ۵. تفسیر آیه «و لا اللیل سابق النهار ...».

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۱۲۹/۲-عکسی
آغاز: الحمدلله و سلام علی عباده الذين اصطفی. و بعد، چنین

گوید بنده اثیم این محمد کریم مجتبی وفقه الله ... که چون جناب مستطاب فضایل مآب ... آقای آقا اسماعیل بهزاد زید عمره خلف ... حاج سید محسن طاب ثراه از تبریز عریضه عرض نموده بودند به حضور مبارک مولای بزرگوار؛ **انجام:** کافی ست انشاء الله. و قد وقع الفراغ من تسویده هذه الاوراق العبد الاثیم ابن محمد کریم مجتبی غفر ذنوبهما [۲۰ع ۱۳۴۹/۱ق] حامداً مصلیاً مستغفراً.
خط: نستعلیق شکسته، کاتب = مؤلف، تا: ۲۰ ربیع الاول ۱۳۴۹ق؛ با خط‌خوردگی و افزودگی‌ها در کناره‌ها از نگارنده، به دنبال «وریقات» از همو [عکسی ف:۱-۱۱۲]

● **اجوبة مسائل الاصفهانی** / کلام و اعتقادات / فارسی - عربی
ajwibat-u masā'il-il iṣfahānī

تاریخ تألیف: ۱۴ شوال ۱۳۰۰ق
پاسخ به پرسش‌های میرزا محمدحسن اصفهانی است در مورد این‌که آیا واسط بین امام معصوم و شیعیان یکی است یا متعدد که منشأ این پرسش نقل «یجب ان یکون فی کل خلف رجل من الشیعة یحکی جمیع فتاوی الحجة المعصوم الحی علیه السلام» است که مراد از رجل در این نقل یک نفر است یا می‌تواند چند نفر باشد. در این رساله از رجل به ناطق شیعی تعبیر شده و وحدت آن را نیز رد نموده و واسطه را ۱۲ نقیب می‌داند با این احتمال که نخستین آنها مرحوم شیخ باشد.گویا این رساله از رسائل شیخیه می‌باشد و در درون جلد بعد از عنوان مصنف میرزا محمد باقر الهی اصفهانی و سپس محمدکریم خان کرمانی آمده است.
آغاز: الحمدلله رب العالمین ... و بعد ان الجانب السید السند و العلم المعتمد ... المیرزا محمدحسن الاصفهانی سلمه الله و حفظه.. قد ازسل الی مسائل عدیدة و امرنی بالاستعجال فی الجواب
انجام: و همین قدرها کافی است از برای طالبان حق و از برای غیر طالبین حق ما تغنی الآیات و النذر قد تمت ... سنة ثلث مائة بعد الالف من الهجرة بالاستعجال.

همانند:
۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۹۶۷/۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** چنانکه سالهای دراز دیدند این حدیث را که فرمودند انظروا لارجل منکم قد روی حدیثنا و هیچ بذهن شما خطور نکرده است
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳، افتادگی: انجام؛ ۳گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف مخ:۱-۵۰]
۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۰۶۲/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق زیبا، کا: سید علی عبدالرزاق موسوی محمدی، تا: ۱۳۰۵ق؛ مصحح؛ تملک: کاتب؛ مهر: آیت الله مرعشی نجفی (ره)؛ کاغذ: فرنگی، ۲۰گ (۱پ-۲۰ر)، ۹-۱۵ سطر، اندازه: ۷×۱۳سم [ف:۳۵-۵۵۳]

● **اجوبة مسائل اعتقادیة = الاجوبة المفیدة علی الاسئلة العددیة** / پاسخ پرسش‌ها / عربی
ajwibat-u masā'il-in i'tiqādīyya = al-ajwibat-ul mufīda 'alā as'ilat-il 'adadīyya

غیطی، محمد بن احمد، - ۹۸۴ ؟ قمری
qaytī, mohammad ebn-e ahmad (- 1577)

پاسخ کوتاه به پرسش‌هایی است در باب: ارم ذات العماد، عوج بن عناق، من تخلف بعد الطوفان، طول الموقف، دخول الجنة، قراءة من قرأ القرآن، قراءة القرآن فی الجنة و جز اینها.
آغاز: بعد بسمله و حمد، فقد سئلت فی رقعة عن اسئلة عدیدة فوفق الله لاجوبة تملیها سدیدة قلت مستعیناً بالله وحده و متوکلا علیه طالباً رفده اما الاسئلة و صورتها
انجام: هذا ما تیسر تسطیره من هذه الاجوبة المفیدة علی تلک الاسئلة العددیة من فیض فضل الله العظیم و فوق کل ذی علم علیم و الله سبحانه و تعالی اعلم بالصواب

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۸۶۵/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** و قال به جماعة عامة المفسرین کما تقدم
خط: نسخ، کا: شهاب الدین بن شحاذة بن احمد، تا: دوشنبه ۱۳ جمادی الاول ۱۰۴۸ق؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قرمز، ۳۶گ (۱۱۲پ-۱۴۷پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف:۸-۷۴]
۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۳۷۳/۶
آغاز: و بعد فهذه صورة اسئلة رفعت لشیخ الاسلام ... الحمدلله، اللهم علمنی من لدنک علماً؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، کا: عبدالمحسن بن علی حسینی قادری جیلی، تا: ۱۰۸۹ق؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۹گ (۲۷پ-۳۵ر)، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [ف:۱۴-۱۶۲]
۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۷۵/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۳ رجب ۱۱۲۳ق؛ کاغذ: سفید، جلد: مقوایی عطف و دور تیماج قهوه‌ای با لولا، ۳۴ص (۵۲-۸۵)، ۱۷ سطر [سنا - ف:۲-۲۰۶]

● **اجوبة مسائل اعتقادیة** / کلام و اعتقادات / عربی
ajwibat-u masā'il-in i'tiqādīyya

همدانی شیخی، محمد باقر بن محمد جعفر، ۱۲۳۹ - ۱۳۱۹ قمری
hamadānī šeyxī, mohammad bāqer ebn-e mohammad ja'far (1824 - 1902)

تاریخ تألیف: ۱ ربیع الاول ۱۲۷۹؛ محل تألیف: قریه منحوسه

پاسخ پرسش‌های اعتقادی است با عناوین «قال - اقول»، به روش شیخیه.
آغاز: بسمله، الحمد الله رب العالمین ... و بعد یقول العبد الخاسر ... قد طلب منی سلالة الاعاظم و نقاوة الافاخم صاحب الفطرة السلیمة و السلیقة المستقیمة ایده الله تعالی.
انجام: و التمس من المومنین الرفقاء دعاء یکون ذخیرتی لیوم معادی انشاء الله تعالی.

۱. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۹۰۵/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱ ربیع الاول ۱۲۷۹ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۶گ (۱۳۳پ-۱۸۹ر)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف:۲-۱۶۹]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۱۰۹/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد صادق بن لطف علی، بی‌تا، در عصر مؤلف؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۰گ (۴۹پ-۷۸پ)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۱/۵سم [ف:۲۱-۱۱۲]

● اجوبة مسائل اعتقادية / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-u masā'il-in i'tiqādīyya

پاسخ‌های استدلالی مختصری است بر سؤال‌هایی اعتقادی که با عناوین «قال _ اقول» نگاشته شده و احتمالاً از شیخ احمد احسائی می‌باشد.
آغاز: الحمدلله رب العالمین رافع درجات اولیائه السالکین منیح احبائه علی ما الهمنا من الرجوع عند الحاجة و امنائه.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۷۰/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** و اما فی حالتهم الدنیا فعقلهم مستفادة فافهم.
خط: نسخ، کا: محمد حسین بن رستم استرآبادی، تا: ۱۲۳۷ق؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، ۱۷گ (۱۰۷ر-۱۲۴پ)، اندازه: ۱۶/۵×۲۱سم [ف:۱-۴۸۱]

● اجوبة مسائل الله یار / فقه / فارسی

ajwibat-u masā'il-i al-lāh-yār

کرمانی، محمد کریم بن ابراهیم، ۱۲۲۵-۱۲۸۸ قمری
kermānī, mohammad karīm ebn-e ebrāhīm (1810 - 1871)

پاسخ به چند پرسش و پاسخ فقهی است که الله یار فرزند محمد زمان، از کرمانی پرسیده است.

۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۵۰۶/۲-عکسی
آغاز: آغاز پرسش: خداوندگارا، رفقایی که در تبریز داریم از جمله آخوند ملا باقر زنوزی، در چند فقره مطلب ... آغاز پاسخ: این مسئله را که عالیجاه میرزا جواد سلمه الله هم سؤال فرموده اند، مختصر جواب دادم و در کتاب ها مفصل نوشته ام؛ **انجام:** بنده حقیر عبدالرحیم نوشتم جواب را از روی خط مبارک ... ربیع الاول فی سنة ۱۲۹۱ق.
خط: نستعلیق، کا: عبدالرحیم، تا: ربیع الاول ۱۲۹۱ق؛ نستعلیق دو دست: پرسنده و پاسخ دهنده؛ ۱ص (۹۶) [عکسی ف:۱-۲۱۳]

۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۳۰۱
خط: نسخ، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۶ رجب ۱۲۹۲ق؛ اهدایی مؤسس؛ کاغذ: اصفهانی کبود، جلد: مقوایی روکش کاغذ ابری عطف پارچه سربی، ۲۴گ، ۱۸ سطر (۵/۵×۱۰/۵)، اندازه: ۱۰/۵×۱۶سم [ف:۵-۱۶۰۷]

● اجوبة مسائل الامام احمد بن منصور / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-u masā'il-il imām aḥmad ibn-i manṣūr

پاسخ بیست سؤال فقهی زیدی است که «امام احمد بن منصور بالله محمد بن الهادی إلی الحق» از مؤلف پرسیده و او با تجلیل از سائل بدانها پاسخ گفته است.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۲۱/۱
آغاز: الله احمد بالحمد الخالص علی الاستمرار و الدوام و اشکره علی تسکین المیدان
نسخه اصلی: کتابخانه لینچی، رم ۴۱ روسی ۳۴۲؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۰۷۰ق؛ ۴۵ص (۷-۵۱) [عکسی ف:۱-۳۷۸]

● اجوبة مسائل امان الله خان / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-u masā'il-i amān-ul-lāh xān

کرمانی، محمد کریم بن ابراهیم، ۱۲۲۵-۱۲۸۸ قمری
kermānī, mohammad karīm ebn-e ebrāhīm (1810 - 1871)

تاریخ تألیف: یک‌شنبه ۴ جمادی الثانی ۱۲۸۳ق؛ محل تألیف: تهران

پاسخ به پرسش‌های امان الله خان والی کردستان است، مشتمل بر ۷ سؤال و پاسخ: ۱. دلیل عقلی و نقلی از قرآن و حدیث در برتری ۱۴ تن پاکان بر پیامبران؛ ۲. معنی باطن باطن، که در «ارشاد» فرموده‌اید؛ ۳. در جمع میان دو علویه؛ ۳. تفسیر آیه «مستفرغ لکم ایها الثقلان ...»؛ ... ۷- پوشاک خز در نماز.
آغاز: الحمد لله و سلام علی عباده الذین اصطفی و بعد فقد أرسل الی جناب الکافی الکفاة ... آمان الله خان و الی کردستان ... برسالة و سألنی فیها من مسائل أراد منی جوابها.
انجام: فانه من تسویلات نفس الکسلانین و المرجو أن لاینسانی من صالح دعائک و رحمة الله و برکاته.

چاپ: در «مجمع الرسائل» او، جلد دوم
[فهرستواره منزوی ۲۴۸/۹]

۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۱۴۴/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۸ق؛ اهدایی موسس؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی روکش کاغذ ابری عطف تیماج قرمز، ۱۰گ (۷۷-۸۷)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف:۴-۱۱۷۸]

۲. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه:۴۰۷/۳
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، کا: ابومحمد طهماسبقلی بن علی کرمرودی نجمتانی، تا: ۱۲۸۳ق؛ ۷گ (۱۸پ-۲۴ر)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف:۲-۱۰۱]

۳. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۶۰۲/۱۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: احمد بن ابی القاسم مازندرانی، تا: ۱۲۹۸ق؛ ۸گ (۱۸۰ر-۱۸۷ر)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف:۱-۲۶]

● **اجوبة مسائل امیر اصلان خان سنقری** / پاسخ پرسش‌ها / فارسی
ajvebat-o masā'el-i amīr aslān xān sonqorī
کرمانی، محمد کریم بن ابراهیم، ۱۲۲۵-۱۲۸۸ قمری
kermānī, mohammad karīm ebn-e ebrāhīm (1810 - 1871)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۱۵۲/۲
خط: تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [مختصر - ف: ۲۵۱]

● **اجوبة المسائل الاوالیة** / پاسخ پرسش‌ها / عربی
ajwibat-ul masā'il-il awālīyya
عصفوری، عبدالعلی بن خلف، - ۱۳۰۳ قمری
'osfūrī, 'abd-ol-'alī-ye-bn-e xalaf (- 1886)
تاریخ تألیف: ۱۲ شوال ۱۲۷۵ق
پاسخ سیزده سؤال فقهی است مربوط به مسائل تقلید که شیخ صالح و حاج عباس اوالی برای مؤلف فرستاده‌اند. مؤلف بعد از این‌که در مقدمه کتاب سؤالات آنها را در اعلا درجات بلاغت می‌داند آن را پاسخ گفته است. وی در پاسخ مسأله یازدهم مبدأ حدوث اخباریگری و فرق‌های اخباری‌ها و اصولیان را بیان کرده است.
آغاز: الحمد لله الذی علم بالقلم علم الانسان ما لم یعلم و صلی الله علی حبیبه و نبیه محمد افضل من علم و علم
[الذریعه ۷۶/۲ و ۷۷]

خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۲۰۰/۲
خط: نسخ زیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ توسط مؤلف تصحیح شده، بعضی از عبارات خط‌خوردگی دارد، در صفحه آخر دو یادداشت متفرقه و یادداشتی در وفات «شیخ حسین خلف ابراهیم بن خمیس احسائی» آمده در روز ۲۸ صفر ۱۲۴۱؛ جلد: تیماج زرد مجدول، بدون مقوا، اندازه: ۱۶/۵×۲۲سم [ف:۱-۱۴۹]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۸/۲
آغاز: برابر
نسخه اصل: همان نسخه بالا؛ ۱۳۶ص [عکسی ف:۱-۶۲]

● **اجوبة المسائل البجنوردیة = الاجوبة الاسراریة علی الاسئلة العرفانیة البجنوردیة** / عرفان و تصوف / عربی
ajwibat-ul masā'il-il bujnurdīyya = al-ajwibat-ul asrārīyya 'ala-l as'ilat-il 'irfānīyya
سبزواری، هادی بن مهدی، ۱۲۱۲ - ۱۲۸۹ قمری
sabzevārī, hādī ebn-e mahdī (1798 - 1872)
تاریخ تألیف: چهارشنبه ۴ ذیقعده ۱۲۷۴ق
پاسخ هیجده و در برخی نسخه‌ها نه پرسشی است از محمد اسماعیل بجنوردی ملقب به عارف در مسائل و مطالب عرفانی و فلسفی و کلامی که سبزواری به آنها پاسخ گفته است. این پاسخ به سؤالات یک رساله نیست بلکه از قرار معلوم دو یا سه مجموعه پاسخ به سؤالات است.
آغاز۱: الحمدلله الودود واجب الوجود الذی لا یخلقه الدهور و لا یبلیه الأعوام و العصور بل لیس لموجود من حیث هو
آغاز۲: الحمدلله الودود فیاض الوجود فاتح ابواب الخیرات ... فیقول هادی بن المهدی السبزواری قد سئلنی العالم ... النبیل محمد اسماعیل البجنوردی عن اسئوله عدیدة و انی و ان کنت ضیق المجال مشوش البال
انجام۱: و لیس لهما الا اللیس و القوة و النقیصه فی ذاتها بذاتها
انجام۲: ختم الله لنا و لجمیع الطالبین بالحسنی

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۹۳۲/۱
خط: نسخ خوش، کا: علی اکبر بن ملا رمضان علی مشهور به چراغ،تا:ذیحجه ۱۲۳۴ق؛ قطع: جیبی [میراث شهاب:س۹ش۲-۳۹]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۳۳۹/۳
آغاز و انجام: برابر۱
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۷۰ق؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، ۱۲گ (۵۸پ-۶۹پ)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۲۸۲]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۳۶۳/۱
خط: نسخ، کا: شیخ ابراهیم تهرانی، تا: ذیحجه ۱۲۷۳ق؛ کاغذ: فستقی، جلد: مقوا، ۱۷ سطر [ف:۱۱-۳۴۸]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۳۶۳/۵
خط: نسخ، کا: شیخ ابراهیم تهرانی، تا: ذیحجه ۱۲۷۳ق؛ کاغذ:

فستقی، جلد: مقوا، ۱۷ سطر [ف:۱۱-۳۴۸]

۵. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۱۰۳ حکمت

آغاز و انجام: برابر ۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۴ ذیقعده ۱۲۷۴ق؛ جلد: تیماج تریاکی ضربی مقوایی، قطع: جیبی [ف:۲-۷۳]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۸۸۸/۱

آغاز و انجام: برابر ۲

خط: نسخ، کا: سید علی حسینی حسنی، تا: ۱۲۷۴ق؛ کاغذ: فرنگی سفید و آبی کمرنگ، جلد: تیماج حنایی کمرنگ با ترنج و نیم‌ترنج، ۱۲۶ص (۲-۱۲۸)، ۱۳-۱۵ سطر، قطع: رقعی، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف:۱۷-۲۸۲]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۸۸۸/۲

آغاز: الحمدلله الذی هدانا لهذا و بعد فیقول العبد الذلیل اسماعیل ... ان تمنوا علی الفقیر ببیان هذه المسائل و لله در من هو قائل و للارض من کأس الکرام نصیب بینوا سلمکم الله تعلی ان مولانا صاحب الزمان؛ **انجام:** و هو الفلک فمن رفعه یلزم وضعه و الحمدلله و حمد خیر بدوءو و ختام بید عنایته و فرغ عن تسویدها فی رجب المرجب من سنة ۱۲۷۲.

خط: نسخ، کا: سید علی حسینی حسنی، تا: ۱۲۷۴ق؛ کاغذ: فرنگی سفید و آبی کمرنگ، جلد: تیماج حنایی کمرنگ با ترنج و نیم ترنج، ۸۶ ص (۱۳۸-۲۲۴)، ۱۳-۱۵ سطر، قطع: رقعی، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف:۱۷-۲۸۳]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۳۲/۸

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۲۵ ذیقعده ۱۲۷۷ق؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج تریاکی ضربی یک‌لایی، ۶۰ص (۳۱۵-۳۷۴)، ۱۶ سطر [سنا - ف:۲-۱۲۷]

۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۲۴/۲

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** و استمسک بالله الودود الرحیم و قد فرغت عن تسوید هذه الاوراق ... فی سبزوار ... و هی اولی ارض مس جلدی ترابها و ان آثرت برهة من الزمان اغترابها ... حین کان من مدة العمر غضاضة شبابها حتی عشش بفرق هامتی بومها و غربها و بلغت من العلوم الحقیقة باتم نصابها فعطفت عنان عزیمتی الی تلک الدار نازلا قبابها ... و سکنت زاویه داری مغلقا بابها ... و اشتغلت بابانة العلوم ... فازاحت الاشعار و افاضت الاسرار ... و قد تم هذا الخطاب یوم الاربعا رابع شهر ذی القعدة من سنة اربع و سبعین و ماتین بعد الالف من الهجرة علی هاجرها الف سلام و تحیة (تاریخ نگارش چهارشنبه ۴ ذیقعده ۱۲۷۴)

خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد علی فیروزکوهی، تا: ۲۷ رمضان ۱۲۸۱ق، جا: سمنان؛ ۲۱گ (۹۹پ-۱۱۹پ)؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا، ۱۲ سطر (۱۰×۱۶/۵)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف:۳-۱۷۷]

۱۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۱۶۷/۱۸

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** و قد تم هذا الخطاب الاسنی یوم الاربعاء رابع شهر ذی القعدة فی سنة اربع و سمعین ومأتین بعد الالف من الهجرة النبویة

خط: نسخ و نستعلیق تحریری، کا: صالح حسینی، تا: ۱۲۸۴ و۱۲۸۵ق،جا:سمنان مدرسه صادق خان؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: تیماج ماشی، اندازه: ۱۰/۳×۱۷/۲سم [ف:۱۰-۹۲]

۱۱. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۱۲۲/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [ف:۳-۲۹]

۱۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۴۹۶

آغاز: برابر ۲؛ **انجام:** وانسخ الباقی فی مراتب الوجود عین مابه الاشتراک

خط: نستعلیق، کا: احمد بن محمد رضا صفائی خوانساری، تا: ۱۳۴۰ق؛ اهدایی رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا، ۲۳ سطر (۱۱×۱۶)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [رایانه]

۱۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۴۰۹/۱

آغاز: برابر۱؛ **انجام:** و جعل وعاء الوصول الی الغایة من الاوعیة الزمانیة للموجودات التی فی السلسلة

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ در ادامه رساله اول و دوم قطعاتی از برخی رسائل و کتاب‌ها به صورت ناقص و بدون ابتدا و انتها به هم صحافی شده است؛ جلد: تیماج سبز با گوشه و عطف سرخ، ۴گ (۱پ-۴پ)، ۲۴سطر [ف: ۳۳/۱-۱۳]

۱۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۸۰۲/۷

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** و اما شرح الاقبال و الادبار فی قوسی الصعود و النزول و بیان القوسین و کذا بیان العقل و الجهل و العرش و غیر ذلک من الفاظ الحدیث الشریف فلایساعدنی الحال و یضیق عنه الجمال نمقه فی ثانی من شهر ذیحجه الحرام سنه ۱۲۸۳

خط: نستعلیق، کا: محمد قدیر بن علی اصغر سمنانی، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماجی مشکی با مقوا ترنج، ۹۹ص (۳۸۴-۴۸۲)، ۳۰ سطر، قطع: وزیری باریک، اندازه: ۱۱×۲۱سم [ف:۱۰-۸۵]

۱۵. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۶۲۲

آغاز: سؤال: روحی لکم الفداء مدتها می‌گذرد ... پاسخ: بسمله، الحمد لله علی آلائه .... فقد سألنی العالم الفاضل المهتدی

بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۷گ، ۲۵سطر، قطع: جیبی [ف: ۵۸]

۱۶. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۲۴۴/۲

خط: نسخ، بی‌کا، بی تا [ف:۳-۸۳]

۱۷. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۲۴۴/۴

خط: نسخ، بی‌کا، بی تا [ف:۳-۸۵]

۱۸. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۲۴۴/۵

خط: نسخ، بی‌کا، بی تا [ف:۳-۸۵]

۱۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۹۰

آغاز: الحمدالله الذی هدانا لهذا؛ **انجام:** و هو الفلک فمن رفعه یلزم وضعه

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: علی سبزواری، تاریخ وقف: مرداد ۱۳۱۱؛ ۴۲گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف:۴-۱۱]

۲۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۰۵

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** و استمسک بالله الودود الرحیم
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: علی سبزواری، تاریخ وقف: مرداد ۱۳۱۱؛ ۵۹گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف:۴-۱۲]

۲۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۶۴
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر۱
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: علی سبزواری، تاریخ وقف: مرداد ۱۳۱۱؛ ۱۸گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف:۴-۱۲]

← اجوبة مسائل البحرانی ≻ شرح العوامل المائة
← اجوبة مسائل البحرانی ≻ شرح رسالة العلم

● اجوبة المسائل البحرية / فقه / عربی

ajwibat-ul masā'il-il baḥrīyya

ابن فهد حلی، احمد بن محمد، ۷۵۷؟ - ۸۴۱ قمری
ebn-e fahad-e hellī, ahmad ebn-e mohammad (1357 - 1438)

تاریخ تألیف: ۲۶ شوال ۸۴۰ق
شامل پاسخ به چند مسأله فقهی است که یکی از شاگردان ابن فهد حلی از وی نموده و وی هم پاسخ داده است. اولین سؤال در مورد «قضای صلاة فائت» می‌باشد.
آغاز: بسمله اخص من السلام باوفر الاقسام و اجزل السهام و استدیم لله مدته مدی اللیالی و الایام تجناب الشیخ العالم العامل الفاضل ... جناب الشیخ العامل ... خاتمة المجتهدین جمال الملة و الدین ابوالعباس احمد بن السعید المرحوم محمد بن فهد ... و بعد قال العبد لما قصر به السعی ... عن الوصول التی تلک المشاهد ... ارسل کتابه رائدا ... فلم نجد الاعلی یدیک شفاء ... مسئله ما یقول مولانا الشیخ ... فی من کان فی ذمته صلوة متعدده عزم علی قضائها و لم یدر بایها
انجام: مسألة ما معنی الظن المعتبر فی الصلاة هل هو ترجیح احد الطرفین ترجیحاً ما ام هو المفید للعلم. الجواب الظن هو ترجیح احد الطرفین ترجیحاً غیر مانع من النقیض و کتبت هذه الاجوبة فی یوم سادس عشرین شوال من سنه اربعین و ثمانمایة و الحمدلله ...
[الذریعه ۲۱۵:۵ و ۳۳۸:۲۰]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۷۵۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** الجواب الظن هو ترجیح احد الطرفین ترجیحا غیر مانع من النقیض و کتبت هذه ... سیدنا محمد و آله و سلم تمت.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ انتقالی از دانشگاه علوم اسلامی رضوی، ضمیمه نسخه ش ۱۷۱۸۰؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج ضربی با حواشی زنجیره‌ای ضربی [رایانه]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۳۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ واقف: ابن خاتون، تاریخ وقف ۱۰۶۷؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج عنابی، ۲۳ص، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۶×۲۳سم [ف:۲۱/۱-۲۷]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۷۲۲/۳
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن یشمی لبه‌دار [ف:۵-۳۴۷]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۵۶۶/۱۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۸۴۰ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳گ (۱۰۰پ-۱۰۳)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم[ف:۱۲-۲۶۵]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۶۲۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد بن ابراهیم بن احمد بن جعفر احسایی، تا: ۱۵ذیقعده ۹۶۹ق؛ ۲۶ص، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف:۲۰-۱۷]

۶. مشهد؛ مدرسه باقریه؛ شماره نسخه:۳۱۱/۲
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۷۲ق؛ کاغذ: سپاهانی، ۱۳ سطر، قطع: جیبی، اندازه: ۶/۵×۱۱سم [تراثنا:س۶ش۴-۹۲]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۸۸/۸-طباطبائی
آغاز: و مما افاده دام ظله علی المسائل الوارده من ناحیة الشام غیر تلک المسائل التی قبلها مسئله لوتواطأ انسان و زوجته علی ان تبرئه من الصداق و یطلقها؛ **انجام:** لازمة العبد یتبع بها بعد الحق و تحمل تعلقها بک.
نسخه حاضر بخشی از آن رساله است و صاحب جنگ متن سؤال را در تعدادی از مسائل حذف کرده و تنها به نقل پاسخ پرداخته است؛ خط: نستعلیق متوسط، کا: سید محمد صادق طباطبائی، بی تا، افتادگی: انجام؛ کاتب نیای اهداءکننده این مجموعه اهدائی است که به وسیله نوه او سید محمد صادق طباطبائی رئیس مجلس شورای ملی به کتابخانه مجلس اهداء شد؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماجی قرمز، ۲ص (۵۳-۵۴)، قطع: رقعی، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف:۲۳-۲۶۹]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۴۹۵/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** مسألة ما یقول مولانا ابقاه ... من کانت فی ذمته صلوة متعددة ... منها حمدان و اخوه الهان قبیلة بالشام منهم خویشب بن یزید قتل بصفین مع معاویة.
خط: نستعلیق، کا: ابوالحسن بن محمد رضوی طوسی مشهدی سبزواری، بی‌تا؛ جلد: تیماج دورو مشکی سوخت ترنج، ۸۳گ (۴۳پ-۱۲۵ر)، ۱۵ سطر [ف:۲۵-۴۶۳]

← اجوبة المسائل البرزخیة ≻ اجوبة مسائل بعض الفضلاء

● اجوبة مسائل البشروی / کلام و اعتقادات، پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-u masā'il-il bušrawī

احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری
ahsā'ī, ahmad ebn-e zeyn-od-dīn (1753 - 1826)

تاریخ تألیف: ۲۰ رجب ۱۲۳۹ق

پاسخ به سؤالی است که سید حسن بن باقر بشروی خراسانی در حدوث علم باری تعالی از مؤلف کرده و مؤلف به آن پاسخ گفته است.

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... انه قد عرض علی جناب المولی ... مسألة یرید بیان بعض ما یرد علی بعض شقوقها

انجام: و لاتشتبه علیک العبارات فان مراداتنا منها هی هذه کما سمعت و الحمدلله

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۷۱۹/۵ و عکسی ۲۴۴۰/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: کاظم بن علینقی شریف رضوی سمنانی، تا: ۱۶ محرم ۱۲۴۳ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، ۳گ (۱۱۵پ-۱۱۸پ)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [محدث ارموی مخ:۱-۵۱] و [عکسی ف:۷-۴۸]

● **أجوبة مسائل بعض الأجلة** / فقه / عربی

محقق حلی، جعفر بن حسن، ۶۰۲ - ۶۷۶ قمری
mohaqqeq-e hellī, ja'far-e-bn-e hasan (1206 - 1278)

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۳۱/۵عکسی

آغاز: بسمله. هذه المسائل المبارکة الشریفة سألت عنها مولانا الشیخ الاعظم الامام العلامة

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۲ص (۱۰۷-۱۲۸)، ۲۳ سطر [عکسی ف:۴-۴۴۹]

● **اجوبة مسائل بعض الاخوان** / پاسخ پرسش‌ها / عربی
ajwibat-u masā'il-i ba'ḍ-il ixwān

کرمانی، محمد کریم بن ابراهیم، ۱۲۲۵-۱۲۸۸ قمری
kermānī, mohammad karīm ebn-e ebrāhīm (1810 - 1871)

در پاسخ سؤال یکی از پیروان.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۷۵۱/۳

آغاز: بسمله، الحمد لله رب العالمین وصلی الله علی محمد و آله الطاهرین و لعنة الله علی اعدائهم اجمعین و بعد فیقول العبد الاثیم کریم بن ابراهیم انه قد ارسل الی بعض الاخوان صانه الله عن طوارق الحدثان مسائل اتت الیه من بعض الطلبه؛ **انجام:** و تقسم القلب للتهیا للحل و الارتحال و لا یسعنی اکثر من ذلک و فرغت من تسویدها ضحی یوم الثلثاء الخامس ... کتبه العبد الاثیم ابن محمد الرضوی زین العابدین ...

بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: روغنی، ۱۶ص (۱۴۳-۱۵۹)، ۲۳ سطر، قطع: وزیری، اندازه: ۱۴×۲۵سم [ف:۹-۱۲۸]

● **اجوبة مسائل بعض الاخوان** / پاسخ پرسش‌ها / عربی
ajwibat-u masā'il-i ba'ḍ-il ixwān

اردبیلی، عبدالرحیم بن ولی محمد، ق۱۳ قمری
ardabīlī, 'abd-or-rahīm ebn-e valī mohammad (- 19c)

تاریخ تألیف: اواخر صفر ۱۲۴۵ق؛ محل تالیف: نجف اشرف

پاسخ به هفت پرسش اعتقادی است که به سید کاظم رشتی تقدیم شده و چون فرصت پاسخ آنها را نیافت به اردبیلی دستور داد که پاسخ گوید. این رساله به ترتیب «قال - اقول » تنظیم است.

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... قد أرسل بعض الاخوان حرسه الله من طوارق الحدثان الی جناب السید السدید

انجام: فأخرجته من مطمورة الزمان و السلام علی أهل المعانی و البیان، و فرغ العبد الجانی الاثیم

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۲۸۷/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۶ق؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، ۲۹گ (۱پ-۲۹پ)، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [ف:۱۶-۲۵۷]

● **اجوبة مسائل بعض الاخوان** / پاسخ پرسش‌ها / فارسی
ajwibat-u masā'il-i ba'ḍ-il ixwān

کرمانی، محمد بن محمد کریم، ۱۲۶۳ - ۱۳۲۴ قمری
kermānī, mohammad ebn-e mohammad karīm (1847 - 1906)

تاریخ تألیف: سه‌شنبه ۲۸صفر ۱۲۹۲ق

یکی از دوستان کرمانی از او درباره چگونگی سلوک به سوی جنان سؤالی نمود و او این رساله را در پاسخ وی نگاشته است.

۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۳۹۴/۹

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: ۱۲۹۳ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز، ۷گ (۱۹۱-۱۹۸)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف:۴-۱۲۷۷]

۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۵۸۸/۲-۹/۱۳۸

آغاز: بسمله سپاس فزون از حصر و حد مرخدایی را سزد که پرونده موجودات است ... چنین گوید بنده اثیم محمد بن کریم که یکی از دوستان صانه الله عن طوارق الحدثان؛ **انجام:** واسم نور مبدأ است نه منتهی و چون مجال من کم است و مسایل بسیار بهمین اکتفاء می‌شود و این دلایل حکمت بود که برای تو نوشتم با کمی از مجادله. التماس دعادارم.تم الکتاب.

خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد بن ابوالحسن خان سرهنگ افشار

قزوینی، تا: جمادی الاول۱۳۰۲ق، برای آقا میرزا محمود؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۹گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف:۱-۱۰۸]

۳. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۴۳۴/۶

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماجی ماشی، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف:۵-۱۶۵۲]

● **اجوبة مسائل بعض العلماء = رساله جوابیه** / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-u masā'il-i ba'ḍ-il 'ulamā' = r.-ye javābīye

احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری

ahsā'ī, ahmad-e-bn-e zeyn-od-dīn (1753 - 1826)

تاریخ تألیف: ۱۲۲۷ق

رساله‌ای کوتاه در پاسخ پرسش‌هایی که از وی سؤال شده درباره کیفیت اجساد پیامبران و پوسیدن و نپوسیدن آنها و طریق جمع برخی احادیث که معانی متنافی با هم دارند و در این باره صادر شده‌اند. شیخ احمد می‌نویسد «شیخ اجل»، ولی از آن شخص نام نمی‌برد، برای من چند سؤال فرستاد و پاسخ آنها را خواست.

آغاز: بسمله. حمدله. صلاة. اما بعد، فیقول العبد المسکین احمد بن زین الدین احسائی ... انه قد بعث الی بعض العلما الافاضل ایده الله بمسائل یرید جوابها علی حال اشتغال البال ببواعث الدنیا ... قال سلمه الله تعالی اما بعد فالباعث من تصدیع جنابکم هو ان تمنوا علی العبد الفقیر بالجمع بین الاحادیث

انجام: اصبحوا الدنیا بابدان ارواحها معلقة بالملاء الاعلا، یعنی توجهها الیه. و هذا انشاءالله لا اشکال فیه. و الحمدلله رب العالمین. تم.

[معجم مؤلفی الشیعة ۱۳]

۱. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۷۵۷/۷

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ ۳گ (۷۶-۷۹)، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [نسخه پژوهی:۳-۱۷۶]

۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۳۴۷/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: خلف بن علی حسینی، تا: قرن ۱۳؛ ۶گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف مخ:۱-۴۶]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۳۱۴/۱۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق شکسته تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی نخودی، ۴گ (۱۳۲-۱۳۵)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [ف:۲۸-۴۸۳]

۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۴۹۸/۲۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: فرنگی سازی، رویه کاغذی ساغری عطف تیماج بنفش سیر، ۶ص (۲۵۷-۲۶۳)، ۲۳ سطر (۱۰×۱۷)، اندازه: ۱۷×۲۵/۵ سم [ف:۹-۵۳۳]

۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۷۴۲/۲۱

خط: نستعلیق، کا: محمد قلی بن عوض قراچه داغی، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: پسته‌ای، جلد: میشن مشکی ضربی، ۴گ (۱۸۹ر-۱۹۳ر)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵/۲×۲۱/۶سم [ف:۵-۱۶۴]

۶. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۹۰۳/۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ پخته، کا: مراد طباطبایی بروجردی، تا: ۱۲۴۱ق؛ ۱۰گ (۱۰۱پ-۱۱۰پ) [ف:۲-۷۰]

۷. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۷۲۹/۷-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۲۴۳ق؛ ۸ص (۱۸۸-۱۹۵) [عکسی ف:۱-۱۰۸]

۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۱۶۶/۱۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۸۳ق؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای روشن مقوایی مجدول ضربی، ۵گ (۱۶۲پ-۱۶۶پ)، ۲۲ سطر (۹×۱۳)، اندازه: ۱۴/۳×۲۰/۳سم [ف:۱۸-۱۰۰]

۹. همدان؛ مدرسه غرب همدان؛ شماره نسخه:۶۷۴/۸

خط: نسخ، کا: مصطفی بن محمد، بی‌تا؛ ۸ص (۳۱۰-۳۱۸)، قطع: خشتی [رشت و همدان - ف: ۱۴۳۷]

۱۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۴۹/۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: ابوالحسن بن علی یزدی، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج روغنی دورو گل و بوته دار، ۵گ (۵۴پ-۵۹ر)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف:۳-۱۳۶]

● **اجوبة مسائل بعض العلماء** / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-u masā'il-i ba'ḍ-il 'ulamā'

رشتی، کاظم بن قاسم، ۱۲۱۲ - ۱۲۵۹ قمری

raštī, kāzem ebn-e qāsem (1798 - 1843)

تاریخ تألیف: روز شنبه ۲۷ ربیع الثانی ۱۲۳۸ق

چند پرسش فلسفی است پیرامون عقل و مرتبه و خلقت آن و احضار صورت مرشد در همه وقت و بیشتر مطالب ناظر به گفته‌های شیخ احمد احسائی می‌باشد. این پاسخ‌ها با عناوین «قال _ قال» نگاشته شده است.

آغاز: حمدله. صلاة. اما بعد، فیقول العبد الجانی و الاسیر ... الرشتی. ان بعض العلماء الاعلام و الفضلاء الکرام ... قد ارسل الی ماسیل انحط دونها الافهام و ضلت لدیها العقول و الاحلام ... قال سلمه الله تعالی. حمدله. صلاة ... و بعد فهذه هی المسایل المروضة المستشکلة علی امثال السایل.

انجام: و اسئل الله ان یفتح علیک باب فهمه. فان هذه المطالب المذکوره لیست مذکورة فی کتاب و لاجری علیه خطاب. نسئل الله التوفیق و التسدید و العصمة فی کل باب. و الحمدلله رب العالمین و صلیالله علی محمدو آله الطاهرین.
[معجم مؤلفی الشیعة ۱۸۹]

۱. **قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۳۶۴/۲**
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ (در عصر نگارنده)؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، ۳۶گ (۹۴پ-۱۳۰پ)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱۵/۵سم [ف:۴-۱۹۲]

۲. **تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۹۹۵/۱-عکسی**
آغاز: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ انجام نامشخص شاید افتاده؛ ۸۸ص(۲-۸۹) [عکسی ف:۱-۱۰۹]

۳. **قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۴۸۸/۳**
آغاز: برابر؛ **انجام:** و لو اردنا شرح هذه الاحوال لطال بنا المقال و لایسعنی الآن ذلک لکمال الاختلال الحاصل فی البال و الحال
خط: نسخ، بی‌کا، تا: شوال ۱۲۵۴ق؛ مصحح؛ ۲۳گ (۱۲۱ر-۱۴۴پ)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [محدث ارموی مخ:۱-۴۵]

۴. **قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۳۶۹/۴**
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: جمعه ربیع الثانی ۱۲۵۸ق؛ کاغذ: فرنگی آهارمهره، جلد: تیماج سوخته ضربی مجدول، ۵۸گ (۱۵۹-۲۱۶)، ۱۸ سطر (۷×۱۵/۵)، اندازه: ۱۳×۲۱ سم [ف:۲۸-۶۱۳]

۵. **تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه:۱۸۴/۷ - ج**
آغاز: برابر؛ **انجام:** و لا یسعنی الآن ذلک لکمال الاختلال الحاصل فی البال
کا: مهدی بن زین العابدین نجف آبادی، تا: ۱۸ شعبان ۱۲۶۰ق؛ ۳۶گ (۷۷پ-۱۱۲ر) [ف: ۳۵۳]

۶. **تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۱۰۰/۱۹-عکسی**
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ خوش، کا: محمد علی اصفهانی، تا: ۱۲۷۳ق؛ مصحح، با جدول حروف (ص ۲۲۴) و بازمانده از رساله‌ای در حروف (ص۲۲۵-۲۲۶)؛ ۳۲ص (۱۹۲-۲۲۳) [عکسی ف:۱-۱۰۸]

۷. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۱۹/۷**
آغاز: قال سلمه الله تعالی المعروف من مذهب العلماء رضوان الله علیهم ان خیال صورة المرشد للمسترشد حرام و لم نجد علی ذلک دلیلا من العقل و لا من الکتاب و السنة مع ان مقتضی القاعدة ... اقول ما مرادهم بتخییل صورة المرشد ان کان مرادهم انه؛ **انجام:** قال هذه المطالب لیست مذکورة فی کتاب و لاجری علیه خطاب نسئل الله التوفیق و التسدید و العصمه فی کل باب و الحمد رب العالمین و صلی الله علی محمد و اله الطاهرین. تم فی شهر ذیحجه الحرام فی خمسین ماتین بعد الالف ۱۲۵۰ فی لیله الخمسه. تم. این رساله‌ایست از جناب مستطاب حاوی الاصول و الفروع جامع المنقول اشرف العلماء و الحکماء الزمان حاجی سید کاظم الرشتی فی حفظ الصورة المرشد. انشاء الله الرحمن در شاخسار طوبی مثوا و مقامش باد. جواب شافی و کافی اگر چه فرموده‌اند و لیکن اگر ترک ادب نبود شرحی نیز حقیر کثیر التقصیر محمود ابن محمد نصیر می‌نوشت که مقصود صوفیه و عرفا دارای این تفصیل است بلکه قال جعفر صادق ان صورت الانسان اکبر حجة الله علی خلقه الی اخر الحدیث ایضاً خلق الله الآدم علی صورته نکته نکته دیگر است و السلام.
در این نسخه تنها سؤال آخر درباره احضار صورت مرشد نوشته شده است؛ خط: نستعلیق و شکسته، کا: محمود بن جلال الدین محمد نصیر قلندرشاه خویی، تا: ۱۹ صفر ۱۲۸۶ق، جا: دولت سرای حاجی آقا میرزا رحیم؛ کاغذ: فرنگی نازک الوان، جلد: میشن قهوه‌ای ضربی با ترنج و سرترنج و جدول، پشت هر دو دفه جلد اشعاری از قاآنی و مولوی نوشته شده است، ۱گ (۱۷پ-۱۸پ)، اندازه: ۱۲/۸×۲۱/۵سم [ف:۲۹/۱-۳۲۹]

● اجوبة مسائل بعض الفضلاء = اجوبة مسائل البرزخیة / فلسفه / عربی

ajwibat-u masā'il-i ba'ḍ-il fuḍalā' = ajwibat-u masā'il-il barzaxīyya

قطب الدین شیرازی، محمود بن مسعود، ۶۳۴ - ۷۱۰ قمری

qotb-od-dīn šīrāzī, mahmūd ebn-e mas'ūd (1237 - 1311)

رساله پاسخ و حل چهار پرسش و شبهه فلسفی است: تجسد اعمال، روح لطیفه انسانی، تصورات و تخلیات روح، انجام روح حیوان. قطب در این رساله از مآخذ مختلف و فلاسفه و عارفان قبل از اسلام و پس از اسلام یاد می‌کند و نیز از تالیف دیگر خویش «شرح حکمة الاشراق» نقل می‌کند.
آغاز: فان المولی الاعظم ... قطب الحق و الدین محمود بن مسعود بن مصلح الشیرازی قال انی القی الی کتاب کریم ... مشتملا علی مسائل لیس المسئول عنها باعلم من السائل ... قال صاحب الکتاب بسم الله ... لابد لکل طالب من ... و قد عنت لی اسولة کثیره من هذا القبیل ... فاقتصرت من الجمیع علی ما هو الاتم فی طلب السعاده ... (پس از ۳ صفحه): هذا کلام هذا الفاضل و نحن نذکر ما عندنا فی هذه المسائل اولا ثم نعود الی تتبع الفاظه ... ثانیا فنقول ... ان العوالم اربعة.
انجام: فهذا ما سنح للخاطر فی الحال ... فان وافق الصواب فقد ادرکت طلبتی و الا فلیعذرنی ... زادنا الله اعترافا بالعجز و ایاک و العجز عن درک ادراک الادراک ادراک. هذا آخر الجواب و الله اعلم بالصواب و الیه المرجع و المآب.

۱. **مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۸۸**

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: عبدالاول بن محمود بن محمود عباسی، تا: ۲۸ رمضان ۹۰۸ق؛ بعد از این شش برگ از مبحث امامت شرح تجرید قوشچی است؛ واقف: نائینی؛ ۱۴گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف:۴-۱۰]

۲. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۱۱/۱۸-طباطبائی**

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: ۱۰۸۵ یا ۱۰۶۵ق؛ پس از پایان رساله در بقیه صفحه ۵۲۷ و تمام صفحه ۵۲۸ چند داستان کوتاه به نقل از فرزدق، حافظ و خلیل بن احمد نحوی و ... آمده است؛ کاغذ: اصفهانی آهارمهره نخودی رنگ، جلد: تیماجی قهوه‌ای، ۸گ (۲۵۶پ-۲۶۴پ)، ۲۱ سطر، قطع: خشتی، اندازه: ۱۴/۵×۱۹سم [ف:۲۲-۲۱۴]

۳. **قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۸۶/۷۵**

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: شاه مراد بن نقدعلی فراهانی ورامینی، تا: ۱۰۷۲ق؛ در فهرست (۱: ۳۲۷) با شماره ۲۸۶/۳۸ آمده است؛ کاغذ: شرقی نخودی، جلد: تیماج مشکی ضربی، ۵گ (۳۳۱ر-۳۳۵پ)، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۸×۲۷/۵سم [میراث شهاب:۴۲-۱۵۰]

۴. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۵۵/۲۹**

آغاز: بعد بسمله ... لابد لکل طالب من ان یحادثه فی طریق طلبه شبه یحاول حلها و ان کان علی غایة صفاء الایمان فان طبیعة البشر تقتضی ذلک و لولا ذلک ما صدر عن الجلیل؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد بن نعمت طبسی، تا: ۱۰۹۱ق؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج حنایی ضربی و مقوایی، ۱۶ص (۱۹۴-۲۰۹)، ۲۵ سطر [سنا - ف:۲-۱۹۱]

● اجوبة مسائل بعض فضلاء المراغه / کلام و اعتقادات / عربی

ajwibat-u masā'il-i ba'ḍ-i fuḍalā'-il marāġi

کرمانی، محمد کریم بن ابراهیم، ۱۲۲۵-۱۲۸۸ قمری

kermānī, mohammad karīm ebn-e ebrāhīm (1810 - 1871)

پاسخی است به سؤالات یکی از فضلای مراغه که توسط شاهزاده طهماسب میرزا به دست وی رسیده است. سائل در آن به عقاید شیخ احمد احسائی در حقیقت اجسام و اجساد و معاد ایراد گرفته و کرمانی در جواب در مقام دفاع از احسایی برآمده است.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۴۶۳/۳-۲۷/۱۳۳

آغاز: بسمله الحمدلله حمد اعترف بربوبیته معترف من بحار رحمته مفرد بواحدانیته شاهد بفردانیته الذی اخترع الخلائق علی طبق مشیته؛ **انجام:** وکذلک الجسد الاول بعینه جسد الاخره فانه یصفی علی الکدورات کما صفی الزجاج فصار بلورا فالالماس هو ذلک الصخر لانه منه و الیه و هو غیره

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳، افتادگی: وسط و انجام؛ جلد: مقوا عطف تیماج، ۳۰گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف:۱-۱۰۳]

● اجوبة مسائل البهبهانی = البهبهانیة / کلام و اعتقادات / عربی

ajwibat-u masā'il-il-bihbahānī = al-bihbahānīyya

رشتی، کاظم بن قاسم، ۱۲۱۲ - ۱۲۵۹ قمری

raštī, kāzem ebn-e qāsem (1798 - 1843)

تاریخ تألیف: ۱۲ ربیع الاول ۱۲۳۸ق

رساله‌ای است در پاسخ به سؤالات میرزا محمد باقر طبیب بهبهانی که از مراتب توحید، مراتب ائمه (ع) و جسمانی یا روحانی بودن معاد پرسیده است. رشتی معتقد است منکر معاد جسمانی منکر یکی از ضروریات دین است و به اجماع مسلمین کافر و واجب القتل است. سید کاظم سؤال را به عنوان «متن» و پاسخ را به عنوان «شرح» قرار داده و با عناوین «قال سلمه الله - اقول» به بیان آن پرداخته است.

آغاز: حمدله. صلاة. اما بعد، فیقول العبد الجانی و الاسیر الفانی کاظم بن قاسم الحسینی الرشتی ان الدر الفاخر و النور الزاهر و البحر الزاخر و العلم الباهر قدوة اولی المعالی و المفاخر ... میرزا محمد باقر الطبیب البهبهانی حرسه الله، عن شر کل غاشم غادر اوجهنی فی مشهد

انجام: ویتوهمون ان الادمی حقیقة یکون غداء الإدمی اخر و ذلک معلوم بهذا البیان التام ان شاءالله و صلی الله علی محمدوآله الطاهرین و الحمدلله رب العالمین ... قد وقع الفراغ من تسویدها بید منشیها فی الثانی عشر من ربیع المولود فی سنة ۱۲۳۸ق، مع کمال اختلال البال و اغتشاش الاحوال و عروض الامراض المانعة من استقامة الحال مع مارد من تهجم الهموم.

۱. **مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۲۲۴۲/۵**

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: شکری آهارمهره، جلد: میشن عنابی با ترنج و سرترنج، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف:۵-۶۱۵]

۲. **تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۶۵۹/۴-عکسی**

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ پخته، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۴۱ص(۱۰۰-۱۴۰) [عکسی ف:۱-۵۴]

۳. **قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۶۲۴/۷-۹/۱۷۴**

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: ابوالقاسم بن حسن لاهیجانی، تا: ۶ ذیقعده ۱۲۴۶ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۷گ، ۱۴ سطر، اندازه:

۱۰/۵×۱۵/۵سم [ف:۱-۹۹]

۴. بیرجند؛ دیانی؛ شماره نسخه:۱۰۹/۴

خط: نستعلیق، کا: محمد، تا: جمعه ۵ ذیحجه ۱۲۴۸ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، ۱۷گ (۲۵ر-۴۲پ)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸۵]

۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۴۸۸/۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۳ق؛ مصحح؛ ۲۱گ (۱۸۰پ-۲۰۱پ)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [محدث ارموی مخ:۱-۵۱]

۶. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۲۰۳/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: نعمة الله بن محمد مهدی اصطهباناتی، تا: ۱۲۵۸ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی یک‌لایی ضربی، ۲۴گ (۱-۲۵)، ۲۰ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف:۳-۸۹۴]

۷. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۰۰۱/۶-عکسی

آغاز و انجام: برابر؛ انجامه: و یبقی الخط فی القرطاس دهراً - و کاتبه رمیم فی التراب. تحریر فی ۱۲۵۸

خط: نسخ و تحریری، بی‌کا، تا: ۱۲۵۸ق؛ ۴۱ص (۴۰۲-۴۴۲) [عکسی ف:۱-۵۳]

۸. شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه:۲۴۷/۱

بی‌کا، تا: ۲۹ رجب ۱۲۶۰ق [نشریه:۵-۲۲۳]

۹. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۷۱/۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: شوال ۱۲۶۲ق؛ ۶۳گ (۷-۷۰)، اندازه: ۱۰/۵×۲۱سم [نسخه پژوهی:۳-۷۶]

۱۰. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۶۰۴/۱

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: عبدالکریم بن حاج عدارم، تا: ۱۲۶۳ق؛ ۳۰گ (۱-۳۱ر)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [نسخه پژوهی:۳-۱۰۸]

۱۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۷۳۲/۱۲-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، کا: عباس بن علی محمد زنوزی، تا: جمعه جمادی الثانی ۱۲۶۵ق؛ ۶۳ص (۲۸۸-۳۴۰) [عکسی ف:۱-۵۳]

۱۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۸۰۵/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰ شعبان ۱۲۶۷ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی با تیماج مشکی، ۱۶گ، ۲۴سطر (۹/۵×۱۶/۵) [ف:۲-۶۸۰]

۱۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۱۱۴/۴-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: دوشنبه ۲۱ صفر ۱۲۶۸ق؛ ۵۷ص (۴۳۸-۴۹۴) [عکسی ف:۱-۵۴]

۱۴. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۴۵۳/۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ پخته، کا: هدایت الله، تا: ۱۲۹۷ق؛ ۳۰گ (۵۷پ-۸۶پ) [ف:۱-۳۶]

۱۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۷۸۸/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۵برگ، ۸۷ر-۱۱۲پ، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف:۲۲-۳۲۱]

۱۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۶/۳ خوئی

آغاز: برابر؛ **انجام:** و یلوح الرسم و الاسم لاالحقیقة و العین و ما قالوا

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ این نسخه ناقص است و پیداست که اوراق آخر آن از وسط دفتر درآمده و افتاده؛ کاغذ: فرنگی سفید آهار هره، جلد: تیماجی قهوه‌ای ضربی دارای ترنج، ۱۲ص (۱۶۷-۱۷۹)، قطع: خشتی [ف:۷-۶۹]

۱۷. تبریز؛ ثقة الاسلام؛ شماره نسخه:بدون شماره/۵

بی‌کا، بی تا [نشریه:۷-۵۴۰]

● اجوبة مسائل البهبهانی / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-u masā'il-il bihbahānī

کرمانی، محمد بن محمد کریم، ۱۲۶۳ - ۱۳۲۴ قمری

kermānī, mohammad-e-bn-e mohammad karīm (1847 - 1906)

تاریخ تألیف: یک‌شنبه ۷ جمادی الاول ۱۳۰۸ق

پاسخ به پرسش‌های آقا عبدالله بن محمد بهبهانی است درباره وحدت ناطق، تقلید أعلم، مقصود از قری ظاهره، انبیا و اوصیا و اولیا را می‌توان میت نامید، تأویل آیه «لا تدخلوا من باب واحد»، ضرورات اربعه. مؤلف با عناوین «قال-اقول» به آنها پاسخ گفته است.

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... قد کتب الی منذ زمان جناب عالی الجناب و نتیجة الأفاضل الاطیاب الفاضل الممجد و العالم المؤید.

انجام: و الأخبار الصحیحة التی بین أیدینا هی حجة الله بالضرورة فلابد من الرجوع الیها و لا حول و لا قوة الا بالله العلی العظیم.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۷۶۷/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمود بن غلامعلی اصفهانی، تا: ۱۳۰۹ق، جا: مدرسه ابراهیم خان در کرمان؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۳گ (۱۷۰ر-۱۸۳پ)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف:۲۲-۳۰۲]

← أجوبة مسائل بهمنیار ← المباحثات

● اجوبة المسائل التبانیات فی حرمة العمل بأخبار الآحاد / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-ul masā'il-it tabbānīyyā fī ḥurmat-il 'amal bi-

a'xbār-il āḥād

علم الهدی، علی بن حسین، ۳۵۵ - ۴۳۶ قمری

'alam-ol-hodā, 'alī ebn-e hoseyn (967 - 1045)

پاسخ استدلالی مؤلف به پرسش‌های شیخ ابو عبد الله محمد بن عبد الملک التبان معتزلی (-۴۱۹ق) است که در ده «فصل» تنظیم شده است.

آغاز: بسمله، بحمدالله نستفتح کل قول و نستعین علی کل عمل و بانوار هدایته نسترشد فی الشبهات و نستضیء فی الظلمات ... و من بعد فاننی وقفت علی المسائل التی سألت احسن الله توفیقک و اجزل من کل خیر نصیبک الجواب عنها و الایضاح لما اشکل منها ... و انا اجیب عن هذه المسائل

انجام: و ماختم به الفصل من و جوب ارتحال اهل الامصار ... و یغنی عن ذالک مابیناه و رتبناه و قد اجبنا عن هذه المسائل ما اتسع له وقت ضیق.

چاپ: تحقیق سید مهدی رجائی، ضمن الرسائل الشریف المرتضی، قم، دار القرآن الکریم، ۱۴۰۵ق، الجزء الاول

[الذریعة ۷۸/۲، ۲۱۷/۵؛ دنا ۲۵۶/۱ (۱۳ نسخه)]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۳۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: دهه سوم ذیقعده ۶۷۶ق؛ واقف: ابن خاتون، تاریخ وقف: ۱۰۶۷؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۶گ، ۲۲ و۲۳ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف:۲۱/۱-۲۸]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۲۵۵/۱-ف و ۱۲۵۶/۱-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها - ف:۱-۵۸۸]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۸۰/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: سلیمان بن مولانا مبارک بن ابراهیم عبداله بن معین الدین، تا: قرن ۱۰؛ ۳۰گ (۵۲پ-۸۱ر) [ف:۳-۶۱۱]

۳. قائن؛ مدرسه جعفریه؛ شماره نسخه:۱۴۰/۴

آغاز: برابر

خط: نسخ زیبا، کا: ملا محمد لاری، تا: غره محرم ۱۰۴۶ق؛ جلد: تیماج دورو قرمز با حواشی زرین، ۲۶گ (۱۲۴-۱۴۷)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۹×۲۸/۵سم [کتابخانه‌های قائن - ف: ۱۱۹]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۶۹۰/۴

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف:۵-۱۴۰]

۴. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۳۷۴/۱

خط: نسخ، کا: عبدالرضا بن خلیل بن ابراهیم کاظمی، تا: آخر رمضان ۱۰۹۵ق؛ جلد: تیماج قرمز، ۵۰گ (۱پ-۵۱پ)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۵×۲۳/۵سم [ف:۱-۲۲۴]

۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۹۳/۲

آغاز: برابر (پس از یک صفحه و نیم): الفصل الاول الذی یظهر منا عند المناظرة لمخالفینا التحطئة لهم فیما یرونه من اثبات العبادات و الاحکام بالقیاس؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: حدود ۱۱۲۵ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن قهوه‌ای نو، ۶۰ص(۱۱۳-۱۷۳)،اندازه: ۱۳/۵×۲۱/۸سم [ف:۵-۹۳]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۶۱۵/۲۰

آغاز: برابر

خط: نسخ مغلوط، بی‌کا، تا: ۱۲۸۱ق؛ از روی نسخه‌ای کتابت شده در ۶۷۶؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶گ (۲۴۹ر-۲۵۴پ)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۲سم [ف:۲۰-۲۲]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۲۱۵۰۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: احمد بن محمد رضا حسینی، تا: سه‌شنبه ۱۰ جمادی الاول ۱۳۲۹ق؛ اهدایی رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: شکری، جلد: میشن مشکی ضربی مزین به ترنج و سرترنج، ۴۰ص، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [ف:۲۱/۱-۲۷]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۰۶۵۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: احمد بن محمدرضا حسینی خوانساری، تا: ۱۰جمادی الاول ۱۳۲۹ق؛ اهدایی رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: شکری، جلد: میشن مشکی ضربی مزین به ترنج و سرترنج، ۲۰گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [اهدائی - ف:۳-۲۶]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۰۰۷/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: تحریری، کا: عبدالله بن محمد حسن هشترودی تبریزی، تا: ۱۳۳۶ق؛ جلد: مقوایی با روکش پارچه‌ای مشکی، ۲۳ص (۱-۲۳)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۶×۲۰/۵سم [ف:۳۲-۱۹]

۱۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۲۵۴/۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ کاغذ: فرنگی، ۱۴گ (۲۳-۳۶)، ۳۱ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۲/۵سم [ف:۳۶-۷۱]

۱۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۶۲/۱۱-ف

نسخه اصل: کتابخانه آقای شیخ آقا بزرگ تهرانی؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۰ سطر [فیلمها - ف:۱-۵۷۴]

← اجوبة المسائل التوبلیة < لوامع الوسائل فی اجوبة جوامع المسائل

← اجوبة المسائل الثلاث < اجوبة مسائل ملاکاظم بن علی نقی سمنانی (الاولی)

← اجوبة المسائل الثلاث < اجوبة مسائل ملاکاظم بن علی نقی سمنانی (الثانی)

← اجوبة المسائل الثلاث < اجوبة مسائل الشاه فضل الله

● **اجوبة المسائل الثلاث** / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-ul masā'il-iṯ ṯalāṯ

سماهیجی، عبدالله بن صالح، ۱۰۷۶؟ - ۱۱۳۵ قمری
samāhījī, 'abd-ol-lāh ebn-e sāleh (1666 - 1723)
تاریخ تألیف: شب ۲۹ شوال ۱۱۲۲ق
پاسخ استدلالی به سه پرسش از بعضی از اجلاء است در باب: حدیث «الله اجل و اکرم من أن یعرف بخلقه»، فرق بین مذهب امامیه و اشاعره در رؤیت، با اقرار تقلیدی به توحید و نبوت و امامت مسلمان را مؤمن می‌نامند یا استدلال لازم است؟
آغاز: بعد الحمدلله علی جزیل آلائه و تتابع ایادیه و سبوغ نعمائه و وفور جمیله الذی لایقدر علی مقابلة جزء من ألف ألف جزء من أجزائه
انجام: فان فی هذا القلیل خیرا کثیرا و الله تعالی المسؤول للهدایة فی البدایة و النهایة.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۴۵۸/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، ۲۹گ (۸۸پ-۱۱۷ر)، ۱۰ سطر، اندازه: ۱۱×۱۶/۵سم [ف:۲۲-۴۷]

● **اجوبة المسائل الثلاث** / پاسخ پرسش‌ها / عربی
ajwibat-ul masā'il-it talāt
بحرانی، یوسف بن احمد، ۱۱۰۷ - ۱۱۸۶ قمری
bahrānī, yūsef-e-bn-e ahmad (1696 - 1773)
پاسخ استدلالی است به سه پرسش فقهی در: حکم عصیر، تقلید میت ابتدائاً، صیغه در عقد شرط است یا تراضی کافی است. پاسخ اول به درخواست سائل تفصیل بیشتری دارد.
آغاز: أما بعد حمد الله المتعال علی جمیل الافضال و جزیل النوال و الصلاة علی محمد و الال الذین بهم تزکو الاعمال
انجام: و ما أورده فی المفاتیح من الادلة غایة ما تدل علیه الجواز دون اللزوم شرعاً. و الله العالم.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۴۵۰/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، کا: علی بن علی شوشتر، تا: ۱۱۷۲-۱۱۷۵ق، جا: کربلا؛ از روی خط مؤلف؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۳گ (۱۰پ-۲۳ر)، اندازه: ۱۴/۵×۱۹سم [ف:۹-۲۴۱]

● **اجوبة المسائل الثلاث** / فلسفه / عربی
ajwibat-ul masā'il-it talāt
احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری
ahsāīī, ahmad ebn-e zeyn-od-dīn (1753 - 1826)
تاریخ تألیف: ۵ ربیع الاول ۱۲۳۲ق
وجیزه‌ای است در پاسخ سه مسأله غامض فلسفی زیر که از وی پرسیده شده: ۱. کیفیت صدور موجودات از مبداء اول؛ ۲. کیفیة علم حق تعالی به جزئیات؛ ۳. کیفیت معراج پیغمبر (ص). این گزارش اجمالاً شباهت به «اجوبة المسائل السمنانیة الاولی» دارد گرچه آغاز و انجام آن تطبیق نمی‌کند و نیازمند تطبیق کامل است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۰۷
آغاز: پس از اظهارت سائل و دیباچه مجیب اعلم ان صدور الموجودات انما کان من فعل الله تعالی لامنه عزوجل؛ **انجام:** و حسب الجاهدین و المشکلین النار (کذا)
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: نائینی؛ ۱۸گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف:۴-۱۰]
تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۴۵۳/۳-عکس
نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها - ف:۳-۲۵۵]

● **اجوبة المسائل الثلاث** / پاسخ پرسش‌ها / عربی و فارسی
ajwibat-ul masā'il-it talāt
بهبهانی، محمود بن محمد علی، ۱۲۰۰ - ۱۲۷۱ قمری
behbahānī, mahmūd-e-bn-e mohammad 'alī (1786 - 1855)
تاریخ تألیف: ذیقعده ۱۲۶۲ق
رساله‌ای به فارسی و عربی است در پاسخ به سه پرسش که یکی از اخلاء روحانی پرسیده و بهبهانی به آنها مفصلاً پاسخ گفته است. سؤالات این است: گروهی از علما بعضی از روات را توثیق یا تضعیف می‌کنند با این‌که خودشان اشتباهاتی در پاره‌ای از مسائل دارند آیا شهادت اینان درباره آن روات مسموع است یا نه؟؛ دلیل بر جواز بیع یا وقف یا هبه اراضی مفتوح العنوه چیست؟؛ چگونه دانشمندان علم نجوم و علوم غریبه از آینده خبر می‌دهند و پیش‌بینی آنها درست می‌آید؟ پرسش‌ها و بعضی گفتارها به فارسی است.
آغاز: الحمدلله رب العالمین ... بنده عاصی الغریق فی بحار الخطایا و المعاصی به عرض برادران دینی می‌رساند.
انجام: و ما علم المخلوق فهو بالقاء الواجب و قذفه فی روعه و قلبه و وحیه و الهامه ذلک فضل الله یؤتیه من یشاء.

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۳۲۶
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ بیشتر نسخه به‌خط مؤلف و تصحیح و اضافه شده است، روی برگ اول جوابی است از فقیهی در صفحه اول که با اختصار به خط خود نگاشته است؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۹گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف:۱۶-۲۹۵]
۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۳۷/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ زیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی،

۱۳گ (۴۴پ-۶۶پ)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف:۴-۳۳۸]

● اجوبة المسائل الثمان = جواب مسائل بعض السادة

/ کلام و اعتقادات / عربی

ajwibat-ul masā'il-it̠ t̠amān = jawāb-u masā'il-i ba'ḍ-is sādat

احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری

ahsā'ī, ahmad-e-bn-e zeyn-od-dīn (1753 - 1826)

مؤلف می‌گوید بعضی از بزرگان و اجلاء و نبلاء از من سؤال‌هایی کردند و این کتاب جواب آنها می‌باشد که به مشی شیخیه پاسخ گفته است: ۱. تفسیر آیه «انا لله و انا الیه راجعون» و آیه «الا الی الله تصیر الامور»؛ ۲. بیان قاعده «بسیط الحقیقه کل الاشیاء»؛ ۳. معنی فقره «اللهم ارنا الاشیاء کما هی»؛ ۴. معنی حدیث «ما رایت شیئا الا و رایت الله ...»؛ ۵. معنی حدیث «شر الثلاثه ولد الزنا»؛ ۶. معنی حدیث کندی حرکت فلک در زمان سلطان عادل؛ ۷. عذاب نار ابدی است یا منقطع؛ ۸. آیا بهشتیان آرزوی رتبه بالاتر می‌کنند یا نه؟

آغاز: حمدله. صلاة. و بعد، فیقول العبد المسکین احمد بن زین الاحسائی. قد التمس منی بعض السادة النبلاء و الاجلاء [...] ان اکتب علی بعض مسائل له بعض البیان. و کان ذلک

انجام: لترتبها لادنی لمثل هذا، فلیعمل العاملون، و لاحول و لاقوة الا بالله العلی العظیم و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین و الحمدلله رب العالمین.

[دنا ۲۵۷/۱ (۲۰ نسخه)؛ فهرست کتب شیخ ۳۰۱-۳۰۲؛ مکتبة امیر المومنین ۳۷/۱]

۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۸۲۶/۷-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: حدود ۱۲۳۹؛ ۷ص (۸۵-۹۱) [عکسی ف:۱-۱۱۲]

۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۸۲۸/۱۴-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: ۱۲۴۱ق؛ ۶ص (۱۹۹-۲۰۴) [عکسی ف:۱-۱۱۲]

۳. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه:۱۷۵/۴م

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۲ق؛۱ص (۲۸)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [رشت و همدان - ف: ۱۲۰۸]

۴. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۹۹۸/۴-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ پخته، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۱۲ رمضان ۱۲۴۸ق؛ ۷ص (۸۰-۸۶) [عکسی ف:۱-۱۰۸]

۵. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۷۱۸/۵

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [ف: ۱۲۵]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۸۳۶/۱۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** اذا سکنت الحرارة و ان کان یدیر الفلک ملائکة فکما سبق فافهم؛ تم کلامه دام ظله.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ (در عصر مؤلف)؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: فرنگی، ۲گ (۱۲۸و ۱۲۹)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [ف:۳۰-۸۰]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۳۱۴/۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق شکسته تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی نخودی، ۲گ (۱۳۱ و ۱۳۲)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۱×۱۴/۵سم [ف:۲۸-۴۸۲]

۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۴۹۸/۲

آغاز: بسمله، الحمدلله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین اما بعد؛ **انجام:** و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین و الحمدلله رب العالمین.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: فرنگی سازی رویه کاغذی ساغری عطف تیماج بنفش سیر، ۴ص (۱۷-۲۱)، ۲۳سطر (۱۰×۱۷)، اندازه: ۱۷× ۲۵/۵ [ف:۹-۵۱۵]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۱۲/۹-طباطبائی

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی نخودی رنگ، جلد: تیماجی مشکی، ۳گ (۲۸۹ر-۲۹۲ر)، قطع: رقعی، اندازه: ۱۰/۵×۱۶سم [ف:۲۲-۲۲۶]

۱۰. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۶۳/۲۹

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: چرم زرد، ۳گ (۲۶۵ر-۲۶۷ر) اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [مؤید:۱-۱۵۷]

۱۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۶۲۲/۴۱

بی‌کا، بی تا، جا: قزوین؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی ضربی ترنجی مقوایی، ۶ص (۴۶۱-۴۶۶)، ۱۸ سطر، اندازه: ۹×۱۵ [ف:۱۲-۲۶۲۷]

۱۲. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۱۷۳/۱۵

بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: رحلی [ف: ۲۷۶]

۱۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۳۳/۹

آغاز: برابر **انجام:** برابر

خط: شکسته نستعلیق، کا: میرزا بابا سواد کوهی، بی‌تا؛ کاغذ: ترمه و پسته‌ای، جلد: میشن مشکی، ۱۸ سطر [ف:۵-۱۲۰]

۱۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۴۹/۱۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** فانها اسماء اصحاب الشمال قال تعالی للذین لا یؤمنون بالاخرة مثل السوء.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج روغنی دورو گل و بوته دار، ۴گ (۱۱۸پ-۱۲۲ر)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف:۳-۱۳]

۱۵. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۴۸۳/۱۲

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ خوانا، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا قهوه‌ای عطف پارچه مشکی، ۴گ (۶۰پ-۶۳پ)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف:۱-۴۱۲]

۱۶. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۴۴۰/۳
آغاز: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: حاج غلامحسین صالح زاده؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۸گ (۴۵-۵۳)، ۱۲ سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف:۴-۱۲۹۴]

۱۷. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۴۸۶/۴
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: موسس؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماجی تریاکی، ۴گ (۵۱-۵۵)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف:۴-۱۳۱۳]

۱۸. اصفهان؛ ابوالبرکات، رضا؛ شماره نسخه:۵۸/۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد بن کربلایی حسین بیرجندی، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، ۶گ (۷۶پ-۸۱ر) [سه کتابخانه اصفهان - ف: ۵۹]

۱۹. مراغه؛ عمومی؛ شماره نسخه:۳۳/۱۳
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ حواشی علمی درباره مباحث طرح شده در متن توسط میرزا هدایت الله به خط خود او نوشته شده است؛ جلد: تیماج سرخ منقوش زیبا، ۴گ، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۵۷]

۲۰. شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه:۸۹/۵
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد حسن بن محمد شفیع، بی تا، جا: کربلا؛ ۲گ (۱۱۵-۱۱۷)، اندازه: ۱۴/۵×۱۹/۵سم [ف:۱-۹۱]

● اجوبة المسائل الجزائرية = اجوبة مسائل الشيخ صالح الجزائري / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-ul masā'il-il jazā'irīyya = ajwibat-u masā'il-iš šayx ṣāliḥ al-jazā'irī

شیخ بهائی، محمد بن حسین، ۹۵۳ - ۱۰۳۰ قمری
šeyx-e bahā'ī, mohammad ebn-e hoseyn (1547 - 1621)

ظاهراً سؤالاتی که شیخ صالح جزائری از شیخ بهائی پرسیده و - بر خلاف باور کتاب‌شناسان - یک بار نبوده و حداقل دو بار از شیخ سؤالاتی کرده و او پاسخ داده است:
۱) شصت سؤال فقهی که سؤال و جواب مشهور او در ۲۲ سؤال تفاوت دارد. این سؤال‌ها به صورت استفتاء از طرف جزائری تنظیم و ارسال شده و شیخ به صورت فتوایی پاسخ گفته است و از استدلال در آن خبری نیست. شیخ صالح عبارات سؤال‌های خود را حذف نموده و جواب‌ها را به صورت «مسئله - مسئله» درآورده و در برخی موارد نظر دیگر فقیهان را افزوده است. این رساله دارای شصت مسأله فقهی است که عبارت اند از: نماز جمعه، لباس نمازگزار، کیفیت نماز میت، شستن دست‌ها قبل از وضو، غسل جنابت در ضیق وقت، وقت نماز غفیله، حکم احکام تجوید در قرائت نماز، حکم وضو بعد از غسل جنابت، حکم ادخال نجاست در مسجد، ... حکم کتابت قرآن برای کسی که غسلی بر او هست یا وضو ندارد، حکم لعن شارب خمر، حکم لعن مخالفان دین، حکم اختلاف بایع و مشتری.
۲) بیست و دو سؤال فقهی که مشهور است و نام‌های گوناگونی بدان داده شده است. این رساله ۲۲ پرسش درباره مسائل فقهی و اعتقادی است که شیخ صالح از شیخ بهائی پرسیده و او به روش فتوایی و بعضاً استدلالی پاسخ گفته است. این رساله دارای دیباچه‌ای چند سطری است و سؤالات عبارت است از: درباره نجاست که شیخ تفصیل آن را به «حبل المتین» حواله داده، درباره عبادت مباح و مکروه، درباره اثبات نسب با شیاع و اشتهار، حکم استنجاء با استخوان، مراتب افضلیت ائمه، لعن خلفاء، غیبت و موارد جواز آن، اعتقاد اجمالی به اصول دین، مالکین دانه‌های زراعی که در فضلات انسان و حیوان یافت شود، ازدواج با خواهر زن، درباره روزه، حکم کسی که مستحبی را ترک کند، ظلم مؤمن به مؤمن دیگر، ادعای دین بر میت با یک شاهد عادل، جواز قیام و قعود در نماز مستحبی، شرط طلاق در ضمن عقد لازم، نسبت عباسیان، آیا قرآن افضل است یا کعبه، فعل کثیر در نماز. موضوع تعدادی از سؤالات خارج از موضوعات متعارف فقهی بوده و به حوزه اعتقادات و اخلاق مرتبط می‌باشد.
این دو رساله در اغلب فهارس به گمان یکی بودن خلط شده و یا برخی فقط قسمتی از آنهاست. در برخی از نسخه‌ها آمده که مؤلف این رساله را در روز چهارشنبه ۴ ربیع الثانی سال ۱۰۱۴ به پایان برده است که معلوم نیست دقیق باشد.

آغاز ۱: آغاز رساله شصت سؤال: بسمله. هذه مسائل سئلت عن الشيخ الاجل الاكرم الاعلم الاكمل بهاء الدين محمد العاملي عليه الرحمة و الغفران فاجابه رحمه الله عنها. قال صلوة الجمعة الآن افضل الواجبين عندى وجوبا تخييريا بينها و بين الظهر و لا يفتقر فعلها الى الامام او النايب او المجتهد بل يكفى لصحتها وجود امام عدل مع جماعة

آغاز ۲: آغاز بیست و دو سؤال: الحمدلله وحده و صلى الله على سيدنا محمد و آله و بعد ... سؤال مايقول سلطان العلماء و رئيس الفقهاء هل يجوز ان يحكم الشارع بنجاسة شى ثم لايوجب التطهير عنه مباشرته بالرطوبة و يمثل ذلك بالصيد المجروح لو وجد ميتا فى الماء القليل و الجلد المطوح ام لا؟ الجواب: الثقة بالله وحده

انجام کتاب: انجام بیست و دو سؤال: الثقة بالله وحده هذا فرع لطيف و الذى يلوح هو ان الطمأنية بعد السجوتين و كذا جلسة الاستراحة كالبرزخ بين الركعة الاولى و الثانية و ليس شى منهما جزأ من شى منهما

چاپ: با تصحیح صدرائی خوئی، میراث بهارستان، دفتر دوم، صص ۸۵۵ -۸۷۰، تهران، ۱۳۸۸ش،
[دنا ۲۵۸/۱ (۳۱ نسخه)؛ مکتبة امیرالمومنین ۳۵/۱ و ۴۲/۱]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۷۰۶
آغاز: بسمله، حمدله، اما بعد فهذه مسائل للشیخ الجلیل الصالح الورع الزاهد الشیخ صالح بن حسن الجزائری؛ **انجام:** برابر
الثانی؛ خط: نسخ، کا: محمد بن خلیل تبریزی، تا: ۱۰۱۴ق؛ با نسخه اصل مقابله شده؛ اهدایی رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی آهارمهره، جلد: مقوا، ۱۷گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۷سم [اهدائی - ف:۳-۲۷]

۲. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۱۹۹/۴
خط:نسخ نازیبا،کا:احمد بن قاضی احسن،تا: دوشنبه ۲۶ جمادی الاول ۱۰۳۰ق؛ جلد: تیماج مشکی مجدول بدون مقوا عطف تیماج مشکی، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۰/۵سم [ف:۱-۱۴۸]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۱۱۴
آغاز: بسمله، حمدله، اما بعد فهذه مسائل للشیخ الجلیل الصالح الورع؛ **انجام:** برابر
الثانی؛ خط: نستعلیق، کا: احمد بن قاضی احسن، تا: ۱۰۳۰ق؛ اهدایی رهبری، فروردین ۱۳۷۳؛ ۱۶گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۲۳سم [اهدائی - ف:۳-۲۷]

۴. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۷۸/۱۳ ـ ج
الاولی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۷ محرم ۱۰۴۳ق؛ کاغذ: سپاهانی رنگارنگ، جلد: تیماج قهوه‌ای تیره ضربی مقوایی، ۲۲ سطر (۱۱×۲۰)، اندازه: ۱۳×۲۲/۵سم [ف:۱-۱۶۴]

۵. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۲۹۲
الثانی؛ خط: نسخ، کا: حبیب الله بن علی اکبر حسینی، تا: شنبه ۱۰صفر۱۰۴۸ق؛۶گ، اندازه: ۱۶/۵×۲۵سم [نسخه پژوهی:۲-۱۴۲]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۸۷۳/۶
خط: نستعلیق، کا: محمد حسین بن کمال الدین علی فسایی شیرازی، تا: ۱۰۵۸ق، جا: بندر مچلی پتن؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی با ترنج و سرترنج سرخ و ضربی مقوایی، ۳گ (۴۹۲-۴۹۵)، ۱۲ سطر (۵×۱۱)، قطع: بغلی، اندازه: ۹/۵×۱۷سم [ف:۱۶-۱۱۷]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۴۰۳/۵
الثانی؛ خط: نسخ، کا: حسین تربتی، تا: ۱۰۷۵ق؛ جلد: تیماج قرمز ضربی عطف تیماج قهوه‌ای، ۶گ (۱۵۱پ-۱۵۷)، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف:۱۷-۵]

۸. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۳۷۱۲/۶
الثانی؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۹۰ق؛ تملک: محمد قاسم بن محمد هاشم دامغانی در ۱۲۲۶ق؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج لایه‌ای عنابی، ۱۳گ، ۱۵ سطر (۷/۵×۱۴)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف:۲-۵۹]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۴۶۶/۲۵۸
خط: نستعلیق، کا: محمد شریف بن محمد قائمی، تا: قرن ۱۱؛ از خطی که بر شیخ خوانده شده؛ ۱ص (۵۲۹) [مختصر - ف: ۴۴۳]

۱۰. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۸۲۷/۲
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، ۱۱گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف:۱-۵۲]

۱۱. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۱۲۰/۱۱ حکمت
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ جلد: تیماج سرخ مقوایی، قطع: ربعی [ف:۲-۴۲]

۱۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۱۹۲/۷
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، کا: محمد بن مطهر، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: میشن مقوایی، ۱۳گ (۱۲۴پ-۱۳۷پ)، ۱۵ سطر (۴/۵×۹/۵)، اندازه: ۹/۵×۱۵سم [ف:۱۶-۲۲]

۱۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۵۵۰/۱۳
آغاز: برابر ۱
خط: نستعلیق چلیپا، کا: محمد بن ابی الفتح تنکابنی، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج حنایی ضربی مقوایی، ۱ص (۴۸)، ۲۸ سطر(۱۰/۵×۲۰/۵)،قطع:وزیری، اندازه: ۱۶/۵×۲۸سم [ف:۱۶-۶۲۴]

۱۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۷۴۳ ض
بی‌کا، تا: قرن ۱۱ [د.ث .مجلس]

۱۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۷۲۲
آغاز: بسمله، الحمدالله وحده و صلی الله علی سیدنا محمد و آله اما بعد فهذه مسائل لشیخ الجلیل الصالح الورع الزاهد الشیخ؛ **انجام:** برابر
کا: محمد ابراهیم اصفهانی، تا: قرن ۱۲؛ ضمیمه نسخه ش ۱۶۸۸۴ [رایانه]

۱۶. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۱۰۲۷/۱
بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ قطع: خشتی [ف: ۳۳۲]

۱۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۶۸۷/۲
آغاز: بسمله، الحمدلله وحده و علی سیدنا محمد و آله و بعد، فهذه مسائل للشیخ ... صالح بن حسن الجزائری سالها من الشیخ ... بهاءالدین محمد العاملی؛ **انجام:** برابر
الثانی؛ در حاشیه با عبارت «و بلغ قبالا بعون الله تعالی» تصحیح شده؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۸ ذیقعده ۱۱۲۰ق؛ با یک واسطه از روی خط مؤلف؛ کاغذ: شرقی آهارمهره، ۱۰گ (۱۲۰پ-۱۲۹پ)، ۲۱ سطر، اندازه: ۷×۱۶/۵سم [ف:۳۷-۱۹۰]

۱۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۱۶۸۸۴
الثانی؛ خط: نسخ، کا: محمد ابراهیم بن محمد اسماعیل اصفهانی، تا: ۱۱۲۶ق؛ اهدایی بنیاد پژوهشهای اسلامی در آبان ۱۳۶۸؛ کاغذ: نخودی آهاری، جلد: تیماج آلبالویی مستعمل، ۱۰گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف:۲۰-۱۹]

۱۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۱۴۲/۳۵
خط: شکسته نستعلیق، کا: نورمحمد بن محمد تبریزی، تا: ۱۰ ذیحجه ۱۱۵۹ق، جا: فسا؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن آلبالویی، ۳گ (۳۴۱ر-۳۴۴ر)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف:۵-۲۴۰]

۲۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۳۰/۷
آغاز: سؤال. سأل الشیخ الصالح الجزائری عن شیخنا البهائی قدس سره: هل الزنا حق الله سبحانه فقط او مشترک بینه جل شأنه و بین الزوج لو کانت المرءة المزنی بها ذات بعل او بینه و بین الزوجة مع اکراهها او بین الله جل و علاویین الزوجین مع الاکراه و علی تقدیر الاشتراک فما وجه التخلیص من ذلک عند ارادة التوبة و هل هذا الحق یورث ام لا؟ بین نفعک الله و نفع بک الانام الی ظهور الامام ... الجواب الثقة بالله وحده. اطلاق القول بان الزنا حق الله سبحانه؛ **انجام:** سألت ایدک الله تعالی من ان هذا الحق هل یورث ام لا فعندی فی ذلک توقف. و الله اعلم بحقائق الامور.
الاولی؛ بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۲۳۶؛ ۱گ (۳۰پ) [ف:۵-۱۷۹۷]

۲۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۱۸۱/۱۰
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، کا: محمد علی بن محمد موسوی لاریجانی مازندرانی، تا: ۱۲۴۴ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۵ص (۲۹۳-۳۰۷)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۰×۱۸/۵سم [ف:۳۲-۲۱۴]

۲۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۶۰۹/۶
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، کا: محمد بن زین العابدین موسوی، تا: ۹ ربیع الاول ۱۲۶۸ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای سوخته عطف و وصالی‌ها چرم مشکی، ۶گ (۲۵ر-۳۰پ)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۱/۸×۱۷/۵سم [ف:۴۳-۱۸۶]

۲۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۴۵/۶
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
کا: سید رضا لنکرانی، تا: ۱۲۹۰ق، جا: کربلا؛ کاغذ: سفید، جلد: مقوایی عطف و گوشه تیماج زرد، ۱۴ص (۱۸۷-۲۰۰) [سنا - ف:۲-۱۸۱]

۲۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۸۵۹/۴۲
سؤال و جوب شیخ صالح بن حسن با شیخ بهائی به نظم؛ خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: ۱۲۹۴-۱۲۹۲ق [ف:۹-۷۸]

۲۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۷۵۷/۱-۲۴/۵۷
آغاز: مسائلی سألها الشیخ صالح بن حسن الجرایری عن الشیخ بهائی ره منها عن حال الائمة قال الشیخ ره فی الجواب الثقة بالله وحده لامرأة فی ان نبینا صلوات الله علیه افضل خلق الله تعالی؛ **انجام:** وعلی هذا اخذ العارف بالدلائل من الواجبات الکفائیة لاالعینیة غیر ان لا حوط هو المشهور
خط: تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج قهوه‌ای سوخت مجدول گرهی با ترنج وسرترنج عطف تیماج سرخ، ۱گ، ۳۲ سطر، اندازه: ۱۷×۲۳سم [ف:۴-۲۳۳۳]

۲۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۶۹۱/۳
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** اجراءه علی صفحة خاطره بما یسنح من الدعوات المعطرة مشام الاجابة البالغة ارفع درج الاستجابة
خط: نسخ، کا: حسین علی بن محمدحسین، تا: دهه سوم شعبان ۱۳۵۹ق؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، ۱۱گ (۵۴پ-۶۵پ)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵/۵سم [ف:۵-۸۶]

۲۷. زنجان؛ امام جمعه؛ شماره نسخه:بدون شماره
آغاز: برابر۲
بی‌کا، بی‌تا [دلیل المخطوطات:۱-۸۹]

۲۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۳۱۶/۳
الثانی؛ خط: نسخ، کا: محمد بن علی تبنینی، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا عطف تیماج حنایی، ۱۶گ (۳۳-۴۹)، ۱۷ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف:۱۳-۳۲۷۹]

۲۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۳۹۸/۹
الثانی؛ خط: نستعلیق، کا: محمد حسن بن محمد حسین خاتون آبادی، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۹گ (۲۹۳پ-۳۰۲پ)، ۱۵ سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف:۱۵-۴۲۴۱]

۳۰. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۴۵۱۰/۴
آغاز: مسئله للشیخ صالح بن حسن الجزائری مع ... بهاء الدین ما قول سیدی فی هذه الابیات لبعض النواصب یقول: اهوی علینا امیرالمؤمنین و لا ×× ارضی بسب ابی بکر و لا عمرا؛ **انجام:** لکن ابلیس اغرا کم و صیر کم ×× عمیا و صما فلا سمعاً و لا بصراً
الثالث جز هر دوست؛ خط: نسخ، کا: محمد حسین بن محمد محسن بن ابی الحسن بن عبدالله جزایری (نواده مؤلف)، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج مشکی فرسوده، ۱گ (۹۰ر)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۷×۲۰سم [ف:۳-۲۷۷]

۳۱. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۹۱/۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ خوانا، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۰گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [طبسی مخ:۱-۱۴]

۳۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۶۵۵/۱
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، کا: محمد امین بن محمد علی شریف استرآبادی، بی‌تا؛ جلد: تیماج سبز، ۱۸گ (۱پ-۱۹ر)، ۱۷ سطر، اندازه: ۹×۱۵سم [ف:۳۱-۳۶]

● اجوبة مسائل جعفر بن میرزا احمد النواب = الرسالة الجعفریة / کلام و اعتقادات، پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-u masā'il-i ja'far ibn-i mīrzā aḥmad an-nawwāb = ar-r.-ul ja'farīyya

احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری
ahsāīī, ahmad-e-bn-e zeyn-od-dīn (1753 - 1826)

تاریخ تألیف: شب دوشنبه ۷ شوال ۱۲۲۲ق؛ محل تألیف: یزد

پاسخ به پرسش‌های شیخ جعفر پسر میرزا احمد مشهور به نواب است درباره: ۱. معنی کشف چیست؛ ۲. نمازهای شرعی از چه چیزها مأخوذ است؛ ۳. معنی «سبق رحمته علی عضبه»؛ ۴. معنی «ان الله لایغفران یشرک به و یغفر مادون ذلک لمن یشاء»؛ ۵. معنی «اللهم صل علی محمد و آل محمد کما صلیت علی ابراهیم و آل ابراهیم»؛ ۶. این‌که انسان مختص به آن شده که رسولان به سوی او آیند چیست؛ ۷- غرض از شتری که قرمز است در وحی‌ای که به همه انبیاء شده مبنی بر این‌که نبی مبعوث در آخر زمان صاحب شتر قرمز است چیست؟

آغاز: حمدله. صلاة اما بعد، فیقول العبد المسکین احمد بن زین الدین الاحسائی انه قد ورد علی من ... جعفر بن المیرزا المرحوم المیرزا احمد المشتهر بالنواب فتح الله له ابواب ... مسایل دقیقة خفیة عمیقة طلب من محبة الداعی له جوابه

انجام: و هو علی کل شیء قدیر و لاحول و لاقوة الا بالله العلی العظیم. و فرغ من هذه العجالة مؤلفها العبد المسکین احمد ... فی بلدة المحروسة یزد حرسها الله من حوادث الزمان. لیلة الاثنین السابعة فی شهر شوال (۱۲۲۲ به حروف) حامداً مستغفراً مصلیاً.

چاپ: دارالسلطنه تبریز؛ سنگی؛ ۱۲۷۳ق.، رحلی (جوامع الکلم: ج ۱؛ قسم ۱؛ صص ۱۳۰-۱۳۵)

[مکتبة امیرالمومنین ۵۵/۱]

۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۱۰۹/۶-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، کا: محمود بن محمد مؤمن، تا: صفر ۱۲۲۳ق؛ ۱۵ص (۳۹۸-۴۱۲) [عکسی ف:۱-۹۷]

۲. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۷۳/۱۳

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... قد ورد علی من جناب عالی الجناب سلالة الاطیاب و الباب المستطاب و لب الالباب المولی الأفخر؛ **انجام:** و اما من نقص منها فالله سبحانه اکرم من أن رد عملاً صالحاً أتی به محب علی لمعاص وقعت منه.

خط: نسخ، کا: میرزا محمد بن فرخ داد بیگ رشتی، تا: ۴ شوال ۱۲۲۹ق؛ جلد: تیماج زرشکی ضربی، ۷گ (۱۱۸ر-۱۲۴ر)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۵/۵سم [ف:۱-۱۲۴]

۳. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۹۰/۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۲۹ق؛ کاغذ: سپاهانی [نشریه:۱۱-۹۴۵]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۸۲۹/۱۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۲۶ رمضان تا دوشنبه ۲۷ رمضان ۱۲۳۲ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی مقوایی، ۱۷ سطر (۶×۱۴) ، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف:۱۶-۳۷۲]

۵. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۸۲۸/۱۳-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ تحریری، کا: ابن علی محمد علی مراد، تا: ۱۵ ذیقعده ۱۲۴۱ق [عکسی ف:۱-۹۷]

۶. قم؛ فاضل قائینی؛ شماره نسخه:۱۴۱

آغاز: قال فی أول الرسالة: قال سلمه الله و وفقه الله: أن یفید لنا معنی الکشف و أن المکشوف له هل یرشح علی النفس من حاق حقیقة ذاتها و تعانیه منها، أو من کتاب آخر

کا: ابوالقاسم واعظ حسینی یزدی، تا: ۱۲۵۳ق [تراثنا: س۱۳ ش۲و۳-۳۳۱]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۰۵۴/۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: غلام علی بروجردی، تا: ۱۲۵۶ق، جا: بروجرد؛ جلد: تیماج مشکی، ۷گ (۱۰۴پ-۱۱۰پ)، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۲/۵سم [ف:۴۴-۲۱۸]

۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۳۳/۱۹

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کا: میرزا بابا سواد کوهی، تا: ربیع الاول ۱۲۵۸ق؛ کاغذ: ترمه و پسته‌ای، جلد: میشن مشکی، ۶گ (۱۰۹پ-۱۱۵ر)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۵×۲۴/۴سم [ف:۵-۱۲۲]

۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۲۸۵/۵

آغاز: آغاز با حذف سؤال اول در نسخه: قال أیده الله و ان یفید أیضاً ان الصلاة المقررة فی الشریعة مأخوذة من أی شیء؛ **انجام:** و لکن لا یحتم علی الله سبحانه، ألا له الخلق و الأمر بیده الخیر و هو علی کل شیء قدیر.

خط: نسخ، کا: محمد بن محمد مؤمن خوانساری، تا: اواخر شعبان ۱۲۶۳ق؛ جلد: تیماج سبز بدون مقوا، ۹گ (۶۸پ-۷۶پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف:۲۱-۲۴۶]

۱۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۶۰۰/۶

بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی مقوایی، ۲۹ سطر (۱۳×۲۲)، قطع: رحلی، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف:۱۶-۳۰۵]

۱۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۴۹۸/۳

آغاز: بسمله، الحمدلله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین؛ **انجام:** من الهجره علی مهاجرها السلام حامداً مستغفراً مصلیاً.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: فرنگی سازی رویه کاغذی ساغری عطف تیماج بنفش سیر، ۸ص (۲۲-۳۰)، ۲۳ سطر (۱۰×۱۷)، اندازه: ۱۷×۲۵/۵ سم [ف:۹-۵۱۶]

۱۲. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۳۷/۱۰

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی مقوایی، ۷گ (۱۱۹-۱۲۵پ)، ۲۱سطر ۹×۱۴/۵ ، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۳۴۴]

۱۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۸۰۸/۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: پسته‌ای و سفید، جلد: میشن قهوه‌ای،۸گ(۱پ-۹پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف:۵-۳۷۲]

۱۴. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۶۳/۲۱

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: چرم زرد، ۴ص (۲۰۲ر-۲۰۵ر)،

اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [مؤید:۱-۱۵۶]
۱۵. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۴۰۰/۳
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [ف:۳-۶۰]
۱۶. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۷۶۵/۶
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۳گ (۵۰ر-۵۳پ) [ف:۵-۲۷]
۱۷. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۷۸۶/۳
خط:نسخ،کا: محمد رضا، بی‌تا؛ ۴گ (۱۲پ-۱۶پ) [ف:۵-۲۷]
۱۸. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۱۷۳/۷
بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: رحلی [ف: ۲۷۶]
۱۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۵۱۴/۳
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی ۲۲ گ(۶۳-۸۵)،۱۳سطر(۶×۱۰) ، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف:۱۳-۳۴۶۵]
۲۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۶۲۲/۱۳
بی‌کا، بی تا، جا: قزوین؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی ضربی ترنجی مقوایی، ۱۱ص (۱۴۵-۱۵۵)، ۱۸ سطر (۹×۱۵) [ف:۱۲-۲۶۲۵]
۲۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۱۷۲/۲
بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج زرد دو لایی درون مشکی، ۱۵گ (۳۸-۵۳)، ۱۱ سطر (۶×۱۰)، اندازه: ۱۰×۱۶/۵سم [ف:۳-۸۸۲]
۲۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۴۸۶/۵
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ اهدایی موسس؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماجی تریاکی،۶گ(۵۵-۶۱)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف:۴-۱۳۱۳]
۲۳. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۸۰۱/۶
خط: نسخ تحریری، کا: مصطفی پسر محمد خویی، بی‌تا؛ واقف: شیخ محمد جواد علمیه؛ جلد: مقوایی با تیماج مشکی، ۹گ (۸۱-۹۰)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف:۳-۱۰۵۸]
۲۴. مراغه؛ عمومی؛ شماره نسخه:۳۳/۶
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج سرخ منقوش زیبا، ۷گ، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۵۴]

● اجوبة مسائل جمال الدین بحرینی / فلسفه / عربی

ajwibat-u masā'il-i jamāl-id-dīn-i baḥriynī

نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد، ۵۹۷ - ۶۷۲ قمری

nasīr-od-dīn-e tūsī, mohammad ebn-e mohammad (1201 - 1274)

تاریخ تألیف: ذیقعده ۶۶۴؛ محل تألیف: مراغه
خواجه طوسی در این رساله می‌گوید که چون سید شریف تاج الدین ابوجعفر شتاب داشته که به بلاد خود برگردد طوسی نتوانسته است جواب کامل بنویسد. همچنین می‌نویسد: «کتابی در علوم حقیقی می‌خواهد عزم دارم مشغول شوم. قصه سلامان و ابسال فرستاده شده مزوراست. و اما جواب از آنچه فاضل سعید کمال الدین بن سعادة درباره سخن فخر رازی آورده، آنچه در این باره به اندیشه‌ام برسد همچنین می‌فرستم.» از این سخن به ذهن می‌رسد که گویا جمال الدین بحرینی همان جمال الدین علی بن سلیمان بحرانی ستراوی باشد که «رسالة العلم» را برای خواجه فرستاده بود.
آغاز: نسخة کتاب کتبه المولی الاعظم ایضا قدس الله روحه الی جمال الدین البحرینی. ورد الکتاب الکریم و الخطاب الشریف الصادر من عالی جناب السید السند العالم الفاضل المفضل المحقق المدقق جمال الملة و الدین کمال الاسلام و المسلمین ... مشحونا بفرائد الفوائد نظما و نثرا و مملوا بجواهر الخواطر نصا و فسرا الی داعیه المخلص و محبه المتخصص محمد الطوسی بعد فترة من وصول مخاطباته العالیة ... وقد تحرر هذه السطر فی ذی القعدة سنة اربع و ستین فی بلدة مراغة ... و لم یکن متمکنا من اتمام ما التمسه لعجلة السید الشریف تاج الدین ابوجعفر
انجام: و الداعی فی جمیع الاحوال مترقب لاشاراته متشمر لاوامره و الله تعالی یدیم ایامه و یتمم مطالبه و یوفق له فی جمیع ما یتوخاه و یحصل مآربه بلطفه و کرمه و الحمد لله رب العالمین و صلاته علی نبیه محمد و آله الطاهرین و هو حسبنا و نعم الوکیل.
چاپ: به اهتمام عبدالله نورانی، در اجوبة المسائل النصیریة (تهران، پژهشگاه علوم انسانی: ۱۳۸۳)
[مدرس رضوی ص ۴۳۶]

۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۹۱۹/۲
بی‌کا، بی‌تا؛ ۸گ (۳ر-۱۰ر) [ف:۳-۲۸۰]
۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۸۳۷۱/۱
خط: نستعلیق، کا: عبدالقادر اُردوبادی، بی‌تا؛ افتادگی: میانه؛ مصحح، مقابله شده؛ کاغذ: سپاهانی نخودی، جلد: تیماج مشکی یک‌لا، ۱۴گ (۱پ-۱۴ر)، ۲۵ سطر، قطع: بیاض رقعی، اندازه: ۹/۵×۱۹سم [ف:۳-۲۸۱]
۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۸۶/۹
بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سفید سمرقندی، ۳ص (۷۸پ-۷۹پ)، ۲۴ سطر (۵×۱۳)، اندازه: ۸/۵×۱۶سم [سنا - ف:۱-۱۴۶]

← اجوبة مسائل الجیلانی ⟵ اجوبة المسائل شمسای گیلانی

● أجوبة مسائل حاج بنان / کلام و اعتقادات / فارسی

'ajvebat-u masā'el-e hāj banān

کرمانی، زین العابدین بن محمد کریم، ۱۲۷۶ - ۱۳۶۰ قمری

kermānī, zayn-ol-'ābedīn ebn-e mohammad karīm (1860 - 1941)

رساله مشتمل بر چند پرسش و پاسخ در مورد عصمت انبیاء و

خواستن دلیل در مورد قرآن مجید است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۱۲۰/۱

آغاز: الحمدلله و سلام علی عباده الذین اصطفی و بعد چنین گوید بنده اثیم زین العابدین بن کریم که مجلسی اتفاق افتاد با یکی از اجله سادات عظیم الشأن؛ **انجام:** و بهمین قدر در رفع تشابه از متشابهات آیاتهم در خصوص این مسأله اقتصار می‌کنیم و لاحول و لاقوة الا بالله العلی العظیم و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین.

خط: شکسته نستعلیق، کا: میر محمد دوانی، تا: جمعه ۲۴ جمادی الاول۱۳۳۶ق، جا: کرمان؛ مصحح، پس از آن مطالبی فقهی در یک برگ آمده است؛ کاغذ: فرنگی ضخیم، ۳۹گ (۱-۳۹)، ۲۶ سطر، اندازه: ۱۰×۱۶/۵سم [ف:۳۰-۵۶۵]

● **اجوبة مسائل حاج عباس بوشهری** / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-u masā'il-i ḥāj 'abbās būšihrī

کرمانی، محمد بن محمد کریم، ۱۲۶۳ - ۱۳۲۴ قمری

kermānī, mohammad-e-bn-e mohammad karīm (1847 - 1906)

[فهرست کتب مشایخ، ج ۲ ص ۳۵۱]

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۸۵۹/۳

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماجی قرمز، ۹ص (۱۴۶-۱۵۵)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف:۵-۱۸۲۳]

● **اجوبة مسائل حاج ملاعبدالکریم کوه‌بنانی = رساله صومیه** / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-u masā'il-i ḥāj mulla 'abd-ul-karīm kūhbanānī = r.-ye sowmīye

کرمانی، محمد کریم بن ابراهیم، ۱۲۲۵-۱۲۸۸ قمری

kermānī, mohammad karīm ebn-e ebrāhīm (1810 - 1871)

تاریخ تألیف: ۵ ذیقعده ۱۲۶۱ق

پاسخ به پرسش حاجی ملا عبدالکریم کوه‌بنانی بافقی است در پاره‌ای از مسائل فقهی و کلامی. در فهرست احسایی (۲۶۷/۲) از پرسش کوه‌بنانی در دو مسأله و پاسخ کرمانی به آنها مورخ ۱۴ محرم ۱۲۶۱ یاد شده است. در این رساله حاج ملا عبدالکرام کوه‌بنانی می‌پرسد که آیا در قرآن تصریح شده به عدد ایام روزه در ماه مبارک رمضان که باید سی روز باشد؟ کرمانی پس از آوردن آیات بسیار و بعضی از احادیث می‌خواهد جمله «و لتکملوا العدة» را با تأویل در ظاهر آن، دلیل این موضوع بداند، پس از آن تأویل باطنی آیات را به روش مخصوص خودش بیان می‌کند.

آغاز: الحمدلله و سلام علی عباده الذین اصطفی ... فیقول العبد الاثیم کریم بن ابراهیم، انه قد ارسل الی المولی الکریم الفخیم العظیم ملا عبدالکریم الکوه‌بنانی ... من قصبة بافق بسؤال عجیب لیس له علی وجه الارض جواب

انجام: ذهابک و مذهبک تفوز مع الفائزین ... قد فرغ من تسویده العبد الاثیم کریم بن ابراهیم فی اول لیلة الاربعاء الخامس من شهر ذی القعدة (۱۲۶۱ق) حامداً مصلیاً مستقبلاً مستعصیاً

[فهرست مشایخ ۲۴۱/۲]

۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۹۹۳/۹-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ تحریری، کا: محمد حسن بن حاج محمد جیرودی کرمانی، تا: سه‌شنبه ۳ ذیحجه ۱۲۶۱ق [عکسی ف:۱-۱۱۹]

۲. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۰۴/۵

خط: نسخ، کا: حسین بن عبدالحسین ماهانی، تا: ۱۸ رمضان ۱۲۷۲ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی مقوایی، ۱۲گ (۹۵پ-۱۰۷ر)، ۱۸ سطر (۹/۵×۱۴)، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۵۵۳]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۱۰۸/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد بن رحیم تبریزی، تا: ۱۳۰۲ق، جا: کرمان؛ جلد: تیماج قرمز، ۲۰گ (۸۵پ-۱۰۴پ)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۱۸/۵سم [ف:۱۸-۲۶۳]

۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۸۰۹/۵

بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۵ص (۱۵۰-۱۶۴) [ف:۵-۴۴]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۷۵۱/۶

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: روغنی، ۲۵ص (۲۶۵-۲۹۰)، ۲۳ سطر، قطع: وزیری، اندازه: ۱۴×۲۵سم [ف:۹-۱۳۰]

← اجوبة مسائل الحائرية ← المسائل الحائرية

● **اجوبة مسائل حبیب الله** / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-u masā'il-i ḥabīb-ul-lāh

؟ احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶-۱۲۴۱؟قمری

ahsā'ī, ahmad ebn-e zeyn-od-dīn (1753 - 1826)

قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۸۴۷/۱۱

آغاز: هذه اسئلة عن مولانا العلامة و استادنا الفهامة سمی حبیب الله بحذف الحرف الثانی عن سورة الفاتحة

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۳گ، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۲۹]

● **اجوبة مسائل حسن بن علی (گوهر)** / پاسخ پرسش‌ها / عربی
ajwibat-u masā'il-i ḥasan-i-bn-i 'alī (gowhar)
احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری
ahsāīī, ahmad-e-bn-e zeyn-od-dīn (1753 - 1826)
پاسخ مسائل حسن بن علی معروف به گوهر.

تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۴/۴
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۳گ (۱۶۶ر-۱۶۸ر)، ۱۹ سطر (۱۰/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۲۱۹]

● **أجوبة مسائل الحسن بن القاسم بن ابراهیم** / کلام و اعتقادات / عربی
حسنی، قاسم بن ابراهیم، ۱۶۹ - ۲۴۶ قمری
hasanī, qāsem-e-bn-e ebrāhīm (786 - 861)

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۲۸/۷عکسی
آغاز: بسمله. مسائل الوضو، قال الحسن بن القاسم سألت أبی القسم بن ابراهیم صلوات الله علیه عمن لم یذکر اسم الله فی الوضو،؛
نسخه اصل: موزه بریتانیا در لندن، شماره or. 3977؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۱۲ صفر ۱۰۱۹ق؛ مجدول؛ ۶۴ص (۲۵۷-۳۲۰)، ۱۸ سطر [عکسی ف: ۴-۴۴۵]

● **اجوبة المسائل الحکمیة** / فلسفه / عربی
ajwibat-ul masā'il-il ḥikmīyya
صدرالدین شیرازی، محمد بن ابراهیم، ۹۷۹ - ۱۰۵۰ قمری
sadr-od-dīn-e šīrāzī, mohammad ebn-e ebrāhīm (1572 - 1641)
رساله‌ای متوسط در پاسخ تعدادی از سؤالات حکمی است که از وی پرسیده شده و نام پرسش‌کننده نیامده است. عنوان پرسش اول این است:«قوله: موجودة المهیات الممکنة اما بافادة نفس المهیات من غیر ان یفید الوجود کما هو المشهور عن الاشراقیین و اما ... اقول المذاهب فیها ...» ملاصدرا در این رساله از خودش یاد نکرده و فقط یک جا به کتاب دیگرش «الاسفار الاربعة»، بنابراین رساله قطعاً از ملاصدرا است. این رساله در نسخه ملک با تردید از ملاصدرا دانسته شده و به همین دلیل در کتاب‌شناسی جامع ملاصدرا هم آن را جزو آثار منسوب ملاصدرا ذکر کرده‌اند.
آغاز: قد تشرفنا بمیامن تسلیمات افضل اولی القرابة العقلیة و ابتهجنا لشرایف تحیات اکرم ذوی النسبة القلبیة مد الله تعالی فی عمره وزاد فی الخیرات و اقتباس الانوار الملکوتیة لدیه ... و اما المسایل الجلیلة العویصة التی طلب الکشف عن اعضالها و ابتغی فک العقیدة عن وجه اشکالها فهی لعمری فی الاشکال مما یوجب الاعیاء علی الحکماء اولی الفضایل و الافضال و فی الصعوبة مما یشوش خواطیر الاذکیاء ... قوله موجودیة المهیات الممکنة اما بکذا و اما بکذا. اقول المذاهب لیست منحصرة فیما ذکر و اورده بل ههنا عدة آراء فی موجودیة المهیات لم یتعرض لها. فمنها ما ذهب الیه بعض الاعلام من السادة العظام و هو ان موجودیة کل شیء اتحاده مع مفهوم الوجود البدیهی
انجام: بتفاصیل مبادی الآثر العجیبة الفلکیة و غرائب باثراتها باللم ما لم یرتق من هذه الهادیة المظلمة الی ما فوقها و ذلک فضل الله یوتیه من یشاء

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۸۵۵/۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: پسته‌ای، جلد: رویه کاغذ کهنه، ۲۳گ (۱۲۵پ-۱۴۸پ)، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۵-۳۸۶]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۶۷۴/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج زرشکی، ۳۶گ (۱پ-۳۹ر)، ۱۲سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۳۳/۱-۱۵۹]
۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۶۹۳/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ پس از آن سخنی از اصولیین درباره واجب (۱۱۱پ)؛ جلد: تیماج سرخ عطف و سجاف تیماج قهوه‌ای، ۱۶گ (۹۶ر-۱۱۱ر)، ۱۴سطر (۷/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف: ۲۰-۱۹۹]

● **اجوبة مسائل حول البرزخ و الملک النقال** / کلام و اعتقادات / عربی
ajwibat-u masā'il-in ḥawl-al barzax wa-l malak-in naqqāl
احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری
ahsāīī, ahmad-e-bn-e zeyn-od-dīn (1753 - 1826)
پاسخ چند پرسش است پیرامون حال مکلفین و اطفال در برزخ و معنی ملک نقاله و تفاسیر آنچه در این موضوع روایت شده بروش مخصوص شیخیها.
آغاز: بسم الله ... اعلم أن البرزخ هو الحائل بین الشیئین و المراد به الحائل بین الروح و الجسد و هو ما یراه فی النوم
انجام: دل علی ثبوتهم و وجودهم العقل و النقل دل علی أن عددهم سبعون ألف ملک و ذلک مما لا اشکال فیه
چاپ: دارالسلطنه تبریز: دارالطباعه مشهدی حاجی آقا؛ سنگی، ۱۲۷۶ق.، رحلی (جوامع الکلم: ج۲؛ صص۲۴۴-۲۴۵)

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۲۸۵/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد بن محمد مؤمن خوانساری، تا: اواخر شعبان ۱۲۶۳ق؛ جلد: تیماج سبز بدون مقوا، ۳گ (۶۵ر-۶۷ر)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۲۱-۲۴۵]
۲. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۷۶۵/۴
بی‌کا، بی‌تا؛ تمامی صفحات مجدول مشکی و مذهب و تحریری؛ جلد: گالینگور قهوه‌ای ضربی، ۱گ (۲۲ر-۲۲پ)، اندازه: ۱۲×۲۰/۵سم [ف: ۲-۴۴]

← اجوبة المسائل حول الرؤيا ← الرؤيا (۱)
← اجوبة المسائل حول الرؤيا الصادقة و الكاذبة ← الرؤيا (۲)
← اجوبة المسائل الخاقانية ← الخاقانية

● **اجوبة المسائل الخراسانية** / فقه،عرفان و تصوف / عربی
ajwibat-ul masā'il-il xurāsānīyya
حسين بن محمد بن احمد
hoseyn ebn-e mohammad ebn-e ahmad
گزارشی از آن داده نشده است و مؤلف نیز جز همین نام مشخص نشد.

مشهد؛ مدرسه باقریه؛ شماره نسخه:۲۸۸/۲
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، ۲۲ سطر (۱۰×۱۷/۵) [تراثنا:س۶ش۳-۱۱۸]

● **اجوبة المسائل الخراسانية و الرملية و الواسطية** / فقه / عربی
ajwibat-ul masā'il-il xurāsānīyya wa-r ramlīyya wa-l wāsiṭīyya
علم الهدی، علی بن حسین، **۳۵۵ - ۴۳۶** قمری
'alam-ol-hodā, 'alī ebn-e hoseyn (967 - 1045)
رساله در پاسخ به سؤالات مختلف فقهی و اعتقادی است که از خراسان، رمله و واسط برای ایشان ارسال شده و مؤلف به صورت استدلالی به آنها پاسخ داده است. سؤال‌ها در وضو، نکاح متعه، طلاق، ارث، طهارت و غیره می‌باشد. به عنوان مثال: «مسألة خرجت من محرم سنة و اربعمائة قال الشريف المرتضى رضى الله عنه استدل بعضهم على نكاح المتعة بانه نكاح لا يصح دخول الطلاق فيه فوجب الحكم بفساده قياساً على كل الانكحة الفاسدة فيقال للمستدل بذلك هذه طريقة قياسيه ... الا ترى ان نكاح الذمية عندكم صحيح و التوارث لاتثبت فيه و هو حكم من احكام النكاح و ليس يجب ان يقتضى بفساد هذا العقد من حيث تعذر فيه هذا الحكم المخصوص»
آغاز: مسألة املاء سيدنا الشريف المرتضى ذى المجدين رضى الله عنه فى شعبان سنة خمس عشرة و اربعمائة فى دار ابيه الطاهر ... جوابا عن مسئلة وردت عن خراسان ... قال الشيعة الامامية تنكر المسح على الخفين و تبدع فاعله و تخطيه و خالف فقهاء العامة فى ذلك
انجام: مكلفين مشابين فى حالة واحدة و الكلام فى الجن يجرى هذا المجرى. تمت بحمدالله و حسن توفيقه

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۹۱۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد حسین بن محمد علی حافظ قمی، تا: ۱۰۴۸ق؛ اهدایی رهبری، فروردین ۱۳۷۴؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا عطف و گوشه میشن قهوه‌ای، ۳۶گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴×۱۹سم [اهدائی - ف: ۳-۲۸]
۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۷۱۹/۸
آغاز: برابر؛ **انجام:** ولاحسرة فى الالجاء الى مفارقة القبيح و هذه الجملة كافية لمن اطلع عليها والله الموفق
خط: نسخ، کا: اسماعیل بن سالم، تا: نیمه ربیع الثانی ۱۰۵۴ق، جهت میرزا ظهیرا؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، ۷۴گ (۱۴۳پ-۲۱۷پ)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [محدث ارموی مخ: ۱-۴۶]
۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۹۹۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: عبدالمجید بن محمد مهدی، تا: ۱۲۴۳ق؛ اهدایی رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: شکری آهارمهره فرنگی، جلد: تیماج ضربی، ۴۳ص، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [اهدائی - ف: ۳-۲۸]
۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۰۰۵/۵
آغاز و انجام: برابر
خط: تحریری، بی‌کا، تا: ۱۳۳۶ق؛ در روی برگ اول این رساله عنوان «متفرقات ملتقطه من مسائل السيد الشريف ...» آمده است؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۱ص (۳۵-۵۶)، ۱۹-۲۰ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۳۲-۱۷]
۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۱۸۷/۱۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: میرزا محمد بن علی اکبر، بی‌تا؛ جلد: تیماج زرد ضربی، ۸گ (۳۱۲پ-۳۲۰ر)، ۳۱ سطر (۱۲/۵×۲۱) ، اندازه: ۲۰/۵×۳۰سم [ف: ۱۶-۱۰]

● **اجوبة المسائل خسرو ميرزا** / کلام و اعتقادات / فارسی
ajvebat-ol masā'el-e xosro mīrzā
کوثر علیشاه، محمد رضا بن علینقی، ۱۲۶۱ - ۱۳۱۸ قمری
kowsar 'alī-šāh, mohammad rezā ebn-e 'alī-naqī (1845

- 1901)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۹۷۵

آغاز: فصل اول در مسئله اولین طرح شد این بود آنجناب مذکور داشته بودند؛ **انجام:** و علامتش آن است از ترتیب این مراتب

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ذیل نسخه: ۱. کتاب موقوف به نقل از کتاب فقه (۵ برگ)، ۲. باب رابع و خامس در علم نفس به نقل از کتابی در حکمت (۱۸ برگ)؛ کاغذ: نباتی، جلد: مقوا، ۱۶ سطر (۱۵/۵×۲۰)، قطع: وزیری، اندازه: ۱۷/۵×۲۲/۵سم [رایانه]

● **اجوبة المسائل الخلخالية = اسئلة سميعية و اجوبة اسرارية** / عرفان و تصوف / عربی

ajwibat-ul masāʼil-il xalxālīyya = as'ilat-un samīʻīyya wa ajwibat-un asrārīyya

سبزواری، هادی بن مهدی، ۱۲۱۲ - ۱۲۸۹ قمری

sabzevārī, hādī ebn-e mahdī (1798 - 1872)

رساله در پاسخ به سه پرسش است از سید سمیع خلخالی راجع به شرح و ابراز نکته عرفانی «قیمة کل امرء ما یحسنه» که از کلمات قصار علوی است و توضیح پاره‌ای از فقرات خطبه علوی در خلقت آسمان و زمین و دو فقره عبارت از رساله حدوث عالم و مشاعر در معنی ایام ربوبی و ...

آغاز: الحمدلله المتعالی المنعوت بالنعت الجمالی

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۳۶۳/۳

خط: نسخ، کا: شیخ ابراهیم تهرانی، تا: ذیحجه ۱۲۷۳ق؛ کاغذ: فستقی، جلد: مقوا، ۱۷ سطر [ف: ۱۱-۳۴۸]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۰۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** و لذا کان موضوع الالهی الوجود الحقیقی المطلق

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: شیخ علی سبزواری، تاریخ وقف:مرداد ۱۳۱۱؛۲۸گ،۱۵سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۴-۱۲]

۳. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۲۴۴/۱۲

خط: نسخ، بی‌کا، بی تا [ف: ۳-۳۸]

● **اجوبة مسائل الخواجوئی** / علوم قرآن / عربی

ajwibat-u masāʼil-il xājūʼī

شیخ بهائی، محمد بن حسین، ۹۵۳ - ۱۰۳۰ قمری

šeyx-e bahāʼī, mohammad ebn-e hoseyn (1547 - 1621)

پاسخ به سؤال خواجوئی در باره قرآن.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۶۰۶/۱۸

خط: نسخ، کا: محمد کاظم پسر میرزا محمد، تا: ۱۲۴۷ق، جا: مدرسه جده اصفهان؛ ۲گ (۱۹۵پ - ۱۹۶پ) [ف: ۵-۳۰۵]

← اجوبة مسائل الخواری ≻ المسائل الطبرية

● **اجوبة مسائل دقيقة فی علم الحروف** / علوم غریبه / عربی

ajwibat-u masāʼil-in daqīqa fī ʻilm-il ḥurūf

رشتی، کاظم بن قاسم، ۱۲۱۲ - ۱۲۵۹ قمری

raštī, kāzem ebn-e qāsem (1798 - 1843)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۴۴۵/۱۲

آغاز: قال سلمه الله نقلا ما ترجمته و زبر و بینات المداخل الاربعة مع الاصل الخامس هی الحروف المستحضرة ب، ی، ق، ب، ک؛ **انجام:** هذه العجالة مع توفر الملال و اختلال الاحوال و علی الله التوکل فی المبدء و المآل و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین

کاتب: محمد بن علی گنجوی تبریزی، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: میشن، ۵گ (۱۵۱-۱۵۶)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۶-۳۴۹]

● **اجوبة المسائل الديلمية** / فقه / عربی

ajwibat-ul masāʼil-id diylamīyya

علم الهدی، علی بن حسین، ۳۵۵ - ۴۳۶ قمری

ʻalam-ol-hodā, ʻalī ebn-e hoseyn (967 - 1045)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۲۹

آغاز: بسمله هذه مسایل وردت؛ **انجام:** العبد یدخل باستحقاقه کالحر تمت المسایل

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: نباتی، جلد: مقوا، ۱۷ سطر (۸×۱۲)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [الفبائی: -۲۳]

● **اجوبة مسائل الدينية** / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-u masāʼil-id dīnīyya

پاسخ به چند پرسش دینی است با عنوان «فان قیل» که پاسخ‌های آنها از روایات و احادیث با عنوان «الجواب» گرفته شده است.

آغاز: المجموعات من الاحادیث و الاخبار من السؤال. فان قیل ما الحکمة أن فرعون قتل بالماء و هلاک نمرود بالبعوضة

انجام: و الخامس الیوم تبیض وجوه و تسود وجوه فهم معروف.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۰۸۹/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق معرب، کا: امیر بن اوغل بیک بن سیدی، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای،۷گ(۷۲پ-۷۸ر)،اندازه:۱۳/۵×۱۸سم[ف:۱۱-۱۰۶]

● **اجوبة المسائل الرازية** / فقه / عربی
ajwibat-ul masā'il-ir rāzīyya
علم الهدی، علی بن حسین، ۳۵۵ - ۴۳۶ قمری
'alam-ol-hodā, 'alī ebn-e hoseyn (967 - 1045)

پاسخ به ۱۵ سؤال فقهی و اعتقادی است که از ری رسیده و سید مرتضی بعضاً به صورت استدلالی به آنها پاسخ داده است، بدین ترتیب: ۱.حکم فقاع؛ ۲. امکان کتابت حضرت رسول؛ ۳. انبیا افضل هستند یا ملائکه؛ ۴. پرسش از عالم ذر؛ ۵. اطلاق کلمه بداء به خداوند تعالی؛ ۶. سؤال در حدیث نية المؤمن خير من عمله؛ ۷. معنی معصیت در مورد انبیا؛ ۸. در مفهوم رجعت؛ ۹. پرسش درباره الطريق الى الله از راه عقل یا راه سمع؛ ۱۰. در معنی حسن افعال الهی؛ ۱۱. خلقت واجب است یا تفضل؛ ۱۲. سؤال از روح؛ ۱۳. سؤال از یک فرع از مسأله طلاق؛ ۱۴. در ازجاء؛ ۱۵. بهشت به عمل است یا تفضل.

آغاز: بسمله، المسألة الاولى سئل رضى الله عن الفقاع و هو محرم عند الامامية بل على تحريمه دليل عقلى أو سمعى الجواب ان الفقاع محرم محظور عندالامامية يحد شاربه كما يحد شارب الخمر و يجرى الفقاع عندهم فى النجاسة و التحريم مجرى الخمر

انجام: المسالة الخامس عشر العبد يدخل الجنة لعلمه او بتفضل الله تعالى؟ الجواب العبد يدخل باستحقاقه الجنة كالحر تمت المسائل و اجوبتها و الحمد ... و حسبنا الله و نعم الوكيل.

چاپ: تحقیق سید مهدی رجائی، ضمن الرسائل الشريف المرتضى، قم، دار القرآن الکریم، ۱۴۰۵ق، الجزء الاول؛ نیز توسط مجمع ذخائر اسلامی در قم

[دنا ۲۶۱/۱ (۹ نسخه)]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۳۵۹/۳

آغاز: برابر

پاسخ شانزده مسئله فقهی؛ خط: نسخ، کا: سید محمد مقیم موسوی، تا: شنبه ۱۶ ربیع الاول ۱۰۶۳ق؛ جلد: تیماج یشمی ضربی، ۳۵ص(۸-۳۲)،۱۹سطر،اندازه:۱۰×۱۸/۸سم [ف: ۴۳-۴۵]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۳۱۹/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۷۵ق، جا: کاشان؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ ضربی مقوایی، ۹گ (۶۹پ-۷۷ر)، ۲۱سطر ۸×۱۷، اندازه: ۱۴/۵×۲۵سم [ف: ۹-۹۴۹]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۳۴۰/۳۱

آغاز: بسم الله الرحمن الرحيم ... هذه مسائل وردت على السيد الاجل المرتضى علم الهدى؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: شرقی آهارمهره، ۶گ (۲۸۹-۲۹۴)، سطور چلیپا (در هامش) [ف: ۲۸-۵۷۸]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۴۰۴ ض

بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۱۶۹ق؛ دارای دستخط و تملک شرف الدین محمد مکی (از اولاد شهید اول) مورخ ۱۱۶۹ در چند جای نسخه [د.ث. مجلس]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۶۷۳/۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عبدالله بن محمد سعید خوانساری، تا: ۱۲۳۳ق؛ برگ‌ها مجدول به طلا و لاجورد با کمند طلایی، مصحح؛ کاغذ: فرنگی آهارمهره، ۸گ (۱۴۷پ-۱۵۴ر)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۸/۵سم [ف: ۳۷-۱۵۴]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۶۱۵/۲

خط: نسخ مغلوط، بی‌کا، تا: ۱۲۸۱ق؛ از روی نسخه مورخ ۶۷۶؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۹گ (۲۸ر-۳۶ر)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۲سم [ف: ۲۰-۱۵]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۲۵۴/۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، ۵گ (۳۶-۴۰)، ۳۱ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۲۰/۵سم [ف: ۳۶-۷۲]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۲۱۵۰۹

خط: نسخ، کا: سید احمد صفائی خوانساری، تا: قرن ۱۴؛ مصحح، دارای حواشی اندکی از کاتب و غیر او، رکابه‌دار، ۶ص (۵۲-۵۷)، ۲۲ سطر، قطع: خشتی [اهدائی ف: ۳۷۳]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۹۷/۶عکسی

آغاز: برابر

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴-۳۸۶]

۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۱۳/۵عکسی

آغاز: برابر

نسخه اصل: کتابخانه شخصی فخرالدین نصیری، تهران؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۱۳ص (۵۸-۷۰)، ۱۴ سطر [عکسی ف: ۴-۲۶]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۷۲۸/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد حسن مشهدی غروی، بی‌تا؛ جلد: تیماج سبز ۱۱گ (۱۶پ-۲۷پ)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۱سم [ف: ۳۱-۶۸]

۱۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۶۳۳/۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای یک‌لا ضربی مجدول، ۸گ (۵۲-۶۰)، قطع: حمایلی، اندازه: ۸/۵×۲۳سم [ف: ۱۹-۲۸۶]

۱۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۶۲/۱۲-ف

نسخه اصل: کتابخانه آقای شیخ آقا بزرگ تهرانی؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۰ سطر [فیلم‌ها - ف: ۱-۵۷۴]

۱۳. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۹۱۴/۲

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۷گ (۲۲پ–۲۸ر)، اندازه: ۱۷×۲۷سم [ف: ۳-۶۸۲]

۱۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۶۹۴/۵

آغاز: هذه مسائل وردت ... المسألة الاولی سئل الرضا عن الفقاع و هو محرم عند الامامیة هل علی تحریمه دلیل عقلی أو سمعی؛

انجام: الجواب العبد یدخل باستحقاقه الجنة کالحی

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۸گ (۳۰ر–۳۷ر)، اندازه: ۱۷×۲۰/۵سم [ف: ۱۰–۹۳]

● اجوبة المسائل الرسیة الأولی و الثانیة / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-ul masā'il-ir rassīya al-'ulā wa-ṯ ṯānīyya

علم الهدی، علی بن حسین، ۳۵۵ – ۴۳۶ قمری

'alam-ol-hodā, 'alī ebn-e hoseyn (967 - 1045)

تاریخ تألیف: ۷ محرم ۴۲۹ق

پاسخ سید مرتضی به دو مرحله سؤال ابوالحسن محسن بن محمد بن ناصر حسینی رسی است. در یک مرحله ۲۸ سؤال و در مرحله‌ای ۵ سؤال دیگر رسیده که پاسخ داده شده است. نام این دو رساله در فهرست شیخ طوسی و رجال نجاشی نیامده و در برخی فهارس به اشتباه با عنوان «اجوبة المسائل الناصریات» آمده که صحیح نیست و آن رساله جز این است. مسائل موجود در الرسیة الاولی عبارت است از: حکم معتقد الحق تقلیداً، کیفیة رجوع العامی الی العالم، معرفة وجه اعجاز القرآن، حکم الکافرین العارفین و غیرهم، الرجوع الی الکافی و غیره من الکتب المعتبرة، من یجب علیه الحج من قابل، حول الخبر المتواتر، مسئل ست تتعلق بالنیات، النیات غیر مؤثرة فی العبادات، استحباب اعادة المنفرد صلاته جماعة، حکم من فاتته صلاة غیر معینة، حکم الواقع بعض صلاته خارج الوقت، صیام یوم الشک، نیة صوم الشهر باجمعه فی اوله، مسألتان تتعلق باحکام النیة فی العبادة، حکم المخل بالنیة فی العبادة، نیة العبادة المشتملة علی افعال کثیرة، نیة النیابة فی العبادات و ثوابها، حکم الماء النجس یتمم کرا، سجدة قراءة العزائم فی الصلاة تجب بعد الفراغ منها، حکم من علیه فائته فی وقت الاداء، حجیة اجماع الطائفة، حکم العاقد فی الاحرام، ما یجوز قتلة من الحیوان الموذی، برالوالدین الکافرین الفاسقین، حکم المنعم الکافر، الکافر اذا کانت له اعواص، حکم العالم بقبایح غیره، معنی حیاة الشهداء و الانبیاء و الاوصیاء.

پنج سؤال رسیه ثانی عبارت است از: سقوط القضاء بعد الوقت عمن صلی تماما فی موضع القصر، جواز تجدید نیة الصوم بعد مضی شطر النهار؛ احکام الصلوات المفروضات، حکم اللاحن فی القراءة فی الصلاة، هب یدل الفعل المترتب علی کون فاعله عالما. چون در بیشتر فهارس این دو رساله با هم آمده و بعضاً تشخیص جدایی آنها مشکل بود آنها را با هم معرفی نموده و مباحث هرکدام جدا جدا توضیح داده شد.

[این مسائل در الذریعه یک بار به عنوان «جوابات المسائل الرسیة الأولی» و «جوابات المسائل الرسیة الثانیة» و بار دیگر «جوابات المسائل الناصریة» ضبط شده در حالی که آغاز و انجام هر دو یکی است. چون در نام سائل مزبور «الناصر» و «الرسی» است بدین جهت «اجوبة المسائل الرسیة» و «اجوبة المسائل الناصریات» سهواً دو بار نگاشته شده است. «اجوبة المسائل الناصریات» به عنوان تألیف دیگر از سید شریف مرتضی است که آن غیر از «اجوبة المسائل الرسیة» است.

آغاز ۱: بسمله، الحمدلله علی متوالی نعمه و متتالی قسمه ... ام بعد فانی وقفت علی المسائل التی ضمنها الشریف ادام الله عزه کتابه و سررت بما دلنی علیه هذه المسائل.

۲: ضمیمه: مسألة ما الوجه فیما تفتی به الطائفة من سقوط فرض القضاء ... الجواب: اعلم ان الطائفة اذا اتفقت علی ان صلاة العیدین

انجام ۱: و ان یجعل ذالک کله خالصا له و مقربا منه انه سمیع مجیب کان الفراغ من جواب هذه المسائل فی الیوم التاسع من المحرم من سنة تسع و عشرین و اربعمائة و الحمد لهه رب العالمین ... نعم المولی و نعم النصیر.

۲: بان المخالف ینظر کنظرنا ویسلب فی الادلة طرقنا فکیف یجوز أن یکون غیر عارف و کل هذا بین لمن تأمله، و صلی الله علی خیرته من خلقه و صفوته من بریته سیدنا محمد النبی و آله الطاهرین و الحمد لله رب العالمین.

چاپ: تحقیق سید مهدی رجائی، ضمن الرسائل الشریف المرتضی، قم، دار القرآن الکریم، ۱۴۰۵ق، الجزء الثانیة، ص ۳۱۵ – ۳۹۱

[دنا ۲۶۱/۱؛ ادب المرتضی ص ۱۴۵؛ الذریعة ۲۲۱/۵ و۳۲۲]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۹۰۸

آغاز: برابر ۱؛ **انجام:** و ان یجعل ذلک کله خالصا له و مقرباً منه ... فالحقنا جوابها بما تقدم

خط: نسخ، کا: حسین بن محمد علی بن غلام علی، تا: قرن ۱۱؛ اهدایی رهبری، فروردین ۱۳۷۴؛ کاغذ: نخودی آهارمهره، جلد: مقوا عطف و گوشه میشن قهوه‌ای، ۳۸گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴×۱۹سم [اهدائی - ف: ۳–۲۸]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۹۲۳/۱

آغاز: برابر ۱؛ **انجام:** برابر ۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، با علامت «بلغ مقابلة»، تملک: فرزند کاتب با نام محمد علی بن راشد؛ مهر: «المهدی منا اهل البیت» (بیضی) و « محمد صالح ...» (بیضی)؛ کاغذ: شرقی، ۲۵گ (۴پ–۲۸پ)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۶سم [ف: ۳۲-۷۴۱]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۳۴۰/۱

آغاز: برابر ۱؛ **انجام:** برابر ۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمعه ذیحجه ۱۱۱۶ق؛ مصحح، مقابله گردیده با عبارت «بلغ قبالا بعون الله و قوته ۱۱۱۷»؛ کاغذ: شرقی آهارمهره، ۲۴گ (۱-۲۴)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۶/۵سم [ف: ۲۸-۵۶۰]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۶۱۵/۳

آغاز: برابر۱؛ **انجام:** برابر۲

خط: نسخ مغلوط، بی‌کا، تا: ۱۲۸۱ق؛ از روی نسخه مورخ ۶۷۶؛ جلد: تیماج قهوه‌ای۲۶گ (۳۶پ-۶۱ر)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۲سم [ف: ۲۰-۱۵]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۴۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: اوایل قرن ۱۳؛ مرمت از احمد طالبان؛ کاغذ: شکری آهارمهره، جلد: مقوا، رویه گالینگور عطف و گوشه تیماج قهوه‌ای سوخت، ۳۰گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۲۱/۱×۳۱]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۲۵۴/۸

آغاز:برابر۱؛ **انجام:** و هذا التجویز و عدم القطع یزیلان الإلجاء الذی أعتبر فیمن یقطع علی وصوله الی ثواب طاعته، عقیب فعلها و هذا بین لمن یدبره

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، ۱۰گ (۴۰-۴۹)، ۳۱ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۲۰/۵سم [ف: ۳۶-۷۲]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۲۵۴/۹

آغاز: مسألة: ما الوجه فیما یفتی به الطائفه من سقوط فرض القضاء، عمن ثلی من المقصرین، صلوة متمم، بعد خروج الوقت، اذا کان جاهلاً بالحکم؛ **انجام:** برابر۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ در پایان نسخه آمده: «تم جواب طرابلسیات ...» که به نظر می‌رسد این عبارت، به رساله بعدی تعلق داشته و کلمه «ثم» به جای «تم» صحیح بوده؛ کاغذ: فرنگی، ۲گ (۴۹-۵۰)، ۳۱ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۲۰/۵سم [ف: ۳۶-۷۳]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۰۶۵۵

هر دو الرسیة؛ خط: نستعلیق، کا: احمد بن محمدرضا حسینی خوانساری، تا: ۱۴ جمادی الثانی ۱۳۲۹ق؛ مصحح، محشی؛ اهدایی رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: شکری، جلد: میشن مشکی ضربی مزین به ترنج و سرترنج، ۱۶گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [اهدائی - ف: ۳-۲۹] و [ف: ۲۱/۱-۳۲]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۹۷/۷عکسی

آغاز: برابر۱

نسخه اصل: همان نسخه بالا؛ ۱۴ص (۵۷-۷۰) [عکسی ف: ۴-۳۸۷]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۹۷/۸عکسی

آغاز: برابر۲

نسخه اصل: همان نسخه بالا؛ ۳ص (۷۰-۷۲) [عکسی ف: ۴-۳۸۷]

۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۹۹۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۳ق؛ اهدایی رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: شکری آهارمهره، جلد: تیماج زرشکی ضربی مزین به ترنج و سرترنج، ۳۱گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [اهدائی - ف: ۳-۲۹]

۱۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۹۳۷

آغاز: برابر۱؛ **انجام:** و الحمدلله و صلواته علی محمد و آله و عدم معرفه الکاتب بالعربیه

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳۱۴ق [رایانه]

۱۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۵۳۳/۲

بی‌کا، بی‌تا؛ ۳۱گ (۴۵پ-۷۵ر) [ف: ۵-۵۶۲]

۱۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۶۲/۱۳-ف

نسخه اصل: کتابخانه آقای شیخ آقا بزرگ تهرانی. الرسیة الاولی، ثمانیة و عشرون مسألة؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۰ سطر [فیلمها - ف: ۱-۵۷۴]

۱۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۶۲/۱۴-ف

نسخه اصل: کتابخانه آقای شیخ آقا بزرگ تهرانی. الرسیة الثانیة، اثنی عشر مسألة؛خط:نسخ،بی‌کا،بی‌تا؛ ۲۰سطر [فیلمها - ف: ۱-۵۷۴]

۱۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۱۸۷/۵

آغاز: برابر۱؛ **انجام:** برابر۲

خط: نسخ، کا: میرزا محمد بن علی اکبر، بی‌تا؛ جلد: تیماج زرد ضربی، ۱۱گ (۱۹۷پ-۲۰۸ر)، ۳۱ سطر (۱۲/۵×۲۱)، اندازه: ۲۰/۵×۳۰سم [ف: ۱۶-۷]

● اجوبة المسائل الركنية / کلام و اعتقادات / فارسی

ajwibat-ul masā'il-ir ruknīyya

میرزای قمی، ابوالقاسم بن محمد حسن، ۱۱۵۱ - ۱۲۳۱ قمری

mīrzā-ye qomī, ab-ol-qāsem ebn-e mohammad hasan (1739 - 1816)

پاسخ به پرسش‌های مولی علی مازندرانی معروف به «رکن» است که با عناوین سؤال و جواب درباره مسائل عرفانی و کلامی همانند عقاید محی الدین و بایزید و مولوی، ماهیت مؤلف «حدیقة الشیعة»، مقاله فیض از مجتهدین، عدم خلود کفار در جهنم، عقول عشره و برخی احکام فقهی نگاشته شده است.

[موسوعة مؤلفی الامامیة ۵۱۵/۲]

۱. کاشان؛ جعفری؛ شماره نسخه:۷۶/۹

آغاز: در مسائل اصولیه است و آن در ضمن دو باب بیان میشود. باب اول در مسایلی است که تعلق بعقاید دینیه دارد چه میفرمایند در باب محیی الدین و با یزید و عطار و ...؛ **انجام:** و الحاصل مدعی حقیر رو بر استدلال بر این شخص است که مقتضی آن آنست که هرگاه کسی بسبب کلامی مستحق لعن وبری شد به مجرد احتمال رجوع از آن اعتقاد نباید.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۹ق؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای با عطف گالینگور مجدول، ۴گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۱۱/۱۱عکسی

آغاز: بسمله. الحمد لله و الصلوة و السلام لأهلهما أما بعد فهذه جواب المسائل الرکنیة التی سئلها المولی العالم الزکی الذکی مولانا علی المازندرانی الملقب بالرکن ... المسئلة الاولی چه می‌فرمایند در باب محیی الدین و با یزید و عطار و ملای روم و امثال آنها.؛ **انجام:** و اگر معلوم باشد که راضی نیست به تصرف تصرف جایز نخواهد بود.

نسخه اصل: گویا در نزد ورثه میرزا ابو طالب قمی است؛ خط: نستعلیق شکسته،بی‌کا،بی‌تا؛۱۴ص (۳۶-۴۹) [عکسی ف: ۴-۲۲۲]

● **اجوبة المسائل الرملية** / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-ul masā'il-ir ramlīyya

علم الهدی، علی بن حسین، ۳۵۵ - ۴۳۶ قمری

'alam-ol-hodā, 'alī ebn-e hoseyn (967 - 1045)

چند مسأله که بیشتر فقهی است در دست مانده و پاسخ‌های آنها بیشتر استدلالی می‌باشد. این نسخ حاوی عنوان‌های زیر می‌باشد: ۱. الطلاق مع شروطه و الإيلاء؛ ۲. رؤية الهلال؛ ۳. العزم علی الافطار غیر مفطر؛ ۴. حکم ولد البنت من حیث السیادة.

آغاز: مسألة من المسائل الرملية، قال اذا كان الطلاق لا يقع بالمرأة الاوهی طاهرة فی طهر لا ملامسة فيه

انجام: لان الاسم يتناول الجميع علی سبيل الحقيقة اللهم الا أن يستثنی اللفظ و يخصصه بما يخرج منه ولد البنت و الا فالا طلاق يقتضی ما تقدم ذكره

چاپ: در ضمن مسائل المرتضی، بیروت ۱۴۲۲ق

[الذريعة ۲۲۲/۵ و ۳۵۰؛ مسائل المرتضی، بیروت، ۱۴۲۲ه، ۳۵-۴۸]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۹۲۳/۱۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، با علامت «بلغ مقابلة» مقابله شده، نسخ بدلها در حاشیه آمده؛ کاغذ: شرقی، ۴گ (۵۵ر-۵۸ر)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [ف: ۳۲-۷۵۱]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۳۴۰/۱۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: شرقی آهارمهره، ۴گ (۱۶۸-۱۷۱)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۳×۱۷سم [ف: ۲۸-۵۷۱]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۹۱۴/۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی گرد و عطف مشکی لایی، ۱۷ سطر (۹×۱۴)، قطع: ربعی، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۶-۳۹۸]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۶۲/۲۷-ف

نسخه اصل: کتابخانه آقای شیخ آقا بزرگ تهرانی؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۰ سطر [فیلمها - ف: ۱-۵۷۵]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۸۶۲/۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: میرزا عبدالله افندی، بی‌تا؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج سبز،۳گ(۱۷ر-۱۹پ)،اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۸-۵۳]

● **اجوبة المسائل الرملية** / رمل / عربی

ajwibat-ul masā'il-ir ramlīyya

کرمانی، محمد بن محمد کریم، ۱۲۶۳ - ۱۳۲۴ قمری

kermānī, mohammad-e-bn-e mohammad karīm (1847 - 1906)

تاریخ تألیف: ۱۲ شعبان ۱۲۹۸ق

رساله در پاسخ به چهار پرسش یکی از بزرگان همدان است در پاره ای از امور رملی.

آغاز: الحمدلله و سلام علی عباده الذین اصطفی، و بعد یقول العبد الاثیم محمد بن کریم.

انجام: ولکنی ما بخلت عن الاشارة بقدر المیسور و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۵/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای بدون مقوا، ۶گ (۱۶پ-۲۲پ)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۱-۳۷]

● **اجوبة المسائل الرومية = جواب اسئله‌ای که از روم شده** / فلسفه / عربی

ajwibat-ul masā'il-ir rūmīyya = javāb-e as'ele-ī ke az rūm šode

نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد، ۵۹۷-۶۷۲ قمری

nasīr-od-dīn-e tūsī, mohammad ebn-e mohammad (1201 - 1274)

پاسخ خواجه نصیرالدین طوسی به بیست و سه سؤال فلسفی و ریاضی شرف الدین محمد بن محمود رازی. این سؤال‌ها از روم به‌وسیله شرف الدین رازی به خواجه نصیر رسیده و پس از ذکر هم سؤال که شماره آنها با ارقام ابجدی مشخص شده به جواب آن پرداخته است. در سؤال و جواب اول و بیست و دوم سایه‌ای از مسأله اصالت وجود به چشم می‌خورد، زیرا سؤال اول از این مطلب است که اثر علت در وجود معلول است یا در ماهیت؟ و سؤال ۲۲ این است که واجب الوجود، علت وجود موجودات است یا علت وجود و ماهیت آنها؟ یکی دیگر از سؤالات نیز از دلیل بر بقاء نفس ناطقه است و خواجه پاسخ آن را با تفصیل بیشتر داده و بر بقاء نفس ناطقه اقامه برهان کرده است.

آغاز: اسؤلة وردت من الروم علی ید شرف الدین محمد بن محمود الرازی ... السؤال الاول اثر العلة فی وجود المعلول او فی ماهیته؟. الجواب اثر العلة هو المعلول نفسه ثم ان العقل یمیزبین وجوده و ماهیتة و لیس هناک وجود و ماهیة حتی یؤثر العلة فی احدهما او فیهما

انجام: کج- شکل العالم من السماء و الارض و العناصر باسرها قالوا کبیضة واحدة، فهل یمکن ان یکون کبیضات کثیرة فوق الواحدة؟ الجواب هذا السؤال غیر مفهوم، فان اراد ان الجمیع کرة واحدة فهو صحیح و ان اراد به انه ککرات کثیرة وجب ان یکون تلک الکرات مشمولة بکرة واحدة، کالکواکب التی هی مرکوزة فی فلکها، اما کرات متناهیة متباینة بینها خلاء، فذلک محال.

چاپ: به اهتمام عبدالله نورانی، در اجوبة المسائل النصیریة (تهران، پژهشگاه علوم انسانی: ۱۳۸۳)،

[دنا ۲۶۲/۱ (۹ نسخه)؛ آثار و احوال خواجه ص ۵۱۱]

۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۸۷۹/۲۸-۳۵/۵۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ پس از رساله فوق چند فایده به نقل از افضل الدین کاشی و خواجه نصیر طوسی درباره دفع الهموم و الغموم و ادارک النفس در نسخه درج شده است؛ جلد: تیماج قهوه‌ای،۳گ،۲۱ سطر،اندازه:۱۳×۲۳سم [ف: ۱-۹۵]

۲. همدان؛ مدرسه غرب همدان؛ شماره نسخه:۱۱۸۷/۶۰

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ یا ۱۱؛ با سر لوح‌های زرین؛ کاغذ: اصفهانی نازک، ۲گ (۲۶۳پ-۲۶۵)، ۲۴ سطر (۱۰×۲۰)، اندازه: ۱۷×۲۷سم [رشت و همدان - ف: ۱۴۷۸]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۹۳۸/۲۳

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماجی مهر قرمز رنگ، ۴ص (۱۴۹-۱۵۳)، ۲۰ سطر، قطع: رقعی، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۰-۳۶۰]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۲۸۳/۱۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** س: کل حادث یتقدمه امکان وجوده فهذا الامکان موجود او معدوم جواب: انه موجود و عرض من انواع الکیف و هو المسمی بالاستعداد و یستدعی محلا لا محالة و هو معنی قولهم کا حادث یحتاج الی مادة و موضوع. تمت ما نقله منها ده سؤال و جواب است. این نسخه به صورت سؤال و جواب تنظیم شده و تعدادی از سؤالات و پاسخ آنها انتخاب شده است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۲ص (۴۵ر-۴۶ر) [ف: ۱۶-۱۸۵]

۵. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۶۶۰/۸

خط:نسخ،کا:اسدالله بن ظهیرالدین علی دوانی،تا:قرن ۱۱ [ف: ۳۵۸]

۶. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۶۶۰/۳۶

خط:نسخ،کا:اسدالله بن ظهیرالدین علی دوانی،تا:قرن ۱۱ [ف: ۳۵۹]

۷. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۹۳/۱۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سبز مقوایی، ۲گ (۶۸ر-۶۹)، ۲۴ سطر (۱۲/۵×۱۸/۵)، اندازه: ۱۸/۵×۲۴سم [ف: ۱۹۹]

۸. همدان؛ مدرسه غرب همدان؛ شماره نسخه:۴۸۱۷/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** س کل حادث یتقدمه امکان وجوده ... ج انه موجود و عرض من انواع الکیف ... و هو معنی قولهم کل حادث یحتاج الی مادة و موضوع. تمت الاسئلة و الاجوبة علی ید الافقر حسین بن قاسم بن محمد بن حمزه وفقه الله للعلم و العمل.

خط: نسخ، کا: حسین بن قاسم بن محمد بن شیخ حمزه، تا: ۱۲۳۳ق؛ قطع: بیاض رقعی [رشت و همدان - ف: ۱۵۷۱]

۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۷۱/۱۲

آغاز و انجام: برابر

خط: تعلیق،کا:محمد علی،بی‌تا؛۴گ(۱۳۶ر-۱۳۹پ) [ف: ۳-۱۸۶]

● اجوبة مسائل زین العابدین شاهرودی / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-u masā'il-i ziyn-ul-'ābidīn šāhrūdī

کرمانی، محمد بن محمد کریم، ۱۲۶۳ - ۱۳۲۴ قمری

kermānī, mohammad-e-bn-e mohammad karīm (1847 - 1906)

تاریخ تألیف: دهه اول صفر ۱۲۹۸ق؛ محل تالیف: کرمان

پاسخ به چهار پرسش است که آخوند ملازین العابدین شاهرودی توسط عباسقلی خان به کرمانی تقدیم داشته است، درباره مقصود از «ایاک نعبد وایاک نستعین»، معنی فرمایش امام «اسماؤه تعبیر و صفاته تفهیم»، مرجع ضمیر در آیه «فله الاسماء الحسنی» و معنی آیه «لقد کفر الذین قالوا ان الله ثالث ثلاثة». پاسخ‌ها با عنوان «قال اقول» می‌باشد.

آغاز: الحمدلله و سلام علی عباده ... قد أرسل جناب المسدد المعظم الموفق المؤید بلطف رب العالمین

انجام: فأجملت القول و ختمت الی هنا و ألتمس منکم الدعاء، و قد حصل الفراغ من تسوید هذه الاوراق.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۹۷۱/۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد بن حسن طباطبایی جندقی، تا: دوشنبه ۲۸ ربیع الثانی۱۲۹۶ق؛ جلد: مقوایی عطف تیماج آبی، ۲۰گ (۴۳پ-۶۳پ)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۵-۶۴۴]

● اجوبة مسائل سئل عنها ابن سینا و فصول من کلامه / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-u masā'il-in su'il-a 'an-hā ibn-i sīnā wa fuṣūl-un min kalām-i-h

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ʻabd-ol-lāh (981 - 1038)
هیجده پاسخ و دو فصل اضافی از خود شیخ است.
آغاز: سئل واجبیة الانسان لم یعدم و ان لم یجزان یقارنها جواز العدم الجواب واجبیة الانسان
[مهدوی ص ۲۶۰؛ قنواتی ش ۱۷۶]

۱. همدان؛ مدرسه غرب همدان؛ شماره نسخه:۱۱۸۷/۲۷
آغاز: سئل واجبیة الانسان لم یعدم و ان لم یجزان یقارنها جواز العدم الجواب واجبیة الانسان ... آغاز فصل اول: الصفات التی من باب الوجود للاشیاء اما ان یکون بحیث یجوزان یکون الشییء الموصوف سببا لها اعتبر ذلک الشییء موجودا ... آغاز فصل دوم: الماهیة لا محاله نسبته الی الوجود فاما ان یکون نسبتها الیه ان یکون بحیث لا یجور لها الاتصاف بالوجود و لا ان یجوز؛ **انجام:** و لیس امکان العدم فی غیره امکان العدم فی نفسه و لا مقتضیا له و الحمد
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ یا ۱۱؛ با سرلوح‌های زرین؛ کاغذ: اصفهانی نازک، ۵گ (۱۵۰ر-۱۵۵پ)، ۲۴ سطر (۱۰×۲۰)، اندازه: ۱۷×۲۷سم [رشت و همدان - ف: ۱۴۷۰]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۰۹۹/۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** لا یسبقه ماهیته امکانا ای الازلیات فان الازلیات سبقت ماهیتها امکانها اذ کانت مهیتها هی المقتضیة لالمکانها ای النسبة التی لها الوجود.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: شرقی، ۱۱گ (۲۳پ-۳۳پ)، ۲۱ سطر، اندازه: ۵/۵×۱۴سم [ف: ۳۵-۶۱۴]

● اجوبة مسائل السبع لابن کمونة = ابن کمونه / فلسفه / عربی

ajwibat-u masāʼil-is sabʻ li-ibn-i kamūna
نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد، ۵۹۷ - ۶۷۲ قمری
nasīr-od-dīn-e tūsī, mohammad ebn-e mohammad (1201 - 1274)
پاسخ به هفت مسأله فلسفی است که عزالدوله ابوالرضا سعد بن کمونه پرسیده بود. هفت سؤال ابن‌کمونه این بود: ۱. ان الحوادث ینتهی الی حرکة متصلة سرمدیة به؛ ۲. هو ان قالوا اهل علم الهیئة علی امتناع عروض الاختلاف فی الحرکات السماویة و ذلک لیس بیقینی؛ ۳. بینوا ان تشخص الاشیاء المتفقة فی النوع انما هو بسبب المادة و کل موضع استعملوا هذه المقدمة فیه جعلوها مما یثبتوه لان مطلق المادة اعم من الجسمانیة و غیرها ... فما البرهان علی ان تخصیص المتفقات فی النوع بسبب المادة الجسمانیة دون ماعداها؟؛ ۴. قالوا ان الجسم لا یؤثر الا فیما بینه و بین غیره نسبة وضعیة ... لم اعلم لای سبب جوزوا صدور الجسم عما لیس بجسم و لم یجوزوا عکسه و لم یتبین لی العلة فی اعتبار النسبة الوضعیة فی احدی الصورتین دون الاخری؛ ۵. ما قرر ان کل مجرد یجب ان یکون عاقلا لذاته و لغیره علی الطرایق التی ذکرها الرئیس فی الاشارات؛ ۶. اثبتوا ان النفس لایدرک الجزئیات الا بآلة جسمانیة؛ ۷. المشتهر عن اکثر المحققین القول بحدوث النفس الناطقة الانسانیة فی النوع و ذلک مع ان ثمة ما یفیدهم عن القول به، فان حجتهم علیه لا یتم الا باثبات اتفاق الانفس الانسانیة فی النوع و ابطال التناسخ ... .
آغاز: المسؤل من عمین فضل مولانا ملک الحکماء و قدوة المحققین ... ایضاح ما قد سأله العبد من المسائل التی لم یزل منذ اطلاعه علی شیئ من العلوم الحقیقیة و المباحث الحکمیة ... مسألة الاولی: قالول ان الحوادث تنتهی الی حرکة متصلة سرمدیة و اقاموا البرهان علی ذلک بما هو مشهور ثم منعوا ان تلک الحرکة ... (آغاز پاسخ خواجه:) طالعت الاسرار التی اوردها الحکیم الفاضل اکیس الاقران و اوحد الزمان ابن کمونة ... و التمس الجواب عنها فحررت ما سمح به الخاطر فی الوقت ... اما الجواب عن المسالة الاول: فاقول: اما القول بوجوب الکون بین کل حرکتین متضادین فمما لم یتفق فیه الحکماء و ما ذهب الیه الا جماعة من المشائین
انجام: انجام سؤالات ابن کمونه: مسالة سابعة: المشاهر عن اکثر المحققین القول بحدوث النفس الناطقة الانسانیة ... مع وضوحه مما فات من بلغ فی درجة التحقیق و التدقیق الی الغایة القصوی ام فی کلامهم اسرار اوله تأویلات لم اطلع و امثالی علیها و السلام. انجام پاسخ خواجه: و قد ظهر ان هذه المعانی لم تفت من نظر فی کلامهم نظرا شافیا فضلا عن ان یبلغ فی التدقیق الی غایة القصوی ... و کل میسر لما خلق له. فهذا ما قدرت علی تحریره فی اثناء هذه العوائق و الشواغل التی لیس تحتها طائل و الله الموفق و المعین.
چاپ: به اهتمام عبدالله نورانی، در اجوبة المسائل النصیریة (تهران، پژهشگاه علوم انسانی: ۱۳۸۳)
[مکتبة امیرالمؤمنین ۵۰۳/۲]

۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۸۷۹/۱۷-۳۵/۵۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ پس از رساله فواید فلسفی چندی در نسخه درج شده از جمله درباره صدق کذب، عدم تناهی ابعاد، نفی الجزء، منع تعریف الشیء بنفسه و فایده‌ای از خواجه نصیر طوسی در فرق بین جنس و ماده؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف: ۱-۱۰۰]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۸۶/۵
بی‌کا، بی‌تا؛ ناقص و افتاده؛ کاغذ: سفید سمرقندی، ۳گ (۳۹پ-۴۱پ)، ۲۴ سطر (۵×۱۳)، اندازه: ۸/۵×۱۶سم [سنا - ف: ۱-۱۴۶]

● اجوبة مسائل الست / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-u masāʼil-is sit
سندی مدنی، ابوالحسن، ۱۱۱۶؟ - ۱۱۸۱ قمری

sendī madanī, ab-ol-hasan (1705 - 1768)
پاسخ شش پرسش است راجع به مطالبی قرآنی و مطلبی فقهی که بعضی از طلبه‌ها سؤال نموده و مؤلف به آن‌ها به طور بسیار مختصر پاسخ می‌گوید.
آغاز: حامداً و مصلیاً و مسلماً ... قد القی بعض الافاضل الاجلة نبذاً یسیراً من الاسئلة.
انجام: و طال الفصل تعاد الاقامة، هذا ما خطر بالبال و الله تعالی أعلم بحقیقة الحال.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۹۰/۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ مایل به رقعی، کا: ابراهیم بن محمد، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، ۱گ (۹۹ر-۹۹پ)، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۴-۲۸۹]

● **اجوبة المسائل السروية = المسائل السروية** / کلام و اعتقادات، فقه / عربی
ajwibat-ul masā'il-is sarawīyya = al-masā'il-is sarawīyya
مفید، محمد بن محمد، ۳۳۶ - ۴۱۳ قمری
mofīd, mohammad ebn-e mohammad (948 - 1023)
پاسخ یازده سؤال است در موضوعات علوم قرآن، فقه، حدیث، عقاید و کلام با عنوان‌های «مسأله و فصل» که از شخصی از منطقه ساری که از او با عنوان «السید الفاضل» تعبیر شده ارسال شده و شیخ به آنها پاسخ گفته است. سؤالات یازده گانه عبارت است از: ۱. فی المتعة و الرجعة؛ ۲. فی الاشباح و الذر و الارواح؛ ۳. فی ماهیة الروح؛ ۴. فی ماهیة الانسان؛ ۵. فی عذاب القبر؛ ۶. فی حیاة الشهداء؛ ۷. حکم من قال بالجبر و جوز الرؤیة؛ ۸. الاختلاف فی ظواهر الرویات؛ ۹. فی صیانة القرآن من التحریف؛ ۱۰. فی تزویج ام کلثوم بنت امیرالمؤمنین و بنات الرسول؛ ۱۱. فی اصحاب الکبائر. در آن از «الاشباح و الاظلة» محمد بن سنان غالی و «المسائل المصریة» ابن‌جنید یاد شده است و از بنو نوبخت و جبائی (۲۳۵-۳۰۳ق) و ابن اخشید و اعوازی از بزرگان معتزله نقل قول دارد.
آغاز: بسمله و به نستعین الحمد لله رب العالمین و العاقبة للمتقین و صلی الله علی محمد خاتم النبیین و علی اهل بیته الطاهرین. و بعد فقد وصل المدرج المنطوی علی المسائل الواردة من جهة السید الشریف الفاضل اطال الله فی عز الدین و الدنیا مدته و ادام تأییده و نعمته و وقفت علی جمیعها و ضاق المدرج عن اثبات اجوبتها فاملیت ذلک فی کتاب مفرد ... المسئلة الاولی ما قول الشیخ المفید ... فیما یروی عن ... الصادق ... فی الرجعة
انجام: و فیما ذکرناه ادلة یطول شرحها و الذی اثبتناها مقنع لمن تامله ان شاءالله و قد املیت فی هذا المعنی کتابا سمیته الموضح فی الوعد و الوعید ان و صلی الی السید الشریف الفاضل الخطیر ادام الله رفعته اغناه عن غیره من الکتب فی المعنی ان شاء الله
چاپ: ضمن مجموعه مصنفات شیخ مفید، جلد هفتم، ۱۴۰۳ق
[الذریعة ۲۲۲/۵ و ۳۵۱/۲۰]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۵۵/۲۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: عبدالحمید بن محمد مقیم خطیب عبدالعظیمی، تا: ۱۷ ربیع الثانی ۱۰۵۶ق؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قرمز، ۱۳ گ(۱۷۷پ-۱۹۰پ)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۳×۲۵/۵سم [ف: ۱-۲۸۶]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۳۵۹/۴
خط: نسخ، کا: سید محمد مقیم موسوی، تا: شنبه ۱۶ ربیع الاول ۱۰۶۳ق، جا: نجف اشرف؛ جلد: تیماج یشمی ضربی، ۳۱ص (۳۲-۶۲)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۰×۱۸/۸سم [ف: ۴۳-۴۵]
۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۶۱۱/۸
آغاز: برابر
نسخه اصل: کتابخانه مرتضوی - مشهد مقدس، نسخه حاضر پاسخ سوم و چهارم را ندارد؛ خط: نسخ، کا: عزیزالله بن عبدالعلی فراهانی، تا: با تاریخ ۱۰۷۴ق؛ ۲۱ص (۵۵-۷۵) [عکسی ف: ۷-۲۰۳]
۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۳۱۹/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۷۵ق، جا: کاشان؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ ضربی مقوایی، ۱۰گ (۴۹پ-۵۸پ)، ۲۱سطر ۸×۱۷، اندازه: ۱۴/۵×۲۵سم [ف: ۹-۹۴۸]
۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۶۳۳/۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** و جعلو الامام فی وقت صاحبه صامتا و جعلوا الاول ناطقا و هذا خلاف فی عبارة و الاصل ما قدمناه.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۸۹ق؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای یک‌لا ضربی مجدول، ۱۶گ (۳۶-۵۲)، سطور حمایلی، اندازه: ۸/۵×۲۳سم [ف: ۱۹-۲۸۶]
۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۲۹/۵
بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ ۳گ، قطع: رقعی [اهدائی ف: ۲۷۷]
۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۳۴۰/۲۷
آغاز: مسالة ما قوله - ادام الله نعمائه - فیمن تندس طرفا من العلم و رفعت الیه الکتب المصنفة فی الفقه؛ **انجام:** فساه فی النقل و متعمد فیه الزیادة و النقصان و مبدع علی الشریعة متصنع لحسن الظاهر بادخاله ضلال العباد فی حجج الله تعالی
مشتمل بر مسأله هشتم از مسائل سرویه، تکلیف عامه درباره فتاوی مختلف مانند اختلافی که بین آثار شیخ ابو جعفر (ابن بابویه) و بین ابو علی بن جنید که اولی مستند و دومی مرسل است، چیست؟ و پاسخ آن؛ خط: نسخ، کا: محمد بن محمد زمان، تا: شعبان ۱۱۳۷ق؛ محشی؛ کاغذ: شرقی آهارمهره، ۲گ (۱۷۹-۱۸۰)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۳×۱۷سم [ف: ۲۸-۵۷۵]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۴۰۴ ض

بی‌کا، تا: دارای دستخط و تملک شرف الدین محمد مکی (از اولاد شهید اول) مورخ ۱۱۶۹ در چند جای نسخه [د.ث .مجلس]

۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۹۱۴/۲۹

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی گرد و عطف مشکی لایی، ۱۷ سطر (۹×۱۴) ، قطع: ربعی، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۶-۳۹۹]

۱۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۸/۲۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** بکل واحد منها کاف لنفسه مستغن عما سواه و الله الموفق للصواب.

در فهرست با عنوان «اجوبة المسائل العکبریة» آمده؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج سرخ عطف تیماج قهوه‌ای، ۶گ (۱۷۳پ-۱۷۹ر)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۱-۹۷]

۱۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۶۷۳/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عبدالله بن محمد سعید خوانساری، تا: ۱۲۳۳ق؛ مصحح، نسخه بدل‌ها در حاشیه آمده، برگها مجدول به طلا و لاجورد با کمند طلایی؛ کاغذ: فرنگی آهارمهره، ۱۰گ (۱۳۰ر-۱۳۹پ)، ۲۳ سطر، اندازه: ۸/۵×۱۴/۵سم [ف: ۳۷-۱۵۲]

۱۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۰۰۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** تمت المسائل الشریفه بعون الله

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۳ق؛ اهدایی رهبری، ۱۳۷۳ [رایانه]

۱۳. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۶۱۴/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمادی الاول۱۲۶۰ق، جا: تهران؛ مهر: «عبده عبدالحسین» (مربع)؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا مجدول، ۱۵گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف مخ: ۱-۵۱]

۱۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۵۰۵/۱۲

خط: نستعلیق، کا: محمد بن رجب علی طهرانی، تا: ۶ ربیع الاول ۱۳۰۵ق؛ جلد: تیماج زرشکی ضربی ترنج و سرترنج دار، ۱۱گ (۱۴۵پ-۱۵۵پ)، ۱۸-۲۳ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱/۷سم [ف: ۴۱-۲۲]

۱۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۸۰۷/۱۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** و فیما ذکرناه ادلة شرعیة بطول شرعها والذی اثبتناه ههنا مقنع أن تأمله إن شاء الله، تمت المسائل السرویة بحمدالله و حسن توفیقه.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳۳۶ق؛ کاغذ: دفتری خط‌دار، ۱۴گ (۳۸ر-۵۱پ)، ۱۵ سطر، اندازه: ۸/۵×۱۵/۵سم [ف: ۳۲-۵۲۷]

۱۶. کرمانشاه؛ میبدی (خاندان)؛ شماره نسخه:۱۳۷/۵

کا: محمد بن جواد بن علی حسینی میبدی، تا: ۱۳۵۳ق؛ جلد: تیماج مشکی،۲گ(۱۹۶پ-۱۹۷ر)،اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [ف: ۱۰۰]

۱۷. کرمانشاه؛ نجومی؛ شماره نسخه:۲مجموعه بدون شماره

کا:جوادبن اسماعیل حسینی نجومی،بی‌تا[دلیل المخطوطات:۱-۲۵۴]

۱۸. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۹۱۴/۱

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۵گ (۸پ-۲۲پ)، اندازه: ۱۷×۲۷سم [ف: ۳-۶۸۲]

۱۹. اصفهان؛ مکتبة الزهراء؛ شماره نسخه:۱۴۸/۱

خط: نسخ خوب، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۰سطر، اندازه: ۱۹/۵×۲۵/۵سم [ف: ۹۲]

۲۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۱۳/۳عکسی

آغاز: برابر

نسخه اصل: کتابخانه شخصی فخرالدین نصیری، تهران؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۷ص (۲۵-۴۱)، ۱۴ سطر [عکسی ف:۴-۲۵]

۲۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۶۹۴/۳

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۰گ (۱۲پ-۲۱ر)، اندازه: ۱۷×۲۰/۵سم [ف:۱۰-۹۲]

۲۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۷۳۹/۷

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی۱۴گ (۷۴پ-۹۷پ)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف:۲۵-۹۱]

● اجوبة المسائل السلاریة / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-ul masā'il-is sallārīyya

علم الهدی، علی بن حسین، ۳۵۵ - ۴۳۶ قمری

'alam-ol-hodā, 'alī ebn-e hoseyn (967 - 1045)

پاسخ به هشت پرسشی است که سلار بن عبدالعزیز دیلمی ــ که از شاگردان برجسته و صاحب نام شریف مرتضی است ــ پرسیده است. ششمین مسأله‌ی آن در «رسائل شریف مرتضی ۲/۹-۱۴» آمده است.

آغاز: قال سیدنا الشریف السید الاجل الاوحد المرتضی ذوالمجدین علم الهدی ... وفقت علی ما انفذه الاستاد ادام الله عزه من المسائل و سأل بیان جوابها و وجدته ادام الله تأییده ما وضع یده من مسائلة الا علی نکتة و موضع شبهة و انا اجیب عن المسائل معتمدا للاختصار و الایجاز من غیر اخلال معهما ببیان حجة او دفع شبهة

انجام: الاختصاص حتی یؤثر ماقلناه من المقارنة الاول جزء من اجزائه.

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۳۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۳ ذیحجه ۶۷۶ق؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج [الفبائی: ۱۷۳]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۲۵۵/۲-ف و ۱۲۵۶/۲-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها - ف: ۱-۵۸۸]

۲. قائن؛ مدرسه جعفریه؛ شماره نسخه:۱۴۰/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: ملا محمد لاری، تا: غره محرم ۱۰۴۶ق؛ مصحح؛

جلد: تیماج دورو قرمز با حواشی زرین، ۱۶گ (۱۴۸-۱۶۴)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۹×۲۸/۵سم [کتابخانه‌های قائن - ف: ۱۱۹]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۶۹۰/۵

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف:۵-۱۴۱]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۰۰۷/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عبدالله بن محمد حسن هشترودی تبریزی، تا: ۱۳۳۶ق؛ جلد: مقوایی با روکش پارچه‌ای مشکی، ۱۷ص (۲۳-۴۰)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۶×۲۰/۵سم [ف:۳۲-۲۰]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۸۰/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: سلیمان بن مولانا مبارک بن ابراهیم بن عبداله بن معین الدین، بی‌تا؛ ۲۳گ (۸۲پ-۱۰۴ر) [ف: ۳-۶۱۱]

← اجوبة مسائل السماکی ⟵ اجوبة المسائل النجفیة

● اجوبة المسائل السماكية / فقه / عربی

ajwibat-ul masā'il-is sammākīyya

شهید ثانی، زین الدین بن علی، ۹۱۱ - ۹۶۵ قمری

šahīd-e sānī, zayn-od-dīn ebn-e 'alī (1506 - 1558)

پاسخ مختصر به سه پرسش فقهی و استدلالی است درباره حکم چرک احتمال آلودگی با نجس زیر ناخن پس از غسل، پوستی که از بدن انسان جدا می‌شود، میزان درک لازم برای شعور شخصی که وصیت می‌کند. سؤال کننده سید شرف الدین سماکی است.

آغاز: الحمد لله حق حمده و الصلوة علی سید رسله محمد و اله و صحبه اللهم اهدنا لما اختلف فیه من الحق باذنک ... فقد وصلت رسالتک أیها المولی الجلیل الفاضل ... المشتملة علی الأسألة الثلثة و طلب الجواب عنها و بسط الکلام فیها و بیان مأخذ حکمها و ذکرت ان طالب الجواب خلیل.

انجام کتاب: هذا الاطلاق فی بعض الاحیان مع اصالة براءة ذمته من ذلک لیس بجید، فحمله علی الامرین هو الوجه.

چاپ: با تحقیق از سوی رضا مختاری، در ضمن رسائل الشهید الثانی، قم

[دنا ۲۶۳/۱ (۱۵ نسخه)؛ الذریعة: ۲۰۶/۵]

۱. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۷۰۱/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۰؛ ۷گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۳/۵×۱۹/۵سم [ف مخ: ۱-۲۲]

۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۱۷۵/۸

آغاز و انجام: برابر

در فهرست این رساله با عنوان «اجویه المسائل الثلاث» و بدون نام مؤلف ذکر شده که به قرینه آغاز نسخ کامل شد؛ خط: نستعلیق،کا:محمود بن محمد بن علی بن حمزه لاهیجی گیلانی، تا: یک‌شنبه ۱۹ صفر ۹۵۷ق؛ مقوایی عطف تیماج قرمز، ۶گ (۱۵۳پ-۱۵۸پ)، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۵سم [ف: ۳-۴۳۰]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۶۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حسن بن حسین غارابات نجفی، تا: ۹۸۰ق؛ تصحیح و مقابله شده؛ واقف: خواجه شیر احمد تونی؛ کاغذ: نخودی آهارمهره، جلد: میشن مشکی، ۱۹ص، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۲۱/۱-۳۲]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۱۳۴۵۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: احمد بن برقع طریحی، تا: شنبه ۳ ربیع الثانی۹۸۴ق؛ کاغذ: نباتی آهارمهره، ۷ص، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۸×۲۳/۵سم [ف: ۲۱/۱×۳۳]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۱۶۹/۱۳

خط: نسخ، کا: عیسی بن درویش، قرن ۱۰ (در عصر شهید دوم)، جلد: تیماج قهوه‌ای بدون مقوا، ۷گ (۱۶۹ر-۱۷۵ر)، اندازه: ۱۶×۲۰/۵سم [ف: ۲۶-۱۲۵]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۳۶۷/۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد بن علی، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ کاغذ: شرقی۵گ (۱۱۳پ-۱۱۷ر)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۷/۵سم [ف: ۳۳-۶۳۵]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۱۶۸۸۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** فیما خالف الأصل علی موضع التعیین و قد جاء فی ادلة الوجوب

خط: نسخ، کا: محمد ابراهیم بن محمد اسماعیل اصفهانی، تا: ۱۱۲۶ق؛ اهدایی بنیاد پژوهشهای اسلامی در آبان ۱۳۶۸.؛ کاغذ: نخودی آهارمهره، جلد: تیماج آلبالویی مستعمل، ۳گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۲۱/۱-۳۳]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۴۳۲/۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: احمد فرزند علی مختار، جرفادقانی (گلپایگانی)، تا: ۱۲۳۱ق؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی، ۳گ (۳۲۵-۳۲۷)، ۳۰ سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۲۹-۴۹]

۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۶۲۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: سید جعفر موسوی، تا: ۱۲۶۸ق؛ جلد: تیماج ۸ص، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۲۰-۲۱]

۱۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۶۳۲

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۸ق، جا: نجف [الفبائی: ۲۲]

۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۲۴۶/۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** فان المالک یمکنه اخراجه بنفسه فکان
خط: تحریری، کا: عبدالوهاب بن احمد محلاتی، تا: احتمالاً قرن ۱۳، افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶گ (۱۶۲ر- ۱۶۷ر)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۲۷/۲-۲۷]

۱۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۶۳۲/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد حسین بن میرزا محمد موسوی حسینی، تا: ربیع الاول ۱۳۱۵ق؛ جلد: گالینگور سبز، ۸گ (۹پ-۱۵ر)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۱۷-۲۰۱]

۱۳. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه:۲۲۸/۴ - ج
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، بی‌تا؛ ۹گ (۴۵پ-۵۳پ) [ف: ۲۳۱]

۱۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۰۹۹/۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ از روی خط مؤلف؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی ضربی، ۳گ (۱۳۶ر-۱۳۸پ)، اندازه: ۱۱×۲۵سم [ف: ۸-۷۲۷]

۱۵. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۲۰۶۶/۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** پایان - هذا آخر ما وجد بخط المصنف حفظه الله تعالی و متعنا ببقائه.
خط: نسخ نزدیک به نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سفید، جلد: مقوا با تیماج سرخ رنگ، ۱۱گ، ۱۵ سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۲-۱۷۹]

۱۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۲۰۶/۷
خط: نسخ، کا: میر محمد مؤمن حسینی، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷گ (۱۹۱پ-۱۹۷ر)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۴سم [ف: ۱۹-۱۵]

● **اجوبة مسائل السنوی** / کلام و اعتقادات / عربی
ajwibat-u masā'il-is-sanawī
قاسمی، حمیدان بن یحیی، ق۶ قمری
qāsemī, hamīdān ebn-e yahyā (- 12c)
پاسخ‌های استدلالی بر اعتراضات شیخ عمران حسن السنوی است که بر بعضی از نوشته‌های حمیدان داشته و در آنها مطالبی خلاف مذهب زیدی سخن گفته است این پاسخ‌ها همراه با شواهدی از احادیث و روایات اهل بیت می‌باشد.
آغاز: ... و لما وصل کتاب الشیخ الفقیه و تأملت جمیع ما أودع فیه و جدته مشتملا علی التعرض للمشاعرة.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۴۰۷/۱۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** و السلام علی من اتبع الهدی و نهی النفس عن الهوی و لاحول و لا قوة الا بالله العلی العظیم.
خط: نسخ، کا: حسین بن قاسم بن حسین الداعی، تا: ۱۳۳۶ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶گ (۱۵۸ر-۱۶۳پ)، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۱۹-۲۰۸]

← اجوبة مسائل سید آقا ⟵ الفیض الالهی

● **اجوبة مسائل السید ابوالحسن الجیلانی = اجوبة مسائل ابوالحسن گیلانی** / پاسخ پرسش‌ها / عربی
ajwibat-u masā'il-is sayyid ab-ul-ḥasan al-jilānī
احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری
ahsā'ī, ahmad ebn-e zeyn-od-dīn (1753 - 1826)
تاریخ تألیف: ۱ صفر ۱۲۲۴ق
رساله‌ای در جواب به سید ابوالحسن گیلانی، مشتمل بر پنج سؤال: ۱. حقیقت عقل و روح و نفس و مسمیات آنها و فرق ما بین آنها؛ ۲. کیفیت تمایز در عالم ارواح؛ ۳. آیا نفوس قبل از ایجاد بدن موجودند و خود را ادراک می‌نمایند یا نه؟؛ ۴. معنی حدیث «ان العقل وسط الکل»؛ ۵. معنی حدیث «لیس للنفس الناطقة انبعاث» و حدیث «مقرها العلوم الحقیقیة الدینیة» و چگونگی جمع بین دو حدیث.
چاپ: دارالسلطنه تبریز، سنگی، ۱۲۷۳ق.، رحلی (جوامع الکلم: ج ۱؛ قسم ۱؛ صص ۱۴۱-۱۴۵)
[فهرست کتب مشایخ ۲: ۸]

۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۲۰۳/۷
خط: نستعلیق، کا: نعمة الله بن محمد مهدی اصطهباناتی، تا: ۱۲۵۸ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی یک لایی نرم ضربی، ۹گ (۸۶-۹۵)، ۲۰ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۳-۸۹۵]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۱۲۴
آغاز: بسمله، حمد له ... ان یشرح لی حقیقة العقل و النفس؛
انجام: و فرغ من نسخه العبد المسکین احمد بن زین الدین
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ق؛ واقف: دره السلطنه ملکزاده کوثر، تاریخ وقف: آبان ۱۳۲۶؛ کاغذ: فستقی، جلد: تیماج، ۶گ، ۱۷ سطر [رایانه]

← اجوبة مسائل السید ابوالحسن الجیلانی ⟵ السبب فی التکلیف مع العلم بالخلاف

● **اجوبة مسائل السید ابی القاسم لاهیجی = رسالة وعائیة** / فلسفه / عربی
ajwibat-u masā'il-is-siyyid abi-l-qāsim lāhījī = r.t-u wi'ā'īyya
احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری
ahsā'ī, ahmad ebn-e zeyn-od-dīn (1753 - 1826)
تاریخ تألیف: ۳ جمادی الثانی ۱۲۳۰ق

رساله‌ای که در پی سؤال و یا درخواست ابوالقاسم بن عباس لاهیجانی که به قول شیخ احمد عدم اطاعت امر او برای شیخ غیر مقدور است نگاشته است: ۱. تحقیق در اوعیه (ظروف) ثلاثه: سرمد، دهر، زمان و لوح محفوط و لوح محو و اثبات؛ ۲. تحقیق بداء و حقیقت اجل محتوم و غیرمحتوم؛ ۳. سر چهار بودن ارکان عرش و این‌که این چهار کیان اند و چگونه می‌شود که در روز قیامت هشت نفر حامل داشته باشد.

آغاز: حمدله. صلاة ... فیقول العبد المسکین احمد بن زین الدین الاحسایی انه قد التمس منی من تجب علی طاعته و هو جناب السید العالم ... سید ابی القاسم بن المرور السید بن السید معصوم اللاهیجانی جواب مسایل عرضت له و لیس لی قدرة علی الجواب لما انا فیه من الامراض

انجام: و فیه وجوه لافائدة فی ذکرها و لایحسن ذکر بعضها. و الحمدلله رب العالمین، و لاحول و لا قوة الا بالله العلی العظیم و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین المعصومین.

چاپ: دارالسلطنه تبریز:دارالطباعه مشهدی حاجی آقا، سنگی، ۱۲۷۶ق.، رحلی (جوامع الکلم: ج۲؛ صص۱۳۴-۱۴۱)

[فهرست کتب مشایخ ۲: ۱۰]

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۲۰۶/۶

آغاز: برابر

نسخه اصل: کتابخانه مشایخ، کرمان الف ۷؛ کاتب: = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ تملک: محمد رضا حسینی؛ ۲۳ص (۳۲-۵۵) [عکسی ف: ۶-۲۵۸]

۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۰۰۰/۷-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ پخته، کا: علی اکبر بن محمد قاسم (سمنانی)، تا: ۱۲۳۷ق؛افتادگی: آغاز؛ ۲۶ص (۲۷۳-۲۹۸) [عکسی ف: ۱-۱۱۱]

۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۹۹۶/۴-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ پخته، کا: حسین بن علی کرمانی، تا: ۱۲۴۲ق، افتادگی: آغاز؛ ۱۶ص (۲۵-۴۰) [عکسی ف: ۱-۱۱۱]

۴. بشرویه؛ امیرالمؤمنین؛ شماره نسخه:۷۸/۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** و فی الاخرة ثمانیة و منها ذکر ان الثمانیة باعتبار حمل اربعة لظاهر تلک الامور و حمل اربعة لباطنها و امثال ذلک ... الحمدلله

خط: نسخ، کا: حمزه بن کربلایی ابوالحسن بن ملا محمد اسماعیل بشرویگی، تا: رجب ۱۲۵۳ق؛ جلد: مقوای لایی با لبه و عطف تیماج، ۱۳گ (۲۱پ-۳۱پ)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۳۱۴/۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** انه خلق الانسان فی اطوار علی التدریج کما فی الایة المذکورة و ذلک تقدیر العزیز العلیم ثم ذکر عالم الذر و ما بعده

خط: نستعلیق شکسته تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی نخودی، ۵گ (۱۲۷-۱۳۱)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [ف: ۲۸-۴۸۱]

۶. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۷۱۴/۵

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [ف: ۱۲۳]

۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۴۹۸/۳۰

آغاز و انجام: برابر

خط:نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: فرنگی سازی رویه کاغذی ساغری عطف تیماج بنفش سیر، ۱۲ص (۲۷۲-۲۸۴)، ۲۳ سطر (۱۰×۱۷)، اندازه: ۱۷×۲۵/۵ سم [ف: ۹-۵۳۵]

۸. همدان؛ مدرسه غرب همدان؛ شماره نسخه:۶۷۴/۳

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۳۰ص (۲۶-۱۵۶)، قطع: خشتی [رشت و همدان - ف: ۱۴۳۶]

۹. همدان؛ مدرسه غرب همدان؛ شماره نسخه:۶۷۴/۹

بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۱۵ص (۳۱۹-۳۳۴)، قطع: خشتی [رشت و همدان - ف: ۱۴۳۷]

۱۰. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۶۴/۷

خط: نستعلیق، کا: عبدالرحیم بن ابوالحسن حسینی علوی همدانی، بی‌تا؛ جلد: چرم زرد، ۷گ (۹۷ر-۱۰۳پ)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [مؤید: ۱-۱۵۸]

۱۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۶۵۸

آغاز: (پس از دیباچه:) قال ایده الله تعالی شیخنا ارید من جنابکم؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ پس از این ضمن ۲۷ صفحه پاسخ مؤلف است از پرسش‌های مختلف ملا حسین کرمانی؛ واقف: نائینی؛ ۲۵گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۴-۱۵۳]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۴۵۴/۱-عکس

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها - ف: ۳-۲۵۵]

۱۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۴۹/۱۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** و منها ان ذکر الثمانیة باعتبار حمل أربعة لظاهر تلک الامور و حمل اربعة لباطنها و امثال ذلک.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج روغنی دورو گل و بوته دار، ۸گ (۱۰۹ر-۱۱۷پ)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف: ۳-۱۳۹]

● **اجوبة مسائل سید ابوالقاسم تفتی** / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-u masā'il-i sayyid ab-ul-qāsim taftī

کرمانی، محمد کریم بن ابراهیم، ۱۲۲۵-۱۲۸۸ قمری

kermānī, mohammad karīm ebn-e ebrāhīm (1810 - 1871)

۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۸۰۹/۴

بی‌کا، تا: ۱ شعبان ۱۲۶۶ق؛ ۱۳ص (۱۳۷-۱۴۹) [ف: ۵-۴۴]
۲. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۰۴/۴
خط: نسخ، کا: حسین بن عبدالحسین ماهانی، تا: ۱۸ رمضان ۱۲۷۲ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی مقوایی، ۹گ (۸۶پ-۹۵پ)،۱۸سطر (۹/۵×۱۴)، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۵۵۳]

● **اجوبة مسائل سید احمد بن سید حسن** / پاسخ
پرسش‌ها / عربی
ajwibat-u masā'il-i sayyid aḥmad ibn-i sayyid ḥasan
رشتی، کاظم بن قاسم، ۱۲۱۲ - ۱۲۵۹ قمری
raštī, kāzem ebn-e qāsem (1798 - 1843)

شیراز؛ مدرسه منصوریه؛ شماره نسخه:بدون شماره
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۳۸گ (۶۸-۱۰۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [نسخه پژوهی: ۱-۵۴]

● **اجوبة مسائل السید اسماعیل** / کلام و اعتقادات / عربی
ajwibat-u masā'il-i siyyid ismā'īl
احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری
ahsā'ī, ahmad ebn-e zeyn-od-dīn (1753 - 1826)
پاسخ به پرسش‌هایی است که یکی از شاگردانش به نام سید اسماعیل راجع به جبر و اختیار، معنی ماشاءالله کان، معنی لاحول و لاقوة الا بالله ... پرسیده و شیخ احمد با عناوین «قال- اقول» این پرسش‌ها را متن قرار داده و پاسخ می‌دهد. در دیباچه می‌گوید این پرسش‌ها هنگامی که دست اندر کار نگارش «شرح الزیارة» بوده، بدو رسیده است.
آغاز: حمدله. صلاة. و بعد، فیقول العبد المسکین احمد بن زین الدین الاحسایی ان قد بعث الی السید الجلیل سیدنا السید اسماعیل بخط التمس منی الجواب لمسائل کتبها و قد ورد علی فی حال اشتغالی بشرح الزیارة الجامعة ... قال سلمه الله تعالی فالیک اشکو ضعف نفسی عن المسارعة.
انجام: اکثر من هدایة النجدین و المعونة اذا شاءالله. و له الحمد علی کل حال و الحمدلله رب العالمین و لاحول و لاقوة الا بالله العلی العظیم و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین.
چاپ: دارالسلطنه تبریز:دارالطباعه مشهدی حاجی آقا، سنگی، ۱۲۷۶ق.، رحلی (جوامع الکلم: ج۲؛ صص۲۸۲-۲۸۵)
[الذریعة ۱۸۷/۵؛ فهرست کتب مشایخ ۲۵۵]

۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۸۲۶/۱-عکسی
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ پخته، بی‌کا، تا: صفر ۱۲۳۸ق؛ ۱۱ص (۴-۱۴) [عکسی ف: ۱-۱۱۱]
۲. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۷۱۲/۷
خط: نسخ، کا: احمد بن جعفر موسوی، تا: ۱۲۳۸ق؛ واقف: حاج علی ناسی، تاریخ وقف: ۱۲۵۲؛ ۱۷ سطر، قطع: جیبی [چهار کتابخانه مشهد-ف: ۲۰۷]
۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۵۵/۱۲
آغاز و انجام: برابر
کا: عبدالرحیم بن ولی محمد اردبیلی، تا: سلخ جمادی الاول ۱۲۳۹ق، جا: مدرسه شاهزاده کرمانشاه؛ طرز تحریر رساله بدین سان است که با «قال» قول شیخ اسماعیل را می‌آورد که همگی حکایت از راه‌جویی برای نیل به ثواب اخروی است و با «اقول» جواب شیخ احمد می‌آید که او بر رهنمونی استاده است؛ کاغذ: فرنگی فستقی، جلد: تیماج مشکی، ۳ص (۲۲۸-۲۳۱)، ۳۰ سطر (۹/۵×۲۱)، اندازه: ۱۸×۲۹/۵سم [ف: ۸-۲۲۱]
۴. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۸۲۸/۱۶-عکسی
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ تحریری، کا: جواد بن علی محمد شیرازی، تا: ۱۷ ذیقعده ۱۲۴۱ق،جا:کربلا؛۸ص (۲۰۸-۲۱۵) [عکسی ف: ۱-۱۱۱]
۵. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۹۹۸/۹-عکسی
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ پخته، بی‌کا، تا: ۱۲۴۸ق؛ ۱۵ص (۲۶۰-۲۷۴) [عکسی ف: ۱-۱۱۱]
۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۳۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ متوسط، کا: عبدالمطلب شیرازی، تا: ۱۲۷۵ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماجی قرمز، ۱۸۵ص، ۲۰ سطر، قطع: وزیری، اندازه: ۱۸×۲۴سم [ف: ۴-۲۳]
۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۱۶۶/۱۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۸۳ق؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای روشن مقوایی مجدول ضربی، ۱۰۴گ (۵۸پ-۱۶۲پ)، ۲۲ سطر (۹×۱۳)، اندازه: ۱۴/۳×۲۰/۳سم [ف:۱۸-۹۹]
۸. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۷۵۷/۲
آغاز: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ ۴گ (۵۱پ-۵۵)، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [نسخه پژوهی: ۳-۱۷۶]
۹. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۴۱۲/۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** هو طریق کثیر الحیات و العقارب مظلم کاللیل الدامس مسبع و هو سبیل الفجار و طریق النار فاجتنبوه لعلکم تفلحون و السلام علی باب الهادی
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج مشکی، ۲گ (۱۸۲ر-۱۸۳پ)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [محدث ارموی مخ: ۱-۵۲]
۱۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۳۱۴/۴
آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق شکسته تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: فرنگی نخودی، ۴گ (۱۲۰-۱۲۳)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [ف:۲۸-۴۷۹]

۱۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۷۴۲/۲۶

خط: نستعلیق، کا: محمد قلی بن عوض قراچه داغی، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: پسته‌ای، جلد: میشن مشکی ضربی، ۴گ (۲۵۹پ-۲۶۳پ)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵/۲×۲۱/۶سم [ف:۵-۱۶۵]

۱۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۰۲۸/۱۲

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: پسته‌ای، جلد: میشن قرمز، ۴گ (۷۴ر-۷۷ر)، ۳۰ سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف:۶-۱۹۱]

۱۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۴۹/۱۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج روغنی گل و بوته دار، ۴گ (۸۸ر-۹۲پ)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۴×۱۹سم[ف:۳-۱۳۸]

● **اجوبة مسائل السید امجد علی** / کلام و اعتقادات / عربی

ajwibat-u masā’il-is-siyyid amjad ‘alī

رشتی، کاظم بن قاسم، ۱۲۱۲ - ۱۲۵۹ قمری

raštī, kāzem ebn-e qāsem (1798 - 1843)

پاسخ به چهار پرسش سید امجد علی طبیب هندی است. همین گفتار در «فهرست تصانیف سید ...» اثر محیط کرمانی با عنوان «الرسالة السادسة عشر فی جواب مسایل السید امجد علی الهندی الطبیب» با نمایه همان ۴ پرسش و پاسخ آمده است. نخستین سؤال در فرق میان گروه‌های شیخی، اخباری و اصولی و چهارمین سؤال درباره «شرب تتن» و تلخی آن است.

آغاز: حمدله. صلاة، اما بعد، فیقول العبد الفقیر ... الرشتی. انه قد وردت علی کلمات من الجناب الامجد ... السید امجد علی، اعلی الله مقامه ... قال سلمه الله. الحمدلله الذی هدانا الی جنابکم الذی

انجام: لاکلما یعلم یقال و لا کلما یقال حان وقته. و لا کلما حان وقته حضر اهله. و السلام علی من تابع الهدی و خشتی عواقب الردی. و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین. تمت.

[فهرست کتب مشایخ، ۳۳۳]

۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۱۰۰/۱۶-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، کا: محمد علی اصفهانی، تا: ۱۲۷۳ق؛ ۸ص (۱۵۹-۱۶۶) [عکسی ف: ۱-۱۱۲]

۲. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۴۵/۱۳

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: چرم قرمز، ۲۲گ (۱۸۸ر-۲۰۹پ)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [مؤید: ۱-۱۴۱]

● **اجوبة مسائل السید الجواد** / فلسفه / عربی

ajwibat-u masā’il-is-siyyid al-jawād

حسینی کلباسی، محمد شریف، ق۱۳ قمری

hoseynī-ye kalbāsī, mohammad šarīf (- 19c)

تاریخ تألیف: شنبه ۱۷ شعبان ۱۲۹۵ق

پاسخ ۳ پرسش فلسفی-عرفانی است که آقا سید جواد پرسیده که مؤلف از او به بزرگی یاد می‌کند: ۱. مراتب وجود؛ ۲. مقام توحید؛ ۳. گزارش حدیث لاجبر و لاتفویض. پاسخ‌ها با عناوین «مقدمه، فصل، مطلب» است.

آغاز: الحمدلله الذی کان و لا اماکن تحمله اکنافها، و احتجبت عن نواظر ... و بعد، فیقول العبد الضعیف محمد الحسینی الشریف ... قد طلب منی الجناب العالم الامجد ... الآغا سید جواد

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۲۲۸/۲-عکسی

آغاز: برابر؛ **انجام:** و قد وافق الاختتام یوم السبت سابع عشر شهر شعبان المعظم سنة خمس و تسعین بعدالمأتین و الالف (۱۲۹۵) خلت من الهجره ... و رسله و جمیع خلقه بعد ذرات ما فی علمه. و السلام.

خط: تحریری، بی‌کا، تا: حدود ۱۲۹۷ق؛ ۲۸۳ص (۵۲-۳۳۴) [عکسی ف: ۱-۱۱۳]

● **اجوبة مسائل سید جواد شیرازی** / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-u masā’il-i sayyid jawād šīrāzī

کرمانی، محمد کریم بن ابراهیم، ۱۲۲۵-۱۲۸۸ قمری

kermānī, mohammad karīm ebn-e ebrāhīm (1810 - 1871)

تاریخ تألیف: ۴ شعبان ۱۲۶۰ق

رساله در پاسخ حاج سید جواد شیرازی است که از این مسائل پرسیده است: ۱. معنی مرکب بودن جسم از ماده و صورت چیست؛ ۲. مراد از ماده چیست؛ ۳. فرق بین ماده و ماهیت چیست؛ ۴. ماده مجعول بالذات است یا نه.

تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۰۴/۱

خط: نسخ، کا: حسین بن عبدالحسین ماهانی، تا: ۱۸ رمضان ۱۲۷۲ق؛ کاغذ: فرنگی، ۱۶گ (۸پ-۲۴ر)، ۱۸ سطر (۹/۵×۱۴)، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۵۵۳]

● **اجوبة مسائل السید حسن الحسینی = رد یهود و اثبات پیامبری حضرت محمد و ...** / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-u masā’il-is siyyid ḥasan al-ḥusaynī = rad-e yahūd wa esbāt-e payāmbarī-ye hazrat-e mohammad wa ...

رشتی، کاظم بن قاسم، ۱۲۱۲ - ۱۲۵۹ قمری

raštī, kāzem ebn-e qāsem (1798 - 1843)

تاریخ تألیف: ۱۵ یا ۲۵ ربیع الاول ۱۲۵۸ق
در جواب سید احمد بن سید حسن حسینی در رد بر یهود و نصاری و اثبات نبوت و ولایت ائمه اطهار (ع) و بطلان مذهب مخالفین ایشان و مخالفین شیعه.
آغاز: الحمدلله الذی اوضح السبیل باقامة البرهان و الدلیل و ابطل ... اما بعد، فیقول العبد الجانی.. کاظم بن قاسم الحسینی الرشتی ان السید السند و الاخ المعتمد السید احمد بن سید حسن الحسینی قد کتب الی کتابا علی طریقة السلوک محصله الرد علی الیهود و النصاری و اثبات نبوة.
انجام: ان اردت الاصلاح ما استطعت و ما توفیقی الا بالله. علیه توکلت و الیه انیب ... قد فرغ من املائها منشیها فی الخامس عشر من شهر ربیع الاول من ...
چاپ: چاپ شده

۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۷۲۶/۷-عکسی
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ پخته، بی‌کا، تا: ۲۶ ربیع الاول ۱۲۶۰ق؛ ۱۰۹ص (۳۰۹-۴۱۷) [عکسی ف: ۱-۱۱۳]
۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۳۲۱
خط: نسخ، کا: احمد، تا: ۱۲۶۰ق [الفبائی: ۶۳۹]
۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۲۹۵/۳
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲ذیقعده ۱۲۹۴ق؛ کاغذ: آهار مهره شکری، جلد: تیماج مشکی، ۲۲ سطر [ف: ۱۱-۳۵۳]
۴. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲۷۴۸/۱
آغاز: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواخر قرن ۱۳ و یا اوایل قرن ۱۴؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۵۶گ (۱-۵۶)، ۱۷-۲۲ سطر (۶/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۳-۸۸۰]
۵. مشهد؛ مدیر شانه چی؛ شماره نسخه:۱۶/۱
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ قطع: جیبی [نشریه: ۵-۶۰۴]
۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۹۷۸
بی‌کا، بی تا [د.ث .مجلس]

← اجوبة مسائل السید حسن رضا الأعرجی الهندی ← الاشتقاقیة

● **اجوبة مسائل السید حسین** / پاسخ پرسش‌ها / عربی
ajwibat-u masā'il-is-siyyid ḥusiyn
بحرانی، احمد بن صالح، ق۱۳ قمری
bahrānī, ahmad-e-bn-e sāleh (- 19c)
تاریخ تألیف: ۳ محرم ۱۲۴۱ق
پاسخ به هفت سؤال است که سید حسین بن احمد در موضوعات اعتقادی و فقهی پرسیده و مؤلف با استدلال مختصر به آن‌ها پاسخ گفته است.

آغاز: الحمدلله و لا حول و لا قوة الا بالله ... انه قد ورد علی مسائل من السید العالم العامل التقی الوفی الصفی.
انجام: و بعد هذا فلاشبهة تبقی و هو قانون ینفعک فی موارد کثیرة.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۳۵۸/۱۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: زرع بن محمد علی بن حسین بن زرع خطی بحرانی، بی‌تا؛ جلد: تیماج قرمز، ۷گ (۲۱۰پ-۲۱۷ر)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۶-۳۳۸]

● **اجوبة مسائل سید حسن رضا اعرجی** / پاسخ پرسش‌ها / عربی
ajwibat-u masā'il-i sayyid ḥasan riḍā a'rajī
رشتی، کاظم بن قاسم، ۱۲۱۲ - ۱۲۵۹ قمری
raštī, kāzem ebn-e qāsem (1798 - 1843)

۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۸۳۴/۵
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۳۴ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۲۰ص (۹۶-۱۱۶)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۱۰۶۸]
۲. شیراز؛ مدرسه منصوریه؛ شماره نسخه:بدون شماره
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۲۴گ (۴۴-۶۷) اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [نسخه پژوهی: ۱-۵۴]
۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۰۱۳۳
ج۲؛ بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از مهردخت همایی [رایانه]

● **اجوبة مسائل سید حسین بن میرزا ابوالقاسم نائینی** / پاسخ پرسش‌ها
ajwibat-u masā'il-i sayyid ḥusayn ibn-i mīrzā ab-ul-qāsim nā'īnī
کرمانی، محمد کریم بن ابراهیم، ۱۲۲۵-۱۲۸۸ قمری
kermānī, mohammad karīm ebn-e ebrāhīm (1810 - 1871)
تاریخ تألیف: ربیع الاول ۱۲۶۲ق

قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۳۳۷/۲
خط: نسخ،بی‌کا،تا:۱۲۶۲ق،جا:ماهان کرمان؛قطع:خشتی [ف: ۱۰۵]

● **اجوبة مسائل سید حسین نهبندانی** / پاسخ پرسش‌ها / عربی
ajwibat-u masā'il-i sayyid ḥusayn nihbandānī
کرمانی، محمد کریم بن ابراهیم، ۱۲۲۵-۱۲۸۸ قمری

kermānī, mohammad karīm ebn-e ebrāhīm (1810 - 1871)

تاریخ تألیف: ۱۱ رمضان ۱۲۵۶ق
رساله‌ای است در پاسخ به چهار سؤال سید حسین نهبندانی. مؤلف، تمامی متن هر یک از سؤال‌ها را نقل و پس از کلمه اقوال بشرح و جواب پرداخته است. سؤال‌ها از این قرار اند: ۱. در مراتب مشیت؛ ۲. در معنی عبارتی از رساله سلوک؛ ۳. در معنی یک حدیث؛ ۴. درباره نور پیامبر (ص) و نور حضرت علی (ع).
آغاز: بسمله، حمدله، صلات ... فیقول العبد الاثیم کریم بن ابراهیم، انه قد ارسل الی السید ... حسین النهبندانی ...

۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۴۰/۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** لانه جلال الله و نورالله الذی لا ...
خط: نسخ خوش،بی‌کا،تا:قرن۱۳؛ ۶گ (۴۳پ-۴۸پ) [ف: ۱-۷۷]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۷۸
آغاز: برابر **انجام:** او نبی مرسل او مؤمن ممتحن.
خط: نسخ، کا: محمد تقی، تا: ۱۲۷۱ق؛ مجدول؛ کاغذ: فرنگی مهره شده، جلد: تیماج قرمز، ۲۹ سطر، قطع: رحلی [ف: ۴-۱۶۸]

● اجوبة مسائل السید عبدالله البحرانی / فقه / عربی
ajwibat-u masā'il-i sayyid 'abd-ul-lāh al-baḥrānī
ماحوزی، حسین بن محمد، - ۱۱۸۱ قمری
māhozī, hoseyn-e-bn-e mohammad (- 1768)
پاسخ‌های فتوائی مؤلف است در ۱۷ شوال ۱۱۵۰ ق به هفت پرسش فقهی که سید عبدالله بن علوی بحرانی پرسیده است.
آغاز: نحمدک اللهم علی ما وفقتنا لسلوک طرق الهدایة و جنبتنا مسالک الغوایة
انجام: و الانتقال الی ارض موبقة للدنیا و الدین فی کل زمان و لاحول و لاقوة الا بالله العلی العظیم.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۹۰۲/۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، کا: عباس بن حسن بن عباس بن محمد علی بلاغی نجفی، تا: ۱۱۵۷ق، جا: بهبهان؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای بدون مقوا، ۳گ (۱۱۱ر-۱۱۴ر)، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۱۳-۸۱]

● اجوبة مسائل السید عبد الله البلادی / پاسخ پرسش‌ها / عربی
ajwibat-u masā'il-is sayyid 'abd-ul-lāh al-bilādī
بحرانی، یوسف بن احمد، ۱۱۰۷ - ۱۱۸۶ قمری
bahrānī, yūsef-e-bn-e ahmad (1696 - 1773)

تاریخ تألیف: آخر ربیع الاول ۱۲۵۶ق
پاسخ چند پرسش فقهی است که سید عبدالله بن سید علوی بلادی بحرینی پرسیده و مؤلف به آن‌ها پاسخ گفته است. پاسخ‌ها استدلالی و با نقل بعضی از اقوال می‌باشد.
آغاز: لک الحمد یا من ترادفت علینا آلاؤه فلا یحیط بها العدو تواترت لدینا نعماؤه فلا نهایة لها و لاحد
انجام: بعد اعطاء التأمل حقه فی المقام و التدبر فیما اشتمل علیه من النقض و الابرام و الله سبحانه اسأل ان یعصمنی بالتوفیق و یجعله لی خیر صاحب و رفیق

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۴۵۰/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد بن علی، تا: پنج‌شنبه ۱۶ رجب ۱۱۷۲ق، جا: کربلا؛ از روی نسخه مؤلف؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷گ (۲پ-۹پ)، اندازه: ۱۴/۵×۱۹سم [ف: ۹-۲۴۱]

● اجوبة مسائل السید عبدالله بن سید ابی تراب / پاسخ پرسش‌ها / عربی
ajwibat-u masā'il-is sayyid 'abd-ul-lāh ibn-i sayyid abī turāb
احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری
ahsāīī, ahmad-e-bn-e zeyn-od-dīn (1753 - 1826)
پاسخ هشت مسئله است که در سال ۱۲۳۳ق نگاشته شده است.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۹۵/۱۴
آغاز: بسمله. حمدله. اما بعد فیقول العبد المسکین: (مؤلف) ان السید السند المعتمد (سؤال‌کننده) اورد علی ثمانیة مسائل؛ **انجام:** فاطلب بحکمک مایعرفه اهله و السلام
خط: نسخ، کا: محمد علی بن محمد نصیر هزار جریبی ولوئی دانکه از محال استرآباد، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فستقی الوان، جلد: میشن مشکی ضربی، ۷ص (۳۸۰-۳۸۶)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۵-۱۰۳]

● اجوبة مسائل سید علی بهبهانی / پاسخ پرسش‌ها / عربی
ajwibat-u masā'il-i sayyid 'alī bihbahānī
رشتی، کاظم بن قاسم، ۱۲۱۲ - ۱۲۵۹ قمری
raštī, kāzem ebn-e qāsem (1798 - 1843)

قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۵۱۴/۵
آغاز: الحمدلله رب العالمین ... ان جناب السید السند و المولی المعتمد المولی العلی السید علی
خط: نسخ، کا: مهدی بن عبدالرحیم قزوینی، تا: ۱۲۳۸ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷گ (۱۲۹پ-۱۳۶ر)، ۲۰ سطر (۸/۵×۱۵)، اندازه:

۸/۵×۱۵سم [ف: ۲-۱۳۶]

● **اجوبة مسائل السید علی البهبهانی** / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-u masā'il-is-siyyid 'alī al-bihbahānī

رشتی، کاظم بن قاسم، ۱۲۱۲ - ۱۲۵۹ قمری

raštī, kāzem ebn-e qāsem (1798 - 1843)

پاسخ به سؤالاتی در باره توحید و تنزیه و غیره است که سید علی بهبهانی پرسیده است.

آغاز: الحمدلله ... ان جناب المولی الامجد الجلیل الأمجد السید السند

۱. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۵۱۴/۴

آغاز: برابر

نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نسخ، کا: مهدی بن عبد الرحیم قزوینی، تا: ۱۲۳۸ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸گ (۱۲۰پ-۱۲۸پ)، ۲۰ سطر (۸/۵×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۲-۱۳۶]

۲. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۲۳۱/۱۰

خط: نستعلیق هندی، کا: حسن بن امان الله دهلوی عظیم آبادی، تا: چهارشنبه ۲۵ شعبان ۱۲۴۳ق، جا: کربلا؛ جلد: تیماج دو رو قرمز مجدول به اکلیل، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱-۱۹۰]

۳. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۴۶۵/۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** أقوی و أعظم من التنزیه الأول حیث انک فی أول الأمر تصورات

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: چرم مشکی، ۶گ (۲۴۹پ-۲۵۴ر)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [مؤید: ۱-۳۷۶]

۴. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۸۴۹/۲

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ ۸گ (۳۵ر-۴۳ر)، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [مؤید: ۲-۲۸۴]

● **اجوبة مسائل السید کاظم الرشتی** / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-u masā'il-i sayyid kāẓim ar-raštī

کرمانی، محمد کریم بن ابراهیم، ۱۲۲۵-۱۲۸۸ قمری

kermānī, mohammad karīm ebn-e ebrāhīm (1810 - 1871)

پاسخ چهار پرسش است که شخصی از سید کاظم رشتی پرسیده و وی جواب آنها را به کرمانی محول کرده است: ۱. ما حقیقة الجبر و الاختیار؛ ۲. ما الدلیل علی کون الائمة علیهم السلام العلل الاربع للخلق؛ ۳. ما کیفیة علم الائمة علیهم السلام بالاشیاء؛ ۴. ما صفة علم الله سبحانه بالاشیاء.

آغاز: الحمد لله رب العالمین ... و بعد یقول العبد ... ان هذه کلمات کتبتها علی مسائل معضلة و مطالب مشکلة قد سالها بعض الاخوان.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۲۰۶/۱۰

آغاز: برابر

نسخه اصل: کتابخانه مشایخ، کرمان الف ۷؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱۷ص (۱۳۸-۱۵۵) [عکسی ف: ۶-۲۶۰]

● **اجوبة مسائل السید محمد** / کلام و اعتقادات، پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-u masā'il-is-sayyid muḥammad

احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری

ahsā'ī, ahmad ebn-e zeyn-od-dīn (1753 - 1826)

تاریخ تألیف: ۱۲۳۷ق

پاسخ به سؤالات فردی به نام سید محمد است که نشانی بیشتری از وی داده نشده است. پرسش‌ها این است: ۱. ان الاراده فی حق الله سبحانه العبد غیرها فی حق الواجب سبحانه؛ ۲. لاشک ان التکلیف حال استواء دواعی العبد الی الفعل و الترک او حال رجحان دواعی احدهما؛ ۳. و علی الثانی فالمرجوح ممتنع الوقوع و الالتزام المرجوح فالراجح واجب الوقوع؛ ۴. ورد الامر بالتکالیف اما لفائده ام لا لفائده ان کان الاول فهی عائدة الی المعبود او الی العابد؛ ۵. اذ کان السعید سعیداً فی بطن امه و الشقی شقیا فی بطن امه و لایتخلف و لایتبدل ابداً؛ ۶. مخالفة التکلیف و ترک العبادات من العبد لما ذا یصیر منشاء للعذاب مع انه مستغن عن طاعة العبد منزه عن لذة الانتقام متعال عن الفرض الحاصل له و مع ذلک وصف نفسه بانه منتقم ما وجه التوفیق؛ ۷. التعذیب فی الاخرة ضرر خال عن جهات النفع؛ ۸ ایضاً انه تعالی کان عالماً بان الکافر لا یؤمن کما هو مدلول بعض الایات منی کلف لم یظهر منه الا العصیان سببا للعقاب و ان کان ذلک التکلیف مستعقباً لاستحقاق العذاب فوجب ان یکون قبیحا لکونه مستعقباً للضرر الخالی من النفع؛ ۹. انه تعالی انما کلفنا النفع لعوده الینا قال تعالی ان احسنتم لا نفسکم الایهة؛ ۱۰. سلمنا العقاب و جوزنا العذاب فمن این القول بالدوام و مالدلیل علیه فی المقام مع ایس الناس؛ ۱۱. ان العبد هب عصی طول عمره من الابد فیکون العذاب الموبد ظلما تعالی الله علی ذلک مع ان التجاوز مستحسن فیما بین الناس؛ ۱۲. ایجاد هذا الموجود المستحق للعذاب الدائم لایخل عن الاشکال فان ذلک الموجود له ان یقول لموجده حین الذم و العقاب انا ما کنت راضیا لوجوده فلم اوجدتنی و ابتلتنی بهذا البلاء العظیم مع علمک بان ذاتی کذلک و لیس عدم رضائی من سفاهتی و قلة عقلی بل کل العقلاء و یوثرون العدم علی هذا الوجود المبتلی بالعقاب دائماً و لم یتخلص من العذاب ابداً.

آغاز: حمدله. صلاة. اما بعد، فیقول العبد المسکین احمد بن زین

الدین الاحسایی ان جناب سیدنا الاجل ذاالفهم اللامع الواسع الممجد السید محمد، ارسل الی بهذا المسایل یرید الجواب عما یرد من الاشکال فیها لذی ذوب الالباب.. فاقول و بالله السمتعان. اعلم ان الارادة فی حق العبد غیرها فی حق الواجب
انجام: قالوا ربنا غلبت علینا شقوتنا و کنا قوماً ضالین، الآیات و هو ظاهر و الحمدلله رب العالمین ... کتبه احمد بن زین الدین الاحسائی فی السنة السابعة و العشرین بعد المأتین و الالف. حامداً مصلیاً.
چاپ: دارالسلطنه تبریز، دارالطباعه مشهدی حاجی آقا، سنگی، ۱۲۷۶ق.، رحلی (جوامع الکلم: ج۲؛ ص۸۲-۹۲)
[فهرست مشایخ ۱۹]

۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۱۱۱/۱۱-عکسی
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق تحریری، کا: احمد بن جمال الدین مراغه‌ای، تا: ۱۲۳۴ق [عکسی ف: ۱-۱۲۵]
۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۸۳۶/۱۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق تحریری، کا: محمد کاظم فرزند میرزای فومنی، تا: ۱۲۳۶ق؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: فرنگی، ۱۶گ (۱۱۳-۱۲۸)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۳۰-۷۹]
۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۰۰۰/۸-عکسی
آغاز: برابر؛ **انجام:** افتاده:الرب اللطیف
خط: نسخ پخته، کا: علی اکبر بن محمد قاسم سمنانی، تا: ۱۲۳۷ق؛ افتادگی: انجام؛ ۶ص (۳۳۲-۳۳۷) [عکسی ف: ۱-۱۲۵]
۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۱۶۹/۲ و عکسی ۲۶۹۶/۲
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۴۰ق؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، ۲۱گ (۲۱پ-۴۱پ)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۵سم [ف: ۳-۴۱۹] و [عکسی ف: ۷-۲۹۳]
۵. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۹۳/۴
خط: نسخ، کا: محمد صالح بن محمد رضا طالقانی، تا: ۱۴ ربیع الاول ۱۲۵۸ق؛ ۴گ (۲۱پ-۲۵ر)، اندازه: ۱۶/۵×۲۵/۵سم [نسخه پژوهی: ۳-۸۰]
۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۷۹۷/۱۰-۱۹/۱۲۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی ضربی ترنج با سر و لچکی مجدول گرهی،۹گ،۲۸سطر،اندازه:۱۵×۲۱سم[ف: ۱-۱۰۱]
۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۵۵/۴۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** و الحمدلله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله الطیبین الطاهرین نعوذ بالله من غضب الله
کا: عبدالرحیم بن ولی محمد اردبیلی، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، فستقی، جلد: تیماج مشکی مقوایی، ۷ص (۴۰۴-۴۱۱)، ۳۰سطر کامل (۹/۵×۲۱)، اندازه: ۱۸×۲۹/۵سم [ف: ۸-۲۵۴]

۸. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۳۴۷
بی‌کا، بی‌تا؛ در ضمن کشکول آمده است [ف: ۳-۸۲]

● اجوبة مسائل السید محمد البکا = حقیقة سورة التوحید و آیة النور = تفسیر سورة التوحید و آیة النور

/ کلام و اعتقادات / عربی
ajwibat-u masā'il-is sayyid muḥammad al-bukā' = ḥaqīqat-u sūrat-it tawḥīd wa āyat-in nūr = tafsīr-u sūrat-it tawḥīd wa āyat-in nūr

احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری
ahsā'ī, ahmad ebn-e zeyn-od-dīn (1753 - 1826)

در پاسخ به چند پرسش سید محمد بکاء است که ضمن تجلیل بسیار از احسائی سؤال‌های زیر را طرح می‌کند و از او جواب آن را می‌خواهد، از جمله: ما حقیقة سورة الاخلاص؛ ما الفرق بین النبوة و الولایة؛ مراد از ولایت باطن نبوت چیست ؟؛ معنی این حدیث چیست: «داخل فی الاشیاء کدخول شیء فی شیء و خارج عن الاشیاء کخروج شیء عن شیء»؛ معنی یا نعیمی و جنتی در مناجات حضرت سجاد چیست؟؛ طریقت ریاضت و کیفیت تحصیل سعادت چه می‌باشد.
آغاز: بسملة، حمدله، اما بعد فیقول العبد المسکین احمد ... انه قد ارسل الی السید الجلیل ... طلب منی جوابها علی غیر ما ذکره المفسرون ظاهرا و شدد فی الطلب و اطال و اسهب و کان القلب مشتتا و العزم متهافتا لیس لی وجدان من اختلاف احوال الاخوان و الزمان
انجام: و هو سبیل الفجار و طریق النار فاجتنبوه لعلکم تهتدون و السلام علی من اتبع الهدی و خشی العواقب و رحمة الله و برکاته
چاپ: با تصحیح غلامرضا نقی، آفاق نور، شماره ۲، مؤسسه معارف اسلامی امام رضا، قم، پائیز و زمستان ۱۳۸۴ش، با عنوان «تفسیر سورة الاخلاص» و قسمت اول آن است؛ در جوامع الکلم نیز آمده است.
[فهرست مشایخ۲۴/۳؛ مکتبة امیر المومنین ۴۰/۱]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۷۳۱/۸
خط: نسخ، کا: محمد علی بن محمد نصیر ولوی هزار جریبی، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: آبی سپس زرد حنایی، جلد: تیماج قهوه‌ای روشن ضربی ترنج و سرترنج و گره دار عطف با تیماج قهوه‌ای دیگر، ۹گ (۸۵ر-۹۳پ)،۱۹-۲۱سطر،اندازه:۱۷×۲۲/۳سم [ف: ۴۱-۱۸۷]
۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۱۲۷
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، کا: رشید الدین محمد بن علی، تا: قرن ۱۳؛ واقف: درة السلطنه ملک زاده کوثر، تاریخ وقف: آبان ۱۳۲۶؛ کاغذ: نخودی و بعضاً فستقی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی ساده، ۶۶گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۲-۱۶]

۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۴۹۸/۱۱
آغاز: بسمله، الحمدلله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین. اما بعد فیقول العبد المسکین.؛ **انجام:** کتب العبد المسکین احمد بن زین الدین و الحمدلله رب ... آله الطاهرین.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: فرنگی سازی رویه کاغذی ساغری عطف تیماج بنفش سیر، ۱۶ص (۶۴-۸۰)، ۲۳ سطر (۱۰×۱۷)، اندازه: ۱۷×۲۵/۵سم [ف: ۹-۵۲۲]

۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۷۴۲/۱۶
خط: نستعلیق، کا: محمد قلی بن عوض قراچه داغی، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: پسته‌ای، جلد: میشن مشکی ضربی، ۹گ (۶۹پ-۷۸ر)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵/۲×۲۱/۶سم [ف: ۵-۱۶۴]

۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۸۰۸/۱۰
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: پسته‌ای و سفید، جلد: میشن قهوه‌ای،۱۶گ(۵۸ر-۷۴پ)،۱۷سطر،اندازه:۱۷×۲۱سم [ف:۵-۳۷۲]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۳۵/۶-طباطبائی
آغاز: برابر؛ **انجام:** کفایة لاولی الالباب فی بیان هذه الایة الشریفه. و الحمدلله رب العالمین
بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماجی قرمز، ۱۰ص (۱۲۶-۱۳۵)، قطع: رقعی، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [ف: ۲۳-۲۴۷]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۱۲/۱۰-طباطبائی
آغاز: قال سلمه الله تعالی (در کنار صفحه آمده: القائل السید الفاضل ... سید محمد الشهیر بسید البکاء الواعظ سلمه الله تعالی) و بین لی فی آخر الاجویه طریقة الریاضه ... و قل لی ای شیء افعل فی الخلوه ... و انا و الله العظیم معترف بلسانی و قلبی و جوارحی بان حقیقة الحق عندکم ... و اعلم یقینا ان لیس فی عصرنا احد یعرف قدرکم و انت مجهول القدر کساداتک الطاهرین ... اقول ان طریق الحق ... هو ما سنه ائمة الهدی ... اما فی الاکل و الشرب فلا تاکل حتی تجوع؛ **انجام:** برابر
بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی نخودی رنگ، جلد: تیماج مشکی، ۱گ (۲۹۲ر-۲۹۳ر)، قطع: رقعی، اندازه: ۱۰/۵×۱۶سم [ف: ۲۲-۲۲۶]

۸. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۷۰/۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** و نور قلوبنا بانوار مشکاة معارفه و فیوضاته بمحمد و آله الغرر الغر الکرام الماجدین.
خط: نسخ، کا: محمد حسین بن رستم استرآبادی، تا: ۱۲۳۷ق؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، ۱۱۲گ (۱۴۳ر-۱۵۵پ)، اندازه: ۱۶/۵×۲۱سم [ف: ۱-۴۸۲]

۹. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۸۲۶/۸-عکسی
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: ۲۱ صفر ۱۲۳۸ق؛ ۲۷ص (۹۱-۱۱۷) [عکسی ف: ۱-۱۲۷]

۱۰. کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه:۱۶۶/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمدعلی بن محمدباقر اصفهانی، تا: رمضان ۱۲۴۲ق؛ کاغذ: لاجوردی، جلد: گالینگور سبز، ۱۳گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۲/۵سم [ف:]

۱۱. یزد؛ مدرسه خان؛ شماره نسخه:۱۱۵/۲
خط: نسخ، کا: محمد علی بن احمد، تا: ۱۵ جمادی الثانی ۱۲۴۲ق؛ جلد: تیماج قرمز، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۹۲]

۱۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۷۳۶/۱-عکسی
آغاز: اهل ارضه و سمائه وبعد فیما مفتاح کنوز اسرار اهل العصمة؛ **انجام:** برابر
هر هفت پرسش و پاسخ را دارد؛ خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: حدود ۱۲۴۵ق، افتادگی: آغاز (کمی پیش از پرسش یکم) [عکسی ف: ۱-۱۲۷]

۱۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۹۹۳/۵-عکسی
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق ریز، بی‌کا، تا: حدود۱۲۴۵ق؛ ۱۶ص (۱۴۲-۱۵۷) [عکسی ف: ۱-۱۲۷]

۱۴. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۵۶۴/۱
آغاز: الحمدلله رب العالمین ... الذی لایرد سائله و لایخیب آمله؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۵۳ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، یک لا، ۱۹ص (۲-۲۰)، اندازه: ۱۱×۱۵سم [ف:۲-۲۱۴]

۱۵. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۴۶۹/۲
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۴ق؛ اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۳-۹۲]

۱۶. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۹۴۹/۱۶
خط: تحریری، بی‌کا، تا: ۱۲۵۵ق؛ اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۴۲]

۱۷. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۷۴۰/۳-عکسی
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق شکسته، کا: ابن زین العابدین رضوی، تا: شنبه ۵ جمادی الاول ۱۲۵۵ق؛ ۳۴ص (۷۸-۱۱۱) [عکسی ف: ۱-۱۲۷]

۱۸. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۶۳۲/۸
آغاز: برابر
کا:محمد علی،تا:ربیع الثانی۱۲۵۵ق؛۱۸ص(۲۴۰-۲۵۷) [ف: ۵-۷۱]

۱۹. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۱۱۴/۸-عکسی
آغاز: برابر؛ **انجام:** مع الاتفاق معانیها فیهم (ع) و هذا الذی اشرنا الیه کفایة فیه کفایة لاولی الالباب فی بیان هذه الآیة الشریفة و الحمدلله رب العالمین.
خط: نسخ تحریری، کا: محمدرضا بن حاجی ملا عبدالله ارانی، تا: ۶ صفر ۱۲۶۸ق؛ ۲۳ص (۵۴۵-۵۶۷) [عکسی ف: ۱-۱۵۱]

۲۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۶۴۵/۳-۹/۱۹۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمدتقی بن علی، تا: ۱۲۷۲ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [ف: ۱-۱۰۰]

۲۱. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۸۵۰/۴

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: چرم زرد، ۱۸گ (۴۳پ-۶۱پ)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [مؤید: ۲-۲۸۶]
۲۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۹۶۵/۱۰
انجام: و باقی السؤال مع ملاحظة هذا
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: آهارمهره، جلد: تیماجی زرشکی، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱۱-۳۶۵]
۲۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۷۳۱/۱
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: آبی سپس زرد حنایی، جلد: تیماج قهوه‌ای روشن ضربی ترنج و سرترنج و گرهی، ۲۶گ (۱پ-۲۶پ)، ۱۹-۲۱سطر، اندازه: ۱۷×۲۲/۳سم [ف: ۴۱-۱۸۷]
۲۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۷۸۴/۱۱
بی‌کا، بی‌تا؛ ۸گ (۴۱پ-۴۹پ) [ف: ۵-۲۶]
۲۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۵۵/۳۰
آغاز و انجام: برابر
کا: عبدالرحیم بن ولی محمد اردبیلی، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی فستقی، جلد: تیماج مشکی مقوایی، ۵ص (۳۵۴-۳۵۹)، ۳۰ سطر (۹/۵×۲۱)، اندازه: ۱۸×۲۹/۵سم [ف: ۸-۲۳۸]
۲۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۱۸۹/۱۹
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: مقوایی رویه تیماج عنابی، ۶گ (۱۰۹پ-۱۱۴پ)، اندازه: ۱۵/۵×۲۰ [ف: ۱۱-۴۷۳]
۲۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۳۳/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** و هذا الذی اشرنا الیه کفایة لاولی الالباب فی بیان هذه الایة الشریفة و الحمدلله رب العالمین
در پاسخ سید محمد؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: میرزا بابا سواد کوهی، بی‌تا؛ کاغذ: ترمه و پسته‌ای، جلد: میشن مشکی، ۹گ (۷ر-۱۶ر)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۵×۲۴/۴سم [ف: ۵-۱۱۸]
۲۸. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۱۷۳/۱۹
بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: رحلی [ف: ۲۷۶]
۲۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۳۱۳/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد کاظم بن ملا عبد العلی، بی‌تا؛ جلد: دو رو تیماج بدون مقوا رو مشکی پشت قهوه‌ای، ۲۱گ (۳۷ر-۵۷ر)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۲۴-۱۰۷]
۳۰. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۶۹۱/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** و السلام علی [من] تابع الهدی و خشی عواقب و رحمة الله و برکاته و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا، عطف تیماج قهوه‌ای، ۲۰گ (۲۰پ-۳۹پ)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱-۵۹۰]
۳۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۸۰۱/۳
خط: نسخ تحریری، کا: مصطفی پسر محمد خویی، بی‌تا؛ از روی نسخه مؤلف نوشته و مقابله شده؛ واقف: شیخ محمد جواد علمیه؛ جلد: مقوایی با تیماج مشکی، ۱۸گ (۴۴-۶۲)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۳-۱۰۵۸]
۳۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۷۴۵/۱
آغاز: و هی الجامعة لصفات الاضافة.؛
بی‌کا، بی تا، افتادگی: آغاز؛ واقف: موسس؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماجی عنابی، ۱۴گ (۱-۱۵)، ۱۷ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۷/۵سم [ف: ۴-۱۴۱۲]
۳۳. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۲۸۲/۱۲
انجام: و اما الوجدان فاظهر فانک توجد صلاتک نبیتک بلا خلاف و نیتک هل توجد بنیة اخری أم ...
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج زرشکی ضربی ۱گ (۱۵۶ر-۱۵۶ر)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۱-۲۰۳]

● اجوبة مسائل السید محمد بن عبدالنبی بن علی القاری = خلقت ذره = شرح حدیث خلقت ذره / شرح حدیث / عربی

ajwibat-u masā'il-is sayyid muḥammad ibn-i 'abd-un-nabī ibn-i 'alī al-qārī = xelqat-e zarre = š.-e hadīs-e xelqat-e zarre

احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری
ahsā'ī, ahmad-e-bn-e zeyn-od-dīn (1753 - 1826)

تاریخ تألیف: ۱۲۰۶ق

رساله در شرح همراه با تاویل حدیثی است که مرحوم صدوق از امام علی (ع) در «علل الشرایع» درباره خلقت عالم ذر نقل کرده است. مؤلف این رساله را در جواب سؤالی که سیدمحمد بن عبدالنبی بن عبدعلی قاری به سال ۱۲۰۶ ازمؤلف نموده بود نگاشته است.

آغاز: حمدله.صلاة. و بعد، فیقول العبد المسکین احمد بن زین العابدین انه قد التمس منی السید ... محمد بن السید عبدالنبی بن سید عبد علی القاری ... فی جمادی الثانیة سنة ست و مأتین و الف ... ما رواه الصدوق فی «العلل» عن علی بن ابیطالب (ع) فی علة خلق الذره.

انجام: کتبتها لیلة ضحی اتانی امرکم بعد مضی کثیراً من اللیل علی غیر صحة و فراغ مع نعاس و دواع. و السلام و کتبتها.

چاپ: دارالسلطنه تبریز: دارالطباعه مشهدی حاجی آقا، سنگی، ۱۲۷۶ق.، رحلی (جوامع الکلم: ج۲؛ صص۴۸-۴۹)

[فهرست کتب مشایخ ۲۳۵]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۰/۶
خط: نسخ، کاتب = مؤلف (احتمالاً)، تا: جمادی الثانی ۱۲۰۶ق؛ کاغذ: آبی، جلد: تیماج سبز مقوایی نو، ۵ص (۹۳-۹۷)، ۱۷ سطر (۹×۱۴)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [سنا - ف: ۱-۵۶]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۳۸۷/۶

آغاز: برابر

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴-۲۳۷]

۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۸۲۶/۲۱-عکسی

آغاز و انجام: برابر؛ انجامه: کتبتها یوم الثانی و العشرین من ذی الحجة سنة ۱۲۱۱ (گویا این تاریخ نسخه اصل است که به خامه پسر نگارنده بوده است)

خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: حدود ۱۲۳۸ق؛ ۴ص (۲۹۷-۳۰۰) [عکسی ف: ۱-۱۶۳]

۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۸۲۸/۲۱-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: حدود ۱۲۴۱ق؛ ۴ص (۲۵۷-۲۶۰). [عکسی ف: ۱-۱۶۳]

۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۳۲۲/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: رجب ۱۲۴۲ق، جا: حائر حسینی؛ ۲گ (۹۱ر-۹۲ر)،۲۳سطر،اندازه:۱۵×۲۱سم[محدث ارموی مخ:۲-۸۸۳]

۵. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۷۲۳/۶-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: حدود ۱۲۴۳ق؛ ۴ص (۶۴-۶۷) [عکسی ف: ۱-۱۶۳]

۶. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۹۳۶/۵

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: محمد هادی بن محمد صادق یزدی، تا: ۱۲۵۲ق؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: تیماجی تریاکی، ۲ص (۳۷-۳۸)، اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف: ۳-۱۱۰۰]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۰۵۴/۲۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: غلام علی بروجردی، تا: ۱۲۵۶ق، جا: بروجرد؛ جلد: تیماج مشکی، ۲گ (۲۳۲ر-۲۳۳پ)، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۲/۵سم [ف: ۴۴-۲۲۲]

۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۲۴۵/۷

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۶ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی لایی، ۷گ (۱۲۸ر-۱۳۴پ)، ۱۸ سطر (۹×۱۴)، قطع: ربعی، اندازه: ۱۳/۵×۱۹سم [ف: ۱۷-۳۲۹]

۹. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۳/۸

خط: نسخ نازیبا، بی‌کا، تا: ۱۲ جمادی الثانی ۱۲۸۰ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی تیماج قهوه‌ای، ۲ص (۲۱۵-۲۱۶)، ۲۵ سطر(۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱-۳۹]

۱۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۱۶۶/۱۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۸۳ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای روشن مقوایی مجدول ضربی، ۲گ (۱۹۸پ-۱۹۹پ)، ۲۲ سطر (۹×۱۳)، اندازه: ۱۳×۲۰/۳سم [ف: ۱۸×۱۰۳]

۱۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۷۴۲/۲

خط: نستعلیق، کا: محمد قلی بن عوض قراچه داغی، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: پسته‌ای، جلد: میشن مشکی ضربی، ۱گ (۱۳پ-۱۴پ)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵/۲×۲۱/۶سم [ف: ۵-۱۶۳]

۱۲. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۳۷/۳۳

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی مقوایی، ۳گ (۲۹۰پ-۲۹۲پ)، ۲۱ سطر (۹×۱۴/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۳۴۶]

۱۳. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۷۵۷/۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ ۹گ (۶۰-۶۹ر) اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [نسخه پژوهی: ۳-۱۷۶]

۱۴. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۸۵۰/۱۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و اما قولکم انها هی الذات الظاهرة بالصفات فاعلم.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ جلد: چرم زرد، ۲۵گ (۱۲۳پ-۱۴۸ر)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [مؤید: ۲-۲۸۷]

۱۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۴۱

آغاز: الحمدلله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین اما بعد؛ **انجام:** و تغتذی من الهواء الممزوج بالماء.

بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قرمز، مختلف السطر، قطع: رحلی، اندازه: ۱۶/۵×۲۲سم [ف: ۴-۵۷]

۱۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۶۲۲/۳۲

بی‌کا، بی‌تا، جا: قزوین؛ در ص ۳۷۱-۳۷۲ حدیث «اول ما خلق الله نوری» است و بندی به عربی در این‌که مثلث شکل آدم است و حوا از دنده چپ او است؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی ضربی ترنجی مقوایی، ۵ص (۳۶۶-۳۷۰)، ۱۸ سطر (۹×۱۵) [ف: ۱۲-۲۶۲۶]

۱۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۵۵/۱۷

آغاز و انجام: برابر

کا: عبدالرحیم بن ولی محمد اردبیلی، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی فستقی، جلد: تیماج مشکی مقوایی، ۱ص (۲۴۰)، ۳۰ سطر(۹/۵×۲۱)، اندازه: ۱۸×۲۹/۵ سم [ف: ۸-۲۲۵]

۱۸. همدان؛ مدرسه غرب همدان؛ شماره نسخه:۱۰۱۸۶/۵

خط:نسخ،بی‌کا،بی‌تا؛اندازه:۱۳×۲۱سم [رشت و همدان - ف: ۱۵۹۳]

۱۹. گلپایگان؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۲۷/۱۲

آغاز: برابر

کا: زین العابدین گلپایگانی، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲گ، (۱۶۰ر-۱۶۱ر)،اندازه:۱۵×۲۱/۵سم[کتابخانه‌های گلپایگان-ف: ۱۱۱]

۲۰. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۶۴۷/۵

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ اهدایی موسس؛ کاغذ: کبود اصفهانی، جلد: مقوایی با تیماج مشکی ضربی زرین، ۴گ (۱۰۷-۱۱۱)، ۱۹ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۴-۱۳۷۵]

● **اجوبة مسائل السید محمد خراسانی** / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-u masā'il-is sayyid muḥammad xurāsānī

احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری

ahsāīī, ahmad-e-bn-e zeyn-od-dīn (1753 - 1826)

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۳۴۱/۴

انجام: و کنا قوما ضالین الآیات و هو ظاهر و الحمدلله رب العالمین

کا: محمد بن علی، تا: ۱۲۲۷ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۵گ (۱۰۸-۱۲۳)، ۲۰ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۳-۹۳۴]

● **اجوبة مسائل السید مقیم = الرسالة القزوینیة** / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-u masā'il-is sayyid muqīm = ar-r.-ul qazwīnīyya

رشتی، کاظم بن قاسم، ۱۲۱۲ - ۱۲۵۹ قمری

raštī, kāzem ebn-e qāsem (1798 - 1843)

تاریخ تألیف: ۵ جمادی الثانی ۱۲۳۸ق؛ محل تالیف: مشهد

پاسخ به چهار سؤال اعتقادی سید مقیم قزوینی است: ۱. مبدأ و منتهای اهل آخرت کجاست؟؛ ۲. در آخرت آیا توالد و تناسل هست؟؛ ۳. ماده جنین اخروی چیست و تناکح اهل آخرت چگونه است؟؛ ۴. دلیل قطعی بر معاد جسمانی چیست؟. در شماره‌بندی سؤالات میان نسخه‌ها تفاوت دیده می‌شود.

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... ان السید الجلیل و السند النبیل ذا الفضل العظیم و الخلق الکریم جناب السید مقیم.

انجام: الا انی أعطیتک اصلا وافیاً کافیاً فیه نجاتک انشاء الله تعالی اذا عملت علی مقتضاه.

[فهرست کتب مشایخ؛ ص ۱۱۴]

۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۷۳۹/۱۰-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ پخته، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛۱۰ص (۱۵۳-۱۶۲) [عکسی ف: ۱-۱۲۸]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۰۸۷/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: علی بن رحیم و یوسف بن علی اردبیلی، تا: ۱۲۵۶ق، جا: کاظمین؛ جلد: تیماج مشکی، ۹گ (۱۱۱ر-۱۲۰ر)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۶-۱۰۱]

۳. بشرویه؛ امیرالمؤمنین؛ شماره نسخه:۴۵/۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: صادق بن اسماعیل مشهدی، تا: جمعه جمادی الثانی ۱۲۵۷ق، جا: کربلا؛ جلد: تیماج حنایی بدون مقوا، ۷گ (۱۱۳ر-۱۱۹پ)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۷۸۸/۴

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۵گ (۱۳۰پ-۱۴۵ر)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۲-۳۲۲]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۵۱۴/۷

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۲۲گ (۲۲۲-۲۴۴)، ۱۳ سطر (۶×۱۰) ، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱۳-۳۴۶۶]

● **اجوبة مسائل سیف الدین ابراهیم بن علی** / فقه / عربی

ajwibat-u masā'il-i siyf-ud-dīn ibrāhīm-i-bn-i 'alī

علامه حلی، حسن بن یوسف، ۶۴۸ - ۷۲۶ قمری

'allāme-ye hellī, hasan ebn-e yūsof (1251 - 1326)

پرسش‌هایی است که سیف الدین ابراهیم بن حسین بن علی بن فضل از علامه حلی نموده، با پاسخ هر یک از آنها که امضای «و کتب الحسن بن مطهر» را دارد. تعداد سؤال و جواب‌ها در نسخه ها متفاوت است.

آغاز: بسملة. هذه مسائل الفها الشیخ الفقیه العالم الکامل الفاضل الورع علامة الوقت سیف الدنیا و الدین ابراهیم بن حسین بن علی (ره) سال فیها جمال الدنیا و الدین الحسن بن مطهر (قده) فاجاب مسألة: رجل أغتصب منه ملک من الاملاک فجاء شخص فصالحه

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۰۹۷/۴

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی؛ جلد: تیماج سرخ مقوایی، ۱گ (۲۲۲ پ)، ابعاد متن: ۱۳×۲۲، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۱۱-۲۸۲]

۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲ /۷۷۱۶-۵۲/۵۶

آغاز: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ ۱گ، اندازه: ۱۳×۲۶سم [ف: ۱-۹۸]

● **اجوبة المسائل الشامیة = المسائل الشامیة فی فقه الامامیة** / فقه / عربی

ajwibat-ul masā'il-iš šāmīyya = al-masā'il-uš šāmīyya fī fiqh-il imāmīyya

ابن فهد حلی، احمد بن محمد، ۷۵۷؟ - ۸۴۱ قمری

ebn-e fahad-e hellī, ahmad-e-bn-e mohammad (1357 - 1438)

پاسخ پرسش‌هایی است فقهی با عناوین «مسألة-الجواب» که شیخ ظهیرالدین ابن حسام عاملی پرسیده و بعدها به دستور استاد به وسیله شاگردش شیخ زین الدین علی بن فضل بن هیکل حلی همراه با سؤال و پاسخ‌های دیگر به ترتیب کتب فقهی تدوین

شده و خطبه‌ای نیز بر آن افزوده است و اجازه عمل به آن را از استاد خود گرفته است. مشتمل بر چندین «باب»: مقدمه؛ باب الطهارة (۲۶ مسأله)؛ باب الصلاة (۴۷مسأله)؛ باب الزكاة (۹ مسأله)؛ باب الصوم (۲۰ مسأله)؛ باب الحج (۲۴ مسأله)؛ باب الجهاد (۱ مسأله)؛ باب التجارة (۱۶ مسأله)؛ باب المزارعة (۲ مسأله)؛ باب الوكالة (۱ مسأله)؛ باب الجعالة (۱ مسأله)؛ باب العارية (۲ مسأله)؛ باب الوديعة (۲ مسأله)؛ باب الضمان (۸ مسأله)؛ باب الوقف (۲ مسأله)؛ باب الهبة (۳ مسأله)؛ باب الوصية (۵ مسأله)؛ باب النكاح (۱۱ مسأله)؛ باب الطلاق (۴ مسأله)؛ باب النفقات (۱ مسأله)؛ باب القضاء (۴ مسأله)؛ باب النذر (۳ مسأله)؛ باب الميراث (۵ مسأله)؛ باب الديات (۳۰ مسأله).

آغاز: الحمدلله الذى اتانا من كل ما سألناه و حبانا بكل ما طلبناه المعبود الذى لا نعبد الا اياه المحمود الذى من توكل عليه كفاه. باب الطهارة مسألة لونقى بدون الثلاث و جب الثالث فهل يدخل هذا تحت عموم قولهم و لايستعمل الحجر المستعمل و هل ينجس أم لا؟

انجام: الثلاثة يحب ان يقصد فى الصلوة على محمد و آله المعصومين قال الشيخ فى المبسوط و لو قصد الذرية بطلت صلوته قال فخرالمحققين عن يمينه و شماله فينوى به على ذلك الجانب من الملائكة و مسلمى الجن و الانس و الحمدلله وحده و صلى الله على سيدنا محمد و آله.

چاپ: در مجموعه «الرسائل العشر»، قم، انتشارات کتابخانه آیة الله مرعشی، ۱۴۰۹ق

[ذریعه: ۵:۲۲۳ و ۲۰: ۳۵۲؛ موسوعة مؤلفی الامامية ۵: ۸۳]

شروح و حواشی:

اجوبة المسائل الشامية لابن فهد(مختصر)؛ سبعی، احمد بن محمد (-۹)

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۱۱۷/۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** الجواب اذا رجع الشاهد ضمن ما يتلف بشهادته.

خط: نسخ، کا: زین الدین علی بن فضل بن هیکل حلی، تا: دوشنبه ۲۶ صفر ۸۳۴ق؛ مصحح، محشی؛ مهر: «سید حیدر» (چهارگوش)؛ کاغذ: شرقی، ۲۷گ (۵۵پ-۸۱پ)، ۱۹ سطر، اندازه: ۹×۱۳سم [ف: ۳۵-۶۶۹]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۱۴۷/۱۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: یحیی بن حسین بن حسن بن ناصر سلمابادی، تا: ۱۰ جمادی الثانی ۹۰۸ق؛ از روی نسخه اصل حسین بن مفلح و نزد او؛ کاغذ: ترمه، جلد: رویه کاغذ لبه‌دار، ۲۱گ (۳۴پ-۵۵پ)، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۵-۴۳۶]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۳۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد بن ابراهیم بن احمد بن جعفر احسایی، تا: ۹۶۹ق؛ واقف: ابن خاتون، تاریخ وقف: ۱۰۶۷.؛ کاغذ: نخودی، جلد: میشن ماشی، ۴۶گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۲۱/۱×۳۳]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۹۶۳/۶

باب الطهارة تا المواريث؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ مهر: محمد تقی شریف یزدی؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی، ۱۹ سطر (۶×۱۳)، قطع: ربعی [ف: ۱۶-۴۱۳]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۶۵/۱۰

آغاز: برابر

نسخه اصل:همان نسخه بالا؛ ۱۴گ (۹۰-۱۰۳) [عکسی ف: ۳-۳۵۷]

۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۷۲۲/۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن یشمی لبه‌دار [ف: ۵-۳۴۷]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۰۵۳ ض

بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۰۹۸ق [د.ث .مجلس:]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۸۸/۷-طباطبائی

انجام: مسئله هل حكم الرقبه حكم الرأس فى الشجاج ام حكم البدن الجواب نعم حكم الرقبه ... حكم الرأس ... و لوجعلنا واحدة حسبت شجة واحدة

منتخب؛ خط: نستعلیق متوسط، کا: سید محمد صادق طباطبائی، بی‌تا؛ این نسخه نیز انتخاب مسائل شیعه است به وسیله سید محمد صادق طباطبائی سنگلجی، نیای اهداءکننده این مجموعه اهدائی که به‌وسیله نوه او سید محمد صادق طباطبائی رئیس مجلس شورای ملی به کتابخانه مجلس اهداء شد؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماجی قرمز، ۲ص (۵۳-۵۴)، قطع: رقعی، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۲۳-۲۶۹]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۴۸۴/۲

آغاز: فأدونها و أرتبها فى مظانها و مواطنها فقابلت أمره بالسمع و الطاعة و قوله بالقبول و الاطاعة و وضعت كل مسألة فى بابها.؛

انجام: الجواب نعم تصح الوصية فاذا مات ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: نزدیک عصر مؤلف؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: مقوایی عطف پارچه، ۳۷گ (۱۹ر-۵۶پ)، اندازه: ۱۲×۱۷/۵سم [ف: ۲۲-۷۱]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۵۶۶/۱۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷گ (۹۳پ-۱۰۰ر)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۱۲×۲۶۵]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۸۸/۶-طباطبائی

آغاز: اخذت هذه الفتاوى من اجوبة المسائل الشاميه للامام العلامه ... احمد بن فهد ... قد اشتملت على فوائد جليله و فرائد جميله. باب الطهاره لونقى بما دون الثلاثه وجب الثالث فهل يدخل هذا تحت عموم قولهم و لا يستعمل الحجر المستعمل و هل ينجس ام لا؛ **انجام:** فهل تجب المبارده الى ما يحصل ب التتابع فيه احتمالان

اظهرهما نعم.
خط: نستعلیق متوسط، کا: سید محمد صادق طباطبائی، بی‌تا، افتادگی: انجام؛ نسخه حاضر انتخابی است به وسیله مرحوم طباطبائی مؤلف جنگ حاضر از آن رساله، نیای اهداء کننده این مجموعه اهدائی که به وسیله نوه او سید محمد صادق طباطبائی رئیس مجلس شورای ملی به کتابخانه مجلس اهداء شد؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماجی قرمز، ۴ص (۵۰-۵۳)، قطع: رقعی، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۲۳-۲۶۸]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۴۹۵/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: ابوالحسن بن محمد رضوی طوسی مشهدی سبزواری، بی‌تا؛ جلد: تیماج دورو مشکی سوخت ترنج، ۴۲گ (۱ر-۴۳پ)، ۱۵ سطر [ف: ۲۵-۴۶۲]

۱۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۳۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: ابن خاتون، تاریخ وقف: ۱۰۶۷ق؛ کاغذ: نخودی آهارمهره، جلد: تیماج عنابی، ۲۳گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۶×۲۳سم [ف: ۲۰-۲۲]

● **اجوبة المسائل الشامية لابن فهد (مختصر)** / فقه / عربی
ajwibat-ul masā'il-iš šāmīyya li-ibn-i-fahd (muxtaṣar)
سبعی، احمد بن محمد، ق۹ قمری
sab'ī, ahmad ebn-e mohammad (- 15c)

وابسته به: اجوبة المسائل الشامية = المسائل الشامية فی فقه الامامية؛ ابن فهد حلی، احمد بن محمد (۷۵۷-۸۴۱)
سؤالات فقهی یکی از فضلای شام است از احمد بن محمد فهد حلی با پاسخ وی. احمد بن محمد سبعی آن را تلخیص کرده است.
آغاز: بسمله الحمد لله رب العالمين ... و بعد فهذه مسائل شريفة و نكات لطيفة
انجام: كان على مذهب الحق ... فی الاولیين احوط.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۰۷۰/۲۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: عطاء الله بن مسیح آملی، تا: حدود ۹۳۳ق؛ تملک: محمد بن علی مشهور به ابن خاتون عاملی به تاریخ ۱۰۰۱ق و مهر بیضوی وی؛ جلد: چرمی ضربی ترنج با سر، ۲گ (۳۳۳پ - ۳۳۴پ)، اندازه: ۱۲×۱۶سم [ف: ۳۲-۹۴]

● **اجوبة مسائل شاهزاده محمد ولی میرزا** / کلام و اعتقادات / فارسی
ajvebat-o masā'el-e šāhzāde mohammad valī mīrzā

کرمانی، محمد کریم بن ابراهیم، ۱۲۲۵-۱۲۸۸ قمری
kermānī, mohammad karīm ebn-e ebrāhīm (1810 - 1871)

تاریخ تألیف: شنبه ۲۶ ربیع الاول ۱۲۶۶
پاسخ پرسشی است از چگونگی طی الارض در یک «مقدمه» و چهار «فصل».

قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۳۹۸/۶
آغاز: الحمدلله رب العالمین ... که چون از سرکار ... در خصوص معنی طی الارض و کیفیت آن؛ **انجام:** دیگر به جمیع اقسام می‌توانید جواب بدهید، و از هیچ امری عاجز نیستید.
خط: نسخ، کا: عبدالله، بی تا، جا: نجف اشرف؛ پس از آن نامه (ظاهراً) سید کاظم رشتی به کریم‌خان کرمانی، درباره بازگشت به وطن و تدبیر امور آمده؛ جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی بدون مقوا، ۵گ (۸۵ر-۹۰ر)، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۱-۳۷۷]

● **اجوبة مسائل شاه عباس** / فقه / فارسی
ajvebat-o masā'el-e šāh 'abbās
شیخ بهائی، محمد بن حسین، ۹۵۳ - ۱۰۳۰ قمری
šeyx-e bahā'ī, mohammad ebn-e hoseyn (1547 - 1621)
عنوان کتاب در نسخه سپهسالار چنین است: «جواب مسائلی که شاه جنت مکان شاه عباس از شیخ بهاءالدین محمد (ره) پرسیده است». نکات تاریخی درباره پزشکان فرنگی که به ایران آمده اند و احکام آن از نظر مذهبی و حکم آمیزش مسلمانان (دولتیان) با مسیحیان گرجی و فرنگی که به ایران آمده‌اند، در بردارد.

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۴۶۹/۴۵۳
خط:نستعلیق،بی‌کا،تا:قرن ۱۱؛۲ص(۳۴۵-۳۴۶) [مختصر - ف: ۲۴۸]

۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۸۱۵۰/۳
آغاز: به عرض می‌رساند اگر تواند بود، دو رکعت نماز صبح را همان بر پهلوی راست خوابیده بگذارند و به فاتحه اکتفا کرده و سوره نخوانند و رکوع و سجود به اشارت به جای آورند نماز صحیح است. چون ایستادن و نشستن مانع معاودت خواب می‌شود موجب ضرر است و اگر خواندن فاتحه نیز مانع خواب کردن شود و تکبیر احرام بکنند و فاتحه را به زبان نیارند بلکه همین به خاطر اشرف بگذرانند رکوع و سجود را به اشارت بجای آورند و تشهد و سلام را نیز به خاطر اشرف بگذرانند این نماز نیز صحیح است؛ **انجام:** و منه رحمه الله تعالی: به عرض می‌رساند که آنچه در گوسفند و سایر حیوانات چرنده حرام است سیزده چیز است. ۱- مغز حرام ... ۱۳- هر دو پی که از گردن حیوان تا دم کشیده شده که آن را غلبا گویند.
بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی ضربی مقوایی،

۲گ (۱۶۱ر-۱۶۰پ)، ۱۲ سطر و برخی سطرها چلیپا، اندازه: ۱۴×۲۲/۵سم [ف: ۳-۲۷۶]

● **اجوبة مسائل الشاه فضل الله = اجوبة ثلاث مسائل تفسيرية = اجوبة المسائل الثلاث** / تفسير / عربی

ajwibat-u masā'il-iš šāh faḍl-ul-lāh = ajwibat-u ṯalāṯ-a masā'il-in tafsīrīyya = ajwibat-ul masā'il-iṯ ṯalāṯ

شیخ بهائی، محمد بن حسین، ۹۵۳ - ۱۰۳۰ قمری

šeyx-e bahā'ī, mohammad ebn-e hoseyn (1547 - 1621)

رساله در پاسخ به سه پرسش است: ۱. درباره سخن بیضاوی در تفسیر «و ما انزل علی الملکین»؛ ۲. درباره سخن طبرسی در «مجمع البیان» در تفسیر «ربنا انی اسکنت من ذریتی بواد غیر ذی ذرع عند بیتک المحرم»؛ ۳. در تفسیر آیه افک «اولئک مبرؤن مما یقولون لهم مغفرة و رزق کریم». ابتدا پرسش‌ها و سپس پاسخ‌ها آمده و از فخررازی و طبرسی و دوانی و شرح عقائد عضدیه درباره داستان هاروت و ماروت یاد گردیده است. گویا آن را برای برادر خود عبدالصمد (-۱۰۲۰) که صمدیه را هم به نام او ساخته است نگاشته باشد. در «کشاف الفهارس»، تالیف آقای محمد باقر حجتی عنوان کتاب «اجوبة مسائل الشاه فضل الله فی تفسیر» ضبط شده است و درباره عنوان گفته است: «فهرست‌نویسان از این رساله با عنوان‌های پریشان و گوناگونی یاد می‌کنند و ما عنوان فوق را برای این رساله گزین کردیم».

آغاز: بسمله. اما بعد الحمد و الصلوة و ابلاغ السلام الی الاخ العز الفاضل الکامل الفقیه النبیه الجلیل الزکی الذکی الالمعی ادام الله فضله و اجزل نبله فالمنهی لدیکم افاض الله نعمه علیکم انه قد وصل الی المحب الحقیقی ما ادر ج تموه فی مکاتبتکم الشریفة من المسائل التی التمستم کشف نقابها و رفع حجابها فقابلت التماسکم بالقبول و الامتثال و حررت ما سنح بالبال الکثیر الاختلال و انا اورد کلامکم سلمکم الله بلفظه ثم اردفه بالجواب راجیاً سلوک جادة الصواب

انجام: اذا تقرر هذا ظهر انه لا مناص عن ایجاز هذا الوعد فی هذه الآیة بالموافاة کنظائرها من الآیات التی وعد فیها المؤمنون بتکفیر السیئات و دخول الجنات اذلاریب انه مشروط ببقائهم علی الایمان الی وقت الوفاة و الله اعلم بحقایق احکامه.

[کشاف الفهارس، حجتی ۲/۷و۸ که معتقد است نام رساله اجوبة مسائل الشاه فضل الله است و مؤلف نیز شیخ بهائی است نه پدرش که در فهرست مرعشی آمده است]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۱۸

آغاز و انجام: برابر

نام مؤلف به قرینه آغاز و انجام نسخه تعیین شد؛ خط: شکسته، کا: محمد امین قاری، تا: ۱۰۲۰ق؛ پس از آن مجموعه‌ای از دعاهای گوناگون برخی با ذکر سند و بعضی بدون آوردن زنجیر روایتی نوشته شده؛ کاغذ: ترمه اصفهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴گ (۲۸۰-۲۸۳)، ۲۵ سطر (۸/۶×۱۸)، اندازه: ۱۱×۱۹/۵سم [ف: ۱-۴۲]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۱۸/۱۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد امین قاری، تا: ۱۰۲۰ق؛ ۴گ (۲۸۰پ-۲۸۳ر) [ف: ۶-۲۱۵۰]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۵۰۰/۳۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: فضل الله بن مسعود، تا: ۱۰۴۷ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵گ (۱۸۴پ-۱۸۹ر)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۳۰-۱۷۴]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۰۳/۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حسین بن محمد حسینی قمصری مشهور به آفتاب، تا: ۱۰۷۷ق، جا: قمصر کاشان؛ ۲گ (۱۰۶پ-۱۰۸ر)، اندازه: ۱۹×۲۴سم [ف: ۳-۱۹۵]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۱۸/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** و الله تعالی أعلم بحقیقة الحال و تحقیق المقال و منکم الافادة نطلب و فی حسن ثنائکم نرغب.

در فهرست با عنوان اجوبة مسائل ابن شدقم از پدر شیخ بهائی ذکر کرده که باتوجه به آغاز نسخه تصحیح شد؛ خط: نسخ، کا: حسن بن خمیس، تا: چهارشنبه ۶ جمادی الاول۱۰۹۴ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴گ (۱۲۴پ-۱۲۸پ)، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۹×۲۸/۵سم [ف: ۳-۲۸۹]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۹۶۶/۸

خط: نسخ، کا: محمد بن عاشور، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا عطف و گرد مشکی، ۲۱ سطر (۸×۱۴) ، قطع: ربعی، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۶-۴۱۴]

۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۲۴۳/۷

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تازه، ۱۸سطر (۷×۱۲)، قطع: ربعی، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف: ۱۶-۴۹۸]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۶۸۷/۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: حدود قرن ۱۲؛ کاغذ: شرقی آهارمهره، ۶گ(۱۷۹پ-۱۸۴ر)،۲۱سطر، اندازه: ۶/۵×۱۷سم [ف: ۳۷-۱۹۳]

۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۷۲۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ضمیمه نسخه ش ۱۶۸۸۴ [رایانه]

۱۰. اردکان یزد؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۳۶۲/۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج قهوه‌ای فرسوده، ۴گ (۶۴پ-۶۸ر)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۳/۵سم [ف: ۲-۹۸]

۱۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۱۹۸

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ واقف: فخرالمحققین شیرازی، تاریخ وقف: مرداد ۱۳۷۵؛ کاغذ: نخودی آهارمهره، جلد: دفه دوم تیماج عنابی ضربی لبه‌دار مزین به ترنج، ۶ص، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۹سم [ف: ۲۲-۱۵]

۱۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۰۱۷/۲

خط: نستعلیق، کا: محمد صادق بن ابی القسم موسوی، تا: ربیع الاول ۱۱۲۲ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی لایی، ۴گ (۲۹پ-۳۳ر)، ۲۰ سطر (۸×۱۴) ، قطع: ربعی، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف:ر۱۶-۴۳۱]

۱۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۶۰۹/۳

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: محمد بن زین العابدین موسوی، تا: با تاریخ۱۲۰۳ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای سوخته عطف و وصالی‌ها چرم مشکی، ۴گ (۸ر-۱۱پ)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۱/۸×۱۷/۵سم [ف: ۴۳-۱۸۶]

۱۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۴۱۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا [رایانه]

۱۵. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۹۶۶/۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ چلیپا، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی مجدول، ۳گ (۱۰۹ر-۱۱۲پ)، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۲-۲۳۴]

۱۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۰۷۷/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: کلب رضا تبریزی، بی‌تا؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۹گ (۹۲پ-۱۰۰پ)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۱۱-۸۶]

۱۷. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۹۱/۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوانا، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی، ۶گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۱-۱۳]

← اجوبة مسائل شتی ⩾ اجوبة مسائل فقهیة

● **اجوبة مسائل شتی** / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-u masā'il-in šattā

ابن شدقم، علی بن حسن، ۹۵۰ - ۱۰۳۳ قمری

ebn-e šadqam, 'alī ebn-e hasan (1544 - 1624)

پاسخ‌های کوتاه مختصری است به پرسش‌هایی که ابن شدقم از گروهی از علمای شیعه و سنی نموده است و آنها پاسخ داده‌اند. این پرسش‌ها بیشتر فقهی و گاهی در موضوعات دیگری می‌باشد. نام پاسخ‌دهندگان چنین است: محمد بن خاتون عاملی، جمال الدین بن احمد گیلانی، عبد النبی بن سعد جزائری، شیخ خالد مالکی مدرس در مدینه، سید غضنفر بن جعفرمغلی حسینی حنفی، محمد بن ابی الخیر بنن احمد بن حجر، ملا عاشق بن عمر حنفی، علی بن جار الله بن ظهیرة القرشی المخزومی الحنفی، محمد بن الحسن (بن زین العاملی)، شیخ بهاء الدین عاملی، عبد الرحمن بن عیسی بن مرشد عمری حنفی، مرید بن صلاح مؤیدی زیدی، محمد بن احمد بن عز الدین بن علی بن الحسین حسینی مؤیدی زیدی، عمر بن عبد الرحیم حسینی حسنی شافعی.

آغاز: حمدا الله رب الارباب و الهادی الی سبیل الهدی و الصواب و صلاة و سلاما علی خاتم انبیائه محمد اشرف الاحباب

انجام: و من رجحان تقلید علی غیره من معاصریه و نحو ذلک و فی الکل حرج عظیم و السلام و الاکرم و العذر مأمول

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۶۶۲/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ به خط ابن شدقم تصحیح شده؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲گ (۱۵۶پ-۱۶۸پ)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [ف: ۱۷-۲۲۶]

● **اجوبة مسائل شکر بن حمدان** / فقه / عربی

ajwibat-u masā'il-i šukr-i-bn-i ḥamdān

شهید ثانی، زین الدین بن علی، ۹۱۱ - ۹۶۵ قمری

šahīd-e sānī, zayn-od-dīn ebn-e 'alī (1506 - 1558)

تاریخ تألیف:پایان شوال ۹۵۲ق

پاسخ به چهل و نه پرسش فقهی شکر بن حمدان است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۵۱۴/۲۲

آغاز: هو. بسمله. هذه مسائل من الحقیر الفقیر المملوک شکر بن حمدان الهی سیدنا الامام ... و الدین علیا منحنا الله تعالی بطول بقاء و وفقه الله تعالی لما یحبه و یرضاه ما یقول سید دام فضله اذ امر بآیة رحمة لوآیة نعمة ابوذکر بی مال یجوز له ان یقطع القراءه و یدعو بما یطابق معنی الآیة؛ **انجام:** و انتم فی امان الله و حفظه و کلائته علی هذه الکلمات الفقیر الی الله تعالی زین الدین بن علی بن احمد الشامی العاملی حامدالله تعالی بتاریخ خاتمة شهر شوال سنة اثنین و خمسین و تسعمائة (تمت الرسالة علی ید ... محمد ربیع ابن آقا باقر الحسینی بتاریخ شهر جمادی الثانی ۱۱۰۴)

کا: محمد ربیع بن آقا باقر حسینی، تا: جمادی الثانی ۱۱۰۴ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی مقوایی عطف مشکی، ۸ص (۲۷۹-۲۸۶)، سطور چلیپا (۱۲×۲۰)، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۱۲-۲۵۲۷]

● **اجوبة المسائل شمسای گیلانی = اجوبة مسائل الجیلانی = اسئلة و اجوبة** / فلسفه / عربی

ajwibat-ul masā'il-i šamsāy-e gilānī = ajwibat-u masā'il-il jīlānī = as'ila wa ajwiba

صدرالدین شیرازی، محمد بن ابراهیم، ۹۷۹ – ۱۰۵۰ قمری

sadr-od-dīn-e šīrāzī, mohammad ebn-e ebrāhīm (1572 - 1641)

پاسخ به ۵ سؤال فلسفی ملا شمسای گیلانی است که ابتدا قطعه‌ای از سؤال را با عنوان «قوله» می‌آورد و سپس با «اقول» جواب می‌دهد: ۱. ایرادی درباره حرکت در مقوله کم بنا بر این قاعده که «در حرکت در هر مقوله شرط است بقاء متحرک به‌عینه»؛ ۲. شبهه‌ای درباره نفس نباتی و تجرد نفس؛ ۳. در وجود ذهنی و ذکر این شبهه که «وجود ذهنی کم و کیف و أین و وضع قائم به ماده نیست» با این‌که به‌گفته حکما این مقولات مخصوص به مادیات اند؛ ۴. امکان حشر و معاد برای حیوانات به‌واسطه این‌که ادراکات جزئی برای آنها مسلم الثبوت است؛ ۵. ظاهر حدیث شریف نبوی (ص) «کنت نبیا و آدم بین الماء و الطین» آن است که نفس انسان حادث به حدوث بدن نیست.

آغاز: ورد الی کتاب من اعز الاخوان ... قال السؤال الاول قد تقرر فی مکانه انه یعتبر فی الحرکه فی کل مقوله ... و قد قیل النهایه هی الرجوع الی البدایه هذا ما تیسر لنا الان فی کشف هذه المسائل علی سبیل الاستعجال مع تضییق المجال و تصادم الاهوا لو تزاحم الاشغال و تمام القول فیها بحتاج الی صحبة طویله.

انجام: و تصادم الاحوال وتزاحم الاشغال و تمام القول فیها یحتاج الی طویلة ... لعل الله یرفع بیننا و یجمع بیننا انه ولی الاجابة و الیه الانابة

چاپ: در کنار مبدء و معاد شیرازی (ص ۵۹–۲۴۰)

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۲۲۲/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کا: عبدالرزاق بن علی گیلانی، تا: پنج‌شنبه ۱۹ جمادی الاول ۱۰۳۴ق، جا: مدرسه طبیه معصومیه؛ جلد: میشن تریاکی،۲ص(۱۴–۱۶)،۲۳ سطر،اندازه:۱۲/۶×۱۹/۸سم [ف:۹–۲۷۷]

۲. اصفهان؛ تویسرکانی؛ شماره نسخه:۱/۱۰

خط: نستعلیق شکسته خوش، کا: جعفر بن محمد باقر حسینی، تا: ۱۱۱۹ق؛ در انتها رساله‌ای در بیان و شرح این شعر آمده است: «تقدیر به یک ناقه نشانده است دو محمل ×× لیلای وجود تو و سلمای عدم را»؛ اندازه: ۱۷×۲۴سم [مجله ادبیات اصفهان: –۱۳۲]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۰۴

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۹۲ق؛ از روی نسخه اصلی؛ واقف: فهرستی؛ ۲۴گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۴–۱۰]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۱۹/۱۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: نازک اصفهانی، جلد: تیماج قرمز سیر، ۳ص (۳۰۴–۳۰۷)، قطع: خشتی، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۹–۲۵۷]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۹۰۹/۱۱

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۳–۱۱۴]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۸۳۶/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد تقی بن شرفعلی، تا: ۱۳۰۴ق؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی، ۸گ (۵۰ر–۵۷پ)، ۱۵ سطر، اندازه: ۹×۱۵سم [ف: ۳۵–۱۴۴]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۳۰/۱۱

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۶ص (۹۵–۱۰۰) [ف: ۳–۱۷۹]

۷. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۴۸۷/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴گ (۳۲۱–۳۲۵)، ۱۹ سطر (۹×۱۶/۵)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۲–۹۸]

۸. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۸۳۱۵/۲

بی‌کا، بی‌تا؛ ۵گ (۶۵پ–۶۹پ) [ف: ۳–۲۸۰]

● اجوبة مسائل الشیخ احمد العاملی / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-u masā'il-iš šayx aḥmad al-'āmilī

شهید ثانی، زین الدین بن علی، ۹۱۱ – ۹۶۵ قمری

šahīd-e sānī, zayn-od-dīn ebn-e 'alī (1506 - 1558)

حاوی پاسخ ۸۱ مسأله فتوایی است که شیخ احمد عاملی از ایشان پرسیده است. چند نمونه از این سؤالات: مسألة: لو وقع قطرة من بول مأکول اللحم او بعض فضلاته فی المایع کالحلیب ماحکمه ان استهلک فیه حل الجمیع علی الظاهر؛ مسألة: اذا وطی البالغ بهیمة غیره و مالم یعلم المالک به هل یلزمه القیمة ام لا الأظهر عدم لزوم القیمة للفاعل الا مع ثبوت الفعل بالبینة او اقراره مع تصدیق المالک ایاه والا فلا. در بیشتر جاها در پاسخ تنها واژه «نعم» آمده است.

آغاز: الحمد لله الذی عم عباده بالنوال و منحهم من مواهب کرمه بغیر سؤال و تفصل علیهم من جوده بسوابغ الافضال ... امابعد، فان التکالیف الشرعیة یحتاج.

انجام: و قد اثبته لذلک جماعة واعقله آخرون وقد حققنا ذلک فی محله.

[الذریعة ۱۹۹/۵؛ ریحانة الادب ۲۸۰/۳؛ رسائل شهید ۶۱۳/۱]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۷۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حسن بن حسین غاربات نجفی، تا: ۹۸۰ق؛ تصحیح و مقابله شده؛ واقف: خواجه شیر احمد تونی؛ کاغذ: نخودی آهار

مهره، جلد: میشن ماشی، ۱۹ص، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۲۱/۱-۳۴]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۵۴/۹عکسی

آغاز و انجام: برابر

نسخه اصل: کتابخانه فخرالدین نصیری امینی در تهران؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ ۷ص (۷۹-۸۵)، ۱۷ سطر [عکسی ف: ۴-۴۸۰]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۸۵۸/۱۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عبد الله بن محمد هادی بن سلطان محمد، تا: ۱۵ جمادی الثانی۱۱۱۵ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن سیاه لایی مغزی قهوه‌ای، ۶گ (۱۵۱ر-۱۵۷ر)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۵-۳۸۸]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۱۳۱/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج ضربی مجدول قهوه‌ای، ۴گ (۸۰ر-۸۳پ)، ۲۵ سطر (۹×۱۳/۵)، اندازه: ۱۴×۲۰ سم [ف: ۳۳-۲۶۰]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۵۶۷۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عبدالمجید بن محمد مهدی، تا: ۱۲۴۳ق؛ ضمیمه نسخه ش ۲۰۹۸۶؛ اهدایی رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: شکری آهارمهره، جلد: تیماج زرشکی ضربی با ترنج و سرترنج، ۶گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [اهدائی - ف:۳-۲۹] و [ف:۲۰-۲۳]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۸۷۰/۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۴ق؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای ۶گ (۲۹پ-۳۵ر)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۲۷-۲۸۹]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۶۳۲/۱

آغاز و انجام: برابر

نام کتاب به استناد فهرست کتابخانه (۸۱۰/۳۴) تصحیح گردید؛ خط: نستعلیق، کا: محمد حسین بن میرزا محمد موسوی حسینی، تا: ربیع الاول ۱۳۱۵ق؛ جلد: گالینگور سبز، ۷گ (۱پ-۸پ)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۱۷-۲۰۱]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۱۶۹/۱۴

خط: نسخ، کا: عیسی بن درویش، تا: در عصر شهید دوم؛ جلد: تیماج قهوه‌ای بدون مقوا، ۷گ (۱۷۹ر-۱۸۵ر)، اندازه: ۱۶×۲۰/۵سم [ف: ۲۶-۱۲۵]

۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۵۹/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: غلامرضا بن محمد حسین اصفهانی، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای،۵گ(۲۰پ-۲۴پ)،اندازه:۱۵×۲۱سم [ف: ۴-۶۰]

۱۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۲۰۶/۹

خط: نسخ، کا: میر محمد مؤمن حسینی، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷گ (۲۰۰پ-۲۰۶پ)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۴سم [ف: ۱۹-۱۶]

۱۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۴۲۲/۶-۵۷/۹۲

آغاز: برابر

نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۴گ (۶۷-۷۰)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۴-۲۳۳۹]

۱۲. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه:۲۲۸/۵ - ج

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛۱۳گ (۵۴پ-۶۶ر) [ف: ۲۳۱]

۱۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۷۸۳/۱۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: مهدی بن حسن قفطانی، تا: اواخر قرن ۱۳؛ مصحح، محشی، حاشیه‌ای به خط لطفعلی موسوی در پایان نسخه آمده؛ کاغذ: فرنگی، ۶گ (۲۵۴-۲۵۹)، ۲۱ سطر، اندازه: ۹×۱۴سم [ف: ۳۴-۸۱۰]

۱۴. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۲۰۶۶/۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ نزدیک به نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سفید، جلد: مقوا با تیماج سرخ رنگ، ۱۰گ، ۱۵ سطر (۷×۱۲)؛ اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [ف: ۲-۱۸۰]

۱۵. اصفهان؛ علامه فانی (ضیاء الدین)؛ شماره نسخه:۶۵/۳

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: سید محمد بن سید حسین موسوی، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴گ (۱۲۲ر-۱۲۵پ)، ۲۴ سطر [سه کتابخانه اصفهان - ف: ۱۴۷]

● اجوبة مسائل الشیخ احمد بن صالح بن طوق القطیفی / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-u masā'il-iš šayx aḥmad ibn-i ṣāliḥ ibn-i ṭuwq al-qaṭīfī

احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری

ahsā'ī, ahmad ebn-e zeyn-od-dīn (1753 - 1826)

رساله در پاسخ به ۷۰ سؤال اعتقادی شیخ احمد بن شیخ صالح قطیفی است. مؤلف نخست متن سؤال را نقل کرده و سپس به ذکر جواب پرداخته است.

آغاز: الحمدلله رب العالمین وصلی الله علی محمد وآله الطاهرین الطیبین اما بعد ... اقول اعلم ان المشیه اول خلق خلقه الله تعالی بنفسه و هی الکاف المتعدی علی نفسها تدور علی نفسها

انجام: و هذه الاشجار تحمل بنسآء معلقات بشعور هن فی تلک الاشجار فاذ امربهن المؤمن کل واحدة تدعوه الی نفسها فاذا اخذ واحدة بنت محلها اخری سبحان من لاتفنی خزائنه و لاینقص فضله و لایقل عطائه لا اله الا هو و الیه المصیر

چاپ: دارالسلطنه تبریز: دارالطباعه مشهدی حاجی آقا، سنگی،

۱۲۷۶ق.، رحلی (جوامع الکلم: ج۲؛ صص۲۳۷-۲۳۹)
[فهرست مشایخ ۲۱/۲ و ۳۳۸-۳۴۵؛ الذریعه ۲۳۰/۵؛ مکتبة امیرالمومنین ۳۱۸/۱]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۸۸/۱۳-طباطبائی
آغاز: برابر؛ **انجام:** فلا یصدق الا صادقا و لا یخلی الا کاذبا فاذا وفق (کلمه آخر راده صفحه بعد است که بیاض است)
تا قسمتی از پاسخ سؤال ۱۳ را دارد؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳، افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماجی قرمز، ۱۳گ (۱۹۱پ-۲۰۴پ)، قطع: وزیری، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۲-۲۹۱]

۲. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۷۵۷/۱۳
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، ۱۰گ (۱۸۰پ-۱۹۰)، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [نسخه پژوهی: ۳-۱۷۷]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۱۴۳
آغاز: بسمله، حمد له ... مسئله اذا کان الموت الطبیعی؛ **انجام:** و تحققها فی المفارق ... و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: پارچه با عکس و گوشه چرم [رایانه]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۱۴۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** انک انت الغفور الرحیم ... و انت حسیبا.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: نباتی، جلد: پارچه با عکس و گوشه چرم [رایانه]

۵. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۷۳/۸
خط: نسخ، کا: میرزا محمد بن فرخ داد بیگ رشتی، تا: ۹ رمضان ۱۲۲۹ق؛ ۴۴گ (۶۲ر-۱۰۵پ)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۵/۵سم [ف: ۱-۱۲۳]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۱۴۹
آغاز: بسمله، حمدله ... انه قد وردت علی مسائل؛ **انجام:** انی کما علمت من تشویش البال ... ظاهرا و باطنا.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۳۶ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: پارچه با عکس و گوشه چرم [رایانه]

۷. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۸۰۳/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: زین العابدین مشهور به خداداد بن غلامعلی، تا: ۱۲۴۷ق؛ واقف: سید فضل الله بنافتی مازندرانی؛ جلد: مقوا عطف تیماج قهوه‌ای، ۳۰گ، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۱-۵۲]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۸۷۱/۳
آغاز: الحمد لله رب العالمین ... ان جناب سیدنا الاجل ذا الفهم اللامع ... ارسل الی بهذه المسائل یرید الجواب عما یرد من الاشکال؛ **انجام:** قالوا ربنا غلبت علینا شقوتنا و کنا قوما ضالین، الایات و هو ظاهر.
خط: نسخ، کا: محمد رحیم خوئی، تا: ۱۲۶۴ق؛ جلد: تیماج قرمز بدون مقوا، ۱۲گ (۱۰پ-۲۲ر)، اندازه: ۱۳×۲۶سم [ف: ۲۳-۵۵]

● **اجوبة مسائل الشیخ اسماعیل الکاظمی** / کلام و اعتقادات / عربی
ajwibat-u masā'il-iš šayx ismā'īl al-kāẓimī
رشتی، کاظم بن قاسم، ۱۲۱۲ - ۱۲۵۹ قمری
raštī, kāzem ebn-e qāsem (1798 - 1843)
در دیباچه از پرسنده نامی نیامده و از او به «بعض اخوان الصفا...» یاد شده است ولی در «فهرست تصانیف السید کاظم رشتی» اثر محمد حسین محیط کرمانی (ردیف ۶) و نیز در «فهرست کتب مشایخ» (ص۳۰۹) از وی به شیخ اسماعیل بن شیخ اسدالله الکاظمی نام برده شده است. چهار پرسش و پاسخ است که نمایه آنها در همان فهرست‌ها آمده است: ۱. معنی عصمت؛ ۲. تفسیر «انی جاهل فی الارض خلیفة»؛ ۳. وجوب معرفت ائمه دوازده گانه؛ ۴. حدیث طینت. با روش «قال سلمه الله» و «اقول».
آغاز: حمدله. صلاة. اما بعد، فیقول العبد الجانی ... الرشتی ان بعض اخوان الصفا و قدوة اصحاب الوفا ... قد اتی بمسایل عویصة و اراد الجواب علی الاستعجال، و انا مع اعتشاش البال.
انجام: و قد شرحت مباحث الطیبة علی اکمل ما ینبغی علی حسب و سعی مما یسع الاظهار فی عدة من الرسایل و اجوبة المسایل خصوصاً اجوبة مسایل محمد رحیم خان. و الله الموفق للصواب و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین.
[فهرست کتب مشایخ ۳۰۹ش ۱۹۰]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۱۰۰/۶-عکسی
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: ۱۲۴۵ق؛ ۱۰ص (۶۰-۶۹) [عکسی ف: ۱-۱۱۲]

● **اجوبة مسائل شیخ جابر** / پاسخ پرسش‌ها / عربی
ajwibat-u masā'il-i šiyx jābir
شیخ بهائی، محمد بن حسین، ۹۵۳ - ۱۰۳۰ قمری
šeyx-e bahā'ī, mohammad ebn-e hoseyn (1547 - 1621)
پاسخ به مسائل شیخ جابر است و حواشی شیخ بهایی بر بحث مجمل شرح عضدی و دیگر مسائل فقهی و رجالی.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۶۲۱/۶
خط: نسخ، کا: محمد بن عبدالحسین آل حسینی نجفی، تا: ۱۰۵۰ق؛کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج زرد درون قهوه‌ای، ۱۲ص (۵۷-۶۸)، ۱۹سطر (۶×۱۲/۵)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۹-۱۴۹۷]

● **اجوبة مسائل الشیخ حسین الجزائری (الاولی)** / فقه / عربی
ajwibat-u masā'il-iš šayx ḥusiyn al-jazā'irī (al-ulā)

محقق کرکی، علی بن حسین، ۸۹۰ - ۹۴۰ قمری
mohaqqeq-e karakī, ‘alī ebn-e hoseyn (1486 - 1534)

پاسخ‌های کوتاه فتوایی است به مسائل فقهی که شیخ حسین بن عبدالله جزایری از محقق کرکی پرسیده است. سؤالاتی در باب صوم، حج، اجاره، بیع، نذر، صلاة و نکاح و ... در این رساله آمده است. در مقدمه رساله به نام علی بن عبدالعالی تصریح شده ولی در مجموعه «حیاة المحقق الکرکی و آثاره» اشاره‌ای به رساله حاضر و رساله ردیف بعد، نشده است. گویا این رساله پس از وفات محقق کرکی تنظیم شده باشد.

آغاز: بسمله. رب یسر یا کریم، بعد حمدالله علی ترادف الآلاء و الصلوة علی محمد و آله السادة النجباء ابتهل الی رب الارباب ... بدوام ایام مولانا الشیخ العالم العامل الورع ... علی بن عبدالعالی قرن الله بحسن القبول اعماله ... و بعد فما قول مولانا فیما نسی الصوم لعلا فی رمضان و ذکر فی اثناء النهار قبل الزوال هل یجب النیة علی الفور أو لا یجب علی الفور؟ الجواب: نعم یجب عل الفور.

انجام: یجوز الوضوء منه اذا کان فی الصحری. تمت هذه المسائل

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۹۶۳/۳
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ ۱۹ سطر (۶×۱۳)، قطع: ربعی، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۶-۴۱۲]
قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۶۵/۷
آغاز و انجام: برابر
نسخه اصل: همان نسخه بالا؛ ۸گ (۶۷-۷۴) [عکسی ف: ۳-۳۵۶]

● **اجوبة مسائل الشیخ حسین الجزائری (الثانیة)** / فقه / عربی
ajwibat-u masā’il-iš šayx ḥusayn al-jazā’irī (aṯ-ṯānīya)
محقق کرکی، علی بن حسین، ۸۹۰ - ۹۴۰ قمری
mohaqqeq-e karakī, ‘alī ebn-e hoseyn (1486 - 1534)

پاسخ به چند مسأله فقهی دیگر از شیخ حسین بن عبدالله جزائری است همراه با پاسخ‌های محقق کرکی.

آغاز: بسمله. و به ثقتی هذه مسائل اخری فنقول عنه رحمه الله تعالی و السائل ... ایضاً هو السائل الأول و هو الشیخ الأحد الشیخ حسین بن عبدالله الجزائری قدس الله روحه بحق الحق و أهله انه حمید مجید. لوکان علی اعضاء الوضوء عرق کثیر فغسل الاعضاء ... الجواب: لایصح الوضو و لا الغسل علی هذه الحالة.

انجام: الجواب یجوز له ذلک و لولم یحصل ... للحج من البلد عن المیقات ان لم یتیسر. منه و الله اعلم.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۹۶۳/۵
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ ۱۹ سطر (۶×۱۳)، قطع: ربعی، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۶-۴۱۲]
قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۶۵/۸
آغاز و انجام: برابر
نسخه اصل: همان نسخه بالا؛ ۶گ (۷۴-۷۹) [عکسی ف: ۳-۳۵۷]

● **اجوبة مسائل الشیخ حسین الجزائری (الثالثة)** / فقه / عربی
ajwibat-u masā’il-iš šayx ḥusayn al-jazā’irī (aṯ-ṯāliṯa)
محقق کرکی، علی بن حسین، ۸۹۰ - ۹۴۰ قمری
mohaqqeq-e karakī, ‘alī ebn-e hoseyn (1486 - 1534)

مسائل فقهی از ابواب گوناگون همچون خمس، اجاره، طهارت، بیع و ... که شیخ حسین بن عبدالله جزایری پرسیده و محقق کرکی بدانها پاسخ گفته است.

آغاز: بسمله. هذه مسائل اخری سائلها السائل عن الأول و المجیب ایضاً المجیب عن الاول، ما قول ائمة الدین و فقهاء المسلمین فیما اذا عجز المغتسل عن تتمیم الغسل ... الجواب بل الظاهر انه یبنی علی ... المغتسل الأول لکن یستأنف النیة لما بقی و الله اعلم.

انجام: الولی صلوته و صومه و نحو ذلک. تمت هذه المسائل الشریفة و الحمدلله.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۹۶۳/۴
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ ۱۹ سطر (۶×۱۳)، قطع: ربعی، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۶-۴۱۲]
قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۶۵/۹
آغاز و انجام: برابر
نسخه اصل: همان نسخه بالا؛ ۱۲گ (۷۹-۹۰)[عکسی ف:۳-۳۵۷]

● **اجوبة مسائل الشیخ حسین المدنی** / پاسخ پرسش‌ها / عربی
ajwibat-u masā’il-iš šayx ḥusiyn al-madanī
شهید ثانی، زین الدین بن علی، ۹۱۱ - ۹۶۵ قمری
šahīd-e sānī, zayn-od-dīn ebn-e ‘alī (1506 - 1558)

پاسخ مسائل فقهی است که « شیخ حسین بن ربیعة المدنی » از شهید ثانی پرسیده و شهید با پاسخ‌های کوتاه با اشاره به ادله، پاسخ داده است. برخی از این مسائل به نام شیخ أحمد مازحی در «رسائل الشهید الثانی» چاپ شده است.

آغاز کتاب: مسألة، قال: العلامة فی نهایته، و لو أوصی له بعبد و مات الموصی قبل الغروب و لم تقبل الموصی له إلا بعد الغروب.

چاپ: با تحقیق أبو أیمن، در ضمن مجموعه‌ای از رسائل الشهید الثانی، ۱۳۷۹ش. [این چاپ با نسخه‌های موجود از جهت تعداد سؤالات متفاوت است.]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۰۳۵/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** لو ارضعت ولد ولدها اوالاخت اختها بلبن زوجیها الفحل هل یحرمان علیه ام لا؟ الخالة لا تحرم و اما العمة فتحریمها قوی، تمت.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی؛ کاغذ: شرقی، ۲گ (۲۴۲پ-۲۴۳پ)، ۳۲ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۶سم [ف: ۳۳-۷۴]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۱۹۲/۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** الجواب. من آخر العمارة فی البد الصغیر و المتوسط من اخر محلته ... و المزارع و ان شرطا فی جوار القصراب
خط: نسخ، کا: محمد بن مطهر، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: میشن مقوایی، ۲گ (۱۲۰پ-۱۲۲پ)، ۱۵ سطر (۴/۵×۹/۵)، اندازه: ۹/۵×۱۵سم [ف: ۱۶-۲۱]
۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۲۰۶/۸
آغاز: برابر؛ **انجام:** قد استحقق الشغل منه بالصلاة الثانیة فاستغرق زمانه أجمع فامتنعت الثالثة کما امتنعت الثانیة.
خط: نسخ، کا: میر محمد مؤمن حسینی، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲گ (۱۹۸ر-۱۹۹پ)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۴سم [ف: ۱۹-۱۵]

● **اجوبة مسائل الشیخ راشد** / پاسخ پرسش‌ها / عربی
ajwibat-u masā'il-iš šayx rāšid
بحرانی، علی بن عبدالله، - ۱۳۱۹ قمری
bahrānī، 'alī-ye-bn-e 'abd-ol-lāh (- 1902)
تاریخ تألیف: ۲۴ رجب ۱۳۱۱ق
پاسخ چند پرسش است درباره مسائل ادبی مربوط به شرحی بر رساله‌ای ناشناخته که شیخ راشد بن عزیز بحرانی پرسیده است.
آغاز: الحمدلله المحمود بالاستحقاق و الصلاة و السلام علی افضل الخلق علی الاطلاق و اکملهم فی الخلق و الاخلاق.
انجام: هذا مختصر الجواب عما سالت و الله الموفق للصواب.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۴۶/۲۰ و عکسی ۷۱۲/۲۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴ (نزدیک عصر مؤلف)؛ جلد: مخمل نیلی، ۳گ (۱۲۶پ-۱۲۹پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف: ۱-۲۰۸] و [عکسی ف: ۲-۳۶۲]

● **اجوبة مسائل الشیخ رمضان بن ابراهیم** / کلام و اعتقادات / عربی
ajwibat-u masā'il-iš šayx ramaḍān ibn-i ibrāhīm
احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری
ahsā'ī, ahmad ebn-e zeyn-od-dīn (1753 - 1826)
تاریخ تألیف: ۲۷ جمادی الاول ۱۲۳۵ق
پاسخ به پرسش‌هایی است که شیخ رمضان بن ابراهیم درباره بعضی از عبارات مشکل کتاب «الفوائد الحکمیة» پرسیده و مؤلف به تفصیل جواب داده است.
آغاز: الحمدلله رب العالمین ... اما بعد فیقول العبد المسکین احمد بن ... الشیخ رمضان بن ابراهیم مسایل قد استشکلت من بعض عباراتی فی الفواید
انجام: او ما یجاب به کثیرة لا یمکن جمعها فی کتاب ... العصافیر بقطع الشجرة لا بالتنفیر و الله سبحانه ولی التدبیر و الیه المصیر
چاپ: دارالسلطنه تبریز، سنگی، ۱۲۷۳ق.، رحلی (ج۱، قسم۱، صص۱۴۶-۱۵۳)

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۲۰۶/۱۶
آغاز: برابر
نسخه اصل: کتابخانه مشایخ، کرمان الف ۷؛ کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ ۱۶ص (۲۶۴-۲۸۰) [عکسی ف: ۶-۲۶۲]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۷۷/۷-طباطبائی
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد سعید بن عبدالحفیظ بن محمد رضا بن محمد علی بن محمد حسین بن محمد حسن تفرشی، تا: قرن ۱۳؛ ۶گ (۴۰-۴۶) [ف: ۲۳-۶۷۹]
۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۵۷۷/۱۵
کا: سید علی اصغر پسر محمد قاسم طباطبائی زواره‌ای، تا: رجب ۱۲۷۸ق؛ نخست در هامش سپس در متن؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی ضربی مقوایی، ۳گ (۳۲۶ر-۳۲۸پ)، ۳۵ سطر (۱۴×۲۸)، قطع: رحلی، اندازه: ۲۲×۳۹سم [ف: ۱۷-۴۱۱]
۴. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۴۸۳/۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ خوانا، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا قهوه‌ای عطف پارچه مشکی، ۶گ (۱۹ر-۲۴پ)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۴۱۰]

● **اجوبة مسائل الشیخ سلیمان** / پاسخ پرسش‌ها / عربی
ajwibat-u masā'il-iš-šiyx suliymān
تبریزی، محمد باقر بن محمد سلیم، ق۱۳ قمری
tabrīzī, mohammad bāqer ebn-e mohammad salīm (- 19c)
تاریخ تألیف: ۱۵ رمضان ۱۲۷۲ق؛ محل تألیف: کربلا
رساله در پاسخ به پرسش‌هایی بیشتر اعتقادی است که شیخ سلیمان بن شیخ محمد از مؤلف پرسیده ولی چون احسائی فرصت پاسخ آنها را نداشته، به‌دستور وی محمد باقرتبریزی با روش خاص شیخی‌ها از آنان پاسخ گفته است.
آغاز: الحمد لله رب العالمین ... قد وردت من ناحیة البصرة صانها الله مسائل سألها الشیخ اللوذعی الألمعی ابو الشرف و المجد

انجام: قد وقع الفراغ من تسویدها بیمنی مؤلفها الدائرة

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۴۶۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مصحح؛ ۲۴گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۲۴-۲۲۷]

← اجوبة مسائل الشیخ صالح الجزائری ⩾ اجوبة المسائل الجزائرية

● **اجوبة مسائل الشيخ ضيف الله القطيفى** / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-u masā'il-iš šayx ḍiyf-ul-lāh al-qaṭīfī

رشتی، کاظم بن قاسم، ۱۲۱۲ – ۱۲۵۹ قمری

raštī, kāzem ebn-e qāsem (1798 - 1843)

تاریخ تألیف: چهارشنبه ۲۹ رجب ۱۲۵۲ق

در پاسخ به ۹ سؤال است که شیخ ضیف الله بن احمد بن طوق قطیفی از سید رشتی پرسیده و وی به روش خود بدانها پاسخ گفته است. فهرست این ۹ پرسش و پاسخ در «فهرست کتب مشایخ» (ص۳۳۸) آمده است. این گفتار در «فهرست تصاینف سید کاظم رشتی» اثر محیط کرمانی با عنوان «الرسالة السابعة عشر فی اجوبة مسایل الشیخ ضیف الله القطیفی» شناسانده شده است. از بین این پرسش‌ها، پرسش اول درباره معنی «یا من دل علی ذاته به ذاته» در دعای صباح، پرسش پنجم در بقای تقلید میت، و پرسش نهم در حکم پیشاب اسب و قاطر است.

آغاز: حمدله. صلاة. اما بعد، فیقول العبد الجانی ... الرشتی، ان هذه کلمات کتبتها جواباً لمسایل اتت من الجناب المقدس ... الشیخ ضیف الله بن المرحوم المبرور العال الفاضل الشیخ احمد بن طوق ایده الله ... قال سلمه الله الاول من المسایل، ما یقول سیدنا فی معنی ماورد فی دعاء الصباح.

انجام: و الرشد فی خلافهم مع دلالة الادلة القاطعة علی الطهارة.هذه آخر مسائله اجزالله علیه جزیل نواله. کتبتها فی بعض الاسفار مع کمال اختلال. و الحمدلله اولاً و آخرا ... و قد فرغ من تسویدها مؤلفها فی یوم الاربعا ۲۹ شهر رجب ۱۲۵۲. حامداً مصلیاً مستغفراً.

[فهرست احسایی ۱۴۱/۲]

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۴۸۸/۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** و هذا مجمل الکلام فی هذا المقام و التفصیل یطلب فی سائر رسائلنا و اجوبتنا للمسائل.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۳گ (۱۷۷ر-۱۸۰ر)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [محدث ارموی مخ: ۱-۵۳]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۶۷۹/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج حنایی ضربی مقوایی، ۲۰ سطر(۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۵۴۱]

۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۱۱۶/۱۴-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: ۱۲۵۰ق؛ ۱۰ص (۳۱۹-۳۲۸) [عکسی ف: ۱-۱۱۷]

۴. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۱۰۰/۱۷-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، کا: محمد علی اصفهانی، تا: ۱۲۷۳ق؛ با یادداشت «تصحیح شد به عون الله» در پایان؛ ۵ص (۱۶۷-۱۷۱) [عکسی ف: ۱-۱۱۸]

۵. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۶۴/۱۵

خط: نستعلیق، کا: عبدالرحیم بن ابوالحسن حسینی علوی همدانی، بی‌تا؛ جلد: چرم زرد، ۳گ (۱۲۳پ-۱۲۵ر)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [مؤید: ۱-۱۶۰]

● **اجوبة مسائل الشيخ عبدالله الاصفهانى** / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-u masā'il-iš šayx 'abd-ul-lāh al-iṣfahānī

کرمانی، محمد کریم بن ابراهیم، ۱۲۲۵–۱۲۸۸ قمری

kermānī, mohammad karīm ebn-e ebrāhīm (1810 - 1871)

تاریخ تألیف: سه‌شنبه ۹ شعبان ۱۲۶۴ق

رساله در پاسخ به پرسش‌های ملا عبدالله اصفهانی است درباره مسائل اعتقادی و فلسفی و مانند اینها که کرمانی متن آنها را آورده پس از آن پاسخ می‌گوید.

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... قد أرسل الی جناب المسدد الموفق ... بمسائل عجیبة و مطالب معضلة قد أشکلت علیه.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۳۹۲/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و جسمانیون ففی کل رتبة عظمهم علی حسبهم فتراجع

خط: نسخ زیبا، کا: جعفر حسینی، تا: شوال ۱۲۶۷ق؛ جلد: دو رو تیماج رو قهوه‌ای پشت مشکی، ۱۰۵گ (۱پ-۱۰۶پ)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۶-۳۷۴]

← اجوبة مسائل الشیخ عبدالله بن مبارک ⩾ القطیفیة

● **اجوبة مسائل الشيخ عبدالله القطيفى** / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-u masā'il-š šayx 'abd-ul-lāh al-qaṭīfī

احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶–۱۲۴۱ ؟ قمری

ahsāīī, ahmad-e-bn-e zeyn-od-dīn (1753 - 1826)

همدان؛ مدرسه غرب همدان؛ شماره نسخه:۱۰۱۸۶/۱۱

خط:نسخ،بی کا،بی تا؛اندازه:۱۳×۲۱سم [رشت و همدان - ف: ۱۵۹۳]

● **اجوبة مسائل الشيخ عبد على القطيفى** / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-u masā'il-iš šayx 'abd-i 'alī al-qaṭīfī

احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری

ahsā'ī, ahmad ebn-e zeyn-od-dīn (1753 - 1826)

چاپ: دارالسلطنه تبریز، سنگی، ۱۲۷۶، رحلی، (جوامع الکلم: ج۲، صص۵۶-۶۱).

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۳۴/۹

بی کا، تا: شوال ۱۲۰۸ق؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج حنایی ضربی و مقوایی، ۴ص (۶۶-۶۹)، ۲۱ سطر [سنا - ف: ۲-۱۲۸]

● **اجوبة مسائل الشيخ عبد على بن الشيخ على التونى** / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-u masā'il-iš šayx 'abd-i 'alī ibn-iš šayx 'alī at-tūnī

احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری

ahsā'ī, ahmad ebn-e zeyn-od-dīn (1753 - 1826)

جواب سؤالات شیخ عبد علی بن شیخ علی تونی در بیان عالم سرمد و غیره.

تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۳۷/۳۴

خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی مقوایی، ۵۲گ (۲۹۴پ-۳۴۵ر)، ۲۱سطر (۹×۱۴/۵) ، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۳۴۶]

● **اجوبة مسائل الشيخ عبدعلى بن خلف من آل عصفور البحرانى الدرازى** / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-u masā'il-iš šayx 'abd-i 'alī ibn-i xalaf min āl-i 'uṣfūr al-baḥrānī ad-dirāzī

کرمانی، محمد کریم بن ابراهیم، ۱۲۲۵-۱۲۸۸ قمری

kermānī, mohammad karīm ebn-e ebrāhīm (1810 - 1871)

تاریخ تألیف: ۱۲۷۶ق.

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۵۶۷/۴

آغاز: الحمدلله الذی اکرمنا بالایمان و فضلنا بالاسلام و الاذعان؛

انجام: لانی سمعت انه یوجد کتاب «السوانح» ببلادکم و هو کتاب نافع انشاء الله

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ جلد: چرم مشکی، ۱۹گ (۶۱پ-۸۰پ)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [مؤید: ۲-۷۳]

● **اجوبة مسائل الشيخ على ابن فرح** / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-u masā'il-iš šayx 'alī ibn-i faraḥ

سماهیجی، عبدالله بن صالح، ۱۰۷۶؟ - ۱۱۳۵ قمری

samāhījī, 'abd-ol-lāh-e-bn-e sāleh (1666 - 1723)

تاریخ تألیف: دوشنبه ۵ ذیقعده ۱۱۳۲ق؛ محل تالیف: کازرون منزل خواجه تقی

پاسخ به نه پرسش اعتقادی، فقهی و حدیثی است که شیخ علی بن احمد بن فرح بحرانی پرسیده و سماهیجی با استدلال پاسخ آنها را در هشت ساعت نوشته است.

آغاز: الحمدلله الذی أوضح الحق لمن طلبه من أهله و رفع درجة المنقاد للعلم بعد ارتفاع جهله

انجام: و کثر فی الخلوات و الجلوات طاعاته بمحمد و آله المیامین

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۹۰۲/۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: عباس بن حسن بن عباس بن محمد علی بلاغی نجفی، تا: ۱۱۵۷ق، جا: بهبهان؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای بدون مقوا، ۲۲گ (۱۲۱پ-۱۴۳پ)، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۱۳-۸۲]

● **اجوبة مسائل شيخ على بحرانى** / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-u masā'il-i šiyx 'alī baḥrānī

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۱۰۰/۷

خط: نسخ، کا: محمد بن عبدالکریم و علی بن عباس بحرانی، تا: ۱۲۷۶ق؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی، قطع: وزیری [میراث شهاب:س۸ش۲-۲۱]

● **اجوبة مسائل الشيخ على عريضى** / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-u masā'il-iš šayx 'alī 'arīḍī

احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری

ahsā'ī, ahmad ebn-e zeyn-od-dīn (1753 - 1826)

پاسخ به پرسش‌های متفرقه فقهی (تقلید میت، احکام طهارت، نماز، زکات و خمس) که شیخ علی عریضی پرسیده و احسائی با عناوین «قال، اقول» پاسخ داده است.

چاپ: دارالسلطنه تبریز، دارالطباعه مشهدی حاجی آقا، سنگی، ۱۲۷۶ق.، رحلی (جوامع الکلم: ج۲، صص۲۱۰-۲۲۰)

[فهرست کتب احسائی، ص ۶۰-۶۵]

قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۴۸۳/۱
آغاز: قال سلمه الله و لو مات المجتهد فهل يستمر المقلد على ما قلده به؛ **انجام:** و الله سبحانه يقول إن الذين يأكلون اموال اليتامى ظلما انما يأكلون ... قال و لو قبضه بعض
خط: نسخ خوانا، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز (یک صفحه)، میانه و انجام؛ جلد: مقوا، قهوه‌ای، عطف پارچه مشکی، ۶گ (۱ر-۶ر)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۴۰۸]

← اجوبة مسائل شیخ علی الفارسی ⩤ الفارسية

● اجوبة مسائل الشيخ محمد البحراني / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-u masā'il-iš šayx muḥammad al-baḥrānī

کرمانی، محمد کریم بن ابراهیم، ۱۲۲۵-۱۲۸۸ قمری

kermānī, mohammad karīm ebn-e ebrāhīm (1810 - 1871)

تاریخ تألیف: ۱۵ یا ۲۵ جمادی الاول ۱۲۶۱ق

پاسخ به چند پرسش کلامی است که شیخ محمد بن صالح بحرانی پرسیده، که متن پرسش‌ها با عنوان «قال» و پاسخ‌ها با عنوان «اقول» و با تفصیل نگاشته شده است. در فهرست احسایی (۲۸۳/۲) از پنج پاسخ کرمانی به پرسش شیخ محمد بحرانی یاد شده است.

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۷۴۷/۲
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ کاغذ: آهار مهره فرنگی، جلد: میشن لایی سیاه، ۲۸گ (۲۷پ-۵۵پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱/۲×۱۷/۵سم [ف: ۵-۱۶۷]

۲. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۶۶۶/۴
آغاز: الحمدلله رب العالمين ... انه قد سالنى المولى الجليل ... محمد بن ... صالح البحرانى؛ **انجام:** فمن اخذ بما ذكرنا استراح و لم يحتج الى فك رموزهم و هتك استارهم
خط: نسخ و نستعلیق خوب، بی‌کا، تا: ۱۲۶۶ق، جا: قریه نجر از قری دارالامان کرمان؛ افتادگی: انجام؛ فاقد جلد، ۲۳گ (۱۵۷پ-۱۷۸پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱-۵۷۱]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۳۸۴/۲
آغاز: بسمله. حمدله. و صلى الله على محمد و آله ... و بعد فيقول العبد الاثيم كريم بن ابراهيم؛ **انجام:** و هو حجر القوم. حرفاً واحداً لزدنا فى الجواب حرفاً واحد ... كريم بن ابراهيم ۲۲ ربيع الثانى ۱۲۶۳
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۷۰ق؛ کاغذ: فرنگی آبی، جلد: رویه میشن آلبالویی، ۲۱گ (۲۳پ-۴۳ر)، ۱۶ سطر، اندازه: ۹/۸×۱۷سم [ف: ۷-۳۷۹]

۴. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۰۴/۶
خط: نسخ، کا: حسین بن عبدالحسین ماهانی، تا: ۱۸ رمضان ۱۲۷۲ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی مقوایی، ۱۹گ (۱۰۷پ-۱۳۶پ)، ۱۸ سطر (۹/۵×۱۴)، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۵۵۴]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۱۰۸/۲
آغاز: الحمدلله رب العالمين ... انه قد سألتى الشيخ المسدد الفقيه المؤيد جناب الشيخ محمد بن المقدس المبرور الشيخ صالح البحرانى؛ **انجام:** بل يمكن ادعاء الاجماع على الجواز لعدم المخالف من عصر الامام الى زمان الشيخ الحر و هو أعظم الاجماع
خط: نسخ، کا: محمد بن رحیم تبریزی، تا: ۱۳۰۲ق، جا: کرمان؛ جلد: تیماج قرمز، ۴۹گ (۳۷ر-۸۵پ)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۱۸/۵سم [ف: ۱۸-۲۶۲]

۶. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۱۹۰/۷
آغاز: الحمدلله رب العالمين ... و بعد يقول العبد الاثيم ... انه قد سئلنى المولى الجليل و الفاضل النبيل صاحب المفاخر و المكارم و عمدة الاشراف؛ **انجام:** و ههنا نختم الكلام و لو زدتم فى السؤال حرفاً واحداً كتبه العبد الاثيم كريم بن ابراهيم
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج زیتونی، ۴۰گ (۱۳۵ر-۱۷۴ر) [ف: ۱-۱۶۰]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۷۵۱/۵
آغاز: بسمله، الحمد لله رب العالمين و صلى الله على محمد و آله الطيبين ... و بعد يقول العبد الاثيم كريم بن ابراهيم انه قد ارسل الى الجناب العالم الفاضل، صاحل المفاخر و المكارم السيد ابولقاسم من قرية تفت؛ **انجام:** فهو و الافالنصوص المطلقه تمنع عن قطع اذن المجنى عليه ثانيا و الله العالم بحقايق الاحكام كتبه العبد الاثيم كريم بن ابراهيم و فرغ ...
بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: روغنی، ۲۰ص (۲۴۵-۲۶۵)، ۲۳ سطر، قطع: وزیری، اندازه: ۱۴×۲۵سم [ف: ۹-۱۲۹]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۷۵۱/۷
آغاز: بسمله، الحمد لله رب العالمين و صلى الله على محمد و آله الطيبين ... و بعد فيقول العبد الاثيم كريم بن ابراهيم انه قد سالنى الشيخ المسدد الفقيه المويد جناب الشيخ محمد بن المقدس المبرور الشيخ الصالح؛ **انجام:** بل يمكن ادعاء الاجماع على الجواز لعدم المخالف من عصر الامام الى زمان الشيخ الحرو هو اعظم الاجماع و قد فرغ من تسويد هذه الاوراق مصنفه كاتبه.
بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: روغنی، ۶۴ص (۲۹۳-۳۵۷)، ۲۳ سطر، قطع: وزیری، اندازه: ۱۴×۲۵سم [ف: ۹-۱۳۰]

۹. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۸۰۹/۶
بی‌کا، بی‌تا؛ ۳۹ص (۱۶۵-۲۰۳) [ف: ۵-۴۴]

● **اجوبة مسائل شیخ محمد جعفر برغانی قزوینی** / پاسخ پرسشها -

ajvebat-o masā'el-e šeyx mohammad ja'far baraqānī qazvīnī

کرمانی، محمد کریم بن ابراهیم، ۱۲۲۵-۱۲۸۸ قمری

kermānī, mohammad karīm ebn-e ebrāhīm (1810 - 1871)

[فهرست کتب مشایخ ۲:۲۸۵]

قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۳۳۷/۳

خط:نسخ،بی‌کا،تا:۱۲۶۲ق،جا:ماهان کرمان؛قطع: خشتی [ف: ۱۰۵]

● **اجوبة مسائل الشیخ محمد الدرازی** / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-u masā'il-iš šayx muḥammad ad-dirāzī

بحرانی، احمد بن صالح، ق۱۳ قمری

bahrānī, ahmad ebn-e sāleh (- 19c)

تاریخ تألیف: ۲۹ ربیع الاول ۱۲۴۱ق

پاسخ‌های کوتاهی است به سؤالات شیخ محمد بن علی بن محمد بن احمد ابن ابراهیم درازی بحرانی، بیشتر این پرسش‌ها فقهی و پاسخ‌ها فتوایی یا با اشاره مختصر به ادله است.

آغاز: و لا حول و لا قوة الا بالله ... و بعد فقد و رد علی سؤال من العالم العامل الفاضل الکامل.

انجام: هذا ما خطر بالبال فیما حضر مع کثرة البلبال ...

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۳۵۸/۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: یوسف بن مسعود بن سلیمان الجشی، تا: ۳ ربیع الاول ۱۲۴۱ق؛ با نسخه مصنف تصحیح شده؛ جلد: تیماج قرمز، ۱گ (۱۴۵پ-۱۴۶ر)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۶-۳۳۶]

← اجوبة مسائل الشیخ محمد صالح > الرسالة الغرویة
← اجوبة مسائل الشیخ محمد صالح > اشعار

● **اجوبة مسائل الشیخ محمد بن محمد نصیر** / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-u masā'il-iš šayx muḥammad ibn-i muḥammad naṣīr

احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری

ahsā'ī, ahmad ebn-e zeyn-od-dīn (1753 - 1826)

شیخ محمد بن محمد نصیر در برخی از مسائل عرفانی در درس شیخ احسائی اشکالاتی داشته که آنها را در ضمن چندین سؤال نگاشته و شیخ احسائی در هنگام سفر به عتبات عالیات به روش خود بدانها پاسخ گفته است.

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... اما بعد فیقول ... ان العالم الکامل العامل الفاضل المجید شیخنا الشیخ ملامحمد حمدت عواقبه

انجام: و اما الاثبات فی الاثار و المصنوعات و هذا مجمل ظاهر و باقی کلامه اعلی الله مقامه لیس فیهه منیراد الجواب و الحمدلله رب العالمین.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۴۱۲/۱۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج مشکی، ۳گ (۱۹۲ر-۱۹۵پ)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [محدث ارموی مخ: ۱-۵۵]

● **اجوبة مسائل الشیخ محمد حسین** / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-u masā'il-iš šayx muḥammad ḥusayn

رشتی، کاظم بن قاسم، ۱۲۱۲ - ۱۲۵۹ قمری

raštī, kāzem ebn-e qāsem (1798 - 1843)

رساله در پاسخ به سؤالات مشکله‌ای است که شیخ محمدحسین بن خلف بن سلمان ارسال داشته و مؤلف به آنها پاسخ داده است. سؤالات به عنوان متن و جواب‌ها به عنوان شرح قرار داده شده است. سؤال اول در معنای آیه شریفه «وسع کرسیه السموات و الارض» است.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۸۲/۲-۵/۱۷۲

آغاز: بسمله وبه نستعین حمدله صلاة ... اما بعد فیقول ... کاظم بن قاسم الحسینی الرشتی ان جناب العالم العامل ... شیخ محمد حسین بن خلف بن سلمان قدارسل الینا مسائل کثیرة؛ **انجام:** فی بعض سنین قطعا والجواب فی قوله تعالی لله الامر من قبل ومن بعد ای یمحوالله ما یشاء و یثبت وعنده ام الکتاب فافهم.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج زیتونی عطف و حاشیه قهوه‌ای، ۶۷گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۷سم [ف: ۱-۱۰۲]

● **اجوبة مسائل الشیخ محمد حسین النجفی** / کلام و اعتقادات / عربی

ajwibat-u masā'il-iš šayx muḥammad ḥusayn an-najafī

احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری

ahsāīī, ahmad-e-bn-e zeyn-od-dīn (1753 - 1826)

پاسخ پرسش‌هایی است که شیخ محمد حسین بن شیخ نجفی در زمینه ضروریات دین، اصول و فروع دین و مسائل فقهی در رابطه با نماز، طهارت، نکاح و ارث، و دو مسأله فلسفی در رابطه با حدوث عالم، و جواهر و اعراض مطرح نموده است. این پرسش‌ها و پاس‌خها با عناوین «قال - اقول» می‌باشد. نمایه ۱۵ پرسش و پاسخ این مجموعه در «فهرست کتب مشایخ» (ص ۲۶۳-۲۶۴) آورده شده است.

آغاز: حمدله. صلاة. اما بعد، فیقول العبد المسکین احمد بن زین الدین الاحسائی انه قد وصلت الی مسائل جلیلة من الشیخ محمد حسین بن المرحوم الشیخ سلطان النجفی علی حالة زلزال محاولة انتقال.
[معجم مؤلفی الشیعة ۱۳]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۰/۲۱
خط: نسخ، کاتب = مؤلف (احتمالاً)، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: آبی، جلد: تیماج سبز مقوایی نو، ۱۹ص (۲۹۳-۳۱۱)، ۱۷ سطر (۹×۱۴)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [سنا - ف: ۱-۵۶]
قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۳۸۷/۲۱
آغاز: برابر
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴-۲۴۲]
۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۳۱۴/۱۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** و المراد بالاکوان، الاکوان الاربعة و هی الحرکة و السکون و الاجتماع و الافتراق و الحمدلله رب العالمین
خط: نستعلیق شکسته تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی نخودی، ۲گ (۱۵۹-۱۶۰)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [ف: ۲۸-۴۸۴]
۳. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۳۷/۲۶
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی مقوایی، ۹گ (۲۳۸پ-۲۴۶ر)، ۲۱ سطر (۹×۱۴/۵) ، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۳۴۵]
۴. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۸۲۶/۱۵-عکسی
آغاز: برابر؛ **انجام:** فیکون نصیب ذکر الاربع نصیب و هو الظاهر و الحمدلله رب العالمین.
خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: ۱۲۳۸ق؛ ۱۴ص (۲۰۳-۲۱۶) [عکسی ف: ۱-۱۱۶]
۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۱۶۶/۱۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** و قیل یرث نصف نصیب الذکر و نصف نصیب الانثی و هو الحق فیکون نصیب الذکر الاربع نصیب و هو ظاهر.
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای روشن مقوایی مجدول ضربی، ۶گ (۱۹۳-۱۹۸پ)، ۲۲ سطر (۹×۱۳)، اندازه: ۱۴/۳×۲۰/۳سم [ف: ۱۸-۱۰۲]
۶. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۶۴۷/۱۵
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ اهدایی موسس؛ کاغذ: کبود اصفهانی، جلد: مقوایی با تیماج مشکی ضربی زرین درون سبز، ۵گ (۱۹۷-۲۰۲)، ۱۹ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۴-۱۳۷۶]

● **اجوبة مسائل الشیخ مهدی بن محمد مهدی** / پاسخ پرسش‌ها / عربی
ajwibat-u masā'il-iš šayx mahdī ibn-i muḥammad mahdī

احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری
ahsā'ī, ahmad-e-bn-e zeyn-od-dīn (1753 - 1826)

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... فیقول ... انه قد أرسل إلی جناب الشیخ مهدی الشیخ محمد مهدی مسائل أراد کشف النقاب عن وجوهها
انجام: انما هو التصفیة من اسباب الفناء لموجبه لعدم البقاء کانت التصفیة من مقدمات البقاء فلم یکن بین الآیة و الروایه منافاة و الله سبحانه ولی التوفیق.
چاپ: دارالسلطنه تبریز: دارالطباعه مشهدی حاجی آقا، سنگی، ۱۲۷۶ق.، رحلی (جوامع الکلم: ج۲؛ ص۳۰۲-۳۰۶)

۱. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۲۳/۳
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی [نشریه: ۱۱-۹۴۰]
۲. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۱۸/۳
آغاز و انجام: برابر
خط:نستعلیق، کا: محمد بن اسماعیل، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۷گ (۲۶۷پ-۲۸۳ر)، اندازه: ۱۸×۲۸/۵سم [ف: ۱-۱۶۸]

● **اجوبة مسائل الشیخ ناصر الجارودی** / پاسخ پرسش‌ها / عربی
ajwibat-u masā'il-iš šayx nāṣir al-jārūdī

سماهیجی، عبدالله بن صالح، ۱۰۷۶؟ - ۱۱۳۵ قمری
samāhījī, 'abd-ol-lāh ebn-e sāleh (1666 - 1723)

تاریخ تألیف: ۱۵ ذیحجه ۱۱۱۷ق
پاسخ به چند پرسش فقهی و گاهی کلامی است که شیخ ناصر بن محمد جارودی بحرانی پرسیده و سماهیچی به آنها با استدلال پاسخ می‌گوید.
آغاز: أما بعد حمد الله سبحانه علی جمیل افضاله و جلیل نواله و الصلاة علی سیدنا محمد و آله
انجام: و کتب العبد الجانی الاسیر الفانی خادم المحدثین و تراب أقدام العلماء الأخباریین عبدالله بن صالح ...

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۳۲۲/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد بن میر علی بن حسین بن علی شوشتری، تا: ۱۱۵۷ق؛ با نسخه‌های خط مؤلف با ملا محسن بهبهانی مقابله شده است؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۲گ (۸۲پ-۱۱۳پ)، اندازه: ۱۴/۵×۱۹سم [ف: ۱۶-۲۹۰]

● **اجوبة مسائل الشیخ یاسین البحرانی** / علوم قرآن / عربی
ajwibat-u masā'il-iš šayx yāsīn al-baḥrānī

احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری

ahsā’ī, ahmad ebn-e zeyn-od-dīn (1753 - 1826)

در بیان و تفسیر الحدیث المسطور «فی منیة الممارسین» که آن را در پاسخ شیخ یاسین بحرانی با نقل قول از کافی و ابن بابویه نگاشته است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۴۴۵/۲۲

آغاز: بسمله. من کتاب منیة المارسین فی جواب مسائل الشیخ یاسین؛ **انجام:** ذلک اصطلاح آخر فی العقود غیر مشهور و الله اعلم

کا: محمد بن علی گنجوی تبریزی، بی‌تا؛ بالای برگ ۱۸۰ حاشیه‌ای به فارسی دارد؛ کاغذ: فرنگی، جلد: میشن صحافی شده، ۱۸۰ص (۱-۱۸۰)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۶-۳۵۳]

● اجوبة مسائل الشیخ یعقوب شیروانی / فلسفه / عربی

ajwibat-u masā’il-iš šayx ya‘qūb šīrwānī

احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری

ahsā’ī, ahmad ebn-e zeyn-od-dīn (1753 - 1826)

تاریخ تألیف: شب ۸ شعبان ۱۲۳۹ق

مسائلی است فلسفی راجع به «ماده، ماهیت، جنس، صورت ماده، نوع ...» که ملا یعقوب بن حاجی قاسم شیروانی از مؤلف و دیگر علماء شنیده و امر بر وی مشتبه شده، لهذا از مؤلف خواسته که جواب آنها را بنویسد و شیخ به صورت مفصل با عناوین «قال، اقول» جواب داده است. در واقع همان قاعده ۱۱ از کتاب «الفوائد الحکمیة الاثنا عشریه» مؤلف است که در این مجموعه ذکر شده است.

آغاز: حمدله. صلاة ... فیقول العبد المسکین احمد بن زین الدین الاحسایی. انه قد عرض علی جناب العالم العارف جناب الشیخ یعقوب بن حاجی قاسم الشیروانی مسألة عویصة کان قد سمعها منی و سمعها من بعض العلماء و الحکماء مشافهة ... ان الذاهب من المدد ولد له مادة و هی النور و صورة و هی الرحمة.

انجام: عشرة من اراد الوقوف علیه طلبه هناک. فرغ من تسوید هذه التنبیهات منشئها العبد المسکین احمد بن زین الدین الاحسائی فی لیلة الثامنة من شعبان ۱۲۳۹ تسع و ثلاثون بعد المأتین و الالف من الهجرة ...

چاپ: دارالسلطنه تبریز: دارالطباعه مشهدی حاجی آقا، سنگی، ۱۲۷۳ق.، رحلی (جوامع الکلم: ج۱؛ قسم۲؛ صص۲۲۹-۲۳۳)

[فهرست کتب مشایخ ۲۳۷-۲۳۸ «رساله»]

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۷۱۹/۳ و عکسی ۲۴۴۰/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: کاظم بن علینقی شریف رضوی سمنانی، تا: ۱۲۴۱ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، ۷گ (۱۰۲پ-۱۰۹پ)، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [محدث ارموی مخ: ۱-۵۶] و [عکسی ف: ۷-۴۷]

۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۹۹۶/۳۲-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق پخته، کا: عباس علی، تا: شوال ۱۲۴۲ق، جا: کربلا؛ ۹ص (۴۵۹-۴۶۷) [عکسی ف: ۱-۱۳۰]

۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۱۱۶/۹-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ تحریری، کا: محمد حسین، تا: ۲۶ صفر ۱۲۵۷ق؛ ۱۶ص (۱۹۳-۲۰۸) [عکسی ف: ۱-۱۳۰]

۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۵۵/۲۱

آغاز و انجام: برابر

کا: عبدالرحیم بن ولی محمد اردبیلی، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، فستقی، جلد: تیماج مشکی مقوایی، ۲ص (۲۷۲-۲۷۴)، ۳۰ سطر (۹/۵×۲۱)، اندازه: ۱۸×۲۹/۵ سم [ف: ۸-۲۲۹]

۵. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۴۸۳/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوانا، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا قهوه‌ای عطف پارچه مشکی، ۵گ (۱۵ر-۱۹ر)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۴۱۰]

← اجوبة المسائل الشیرازیة ← الشیرازیة

● اجوبة مسائل شیشه‌ای / پاسخ پرسش‌ها / فارسی

ajvebat-o masā’el-e šīše’ī

کرمانی، محمد کریم بن ابراهیم، ۱۲۲۵-۱۲۸۸ قمری

kermānī, mohammad karīm ebn-e ebrāhīm (1810 - 1871)

تاریخ تألیف: ۲۵ صفر ۱۲۹۰ق

پاسخ به دو پرسش است درباره کیفیت اصلاح نفس و سیر سالک به سوی خداوند و چگونگی استخراج ملائکه از اسماء موضوعه در الواح که حاج عبدالحمید شیشه‌ای پرسیده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۹۷۱/۸

آغاز: محرم در پیش و گرفتاری بیش از پیش و لایسقط المیسور بالمعسور و عذر خواهم از تفصیل مقال؛ **انجام:** و مراد تکاهل نبود بلکه گرفتاری و مشاغل مانع شد و العذر عند کرام الناس مقبول

خط: نسخ، کا: محمد بن حسن طباطبائی جندقی، تا: دوشنبه ۲۸ ربیع الثانی ۱۲۹۶ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: مقوایی عطف تیماج آبی، ۲۳گ (۱۱۷ر-۱۳۹پ)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۵-۳۴۵]

● اجوبة المسائل الصاغانیة = جوابات المسائل الصاغانیات / فقه / عربی

ajwibat-ul masā’il-iṣ ṣāġānīyya = jawābāt-ul masā’il-iṣ

ṣāġānīyyā = al-masā'il-uṣ ṣāġānīyya

مفید، محمد بن محمد، ۳۳۶ - ۴۱۳ قمری

mofīd, mohammad ebn-e mohammad (948 - 1023)

پاسخ استدلالی است به تشنیعات دهگانه یکی از فقهای اهل سنت عراق که در مسائل ازدواج موقت، نکاح، طلاق، ظهار، میراث و دیات بر شیعه وارد ساخته. این مسائل توسط یکی از اهالی صاغان «چاگان» (یکی از روستاهای مرو) برای شیخ مفید ارسال شده است. در پایان چند مسأله که ابوحنیفه در آنها با فقهای اسلام مخالفت کرده بیان نموده است.

آغاز: بسمله، الحمدلله علی سبوغ نعمته و له الشکر علی ما خصنا به من معرفته ... المسألة الأولی ذکرت ایدک الله عن هذا الشیخ المتفقه عند نفسه لأهل العراق انه زعم ان الامامیة تبیح الزنا المحظور فی نص التنزیل من نکاح الإستمتاع المعقود باشتراط الآجال ... فاقول و بالله التوفیق ان اول ما افتتح به هذا الشیخ کلامه فریة توجب علیه الحد باتفاق.

انجام: و قد اضاف الی ذلک ما ذکرنا منه جملة یستغنی بها عما سواه من بدعه فی الدین و لله نستعین و ایاه نسأل التوفیق لما یحب و یرضی انه قریب مجیب نجزت المسائل الصاغانیة و الاجوبة عنها بحمدالله و منه ... العلی العظیم.

[ریحانة الادب ۳۶۱/۵؛ الذریعة ۲۲۵/۵ و ۳۵۴/۲۰؛ فهرست کتب الشیعة طوسی ۳۱۴، نجاشی ۲۸۳؛ کشف الحجب ۵۰۸]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۹۵۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح؛ اهدایی رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا، ۵۸گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۰سم [اهدائی - ف: ۳-۶۴۳]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۸/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج سرخ عطف تیماج قهوه‌ای، ۳۶گ (۲۲پ-۵۸پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۱-۹۰]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۶۹۱/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد بن شیخ سلمان سعدی، تا: اوایل سده ۱۳؛ مصحح، رکابه‌دار، برگ انجام نونویس؛ کاغذ: فرنگی، ۳۲گ (۵۱-۸۲)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۳۲-۲۷۳]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۵۵/۳

خط: نسخ، کا: عبدالحمید بن محمد مقیم خطیب عبدالعظیمی، تا:۱۷ربیع الثانی۱۰۵۶ق؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قرمز، ۳۸گ (۱۶پ-۵۴پ)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۳×۲۵/۵سم [ف: ۱-۲۸۱]

۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۶۱۱/۲۲

آغاز: برابر

نسخه اصل: کتابخانه مرتضوی - مشهد مقدس [این نسخه در فهرست کتابخانه مرتضوی دیده نشد]؛ خط: نسخ، کا: عزیز الله بن عبدالعلی فراهانی،تا:۱۰۷۴ق؛۶۹ص(۱۵۰-۲۱۸)[عکسی ف:۷-۲۰۸]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸/۱۱ خوئی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماجی زرد رنگ، ۵۵ص (۸۸-۱۴۳)، ۲۳ سطر، قطع: وزیری باریک، اندازه: ۱۳/۳×۲۶/۲سم [ف: ۷-۶۶]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۵۰۵/۴

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج زرشکی ضربی ترنج و سرترنج دار، ۳۱گ (۳۲-۶۳)، ۱۸-۲۳ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱/۷سم [ف: ۴۱-۲۱]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۴۳/۲

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی ضربی، ۳۶گ (۲۰پ-۵۶پ)، اندازه: ۱۷×۲۴/۵سم [ف: ۱-۲۶۷]

● اجوبة مسائل صالح بن طوق القطیفی / فقه،پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-u masā'il-i ṣāliḥ ibn-i ṭuwq al-qaṭīfī

احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری

ahsā'ī, ahmad ebn-e zeyn-od-dīn (1753 - 1826)

چند پرسش و پاسخ فقهی است.

۱. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۹۰/۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۲۹ق؛ کاغذ: سپاهانی [نشریه: ۱۱-۹۴۵]

۲. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۹۰/۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۲۹ق؛ کاغذ: سپاهانی [نشریه: ۱۱-۹۴۵]

۳. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۴۸۳/۹

آغاز: بسمله الحمدلله رب العالمین ... اما بعد فیقول ... قد بعث الی الاکرم المسدد الشیخ صالح بن طوق ... قال مسئلة رجل ادعی علی میت دیناً

خط: نسخ خوانا، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا قهوه‌ای عطف پارچه مشکی، ۴گ (۴۵ر-۴۸پ)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۴۱۱]

← اجوبة المسائل الصالحیات ≻ اجوبة المسائل الجزائریة

● اجوبة المسائل الطبریة / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-ul masā'il-iṭ ṭabarīyya

علم الهدی، علی بن حسین، ۳۵۵ - ۴۳۶ قمری

'alam-ol-hodā, 'alī ebn-e hoseyn (967 - 1045)

پاسخ به یازده مسأله بیشتر کلامی و بعضی فقهی است که از طبرستان پرسیده شده و شریف مرتضی با استدلال ولی مختصر پاسخ گفته است. این مسائل جز «الناصریات» اوست که در

الذریعه (۲۲۶/۵) این دو را یکی دانسته است. سؤالات این است: افعال العباد غیر مخلوقة؛ عدم ارادة الله تعالی المعاصی و القبایح؛ القول فی الاستطاعة؛ الوعد و الوعید و الشفاعة؛ القرآن محدث غیر مخلوق؛ حکم المخالف فی الفروع و الاصول؛ حکم مرتکب الکبائر من المعاصی؛ اعتبار الرؤیة فی الشهور؛ حکم شرب الفقاع؛ حکم عبادة الکافر؛ عدد اصول الدین.
آغاز: المسألة الألی سأل الشریف أحسن الله توفیقه فقال ما القول فی أفعال العباد هل هی مخلوقة ام لا ... الجواب: وبالله التوفیق اما افعال العباد فلیست مخلوقة لله عزوجل
المسألة الألی سأل الشریف أحسن الله توفیقه فقال ما القول فی أفعال العباد هل هی مخلوقة ام لا.
انجام: لکن ضیق الوقت و اعجال الجواب اقتضیا ما اعتمدناه من الاجمال دون التفصیل و ان کنا ما أخللنا بمحتاج الیه. والله ولی التوفیق و التسدید لما یرضیبه ... و آله الطاهرین و سلامه

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۲۵۴/۲۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، ۵گ (۹۱-۹۵)، ۳۱ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۲۰/۵سم [ف: ۳۶-۸۰]
۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۲۱۵۰۹
کا: سید احمد بن محمد رضا صفائی خوانساری، تا: قرن ۱۴؛ مصحح، دارای حواشی از کاتب، رکابه‌دار، ۶ص (۱۳۵-۱۴۰)، ۲۲ سطر، قطع: خشتی [اهدائی ف: ۳۷۳]
قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۹۷/۴۵عکسی
آغاز: برابر
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴-۳۹۳]
۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۶۱۵/۱۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ مغلوط، بی‌کا، تا: ۱۲۸۱ق؛ از روی نسخه مورخ ۶۷۶؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۹گ (۱۶۸پ-۱۷۶پ)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۲سم [ف: ۲۰-۱۹]
۴. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۲۲۶
آغاز: احمد ابی الحسین احمد صاحب جیش
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: ترمه، جلد: مقوایی با تیماج قرمز، ۱۲۱گ، ۱۵ سطر (۷×۱۳/۵)، اندازه: ۱۰/۵×۱۸سم [ف: ۴-۱۲۰۸]

● **اجوبة مسائل طبیعیة** / فلسفه / عربی
ajwibat-u masā'il-in ṭabī'īyya
پاسخ سه سؤال است پیرامون آتش و طبیعت و چگونگی ایجاد آن.
آغاز: أما الجواب عن المسائل التی آثرت ان تعرف ما عندی فیها
انجام: فهذا ما عندی فیما سألت و آثرت معرفته من جهل و ارجو أن یکون کافیاً انشاءالله تعالی و تقدس

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۰۴۵/۱۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق نازیبا، کا: حسن بن میرزا علی یزدی، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای بدون مقوا، ۳گ (۱۰۴ر-۱۰۶ر)، اندازه: ۱۴×۱۸سم [ف: ۱۸-۲۶۱]

● **أجوبة المسائل الطرابلسیات الاولی** / پاسخ پرسش‌ها / عربی
ajwibat-ul masā'il-iṭ ṭirāblusīyyā al-ulā
علم الهدی، علی بن حسین، ۳۵۵ - ۴۳۶ قمری
'alam-ol-hodā, 'alī ebn-e hoseyn (967 - 1045)
پاسخ‌های سید مرتضی علم الهدی است به پانزده مسأله با عنوان‌های «المسئلة و الجواب». سؤال‌ها چنین است: ۱. امامت به نص؛ ۲. نفی اختیار در امامت؛ ۳. نفی امامت مفضول؛ ۴. حدوث عالم؛ ۵. نص بر امامان دوازده‌گانه؛ ۶. عصمت؛ ۷. جهت اعجاز قرآن؛ ۸. عالم ذر؛ ۹. معنی ستایش و نکوهش برخی پرندگان و چهارپایان؛ ۱۰. در این‌که چیزی از قرآن کم نشده؛ ۱۱. معنی حدیثی که درباره ابی‌ذر و سلمان وارد شده؛ ۱۲. حقیقت انسان؛ ۱۳. معنی میزان؛ ۱۴. معنی حی علی خیر العمل؛ ۱۵. دفع ماورد علی مکفر ساب علی (ع).
آغاز: الحمدلله علی البصیرة فی دینه و الارشاد من الحق الی یقینه و المعونة علی حل خفی الشبهات و ایضاح غامض المشکلات
انجام: العلم بالحی القادر متعلقاً بالاجزاء التی یدخلها الزیادة و النقصان و انما یتعلق بالجملة.
[الذریعة ۸۹/۲، ۲۲۶/۵، ۳۵۶/۲۰]

۱. قائن؛ مدرسه جعفریه؛ شماره نسخه:۱۴۰/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: ملا محمد لاری، تا: غره محرم ۱۰۴۶ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج دو رو قرمز با حواشی زرین، ۳۸گ (۸۵-۱۲۳)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۹×۲۸/۵سم [کتابخانه‌های قائن - ف: ۱۱۹]
قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۶۹۰/۳
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۵-۱۴۰]
۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۹۳/۱
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، تا: حدود ۱۱۲۵ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن قهوه‌ای نو، ۱۰۱ص (۶-۱۰۷)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱/۸سم [ف: ۵-۹۲]
۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۴۷۱/۷
آغاز: الثانیة: الورادة من الشیخ ابی الفضل ابراهیم بن حسن الابائی املاء السید المرتضی؛ **انجام:** و هذا الغرض لایتم فی الحیوان الذی لیس بمکلف فتغییر صورهم عبث و ان کان فی ذلک غرض

بحسن لمثله جاز انتهی.
معلوم نیست کدام یک است؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱گ (۱۲۸پ-۱۲۹ر)، ۳۳ سطر، اندازه: ۱۹×۳۱سم [ف: ۱۲-۱۴۶]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۸۰/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: سلیمان بن مولانا مبارک بن ابراهیم بن عبدالله بن معین الدین قرشی، بی‌تا [ف: ۳-۶۱۰]

۵. گلپایگان؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۰۷/۳
آغاز: برابر
کا: حسین جرپادقانی، بی‌تا؛ جلد: روغنی ترنج و سرترنج دار، ۲۶گ (۱۸۸ر-۲۱۳ر)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [کتابخانه‌های گلپایگان - ف: ۸۱]

● **أجوبة المسائل الطرابلسيات الثانية** / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-ul masā'il-iṯ ṭirāblusīyyā aṯ-ṯānīya

علم الهدی، علی بن حسین، ۳۵۵ - ۴۳۶ قمری

'alam-ol-hodā, 'alī ebn-e hoseyn (967 - 1045)

پاسخ به دوازده پرسش شیخ ابوالفضل ابراهیم بن حسن ابانی است، که بیشتر آن در بحث امامت است: ۱. علة الحاجة الی الامام فی کل زمان؛ ۲. ما الحجة علی من جهل الامام و اشتبه النص علیه؛ ۳. کیفیة العمل الی الاحکام الشرعیة غیر المعلومة؛ ۴. کیفیة العمل بالأحکام مع الاختلاف؛ ۵. علة استتار الامام و کیفیة التوصل الی احکامه؛ ۶. علة عصمة الامام؛ ۷. عدم حاجة المعصوم الی امیر؛ ۸. علة جحد القوم النص علی امیر المؤمنین؛ ۹. علة قعود علی (ع) عن المنازعة لامر الخلافة؛ ۱۰. سبب اختلاف دلائل الانبیاء؛ ۱۱. بحث فی ما ورد فی المسوخ؛ ۱۲. فی کیفیة انذار النمل. شیخ در فهرست (ص ۹۹) به طرابلسیات اولی و ثانیه اشاره کرده ولی در رجال نجاشی نیامده است. این پرسشها در شعبان ۴۲۷ به دو رسیده است و نام پرسش‌کننده در پایان آمده است.

آغاز: المسئلة الاولی ذکر اعلی الله ذکره فی الدارین کلیتهما قدره فیما قدمه امام و اما جواب المسألة الاولی من الادلة التی لایدخلها احتمال و لا مجاز وجوب جنس الامامة من الرئاسة فی کل زمان فقال: الذی یدل علی ذلک انما یعلم ضرورة باختیار العادات ان الناس متی خلوا من رئیس مهذب نافذ الامر باسط الید

انجام: و انما یضل عن فهم هذه الامور و سرعة الهجوم علیها من لایعرف مواقع الکلام الفصیح مراتبه و مذاهبه. تمت المسائل ... حسبنا الله و نعم الوکیل

چاپ: تحقیق سید مهدی رجائی، ضمن الرسائل الشریف المرتضی، قم، دار القرآن الکریم، ۱۴۰۵ق، الجزء الاول؛ مسائل المرتضی، بیروت، ۱۴۲۲ه، ۲۲۰-۲۸۷

[دنا ۲۷۳/۱ (۱۰ نسخه)؛ الذریعة ۲۲۶/۵]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۹۲۳/۳۹
آغاز: برابر **انجام:** برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، محشی، نسخه بدل‌ها در حاشیه آمده، مسألة بسیار کوتاهی از سید با این عبارت «مسألة: سئل عن الفرق بین الالبغ و الالثغ؟ فقال: الالثغ الذی تکون فی لسانه ردة فی حخرف بعینه کالطاء و السین و ما اشبههما من الحروف و الالیغ الذی تکون فی لسانه من سایر الحروف ردة، تمت» قبل از آغاز آمده است؛ مهر: «محمد صالح العباد» (بیضی)؛ کاغذ: شرقی ۱۵گ (۸۳ر-۹۷ر)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [ف: ۳۲-۷۷۱]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۳۴۰/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: شرقی آهارمهره، ۱۶گ (۲۹-۴۴)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۷سم [ف: ۲۸-۵۶۲]

۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۵۳۳/۸
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۱۱ جمادی الثانی ۱۱۰۱ق؛ از روی نسخه کهن غری (نجف)؛ ۱۹گ (۱۸۴پ-۲۰۲پ) [ف: ۵-۵۶۰]

۴. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۷۲۱/۳
آغاز: الحمدلله والصلوه علی محمد وآله هذه اجوبة ما سئل عنه الشیخ ابوالفضل ابراهیم بن الحسن الابانی الواردة عن طرابلس ثانیا؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، کا: محمد حسن بن محمد علی مشهدی غروی، تا: ۱۲۳۹ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج لیمویی رنگ، ۱۹گ (۲۷-۴۶)، ۲۰سطر،قطع:خشتی،اندازه: ۱۶/۲×۲۱/۳سم [نشریه: ۱۳-۱۰۱]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۰۰۰
آغاز: برابر؛ **انجام:** جمادی الثانی من شهور احدی و مائه بعد الالف
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۳ق؛ اهدایی رهبری، ۱۳۷۳ [رایانه]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۶۱۵/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ مغلوط، بی‌کا، تا: ۱۲۸۱ق؛ از روی نسخه مورخ ۶۷۶؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۶گ (۶۱پ-۷۶پ)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۲سم [ف: ۲۰-۱۵]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۲۱۵۰۹
کا: سید احمد بن محمد رضا صفائی خوانساری، تا: ۴ رجب ۱۳۲۹ق؛ مصحح، دارای حواشی از کاتب و غیر او، رکابه‌دار، ۲۸ص (۷۲-۹۹)، ۲۲ سطر، قطع: خشتی [اهدائی ف: ۳۷۳]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۹۷/۹عکسی
آغاز: برابر
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴-۳۸۷]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۲۵۴/۱۰
آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، ۷گ (۵۰-۵۶)، ۳۱ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۲۰/۵سم [ف: ۳۶-۷]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۱۸۷/۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** بان یخرج الماء من الظهر عند اعتقاد النائم انه بجامع و ان کان هذا الاعتقاد باطلا. تمت المسئلة و الجواب

خط: نسخ، کا: میرزا محمد بن علی اکبر، بی‌تا؛ جلد: تیماج زرد ضربی، ۸گ (۱۸۹ر-۱۹۷پ)، ۳۱ سطر (۱۲/۵×۲۱)، اندازه: ۲۰/۵×۳۰سم [ف: ۱۶-۷]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۱۸۷/۱۳

انجام: کما ان ذاک هذا الحال، تمت المسئلة. و الحمدلله رب العالمین و الصلاة ... جواب المسائل الطرابلسیات الثانیة الواردة من الشیخ ابوالفضل ابراهیم بن ابی الحسن الابانی ... و سلم تسلیما کثیرا

خط: نسخ، کا: میرزا محمد بن علی اکبر، بی‌تا؛ جلد: تیماج زرد ضربی، ۳۱ سطر (۱۲/۵×۲۱) [ف: ۱۶-۱۱]

۱۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۶۲/۱۵-ف

نسخه اصل: کتابخانه آقای شیخ آقا بزرگ تهرانی؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۰ سطر [فیلم‌ها - ف: ۱-۵۷۴]

● **أجوبة المسائل الطرابلسیات الثالثة** / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-ul masā’il-iṭ ṭirāblusīyyā aṯ-ṯāliṯa

علم الهدی، علی بن حسین، ۳۵۵ - ۴۳۶ قمری

‘alam-ol-hodā, ‘alī ebn-e hoseyn (967 - 1045)

تاریخ تألیف: شعبان ۴۲۷ق

پرسش از ابوالفضل ابراهیم بن حسن ابانی در بیست و سه مسأله: ۱. معنی توصیف الله تعالی بالادراک؛ ۲. الاستدلال بالشاهد علی الغائب؛ ۳. کونه تعالی مریدا؛ ۴. مسائل تتعلق بالارادة؛ ۵. کیفیة تعلق العقاب بالکفار فی الاخرة؛ ۶. تاثیر الارادة فی الافعال المستندة الی الدواعی؛ ۷. الدلیل علی کونه تعالی مریدا؛ ۸. بیان قوله علیه السلام سلونی قبل ان تفقدونی؛ ۹. الوجه فی الحاجة الی المعصوم؛ ۱۰. وجه طیب الولد و خبثه؛ ۱۱. کیفیة نزول القرآن؛ ۱۲. سبب القول بان الشهداء احیاء؛ ۱۳. حول الحدیث المروی فی الکافی فی قدرة الله؛ ۱۴. حول قول ابراهیم: هذا ربی؛ ۱۵. الدلیل علی عدم نسخ شریعة نبینا؛ ۱۶. کلام حول قول الکهنة و اخباراتهم؛ ۱۷. حول آیة و لکم فی القصاص حیاة؛ ۱۸. حول آیة السامری و الاشکالات الواردة؛ ۱۹. حول تکلم هدهد سلیمان و کیفیة عذلیه؛ ۲۰. تأویل آیة لن یستنکف المسیح و غیرها؛ ۲۱. تحدی القرآن بقوله فاتوا بسورة من مثله؛ ۲۲. حکم نذر صوم الیوم المصادف للعید؛ ۲۳. امتناع امیر المؤمنین عن محو البسملة فی معاهدة النبی (ص). در فهرست شیخ طوسی و رجال نجاشی از طرابلسیات ثالثه یاد نشده است.

آغاز: بسمله. مسئلة الاول فی نفی کون الله مدرکا. قال الذاهبون الی ذلک لو کان له سبحانه من صفة المدرک منا لم تقتضیها الا کونه تعالی حیا کما ان ذلک هو المقتضی لها فینا و لم یخل من ان یقتضی ذلک

انجام: و انما لما تعلق ما ظهر من صورة الأمر بفعل تنفر منه النفوس و تحید عنه الطباع جوز الا یکون ذلک القول أمراً فسلاده بتوقفه و ذلک منه غایة الحکمة و نهایة الاحتیاط للدین. نجزت المسائل الطرابلسیات و الحمدلله رب العالمین و صلی الله علی سیدنا محمد و آله الاکرمین

چاپ: تحقیق سید مهدی رجائی، ضمن الرسائل الشریف المرتضی، قم، دار القرآن الکریم، ۱۴۰۵ق، الجزء الاول

[دنا ۲۷۴/۱ (۵ نسخه)؛ الذریعة ۲۲۶/۵]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۹۱۲

آغاز: بسمله، رب یسر، المسئله الاولی ذکر اعلی الله ذکره و رفع الدلدین؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، کا: قمی، محمد حسین بن محمد علی، تا: ۱۰۴۸ق [رایانه]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۶۱۶/۲۸

خط: نسخ، کا: احمد سروی، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی ضربی مقوایی، ۱گ (۱۱۳ر-۱۱۴پ)، ۲۷ سطر (۱۰×۲۱) ، قطع: رحلی، اندازه: ۱۸×۳۱سم [ف: ۱۶-۳۱۱]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۹۲۳/۴۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ،بی‌کا،تا:قرن ۱۱؛ مصحح، محشی، با عبارت «بلغ مقابلة» مقابله شده، نسخه بدل‌ها در حاشیه آمده؛ کاغذ: شرقی، ۲۶گ (۹۷پ-۱۲۲ر)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [ف: ۳۲-۷۷۲]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۳۴۰/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: شرقی آهار مهره، ۲۶گ (۴۵-۷۰)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۷سم [ف: ۲۸-۵۶۲]

۵. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۷۲۱/۴

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... هذه اجوبة المسائل الطرابلسیات الثالثة الواردة من ابی الفضل فی شعبان سنه سبع و عشرین؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، کا: محمد حسن بن محمد علی مشهدی غروی، تا: ۱۲۳۹ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج لیمویی رنگ، ۲۹گ (۴۷-۷۶)، ۲۰سطر،قطع:خشتی،اندازه:۱۶/۲×۲۱/۳سم [نشریه: ۱۳-۱۰۱]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۶۱۵/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ مغلوط، بی‌کا، تا: ۱۲۸۱ق؛ از روی نسخه مورخ ۶۷۶؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۵گ (۷۷ر-۱۰۱پ)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۲سم [ف: ۲۰-۱۶]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۲۵۴/۱۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، ۱۳گ (۵۶-۶۸)، ۳۱ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۲۰/۵سم [ف: ۳۶-۷۴]
۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۲۱۵۰۹
کا: سید احمد صفائی خوانساری، بی‌تا؛ قطع: خشتی [اهدائی ف: ۳۷۳]
۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۱۸۷/۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: میرزا محمد بن علی اکبر، بی‌تا؛ جلد: تیماج زرد ضربی، ۱۳گ (۲۴۲پ-۲۵۵ر)، ۳۱ سطر (۱۲/۵×۲۱)، اندازه: ۲۰/۵×۳۰سم [ف: ۱۶-۸]
۱۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۶۲/۱۶-ف
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۰ سطر [فیلمها - ف: ۱-۵۷۴]

● **اجوبة المسائل العاملية (۱)** / کلام و اعتقادات / عربی
ajwibat-ul masā’il-il ‘āmilīyya
رشتی، کاظم بن قاسم، ۱۲۱۲ - ۱۲۵۹ قمری
raštī, kāzem ebn-e qāsem (1798 - 1843)
تاریخ تألیف: یکشنبه ۴ ذیقعده ۱۲۳۵ق
پرسش‌هایی از احسائی می‌شود و او از شاگرد خود، سید کاظم رشتی، می‌خواهد بدانها پاسخ گوید. تعداد پرسش‌ها ۲۴ عدد است و نخستین پرسش درباره نور در حدیث «ان الله اذا اراد بعبد خیراً نکت فی قلبه نکتة من نور»، دومین پرسش درباره بدا است و آخرین پرسش درباره آیه «و کان ربک قدیراً» می‌باشد. این گفتار در «فهرست تصانیف سید کاظم رشتی» اثر محیط کرمانی با عنوان زیر آمده است: «الرسالة الثالث (الرابع) و العشرون فی اجوبة المسایل العاملیة».
آغاز: حمدله. صلاة. اما بعد، فیقول العبد الفانی ... الرشتی. انه قد امرنی مولای و سیدی ... ان اکتب هذه المسایل التی اتی بها الیه بعض اخواننا المخلصین ... قال سلمه الله تعالی. ما یقول السید السند و الملاذ المعتمد.
انجام: و یعرف بحیث لایشذ عنها شییء و هو ظاهر واضح انشاءالله تعالی. قد فرغ من تسوید هذه الاجوبة منشیها ... یوم الاحد (۴ ذیقعده) مع کمال اختلال البال ... ۱۲۳۵.
[اعلام ۳: ۱۸۸۴]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۱۰۰/۲۴-عکسی
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ پخته، کا: محمد علی اصفهانی، تا: ۱۲۷۳ق؛۱۵ص (۲۹۳-۳۰۶) [عکسی ف: ۱-۳۵۸]

● **اجوبة المسائل العاملية (۲)** / کلام و اعتقادات / عربی
ajwibat-ul masā’il-il ‘āmilīyya
رشتی، کاظم بن قاسم، ۱۲۱۲ - ۱۲۵۹ قمری
raštī, kāzem ebn-e qāsem (1798 - 1843)
تاریخ تألیف: سه‌شنبه ۲۴ جمادی الاول ۱۲۳۶ق
جواب ۲۴ سؤال است که در مسائل اعتقادی مانند (فرق بین دوام خدا و دوام جنت و نار، علم خدا به زید قبل از وجودش، کیفیت توجه خطاب به ما در حالتی که معدوم بودیم و ...) از مؤلف شده و مؤلف آنها را پاسخ داده است. وی ابتدا سؤال را با عنوان «قال» می‌آورد بعد با عنوان «اقول» به جواب آن می‌پردازد. نمایه ۲۴ پرسش و پاسخ این گفتار در «فهرست کتب مشایخ» (۳۳۸-۳۴۰) آمده است. این گفتار در «فهرست تصانیف سید کاظم رشتی» اثر محیط کرمانی با عنوان زیر آمده است: «الرسالة الخامسة (الرابعة) و العشرون ایضاً فی اجوبة المسایل العاملیة».
آغاز: حمدله. صلاة. اما بعد فیقول العبد الجانی ... الرشتی. ان بعض سلاک سبیل الحق و الیقین و طلاب البصیرة فی الدین ... قد عرض علی مسایل غامضة ... قال سلمه الله. بعد السلام علی تلک الطلعة البهیة.
انجام: فان ذلک مقتدر فی حقه. و هذا ظاهر واضح. انشاالله. و لاحول و لاقوة الا بالله ... قد فرغ من تسویدها منشیها فی الیوم الثلاثا الرابع و العشرین من (جمادی الاول ۱۲۳۶ق) مع کمال اختلال البال و اغتشاش الاحوال. حامداً مصلیاً مستغفراً
[دنا ۲۷۴/۱ (۴ نسخه)؛ فهرست مشایخ ۱۱۱/۲؛ «مجموعة الرسائل» چ ۱۲۷۷ق]

۱. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۵۱۴/۳
آغاز: برابر
خط: نسخ، کا: مهدی بن عبد الرحیم قزوینی، تا: ۱۲۳۸ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۴گ (۹۵پ-۱۱۹پ)، ۲۰ سطر (۸/۵×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۲-۱۳۶]
۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۱۰۰/۲۷-عکسی
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ پخته، کا: محمد علی اصفهانی، تا: ۱۲۷۳ق؛ مصحح؛ ۳۰ص (۳۱۱-۳۴۰) [عکسی ف: ۱-۳۵۹]
۳. بابل؛ خاتم الانبیاء؛ شماره نسخه:۲۴۴/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۷۳]

● **اجوبة المسائل العاملية(۳)** / کلام و اعتقادات,عرفان و تصوف,پاسخ پرسش‌ها / عربی
ajwibat-ul masā’il-il ‘āmilīyya
رشتی، کاظم بن قاسم، ۱۲۱۲ - ۱۲۵۹ قمری
raštī, kāzem ebn-e qāsem (1798 - 1843)
تاریخ تألیف: جمعه شعبان ۱۲۳۹ق

پاسخ به سؤالات ارسالی از جبل عامل است. در دیباچه از پرسنده نام برده نشده است. نخستین پرسش درباره آیه «فان تنازعتم فی شیئ فردوه الی الله و الی الرسول و اولو الامر منکم» است و آخرین پرسش چنین است: «بای شیئ یتوصل العبد الی حصول نورالمعرفة ...». شاید همان باشد که در «فهرست کتب مشایخ: ۳۵۸» ردیف ۳۰۰ به نام «رساله» در جواب بعض علمای جبل عامل یاد شده باشد.

آغاز: حمدله. صلاة. اما بعد، فیقول العبد الجانی ... الرشتی، انه قد اتت مسایل عریضه (عویصة) من جبل عامل لبعض العرفا الازکیاء و یری الجواب علی الاستعجال و انا.. قال سلمه الله. قال الله فان تنازعتم فی شیئ.

انجام: و توجه الی المعنی المراد بلطیف الاشارة لعلک [...] بالمطلوب. و لاحول و لاقوة الا بالله العلی العظیم. قد فرغ من تسویدها منشیها عصر یوم الجمعة الثالث و العشرین من شهر شعبان سنة ۱۲۳۹

[دنا ۲۷۴/۱ (۳ نسخه)]

۱. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۶۰۴/۳

خط: نسخ، کا: عبدالکریم بن حاج عدارم، تا: ۱۲۶۳ق؛ ۱۳گ (۵۳-۶۶)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [نسخه پژوهی: ۳-۱۰۹]

۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۱۱۴/۳-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: ۱۲۶۸ق؛ ۲۶ص (۴۱۲-۴۳۷) [عکسی ف: ۱-۳۵۹]

۳. بیرجند؛ دیانی؛ شماره نسخه:۱۰۹/۸

خط: نستعلیق، کا: محمد، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، ۹۷گ (۷۱ر-۸۰ر)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸۶]

● **اجوبة مسائل العباسیة** / کلام و اعتقادات / عربی

ajwibat-u masā’il-il ‘abbāsīyya

کرمانی، محمد کریم بن ابراهیم، ۱۲۲۵-۱۲۸۸ قمری

kermānī, mohammad karīm ebn-e ebrāhīm (1810 - 1871)

تاریخ تألیف: ۸ ذیقعده ۱۲۷۷ق

رساله‌ای مختصر در پاسخ به سؤالات کلامی است که عباس میرزا ولیعهد فتحعلی شاه برای مؤلف فرستاده و خواهان پاسخ مجمل و کوتاه شده است. مؤلف سؤالات را ترجمه و به‌منزله متن و جواب‌های خود را به‌منزله شرح آنها قرارداده است.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۲۰۴/۷

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... انه قد اتانی کتاب کریم وخطاب جسیم من صاحب الریاستین السیف والقلم ومالک الولایتین ... وقد امرنی فی کتابه شرح مسائل مشکلة ومطالب معضله ولولا انه قد امرنی بان اسلک؛ **انجام:** سؤال عرق الجنب بالحرام طاهرام نجس جواب مکروه یعنی یکره الصلاة فیه وهذا آخر مسائله ایده الله فلنختم الکتاب وصلی الله علی محمد وآله المبدأ والمآب.

خط: نسخ، کا: محمد جعفر خوزانی اصفهانی، تا: ذیحجه ۱۲۸۲ق؛ ۳۳گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف مخ: ۱-۵۳]

● **اجوبة مسائل عبدالحسین بن یوسف بحرانی = اقسام الکفر = الایمان و الکفر** / کلام و اعتقادات، پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-u masā’il-i ‘abd-ul-ḥusiyn ibn-i yūsuf baḥrānī = aqsām-ul kufr = al-īmān wa-l kufr

احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری

ahsā’ī, ahmad ebn-e zeyn-od-dīn (1753 - 1826)

تاریخ تألیف: ۱۵ جمادی الثانی ۱۲۱۲ق

در پاسخ پرسش شیخ عبدالحسین فرزند شیخ یوسف بحرانی [بلادی] است در مسایل کفر و ایمان و اسباب دخول جهنم. مؤلف پرسش را به چند بخش درآورده هر یک را جداگانه پاسخ گفته است و آنها را به صورت «قال - اقول» جواب داده است.

آغاز: الحمدلله الذی اوضح الحق باکمل بیان و اشبه مستوی صحیة ... و بعد، فیقول العبد المسکین احمد بن زین الدین الاحسایی. انه قد ارسل الی الکفو الوقادة ... الشیخ عبدالحسین بن المرحوم الشیخ یوسف البحرانی مسئلة اراد بها کشف نقابها.

انجام: بصحة هذا القول و الاخبار و الاعتبار. و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین. و الحمدلله رب العالمین.

چاپ: دارالسلطنه تبریز: دارالطباعه مشهدی حاجی آقا، سنگی، ۱۲۷۶ق.، رحلی (جوامع الکلم: ج۲؛ صص ۶۱-۶۹)

[ذریعه ۲۰۸/۵ «جوابات الشیخ عبدالحسین» بلادی بحرانی، همانجا، ۱۲۴/۱۱ «رسالة فی الایمان و الکفر»: که بایستی همین کتاب باشد؛ فهرست کتب مشایخ، ۲۴۱]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۰/۱۴

خط: نسخ، کاتب = مؤلف (گویا)، تا: ۱۵جمادی الثانی ۱۲۱۲ق؛ کاغذ: آبی، جلد: تیماج سبز مقوایی نو، ۳۴ص (۱۹۱-۲۲۴)، ۱۷ سطر (۹×۱۴)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [سنا - ف: ۱-۵۷]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۳۸۷/۱۴

آغاز: برابر

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴-۲۴۰]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۹۵/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد بن محمد نصیر هزار جریبی دانکه، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فستقی الوان، جلد: میشن مشکی ضربی، ۳۰ص (۲۲۴-۲۵۳)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۵-۱۰۱]

۳. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۳۷/۱۹

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی مقوایی، ۱۴گ (۱۹۴ر-۲۰۷پ)، ۲۱ سطر ۹×۱۴/۵، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۳۴۴]

۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۳۲۲/۱۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** لظهوره و حلوله من الاجسام و قوله و لها معنی باطن روحانی یعنی به العقل و یجوز أن ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳، افتادگی: انجام؛ مصحح؛ ۱۰گ (۱۱۵ر-۱۲۵پ)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [محدث ارموی مخ: ۱-۶۴]

۵. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۲۱۵/۴

کا: محمد بن علی شهیر به رشید، تا: ۱۲۲۶ق؛ از روی خط مؤلف نوشته و مقابله شده، اهدایی حاج غلامحسین صالح زاده؛ جلد: مقوایی، ۱۲گ (۸۱-۹۳)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۴-۱۲۰۵]

۶. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۶۶۴/۲-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: تحریری، بی‌کا، تا: رمضان ۱۲۳۳ق؛ ۲۳ص (۱۷-۳۹) [عکسی ف: ۱-۱۱۸]

۷. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۸۲۶-عکسی

آغاز: برابر

خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: شنبه ربیع الاول ۱۲۳۸ق [عکسی ف: ۱-۱۱۸]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۰۵۴/۱۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: غلام علی بروجردی، تا: ۱۲۵۶ق، جا: بروجرد؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۴گ (۱۲۸ر-۱۴۱ر)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲/۵سم [ف: ۴۴-۲۱۸]

۹. مراغه؛ عمومی؛ شماره نسخه:۳۳/۵

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج سرخ منقوش زیبا، ۱۴گ، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۵۳]

۱۰. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۶۳/۲۴

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: چرم زرد، ۱۰گ (۲۱۶پ-۲۲۵ر)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [مؤید: ۱-۱۵۶]

۱۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۶۲۲/۳۴

بی‌کا، بی‌تا، جا: قزوین؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی ضربی ترنجی مقوایی،۲۳ص(۳۸۷-۴۰۹)،۱۸سطر (۹×۱۵) [ف: ۱۲-۲۶۲۷]

۱۲. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۶۳۸/۶

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: خشتی [ف: ۱۱۷]

● **اجوبة مسائل عبدالحمید قراباغی** / کلام و اعتقادات / فارسی

ajvebat-o masā'el-e 'abd-ol-hamīd-e qarābāqī

کرمانی، محمد بن محمد کریم، ۱۲۶۳ - ۱۳۲۴ قمری

kermānī, mohammad-e-bn-e mohammad karīm (1847 - 1906)

تاریخ تألیف: ۲۵ صفر ۱۲۹۰ق

رساله‌ای است در پاسخ به دو سؤال حاجی عبدالحمید قراباغی: ۱. در کیفیت اصلاح نفس و سیر سالک (که جواب آن مفصل است و عمده رساله را تشکیل می‌دهد)؛ ۲. در کیفیت استخراج ملائکه از اسماء موضوعه در الواح.

آغاز: بسمله حمد نامحدود مر خدایی راست که خالق انس و جان است و محدث کون و مکان و درود نامعدود

انجام: بلکه گرفتاری و مشاغل مانع شده و العذر عند کرام الناس مقبول تمت

۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۹۰۸/۲-۵/۱۹۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حسین بن محمد، تا: سه‌شنبه ۳ ذیحجه ۱۲۹۱ق؛ جلد: پارچه قهوه‌ای ضربی مجدول، ۴۰گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۳-۱۳۱۸]

۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۳۹۴/۶

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: ۱۲۹۳ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز،۲۶گ(۱۱۷-۱۴۳)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۴-۱۲۷۷]

● **اجوبة مسائل عبدالرحیم بن محمد الاردبیلی = اجوبة بعض المسائل الکلامیة** / کلام و اعتقادات / عربی

ajwibat-u masā'il-i 'abd-ur-raḥīm ibn-i muḥammad al-ardabīlī = ajwibat-u ba'ḍ-il masā'il-il kalāmīyya

رشتی، کاظم بن قاسم، ۱۲۱۲ - ۱۲۵۹ قمری

raštī, kāzem ebn-e qāsem (1798 - 1843)

تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۰۸/۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: دهه اول محرم ۱۲۴۵ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای مقوایی، ۲۲گ (۲۳پ-۴۴پ)، ۱۹ سطر (۸/۵×۱۶)، اندازه: ۱۴×۱۹/۵سم [ف: ۲۵۹]

● **اجوبة مسائل عبدالعلی قطیفی** / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-u masā'il-i 'abd-ul-'alī qaṭīfī

احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری

ahsā'ī, ahmad ebn-e zeyn-od-dīn (1753 - 1826)

در جواب سؤالات عبد علی قطیفی است. مؤلف سؤالات را متن و جواب خویش را شرح قرار داده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۴۱

آغاز: الحمدلله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله

الطاهرین؛ **انجام:** کان الاصل من الاب و الفرع من الام.
بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قرمز، مختلف السطر، قطع: رحلی، اندازه: ۱۶/۵×۲۲سم [ف: ۴-۱۶۶]

← اجوبة مسائل عبدالله بن دندن ⩾ القدر فی افعال العباد

● **اجوبة مسائل عبد الله بیک بن نصر الله بیک** / کلام و اعتقادات / عربی

ajwibat-u masā'il-i 'abd-ul-lāh biyk-i-bn-i naṣr-ul-lāh biyk

رشتی، کاظم بن قاسم، ۱۲۱۲ - ۱۲۵۹ قمری

raštī, kāzem ebn-e qāsem (1798 - 1843)

پاسخ به هفده سؤال است که عبدالله بیک بن نصرالله بیک پرسیده درباره معنی توحید و صفات و اسماءالله، ظهور آیات الهی در ائمه، رموزات حرفیه و حروف مقطعه قرآن، فضل حضرت پیامبر بر امیرالمؤمنین (ع)، جبر و تفویض، وجود و مراتب آن، وجوب کلیات ثلاثه در خارج، تعریف عقل، مناسبت بین ألفاظ و معانی، ترکیب ضدین، تقسیم اشیاء به کثیف و لطیف و ألطف، بطلان مفهوم واجب، معنی گفته حضرت امیرالمؤمنین (ع) «من عرف نفسه فقد عرف ربه».
آغاز: الحمدلله رب العالمین ... ان الاخ السدید و الولی الرشید الزکی اللوذعی و اللبیب الالمعی.
انجام: فمن أراد أن یطلع حقیقة الاطلاع فعلیه بمطالعة تلک الرسالة الشریفة و السلام علی من اتبع الهدی.

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۰۸۷/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: علی بن رحیم و یوسف بن علی اردبیلی، تا: ۱۲۵۶ق، جا: کاظمین؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۸گ (۶۶پ-۱۰۴پ)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۶-۱۰۰]

۲. شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه:۳۰۲/۲
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۵ق؛ ۳۶گ (۶۸-۱۰۴)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۱-۱۱۶]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۵/۱ خوئی
آغاز: بسمله، الحمدلله رب العالمین ... کاظم بن قاسم حسینی رشتی ... نصرالله بیک وفقه الله المراضیه؛ **انجام:** برابر ... تمت الرسالة فی ذی الحجة الحرام ۱۲۵۶
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماجی یشمی رنگ، ۳۴ص (۲-۳۶)، ۳۰ سطر، قطع: خشتی، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف: ۷-۲۸۴]

۴. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه:۱۸۴/۲ - ج
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۳۳گ (۸ر-۴۰پ) [ف: ۳۵۱]

۵. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه:۱۸۴/۳ - ج
کا: مهدی بن زین العابدین، بی تا [ف: ۳۵۲]

۶. قم؛ فاضل قائینی؛ شماره نسخه:بدون شماره
آغاز: الحمدلله رب العالمین و صلی الله علی خیر خلقه محمد و آله الطاهرین و لعنة الله علی أعدائهم أجمعین ... المسألة الأولی فی التوحید و أدلته و مراتبه وأرکانه، المسألة الثانیة فی الصفات الذاتیة و الفعلیة، المسألة الثالثة فی أسماء الله و أقسامها، المسألة الرابعة فی موضوع الأسماء الالهیة، المسألة الخامسة فی معنی ظهور آیات الله فی أئمة الهدی، المسألة السادسة فی تفسیر الرموز الحرفیة، المسألة السابعة فی الحروف المقطعة
بی‌کا، بی تا [تراثنا:س۱۳ش۱-۱۶۰]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۲۹۶
پاسخ ۲۴ سؤال اوست؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا [ف: ۱۱-۱۳۹]

● **اجوبة المسائل العزیة = المسائل العزیة = الرسالة العزیة** / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-ul masā'il-il 'izzīyya = al-masā'il-ul 'izzīyya = ar-r.-ul 'izzīyya

محقق حلی، جعفر بن حسن، ۶۰۲ - ۶۷۶ قمری

mohaqqeq-e hellī, ja'far ebn-e hasan (1206 - 1278)

اهدا به: امیر عزالدین عبد العزیز
پاسخ نه (؟) سؤال فقهی است که امیر عزالدین عبدالعزیز پرسیده و محقق حلی با استدلال و نسبتاً مفصل نگاشته است. فهرست مسائل از این قرار است: ۱. در کر حاصل از طاهر و نجس؛ ۲. اعتبار نیت در طهارت؛ ۳. نقض بر فقهاء عامه در موضوع غسل و مسح؛ ۴. در غسل جنابت؛ ۵. در اوقات فرائض؛ ۶. در قضاء صلوة؛ ۷. در مرابحه؛ ۸. در متعه؛ ۹. وطی الحلائل فی الدبر. تعداد سؤالات در نسخه ها یکسان نیست.
آغاز: الحمدلله رافع الدین و مظهره و قامع الشرک و ناصر الحق و جابره و قاهر الباطل و کاسره و صلی الله علی سیدنا محمد المخترع من اطیب نسب و اطهره و المنتزع من اعجب حسب و افخره و علی آله المستخرجین من عنصره النامین الی شرف جوهره اما بعد فان الامیر الکبیر عزالدین عبدالعزیز اعزالل اولیائه بدوام بقائه و امتداد عمره و امده بر عایته و حسن نظره رسم الاستدلال علی مسائل دل اختیارها علی تحقیقه وجودة تحبیره و بین اهتمامه باعتبارها علی تدقیقه برایره و احسن او اجره وها انا شارع فی امتثال او امره طامع ان یقع ذلک موافقا لارب مطابقا لوطره ان شاءالله تعالی. المسئلة الاولی: الما آن النجسان اذالم یتغیر بالنجاسة.
انجام: و اما الاثر المنقول عن ابی جعفر (ع) فالراوی له سدیر و قیل انه واقفی ثم هذا معارض باحادیث کثیرة عن اهل البیت (ع) و الکثرة امارة الرجحان (تمت المسائل العزیة بحمدالله و منته و الصلوة علی نبیه محمد و آله).

[دنا ۲۷۵/۱ (۱۱ نسخه)]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۱۴۷/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** من هذه الباب والله العاصم و الحمدلله رب العالمین و صلی الله علی ... وافق من تعلیقها ... محمد بن علی ... القاسانی و کان الفراغ منها بکرة یوم الاثنین فی شهر شوال سنة اربع و سبعین و ستمائة

ده مسأله؛ خط: نسخ کهن، کا: محمد بن علی کاشانی، تا: دوشنبه شوال ۶۷۴ق؛ با بلاغ مقابله در پایان جمادی الثانی ۶۸۲، با یاد از حلی در ص ع به مانند زنده؛ کاغذ: دولت آبادی کلفت، جلد: رویه میشن نو، ۴۸گ (۴۸پ-۹۶پ)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۵-۲۴۰]

۲. قم؛ استادی، رضا؛ شماره نسخه:نامعلوم/۱

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، کا: حیدر بن حاجی حسین طبسی، تا: ۲۴ ذیحجه ۹۶۶ق، برای یحیی بن حسین بحرانی نگارنده «بهجة الخاطر»؛ با یادداشت همین بحرانی بر برگ آغاز که در آن رساله مزبور را «مسائل تسع» نامیده است؛ ۴۱گ (۱-۴۲)، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [صد و شصت نسخه: ۶۹]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۱۱۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: حیدر بن حاجی حسین طبسی، تا: ۲۰ ذیحجه ۹۶۹ق؛ از روی نسخه یحیی بن حسین بن عشیرة بحرانی، در حاشیه چند مسئله استدلالی از شهید دوم به خطی جز خط اصل نوشته شده؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۴۲گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۱۶-۱۱۷]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۰۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ متوسط، کا: حسین بن علی بن طعمه خوارزمی، تا: ۹۸۱ق؛ مقداری از مسأله دوم و قسمت بیشتر از مسأله سوم سقط شده و جای آن سفید است؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۲۴۷ص، ۲۰ سطر، قطع: خشتی، اندازه: ۱۴×۱۷سم [ف: ۴-۹۱]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۲۸۴/۲

خط: نسخ، کا: محمد بن مساعد بن بدیع، تا: ۲۵ جمادی الاول ۱۰۸۶ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۶گ (۱۱۷پ-۱۳۲پ)، اندازه: ۲۱×۲۹/۵سم [ف: ۱۴-۷۱]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۴۷۴/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۲۵ گ (۱پ-۲۵پ)، ۲۳ سطر (۹×۱۴)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۸-۱۲۴]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۰۹/۱

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۱-۲۳۲]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۳۱/۱عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴-۴۴۸]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۲۴۲/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۲۷ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۵گ (۸۴پ-۱۰۸ر)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۱۱-۲۳۹]

۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۹۵۳/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عبدالله بن محمد سعید خوانساری، تا: ۱۲۳۸ق؛ کاغذ: فرنگی فستقی، جلد: چرم حنایی، ۲۲ص (۹۶-۱۱۷)، ۲۲ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۵×۲۱ [ف: ۱۴-۶۰]

۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۳۱۸۴/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** لکن النص حقیقة فی احدهما فیکون حقیقة فی

خط: نسخ، بی‌کا، تا: چهارشنبه صفر ۱۳۰۸ق؛ اهدایی رهبری، بهمن ۱۳۸۴؛ کاغذ: نخودی فرنگی، جلد: تیماج عنابی ضربی با ترنج منقش و حواشی زنجیره‌ای ضربی، ۳۱گ (۳۱۱-۳۴۱)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [اهدائی - ف: ۳-۳۰۴]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۰۶۱ ض

بی‌کا، بی تا [د.ث .مجلس]

۱۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۱۵۵۰۸

خط: نسخ کهن، بی‌کا، بی‌تا [الفبائی: ۶۶۰]

● **اجوبة مسائل عزیزخان** / پاسخ پرسش‌ها / فارسی

ajvebat-o masā'el-e 'azīz-xān = ro'yā

کرمانی، محمد کریم بن ابراهیم، ۱۲۲۵-۱۲۸۸ قمری

kermānī, mohammad karīm ebn-e ebrāhīm (1810 - 1871)

تاریخ تألیف: ۲۷ جمادی الثانی ۱۲۸۳ق؛ محل تالیف: تهران

در پاسخ رکن رکین دولت جناب عزیزخان سردار کل عساکر منصوره دولت پادشاهی ناصرالدین شاه قاجار درباره تأویل رؤیا.

آغاز: سپاس خداوندی را سزاست که پرورنده جهانیان است. و درود پیامبری ... و بعد، بنده اثیم کریم بن ابراهیم گوید.

انجام: ایشان افتد. کتبه العبد الاثیم کریم بن ابراهیم، و قد فرغ منه لیلة الثلاثا السابع و العشرین من شهر جمادی الثانیة من شهور سنة ثلاث و ثمانین بعد المأتین من الالف الثانی.

چاپ: در «مجمع الرسایل، ش۲» کرمان، ۱۳۸۷ق

[فهرست کتب مشایخ ۴۳۱؛ فهرستواره منزوی ۲۵۱/۹]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۹۲۳/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ربیع الثانی۱۳۰۶ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سبز ضربی لایی، ۱۱گ (۱پ-۱۱ر)، ۱۲ سطر (۶/۵×۱۲/۵)، قطع: بغلی [ف: ۱۷-۲۵۱]

۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۷۲۲/۲-عکسی
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ پخته، کا: ابن عبدالعلی عبدالحسین کرمانی، تا: شعبان ۱۳۲۳ق؛ ۲۳ص (۱۴۴-۱۶۶) [عکسی ف: ۱-۱۲۰]
۳. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۸۱/۲ ـ د
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ناقص؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج عنابی ضربی، ۱۰گ (۱۷پ-۲۷پ)، ۱۴ سطر (۱۲/۵×۶/۵) [ف: ۱-۲۹۳]

● **اجوبة المسائل العشرة = المسائل العشر** / فلسفه / عربی
ajwibat-ul masā'il-il 'ašara = al-masā'il-ul 'ašr
ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری
ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e 'abd-ol-lāh (981 - 1038)
پاسخ ده مسأله فلسفی است که ابوالقاسم جرجانی یا کرمانی پرسیده و عبارت اند از: ۱. العلة الاولی لما فارقت؟؛ ۲. حقیقة الطبع؛ ۳. حقیقة النفس و الروح و العقل الکلی؛ ۴. هل کواکب فیها حیاة؟؛ ۵. هل یمکن تعدد القدیم؟؛ ۶. ما حقیقة الواحد؟؛ ۷. الفرق بین فعل الارادة و فعل الطبع و فعل العلة؛ ۸. ما هو المعدوم؟؛ ۹. ما هو الموجود؟؛ ۱۰. ما هو تعلق الفعل بالفاعل. در آغاز نسخه طباطبائی (۱۳۶۷/۸) آمده است که «کان السائل هو ابوالقاسم الجرجانی او الکرمانی». مهدوی می‌گوید این‌که قنواتی پرسنده را ابوریحان بیرون می‌داند نادرست است زیرا مسائل بیرونی ۱۸ مسأله است نه ده مسأله.
آغاز: بسمله الله الموفق و الملهم و العاصم و له الحمد و صلوته علی رسوله محمد و آله الطاهرین اجوبة عن ... المسئلة الاولی العلة الاولی لما فارقت العلل أ لنفسها فارقت ام لغیرها؟ ــ الجواب عن ذلک هذا السؤال یفهم علی وجهین
انجام: فی القابل لاصل الغایة لتحصیل الصورة و ذلک آخر ما کتبناه و الله الموفق للصواب
چاپ: به کوشش حلمی ضیاء اولکن، در رسائل ابن سینا، جلد دوم (استانبول: ۱۹۵۳م)؛ در مجموعه نگارشهای ملاعباسعلی کیوان قزوینی که از آنها «ثمرة الحیوة» است، تهران، ۱۳۰۸ش، ص ۷۱-۱۶۲
[الذریعة ۲۲۸/۵؛ دنا ۲۷۵/۱ (۲۵ نسخه)؛ فهرست مصنفات ابن سینا، مهدوی ۱۶؛ مکتبة امیرالمومنین ۵۲/۱؛ مجمع علمی عراقی۲۶۵/۳]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۶۸۶/۴-ف
نسخه اصل: لیدن Cod. or. 184؛ بی‌کا، تا: با تاریخ ۵۱۴ق [فیلمها - ف: ۱-۶۲۶]
۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۵۷/۵عکسی
آغاز و انجام: برابر
نسخه اصل: گویا در کتابخانه دانشگاه پرینستون در آمریکا؛ بی‌کا، تا: قرن ۷؛ ۴ص (۶۸-۷۱)، ۲۳ سطر [عکسی ف: ۴-۳۰۶]
۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۳۱/۷-ف
نسخه اصل: اونیورسیته ش ۴۷۲۴؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ربیع الاول ۷۰۰؛ ۴گ (۶۱-۶۵)، ۱۹ سطر [فیلمها - ف: ۱-۴۳۹]
۴. همدان؛ مدرسه غرب همدان؛ شماره نسخه:۱۱۸۷/۳۳
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ یا ۱۱؛ با سر لوح‌های زرین؛ کاغذ: اصفهانی نازک، ۳گ (پ۱۷۶-پ۱۷۹)، ۲۴ سطر (۱۰×۲۰)، اندازه: ۱۷×۲۷سم [رشت و همدان - ف: ۱۴۷۲]
۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۸۷۹/۱۱-۳۵/۵۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف: ۸-۴۲۹۲]
۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۶۷۰
آغاز: برابر؛ **انجام:** ابی علی البخاری بعض اهل عصره و لله المنه
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: نخودی، جلد: اسقاطی، ۳۱ سطر (۸×۱۸)، اندازه: ۱۴×۱۴سم [رایانه]
۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۶۹۳
آغاز: بسمله سئل الشیخ العالم الرئیس؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: نخودی، جلد: اسقاطی، ۳۱ سطر (۸×۱۸)، اندازه: ۱۴×۲۴سم [رایانه]
۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴/۷
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰و ۱۱؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج مشکی یک‌لایی درون تیماج سرخ، ۸ص (۴۶-۵۳)، ۲۰ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [سنا - ف: ۱-۷]
۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۴۴۱/۷
خط: نستعلیق، کا: عبد الرشید، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی ضربی زرکوب بیرون و درون، ۵ص (۹۷-۱۰۱)، ۲۵ سطر (۸/۵×۱۸)، اندازه: ۱۵×۲۴/۵سم [ف: ۹-۱۱۲۰]
۱۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۱۳۱۳۴
خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد رضا، تا: ۱۰۴۵ق [الفبائی: -۲۱]
۱۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۸۶/۵۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: شاه مراد بن نقدعلی فراهانی ورامینی، تا: ۱۰۷۲ق؛ در فهرست (۱: ۳۲۱) با شماره ۲۸۶/۲۳ آمده؛ کاغذ: شرقی نخودی، جلد: دو رو تیماج رو مشکی ضربی پشت قرمز، ۳گ (۲۰۸پ-۲۱۰پ)، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۸×۲۷/۵سم [میراث شهاب:۴۲-۱۳۷]
۱۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۳۷۴
آغاز و انجام: برابر
نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: حنایی، جلد: پارچه‌ای، ۱۷ سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [رایانه]
۱۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۶۹۳/۲۴
آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: نوعی ترمه، جلد: میشن سیاه، ۲گ (۷۲ر-۷۴ر)، اندازه: ۱۳/۷×۲۵/۵سم [ف: ۸-۳۷]

۱۴. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۸۵۷/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ذیقعده ۱۱۰۲ق؛ جلد: چرم زرد، ۵گ (۱پ-۶ر)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [مؤید: ۲-۲۹۳]

۱۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۹۱۲/۱۳

بی‌کا، تا: جمادی الثانی ۱۲۶۶ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ مقوایی، ۲گ (۵۰پ-۵۱پ) [ف: ۳-۲۷۵]

۱۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۹۶۸/۵

آغاز: الحمدلله الموفق و الملهم... العلة الاولی لما ذافارقت العلل

خط: نسخ، کا: تنکابنی، تا: ۱۳۱۵ق؛ کاغذ: شکری رنگ فرنگی، ۱۷ص (۱۲۴-۱۴۰)، ۲۱ سطر، قطع: خشتی باریک، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۹-۶۹۲]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۰۰۲/۵-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا؛ ۹ص (۱۲۴-۱۳۲) [فیلمها-ف: ۳-۱]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۱۲۸/۵-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها - ف: ۳-۱۹]

۱۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۷۰۴/۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: عبدالکریم بن عباسعلی لنکرانی، تا: ۱۳۲۶ق؛ جلد: گالینگور سیاه با عطف تیماج سبز، ۴ص (۶۹-۷۲)، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۱-۳۳-۱۷۷]

۱۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۵۱۱/۳

خط: نستعلیق، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: مقوایی ابر و باد عطف تیماج قهوه‌ای، ۲گ (۱۲پ-۱۴پ)، اندازه: ۱۴/۵×۲۲/۵سم [ف: ۲۰-۸۷]

۱۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۶۷/۸ط

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۳ص (۲۰۸-۲۲۰)، اندازه: ۱۳×۱۸/۵سم [ف: ۲۴/۳-۹۲]

۲۰. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۰۱/۹

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ مقوایی، ۳گ (۹۲پ-۹۴پ)، ۱۷ سطر (۱۱×۱۵)، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۳۳۸]

۲۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۴۹/۵۰

آغاز و انجام: برابر

خط: تعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سمرقندی کلفت، جلد: تیماج تریاکی ضربی مقوایی، ۲گ (۳۱۸ر-۳۱۹پ)، ۳۱ سطر، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف: ۹-۲۴۲۲]

۲۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۲۲/۴

بی‌کا، بی‌تا؛ نونویس، ۱۲ص [ف: ۳-۱۶۹]

۲۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۸۰/۵-ف

نسخه اصل: ایاصوفیا ش ۲۳۸۹؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۰گ (۱۵۲-۱۶۲) [فیلمها - ف: ۱-۴۶۳]

۲۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۳۸/۵-ف

نسخه اصل: ایاصوفیا ۴۸۵۳؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۹گ (۲۹-۳۸) [فیلمها - ف: ۱-۴۷۲]

۲۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۲۶۴/۲۱-ف

نسخه اصل: ایاصوفیا ش ۴۸۲۹؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۲گ (۹۴پ-۹۶) [فیلمها - ف: ۱-۶۶۳]

۲۶. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۰۹۵/۶

بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ ضربی مقوایی، ۵گ (۴۳پ-۴۷پ)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۹×۲۵سم [ف: ۳-۵۲]

۲۷. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۸۳۷۱/۱۰

بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی نخودی، جلد: تیماج مشکی یک‌لا، ۵گ(۱۳۴پ-۱۳۸ر)،۲۵سطر،اندازه: ۹/۵×۱۹/۵سم [ف: ۳-۲۷۵]

۲۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۲۲۲/۴

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی زرد، ۵گ (۲۰پ-۲۴پ)، ۱۷سطر [ف: ۱۱-۵۷۹]

۲۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۲۵/۲

آغاز: سئل الشیخ العالم الفلیسوف الرئیس ابوعلی الحسین سینا البخاری رحمة الله مسائل عشرة فاجاب عن الجمیع و هذه صورتها

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۵ سطر، قطع: وزیری، اندازه: ۱۴/۵×۲۵/۵سم [ف: ۲-۳۸۴]

← اجوبة مسائل العشرة فی الغیبة ≻ الفصول العشرة

← اجوبة مسائل العشرین ≻ اسرار العبادة

● اجوبة المسائل العکبریة = المسائل التلعکبریة = المسائل الحاجبیة / کلام و اعتقادات / عربی

ajwibat-ul masāʼil-il ʻukbarīyya = al-masāʼil-ut talʻukbarīyya = al-masāʼil-ul ḥājibīyya

مفید، محمد بن محمد، ۳۳۶ - ۴۱۳ قمری

mofīd, mohammad ebn-e mohammad (948 - 1023)

رساله در پاسخ به سؤالات حاجب ابواللیث بن سراج اوانی است و نجاشی از آن با عنوان «جوابات أبی اللیث الأوانی» و شیخ آقا بزرگ طهرانی با عناوین «المسائل العکبریة» و «جوابات أبی اللیث الأوانی» و «جوابات المسائل العکبریة»، «المسائل الحاجبیة» و «الأسئلة الحاجبیة» و علامه مجلسی با عنوان «العکبریة؛ أجوبة المسائل الاحدی و الخمسین»، یاد کرده‌اند. تعداد سؤالات پنجاه و یک است و در زمینه معانی آیات و روایات مشکل و حوادث تاریخی که عمدتا مربوط به نبوت و امامت و شئون آنهاست می‌باشد. نمونه‌ای از سؤالات: ماذا تعنی الأیة الکریمة «انما یریدالله لیذهب عنکم الرجس»؟؛ هل أن الرسول الأکرم و آله

(ع) أفضل من ابراهيم و آله (ع)؟؛ كيف قال يعقوب: «أخاف أن يأكله الذئب» مع أن لحوم الأنبياء محرمة على الوحوش؟؛ كيف تسجد النجوم و الشمس و القمر و الشجر و الجبال كما ورد ذكر ذلك في القرآن؟؛ كيف أصبح موسى (ع) تلميذ الخضر (ع)، رغم أن موسى أرفع مرتبة من الحضر؟؛ كيف يقول الله تعالى بعد فناء الخلق: «لمن الملك اليوم لله الواحد القهار» و هو خطاب للمعدوم لعدم وجود الخلق؟؛ هل في القرآن نص على خلافة أميرالمؤمنين عليه السلام؟؛ كيف تم تزويج أم كلثوم ابنة أميرالمؤمنين عليه السلام بعمر؟؛ لوكان حديث الغدير صحيحا وسمعه الأنصار، فلم رشحوا سعد بن عبادة للخلافة؟؛ مع الاعتقاد بحياة أئمة الهدى عليهم السلام فهل هم في قبور هم المطهرة؟؛ أي حياة هي المقصود في الآية الكريمة: «ولا تحسبن الذين قتلوا في سبيل الله أمواتا بل أحيا عند ربهم يرزقون»؛ هل ان بعض الأعمال مثل شرب الخمر و أكل لحم الخنزير و الربا و الزنا كانت محللة في يوم ما ثم حرمت؟ أم انها كانت محرمة في جميع الأديان الالهية؟؛ ما هو المراد من قول الامام الصادق (ع): «ما بدا لله في شى كما بدا له في اسماعيل»؟؛ ما هو المراد بالصراط المستقيم في الآية «اهدنا الصراط المستقيم» و أي صراط مستقيم موجود بعد الاسلام و القرآن؟؛ قال تعالى: «و اذا أخذ ربك من بني آدم من ظهورهم ذريتهم و أشهدهم على انفسهم ألست بربكم قالوا بلى»، أولاً: الذرية غيرمكلفة، فكيف تخاطب؟ ثانياً: لماذا لا يتذكر أي انسان هذا الشيء؟؛ لوكان الرسول معصوما فما معنى الآيات التي تخاطبه و تتضمن تهديدا و وعيدا؟؛ لقد رد عمر بن عبدالعزيز و مأمون فدك الى ابناء فاطمة، فلم لم يردها أميرالمؤمنين (ع) أثناء خلافته الظاهرية الى أبنا فاطمة (س) مع أنه كان أتقى منهما و أكثر احتراماً بين الناس؟

آغاز: الحمدلله الذى يؤيد بالتوفيق من يتم هداه ... و بعد فقد وقفت اطال الله بقاء الحاجب ... على المسائل التى انفذها الى وسال الاجابة عنها بما يزيل الشبهات المعترضة فى معانيها

انجام: و ثبت في امالي المنثور في الاصفاع و الامصار و فما اثبته فى هذا المكان بلاغ واقناع لمن تامله بعين انصاف و الله الموفق للصواب و هو حسبنا و نعم الوكيل تمت

چاپ: نجف، ۱۳۷۰ق؛ ضمن مجله مشرق، بیروت، ۱۴۱۲ق؛ با تحقیق علی اکبر الهی خراسانی، در کنگره شیخ مفید، ۱۴۱۳ق

[مقالات عربی کنگره شیخ مفید، جلد اول (مقاله استاد سید عبد العزیز طباطبایی) ص ۱۸۹-۱۹۲؛ الذریعة ۹۰/۲ و ۲۲۸/۵ و ۳۵۸/۲۰؛ دنا ۲۷۶/۱ (۳۰ نسخه)]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۳۵۹/۵

خط: نسخ، کا: سید محمد مقیم موسوی، تا: شنبه ۱۶ ربیع الاول۱۰۶۳ق، جا: نجف اشرف؛ جلد: تیماج یشمی ضربی، ۳۷ص (۶۲-۹۸)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۰×۱۸/۸سم [ف: ۴۳-۴۵]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۳۱۹/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** فصل و قد قال قول من اصحابنا الامامية ان الامامة كانت لرسول الله ... و الاصل ما قدمناه

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۷۵ق، جا: کاشان؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ ضربی مقوایی، ۱۲گ (۵۸پ-۶۹پ)، ۲۱سطر (۱۷×۸) ، اندازه: ۱۴/۵×۲۵سم [ف: ۹-۹۴۸]

۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۸۶۸/۳-۳۵/۴۸

آغاز و انجام: برابر

از اول تا آخر؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ با تصحیح و نسخه‌بدل در حاشیه؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۳گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۹×۲۶سم [ف: ۱-۹۶]

۴. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۸۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ با یادداشت‌هایی به تاریخ ۱۲۷۰ و ۱۱۱۴؛ کاغذ: سپاهانی [نشریه: ۱۱-۸۸۲]

۵. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۴۲/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۳۳گ (۲۵-۸۵)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [نسخه پژوهی: ۳-۶۸]

۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۹۲۷/۲

آغاز و انجام: برابر

نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه کامل شد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۰ محرم ۱۱۱۶ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی تیماج تریاکی سیر، ۱۹گ (۱۵۰-۱۶۸)، ۲۰ سطر (۷/۵×۲۴)، اندازه: ۱۳×۲۴سم [ف: ۱۰-۵۹۷]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۸۴/۲

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۳-۴۳۶]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۸۵۱/۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** المسألة الحادية و العشرون عن قوله تعالى و اذا أخذ ربك من بني آدم من ظهورهم ذريتهم و أشهدهم على أنفسهم ألست بربكم قالوا بلى فكيف يصح الخطاب بأشباح غير مكلفة؟ الجواب: ان الذى أخذه الله من ذرية آدم هو العهد منهم با كمال عقولهم ... و لم بقل السماء والأرض قولا صريحا اتينا طائعين و العرب، يتوسع بمثل هذا الكلام.

در فهرست مؤلف به احتمال سید مرتضی دانسته شده که به قرینه آغاز رساله شناخته شد و نام مؤلف تصحیح شد، همچنین در این نسخه ۲۱ سؤال و جواب از ۵۱ سؤال و جواب نوشته شده و متن پرسش‌ها و پاسخ‌ها نیز مختصر شده است، احتمالاً منتخب «اجوبة المسائل العكبرية» باشد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: شب ۲۵ محرم ۱۱۲۶ق؛ کاغذ: حنایی بیاضی شکل، جلد: تیماج مشکی، ۲۸ص، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۱×۲۱سم [ف: ۱۱-۶۷۷]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۸۴۱

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۵-۲۵۸]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۳۴۰/۳۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** و كان في الاية مايوذن بشك الامراة في نبوته بقولها عند اخبارها باياها بعضها، قالت من انبأک

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ کاغذ: شرقی، آهارمهره، جلد: مشمعی سرمه‌ای با مقوا، عطف: تیماج زیتونی، ۵گ (۳۰۶-۳۱۰)، ۱۷ سطر (۱۱/۵×۱۶)، اندازه: ۲۴×۱۹سم [ف: ۲۸-۵۷۹]

۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۶۷۳/۵

آغاز: بسمله، الحمد لله الذی یوی بالتوفیق من یتم هداه و یخذل من عند علی سبیله و اتبع هواه ... و بعد فقد اطال الله بقاء الحاجب، فی عز طاعته و ادام توفیقه؛ **انجام:** و کذلک کان الامر لامیر المومنین صلوات الله علیه دون الحسن والحسین (ع) و جعلوا الامام فی وقت صاحبه صامتا و جعلوا الاول ناطقا و هذا خلاف فی عباده، فالاصل ما قدمناه تمت.

خط: نسخ، کا: عبدالله بن محمد سعید خوانساری، تا: ۱۲۳۳ق؛ نسخه‌بدل‌ها در حاشیه آمده، مجدول به طلا و لاجورد با کمند طلایی؛ کاغذ: فرنگی آهارمهره، ۱۰گ (۱۳۸پ-۱۴۰پ)، ۲۳ سطر، اندازه: ۸/۵×۱۴/۵سم [ف: ۳۷-۱۵۳]

۱۰. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۶۱۴/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** ان الامامة کانت لرسول الله صلی الله علیه و اله امیرالمومنین و الحسن و الحسین فی وقت واحد الا ان النطق و الامر و النهی کان لرسول الله صلی الله علیه و اله مدت حیاته دون غیره و کذلک کان الامر لامیر المومنین صلوات الله علیه دون الحسن و الحسین علیهما السلام و جعلو الاول ناطقا و هذا خلاف فی عبارة والاصل ما قدمناه

خط: نستعلیق، کا: محمد بن ابی القاسم ابن احمد بن علی ابن دولتعلی ابن علی، تا: ۱۲۶۰ق؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا مجدول، ۱۷گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف مخ: ۱-۵۴]

۱۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۶۱۵/۱۰

خط: نسخ مغلوط، بی‌کا، تا: ۱۲۸۱ق؛ از روی نسخه مورخ ۶۷۶؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۰گ (۱۱۶ر-۱۲۵ر)، اندازه: ۱۳/۵×۲۲سم [ف: ۲۰-۱۸]

۱۲. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۶-۶۲۸۵

خط: نسخ، کا: مهدی بن علی رضا قمی، تا: روز ۵ هفته دوم شوال ۱۳۱۹ق، جا: نجف؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا عطف پارچه، ۶۰ص، ۲۲ سطر، قطع: ربعی [آستانه قم: ۲۲۸]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۲۸عکسی و ۱۳۳۷/۳عکسی

آغاز و انجام: برابر

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴-۴۷ و ۶۰]

۱۳. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۵۹۷/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: شب آدینه ۲ جمادی الثانی ۱۳۳۶ق؛ با یادداشت حاج عباس قلی واعظ چرندابی مورخ ۲۲/۶/۲۴؛ قطع: ربعی [نشریه: ۷-۲۴۸]

۱۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۶۱۰/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد امین بن یحیی خوئی اسدی نجفی، تا: ۱۳۳۶ق، جا: نجف اشرف؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج سیاه ضربی مقوایی، ۳۴گ (۵۳پ-۸۶پ)، ۱۸ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۱۶-۱۸۴]

۱۵. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۳۱۴/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد سعید حسینی حایری تنکابنی، تا: ۱۳۳۶ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول گرهی با ترنج و سرترنج، ۲۲گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف مخ: ۱-۱۵]

۱۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۱۲۱/۲

خط: نسخ، کا: محمدحسین بن زین العابدین ارموی، تا: نیمه رجب ۱۳۵۲ق، جا: نجف اشرف؛ کاغذ: شکری، جلد: مقوا رویه پارچه، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵/۷×۲۰/۸سم [ف: ۱۴-۲۸۱]

۱۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۷۲۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، محمد حسین بن زین العابدین ارموی، تا: شب نیمه رجب ۱۳۵۲ق، جا: نجف اشرف؛ ۷۵ص، ۱۹ سطر [الفبائی: ۵۱۶]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۸۳۸ و ۱۸۳۹

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۵-۲۵۶]

۱۸. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۴۳۰/۳

خط: نسخ، کا: عبدالله تبریزی و حسن خوشنویس همدانی، تا: ۱۳۷۰ق؛ جلد: تیماج زرشکی بدون مقوا، ۷۵گ (۱۱پ-۸۶پ)، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۸×۲۱/۵سم [ف: ۲-۲۷۱]

۱۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۵۰۵/۵

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج زرشکی ضربی ترنج و سرترنج دار، ۳۴گ (۶۶پ-۹۹ر)، ۱۸-۲۳ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱/۷سم [ف: ۴۱-۲۳]

۲۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۳۴۳/۲-ف

نسخه اصل: کتابخانه عمومی حکیم در نجف؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلم‌ها - ف: ۲-۱۲۷]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۳۴۳/۹-ف

نسخه اصل: کتابخانه عمومی حکیم در نجف؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلم‌ها - ف: ۲-۱۲۷]

۲۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۲۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی تا [الفبائی: ۵۱۶]

۲۲. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۲۹۶/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: چرم زرد، ۷۰گ (۱پ-۷۰ر)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [مؤید: ۱-۲۶۲]

۲۳. تبریز؛ ثقة الاسلام؛ شماره نسخه:۲۷/۳

کا: احمد بن عبدالعالی بن عبدالباقی بن ابراهیم بن علی بن عبدالعالی میسی عاملی، بی تا [نشریه: ۴-۳۲۷]

۲۴. اصفهان؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۴۰/۱

بی‌کا، بی تا [نشریه: ۵-۳۰۴]
۲۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۶۹۴/۴
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۰گ (۲۱ر-۳۰ر)، اندازه: ۱۷×۲۰/۵سم [ف: ۱۰-۹۲]
۲۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۱۳/۴عکسی
آغاز: برابر
نسخه اصل: کتابخانه شخصی فخرالدین نصیری، تهران؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۸ص (۴۱-۵۸)، ۱۴ سطر [عکسی ف: ۴-۲۶]

● **اجوبة مسائل علاء الدین البخاری الشیرازی** / عرفان و تصوف / عربی
ajwibat-u masā'il-i 'alā'-id-dīn al-buxārī aš-šīrāzī
عبدالرزاق کاشی، عبدالرزاق بن احمد، -۷۳۶؟ قمری
'abd-or-razzāq-e kāšī, 'abd-or-razzāq ebn-e ahmad (- 1336)

پرسش‌هایی است که علاءالدین بخاری ساکن سبزوار از عبدالرزاق کاشانی خواسته و ایشان پاسخ داده‌اند. عناوین پنج پرسش نخست چنین است: ۱. وجود الواجب عین ذاته ...؛ ۲. صفات الله عین ذاته ...؛ ۳. اول صادر من الواجب لیس الجوهر ...؛ ۴. الانسان ان کان عبارة عن النفس الناطقة وحدها ...؛ ۵. (قال) المحققون علی انه لاجبر و لاتفویض بل امر بین الامرین.
[الذریعة ۱۴۸/۱۷]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۶۱۶/۳
آغاز: هذه عدة اسؤلة وردت من حضرة الامام سلطان الافاضل ... السؤال الاول، قال المحققون وجود الواجب عین ذاته؛ **انجام:** السؤال الخامس، المحققون علی انه لاجبر و لاتفویض بل امر بین الامرین ... بل تکون القدرة القدیمة مستقلة بالتأثیر و الایجاد و الخلق
خط: نسخ، کا: فضل الله بن محمد شریف بن فضل الله کاشانی، تا: قرن ۱۱، افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی. مقابله شده با نشان «بلغ»؛ کاغذ: فرنگی، ۲گ (۹۶-۹۷)، ۳۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف: ۳۴-۴۹۰]
۲. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۸۶۸/۱۷
خط: نستعلیق، کا: حیدر بن علی بن اسماعیل کرکی، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: اصفهانی آبی و زرد، جلد: تیماجی قهوه‌ای با ترنج و نیم‌ترنج گل و بوته دار و آب طلایی، ۲گ (۲۶پ-۲۷ر)، قطع: نیم خشتی، اندازه: ۱۴×۲۳/۵سم [نشریه: ۱۳-۲۴۹]
۳. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۲۳۴/۷
بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [ف: ۳-۳۷]

← اجوبة مسائل علی اکبر بن محمد سمیع ← النیة

● **اجوبة مسائل علی برقانی** / کلام و اعتقادات / عربی
ajwibat-u masā'il-i 'alī burqānī
رشتی، کاظم بن قاسم، ۱۲۱۲ - ۱۲۵۹ قمری
raštī, kāzem ebn-e qāsem (1798 - 1843)

شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه:۳۰۲/۳
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۵ق؛ ۹گ (۱۰۸-۱۱۷)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۱-۱۱۶]

← اجوبة مسائل علی بن صالح بن یوسف ← شرح حدیث الاسماء

● **اجوبة مسائل عن متشابه القرآن** / محکم و متشابه/ عربی
ajwibat-u masā'il-in 'an mutišābih-il qur'ān
علم الهدی، علی بن حسین، ۳۵۵ - ۴۳۶ قمری
'alam-ol-hodā, 'alī ebn-e hoseyn (967 - 1045)
پیرامون تفسیر آیات متشابه و آنچه مبطلین مانند مجبره و مشبهه و ملاحده بدان استدلال می‌کنند، به ترتیب سوره‌ها که فقط چند سؤال و جواب مربوط به سوره فاتحه و حروف مقطعه آغاز سوره بقره آمده است: متشابه فاتحة الکتاب، متشابه الحمد لله رب العالمین، متشابه مالك یوم الدین، متشابه ایاك نعبد و ایاك نستعین، متشابه صراط الذین انعمت علیهم، تسمیة السور باسماء لم یعهدها العرب، تفسیر الم.
آغاز: سألتم أیدکم الله و أحسن توفیقکم املاء کتاب فی متشابه القرآن و الکلام علی سائر شبه المبطلین الذین تعلقوا بآیاته کالمجبرة و المشبهة و الملحدة و من عداهم من اعداء الاسلام الطاعین فیه ... و انا اجیب الی ما التمسوه مستعینا بالله تعالی ... ان سأل سائل فقال ما الوجع فی تکریر قوله تعالی الرحمن الرحیم و کلاهما یفید معنی واحد
انجام: و هذا الجواب اقرب الی السداد من الاجوبة المتقدمة و اشبه بان یکون وجها تالیا للوجه الذی اخترناه قبل و صلی الله علی محمد و آله.
چاپ: تحقیق سید مهدی رجائی، ضمن الرسائل الشریف المرتضی، قم، دار القرآن الکریم، ۱۴۰۵ق، الجزء الثالثة، ص ۲۸۵-۳۰۶

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۲۵۴/۲۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، ۴گ (۱۰۱-۱۰۴)، ۳۱ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۲۰/۵سم [ف: ۳۶-۸۱]
۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۶۱۵/۱۵
آغاز: برابر
خط: نسخ مغلوط، بی‌کا، تا: ۱۲۸۱ق؛ از روی نسخه مورخ ۶۷۶؛

جلد: تیماج قهوه‌ای۵گ (۱۸۸ر-۱۹۲پ)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۲سم [ف: ۲۰-۱۹]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۲۱۵۰۹

کا: سید احمد صفائی خوانساری، بی‌تا؛ ناقص؛ قطع: خشتی [اهدائی ف: ۳۷۳]

● اجوبة المسائل العویصة = اجوبة مسائل الکاشانی /

فلسفه / عربی

ajwibat-ul masā'il-il 'awīṣa = ajwibat-u masā'il-il kāšānī

صدرالدین شیرازی، محمد بن ابراهیم، ۹۷۹ - ۱۰۵۰ قمری

sadr-od-dīn-e šīrāzī, mohammad ebn-e ebrāhīm (1572 - 1641)

پاسخ ملاصدرا به پنج سؤال فلسفی مظفر حسین کاشانی درباره «نفس» می‌باشد. سؤالات عبارت اند از: ۱. درباره علم نفس به نیروهای خود؛ ۲. نیروها و اعضای بدن که تابع مزاج هستند چگونه می‌توان آنها را مسخر و خادم نفس دانست؛ ۳. تحولات شگفت‌انگیز اجسام نباتی وحیوانی را چگونه می‌توان از تأثیرات نفوس حیوانی و نباتی دانست؛ ۴. تبدیل طبیعت در نطفه به بقاء قوه فاعلی دلیل آن است که منطبع در ماده نیست؛ ۵. بقاء نفوس انسانی جدا از ماده، مستلزم آن است که اکمل از نفس کلی و نفوس فلکی باشد. در آن از شرح هدایه خود یاد کرد.

آغاز: یا رب کل عقل و نفس و غایه کل حیوة و حرکه و حس ... فقد سالنی بعض اجلة الاخوان و افاضل الاقران عن مسائل عویصة ... اعلم ان النفس الانسانیه.

انجام: پایان: و هذا الذی او ما نا الیه لمعه یسیره مما آنست به من جانب الطور الایمن و تمامها تطلب من الاصل ... و بیده مقالید الفصل و الوصل

[دنا ۲۷۷/۱ (۷ نسخه)؛ کتاب‌شناسی جامع ملاصدرا ص ۱۱۹]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۷۱۳/۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۰۵۹ق، افتادگی: انجام؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن قهوه‌ای لایی، ۱۴گ (۱۷پ-۳۱پ)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۵-۳۴۵]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۸۵۵/۳

در فهرست این رساله را به دوانی نسبت داده است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ دارای حواشی با نشان «لراقمه» و جز آن؛ کاغذ: پسته‌ای، جلد: رویه کاغذ کهنه، ۲۲گ (۴۱پ-۶۳ر)، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۵-۳۸۶]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۷۰۵/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد محسن بن علم الهدی، تا: رمضان ۱۱۳۹ق؛ جلد: تیماج سبز یشمی با ترنج و لچکی، ۵۶ص (۸۲-۱۳۷)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۳۳/۱-۱۷۸]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۸۳۶/۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد تقی بن شرفعلی، تا: ۱۳۰۴ق؛ مصحح، در انجام نسخه در برگ «۹۰پ-۹۲ر» فایده‌ای از ملا جواد دوانی در معنی مشتق با آغاز «من افاداته ... فی أن معنی المشتق بسیط لا یدخل فیه الذات» و نیز فایده‌ای در این‌که از واحد فقط واحد صادر می‌شود با آغاز: «و منها ... علی قولهم الواحد لایصدر عنه إلا الواحد أن العقل الفاعل لما کان سبباً لحدوث جمیع الصور» آمده است؛ مهر: «این کتاب از متملکات و جزو کتابخانه احقر محسن الحسینی است ۱۳۲۲» مربوط به کتابخانه شخصی مرحوم آیت الله حاج آقا محسن عراقی «اراکی»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج حنایی مجدول ضربی، ۲۴گ (۶۷ ر-۹۰پ)، ۱۵ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۸×۲۲/۵سم [ف: ۳۵-۱۴۷]

۵. رامسر؛ فرید تنکابنی، عبدالوهاب؛ شماره نسخه:۶۵

آغاز و انجام: برابر

در فهرست با عنوان «رساله در فلسفه» و از محسن هروی دانسته که ممکن است کاتب بوده باشد؛ خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، بی‌تا؛ نوشته از گوشه شروع گشته است؛ کاغذ: ترمه، ۷ص، ۳۹ سطر (۱۲/۵×۲۴)، اندازه: ۱۵/۵×۲۵/۹سم [نشریه: ۷-۷۹۲]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۷۱۲/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کا: اسماعیل بن میرزا معصوم تفرشی، بی‌تا؛ در ذیل نسخه حاضر فقره‌ای است در باب حدوث نفس که ظاهراً از ملاصدرا و متعلق به قسمتی از یک سؤال دیگر همین مظفر حسین است، آغاز قسمت اضافی: «قوله دام فضله ظاهر الحدیث النبوی. خلق الارواح قبل الاجساد ... ان النفس لیست حادثه بحدوث البدن»، پایان: «هذا ما تیسر لنا الان فی کشف هذه المسائل علی سبیل الاستعجال مع تضیق المجال ... و تمام القول فیها محتاج الی صحبة طویله لعل الله ... یجمع بیننا انه ولی الاجابه و الیه الانابه»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج عنابی، ۱۰۸ص (۱۷۲-۲۸۰)،۱۴ و۲۳سطر،قطع:رقعی،اندازه:۱۰/۵×۱۶/۵سم[ف:۱۰-۱۶۸۷]

۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۳۰/۱۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۵گ (۸۰ر-۹۴پ) [ف: ۳-۱۷۹]

۸. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۸۲۹/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ فوایدی در آخر کتاب درباره مسائل فلسفی و عرفانی آمده؛ جلد: تیماج زرشکی عطف مقوا، ۱۹گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف مخ: ۱-۵۵]

۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۶۵۲/۹

بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فستقی، جلد: رویه کاغذ عطف میشن قرمز،

اندازه: ۱۲/۷×۱۹/۸سم [ف: ۷-۴۵۲]

● **أجوبة مسائل الغالبی** / پاسخ پرسش‌ها / عربی
ajwibat-u masā'il-il ġālibī
مهدی لدین الله محمد بن قاسم
mahdī le-dīn-el-lāh mohammad ebn-e qāsem

سؤالاتی است فقهی که قاضی ابراهیم بن عبدالله غالبی از امام مهدی پرسیده تا آن را مطابق مذهب زیدی با ادله آن بیان کند.
آغاز: هذه أسئلة مما انشاه القاضی ... و هذه الاسئلة فقهية حادثه ... سؤال منطبق علی اطراف و ذلک فی الشركة العرفية.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۶۶۵/۱۱
آغاز: برابر
نسخه اصل:کتابخانه آکادمی لینچی،رم۳۹روسی ۳۳۹؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۲۹۳ق؛ ۸گ (۲۱۴-۲۲۲) [عکسی ف: ۲-۲۹۴]

● **اجوبة مسائل الفارس** / پاسخ پرسش‌ها / عربی و فارسی
ajwibat-u masā'il-il fārs
رشتی، کاظم بن قاسم، ۱۲۱۲ - ۱۲۵۹ قمری
raštī, kāzem ebn-e qāsem (1798 - 1843)

این رساله پاسخ پرسش‌هایی است که از اطراف فارس سؤال شده است. پرسش‌ها به فارسی ولی پاسخ‌ها به عربی نگارش شده است.
آغاز: الحمدلله رب العالمین ... إن هذه کلمات صدرت عن کمال اختلال البال و اضطراب الأحوال و تراکم الأعراض.
انجام: فافهم و اتقن ما أسعدک لو وفقت لفهمه و لا حول و لا قوة إلا بالله العلی العظیم و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین
[ریحانة الأدب ۳۰۹/۲]

۱. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۱۵۳/۳
آغاز: برابر
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: با تاریخ ۱۲۴۰ق؛ جلد: تیماج ساده عطف تیماج زرد،۶۸ص(۶۲-۱۲۹)،اندازه:۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۱۱۵]
قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۶۸/۳
نسخه اصلی: همان نسخه بالا [عکسی - ف: ۱-۳۱۲]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۸۰۵/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و شکسته نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: ۱۲۶۸ق؛ در آغاز صورت تقریظ شیخ احمد احسائی در مورد رساله حاضر آمده است.؛ کاغذ: فرنگی آهارمهره، ۳۴گ (۸۵-۱۱۸)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵/۵سم [ف: ۳۰-۲۵]

← اجوبة مسائل الفاضل المقداد ⟵ المسائل المقدادية

← اجوبة مسائل فتحعلی شاه ⟵ الخاقانية
← اجوبة مسائل فتحعلی شاه قاجار ⟵ سلطانیه

● **اجوبة مسائل فتحعلی شاه قاجار** /پاسخ پرسش‌ها / عربی
ajwibat-u masā'il-i fatḥ-'alī šāh-i qājār
احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری
ahsāīī, ahmad-e-bn-e zeyn-od-dīn (1753 - 1826)

آغاز: الحمد لله رب العالمین ...أما بعد فیقول العلد المسکین ... إن حضرة الجناب العالی الشأن الوثیق الأرکان حاوی السلطنتین سلطنة العقل و الفهم و سلطنة الملک و السلطان
انجام: إلی هنا انتهی الجواب لخدمة الحضرة المحترمة السلطانية مد الله ذلک الظل الظلیل علی البلاد و رحم ببقائه العباد
چاپ: دارالسلطنه تبریز، سنگی، ۱۲۷۶، رحلی (جوامع الکلم: ج۲، صص۲۴۵-۲۴۹)

۱. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۷۳/۵
خط: نسخ، کا: میرزا محمد بن فرخ داد بیگ رشتی، تا: رجب ۱۲۲۹ق؛ جلد: تیماج زرشکی ضربی، ۲گ (۳۴پ-۴۴پ)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۵/۵سم [ف: ۱-۱۲۳]

۲. کرمانشاه؛ مدرسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۱۱۷/۴
خط: نسخ و نستعلیق، کا: میرزا جسین بن غلامحسین نهاوندی، تا: یک‌شنبه ۱۲ ربیع الاول ۱۲۳۱ق؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، ۱۶گ (۱۷۱پ-۱۸۷پ)، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [ف: ۸۹]

۳. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۴۷/۵
خط: نسخ و نستعلیق، کا: رمضان علی اندواری ملقب به اسحاق، تا: شنبه ۲۶ شوال ۱۲۳۵ق؛ فاقد جلد، ۱۶گ (۷۰پ-۸۵پ)، اندازه: ۱۰/۵×۱۸/۵سم [ف: ۲-۴۱۹]

۴. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۸۳۰/۴
خط: نسخ، کا: مراد طباطبائی بروجردی، تا: ۱۲۴۱ق، جا: تبریز؛ جلد: چرم زرد، ۲۱گ (۵۳پ-۷۴پ)، اندازه: ۱۰×۱۴سم [مؤید: ۲-۲۷۳]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۸۹۰/۲
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: شنبه ۲۹ ذیحجه ۱۲۴۶ق، به‌دستور آخوند ملا محمد اسماعیل تبریزی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۷گ (۵۲پ-۷۸ر)، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۲۵-۱۸۸]

۶. قم؛ فاضل قائینی؛ شماره نسخه:بدون شماره
کا: ابوالقاسم واعظ حسینی، تا: ۱۲۵۳ق [تراثنا:س۱۳ش۱-۱۶۰]

۷. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۸۴۹/۷
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۷ق؛ مصحح؛ ۸۱گ (۱۲۵ر-۲۰۶ر)، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [مؤید: ۲-۲۸۵]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۸۷۱/۱۴
خط: نسخ، کا: محمد رحیم خوئی، تا: ۱۲۶۴ق؛ جلد: تیماج قرمز بدون مقوا،۶گ(۵۱ر-۵۷ر)،اندازه:۱۳×۲۶سم [ف: ۲۳-۵۹]

۹. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۴۴۰/۴
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ اهدایی حاج غلامحسین صالح زاده؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۲۸گ (۵۳-۸۱)، ۱۲ سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۴-۱۲۹۵]

۱۰. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۴۸۶/۳
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ اهدایی موسس؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج تریاکی،۱۲گ(۳۹-۵۱)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۴-۱۳۱۳]

۱۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۳۳/۳
آغاز: قال الشیخ الفاضل المتبحر الذی عجزت الالسن عن بیانه غایة وصف کماله الموحد الخالص ... الشیخ احمد بن زین الدین الاحسائی فی جواب مسائل سئلها فتح علی شاه؛ **انجام:** و لذلک امثال کثیرة یعرفها اهل البصیرة
خط: شکسته نستعلیق، کا: میرزا بابا سواد کوهی، بی‌تا؛ کاغذ: ترمه و پسته‌ای، جلد: میشن مشکی، ۱گ (۱۶ر-۱۷پ)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۵×۲۴/۴سم [ف: ۵-۱۱۸]

● **اجوبة مسائل فتحعلی شاه قاجار** / پاسخ پرسش‌ها / فارسی
احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری
ahsāīī, ahmad-e-bn-e zeyn-od-dīn (1753 - 1826)
تاریخ تألیف: آغاز رمضان ۱۲۲۳ق
پاسخ به سؤالاتی است که فتح علی شاه قاجار پیرامون حقیقت روح و نعمت‌های بهشتی و ... از شیخ احمد احسایی پرسیده بود.

۱. یزد؛ سریزدی؛ شماره نسخه:۲۲۴/۸
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی، ۹گ (۲۶۶ر-۲۷۴پ)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۱-۱۸۲]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۸۵۰ ض
بی‌کا، بی تا [د.ث. مجلس]

← اجوبة مسائل فقهیة ≻ خلافیات الصلاة

● **اجوبة مسائل فقهیة** / پاسخ پرسش‌ها / عربی
ajwibat-u masā'il-in fiqhīyya
فخرالمحققین، محمد بن حسن، ۶۸۲ - ۷۷۱ قمری
faxr-ol-mohaqqeqīn, mohammad ebn-e hasan (1284 - 1370)
پاسخ‌های کوتاه فتوایی است به چند سؤال فقهی و گاهی اعتقادی و جز اینها. این پاسخ‌ها پس از درگذشت علامه حلی (پدر فخرالدین) نگاشته شده و جز پاسخ‌هایی است که وی در عصر پدرش به پرسش‌های مهنا بن سنان نوشته است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۵۹۴/۱
آغاز: فی الحقیقة و الهویة بل المساواة فیما عدا نبوة محمد و النبی أفضل من سائر الانبیاء المتقدمین؛ **انجام:** فان کان موضع الصلاة مستقراً بالجذع المغصوب و لو بعد لم یصح و الاصح
خط: نسخ، کا: عمادالدین بن یونس پنجهزاری، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶گ (۱ر-۶پ)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۴-۳۵۹]

● **اجوبة مسائل فقهیة بعض الاجلة** / پاسخ پرسش‌ها / عربی
ajwibat-u masā'il-i fiqhīyyat-i ba'□-il ajilla
فخرالمحققین، محمد بن حسن، ۶۸۲ - ۷۷۱ قمری
faxr-ol-mohaqqeqīn, mohammad ebn-e hasan (1284 - 1370)
جواب‌هایی است فتوایی که فخرالمحققین به‌طور شفاهی به سائل داده و در ربیع الاول سال۷۵۶ بر او املاء نموده است.
آغاز: بسمله. هذه المسایل المبارکة الشریفة سالت عنها مولانا الشیخ الاعظم الامام العلامة المعظم رئیس المجتهدین فخر الملة و الحق و الدین ابن المطهر دام ظله لما کنت فی خدمته بالحلة فاجابنی عنها مشافهة منه الی و املاه من لفظه علی فی شهر ربیع الاول سنة ست و خمسین و سبعمائة مسئلة ما یقول سیدنا و مولانا ادام الله ظله فی قریة وقف علی طایفة من العلویین من الاباء و الاجداد فاطلق السطان لهم عشر مغلها فهل هذا العشر حلال ام حرام؟
انجام: مسئلة قوله تعالی یوم تبدل الارض غیر الارض و السموات فهل تتبدل بغیرهما ام لا فان بغیر هما فهل بالجنة و النار ام بغیر ذلک؟ الجواب: القرآن ناطق بعدم الارض و السموات و یوجد القادر المختار بدلهما و اما ذلک الموجود و ماهیته لایعلمه الا الله تعالی - تم ، تم الکتاب بعون الله الملک العزیز الوهاب فالحمدلله

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۴۷۴/۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۲۲گ (۱۰۳پ-۱۲۴پ)، ۲۳ سطر (۹×۱۴)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۸-۱۲۴]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۰۹/۶
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۱-۲۳۴]

● **اجوبة مسائل الفقهیة** / فقه،پاسخ پرسش‌ها / عربی
ajvebat-u masā'il-il fiqhīyya
شهید اول، محمد بن مکی، ۷۳۴ - ۷۸۶ قمری
šahīd-e avval, mohammad ebn-e makkī (1334 - 1385)
مسائلی است فقهی و مرتب شده به صورت ابواب فقه که شهید به گونه فتوایی بدانها پاسخ گفته و گاه به اقوال فقها اشاره می‌کند. شیخ ابوالقاسم علی بن علی عاملی معروف به ابن طی در مسائلی که به سال ۸۲۴ تالیف کرده از مسائل شهید بهره برده

است.
[الذریعه ۳۳۳/۲۰، ش ۳۲۶۱]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۴۱
آغاز: ای اجعلها من اهل بیت طیب طاهر مومنة تقیة، ورد فی بعض الاقوال، مسالة: عورة المحارم التی لا یجوز النظر الیها هی القبل و الدبر لا غیر؛ **انجام:** قول مدعی التاخیر الطیبین الطاهرین
خط: نسخ، کا: محمد، تا: سه‌شنبه ۱ ربیع الاول ۸۷۸ق؛ ۸۸ص (۱۵۷–۲۴۵) [الفبائی: ۱۷۳]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۵۲۰/۵
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴–۳۳۸]

● اجوبة المسائل الفقهیة / فقه / عربی

ajvebat-ul masā'il-il fiqhīyya

محقق کرکی، علی بن حسین، ۸۹۰ – ۹۴۰ قمری

mohaqqeq-e karakī, 'alī ebn-e hoseyn (1486 - 1534)

پاسخ سؤالات فقهی است که از محقق کرکی شده و او به آنها پاسخ داده است. این جواب‌ها به صورت کوتاه و فتوایی برگزار شده است. این مسائل در نسخه‌ها یکسان نیست در برخی ۱۰۰ و در برخی ۲۹۰ مساله گزارش شده است. محتملا یک رساله نیست و تجمیع پاسخ‌های محقق کرکی به مسائل شرعی است که توسط دیگران فراهم آورده شده و محتملاً چند گردآوری است.

برخی از سؤالات چنین است: ما قول علماء الاسلام ... فیمالوا اشترت زینب بستانا بالوصف الرافع للجهالة شرعا المعتبر فی صحة البیع و سلمه الیها البایع قبل ان تسلم الیه الثمن و بقی فی یدها مدة مدیدة تتصرف فیه فلما طالبها الثمن امتنعت من الأداء و زعمت ان البیع باطل لصدوره قبل رؤیتها للمبیع فهل یکون الوصف المذکور کافیا فی صحة البیع مغنیا عن رؤیتها للمبیع و یکون البیع المذکور محکوماً بصحته و لزومه علی ذلک التقدیر بحیث یلزمها اداء الثمن ام لابینوا مأجورین؛ ما قولهم فیما اذا کان محل التیمم نجسا و لم یکن تطهیر (کذا) هل یجوز التیمم مع نجاسة ام لا؛ لو اوصی المیت بان بصلی عنه و لم یعین العقد انه اجارة او جعالة هل یکون للولی التخیر فی اخراجها بین عقد الاجارة و الجعالة ام لا؟؛ لو کان علی اعضاء الوضوء عرق کثیر فغسل الأعضاء بماء یجزم او یظن بانه لو لا العرق لما کفاه ذلک الماء هل یصح الوضوء مع ذلک ام لا.

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۲۳۳۳
آغاز: بسمله، فتاوی نایب الامام ... ما یقول سیدنا العلامه ... فی رجل له طاحونة؛ **انجام:** لا تصح صلاة المذکور و الله اعلم کتبه علی بن عبدالعالی
خط: نسخ، کا: احمد بن علی بن عطاء الله حسینی جزایری، تا: ربیع الثانی ۹۹۴ق؛ واقف: امیر جبرئیل، تاریخ وقف: ۱۰۳۷؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۱۸ص، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۱/۱–۳۵]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۳۴
آغاز: بسمله، الحمدلله جامع الخلایق لیوم لاریب فیه و مخرج دقایق مانبدیه و ما نخفیه؛ **انجام:** و ان صرف غیره بنیة الرجوع و الله اعلم – صورة خط المجیب عن هذه المسائل– بیده الفانیة علی بن عبدالعالی ... اللهم آمین بآله الطاهرین
خط:نسخ،کا:احمد بن علی بن عطاءالله حسینی جزایری،تا: ۹۹۴ق؛ واقف: امیر جبرئیل، تاریخ وقف: ۱۰۳۷؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج مشکی ۳۳گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۱/۱–۳۶]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۳۳
آغاز: بسمله، لازال محروسا عن کل محذور مؤیدا بالتوفیق فی کل الامور؛ **انجام:** لاقتضاء المصلحة ذلک ان یصلی بحاله
خط: نسخ، کا: احمد بن علی بن عطاء الله حسینی جزایری، تا: ربیع الثانی۹۹۴ق؛ واقف: امیر جبرئیل، تاریخ وقف: ۱۰۳۷؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی ۲۰ص، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۱/۱–۳۷]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۹۶۳/۳
از صوم تا نکاح؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا عطف تیماج تریاکی، ۱۹ سطر (۶×۱۳) ، قطع: ربعی، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۶–۴۱۲]

۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۲۰۲/۲-۲۶/۸۶
آغاز: هذه سؤالات واجوبة عن الحضرة الشیخ ... ماقول سیدنا العلامه مدظله علی سایر الانام فی رجل له؛ **انجام:** وایضا لوباع ... فهل للبائع او لوارثه ان یدعی الغبن علی ذلک المشتری ام لا وبینوا مثابین مأجورین له ذلک بشرطه والله اعلم.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ جلد: تیماج مشکی، ۲گ، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۱–۹۶]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۱۸۱/۶
آغاز: بسمله الحمدلله جامع الخلایق لیوم لاریب فیه ... و بعد فهذه مسائل و اجوبة لرسائل صادرة عن ... الشیخ علی بن عبدالعالی ... مسئلة هل یجب الاسماع فی رد السلام؛ **انجام:** الجواب الظاهر انه یکفی التسلیم و یکون اذنا فعلیا.
خط: نسخ، کا: محمد علی بن محمد موسوی لاریجانی مازندرانی، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۰×۱۸/۵سم [ف: ۳۲–۲۱۴]

● اجوبة المسائل الفقهیة = المسائل المدنیات الاولی /

پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-ul masā'il-il fiqhīyya = al-masā'il-ul madanīyyāt al-uwlā

عاملی، حسن بن زین الدین، ۹۵۹ – ۱۰۱۱ قمری

'āmelī, hasan ebn-e zayn-od-dīn (1552 - 1603)
پاسخ‌های فتوایی کوتاهی است بر پرسش‌های سید محمد بن جویبر حسینی و محمد ابن حسن بن شدقم مدنی و سید علی بن حسن بن شدقم مدنی که به سال‌های ۱۰۱۰ – ۱۰۱۱ نگاشته شده است. این مجموعه را سید زین الدین علی بن حسن بن شدقم در سه «فصل» به سال ۱۰۱۱ فراهم آورده است.
آغاز: احمد الله سبحانه علی جزیل نواله و عظیم نعمته ... و بعد فهذه مسائل منقوله بالمکاتبة عن الشیخ حسن بن الشهید الاثنی
انجام: هذا آخر ما جمع من فتاوی الشیخ حسن المتقدم ذکره تغمده الله تعالی برحمته

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۶۶۲/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ به خط ابن شدقم تصحیح و اضافه شده است؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶۸گ (۸۱پ–۱۴۹ر)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [ف: ۱۷–۲۲۵]
۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۵۷۶/۷
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن قهوه‌ای، ۴گ (۴۷ر–۵۰پ)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۶–۵۵]

● اجوبة المسائل الفقهیة = المسائل المدنیات الثانیة / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-ul masā'il-il fiqhīyya = al-masā'il-ul madanīyyāt aṯ-ṯānīyya

عاملی، حسن بن زین الدین، ۹۵۹ – ۱۰۱۱ قمری
'āmelī, hasan-e-bn-e zayn-od-dīn (1552 - 1603)
در پاسخ سید محمد بن جویبر در مدینه درباره غیبت و سخن چینی.
[الذریعه ۲۳۳/۵]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۰۴۹/۳
خط: نسخ، بی‌کا، تا: آغاز رجب ۱۰۵۳ق؛ کاغذ: پسته‌ای، جلد: میشن قهوه‌ای، ۷گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۵–۲۲۷]
۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۵۷۶/۸
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن قهوه‌ای، ۳گ (۵۰پ–۵۲ر)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۶–۵۵]

● اجوبة المسائل الفقهیة = المسائل المدنیات الثلاث / فقه / عربی

ajwibat-ul masā'il-il fiqhīyya = al-masā'il-ul madanīyyāt aṯ-ṯalāṯ

عاملی، حسن بن زین الدین، ۹۵۹ – ۱۰۱۱ قمری
'āmelī, hasan-e-bn-e zayn-od-dīn (1552 - 1603)

خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۱۹۹/۵
خط: نسخ نازیبا، کا: احمد بن قاضی احسن، تا: دوشنبه ۲۶ جمادی الاول ۱۰۳۰ق؛ جلد: تیماج مشکی مجدول بدون مقوا عطف تیماج مشکی،۲۱سطر،اندازه:۱۵/۵×۲۰/۵سم [ف: ۱–۱۴۹]
۱. گلپایگان؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۰۶/۱۳
آغاز: العبد الفقیر الی الله ... اودعه الله شکر نعمته یحمد الله تعالی علی جزیل آلائه عموماً و یشکر الله علی خصوص ما من به علی اخواننا المؤمنین
کا: زین العابدین گلپایگانی، بی‌تا؛ جلد: تیماج کرمی ضربی، ۷گ (۲۳۹پ–۲۴۵پ)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [کتابخانه‌های گلپایگان – ف: ۷۹]

● اجوبة المسائل الفقهیة / فقه / عربی

ajvebat-ul masā'il-il fiqhīyya

شیخ بهائی، محمد بن حسین، ۹۵۳ – ۱۰۳۰ قمری
šeyx-e bahā'ī, mohammad ebn-e hoseyn (1547 - 1621)
هفت مسئله فقهی با جوابهای آن
چاپ: تحقیق علی صدزائی خوئی، اصفهان مرکز تحقیقات رایانه‌ای حوزه علمیه اصفهان ۱۳۸۷ (ضمن مجله میراث حوزه اصفهان، دفتر پنجم) صص ۳۵۹–۳۵۳

خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۶۶۰/۲۸
خط:نسخ،کا:اسدالله بن ظهیرالدین علی دوانی،تا:قرن ۱۱ [ف: ۳۵۹]

● اجوبة مسائل فقهیة = اجوبة مسائل شتی / فقه،پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-u masā'il-in fiqhīyya = ajwibat-u masā'il-in šattā

بحرانی، سلیمان بن عبدالله، ۱۰۷۵؟ – ۱۱۲۱ قمری
bahrānī, soleymān-e-bn-e 'abd-ol-lāh (1665 - 1710)
مؤلف در این رساله از هفت سؤال فقهی جواب می‌گوید. این پاسخ‌ها فتوایی و برخی با اشاره به ادله آن است.
آغاز: مسألة: امرأتان ارضعت احداهما طفلا و الاخری اخاه هل یصلح تناکح اولاد هاتین؟ الجواب: یجوز تناکح اولادهما اذ لا محرم یة بینهم. امرأتان ارضعت احداهما طفلا و الاخری اخاه هل یصلح تناکح اولادهما
انجام: و تردد شیخنا الشهید فی شرح الالفیة فی ذلک، هذا کما جری به القلم مع تشویش البال

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۹۰۲/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، کا: عباس بن حسن بن عباس بن محمد علی بلاغی نجفی، تا: ۱۱۵۷ق، جا: بهبهان؛ مصحح؛ جلد: تیماج

قهوه‌ای بدون مقوا، ۱۶گ (۴۲ر-۵۸ر)، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۱۳-۷]

۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۷۱۳/۲۵

آغاز: برابر

نسخه اصل: کتابخانه مرکز احیاء میراث اسلامی-قم ۱۹۴ [در فهرست این رساله معرفی نشده است]؛ خط: نسخ، کا: محمود بن عبدالسلام مفتی بحرانی،بی‌تا؛۸ص(۳۸۴-۳۹۲) [عکسی ف: ۲-۳۷۴]

۳. مشهد؛ مدرسه باقریه؛ شماره نسخه:۱۴۵

خط: نسخ، کا: عبداللع بن ناصر ، تا: ۱۶ ربیع الاول ۱۱۲۴ق، افتادگی: آغاز و انجام؛ واقف: محمد کاظم همدانی علی طلاب، تاریخ وقف: ۱۲۹۱ق؛ کاغذ: فرنگی، ۱۷ سطر (۱۰×۱۴/۵) [تراثنا:س۶ش۱-۱۲۰]

● **اجوبة مسائل فقهية** / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-u masā'il-in fiqhīyya

فتونی اصفهانی، ابوالحسن بن محمد طاهر، - ۱۱۳۸ قمری

fotūnī esfahānī, ab-ol-hasan ebn-e mohammad tāher (- 1726)

پاسخ فتوایی به چند سؤال فقهی است، با اشاره بسیار مختصر به ادله آنها که در نجف اشرف نوشته شده است.

قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۴۹۴/۱۰

آغاز: الداعی تحت قبة سید الاوصیاء ... المسائل التی کنتم کاتبیها؛ **انجام:** هذا الذی نفهمه من کلمات ائمتنا صلوات الله علیهم، و الله اعلم.

بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای بدون مقوا، ۱گ (۱۲۳ر-۱۲۳پ)، اندازه: ۱۲×۱۷/۵سم [ف: ۲-۳۱۴]

● **اجوبة مسائل فقهية** / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-u masā'il-in fiqhīyya

بحرانی، یوسف بن احمد، ۱۱۰۷ - ۱۱۸۶ قمری

bahrānī, yūsef ebn-e ahmad (1696 - 1773)

پاسخ کوتاه به پرسش‌هایی است فقهی. این پرسش‌ها به فارسی و بعضی پاسخ‌ها استدلالی و باقی آنها فتوایی و مختصر می‌باشد

آغاز: اللهم لک المحامد و الممادح و إلیک یصعد الکلم الطیب والعمل الصالح و الصلاة و السلام علی نبیک الأمین

انجام: هذا ما سنحت به القریحة الجامدة بتراکم أهوال المصائب و تتابع طوارق النوائب و تشتت الأحوال و توزع البال

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۴۵۰/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: علی بن علی شوشتر، تا: ۱۱۷۲-۱۱۷۵ق، جا: کربلا؛ از روی خط مؤلف؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶گ (۲۵پ-۳۱ر)، اندازه: ۱۴/۵×۱۹سم [ف: ۹-۲۴۲]

۲. مشهد؛ مدرسه آیة الله خوئی؛ شماره نسخه:۲۲۹/۲

بی‌کا، تا: قرن ۱۲ [اوراق عتیق: ۱-۲۵۳]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۹۵۳/۲

انجام: و حینئذ فلا اشکال فی صحة الصلاة

خط: نسخ، کا: محمد مهدی بن محمد هادی نصیری، بی‌تا؛ جلد: تیماج زرد بدون مقوا، ۶گ (۲۸پ-۳۴ر)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۳×۲۴/۵سم [ف: ۲۷-۳۶۱]

● **اجوبة مسائل فقهية (۱)** / پاسخ پرسش‌ها، فقه / عربی

ajwibat-u masā'il-in fiqhīyya

میرزای قمی، ابوالقاسم بن محمد حسن، ۱۱۵۱ - ۱۲۳۱ قمری

mīrzā-ye qomī, ab-ol-qāsem ebn-e mohammad hasan (1739 - 1816)

جواب میرزای قمی است به سؤال غلامرضا بن محمد علی آرانی کاشانی (-۱۲۶۵ق) در این‌که اگر آب از بام خانه‌ای بر بام همسایه ریزد یا شاخه درختان دیوار همسایه را فراگیرد و سببش معلوم نباشد آیا همسایه می‌تواند او را منع کند یا نه؟

آران کاشان؛ امامزاده محمد هلال؛ شماره نسخه:۳۷/۱۲

آغاز: یقول الفقیر أقل الطلبة غلامرضا بن محمد علی الآرانی ما سائلت المحقق المدقق الجیلانی سلمه الله و اجابنی سؤال اذا رای أحدان ماء سطحه یجری علی سطح اجاره و جذوعه علی حائطه و لایدری سببه؛ **انجام:** فهی متغایرة لصورة السؤال اذ هی فیما السند الحیض بعد تحققها من الموضع المعتاد و اعتیادها من فمها مع ان الحکم فیما ایضا مشکل.

خط: نسخ، کا: غلامرضا بن محمد علی آرانی کاشانی، تا: با تاریخ ۱۲۲۸ق؛ جلد: گالینگور قرمز با عطف تیماج سرخ، ۸ص (۶۰۵-۶۱۲)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف مخ: ۸۷]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۶۲/۱۲

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۱-۳۰۵]

● **اجوبة مسائل فقهية (۲)** / پاسخ پرسش‌ها، فقه / عربی

ajwibat-u masā'il-in fiqhīyya

میرزای قمی، ابوالقاسم بن محمد حسن، ۱۱۵۱ - ۱۲۳۱ قمری

mīrzā-ye qomī, ab-ol-qāsem ebn-e mohammad hasan (1739 - 1816)

جواب چند پرسش است که غلامرضا بن محمد علی آرانی کاشانی از میرزای قمی در تقلید میت و عمل به احتیاط و عدم رجوع به مجتهد و مسائلی در نماز پرسیده است.

آران کاشان؛ امامزاده محمد هلال؛ شماره نسخه:۳۷/۱۳

آغاز: اعلم یا أخی قد سألت عن المحقق المدقق الفاضل الکامل العالم العامل الباذل مولانا میرزا ابوالقاسم الجیلانی فی المتوطن فی بلدة قم مسائل و اجابنی عنها و اردت ان اضبط؛ **انجام:** بالجملة ان انفردا او انفقا له ام یجب الصبر الی ان یتبین المستحق بالوضع ... مات ام لم یمت او غیر ... و الجواب ان المستفاد من الاخبار ان الحمل لایرث الا مع انفصاله.

خط: نسخ، کا: غلامرضا بن محمد علی آرانی کاشانی، تا: با تاریخ ۱۲۲۸ق؛ جلد: گالینگور قرمز با عطف تیماج سرخ، ۶ص (۶۱۳-۶۱۸)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف مخ: ۸۷]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۶۲/۱۳

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۱-۳۰۵]

● **اجوبة المسائل الفقهية** / فقه / عربی

ajvebat-ul masā'il-il fiqhīyya

مختار گلپایگانی، احمد بن علی، ق۱۳ قمری

moxtār-e golpāygānī, ahmad ebn-e 'alī (- 19c)

پاسخ به مسأله‌های فقهی است که از مؤلف سؤال شده است. این پاسخ‌ها فتوایی و بعضی از آنها استدلالی بسیار مفصل می‌باشد و از کتاب طهارت شروع شده تا مقداری از کتاب نکاح و ظهار و ایلاء و دوره فقه ناتمام مانده است.

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... فقد سألنی جمع من الاخوان المتدینین عن أحوال جملة من المسائل الفقهية متفرقة

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۴۹۴/۶

آغاز: برابر

خط:نسخ،کاتب=مؤلف،بی‌تا؛مصحح؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، ۶۵ گ (۱۱۴پ-۱۷۹پ)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف:۹-۲۹۳]

● **اجوبة مسائل فقهية** / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-u masā'il-in fiqhīyya

کرمانی، محمد بن محمد کریم، ۱۲۶۳ - ۱۳۲۴ قمری

kermānī, mohammad ebn-e mohammad karīm (1847 - 1906)

تاریخ تألیف: ۲۰ جمادی الثانی ۱۲۶۰ق

پاسخ به ۱۲ پرسش فقهی و یک مسأله اعتقادی است. کرمانی فهرست این پرسش‌ها را آورده و گفته است که آن را در پاسخ آقا میرزا محمود نوه حاج محمد ابراهیم کلباسی نوشته است. در دیباچه نسخه در دست نام نواده کلباسی نیامده است و از پرسنده به «بعض الاخوان» یاد می‌کند.

چاپ: ضمن مجمع الرسائل، کرمان، ۱۳۵۴ق، ص ۴۱۱

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۵۲۰/۳

آغاز: بسمله. حمدله، صلات. و بعد، فیقول العبد الاثیم الجانی کریم ابن ابراهیم الکرمانی، ان بعض الاخوان ... قد سألنی عن بعض المسائل التی احتاج الیها فی امر دینه؛ **انجام:** و رحمة الله و برکاته. کتبه العبد الاثیم کریم بن ابراهیم و قد فرغ من تسویده یوم السبت العشرین من شهر ...

خط: نسخ خوش، کا: محمد بن محمد باقر حسینی، تا: ۲۳ ذیقعده ۱۲۶۴ق؛ ۳۲گ (۱۲۹پ-۱۶۰پ) [ف: ۱-۷۷]

● **اجوبة المسائل الفقهية** / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajvebat-ul masā'il-il fiqhīyya

حجت کوه کمری، محمد بن علی، ۱۳۱۰ - ۱۳۷۲ قمری

hojjat-e kūh-kamarī, mohammad ebn-e 'alī (1893 - 1953)

پاسخ به پنجاه مسئله فقهی است که بعضی از دوستان پرسیده‌اند و مؤلف با استدلال و تفصیل به آنها پاسخ می‌گوید. فقط پاسخ سه مسأله نوشته شده و ناتمام مانده است.

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... انه سألنی بعض الاحباء خمسین مسألة من مسائل الفقه

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۴۶۸/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و هو لا ینافی ذلک کما صرح به جمع و سیأتی تحقیق ذلک

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قرمز، ۱۰گ (۱پ-۱۰پ)، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [ف: ۱۴-۲۵۱]

● **اجوبة المسائل الفقهية** / فقه / عربی

ajvebat-ul masā'il-il fiqhīyya

بروجردی، محمد صادق بن ضیاء الدین، ق۱۴ قمری

borūjerdī, mohammad sādeq ebn-e zīyā'-od-dīn (- 20c)

پاسخ به چند سؤال فقهی است که یکی از کسانی که در علم و عمل اهمیت داشته سؤال کرده و مؤلف به آنها مختصر و استدلالی پاسخ گفته است.

آغاز: الحمدلله الذی خلق الخلائق بحکمته و بدء خلقهم لا من شیء بقدرته و جعلهم مبیناً لما یمکن بیانه من عظمته

انجام: و غیرهما من الاعمال المربوطة بعمل الغیر حال الاقتداء به مدرکاً و دلیلا و الله العالم و هو الحاکم

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۶۲۱/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵گ

(۷۵ر-۷۹ر)، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱۰-۲۰]

● **اجوبة مسائل فقهية** / فقه / عربی

ajwibat-u masā'il-in fiqhīyya

پرسش‌هایی است تحت عناوین «ما قوله؟» با پاسخ آنها. در خصوص طهارت، نماز، ازدواج، وکالت، مشاهد مشرفه، عاریه، نجاست و دیگر احکام.

آغاز: بسمله، ما قوله ذام ظله فی النورة هل یطهر بالماء القلیل ام لا؟

انجام: و یجوز اخذه مع قصد التعریف ام لا یجوز مطلقاً الخ هو لقطة من الحال ثم ان کان، تمت

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۷۰۶/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن آلبالویی لایی، ۳گ(۴۸پ-۵۰ر)،۱۴ و ۱۸ سطر،اندازه:۱۳×۱۸/۶سم[ف: ۶-۹۷]

۲. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۱۸۸/۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: عنابی ضربی‌دار، ۳ص، ۲۹ سطر (۹/۵-۲۲/۵) [ف: ۱۶۹]

← اجوبة مسائل فلسفية ← المباحثات

● **اجوبة المسائل الفلسفية = اجوبة مسائل متفرقة** /

فلسفه / عربی

ajwibat-ul masā'il-il falsafīyya = ajwibat-u masā'il-in mutifarriqa

فارابی، محمد بن محمد، ۲۶۰؟ - ۳۳۹ قمری

fārābī, mohammad ebn-e mohammad (875 - 951)

درباره مساله‌های طبیعی، فلسفی و جز آن با عناوین «مسأله و سئل عن». شمار پرسش‌ها در نسخه‌های مختلف ۳۲، ۴۱، ۴۲ و ۴۳ آمده است و ظاهراً این کتاب را یکی از شاگردان فارابی مدون کرده است. نسخه چاپی محتوی ۳۲ مسأله می‌باشد.

آغاز: مسألة سئل عن الألوان کیف یحدث فی الأجسام و فی أی الأجسام یحدث فقال إنما یحدث فی الأجسام التی هی بحسب الکون و الفساد و لیس للاجسام العالیة الوان

انجام: المشارک فی علته لیحکم له بمثل حکمک الذی اوجبته له العلة و هذا هو التمثیل بعینه

چاپ: در لیدن، سال ۱۸۹۰م، در الثمرة المرضیة؛ قاهره، ۱۹۰۷م در المجموع المجموع للمعلم الثانی؛ حیدر آباد، سال ۱۹۳۱؛ بمبئی، ۱۹۳۷م.؛ نیز با تحقیق الدکتور جعفر آل یاسین، در الأعمال الفلسفیة، الجزء الاول (بیروت، دارالمناهل: ۱۴۱۳هـ)

[دنا ۲۷۹/۱ (۲۳ نسخه)؛ الذریعه ۱۹۸/۵ «جوابات اثنتین و اربعین مسأله حکمیة»؛ اعلام، ۱۷۳۱/۲ - فارابی]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۳۸۸/۱۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** و ان کان العاقل هو المعقول یسمی حضوریاً و العقل البسیط الذی هو انحلال التفاصیل، یسمی عقلا اقتداریا.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ مصحح؛ کاغذ: شرقی، ۲گ (۱۹۹-۱۹۸)، ۳۰ سطر، اندازه: ۸×۱۵/۵سم [ف: ۳۱-۳۱۵]

۲. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۴۲/۲۸

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ مقوایی، ۴گ (۹۵پ-۹۸پ)، ۲۴ تا ۳۳ سطر (۱۲×۲۲)، اندازه: ۱۷/۵×۲۷سم [ف: ۱۴۵]

۳. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۸۷/۳

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۱۵گ (۶۹پ-۸۳پ)، ۱۹سطر (۵/۵×۱۳)، اندازه: ۱۰/۵×۲۰سم [ف: ۳۶۵]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۱۳۸/۱۹

آغاز و انجام: برابر

خط:نستعلیق،بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۲گ (۱۲۳-۱۲۴) [ف: ۱۵-۱۳۸]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۶۱۹/۱۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** فقال إن للجوهر مع الکیفیة حالاً ما و هو لسکون الذی یبتدی فیه من العدم الذی هو مقابل الصورة و ینتهی إلی الصورة بالقبول.

تا مسأله دهم را دارد؛ خط: نسخ، کا: محمد نصیر فرزند ملا حسن، بالانکابی جیلانی، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: فرنگی، ۲گ (۷۷-۷۸)، ۲۲ سطر، اندازه: ۶×۱۵سم [ف: ۲۹-۳۷۲]

۶. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۷۹۲/۹-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: با تاریخ دوشنبه ۲۳ رجب ۱۳۱۷؛ ۲۴ص (۱۵۵-۱۷۸) [عکسی ف: ۱-۱۲]

۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۶۹۴/۳۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق بی نقطه، کا: عبدالقادر اردوبادی، تا: ربیع الاول ۱۰۲۱ق، جا: شیراز؛ کاغذ: نوعی ترمه، جلد: میشن سیاه ضربی، ۸گ (۲۳۷پ-۲۴۵ر)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۲×۲۲/۳سم [ف:۸-۴۹]

۸. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۴۶/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۴۸ق؛ جلد: تیماج عنابی، ۶گ (۱پ-۶پ)، اندازه: ۹×۱۹سم [ف: ۱-۲۴۹] و [پیش‌تر در دو جای دیگر معرفی شده: نشریه: ۴-۴۷۸ (با ش ۲۹ دانشکده ادبیات) و نشریه: ۱۱-۹۳۵ (با ش ۲۸۰)]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۵۰۸/۱-ف و ۴۵۶۲ف

آغاز: برابر

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلم‌ها - ف: ۱-۷۰۶ و ۳-۷۲]

۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۸۶/۸۷

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعليق، كا: شاه مراد بن نقدعلی فراهانی ورامینی، تا: ۱۰۷۲ق؛ کاغذ: شرقی نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۶گ (۴۰۲ر-۴۰۷ر)، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۸×۲۷/۵سم [میراث شهاب: ۴۲-۱۵۶]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۵۵/۳۴
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد بن نعت طبسی، تا: ۱۰۹۱ق؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج حنایی ضربی و مقوایی، ۱۶ص (۲۷۳-۲۸۸)، ۲۵ سطر [سنا - ف: ۲-۱۹۲]

۱۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۳۰۹/۷
خط:نسخ،بی‌کا،تا:۱۰شوال ۱۰۹۲ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۲گ (۵۵پ-۶۶ر)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۲۴-۱۰۴]

۱۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۸۵۳/۱۵-۳۵/۳۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعليق، كا: محمدرحیم قزوینی، تا: دوشنبه ۲۶ صفر ۱۱۰۲ق؛ مجدول مذهب؛ جلد: تیماج دو رو، ۶گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۹سم [ف: ۱-۱۰۴]

۱۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۴۴۵/۶
خط:نستعلیق،کا:مهر علی تبریزی،تا:شعبان ۱۲۵۱ق؛ جلد: تیماج مشکی ۶گ (۱۶۷ر-۱۷۳ر)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۹-۲۳۶]

۱۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۸۶۲/۱۵
آغاز و انجام: برابر
دارای ۳۲ مسأله؛ خط: نستعلیق، کا: میرزا عبدالله افندی، بی‌تا؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج سبز، ۱۱گ (۵۳ر-۶۳ر)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۸-۵۵]

۱۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۲۱۶/۳۵
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۰ص (۱۸۵-۱۹۴) [ف: ۵-۵۶۱]

۱۶. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۹۱۲/۷۴
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، بی‌تا؛ ۴گ (۲۳۰ر-۲۳۳پ) [ف: ۵-۵۶۱]

۱۷. همدان؛ مدرسه غرب همدان؛ شماره نسخه:۴۷۵۲/۱۱
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: ربعی [رشت و همدان - ف: ۱۵۴۲]

۱۸. تبریز؛ تربیت؛ شماره نسخه:۸۹/۱
خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، بی تا [ف: ۱۳۱]

۱۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۷۰۴/۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** و انه هو الذی یشوقه الکل من ذوی الفهم و الحسن و الشیء حده عکس ذلک.
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: گالینگور سیاه با عطف تیماج سبز، ۱۱ص (۴۹-۵۹)، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۳۳/۱-۱۷۷]

۲۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۰۲۹/۵-ف
بی‌کا، بی تا [فیلمها - ف: ۳-۱۲۴]

۲۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۴۰/۷
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۸گ (۳۱پ-۳۸ ر) [ف: ۳-۲۲۴]

۲۲. رشت؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۵/۱۶ر
بی‌کا، بی تا [نشریه: ۵-۳۹۰]

۲۳. رشت؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۵/۱۹ر
دنباله المسائل المتفرقة؛ بی‌کا، بی تا [نشریه: ۵-۳۹۰]

● اجوبة المسائل الفلسفية / فلسفه / عربی

ajwibat-ul masā'il-il falsafīyya

پاسخ به چند سؤال فلسفی است که یکی از فضلا در اعتراض به آرای شیخ ابوالبرکات در کتاب «المعتبر» و دیگران مطرح ساخته و آنها را به مؤلف رساله حاضر عرضه داشته و از او طلب پاسخی در رفع آن مشکلات نموده است و لذا مؤلف رساله حاضر به جواب آنها پرداخته است. عناوین مسایل موجود در نسخه حاضر چنین است: ۱. فی اثبات ان الجسم مرکب من الهیولی و الصورة؛ ۲. فی تناهی الابعاد؛ ۳. فی ان النفس لیس بمزاج؛ ۴. فی القوی المدرکة و تفصیلها؛ ۵. فی تجرید نفس الناطقة

مؤلف که نام آن معلوم نشد، در جایی دیگر از کتاب دیگرش چنین یاد می‌کند: «... فی هذا الباب شکوک کثیرة ذکرناها فی کتابنا الکبیر». هم چنین از «اشارات» شیخ الرئیس و الفاضل الشارح و قاضی عمر الساوی نقل می‌کند. نام دقیق رساله و مؤلف آن به‌دست نیامد. گفتنی است قاضی سهلان ساوی رساله‌ای در رد ابوالبرکات دارد موسوم به «نهج التقدیس».

آغاز: بسمله. الله ولی التوفیق الحمدلله الذی بنعمته تتم الصالحات و برحمته تعم البرکات و الصلوة علی محمد المؤید بقواطع المعجزات و لوامع الحجج و البینات و علی آله و اصحابه المخصوص من عندالله بمزیة الکرامات

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۰۲۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** عن تلک الاجسام و اما الشعور بکونه هو العین کان مثل ذلک ... موجب ان یکون ...
خط: نستعلیق کم نقطه، بی‌کا، تا: قرن ۹، افتادگی: انجام؛ مصحح، رکابه‌دار؛ جلد: تیماج فرنگی، ۲۰گ، ۳۰ سطر، قطع: پالتویی، اندازه: ۸×۲۰/۵سم [ف: ۴۴-۲۰۳]

● اجوبة مسائل الفلسفية / فلسفه / عربی

ajwibat-u masā'il-il falsafīyya

پرسش و پاسخی است فلسفی درباره ماهیت آتش که در چهار بند جواب داده می‌شود. گویا چندین مسأله بوده است. نام پرسنده و پاسخ‌دهنده معلوم نشد.

آغاز: بسمله. اما الجواب عن المسائل التی آثرت أن تعرف ما

عندی فیها، فانا اذکره علی ما انا علیه من تقسیم الفکر. المسئلة الاولی علی ما اورده السائل بلفظه قال: أن النار جوهر لانها مرکبة من هیولا و صورة ... الجواب ...
انجام: و اکثرت معرفته من جهتین، و ارجوا ان یکون کافیاً. و الله یعلم تمت

همانند:
۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۳۴/۱۴
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۴۳ق؛ ۳۱ سطر، قطع: بیاضی، اندازه: ۱۸×۳۱سم [ف: ۲-۳۹۷]
۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۲۰۸/۲۲
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد مومن یزدی، تا: ۱۰۵۱ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج آلبالویی لایی با لولا، ۱۰۲گ (۱۴۸ر-۲۵۰ر)، ابعاد متن: ۶×۱۲/۵، قطع: ربعی، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۱۶-۴۸۹]
۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۶۹۳/۳۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** و اکثرت معرفته من جهتین، و ارجوا ان یکون کافیاً. و الله یعلم تمت
تنها یک مسئله را دارد؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: نوعی ترمه، جلد: میشن سیاه، ۲گ (۹۷ر-۹۸ر)، اندازه: ۱۳/۷×۲۵/۵سم [ف: ۸-۳۹]

← اجوبة مسائل فی اصابة العین ← العینیة

● **اجوبة مسائل فی الامامة = الامامة** / کلام و اعتقادات / عربی
ajwibat-u masā'il-in fi-l imāma
قاسمی، حمیدان بن یحیی، ق۶ قمری
qāsemī, hamīdān ebn-e yahyā (- 12c)
پاسخ چند اعتراض است پیرامون معجزات و برتری حضرت امیرالمؤمنین (ع) بر دیگران و گویا این معترض پاسخ‌ها را رد کرده و حمیدان برای مرتبه دوم گفته‌های او را پاسخ می‌گوید.
آغاز: سألت تغمدنا الله و ایاک بتوفیقه و أرشدنا الی سلوک منهاج الحق و طریقه و جعلنا ممن استضاء بنور العلم فی ظلمات الجهل.
انجام: و معرفة بقصور الدراع فی الخوض فی مثل هذا الشأن و ان کان قد بید الائمة الاعلام و آبائنا علیهم السلام.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۴۰۷/۱۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: حسین بن قاسم بن حسین الداعی، تا: ۱۳۳۶ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶گ (۱۷۸پ-۱۸۳پ)، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۱۹-۲۰۸]

● **اجوبة مسائل فی التوحید** / پاسخ پرسش‌ها / عربی
ajwibat-u masā'il-in fī-t tawḥīd
عیانی، حسین بن قاسم، ۳۸۴ - ۴۰۴ قمری
'ayānī, hoseyn ebn-e qāsem (995 - 1014)
پاسخ به چهار پرسش است درباره: فائده تکرار نظر در اثبات صانع؛ فرق بین قادر و عالم از صفات الهی؛ فرق بین وصف و صفت در مسائل توحید؛ مفارقت ذات باری تعالی از ذوات دیگر.
آغاز: الأولی سؤالهم عن النظر فی اثبات الصانع تعالی هل یحصل به العلم أنه قادر و عالم فما الفائدة فی تکرار النظر.
انجام: و کذلک السؤال عن الفرق بین المقتضی و المقتضی و العلة و الحکم و المتحد و الأزلی و قس علی ذلک.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۴۰۷/۱۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: حسین بن قاسم بن حسین الداعی، تا: ۱۳۳۶ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳گ (۱۵۶پ-۱۵۸ر)، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۱۹-۲۰۷]

● **اجوبة المسائل فی حدیث: «اخبرنی عن خمسة ...»** / شرح حدیث، پاسخ پرسش‌ها / عربی
ajwibat-ul masā'il fī hadīṯ: «axbir-nī 'an xamsat-in ...»
احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری
ahsā'ī, ahmad ebn-e zeyn-od-dīn (1753 - 1826)
پاسخ به سؤالی یکی از شاگردان احسائی است پیرامون حدیث نبوی «سئل عبدالسلام عن النبی (ع) قال اخبرنی عن خمسة خلقها الله تعالی بیده فقال (ع): خمسة خلقها بیده و هی جنة عدن و شجرة طوبی غرسها بیده و صور صورة آدم بیده و بنی المساء بیده و کتب الالواح لموسی بیده قال: صدقت یا محمد» از وی پرسیده، در این رساله شرح و توضیح داده است.
آغاز: الحمد لله الذی خلق آدم علی صورته و اسکنه فی جنة عدنه ... و بعد ... قد سألنی و لدی الروحانی لاطالب للاسرار اللاهوتیة و الرافض للآجسام الناسوتیة و التارک للدنیا الدنیة التی حبها رأس کل خطیئة ان اشرح الحدیث الذی صدر من معدن النبوة
انجام: و یسمع کلاماً منطوقاً فی غایة الجودة و الفصاحة او صحیفة مکتوبة فالشخص هو الملک النازل للوحی الالهی و الکلام کلام الله و الکتاب کتابه فبهذا التحقیق الرشیق ظهر معنی کتب الالواح لمو سی تأمل تجده و الله هو العالم
[فهرست کتب ... احسائی، ص ۸۵]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۵۶۹/۱۹

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای عطف تیماج، ۴ص (۱۴۰-۱۴۴)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۳۷-۷۶]

● اجوبة المسائل فی حدیث: «المؤمن افضل من الملائکة و غیره» / کلام و اعتقادات / عربی

ajwibat-ul masā'il fī hadīṯ: «al-mu'min-u afḍal-u min-al malā'ika wa ġayr-ih»

احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری

ahsā'ī, ahmad ebn-e zeyn-od-dīn (1753 - 1826)

پاسخ به چهار پرسش اعتقادی است که سؤال‌کننده مشخص نشده است: ۱. استفسار از معنی حدیث: «ان المؤمن افضل من الملائکة ...»؛ ۲. استفسار از چرایی اثبات صفات کمال؛ ۳. آیا جن در تکالیف با انسان همانند است؛ ۴. سؤال از تفسیر آیه: سنقرؤک فلا تنسی

[فهرست کتب ... احسائی، ص ۸۵]

قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۴۸۳/۳

خط: نسخ خوانا، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا قهوه‌ای عطف پارچه مشکی، ۱گ (۳ر-۳ر)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۴۰۹]

● اجوبة المسائل فی الفرق بین المبدأ و المشتق فی الوضع / فلسفه احکام / عربی

ajwibat-ul masā'il fi-l farq bayn-il mabda' wa-l muštaqq fi-l waḍ'

احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری

ahsā'ī, ahmad ebn-e zeyn-od-dīn (1753 - 1826)

ظاهراً پاسخ به سه پرسش است که نام سائل در متن نیامده است. سؤالات عبارت است از: ما الفرق بین المبدأ و المشتق فی اصل الوضع، الوجود هو الموجود بعینه، کیفیة اشتراک الوجود.

آغاز: الحمد لله رب العالمین ... قال سلمه الله تعالی ما الفرق بین المبدأ و المشتق فی اصل الوضع أقول ان ما یعرف بمطلق توسط اللفظ

انجام: فلا محذور فی اطلاق الاشتراک المعنوی اذ یکفی فیه ادنی المشارکه فی الاغلب حاصلة فمن نفی الاشتراک هنا و فقد اخطاء الصواب

[فهرست کتب ... احسائی، ص ۸۵]

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۱۷۰/۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ ۴گ (۶۴ر-۶۸پ)، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲/۵سم [محدث ارموی مخ: ۱-۴۴]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۱۴۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [رایانه]

۳. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۳۹۸/۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** اکتبوا علی ذیل قرآنکم لتعرفوا و تامنوا من الزلل و الخطا. الحمدلله رب العالمین.

خط: نسخ، کا: عبدالله، بی تا، جا: نجف اشرف؛ پیش از آن: ۱. فائده در عدم قدرت بر اثبات نعت و صفت و ... برای خدا، ۲. شبهه اکل و ماکول؛ جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی بدون مقوا، ۲۲گ (۶۲پ-۸۴پ)، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۱-۳۷۶]

۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۰۲۸/۷

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: پسته‌ای، جلد: میشن قرمز، ۴گ (۱۵۳پ-۱۵۶ر)، ۳۰ سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۶-۱۹۱]

۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۵۵/۲۴

آغاز و انجام: برابر

کا: عبدالرحیم بن ولی محمد اردبیلی، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، فستقی، جلد: تیماج مشکی مقوایی، ۴ص (۲۸۶-۲۹۰)، ۳۰ سطر (۹/۵×۲۱)، اندازه: ۱۸×۲۹/۵ سم [ف: ۸-۲۳۳]

۶. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۳۹۳/۵

آغاز و انجام: برابر

خط:نسخ، کا: طالب شیرازی، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی، ۵گ (۶۱پ-۶۶ر)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲-۲۷۸]

۷. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۱۷۲/۵

بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: رحلی [ف: ۲۷۴]

۸. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۸۵۰/۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** بحیث لایکون علی من عرفه عطاء و لاکدر و الحمدلله رب العالمین

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: چرم زرد، ۵گ (۶۳پ-۶۸پ)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [مؤید: ۲-۲۸۶]

۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۹۶۵/۳

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: آهار مهره، جلد: تیماج زرشکی، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱۱-۳۶۴]

● اجوبة المسائل فی الوقف / فقه / عربی

ajwibat-ul masā'il fi-l waqf = al-waqf

عاملی اصفهانی، محمد بن صالح، - ۱۲۶۳ قمری

'āmelī esfahānī, mohammad ebn-e sāleh (- 1847)

مختصری است استدلالی با عناوین «سؤال و جواب» در مبحث وقف.

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۲۵۱

خط: نسخ و نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: محرم ۱۲۳۴ق؛ کاغذ: آبی و شکری، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۴گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۰/۳×۱۷/۳سم [ف: ۲۰-۲۷]

۲. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۲۵۲/۱۵
آغاز: بسمله ... احمد من بیده الفرض و البسط و القبض من حکم بالاعدل و عاد فی الفصل بالفضل حمد شاکر معروفه
در فهرست این رساله به فیض کاشانی نسبت داده شده است که نباید صحیح باشد و به استناد نسخه آستان قدس (۲۰: ۲۷) مؤلف تغییر یافت؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد علی بن محمد حسن خوانساری امامی، تا: ۱۲۹۵ق؛ جلد: تیماج مشکی مجدول، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱-۲۲۵]

← اجوبة مسائل قاضی القضاء هرات ◄ کیفیة صدور الموجودات

● اجوبة مسائل القراچه داغی / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-u masā'il-il qarāče-dāqī

کرمانی، محمد کریم بن ابراهیم، ۱۲۲۵-۱۲۸۸ قمری
kermānī, mohammad karīm ebn-e ebrāhīm (1810 - 1871)

تاریخ تألیف: سه‌شنبه ۲۹ صفر ۱۲۷۶ق
پاسخ به چهار سؤال اعتقادی فلسفی است که میرزا جعفر فرزند میرزا رضی قراچه داغی تقدیم داشته و کرمانی به آنها پاسخ گفته است.
آغاز: الحمد لله رب العالمین ... قد أرسل الی جناب الاکرم و الملاذ الافخم صاحب المکارم و المفاخر
انجام: فیستمدبها و یمدها بها و منها و لاحول و لاقوة الا بالله العلی العظیم.

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۸۱۶/۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: جعفر بن علی اکبر شیرازی، تا: رجب ۱۲۷۶ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۲گ (۱۳۵پ-۱۴۷ر)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۳-۱۸]

۲. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۳۴/۳
بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی آبی، جلد: تیماج مشکی ضربی مقوایی، ۵گ (۶۱ر-۶۵پ)، ۱۷ سطر (۹/۵×۱۶)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۲۴۳]

← اجوبة المسایل القطیفیة ◄ جواب مسائل السید حسین القطیفی

● اجوبة المسائل القطیفیة / کلام و اعتقادات

ajwibat-ul masā'il-il qaṭīfīya

احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری
ahsāīī, ahmad-e-bn-e zeyn-od-dīn (1753 - 1826)

چاپ: دارالسلطنه تبریز، سنگی، ۱۲۷۳ق.، رحلی (جوامع الکلم: ج ۱؛ قسم ۲؛ صص ۱۱۴-۱۴۷، ۱۴۷-۱۵۰، ۱۵۰-۱۵۵، ۱۵۵-۱۶۴، ۱۶۴-۱۶۶.

[الذریعه ۲۳۰/۵؛ فهرست کتب مشایخ ۶۶؛ مکتبة امیرالمومنین ۵۱/۱]

۱. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۲۰۵۱/۱
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۲۶ رجب ۱۲۳۲ق؛ ۶۰گ (۱-۶۱)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۳-۱۷۲]

۲. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۸۳۱/۱
بی‌کا، بی‌تا؛ اندازه: ۱۱×۱۵سم [ف: ۳-۱۳۸]

● اجوبة المسائل القونوی = المفاوضات = المفصحة / فلسفه / عربی - فارسی

ajwibat-ul masā'il-il qūnawī = al-mufāwiḍāt = al-mufṣiḥat

نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد، ۵۹۷-۶۷۲ قمری
nasīr-od-dīn-e tūsī, mohammad ebn-e mohammad (1201 - 1274)

وابسته به: اسئلة القونوی عن الطوسی = مسائل القونوی = المفاوضات؛ صدرالدین قونیوی، محمد بن اسحاق (۶۰۷-۶۷۳)
ابوالمعالی صدرالدین محمد بن اسحق قونوی عارف شافعی (-۶۷۳) نامه‌ای به خواجه نصیر نوشت و ضمن ارسال رساله خود به نام «الرسالة المفصحة عن منتهی الافکار ...» برای اظهار نظر خواجه، دوازده مجموعه سؤال از او کرد و درخواست کرد که آنها را پاسخ دهد. سؤالات قونوی از این قرار اند: ۱. وجود الواجب عین ماهیته ام امر زائد؟؛ ۲. الماهیات الممکنة مجعولة أو غیر مجعولة؟؛ ۳. هل الوجود العام المشترک من جملة الممکنات ام لا؟؛ ۴. الواحد لایصدر عنه الا الواحد؛ ۵. النفس الانسانی، اثباتها و تجریدها و تدبیرها؛ ۶. عدة المسائل عن الاجسام و الافلاک؟؛ ۷. ماهیتة لذات روحانیة؟؛ ۸. ما حقیقة الفیض الصادر من الحق؟؛ ۹. مسألة تسلسل علل موجودة غیرمنتهیة إلی غایة؛ ۱۰. کیف النسب غیر متناهیة بین الموجودات ناشئة من الموجودات المتناهیة؟؛ ۱۱. الجوهر لایبطل ببطلان کیفیة من کیفیاته؟؛ کیف بحلول الصورة فی الهیولی صارتا جسماً و قبلتا القسمة؟
مجموعه مکاتبات قونوی و خواجه عبارت است از: ۱. نامه عربی-فارسی قونوی به خواجه؛ ۲. رساله «منتهی الافکار» قونوی که برای خواجه ضمن همین نامه ارسال شده؛ ۳. متن سؤالات قونوی از خواجه که شامل دوازده مسأله است که برخی دارای عنوان و شماره است و برخی ضمن مسائل در پایان آمده است؛ ۴. نامه خواجه به قونوی که این نامه عربی و فارسی است و در پاسخ متن اول قونوی پس از دریافت نامه او نوشته است و همچون دیباچه‌ای است بر پاسخ‌های او به قونوی؛ ۵. متن پاسخ خواجه به سؤالات قونوی؛ ۶. پاسخ قونوی به خواجه که با عنوان

«الرسالة الهادیة» معروف است.
این چند قسمت در نسخه‌های متفاوت و ناهمگون آمده است. متن نامه عربی‌ـفارسی قونوی به خواجه و خواجه به قونوی و تعابیر آنها نسبت به یکدیگر جالب توجه است. سؤالات قونوی که جنبه فلسفی و بعضاً عرفانی دارد و همچنین رساله قونوی که ضمیمه نامه او به خواجه بوده و رنگ و بوی کاملاً عرفانی دارد و همچنین آخرین پاسخ قونوی به خواجه این مجموعه را اعتبار ویژه بخشیده است. در برخی از نسخه‌ها متن رساله «منتهی الافکار» نیز موجود است و در برخی فقط سؤالات و پاسخ خواجه آمده است. این مکاتبات به عنوان رساله «مفاوضات» یا «اجوبة المسائل» یا «الاجوبة النصیریة» نیز خوانده شده است.
آغاز: (آغاز نامه قونوی:) بسمله الداعی المخلص الفقیر محمد بن اسحاق. ما زال سمعی یعی من طیب ذکرک ما ×× یزری علی الروض غب العارض الهتن / حتی حللت حمی قلبی و لا عجب ×× فرب ساع الی قلب من الاذن. کوش ایام و لیالی به استماع مآثر و معالی مجلس عالی خواجه معظم
(آغاز رساله منتهی الافکار:) بسمله. الحمد لله المنعم علی الصفوة من عباده بمزیة الاجتباء الباذل لهم جزیل المنح و سوابغ النعماء الذی اخرجهم من باطن الوجود الالهی العلمی الوحدانی و الظلام العدمی الامکانی الی عرصة الوجود العینی ... و بعد فلما کان الناس بمقتضی القسمة القلیة و الاخبارات الالهیة
(آغاز سؤالات قونوی از طوسی:) و بعد فهذه بعض المسائلی التی کان قدیماً قد اعتاص علی الداعی ... هل ثبت عندکم ان وجود واجب الوجود امر زائد علی حقیقته ام وجوده عین ماهیته و ان لیست له حقیقة وراء الوجود؟ و ما البرهان الموضح تحقیق ذلک؟
(آغاز نامه طوسی به قونوی:) اتانی کتاب ما اراه مشابها ×× بغیر کتاب الله من سائر الکتب / اتی من امام نورالله قلبه ×× و صیر مرفوعا ادی سره الحجب. خطاب عالی مولانا الاعظم هادی الامم کاشف الظلم صدر الملة و الدین ... به خادم دعا و ناشر ثنا، مرید صادق و مستفید عاشق محمد طوسی رسید بوسیده و بر سر و چشم نهاد و گفت: از نامه تو ملک جهان یافت دلم ×× وز لفظ تو عمر جاوردان یافت دلم
(آغاز پاسخ طوسی به قونوی:) بسمله. الحمد لله الذی نصب فی کل زمان هادیا للخلق الی الطریق القویم و مرشدا لهم الی الصراط المستقیم ... و بعث ما سنح له الی مآبه الشریف و جنابه المنیف ... فان وقع موقع الارتضاء استسعد بذلک خادم الدعا و الا فعذره مستغن عن الایراد و الاصدار و قصور فهمه غیر ممکن ان یتدراک بالاعتذار. فاقول: اما صدر الکتاب فمشتمل علی فوائد من کل فن لا یحصی و مسائل جنس الغایة القصیا ... انقیادا لامره و امتثالا لحکمه فاقول و بالله التوفیق و الیه انتهاء الطریق. قوله ادام الله ایامه هل ثبت عندکم ... اقول: اما البرهان الموضح تحقیق کون وجوده عین ماهیته و ان لیست له حقیقة وراء الوجود

(آغاز رساله هادیه:) بسمله. الحمد لله الذی ابان بمستقرات الهمم مراتب علم الیقین و عینه و حقه و درجاته و اوضح بسکون قلق الطالبین الی منتهی شأو نفوسهم تفاوت حصص عقولهم و اختلاف رتب حقائهم فی منازل معرفته...
انجام کتاب: (انجام نامه قونوی:) آنچه درون مبارک را در آن باب سانح گشته و صحت و فساد آن به برهان واضح شده به حکم کرم اعلام فرمایند چه این تفضل مثمر ثناء عاجل و ثواب آجل خواهد بود و الله خیر معین. پیوسته آن جناب عالی مقصد ارباب حاجات و مصدر اجناس فضایل و انواع خیرات باد. والسلام معاد علیه و رحمة الله.
(انجام رساله قونوی:) و هذا احد الموجبات لإنفاذ هذا الإبرام و ترجیح الإقدام علیه بعد الإحجام؛ رجاءً للفوز بهذا المرام. و السلام.
(انجام سؤالات قونوی از خواجه:) الهیولی المجردة لاتقبل القسمة عقلا و هکذا الصورة فکیف بحلول الصورة فی الهیولی صارتا جسما و قبلتا القسمة؟ ... بل بالتبعیة لما له وجود محقق کما سبقت الاشارة الیه فی الاسؤلة و الاجوبة تمت الاسئلة بعون الله و حسن توفیقه.
(انجام نامه طوسی به قونوی:) کمال را مقتضی در اکمال این چنین ناقصان داراد همیشه، بحق حقه. فهذا ما خطر ببال داعیه و مستفیده و المشتاق الی خدمته و مریده فی هذه المباحث تأملا، و اذا تشرف بنظر مولانا و مفیده و المفاض علیه انواع السعادة فان سنح له علیه کلام و اشارة بذلک لم یکن من انعام العام و کرمه العمیم بغریب و الله تعالی مریم ظله علی طالبی الکمال و یسبغ علیه فیضه الذی لایزال انه لطیف مجیب. و الحمد لله ذی الجود الفایض و الکرم العام و صلی الله علی محمد خیر الانام و آله الکرام.
(انجام پاسخ طوسی به قونوی:) و ما یکون تبعا لماله وجود محقق ربما یکون سببا لشیئ آخر له وجود محقق کما ان محاذاة الارض للشمس التی هی نسبة تتبعهما اضاءة الارض من الشمس التی لها وجود محقق مسخن للارض. و الله اعلم بالصواب.
(انجام رساله هادیه:) و الله سبحانه یزیل بنور ارشاده ظلم الشکوک الدوامس و یبقیه رکنا یلجأ الیه و یعول فی کشف کل معضلة علیه و السلام معاد علیه و حسبنا الله و نعم الوکیل نعم المولی و نعم النصیر تم.
چاپ: به اهتمام عبدالله نورانی، در اجوبة المسائل النصیریة (تهران، پژهشگاه علوم انسانی: ۱۳۸۳)
[الذریعة ۳۱۲/۲۱؛ احوال و آثار خواجه نصیر ۴۹۸-۵۰۲ و ۴۸۸-۴۹۳ که در ضمن آن متن نامه و جواب آن، به چاپ رسیده است؛ دنا ۲۸۰/۱ (۳۷ نسخه)]
شرح و حواشی:
۱- اجوبة المسائل القونوی = المفاوضات = المفصحة؛ نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد (۵۹۷-۶۷۲)
۲- الرسالة الهادیة = پاسخ قونوی به طوسی؛ صدرالدین قونیوی،

محمد بن اسحاق (۶۰۷-۶۷۳)
۳- اسئلة القونوی عن الطوسی = مسائل القونوی = المفاوضات؛ صدرالدین قونیوی، محمد بن اسحاق (۶۰۷-۶۷۳)
۴- الرسالة المفصحة = المفاوضات؛ صدرالدین قونیوی، محمد بن اسحاق (۶۰۷-۶۷۳)

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۲۲/۹
آغاز: برابر با آغاز نامه قونوی؛ **انجام:** برابر با انجام نامه طوسی به قونوی
نامه صدرالدین قونوی به خواجه نصیر همراه با سؤالات اوست از خواجه و پاسخ خواجه به او؛ خط: نسخ، کا: سید حیدر آملی، تا: غره ربیع الاول ۷۶۲ق، جا: بغداد مدرسه غرویه؛ در گ ۱۷۲ دو گفتار است درباره تأویل آیه نور به خردهای گوناگون (هیولانی، بالملکه،بالفعل،مستفاد،فیاض)؛۲۴گ(۱۴۸پ-۱۷۱ر) [ف: ۳-۱۸۷]
۲. تبریز؛ خادم حسینی؛ شماره نسخه:۶/۱
آغاز: برابر با آغاز پاسخ طوسی به قونوی؛ **انجام:** برابر با انجام نامه طوسی به قونوی.
در فهرست با عنوان: «الاسئلة و الاجوبة»؛ خط: نسخ، کا: علیشاه بن مهدی شیخانی، تا: ۸۹۱ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی مجدول، ۲۵گ (۱-۲۵)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳×۱۷/۵سم [اوراق عتیق: ۱-۸۴]
۳. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۵۵۷/۴
آغاز: برابر با آغاز نامه قونوی؛ **انجام:** برابر با انجام پاسخ طوسی به قونوی
شامل سؤالات قونوی و پاسخ‌های طوسی؛ خط: نستعلیق، کا: حسین بن حسینی، تا: ۹۱۸ق؛ کاغذ حنایی؛ جلد: تیماج عنابی لایه‌ای، ۲۷گ، ۱۵ سطر (۶×۱۳)، قطع: ربعی، اندازه: ۱۳×۱۸/۵سم [ف: ۱-۴۸۹]
۴. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۳۵۲/۳-عکسی
آغاز: برابر با آغاز پاسخ طوسی به قونوی؛ **انجام:** برابر با انجام پاسخ طوسی به قونوی
اصل نسخه: اسعد افندی ش ۳۷۱۷؛ خط: نستعلیق تحریری، کا: مصطفی بن محمد واداری، تا: ۹۵۵ق، جا: قسطنطنیه؛ ۲۴ص (۵۹-۸۲) [عکسی ف: ۲-۱۰]
تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۵۰/۳-ف
نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها - ف: ۱-۴۹۷]
۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۵۰۸/۶
خط: نستعلیق شکسته بی نقطه، بی‌کا، تا: ۲۲ صفر ۱۰۲۰ق؛ بی‌دیباچه؛ کاغذ: ترمه، جلد: رویه کاغذ فرنگی عطف و گوشه میشن تریاکی، ۸گ (۶۳پ-۷۰پ)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۶-۲۸]
۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۶۹۳/۴
آغاز: برابر با آغاز نامه طوسی به قونوی؛ **انجام:** برابر با انجام نامه طوسی به قونوی
خط: نستعلیق، کا: محمد مؤمن بن جلال الدین محمد قاشانی، تا: ۱۰ رمضان ۱۰۲۷ق؛ جلد: تیماج سرخ عطف و سجاف تیماج قهوه‌ای، ۲۰گ (۱۱۲پ-۱۳۱ر)، ۱۴ سطر (۷/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف: ۲۰-۲۰۱]
۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۶۸۱
خط: نسخ، کا: محد صادق بن محمد علی سرکانی، تا: سه‌شنبه ۱۶ربیع الثانی ۱۰۲۸ق؛ جدول مشکی و زرد؛ تملک: عبدالعالی اسماعیل بن شیخ ابراهیم در رجب ۱۱۳۱، نورالدین علی میسی عاملی حلی مورخ ۱۰۴۰، محمد مؤمن بن شمس الدین محمد؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای مقوایی، ۴۹گ، ۱۲ سطر (۹×۱۷)، اندازه: ۱۶×۲۵/۵سم [ف: ۱۰-۱۵۷۰]
۸. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۲۵۹/۱۴
پرسش‌های قونوی از طوسی با پاسخ او (افتاده)؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۷۳ق [نشریه: ۲-۹۹]
۹. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۹۳/۳
پاسخ طوسی به قونوی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۷۴ق؛ کاغذ: سپاهانی [نشریه: ۱۱-۹۳۸]
۱۰. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۶۳۵/۴
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۰۸۰ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن آلبالویی سیر، ۹گ (۲۱۲ر-۲۲۱ر)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۵-۳۱۷]
۱۱. اصفهان؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۴۲/۳
پاسخ طوسی به قونوی؛ کاتب: تویسرکانی، تا: ۳۱ محرم ۱۰۸۵ق [نشریه: ۵-۳۰۵]
۱۲. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۸۴۷/۴
آغاز: هذه اسؤلة کتب بها العارف الربانی الشیخ صدر الدین القونوی الی مفخر العلما و الحکما خواجه نصیرالدین الطوسی- قدس الله ارواحهما- فاجاب عنها المولی خواجه نصیرالدین. بسمله المسئله الاولی: هل ثبت عندکم ان وجود واجب الوجود امر زاید علی حقیقته ام وجوده عین مهیته؛ **انجام:** فواجب لانها لو کانت علی طبایعها لکانت امکنتها و حرکتها قسریه و القسری لا یدوم ... والذی اورده مریده و مستفیده ما وجد منها منسوباً حجة و برهان
خط: نسخ، کا: علی اکبر، تا: ۱۰۹۱ تا ۱۰۹۲ق؛ مجدول؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۴گ (حاشیه ۵۴ر-۵۷ر و متن و حاشیه ۵۷پ-۶۷پ)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [میراث اسلامی: دفتر نهم -۹۷]
قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۵۷۰/۶
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴-۴۰۲]
۱۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۷۱۰/۱۶
آغاز: برابر با آغاز نامه طوسی به قونوی؛ **انجام:** برابر با انجام نامه طوسی به قونوی
شامل پرسش قونوی و پاسخ خواجه؛ خط: نستعلیق ریز، کا: نصیرالدین محمد رضوی (شاگرد آقا حسین خوانساری)، تا: بین سال‌های ۱۰۶۴ الی۱۰۹۶ق ؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج حنایی

مقوایی درون سرخ با لولا، ۲گ (۶۲پ-۶۴)، ۴۲ سطر (۱۳×۲۳)، قطع: رحلی، اندازه: ۲۰×۳۱سم [ف: ۱۶-۳۳۸]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۳۵۶/۱۵

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴-۱۷۰]

۱۴. همدان؛ مدرسه غرب همدان؛ شماره نسخه:۱۱۸۷/۵۴

آغاز: برابر با آغاز نامه قونوی؛ **انجام:** برابر با انجام نامه طوسی به قونوی

شامل، نامه اول فارسی و عربی و سؤالات قونوی و پاسخ خواجه؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ یا ۱۱؛ با سرلوح‌های زرین؛ کاغذ: اصفهانی نازک، ۱۶گ (۲۴۱-۲۵۷)، ۲۴ سطر (۱۰×۲۰) ، اندازه: ۱۷×۲۷سم [رشت و همدان - ف: ۱۴۷۶]

۱۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۲۸۳/۷۶

آغاز: برابر با آغاز نامه قونوی؛ **انجام:** برابر با انجام نامه طوسی به قونوی

شامل نامه قونوی و پاسخ طوسی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۷گ (۱۹۲ر -۱۹۹ر) [ف: ۱۶-۲۰۰]

۱۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۶۹/۱۶

پاسخ به قونوی؛ کا: عین علی، تا: قرن ۱۱؛ مجدول به زر و لاجورد؛ کاغذ: سفید و آبی، جلد: تیماج قهوه‌ای مقوایی نو، ۱۶ص (۴۴۳-۴۵۸)، ۲۵ سطر (۹×۱۹)، اندازه: ۱۵×۲۶سم [سنا - ف: ۱-۲۰۳]

۱۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۰۷۰/۳

آغاز: برابر با آغاز پرسش قونوی از طوسی؛ **انجام:** برابر با انجام پاسخ طوسی به قونوی

پرسش و پاسخ‌ها در این نسخه مجزا از یکدیگر آمده است؛ خط: نستعلیق، کا: محمد کاظم بن محمد حسن، تویسرکانی، تا: ۱۱۱۸ق؛ مصحح، دارای حواشی با نشان «ظم»؛ کاغذ: سمرقندی آهارمهره، ۲۴گ (۲۰-۴۳)، ۱۵ سطر، اندازه: ۵/۵×۱۲سم [ف: ۲۸-۹۹]

۱۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۰۲/۲-ف و ۶۸۷۶/۲-عکس

نسخه اصل: بشیر آغا ش ۳۵۵؛ در ۱۱۵۸ از آن بشیر آغا بوده است و به گواهی مفتش اوقاف الحرمین وقف کرده است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۳گ (۳۶-۴۹)، ۱۵ سطر [فیلمها - ف: ۱-۴۹۳ و ف: ۳-۲۶۳]

۱۹. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۹۳/۶۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سبز مقوایی۵گ (۱۸۶ر-۱۹۰ر)، ۲۴سطر (۱۲/۵×۱۸/۵)، اندازه: ۱۸/۵×۲۴سم [ف: ۲۰۳]

۲۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۷۸۷/۱۳

آغاز: برابر با آغاز پاسخ طوسی به قونوی؛ **انجام:** برابر با انجام نامه طوسی به قونوی

پاسخ به قونوی؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: شهاب الدین حسین بن ناصرالدین حسین حسنی حسینی جعفری دیباجی، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: مقوا با روکش گالینگور، ۳گ (۵۵-۵۸پ)، ابعاد متن: ۱۰/۵×۲۰، اندازه: ۱۴/۵×۲۲/۵سم [ف: ۱۳-۲۷۴]

۲۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۱۱۰/۷

آغاز: ... و هذا المفهوم من حیث انه هو مع قطع النظر ... المسئلة الثانیة: هل المهیات الممکنة مجعولة او غیر مجعولة؛ **انجام:** قوله مسئلة الانسان فی هذه النشأة الخ، اقول ان الحکماء تفحصوا عن ماهیة اللذة ... و اما اللذات الحسیة و الرکالة و الخیالیة فوجدوها ناقصة زائلة مضمحلة اذا ...

شامل پرسش‌های قونوی و پاسخ‌های طوسی همراه با مقدمه طوسی به زبان فارسی؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد علی بن عبدالکریم تفرشی، تا: ۱۲۷۴ق، افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، محشی، از برگ ۲۹ تا ۳۴ یک کتاب عرفانی است که مؤلف و نام کتاب مشخص نیست و ۱ برگ از رسائل احسائی و چند برگ از یک رساله فارسی عرفانی پیرامون نفس؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج زرشکی ضربی با ترنج، ۷گ (۲۲-۲۸)، ۲۹ سطر(۱۱/۵×۱۶/۵) ، اندازه:۱۷/۵×۲۲سم [ف: ۲۸-۱۶۸]

۲۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۷۸۶/۳

آغاز: برابر با آغاز پاسخ طوسی به قونوی؛ **انجام:** برابر با انجام نامه طوسی به قونوی

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۸۵ق؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای بدون مقوا، ۲۵گ (۳۰پ- ۵۵پ)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۲-۳۵۱]

۲۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۳۱۷/۲

آغاز: برابر با آغاز نامه قونوی؛ **انجام:** برابر با انجام نامه طوسی به قونوی

خط: نسخ، کا: نصرت حبیب، تا: ۱۳۰۱ق؛ خط نسخ ۱۰ سطری و ضمیمه ۱۴ سطری، ذیل برگ آخر دوازده امام به خط شکسته آمده است: «جناب سلاله السادات ارسطوی زمان بقراط دوران آقا سید ابوتراب طبیب داخل مریضخانه مبارکه دولتی این نسخه شریفه را مرحمت فرموده عالمجاه آقا میرزا عباس تحریر نمودند ... حررها نصرت طبیب پنجم شهر جمادی الثانی ۱۳۰۱»؛ کاغذ: آهارمهره نخودی و ضمیمه نخودی فرنگی، جلد: مقوا، ۴۲گ، ۱۰ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۱۵-۲۰۹]

۲۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۷۷۹/۲

خط: شکسته، کا: میرزا عبدالله مازندرانی ریاضی، تا: ۱۳۰۲ق؛ مرحوم میرزا طاهر تنکابنی مقدمه فارسی نامه‌ها را در آغاز دفتر نهاده است به نقل از نسخه‌ای مورخ ۱۰۵۸؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماجی عنابی رنگ، ۲۲ص (۵۶-۷۷)، ۱۷ سطر، قطع: خشتی، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۱۰-۱۷۶۴]

۲۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۵۲۱/۳

آغاز: برابر با آغاز پاسخ طوسی به قونوی؛ **انجام:** برابر با انجام نامه طوسی به قونوی

خط: نسخ، کا: محمد علی کرمانشاهی، تا: ۱۳۰۶ق، جا: سپهسالار؛ ۲۰گ (۱۳۲پ-۱۵۱پ) [ف: ۳-۲۸۲]

۲۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۶۵

آغاز: برابر با آغاز نامه طوسی به قونوی؛ **انجام:** برابر با انجام نامه طوسی به قونوی

نامه فارسی-عربی خواجه به قونوی است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۳گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۴-۹]

۲۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۶۵۵/۲۸

آغاز: برابر با آغاز نامه قونوی

شامل پرسش‌های قونوی و پاسخ‌های خواجه؛ خط: نستعلیق، کا: کرمعلی خراسانی، بی‌تا؛ کاغذ: فستقی آبی، ۱۳گ (۱۶۶پ-۱۷۸ر)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۴/۶×۱۸/۵سم [ف: ۷-۴۶۰]

۲۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۲۸۰/۱۱

آغاز: برابر با آغاز نامه قونوی؛ **انجام:** برابر با انجام نامه طوسی به قونوی

شامل پرسش‌های قونوی و پاسخ‌های خواجه؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی ترنج با زمینه مذهب با نقش گل مجدول، ۷گ (۳۱ر-۳۸ر)، ۲۱-۳۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف: ۳۸-۳۹۳]

۲۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۳۰/۳۸

آغاز: برابر با آغاز نامه طوسی به قونوی؛ **انجام:** برابر با انجام نامه طوسی به قونوی

کا: عقیلی، بی‌تا؛ ۱۸ص (۱۹۴-۲۱۱) [ف: ۹-۴۷۵]

۳۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۶۱۶/۴۹

آغاز: برابر با آغاز نامه قونوی؛ **انجام** برابر با انجام نامه طوسی به قونوی

شام نامه قونوی و پاسخ طوسی؛ بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی ضربی مقوایی، ۵گ (۲۲۳ر-۲۲۸پ)، ۲۷ سطر (۱۰×۲۱) ، قطع: رحلی، اندازه: ۱۸×۳۱سم [ف: ۱۶-۳۱۲]

۳۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۲۹۴/۲۵

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱گ (۱۴۵پ-۱۴۶ر)، سطور مورب، اندازه: ۹/۵×۲۰سم [ف: ۳۰-۶۰]

۳۲. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۷۱۵/۴

بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: خشتی [ف: ۲۹۹]

۳۳. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۳۶۴/۲۳

کا:علی بن احمد رشتی،بی تا،جا:یزد؛کاغذ:فرنگی، جلد: تیماج تریاکی ضربی مقوایی، ۱۹ سطر، قطع: جیبی [نشریه: ۲-۱۷۹]

۳۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۸۴۱/۵

پرسش و پاسخ طوسی و قونوی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی تا [ف: ۵-۳۸۰]

۳۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۸۴۱/۶

پرسش و پاسخ طوسی و قونوی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی تا [ف: ۵-۳۸۰]

← اجوبة مسائل الکاشانی ≻ اجوبة المسائل العویصه

● اجوبة مسائل کاظم بن علی الخراسانی / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-u masā’il-i kāẓim ibn-i ‘alī al-xurāsānī

احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری

ahsā’ī, ahmad ebn-e zeyn-od-dīn (1753 - 1826)

پاسخ به سه پرسش است که در ۱۳ ربیع الاول در کربلا نگاشته است.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۷۴۲/۶

خط: نستعلیق، کا: محمدقلی بن عوض قراچه داغی، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: پسته‌ای، جلد: میشن مشکی ضربی، ۱۲گ (۲۲ر-۳۴پ)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵/۲×۲۱/۶سم [ف: ۵-۱۶۳]

● اجوبة مسائل کلامیة و اصولیة و فقهیة / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-u masā’il-in kalāmīya wa uṣūlīya wa fiqhīya

؟ میرزای قمی، ابوالقاسم بن محمد حسن، ۱۱۵۱ - ۱۲۳۱ قمری

mīrzā-ye qomī, ab-ol-qāsem ebn-e mohammad hasan (1739 - 1816)

شاید از میرزای قمی باشد و ۱۶ مسأله در نسخه باقی مانده و استدلالی است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۸۲۷/۳

آغاز: بسمله. الحمدلله المتعزز بالبقاء المتعال عن الفقر و الفناء؛ **انجام:** کما یشهد به آیات کثیره لاحاجة الی ذکرها انما کان عرضه صلی الله علیه و آله نفی

بی‌کا، بی تا، افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی مقوایی، ۲۶گ (۲۸۹پ-۳۱۴پ)، ۲۹ سطر (۹×۱۶/۵) ، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف: ۸-۴۲۴]

● اجوبة مسائل کلبعلی / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-u masā’il-i kalb-‘alī

کرمانی، محمد کریم بن ابراهیم، ۱۲۲۵-۱۲۸۸ قمری

kermānī, mohammad karīm ebn-e ebrāhīm (1810 - 1871)

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۲۶۶/۳

کا: حسین بن علیرضا یزدی مهرجردی، تا: ۱۲۹۷ق؛ اهدایی میرزا محمود شیخی‌زاده؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماجی تریاکی، ۹ گ (۹۲-۱۰۱)، ۱۷ سطر (۷×۱۳) ، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۴-۱۲۲۴]

● **اجوبة مسائل اللاهیجی** / پاسخ پرسش‌ها / عربی
ajwibat-u masā'il-il-lāhijī
شیخ بهائی، محمد بن حسین، ۹۵۳ - ۱۰۳۰ قمری
šeyx-e bahā'ī, mohammad ebn-e hoseyn (1547 - 1621)
پاسخ به بیست و دو پرسش است در تفسیر بعضی آیات و معنی بعضی روایات و مطالبی از فقه و کلام و ریاضی که میرزا جان لاهیجی از شیخ بهائی پرسیده و شیخ بدانها پاسخ داده است.
آغاز: السؤال الاول قال الله تعالی و اذ قال ربک للملائکة انی جاعل فی الارض خلیفة، لما شاور سبحانه و تعالی الملائکة قبل خلقه آدم علیه السلام ان یجعله خلیفة فی الارض ثم خلقه و خلق حوا و امرهما بالسکون و الخلود فی الجنة و اکل ما شاء تها و نهاهما عن قرب الشجرة الممنوعة و الامر و النهی للوجوب ... السؤال قال الله تعالی و اذ قال ربک للملائکة انی جاعل فی الارض خلیفة، لما شاور سبحانه و تعالی الملائکة
انجام: و الفریقین من عرب و من عجم و معلوم لدیکم ان المراد بالعجم ما عدا العرب

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۱۸۱/۹
آغاز: برابر؛ **انجام:** و یشرفنی فی توجیه هذه المقاصد بلطفه و کرمه و السلام.
خط: نسخ، کا: محمد علی بن محمد موسوی لاریجانی مازندرانی، تا: ۱۲۴۴ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۵ص (۲۷۷-۲۹۲)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۰×۱۸/۵سم [ف: ۳۲-۲۱۴]

۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۴۵۶/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: پس از ۱۲۵۰ق؛ ۴گ (۵۵پ-۵۸پ) [ف: ۱-۱۳۸]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۰۱/۴
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی، ۱۱گ (۱۷۲پ-۱۸۲ر)، اندازه: ۹/۵×۱۶سم [ف: ۲-۱۹۲]

● **اجوبة مسائل اللاهیجی** / پاسخ پرسش‌ها / عربی - فارسی
ajwibat-u masā'il-il-lāhījī
همدانی شیخی، محمد باقر بن محمد جعفر، ۱۲۳۹ - ۱۳۱۹ قمری
hamadānī šeyxī, mohammad bāqer ebn-e mohammad ja'far (1824 - 1902)
پاسخ به چند پرسش است درباره مشکلات بعضی از آیات و امور اعتقادی که با اختصار از آنها پاسخ گفته شده است. بعضی از این سؤال و جواب‌ها فارسی می‌باشد.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۲۴۰/۶
آغاز: الحمد لله و سلام علی عباده الذین اصطفی، و بعد یقول العبد الخاسر الآیب الی ربه الغافر؛ **انجام:** جواب رجوع کنید بکتاب جامع الأحکام، و السلام.
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج سبز، ۷گ (۱۷۹پ-۱۸۵پ)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۲۴-۳۸]

← اجوبة المسائل للشیخ موسی البحرانی ≻ الموسوية

● **اجوبة المسائل المازندرانية** / شرح دعا / عربی
ajwibat-ul masā'il-il māzandarānīyya
رشتی، کاظم بن قاسم، ۱۲۱۲ - ۱۲۵۹ قمری
raštī, kāzem ebn-e qāsem (1798 - 1843)
پاسخ دو پرسش کسی است که نامش مشخص نیست، تنها به نام «رساله» در شرح دعای مروی در «ربیع الاسابیع» و در کیفیت صدور آثار جزئیه از مشیت کلیه دهریه آمده است. همین گفتار در «فهرست تصانیف سید کاظم رشتی» از محیط کرمانی بدین‌گونه شناسانده شده است: الرسالة الحادیة و الثلاثون فی اجوبة المسایل المازندرانیة در دو سؤال: ۱. شرح دعایی از «ربیع الاسابیع»، ۲. در صدور آثار جزئیه.
آغاز: حمدله. صلاة. اما بعد، فیقول العبد الفانی ... الرشتی، ان جماب المولی الافخم ... قد سأل عن مسایل انحطت دونها الاوهام.. قال سلمه الله، اسئلک یا سیدی ان تمن علی بشرح دعاء عظیم المنزلة جلیل القدر عالی المضمون
انجام: سمیت علما و غیرها من الاسماء الموضوعة لها بحسب جهانها و اطوارها و این علیه ما لم یذکر اذ قد اعطیناک اصلاکلیا و بابا ینفتح منه الف ابواب. و صلی الهل علی محمد و الا له الطیاب. و الحمدلله رب العالمین
[دنا ۲۸۲/۱ (۲ نسخه)؛ الذریعه ۲۴۷/۱۳و ۲۵۱؛ فهرست کتب مشایخ ۲۹۳]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۵۳۴/۳
آغاز: بسمله. حمدله. و الصلاة و السلام علی خیر خلقه و مظهر لطفه محمد فیقول ... کاظم بن قاسم الحسینی الرشتی؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مهر: مؤلف «عبده الراجی محمد کاظم الحسینی» مورخ ۱۲۴۸؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سبز تیره، ۱۴گ (۱۶۲پ-۱۷۵ر)، ۱۷ سطر (۹/۵×۱۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۰سم [ف: ۱۶-۴۲۲]

۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۱۰۰/۳۶-عکسی
آغاز و انجام: برابر
نسخه در دست یک پرسش است در دو بخش: یکم شرح دعایی از «ربیع الاسابیع» محمد باقر مجلسی (الذریعه ۱۰/۷۵)، دوم درباره صدور آثار جزئیه از مشیت کلیه دهریه یا سرمدیه، در پایان تاریخ ۱۲۵۱ق، آمده که بایستی تاریخ نگارش باشد [با تاریخ ۱۲۴۸ در نسخه قبلی این تاریخ تألیف نیست]؛ خط: نسخ پخته، کا: محمد

علی اصفهانی، تا: ۱۲۷۳ق؛ ۸ص (۴۴۰-۴۴۷) [عکسی ف: ۱-۱۱]

● **اجوبة مسائل متفرقة (رسالة)** / پاسخ پرسش‌ها / عربی
ajwibat-u masā'il-in mutifarriqa (r.)
اصیل الدین شیرازی، محمد، - ۶۱۸ قمری
asīl-od-dīn šīrāzī, mohammad (- 1222)
به دستور خواجه اصیل الدین، مجیب محمد بن اصیل و برای امیر نجیب الدین است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۲/۴۶۲(آ)-۶۲/۴۶۳(ب)-ف
نسخه اصل: کوپرولوش ۱۵۸۹؛ بی‌کا، تا: با تاریخ ۷۵۴ق؛ ۲گ (در هامش ۱۲۹ر-۱۳۰پ) [فیلمها - ف: ۱-۴۸۳]

● **اجوبة مسائل المتفرقة** / پاسخ پرسش‌ها / عربی
ajwibat-u masā'il-il mutifarriqa
جزایری، عبدالله بن نورالدین، ۱۱۱۲ - ۱۱۷۳ قمری
jazāyerī, 'abd-ol-lāh-e-bn-e nūr-od-dīn (1701 - 1760)
پاسخ به چند سؤال متفرقه است که کاتب آنها را در اینجا گرد آورده و سؤال‌کنندگان شیخ علی بن محمد بن عبدالله حویزی و سید احمد می‌باشند. این پاسخ‌ها فقهی و تفسیری و کلامی اند.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۰۵۴/۲
آغاز: المسألة الخامسة مثل تفسیر البیضاوی هل یعد من کتب الضلال بحیث لا یجوز نسخه و لا العمل به أم لا؛ **انجام:** و هذا هو الذی یعمله هذا الضعیف غالباً و دونه الاکتفاء فی الاستغفار مرة واحدة، و الله العالم بحقائق الامور
خط: نستعلیق، کا: اسدالله بن سهراب چاپلاقی، تا: پنج‌شنبه ۹ شوال ۱۲۹۹ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۷گ (۸۲پ-۱۰۸پ)، اندازه: ۱۱/۵×۱۷سم [ف: ۸-۲۷۳]

● **اجوبة مسائل المتفرقة** / پاسخ پرسش‌ها / عربی
ajwibat-u masā'il-il mutifarriqa
رشتی، کاظم بن قاسم، ۱۲۱۲ - ۱۲۵۹ قمری
raštī, kāzem ebn-e qāsem (1798 - 1843)
پاسخ‌های کوتاهی است بر سؤالاتی اعتقادی و فقهی و جز اینها، با اشاره به بعضی از ادله آنها. گویا این پاسخها از سید کاظم رشتی باشد.
آغاز: الحمدلله رب العالمین ... أما بعد فان السائل المقدم ذکره اردف تلک المسائل مفصلة فکتبت جوابها مستعجلا مع تفرق البال.
انجام: و السلام علی تابع الهدی و خشی عواقب الردی ...

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۷۸۱/۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۰ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳گ (۱۰۹ر-۱۱۲پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳×۲۱/۵سم [ف: ۲۲-۳۱۵]
۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۰۸۱/۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴گ (۶۵پ-۶۸ر)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۱۶-۸۶]

● **اجوبة مسائل مجدالدین الشوشتری** / پاسخ پرسش‌ها / عربی
ajwibat-u masā'il-i majd-id-dīn aš-šūštarī
مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی، ۱۰۳۷ - ۱۱۱۰ قمری
majlesī, mohammad bāqer ebn-e mohammad taqī (1628 - 1699)
پاسخ چندین سؤال مجدالدین شوشتری است درباره معانی برخی از احادیث و احکام فقهی.
آغاز: هذه مسائل سأل عنها الأخ العزیز فی الدین و المحلی بحلیة المتقین ذی النظر الدقیق الصائب و الفکر العمیق الثاقب.
انجام: و علیه أجرة الارض و أرش النقص و اذا زرع بالبذر المغصوب فالحاصل لصاحب البذر و الله یعلم.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۰۵۱/۱۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج قهوه‌ای سوخته بدون مقوا، ۴گ (۹۶پ-۱۰۰ر)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۶سم [محدث ارموی مخ: ۱-۶۲]

← اجوبة مسائل محمد بن مسعود بن ابی سعود ← المحمدیة

● **اجوبة مسائل محمد الجواد القزوینی** / پاسخ پرسش‌ها / عربی
ajwibat-u masā'il-i muḥammad al-jawād al-qazwīnī
کرمانی، محمد کریم بن ابراهیم، ۱۲۲۵-۱۲۸۸ قمری
kermānī, mohammad karīm ebn-e ebrāhīm (1810 - 1871)
تاریخ تألیف: شنبه ۲۵ رجب ۱۲۶۲ق
پاسخ پرسش‌های میرزا محمد جواد بن ملا محمد طاهر قزوینی پس از این‌که به شهر مؤلف آمده بود در هنگام جدایی پرسش‌های خود را به صورت نامه داده است. پرسش و پاسخ‌ها با عناوین «قال - اقول» تنظیم شده است. برای نمونه: «قال سلمه الله ... تکشف النقاب عن ... قوله (ع) لجابر اتدری ما المعرفة. المعرفة اثبات التوحید.»

آغاز: حمدله. و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین ... اما بعد، فیقول العبد الاثیم کریم بن ابراهیم انه قد قدم الینا جناب العالم الفاضل ... ابن المرحوم المبرور الملا محمد طاهر القزوینی میرزا محمد جواد رقاه الله من کید الحساد.

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۷۲۲/۴-عکسی
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ پخته، بی‌کا، تا: ۲۲ صفر ۱۳۲۴ق؛ ۱۷۲ص (۲۲۶-۳۹۷) [عکسی ف: ۱-۱۱۳]

● اجوبة مسائل محمد باقر الاصفهانی / کلام و اعتقادات / فارسی

ajvebat-o masā'el-e mohammad bāqer al-esfahānī

کرمانی، محمد کریم بن ابراهیم، ۱۲۲۵-۱۲۸۸ قمری

kermānī, mohammad karīm ebn-e ebrāhīm (1810 - 1871)

رساله مفصلی است که مؤلف در رد اعتراضات محمد باقر اصفهانی نگاشته است.

۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۵۰۱/۲-۵۷/۱۷۱
آغاز: بسمله، حمد چنین گوید بنده اثیم کریم بن ابراهیم که چون رسید نوشته از مخدوم مکرم و مطاع معظم جناب سلالة الانجاب و سلیل الاطیاب
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۰ ربیع الثانی ۱۲۷۰ق؛ ۵۲گ (۱۳-۶۴)، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۴-۲۰۰۶]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۹۸۲/۶
بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، فاقد جلد، ۴ص (۲-۵) ، ۲۰ سطر (۱۰×۱۳)، قطع: ربعی، اندازه: ۱۶×۲۳سم [ف: ۱۶-۴۱۹]

● اجوبة مسائل محمد بن ابی الفتوح / کلام و اعتقادات / عربی

ajwibat-u masā'il-i muḥammad ibn-i abi-l-futūḥ

احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری

ahsā'ī, ahmad ebn-e zeyn-od-dīn (1753 - 1826)

پاسخ ۱۰ پرسش سید محمد بن ابوالفتوح است که در مشهد می‌زیسته است: ۱. اراده پروردگار؛ ۲. معنی تکلیف؛ ۳-۴. فایده تکلیف؛ ۵. ترک عبادت چرا منشأ عذاب می‌شود ...

آغاز: حمدله. صلاة. اما بعد، فیقول العبد المسکین احمد بن زین الدین الاحسایی، ان جناب سیدنا الاجل ... السید محمد بن السید ابی الفتوح من اهل مشهد الرضا ارسل الی بهذه المسایل یرید الجواب عما یرد من الاشکال ... الاولی ارادة العبد المنبعثة من العلم و الداعی

انجام: غلبت علینا شقوتنا و کنا قوماً ضالین. الآیات. و هو ظاهر. و الحمدلله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله و کتب احمد بن زین الدین الاحسایی سنة سبع و عشرین بعد المأتین و الالف.

[فهرست کتب مشایخ ۲۸۰ «رساله»]

۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۹۹۷/۱۴-عکسی
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ ثلث، کا: کاظم بن علی نقی سمنانی، تا: ۲۹ ربیع الثانی۱۲۲۷ق؛ ۳۵ص (۴۷۵-۵۰۹) [عکسی ف: ۱-۱۲۵]

۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۶۴۷/۶
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ اهدایی موسس؛کاغذ: کبود اصفهانی، جلد: مقوایی با تیماج مشکی ضربی زرین، ۲۱گ (۱۱۱-۱۳۲)، ۱۹ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۴-۱۳۷۵]

● اجوبة مسائل محمد بن حسین البحرانی / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-u masā'il-i muḥammad ibn-i ḥusayn al-baḥrānī

رشتی، کاظم بن قاسم، ۱۲۱۲ - ۱۲۵۹ قمری

raštī, kāzem ebn-e qāsem (1798 - 1843)

پاسخ پرسش‌های شیخ محمد بن حسین خلف بن سلیمان بحرانی است . نمایه ۸۰ پرسش و پاسخ آنان در «فهرست کتب مشایخ» (ص ۳۴۲-۳۴۷) آمده است. نخستین پرسش درباره حدیث «لابد لصاحب هذا الامر من غیبة، و لابد فی غیبته من عزلة ...» و دومین پرسش درباره حدیث «لنا مع الله حالات نحن فیها هو، و هو فیها نحن ...» است

آغاز: حمدله. صلاة. اما بعد، فیقول العبد ... کاظم بن القاسم الحسینی الرشتی، انه قد اتت الینا مسائل صعبة ... من ... الشیخ محمد بن الشیخ حسین بن خلف بن سلیمان البحرانی بلغه الله افضل الامانی

انجام: فیحرم ان کانت الفاصلة هی المعتبرة بین الامام و المأموم فلایصبر الی ان یقوم او یحرم. و السلام، الحمدلله علی الاتمام و صلی الله علی محمد و آله سادات الانام مادام اللیالی و الایام.

[فهرست کتب مشایخ ۳۴۲ ش ۲۸۵ «رساله»]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۸۳۵/۵-عکسی
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ خوش، کا: محمد یوسف همدانی، تا: با تاریخ ۱۲۶۴ق؛ ۱۳۳ص (۲۰۵-۳۳۷) [عکسی ف: ۱-۱۲۵]

● اجوبة مسائل محمد بن حسین بن خلف آل عصفور / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-u masā'il-i muḥammad ibn-i ḥusayn ibn-i xalaf āl-i ʻuṣfūr

رشتی، کاظم بن قاسم، ۱۲۱۲ - ۱۲۵۹ قمری
raštī, kāzem ebn-e qāsem (1798 - 1843)

پاسخ به سؤال‌های محمد حسین (یا محمد بن حسین) بن خلف است در مسائل متفرقه از معنی «وسع كرسيه السموات»، حروف نورانیه، (معنی قول امیر المؤمنین (ع): «انا كاب الدنيا لوجهها ...»، و غیره که مشتمل بر ۳۸ سؤال است که عناوین «قال- اقول» برگزار شده شده است.

آغاز: الحمدلله رب العالمين والصلوة والسلام على محمد وآله الطاهرين ولعنة الله على اعدائهم ومبغضيهم ومنكرى فضائلهم اجمعين ... وبادرت الى جواب مسئلة واتيت بما هو الميسور اذ لا يستقط بالمعسور

انجام: و هذا لاشک فيه فالمراد بالمغلوبيه هو ما ظهر للناس من خفاء امر هم عليهم السلام نعم ربما يرد الاشكال على هذا التفسير وما قبله ان الغلبه ما كانت فى بضع سنين قطعا و الجواب فى قوله تعالى الله الامر من قبل و من بعد اى يمحوالله ما يشاء و يثبت و عنده ام الكتاب فافهم

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۱۳۱/۲

خط: نسخ، کا: شیخ علی بن عباس بحرانی، تا: ۱۲۶۶؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی، قطع: جیبی [میراث شهاب:س۸ش۲-۲۵]

۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۷۷۳/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول، ۴۱گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف مخ: ۱-۴۸]

● اجوبة مسائل محمد بن عبدالعلی قطیفی (۱) / پاسخ

پرسش‌ها / عربی

ajwibat-u masā'il-i muḥammad ibn-i 'abd-ul-'alī qaṭīfī

احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری
ahsā'ī, ahmad ebn-e zeyn-od-dīn (1753 - 1826)

تاریخ تألیف: پایان محرم ۱۲۱۴ق

در پاسخ به ده پرسش‌های شیخ محمد بن شیخ عبدالعلی بن عبدالجبار قطیفی است: ۱. معنی «العلم نقطة كثرها الجاهلون» چیست؟؛ ۲. ایام سال ۳۶۰ روز است ولی آن‌گاه که خداوند جهان را آفرید شش روز از آن کم می‌شود لذا سال ۳۵۴ روز می‌شود معنی آن چیست؟؛ ۳. مقصود چیست که می‌گویند مومن رنج آتش را چون از آن خارج می‌شود حس می‌کند اما آن‌که در آتش است چنین حسی ندارد؟؛ ۴. چگونه می‌توان بین نصوصی که بعضی دال بر احباط اند و بعضی دال بر جزاء کل اعمال چه حسنه باشند و چه قبیحه جمع کرد؟؛ ۵. گناهان با تصفیه تخفیف می‌یابند و هر یک به وضعی (به طوری‌که بعضی از آنها حتی با آتش دوزخ پاک نمی‌شوند) معنی این قول چیست؟؛ ۶. اول زمانی که واجب است خدا را شناخت، چه وقت است؟؛ ۷. آیا برای قاصد چهار فرسخ اگر در روز خود بازگشت نکرد خیار است یا اتمام؟؛ ۸. مدت زمانی که واجب است برای آن‌که غائب زنش مطلقه شود چند وقت است؟؛ ۹. زن مرد غائب چه مدت باید انتظار کشد؟؛ ۱۰. دلیل چیست که کفار ملائکه را زن قرار داده‌اند و برای خدا دختران ثابت کرده‌اند نه پسران. با عناوین «قال، قال سلمه الله» و «اقول». نسخه ها با یکدیگر تفاوت دارند.

آغاز: حمدله. صلاة. اما بعد، فيقول العبد المسكى احمد بن زين الدين الاحسائى. قد ارسل الى الشيخ محمد بن الشيخ عبدعلى بن عبدالجبار آمنه الله من الخطاء ... ارسل الى بمسائل عرضت له فى حال بلبال و تشويش.

انجام: و تنشق الارض و تخر الجبال هذا لا اله الا الله الملك الحق المبين و الحمدلله رب العالمين و صلى الله على محمد و آله الطاهرين

چاپ: دارالسلطنه تبریز: دارالطباعه مشهدی حاجی آقا، سنگی، ۱۲۷۶ق.، رحلی (جوامع الکلم: ج۲؛ صص۲۷۲-۲۷۴)

[فهرست مشایخ ۱۱۴/۲]

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۷۹۸/۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** اللهم العن اول ظالم ظلم حق محمد و آخر تابع له على ذلك. اللهم العن العصابه التى جاهدت الحسين.

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: نیمه اول قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: مقوا با روکش کاغذی عطف و گوشه‌ها با روکش تیماج پوست اناری، ۱۰گ (۹۷-۱۰۶پ)، ۲۷ سطر (۷×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱۶-۴۶۲]

۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۱۰۹/۳-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: ۲۹ شوال ۱۲۲۲ق؛ ۱۶ص (۳۳-۴۸) [عکسی ف: ۱-۱۲۶]

۳. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۹۰/۵

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۲۹ق؛ کاغذ: سپاهانی [نشریه: ۱۱-۹۴۵]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۶۲۲/۱۴

بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۲۳۳، جا: قزوین؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی ضربی ترنجی مقوایی، ۱۰ص (۱۵۵-۱۶۴)، ۱۸ سطر (۹×۱۵) [ف: ۱۲-۲۶۲۵]

۵. اهواز؛ شوشتری، محمد؛ شماره نسخه:بدون شماره

بی‌کا، تا: ۱۲۳۶ق [نشریه: ۷-۷۹۵]

۶. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۳۹۳/۱۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: طالب شیرازی، تا: ۱۲۳۶ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی، ۶گ (۱۰۰پ-۱۰۶پ)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲-۲۸۰]

۷. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۸۲۶/۱۸-عکسی

آغاز: برابر **انجام:** فی المحسوس یقابلون الروح فتنعکس صورتهم علی الرای فینصرع و اما الترابیون فانهم یلبسون الشخص و یضربونه برائهم و هؤلاء اضعف قوة
خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: حدود ۱۲۳۸ق؛ ۱۵ص (۲۶۴-۲۷۸) [عکسی ف: ۱-۱۲۶]

۸. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۵۶۵/۷-عکسی
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ پخته، بی‌کا، تا: ۱۲۳۹-۱۲۴۰؛ ۱۴ص (۲۶۳-۲۷۶) [عکسی ف: ۱-۱۱۸]

۹. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۷۲۹/۵-عکسی
آغاز: برابر
پرسش هایی افزون از آنچه در نمایه ۱۰ بندی آن در فهرست مشایخ آمده است. واپسین پرسش درباره «قاب قوسین او ادنی» است؛ خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: ۱۲۴۳ق؛ ۳۶ص (۱۵۱-۱۸۶) [عکسی ف: ۱-۱۱۸]

۱۰. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۷۸۴/۲۱
خط: نسخ، کا: محمد رضا، تا: ۲ ذیحجه ۱۲۶۶ق؛ از برگ ۱۳۷ر تا ۱۴۱ اخبار و کلمات قصار عرفانی است؛ ۶گ (۱۳۰پ-۱۳۵پ) [ف: ۵-۲۸]

۱۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۱۷۰/۱۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۶گ (۹۷پ-۱۰۳ر)، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲/۵سم [محدث ارموی مخ: ۱-۵۴]

۱۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۴۹۸/۲۱
آغاز: بسمله، الحمدلله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین اما بعد؛ **انجام:** برابر
خط:نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: فرنگی سازی رویه کاغذی ساغری عطف تیماج بنفش سیر، ۸ص (۲۱۹-۲۲۷)، ۲۳ سطر (۱۰×۱۷)، اندازه: ۱۷×۲۵/۵ سم [ف: ۹-۵۲۹]

۱۳. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۳۷/۹
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی مقوایی، ۸گ (۱۱۲ر-۱۱۹ر)، ۲۱ سطر (۹×۱۴/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۳۴۳]

۱۴. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۳۹۳/۱
خط: نسخ، کا: طالب شیرازی، بی‌تا؛ تملک: جمال الدین موسوی به سال ۱۳۲۱؛ جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی، ۴۶گ (۱پ-۴۶پ)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲-۲۷۷]

۱۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۵۵/۲۳
آغاز و انجام: برابر
کا: عبدالرحیم بن ولی محمد اردبیلی، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، فستقی، جلد: تیماج مشکی مقوایی، ۳ص (۲۸۳-۲۸۶)، ۳۰ سطر (۹/۵×۲۱)، اندازه: ۱۸×۲۹/۵ سم [ف: ۸-۲۳۲]

۱۶. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۱۷۲/۱۱
بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: رحلی [ف: ۲۷۵]

۱۷. مراغه؛ عمومی؛ شماره نسخه:۳۳/۷
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج سرخ منقوش زیبا، ۸گ، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۵۴]

● **اجوبة مسائل محمد بن عبدالعلی قطیفی (۲)** / پاسخ پرسش‌ها / عربی
ajwibat-u masā’il-i muḥammad ibn-i ‘abd-ul-‘alī qaṭīfī
احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری
ahsā’ī, ahmad ebn-e zeyn-od-dīn (1753 - 1826)

تاریخ تألیف: ۷ شوال ۱۲۰۸
دومین پاسخ احسائی به ده سؤال قطیفی درباره شبهاتی که در برخی احادیث مشکله داشته شامل مباحثی چون تأویل سبعة ابحر، وجه جمع بین «ان لهم ملکاً یسددهم» علیهم السلام و بین این‌که «انهم یزدادون فی کل جمعة»، استفسار از مسأله ابراهم و قضاء در لیالی قدر، ... . سؤال‌ها متن قرار داده شده و به‌طور مزج آنها را شرح نموده و پاسخ می‌گوید.
آغاز: بسمله حمدله و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین و بعد فیقول العبد المسکین احمد بن زین الدین الاحسایی انه قد ورد علی من الجناب المسدد الشیخ محمد بن الشیخ عبد علی القطیفی کتاب فیه مسائل ... قال و ما تأویل السبعة الابحر اقول قال الکاظم علیه السلام لما سئله یحیی بن اکتم
انجام: و قوله هذه عشر کمال مابقی شیء یضاهی و المراد بالعشر الکاملة هی المعانی المذکورة فی هذه الابیات العشرة المشتملة علی جمیع احوال السائلین من البدایات الی النهایات والحمدلله رب العالمین
چاپ: دارالسلطنه تبریز: دارالطباعه مشهدی حاجی آقا، سنگی، ۱۲۷۶ق.، رحلی (جوامع الکلم: ج۲؛ صص۲۷۲-۲۷۴)

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۰/۱۰
خط: نسخ، کاتب = مؤلف (گویا)، تا: شوال ۱۲۰۸ق؛ کاغذ: آبی، جلد: تیماج سبز مقوایی نو، ۸ص (۱۲۲-۱۲۹)، ۱۷ سطر (۹×۱۴)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [سنا - ف: ۱-۵۷]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۳۸۷/۱۰
آغاز: برابر
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴-۲۳۹]

۲. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۱۹۲/۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمدبن حسن حسینی خراسانی، تا: دوشنبه ربیع الثانی ۱۲۳۶ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج سرخ، ۴گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف مخ: ۱-۱۵]

۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۸۲۶/۲۷-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: ۱۲۳۸ق؛ از روی دستنوشته پسر نگارنده؛ ۶ص (۳۶۳-۳۶۸) [عکسی ف: ۱-۱۲۶]

۴. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۷۲۸/۳-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: حدود غره ربیع الاول۱۲۴۲ق؛ ۵ص (۲۲-۲۶) [عکسی ف: ۱-۱۲۶]

۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۳۲۲/۸

آغاز و انجام: برابر

خط:نسخ،بی‌کا،تا:شب ۱۲ رجب ۱۲۴۲ق؛ مصحح؛ ۲گ (۱۰۵ر-۱۰۷ر)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [محدث ارموی مخ: ۱-۵۹]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۸۷۱/۷

آغاز و انجام: برابر

خط:نسخ،کا: محمد رحیم خوئی، تا: ۱۲۶۴ق؛ جلد: تیماج قرمز بدون مقوا، ۲گ (۳۰ر-۳۲ر)، اندازه: ۱۳×۲۶سم [ف: ۲۳-۵۶]

۷. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۶۷۳/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد بن هادی، تا: ۱۰ جمادی الاول ۱۲۶۶ق؛ واقف: آیت الله مرعشی نجفی؛ ۴گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف مخ: ۱-۲۳]

۸. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۳/۱۰

خط: نسخ نازیبا، بی‌کا، تا: ۱۲ جمادی الثانی ۱۲۸۰ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی تیماج قهوه‌ای، ۳ص (۲۱۹-۲۲۱)، ۲۵ سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱-۳۹]

۹. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۳۷/۱۵

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی مقوایی، ۳گ (۱۶۷ر-۱۶۹پ)، ۲۱ سطر (۹×۱۴/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۳۴۴]

۱۰. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۶۴/۲۷

خط: نستعلیق، کا: عبدالرحیم محمد رحیم بن ابوالحسن حسینی علوی همدانی، بی‌تا؛ جلد: چرم زرد، ۲گ (۱۸۳ر-۱۸۴پ)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [مؤید: ۱-۱۶۱]

۱۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۰۲۸/۱۰

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: پسته‌ای، جلد: میشن قرمز، ۶گ (۱۶۷پ-۱۷۲ر)، ۳۰ سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۶-۱۹۱]

۱۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۶۴۷/۱۰

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ اهدایی موسس؛ کاغذ: کبود اصفهانی، جلد: مقوایی با تیماج مشکی ضربی زرین درون سبز، ۴گ (۱۶۴-۱۶۸)، ۱۹ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۴-۱۳۷۶]

۱۳. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۳۹۳/۲

الثانیة؛ خط: نسخ، کا: طالب شیرازی، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی،۴گ(۴۷ر-۵۱ر)،۱۹سطر،اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲-۲۷۸]

۱۴. همدان؛ مدرسه غرب همدان؛ شماره نسخه:۱۰۱۸۶/۱۰

خط:نسخ،بی‌کا،بی‌تا؛اندازه:۱۳×۲۱سم [رشت و همدان - ف: ۱۵۹۳]

● اجوبة مسائل محمد بن عبدالعلی قطیفی (۳) / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-u masā'il-i muḥammad ibn-i 'abd-ul-'alī qaṭīfī

احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری

ahsā'ī, ahmad-e-bn-e zeyn-od-dīn (1753 - 1826)

تاریخ تألیف: ۱۳ شوال ۱۲۰۸ق

سومین مجموعه پرسش و پاسخ آن دوست. در «جوامع الکلم» نام پرسنده «عبدالعلی» آمده است. ده پرسش و پاسخ است که از این قرار اند: ۱. تأویل آیه «مثل الذین ینفقون اموالهم فی سبیل الله»؛ ۲. معنی حدیث معانقه موج با حضرت صادق (ع)؛ ۳. معنی حدیث «لم سمیت الزهراء زهراء»؛ ۴. جنت مؤمن چنان‌که وعده فرموده‌اند به قدر عرض آسمان‌ها و زمین است، در چنین جنتی چه خواهد نمود؛ ۵. تأویل حدیثی که کردان از طایفه جنییان هستند؛ ۶. معنی و سند حدیث «ان الله خلق عشرین عالماً انتم آخرهم»؛ ۷. کیفیت نزول جبرئیل بر پیغمبر (ص)؛ ۸. دلیل عقلی بر وجود نبی و ولی (ع)؛ ۹. چگونه از اما مثل عبدالله به وجود می‌آید که درباره او می‌فرماید «ابنی عبدالله یحب ان لا یعبد الله»؛ ۱۰. معنی حدیث «انی سألت الله ان یجعل هذا الامر ای الخلافة فی هذا و هو اسمعیل فابی الله ذلک»

آغاز: حمدله. صلاة. اما بعد، فیقول ... احمد بن زین الدین الاحسائی. انه قد ارسل الی الشیخ الممجد محمد بن الشیخ عبدعلی بن عبدالجبار القطیفی اصلح الله امره ... یرید جوابها و کشف حجابها علی استعجال منه ... فکتبت له ما جائها علی البال ... قال سلمه الله و هنا ... قوله تعالی مثل الذین ینفقون اموالهم فی سبیل الله

انجام: و اما سواه فلا الا ان یکون به و ما لایکون للشئ الا بغیره لیس له من ذلک الامر الشیئ و انما الشیئ لذلک الغیر.

چاپ: دارالسلطنه تبریز: دارالطباعه مشهدی حاجی آقا، سنگی، ۱۲۷۶ق.، رحلی (جوامع الکلم: ج۲؛ صص۲۷۲-۲۷۴)

[فهرست کتب مشایخ ۲۳۳-۲۳۴، ش ۳۴؛ مشار، عربی ۲۵۹]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۰/۱۲

خط: نسخ، کاتب = مؤلف (گویا)، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: آبی، جلد: تیماج سبز مقوایی نو، ۲۲ص (۱۳۳-۱۵۴)، ۱۷ سطر (۹×۱۴)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [سنا - ف: ۱-۵۷]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۳۸۷/۱۲

آغاز: برابر

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴-۲۳۹]

۲. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۷۳/۱۲

خط: نسخ، کا: میرزا محمد بن فرخ داد بیگ رشتی، تا: ۴ شوال ۱۲۲۹ق؛ ۷گ (۱۱۱پ-۱۱۷پ)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۵/۵سم

[ف: ۱-۱۲۳]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۶۲۲/۱۶

بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۲۳۳، جا: قزوین؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی ضربی ترنجی مقوایی، ۱۲ص (۱۶۸-۱۷۹)، ۱۸ سطر (۹×۱۵) [ف: ۱۲-۲۶۲۵]

۴. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۶۷۱/۲

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: اسماعیل بن محمد حسن حسینی زنوزی، تا: با تاریخ ۱۲۳۶؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۲×۳۱سم [ف: ۳۶۵]

۵. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۸۲۸/۱۸-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: حدود ۱۲۴۱ق ؛۱۳ص (۲۱۸-۲۳۰) [عکسی ف: ۱-۱۲۶]

۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۳۲۲/۱۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۳؛ مصحح؛ ۷گ (۱۰۸پ-۱۱۴پ)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [محدث ارموی مخ: ۱-۵۴]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۰۵۴/۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** و تخر الجبال هدا لا اله الا الله الحق المبین و الحمدلله رب العالمین.

خط: نستعلیق، کا: غلام علی بروجردی، تا: ۱۲۵۶ق، جا: بروجرد؛ جلد: تیماج مشکی، ۶گ (۱۱۱ر-۱۱۶ر)، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۲/۵سم [ف: ۴۴-۲۱۸]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۸۷۱/۹

خط: نسخ، کا: محمد رحیم خوئی، تا: ۱۲۶۴؛ جلد: تیماج قرمز بدون مقوا، ۸گ (۳۲ر-۳۸پ)، اندازه: ۱۳×۲۶سم [ف: ۲۳-۵۷]

۹. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۳۷/۱۷

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی مقوایی، ۹گ (۱۷۱ر-۱۷۹پ)، ۲۱ سطر (۹×۱۴/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۳۴۴]

۱۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۴۹/۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج روغنی دو رو گل و بو ته دار،۸گ(۷۸ر-۸۵ر)،۲۲سطر، اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف: ۳-۱۳۷]

۱۱. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۳۹۳/۳

الثالثة؛ خط: نسخ، کا: طالب شیرازی، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی،۸گ(۵۱پ-۵۹ر)،۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲-۲۷۸]

● اجوبة مسائل محمد بن علی بن عبدالجبار القطیفی

/ پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-u masā'il-i muḥammad ibn-i 'alī ibn-i 'abd-ul-jabbār al-qaṭīfī

احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری

ahsā'ī, ahmad-e-bn-e zeyn-od-dīn (1753 - 1826)

نسخه‌های زیر مربوط به یکی از سه رساله بالا هستند که به علت عدم وجود آغاز و انجام و یا توصیف مناسب تعیین اینکه کدامین رساله‌اند ممکن نشد.

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۳۴/۱۱

بی‌کا، تا: ۲۴ شعبان ۱۲۲۹ق؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج حنایی ضربی و مقوایی، ۸ص (۷۶-۹۳)، ۲۱ سطر [سنا - ف: ۲-۱۲۸]

۲. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۷۱۲/۴

خط: نسخ، کا: احمد بن جعفر موسوی، تا: ۱۲۳۸ق؛ ۱۷ سطر، قطع: جیبی [چهار کتابخانه مشهد-ف: ۲۰۷]

۳. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۳/۱۲

خط: نسخ نازیبا، بی‌کا، تا: ۱۲ جمادی الثانی ۱۲۸۰ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی تیماج قهوه‌ای، ۶ص (۲۲۳-۲۲۹)، ۲۵ سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱-۳۹]

۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۶۲۳/۸

خط: نستعلیق، کا: علی بن احمد موسوی، تا: چهارشنبه ۱۸ شعبان ۱۲ روز گذشته از تابستان ۱۲۹۹ق، جا: شورین؛ کاغذ: فرنگی رنگین آهارمهره، جلد: تیماج آلبالویی سیر لایی، ۱۱گ (۶۸پ-۷۸پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۶-۷۴]

۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۷۴۲/۷

خط: نستعلیق، کا: محمد قلی بن عوض قراچه‌داغی، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: پسته‌ای، جلد: میشن مشکی ضربی، ۶گ (۳۴پ-۴۰پ)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵/۲×۲۱/۶سم [ف: ۵-۱۶۳]

۶. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۶۴۷/۱۲

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ اهدایی موسس؛ کاغذ: کبود اصفهانی، جلد: مقوایی با تیماج مشکی ضربی زرین درون سبز، ۱۲گ (۱۷۰-۱۸۲)، ۱۹ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۴-۱۳۷۶]

۷. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۶۳/۲۲

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: چرم زرد، ۵گ (۲۰۵پ-۲۰۹ر)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [مؤید: ۱-۱۵۶]

۸. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۵۵۷/۷

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۶گ (۱۹۲پ-۱۹۸ر)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [مؤید: ۲-۶۳]

۱۱. همدان؛ مدرسه غرب همدان؛ شماره نسخه:۱۰۱۸۶/۱۲

خط:نسخ،بی‌کا،بی‌تا؛اندازه:۱۳×۲۱سم[رشت و همدان-ف:۱۵۹۳]

● اجوبة مسائل محمد خان / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-u masā'il-i muḥammad xān

احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری

ahsā'ī, ahmad-e-bn-e zeyn-od-dīn (1753 - 1826)

پاسخ مختصر به سه سؤال محمد خان است که شیخ در حال

مریضی و ضعف پاسخ داده است:۱. اطفال شیعه که قبل از بلوغ از دنیا می‌روند در آخر چگونه‌اند؟؛ ۲-کدامین زیارت امام حسین افضل است؟؛ ۳. نماز جمعه و عیدین منفرداً جایز است؟
چاپ: دارالسلطنه تبریز:دارالطباعه مشهدی حاجی آقا؛ سنگی، ۱۲۷۶ق.، رحلی (جوامع الکلم: ج۲؛ صص۲۳۶-۲۳۷)

قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۴۸۳/۸

آغاز: بسمله الحمدلله رب العالمین ... اما بعد فیقول ... انه قد ارسل الی محمد خان ... قال ما معناه ما تقولون فی اطفال الشیعة الذین یموتون قبل البلوغ
خط: نسخ خوانا، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا قهوه‌ای عطف پارچه مشکی، ۱گ (۴۴)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۴۱۱]

● **اجوبة مسائل محمد رحیم خان** / کلام و اعتقادات / عربی
ajwibat-u masā'il-i muḥammad raḥīm xān
رشتی، کاظم بن قاسم، ۱۲۱۲ - ۱۲۵۹ قمری
raštī, kāzem ebn-e qāsem (1798 - 1843)

پاسخ پنج پرسش محمد رحیم خان است، با عناوین «قال-اقول» در توحید و امور اعتقادی، همراه با مقدمه‌ای مشتمل بر مطالبی که به فهم جواب‌ها کمک خواهد کرد. سؤالات این است: ۱. شرح حدیث «العبودية جوهرة كنهها الربوبية»؛ ۲. شرح حدیث مثل النبی عناول ما خلق الله قال (ع) اول ما خلق الله نور نبیک؛ ۳. شرح احادیث الظنیة؛ ۴. بیان امر بین الامرین؛ ۵. الاشارة الی حقیقة المعاد و حشر الارواح و الاجساد.
آغاز: بسمله ... اما بعد فیقول العبد الفانی ... ان جناب المفخم المعظم ذات الصفات الجلیله و السمات الجمیله ... قد اتی بخمس مسائل کل مسئلة منها مفتاح باب من غوامض ابواب التوحید.
انجام: و یتوهمون أن الآدمی حقیقة یکون غذاءا لآدمی آخر و ذلک معلوم انشاء الله تعالی.

۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۸۳۴/۳
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۳۴ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۲۳ص (۴۰-۶۳)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۱۰۶۸]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۹۰۱/۱
آغاز: بسمله، الحمد لله رب العالمین و الصلوة و السلام علی خیر خلقه محمد و اله الطاهرین و اللعنة علی اعدائهم اجمعین اما بعد فیقول العبد الفانی الجانی؛ **انجام:** فی الصدور و الی الله مرجع الامور و الحمد لله وحده. و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین و السلام علی من اتبع الهدی.
بی‌کا، تا: ۱۲۲۹ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی تیماج مشکی با ترنج و نیم ترنج، ۲۵ص (۱-۲۵)، ۱۷ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱ سم [ف: ۱۰-۵۵۶]

۳. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۵۱۴/۲
آغاز: برابر
خط: نسخ، کا: مهدی بن عبد الرحیم قزوینی، تا: ۱۲۳۸ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۸گ (۷۶ر-۹۴پ)، ۲۰ سطر (۸/۵×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۲-۱۳۶]

۴. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۴۸۰/۲
آغاز: برابر
کا: علی اکبر قزوینی، تا: ۱۲۳۸ق؛ جلد: گالینگور سیاه، ۲۵گ [ف: ۱-۳۸۹]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۷۸۱/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۰ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۲گ (۷۱ر-۱۰۳پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳×۲۱/۵سم [ف: ۲۲-۳۱۴]

۶. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه:۱۸۴/۶ - ج
آغاز و انجام: برابر
کا: مهدی بن ملا زین العابدین نجف آبادی، تا: ۲۰ صفر ۱۲۶۴ق؛ ۲۷گ (۵۹پ-۸۵ر) [ف: ۳۵۲]

● **اجوبة مسائل محمد صادق الکرمانی** / کلام و اعتقادات / عربی و فارسی
ajwibat-u masā'il-i muḥammad ṣādiq al-kirmānī
کرمانی، محمد کریم بن ابراهیم، ۱۲۲۵-۱۲۸۸ قمری
kermānī, mohammad karīm ebn-e ebrāhīm (1810 - 1871)

تاریخ تألیف: سه‌شنبه ۸ شوال ۱۲۷۰ق
پاسخ سؤالاتی است که حاج محمد صادق اصفهانی نموده است و پاسخ دریافت داشته برخی از اینها عربی و قسمتی هم به فارسی می‌باشد.

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۰۳۶۵/۳

آغاز: بسمله الحمدلله رب العالمین و صلی الله علی سیدنا محمد و آله الطاهرین و رهطه المخلصین ... انه قد اتانی جناب الحاج المعظم
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی آهارمهره، جلد: تیماج مشکی ضربی‌دار، ۲۳ سطر (۹×۱۴/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۲-۴۳۴]

● **اجوبة مسائل محمد صادق الکرمانی** / کلام و اعتقادات / فارسی
ajwibat-u masā'il-i muḥammad ṣādiq al-kirmānī
کرمانی، محمد کریم بن ابراهیم، ۱۲۲۵-۱۲۸۸ قمری
kermānī, mohammad karīm ebn-e ebrāhīm (1810 - 1871)

تاریخ تألیف: ۲۰ محرم ۱۲۷۰ق
رساله‌ای در پاسخ به سؤالاتی که محمد صادق کرمانی نزیل اصفهان از وی نموده و وی آنها را به‌منزله متن و پاسخ‌های خود را به‌منزله شرح قرار داده و به پاسخ آنها پرداخته است. ۱. حضرت نوح جسد حضرت آدم را برداشت و یا استخوان‌هایش را؟؛ ۲. قد حضرت آدم و حوا و قبر حضرت آدم در نجف؛ ۳. جسد امام و یا پیامبر در خاک می‌ماند و یا به عرش می‌رود؟؛ ۴- فرشتگان چگونه در یک قطعه زمین گرد می‌آیند.
آغاز: بسمله الحمدلله ... چنین گوید بنده اثیم کریم بن ابراهیم که جناب عمدة التجار ونتیجة الاخبار جناب حاجی محمد صادق کرمانی ساکن اصفهان صانها الله عن ...
انجام: پس هر دو را با هم آفرید عقل را در بالا و جهل را در پائین و عقل بالذات و مقصود اصلی و جهل را بالغرض و مقصود نوعی اگر در آنچه عرض شد تفکر کنید جمیع اطراف مسأله را نوشته ام و واضح شد
چاپ: در ۱۳۸۶ق
[فهرست مشایخ شیخیه ۱۷۹/۲؛ فهرستواره منزوی ۲۵۰/۹]

۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۰۳۰/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱۱گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف مخ: ۱-۵۶]
۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۲۶/۳
آغاز: برابر **انجام:** و ان شاء الله در آنچه عرض شد کفایت خواهد بود تمام شد رساله باملاء مصنفش
خط: نستعلیق، کا: محمدرضا بن محمد صادق یزدی، بی تا، جا: همدان؛کاغذ:فرنگی آهارمهره، جلد: میشن لایی مشکی، ۱۰گ (۶۵پ-۷۵ر)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۰/۲×۱۶/۳سم [ف: ۵-۱۱۶]

● اجوبة مسائل محمد علی الرشتی = رساله علل اربعة / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-u masā’il-i muḥammad ‘alī ar-raštī = r.-ye ‘elal-e arba‘e

کرمانی، محمد کریم بن ابراهیم، ۱۲۲۵-۱۲۸۸ قمری
kermānī, mohammad karīm ebn-e ebrāhīm (1810 - 1871)

تاریخ تألیف: ۱۲۶۴ق
رساله در پاسخ به سه مسأله است که محمدعلی بن تاجر رشتی از مؤلف پرسیده درباره حقیقت علل و یکی درباره این‌که چرا امام حسین یکی از دختران خود را در مدینه گذارد و به کوفه نبرد.
آغاز: حمدله. و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین ... و بعد، یقول العبد الاثیم کریم بن ابراهیم انه قد ارسل الی جناب الزکی ... آقا محمد علی بن التاجر الرشتی ... بمسائل ثلاث.
انجام: علی نهج الاجمال فلنختم الجواب حامداً لله الوهاب اعلمهم للصواب
[فهرست مشایخ ۲۹۶/۲]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۷۴۷/۱
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۶۴ق؛ کاغذ: آهار مهره فرنگی، جلد: میشن لایی سیاه، ۲۵گ (۱پ-۲۶ر)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱/۲×۱۷/۵سم [ف: ۵-۱۶۷]
۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۷۲۲/۳-عکسی
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ پخته، کا: عبدالحسین بن عبدالعلی کرمانی، تا: ۱۳۲۳ق؛ ۵۸ص (۱۶۸-۲۲۵) [عکسی ف: ۱-۱۲۲]
۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۲۴۹/۵-۷/۱۴۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۰گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۱-۱۰۵]

● اجوبة مسائل محمد علی بن سید محمد / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-u masā’il-i muḥammad ‘alī ibn-i sayyid muḥammad

احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری
ahsā’ī, ahmad ebn-e zeyn-od-dīn (1753 - 1826)

تاریخ تألیف: ۲۹ صفر ۱۲۲۰
آغاز: الحمد لله رب العالمین ... أما بعد فیقول العبد المسکین ... إنه قد کتب إلی السند الولی الوفی العلی المیرزا محمد علی
انجام: و حج البیت مع الاستطاعة و الأمر بالمعروف و النهی عن المنکر و شروطهما و جمیع ما امر الله واجب و ورد ذلک مع الایمان به

۱. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۳۷/۳
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی مقوایی، ۵گ (۲۲ر-۲۶ر)، ۲۱سطر ۹×۱۴/۵ ، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۳۴۳]
۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۸۰۸/۲
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: پسته‌ای و سفید، جلد: میشن قهوه‌ای، ۱۰گ(۹پ-۱۹پ)،۱۷سطر،اندازه:۱۷×۲۱سم[ف: ۵-۳۷۲]
۳. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۴۰۰/۴
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [ف: ۳-۶۱]
۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۷۳۱/۴
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذها آبی سپس زرد حنایی، جلد: تیماج قهوه‌ای روشن ضربی ترنج و سرترنج و گرهی، ۵گ

(۴۲پ-۴۷ ر)، ۱۹-۲۱ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲/۳سم [ف: ۴۱-۱۸۷]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۸۲۹/۱۵

خط: نسخ، بی‌کا، تا: دوشنبه ۲۷ رمضان تا پنج‌شنبه آخر رمضان ۱۲۳۲ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی مقوایی، ۱۷ سطر (۶×۱۴)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱۶-۳۷۲]

۶. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۱۷۳/۸

بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: رحلی [ف: ۲۷۶]

۷. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۴۸۶/۶

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ اهدایی موسس؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماجی تریاکی،۴گ(۶۱-۶۵)،اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۴-۱۳۱۳]

● **اجوبة مسائل محمد علی بن سید محمد (الاولی)** /

پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-u masā'il-i muḥammad 'alī ibn-i sayyid muḥammad (al-ulā)

احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری

ahsā'ī, ahmad ebn-e zeyn-od-dīn (1753 - 1826)

در پاسخ میرزا محمد علی بن میرزا سید محمد، درباره حدیثی که در «ثواب الاعمال» صدوق آمده است و در تفسیر آیه «و ما کنت بجانب الغربی اذ نادینا».

۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۹۹۶/۱۴-عکسی

آغاز: حمدله. صلاة. اما بعد، فیقول العبد المسکین احمد بن زین الدین الاحسایی. انه قد کتب الی اسید السند الوفی العلی المیرزا محمد علی بن المیرزا سید محمد، احسن الله احواله ... المسایل کتبت له جوابها؛ **انجام:** او یکفی فیه او فی مشارکة و هنا المشارکة فی الاغلب حاصلة فمن نفی الاشتراک هناک فقد اخطاء الصواب

خط: نسخ پخته، بی‌کا، تا: ۱۲۴۲ق؛ ۱۳ص(۱۴۳-۱۵۵) [عکسی ف: ۱-۱۲۱]

۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۷۸۴/۴

بی‌کا، بی‌تا؛ ۲گ (۱۷پ-۱۹پ) [ف: ۵-۲۶]

● **اجوبة مسائل محمد علی بن سید محمد (الثانی)** /

پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-u masā'il-i muḥammad 'alī ibn-i sayyid muḥammad (aṯ-ṯānī)

احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری

ahsā'ī, ahmad ebn-e zeyn-od-dīn (1753 - 1826)

میرزا محمد علی بن سید محمد از شیخ احمد احسائی ضمن نامه‌ای می‌پرسد که در حدیث «کتب الله عزوجل کتاباً قبل ان یخلق الخلق بالفی علم فی ورق اس انبیه ...» مراد از کتاب او چیست و تقدم آن بر خلق به هزار سال چیست و از « اس» و «انباته» و وضع آن بر «عرش» چه مقصود است با چند سؤال دیگر در این باره.

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۴۹۸/۴

آغاز: بسمله، الحمدلله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین اما بعد فیقول العبد المسکین؛ **انجام:** مع شروطها و جمیع ما امر الله واجب و ورد ذلک مع الایمان به.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: فرنگی‌سازی رویه کاغذی ساغری عطف تیماج بنفش سیر، ۵ص (۳۰-۳۵)، ۲۳ سطر (۱۰×۱۷)، اندازه: ۱۷×۲۵/۵سم [ف: ۹-۵۱۷]

۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱/۵۳۴/۸

آغاز: بسمله، حمدله، صلات. اما بعد، فیقول العبد المسکین احمد بن زین الدین الاحسایی، انه قد کتب السید ... المیرزا محمد علی بن السید محمد احسن الله احواله ... بعض المسائل و کتبت له جوابها و منها هذا الحدیث؛ **انجام:** و جمیع مراتبها و ما امرالله واجب و ورد ذلک مع الایمان به

خط: تحریری، کا: محمد صادق بن محمد جعفر خراسانی، تا: ۱۲۴۸ق؛ سپس پراکنده‌هایی در همان مسائل دینی-عرفانی از همو (۴۱ر-۴۲پ)؛۳گ (۳۹ر-۴۱ر) [ف: ۱-۱۴۸]

● **اجوبة مسائل محمد مسعود بن سعود** / کلام و اعتقادات / عربی

ajwibat-u masā'il-i muḥammad mas'ūd ibn-i su'ūd

احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری

ahsā'ī, ahmad ebn-e zeyn-od-dīn (1753 - 1826)

تاریخ تألیف: ۲۰ شعبان ۱۲۱۲ق

در پاسخ پرسش‌های شیخ محمد سعود بن محمد بن سعود، شامل نه سؤال: ۱. علم خداوند به اشیاء در وقت ایجاد و بعد از ایجاد؛ ۲. معنی حدیث پیامبر (ص) «انا و الساعة کهاتین و اشار بالسبابة و الوسطی»؛ ۳. کیفیت فناء معلولات با وجود علت؛ ۴. معنی حدیث «خمرت طینة آدم بیدی اربعین صباحاً»؛ ۵. کیفیت خروج نفس از بدن دنیوی؛ ۶. برزخی که نفس پس از مردن به آنجا می‌رود همان برزخ است که از آنجا آمده یا نه؟؛ ۷. نفوس ناقصه فاسد می‌شوند یا باقی می‌مانند؟؛ ۸. معنی ربوبیت «اذ لا مربوب» و الوهیت «اذ لا مألوه»؛ ۹. معنی حدیث پیامبر (ص) «ان الزمان کهیئة یوم خلق الله السموات و الارض».

آغاز: حمدله. صلاة. فیقول العبد المسکین احمد بن زین الدین الاحسائی قد وردت علی مسائل من الانوار الالمعی و ... الشیخ محمد سعود بن الشیخ محمد بن السعود ... فاجیت ان اذکرها بصورتها و اجعل الجواب لها کالشرح.

انجام: نعم المولی و نعم النصیر، وقع الفراغ من تسویدها علی ید مؤلفها لیلة العشرین من شعبان سنة الحادیة عشرة بعد المأتین و الف. حامداً، مستغفراً، مصلیاً. و الحمدلله رب العالمین.

چاپ: دارالسلطنه تبریز:دارالطباعه مشهدی حاجی آقا، سنگی، ۱۲۷۶ق.، رحلی (جوامع الکلم: ج۲؛ صص۶۹-۷۵)
[فهرست مشایخ ۲۵/۲]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۰/۱۵
خط: نسخ، کاتب = مؤلف (گویا)، تا: ۲۰ شعبان ۱۲۱۱ق؛ کاغذ: آبی، جلد: تیماج سبز مقوایی نو، ۲۳ص (۲۲۵-۲۴۷)، ۱۷ سطر (۹×۱۴)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [سنا - ف: ۱-۵۷]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۳۸۷/۱۵
آغاز: برابر
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴-۲۴۰]

۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۶۶۴/۱-عکسی
آغاز و انجام: برابر
خط: تحریری، بی‌کا، تا: رمضان ۱۲۳۳ق؛ ۱۴ص (۳-۱۶) [عکسی ف: ۱-۱۱۶]

۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۹۹۶/۶-عکسی
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ پخته، بی‌کا، تا: ۱۲۴۲ق؛ نام پرسنده در نسخه شیخ محمد سعود بن محمد بن سعود آمده است؛ ۱۳ص (۵۹-۷۱) [عکسی دائرة المعارف:1-116]

۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۶۳۲/۱۱
نسخه اصل: کتابخانه سید حسین شیرازی، قم؛ بی‌کا، تا: ۱۲۵۵ق؛ ۱۳ص (۴۳۰-۴۴۲) [عکسی ف: ۵-۷۲]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۰۵۴/۱۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** انکار من لایفهم و جهل من لایعلم و الله خیر حافظا و هو ارحم الراحمین.
خط: نستعلیق، کا: غلام علی بروجردی، تا: ۱۲۵۶ق، جا: بروجرد؛ جلد: تیماج مشکی۹گ (۱۴۱ر-۱۴۹پ)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲/۵سم [ف: ۴۴-۲۱۹]

۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۶۲۳/۹
خط: نستعلیق، کا: علی بن احمد موسوی، تا: چهارشنبه ۲۵ شعبان ۱۲۹۹ق؛ تاریخ کتابت روز چهارشنبه ۲۵ شعبان که آفتاب در ۱۹ سرطان و ماه در ۱۵ جوزا بوده و باران نابهنگام می‌بارید؛ کاغذ: فرنگی رنگین آهار مهره، جلد: تیماج آلبالویی سیر لایی، ۹گ (۷۸پ-۸۶پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۶-۷۴]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۷۳۱/۲
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: آبی، جلد: تیماج قهوه‌ای روشن ضربی ترنج و سرترنج و گرهی، ۱۰گ (۱۸ ر-۲۷پ)، ۱۹-۲۱ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲/۳سم [ف: ۴۱-۱۸۷]

۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۷۴۲/۱۸
خط: نسخ، کا: محمد قلی بن عوض قراچه‌داغی، تا: قرن ۱۳ [ف: ۵-۱۶۴]

۹. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۳۷/۲۰
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی مقوایی، ۱۳گ (۲۰۷پ-۲۱۹پ)، ۲۱ سطر (۹×۱۴/۵) ، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۳۴۴]

● اجوبة مسائل محمد مؤمن / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-u masā'il-i muḥammad mu'min

قزوینی، خلیل بن غازی، ۱۰۰۱ - ۱۰۸۹ قمری

qazvīnī, xalīl-e-bn-e qāzī (1593 - 1678)

ملا محمد مؤمن بن شاه قاسم اشکالی مفصل به‌صورت پرسش به قزوینی نوشته درباره جمله «العمل بظاهر القرآن لیس لافادته الظن بمراده تعالی و بحکمه الواقعی بل لعلمنا بأنه یجب علینا اتباع ظاهره» و سؤال می‌کند که دلیل بر این مطلب چیست و ضمناً به روشی استدلالی این موضوع را رد می‌نماید. ملا خلیل به‌صورت حاشیه و با عناوین «قوله-قوله» پاسخ به گفته‌های او می‌دهد. این پرسشها در قزوین بتاریخ روز فطر ۱۰۶۷ رسیده و قزوینی در همان سال هنگامی که به مشهد مقدس برای زیارت رفته بود، بر آنها پاسخ نوشته است.

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... هذا جواب ما سألنی عنه الاخ الفاضل و العلامة الفاصل بین الحق و الباطل

انجام: و کتبنا الجواب مسرعین فتأخیر الوصول الیکم لیس بتقصیرنا و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین

۱. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۷۴۹/۱۶
بی‌کا، تا: ۷ شعبان ۱۱۱۹ق؛ در ۱۸۳پ-۱۸۴پ پراکنده‌هایی است؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی مقوایی؛ ۴۷گ (۱۴۷ر-۱۹۳ر)، ۲۲ و ۲۳ سطر (۹/۵×۱۵)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۳۸۰]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۰۲۸/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، کا: علی نقی، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۴گ (۱۹۷پ-۲۱۰ر)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۸-۲۱۴]

● اجوبة مسائل محمد مهدی بن شفیع استرآبادی = پاسخ سؤال درباره امر به معروف و نهی از منکر / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-u masā'il-i muḥammad mahdī ibn-i šafī' istarābādī = pāsox-e soāl darbāre-ye amr-e be ma'rūf va nahy-e az monkar

احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری

ahsā'ī, ahmad ebn-e zeyn-od-dīn (1753 - 1826)

تاریخ تألیف: یک‌شنبه ۱۶ ذیقعده ۱۲۲۹ق

پاسخ به هفت پرسش فقهی و عقیدتی استرآبادی است از این قرار: ۱. درباره امر به معروف و نهی از منکر؛ ۲. کیفیت جمع بین

حدیث «نیة المؤمن خیر من عمله ...» و حدیث «افضل الاعمال احمزها»؛ ۳. معنی آیه «ربوا»؛ ۴. چگونه حضرت ایوب که صابر بود جزع می‌فرمود؟؛ ۵. دلیل بر حدوث عالم؛ ۶. معنی آیه «لااکراه فی الدین»؛ ۷. معنی آیه «اذا مرضت فهو یشفین». با سربندهای «قال سلمه الله» و «اقول».

آغاز: حمدله. صلاة. اما بعد، فیقول العبد المسکین احمد بن زین الدین ان المکرم المخدوم و الآخوند المعظم الملا محمد مهدی بن الملا محمد شفیع الاسترآبادی ... قد عرض علی مسایل جلیله اراد جوابها ... قال سلمه الله قد اشتهر بین علمائنا ان الامر بالمعروف و النهی عن المنکر

انجام: و الی الله ترجع الامور. و کتب العبد المسکین احمد بن زین الدین لیلة الاحد السادسة عشرة من ذیقعدة سنة تسع و مأتین و الف من الهجرة النبویه علی مهاجرها ازکی الصلواة. و الصلاة و السلام حامداً مصلیاً مستغفراً.

[فهرست کتب مشایخ، شماره ۱۲۵]

۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۹۹۶/۱۱-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ پخته، بی‌کا، تا: ۱۲۴۲ق؛ ۸ص (۱۲۷-۱۳۴) [عکسی ف: ۱-۱۳۰]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۴۹۸/۲۳

آغاز: بسمله، الحمدلله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله اجمعین اما بعد فیقول؛ **انجام:** لایسقط المیسور بالمعسور الی الله ترجع الامور.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: فرنگی‌سازی رویه کاغذی ساغری عطف تیماج بنفش سیر، ۴ص (۲۴۴-۲۴۸)، ۲۳ سطر (۱۰×۱۷)، اندازه: ۱۷×۲۵/۵سم [ف: ۹-۵۳۰]

۳. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۷۵۷/۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ ۴گ (۵۶-۵۹)، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [نسخه پژوهی: ۳-۱۷۶]

● اجوبة مسائل محمد مهدی بن شفیع استرآبادی = پاسخ به سؤال درباره معلول / فلسفه / عربی

ajwibat-u masā'il-i muḥammad mahdīyy-i-bn-i šafī‘-i istarābādī = pāsox be soāl darbāre-ye ma‘lūl

احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری

ahsā'ī, ahmad ebn-e zeyn-od-dīn (1753 - 1826)

تاریخ تألیف: میانه جمادی الثانی ۱۲۳۳ق

رساله‌ای است در پاسخ سؤالی از متن کتاب شفا درباره معلول که به درخواست حاج ملا مهدی نوشته است.

آغاز: بسمله، حمد له اما بعد فیقول المسکین ... انه قد عرض علی الممجد العالم الحکیم المطیع الملا محمد مهدی ... مسائل اراد بیان ما اشکل منها

انجام: من ارادة ازالة الظماء عنه اصلا الا بالمشافهة او بطول الکلام و هو متعسر علی لضیق وقتی و الحمد لله رب العالمین

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۳۱۴/۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق شکسته تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی نخودی،۴گ(۱۲۴-۱۲۷)،۲۱سطر،اندازه:۱۰×۱۵سم [ف: ۲۸-۴۸۰]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۹۵/۱۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد علی بن محمد نصیر هزار جریبی ولوئی دانکه از محال استرآباد، تا: ۲۳ شعبان ۱۲۳۳ق؛ کاغذ: فستقی الوان، جلد: میشن مشکی ضربی، ۴۵ص (۳۱۰-۳۵۴)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۵-۱۰۲]

● اجوبة مسائل محمد مهدی بن شفیع استرآبادی (الاولی) / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-u masā'il-i muḥammad mahdī ibn-i šafī‘ istarābādī (al-ulā)

احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری

ahsā'ī, ahmad ebn-e zeyn-od-dīn (1753 - 1826)

تاریخ تألیف: غره جمادی الاول ۱۲۳۰ق

پاسخ به ده سؤال ملا محمد مهدی بن ملا شفیع استرآبادی از این قرار: ۱. چرا در گل راه اصل را طهارت گرفته‌اند و در غساله حمام اصل را نجاست؟؛ ۲. معنی تعریف اصولیین برای احکام شرعی؛ ۳. معنی این‌که لا اله الا الله منطبق است بر جمیع مراتب و کیفیت ترکیب نحوی کلمه شهادت؛ ۴. در آیه «واللیل اذا یسر» چرا «یاء» بدون جازم حذف شده؛ ۵. معنی آیه «و اذا الوحوش حشرت»؛ ۶. معنی حدیث «بنا عرف الله و لو لا الله ما عرفنا»؛ ۷. معنی حدیث «العبودیة جوهرة کنهها الربوبیة فما فقد من الربوبیة وجد فی العبودیة و ما لیس فی العبودیة هو من الربوبیة»؛ ۸. جنت و نار جن و انس یک‌جاست یا جداست؟؛ ۹. جمع بین اخبار داله بر تحریف قرآن و آیا «انا نحن نزلنا الذکر و انا له لحافظون» چگونه است؟؛ ۱۰. وجه جمع بین آیه «کل شیء هالک الا وجهه» و حدیث «خلقتم للبقاء لا للفناء».

آغاز: حمدله. صلاة ... فیقول العبد المسکین احمد بن زین الدین الاحسایی انه قد ارسل الی جناب الملا محمد مهدی بن ملا شفیع ... قال سلمه الله تعالی قد اشتهر بین اصحبنا الحکم بطهارة طین الطریق

انجام: و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین. و کتب العبد المسکین احمد بن زین الدین بن ابراهیم الاحسائی المطر، فی غرة جمادی الاول سنة الثلثین بعد المأتین و الف من الهجرة النبویة علی مهاجرها و آله افضل الصلواة و السلام. حامداً مصلیاً.

[فهرست کتب مشایخ، رساله ۱۲۷]

۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۹۹۶/۷-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ پخته، بی‌کا، تا: ۱۲۴۲ق؛ ۳۵ص (۷۱-۱۰۵) [عکسی ف: ۱-۱۳۰]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۹۴/۳-طباطبائی

آغاز: قال شیخ محمد مهدی ــ قد روی عن الصادق علیه السلام، العبودیة جوهرة ــ اقول الروایة لیست کما ذکرتم و لو قیل انها منقولة بالمعنی ــ و لفظها العبودیة جوهرة کنهها الربوبیة فما فقد فی العبودیة وجد فی الربوبیة؛ **انجام:** و یعترضون علی غیرهم و الله سبحانه و تعالی یهدی الی الحق و الی طریق مستقیم.

شامل تنها چهار سؤال و جواب، بدون رعایت ترتیب اصلی. سؤال‌های موجود در نسخه حاضر: ۱. معنی حدیث «العبودیة جوهرة کنهها الربوبیة»، ۲. معنی حدیث «بنا عرف الله و لو لا الله ما عرفنا»، ۳. در آیه «و اللیل اذا یسر» چرا یاء بدون جازم حذف شده، ۴. معنی قول علماء که کلمه لا اله الا الله منطبق بر جمیع مراتب توحید است و کیفیت ترکیب نحوی کلمه؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: اسماعیل حکیم پسر یعقوب حکیم، تا: ۱۲۶۵ق؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: تیماج قرمز روشن یک‌لا، ۷گ (۱۰ر-۱۷)، قطع: رقعی، اندازه: ۱۱/۵×۲۰سم [ف: ۲۲-۶۸]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۷۴۲/۲۵

خط: نستعلیق، کا: محمد قلی بن عوض قراچه داغی، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: پسته‌ای، جلد: میشن مشکی ضربی، ۱۹گ (۲۴۰پ-۲۵۹پ)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵/۲×۲۱/۶سم [ف: ۵-۱۶۴]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۷۷/۲-طباطبائی

آغاز: معهم من ینفذ قوله و هو یقول سنریهم آیاتنا فی الافاق و فی انفسهم ... قال سلمه الله قد روی عن الصادق العبودیه جوهره کنهها الربوبیه؛ **انجام:** و لایجب فی الحکمة علیه تعالی اکثر من هدایه النجدین و المعونه اذا شاء و له الحمد علی کل حال ... و لا حول و لا قوة الا بالله العلی العظیم

از اول نسخه تا اواخر پاسخ به سؤال ۶ و تفسیر آیه «و اذا الوحوش حشرت» افتاده است؛ خط: نستعلیق، کا: محمد سعید بن عبد الحفیظ بن محمد رضا بن محمد علی بن محمد حسین بن محمد حسن تفرشی، تا: قرن ۱۳، افتادگی: آغاز؛ ۱۳گ (۱۷-۳۰) [ف: ۲۳-۶۷۷]

● اجوبة مسائل محمد مهدی بن شفیع استرآبادی (الثانی) / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-u masāʼil-i muḥammad mahdī ibn-i šafīʻ istarābādī (aṯ-ṯānī)

احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری

ahsāʼī, ahmad ebn-e zeyn-od-dīn (1753 - 1826)

تاریخ تألیف: غره جمادی الثانی ۱۲۳۰ق

پاسخ به ده سؤال ملا محمد مهدی بن محمد شفیع استرآبادی است.

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... قد عرض علی مسائل جلیلة أراد جوابها و استنظرته لیکون الجواب کاشفاً لجمیع ما یحول علی الناظر فیها من کل حجاب

انجام: فکانت التصفیة من مقدمات البقاء فلم یکن بین الآیة و الروایة منافات، و الله سبحانه ولی التوفیق.

چاپ: دارالسلطنه تبریز: دارالطباعه مشهدی حاجی آقا، سنگی، ۱۲۷۶ق.، رحلی (جوامع الکلم: ج۲؛ صص۱۲۵-۱۲۷)

۱. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه:۴۲/۳ - ج

آغاز: بسمله. حمدله ... اما بعد فیقول ... احمد بن زین الاحسائی انه قد ارسل الی جناب ... الشیخ محمد مهدی مسائل؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: احمد بن علی محمد رشتی، تا: ۴ جمادی الاول ۱۲۳۰ق، جا: کرمانشاه؛ از روی نسخه اصل به خط احسائی؛ ۱۴گ (۲۹۵پ-۳۰۸ر) [ف: ۳۴۵]

۲. یزد؛ سریزدی؛ شماره نسخه:۲۲۴/۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۱گ (۲۵۵پ-۲۶۵پ)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۱-۱۸۱]

● اجوبة مسائل محمد مهدی بن شفیع استرآبادی (الثالث) / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-u masāʼil-i muḥammad mahdī ibn-i šafīʻ istarābādī (aṯ-ṯāliṯ)

احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری

ahsāīī, ahmad-e-bn-e zeyn-od-dīn (1753 - 1826)

این رساله پاسخ به سؤالات ملا مهدی استر آبادی است: ۱. حذف «یاء» در آیه شریفه «و اللیل اذا یسر»؛ ۲. حدیث مشهور نبوی «نیة المؤمن خیر من علمه و نیة الکافر شر من عمله»؛ ۳. حضرت حضرت ایوب؛ ۴. درباره آیه شریفة «من جاء بالحسنة فله عشر امثالها»؛ ۵. دلیل حدوث جهان، گذشته از شهرت و اجماع؛ ۶. دلیل اضافه مرض به نفس در آیه شریفة «و اذا مرضت فهو یشفین»؛ ۷. نسبت اماته و احیاء به رب؛ ۸. دلیل وحدت وجود یا موجود. مؤلف بعد از پاسخ به سؤال از وحدت وجود مذهب صوفیه را در مقابل ائمه می‌داند و به لعن ایشان می‌پردازد.

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... قد ارسل إلی جناب .. مسائل أراد کشف النقاب عن وجوهها

چاپ: دارالسلطنه تبریز: دارالطباعه مشهدی حاجی آقا، سنگی، ۱۲۷۶ق.، رحلی (جوامع الکلم: ج۲؛ صص۱۲۷-۱۳۰)

۱. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۷۵۷/۹

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ ۱۹گ (۹۶پ-۱۱۵ر)،

اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [نسخه پژوهی: ۳-۱۷۷]

۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۴۹۷/۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** و المراد بالعبودية الاثر و بالربوبية المؤثر و لذلک مثال مثل صورتک فی المرآة فانها هی العبودیة.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳، افتادگی: انجام؛ مصحح، در دو برگ پایانی طریقه ختم سوره انعام آمده؛ ۱گ (۱۹۴ر-۱۹۴پ)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [محدث ارموی مخ: ۲-۸۸۱]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۳۱۴/۱۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** لان الظن لا یغنی من الحق شیئا و یکفی الظن فی الشرعیات و یتحقق به الایمان العملی

خط: نستعلیق شکسته تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی نخودی، ۴گ (۱۶۹-۱۷۲)، ۲۰-۲۱ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [ف: ۲۸-۴۸۵]

● اجوبة مسائل محمد مهدی بن محمد ابرقوئی /

کلام و اعتقادات / عربی

ajwibat-u masā'il-i muḥammad mahdī ibn-i muḥammad abarqū'ī

احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری

ahsāīī, ahmad-e-bn-e zeyn-od-dīn (1753 - 1826)

پاسخ به چهار پرسش حاج محمد ابرقوئی با عناوین «قال، اقول» است: ۱. ظن در عقاید کافی است یا نه؟؛ ۲. فرق بین غنا و اصوات مباحه؛ ۳. سبب اختلاف احادیث؛ ۴. سؤال از آیات محکمه قرآنیه دال بر امامت ائمه (ع).

آغاز: قال محمد المهدی ... شیخنا و مولانا أشكل علی مسائل

انجام: فوجب الأخذ بالیقین اجماعاً و هو الاهتمام بالائمة علیهم السلام.

چاپ: دارالسلطنه تبریز:دارالطباعه مشهدی حاجی آقا؛ سنگی؛ ۱۲۷۶ق.؛ رحلی؛ (جوامع الکلم: ج۲؛ صص ۱۳۰-۱۳۱)

[جوامع الکلم ۱۳۰/۲؛ فهرست کتب مشایخ ش ۱۲۶؛ ریحانة الأدب ۸۱/۱]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۱۰۹/۳

آغاز: قال ان الظن الغالب القریب من العلم کاف فی العقاید ... أقول لایکفی فی عقائد الایمان؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: نیمه اول قرن ۱۳؛ مصحح، ادامه مطالب در حاشیه نگاشته شده است؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، ۱گ، ۲۳ سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳۰-۵۵۱]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۴۹۸/۲۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: فرنگی‌سازی رویه کاغذی ساغری عطف تیماج بنفش سیر، ۲ص (۲۵۴-۲۵۵)، ۲۳ سطر (۱۰×۱۷)، اندازه: ۱۷×۲۵/۵سم [ف: ۹-۵۳۲]

۳. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۷۵۷/۵

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ ۱گ (۷۱پ-۷۲ر)، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [نسخه پژوهی: ۳-۱۷۶]

۴. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۵۵۷/۴

آغاز: الحمدلله ... انه قد ارسل جناب الشیخ الهدی الشیخ محمد مهدی مسائل اراد کشف؛ **انجام:** والله سبحانه ولی التوفیق و الحمدلله رب العالمین و لاحول و لاقوة الا بالله العلی العظیم

خط: نستعلیق، کا: محمد حسن بن محمد حسین مازندرانی الچلاوی، بی‌تا؛ ۱۹گ (۱۵۸پ-۱۷۷پ)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [مؤید: ۲-۶۲]

۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۰۲۸/۶

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: پسته‌ای، جلد: میشن قرمز، ۲گ (۱۵۲پ-۱۵۳)، ۳۰ سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۶-۱۹۰]

۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۵۵/۱۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** ان یقول لا اله الا الله محمد رسول الله علی ولی الله کلما عرض شیء ذلک فانه یذهب عنه

کا: عبدالرحیم بن ولی محمد اردبیلی، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، فستقی، جلد: تیماج مشکی مقوایی، ۱۱ص (۲۳۰-۲۴۱)، ۳۰ سطر (۹/۵×۲۱)، اندازه: ۱۸×۲۹/۵سم [ف: ۸-۲۲۲]

● اجوبة مسائل محمود میرزا (الاولی) / کلام و اعتقادات / عربی

ajwibat-u masā'il-i maḥmūd mīrzā (al-ulā)

احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری

ahsā'ī, ahmad ebn-e zeyn-od-dīn (1753 - 1826)

رساله‌ای است درپاسخ به ۷ سؤال اعتقادی و بعضی مشکلات احادیث که شاهزاده محمود میرزا پرسیده، با عناوین «المسائلة الاولی ... الجواب؛ المسائلة الثانیة ... الجواب»: ۱. بیان فرمایش امام سجاد (ع): «فهی بمشیتک دون قولک موتمره» ؛ ۲. بیان معنی «ان الله خلق آدم علی صورته»؛ ۳. بیان معنی حدیث کمیل در حقیقت معرفت؛ ۴. در بیان حقیقت عالم برزخ و ...؛ ۵. فرق بین کلام و کتاب؛ ۶. معنی حدیث فرجه در توحید؛ ۷. شجاعت با این که کمال است چرا در اسماء خدا وارد نشده.

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... قد أنهی الی الجناب المنیع و الشأن الرفیع منصور الجنود ذوالطالع المسعود

انجام: و علی هذا المعنی جری جمیع الصفات و سامح فان الامراض منعتنی عن التطویل و البیان و الحمدلله رب العالمین

چاپ: دارالسلطنه تبریز:دارالطباعه مشهدی حاجی آقا، سنگی، ۱۲۷۳ق.، رحلی (جوامع الکلم: ج۱؛ قسم۲؛ صص ۲۰۰-۲۰۷)

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۷۱۹/۴ و عکسی ۲۴۴۰/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: کاظم بن علی نقی شریف رضوی سمنانی، تا: ۱۳ شعبان ۱۲۴۱ق؛ مصحح، با حواشی از کاتب؛ جلد: تیماج مشکی

بدون مقوا، ۶گ (۱۰۹پ-۱۱۵پ)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [محدث ارموی مخ: ۱-۶۲] و [عکسی ف: ۷-۴۷]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۷۸۰/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۴۱ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴گ (۱۹۲پ-۱۹۶ر)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۵-۱۶۲]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۵۷۴/۱

آغاز و انجام: برابر

نام کتاب با توجه به آغاز نسخه کامل شد؛ خط: نسخ، کا: محمد تقی بن محمد حسین، تا: صفر ۱۲۴۲ق؛ جلد: تیماج زرشکی با کناره سیاه، ۳۷ص (۱-۳۷)، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۱/۳۳-۱۰۹]

۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۷۱۰/۱۱-۳۹/۹۰

آغاز: بسمله حمدله و صلی الله علی محمد وآله ... الشاه زاده محمود میرزا ... مسألة الاولی قول سید الساجدین ... فهی بمشیتک دون قولک مؤتمرة و بارادتک دون نهیک منزجرة الجواب ان المشیة والارادة؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: میر محمدشفیع حسینی طالقانی اورازانی، تا: ۱۲۵۵ق؛ جلد: تیماج مشکی مجدول، ۶گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۱-۱۰۵]

۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۳۳/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کا: میرزا بابا سواد کوهی، تا: آدینه ۱۹ صفر ۱۲۵۷ق؛ کاغذ: ترمه و پسته‌ای، جلد: میشن مشکی، ۴گ (۱ر-۵پ)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۵×۲۴/۴سم [ف: ۵-۱۱۸]

۶. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۶۷۰/۴-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: شنبه صفر ۱۲۶۱ق؛ ۹ص (۱۳-۲۱) [عکسی ف: ۱-۱۲۸]

۷. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۰۹۷/۵-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: ۱۲۶۲ق؛ ۱۷ص (۱۹۶-۲۱۲) [عکسی ف: ۱-۱۲۸]

۸. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۷۶۵/۳

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول مشکی و مذهب و تحریری؛ جلد: گالینگور قهوه‌ای ضربی،۴گ(۱۷ر-۲۱پ)،اندازه: ۱۲×۲۰/۵سم [ف: ۲-۴۴]

۹. گلپایگان؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۲۷/۱۱

کا: زین العابدین گلپایگانی، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی، ۶گ (۱۵۵پ-۱۶۰ر)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [کتابخانه‌های گلپایگان - ف: ۱۱۰]

۱۰. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۴۸۳/۱۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوانا، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا قهوه‌ای عطف پارچه مشکی، ۵گ (۶۳پ-۶۷ر)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۴۱۲]

● **اجوبة مسائل محمود میرزا (الثانیة)** / کلام و اعتقادات / عربی

ajwibat-u masā'il-i maḥmūd mīrzā (aṯ-ṯānīya)

احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری

ahsāīī, ahmad-e-bn-e zeyn-od-dīn (1753 - 1826)

تاریخ تألیف: شب ۲۴ رجب ۱۲۲۷ق

پاسخ به یازده یا ده پرسش بیشتر اعتقادی‌ـفلسفی محمود میرزا قاجار است که مؤلف به روش خود مختصر و استدلالی پاسخ گفته است. اما سؤال‌ها: ۱. سر عصمت قولی و فعلی انبیاء و اوصیاء چیست؛ ۲. معنی ولایت چیست؛ ۳. آیا صفات واجب تعالی عین ذات اوست؛ ۵. چون کل باراده حق و قضاء اوست پس عقلاً و شرعاً واجب است که رضا بقضاء الهی داد؛ ۶. جمع حدوث عالم بادوام فیض و ازلیت وجود چیست؛ ۷. آیا خطبه بیان و خطبه طنطجیه از حضرت علی علیه السلام است؛ ۸ نسبت تردد و ابتلاء و بداء به خدا چیست؛ ۹. معنی استجابه دعا و اعانه ملهوفین چیست؛ ۱۰. آیا حضرت رضا عالم به سم بود یا نه؟

آغاز: حمدله. صلاة ... فیقول العبد المسکین احمد بن زین الدین الاحسایی الهجری ان الجناب العالی الشامخ ... المحترم محمود الشاهزاده ادام الله علیه امداده و العمر ... قد ارسل من نتایج افکار الذکیة و تنبیها ... قد طلب من مخلصه جوابها و تبیین قشرها من لبابها.. قال رفع الله قدره و اعلی ذکره. الاول منها ما سر عصمة الانبیاء.

انجام: و هذا سر وجدانی. و بهذا البیان منکشف لمن له عیان. و الحمدلله رب العالمین. و کتب بیده العبد المسکین احمد بن زین الدین ... و فرغ من اجوبة المسایل الشریفة لیلة الرابع و العشرین من شهر رجب ۱۲۳۷ سبع و ثلاثین بعد المأتین و الألف ... و صلی الله علی محمد و آله.

[فهرست مشایخ ۲۶/۲ و ۲۷]

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۲۰۶/۱۲

آغاز: برابر

نسخه اصل: کتابخانه مشایخ - کرمان الف ۷؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۲۲ص (۲۰۰-۲۲۲) [عکسی ف: ۶-۲۶۱]

۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۶۱۴/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ ۶گ (۶۹ر-۷۵ر)، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [محدث ارموی مخ: ۱-۶۴]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۷۸۰/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۴۱ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷گ (۱۹۶پ-۲۰۳ر)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۵-۱۶۲]

۴. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۹۹۶/۲۱-عکسی
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ پخته، بی‌کا، تا: ۱۲۴۲ق؛ ۲ص (۲۶۸-۲۶۹) [عکسی ف: ۱-۱۲۸]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۵۷۴/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد تقی بن محمد حسین، تا: صفر ۱۲۴۲ق؛ جلد: تیماج زرشکی با کناره سیاه، ۷۱ص (۳۷-۱۰۷)، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۱/۳۳-۱۰۹]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۸۰۵/۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۲۴ ربیع الثانی ۱۲۷۰ق؛ کاغذ: فرنگی و دست‌ساز نخودی آهارمهره، ۱۱گ (۲۷ر-۳۷پ)، ۱۷-۹سطر (۷/۵×۱۴)، اندازه: ۱۱/۹×۱۸/۶سم [ف: ۲۹/۱-۱۶]

۷. مراغه؛ عمومی؛ شماره نسخه:۳۳/۳
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ حواشی علمی درباره مباحث طرح شده در متن توسط میرزا هدایت الله به خط خود او نوشته شده است؛ جلد: تیماج سرخ منقوش، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۵۲]

۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۵۵/۱۶
آغاز و انجام: برابر
کا: عبدالرحیم بن ولی محمد اردبیلی، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، فستقی، جلد: تیماج مشکی مقوایی، ۳ص (۲۳۶-۲۳۹)، ۳۰ سطر (۹/۵×۲۱)، اندازه: ۱۸×۲۹/۵سم [ف: ۸-۲۲۴]

۹. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه:۵۰/۲ر
بی‌کا، تا: ۶ ربیع الاول ۱۳۰۰ق، جا: تهران؛ ۱ص (۵۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۲سم [رشت و همدان - ف: ۱۱۹۴]

● اجوبة مسائل محیی الدین محمد العباسی / فلسفه / عربی

ajwibat-u masā'il-i muḥyi-d-dīn muḥammad al-'abbāsī

نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد، ۵۹۷-۶۷۲ قمری

nasīr-od-dīn-e tūsī, mohammad ebn-e mohammad (1201 - 1274)

تاریخ تألیف: ۶۷۱ق

پاسخ به سه مسأله فلسفی محیی الدین محمد بن محیاء عباسی است، بدین ترتیب: ۱. ان کان الجوهر جنسا لما تحته؛ ۲. لم لا یجوز الفاعل قابلا؛ ۳. ما ماهیة الحرکة.

آغاز: بسمله کتب الامام العلامة محیی الدین محمد بن المحیاء العباسی فی تاریخ سنه ... الی ... نصیر الحق و الدین محمدبن محمد بن الحسن الطوسی ... قد کنت ایها العظیم ... و اما صورة خط مولانا نصر الحق و الدین ... اطال الله بقاؤک و ادام عزک و علاک ... طالعت ما کتبته فی المطالب الثلثة العلمیة.

انجام: و الانصرام هو حالة کل جزئین اجزائها فهذا ماعندی فی هذه الحالة و الله الموفق للصواب

[نسخه این رساله در ضمن مجموعه نفیسی نزد شادوران دکتر مهدی بیانی دیده شد. «مدرس رضوی، احوال و آثار خواجه، ص ۵۱۲]

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۸۷۹/۱۶-۳۵/۵۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف: ۱-۱۰۶]

● اجوبة المسائل المصریة / کلام و اعتقادات / عربی

ajwibat-ul masā'il-il miṣrīyya

علم الهدی، علی بن حسین، ۳۵۵ - ۴۳۶ قمری

'alam-ol-hodā, 'alī ebn-e hoseyn (967 - 1045)

پاسخ پرسش‌هایی است که مصر رسیده و شریف مرتضی به اختصار پاسخ داده است. عناوین مسائل بدین شرح است: ۶. ان حشرات الارض و البراغیت حوادث لها؟؛ ۷. الرعد و البرق و الغیم ما هو؟؛ ۸. الفاعل قادر؟؛ ۹. المثل و الضد للعاقل؟؛ ۱۰. الفاعلبلا ملامسة و لا اتصال؟؛ ۱۱. القدرة و حکمها؟؛ ۱۲. القدرة بلا مباشرة و لا تولد؟؛ ۱۳. الخیر و الشر من فاعل واحد؟؛ ۱۴. المحدث لا ظلمة و لا ضیاء؟؛ ۱۵. حدوث شیء لا من شیء؟؛ ۱۶. الطبائع غیر عاقلة؟؛ ۱۷. صفات الطبایع؟؛ ۱۸. نزول جبرئیل علی النبی؟؛ ۱۹. صفاته عن ذاته؟؛ ۲۰. کلام الله تعالی؟؛ القدیم مع الخلق؟؛ ۲۳. الفراغ و احکامه ؟؛ ۲۴. مدینه جابرسا و جابرقا؟؛ ۲۵. الاطفال حکمهم یوم القیامة؟؛ ۲۶. قائل الامام و توبته؟؛ ۲۷. أحکام الملائکة فی الجنة؟

انجام: فان جعل لذتهم فی الأکل و الشرب جازوا ان جعلها فی غیره جاز و اما التکلیف فانه یسقط عنهم لانه لانه لا یصح أن یکونوا مکلفین فی حالة واحدة و الکلام فی الجن یجری هذا المجری، تمت.

چاپ: مسائل المرتضی، بیروت، ۱۴۲۲ه، ۱۳۲-۱۵۳.

[دنا ۲۸۷/۱ (۴ نسخه)؛ الذریعة ۲۳۴/۵، مسائل المرتضی، بیروت، ۱۴۲۲ه، ۱۳۲-۱۵۳]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۹۲۳/۲۴
آغاز: المسألة السابعة من المسائل الواردة من النیل و جوابها سوی ما شذ متها، المسألة السادسة، قول تمامه ان حشرات الارض و البراغیث حوادث لا محدث لها، من ای طریق؛ **انجام:** برابر
از مسأله هفتم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی؛ کاغذ: شرقی، ۴گ (۶۵ر -۶۸پ)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [ف: ۳۲-۷۵۹]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۳۴۰/۲۲
آغاز: المسألة السابعة من المسائل الواردة من النیل و جوابها؛

انجام: برابر
از مسأله هفتم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: شرقی، آهار مهره،۴گ (۱۷۳-۱۷۶)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۳×۱۷سم [ف: ۲۸-۵۷۳]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۶۲/۲۵-ف
نسخه اصل: کتابخانه آقای شیخ آقا بزرگ تهرانی.؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۰ سطر [فیلمها -ف: ۱-۵۷۵]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۸۶۲/۱۰
آغاز: نسخه: المسألة السادسة قول تمامة ان حشرات الأرض و البر اغیث حوادث لا محدث لها؛ **انجام:** برابر
مسئله ششم تا بیست و هفتم است که از نیل (مصر) تقدیم شده و به شریف مرتضی از آنها با اختصار پاسخ؛ خط: نستعلیق، کا: میرزا عبدالله افندی، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج سبز، ۴گ (۲۵پ-۲۸پ)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۸-۵۳]

● اجوبة مسائل معین الاسلام / پاسخ پرسش‌ها / عربی
ajwibat-u masā'il-i mu'īn-ul-islām

کرمانی، زین العابدین بن محمد کریم، ۱۲۷۶ - ۱۳۶۰ قمری
kermānī, zayn-ol-'ābedīn-e-bn-e mohammad karīm (1860 - 1941)

تاریخ تألیف: ۲۹ رجب ۱۳۳۶ق
در پاسخ نامه میرزا محمد، ملقب به معین الاسلام بهبهانی مؤلف «مفتاح التمدن»، فرزند میرزا حسن شیخ الاسلام بهبهانی. دو پرسش است: ۱. درباره اسماء حسنی و استجابت دعا، با توجه به سخنان شیخ احمد احسایی ۲. درباره قرای ظاهر و سیر کنندگان در آن.
آغاز: بسمله. الحمدلله و سلام علی عباده الذین اصطفی. و بعد، یقول العبد المسکین ابن محمد کریم زین العابدین، انه قد جائنی کتاب شریف
انجام: الی تتمیمها. و هنا وقع الفراغ من تسویدها لیلة السبت... زین العابدین عفی الله عنه
[ابراهیمی ۶۱۹، که می‌گوید این اثر ضمن مجموعة الرسائل زیر چاپ است؛ ابراهیمی ۵۸۲: رساله در مبدأ غیب گویی و پیش گویی]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۵۱۷/۳
آغاز و انجام: برابر
۱؛ خط: نسخ پخته، کا: عبدالحسین بن عبدالکریم، تا: ۱۳ صفر ۱۳۴۳ق؛ ۲۰گ (۸۹پ-۱۰۸ر) [ف: ۱-۷۷]

● اجوبة مسائل معین الاسلام / پاسخ پرسش‌ها / فارسی
ajwibat-u masā'il-i mu'īn-ul-islām

کرمانی، زین العابدین بن محمد کریم، ۱۲۷۶ - ۱۳۶۰ قمری
kermānī, zayn-ol-'ābedīn-e-bn-e mohammad karīm (1860 - 1941)

تاریخ تألیف: ۱۶ رمضان ۱۳۴۲ق
در پاسخ به سه پرسش معین الاسلام: ۱. چگونه می‌توان گناه مؤمن را که خود بدان واقف است، پس از توبه از الواح وجود محو کرد؟؛ ۲- درباره تفسیر دو سوره جمعه و منافقون است، در چند فصل: درباره تسلیم، اختیار، آفریده و آفریننده، مشیت، نور و دیگر مسائل عرفانی-کلامی؛ ۳- درباره «فاعل» در دید موحد است. «آیا فاعل کن، جز یکون است؟».

۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۵۱۷/۴
آغاز: بسمله. الحمدلله و سلام علی عباده الذین اصطفی. و بعد، چنین گوید بنده مسکین ابن محمد کریم زین العابدین؛ **انجام:** معصیت باشد و موجب عقوبت، عصمنا الله و ایاکم من الزلل... قد تم فی لیلة ...
۲؛ خط: نسخ پخته، کا: عبدالحسین بن عبدالکریم، تا: دوشنبه ۵ ذیقعده ۱۳۴۲ق، جا: کرمان؛ ۴۰گ (۱۱۰پ-۱۵۹ر) [ف: ۱-۷۷]

۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۵۱۷/۵
آغاز: بسمله. الحمدلله و سلام علی عباده الذین اصطفی. و بعد و باز سؤال دیگر از جناب مستطاب سائل معظم حرسه الله تعالی؛ **انجام:** و لعنة الله علی اعدائهم اجمعین. و قد تم علی ید مؤلفه العبد الاثیم زین العابدین بن کریم فی...
خط: نسخ پخته، کا: عبدالحسین بن عبدالکریم، تا: شنبه ۱۳ صفر ۱۳۴۳ق؛ ۱۳گ (۱۵۹پ-۱۷۱پ) [ف: ۱-۷۸]

← اجوبة المسائل المقدادیة ⟵ المسائل المقدادیة

● اجوبة مسائل ملاحسن مراغی / پاسخ پرسش‌ها / عربی
ajwibat-u masā'il-i mulla ḥasan marāġī

کرمانی، محمد کریم بن ابراهیم، ۱۲۲۵-۱۲۸۸ قمری
kermānī, mohammad karīm ebn-e ebrāhīm (1810 - 1871)

دو رساله است که در پاسخ دو مرحله سؤال ملا حسن مراغی نگاشته شده است.

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۷۸
آغاز: (پس از خطبه:) ان بعض الاخوان صانه الله عن طوارق الحدثان قد سئلنی؛ **انجام:** و فیما ذکرت لک عجالة غنیة الی ان یحدث الله بعد ذلک امراً.
پاسخ‌های حاج محمد کریم خان قاجار در سال ۱۲۶۰ق به ۱۳ سؤالی است که ملا حسن مراغی درباره پاره‌ای مستحبات و واجبات و قسمتی از اعتقادات ضروریه پرسیده است، مؤلف یکایک آن سؤالات را نقل کرده آن‌گاه به جواب و حل اشکال

پرداخته است؛ خط: نسخ، کا: محمد تقی، تا: ۱۲۷۱ق؛ دارای جدول و سطربندی کامل، کاغذ: فرنگی مهره شده، جلد: تیماجی قرمز، ۲۹ سطر، قطع: رحلی [ف: ۴-۷۴]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۷۸

آغاز: الحمدلله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله الطیبین و رهطه المخلصین؛ **انجام:** و هذا آخر مسائله ایده الله بصنوف تأییداته.

رساله‌ای است در جواب هشت مسأله فقهیه که ملا حسن مراغی پرسیده است، سؤال چهارم مربوط به سید علی‌محمد باب است که او نیز با مصنف از شاگردان سید کاظم رشتی بوده و مؤلف در جواب این سؤال از سید باب شدیداً انتقاد کرده و بسیاری از اسرار دعاوی او را فاش ساخته است و در ۱۲۶۰ق از آن فراغت یافته است؛ خط: نسخ، کا: محمد تقی، تا: ۱۲۷۱ق؛ دارای جدول و سطربندی کامل؛ کاغذ: فرنگی مهره شده، جلد: تیماجی قرمز، ۲۹ سطر، قطع: رحلی [ف: ۴-۷۴]

● **اجوبة مسائل ملا حسن مراغی** / کلام و اعتقادات / عربی

ajwibat-u masā'il-i mullā ḥasan marāġī

تبریزی، علی بن نصرالله، ق۱۳ قمری

tabrīzī, 'alī ebn-e nasr-ol-lāh (- 19c)

شرحی است بر پاسخ حاج محمد کریم خان کرمانی به ملاحسن بن محمد باقر مراغی.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۳۰۱/۱

آغاز: بسمله. و به نستعین الحمدلله العلی الاجل الذی اوهام الخلایق لادراک کنه عظمته لم تنل ... ان هذه کلمات وجیزة کتبتها لتبیان مسائل مشکلة و مطالب معضلة بعث بها جناب العالم الکامل؛ **انجام:** و ما ربکم بظلام للعبید فافهم راشدا موفقا و هذا آخر مسائله ایده الله تعالی بصنوف تاییدانه

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: چهارشنبه ۲۷ ذیقعده ۱۲۷۵ق؛ در اول و آخر رساله تاییدیه کریم‌خان به خط و مهر وی در سلخ ذیقعده ۱۲۷۵ هـ ثبت شده از جمله نوشته است: «بسمله. نعم لما کنت مشغولا بتصنیف کتب مهمة و لم یکن لی فرصة سألته ادام الله ایام اقباله و ایده بافضاله ان یفصل ما کتبته مجملا فانعم و کتب فاحسن فاجاد و ارانیه فاستحسنته و لذلک بعثت ماکتبه لانه الموفی بالمراد کتبه العبد الاثیم»، مصحح، چند یادداشت در تایید مطالب آن به خط کریم‌خان کرمانی در سلخ ذیقعده ۱۲۷۵ دارد؛ مهر: «کریم بن ابراهیم»؛ جلد: تیماج مشکی، ۵۳گ (۲پ-۵۵پ)، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۲سم [ف: ۳۰-۶۴]

● **اجوبة مسائل ملا حسین بافقی = شرح الاحادیث** /
پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-u masā'il-i mullā ḥusayn bāfqī = š.-ul aḥādīṯ

احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری

ahsā'ī, ahmad ebn-e zeyn-od-dīn (1753 - 1826)

پاسخ به ۱۸ یا ۲۳ سؤال از ابوجعفر محمد مدعو به حسین بافقی سریانی یزدی (متوفی پس از ۱۲۸۰ق) از شاگردان احسائی است، بدین ترتیب ۱. معنی بقای جسم؛ ۲. چرا شارب خمر تا چهل روز نمازش قبول نمی‌شود؛ ۳. معنی حدیث نبوی در خصوص دجال؛ ۴. سؤال از حدیث معصوم در مورد ثواب زیارت نیمه شعبان؛ ۵. معنی حدیث «لو کان الموت یشری لاشتراه اثنان»؛ ۶. معنی حدیث «ان الله یکره البخیل فی حیوته و الکریم فی مماته»؛ ۷. معنی حدیث «بین المرء و الحکمة نعمة العالم»؛ ۸. معنی حدیث «لو علم ابوذر ما فی قلب سلمان لقتله»؛ ۹. معنی حدیث «لاینقض الوضوء الا حدث و النوم حدث»؛ ۱۰. معنی حدیث «لما اسری ص قال یا رب ما حال الموت»؛ ۱۱. معنی حدیث «ان قلوب بنی آدم کلها بین اصبعین»؛ ۱۲. معنی حدیث «اسم ابوطالب بحساب الجمل»؛ ۱۳. معنی حدیث «ان عبدا مکث فی النار یناشد الله»؛ ۱۴. معنی حدیث «ایاک و الریاسة»؛ ۱۵. معنی حدیث «ان الله اوحی الی موسی ... ان اخرج عظام یوسف»؛ ۱۶. معنی حدیث «نیة المؤمن خیر من عمله»؛ ۱۷. آیا ائمه در هنگام تناول سم بدان عالم بودند یا جاهل؟؛ ۱۸. معنی حدیث خطبه حضرت علی (ع): «فما ذلک القرآن علیه من صفته فائتم به».

آغاز: بسم الله و کفی و سلام علی عباده الذین اصطفی. و بعد یقول الخاطی الجانی ابوجعفر محمد المدعو بحسین البافقی السریانی. انی کنت مدة مدیده راغباً فی تفسیر احادیث مشکلة لتبیین اخبار معظلة ...

[فهرست احسایی ۴۹/۲؛ الذریعه ۶۴/۱۳؛ اعلام ۶۳۶/۱؛ فهرست کتب مشایخ، ۲۵۷-۲۵۹]

۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۹۹۷/۱۶-عکسی

آغاز: برابر؛ **انجام:** فان القلب غیر مجتمع و لیس لی وقت و الاشارة [...] لاولی الالباب. و صلی الله علی محمد و آله الاطیاب. و کتب احمد بن زین الدین الاحسایی.

خط: نسخ ثلث، کا: کاظم بن علی نقی سمنانی، تا: ۱۲۲۷ق؛ یکی دو پرسش واپسین؛ ۶۳ص (۵۱۷-۵۷۹) [عکسی ف: ۱-۲۱۹]

۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۳۴۱/۲

کا: محمد بن علی، تا: ۱۲۲۷ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۴گ (۷۸-۱۰۲)، ۲۰ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۳-۹۳۴]

۳. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۷۱۷/۸

خط: نسخ، بی کا، تا: ۱۲۳۷ق؛ کاتب آن را برای خود نوشته؛ مهر: حاج سید سعید؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا با روکش لاجوردی رنگ عطف و گوشه پارچه، ۲۷ سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۲-۸۲۵]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۵۳۱/۱

بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ۱۶گ (۱ر-۱۶ر)، ۲۷ سطر(۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۰/۵×۲۲سم [ف: ۸-۱۶۱]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۵۷۱/۱۶

نسخه حاضر سؤال‌های ۱۲-۱۷، معنی ۶ حدیث را شامل است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳۳۸ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۱گ (۱۲۵-۱۳۶)، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۲۶-۶۵]

● اجوبة مسائل ملاحسین الکرمانی = الرسالة الکرمانیة

/ گوناگون / عربی

ajwibat-u masā'il-i mulla ḥusayn al-kirmānī = r.-ul kirmānīya

احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری

ahsā'ī, ahmad ebn-e zeyn-od-dīn (1753 - 1826)

تاریخ تألیف: ۱۰ ذیقعده ۱۲۲۹ق

رساله‌ای است مشتمل بر پاسخ‌های احسائی به سؤالات آخوند ملا حسین واعظ کرمانی، که در «فهرست کتب شیخیه» در قالب شش سؤال آمده است: ۱. تفسیر فقراتی از سوره دهر؛ ۲. کیفیت مراتب عقل و جهل؛ ۳. معنی این‌که فرموده‌اند منافقین و شیاطین بر حضرت سیدالشهداء (ع) گریه نکردند؛ ۴. معنی شعر «اما تری النخلة فی قبة ×× ذات انفطار و انفراج فشا»؛ ۵. کیفیت خلق زوجه از ضلع ایسر؛ ۶. سؤال از نجاست غبار خاکی که طفل روی آن بول کرده است. احسائی با روش «قال- اقول» سؤال‌های کرمانی را متن و پاسخ‌های خود را به جای شرح قرارداده است.

آغاز: حمدله. صلاة. اما بعد، فیقول العبد المسکین، احمد ... الاحسائی، انه قد ارسل الی المخلص الصافی ... الآخوند الملا حسین الکرمانی المرعوف بالواعظ بعض المسایل المتعصبة ... قا لسلمه الله و ایده ... بینوالنا الفقرات الشریفة المذکورة فی سورة المبارکه المسماة بهل اتی.

انجام: اولی من رفعه بالحیثیتین. و السلام علیکم و رحمة الله و برکاته. و کتب احمد بن زین الدین فی العاشر من ذیقعدة الحرام سنة تسع و عشرین و مأتین و الف من الهجرة النبویة، حامداً مصلیاً مستغفراً تائبا.

چاپ: دارالسلطنه تبریز:دارالطباعه مشهدی حاجی آقا، سنگی، ۱۲۷۶ق.، رحلی (جوامع الکلم: ج۲؛ صص۱۱۶-۱۲۵)

[فهرست کتب شیخیه ۵۲/۲؛ طبقات ۴۳۱/۱۳ که او را حسین بن مؤمن یزدی کرمانی خوانده است]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۸۲۹/۱۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: شنبه ۱۸ رمضان ۱۲۳۲ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی مقوایی، ۱۷ سطر (۶×۱۴)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱۶-۳۷۲]

۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۰۰۰/۶-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ پخته، بی‌کا، تا: ۱۲۳۷ق؛ ۲۶ ص (۲۴۸-۲۷۳) [عکسی ف: ۱-۱۱۵]

۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۵۶۵/۵-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: شعبان ۱۲۴۰ق؛ در پایان یادداشتی است درباره حدیثی که «امر به شیئ نهی از ضد می‌کند»؛ ۲۵ص (۲۰۸-۲۳۲) [عکسی ف: ۱-۱۱۵]

۴. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۹۰۳/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ پخته، کا: مراد طباطبایی بروجردی، تا: ۱۲۴۰ق؛ ۲۶گ (۷۶پ-۱۰۱ر) [ف: ۲-۷۰]

۵. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۹۹۶/۵-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ پخته، بی‌کا، تا: ۱۲۴۲ق، جا: مشهد کربلا؛ ۲۰ص(۴۰-۵۹) [عکسی : ۱-۱۱۵]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۷۸۱/۱

در این نسخه فقط تفسیر آیه‌های سوره دهر آمده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۰ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵گ (۴ر-۹ر)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳×۲۱/۵سم [ف: ۲۲-۳۱۳]

۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۱۶۶/۱۸

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: ۱۲۸۳ق؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای روشن مقوایی مجدول ضربی، ۱گ (۲۰۱پ-۲۰۱)، ۲۲ سطر (۹×۱۳)، اندازه: ۱۴/۳×۲۰/۳سم [ف: ۱۸-۱۰۵]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۷۷/۱۰-طباطبائی

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد سعید بن عبد الحفیظ بن محمد رضا بن محمد علی بن محمد حسین بن محمد حسن تفرشی، تا: قرن ۱۳؛ ۱۲گ (۴۸-۶۰) [ف: ۲۳-۶۸۱]

۹. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه:۱۸۴/۱ - ج

آغاز: برابر **انجام:** و کان عشرین مسئلة و قد انتخبتها هذه و هذه کفایة لاولی الالباب ... و لا قوة الا بالله

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ پیش از این در چهار صفحه فهرست کشف الاسرار است که ۴۵ مسأله در پنج رساله دارد؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۱۲۳گ (۴ر-۷پ)، ابعاد متن: ۹×۱۳/۵، اندازه: ۱۵/۵×۲۰/۵سم [ف: ۳۴۵]

۱۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۶۰۰/۵

بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی مقوایی، ۲۹سطر (۱۳×۲۲)، قطع: رحلی، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۱۶-۳۰۵]

۱۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۳۱۴/۱۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** فیما لا یزال و لا یظلم ربک احدا الی ان قال و

السلام علیکم و رحمة الله و برکاته
خط: نستعلیق شکسته تحریری، بی کا، تا: قرن ۱۳؛ در پایان رساله مسائلی درباره استخاره با قرآن و تسبیح و اذکار و اورادی جهت رفع وسوسه و حدیث نفس از قول مؤلف آمده است؛ کاغذ: فرنگی نخودی، ۸گ (۱۶۰-۱۶۸)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [ف: ۲۸-۴۸۴]

۱۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۴۹۸/۲۲
آغاز: بسمله، الحمدلله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین اما بعد فیقول؛ **انجام:** و السلام علیکم و رحمة الله و برکاته.
خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: فرنگی‌سازی رویه کاغذی ساغری عطف تیماج بنفش سیر، ۱۶ص (۲۲۸-۲۴۴)، ۲۳ سطر (۱۰×۱۷)، اندازه: ۱۷×۲۵/۵ سم [ف: ۹-۵۳۰]

۱۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۷۳۹/۱۴-عکسی
بخشی از پرسش ها را دارد، از آن میان معنی شعر «اما ترا النخلة فی قیه»؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱۷ص (۲۰۷-۲۲۳) [عکسی ف: ۱-۱۱۵]

۱۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۵۶۵۸
خط: نسخ، بی کا، بی‌تا؛ واقف: نائینی؛ ۲۷ص، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۴-۱۵۳]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۴۵۴/۲-عکس
نسخه اصل: همان نسخه بالا؛ تنها یک صفحه از نسخه اصل است و آن هم ناقص [فیلمها - ف: ۳-۲۵۵]

۱۵. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۵۵۷/۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد حسن بن محمد حسین مازندرانی الجلاوی، بی‌تا؛ ۱۰گ (۱۷۷پ-۱۸۸ر)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [مؤید: ۲-۶۲]

۱۶. قم؛ فاضل قائینی؛ شماره نسخه:بدون شماره
آغاز: برابر؛ **انجام:** انتهی سؤالاته و کان عشرین مسألة
بی کا، بی تا [تراثنا:س۱۳ش۱-۱۶۱]

۱۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۰۰۰/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: احمد بن اسماعیل خراسانی نامقی ترشیزی، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۳گ (۲۰۰پ-۲۱۳پ)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۳-۱۹۵]

۱۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۵۱۴/۱
خط:نسخ،بی کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی ۵۰گ (۱-۵۱)، ۱۳ سطر (۶×۱۰)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱۳-۳۴۶۵]

● اجوبة مسائل ملا حسینعلی / پاسخ پرسش‌ها / عربی
ajwibat-u masā'il-i mullā ḥusayn-'alī
رشتی، کاظم بن قاسم، ۱۲۱۲ - ۱۲۵۹ قمری
raštī, kāzem ebn-e qāsem (1798 - 1843)
تاریخ تألیف: چهارشنبه ۱۰ صفر ۱۲۳۷ق
پاسخ ۱۲ پرسش ملا حسین علی در مسایل گوناگون است، بدین ترتیب: ۱. گزارش دو بیت منسوب به حضرت علی (ع) که معنی «داء و دواء»، «عالم اکبر و النطوا» در دو بیت منسوب به حضرت علی «دواؤک فیک و ما تبصر ×× و داؤک منک و ما تشعر / اتزعم انک جرم صغیر ×× و فیک انطوی العالم الاکبر»؛ ۲. حقیقت صراط؛ ۳. شرح حدیث «من عبدالاسم دون المعنی فقد کفر»؛ ۴. بیان حقیقت لوح محفوظ؛ ۵. آیا انبیا و کروبین از فاضل اجساد ائمه (ع) خلق شده‌اند؟؛ ۷. مراتب وجود چرا منحصر به هشت است؟؛ ۸. دلیل بر بطلان اشتراک معنوی و لفظی؛ ۹. جهت اعتقاد صفات ذاتیه در ذات و تکلیف به آن؛ ۱۰. سؤال از فایده شهادت حضرت سید الشهدا (ع)؛ ۱۱. حقیقت مصدر و فعل و اسم فاعل و طابع آنها؛ ۱۲. کیفیت و شروط غیبت.
آغاز: حمدله. صلاة. اما بعد، فیقول العبد الفقیر الحقیر الجانی کاظم بن قاسم الحسنی الرشتی. ان جناب الاکرم الاقدم ذالفهم السلیم و الطبع المستقیم ... الملا حسین علی اعلا الله شأنه
انجام: و المرجو منکم المسامحة لما انا فیه، من علة تشتت البال و اغتشاش الاحوال و الله المستعان فی المبداء و المآل ... قد فرغ من تسویدها مؤلفها یوم الاربعاء عاشر شهر صفر المظفر ۱۲۳۷ق.
[فهرست کتب مشایخ، ص ۲۹۰-۲۹۱، شماره ۱۳۸]

۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۸۳۴/۲
خط:نسخ،کاتب=مؤلف،بی‌تا؛کاغذ:فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۲۵گ (۱۶-۴۰)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۱۰۶۸]

۲. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۹۴۹/۷
در فهرست ناشناس؛ خط: تحریری، بی کا، تا: ۱۲۵۵ق؛ اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۴۱]

۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۷۲۶/۵-عکسی
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق شکسته تحریری، بی کا، تا: با تاریخ ۱۲۵۹ق؛ ۷۵ص (۱۶۵-۲۳۹) [عکسی ف: ۱-۱۱۵]

۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۰۵۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** ان ذلک تخصیص للعمومات من غیر حجة فیما اعلم و هو حسن و اعلم ان کثرة اختلال الباب. انجامه: قد فرغ من تسویدها مؤلفها یوم الاربعاء عاشر شهر صفر المظفر فی سنة ۱۲۳۷، قد فرغ من استنساخها کاتبها ...
کا: محمد بن صادق همدانی، تا: جمعه ۹ رجب ۱۲۷۳ق؛ اهدایی آقای بینا؛ کاغذ: فرنگی حنایی، ۴۲گ (۹۶پ-۱۳۷)، ۱۹ سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۱/۵×۱۷/۷سم [رایانه]

۵. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۴۵۴/۵
آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عبدالرحیم بن ابی الحسن علوی همدانی، بی‌تا، کربلا؛ جلد: چرم زرد رنگ، ۳۵گ (۱۴۹پ-۱۸۳پ)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [مؤید: ۱-۳۶۸]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۶/۴ خوئی

آغاز: قال سلمه الله ... فی بیان مسائل الملاحسینعلی ... قال بین لی حقیقة المصدر و الفعل و اسم الفاعل؛ **انجام:** و الباقی ملحقات و عوارض و علامات ... العلی العظیم

یازدهمین سؤال و پاسخ؛ خط: نسخ درشت، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی سفید آهار مهره، جلد: تیماجی قهوه‌ای ضربی دارای ترنجی در وسط، ۷ص (۱۸۰-۱۹۳)، قطع: خشتی [ف: ۷-۶۸]

● **اجوبة مسائل ملا حسینعلی** / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-u masā’il-i mullā ḥusayn-‘alī

قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۵۱۴/۱

آغاز: الحمد لله رب العالمین ... اتی بمسائل غامضة جلیله یرید جوابها و کشف نقابها

خط: نسخ، کا: مهدی بن عبدالرحیم قزوینی، تا: ۱۲۳۸ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷۴گ (۱پ-۷۴ر)، ۲۰ سطر (۸/۵×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۲-۱۳۶]

← اجوبة مسائل ملا رشید ⇐ الرشیدیة

← اجوبة مسائل ملا طاهر ⇐ الطاهریة

● **اجوبة مسائل ملا عباس علی دستجردی** / کلام و اعتقادات / فارسی

ajvebat-o masā’el-e mollā ‘abbās ‘alī dastjerdī

همدانی شیخی، محمد باقر بن محمد جعفر، ۱۲۳۹ - ۱۳۱۹ قمری

hamadānī šeyxī, mohammad bāqer ebn-e mohammad ja‘far (1824 - 1902)

تاریخ تألیف: ۱۵ ربیع الثانی ۱۲۸۶ق؛ محل تألیف: همدان

پاسخ پرسش‌هایی است که ملا عباس علی دستجردی همدانی در خصوص معاد و معراج جسمانی و ... نموده است.

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۴۸۵۸/۱

آغاز: بسمله الحمدلله رب العالمین ... اما بعد چنین گوید بنده قاصر محمد باقر

نام مؤلف به قرینه نسخه‌های مشابه تعیین شد؛ خط: نستعلیق، کا: حسین بن فتح الله دستجردی، تا: پنج‌شنبه ۲۴ جمادی الاول ۱۲۸۶ق؛ جلد: تیماج مشکی لایه‌ای، ۱۶گ، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۲-۱۶۱]

● **اجوبة مسائل ملا عبدالوهاب اللاهیجانی** / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-u masā’il-i mullā ‘abd-ul-wahhāb al-lāhījānī

رشتی، کاظم بن قاسم، ۱۲۱۲ - ۱۲۵۹ قمری

raštī, kāzem ebn-e qāsem (1798 - 1843)

تاریخ تألیف:۱۵ ذیحجه ۱۲۳۷ق

دو پرسش است از آخوند ملاعبدالوهاب لاهیجانی لنگرودی، که این دو پرسش در فهرست کتب مشایخ (ص ۳۶۸) نادرست به‌گونه ۳ پرسش آورده شده است، چه پرسش دوم را به دو بخش آورده است: این گفتار در «فهرست تصاینف سید کاظم رشتی» اثر محیط کرمانی با عنوان زیر آمده است: «الرسالة الثانیة و الثلاثون فی اجوبة المسایل الملا عبدالوهاب اللاهیجانی» با نمایه دو پرسش و پاسخ: ۱. ما که مایل به تقواییم چرا خداوند ما را موفق نمی‌دارد؛ ۲. علت عدم استجابت دعا چیست و راه تأثیر اذکار چیست.

آغاز: حمدله. صلاة. و لعنة الله علی اعدائهم ... اما بعد، فیقول ... الرشتی ان المولی الاجل زبدة الاطناب ... ملا عبدالوهاب اللاهیجانی النگرودی قد اتی بمسائلتین اراد جوابها ... قال ایده الله تعالی ... المسئلة الاولی.

انجام: و هذه اشارة الی کلما ترید و تطلب علی التفصیل بالاشارة و الله الهادی الموفق الی سواء الطریق. و کتب هذه الکلمات منشیها یوم الثلثا خامس عشر من شهر ذی الحجة الحرام سنة ۱۲۳۷. حامداً مصلیاً مستغفراً.

چاپ: چاپ شده است.

[فهرست مشایخ ص ۳۶۸، شماره ۱۵۷؛ الذریعه ۱۸۸/۵ «جواب مسایل المولی عبدالوهاب اللاهیجی»؛ مشار، مؤلفین ۳۷/۵: رشتی، کارهای چاپیش که این در میان آنها نیست]

۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۱۰۰/۳۷-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ پخته، کا: محمد علی اصفهانی، تا: ۱۲۳۷ق؛ ۵ص (۴۴۸-۴۵۲) [عکسی ف: ۱-۱۲۰]

۲. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۲۳۱/۱۱

خط: نستعلیق هندی، کا: حسن بن امان الله دهلوی عظیم آبادی، تا: چهارشنبه ۲۵ شعبان ۱۲۴۳ق، جا: کربلا؛ جلد: تیماج دو رو قرمز مجدول به اکلیل، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱-۱۹۱]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۰۸۷/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: علی بن رحیم و یوسف بن علی اردبیلی، تا: ۱۲۵۶ق، جا: کاظمین؛ جلد: تیماج مشکی، ۷گ (۱۰۴پ-۱۱۱ر)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۶-۱۰۰]

۴. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۷۳۹/۹-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ پخته، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱۰ص (۱۴۴-۱۵۳) [عکسی ف: ۱-۱۲۰]

۵. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۷۳۲/۲

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۰گ (۵۰-۶۰)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۳-۱۲۳]

۶. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۲۹۹/۴

خط: نسخ، بی‌کا، بی تا [ف: ۳-۴۵]

← اجوبة مسائل ملا علی بن میرزا جان الجیلانی ⟩ الرشتیه

● **اجوبة مسائل ملا علی البرغانی** / کلام و اعتقادات، عرفان و تصوف، پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-u masā'il-i mullā ʻalī al-baraġānī

رشتی، کاظم بن قاسم، ۱۲۱۲ - ۱۲۵۹ قمری

raštī, kāzem ebn-e qāsem (1798 - 1843)

تاریخ تألیف: ۲۵ جمادی الثانی ۱۲۳۸ق

رساله در جواب ملا علی برغانی درباره مطالب زیر: ۱. از ابن عباس از حضرت امیرالمؤمنین (ع) مروی است «اول خلق الله الخلق خلق نوراً ابتداعه من غیر شیء ثم خلق منه ظلمة الخ» چگونه نور از ظلمت و ظلمت از نور خلق می‌شود؟؛ ۲. فرق صیغین در حدیث شریف چیست که حضرت صادق (ع) فرمودند «لما ابراهیم و اسمعیل بنائ البیت و تمت بناؤه قعد علی رکن ثم نادی هلم الی الحج لم یحج الامن کان یومئذ انسیاً مخلوقاً»؟؛ ۳. در فرمایش امام (ع): «اتزعم انک جرم صغیر و وفیک انطوی العالم الاکبر» راه تطبیق تفاصیل عالم کبیر با انسان چیست؟؛ ۴. در عالم کبیر انبیا محسوس و مشهورند و شرایع آنها ثابت است تفاصیل اینها در عالم صغیر چیست؟؛ ۵. موت و حشر و حساب که برای انسان است تفاصیلش در عالم کبیر چیست؟؛ ۶. ظهور امام (ع) و رجعت ایشان در عالم کبیر است تفصیلش در عالم صغیر چیست؟؛ ۷. استفسار از جواب مسائل به طریق باطن و باطن باطن.

آغاز: حمدله. صلاة. و لعنة الله علی اعدائهم ... اما بعد فیقول ... کاظم بن ... ان المولی الاجل ... مولانا علی البرقانی ... قد اتی بمسائل صعبة مشکل‌قصرت دونها الافهام و تحیرت فی حلها العقول و الاحلام

انجام: و لولا خوفی من أشباه الناس لأطلقت عنان القلم فی هذا المیدان و لکن لکل شیء أجل مقدر

۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۸۳۴/۱

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۳۴ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۱۵گ (۱-۱۶)، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۱۰۶۸]

۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۰۶۷/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج مشکی ضربی عطف پارچه‌ای، ۶۲گ (۱۳۸ر-۲۰۰ر)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [محدث ارموی مخ: ۱-۵۶]

۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۷۳۹/۱۷-عکسی

آغاز: برابر؛ **انجام:** و عجل فرجهم. هذا آخر کلماته نقلتها بالفاظه الشریفة و کتبت الجواب علی حسب ما و سعی ... و ظنی ان ذلک بکفیه ... بجمیع ما اردت فقد حصلت. الحمدلله رب العالمین و صلی الله علی محمد واله الطیبین الطاهرین.

خط: نسخ پخته، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۳۱ص (۲۴۶-۲۷۶) [عکسی ف: ۱-۱۲۱]

۴. مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه:۴۱۰/۲

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... ان المولی الأجل و البحر الأقبل عارج معارج العلم و الیقین و راقی مراقی المعرفة بالتمکین؛ **انجام:** اما الاشارة بجمیع ما اردت فقد حصلت و الله سبحانه خلیفتی علیک و لا حول و لاقوة الا بالله العلی العظیم

خط:نسخ،بی‌کا،تا:ربیع الثانی۱۲۵۷ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای بدون مقوا، ۲۷گ (۳۳پ-۵۹پ)، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۲-۱۰۱]

۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۰۵۲

آغاز: بسمله. الحمدلله رب العالمین ... و بعد فیقول العبد المسکین احمد بن زین الدین الاحسائی؛ **انجام:** من الازل الممتنع من الحدث و قال علیه السلم فیها اسمائه تعبیر و صفاتة تفهیم و قال ایضاً فیها. تمت الرسالة الشریفه علی یدی الداثره الفانیة الجانیة فی ۱۱ شهر شعبان سنه ۱۲۸۸

جزئی اشعار عربی در حواشی؛ خط: نستعلیق، کا: محمد بن صادق همدانی، تا: شوال ۱۲۷۲ق؛ واقف: آقای بینا؛ کاغذ: فرنگی حنایی، ۲۱گ (۷۲پ-۹۲پ)، ۱۹ سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۱/۵×۱۷/۷سم [رایانه]

۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۳۱۲

آغاز: ایده الله تعالی و سده بسم الله الرحمن الرحیم الحمد للقدیم الغائب عن درک الحواس و لمس الناس الخارج عن الخدین الابطال و التشبیه؛ **انجام:** یکفیه و اما البسط بتطویل المقال و تکثیر المقدمات فلا یمکن لما ذکرت من الحدیث الا ان الاشاره بجمیع ما اردت فقد حصلت و الله سبحانه خلیفتی علیک و لا حول و لا الا بالله العلی العظیم و الحمدلله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین تمت فی سنه ۱۲۴۳ [این آغاز و انجام با دیگر سرآغاز ها ناهماهنگ است]

خط: نسخ خوش، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ کاغذ: اصفهانی شکری، جلد: مقوایی با روکش تیماج تریاکی سوخته با ترنج و سرترنج با نقش گل و بوته مجدول، ۳۹گ (۱۴۸ر-۱۸۶پ)، ۱۸ سطر (۸/۷×۱۴/۴)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [رایانه]

۷. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۴۵۴/۴

آغاز: الحمدلله ... ان المولی الأجل و الحبر الأنبل عارج معارج

العلم و الیقین؛ **انجام:** و لاحول و لاقوة الا بالله العلی العظیم و الحمدلله رب العالمین
خط: نسخ، کا: عبدالرحیم بن ابی الحسن علوی همدانی، بی‌تا، جا: کربلا؛ جلد: چرم زردرنگ، ۱۹گ (۱۳۱پ-۱۴۹پ)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [مؤید: ۱-۳۶۸]

۸. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۴۷۷/۵
بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: عادی، ۸گ (۱۵۸ر-۱۶۵ر) اندازه: ۱۵×۲۱سم [مؤید: ۱-۳۸۶]

۹. بیرجند؛ دیانی؛ شماره نسخه:۱۰۹/۳
خط: نستعلیق، کا: محمد، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، ۱۰گ (۱۵پ-۲۵ر)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸۵]

● اجوبة مسائل ملا علی رشتی لاهیجی (الاولی) /
پاسخ پرسش‌ها / عربی
ajwibat-u masā'il-i mullā 'alī raštī lāhījī (al-ulā)
احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری
ahsā'ī, ahmad ebn-e zeyn-od-dīn (1753 - 1826)

چندین رساله با عنوان «اجوبة المسائل ملا علی رشتی» در فهارس معرفی شده که اکثراً فاقد گزارش محتوایی و سرفصل‌های آن است. آنچه در فهرست مشایخ معرفی شده، رساله‌ای با شماره ۱۰۴ و از ملا علی بن میرزا جان رشتی است که به «رشتیه» معروف است و دارای سی و سه سؤال می‌باشد. عناوین منقوله در فهرست مشایخ این است: ۱. این‌که صوفیه می‌گویند از اعظم شروط سلوک رفیق و مرشد است اصلی دارد یا نه؛ ۲. مراد از شیخ مقتدی کیست؛ ۳. حقیقت فناء بر در شیخ چیست؛ ۴. در استکمال ناقصین مصاحبت ظاهری شیخ شرط است یا نه؛ ۵. سر اختلاف مکاشفات اهل حق و باطل چیست؛ ۶. در سلوک شوق سالک کافی است یا باید شیخ در تربیتش اقدام کند؛ ۷ تا ۱۱. معنی قول ابوالعباس بونی چیست که اسباب تقریب مسافت و سرعت وصول می‌گوید «منها علم اسرار الحروف و الاستعانة بها علی تجرید النفوس» تا آخر عباراتی را که از او نقل می‌کند تا این‌که در سؤال یازدهم از معنی عبارتی از محیی الدین استفسار می‌کند؛ ۱۲. استفسار از عبارت محیی الدین که در تعریف حضرت امیر و حضرت صادق و حضرت قائم (ع) گفته؛ ۱۳. نمازی که محیی الدین قرار داده ماخذی دارد یا نه؛ ۱۴. سؤال از معنی عبارتی از محیی الدین و استفسار از قوای کلمه؛ ۱۵. این‌که اهل جفر می‌گویند ملک موکل به الف اسرافیل است و موکل به باء جبرئیل قاعده کلیه در این چیست؛ ۱۶، ۱۷، ۱۸. کیفت استخراج اسامی ملائکه و شیاطین و قاعده آن؛ ۱۹. کیفیت مربعات در شرف زحل و شمس و با خود داشتن آنها و بعض مسائل متعلقه به علم حروف؛ ۲۰. کیفیت تبییض مولد فلسفی و حل و عقدی که مولود را لازم است؛ ۲۱ تا ۲۷. سؤالات متعلقه به صناعت و فلسفه؛ ۲۸. کیفیت بودن امام (ع) در هور قلیا و بودن ظهور و رجعت در عالم مثال؛ ۲۹. معنی سلام کردن بر خضر (ع) و معنی طی الارض؛ ۳۰. معنی ملحق شدن اولاد به آباء در جنت؛ ۳۱. معنی عبارتی از محمد قمری در علم صناعت؛ ۳۲ و ۳۳. سؤال از بعض قواعد علم حروف و کیفیت استدلال بر ضمائر و خبر دادن از حوادث کونیه و اسرار غیبیه و تصرف کردن در اشباح و جذب قلوب و ارواح.

جز این رساله، چیز دیگری به نام او معرفی نشده و آنچه در برخی فهارس آمده با برخی از عناوین این رساله مطابقت دارد. بنابراین یا این فرد چندین مجموعه سؤال از احسائی کرده و پاسخ گرفته و یا این‌که اجزاء همین رساله در رونوشت‌های استنساخ‌کنندگان متفرق و به صورت چندین رساله درآمده است. به هر صورت تا همه آنها دیده و با هم تطبیق نشود نمی‌توان نظری قاطع داد. به عنوان مثال همین رساله به نظر می‌رسد بخشی از همان رساله است. تقسیم به چندین رساله کار ماست در مورد رساله‌هایی که به ظاهر جدا از هم تصور می‌شود.
این رساله پاسخ به سؤالات ملاعلی بن میرزا جان لاهیجی است درباره: ۱. احوال عرفا و صوفیه و طریق آنان؛ ۲. طریق ریاضت و اذکار؛ ۳. علم کیمیا و حروف. سؤالات را با عنوان «قال» و پاسخ‌ها را به صورت «اقول» می‌آورد.

قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۱۹۲/۴
آغاز: بسمله قال سؤال ممالم یتبین لی ما اوردها فی کیفیة تبییض الولود الفلسفی بعد تقطیره و تصفیة المقط ورد ثلثه ... اقول هذا کلام لااشکال فیه و لارمز بل علی ظاهره وهو اول الکیفیة؛ **انجام:** الممنوع منها علی حد قوله تعالی و ما یعلمان من احد حتی یقولا له انما نحن فتنة فلاتکفر فلا حظ
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج سرخ، ۳۶گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف مخ: ۱-۱۶]

● اجوبة مسائل ملا علی رشتی لاهیجی (الثانی) / پاسخ پرسش‌ها / عربی
ajwibat-u masā'il-i mullā 'alī raštī lāhījī (aṯ-ṯānī)
احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری
ahsā'ī, ahmad ebn-e zeyn-od-dīn (1753 - 1826)

جواب چندین سؤال است که سید کاظم رشتی از شیخ احمد پرسیده و وی بدانها پاسخ داده است. در رساله حاضر فقط سؤال و جواب اول آمده است.
آغاز: المسألة الاولی فی ان موضوع له الاسماء الالهیة ما هو؟ قال اطال الله بقائه الاسماء اللفظیة

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۴۸۸/۱۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** وفقک الله لمراضیه بعد ما اتقنت ما زبرت فی هذه الکلمات ربما یحصی بالنصیب الاوفی من الرقیب و المعلی

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۲گ (۲۱۲پ-۲۱۴پ)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [محدث ارموی مخ : ۱-۵۳]

● **اجوبة مسائل ملا علی رشتی لاهیجی (الثالث)** /
پاسخ پرسش‌ها / فارسی و عربی
ajwibat-u masā'il-i mullā 'alī raštī lāhījī (at-tālit)
احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری
ahsā'ī, ahmad ebn-e zeyn-od-dīn (1753 - 1826)
شرح سه مسأله به عربی و فارسی.

۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۳۴۱/۱
کا: محمد بن علی، تا: ۱۲۲۷ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷۷گ (۱-۷۸)، ۲۰ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۳-۹۳۴]

۲. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۸۶۰/۳
بی‌کا، بی‌تا؛ ۱گ، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۳-۳۲]

● **اجوبة مسائل ملا علی رشتی لاهیجی (الرابع)** / پاسخ پرسش‌ها / عربی
ajwibat-u masā'il-i mullā 'alī raštī lāhījī (ar-rābi')
احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری
ahsā'ī, ahmad ebn-e zeyn-od-dīn (1753 - 1826)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۷۳۱/۷
خط: نسخ، کا: محمد علی بن محمد نصیر ولوی هزارجریبی، تا: ذیحجه ۱۲۳۷ق؛ کاغذ: آبی سپس زرد حنایی، جلد: تیماج قهوه‌ای روشن ضربی ترنج و سرترنج و گرهی، ۲گ (۸۵ر-۹۳پ»، ۱۹-۲۱ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲/۳سم [ف: ۴۱-۱۸۷]

● **اجوبة مسائل ملا علی رشتی لاهیجی (الخامس)** /
پاسخ پرسشها
ajwibat-u masā'il-i mullā 'alī raštī lāhījī (al-xāmis)
احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری
ahsā'ī, ahmad ebn-e zeyn-od-dīn (1753 - 1826)

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۷۶۵/۸
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ برگ ۹۷ سفید مانده و پایان ناقص است؛ ۵۸گ (۷۱پ-۱۲۸ر) [ف: ۵-۲۷]

● **اجوبة مسائل ملا علی رشتی لاهیجی (السادس)** /
پاسخ پرسش‌ها / عربی
ajwibat-u masā'il-i mullā 'alī raštī lāhījī (as-sādis)
احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری
ahsā'ī, ahmad ebn-e zeyn-od-dīn (1753 - 1826)
پرسش‌های فلسفی است که آخوند ملا علی تقدیم داشته و احسائی با عنوان «قال -اقول» به آنها پاسخ می‌گوید. وی در مقدمه تصریح می‌نماید که این پاسخ‌ها در هیچ کتابی یافت نمی‌شوند و از اسرار اعتقادی است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۴۹/۱۶
آغاز: الحمدلله رب العالمین ... قد أرسل الی جناب المولی المحترم و العامل المکرم جناب الفاضل الاخوند الملاعلی؛ **انجام:** فاذا صاغها رجعت کما هی و لیس فی الحق شیء من الباطل و لیس فی البیان شیء من الاشکال.
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج روغنی دورو گل و بوته دار، ۸گ (۱۲۲پ-۱۳۰پ)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف: ۳-۱۴۰]

● **اجوبة مسائل ملا علی رشتی لاهیجی (السابع)** / کلام و اعتقادات / عربی
ajwibat-u masā'il-i mullā 'alī raštī lāhījī (as-sābi')
احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری
ahsā'ī, ahmad ebn-e zeyn-od-dīn (1753 - 1826)
آخوند ملا علی از شیخ احمد چند پرسش می‌کند که از آن جمله است معنی «ان القیامة الکبری الواقعه فی باطن باطن الزمان اذ هی الغایة یسئلونک عن الساعة ایان مرسیها فیم انت من ذکریها الی ربک منتهاها فی وراء الوراء ینبغی ان تکون قائمةً». او در ذیل این قول می‌گوید که قیامت محیط به زمان است و زمان منقسم به حال و ماضی و استقبال می‌شود و پس از آن مطالب مفصلی راجع به قیامت می‌آورد و شیخ احمد یکایک اقوال او را نقل می‌کند و در تتمیم آن توضیحات مفصل می‌دهد.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۵۵/۳۵
آغاز: بسمله، الحمدلله رب العالمین و صلی الله علی محمد و اله الطاهرین اما بعد قال العبد المسکین احمد بن زین الدین الاحسائی؛ **انجام:** علی اقل ما یمکن و السلام علیکم و رحمة الله و برکاته
کا: عبدالرحیم بن ولی محمد اردبیلی، تا: ۲۷ جمادی الاول ۱۲۳۶ق؛ کاغذ: فرنگی، فستقی، جلد: تیماج مشکی مقوایی، ۴ص (۳۷۴-۳۷۸)، ۳۰ سطر(۹/۵×۲۱)، اندازه: ۱۸×۲۹/۵سم [ف: ۸-۲۴۲]

● **اجوبة مسائل ملا علی رشتی لاهیجی (الثامن)** /
نامه‌نگاری - عربی
ajwibat-u masā'il-i mullā 'alī raštī lāhījī (at-tāmin)
احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری
ahsā'ī, ahmad ebn-e zeyn-od-dīn (1753 - 1826)

نامه‌ای است از شیخ احمد بن شیخ زین الدین به ملا علی رشتی و در آن یاد می‌شود از خوابی که حسن و حسین و محمد باقر (ع) را دیده بود و وردی به او یاد دادند که هرگاه بخواند آنها را در خواب ببیند.

آغاز: بسم الله تعالی و الحمد لله هذا صورة ما کتب ... سلام علیکم و رحمة الله و برکاته اعلم انی کنت فی اول عمری کثیر التدبر ... فرأیت ذات لیلة فی الطیف الحسن بن علی بن ابی طالب و علی الحسین

انجام: فاقبل علی النحو الذی امر به الشارع (ع) و یفهم قول الله تعالی اذکرونی اذکرکم و قوله تعالی نسؤالله فنسیهم و السلام علیکم و رحمة الله و برکاته

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۹۱/۲ط

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج مشکی مجدول ضربی، ۲ص (۲-۳)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۲۴/۳-۱۱]

۲. سمنان؛ مدرسه صادقیه؛ شماره نسخه:۶/۸

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱گ (۱۷۲پ)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۶×۲۳سم [ف:]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۲۲/۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج زرد ضربی مقوایی، ۲گ (۱۲۵-۱۲۶ر)، ۱۷ سطر (۹×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۵-۱۶۸۸]

۴. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۷۱۴/۸

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [ف: ۱۲۴]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۸۰۵/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: عباس کاشانی، تا: سه‌شنبه ۲۴ ربیع الثانی ۱۲۷۰ق؛ کاغذ: فرنگی و دست‌ساز نخودی آهار مهره، جلد: تیماج عنابی مجدول یک‌لا، ۲گ (۲۲ر-۲۳ر)، ۱۷-۹ سطر (۷/۵×۱۴)، اندازه: ۱۱/۹×۱۸/۶سم [ف: ۲۹/۱-۱۵]

● **اجوبة مسائل ملا فتحعلی خان = اجوبة اسؤلة الملا فتحعلی = الاجتهادات الظنیة** / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-u masā'il-i mullā fatḥ-'alī xān

احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری

ahsā'ī, ahmad ebn-e zeyn-od-dīn (1753 - 1826)

تاریخ تألیف: ۱۰ جمادی الثانی ۱۲۲۵ق

پاسخ به ده پرسش آخوند ملا فتحعلی خان است: ۱. قرآن افضل است یا کعبه؛ ۲. سؤال از اجتهادات ظنیه؛ ۳. آیا عمل کردن به اصول مصنفه جایز است یا نه؛ ۴. مجلسی جزو مجتهدین بوده است یا اخباریین؟؛ ۵. سؤال از جهر استعاذه و تسبیحات؛ ۶. آیا به مجرد سماع غیبت حکم به فسق مغتاب می‌شود یا نه؟؛ ۷. سؤال از شرح عبارتی از یکی از علماء در توحید؛ ۸ اشاعره اصول مذهب را سه شمرده‌اند، معتزله چهار و امامیه پنج، به کدام یک باید اعتماد کرد؟؛ ۹. اگر کسی از اهل عدالت ظاهره بر مؤمنی ظلم کند به اعتقاد این‌که این ظلم نیست مظلوم می‌تواند غیبت او را کند و او را نفرین کند یا نه؟؛ ۱۰. آیا این حرف مأخذی دارد که می‌گویند اگر کسی وضوء بدون نیت نماز بگیرد با آن وضوء نمی‌تواند نماز بخواند؟

آغاز: حمدله. صلاة. اما بعد، فیقول العبد المسکین احمد بن زین الدین الاحسایی انه قد ارسل الاکرم المحترم، خالص الخلان ... الملا فتح علی خان حرسه الله ... بمسایل الی، علی حال تشتت البال و انصراف القلب لعظم الملال.

انجام: و صحة الصلاة به ولو بعد یوم و لیلة، ما لم ینقض باحد النواقض. و الله اعلم بالصواب و الیه المرجع و المآب. و کتب العبد المسکین احمد بن زین الدین فی العاشر من جمادی الثانیة سنة خمس و عشرین و ماتین و الف و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین

چاپ: دارالسلطنه تبریز: دارالطباعه مشهدی حاجی آقا؛ سنگی، ۱۲۷۳ق.، رحلی، (جوامع الکلم: ج۱؛ قسم۳؛ صص۸۴-۸۷)؛ ۱۲۷۶ق. (جوامع الکلم: ج۲؛ صص۹۲-۱۰۰)

[فهرست مشایخ ۳۳۷]

۱. تهران؛ علوم پزشکی؛ شماره نسخه:۲۷۰/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۰ جمادی الثانی ۱۲۲۵ق؛ ۱۶ص (۷۳-۹۹)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [نشریه: ۳-۳۴۸]

۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۹۹۷/۸-عکسی

آغاز و انجام: برابر؛ انجامه: ... و کتب العبد المسکین احمد بن زین الدین فی العاشر من جمادی الثانیة سنة خمس و مأتین و الف. و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین. انجامه نویسنده: و یقول الکاتب انه قد فرغ من استکتابه یوم السادس و العشرین من جمادی الثانیه سنة خمس و مأتین و الف (چنین) حامداً شاکراً قائلاً الحمدلله رب العالمین.

خط:نسخ پخته،کا:محمد کاظم بن علی نقی سمنانی،تا:۲۶ جمادی الثانی ۱۲۰۵ق [تاریخ بایستی ۱۲۲۵ باشد] [عکسی ف: ۱-۱۲۳]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۱۰۹/۲

آغاز: قال: ما یقول سلطان العلماء فی الاجتهادات الظنیة و الأمارات العقلیة ... أقول مراد العلماء بالاجتهادات الظنیة أن العالم یستفرغ وسعه فی تحصیل الظن فی السمئلة بحکم شرعی؛ **انجام:** ففی الظاهر، هذا الکلام لایتوجه علیه ایراد و أما فی الحقیقة فکله مردود.

شامل پرسش دوم و هفتم؛ خط: نسخ، کا: محمد فرزند حسن حسنی خراسانی، تا: چهارشنبه ۲۱ جمادی الثانی ۱۲۳۵ق؛

افتادگی: آغاز (از پرسش دوم آغاز می‌شود)؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی آهارمهره، ۴گ (۴۵-۴۸)، ۲۳ سطر، اندازه: ۹×۱۵سم [ف: ۳۰-۵۵۰]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۱۰۹/۶

آغاز: قال هل یجوز العمل بالأصول المصنفة التی صنفها ثقات الفرقة الناجیة قدیماً و حدیثاً؛ **انجام:** و بینت القول الحق و لکن لاینتفع به من سبقت الشبهة الی قلبه و هذا آخر الجواب.

شامل پرسش سوم، چهارم و پنجم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: نیمه اول قرن ۱۳؛ مصحح، در انجام نسخه، دو برگ مطالب عرفانی (پرسش شیخ محمد) به چشم می‌خورد؛ مهر: آیة الله مرعشی نجفی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی مجدول به ترنج و سرترنج زمینه نگاره‌های اسلیمی گل و مرغ، ۴گ (۱۱۸-۱۲۱)، ۲۳ سطر، اندازه: ۹×۱۵سم [ف: ۳۰-۵۵۳]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۶۰۰/۹

بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی مقوایی، ۲۹ سطر (۱۳×۲۲)، قطع: رحلی، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۱۶-۳۰۵]

۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۶۲۳/۱۱

بخشی از آن؛ خط: نستعلیق، کا: علی بن احمد موسوی، تا: ۹ رمضان ۱۲۹۹ق؛ کاغذ: فرنگی رنگین آهار مهره، جلد: تیماج آلبالویی سیر لایی، ۵گ (۸۸پ-۹۲پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۶-۷۴]

۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۵۵/۳۸

آغاز و انجام: برابر

کا: عبدالرحیم بن ولی محمد اردبیلی، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، فستقی، جلد: تیماج مشکی مقوایی، ۶ص (۳۸۲-۳۸۸)، ۳۰ سطر (۹/۵×۲۱)، اندازه: ۱۸×۲۹/۵سم [ف: ۸-۲۴۴]

۸. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۴۷۹/۲

آغاز: قال ما یقول سلطان العلماء فی الاجتهاد الظنیه و الامارات العقلیة و الاستنباطات الاستحسانیه ووجوب العمل بقول المجتهد الحی وبطلان فتاوی الاموات؛ **انجام:** و ببطلان العمل بفتاوی الاموات علی من سمع بوجوب التقلید و اما من لم یسمع فکک عند الاکثر و اما عندی فالذی یرجحه نظری صحة عمل من لم یسمع بوجوب ذلک حتی یسمع والله اعلم

شامل پرسش دوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول گرهی،۶گ،۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۱-۴۲]

۹. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۴۸۳/۱۶

آغاز: قال ما یقول سلطان العلماء فی الاجتهادات الظنیة و؛ **انجام:** و اراد بقوله ان معلولی الذات ... قد حالت دونها حجب من الغیوب ففی الظاهر هذا الکلام لا یتوجه علیه ایراد

شامل پرسش دوم و هفتم؛ خط: نسخ خوانا، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا قهوه‌ای عطف پارچه مشکی، ۴گ (۱۱۲ر-۱۱۵پ)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۴۱۳]

۱۰. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۱۱۱/۱۰-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، کا: احمد بن جمال الدین مراغه‌ای، بی‌تا؛ ۲۱ص (۴۴۶-۴۶۶) [عکسی ف: ۱-۱۲۳]

● اجوبة مسائل ملاکاظم بن علی نقی سمنانی / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-u masā'il-i mullā kāẓim ibn-i 'alī naqī simnānī

احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری

ahsā'ī, ahmad ebn-e zeyn-od-dīn (1753 - 1826)

سؤال‌کننده آخوند ملاکاظم بن علی نقی سمنانی است. او حداقل دو مرتبه و هر بار سه سؤال از احسائی کرده و پاسخ گرفته است ولی نسخه‌های زیر به جهت نداشتن آغاز و انجام و توضیحی که روشن‌کننده تعیین آنها باشد و یا این‌که نشان دهد جز این دو رساله است در ذیل این عنوان آورده شده و دو رساله دیگر او جدا مشخص شده است. فقط اجمالاً روشن است که این رساله‌ها در پاسخ به سه سؤال سائل است و در برخی نسخه‌ها سائل قید شده که سمنانی است.

۱. زنجان؛ امام جمعه؛ شماره نسخه:۲مجموعه بدون شماره

کا: محمدحسین، تا: صفر ۱۲۲۳ق [دلیل المخطوطات: ۱-۱۵۵]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۸۲۹/۱۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۷ شوال ۱۲۳۲ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی مقوایی، ۱۷ سطر (۶×۱۴)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱۶-۳۷۲]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۷۳۱/۶

خط: نسخ، کا: محمد علی بن محمد نصیر ولوئی هزار جریبی، تا: ۱۲۳۷ق؛ کاغذ: آبی سپس زرد حنایی، جلد: تیماج قهوه‌ای روشن ضربی ترنج و سرترنج و گرهی، ۲گ (۸۱ ر- ۸۳ ر)، ۱۹-۲۱سطر، اندازه: ۱۷×۲۲/۳سم [ف: ۴۱-۱۸۷]

۴. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۷۱۲/۲

خط: نسخ، کا: احمد بن جعفر موسوی، تا: ۱۲۳۸ق؛ ۱۷ سطر، قطع: جیبی [چهار کتابخانه مشهد-ف: ۲۵۳]

۵. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۷۱۲/۳

خط: نسخ، کا: احمد بن جعفر موسوی، تا: ۱۲۳۸ق؛ ۱۷ سطر، قطع: جیبی [چهار کتابخانه مشهد-ف: ۲۰۷]

۶. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۳۵۷/۶

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: صفر ۱۲۴۸ق [ف: ۳-۵۷]

۷. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۹۴۹/۱۵

خط: تحریری، بی‌کا، تا: ۱۲۵۵ق؛ اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۴۲]

۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۹۵/۱۵

آغاز: بسمله. حمدله. فیقول العبد المسکین ... ان العالم الصفی العارف المتقن الولد الاعز الاخوند؛ **انجام:** ولکن المیسور لایسقط بالمعسور و الی الله ترجع الامور.

خط: نسخ، کا: محمد علی بن محمد نصیر هزار جریبی ولوئی دانکه از محال استرآباد، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فستقی الوان، جلد: میشن مشکی ضربی، ۷ص (۳۸۶-۳۹۰)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۵-۱۰۳]

۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۶۰۰/۷

بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی مقوایی، ۲۹ سطر (۱۳×۲۲)، قطع: رحلی، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف:۱۶-۳۰۵]

۱۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۶۷۹/۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج حنایی ضربی مقوایی، ۲۰ سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۲۴۱]

۱۱. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۱۷۳/۱۰

بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: رحلی [ف: ۲۷۶]

۱۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۶۲۲/۳۹

بی‌کا، بی تا، جا: قزوین؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی ضربی ترنجی مقوایی، ۲۸ص (۴۳۲-۴۵۹)، ۱۸ سطر (۹×۱۵) [ف: ۱۲-۲۶۲۷]

۱۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۰۲۸/۹

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: پسته‌ای، جلد: میشن قرمز، ۱۰گ (۱۵۸پ-۱۶۷پ)، ۳۰ سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۶-۱۹۱]

۱۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۸۰۸/۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: پسته‌ای و سفید، جلد: میشن قهوه‌ای، ۵گ (۱۹پ-۲۳ر)، ۱۷ سطر [ف: ۵-۳۷۲]

۱۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۵/۵ خوئی

آغاز: اغاز ذریعه (پس از خطبه) اما بعد فیقول ... احمد بن زین الدین انه قد سئل سیدنا الاکرم؛ **انجام:** فی الاکوان الثلاثه فاذا اطلق بالف سنة یراد به ماذکر ... وآله الطاهرین

بی‌کا، بی‌تا؛ ۴ص (۷۷-۸۱) [ف: ۷-۶۳]

۱۶. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۸۶۰/۲

بی‌کا، بی‌تا؛ ۲گ، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۳-۳۲]

۱۷. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۸۶۰/۱۰

آغاز: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ ۴گ، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۳-۳۳]

۱۸. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۸۰۱/۱۱

خط: نسخ تحریری، کا: مصطفی پسر محمد خویی، بی‌تا؛ اهدایی شیخ محمد جواد علمیه؛ جلد: مقوایی با تیماج مشکی، ۳گ (۱۱۰-۱۱۳)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۳-۱۰۵۸]

● اجوبة مسائل ملاکاظم بن علی نقی سمنانی (الاولی) = الرسالة السمنانية (الاولی) / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-u masā'il-i mullā kāẓim ibn-i ʻalī naqī simnānī (al-ulā) = r.-us simnānīya (al-ulā)

احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری

ahsā'ī, ahmad ebn-e zeyn-od-dīn (1753 - 1826)

سه مسأله از کاظم بن علی نقی سمنانی به این مضمون: ۱. آیا بازاء هر مخلوقی از مخلوقات الهی نامی از نام‌های الهی است یا نه و اگر چنین باشد زائد بر ۲۸ نام به‌وجود می‌آید و این مخالف قولی است که درباره اسماء الهی گفته شده؛ ۲. کیفیت معراج جسمانی پیغمبر؛ ۳. آیا عالم مثال و عالم نفوس دو امر متغایرند یا شیئی واحد؟

آغاز: حمدله. صلاة. اما بعد، فیقول احمد بن زین الدین الاحسائی، انه قد کتب الی بعض العارفین... ثلاث مسائل یرید منی جوابها و انا فی ما یعلم فی اشتغال

انجام: لأن صور النفوس فی العبارة الظاهرة صور علمیة و هذه صور جسمانیة فافهم و الحمدلله رب العالمین.

۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۰۰۰/۳-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ پخته، کا: علی اکبر بن محمد قاسم سمنانی، تا: ۱۲۳۷ق؛ ۶ص (۱۷۳-۱۷۸) [عکسی ف: ۱-۱۲۴]

۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۸۲۶/۶-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: دوشنبه صفر ۱۲۳۸ق؛ ۶ص (۷۹-۸۴) [عکسی ف: ۱-۱۲۴]

۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۹۱۲

آغاز: برابر

نسخه اصل: کتابخانه کاشف الغطاء، نجف اشرف؛ خط: نسخ، کا: محمد قلی بن میرزا محمد خویی، تا: ۱۲۴۰ق؛ ۴ص [عکسی ف: ۵-۳۶۸]

۴. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۸۲۸/۱۵-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ تحریری، کا: جواد بن علی محمد علی مراد، تا: ۱۲۴۱ق؛ ۵ص (۲۰۴-۲۰۸) [عکسی ف: ۱-۱۲۴]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۸۳۶/۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ (در عصر مؤلف)؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی، ۵گ (۵۱-۵۵)، ۱۴ سطر، اندازه: ۸×۱۴سم [ف: ۳۰-۷۵]

۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۴۹۸/۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: فرنگی‌سازی رویه کاغذی ساغری عطف تیماج بنفش سیر، ۴ص (۴۱-۴۵)، ۲۳ سطر (۱۰×۱۷)، اندازه: ۱۷×۲۵/۵سم [ف: ۹-۵۱۸]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۸۸/۱۰-طباطبائی

آغاز و انجام: برابر؛ انجامه: کتب هذه الرساله ... لاخیه ... المحقق ... الجامع للمعقول و المنقول ... السید محمد الکزازی المشهور

بالسید الباکی لجده الحسین (ع) کاظم بن علی نقی السمنانی ... فعلیه ان یقبله من باب العنایه ... و العلم عند الله و الحمد لله رب العالمین.

بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج قرمز، ۳گ (۱۸۹پ-۱۹۲پ)،قطع:وزیری، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۲-۲۹۰]

۸. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۴۱۲/۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** و کذلک المراتب الخمس للعقل لانها مبادی الاسماء المذکورة و غیرها فلاتکون بازائها ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳، افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج مشکی، ۱گ (۱۸۳پ-۱۸۴ر)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [محدث ارموی مخ: ۱-۶۳]

۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۷۴۲/۱۵

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۳گ (۶۷پ - ۶۹پ) [ف:۵-۱۶۴]

۱۰. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۲۸۲/۸

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج زرشکی ضربی، ۲گ (۱۴۳ر-۱۴۵پ)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۱-۲۰۳]

۱۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۲۳۷/۵

بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماجی مشکی، ۴گ (۲۹-۳۳)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۴-۱۲۱۴]

۱۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۴۸۶/۸

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ اهدایی موسس؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماجی تریاکی،۳گ(۷۰-۷۳)،اندازه:۱۰×۱۵سم [ف: ۴-۱۳۱۳]

۱۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۵۵/۲۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** و الحمدلله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین انتهی کلامه دام ظله العالی

کا: عبدالرحیم بن ولی محمد اردبیلی، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی فستقی، جلد: تیماج مشکی مقوایی، ۲ص (۲۹۰-۲۹۲)، ۳۰ سطر (۹/۵×۲۱)، اندازه: ۱۸×۲۹/۵سم [ف: ۸-۲۳۵]

۱۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۷۹۷/۶-۱۹/۱۲۷

آغاز: برابر **انجام:** ولو انی جعلتک فی عیونی الی یوم القیامة ما کفانی ولاحول ولاقوة الا بالله العلی العظیم وصلی الله علی محمد وآله الطاهرین.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، نسخه بدل وجود دارد؛ جلد: تیماج مشکی ضربی با ترنج با سر و لچکی مجدول گرهی، ۳گ، ۲۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۹۵]

۱۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۷۶۵/۱۴

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲گ (۱۶۰پ-۱۶۲ر) [ف: ۵-۲۷]

۱۶. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۷۸۴/۶

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲گ (۲۴پ-۲۶ر) [ف: ۵-۲۷]

● اجوبة مسائل ملاکاظم بن علی نقی سمنانی (الثانی) = الرسالة السمنانیة (الثانی) = الرسالة السمنانیة /

پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-u masā'il-i mullā kāẓim ibn-i 'alī naqī simnānī (aṯ-ṯānī) = r.-us simnānīya (aṯ-ṯānī)

احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری

ahsā'ī, ahmad ebn-e zeyn-od-dīn (1753 - 1826)

در پاسخ ۳ پرسش ملا کاظم بن علی نقی سمنانی است، از این قرار: ۱. درباره حدیث «انا تارک فیکم الثقلین» و چرا خاندان را «ثقل اصغر» و کتاب را «ثقل اکبر» گفته؛ ۲ گزارش حدیث کمیل (ما الحقیقه؟)؛ ۳. فرق میان قلب، صدر، نفس و میان علم و خیال و و هم و ... .

در انجامه نسخه‌ها تاریخ به پایان رسیدن به چند گونه آمده است. در فهرست مشایخ فقط ۱۳ ربیع الاول آمده که انتهای برخی نسخه‌ها نیز دیده می‌شود. در «الذریعه» از «شرح الفواید الحکمیه الاثنی عشریة» شیخ احمد احسایی یاد شده و از «شرح الفوائد الحکمیة» شاگردش همین ملاکاظم سمنانی بر آن.

آغاز: حمدله. صلاة. اما بعد، فیقول العبد المسکین احمد بن زین الدین الاحسایی، انه قد التمس منی ... الملا کاظم بن علی نقی السمنانی ... الجواب عن مسائل عنونها بثلاث مسایل

انجام: الا انها تعلم من سیاق کلامنا فتدبره. و السلام ختام. و کتب العبد المسکین احمد بن زین الدین فی لیلة الثالثة عشر من شهر ربیع المولود. و صلی الله علیه و آله حامداً مصلیاً مستغفراً.

[مکتبة امیرالمومنین ۵۳/۱]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۰/۲۳

خط: نسخ، کاتب = مؤلف (گویا)، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: آبی، جلد: تیماج سبز مقوایی نو، ۴۱ص (۳۱۷-۳۵۷)، ۱۷ سطر (۹×۱۴)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [سنا - ف: ۱-۵۸]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۳۸۷/۲۳

آغاز: برابر

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴-۲۴۳]

۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۹۹۷/۷-عکسی

آغاز و انجام: برابر؛ انجامه: قد فرغ من استنساخ الرسالة الشریفة من نسخة الاصل اقل الخلیفه کاظم بن علی نقی السمنانی، تغمدهما الله بغفرانه. فی یوم التاسعة عشر من شهر الربیع المزبور سنة مأتین و ستة و عشرین بعد الالف ... و السلام خیر ختام.

خط: نسخ و ثلث، کا: کاظم بن علی نقی سمنانی، تا: ۱۹ الاول ۱۲۲۶ق؛ دارای حواشی از همان سمنانی در کناره‌ها [عکسی ف: ۱-۱۲۳]

۳. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۲۱۵/۲

کا: محمد بن علی شهیر به رشید، تا: ۱۲۲۶ق؛ اهدایی حاج غلامحسین صالح زاده؛ جلد: مقوایی، ۱۴گ (۶-۲۰)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۴-۱۲۰۵]

۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۰۶۳/۵-۲۰/۱۸۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** وحیث کان کل شیء رهون بوقته ترکنا ذکره

حتی یاتی وعدالله انه لایخلف الله المیعاد والحمدلله رب العالمین
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۳۰ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۶گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۵×۱۹سم [ف: ۱-۱۰۶]

۵. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۶۶۴/۷-عکسی

آغاز: برابر **انجام:** و کتب العبد المسکین احمد بن زین الدین فی لیلة الثالثة عشر شهر صفر المظفر ۱۲۲۲ق (که این تاریخ بایستی نسخه پایه باشد).
خط: تحریری شکسته، بی‌کا، تا: با تاریخ شوال ۱۲۳۲ق؛ ۲۸ص (۶۲-۸۹) [عکسی ف: ۱-۱۲۴]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۸۲۹/۸

خط:نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۳۲ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی مقوایی، ۱۷ سطر (۶×۱۴)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱۶-۳۷۲]

۷. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۷۱۷/۲

آغاز: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۳۷ق؛ کاتب آن را برای خود نوشته؛ مهر: حاج سید سعید؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا با روکش لاجوردی رنگ عطف و گوشه پارچه، ۲۷ سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۲-۸۲۲]

۸. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۷۱۱/۳

آغاز و انجام: برابر
خط:نسخ،کا:احمد بن جعفر موسوی،تا: ۱۲۳۸ق؛ توسط حاج سید سعید طباطبایی در ۱۳۳۲ به کتابخانه تحویل گردیده است؛ واقف: حسن بن علی دهنوی،تاریخ وقف:۱۲۵۲؛کاغذ: شکری آهارمهره، جلد: تیماج یک‌لای مشکی، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۵-۱۲۸]

۹. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۸۲۶/۳-عکسی

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ پخته، بی‌کا، تا: ۳ صفر ۱۲۳۸ق؛ ۳۶ص (۲۴-۶۰) [عکسی ف: ۱-۱۲۴]

۱۰. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۹۹۳/۳-عکسی

آغاز: برابر **انجام:** و السلام ختام. کتب العبد المسکین احمد بن زین الدین. قد تم ۱۷ شهر محرم الحرام ۱۲۴۵ (که بایستی این تاریخ نسخه باشد)
خط: نستعلیق ریز، بی‌کا، تا: ۱۷ محرم ۱۲۴۵ق؛ ۱۹ص (۹۵-۱۱۳) [عکسی ف: ۱-۱۲۴]

۱۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱/۵۳۴/۶

خط: تحریری، کا: محمد صادق بن جعفر خراسانی، تا: ۱۲۴۸ق؛ ۲گ (۳۵ر-۳۶پ) [ف: ۱-۷۶]

۱۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۷۴۰/۷-عکسی

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر؛ السلم ختام. کتب العبد المسکین احمد بن زین الدین ۱۲۳۱ق.
خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۲۵۵ق؛ ۴۹ص (۱۹۲-۲۴۰) [عکسی ف: ۱-۱۲۴]

۱۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۰۴۴

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: عبدالله بن عبدالله خراسانی، تا: ۱۲۵۸ق؛ اهدایی رهبری، فروردین ۱۳۷۴؛ کاغذ: نخودی آهار مهره فرنگی، جلد: مقوا با عطف و گوشه تیماج، ۱۸گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [اهدائی - ف: ۲اخبار۱-۲۶۱]

۱۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۲/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و الاشراقیون و یفضل ذلک و ضبط علاماتها ... کلا منها فتدبر و السلام خیر ختام ... سنه ۱۲۶۰
خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: ۱۲۶۰ق؛ ضمیمه نسخه ش ۱۵۲ [رایانه]

۱۵. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۷۳۱/۴-عکسی

آغاز: قال سلمه الله تعالی. المسألة الثانیة. ان یمن علی بن تحقیق الکلام فی حدیث الکمیل؛ **انجام:** و کتب العبد المسکین احمد بن زین الدین فی لیلة الثالثة عشر من شهر ربیع المولود (بی تاریخ سال) ص. حامداً مصلیاً.
دو مسأله را دارد و از مسأله دوم در حدیث کیمل آغاز می‌شود؛
خط: نستعلیق شکسته تحریری، بی‌کا، تا: ۱۲۶۲ق؛ ۳۰ص (۳۴۳-۳۷۲) [عکسی ف: ۱-۱۲۴]

۱۶. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۵۰۷/۲

خط: نسخ، کا: ابوالحسن حسینی، تا: ۱ رجب ۱۲۶۸ق؛ جلد: مقوایی با تیماج مشکی، ۸گ، اندازه: ۱۷×۲۳سم [ف: ۲-۴۴۳]

۱۷. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۴۵۳/۲

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ پخته، کا: هدایت الله، تا: ۱۲۹۷ق؛ ۱۸گ (۹پ-۲۶ر) [ف: ۱-۷۶]

۱۸. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۵۶۴/۲-عکسی

آغاز: قال سلمه الله تعالی: الثالثة ما الفرق بین القلب و الصدر و النفس و الوهم و الخیال؛ **انجام:** کما أنها تدخل تحت الاسم المکنون المخزون. و صلی الله علی محمد الامین و آله الطاهرین و شیعتهم. آمین.
دیباچه و انجامه ندارد. در فهرست به عنوان رساله در جفر آمده است، اما به نظر می‌رسد پاسخ به سؤال سوم این مجموعه باشد؛
خط: تحریری شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱۴ص (۲۹-۴۲) [عکسی ف: ۱-۹۸]

۱۹. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۷۳۹/۳-عکسی

آغاز: قال ارجو منه ان یمن علی بتحقیق الکلام فی حدیث؛ **انجام:** ربیع المولود (ص) حامداً مصلیاً و مستغراً.
پرسش و پاسخ دوم و سوم است، در پایان تاریخ نگارش ۱۳ ربیع الاول (بی تاریخ سال) آمده است؛ خط: نسخ پخته، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۲۶ص (۱۴-۳۹) [عکسی ف: ۱-۱۲۴]

۲۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۸۳۶/۱۰

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ (عصر مؤلف)؛ مصحح،

در انجام تفسیر آیه نور از امام باقر (ع) آمده است.؛ کاغذ: فرنگی، ۳۰گ (۶۱-۹۰)، ۱۴ سطر، اندازه: ۸×۱۴سم [ف: ۳۰-۷۷]

۲۱. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۶۳/۲۸

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: چرم زرد، ۱۶گ (۲۴۹ر-۲۶۴پ) اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [مؤید: ۱-۱۵۶]

۲۲. یزد؛ سریزدی؛ شماره نسخه:۲۲۴/۱

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۵گ (۳پ-۱۷ر)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۱-۱۸۰]

۲۳. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۲۸۲/۱۰

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج زرشکی ضربی، ۲گ (۱۴۸ر-۱۵۰ر)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۱-۲۰۳]

۲۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۹۳۳

نسخه اصل: کتابخانه کاشف الغطاء، نجف اشرف.؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۵ص [عکسی ف: ۵-۳۹۸]

۲۵. همدان؛ مدرسه غرب همدان؛ شماره نسخه:۶۷۴/۴

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۵۲ص (۱۵۸-۲۱۰)، قطع: خشتی [رشت و همدان - ف: ۱۴۳۶]

۲۶. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۳۵۱/۱

خط: نسخ، کا: غلام علی فرزند حسین، بی‌تا؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی با تیماج مشکی ضربی و سه ترنج، ۳۷گ (۱-۳۸)، ۱۴ سطر (۶/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [ف: ۳-۹۳۶]

۲۷. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۲۳۷/۷

بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماجی مشکی، ۲۷ص (۳۸-۶۴)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۴-۱۲۱۴]

۲۸. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۴۸۶/۱

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ اهدایی موسس؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج تریاکی، ۱۶گ (۱-۱۷)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۴-۱۳۱۲]

۲۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۵۵/۳۳

آغاز: بسمله و به نستعین، قال سلم الله المسأله الثانية ان یمن علی بتحقیق الکلام؛ **انجام:** برابر

تنها سؤال دوم و سوم را دارد؛ کا: عبدالرحیم بن ولی محمد اردبیلی، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، فستقی، جلد: تیماج مشکی مقوایی، ۶ص (۳۶۵-۳۷۱)، ۳۰ سطر (۹/۵×۲۱)، اندازه: ۱۸×۲۹/۵سم [ف: ۸-۲۴۰]

۳۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۵۵/۴۳

آغاز: بسمله و به نستعین، الحمدلله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین اما بعد فیقول العبد المسکین احمد بن زین الدین الاحسائی؛ **انجام:** فذلک من مرتبتهم الاولی کما سبق الیه التلویح فافهم

کا: عبدالرحیم بن ولی محمد اردبیلی، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی فستقی، جلد: تیماج مشکی مقوایی، ۱ص (۳۹۹)، ۳۰ سطر (۹/۵×۲۱)، اندازه: ۱۸×۲۹/۵ سم [ف: ۸-۲۵۱]

۳۱. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۶۷۱/۶

خط: نسخ، کا: اسماعیل بن محمد حسن حسینی زنوزی، بی‌تا؛ واقف شهید؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۲×۳۱سم [ف: ۳۶۵]

۳۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۴۹/۸

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج روغنی دورو گل و بوته دار، ۱۶گ (۶۲پ-۷۸ر)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف: ۳-۱۳۷]

۳۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶/۶۵۵۰-۳۳/۱۰۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی مجدول با ترنج و سر ترنج،۱۲گ،۲۳سطر،اندازه:۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۱۰۲]

۳۴. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۶۹۵/۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** و البلاء و الضحک و البکاء و النوم و الیقظه و الخلاء و الملاء و الشدة و الرخاء و الجوع و الظمأ و اشبع و الری و الخلو و الامتلاء و الفراغ و الشغل و انقق و الصمت و التعرض و التعریض و الایماء و التلویح و الاشارة و اللون و التلون و المعروضیة و العارضیة و الذة و التنفر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: گالینگور قهوه‌ای عطف تیماج زرشکی، ۷گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۱-۵۱]

۳۵. بشرویه؛ امیرالمؤمنین؛ شماره نسخه:۷۸/۱

آغاز: بسمله فی مجمع البحرین عن کمیل بن زیاد قال سئلت مولانا امیرالمؤمنین علیا علیه السلام فقلت یا امیرالمؤمنین ارید ان تعرفنی نفسی فقال علیه السلام یا کمیل و ای نفس ترید ان عرفک؛ **انجام:** و لا یحتمله المقام و من طلب وجد و لایعنی ایراد ذلک مع انا فیه من الاشتغال ... بلا تذکر و مطالعة و الله سبحانه الهادی و حسبنی الله و نعم الوکیل و الحمدلله

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوای لایی با لبه و عطف تیماج، ۳گ (۱پ-۳ر)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف]

۳۶. بشرویه؛ امیرالمؤمنین؛ شماره نسخه:۷۸/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حمزة بن کربلایی ابوالحسن بشرویگی، بی‌تا؛ جلد: مقوای لایی با لبه و عطف تیماج، ۱۷گ (۳۲ر-۴۸پ)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف]

● **اجوبة مسائل ملا کاظم مازندرانی** / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-u masā'il-i mullā kāẓim-i māzandarānī

رشتی، کاظم بن قاسم، ۱۲۱۲ - ۱۲۵۹ قمری

raštī, kāzem ebn-e qāsem (1798 - 1843)

پاسخ ۷ پرسش ملا کاظم مازندرانی است که برخی از پرسش‌ها به فارسی است و همه پاسخ‌ها به عربی. سؤالات از این قرار اند: ۱. شرح نسخه‌ای در کیمیا از شیخ احمد احسائی؛ ۲. بیان نسبت هر یک از ایام هفته به حرفی از حروف؛ ۳. آیا به قاعده جفر به

غیر از لفظ «ولی الله» می‌توان از الفاظ دیگر نیز اسم علی (ع) را بیرون آورد؛ ۴. کیفیت ارتقاء مراتب توحید که چگونه به ۵۲۸۰ می‌رسد؛ ۵. مراد از «کعب» در کتب قوم؛ ۶. چگونگی طلب تفقه؛ ۷. وجه تسمیه ائمه دین. در «فهرست تصانیف سید کاظم رشتی» از محیط کرمانی از این گفتار چنین نام برده شده است: «الرسالة الثلاثون فی اجوبة مسال الملا کاظم المازندرانی» آن‌گاه نمایه ۷ پرسش و پاسخ آن.

آغاز: حمدله. صلاة. اما بعد، فیقول العبد ... الرشتی. ان هذه کلمات اوردتها جواباً لبعض المسایل التی اتت من بلاد مازندران ... عن العالم العامل ... جناب الملا کاظم ... قال سلمه الله تعالی. بعد کلام طویل لاطال کثیراً.

انجام: کل اناس مشوبهم و لینال کلهم احد مطلبهم. و لاحول و لاقوة الا بالله العلی العظیم و صلی الله علی محمد و آله الطیبی الطاهرین و السلام علیکم و رحمة الله و برکاته.

[فهرست کتب مشایخ، ش ۲۸۴]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۱۰۰/۳۵-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ پخته، کا: محمد علی اصفهانی، تا: ۱۲۷۳ق؛ ۱۳ص (۴۲۷-۴۳۹) [عکسی ف: ۱-۱۲۴]

● اجوبة مسائل ملا محمد الرشتی / کلام و اعتقادات / عربی

ajwibat-u masā'il-i mullā muḥammad ar-raštī

احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ – ۱۲۴۱ ؟ قمری

ahsā'ī, ahmad ebn-e zeyn-od-dīn (1753 - 1826)

تاریخ تألیف: ۹ رجب ۱۲۳۰ق

در پاسخ پرسش محمد بن محمد نصیر رشتی که از شاگردان احسایی بوده است. درباره اشتباهایی که هنگام درس در بعضی مسایل عرفانی بر شاگرد حاصل شده بود و از استاد خود گشودن آنها را می‌خواهد.

آغاز: حمدله. صلاة. اما بعد، فیقول العبد المسکین احمد بن زین الدین، ان العالم العامل الفاضل المجد شیخنا الشیخ ملا محمد، حمدت عواقبه و سدرت مذاهبه. قد عرضت له بعض الاشتباهات فی بعض المسایل العرفانیة حال الدرس علی ...

انجام: و هذا بحمدالله ظاهر و باقی کلامه اعلی الله مقامه لیس به ما یراد منه الجواب. و الحمدلله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین. و کتب عبده المسکین احمد بن زین الدین فی التاسع من شهر رجب سنة ثلاثین و مأتین بعد الالف من الهجرة النبویه علی مهاجرها افضل الصلوات و السلام. حامداً، مصلیاً، مستغفراً.

۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۹۹۶/۱۰-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ پخته، بی‌کا، تا: ۱۲۴۲ق؛ ۱۳ص (۱۱۴-۱۲۶) [عکسی ف:۱-۱۲۷]

۲. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه:۴۲/۴ - ج

آغاز و انجام: برابر

کا: احمد بن علی رشتی، تا: ذیقعده ۱۲۵۲ق؛ از روی نسخه اصل؛ ۴گ (۳۰۸ر-۳۱۱پ) [ف: ۳۴۶]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۶۵۸/۳

خط: نستعلیق، کا: میرزا محمد رضای طباطبایی تبریزی، تا: ۱۲۷۰ق؛ شعرها یک در میان در کاغذ سفید و آبی و سبز و در هر صفحه‌ای ۴ بیت؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی مقوایی، ۲۰ص (۱۶۴پ-۱۸۵پ)، ۸ و ۱۱ سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۸-۲۲۸]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۴۲۰/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج زرد ضربی مقوایی، ۱گ (۱ر-۲پ)، ۳۱ سطر (۹×۱۵) ، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱۱-۲۴۲۶]

۵. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۱۸/۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** انما هو باعتبار مراتبه لا فراده لأنه لیس رتبة واحدة بل خلق الله وجود خیر خلقه محمد و آله صلی الله علیهم اجمعین.

خط: نستعلیق، کا: محمد بن اسماعیل، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی، ۶گ (۲۸۳ر-۲۸۸ر)، اندازه: ۱۸/۵×۲۸/۵سم[ف:۱-۱۶۸]

● اجوبة مسائل ملا محمد حسن یزدی کثنوی (الاولی) / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-u masā'il-i mullā muḥammad ḥasan yazdī kaṯnawī

کرمانی، محمد کریم بن ابراهیم، ۱۲۲۵–۱۲۸۸ قمری

kermānī, mohammad karīm ebn-e ebrāhīm (1810 - 1871)

تاریخ تألیف: آخر ذیقعده ۱۲۶۱ق

در پاسخ به هشت سؤال اعتقادی حاج ملا حسن یزدی کثنوی است: ۱. طول مدت سرمد، دهر و زمان؛ ۲. معنی «اول ما خلق الله نوری» و «اول ما خلق الله العقل»؛ ۳. معنی خلود در نار؛ ۴. اختلاف قابلیت‌ها؛ ۵. مبنای علوم ظاهره و باطنه و حقه و باطله؛ ۶. دلیل بر رکن رابع؛ ۷. معنی آیه نور؛ ۸. کیفیت خلقت مشیت.

آغاز: الحمد لله موجد کل موجود و شاهد کل مشهود و فاقد کل مفقود لیس دونه معبود اله الکرم و الجود و الصلوة علی اسم الحمید و قدرة المجید سر الوجود ... و بعد فیقول العبد الاثیم کریم بن ابراهیم انه قد سالنی العالم الفاضل و العامل الواصل

انجام: ربک رب العزة عما یصفون و سلام علی المرسلین و الحمد لله رب العالمین و صلی الله ...

[فهرست مشایخ ص ۵۲۵ شماره ۵۴۱]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۷۵۱/۴
آغاز و انجام: برابر
کا: زین العابدین رضوی، تا: ۱۲۶۲ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: روغنی، ۷۱ص (۱۶۵-۲۳۶)، ۲۳ سطر، قطع: وزیری، اندازه: ۱۴×۲۵سم [ف: ۹-۱۲۹]
۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۸۰۹/۳
بی کا، بی تا؛ ۴۵ص (۹۲-۱۳۶) [ف: ۵-۴۴]

● اجوبة مسائل ملا محمد حسن یزدی کثنوی (الثانیة) / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-u masā'il-i mullā muḥammad ḥasan yazdī kaṯnawī

کرمانی، محمد کریم بن ابراهیم، ۱۲۲۵-۱۲۸۸ قمری
kermānī, mohammad karīm ebn-e ebrāhīm (1810 - 1871)

تاریخ تألیف: ۲۵ رجب ۱۲۶۱ق
پاسخ به سؤالی درباره دو جمله خطبة البیان «انا القرآن الناطق» و «لا آیة فی کتاب الله».

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۸۰۹/۲
بی کا، بی تا؛ ۷ص (۸۱-۸۸) [ف: ۵-۴۴]

● اجوبة مسائل ملا محمد صادق گیلانی / کلام و اعتقادات، پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-u masā'il-i mullā muḥammad ṣādiq-i gīlānī

رشتی، کاظم بن قاسم، ۱۲۱۲ - ۱۲۵۹ قمری
raštī, kāzem ebn-e qāsem (1798 - 1843)

پاسخ به سؤالاتی راجع به کیفیت ایجاد و عالم ذر و سعادت و شقاوت.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۲۹۶
خط: نسخ، بی کا، بی تا [ف: ۱۱-۱۳۹]

← اجوبة مسائل ملا محمد علی الخراسانی ≻ غریة (رساله)
← اجوبة مسائل ملا مصطفی الشیروانی ≻ السراجیة

● اجوبة مسائل الملا مهدی / فلسفه احکام / عربی

ajwibat-u masā'il-il-mullā mahdī

رشتی، کاظم بن قاسم، ۱۲۱۲ - ۱۲۵۹ قمری
raštī, kāzem ebn-e qāsem (1798 - 1843)

برای کسی که در دیباچه از وی به «بعض الاخوان» یاد کرده، و در «فهرست تصانیف سید کاظم رشتی» اثر محیط کرمانی از آن و نگارنده چنین یاد شده است: «الرسالة الاربعون فی اجوبة الملا مهدی الرشتی». پرسش‌ها چنین اند: ۱. ادله استنباط احکام شرعیه چهارند یا دو؟؛ ۲. اصل در اشیاء حرمت است یا توقف یا حلیت؟؛ ۳. آیا عمل به اخبار مدونه در کتب اربعه بدون مراجعه به مجتهد جایز است یا نه؟؛ ۴. معنی علم حال چیست؟؛ ۵. کیفیت تبییض ثفل در عمل فلسفی چیست؟ دارای عناوین «المسألة الاولی، الثانیة ...» است.
چاپ: چاپ شده
[فهرست کتب مشایخ، ش ۲۸۹]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۱۰۰/۴۵-عکسی
آغاز: حمدله. صلاة. اما بعد، فیقول العبد ... الرشتی، ان بعض الاخوان ... سئلنی عن مسایل عمیقة غامضة یرید الجواب علی الوجه الحقیقی ... قال سلمه الله تعالی. اما بعد، فیا سیدی؛ **انجام:** و هذا الصاعد هو الارض المقدسة و هذا هو الجسد الجدید. هذا احسن ما اردت ایراده فی جواب هذه المسایل و الحمدلله وحده و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین.
خط: نسخ پخته، کا: محمد علی اصفهانی، تا: ۲-۱۲۷۳؛ مصحح؛ ۳۳ص (۵۳۱-۵۶۳) [عکسی ف: ۱-۱۲۹]

● اجوبة مسائل ملا مهدی / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-u masā'il-i mullā mahdī

رشتی، کاظم بن قاسم، ۱۲۱۲ - ۱۲۵۹ قمری
raštī, kāzem ebn-e qāsem (1798 - 1843)

پاسخ چند سؤال است درباره ۱. سر اختلاف مزاج‌ها؛ ۲. فؤاد در انسان؛ ۳. مراد از حدوث؛ ۴. خاصیت خواندن واپسین آیه سوره کهف پیش از خواب؛ ۵. هنگام خواب روح کجاست؛ ۶. چرا برخی «بلید» و برخی «ذکی» اند؛ ۷. شیطان از جن است یا ملائکه؟
آغاز: حمدله. و صلی الله علی خیر خلقه ... اما بعد، فیقول ... الرشتی ان جناب ... الآخوند الملا مهدی ... قد سألنی عن بعض المسائل ... قال سلمه الله ... مسألة. لم کان بعض الامزجه سوداویا و بعضها بلغیما و بعضها دمویا و بعضها صفر اویا.
انجام: و بسط بساط الجود و الکرم فیما لاغایة له و هو مع ذلک فوق ما لایتناهی. فافهم، و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین.
[فهرست مشایخ ص ۳۷۷، شماره ۱۷۴]

۱. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۵۱۴/۶
آغاز: برابر
خط: نسخ، کا: مهدی بن عبدالرحیم قزوینی، تا: ۱۲۳۶ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۰گ (۱۳۷پ-۱۴۷ر)، ۲۰ سطر (۸/۵×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۲-۱۳۶]
۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۷۳۷/۷-عکسی
آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: ۱۲۶۲ق؛ ۲۵ص(۱۷۰-۱۹۴) [عکسی ف: ۱-۱۲۹]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۸۷۱/۱۸

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... ان جناب الا کرم الاقدم المهتدی الاخوند الملا مهدی هداه الله امر الدارین و حباه بما تقربه العین؛

انجام: او عدم المناسبة مع کلام الله و لا حول و لا قوة الا بالله العلی العظیم.

خط: نسخ، کا: محمد رحیم خوئی، تا: ۱۲۶۴ق؛ جلد: تیماج قرمز بدون مقوا، ۱۰گ (۸۴پ-۹۴ر)، اندازه: ۱۳×۲۶سم [ف: ۲۳-۶۰]

۴. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۴۲/۲۱۰۰-عکسی

آغاز: برابر؛ **انجام:** او عدم المناسبة مع کلام الله. و لاحول و لاقوة الا بالله العلی العظیم و صلی الله علی خیر خلقه محمد و آله الطاهرین.

خط: نسخ پخته، کا: محد علی اصفهانی، تا: ۷۲-۱۲۷۳؛ ۱۲ص (۴۹۲-۵۰۳) [عکسی ف: ۱-۱۲۹]

● **اجوبة مسائل ملا مهدی بن ملا علی اصغر** / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-u masā'il-i mullā mahdī ibn-i mullā 'alī aṣġar

کرمانی، محمد کریم بن ابراهیم، ۱۲۲۵-۱۲۸۸ قمری

kermānī, mohammad karīm ebn-e ebrāhīm (1810 - 1871)

ملا مهدی بن علی اصغر پس از خواندن بسیاری از کتاب‌های شیخیه و تحقیق در آثار شیخ احمد احسائی، درباره مساله «اثبات سلسله طولیه» که از خصایص این گروه است می‌پرسد و کرمانی در این رساله به توضیح این مسأله می‌پردازد. سؤال و جواب به‌طور متن و شرح و با عناوین «قال - اقول» می‌باشد. به‌جهت اهمیت موضوع، کرمانی پس از پاسخ ملا مهدی این ابواب را که دارای فصول است برای توضیح بیشتر موضوع افزوده است: ۱. تحقیق معنی التاثیر و الفرق بینه و بین التکمیل؛ ۲. تکون الموالید فی هذا العالم؛ ۳. مراتب الخلق و کیفیة تحقق هذه المراتب؛ ۴. مراتب السلسلة الطولیة المسؤول عنها؛ ۵. نتیجة الابواب السابقة.

آغاز: الحمد لله الاحد الصمد الذی لم یلد و لم یولد و لم یکن له کفوا احد الذی لا من شیء کان و لا من شیء کون ما قد کان

انجام: فلنختم الکتاب هنا و ان شئت اکثر من ذلک فراجع سائر کتبنا فیها متفرقات ما یکتفی به المکتفی ...

۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۱۴۴/۱

آغاز: بسمله حمد له فیقول ... کریم بن ابراهیم انه قد وصل الی کتاب من ... الملا مهدی بن الملا علی اصغر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۸ق؛ اهدایی موسس؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی روکش کاغذ ابری عطف تیماج قرمز، ۷۶گ (۱-۷۷)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۴-۱۱۷۸]

۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۷۱۵/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد رضا بن حاجی چمن، تا: ۱۲۸۵ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی، ۸۱گ (۱۳۷پ-۲۱۷ر)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۲-۳۷۳]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۱۶۹/۱

آغاز و انجام: برابر؛ انجامه: و قد وقع الفراغ من هذه الرسالة البدیعة فی قریة لنجر بعد الظهر من یوم الثنین لاثنی عشر خلت من ... رجب سنة ۱۲۸۶ ...

خط: نستعلیق، کا: محمود بن حاج خویی، تا: جمادی الثانی ۱۲۹۴ق؛ کاغذ: فرنگی، ۴۷گ (۱پ۴۸پ)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۷/۵سم [ف: ۱۵-۳۰۸]

۴. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۹۴۸/۸

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی با تیماج مشکی کم رنگ ضربی، ۴۲ص (۱۷۴-۲۱۶)، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۳-۱۱۰۴]

● **اجوبة مسائل الملایری** / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-u masā'il-il-malāyirī

کرمانی، محمد بن محمد کریم، ۱۲۶۳ - ۱۳۲۴ قمری

kermānī, mohammad-e-bn-e mohammad karīm (1847 - 1906)

تاریخ تألیف: یک‌شنبه ۲۸ محرم ۱۳۰۰ق

پاسخ به دو پرسش شیخ علی اکبر ملایری است درباره موافقت نام حضرت حجت و پدرش با نام حضرت پیامبر و پدرش و معنی حدیث «تناکحو و تناسلوا».

آغاز: و الحمدلله العالم و صلی الله علی رسوله الخاتم ... اتانی خطاب شریف و سؤال لطیف من العالم العامل

انجام: فیأبی عن الدخول حتی یدخل والداه فافهم و یکفی الاشارة أهل الفهم و حلال العبارة

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۹۷۱/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد بن حسن طباطبایی جندقی، تا: دوشنبه ۲۸ ربیع الثانی۱۲۹۶ق؛ جلد: مقوایی عطف تیماج آبی، ۶گ (۹پ-۱۵پ)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۵-۳۴۲]

● **اجوبة مسائل من اصفهان = جواب بعض اهل اصفهان** / شرح حدیث، پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-u masā'il-in min iṣfahān = jawāb-u ba'ḍ-i ahl-i iṣfahān

احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری
ahsā'ī, ahmad ebn-e zeyn-od-dīn (1753 - 1826)
تاریخ تألیف: سه‌شنبه ۳۰ جمادی الاول ۱۲۲۳ق
شامل پاسخ هفت سؤال است بدین ترتیب: ۱. معنی حدیث «الشمس جزء من سبعین جزءا من نور الکرسی»؛ ۲. معنی حدیث «ان العرض خلقه الله تبارک و تعالی من انوار اربعة»؛ ۳. سؤال از حدیثی راجع به طینت علیین و طینت سجین؛ ۴ و۵ و۶. معنی حدیث حضرت علی (ع) «فقبض بیمینه قبضة الخ»؛ ۷. سؤال از حدیث «خمرت طینه آدم بیدی اربعین صباحا».
آغاز: الحمدلله رب العالمین و الصلاة علی محمد و آله الطاهرین ... انه قد أتت الی بعض المسائل من بلد الأمان و الایمان اصفهان.
انجام: و ان کان فی الغیب فهو فی اصطلاحنا کور، و ان کان فی الشهادة و هو دور. و الحمدلله رب العالمین.
چاپ: دارالسلطنه تبریز: دارالطباعه مشهدی حاجی آقا، سنگی، ۱۲۷۶ق.، رحلی (جوامع الکلم: ج۲؛ صص۱۰۴-۱۱۰)
[الذریعه ۱۲۴/۵؛ ریحانة الادب ۸۰/۱؛ فهرست کتب مشایخ، ۲۳۸ ش ۴۵]

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۷۹۸/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: نیمه اول قرن ۱۳؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: مقوا با روکش کاغذی عطف و گوشه‌ها با روکش تیماج پوست اناری، ۱۰ص (۶۴-۷۳)، ۲۷ سطر (۷×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱۶-۴۵۷]
۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۱۴۵
آغاز: بسمله، حمدله ... فقال (ع) الشمس جزء من سبعین جزء من نور الکرسی؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۲۳ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: پارجه با عکس و گوشه چرم [رایانه]
۳. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۷۳/۶
خط: نسخ، کا: میرزا محمد بن فرخ داد بیگ رشتی، تا: ۲۱ شعبان ۱۲۲۳ق؛ جلد: تیماج زرشکی ضربی، ۹گ (۴۵پ-۵۳پ)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۵/۵سم [ف: ۱-۱۲۳]
۴. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۹۰/۳
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۲۹ق؛ کاغذ: سپاهانی [نشریه: ۱۱-۹۴۵]
۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۶۲۲/۱۸
بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۲۳۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی ضربی، ۱۰گ (۱۸۱-۱۹۵)، ۱۸ سطر، اندازه ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۲-۲۶۲۵]
۶. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۰۰۰/۲-عکسی
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ پخته، کا: علی اکبر بن محمد قاسم سمنانی، تا: ۱۲۳۷ق؛ ۲۸ص (۱۴۵-۱۷۲) [عکسی ف: ۱-۲۶]
۷. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۷۲۹/۸-عکسی
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ تحریری بی نقطه، بی‌کا، تا: ۱۲۴۳ق؛ ۱۴ص (۱۹۵-۲۰۸) [عکسی ف: ۱-۲۶]
۸. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۹۴۹/۱۰
خط: تحریری، بی‌کا، تا: ۱۲۵۵ق؛ اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۴۱]
۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۰۵۴/۱۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: غلام علی بروجردی، تا: ۱۲۵۶ق، جا: بروجرد؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۱گ (۱۸۵ر-۱۹۵پ)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲/۵سم [ف: ۴۴-۲۲۰]
۱۰. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۰۷۳/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۵۹ق؛ مهر: کتابخانه مجدالدین؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج لایه‌ای زرد، ۲۴ سطر (۷/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [ف: ۳-۱۴۷۰]
۱۱. مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه:۲۱۸/۵
آغاز و انجام: برابر
کا:محمد رضی بن محمد کریم کرمانی،تا:۱۲۶۰ق؛ جلد: تیماج زرشکی، ۹گ (۹۱پ-۹۹پ)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۱۷۱]
۱۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۳۵۸/۷
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمعه ربیع الثانی۱۲۶۳ق؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، ۱۹گ (۸۴ر-۱۰۲ر)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [ف: ۲۶-۳۰۰]
۱۳. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۶۷۳/۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد بن هادی، تا: پنج‌شنبه جمادی الاول ۱۲۶۶ق؛ واقف: آیت الله مرعشی نجفی؛ ۱۰گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف مخ: ۱-۲۷]
۱۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۴۹۸/۱۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: فرنگی‌سازی رویه کاغذی ساغری عطف تیماج بنفش سیر، ۱۳ص (۱۷-۱۸۳)، ۲۳ سطر (۱۰×۱۷)، اندازه: ۱۷×۲۵/۵ سم [ف: ۹-۵۲۶]
۱۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۷۴۲/۸
خط: نستعلیق، کا: محمد قلی بن عوض قراچه داغی، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: پسته‌ای، جلد: میشن مشکی ضربی، ۷گ (۴۱ر-۴۸ر)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵/۲×۲۱/۶سم [ف: ۵-۱۶۳]
۱۶. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۳۷/۱
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی مقوایی، ۱۱گ (۳پ-۱۳ر)، ۲۱ سطر (۹×۱۴/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۳۴۳]
۱۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۱۷۰/۷
آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۸گ (۶۸پ-۷۶ر)، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲/۵سم [محدث ارموی مخ: ۱-۶۳]

۱۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۸۳۶/۱۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ (در عصر مؤلف)؛ مصحح، در پایان افزودگی‌هایی در مورد «وحدانیت الهی» از نظر حکما آمده است؛ کاغذ: فرنگی آهارمهره، ۱۱گ (۱۳۰-۱۴۰)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۴/۵سم [ف: ۳۰-۸۱]

۱۹. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۰۸۴/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ با نامه‌ای از احسائی به میرزا احمد مورخ رجب ۱۲۵۹ در دو صفحه در کلام؛ ۲۶ سطر، قطع: ربعی [چهار کتابخانه مشهد-ف: ۲۵۳]

۲۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۱۳۱

آغاز: بسمله، حمدله فقال (ع) الشمس جزء من سبعین من نور الکرسی؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [رایانه]

۲۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۱۳۰

آغاز: بسمله حمد له فقال (ع) الشمس جزء من سبعین جزاء؛ **انجام:** برابر

در رایانه به نام «وجودات سه‌گانه» آمده است و با توجه به آغاز نام کتاب تعیین شد؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فستقی، جلد: تیماج [رایانه]

۲۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۹۱۸

آغاز: برابر

نسخه اصل: کتابخانه کاشف الغطاء، نجف اشرف.؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ادامه نسخه ۱۹۱۳؛ ۱۴ص [عکسی ف: ۵-۳۷۳]

۲۳. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۳۹۳/۶

خط: نسخ، کا: طالب شیرازی، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی، ۸گ (۶۶پ-۷۴پ)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲-۲۷۹]

۲۴. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۱۷۲/۶

یکی از سؤال‌ها صحیح عاصم بن حمید از ابی عبدالله راجع به رؤیت باری است؛ بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: رحلی [ف: ۲۷۴]

۲۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۵۵/۳۲

آغاز و انجام: برابر

کا: عبدالرحیم بن ولی محمد اردبیلی، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، فستقی، جلد: تیماج مشکی مقوایی، ۴ص (۳۶۱-۳۶۵)، ۳۰ سطر (۹/۵×۲۱)، اندازه: ۱۸×۲۹/۸سم [ف: ۸-۲۳۹]

۲۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۴۹/۱۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج روغنی دورو گل و بوته دار، ۸گ (۹۴پ-۱۰۲ر)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف: ۳-۱۳۸]

۲۷. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۷۸۴/۱۶

بی‌کا، بی‌تا؛ ۷گ (۱۰۱پ-۱۰۸ر) [ف: ۵-۲۷]

● اجوبة مسائل من همدان / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-u masā'il-in min hamidān

کرمانی، محمد بن محمد کریم، ۱۲۶۳ - ۱۳۲۴ قمری

kermānī, mohammad-e-bn-e mohammad karīm (1847 - 1906)

تاریخ تألیف: چهارشنبه ۲۲ صفر ۱۲۹۲؛ محل تألیف: قریه لنکر پاسخ چند پرسش است که از همدان (از آقا محمد رضا صحاف طبق یادداشتی روی برگ اول) به کرمانی تقدیم شده و وی با عناوین «قال - اقول» پاسخ گفته است. سؤال‌ها فارسی و اعتقادی می‌باشند و پاسخها به عربی تحریر شده است.

آغاز: الحمد لله خالق الخلق باسط الرزق فالق الاصباح دیان الدین مکون التکوین و جاعل التشریع و الصلاة و السلام علی خیر البریة.

انجام: و لعنة الله علی اعدائهم اصحاب النیران.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۲۴۰/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: ابو تراب محمد بن صادق مشهور به جناب، تا: ۱۲۹۳ق؛ جلد: تیماج سبز، ۲۶گ (۱پ-۲۶پ)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۲۴-۳۶]

● اجوبة المسائل الموصلیات (الاولی) / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-ul masā'il-il muṣilīyyāt (al-ulā)

علم الهدی، علی بن حسین، ۳۵۵ - ۴۳۶ قمری

'alam-ol-hodā, 'alī ebn-e hoseyn (967 - 1045)

ابوالعباس نجاشی در رجال خود و شیخ طوسی در فهرست خود سه رساله از سید مرتضی در پاسخ سؤالات وارده از موصل، یاد کرده‌اند. رساله حاضر نخستین از این پاسخ به سؤالات است که شامل سه سؤال در وعید، قیاس و اعتماد است. در «کشف الحجب»، از یک رساله به‌نام «مسائل موصلیه» از سید مرتضی یاد می‌کند که قسمتی از آن با مسائل موصلیه اول مطابق است و قسمتی از آن با هیچ یک از موصلیات مطابقت ندارد. در «کشف الحجب» چنین آمده «مسائل موصلیات پاسخ ۶ مسأله است، احکام اعتماد وعید، قیاس، رد بر یحیی بن عدی در متناهی غیرمتناهی، در اعتراض یحیی بر دلیل اهل توحید، ۶ نیز رد یحیی در طبیعت ممکن». در اعیان الشیعه، دو رساله در رد یحیی بن عدی و رساله‌ای به نام «دلیل الموحدین» (که شاید این نیز رد بر اعتراض یحیی بن عدی است) بر دلیل حدوث عالم در فهرست مؤلفات شریف مرتضی یاد شده و این رساله‌ها در فهرست

طوسی و کتاب نجاشی نیامده است. سید مرتضی در مقدمه خود بر موصلیات سوم از مسائلی که در ۳۸۰ و اندی (سید این تاریخ را با قید گمان یاد کرده) از موصل به او رسیده و او پاسخ گفته است یاد کرده و ظاهراً مقصود او همین «المسائل الموصلیات الاولی» است. موصلیات اول او بسیار کم نسخه است.

قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۳۷۴/۳

خط: نسخ، کا: عبدالرضا بن خلیل بن ابراهیم کاظمی، تا: آخر رمضان ۱۰۹۵ق؛ جلد: تیماج قرمز، ۹گ (۶۲پ-۷۱ر)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۵×۲۳/۵سم [ف: ۱-۲۲۵]

● اجوبة المسائل الموصلیات (الثانیة) / فقه / عربی

ajwibat-ul masā'il-il muṣilīyyāt (aṯ-ṯānīya)

علم الهدی، علی بن حسین، ۳۵۵ - ۴۳۶ قمری

'alam-ol-hodā, 'alī ebn-e hoseyn (967 - 1045)

پاسخ سید مرتضی است در نه مسأله فقهی که امامیه در آن متفرد می‌باشد با عنوان «المسئله و الجواب»: ۱. مذی و ودی؛ ۲. اقل و اکثر ایام نفاس؛ ۳. سجده بر ثوب منسوج (جامه بافته)؛ ۴. شفعه؛ ۵. چگونگی عدم ربابین والد و ولد و زوج و زوجه و مسلم و ذمی؛ ۶. عده حامل مطلقه و حامل متوفی عنها زوجها؛ ۷. اقل و اکثر حمل؛ ۸. ارث مطلقه از زوج مطلق؛ ۹. ارث از مکاتب. سید در این رساله از مسائل خلاف خود یاد کرده است. در سؤال دوم و چند موضع دیگر، از شرح فقه یاد شده است. در پاسخ مسأله چهارم علم الهدی از ابوجعفر محمد بن علی بن بابویه و کتاب معروف او «من لایحضر الفقیه» یاد و بر نظر و شیوه استدلال او در باب حق شفعه برای بیش از شریکین، خرده‌گیری کرده است.

آغاز: بسمله قد اجبت ادام الله لکم السلامة و اسبغ علیکم الکرامة و جعلکم ابدا من اصار الحق و تابعیه ... ذکر فی المسائل الفقهیهة التی تفردت بها الامامیة ان المذی و الوذی لیسا بناقضتین للطهارة و ما بین العلم و تعیینها

انجام: و معنی قوله «فهو مکاتب» ان حکم الکتابة باق و لم یزل لان العبد اذا ادی بعض ماعلیه فهو مسترق بقدر ما ابقی علیه من مال مکاتبه و یطلق فیه انه مکاتب و هذا بین لمن تأمله. تمت المسائل بحمد الله و توفیقه تعالی و عونه و منه.

چاپ: ضمن الرسائل الشریف المرتضی، قم، دار القرآن الکریم، ۱۴۰۵ق، تحقیق سید مهدی رجائی، الجزء الاول

[دنا ۲۹۵/۱ (۱۹ نسخه)؛ رسائل الشریف المرتضی ۲۰۱/۱-۲۶۶؛ الذریعه ۲۳۵/۵؛ فهرست طوسی چاپ کلکته:۲۱۹؛ اعیان الشیعه ۱۹۵:۴۱؛ بروکلمان ذیل یکم: ۷۰۶ شماره ۱۳]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۳۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۱ ذیحجه ۶۷۶ق؛ واقف: ابن خاتون، تاریخ وقف: ۱۰۶۷؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۰گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۲۱/۱-۴۱]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۲۵۵/۴-ف و ۱۲۵۶/۴-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها - ف: ۱-۵۸۹]

۲. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۳۷۴/۴

خط: نسخ، کا: عبدالرضا بن خلیل بن ابراهیم کاظمی، تا: آخر رمضان ۱۰۹۵ق؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۹گ (۷۱پ-۹۰پ)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۵×۲۳/۵سم [ف: ۱-۲۲۵]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۹۳/۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: حدود ۱۱۲۵ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن قهوه‌ای نو،۱۸ص(۳۰۲-۳۲۰)،اندازه:۱۳/۵×۲۱/۸سم [ف: ۵-۹۴]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۸۱۹/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۲۵ق؛ کاغذ: اصفهانی شکری تیره، جلد: تیماج قرمز روسی بدون مقوا، ۲۲ص (۲۸۱-۳۰۲)، ۱۸ سطر، قطع: رقعی، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۱۰-۱۲۹]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۸۹۷/۳

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۳-۹۷]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۴۳۲/۱۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: احمد فرزند علی مختار، جرفادقانی (گلپایگانی)، تا: ۱۲۳۱ق؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی، ۳گ (۳۷۱-۳۷۳)، ۳۰ سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۲۹-۵۵]

۶. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۷۲۱/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد حسن بن محمد علی مشهدی غروی، تا: ۱۲۳۹ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج لیمویی رنگ، ۸گ (۱۸-۲۶)، ۲۰ سطر،قطع: خشتی، اندازه: ۱۶/۲×۲۱/۳سم [نشریه: ۱۳-۱۰۱]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۰۰۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عبدالمجید بن محمد مهدی، تا: جمادی الاول ۱۲۴۳ق؛ اهدایی رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: شکری آهارمهره، جلد: تیماج زرشکی ضربی مزین به ترنج و سرترنج، ۹گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [اهدائی - ف: ۳-۳۰]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۶۱۵/۱۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ مغلوط، بی‌کا، تا: ۱۲۸۱ق؛ از روی نسخه مورخ ۶۷۶؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸گ (۲۳۴ر-۲۴۱ر)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۲سم [ف: ۲۰-۲۱]

۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۰۶۵۰

خط: نستعلیق، کا: احمد بن محمدرضا حسینی خوانساری، تا: عید

المولود ۱۳۲۹ق؛ از روی نسخه مورخ ۱۱ ذیحجه ۶۷۶ق، ضمیمه نسخه ش ۲۱۵۰۹؛ اهدایی رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: میشن مشکی ضربی با ترنج و دو سرترنج، ۵ص (۲۳-۲۷)، ۲۲ سطر [اهدائی - ف: ۳-۳۱]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۹۷/۳عکسی

آغاز: برابر

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴-۳۸۶]

۱۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۸۰/۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: سلیمان بن مولانا مبارک ابراهیم بن عبداله بن معین الدین تفرشی، بی‌تا؛ ۱۰گ (۱۴۷پ-۱۵۶پ) [ف: ۳-۶۱۳]

۱۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۶۲/۸-ف

نسخه اصل: کتابخانه آقای شیخ آقا بزرگ تهرانی؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۰ سطر [فیلمها - ف: ۱-۵۷۴]

● **اجوبة المسائل الموصليات (الثالثة)** / پاسخ پرسشها / عربی

ajwibat-ul masā'il-il muṣilīyyāt (aṯ-ṯāliṯa)

علم الهدی، علی بن حسین، ۳۵۵ - ۴۳۶ قمری

'alam-ol-hodā, 'alī ebn-e hoseyn (967 - 1045)

تاریخ سؤالات: ربیع الاول ۴۲۰ ق

پاسخ به ۱۱۰ مسأله فقهی است. علم الهدی در مقدمه رساله حاضر درباره بطلان اعتماد بر قیاس و خبر واحد سخن گفته و تنها طریق علمی را معتبر می‌داند. همچنین در این مقدمه اجماع را «به‌اصطلاح متقدمین» از ادله موجب یقین به‌صدور حکم از امام (ع) دانسته و در این باره داد سخن داده است. علم الهدی در این مقدمه از کتاب «مسائل الخلاف» خود که در دست تألیف دارد سخن می‌گوید و تفصیل در مسائل را بدان ارجاع می‌کند زیرا در رساله حاضر در جواب مسائل فقط فتوی خود را باب دلیل اجماع یاد و از دیگر اولیه و نیز اقوال مخالف صرف‌نظر کرده است. مقصود او از مسائل خلاف کتاب «انتصار» است که متفردات امامیه را در آن گرد آورده و اثبات کرده که در اکثر این مسائل، امامیه تنها نیستند و بر آن حجت قاطع دارند. چنین پیداست که «انتصار» در اصل کتابی بزرگ بوده و گنجایش این شرح و بسط که در این جا بدان اشاره کرده داشته است. نسخه «انتصار» که اکنون در دست و چاپ شده بسیار کوچک است. در فهرست طوسی، کتابی از مرتضی به نام «مسائل الخلاف» ثبت شده که آن را تمام نکرده و در اصول فقه است. اما این مسائل خلاف که شریف در مقدمه این رساله از آن یاد می‌کند در فقه است و در مسائلی است که امامیه را در آن مسائل منفرد می‌دانند. بنابراین مرتضی ظاهراً کتاب فقه بزرگی در مسائل خلاف تألیف کرده که در هنگام پیوستن جواب مسائل موصلیه سوم آن را در دست تألیف داشته فقهی جامع و استدلالی بوده است.

اولین مسأله این رساله درباره روش شستن دست در وضوء است. مؤلف در ضمن این مسأله لزوم شستن از طرف بالا را سخت منکر شده و فقط آن را مکروه دانسته است و بر خلاف آنچه اکنون مشهور است ابتداء از بالا را مانند ابتداء از پائین مرفق، تجویز کرده است. موضوع مسأله ۱۱۰ (آخرین مسأله این رساله) عول در فرایض (یکی از فروع کتاب الارث) است. از «المسائل التبانیات» و کتاب مسائل الخلاف (از مصنفات مؤلف این رساله) در این رساله بسیار یاد شده است.

آغاز: بسمله قد اجبت عن المسائل الواردة فی شهر ربیع الاول من سنة عشرین و اربعمائة بما اختصرت الفاظه و بلغت الطریق الی نصرة هذه المسائل بما یغنی المتأمل عما سواه و قدمت مقدمة یعرف بها الطریق الموصل الی العلم بجمیع احکام الشریعة فی جمیع مسائل الفقه فیجب الاعتماد علیها و التمسک بها ... اعلم انه لا بد فی الاحکام الشرعیة من طریق التوصل الی العلم بها

انجام: و الکلام فی هذا المسئلة طویل و هذه جملة کافیة و سنبسطه فی مسائل الخلاف انشاء الله تعالی تم بحمد الله و حسن توفیقه و الحمد لله رب العالمین.

چاپ: تحقیق سید مهدی رجائی، ضمن الرسائل الشریف المرتضی، قم، دار القرآن الکریم، ۱۴۰۵ق، الجزء الاول

[دنا ۱/۲۹۶ (۱۶ نسخه)؛ رسائل الشریف المرتضی ۱/۲۰۱-۲۶۶؛ الذریعه ۵/۲۳۵؛ اعیان الشیعه ۴۱:۱۹۵؛ بروکلمان ذیل یکم:۷۰۶ شماره ۱۳؛ فهرست طوسی ص ۹۹؛ رجال نجاشی ص ۱۹۳]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۳۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۶۷۶ق؛ واقف: ابن خاتون، تاریخ وقف: ۱۰۶۷؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۰گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱/۲۱-۳۸]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۲۵۵/۵-ف و ۱۲۵۶/۵-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها - ف: ۱-۵۸۹]

۲. قائن؛ مدرسه جعفریه؛ شماره نسخه:۱۴۰/۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** فهو مسترق بقدر ما بقی علیه من مال مکاتبته ویطلق فیه انه مکاتب وهذا بین لمن تأمل.

خط: نسخ، کا: ملا محمد لاری، تا: غره محرم ۱۰۴۶ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج دورو قرمز با حواشی زرین، ۱۵گ (۱۸۰-۱۹۳)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۹×۲۸/۵سم [کتابخانه‌های قائن - ف: ۱۲۰]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۶۹۰/۷

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۵-۱۴۲]

۳. قائن؛ مدرسه جعفریه؛ شماره نسخه:۱۴۰/۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: ملا محمد لاری، تا: محرم ۱۰۴۶؛ جلد: تیماج دورو قرمز با حواشی زرین، ۷گ (۱۹۳-۲۰۳)، ۲۱ سطر، اندازه:

۱۹×۲۸/۵سم [کتابخانه‌های قائن - ف: ۱۲۰]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۶۹۰/۸

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۵-۱۴۲]

۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۳۲۴/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد نصیر بن صفات الله نیستانه نائینی، تا: یک‌شنبه ۱۵ شعبان ۱۰۹۷ق؛ ۲۰گ (۳۴پ-۵۴ر)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳×۲۱/۵سم [محدث ارموی مخ: ۱-۴۹]

۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۳۲۴/۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** فهو مسترق بقدر ما بقی علیه من مال مکاتبته و یطلق فیه أنه مکاتب و هذا بین لمن تأمله.

خط: نستعلیق، کا: محمد نصیربن صفات الله نیستانه نائینی، تا: چهارشنبه ۱۸ شعبان ۱۰۹۷ق؛ مصحح؛ ۹گ (۵۴پ-۶۳ر)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳×۲۱/۵سم [محدث ارموی مخ: ۱-۴۹]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۸۱۹/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۲۵ق؛ کاغذ: اصفهانی شکری تیره، جلد: تیماج قرمز روسی بدون مقوا، ۵۰ص (۲۳۱-۲۸۰)، ۱۸ سطر، قطع: رقعی، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۱۰-۱۲۶]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۸۹۷/۲

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۳-۹۷]

۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۹۳/۵

آغاز و انجام: برابر

نام کتاب در فهرست «مفردات الامامیة» آمده است که با توجه به آغاز و انجام نسخه تغییر یافت؛ بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۱۲۵ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن قهوه‌ای نو، ۴۳ص (۲۵۸-۳۰۱)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱/۸سم [ف: ۵-۹۳]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۴۳۲/۱۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: احمد فرزند علی مختار، جرفادقانی (گلپایگانی)، تا: ۱۲۳۱ق؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی، ۷گ (۳۶۵-۳۷۱)، ۳۰ سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۲۹-۵۴]

۹. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۷۲۱/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد حسن بن محمد علی مشهدی غروی، تا: ۱۲۳۹ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج لیمویی رنگ، ۱۷گ (۱-۱۸ر)، ۲۰سطر، قطع: خشتی، اندازه: ۱۶/۲×۲۱/۳سم [نشریه: ۱۳-۱۰۰]

۱۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۰۰۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عبدالمجید بن محمد مهدی، تا: ۱۲۴۳ق؛ چهار ورق از انتها توسط سید مصطفی حسینی خوانساری نونویسی شده؛ اهدایی رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: شکری آهارمهره، جلد: تیماج زرشکی ضربی با ترنج و سرترنج، ۲۰گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [اهدائی - ف: ۳-۳۱]

۱۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۶۱۵/۱۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ مغلوط، بی‌کا، تا: ۱۲۸۱ق؛ از روی نسخه مورخ ۶۷۶؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۹گ (۲۱۶پ-۲۳۴ر)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۲سم [ف: ۲۰-۲۰]

۱۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۰۶۵۱

خط: نستعلیق، کا: احمد بن محمدرضا حسینی خوانساری، تا: ۱۳۲۹ق؛ اهدایی رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ ضمیمه نسخه ش ۲۱۵۰۹؛ کاغذ: نخودی، جلد: میشن ضربی مزین به ترنج، ۱۱گ (۱۲-۲۲)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [اهدائی - ف: ۳-۳۲]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۹۷/۲عکسی

آغاز: برابر

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴-۳۸۵]

۱۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۲۵۳/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** ما أبقی علیه من مال مکاتبه و یطلق فیه انه مکاتب و هذا بین لمن تأمله، تمت المسائل بحمدالله تعالی و عونه و منه.

خط: نسخ، کا: زین العابدین خوانساری، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، ۴گ (۱۶-۱۹)، ۳۱ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۲۰/۵سم [ف: ۳۶-۶۹]

۱۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۸۰/۵

آغاز و انجام: برابر

نام کتاب در فهرست «مفردات الامامیة» آمده است که با توجه به آغاز و انجام نسخه تغییر یافت؛ خط: نسخ، کا: سلیمان بن مولانا مبارک بن ابراهیم بن عبداله بن معین الدین قرشی، بی‌تا [ف: ۳-۶۱۲]

۱۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۶۲/۹-ف

نسخه اصل: کتابخانه آقای شیخ آقا بزرگ تهرانی؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۰ سطر [فیلمها - ف: ۱-۵۷۴]

← اجوبة المسائل الموصلیة ← الرد علی اصحاب العدد

● **اجوبة مسائل مهدی ابوالفتوح** / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-u masā'il-i mahdī ab-ul-futūḥ

احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری

ahsā'ī, ahmad ebn-e zeyn-od-dīn (1753 - 1826)

مشتمل بر ده سؤال.

آغاز: سؤالات السید مهدی بن ابی الفتوح الشهید عن الشیخ رحمة الله. بسمله. قال ارادة العبد المنبعث من العلم و الداعی لایخلوا ما ان تکون واجبة او ممکنه، فعلی الاول یلزم الجبر و علی الثانیة ینقل الکلام الی علة الرجحان فی نفسها

انجام: و کنا قوماً ضالین. و هو ظاهر و الحمدلله رب العالمین و صلی الله علی ...

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۷۲۹/۹-عکسی
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: ۱۲۴۳ق؛ ۲۱ص (۲۰۸-۲۲۸) [عکسی ف: ۱-۱۳۰]

● اجوبة المسائل المهنائية = المسائل المدنية / فقه / عربی

ajwibat-ul masā'il-il muhannā'īya

علامه حلی، حسن بن یوسف، ۶۴۸ - ۷۲۶ قمری
'allāme-ye hellī, hasan ebn-e yūsof (1251 - 1326)

این سؤالات که به نام «مسائل مدنیه» نیز خوانده می‌شود شامل اقسام چهارگانه سؤال‌های سید نجم الدین مهنا بن سنان بن عبدالوهاب حسینی مدنی ــ از شرفاء حسیب و افاضل مدینه در نیمه اول قرن ۸ق ــ است که سه قسم از آن مسائل را از علامه پرسیده و قسم چهارم را از فرزندش فخر المحققین. هر قسمی مصدر است به مقدمه‌ای از سائل و در آن بر مجیب ثناء گفته و مجیب هم سائل را به‌طور تجلیل یاد نموده است. مسائل مذکور غالباً مسائل فقهی است. به روایت «لؤلؤة البحرین» (ص ۱۹۶) مجیب پاسخ این مسائل را به اختصار داده است. تاریخ ختم تألیف سه قسم اول دانسته نشد. لیک بحسب قاعده باید در ۷۱۹ یا ۷۲۰ باشد. تاریخ ختم تألیف قسم چهارم: نیمه محرم ۷۲۰ در حله. مسأله اول از قسم اول: «ما یقول سیدنا الامام العلامه احسن الله و اسبغ نعمته علیه فی المؤمن هل یجوز ان یکفر و العیاذ بالله من بعد ایمانه ام لایجوز»، مسأله اول از قسم دوم استدعاء نوشتن اجازه است. مسأله اول از قسم سوم سؤال از تاریخ تولد علامه و فرزندش است. مسأله اول از قسم چهارم: «ما یقول سید الامام العلامه احسن الله الیه و اسبغ نعمة الله علیه فی شخص غرس فی ارض شجرا او نخلا باذن صاحب الارض او وکیله بشرط ان یکون النصف لصاحب الارض ثم بدا لصاحب الارض ان هذه معاملة فاسدة فهل له ان یلزم صاحب الغرس بقلع غرسه من غیر ضمان ارش ام لیس له ذلک». در الذریعه با عنوان «جوابات المسائل المهنائیه الاولی» یاد شده و در آن ۱۸۵ سؤال از سید مهنا و جواب آن از علامه حلی است. از مقدمه مبسوط مسائل پیش از آغاز سؤال اول بر می‌آید که سید مهنا از حجاز به نیت ملاقات با علامه حلی حرکت کرد و در بغداد مسائل خود را نگاشت و به دست پیک نزد علامه فرستاد مبادا که برخی از آنها را فراموش کند. سؤال اول درباره امکان کفر مومن است و سؤال آخر درباره تقلید در اصول عقائد. مسلم آن است که چند مرتبه سؤال از مهنا به دست علامه و فرزندش رسیده و لذا برخی نسخه‌ها با عناوین اجوبة المسائل المهنائیة الثانیة و الثالثة نیز دیده می‌شود و ممکن است بیش از سه مرتبه سؤال بوده باشد و به نظر می‌رسد فرد دیگری به گردآوری آن پرداخته و ممکن است بیش از یک بار چنین شده باشد. نسخه‌های موجود برخی دارای همه سؤالات و پاسخ ها و برخی قسمتی از آن است لذا در شمارش تفاوت‌های بسیاری دیده می‌شود. لازمه رسیدن به نقطه نظر قطعی دیدن تمامی نسخه‌ها و تطبیق آنان است. به همین دلیل در الذریعه نیز درباره آن تناقضاتی دیده می‌شود. ولی آنچه مسلم است و در همه کتاب‌شناسی‌ها از آن یاد شده، سؤالات مهناست از علامه و پاسخ‌هایی که بخشی از آن از آن فرزندش فخرالمحققین است.

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۷۸۴/۴
آغاز: ما یقول سیدنا و شیخنا ادام الله ظله فی ماء مملوک لشخص هل یجوز لغیره ان یتوضأ من ذلک الماء بناء علی ظنه ان صاحبه لایکره؛ **انجام:** قبل ان یفرغ التاسع فهل یرکع مع الامام و کانت صلاته صحیحة ام لا الجواب نعم یجوز و یصح صلاته و کتب محمد بن المطهر.
خط: نستعلیق، کا: سید محمد اشرف حسینی، تا: قرن ۹؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای بدون مقوا، ۲گ (۸۱پ-۸۲ر)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۲۸-۲۶۰]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۳۵۸/۱
آغاز: بسمله وفق اللهم لاکماله ... و بعد فهذه مسائل و رسائل من العبد؛ **انجام:** و ههنا ادله کثیرة اعرضنا عن ذکرها خوف الاطاله.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: محرم ۹۲۰ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول، ۲۰ص (۱-۲۰)، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۳۲-۳۴۰]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۲۲
آغاز: (پس از ۶ سطر خطبه و نام سائل و مجیب:) المملوک مهنا بن سنان عبدالوهاب الحسینی یقبل ابواب الحضرة العالیة المولویة العالمیة العاملیة العابدیة الزاهدیة الناسکیة الجمالیة لازالت تقبل و تخدم و بذکرها یبدء الذکر الجمیل و یختم؛ **انجام:** و هیهنا ادلة کثیرة اعرضنا عن ذکرها خوف الاطالة (انجام قسمت چهارم)
خط: نسخ، کا: احمد بن علی حسینی جزائری حایری، تا: ۹۹۴ق؛ تاریخ کتابت در آخر قسم اول مرقوم شده، این نسخه را جزائری از روی نسخه مورخ ۵ رمضان ۸۰۳ رونویس نموده است، یک صفحه اول و چهار ورق آخر نسخه را مرحوم عمادالمحقیقن فهرستی در تاریخ ۱۳۴۲ هـ ق. کسرنویسی نموده است؛ واقف: فهرستی، تاریخ وقف: تیر ۱۳۱۰؛ کاغذ: حنایی، جلد: مقوا با روکش پارچه، ۷۶گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۵-۴۴۲]

۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۰۶۰
آغاز: الآفاق و ینشر نشره بین الاباعد و الرفاق ولما کانت الحضرة الجمالیة قد کملت فضائلها وحسنت شمائلها؛ **انجام:** و هاهنا أدلة کثیرة أعرضنا عن ذکرها خوف الاطالة و کتب هذه الاسطر محمد بن المطهر فی منتصف المحرم سنة عشرین و ستمائة بالحلة (انجام قسمت چهارم)
خط: نسخ، کا: مسعود بن ایوب جبلی بحرانی، تا: ۶ محرم ۱۰۰۴ق، افتادگی: آغاز؛ توسط کاتب تصحیح شده؛ مهر: «یا

حضرت عباسی» (مربع)؛ جلد: تیماج قرمز جگری سوخته بدون مقوا، ۱۴۶گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [محدث ارموی مخ: ۱-۴۸]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۲۷

آغاز: (پس از ۶ سطر خطبه و نام سائل و مجیب:) المملوک مهنا بن سنان عبدالوهاب الحسینی یقبل ابواب الحضرة العالية المولوية العالمية العاملية العابدية الزاهدية الناسكية الجمالية لازالت تقبل و تخدم و بذكرها يبدء الذكر الجميل و يختم؛ **انجام:** و هیهنا ادلة كثيرة اعرضنا عن ذكرها خوف الاطالة (انجام قسمت چهارم)

خط:نسخ، بی‌کا، تا: ذیحجه ۱۰۲۲ق، جا: اجمیر (از محال هند)؛ از روی نسخه‌ای به خط علی بن حاج قوام الدین نجفی الاصل حلی المسکن؛واقف:خواجه شیر احمد؛کاغذ: نخودی و حنایی، جلد: مقوا، ۶۸گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۵-۴۴۳]

۶. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۱۹۹/۱

خط: نسخ نازیبا، کا: احمد بن قاضی احسن، تا: دوشنبه ۲۶ جمادی الاول۱۰۳۰ق؛ در انتهای رساله اجازه علامه حلی به مهنا بن سنان منقول می‌باشد؛ جلد: تیماج مشکی مجدول بدون مقوا عطف تیماج مشکی،۲۱سطر،اندازه:۱۵/۵×۲۰/۵سم [ف: ۱-۱۴۸]

۷. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۱۷/۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج، ۲۱ سطر (۶/۵×۱۵)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۳۶]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۵۸۷/۵

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... اما بعد فهذه صورة المسائل التی سألها المولی السید العالم ... مولانا المولی الاعظم الافضل

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ جلد: تیماج سبز ضربی ترنج‌دار، ۸گ (۸۲پ-۸۹پ)، ۲۱ سطر، اندازه: ۹×۱۹/۵سم [ف: ۲۸-۱۳۹]

۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۴۷۴/۴

آغاز: ثم وجدت درجاً بخط مولانا العلم قدس الله سره العزیز صورته هذه: المسایل منقولة من خط السایل عنها السيد العالم الفاضل نجم الدین مهنا بن سنان العلوی الحسینی المدنی و خط المجیب عنها الشیخ الامام القدوة العلامة جمال الدین الحسن بن یوسف بن علی بن المطهر الحلی رحمه الله و خط ولده الشیخ الامام العلامة فخرالدین محمد دام ظله و یبدأ بمسایل الشیخ جمال الدین قدس الله سره و اجاب عنها فی العشرین من محرم سنة عشرین و سبعمائة بمدینة الحلة المحروسة. مسئلة ما یقول سیدنا الامام العلامه فی المؤمن هل یحوز ان یکفر بعد ایمانه ام لایجوز (آغاز قسمت اول)؛ **انجام:** الجواب: الناس فی ذلک علی قولین و المختار انها فتحت عنوة هذا آخر ما وجدت من المسایل و الاجوبة و الحمدلله رب العالمین و صلی الله علی سیدنا محمد النبی و آله الطیبین الطاهرین و سلم کثیرا انهاه ایده الله تعالی قرائة و بحثاً و فهماً و ضبطاً و استشراحاً فی ثامن ربیع الاخر لسنة ست و خمسین و سبعمائة و الحمدلله رب العالمین.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۲۵گ (۷۹پ-۱۰۳پ)، ۲۳ سطر (۹×۱۴)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۸-۱۲۶]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۰۹/۴ و ۲۰۹/۵

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۱-۲۳۴]

۱۰. اصفهان؛ ابوالبرکات، رضا؛ شماره نسخه:۱۶/۶

خط:نستعلیق،کا:محمد بن آخوند ملامحمد محسن هزار جریبی اصفهانی، تا: ۲۵ جمادی الثانی ۱۲۵۹ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۵۲ص (۱۰۴پ-۱۵۵ر)، ۲۳سطر [سه کتابخانه اصفهان - ف: ۲۳]

۱۱. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۹۱/۱

بی‌کا، بی تا [نشریه: ۱۱-۹۳۷]

۱۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۳۱/۴عکسی

آغاز: مسئلة ما یقول سیدنا الامام العلامة فی المؤمن هل یجوز أن یکفر بعد ایمانه (آغاز قسمت اول)

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۴ص (۸۳-۱۰۶)، ۲۳ سطر [عکسی ف: ۴-۴۴۹]

۱۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۵۹۸/۱

نسخه اصل: کتابخانه شهرداری، گرگان؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۰۲گ (۱۱-۲۱۳) [عکسی ف: ۲-۱۸۷]

۱۴. اصفهان؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۴۲/۹

بی‌کا، بی تا [نشریه: ۵-۳۰۵]

۱۵. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۲۰۳/۳

خط: نسخ نازیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای عطف و لبه‌ها تیماج قرمز بدون مقوا، اندازه: ۱۴×۱۸/۵سم [ف: ۱-۱۵۲]

۱۶. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۱۸۸/۱

آغاز: بسمله هذه مسائل و رسائل من العبد الفقیر الی رحمه الله مهنا بن سنان بن عبدالوهاب الحسینی؛ **انجام:** الا علی احد هذه الانواع فلا ینسب الینا العمل. تمت المسائل بعون الله تعالی و حسن توفیقه و الحمدلله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله اجمعین.

اجوبة المسائل ۱و۲؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ تصحیح و مقابله شده، به شیوه هندی؛ جلد: عنابی ضربی‌دار، ۳۵گ (۱-۳۵)، ۲۹ سطر (۹/۵×۲۲/۵) [ف: ۱۶۷]

● اجوبة المسائل المهنائية الأولى / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-ul masā'il-il muhannā'īya al-'ulā

علامه حلی، حسن بن یوسف، ۶۴۸ - ۷۲۶ قمری

'allāme-ye hellī, hasan ebn-e yūsof (1251 - 1326)

پاسخ به اولین قسمت از سؤالات سید مهنا بن سنان جعفری عبدلی حسینی از علامه است که مجموعاً ۱۸۴ سؤال است و مسأله اول آن چنین است: «ما یقول سیدنا الامام العلامه احسن الله و اسبغ نعمته علیه فی المؤمن هل یجوز ان یکفر و العیاذ بالله من بعد ایمانه ام لایجوز». سائل این مسائل را در حله به سال ۷۱۷ بر علامه خوانده است.

آغاز: هذه مسائل و رسائل من العبد الفقیر الی رحمة ربه مهنا بن سنان بن عبدالوهاب الحسینی ... الی الشیخ الامام ... الحسن بن یوسف بن علی المطهر الحلی ... مسئلة ما یقول سیدنا الامام العلامة احسن الله الیه و اسبغ نعمته علیه فی المؤمن هل تجوز ان یکفر العیاذ بالله من بعد ایمانه أم لایجوز.
انجام: مثل هذه المسائل الاصولیة قل أن یخلو أحد من الفقهاء منها بأسرها و قد یحتاج فی کثیر منها الی التنبیه و التمثیل
[الذریعة ۲۳۷/۵؛ مکتبة العلامة الحلی، ص۲۹-۳۳؛ مقدمه‌ای بر فقه شیعه، ص ۱۰۹-۱۱۰؛ دنا، ج۱، ص۲۹۳-۲۹۴]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۷۸۴/۵
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای بدون مقوا، ۳۱گ(۸۴پ-۱۱۵ر)،اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۲۸-۲۶۰]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۳۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: احمد بن علی بن عطاء الله حسینی جزایری، تا: ۹۹۴ق؛ تصحیح و مقابله شده؛ واقف: امیر جبرئیل، تاریخ وقف: ۱۰۳۷؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۵۳گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۱/۱-۴۳]

۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۵۲۰/۱
آغاز: هذه مسائل و رسائل من العبد الفقیر ... یقبل ابواب الحضرة العلیة المولویة العاملیة العابدیة الزاهدیة
نسخه اصل: همان نسخه بالا؛ ۹۶ص (۱-۹۷) [عکسی ف: ۴-۳۳۶]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۵۱۴۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق تحریری، کا: علی بن محمد مؤمن ماهانی کرمانی، تا: شعبان ۱۰۳۳ق، جا: کشمیر؛ اهدایی رهبری، اردیبهشت ۱۳۸۶؛ کاغذ: حنائی روشن «لمینه شده»، جلد: میشن عنابی زرکوب، ۴۶گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۴سم [اهدائی - ف: ۳-۳۲]

۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۵۷۸/۲-۳۳/۱۲۸
آغاز: برابر؛ **انجام:** اعرضناها خوف الاطالة وکتبت هذه الاسطر محمد بن مطهر فی منتصف المحرم سنة عشرین و سبعمایة بالحلة ...
خط: نستعلیق، کا: محمدمحسن بن میرزا حسین حسینی، تا: یک‌شنبه ۷ رمضان ۱۰۵۷ق؛ پس از اتمام رساله هما منظوم و پاسخ از حسین اردبیلی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۹گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱-۹۷]

۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۷۱۷/۲۸-۲۹/۱۲۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد بن محمدبن حسن حسینی عیناثی عاملی، تا: پنج‌شنبه ۸ رمضان ۱۰۵۹ق؛ درنسخه حاضر خطبه سید مهنا و مقدمه علامه حلی ذکر شده؛ جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی مجدول گرهی، ۵۲گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱-۹۷]

۷. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲۶۸۲/۳
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد علی بن شاه ولی، تا: ۸ ذیقعده ۱۰۶۸ق؛ در آخر آن تتمه‌ای است با عنوان «تتمة المسائل المدنیات»؛ کاغذ: اصفهان، جلد: تیماج ضربی قهوه‌ای، ۶۳گ (۱۲۱-۱۸۳)،۲۵سطر(۵×۱۸/۵)،اندازه:۱۰×۲۴/۵سم [ف: ۳-۸۳۲]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۵۵۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد سعید بن عبدالعلی ادکانی، تا: ۱۰۹۴ق؛ مصحح؛ کاغذ: نخودی آهارمهره، جلد: تیماج قهوه‌ای یک‌لا، ۶۴گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۲۱/۱-۴۴]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۱۳۴/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** و فی کونه دلیلاً علی خلاف او بطریق القیاس المنصوص العلة کما قلنا فی الرطب و لیس شئ من هذا الانواع بقیاس فلا تتوهم أما تعدی الحکم من صورة الی اخری [لایکون] الا لأحد هذه الانواع فلا یثبت الینا العمل بالقیاس
خط: نسخ، کا: عبدلعلی بن عبدالرضا طرفی، تا: ۵ رجب ۱۰۹۴ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۵۸ص (۴۲۲-۴۷۹)، ۲۹ سطر، اندازه: ۱۹/۵×۲۹سم [ف: ۲۵-۱۴۵]

۱۰. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۷۵۲/۱
آغاز: هذه مسائل و رسائل من العبد الفقیر ... یقبل ابواب الحضرة العلیة المولویة العاملیة العابدیة الزاهدیة؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ روی برگ اول نشانی استکتاب برای فرزندی محمد امین با مهر دائری بزرگ «لا اله الا الله حقا و النبی و الاوصیاء صدقا» و وقفنامه کتاب با مهر مربع «فوضت امری الی الله الاحد الصمد و انا ابن احمد التمامی الامامی محمد» دیده می‌شود؛ جلد: تیماج مشکی عطف تیماج قهوه‌ای، ۷۲گ (۱پ-۷۲ر)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲-۴۱۱]

۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۱۹۲/۱
آغاز: بسمله. الحمدلله رب العالمین ... و بعد فهذه مسائل و رسائل من العبد الفقیر الی رحمة الله مهنا بن سنان ... الی الشیخ العلامة جمال الدین الحسن بن یوسف بن علی بن مطهر الحلی؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، کا: محمد بن مطهر، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: میشن مقوایی، ۶۹گ (۱پ-۷۰پ)، ۱۵ سطر (۴/۵×۹/۵)، اندازه: ۹/۵×۱۵سم [ف: ۱۶-۱۹]

۱۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۹۱۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق تحریری، کا: عبدالله (کذا)، تا: ۱۱۱۵ق؛ اهدایی رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا، ۴۰ص، چلیپایی سطر، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف: ۲۱/۱-۴۵]

۱۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۵۷۵۳
آغاز: هذه المسائل و الاجوبة الاخر ما یقول سیدنا الامام العلامة

احسن الله الیه و اسبغ نعمه علیه فی اقوال اصحابنا ان التکلیف لایکون من جهة الالجاء؛ **انجام:** فلا یتوهم انا نعدی الحکم من صورة الی اخری الا علی احد هذه الانواع فلا ینسب الینا العمل بالقیاس

این رساله حاوی هر سه نوبت سؤال و جواب مهنا بن سنان از جناب علامه است؛ خط: نستعلیق تحریری چلیپایی، کا: عبدالله، تا: جمادی الثانی ۱۱۱۵ق؛ اهدایی رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی،جلد:مقوا،۴گ، اندازه: ۱۲×۲۲سم [اهدائی - ف: ۳-۳۴]

۱۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۱۱۴۸۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ مورب، بی‌کا، تا: ۱۱۲۳ق، جا: کشمیر؛ کاغذ: نباتی، جلد: میشن قهوه‌ای ضربی با ترنج، مرمت استاد جواد رفوگران در سال ۱۳۳۰ش، ۴۱ص، اندازه: ۱۸×۲۷/۵سم [ف: ۲۱/۱-۴۴]

۱۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۰۹/۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ربیع الثانی۱۱۲۸ق؛ جلد: تیماج سبز ضربی، ۳۳گ (۶۶پ-۹۸ر)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۲×۲۴سم [ف: ۴-۱۸۷]

۱۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۱۷/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۱۴ جمادی الثانی ۱۱۳۰ق؛ رکابه‌دار، خریداری از اسماعیل قوام شهیدی؛ تملک محمد شفیع بن نورالدین محمد خاتون آبادی؛ کاغذ: حنایی آهارمهره، جلد: مقوا رویه کاغذ ابر و باد مرمری عطف میشن عنابی، ۶۴گ (۱پ-۶۵ر)، ۱۴ سطر (۷×۱۴/۵)، اندازه: ۱۲/۲×۱۸/۶سم [ف: ۲۹/۱-۳۲۶]

۱۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۸۶/۱-طباطبائی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی، ۱۴سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۳/۵سم [ف: ۲۴-۲۵۹]

۱۸. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۴۲/۲

بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج قرمز ضربی، ۲۰گ (۲۶۵ر-۲۸۵ر)، اندازه: ۱۸/۵×۲۹سم [ف: ۱-۳۳]

۱۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۸۷۶

آغاز و انجام: برابر، انجامه: و فی کل حدیث عن الائمة علیهم السلام و کتب حسن بن یوسف بن المطهر الحلی فی ذی الحجة سنة تسع عشر و سبعمایة حامدالله تعالی و مصلیا علی نبیه علیه السلام.

کامل و مزیل است به اجازه علامه برای مهنای مزبور؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ واقف: زین الدین جعفر زاهدی، تاریخ وقف: ۱۳۷۷؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۶گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۸سم [ف: ۲۱/۱-۴۳]

۲۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۹۸۵/۳

آغاز: بسمله، هذه مسائل و رسائل من العبد الفقیر الی رحمة ربه مهنا بن سنان .... الی الشیخ العلامة ... تقبل ابواب الحضرة العالیة المولویة العالمیة العابدیة الزاهدیة؛ **انجام:** الجواب: اختلف علمائنا فی حل هذه الامة و الاقوی اباحتها ... فیکون التحریم التحلیل للجمیع لا للبعض هذا او نحوه صورة المنام.

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: اواخر قرن ۱۲؛ مصحح، محشی، فوائدی در مشاعر حج از مناسک حج قاضی جمال الدین ابوسعید مطهر بن سعد بن علی در دو برگ بعد از انجام آمده است؛ کاغذ: فرنگی، ۱۴گ (۷۵پ-۸۸پ)، ۲۲ سطر، اندازه: ۹×۱۴سم [ف: ۳۷-۶۵۵]

۲۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۱۵۶۴

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ اهدایی رهبری، بهمن ۱۳۸۳؛ کاغذ: نخودی لمینه شده، جلد: فرنگی قهوه‌ای سوخت، ۲۷گ، ۲۹سطر، اندازه: ۱۸×۲۵/۵سم [اهدائی - ف: ۳-۳۳]

۲۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۵۸۶

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ اهدایی رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۱۱گ، ۳۵ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۲۱/۲سم [اهدائی - ف: ۳-۳۳]

۲۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۲۷۹/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** ایصاله الیه و یحب المومن بمعنی الارادة المسببة للفعل بان یوصل الثواب الیه

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج فرنگی قهوه‌ای، ۱۳گ (۱پ-۱۴ر)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم[ف:۳۰-۵۰]

۲۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۰۵۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: احمد بن محمد رضا حسینی خوانساری، تا: ۲۵ محرم ۱۳۴۳ق؛ اهدائی در خرداد ۱۳۷۳.؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد:مقوا،۲۳گ،۲۲ سطر،اندازه:۱۷/۵×۲۲سم [اهدائی ف: ۳-۳۳]

۲۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۹۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: خواجه شیر احمد، کاغذ: کاهی سبز و زرد، جلد: مقوا با روکش پارچه، ۱۲گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۵-۴۴۴]

۲۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۴۹۸/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج آبی، ۷۷ص (۱-۷۷)، ۲۱ سطر [ف: ۲۵-۴۶۵]

۲۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۹۴/۲۶-طباطبائی

آغاز: برابر؛ **انجام:** ما یقول سیدنا الامام فی من علیه قضاء صلوات واجبه غیر الصلوات الخمس الجواب لایصح منه فعل النافله لعموم قوله ... ما یقول سیدنا

بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۳۴گ (۲۴۲-۲۷۶) [ف: ۲۳-۷۰۱]

۲۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۵۸۷/۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج سبز ضربی

ترنج‌دار، ۵۶گ (۲۷پ-۸۲پ)، ۲۱ سطر، اندازه: ۹×۱۹/۵سم [ف: ۲۸-۱۳۹]

۲۹. آران کاشان؛ امامزاده محمد هلال؛ شماره نسخه:۱۹۶/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج قهوه‌ای با عطف پارچه‌ای،۳۹گ،۱۲و۱۴سطر،اندازه:۱۱×۱۸سم[ف مخ: ۶]

● **اجوبة المسائل المهنائية الثانية** / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-ul masā'il-il muhannā'īya aṯ-ṯānīya

علامه حلی، حسن بن یوسف، ۶۴۸ - ۷۲۶ قمری

'allāme-ye hellī, hasan ebn-e yūsof (1251 - 1326)

سائل در مقدمه رساله (یا سؤال اول) فهرست مؤلفات علامه و نیز تاریخ تولد وی و فرزندش فخر المحققین را خواستار شده و علامه حلی به سؤال اول پاسخ نمی‌دهد و مؤلفات خود را یاد نمی‌کند و به پاسخ سؤال دوم پرداخته است. تعداد مجموع سؤالات ۲۹ در برخی ۳۸ و در برخی ۳۹ سؤال است در موضوعات مختلف فقهی و اصولی و اعتقادی. این رساله در الذریعة یاد نشده ولی چون تاریخ اجازه‌ای که همراه این رساله به سید مهنا داده شده ذیحجه ۷۱۹ هجری است و اجازه‌ای که همراه مسأله بعدی است و الذریعة آن را با عنوان «ثانیه» یاد کرده مورخ ۷۲۰ است، بنابراین باید این رساله همان مسائل مهنائیه ثانیه باشد و آنچه الذریعة به عنوان مهنائیه ثانیه یاد کرده است همان مهنائیه ثالثه بوده باشد.

آغاز: المملوک مهنا بن سنان یقبل الحضرة العالیة ... لا زال یسمع بفضائل مولانا ... فلما جمع الله بفضله للمملوک برؤیه مولانا بین حاسة السمع و البصر ... (آغاز پاسخ و اجازه نامه علامه:) فیقول العبد الفقیر ... حسن بن یوسف لما کان من امتثال امر من تجب طاعته ... (آغاز سؤالات:) ما یقول سیدنا الامام العلامه فیمن طلق زوجته ثم راجعها باللفظ ثم طلقها ثم راجعها باللفظ ایضاً ثم طلقها ثالثة کل ذلک فی ساعة واحدة فی مجلس واحد هل یصح ذلک ... اقول لا شک ان الروایة تدل علی تفریق الطلاقات علی الاظهار لکن الدلیل ناهض بتحریم هذه المطلقه فی الثالثة لانها لما طلقها رجعیاً صح له المراجعة و اذا رجعها رجعت الی محض الزوجیة فصح طلاقها و هکذا الی آخر الثلث.

انجام: اما بالسفر بنفسه او بغیره و ان طال السفر و عظمت المشقة.

[الذریعة ۲۳۸/۵؛ مکتبة العلامة الحلی، ص۲۹-۳۳؛ مقدمه‌ای بر فقه شیعه، ص۱۰۹-۱۱۰؛ دنا، ج۱، ص۲۹۴]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۷۸۴/۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ربیع الاول ۹۸۰ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای بدون مقوا، ۷گ (۶۸پ-۷۴پ)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۲۸-۲۶۰]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۳۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** صدر: فی کل حدیث عن الأئمة علیهم السلام و کتب حسن بن یوسف بن محمد حلی فی ذی الحجه سنة تسع عشرة و سبعمائه حامداً مصلیا ما یقول سیدنا.

کامل و مصدر به اجازه مؤلف برای سائل (در پنج صفحه)؛ خط: نسخ، کا: احمد بن علی بن عطاء الله حسینی جزایری، تا: ۹۹۴ق؛ تصحیح و مقابله شده؛ واقف: امیر جبرئیل، تاریخ وقف: ۱۰۳۷؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۲گ، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۱/۱-۴۶]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۵۲۰/۲

نسخه اصل:همان نسخه بالا؛۱۹ص(۹۸-۱۱۷)[عکسی ف: ۴-۳۳۶]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۱۹۲/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** کما ان فعلهم افضل و اکمل فیکون ثوابهم اکثر فیلزم افضلیتهم و هو المطلوب و ههنا ادلة کثیرة اعرضنا عن ذکرها خوف الاطالة

خط: نسخ، کا: محمد بن مطهر، تا: ۱۵ ذیقعده ۱۰۷۸ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: میشن مقوایی، ۴۱گ (۷۳پ-۱۱۴پ)، ۱۵ سطر (۴/۵×۹/۵)، اندازه: ۹/۵×۱۵سم [ف: ۱۶-۲۰]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۷۵۵۵

آغاز و انجام: برابر

کامل و مصدر به صورت اجازه علامه حلی به مهنا بن سنان؛ خط: نستعلیق، کا: محمد سعید بن عبدالعلی ادکانی، تا: ۱۰۹۴ق؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای یک لا، ۲۹ص، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۲۱/۱-۴۷]

۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۷۵۲/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج مشکی عطف تیماج قهوه‌ای،۱۵گ(۷۳ر-۸۷پ)،۱۴سطر،اندازه:۱۴×۲۱سم[ف: ۲-۴۱۱]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۲۳۹۱۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، کا: عبدالله، تا: ۱۱۱۵ق؛ اهدایی رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا، ۵گ، سطور چلیپا، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف: ۲۱/۱-۴۸]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۵۷۵۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، کا: عبدالله، تا: ۱۱۱۵ق؛ اهدایی رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: مقوا ۵گ، سطور چلیپا، اندازه: ۱۲×۲۲سم [اهدائی - ف: ۳-۳۴]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۱۱۴۸۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ مورب، بی‌کا، تا: ۱۱۲۳ق، جا: کشمیر؛ کاغذ: نخودی، جلد: میشن قهوه‌ای ضربی با ترنج، ۸ص، اندازه: ۱۸×۲۷/۵سم [ف: ۲۱/۱-۴۶]

۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۰۹/۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ربیع الثانی ۱۱۲۸ق؛ جلد: تیماج سبز ضربی، ۷گ (۹۸ر-۱۰۴پ)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۲×۲۴سم [ف: ۴-۱۸۸]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۱۷/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** فالنبیذ حرام بالقیاس علیه و الجامع هو الاسکار و هو العلة المقتضية لثبوت الحکم

خط: نسخ، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۱۴ جمادی الثانی ۱۱۳۰ق؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: مقوا رویه کاغذ ابر و باد مرمری عطف میشن عنابی، ۱۶ص (۶۹ر-۸۵پ)، ۱۴ سطر (۷×۱۴/۵)، اندازه: ۱۲/۲×۱۸/۶سم [ف: ۲۱/۱-۳۲۷]

۱۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۲۱۵۸۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: میشن قهوه‌ای ضربی با ترنج، ۵ص، ۳۵ سطر، اندازه: ۱۸×۲۷/۵سم [ف: ۲۱/۱-۴۵]

۱۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۸۶/۲-طباطبائی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی، ۱۴سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۳/۵سم [ف: ۲۴-۲۶۰]

۱۳. قم؛ مؤسسه آية الله بروجردی؛ شماره نسخه:۴۲/۳

بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج قرمز ضربی، ۴گ (۲۸۵ر-۲۸۹ر)، اندازه: ۱۸/۵×۲۹سم [ف: ۱-۳۳]

۱۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۸۷۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ واقف: زین الدین زاهدی، تاریخ وقف: ۱۳۷۷؛ کاغذ: نباتی آهارمهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸ص، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۸سم [ف: ۲۱/۱-۴۷]

۱۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۵۷۵۴

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ اهدایی رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: مقوا، ۳گ، ۳۵سطر، اندازه: ۱۲×۲۲سم [اهدائی - ف: ۳-۳۴]

۱۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۵۷۵۵

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ اهدایی رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: مقوا، ۳گ، ۳۵ سطر، اندازه: ۱۲×۲۲سم [اهدائی - ف: ۳-۳۵]

۱۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۰۶۳۹

خط: نستعلیق، کا: احمد بن محمدرضا حسینی، تا: ۲۵ محرم ۱۳۴۳ق؛ اهدایی رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: حنایی، جلد: مقوا، ۵گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [اهدائی - ف: ۳-۳۵]

۱۸. آران کاشان؛ امامزاده محمد هلال؛ شماره نسخه:۱۹۶/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای با عطف پارچه، ۱۳گ، ۱۴ و ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف مخ: -۶]

● **اجوبة المسائل المهنائية الثالثة** / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-ul masā'il-il muhannā'īya aṯ-ṯāliṯa

علامه حلی، حسن بن یوسف، ۶۴۸ - ۷۲۶ قمری

'allāme-ye hellī, hasan ebn-e yūsof (1251 - 1326)

بخش سوم از سؤالات مهنا بن سنان عبدلی از علامه است شامل ۲۸ پرسش و پاسخ مفصل و مختصر علمی در فقه و کلام و غیره. در آغاز از تاریخ ولادت علامه و فرزندش فخر المحققین محمد و فهرست مصنفاتش پرسیده است و علامه مختصر شرح حال و عناوین مؤلفات خود را می‌آورد و در پایان اجازه روایت مؤلفات خود را نیز به وی می‌دهد. تاریخ اجازه محرم ۷۲۰ق است.

آغاز: قال المملوك المهنا بن سنان الحسيني ... و اما مولد العبد فالذی وجدته بخط والدی قدس الله روحه ما صورته ولد الولد المبارك ابو منصور الحسن بن يوسف بن مطهر ليلة الجمعة فی الثلث الأخير من الليل سابع عشرين شهر رمضان من سنة ثمان و اربعين و ستمائة و أما مولد عبده محمد فكان قريباً من نصف ليلة العشرين من جمادی الاولی سنة اثنتين و ثمانين و ستمائة.

انجام: فلا يتوهم انا نعدی الحكم من صورة الی اخری الا علی احد هذه الانواع فلا ينسب الينا العمل بالقياس.

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۷۸۴/۳

خط: نستعلیق، کا: سید محمد اشرف حسینی، تا: قرن ۹ و ۱۰؛ تصحیح شده؛ جلد: تیماج قهوه‌ای بدون مقوا، ۷گ (۶۸پ-۷۴پ)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۲۸-۲۶۰]

۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۷۵۲/۳

آغاز: المملوك مهنا بن سنان .... و كيف لا نشكره و قد فوتنا فی يومنا بعد مجالسة مولانا التقاط نثر الدرر و حصول الاجر؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج مشکی عطف تیماج قهوه‌ای، ۱گ (۸۷پ)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲-۴۱۲]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۲۵۸۷۷

آغاز: قال المملوك المهنا بن سنان الحسينی تقبل ابواب الحضرة العالية؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ واقف: زین الدین مزبور؛ تاریخ وقف: ۱۳۷۷؛ کاغذ: نباتی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۱ص، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۸سم [ف: ۲۱/۱-۴۹]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۸۶/۳-طباطبائی

آغاز: (آغاز سؤال اول:) المملوك مهنا بن سنان يقبل ابواب الحضرة العاية ... (آغاز پاسخ نخست:) الجواب لما كان امر من تجب طاعته ... سارع العبد الضعيف حسن بن يوسف بن المطهر الی اجابة؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی، ۱۴سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۳/۵سم [ف: ۲۴-۲۶۱]

۵. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۴۲/۴
انجام: و لمساواتهم الانبیاء المتقدمین فی العصمة و ما یتبعها و عمل هولاء افضل من عمل اولئک و یلزم
بی‌کا، تا: قرن ۱۲، افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قرمز ضربی، ۷گ (۲۸۹ر-۲۹۶پ) اندازه: ۱۸/۵×۲۹سم [ف: ۱-۳۳]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۲۳۳۱
آغاز و انجام: برابر
مانند همان ض ۲۱۵۸۶ به جز تعارفات و ابراز ارادت و تأسف سائل از عدم حضور و تشرف به محضر علامه به دلیل بارش باران؛ خط: نسخ، کا: احمد بن علی بن عطاء الله حسینی جزایری، تا: ربیع الثانی۹۹۴ق؛ تصحیح و مقابله شده؛ واقف: امیر جبرئیل، تاریخ وقف: ۱۰۳۷؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۲ص، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱/۱-۲۱-۵۱]

۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۵۲۰/۳
آغاز: المملوک مهنا بن سنان ... و کیف لا نشکره و قد فوتنا فی یومنا بعد مجالسة مولانا التقاط نثر الدرر و حصول الاجر بمداومتنا الی مجهه الکریم
نسخه اصل: کتابخانه آستان قدس رضوی - مشهد ۲۸۲۲ و ۲۳۴۱؛ خط: نسخ، کا: احمد بن علی بن عطاء الله حسینی جزائری (مولدا) حائری (اصلا)، تا: با تاریخ۹۹۴ق؛ ۱۸ص (۱۱۸-۱۳۶) [عکسی ف: ۴-۳۳۷]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۷۵۵۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد سعید بن عبدالعلی ادکانی، تا: ۱۰۹۴ق؛ نسخه کامل و مذیل است به صورت اجازه علامه به مهنا بن سنان و رساله‌ای در کلام و عقاید که حیدر بن علی بن حیدر علوی آملی از فخرالدین فرزند علامه پرسیده است؛ کاغذ: نخودی آهارمهره، جلد: تیماج قهوه‌ای یک لا، ۱۴گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۱/۱-۲۱-۵۰]

۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۲۳۹۱۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق تحریری چلیپایی، کا: عبدالله، تا: ۱۱۱۵ق؛ اهدایی رهبری؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا، ۹ص، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف: ۲۱/۱-۵۰]

۱۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۲۱۵۸۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: عبدالله، تا: ۱۱۱۵ق؛ اهدایی رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی آسیب دیده، جلد: مقوا ۵ص، چلیپایی، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف: ۲۱/۱-۴۸]

۱۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۱۱۴۸۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ مورب، بی‌کا، تا: ۱۱۲۳ق؛ کاغذ: نخودی، جلد: میشن قهوه‌ای ضربی با ترنج، ۹ص [ف: ۲۱/۱-۴۹]

۱۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۰۹/۱۰
آغاز: المملوک مهنا بن سنان ... و کیف لا نشکره و قد فوتنا فی یومنا بعد مجالسة مولانا التقاط نثر الدرر و حصول الاجر؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ربیع الثانی۱۱۲۸ق؛ جلد: تیماج سبز ضربی، ۹گ (۱۰۴پ-۱۱۲پ)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۲×۲۴سم [ف: ۴-۱۸۸]

۱۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۲۱۰۵۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: احمد بن محمد رضا حسینی، تا: ۲۵ محرم ۱۳۴۳ق؛ اهدایی رهبری؛ کاغذ: حنایی، جلد: مقوا، ۵گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [ف: ۲۱/۱-۵۱]

۱۴. آران کاشان؛ امامزاده محمد هلال؛ شماره نسخه:۱۹۶/۳
آغاز: و هذا اسألة آخر من جواب المرتضویه المهانیة طاب ثراه و هوالقسم الثالث مسئلة مایقول سیدنا الامام العلامة احسن الله الیه و ... فی قول اصحابنا ان التکلیف لایکون علی جهة؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای با عطف پارچه‌ای، ۱۳گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف مخ: -۷]

● **اجوبة المسائل المهنائية** / پاسخ پرسش‌ها / عربی
ajwibat-ul masā'il-il muhannā'īya aṯ-ṯāliṯa
فخر المحققین، محمد بن حسن، ۶۸۲ - ۷۷۱ قمری
faxr-ol-mohaqqeqīn, mohammad ebn-e hasan (1286 - 1373)

تاریخ تألیف: نیمه محرم ۷۲۰ق؛ محل تألیف: حله
بخش چهارم سؤالات مهنا بن سنان عبدلی است که آنها را از پسر علامه، فخرالمحققین، پرسیده است، شامل ۲۷ پرسش و پاسخ بیشتر در فقه و پاره‌ای در اعتقادات که مسأله اول آن چنین است: «ما یقول سید الامام العلامه احسن الله الیه و اسبغ نعمة الله علیه فی شخص غرس فی ارض شجرا او نخلا باذن صاحب الارض او وکیله بشرط ان یکون النصف لصاحب الارض ثم بدا لصاحب الارض ان هذه معاملة فاسدة فهل له ان یلزم صاحب الغرس بقلع غرسه من غیر ضمان ارش ام لیس له ذلک».
آغاز: تأمل العبد الفقیر ... المسائل التی افادها مولانا السید المعظم العلامة الاعظم شرف الطالب فخر العلویین ... ما یقول سید الامام العلامه احسن الله الیه و اسبغ نعمة الله علیه فی شخص غرس فی ارض شجرا او نخلا باذن صاحب الارض ... (آغاز جواب اول:) لیس له قلع الغرس الا مع الارش و دلیله ان مالک الارض
انجام: فیکون ثوابهم اکثر فیلزم اقتضیتهم و هو المطلوب و هیهنا اوله کثیره اعرضنا عن ذکرها خوف الاطاله و کتب ... محمد بن المطهر ... بالحلة

۱. آران کاشان؛ امامزاده محمد هلال؛ شماره نسخه:۱۹۶/۴

آغاز و انجام: برابر

کامل؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: اواخر محرم ۹۸۴ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای با عطف پارچه‌ای، ۸گ (۶۳ر-۷۰پ)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف مخ: -۵]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۳۲

آغاز: بسمله، حمد له و بعد فهذه صورة المسائل التی سالها المولی السید العالم العامل المحقق المدقق مهنا بن سنان؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، کا: احمد بن علی بن عطاء الله حسینی جزایری، تا: یک‌شنبه ۹ ربیع الثانی ۹۹۴ق؛ تصحیح و مقابله شده، چند صفحه پایانی رساله را حاج میرزا مهدی بن یحیی قزوینی مشهدی عماد المحققین در ۳ جمادی الاول ۱۳۴۲ تکمیل کرده است؛ واقف: امیر جبرئیل، تاریخ وقف: ۱۰۳۷؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۱۸ص، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۱/۱-۴۱]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۵۲۰/۴

آغاز: برابر

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴-۳۳۷]

۳. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۱۹۹/۲

خط: نسخ نازیبا، کا: احمد بن قاضی احسن، تا: دوشنبه ۲۶ جمادی الاول ۱۰۳۰ق؛ جلد: تیماج مشکی مجدول بدون مقوا عطف تیماج مشکی، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۰/۵سم [ف: ۱-۱۴۸]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۱۳۴/۴

آغاز: لله الحمد تأمل العبد الفقیر الی الله تعالی محمد بن الحسن بن یوسف بن علی بن مطهر المسایل التی افادها مولانا ... مهنا بن سنان؛ **انجام:** الجواب الاقرب أن حکمه حکم الجامدات فی تنجیس ما لاقی النجاسة خاصة. تمت

خط: نسخ، کا: عبدالعلی بن عبدالرضا طرفی، تا: ۵ رجب ۱۰۹۴ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۷ص (۴۸۱-۴۸۷)، ۲۹ سطر، اندازه: ۱۹/۵×۲۹سم [ف: ۲۵-۱۴۶]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۰۹/۱۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** الجواب الاقرب أن حکمه حکم الجامدات فی تنجیس ما لاقی النجاسة خاصة.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ربیع الثانی ۱۱۲۸ق؛ جلد: تیماج سبز ضربی، ۵گ (۱۱۲پ-۱۱۶پ)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۲×۲۴سم [ف: ۴-۱۸۹]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۸۶/۵-طباطبائی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۳/۵سم [ف: ۲۴-۲۶۱]

۷. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۲۰۳/۴

خط: نسخ نازیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای عطف و لبه‌ها تیماج قرمز بدون مقوا، اندازه: ۱۴×۱۸/۵سم [ف: ۱-۱۵۳]

● اجوبة المسائل المهنائیة (ترجمه) / پاسخ پرسش‌ها / فارسی

ajwibat-ul masā'il-il muhannā'īya (t.)

وابسته به: اجوبة المسائل المهنائیة؛ علامه حلی، حسن بن یوسف (۶۴۸-۷۲۶)

چند ترجمه تحت اللفظی است از سؤالاتی که مهنا بن سنان بن عبدالوهاب عبدلی حسینی از علامه حلی پرسیده است. نام مترجمان معلوم نشد.

ظاهراً غیر همانند:

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۶۴۳/۱

آغاز: این مسائل چندی است از بنده محتاج به رحمت پروردگار خود مهنا بن سنان بن عبدالوهاب حسینی؛ **انجام:** نجس می‌شود آن چیزی که ملاقات کرده است نجاست را و بس، نه آنچه نکرده است نجاست را.

خط: نستعلیق، کا: علی رضا حسین، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ ۵۱گ (۱ر-۵۱ر)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [محدث ارموی مخ: ۱-۳۵۵]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۳۴۰

آغاز: بسمله سپاس بیقیاس مر خداوندی را؛ **انجام:** جواب خدایتعالی درایه مباهله حضرت امیرالمومنین ... تم هذه النسخة بعون الله تعالی و فضله و کرمه

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا [رایانه]

۳. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۷۷۲/۱

آغاز: بدانکه متفق شده است کلمه اهل قبله یعنی اتفاق کرده اند علمای اهل اسلام بر ثبوت شفعه در مبیع فی الجمله؛ **انجام:** جواب اقرب این است که حکم آن حکم جامدات است یعنی چیزهائی که سخت باشد در اینکه نجس می‌شود آن چیزی که ملاقات کرده است نجاست را و بس نه آنچه نکرده است نجاست را.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: مقوایی، عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۲۸گ (۱پ-۱۲۸پ)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۳-۵۷۵]

● اجوبة المسائل المیافارقیات / فقه / عربی

ajwibat-ul masā'il-il mīyāfāriqīyyāt

علم الهدی، علی بن حسین، ۳۵۵ - ۴۳۶ قمری

'alam-ol-hodā, 'alī ebn-e hoseyn (967 - 1045)

پاسخ ۶۶ مسأله فقهی، کلامی و اصول فقه است که از میافارقین برای او رسیده و او بدون استدلال به‌صورت فتوایی و مختصر پاسخ داده است. در نسخه مجلس و نسخه کتابخانه رضوی که تاریخ آن ۵۷۶ است و نیز به‌نوشته الذریعه تعداد مسائل میافارقیات ۶۶ است، در فهرست طوسی و رجال نجاشی نیامده است و ابن شهر آشوب در «معالم العلماء» ۶۵ نوشته و کنتوری در «کشف الحجب» تعداد را یک‌صد ضبط کرده است. در مقدمه نامه‌ای که از میافارقین به سید علم الهدی رسیده، آمده است که «ما در سرزمینی زندگی می‌کنیم که مجاور سرزمین

کافران است و اشخاص مورد وثوق و متدین نادر الوجوند از این رو با این‌که مسائلی که در این نامه پاسخ آن را از تو خواسته‌ایم، در کتب اصحاب موجود است ترجیح می‌دهیم که پاسخ آن را با خط مبارک برای ما بنویسید تا مورد اعتماد بیشتر باشد و ما جز فتوا نمی‌خواهیم و انتظار اقامت دلیل نداریم». برخی از مسائل از این قرار اند: ۱. درباره جواز یا عدم جواز اقتداء به غیر موثوق (غیر امامی عادل)؛ ... ۱۴. سؤال از استناد به کتاب عبیدالله حلبی رساله علی بن بابویه و کتاب شلمغانی است؛ ... ۱۷. پرسش از زندگی حضرت امیرالمؤمنین (ع) و از روایتی که در باب حضور علی (ع) و پیغمبر (ص) به‌هنگام مرگ مردم نقل شده است؛ ... ۲۲. درباره امام غائب (ع)؛ ... ۲۶. درباره سخنی که در کتاب تکلیف علی (ع) نقل شده که «من عبد الاسم دون المعنی فقد کفر و من عبدالاسم و المعنی فقد اشرک»؛ ... ۳۷. درباره تزویج دختران حضرت پیغمبر و علی (ع) با عثمان و عمر؛ ... ۴۲. درباره حکم گوشت خرگوش؛ ... ۴۵. درباره بازی نرد و شطرنج؛ ۵۷. درباره قرآن که مخلوق است یا منزل؛ ... ۶۰. اعتقاد به رجعت و تفسیر آن؛ ... ۶۶. درباره خمس و سهم امام (ع).

آغاز: نحن اطال الله بقاء سیدنا الشریف ... فی دیار متأخمة لدار الکفر و قل ما نجد ما یوثق بدینه و امانته فی اخذ اعلام دیننا منه و بنا امس حاجة الی ان یفتینا ... مسألة اولة الصلاة جماعة و الفضل فیها و هل یجوز خلف عدم الموثوق بدینه ام لا؟ الجواب صلاة الجماعة فیها فضل کثیر ثواب کبیر

انجام: فاذا منعوه فی بعض الازمان حلت لهم الصدقة مع المنع من هذا الحق و الله الموفق للصواب تمت المسائل و اجوبتها و الله ولی الحمد و التوفیق.

چاپ: تحقیق سید مهدی رجائی، ضمن الرسائل الشریف المرتضی، قم، دار القرآن الکریم، ۱۴۰۵ق، الجزء الاول؛ مجمع ذخائر اسلامی، قم، ۱۴۲۵ق

[رسائل الشریف المرتضی ۲۷۱/۱-۳۰۶؛ الذریعه ۲۳۸/۵ و ۲۳۹رقم ۱۱۳۸و ۳۷۰/۲۰؛ کشف الحجب:۵۱۴؛ معالم العلماء چاپ عباس اقبال:۶۳؛ دنا ۲۹۶/۱ (۲۴ نسخه)؛ مقدمه ای بر فقه شیعه ۷۳]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۴۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: دهه سوم ذیحجه ۶۷۶ق؛ واقف: ابن خاتون، تاریخ وقف: ۱۰۶۷؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۰گ، ۲۰-۲۳ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۲۱/۱-۵۲]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۲۵۵/۶-ف و ۱۲۵۶/۶-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا؛ تا: ۹ محرم ۴۲۹ق [احتمالاً تاریخ تألیف است] [فیلمها - ف: ۱-۵۸۹]

۲. قائن؛ مدرسه جعفریه؛ شماره نسخه:۱۴۰/۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: ملا محمد لاری، تا: غره محرم ۱۰۴۶ق؛ مصحح، در دو برگ آخر مناظره شریف مرتضی با ابی العلاء به نقل از سلیمان صهرشتی آمده است؛ جلد: تیماج دورو قرمز با حواشی زرین، ۷گ (۲۰۴-۲۱۱)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۹×۲۸/۵سم [کتابخانه‌های قائن - ف: ۱۲۰]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۶۹۰/۹

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۵-۱۴۲]

۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۹۴۳/۶

آغاز: کتبونا الی السید الشریف الاجل المرتضی علم الهدی؛

انجام: بین صلوة المغرب و فرض العشاء الاخره لانها من السنن الوکیده.

خط: نسخ، کا: محمد مفید بن محمد تقی حسینی، تا: ۱۰۸۵ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی، تیماج تریاکی سیر، ۳ص (۲۸پ-۳۱)، ۱۴ سطر (۸×۱۲/۵)، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف: ۱۰-۶۱۸]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۹۸/۶

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۳-۴۶۵]

۴. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۳۷۴/۲

خط: نسخ، کا: عبدالرضا بن خلیل بن ابراهیم کاظمی، تا: آخر رمضان ۱۰۹۵ق؛ جلد: تیماج قرمز، ۸گ (۵۳پ-۶۱پ)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۵×۲۳/۵سم [ف: ۱-۲۲۵]

۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۳۲۴/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمدنصیر بن صفات الله نیستانه نائینی، تا: ۲۸ شعبان ۱۰۹۷ق؛ مصحح؛ ۸گ (۶۳پ-۷۱پ)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳×۲۱/۵سم [محدث ارموی مخ: ۱-۵۰]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۸۱۹/۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۲۵ق؛ کاغذ: اصفهانی شکری تیره، جلد: تیماج قرمز روسی بدون مقوا، ۲۱ص (۳۰۳-۳۲۳)، ۱۸ سطر، قطع: رقعی، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۱۰-۱۳۱]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۸۹۷/۴

آغاز: برابر

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۳-۹۸]

۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۹۳/۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: حدود ۱۱۲۵ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن قهوه‌ای نو،۱۷ص(۳۲۲-۳۳۹)،اندازه:۱۳/۵×۲۱/۸سم [ف: ۵-۹۴]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۴۳۲/۱۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: احمد فرزند علی مختار، جرفادقانی (گلپایگانی)، تا: ۱۲۳۲ق؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی، ۳گ (۳۷۳-۳۷۵)، ۳۰ سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۲۹-۵۶]

۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۰۰۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عبدالمجید بن محمد مهدی، تا: ۱۲۴۳ق؛ اهدایی

رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: شکری آهار مهره، جلد: تیماج زرشکی ضربی با ترنج و سرترنج، ۹گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۲۱×۱۴/۵سم [اهدائی - ف: ۳-۳۵]

۱۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۶۱۵/۱۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ مغلوط، بی‌کا، تا: ۱۲۸۱ق؛ از روی نسخه مورخ ۶۷۶؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸گ (۲۴۱ر-۲۴۸ر)، ۲۲ سطر، اندازه: ۲۲×۱۳/۵سم [ف: ۲۰-۲۱]

۱۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۲۵۴/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: زین العابدین خوانساری، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، ۴گ، ۳۱ سطر، اندازه: ۲۰/۵×۱۱/۵سم [ف: ۳۶-۶۹]

۱۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۹۱۵

نسخه اصل: کتابخانه کاشف الغطاء، نجف اشرف؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۳۱۸ق؛ ادامه شماره ۱۹۱۳ همین فهرست؛ ۱۳ص [عکسی ف: ۵-۳۷۱]

۱۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۲۱۵۰۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: احمد بن محمد رضا حسینی، تا: پنج‌شنبه ۲۱ ربیع الاول ۱۳۲۹ق؛ اهدایی رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: شکری، جلد: میشن مشکی ضربی با ترنج و سرترنج، ۹ص، ۲۳ سطر، اندازه: ۲۲×۱۷/۵سم [ف: ۲۱/۱-۵۲]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۹۷/۴عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴-۳۸۶]

۱۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۰۰۷/۵

آغاز و انجام: برابر

در این نسخه ۵۳ سؤال و جواب آمده؛ خط: تحریری، کا: عبدالله بن محمد حسن هشترودی تبریزی، تا: ۱۳۳۶ق؛ در این نسخه و در حاشیه گ۶۱ آمده: «لم یکن فی النسخة المغلوطة التی انتسخنا منها ازید من هذا و قیل ان هذه المسائل مائة و فی معالم العلماء انها خمس و ستون مسئلة و فی رجال بحر العلوم ان ما وجدناها فی نسخ متعددة ست و ستون ثم وجدنا فی نسخة اخری زیادة الحقناها بها»؛ جلد: مقوایی با روکش پارچه‌ای مشکی،۴گ(۵۸-۶۲)،۲۱سطر،اندازه: ۲۰/۵×۱۶سم [ف: ۳۲-۲۰]

۱۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۵۲۵/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** السابعة و الثلثون فیمن حلف عن معصیة الله بالمصحف ... فانا غیر عالمین بتاریخ هذا الاعلام و تقدمه و تاخره (هذه المسائل علی ما فی معالم العلما خمسة و ستون مسئلة و ما وجدت اکثر من المکتوب)

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا، ۷ص (۸-۱۴)، ۲۱ سطر (۸×۱۶)، اندازه: ۲۱×۱۵سم [ف: ۹-۱۳۲۴]

۱۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۸۰/۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: سلیمان بن مولانا مبارک بن ابراهیم بن عبداله بن معین الدین قرشی، بی‌تا [ف: ۳-۶۱۳]

۱۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۶۲/۱۰-ف

نسخه اصل: کتابخانه آقای شیخ آقا بزرگ تهرانی، ست و ستون مسألة؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۰ سطر [فیلمها - ف: ۱-۵۷۴]

۱۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۷۰۶/۱۷

آغاز: کتبوا الی السید الشریف الاجل المرتضی علم الهدی ... فی مسائل قد سطرناها اکثرها موجود فی کتب اصحابنا ... لان امامة الفاسق عند اهل البیت لا یجوز، مسئلة الصلوة الجمعه هل یجوز ان یصلی؛ **انجام:** و فرض العشاء الاخرة لانها من السنن الوکیدة، تمت

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن آلبالویی لایی، ۴گ(۸۱پ-۸۴پ)،۱۴و ۱۸سطر، اندازه: ۱۸/۶×۱۳سم [ف: ۶-۹۸]

● أجوبة مسائل میرزا ابراهیم التبریزی / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-u masā'il-i mīrzā ibrāhīm at-tabrīzī

رشتی، کاظم بن قاسم، ۱۲۱۲ - ۱۲۵۹ قمری

raštī, kāzem ebn-e qāsem (1798 - 1843)

جواب هفت سؤال میرزا محمد ابراهیم تبریزی، بدین ترتیب: ۱. آیا رؤیت امام در غیبت ممکن است؟؛ ۲. آیا آن حضرت مثل دیگران می‌خورد و می‌آشامد؟؛ ۳. ابدال و اوتاد و نقبا و رجال الغیب کیان اند؟؛ ۴. طی الارض چگونه است؟؛ ۵. فراموش‌خانه در فرنگ کجاست؟؛ ۶. حقیقت شیطان. نخست «قال سلمه الله» سپس «اقول» آمده است. در فهرست مشایخ تاریخ تالیف ۲۳ ربیع الاول ۱۲۴۸ق آمده و در انتهای نسخه فاضل خوانساری که به خط مؤلف دانسته شده، ۳ ربیع الاول ۱۲۴۳ق.

آغاز: حمدله. صلاة. اما بعد، فیقول ... کاظم بن ... ان ذا الفطة الزکیة ... المیرزاابراهیم التبریزی ایده الله ... قد بعث الی مسائل فاراد الجواب عن الاستعجال فکتبت له ما حضر البال.

چاپ: چاپ شده

[فهرست کتب مشایخ ۳۴۸ ش ۲۸۸]

۱. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۱۵۳/۵

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: یک‌شنبه ۳ ربیع الاول ۱۲۴۳ق؛ جلد: تیماج ساده عطف تیماج زرد، ۸ص (۱۵۷-۱۷۴)، اندازه: ۲۱×۱۵سم [ف: ۱-۱۱۵]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۶۸/۵

آغاز: برابر

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۱-۳۱۲]

۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۷۳۹/۱۲-عکسی

آغاز: برابر؛ **انجام:** فلتتوضا وحک کما یتوضا عبدک.

پرسش هفتم را ندارد و ناگهان «اصفهانیه» ایشان آغاز می‌شود؛

خط: نسخ پخته، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱۴ص (۱۷۳-۱۸۶) [عکسی ف: ۱-۱۱۰]

● **أجوبة مسائل میرزا احمد شیخ الاسلام بهبهانی /**

کلام و اعتقادات / فارسی

'ajvebat-o masā'el-e mīrzā ahmad-e šeyx-ol-eslām-e behbahānī

کرمانی، زین العابدین بن محمد کریم، ۱۲۷۶ - ۱۳۶۰ قمری

kermānī, zayn-ol-'ābedīn ebn-e mohammad karīm (1860 - 1941)

شامل سه پرسش شیخ الاسلام آقا میرزا احمد بهبهانی در مورد شیعه و عقاید آنها با عناوین «فرموده‌اند ... عرض می‌کنم». مسائل از این قرارند: ۱. اگر سید پریشانی و شیعه پریشانی باشند کدام در خمس مقدم‌اند؟؛ ۲. سیصد و سیزده نفر که خدمت امام (ع) حاضر می‌شوند از گذشتگان هم هستند یا همه از احیاءاند؟؛ ۳. بعد از ظهور امام زمان همان خلق اول است که می‌آیند یا خلق ثانی است؟.

آغاز: الحمدلله و سلام علی عباده الذین اصطفی و بعد چنین گوید بنده مسکین ابن محمد کریم، زین العابدین که رقیمه کریمه ملاطفت شمیمه رسید از جناب سنی الجوانب جناب مستطاب.

انجام: و بهمین قدر در بیان جواب از این سؤال هم اقتصار می‌کنیم و لاحول و لاقوة الابالله العلی العظیم و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین.

[فهرست کتب مشایخ ص ۷۰۶، شماره ۹۰۶]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۱۲۰/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کا: میر محمد دوانی، تا: چهارشنبه ۲۹ جمادی الاول ۱۳۳۶ق، جا: کرمان؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی ضخیم،۱۲گ(۴۰-۵۲)،۲۶سطر،اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۳۰-۵۶۶]

● **اجوبة مسائل میرزا اسحاق خان** / پاسخ پرسش‌ها / فارسی

ajvebat-o masā'el-e mīrzā eshāq xān

کرمانی، محمد کریم بن ابراهیم، ۱۲۲۵-۱۲۸۸ قمری

kermānī, mohammad karīm ebn-e ebrāhīm (1810 - 1871)

تاریخ تألیف: ۱۳ ذیقعده ۱۲۹۵ق

پاسخ به ۱۴ سؤال میرزا اسحاق خان است که اولین آن در سرایت وجود و فرق مذهب شیخ و ملاصدراست و آخرین آن چگونگی شناخت مشایخ در هنگام ادعای چندین نفر.

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۰۸۵

آغاز: بسمله، ... اما بعد چنین گوید: ... که چندی قبل از این سر کار عظمت مدار مکرمت شعار مخدوم مهربان؛ **انجام:** و همین قدر در جواب مسائل انشاء الله تعالی.

خط: نسخ، کا: احمدبن علی محمد شاهرودی، تا: ۱۲۹۵ق؛ تملک: احمد بن حاج محمد کریم؛ اهدایی حاجی وزیری؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: چرمی یک لایی مشکی، ۱۰۵گ،۲۰ سطر (۹×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۳-۸۴۹]

● **اجوبة مسائل میرزا حسن خان** / پاسخ پرسش‌ها / فارسی

ajvebat-o masā'el-e mīrzā hasan xān

کرمانی، محمد بن محمد کریم، ۱۲۶۳ - ۱۳۲۴ قمری

kermānī, mohammad-e-bn-e mohammad karīm (1847 - 1906)

تاریخ تألیف: ۲۶ ربیع الثانی ۱۳۰۹ق

کرمانی رساله‌ای در رد فصلی از کتاب پادری نصرانی به درخواست حاجی میرزا حسن خان وکیل سیاسی و جنرال قونسول دولت ایران نگاشته بود. میرزا حسن خان به ضمیمه آن درخواست دو سؤال نیز نموده بود که کرمانی به‌طور مستقل بدان دو سؤال در این رساله پاسخ گفته است.

آغاز: بسمله الحمدلله و سلام علی عباده الذین اصطفی و بعد چنین گوید بنده اثیم محمد بن کریم که چندی از این پیش رقیمه کریمه عنبر شمیمه زیارت شد از جناب ... فرموده‌اند با وجود ثبوت لوح محفوظ از انشاءالله وامثال آن مقصود چیست

انجام: و آن قدیمی که به عرصه پا می‌گذارد و نفس امکان است ذوات قدیم لم یزلی ملوث به لوث حدوث نمی شود ابداً و همین قدرها در جواب این مسأله هم کافی است. ان شاءالله و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۵۸۸/۱-۹/۱۳۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۸گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۱-۱۰۸]

● **اجوبة مسائل المیرزا حسن الهندی** / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-u masā'il-il mīrzā ḥasan al-hindī

رشتی، کاظم بن قاسم، ۱۲۱۲ - ۱۲۵۹ قمری

raštī, kāzem ebn-e qāsem (1798 - 1843)

رساله در پاسخ سؤال میرزا حسن بن امان الله هندی دهلوی عظیم آبادی درباره معاد جسمانی و روحانی است که در «رساله معاد» ایشان آمده است و نیز درباره «بواطن» که در «شرح دعای سمات» ایشان آمده است. این گفتار در «فهرست تصانیف سید

کاظم رشتی» از محیط کرمانی بدین‌گونه نشان داده شده است: «الرسالة الرابعة عشر فی اجوبة مسایل میرزا حسن الهندی».
آغاز: حمدله. صلاة. اما بعد، فیقول العبد الجانی ... انه قد وردت علی مسائل دقیقة منطویة علی مطالب جلیل تقتصر دونها الاحلام ... للمولی ... الحاج الامیرزا (چنین) حسن بن امان الله الهندی الدهلوی العظیم آبادی
انجام: یشتمله خطاب. و انما هو ثمرة الانقطاع الی الائمة الاطیاب (ع) فی کل باب. و علی الله المعول فی المبداء و المآب، و عنه نلتمس الهام الصواب. تمت.
چاپ: ایران، سنگی، ۱۲۷۶، وزیری کوچک، ۱۵ص
[الذریعه ۸۲/۲، فهرست کتب مشایخ ۲۸۹ ش ۱۳۶؛ طبقات، ۳۰۷/۱۳: حسن الدهلوی که از این رساله به «الاسئلة الدهلویه» یاد کرده است]

۱. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۲۳۱/۷
خط: نسخ زیبا، کا: حسن بن امان الله دهلوی عظیم آبادی، تا: چهارشنبه ۲۵ شعبان ۱۲۴۳ق، جا: کربلا؛ جلد: تیماج دو رو قرمز مجدول به اکلیل، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱-۱۹۰]
۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۱۱۶/۱۲-عکسی
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: ۱۲۵۰ق؛ ۲۳ص (۲۸۹-۳۱۱) [عکسی ف: ۱-۱۱۴]
۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۱۰۰/۱۴-عکسی
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: ۱۲۷۳ق؛ ۱۴ص (۱۲۳-۱۳۶) [عکسی ف: ۱-۱۱۴]

● اجوبة مسائل میرزا رحیم همدانی = الجسد و الجسدین / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-u masā'il-i mīrzā raḥīm hamidānī = al-jasad wa-l jasadayn

کرمانی، محمد کریم بن ابراهیم، ۱۲۲۵-۱۲۸۸ قمری
kermānī, mohammad karīm ebn-e ebrāhīm (1810 - 1871)

تاریخ تألیف: ۸ ذیحجه ۱۲۶۸ق
در پاسخ میرزا رحیم بن میرزا حسن همدانی، گفتاری است عرفانی درباره معنی جسد و جسدین و جسم و جسمین، در عالم حروف و انسان و مراتب انسان. با عناوین «فصل»: فصل، اعلم ان الجسد یطلق فی اللغة علی ...؛ فصل، تمثیل الاجساد و الاجسام فی عالم الحروف ...؛ فصل، و اما ما سألت من تطبیقه بعالم الفلاسفة و بالانسان الفلسفی.
آغاز: حمدله. صلاة. و لعنة الله علی ... و بعد، فقد سألنی السید الجلیل النبیل ... المیرزا رحیم بن المرحوم الاغا میرزا حسن الهمدانی مسألة معضلة فی ضمن رسالة ارسلها من بلدة همدان.
انجام: و یعتذ عند ذلک المفضال. و قد وقع الفراغ من تسویده مصنفه کریم بن ابرهیم. عصر یوم الترویه من سنة ۱۲۶۸ق. حامداً مصلیاً مستغفراً.
[فهرست کتب مشایخ ۳۶۴، ش ۳۱۳]

۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۲۲۳/۲-عکسی
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: ۱۲۶۳ق؛ ۴ص (۲۹-۳۲) [عکسی ف: ۱-۹۷]
۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۰۰۳/۴-عکسی
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ خوش، کا: جواد بن محمد شریف کرمانی، تا: محرم ۱۲۶۹ق [عکسی ف: ۱-۹۷]
۳. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۴۷۲/۳
خط: نسخ، کا: محمد شریف، تا: ۱۲۶۹ق؛ جلد: مقوا عطف میشن، ۱۸ سطر (۹/۵×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱-۴۰۰]
۴. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۴۴۸/۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** یوم الترویة سنة [۱۲۶۸] حامداً مصلیاً ...
خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: ۱۲۷۸ق؛ ۹گ (۴۵ر-۵۳ر) [ف: ۱-۷۲]
۵. یزد؛ سریزدی؛ شماره نسخه:۳۷/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** و جناب العلام و الممجد الاغا عبدالصمد مطلع بمجاری الحال و یعتذر عند ذلک المفضال.
خط: نسخ، کا: احمد، تا: ۱۹ محرم ۱۲۸۷ق؛ جلد: تیماج قرمز بدون مقوا، ۹گ (۱۱۴پ-۱۲۲ر)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱-۳۶]
۶. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۵۵۰/۱
کامل؛ بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماجی زرد، ۵گ (۳-۸)، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۴-۱۳۳۹]

● اجوبة مسائل میرزا زین العابدین الحسینی الشیرازی / فلسفه / عربی

ajwibat-u masā'il-i mīrzā ziyn-ul-'ābidīn al-ḥusaynī aš-šīrāzī

کرمانی، محمد کریم بن ابراهیم، ۱۲۲۵-۱۲۸۸ قمری
kermānī, mohammad karīm ebn-e ebrāhīm (1810 - 1871)

تاریخ تألیف: ۱۴ ربیع الاول ۱۲۶۰ق؛ محل تالیف: کرمان
پاسخ به سه سؤال میرزا زین العابدین است: ۱. حقیقت و مجعولیت امکان و استدلال از حکمت و موعظه و مجادله؛ ۲. جواب کسانی که قائل به عدم امکان مجعولیت امکان اند و آن را امری انتزاعی می‌دانند؛ ۲. شرایط و حقیقت محبت. کریمخان پرسش وی را متن قرار داده، با عنوان «شرح» جواب داده است.
آغاز: بسمله. الحمدلله و سلام علی عباده الذین اصطفی. و بعد،

فیقول العبد الاثیم کریم بن ابراهیم ... قد کتب الی السید الجلیل و السند ... میرزا زین العابدین الحسینی الشیرازی
انجام: و اظن اسافر نحوکم فیما بعد لامور ... فی بلدة کرمان صانها الله عن طوارق الحدثان. فقد تمت علی ید مؤلفه کریم...

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۷۴۷/۳
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۶۰ق؛ کاغذ: آهار مهره فرنگی، جلد: میشن لایی سیاه، ۴۴گ (۵۷پ-۱۰۱ر)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱/۲×۱۷/۵سم [ف: ۵-۱۶۷]

۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۴۰/۴
انجام: و ایضاً تمنوا علی مخلصکم الداعی بتحقیق شرائط المحبة ... الکتاب و السنة المرویة
خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: پایان قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام (مسأله سوم به‌جز چند سطر افتاده است)؛ ۸گ (۴۹پ-۵۶پ) [ف: ۱-۷۸]

۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۴۰/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: پایان قرن ۱۳؛ ۱۷گ (۱پ-۱۷پ) [ف: ۱-۷۸]

۴. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۰۴/۲
خط: نسخ، کا: حسین بن عبدالحسین ماهانی، تا: ۱۸ رمضان ۱۲۷۲ق؛ کاغذ: فرنگی، ۳۰گ (۲۴پ-۵۴پ)، ۱۸ سطر (۹/۵×۱۴)، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۵۵۳]

۵. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۵۶۷/۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** فالحدیث جاء فی آل محمد علیهم السلام لاشک فیه و لااشکال فی المسئلة ان شاء الله
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: چرم مشکی، ۶گ (۸۰پ-۸۶ر)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [مؤید: ۲-۷۳]

۶. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۳۰۷/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد حسن چترودی، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی بی‌مقوا، ۶۴گ (۵۵ر-۱۱۹پ)، اندازه: ۱۱×۱۶/۵سم [ف:۱-۳۰۶]

● **اجوبة مسائل میرزا عبدالله** / کلام و اعتقادات / عربی
ajwibat-u masā'il-i mīrzā 'abd-ul-lāh

همدانی شیخی، محمد باقر بن محمد جعفر، ۱۲۳۹ - ۱۳۱۹ قمری
hamadānī šeyxī, mohammad bāqer ebn-e mohammad ja'far (1824 - 1902)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۴۹۳/۶
آغاز: الحمدلله رب العالمین ... انه قد طلب منی بعض الاقوال فی الدین و الخلان المؤمنین الملتزم باتباع آثار سید المرسلین العالم العامل و الفاضل الباذل

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۹۵ق؛ جلد: تیماج سبز مجدول، ۵۴ ص (۱۴۶-۱۹۹)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۳۳/۱-۵۶]

● **اجوبة مسائل میرزا علی اشرف** / پاسخ پرسش‌ها / عربی
ajwibat-u masā'il-i mīrzā 'alī ašraf

رشتی، کاظم بن قاسم، ۱۲۱۲ - ۱۲۵۹ قمری
raštī, kāzem ebn-e qāsem (1798 - 1843)

تاریخ تألیف: آخر محرم ۱۲۴۳ق
پاسخ پنج پرسش میرزا علی اشرف است، از این قرار: ۱. آیا همه ملائکه در رتبه واحدند؟؛ ۲. آیا ملائکه معصوم‌اند؟؛ ۳. بعد از فنای عالم و قیام قیامت در دار تکلیف مکلفین دیگری هستند یا نه؟؛ فعل اشرف است یا اسم فعل؟؛ معنی حرکت جوهریه چیست؟
آغاز: حمدله. صلاة. اما بعد فیقول العبد الجانی ... الرشتی انه قد وردت علی من جناب ... الامیرزا (چنین) علی اشرف شرفه الله بکراماته ... مسائل صعبة بعیدة المنال غریزة الوصال ... قال سلمه الله تعال المعروض علی الجناب
انجام: و لذی جرا السکون و الحرکة فی الاعراب اللفظیة و السلام. قد فرغ من تسوید هذه العجالة مع کمال اغتشاش البال و اختلال الاحوال منشیها فی سلخ شهر محرم الحرام فی سنة ۱۲۴۳. حامداً مصلیاً مسلماً مستغفراً.
[فهرست کتب مشایخ، ص ۲۹۷-۲۹۸، شماره ۱۵۸]

۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۸۳۵/۴-عکسی
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ خوش، کا: محمد یوسف، تا: ۱۲۶۴ق؛ ۳۶ص (۱۷۰-۲۰۵) [عکسی ف: ۱-۱۲۱]

۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۱۰۰/۴۰-عکسی
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ پخته، کا: محمد علی اصفهانی، تا: ۱۲۷۲ق؛ مصحح؛ ۹ص (۴۷۶-۴۸۴) [عکسی ف: ۱-۱۲۱]

← اجوبة مسائل میرزا محمد باقر اصفهانی ⟵ سی فصل

● **اجوبة مسائل المیرزا محمد باقر بن ملا جعفر القمی الاصفهانی** / کلام و اعتقادات / عربی
ajwibat-u masā'il-il mīrzā muḥammad bāqir ibn-i mullā ja'far al-qumī al-iṣfahānī

کرمانی، محمد کریم بن ابراهیم، ۱۲۲۵-۱۲۸۸ قمری
kermānī, mohammad karīm ebn-e ebrāhīm (1810 - 1871)

پاسخ به دو مساله است: ۱. مسأله ختم نبوت؛ ۲. بیان مقام نقبا که ظاهراً از مسائل اختلافی بین شیخیه بوده است.

[ریحانة الادب ۵۱/۵]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۳۳۰/۵

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... یقول العبد الاثیم کریم بن ابراهیم ... انه قد سالنی جناب السید؛ **انجام:** کسائر العلماء و احملوا متشابه کلامه علی محکماته تهتدوا الی مذهبه و فی ما ذکر ناه کفایة و ابلاغ

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: اواخر قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، ۴گ (۱۸۲-۱۸۵)، ۲۳ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۷سم [ف: ۲۸-۵۳۹]

● اجوبة مسائل میرزا محمد حسن وزیر / کلام و اعتقادات / فارسی

ajvebat-o masā'el-e mīrzā mohammad hasan-e vazīr

رشتی، کاظم بن قاسم، ۱۲۱۲ - ۱۲۵۹ قمری

raštī, kāzem ebn-e qāsem (1798 - 1843)

پاسخ به ۶ مسأله میرزا محمد حسن بن الوزیر است: ۱. در بیان قاب قوسین؛ ۲. علیت واجب تعالی؛ ۳. در مشیت حق تعالی؛ ۴. در اسماء الله؛ ۵. این‌که کل خطابات راجع به سوی مقامات است؛ ۶. معنی امکان. در الذریعة نام رساله «جواب مسائل میر محمد حسن الوزیر» آمده است.

آغاز: الحمد لمن لایستحقه سواه و الصلاة علی المبعوث علی کل من عداه ... چنین گوید ذره بی مقدار خاکسار کاظم بن قاسم الحسینی الرشتی که این کلماتی است قلیله مشتمله بر معانی جلیله در جواب مسایلی چند.

انجام: مشافهه روزی شود بعضی از بیان مهما ممکن ان شاءالله خواهد مذکور شد تا مطمئن شوند ... و از این بیان هرگاه دقت فرمایی نوع مسأله معلوم خواهد شد. و الله خلیفتی علیکم و لاحول و لاقوة الا بالله العلی العظیم و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین.

[فهرست کتب مشایخ ۳۰۴ ش ۱۷۰؛ الذریعة ۱۸۸/۵؛ فهرستواره منزوی ۱۲۹/۶ و ۱۶۲/۹]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۳۷۱/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی آهارمهره، ۸گ (۱۵-۲۲)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف:۲۸-۶۱۹]

۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۷۲۶/۲-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری و شکسته، بی‌کا، تا: ۱۲۳۷ق؛ ۱۹ص (۱۳۲-۱۵۰) [عکسی ف: ۱-۱۱۳]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۸۵۶/۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** بالجمله عنان کلام را در این میدان کشیدن انسب و اولی است پس بعضی در جلد دیگر بیان خواهد شد

خط: نسخ و نستعلیق، کا: محسن مازندرانی، تا: ۱۲۴۶ق، جا: طهران، برای دائی خود سید رضا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۱گ (۶۲ر-۷۳ر)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۲۷-۲۷۸]

۴. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۹۴۹/۶

خط: تحریری، بی‌کا، تا: ۱۲۵۵ق؛ اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۴۱]

۵. دامغان؛ صادقیه؛ شماره نسخه:۱۴۰/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد جعفر، تا: ۴ صفر ۱۲۵۶ق؛ مصحح؛ جلد: مقوایی، ۸گ، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵ سم [ف: ۵]

۶. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۹۹۹/۳-عکسی

آغاز: برابر؛ **انجام:** و از اینجاست که انبیاء بل کل ذرات بر آن بزرگوار گریستند قبل از وقوع این هایله. بالجمله عنان کلام را در این میدان کشیدن ولاست پس بعضی در جلد دیگر انشاءالله بیان می‌شود.

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ (در حیات مؤلف)؛ ۱۵ص (۱۶۴-۱۷۸) [عکسی ف: ۱-۲۱۲]

۷. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۰۴۳/۲

آغاز: برابر

خط:نسخ،بی‌کا،تا: ۱۲۶۰ق؛اندازه:۱۵×۲۰سم[نسخه پژوهی:۳-۱۰۳۱]

۸. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۸۳۴/۴-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: ۱۲۶۵ق؛ ۲۳ص (۳۰۶-۳۲۸). [عکسی ف: ۱-۱۱۴]

۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۹۹۳/۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** انسب و اولی است، پس بعضی در جلد دیگر بیان خواهد شد، و السلام علی من اتبع الهدی

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: روز دوشنبه دهه اول شعبان ۱۲۷۵ق، جا: مدرسه میرزا صالح تهران؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: میشن لایی قهوه‌ای، ۸گ (۶۱ر-۶۸ر)، ۱۸و ۱۹ سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۶-۱۸۳]

۱۰. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۶۷۳/۱۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** و در این مقام مراتب و مقامات و اسرار و انوار و حکایات بیشمار و الله ترکتها خوفاً من فرعون و ملائهم چیز دیگرند اما گفته با تو روح القدس گوید.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ واقف: آیت الله مرعشی نجفی؛ ۴گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف مخ: ۱-۸۸]

۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۱۴۹/۱

خط: نستعلیق،بی‌کا،تا:قرن۱۳؛۱۱گ(۱پ-۱۱ر)[مختصر-ف: ۲۴۷]

۱۲. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۴۳۱/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی؛ جلد: تیماج سیاه [ف: ۲۴۵]

۱۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۸/۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** والله خلیفتی و لا حول و لا قوه الا بالله العلی

العظیم و صلی الله ععلی محمد و آله الطاهرین
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: روغنی بوم تریاکی گل و بوته زرو شنجرف و لاجورد سبز، ۲۵ص (۳۶۰-۳۸۵)، ۱۶ سطر (۶/۵×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵ سم [ف: ۷-۵۰]

۱۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۶/۵ خوئی

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی سفید آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی ترنج‌دار، ۱۰ص (۱۹۵-۲۰۵)، قطع: خشتی [ف: ۷-۶۷]

۱۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۴۲۸/۳

آغاز: طریق الجمع بین ان الانبیاء خلقوا من فاضل انوارهم و بین ان الکروبین خلقوا منها
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: گالینگور، قهوه‌ای، ۲گ (۸پ-۹ر)، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف: ۳۸-۵۶۶]

● اجوبة مسائل میرزا محمد شفیع المازندرانی / کلام و اعتقادات / عربی

ajwibat-u masā'il-i mīrzā muḥammad šafī' al-māzandarānī

رشتی، کاظم بن قاسم، ۱۲۱۲ - ۱۲۵۹ قمری

raštī, kāzem ebn-e qāsem (1798 - 1843)

پاسخ ده پرسش میرزا شفیع مازندرانی است. پرسش‌ها به فارسی و پاسخ‌ها به عربی است. پرسش‌ها از این قرارند: ۱. سؤال در مورد دو غاصب خلافت که ابلیس آنها را در جهنم دید؛ ۲. زمان خلقت بهشت و جهنم؛ ۳. سر ایجاد نطفه‌های خبیثه در ارحام مطهره و بالعکس؛ ۴. سر این‌که مداومت بر خواندن سوره نبأ باعث توفیق حج است؛ ۵. اوراد مجرب برای اداء دیون؛ ۶. سر شیر شدن نقشی که بر متکا بود؛ ۷. سؤال در مورد اخبار صادقه در خواب؛ ۸. سؤال در مورد این‌که فرموده اند ارواح مؤمنین در وادی السلام و ارواح کفار در برهوت است؛ ۹. سر آوردن ایام اربعه (عید فطر، اضحی، غدیر و جمعه) در روز قیامت به صورت عروس؛ ۱۰. سر بخشش گناه چهل ساله خواننده دعای هر شب ماه مبارک رمضان چیست و شامل حق الناس هم می‌شود یا نه؟
آغاز: حمدله. صلاة. لعنة. اما بعد. فان العبد الفانی الجانی کاظم بن قاسم الحسینی الرشتی یقدم العذر الی جنابکم من بسط المقال و شرح حقیقة الاحوال و بسط ما هو المکنون المحزون.
انجام: و تصادم القیل و القال. و فیما ذکرنا کفایة و جنابک من تکفیه الاشارة. و لله الحمد و الله خلیفتی علیک و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین. فی سنة ۱۲۵.

[دائرة المعارف اسلامی ۱۱۷/۱؛ الذریعه ۱۸۱/۵ «جواب سؤال المیرزا شفیع صدر»، ۲۰۷ «جوابات المیرزا محمد شفیع»: که می‌گوید همراه «شرح الفواید» در ۱۲۷۲ق چاپ شده است؛ فهرست کتب مشایخ، ۳۳۶ ش ۲۷۸]

۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۱۰۰/۳۴-عکسی

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ پخته، کا: محمد علی اصفهانی، تا: ۱۲۷۳ق؛ ۱۴ص (۴۱۳-۴۲۶) [عکسی ف: ۱-۱۱۷]

۲. شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه:۲۳۷/۲

خط: نستعلیق، کا: عبد الله بن محمد بهبهانی، تا: ۱۲۹۹ق؛ ۱۴گ (۹۷-۱۱۱)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۱-۱۰۶]

۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۸۳۵/۱-عکسی

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۶ص (۱۰-۷۰) [عکسی ف: ۱-۱۱۷]

● اجوبة مسائل میرزا محمد علی / فقه،پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-u masā'il-i mīrzā muḥammad 'alī

احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری

ahsā'ī, ahmad ebn-e zeyn-od-dīn (1753 - 1826)

در پاسخ دو پرسش شاهزاده محمد علی شاه: ۱. آیا کافر مکلف به فروع است؟ و آیا پس از اسلام آوردن قضا بر او واجب است یا نه؟ ۲. حکم معاملات و مناکح و دیگر عقود سابقه او، آیا پس از اسلام آوردن چگونه است. با عناوین «قوله، اقول».
آغاز: حمدله. صلاة. اما بعد، فیقول العبد ... الاحسایی. انه قد ورد علی مسالة شریفة تشتمل علی ابحاث لطیفة من الجناب ... عضدالدولة الغراء، و رکن السلطنة الزهراء ... الامیرزا محمد علی الشاهزاده. هل الکافر مکلف بالفروع
انجام: و ترغیباً للتائبین. و الحمدلله رب العالمین ... کان الفراغ من تسویدها بقلم مؤلفها العبد ... الاحسائی عرضاً لخدمة الناصر للدین و المعز للمومنین ... باوایل جمادی الثانی ة سنة تسع و عشرین و مأتین و الف من الهجرة النبویة علی مهاجرها افضل الصلواة و ازکی السلام. حامداً مصلیاً مسلما.
چاپ: در «جوامع الکلم»، تبریز، سنگی، ۱۲۷۶ق
[فهرست کتب مشایخ ۳۱۳ ش ۸۶ به نام «فقهیه»]

۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۸۳۱-۵۹/۵۱

آغاز: برابر
خط: نسخ، کا: حسن بن احمد بن زین الدین، تا: ۸ جمادی الثانی ۱۲۲۹ق، به درخواست پسر مؤلف (حسن)؛ ۲۴گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۹×۲۲سم [ف: ۴-۲۳۳۰]

۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۱۱۱/۹-عکسی

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق تحریری، کا: احمد بن جمال الدین مراغه‌ای، تا: ۱۲۳۴ق؛ ۱۷ص (۴۲۰-۴۴۶) [عکسی ف: ۱-۲۸۹]

● **اجوبة مسائل میرزا محمد علی** / کلام و اعتقادات / فارسی
ajvebat-o masā'el-e mīrzā mohammad 'alī
کرمانی، محمد کریم بن ابراهیم، ۱۲۲۵-۱۲۸۸ قمری
kermānī, mohammad karīm ebn-e ebrāhīm (1810 - 1871)

تاریخ تألیف: دوشنبه ۱۱ صفر ۱۲۸۶ق
جواب سؤالات میرزا محمد علی بن ناظم الشریعه.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۴۶۲/۱-۲۷/۱۳۲
آغاز: بسمله حمدله و بعد چون بعضی از کسانیکه امتثال امر ایشان بر من لازم بود چند مسئله سؤال فرموده بود هر یک از فقرات سؤالات ایشان را عنوان کرده؛ **انجام:** وقل من فرق بین المغیین فلاتکن من الغافلین فی التفریق بین الاجل المعلوم عند الخلق و المجهول عندهم وقد اکتفینا ... اجمعین
خط: نستعلیق، کا: ابراهیم بن علی اصغر، تا: ۱۲۹۷ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۷گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم[ف:۴-۲۳۳۴]

● **اجوبة مسائل میرزا محمد علی بن محمد نبی** / کلام و اعتقادات / عربی
ajwibat-u masā'il-i mīrzā muḥammad 'alī ibn-i muḥammad nabī
احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری
ahsā'ī, ahmad ebn-e zeyn-od-dīn (1753 - 1826)

تاریخ تألیف: ۲۴ شعبان ۱۲۳۹ق؛ محل تألیف: کربلا
در پاسخ پرسش‌های میرزا محمد علی بن محمد نبی خان درباره مراتب توحید و مشیت و جز آن. با سربندهای «قال سلمه الله» و «اقول». پرسش ها را پایه و سخنان خود را گزارش گونه آورده است.
آغاز: حمدله. صلاة ... فیقول العبد المسکین احمد بن زین الدین الاحسایی الهجری انه قد عرض علی الاکرم العارف الصفی المیرزا محمد علی بن المرحوم محمد نبی خان ... قال سلمه الله تعالی. ان المقرر من الاحادیث و من بیانکم ان الذات سبحانه جل عن المشابهة بالفعل و المفاعیل.
انجام: موفقا راشداً مسدداً. و الحمدلله رب العالمین. وقع الفراغ من تسوید هذا الکلمات ضحی الرابع و العشرین من شعبان سنة تسع و ثلاثین بعد المأتین و الالف ... العبد المسکین احمد بن زین الدین الهجری الاحسایی فی بلدة الحسین (ع) حامداً مصلیاً
چاپ: دارالسلطنه تبریز:دارالطباعه مشهدی حاجی آقا، سنگی، ۱۲۷۶ق.، رحلی (جوامع الکلم: ج۲؛ صص۲۴۹-۲۵۴)
[دائرة المعارف اسلامی ۱۲۰/۱؛ فهرست کتب مشایخ ۲۳۴ ش ۳۷]

۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۹۹۶/۳۱-عکسی
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق پخته، کا: عباس بن علی، تا: ۵ شوال ۱۲۴۲ق، جا: کربلا؛ ۱۲ص (۴۴۷-۴۵۸) [عکسی ف: ۱-۱۲۱]
۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۱۱۶/۶-عکسی
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: ۲۴ شعبان ۱۲۵۷ق؛ ۱۸ص (۱۵۷-۱۷۴) [عکسی ف: ۱-۱۲۱]
۳. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۸۰۱/۴
خط: نسخ تحریری، کا: مصطفی پسر محمد خویی، بی‌تا؛ اهدایی شیخ محمد جواد علمیه؛ جلد: مقوایی با تیماج مشکی، ۵گ (۶۲-۶۷)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۳-۱۰۵۸]

● **أجوبة مسائل میرزا محمد علی بن محمد نبی خان = رساله‌ای در بیان علت و معلول** / فلسفه / عربی
ajwibat-u masā'il-i mīrzā muḥammad 'alī ibn-i muḥammad nabī xān = r.-ī dar bayān-e 'ellat va ma'lūl = fawā'id-un falsafīya
رشتی، کاظم بن قاسم، ۱۲۱۲ - ۱۲۵۹ قمری
raštī, kāzem ebn-e qāsem (1798 - 1843)
در پاسخ میرزا محمد علی بن محمد نبی خان مشکی، در شش «فایده». در «فهرست تصانیف سید کاظم رشتی» از محیط کرمانی از آن بدین‌گونه یاد شده است: «الرسالة الثالثة عشر فی اجوبة محمد علی المشکی و هی مشتملة علی ست فواید». در «فهرست کتب مشایخ» (ص۳۰۴) از «رساله در جواب محمد علی بن محمد نبی خان در کیفیت وجود یاد شده که بایستی جز این گفتار باشد.
آغاز: حمد له. صلاة. اما بعد، فیقول العبد الجانی ... الرشتی، ان هذه فواید جلیلة و فواید لطیفة شریفة کتبتها اجابةالتماس اعز الاخوان الامیرزا (چنین) محمد علی بن محمد نبی خان اعزه الله ... فائدة اعلم ان الوجود اذا کان لذاته بذاته من غیر جعل جاعل و تأثیر
انجام: فمن ثم لایعرفک یا سیدی. و الحمدلله رب العالمین ... قد وقع الفراغ من تسوید هذه العجالة علی تشویش البال و اختلال الاحوال فی یوم الاربعا (۲۳ رمضان ۱۲۴۳ق) حامداً مصلیاً و مسلماً و مستغفراً. تمت.

۱. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۱۵۳/۴
آغاز: برابر
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۵ شعبان ۱۲۴۰ق؛ جلد: تیماج ساده عطف تیماج زرد، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۱۱۵]
قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۶۸/۴
نسخه اصل:همان نسخه بالا؛۲۶ص(۱۳۱-۱۵۶) [عکسی ف: ۱-۳۱۲]
۲. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۲۳۱/۶
آغاز: برابر

خط: نستعلیق هندی، کا: حسن بن امان الله دهلوی عظیم آبادی، تا: چهارشنبه ۲۳ رمضان ۱۲۴۳ق؛ جلد: تیماج دو رو قرمز مجدول به اکلیل، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱-۱۹۰]

۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۱۰۰/۱۳-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، کا: محمد علی اصفهانی، تا: ۱۲۷۳ق؛ ۱۰ص (۱۱۳-۲۲۲) [عکسی ف: ۱-۱۳۳]

● **اجوبة مسائل المیرزا محمود** / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-u masāʼil-il mīrzā maḥmūd

کرمانی، محمد کریم بن ابراهیم، ۱۲۲۵-۱۲۸۸ قمری

kermānī, mohammad karīm ebn-e ebrāhīm (1810 - 1871)

تاریخ تألیف: ۲۲ شوال ۱۲۶۵ق

در پاسخ «جناب المسعود میرزایی میرزا محمود» که نباید شاهزاده قاجار باشد. نخستین پرسش درباره زی، حرکات و سکنات، تغییر البسه و تجارت و آداب است.

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۷۲۹/۱۶-عکسی

آغاز: حمدله. و صلی الله علی محمد و آله الطیبین ... یقول العبد الاثیم کریم بن ابراهیم ان المولی الفخیم ... جناب المسعود میرزا بن میرزا محمود قد سألنی عن مسائل قد اشکلت علیه؛ **انجام:** ای منقلب ینقلبون، لاحول و لاقوة الا بالله العلی العظیم. کتبه العبد الاثیم کریم ... ۱۲۶۵

خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۷ص (۴۹۳-۴۹۹) [عکسی ف: ۱-۱۲۷]

● **اجوبة مسائل میرزا محمود خان الطباطبائی النائینی** / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-u masāʼil-i mīrzā maḥmūd xān aṭ-ṭabāṭabāʼī an-nāʼīnī

کرمانی، زین العابدین بن محمد کریم، ۱۲۷۶ - ۱۳۶۰ قمری

kermānī, zayn-ol-ʻābedīn-e-bn-e mohammad karīm (1860 - 1941)

تاریخ تألیف: شنبه ۹ جمادی الاول ۱۳۳۵ق

رساله جواب پرسش آقا میرزا محمود خان نائینی طباطبایی است در مورد تکرار لفظ «فاطمه» در «حدیث کساء» که به صورت «قال-اقول» نگارش یافته است.

آغاز: الحمدلله و سلام علی عباده الذین اصطفی و بعد یقول العبد الأثیم و الفانی الرمیم زین العابدین بن کریم بن ابراهیم ... انه قد أتانی کتاب کریم و خطاب عظیم من صاحب المفاخر.

انجام: و أعتذر الی الجناب المفضال من الاجمال و عدم تفصیل المقال و لاحول و لاقوة الا بالله العلی العظیم و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین.

[فهرست کتب مشایخ ص ۷۲۴، ش ۹۳۳]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۱۲۰/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد بن علی اکبر دوانی، تا: ۵ جمادی الثانی ۱۳۳۶ق، جا: کرمان؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: فرنگی ضخیم، جلد: مقوایی با روکش کاغذی زمینه افشان عطف پارچه‌ای حنایی، ۱۱گ (۵۲-۶۳)، ۲۷ سطر (۱۱×۱۶/۵)، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۳۰-۵۶۶]

● **اجوبة مسائل نائب السلطنة** / کلام و اعتقادات / عربی

ajwibat-u masāʼil-i nāʼib-us-salṭani

همدانی شیخی، محمد باقر بن محمد جعفر، ۱۲۳۹ - ۱۳۱۹ قمری

hamadānī šeyxī, mohammad bāqer ebn-e mohammad jaʻfar (1824 - 1902)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۴۹۳/۵

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... از قد صدرت صادرة من السدة السنیة و السردة البهیة و فلک الامارة و شمس ممالک العمارة

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج سبز مجدول، ۳۷ص (۱۰۸-۱۴۴)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۳۳/۱-۵۶]

← اجوبة المسائل الناصریة ← المسائل الناصریات

● **اجوبة المسائل النجفیة = جوابات المسائل النجفیة = اجوبة مسائل السماکی** / فقه / عربی

ajwibat-ul masāʼil-in najafīyya = jawābāt-ul masāʼil-in najafīyya = ajwibat-u masāʼil-is sammākī

شهید ثانی، زین الدین بن علی، ۹۱۱ - ۹۶۵ قمری

šahīd-e sānī, zayn-od-dīn ebn-e ʻalī (1506 - 1558)

رساله‌ای است مختصر با عناوین «قوله» در پاسخ مسائل فقهی. سؤال‌کننده ظاهراً سید شرف الدین سماکی است که معاصر شهید بوده و غیر از این مسائل، پرسش‌های دیگری نیز از شهید نموده و با عنوان «سید دام شرفه» و «سید سلمه الله» از او یاد نموده که با «اجوبة المسائل السماکی» است که جدا آمده است.

آغاز: قوله فی مسألة الضمان و لو لم یشهد رجع بلاقل من الثانی و الا و الحق ... وجه الرجوع بالاقل من الثلاثة ان کان هو الاول.

انجام: و هذا ل یوجب کونها رافع کما لا یخفی فان النافع انما هو الطهارة الرافع لا مطلق الطهارة کما قد عرفته سابقاً و الله اعلم.

چاپ: ضمن مجموعه رسائل شهید، قم، ۱۴۲۱ق

[امل الآمل: ۸۵/۱؛ الذریعة: ۲۳۹/۵؛ ریاض العلماء: ۳۶۵/۲؛ رسائل الثانی: چاپ قم، ۱۴۲۱ق، ۶۵۷/۱؛ دنا ۲۹۹/۱ (۳ نسخه)]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۷۵۲/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: نیمه قرن ۱۰؛ مصحح، محشی، یادداشت مکی بن محمد بن شمس الدین نجل شهید اول محمد بن مکی و یادداشت لطفعلی بن محمد کاظم به سال ۱۳۰۲ق که یادداشت نوه شهید اول را تأیید کرده در آغاز نسخه آمده است؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج زرشکی، ۱۷گ (۲-۱۸)، ۱۶ سطر، اندازه: ۹×۱۲سم [ف: ۳۲-۴۰۷]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۵۴/۲عکسی

نسخه اصل: کتابخانه فخرالدین نصیری امینی، تهران؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۰؛ ۶ص (۲۷-۳۲)، ۱۷ سطر [عکسی ف: ۴-۴۷۹]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۷۲۳

آغاز: بسمله، الحمدالله حق حمده و الصلوه والسلام علی سید رسله محمد و آله و صبحه اللهم اهدنا لما اختلف فیه من الحق باذنک؛ **انجام:** فیما خالف الاصل علی موضع الیقین و قل جاء فی ادله ...

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۲، افتادگی: انجام؛ ضمیمه نسخه ش ۱۶۸۸۴ [رایانه]

۴. گلپایگان؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۰۶/۱۲

آغاز: برابر

کا: زین العابدین گلپایگانی، تا: جمعه ۱۷ صفر ۱۲۶۲ق؛ جلد: تیماج کرمی ضربی، ۷گ (۲۳۳پ-۲۳۹ر)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [کتابخانه‌های گلپایگان - ف: ۷۹]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۵۴/۱۴عکسی

آغاز: بسمله. الحمد لله حق حمده و الصلوة و السلام علی سید رسله محمد و آله و صحبه. اللهم اهدنا لما اختلف فیمه من الحق بإذنک.؛ **انجام:** مع أصاله براءة ذمته من ذلک لیس بجید فحمله علی الأمرین هو الوجه.

نسخه اصل:کتابخانه چستربیتی، دبلین ایرلند جنوبی، شماره ۳۷۴۲؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ به دو خط نوشته شده؛ ۸ص (۱۳۶-۱۴۳)، ۱۷ سطر [عکسی ف: ۴-۱۰۹]

● اجوبة مسائل نصرالله بیک / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-u masā’il-i naṣr-ul-lāh biyk

رشتی، کاظم بن قاسم، ۱۲۱۲ - ۱۲۵۹ قمری

raštī, kāzem ebn-e qāsem (1798 - 1843)

پاسخ بیست پرسش است در اعتقادات و علم حروف و حروف مقطعه آغاز بعضی سوره‌های قرآن و فضل اهل بیت (ع) و بعضی از مسائل فلسفی که نصرالله بیک پرسیده و رشتی از آنها با عناوین «قال-اقول» با بسط و تفصیل پاسخ می گوید.

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... ان الأخ السدید و الولی الرشید الزکی اللوذعی و اللبیب الألمعی الموفق بتأیید الله.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۷۸۱/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و مع ذلک طالت هذه المدة و العذر عند کرام الناس مقبول.

خط: نستعلیق، بی کا، تا: ۱۲۶۰ق، افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۹گ (۹پ-۴۸پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳×۲۱/۵سم [ف: ۲۲-۳۱۳]

● اجوبة المسائل النصیریة = الاجوبة عن الاسئلة النصیریة عن شمس الدین الخسرو شاهی = جوابات ثلاث مسائل / فلسفه / عربی

ajwibat-ul masā’il-in nasīrīyya = al-ajwibatu ‘an as’ilat-in nasīrīyya ‘an šams-id-dīn al-xusruwšāhī =jawābāt-u ṯalāṯ-i masā’il

صدرالدین شیرازی، محمد بن ابراهیم، ۹۷۹ - ۱۰۵۰ قمری

sadr-od-dīn-e šīrāzī, mohammad ebn-e ebrāhīm (1572 - 1641)

خواجه نصیر طوسی (۵۹۷-۶۷۲ق) از شمس الدین خسرو شاهی (۵۸۰-۶۵۲ق) فیلسوف و فقیه معاصر خویش سه سؤال کرد که خسرو شاهی بدانها پاسخ نداد. صدر المتالهین بعدها آن سؤال‌ها را پاسخ گفت. او عین نامه خواجه را پیش از سؤال‌ها آورد سپس به نقل سؤال‌ها پرداخت و پس از هر سؤال پاسخ و حل آن را نگاشت. سؤالات خسروشاهی از این قرارند: ۱. لما امتنع وجود حرکة من غیر ان یکون علی حد معین؛ ۲. ما قال القائلین بان ما لا حامل له امکان وجوده و عدمه فانه لایمکن؛ ۳. ان کان سبب صدور الکثیر عن العلة الواحدة کثرة فی ذات المعلول ... . سید احمد بن زین العابدین عاملی نیز به این سؤال‌ها پاسخ گفته است که نسخه‌ای از آن در دانشگاه تهران موجود است.

آغاز: (آغاز رساله صدرالمتالهین:) بسمله. الحمد لمنور النفوس بانوار العلم و الایمان و الهادی الخلائق بارسال الرسل و انزال القرآن و صلی الله علی سید الانس و الجان و آله و اولاده المطهرین عن اوجاس الجاهلیة و الطغیان ... و بعد فان الحکیم الفاضل و الاستاد الواصل الکامل فی تتبع الکمالات البشریة و الفائق فی استخراج العلوم الالهیة و الطبیعیة و استنباط الاصول العلمیة ... نصیرالدین محمد الطوسی نورالله عقله الشریف بالفیض القدوسی قد بعث رسالة الی بعض معاصریه و هو الفاضل النحریر و العالم البصیر شمس الدین خسرو شاهی و سأل منه ثلث مسائل و طلب عنه الکشف عن وجوه اعضالها و الحل لعقد اشکالها ... و نحن مؤید بعون الله و تاییده ان ... تلک المضایق المعضلة الدقیقة

و نأتی بجواب شاف کاف
(آغاز نامه خواجه به خسروشاهی:) لما کانت الکتابة وسیلة الی تراسل من دانت افئدتهم و تفاصلت امکنتهم و السؤال ذریعة الی استفاده الخیر ... رای الخادم الداعی محمد الطوسی التوسل بها الی الجناب العالی الفاضل المحقق المدقق شمس الملة و الدین ... و الاسؤلة هذه ...
(آغاز جواب:) اقول و من الله العصمة و التوفیق و بیده زمام الافهام من التحقیق اما الجواب عن المسألة الاولی
انجام: (انجام سؤال خواجه:) ان نقدر الخادم الداعی علی هذا التجاسیر فیستخدمه فیما یستأهله فانه ممتثل لما یامره. و الله تعالی ... انه علی کل شیئ قدیر و بالاجابة جدیر.
(انجام جواب:) ... لکونه محصلا للماهیة بل نفس ما به حصولها و صدور ... الاول الذی هو صورة مادیة ... و تخرجها من القوة الی الفعل من جهة الماهیة التی امر مادی اولا تحصل لها عقلا ... کالهیولی التی لا تحصل لها فی الخارج الا بالصوره الا ان بین القبیلتین فرق من وجوه ثبت فی موضعها
چاپ: به اهتمام عبدالله نورانی، متن نامه خواجه در اجوبة المسائل النصیریه، ۱۳۸۳ش، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی؛ ایران، سنگی، ذیقعده ۱۳۱۴، وزیری، ۲۰ص (صص۳۷۲-۳۹۱) در هامش
[الذریعه ۹۳/۲؛ احوال و آثار طوسی از مدرس رضوی ۵۰۹-۵۱۰؛ دنا ۲۹۹/۱ (۹ نسخه)]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۷۱۳/۲
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۰۵۹ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن قهوه‌ای لایی، ۸گ (۹پ-۱۷پ)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۵-۳۴۵]
۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۴۸۳/۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۵گ، ۳۲ سطر، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف مخ: ۱-۴۷]
۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۶۷۶/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۲۴ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۰ص (۸۴-۱۰۳)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰/۳×۱۵سم [ف: ۴۳-۲۳۴]
۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۷۲۴/۲۹
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۴۳ق؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، ۵گ (۳۴۶پ-۳۵۰ر)، ۲۵ سطر، اندازه: ۹×۱۴/۵سم [ف: ۳۷-۲۹۲]
۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۷۱۲/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق، کا: میرزا اسماعیل بن میرزا معصوم تفرشی، تا: ۱۲۸۷ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج عنابی، ۹ص (۱۷۳-۱۸۲)، ۱۴ و ۲۳ سطر، قطع: رقعی، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [ف: ۱۰-۱۶۸۶]
۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۸۳۶/۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد تقی بن شرفعلی، تا: ۱۳۰۴ق؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی، ۱۱گ (۵۷پ-۶۷ ر)، ۱۵ سطر، اندازه: ۹×۱۵سم [ف: ۳۵-۱۴۵]
۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۷۶/۵-طباطبائی
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۷گ (۱۰۶-۱۱۳) [ف: ۲۳-۶۷۱]
۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۳۰/۹
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۴گ (۷۰ر-۷۴پ) [ف: ۳-۱۷۹]
۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۱۲۴
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ضمیمه نسخه ش ۶۱۲۴؛ کاغذ: الوان فرنگی، جلد: میشن، ۲۲ سطر (۱۰/۵×۱۴/۵)، قطع: وزیری کوچک، اندازه: ۱۵×۲۰سم [الفبائی: ۲۱]
۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۶۶/۷
آغاز: سؤال الحیثیة التقیدیة مکثرة للذات و یلزم من ذلک ان یکون زید متلاکیا؛ **انجام:** و لکن لیست هی بعینها التی کانت اولا. نقلت من بعضی رسائل مولانا ... صدرالشیرازی.
نام کتاب بر اساس «کتاب‌شناسی ملاصدرا» اصلاح شد، سؤال و جواب در حیثیت تقییدی؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: چرم قهوه‌ای بدون مقوا، ۱ص، ۷۱ قطع: خشتی، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۹-۵۴۲]
۱۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۶۵۲/۸
بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فستقی، جلد: رویه کاغذ عطف میشن قرمز، اندازه: ۱۲/۷×۱۹/۸سم [ف: ۷-۴۵۲]

● **اجوبة مسائل النراقی** / پاسخ پرسشها / عربی- فارسی
ajwibat-u masā'il-in-narāqī
کرمانی، محمد بن محمد کریم، ۱۲۶۳ - ۱۳۲۴ قمری
kermānī, mohammad-e-bn-e mohammad karīm (1847 - 1906)

تاریخ تألیف: شنبه ۱۶ ربیع الثانی ۱۳۰۸ق
پاسخ سه پرسش است با عناوین «قال-أقول» که حاج علی محمد نراقی به فارسی پرسیده و کرمانی با تفصیل به عربی پاسخ آنها را نگاشته است با عناوین «التفسیر، التأویل، الباطن». این سؤال‌ها درباره یأجوج و مأجوج و حدیث «حرمة القرآن» و استقبال قبله در سجده عزائم می‌باشد.
آغاز: الحمدلله شکرا لنعمائه و صلوات الله علی أفضل عباده و أشرف آلائه محمد و آله صفوة أولیائه و خیرة أنبیائه.
انجام: و أسأل السائل رحمه الله الدعاء فی مظان الاجابة.

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۷۶۷/۲

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمود بن غلامعلی اصفهانی، تا: ۱۳۰۹ق، جا: کرمان، مدرسه ابراهیم خان؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۳گ (۱۵۶پ-۱۶۹پ)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۲۲-۳۰۱]

۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۴۶۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** سادس عشر شهر ربیع الثانی سنة ثمان و ثلاثمائة من الالف الثانی. حامداً مصلیاً.
خط: نسخ پخته، بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۱۷ ذیحجه ۱۳۰۹ق؛ کاغذ: حنایی روشن فرنگی، جلد: مقوای مشکی، ۱۲گ، ۲۱ سطر (۸×۱۵/۵) ، اندازه: ۱۳/۵×۲۱/۵ [ف: ۱-۷۶]

● اجوبة مسائل نورالدین علی الشیعی (النویعی) /

پاسخ پرسش‌ها / عربی
ajwibat-u masā'il-i nūr-id-dīn 'alī aš-šī'ī (an-nuwī'ī)
نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد، ۵۹۷-۶۷۲ قمری
nasīr-od-dīn-e tūsī, mohammad ebn-e mohammad (1201 - 1274)

آغاز: نسخة کتاب کتبه علی الشیعی (النویعی) الی المولی السعید نصیرالدین الطوسی، قدس الله روحه: ذات الخدمة المولویة النصیریة اعز الله بخلود نعمتها علی هذه الکافة و دوام دولتها فوق وسع عبدها ما یجب لها من عظیم الاحترام و جلیل الاکرام. ینمی الصغیر علی ذکراه معتقدا ×× فی نفسه انه العنقاء فی الجبل. و ینهی: انه ان طولب العبد بالادب للعظماء فی الدرایة احتج برخصة الروایة: «الارواح جنود مجندة فما تعارف منها ائتلف و ما تناکر منها اختلف»
انجام: فهذا ما عندی و انا اسأل الله تعالی دوام ایامه و شمول الخیر ایاه فی الدارین انه ولی ذلک و القادر علی ما یشاء و له الحمد حمد الشاکرین و صلاته علی محمد و آله الطاهرین
چاپ: به اهتمام عبدالله نورانی، در اجوبة المسائل النصیریة (تهران، پژهشگاه علوم انسانی: ۱۳۸۳)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۸۶/۷
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سفید سمرقندی، جلد: تیماج سرخ یک لایی نو، ۴ص (۷۱-۷۴)، ۲۴ سطر (۵×۱۳)، قطع: بیاضی، اندازه: ۸/۵×۱۶سم [سنا - ف: ۱-۱۴۶]

● اجوبة المسائل الواسطیات / فقه / عربی

ajwibat-ul masā'il-il wāsiṭīyyāt
علم الهدی، علی بن حسین، ۳۵۵ - ۴۳۶ قمری
'alam-ol-hodā, 'alī ebn-e hoseyn (967 - 1045)
پاسخ‌های کوتاه سید مرتضی است به سؤالاتی که از واسط رسیده است. تعداد سؤالات در اکثر نسخه‌ها دوازده سؤال گزارش شده که بیشتر از سؤال پنجم به بعد است فقط در نسخه دانشگاه تهران آمده که بیش از دوازده سؤال است. عناوین این رساله از مسأله پنجم تا دوازدهم این مسائل چنین است: ۵. زواج الناصب و الغالی المؤمنة؛ ۶. إرث المسلم من الذمی؛ ۷. الثوب الحریر فی الصلاة؛ ۸ عدة الوفاة لزوجة الذمی؛ ۹. الاحتیاط فی الفروج، العدة و النکاح؛ ۱۰. یجوز التمتع باکثر من اربعة؛ ۱۱. لا تقیة فی الطلاق؛ ۱۲. تجدید العقد علی المستمع بها.
انجام: و قبل أن یعاود المتمتع با و انما العدة شرط فی اباحة نکاح غیره لها و لیست شرطاً فی نکاحه هو ایاها.
چاپ: در ضمن مسائل المرتضی، بیروت، ۱۴۲۲ق، ص ۵۸-۴۹
[دنا ۳۰۰/۱ (۵ نسخه)؛ الذریعة ۳۷۲/۲۰]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۹۲۳/۱۵
آغاز: المسألة من المسائل الواسطیات، هل یجوز للمؤمن أن یتزوج ابنة الناصب او الغالی او فیهما ما یخرج عن حد النکاح الی السفاح و ما الفرق بینهما فی هذه الحال؛ **انجام:** برابر
از مسألة پنجم تا پایان رساله؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ کاغذ: شرقی، ۲گ (۵۸ر-۵۹پ)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [ف: ۳۲-۷۵۲]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۳۴۰/۱۹
آغاز: المسألة من المسائل الواسطیات، هل یجوز للمؤمن أن یتزوج ابنة الناصب؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: شرقی آهار مهره، ۲گ (۱۷۱-۱۷۲)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۳×۱۷سم [ف: ۲۸-۵۷۱]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۹۱۴/۳
بیش از دوازده تا؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی گرد و عطف مشکی لایی، ۱۷ سطر (۹×۱۴)، قطع: ربعی، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۶-۳۹۸]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۸۶۲/۹
آغاز: المسألة الخامسة من المسائل الواسطیات، هل یجوز للمؤمن أن یتزوج ابنة الناصب
خط: نستعلیق، کا: میرزا عبدالله افندی، بی‌تا؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج سبز، ۲گ (۱۹پ-۲۰پ)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۸-۵۳]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۶۲/۲۶-ف
نسخه اصل: کتابخانه آقای شیخ آقا بزرگ تهرانی؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۰ سطر [فیلمها - ف: ۱-۵۷۵]

● اجوبة مسائل الهند / فقه / عربی و فارسی

ajwibat-u masā'il-il-hind
گیلانی شیرازی، محمد حسین بن محمد ابراهیم، ق۱۳ قمری
gīlānī šīrāzī, mohammad hoseyn ebn-e mohammad

ebrāhīm (- 19c)

پاسخ چندین پرسش است که برخی از اهالی فارس در هند برای استاد مؤلف حجة الاسلام شفتی فرستاده تا بدانها پاسخ گوید، مرحوم شفتی جواب آنها را به مؤلف کتاب حاضر واگذارده و وی پس از پاسخ مختصر به سؤال‌ها، مفصلاً به ادله آن پرداخته و در پایان چندین فائده متفرقه فقهی و غیرفقهی را با استفاده از کلمات و دروس استادش آورده است.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۴۰۳

آغاز: الحمدلله الذی نور مناهج الدین بمصباح الهدی من مشکوة الیقین وهذب مسالک بلده الامین منتهی التهذیب تبصرة للعالمین؛

انجام: فکتب العریضة و قضی الحاجة زاده الله مجدا و سماحة فاعطیتها الصدیق الصادق فی الصداقة فصلح له بعد رجوعه من الزیارة امر الدنیا و الاخرة

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، دارای حواشی مختصر با نشان «منه عفی عنه»، در دو برگ آخر اجازه حجة الاسلام شفتی به مؤلف در غره ربیع الاول ۱۲۵۷ به خط خودش و چندین یادداشت متفرقه آمده است؛ جلد: گالینگور مشکی عطف و گوشه‌ها تیماج قهوه‌ای، ۱۱۵گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۲سم [محدث ارموی مخ: ۱-۵۸]

● اجوبة المسائل الهندية / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-ul masā’il-il hindīya

مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی، ۱۰۳۷ - ۱۱۱۰ قمری

majlesī, mohammad bāqer ebn-e mohammad taqī (1628 - 1699)

تاریخ تألیف: جمادی الاول ۱۰۸۳ق

پاسخ ۹ سؤال فقهی است که ملاعبدالله مجلسی (برادر مؤلف) از هند پرسیده و مؤلف با استدلال و نسبتاً به تفصیل پاسخ گفته است: ۱. وجوب کفارة الجمع بالإفطار بالمحرم هل یختص المحرمات الأصلیة کشرب الخمر او یشتمل العارضیة کالمغصوب مثلاً ...؛ ۲. عرق الجنب من الحرام هل ورد فی نجاسته نص ام لا؛ ۳. اذا ارسل الرجل الهدیة الی آخر و مات المرسل قبل الوصول الی المرسل الیه فهل تبطل و یرجع الی وارث المرسل ام یعطی المرسل الیه؛ ۴. ما معنی الاقعاء الذی نهی فی الصلاة؛ ۵. ما معنی الترتیل المطلوب فی القراءة؛ ۶. هل یجوز ایقاع صلاة النافلة اداءً و قضاءً او الفریضة اداءً و قضاءً بهیأة صلاة جعفر؛ ۷. هل یشترط فی حل صدقة الهاشمی علی الهاشمی کون من یعطی عنه من عیاله ایضاً هاشمیاً؛ ۸. ظاهر الأخبار انه لا یدخل فی حقیقة الصوم الا الامساک عن الأکل و الشرب فیمکن القول بان ماسوی ذلک من شرایط صحة الصوم لا من اجزائه؛ ۹. هل تندفع الشبهة المشهورة فی رکنتیه السجدتین بالقول یکون الأولی منهما رکنا و الثانیة واجبة کما یدل علیه خبر المعراج حیث و رد فیه ان الاول کان بأمره تعالی و الثانی من قبله صلی الله علیه و آله.

آغاز: مسألة ما ذکره جماعة من الأصحاب من وجوب کفارة الجمع بالافطار بالمحرم هل یختص بالمحرم ات الأصلية

انجام: و لیکن هذا آخر ما کتبناه فی جواب هذه الاسئلة التی صدرت من معدن الفضل و الکمال رزقه الله غایة الآمال علی سبیل الاستعجال عند توزع البال.

چاپ: قم، ۱۴۱۱ق

[دنا ۱/ ۳۰۰ (۷ نسخه)؛ الذریعة: ۹۴/۲؛ ریحانة الادب: ۱۹۱/۵]

۱. قم؛ استادی، رضا؛ شماره نسخه:نامعلوم

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مقابله شده؛ ۲۵گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [صد و شصت نسخه: -۳۵]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۸۴۵/۱

خط: نستعلیق، کا: محمد کاظم بن حمد الله گیلانی دیلمی تنکابنی (شاگرد علامه مجلسی)، تا: رجب ۱۱۰۲ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۰گ (۲پ-۲۲ر)، ۱۵ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۷سم [ف: ۲۷-۲۶۲]

۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۲۲۱/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ربیع الثانی ۱۱۲۰ق؛ توسط کاتب تصحیح شده؛ جلد: تیماج قهوه‌ای بدون مقوا، ۱۵گ (۲۴پ-۳۹ر)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [محدث ارموی مخ:۱-۵۰]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۱۲۷۹۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ واقف: حسین کی استوان، تاریخ وقف: آبان ۱۳۴۸؛ کاغذ: نخودی آهارمهره، جلد: میشن قهوه‌ای یک لای ضربی منقش به ترنج و سرترنج، ۲۹ص، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۲۰سم [ف: ۲۱/۱-۸۱۵]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۷۴۷/۲

آغاز: در ذکر نه مسئله که جناب مستطاب مرحمت و رضوان مآب ... مسئله اولی ما معنی الترتیل المطلوب فی القرائة الجواب قال الجوهری الترتیل فی القرائة الترسل فیها؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی، ۱۱گ (۱۱۳-۱۲۳)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۳۲-۳۹۸]

۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۰۷۷/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: سید محمد بن زین العابدین بن ابی القاسم موسوی خوانساری، تا: قرن ۱۳؛ در نسخه حاضر همه سؤال‌ها نیامده چنانکه کاتب به این مطلب تصریح کرده است؛ جلد: تیماج دورو، رو قهوه‌ای ضربی، پشت مشکی، ۴گ (۱پ-۴پ)، اندازه: ۹/۵×۱۵/۵سم [محدث ارموی مخ: ۱-۵۰]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۸۸۷

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ احتمالاً در این نسخه همه سؤال‌ها نیامده است؛ تملک: محمد حسین؛ جلد: پارچه، ۲۵گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸/۵سم [ف: ۱۸-۸۰]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۱۸۳/۱۸
آغاز: برابر؛ **انجام:** و لیس هذا معنى الحديث من الافعاء و تفسير اصحاب الحديث فى عقبة الشيطان و فى الاقعاء واحد و هو ان يضع ...
نام مؤلف به قرينه آغاز نسخه به دست آمد؛ خط: نسخ و نستعليق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج قرمز با عطف و حاشیه مشکی، ۱۲ص (۱۱۴-۱۲۵)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [ف: ۳۲-۲۱۸]

● **اجوبة مسائل اليزدى = اسئلة احمدية و اجوبة اسرارية** / فلسفه / عربی
ajwibat-u masā'il-il yazdī = as'ilat-un aḥmadīyya wa ajwibat-un asrārīyya

سبزواری، هادی بن مهدی، ۱۲۱۲ - ۱۲۸۹ قمری
sabzevārī, hādī ebn-e mahdī (1798 - 1872)

پاسخ ۹ پرسشی است از احمد بن محمد جعفر یزدی درباره وحدت وجود و گفتار ملاصدرا در این موضوع و اشکالات پرسنده بر وی. در این پاسخ در هریک از فرازهای گفته‌های یزدی بحث شده و سبزواری آنها را رد می‌کند.
آغاز: الحمدلله الودود فياض الوجود و السلام على خلص عبادالله المعبود محمد و آله سادة اهل الشهود و بعد فقد سألنى المخدوم الأفقه
انجام: و وصوله الى الغاية الحقيقية ثمرة الحركة الجوهرية و فى ذلك فليتنافس المتنافسون

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۳۳۹/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۷۰ق؛ جلد: تیماج مشکی بدون مقوا، ۲۲گ (۳۴پ-۵۵ر)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۲۶-۲۸۱]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۳۶۳/۲
خط: نسخ، کا: شیخ ابراهیم تهرانی، تا: ذیحجه ۱۲۷۳ق؛ کاغذ: فستقی، جلد: مقوا، ۱۷ سطر [ف: ۱۱-۳۴۸]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۱۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: شیخ علی سبزواری، مرداد ۱۳۵۱؛ ۱۶گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۴-۱۱]

۴. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۲۴۴/۱
خط: نسخ، بی‌کا، بی تا [ف: ۳-۳۸]

● **الاجوبة المسكتة** / ادبیات / عربی
al-ajwibat-ul muskita

ابن ابی عون، ابراهیم بن محمد، - ۳۲۲ قمری
ebn-e abī 'awn, ebrāhīm ebn-e mohammad (- 935)

پاسخ‌های کوتاه ادبی به نظم و نثر را که دارای نکته و ظرافت است در چند باب گرد آورده است. عناوین ابواب چنین است: الجوابات الجديات، جواب الفلاسفة و الحكماء، جوابات الزهاد، جوابات المتكلمين، اجوبة الاعراب، جوابات النساء، جوابات المدمنين و المخنثين، الجوابات الهزلية، أجوبة بشعر.
آغاز: وفقك الله للسديد من القول و الرشيد من العمل و أعانك على طلب العلم و جعل قسمك منه شاهداً لك
انجام: دعنى من المدح و الهجاء و ما أصبحت تطويه لى و تنشر لو ضرب الدرهم الصحيح على الحديد عندى لذاب أكثره
چاپ: محقق: احمد یوسف، المان، بوخم، ۲۶۵ص، ۱۹۸۸م؛ محقق: محمد عبدالقادر احمد، قاهره، مطابع الناشر العربى، ۲۳۵ص، ۱۹۸۵م.
[معجم الادباء ۲۵۴/۱-۲۳۴؛ بروکلمان، ذیل ۹/۱ -۱۸۸]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۸۰عکسی
آغاز: فقر من جوابات الفلاسفة و الحكماء و الزهاد، قيل لفيلسوف لا تنظر فغمض عينيه، و قيل له لا تسمع فسد اذنيه، و قيل له لا يتكلم فوضع يده على فيه، قيل له لا تعلم قال: لا اقدر؛ **انجام:** قال الأسباطى سألنى رجل عن فعل الحسن بن مخلد ... قال كرهت ذلة المكارى و منة العوارى.
نسخه اصل: بایزید عمومی - استانبول، ش ۵۴۶۰؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: دوشنبه۲رمضان۶۳۵ق؛ بعد از کتاب فوائدی مشتمل بر چند قطعه شعری آمده است؛۵۷گ،۱۵سطر [عکسی ف: ۲-۴۶۱]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۳۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ معرب، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ تملک: یوسف بن عبدالله المحاسنی به تاریخ ۹ جمادی ۱۱۹۵، عبدالهادی؛ نسخه را احمد بن سلیمان بن اسماعیل بن تاج الدین المحاسنی به تاریخ ۳ جمادی ۱۱۰۹ مطالعه نموده است؛ جلد: تیماج مشکی، ۹۰گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲-۳۴]

● **الاجوبة المسكتة** / کلام و اعتقادات / عربی
al-ajwibat-ul muskita

غزالی، محمد بن محمد، ۴۵۰ - ۵۰۵ قمری
qazzālī, mohammad ebn-e mohammad (1059 - 1112)

پاسخ چند پرسش است درباره بعضی از نوشته‌های غزالی در دو کتاب «مشكاة الانوار» و «کیمیای سعادت» که بعضی از دانشمندانی که در خدمت ملکشاه سلجوقی بوده‌اند پرسیده و خواسته‌اند بر او خرده بگیرند. او سه سؤال را از زبان علماء

معاصرش با عنوان «مسأله» نقل می‌کند و به تفصیل پاسخ آن را می‌دهد. سؤالات این است: ۱. معنی قولهم لا اله الا الله توحید العوام و لا هو الا هو توحید الخواص؛ ۲. معنی قولهم الله هو النور فالنور ما یکون له شعاع و ضیاء؛ ۳. معنی قولهم ان روح الادمی غریبة فی هذا العالم و شوقها الی العالم العلوی و کیف هذا فانه یقال ان هذا من کلام النصاری. غزالی در آغاز طرح این مسائل و جواب به آنها مقدمه علمی و دقیقی می‌آورد و در این مقدمه جهل را بیماری قلبی و علماء را به منزلت پزشکان می‌داند و این بیماران را به چهار گروه تقسیم می‌کند.

آغاز کتاب: بسمله هذه صورت سؤالات سالها العلماء الذین فی خدمة السلطان سنجربن ملکشاه من الفاضل محمد بن محمد الغزالی حسدا ... و هذا

(آغاز سؤال:) ما یقول حجة الاسلام فی جواب جمع یعترضون علیه فی بعض کلمات اودعها فی کتاب المشکوة و الکیمیا ... فربما قیل ان هذا شبیه کلام الفلاسفه

(آغاز جواب:) و الجواب هذا لا یخفی ان السؤال عن العالم و عرض المشکلات علیه کعرض مرض القلب ... و اجابه هذا العالم کسعی الطبیب و استعجال الشفاء

انجام: عن غیره من الکلام محال و من یک ذا فم مرمریض ×× یجد مراً به الماء الزلالا و الله اعلم بحقایق الامور.

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۳۷۳/۱۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: ابوطالب عبدالواسع بن محمد هادی فاری، تا: ۱۲۲۲-۱۲۲۸؛ جلد: تیماج قهوه‌ای بدون مقوا، ۵گ (۱۳۶پ-۱۴۰ر)، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف: ۲۱-۳۴۴]

۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۶۱۹/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، در دو برگ آخر اشعاری به فارسی از میرزا معصوم محتشم آمده است؛ مهر: «الواثق بالله القوی عبده محمد شفیع بن ابوالقاسم الموسوی» (مربع)؛ ۹گ (۱۰پ-۱۹ر)،۱۴سطر،اندازه: ۱۲×۱۸سم [محدث ارموی مخ: ۱-۴۸]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۰۲/۱۴-طباطبائی

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۲گ (۲۳-۲۵) [ف: ۲۳-۷۱۸]

۴. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۰۴/۱۰

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج زرشکی مجدول، ۸گ (۱۷۹ر-۱۸۶ر)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۱-۱۵۴]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۵۶۶

آغاز: بسمله من فیض فضل الله علی مؤلفه المستعد من فیض الله الوفی محمد بن محمد المدعو زین العابدین العمری؛ **انجام:** و سبحان ربک رب العزه عما یصفون و سلام علی سید المرسلین و الحمدلله رب العالمین

خط: مختلف، بی‌کا، بی‌تا؛ ضمیمه نسخه ش ۲۸۵۵۹ [رایانه]

۶. همدان؛ مدرسه غرب همدان؛ شماره نسخه:۱۰۱۲۱/۲

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: بیاضی، اندازه: ۱۶×۲۵سم [رشت و همدان - ف: ۱۵۸۵]

● الاجوبة المسکتة / کلام و اعتقادات / فارسی

al-ajwebat-o musketa

غزالی، محمد بن محمد، ۴۵۰ - ۵۰۵ قمری

qazzālī, mohammad ebn-e mohammad (1059 - 1112)

پاسخ چند اشکال بر کتابهای «مشکاة الانوار» و «کیمیای سعادت» که از مؤلف سؤال شده است. آغاز پاسخ مؤلف بدین صورت است: بدان که سؤال کردن از مشکلات عرض کردن بیماری دل و علت آن است بر طبیب و جواب دادن سعی کردن است. ظاهراً ترجمه فارسی رساله عربی اوست.

آغاز: هذه مسائل سئل ... چه گوید خواجه امام أجل حجة الاسلام در جواب کسانی که اعتراض کنند در بعضی از سخنها که در کتاب مشکاة الانوار و کیمایی سعادت است.

چاپ: با تصحیح مرحوم اقبال، در ضمن مکاتیب فارسی غزالی: ۱۲

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۸۶۹/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و بدانستند که هر چه در بند آنست بنده آنست و آن خبیر اله ...

خط:شکسته نستعلیق،بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ یک برگ پرسش و پاسخ عربی از مؤلف قبل از آغاز رساله آمده است؛ کاغذ: فرنگی، ۶گ (۲ر-۷ر)، اندازه: ۷×۱۷/۵سم [ف: ۳۲-۶۴۳]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۷۱۰/۱۰

خط: نستعلیق ریز، کا: کا: نصیرالدین محمد رضوی شاگرد آقا حسین خوانساری، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج حنایی مقوایی درون سرخ با لولا، ۳گ (۴۸پ-۵۱ر)، ۴۲ سطر (۱۳×۲۳)، قطع: رحلی، اندازه: ۲۰×۳۱سم [ف: ۱۶-۳۳۸]

۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۳۵۶/۱۰

آغاز: برابر

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴-۱۶۸]

● الاجوبة المسکنة عن مسائل السماع المبهتة / فقه / عربی

ajwibat-ul muskkina ‘an masā’il-is samā‘-il mubhita

سبط مرصفی، محمد بن محمد، - ۹۶۵ قمری

sebt-e morsefī, mohammad ebn-e mohammad (- 1558)

پاسخ ۲۰ سؤال درباره احکام، آداب و شروط سماع است که مؤلف به درخواست و اصرار یک تن از اهل فضل نوشته. مؤلف

مشرب عرفانی دارد و از اشخاصی مانند: ابوطالب مکی، قشیری، سهروردی، جنید، ذوالنون و امام غزالی اقوالی نقل نموده است. معذلک صوفیه‌ای را که قائل به سقوط تکلیف پس از وصول به مقامات هستند اهل نار می‌داند و در تأویل اعتقاد صوفیه در این باب سخن غزالی را آورده که منظور صوفیه کلفت تکلیف است نه خود تکلیف.

آغاز: بسمله. من فیض فضل الله علی مؤلفه المستمد من فیض الله الوفی ... الحمدلله الذی ینزل الرحمة علی المحققین

انجام: من الجواب عنهذه العشرین مسألة کفایة و الله اعلم ... و سلام علی المرسلین و الحمدلله رب العالمین... فی الآخره خیر مأمول امین.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۸۵۶۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ اهدائی در تیر ۱۳۸۱؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج فرنگی ۸گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [اهدائی - ف: ۳-۳۶]

● **الأجوبة المعللة فی المسائل المجهلة** / فقه / عربی

ajwibat-ul mu'allala fi-l masā'il-il mujahhala

ابن طولون، محمد بن علی، ۸۸۸؟ - ۹۵۳ قمری

ebn-e tūlūn, mohammad ebn-e 'alī (1484 - 1547)

پاسخ به چند سؤال فقهی.

[فهرس المخطوطات العربیة فی مکتبة تشستربیتی، ترجمه محمود شاکر سعید ۴۹۱/۱-۴۹۳]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۴۴/۵عکسی

آغاز: بسمله. الحمد لله علی جزیل الافضال ... و بعد فهذا تعلیق سمیته بالأجوبة المعللة فی المسائل المجهلة و هی الاولی؛ **انجام:** و ما بقی فهو حروف المیت الثانیة عشر.

نسخه اصل:کتابخانه چستربیتی در ایرلند جنوبی، ش ۳۸۴۷؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: عصر مؤلف؛ گویا از نسخه مؤلف نقل شده است (اربری این مجموعه را به خط مؤلف دانسته است)؛ ۳ص (۲۳-۲۵)، ۲۳ سطر [عکسی ف: ۴-۸۹]

● **اجوبة مغالطات الکاتبی** / فلسفه / عربی

ajwibat-u muġāliṭāt-il kātibī

نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد، ۵۹۷-۶۷۲ قمری

nasīr-od-dīn-e tūsī, mohammad ebn-e mohammad (1201 - 1274)

پاسخ به چند مغالطه از مغالطات فلسفی نجم الدین دبیران کاتبی قزوینی است.

آغاز: من فوائد الفاضل الکاتبی رحمة الله مع اجوبة العلامة نصیر الدین الطوسی قالت الحکماء موضوع السالبة اعم من موضوع الموجبة لتناول موضوع السالبة الموجودة والمعدوم ... الجواب المعنی الذی

انجام: وان لم یوجد الالهام الملکی والعرض الالهی المعبر عنه تلبس النار کما قال الله تعال یکاد زیتها یضیء ولو لم تمسسه نار والله اعلم.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۸۷۹/۱۸-۳۵/۵۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف: ۱-۱۰۷]

● **اجوبة مغالطات متفرقه** / منطق / عربی

ajwibat-u muġāliṭāt-in mutifarriqa

ابن کمونه، سعد بن منصور، - ۶۸۳ قمری

ebn-o kamūne, sa'd ebn-e mansūr (- 1285)

نجم الدین کاتبی در تصنیفات خود مغالطاتی را نقل کرده و به آنها جواب گفته است. ابن‌کمونه در این رساله به بعضی از جواب‌های کاتبی اشکال نموده و خود جواب گفته و نیز ده مغالطه دیگر آورده که به پنج مغالطه اول آن جمال الدین علامه حلی و به پنج مغالطه دیگر نجم الدین کاتبی جواب گفته است.

همدان؛ مدرسه غرب همدان؛ شماره نسخه:۱۱۸۷/۷۷

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ یا ۱۱؛ با سر لوح‌های زرین؛ کاغذ: اصفهانی نازک، ۶گ (۳۵۷-۳۶۳)، ۲۴ سطر (۱۰×۲۰)، اندازه: ۱۷×۲۷سم [رشت و همدان - ف: ۱۴۸۲]

← الاجوبة المفیدة علی الاسئلة العددیة ≻ اجوبة مسائل اعتقادیة

● **اجوبة من اسئلة بعض المحصلین** / اصول فقه / فارسی

ajwibat-un min as'ilat-i ba'ḍ-il muḥaṣṣilīn

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۲۴۵/۴

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی لایی، ۱۵گ (۱۰۰پ-۱۱۴)، ۱۸ سطر (۹×۱۴)، قطع: ربعی، اندازه: ۱۳/۵×۱۹سم [ف: ۱۷-۳۲۹]

● **اجوبة نادرة و افادات فاخرة** / پاسخ پرسش‌ها / فارسی

ajwibat-un nādira wa ifādāt-un fāxira

مجموعه استفتائات و سؤالات فقهی شیعی است که از دو نفر از علما و فقها به نام‌های سید محمد و سید حسین پرسش شده و پاسخ‌های آنها را جامع این رساله گردآوری نموده و عنوان فوق را بر آن گذارده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۶۷۷/۲

آغاز: الحمدلله مجیب دعوة السائلین و قاضی حوائج الطالبین ... و بعد بر اصحاب صلاح و سداد مخفی و پنهان مباد که؛ **انجام:** قدرت انشاء خطبه که از جمله شرایط امامت در نماز عیدین نوشته‌اند.

خط: نستعلیق هندی، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: گالینگور سبز با روکش اسلیمی سبز، ۸۱گ (۲۳پ-۱۰۳ر)، اندازه: ۱۷×۲۴سم [ف: ۱/۳۳-۱۶۱]

● اجوبة و خطاب / بهائیت / فارسی

ajveba va xetāb

در این رساله ادعیه طایفه بهائی آمده است که در یکی از این دعاها ضمن دعا خطاب به سائلی است که با عبارت «یا ایها السائل الجلیل» آمده و در آن از انواع جنت بحث گردیده است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۵۸۶/۷

آغاز: هو المقتدر علی ما یشاء بامر من لدنه و هو الله کان لکل شیء قدیراً الحمدلله مموج ابحر النور بالماء الناریة الالهیه و مهیج احرف الظهور؛ **انجام:** و هو الحی قد کان بنفسه الحق قیوما

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی شکری الوان، جلد: تیماج قرمز مقوایی، ۶ص (۱۳۸-۱۴۴)، ۱۹ سطر (۸×۱۶)، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۲-۹۱]

the numbers after that are the number of volume (in the case of catalogues in several volumes) and page in turn; for example, “[245–2:ف]” means volume 2, page 245 of the catalogue. In the case of resources different in name with the library where preserves the manuscript, the name of resource comes in abbreviation (See the abbreviations list).

Arrangement of FANKHA

The order of books and essays in FANKHA follows some rules worth noting:

1. FANKHA has been arranged according to the alphabetical order of the titles of books, from “آ” to “ی”.
2. In Arabic titles, the starting “ال” in words (whether the first word of title or the second one or the third) is omitted and the third letter is recognized as the first one in the placement of books.
3. The books with the same title but with different authors, like “آداب البحث” [ādāb-ol bahs], are arranged historically in terms of the death date of author (from the earliest to the latest).
4. In arrangement of the different books with the same title, the books without the author’s name come after the books with the known author.
5. In arrangement of the different books with the same title, the date of oldest copy of the book is the criterion of placement for the books the life date of their author in unknown.
6. In arrangement of the different books with the same title, the books with the author’s name but without any date come after the books with the author’s name and date.
7. In arrangement of the different books with the same title, the subject and language of the books are not considered as a criterion.

8- The several copies of a single book are arranged historically from the oldest copy to the newest.

9. In arrangement of the several copies of a single book, the copies written by the author himself come first, even if they don’t have any date.

Mostafa Derayati
mashhad
Cultural & Research Institute of Al-Javad
Day 1390 (solar Hijri)
Safar 1433 (lunar Hijri)
January 2012 A.D.

4. Thereafter and in the next line, the incipit and explicit of copy come. If the incipit and explicit registered in catalogue both are the same as the incipit and explicit of the book registered in the bibliographical part, we will use the expression "آغاز و انجام: برابر" [incipit and explicit: similar]; but if one of them is similar and the other is different, the word "برابر" comes just after similar one and the different one comes completely. If a copy doesn't have any incipit and/or explicit, it means that the cataloger has not mentioned the incipit and/or explicit of that manuscript.

5. In the next line, these items come in turn:

5-1. If the title of book or the name of author is unknown (or wrong or different) in the catalogue but known in FANKHA, we will notice it at the beginning. Thereafter, the parts of the book which exist in this copy (if the copy is not complete), the number of volume (if the book has several volumes), etc. come. Also, if the copy is a photograph or facsimile, we will mention the information of the original copy. These comments come just where they are needed.

5-2. Type of script.

5-3- Copyist: If the copyist is known, his name comes after the word "كا:", but if he is unknown, we use the word "بی‌كا" [without copyist]. If the copyist is the author himself, we will notice it with the expression "كاتب = مؤلف" [copyist = author].

5-4- Date of copying: if the date of copying is known (exactly or approximately), it comes after the word "تا:"; if the date is not known but a date is seen in stamps, ownership marks or comments or etc. which shows that the copy has been written before that date, we will bring that date after the expression "تا: با تاریخ" [with date]; if the date is unknown completely, it will be shown by the word "بی‌تا" [without date].

5-5. If the place of copying is known, it comes after the word "جا:".

5-6- If there is any wanting in the beginning, middle or end of the manuscripts, it will be notified after the word "افتادگي" [wanting].

5-7- What comes thereafter is a description of some other codicological features of the manuscript including its margins, editions, ornamentations, stamps, ownership comments, etc.

5-8- Type of paper.

5-9. Type of binding.

5-10. Number of pages.

5-11. Number of lines in a page.

5-12. Size in cm.

5-13- The resource from which the information of the manuscript has been cited, inside "[]". If the name of catalogue and the library are nearly the same, we use for that the sign "ف:" and

publications of the book. If there is no information in FANKHA about publication of a book, it doesn't mean that certainly the book has not been published, but means that we didn't find any information about its publication.
12. The bibliographic resources come after that inside [].
13. If the work has any commentary, appendix, translation, etc. of which an introduced copy exists in Iran, it will be mentioned after the resources, so the reader can find them in their right alphabetical places in FANKHA.

Codicology
1- Before introducing some copies, the word "همانند" [similar] or "غیرهمانند" [non-similar] has been used. That is specific to the books lacking the author's name but having the same title. If the introduced manuscripts are copies of the same book, we use the word "همانند", but if they are copies of several books with the same title, we use the word "غیرهمانند".
2- After bibliographical information, we start to introduce the copies. The codicological information of manuscripts begins with a number starting from 1 for each book, showing the number of copies of that book. In the case of books only with one copy, there is no number.
3. Following the number, three important items come in a row: 1- the city where the manuscript is preserved; 2- the name of the place, usually public or private libraries, in which the manuscript is preserved. The name of these places mostly comes in abbreviated form, and to know the complete name you should see the abbreviations list; 3- call number, i.e. the number under which you can find the manuscript in that library; For example, in "تهران – دانشگاه، شماره نسخه: 11/7191" [Tehran – University, call number: 7191/11], "Tehran" is the city where the library lies, "University" is an abbreviation for the Central Library of University of Tehran in which the manuscript is preserved, and "7191/11" is the call number of that manuscript in that library which you need if you want some day to access that copy in that library. If the manuscript is a single work, you will find a single number as the call number, but if the manuscript is a collection of several essays, after the main number comes another number (separated from main number by "/") which represents the place of that essay in the collection; in the above example, "7191" is the call number of manuscript and "11" means that this essay is the 11th essay in that collection. An exceptional case goes back to the Golpaygani Library in Qom. The code number of manuscripts in this library contains three parts: two code numbers from left-side divided by "/" belong to the shelves in that library, and the number after "-" is the code number of manuscript. To find the manuscript in the library, you need two first numbers. In the case of collections, a fourth number is added to the last number (separated from it by "/") which shows the place of the essay in the collection.

father’s name (separated from his last name by “,”).
4-2. In some cases we preferred the author’s well-known title to his real name, like “shahīd-e avval”, “shahīd-e sānī”, “sheikh-e bahā’ī”, “sāheb ma‘ālem” or “sāheb jawāher”. In index of authors we referred all other forms of the author’s name mentioned in authorities to his standard name we have chosen.
4-3. The question mark (?) before the author’s name means that there are disagreement about attributing the work to this author or this attribution is questionable.
4-4. The basic calendar for the date of birth and death of author is lunar Hijri (Hijrī Qamarī).
4-5. We tried our best to find and register the year of birth and death of author or at least the century he lived in. The date before “-“ is the date of birth and after “-“ is date of death. The letters “ق.”, “ش.”, “م.”, “ق. م.” and “ه.ق.” after the date are in turn abbreviations for lunar Hijri (A.H.), solar Hijri, A.D., B.C. and before Hijra .
4-6. The question mark (?) before the date of birth or death means that there are disagreements about that.
5. In the next line, the phonetic transcription of the author’s name comes. The phonetic symbols are used according to Persian pronunciation of names. The dates have been changed into the Christian calendar.
6. If the work has any relation to other works, for example it is a translation or extract or abbreviation of or a commentary on or an appendix to another work, it is mentioned in the next line. In this case, after expression “وابسته به” [related to] we will mention the title of the related book as registered in FANKHA with its author’s name, so the reader can easily find the related work in his alphabetical place in FANKHA. We just mention the related works of which there is a known copy in Iran.
7. In the next line, it will be notified whom, if any, the author has written this work for or has dedicated it to.
8. If the date or place of writing of a book is known, it will be notified in the next line.
9. Thereafter, a brief account of the content of the book will come. Some essays and books lack this account, because there wasn’t any account of their content available in catalogues and bibliographic resources and we didn’t have access to any copy of that essay or book. It is worth noting that if we find a cataloger’s account of a book complete, we will use that account and will mention the name of that cataloger at the end inside (), except in the case of books having just one introduced copy in FANKHA.
10. We tried to bring a complete incipit and explicit of the book in order to facilitate the comparison of its copies.
11- Thereafter, the information of publication of the book comes. We didn’t mention all

abbreviation], "منتخب" [montaxab" / extract] and "ترجمه" [tarjome / translation], in the case of the books not named by their translator, selector or abbreviator with a specific title; for example, "مختصر تحفة الابرار" [moxtasar-e tohfat-ol abrār] has been changed to "تحفة الابرار (مختصر)" [tohfat-ol abrār (moxtasar)].

1-5. Manzūme's with specific names come under that name.

1-6. The titles which start with "منظوم" [manzūm] or "منظومه" [manzūme], like "منظومه در منطق" [manzūme dar manteq] have been changed so: "منطق منظوم" [manteq-e manzūm] or "المنطق (منظومه)" [al-manteq (manzūme)]

1-7. The expressions which come at the beginning of title but are not useful in guiding the reader, like "قسمتی درباره ربا" [qesmatī darābre-ye rebā], has been changed to "ربا" [rebā] and the deleted expression has been mentioned at the beginning of the codicological part.

1-8. All essays containing Hadīs's but without a specific title come under the title "احاديث" [Ahādīs].

1-9. All books and essays containing do'ā, which nearly all of them don't have author, come under the title "ادعيه" [ad'īye], except the books which have a specific name.

1-10. Since all contents of collections come separately in FANKHA, they don't come again under the title "مجموعه" [Majmū'e / collection], except the collection containing several essays of a single author which will come under the title "رسائل" [Rasā'el].

1-11. The title of manuscripts which have come in catalogues under the name "مجموعه" [Majmū'e] but don't contain separable essays, has been changed to "جنگ" [Jong / anthology]. Reversely, the title of manuscripts which have come in catalogues under the name "جنگ" [Jong] but contain separable essays, has been changed to "مجموعه" [Majmū'e] and all of their essays are introduced separately in FANKHA.

1-12. In the case of Arabic name starting with "ال" [al-], we considered the letter after "al-" as the first letter of title in alphabetical order of FANKHA. This procedure has been followed in the case of all Arabic words in the title of book; For example, you will find "المنطق" [al-Manteq] in the letter "م"; "آداب نكاح" [ādāb-e nekāh] and "آداب النكاح" [ādāb al-nekāh] come in one place, although they are different in form of writing.

2- Following the main title and other titles of the book, its subject and language (separated each other by "/") come at the same row.

3- In the next line, the phonetic transcription of the title come. The symbols for transcription of Arabic and Persian titles are different; to find the correct pronunciation, see comments on phonetic transcription next to the Persian introduction.

4- The author's name: in the case of author's name, some points are worthy of notice:

4-1. In mentioning the author's name, following his last name comes just his first name and his

for Avoiding the repetitions, some codes and abbreviations are used in FANKHA. For knowing them, see the pages of abbreviation list in the beginning of each volumes.

Some comments about "FANKHA"

All information of FANKHA is divided into tow parts: bibliography and codicology.

Bibliography

1- Title of book: What has been registered in catalogues is very different and incompatible and sometimes wrong. Some of them are not the title by which the author called his work, but are the guessed name by which copyist or cataloger called the book. So, it happened so many times that a single work has been registered in catalogues with different titles with no mention of sameness of that work, or sometimes because of wanting of pages or any other reason, the title didn't become clear and known for cataloger and he selected a name for that by himself, although the work has a specific title. It took lots of our time to reduce some parts of this dispersion and incorrectness and our main tool for that was the comparison of incipit and explicit of copies, alongside other signs.

Our preferring a title to other for a single book is not very accurate and decisive, but we tried to avoid presenting a single work with different titles in different places. This was possible just in the case of manuscripts the incipit and explicit of which was registered by the cataloger. In the case of works having several titles or having registered in catalogues with several titles, we chose a name as the main title and put it at the beginning; other names of the work, separated each other by "=", come after that. The other names of the book have been referred to the main title in their alphabetical places in FANKHA.

In selecting title for works we have done some other minor changes:

1-1. All works introduced in catalogues under the titles "مثنوی" [Masnavī], "رباعی" [Robā'ī], "چندبیتی" [Chand-beytī], "شعر" [še'r], "قصیده" [Qasīde], "قصاید" [Qasāyed] and similar names, come under the title "دیوان" [Dīvān] if they have known author, or come under the title "اشعار" [Aš'ār / Poems] if they don't have.

1-2. This rule is not followed only in the case of the well-known titles which come under the title mentioned in catalogues, like: رباعیات خیام [Robā'īyāt-e Xayyām], رباعیات بابا طاهر [Robā'īyāt-e bābā tāher], قصیده بانت سعاد [qasīde-ye bānat so'ād], قصیده برده [qasīde-ye borde].

1-3. Words like "رساله در ..." [resāle dar … / an essay on …] or "کتاب ..." [ketāb-e …/ Book of …] have been deleted from the beginning of the name of book and have been put at the end of title inside ().

1-4. This rule is followed similarly in the case of words such as "مختصر" [moxtasar /

researchers. It finally has two objectives:

1- To transform the scattered information into an arranged collection in order to demonstrate the amount and importance of the written treasures of Iran.

2- To provide the needed information for research centers and researchers who work in this field or related fields.

To fulfill the objectives, we needed to define the main and added entries. So, we considered the title of book and the author's name as two entries and tried hard to present the information under these two entries in a standard form. "FANKHA" is a work-centered union catalogue in which the title of book is the main entry and the author's name is added entry. Considering the huge differences in registering the title of books in catalogues and resources, we spent a lot of time and effort to avoid presenting a single work by different names and under different entries as much as possible, and tried to provide the readers with helpful guides by referring other mentioned names of a book to the main title in an alphabetical order. The same amount of time and effort was spent in order to bring the author's names into a standard form.

All information is classified in FANKHA in a way that:

1- is documentary and has definite authorities

2- facilitates evaluation and judging

3- regards important all produced information which may be useful in a way for some researchers

4- represents information in a harmonious way.

If these regulations are not respected somewhere in FANKHA, the reason is that there was not complete information available in that case and descriptions of book or author were defective.

It might be worthy of notice that the process of collecting, preparing and arranging the information has taken more than a decade time with the help of my assistants in Cultural and Research Institute of Al-Javad, and is predicted that to be finished in 40 volumes and the National Library of Iran will hopefully publish the collection in two years.

The collection shall have 12 indexes to provide the maximum use for various needs of researchers which will occupy several volumes at the end of collection. The predicted indexes are: author index (probably in two volumes), subject index, index of copyists, index of dedicatees, index of places of writing the books, index of places of copying, index of stamps, index of manuscripts written by their authors, name index, and place index.

FANKHA is arranged in order of the title of books, in any language and subject. The defined domain in FANKHA is manuscripts which are available in Iran and any information about them has been published or received to us any way.

Introduction

In the name of God, the benevolent, the merciful

The "Union Catalogue of Iranian Manuscripts" [Fehrestgān-e Noskhe-ha-ye Khatti-ye Iran], summarized as "FANKHA", contains all information about manuscripts in Iran published from 1305 h.s. (solar Hijri)/ 1344 A.H./ 1926 up to 1390/1432/2011 in the form of catalogues, book-collections, journals, reviews and monographs, in addition to unpublished information to which we could access some way. "FANKHA" contains only information about those manuscripts or facsimiles which exist in Iran. All information has been extracted from more than 500 detailed or short catalogues, edited and arranged in a new format more accessible for researchers. The number of manuscripts presented in "FANKHA" amounts to more than 320.000. Although there is still a great number of manuscripts, scattered here, there, every where in Iran, unknown to public, Iran is one of the top countries in introducing the manuscripts. FANKHA indeed is the result of the hard and glorious work of at least one hundred Iranian catalogers in more than ninety years along.
The great mass of Iranian literary treasures has provided a vast and rich field of work for Iranian catalogers _ in addition to other Iranian and non-Iranian scholars from different fields of work, amongst them, Islamologists, orientalists, textologists and a variety of researchers _ to introduce their history and civilization in a better and more effective way. Unfortunately, since the catalogers have followed different and non-standard methods in introducing the manuscripts, the use of the valuable result of their efforts for researchers in other fields has remained in a minimal level and they have not received the attention and admiration deserving it. By gathering the scattered and heterogeneous information in a unique format and standardizing the main entries, "FANKHA" tries to make them more usable and accessible for

The centre of Documents and National Library of Iran considers this job as one of the main duties to bring about all efforts for completing the bibliography of all manuscripts since 1305h.s, up to 1390h.s, with approximately 320.000 titles.

Still, worthy of notice, that this huge work is done at a country which it's scientists have had their magnificent contribution to the world-wide scientific process from the dawn of Islamic era up to the 13th century h.g. (19th.c.)

We also hope furthermore endeavors to be respected in central Asia, the countries such as India, Pakistan, Turkey, Egypt etc., to publish the same bibliographies.

Special thanks to Hojjat al-Islam Mostafa Derayati from Cultural Institute of al-Javad, for his long-life efforts of collecting and editing this most valued collection. Also we acknowledge the sincere collaboration of all Institutes, Libraries and Book centres to encourage our hard-task through their gracious and admired assistance.

Eshaq Salahi
Director, National Library and Archives of
The Islamic Republic of Iran

Foreword

In our country, Iran, we have always had a galaxy of noble scientists who have left us some unique legacy, the kinds which had come a long way along our complicated and troubled history, to keep them nowadays in our disposal.

These magnificent treasury, have enlightened human being's way through the centuries. No doubt their invaluable books must be considered as the most precious heritage to enrich actual science and technology.

So, this might be an enterprise to introduce those immense number under the title of the "Bibliography of Manuscripts" in order to increase their utility for every body, every where.

Presentation of each book may surely reserve the scientific chain of categorical stability and completeness of human knowledge, as well as reserving global efforts for the betterment of human being's living standard. In this respect, we believe even a sole volume, may be of a great deal of interest and respect.

Meanwhile, we understand that when the manuscripts are scattered, here, there, every where, they may be collected under one title in one centre, and eventually, all information received could be gathered by some accepted world–wide standard.

This is why we have committed ourselves to all necessary measures and known documents in a serial form of bibliography to facilitate the aims of researchers. So far, it is understandable that with regard to certain degree of technology and software, the site and the bank of information easily would help us. So, with affording some sites and measuring the necessary key-words, great deal of opportunities are naturally disposed and available. Despite all technical efficiencies, no one could neglect the importance of this kind of bibliography represented hereher .We are sure this is an ideal form that a great number of book lovers may expect.

Union Catalogue of Iran Manuscripts

By
Mostafa Derayati

Āyīn - Ajveba

Volume 1